

Yosë Nanamën

**Porciones del Antiguo Testamento
y el Nuevo Testamento
en el idioma shahui (chayahuita)**

Yosë Nanamën
Porciones del Antiguo Testamento
y
el Nuevo Testamento
en el idioma shahui (chayahuita)
[cbt]

© 1978–2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Primera edición en dos volúmenes separados:
El Nuevo Testamento de nuestro Señor Jesucristo, 1978
Versión abreviada del Antiguo Testamento, 1991

Segunda edición revisada,
© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc.
P.O. Box 628200, Orlando, FL 32862-8200

Edición para la Web
2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org/cbt

Licencia Creative Commons
Reconocimiento-NoComercial-SinObrasDerivadas 3.0 Unported
www.creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0

ÍNDICE

Ya'nan Ya'ërinso'

titulo	abreviatura.....	página	titulo	abreviatura.....	página
Génesis	(Gn)	1	Salmos	(Sal).....	400
Éxodo.....	(Ex)	89	Proverbios.....	(Pr)	466
Levítico.....	(Lv).....	127	Eclesiastés	(Ecl)	484
Números	(Nm).....	135	Isaías.....	(Is).....	489
Deuteronomio.....	(Dt).....	153	Jeremías	(Jr).....	552
Josué.....	(Jos).....	185	Ezequiel.....	(Ez).....	587
Jueces	(Jc)	198	Daniel	(Dn).....	600
Rut.....	(Rt).....	220	Oseas	(Os).....	619
1 Samuel.....	(1 Sm).....	226	Joel.....	(Jl).....	632
2 Samuel.....	(2 Sm).....	271	Amós.....	(Am).....	640
1 Reyes	(1 Re)	302	Jonás.....	(Jon).....	656
2 Reyes	(2 Re)	333	Miqueas	(Mi)	660
Esdras	(Esd).....	357	Habacuc.....	(Ha).....	670
Nehemías.....	(Ne).....	363	Zacarías	(Za).....	677
Job.....	(Jb).....	373	Malaquías	(Ml)	679

Nasha Ya'huëantarinsó'

titulo	abreviatura.....	página	titulo	abreviatura.....	página
Mateo.....	(Mt)	687	1 Timoteo	(1 Tm)	1114
Marcos	(Mc).....	762	2 Timoteo	(2 Tm)	1123
Lucas.....	(Lc).....	805	Tito	(Tt).....	1129
Juan.....	(Jn).....	877	Filemón.....	(Flm)	1133
Hechos	(Hch).....	927	Hebreos.....	(Heb)	1135
Romanos.....	(Rm).....	989	Santiago.....	(Stg)	1159
1 Corintios.....	(1 Co)	1017	1 Pedro	(1 P)	1167
2 Corintios.....	(2 Co)	1046	2 Pedro	(2 P)	1176
Gálatas.....	(Ga)	1065	1 Juan.....	(1 Jn).....	1182
Efesios.....	(Ef).....	1077	2 Juan.....	(2 Jn).....	1190
Filipenses.....	(Flp)	1088	3 Juan.....	(3 Jn).....	1192
Colosenses	(Col)	1096	Judas	(Jud).....	1194
1 Tesalonicenses	(1 Ts)	1104	Apocalipsis	(Ap)	1197
2 Tesalonicenses	(2 Ts)	1110			

Lista de lectura..... 1230

Pasajes Paralelos 1235

Ya'ipi Yosë quiricanënso' nóya.
Yonquirinso chachin Yosëri aninshitërin.
Quiricanën quëran a'chintërinpoa'.
Pënëninpoa' co noyahuë' ninëhuasopita
naniantacaso marë', nóya ayonquirinpoa'.
Anitotërinpoa' no'tëquën Yosë natëcaso'.
Quisocristo imapatëhua', quiricanën
quëran catahuarinpoa' noya nicacaso
marë'. Nitotatëhua', natëhuatëhua',
nóya nisarëhua'. Ina marë' quiricanën
quëtërinpoa'.

2 Timoteo 3:16-17

Yosë Quiricanën nontopisopita yonquicaíso marë' ninshitërinso'

(Al lector)

Yosë catahuarinpoa ni'ton, iporaso' Antiguo Testamento na'con na'con ya'huëtërinpoa huachi. Co ya'ipimiachin ya'huëchâtërarinpoahuë'. Yosëíchin nitotërin ya'ipi ya'huëtiinpoaso'. Patoma pochin Antiguo Testamento ya'huëantarínso', Nuevo Testamento otëëpinanë chachin a'na quiricaquëráchin ya'huërin huachi. Ina noya nontamaso marë' pi'pian sha'huichinquëma'.

- Onpopinquëso', ninshitopiso' nanimarinso pë'nacha ninshitaantapiso quënanarama'. Quënanpatama', ma'sona tapon naporinsopita anitotiinpoaso marë' ninshitopi. Iso pochin: Jonás 1.3quë Tarsis ninanoquë tosahuaton ina pirayan hua'huishin ^a ya'huërin. Ina página ninshitopiso nanimarinquë hui'sharahuatona', ma'sona tapon ina nanan sha'huirínso' ninshitopi. Iso pochin:

^a **1.3 Tarsis Ninano'**: Inaso ninano', Ispania parti ya'huërin topi.

- Na'con dibujoro'sa ya'huërin noya noya ayonquuinpoaso marë'. A'na-quënso a colores nipisopita niquë niquë quënaanama'. Napoaponahuë', nanimarinquë ma'sona onporapiso' sha'huitarinpoa'. Nisahuaton, insëquë-sona ninshitopiso sha'huitarinpoa'. Iso pochin:

Coanshari Quisoso aporintërinso'

(Mateo 3.13-17)

- Maparo'santa nisha nisha parti ya'huëpiso', ya'natiirinso páginaro'saquë ya'huërin. Naporahuaton nitiquirinquëta ya'huërin.

- Nitiquioninso ya'carinta' Antiguo Testamentoquë sha'huirinsopita Nuevo Testamentoquëta ina chachin pochin sha'huirínso' ya'huërin. Iso pochin:

Génesis 1.27—Mateo 19.4

- Onpopinquëso', [] iso pochin quënaanama'. Ina pochin nininsoanaquë ninshitopisoso', ira iráca ya'huërinso' so'nanpi quiricarosaquë co ya'huërinhuë'. Ejm: Marcos 16.9-16.

- Onpopinquëta', () iso pochianaquë ninshitopiso' quënaanama'. Ina nananso nipirinhue', co ninshitopisohue' pi'pian anitotarínpoa no'tëquën nitotacaso marë'. Ejm: Esdras 1.1quë.

Siro copirno camaitërinso'

Titulo pë'natë pi'pian sha'huiarin ma'pitasona onpopisopita. Co ya'ipi 2 Reyes, 1 y 2 de Crónicas, inapita ya'huëtërinpoahuë ni'ton, naporin.

Onpopinquëso', () ina pochianaquë nisha nohuitopiso' anitotërinpoa'. Ejm: Génesis 35.19.

Naporahuaton, ma'sona tapon naporinsopitanta ina pochianaquë ninshi-topi. Ejm: Mateo 5.26.

- Inapita yonquiatoma nontohuatama', noya noya Yosë Nanamën nitotarama', tēnai.

Nani huachi.

YA'NAN YA'HUËRINSO'
(Antiguo Testamento)
Porciones

Ya'ipi ma'sha caniaritërinso'

Yosë nani ma'sha acorinso'

1 ¹Yosë nani ma'sha acorinso sha'huichinquëma': Iráca co manta ya'huërinhuë'. Yosëfchin ya'huërin. Caniaritapon, pi'iro'të'ton acorin. Ina quëran isoro'panta', acorin. ²Naporo' isoro'paso', co ipora pochin nishátërarinhuë'. Ya'ipi marësáchin ninin, pa'pi anpotërin. Tashiri noyá i'copitërin. Naporo chachin Yosë ispiritonënso', i' aipi yanpo yanpónantarin.

³ Naporo' Yosë tapon: “¡Tashinantërinso nii'sohuanchin huachi!” tënin.

Topachina, nii'sohuantërin huachi.

⁴ Nii'sohuantërinso nóya nicaton, nisha acorin. Tashinta', nisha acorin.

⁵ Nii'sohuantërinso: “Tahuëri,” itërin. Tashinaonta: “Tashi,” itërin.

Tashirahuaton tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' a'na tahuëria', nanirin huachi.

⁶ Ina quëran Yosë taantarín: “¡Niquë niquë i' ya'huëcaso marë' ya'copinamën ya'huë'in!” tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.

⁷ Yosëri i' ya'copinamën nipachina, ina aipi i' ya'huërin. Inaanaquënta', i' ya'huërin.

⁸ Nani acohuachina, inápaquë ya'huërinso: “Pi'iro'të',” itërin.

Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' cato tahuëri nanirin huachi.

⁹ Ina quëran Yosë taantarín: “¡Yaniró'pa' ya'nocaso marë' pi'iro'tëanaquë i' ya'huërinso', inaquëráchin niyonto'in!” tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.

¹⁰ Yaniró'paso': “no'pa',” itërin. I' niyontoninsoso': “marë,” itërin.

Ya'ipi acorinsopita noyasáchin nisarin ni'nin. Ina nicaton, ¹¹Yosë taantarín: “¡Nisha nisha sharo'sa papoina! Nisha nisha panpatororo'santa nisha nisha ya'pirihuanpiso', papoina'. ¡Nisha nisha nararo'santa nisha nisha nitopisopita no'paquë papoina!” tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi. ¹²Ina nohuantón nisha nisha sharo'sa', panpatororo'sa', nararo'sa', inapita isoro'paquë paporin. Acorinsopita nicaton: “¡Ma nóyacha acorahuë paya!” tënin. ¹³Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' cara tahuëri nanirin huachi.

¹⁴⁻¹⁵ Ina quëran Yosë taantarín: “¡A'pininsopita pi'iro'tëquë ya'huë'in.

Tahuëri, tashi a'pintacaso marë' ya'huë'in. Inapita a'pinpachina, tahuëri, tashi', nisha nisha acoarin. Naporahuatón yoquiro'sa', pi'ipiro'sa', inapitanta piyapiro'sa nitotapi huachi!” tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.

- ¹⁶ Tahuëri a'pinacaso marë' panca masho acorahuaton, tashinta a'pinacaso marë' hua'huishin miachin acorin. Tayoraro'santa acorin.
- ¹⁷⁻¹⁸ Yosëri inapita isoro'pa' a'pintacaso marë' pi'iro'tèquë acorin. Tahuëri, tashi a'pintarin. Acorinsopita nicacon: “iMa nóyacha acorahuë paya!” ténin.
- ¹⁹ Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' catapini tahuëri nanirin huachi.
- ²⁰ Ina quëran Yosë taantarín: “iNisha nisha ma'sharo'sa i'quë ya'huëcaiso marë' ya'huë'in! Nisha nisha samiro'santa ya'huë'in. iNaporahuaton, nisha nisha inairaro'sa yanponacaiso marë' ya'huë'in!” ténin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.
- ²¹ Panca ma'sharo'sa nisha nisha nipisopita, marëquë ya'huëcaiso marë' acorin. Nisha nisha samiro'santa', acorin. Anpantëhuano'santa', acorin. Acorinsopita nicacon: “iMa nóyacha acorahuë paya!” ténin.
- ²² I'quë ya'huëcaiso nipisopita noya yonquirapiton iso pochín sha'huitërin: “iNa'amiatatoma marëro'saquë ya'huëco!” itërin. Naporahuaton anpantëhuano'santa', sha'huitërin: “iNa'amiatatoma canpitanta isoro'paquë ya'huëco!” itërin.
- ²³ Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' a'natëräpo tahuëri nanirin huachi.
- ²⁴ Ina quëran Yosë taantarín: “iNisha nisha ma'sharo'sa ya'huë'in! Tananquë ya'huëcaiso nipisopita, pë'tahuacaiso nipisopita, niohuaratacaiso nipisopita. iInapita ya'huë'in!” ténin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.
- ²⁵ Inapita ma'sharo'sa', ya'ipi Yosëri acorin. Acorinsopita nicacon: “iMa nóyacha acorahuë paya!” ténin.
- ²⁶ Naporo tahuëri chachin tapon: “iIporaso huachi piyapi niahua! Inaso canpoa pochachin nizarin. Chiníquën nanantaton, samiro'sa', anpantëhuano'sa', inapita hua'anëntarin. Ma'sharo'sa pë'tahuacaiso nipisopita, tananquë ya'huëcaiso nipisopita, niohuaratërin sopita, ya'ipi inapitanta hua'anëntarin,” ténin.
- ²⁷ Yosëri piyapi acoapon, inaora pochachin acorin. A'nara quëmapi, a'nara sanapi. Inaíchín ninin.
- ²⁸ Noya yonquirapiton iso pochín sha'huitërin: “Nóya ya'huëco! Na'a hua'huasha ya'huëchinquëma! Shiparimapita na'atona', ya'ipi parti ya'huë'ina! Ya'ipi hua'anëntoco!. Samiro'sa', ma'sharo'sa', anpantëhuano'sa', niohuaratërin sopita, inapita hua'anëntoco!,” itërin.
- ²⁹ Napotahuaton, itaantarín: “Ni'quë!. Nisha nisha sharo'sa apapotërahüë nitërinso capamaso marë!. Notohuaro' nisha nisha nararo'santa nitërinso ca'quë!, iroquë!. ³⁰ Ma'sharo'sa', anpantëhuano'sa', niohuaratërin sopita, inapitaso nipirinhüë!, panpatoro acotërahüë capacaiso marë!” itërin. Napotohuachina, inachachin nipi huachi. ³¹ Naporo' Yosëri ya'ipi acorinsopita nicacon: “iMa nóyacha ya'ipi acorahuë paya!” ténin. Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' saota tahuëri nanirin huachi.
- 2** ¹ Inapoaton Yosë: Isoro'pa', pi'iro'të!, ya'ipi inaquëpita ya'huërin sopitarë chachin ténirin huachi.

²⁻³ Ya'ipi acorinsopita ténirahuaton, tahuëririnquë chinotërin. Napoaton, ina tahuëri noya ni'nin. Noya nicaton, chinoto tahuëri acorin. Napoaton piyapi pënënin: “Naporu tahuëri chinotatoma', casáchin yonquico,” itërin.

⁴ Ina pochin Yosë iráca: Isoro'pa', pi'iro'të', inapita acorin. Ya'ipi no'téquën sha'huitaranquëma'.

Itin nararoquë piyapi acorinsó'

Sinioroso^a Yosë ni'ton, inapita ya'nana acoaponahuë', ⁵ co sharo'sa ya'huëyátërarinhuë'. Co panpatoronta papoyátërarinhuë'. Co o'nana tëranta acoyátërarinhuë'. Naporahuaton co insonta isoro'paquë sha'tacaso marë' ya'huëyátërarinhuë'. ⁶ Napoaponahuë', no'pa quëran chachin i'sha pipiton, sê'cotërotárin. ⁷ Naporu' Sinioroso Yosë ni'ton, yaniro'pa' amocan quëran quëmapi ninin. Nani nisahuaton, nampicaso marë' pihuinitërin. Inapotohuachina, niirahuaton nanpirin huachi.

⁸ Ina piquëran, Sinioroso noyápiachin nararo Itin itopiquë acorin. Inaso no'pa', Cortanii' quëran pi'i pipirinsó parti quëparitërin. Inaquë ya'huëcaso marë' quëmapi nininsó acorin. ⁹ Naporahuaton, nisha nisha noyápiachin cashino'sa apapotërin. Yashi yashin ca'chináchin nitërinso'pita apapotërin. Nararo huancánachin nanpirin nara apapotërin. Inaquë chachin a'nanta', apapotërin. Anitotacaso nara itopiso'. Ina ca'pachina', noya nininsopita nitotaponahuë', co noyahuë' nininsopitanta nitotapi huachi.

¹⁰ Itinquë a'nara i' pipirin. Ya'ipi nararo asê'cotërotacaso marë' naporin. Ina quëran chachin catapini sê'parai' pa'tërin. ¹¹ Ya'natiirinsoso', Pisonii' itopi. Inaso', Apira parti conimarin. Inaquë oro ya'huërin. ¹² Inaquë oro ya'huërinso', noya noya ninin. Pimo yaquinta noya noya nininsó ya'huërin. Nisha na'pinta ya'huërin, onisi itopiso'. ¹³ Ina quëran niantarinsonta', Quiconii' itopi. Inaso', ya'ipi Coso parti pa'tërin. ¹⁴ A'nanta', Tiquirisii' itopi. Inaso', Asiria ninano pi'i ya'coninsó parti quëran acorin. Ya'natomarinsoso nipirinhue', Iopiratisii' itopi.

¹⁵ Sinioroso Yosë ni'ton, Itin nararoquë quëmapi acorin. Inaquë sacataton a'paicaso marë' acorin. ¹⁶ Naporu' iso pochin camairin: “Ya'ipi isopita nararo'sa nitërinso', noya ca'quë', iroquë', inapoquë'. ¹⁷ Anitotacaso nara nitërinsoíchin, co nohuanterahuë capamaso'. Inaso ca'patan, noya nininsó nitotaponahuë', co noyahuë' nininsonta nitotaran. Ama ina nitërinso ca'quësóhuë'. Ina ca'patan, tēhuēnchachin chiminanan,” itërin.

Yosëri sanapi nininsó'

¹⁸ Ina quëran Sinioroso Yosë ni'ton, taantarin: “Quëmapi inaora ya'huëcaso', co noyahuë'. A'na nianta'i nipachin, inari noya catahuacaso marë',” tēnin. ¹⁹⁻²⁰ Ina quëran ya'ipi ma'sharo'sa', anpiantēhuano'sa', inapita no'pa quëran ninin huachi. Inapita nisahuaton, quëmapi quëshirin inari nininēn acotacaso marë'. Pē'tahuaro'sa', anpiantēhuano'sa', ma'sharo'sa tananquë ya'huërinso'pita, inapita nininēn acotërin. Ma nininēnsona acotohuachina, ina chachin

a 2.4 Sinioro: Sinioroso', iráca iprioro'sari Yosë nininēn Yapi (YHWH) itopi. Ina pochin nohuitopiso', cacharonquë, Sinioro itopi.

ninihuanpi huachi. Napoaponahuë', co a'na ma'shاري tēranta nanitērinhuë', quēmapi noya catahuacaso'.

²¹ Napohuachina, quēmapi noyá ahuë'tēterin. Huë'ëso', a'nara nininpitēn ocoitērin. Ocoitahuaton, anoyataantarin huachi. ²² Ina nininpitē quēran chachin sanapi ninin. Capayatohuachina, sanapi nininso a'notērin. ²³ Quēna-nahuaton, quēmapi pa'yanin. Pa'yataton, tapon: “¡Isocha tēhuēnchinso', ca pochachin Yosēri ninin! Cá quēran ninin ni'ton, sanapi itarahuë,” tēnin.

²⁴ Napoaton quēmapi sa'apachin, pa'pin, a'shin inapita patahuaton, sa'inē' nichinpitacaso ya'huērin. Catoya'pi nipirinahuë', a'naíchin pochin nipi huachi.

²⁵ Quēmapiaso sa'inē chachin noya ya'huērapí. Co a'moanaponaraihuë', co manta tapanpihuë'.

Co Yosē natētonaraihuë', oshahuanpiso

3 ¹ Sinioroso Yosē ni'ton, ya'ipi tananquē ma'shاري'sa ya'huērinso'pita acorin. Ya'huanso nipirinhuë', a'napita ma'shاري'sa quēran yonqui yonquínahuan ninin. Sanapi yanonpintaton, paaparin nontacaso marē':

—¿Tēhuēnchachin ta'ma Yosē apiratērinquēma ya'ipi isopita nararo'sa nitērinso capamaso to? itērin.

²⁻³ —Ya'ipi nitērinso', noya capa'huaiso'. A'naíchin huancánachin huanirinsó', co Yosē nohuanterinhuë': “Ama ina nitērinso', ca'cosohuë'. Ama sē'huacosohuë'. Ca'patama', tēhuēnchachin chiminarama',” itērincoi Yosē, itērin.

⁴⁻⁵ —Co napoarinhue'. Co chiminaramahuë'. Ca'patamaso', ya'ipi noya nininsopita, ya'ipi co noyahuë' nininsopitanta', nitotarama huachi. Inapita nitotatoma', Yosē pochachin nisarama'. Ina nitotaton, Yosē apiratērinquēma', itērin.

⁶ Ina natanaton, sanapiso nara nitērinso ni'sárin: Noyápiachin nicaton ca'chináchin cancantērin.

“Ina ca'pato, ya'ipi nitotarahuë huachi,” tēnin. Napoyan quēran, sē'pashorahuaton ca'nin. So'ionta quētohuachina, inanta ca'nin. ⁷ Naporo chachin nisha yonqui huachi: “I'nanpirashitē canposo pa'sárē',” niitopi. Ninapotatona', iquira huēron pipitopi. Inapoatona', nipa'shianatopi.

⁸ I'huannahuanquē huisontapaso', Yosēri nararoquē huēcapairinso natanpi. Natanahuaton', na'picaíso marē' ta'api. ⁹ Na'pitopirinahuë', inariso pērarin: —Atan^b. ¿Insēquēta ya'huaran? itērin. ¹⁰ Natanahuaton, quēmapiaso tapon: —Co'ta o'maranso' natanai. I'nanpirashitēcoi ni'toi, tē'huatērainquēn. Naporahuaton tapantatēinquēn, na'pirai, itērin.

¹¹ —¡I'yan! ¿Onporahuatomata nitotapanamaso'? Nara a'naíchin nininso': “Ama isoso nitērinso ca'quēsohuë',” itopiranquēnhuë': ¡Nani ca'nan! itērin.

¹² —Iso sanapi quētērancoso', quētērinco ni'ton, ca'nahuë, itērin.

¹³ Napotohuachina, sanapi ya'huērē' tahuērētahuaton, itapon:

—¿Onpoatonta naporanso'? itērin.

—Ya'huan nonpintērinco ni'ton, ca'nahuë, tēnin sanapi.

¹⁴ Naporo' Sinioroso Yosē ni'ton, ya'huan ya'huērē' tahuērētahuaton, co huachi noya ya'huēcaso marēhuë' sha'huitērin:

—Piyapi nonpintëranso marë' a'napita ma'sharmo'sa quëran, pa'pi co noyahuë' ni'nanquën. Napoaton ipora quëran huarë' cancanën quëran no'pa' pa'taran. Inapoaton, chiminaquë huarë' nosorotaran. ¹⁵Ca nohuanto sanapi inimicotarinquën. Quëmarinta ina inimicotaran. Quëmá quëran pipipisopitanta', sanapi quëran pipipisopitarë' niinimicotapona'. A'na tahuëri sanapi quëran pipirinsoari' minsëmiatarinquën. Napoaponahuë', quëmarinta chiniquën ina aparisitaran, itërin.

¹⁶Ina quëran sanapi ya'huë'rë' itapon:

—Co natërancoso marëhuë', hua'huanpatan pa'pi iquin quëran huiarian. Napoaponahuë', so'yan ya'cariantaran. Naporahuaton, so'yan camaiinquënso ya'huërin, itërin.

¹⁷Ina quëran quëmapinta itapon:

—Sa'an natëton, nara nitërinso co capacasohuë' nipirinhue', ca'nan. Naporanso marë' ya'ipiro'pa' co huachi noyatacaso marëhuë' sha'huitarahuë'. Napoaton nitapiarin. Pa'pi chiniquën sacataquë huarë' coshataran. Chiminaquë huarë' inapoaran. ¹⁸Naporahuaton, nahuano'sa, shihuarino'sa, inapita na'con na'con papotapon huachi. Nisha nisha canomëro'sa, nararayaro'sa, inapita yoniton, capon. ¹⁹Pa'pi chiniquën sacatahuarë' coshataran. Napoin quëran chiminarian huachi. No'pa quëran ninanquën ni'ton, no'pa chachin niantamaso ya'huërin, itërin.

²⁰Atanso', sa'in nininën acotërin, Ipa itërin. Ina quëran ya'ipi piyapi na'acaiso ni'ton, ina pochin nohuitërin. ²¹Quëmapi sa'inë chachin a'mocaiso marë' ma'sha sha'huëtë quëran Yosëri nitërin. Ina quëtohuachina, a'moanpi huachi. ²²Naporo chachin tënin: “Iporaso', piyapi canpoa pochachin nitotërin. Noya nininso nitotahuaton, co noyahuë' nininsonta nitotërin. Ni'quëna nampirin nara nitërinso ca'pachin. Napohuachinso', nampimiatarin,” tënin.

²³Napoaton Sinioroso Yosë ni'ton, noyápiachin nararo quëran quëmapi ocoirin. Ocoirahuaton, niquë acorin. Inaquë sacatacaso marë' acorin. No'paquë chachin sacatapon huachi. ²⁴Piyapi ocoirahuaton, pi'i pipirin parti quëran a'paito anquëniro'sa acorin. Inapitaso', quiropino'sa itopi. Noyápiachin nararo a'paicaiso marë' acorin. Ina ya'carinta', sahuëni orotaton huënin huënitárin acorin. Ama incari tëranta nampirin nara ya'caricaso marëhuë', a'pairapi.

Atan ya'nan hui'ninpita napopiso'

4 ¹Atan sa'in hua'huanpachina, quëmapi'huaya huairin. “Yosë catahua-rinco ni'ton, quëmapi'huaya hua'huanahuë huachi,” ta'ton, nininën acotërin. Caino itërin. ²Ina quëran hua'huaantarin. Quëmapi chachin huaiaantahuachina, Apiri itërin. Hui'napitohuachinara, Apiriso ohuicaro'sa pë'tahuarin. Cainoso nipirinhue', imin camayo.

³A'na tahuëri cato chachin ofrenda quëcatona', Yosë chinotapi. Cainoso', sha'ninso quëran Yosë chinotacaso marë' quënin. ⁴Apiriso nipirinhue', ohuicanënpita ya'nan hua'huatopiso quënin. Amo amoshin nininsopita Yosë chinotaton tëpacaso marë' quënin. Yosëso Apiri nóya ni'nin. Ofrendanëonta nóya ni'nin. ⁵Cainoso nipirinhue', co noyahuë' ni'nin. Ofrendanëonta

co noyahuè' ni'nin. Ina marè' Cainoso', pa'pi no'huitèrin. No'huitaton, aquinorárin. ⁶Ina nícaton, Siniorori itapon: “¿Onpoatonta no'huitaton aquinoráran? ¡Ama huachi no'huitèquèsoshuè'! ⁷Noya ninan naporini, noya cancanchitonhuè'. Nipirinhue', co nohuantèranhuè' noya nicacaso ni'quèhuarè', co noyahuè' nisápaso marè' oshanèn minsëarinquèn. Ina nipirinhue', noya nipatan, nanitèran ina minsëcaso,” itèrin.

⁸Natanaponahuè', co yanatètèrinhuè'. A'na tahuèri iin itapon:

—Huèquè iyara iminquè pa'a, itèrin. Inaquè canconpachinara, iin ahuëaton, tëparin.

⁹Siniorori nitotaton, Caino itapon:

—¡Ma'sona iyaya onporinso', sha'huitoco! itèrin. Napotohuachina, Cainoso tapon:

—Co nitotèrahuè'. ¡Co ina a'pairápa'huaso ya'huèrinhuè'! itèrin. ¹⁰Napotohuachina, Siniorori itapon:

—¿Onpoatonta naporan? Iyaya tëpaton, pa'pi co noyahuè' ninan. Huënainèn a'patèran ni'ton, co huachi noya ya'huëcamaso marèhuè' sha'huitaranquèn. ¹¹Iya'hua tëparanso marè' pa'pi co noyahuè' ni'n-anquèn. Huënainènquè no'pa' asè'cotètèran ni'ton, ocoiaranquèn. ¹²Iminaton, sha'topiranhuè' tëranta', co huachi noyatarinhue'. Co huachi ya'huëmia ya'huaponhuè', patè patèrantapon. Co huachi sano cancantaranhuè', itèrin.

¹³—¡Ma'huantacha nisarahuè' paya! Co ahuantochináchinhue' ana'intaranco. ¹⁴Ipora tahuèri iso ro'tè quèran ocoiaranco. Co huachi ya'huëmia ya'huapohue', patè patèranta'huaso ya'huèrin. Co huachi sano cancanta'huaso ya'huaponhuè'. Co chinota'huanquënso tëranta nanitapohue'. Napoaton inso tèranta quënanpachinco, tëpaponco ténahuè', itèrin Cainori.

¹⁵—Insosona tëpahuachinquèn, inanta na'con na'con ana'intacaso ya'huèrin. Canchisëro ana'intacaso ya'huèrin, itèrin Siniorori. Napotahuaton marca acotèrin. Quënanpachina ama tëpacaiso marèhuè', inapotèrin.

¹⁶Ina quèran Caino pa'nin. Yosè quèran pipirahuaton, Noto parti ya'huëconin. Inaso no'pa', Itin quèran pi'i pipirinsó parti quëparitèrin.

Caino shinpita napopiso'

¹⁷Caino sa'apachina, hui'nahuanin. Hui'nin nasitohuachina, Inoco itèrin. Ina quèran Caino ninano ocoihuachina: “Inoco ninano,” itèrin.

¹⁸Inoco hui'nahuanpachina, Irato itèrin. Iratonta hui'nahuanpachina, Miocairo itèrin. Miocairo ya'huèrè' hui'nahuanpachina, Mitosairo itèrin. Mitosaironta hui'nahuanpachina, Namico itèrin. ¹⁹Namicoso', cato sa'ahuanin. A'naso', Ata itopi. A'nanta', Sira itopi. ²⁰Ataso hua'huanpachina, Caparo itopi. Caparo shinpitaso' pë'tahuatona'piro'sa'. Napoaton nëmètë pëiro'saquè ya'huèpi. ²¹Caparoso', a'nara iya'huain ya'huètèrin, Coparo itopiso'. Coparo shinpitaso', arpa míso pi'nipi. Nisha nisha pirinaonta míso pihuipi. ²²Sirasó nipirinhue', hua'huanpachina, Toparo-caino itopi. Inaso', hua'na camayo ya'conin. Hua'namia nitotahuaton, sha'pi hua'nanta nitotèrin. Toparo-cainoso', a'nara oshin ya'huètèrin, Naama itopi.

²³A'na tahuèri Namicoso', sa'inpita itapon:

“Natanquè Ata. Quëmanta Sira, noya natanco sha'huichinquéma':

A'na quëmapi tëparahuè' pë'sharincoso marè'.

Hui'napi nipirinhue', ahuërinco marë' napotërahuë.
²⁴ Iin tēparinso marë' Caino tēpahuachinaso',
 canchisëro aquëtë Yosëri i'huëretapon.
 Caso nipirinhue', tēpatërahuëso marë' tēpahuachinaco,
 canchisë shonca canchisëro aquëtë i'huëretacaiso ya'huërin," itërin.

Sito nasitërinso'

²⁵ Oshaquëran Atan sa'in, hua'huaantahuachina, Sito itërin. "Cainori tēparinso ya'huërenamën Yosë quëtaantarinco," ta'ton, ina pochin nininën acotërin. ²⁶ Sitonta hui'nahuanpachina, Inosë itërin. Naporo quëran huarë' piyapiro'sa caniaritopi Yosë chinotatona', "Siniro" itacaiso'.

Atan shinpita napopiso'

5 ¹ Atan shinpita napopiso sha'huichinquëma nitotoco'. Yosëri piyapi nipa-china, inaora pochachin ninin. ² Quëmapi, sanapi, nisahuaton, noya ya'huëcaiso marë' noya yonquirapiton sha'huitërin. Acorinso tahuëri chachin nohuitaton: "Isopitaso': 'Piyapiro'sa', itarahue'," tënin.

³ Atan pasa cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Sito itopi. Inaso', pa'pin noyá quëparin. ⁴ Sito nasitërin piquëran Atanso', posa pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ⁵ Ya'ipiya quëran Atanso', iscon pasa cara shonca pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

⁶ Sito pasa a'natëräpo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Inosë itopi. ⁷ Inosë nasitërin piquëran Sitoso', posa pasa canchisë pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ⁸ Ya'ipiya quëran Sitoso', iscon pasa shonca cato pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

⁹ Inosënta iscon shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Cainan itopi. ¹⁰ Cainan nasitërin piquëran Inosëso', posa pasa shonca a'natëräpo pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ¹¹ Ya'ipiya quëran Inosëso', iscon pasa a'natëräpo pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

¹² Cainan canchisë shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Maarariro itopi. ¹³ Maarariro nasitërin piquëran Cainanso', posa pasa cata-pini shonca pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ¹⁴ Ya'ipiya quëran Cainanso', iscon pasa shonca pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

¹⁵ Maarariro saota shonca a'natëräpo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Carito itopi. ¹⁶ Carito nasitërin piquëran Maarariroso', posa pasa cara shonca pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ¹⁷ Ya'ipiya quëran Maarariroso', posa pasa iscon shonca a'natëräpo pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

¹⁸ Carito pasa saota shonca cato pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Inoco itopi. ¹⁹ Inoco nasitërin piquëran Caritoso', posa pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ²⁰ Ya'ipiya quëran Caritoso', iscon pasa saota shonca cato pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

²¹ Inoco saota shonca a'natërápo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Matosarino itopi. ²² Inocoso', nani tahuëri Yosë chinotaton, ina nohuanterinsoráchin ninin. Matosarino nasitërin piquëran Inocoso', cara pasa pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ²³ Ya'ipiya quëran Inocoso', cara pasa saota shonca a'natërápo pi'ipi ya'huëtërin. ²⁴ Inaso', Yosë nohuanterinsoráchin nininso marë' a'nanaya ayarin. Yosëri inápaquë quëparin.

²⁵ Matosarino pasa posa shonca canchisë pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Namico itopi. ²⁶ Namico nasitërin piquëran Matosarinoso', canchisë pasa posa shonca cato pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ²⁷ Ya'ipiya quëran Matosarinoso', iscon pasa saota shonca iscon pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

²⁸ Namico pasa posa shonca cato pi'ipitaso', a'nara hui'nin nasitërin. ²⁹ Nasitohuachina, Noi itërin. “Siniorori piyapi co huachi noya ya'huëcaso marëhuë' sha'huitaton, ana'intërin. Napoaton isoro'pa' nitapirin. Pa'pi chiníquën sacataquë huarë' cosharo manë'. Iso hua'huashaso nipirinhue', nanan anoyatatonpoa achinotarínpoa,” ta'ton, ina pochín nininën acotërin. ³⁰ Noi nasitërin piquëran Namicoso', a'natërápo pasa iscon shonca a'natërápo pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ³¹ Ya'ipiya quëran Namicoso', canchisë pasa canchisë shonca canchisë pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

³² Noiso', a'natërápo pasa pi'ipitaquë huarë' hui'nin paninantërinso nasitërin. Ina quëran cato hui'ninpiya ya'huëtaantarín. Hui'ninpitaso': Simo, Camo, Cahuito, inapita itopi.

Piyapi'sa nitapicancanpiso'

6 ¹ Piyapi'sa na'asahuatona', yanquëpi huachi. Itohua itohua ninano-ro'sa ocoiatona ya'huërapi. Na'a hui'ninapita nano'sa ya'huëtópi. ² Yosë hui'ninpitari^d ina nano'sa ni'sahuatona', pa'yatopi. Napoaton huayonatona huayonatona', costapiso mara'piapi. ³ Napoaponahuë', Siniorori co costatonhuë' tapon: “Co piyapi'sa ya'huëmiatápaíso ya'huërinhuë'. Piyapi ni'ton, chiminacaiso ya'huërin. Napoaton pasa cato shonca pi'ipira', nanpipona,” ténin.

⁴ Yosë hui'ninpitari ina sanapiro'sa macatona', hui'nahuanpi. Hui'nahuanpachinara, panca piyapiro'sa ya'huërin huachi. Ina quëran inapitaso', iráca quëran huarë' hua'ano'sa nahuinpisopita ya'huëpi. ⁵ Napoaponaraihuë', pa'pi co noyahuë' cancantopi. Co noyahuë' nica-caisoráchin yonquipi ni'ton, Yosëri co noyahuë' ni'nin. ⁶⁻⁷ Ina nicaton, sëtërin: “Ma'marëcha piyapi acorahuë paya. Ata'huanchi nipachin. Ya'ipi pë'tahuario'sa', anpiantëhuano'sa', no'paquë niohuaratërinso, inapitarë chachin ata'huantarahuë huachi,” ténin. ⁸ Napoaponahuë', Noiso nóya ni'nin.

d 6.2 Yosë hui'ninpiya topachina, ma'sona tapon naporínso': co insonta nitotërinhuë'. “Yosë imaro'sa hui'nina',” topi a'naquën.

Noi panca nancha nininso'

⁹Noi naporinso sha'huichinquëma': Noiso Yosëichin natëton, nóya ninin. Naporo tahuëri'sa inaíchin Yosë nohuantërinso ninin. ¹⁰Inaso', cara hui'nin-pita quëmapisáchin ya'huëtërin: Simo, Camo, Cahuito, inapita.

¹¹⁻¹²Naporo' ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita nitapicancanpi. Pa'pi co noyahuë' nicatona', ahuetacaisoráchin cancantopi. Napopiso Yosëri ni'nin. ¹³Ina nicaton, Noi itapon:

“Ya'ipi piyapiro'sa ata'huantarahué. Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, piyapi'sa co huachi sano cancantopihuë'. Napoaton ya'ipiro'paquë ya'huëpi-sopita ata'huantarahué huachi. ¹⁴Quëmaso nipirinhüë', panca nancha niquë'. Yaquihuan nara quëran nisahuaton, aipi quëran, acopo quëran, to'ni pochin niningüë to'níquëtëquë'. Patoanaro'santa acotëquë'. ¹⁵Nancha nipatan, iso pochin acoquë': Pasa cara shonca a'natëräpo mitro naporopitërinso'. Cato shonca cato mitro miria pancanatërinso'. Shonca cara mitro miria inaparinso'. ¹⁶Naporahuaton, cara pa'cotë acotëquë'. Pëirapiranso ya'cari', miria mitro aquërinquë huintana acotëquë'. Ya'coananta', a'natëran acotëquë'. ¹⁷A'na tahuëri panca pacon a'paarahué, ya'ipiro'pa' imotarin. Ya'ipi piyapiro'sa', ma'sharo'sa', inapita taquiiitapi. ¹⁸Quëmaro'coso nipirinhüë', anoyatarahuë ni'ton, nancha tënihuatan, sa'anë'quën chachin ya'conaran. Hui'nanpitanta', sa'inarë chachin ya'conapi. ¹⁹Naporahuaton, ma'sharo'santa nisha nisha nipi-sopita quëran, a'nara quëmapi, a'nara sanapi yontonquë'. Inapitanta canpita pochin cha'ëcaiso marë' yontonquë'. ²⁰Anpianthëuano'sa', pë'tahuaro'sa', no'paquë niohwaratërinso'pita, ya'ipi inapita catoya catoya ya'conapona'. Canpitarë chachin ya'huaantacaiso marë' ya'conapona'. ²¹Notohuaro' cosharo nisha nisha nininsopita ayontonahuaton nanchaquë po'moquë'. Canpita capacamaso nisahuaton, ma'sharo'santa capacaiso marë' po'moquë' itërin.

²²Napotohuachina, Noiso' ya'ipi Yosëri camairinso chachin ninin huachi.

Nanchaquë ya'conpiso'

7 ¹Ina quëran Siniorori Noi itapon: “Ya'ipi ipora ya'huëpisopita a'po-rinaco. Quëmasáchin nohuantërahuëso ninan. Napoaton iporaso', sa'anë'quën chachin nanchaquë ya'conquë huachi. Hui'nanpitanta', sa'inarë chachin ya'coina'. ²Chinotamacoso marë' ma'sharo'sa tëpacaiso nipisopitaso', canchisë quëmapi nisahuaton canchisë sanapi nanchaquë po'moquë'. Ya'huëre' co ina marë' nipisopitasohué', a'nara quëmapi, a'nara sanapi inaí-chin po'moquë'. ³Nisha nisha anpianthëuano'santa', nanchaquë po'moquë'. Canchisë hua'anën, canchisë sanapinën na'antacaiso marë' po'moquë'. ⁴Canchisë tahuëri quëran ca nohuanto o'nanapon. Catapini shonca tahuëri, tashirë chachin o'namiatapon. ¡Inapotato ya'ipi isoro'paquë acorahuësopita ata'huantarahué! itërin.

⁵Noiso', ya'ipi Siniorori camairinso chachin ninin.

⁶Noi saota pasa pi'ipitaso', paconi isoro'pa' imotërin. ⁷Naporo inaso', sa'inë chachin nanchaquë ya'conin. Hui'ninpitanta sa'inarë chachin cha'ë-caiso marë' ya'conpi. ⁸⁻⁹Yosë chinotacaso marë' ma'sharo'sa tëpacaiso nipisopitanta', Noirë chachin catoya catoya nanchaquë ya'conpi. A'nara quëmapi, a'nara sanapi ya'conpi. Co ina marë' nipisopitahuënta ya'conpi.

Anpianhtëhuano'sa', niohuaratërinso'pita, inapitanta inapochachin ya'conpi. Yosëri sha'huitërinso chachin nipi.

¹⁰Yosëri sha'huitërinso chachin, canchisë tahuëri quëran paconi isoro'pa' imotarin huachi. ¹¹Naporo' Noiso', saota pasa pi'i, cato yoqui, shonca canchisë tahuëritarin. Naporo chachin isoro'pa' huëncharoatë pochin ninin. Marënta acoporo ya'huërinso', pipimiatërin. Naporahuaton inapaquënta', i' ya'copinamën ya'huërinso nii'soatërin. Napohuachina, pa'pi i' isoro'paquë anotimarin. ¹²Catapini shonca tahuëri tashirë chachin isoro'paquë o'namiatarin huachi. ¹³Naporo tahuëri chachin Noi sa'inë nanchaquë ya'conin. Hui'ninpitanta', Simo, Camo, Cahuito, inapitanta sa'inarë' sa'inarë' ya'conpi. ¹⁴Tananquë ma'sharo'sa ya'huërinso'pita, pë'tahuaro'sa nipiso'pita, niohuaratërinso'pita, anpianhtëhuano'sa', inapitanta ya'conpi. ¹⁵Yosë nohuanton, ma'sharo'sa catoya catoya nanchaquë ya'conpi. ¹⁶Nisha nisha nipiso'pita quëran, a'nara quëmapi, a'nara sanapi ya'conpi. Yosëri Noi camairinso chachin nipi. Nani ya'compachinara, Siniorori chachin nancha ya'coananën oncorapirin huachi.

Pacon pa'ninso'

¹⁷Catapini shonca tahuëri o'nanárin. Pamatohuachina, nanchaso no'pa quëran yanponin huachi. ¹⁸Pamaso' aquëtë chachin mëntaintararin, nanchaso nipirinhüë', noya yanponarin. ¹⁹⁻²⁰Pa'pi pacon pa'sahuaton, ina inápa motopiro'sa quëran huarë' imotërin. Inapita motopiro'sa imotahuaton, canchisë mitro aquëtë pantarin. ²¹⁻²²Naporo' ya'ipi piyapiro'sa isoro'paquë ya'huëpisopita, taquiitopi. Anpianhtëhuano'sa', pë'tahuaro'sa', tananquë ma'sharo'sa ya'huërinso', niohuaratërinso'pita, inapitanta ta'huantopi. Ya'ipi nii o'huatona nannipisopita, taquiitopi huachi. ²³Noisáchin cha'ërin. Panca nanchaquë ya'conpisopitarë', cha'ërin. A'napitaso nipirinhüë', ya'ipi ta'huantopi. Pë'tahuaro'sa', anpianhtëhuano'sa', niohuaratërinso'pita, inapitanta ya'ipi taquiitopi huachi. ²⁴Pasa a'natërápo shonca tahuëri isoro'pa' iiri imotaton, napotërin.

Pacon huiquintomarinso'

8 ¹Naporo' Yosëri Noi, ya'ipi ma'sharo'sa nanchaquë ya'huëapisopita, inapita yacatahuarin. Ina nohuanton pacon huiquintacaso marë' ihuan pa'nin. ²Co'huara huiquinchátërasohüë', o'nan'ton më'tarin. Naporo' marë' acoporo quëran pipirinso', nioncotërin. Inápaquë i' ya'copinamën nii'soatërinso'ta inaporin. ³Pasa a'natërápo shonca tahuëri quëran, i' pi'piyan pi'piyan huiquintomarin. ⁴Canchisë yoqui, shonca canchisë tahuëri quëran, Ararato motopiro'sa hui'nimotënnquë nanchaso', ya'mitërin. ⁵Iscon yoqui nanirahuaton tahuëririnquë, motopiro'sa hui'nimotëna ya'nopi huachi.

⁶Inapita ya'nohuachinara, catapini shonca tahuëri quëran, Noiso nancha huintananën i'soatërin. ⁷Naporo' a'nara itatan a'parin. Inaso', itohua itohua yanpo yanpónantarin. I' huiquintacaso ninaton, naporin. ⁸Ina piquëran, Noiso' i' huiquintërinso nitotacaso marë', nêpë ya'huëré' a'paantarin. ⁹A'papiirinhüë', co intopa huënsëcasohüë ni'ton, yanpo yanpónantarin. Naporarin quëran, nanchaquë chachin huënantarin. Huëntahuachina, Noiri masahuaton po'moantarin.

¹⁰ Canchisè tahuëri quëran, naquëranchin a'paantarin. ¹¹ Nèpëso pa'sa-huatón, i' hu arayasha huarè' huënantarin. Oripo nara sè'para'huaya monoquënë chachin naquërahuaton quëntarin. Naporo' Noi, yaniromarinso nitotërin huachi. ¹² Canchisè tahuëri quëran naquëranchin nèpë a'paantapirinhue', co huachi huëntarinhue'.

¹³ Noi saota pasa a'na pi'itapaso', ya'ipiro'pa' yaniromarin huachi. Caniaritërinso yoquiquë, ya'natiirinsó tahuëri chachin, napopinchin nancha pëirapirinsó oquirin. Naporo ya'ipiro'pa' yaniromarinso nocorin. ¹⁴ A'na yoqui, cato shonca canchisè tahuëri nanihuachina, ya'ipiro'pa' noyá yaniromarin huachi.

¹⁵ Naporo chachin Yosëri Noi itapon: ¹⁶ "Iporaso huachi sa'anë'quën chachin nancha quëran pipiquë'. Hui'nanpitanta', sa'inarë chachin pipiina'. ¹⁷ Ya'ipi ma'sharo'santa ocoiquë pa'ina'. Anpiantëhuano'sa', pë'tahuario'sa', no'paquë niohuaratërinso-pita, ya'ipi inapitanta pipiina'. Notohuaro' hua'huatatona', ya'ipiro'paquë yanquë'ina'," itërin.

¹⁸ Napotohuachina, ya'ipi piyapi'sa cha'ëpiso pipipi. ¹⁹ Ma'sharo'santa pipipi: Pë'tahuario'sa', niohuaratërinso-pita, anpiantëhuano'sa', inapitanta pipipi huachi. ²⁰ Nani pipihuachinara, Noiso a'nara artaro ninin. Yosë chinotacaso marè' ma'sharo'sa tēpacaiso nipisopita masahuaton, tēparin. Anpiantëhuano'santa', manin. A'naya a'naya nisha nisha nipisopita quëran tēparin. Tēparahuaton, Sinioro chinotacaso marè' artaro aipi ya'ipi ahuiquitërin. ²¹ Ma'sharo'sa ahuiquitërinso pimóchin imërahuaton, Yosëri nóya ni'nin. Naporo' inaso tapon: "Hua'huataponá quëran huarè' piyapi'sa', co noyahuë' nicacaisoráchin cancantopi. Inaso niponahuë', co huachi ipora ana'intërahuëso pochin, isoro'pa' ana'intaantapohuë'. Co huachi ma'sharo'santa inapotapohuë'.

²² Isoro'paquë ya'huapona pochin, piyapi'sa noya sha'tapona'.

Nitërinsona macapona'.

Huënocanta ya'huërahuaton, sëhuëonta ya'huapon.

Pi'ipi tahuëri'santa nanirahuaton, o'napinta nanipon.

Tahuëri, tashi', inapitanta ya'huapon," ténin.

Yosë Noirë' anoyatërinso'

9 ¹ Naporo' Noi, hui'ninpitare chachin, Yosëri nóya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin: "Na'a hui'nahuanatoma', ya'ipiro'paquë ya'huëco'. ² Ya'ipi ma'sharo'sa', anpiantëhuano'sa', marëquë ya'huërinso-pita, inapita hua'anëntarama'. Inapitaso tēhuatarinëinquëma'. ³ Carima ya'ipi inapita capamaso marè' quëtaranquëma'. Nisha nisha huërono'santa ca'co'. Ma'sona tēranta nayaramaso ca'co'. ⁴ Huënaiso nipirinhue', ama ca'cosohue'. Ma'sha tēpahuatama', huënainën noyá inquitahuatoma', ca'co'. Huënainëni ananpirin ni'ton, ama inaso ca'cosohue'. ⁵ Canpita capiniso', co nitēpamaso ya'huërinhue'. Tēpatohuatama', ana'inta'huanquëmaso ya'huërin. Ma'sharo'sarinta piyapi tēpahuachin, ana'intarahue'. Tēpatohuatama', a'naya a'nayanquëma tēhuënachachin ana'intaranquëma'.

⁶ Insosona piyapi tēpahuachin, a'nari i'huëretarin.

Cá pochachin nicamaso marè' acoranquëma'.

Napoaton, co nitēpamaso ya'huërinhue'.

7 ¡Napoaponahuë!, canpitaso na'a hui'nahuanatoma',
ya'ipiro'paquë ya'huëco'!" itërin.

8 Ina quëran itaantarín: 9 "Ni'co'. Ipora canpitaro'co anoyatërahuëso', shiparimapitanta yonquiato, napotaranquëma'. 10 Ya'ipi ma'sharo'santa yonquiato napotaranquëma': Anpianthëhuano'sa', pë'tahuario'sa', tananquë ma'sharo'sa ya'huërinso', nisha nisha nipisopita nancha quëran pipi-piso yonquiato, sha'huitaranquëma'. 11 Ipora canpitaro'co anoyatato sha'huitëranquëmaso', co onporonta nishataponhuë'. Co huachi piyapi'sa', ma'sharo'sa', inapita pacon quëran ata'huantaantapohuë'. Co huachi paconi isoro'pa' ata'huantaantapohuë'.

12-13 Canpitarë'co nani anoyatomiätërahuë. Ma'sharo'sarë'conta', nani anoyatërahuë. Ina yonquicamaso marë' yahua'tanëhuë inápaquë acoarahuë. 14 Chitoro inápaquë ya'nohuachin, yahua'tanëhuënta ya'noarin. 15 Naporo' canpitaro'co anoyatato sha'huitëranquëmaso', yonquiarahuë. Ama huachi i' quëran, isoro'pa' ata'huaanta'huaso marëhuë', yonquiarahuë. 16 Yahua'tan chitoroquë ya'nohuachin ni'sarahuë. Ina ni'pato, ya'ipi piyapi'sarë'co ya'ipi ma'sharo'sarë'co anoyatërahuëso', ayonquiarinco. 17 Nani ina acorahuë ayonquiinpoa so marë'. Canpitarë'co anoyatërahuëso ayonquiarinpoa'. Ma'sharo'sarë'conta anoyatërahuëso ayonquiarinpoa'," itërin. Ina pochín Yosëri Noi sha'huitërin.

Noi hui'ninpitare' naporinso'

18 Noi hui'ninpita nancha quëran pipipisopita, iso nápo ya'huëpi: Simo, Camo, Cahuito, i napita. Camoso', a'nara hui'nin ya'huëtërin. Inaso', Canaan itopi. 19 Caramiächin Noi hui'ninpita nipirinahuë', inayaquëranchin isoro'paquë piyapi'sa na'antapi. 20 Ina piquëran Noi iminaton, inaquë opasächin shacaton, oparotërin. 21 A'na tahuëri Noi huino o'oton, no'pirin. No'piton, në'mëtë pëinën huáncana notataton, i'nanpirashitë quëhuëánin. 22 Camoso', inaquë ya'conahuaton ni'pirinhuë', pa'pin no'piton huë'ësárin quënanconin. Quënanahuaton iinpita sha'huitapon pa'nin: "Tata no'piton i'nanpirashitë quëhuëánin ni'conahuë," itërin. (Nani sha'huirahuëso chachin Camoso', Canaan pa'pin.) 23 Ina natanahuatona', Simo, Cahuito, inapitaso a'nara a'mopiso mapi. Ina masahuatona', niimopitopi. Niimopitopiquëranchin, pinëna quëran ya'conatona', pa'pina imotopi. Niquë notëtöpi ni'ton, co pa'pina ni'pihuë'.

24 Noi nonatohuachina, hui'nin hua'hua nininsoari, napotërinso natantërin.

25 Natantahuaton, Canaan itapon:

"¡Tata tëhuërin ni'ton, pa'pi co noyahuë' nicatënquën co huachi noya
ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitaranquën!

Yosë chiníquën ana'ichinquën.

Ipora quëran huarë' iyaro'sa camaiáponquën.

Shiparimapitanta inaporápona'," itërin.

26 Ina quëran taantarín:

"Sinioroso', Yosënhuë. Inari Simo noya nicaton noya ya'huëcaso marë'
catahuain.

Canaanso', Simo piyapinën niin.

27 Yosë nohuanton, Cahuito, pancana hua'anëchin.

Simo ya'huërinquë noya ninicaton a ya'huë'ina'.

Canaanso', Cahuito piyapinën niin," tënin.

²⁸ Pacon pa'ninso piquëran, Noiso' cara pasa a'natërâpo shonca pi'ipi ya'huaantarin. ²⁹ Ya'ipiya quëran iscon pasa a'natërâpo shonca pi'i icanin. Ina piquëran chiminin huachi. Ina pochin Noi ninin.

Noi shinpita napopiso'

10 ¹ Iporaso', Simo, Camo, Cahuito, inapita shinpita napopiso sha'huichinquëma'. Pacon pa'ninso piquëran hui'nahuanatona na'antapiso', sha'huichinquëma'. Simo, Camo, Cahuito, inapitaso nani sha'huirahuëso chachin, Noi hui'ninpita.

² Cahuito hui'ninpitaso', isopita: Comiri, Macoco, Matai, Capano, Toparo, Misico, Tirasi, inapita. ³ Comiri hui'ninpitanta': Asiquinasi, Nipato, Tocarama, inapita. ⁴ Capano hui'ninpitanta': Inisi, Tarsis, Quitimo, Notanimo, inapita. ⁵ Ina nápo Cahuito hui'ninpita, shinpita inapita ya'huëpi. Inapitaso', marë yonsano'sa parti, ya'huëpi. Inatohua ninanoro'sa ocoirahuatona', a'naya a'naya nacionënaquë, a'na huënton a'na huënton, nisha nisha ya'huëpi. Inahuara no'panënaquë ya'huëpi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananquë nonatona', ya'huëpi.

⁶ Camo hui'ninpitanta isopita: Coso, Misiraimo, Oto, Canaan, inapita. ⁷ Coso hui'ninpitanta': Sipa, Apira, Sapota, Naama, Sapitica, inapita. Naama hui'ninpitanta': Sipa, Titan, inapita. ⁸ Cososo', a'na hui'nin ya'huëtërin anta', inaso', Nimoroto itopi. Ina'ton chini chiniquën nanantaton, isoro'paquë hua'an ya'conin. ⁹ Nimorotoso Siniorori catahuarin ni'ton, pa'pi míso inantërin. Napoaton piyapi'sa nonpachinara pa'yatopi napocaiso': "Siniorori Nimoroto catahuarin ni'ton, míso inantërin. Inapochachin quëmanta catahuainquën," topi. ¹⁰ Nimoroto hua'anëntërinso no'paquë, ninanoro'sa panca panca nipisopita, isopita ya'huërin: Papiri, Irico, Acato, Carini, inapita. Inapita ninanoro'saso', Sinaro parti ya'huëpi. ¹¹ Ina parti quëran Asoronta pipirahuaton, ninanoro'sa ocoirin: Ninihui, Niopoto-iri, Cara, inapita itopiso'. ¹² Naporahuaton, Nisin ninanonta ocoirin. Inaso', panca ninano'. Ninihui, Cara, inapita ninanoro'sa huáncana ya'huërin.

¹³⁻¹⁴ Misiraimo shinpitaso': Notoro'sa', anamoro'sa', niapiro'sa', napotoro'sa', patrosoro'sa', casonoro'sa', capotoro'sa', inapita. Capotoro'sa quëran huiristino'sa pipipi.

¹⁵ Canaanso', paninan hui'nahuanpachina, Siton itërin. Ina quëran hui'nahuaantahuachina, Iti, itërin. ¹⁶⁻¹⁸ Canaan shinpitanta isopita: Quiposoro'sa', amororo'sa', quiriquiro'sa', iporo'sa', arasiro'sa', siniro'sa', arapatiro'sa', simariro'sa', amatiro'sa', inapita. Ina piquëran Canaan huëntono'sa niquë niquë yanquëëpi. ¹⁹ Canano'sa no'pa' hua'anëntopiso', Quiraro parti huarë' icanin. Siton ninano quëraonta', Casa ninanoquë huarë' icanin. Naporahuaton, Sotoma, Comora, Atoma, Sipoin, inapita ninanoro'sataquëchin no'pa' mapi. Nasa ninanoquë huarë' no'pa' hua'anëntopi. ²⁰ Ina nápo Camo hui'ninpita, shinpita inapita ya'huëpi. A'naya a'naya nacionënaquë, a'na huënton a'na huënton, nisha nisha ya'huëpi. Inahuara no'panënaquë ya'huëpi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananquë nonatona', ya'huëpi.

²¹ Cahuito iin mashonënso', Simo itopi. Inanta', hui'ninpita ya'huëtërin: Ipiri hui'ninpitaso', Simo shinpita nipi. ²² Simo hui'ninpita isopita ya'huëpi: Iramo, Asoro, Arapasato, Noto, Aramo, inapita. ²³ Aramonta hui'ninpita isopita ya'huëpi: Osi, Ori, Quitiri, Masi, inapita. ²⁴ Arapasatonta', Saro pa'pin. Saronta', Ipiri pa'pin. ²⁵ Ina quëran Ipirinta cato hui'ninpita ya'huëtërin: A'naso', Piriqi itopi. Naporo tahuëri'sa piyapi'sa itohua itohua yanquëëpi ni'ton, ina pochin ninihuanin. Iya'huainta Cotano itopi. ²⁶⁻²⁹ Cotanoso', iso nápo hui'ninpita ya'huëtërin: Aromota, Siripi, Asaromapi, Quira, Atoramo, Osaro, Tiquira, Oparo, Apimairo, Sipa, Opiro, Apira, Copa, inapita. ³⁰ Inapitaso Misa parti ya'huërahuatona', Sipari parti huarë' ya'huëpi. Ina partiso', motopiro'sarächin niconin. Cortanii' quëran, pi'i pipirinso parti ya'huërin. ³¹ Ina nápo Simo hui'ninpita, shinpita, inapita ya'huëpi. A'naya a'naya nacionënaquë, a'na huënton a'na huënton, nisha nisha ya'huëpi. Inahuara no'panënaquë ya'huëpi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananquë nonatona', ya'huëpi.

³² Ina nápo Noi hui'ninpita quëran pipipi. Nisha nisha huënton nipisopita. Nisha nisha shimashonëna quëran pipitona', nisha nisha parti no'pa' hua'a-nëntopi. Pacon pa'ninso piquëran itohua itohua yanquëpi. Yanquërahuatona', nisha nisha naciono'sa isoro'paquë ya'huërinso ocoipi.

Nisha nisha nananquë Yosëri anoninso'

11 ¹ Pacon piquëran notohuaro' piyapi'sa na'antapi. Naporo' ya'ipiya a'na nananquësáchin nonpi. ² Pi'i pipirinso parti quëran pipirahuatona', Sinaro parti canquipi. Inaso no'pa', noyápiro'tëchin ni'ton, inaquë ya'huë-caiso marë' quëparitopi.

³ A'na tahuëri inahua capini ninontatona', napopi: "Huëco pa'ahua', natëricho no'pa quëran nicatëhua', a'pëahua'," nitopi. Ina nisahuatona', natëricho quëran na'pi ya'huërenamën pëipi. Achinpitacaiso marënta', to'ni pochin niniquë achinpitopi. Siminto pochin nininso ya'huërenamën, inaquë achinpitopi. ⁴ Ina quëran ninontaantapi: "Huëco chiníquën cancantatëhua', ninano ocoia'ahua'. Ina nisahuatëhua', a'na torinta pi'iro'tëquë huarë' nincaninso niahua'. Inapoatëhua', sacóshin nahuinarihua'. Naporahuaton, co huachi itohua itohua yanquëcaso ya'huaponhuë'," nitopi.

⁵ Napopirinahuë', Sinioroso o'marin. O'marahuatón ninano', tori, inapita nisapiso ni'quimarin. ⁶ Ni'quimarahuatón, yonquirin: "Isopitaso inaquësáchin ya'huatona', ina nananquësáchin nonpi ni'ton, nani caniaritopi sacatacaiso'. Po'pachinara, co incari tëranta nanitarinhuë atananpitacaso'. ⁷ Napoaton acopitacaso marë', pa'matëhua nonpiso anishatahua'. Ama huachi ninatana-caiso marëhuë', napotahua'," ténin. ⁸ Inapotón, Siniorori piyapi'sa itohua itohua ayanquëërin. Ninano nisapisonta a'porahuatona', tananpitopi huachi.

⁹ Inaquë chachin Siniorori, ya'ipi piyapi'sa nonpiso anishatërin. Ina quëran chachin, ya'ipi isoro'paquë ayanquëërin. Napoaton ina ninanoso', Papiri' itopi.

Simo shinpita napopiso'

¹⁰ Simo shinpita napopiso sha'huichinquëma'. Pacon pa'ninso piquëran cato pi'ipitapasó', Simo pasa pi'ipitarin. Naporo' a'nara hui'nin nasitërin.

Nasitohuachina, Aropasa, itërin. ¹¹Ina piquëran Simoso', a'natërâpo pasa pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹²Aropasa cara shonca a'natërâpo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Saro itërin. ¹³Ina piquëran Aropasaso', catapini pasa cara pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹⁴Saro cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Ipiri itërin. ¹⁵Ina piquëran Saroso', catapini pasa cara pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹⁶Ipiri cara shonca catapini pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Piriqui itërin. ¹⁷Ina piquëran Ipiriso', catapini pasa cara shonca pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹⁸Piriqui cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Nio itërin. ¹⁹Ina piquëran Piriqui cato pasa iscon pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁰Nio cara shonca cato pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Siroco itërin. ²¹Ina piquëran Nioso', cato pasa canchisë pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²²Siroco cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Nacoro itërin. ²³Ina piquëran Sirocoso', cato pasa pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁴Nacoro cato shonca iscon pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Tari itërin. ²⁵Ina piquëran Nacorososo', pasa shonca iscon pi'i aquëtë ya'huaantarín. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁶Tari canchisë shonca pi'ipitaso', hui'nin paninantërinso nasitërin. Ina quëran cato hui'ninpita ya'huëtaantarín. Hui'ninpitaso': Apran, Nacoro, Aran, inapita.

Tari, naporinso'

²⁷⁻²⁸Sha'huitëranquëmaso chachin Tari hui'ninpitaso', isopita: Apran, Nacoro, Aran, inapita. Aran hui'ninso', Noto itopi. Aranso', Orë nina-noquë chiminin. Ina ninanoso', Cartia parti ya'huërin. Co'huara pa'pin chiminyâtërasohuë', chiminin. Hua'huatërinso ninanoquë chachin naporin. ²⁹Apranso', Sarai manin. Nacoronta', Mirica manin. Miricaso', Aran hui'nin. Inaso', a'nara caipayain ya'huëtërin, Isca itopiso'. ³⁰Saraiso co hua'hua-na'pihuë ni'ton, co hua'huaninhuë'.

³¹Tariso', Orë ninano quëran pipirin. Cartioro'sa ya'huërin quëran pipira-huaton, Canaan parti chinoton, pa'nin. Hui'nin Apran itopiso Sarairë chachin quëparin. Naporahuaton, shionta Noto itopiso quëparin. Pa'sapirinahuë', Aran ninanoquë canconpachinara, inaquë quëparitonpi. ³²Inaquë ya'huëaso', Tariso chiminin. Cato pasa a'natërâpo pi'ipitaso chiminin huachi.

Piyapinënpita shimashonën nicacaso marë' Yosëri Apran acorinso'

12 ¹A'na tahuëri Siniorori Apran itapon: "Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. Quëmopinënpita, tataparín ya'huërinso no'pa', inapita patëquë'. A'na no'pa' carinquën a'notaranquën. Inaquë ya'huëconquë huachi. ²A'na tahuëri ca nohuanto, shiparinpita panca nacion ocoiaponan'. Carinquën

catahuamiataranquën. Inapotaranquën ni'ton, sacóshin nahuinaran. Napo-
rahuaton, quëmá quëran a'napitanta catahuararahué. ³Inpitasona noya
nicatënën catahua huachinën, carinta inapita inapotarahué. Inpitasona
co huachi noya ya 'huëcamaso marëhuë' sha'huitohuachinën, carinta
inapita napotarahué. Quëmá quëran, ya'ipi piyapi'sa nisha nisha nipisopita
catahuararahué," itërin.

⁴⁻⁶Apranso Yosëri sha'huitërinso chachin, Aran ninano quëran pipirin.
Canaan parti paacaiso marë' pipirin. Canchisë shonca a'natërâpo pi'ipitaso
napoarin. Sa'inë chachin pa'nin. Sa'inso', Sarai itopi. Apin Noto itopisonta',
quëparin. Ya'ipi ma'shanënapitarë chachin pa'pi. Piyapinënapitanta
quëmapi'sa', sanapi'sa asacatacaiso marë' Aranquë pa'anpiso', quëpapi. Ya'ipi
quiquipi. Canaan parti canconpachinara, Apranso piyapinënpitarë chachin
ya'ipi ina no'pa' pa'tatona', pëntontopi. Siquimo ninanoquë huarë' canconpi.
Inaquë panca insi na nara ya'huërin. Ya'huëhuano'sa mamanshinëna
moshapiquë ni'ton: "Mori insina," itopi. Ina parti naporo canano'sa ya'huëapi.
⁷Inaquë Siniorori, Apran ya'notahuaton, itërin: "Ya'ipi iso no'pa', shiparinpita
quëtarahuë hua'anëntapona'," itërin. Naporo chachin Apran Sinioro chinota-
caso marë' a'nara artaro ninin. Inaquë ya'notërin ni'ton, chinotërin.

⁸Ina quëran motopiro'sa parti pa'pi. Ina motopiro'saso', Pitiri ninano
quëran, pi'i pipirinsó parti quëparitërin. Inaquë në'mëtë pëiro'sa otëmpi
ya'huëcaiso marë'. Pitiri ninanoso', pi'i ya'coninsó parti acorahuatona', Ai
ninanonta', pi'i pipirinsó parti acopi. Ina huancánachin ya'huëpi. Inaquë
naquëranchin Apran Sinioro chinotacaso marë' a'na ya'huëre' artaro nian-
tarin. ⁹Ina piquëran Apran piyapinënpitarë chachin paantapi. Oshaquëran
pa'sápatona', Niquipi parti canconpi.

Apran Iquipitoquë pa'ninso'

¹⁰Naporo tahuëri'sa ina parti panca tanarotopi. Napoaton Apran piyapi-
nënpitarë chachin Iquipito parti yacapatacaiso marë' pa'pi. Ya'huëpiquë co
manta capacaiso ya'huërinhuë' ni'ton, inatohua pa'pi. ¹¹Iquipito no'paquë
ya'caritohuachina Apranso', Sarai itapon: "Ni'quë', quëmaso tēhuëenchachin
noyápiroyanchinquën. ¹²Iquipitoro'sa ni'pachinën noyaponën nimara: 'Isoso
quëmapi, paso sanapi so'in,' ta'tona', caso tēpaponaco. Quëmaso nipirinhué',
macainëinquënso marë' co tēpaponënhué'. ¹³Napoaton ama quëma na'in
quëran tēpainacoso marëhuë': 'Isoso yo'yohué,' tēquë', topirahuë," itërin.

¹⁴Iqu i pito no'paquë Apran camahuachina, Iquipitoro'saso Sarai
ni'sahuatona', pa'yatopi: "Ma noyápiroyanchincha paya," topi. ¹⁵Iquipito
copirnosó, "huaraon" itopi. Ina catahuapisopita hua'ano'santa', Sarai ni'pi.
Ni'sahuatona', noyápiroyanchin nininso hua'anëna sha'huitonpi. Natan-
huaton huaraonso': "Quëshico," tēnin. Napoaton Saraiso', ina pëinënuquë
quëpapi. ¹⁶Sarai marë' huaraonso', Apran pa'pi payarin. Nani ma'sha
topinan quëtërin. Ohuicaró'sa', ohuacaró'sa', camiyoro'sa', moraro'sa',
inapita quëtërin. Naporahuaton piyapinënpita camaicaso marë' quëmapi'sa',
sanapi'sa', quëtërin.

¹⁷Napoaponahuë', Sarai na'inin ni'ton, Yosëri huaraon ana'intërin. Sa'in,
hui'ninpitarë chachin chiníquën canio quëran ana'intërin. ¹⁸Napoaton Apran
amataton, itapon: "¿Onpoatonta napotëranco? ¡Iso sanapi sa'an nipirinhué',

sha'huichitonco pora! ¹⁹‘Oshihuë’ tēnanso marë', cari shimanahuë. ¡Ma'tana sa'an, macaton quēpaquē huachi!’ itërin. ²⁰Napotahuaton piyapinēnpita camairin: “¡Apran, sa'inë chachin ocoico pa'in. Ma'shanēnpitanta quēpa'in!” itërin.

Apran, Notorë' nia'popiso'

13 ¹Apranso sa'inë chachin Iquipito quëran pipirin. Ma'shanēnpitarë chachin Niquipi parti huēnantatona ya'huēinantapi. Apin Noto itopisonta', inarë chachin huēnantarin. ²Apranso', notohuaro' oro, prata, pë'tahuaro'sa', inapita ya'huëtaton pa'pi ma'huan. ³Niquipi parti quëran oshaquëran pa'sápatona', Pitiri ninanoquë huarë' huēnantapi. Ina quëran paantarahuatona', i'hua ya'huërinquë chachin ya'huēinantapi. Pitiri ninano', Ai ninano', inapita ninanoro'sa huáncana ya'huēinantapi. ⁴I'hua artaro nininquë chachin, Sinioro chinotaantarin. ⁵Notonta', apin pochachin pa'pi ma'huan. Notohuaro' ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita ya'huëtërin. Piyapinēnpitanta na'a ya'huëtërin. ⁶Nipirinhue', notohuaro' pë'tahua ya'huëtapi ni'ton, co huachi pasto nanirinhue' pë'tahuaro'sa capacaiso'. Napoaton co huachi nanitopihue' cato chachin inaquërachin ya'huëcaiso'. ⁷Apran pë'tahuanën a'paipisopita, Noto pë'tahuanën a'paipisopitarë', pasto niapiratatona yánino'huipi. Naporoso', canano'sa', huirisiro'sa', inapitanta inaquë chachin ya'huërapi.

⁸Napoaton a'na tahuëri Aprani Noto itapon: “Canposo', quëmopinpo ninë'. Co canpo capini nino'huicaso ya'huërinhuë'. Co piyapinēnpopitanta', nino'-huicaiso ya'huërinhuë'. ⁹Niquë niquë nipachin, ya'huë'a. Ni'quë'. No'paso panca ya'huërin. Insëquësona ya'huëcamaso marë' nohuanteranquë, quëma huayonquë'. Pë'natë parti huayonpatan, caso pëtëtë parti pa'sarahue'. Pëtëtë parti huayonpatan, caso pë'natë parti pa'sarahue’,” itërin. ¹⁰Natanahuaton Notoso', motopia'hua quëran, Cortanii' yonsan noyarotomarinso nocorin. Sohuario ninanoa'huaquë huarë' notërinso' icanin. Inaquëso', notohuaro' i' ya'huërin ni'ton, pa'pi noyaro'pa' ninin. Sinioro sha'tërinquë pochin ni'ton, Iquipito no'pa' pochin ninin. (Ina pochin iráca ina no'pa' nipirinhue', co'huara Siniorori Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa ata'huanchátërasohue', naporin.) ¹¹Ina ni'sahuaton, Notoso ya'ipi ina no'pa' huayonin. Inaso no'pa', pi'i pipirinsó parti ya'huërin. Inapoatona', Apran Notorë' nia'popi. ¹²Apranso', Canaan parti quëparitërin. Notoso', Cortanii' yonsan ninanoro'sa parti ya'huëconin. Sotoma ya'cariya ya'huëconin. ¹³Inaquëso', ya'huëhua-no'sa pa'pi co noyahue' nipi. Inapoatona oshahuanpi ni'ton, Yosëri no'huípiro ni'nin.

¹⁴Noto pa'pachina, Siniorori Apran ya'notaton itapon: “Huaniran quëran ya'ipi parti notëtëquë': Pë'natë parti, pëtëtë parti, pi'i pipirinsó parti, pi'i ya'coninsó parti, ya'ipi inaquëpita notëton, noya ni'quë'. ¹⁵Ya'ipi no'pa' ni'nanso', carinquën hua'anëntacaso marë' quëtaranquën. Quëmari hua'anëntomiataran. Naporahuaton, shiparinpitarinta hua'anëntomiatapona'. ¹⁶Ca nohuanto shiparinpita pa'pi notohuaro' na'amiatapona'. Mo'shi co pichicasohue' ninin. Inapochachin shiparinpitanta co onpo pichicasohue' na'apona'. ¹⁷Iporaso', paaton ya'ipi iso no'pa' pa'tëquë'. Itohua itohua pa'tëquë'. Carinquën quëtaranquën ni'ton, inapotëquë’,” itërin.

¹⁸Ina natanahuaton, Apranso piyapinēnpitarē chachin nē'mētē pēiro'sa otēnpiso mapi. Masahuatona', insina nararoquē pa'pi. Inaquē pa'sahuatona', ya'huēconpi huachi. Ina nararoso', Mamiri itopisoari hua'anēntērin. Ipron ninano ya'cariya inaso'. Inaquē Apran Sinioro chinotacaso marē' a'na artaro niantarin.

Aprani Noto nicha'ērinso'

14 ¹Naporo' Misopotamia parti: Sinaro ro'tēquē, Amarahuiro itopiso' copirno nisarin. Irasaro ro'tēquēnta', Arioco itopiso copirno nisarin. Iran ro'tēquēso nipirinhue', Quitaraomiro itopiso copirno nisarin. Coimo ro'tēquēnta', Titaro itopiso copirno nisarin. ²⁻³Inapitaso', isopita a'natērāpo copirnorosarē', niinimicotatona niahuērāpi: Pira, Pirsas, Sinapo, Simipiri, inapita itopisoarē' niahuērāpi. Piraso', Sotoma ninano copirno. Pirsanta Comora ninano copirno. Sinaposo nipirinhue', Atoma ninano copirno. Simipirinta Sipoin ninano copirno. Pira ninanoa'hua copirnonta', inapita catahuarin. (Pira ninanoa'huaso', Soaro itopi anta'.) Inapitarē', a'natērāpo copirnoros'a', Sitin motopiana itopiquē, sontaronēnapita yontonpi ahuētacaíso marē'. Inaso motopiana, Chimirii' marē' parti quēparitērin. ⁴Ina nāpo copirnoros'a chachin Quitaraomirori irāca canaton, shonca cato pi'ipi camairin. Napoaponahuē', ina pi'i niantarinquē a'natērāpo copirnoros'aso napopināchin yonquiatona', Quitaraomiro yaahuēpi huachi. ⁵Ina pi'i huēantarinquē Quitaraomiroso', cara copirno catahuarinsopitarē chachin, huēantarin. Asotaroto Carnain parti huē'sahuatona', nihuaimoro'sa canaipi. Ina quēran sosiro'sa ya'huērē', An ninanoquē ya'huēpisopita canaantapi. Imiro'santa', Sapi-quiritain ninanoquē canaantapi. ⁶Orioro'santa Sēir motopiro'saquē canatona', Ir-paran ninanoquē huarē' imapi. Ina ninanos', inotēro intonquē ya'huērin. ⁷Quitaraomiroso cara copirno catahuarinsopitarē chachin tahuērēantarahuatona', In-mispa ninanoquē canquipi. Ina ninanos', Catisë itopi anta'. Huēantapona pochin amaricoro'sa ya'huērinso parti tiquitēriapi. Naporahuaton amororo'santa', Asison-tamarquē ya'huēpisopita inapotopi.

⁸⁻⁹Naporiatona', Sitin motopianaquē canquipi huachi. Naporo' Sotoma, Comora, Atoma, Sipoin, Pira, inapita ninanoro'sa copirnonēnasos', inaquē pa'mapi. Sontaronēnapitarē chachin pa'mapi. Inaquē inapita a'natērāpo copirnoros'aso', Quitaraomiro, catahuarinsopita, inapitarē' niahuēpi huachi. ¹⁰Ya'ipi Sitin motopianaquē, notohuaro' to'ni pochin nininso' posoro'sa ya'huērin. Naporo' quira nipachinara, Sotoma, Comora, inapita copirnoros'a', piyapinēnapitarē chachin ta'api. Ta'apirinhue', ina posoro'saquē anotopi. A'napita cara copirnoros'aso nipirinhue', motopiro'sa ta'atopi.

¹¹Canatoros'aso', Sotoma, Comora inapita ninanoro'saquē ya'conpi. Inaquē ya'conatona', cosharo', ma'sharo'sa pa'ton nininsopita, inapita ya'ipi macatona quiquipi. ¹²Sotomaquē, Apran apin Notonta', ya'huērin ni'ton, inanta quēpapi. Ya'ipi ma'shanēnpitarē chachin quēpapi. ¹³Napoaponahuē', a'nara quira quēran cha'ērahuatón, Apran sha'huitapon pa'nin. (Apranso', iprio' piyapi itopi.) Naporo' inaso', Mamiri hua'anēntērinso insina nararoquē

f 14.13 *Iprioso'*: Nisha nisha tapon a'na pochin nohuitopi. Co nitotērēhuahuē' ma'chachinsona tapon napopiso'. A'naquēnsos': "Ipri shinpita ni'ton, napo nohuitopi," topi.

ya'huërarin. Mamiriso', amoru piyapi. Iin mashonënpitaso': Aniri, Iscoro, inapita. Inapitaso' Apran payatona', catahuapi.

¹⁴ Apranso apin quëpapiso natantahuaton, piyapinënpita natëtono'sa nipiso huayonin. Inapitaso', pëinënuquë chachin hua'huatatona so'sopiso'. Ayontonpachina, cara pasa shonca posa quëmapi'sa ya'ipiya quëran icanpi. Inapitarë', Apran pa'nin copirnoros'a imacaso marë'. Tano ninanoa'huaquë huarë' imarin. ¹⁵ Pa'sahuatona', inimicoro'sa quënanconpi. Yono tashi nisahuaso', ya'copirahuatona', ahuëpi. Copirnoros'a canarahuatona', imapi. Opa ninanoquë huarë' imapi. Ina ninanoso', Tamasco ninano quëran norti parti quëparitërin. ¹⁶ Inapoatona', ya'ipi ma'sha quëpapiso' matopi. Notonta nicha'ërahuatona', ya'ipi ma'shanënpitanta quëpatopiso', mataantararin. Naporahuaton, na'a piyapiro'sa nicha'ërin. Sanapi'santa quëparapirinahuë', nicha'ërin.

Miriquisori Apran nacapirinsu'

¹⁷ Apranso' Quitaraomiro canarin. Cara copirno catahuarinsopitarë chachin canarin. Inapita canarahuaton huënantarin. Huëntaso', Sotoma copirnoru nacapirin. Sapi motopianaquë nacapirin. Inaso', "copirno motopiana," itopi anta'. ¹⁸ A'na copirnorinta', Apran nacapirin. Inaso', Miriquiso itopi. Sari-moquë copirno ya'conahuaton, corto hua'an nimantararin. Yosë chini chiniquënanantërinso marë' sacatërin. Inaso Apran a'carahuaton, huinonta o'shitërin. Piyapinënpitanta', a'carin, o'shitërin, napotërin. ¹⁹ Nani a'carahuaton, Miriquisori Apran iso pochin sha'huitërin:

"Yosë chini chiniquënanantërinso', catahuainquën.

Inaso', pi'iro'të', isoro'pa', inapita acorin.

²⁰ ¡Ma noyacha Yosëso chini chiniquënanantërin paya! itahua'.

Ina nohuanton, inimiconënpita minsëran," itërin.

Naporo Aprani inimicoro'sa ma'sha matërinso', shonca quëran a'nara Miriquiso quëtërin. Inaso', diesmo itopi.

²¹ Ina piquëran Sotoma copirnoru, Apran itapon:

—Piyapi'sar a' quëtoco, ya'huërë' ma'shaso', quëmari maquë', itërin.

²²⁻²³ Napotopirinhue', Apraniso' itapon:

—Yosë chini chiniquënanantaton, pi'iro'të', isoro'pa', inapita acorin.

Ina ni'sárinco ni'ton, co pi'shi tëranta', co sapatë nonin tëranta caora marë' macapohuë': "Cari, Apran ama'huanahuë'." Ama tēcamaso marëhuë', co macapohuë'. ²⁴ Caso caora marë' co manta nohuantërahuë'. Piyapinëhuëpita ca'pisoíchin tēhuëchinso', nani matatë pochin nitëranquën. Naporahuaton, Aniri, Iscoro, Mamiri, inapitanta ahuëta'huaso', catahuarinaco. Inapita tēhuëchinso' ma'sha mapiso', onpopionta macacaiso ya'huërin, itërin.

Yosë, Apranë anoyatërinso'

15 ¹ Ina piquëran Siniorori, Apran ya'notërin. Co huë'ëponahuë', hua'na-rëso pochin nontërinso' natanin:

—Apran, ama tē'huaquësuhuë', carinquën pa'poyaranquën. Panca acanamiataranquën, itërin. ²⁻³ Napotopirinhue', Apraniso' itapon:

—Sinioro. Quëmaso Yosënuquën. Panca acanamiatopirancohuënta', co hui'-nahuë ya'huëtërincohuë' ni'ton, topinan quëran nisarín. Co a'naya tëranta

hui'nahuë quëtërancohuë ni'ton, piyapinëhuë Irisëro itëraiso ya'huërëtaponco. Inaso Tamasco piyapi nipirinhüë', chiminpato ya'huërëtaponco, itërin. ⁴ Siniororiso nipirinhüë', itapon:

—Co ina ya'huërëtaponquënhüë'. Hui'nana chachin ya'huërëtaponquën, itërin.

⁵ Itahuaton, në'mëtë pëinën quëran ocoirin. Ocoirahuaton, sha'huitërin:

—Pi'iro'të në'përahuaton, tayloraro'sa pichiquë'. Nanitohuaton pichiquë'. Ina nápo shiparinpita ya'huëtarinquën, itërin. ⁶ Naporinso natanahuaton: “Yosë no'tëquën nontërinco,” ténin Apran. Naporinso marë' Siniorori nóya ni'nin huachi. ⁷ Napoaton itapon:

—Caso Sinioroco. Orë ninano quëran ocoiranquën. Inaquëso cartiaro'sa ya'huërin. Iso no'pa' quëtaranquën hua'anëntomiatacaso marë', itërin.

⁸ —¿Onporahuatota hua'anëntomiata'huaso nitotapo? ténin Apran.

⁹ —A'nara ohuaca', a'nara capra, a'nara carniro, inapita cara pi'ipitopiso' quëshico. Naporahuaton, a'nara nëpë', a'nara pë'tahua nëpëa'hua', inapitanta quëshico, itërin Yosëri. ¹⁰ Aprani, inapita ma'sharo'sa Yosë quëshirin. Tëparahuaton huancánachin nichatëra'piarin. Nichatërinso pita, cato panshinquë ya'carisha acorahuaton, anotëra'piarin. Inairaro'saso nipirinhüë', co nichatërinhuë'. ¹¹ Ma'sha tëparinsopita, capita marë' tamëro'sa o'mapirinhüë', Apraniso a'parárin.

¹² Nani tashiahuachina, Apranso' noyá huë'ëtërin. A'nanaya pa'pi tashirori imotërin ni'ton, të'huatërin. ¹³ Naporo' Siniorori itapon:

—A'na tahuëri shiparinpita, nisharo'sataquë yacapatapona'. Inaquë piyapitatona', camaiyapona'. Aparisitapona'. Catapini pasa pi'i inapoapona'.

¹⁴ Cariso nipirinhüë', aparisitërinso pita ana'ntarahüë. Ina piquëran shiparinpita, noya cha'ëpona'. Ma'huano'sa pipipona'. ¹⁵ Quëmaso nipirinhüë', noyá mashoya nicama huarë' chiminapon. Co parisitaranhuë'. Inapoaton shima-shonënpita quënancoanan. ¹⁶ Catapini shinpita huënton, ya'huërin piquëran, shiparinpita isëquë chachin huëntapona'. Amororo'sa co noyahuë' nipiso', co aquëtë huarë' nishátërarinhüë'. Napoaton naporo tahuëri'sa huarë' ana'ntarahüë huachi.

¹⁷ Nani tashihuachina, a'nanaya orno conai' tomontárinso ya'norin. Naporahuaton, panca yanatëtë pochin pën orótahuaton, ma'sharo'sa nichatërinso pita huancana, na'huërin. ¹⁸ Naporo tahuëri chachin, Sinioro Apranë anoyatërin. Anoyatatón itapon:

—Shiparinpita iso no'pa' quëtarahuë: Iquipito i' quëran huarë' Iopiratisi' pancai'pa', hua'anëntopiso naniarin. ¹⁹⁻²¹ Iporaso: Quiniro'sa', sinisëro'sa', catomono'sa', itiro'sa', huirisëro'sa', nihaaimoro'sa', amororo'sa', canano'sa', quiriquire'sa', quiposoro'sa', inapitari iso no'pa' hua'anëntapi. Hua'anëntapirinhüë', quëma shiparinpita quëtarahuë, itërin.

Ismairo nasitërinso'

16 ¹ Sarai co hua'huana'pihuë ni'ton, co Apran hui'nahaninhüë'. Napoapona'huë', Saraiso a'nara cosonanën ya'huëtërin. Inaso iquipitoron. Acara itopi. ² A'na tahuëri Saraiso', so'in itapon:

—Ni'quëchi, Sinioro co nohuanterinhüë ni'ton, co hua'huana'huë'. Napoapona'huë', cosonanëhuë acoanchinquën topirahuë. Taponas inaso',

hua'huana'pi nisápirinhué'. Hua'huanpachin cari masarahué hua'huahué pochachin nicacaso maré', itërin.

Napotohuachina, Apranta nohuantërin. ³Naporo chachin Saraiso', Acara masahuaton, so'in acoantërin. Nani shonca pi'ipi Canaan parti ya'huapona pochin, napoapi. ⁴Shiarahuaton Acaraso', cayorin huachi. Inaporahuaton, hua'anën nocanin. Nocanaton, co yanatërinhué'. ⁵Naporo' Sarairi Apran itapon:

—Quëma tëhuëran ni'ton, Acara nocaninco. Cari chachin acoantopiranquënhué', iporaso' hua'huanaton, nocaninco huachi. Sinioro chachin inquënpsona tëhuërëso' anitochinpo': Quëma tëhuëmaranquën, ca a'na napomaraco, itërin. ⁶Napotohuachina, Apraniso' itapon:

—Ni'quë', cosonanënso', natëinquënso ya'huërin. Ma'sona nohuantëranso' nitëquë', itërin.

Naporo quëran huaré' Saraiso', Acara pa'pi aparisitërin. Napoaton, inaso ta'arin huachi. ⁷Ta'apirinhué', Sinioro anquëninëni^s inotëro parti quënanin. Shor iraquë i'sha pipirinsó' ya'cari', quënanin. ⁸Quënanahuaton, natanin:

—Quëmaso' Acaranquën, nohuitëranquën. Sarai cosonanëinquën. ¿Intoparanta huëcaton, intopata pa'saran? itërin.

—Patronanëhué Sarai itopiso' ta'ananpiarahué, tënin Acara. ⁹Naporo' Sinioro anquëninëni, itapon:

—Naquëranchin patronanën paapantaquë'. Ma'sona camairinquënsopita, natëquë', itërin. ¹⁰Napotahuaton itaantarin:

“Ca nohuanto, hua'huayátërahué amiparinpita ya'huëtarinquën. Co pichicasohuë' na'apona'.

¹¹Ipora cayoranso', quëmapia'huaya huaiyaran.

Huaihuatan, Ismaïro itëquë'.

Co napion ancantaton na'nëranso',

Sinioro nataninquën ni'ton, ina nininën acotëquë'.

¹²Mashotohuachin, tanan cahuario pa'pi notëraya pochin nisarin.

Ya'ipiya inimicotarin. Inanta', ya'ipiya quëran, inimicotapona'.

Quëmopinënpitari co quë'yapirinahué',

inahua notënanquë chachin ya'huapon,” itërin.

¹³Siniorori nontërin ni'ton, Acaraso' pa'yanëinquë tapon: “¿Yosë chachin nontaporahué co chiminahué ti?” tënin. Ina yonquiaton, iso pochin Sinioro nohuitërin: “Nicationco, catahuarincoso Yosë,” itërin. ¹⁴Napoaton inaquë poso ya'huërintonta', “Nanpion, ni'sárinco'so' posonën,” itopi. Ina pososo', Catisë ninano', Piriti ninano', inapita ninanoro'sari ahuancanapirin. ¹⁵⁻¹⁶Acaraso' anquëni natërahuaton, patronanëinquë chachin paantarin. Tahuëri nanihuachina huairin. Apran posa shonca saota pi'ipitaso', hui'nin nasitarin. Nasitohuachina, Ismaïro itërin.

Marca niacotacaiso' camaitërinso'

17 ¹Apran iscon shonca iscon pi'ipitaso', Siniorori ya'notahuaton, itapon: —Caso Yosëco, ya'ipi nanitaparahué. Natëtonco, nohuantërahuësoráchin niquë'. ²Napohuatan, quëmaré'co anoyatarahué. Ca

nohuanto, hua'huayátèrahuè shiparinpita ya'huètaringuën, itèrin. ³Naporo' Apranso', isonin. Isonin quèran, no'paquè huarè' monshomarin. Inapoaso Yosëri sha'huitaantarín:

⁴—Ni'què', iso pochín quëmarè'co anoyatarahuè. Quëmá quèran na'a naciono'sa pipiarín. ⁵Naporahtaton, co huachi Apran itaponènahuè'. Ipora quèran huarè' Apraan itaponèn. Ca nohuanto na'a naciono'sa quëmá quèran pipipona ni'ton, ina pochín nohuitaponèn. ⁶Carinquën catahuaranquën ni'ton, notohuaro' shiparinpita ya'huètaringuën. A'naquën shiparinpita, copirno ya'conapona'. A'naquëonta', naciono'sa ocoiapona'. ⁷Quëmarè'co ipora nani anoyatèrahuè. Shiparinpitarè'conta a'na tahuëri anoyatarahuè. Yosënenco ni'to, catahuaráponquën. Shiparinpitanta inapotápo. ⁸Ya'ipi Canaan no'pa' ipora ya'huëranquè, hua'anéntacaso marè' quëtaranquën. Shiparinpitanta iso no'pa chachín hua'anéntomiatapona'. Inapitanta', casá-chín chinotaponaco, itèrin.

⁹Napotahuaton, taantarín:

—Napoaponahuè', quëmarè'coso nani anoyatèrahuè ni'ton, natéco. Inapochachín shiparinpitanta natëinaco. ¹⁰Ina pochín canpitarè'co anoyatèrahuè. Canpitanta anoyatèrèhuaso yonquicamaso marè' ya'ipi quëmapinquëma', marcahuanamaso ya'huërin. Naporahtaton, ya'ipi shiparimapitanta inachachín natëina'. ¹¹Taparonëmaquè, sha'huëchín imorayatërinso', niyashitëtoco'. Inaporamaso', ayonquiarinquëma carè'quëma anoyatëramaso'. ¹²Ipora quèran huarè' ya'ipi quëmapinquëma ninamasopita, nasitërin quèran posa tahuëritapasó', marcanën acotoco'. Hui'namanta', inapotoco'. Piyapi-nëma nisharo'sa pa'antëramasonta inapotoco'. ¹³Ya'ipinquëma niacotacaso ya'huërin. Co a'naya tëranta topinan nicamaso ya'huërinhuè'. Inapohuatama', canpitarè'co anoyatèrahuëso', nonëmaquè chachín chiminamaquè huarè' ya'huëápon. ¹⁴Nipirínhuè', insosona co marcanën niacotohuachínhuè', ya'huërama quèran ocoimiatoco'. Canpitarè'co anoyatèrahuëso', co natërinhuè ni'ton, inapotoco', itèrin.

¹⁵Naporo chachín, Yosëri Apraan itaantarín:

—Sa'aonta' Sarai itopiramahuè', co huachi inapochín nohuitaramahuè'. Ipora quèran huarè' Sara^h itapoma'. ¹⁶Inanta noya nicato catahuararahué ni'ton, hua'huanarin huachi. Tëhuëenchachín cari noya nicato inapotarahué. Na'a naciono'sa', ina quèran pipipona'. Ina quèran pipipisopita a'naquënso', copirno ya'conapona', itèrin.

¹⁷Napotohuachina, Apraanso isonin. Isonin quèran no'paquè huarè' monshorahuatón tëhuarin. Tëhuapon pochín yonquirín: “¡Pasa pi'ipitohuachinara, co huachi hui'nahuanpihuè'! ¡Saranta iscon shonca pi'ipitaton, co huachi onporonta nanitërinhuè hua'huanacaso!” ténin yonquínëquë. ¹⁸Napoaton iso pochín Yosë nontërin:

—¡Ma'cha Siniro sha'huitërancoso chachín Ismairo catahuaranhuè paya! itèrin.

¹⁹Yosëriso nipirínhuè', itapon:

—Sa'anquè chachín hui'nahuanaran ta'to, napotaranquën. Hui'nan nasitohuachín, Isacoⁱ itaran. Quëmarè'co anoyatèrahuëso', inanta sha'huitarahué.

Sha'huitërahuëso chachin, shinpitanta catahuamiatarahuë. ²⁰ Ismaïro marënta nontërancoso', nani natananquën. Inanta catahuërahuë. Ca nohuanto na'a hui'ninpita ya'huëtaapon. Ina quëran pipipisopita na'amiatapona'. Shonca cato hua'ano'sa nicacaiso' hui'nahuanapon. Ina shinpita quëran panca nacion pipipon. ²¹ Napoaponahuë' quëmaro'co anoyatato sha'huitëranquënsopitaso', Sara hua'huinquën nisarin. A'na pi'i quëran, ipora tahuëri'sa pochin, Isaco nasitapon, itërin. ²² Apraan nontërinso tonitahuaton, Yosëso ina quëran pa'nin huachi.

²³ Naporo tahuëri chachin Apraanso', hui'nin Ismaïro itërinso marca acotërin. Piyapinënpita pëinënquë chachin nasitopisonta', inapotërin. A'napitanta coriquinën quëran pa'ainso', acotërin. Ya'ipi quëmapi'sa Apraan pëinënquë ya'huëpisopita, marca niacotopi huachi. Yosë camaitërinso chachin nipi. ²⁴⁻²⁵ Apraan iscon shonca iscon pi'ipitaso', taparonën sha'huëchin yashitëtopi. Ismaïronta shonca cara pi'ipitaso', inapotopi. ²⁶⁻²⁷ Naporo tahuëri chachin ya'ipi quëmapi'sa nipisopita marca niacotopi. Apraan, Ismaïro, inapita niacotopi. Piyapinënpitanta inapopi. A'naquën pëinënquë chachin nasitopi. A'naquënso', coriquinën quëran nisharo'sa pa'antërin. Ya'ipiya niacotopi huachi.

Sara hua'huanacaso sha'huitërinso'

18 ¹ Insina nararo', Mamiriri hua'anëntërinquë Apraan ya'huëarin. Inaquë niso', Siniorori, ya'notaantar. Camotëchin pochin nisapaso' ya'notërin. Nëmëtë pëinën ya'coananëquë huënsaso', napoarin. ²⁻³ Apraanso ni'pirinhuë', cara quëmapi ina notënanquë huaniapi quënanin. Quënanahuaton, a'naroáchin paaparin nontacaso marë'. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton, itapon:

—Sinioro, pi'pian yanontëranquën. Ama na'huëtocosohuë'. ⁴ Canpita topatama', nipa'morantëcamaso marë' piyapinëhuë i'sha quëshiinquëma'. Inapoatoma', nara tashinantërinquë, na'yapoma pochin, chinototaco'. ⁵ Ya'huërahuëtaquëchin na'huëarama ni'quëhuarë', ma'sha tëranta capamaso quëshiinquëma'. Ina quëran chiniquën cancantatoma', paantamaso marë', itërin.

—Naporan ni'quëhuarë', inta nipachin, itopi.

⁶ Napotihuachinara, Apraanso nëmëtë pëinënquë ya'conahuaton, Sara itapon:

—Manorahuaton, cato shonca quiro pochin, noya noya tricoro'mo nininso' maquë'. Ina masahuaton, pan niquë', itërin. ⁷ Sa'in sha'huitahuaton, ta'arë'nachin ohuacaro'sa ya'huërinquë pa'nin. Noya noya nininso' toroa'hua huayonin. Huayonahuaton, a'nara piyapinën quëtërin. Quëtöhuachina, inaso' tëparahuaton a'naroáchin capacaiso marë' anpirin. ⁸ Ina a'capon pochin, ohuaca sho'shoi' atachirotopisonta', acotërin. Naporahuaton ohuaca sho'shoi' o'shitërin. Inapoaton, a'capon pochin ninararin pahuantöhuachina acotacaso marë'. Ni'toro'sa nara tashinantërinquë coshatasoi naporin.

⁹ Nani coshatöhuachinara, ni'toro'sari Apraan natanpi:

—¿Sa'anpo huachi? itopi.

—Ma'tana nëmëtë pëi acoana ya'huëarin, itërin. ¹⁰ Naporo' a'nari itapon:

—A'na pi'i quëran, nicaponquën huëantarahuë. Naporo' Sara hua'huanaton, hua'huin ipoarin huachi, itërin.

Napoasoi Saraso', ya'ipi nonpiso' natanárin. Apraan pinën quëran, nê'metë pëi acoana, ya'coana pirayan natanárin. ¹¹ Apraan, Sara, inapitaso nani mashotopi. Saraso yaniton, co huachi onpo hua'huanchináchinhuë', ninin. ¹² Ina yonquiaton, co huachi huina cacotatonhuë', tēhuarin huachi. Tēhuapon pochin, yonquirin: “Inaporahuë naporini, noya cancanchitohuë'. Napoaponahuë', catocoi chachin nani mashotërai ni'ton, co quiyaso inapoasocoihuë' ayapoi,” tēnin yonquinēnquë.

¹³ Siniororiso nipirinhue', Apraan itapon:

—¡Sara co tēhuacasohuë nipirinhue', tēhuarin! “Nani paiyaco” ta'ton, ¿co natëtërinhuë' hua'huanacaso ti? ¹⁴ ¡Caso Sinioroco ni'to, ya'ipi nohuanterahuëso' nanitaparahuë nica'huaso! A'na pi'i quëran, nicaponquën huëantarahuë. Naporo' Sara hua'huanaton, hua'huin ipoarin huachi, itërin.

¹⁵ Sinioro naporinso natanaton, tē'huanēnquë Saraso tapon:

—Co tēhuarahuë', tēnin. Napoaponahuë', Siniorori itapon:

—Naporinahuë', tēhuaranso' nitotërahuë', itërin.

Sotomaro'sa marë' Yosë nontërinso'

¹⁶ Nani coshatohuachinara, paantacaiso marë' ni'toro'saso' huanipi huachi. Sotoma ninanotaquëchin pa'sahuachinara, Apraani chi'yarin. Nontaton patacaso marë' chi'yarin. ¹⁷⁻¹⁸ Papon pochin, Sinioroso' yonquiraarin. “Apraan quëran a'na tahuëri panca nacion pipiarin. Naporahuaton ina nacionso', chiniquën nanantarin. Napoaton ma'sona yaninahuëso', sha'huita'huaso ya'huërin. Nani sha'huitërahuë ya'ipi naciono'sa isoro'paquë ya'huërin sopita, ina quëran catahua'huaso marë'. ¹⁹ Nani ina huayonahuë hui'ninpita, shinpita, inapita noya pënënacaso marë'. A'chintërahuësopita natëtona', noya nica-caiso marë' pënënarin. Inapohuachin, sha'huitërahuëso chachin quëtarahuë huachi,” tēnin yonquiaton. ²⁰ Napoaton, Siniorori itapon:

—Sotomaquë, Comoraquë, inaquëpita ya'huëpisopita, panca oshahuanpi. Inapoatona pa'pi co noyahuë' nahuinpi. ²¹ Napoaton inatohua pa'sarahué. ¿Sha'huitërinacoso chachin ta'ma nisapi? ta'to, nitota'huaso marë' pa'sarahué.

²² Cato ya'piso quëchitahuatona', Sotoma ninanoquë pa'pi. Apraanso nipirinhue', Siniororë' ninontacaso marë' quëparitërin. ²³ Napoaton ya'carirahuaton, natanin:

—Tēhuëpisopitaso' no'tëquën chachin ata'huantamaso ya'huërin. Co tēhuëpisopitasohuë' nipirinhue', co inapotamaso ya'huërinhuë'. ²⁴ Tapon a'natëräpo shonca ya'pi', co tēhuëpisopitasohuë' ninanoquë ya'huëpi. Ina nápo ya'huëpiso yonquiaton: ¿Co ninano nicha'ësaranhuë'? ²⁵ ¡Ama Sinioro napoquësohuë'! ¡Tēhuëpisopita, co tēhuëpisopitahuë' co napopináchin oshahuanpiso pochin ana'intamaso ya'huërinhuë'! ¡Ama napoquësohuë'! ¡Quëmaso', noya noya coisë ya'ipi isoro'pa' marë' ninan ni'ton, no'tëquënáchin ana'intamaso ya'huërin! itërin. ²⁶ Napotohuachina, Siniorori itapon:

—A'natëräpo shonca co tēhuëpisopitahuë', Sotoma ninanoquë ya'huëhuachin, inapita nosoroato ya'ipi ina ninanoquë ya'huëpisopita nicha'ësarahué, itërin. ²⁷ Apraaniso nipirinhue', naquëranchin nontaantarin:

—Quëmaso Yosënquën, caso topinan piyapico niporahuë', naquëranchin nontaanta'inquën. Ama ina marë' no'huicosohuë'. ²⁸ Catapini shonca a'natëräpora' co tēhuëpisopitahuë' nanihuachina', a'natëräpo pahuaninso' marëáchin, ¿ya'ipi Sotomaquë ya'huëpisopita, ata'huantapon ti? itërin.

—Catapini shonca a'natërápo tēranta co tēhuēpisopitahuē' ya'huēhuachina', co ninano ata'huantarahuē', itērin.

²⁹—Tapon a catapini shoncara', co tēhuēpisopitahuē' ya'huēpi, taantarín Apraan.

—Ina napoya tēranta ya'huēhuachinaso', co ata'huantarahuē', tēnin Yosē.

³⁰Apraaniso nipirínhuē', naquēranchin Yosē nontaantarín:

—Inachin inachin nontápiranquēnhuē', ama ina marē' no'huicosohuē' topirahuē. Tapon cara shoncara' ya'huēpi, itērin.

—Cara shoncaya tēranta ya'huēhuachina', co ata'huantarahuē', itērin.

³¹—Tēhuēnchachin caso Sinioro co natantonhuē' pochin nontáranquēn. Cato shoncara', co tēhuēpisopitahuē' ya'huēhuachina': ¿Onpoaranta'? itaantarín.

—Cato shoncanta co tēhuēpisopitahuē' ya'huēhuachina', co ninano ata'huantarahuē', itērin Yosēri.

³²Apraani naquēranchin nontaantarín:

—Iporaíchin Sinioro nontaantaranquēn. Ina quēran co huachi apiponquēnhuē' ni'ton, ama no'huicosohuē'. Shoncaíchin co tēhuēpisopitahuē' quēnanpatan: ¿Onpoaranta'? itērin. Napotihuachina, Siniorori itaantarín:

—Shoncaya tēranta co tēhuēpisopitahuē' ya'huēhuachina', co ninano ata'huantarahuē'. ³³Apraan nontērinso toquitahuaton, Sinioroso pa'nin huachi. Apraonta', nē'mētē pēinēnquē'pa' panantarín.

Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita ata'huantērinso'

19 ¹Nani yatashirahuaso', cato anquēniro'saso Sotoma ninanoquē camapi. Ninano ya'coanaquē chachin Noto huēnsaso', camapi. (Inaquē ya'huēhuano'sa niyontonpi ma'sha yonquiatona anoyatacaiso marē'.) Cato ya'pi canquipiso quēnanahuaton, paaparin nontapon. Isonin quēran no'paquē huarē' monshorin. ²Monshorin quēran itapon:

—Caso siniororo'sa piyapinēma pochinco. Huēco pēinēhuēquē onpionta huē'ēcamaso nohuantoco'. Inaquē nanitērama nipa'morantēcamaso'. Tashiraya yapa'patama paantaco', itērin. Napotopirínhuē', inapitaso co nohuantopíhuē'.

—Naporinchi paya. Napopiránhuē' co nohuantērai huē'. Caniquē tēranta noya huē'ēpoi, itopi. ³Napotopirínahuē', Notori naquēranchin naquēranchin sha'huitohuachina, napoin quēran pēinēnquē pa'pi huachi. Canconpachinara, noya coshoro nitērin. Pan co ahuēpocatopinánhuē' anpitaton, inapitarē' acotihuachina, ni'toro'sa coshatopi huachi.

⁴Napoaponahuē', co'huara chinochátērasoi huē' ya'ipi ya'huēhuano'sari Noto pēinēn tancapitopi. Hui'napiro'sa quēran, mashoro'saquē huarē' yamoipi. ⁵Noto no'huitona', chiníquēn nontiipi:

—¿Quēmapi'sa pēinēnquē canquipiso'? ¿Intopata ya'huapi? ¿Ocoiquē tēcari'i! itopi. ⁶⁻⁷Naporo' Notoso' pēinēn noyá oncotahuaton, inapita nontapon pipirín.

—Ama iyaro'sa napocosohuē', pa'pi co noyahuē' yonquirama'. ⁸Cato hui'nahuēpita nano'sa co quēmapiri sē'huayátērarinsohuē', ya'huētērinco. Inapita nipachin ocoichinquēma', nohuantēramaso' nitoco'. Isopita quēmapi'saso nipirínhuē', ama napotocosohuē'. Cari pērarahuē' pēinēhuēquē ya'conquipi ni'ton, napotaranquēma', itērin. ⁹Inapitariso nipirínhuē', itapona':

—¡Po'shaquë quëmaso'! Nisha piyapinquën niponahuë', ¿yacamairancoi ti? ¡Iporaso huachi inapita quëran na'con na'con, quëma nitarainquën! itopi. Napotatona', Noto ahuërapí. Pëinën ya'coananta', yapaparapitopi huachi. ¹⁰Napoaponahuë', ni'toro'sari Noto mapi. Masahuatona', acoana po'mopi. Napotatona', ya'coana oncotaantapi. ¹¹Naporo chachin piyapiro'sa aipiran nisapisopita, a'naroáchin asomarayapi huachi. Hui'napiro'sa quëran, mashoro'saquë huarë' ya'ipi somarayapi. Ina nipirinhue' tëranta', amiai huarë' ya'coana yonípi.

¹²Naporo' ni'toro'sari, Noto itapona':

—¿Ya'huëtërinquën aquëtë huarë' quëmopiro'sa isëquë? Hui'nanpita quëmapi'sa', sanapi'sa', mi'sëro'sa nicacaiso nipisopita ya'ipi inapita, iso ninano quëran ocoiquë'. Ocoiaton áquë quëpaquë'. ¹³Iso ro'të ata'huanterai ni'ton, quëpaquë'. Iso ninanoquë pa'pi co noyahuë' nipiso', na'a piyapi'sari Sinioroquë sha'huirapipi. Napoaton, ata'huantahuaiso marë' a'parincoi, itopi.

¹⁴Napotohuachinara, Notoso mi'sënpita nicacaiso nipisopita sha'huitacaso marë' pa'nin:

—¡Manóton huëco pa'ahua'! Iso ninano quëran pipia'ahua'. ¡Siniorori iso ninano ata'huanterai ni'ton, huëco pa'ahua'! itërin. Itopirinhue', co natëpihuë'. ¹⁵Nani tahuëri ya'cari nipachina, anquëniro'sari Noto itapona':

—¡Pashi tëquë'! Sa'an, cato hui'nanpita, inapita masahuaton, iso ninano quëran ocoiquë huachi. Ninano ata'huanteraiquë, chimintama'. ¹⁶Napotopirinhue', Notoso' co manorinhue' ni'ton, Yosëri nosoroaton, yanicha'ërin. Napoaton anquëniro'sari, sa'inë chachin maimirarin. Hui'nin-pitanta maimirarahuatona', ninano quëran cha'ëcasiso marë' ocoipi.

¹⁷Ninano quëran nani pipihuachinara, a'na anquëniro itapon:

—¡Cha'ëcamaso marë' manóton ta'aco'! Ama pinëma parti tahuërechosohue'. Pa'mia paco'. Ama ma'sha marë' tëranta iso motopianaquë chinicosohue'. Cha'ëcaso nohuantohuatama', motopiro'sa parti ta'aco', itërin. ¹⁸⁻¹⁹Notoriso nipirinhue', itapon:

—¡Co Siniororo'sa topirahuë'! Tëhuëenchachin canpitaso', na'con cata-huaramaco huachi. Noyanquëma ni'ton, nicha'ëramaco. Napoaponahuë', motopiro'sa parti ta'aca'huaso', co nanitarahuë'. Huancopi ni'soi', ayaro' icantatoncoi tiquihuachincoi. ²⁰Ni'co', pasëyáquë a'na ninanoa'huaya ya'huërin. Inaquë tëhuëenchinso' noya paca'huaiso' topirahuë. Nohuantoco inaquë pa'i cha'ëca'huaiso marë'. ¿Co'ta inaso', co panca ninanoyahuë'? itërin. ²¹Napotohuachina a'na anquëniro itapon:

—Nani natananquën nontërancoso'. Nohuantëranso chachin nisarahuë. Co ina ninanoso', ata'huantapohue'. ²²Napoaponahuë', ¡manóton inatohua paco'! Inatohua canama huarë' Sotoma ninano ata'huanterai huachi. Napoaton ina ninanoso', Soaro' itopi. ²³Nani tahuërihuachina Notoso', Soaro ninanoquë camarín. ²⁴Naporo' Siniorori, pën o'nan pochín a'paimarin. Sha'pi mo'shirë chachín, a'paimarin. Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa aipi a'paimarin. ²⁵Inapotaton, ata'huanterín. Ya'ipi inaquë ya'huëpisopitarë chachín ata'huanterín. Ina motopianaquë papotërinso'pitanta', ya'ipi tiquirin. ²⁶Noto sa'inso nipirinhue', co Soaroquë camarinhue'. Oshaquëran so'in imaquiáponahuë',

pinën parti tahuërëhuachina, inaquë chachin yamora moto' taranaton, chiminin.

²⁷Tashiramiachin Apraanso', i'huara Sinioro nontërintaquëchin pa'nin.
²⁸Ina quëran, Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa nocorin. Ya'ipi ina motopiananta nocomapirinhue', ina ro'të quëran pa'pi huëhuëpiro conai pipirarin ni'nin. Panca orno quëran tomontërinso pochin, pipirarin. ²⁹Ina pochin, ina motopianaquë ninanoro'sa Yosëri ata'huantërin. Noto yacapatërinso parti noyá ata'huantërin. Notoso nipirinhue', co ata'huantërinhue'. Apraan yonquiaton, cha'ëcaso marë' ina quëran ocoirin.

Moaporo'sa', amono'sa', inapita ya'huërinso'

³⁰Inapita ninanoro'sa ta'huantopi piquëran, Notoso' të'huatërin. Të'hua-taton, Soaroquë ya'huëcaso co nohuantërinhue'. Napoaton cato hui'ninpitare chachin motopiro'sa parti, ya'huëcaiso marë' pa'pi. Inaquë a'na motopi naninquë, cara chachin ya'huëpi. ³¹A'na tahuëri paya paya nininsoari, caia'huain, itapon:

—Ni'quë caira. Ya'ipi parti sanapi'sa ya'huërinso', so'yatona hua'huanpi. Canposo nipirinhue', isoporinquë quëmapi pahuanin quëran, co inapochináchinhue' ninë'. Tatafchin mini nipirinhue', nani inanta mashotarín. ³²Napoaton, huëquë pa'a o'shitatë tēpaita'a. Inapotatë', hua'huanpo ya'huëtiinposo marë' huë'ëpa'a, itërin.

³³Naporo tashi chachin pa'pina huino o'shitomiatopi. Nani ano'pihuachinara, paninanso' pa'pin quëhuënaparin. No'pirahuë ni'ton, co nataninhue' hui'nini quëhuënaparinso'. Co pa'ninso tēranta nataninhue'. ³⁴Tahuëriantarinquë paninanso', caya'huain itaantapon:

—Ni'quë caira, achin tashi caso tata quëhuënaparahue. Quëma ya'huë'rë' quëhuënapacaso marë' ipora tashinta ano'piana'a. Inapoatë catonpo chachin tatanpo quëran tēranta hua'huasha ya'huëchinpo', itërin. ³⁵Ninapotatona', naporo tashi naquëranchin pa'pina huino o'shitaantapi. Nani ano'pihuachinara, hua'hua nininso ya'huë'rë', pa'pin quëhuënaparin. No'pirahuë ni'ton, Notoso' co nataninhue' hui'nini quëhuënaparinso'. Co pa'ninso tēranta', nataninhue'. ³⁶Inapoatona', cato chachin cayopi. Pa'pina quëran napopi. ³⁷Paninanso' huaihuachina, quëmapi'huaya huairin. Inaso', a'shini Moapo^k itërin. Iso quirica ninshitasoco huarë', ina ipora moaporo'sa ya'huërinso shimashonëna ninin. ³⁸Hua'hua nininsonta huaihuachina, quëmapi'huaya chachin ya'huëtërin anta'. Inanta a'shini Pin-ami' itërin. Iso quirica ninshitasoco huarë', ina ipora amono'sa ya'huërinso shimashonëna ninin.

Apraan Apimiricorë naporinso'

20 ¹Apraanso', piyapinënpitarë chachin ya'huëapi quëran pipipi. Pipirahuatona', Niquipi parti paantapi. Quiraro ninanoquë canconahuatona', inaquë ya'huëcaiso marë' quëparitopi. Ina ninanoso', Catisë ninano quëran Shor parti ira pa'ninso' huáncana quëparitërin. ²Apraanso inaquë

k 19.37 Moaposo': Pa'pin quëran ya'huërinso', tapon naporin. **l 19.38** Pin-amiso': Piyapinëhuë-pita hui'nin tapon naporin.

ya'huapon pochin, Sara sa'in nipirinhue': "Oshihue'," toconin. Napoaton Quiraro copirno Apimirico itopisori yamanin. Camaitohuachina, macacaso marè' Sara quèpatopi. ³Napoaponahuè', naporo tashi chachin Yosèri huè'ènnquè pènnènin: "Quèmaso chimina ran. Sanapi mananso so'yahuan ni'ton, chiminamaso ya'huèrin," itèrin. ⁴Apimiricoso', co Sara ichihue'èshátèrarinhue'. Napoaton Sinioro itapon: "Sinioro co manta onporahuè ni'ton, co tèpaancoso ya'huèrinhuè'. ⁵Co'ta Apraan chachin naporin: 'Oshihue', ténin. Saranta': 'Yo'yohue', ténin. Cato chachin napopi ni'ton, co nitotatohue' manahuè," itèrin. ⁶Napotohuachina, Yosèrinta huè'ènnquè chachin a'paniantarin: "Tèhuèenchachin co nitotatonhuè' naporan. Napoaton ca nohuanto co ichihue'èranhuè'. Carinquèn ya'copiranquèn ama oshahuanaton tèhuètancoso marèhuè'. ⁷Iporaso nipirinhue', so'in chachin quètaantaquè'. Inaso pènnèntona'pi ni'ton, quèma marè' nontarinco. Ama chiminamaso marèhuè', nontarinco. Co'so' quètaantahuatanhuè', sa'an, hui'nanpita, inapitarè'quèn chachin, ta'huantaran," itèrin huè'ènnquè.

⁸Tahuèrianpitohuachina, Apimiricoso huènsèintarahuaton, piyapinènpita amatèrin. Huè'pachinara, ya'ipi hua'narinso sha'huitèrin. Natanahuatona', piyapinènpitaso pa'pi pa'yanpi. ⁹Ina quèran Apraan amatahuaton, itapon:

—¡Ma'huantacha n itapirancoihuè paya! ¡Caso co maquè tèranta tèhuètèranquènh uè !! Quèmaso nipirinhue', napotatoncoi panca yaaoshahuanpirancoihuè'. Ca aoshahuanatonco, quèmpinèhuèpita, piyapinèhuèpita, inapita, na'inchitonhuè'. ¡Co naporèhuè'! ¹⁰⁻¹¹¿Ma'ta yonquiaton, napotopirancohuè'? itèrin. Napotohuachina, Apraani itapon:

—Isèquèsò', co manta Yosè natèpihuè'. Sa'ahuè matiinacoso marè' tèpa-ponaco caso', ta'to naporahuè. ¹²Naporahuaton Saraso', oshihue' anta'. Ina tataquèranchin nipiraihuè', mamahuèi quèranso', nisha ninai. Napoaton cari manahuè. ¹³Yosè chachin, tatahuè ya'huèrin quèran pipicaso' camaihuachincora, sa'ahuè sha'huitèrahuè: "Insèquè tèranta pa'nèhuaquè: 'Inaso yo'yo masho,' tèquè ta'a, itèrahuè," ténin Apraan.

¹⁴Ina natanahuaton, Apimiricoso sa'in quètaantararin. Naporahuaton, ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita quètèrin. Piyapinènpita camaicaso marènta': Quèmapi'sa', sanapi'sa', inapita quètèrin. ¹⁵Ina quètahuaton, itèrin:

—Ni'què iya, no'panèhuèso pancana, insèquèsò costaranquè ya'huèquè', itèrin. ¹⁶Saranta', itapon:

—Ni'què imoya, yo'yo masho huaranca coriqui prata quèran nininso' quètèrahuè. Ya'ipiya quèran co tèhuèransohue' nitotacaiso marè' ina nápo quètarahuè. Co insonta pinoinquènsò ya'huèrinhuè'. ¹⁷Ina quèran Apraan, Yosè nontèrin Apimirico marè'. Ina sa'in, cosonanènpita, inapita marènta', Yosè nontèrin. Nontohuachina, Yosèri anoyatèrin. Naquèranchin hua'huasha ya'huètaantacaiso marè' anoyatèrin. ¹⁸Siniorori nani Apimirico ya'huèrinquè, sanapi'sa ana'intopirinhue'. Ama hua'huanacaiso marèhuè', Sara na'in quèran napotopirinhue'. Napoaton Apraani Yosè nontèrin inari anoyatacaso marè'. Napohuachina, Yosèri Apimirico sa'in, piyapinènpita sa'ina', inapita anoyatèrin. Hua'huasha ya'huètaantacaiso marè' anoyatèrin.

Isaco nasitèrinso'

21 ¹Sha'huitèrinso chachin, Siniorori Sara catahuarin. ²Ina nohuanton napoin quèran cayorin huachi. Tahuèri nanihuachina,

quëmapia'h ua ya huairin. Inaso', Apraan mashoya nicaquë huarë' hui'nahuaninso hua'huatërin. Yosëri sha'huitërinso tahuëri'sa chachin, hui'nin nasitërin. ³Sa'inquë chachin hui'nahuaninso nasitohuachina, Isaco itërin. ⁴Yosë camaitërinso chachin posa tahuëritohuachina, marca acotërin. ⁵Apraan pasa pi'ipitaso', hui'nin Isaco itërinso', nasitarin. ⁶Naporo' Sara yonquirin: "Yosë catahuarinco ni'ton, capa cancantato, tëhuarahuë. A'napitanta', hua'huanahuëso nitotohuachina', ya'ipiya quëran capa cancantatona tëhuapona'. ⁷Co hua'huana'picohuë ni'to, co inso tëranta Apraan nontaton: "Tëhuëchachin Saraquë hui'nahuanaran,' co ichitonhuë'. Inaso nipirinhue', mähoya niponahuë', hui'nahuanin huachi," tënin.

Acara, Ismairo, inapita Apraani a'parinso'

⁸Isacoa'huaya oshaquëran so'sohuachina, a'shini a'potërin. A'potërinso tahuëri, capa cancantacaiso marë' Apraan panca pita ninin. ⁹Capa cancantapirinhue', Saraso' co noyahuë' cancantërin. Cosona hua'huini Isaco monaton ya'nipitarin ni'nin. ¹⁰Napoaton Apraan sha'huitërin: "¡Cosonasos', hua'huinë chachin, a'paquë pa'in! Isacoso hua'huahuë chachin ni'ton, co nohuantërahuë' quëma ma'shanënpita cosona hua'huionta quëtacaso'," itërin. ¹¹Ina natanaton, Apraan panca sëtërin. Hui'nin ni'ton, sëtëyarin. ¹²Sëtopirinhue', Yosëri itërin: "Ama hui'napi marë' sëtëquësosue'. Co cosonanën marë' tëranta sëtacaso ya'huërinhuë'. Ma'sona Sara nohuantërinso niquë'. Isaco quëran pipipisopita, noya noya catahuararahue'. Inapita mini yonquiato nani sha'huitëranquën nisapaso'. ¹³Cosona hua'huionta catahuarahue'. Ca nohuanto, shinpita panca nacion ocoiapona'. Hui'nan chachin anta ni'ton, catahuarahuë'," itërin.

¹⁴Tahuëririnquë tashiramiachin Apraanso', Acara quëtacaso marë' cosharo manin. A'nara sha'huëtë morsaquë i'sha ta'panahuaton, quëtërin. Hui'nionta Ismairo itërinso', a'paantërin quëpacaso marë'. Inahuaso pa'pachinara, Piirsipa inotëro parti chihuëatona', topinan pa'sápi. ¹⁵I'sha sha'huëtë morsaquë ya'huërinso', ta'quipi. Ta'quihuachinara Acaraso', naraa'huaya tashinantërianaquë hua'huin acorahuaton, patërin. ¹⁶Aquëmiachin pa'sahuaton, huënsëconin. Ama hua'huin chimininso nicacaso marëhuë', inaquë huënsëconin. Huënsëhuachina, hui'napiso na'nërin huachi.

¹⁷Yosëri, hui'napi na'nërinso' natanin. Napoaton Yosë anquëninëni, inápa quëran përasahuaton nontërin: "¿Ma'ta Acara onporan? ¡Ama pa'yanquësosue'! Yosëri, hui'napi na'nërinso' natanin. ¹⁸Manóton pa'sahuaton, macontaquë'. Ama patëquësosue'. Ca nohuanto, hua'huan quëran panca nacion pipipon," itërin. ¹⁹Naporo' Yosë nohuanton, Acara a'na posoquë i'sha quënanin. Inaquë pa'sahuaton, sha'huëtë morsaquë manin. Ina masahuaton, hua'huin o'shionin.

²⁰⁻²¹Yosëri, hui'napi catahuarin ni'ton, nóya a'shinin. Paran inotëro parti ya'huëpi. Míso pë'chinantërin. Oshaquëran a'shini Iquipito sanapi yoniton, acoantërin.

Apimirico Apraanë anoyatopiso'

²²Naporo tahuëri'sa pochin Apimirico pa'nin Apraan nontapon. Huicororë' pa'nin. Inaso', Apimirico sontaronënpita camairinso'. Inaquë Apimiricori Apraan itapon:

—Tèhuëenchachin quëmaso' nani ma'sha nipatana, Yosë catahuarinquënso ni'nai. ²³Napoaton isëquë chachin Yoscoarë' ta'ton sha'huitoco: Ama hui'-nahuëpita, shihuëpita, ama ca tëranta', ma'sha onpotancoso marëhuë', sha'huitoco. Carinquënso nosoroatënquën co ma'sha onpotëranquënhuë'. Inapochachin quëmanta noya ni'coi. A'napita ya'huëhuano'santa', noya ni'camaso marë' Yoscoarë' ta'ton sha'huitoco, itërin. ²⁴Napotohuachina Apraan tapon:

—Yoscoarë' co ma'sha onpotaranquëmahuë', itërin.

²⁵Napoaponahuë', Apraani itaantapon:

—Carinquëmaso', noya yonquirapiranquëma'. Quëma piyapinënpitaso nipirinhüë', a'nara poso ihuaraiso matërinacoi, itërin. ²⁶Ina natanahuaton, Apimiricori itapon:

—Co sha'huitërancohuë' ni'ton, ipora huarë' namaso natanahuë. Inpitaso inapotomarinquën. Co caso nitotërahüë', itërin. ²⁷Napotohuachina, naporo tahuëri cato chachin, noya ninitona ya'huëcaiso marë' anoyatopi. Yoscoarë' ta'tona', anoyatopi. Ina quëran anoyatopiso yonquicaiso marë' Apraani ohuicarosa', ohuacaro'sa', inapita manin. Masahuaton Apimirico quëtërin. ²⁸Naporahuaton canchisë ohuica nanoyan nipisopita huëntonën quëran nisha acoarin. ²⁹⁻³⁰Nisha acoaso', Apimiricori itapon:

—¿Ma'marëta canchisë ohuicarosa' nisha acoaran? itërin.

—Isopita canchisë ohuica, quëtaranquën: “Tèhuëenchachin Apraani ina poso ninin,” ta'camaso marë' quëtaranquën, itërin. ³¹Napoaton ina ro'tëso', Piirsipa itopi. Inaquë cato chachin Yoscoarë' ta'tona', anoyatopi ni'ton, ina pochin nohuitopi. ³²Nani anoyatohuachina Apimiricoso', Huicororë chachin huiristino'sa no'panën parti paantapi.

³³Nani pa'pachinara, Apraanso inaranchin Sinioro chinotërin. Inaso': “Yosë ya'huëmiatërinso',” itopi anta'. Inaquë chinotaton, a'nara tamarisco nara sha'nin. Nani sha'huirahuë chachin ina no'paso', Piirsipa itopi. ³⁴Hua'qui Apraan huiristino'sa no'panënaquë, yacapatërin.

Yosëri Apraan tënirinsö'

22 ¹Ina piquëran Yosëri: “¿Tèhuëenchachin ta'ma Apraan natërinco to?” ta'ton, tënicaso marë' përarin:

—Apraan, itërin.

—Ma'ta Sinioro ya'huëarahuë, tënin Apraan. ²Naporo' Yosëri itapon:

—Hui'nana Isaco itëranso', a'naichin ni'ton, nosoromiatëran. Ina nipirinhüë', masahuaton Moria parti quëpaquë'. Inaquë canconpatan, a'na motopi a'notaranquën. Inaquë chinotancoso marë' ina tëparahuaton, ya'ipi ahuiquitëquë', itërin.

³Tahuëririnquë Apraanso', tashiramiachin huënsëintarahuaton, tapatarin huachi. Ihuë Yosë chinotaton ahuiquitacaso marë' pë'shitërinso', moranënuquë a'mitërin. Ina quëran hui'nin, cato piyapinënpita, inapita quëparin. Yosëri sha'huitërinquë pa'nin huachi.

⁴Cara tahuëri quëran Apraanso', Yosëri sha'huitërinso' no'pa' notërin.

⁵Naporo' piyapinënpita itapon:

—Isëquë ninatacoi. Moranta isëquë patarahuë. Quiyaso' amasha aquëcha pa'sahuatoi, Yosë chinotarai. Nani chinotohuatoi o'mantarai, itërin. ⁶Ihuë

Yosë chinotaton ahuiquitacaso', Isaco apitëntërin. Inaoranta cosoroa'hua, pë'to ra'pi, inapita manin. Ina quëran pa'pi huachi.

⁷Papon pochin Isacori, Apraan itapon:

—¡Tata! itërin.

—¿Ma'ta conpaa'hua'? itërin pa'pini.

—Ni'quë tata, nani ihuë ya'huërin. Pë'to ra'pinta ya'huërin. Carniroa'hua ya'ipi ahuiquitacaso marëso': ¿Intoparanta manë'? itërin Isacori.

⁸—Yosë nohuanton conpa ya'huapon, itërin pa'pini. Ina quëran, paantapi.

⁹Yosëri sha'huitërinquë canconpachinara, Apraanso a'nara artaro ninin. Tënirahuaton, ina aipi ihuë acorin. Ina quëran hui'nin tonporahuaton, ihuë aipi acorin. ¹⁰Inaquë acorahuaton tēpacaso marë' cosoroa'hua manantërin.

¹¹Naporo chachin Sinioro anquëninëni, inápa quëran përarin:

—¡Apraan! ¡Apraan! itërin.

—Ma'ta Sinioro ya'huëarahué, itërin Apraani. ¹²Sinioro anquëninënisol, itapon:

—Ama hui'nin tēpaquësohuë'. Tëniponquën napotopiranquënhuë', iporaso' nani nitotërahué. Ya'ipi cancanën quëran huarë' imaranco tēnahué. Hui'nin a'naíchín nipirinhué', co apiratërancohuë' ni'ton, nitotërahué, itërin.

¹³Naporo' Apraan tahuë'rërahuaton ni'pirinhué', a'nara carniro quënanin. Yosë nohuanton pomonën quëran, nara'huaya sē'paquënnquë a'tënin. Ina masahuaton hui'nin ya'huë'rënamën tēparin. Inapotaton, Yosë chinotacaso marë' ya'ipi ahuiquitërin. ¹⁴Ina quëran Apraani ina ro'të aninahuanin. “Pahuantërinpoaso' Sinioro quëtërinpoaquë,” itërin. Napoaton, iporahua inapochin nohuitapi. “Motopiquëso', pahuantërinpoasopita Sinioro quëtërinpoa',” topi nonatona'.

¹⁵⁻¹⁶Sinioro anquëninëni, naquëranchin inápa quëran Apraan përaton itapon:

—Sinioro naporin: “Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëtonco, a'naíchín hui'nin nipirinhué' co apiratërancohuë'. Inaporanso marë' noya ni'nin-quën. Caso Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquën. ¹⁷Noya nicatënnquën catahuamiataranquën. Ca nohuanto shiparinpita, tayararo'sa nápo na'apona'. Marë yonsanquë inotëra'huaya nápo, na'amiatapona'. Naporahuaton, inapitaso inimiconëna minsëra'piapona'. ¹⁸Quëma natëranco ni'ton, ya'ipi isoro'paquë naciono'sa ya'huërinso'pita, shiparinpita quëran catahuararahué,” itërin.

¹⁹Nani Yosë chinotahuatona', Apraanso hui'ninë chachin piyapinënpita quëparitopiquë, pa'mantapi. Ina quëran ya'ipi chachin, Piirsipaquë panantapi. Inaquë Apraan hua'qui ya'huërin.

Nacoro hui'ninpita nipiso'

²⁰Hua'quimiachin ya'huapona pochin, Apraanso natantërin. “Miricanta', Nacoro sa'in nininso', Sara pochachin hua'huanin anta',” itopi. ²¹Paninanso', Os itopi. Ina quëran niantarinso', Pos itopi. Ina quëran a'nanta niantarinso', Quimoino itopi. (Quimoiononta hui'nahuanpachina, Aramo itopi.) ²²Quimoino quëran nasitaantapi: Quisito, Aso, Piritasi, Itarapi, Pitoiro, inapita. ²³Ina Pitoiro mini, Nipica pa'pin. Nacoroso', Apraan iya'huain. Ya'ipiya quëran Miricaso', posa hua'huinpita ya'huëtërin. Ina nápo Nacoroso', sa'inquë

chachin hui'nahuanin. ²⁴ Naporahuaton a'na sa'inquënta hui'nahuanin. Ina sa'inso', Nioma itopi. Inaquë hui'nahuaninsopitaso': Tipa, Caamo, Taas, Maaca, inapita.

Sara chimininsó'

23 ¹ Saraso', pasa cato shonca canchisë pi'i icanin. ² Ina quëran Quiria-
arpa ninanoquë chiminin. Ina ninanosó', Ipron itopi anta'. Inaso
Canaan parti ya'huërin. Sa'in chimininsó marë' Apraansó', sëtatón, na'në-
rárin, ayanárin, naporin.

³ Ina quëran, sa'inco' nonën patahuaton, ya'huëhuano'sa nontapon pa'nin.
Ya'huëhuano'saso', itiro'sa itopi. Hua'ano'sa nipisopita niyontoyantopiquë,
quënanconin. Inaquë nontahuaton itapon:

⁴ —Caso co ya'huëhuancohuë' niporahuë', yacaparanquëma'. Sa'ahuë
chiminin ni'ton, chiminpatamara nipo'moramaso' no'pa' pa'antoco canta
topirahuë, itërin. ⁵ Napotohuachina, Iti hua'ano'sari itapona':

⁶ —Natanquë sinioro sha'huichinquën. Yosë huayoninquën ni'ton, quëmaso'
chiniquën nanantëran. Nipo'moraiso' no'pa' insosona noya noya ni'nanquë,
sa'anco' po'moquë'. Co incoi tëranta apiratarainquënhuë', itopi. ⁷⁻⁸ Napoto-
huachinara, Apraansó huanirahuaton, itiro'sa nontaantacaso marë' mónsho
tënin:

—Tëhuëchachin isoporinquë sa'ahuëco' po'moca'huaso nohuantohuatama',
catahuaco. Canpitari ya'huërenamëhuë Sohuaro hui'nin Ipron itopiso', nontoco
topirahuë. ⁹ Maquipiraquë nanin ya'huërinso', pa'anchinco. Inaso no'panën
intonquë ya'huërinso'. Onposona pa'tërinso' no'tëquën pahuëretarahuë.
Inapohuato, chiminpatoi nipo'moca'huaiso marë' isoporinquë ya'huëtarinco
huachi. ¹⁰ Ipronta Iti piyapi. Inanta inaquë chachin nisarin ni'ton, a'napita
hua'ano'sa natantonënuquë inaora chachin Apraan sha'huitërin. Chiniquën
nonin ninano ya'coanataquëchin, na'huëpisopitanta', natanacaiso marë':

¹¹ —Ama sinioro napoquësokuë'. Topinan naninsó quëtaranquën.
Inainpichin no'pa' ya'huërinsona', quëchinquën. A'napitanta natantonënuquë
sha'huitaranquën. Napoaton sa'anco' po'moquë huachi, itërin.

¹² Napotopirinhüë', Apraansó ya'huëhuano'sa inachintopiso nitotaton,
anoyatarin. Naquëranchin ya'huëhuano'sa ni'tonënuquë mónsho taantarín.

¹³ A'napitanta natantonënuquë, Ipron itaantapon:

—Natanquë api nontaanta'inquën topirahuë. Onpopionta no'pa marë'
pahuëre' maquë'. Naporo huarë' sa'ahuëco' po'moarahuë, itërin.

¹⁴⁻¹⁵ —Noya sinioro pa'. Ina no'paso', catapini pasa coriqui prata quëran
nininsó pa'tërin. Canpoaso ma'huaënpoa ni'tëhua', co inaíchin marë' aquëtë
huarë' nonsápaso ya'huërinhuë'. Napoaton, po'mochanquë sa'anco huachi,
itërin.

¹⁶ Napohuachina, Apraansó ina nápo marë' anoyatërin. Ina quëran Iti hua'a-
no'sa ni'tonënuquë, no'tëquën pahuëretërin. ¹⁷⁻¹⁸ Inapoaton Apraani, Ipron
no'panën Maquipiraquë ya'huërinso', pa'anin. Ina no'paso', insina nararo
Mamiriri hua'anëntërin quëran, pi'i pipirinsó parti quëparitërin. No'pa',
nanin, nararo'sa inainpichin ya'huërinso', inapita Apraani hua'anëntërin
huachi. Iti hua'ano'sari ya'ipiya quëran nitotopi. Ninano ya'coanataquëchin
na'huëpisopitanta', nitotopi.

¹⁹Nani anoyatahuaton Apraanso', Maquipira naninquë sa'inco' po'morin huachi. No'pa' pa'aninquë napotërin. Ina no'paso' sha'huirahuëso chachin, Mamiriri hua'anëntërinso no'pa quëran, pi'i pipirinso parti quëparitërin. Ina ro'tëso', Ipron itopi anta'. Canaan parti ya'huërin. ²⁰Ina pochin Apraan, no'pa', nanin, inapita pa'anaton, hua'anëntërin. Itiro'sari, pa'antërin nipa'pitacaiso marë'.

Isaco marë' sanapi yonípiso'

24 ¹Apraan nani noyá mashotërin huachi. Nani ma'sha nininquë Siniorori catahuamiatërin. ²⁻³A'na tahuëri, piyapinën masho masho nininso', përarin. Inari ya'ipi ma'shanënpita a'pairin. Huë'pachina itapon:

—Natëancoso nitota'huaso marë', tonaroana së'huatoco. Së'huatatonco: “Sinioroso Yosë ni'ton, inápaquë hua'anëntaton, isoro'panta hua'anëntërin. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën natëaranquën. Co isoporinquë Canaan sanapi nininso', Isaco macacaso ya'huërinhuë',” itoco. ⁴Quëma chachin hua'huatërahuëso no'paquë paquë'. Inaquë pa'sahuaton, quëmopinëhuëpita quëran sanapi yonítëquë', itërin.

⁵Napotohuachina, piyapinëniso itapon:

—Napopiranhue', sanapi yonirahuëso co yaimaquintahuachincohuë': ¿Onpochita? ¿Hua'huatëranso parti hui'nán quëpamanta'i ti? itërin. ⁶Napotohuachina, Apraani itapon:

—¡Ama napoquësohuë'! ¡Co inaquë quëpamantacaso ya'huërinhuë'! ⁷Sinioroso' Yosë ni'ton, inápaquë hua'anëntërin. Nani ina sha'huitërinco iso no'pa' shihuëpitari hua'nëntacaso'. Iráca tatahuë ya'huërin no'pa quëran ocoirincó. Quëmopinëhuëpita ya'huërin parti quëran ocoirincó huachi. Ocoirahuatonco isëquë quëninco. Inari chachin anquëninën a'pararin catahuainquënso marë'. Ina nohuanton, sanapi nohuantarin isëquë huëcacaso'. ⁸Sanapi isëquë huëcacaso co nohuantohuachinhuë', naporo huarë' Yoscoarë' ténanso co na'intarinquënhuë'. Nipirinhue' ama onporonta inatohua hui'nahuë quëpaquësohuë', itërin.

⁹Napotohuachina, piyapinëni Apraan tonaroananën së'huatërin. Së'huatahuaton: “Yoscoarë', sha'huitërancoso chachin, nisarahuë,” itërin. ¹⁰Itahuaton, tapatarin huachi. Hua'anën ma'shanënpita, pa'ton pa'ton nininso'pita, huayonahuaton, nicanatacaso marë' tapararin. Shonca camioquë apë'pëtahuatona', Nacoro ninano itopiquë, pa'pi huachi. Inaso ninano', Misopotamia parti ya'huërin.

¹¹Pa'sápatona', canconpi huachi. Ninano aipiran, yatashirahuaso canconpi. Naporo oraquë nano'sa i'sha macapona posoquë huë'sapi. Apraan piyapinënso' camiyoro'sa a'na poso pirayan achinotarin. ¹²Naporahuaton inaquë chachin Yosë nontërin: “Ni'quë Sinioro, quëmaso Yosënuquën. Hua'anëhuë Apraan, natërinquën. Hua'anëhuë nosoroaton catahuaco. ¹³Nano'sa i'sha macapona huëcasoi', iso poso pirayan ninatapo. ¹⁴Insoso nanon: ‘Yonshanën chinohuaraquë', canta pi'piyan i'sha o'opainquën,’ itohuato: ‘O'oquë api, camiyonënpitanta machi o'oina',’ ichinco. Ina quëran piyapinën Isaco marë' sanapi huayonanso', nohuitarahuë. Ina pochin nitohuachinco: Tëhuëenchachin hua'anëhuë Yosëri nosoroaton catahuarin, tosarahuë,” itërin.

¹⁵Orarinso' co tiquiyátërasohuë', a'nara nanon yonsha pitënahuatón, huë'sarin ni'nin. Inaso nanon, Pitoiro hui'nin. Nipica itopi. (Pitoiroso',

sha'huirahuëso chachin Nacoro hui'nin. Miricaquë hui'nahuaninso'. Nacoronta Apraa n iya'huain.) ¹⁶Nipicaso', noyápiroyanchin. Naporahuaton nanon, co quëmapiri sè'huayátërarinhuë'. Canquirahuaton posoquë nohuaramarin. Yonshanën amëntaitërinso pitënahuaton, panantapirinhue', ¹⁷Apraan piyapinëni ta'arahuaton, icantonin. Icantahuaton, itapon:

—Canta apia'hua, yonshanën quëran pi'pian i'sha o'opainquën topirahuë, itërin.

¹⁸—O'oquë api, itërin Nipicari. Napotahuaton, yonshanën chinohuararin. Inapoaton o'shitacaso marë' sè'quëtërin. ¹⁹Nani o'opachina, Nipicari itapon:

—I'sha maantarahuato, camiyonënpitanta o'opiquë ta'panchi nohuantopiso' o'oina', itërin. ²⁰Itahuaton, a'naromaréachin pë'tahuario'sa o'opiquë, ta'panarin. Ya'ipi camiyoro'sa, o'ocai huarë' inaporin. ²¹Inapoaso', Apraan piyapinënso' co manta taponahuë', topinan ni'sárin: “Tëhuëenchachin Sinioro catahuarinco ni'ton, ¿co topinan iratomaracohuë ti?” ténin yonquiaton. ²²Camiyoro'sa nani o'opachinara, Apraan piyapinënso', oro quëran po'moi-tëra pochin nipiso' manin. Saota cramo pochin quë'ninso'. Ina masahuaton, Nipica nitëananënuquë a'tëntërin. Naporahuaton cato a'sontanpa oro quëran nipiso', quëtërin. A'naya a'naya pasa na'con cramo quë'ninso', quëtërin. ²³⁻²⁵Inapita quëtahuaton, natanin:

—¿Ma'ninta quëmaso' tata?

—Caso tatahuë Pitoiro. A'shinso', Mirica itopi. Tata pa'pinso' Nacoro itopi.

—¿Ya'huërin canpita pëinëmaquë chinota'huaiso to?

—Ya'huërin mini. Camiyoro'santa capacaiso ya'huërin, itërin Nipicari.

²⁶⁻²⁷Ina natanaton, Apraan piyapinënso isonin. Isonin quëran Yosë chinotaton itapon: “¡Ma noyacha Sinioroso paya! Inaso Yosë, hua'anëhuë Apraan natërinso'. Tëhuëenchachin hua'anëhuë nosoroaton, noya catahuaantararin. ¡Quëmopinënpita pëinënquë huarë' no'tëquën quëninco!” ténin.

²⁸Nipicaso' ta'arë'nachin a'shin pëinënquë pa'nin. Inaquë ya'ipi naporinso sha'huiontarin. ²⁹⁻³⁰Nipicaso' a'na yo'in mashonën ya'huëtërin. Inaso', Napano itopi. Po'moitëra pochin nininso' oshin quëttopiso' nicaparin. A'sontanparinsopitanta', nicaparin. Sha'huirinsonta natanahuaton, Apraan piyapinën yonicaso marë' posoquë ta'amarin. Ina pirayan, camiyonënpitarë chachin huaniárin quënamarin. ³¹Inaquë nontaton itapon:

—Huëquë api. Quëmaso' Sinioro noya catahuarinquën. ¡Co aipiran quëparitamaso ya'huërinhuë! Nani pëi taparahué canpita marë'. Camiyoro'santa huë'ëcaiso', nani taparahué, itërin.

³²Napotohuachina, pëiquë pantapi huachi. Inaquë Napanori pë'pëtoro'sa chinohuarahuaton, camiyoro'sa a'carin. Apraan piyapinën, ca'taninsopitarë chachin nipa'morantëcaiso marënta', i'sha quëshirin. ³³Cosharo acotihuachinara, Apraan piyapinënso' tapon:

—Co'huara coshachátërapohuë', ma'marësona huë'nahuëso'ton, sha'huia'tahuanquëmaso ya'huërin, ténin.

—Ina'ton nipachin sha'huítocoi, itërin Napanori.

³⁴—Caso Apraan piyapinënco. ³⁵Siniorori hua'anëhuë catahuamiatërin ni'ton, pa'pi notohuario' ma'sha ya'huëtërin: Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', inapita notohuario' pë'tahuarin. Naporahuaton oro, prata inapita ya'huëtërin. Piyapinënpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', inapita ya'huëtërin.

Camiyoro'sa', moraro'sa', inapitanta na'a pè'tahuarin. ³⁶Naporahuaton sa'in Sara itopisonta', a'naíchin hua'huanin. Paiya nicaponahuè', quémapi hua'huanin. Inari iporaso', ya'ipi hua'anèhuè ma'shanènpita, hua'anèntapon huachi. ³⁷Hua'anèhuè camairincoso', natèca'huaso marè' nani Yoscoarè' ta'to sha'huitèrahuè. Naporo' napotèrinco: "Co isoporinguè Canaan sanapi nininso', Isaco macacaso ya'huèrinhuè'. ³⁸Tatahuèi quèran quémopi ninaisopita ya'huèpiso parti tèhuèncinso' paquè'. Inaquè pa'sahuaton, huèntonèhuè quèran chachin sanapi hui'nahuè marè' matomaquè'," itèrinco. ³⁹Napotohuachincora, cari itèrahuè: "Quémaso' hua'anèhuèinquèn nipiranhuè' nonchinquèn: Pa'pato, co'so' sanapi yaimaquintahuachincohuè' ¿Ma'ta onpo'ì?" itèrahuè. ⁴⁰Napotohuatora, sha'huitèrinco: "Ni'què', caso Sinioro iranèn no'tèquèn patèrahuè ni'ton, anquèninèn a'pararin catahuainquènso marè'. Ina nohuanton, noya pa'sahuaton sanapi quènamaran. Tatahuèi quèran quémopinèhuè hui'nin chachin, hui'nahuè marè' matomaran. ⁴¹Quémopinèhuè co hui'nin yaa'pantihuachinquènhuè', naporo huarèächin Yoscoarè' ténanso', co na'intarinquènhuè'," itèrinco.

⁴²Napoaton huè'sápatoi, ipora tahuèri posoquè canquirai. Inaquè Yosè nontato napotèrahuè: "Sinioro quémaso Yosèinquèn. Hua'anèhuè Apraan chinotèrinquèn. Ni'què Sinioro. Tèhuèncachin quèma catahuararanco noya huè'nahuè nipachinso', ⁴³⁻⁴⁴iso poso pirayan nontaranquènso' natanco. Apira sha'huitohuatèinquèn inachachin niin ténahuè. Inso nanonsona, i'sha macapon o'marinso', cari natanpato: 'Canta pi'piyan yonshanèn quèran i'sha o'opainquèn,' ichi. Napotohuato: 'O'oquè api. Camiyonènpitanta machi o'oina', ichinco. Ina quèran hua'anèhuè hui'nin marè' sanapi huayonanso', nohuitarahuè," itèrahuè. ⁴⁵Orarahuèso', co tiqiyátèrasocohuè', Nipica o'marin ni'nahuè. I'sha macacaso marè' yonshanèn pitènahuaton, posoquè o'marin. Paaparahuato: "Canta api i'sha quètoco topirahuè," itèrahuè. ⁴⁶Napotohuatora, yonshanèn a'naroáchin chinohuararahuaton, itaponco: "O'oquè api, camiyonènpitanta machi o'oina'," itahuatonco, o'shitèrinco. Camiyoro'santa', o'shitèrin. ⁴⁷Ina quèran cari natanahuè: "¿Ma'ninta quémaso' tata?" itèrahuè.

"Caso tatahuè, Pitoiro. Inaso', Nacoro hui'nin. Miricaquèya hui'nahuaninso'," itèrinco. Itohuachincora, a'nara po'moitèra pochin nininso' nitèananènuè a'tèntèrahuè. Naporahuaton cato a'sontanpacaso quètèrahuè. ⁴⁸Ina quèran isonahuato, Sinioro chinotèrahuè: "¿Ma noyanquèncha quémaso' Sinioro paya! Quémaso Yosèinquèn, hua'anèhuè Apraan natèrinquèn. Noya quènanco ni'ton, no'tèquèn canquirahuè. Hua'anèhuè hui'nin acoantacaso marè' quémopinèn hui'nin chachin quèpatarahuè," itèrahuè, Sinioro chinotato. ⁴⁹Iporaso huachi, sha'huitoco nitochi. ¿Tèhuèncachin hua'anèhuè nosoroapoma ti? Co'so' nohuantohuatamahué', sha'huitoco inanta nitochi. Nani nitotohuato ma'sona nica'huaso' yonquiarahuè huachi, itèrin.

⁵⁰Napotohuachina, Napano, Pitoiro, inapitari itopi:

—Ya'ipi naporansopita Sinioro nohuanton naporin ténai. Napoaton, so'ya-chin nipachin. ⁵¹Ma'tana Nipica ya'huèarin. Siniorori ina pochin nohuantèrin ni'quèhuarè', quèpaquè'. Hua'anèn hui'nin so'yachin, itopi.

⁵²Napopiso natanahuaton, Apraan piyapinènsa isonin. Isonahuaton, no'paquè huarè' monshomarin: "Yosparinquèn Sinioro," itèrin. ⁵³Ina

quëran notohuaro' ma'sha quëñinsopita o'quirin. Oro quëran, prata quëran, ina quëranpita nipiso', Nipica nicanarin. A'mocasonta', pa'ton nininsopita quëtërin. A'shin, yo'in, inapitanta notohuaro' ma'sha pa'ton nininsopita quëtërin. ⁵⁴Naporo huarë' Apraan piyapinën, ca'taninsopitarë chachin, cosha-topi, o'opi, napopi. Naporahuatona naporo tashi inaquë chinotopi huachi.

Tahuëririnquë capayatahuaton, Apraan piyapinënso Nipica pa'pin, yo'in inapita itapon:

—Ipóra tahuëri hua'anëhuë ya'huërinquë yapaantarahuë ta'a, ténin.

⁵⁵Napopirinhue', Nipica yo'inso a'shinë chachin, itapona':

—Shonca tahuëri tëranta nanon quëparichin. Ina piquëran noya imasarinquën huachi topiraihuë', itopi. ⁵⁶Itopirinahuë', Apraan piyapinënso napoantarin:

—Ama aquëtë huarë' ahua'quicosohuë'. Yosë nohuanton, noya huëcato, co topinan iratërahuë'. Napoaton hua'anëhuë ya'huërinquë pananta'huaso ya'huërin ténahuë, itërin. ⁵⁷Napohuachina, itaantapi:

—Pa'ahua nipachin nanon përahuá'. ¿Ma'tama ichinpoa pa'? topi. ⁵⁸Nipica përasahuatona', natanpi:

—¿Ipóra tahuëri chachin nohuantëran iso quëmapi imacaso to? itopi.

—Nohuantërahuë mini, ténin.

⁵⁹Napohuachina, Nipica pacacaso nohuantopi huachi. Ina aso'sorinso sanapinta', a'pantopi. Naporahuaton a'napitanta piyapinënpita, sanapi'sa nininso' a'pantopi. Apraan piyapinën, ca'taninsopita, inapitanta noya a'papi huachi. ⁶⁰Nani yapa'pachina, yo'ini nóya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin:

“Oshira, Yosë catahuainquën.

Pa'pi nohuantërai, noya hua'huanaton,
notohuaro' amiparinpita ya'huëtiinquënso'.

Naporahuaton amiparinpitanta',

Yosëri catahuain inimiconënapita minsëra'piaina',” itërin.

⁶¹Nani nontohuachinara, Nipicaso piyapinënpitarë chachin, camiyoro'saquë ya'mitëahuatona', Apraan piyapinën imapi. Ina pochin Apraan piyapinën, Nipica matomarahuaton, huënantarin huachi.

⁶²⁻⁶³Naporo' Isacoso', Niquipi parti ya'huëarin. “Nanpiton ni'sárinco'so' poso,” itopiquë Yosë yonquiapon pa'nin quëran, huënantárin. Nani yatashirapaso', a'nanaya ni'pirinhue', ni'toro'sa camiyonënapitarë chachin canquirapi ni'nin. ⁶⁴Nipicanta', Isaco ni'sahuaton, camiyonën quëran nohuararin. ⁶⁵Nohuararahuaton Apraan piyapinën natanin:

—¿Inta pasoso' quëmapi canpoataquëchin huë'sarin? itërin.

—Ina mini Isaco. Hua'anëhuë Apraan hui'nin, itërin. Ina natanahuaton, Nipicaso niimomototërinso' në'mëtëquë, nipa'shinayatërin. ⁶⁶Canconpachinara, piyapinëni ya'ipi naporinso Isaco sha'huitërin. ⁶⁷Ina quëran Isacoso', a'shinco në'mëtë pëinënquë Nipica quëparin. Co hua'quiya quëranhuë' macaton, noya cancantërin. Pa'pi nosoromiatërin. A'shin marë' sëtápirinhue', inapoaton noya cancantërin huachi.

Apraan Sitoraquë hui'nahuaninsopita

25 ¹Apraanso', a'na sa'in ya'huëtaantarin. Inaso', Sitora itopi. ²Inaquënta hui'nahuaantarin. Inaquë hui'ninpitaso': Simiran,

Cocosan, Mitan, Matian, Isopa, Soa, inapita. ³Cocosan hui'ninpitaso': Sipa, Titan, inapita. Titan quëran pipipisopitaso': Asororo'sa', nitosoro'sa', niomoro'sa inapita. ⁴Matian hui'ninpitaso': Ipan, Ihui, Anoco, Apitan, Iritan inapita. Ya'ipi inapitaso', Sitora quëran pipipi.

⁵⁻⁶Na'a hui'ninpita Apraan ya'huëtopirinhue', Isacoráchin pochin ya'ipi ma'shanënpita, quëtërin. Sitoraquë, Acaraquë hui'nahuaninsopitaso', pi'piyan pi'piyan ma'sha nicanarin. Naporahuaton, nanpiso chachin niquë a'parin. Pi'i pipirinsó parti ya'huëcaiso marë' a'parin. Co nohuantërinhuë' Isacorë' napopináchin ya'huëcaiso'.

Apraan chiminso'

⁷Apraanso ya'ipiya quëran, pasa canchisë shonca a'natërápó pi'i icanin. ⁸Nani noyá mashoya nipachina, mashori quëparin. Chiminpachina, shima-shonënpita, quënancontarin huachi. ⁹Hui'ninpita: Isaco, Ismairo, inapitari, pa'pitopi. Maquipira naninquë po'mopi. Maquipirasó', sha'huirahuëso chachin, insina nararo Mimiriri hua'anëntërin quëran, pi'i pipirinsó parti quëparitërin. Soaro hui'nin Ipron itopisoari, ina no'paso' hua'anëntopirinhue'. (Inapitaso' itiro'sa'.) ¹⁰Ina no'pa chachin iráca Apraan nanpison itiro'sa', pa'antërin. Inaquë inanta', sa'incó' Sara itopiso' pirayan, po'mopi.

¹¹Apraan chiminpachina, Yosëri Isaco, catahuamiatërin. Inaso Nipicarë chachin: "Nanpiton ni'sárinco'so poso," itopiso' pirayan, ya'huërapi.

Ismairo quëran pipipisopita

¹²Sha'huítëranquëmaso chachin, Apraan Acaraquëya hui'nahuanpachina, Ismairo itopi. Acarasó', iquipitoron. Sara piyapinën. Ismairo hui'ninpitaso', isopita: ¹³⁻¹⁵Paninantërinso' Nipayo itërin. Ina piquëran niantapisopitaso': Sitaro, Atipiri, Mipisan, Misma, Toma, Masa, Atar, Tima, Quitoro, Nahui, Sitima inapita. ¹⁶Ina nápo Ismairo hui'ninpita ya'huëpi. Shonca cato ya'ipiya quëran. A'naya a'naya no'panëna hua'anëntopiso', niapora'piapi. Ya'huëpi-sonta inapotopi. Naporahuaton, inapitaso inahuara inahuara huëntonënaquë, hua'an ya'conpi.

¹⁷Ismairo pasa cara shonca canchisë pi'ipitaso' chiminin. Chiminpachina, pa'pitopi huachi. ¹⁸Ismairo quëran pipipisopitaso', Apira parti, Shor parti, inapita partiro'sari ahuananapirin. Inaquë, no'pa' macatona ya'huëpi. Iquipito notënanquë ya'huëpi. Ina partitaquëchin Iquipito quëran, Asiriaquë ira pa'ninsó' na'huërin. Iinpitari, co nohuantopirinhue', inaquë no'pa' macatona', ya'huëpi huachi.

Isaco hui'ninpita nasitërinso'

¹⁹Iporaso Isaco naporinsó sha'huichinquëma': Inaso', Apraan hui'nin. ²⁰Catapini shonca pi'ipitaso', sa'arin. Pitoiro hui'nin Nipica itopiso', manin. Inaso yo'in, Napano itopi. Inapitaso' arano'sa itopi. Patan-aran parti ya'huëpi. ²¹Nipicasó', co nanitërinhuë hua'huanacasó'. Ina marë' Isaco Siniro nontërin. Napohuachina, nontërinso' natanahuaton, catahuarin ni'ton, Nipica cayorin huachi.

²²Catopia'huaya cayoaton, yo'namënuë niahuërapi natanin. Napoaton yonquirin. "Hua'huahuëpita iporaquëranchin niahuërapi ni'quëhuarë':

¿Ma'marëta aquëtë huarë' nanpiiso'?" tënin. Inapochin yonquiaton, Siniorori anitotacaso marë' nontërin. ²³Natanpachina, Siniorori itapon:

“Catopia'huaya cayoran.

Inapita shinpita quëran cato nacion pipipon.

Cato huënton nicatona', niahuëräpona'.

Ipora shimashonëna co'huara nasichätëraponahuë',

niahuëpiso pochin nicapona'.

A'nara chini chiníquën nanantapon.

Naporahuaton hua'hua nininsoari

masho masho nininso camairápon,” itërin.

²⁴Napoin quëran, Nipica huaicaso nanirin. Catopia'huaya huairin. ²⁵Quëchitërinso' quëhuashin aina'huatahuaton, ya'ipi anporotërin. Napoaton Isao' itopi. ²⁶Ina pa'taso chachin, iionta', a'na imirin quëran Isao matocanahuaton, hua'huataantarin. Naporinso marë' inaso', Cacopo' itopi. Isaco saota shonca pi'ipitaso', hui'ninpita nasitapi.

Isao tëhuërinso'

²⁷Catopia'huaro'sa noya so'sopi. Isaoso' hui'napitahuaton, ma'sha yonicaso pa'yatërin. Miso inantërin. Cacoposo nipirinhüë', co inaporinhüë'. Ya'huë-piquë pa'yatërin ya'huápaso'. ²⁸Isaoso', pa'pini na'con na'con pa'yatërin. Inantërinso capaton, napotërin. Ya'huërë' Nipicaso', Cacopo na'con na'con pa'yatërin.

²⁹A'na tahuëri Cacopo shantë a'itarin. Inapoaso Isaonta', inantapon pa'nin quëran, pa'pi canotërin huënantarin. ³⁰Cacopo a'itërinso ni'sahuaton itapon: —Nosoroco iya, tana yatëparinco caso'. Quëhuashin' coshara anpiranso', canta quëtoco ca'i, itërin. ³¹Napotohuachina, Cacopori itapon:

—Paninanquën ni'ton, na'con ya'huëtarinquën canacamaso'. Carinquën nipachin ya'huërëchinquën. Naporo huarë' iso coshara quëtaranquën, itërin.

³²Napotohuachina, Isaoso' tapon:

—Ni'quë iyasha, tana caso yatëpararinco. Chiminpatoso', paninan nina-huëso marë' cana'huaso' ya'huëtërinso'pita, topinan quëran nizarin, itërin.

³³—Yoscoarë' quëtaranquën itoco nipachin, itaantarin Cacopori. Napotohuachina, “Yoscoarë' quëtaranquën,” itërin. Inapoaton, Isaoso paninan nininso marë' canacaso ya'huëtërinso'pita, co pa'yatërinhuë'. ³⁴Naporo huarë' Cacopori, pan acotahuaton, shantë a'itërinso'nta o'huintërin. Nani ca'sahuaton, o'osahuaton, Isaoso' pa'nin huachi. Paninan nininso marë' canacaso ya'huëtërinso', co manta pa'tërinhuë pochin nitërin.

Isaco Quiraro ninanoquë naporinso'

26 ¹Naporo tahuëri'sa Isaco ya'huërinso parti panca tanarotopi. Apraan nanpiso tahuëri'sa napopiso pochin, ninin. Napoaton sa'in, piyapinënpita, inapitarë chachin Quiraro ninanoquë pa'pi. Huiristino copirno, Apimirico itopiso ya'huërinquë pa'pi. ²Inaquë Siniorori ya'notahuaton,

m 25.25 Isao: Isaoso' piyapi anporo yonquiatona', ina pochin nohuitopi. **n 25.26** Cacopo: Cacoposo', monatona'pi tapon naporin. **o 25.30** Itomo: Itomoso', quëhuashin coshara tëninso marë' inapochin Isao apoyatopi.

itërin: “Ama Iquipitoquë pa'maquësohuë'. Insëquësona quëparitacaso', carinquën sha'huitaranquën. ³Ipóra marëso', iso no'paquë ya'huëtaco'. Carinquën ca'tanätëinquën catahuararanquën. Ya'ipi iso no'pa', carinquën quëtaranquën. Shiparinpita', ina chachin quëtarahuë. Tataparín Apraan nani sha'huitërahuë ni'ton, quëtaranquëma'. ⁴Ca nohuanto quëma shiparinpita, na'amiatapona'. Tayoraro'sa pi'iro'tëquë ya'huërinso nápo, ya'huapona'. Inapitari ya'ipi iso no'paro'sa hua'anëntapona'. Naporahuaton, ya'ipi isor o'paquë naciono'sa ya'huërinso'pitanta', shiparinpita quëran catahuararahüë. ⁵Apraanso': Ya'ipi sha'huitërahuësopita, camairahuësopita, pënënahüësopita, a'chintërahuësopita, ya'ipi inapita natërin ni'ton, napoarahüë,” itërin.

⁶Siniorori napotohuachina, Quiraro ninanoquë quëparitopi. ⁷Ya'huëhuano'sari Nipica ni'sahuatona', so'in natanpachinara: “Sa'ahuë,” ta'caso nipirinhüë', të'huaton nonpinin: “Oshihuë,” tënin. “Nipica noyápiroyanchin ni'ton, ya'huëhuano'sari macapona'. Ya'huëre' caso tëpaponaco,” ta'ton naporin.

⁸Hua'qui quëran pochín Apimiricoso', huintananën quëran notëtarin. Notëtapirinhüë', Isacori Nipica apinorarin quënanin. ⁹Naporo' amatahuaton: —¡Nipicaso', sa'an tënahüë! Ina niponahuë': ¿Onpoatonta', “oshihuë,” tënan? itërin.

—“Ina na'intërinco tëpaponaco caso',” ta'to naporahuë, itërin Isacori.

¹⁰Napopirinhüë', Apimiricori itapon:

—¡Co napochitoncoihuë pora! Onpichin sa'an inso ya'huëhuani tëranta', ichihuë'ërin. Ina marë' quiyaso' oshahuaintoihuë', itërin. ¹¹Napotahuaton, piyapinënpita camairin:

—Inquëma tëranta iso quëmapihuë nipon, sa'inhüë nipon së'huahuatama', tëhuëenchachin chiminarama', itërin.

¹²Ina pi'iquë Isaco inaquë iminapatërin. Sha'tohuachina, Yosëri catahuarin ni'ton, pa'pi notohuaro' nitërinso' manin. ¹³Notohuaro' ma'sha ya'huëtahuaton, pa'pi ma'huan quëparitërin. ¹⁴Pa'pi notohuaro' ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', piyapinënpita, inapita ya'huëtërin. Ina marë' huiristino'sari noyapatona', no'huipi. ¹⁵⁻¹⁷Napoin quëran Apimiricori Isaco itapon:

—Quëmaso' quiya quëran na'con na'con ma'huanan ni'ton, pipiquë huachi, itërin. Napotohuachina Isacoso', sa'in, piyapinënpita, pë'tahuanënpitarë chachin pa'pi. Quiraro motopianaquë, pa'sahuatona', inaquë quëparitopi. Iráca Apraan nanpion, ina piyapinënpitari posoro'sa ihuapiso', huiristino'sari amëntarotopi.

¹⁸Inaquë ya'huëapona pochín, naquëranchin ina posoro'sa ihuaantararin. Iráca pa'pincori nanpion ihuapisopita, inapotaantapi. Ina chiminpachina huiristino'sari, amëntarotopirinhüë', ina posoro'sa chachin ihuaantararin. Iráca pa'pincori ina posoro'sa nohuëtërinso chachin, inarinta nohuitaantararin.

¹⁹A'na tahuëri Isaco piyapinënpitari motopianaquë a'na poso ihuarapi. Ihuarapirinhüë', no'pa quëran i' pipirinsó' quënanpi. ²⁰Napoaponahuë', Quiraro motopianaquë, huiristino'sa ohuicanëna a'paipisopita, no'huipitopi. Isaco ohuicanënpita a'paipisopitarë', nino'huitona niahuëpi: “¡Iso i'shaso', quiyaquën!” Niitatona', niahuëpi. Napoaton Isacori, apoyatërin: “Niahuëyatopiso' poso,” itërin. ²¹Ina piquëran piyapinënpitari, a'na ya'huëre'

ihuaantapi. Ina marënta', naquë ranchin niahuëantapi. Inanta', Isacori apoyataantarin: “Niinimicotopiso' poso,” itërin. ²²Isacoso', sa'in, piyapinën pita, pë'tahuanënpita, inapitarë chachin, áquë pa'pi huachi. Inaquë a'na poso ihuantapi. Ina marëso' co huachi niahuëpihuë' ni'ton: “Cha'ëpisopita, posonën,” itërin. “Ipora tëhuëncinso' Sinioro nicha'ërinpoa noya noya isëquë ya'huëcaso marë” ta'ton, ina pochin ina poso nohuiterin.

²³Ina quëran, Piirsipa parti paantapi. ²⁴Naporo tashi Siniorori ya'notahuaton itapon:

“Caso Yosëco. Tataparin Apraan chinotërinco.

Ama të'huaquësohuë'.

Carinquën ca'tanatënquën catahuamiataranquën.

Piyapinëhuë Apraan natërinco ni'ton,

ca nohuanton shiparinpita na'amiatapon,” itërin.

²⁵Napotohuachina Isacoso', a'nara artaro inaquë ninin. Ina nisahuaton, Sinioro chinotërin. Inaquë ya'huapona pochin piyapinënpitari a'na ya'huërë' poso ihuaantapi.

Isaco Apimircorë anoyatërinso'

²⁶A'na tahuëri Apimircoso', Quiraro quëran Isaco nontapon huë'nin. Aosato, Huicoro, inapitari ca'tanin. Aosatoso', amiconën. Huicoroso nipirinhue', capitan, sontaronënpita camairinso'. ²⁷Canquihuachinara, Isacori itapon:

—Canpitaso co quë'yatomacohuë', ya'huëräma quëran ocoiramaco. ¿Ma'marëta iporaso' yantantaramaco? itërin.

²⁸—Tëhuëncachin quëmaso', Sinioro catahuamiatërinquën ni'nai. Napoaton yonquirai quëmarë'coi anoyata'huaiso'. Iso pochin anoyatahua':

²⁹Quiyaso ya'huëraiquë, co ma'sha onpotërainquënhuë', noya nicatëinquën, noya quëran a'parainquën. Napoaton quëmanta', ama ma'sha onpotocoisohuë'.

Yosë quëmaso' ipora noya nicatëinquën catahuarinquën ni'ton, napotarainquën, itërin. ³⁰Napotohuachinara, naporo chachin Isacori panca pita nitërin ni'ton, coshatopi, o'opi, napopi. ³¹Tahuëririnquë tashiramiachin, huënsëantahuachinara itohuara capini: “Yoscoarë' noya nini'tëhua' ya'huarigua',” nitopi. Ina quëran, nani anoyatahuatona': “Pa'sarai huachi,” topachinara, Isacori itapon: “Osharan paco', Yosë catahuainquëma',” itërin.

³²Naporo tahuëri chachin, Isaco piyapinënpitari huë'sahuatona', sha'hui-tiipi: “Poso ihuaráraisó', nani i'sha quënanai,” itiipi. ³³Napotohuachinara, Apimircorë anoyatatona': Yoscoarë' niitopiso', yonquiaton, ina pososo' aninihuanin, “Sipa” itërin. Napoaton ina ninanoso', ipora Iso quirica ninshitasoco huarënta' Piirsipa itopi.

³⁴Isao catapini shonca pi'ipitohuachina, Cotita manin. Inaso', Piiri itopiso' hui'nin. Piiriso', Iti piyapi. Ina piquëran Isaoso', a'na maantarin, Pasima itopiso'. Inaso', Iron hui'nin. Ironta Iti piyapi chachin. ³⁵Ina catoro'sa co Yosë imatonahuë', Isaco, Nipica inapita na'con asëtatona', aparisitopi.

Cacopo nonpinaton, iin ya'huërëtërinso'

27 ¹Isaco noyá mashotohuachina, pëtorayataton co huachi quënantërinhuë'. A'na tahuëri hui'nin paninan Isao itopiso' përarin. Huë'pachina:

—Conpa, itërin.

—Ma'ta tata ya'huarahuë, itërin Isaori.

²—Ni'quë conpa, nani caso mashotërahuë. Payo chiminapo huachi.

³Napoaton pë'chinanën, shinërënënpita, inapita masahuaton ma'sha yoníquë'. ⁴Nani tēpahuatan, costarincoso chachin po'morahuaton, quëshico ca'i. Ina quëran noya ya'huëcamaso marë' sha'huitaranquën huachi. Co'huara chiminyátërasocohuë', inapochinquën, itërin.

⁵⁻⁶Napoaponahuë', Nipicanta Isao napotërinso natanarin. Napoaton ina tananquë paaso chachin, a'naroáchin Cacopo përaton sha'huitërin:

—¡Natanquë hua'hua sha'huichinquën. Nani iya masho tatari napotërinso' natayatërah uë! ⁷“Ma'sha yoníquë'. Nani tēpahuatan, costarincoso chachin po'morahuaton, quëshico ca'i. Ina quëran Siniro ni'tonënuquë chachin noya ya'huëcamaso marë' sha'huitaranquën huachi. Co'huara chiminyátërasocohuë', inapochinquën,” itërin. ⁸Napoaton noya natanquë sha'huichinquën. ⁹Pë'tahuario'sa ya'huërinquë pa'sahuaton, cato chipoa'hua noya noyatopiso' macontarahuatón quëshico. Cari, tata masho costarinso chachin po'mochi. ¹⁰Nani anpito huato, quëmari quëpatëquë ca'in. Inapotohuatan, quëma noya ya'huëcamaso marë' sha'huitarinquën huachi. Co'huara chimiyantërasohuë', inapochinquën, itërin.

¹¹A'shini napotopirihuë', Cacoporiso itapon:

—Iyahuëso a np orohuan. Caso nipirihuë', tomapico. ¹²Tatahuë sē'huahuachinco, nohuitarinco. Nohuitatonco: “Cacopo nonpintarinco,” topachin, co inapotatoncohuë' ama huachi noya ya'huëca'huaso marëhuë' sha'huitarinco, itërin.

¹³Itopirihuë', a'shini itapon:

—Co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitohuachinquën hua'hua, ca marë' niin. Quëmaso sha'huitëranquënso chachin nicaton, cato chipoa'hua quëshico, itërin.

¹⁴Cacoposo', macontarahuatón a'shin quëshirin. Tēparahuaton, inari Isao costarinso chachin, po'motërin. ¹⁵Isao noya noya a'morinsopita nē'mëtë pëinënuquë taparinsonta', manin. Inaquë Cacopo a'moantërin. ¹⁶Naporahuaton, chipoa'hua sha'huëtë quëran, tanpaquënpita, cononën, inapita achinpitërin. ¹⁷Inapotahuaton, po'morinsō sēnanquë o'huintërin. O'huintahuaton, panë chachin pa'pin quëtacaso marë' hua'huin quëtërin.

¹⁸Cacoposo', pa'pin ya'huërinquë ya'conahuaton, nontoonin:

—¡Tata! itërin.

—Ya'huarahuë conpa. ¿Inso hui'nahuënuquënta quëmaso'? itërin pa'pini.

¹⁹—Ca mini Isaco, paninantërancoso'. Nani sha'huitërancoso' quëshiranquën. Huënsëaton tata, ma'sha inanahuëso', ca'quë'. Ina piquëran noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco huachi, itërin. ²⁰Napotohuachina, Isacori natanapon:

—¿Onporahuatonta conpa a'naroáchin quënan quënanaranso'? itërin.

—Siniro chinotëranso', inaso Yosë ni'ton, catahuarinco quënana'huaso', itërin Cacopori. ²¹Pa'piniso nipirihuë', itaantarin:

—Ya'carico nipachin sē'huainquën. Tēhuëenchachin Isaonquën ninanso yanitotërahuë, itërin. ²²Napotohuachina, pa'pini sē'huacaso marë' ya'caririn. Sē'huarahuaton, tapon: “Isao pochin tanpaquënso' niponahuë', Cacopo pochin

nohuanantërahuë,” ténin. ²³⁻²⁴Isao tanpaquën pochin anporohuaninso marë' co nohuitërinhuë'. Napoaponahuë' co'huara noya ya'huëcaso marë' sha'huichátërasohuë', naquëranchin nataantarin:

—¿Tëhuëenchachin quëma Isaonquën? itaantarin.

—Inaco mini, itërin Cacopori. ²⁵Napotohuachina, Isacori itapon:

—Acotoco nipachin conpa inantëranso ca'i. Ina quëran nani coshatohuato, noya ya'huëcamaso marë' sha'huitaranquën huachi, itërin. Napotohuachina, Cacoposo' pa'pin capacaso acotërin. Huinonta quëshirin. Isacoso', noya coshatuaton, o'orin, naporin. ²⁶Inaporahuaton hui'nin itapon:

—Ya'cariatonco conpa apinoco, itërin. ²⁷Cacopori pa'pin apinocaso marë' ya'caritohuachina, Isacori a'morinso huë'ëropinën imërin.

Naporo' noya ya'huëcaso marë' iso pochin sha'huitërin:

“Naporin ta'a, ina pochin mini huë'ëropitëran.

Siniorori catahuahuachina imin noya noyatërin.

Napohuachina pimoanahuaninso pochin quëmanta huë'ëropitëran.

²⁸Yosë nontërahuë ina nohuanton o'nan ya'huëchinquën.

Sha'tohuatan noya noya nitacaso marë' ya'huëchinquën.

A'napita nitërinso' mapi quëran, noya noya maquë quëmaso'.

Notohuaro' trico nitërinso' maquë capamaso'.

Notohuaro' huinonta ya'huëchinquën o'ocamaso'.

²⁹Hua'huayátërahuë piyapi'sa camaiquë'.

Naciono'santa të'huatatënën natëinënquën.

Iyaparinpitanta camaiquë'. Të'huatatënën inapitanta natëinënquën.

No'huitënën co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë'

sha'huitohuachinën, Yosërinta inapotarín.

Inpitasona noya ya'huëcaso marë' sha'huitohuachinën, Yosërinta inapotarín,” itërin.

³⁰Is acori, Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërinso', tonitërin. Tonitohuachina, inaso pa'pin ya'huërin quëran pipirin. Pipiso chachin, Isaonta inantapon pa'nin quëran huëntararin huachi. ³¹Huëntarahuaton, inantërinso po'mointarin. Anpirahuaton, pa'pin quëpataton, itapon:

—Huënsëquë tata, inantërahuëso po'motëranquën ca'quë'. Capaton noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco huachi, itërin. ³²Napotohuachina Isacori natanin:

—¿Inquënta quëmaso'? itërin.

—Ca mini Isaoco, paninatërancoso', itërin. ³³Hui'nin natanahuaton, Isaco pa'pi pa'yantërin. Pa'yanaton ropa ropátarin quëran itapon:

—¿Inta nipachin apípora inantërinso po'morahuaton, quëshirinco? Co quëma canquiyátërasëinquënhuë quëshirinco ni'ton, nani ya'ipi ca'nahuë: “Isao mini,” ta'to, nani noya ya'huëcaso marë' sha'huitërahuë. Ipora inaso', noya noya ya'huapon huachi, itërin. ³⁴Pa'pin naporinso natanahuaton, Isaoso co napion cancantaton na'nëmiatërin. Na'nëton pa'pin nontërin:

—¡Canta tata, noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco! itërin ³⁵Itopirinhüë', pa'pini itapon:

—Iyaa'hua huë'sahuaton nonpintiirinco ta'a. Quëma pochin ancantato, noya ya'huëcaso marë' sha'huitërahuë, itërin.

³⁶—¡No'tën chachin inaso', Cacopo itopi paya! ¡Nani catoro monararinco! Paninan ninahuëso marë' ya'huëtiincoso nininso'ton, matërinco. Iporanta',

tatahuë noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitiincoso' mataantarinco. ¿Co'tama canta', pi'piyan tēranta noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitaponcohuë' to? itërin. ³⁷Napotohuachina, Isacori itapon:

—Ni'quë conpa: Nani Cacopo sha'huitërahuë camairápainquënso'. Ya'ipi quëmopinënpita camairápaso marë' nani sha'huitërahuë. Hua'huayátërahuë, trico, huino, inapita ya'huëtacaso marë' Yosë nontërahuë. Inasá tiquiantërahuë ni'ton, iquëma marëso' capa huachi ta'a! itërin. ³⁸Itopirinhüë', Isauriso chiníquën nontaantarín:

—¿Iyayáchin noya ya'huëcaso marë' sha'huitacaso ya'huërin ti? ¡Canta onpopionta inapotoco! itërin. Napotahuaton chiníquën na'nëantarín.

³⁹⁻⁴⁰Napohuachina, Isacori itapon:

“Quëmaso nipirinhüë', noyaro'pa' aquëtë ya'huaran.

O'nan pahuaninquë ya'huëapon.

Noya ya'huëcaso marë' ahuëtápamaso ya'huapon.

Iya'hua camairáponquën.

Napoaponahuë', chini chiníquën nipatan,

iya'hua quëran, pipiaran huachi,” itërin.

Cacopo iin ta'ananpirinso'

⁴¹Naporo quëran huarë' Isaori Cacopo pa'pi no'huirín huachi. Inasá pa'pini noya ya'huëcaso marë' sha'huitërin ni'ton, naporin. Napoaton yonquirárin: “Payo tata chiminapon. Ina chiminpachin, Cacopo tēpaarahüë,” tēnin. ⁴²Isao napo yonquitërinso', Nipicaso nitotërin. Napoaton Cacopo amatahuaton, itapon:

—Ni'quë hua'hua. Iya masho, napotëranso marë' yatëparinquën natan-tërahuë. ⁴³Napoaton noya natanco sha'huichinquën. A'naroáchin Aran ninanoquë ta'aquë'. Api masho Napano pëinënuquë paquë'. ⁴⁴⁻⁴⁵Inaquë paaton, hua'quimiachin yacapaontaquë'. Iya masho no'huitërinso' sanoquë huarë', inaquë ya'huëcontaquë'. Co huachi quënanpachinquënhüë', napotëranso' naniantapon. Naporo' huënantamaso marë' amataranquën. Co nohuantërahuë' naporo chachin catonquëma chiminamaso', itërin.

⁴⁶Ina quëran Nipicaso', Isaco nontapon pa'nin:

—Iti sanapi'sa Isaori maninso' co noyahuë' nipi ni'ton, chiminchináchin cancantërahuë. Cacopo ya'huërë' ina sanapi chachin, iso Canaan ro'tëquë ya'huërinso maantahuachin, chimina'huaso noya noya nisarin, ténahuë, itërin.

28 ¹Nipicari napotohuachina, Isacori, Cacopo amatahuaton, noya nontërin. Co no'huirinhüë'. Noya ya'huëcaso marë' sha'huitatón itapon: “Yosë noya catahuainquën conpa,” itërin. Napotahuaton pënenin: “Ama iso Canaan no'paquë sanapi máquësohuë'. ²Patan-aran parti tēhuëchinso' paquë'. Tata masho Pitoiro ya'huërinquë pa'sahuaton, api Napano hui'ninpita a'nara maquë'. ³Yosë ya'ipi nanitaparínso' catahuainquën. Na'a hui'nanpita quëchinquën. Quëma quëran na'a naciono'sa pipicaso marë' inapochinquën. ⁴Yosëri Apraan noya ya'huëcaso marë' sha'huitërinso chachin, quëmanta quëchinquën. Quëma shiparínpitanta', inachachin quëchin. Iso no'pa' ipora yacapatërëhuaso', quëchinquëma'. Yosëri nani Apraan sha'huitërin ni'ton, quëtarinquëma',” itërin. ⁵Ina pochin

Isacori Patan-aran parti Cacopo a'parin. Cacoposo' pa'sahuaton, Napano ya'huërinquë canconin. Nani sha'huirahuëso chachin inaso', Pitoiro hui'nin. Pitoiroso' Aran piyapi. Napanoso', Nipica yo'in miáchin. Nipicanta', Cacopo, Isao, inapita a'shina'.

Isao sa'antarinso'

⁶ Isaoso', pa'pini, Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërinso' ni'nin. Patan-aranquë sa'acaso marë' a'parinsonta', ni'nin. Naporahuaton, pa'pini noya ya'huëcaso marë' sha'huitapon pochin: “Ama Canaan sanapi máquësohuë’,” itërinsonata natanin. ⁷ Pa'pini, a'shini, sha'huitërinso chachin Cacoponta', Patan-aranquë pa'ninso' ni'nin. ⁸ Pa'pin inaparin ni'ton, Isaoso': “Canaan sanapiso', co tatahuë costarinhuë’,” ténin. ⁹ Napoaton, Ismairo nicapon pa'nin. Inaso', Apraan hui'nin. Inatohua paaton, Ismairo hui'nin Maarata itopiso' maantarin. Inaso', Nipayo oshia'huain. Nani cato Canaan sanapi macaponahuë', inanta maantarin.

Yosëri Cacopo ya'notërinso'

¹⁰⁻¹¹ Cacopo Piirsipa quëran pipirahuaton, Aran ira pa'tërin. I'huatohuachina, quëparitërin huë'ëton pacacaso marë'. A'nara na'pi masahuaton, motoantacaso marë' acorin. Ina motoantaton huë'ërin. ¹² Naporo tashi huë'ëton, hua'narin: A'nara nanpënan no'paquë paquërahuaton, Yosë ya'huërinquë huarë' nincanin ni'nin. Ina nanpënanquë chachin, pancatë ni'ton, Yosë anquëninënpita a'naquën pantarapi, a'naquënsa o'marapi. ¹³ Naporahuaton, Sinioro chachionta', ina pirayan huaniarin ni'nin. Inari nontaton, itapon: “Caso Sinioroco. Quëmaquën Tata masho, Apraan itopiso' chinotërinco. Tata parionta chinotërinco. Quëhuëntëranso' no'pa' quëtaranquën. Shiparinpitanta', iso no'pa chachin hua'anëntapona'. Isoso no'pa', Canaan itopi. ¹⁴ Ca nohuanto shiparinpita na'amiatapona'. Mo'shi pochin na'apona'. Nortí parti, sor parti, pi'i pipirinsó parti, pi'i ya'coniniso parti, ya'ipi inapita parti hua'anëntapona'. Quëma quëran, ya'ipi piyapi'sa nisha nisha nipisopita catahuararahué. Shiparinpita quëraonta inapotarahué. ¹⁵ Ni'quë'. Carinquën ca'tanaranquën. Intópanta pa'patan, carinquën a'paiaranquën. Carinquën chachin iso no'paquë quënantaranquën. Co onporonta pataranquënhuë', ya'ipi sha'huitëranquënsa' naniquë huarë' catahuararanquën,” itërin.

¹⁶ Cacoposo' capayatahuaton, yonquirin: “Tëhuëenchachin Sinioro isëquë ya'huëapirinhue', co caso nitotërahuë’,” ténin. ¹⁷ Napoaton, pa'pi pa'yanin. Pa'yanaton tapon: “Iso ro'tëso', Yosë chinotacaso marë' nóya. Isëquë chachin, Yosë pëinën' ya'huërin. Naporahuaton ¡Yosë ya'huërinso ya'coananën!” ténin.

¹⁸ Tahuëririnquë Cacoposo', tashíramiachin capayatahuaton na'pi motoantërinso manin. Masahuaton, nohuitacaso marë' onë pochin ahuanirin. Naporahuaton ina aipi toma opotërin. Inapotahuaton, Yosë marë' acorin. ¹⁹ Inaquë chachin iráca a'na ninano ya'huërin. Noso itopiso'. Ina pochin nohuitopirinhue', Cacopori nisha nininën acotaton, Pitiri itërin. ²⁰⁻²¹ Inaquë Cacopori Yosë sha'huitaton itapon: “Quëma chachin ipora iratërahuëquë ca'tanco. Quëma nohuanton cosharo', a'moca'huaso', inapitanta ya'huëchincó.

Naporahuaton quëma nohuanton tatahuë ya'huërinquë, noya huënanta'i. Inapo catahuahuatanco: 'Sinioróchin Yosënhuë,' ta'to, chinotaranquën. ²² Iso na'pi onë pochin ahuanirahuësonta', quëma pëinën nissarin. Naporahuaton, ya'ipi quëtëranco quëran, pi'pian quëtáponquën. Shonca canahuato a'nara quëchinquën," itërin.

Cacopori Napano yacaparinsó'

29 ¹ Cacopo pa'sápaton, pi'i pipirinsó parti ya'huëpisopita ya'huërinquë canconin. ² Ninano ya'cari', a'na poso quënanconin. Ina pirayan cara huënton ohuicaro'sa i'sha o'shitacaiso marë' achinotapi. Ina pososo', pancatë na'piquë a'tantopi. ³ Ya'ipi ohuica huëntono'sa niyontonpachinara, a'paipisopitari naní quëran yamotahuatona', chi'huincapi. Ohuicanëna o'shitacaiso marë' inapopi. Nani o'opachinara, naquëranchin inaquë chachin a'tantaantapi.

⁴ Cacopori a'paipisopita natanin:

—¿Intoparanta canpitaso iyaro'sa'? itërin.

—Aran quëran quiyaso' ta'a, itopi.

⁵ —¿Nohuitërama canpita Nacoro hui'nin, Napano itopiso' to? taantarín Cacopo.

—Nohuitërai mini, itaantapi.

⁶ —¿Noya ya'huëarin? itaantarín.

—Noya mini ya'huarin, itopi. Napotahuatona':

—¿Ma'tana hui'nin Naquira itopiso' huë'sarin! Ohuicanënpitarë chachin huë'sarin, itaantapi. ⁷ Naporo' Cacopo tapon:

—Yono pi'i ya'huëarin ni'ton, pahuanarin ohuicaro'sa huë'ërinquë oncorapicaso'. ¿Onpoatonta co o'shitatoma pasto capacaiso marë' quëpaantaramahuë'? itërin.

⁸ —Co nanitëraihuë' inapoca'huaiso'. Ya'ipi ohuica huëntono'sa a'paipisopitarë chachin niyontonacaiso' ninarai. Naporo huarë' nanitërai na'pi chi'huincatahuatoi, ohuicaro'sa o'shita'huaiso', itopi.

⁹⁻¹⁰ Inapita nontaso', Naquiraso' pa'pin ohuicanënpitarë chachin canquirin. Inari pa'pin ohuicanënpita a'paitërin. Ina ni'sahuaton, Cacoposo' a'na-roáchin posoquë pa'nin. Pa'sahuaton, na'pitë masho chi'huincatërin. Chi'huincatahuaton, apin ohuicanënpita o'shitërin. ¹¹ Ina quëran Naquira apinorahuaton: "I'huata oshi," itërin. Napotahuaton, na'nërarín. ¹² Cacopori sha'huitërin: "Caso quëmaquën tata, apihuëmiáchin. Quëmaquën a'shacha Nípica itëramaso hua'huinco ni'to, naporahuë," tënin. Ina natanaton, Naquiraso ta'arë'nachin pa'pin sha'huítapon pa'nin.

¹³ Cantonahuaton sha'huitërin: "A'shacha Nípica hua'huin, Cacopo itopiso' canquirin," itërin. Ina natanahuaton, Napanoso ta'arë'nachin nicapon pa'nin. Quënanconahuaton apinorin. Apinorahuaton: "I'huata api," itërin. Nontahuaton pëinënuë quëparin. Inaquë Cacopori ya'ipi naporinsó apin sha'huitërin. ¹⁴ Napanori natanahuaton itapon: "Quëmaso' tëhuëenchachin quëmopinëhuënuënin nanin," itërin.

Sanapi marë' Cacopo sacatërinso'

Cacoposo' Napano pëinënuë a'na yoquira' nani yacapatërin. ¹⁵ Ina piquëran Napanori itapon:

—Quëmopinëhuënquën nipiranhue', co topinan asacata'huanquënso ya'huërinhuë'. Sha'huitoco onposo canacamaso nohuantëranso'. ¹⁶Napanoso' cato hui'ninpita nano'sa ya'huëtërin: Paninanso' Nia itopí. Ina piquëran niantarinsoso', Naquira itopí. ¹⁷Niaso', noyápiachin ya'pirahuanin. Naquiraso nipirinhue', noyápiroyanchin, co máquën tëranta tëhuërinhuë'. ¹⁸Cacoposo' Naquira costaton, apin itapon:

—Hui'nan hua'hua nininso', Naquira itëramaso nohuantërahuë. Ina marë' canchisë pi'ipi quëma marë' sacatarahuë, itërin. ¹⁹Napotohuachina, Napanori itapon:

—Naporan ni'quëhuarë', quëmari maquë nipachin. Nishaso quëtacaso', co noyahuë'. Yacapatonco sacatëquë nipachin, itërin. ²⁰Inapoaton Cacoposo' Naquira marë' canchisë pi'ipi sacatërin. Hua'qui sacatopirinhue', Naquira pa'pi nosoraoton, cara tahuëriichin sacatërinso pochin cancantërin.

²¹Nani canchisë pi'i sacotohuachina, Cacopori Napano itapon:

—Acoantoco huachi hui'nan. Sha'huitëranquënso' nani nanirahuë huachi, itërin. ²²Napotohuachina Napanoso' ya'ipi ya'huërin pirayan ya'huëpisopita, amatërin. Cacopo sa'arinquë pita nicacaso marë' amatërin. ²³Napoaponahuë' nani tashihuachina, Napanoso Naquira ya'huërenamën Niasa', Cacopo acoantërin. Inaso co nohuitatonhuë', ichihuë'ërin. ²⁴Naporahuaton Napanori, a'nara piyapinën sanapi nininso Nia nicanarin. Camaicaso marë' nicanarin. Inaso sanapi Siripa itopí.

²⁵Tahuëririnquë tashíramiachin Cacoposo', Nia ichihuë'ërinso ni'nin. Ni'sahuaton, pa'pi pa'yantërin. Napoaton Napano chinéquën nontërin:

—¡Co napochitoncohuë pora! ¡Co'ta Naquira marë' nani sacatërahuë! ¡Nani nonpintëranco ni'sora! itërin.

²⁶—Isëquëso apí, co hua'hua nininso'ton, aso'yaraihuë'. ²⁷Nia mananso marë' a'na simana pita nicacaso ya'huërinso', naniquë'. Ina nanihuatan, Naquira ya'huë'rë' acoantëranquën. Canchisë pi'i chachin ca marë' sacatacaso' nohuantohuatan, inapotëranquën, itërin Napanori. ²⁸Napotohuachina, Cacopo nohuantërin. Nia maninsó marë' simana pita imapiso nanihuachinara, Napanori, Naquira ya'huë'rë' acoantërin. ²⁹Napanori, a'nara piyapinën sanapi nininso' camaicaso marë' Naquiranta nicanarin. Ina sanapiso' Pira itopí. ³⁰Nani acoantohuachina, Cacoposo', Naquira ichihuë'ërin huachi. Inapoaton ina na'con na'con nosororin. Niaso nipirinhue', co onpopinchin nosororinhue'. Canchisë pi'ipi chachin Napano marë' sacataantacaso' niponahuë', nosororin.

Cacopo hui'ninpita nininso'

³¹Cacoposo', Nia co onpopinchin nosororinhue'. Ina nitotaton, Siniorori catahuarin hua'huanacaso marë'. Naquiraso nipirinhue', ina nohuanton chachin, co nito hua'huaninhue'. ³²Niaso', cayorahuaton quëmapia'huaya huairin. Inaso', Nopino itërin. “Sinioro sëtërahuëso' nicaton, catahuarinco. Hua'huanahuë ni'ton, iporaso' so'yahuë nosoroaponco huachi,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ³³Naquëranchin, cayoantarahuatón, quëmapia'huaya hua'iantarin. Inaso', Simion itërin. “Nocaninacoso' Sinioro natanin. Natanaton catahuarinco. Napoaton a'na hua'huasha quëtaantarínco,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ³⁴Naquëranchin cayoantarahuatón, quëmapia'chachin hua'huantarin. Inaso', Nihui itërin. “Nani cara hua'huanahuë ni'ton,

iporaso' so'yahuë na'con na'con chinpitaponco huachi," ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ³⁵Niaso', naquëranchin cayoantarahuaton quëmapia'hua chachin huaiantarin. Inaso Cota itërin. "Iporaso' huachi, Sinioro pa'yatato chinotarahuë," ta'ton ina pochin hua'huin nohuitërin. Nani catapini hua'huanahuaton, copi tënin huachi.

30 ¹Naqira co nito hua'huanatonhuë', cainpain noyaparin. Napoaton so'in itapon:

—Hua'huantoco canta'. Co'so' hua'huantohuatancohuë', chiminarahuë, itërin. ²Cacoporiso nipirinhüë', no'huiton itapon:

—¡Co caso Yosëcohuë'! Ina co nohuantërinhuë' ni'ton, co hua'huananhuë', itërin.

³Napotohuachina, so'in itapon:

—Ni'quë'. Piyapinëhuë' Pira itërehuaso', maquë topirahuë. Ina mapatan hua'huanpachin, cari masarahuë. Hua'huahuë chachin nicacaso marë' masarahuë. ⁴Inapoaton, Naquirari piyapinë Pira itopiso', so'in acoantërin. Acoantohuachina, ichihuë'ërin. ⁵Piraso', cayorahuaton quëmapia'huaya huairin. ⁶Naporo' Naqira tapon: "Isoso hua'huasha, Tano itarahuë. Yosë nontërahuëso' natanatonco: 'Tëhuëenchachin quëmaso' noya ninan ni'ton, catahuanquën huachi,' itërinco. Napoaton a'nara hua'huasha quëtërinco," tënin. Ina yonquiaton ina pochin nohuitërin. ⁷Ina quëran Pira cayoantarahuaton, quëmapia'huaya chachin huaiantarin. ⁸Naporo' Naqira taantarin. "Iso hua'huashaso', Nipitari itarahuë. Na'con caipayarë'co nichinitërai, iporaso huachi nani minsërahuë," ta'ton ina pochin nohuitërin.

⁹Nianta co huachi hua'huanacaso nanitërinhuë'. Napoaton piyapinë Siripa itopiso' Cacopo acoantërin. ¹⁰⁻¹¹Siripa ya'huërë' cayoaton hua'huanpachina, Niaso tapon: "¡Ma noyacha nisharahuë paya! ténahuë. Napoaton iso hua'huashaso', Caro itarahuë," tënin. ¹²Ina piquëran Siripaso', a'na ya'huërë' hua'huaantarin. ¹³Naporo' Niaso' tapon: "¡Ma noyacha ya'huërahuë paya! Iporaso ya'ipi sanapiro'sa: '¡Ma noyacha inaso ya'huërin paya!' itaponaco ta'to, iso hua'huashanta', Asiri itarahuë," tënin.

¹⁴Trico macacaso tahuëri'sa', Nopino pa'sahuaton, mantracora huayo itopiso' quënanconin. Ina masahuaton, a'shín quëshimarin. Ina quënapataton Naquirari itapon:

—Hua'huan mantracora huayo quëshirinquënso', quëtoco canta topirahuë, itërin. ¹⁵Napotopirinhüë', Niari itapon:

—Ayon caira. ¡Ama napopitëraqüësohuë'! ¡So'yahuë nani osërëtëranco! Hua'huahuë ya'huërë' mantracora huayo quëshirincosonta' ¿yaosërëtaantamaranco ti? itërin.

—Ina quëtohuatanco, ipora tashi Cacopo quëmarë' huë'ëpon, itërin Naquirari. ¹⁶Tashi huarë' Cacopo pasto quëran huënantahuachina, Niari nacapirahuaton:

—Hua'huahuë mantracora huayo quëshirincoso', nani Naqira quëtërahuë. Quëmaro'co ipora tashi huë'ëca'huaso marë' inaquë pahuërëtërahuë, itërin.

Napotohuachina, naporo tashi Niaso', Cacopo huë'ëparin. ¹⁷Hua'huanacaso marë' orarinso Yosëri natanahuaton, catahuarin. Napoaton Niaso', a'natërápo hua'huinpita nicacaso' cayoantarin. ¹⁸Nasitohuachina tapon: "Isoso' hua'huasha, Isacaro itarahuë. Camairahuëso sanapi so'yahuë acoantërahuë

ni'ton, Yosë acanarincó," ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ¹⁹Ina quëran Nia cayoantarahuaton, saota nicacaso' hua'huaantarín. ²⁰Nasitohuachina taantarín: "Iso hua'huashaso', Saporono itarahué. Noya nininso chachin Yosë nicararincó. Nani saota hua'huasha a'notërahuë ni'ton, iporaso' so'yahuë noya noya ni'sarincó," ta'ton, ina pochin nohuitërin. ²¹Nitiquioninquë Niaso', sanapia'huaya hua'huanin. Nasitohuachina, Tina itërin.

²²Naquiraso co hua'huana'pihuë ni'ton, na'con Yosë nontërin. Napohuachina, napoiyan quëran nosoroaton a'panirín. Ina nohuanton hua'huanin huachi. ²³Paninantërinso' huaihuachina, tapon: "Co hua'huana'picohué' nicato tapanápirahuë'. Yosë chachin catahuarincó ni'ton, hua'huanato co huachi tapana'huaso ya'huërinhuë'. ²⁴A'na ya'huëré' Sinioro quëtaanta'inco topirahuë," ta'ton, Cosi itërin.

Cacopo Napanorë', ninonpintopiso'

²⁵Cosi nasitërin piquëran Cacoposo', Napano itapon:

—Ya'huërahuëquë chachin yapanantapirahuë'. ²⁶Sa'ahuëpita, hui'nahuë-pita, inapita quëtoco. Nani inapita marë' sacatërahuëso' nanirín. Quëma nitotëran onpo sacatërahuësona ni'ton, quëpai huachi topirahuë, itërin. ²⁷Napotopirínhuë', Napanoriso' itapon:

—Ama napoquësohué api. Quëma yacaparanco ni'ton, Sinioro catahuarincó. Ani'tato, ina nitotërahuë. Napoaton quëparitëquë ténahuë. ²⁸Sha'huitoco onposona canacamaso nohuantëranso'. Nápo chachin pahuë-rë'inquën, itërin.

²⁹Napotohuachina, Cacopori itapon:

—Quëma marë' onpo sacatërahuëso', nani nitotëran. Pë'tahuanënpitanta noya a'pairahuëso', nani nitotëran. ³⁰Co'huara huë'shátërapohué', carafchin ya'huëtërinquën. Iporaso nipirínhuë', pa'pi notohuaro' na'amiatërin. Huë'nahuë quëran huarë' Sinioro catahuarinquën. Iporaso huachi canta', caora marë' sacata'huaso' nanirín huachi, itërin.

³¹—Ca quë chachin sacataantacaso marë' ¿onpota pahuë-rë'inquën? taantarín Napano.

—Ama coriqui pahuërcosohué'. Apira sha'huitaranquënso' nohuantohuatan, quëma marë' sacataantarahuë. ³²Ipora tahuëri pë'tahuanënpita huëntonëinquë pa'sarahué. Pa'sahuato, yaráton carniroa'huaro'sa', niquë acoarahué. Naporahuaton chipoa'huaro'santa ninshipiton nipiso', niquë acoarahué. I'coapi nipisopitanta inapotarahué. Inapita quëran pahuë-rë' quënanahuso marë' napoarahué. ³³Inapohuato, a'na tahuëri canarahuéso ni'quihuatan, no'tëquën sacatërahuëso nitotëran. Pë'tahuatërahuëquë, i'coapiro'sa', ninshipitono'sa inaporáchin chiporo'sa quënanaran. Naporahuaton, yaráton carniroa'saráchin quënanaran. Nisha quënanpatanso', ihuaranquën ni'ton, naporin, itërin Cacopori.

³⁴—Noyapa'. Inapoa'a nipachin, ténin Napano.

³⁵Napoaponahuë', naporo tahuëri chachin inaso chiporo'sa hui'tonpi nipisopita, i'coapi nipisopita, nisha acorin. Chipo sanapi'santa ninshipiton, nipiso', inaquë acorin. I'coapiro'sa', máquënso tëranta huiritopisopita, inapitanta inaquë chachin acorin. Ya'ipi yaráton carniroa'huaro'santa', inapotërin. Inapotahuaton hui'ninpitari a'paicaiso marë' quëtërin. ³⁶Ina quëran,

pë'tahuaro'sa huayoninsopitarë chachin Napanoso', Cacopo ya'huëarin quëran, cara tahuëri irataté pa'në'pa', pa'pi.

Cacoposo nipirinhüë', co manta taponahuë', a'napita ohuicaro'sa Napanonquën a'paitarin. A'paitapon pochin canacaso marë' isoporin: ³⁷Nara së'paro'sa huara napapiráchin nanpi së'patërinso' pë'shitërin. Isopita nararo'sa së'paquën napotërin: Aramo, ni'to', tanpapi, inapita së'paquën manin. Masahuaton, hui'tona'piarin. Hui'toninsopitanta', i'shotëra'piarin. Acopo huiritërinso ya'nocaso marë', inapotërin. ³⁸⁻³⁹Ina quëran huararo'sa hui'tonanpinan nininso', pë'tahuaro'sa huëntonën notënanquë acorin. I'sha o'opiquë acorin. Inaquë pë'tahuaro'sa nito'quëpi ni'ton, naporin. Huararo'sa notërahuatona quëmapi nipisopita to'quëtopi. Inapohuachinara hui'ninpitaso': Hui'tontono'sa', ninshipitono'sa', i'coapiro'sa', inapita hua'huatapi. ⁴⁰Naporo' Cacoposo', inapita nisha acorarin huachi. Inapotërinso', Napano pë'tahuanënpita yaratonos'a', hui'tontono'sa', inapita notënanquë acoonin. To'quëcaiso marë' acoonin. Inapoaton Cacoposo', Napano pë'tahua huëntonën quëran na'apisopita, inaora huëntonënuë acoaton ana'atarin huachi. ⁴¹Panca panca pë'tahuaro'sa nipisopita huënaithuachinara, i'sha o'opiquë huararo'sa acorin. Nito'quëapona pochin huararo'sa notëcaiso marë' naporin. ⁴²Mashiraa'huaro'sa huënaithuachinaraso', co huararo'sa acorinhüë'. Napoaton pi'pira'huaya nipisopitaso', Napano marë' ninin. Ya'huëre' panca pancaro'saso', inaoranquën ninin. ⁴³Inapoaton inaso', pa'pi ma'huanin. Pa'pi notohuaro' ohuica ya'huëtahuaton, piyapinënpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. Notohuaro' camiyoro'sa', moraro'sa', inapitanta ya'huëtërin.

Cacopo, mi'sën ta'ananpicaso yonquirinso'

31 ¹Ina quëran Cacoposo', mi'sënpitari pinorinso' natantërin: "Cacoposo' tata pë'tahuanënpita matahuaton, pa'pi ma'huanin," topi natantërin. ²Naporahuaton Napanori chachinta', co huachi iráca pochin nitërinhuë' ni'nin. ³Naporo' Siniorori Cacopo itapon: "Tataparin, quëmopinënpita, inapita ya'huërinso parti panantaquë'. Carinquën ca'tanatënuë catahuaranquën," itërin.

⁴Ina natanaton, Naquira, Nia inapita pastoque amatërin. Inaora ohuicanënpita a'pairinquë amatërin. ⁵Huë'pachinara, itapon:

—Tataparima co huachi iráca pochin noya ni'nincohuë'. Yosëso nipirinhüë', ca'tanatonco catahuarinco. Inaso' tatauëri chinotërinso'. ⁶Canpitaso', nani nitotërama tata marë' chiniquën sacatërahuëso'. ⁷Naporahuaton nonpintahuatonco co no'tëquën pahuërerincosohuënta', nitotërama'. Napoaponahuë', Yosë catahuarinco ni'ton, co aquëtë huarë' ihuarincohuë'. ⁸A'na tahuëri tataso' ténin: "Ninshipitono'sa quëchinquën sacatëranso marë'," topachina, ya'ipi sanapi ninshipitonáchin hua'huanpi. A'na tahuërinta: "Hui'tontono'sa quëchinquën sacatëranso marë'," taantahuachinaso', hui'tontono'sáchin hua'huataantapi. ⁹Yosë nohuanton ina pochin tata pë'tahuanënpita hua'huatopi. Canpoanquën nicacaso marë' napopi.

¹⁰A'na tahuëri pë'tahuaro'sa huënaitaso', hua'narahüë. Chipa mashoro'sari, chipa sanapi'sa to'quësapi hua'narahüë. To'quëtona'piro'saso', a'naquënso hui'tonpiro'sa', a'naquënso ninshipitono'sa', a'naquëonta i'coapiro'sa', inapita quënanahuë. ¹¹Naporo chachin Yosë anquëninën përarinco:

“¡Cacopo!” itër in co. Itohuachincora: “Isèquë nisarahuë,” itërahuë.
¹² Naporos' anquëni itërinco: “Noya ni'quë', ya'ipi chipo mashoro'sa', chipo sanapi'sa to'quëpisopita, hui'tonpiro'sa', ninshipitono'sa', i'coapiro'sa', inapitaráchin to'quërapí. Napano nonpintërinquënso nitotato, ni'nanso chachin a'ninquënta nic a caso marë' catahuanquën. ¹³ Ca mini Yosëco, iráca Pitiriquë ya'notëranquën. Inaquë na'pi tomaquë opotahuaton, chinotaancoso marë' acoran. Naporahuaton inaquë chachin casáchin chinotaancoso marë' sha'huitëranco. ¡Manóton huëquë pa'a! Iso no'pa quëran pipirahuaton, hua'luatëranso no'pa parti panantaquë',” itërinco, tënín Cacopo.

¹⁴ Ina topachina, Naquira, Nia, inapitari itapon:

—Quiyanta mini tata chiminpachin, co huachi ma'sha tëranta maca'huaiso ya'huërinhuë'. ¹⁵ Naporahuaton ipora chachin nisharo'sa pochin tata ni'nincoi huachi. ¡Pa'anpitërarincoi ni'ton, quiya marë' pahuëretáton ina nápo sacatëran! ¹⁶ No'tëquën chachin Yosëri, tata ma'shanënpita, matahuaton, canpoa quëtërinpoa'. Ina so' canpoanquën, hua'huanpoapitanquën. Napoaton, ma'sona Yosë sha'huitërinquënso', niquë huachi, itopi.

Cacopo ta'arinso'

¹⁷⁻¹⁹ Sa'inpitari napotërin ni'ton, Cacoposo Canaan parti panantacaso yonquirin. Pa'pin ya'huërinso no'paquë paantacaso marë' tapatarin huachi. Napanoso' a'na parti ohuicanënpita ya'iaapon pa'nin. Inaquë pa'ninso' Naquirari, pa'pin mamanshinënpita ihuarin. Ya'ipi quëmopinënpitarë chachin mosharinso', ihuarin. Cacoposo' sa'inpita, hui'ninpita, inapita, camiyoro'saquë a'mitërin. Pë'tahuanënpita, ma'shanënpita, ya'ipi inapita quiquirin. Ya'ipi inapitaso', Patan-aranquë sacataton canarinso'. ²⁰ Inapoaton Cacopori, Napano nonpintahuaton, co sha'huitaponahuë' huëshirin. ²¹ Ya'ipi ma'shanënpitarë chachin Cacoposo', ta'arin. Co hua'quiya quëranhuë', Iopiratisiquë pëntoitahuatona', Carata motopiro'sa parti, notëëtërin.

Napanori Cacopo imaquirinso'

²² Cara tahuëri quëran Napanoso', Cacopo ta'arinso' nitotërin. ²³⁻²⁴ Ina nitotaton, quëmopinënpitarë chachin, imaquirin. Canchisë tahuëri quëran, Carata motopiro'sa parti canquipi. Napoaponahuë', naporos tashi Yosëri huë'ëinquë ya'notaton itapon: “Natanquë Napano sha'huichinquën. Ni'quëna Cacopo no'huaton ma'sha onpototan. Tananpitëquë pa'in,” itërin. Tahuërianpituaton Napanoso', ²⁵ piyapinënpitarë chachin Carata motopiro'saquë Cacopo nincantopi. Ina motopiro'saquë inanta', huëntonëné chachin chinotopi. Napanonta ina motopiro'saquë chinotaponahuë', co niquënanyátërapihuë'. ²⁶ Cacopo quënanahuaton, chiníquën nontërin:

—¡Pa'pi co noyahuë' ninan! ¡Co nonpinchitoncohuë' pora! Ahuëtahuatë sanapi'sa manëso pochin hui'nahuëpita quëshiaranco. ²⁷ Nonpintatonco, co sha'huitaponcorahuë' ta'aiaran. ¡Co naporëhuë'! Ya'huëranquë yapaantaranso sha'huitëranco naporini, noya ninontatëhua capa cancanhitërihuahuë'. Pita nicatëhua': Tonton, arpa, inapita pi'nipiquë ninonchitërihuahuë'. ²⁸ Hui'nahuëpita, shihuëpitanta', ichita'airan ni'ton, co apinoto nonta'huaso' quëtërancohuë'. ¡Co manta yonquirëhuë pochin ninan! ²⁹ Nohuantërahuë naporini, ma'shátërahuë ya'ipinquëma ana'inchitëntquëmahuë'.

Napoaponahuë', achin tashi chachin Yosë nontërinco. Inaso' tataparionta chinotërin. Huë'ëhuëquë ya'notatonco nontërinco: "Natanquë Napano sha'huichinquën. Ni'quëna Cacopo no'huiton ma'sha onpototan. Tananpi-tëquë pa'in," itërinco. ³⁰Tataparin ya'huërinquë ya'nipishahuë yapantaton huë'saran ni'quëhuarë', jco mamanshinëhuëpitaso' ihuatonco quëitonhuë' pora! itërin Napanori.

³¹Napotohuachina, Cacopori Napano itapon:

—Të'huatatëinquën topinan huë'sarahuë: "Paanta'huaso sha'huitohuatoso', sa'ahuëpita osërëtaamarinco," ta'to, naporahuë. ³²Nipirinhüë', insosona tëranta mamanshinënpita matahuatëinquën, quësahuachin, jchimiin! Ma'sona tëranta quëmaquën nininso' quësahuato, ya'ipi quëmopinënpita ni'tonënuë' a'noquë'. Inapotaton quëpamantaquë', itërin. Napopirinhüë' Cacoposo', Naquirari pa'pin mamanshinënpita ihuarinso', co nitotërinhuë'. ³³Naporo' Napanoso', mamanshinënpita yoniton patë patërantarin. Cacopo në'mëtë pëinënuë'ton ya'conin. Pipirahuaton, Cacopo cosonanënpita nininquë, ya'coantararin. Nianquën nininquëta ya'conaponahuë', co mamanshinënpita quënaninhüë'. Ina quëran pipirahuaton, Naquiranquën nininquë ya'huërë' ya'coantararin. ³⁴Naquiraso' mamanshiro'sa masahuaton, po'orin. Camiyoquë huënsëcaiso marë' nitopisoanaquë po'orin. Inapotahuaton, ina aipi huënsëtërin. Pa'pinso' ya'ipi në'mëtë pëianaquë yonipirinhüë', co quënaninhüë'. ³⁵Naquirari itapon:

—Tata, co huanirahuëso marëhuë', ama no'huicosohuë'. Sanapicoi inachintëraisso tahuëri nanitërinco ni'ton, huënsëarahuë', itërin. Napanori mamanshinënpita yonisápirinhüë', co quënaninhüë'.

³⁶Co quënanpachinahuë', Cacopo ya'huërë' no'huitaton Napano chiniquën nontërin.

—¿Maquëta tëhuëtëranquën ni'nan? ¿Ma'ta onpoato oshahuanahuë ni'ton, co napion cancantaton imaquirancoso'? ³⁷Ya'ipi ma'shanëhuëpita o'quiaton yoniran. ¿Ma'ta quënaparanco quëmaquën nininso'? Ma'sona quënanpatan, a'ninquëchin, quëmopinënpita notënanquë acoquë'. Quëmopinëhuëpitarinta', ni'in. Inapita sha'huichinpoa' insosona no'tëquën noninso'. ³⁸Cato shonca pi'i quëma marë' sacatërahuë. Naporo' co a'na ohuica tëranta', co a'na chipo tëranta ana'huarinhuë'. Huëntonënpita quëran, co a'na carniro tëranta', capitëranquënhüë'. ³⁹Ni'niro'sari pë'tahuanënpita tēpahuachinara, co onporo tëranta a'nota'huanquënso marë' quëshiranquënhüë'. Caoranquën masahuato, acoantarahuë. Tahuërihuë nipon, tashihuë nipon, ihuatohuachinanta', ca apahuëritëranco. ⁴⁰Tahuëri nipachina pi'i acorinco, tashinta nipachina sēhuën acorinco. Pë'tahuaros'a a'paito, huë'ëi natanahuë. Inapoato nohuantaso' parisitërahuë. ⁴¹Cato shonca pi'i quëma marë' sacatato, ya'ipi inapita ahuantërahuë. Cato hui'nanpita marë' shonca catapini pi'ipi sacatërahuë. Pë'tahuanënpita marënta', saota pi'i sacatërahuë. Naporahuaton, apira apira pochin nisha nisha cana'huaso sha'huitëranco. ⁴²Apraan chinotërinso catahuarinco. Tata Isaconta', inachachin chinotërin. Co'so' ina catahuarincohuë naporini, topinamiáchin ya'huërahuëquë a'pa'itoncohuë'. Yosëso nipirinhüë', parisitërahuëso' nitotërin. Chiniquën sacatato ma'sha ya'huëtërinco'sonta', nitotërin. Napoaton achin tashi pëneninquën, itërin Cacopori.

Cacopo, Napanorë' anoyatopiso'

⁴³ Cacopori napotohuachina, Napanoso' tapon:

—Isopita catoro'saso', hui'nahuëpita. Isopita hua'huaro'santa shihuëpita. Pë'tahua huëntono'santa', caquën. Ya'ipi isëquë ni'nanso', caquënáchin. Napoaponahuë', hui'nahuëpita catahua'huaso marë' ya'ipi quëchi nipachin. Shihuëpitanta quëchi.

⁴⁴ Napoaton huëquë pa'a Yoscoarë' niitatë anoyata'a. Catonpo chachin anoyatërëhuaso ayonquínposo marë' inapoa'a, itërin. ⁴⁵ Napotohuachina, Cacoponta', "Noyapa'," tëcaton, a'nara na'pi manin. Ina masahuaton, onë pochin ahuanirin. ⁴⁶ Naporo' quëmopinënpita camairin:

—iNa'piro'sa yontonco'! itërin. Itohuachina, ya'ipiya quëran na'piro'sa yontonpi. A'mitë a'mitëtahuatona', panca imopi. Ina quëran, ya'ipiya coshatopi, na'piro'sa a'mitë a'mitëttopiso pirayan coshatopi. ⁴⁷ Napanoso' inaora nanamënuë, ina ro'të nohuitaton, "Quicaro Saatota," itërin. Cacoporiso nipirinhue', inaora nanamënuë ina ro'të chachin, Carata, itërin. ⁴⁸ Naporo' Napano tapon:

—Iso na'piro'sa imorëso', catonpo chachin ayonquiarinpo Yoscoarë' ta'të ipora tahuëri anoyatërëso'. Napoaton, ina no'paso' ipora huanta Carata, itopi. ⁴⁹⁻⁵⁰ Naporahuaton Mispa itopi anta': "Nipatohuatë, co huachi niquënanarihuë'. Napoaponahuë', Sinioro chachin ni'inpó'. Co insonta ya'huërëquë naporëso ni'pirinpohuë', Yosë chachin ni'inpó'. Napoaton ama hui'nahuëpita no'huiton aparisitëquësohuë'. Ama aquëtë chachin sanapi'sa maantaquësohuë'. Ina marë' Yoscoarë' ta'ton sha'huitoco," itërin. Ina naporinso marë' ina pochin ina no'pa' nohuitopi.

⁵¹ Napanoso' aquëtë chachin Cacopo sha'huitaantarín:

—Ni'quë'. Na'pi imorahuëso ya'huëarin. Onë pochin na'pi ahuanirahuësonta ya'huarin. Ya'huërëhuaso huáncana inapita acorahuë'. ⁵² Inapita ayonquiarinpo ama quëmanta ma'sha onpotancoso marëhuë', isëquëran pëntonquësohuë'. Co ca tëranta ma'sha onpota'huanquënso marë' isëquëran pëntona'huaso ya'huërinhuë'. ⁵³ Canpo capini nanan ya'huëhuachin, Yosë chachin anitochinpo', inquënposona tëhuërëso'. Ina Yosë chachin quëmaquën tata masho Apraan, chinotërin. Caquën tata masho Nacoronta chinotërin. Inquënposo tëhuëhuatë', ina chachin ana'inchinpo', itërin. Napotohuachina, Cacoposo': "Caquën tata chinotërinso ni'sárinco ni'ton, co napoarahue'," tënin. ⁵⁴ Inapoatona anoyatohuachinara, Cacoposo inaquë chachin Yosë chinotacaso marë' ma'sharo'sa tëparin. Nani Yosë chinotohuachinara, quëmopinënpita ichicoshatërin. Ya'ipiya coshatopi. Nani coshatohuachinara, inaquë chachin huë'ëantapi.

⁵⁵ Tahuëririnquë tashíframiachin Napanoso' huënsëintarahuatón, hui'nin-pita, shinpita, inapita apinora'piarín: "Yosë catahuainquëma noya paco'," itahuaton ya'huërinquë pa'mantarin huachi.

Cacopo, Isaorë' niquënanpiso'

32 ¹⁻² Napano piyapínënpitarë chachin pa'mantahuachina, Caco-ponta piyapínënpitarë chachin paantarín. Paasoi Cacoposo', Yosë anquëninënpitari nacapirín. Inapita quënanahuaton, tapon: "Isopitaso',

Yosë sontaronënpita huënton. Catahuainacoso marë' a'paimarinso'," ténin. Napoaton ina ro'tëso': Maanain^q, itërin.

³⁻⁴Naporo' Cacoposo', comisiono'sa Isao sha'huitacaiso marë' Sëir no'paquë a'parin: "Iya'hua huënantárin ni'ton, iso pochin nanan a'patiarinquën: 'Ca iya masho huënantáruhuë. Ma'sona quëma camaitëranso nisarahuë. Cato shonca pi'ipi api Napano ya'huërinquë yacapatërahuë. ⁵Na'a ohuacaro'sa', moraro'sa', ohuicaro'sa', inapita ya'huëtërinco. Piyapinëhuëpitanta', quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërinco. Iso nanan, a'pataranquën noya ninicatë ya'huëantacaso marë' ténin,' itoco'," itërin. Napotahuaton a'parin.

⁶Comisiono'sa huënantahuachinara, Cacopo sha'huitiintapi:

—Iya masho Isao nicapoi a'parancoi ni'toi, pa'nai. Huë'saranso nitotaton, inaora chachin nacapiinquënso marë' huë'sarin. Catapini pasa quëmapi'sari imaquiarin, itiipi. ⁷⁻⁸Ina natanahuaton, Cacoposo pa'pi pa'yanin. Pa'yanaton yonquirárin. Yonquirárin quëran, piyapinëpita, ohuicanënpita, ohuacanënpita, camiyonënpita, inapita cato huënton acorin. "Iya mashori, a'na huënton ahuëhuachina', a'na huëntonso ta'ararin," ta'ton naporin.

⁹Ina quëran iin tëlhuataton, iso pochin Yosë nontërin: "Siniro, quëmaso Yosëinquën. Tata masho Apraan chinotërinquën. Tata Isacanta chinotërinquën. Quëma sha'huitëranco ni'ton, ya'huërahuëquë huë'sarahuë. Quëmopinëhuëpita ya'huërinquë huë'sarahuë. Naporahuaton: 'Ca nohuanton noya pa'saran,' itëranco. ¹⁰Tëhuëchachin co noyacohuë' ni'to, co nosoroancoso' ya'huërinhuë'. Co no'tëquënáchin catahuuancoso ya'huëpirinhuë'. Iráca ya'huërahuë quëran pipipo, Cortaniquë pëntoitërahuë. Naporo' co ma'sha tëranta quëparahuë. Pitananëhuëro'coáchin pa'nahuë. Napopirahuë', iporaso' cato huënton pochin hua'anëntërahuë. ¹¹¡Nosoroatonco Siniro iya masho Isao quëran, nicha'ëco! Nani huë'sarin ni'ton, ahuërahuatonco, sa'ahuëpita, hui'nahuëpitarë'co chachin niquitohuachinco. ¹²Nani quëma chachin, catahuancoso marë' a'ninquëchin sha'huitëranco. Naporahuaton, shihuëpitanta caquëran pipisopita, inotëra'huaya pochin na'acaiso' sha'huitëranco. Marë yonsanquë inotërahuaya ya'huërinso', co pichicasohuë'. Ina pochin na'acaiso' nani sha'huitëranco," itërin.

¹³Naporo tashi inaquë Cacopo huë'ërin. Tahuëririnquë capayatahuaton, ya'cariya ya'huërsinopita quëran, pëtahuaro'sa huayonin. Iin masho Isao nicanacaso marë' huayonin: ¹⁴⁻¹⁵Cato pasa chipo sanapi, cato shonca chipo, cato pasa ohuica, cato shonca carniro, cara shonca camiyo paya nasha huai-piso hua'huinpitare' chachin, catapini shonca ohuaca', shonca toroa'hua, cato shonca mora sanapi nininso', shonca mora quëmapi, inapita.

¹⁶Inapita huayonahuaton, piyapinënpita quëtërin a'na huënton a'na huënton quëpacaiso marë'. Co'huara pa'shátërasoihuë', ma'sona nicacaisonta sha'huitërin:

—Canpitaso quëchitoco'. A'na huënton'ton pa'in. Amasha aquëmiachin nipachin a'na ya'huëre', paanta'in. Ama napopináchin pacosohuë', itërin. ¹⁷⁻¹⁸Quëchinamën huënton quëpana'pi sha'huitërin:

—Iya masho Isao nacapiatëinquën natanpachinquën: "¿Inta quëmaso' hua'anën? ¿Intohuata pa'saran? ¿Inquënta pë'tahuaro'sa quëpaaranso?"

itohuachinquën, quëmari iso pochin sha'huitëquë': "Isopita pë'tahuario'saso', quëma marë' quësarahuë. Cacopo a'patiarinquën. Inaso', quëma piyapinën pochin cancantërin. Nani inanta piquëran huë'sarin," itëquë', itërin. ¹⁹A'na-pita huënton quëpana'piro'santa', sha'huitërin:

—Canpitanta iya masho Isao quënanpatama', inachachin sha'huitoco'. ²⁰Nani sha'huitohuatama', napotaantaco': "Inaora chachinso', piquëran huë'sarin," itoco', itërin.

Isopochin yonquiaton Cacopo naporin: "Isopita pë'tahuario'sa quëtato no'huirincoso asanoarahuë. Ina piquëran caora chachin ni'sarahuë. Taponanapoterahuëso marë' inanta noya nontaantarinco," tënin yonquinëquë.

²¹Inapoaton Isao quëtacaso'ton, aquëchitërin. Inaoraso nipirinhue', huë'ë-caso marë' ya'huëarinquëranchin quëparitërin.

Cacopo anquënrë nipanirinsol

²²⁻²³Napoaponahuë', naporo tashi chachin co'huara huë'ëshátërasoihuë', Cacoposo' huanirin. Huanirahuaton, cato sa'inpita, cato cosonanënpita, inapita ayontonin. Shonca a'na hui'ninpitanta inaquë chachin ayontonin. Ayontonahuaton Capocol' pëntoinantaquëchin, apëntoitërin. Ya'ipi pë'tahuanënpita, ya'ipi ma'shanënpita, inapitarë chachin aquëtëran a'parin.

²⁴Cacoposo' inaora quëparitohuachina, a'nara quëmapi ya'norin. Inarë tahuërianpitaquë huarë' nohuantaso' nipanipi. ²⁵Napoaponahuë' quëmapi ya'norinsoso', co Cacopo minsëcaso nanitërinhuë'. Co nanitatonhuë', Cacopo tonaransën, ahuëtërin. Catantën nipaquëtërintaquëchin ahuërin ni'ton, notohuëtërin. Nipanisoi napotërin. ²⁶Quëmapi ya'norinsoso', Cacopo itapon:

—A'poco huachi, nani tahuëririarin, itërin.

—Co'so' noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitohuatancohuë', co a'poaranquënhuë', itërin inarinta'.

²⁷—¿Ma'ninquënta quëmaso'? itaantarin quëmapiri.

—Cacopo itërinaco, taantarin inanta'. ²⁸Naporo' ina quëmapiriso' itapon:

—Co huachi Cacopo itarinënhuë'. Ipora quëran huarë' Israiro itarinën. Yosë chinitëran, piyapi'santa chinitëran. Chinitaton canatëran ni'ton, ina pochin nohuitarinën, itërin.

²⁹—Iporaso' quëmanta' nininën sha'huitoco, itërin Cacopori. Napotopirinhue', inariso itapon:

—Co quëmaso' nininëhuë natanancoso ya'huërinhuë', itërin. Ina quëran inaquë chachin Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërin. ³⁰Napoaton Cacoposo' ina ro'të aninihuanin: "Pinoiro'," itërin. "Isëquë chachin, Yosë nirayarahuë. Ina niponahuë' co chiminahuë'," ta'ton, ina pochin ina ro'të nohuitërin.

³¹Pi'i pipiriahuasol, Pinoiro quëran huë'sarin huachi. Catantëntaquëchin, tonaransë notohuëtërin ni'ton, sonpariarin. ³²Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta Israiro shinpitaso', ma'sharo'sa catantënuë pancarin ipatë ya'huëtërinso', co ca'pihuë'. Inaquë Cacopo ahuëpi ni'ton, co ca'pihuë'.

Cacopo Isaorë' nanan anoyatopiso'

33 ¹Cacoposo', Isao catapini pasa quëmapi'sarë chachin huë'sarin ni'nin. Ina ni'sahuaton, cara huënton hui'ninpita acorin. Niataquë a'na huënton, Naquirataquë a'na huënton, cosonaro'sataquë, a'na huënton. ²Cosonaro'sa'ton hua'huinpitarë chachin aquëchitërin. Ina quëran Nia hua'huinpitarë chachin ahuananaterin. Naquiraso', Cosirë' piquëran acorin. ³Inaporahuaton, Cacoposo quëchitërin. Iin masho ya'cariapon pochin, canchisëro mosharin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton mosharin. ⁴Cacoposo' të'huaton naporin. Napopirinhue' Isaoriso', ta'auirahuaton iin iporin. Iporahuaton, apinorin, naporin. Cato chachin noya ancantatona', nina'nëtopi. ⁵Ina quëran Isaoso', sanapi'sa', hua'huaro'sa inapita ni'nin. Ni'sahuaton iin natanin:

—¿Isopita po'? ¿Inpitata? itërin.

—Hui'nahuëpita ta'a. Yosë nohuanton ya'huërinso', tënin Cacopo. ⁶Naporo' cosonaro'saso hua'huinpitarë chachin, Isao huëcapai. Ina notënanquë huë'sahuatona', isonpi. Isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshai. ⁷Ina quëran Nia ya'huëre' hua'huinpitarë chachin, inapoantapi. Piquëran Cosiso', a'shinë chachin, huë'sahuatona', Isao notënanquë inahuanta inapoantapi.

⁸Ina quëran Isaoso', Cacopo natanin:

—¿Ma'marëta ina nápo pë'tahua huëntono'sa a'paransopita, nacapirimarahuë? itërin.

—Noya ninicatë ya'huantacaso marë' a'patëranquënsopita, itërin Cacopori.

⁹—Ama iya'hua napoquësohuë'. Canta ya'huëtërinco chachin. Co quëtaancoso ya'huërinhuë', itërin Isaori. ¹⁰Itopirinhue', Cacoposo' taantarin:

—Ama iya masho napoquësohuë'. Tëhuëenchachin noya ninicatë ya'huantacaso nohuantohuaton, onpopionta maquë ta'a. Quëmaora chachin noya nontaantarancoso' nicato, Yosë chachin napotërinco pochin cancantërahuë. ¹¹Yosë nohuanton ma'huanahuë, co manta pahuantërincohuë'. Napoaton, quëshiranquënsopita, onpopionta maquë', itërin. Napotápaton Isao anohuantërin. Ya'ipi a'patërinso' manin huachi.

¹²Ina quëran Isao taantarin:

—Noyapa'. Huëquë nipachin carinquën ca'tainquën pa'a, itërin. ¹³Napotohuachina, Cacoporiso itapon:

—Tëhuëenchachin iya masho nosoroatonco napotëranco. Nipirinhue' hui'nahuëpita hua'huaro'sarächin. Ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapitanta nasha hua'huatopiso ya'huërin. Manon quëpahuatëso', a'na tahuëri marëächin nanitërin, ohuica'huaro'sa taquicaiso'. ¹⁴Noya quëmaso' pataquë topirahuë. Quiyaso nipirinhue' oshaquëranchin pacapoi. Hua'huaro'sapitarë'coi, pë'tahuaro'sapitarë'coi oshaquëran pa'sarai. Co hua'quiya quëranhuë', Sëir parti cantoontapatëinquën, inaquë niquënaantarihua huachi, itërin.

¹⁵—Noyapa'. Naporan ni'quëhuarë', quëchitota'i nipachin. Nipirinhue' ca'tainquënsó marë' caraya piyapinëhuëpita pachi, itërin. Itopirinhue', Cacoposo taantarin:

—Ama iya napoquësohuë'. Noya quiyaora pa'sarai, itërin. ¹⁶Napotohuachina, Isaoso piyapinëpitarë chachin Sëir parti paantarin.

¹⁷Cacoposo nipirinhue', Socoto parti pa'nin. Inaquë pëitacaiso marë' piyapinënpita camairin. Naporahuaton, pë'tahuanënpita na'icaiso marë' tanpora'huaro'sa anitërin. Napoaton, ina no'pa' "Socoto" itërin. ¹⁸Inaquë hua'quimiachin ya'huërin. Ina quëran Cacoposo', ya'ipi huëntonënë chachin Siquimo ninano notënanquë pa'nin. Inaquë në'mëtë pëiro'sa otëantarin. Inapoaton Patan-aran quëran huë'ninso', Canaan no'paquë noya canquirin. ¹⁹Në'mëtë pëiro'sa otënpiso' no'pa', Cacoposo' pasa coriqui marë' pa'anin. Ina no'paso', a'na quëmapi Amoro itopiso' hui'ninpitari hua'anëntopirinhue', pa'antërin. Inaso', a'nara hui'nin ya'huëtërin, Siquimo itopi. ²⁰Ina piquëran Cacoposo', Yosë chinotacaso marë' a'nara artaro ninin. Ina nisahuaton aninahuanin: Ir Iroi Israiro', itërin.

Siquimori Tina tapiton po'orinso marë' i'huërëtopiso'

34 ¹Cacopo hui'nin Niaquëya ya'huëtërinso', Tina itopi. Ina nanontohuachina, a'na tahuëri Siquimo ninanoquë nanon capini nini'cai marë' pa'nin. ²Inaquë ni'so', Siquimori ni'sahuaton noyarin. Inaso', sha'huitëranquëmaso chachin Amoro hui'nin. Amoroso', hua'an ya'conin. Ipo piyapi ni'ton, ya'ipi iporo'sa hua'anëntërin. Siquimori Tina co nohuanchachinpirinhue' ichihuë'ërahuatón, po'orin. ³Napoaponahuë', pa'pi nohuantërin. Napoaton Tinari nohuantacaso marë' ma'pitaso ninin. ⁴Naporo chachin Siquimoso' pa'pin itapon:

—Paaton tata, Tina maca'huaso marë' pa'pin nontoonquë'. Quëmopinënpitanta nontoonquë'. Ina pa'pi nohuantërahue', itërin.

⁵Cacoposo' hui'nin po'opiso' nitotaponahuë', co manta téninhue'. Hui'nin-pita pë'tahuario'sa a'pairapi ni'ton, co manta téninhue'. Inapita canquiai huarë' sha'huitacaso' yonquirin. ⁶Siquimo pa'pinso' Cacopo nontacaso marë' pa'nin. ⁷Cacopo hui'nin-pita huënantahuachinara, napopiso' natantopi. Natantahuatona', pa'pi no'huitopi. Siquimori oshina co mashátëraponahuë', ichihuë'ërin ni'ton, napopi: "Inapoaton inaso', israiro'sanpoa panca tēhuëtërinpoa'. ¡Co onporonta inapocaso ya'huërinhuë'!" topi. ⁸Amoroso nipirinhue', inapita nontaton napotërin:

—Hui'nahuë Siquimo itërahue'so', oshiparima pa'pi nohuantërin macacaso marë'. Onpopionta quëtoco'. ⁹Inapoatëhua', ya'huëa'ahua topirahuë. Napohuatëhua', quiyanta canpita hui'nama macapoi. Canpitanta', quiya hui'nahuëi masarama'. ¹⁰Isëquë quëparitatoma', quiyapitarë' ya'huëco'. Iso no'paquë ya'huatoma sacatoco'. Nohuantëramaso' pa'anco'. No'panta yapa'anpatama', pa'anco', itërin.

¹¹Siquimonta huanirahuaton, nonsarin huachi:

—Tata napotërinquëmaso', nohuantoco ta'a. Onposo' natanpata-maco quëtaranquëma'. ¹²Sanapi marë' pahuërëtërë quëran na'con na'con apahuërëtohuatamaco noya, co ma'shahuë'. Naporahuaton ma'sona nicana'huanquëmaso' natanpatamaconta', quëtaranquëma'. Onpopionta cari mai, topirahuë, ténin.

¹³Napopirinhue', inapitariso oshina na'inin ni'ton, i'huërëtacaiso marë' yamonapi. Napoaton Siquimoso' pa'pinë chachin noyasha nontatona itapona':

¹⁴—Noya nipirinhüè'. Co quiyaso' nanitèraihüè' co marchahuan quëmapi oshihüèi quèta'huaiso'. Quètèrai naporini, quiya marèsò' pa'pi taparo niitonhüè'. ¹⁵Ya'ipinquëma quiya pochachin marchahuanama huarè' canpita naporamaso nisarai. Nohuantohuatama', ya'ipi quëmapinquëma marca niacotoco nipachin. ¹⁶Naporo huarè' tēhuēnchinso', canpitanta hui'nahuèi masarama', quiyanta canpita hui'nama masarai. Inapohuatēhua a'na huëntoínchin pochin nisarēhua huachi. ¹⁷Nipirinhüè', co'so' nohuantohuatamahuè', isēquëran pipiarai. Oshihüèinta macatoi, quëpaarai, itopi.

¹⁸Napotohuachina Siquimoso' nohuantèrin. Pa'pionta nohuantèrin. ¹⁹⁻²⁰Cacopo hui'nin pa'pi nohuantaton Siquimoso', a'naroáchin natètèrin. Inaso', ya'ipi Amoro hui'ninpita quëran chini chiniquën nanantèrin. Napoaton, pa'pinè chachin ninano ya'coanaquë pa'pi. Inaquë ya'huëhuano'sa niyontonpi, ma'sha yonquiatona anoyatacaiso marè'. Ya'huëhuano'sa niyontonpachinara, itapona':

²¹—Pasopitaso' noyaro'sa'. Pancana no'pa' ya'huëtèrinpoa ni'ton, inapitanta yacapatēnēnpoa' pa'anapona'. Canpoanta nanitarihua inahua hui'ninpita macacaso'. Ya'huërè' inapitanta canpoa hui'nanpoa nanitapi macacaso'. ²²Napoaponahuè' inapoatēhua ya'huëcaso marè', ya'ipi quëmapinpoa marchahuanacaso' nohuantopi. Inahua napopiso chachin canpoanta nicacaso' nohuantopi. ²³Inapohuatēhua', ya'ipi ya'huëtópiso canpoanquën nisin. Pè'tahuanēna', ma'shanēna', ya'ipi inapita canpoanquën nisin. Huëco nohuantoco inapoa'ahua'. Napohuatēhua', inapitaso canpoarè' ya'huëcaiso marè' quëparitapi, itopi. ²⁴Siquimo pa'pinè chachin napopiso natanatona', nohuantopi. Napoaton ya'ipi quëmapi'sa chiniquëno'sa nipiso', marca niacotopi huachi.

²⁵Niacotopi quëran cara tahuëritapasos', Cacopo hui'ninpita Siquimo ninanoquë pa'pi. Simion, Nihui, inapita itopiso' pa'pi. Inapitaso', Tina yo'inamiáchin nipi. Ya'huëhuano'sa marca niacotopiso', pa'pi iquitopi. Inapoasoi chachin pa'sahuatona', sahuëninēnaquë ya'ipi quëmapi'sa tēpaconpi. Co noyachátērasoihuè' ahuëtopi ni'ton, co chinitopihuè'. ²⁶Amoronta', Siquimorè chachin tēpapi. Inapotahuatona', Siquimo pëinën quëran Tina masahuatona', pa'pi huachi. ²⁷A'napita iinpitanta canquirahuatona', ya'ipi quëmapi'sa nani tēpapi ni'ton, ninanoquë ma'sha ya'huërinso mamiatopi. Oshina Siquimori tapirinso marè', i'huëretatona inapotopi. ²⁸Ya'ipi ohuicanēna', ohuacanēna', moranēna', inapita matopi. Ya'ipi ninanoquë ya'huërinso', aipiraonta ya'huërinso', mapi. ²⁹Pëiro'saquë ma'sha ya'huërinso'pitanta', ya'ipi ihuatopi. Naporahuaton ya'ipi hua'huaro'sa', sanapi'sa', inapitanta masahuatona quëpapi. ³⁰Simion, Nihui, inapita huënantahuachinara, pa'pinari itapon:

—Canpitaso napoatoma', sacai anoyata'huaso nitèramaco. Canano'sa', huiriséro'sa inapitaso', ya'huëhuano'sa'. Naporamaso natantohuachina', no'huiponaco caso huachi. Nihuëntonahuatona ahuëaponaco. Caso co na'ashahuè' piyapinëhuëpita ya'huëtèrinco ni'ton, ya'ipinpoa tiquiaponēnpoa', itèrin. ³¹Napotopirinhüè', inapitariso itaantapi:

—¿Monshihuantè paya pochin oshihüè nitacaso' nohuantopiranhuè' ti? itopi.

Yosëri Pitiriquë Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërinso'

35 ¹Naporo' Yosëri Cacopo huë'ënquë ya'notaton, camairin: “Caso Yosëco. Iráca iya masho Isao ta'ananpisën ya'notëranquën. Pitiriquë paantaton, inaquë ya'huëconquë'. Inaquë canconpatan, chinotaancoso marë' a'nara artaro niquë',” itërin. ²Napotohuachina Cacoposo', ya'ipi hui'ninpita, sa'inpita, piyapinën'pita, inapita camairin:

—Ya'ipi nisha nisha mamanshiro'sa chinotëramaso', a'poco'. A'poatoma quëshico pa'pitahua'. Naporahuaton amarahuatoma', noya nininso i'nanpiraco'.

³Manóton Pitiriquë pa'ahua'. Inaquë Yosë chinota'huaso marë' artaro nica'-huaso ya'huërin. Iráca nanan ya'huëtaconco, Yosëso na'con catahuarincó. Naporahuaton, itohua itohua pa'nahuëquë, ca'tanatonco catahuarincó, itërin.

⁴Napotohuachina, nisha nisha mamanshinëna moshapiso quëshipi. Pë'tëhuëratëro'santa moshapiso quëshipi. Ya'ipi inapita Cacopori Siquimo ninano ya'cari', pa'pitërin. A'nara insina nara pirayan, pa'pitërin. ⁵Pa'pachinara, Yosë nohuanton, nisha nisha ninanoro'saquë ya'huëpisopita pa'pi t'ëhuapi. Napoatona co nanitopihuë' Cacopo hui'ninpita, imatona i'huëretacaiso'.

⁶Cacoposo' huëntonënë chachin, pa'sápatona', Noso ninanoquë canconpi. (Ina ninanoso', Pitiri itopi anta', Canaan parti ya'huërin.) ⁷Inaquë canconahuaton, artaro ninin huachi. Inaquë Yosë chinotërin ni'ton, ina ro'të aninihuanin: “Iri Pitiri!” itërin. Iráca iin t'ëhuataton ta'ananpihuachina, inaquë chachin Yosëri huë'ënquë ya'notërin ni'ton, napo nohuitërin.

⁸Nípica piyapinën Tipora itopisonta chiminpachina, inaquë chachin pa'pitopi. Insina nara pirayan pa'pitopi. Pitiri ninano ya'cariya, inapotopi. Cacopori inanta aninihuanin: “Na'nëi' insina,” itërin.

⁹Cacopo Patan-aran quëran huënantahuachina, Yosëri naquëranchin inaquë ya'notaantarín. Ya'notaton noya ya'huëcaso marë' sha'huitërin.

¹⁰⁻¹²Iso pochin sha'huitërin:

“Quëmaso' Cacopo itërinën.

Co huachi ina pochin nohuitarinënquënhuë'.

Ipóra quëran huarë' Isairi itarinën,” itërin.

Ina quëran nininën canpiatahuaton itaantapon:

“Caso Yosëco, ya'ipi nanitaparahuë.

Notohuaro' hui'nanpita ya'huëchinquën.

Shiparinpitanta', hua'huayátërahuë ya'huë'ina'.

Quëmá quëran, a'na nación pipipon.

Naporahuaton, shiparinpitanta na'a huëntono'sa nicapona'.

A'naquën shiparinpita, copirno ya'conapona'.

Tata masho Apraan, tataparin Isaco,

inapita iso no'pa' ahua'anëntërahuë.

Ina chachin quëmanta quëchinquën.

Shiparinpitanta iso no'pa chachin hua'anëntapona',” itërin Yosëri.

¹³⁻¹⁴Napotahuaton pa'pachina, Cacoposo' a'nara na'pi masahuaton onë pochin ahuanirin. Yosëri nontërintaquë chachin ahuanirin. Ina quëran toma',

huino, inapitaquë opotahuaton, Yosë marë' acorin. ¹⁵ Iráca nohuitërinso chachin ina ninanoso', Pitiri itërin.

Naquira chimininso'

¹⁶⁻¹⁷ Hua'quimiachin inaquë ya'huërapí quëran paantapi. Pa'sápatona', Iporata ninanoquë ya'caritopi huachi. Inaquë Naquiraso', pa'pi parisë quëran hwaiton, co'chachin ninin. Napoaso ahuaítona'piri itapon: “Ama pa'yanquësohuë', quëmapí chachin huaiyantaran,” itërin. ¹⁸ Napotopirinhue', Naquiraso' yachiminin huachi. Nani yachiminahuaso', hua'huin nininën acotërin: Pin-oni' itërin. Itopirinhue', Cacoporiso', Mincamin' itërin. ¹⁹ Inapo chimintërin Naquira. Napoaton Iporata ira pirayan pa'pitopi. (Iporataso ipora marë', Pirin itopi.) ²⁰ Naquira pa'pituahaton, po'oronën aipi Cacoposo' Panca ra'pi ahuanirin. Ina na'pi ahuanirin quëran, Naquira po'oronën nohuitopi.

²¹ Inaporahuaton, Israiroso paantarín. Itiri tori aquëcha, ya'huaantacaiso marë' në'metë pëinëna ótëenpi. ²² Inaquë hua'quimiachin ya'huëpi. Inaquë chachin Nopinoso', pa'pin cosonanën Pira itopiso monshitaton, ichihuë'ërin. Ina natantahuaton, Israiroso pa'pi no'huitërin.

Cacopo hui'ninpita nininso'

Cacoposo' shonca cato hui'ninpita quëmapí'sa ya'huëtërin. ²³ Niaquëya nipisopitaso' isopita: Paninanso' Nopino, ina quëran, Simion, Nihui, Cota, Isacaro, Saporono, inapita. ²⁴ Naquiraquëya nipisopitanta isopita: Cosi, Mincamin, inapita. ²⁵ Naquira piyapinën Pira itopisoquënta isopita: Tano, Nipitari, inapita. ²⁶ Nia piyapinën Siripa itopiquënta', isopita: Caro, Asiri, inapita. Ina nápo Cacopo hui'ninpita ya'ipiya quëran ya'huëpi. Ya'ipi pochin Patan-aranquë nasitopi.

Isaco chimininso'

²⁷ A'na tahuëri Cacoposo' pa'pin ya'huërinquë pa'nin. Inaso', Mamiriquë ya'huërin. Ina ninanoso' Arapa itopi anta'. Naporahuaton ina chachin Ipron itomantapi. Inaquë Apraan, Isaco, inapita ya'huëpi. ²⁸ Pasa posa shonca pi'ipitaso', Isaco chiminin. ²⁹ Noyá mashoya nicaquë huarë' chiminin. Chimin-pachina, hui'ninpita Isao, Cacopo, inapitari nipa'pichantopiso' naninquë po'mopi.

Isao quëran pipipisopita

36 ¹ Isao quëran pipipisopita sha'huichinquëma'. Inaso', Itomo itopi anta'. ²⁻⁵ Isaoso' Canaan sanapi'sa manin: A'naso', Ata itopi. Inaso', Iron hui'nin. Ironta', Iti huënton piyapi. Inaquëya Isao hui'nahuanpachina, Iripasi itërin. A'na sa'ionta Aoripama itopi. Inaso', Ano hui'nin, Sipion shiin. Inaquëyanta hui'nahuanpachina, isopita: Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Isaoso', Ismairo hui'nionta manin, Pasima itopiso'. Inaso', Nipayo oshia'huain. Inaquënta hui'nahuanpachina, Niohuero, itërin. Ina nápo hui'ninpita Canaan parti ya'huëapon nasitopi.

v 35.18 *Pin-oniso'*: Na'con na'con aparisitërinco hua'hua, tapon naporin.

w 35.18 *Mincaminso'*: Pa'ya pa'yatërahuëso hua'hua, tapon naporin.

⁶Isaoso' Cacopo patahuaton, a'na parti ya'huapon pa'nin. Sa'inpita, hui'nin-pita, yaipi inarè ya'huëpisopita quëparin. Pë'tahuanënpita, ma'shanënpita, inapita Canaan parti ya'huapon pochin canarinsonta', ya'ipi quiquirin. ⁷Cacoponta', napopin chachin ma'huanin ni'ton, co huachi nanitopihuë inaquësáchin ya'huëcaiso'. Pastonta pë'tahuanëna capacaiso co huachi nanipihuë ni'ton, nia'popi. ⁸Inapoaton, Isaoso Sëir motopiro'sa parti pa'nin ya'huapon. Sha'huitëranquëmaso chachin Inaso', Itomo itopi anta'.

⁹Ina n ápo Isao hui'nin-pita ya'huëtërin. Inaso', ya'ipi itomoro'sa shimashonën. Inapitaso', Sëir motopiro'sa parti ya'huëpi. ¹⁰Sha'huitëran-quëmaso chachin, Isaoso Ataquëya hui'nahuaninso', Iripasi itërin. Ya'huërë' Pasimaquëya nininso', Niohuirito itërin. ¹¹Iripasi hui'nin-pitaso', isopita: Timan, Omaro, Sipo, Catan, Quinasi, inapita. ¹²Inapitaso' Ata aminpita. Iripasiso', a'na cosonanën ya'huëtërin Timona itopi. Inaquëya hui'nahuanpachina, Amarico itërin. ¹³Niohuirito hui'nipitanta', isopita: Naato, Siran, Sama, Misa, inapita. Inapitanta Pasima aminpita. Pasimaso' sha'huitëranquëmaso chachin, Isao sa'in ninin anta'. ¹⁴Aoripamaquënta', Isao hui'nahuaninsopitaso': Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Aoripamaso', Ano hui'nin, naporahuaton Sipion shiin.

¹⁵⁻¹⁹Isao shinpita huëntono'sa hua'anëntopisopitaso', isopita: Timan, Omaro, Sipo, Catan, Quinasi, Cori, Amarico, inapita. Sha'huitëranquëmaso chachin Isao paninanënso', Iripasi itopi. Ina hui'nin-pitaso', Itomo no'paquë Isao shinpita huëntono'sa', hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi inapita Ata aminpita. Niohuironta Isao hui'nin chachin ninin. Ina hui'nin-pitanta', isopita: Naato, Siran, Sama, Misa, inapita. Inapitanta Itomo no'paquë Isao shinpita huëntono'sa', hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi inapitaso', Pasima aminpita. Sha'huitëranquëmaso chachin Ano hui'nin Aoripama itopiso hua'huinpitanta', isopita: Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Inapitanta Isao shinpita huëntono'sa hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi ina hua'ano'sa', Isao shinpita. Isaoso', Itomo itopi anta'.

²⁰⁻²¹Co'huara Isao inaquë pa'shátëraponhuë', a'nara Or huënton piyapi Sëir itopiso'ton inaquë ya'huërin. Quëmopinënpitarë chachin ya'huërin. Ina hui'nin-pitaso', isopita: Notan, Soparo, Sipion, Ano, Tison, Isëri, Tisan, inapita. Inapita'ton Itomo no'paquë Or huënton hua'ano'sa ya'conpi. Inapitaso' Sëir quëran pipipisopita ya'huëpi. ²²Notan hui'nin-pitaso', isopita: Orin, Iman, inapita. Notan oshinso', Timona itopi. ²³Soparo hui'nin-pitanta', isopita: Arapan, Manaato, Iparo, Sipo, Onan, inapita. ²⁴Sipion hui'nin-pitanta isopita: Aiya, Ano, inapita. Ina Ano chachin, inotëro parti pa'pin moranënpita a'pairin. Inapita a'paiaso', no'pa quëran i'sha pipirinsopita quënanin. ²⁵Anoso', a'na hui'nin ya'huëtërin, Tison itërinso'. Naporahuaton, a'na hui'nin sanapi, ya'huëtërin. Sha'huitëranquëmaso chachin inaso', Aoripama itërin. ²⁶Tisonta hui'nin-pita isopita: Intan, Ispan, Itëran, Quiran, inapita. ²⁷Isëri hui'nin-pitanta isopita: Piran, Saapan, Acano, inapita. ²⁸Tisan hui'nin-pitanta isopita: Osi, Aran, inapita. ²⁹⁻³⁰Or huënton hua'ano'saso', isopita: Notan, Soparo, Sipion, Ano, Tison, Isëri, Tisan, inapita. Ina nápo Or huënton hua'ano'sa ya'huëpi. A'naya a'naya huëntonënaquë, hua'an ya'conpi. Sëir parti napopi.

Itomo no'paquë copirnoros'a ya'conpiso'

³¹⁻³²Co'huara israiros'a copirno ya'huëchatërasoihuë', isopita'ton Itomo no'paquë copirno ya'conpi. Pira'ton ya'conin. Inaso', Pioro hui'nin. Tinapa

ninanoquë ya'huërin. ³³Ina chiminpachina, Sira hui'nin Copapo itopisori ya'huërëterin. Inaso', Posora ninanoquë ya'huërin. ³⁴Inanta chiminpachina, Osamori ya'huërëterin. Inaso', Timan parti ya'huërin. ³⁵Osamonta chiminpachina, Atatori ya'huërëterin. Inaso', Pitato hui'nin. Apito ninanoquë ya'huërinso'. Inari matiano'sa', Moapo no'paquë ahuëaton canarin. ³⁶Atato ya'huërë' chiminpachina, Samarari ya'huërëterin. Inaso', Masarica nina-noquë ya'huërin. ³⁷Samaranta chiminpachina, Saonori ya'huërëterin. Niopo ninanoquë ya'huërinso'. Inaso' ninano', Iopiratisii' yonsanquë ya'huërin. ³⁸Ina ya'huërë' chiminpachina, Paaro-ananori ya'huërëterin. Inaso', Acaporo hui'nin. ³⁹Paaro-ananonta chiminpachina, Atatori ya'huërëterin. Inaso', Pao ninanoquë ya'huërin. Atato sa'inso', Miitapiri itopi. Inaso', Matiriti hui'nin, Misaapo shiin.

⁴⁰⁻⁴³Isonápo Isao quëran pipipisopita huëntono'sa ya'huërin: Ya'huëpiso no'panënanta', inachachin aninihuanpi: Timon, Arapa, Quitito, Aoripama, Iran, Pinon, Quinasi, Timan, Mipasar, Maquitiri, Iramo, inapita. Ina nápo Itomo huëntono'sa shimashonënpita ya'huërin. Inapitaso' Itomo no'paquë yanquëatona itohua itohua ya'huëpi. Isaoso', Itomo itopi anta'.

37 ¹Cacoposo nipirinuë', Canaan parti quëparitërin ya'huëcaso marë'. Pa'pinconta' inaquë chachin ya'huëaponahuë', co hua'quiyahuë' ya'huërin.

Cosi, iinpitarë chachin napopiso'

²Cacopo hui'ninpita naporinso sha'huichinquëma nitotoco'. Cosi shonca canchisë pi'ipitapon pochin, iinpitarë chachin pa'pin ohuicanënpita a'pairin. Pa'pin cosonanënpita: Pira, Siripa, inapita hua'huinpitare' a'pairin. Iinpitaso co noyahuë' nipi ni'ton, Cosiso' pa'pinquë yásha'huirapirin.

³Cacoposo' a'napita hui'ninpita quëran, Cosi na'con na'con nosororin. Nani másho nicaquë huarë', Cosiso hua'huatërin ni'ton, nosoromiatërin. Napoaton a'mocaso marë' noyápiachin nininso' nitërin. ⁴Iinpitariso nipirinuë', pa'pini ina na'con na'con nosororinso' nicaatona', co quë'yapihuë'. Co quë'yatonaraihuë', co nanitopihuë' noya nontacaiso'.

⁵⁻⁷A'na tashi Cosi hua'narin. Tahuëririnquë, iinpita sha'huitërin:

—Natanco iyaro'sa hua'narahuëso sha'huichinquëma': Huë'ëhuëquë, iminquë ya'ipinpoa trico masarëhua'. Manëhuasonta tonporarëhua ni'nahuë. A'nanaya ca tonporahuëso', huanirin. Canpita tonporamasoso nipirinuë', ca tonporahuëso' mosharapi. Ya'ipi tahuitatona', monshopi quëran mosharapi, itërin. Ina natanahuatona', iinpitariso aquë aquëtë no'huipi. ⁸Napohuachina, inapitari itapon:

—Hua'an ya'conpato iyahuëpita camaiyápo ¿tocomaranquën ti? ¿Catoro' quëma camaiyáponcoi! itopi. Hua'narinso marëpita na'con na'con no'huipi. Sha'huihuachina, co yainhuë' natanpi.

⁹Ina piquëran Cosiso', hua'naantararin. Naporonta iinpita sha'huitaantararin:

—Natanco iyaro'sa a'na hua'naantarahuëso sha'huitaanta'inquëma'. Hua'nato ni'pirahuë', pi'i, yoqui, shonca a'na tayloraro'sa', inapita monshorahuatona moshararinaco ni'nahuë, itërin. ¹⁰Cosi ina hua'narinso', pa'pin iinpita inapita sha'huitohuachina, pa'pini pënënaton itapon:

—¿Ma'ta tapon inapochinpita hua'na hua'namantaranso'? Napohuarë' mamaparin, iyaparinpita, ca chachionta' ¿a'na tahuëri moshaponquën ti?

itërin. ¹¹ Iinpitariso noyapatona', aquë aquëtë no'huirápi. Pa'pinso nipirinhué', hui'nin naporinso na'con yonquirárin.

Cosi pa'anpiso'

¹² A'na tahuëri Cosi iinpitaso', Siquimo ninano ya'cari pa'pi. Pa'pina ohuicanënpita, chiponënpita inapita quëpapi pasto yonitona a'cacaiso marë'.

¹³ Naporos' pa'pini Cosi itapon:

—Ni'quë conpa. Iya mashoro'sa Siquimo ya'cari ya'huëapi. Inaquë ohuicaro'sa', chiporo'sa', inapita a'pairapi. Paaton ni'contaquë topirahuë, itërin.

—Noya tatapa'. Pa'i nipachin, itërin.

¹⁴ —Inta conpa. Pa'sahuaton iyamashoro'sa ni'contaquë'. Ohuicaro'sa', chiporo'sa', inapitanta onpoinsona nisapiso', nahuicontaquë'. Ina quëran huë'sahuaton, onpoapisona sha'huitiico canta nitochi, itërin.

Cacoposo Ipron motopianaro'sa quëran, Cosi a'parin. Inaso pa'sápaton Siquimoquë canconin. ¹⁵ Ina parti chihuëaton pa'sápirinhué', a'na quëmapiri quënanahuaton itapon:

—¿Ma'ta yonisanan?

¹⁶ —Iyahuëpita yonisáruhuë ta'a. ¿Co pora nitotëranhuë' insëquësona pë'tahuanëna a'paiyapiso to? itërin. ¹⁷ —Nani isëquëran pa'pi: “Totanquë pa'ahua',” niitapi pora, itërin.

Cosiso pa'sápaton, Totan ninano ya'cariya iinpita quënanconin.

¹⁸ Inapitarinta', áquë quëran Cosi quënanpi. Quënanahuatona', co'huaa ya'carichátërasohué', tëpacaiso marë' a'naroáchin yonquipi. ¹⁹ Inahua capini ninontopi:

—¡Ni'co! Hua'natona'pi huë'sarin! ²⁰ Huëco tëpa'ahua'. Inapotatëhua poso yaninantëquë po'moa'ahua'. Ina quëran “pa'piniri ca'nin,” itahua'. Inapotohuatëhua', ¿naniinta'ma hua'narinsopita pa'? niitopi. ²¹ Nopinoso natanahuaton, Cosi pa'poyacaso marë' itapon:

—Ama tëpa'ahuasohué'. ²² Co tëpatacaso ya'huërinhuë'. Iso inotëroquë yaninantë poso nininguë të'lyatoco'. Ama canpitariso' ma'sha onpotocosohué', itërin. Iya'huain nanin quëran ocoirahuaton, pa'pinquë'pa' a'paantacaso yonquiaton, naporin.

²³ Cosiso iinpitataquë cancompachina, no'huitona noyápiachin a'morinso matopi. ²⁴ Matahuatona yaninantë posoquë, të'lyatopi.

²⁵ Inapotahuatona', coshatapi huachi. Coshatasoi ni'pirinahuë', a'na huëntona' Ismairo nicatono'sa', nioshirin huë'sapi. Carata parti quëran huë'sapi. Camiyonënaquë, pimo hua'sairo'sa', parsamo nimirio, pimo yaqui', inapita quë'sapi. Iquipitoquë pa'anapona', quëparapi. ²⁶ Naporos' Cotaso iinpita itapon:

—¡Iya'hua tëpahuatëhua', co manta canarihuahuë'! Naporahuaton inapotohuatëhua', nonpi nonpínantacaso' ya'huapon. ²⁷ Ama tëpa'ahuasohué'. Ismairo nicatono'sa tëhuëncinso' pa'antahua'. No'huípiro mini nipirinhué', co nishahuë'. Iyanpoa', tënin. Napohuachina, iinpitari: “¡Tëhuëncachinchi paya!” topi. ²⁸ Nicatono'sa inataquëchin na'huërahuachinara, iinpitari Cosi ocoipi. Yaninantë poso quëran ocoirahuatona', nicatono'sa pa'antopi. Cato shoncatë coriqui pahuërëtohuachinara, Iquipitoquë quëpapi huachi.

²⁹Nopinoso Cosi tē'yatopiquē huēnantahuachina, co huachi iin quēnanquintarinhuē'. Pa'pi pa'yanaton a'morinso osharin^x. ³⁰Ina quēran iinpitataquē huēnantarahuatón, itiintarin:

—¡Iya'hua capa huachi! ¡Ma'huantacha caso nisarahuē paya! tēnin.

³¹Naporo' iinpitaso', Cosi a'morinso masahuatona chipo tēpapiso' huēnainēnquē, asē'cotētopi. ³²Inapotahuatona pa'pinaquē a'papi. Quēpana'piso' iso pochin pēnēnpi: “Iso a'mopiso quēnanai. Noya ni'quē'. ¿Hui'nānquēn a'na nimara ti?” itēquē', itahuatona a'papi huachi.

³³Cacoposo' nohuitahuatón, tapon: “¡Iso mini hui'nahuē a'morinso!” tanan ni'niri napotērin ipora, tēnin. ³⁴Napoapon pochin co napion cancantaton a'morinso nioshatērin. Naporahuatón, sa'catēn nininso' sēto-huachinara a'mopiso', a'morin. Ina a'morin quēran hui'nin chiminso marē' hua'qui na'nērārin, ayanārin, naporārin. ³⁵Ya'ipi hui'ninpitari achinicanpirinahuē', inaso co nohuanchátērarinhuē', sētērinso inquicaso'. Aquē aquētē hui'nin marē' na'nēton, naporin: “Chimipiro'sa ya'huērinquē hui'nahuē quēnanconta' huarē' sētērahuēso' copi tapo,” tēnin.

³⁶Ismairo niconato'saso', Iquipitoquē camapi. Camahuachinara, Cosiso a'nara quēmapi Potihuario itopiso', pa'antopi. Inaso', Iquipito copirnorí catahuacaso marē' acorin^y. Capitan ya'conaton, copirno a'paipisopita sontaro'sa camairin.

Cota, Tamararē' naporinso'

38 ¹Naporo tahuēri'sa Cotaso iinpita patahuatón, Atoran ninanoa'huaquē pa'nin. Inaquē a'na quēmapi Iro itopiso ya'huērin. Ina ya'huērinquē yacapatónin. ²⁻³Inaquē yacapatapon pochin, a'nara nanon nohuitērin. Inaso', Soa itopiso' hui'nin. Soaso' Canaan piyapi. Cotari natanpachina, acoantopi. Inaquē hui'nahuanpachina, paninanēn nasitērin. Ina nohuitatón, Iri itērin. ⁴Naquēranchin sa'in cayoantarin. Nasitohuachina, quēmapi chachin niantarin. Inaso', Onan itērin. ⁵Naquēranchin hua'huaantahuachina, quēmapi chachin niantarin. Inaso', Sira itērin. Quisipo ninanoquē Cota ya'huēaso', inaso nasitērin.

⁶Iri hui'napitohuachina, pa'pini Tamara acoantērin. ⁷Acoantopirinhue', Iri co noyahuē' nininso' co Siniro costarinhuē' ni'ton, ina nohuanton chiminin.

⁸Napohuachina, Cotari Onan ya'huērē' itapon:

—Iya masho ayananpirinso sa'in, quēmari maquē'. Canpoaso inachintērēhua ni'ton, imoya macaton, inaquē hui'nahuanquē'. Hui'nahuanpatan, Iri quēran pipicaiso nipisopita quēmá quēran ya'huētarin huachi, itērin. ⁹Onanso' Tamara macaponahuē': “Hui'nahuanpato, hua'huaro'sa co caquēn nisarinhue'. Irico hui'ninpitaráchin pochin nisarín,” tēnin yonquinnēnquē. Napoaton, Tamara tēcarihuachina, aipi a'paconin. Ama iinco ya'huērēnamēnpita, ina quēran ya'huēcaso marēhuē' naporin. ¹⁰Onan naporinso Sinioroso nitotaton, chiníquēn no'huitērin. Napoaton inanta', ina nohuanton chimiantarin. ¹¹Naporo' Cotaso', Tamara itapon:

—Quēyoroantaran ni'quēhuarē', iporaso' tataparín ya'huērinquē paantaquē'. Hui'nahuē Sira itērahuēso hui'napitaquē huarē', inaquē

x 37.29 *A'morinso osharin*: Ina partí ya'huēpisopitaso', co napion ancantohuachinara, inapopi.

y 37.36 *Copirno catahuapisopitaso'*: Naporo tahuēri'sa macayora'piapi.

ya'huëtaquë', itërin. Itaponahuë', co tëhuënychachin napotërinhuë'. Nonpin-taton naporin: "Sira ya'huërë', iinpita pochachin chimiantahuachin," ta'ton naporin. Napoaton Tamaraso', pa'pin ya'huërinquë pa'nin ya'huapon.

¹² Cara pi'iquëran pochin Cota sa'in ya'huërë' chimiantarin. Inaso' sha'huitëranquëmaso chachin, Soa hui'nin. Chiminpachina, Cotasó sëtaton na'nërärin. Sëtërinso' inquitahuachina, Tinato ninanoa'huaquë pa'nin. Ohui-canënpita ya'inapiro'sa inaquë ya'huëapi ni'ton, pa'nin nicapon. Amiconën Iro itopisorë' pa'nin. Iroso', Atoran piyapi. ¹³⁻¹⁴ Tamaraso ina nitotaton, quëyoron a'morinso ocoirin. Inaporahuaton, nitaparin. Niimomototërinso' në'mëtëquë nipa'shinayatërin. Ama nohuitacaiso marëhuë' naporin. Inapo-rahuatón, Inain ninanoa'hua ya'cari', huënsëconin. Inaso' ninano', Tinato iraquë ya'huërin. Sira nani hui'napitopirinhüë', co acoantopihüë' ni'ton, shiin yanonpintërin. ¹⁵⁻¹⁶ Cotari quënanahuaton, nipa'shinayatërinso marë': "Iso so sanapi, monshihuantë'," tënin. Napoaton pëshonin ya'caricaso marë'. Co shiin nohuitatonhuë', itapon:

—¿Canta quëmaro'co nii topirahuë? itërin.

—¿Ma'ta nipachin pahuërëaponco? tënin sanapinta'.

¹⁷—Pë't'ahuarahuësopita quëran, a'nara chipoa'hua a'patiaranquën, itaantarin Cotari.

—Inta nipachin. Napoaponahuë', ma'sha tëranta quëmaquën nininso' patëquë'. Chipoa'hua a'patianco huarë', cari tapaarahüë, itërin sanapiri.

¹⁸—¿Ma'ta nipachin pachi? tënin Cota.

—Sicho po'moitë ra nën pë'natëransoarë chachin, huaranën, inapita patëquë', itërin. Napotohuachina Cotasó', nataninsopita quëtërin. Inapoaton təcarihuachina, naporo chachin hua'huantërin. ¹⁹ Ina quëran Tamaraso', pa'pin ya'huërinquë panantarin. Nipa'shinayatërinso' ocoirin. A'morinsonta ocoirahuaton, naquëranchin quëyoron a'morinso a'moantarin.

²⁰ Ina quëran Cotariso', chipoa'hua a'patërin. Amiconën Irori quëpatërin. Sanapi acoantërinso' ayantacaso marë' a'patopirinhüë', inariso co huachi quënanconinhüë'. ²¹ Napohuachina, ya'huëhuano'sa natanin:

—Monshihuantë sanapi Inain ira pirayan huënsëyantërinso': ¿Intohuata pa'nin? itërin.

—Co isëquë monshihuantë sanapi ya'huërinhuë', itopi. ²² Napotohuachina, Cota ya'huërinquë huëantarahuaton, itiintarin:

—Co'chi sanapi quënanconahuë paya. Ya'huëhuano'santa': "Co isëquë monshihuantë sanapi ya'huërinhuë'," itërinaco, itërin. ²³ Napotohuachina, Cotari itapon:

—Ma'ta pini. Noyatapon. Quëtërahuësopita yamapachin, main nipa-chin. Ina marë' nanan ocoihuatëhuaso', piyapi'sa tëhuaponënpoa'. Nanichi chipoa'huaya a'patochinpirahuë', co quëmari quënanconanhüë', itërin.

²⁴ Cara yoqui quëran pochin, Cota sha'huitapona huëcapapi:

—Shiparin Tamara itërëhuaso', monshihuanin. Napoaton iporaso' cayorin huachi, itopi. Natanahuaton Cotasó', no'huitaton yai tënin:

—¿Ocoirahuatoma', a'pëco chimiin! tënin. ²⁵ Ya'huëhuano'sari Tamara a'pëcaso marë' ocoirapirinhüë', inaso shiin nanan a'patërin: "Iso sicho po'moitëra pë'natërinso'rë chachin nininso' hua'anën, napotërinco. Iso huaranta', inanquën chachin ni'ton, noya nicaton nohuitëquë'," itëquë',

itërin. ²⁶ Cotoso', shiini a'patërinso'pita nohuitahuaton, naporin: "Tëhuënchachin caso co noyahuë' ninahuë'. Co Sira acoantatohuë', tëhuërahuë. Inaso nipurinhuë', noya noya ninin," tënin. Naporo quëran huarë' Cotoso', co huachi onporo tëranta shiini təcariantarinhuë'.

²⁷ Tamara huaicaso nanihuachina, catopia'huaya hua'huatopi. ²⁸⁻²⁹ Nasitapona napopi: A'na'ton imiria'huain ocoirin. Napohuachina ahuaitiona'piri, quëhuan pi'shiquë, tonpotanpatërin. "Iso'ton hua'huacharin," ta'ton, napotërin. Napopirinhuë', hua'huashaso tanpara'huain po'moantarin. Shiarahuaton a'naso', nasitochanin. Napoaton ahuaitiona'piri nininën acotërin: Parisi^z itërin. "Ya'copirinquënso inquirahuaton, pipiran," itahuaton, inapochin nohuitërin. ³⁰ Quëhuan pi'shiquë tonpotanpatërinso', ina piquëran hua'huatërin. Inaso' nohuitaton: Saro itërin.

Hua'an sa'ini, Cosi apirinsò'

39 ¹ Sha'huitëranquëmaso chachin Cosiso', Ismaïro nicatono'sari Iquipito no'paquë quëpapi. Inaquë a'nara Iquipito quëmapi Potihuario itopiso' pa'antopi. Inaso', Iquipito copirnorî catahuacaso marë' acorin. Capitan ya'conaton, copirno a'paipisopita sontaro'sa camairin. ² Cosiso napotopirinahuë', Siniorori co naniantërinhuë'. Inari catahuarin ni'ton, hua'anën pëinënquë noya yonquiaton yacapatërin. Noya nicaton, noya ya'huërin. ³ Cosiso', Yosëri catahuarin. Hua'anëni ina nicaton: "Nani ma'sha Cosi nipachina, Yosëri catahuarin ni'ton, noya pipitërin," tënin. ⁴ Napoaton pa'yatërin. Pa'yataton, acorin catahuacaso marë'. "Ma'pitasona ninahuëquë, quëma catahuaponco," itërin. Naporahuaton, ya'ipi piyapinënpita camaiaton asacatacaso marë' acorin. Ya'ipi ma'shanënpitanta a'paicaso marë' acorin. ⁵ Ina acorin quëran huarë', Siniorori Potihuario catahuamiatërin. Cosi noya nicaton, napotërin. Pëinënquënta ma'sha nipachina catahuarin. Iminënquënta sacatohuachina', sha'topiso' noya noyatërin. ⁶ Cosiri ya'ipi ma'shanënpita noya a'paitërin ni'ton, co huachi ma'marë' tëranta yonquiárinhuë'. Topinan noya coshatárin huachi.

Cosiso', noyapin noyapin ni'tomantarin ni'ton, ya'ipi quëran pa'yatopi. ⁷ Napoaton co hua'quiya quëranhuë', hua'anën sa'ini ni'sárin quëran noyarin huachi. A'na tahuëri itapon:

—Huëquë pa'a quëmaso' inapoquë', itërin. ⁸ Napotopirinhuë', Cosiso co pi'pisha tëranta nohuantërinhuë'. Napoaton itapon:

—Ni'quë siyora, pi'pian sha'huichinquën topirahuë: Hua'anëhuë ya'ipi ya'huëtërinso'pita a'paia'huaso marë' acorinco. Cari ya'ipi a'paiarahuë ni'ton, co ma'marë' tëranta yonquiárinhuë'. Natërinco ni'ton, sano cancantërin. ⁹ Chini chiníquën nanan quëtërinco iso pëiquë camaita'huaso marë'. Naporahuaton, hua'anëhuë co ma'sha tëranta apiratërincohuë'. Quëmasáchin tëhuënchinso' sa'inquën ni'ton, apiratërinco. Napoaton, co caso pi'pian tëranta nohuantërahuë' pa'pi co noyahuë' nininso' nicaca'huaso'. ¡Naporahuaton quëmarë'co ninahuë naporini, co Yosë natëtohuë', pa'pi oshahuaintohuë'! itërin. ¹⁰ Napotopirinhuë', sanapiriso Cosi ichiquëhuënacaso marë' nani tahuëri apisárin. Inaso napoaponahuë', co pi'pisha tëranta nohuantërinhuë'.

¹¹⁻¹² A'na tahuëriso nipirinhue', Cosi pëiquë sacatapon ya'conin. Naporo' co a'napita ya'huëasoihue' ni'ton, sanapiso Cosi so'huianarinso matërin. Inapotaton:

—Huëquë pa'a quëmaso inapoquë', itërin. Napotopirinhue', Cosiso niso'huianatërinso pa'coirahuaton, ta'arin.

¹³⁻¹⁵ Ina patërinso ni'sahuaton, sanapiso yanonpinin. Yanonpinaton chiniquën huiyo tënin. A'napita piyapinënpita përacaso marë' naporin. Huë'-pachinara, itapon:

—¡Ni'cochi iso'! So'yahuë a'nara iprio piyapi quëshiantërinpoa tapiinpoaso marë'. Ya'conahuaton masapirincohue', canpita huëcacamaso marë' caso chiniquën huiyo tënahue'. Ina natanaton, ta'arë'nachin pipirin. ¡Niso'huianatërinson'ta', patërin! itërin.

¹⁶ Piyapinënpita napotahuaton, Cosi niso'huianatërinso' taparin. So'in huëcaquë huarë' taparin. ¹⁷⁻¹⁸ Ina huë'pachina, piyapinënpita sha'huitërinso chachin inanta sha'huitërin:

—Iprio piyapi quëranso', patoananëhuëquë ya'conahuaton masapirincohue'. Chiniquën huiyo topatora, a'porahuatonco ta'arin. Niso'huianatërinson'ta', patërin. ¹⁹ ¡Inapotërinco piyapinën! itërin.

Sa'ini sha'huitërinso' natanahuaton, Cosi hua'anënso pa'pi no'huitërin. ²⁰ Cosi macacaiso marë' piyapinënpita camairin. Nani mapachinara, tashinan pëiquë po'mopí. Copirno tëhuëtopisopita ya'huëapiquë po'mopí. ²¹ Tashinan pëiquë po'mopirinhue', Siniororisó co Cosi naniantërinhue'. Nosoroaton catahuaantarín ni'ton, tashinan pëi hua'ani, noya nicaton pa'yatërin: “Cosiso', nóya hui'napi,” ta'ton, noya ni'nin. ²² Napoaton catahuacaso marë' acorin: “Quëmari a'napita prisoro'sa', a'paiaran,” itërin. Napoaton Cosi camaitërinso'achin tashinan pëiquëso', prisoro'sa nipi. ²³ Cosi camaitohuachina tashinan pëiquë, noyasáchin sacatopí. Napoaton tashinan pëi hua'anso', co huachi Cosi sacatërinso' ni'sárinhue': “Siniorori chachin Cosiso catahuarin ni'ton, ma'sona nipachina, noya pipitërin” ta'ton, naporin.

Hua'ano'sa hua'napiso', Cosiri no'tëquën sha'huitërinso'

40 ¹ Ina piquëran cato hua'ano'sari Iquipito copirno tëhuëtopi: A'naso', copirno huino o'shitona'piro'sa hua'an. A'nanta', ina marë chachin pan nina'piro'sa hua'an. Cato chachin copirno tëhuëtopi. ²⁻³ Napoaton copirnorí inapita no'huirín. No'huiton tashinan pëiquëtacaiso' camaitërin. Napohuachina cato chachin inaquë po'mopí. Ina tashinan pëiso', copirno a'pairinsopita capitan pëinënquë ya'huërin. Cosi ya'huëarinquë chachin po'mopí. ⁴ Copirno a'pairinsopita capitaniso', Cosi itapon: “Isopita cato hua'ano'sa quëmari noya a'paiton, catahuaquë’,” itërin. Inapotohuachina inapita hua'ano'saso', hua'qui inaquë ya'huëpi.

⁵ A'na tashiso nipirinhue', cato hua'ano'sa chachin, hua'napi. A'naya a'naya hua'napiso', co inachachin tapon hua'napihuë', nisha nisha tapon hua'napi. ⁶ Tashíramiachin Cosiriso nicapon huë'pachina, sëtápi quënanquirin. ⁷ Napoaton, cato chachin natanin:

—¿Onpoatomata iporasó pa'pi sëtëramaso pochín ya'norama'? itërin.

⁸ —Catocoi chachin hua'napiraihue', co insonta ya'huërinhue' ma'sona tapon hua'naraiso anitotiincoiso', itopí.

—¡Yosë mini nanitërin ma'sona tapon hua'narësopita anitotiinpoaso'! Sha'huitoco hua'naramaso', itërin.

⁹⁻¹⁰ Napotohuachina o'shina'piro'sa hua'anso', hua'narinso Cosi sha'huitërin:

—Huë'ëhuëquë a'nara opa ya'huë ni'nahuë, cara sè'pahuaninso'. Nicasoco chachin, papo sè'patarin. Papo sè'patahuaton, yancotarin. Yancotërinquëranchin nitërinsoyita cayarin. ¹¹ Ina pirayan canta', huaraon o'orinsó' minënën sè'quëato, huaniárahue. Opa cayarinsó masahuato, huaraon o'orinquë shi'shirahuë. Inapotahuato huaraon ihuëtërahue. Ihuëtohuatora ma'parinco huachi, itërin. ¹²⁻¹³ Napotohuachina, Cosiri itapon:

—Naporinchi paya. Ma'sona tapon hua'naranso sha'huichinquën: Cara sè'pahuaninso', cara tahuëri tapon naporin. Cara tahuëriya quëran, huaraonso' quëma tëhuëranso' yonquiantarin. Nanan anoyatahuatëinquën naquëranchin acoantarinquën ina marë' sacataantacaso'. Iraca naporanso chachin naquëranchin o'shitaantaran huachi. Ina tapon, ina pochin hua'naran. ¹⁴⁻¹⁵ Inapotihuachinquën, canta nosoroatonco yonquico. Ocoincoso marë' huaraon sha'huitëquë'. Iprioro'sa ya'huëpikuë caso ya'huëpirahuë', topinan quëran no'huitonaco pa'arinaco. Co manta onporahuë ni'ton, co tashinan pëiquë ya'huápa'huaso ya'huërinhuë'. Napoaton nosoroco canta', itërin.

¹⁶⁻¹⁷ Napotohuachina, copirno marë' pan nina'piro'sa hua'anta': "Noyachi sha'huitërin paya," ta'ton, hua'narinso Cosi sha'huitërin:

—Canta nipirinhue', iso pochin hua'narahue: Cara ya'huiri pan acoinanquë pitëmotorahuato, huiríton pano'sa quëpárahue. Ya'natontarinso acoinanquë, nisha nisha cashi cashin pano'sa copirno marë' ya'huërin. Napoaponahuë', inairaro'sa huë'sahuatona pitëmotorahuë quëran capitarinaco, itërin. ¹⁸ Napotohuachina, Cosiri itapon:

—Cara pan acoinanso', cara tahuëri tapon naporin. ¹⁹ Cara tahuëriya quëran, huaraonso' quëmanta tëhuëranso' yonquiantarin. Naporo chachin piyapinënpita camaiapon: "Noninquë huënnquëconorahuatoma', naraquë pë'tëncó chimí'in," itapon. Inapotihuachinën, chanaro ca'tëro'sari noshanën capona', itërin.

²⁰ Cara tahuëriya quëran, huaraon hua'huatërinso tahuëri nanirin. Naporo' ya'ipi catahuarinsopita hua'ano'sa ichicapacancanacaso marë', panca pita ninin. Ya'ipi përarinsopita ni'tonënnquë huaraonso' camaitërin: "Cato hua'ano'sa chachin tashinan pëi quëran ocoico'," ténin. ²¹ O'shina'piro'sa hua'anso', naquëranchin asacataantarin. Napoaton naquëranchin iraca pochachin huaraon o'shitaantarin. ²² Pan nina'piro'sa hua'anso' nipirinhue', huaraoni piyapinënpita camairin naraquë pë'tënacaiso marë': "Noninquë huënnquëconorahuatoma', tēpaco'," itërin. Cosiri sha'huitërinso chachin nitopi. ²³ O'shina'piro'sa hua'aniso', Cosiri catahuacaso marë' sha'huitërinso', naniantërin. Inapoaton co catahuarinhuë'.

Huaraon hua'nahuachina, Cosiri no'tëquën sha'huitërinso'

41 ¹ O'shina'piro'sa hua'an, tashinan pëi quëran pipirinsó' nani cato pi'ipitërin. Naporo' huaraon chachionta hua'narin. Niroi' yonsanquë huaniarin nihua'narin. ² A'nanaya ni'pirinhue', canchisë ohuaca' Niroi' quëran pipirapi ni'nin. Pa'pi amoshináchin pipirapi. I'

quëran pipirahuatona', shi'shinamatëro' huáncana coshatapi. ³Ina quëran niantapirinhüè', canchisè chachin Niroi' quëran pipirapi ni'nin. Inapitaso' capa nishinahuën nansëyaráchin niconpi. Pipirahuatona i' yonsanquë a'napita ohuacaro'sa pirayan huanirapi. ⁴Nicaso chachin, inapitaso', amoshino'sa pashica ta'papi. Inapotatona', canchisè chachin pë'yaquë huarè' ca'miatopi. Naporo' huaraon so' capayatërin. ⁵Naquëranchin huë'ëantapirinhüè', hua'naantarín. Canchisè trico moto' noya noyatërinso' a'na nanquëáchin nitërin ni'nin. ⁶Inapita pirayan, canchisè chachin pipiantarin. Inapitaso' pi'iri ahuiquitërinso pochin ya'nopi. ⁷Inapitanta noya noyatërinso nipisopita pashica ta'papi. Inapotatona pë'yaquë huarè' ca'miatopi. Naporo chachin huaraonso' capayataantarín. Capayatahuaton: “Co ipora topinan ina pochin hua'narahuë,” ténin.

⁸Tashiramiachin huaraonso' hua'narinso yonquiaton, co napion cancantërin. Napoaton piyapínënpita camairin ya'ipi Iquipito no'paquë ninotona'piro'sa huëcacaiso marè'. Quirica nitotoro'santa amatërin. Inapita huë'pachinara, hua'narinso' sha'huitërin. Sha'huitopirinhüè', co incari tëranta nanitërinhuè' ma'sona tapon hua'narinso sha'huitacaiso'. ⁹Naporo huarè' o'shitona'piro'sa hua'an Cosi yonquirin. Ina yonquiaton huaraon itapon: “Ipora huarè' yonquirahuë ma'sona i'hua chachin nica'huaso' nininso'.” ¹⁰Quëmaso' chiniquën nanantëran. Caso piyapínëncó nimirahuè' sha'huitaranquën. Pan nina'piro'sa hua'anoco chachin, iráca no'huitoncoi tashinan pëiquë apo'motërancoi. Inaso' tashinan pëi', a'pairinënquënsopita capitan pëinënquë ya'huërin. ¹¹A'na tashiso' catocoi chachin hua'narai. A'naya a'nayacoi nisha nisha tapon hua'narai. ¹²⁻¹³Inaquë chachin quiyaro'coi a'nara iprio hui'napi ya'huëarin anta'. Inaso' ina capitani chachin, asacatacaso marè' pa'anin. Hua'naraiso sha'huitohuatëira, ma'sona tapon naporinso no'tëquën sha'huitërincoi. Sha'huitërincoiso chachin caso naquëranchin asacataantaranco. A'naso nimirinhüè', noninquë ahuënquëconotahuaton atëpatëran,” itërin.

¹⁴Inapo sha'huitohuachina, copirnosó Cosi macontacaso marè' piyapínëncó a'parin. A'naroáchin tashinan pëi quëran ocoipi. Cosiso niya'itahuaton, nitaparin. Noya nininso' a'mosahuaton, huaraon nicapon pa'nin. ¹⁵Canconpachina, huaraoni itapon:

—Caso hua'napir ahu è', co insonta nanitërinhuè' ma'sona tapon hua'narahuëso sha'huitiincoso'. Quëma tëhuëncinso' nitotëran, topi natan-tërahüë, itërin.

¹⁶—Co caora nohuanton nitotërahüè'. Quëma piyapínëncó ni'to, Yosë chachin anitotohuachinco, sha'huitaranquën. Ma'sona noya nicacaso marè', sha'huitaranquën, itërin.

¹⁷Napotohuachina huaraoni itapon:

—Huë'ëhuëquë Niroi' yonsanquë huaniárahüë hua'narahuë. ¹⁸Naporo chachin, canchisè ohuaca' pa'pi amoshináchin nipisopita, i' quëran pipirapi. Pipirahuatona shi'shinamatëroquë coshatapi ni'nahuë. ¹⁹Ina quëran canchisè chachin pipiantapi niantarahuë. Capa nishinahuën nansëyaráchin pipirapi. ¡Co onporo tëranta ya'ipi Iquipitoquë ina pochin nipisopita ni'chinahuë! ²⁰Nicasoco chachin, inapitaso', amoshino'sa pashica ta'papi. Inapotatona canchisè chachin, pë'yaquë huarè' ca'miatopi. ²¹Pë'yaquë huarè' caponarahuë', co manta ca'pisohüë pochin ya'nopi. Naporo capayatërahüë.

²² Huë'ëantapirahuë', naquëranchin hua'naantarahuë: Huë'ëhuëqué Canchisë trico moto' noya noyatërinso' a'na nanquëáchin nitërin ni'nahuë. ²³ Inapita pirayan, canchisë chachin pipiantarin. Inapitaso' pi'iri ahuiquitërinso pochin ya'nopi. ²⁴ Inapitarinta noya noyatërinso nipisopita pashica ta'papi. Inapotatona pë'yaquë huarë' ca'miatopi ni'nahuë. Nino-tona'piro'sa sha'huitopirahuë', co insonta nanitërinhuë' ma'sona tapon naporinso', sha'huitiinacoso', itërin.

²⁵ Napotohuachina, Cosiri huaraon itapon:

—Caso quëma piyapinëncó nipirahuë', sha'huitaranquën: Catoro hua'naranso', a'naíchin tapon hua'naran. Ina quëran Yosë chachin anitotërinquën ma'sona ina nicacaso' yonquirinso'. ²⁶ Canchisë ohuaca' noyápiachin nipisopita, canchisë pi'ipi tapon hua'naran. Canchisë trico moto' noyápiachin nipisopitanta', ina chachin tapon naporin. ²⁷ Canchisë ohuaca' capa nishinahuën nansëyaráchin nipisonta', hua'naran. Inapitaso', amoshino'sa piquëran pipipi. Inapitanta canchisë pi'ipi chachin tapon naporin. Ina pochachin noya noyatërinso' trico moto' pirayan, canchisë chachin papoantarin hua'naran. Pi'iri ahuiquitërinso pochin ya'nopisopitanta', ina chachin anitotërinpoa'. ²⁸ Napotëranquënso chachin mini nisarin. Piyapinëncó nipirahuë', Yosë ma'sona yanininso nani sha'huitëranquën. ²⁹ Yosë nohuanton canchisë pi'ipi iso Iquipito no'paquë nani ma'sha noya noyatapon. Co manta pahuanaponhuë'. ³⁰⁻³¹ Ina piquëranso nipirinhue', canchisë pi'ipi chachin panca tanarotapi. Napoaton co huachi inso tëranta', Iquipito no'paquë noya ya'huërinso yonquiarinhue'. Pa'pi pahuantomiatapi ni'ton, co huachi iso no'paquë noya ya'huaponahuë'. ³² Caso piyapinëncó nipirahuë' sha'huitaranquën. Nani Yosë yonquirin inapocaso'. Naporahuaton co hua'quiya quëranhuë' naniarin. Napoaton ina nohuanton, catoro inachachin hua'naran.

³³⁻³⁴ Inapocaso ni'ton, a'nara quëmapi yonquínahuan ni'ton, noyá nitotërinso' yoniqué'. Ya'ipi iso no'panënuë ya'huëpisopita camaicaso marë' acoquë'. Naporahuaton, chirinchiro'sa acoquë' ya'ipi hua'anëntëranquë pa'ina'. Cosharo yontonacaiso marë' pa'ina'. Noya noyatacaiso' pi'ipiro'saquë yontoina'. A'natërápo costaro quëran, a'na costarora ma'pachina'. Ya'ipi Iquipito no'paquë inapo'ina'. ³⁵ Naporo' pi'ipiro'saquë trico yontonpiso', niquë tapaina'. Quëma chachin anitotahuatënën, ninanoro'saquë tapaina'. Tanaro tahuëri'sa canqui huachina, capacaiso marë' inapo'ina'. ³⁶ Inapohuachina', Iquipito no'paquë trico tapapinan ya'huapon. Canchisë pi' i tanarotacaiso canqui huachina, ina ca'sapi huachi. Ina capatona', ya'ipi iso no'paquë ya'huëpisopita co chiminaponahuë', itërin.

Copirno ya'huërenamën camaitacaso marë' Cosi acopiso'

³⁷ Cosi yonquirinso natanahuatona', huaraonso hua'ano'sapitarë chachin: “¡Ma náyacha yonquirin paya!” topi. ³⁸ Napoaton huaraonso' piyapinënpita itapon:

—Iso quëmapi, Yosë ispiritonëni chachin ya'coancantërin. Co onporonta a'na quëmapi iso pochin nininso' ina sacato nicacaso marë' quënanarihuahuë', tënin. ³⁹⁻⁴⁰ Piyapinënpita napotahuaton, Cosi itapon:

—Co a'na quëmapi quëmá quëran yonqui yonquínahuan ni'ton, noya noya nitotërinso ya'huërinhuë'. Yosë chachin ya'ipi inapita anitotërinquën.

Napoaton carinquën acoaranquën pëinëhuëquë, ya'huërenamëhuë camaitacaso marë'. Ya'ipi piyapinëhuëpitanta natëinënquënso ya'huërin. Copirnocó ni'to, casáchin quëma quëran chini chiníquën nanantarahuë. ⁴¹Ni'quë'. Ipora tahuëri carinquën acoaranquën ya'huërenamëhuë ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntacaso marë', itërin.

⁴²Napotahuaton huaraonso', imisirinquë sicho po'moitëranën po'morinso' ocoirin. Ina ocoirahuaton Cosi imisirinquë po'motërin. Inapotahuaton, piyapinëpita camairin: “Noya noya rino pi'shi quëran në'mëtë nipiso' a'motoco'. Naporahuaton, osëtë oro quëran nipiso', apë'pëconotoco'. ⁴³Ina quëran, toronanëhuëquë pa'patora, imaquirinso toronanquë ananpëco'. Inapotahuatoma', quëpaco'. Ina quëpasëma', piyapinëhuëpitari chiníquën sha'huina': ‘¡Isonco!’ tëra'ina,” itërin. Ina pochin copirnorí Cosi acorin ya'ipi Iquipito no'paquë, camaitacaso marë'. ⁴⁴Ina piquëran huaraoni Cosi itaantapon:

—Ca mini copirnocoso nipirahuë', co inso tëranta iso no'paquë inaora nohuanterinso' nisarinhue'. Naniyarín quëran huarë' ma'sona nicacaiso', quëma camaitaran, itërin. ⁴⁵Copirnorí, Cosi Iquipito nananquë nisha nininën acotërin: Sahuinato-paniya, itërin. Naporahuaton Potihuirá hui'nin Asina itopiso' acoantërin. Potihuiraso', On ninanoquë corto hua'an ya'conin. Ina pochin Cosi, ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntacaso marë' acopi.

⁴⁶Cosi cara shonca pi'ipitohuachina, Iquipito copirno marë' caniaritërin sacatacaso'. Nani acohuachina, huaraon nontahuaton caniaritërin ya'ipi Iquipito no'pa' pa'tacaso'. ⁴⁷Canchisë pi'ipi noya noyatacaiso' pi'ipiro'saquë, hua'huayátërahuë cosharo noyatërin. ⁴⁸Cosirí ya'ipi trico tapacaiso nininso', ma'patërin. Ma'pataton, ninanoro'saquë taparin. Canchisë pi'ipi naporin. Nani ninanoro'saquë trico taparin. Ina pirayan imino'saquë sha'pisopita mapiso', taparin. ⁴⁹Pa'pi notohuaro' trico Cosirí ayontonin. Marë yonsanquë inotëra'hua ya'huërinso pochin ayontonin. Pa'pi notohuaro' ni'ton, pichirápirinahuë', co onpo pichichináchinhuë' nipachina, tananpitopi huachi.

⁵⁰Co'huara tanarotacaiso caniarichátërasohuë', Cosiso cato hui'ninpita ya'huëtërin. ⁵¹Paninanso' Manasisi itërin: “Yosë chachin parisitërahuëso', quëmopinëhuëpita, inapita ananiantërinco,” ta'ton, ina pochin hui'nin nohuitërin. ⁵²Ina quëran niantarinso', Iprain itërin. “Yosë nohuanton parisitërahuëso no'paquë chachin noya noya acorinco,” ta'ton ina pochin hui'nin nohuitërin.

⁵³Canchisë pi'ipi Iquipitoquë ma'sha noya noyatacaiso' pi'ipiro'sa', na'huërin huachi. ⁵⁴Naporo' Cosi naporinso chachin, tanarotacaiso caniaritërin. Canchisë pi'ipi chachin naporin. Ya'ipi a'napita no'paro'saquënta', tanarotopi. Iquipitoquëráchin cosharo tapapinan ya'huërin. ⁵⁵Iquipito ya'huëhuano'santa cosharori pahuantohuachinara, huaraon paapapi. Trico natanacaiso marë' paapapi. Natanpachinara, huaraoni ya'ipi iquipitoro'sa itapon: “Paatoma', Cosi nontoonco'. Ma'sona itohuachinquëma', ina nico’,” itërin. ⁵⁶Ya'ipi Iquipito no'paquë piyapi'sa tanarotacaiso caniaritohuachina, Cosiso chirinchiro'sa camairin: “Cosharo taparëhuaso pëiro'sa i'soatatoma', ya'huëhuano'sa pa'antoco’,” itërin. Aquë aquëtë tanarotapi ni'ton, pa'antapi huachi. ⁵⁷Naporahuaton ya'ipi parti quëran huë'sapi. Cosi trico taparinso' pa'antacaiso marë' Iquipitoquë

huè'sapi. Co inso no'paquë tëranta', cosharo noyatërinhuè' ni'ton, naporapi huachi.

Cosi iinpitanta Iquipitoquë pa'piso'

42 ¹Iquipitoquë trico pa'anacaso ya'huërinso', Cacoponta' nataantërin. Ina natantahuaton, hui'ninpita itapon: “¡Co topinan nini'sápamaso ya'huërinhuè'! ²Nani sha'huitërinaco Iquipito no'paquë trico pa'anacaso marè' ya'huërinso'. Napoaton inaquë pa'matoma', pa'amaco'. Ama tana tiquiinpoaso marëhuè' inapoco',” itërin

³Pa'pini napotohuachina, Cosi iinpitaso', shonca ya'pi trico pa'anapona Iquipitoquë pa'pi. ⁴Mincaminso nipirinhue', pa'pini co nohuanatërinhuè' a'pacaso'. Inaso', Cosi iin miachin. Ina yo'nanquëranchin pipipiso'. “Pa'ninquë tapon ma'sha yaonpoápirinhue',” ta'ton, co yaa'parinhue'. ⁵Cacopo hui'ninpitaso', a'napita piyapi'sarè' pa'pi. Ya'ipi Canaan parti tanarotopi ni'ton, notohuaro' pa'mapi.

⁶Nani sha'huitëranquëmaso chachin Cosiso', huaraon ya'huërenamën ya'ipi Iquipitoquë camaitarin. Naporahuaton ina camaitohuachina, ya'ipi parti quëran huè'pisopita, trico pa'antapi. Iinpitanta camahuachinara, nontacaiso marè' isonpi quëran no'paquë huarè' monshorahuatona', moshaipi. ⁷Ipora quënanapon chachin Cosiso', iinpita nohuitërin. Nohuitaponahuè', co nohuitërinhuè' pochin ninin. Napoaton no'huitatè pochin co yashinhue' nontërin:

—¿Canpita po'? ¿Intoparanta huè'nama'? itërin.

—Canaan parti quëran, trico pa'anapoi o'marai, itopi. ⁸Cosiriso iinpita nohuitërin. Inapitariso napoaponahuè', co ina nohuitopihuè'.

⁹Naporo' Cosiso', iráca hua'naton iinpita sha'huitërinso' yonquirin. Ina yonquiaton itapon:

—Canpitaso', nëhuëtona'pirosanquëma ténahuë. No'panëhuëi insëquësona co noya a'paipinanhue' ni'camaso marè' huè'nama', itërin.

¹⁰⁻¹¹—¡Co sinioro inacoihue'! Quiyaso' quëma piyapinënpita pochin ninai. Tricoíchin pa'anapoi o'marai. Ina tataquëranchin ya'ipicoi ninai. Co onporo tëranta nëhuëtochinaihue', itopi.

¹²—Nonpiánama'. No'panëhuëi insëquësona co noya a'paipinanhue' ni'camaso marè' huè'nama' ipora, taantarin Cosiso'. ¹³Napotopirinhue', inapitariso itapona':

—Quiyaso' quëma piyapinënpita pochin ninai. Ya'ipiya quëran ina tataquëranchin, shonca catocoi ninai. Canaan parti ya'huërai. Hua'hua nininsoso', tatarè' quëparitërin. A'naso nipirinhue', ayarin, itaantapi.

¹⁴⁻¹⁵—¡Nani napotëranquëma'! Canpitaso' nëhuëtona'piro'sanquëma ténahuë. Iyaparima hua'hua nininso quëcama huarè', no'tëquën nonamaso' nitotarahuë. Huaraon ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. Co ina quëpatamahue', co onporonta isëquëran pipiaramahuè'. ¹⁶A'naquëma paaton maconta'in. A'napitanquëmaso nipirinhue', tashinan pëi ya'contarama'. Ina huë'pachin, naporo huarè' naporamaso natëaranquëma'. Co'so' huë'pachinhue', tēhuëenchachin nëhuëtona'piro'sanquëma'. ¡Huaraon ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'! itërin.

¹⁷⁻¹⁸Cara tahuëri Cosiri iinpita tashinan pëiquëtërin. Inapotopirinhue', nontaantarin:

—Canta Yosè tè'huatèrahuè. Iso pochin nipatama', co tèpaaranquémahuè'.¹⁹ Tèhuèenchachin noya nina'piro'sanquëma nipatama', a'naquëma tashinan pèiquè quèparichin. A'napitanquëmaso nipirinhue', quëmopinëma capacaiso marè' trico quèpatoma', panantaco'.²⁰ Ina quëran, no'tèquën nonamaso' nitota'huaso marè', iyaparima hua'hua nininso quëshimaco. Co'so' quëmahuatamahuè' tèhuèenchachin chiminarama', itërin. Napotohuachina: "Noyapa'," topi.²¹ Napoaponahuè', inahua capini ninontopi:

—Tèhuèenchachin canpoaso' iráca pa'pi co noyahuè' ninëhua'. Iya'hua ma'sha onpotohuatëhuara, nosorochináchin nontopirinpohuè', co nosororëhuahuè'. Co napion ancantërinso nicarihuarahuè', co tahuërètërhahuè'. Napoaton iporaso' canpoanta', po'sarëhua huachi, nitopi.²² Napohuachinara, Nopinori itapon:

—Co'ta carima': ¡Ama napotocosohuè'! itopiranquémahuè', co natëramacohuè'. Napoaton iporaso' canpoanta', tèpatona'pi i'huèrëtopiso pochin nitarinë n'poa', itërin.²³ Inapitaso', Cosiri ya'ipi nataninso' co nitotopihuè'. Iquipito nanan quëráchin nontërin ni'ton, napopi. Nontohuachina, a'nari inahua nonpique' ohuërërin ni'ton, co nitotopihuè'.

²⁴ Iinpita ninapotapiso natanahuaton, Cosiso amashamiachin pa'sahuaton, na'nërin. Na'nëi' cacotohuachina, huëantarín. Huè'sahuaton iinpita ni'tonënnquè piyapinënpita camairin Simion macatona tonpocaiso'.²⁵ Ina quëran camaitaantarín: "Costaronënaquè trico po'motoco'. Coriqui pahuërëtopisonta', inaquè chachin po'moantaco'. Naporahuaton, cosharo caracaiso marënta quëtoco'," itërin. Camairinso chachin piyapinënpita nipi.

²⁶ Inapotohuachinara, moranënaquè triconëna a'mitahuatona', ya'huèpi'pa' panantapi huachi.²⁷ Huè'ëcaiso nininquè canconpachinara, a'naso', moranën a'cacaso marè' costaronën i'shiritërin. Inapotopirinhue', trico marè' coriqui pahuërëtërinso' quënanin. Ina quënanaton, pa'yanin.²⁸ Pa'yanaton, iinpita itapon:

—Ni'cochi. ¡Trico marè' pahuërëtërahuëso', ayantaantarínaco'! ¡Costaronëhuèquè chachin quënanahuè'! itërin. Iinpitaso natanahuatona', pa'pi pa'yanpi. Pa'yanahuatona', inahua capini ninontapi: ¡Yosè ana'inta-rinpoa ni'ton, co pahuërëtauponahuè' trico quësarín! Nitopi.

²⁹ Ya'huèpiquè cancontahuachinara, ya'ipi napopiso pa'pina sha'huitopi:

³⁰ —Iquipito no'pa' hua'anquè camahuatoira, co yashinyántërahuè' nontërincoi. "Canpitaso', nëhuëtona'piro'sanquëma ipora," itërincoi.³¹⁻³² Napotopiríncoihuè': "Co quiyaso' inacoihuè'. Co onporonta nëhuëtóchinaihuè'. Ina tataquëranchin shonca catocoi ninai. Hua'hua nininso', Canaan parti tatarè' quèparitërin. A'naso nipirinhue', ayarin," itërai.³³⁻³⁴ Napotohuatoira, itaantaríncoi: "A'naquëma isëquè quèparichin. A'napitanquëmaso nipirinhue', quëmopinëma capacaiso marè' trico quèpatoma', panantaco'. Napoaponahuè', iyaparima hua'hua nininso quëshimaco. Naporo huarè' co nëhuëtonapiro'sanquémahuè' ninamaso' nitotarahue'. Ina nitotohuato, iyaparima quèparitërinso' ocoitaranquëma'. Nisahuaton, noya huachi nanitarama iso no'paquè pa'anamaso'," itërincoi, itopi.

³⁵ Nani pa'pina sha'huitahuatona', trico ohuatopi. Ohuatohuachinara, Cosi iinpitaso', a'naya a'naya costaronënaquè, coriquinëna quënaantapi.

Tanpanantëa'huayaquë ya'huëarin quënaantapi. Ina quënanatona', pa'pi pa'yanpi. Pa'pinanta pa'yanin. ³⁶Naporo' Cacopori itapon:

—Canpitaso hui'nahuëpita tiquitaramaco. Così ayarin. Simionta capa. ¡Iporaso Mincanta yaquëpataantaramaco! ¡Ya'ipi inapita casa', ahuenta'huaso ya'huërin! itërin ³⁷Naporo' Nopinori, pa'pin itapon:

—Iya'hua a'pahuatan, cari tata a'paiarahüë. Co'so' quëshintahuatënquënhuë', cato hui'nahuëpita nininso', nanitëran tëpamaso', itërin. ³⁸Cacoposo nipirinhüë', tapon:

—Hui'nahuëso', co onporo pa'sarinhuë'. Iin mashonën nani chiminin. Inaí-chin ina yo'nanquëranchin nipiso' ya'huëarin. Pa'namaquë ina ya'huëre' ma'sha onpoantahuachin, caso mashoco, sëto tëpaponco huachi, tënin.

Mincamin Iquipitoquë quëpapiso'

43 ¹⁻²Canaan parti co manta capacaso ya'huërinhuë' ni'ton, aquë aquëtë tanarotapi. Napoaton i'hua Iquipitoquë trico pa'anpiso' pë'yapi. Pë'yahuachinara, Cacoposo' naquëranchin hui'ninpita camaiantarin:

—Pa'mantatoma trico pa'amantaco', itërin. ³⁻⁵Napopirinhüë' Cotari itapon:

—Co'ta tata hua'an napotërincoiso', nani sha'huitërainquën: “Co'so' iyaparima hua'hua nininso quëmahuatamahuë', ama o'macosohüë'. Ina quëmama huarë' tahuëretaranquëma',” itërincoi. Iya'hua a'paantohuatancoi, naporo huarë' trico pa'antomarainquën. Co'so' a'paantohuatancoihuë', co pa'maaraihuë', itërin.

⁶—¡Canpitaso pa'pi co noyahuë' acoramaco! ¿Ma'marë chachinta ina quëmapi sha'huitërama a'na iya'hua ya'huëtërinquëmaso'? itërin pa'pini.

⁷—Na'con natanincoi onpo ya'huëtëre'huasona nininso': “¿Nanpiárin tataparima?” itahuatoncoi: “¿A'na iyaparimanta ya'huërin?” itomantarincoi. Napo natanpachincoira, topinan a'panitërai. ¡Co quiyaso' nitotërai huë': “Iyaparima hua'hua nininso quëshimaco,” itiincoiso'! itopi.

⁸Naporo' Cotari pa'pin itaantarin:

—Tëhuëenchachin tata nancicaso' nohuantohuatëhua', iya'hua a'paquë pa'i. Cari a'paiarahüë. A'paantohuatancoi a'naroáchin pa'sarai. Inapohuatëhua', co chiminarihuahuë'. Hui'napoapitanta', noya nanpiapi. ⁹Iya'hua pa'pachin, cari ni'sarahüë. Ma'sha onpohuachinso', ca ana'intoco huachi. Co'so' quëshintahuatënquënhuë', chiminaquë huarë' na'inarahuë'. ¹⁰I'hua chachin napotasënquën a'pantërancoi naporini, ¡nani catoro pa'sahuatoi, huënanta'itoihuë'! itërin.

¹¹Napotohuachina, pa'pini itapon:

—Co onpotacasohüë' ni'quëhuarë', isopoco nipachin: Hua'an nicanacamaso marë' iso no'paquë ma'sha noya noyatërinso'pita costaronëmaquë quëpaco': Parsamo nimirio, ninoi', pimo hua'sai', pimo yaqui', tanpapi nitërinso', ni'to nitërinso', inapita pi'pian pi'pian po'motahuatoma', quëpaco'. ¹²Coriquinta', catoro' pa'anacaso nanirinsol', quëpaco'. I'hua ayantërinquëmaso', inaora chachin quëtaantaco'. Tapon a' tēhuëatona', ayantërinëquëma'. ¹³¡Paco nipachin! Iya'hua quëparahuatoma', hua'an nimaantarico'. ¹⁴Yosë ya'ipi nanitaparinsol' nontarahüë catahuainquëma'. Ina nohuanton hua'an nosoro'inquëma'. Simionta nosoroaton ocoi'in. Naporahuaton, Mincanta a'painta'in. ¡Canta co hui'nahun mashoco pochin quëparita'huaso Yosë nohuantohuachin, inapo'i nipachin! itërin.

¹⁵⁻¹⁶ Cacopo hui'ninpitaso', hua'an nicanacaiso nininsopita mapi. Ina masahuatona', coriquinta catoro pa'anacaso' nanirinsó' mapi. Naporahuaton, Mincamin quëparahuatona', Iquipitoquë pa'pi huachi. Cosi ya'huërinquë camahuachinara, nontopi. Cosiso', Mincamin quëpiso quënanahuaton, piyapinën camairin:

—Isopita pëinëhuëquë quëpaquë'. Naporahuaton a'nara ohuaca' tëparahuaton, anpiquë'. Ipora camotëchin nisahuaso', inapitaro'co coshatarahuë, itërin. ¹⁷Napotohuachina, piyapinënso' ina inachachin ninin. Cosi iinpita ina pëinënquë quëparin. ¹⁸Napoaponahuë', inapitaso quëpasoi pa'yanpi. Pa'yanatona inahua capini ninontapi:

—Nonpintahuatën ënpoa', pëinënquë quësarinpoa'. I'hua coriqui ayantërinpoaso marë' quësarinpoa'. Masahuatënënpoa piyapinënpita pochin asacatarinënpoa'. Moranënpopitarë chachin asacatarinënpoa', nitopi.

¹⁹⁻²¹ Napoaton Cósí pëinënquë yaya'conpachinara, piyapinën itapona':

—Pi'pian sinioro nonchinquën topiraihuë'. I'hua chachionta o'mapoi, tëhuëchachin trico pa'anapoi o'marai. Pa'anahuatoí panantápiraihuë', huancoí huë'ëconaiquë, costaronëhuëi i'shiritërai. I'shiritopiraihuë', coriqui pahuëretëraisó' ya'ipi chachin costaronëhuëiquë quënanai. Napoaton quëtaanta'huanquëmaso marë' quëmantarai. ²²Incariso acomara, co quiyaso nitotërai huë'. A'na coriquinta ipora trico pa'antohuatëinquëma', pahuëretä'huaiso marë' quëmarai, itopi. ²³Napopirinahuë Cósí piyapinëniso':

—Sano cancantoco'. Ama pa'yancosohuë'. Naporo' pahuëretëramaso', nani manahuë. Yosë chinotëramaso nimara costaronëmaquë acotërinquëma'. Inachachin tataparimanta chinotërin, itërin.

Napotahuaton, Simion tashinan pëi quëran ocoirahuaton quëshirin.

²⁴Ina quëran, ya'ipi chachin Cósí pëinënquë po'morin. Inaquë i'sha nipa'morantëcaiso marë' quëtërin. Moranënapitanta', a'carin. ²⁵Camotëchin Cosirë' coshatacaiso', nani nitotopi. Napoaton ninapona pochin, nicanacaiso marë' quëshipiso', taparapi huachi.

²⁶Cósí canquihuachina, nicanacaiso marë' quëshipiso' quëtópi. Naporahuatona', isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshapi.

²⁷Cósirí iinpita nontahuaton itapon:

—I'hua o'mapoma': ¿Tatahuëi ya'huëarin itëramaco pora? ¿Noya ya'huëarin? ¿Nanpiarin ipora huanta ti? itërin. ²⁸Inapitaso' mónsho tahuatona':

—Tatahuëiso', quëma piyapinën pochin ninin. Noya ya'huëarin. Ipora huanta nanpiárin, itopi. ²⁹⁻³⁰Cósíso yonquitopirinhüë', Mincamin quënanin. Inaso iya'huain. Ina yo'nanquëranchin nípiso'. Ina tasatahuaton, natanin:

—¿Isona: “Iya'hua a'na huëshirai” tënamaso ti? itahuaton, iin itapon: “¡Yosë chachin hua'hua catahuainquën!” itërin. Napotaso chachin iin ni'sahuaton, na'nëchináchin cancantërin. Napoaton a'naroáchin patoananënuquë ya'conahuaton, na'nërin.

³¹Na'nërinso' pa'cotohuachina, nipa'morayaton, pipiantarin. Pipirahuaton piyapinënpita camairin: “¡O'huinco huachi!” itërin. ³²Cósíso', a'na misaquë nisha o'huintopi. Cacopo hui'ninpitanta a'na misaquë nisha o'huintopi. Iquipitoto'santa Cosirë' coshatopiso', a'na misaquë nisha o'huintopi anta'. Iquipitoto'saso', iprioro'sarë' coshatacaiso', na'in pochin ni'pi. Napoaton

nisha coshatopi. ³³ Cosi iinpitaso', misaquë yahuënsëhuachinara, Cosiri a'naya a'naya sha'huitërin huënsëcaiso marë'. Paninan'ton, ahuënsërahuatón, ina quëran niantarinso' ahuënsërin. Inapotaton, huinshoin niniinquë huarë' ahuënsërin. Napoaton: "Pi'ipinënpoa no'tëquën tantiarinpoa'," topi. Napoatona itohuara capini nini'pi. Nini'sahuatona', pa'yanpi. ³⁴ Cosiso inaora ca'ninso chachin, iinpitanta a'carin. Mincaminso nipirinhue' o'huintohuachinara, a'napita iinpita quëran na'con na'con acotopi. Nani coshatohuachinara, napopináchin o'opi. Inapoatona capa cancantopi.

Cosi, iinpita ténirinsó'

44 ¹ Nani ca'pachinara, o'opachinara, Cosiso piyapinën camairin: —Isopita quëmapi'sa costaronënaquë, trico amëntatëquë'. Naporahuaton coriquinëna pahuërëtopisonta', a'naya a'naya costaronënuquë chachin acotaantaquë'. ² Minënhuë' prata quëran nininsonta', hua'hua nininso costaronënuquë acotëquë'. Coriquinën, trico marë' pahuërëtërinso' pirayan acotëquë', itërin. Napotohuachina, piyapinënso' ina inachachin ninin.

³ Tahuëririnquë pi'i pipirirahuaso Cosiso', iinpita nontahuaton a'parin. Napohuachina moranënapitarë chachin pa'pi huachi. ⁴⁻⁵ Ninano quëran pipitona iinpitaso co aquëyátërasoihuë', Cosiso piyapinën itapon:

—Apira quëmapi'sa pa'piso', imaquë'. Cantonahuaton napotëquë': "¿Onpoatonta canpitaso nosoropirinënuquëmahuë', co noyahuë' ninama'? Prata quëran minë nininso', hua'anëhuë' o'oton ninorinsó chachin ihuatërama'. ¡Pa'pi co noyahuëchi ninama paya!" itëquë', itërin.

⁶ Cantonahuaton piyapinënso' Cosiri sha'huitërinso chachin itërin. ⁷ Napotohuachina, inapitarisó itaantapi:

—¿Ihuatërama', itërancoi tí? ¿Co'chi quiyaso onporo tëranta', inapo'itoihuë'!

⁸ ¿Co'ta Canan parti quëran huarë' coriqui costaronëhuëiquë quënanpatoira, quëshiantaranquën pora? ¿Onporahuatoita iporaso', pratahuë nipon, orohuë nipon, hua'anën pëinën quëran ihuachitoihuë'? ⁹ Quiyaso' piyapinënpita pochincó ninai. Incoi tëranta minë quënapahuatancoi, chimiin. Quiyanta', piyapinënpita pochin asacatocó ténai, itopi. ¹⁰ Napotohuachina, Cosi piyapinënso' taantarín:

—Noyapa'. Naporama ni'quëhuarë', inapochinquëma nipachin. Nipirinhue', insosona minë quënaparahue'sóchin, piyapinëhuë' nisarin. A'napitanquëmaso', co manta onpoaramahuë', itërin. ¹¹ Napotohuachina, a'naya a'naya costaronëna chinohuaratona', i'shiritapi huachi. ¹² I'shiritohuachina yonisarin. Paninan nininso costaronën quëran caniaritahuaton, hua'hua nininso costaronënuquë huarë', yonirin. Yoní'pachina, Mincamin costaronënuquë quënanin huachi. ¹³ Ina nicatona iinpitaso', pa'pi sëtahuatona a'moanpiso oshapi. Napohuachina, a'naya a'naya pë'pëtonëna moranënaquë a'mitahuatona', naquëranchin ninanoquë ayaimantapi.

¹⁴ Cotasó', iinpitare chachin Cosi pëinënuquë canconpachina, inaso ya'huëarin quënamantapi. Quënanahuatona', isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshai. ¹⁵ Moshaso', Cosiso iinpita itapon:

—¡Co'chi canpitaso yonquinahuano'sa pochinhue' ninama paya! ¡Caso chiníquën nanantërahue' ni'ton, nito ninorahuë' itërin. ¹⁶ Napotohuachina, Cotari itapon:

—¡Tèhuëenchachin co onpo a'pania'huainso nanitèraihuè'! ¡Co naporaihuè', co ta'cahuaiso ya'huërinhuè'! Oshahuanaiso', nani Yosë nitotërin. Ma'tana ya'huarai. Minënën maninsorë chachin asacatocoi, itopí. ¹⁷Napotopirinahuè', Cosiriso itapon:

—Co napoarinhue'. Insosona minënehue' quënapapisoíchin piyapínëhuë nisarín. A'napitanquëmaso', tatama ya'huërinquë noya panantaco'. Co insonta ma'sha onpotarínquëmahue', itërin.

Cota, Mincamin ya'huërenamën yaquëparitërinso'

¹⁸ Così napohuachina, Cotari amasha ya'carirahuaton, itapon:

—Pi'piyan sinio ro nonchinquën topirahuë. Yonquirahuëso no'tëquën sha'huichinquën. Quëmaso' huarao pochachin chiníquën nanantëran. Napoaton ama no'huitonco ana'intaancoso marëhuë' napotarinquën. ¹⁹ I'hua huë'naiquë, quëmaso natanancoi tatauëi ya'huëtërincoiso'. A'na iyahuëinta ya'huëtërincois o', natanancoi. ²⁰ Quiyarinta naporo sha'huitëranquën: “Tatauëi ya'huëtërincoi, nani máshoya,” itërainquën. A'na iya'huanta hui'napi ya'huëtërincoiso', sha'huitërainquën. Inaso', tatauëi nani máshoya niso' hua'huatërin. Naporo chachin sha'huitëranquën tatauëri na'con nosororinso'. Ina yo'nanquëra nchin hua'huatopisopita cato ya'huëpirinahuë', a'naso ayarin ni'ton, inaíchin quëparitërin. Napoaton nosoromiatërin. ²¹ Naporo' sha'huitërancoi nohuitamaso marë' quëca'huaiso'. ²² Napotohuatancoira, sha'huitërainquën: “Iya'huaso', co nanitërinhuë' pa'pin huëshicaso'. Huëshirin naporini, pa'pinso' sëtori tëpa'itonhuë’,” itërainquën. ²³ Napotopiranquënhue': “Co'so' iya'hua quëpatamahuë', co onporonta tahuërëtaranquëmahue’,” itërancoi.

²⁴ Tatahuëitaquë canconpatoira, ya'ipi quëma napotërancoiso' sha'huitërai.

²⁵⁻²⁶ Hua'quimiachin quëran, tataso' camairincoi: “Pa'sahuatoma' trico pa'amantaco',” itopirincoihuë', quiyariso': “Co nanitèraihuë'. Iya'hua a'paantohuatancoi, naporo huarë' pa'sarai. Co'so' ina quëpahuatoihuë', co hua'an tahuërëtarincoihuë’,” itërai. ²⁷ Napotohuatoira, tatauëi sha'huitërincoi: “Canpita nitotërama sa'ahuëco' catoíchin hua'huaninso'. ²⁸ A'naso', ayarin. Napoaton naporo quëran huarë' co quënanchinahuë'. Pa'piniri ca'mara ténahuë. ²⁹ Iin ya'huërë' quëparamaquëya ma'sha onpohuachin, canpita tēhuëarama'. Canpita tēhuënëmaquë caso mashoco sēto tēpaponco huachi,” itërincoi.

³⁰⁻³¹ Tatahuëso', iya'huarë' a'naíchin pochin nipi. Co'so' quiyarë' pantahuachinhue', tatahuëso chiminapon. Quiya tēhuënëhuëiquë tata mashoyaso' sëtori tēpapon. ³² Co'huara huë'shamátërapoihuë' sha'huitërahuë: “Iya'hua a'paantohuatancoi, cari ni'sarahuë. Ma'sha onpohuachinso', ca ana'intoco huachi,” itërahuë. Naporahuaton napotomantarahuë: “Co'so' quëshintahuatën quënhue', chiminaquë huarë' na'inarahuë,” itërahuë. ³³ Napoaton nontaranquën natanco topirahuë. Ca iya'hua ya'huërenamën quëma piyapínën quëparichi ténahuë. Inaso iinpitarë', pananta'in. ³⁴ Co'so' iya'hua pantahuachinso', co caso nanitërahuë tatauëtaquë, pananta'huaso'. Tatahuë ma'sha onporinso', co yani'nahuë', itërin.

Iinpitari Così nohuitopiso'

45 ¹ Ya'ipi piyapínënpita ni'tonënuë Cotari nontërinso tonitohuachina, Cosiso co huachi ahuantërinhuë'. Co huachi ahuantatonhuë', Iquipito

nananquë chiníquën nonin: “¡Ya'ipinquëma pipico!” itërin. Napotohua-china, ya'ipi piyapinënpita pipipi. Iinpitarëáchin nicaso', nohuitacaiso marë' sha'huirín. ²Sha'huiton Cosiso', na'nëmiatarín huachi. Chiníquën na'nërin ni'ton, ya'ipi iquipitoro'sa nitotopi. Huaraon pëinënquë huarë' a'naquënso pa'sahuatona', sha'huitonpi. ³Naporo huarë' Cosiso', inahuara nanamënaquë iinpita nontërin:

—¡Ca mini Cosico! ¿Nanpiárin iporahuanta tata? itërin. Napotopirínhuë', iinpitariso p a'pi tè'huatatona', co nanitopihuë' nonacaiso'. ⁴Të'huatopirínahuë', Cosiriso itapon:

—Ama iyaro'sa tè'huatocosohuë', ya'caritoco', itërin. Naporo huarë' iinpi-tari ya'carirín. Ya'carihuachinara, itaantarín:

—Ca mini iyaparimaco. ¿Co'ta iráca nicatoro'sa Iquipitoquë huëcasoi pa'anamaco?

⁵Napotëramacoso marë' ama canpitaora nino'huicosohuë'. Co canpi-taso yonquipiramahuë', Yosë chachín aquëchitiirínco. Notohuaro' piyapi'sa ananpicaso marë' aquëchitërinco. ⁶Ipora huarë' iso no'paquë, cato pi'ipi nisarín tanarotopiso'. A'natërápo pi'i chachín, pahuanarín. Ina nápo pi'i sha'topirínahuënta', co manta nitërinso' macaponahuë'. ⁷Napotëranquëmaso chachín nisarín. Yosëso nipirínhuë', aquëchitiirínco. Canpitanta shiparima ya'huëtiinquëmaso marë' naporín. Canpita chachinta', huëhuëpiro ninín quëran nicha'ëinquëmaso marë' aquëchitiirínco. ⁸Inapocaso ni'ton, co canpita nohuanton isoporínquë huë'nahuë'. Yosë chachín a'parínco ni'ton, huë'nahuë. Ina nohuanton, huaraon ayonquina'pi nica'huaso marë' ya'co-nahuë. Ya'ipi ma'shanënpita a'paiato, piyapinënpitanta', camaica'huaso marë' ya'conahuë. Naporahuaton, ya'ipi Iquipitoquë huaraon ya'huërenamën hua'a-nënta'huaso marë' acorínco.

⁹Manóton paantatoma', tata sha'huitonco': “Cosi ya'huëarin, iso pochín nanan a'patiarínquën: ‘Ya'ipi Iquipito no'paquë hua'anënta'huaso marë' Yosë acorín co. Manóton o'maton, ni'quimaco. ¹⁰Ya'ipi hui'nanpita, shia'huaro'sa', inapitarë chachín, o'maco'. Pë'tahuanëmapita, ma'shanëma-pita, ya'ipi ya'huëtërinquëmaso', quiquimaco'. O'mahuatama', Cosín parti acoaranquëma'. Inapohuatama', co aquëya quëranhuë' nini'sáparihua'. ¹¹Naro'pa huachi carima cosharo quëtáponquëma'. Ya'ipi huë'namaso nápo chachín co manta ichipahuantaranquëmahuë'. A'natërápo pi'ipi pahuanarín tanaro tahuëri'sa na'huëcaso ni'ton, napotápënnquëma', itoco'. ¹²Iya'huaanta', canpitanta', ya'ipi naporahuëso', nani natanamaco. ¹³Chiníquën nanantato Iquipitoquë hua'anëntërahüësonta', nani ni'nama'. Ya'ipi ni'namaso' tata sha'huitonco'. ¡Manóton paantatoma tata macontaco!’” itërin.

¹⁴Napotahuaton, iya'huain iporín. Ina iporín quëran na'nërin. Mincaminta', Cosi iporín quëran na'nërin. ¹⁵Ina quëran Cosiso', ya'ipi iinpita noya nontaton së'quërin. Inapitanta iporahuaton na'nërin. Ina piquëran inapitarinta co huachi tè'huatatónahuë', noya nontopi huachi.

¹⁶Huaraon pëinënquënta', a'naroáchin nanan nincanín: “Cosi iinpita canquipi,” itopi. Ina natanahuaton, huaraonso catahuarinsopita hua'ano'sarë chachín noya cancantopi. ¹⁷Noya cancantaton huaraoniso', Cosi itapon:

—Iyaro'sa sha'huitëquë', pë'tahuanënaquë trico a'mitahuatona', Canaan parti pananta'ina'. ¹⁸Paantatona', pa'pina quëma'ina'. Ya'ipi quëmopinënpitarë

chachin, o'ma'ina'. O'mahuachina', Iquipitoquë noya noya no'pa' nininso', cari quëtarahuë. Napoaton inapitaso', iso no'paquë ma'sha noya noyatërinso'pita, capona'. ¹⁹ Sa'ina', hui'nina', pa'pina', inapita quëmacaïso marë', camaiquë toronano'sa isëran quëpa'ina'. Sha'huitëquë a'naroáchin huë'ina'. ²⁰ Naporahuatón, ama aquëtë ma'shanënapita yonqui'inasohuë'. Iquipitoquë ma'sha noya noya nininso'pita, inapitari hua'anëntapona', itëquë', itërin. ²¹ Napotihuachina, Cacopo hui'ninpitato' ina inachachin nipi. Huaraon camaitërinso chachin, Cosiri toronano'sa quëtërin. Naporahuatón cosharo iraquë caracaisonta', quëtërin. ²² O'nanpiracaisonta', ya'ipi iinpita ananitëra'piarin. Mincaminso nipirinhuë', cara pasa coriqui prata quëran nininso' quëtarahuatón, a'natëräpo a'mocaso quëtërin. ²³ Pa'pionta', shonca moraquë, noya noya ma'sha Iquipitoquë ya'huërinso', a'patontarin. Naporahuatón shonca moraquë chachin, trico, pan, cosharo', inapita a'patontarin. O'mahuachina carimacaiso marë' a'patontarin. ²⁴ Pacacaiso marë' nontohuachinara, Cosiso iinpita itapon:

—Osharan paco'. Amana iraquë nino'huíracosohuë', itërin. Napotohuachina pa'pi huachi.

²⁵ Inapitaso', Iquipito quëran pipirahuatona', Canaan parti canconpi. Pa'pina ya'huërinquë chachin canconpi huachi. ²⁶ Pa'pina nontatona sha'huitopi: “¡Cosi nanpiárin tata! ¡Inari ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntërin!” itopi. Ina natanahuatón, Cacoposo pa'yanënuë tachianantërin. Sha'huitopirinahuë', co natëtërinhuë'. ²⁷ Napoaponahuë', Cosiri nanan a'patërinso natanin. Ina natanahuatón, toronano'sa quëpamacaiso marë' a'patontarinsonta', ni'nin. Naporo huarë' capa cancantomiatërin huachi. ²⁸ Capa cancantaton tapon: “¡Tëhuënhachin Cosi nanpiárin! Co'huara chimiantërasocohuë' pa'mato nimai,” tënin.

Iquipitoquë pa'mapiso'

46 ¹ Cacoposo' ya'ipi huëntonënë chachin pa'sarin. Ya'ipi ma'shanënpitarë' pa'sarin. Piirsipaquë canconpachinara, ma'sha tëparin. Tëparahuatón, pa'pinco' Yosë chinotërinso chachin chinotërin. ² Naporo tashi Yosëri hua'narëso pochin ya'notërin. Ya'notahuatón, nininën quëran përarin: “Cacopo” itërin. Napotihuachina, inariso itapon:

—Ma'ta Siniro ya'huarahuë, itërin.

³ —Caso Yosëco. Tataparionta chinotërinco. Iquipitoquë pa'macaso marë' ama të'huaquësöhuë'. Inaquë shiparinpita na'atona', panca nacion ocoiaponá'. ⁴ Canta quëmaro'co Iquipitoquë, pa'marahuë. Naporahuatón ca chachin, ina no'pa quëran shiparinpita ocoiarahuë. Inaquë chiminpatan, Cosi nocoarinquë, itërin.

⁵ Ina quëran Cacoposo', Piirsipa quëran paantarin. Hui'ninpitari toronanquë a'mitopi. Huaraoni quëpamacaiso marë' toronano'sa a'patontarinquë, inapotopi. Sa'ina', hui'nina', inapitanta a'mitopi. ⁶⁻⁷ Cacoposo', hui'ninpitare chachin pa'sarin. Hui'ninpitanta sa'ina hui'ninpitare chachin pa'sapi. Ya'ipi inapitarë chachin pa'sápatona', Iquipito no'paquë huarë' camapi. Ya'ipi ma'shanënapitanta Canaan parti ya'huëtöpiso', quiquipi. Pë'tahuanënapitanta', Ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', chiporo'sa', inapitanta quiquipi.

⁸Isopita, Cacopo quëran pipipisopita Iquipitoquë pa'mapi. Inapita chachin israiro'sa itopi anta': Paninantërinso', Nopino. ⁹Ina hui'ninpitaso': Anoco, Huaron, Ison, Caromi, inapita. ¹⁰Simion hui'ninpitanta', Quimoino, Camin, Ohuato, Caquin, Sohuaro, Saono, inapita. Saonoso', Canaan sanapiquë hui'nahuaninso'. ¹¹Nihui hui'ninpitanta', Coirison, Quiato, Mirari, inapita. ¹²Cota hui'ninpitanta', Iri, Onan, Sira, Parisi, Saro, inapita. Iri, Onan, inapitaso', Canaan parti chachin chiminpiso', nani nitotërehua'. Parisi hui'ninpitanta', Ison, Amoro, inapita. ¹³Isacaro hui'ninpitanta', Toran, Popan, Copo, Simiron, inapita. ¹⁴Saporono hui'ninpitanta', Siriti, Iron, Cariri, inapita. ¹⁵Ina nápo Cacopo hui'ninpita quëmapi'sa Niaquëya ya'huëpi. Sana-pinta a'nara ya'huëtërin: Tina itërinso'. Inapitaso', Patan-aranquë ya'huapon hui'nahuaninsopita. Nia quëran pipipisopitaso', cara shonca cara ya'pi', sanapirë chachin icanpi.

¹⁶Caro hui'ninpitanta', Sipion, Aquí, Ison, Soni, Iri, Aroti, Ariri, inapita. ¹⁷Asiri hui'ninpitanta', Imina, Isopa, Isopi, Piria, inapita. Oshinanta ya'huërin: Sira itopi. Piria hui'ninpitanta', Ipiri, Mariquiri, inapita. ¹⁸Caro, Asiri, inapitanta Cacopo hui'ninpita Siripaquëya nipiso'. Ina quëran nipisopitaso', ya'ipiya quëran shonca saota ya'pi', icanpi. Siripaso' Napanori Nia catahuacaso marë' nicanarinso', nani nitotërehua'.

¹⁹Naquiranta Cacopo sa'in chachin ninin. Ina hua'huinpitanta', Così, Mincamin, inapita. ²⁰Cosiso', Asinaquë hui'nahuaninsopita: Manasisi, Iprain, inapita. Inapitaso', Iquipitoquë nasitopi. Asinanta', ayonquianta'inquëma'. Inaso', Potihuiru hui'nin. Potihuiranta', On ninanoquë corto hua'an ya'conin. ²¹Mincamin hui'ninpitanta', Pira, Piquiri, Asipiri, Quëra, Namano, Iqui, Nosi, Mopimo, Opimo, Arato, inapita. ²²Ina nápo Naquira quëran nipisopita ya'huëpi. Shonca catapini ya'pi ya'ipiya quëran icanpi.

²³Tanoso', a'naichin hui'nahuanin: Osimo itërin. ²⁴Nipitari hui'ninpitanta': Casiiri, Coni, Quisiri, Sirimo, inapita. ²⁵Tano, Nipitari inapitanta Cacopo hui'ninpita nipi. Inapitaso', Piraquëya nipiso'. Ina quëran nipisopitaso', ya'ipiya quëran canchisë ya'pi', icanpi. Piranta', Napanori Naquira catahuacaso marë' nicanarinso', nani nitotërehua'. ²⁶⁻²⁷Iquipitoquë pa'mapisopita, saota shonca saota ya'pi icanpi. Ya'ipi inapitaso', Cacopo quëran pipipisopita. Hui'ninpita sa'inaso' co pichipihuë'. Così hui'ninpitaso' cato. Inapitaso' inaquë chachin nasitopi. Cacopo, Così, inapitarë' canchisë shonca ya'pi ya'ipiya quëran icanpi.

²⁸Co'huara Cosin parti camayátërasoihuë', Cacoposo' Cota camairin: "Cosí sha'huitëquë huë'in, Cosin parti nacapi'inco," itërin. Inaquë Cota paaso', Cacoposo ya'ipi huëntonënë chachin Cosinque camapi huachi. ²⁹Iin cantomarahuatón Cotasó', pa'pini nanan a'patërinso sha'huitërin. Sha'huito-huachina Cosiso', a'naroáchin piyapinënpita camairin toronanën tapacaiso marë'. Inaquë huënsërahuatón, Cotarë chachin pa'nin. Pa'sahuatón pa'pin quënanconpachina, iporin. Iporinquëranchin hua'qui na'nërárin. ³⁰Naporo' Cacopori, itapon:

—Ayapiranhuë', quënaantaranquën ni'ton: ¡Iporaso' chiminpatonta noyapaton huachi ténahuë! ténin.

³¹Pa'pin nani nontahuatón Cosiso', ya'ipi iinpita, quëmopinënpita inapita itapon:

—Huaaron nicapo pa'sarahuë. Pa'sahuato itapo: Ya'ipi quëmo-pinëhuëpita Canaan parti ya'huëpirinahuë', yacapainacoso marë' o'mapi. ³² Ohuacanënapita, ohuicanënapita, ya'ipi ma'shanënapita quiquimapi. Inapitaso pë'tahuatona'piro'sa', itarahuë. ³³⁻³⁴ Napotohuato, huaaron përasarinquëma'. Përatëinquëma' maquësona sacatëramaso' natanpachinquëma': “Quiyaso', shimashonëhuëpita pochachin, ohuica pë'tahuana'piro'sacoi,” itoco'. Napohuatama', Cosin partiquë ya'huapoma'. Iquipitoro'saso', ohuica pë'tahuana'piro'sarë', napopináchin ya'huëcaiso', na'in. Napohuatama', canpitaráchin inaquë ya'huapoma', itërin.

47 ¹ Cosiso', pa'pin, iinpita, inapita nontahuaton huaaron sha'huitapon pa'nin: “Tatahuë, iyahuëpita, inapita Canaan parti quëran o'mapi. Ya'ipi ohuicanënapita, ohuacanënapita, ma'shanënapita, inapitarë chachin o'mapi. Nani Cosin parti niquipi,” itërin. ² Ina piquëran a'natëräpo iinpita huayonin. Huayonahuaton, huaaroni nohuitacaso marë' quëparin. ³ Naporo' inari natanin:

—¿Maquëta canpitaso sacatërama'? itërin.

—Quiyaso' quëma piyapinënpita pochincoi ninai. Shimashonëhuëpita pochachin ohuica pë'tahuatona'piro'sacoi. ⁴ Canaan parti ya'huëpirinahuë', na'con tanarotërai. Pastonta', ohuicaros'sa capacaiso', yanirin. Napoaton no'panënuquë o'marai ya'huapoi. Yosë marë' nohuantëquë', Cosin parti ya'huë'i topirahuë', itopi. ⁵ Napotohuachinara, huaaroniso' Cosi itapon:

—Yacapainënuquëso marë' tataparin, iyaparinpita, inapita o'mapi. Nani o'mapi ni'quëhuarë', ⁶ ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntërahuëquë, noya inapita ya'huëcaiso'. Cosin parti noya noya no'pa' ninin. Inaquë ya'huëcaiso marë' quëtëquë'. A'naquën quëmopinënpita pë'tahuatacaso' noyá nitotohuachina', caquën pë'tahuanëhuëpita, a'paicaiso marë' acoquë', itërin.

⁷ Ina piquëran Cosiso', huaaron anohuitacaso marë' pa'pionta quëparin. Cantontahuaton Cacoposo', monsho tënin, nontacaso marë'. ⁸ Huaaroni ni'sahuaton natanin:

—¿Onpo pi'ita ya'huëtërinquën? itërin.

⁹ —Nani pasa cara shonca pi'ipi ya'huëtërinco. Co ya'huëmia ya'huëatohuë', patë patërantarahuë. Inapoato na'con parisitërahuë. Shimashonëhuëpitaso', na'con na'con tahuëri ni'pi. Co caso inapita icantapohuë' nimara tënahuë', itërin. ¹⁰ Cacoposo nani huaaron nontahuaton, Cosirë chachin pa'nin huachi.

¹¹ Ina quëran Cosiso', Iquipitoquë noya noya no'pa' nininso' quëmopinënpita quëtërin. Huaaroni camairinso chachin ninin. Inapoatona Cacoposo' hui'ninpitare chachin Namisi parti no'pahuanpi. Namisiso', Cosin itopi anta'.

¹² Naporahuaton Cosiso', ya'ipi quëmopinënpita cosharo quëtárin. Panca huënton nininso' na'con na'con, quëtërin. Caraya nininso', pi'piyan quëtërin. Inapotërin.

Iquipitoquë onpo sacatacaiso', Cosi camaitërinso'

¹³ Co insëquë tëranta trico ya'huërinhuë'. Napoaton na'con na'con tanarotopi huachi. Canaan partiquënta', Iquipitoquënta', piyapiro'sa tanari tiquirarin. ¹⁴ Inaquëpita ya'huëpisopita, Cositaquë trico pa'anápirinahuë', nii'quianapi huachi. Ya'ipi coriqui trico marë' pahuërëtopiso', Cosiso yontonin. Yontonahuaton huaaron pëinënuquë taparin.

¹⁵ C anano'sa', iquipitoro'sa', inapita coriquinëna i'quihuachinara, iquipitoro'saso', Cosi nontapona pa'pi:

—¡Yosë marë' cosharo quëtocoi! Capa nii'quianarai huachi. Capa coriqui ni'ton, co huachi cosharo quëtohuatancoihuë', tana tëpaponcoi quiyaso'. Ina marë' quëmanta co huachi noya nisananhuë', itopi.

¹⁶ —¡Naporinchi paya! Capa coriquinëma ni'quëhuarë', pë'tahuanëmapita nipachin quëco'. Ina quëpatama', trico quëtarainquëma', itërin Cosiri. ¹⁷ Napotohuachina iquipitoro'saso', pë'tahuanëna quëshipi: Cahuarionëna', ohuicanëna', ohuacanëna', moranëna', inapita quëshipi. Inapita marë' naporo pi'iquë trico canpiatërin.

¹⁸ Ina pi'i na'huëanatopi. A'na pi'i maantarinquë naquëranchin iquipitoro'saso', Cosi paapantapi nontaantacaiso marë':

—Nani quëma nitotëran capa coriqui ya'huëtërincoisohuë'. Ya'ipi pë'tahuanëhuëipitanta canpitanquën ninin. Co huachi ma'sha tëranta ya'huëtërincoihuë' pahuërëta'huaiso'. No'panëhuëfchin ya'huërin. Naporahuaton quiyanta ya'huëarai. ¹⁹ Quiyaora chachin nipachin, no'panëhuëirë'coi pa'ancoi. Ina ya'huërenamën trico quëtocoi. Inapohuatoi huaaron piyapinënpitacoi nisarai. Ina marë' no'panëhuëiquë chachin sacachi. Cosharo quëtohuatan co i, no'panëhuëiquë sacatarai ni'ton, co nitapiarinhuë'. ¡Taquihuatoiso', no'panëhuëinta' pantatarin. Inapohuatoi, quëmanta co manta canaponhuë'! itopi.

²⁰ Napotohuachinara, Cosiso ya'ipi iquipitoro'sa no'panëna huaaron marë', pa'antëra'piarin. Co manta capacaisohuë ni'ton, no'panëna pa'ana'piapi. Inapopi ni'ton, ya'ipi Iquipito no'pa', huaaroni hua'anëntërin huachi. ²¹ Naporahuaton ya'ipi Iquipito no'paquë iquipitoro'sa ya'huërinso', Cosiri pa'anaton piyapitërin. ²² Corto hua'ano'sa no'panënáchin co Cosiri pa'antërinhuë'. Inapitaso' huaaroni topinan trico quëtárin ni'ton, co no'panëna pa'anacaiso ya'huërinhuë'.

²³ Ina quëran Cosiri piyapi'sa itapon:

—Iporaso', huaaron hua'anëntërinquëma huachi. No'panëmanta hua'anëntërin. Ma'tana ya'pirin ya'huëarin quëpatoma', sha'co'. ²⁴ Napoaponahuë', sha'namaso' nanitohuachin, a'natërápo costaro quëran a'na costarora huaaron quëtamaso ya'huërin. Catapini costaroso nipirinhuë', canpitaora marë' nisarin. Hui'namapita, yacaparinquëmasopita, inapitanta capacaiso marë' nisarin. Naporahuaton ina quëran chachin shacacamaso ya'huërin, itërin. ²⁵ Napotohuachina, inapitaso taantapi:

—Noyapa'. Inapochin nisarai. Quëmaso noya piyapinquën ni'ton, tana tëpaincoiso nipirinhuë', nicha'ërancoi. ¡Huaaron nipachin piyapichincoi! itopi. ²⁶ Inapoaton Cosi camaitërin ya'ipi Iquipito no'paquë piyapinënpita ma'sona nicacaiso'. Sha'topiso nanitohuachina, a'natërápo costaro quëran, a'nara huaaron quëtacaiso ya'huërin. Iso quirica ninshitasoco huarënta', ina camaitërinso', ipora huanta Iquipitoquëso ina chachin nisapi. Corto hua'ano'saso nipirinhuë', co huaaron marë' quëtacaiso ya'huërinhuë'. Inapita no'panënaso', co huaaroni pa'antërinhuë' ni'ton, co quëttopihuë'.

Cacopo nohuantërinso'

²⁷ Israiro'saso', Iquipito no'paquë ya'huëapi huachi. Cosin parti no'pa' mapi. Inaquë ya'huëapona pochin na'amiatopi. ²⁸ Cacoposo shonca canchisë pi'ipi,

Iquipitoquë ya'huëantarín. Ya'ípiya quëran pasa catapini shonca canchisë pi'í icanín.

²⁹A'na tahuëri Cacoposo', nani chiminacaso ya'caritërin ninatanín. Napoaton Cosi sha'huitacaso marë' a'nara a'parín. Huë'pachina, itapon:

—Tëhuëenchachín nosorohuatanco, nohuantërahuëso' niquë'. Ina yanipatanso', tonaroana së'huatoco. Së'huatatonco: “Yoscoarë' nohuantëranso' nisarahuë,” itoco'. ¡Caso chiminpato, ama Yosë marë' isëquë pa'pitocosohuë'!
³⁰Shimashonëhuëpita quënancona'huaso tahuëri nanitohuachínco, Iquipito no'pa quëran quëpaco. Quëparahuatonco, inapita po'mopiquë, canta po'moontaco, itërin.

—Noyapa'. Inapochinquën nipachín, itërin Cosiri.

³¹—Yoscoarë' inapochinquën itoco, itaantarín pa'pini. Napotohuachina, Cosiso': “Yoscoarë' inapotarinquën,” itërin. Ina natanatón, Cacoposo, pë'saranënuë huënsërin. Inaquë huënsërin quëran, “Yosparinquën,” ta'caso marë' mónsho ténin.

Iprain, Manasisi inapita noya ya'huëcaiso marë' sha'huitërinso'

48 ¹Ina piquëran miachín Cacoposo' caniorín. Napohuachina Cosi sha'huitopi. Ina natanahuaton, nicapon pa'nín. Hui'ninpitanta cato chachín quëparín. Manasisi, Iprain, inapita. ²Cosiri nicapon huë'ninso sha'huitohuachinara, chiníquën cancantaton pë'saranënuë huënsërin.
³⁻⁴Cosiso', hui'ninpitare chachín ya'coontarahuatón pa'pín nontoonín. Ina quëran Cacoposo' Cosi itapon:

—Yosë ya'ípi nanitaparínso', Noso ninanoquë ya'notërinco. Inaso ninano', Canaan parti ya'huërin. Ya'notahuatonco, iso pochin noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitërinco: “Ni'quë'. Ca nohuanto, notohuaro' hui'nanpita ya'huëtarinquën. Quëmá quëran pipipisopita, na'a naciono'sa ocoyapona'. Naporahuaton, inapita, iso no'pa' quëtarahuë. Inapitari hua'anëntomiatapona',” itërinco. ⁵Hui'nanpita Iprain, Manasisi, inapitaso co'huara yacapaponquën huë'shamátërasocohuë' ya'huëtërinquën. Inapitaso' caquën nicapona'. Napoatona', Yosë no'pa' hua'anënta'huaso sha'huitërinco', hua'anëntapona'. Nopino, Simion, inapita pochin ni'tona', hua'anëntapona'. ⁶Inapita piquëran hui'nahuanpatan, quëmaoranquën nisapi huachi. Inapitaso' Iprain, Manasisi, inapita iya'huainpita nicapona'. Ina ni'tona iin mashonëna no'panëna quëran, inapitanta', no'pa' macapona'. ⁷Co topinan napotarinquënhuë'. Mamaparin co aquëtë hua'huaninso marëhuë', napotarinquën. Quëmanta nani nitotëran: Patan-aran quëran huënantasëhua', Canaan parti quëmaquën mama tëparëhua'. Iporata ninano ya'cariya nicasëhua', chiminín. Chimpachina, inaquë chachín ira pirayan pa'pitërehua'. (Ina ninanoso', ipora marë' Pirin itopi anta'.)

⁸Ina ta'sochachín a'nanaya Cacoposo' tahuërëtahuaton ni'pirinhuë', Cosi hui'ninpita quënanín. Inapita quënanatón, hui'nín natanín:

—¿Inpitata isopitaso'? itërin.

⁹—Isopita mini hui'nahuëpita. Yosë nohuanton naro'pa' ya'huëtërinco', itërin Cosiri.

—Amashachín aya'carico. Noya ya'huëcaiso marë' sha'huichi, itaantarín Cacopori. ¹⁰Cacoposo' noyá mashoya ni'ton, co huachi ina inahuë

quënantërin. Napoaton Cosiri hui'ninpita aya'caririn. Napohuachinara, Caco-
poso shinpita iporahuaton apinorin. ¹¹ Ina quëran Cosi itapon:

—Co huachi onporo tëranta quënana'huanquënso' yonquipirahuë', Yosë
nohuanton hui'nanpitanta quënanahuë'. ¹² Pa'pin to'topitënquë hui'ninpita
huënsëápirinahuë', Cosiri ahuanirin. Ahuanirahuaton, pa'pin notënanquë
isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorin. Noya nica-ton napotërin.

¹³ Ina quëran cato hui'ninpita chachin manin. Iprainso', inchinanën quëran
së'quërin. Ya'huërë' Manasisiso' ahuënanën quëran së'quërin. Inapo së'quërin
quëran pa'pin aya'caririn. Napoaton Iprainso', shiin ahuënanën quëran
acorin. Ya'huërë' Manansisiso', shiin inchinanën quëran acorin. ¹⁴ Caco-
poso nipirinhue', tanpaquënpita chi'huaratahuaton, inchinanën quëran
Iprain së'huamotorin. Manasisiso paninan nipirinhue', ahuënanën quëran
së'huamotorin. ¹⁵⁻¹⁶ Inaporahuaton Cosi noya ya'huëcaso marë' iso pochin
sha'huitërin:

“Shimashonëhuëpita Apraan, Isaco, inapita Yosë natëpi.

Canta hua'huatërahuë quëran huarë' ina chachin noya a'pairinco.

Ina Anquëninën^a chachin ya'ipi ma'sha onporahuë quëran, nicha'ërinco.

Inari chachin isopita hui'napi'sa catahuain.

Notohuaro' hui'ninpita ya'huëchina'.

Hua'huayátërahuë, isoro'paquë na'aina'.

Inapita nica-tona piyapi'sa', yonqui'inaco.

Tata Isaco, tata masho Apraan, inapitanta yonqui'ina'” itërin.

¹⁷ Cosiso nipirinhue', paninantërinso' ahuënan quëran shiini
së'huamotorinso' ni'nin. Ina nica-ton co noyahuë' cancantërin. Napoaton
pa'pin inchinan imirin masahuaton, Iprain motën quëran chi'huincatërin.
Chi'huincatahuaton Manasisi motënquë acotërin. ¹⁸ Inapoapon pochin pa'pin
itapon:

—Co tata. ¡Ama inapoquësohue'! Isocha paninanso'. Inchinan imira
quëran, ina së'huamotoquë', itërin. ¹⁹ Pa'pinso nipirinhue', co nohuantërinhuë'
inapocaso'. Napoaton itapon:

—¡Naporin mini conpa, nani nitotërahuë! Manasisinta shinpita quëran
panca nacion nisarín. Iyaa'huainso napoaponahuë', noya noya nica-ton shin-
pita quëran na'con na'con naciono'sa pipiarin. ²⁰ Naporo tahuëri chachin,
Cacopori shinpita nóya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin:

—Israiro nacionquë ya'huëpisopita noya ya'huëcaiso marë'
yasha'huitohuachina', canpita nininëma yonquiatona iso pochin
sha'huitapona': “Yosë quëmanta catahuainquën. Iprain, Manasisi, inapita
catahuarinso pochachin catahuainquën,” niitapona', itërin. Inapoaton, Caco-
poso Iprain'ton acorin. Manasisiso nipirinhue', piquëran acorin.

²¹ Ina quëran Cosi tahuëretahuaton itapon:

—Ni'quë'. Caso chiminapo huachi. Yosëso nipirinhue', ya'huëmiataton
catahuarinquëma'. Inari chachin shimashonëma no'panënquë
quëpanantaponquëma'. ²² Quëmaso' ya'ipi iyaparinpita quëran, panca
pancana no'pa' quëtëranquën. Siquimo motopi quëtëranquën. Inaso' no'pa',
amororo'sa ahuëato osërëtërahuëso', itërin.

a 48.15-16 Yosë Anquëninën topachinaso': Yosë chachin ta'ona napopi.

Cacopo yachiminaton, hui'ninpita nontërinso'

- 49 ¹ Nani shinpita noya ya'huëcaiso marë' sha'huitohuachina, Cacoposo' ya'ipi hui'ninpita amatërin. Huë'pachinara itapon:
 "Amasha ya'carico conparo'sa'.
 Ma'sona a'na tahuëri onpocamaso', carinquëma sha'huichinquëma natanco'.
- ² Canpitaso hui'nahuëpitanquëma'.
 Caso Cacopoco niporahuë', Israiro itërinaco anta'.
 Carima sha'huitaranquëma ni'ton, natanco'.
- ³ 'Quëmaso' Nopino, paninanguën.
 Chiniquën nisoco, ya'nan hui'nahuananguënso'.
 Chini chiniquën nanantaton, noya noya nicamaso' ninan.
- ⁴ Inapocamaso nipiranhuë', co huachi inapoaranhuë'.
 I' pa'pi chinii' nipachina, co onpo asanoirëhuë'.
 Ina pochachin nicator cosonanëhuë monshitëran,' itërin.
- ⁵ 'Simion, Nihui, canpitaso, napopináchin cancantërama'.
 A'napita ma'sha onpotamaso marë' nisha nisha ohuararama'.
- ⁶ Niyontonamaquë, ama onporo tëranta ya'noisohuë'.
 No'huitatoma piyapi tëparama'.
 Co natantonquëmahuë' nicatora', tororo'sa nishitëtëntëntërama'.
- ⁷ Tanan ni'niro'sa pochin no'huitërama'.
 Napopiramahuë', co onporonta inachachin nisápomahuë'.
 Carima ya'ipi Israiro nacionquë, ayanquëmiataranquëma', itërin.
- ⁸ 'Quëmaso' Cota, iyaparinpita pa'yataponën.
 Inimiconënpita minsëra'piapon.
 Iyaparinpita quëran huarë' moshaponën.
- ⁹ Quëmaso' conpa masho, Cota itëranquën.
 Pa'pinia'hua pochin chinimiatëran.
 Mapintahuatón pa'pini' pë'inihuachina,
 mónsho mónsho tërarinquëran quëhuënin huachi.
 Panca pa'pini' pochin ninan.
 ¡Pa'pini' chinotaso', co incari tëranta apisarinhuë'!
 Inapochachin quëmanta inimiconënpita nitaponën.
- ¹⁰ Co inso tëranta hua'an quëran, quëmaso' Cota, ocoiarinënhuë'.
 Huara së'quëranso co insonta mataponënhuë'.
 Hua'anën chachin o'maquë huarë' co nanitapaponënhuë'.
 Ina o'mahuachin, ya'ipi naciono'sari natëpona huachi.
- ¹¹ Cotaso notohuaro' oparohuanaton, mora'huanënta', co apiratarinhuë'.
 Inaquë capacaso marë' a'sonpitërapon.
 Huinoquë chachin a'morinso pë'sapon.
 ¡Opa huayo no'huiquënnquë chachin, inapotapon!
- ¹² Ya'pirinpitanta', huino quëran quëhua quëhuashin ninin.
 Natëquënpitanta', sho'shoi' quëran huiri huirichin ninin,' itërin.
- ¹³ 'Quëmaso' Saporono, marë yonsan parti ya'huapon.
 Panca nancharo'sa nonshinanëna ya'huërinquë, ya'huëapon.
 No'panënsa', Sitonquë huarë' naniarin,' itërin.

- ¹⁴ 'Quëmaso' Isacaro, chiníquën mora pochin nisanan.
Pë'tahua pëiro'saquë pë'pëtëranquëranchin chinotaran.
¹⁵ "¡Noyachi iso no'pa' paya! Yashi yashin chinochachináchin," tēcapon.
Co pahuërepirinënhuë', noya cancantaton patron marë' sacataran,'
itërin.
¹⁶ 'Quëmaso Tano, quëmaora huëntonënnquë ya'huëpisopita catahuanan.
Nanan ya'huëtohuachina', anoyatacaiso catahuanan.
A'napita Israiro huëntono'sa pochachin nisanan.
¹⁷ Ya'huan yaquëtëtërinso pochin nisanan.
Inaso', ira pirayan yamorin quëtëtacaso marë'.
Cahuario tocanën quëtëhuachina, piyapi ya'mitërinso', anotapon.
Inapochachin quëmanta', inimicoro'sa nitaran,' " itërin Cacopori
hui'ninpita nontaton.
¹⁸ Ina quëran Cacoposo' Yosë nontaton tapon:
"¡Sinioro, quëmaso' nicha'ësaranco ténahuë!" itërin.
¹⁹ A'napita hui'ninpitanta yonquiaton taantarín:
" 'Quëmaso Caro, matararoro'sa huënton ya'contarinquën.
Quëmariso napoaponahuë', nita'atahuaton imasaran,' itërin.
²⁰ 'Quëmaso' Asiri, noya noya cosharo ya'huëtarinquën capacaso'.
Copirnoros'sa ca'ninso pochin ca'sápon.
Napoaton quëmari quëtohuatan inapitanta ca'sapi,' itërin.
²¹ 'Quëmaso' Nipitari, co camainënnquënso costaponhuë'.
Tanan yo, noyanpia'huaráchin hua'huinpitare' pa'ninso pochin nisanan.
Inapochachin quëmá quëran pipipisopitanta',
na'a nisahuatona', noyanpia'huaráchin nicapona', itërin.
²² 'Quëmaso Così, i'sha yonsanquë huayo huanirínso pochin ninan.
Inaso' huayo pa'pi notohuaro' nitërin. Së'paquënpitanta', paira pa'tërin.
²³ Pë'chinan camayoro'sa', no'huirinquën.
No'huitënënn pë'chinan shinërëquë yaohuaninën.
Napotatënënn, co noya quëran ya'huëchináchinhuë nitarinën.
²⁴ Quëmaso nipirínhuë', chini chiníquën tanpatëran.
Pë'chinanënnquë inimicoro'sa tē'yanantohuatan, co pacoitaranhuë'.
Yosë imarahuëso', chini chiníquën nanantërin.
¡Ina catahuarinquën inimicoro'sa minsëaran!
Sinioroso' ohuica hua'anën pochin ni'ton, a'pairinco.
¡Ina chachin quëmanta a'paiatënnquën catahuarinquën!
²⁵ Yosënëhuë chachin, catahuapënnquën.
Inaso', ya'ipi nanitapaton catahuapënnquën.
Ina nohuanton, o'nanpachina catahuainquën.
Acoporonta i' ya'huërinso', ina nohuanton pipiton catahuainquën.
Pë'tahuanëmapita, sanapinëmapita, inapitanta huaihuachina catahuain.
²⁶ Tata mashocoro'sa iráca, noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitërinaco.
Carinquënso', ipora noya noya sha'huitaranquën.
Motopiro'sa ya'huërárínso ta'huantaquë huarë', Yosë catahuaráponquën.
A'napita iyanpita quëran, noya noya nicatënnquën huayonanquën.
Napoaton së'huamotorahuatënnquën quëma marë' Yosë nontërahüë',
itërin.

²⁷ 'Quëmaso' Mincamin, pa'pi mapinton tanan ni'nira pochin nicapon.

Tashiramiachin inaso mapintahuatón, ca'miatërin.

Naporo' i'huanahuanquë chachin pë'sotërinson'ta', a'napitari ca'papi.

Inapochachin quëmant'a', yaata'huantëransopita nitaran.

Inapotahuatón ma'shanënanta', nipatomatapoma', " itërin.

²⁸ Ina pochin Cacopo shonca cato hui'ninpita noya ya'huëcaiso marë' sha'-huitërin. Inapita quëran shonca cato Israiro huëntono'sa pipipi.

Cacopo chiminins'o

²⁹ A'na tahuëri Cacoposo', hui'nipita camairin: "Co hua'quiya quëranhuë' chiminarahuë huachi. Chiminpato, shimashonëhuëpita pa'pitopiso pirayan po'moontaco. Iti huënton piyapi, Ipron itopisori, ina no'paso' hua'anëntopirinhue'. ³⁰ Maquipiraquë nanin ya'huërinso yonquiato napotarahue. Inaso', Canaan parti ya'huërin. Mamiri notënanquë ya'huërin. Ina no'pa' mini iráca tata mashoco Apraan nipa'pitacaiso marë' pa'anin. Ina pirayan no'pa' ya'huërinso' chachin naporo Ipron pa'antërin. ³¹ Inaquë Sara, Apraan, inapita chiminpachinara ya'conpi. Tata Isaco, mama Nipica inapitanta inaquë chachin ya'conpi. Inaquë canta', sa'ahuë Nia itërahuëso ya'conin. ³² Ina no'paso' naninë chachin, Iti huënton piyapi'sa pa'antopi," itërin. ³³ Cacoposo' hui'ninpita camairinso tonitohuachina, pë'saranënuquë quëhuëantarín. Quëhuënaso chachin, chiminin huachi.

50 ¹ Pa'pin chiminpachina Cosiso', ina nonën iporin quëran na'nërin, apinorin, napotërin. ² Ina quëran notoronënpita camairin pa'pincos' nonën tapacaiso'. Camaihuachina, ama chanatacaso marëhuë' taparapi. Pa'pincoso', Cacopo itahuatona', Israiro itopi anta'. ³ Catapini shonca tahuëri quëran nonën tapapi huachi. Ina nápo tahuëri nohuantërin tapacaso marë' ni'ton, ina nápo tahuëri sacatopi.

Iquipitoro'saso', canchisë shonca tahuëri Cacopo marë' sëtopiso' imapi. ⁴⁻⁵ Ina tahuëri'sa na'huëhuachina, Cosiso' huaraon catahuapisopita hua'ano'sa', nontërin:

—Tëhuëenchachin noya ni'patamaco, ca marë' huaraon nontoonco'. Naporin Cosi: "Co'huara tata chiminyátëraponhuë', camairinco Yoscoarë' ta'to natëca'huaso': 'Nipa'pita'huaiso marë' taparahuequë chachin, po'moontaco. Inaso', Canaan parti ya'huërin,' itërinco. Quëtoco paato tatahuë pa'pitonta'i, topirahuë. Nani pa'pitontahuato, o'mantarahuë ténin," itoco', itërin. ⁶ Sha'huítóhuachinara, huaraoniso hua'ano'sa itapon:

—Cosi sha'huitonco': "Paaton tataco', pa'pitontaquë'. Sha'huitërinquënso chachin nitontaquë'," itoco', itërin.

⁷⁻⁸ Huaraoni napotohuachina, Cosiso', pa'pin pa'pitacaso marë' pa'nin. Ya'ipi copirno catahuapisopita hua'ano'sa pa'pi. Iinpitanta', quëmopinënpitarë chachin pa'pi. Cosin partiso', hua'huaro'saráchin pë'tahuaro'sa a'picaiso marë' patopi. ⁹ Sontaro'santa', a'naquën toronano'saquë, a'naquënso cahuarioro'saquë, Cosi ca'tanpi. Napoaton hua'huayátërahuë piyapi'sa pa'pi.

¹⁰ Pa'sápatona', Corin-a-atatiquë canconpi. Inaquë niyontonatona panca sëtopi. Inaquë Cosi pa'pin marë' canchisë tahuëri sëtërinso', naniantarin. (Corin-a-atatiso', trico to'norapiquë) Ina no'pa quëranso', Cortanii' pi'i ya'coninso parti acorin. ¹¹ Canano'sa inaquë ya'huëpisopitari, napopiso ni'pi. Ina

ni'sahuatona', inahua capini ninontopi: "Iquipitoro'sa pa'piaona huëcatona', panca sètapi," topi. Napoaton ina no'paso', aninihuanpi: Apiri-misraimo, itopi. Iquipitoro'sa sètopiquë, tapon naporin. Ina no'pa quëranso', Cortanii' pi'i ya'coninso parti acorin.

¹²⁻¹³ Cacopo hui'ninpitaso', pa'pin nanpipon camaitërinso chachin ya'ipi nipi. Canaanquë quëpantarahuatona', Maquipiraquë nanin ya'huërinquë po'moontapi. Iti piyapi, Ipron itopisori, ina no'paso' hua'anëntopirinhue', Apraani iráca nipa'pitacaiso marë' pa'antërin. Ina naninso no'parë chachin, Mamiri ya'huërin quëran, pi'i pipirinso parti quëparitërin. ¹⁴ Nani pa'pin po'oroquë po'mohuachinara, Cosiso' iinpitarë chachin Iquipitoquë pa'mantapi. Ya'ipi ca'taninsopitanta', pa'mantapi.

Cosi iinpita napopiso'

¹⁵ C acopo chiminpachina Cosi iinpitaso', ina t'ëhuatatona inahua capini ninontopi: "Iráca aparisitërehuaso marë' tapon Cosi no'huitonpoa yai'huëretápirinpoahuë'," niitopi. ¹⁶⁻¹⁷ Ina yonquiatona', iso pochin nontacaiso marë' a'napita a'papi: "Co'huara tata chimiyantëraponhuë', camairincoi nonta'huainquënso': Iyaparinpita aparisitopirinënuënhuë', co noyahuë' nica-tona oshahuanpiso', Yosë marë' naniantëquë', itoco', itërincoi. Napoaton, quiyarionta nontarainquën nanan anoyataancoiso marë'. Quiyanta', tatanpoa chinotërinso Yosë chachin imarai ni'ton, inapotocoi," itopi. Napo nontaso', Cosiso na'nërarin.

¹⁸ Naporo chachin iinpitanta', canquipi. Canquihuachinara, isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshai. Mosharahuatona', itopi:

—Ma'tana iya, ya'huarai. Hua'anëntatoncoi yacamaihuatancoi, inapotocoi, itopi. ¹⁹ Napotopirinahuë', Cosiriso itapon:

—Ama iyaro'sa pa'yancosohuë'. Caso piyapico ni'to, co nanitërahuë' Yosë ya'huërenamën pochin nica'huaso'. ²⁰ Canpitaso mini, ma'sha onpotamacoso yonquipiramahuë', Yosëso nipirinhue', inaporamaso anoyatërin. Ama notohuaro' piyapi'sa taquicaíso marëhuë', inaporin. ²¹ Napoaton ama pa'yancosohuë'. Carinquëma cosharo quëtáponquëma'. Hui'namapitanta quëtapo. Naponontaton, Cosiso iinpita asanocancanin. Noyasha nontërin.

Cosi chimininso'

²² Cosiso iinpitarë chachin, Iquipitoquë ya'huëhuantopi huachi. Inaso', pasa shonca pi'i icanin. ²³ Hua'qui ya'huaton, Iprain hui'ninpita ni'nin. Inahua hui'nahuanpiso shi'ahuainpitaquë huarë', ni'nin. Naporahuaton Manasisi shiin Maquiri itopiso hui'ninpitanta', macaton aso'sorin. Ina marë' to'topitënuë ahuënsëra'piarin.

²⁴ A'na tahuëri Cosiso', iinpita itapon: "Co hua'quiya quëranhuë', chimi-napo huachi. Napoaponahuë', Yosëso catahuainquëmaso marë' o'mararin. Iso no'pa quëran ocoiarinquëma'. Apraan, Isaco, Cacopo, inapita quëtacaso marë' sha'huitërinso no'paquë, quëpantarinquëma'," itërin. ²⁵ Ina quëran iinpita camairin: "Yoscoarë' ta'toma', nohuantërahuëso nitoco," itërin. Napotohuachina: "Yoscoarë' nohuantëranso', nisarai," itopi. Naporo' Cosiri itapon: "Tëhuëenchachin Yosë o'mararin catahuainquëmaso marë'. Ina tahuëri nanihuachin, nansënhuë isëquëran quëpanantamaso ya'huërin," itërin. ²⁶ Pasa

shonca pi'ipitaso', Cosi Iquipitoquë chiminin. Chimpachina, nonën ama chanatacaso marëhuë taparahuatona', a'na atahuarquë po'mopi. Ina pochin Cacopo hui'ninpita nipi.

Iquipito quëran pipitona napopiso'

Israiro'sa Iquipitoquë parisitopiso'

1 ¹⁻⁴ Iráca Cacopo hui'ninpitare chachin Canaan parti ya'huëpirinahuë', ina quëran Iquipito parti ya'huëcaiso marë' pa'pi. Inapitaso', israiro'sa itopi anta'. Sa'ina', hui'ninapitarë chachin pa'pi. Cacopo hui'ninpitaso', isopita: Nopino, Simion, Nihui, Cota, Isacaro, Saporono, Mincamin, Tano, Nipitari, Caro, Asiri, inapita. ⁵ Inapitaso hui'ninpitare chachin, canchisë shonca ya'pi icanpi. A'nara Cacopo hui'nin Cosi itopiso', naporo nani Iquipitoquë ya'huërarin.

⁶ Hua'qui ya'huapona pochin Cosiso', iinpitare chachin taquipi. ⁷ Napoaponahuë', na'a hui'ninapita ya'huëtopi ni'ton, hua'qui quëran pa'pi notohuaro' na'api. Ya'ipi Iquipito no'paquë yanquëatona ya'huëpi.

⁸ Hua'qui quëran nasha copirno Iquipitoquë hua'anëntërin. Cosiso', nani iráca chiminin ni'ton, naporinso co nitotërinhuë'. Napoaton co israiro'sa nosoroatonhuë', piyapinënpita itapon: ⁹ "Ni'co". Israiro'saso canpoa quëran na'con na'con na'atona', chini chiníquëno'sa nisapi huachi. ¹⁰ Iporaso ama aquëtë na'acaiso marëhuë', pa'ahua ma'sona tëranta onpotatëhua ya'copia'ahua'. Co'so' inapotohuatëhuahuë', aquëtë chachin na'apona'. Inimico-ro'sa yaahuëpachinënpoa', ina inahuanta catahuatohuachina', minsëarinënpoa'. Inapoatona patohuachinënpoa', co huachi piyapihuanarëhuahuë'," itërin.

¹¹ Ninapotatona', chiníquën asacatopi. Sacato hua'ano'sa acorahuatona', inapitari chiníquën camaipi. Huaraon copirno cosharo tapacaso marë' ninanoro'sa aocoipi. Piton, Namisisi, inapita itopiso'. ¹² Inapotatona aparisitopirinahuë', na'con na'con na'antapi. Napoaton iquipitoro'sari pa'pi të'huatopi.

¹³⁻¹⁴ Të'huatatona', israiro'sa chiníquën aparisitopi. Co pahuëraponaraihuë' asacatopi. Natricho nicacaiso marë' no'pa' ato'capi. Iminënaquënta ahüëanaquëranchin chiníquën asacatopi. Napotopi.

Israiroa'huaro'sa tēpacaiso marë' copirno camaitërinso'

¹⁵ Naporo tahuëri'sa Iprío^a sanapi'sa hua'hua iquitohuachinara, cato sanapi'sari catahuarin. Ina sanapi'saso': Poa, Sihuirá, inapita itopi. Copirnorí inapita përasahuaton, itapon:

a 1.15 *Iprioso'*: Israiro tapon naporin.

¹⁶—Israirono'sa hua'hua iquitohuachina', noya ni'co'. Sanapia'huaya nipa-chin, noya nanpi'in. Quëmapia'huaso nipirinhue', jëpaco'! itërin.

¹⁷Napotopirinhue', inapitaso Yosë na'con na'con të'huatatona', co quëmapia'huaro'sa tëpapihue'. ¹⁸Napohuachina, copirnor amataantarahuaton:

—¿Onpoatomata co quëmapia'huaro'sa tëparamahuë'? itërin.

¹⁹—Co'ta israirono'saso', co iquipitorono'sa pochinhue'. Chiniquéno'sa ni'ton, co'huara quiya canshátërasocoihue', inahuara huaipi, itopi.

²⁰⁻²¹ Inapoatona israiro'saso', aquë aquëtë na'atona chini chiniqué nispapi. Poa, Sihuir, inapitanta Yosë natëtona noya nipi ni'ton, inari catahuarin na'a hua'huina ya'huëtöpi. ²²Huaraonso nipirinhue', piyapinënpita itapon: “Israiroa'huaro'sa quëmapia'huaya nasitohuachin, i'quë të'yaitoco chimiichin. Sanapia'huaro'saso nipirinhue', noya nanpi'ina,” itërin.

Moisësë hua'huatërinso'

2 ¹Naporo tahuëri'sa a'nara Nihui huënton quëmapi sa'arin. Sa'ionta ina huënton sanapi chachin. ²Sanapiso cayoantarahuaton, quëmapia'huaya huairin. Hua'huin noyápiachin nica-ton, cara yoqui pëinënquë po'orin. ³Napoaponahuë', co huachi onpo po'ocasohue' ni'ton, otënahuan i'më shishinamatënan quëran ninin. I'quë yanpona marë' noyá to'niquëtërin. Inaquë hua'huin acorahuaton, a'tanapitërin. Inapotahuaton, Niroi' yonsan shi'shinamatëroquë ayanponapirin. ⁴Oshinso nipirinhue', yo'yoa'huain ni'ca marë' inaquë acorin. Ya'cariya na'piton: “¡Onpo'in ta'ma pa'!” ta'ton, ni'sárin.

⁵Co hua'quiya quëranhue' huaraon hui'nin nanon nininso', amapon pa'sarin. Piyapinënpita sanapi'sa nipisopitarë chachin yonsan pa'tasoi', otënahuan i'mëso' shi'shinamatëroquë yanpoitarin quënanin. Ina ni'sahuaton a'nara piyapinën macacaso camairin. Napotohuachina, quëshirin. ⁶I'soato-huachina, quëmapia'huaya na'nëárin quënanin. Na'nërinso' natanahuaton, nosororin. Pa'yataton tapon: “¡Isoso', Israiroa'hua!” tënin.

⁷⁻⁸ Naporo' oshin hue'nin. Huë'sahuaton, tapon:

—Nohuantohuatan, Israiro sanapi sho'shoihuan nininso' iso hua'huasha nocomatiinquënso marë' përai, itërin.

—Inta nipachin quëshico, itërin. Itohuachina, a'shin macapon pa'nin.

⁹Quëshihuachina, huaraon hui'nini itapon:

—Iso hua'huasha nocomatoco. Ina marë' pahuërë'inquën, itërin.

Napotohuachina, hua'huin masahuaton, nocomatërin. ¹⁰Nani chinotona'hua nipachina, huaraon hui'ninquë quëpatërin. Inari hua'huin pochin nica-ton aninihuanin: Moisësë, itërin. Iquipito nananquë: “I' quëran ocoirahuëso',” tapon naporin.

Moisësë Iquipito quëran ta'arinso'

¹¹Moisësëso copirno pëinënquë hui'napitahuaton, mashotërin huachi. A'na tahuëri a'napita israiro'sa yonquiaton, pa'nin nicapon. Nani na'a pi'ipi Iquipitoquë ya'huëhuano'sari chiniqué asacatopi ni'ton, parisitápi quënanconin. A'nanaya ni'pirinhue', a'nara Israiro quëmapi quënanin. Co manta onpoyapirinhue' Iquipito quëmapiri ahuëaton, yatëpararin. ¹²Moisësëri nosoroaton: “Cari i'huërëchi,” ta'ton, ya'ipi yonquitërin. Co inso tëranta

quënanpachinahuë!, Iquipito quëmapi ahuëaton tëparin. Inapotahuaton inotëquë pa'pitërin. ¹³Tahuëririnquë inaquë chachin paantarahuaton, cato Israiro capini niahuërapì quënancoantarin. Napoaton ahuëtona'pi itapon:

—¡Ama canpita capini niahuëcosohuë! itërin.

¹⁴Napotopirinhüë!, ahuëtona'piriso itapon:

—¡Co insonta camaiancoso marë' nanan quëtërinquënhüë! Co coisë pochin nicamaso ya'huërinhuë!. I'huara Iquipito quëmapi tëparanso pochin ¿ca ya'huë'rë! yatëpaantamaranco ti? itërin.

Ina natanahuaton, Moisésë pa'yanin: “Iquipito quëmapi tëparahuëso' nani ya'ipi nitotopi,” tënin yonquënëquë. ¹⁵Naporinso chachin huaraonta!, Moisésëri Iquipito quëmapi tëparinso' nitotërin. Napoaton yonitona tëpacaiso marë' piyapinënpita camairin. Moisésëso nipirinhüë!, Matian parti ta'arin. Inaquë canconahuaton, chinotacaso marë' a'na poso pirayan huënsëconin.

¹⁶Chinotaso!, canchisë nano'sa canquipi. I'sha macatona ohuicanënapita o'shitacaiso marë' canquipi. Inapitaso! Nihuiro hui'nipita. (Nihuiroso!, Quitoro itopi anta'!) Inaso!, Matianquë corto hua'an ya'conin. ¹⁷Napoaponahuë!, a'napita ohuica a'paina'piro'santa canquipi. Inapitari nano'sa no'huitona a'parapi. A'parapirinhüë!, Moisésëri pa'poyarin. Inari chachin i'sha masahuaton, ohuicanënapita o'shitërin. ¹⁸Ya'huëpiquë canconpachinara, pa'pinari natanin:

—¿Onpoatomata iporasos! tahuëriachin huëntarama!? itërin.

¹⁹⁻²⁰—A'napita ohuica a'paina'piro'sa no'huirapirinacoihuë!, a'nara Iquipito quëmapi pa'poyarincoi. Inari chachin i'shanta masahuaton, ohuicaros'a o'shitërin, itopi.

—¿Napò huachi? ¡Paatoma sha'huitoco canpoarë coshachin! itërin pa'pinari.

²¹Coshatapona pochin, Nihuirori yacapacaso marë' Moisésë sha'huitërin. Natanahuaton nohuanterin. Co hua'quiya quëranhuë! hui'nin Sihuiara itopiso!, acoantërin huachi. ²²Sihuiara hua'huanpachina, Moisésëri aninihuanin: Cohuirison itërin. Cohuirisonso!: “Nishaco nipirahuë! isëquë yacapatërahuë,” tapon naporin.

Yosëri israiro'sa yanicha'ërinso'

²³Napoyan quëran Iquipito copirno chiminin huachi. A'na ya'huë'rë! ya'coantaponahuë!, inanta israiro'sa co nosororinhüë!. Inachachin asacatapi. Chiniquë parisitatonas!, na'në na'nërantapi. Napoatona Yosë nontopi huachi: “Catahuacoi Sinioro. Chiniquë parisitarai. Nicha'ëcoi,” itopi. Napopiso' Yosëri natanin. ²⁴⁻²⁵Piyapinënpita parisitopiso' ni'sahuaton, na'nëpisonta natanin. Naporos! iráca shimashonënapitarë! anoyatërinso!, yonquirin. Apraan, Isaco, Cacopo, inapitarë! anoyatërinso yonquiaton, yacatahuarin huachi.

Israiro'sa ocoicaso marë' Yosëri Moisésë acorinso'

3 ¹Moisésëso!, mi'sën ohuicanënpita a'paitarin. Inaso! sha'huitëranquëmaso chachin Matianquë corto hua'an ya'conin. A'na tahuëri Moisésëso!, ohuicaros'a quëpaton a'cacaso marë' inotëro pëntontërin. Oripì motopiquë huarë! canconin. Ina motopiso!, Yosë motopinën itopi anta'. ²Inaquë Sinioro anquëninëni ya'notërin. Sarsa nara'huaya huëyararinso huáncana quënanin.

Moisèsëri ni'sápirinhuë', nara'huaya huëyarinso co manta huiquitërinhuë' ni'ton, pa'pi pa'yantërin. ³Ina nicaton tapon: “¿Onpoatoncha napoca? ¡Ya'carirahuato ni'i, onpoatonsona co huiquitërinsohuë' nitochi!” ténin. ⁴⁻⁵Ya'carirarinso ni'sahuaton, Yosëri përarin:

—¡Moisësë! ¡Moisësë! itërin.

—Ma'ta Siniro isëquë nisarahuë, ténin.

—¡Ama aquëtë ya'caricosohuë'! ¡Isëquë ya'notëranquën ni'ton, isëquë chachin sapatën ocoirahuaton chinotoco! itërin Yosëri. ⁶Ina quëran itaantarín:

—Caso Yosëco. Shimashonënpita: Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chinotë-rinaco, itërin.

Ina natanahuaton, Moisësë pa'yanin. Nipa'copirayatahuaton, co huachi Yosë ni'caso nohuantërinhuë'. ⁷⁻⁹Napoaponahuë', Yosëri aquëtë chachin sha'huitaantarín:

—Piyapinëhuëpita israiro'sa itopiso', Iquipitoro'sari chiníquën asacatatona aparisitomia ta pi. Sacato hua'ano'sari, ahüëanaquëranchin asacatapi. Napoaton catahua'huaso marë' chiníquën nontërinaco. Ina natanato, inapita nicha'ëca'huaso marë' o'marahuë. Iquipitoro'sari hua'anëntopirinahuë', ocoirahuato pa nca no'pa' níninquë quëparahuë. Inaquëso', co manta pahuaninhuë'. Iporaso' inaquë: Canano'sa', itiro'sa', amororo'sa', huirisëro'sa', iporo'sa', qui posoro'sa', inapita ya'huërapi. Ina huëntono'saso', co chinotërinacohuë'. ¹⁰Napoaton Iquipitoquë a'paaranquën. Paaton huaaron nontoonquë piyapinëhuëpita a'pa'in pa'ina', itërin.

¹¹Moisësëso napoaponahuë' të'huaton:

—¡Hua'ancota' pini copirnonta nontohuato, natëinco! Co'chi paya, co caso nanitërahuë israiro'sa Iquipito quëran ocoica'huaso', itërin.

¹²—Co'ta carinquën catahuanquën. Ca'tanaranquën ni'ton natëco. Catahuanquënso nitotamaso marë', no'tëquën sha'huitaranquën. Israiro'sa ocoirahuaton, iso motopiquë chachin chinotaramaco, itërin.

¹³—Israiro'santa co natëponacohuë' nimara: “Yosë chinotërehuaso', shimashonënpaopitarinta chinotërinso', ya'notërinco. Ocoica'huanquëmaso marë' ya'notatonco a'parinco,” itarahuë. Napotohuato: “¿Ma'ninta nipachin inaso?” Itohuachinaco: “¿Ma'ta tëcapo?” itaantarín Moisësëri. ¹⁴⁻¹⁷—Israiro ansiano'sa ayontonahuaton sha'huitëquë': “Naporin Yosë: ‘Caso Yosëco ya'huëmiatërahuë. Siniro itaramaco. Shimashonëmapita Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chinotërinaco. Iquipitoquë chiníquën aparisitërinëmaso nitotërahuë. Nani yonquirahuë nicha'ëa'huamaso marë'. Iquipito quëran ocoirahuatënuëma', Canaan parti quëpaaranquëma'. Inaquëso', canano'sa', itiro'sa', amororo'sa', huirisëro'sa', iporo'sa', qui posoro'sa', inapita ya'huërapi. Inapitaso', co manta chinotërinacohuë'. Inaso no'pa' noya noya, inaquëso co manta pahuaninhuë', ténin,” itëquë'. Ina ya'notatonco nonta'huanquëmaso marë' a'parinco. ¹⁸Napotohuatan, Israiro hua'ano'saso natëarinquën ténahuë. Inapitarë'quën chachin Iquipito copirno paaparahuaton, napotëquë': “Yosë chinotëraiso', o'marin nicaincoiso marë'. Napoaton a'paco pa'i inotëro parti nacapi'i. Cara tahuëri aquërin'pa' pa'sahuato, ina chinota'huaiso marë' ma'sha tëpaarai, itoco'.

¹⁹Napotopiramahuë', co inaso nohuantarinhuë'. Napoaponahuë', onpo-pionta cari anatëtarahuë'. ²⁰Chiníquën nanantato, ma'sha pa'pi huëhuëpiro

nininsopita a'noarahuë. Iquipitoro'sa ata'huantochináchin ana'intarahuë. Naporo huarë' a'parinquëma huachi. ²¹Naparahuatón, ca nohuanton, pa'yanënaquë nani ma'sha topinan quëtaponënnquëma'. Co topinan chachin pipiapomahuë'. ²²Ya'ipi isairono'sa', Iquipito sanapi'sa paaparahuatona', ma'sha pa'ton nipisopita natantapona': Oro quëran, prata quëran, inapita quëran nipiso' ma'patapona'. A'mocaisonta', ma'patapona'. Inaquë hua'huina a'motapi huachi. Ya'ipi natantopiso' quëtapona'. Co manta apiraponahuë'. Inapotatona iquipitoro'sa nanquianapona', itërin.

4 ¹Yosëri napotopirinhüë', Moisésëso taantarín:

—Israiro hua'ano'sa ya'notërancoso sha'huitohuato, co natëtaponahuë': "Co ipora ya'notopirinquënnhuë', napoaran," ta'tona', co natëponacohüë', itërin. ²Napotohuachina, Yosëri natanín:

—¿Ma'ta së'quëëran? itërin.

—Pitananëhuë ta'a, itërin Moisésëri.

³—No'paquë të'yatëquë', itërin Yosëri.

Të'yatohuachina, Yosë nohuanton ya'huan taranín. Ina të'huatatón Moisésëso pashi tënin. ⁴Ta'arapirinhüë', Yosëri itapon:

—Huinamën quëran maantaquë', itërin.

Moisésëri huinamën quëran mapachina, pitana chachin taraantarín. Naporo' Yosëri itapon:

⁵Israiro hua'ano'sa ni'tonënnquë inapotëquë'. Huaranën ya'huan taranínso ni'pachina', ya'notëranquënso natëtapí huachi: "Shimashonënpopita Apraan, Isaco, Cacopo, inapitari Yosë chinotërin. Inari Moisésë ya'notërin," tosapi. ⁶⁻⁸Inapopiranhüë' co natëhuachinënnhuë', a'na ya'huërë' a'notaantaquë': "Imiranën a'moransoanaquë po'moquë'," itërin.

Po'mohuachina: "Ocoiquë'," itaantarín. Ocoihuachina, chana caniori imirinquë manín ni'nín.

Naquëranchin Yosëri sha'huitaantarín: "Inaquë chachin po'moantaquë'," itaantarín. Po'moantatón, ocoihuachina, noyataantarín. Naporo' Yosëri itërin:

—Ya'nan a'notëranso nicaponaraihuë co natëhuachinënnhuë', naquëranchin a'notaantahuatan, natëarinën huachi, itërin.

⁹Ina quëran taantarín:

—Inapita a'notopiranhüë co natëhuachinënnhuë', Niroiquë pa'sahuaton i'sha maquë'. No'paquë opohuatan, naporo chachin huënai' taranín, itërin.

¹⁰Ya'ipi inapita Yosëri sha'huitopirinhüë', Moisésëso':

—¿Ma'cha Sinioro napotaranquën paya! Co caso noya nona'picohuë'. Icotëmiachinco. Napoaton co insonta yanatërincohuë'. Hua'huatapo quëran huarë' inaporahuë, taantarín.

¹¹—Co'ta inaso nani nitotërahuë. Ca nohuanto a'naquën noya nonpi. Ca nohuanton chachin a'naquënso', co nonpihuë'. Ca nohuanton a'naquën noya quënantopi. Ca nohuanton chachin a'naquënso', somarayapi. ¹²Napoaton, Iquipitoquë noya paquë'. Noya nonacasoso', carinquën catahuaranquën. Ma'sona ta'casonta', anitotaranquën, itërin.

¹³Napotopirinhüë', Moisésëso taantarín:

—¿Ma'cha Sinioro napotaranquën paya! A'na piyapi a'paquë ta'a, itërin.

¹⁴Naporínso marë' Yosëri no'huitón itapon:

—¡Co'ta inatohua iya masho Aaron itopiso ya'huëarin! Inanta Nihui huënton quëmapi. Inaso míso nonin. Nani ayonquirahuë ni'ton, huë'-sarin nacapiaponquën. Quënanpachinquën capa cantararin. ¹⁵⁻¹⁶ Ya'ipi camairanquënso', ina sha'huitëquë'. Inari quëma ya'huërenamën israiro'sa nontarin. Quëma ca ya'huërenamëhuë nonsaranso pochin, inanta quëma ya'huërenamën nonsarin. Carinquëma catahuaponquëma nonacamaso'. Ma'sona nicacasonta anitotaranquëma'. ¹⁷ Huaranënta quëpaquë'. Sha'huitëranquënsopita nicaton, ina quëran huëhuëpiro nininsopita a'noaran, itërin.

Moisësë Iquipitoquë paantarinsó'

¹⁸ Ina quëran Moisësë mi'sën pëinënuë panantarin. Cancontarahuatón itapon:

—Iquipitoquë yapaato nontaranquën. Onpoácaita' quëmopinëhuëpita, ta'to yapa'sarahuë, itërin.

—Noyapa'. Yosë catahuainquën noya paquë', itërin mi'sëni.

¹⁹ Nani mi'sën nontaponahuë', co pa'shátërasohuë', Yosëri ya'notaton: “Paquë huachi Iquipitoquë. Iráca yatëparinquënsopita nani chiminpi,” itërin.

²⁰ Napotohuachina, moranënuë sa'in, hui'ninpita, inapita a'mitëahuaton Iquipitoquë paantararin. Sha'huitërinso chachin Yosë huaranëonta', quëparin.

²¹ Co'huara Iquipitoquë canshátërasohuë', Yosëri nani sha'huitërin:

—Iquipitoquë canpatan, copirno ni'tonënuë huaranën quëran nani ma'sha pa'pi huëhuëpiro nininsopita niquë'. Inanta chiníquën nanantërahuëso', nito-tacaso marë' inapoquë'. Ca nohuanto co natëponquënuë'. Co natëtënuënuë' co israiro'sa yaa'paponhuë'. ²² Naporo' quëmari napotëquë': Naporin Yosë: “Caso Yosëco. Israiro'sa nosororahuë. Inapitaso' paninan hui'nahuë pochin ni'nahuë. ²³ Napoaton inapita a'pacaso marë' camayaranquën. A'paran napo-rini, pa'sahuatona chinochitonacohuë'. Co a'paranhuë ni'quëhuarë', quëma hui'nan paninantëranso tëparahuë, tënin Yosë,” itëquë', itërin.

²⁴ Paasoi huancopi i'huatohuachinara, huë'ëcaiso marë' tapatopi. Inaquë Yosëri huëcapairahuaton, Moisësë yatëparin. ²⁵⁻²⁶ Naporo chachin Sihuirari, cosoroa'hua na'pi quëran nipiso' masahuaton, hua'huin marca acotërin. Ina sha'huëchin masahuaton, so'in taparonën^b caritërin. Inapotahuaton itapon: “Tëhuëchachin quëmaso', hua'huahuë huënainën quëran pa'poyarinquën huachi,” itërin.

Sihuiranaporinsó ni'sahuaton, co huachi Yosëri Moisësë yatëparinhuë'.

Moisësë, Aaronë chachin israiro'sa nontopiso'

²⁷ Naporo chachin Yosëri Aaron itapon:

—Inotëro parti pa'sahuaton Moisësë nacapiconquë', itërin.

Yosë natëtón Aaron pa'nin. Yosë motopinën itopiquë pa'nin. Inaquë Moisësë quënanahuaton, së'quërin. Noya ninontopi. ²⁸ Naporo' Moisësëri, Yosëri chiní-quën nanan quëtërinso' sha'huitërin. Ma'pitasona nicacaso ya'huërinso'. Ma'pitasona sha'huítacaso ya'huërinso', inapita iin sha'huitërin.

b 4.25-26 *Taparonën*: Iprío nananquëso ninshitohuachinara, nantën topi. Napoaponahuë', taparonëna yonquiatona napopi.

²⁹Ina quëran cato chachin pa'sahuatona', Israiro ansiano'sa ayontonpi.
³⁰Niyontonpachinara, Aaroni hua'ano'sa sha'huitërin:

—Yosë Iquipito quëran ocoinoaso marë' nani Moisésë acorin, itërin. Naporahuaton Yosëri camairinso chachin, ansiano'sari natëcaiso marë' Moisésënta sacai nininsopita ninin.

³¹Ansiano'saso', ya'ipi natëpi. Parisitapirinahuë Yosëri yacatahuarinso natanahuatona', no'paquë huarë' monshorahuatona', Yosë chinotopi huachi.

Huaraon nontapona pa'piso'

5 ¹Ina quëran Moisésëso Aaronë chachin, Iquipito copirno nontapona pa'pi. Quënanconahuatona itapona':

—Israiro'sacoi Siniro chinotëraiso', nanan a'patatëinquën naporin: “Israiro'saso', piyapinëhuëpita. A'paquë inotëro parti pa'ina', inaquë chinotatonaco capa cancanchina',” tënin, itopi.

²Napotopirinahuë':

—¿Ma Sinirocha inaso nicaya? ¿Ina canta natëi topiramahuë ti? ¿Co caso canpita Siniro chinotëramaso nohuitërahuë'! ¿Naporahuaton co onporonta a'pa'huanquëmaso ya'huërinhuë'! itërin copirnor.

³—Ina mini Yosë chinotëraiso'. Catahuaincoiso marë' nani o'marin. Inotëro parti paca'huaiso ya'huërin cara tahuëri iratërai'pa'. Inaquë ma'sha tëparahuatoi, ina chinotarai. Co'so' inapohuatoihuë', canio quëranhuë nipon, quira quëranhuë nipon taquihuatoi, itaantapi.

⁴⁻⁵Napotaantapirinahuë':

—Iporaso' notohuaro' israiro'sa no'panëhuëquë ya'huëpi. ¿Co canpitari sacatopiso', acopitamaso ya'huërinhuë'! itaantar in copirnor.

⁶⁻⁷Napotahuaton, naporo tahuëri chachin Iquipito sacato hua'ano'sa', Israiro sacato hua'ano'sa', inapita amatërin. Huë'pachinara camairin: “Ama huachi israiro'sa shinpitë quëtocosohuë'. Inahuara chachin paatona maina'.

⁸⁻⁹Napoaponahuë', onposona natricho nisapiso', nápo chachin acocaiso ya'huërin. Israiro'saso chiroterö'sa ni'ton, Moisésë, Aaron, inapita quëran: ‘Yosë chinotapoi inotëro parti pa'i,’ ta'caiso nanan a'patërinaco. Napoaton canpitari chini chiníquën asacatoco'. Ama nonpintopiso' natëcaiso marëhuë', inapotoco',” itërin.

¹⁰⁻¹¹Napotohuachina Iquipito sacato hua'ano'sa', Israiro sacato hua'ano'sa inapitari israiro'sa itapona': “Iquipito copirno naporin: ‘Ama huachi shinpitë quëtocosohuë', inahuara chachin maina'. Napoaponahuë', onposona natricho nisapiso', nápo chachin acocaiso ya'huërin,’ tënin,” itopi.

Israiro sacato hua'ano'sa copirno nontapona pa'piso'

¹²Napoaton israiro'saso', shinpitë i'hua yaquipiso nicosotopi. Ina nicosotacaiso marë' ya'ipi Iquipito ro'të pa'topi. Ina huachi, shinpitë ya'huërenamën chipirorë' to'capi. ¹³Iquipito sacato hua'ano'sari, itapona': “¿Manoco! I'hua shinpitë quëtáponëma natricho acoramaso nápo chachin, iporanta acoamaso ya'huërin,” itopi.

¹⁴Israiro'saso nipirinhüë', co nanitopihuë nanicaiso'. Napoaton Iquipito sacato hua'ano'sari, Israiro sacato hua'ano'sa ahuëpi: “Nani cato tahuëri nisarín co natricho naniramasohuë',” itopi.

¹⁵ Napotohuachinara, Israiro sacato hua'ano'saso copirno nontapona pa'pi: "Piyapinēnpitacoi nipiraihuē' ¿Onpoatonta ina pochin aparisitaramacoi?"
¹⁶ Piyapinēnpita, natricho nica'huaiso camairinacoi. Napoaponahuē', co huachi shinpitē quētērinacoihuē'. Napoaton co naniraiso marēhuē', ahuērīnacoi. Inahua tēhuēpi ni'ton, co naniraiquēyahuē' ahuērīnacoi," itopī.

¹⁷ Copirnoriso nipirinhue', itapon:

—¡Canpitaso chirotēnquēma'! Napoaton nohuanterama paatoma Yosēnēma chinotamaso'. Co yasacatatamarahuē naporama tēnahuē. ¹⁸ Napoaton paantatoma sacatantaco'. Iporaso' co huachi shinpitē quētārinēnquēmahuē'. Napoaponahuē', i'hua shinpitē quētāponēma natricho acoramasso nápo chachin, iporanta acoamaso ya'huérin, itērin.

¹⁹ Israiro sacato hua'ano'saso ina natanahuatona', co napion cancantopī.

²⁰ Nani copirno nontahuatona', Moisésē, Aaron inapita aipiran ninatasoi quēnanpi. ²¹ Inaquē quēnanatona':

—Canpitaso co pirno nontatoma', panca tēhuērama'. Ipora inaso', catahuarinsopitarē chachin na'con na'con no'huirīnacoi. Naporama a'pique tēpaponacoi a'na nimara. Ina marē' canpitanta Yosē ana'inchinquēma', itopī.

Moisésē Yosē nontērinso'

²² Napotohuachinara, Moisésē Yosē nontērin:

—Sinioro. ¿Onpoatonta piyapinēnpita na'con na'con aparisitaran? Co ipora piyapinēnpita na'con na'con aparisitacaso marē' a'parancohuē'.

²³ Isēquē canquirahuato, nanan quētērancoso copirno sha'huitērahuē. Ina natanaponahuē', aquē aquētē chachin piyapinēnpita aparisitarin. Quēmarinta ina nicaponahuē', co yanicha'ēranhuē', itērin.

6 ¹ Moisésēri napotohuachina, Yosēso tapon:

—Tēhuēnchachin Iquipito copirno ana'intomiatērahuēso', ni'saran. Naporo co ahuantatonhuē': "¡Manóton pipico huachi!" itaponquēma', itērin.

Yosēri naquēranchin Moisésē camaiantarinso'

² Naquēranchin Siniorori Moisésē nontaantarin:

—Caso Yosēco. ³ Shimashonēnpita iráca co nininēhuē chachin nohuitopihuē': "Sinioro," co itērinacohuē': "Yosē ya'ipi nanitaparínso'," itērinaco topinan. ⁴ Canaan no'pa' quēta'huaso marē' nani inapitaro'co anoyatērahuē. Inaquē ya'huēpirinahuē', nisharo'sa pochin topinan yacapatopī. ⁵ Iporaso nipirinhue', iquipitoto'sari israiro'sa chiníquēn aparisitapī. Ahuētona tēsharapī natanahuē. Ina ni'sahuato, shimashonēnpitaro'co anoyatērahuēso' yonquirahuē.

⁶⁻⁸ Napoaton piyapinēnuēpita iso pochin sha'huitēquē': "Caso Sinioroco. Carinquēma Iquipito quēran ocoiaranquēma'. Iporaso' chiníquēn asacatopirēnēnquēmahuē', carinquēma chiníquēn nanantato nicha'ēsaranquēma'. Chiníquēn aparisitērinēnquēma ni'ton, carinta no'tēquēn i'huēretarahuē. Ocoirahuatēnquēma', piyapinēnuēpita pochin ni'saranquēma'. Canpitanta', casáchin chinotaramaco. Iporaso' iquipitoto'sa chiníquēn asacatatēnquēma aparisitapirīnēnquēmahuē', ocoiaranquēma'. Ocoihuatēnquēma', Sinioroco ninahuēso' nitotarama huachi. Iráca nani Apraan sha'huitērahuē no'pa' quēta'huaso'. Isaco, Cacopo, inapitanta

inachachin sha'huitërahuë. Inaquë quëparahuatënquëma ina no'pa chachin ahua'anëntaranquëma'. Caso Sinioroco, tënin," itëquë', itërin.

⁹Ya'ipi Yosëri sha'huitërinso' Moisésëri israiro'sa sha'huitërin. Inahuaso nipirinhue', co napion ancantápatona', co yanatëpihuë'. ¹⁰Naporo' Yosëri, Moisésë itaantapon:

¹¹—Paantarahuaton, Iquipito copirno sha'huitaantaquë israiro'sa a'pa'in, itërin.

¹²—Icotëmiachinco ni'ton, co israiro'sa tëranta natërinacohuë'. Aquëtë huarë' copirnosu', co natëponcohuë', itërin Moisésëri. ¹³Naporo Yosëri, Moisésë, Aaron, inapita camairin: "Israiro'sa sha'huitoco': 'Nani Yosë nanan quëtërincoi Iquipito quëran ocoica'huainquëmaso',' itoco'. Iquipito copirnonta', ina chachin sha'huitoco',' itërin. ¹⁴⁻²⁷(-)

Moisésë, Aaron, inapita Yosëri Iquipitoquë nontaantarinso'

²⁸⁻²⁹Iquipitoquë chachin Yosëri Moisésë nontaton itaantapon:

—Caso Yosëco ni'to, camayaranquën: Paaton ya'ipi sha'huitaranquënso', Iquipito copirno sha'huitonquë', itërin.

³⁰Moisésëso napoaponahuë':

—Caso Sinioro icotëmiachinco ni'to, copirno co natëponcohuë', itërin.

7 ¹Napotopirinhue', Yosëri itaantapon:

—Ni'quë'. Copirno ni'tonënuë ca ya'huërënamëhuë ma'sha nica-caso marë' nani acoranquën. Iya masho Aaronso nipirinhue', quëma ya'huërënamën nonsarin. ²Ya'ipi camaitërahuëso', quëmari Aaron sha'huitarin. Ya'huërë' inanta', inachachin Iquipito copirno sha'huitarin. No'panën quëran israiro'sa a'pacaso marë' sha'huitarin. ³⁻⁵Inaso nipirinhue', co natëponquëmahue'. Ca nohuanto co natëponquëmahue'. Co natëpirinquëmahue', iquipitoro'sa cari ana'intarahue'. Ina marë' chiní-quën nanantato pa'pi huëhuëpiro nininsopita ma'sha a'noarahue'. Naporo huarë' a'paponquëma'. Piyapinëhuëpita na'con aparisitopi ni'ton, ina pochin i'huërëtarahuë. Naporo huarë' iquipitoro'sa nohuitarinaco: "Tëhuëenchachin mini israiro'saso', Sinioro chinotopi," taponu'. Ina pochin israiro'sa', Iquipito quëran ocoiarahuë. Sontaro'sa pochin pipiapi, itërin.

⁶Moisésë, Aaron, inapitaso' Yosëri sha'huitërinso chachin ya'ipi nipi huachi. ⁷Moisésë posa shonca pi'ipitapaso', Aaronta posa shonca cara pi'ipitarin. Naporo' Iquipito copirno nontopi.

Moisésë, Aaron, inapita copirno nontapona paantapiso'

⁸⁻⁹Yosëri Moisésë, Aaron inapita itaantapon:

—Iquipito copirno nontapoma pa'patama': "Ma'sha nipachin sacai nininso a'noco ni'i," itarinquëma'. Napotohuachinquëma', quëmari Moisésë, Aaron sha'huitëquë huaranën no'paquë të'yachin. Copirno ni'tonënuë të'yatohuachin ya'huan taraanin huachi, itërin.

¹⁰Cato chachin pa'sahuatona', copirno ni'conpi. Nontohuachinara inari itapon: "Chiníquën nanantëramaso nipachin, a'notoco ni'i," itërin. Napotohuachina Yosëri camairinso chachin nipi. Copirno, ina catahuapisopita hua'ano'sa', inapita ni'tonënuë Aaronso', huaranën të'yatërin. Anotaso chachin ya'huan taranin huachi.

¹¹ Copirnosos nimirinhué', nitotono'sa', pënotono'sa', inapita amatërin. Inapitanta pënotatona', inachachin nicacaiso maré' amatërin. ¹² Inapitanta huaranëna të'yatohuachinara, a'naroáchin ya'huan taranpi anta'. Napoaponahué', Aaron ya'huanëni a'napita pë'yarín. ¹³ Yosë naporinso chachin, Iquipito copirnosos ina nicaponahué', co natantochinachinhué' cancantërin. Napoaton Moisésë, Aaron inapita co natërinhué'.

Shoncaro ana'intërinso'

Ya'nan ana'intacaso maré' Niroi' huënai' atarantërinso'

¹⁴ Ina quëran Yosëri, Moisésë nontaton itaantapon: "Iquipito copirno co pi'pisha të ranta nohuantërinhué', piyapinëhuépita a'pacaso'. ¹⁵ Napoaton tashiraya tashiramiachin copirno Niroi' yonsanquë ninaquë'. Inaquë pa'pachin, ni'saran. Huaranën ya'huan taraninsonta quëpaquë'. ¹⁶⁻¹⁷ Inaquë quënanahuaton sha'huitaran: 'Sinioro chinotëraisos', a'parinco napota'huanquënso': "Piyapinëhuépita chinotinacoso maré' inotëro parti a'paquë pa'ina'. I'hua chachionta nani sha'huitëranquën. Co yanatëtëranhué' ni'ton, a'na quëran ya'huërë' téniantaranquën. Caso Sinioroco ni'ton, natëancoso ya'huërin," ténin. Ina maré' huaranëhué' quëran Niroi' ahuëirarahué'. Inapotohuato, ya'ipi i' chachin huënai' taraanin huachi. ¹⁸ Sami'ro'sa taquiapona'. Naporahuaton anaiarin ni'ton, iquipitoro'sa amirotapona o'ocaisos', itëquë'.

¹⁹ Nani copirno sha'huitohuaton, Aaron camaiquë huaranën quëran iiro'sa ihuëchin. I'shanaro'sa', sonoro'sa', i'sha tapapisopita, inaquëpitanta ihuëchin. Ihuëtohuachin, ya'ipi ina i'sha huënai' taranarin huachi. Orinano'saquënta i'sha tapapisos', huënai' taranapon. Na'pi quëran, nontë quëran ina quëranpita nicatona i'sha tapapisos', napoapon," itërin.

²⁰ Moisésë, Aaron, inapita Yosëri camairinso chachin ya'ipi nipi. Copirno, ina catahuapisopita hua'ano'sa', inapita ni'tonënuquë Aaronso', huaranën ihuëto ihuëtotarín quëran, Niroi' ahuëirin. Naporo chachin ya'ipi i' huënai' taranin huachi. ²¹ Sami'ro'sa, taquiipi. Naporahuaton anairin ni'ton, iquipitoro'sa amirotatona', co nanitopihuë o'ocaisos'. Ya'ipi Iquipito parti isharo'sa huënaísachin ninin.

²²⁻²³ Napoaponahué', Iquipito pënotono'santa pënotatona', ina chachin niantapi. Napoaton copirnosos', Yosë naporinso chachin, co yanatëtërinhué'. Co natëtatonhué', ya'huërinquë paantarin. ²⁴ Iquipitoro'sasos', co tëquëin o'ocaisos' nanitatonarahué', o'ocaiso maré' yonsanquë posoro'sa ihuapi.

Catoro ana'intacaso maré' huarira ana'atërinso'

²⁵ Yosë nohuanton iiro'sa huënai' taranin quëran huaré' canchisë tahuëritarin.

8 ¹ Naporo' Yosëri Moisésë itaantapon: —Paaton copirno nontaantaquë': "Piyapinëhuépita chinotinacoso maré' inotëro parti a'paquë pa'ina'. ² Co'so' a'pahuatanhué', ya'ipi ya'huërama parti huarira huëcapaiarinquëma'. ³⁻⁴ Niroiquë na'amiatapona'. Pipirahuatona', quëma pëinënuquë ya'conapi. Catahuarinquënsopita hua'ano'sa pëinënaquënta ya'conapi. Ya'ipi piyapinënpita pëinënaquë

ya'conapi. Niitatênquëma apiponquëma'. Patoanaro'saquë, huë'ëramaquë, pan ninamaquë inaquëpita ya'conapi, ténin," itëquë', itërin.

⁵N apotërinso chachin Moisésëso' paaton copirno nontoonin. Nontopirinhue', co yanatëtërinhue'. Napoaton Yosëri camairin: "Aaron sha'huitëquë huaranën iiro'saquë ihuë'in. I'shanaro'sa', sonoro'saquë, inaquëpita huarira pipicaso marë' ihuë'in. Ina quëranpita pipitona ya'ipi Iquipito parti yanquërapi," itërin.

⁶Moisésëri sha'huitohuachina, Aaronso ya'ipi iiro'sa ya'huërinquë huaranën ihuërin. Ina iiro'sa quëran huarira pipirahuatona', ya'ipi Iquipito ro'të yanquëëtërin. ⁷Napoaponahuë', Iquipito pënotono'santa pënotatona', i' quëran huarira ocoipi anta'. Inapitanta ya'ipi ina ro'të yanquëëtöpi. ⁸Copirnoson nipirinhue', Moisésë, Aaron, inapita amatahuaton itapon:

—Siniro nontoco huariraro'sa inquichincoi, co huachi ahuantërai huë'. Inquitohuachincoi naporo huarë' ina chinotacaso marë' israi-ro'sa a'parahuë, itërin.

⁹Napotohuachina:

—Noyapa'. Sha'huitoco nipachin onporota nohuantëran canpita marë' Yosë nonta'huaso'. Ina nontohuato, huariraro'sa quëran ana'intërinquënso', copi tapon. Catahuarinquënso'pita hua'ano'sa', piyapinënpita, inapitanta copi ta'papon. I'quërächin ya'huapona', itërin Moisésëri.

¹⁰⁻¹¹—[Tashiraya chachin copichin ténahuë ta'a! ténin copirno.

—Naporanso chachin mini nisarín, tashiraya copi ta'parinquëma'. I'quërächin ya'huëhuachina', co huachi apiponquëmahue'. Inapohuachin: "Tëhuëchachin israi-ro'sari chinotopiso', chini chiniquën nanantërin tosan," itërin Moisésëri.

¹²Moisésë, Aaron, inapita copirno pëinën quëran pipipi huachi. Ina quëran huariraro'sa a'parinso noquitacaiso marë' Moisésë Yosë nontërin.

¹³Nontërinso chachin Yosëri a'panirin. Ya'ipi huariraro'sa pëiro'saquë, aipiran, imino'saquë, inaquëpita ya'huërinso', taquipi huachi. ¹⁴Të'yatacaiso marë' yontonpirinahuë', co ya'ipi iniquiyátërasoi huë', chanatërin. Napoaton ya'ipi Iquipito ro'tëquë pa'pi anahuanin. ¹⁵Napoaponahuë', Yosë naporinso chachin nani huarira inquitohuachina copirnoson', Moisésë, Aaron, inapita co natërinhuë'. Co natantochináchinhuë' cancantaton co israi-ro'sa yaa'parinhuë'.

Cararo ana'intacaso marë' ico ana'atërinso'

¹⁶Naquëranchin Yosëri, Moisésë itapon: "Aaron sha'huitëquë': Huaranën quëran, no'paquë amocan ya'huërinso' ahuë'in. Inapohuachin, ya'ipi Iquipito ro'tëquë ico na'apon huachi," itërin.

¹⁷Yosëri camairinso chachin, Moisésë, Aaron, inapita nipi. Aaroni no'paquë amocan ya'huërinso', ahuërin. Inapohuachina, ya'ipi Iquipitoquë amocan ya'huërinso', ico taranin. Na'asahuatona', piyapi'sa', ma'sharo'sa', inapita shi'shirapi huachi. ¹⁸Iquipito pënotono'santa', pënotatona ico yaana'atopirinhue', co nanitopihuë'. Icori, piyapi'sa', ma'sharo'sa', inapita aparisitapi. ¹⁹Napoaton pënotono'saso' copirno nontapona pa'pi: "¡Yosë nohuanton po'sarëhua'!" itöpi.

Napotopirinhue', Yosë naporinso chachin, Iquipito copirnoson co natëtërinhuë'.

Catapiniro ana'intacaso marë' tonca ana'atërinso'

²⁰Naquëranchin Yosëri, Moisësë itapon:

—Tashiraya anoachin capayatahuaton, i'quë pa'maquë'. Inaquë copirno pa'mahuachin, nacapiquë'. Nacapirahuaton sha'huitaantaquë': "Naporin Yosë: 'Piyapinëhuëpita chinotinacoso marë' a'paquë pa'ina'. ²¹Co yaa'pahuatanhuë', pa'pi notohuaro' tonca a'pataranquën. Ya'ipi catahuarinquënsopita hua'ano'sa', piyapinënpita, inapitarë'quën chachin shi'shiinquëmaso marë' a'pataranquëma'. Pëianaquë huarë' tonca na'apon. No'paquënta', tomon tomoncharápon. ²²⁻²³Cosin partiso nipirinhue', co tonca a'parahuë'. Inaquëso piyapinëhuëpita ya'huëpi ni'ton, co a'parahuë'. Canpitaráchin aparisitaponquëma'. Israiro'saso', co aparisitapihuë', ténin. Tashiraya chachin napoarin. Inapohuachin: "Tëhuëenchachin Sinioroso', chiníquën nanantaton ana'intarincoi,' tapon," itërin.

²⁴Sha'huitërinso chachin, Yosë ninin. Pa'pi notohuaro' tonca ana'atahuaton, a'parin. Copirno, ina catahuapisopita hua'ano'sa', piyapinënpita, inapita pëinënaquë ya'conpi. Ya'conatona', aparisitapi. Ya'ipi Iquipito parti yanquëatona tapipi huachi.

²⁵Ina ni'sahuaton copirnosos', Moisësë, Aaron, inapita amataantarin. Huë'-pachinara itapon:

—Paco nipachin Yosënëma chinotoco'. Ama napoaponahuë', áquë pacosohuë', itërin.

²⁶—Co naporinhue'. Co'so' áquë pa'patoihuë', iquipitoto'sa Yosë chinotato ma'sha tēparaiso' ni'sapi. Ina ma'sharo'saso canpitari mosharama ni'ton, na'pikuë'tahuatonaco'i tēpaponaco'i. ²⁷Napoaton, inotëro parti paca'huaiso ya'huërin. Cara tahuëri iratërai'pa' ma'sha tēparahuato'i, Yosë chinotarai. Ina pochin camairincoi ni'toi napoarai, itërin.

²⁸—Inta nipachin. Inotëro parti paco', inaquë Yosënëma chinotoco'. Napoaponahuë', ama co'chachin áquë pacosohuë'. Nisahuaton ca marë' Yosë nontoco', ténin.

²⁹Copirno napohuachina, Moisësëso tapon:

—Apira pipihuato Yosë nontarahuë. Tashiraya chachin toncaro'sa patarinquën. Catahuarinquënsopita, piyapinënpita, inapitanta patacaiso marë' ina nontarahuë. Ama napoaponahuë', nonpintocoisohuë huachi. Onpionta a'paco'i pa'i Yosë chinochi, itërin.

³⁰⁻³¹Moisësëso copirno pëinën quëran pipirahuaton, Yosë nontërin. Toncaro'sa a'pacaso marë' nontërin. Naporo chachin toncaro'sa copirno patërin. Ina catahuapisopita, piyapinënpita, inapitanta patohuachina capa ninin huachi. ³²Napoaponahuë', co naporo tēranta natëtërinhuë'. Co natantochináchinhue' cancantaton, co israiro'sa a'parinhue'.

A'natërápoto ana'intacaso marë' pë'tahua canio ya'coninso'

9 ¹Napohuachina Yosëri Moisësë itaantapon:

—Paaton copirno nontaantaquë': "Naporin Yosë: 'Piyapinëhuëpita chinotinacoso marë' a'paquë pa'ina'. ²⁻³Co'so' a'pahuatanhuë', ya'ipi ya'huërama parti, pë'tahua canio ya'conapon: Cahuarioro'sa', moraro'sa', camiyoro'sa', ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', inapita caniotarama'. Inapoatona

chiminapona'. ⁴Israiro'sa pë'tahuapisopitaso nipirinhue', co ma'sha tëranta onpotarahue'. Napoaton co a'naya tëranta inaquëso', chiminaponhue'.

⁵¡Tashiraya chachin canpitaso' pë'tahuanëma caniopon!' tënin," itëquë', itërin.

⁶Tahuëririnquë Yosë nohuanton, iquipitoro'sa pë'tahuanëna pa'pi chiní-quën caniorahuatona', chiminapi huachi. Israiro'sa pë'tahuapisopitaso nipirinhue', co a'naya tëranta chimininhue'. ⁷Copirnosos', nitotacaso marë' piyapinënpita a'parin. Israiro'sa pë'tahuatopisopita nicacaiso marë' a'parin. Paatona ni'conpirinahue', tëhuëenchachin co a'naya tëranta chimininhue'. Copirnosos', ina nitotaponahuë tëranta', co natantochináchinhue' cancantërin. Ina pochin cancantaton co israiro'sa Yosë chinotacaiso marë' yaa'parinhue'.

Saotaro ana'intacaso marë' sëncopi canio a'parinso'

⁸Naquëranchin Yosëri, Moisësë, Aaron, inapita itaantarin: "Paatoma a'na ornoquë pi'piyan huariano maco'. Ina masahuatoma', copirno ni'conco'. Ina ni'tonënuë nipatama', quëmari Moisësë huariano inápaquë ta'saquë'. ⁹Ta'saranso' tomontohuachin, ya'ipi Iquipito parti yanquëarin. Piyapiro'sa', pë'tahuaro'sa', inapita aipi anotarín. Anotohuachina, notohuaro' sëncopirapi huachi," itërin.

¹⁰⁻¹¹Yosëri napotërinso chachin, huariano masahuatona copirno nica-pona pa'pi. Cantonpachinara, Moisësëso huariano inápaquë ta'sarin. Ina ta'sarin quëran ya'ipi iquipitoro'sa', notohuaro' sëncopipi. Pë'tahuanënpitanta naporin. Pënotono'santa pënotatona inachachin nicacaiso marë' copirnorí amataantarín. Amatopirinhue', inahuanta notohuaro' sëncopiatona', co ya'nopihuë'. ¹²Napoaponahuë', Yosë nohuanton co copirno nanitërinhuë' Moisësë, Aaron, inapita natëcaso'. Moisësë napotërinso chachin ninin.

Canchisëro ana'intacaso marë' ocai anotërinso'

¹³Naquëranchin Yosëri, Moisësë itapon:

—Tashiraya anoachin capayatahuaton, copirno ni'contaton nontaantaquë': "Naporin Yosë israiro'sari chinotërinso': 'Piyapinëhuëpita chinotinacoso marë' a'paquë pa'ina'. ¹⁴Co a'pahuatanhuë', iporaso' chini chiníquën ana'intaranquën. Catahuarinquënsopita hua'ano'sa', piyapinënpita, inapitanta inapotarahue'. Co insonta isoro'paquë ca pochín ya'huërinhuë'. Ina ipora anitotaranquën. ¹⁵Nohuantërahue' naporini, chini chiníquën canio po'motatënuëma nani ya'ipinquëma tiqui'itënuëmahue'. ¹⁶Napoaponahuë', quëmaso ca nohuanto nanpiaran. Nani acoranquën chiníquën nanantërahue'so', a'nota'huanquënso marë'. Ana'intëranquënso' nitotohuachina', ya'ipi parti nahuinarahuë huachi.

¹⁷Napotopiranquënhue', co piyapinëhuëpita yaa'paranhue'. Co a'pahuatanhuë', ¹⁸tashiraya ipora pochín, panca ocai a'pataranquën. Iráca quëran huarë' co ina pochín iquipitoro'sa ni'chinpihuë'. ¹⁹Sha'huitëquë ya'ipi pë'tahuanëna', pëianaquë po'moina'. Ya'ipi ma'shanënanta aipiran ya'huërinso', acoanaráchin po'moina'. Co'so' inapotohuachinahuë', ocairi tiquiarín. Piyapiro'sa', ma'sharo'sa', inapita topinan pa'sahuachina tiquiarín huachi,' tënin," itëquë', itërin.

²⁰Yosë camaitërinso Moisësë sha'huihuachina, a'naquën natëtopi. Copirno catahuapisopita hua'ano'saso', Yosë të'huatopi. Napoaton piyapinënapita

pënënpi ama aipiran pacacaiso marëhuë'. Pë'tahuanënapitanta acohuana po'mopi. ²¹ A'naquënso nipirinuë', co natëtatónahuë', piyapinënapita co sha'huitopihuë'. Pë'tahuanënapitanta co tapapihuë'.

²² Naquëranchin Yosëri, Moisésë camayantarin.

—Ya'ipi Iquipito parti ocai anotacaso marë' tanpaquën inápaquë ihuëquë'. Piyapiro'sa', pë'tahuaro'sa', nararo'sa', ya'ipi inapita paquitacaso marë' inapoquë'.

²³ Huaranën sëlquërin quëran chachin Moisésëso', tanpaquën inápaquë ihuërin. Naporo chachin ya'ipi Iquipito parti, o'coritarin, huirátarin, ocai anotarín, naporin. ²⁴ Iráca quëran huarë' Iquipito parti co ina pochín ni'chinpihuë'. Pa'pi chiníquën huirátahuaton ocai anotarín huachi. ²⁵ Notohuaro' piyapi'sa', pë'tahuaro'sa', inapita tiquirin. Sharo'sa', nararo'sa', inapitanta paquitërin. ²⁶⁻³² Sharo'sa ocairi pa'pitërin: Rino, sipata, inapita itopiso tapirin. Rinoso', nani yancon, sipatanta nani huënsara nipirinuë', tapirin. Trico, sintino, inapitaso pahuanasoí ni'ton, noya cha'ëchachinpi. Napoaponahuë', israiro'sa ya'huëpikuëso', co manta ocai anotërinhuë'. Napoaton copirnorí, Moisésë, Aaron, inapita amataantarin. Huë'pachinara itapon:

—Tëhuënnachachin co noyahuë' nicato oshahuanahuë'. Co Yosëso tëhuërinhuë'. Quiya tëhuëraiso'. Co huachi ya'copiaponquëmahuë', noya pa'sarama huachi. Ina pochín sha'huitoco'. ¡Ocai, huira, inapita co huachi ahuantëraihuë'! itërin.

—Tëhuënnachachin Yosë chinotëraiso', ya'ipiro'pa' hua'anëntërin. Ina anitota'huanquënso marë' ninano quëran pipiso chachin Yosë nontarahuë. Ama huachi ocai, huira, inapita anotacaso marëhuë' nontarahuë. Co mini quëmaso', Yosë të'huachátëraranhüë'. Catahuarinënnquënsopita hua'ano'santa', co ina të'huachátërapirinhüë', Yosë nontarahuë, itërin.

³³ Nani copirno nontohuachinara, ninano quëran pipirin huachi. Pipipon chachin, inápaquë anquirahuaton Yosë nontërin. Nani orahuachina naporo chachin, o'nan më'tarin. Huira copi ténin. Ocainta', co huachi anotërinhuë'. ³⁴ Inapita copi topirinhüë', copirnosco co natantochináchinhüë' cancantaantarin. Catahuarinsopita hua'ano'santa', inapochachin cancantaantapi. ³⁵ Yosëri ninorinso chachin copirno ninin. Co israiro'sa a'pacaso nohuantërinhuë'. Moisésëri israiro'sa sha'huitërinso chachin ninin.

Posaro ana'intacaso marë' sëquëré' ya'coninso'

10 ¹ Yosëri Moisésë itaantapon:

“Paaton copirno ni'coantaquë'. Nani ma'sha nanitapato pa'pi huëhuëpiro nininsopita acoarahuë ina ana'inta'huaso marë'. Ca nohuanton inaso', catahuarinsopita hua'ano'sarë chachin co natantochináchinhüë' cancantapi. ² Iquipitoto'sa inapotohuato, hui'namapita, sha'huitohuatama' nitotapi huachi. Shiparimapitanta nitotapona'. Iquipitoto'saso chinitapirinaohüë', cariso nipirinhüë', mona po'motato pa'pi huëhuëpiro nininsopita ana'inta'huaso marë' acorahuë: ‘Tëhuënnachachin inaso Sinioro, israiro'sanpoa chinotërehuasol,’ ta'camaso marë' napotarahüë,” itërin.

³ Yosëri napotërinso chachin Moisésë, Aaron, inapita copirno nicapona pa'pi. Quënanconahuatona', itapona': “Naporin Yosë: ‘¿Onporo huarëta

tè'huatatnco natèponco? Piyapinèhuèpita chinotinacoso marè' a'paquè pa'ina'. ⁴Co'so' a'pahuatanhuè', tashiraya chachin ya'huèramaso ro'tèquè, Yosè, sèquèrè' a'patarinquèma'. Chitoro pochin anoantarinquèma'. ⁵Ya'ipi ya'huèramaso parti na'atarinquèma'. Sharo'sa', nararo'sa', inapita i'hua ocai cha'èterinso', pè'yatarinquèma huachi. ⁶Ya'ipi Iquipito ro'tè yanquèëtarin. Quèma pèinènquè, catahuarinènquènsopita hua'ano'sa pèinènaquè, piyapinènpita pèinènaquènta ya'contarin. Tatama', shimashonèma co inapita tèranta inapochin ni'chinpihuè', ténin," itoonpi.

Itahuat on a pa'pachinara, ⁷catahuapisopita hua'ano'sari copirno itapona': "¡Ama huachi ina quèmapi aquètè huarè' aparisitápainpoaso nohuantahuasohuè! ¡Nani ya'ipi ya'huèrèhuaso no'pa', Yosèri tapiarin huachi! A'paquè huachi paaton isairio'sapitarè chachin Yosè chinochin," itopi.

⁸Napotohuachina Moisésè, Aaron, inapita amataantarahuaton itapon:

—Noyapa', paatoma nipachin Yosè chinotoco'. Napoaponahuè': ¿Inpitata pa'sarama'? ina'ton sha'huitoco, itèrin.

⁹—Ya'ipicoi paca'huaiso ya'huèrin: Hui'napi'sa', mashoyaro'sa inapita pa'sapi. Hui'nahuèipita hua'hua nipiso quèran huarè', quèpaarai. Ohuicanèhuèipita, ohuacanèhuèipita, inapitanta quèpa'huaiso ya'huèrin. Yosè marè' panca pita nisarai ni'ton, ya'ipi inapita quèpa'huaiso ya'huèrin, itèrin.

¹⁰Napotopirinhuè', copirnoso taantarin:

—¡Napor in chi paya! Yosè chinotèraiso catahuarincoi. Ya'ipi hui'nahuèipitarè'coi chachin pacapoi ¿topiramahuè ti? ¡Co napoaramahuè! ¿Co'ta yata'ananpitomaco napoarama'? ¹¹Napopiramahuè', co ya'ipinquèma pacamaso ya'huèrinhuè'. Tèhuèenchachin Yosè yachinotohuatama', quèmapimasáchin paco', itèrin.

Itahuaton, piyapinènpita camairin Moisésè, Aaron, inapita iquianan quèran a'pacaíso'. ¹²A'papurinahuè', Yosèriso Moisésè itapon: "Huara sè'quèran quèran, sèquèrèro'sa huècacaíso marè' camaiquè'. Huè'pachina', ya'ipi Iquipito ro'tèquè nararo'sa', sharo'sa', inapita ocai cha'èterinso pè'yaina'," itèrin.

¹³⁻¹⁴Moisésèso', Yosè natèton anquirin. Anquihuachina, naporo chachin Yosè nohuanton ihuan huè'sarin huachi. Pi'i pipirin parti quèran huè'sarin. Ya'ipi tahuèri, ya'ipi tashi ihuantarin. Ina ihuani chachin sèquèrè' quènin. Hua'huayátèrahuè ni'ton, ya'ipi Iquipito ro'tè imotèrin. Iráca quèran huarè' co ina nápo sèquèrè' ni'chinpihuè'. A'na tahuèrinta co huachi ina pochin ya'huèantaponhuè'. ¹⁵Sèquèrèsáchin ni'ton, co huachi no'pa' quènanpihuè'. Ya'ipi sharo'sa', ya'ipi nitopiso', inapita pè'yarín. Ocai quèran cha'èpirinahuè', sèquèrèri pè'yamiatèrin huachi. ¹⁶Copirnorí a'naroáchin Moisésè, Aaron, inapita amataantarahuaton: "Tèhuèenchachin co Yosè natètohuè' oshahuanahuè. Canpitanta co natètènquèmahuè', tèhuèrahuè. ¹⁷Oshahuanpirahuè', ama ina yonquicosohuè'. Onpopionta Yosè nontoco sèquèrèro'sa a'pachincoi. Co'so' pa'pachinahuè', tèpaponcoi quiyaso'," itèrin.

¹⁸⁻¹⁹Ina natanahuatona', copirno pèinèn quèran pipipi. Pipirahuaton Moisésè copirno marè' Yosè nontèrin. Napohuachina Yosè nohuanton panca ihuan paantarin. Pi'i ya'coninso parti quèran huè'sahuaton, ya'ipi sèquèrè' quiquirin. Quèhuai' marè'pa' tè'yaitèrin. Co a'naya tèranta Iquipitoquè acorinhuè'. ²⁰Napoaponahuè', Yosè nohuanton copirno co natantochináchinhuè' cancantèrin. Ina pochin cancantaton co isairio'sa yaa'parinhuè'.

Iscono ana'intacaso marè' tashitopiso'

²¹ Naquëranchin Yosëri, Moisësë camayantarin: “Tanpaquën inápaquë ihuëquë'. Naporahuaton, ya'ipi Iquipito ro'tëquë tashitacaiso marè' camaiquë'. Ca nohuanton carichináchin tashiapon,” itërin.

²²⁻²³ Yosë natëton Moisësë tanpaquën ihuëpachina, ya'ipi Iquipitoquë tashitopi. Cara tahuëri naporin. Pa'pi tashi ni'ton, iquipitoro'sa co nanitopihuë' niquënanacaiso'. Co pacacasonta nanitopihuë'. Israiro'sa ya'huëpikuëso nipirinhüë', inachachin tahuëri nisarin. ²⁴ Naporor' copirnosor', Moisësë amataantarin. Huë'pachina itapon:

—Paco nipachin Yosënëma chinotoco'. Hua'huaro'santa quëpaco'. Napoaponahuë', ama ohuacanëma', ohuicanëma', inapitaso quëpacosohuë', itërin.

²⁵⁻²⁶ —Co naporinhüë'. Ohuacanëhuëipita, ohuicanëhuëipita, inapitanta quëpa'huaiso ya'huërin. Co nitochâtëraraihuë' onposona Yosë marè' tëpa'huaiso'. Canconpatoi, inaquë Yosë sha'huitaponcoi. Naporahuaton, canpitanta pë'tahuanëma quëtamacoisso ya'huërin. Yosë chinotatoi tëpa'huaiso marè' quëtaramacoi, itërin.

²⁷ Naquëranchin Yosë nohuanton copirno co natantochináchinhüë' cancantërin. Napoaton co israiro'sa a'pacaso nohuantërinhuë'. ²⁸ Ina pochin cancantaton Moisësë itapon:

—¡Paquë huachi! ¡Ama huachi onporo tëranta huëcapaiantacosohuë'! ¡Naquëranchin quënaantahuatënquën atëpataranquën huachi! itërin.

²⁹ Napotohuachina Moisësënta tapon:

—Noyapa'. Quëma naporanso chachin mini nisarin. Co huachi niquënanarihuë', itërin.

Iquipitoro'sa shoncaro ana'intërinso'

Iquipito paninano'sa tëpacaso' sha'huitërinso'

11 ¹ Naporor' chachin Yosëri, Moisësë itaantapon: “A'naroíchin huachi Iquipito copirno, piyapinënpitarë chachin ana'intarahuë. Ina piquëran a'paponquëma'. Inaora chachin nontaponquëma pipimiatamaso marè'. ² Iporaso nipirinhüë', israiro'sa ayonquiquë iquipitoro'sa ma'sha ma'paina'. Ya'huëpiso pirayan ya'huëpisopita, pa'ton nininso ma'sha nataina'. Oro quëran, prata quëran, inaquëranpita nipiso' ma'pachina’,” itërin.

³ Moisësëri sha'huitërinso chachin, israiro'saso ma'sha natantacaiso marè' pa'pi. Pa'pachinara, Yosë nohuanton iquipitoro'sa co no'huitopihuë'. Ma'sona natantopiso' quëtopi. Moisësënta të'huatatona noya ni'pi. Copirno catahuapisopita hua'ano'sarinta ina pochachin Moisësë ni'pi.

⁴⁻⁵ Naporor' Moisësëso', copirno itaantapon: “Siniro naporin: ‘Yono tashi nisapaso', ya'ipi Iquipito ro'të pa'tarahuë. Iquipito paninano'sa tëpa'huaso marè' napoarahuë. Ya'ipi paninano'sa chiminacaiso ya'huërin. Quëma paninanëonta hua'anëntacaso catahuarinquënsor', chiminarin. Piyapinënpita paninanënanta chiminapon. Sanapi'sa pë'santona'piro'sa paninanënanta napoarin. Co pë'tahuanëma ya'nan hua'huatërinso tëranta cha'ëponhuë'. ⁶ Iráca quëran huarè' co onporonta ina pochin na'nëramahuë'. Naporahuaton

co onporonta ina pochin na'něantaramahuē'. ⁷Israiro'saso nipirinhue', co a'na paninaněna těranta tēpapohue'. Co pē'tahuaněna ya'nan hua'huatěrinsō těranta', inapotapohue'. Napoaton inaquěso', co a'na ni'nira těranta na'něponhue'. Ina quěran israiro'sa nosororahuěso', nitotarama huachi,' tēnin. ⁸Inapotohuachinquēma', ya'ipi catahuariněnquěnsō hua'ano'sa', paapaponaco. Paapatonaco isonahuatona moshaponaco: 'Paquē huachi. Israiro'santa quēpaquē', itaponaco. Naporo huarē' isēran pa'sarahue', itērin.

Noya no'huitahuaton, Moisēsē copirno pēinēn quěran pipirin. ⁹Pipihuachina Yosēri, itapon: "Copirno napotopiranhue', co natēarinquēnhue'. Napoaton nanitarahuē iquipitōro'sa ana'inta'huaso'. Pa'pi huēhuēpiro nininsopita ma'sha a'noto ana'intarahue', itērin.

¹⁰Moisēsē, Aaron, inapita Yosēri camairinso chachin nipi. Huaraoon ni'tonēnquē ya'ipi pa'pi huēhuēpiro nininsopita ma'sha a'nopi ana'intacaso marē'. Copirnosō', ina nicaponahuē těranta', co natantochináchinhue' cancantērin. Siniorori ina pochin acorin ni'ton, co israiro'sa Iquipito quěran yaa'parinhue'.

Pascoa coshara capacaiso marē' a'chintērinso'

12 ¹Moisēsē, Aaron, inapita Iquipitoquē chachin ni'soi', Yosēri sha'huitērin israiro'sa sha'huitacaiso marē': ²"Canpita marēsō' iso yoqui, ya'natiirinsō yoqui nisarín. Naporahuaton, iso yoqui na'con na'con yonquiarama'. ³⁻⁵Ya'ipi israiro'sa nitotacaiso marē' sha'huitoco'. Ipora yoquiráchin shonca tahuēritahuaso', nani pēiquē ya'huēramasō', a'nara carniroa'huahuē nipon, chipoa'huahuē nipon maina'. Tēpatona capacaiso marē' nisha aco'ina'. A'na pi'ipitērinso'. Co máquēn tēranta tēhuērinsohue' inapochina'. Napoaponahuē', nanicaíso tantiaínā'. A'naquēn pēiquē co na'ashahuē' nipachina, niya'yoranpiso' capini nipatomatatona ca'ina'.

⁶Nani pē'tahuaněna nisha acohuachina', cara tahuēri tapaina'. Tahuēriringuē, pi'i yaya'conahuaso tēpa'ina'. Nani tēpahuachina', huēnainēn maina'. ⁷Huēnai' mapiso masahuatona', ya'coana chinpirinsō nararo'sa', pashichina'. ⁸Naporo tashi pē'tahua tēpapiso', chinpinan ca'ina'. Pan co ahuepocatopinanhue' po'ochina'. Main pacatororē chachin ca'ina'. ⁹Ama napoaponahuē', nanpi ca'inasohue'. Co po'mopinán těranta capacaiso ya'huērinhue'. Chinpinan ca'ina'. Motēn, pa'inantēn, chi'chinēn, inapitanta chinpinan ca'ina'.

¹⁰⁻¹¹Naporahuaton a'moanpi quěran chachin a'naroáchin ca'ina'. Sapatēnēnanta co ocoiaponaraihue', huaraněna sē'quēpíquēranchin ca'ina'. Manorahuatona yapa'sapiso pochin ca'ina'. Ama tahuēriringuē capacaiso marē' pē'sochinasohue'. Ca yonquiatomaco pascoa pita nisarama ni'ton, pē'sotohuatamaso', ahuiquitacaso ya'huērin.

¹²Naporo tashi chachin ya'ipi Iquipito ro'tē pa'tato, iquipitōro'sa paninaněna tēpaarahue'. Pē'tahuario'santa quēmapi nininsō ya'nan hua'huatōpisopita, tēpaarahue'. Caso Sinioroco ni'to, naporahuēsō chachin nisarín. Iquipitōro'sa inapotohuato, mamanshiněna atapanarahue'. ¹³Canpitaso nipirinhue', co tē'huatamaso ya'huērinhue'. Ya'coana chinpirinsō nararo'sa huēnaiquē pashitēramasō' quēnanpato, paninantēramasō' co ma'sha onpotarahue'. Topinan na'huētaranquēma'.

¹⁴⁻²⁰ Ipora quëran huarë' canpitaso', ya'ipinquëma ca yonquiatomaco, iso pita na'huëcamaso ya'huërin. Hui'namapita, shiparimapita, inapitanta inapoápaiso ya'huërin. Iquipito quëran ocoiranquëmaso' yonquicamaso marë', inapoarama'. Canchisë tahuëri hua'quiarin. Iso yoquiquërächin na'huëpoma'. Shonca catapini tahuëri nanihuachin, i'huanahuanquë nispiratarama'. Cato shonca a'na tahuëriquë huarë' i'huanahuanquë ta'huantapon. Caniaritërinso tahuëri niyontonatoma', yonquiararamaco. Ta'huantërinso tahuërinta', niyontonatoma yonquiararamaco. Naporo tahuëri'sa', co sacataramahuë'. Cosharo nicacamarëächin pi'pian sacatarama'. Insëquë tëranta ya'huëpatama', canchisë tahuëri chachin pan co ahuëpocatopinanhue ca'sarama'. Caniaritërin quëran, ta'huantaquë huarë' inapoarama'. Co pi'pian tëranta pan ahuëpocatërinso tapapomahuë'. Inso tëranta naporo tahuëri'sa pan ahuëpocatopinan ca'pachina', Israiro huënton quëran ocoicaso ya'huërin. Nisha piyapi'sa tëranta napohuachina', inapotamaso ya'huërin, tënin Yosë," itopi.

Pascoa cosharo ca'piso'

²¹ Moisësë, Israiro ansiano'sa amatahuaton, itapon:

"Ya'ipi israiro'sa sha'huitoco'. Carniroa'huanënahue nipon, chipoa'huanënahue nipon macatona tēpa'ina'. Pascoa cosharo capacaiso marë' inapochina'. ²² Tēpahuachina huënainën sēnanquë maina'. Ina quëran isopo naraa'huaya sē'paquën sē'tamorahuatona', huënaiquë i'comiichina'. Inapotatona', ya'coananëna yonsanquë pashichina'. Nani pashitohuachina, co huachi inso tēranta pēinëna quëran pipicaiso', ya'huërinhuë'. Tahuëririnquë huarë' pipipona'. ²³ Inapotohuatēhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Paninanënpoapita co tēpaponhuë'. Iquipitoro'sa pēinënaquëso nipirinhue', tēpaton anquëniri paninanëna tēpara'piapon.

²⁴ Canpitaso nipirinhue', ipora quëran huarë' Yosë a'chintërinpoasopita, natërápamaso ya'huërin. ²⁵ Yosë nani sha'huitërinpoa no'pa' quëtiinposo'. Inaquë ya'huëpatama', iso pita chachin nani pi'iquë na'huërápamaso ya'huërin. ²⁶⁻²⁷ Hui'namapita ma'sona tapon pascoa cosharo ca'namaso', natanarinquëma'. Natanpachinquëma', canpitariso' a'chintarama': 'Iso mini pē'tahua pascoa tahuëri tēparēhua'. Yosë noya nicatēhua capacaso marë' inapotērēhua'. Iráca shimashonënpoapita Iquipitoquë parisitopi. Parisitapirinhue', Yosëri nicha'écaso marë' iquipitoro'sa paninanëna' tēparin. Canpoaso nipirinhue' paninanënpoa', co naporo chiminpihuë'. Ina yonquiatēhua coshatēhua', itoco'," itërin.

Moisësë noninso' tiqihuachina, ya'ipi Israiro ansiano'sa Yosë chinotopi. Isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona chinotopi. ²⁸ Ina quëran israiro'saso', Siniorori Moisësë, Aaron, inapita camairinso chachin nipi.

Shoncaro ana'intacaso marë' paninano'sa tēparinso'

²⁹ Yono tashi nisapaso', ya'ipi Iquipitoquë paninano'sa quëmapi nipiso', Siniorori tēparin. Copirno hui'nin paninantërinsona', chiminin. Inari pa'pin hua'anëntacaso nani catahuarapirinhue', chiminin. Tashinan pēiquë apina'piro'sa paninantopisopitanta', chiminpi. Pē'tahuanëna quëmapi ya'nan hua'huatopiso quëran huarë' chiminpi. ³⁰ Naporo' copirnosu', capayatërin. Ina

catahuapisopita hua'ano'santa', capayatopi. Capayatopirinahuè', nani pèiquè na'nèro'sa', noncaromiatopi. Co a'na pèiquè tèranta chimipi pahuaninhuè'. ³¹Napohuachina copirnorì, Moisésè, Aaron, inapita amataantarín. Canconpachinara itapon: "Paco huachi ya'huèrahuè quèran. Ya'ipi israiro'santa paatona Yosè chinochina'. ³²Ohuicanëma', ohuacanëma', ya'ipi inapitanta quèpaco'. I'hua quèran huarè' apiramacò ni'quèhuarè', paco huachi. Ca marènta Yosè nontoco ama huachi ana'inchincosohuè'," itèrin.

³³Iquipitoro'santa': "Ya'ipicoi chiminapoi nimara," ta'tona', israiro'sa amanorapi. ³⁴⁻³⁶Israiro'saso', Moisésèri camairinso chachin, iquipitoro'sa ma'sha ma'parapi: Ma'sha oro quèran, prata quèran, ina quèranpita nipiso' ma'patopi. A'mocaisonta', ma'patopi. Inapita natantohuachinara quètopi. Yosè nohuanton iquipitoro'sa co no'huitopihuè'. Ma'pitaso natanpachinara, quètopi. Inapotatona iquipitoro'sa nanquianapi. Ina quèran pan co ahuèpocatopinahuè nicacaiso marè' tapapisonta so'quètopi. Acopisorè chachin, quèpacaiso marè' a'mopiquè so'quètopi. So'quètahuatona', a'naya a'naya apitèntopi.

Iquipito quèran pipipiso'

³⁷Israiro'saso', Namisisi ninano quèran pipirahuatona', Socoto parti canconpi. Saota pasa huaranca quèmapi'sa chiniquèno'sa nipiso', pa'sapi. Sanapi'sa', hua'huaro'sa', mashoyaro'sa', inapitaso co pichipihuè'. ³⁸Notohuaro' ohuicaro'sa', ohuacaro'sa inapita quèparapi. Notohuaro' nisha nisha piyapi'santa', imatapi. ³⁹Iquipitoro'sari ya'huèpi quèran pipicaiso' amanotopi. Napoaton, co caracaiso tèranta anpiaponaraihuè', pipipi. Napoaton pan co ahuèpocatopinahuè nicacaiso marè' tapapiso' mapi. Masahuatona', huancopi anpapi huachi. ⁴⁰⁻⁴¹Israiro'saso', catapini pasa cara shonca pi'ipi Iquipitoquè ya'huèpi. Iquipitoquè ya'nana pa'piso tahuèri naniso chachin, inatopa quèran pipirapi. Sontaro'sa Yosèri camairinso pochin, pipipi huachi. ⁴²Pipipiso tashi', ya'ipi tashi Yosèso israiro'sa a'paiton ni'sárin. Iquipito quèran ocoicaso marè' naporin. Napoaton ina yonquiatona', pascoa tashi nanihuachina, co inso Israiro quèmapi tèranta', huè'écaso ya'huèrinhuè'. ⁴³⁻⁵¹(-)

13 ¹⁻¹⁶(-)

Yosèri chachin israiro'sa quèparinso'

¹⁷Iquipito copirnorì israiro'sa a'pahuachina, Yosèso yonquiaton naporin: "Israiro'sa no'tèn ira quèpatohuato, huiristino'sa parti cancoanpi. Canconpachina', huiristino sontaro'sari yaahuèapon. Ina tè'huatatona', Iquipitoquè chachin pa'mantahuachina'," tènin. Ina yonquiaton co ina irataquèchin quèparinhuè'. ¹⁸Ichipèshonahuaton, conicaiso marè' Quèhuai' marè' parti quèparin. Inotèro parti ira pa'ninso pa'topi.

Sontaro'sa pochin, israiro'sa Iquipito quèran pipipi. ¹⁹Yapipipona pochin, Moisésèri a'nara camairin Cosi nansèquèn quèpacaso marè'. Inaso iráca co'huara chimiyantèraponhuè', iinpita sha'huitèrin: "Tèhuèchachin a'na tahuèri catahuainpoaso marè' Yosè o'mararin. Ina nanihuachin,

nansënhuëpita Canan parti quëpamaso ya'huërin," itërin. Iinpitari naporo a'panipi ni'ton, shinpitari quëparapi huachi.

²⁰Israiro'saso', Socoto parti quëran pipirahuatona', Itan ninanoa'huaquë canconpi. Canconahuatona', inaquë chinotopi. Ina ninanoa'hua quëran huarë', inotëro parti caniaritërin. ²¹⁻²²Yosëri israiro'sa co pi'pian tëranta patërinhuë'. Tahuëri nipachina, chitoro naporopi nininso quëchitërarin. Tashi nipachinanta', ina chitoro chachin pën pochin huënaraton pacacaiso a'notërarin. Napoaton onpohuachina, tashirë chachin noya pa'pi.

Quëhuai marë pëntontopiso'

14 ¹⁻²Ina quëran Yosëri Moisësë itapon:

"Israiro'sa sha'huitëquë ayaimatona', Pi-airo ninanoa'hua notënanquë chinochina'. Inaso ninanoa'hua, Paaro-sion ninanoa'hua notënanquë chachin ya'huërin. Inanta', Quëhuai marë aquëtëran ya'huërin. Ina ya'cari', a'na ninanoa'hua ya'huërin. Inaso', Miquitoro itopi. Ina ninanoa'hua pi'i pipirinso parti quëran Pi-airo ya'yoranin. ³Inapohuatama', Iquipito copirno yonquiaton: 'Israiro'sa inotëro parti chihuëatona ayaimantapi,' tapon. ⁴Ca nohuanon co natantochináchinhuë' cancantaton, imaquiarinquëma'. Napoaponahuë imaqui huachinquëma', sontaronënpita huëntonënë chachin ata'huantarahuë. Inapotohuato, Sinioroco ninahuëso ya'ipi iquipitoro'sa nitotapi," itërin.

Yosë camaitërinso chachin israiro'sa nipi. ⁵Inapoaso iquipito copirnosoi, israiro'sa ta'arapiso sha'huitopi. Ina natanahuaton, nisha cancantërin huachi. Catahuapisopita hua'ano'santa', nisha cancantopi: "¡Ma'huantacha canpoaso ninëhua paya! ¿Ma'marëcha israiro'sa a'parëhua nicaya? iporapo huachi ¿Inta canpoa marë' sacatapon?" nitopi.

⁶Inapochin yonquiaton, ahuëtacaso toronanën tapacaiso marë' piyapinënpita camairin. Inaquë ya'conahuaton, ya'ipi sontaronënpita quëparin. ⁷Ya'ipi toronano'sa Iquipitoquë ya'huërinso', quëparapi. Hua'ano'santa', saota pasa toronan noya noya nininsopitaquë pa'sapi. A'naya a'naya toronanquë a'nara sontaro hua'an pa'sarin. ⁸Sinioro nohuanon copirno co natantochináchinhuë' cancantaton, israiro'sa imasarin. Chiníquën nanantatona pipipiso' nani nicaponahuë', imasarin.

⁹Iquipitoro'saso', ya'ipi sontaronënpitarë chachin israiro'sa imasapi. A'naquën toronano'saquë, a'naquënso cahuarioro'saquë imasapi. Pa'sahuatona', Quëhuai marë yonsanquë notëonpi. Chinotacaiso marë' Yosëri sha'huitërintaquë ya'carionpi. ¹⁰Ya'caritapiso quënanatona', israiro'saso pa'pi pa'yanpi. Pa'yanatona', chiníquën Yosë nontopi: "Sinioro catahuacoi," itopi. ¹¹Moisësënta itapona': "¡Ma'marëta Iquipito quëran ocoirancoi! Iso inotëroquë quiyaso' tēpaponacoi. Iquipitoquëso' po'oro' ya'huëpirinhuë'. Ina quëran ocoyatncoi panca tēhuëran. ¹²Co'ta inaquë chachin: 'Tananpitocoi iquipitoro'sa marë' sacachii,' itërainquën. Isëquë quiyaso' chiminapoi. Iquipitoro'sa marë' sacatarai naporini, noya noya niitonhuë'," itopi.

¹³⁻¹⁴Napotopirinahuë', Moisësëriso itapon:

—¡Ama pa'yancosohuë'! ¡Chiníquën cancantoco'! Sinioro chachin nicha'ërinpoaso', ipora ni'sarama'. Inari canpita ya'huërenamën ahuëtatn, iquipitoro'sa minsëarin. Napoaton co huachi onporo tëranta inapita quënanaramahuë', itërin.

¹⁵Naporo' Siniorori Moisèsë itapon:

—Co catahua'huanquënso marë' nontaancoso ya'huërinhuë'. Israiro'sa pacacaiso tëhuëncinso', camaiquë'. ¹⁶Quëmanta huaranën ihuëtatón, marë patomaiquë'. Yaniro pa'tatona', piyapinëhuëpita pëntonacaiso marë' inapotëquë'. ¹⁷⁻¹⁸Ca nohuantón iquipitoro'sa co natantochináchinhuë' cancantatona', imaponëma'. Napoaponahuë', cari ata'huantarahuë'. Copirno, sontaronënpita, toronanënapita, inapitarë chachin minsëarahuë'. Inapoto-huato, ya'ipi iquipitoro'sa nitotapi: “Tëhuëncachin israiro'sa Yosënënaso', chini chiníquën nanantërin,” tosapi.

¹⁹⁻²⁰Moisèsëri camaihuachina, israiro'sa Quëhuai marë parti pa'sapi. Iquipito sontaro'sarinta', aquëran imaquiapi. Naporo' Sinioro anquëninëonta quëchitëraponahuë', Israiro huëntón aquëchitahuatón, piquëran niacórin. Chitoro naporopi nininsonta inapochachin ninin. Inapoatona', cato huëntóni chachin huancanapi. Israiro'saso', chitorori pën pochin ni'tón, noya pacacaiso marë' a'pintërarin. Iquipitoro'saso nipirinhue', yarátón chitoro pochin nicatón, co manta a'pintërinhuë'. Napoatón ya'ipi tashi imapirinhue', co nanitopihue' israiro'sa icantacaiso'.

²¹Moisèsë marë parti huaranën ihuërin. Ihuëpachina, Yosë nohuantón naporo tashi pi'i pipirin parti quëran, panca ihuan huë'nin. Ya'ipi tashi chiníquën ihuantohuachina, marë patomairin huachi. Patomairin ni'tón, panca ira pochin yaniro ya'norin. ²²Ahuënan quëran i' paira pochin nisarin, inchinan quëraonta', napopin chachin ni'tón, inataquëchin israiro'sa pëntonapi huachi.

²³Iquipito copirnonta', sontaronënpitarë chachin israiro'sa imapi. Toronanënapita, cahuarionënapita, inapitarë chachin huancanaquë huarë' imapi. ²⁴Imasapirinhue' tahuëri ya'cari nisapaso', Yosëri iquipitoro'sa ma'sha onpotacaso yonquirin. Naporopi chitoro pën pochin ya'norin quëran, panca ma'sha onpotërin. Napoatón iquipitoro'sa panca pa'yanpi. ²⁵Naporahuatón, toronano'sa tahuinamën atachitërin. Atachitohuachina co huachi nanitopihue' manocaiso'. Naporo' iquipitoro'sa', noncacá topi: “¡Huëco israiro'sa patahua'! ¡Sinioro chinotopiso', ahueëarinpoa huachi!” topi. ²⁶Naporo' Yosëri, Moisèsë itapon: “Huaranën marë parti ihuëntaquë'. Naquëranchin marë inachachin nianta'in. Iquipitoro'sa imaquiarinëmaso', toronanëna', cahuarionëna', inapitarë chachin imochin,” itërin.

²⁷Moisèsë Yosë natëton, huaranën ihuërin. Nani tahuëri nisahuachina, marëso' inachachin niantarin huachi. Iquipitoro'saso ta'arapirinhue', iiri imotërin. ²⁸Ya'ipi sontaro'sa', toronanëna', cahuarionëna', inapitarë chachin iiri imotërin huachi. Co a'naya tëranta cha'ërinhuë'. ²⁹Israiro'saso nipirinhue', noya pëntonpi. Ahuënan quëran inchinan quëran i' paira pochin ninin ni'tón, inataquëchin noya pëntonpi.

³⁰Ina pochin naporo tahuëri Yosëri israiro'sa nicha'ërin. Iquipitoro'sari hua'qui hua'anënt opirinhue', nicha'ërin. Iquipito sontaro'sa chimiitopisoso', marë yonsaiquë yanpoáporin ni'pi. ³¹Siniorori chiníquën nanantatón iquipitoro'sa ana'intërin. Ina ni'sahuatona', israiro'saso' Yosë të'huatopi: “Tëhuëncachin Yosë catahuarinpoa'. Moisësënta', ina natëton catahuarinpoa'” ta'tona natëtópi huachi.

Yosë cantanën cantapiso'

15 ¹Inapotatón Siniorori nicha'ëpachina, Moisèsëso ya'ipi israiro'sapitarë chachin Yosë cantanën cantapi. Cantatona', itapona':

- “Sinioro nicha'ërinpoa ni'ton, cantahua'.
 Inimiconënpoapitaso huë'pirinahue',
 inari pa'pi huëhuëpiro nitaton, minsërin.
 Sontaro'sa', cahuarioro'sa', ya'ipi marëquë tiquitërin.
- 12 Sinioroso chini chiníquën nanantaton achiniriripoa'.
 Ina tëhuëncinso' nicha'ërinpoa':
 ‘Ma noyacha inaso paya,’ itatëhua cantahua'.
 Tatanënpoarinta chinotërin. Napoaton pa'yatahua'.
- 13 Chini chiníquën ni'ton, inimicoro'sa tiquirin. Inaso', Sinioro itërëhua'.
 14 Toronano'sa', copirno sontaronënpita, inapita marëri imotërin.
 Sontaro hua'ano'santa chiníquën nanantopirinahue',
 Quëhuai marëquë tiquitërin.
- 15 Na'pi pochin marë huancanai nicotaitomapi.
 Anpo anpo nininquë pa'mapi.
- 16 Sinioro. Ma noyacha ninan paya.
 Chini chiníquën nanantaton, inimicoro'sa pa'sa pa'satëran.
- 17 Inimicoro'sa chinitopirinënhue',
 quëmariso nipincathtë pochin ata'huantëran.
 Shinpitë ahuiquitërëso pochin no'huitaton ana'intëran.
- 18 Quëmari pihuitë pochin nitohuatana, marë nipatomairin.
 I' tachitaton, cato paira pochin ninin.
- 19 Inimicoro'saso yonquipi: ‘Pa'ahua imatëhua icantahua'.
 Icantatëhua sahuëni quëran tiquia'ahua'.
 Ma'shanëna osërëtatëhua', nipatomatahua', topirinahue'.
- 10 Quëmariso' chiníquën pihuihuatana,
 cösharo mi'tërëso pochin marëri mi'tërin huachi.
 I' niso'nantërinso' huáncana nininquë promo pochin nicotaitomapi.
- 11 Co insonta Sinioro quëma pochin nininhuë'.
 Quëmasáchin noya noyanquën. Chini chiníquën nanantëran.
 Ana'intacaso marë' pa'pi huëhuëpiro nininsopita ma'sha a'noran.
 Napoaton ya'ipiya quëran chinochinën.
- 12 Chiníquën nanantëranso a'noton, inimicoro'sa ana'intëran.
 No'pari o'huarinso pochin nitohuachina, capa nipi huachi.
- 13 Pa'pi nosoromiatërancoi ni'ton, nicha'ërancoi.
 Chiníquën nanantaton quëparancoi.
 Ya'huëca'huaiso marë' huayonanquë chachin quëparancoi.
- 14 Nisha nisha nacionquë ya'huëpisopita, pa'yanapona'.
 Naporanso natantohuachina napoapona'.
 Huiristino'sa hua'hua iquitopiso pochin, cancantapona'.
- 15 Itomo capitano'santa', pa'yanënaquë niiri i'co i'copitapon.
 Moapo hua'ano'saso', ropa ropatapona'.
 Canano'santa co huachi chiníquën cancantaponahuë'.
- 16 Catahuacoi Sinioro. Nisha nisha naciono'sa të'huachina huachi.
 Na'pi co pacaritërinsohuë pochin, quëma nohuanton niina'.
 Piyapinënpitacoi no'panëna na'huëta'huai huarë' napo'ina'.
- 17 Sinioro quëmaso' noyasáchin ninan.
 Hua'anëntëranquë chachin quëpacoi.

Ya'huëmiatamaso marë' motopi nani huayonan.
 Chinotiinënquënso pëi quëmari chachin ninan,
 inaquë quëpacoi ya'huëmiachi.
¹⁸ Sinioronënpoaso nipirinhüë', hua'anëntomiatapon.
 Co onporonta pipiarinhüë'," topi.

Marianta cantarinsö'

¹⁹ Iquipito copirnosö', sontaronënpitarë chachin, israiro'sa imarin. A'naquën toronano'saquë. A'naquëonta', cahuarioro'saquë imarin. Imatona marëquë ya'conpi. Ya'conpachinara, Yosë nohuanton marë inachachin niantarin. Napoaton ya'ipiya chimiitopi. Israiro'saso nipirinhüë', noya pëntonpi. Yaniro pa'tatona', noya pëntonpi. ²⁰ Naporo' a'na sanapinta huanirin, Maria itopiso'. Inaso', Yosë yonquirinso sha'huina'pi. Aaron oshinpain. Pantirita pi'niation, Yosë cantanën cantararin. Ya'ipi israirono'santa yorantapi. Naporahuatona Yosë marë' nansarapi. ²¹ Maria cantaton tapon:

“Yosë nicha'ërinpoa ni'ton, cantahua'.
 Inimicoro'saso huë'pirinahuë',
 Yosëri pa'pi huë'huëpiro nitaton, minsërin.
 Sontaro'sa', cahuarioro'sa', ya'ipi marëquë tiquitërin huachi,” tënin.

Yosëri i'sha anoyaitërinso'

²² Nani cantahuachinara, Moisësëri, israiro'sa camairin inotëro parti pacaaiso marë'. Ina inotëroso', Shor inotëro itopi. Cara tahuëri iratopirinahuë', co manta i'sha quënanpihuë'. ²³ Napoyan quëran i'shana quënanaponaraihuë', main ni'ton, co nanitopihuë' o'ocaiso'. Napoaton israiro'sari ina i'shana apoyatopi: “Mara” itopi. Maraso', main tapon naporin.

²⁴ Napoaton Moisësë no'huiantapi. Naporahuaton: “¿Ma'ta iporaso' o'orë'?” nitopi. ²⁵ Moisësëso nipirinhüë', Yosë nontërin. Inari catahuacaso marë' nontohuachina, a'nara nara'huaya a'notërin. Ina masahuaton i'shaquë të'yai-tohuachina noyaitërin huachi.

Inaquë Yosëri israiro'sa natëtono'sa nicacaiso marë' tënin. Naporahuaton onpopinsona nicacaiso' Yosëri pënënin: ²⁶ “Caso Sinioroco. Canpitaso chinotëramaco. Casáchin nanitërahuë' anoyatacaso'. Nonahuësopita nóya natanco'. Noya natanatoma', nohuantërahuëso nico'. Camaitërahuësopita natëtoma noya nipatama', carinquëmanta noya ni'saranquëma'. Noya nica-tënuquëma canpitaso', catahuaaranquëma'. Iquipitoro'saso', nisha nisha quëran ana'intërahuë'. Canpitaso co ina pochin ana'intaponquëmahuë'," itërin.

²⁷ Ina quëran paantarahuatona', Irimo parti canconpi. Inaquëso', shonca cato i'sha no'pa quëran pipirinsö ya'huërin. Naporahuaton canchisë shonca palmeraro'sa ya'huërin. Inaquë noya i'sha ya'huërin ni'ton, në'mëtë pëinëna ótënatona', hua'quimiachin inaquë ya'huëpi.

Cosharo inápa quëran a'paimarinso'

16 ¹ Israiro'sa Iquipito quëran pipipiso' nani a'na yoqui patoma nizarin. Naporo' inapitaso', Irimo quëran paantarapi huachi. Pa'sahuatona', Sin inotëro parti canconpi. Inaso' inotëro', Irimo quëran, Sinai motopiquë huarë' nincanin. ² Inaquë chachin israiro'sa', naquëranchin Moisësë, Aaron,

inapita no'huiantapi: ³“Canpitaso co què'yatoncoirahuè', inotëro parti tana tiquincoiso marè' quènancoi. ¡Iquipitoquè chachin Yosè tëparincoi naporini, noya noya niitonhuè'! Inaquëso noya coshatatoi, natërai. Na'a nosha ya'huërin,” itopi.

⁴⁻⁵Naporo Yosëri, Moisésë itapon: “Ca nohuanto cosharo', inápa quëran o'nan pochin anotimapon. Nani tahuëri pa'sahuatona', macacaiso ya'huërin. Pë'yainpichin macapona'. Pancasomaria tahuëriso nipirinhue', cato tahuëri marè' machina'in a'. Inapotato inpitasona natërinacoso', inpitasona co yanatërinacosohue', nohuitarahuè', itërin.

⁶Napohuachina, Moisésë, Aaron, inapitari israiro'sa itapona':

—Sinioro chachin Iquipito quëran ocoirinquëmaso', i'huanahuanquë nitotarama'. ⁷Tashirayanta tashíramiachin Sinioro huënaráchin huënaráchin a'pininso', ni'sarama'. Pinoramaso' nani nataninquëma'. Quiya mini no'huipiramacoihuè', Sinioro nohuanton pipirama ni'ton, ina pinorama huachi, itopi. ⁸Ina quëran Moisésë taantarin:

—I'huanahuanquë Sinioro, nosha quëtarinquëma capamaso marè'. Tashiramiachinta', hua'huayátërahuè cosharo quëtarinquëma'. Nani nataninquëma pinoramaso ni'ton, napotarinquëma'. Quiya mini no'huipiramacoihuè', Sinioro nohuanton pipirama ni'ton, ina pinorama huachi, itërin.

⁹Ina quëran Moisésëri Aaron itapon:

—Pinopiso' nani natanin ni'ton, sha'huitëquë israiro'sa', Sinioro ni'tonëquë niyontoina', itërin.

¹⁰Aaroni israiro'sa nontaso chachin, inotëro parti notëtopirinhue', chitoroquë Sinioro huënaráchin huënaráchin a'pininso', quënanpi. ¹¹Naporo' Yosëri Moisésë itapon: ¹²—Israiro'sa pinorinacoso' nani natanahuè. Napoaton sha'huitëquë: “Sinioro napotërinpoa': 'I'huanahuanquë nosha ca'sarama', tashiramiachinta', cosharo ya'huapon. Natëaquë huarè' coshatarama'. Inapotohuatëinquëma', ca Sinioroco ninahuëso' nitotarama huachi, tënin,' itëquë,” itërin.

¹³Naporo' i'huaraya chachin, nisha ocoron canquirin. Hua'huayátërahuè huëcatona ya'huëpiso nani chachin ya'sotiirin. Tahuëririnquënta tashíramiachin ni'pirinhue', ya'huëpiso nani chachin no'pa' imotërinso', ma'sha poroncayo pochin quënanpi. ¹⁴Poroncayo tomontohuachina, shipihuaninso pochin no'paquë quëparitërin. ¹⁵Co nohuitatonaraihuè', israiro'saso' inahua capini ninatanapi: “¿Ma'ta isoso'?” tosapi. Napohuachinara, Moisésëri itapon:

—Iso mini cosharo Yosè a'patimarinpoaso'. ¹⁶A'naya a'nayama capamaso marè' cato qui ro pochin masarama'. Co na'con na'con macacamaso ya'huërinhuè'. Ina pochin Sinioro camaitërin, itërin.

¹⁷Itohuachina, israiro'saso ina inachachin nipi. A'naquën na'a mapi. A'naquënso', pi'pian mapi. ¹⁸Ina quëran tantiahuachinara, niquëtopi ni'ton, co insonta ya'sotërinhuè'. Naporahuaton co insonta pahuantërinhuè'. Napopináchin mapi huachi.

¹⁹Ina quëran Moisésëri pënëantarin:

—Cosharo manamaso', ama tashiraya marè' tapacosohue', itërin. ²⁰Moisésëri napotopirinhue', a'naquënso co natëtatónaraihuè', cosharo mapiso

tahuëririnquë capacaiso marë' tapapi. Tapapirinhue', pa'pi notohuaro' shonatatón anarin huachi. Napohuachina Moisésëri, chiniquéen no'huirín.

²¹ Nani tahuëri tashíramiachín, a'naya a'naya cosharon mapi. Nani yono pi'irahuaso', pi'iri pi'cahuachina soquirín.

²² Napoaponahuë', pancasomaria tahuëriso cato tahuëri marë' machinapi. Cata-pini quiro pochín a'naya a'naya mapi. Inanapo mapi ni'tón, Israiro hua'ano'saso', Moisésë sha'huitapona pa'pi. ²³ Sha'huitoahuachinara Moisésëri itapon:

—Ina mini Yosë nohuanterínso': Tashiraya sahuato nísarin. Sinioro marë' chinotacaso tahuëri. Cosharon manamaso', ipora chachín anpico'. Ma'sona a'itamaso nininsopitanta', a'itochanco'. Tashiraya marëpita inapotoco', itërin.

²⁴ Moisésë camaitërinso chachín nipachinara, tahuëririnquë capacaiso marë' tapapiso', co manta shonaterínhue'. Naporahuaton co anarinhue'.

²⁵ Naporo' Moisésëri itaantapon:

—Taparamaso', ca'co huachi. Iporaso', sahuato. Sinioro marë' chinotacaso tahuëri. Ipora tahuëriso', co huachi aipiran cosharon quënanaramahuë'.

²⁶ Saota tahuëri nanitarama macacamaso'. Canchisëinquënso nipirinhue', sahuato ni'tón, co ya'huëarinhue', itërin. ²⁷ Inaso napopirinhue', a'naquënso naporo tahuëri cosharon macapona pa'pi. Pa'pirinhue', co manta quënanpihue'. ²⁸ Napohuachina Siniorori, Moisésë itapon:

—Nani pënënpirahuë'. Nani a'chintopirahuë'. ¿Onporo huarëta natëponaco?

²⁹ Nani acotëranquëma a'na tahuëri' chintomaso'. Napoaton pancasomaria tahuëri nanihuachín, cato tahuëri marë' cosharon quëtëranquëma'. Ina ni'tón, sahuato nanihuachín, ama ya'huërama quëran pipicosohue', itërin.

³⁰ Naporo huarë' israiro'sa', canchisë tahuëri nanihuachina chinotopi.

³¹ Israiro'saso', cosharon mapiso nohuitatona', "mana," itopi. Inaso' huirichín, conantroraya pochín ninín. Naporahuaton cachita ninoiquë cayontopinan pochín cashi cashín ninín.

Pi'pian mana tapacaso camaitërinso'

³² Ina quëran Moisésëri israiro'sa camairín:

—Iso pochín Yosë camaitërin: "Iquipito quëran ocoirahuatëinquëma', inotëro parti quësaranquëma'. Naporo' cosharon quëtëranquëmaso' shiparimapitanta nohuitacaiso marë', tapaco'. Cato quiro pochín ya'coninso', mana masahuatoma tapaco'," ténin, itërin. ³³⁻³⁴ Aaronta camairín:

—Cato quiro pochín mana masahuaton, yonshaquë po'moque'. Ina quëran Yosërë'quënpoa anoyatërehuaso caposonën notënanquë acoaran. A'na tahuëri shiparinpoapita nohuitacaiso marë' inaquë tapaaran, itërin.

Itihuachina, Yosëri Moisésë camairínso chachín, Aaronso' ninín.

³⁵ Catapini shonca pi'i pochín israiro'sa', mana ca'pi. Canano'sa ya'huëpique notënanquë canconai huarë' manasáchín ca'pi. ³⁶ Mana tantiacaiso marë' israiro'saso', comiri itopisoquë tantiapi. Inaquëso cato quiro pochín ya'conin. Shonca comiri quëran a'nara ipa itopiso' icanin.

Na'pi quëran i'sha pipirínso'

(Números 20.1-13)

17 ¹ Ya'ipi israiro'sa Sin inotëro quëran pipiantapi. Yosëri camairínso natëtona', oshaquëran pa'sapi. Pa'sápatona Rihuitín parti canconpi.

Napoaponahuë', co i'sha ya'huëantarinhue' o'ocaiso'. ²Napoaton Moisësë noncarotaantapi:

—¡I'sha quëtocoi o'oi! itopi.

—¿Ma'marëta caso noncarotaramaco? Inapohuatamara, canpitaso Yosë chachin tëniantarama', itërin. ³Itopirinhue', israiro'saso' co natëpihue'. Napishinhue' yamorotona', Moisësë itaantapi:

—¡Ma'marëta Iquipito quëran ocoirancoi! ¡Quëma ocoirancoi ni'ton, yamoro quiyaso' tëpaponcoi! Hui'nahuëipita, pë'tahuanëhuëipita ya'ipicoi yamoro tëpaponcoi, itopi.

⁴Napotohuachinara, Moisësëso chiníquën Yosë nontërin.

—¿Ma'ta Sinior o isopita onpochi? ¡Co hua'quiya quëranhue' na'piquëtaponaco! itërin.

⁵⁻⁶—Caraya ansiano'sa sha'huitëquë imainën. Inapitarë'quën chachin israiro'sa na'huëtahuatoma', Oripí motopiquë paco'. Huaranëta i' ahuëiranso quëpaquë'. Inaquë carinquën panca na'pi aipi ninaranquën. Canconpatan, ina na'pi ahuëquë'. Nani ahuëhuatan, piyapi'sa o'ocaiso marë' a'naroáchin i'sha pipiarin, itërin Yosëri.

Napotërinso chachin Moisësëso', Israiro ansianoro'sari nicasoi na'pi ahuërin. Inapohuachina, notohuaro' i'sha pipirin huachi. ⁷Moisësëri ina ro'të apoyatërin: “Miripa” itërin. Miripaso', no'huitatona noncaropiquë tapon naporin. Inaquë israiro'sa', Moisësë noncarotopi ni'ton, ina pochín nohui-tërin. Naporahuaton Masa itopi anta', Masaso', “co natëtopiquëhuë”, tapon naporin. “Co ipora Yosë a'pairinpoahuë”, topi ni'ton, ina pochín nohuitërin.

Amaricoro'sarë' niahuëpiso'

⁸Amaricoro'sari, israiro'sa ahuëcaiso marë' huëcapaipi. Rihuitinquë niahuëpi. ⁹Naporo' Moisësëso', piyapinën Cosoi itopiso' camairin:

—Amaricoro'sa ahuëamaso marë' israiro'sa huayonahuaton quëpaquë'. Caso nipirinhue', motopiquë pantato Yosë huaranën quëpaarahuë, itërin.

¹⁰Co so iso', Moisësë camaitërinso natëton amaricoro'sa ahuëcaso marë' pa'nin. Ya'huërë' Moisësë, Aaron, inapitaso Cosoi catahuacaiso marë' panën'pa' nanopëpi. A'na Israiro ansiano Ori itopisonta quëpapi. ¹¹Moisësë tanpaquën ihuëpachina, israiro'sa canatapi. A'pamahuachinaso', amaricoro'sa canatapi. ¹²Tanpaquën ihuërápaton canotërin ni'ton, Aaron, Ori, inapitari huënsëcaso marë' na'pi acotopi. Naporahuaton catoari chachin tanpaquën achinipi ni'ton, co huachi a'pamarinhue'. Pi'i ya'conaquë huarë' co a'pamarinhue'. ¹³Inapohuachina, Cosoiri amaricoro'sa minsërin huachi.

¹⁴Ina quëran Yosëri, Moisësë itapon:

—Quirica masahuaton, amaricoro'sapitarë'quëma niahuëramaso', inaquë ninshitëquë'. Ama insonta naniantacaso marëhuë' ninshitëquë'. Cosointa sha'huitëquë'. Naporin Yosë: “Ca nohuanto amaricoro'sa', ta'huantapona'. Napoaton co huachi inso tëranta inapita yonquiapihue'”, tënin, itëquë'.

¹⁵Ina yonquiaton Moisësëso', Yosë chinotacaso marë' a'nara artaro ninin. Ina artaro aninihuanaton: “Sinioroso' pantiranëhuë,” itërin. “Sinioro catahuarincoi inimicoro'sa minsërai,” ta'ton, ina pochín aninihuanin. ¹⁶Ina quëran taantarin:

“Sinioro pantiranën së'quëárahue' ni'ton,

Yosëri amaricoro'sa shinpita ahuëräpon," tënin.

Israiro'sa Sinaiquë canconpiso'

19 ¹⁻² Israiro'sa Rihuitin quëran pipirahuatona', Sinai inotëro parti canconpi. Canconahuatona', Sinai motopi notënanquë chachin chinotopi. Iquipito quëran pipipiso', nani cato yoqui nisahuaton a'na tahuërira' nisarín. Naporo' inatopa canconpi.

³ Inaquë nisoí, Yosëri Moisésë përarín:

—Iso motopiquë nanpëintaquë', itërin. Itohuachina, Moisésë motopi hui'nimotën'pa' nanpëontarin. Inaquë Yosëri itapon:

—Apira nani ma'sha sha'huitaranquën. Ya'ipi sha'huitaranquënso', Cacopo shinpita israiro'sa itopiso' sha'huitëquë'. ⁴ Nani ni'nama iquipitoro'sa ana'ntërahuëso'. Canpitaso noya a'paiatënnquëma ya'huërahuëquë huarë' quënanquëma'. Panca onian anpiantënnquë hua'huin a'mitahuaton quëparín. Inapochachin carimanta', noya quënanquëma'. ⁵ Ya'ipi isoro'paquë nisha nisha piyapi'sa cari hua'anëntërahuë. Napoaton canpitaso', ya'ipi camaitërahuëso natëco'. Ma'sona ta'tëhua canpitarë'co anoyatërahuësonta co'so' naniantohuatamahüë', noya ni'saranquëma'. A'napita piyapiro'sa quëran, noya noya ni'saranquëma'. ⁶ Carinquëma hua'anëntaranquëma'. Canpitaso corto hua'ano'sa nicacamaso marë' acoranquëma'. Piyapinëhuëpita nicacamaso marë' acoranquëma'. Nisha nisha piyapi'sa anohuitaramaco huachi. Ya'ipi inapita israiro'sa sha'huitëquë', itërin.

⁷ Itohuachina, Moisésë nohuaraimarahuatón, Israiro ansiano'sa amatërin. Nani huë'pachinara, ya'ipi Siniorori sha'huitërinso' sha'huitërin. ⁸ Ansiano'saso pa'sahuatona', ya'ipi israiro'sa Yosë naporínso sha'huitopi. Ina natanahuatona':

—Noyapa'. Ma'sona Yosë camaitërinso nisarai, topi. Napohuachinara, Moisésë naquëranchin motopiquë paantarahuaton, napopiso' Sinioro sha'huitontarin. ⁹ Nani sha'huitohuachina, Siniorori itapon:

—Natanquë sha'huichinquën: Nontaranquënso' piyapi'sari natana-caiso marë' chitoro yaráchin níninquë ya'notaranquën. Ina natanpachina', natëmiataponën huachi, itërin.

Itohuachina, naquëranchin Moisésëri israiro'sa a'panitopiso', Sinioro sha'huitaantarín. ¹⁰⁻¹¹ Naporo' Siniorori itapon:

—Pa'maton israiro'sa sha'huitomaquë': Casáchin yonqui'inaco. Naporahuaton pë'sainatona noya nitapaina'^d. Ipora tahuëri, tashirayanta inapo'ina'. Ina tashiraya ca Sinioroco chachin o'mararahüë. Sinai motopi hui'nimotën'pa' o'mararahüë. Ya'ipi israiro'santa chitoroquë o'marahüëso', ni'sapi. ¹² Caraya Israiro quëmapi'sa sha'huitëquë motopi nanimarinquë hui'shatona', tahuichina'. Naporahuaton, sha'huitëquë ama inso tëranta ina aquëtë na'huëtacaiso marëhuë'. Inso tëranta ina aquëtë na'huëhuachin, tëpacaiso ya'huërin. ¹³ Napoaponahuë', aquëranchin na'piquehuë nipon, pë'chinnanquëhuë nipon, tëpamaso ya'huërin. Piyapihuë nipon, ma'sshahuë nipon na'huëhuachin, onpopionta tëpamaso ya'huërin. Carniro pomon iríninso natanai huarë', nanitapi motopi'pa' nanpëcaiso', itërin.

d 19.10-11 *Nitapaina topachina*: Co a'mopisoráchin yonquirínhuë'. Oshanënananta iniquicaiso marë' napotërin.

¹⁴ Napotohuachina, Moisésëso pa'marin. Pa'marahuaton Yosëichin yonquicaiso marë', israiro'sa sha'huitomarin. Sha'huitohuachina, a'mopisonta pë'sapi. ¹⁵ Naporahuaton itaantarín:

—Tashiraya aquëtëran Sinioro o'mararin. Ama pi'pian tëranta sa'ama cariapomarahuë', noya ninaco', itërin.

Itohuachina, israiro'sa pë'sainahuatona', cara tahuëri pochin co sa'ina ya'caripihuë'.

¹⁶ Moisésë naporinso chachin naporo tahuëri nanihuachina, tashiramiachin chiníquën o'coritaton, huirátarin. Yaráton chitoto nininso motopi imotërin. Naporahuaton carniro pomon chiníquën pihupiso' natanpi. Ina natanatona', ya'ipi israiro'sa ya'huëpiquë pa'yanpi. Pa'yanatona ropa ropatapi. ¹⁷ Napohuachina, Moisésëri israiro'sa ya'huëpi quëran ocoirin. Ocoirahuaton, Yosë nacapicaiso marë' motopi nanimarin'pa' quëparin. ¹⁸ Pën huáncana Yosë o'marin. Conainta panca orno pochin tomontárin. Panca ocohua pa'ninso pochachin, ya'ipi motopi nacon nacóntarin. ¹⁹ Carniro pomon pihupisonta', chini chiníquën yacana'piarin natanpi. Moisésëri nontohuachina, Yosëriso huira tënëntërinso pochin a'panirin.

²⁰ Sinioroso' o'maton, Sinai motopi hui'nimotën'pa' nohuaraimarin. Ina quëran inatopa panantacaso marë', Moisésë përaantarín. Napotohuachina Moisésë nanpëantarín. ²¹ Inaquë Yosëri itaantapon:

“Pa'mantaton israiro'sa sha'huitomantaquë': ‘Ama Sinioro yanicatoma', hui'shapiro na'huëtocosohuë'. Ina na'huëtohuatamaso', na'con na'conquëma chiminapoma', itëquë'. ²² Corto hua'ano'saichin noya ya'cariarinaco. Napoaponahuë', inahuanta casáchin yonquaiinaco huarë' napoapi. Ama chiminacaiso marëhuë' inapocaiso ya'huërin, itërin. ²³ Napotohuachina Moisésëri itapon:

—Israiro'saso', nani nitotopi. Quëma camaitëranso chachin motopi nanimarínquë nani hui'sharai ni'ton, co ina aquëtë huë'sapihuë',” itërin.

²⁴ Itopirínhuë Siniororiso' itaantarín:

—Onpopionta pa'maquë'. Ina quëran Aaron quëntaquë'. Israiro'saso', co hui'sharamaso na'huëtacaso ya'huërinhuë'. Co a'napita corto hua'ano'sa tëranta, huëntacaiso ya'huërinhuë'. Huëntahuachinaso', ata'huantarahuë', itërin.

²⁵ Itohuachina, Moisésëso pa'marahuaton israiro'sa ya'ipi sha'huitomarin.

Shonca nanan pënëntërinso'

20 ¹ Yosë chachin pënëntaton naporin:

² “Ca Sinioroco hua'anëntaranquëma'. Iquipitoquë chiníquën asacatopirínënuquëmahuë', nani ocoiranquëma huachi. Apira noya natëamaco marë' sha'huichinquëma natanco'.

³ Casáchin Yosëco ni'to, casáchin chinotoco.

⁴ Ama manta nonanpiso' nicatora moshacosohuë': Inápaquë ya'huërinso', isoro'paquë, acoporoquë, marëquë, co inaquëpita ya'huërinso nonanatoma', moshacamazo ya'huërinhuë'. Ama manta mamanshi chinotocosohuë'.

⁵ Ama monshorahuatoma inapita moshacosohuë'. Ama pi'pian tëranta chinotocosohuë'. Casáchin Sinioroco ni'to, a'pitëranquëma'. Co

- natêhuatamacohuê', ana'intaranquêma huachi. Hui'namapita, shiparimapita, hui'nama shinpitaquê huarê' ana'intarahuê.
- ⁶ Nosoroatomaco pênënanquêmasopita natêhuatamaso nipirinhue', carinquêmenta nosoroaranquêma'. Shiparimanta nosoroarahuê. Huaranca shimapita huënton ya'huêaquê huarê' nosoroato catahuarahuê.
- ⁷ Ama topinan quêran chinotocosohuê'. Topinan quêran chinotohuatamaco, oshahuanarama'. Ma'sona sha'huihuatama', ama nonpinatoma': 'Yoscoarê', tocosohuê', ana'intotênquêma'.
- ⁸ Nani simana a'na tahuërira' yonquiamacoso marê' chinotoco'.
- ⁹ Saota tahuëri noya sacatoco'.
- ¹⁰ Tahuëririnquêso napoaponahuê', ca yonquiamacoso marê' chinotarama'. Co naporoso sacataramahuê'. Co hui'namapita têranta sacatarinhue'. Piyapinêmapita, pê'tahuanêmapita inapitanta co sacatacaiso ya'huërinhuê'. Co nisha piyapiro'sa têranta', yacaparimasopita asacataramahuê'.
- ¹¹ Saota tahuëri quêran ya'ipi acorahuêsopita ténirahuê. Inápaquê, isoro'paquê, marêquê, inaquêpita ya'huërinso ténirahuê. Tahuëririnquê chinotêrahuê. Napoaton, ina tahuëri noya nicato, chinoto tahuëri acorahuê: Naporo tahuëri chinotatoma', casáchin yonquico.
- ¹² Tatama noya nicatoma natêco'. Mamamanta natêco'. Natêhuatama', na'con catahuananquêma'. Canaan no'pa' quêtohuatênquêma', hua'qui inaquê noya ya'huarama'.
- ¹³ Ama piyapi têpacosohuê'.
- ¹⁴ Nimapatama', ama nitêhuananpitocosohuê'.
- ¹⁵ Ama manta ihuatocosohuê'.
- ¹⁶ Ama piyapi nonpinapicosohuê'.
- ¹⁷ Ama a'napita ma'shanên noyapatocosohuê': Sa'ina', piyapinênapita, toronêna', moranêna', inapita co noyapatamaso ya'huërinhuê'. Co ma'shanêna têranta noyapatamaso ya'huërinhuê', itêrin Yosëri israiro'sa pênënaton.

Israiro'sa pa'yanpiso'

¹⁸ Noninso', huiratêrinso', carniro pomon pihuipiso', inapita natanahuatona', israiro'saso' pa'pi tê'huatopi. O'cori', pên, conai', inapitanta quënanatona', pa'pi pa'yanpi. Pa'yanatona co nohuantopihuê' ya'caritacaiso'.

¹⁹ Napoaton Moisésê, itopi:

—Ama huachi Yosëso nonchincoisohuê'. Chiminpatoi. Quëmari natanaton sha'huitocoi natêi, itopi.

²⁰ —Ama pa'yancosohuê', Yosë o'marin ténininquêmaso marê'. Ina pochin ya'notêrinquêma', ina tê'huatatoma ama oshahuanamaso marêhuê', itêrin.

²¹ Israiro'saso', aquêranchin notêapi. Naporo' Moisésêso', Yosë noninso' natanacaso marê' chitoto yara yaráchin nininquê ya'conin. Inaquê piyapi'sa sha'huitacaso marê' Yosëri nani ma'sha pênënarin.

Onpoinsona artaro nicacaso' sha'huirinsó'

²² Siniorori, Moisésê itapon: “Apira sha'huitaranquênso', israiro'sa sha'huitêquê': 'Nani inápa quêran nontêranquêmaso' natanama'.” ²³ Ama

mamanshi ca pochin chinotamaso marë' nicosohuë'. Oro, prata, co inapita quëran nicacaso ya'huërinhuë'. ²⁴Chinotamacoso marë' artaro yanipatama', no'pa quëran nico'. Inaquë oshanëma marë' pë'tahuanëma' tēparamaso', ya'ipi ahuiquitoco'. Nanan anoyatërëhuaso marënta tēparamaso', inaquë chachin pi'pian ahuiquitoco'. Insëquësona chinotamacoso huayonahuëquë inapohuatama', noya ni'saranquëma'. O'marahuato, nani ma'sha ninamaquë catahuamiataranquëma'. ²⁵Na'pi quëran yanipatamaso', ama patëtöpinan na'pi quëran nicosohuë'. Hua'naquë na'pi patëtöhuachinara, co huachi artaro marë' noyahuë'. ²⁶Naporahuaton, ina nipatama', ama nanpënahuan nicosohuë'. Piyapi'sa máquëma tēranta co noya imotëramasohuë' ni'chinquëma', tēnin, itëquë', itërin.

Yosë isairio'sarë' anoyatërinso'

24 ¹Ina quëran Siniorori, Moisésë itapon:
—Naquëranchin Aaronë'quën nanpëintaquë'. Iporaso' hui'-ninpitanta huënta'ina'. Natapo, Apio, inapita huënta'ina'. Naporahuaton canchisë shonca Israiro ansiano'santa', quëntaquë'. Iso Sinai motopiquë nisarahuë ni'ton, huëntaco'. Inahuaso napoaponahuë', ama co'chachin ya'cari'inacosohuë'. Aquëchamiachin isonatona', no'paquë huarë' monshopi quëran chinochinaco. ²Quëmasáchin ya'cariarancoso'. A'napitaso quëmarë' huëntaponahuë', aquëmiachin quëran chinotarinaco. A'napita isairio'santa', co imaquintainëso ya'huërinhuë', itërin.

³Napotöhuachina Moisésëso', pa'sahuaton ya'ipi Yosë camaitërinso', isairio'sa sha'huitoonin. Ina natanahuatona':

—Noyapa'. Ya'ipi Yosë camaitërinso nisarai, itopi.

⁴Ina quëran Yosë pënëntërinso' ama naniantacaiso marëhuë' ya'ipi ninshitërin. Tahuëririnquë a'cayan capayatahuaton, motopi nanimarin'pa', a'nara artaro ninin. Naporahuaton shonca cato na'piro'sa', Yosë marë' ahuanirin. Shonca cato huënton isairio'santa ya'huërin ni'ton, inanapo ahuanirin. ⁵Ina quëran caraya Israiro hui'napi'sa camairin tororo'sa Yosë marë' tēpacaiso'. Nani tēpahuachinara, a'naquënso artaro aipi oshanëna marë' ya'ipi ahuiquitopi. A'naquëonta', pi'pian ahuiquitopi. Inaso nanan anoyatöpisö marë' itöpisö'. ⁶Tororo'sa tēpapisö' huënainën mapi. Inaso' Moisésëri, napoinchin tasono'saquë manin. Napoinchinso nipirinhüë', artaro aipi ta'satërin. ⁷Ina quëran, Yosëri' anoyatöpisö quirica chiniquën nontërin. Ya'ipi isairio'sa natanacaiso marë' naporin. Nani natanapachinara:

—Ya'ipi cancanëhuëi quëran Sinioro camaitërinso natëarai, topi.

⁸Naporo' Moisésëso', tasono'saquë huënai' ya'huërinso', manin. Masa-huaton, ya'ipi isairio'sa ta'satërin. Nani ta'satöhuachina itapon:

—Iso huënai' pa'nin ni'ton, Yosë canpoarë' anoyatërinso anitötërinpoa'. Ina marë' nanamën ninshitërahuëso' nani sha'huëtëranquëma'. Ina natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa', itërin.

⁹Ina quëran Moisésë, Aaron, Natapo, Apio, inapita motopi'pa' pantapi. Canchisë shonca ansiano'santa', inatohua pantapi. ¹⁰Inaquë pantahuachinara, Israirori chinotërinso Yosë chachin quënanpi. Noyápiachin ninqüë to'quëtërin. Sapiro na'pira'hua huënaratërinquë pochin to'quëtërin. A'ninqüëchin pi'iro'të pochin ya'norin. ¹¹Yosë chachin nicaponaraihuë' isopita

hua'ano'sa co chiminpihuè'. Yosèrè' anoyatopiso yonquiatona', ca'pi, o'opi, napopi. Ina quèran naquèranchin nohuaraimantapi.

Moisèsè motopiquè paantarinsò'

¹² Siniorori Moisèsè itaantapon:

—Iso Sinai motopiquè nisarahuè ni'ton, huènantaton ninaco. Inaquè cato na'pitèa'hua quèchinquèn. Inaquè pènèntèrahuèso', camaitèrahuèso', inapita nani ninshitèrahuè. Ina quèran isirairo'sa a'chintarama', itèrin.

¹³⁻¹⁴ Itohuachina Moisèsèso', Cosoirè chachin pacacaiso marè' huanipi. Naporo ansiano'sa itapon:

—O'ma'huai huarè' isèquèranchin ninatacoi. Aaron ya'huèarin. Orinta ya'huèarin. Inapita ya'huapi ni'ton, catahuarinquèma'. A'naquèma nanan ya'huètohuachinquèma', inapita sha'huitoco catahuainquèma anoyatoco', itèrin. Inapo sha'huitahuaton cato chachin motopi'pa' pantapi. ¹⁵ Moisèsèso motopi huancorintè Cosoi acorahuaton, inaora pantarin. Pantápaton pomosoontarin. Naporo' chitorori ya'ipi noyá imotèrin. ¹⁶ Sinioro huènaráchin huènaráchin a'pininsò', Sinai motopi a'pintimarin. Saota tahuèri chitorori imotèrin. Tahuèrinqüeso', Siniorori Moisèsè pèrarin. ¹⁷ Isirairo'santa', Sinioro huènaráchin huènaráchin a'pininsò', quènanpi. Panca pèn nènèhuachina, ma'sha a'naroáchin ahuiquitèrinso pochin motopi hui'nimotènnquè ya'norin. ¹⁸ Moisèsèso chitoro i'copirinqüè ya'conahuaton, motopi hui'nimotèn'pa' pantarin. Catapini shonca tahuèri tashirè chachin inatohua ya'huèarin.

31 ¹⁻¹⁷(-)

Mamanshi moshapiso'

(Deuteronomio 9.6-29)

¹⁸ Sinai motopiquè Siniorori nani ya'ipi Moisèsè sha'huitohuachina, cato na'pitèa'hua quètèrin. Ina na'pitèa'huaro'saquè, inaora chachin pènèntèrinso nanan ninshitèrin.

32 ¹ Isirairo'saso Moisèsè hua'quirinsò ni'sahuatona', Aaron paahuapi: —Moisèsè Iquipito quèran ocoipirincoihuè'. ¿Intohuaso pa'mara? Co nitotèraihuè'. Napoaton catahuaincoiso marè', mamanshi nitocoi, itopi.

² —Sa'ama', hui'namapita, inapita oro quèran pè'tèhuèratè nipiso' pè'tèmpi. Ina nipachin ma'parahuatoma quèshico, itèrin Aaroni.

³ Napotohuachina ya'ipiya quèran quèpatopi. ⁴ Aaronso' ina masahuaton, asoquirin. Nani soquihuachina hua'natèquè sacataton, toroa'huaya nonanin. Tènihuachina ya'ipiya quèran nonca topi:

—¿Iso mini yosènnèpoa Iquipito quèran ocoirinpoaso'! topi.

⁵ Ina ni'sahuaton Aaronso', toroa'huaya nonaninsò' notènanquè artaro nitèrin. Nani tènihuachina chiníquèn nonsahuaton sha'huirín:

—¿Tashiraya Sinioro marè' pita niahua'! itèrin.

⁶ Tahuèrinqüè tashíramiachin capayatahuatona', pè'tahuaro'sa tèpapi. Oshanèna marè' itopisoso', ya'ipi ahuiquitopi^e. Nanan anoyatopiso^f marè'

e 32.6 Ya'ipi ahuiquitopi topachinara: Co capacaiso marè' anpiatona napopihuè'. Oshanèna iniquicaiso marè' inapopi. f 32.6 Nanan anoyatopiso marè' topachinaso': Tomaquènáchin pochin ahuiquitopi. Noshinènsò' ca'pi.

itopisonta tomaquën ahuiquitopi. Inaporahuatona coshatopi. Coshatatona', o'osapi huachi. Naporapi quëran caniaritopi a'naratipita co noyahuë' nicatona', capa cancantacaiso'. ⁷Ina nicaton Sinioroso' Moisésë itapon:

—Nohuaramarahuatona, piyapi'sa nimaquë'. Inapitaso' Iquipito quëran ocoipiranhuë', co na têtônacohuë' nitapicancanpi. ⁸Pënënahüësopita naniantatona', a'naroáchin pëshonpi huachi. Oro asoquiraahuatona mosha-caiso marë', toroa'huaya nonanpi. Ina chinotacaiso marë' pë'tahuanëna tēparahuatona', ahuiquitopi. Nani chinotahuatona': “¡Iso mini yosënënpoa Iquipito quëran ocoirinpoaso!” toconpi, itërin.

⁹Ina tosahuaton, taantarín:

—Israiro'sa ni'sápato: Tēhuénchachin inapitaso', co natantochináchinhuë' cancantopi, tēnahüë. ¹⁰¡Ama manta tēquësohuë'. Isopita pa'pi ano'huitërinaco ni'ton, apiramiachin tiquichina'i topirahuë! Inapita tiquirahuato, quëma shiparinpita quëran noya noya nacion ocoiarahuë, itërin.

¹¹Moisésëso napoaponahuë', noyasha nontaton Sinioro itapon:

—Ama Sinioro n apotëquësohuë', chiníquën nanantaton nani Iquipito quëran israiro'sa ocoiran. ¹²Inapita ata'huantohuatona, iquipitiro'sa pinosarinquën: “Yosëso israiro'sa co quë'yarinhüë'. Napoaton motopiro'sa parti ata'huantacaso marë', isëran ocoirin, tosapi. Ina ni'ton, ahuantëquë'. Ama inapita ma'sha onpotëquësohuë'. ¹³Piyapinënpita: Apraan, Isaco, Cacopo, inapita yonquiaton shinpita nosoroquë'. ‘Caso Yosëco ni'to, catahuaranquëma'. Shiparimapita tayora nápo na'apon. Iso no'pa chachin inapitari hua'anëntomiatapona', itëran. Ina yonquiquë', itërin.

¹⁴Ina natanaton, Sinioroso co huachi nohuantërinhuë' piyapinënpita ma'sha onpotacaso'. ¹⁵Ina quëran Moisésë o'marin. Na'pitëa'huaro'saquë ninshitopinán Yosë pënëntërinso' quëmarin. Ina na'pitëa'huaro'saso', cato quëran chachin ninshitopinán. ¹⁶Inaso na'pitëa'huaro'sa', Yosëri chachin taparahuaton, ninshitërin. O'mananquë Cosoi marimantarín.

¹⁷Noncaropiso' natanahuaton, Cosoiso Moisésë itapon:

—¡Israiro'sa chiníquën noncarorapi! ¿Quira nisamarai ti? itërin.

¹⁸—A huëtat ona canatohuachinara, co ina pochín cantapihuë'. Canahuachinaranta', co ina pochín na'nëpihuë'. No'pitona naporapi caso natanahuë, ténin Moisésë.

¹⁹Na ni ya'caritohuachina, toroa'hua nonanpiso', nansapiso', inapita ni'quimarin. Pa'pi no'huitaton, na'pitëa'huaro'sa motopi nanimarin'pa' tē'ya-tahuaton, pa'paarin huachi. ²⁰Ina quëran toroa'hua nonanpiso' masahuaton pënquë tē'yatërin. Naporahuaton pë'sanin. No'mo no'moshin nipachina, i'quë opoitërin. Nani opoitohuachina, ina i'sha o'ocaiso marë' israiro'sa camairín.

²¹Ina quëran Aaron itapon:

—¿Ma'ta onpotë rinquë n isopita ni'ton, mamanshi nicaton napoin aoshahuanan? itërin.

²²—Ama iya no'huitëquësohuë'. Israiro'sa co noyahuë' cancantopiso', nani nitotëra n. ²³⁻²⁴Huëcapairahuatonaco: “Moisésë Iquipito quëran ocoipirincoihuë', ¿Intohuaso pa'mara? Co nitotërai huë'. Napoaton catahuaincoiso marë', mamanshi nitocoi,” itërinaco ni'ton: “Oro ya'huëtohuachinquëma', quëshico,” itërahuë. Ina quëran quëpachinara pënquë tē'yatërahuë, tē'yatohuatëra ¡Iso toroa'huaya pipirín! toconin.

²⁵ Moisésëri ni'pirinhuë', israiro'saso no'pitona', a'naratipita pa'pi co noyahuë' nisapi. Aaroni atëhuërin ni'ton, inimiconënpitari tëhuayatochináchin nisapi. ²⁶ Napoaton, ya'huëpique ya'conpitaquëchin huanirahuaton, chiníquën përatërin:

—¡Sinioro natëhuatama', huëntaco isëquë! ténin.

Napohuachina, ya'ipi nihuiro'sari paapapi.

²⁷ —Naporin Sinioro, chinotërehuaso': "A'naya a'nayanquëma sahuëninëma maco'. Paantarahuatoma', israiro'sa co noyahuë' nisapiso', ahuëconco'. Ya'huëpique ya'contahuatoma', tëpara'piaco'. Iyama nisapirinhuë' tëpaco'. Amiconëma', niyacaparamaso', inapitanta tëpaco'," ténin, itërin Moisésëri.

²⁸ Napotohuachina, ana'intacaiso marë' nihuiro'sa pa'pi. Cara huaranca quëmapi'sa pochin tëpapi. ²⁹ Naporo' Moisésëri itapon:

—Ipora quëran huarë' Yosë catahuamiatërinquëma huachi. Iyama nisapirinhuë', ana'intërama'. Hui'namanta napotërama'. Co noyahuë' nipiso marë' ana'intërama ni'ton, Yosë nanan quëtërinquëma ina marë' sacatacaso', itërin.

³⁰ Tahuëririnquë Moisésëso', ya'ipi israiro'sa amatahuaton itapon:

—Canpitaso panca tëhuëatoma oshahuanama'. Iporaso' naquëranchin Sinioro ya'huëarinquë paanta'huaso ya'huërin. Oshanëma marë' nontonta'i, tapon ya'inquitápirinquëmahüë', itërin.

³¹⁻³² Inapoaton naquëranchin Moisésë motopi'pa' panantarin. Inaquë Sinioro nontaton itapon:

—Tëhuëenchachin piyapinënpita oshahuanpi. Mamanshi oro quëran nica-tona moshapi ni'ton, oshahuanpi. Ina nipirinhuë', oshanën inquitaton, nóya niantaquë'. Co'so' yainapotohuatanhuë', nininëhuë quiricanëinquë^g ninshitëranso' tapiquë^h, itërin.

³³⁻³⁴ —Insosona tëhuëtattonco oshahuanpachin, inasáchin quiricanëhuë quëran tapiarahüë. Napoaton pa'maquë'. Sha'huitëranquënso' no'paquë israiro'sa quëpaquë'. Anquëninëhuë a'notarinquën no'tëquën pacacaso marë'. Napoaponahuë', ana'inta'huaso tahuëri nanihuachin, ana'intarahüë. Co noyahuë' nipiso marë' no'tëquën ana'intarahüë huachi, itërin.

³⁵ Ina tosahuaton, Siniorori israiro'sa ana'intërin. Toroa'hua Aaroni nonaninso' moshapi ni'ton, chiníquën canio të'yanantërin.

Naquëranchin paantapiso'

33 ¹⁻² Siniorori naquëranchin Moisésë itaantarin:

—Israiro'sa Iquipito quëran nani ocoiran. Iporaso' no'pa' quëta'huanquëmaso' nininquë quëpaquë huachi. Inaquëso', co manta pahuaninhuë'. Nani Apraan, Isaco, Cacopo inapita sha'huitërahüë shinpita ina no'pa' quëta'huaso'. Ina marë' anquëninëhuë a'pararahüë no'tëquën paca-camaso marë' a'notarinquën. Inaquëso', canano'sa', amororo'sa', itiro'sa', huirisiro'sa', iporo'sa', quiposoro'sa', inapita ya'huëapi. Ya'huëapirinahuë', cari ocoiarahuë. ³⁻⁶ Napoaponahuë', caso co israiro'saro'co pa'sarahüë'.

g 32.31-32 *Quiricanëinquë topachina*: Nanpípisopita nininën acotërinso yonquiaton naporin.

h 32.31-32 *Tapiquë topachina*: "Pahuanpirinhuë chimina'huaso', chimincha'in huachi," ta'ton naporin.

Inapitaro'co pa'patoso', co natëtochináchinhuë' cancantopi ni'ton, huancopi tiquihuato. Ip'oraso' oro quëran nitapapisopita ocoi'ina'. Ina piquëran yonquiarahuë ma'sona onpota'huaso', tënin Yosë, itëquë', itërin.

Ina natantaton'a', isirairo'sa panca sëtopi. Chiníquën Yosëri pënënin ni'ton, sëtopi. Naporahuaton nitapapisopita Sinai motopi quëran huarë' ocoirahuatona', co huachi pë'pëpihuë'.

Yosë nontacaiso marë' në'mëtë pëi ya'huërinso'

⁷Moisë sëri Yosë nontacaiso në'mëtë pëi masahuaton, ya'huëpiso aquëchamiachin, ótënconin. Ina në'mëtë pëiso' nohuitaton itapon: “Yosë nontacaso në'mëtë pëi',” itërin. A'naquën Yosë nontacaso nohuantohuachina, inaquë pa'sarin. Inaso napotëranquëmaso chachin, ya'huëpiso' aquëcha acopi.

⁸Moisësë inatopa pa'pachina, ya'ipi isirairo'sa në'mëtë pëinëna ya'coananënaquë huanipi. Inaquë ya'conaquë huarë' notëräpi. ⁹Moisësë inaquë ya'conaton Yosërë' ninontahuachina, chitoro naporopi nininso yaporitimarín. Yaporitimatón ya'coanaquë chiniimarín. ¹⁰Isirairo'saso', chitoro ya'coanaquë chinirínso ni'pi. Ina ni'pachinara, a'naya a'naya ya'coananënaquë isonahuatona Yosë chinotopi.

¹¹Yosëso Moisësë yanontohuachina, inaora chachin nontërin. Nipayarëhuaso' nontërëso pochin ninin. Nani ninontohuachinara, Moisësësö ya'huëpiquë huëntarin. Piyapinën Cosoi itopisoso nipirínhuë', co onporonta ina quëran pipichinínhuë'. Cosoiso', Non hui'nin. Naporo' inaso', co sa'ayátërarínhuë'.

Moisësë Yosë pinëínchin quënantërinso'

¹²A'na tahuëri Moisësëri, Sinioro itapon:

—Ni'quë Sinioro, isirairo'sa quëpa'huaso marë' sha'huitopirancohuë', co caora nanitërahuë'. Naporahuaton co sha'huitërancohuë', inë'cosona paca'huaso'. Napoaponahuë', nani sha'huitëranco natërancoso'. Napoaton: “Nosororanguën,” itëranco. ¹³Tëhuëenchachin napohuatan, yonquiransopita anitotoco. Ina nitotohuato, noya noya natëranquën. Isirairo'saso', quëma piyapinënpita. Ama ina naniantëquësöhuë', itërin.

¹⁴—Carinquën chachin ca'tanaranquën ni'ton, sano cancantaran, itërin Siniorori.

¹⁵Napoaponahuë', Moisësësö taantarin:

—Co'so' quëma chachin ca'tanpatancoihuë', isëquëranchin quëparichi. ¹⁶Quëma chachin ca'tanpatancoi, ya'ipi iso parti ya'huëpisopita, nohuitarinacoi. Piyapinënpitacoi nicatoi nishatëraisonta nitotapi. Inapotohuatancoi, naporo huarë' co a'napita naciono'sa pochin nisaraihuë', itërin.

¹⁷—Natëranco ni'ton, nosororanguën. Napoaton ca'tanaranquëma', itërin Yosëri.

¹⁸—Quëmaso', huënaráchin huënaráchin ya'noran. Napoaton co napion yani'nanquën. Ni'inquën topirahuë, itërin Moisësëri.

¹⁹—Noya ni'nahuësopita nosoromiatërahuë. Napoaton na'huëtohuatënguën, noya noya ninahuësö ni'saran. Naporo' nininëhuë sha'huiarahuë. Caora

nohuanto piyapi'sa nosororahuë. Co noyahuë' nipirinahuë', nosoroato catahuarahuë. ²⁰Napoaponahuë', ya'pirahuëso co ni'saranhuë'. Inso tëranta ni'pachinco chiminapon, itërin Yosëri. ²¹Ina quëran napotaantarín:

—Ni'quë', ca pirayan a'nara natëtë ya'huërin, inaquë huaniton ninataquë'. ²²Huënaráchin huënaráchin ya'noto na'huëtasënquën chachin, ina natëtë nanintërinquë, acoaranquën. Naporahuaton imirahuë quëran ina nanin pa'copitarahuë. ²³Nani na'huëhuato, imirahuë chi'huincatarahuë. Naporo pinëhuëíchin ni'saran. Ya'pirahuëso nipirinhüë', co ni'caso ya'huërinhuë', itërin Yosëri Moisésë nontaton.

Nasha quëran ninshitaantarínso'

34 ¹Siniorori, Moisésë itaantapon:

—Cato na'pitëa'huaro'sa i'hua pa'paaransopita pochachin tapaquë'. Inaquë i'hua ninshitërahuëso pochachin ninshitaantarahuë. ²Nani tapahuatan, iso Sinai motopiquë chachin, tashiraya tashíramiachin huënantaquë'. Hui'nimotënquë carinquën ninaranquën. ³Napoaponahuë', quëmaoraíchin huëntaquë'. Naporahuaton ama insonta isëquë huëntainsohuë'. Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', co inapita tëranta coshatai marë' huëntacaiso ya'huërinhuë', itërin. ⁴Siniorori napotohuachina, Moisésëso cato na'pitëa'hua taparin. I'hua pa'paarinsopita pochachin acorin.

Inapita masahuaton, tahuëririnquë tashíramiachin Sinai motopi'pa' nanpëontarin. Siniorori camairínso chachin ninin. ⁵Nani pomosontahuachina, Sinioroso chitoroquë yaporitiimarin. Inaquë Moisésëre' niquënanpi. Naporo Sinioroso', onpopínsona ninínso sha'huirarin. ⁶Moisésë na'huëtaapon pochin chiniquën nonsarin:

—¡Caso Sinioroco! ¡Caso Sinioroco! Caso Yosëco noyápiachin cancantërahuë. A'naroáchin yanosorotërahuë. Co a'naroáchin no'huitërahuë'. Piyapinëhuëpita nosoromiatërahuë. No'tëquënáchin nonahuë. ⁷Piyapinëhuëpita nosoroato, huaranca shinpita huënton ya'huëaquë huarënta', co nisha cancantarahuë'. Co noyahuë' nipirinahuë', oshanën inquitato nanan anoyatërahuë. Co natëtochináchinhuë' cancantatona oshahuanpachinaranta', inapotërahuë. Napoaponahuë', insosona tëhuëhuachin, onpopionta ana'intarahuë. Hui'ninpita, shinpita, inapitanta ana'intarahuë. Shinpita hui'ninaquë huarënta ana'intarahuë, ténin. ⁸⁻⁹Ina natanaton, Moisésëso isonin quëran no'paquë huarë' monshorin. Monshorahuaton, Sinioro chinotërin. Napota-huaton itapon:

—¡Ai Sinioro! Tëhuëenchachin nosorohuatancoso', ca'tancoi. Tëhuëenchachin piyapinënpita co natantochináchinhuë' cancantopi. Napoaponahuë', ya'ipi co noyahuë' nicatoi oshahuanaiso', inquitatoncoi nanan anoyatocoi. Nanan anoyatatoncoi piyapinënpita pochin ni'coi huachi, itërin.

Naquëranchin anoyatopiso'

(Deuteronomio 7.1-5)

¹⁰Ina quëran Siniorori napotaantarín:

“Noya natanquë sha'huichinquën. Ya'ipi isairio'santa noya nataina': Naquëranchin canpitarë'co anoyatarahuë. Catahuatënnquëma', ma'sha pa'pi huëhuëpiro nininsopita a'noarahuë. Co inso nacionquë tëranta', isoro'paquë

ina pochin ni'chinpihuë'. Ya'ipi piyapi'sa insëquësona pa'namaquë, ca Sinioroco nanitaparahuëso' ni'sapi. Canpita catahuatënquëma', pa'pi huëhuëpiro nininsopita a'noarahuëso', ni'sarama'.

¹¹ Ya'ipi ipora camairanquëmasopita natëco'. Inapohuatama', amororo'sa', canano'sa', itiro'sa', huirisëro'sa', iporo'sa', quiposoro'sa', inapita tël'yatarahuë. No'panëna matamaso marë' inapitaso napotarahuë.

¹² Ama inapitarë'quëma anoyatocosohuë'. Inapitarë'quëma nipayahuatamaso', anishacancantarinënquëma'. ¹³ Artaroro'sa mamanshi chinotacaiso marë' nipiso', ohuatoco'. Na'pirosanta', nararo'santa chinotopisopita, pa'quira'piaco'.

¹⁴ Ama mamanshi chinotocosohuë'. Caso Sinioroco pa'pi a'pitëranquëma'.

¹⁵ Inatohua ya'huëpisopitarë'quëma', ama ma'sha marë' tëranta anoyatocosohuë'. Mamanshinëna moshacaiso marë' ma'sha tëpapiso' ca'patotama'. ¹⁶ Ni'cona hui'nina canpita hui'nama acoantohuachina'. Inapohuachinso', inahuaso mamanshinëna moshaso', hui'namanta moshapatapona'.

¹⁷ Ama onporo tëranta hua'na asoquirahuatoma', mamanshi nicosohuë'.

Nani pi'iquë pitaro'sa na'huëcaiso ya'huërinso'

¹⁸ Pan co ahuëpocatopinanhüë' capacaiso pita, na'huëco'. Ina tahuëri'sa canquihuachina, sha'huitëranquëmaso chachin nico'. Canchisë tahuëri pan co ahuëpocatopinanhüë ca'sarama'. Ina pitaso', apipo' yoquiquë na'huëarama'. Naporo yoqui Iquipito quëran pipirama ni'ton, naporo na'huëco'.

¹⁹ Hui'nama quëmapia'huaya paninantëramaso', caquën nisarín. Inapochachin ohuacanëmanta', ohuicanëmanta', chiponëmanta', ya'nan hua'huatopiso', caquën nisarín. Quëmapi nipachin, caquën nisarín. ²⁰ Mora ya'nan hua'huaninso', quëmapi nipachin, ina ya'huërënamën carniroa'hua quëtaramaco. Chipoa'huahuë nipon quëtaramaco. Co ina ya'huërënamën quëtohuatamacohüë', nitohuëconotahuatoma' tëpaarama'. Hui'nama paninantërinso' ya'huërënamënta', ma'sha quëtamacoso ya'huërin. Co insonta ina pitaquë topinamiächin huëcacaso ya'huërinhuë'.

²¹ Saota tahuëri sacatarama'. Tahuëririnquëso nipirinhüë', chinotarama'. Sha'to tahuëri nisapirinhüë', chinotoco'. Nitërinso' macamaso tahuëri nisapirinhüë tëranta', chinotacaso ya'huërin.

²² Simanaro'sa pita itopisonta na'huëco'. Naporo tahuëri'sa ya'nan trico cayarínso manamaso', quëtaramaco. Naporahuaton nisha nisha nitërinso'pana nanquiramaso' pitanta', na'huëco'.

²³ Ya'ipi Israi ro huënton quëmapi'sa', nani pi'iquë cararo pitanëhuëpita na'huëcaiso marë' ya'no'pona'. ²⁴ Cari chachin ya'yoraninquëmasopita naciono'sa a'pararahuë. Napoaton pancana hua'anëntarama'. Ina ni'ton, nani pi'iquë cararo chinotamacoso marë' huë'sarama'. Huë'patama', co insonta no'panëma matiimaso yonquiaponhuë'. ²⁵ Chinotamacoso marë' ma'sha tëpahuatama', ama huënainën pan ahuëpocatopinänë', a'nocosohuë'. Naporahuaton pascoa cosharo marë' ma'sha tëparamaso', ama tahuëririnquë capacaso marë' tapacosohuë'.

²⁶ A'na tahuëri chinotamacoso pëi ya'huëapon. Naporo' sharo'sa ya'nan nitërinso' noya noyatërinso' ca marë' quëpaarama'.

Chipoa'huaro'sa ama a'shin sho'shoinënnë quë anpicosohuë', itërin Siniorori.

Moisësë, Yosë pënëntërinso'pita ninshitërinso'

²⁷ Ina quëran Siniorori Moisësë itaantarin: "Ya'ipi ipora pënënnanquëmasopita ninshitëquë'. Canpitarë'co nani anoyatërahuë ni'ton, ina na'con yonquiamaso ya'huërin," itërin. ²⁸ Moisësëso naquëranchin catapini shonca tahuëri tashirë chachin, Siniororë' ya'huërárin. Co manta ca'ninhuë', co manta o'orinhuë'. Naporo' shonca nanan Yosë pënëntërinso' ninshitërin. Na'pitëa'huaro'saquë ninshitërin.

²⁹ Ina quëran Moisësëso', Sinai motopi quëran nohuaraimarin. Cato na'pitëa'huaro'sa', Yosë pënëntërinso'pita ninshitërinso' quëmarin. Yosërë' hua'qui ninontopi ni'ton, ya'ipi ya'pirin huënaratërin. Napoaponahuë', co ina nitotërinhuë'. ³⁰ Israiro'sari ya'pirin huënaratërinso' ni'sahuatona', panca pa'yanpi. Aaronta', pa'yanin. Napoaton tëlhuatatona', co yaya'caripihuë'. ³¹ Moisësëso nipurinhuë', Aaron, Israiro hua'ano'sa', inapita përarin. Huënantahuachinara nontërin huachi. ³² Ina quëran israiro'santa ya'caritohuachinara, Sinai motopiquë ya'ipi Yosë camaitërinso'pita sha'huitërin. ³³ Nani sha'huitohuachina, Moisësëso nëm'tërinquë nipa'copirayatërin huachi. ³⁴ Napoaponahuë', Yosë nontacaso nëm'tëtë pëiquë ya'compachina, nipa'copirayatërinso' ocoirin. Topinanaya Yosë nontërin. Nani pipihuachina, ma'sona Sinioro camaitërinso', israiro'sa sha'huitërin. ³⁵ Israiro'sari nirayahuachinara, Moisësë huënarayatërinso' ni'pi. Naporo' naquëranchin nëm'tëtërinquë nipa'copirayatantarin. Ina pochin pa'sárin. Yosë nontacaso nëm'tëtë pëiquë ya'contaquë huarë', Yosë nontacaso marë' ocoiantarin.

40 ¹⁻¹⁵ (-)

Yosë chinotacaso marë' nëm'tëtë pëi otënpiso'

¹⁶ Moisësë Yosë chinotacaso marë' nëm'tëtë pëi nipachina, Siniorori camairinso chachin ya'ipi ninin. ¹⁷ Iquipito quëran pipipiso', nani a'na pi'ipi nisahuaton a'na tahuërira' nizarin. Naporo', Yosë chinotacaso marë' nëm'tëtë pëi otënpí huachi. ¹⁸ Moisësëso', catahuarinsopitarë chachin Yosë chinotacaso marë' nëm'tëtë pëi otënpí. Iso pochin otënpí: Sëchina huanitiinan nininsopita acora'piapi. Inaquë sëchinaro'sa ahuanira'piapi. Conëraro'santa acora'piapi. Ina quëran nontëro'santa achinpira'piapi. ¹⁹ Ina quëran pëiso', nëm'tëtëquë'ton a'pëtopi. Ina aipi sha'huëtë quëran nipiquë imotaantapi. Siniorori camairinso chachin ya'ipi ninin.

²⁰⁻²¹ Ina quëran pënëntërinso' nanan na'pitëa'huaro'saquë ninshitërinso' manin. Ina masahuaton Yosërë' anoyatopiso caposonën itopiquë po'morin. Ina aipi a'tanamën acotërin. Inapotahuaton quëpacaiso marënta', huëratëntaëchin naranënpita patorotopi. Ina quëran nëm'tëtë pëi acoana huancánachin aquëtë aconpi. Ina ya'copitai marë' tanónën nëm'tëtëquë pëi patonpi. (Ya'natiirin patoanaso', noya patoana itopi. Ina aquëtë nininsoso', noya noya patoana itopi.) Siniorori camairinso chachin ya'ipi ninin.

²² Ina quëran Moisësëso', ya'natiirinso patoanaquë misanta po'morin. Nortí parti quëran acorin. ²³ Pan Yosë marë' acopisonta', misa aipi noyasha apanshinin. Siniorori camairinso chachin ya'ipi ninin.

²⁴Misa notënanquënta', sor parti quëran sè'parahuan nanparin acorin. Canchisë nanpa rin ya'huëtërinso'. ²⁵Inaquë acorahuaton, Yosë marë' nanparino'sa nininso' i'chinpitëra'piarin. Siniorori camairinso chachin ya'ipi ninin.

²⁶Artaroa'hua oro quëran nipisonta acorin. Ya'natiirinso patoana tanönën në'mëtëquë patonpiso ya'cari', acorin. ²⁷Nani acohuachina, ina aipi yonarin pochin pimóchin nininso', Sinioro marë' a'përin. Siniorori camairinso chachin ya'ipi ninin.

²⁸Ina quëran, në'mëtë pëi ya'coananën pa'shintacaso marë', në'mëtë ötënin. ²⁹Ina quëran artaro ya'huërë' acorin. Yosë chinotacaso marë' në'mëtë pëi ötënpiso notënanquë acorin. Inaso' artaro, ma'sha oshanëna marë' tēpa-huachinara, inaquë ahuiquitopiso'. Nani acohuachinara, naporo chachin inaquë ma'sharo'sa Yosë marë' ya'ipi ahuiquitërin. Naporahuaton arosë pochin nininsopitanta inapotërin. Siniorori camairinso chachin ya'ipi ninin.

³⁰Sha'huitëranquëmaso chachin Yosë chinotacaso marë' në'mëtë pëi ötënpiso notënanquë, artaro acopi. Ina huáncana panca pantica acopi. Nani acohuachinara, inaquë i'sha ta'panpi. ³¹⁻³²Inaquë i'sha macatona', Moisésë, Aaron, Aaron hui'ninpita, inapita hui'sëpi. Nipa'morantëpi, napopi. Yosë chinotacaso marë' në'mëtë pëi ötënpiquë yaya'conpachinara, inaporahuatona ya'conpi. Artaroquë Sinioro marë' ma'sha a'pëcaiso marënta ya'caritohuachinara, inapopi. Siniorori camairinso chachin ya'ipi ninin. ³³Tiquiapon pochin Moisésëso', Yosë chinotacaso marë' në'mëtë pëi ötënpiso i'iratë', artarorë chachin pancana pairapirin. Ina pairapirinso ya'coanaquënta', pa'shintacaso marë' në'mëtë ötënin.

Yosë chinotacaso marë' në'mëtë pëi ötënpachinara, chitorori imotërinso'

³⁴Nani ya'ipi tēnihuachinara, chitorori Yosë chinotacaso marë' në'mëtë pëi ötënpiso', imotërin huachi. Yosë huënaratërinsona', ina acoana noyá a'pin-tërin. ³⁵Inaporin ni'ton, co Moisésë nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'.

³⁶Yosë chinotacaso marë' në'mëtë pëi ötënpiso quëran chitoro inápaquë niotëhuachina, ya'ipi israiro'santa në'mëtë pëinëna so'nanpi. Naporahuaton pacacaiso marë' tapatapi huachi. ³⁷Co chitoro inápaquë niotëhuachinahuë', israiro'santa co në'mëtë pëinëna so'nanpihuë'. Inaranchin inápaquë niotëquécaso' ninapi. ³⁸Israiro'sa pipipi quëran chinopiquë canconai huarë' Sinioronta inapitarë' pa'sarin. Tahuëri nipachina, Yosë chinotacaso marë' në'mëtë pëi ötënpiso aipi, chitoro quënanpi. Tashinta nipachina, ina chachin pën pochin huënaratërin ni'pi.

Nihuiro'sa marë' ninshitërinso'

Natapo, Apio, inapita tëhuëpiso'

10 ¹Aaron hui'ninpita Natapo, Apio, inapitaso Yosë yachinotatona a'pëtinanëna mapi. Pënsha acorahuatona', atomontacaiso marë' yonarin pochin nininso' acotopi. Co Yosëri ina pochin camaipirinhüë napopi. ²Napohuachina, inapita ahuiquitacaso marë' Siniorori chachin pën a'patimarin. Napoaton cato chachin chiminpi. ³Ina quëran Moisésëri Aaron itapon: —Pocamaso' mini apiratatëinquëma i'hua Sinioro naporin: “Ya'caririnacosopita, noya noya ninahuëso a'notarahuë. Israiro'santa huënaratërahuëso', a'notarahuë,” tënin. Aaronso nipirinhüë', co manta tëninhüë'. ⁴⁻²⁰(-)

Nanan anoyatacaso tahuëri nininso'

16 ¹⁻²Aaron hui'ninpita na'con na'con Sinioro ya'cariatona', chiminpi. Ina piquëran Siniorori, Moisésë itapon: “Iya masho Aaron sha'huitëquë' nitochin. Chinotamacoso pëiquë noya noya patoana niniinquëso', co topinan tahuëri ya'conaramahuë'. Co anoyatërehuaso caposonën a'tanamën notënanquë tëranta huanicaiso ya'huërinhuë'. Ina aipi, chitoroquë yáya'norahuë ni'ton, topinan tahuëri ya'conpatama', chiminarama', itëquë',” itërin.

³Ina quëran itaantarin: “Nani pi'iquë inaquëso', a'naroíchin Aaron ya'coanin. Nanan anoyatacaso tahuëri itopiquëáchin, ya'coanin. Inaquë Aaron ya'conpachin, a'nara toroa'hua chinotamacoso pëiquë oshanën marë' quëcapon. A'nara carnironta', ya'ipi ahuiquitacaso marë' quëcapon. ⁴Nani cato chachin quëpachin, i'nanpirarahuatón, amapon. Ina quëran corto hua'an a'mocaso marë' acopiso' a'mosarin huachi. Carsonsicho sariotahuaton, a'mocaso nininso a'moanin. Ina aipi sintoronquë nitonporahuaton, nitonpomotëtërinso yancopon. Ya'ipi corto hua'an a'mocaso marë' acopisoso', rino pi'shi quëráchin nipi.

⁵Ya'ipi israiro'sa oshanëna marënta', cato chipo Aaron quëshiapi. Naporahuaton ya'ipi ahuiquitacaso marë' a'na carnironta', quëshiapi. ⁶Inaora toroa'huanënso nipirinhüë', oshanën marë' Aaroni ahuiqitarin. Inapotohuachin, oshanën inqitarahuë. Sa'in, hui'ninpita, inapitanta co noyahuë' nipiso', inqitarahuë. ⁷Ina quëran cato chiporo'santa ca marë' quëpiso', quëcapon. Noya patoana ya'coananën notënanquë huarë' a'notiincoso marë' quëcapon. ⁸Inaquë nicanatona ocoipiso pochin chiporo'sa

nitarin. Cato na'pitëa'huayaquë, inquënsona nicacaso ninshitapon. A'naquë: 'Sinioronquën,' ta'ton, ninshitarin. A'naquëso nipirinhüë: 'Asasironquën,' ta'ton ninshitarin. ⁹Insosona chipo ca marë' nininso' capainchinpachin, Aaroni quëcaton a'notaponco. Ina piquëran israiro'sa oshanën inquitahuaso marë' inari chachin tēpapon. ¹⁰A'nanta', Asasironquën nininso', co tēpaponahuë', quëshiponco. Israiro'sa oshanën inquitahuaso marë' quëshiponco. Ina piquëran inotëro parti, Asasiro ya'huërintaquëchin a'papon huachi.

¹¹Aaronso', inaora oshanën marë' toroa'hua quëninso' tēparin. Sa'in, hui'ninpita, inapitanta oshanëna marë' inapotarín. Inapohuachina, oshanën inquitarahüë. Sa'in, hui'ninpita, inapitanta oshanëna inquitarahüë. ¹²Ina quëran a'pëtinan masahuaton, artaroquë pënaya po'mochin. Inaso artaro, chinotërinacoso në'mëtë pëi ótēnpiso notēnanquë ya'huërin. Cato sē'tamo yonarin pochin pimóton nininsonta noya noya patoana itopiquë quëpa'in. ¹³Nani acoana nipachin, yonarin pochin pimóton nininso', tomontacaso marë' pënsha aipi aco'in. Ya'norahuëso patoanaquë tomonchin. Tomontërinsoari anoyatërehuaso caposonën a'tanamën imotapon. Inapotohuachin co Aaron chiminaponhuë'. ¹⁴Toroa'hua huënainën maninsonta', pi'pian main. Masahuaton, pi'i pipirinsó parti quëran caposonëhuë a'tanamën ta'sachin. Ina quëran caposonëhuë a'tanamën notēnanquëraonta', imirin quëran canchisëro' ta'sachin. ¹⁵Nani inapotohuachin, chipo israiro'sa oshanëna marë', nininso' tēpa'in. Tēpahuachin, huënainën sēnanquë main. Ina huënai' masahuaton, noya noya patoanaquë quëpapon. Inaquë caposonëhuë a'tanamën aipi ta'satapon. Ina quëran caposonëhuë a'tanamën notēnan quëranta', ta'satapon. Toroa'hua huënainën quëran napotërinso chachin nitarin. ¹⁶Inapotatón, noya noya patoana tapararin. Israiro'sa amirotochináchin ni'nahuëso' nicatona tapipi ni'ton, tapararin. Co natantochináchinhuë' cancantatona chinitërinaco ni'ton, napoarín. Naporahuaton oshahuanpiso marë', ina pochin tapacaso ya'huërin. Inapochachin ya'ipi chinotëramacoso në'mëtë pëi nitamaso ya'huërin. Pëinëhuëso', israiro'sa ya'huëpiso huáncana ya'huërin. Napoaton amirotochináchin ni'nahuëso' nicatona', tapipi.

¹⁷⁻¹⁸Aaron noya noya patoanaquë israiro'sa oshanëna inquitahuaso marë' camaitërahüëso niin. Inapoaso', co insonta chinotëramacoso në'mëtë pëiquë ya'conacaso ya'huërinhuë'. Ina quëran pipiahuarë', ya'conapona'. Nani inaoranquën, sa'in, hui'ninpita, ya'ipi israiro'sa', inapita Siniorori oshanën inquitohuachin, Aaron pipiarín. Pipirahuaton artaro ya'huëre' tapaarin. Inaso' artaro chinotëramacoso në'mëtë pëi ótēnpiso notēnanquë ya'huërin. Toroa'hua, chipo, inapita huënainën pi'pian masahuaton, artaro pomonënpita pashitarín. Naporahuaton ya'ipi tahuirinquë pashitarín. ¹⁹Ina quëran ina huënaiquë chachin, imirin quëran i'comiitahuaton, artaro aipi canchisëro' ta'satarín. Israiro'sari oshahuanatona tapipirinhüë', inapo taparahuaton chinotamacoso marë' acoantarín.

²⁰Chinotamacoso marë' në'mëtë pëi' acoramaso' ya'ipi taparahuaton, artaronta nani tapahuachin, a'na chipo ya'huëre' quëcacaiso camaitapon.

²¹Nani quëpachina', ina së'huamotorahuaton israiro'sa ya'ipi co noyahuë' nipiso sha'huitarin. Ya'ipi co natantochináchinhuë' nica-tona', chinitatë pochin nitërinacosopita sha'huitarin. Inapoaton ya'ipi oshahuanpiso sha'huitarin. Inapo sha'huitaton, israiro'sa oshahuaninso', chipo motënquë acoatë pochin nitarin. Nani ya'ipi sha'huitohuachin, a'na quëmapiri inotëro parti quëpaton, inaquë a'papon. ²²Inapotohuachin, chipo inotëro parti chihuëaton, israiro'sa oshanëna co piyapi ya'huërinquëhuë' quëpatapon.

²³Ina quëran Aaron chinotëramacoso pëiquë ya'coantarahuaton, rino pi'shi quëran a'morinso ocoiarin. Inaporahuaton inaquë acoarin. ²⁴Inaranchin amarahuaton, nani tahuëri a'morinso a'moantarin. Ina quëran i'iratëquë pipirahuaton, cato carniro nininso' Sinioro marë' tëparin. Nani tëparahuaton, artaroquë ya'ipi ahuiquitarin. Inaoranquën'ton ahuiquitarin. Ina quëran israiro'sanquën nininsonta', ahuiquitarin. Inapohuachin, oshanën inquitarahuë. Israiro'santa', oshanëna inquitarahuë. ²⁵Toroa'huanta oshanën marë' tëparinso tomaquën, artaroquë chachin ahuiquitarin. Israiro'sanquënta oshanëna marë' chipo tëparinso tomaquën, inaquë chachin ahuiquitarin anta'.

²⁶Insosona chipo Asasironquën nininso' inotëro parti aconpachin, a'morinso pë'sapon. Inaporahuaton i'quë amapon. Naporo huarë' ya'huëramaquë ya'coantapon.

²⁷Toroa'hua, chipo, inapita oshanëna marë' tëpatona huënainën noya noya patoanaquë quëpaapi. Inapitaso', noshinëna ahuiquitacaiso ya'huërin: Noshinën, sha'huëtën, chi'chinën, inapitaso', ya'huëramaso inton aquëtë ahuiquitapona'. ²⁸Insosona ahuiquitërinso', a'morinso pë'sarahuaton, i'quë amapon. Naporo huarë' ya'huëramaquë ya'coantapon.

²⁹Ya'ipi ipora camairanquëmasopita, co canpitasáchin camairanquëmahuë'. Shiparimapitanta', natëcaiso ya'huërin. Pascoa tahuëri'sa na'huërin quëran huarë' canchisë yoqui pichiarama'. Naporo yoqui shonca tahuëri nanihua-chin, Sinioro marë' chinotarama'. Co manta sacatamaso ya'huërinhuë'. Co nisharo'sa yacaparinquëmasopita tëranta', sacatapihuë'. Naporo tahuëri co manta coshatapomarahuë', yonquiaramacó. ³⁰Naporo tahuëri oshanëma inquiarama'. Ca Sinioroco inquitaranquëma'. Ina inquitohuatëinquëma', co huachi ina marë' na'inaramahuë'. ³¹Ya'ipi ipora camairanquëmasopita, co canpitasáchin camairanquëmahuë'. Shiparimapitanta', natëcaiso ya'huërin. Ina tahuëri noya nica-toma canpitaso', ca marë' chinotarama'. Co coshatatomarahuë', chinotaramaco.

³²Insosona corto hua'an tomaquë opomototatona huayonpachina', pa'pini chachin ya'ipi camaitërahuësopita nicacaso marë' nanan quëtarin. Rino pi'shi quëran corto hua'an marë' nitopiso' a'mosahuaton, ma'pitaso nicacaiso' camaitërahuëso nisarín. Inapohuachin oshanëna inquitarahuë. ³³Noya noya patoana, noya patoana, artaro, inapita oshahuanatoma tapiramaso', naporo tahuëri anoyatarin. Inapohuachin, corto hua'ano'sa', israiro'sa', inapita oshahuanpiso', inquitarahuë.

³⁴Ya'ipi ipora camairanquëmasopita, co canpitasáchin camairanquëmahuë'. Shiparimapitanta', natëcaiso ya'huërin. Nani pi'iquë a'narora ya'ipi camaitërahuëso nico'. Ya'ipi israiro'sa oshanën inquitahuasó marë' inapoco!," itërin Yosëri Moisésë nontaton.

Ina quëran, Siniorori Moisésë camairinso chachin Aaronso' ya'ipi ninin.

Noya nicacaiso marë' pënënsopita

19 ¹Naquëranchin Siniorori Moisësë nontaton itapon: ²“Apira napotaranquënso', ya'ipi israiro'sa sha'huitëquë':

Caso Yosëco noyasáchin ninahuë. Napoaton canpitanta', noyasáchin nico'.

³Tatama noya nicatora natëco'. Mamamanta natëco'.

Chinoto tahuëri sha'huitëranquëmaso' noya nicatora chinotoco'. Caso Yosëco napotaranquëma ni'ton, natëco.

⁴Ama mamanshi chinotocosohuë'. Ama hua'na asoquirama quëran mamanshi ca pochin chinotamaso marë' nicosohuë'. Caso Yosëco napotaranquëma ni'ton, natëco.

⁵Nanan anoyatërëhuaso marë' chinotatomaco, ma'sha tēpahuatama', noya cancantatoma inapoco'. Noya ni'inquëma'. ⁶Ma'sona ina marë' tēparamaso' noshinën, naporo tahuëri chachin capamaso ya'huërin. Tahuëririnquëta noya capacaso niponahuë', ina tashirayaso', ahuiquitamaso ya'huërin.

⁷Inapotamaso nipirinhue' ca'patama', ma'sha tēparamaso co huachi noya ni'sarahuë'. ⁸Inso tēranta ina ca'pachin, ana'inta'huaso ya'huërin. Ca marë' nininso' co tē'huatërinhuë' ni'ton, ya'huërama quëran ocoicamaso ya'huërin.

⁹Sharo'sa nitërinsos' macacaso nanihuachin, ama naniarin quëran huarë' macosohuë'. Pi'pian pi'pian quëparitërinsopita, ama oshatocosohuë'.

¹⁰Oparonëmanta nitërinsos', ama naniarin quëran huarë' macosohuë'. Shitatërinsopitanta ama oshatocosohuë'. Sa'ahuario'sa', nisharo'sa', inapita marë' acotoco'. Caso Yosëco napotaranquëma ni'ton, natëco.

¹¹Ama ihuatocosohuë'. Ama nonpincosohuë'. Naporahuaton, ama ninonpintocosohuë'.

¹²Ama Yoscoarë' ta'toma', piyapi'sa nonpintocosohuë'. Napohuatama', co manta tē'huatëramacosohuë' pochin nisarama'. Ca Sinioroco napotaranquëma'.

¹³Ama ahuëton nicosohuë'. Ama ahuëtatoma', a'napita ma'shanëna matocosohuë'.

Sacato catahuarinëmasopita, naporo tahuëri chachin pahuëreco'.

¹⁴Ama nē'huëyaro'sa co noyahuë ya'huëcaiso marë', sha'huitocosohuë'.

Ama iraquë somarayaro'sa i'pacaiso marë' ma'sha acotocosohuë'. Ca Sinioroco napotaranquëma'.

¹⁵Hua'anquëma nipatama', no'tëquënáchin ana'intoco'. Sa'huaro'sa nisapirinhue' co noyahuë' nipachina', no'tëquën ana'intoco'. Ma'huano'santa co noyahuë' nipachina', no'tëquën ana'intoco'.

¹⁶Ama nanan pa'yatocosohuë'.

A'na piyapi yatëparahuachina', ama catahuatëquësohuë'. Ca Sinioroco napotaranquëma'.

¹⁷A'na piyapi tēhuëtohuachinquën, ama cancanën quëran no'huiráquësohuë'.

A'na piyapi tēhuëhuachin, no'tëquën pënënamaso ya'huërin. Co pënënpatanhuë', quëmarinta catahuaran oshahuanacaso'.

¹⁸Ama canpita capini nino'huītoma nii'huërëtosohuë'. Canpitaora ninosoramaso pochachin a'napitanta', nosoroco'. Ca Sinioroco napotaranquëma'.

¹⁹Ama topinan quëran pënënanquëmasopita, natancosohuë'. No'tëquën natëco'.

Ama nisha pë'tahuaquë, pë'tahuanëma ato'quëtocosohuë'.

Sha'tohuatama', ama ina iminquërächin nisha nisha ya'pirin, sha'cosohuë'.

A'mocamaso yanipatama', ama nisha nisha quëran pa'tocosohuë'.
A'naquësächin pa'toco'.

²⁰ A'naquën cosona nanon ni'ton, a'na quëmapiri macacaso marë' nohuanterin. Nani anoyataponahuë', hua'anën quëran ocoicaso marë' co pahuërëapichâtërarinhuë'. Napoaponahuë', a'nari ichihuë'ërin nipachina, tëhuëna'piso', tëhuërinso marë' topinan pahuërëtapon. Onposona pahuërë-tacaso sha'huitohuachina', pahuërëtapon. Co tëpacaiso ya'huërinhuë'. Ina cosonaso', pa'anatona hua'anëntopi ni'ton, co tëpaponahuë'. ²¹ Oshanën iniquicaso marë' tëhuëna'piso', a'nara carniro quëcapon. Chinotëramacoso në'mëtë pëi', ya'coananënquë huarë' quësarín. ²² Ina carniroso', tëhuëna'pi oshanën marë' tëparapi. Inapotohuachina', corto hua'an ina marë' nontarinco ni'ton, oshanën inquitarahuë'.

²³ No'pa' quihuitëranquëmaquë ya'conpatama', nisha nisha huayoro'sa sha'sarama'. Nitohuachina', co a'naroáchin iroaramahuë'. Cara pi'ipi nitërinso', piyapi co marcahuanhuë pochín nitarama'. ²⁴ Catapini pi'inquëso' ya'ipi nitërinso' ca marë' acoarama'. Naporo' chinotatomaco, capa cancantarama'. ²⁵ A'natëräpo pi'ipinquë tëhuëncinso', noya huachi iroarama'. Inapohuatama', shanëma na'con na'con nitapon. Caso Yosëco napotaranquëma ni'ton, natëco.

²⁶ Ma'sha capamaso marë' tëpahuatama', huënnainën noyá iniquico'.

Ama ani'tacaso marë' pënotonquë pacosohuë'. Ama pënotatoma a'na tahuëri ma'sona onpocaiso sha'huicamaso nohuantocosohuë'.

²⁷⁻²⁸ Nichimiantohuatama', ama canpitaso niya'itocosohuë'. Co shinoratë tëranta yaquicaso ya'huërinhuë'. Co máquëma tëranta ina marë' niyanocamaso ya'huërinhuë'. Naporahuaton ama nonëmaquë marca pochín, ma'sha nonancosohuë'. Ca Sinioroco napotaranquëma'.

²⁹ Ama hui'nama sanapi nininso', mamanshi marë' monshihuainasohuë'. Ama inapotatoma ya'huëramaso no'pa' tapicosohuë'.

³⁰ Chinoto tahuëri sha'huitëranquëmaso', noya nicatoma chinotoco'. Chinotëramacoso në'mëtë pëinta', noya ni'co'. Caso Sinioroco napotaranquëma'.

³¹ Ama chimipiro'sa përahua'yancosohuë'. Ama pënotonquë ma'sha nitotacaso marë' pacosohuë'. Ina pochín nipatama', amirotochináchin nisarama'. Caso Yosëco napotaranquëma ni'ton, natëco.

³² Mashoyaro'sa', paiyaro'sa', inapita noya ni'quë'. Huë'pachina', huani-rahuaon noya nontëquë'. Canta të'huatatomaco, noya ni'co'. Ca Sinioroco napotaranquëma'.

³³⁻³⁴ Nisharo'sa yacapahuachinquëma', ama aparisitocosohuë'. Canpita capini pocháchin nicatoma', nosoroco'. Iquipitoquë canpitanta', nisharo'sa pochín nicatoma yacapatërama'. Ina yonquico'. Caso Yosëco napotaranquëma ni'ton, natëco.

³⁵ Ama ihuatamaso marë' a'nitiinano'sa', pë'tënano'sa', inapita tapicosohuë'. Naporopitërinso a'nicaso', quëquëninso' pë'tënacaso', no'huiquën a'nicaso', inapita ama tapicosohuë'. ³⁶ No'tën pë'tënanquë pë'tëncó'. Na'con pë'tëna marë' nininso', no'tëquënáchin acotoco'. Naporopitërinso', pancanatërinso',

inapitanta no'tèquèn a'nico'. Caso Yosëco Iquipito quëran ocoiranquëma ni'ton, natëco.

³⁷Ya'ipi pënënanquëmasopita, ya'ipi camairanquëmasopita, inapita natëco'. Ca Sinioroco napotaranquëma ni'ton, natëco," itërin.

Niyontonacaiso tahuëri'sa

23 ¹Siniorori Moisésë nontaton itapon: ²"Isonta', israiro'sa camaitërahuëso sha'huitëquë': Nisha nisha yoquiquë, nisha nisha tahuëri nani huayonahuë. Canpita niyontonatoma', casáchin chinotamacoso marë' huayonahuë. Ina tahuëri'sa nohuitatoma': 'Sinioro marë' niyontonëhuaso tahuëri'sa,' tosarama'.

³Nani simanaquë saota tahuëri sacatarama'. Tahuëririnquëso nipirinhue', co sacataramahuë'. Ina tahuëri noya nicatoma chinotaramaco. Naporo tahuëri chinotamacoso marë' niyontonarama'. Insëquë tëranta ya'huëpatama', naporo tahuëri chinotamacoso marë' chinotarama'.

⁴Isopita tahuëri'santa', noya nicatoma chinotaramaco. Naporo niyontonatoma', chinotoco:

⁵Nani pi'iquë canpita marë' ya'natiirinsu yoqui nanihuachin, pascoa pita ca marë' na'huëarama'. Shonca catapini tahuëri nanihuachin i'huanahuanquë, nispiratarama'.

⁶Tahuëririnquëso', pan co ahüecatopisohuë' capacaso pita caniaritarama'. Canchisë tahuëri ca yonquiatomaco ina pochin pan ca'sarama'. ⁷Ina pita caniaritërinso tahuëri chinotamacoso marë', niyontoanama'. Naporo tahuëri co sacataramahuë'. ⁸Canchisë tahuëri'sa chachin chinotamacoso marë', ma'sha tëparahuatoma ahuiquitarama'. Ina pita nitiquirinsu tahuërinta', chinotamacoso marë' niyontoantarama'. Naporo tahuërinta', co sacataramahuë'," itërin Yosëri Moisésë nontaton.

Ya'nan cayarinsopita mapiso' pita

⁹Naquëranchin Siniorori Moisésë nontaantarin: ¹⁰⁻¹¹"Israiro'sa sha'huitëquë': No'pa' quëtaranquëmataquë ya'huëhuatama', sipata sha'namaso cayahuachin, quëshico. Noya noyatërinso pita quëran ya'nan sët'tamo manamaso', corto hua'an quëtonco'. Inari chinoto tahuëri tahuëririnquë a'notaponco. A'notohuachinco carinta israiro'sa noya ni'sarahue'. ¹²Sipata sët'tamo a'notëramacoso tahuëri chachin a'nara carniroa'huanta a'na pi'ipitërinso' a'notapomaco. Co máquën tëranta tëhuërinsohuë', a'notapomaco. Corto hua'ani ina tëparahuaton, chinotincoso marë', ya'ipi ahuiquitapon. ¹³Catapini quiro miria pochin noya noya sipata ro'monta quëshipomaco. Inaso', tomaquë ayontatoma taparamaso'. Inanta', corto hua'ani ca marë' pimóchin ahuiquitarin. Ina aipi opocaso marënta', cato tason pochin huino quësarama'. ¹⁴Ya'ipi inapita ca marë' quënamaso', corto hua'ani ahuiquitarin. Co'huara inapochátërasohuë', co canpitaso ina sipata quëran pan nicatoma capamaso ya'huërinhuë'. Co iyanatoma tëranta', co nanpira tëranta', capamaso ya'huërinhuë'. Ya'ipi ipora camairanquëmasopita, co canpitasáchin camairanquëmahuë'. Shiparimapitanta', natëcaiso ya'huërin. Insëquë tëranta ya'huëpatama', ina pochin nicacamaso ya'huërin.

Trico nanquipiso' pita

¹⁵⁻¹⁷Noya noyatërinsopita sipata sê'tamo a'notëramacoso tahuëri, yonquico'. Chinoto tahuëri tahuëririnquë, corto hua'ani ca marë' ina ahuiquitarin. Inapotërinsopita tahuëri quëran, canchisë chinoto tahuëri pichisarama'. Tahuëririnqu ëso ', a'natëräpo shonca tahuëri icanin. Naporo' ya'huëramaquë, nasha trico masarama'. Ina manama quëran, ca marë' pan ninamaso', quëshipomaco. Iso pochin nisarama': Trico ro'mo noya noya nininso' quëran, cato pan ahuëpocatopinan nisarama'. A'naya a'naya catapini quiro quë'ninso'. Ya'nan nitërinsopita noya noyatërinsopita quëran, ca marë' nicapoma'. ¹⁸Inapitarë chachin isopitanta', quësarama': Canchisë carniroa'hua a'na pi'ipitopiso' co máquëna tëranta tëhuërinsohuë' quësarama'. A'na toroa'hua, cato carniroa'hua, inapitanta quësarama'. Inapitaso' corto hua'ani tëparahuaton ca marë' pimóchin ya'ipi ahuiquitarin. Inapitarë chachin trico ro'mo', huino, inapitanta quëshiaramacoso.

¹⁹Naporo chachin a'nara chipo tëpaarin oshanëma marë'. Nanan anoyatërëhuaso marë' nininsonta', cato carniroa'hua a'na pi'ipitërinsopita tëpapon. ²⁰Nani tëparahuaton corto hua'ani, inapita ofrenda huëshopinan a'notaponco. Pano'sa nasha trico quëran ninamasorë chachin a'notaponco. Inapitaso' ca marë' quënama ni'ton, corto hua'anquën nisarín.

²¹Naporo tahuëri chachin canpitanta', niyontonatoma chinotaramaco. Co manta sacatamaso ya'huërinhuë'. Ipóra camairanquëmasopita, co canpitasáchin camairanquëmahuë'. Shiparimapitanta', natëcaiso ya'huërin. Insëquë tëranta ya'huëpatama', ina pochin nicacamaso ya'huërin.

²²Sha ro'sa nitërinsopita macacaso nanihuachin, ama naniarin quëran huarë' macosohuë'. Pi'pian pi'pian quëparitërinsopita, ama oshatocosohuë'. Sa'ahuaro'sa', nisharo'sa', inapita marë' acotoco'. Caso Yosëco napotaranguëma ni'ton, natëco," itërin.

Tronpitaro'sa pihuipiso pita

²³Naquëranchin Siniorori Moisésë itaantapon: ²⁴"Isonta' camaitërahuëso', israiro'sa sha'huitëquë': Pascoa yoqui na'huërin quëran huarë', saota yoqui pichisarama'. Canchisë nanicaso marë' caniaritërinsopita tahuëri chachin chinotarama'. Nani pi'iquë naporo tahuëri yonquiamacoso marë' niyontoanama'. Tronpitaro'sa pihuitoma niyontoanama'. ²⁵Naporo tahuëri chinotamacoso marë' corto hua'ani ma'sha tëpaton ahuiquitarin. Co manta sacatamaso ya'huërinhuë'," itërin.

Nanan anoyatacaso tahuëri

²⁶Naquëranchin Siniorori Moisésë itaantapon: ²⁷"Isonta' camaitërahuëso', israiro'sa sha'huitëquë': Tronpitaro'sa pihuipiso' pita yoquiquë chachin, shonca tahuëri nanihuachin, nanan anoyatacaso tahuëri nisarín. Naporo' co coshatatomarahuë', chinotamacoso marë' niyontoanama'. Naporo' chinotamacoso marë', corto hua'ani ma'sha tëparinsopita ahuiquitarin. ²⁸Nanan anoyatacaso tahuëri ni'ton, co manta sacatacaso ya'huërinhuë'. Naporo tahuëri oshanëma inquitaranquëma'. ²⁹Inso tëranta naporo tahuëri coshatohuachin, ya'huërama quëran ocoiarama'. ³⁰Inapochachin naporo tahuëri sacatohuachinanta', cari chachin ata'huantarahuë huachi.

³¹ Ama naporo tahuëri manta sacatocosohuë'. Ipora camairanquëmasopita, co canpitasáchin camairanquëmahuë'. Shiparimapitanta', natëcaiso ya'huërin. Insëquë tëranta ya'huëpatama', ina pochin nicacamaso ya'huërin. ³² Canpitaso naporo tahuëri ca yonquiatomaco co coshatatomarahuë', chinotaramaco. Iscon tahuëri nanihuachin i'huanahuanquë iso pita caniaritarin. Tahuërinquë i'huaraya huarë' nitiquiarin," itërin.

Imënamëro'sa pita

³³⁻³⁴ Naquëranchin Siniorori Moisésë itaantapon: "Isonta' camaitërahuëso', israiro'sa sha'huitëquë': Nanan anoyatacaso tahuëri yoquiquë chachin shonca a'natëräpo tahuëri nanihuachin, imënamëro'sa pita na'huëarama'. Canchisë tahuëri ca yonquiatomaco pita nisarama'. ³⁵ Caniaritërinso tahuëri niyontomatoma chinotaramaco. Ama manta naporo tahuëri sacatocosohuë'. ³⁶ Canchisë tahuëri chachin corto hua'ani ma'sha tëpapiso', ca marë' ahuiquitarin. Nani canchisë tahuëri na'huëpachin, tahuëririnquëso niyontoantarahuatoma chinotaramaco. Naporonta ma'sha tëpapiso', corto hua'ani ca marë' ahuiquitarin. Naporonta pita tahuëri ni'ton, co manta sacatamaso ya'huërinhuë'.

³⁷⁻³⁸ Inapita pitaro'saquë, yonquiamaco: 'Sinioro chinotacaso tahuëri'sa', tosarama'. Naporo tahuëri'sa ca marë' ofrenda quënamaso' ahuiquitarama'. Oshanëma marë' ma'sha quënamasoso', ya'ipi ahuiquitarama'. Trico, sipata, inapita no'moquëonta', ca marë' quësarama'. Nanan anoyatërëso marë' nininsonta', ma'sha quëshipomaco. Huinonta ofrenda quëcacasos' nininsos', inanta quësarama'. Nisha nisha pitaquë quëcamasos' nininsos' quësarama'. Naporahuaton nani simanaquë chinoto tahuëri'sa nanihuachin, chinotamacoso ya'huërin. Ma'sona tëranta quëtamacosos' sha'huitohuatamaco, quëcatoma a'notamacoso ya'huërin. Canpitaora yonquinëma quëraonta ofrenda yaquëtohuatamaco, quëshitomaco a'notaramaco.

³⁹ Nanan anoyatacaso tahuëri yoquiquë chachin shonca a'natëräpo tahuëri nanihuachin, canchisë tahuëri pita nisarama'. Trico nani nanquiramaso piquëran, chinotamacoso marë' inapoarama'. Caniaritërinso tahuëri chinotatoma', yonquiamaco. Nitiquirinso tahuëririnquënta chinotatoma', yonquiantaramaco. ⁴⁰ Caniaritërinso tahuëri, sharo'sa noya noyatërinso pita nitërinso' masarama'. Palmeraro'sa monoquënta', masarama'. Panca ta'an nara së'paquëonta', masarama'. I' yonsanquë huanirinsopita aramo nara itopiso' së'paquëonta' masarama'. Inapita quëran imënamëtatoma', chinotamacoso huayonahuëquë canchisë tahuëri ca yonquiatomaco nóya cancantarama'. ⁴¹ Pascoa yoqui na'huërin quëran huarë' canchisë yoquitapasos', nani pi'liquë ca marë' pita nisarama'. Canchisë tahuëri niyontomatoma chinotaramaco. Ipora camairanquëmasopita, co canpitasáchin camairanquëmahuë'. Shiparimapitanta', natëcaiso ya'huërin. ⁴² Ina canchisë tahuëri'sa chachin canpitaso israiro'sanquëma', chinotatomaco imënamëro'saquë ya'huëarama'. ⁴³ Ca Sinioroco Iquipito quëran ocoiranquëma'. Inotëro parti quëcaponquëma', imënamëro'saquë ichiya'huëranquëma'. Ya'ipi shiparimapitanta nitotacaiso marë' ina pita na'huëarama'," itërin.

⁴⁴ Siniorori napotërinso chachin Moisésëri israiro'sa', sha'huitërin. Nisha nisha tahuëri'saquë, nisha nisha pita Sinioro yonquiatona', noya na'huëcaiso marë' sha'huitërin.

Inotëro parti napopiso'

6^{1-21 (-)}

**Corto hua'ano'sari israiro'sa noya ya'huëcaiso
marë' onpo sha'huitacaiso', a'chintërinso'**

²²Naquëranchin Siniorori Moisésë nontaton itapon: ²³“Israiro'sa catahua'-huaso marë', Aaron, hui'ninpitare chachin sha'huipona'. Yasha'huitohuachina', iso pochin sha'huichina':

²⁴'Sinioro chachin catahuainquën,
hui'nanpita, pë'tahuanënpita, shanënpita, inapita ana'áchinquën.
Ina chachin nosoroatëinquën noya a'pai'inquën.

²⁵Sinioro quëma marë' noya cancanchin.
Nosoromiatërinquënso', a'nochinquën.

²⁶Nosoroatëinquën Sinioro nóya ni'inquën.
Sano cancantaton noya ya'huëquë', itapi.

²⁷Ina pochin corto hua'ano'sari, onpopinsona ninahuëso israiro'sa sha'huitapona'. Inapohuachina carinta', inapita nosoroato catahuamiatarahuë," itërin.

9^{1-14 (-)}

Yosë chinotacaso në'mëtë pëi ótënpiso chitorori imotërinso'
(Éxodo 40.34-38)

¹⁵Yosë chinotacaso marë' në'mëtë pëi ótënpiso tahuëri, chitorori imotërin. Inaso', “Yosërë' anoyatopiso në'mëtë pëi',” itopi anta'. Nani i'huaraya nisapaso' ina pëi aipi, ina chitoro chachin pën pochin huënaratárin. Tahuërianpitaquë huarë' inaporin. ¹⁶Tahuëri nipachina, chinotacaso pëi aipi chitorori imotërin. Tashinta nipachina, ina chachin pën pochin huënaratárin. Nani tahuëri inapósárin. Co onporonta nishatërinhuë'.

¹⁷Chitoro Yosë chinotacaso pëi quëran inápaquë niotëhuachina, ya'ipi israiro'santa pacacaiso ya'huërin. Insëquësona chitoro chiniconpachina, inaquë chinotapi. ¹⁸Chitoro inaporin quëran, israiro'sa Siniorori camairin pacacaiso', chinotacaiso'. Chitoro Yosë chinotacaso pëi quëran co niotëhuachinahuë', inaquëranchin ya'huërápi. ¹⁹Hua'quinta chitoro inaquëranchin ya'huëpachina, israiro'sa co pa'pihuë'. Inaquëranchin ya'huëatona', Yosë marë' sacatapi. ²⁰A'na tahuëriso', cara tahuëri pochin chitoro chinotacaso pëi aipi ya'huërin. Sinioro nohuanton niotëhuachina, israiro'santa paantapi. Sinioro nohuanton chachin chiniconpachina, israiro'santa chinotapi. ²¹A'na tahuëriso', a'na tashiíchin chinotacaso pëi aipi chitoro

ya'huërin. Tashiramiachin niotëhuachina, israiro'santa paantapi. Tahuë-rihuë nipon, tashihuë nipon niotëhuachina, israiro'sa paacaiso ya'huërin. ²² A'na tahuëriso', chitoro cara tahuëriíchin chinotacaso pëi aipi ya'huërin. A'na tahuëriso', a'na yoquirá'. A'na tahuërinta', a'na pi'ira' ya'huërárin. Inapohuachina, israiro'sa co huachi pa'pihuë'. Napoaponahuë', niotëantahuachina, israiro'sa paantapi. ²³ Yosë nohuanton niotëhuachina, israiro'sa paantapi. Yosë nohuanton chachin chiniconpachina, chinotaantapi. Co pa'pachinahué', inaquëranchin Yosë marë' sacatapi. Yosëri Moisésë sha'huitërinso chachin israiro'sa nipi.

10 ¹⁻¹⁰ (-)

Israiro'sa Sinai quëran paantapiso'

¹¹ Israiro'sa Iquipito quëran pipipiso', nani a'na pi'i nisahuaton a'na yoqui cato shonca tahuëritapi. Naporo tahuëri chachin Yosë chinotopiso pëi quëran, chitoro niotërin huachi. Inaso pëi', "Yosëre' anoyatopiso në'mëtë pëi'," itopi anta'. ¹² Inapohuachina Sinai inotëro quëran israiro'sa paantapi. Pa'sapirinahuë' Paran inotëro partiquë nipachinara, chitoro chiniconin. ¹³⁻³² (-)

³³ Ina pochin Siniro motopinën quëran, israiro'sa paantapi. Cara tahuëri iratopi. Siniororë' anoyatopiso caposonën quëpana'piro'sa quëchitapi. Siniro nohuanton chitoro chiniconpachina, inaquë chinotapi huachi. ³⁴ Tahuëri nipa-china ipora paasoi chachin Siniro chitoronën israiro'sa notënanquë pa'sarin. ³⁵ Yosë caposonëonta ipora quëpasoi chachin, Moisésë Yosë nontarin:

"¡Huanitë pochin nicaton Siniro, inimiconënpita a'paquë'!

Co quë'yarinënuënsopitahuë' nicatënën, ta'aina'," itërin. Nani yapa'piquë naporin.

³⁶ Yosë caposonën quëpapisopita chiniconpachinara, Moisésë napoantarin:

"¡Naquëranchin Siniro huëntaquë'!

Israiro sontaro'sa chinotapiquë huëntaquë'.

Inahuaso co pichinahuanhuë' ya'huëpi," taantarin. Nani chiniconpiquë naporin.

Nosha marë' na'nëpiso'

11 ¹ A'na tahuëri israiro'sa nisha nisha parisitatona amipi huachi. Amiatona', Siniro pinopi. Inaso natanahuaton, chiniquën no'huitërin. No'huitaton, ya'natiirinso në'mëtë pëiro'sa ahuiquitacaso marë' pën a'patimarin. ² Ina ni'sahuatona', chiniquën Moisésë nontopi. Moisésënta inahua marë' Siniro nontohuachina, ina nohuanton a'naroáchin pën tacopirin. ³ Napoaton ina parti inahua nananquë "Tapira," itopi. Inaquë Siniro nohuanton, huiquianapi ni'ton, ina pochin nohuitopi.

⁴ Iquipito quëran pipipona', co israiro'saráchin pipipihuë'. Nisha nisha piyapi'santa imatiipi. Inahuaso capacaisoráchin yonquiatona', nosha marë' na'nëpitërapí. Inapita nicatona israiro'santa', na'nëtona ninapotapi: "¡Ma'cha nosha quëtërinënpoa ca'nëhuahuë paya! ⁵ Iquipitoquëso', co pa'an quëran sami ca'nëhuahuë'. Pipino, sanchia, inapita ca'nëhua'. Sahuanpa, ajosë, pëiro inapita hua'sanëno'santa ca'nëhua'. ⁶ Iporaso nipirinhue', manasáchin capatëhua', yanisarëhua huachi," topi.

⁷ Ma naso', conantroraya pochachin ninin. Huiríton niponahuè', sha'pi sha'piroton. Comoro yaqui pochin. ⁸ Anpipinanso', tricolor'mo tomarè' tapapiso', iyapinan pochin ninin. Nani tahuèri tashiramiachin, israiro'sa pa'pi ina macapona'. A'naquénso pè'sanatonà', pan pochin nica-tona ca'pi. A'naquèonta', amasha amasha pè'sanatonà a'itopi. ⁹ Tashi poronca yotihuachina, mananta ya'huèpique anotimarin.

¹⁰ Israiro'saso' sa'ina hui'ninpitare chachin nèmètè pèinèna ya'coanaquè na'nèràpi. Napopiso' Moisésè natanin. Ina natanaton, co noyahuè' ni'nin. Sinioronta napopiso' nica-ton, pa'pi no'huitèrin. ¹¹ Napoaton Yosè nontaton itapon:

—Caso quèma piyapinèncò ni'to, ama aquètè aparisitocosohuè'. ¡Ama huachi aquètè israiro'sa hua'anèn pochin nica'huaso marè' quètocosohuè'! Ina pochin acoatonco, aparisitaranco. ¹² Iráca shimashonènpita sha'huitèran no'pa' quètacaso'. Inaquè quèpa'huaso marè' acopirancohuè', co huachi nanitèrahuè'. Inapita quèpacasoso', hua'huaro'sa ipotè quèparèso pochin niconin. Co caso pa'pinacohuè'. Co caso a'shinacohuè'. ¡Napoaton co quèpa'huaso ya'huèrinhuè'! ¹³ Na'nètatono: “Nosha quètoci ca'i, itárinaco” ni'ton, ¿intoparancha nosha macato iso nápo piyapi'sa a'cai paya? ¹⁴ Caso caora co nanitèrahuè' ina nápo piyapinènpita quèpa'huaso'. Pa'pi sacai natanahuè ta'a. ¹⁵ Inachachin nisápahuaso' nohuanthuatàn, acopitochanco nipachin. Ina noya noya. Noya ni'patancoso' inapotoco. Chimipatoso', co huachi po'pin parisitapohuè', ténahuè, itèrin.

¹⁶ Napotopirinhue', Siniororiso' itaantarín:

—Canchisè shonca ansiano'sa chiníquèn nanantopisopita huayonahuatàn, ayontonquè'. Nani ayontonpatàn, chinotèramacoso nèmètè pèiquè quèntaquè'. Inaquè ninaco. ¹⁷ Inaquè o'marahuato nontaranquèn. Naporo' inapita aya'coancatacaso marè', napoinchin ispirito quètèranquènso' mataranquèn. Inapitanta quèma pochin cancantatona', israiro'sa quèpacaiso' catahuapènnèn. ¹⁸ Ina quèran israiro'sa sha'huitèquè tashiraya marè' nitapacancaina'. Naporo' nosha ca'sapi. Na'nètona': “¡Ma'cha nosha quètèrinènpoa ca'nèhuahuè paya! ¡Iquipitoquè tēhuèncinso noya noya ya'huèapirèhuahuè'!” topiso', nani natanahuè. Noyapa', napopi ni'quèhuarè', nosha nipachin quèchi ca'ina'. ¹⁹ Co a'na tahuèriáchin ca'sapihuè'. Co cato tahuèri, co a'natèrápo tahuèri, co shonca tahuèri, co cato shonca tahuèriáchin ca'sapihuè'. ²⁰ A'na yoquirá' nanirinso chachin nosha ca'sapi. Amirotaquè huarè' ca'sapi. Ca chachin inahua huáncana huè'sápirahuè', na'nèpi. Na'nètona': “¡Ma'marècha Iquipito quèran pipirèhua paya!” topi. Napoatona noca'ninaco ni'ton, napotarahuè, itèrin Yosèri.

²¹ Moisésèso napoaponahuè', taantarín:

—Saota pasa huaranca quèmapi'sa chiníquèno'sa nipisopita, imaquiarinaco. ¿A'na yoquirá' nosha capa'huaiso quètáponcoi ti? ¡Co'chi inaquè huarèso nanitèrahuè natèa'hanquènso paya! ²² ¡Ya'ipi ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', quèsaraiso' tēparai naporini, co iso nápo naniitonahuè'! Marèquè ya'ipi sami ya'huèrinso quètopirèhuahuè tēranta', co naniitonahuè', itèrin. ²³ Siniororiso napoaponahuè' itapon:

—“Co inaso nanitapanahuè',” ¿itèranco ti? Inta nipachin. ¿In ta'ma no'tèquèn noinpa? itèrin.

Canchisē shonca ansiano'sa napopiso'

²⁴ Moisésēso', pa'sahuaton Siniorori napotērinso' israiro'sa sha'huitonin. Ina quēran canchisē shonca ansiano'sa ayontonin. A'napita ansiano'sa quēran huayonahuaton, Yosē chinotacaso pēi tahuirinquē ahuanira'piarin. ²⁵ Naporo' Sinioroso' chitoroquē o'marahuatōn, Moisésē nontiimarin. Ina quēran napopinchin ispirito quētērinso' matahuaton, canchisē shonca ansianoro'sa quētērin. Inari ya'coancantohuachina, pēnēntona'piro'sa pochin caniaritopi Yosē yonquirinso' sha'huicaíso'. Napoaponahuē napopiso', naporoíchin naporin. ²⁶ Cato ya'pinta Moisésēri huayonpirinhuē', co chinotopiso pēiquē pa'pihuē'. Inapitaso', Iritato, Mitato, inapita itopi. Inapitanta ispiritori ya'coancantērin nī'ton, ya'huēpiquēranchin caniaritopi Yosē yonquirinso' sha'huicaíso'. ²⁷ Napohuachina, a'nara hui'napi ta'arē'nachin pa'sahuaton Moisésē sha'huitonin:

—¡Iritato, Mitato, inapita ya'huēpiquēranchin Yosē yonquirinso', sha'huirapi! itērin. ²⁸ Naporo' Moisésē piyapinēni itapon:

—¡Ama sinioro napo'inasohuē'! ¡Sha'huítēquē ta'china'! itērin. Moisésē piyapinēnso', Cosoi itopi. Inaso', Non hui'nin. Cosoiso', hui'napitapon quēran huarē', Moisésē marē' sacatērin. ²⁹ Inari napotohuachina, Moisésēso naporin:

—¡Ama a'pitocosohuē'! Inapitanta pēnēnchina'. Ya'ipi israiro'sa Siniorori, ispiritonēn aya'coancantērin nī'ton, ina yonquirinso sha'huirapi naporini, noya noya niitonhuē'. ³⁰ Ina quēran Moisésēso ansiano'sarē chachin, ya'huēpiquē paantapi.

Nisha ocoron, a'pairinso'

³¹ Ina quēran Sinioro nohuanton marē parti quēran, panca ihuan huē'nin. Ina huē'sahuaton, nisha ocoron israiro'sa ya'huēapiquē pa'pi notohuaro' quēnin. Yaporisha yanpoáporin. A'na mitroíchin pochin inaparinso yanpoáporin. Ya'huēpi quēran inaporinso', a'na tahuēri iratērēso aquērín'pa' huarē', inachachin pa'nin. ³² Naporo' ya'ipi tahuēri, machínáchin nī'huapi. Tashinta', inapochinachin tahuērianpitopi. Tahuērínquēnta', inapopiso nī'huantapi. Napoatona naní quēran shonca imo shonca imo pochin mapi. Nani mapachinara, ya'huēpiso aquēcha ayanitopi. ³³ Napoaponahuē', nisha ocoron anpipiso ipora huarē' capasoí', Siniorori no'huirín. Chiníquēn canio quēran ana'intaton, notohuaro' piyapi'sa tiquirin. ³⁴ Napoaton ina parti apoyatopi: “Quiporo-ataapa” itopi. Inaora nanamēnaquē, “capacasoáchin cancantopisopita po'oro',” tapon naporin. ³⁵ Quiporo-ataapa quēran paantarahuatona', Asirotoquē canconpi. Inaquē hua'quimiachin ya'huēpi.

Aaron, oshinē chachin Moisésē pinopiso'

12 ¹ A'na tahuēri Aaron, Maria inapita Moisésē pinopi. Coso sanapi maninso marē' chinotopi. ² Naporahuaton: “Sinioroso co Moisésēáchin nontērinhuē', quiyanta nontērincoi chachin,” topi nonatona'. Napopiso napoaponahuē', Siniororinta natanin. ³ Moisésēso', ya'ipi piyapi'sa quēran sano sano quēmapi ninin. ⁴ Napoaton Siniorori inapita cara chachin: “Caranquēma chachin chinotēramacoso pēiquē pantaco',” itērin. Napotohuachina, cara chachin pa'pi. ⁵⁻⁶ Naporo' Sinioroso' yarátōn chitoro

nininquë o'marahuatón, chinotacaso pëi ya'coanataquëchin chiniimarín. Ina quëran Aaron, María inapita përarín. Ya'caritohuachinara, itapon: "Natanco sha'huichin quëma'. Inso tëranta yonquirahuëso yasha'huitohuato, co a'ninquë ya'notato sha'huitarahuë'. Hua'narëso pochín ni'pachínco, ma'sona yonquirahuëso' sha'huitarahuë. Huë'ënuquëhuë nipón nontato, sha'huicaíso marë' anitotarahuë. ⁷Piyapínëhuë Moisésëso nipirínhuë', co ina pochín anito-tërahüë. Inaso', ya'ipi piyapínëhuëpita quëran no'të no'tëquën natërinco. ⁸Napoaton inarë'coso', a'ninquëchin nonai. Ina pochín inarë'co nonahuë ni'tón, co onporonta canpitaso ina pinocamaso ya'huërinhuë'," itërin. ⁹⁻¹⁶(-)

Canan no'pa' nëhuëcaíso marë' a'parínso'

(Deuteronomio 1.19-25)

13 ¹⁻²Ina quëran Siniorori, Moisésë nontaton itapon: "Caraya quëma-pi'sa huayonahuaton, no'pa' nicacaiso marë' Canan parti a'paquë'. Inaso no'pa' quëtaranquëma'. A'na huëntón a'na huëntón ninín quëran a'nara quëmapi hua'an ninínso huayonquë'," itërin. ³Siniorori napotohuachina, Paran inotëro parti quëran Moisésëri Israiro hua'ano'sa a'parín. No'pa' nahuicaíso marë' a'parín. ⁴⁻²⁴(-)

²⁵⁻²⁶Catapini shonca tahuëri Canaan no'pa' noya ni'pi. Nani ni'sahuatona', shonca cato hua'ano'saso', Catisëquë huënantapi. Inaso ninano', Paran inotëro parti ya'huërin. Inaquë Moisésë, Aaron, nisahuaton a'napita israiro'santa ya'huërapí. Nani canquimahuachinara, ni'piso sha'huimapi. Sharo'sa nitë-rinsonta quëpiso', a'noimapi. ²⁷Ina quëran Moisésë itapona':

—I'hua a'parancoiso', nani no'pa' ni'contarai. Tëhuëenchachín inaquëso', co manta pahuanínhuë'. Ma'tana nitërinso-pita quëmaraiso' ni'co'. ²⁸Napoaponahuë', ya'huëhuano'saso chini chiníquëno'sa pochín ya'nopi. Ninanonënapitanta', pancana. Pairapipisonta inápa nisahuaton tanónën. Naporahuaton panca piyapi Anaco itopiso' shinpítanta quënanai. ²⁹Amaricoro'saso nipirínhuë', Niquipi parti ya'huëpi. Ya'huë'rë' itiro'sa', amororo'sa', quiposoro'sa', inapitaso motopiro'sa parti ya'huëpi. Canano'saso nipirínhuë', Cortanii' yonsan parti ya'huërahuatona', marë yonsanquë huarë' ya'huëpi, itopi.

³⁰Naporo' Caripiso', israiro'sa Moisésë notënanquë nisapiso acopitahuaton, itapon:

—¡Huëco iyaro'sa pa'ahua'! Ya'huëhuano'sa canarahuatëhua', no'panëna matahua'. ¡Canpoari noya minsëarihua'! itërin. ³¹Ina natanaponaraihuë', a'napita no'pa' nicapona pa'pisopitaso', co nohuantopihuë':

—¡Co'chi napoarihuahuë paya! Inapitaso' canpoa quëran chini chiníquëno'sa ni'tón, minsëarinënpoa', topi. ³²Naporahuatona a'napita israiro'sa', apa'yanacaiso marë' itapona':

—No'pa' nahuipoi pa'piraihuë', pa'pi co noyahuë' ni'conai. Inatohuaso', chimirín ya'huërin. Ya'ipi ya'huëhuano'sa ni'conaiso', mashoina' huanipi. ³³Panca piyapi Anaco itopiso' shinpítanta quënanai. Inapita pirayan huanihuatoira, sëquërya pochín ninatanai. Inapitanta niconcoi, ina pochín cancantërinacoi, itopi.

Canan piyapi'sa të'huatatona co Sinioro natëpisohuë'

14 ¹Ina natanatona israiro'saso', co napion cancantatona', "yai," topi. Chiníquën na'nëchináchin tahuërianpitopi. ²Naporahuatona,

Moisèsë, Aaron inapita pinopi. Inahua capininta': "Iquipitoquëhuë nipon, iso inotëroquëhuë nipon chiminëhua naporini, noya noya niitërihuahuë!." ³ ¡Co Sinioro iso no'paquë quëcainpoaso nipirinhüë! Canpoaso ahuëtërehuaquë tēpahuachinēnpoa', sa'anpoa', hui'nanpoa', inapita masapi huachi. ¡Iquipitoquë chachin pa'mantarēhua naporini, noya noya niitonhuë!" nitopi. ⁴ Ina quëran inahua capini: "¡Huëco pa'ahua a'na hua'an acoatēhua', Iquipitoquë chachin pa'manta'ahua nipachin!" taantapi.

⁵ Moisésë, Aaron, inapitaso ina ni'sahuatona', piyapi'sa notēnanquë isonpi. Isonpi quëran, no'paquë huarë' monshopi. ⁶ Cosoi, Caripi, inapitaso nipirinhüë', panca sētatona a'mopiso oshapi. Inapitanta Canaan no'pa' nohuitapona pa'piso'. ⁷ Inapitari israiro'sa itapona':

—¡No'pa' nahuipoi pa'naiso', pa'pi nōya ni'contarai! ⁸ Sinioro noya ni'pachinpoaso', catahuarinpoa inaquë ya'conacaso'. Ina chachin ina no'pa' quētari npoa'. Ina no'paquëso', ma'sha noya noyatërin. Co manta pahuaninhüë'. ⁹ Napoaton Sinioro natēco'. Ama ya'huëhuano'sa tē'huatocosohüë'. Co oshatarihuahuë' minsēcaso'. Inahuaso co Yosë natēpihuë' ni'ton, co incari tēranta catahuarinhüë'. Canpoaso nipirinhüë', Sinioro chachin catahuararinpoa'. ¡Ama manta tē'huatocosohüë'! itopi.

¹⁰ Napotopirinhüë', israiro'saso' co natētopihuë'. Tēpacaiso marë' na'piquë yatë'yarapi. Naporo chachin Sinioro huēnaratërinso', chinotacaso pēi aipi ya'norin. Ya'ipi israiro'sa ni'tonēnaquë ya'norin. ¹¹ Naporo' Siniorori, Moisésë itapon:

—¡Ma'chachinta ni'tona', isopita yānocaninaco! Inapita catahua'huaso marë' nani ma'sha sacai nininsopita nipirahuë', ¡co yanatërinacohüë'! ¹² Chiniquēn canio a'patato, tiqui'i nipachin. Ama no'pa' quihuitërahuëquë ya'conacaiso marëhuë', inapochi. Inapita tiquirahuato, quēma shiparinpita quëran noya noya nacion ocoiarahuë, itërin.

¹³ Moisésëso napoaponahuë', Sinioro itapon:

—Iquipitoro'saso nani nitotopi, ya'huëpi quëran chiniquēn nanantaton ocoirancoiso'. Iporaso' israiro'sa tiquihuatan, inanta nitotapona'. ¹⁴ Ina nitotatona', Canaan parti ya'huë'pisopita sha'huitapona'. Inahua chachionta nani natantopi ya'huërai huāncana ya'huëranso'. Piyapi capini ninontopiso pochin ninontëresonta', nitotopi. Pa'patoira naporopi chitoroquë quëchitëransonta nani nitotopi. Tashinta nipachina, ina chitoro chachin pēn pochin huēnaratërinso', inanta nitotopi. ¹⁵ Ya'ipi inapita nitotopirinhüë', a'naromarēachin israiro'sa tiquihuatan, inapitaso tapona': ¹⁶ "Caso Yosëco ni'to, Canaan no'pa' quētaranquēma'," ta'ton, israiro'sa quësapirinhüë', co huachi nanitatonhuë', inotëro parti tiquirin, itaponēn. ¹⁷ Napoaton ipora chachin, chini chiniquēn nanantëranso a'notocoi. Sha'huiranso chachin niquë'. Nani i'hua sha'huitëranco: ¹⁸ "Caso co a'naroáchin no'huitërahuë'. Piyapinhüëpita nosoromiatërahuë. Co noyahuë' nipirinhüë', oshanëna inquitato nanan anoyatërahuë. Co natëtonacohüë' oshahuanpachinanta', inapotërahuë. Tēhuëhuachinaso napoaponahuë', onpopionta ana'intarahüë. Hui'ninpita, shinpita, inapitanta ana'intarahüë. Shiparina shinpita nicoantarinquë huarënta ana'intápo," tēnan. ¹⁹ Ina pochin quēmaso' piyapinēnpita nosororan nichinapon chachin, nosoroquë'. Iquipito quëran huarë' na'con tēhuëtërinēn. Tēhuëtöpirinēnhüë', isëquë huarë' nani quë'canquiran ni'ton, co noyahuë' nipiso inquitaton, noya ni'quë', itërin.

Siniorori israiro'sa ana'intërinso'

(Deuteronomio 1.34-40)

²⁰ Moisésëri napotohuachina Siniorori itapon:

—Noyapa'. Quëma napotëranco ni'ton, co ata'huantarahuë'. ²¹ Napoaponahuë', caso nanpiárahue'. Naporahuaton, ya'ipi isoro'paquë noyasáchin ninahuë. Naporahuëso' no'tëquën nininso pochachin apira sha'huitaranquënsonta', no'tëquën nizarin. ²²⁻²³ Chini chiniquën nanantato, Iquipitoquë nani ma'sha sacai nininsopita ninahuë. Inotëro partinta inaporahuë. Inaporahuësopita anitotërinquëma noyasáchin ninahuëso'. Ina nicaponaraihuë israiro'saso', na'aro ténirinaco. Naporahuaton camaitërahueësopita co natëpihuë'. Ina ni'ton, napopisopita co inso tëranta ya'conaponahuë'. Shimashonënapita no'pa' quëta'huaso' sha'huitërahuequë co ya'conaponahuë'. Nocaninacosopita co inso tëranta ya'coanpihuë'. ²⁴ Piyapinëhuë Caripi itëramasoráchin nanitaparahuëso' natëton, nishatërin. Napoaton ina tëhuëchinsol no'pa' nohuitacaso marë' pa'ninquë ya'conapon. Shinpitanta inaquë ya'huëapona'. ²⁵ Amaricoro'sa', canano'sa', inapitaso canonamatëro'saquë ya'huëpi. Canpitaso nipirinhue', tahuëreantarahuatoma', tashiraya chachin inotëro parti pa'tomantaco'. Quëhuai marë parti pa'mantaco', itërin.

²⁶ Naquëranchin Siniorori, Moisésë, Aaron, inapita nontaton itapon:

²⁷ —Israiro'sa co noyahuë' cancantatona', na'con pinorinaco ni'ton, jco huachi ahuantërahue'! Ya'ipi pinorinacosopita nani natanahuë. ²⁸⁻²⁹ Napoaton quëma Moisésë pa'sahuaton, ya'huërenamëhuë israiro'sa sha'huitonquë: “Caso Sinioroco nanpiárahue' ni'to, no'tëquën nontaranquëma'. Nonatoma naporamaso chachin, co nanitaramahuë' Canaanquë ya'conacamaso'. I'hua chachin nipichiramaquë, cato shonca pi'ipitëramaso' quëran huarë' pichirinënuquëma'. Ina naponquëma chachin pochin, pinoramaco ni'ton, iso inotëro parti chachin chiminarama'. Chiminpatama', nansëquëma notëntërantapon. ³⁰ Caripi, Cosoi, inapitaráchin ya'conapona'. Inaquë po'moanquëmaso marë' no'tëquën sha'huitopiranquëmahue', co natëtëramahuë' ni'ton, canpitaso co ya'conaramahuë'. ³¹ Hui'namanta yonquiatoma': 'Inimicoro'sa mataponënpoa', topiramahuë', co napoarinhue'. Inapitaso' canpita no'pa' nocanamaquë po'mohuato, nóya ya'huëapona'. ³² Canpitaso iso inotëro parti chiminpatama', nansëquëma notëntërantapon. ³³ Isëquë chachin hui'namapitanta', ohuicanëna a'paitona ya'huapona'. Catapini shonca pi'ipi napoapona'. Canpita co natëramacohue' ni'ton, hui'namapitanta ina pochin parisitapi. Ya'ipi mashonquëma ninamasopita isëquë chachin taquiyama huarë' inapoapona'. ³⁴ Hua'ano'sa Canaan no'pa' nohuitacaiso marë' a'paramasopita, catapini shonca tahuëri hua'quipi. Inapochachin carimanta', catapini shonca pi'ipi ana'intaranquëma'. A'na tahuëri marë', a'na pi'ira parisitarama'. Inapotohuatënuquëma', ya'ipiya quëran nitotapoma': 'Sinioro ano'huitacasoso', pa'pi co noyahuë', tēcapoma'. ³⁵ Ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquëma'. Ina pochin mini co noyahuë' cancantopisopita, ana'intarahue'. Iso inotëro parti napopináchin yonquiatoma', co yanatëramacohue' ni'ton, isëquë chachin taquiapoma', itërin.

Shonca hua'ano'sa chimininso'

³⁶⁻³⁷ Shonca cato hua'ano'sa Canaan no'pa' nohuitacaiso marë' Moisésëri a'parin. Napopirinhue' shonca ya'piso', pa'pi co noyahuë' nanan sha'huimapi.

Ina natanatona', piyapi'sa Yosë no'huipi. Napoaton ina nohuanton chiniquën caniori ma'ton tiquirin huachi. ³⁸ Cosoi, Caripi, inapitaso nipirinhüë', co chiminpihuë'.

Orma ninanoquë israiro'sa canapiso'

(Deuteronomio 1.41-46)

³⁹ Ya'ipi Sinioro naporinso Moisësëri israiro'sa sha'huithuachina, pa'pi sëtöpi huachi. ⁴⁰ Tahuëririnquë, tashíramiachin capayatahuatona', motopiro'sa parti pantapi. Inaquë a'na motopi hui'nimotën'pa' pantarahuatona', napoontapi:

—Tëhuëñchachin co noyahuë' nicatëhua oshahuanëhua'. Napoaponahuë', nani isëquë huëntarëhua'. ¡Huëco pa'ahua', Sinioro sha'huitërinpoaquë ya'coanhua'! topi.

⁴¹ —Canpitaso co Sinioro natëtomahuë', napoarama'. Canpitaora nohuanton yaya'conpiramahuë', co onporo napoaramahuë'. ⁴² Co huachi Sinioro catahuarinquëmahuë ni'ton, ama aquëtë pacosohuë'. Inimicoro'sa minsëchinquëma'. ⁴³ Amasha pa'patama', amaricoro'sa', canano'sa inapita quënancontarama'. Yosë nani a'porama ni'ton, inapitarë'quëma niahüehuatama', tiquiarinëñquëma', itërin Moisësëri.

⁴⁴ Napotopirinhüë', inapitaso onpopionta pa'pi. Canaan motopiro'sa parti ahuëtacaiso marë' pa'pi. Siniororë' anoyatopiso caposonënso', co quëpapihuë'. Co Moisësë tëranta pa'ninhüë'. Ya'huëpiquëranchin ya'huë-rapi. ⁴⁵ Naporo' amaricoro'sa', canano'sa', inapita ninanonëna quëran pipirahuatona', israiro'sa ahuëimapi. Nita'atohuachinara Orma ninanoquë huarë' imaquimapi. Naporo' israiro'sa ahuëatona canamiatopi.

Na'pi quëran i'sha pipirinsö'

(Éxodo 17.1-7)

20 ¹ Amaricoro'sa', canano'sa', inapitari canapi piquëran, israiro'saso huë'piso parti pa'mantapi. Pascoa yoquiquë, Sin inotëro parti camantapi. Catisë ninanoquë hua'qui quëparitopi. Inaquë Maria chiminin. Chiminpachina, inaquëranchin pa'pitopi. ² Inaquënta capa i'sha niantahuachina, israiro'saso niyontonahuatona', Moisësë, Aaron inapita no'huitona noncarotaantapi:

³ —¡Siniorori tëparinsopitarë' quiyanta chiminai naporini, noya noya niitonhuë'! ⁴ ¡Quiyaso' Yosë piyapinënpitacoi ni'toi, co iso inotëro parti quëcancoiso nipirinhüë'! Quiya nisahuaton, pë'tahuanëhuëipitanta chimina'huaiso marë' ¿isoporinquë quëntamarancoi ti? ⁵ ¡Ma'marëta Iquipito quëran po'coninquë quënancoi! Co manta isëquëso sha'nëhuë'. Co iquira nararo'sa ya'huërinhuë'. Co oparoro'sa ya'huërinhuë'. Co cranata nara-ro'santa huanirinhüë'. Co i'sha tëranta o'ca'huaiso ya'huërinhuë', itopi.

⁶ Ina natanatona', Moisësë, Aaron, inapitaso piyapi'sa patopi. Patahuatona Yosë chinotacaso pëi ya'coanaquë, pantapi. Inaquë isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', Sinioro chinotopi. Naporo' Sinioro huënaratërinso', ya'norin. ⁷⁻⁸ Siniorori, Moisësë itapon:

—Iya masho Aaronë'quën, israiro'sa ayontonco'. Nani niyontonpachina', huaranën maquë'. Masahuaton inapita ni'tërantapaquë, na'pi camaiquë i'sha

quëchinquëma'. Ca nohuanto israiro'sa o'ocaiso marë' na'pi quëran i'sha pipiarin. Pë'tahuanënapitanta o'opona huachi, itërin.

⁹ Siniorori camairinso chachin Moisësëso', huaranën chinotopiso pëi quëran maconin. ¹⁰ Ina quëran Aaronë chachin na'pi notënanquë israiro'sa ayontonpi. Inaquë Moisësëri no'huiton itapon:

—Canpitaso co natantochinachin cancantopiramahuë', sha'huichinquëma': Canpita o'ocamaso marë' çiso na'pi quëranpita i'sha ocoica'huaiso ya'huërin ti? itërin. ¹¹ Ina toshuaton huaranën quëran catoro na'pi ahuërin. Inapotohuachina, notohuaro' i'sha pipirin ni'ton, israiro'sa o'opi huachi. Pë'tahuanënananta o'opi. ¹² Moisësë, Aaron, inapitaso napoaponahuë', Yosëri itapon:

—Canpitaso co natëtapomarahuë' naporama'. Ina ni'ton, israiro'sa co chinotërinacohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran natëtoma naporama naporini, israiro'sa chinochitonacohuë'. Chinotatonaco: “¡Ma noyacha inaso paya!” ichitonacohuë'. Napoaton canpitanta', no'pa' quëtaranquëmaquë co ya'conaramahuë', itërin. ¹³ Ina i'sha pipirinquë apoyatopi: “Miripa i'sha” itopi. Inaquë israiro'sa co Sinioro natëtonaraihuë' i'sha marë' nonca topi ni'ton, Siniorori noyasächin nininso' a'notërin.

Israiro'sa na'huëcaiso', itomoro'sari ya'copipiso'

¹⁴ Catisë quëran caraya quëmapi'sa', Moisësëri a'parin Itomo copirno nontacaiso marë'. Cantonahuatona itapona': “Quiyaso' israiro'sacoi, canpita quëmopinëma ninai. Nani nitotëran Iquipitoquë yacapatatoi, parisitërais'. Isëquë huarë' canquia'huaiso marënta', na'con parisitërai. ¹⁵ Shimashonëhuëipita iráca Iquipito parti pa'pi. Inaquë hua'qui ya'huëpi. Oshaquëranchin iquipitoro'sari, shimashonëhuëipita aparisitërin. Quiyanta ya'huëantahu a toira, inapochachin aparisitërinacoi. ¹⁶ Parisitápatoi catahuaincoi s o marë' Sinioro nontërai. Chiníquën nontohuatoira natanahuatoncoi catahuarincoi. Anquëninën a'paimarin Iquipito quëran ocoincoiso marë'. Iporaso' Catisë ninanoquë ya'huëarai, canpita no'panëma naniconinquë nisarai. ¹⁷ Iporaso nipirinhue', no'panëmataëchin na'huëca'hua i so marë' natainquën ta'toi huë'nai. Co iminëmaquë ya'conapoihuë'. Oparonëmanta co ya'contapoihuë'. Co posonëmaquë tëranta i'sha o'opoihuë'. Tëquën irasächin pa'tarai. Co pëshonaraihuë'. No'panëma na'huëta'huai huarë' inapoarai,” itopi. ¹⁸ Copirnoriso nipirinhue', itapon:

—¡Co naporinhue'! Co no'panëhuëitaëchin na'huëcamaso ya'huërinhuë'. Co natëtohuatamahuë', sontaronëhuëpitato'co chachin ana'intaranquëma', itërin. ¹⁹ Itohuachina, israiro'sari noya sha'huitërin:

—Tëquën irasächin pa'tarai. Papoi pochin o'oca'huaiso marë' pëshonpatoi, pahuëërarinquën. Pë'tahuanëhuëipita o'orinso marënta', pahuëërarinquën. Topinan na'huëca'huaiso marë' napotarainquën, itopi.

²⁰⁻²¹ —¡Co na'huëaramahuë'! itahuaton, sontaronënpitarë chachin noyá niacorahuatona', israiro'sa ama na'huëcaiso marëhuë' to'shitëpi. Ina ni'sahuatona', israiro'saso' a'na ira pa'tacaiso' yonquipi huachi.

Aaron chimininso'

²² Ya'ipi israiro'sa Catisë quëran pipirahuatona', Or motopi parti notëtopi. ²³ Inaquë itomoro'sa no'panën nanirintaëchin, Siniorori Moisësë,

Aaron inapita itapon: ²⁴“Aaronso' chiminapon huachi. Israiro'sa no'pa' quëta'huaso' sha'huitërahuequë co ya'conaponhue'. Miripa i'shataquë camairanquëmaso co natëramahuë ni'ton, Aaronso' isëquë chiminapon. ²⁵Quëmari Moisésë Or motopi hui'nimotënquë quëpaquë'. Hui'nin Iriasaro itëramasonta', quëpaquë'. ²⁶Inaquë Aaron, corto hua'an ni'ton, a'morinso ocoitahuaton, hui'nin a'motëquë'. Pa'pinso' inaquë chachin chiminapon,” itërin.

²⁷Siniro camaitërinso chachin, Moisésëso ninin. Ya'ipi israiro'sa ni'tonënquë, cara chachin Or motopiquë pantapi. ²⁸Pomosontahuachinara, Aaron corto hua'an ni'ton, a'morinso ocoitërin. Nani ocoitahuaton, inaquë hui'nin a'motërin. Inaquë chachin Aaron chiminin huachi. Ina quëran Moisésë, Iriasaro, inapitaíchin o'mapi huachi. ²⁹“Aaron chiminin huachi,” ta'tona', israiro'saso' na'con sëtöpi. Cara shonca tahuëri ina marë' na'nëräpi.

Ormaquë ya'huëpisopita canapiso'

21 ¹Canaan copirno Arato ninanoquë ya'huërinso', sha'huitopi: —Israiro'sa Atarimo ira huë'shiapi, itopi. Ina natana-huaton, sontaronënpitarë chachin israiro'sa nacapirahuatona', ahuerin. Canatahuaton na'amiachin israiro'sa manin. Masahuaton, ya'huërin'pa' quëparin. Ina ninanonënso', Niquipi parti ya'huërin. ²Inapotohuachinara, israiro'saso Siniro nontatona itapona': “Canano'sa minsëa'huaiso' catahuahuatancoi, ninanonënnapita ata'huantomiatarai,” itopi. ³Napopiso chachin Siniro, canano'sa minsëcaiso' catahuarin. Ya'ipi inapita ata'huantahuatona', ninanonënnapitanta', ata'huantomiatopi. Napoaton ina parti Orma itopi.

Sha'pi hua'na quëran ya'huan nonanpiso'

⁴Or motopi quëran israiro'saso pipirahuatona', Quëhuai marë parti pa'mantarapi. Ama itomoro'sa no'panëntaëchin pacacaiso marëhuë', panca conitopi. Papon pochin israiro'sa no'huitaantapi. ⁵No'huitatona', Siniro pinopi. Moisésënta itapona':

—¡Ma'marëcha Iquipito quëran ocoirancoi paya! ¿Iso inotëro parti chimina'huaiso marë' quëntamarancoi ti? Capa i'sha, capa cosharo ya'huërinhuë'. Manaíchin capatoi nosorotarai, itopi.

⁶Napopiso marë' Siniro ana'intaton, quëtëton ya'huano'sa a'patiirin. Inapitari quëtërin ni'ton, na'a israiro'sa chiminpi. ⁷Napohuachinara, Moisésë paaparahuatona itapona':

—¡Ma'huantacha ninai paya! Siniro no'huitoi, quëmanta no'huitënquën oshahuanai. Siniro nontëquë ya'huano'sa a'pachincoi, itopi. Itohuachinara, Moisésëso Siniro nontërin. Israiro'sa oshanën inquitaton, catahuantacaso marë' nontërin. ⁸Ina quëran Siniro, Moisésë itapon:

—A'nara ya'huan nonanaton, naraquë achinpiquë'. Inapotahuaton ahuaniquë'. Inso tëranta ya'huanahuachin, ina achinpiranso', në'pë'in. Inapohuachin, co chiminaponhuë', itërin. ⁹Napotohuachina, Moisésëso sha'pi hua'na quëran ya'huan nonanin. Inapotahuaton, naraquë achinpirin. Inso tëranta ya'huanahuachina, a'naroáchin ina në'pëconin. Në'pëhuachina, Siniro nohuanton noyatërin. ¹⁰⁻³⁵(-)

Copirno Paracori, Paramo amatérinso'

22 ¹Israiro'sa pa'sápatona', Moapo canonamatèquë canconpi. Canconahuatona', inaquë ya'huëantapi. Moapo no'paso', Cortanii' quëran pi'i pipirinso parti quëparitërin. Quirico ninano notënanquë ya'huërin.

²⁻⁴Israiro'sari amororo'sa ata'huantërinso natantahuaton, Moapo copirno pa'yanin. Naporo tahuëri'sa Paraco itopiso', Moapo copirno ninin. Inaso' copirno Sipor itopiso' hui'nin. Piyapinënpitarinta israiro'sa hua'huayátërahue huësapiso ni'sahuatona', pa'pi të'huatopi. Ina yonquiatona Matian ansiano'sa sha'huitonpi: "Israiro'saso', notohuaro' ni'tona', tiquiaponacoi quiyaso'. Toro masho panpatoro' capaton pë'yarinso pochin, nitaponacoi," itopi.

⁵Napoaton copirnosoi', piyapinënpita Pitor ninanoquë a'parin. Paramo macontacaiso marë' a'parin. Inaso', Pioro hui'nin. Pitor ninanonta', Amapi ro'tëquë ya'huërin. Iopiratisii' yonsanquë. Paracori piyapinënpita camairin Paramo napotacaiso': "Iquipito quëran notohuaro' piyapi'sa pipirahuatona', ya'ipi ya'huërai ro'tëquë ya'soipi. Iporaso ya'huërahue ninano notënanquë chachin, ya'huëintarapi. ⁶Chini chiniquéno'sa ni'ton, ma'shátërahue quiyaso' canaponacoi. Napoaton a'naroáchin huëcaton, ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' quëmari sha'huitiique'. Quëmaso' noya ya'huëcaiso marë' sha'huitohuatana, ina inachachin ninin. Naporahuaton ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huitohuatana', ina inachachin ninin. Quëmari inapotohuatan, tapona minsërahuatoi, ya'huërai quëran yaa'parai," itoco', itërin.

⁷Moapo ansiano'sa', Matian ansiano'sa', inapitaso na'con coriqui quëpapi. Paramori israiro'sa inapotohuachin, pahuërcaiso marë' quëpapi. Ya'huërinquë canpachinara, Paracori nanan a'patërinso sha'huitopi. ⁸Sha'huitohuachinara, Paramori itapon:

—Isëquë tahuërianpitoco'. Ina quëran ma'sona Sinioro camairincoso', sha'huichinquëma', itërin. Napotohuachina, Moapo ansiano'saso', inaquë quëparitopi.

⁹Naporo tashi Siniorori Paramo ya'notahuaton, itapon:

¹⁰⁻¹¹—¿Inpitata quëma pëinënquë nisapi? itërin.

—Sipor hui'nin Paraco itopiso' Moaporo'sa hua'anëntërin. Ina, piyapinënpita a'pairin sha'huitiinacoso marë': "Iquipito quëran notohuaro' piyapi'sa pipirahuatona', ya'ipi ya'huërai ro'tëquë ya'soipi. Napoaton a'naroáchin huëcaton ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huitiique'. Quëmari inapotohuatan, tapona minsërahuatoi, no'panëhuëi quëran a'parai," tiquipi, itërin.

¹²—Ama inapitarë'quën paquësohuë'. Naporahuaton co ina piyapiro'sa inapotamaso ya'huërinhuë'. Inapitaso' cari chachin noya ya'huëcaiso marë' nani sha'huitërahue, itërin Yosëri.

¹³Tahuëririnquë tashíramiachin capayatahuaton, comisiono'sa itapon:

—Sinioro co nohuantërinhuë' canpitato'co paca'huaso'. Napoaton ya'huëramaquë paantaco', itërin.

¹⁴Napotohuachina Moapo hua'ano'saso', pa'mantarahuatona Paraco itapona':

—Paramo co nohuantërinhuë' imaquintaincoiso', itipi.

¹⁵ Paracoso napoaponahuë', naquë ranchin a'napita hua'ano'sa ya'huërë' a'paantarín. Chini chiníquën nanantopiso', nisahuaton na'con na'con a'paantarín. ¹⁶⁻¹⁷ Paramo cantonahuatona', itapona':

—Sipor hui'nin Paraco itëraiso nanan a'patiantarínquën: “Onpionta huëcaton, isopita piyapi'sa ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huittiquë'. Huë'patan noya noya ni'saranquën. Ma'sona nohuantëranso' natanpatanco, acotaranquën,” tënin, itopi.

¹⁸ Itopirínahuë Paramoriso' itapon:

—Caso co caora yonquínëhuë quëran ma'sha nica'huaso' nanitërahuë'. Pancahuë nipon, naniahuë nipon ma'sha nipatora, Yosë nohuantërinso'ráchin nisarahuë. Pëninë mëntasha oro, prata, inapita Paraco quëtopiríncohuë tëranta', Yosë nohuantërinso'ráchin nisarahuë. ¹⁹ Napoaponahuë', ipora tashi canpitanta isëquë tahuërianpitoco'. ¿Ma'tama iporaso' Sinioro taanta'in pa' itërin.

²⁰ Naporo tashi Siniorori ya'notantarahuaton, itapon:

—Quëma marë' huë'pachinaso', imaquë nipachin. Napoaponahuë', ma'sona nohuantërahuëso'ráchin quëmaso' nisaran, itërin.

Yosë anquëninëni Paramo ya'copirínso'

²¹ Tahuërirínquë Paramoso', Moapo hua'ano'sa imacaso marë' moranën tapararin. ²² Nani tapahuachina, inaquë ya'mitëahuaton pa'sarin. Cato piyapínënpitari imasapi. Napoaponahuë', pa'sarinso marë' Yosëriso co noyahuë' ni'nin. Napoaton Sinioro anquëninëni ya'copicaso marë' to'shitërin. ²³ Paramoriso co quënanpirínhuë', moranëso Sinioro anquëninën quënanin. Iraquë sahuëninën së'quërin quëran huaniarin. Ina quënanaton, pëshonin. Pëshonpachina, Paramori iraquë a'paantacaso marë' naraquë chiníquën huihuirín. ²⁴ Sinioro anquëninënso amasha pa'nin. Pa'sahuaton, cato oparo na'pi quëran pairapipiso' huancánachin ira pa'nínquë to'shitaantarín. Inaëchinso', ira co pancanayahuë'. ²⁵ Moraso naquë ranchin Sinioro anquëninën quënaantarahuaton, pëshoantarín. Pëshoantapirínhuë', na'pi paira ya'huërin ni'ton, inaquë hua'anën nantëquën ya'quëantërarahuaton oquërerín. Napotohuachina, Paramoso' moranën naquë ranchin huihuiantarin. ²⁶ Napoaponahuë', Sinioro anquëninënso amasha paantarín. Pa'sahuaton, ira yami yamianásha'huaya ninínquë to'shitaantarín. Inaquëso', co onpo pëshonchináchínhuë' ninin. ²⁷ Moraso naquë ranchin Sinioro anquëninën quënaantarahuaton, quëhuënin huachi. Co onpo pëshonacasohuë' ni'ton, naporin. Napohuachina Paramoso', naquë ranchin moranën no'huiton, huihuiantarin. ²⁸ Naporo' Sinioro nohuanton, moraso nonin. Nonsahuaton hua'anën itapon:

—¿Carínquënso', co ma'sha onpotopiranquënhuë'! Quëmaso isoarë', nani cararo huihuiranco, itërin.

²⁹ —Co yanatërancohuë' ni'ton, napotëranquën. Sahuëni ya'huëtërinco naporini, nani tëpa'itënnquënhuë', itërin.

³⁰ —Íraca quëran huarë' quëparanquën nipirínhuë', co po'tochinanquënhuë', itaantarín moranëni.

—Naporin mini nipirínhuë', taantarín Paramo.

³¹ Naporor' Sinioro nohuanton, Paramonta Yosë anquëninën quënanin huachi. Sahuëni sël'quëaton iraquë huaniárin quënanin. Ina quënanahuaton isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton, mosharin. ³² Sinioro anquëninëniso' itapon:

—Co cara cararo moranën huihuicasohuë nipirinhüë'. Co noyahuë' nicacaso' yonquiran ni'ton, carinquën to'shitëapiranquënhüë'. ³³ Co moranën pëshoninhüë' naporini, nani tēpa'itēnquënhüë' huachi. Napoaponahuë', moraso co tēpa'itohuë', itërin.

³⁴ —To'shitërancoso' co nitotatohuë', oshahuanahuë'. Napoaponahuë', quëma topatan ayamanta'i nipachin, itërin.

³⁵ —Paquë imatëquë'. Napoaponahuë', ma'sona sha'huitëranquënsoráchin nonsaran, itërin.

Paramo, Paracorë' niquënanpiso'

Napotohuachina Paramoso', Paracori hua'ano'sa a'parinso imaquirin. ³⁶ Paramo huë'sarinso natanahuaton, Paracoso' nacapicaso marë', no'panën naniconinquë ninarin. Inaquë a'na ninano ya'huërin. Arnoi' chinpinamënuë ya'huërin. Paramo quënanahuaton, itapon:

³⁷ —Carinquën përapiranquënhüë'. ¿Onpoatonta co yahuëntaranhuë'? “Huëntaran naporini, noya nicatënuë' no'tëquë pahuë'rë'itënuënhüë',” itërin.

³⁸ —Ma'tana nani canquirahuë. Napoaponahuë', co ma'sha tēranta caora yonquënhüë' quëran, nona'huaso ya'huërinhuë'. Yosë sha'huitërinco'soráchin sha'huipo caso'. ³⁹ Ina quëran cato chachin Quiria-osoto ninanoquë pa'pi.

⁴⁰ Inaquë Paraco camaitërin ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', inapita tēpacaiso'. Paramo, hua'ano'sa imaquirinso', inapita quëpatontacaiso marë' naporin.

⁴¹ Tahuëririnquë Paracoso', Paramo yonisahuaton, Pamoto-Paaro motopi'pa' quëpantarin. Ina quëran nocotahuaton, isairio'sa ya'huëpiso intonquë, nē'mëtë pëiro'sa quënanin.

23 ¹ Ina quëran Paramori Paraco itapon:

—Isëquë chachin canchisë artaro nitoco. Inaquë ahuiquitacaso marënta', canchisë toroa'hua, canchisë carniro, inapita quëquë', itërin. ² Ina natanahuaton, Paracoso' ina inachachin ninin. Cato ya'pi chachin ma'sha tēparahuatona Yosë marë' acopi. A'naya a'naya artaroquë a'nara toroa'hua, nisahuaton a'nara carniro acopi. ³ Ina quëran Paramori, Paraco itapon:

—Isëquë ma'sharo'sa tēpatë acorëso pirayan ninataco. Caso amasha pa'sarahüë tapona Sinioro o'marin nicaincso marë'. Ina quëran ma'sona anitotërinco'so, sha'huitëranquë, itërin.

Paramori isairio'sa noya ya'huëcaiso marë' sha'huitërinso'

Ina tosahuaton Paramoso', a'na panëna'huaya tomaro'të niniinquë pantarin. ⁴ Inaquë Yosëri ya'notohuachina, Paramori itapon:

—Canchisë artaro ninahuë. A'naya a'nayaquë a'nara toroa'hua nisahuaton a'nara carniro tēparahuato, quëma marë' acorahuë, itërin. ⁵ Napotohuachina Siniorori Paramo anitotërin ma'sona ta'caso'. Nani anitotahuaton itapon:

—Paracotaquë paantarahuaton, carinquën anitotëranquënsoráchin sha'huitëquë', itërin. ⁶ Paramoso' huëantarahuaton, Paraco huaniárin

quënanquiantarin. Artaroquë ma'sha acopiso' pirayan huaniárin. Moapo hua'ano'santa', inaquë yamorapi. ⁷Naporo' Paramoso', Yosëri anitotërinso sha'huirín:

“Moapo copirno Paraco itopiso',
pi'i pipirínso parti quëran amatërinco ni'ton, huë'nahuë.
Aran motopiro'sa parti ya'huëpirahuë':
‘Huëcaton israiro'sa ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë'
sha'huitiquë'.

Cacopo shinpita co noyahuë'
yonquirapiton napotëquë', tënín, itërinaco.

⁸ Napopirínhuë', inahuaso Yosëri noya ni'nín.

Noyasáchin yonquirapirín.

Napoaton co nanitërahuë' inapota'huaso'.

Co pi'pian tëranta nanitërahuë', co noyahuë' yonquirapia'huaso'.

⁹ Inápa natëtëro'sa quëran notërahuë'.

Motopia'huaro'sa quëraonta nocorahuë'.

Co a'napita piyapiro'sa pochínhuë' inahuaso nica-tona',

Yosë marë' nãpicaíso' nohuantopí.

¹⁰ Amocan tomontërinso pochín,

co onpo pichichínáchinhuë' na'api.

Onposo ya'huëpiso', co insonta nitotërinhuë'.

Inahuaso noyasáchin nipi ni'ton, noyasha chiminapona'.

Inahua pochín canta', chiminahuë naporín,

noya noya cancanchitohuë', tënahué,” itërin.

¹¹ Naporínso natanahuaton, Paracori Paramo itapon:

—¡Ama napotëquësohuë'! Inimiconëhuëpita ama huachi noya ya'huë-caiso marëhuë' sha'huitamaso marë' amatëranquën huë'nán. Quëmariso napoaponahuë', noya ya'huëcaiso marë' sha'huitëran, itërin.

¹² —Co'tana nani sha'huitëranquën. Sinioro anitotërinco soráchin nonsarahué'. Co caora nohuanto ma'sha ta'cahuaso' nanitërahuë', itërin Paramori.

¹³ —Huëquë nipachín niquë'pa' quëpanta'inquën. Ina quëranso', israiro'sa ya'huëpiso co ya'ipi ni'saranhuë'. Caraíchín në'mëtë pëiro'sa intonquë ya'huërínsopitaráchin ni'saran. Ina quëran nocorahuaton, ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huitëquë', itërin.

¹⁴ Ina tosahuaton, Pisca motopí hui'nimotënuë Paramo quëparín. Sohuimo noya ro'të itopiquë quëparín. Inaquë canchisë artaro ninín. A'naya a'naya artaroquë a'nara toroa'hua, a'nara carniro, inapita tëparínso' acorín. ¹⁵ Inaquë Paramori, Paraco itapon:

—Isëquë ma'sháro'sa tëpatë acorëso pirayan ninaantaco. Caso Sinioro nacapiapo amasha pa'sarahué', itërin. ¹⁶ Pa'pachína Siniorori Paramo nacapiaton, ma'sona taantacaso anitotaantarín. Ina quëran itapon:

—Paracotaquë paantarahuaton, carinquën anitotëranquënso chachín sha'huitonquë', itërin. ¹⁷ Paramoso' paantarahuaton, Paraco huaniárin quënancoantarín. Artaroquë ma'sha acopiso' pirayan huaniárin. Moapo hua'ano'santa', inaquë yamorapi. Naporo' Paracori itaantapon:

—¿Ma'ta Sinioro itërinquën? itërin. ¹⁸ Itohuachína, Paramoso' Yosëri anitotërinso', sha'huiaantarín:

“Paraco, quëmaso' Sipor hui'ninquën.

Noya natanquë sha'huichinquën:

¹⁹ Yosëso co canpoa pochinhüë'.

Co nisha nisha nonaton nonpininhüë'.

Ma'sona topachina, inachachin nissarin.

Catahuatacaso sha'huihuachina, catahuatërin.

²⁰ Nani Yosë camairinco israiro'sa noya ya'huëcaiso marë' sha'huita'huaso'.

Yosëri chachionta nani inapita noya ya'huëcaiso marë' sha'huitërin.

Napoaton co nanitërahuë' naponin ya'huëcaiso marë' sha'huita'huaso'.

²¹ Siniorori israiro'saso', noyasáchin ni'nin.

Cacopo shinpita ni'tona', co manta yaonpotërinhuë'.

Napoaton inahuarinta', hua'anën pochin nicatona pa'yatopi.

²² Tanan ohuacaso' no'huítóhuachina, pomonën quihuirin.

Inapochachin israiro'santa',

Yosëri chiníquën nanantaton Iquipito quëran ocoirin ni'ton,

inasáchin quihuípi.

²³ Cacopo shinpitaso', ma'sha onpotacaiso marë' nonënpachinaranta', co manta onpoapihuë'.

Shontapirinahuë tëranta', israiro'saso co manta onpoapihuë'.

Ipóra chachin israiro'sa sha'huitahua':

‘¡Canpitacha tëhuëncinso', Yosëso catahuarinquëma paya!

Catahuatëinquëma inaso', huëhuëpiro nininsopita ninin,’ itahua'.

²⁴ Yosë piyapinënpita nani huanipi huachi.

Pa'pini' yamapintërinso pochin inahuaso nipona'.

Mapintaquë huarë' pa'pini' chinotërin.

Ina pochin inahuaso' nisapi.

Mapinën huënai' o'óta huarë' sanorinso pochin nisapi,” tënin Paramo.

²⁵ Naporo' Paracori, Paramo itapon:

—Israiro'sa ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huitamaso' co nanitëranhuë' ni'quëhuarë', jama nipachin noya ya'huëcaiso marënta' sha'huitëquësohuë'! itërin.

²⁶ —Nani sha'huitëranquën pora: “Caso Sinioro camaitërinsoaráchin nissarahüë,” itëranquën, itërin Paramori.

²⁷ —Huëquë nipachin a'na parti ya'huëre' quëpanta'inquën. Taponá inaquëso', Yosë quëtërinquën israiro'sa ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huitamaso', itaantarín Paracori.

²⁸ Napotahuaton, Pioro motopi hui'nimotën'pa' Paramo quëpantarín. Ina quëran notëtohuatëra, ya'ipi inotëro parti quënantëre'. ²⁹ Inaquë Paramori, Paraco itapon:

—Isëquë chachin canchisë artaro nitoco. Inaquë ahuiquitacaso marënta', canchisë toroa'hua, canchisë carniro, inapita quëquë', itërin. ³⁰ Ina natana-huaton, Paracoso' ina inachachin ninin. Ma'sha tëparahuaton, a'naya a'naya artaroquë a'nara toroa'hua, a'nara carniro acorín.

24 ¹ “Sinioroso nipirinhüë', israiro'sa noya ya'huëcaiso marë' sha'huita'huasoráchin nohuantërin,” tënin Paramo yonquiaton. Napoaton co huachi i'hua pochin nininhüë'. I'huaso', Siniorori ma'sona

anitolacaso marë' amasha pa'nin. Iporaso' co pa'ninhuë'. Ina quëran-chin inotëro parti notëtërin. ² Ya'ipi israiro'sa ya'huëpique, a'na huënton a'na huënton në'mëtë pëinëna ótëna'piapi quënanin. Naporo chachin Yosë ispiritonëni, ya'coancantërin huachi. ³ Ya'coancantohuachina, Yosë yonquirinso sha'huiton naporin:

“Caso Paramoco. Tatahuëso', Pioro itopi.

Yosë nohuanterinso' nitotato, no'tëquën sha'huitaranquën.

⁴ Yosë ispiritonën ya'coancantohuachincora, noya noya nitotërahuë.

Yosë chachin nanan anitolërinco.

Co huë'ëporahuë', hua'narëso pochin quënanahuë.

Ina Yosëso ya'ipi nanitaparin.

⁵ Cacopo shinpitanquëma ninamaso':

¡Ma noyápiachincha në'mëtë pëinëmaso paya!

Israiro'sanquëma ninamaso':

¡Ma noyápiachincha ya'huëramaso paya!

⁶ Palmeraro'sa pansinquë sha'piso pochin ya'huërama'.

Yanco imino'sa i' yonsanquë sha'piso pochin ya'norama'.

Siniro shinparotërinso pochin ninama'.

Nonara i' yonsanquë huaniáporinso pochin ya'huëramaso ya'norin.

⁷ Israiro'saso', notohuaro' i'sha ya'huëtapi.

O'ocaiso', sha'topiso opotacaiso',

inapita marë' ya'huëtapi.

Copirnonënanata', chini chiníquën nanantapon.

Napoaton Acaco copirno canamiatapon.

⁸ Tanan ohuacaso' no'huitohuachina, pomonën quihuirin.

Inapochachin israiro'santa',

Yosëri chiníquën nanantaton Iquipito quëran ocoirin ni'ton,

inasáchin quihuípi.

Israiro'saso', nisha nisha naciono'sa canapona'.

Ma'sha capatë pë'yarëso pochin inimicoro'sa nitapona'.

Nansëna pa'qui pa'quitatona',

pë'chinan shinërënëna quëran papito papitotapona'.

Ina pochin inimicoro'sa nitapona'.

⁹ Israiro'sa chinotai marë' quëhuënpachinara,

pa'piniro'sa pochachin niconpi.

Co macari tëranta ochinanaponhuë'.

Inpitarisona inapita noya ya'huëcaiso marë' sha'huitohuachina',

inapitanta noya ya'huëcaiso marë' sha'huitapona'.

Inpitarisona ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huitohuachina,

inapitanta inapotacaiso ya'huërin,” ténin.

Paramo ninoton sha'huiantarinso'

¹⁰ Paramo naporinso natanahuaton, Paracoso pa'pi no'huitërin. No'huitaton pinca tēcapon pochin tapon:

—Inimiconëhuëpita ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huitëquë', ta'to amatopiranquënhuë', nani cara cararo noya ya'huëcaiso marë' sha'huitëran. ¹¹ Noya nicatënquën na'con yaacanapiranquënhuë', Siniro

ya'copirinquën ni'ton, co inapotaranquënhuë'. ¡Iporaso' ya'huëranquë paan-taquë huachi! itërin.

¹²⁻¹³ — Co'ta nani hua'ano'sa a'paransopita sha'huitërahuë: “Paraco pëinënquë, oro, prata, inapita amëntatahuaton quëtopirincuhuë tëranta', Sinioro camaitërinso'ráchin nisarahuë. Caso caora yonquënëhuë quëran ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huita'huaso' co nanitërahuë'. Noya ya'huëcaiso marë' sha'huica'huasonta co nanitërahuë',” itërahuë. ¹⁴Iporaso' mini quëma naporanso chachin, ya'huërahuëquë paantarahuë. Napoaponahuë', co'huara pa'shátërasocohuë', ma'sona pasopita a'na tahuëri onpotiinquëmaso sha'huichinquën.

¹⁵Naporo' Paramo, Yosë yonquirinso sha'huirín.

“Caso Paramoco. Tatahuëso', Pioro itopi.

Yosë nohuantërinso' nitotato, no'tëquën sha'huitaranquën.

¹⁶Yosë ispiritonën ya'coancantohuachincora, noya noya nitotërahuë.

Yosë chachin nanan anitotërinco.

Co huë'ëporahuë', hua'narëso pochín quënanahuë.

Ina Yosëso chini chiníquën nanantaton ya'ipi nanitaparin.

¹⁷A'na tahuëri napocaso sha'huirahuë.

Hua'qui quëran niponahuë nanipón.

A'na tahuëri a'nara israiro'sa copirnonëna ya'huëapon.

Tayora a'pininso pochín nicaton, Cacopo shinpita catahuapon.

Moapo piyapi'sa ata'huantapon. Ya'ipi Sito shinpita napotapon.

¹⁸Itomoro'santa misëapon.

Inimiconën Sëir itopiso' no'panën, mataton hua'anëntapon huachi.

Israiro'saso' ahuëtohuachina', canatëra'piapona'.

Napopiso', nisha nisha parti nahuinapon.

¹⁹Ina copirinoso', Cacopo shiin nisarín. Inaso', inimicoro'sa minsëapon.

Ninanoro'saquë ya'huëpiso', ya'ipi noyá tiquiapon,” ténin.

²⁰Amaricoro'sa ya'huëpíquë notërahuaton, Yosë yonquirinso sha'huiantarin:

“Amaricoro'saso', chini chiníquëno'sa'.

Napopirínahuë', israiro'sari noyá ata'huantapon,” ténin.

²¹⁻²²Quini quëran pipipisopita ya'huëpíquënta notërahuaton, Yosë yonquirinso sha'huirín:

“Quini quëran pipiramasopitaso', noyá niacorapitoma ya'huërama'.

Natëtëro'saquë inaira hua'huatërinso pochín ya'huëpiramahuë',

inaira pë'pëtë' huiquitërinso pochín, asiriario'sa minsëarinquëma'.

Inapoatona', ya'huëpi'pa' quiquiarinënquëma',” ténin.

²³Ina quëran Yosë yonquirinso', sha'huiantarin:

“¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosë napohuachin: ¿Inpitacha cha'ërë'poya?

²⁴Sontaro'sa Chipri quëran nancharo'saquë huë'sapi.

Asiriario'sa minsërahuatona ata'huantapona'.

Ipiri itopiso' nacionta', napotapona',” ténin.

²⁵Yosë yonquirinso sha'huirahuaton, Paramoso ya'huërin'pa' paantarín. Paraconta ya'huërin'pa' pa'nin anta'.

27¹⁻¹¹ (-)

Cosoi, Moisësë ya'huërënamën ya'coninso'

¹² A'na tahuëri Siniorori Moisësë itapon:

—Aparin motopiquë pantarahuatón, israiro'sa no'pa' quëtarahuëso' notëquë'. ¹³ Nani ni'patan, inaquë chiminanan huachi. Inapoatan, iya masho Aaron pochachin shimashonënpita quënancoanan. ¹⁴ Sin inotëro parti ni'sëma capa i'sha ni'ton, israiro'sa no'huirinaco. Naporo' catoma chachin camairanquëma'. Camaipiranquëmahuë', canpitaso no'huitatoma co noyahuë' ninama'. Camairanquëmaso chachin ninama naporini, israiro'sa noya ni'itonacohuë'. Miripa i'shanaquë naporamaso yonquiato napotaranquën. Inaso i'sha', Catisë parti ya'huërin, itërin.

¹⁵⁻¹⁷ —Sinioro quëmasáchin Yosëinquën. Quëma nohuantón ya'ipicoi nanpirai. Piyapinënpita catahuacaso marë' a'nara hua'an acoquë'. Co acohuatanhuë', ohuicaro'sa co hua'anëhuanhuë pochin israiro'sa nicapona', itërin Moisësëri.

¹⁸ —Non hui'nin Cosoi itëramaso', nani huayonato ispiritonëhuë aya'coancantërahuë. Ina së'huamotorahuatón, israiro'sa catahuacaso marë' acoquë'. ¹⁹⁻²⁰ Ina quëran Iriasaro corto hua'anquë quëpaquë'. Naporahuatón, ya'ipi israiro'santa ni'tonëinquë ya'huërëtiinquënso sha'huitëquë'. Ya'ipi israiro'sa natërinënso pochin, inanta natëcaiso marë' sha'huitacaso ya'huërin. ²¹ Napoaponahuë', Cosoi hua'an ya'conatón ma'sona yanipachin, Iriasaro corto hua'anquë pa'sarin. Inari huachi Cosoi ya'huërënamën sha'huita'huaso marë' Orin^a quëran natanaponco. Anitotërahuëso chachin Cosoiri israiro'sa camaiaPON, itërin.

²²⁻²³ Siniorori camairinso chachin Moisësëso', ya'ipi ninin. Cosoi masahuatón, Iriasaro corto hua'anquë quëparin. Naporahuatón ya'ipi israiro'sa niyontonpiquë sha'huitërin inari ya'huërëtacaso'. Ina quëran së'huamoto-rahuatón, ina marë' Yosë nontërin. Inapotatón israiro'sa camaicaso marë' acorin.

a 27.21 *Orinso'*: Nisha nisha yonquirapipi. Iráca Israiro hua'ano'sa ma'sona no'tëquën yani-totohuachina: Orin, Tomin, inapita itopi quëran Sinioro natanpi. Natanpachinara, inari nohuantërinso' inapita quëran no'tëquën anitotërin.

Moisësë pënëntaantarinso'

Insëquësona Moisësë pënëntarinsò'

1 ¹Moisësëso', israiro'sa camaicaso marë' Cosoi acorin. Ina acorahuaton, ya'ipi israiro'sa', pënëntarin. Arapa inotëroquë nicasoi', naporoíchin pënënin huachi. Inaso' no'pa' Cortanii' quëran, pi'i pipirinsò parti quëparitërin. Ina ro'të chachin Moapo canonamatë itopi anta'. A'natëran Sopë ninano nisahuaton, Paran ninano ya'huërin. A'natëraonta', Tohuirò, Napan, Asiroto, Tisaapa, inapita ninanoro'sa ya'huërin. ²(Sinai motopi quëran huarë' shonca a'na tahuëri quëran pochin Catisi Parnia ninanoquë canpi. Itomoro'sa no'panëntaquëchin ira ya'huërinso pa'tohuachinara, napopi. Inataquëchin napoaponahuë', na'a motopiro'sa ya'huërin.) ³Israiro'sa Iquipito quëran pipipiso' nani cara shonca iscon pi'i nisapi. Ina nisahuaton, shonca yoqui a'na tahuërira' naniso chachin Moisësëri israiro'sa sha'huitaantarin. Ya'ipi Sinioro pënëntërinso' sha'huitaantarin. ⁴Co'huara pënëncatëraponhuë', israiro'saso amororo'sa canapi. Isipon ninanoquë Sicon copirno sontaronënpitarë chachin canapi. Asotaroto, Itërii, inapita ninanoro'saquënta', Oco copirno sontaronënpitarë chachin canapi. Inapitaso' Pasan parti ya'huëpi. ⁵Moaporo'sa no'panënuquë nicasoi', Moisësëso caniaritërin israiro'sa pënënacaso'. Inahuaso no'panën, napotëranquëmaso chachin Cortanii' quëran pi'i pipirinsò parti quëparitërin. Naporo' iso pochin pënëntërin:

⁶Sinai motopiquë nì'sëhua', Sinioro napotërinpoa': "Nani hua'qui iso motopiquë ya'huërama'. ⁷Napoaton ma'shanëma masahuatoma', motopiro'sa parti paco'. Amororo'sa ya'huërinso parti pa'sahuatoma', ya'yoraninsopita partinta pa'toco'. Arapa parti itopiquënta', paco'. Motopiro'sa parti, Niquipi parti, canonamatë parti, marë yonsan parti, ya'ipi inaquëpita paco'. Inaquëso', canano'sa ya'huërin. Ina aquëtënta', Nipano parti itopiquë pa'sahuatoma', Iopiratisii' pancaiquë huarë' paco'. ⁸Nani ya'ipi ina no'pa' carinquëma quëtëranquëma hua'anëntamaso marë'. Napoaton pa'sahuatoma', ina no'pa' máco huachi. Iráca shimashonëmapita Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nani sha'huitërahuë: 'Caso Sinioroco ni'to, quëtëranquëma', itërahuë,' itërinpoa',” ténin Moisësë. ⁹⁻⁴⁶(-)

No'tëquën natëtacaiso marë' pënëninso'

4 ¹Moisësëri israiro'sa nontaton itapon: "Iporaso huachi, Sinioro pënëntërinso' natëco'. Camairinquëmasopitanta', natëco'. Nani ya'ipi carinquëma a'chintëranquëma'. Ama topinan quëran natanatomarahuë', ina nohuantërinso nico'. Inapohuatama', noya nanpitoma Yosë quihuitërinpoaso'

no'paquë ya'conatoma hua'anëntarama'. Shimashonënpoapita sha'huitërinso chachin quëtarinpoa'. ² Sinioroso Yosënënpoa ni'ton, natëcaso marë' na'con camairinquëmaso', nani sha'huitëranquëma'. Ama ina apancatocosohuë'. Naporahuaton ama a'na nananya tëranta apahuantocosohuë'. ³ Nani ni'nama Pioro motopiquë Sinioro ana'intërinpoaso'. Ya'huëhuano'sa mamanshinëna Paaro itopiso', quëmopinënpoa moshatapato pi ni'ton, tiquirin. ⁴ Canpitaso nipirinhüë', co inapoatomarahuë' inasáchin cancantërama ni'ton, Sinioro iporahuanta nampicaso' quëtarinquëma'.

⁵ Ya'ipi Sinioronënpoa pënëntërinso', camaitërinso', inapita sha'huitërinco'so' nani a'chintëranquëma'. No'pa' manamaquë ya'huëhuatama', ya'ipi inapita natëco'. ⁶ Natëtátoma', ina inachachin nico'. Inapohuatama', nisha nisha piyapi'sa na'con nitotatoma yonquínahuano'sa ninamaso', nitotapi huachi. Ina nitotohuachina': '¡Ma noyacha inapitaso pënëntërinso nanan ya'huëtópi paya! Napoaton na'con nitotatona, yonquínahuano'sa nipi,' tosapi. ⁷ ¡Co inso nacion tëranta', canpoa pochin Yosë imapihuë'! Inahuaso', mamanshinënari catahuacaso marë' nontopirinhüë', co catahuarinhuë'. Canpoaso nipirinhüë', onporoso' nontohuatëhuara, a'na-roáchin a'panirinhüë'. ⁸ Tëhuëenchachin mini co a'na nacion tëranta canpoa pochin ya'huërinhuë'. A'napitaso co canpoa pochin no'tëquénáchin pënëntërinso nanan ya'huëtópihuë'. Camaitërinso nanan tëranta co ya'huëtópihuë'. Inapita canpitaso', ipora ya'ipi a'chintëranquëma'. ⁹ Ni'cona nani ma'sha ni'namasopita naniantotama'. A'chintëranquëmasopitanta yonquiráco'. Ipóra a'chintëranquëmasopita ama naniantatomarahuë', hui'namapitanta a'chintoco'. Shiparimapitanta inapotoco', itërin.

Sinai motopiquë Yosëri nontërinso ayonquiantarinso'

¹⁰ Ina quëran itaantarin: "Íráca Sinai motopi notënanquë ni'sëma', Sinioro nontatonco napotërinco: 'Israiro'sa ayontonquë nonahuëso' natanacaiso marë'. Noya nicatonaco chiminai huarë' imainacoso marë' pënënarahuë'. Ina quëran hui'ninapitanta a'chintohuachina', inahuanta imasarinaco,' itërinco. ¹¹ Canpitaso naporo', motopi nanimarinquë ya'caritërama'. Ina motopi quëranso', panca pën inápaquë huarë' pipirarin ni'nama'. Ina pën quëran chachin yaráton chitoro pochin ya'norin. ¹² Naporo' Sinioroso', pën huáncana quëran nontërinpoa'. Noninso' mini natanapomarahuë', co manta quënanamahuë'. ¹³ Shonca nanan pënëninpoa quëran, Sinioro canpoarë anoyatërinso anitotërinpoa'. Inapita cato na'pitëa'huaquë ninshitérin. Ina quëtahuatonpoa camairinpoa no'tëquën natëcaso marë'. ¹⁴ Pënëntërinso'pita, camaitërinso'pita, inapita a'chinta'huantinquëmaso marë' canta camairinco. No'pa' quëtarinquëmaquë ya'conpatama natëcamaso marë', a'chintëranquëma', itërin.

Ama mamanshi moshacaiso marëhuë' pënëninso'

¹⁵⁻¹⁸ Moisésëso', israiro'sa nontaton itaantapon: "Sinai motopiquë Sinioroso', pën huáncana quëran nontërinpoa'. Noninso' mini natanapomarahuë', naporo co manta quënanamahuë'. Ni'cona nitapicancanatoma mamanshi nipatama'. Quëmapi, sanapi, ma'sharo'sa', anpiantëhuano'sa', samiro'sa', inapita pochin ya'norinso nitama'. ¹⁹ Pi'iro'tënta në'pëhuatama', ni'cona pi'i, yoqui,

tayoraro'sa', inapita quënanatoma moshachináchin cancantotama'. Inapitaso' ya'ipi piyapi'sa a'pintacaso marë' acorin. Canpoaso nipirinhüè', Yosëichin chinotacaso ya'huërin.

²⁰ Canpitaso', Sinioro Iquipito quëran ocoirahuatëinquëma hua'anëntërinquëma'. Hua'namia asoquicaso marë' ornoquë a'përahuatë', asoquirë'. Inapochachin canpitanta Iquipitoquë parisitápiramahuë', ocoirinquëma'. Napoaton ina piyapinënpita ninama huachi. ²¹ Napoaponahuë', canpita na'in quëran canta', no'huirinco: 'Caso Yosëco ni'to, co Cortanii' pëntontahuaton noyaro'paquë ya'conaranhuë', itërinco. Inaso' no'pa', canpitari hua'anëntarama huachi. ²² Napoaton caso iso Moapo no'paquë chachin chiminarahuë. Co Cortanii' pëntontarahüë'. Canpita tēhuëncinso' pëntontatoma', ina noyaro'pa' hua'anëntarama'. ²³⁻²⁴ Napoaponahuë', ni'cona Siniororë'quënpoa anoyatërēhuaso naniantotama'. Ama manta mamanshi nicatora moshacosohüë'. Nani Sinioro anitotërinpoa', ama a'naratipita nonacaso marëhuë'. Sinioronënpoaso' pa'pi a'pitërinpoa'. Co natēhuatamahuë', no'huitëinquëma' pënquë ahuiquitërëso pochin ana'intarinquëma'.

²⁵ Noyaro'paquë ya'conpatama', hua'qui ya'huëapoma pochin, hui'namapita ya'huëtarinquëma'. Shiparimapitanta ya'huëtohuachinquëma', mashotarama huachi. Co naporo tēranta mamanshi nicacaso ya'huërinhuë'. Sinioro naniantotama'. Ama manta nonanatoma', moshacosohüë'. Co Sinioro natëtomahuë' inapohuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ina marë' chiníquën no'huairinquëma'. ²⁶ Pi'iro'të', isoro'pa', inapita ya'huërinso ni'nēhua'. Inapochachin sha'huitaranquëmasonta', no'tëquën nissarin. Cortanii' aquëtëran no'pa' ya'huërinso' macatoma hua'anëntopiramahuë', mamanshi moshacaso marë' nipatama', co hua'qui inaquë ya'huëaramahuë'. Na'con na'conquëma chiminarama'.

²⁷ Nisha nisha naciono'saquë Sinioro nohuanton, quëpaponëinquëma'. Inaquënta napoaponahuë', na'con na'conquëma chiminarama'. Caraíchinquëma co chiminaramahuë'. ²⁸ Inaquë quëpahuachinëinquëma', nisha nisha mamanshiro'sa piyapi'sari nipiso' moshaarama'. A'naquën nara quëran, a'naquënso na'pi quëran nipi ni'ton, co manta quënantopihuë', co natantopihuë', co coshatopihuë', co niipihuë'. Napoaponahuë', canpitaso moshatapatarama'. ²⁹ Napoaponahuë', inaquë ni'sëma ya'ipi cancanëma quëran, nisahuaton ya'ipi hua'yanëma quëran Sinioro nontohuatama', natanatëinquëma catahuaarinquëma'. ³⁰⁻³¹ Nisha nisha parisitápatoma', mamanshi chinotëramaso a'poarama'. Ina a'poatoma Sinioroíchin chinotoco'. Napohuatama', inaso nōya nichinapon chachin, co a'poarinquëmahüë'. Co ata'huantarinquëmahüë'. Noya cancantaantahuatama', shimashonëmapitarë' anoyatërinso yonquiaton catahuantarinquëma': 'Caso Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën,' itërin ni'ton, catahuarinquëma'.

³²⁻³⁸ Shimashonëmapita nosoroaton huayoninquëma'. Chiníquën nanantaton Iquipito quëran nicha'ërinquëma'. A'napitaso canpita quëran chini chiníquëno'sa'. Napopirinhüë', canpitari ya'huëretamaso marë' inapitaso no'panëna quëran Yosëri a'pararin. Ipota tahuëri'sa napoarinsó chachin a'pararin. Inta nipachin yonquirico': Co'huara canpita ya'huëyátërasëinquëmahüë', ya'nan piyapi Yosëri ninin quëran huarë' napopiso' yonquirico'. Naporahuaton nisha nisha piyapi'sa isoro'paquë ya'huëpisopita natanico'. Natanpiramahuë':

¡Co onporo tëranta inahuaso', canpoa Yosë catahuamiatërinpoaso pochin catahuarinso', sha'huitaponëquëmahuë'! Canpoaso', Yosë chachin pën huán-cana quëran nontërinpoaso natanëhua'. Natanarihuarahué co chiminëhuahuë'. ¡Co inso nacionquë tëranta inapopihuë'! Canpoaso', a'napita naciono'sa quëran Yosë huayoninpoa'. Huayonatonpoa', acorinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Ina marë' iquipitoto'sa Yosëri téniton, aparisitërin. Nisha nisha ma'sha sacai nininsopita a'notërin. Ina, ya'huërënamënpoa iquipitoto'sa ahuëaton, a'payanin. Inapoaton chiníquën nanantërinso' a'notërinpoa'. ¡Tëhuëenchachin co intopa tëranta Yosë pochin mamanshiro'sa nipihuë'! 'Sinioroíchin Yosëso'. Co a'na ina pochin ya'huërinhuë', ta'camaso marë' nani ma'sha ninin. Inápa quëraonta pënëninquëmaso marë' nontërinquëma'. Isoro'paquënta', panca pën a'notërinpoa'. Ina huáncana quëran nontërinpoasonta natanëhua'.

³⁹Napoaton noya yonquirahuatoma': 'Sinioroíchin Yosëso'. Inápaquë hua'anëntërinso pochachin isoro'paquënta hua'anëntarin. Co a'na ina pochin ya'huërinhuë', toco'. ⁴⁰Ya'ipi pënëninquëmasopita natëco'. Camairinquëmasopitanta', natëco'. Inapita ipora tahuëri carinquëma sha'huitaranquëma'. Inapohuatama', Yosë no'pa' quëtarinquëmaquë noya ya'huëarama'. Naporahuaton hua'qui tahuëri ni'sarama'. Shiparimapitanta noya ya'huëapona'. Co incari tëranta ina no'paso osëretarinquëmahuë', itërin Moisësëri. ⁴¹⁻⁴⁹(-)

Yosë na'con na'con nohuantërinso'

6 ¹Naquëranchin Moisësëri israiro'sa nontaton itapon: "Yosë camairinco ni'ton, pënëntërinso'pita, camaitërinso'pita, inapita natëcamaso marë' apira sha'huitaantaranguëma'. Yosë no'pa' quëtarinquëmaquë ya'huëhuatama', inapita no'tëquën natëco'. ²Ina pochin mini Sinioro noya nicate natëcaso ya'huërin. Pënëntërinso'pita, camaitërinso'pita, inapita chiminaquë huarë' natëco'. Naporahuaton hui'namapita, shiparimapita, inapitanta natëchina'. Inapohuatama', hua'qui tahuëri ni'sarama'. ³Napoaton ya'ipi israiro'sanquëma no'tëquën natëcamaso marë' sha'huitaranquëma'. Natëhuatama', Yosë no'pa' quëtarinquëmaquë noya ya'huarama'. Inaquëso', co manta pahuaninhuë'. Naporahuaton na'con na'con na'asarama'. Shimashonënpoopita Siniorori sha'huitërinso chachin nizarin.

⁴⁻⁵Iporaso', ya'ipi israiro'sanquëma natanco'. Yosëíchin hua'anëntërinpoa'. Inasáchin natërhua'. Inaso' Sinioro ni'ton, ina na'con na'con nosorocaso ya'huërin. Ya'ipi cancanëma quëran, hua'yanëma quëran, chinirama quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. ⁶Inapita ipora sha'huitëranquëmaso', yonquëma quëran nitotoco'. ⁷Hui'namapitanta', apira apira ina a'chintoco'. Pëinëmaquë ya'huëhuatama', sha'huitoco'. Iratasëmanta inapotoco'. Yahuë'ëpatama', capayatohuatama', naporonta a'chintamaso ya'huërin. ⁸Inapita camairinpoaso', ninshitëramaquë ninshitahuatoma', pë'toa'huayaquë po'moco'. Ina quëran ahuënan tanpanëmaquë nitonpotoco'. Të'yamaquëhuë nipon inapotoco'. Ina quëran yonquiamaso marë' napoarama'. ⁹Pëinëma ya'coanaquënta', ina nanan ninshitoco'. Onëro'saquënta ninshitoco', itërin.

Natëtacaiso marë' pënëninso'

¹⁰Naquëranchin Moisësëri israiro'sa pënëntarin: "Shimashonënpoa-pita Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nani sha'huitërin: 'Caso Yosëco ni'to,

iso no'pa' quëtaranquëma', itërin. Sha'huitërinso chachin Sinioronënpoa inaquë aya'coaninquëma'. Inaquëso', panca ninanoro'sa noyápiachináchin ya'huërin. Co canpitari ninamahuë'. ¹¹Pëinënaquënta notohuaro' nani ma'sha ya'huërin. Noya noya nininsopita ya'huërin. Co canpitari sacatatoma acoramahuë'. Posoro'santa nani ya'huërin. Co canpitari ihuaramahuë'. Oparoro'sa', oripororo'sa', inapitanta ya'huërin. Co canpitari sha'namahuë'. Ina canpitaso', co sacaiyátërahue' macatoma natëaquë huarë' capoma', o'opoma'. ¹²Inapoapomarahue', ama Sinioro naniantocosohue'. Canpitaso Iquipitoquë parisitapiramahuë', nicha'ërinquëma'. ¹³Sinioroíchin chinotoco'. Inasáchin natëcaso ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'. Ma'marësona tëranta natëtacaiso marë' sha'huihuatama', Yoscoarë' ta'toma sha'huico'. ¹⁴Ya'yoranimasopita piyapi'saso', nisha nisha mamanshiro'sa moshatona ya'huëpi. Ama canpitaso', inapita moshacosohue'. ¹⁵Sinioronënpaso' Yosë ni'ton, ni'sárinpoa'. Inaso', pa'pi a'pitërinpoa'. Ina naniantatoma mamanshi moshahuatama', n o 'huitëinquëma nanitërin ana'intiinquëmaso'. Ina nohuanton na'con na'conquëma chiminarama'.

¹⁶Ama Yosë tënicosohue'. Ama ina camaicosohue'. Ina nohuan-tërinsoaráchin yonquicaso ya'huërin. Ama huachi catoro Masaquë naporamaso pochin niantacosohue'. No'huichinquëma'. ¹⁷Sinioroso' Yosë ni'ton, camairinquëmasopita, no'tëquénáchin natëco'. Pënëntërinsona no'të-quën natëco'. ¹⁸Sinioro nohuan-tërinsoaráchin nico'. Ma'pitasona noya nicacaso' nani sha'huitërinpoa'. Inapita natëhuatama', nani tahuëri catahuarinquëma'. Shimashonënpaopita nontaton: 'Caso Yosëco ni'to, shiparimapita iso no'pa' quëtarahuë', itërin. Sha'huitërinso chachin Sinioronënpoa noyaro'pa'quë aya'coaninquëma'. ¹⁹Inapohuatama', sha'huitërinpoaso chachin, ya'ipi inimi-coro'sa ina nohuanton ta'ananpiarinquëma'.

²⁰⁻²¹A'na tahuëri hui'nama': '¿Ma'ta tapon isopita camaitërinso', pënëntërinso', in apita Sinioro sha'huitërinpoa natëcaso marë'?' itohuachinëinquëma': 'Quiyaso' Iquipitoquë, copirno camaiatoncoi aparisitápirincoihuë'. Sinioro chiniquéen nanantaton ina quëran ocoirincioi. ²²Ocoincioiso marë' nani ma'sha ninin. Iquipito copirno piyapinënpitarë chachin anitotacaso marë' pa'pi huëhuëpiro nininsopita, ma'sha a'norinsio ni'nai. ²³Inapoaton Iquipito quëran ocoirahuatonpoa', shimashonënpaopita no'pa' quëtacaso' sha'huitërinquë quëninpoa'. Ina quëtërinpoa ni'ton, ina no'paquë ipora ya'huëarëhua'. ²⁴Ina quëran Sinioro sha'huitërinpoa ya'ipi camaitërinso' natëcaso marë'. Naporahuaton ina pa'yatatëhua noya ni'caso' sha'huitërinpoa'. Inapohuatëhua nani tahuëri catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ipora nanpirëhuaso pochin, noya ya'huëáparihua'. ²⁵Napoaton inapita camairinpoaso', noya yonquiatëhua natëahua'. Sinioroso', ni'sárinpoa'. Ina natëhuatëhua', sha'huitërinpoaso chachin noya nisarëhua', itahua', itërin Moisésëri.

Ama mamanshi moshacaiso marëhuë' pënëantarinsio'

7 ¹Naquëranchin Moisésëri isairio'sa nontaantarín: "Sinioroso Yosënénpoa ni'ton, catahuarinquëma no'pa' quëtarinquëmaquë ya'conacamaso'. Ina marë' canchisë naciono'sa a'pararin. Canpita quëran na'con na'con ni'tona chini chiniquéen nanantopirinahuë', a'pararin. Canano'sa', itiro'sa',

amororo'sa, huirisëro'sa, quiriquire'sa, iporo'sa, quiposoro'sa, inapita itopiso' a'pararin. ² Sinioro nohuanton inapita naciono'sa canahuatama', ata'huantamaso ya'huërin. Co nosoroamaso ya'huërinhuë'. Naporahuaton ama inapitarë'quëma ma'sha marë' tëranta anoyatocosohuë'. ³ Co inahua sanapi'sa macamaso ya'huërinhuë'. Co hui'namapitanta ina sanapi'sa macacaiso ya'huërinhuë'. Nano'santa ya'huëtohuachinquëma', co inahua hui'napi'sa acoantamaso ya'huërinhuë'. ⁴ Ina pochin nimapachinaso', inahuaso co Yosë imapihuë ni'ton, hui'nama anishacancantarín. Sinioro a'poatona', nisha nisha mamanshi chinotapi huachi. Inapohuatama', Sinioro no'huïarinquëma'. No'huitëinquëma a'naromarëächin ata'huantarinquëma'. ⁵ Mamanshi chinotacaiso marë' artaroro'sa nipiso', ohuatamaso ya'huërin. Na'piro'santa', nararo'santa chinotai marë' nipiso', noyá ata'huantoco'. Mamanshinënanta ahuiquitoco'. ⁶ Canpitaso nipirinhüë', Sinioroíchin chinotamaso marë' nani acorinquëma'. Na'a naciono'sa isoro'paquë ya'huëpirinhüë', canpitaso', ina piyapinënpita nicamaso marë' huayoninquëma', itërin Moisésëri.

Siniorori nosoroaton huayoninso'

⁷ Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarín: “Canpitaso a'napita naciono'sa quëran, hua'huï hua'huishin nacion ninama'. Napopiramahuë', Sinioro nohuantatëinquëma huayoninquëma'. ⁸ Napoaton Iquipito quëran ocoirinquëma'. Inaquë canpitaso', chiníquën sacatatoma parisitërama'. Inapoápiramahuë', Sinioro nosororinquëma'. Nosoroatëinquëma chiníquën nanantaton huaaron quëran nicha'ërinquëma'. Naporahuaton shimashonënpoapita sha'huitërinso' nanicaso marë' napotërinpoa'. ⁹ Naporinso marë': ‘Sinioroíchin Yosëso'. Shimashonënpoapitarë' anoyatërinso', co onporonta naniantarinhuë'. Ina nosoroatëhua camaitërinso'pita natëhuatëhua', co naniantarinpoahuë' canpoanta', toco'. ¹⁰ Nipirinhüë', co Sinioro nosorohuachinahuë', co hua'quiya quëranhuë' ata'huantarín. ¹¹ Napoaton ya'ipi camaitërinso', pënëntërinso', inapita ipora tahuëri camairanquëmaso', natëco', itërin Moisésëri.

Natëhuachinara, Siniorori catahuamiatarinso'

¹² Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarín: “Iporaso' nani Sinioro camaitërinso'pita sha'huitëranquëma'. Ina natëtoma', ina inachachin nico'. Inapohuatama', Sinioronënpoa canpoarë' anoyatërinso yonquiarín. Ina yonquiaton noya catahuarinpoa'. Nani shimashonënpoapita sha'huitërin ni'ton, catahuaarínpoa'. ¹³ Nosoroatëinquëma catahuaarínquëma ni'ton, ina nohuanton na'a hui'nama ya'huëtarinquëma'. Hui'namapitanta', inapochachin catahuamiatarín. Trico, sipata, inapita sha'namasonta', noya noyatarín. Ina nohuanton huinonta o'ocamaso', tomanta capamaso', co pahuantarínquëmahuë'. Ina nohuanton ohuacanëmanta', ohuicanëmanta na'asarin. Shimashonënpoapita sha'huitaton: ‘Caso Yosëco ni'to, iso no'pa' quëtaranquëma', itërin. Ina ni'ton quëtarinquëma'. Inaquë ya'contapama', inapotarínquëma'. ¹⁴ Canpitaso a'napita naciono'sa quëran, na'con na'con catahuamiatarínquëma'. Ina nohuanton sanapinëmanta hua'huana'piráchin nisarín. Quëmapimant a hui'nahuana'piro'saráchin nisarama'. Pë'tahuanëmapitanta inapochachin nisarín. ¹⁵ Sinioro pa'poyarínquëma

ni'ton, co manta canio masarinquëmahuë'. Iquipitoro'saso', iráca nisha nisha quëran ana'intërin. Nani canpita ina nitotërama'. Co canpitaso ina pochin ana'intarinquëmahuë'. Ya'ipi inimiconëma tëhuëncinso' ina pochin ana'intapon. ¹⁶Canpitaso napoaponahuë', nisha nisha piyapiro'sa Sinioro nohuanton minsëhuatama', ata'huantochinacaso ya'huërin. Ama inapitaso nosorocosohuë'. Co mamanshinëna tëranta moshacamaso ya'huërinhuë'. Ina moshahuatamaso', co huachi noyatatomarahuë' chiminarama huachi.

¹⁷Canpitaso nimara: 'Isopita naciono'saso', canpoa quëran na'con na'con ya'huëpi. Ina ni'ton, co onporonta nanitarihuahuë' a'pacaso', tosarama'. ¹⁸Ama inapita yonquiatoma të'huacosohuë'. Sinioronënpoaso' Yosë ni'ton, Iquipito copirno piyapinënpitarë chachin co oshatarinhuë' minsëapon. Ina yonquico'. ¹⁹Sinioro chiniquën nanantaton Iquipito quëran nicha'ërinquëmaso', yonquico'. Nani ina anitotërinpoa nisha nisha ma'sha ninin quëran, chini chiniquën nanantërinso'. Iquipitoro'sa napotërinso chachin, të'huatëramasopita naciono'santa minsëapon. ²⁰Canpita të'huatatëinquëma', a'naquënso na'pipona'. Na'pipirinahuë' tëranta', Siniorori apa'yamiataton tiquiapon. ²¹Napoaton ama të'huatatoma ropatocosohuë'. Sinioronënpoaso' Yosë ni'ton, chini chiniquën nanantërin. Naporahuaton pa'pi të'huatoro'. Ina chachin canpitaso' catahuaarinquëma'. ²²Sinioro nohuanton pi'pian pi'pian quëran ya'huëhuano'sa a'pararama'. Co a'naromaráchin a'pamaso ya'huërinhuë'. Mapinton ma'sharo'sa na'atona machinquëma'. ²³Co a'naromaréachin a'papiaramahuë', nani Sinioro acorinquëma oshaquëranchin inapita minsëcaso'. Inapotatoma ata'huantamaso marë' acorinquëma'. ²⁴Yosë chachin nani acorinquëma copirnonënanta minsëatoma', camaicamaso marë'. Canpitari minsëhuatama', co huachi insoari tëranta isoro'paquë inapita yonquiapihuë'. Hui'nina', shiina', inapita ata'huantarama ni'ton, co yonquiapihuë'. Canpita ahuëtohuatama', co inso copirno tëranta', chinitarinquëmahuë'. Napoaton minsërahuatoma', ya'ipi ina copirnoros a tiquiarama'. ²⁵Mamanshinëna chinotopiso', ahuiquitarama'. A'naquën mamanshi oro quëran, prata quëran ina quëranpita tanónën pashitopi. Ni'cona ina machináchin cancantotama'. Inapohuatamaso', co Sinioro nohuantërinsohuë' nisarama'. ²⁶Inapitaso' co Siniorori nohuantërinhuë' ni'ton, ata'huantamaso ya'huërin. Napoaton ama pëinëmaquë quëpacosohuë'. Quëpahuatama', canpitanta Sinioro ata'huantarinquëma': 'Inaso', co Siniorori nohuantërinhuë', toco', ténin Moisësë.

Yosëri nosoroaton a'pairinso'

8 ¹Naquëranchin Moisësë isirairo'sa nontaantaran: "Ya'ipi Yosë camaitërinso pita nani ipora sha'huitaranquëma ni'ton, natëco'. Inapohuatama', notohuaro' na'asarama'. Naporahuaton, shimashonënpoa no'pa' quëtacaso' sha'huitërinquë ya'huëpisopita minsëarama'. ²Catapini shonca pi'i inotëro parti pa'tasëma', Sinioro nohuanton nisha nisha ma'sha onporama'. Inapotatëinquëma', natëtochináchin cancantamaso marë' napotërinquëma'. Onpopinsona cancantëramaso', nitotacaso marë' ténirinquëma'. Naporahuaton: 'Tëhuëncachin ta'ma natërë'ponaco to?' ta'ton napotërinquëma'. Inaso nipirinhue', co patërinquëmahuë'. Ama ina naniantocosohuë'. ³Ina nohuanton a'na tahuëri tana acorinquëma'. Napoaponahuë', ina piquëranso capamaso

marè' mana a'patiimarinquëma'. Inanpi cosharoso co nohuitopirama huè', quëtèrinquëma'. Co s hi mashonëmapitari tëranta nohuitopihuè': 'Co cosharoriáchin, piyapi ananpirinhuè'. Ya'ipi Yosè noninso' natèhuachin tëhuëchinso', naniarin,' ta'camaso marè' inanpi cosharo quëtèrinquëma'. ⁴Catapini shonca pi'ipi pa'sápomarahuè', co a'moramaso mocarinhuè'. Co nantëma tëranta pomatèrinhuè'. ⁵Napoaton: 'Sinioroso' nóya ni'ton, hui'nanpo nosorohuatëra, pënënëso pochin, pënëninpoa',' toco'.

⁶Napoaton Sinioronënpoaso' Yosè ni'ton, noya nicatoma camaitèrinsopita natëco'. A'chintèrinquëmasopitanta', ina inachachin nico'. ⁷Sinioro chachin noyaro'paquë ichiya'c onapëinquëma'. Inaquëso', notohuaro' i'sharo'sa ya'huërin. I'shanaro'sa', huinano'sa', inapitanta motopiro'saquë ya'huërin. Motopianaro'saquënta', ya'huërin. ⁸Trico, sipata, inapita noya noyatèrin. Oparoro'sa', iquiraroro'sa', inapita ya'huërin. Cranata huayoro'sa', oripo nararo'sa', inapitanta noyatèrin. Ninointa co pahuaninhuè'. ⁹Inaquëso', co manta cosharo pahuantarinquëmahuè'. Ina no'paquëso', co ma'sha tëranta pahuantarinquëmahuè'. Hua'namia na'piroro'saquë quënanarama'. Copri hua'nanta', motopinënpitaquë ocoiarama'. ¹⁰Napoaton nani coshatatoma natèhuatama', Sinioro chinotoco'. Chinotatoma': '¡Ma noyacha Yosëso ni'ton, noyaro'pa' quëtèrinpoa paya!' toco',' itërin.

Yosè yonquirápaiso marè' pënëninso'

¹¹Naquëranchin Moisësè israiro'sa nontaantarin: "Sinioronënpoasáchin Yosëso ni'ton, ni'cona ina naniantotama'. Ni'cona camaitèrinsopita, pënëntèrinsopita, in ap ita naniantotama'. Inapita ipora tahuëri sha'huitaranquëma'. ¹²Inaquë ya'huëapoma pochin natëaquë huarè' coshatarama'. Naporahuaton noya pëiro'sa nisarama ya'huëcamaso marè'. ¹³Ohuacanëma', ohuicanëma', inapita notohuaro' na'asarin. Ma'sha pa'anatoma na'con na'con coriqui, oro, inapita canarama'. Ina quëran na'con na'con ma'sha pa'anarama'. ¹⁴Ina pochin nipatama', ni'cona nocantotama'. Iquipitoquë canpit as o', asacatatënëinquëma aparisitèrinëinquëma'. Inapotápirinëinquëmahuè', Sinioro inaquëran ocoirinquëma'. Napoaton ama ina naniantocosohuè'.

¹⁵Pa'pi huëhuëpiro inotëro partitaquëchin quëninpoa'. Inaquë notohuaro' ya'huano'sa', yonpincaro'sa', inapita ya'huërin. Inaquë co manta i'sha ya'huërinhuè'. Napoaponahuè', o'ocahuaso marè' natëtë quëran, i'sha ocoirin. ¹⁶Ina chachin mana quëtèrinpoa capacaso marè'. Inaso cosharo', shi'mashonënpoanta co nohuitopihuè'. Inapotatënquëma tënirinquëma'. Naporahuaton, natëtochináchin cancantamaso marè' napotèrinquëma'. ¹⁷'Quiyaora sacatatoi ya'ipi isopita ma'sha canarai,' ama tocosohuè'. ¹⁸Sinioro achinirinquëma ni'ton, sacatatoma nani ma'sha ma'patërama'. Shimashonënpoapitarè' anoyataton, sha'huitèrinso' nanicaso marè' catahuarinquëma'. Ama ina naniantocosohuè'.

¹⁹Napotopiranquëmahuè', ina naniantatoma nisha nisha mamanshiro'sa moshahuatama', iporaquëranchin sha'huitaranquëma': Tëhuëenchachin na'con na'conquëma ta'huantarama ténahuë. ²⁰Noyaro'paquë ya'conapoma pochin, Siniorori nisha nisha naciono'sa ata'huantërapon. Inapochachin canpitanta co ina natèhuatamahuè', ata'huantarinquëma',' itërin.

Inaora nohuanton catahuarinso'

9 ¹Naquë ranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarín: "Natanco israiro'sanquëma': Nani nanirin Cortanii' pëntontatoma', chini chiní-quën naciono'sa ya'contatoma minsëamaso'. Inaquë inápa pairahuan ninanoro'sa ya'huëpirinhuë', canpitari ya'contatoma minsëarama'. ²Inaquë ya'huëpisopitaso', panca piyapiro'sa nipi. Panca piyapi Anaco itopiso' shinpita pochín niconpi. Canpitaso napopiso' nani natantërama': 'Panca piyapi Anaco shinpitaso', co insoari tëranta minsëarinhuë', topi.

³Iporaso' Sinioro chachín quëchitaton, quëpararinpoa nitotoco'. Inaso', pën nani ma'sha ahuiquitërinso pochín ina naciono'sa atapanahuaton, ata'huatarin. Napoaton canpitariso' a'naromaráchin, a'papoma'. A'napitaso nipirinhuë', tiquiapoma'. Sinioro nani sha'huitërinquëmaso chachín nisarín. ⁴Sinioro nohuanton nani inapita a'pahuatama': 'Noya ninëhuaso marë' Sinioro catahuarinpoa inapita a'patëhua', no'panëna matërehua', ama tocosohuë'. Co ina marë' a'parinhuë'. Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, a'parin. ⁵Tëhuëenchachín co canpita noya ninamaso marë', inapita no'panëna masaramahuë'. Inapita co noyahuë' nipiso marë', a'pararin. Naporahuaton, shimashonëmapita: Apraan, Isaco, Cacopo, inapita sha'huitërinso' yonquiaton inapotarín. ⁶Yonquicamaso marë' naquë ranchin sha'huichinquëma'. Co canpita noya ninamaso marë' ina noyaro'pa' quëtarinquëmahuë'. Canpitaso co natantochináchinhuë' cancantërama ni'ton, co quëtiinquëmaso nipirinhuë', itërin.

Sinai motopiquë mamanshi moshapiso ayonquiantarinso'

⁷Naquë ranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarín: "Inotëro parti paasëma', Sinioro tëhuëtëramaso' ama naniantocosohuë'. Iquipito quëran pipirama quëran isëquë canquiama huarë' co natantochináchinhuë' cancantërama'. Ina pochín cancantatoma Sinioro tëhuëtërama'. ⁸Sinai motopiquë ni'sëma Sinioro ano'huitërama'. Ina marë' no'huitomiataton shiata'huantërinquëma'. ⁹Caso na'pitëa'huaro'sa ma'pata'huaso marë' inatohua paantarahuë. Ina na'pitëa'huaro'saquë Siniororë'quënpoa anoyatërehuaso ninshitërin. Ina ma'paca'huaso marë' catapini shonca tahuëri tashirë chachín co manta coshatërahuë', co manta o'orahuë', naporahuë. ¹⁰Inaquë Sinioro cato na'pitëa'huaro'sa inari chachín ninshitërinso' quëtërinco. Niyontonëhuaso tahuëri motopi quëran nontërinpoaso chachín inaquë ninshitërin. Pën huán-cana quëran naporo pënëninpoa'. ¹¹Sha'huitëranquëmaso chachín catapini shonca tahuëri tashirë chachín na'huërin piquëran, cato na'pitëa'huaro'sa quëtërinco. Canpoarë anoyatërinso chachín ninshitaton, quëtërinco. ¹²Ina quëtahuatonco: 'Manóton nohuaramarahuatón, piyapi'sa nimaquë'. Inapitaso' Iquipito quëran ocoipiranhuë', pa'pi co noyahuë' nisapi. Pënënahuësopita naniantatona', a'naroáchin pëshonpi huachi. Hua'na asoquirahuatona moshacaiso marë' mamanshi nipi,' itërinco.

¹³⁻¹⁴Ina toshuatón, taantarín: 'Israiro'sa ni'sápato: "Tëhuëenchachín pasopitaso' co natantochináchinhuë' cancantopi," tënahuë. ¡Ama manta tëquësosohuë'! ¡Apiramiachín tiquichina'! Inapotohuato, co huachi incari tëranta inapita yonquiarinhuë'. Quëma shiparinpita quëran tëhuëchinsó' noya noya nacion ocoiarahuë', itërinco.

¹⁵ Motopi quëran nohuaramahuatora, cato na'pitëa'huaro'sa quëmarahuë. Inaquë Yosërë'quënpoa anoyatërëhuaso', nani ninshitërin. Naporo' motopiquëso', pën tënëntárin. ¹⁶ Ya'huëarëhuaquë canquimahuatora, co Sinioro natëtomarahuë' oshahuanamaso' ni'quimarahuë. Pënëninquëmaso a'porahuatoma', mamanshi, toroa'hua pochin nonanatoma', moshararama'. ¹⁷ Ina ni'sahuato, cato chachin na'pitëa'huaro'sa quëmarahuëso', t'ë'yatërahuë. T'ë'yatato canpita ni'tonëmaquë pa'paarahuë," itërin.

Israiro'sa marë' Yosë nontërinso'

¹⁸ Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarín: "Inapoatoma oshahuanamaso marë', naquëranchin isonahuato Sinioro nontërahuë. I'hua naporahuëso chachin, catapini shonca tahuëri tashirë chachin co manta coshatërahuë', co manta o'orahuë'. Panca tëhuëatoma Sinioro ano'huitopiramahuë', canpita marë' ina nontërahuë. ¹⁹ Pa'pi no'huitëinquëma' yaata'huantërinquëmaso marë', canta panca pa'yanahuë. Napopirahuë' nontohuatora, natanahuatonco co ata'huantërinquëmahuë'. ²⁰ Aaronta pa'pi no'huiton Siniorori yatëpapirinhüë', ina marënta nontërahuë ni'ton, co tëparinhüë'.

²¹ Ina quëran toroa'hua nonanamaso' manahuë. Ina marë' oshahuanama ni'ton, pënuë t'ë'yatërahuë. Naporahuaton pë'sanahuë. No'mo no'moshin nipachina, motopi quëran i'sha o'marinquë opoitërahuë.

²² Tapiraquënta tëhuërama'. Masaquë, Quiporo-atapaquë, inaquëpitanta tëhuëatoma Sinioro ano'huitërama'. ²³ Catisë Parniaquënta', Sinioro camaitërinso co natëamaso nohuantëramahuë': 'No'pa' quëtaranquëmaquë ya'conco huachi,' itërinquëma'. Itopirinquëmahuë': 'Co nimara Yosë catahuaninpoahuë', toconatoma', co natëramahuë'. ²⁴ Ya'nan nohuitëranquëma quëran huarë', canpitaso co natantochináchinhüë' cancantërama'. Ina pochin cancantatoma', co Sinioro natëramahuë'.

²⁵⁻²⁶ Mamanshi moshatoma oshahuanamaso marë' Sinioro yaata'huantërinquëma'. Ina ni'ton, naquëranchin i'hua naporahuëso pochin, catapini shonca tahuëri tashirë chachin isonahuë. Isonahuato chiníquën Sinioro nontërahuë: 'Sinioro, ama piyapinënpita ata'huantëquësohuë'. Chiníquën nanantaton, inapitaso Iquipito quëran ocoiran. Inapotaton hua'anëntëran ni'ton, ama ata'huantëquësohuë'. ²⁷ Tëhuëenchachin inapitaso', co natantochináchinhüë' cancantatona', co noyahuë' nipi. Na'con oshahuanpirinhüë', ama ina yonquiquësohuë'. Piyapinënpita Apraan, Isaco, Cacopo, inapitaso natërinën. Ina yonquiquë'. ²⁸ Israiro'sa ata'huantohuatan, iquipitoro'sa pinotënën: "Siniorori no'pa' quëtacaso' sha'huitopirinhüë', co nanitërinhuë' inaquë po'mocaso'. Naporahuaton co quë'yamantatonhuë', isëran ocoiaponahuë inotëro parti ata'huantërin," itaponën. ²⁹ Israiro'saso', quëma piyapinënpita nipi. Chiníquën nanantaton, Iquipito quëran ocoiran ni'ton, hua'anëntëran,' itërahuë," itërin.

Naquëranchin anoyatopiso sha'huirinsó'

(Éxodo 34.1-10)

10 ¹ Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarín: "Catapini shonca tahuëri tashirë chachin Yosë nontërahuë piquëran, inaso itaponco:

Cato na'pitëa'hua ro'sa i'hua pa'paaransopita pochachin tapaquë'. A'na caposonta', nontë quëran niquë'. Inapita nisahuaton, nontaancoso marë' iso motopiquë huënantaquë'. ²Inaquë i'hua na'pitëa'huaro'sa pa'paaranquë ninshitërahuëso chachin ninshitaantarahuë. Nani ninshitohuato, caposoquë taparan.

³Siniro naporinso chachin, acasia nara itopi quëran caposo ninahuë. Ina nisahuato, cato na'pitëa'huaro'santa taparahuë. Nani tapahuatora, motopi'pa' quëpantarahuë. ⁴⁻⁵Inaquë Siniro shonca pënëntërsinsopita ninshitërin. Ya'nan ninshitërinso pochachin ninshitaantarin. Naporo' niyontonëhuaquë, motopi quëran pënëninquëmaso chachin inaquë ninshitërin. Pën huán-cana quëran naporo nontërinpoa'. Nani ninshitahuaton quëtohuachincora, nohuaramarahuë. Ina quëran caposoquë na'pitëa'huaro'sa quëtërinco'so po'morahuë. Siniro camairincoso chachin po'morahuë. Ipora iso quirica ninshitasoco huarënta inaquë ya'huëarin. ⁶⁻⁹(-)

¹⁰Inapoato i'hua pochachin catapini shonca tahuëri tashirë chachin, motopi'pa' ya'huërahuë. Inaquë canpita marë' Siniro nontërahuë. Nonto-huatëra, naquëranchin natanatonco, co ata'huantërinquëmahuë'. ¹¹Naporo' itaponco: 'Pa'maton, israiro'sa quëpaquë'. Paatona shimashonënapita no'pa' quëta'huaso sha'huitërahuëquë ya'coina', itërinco," itërin.

Israiro'sa ma'sona nicacaiso ya'huërinso'

¹²Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarin: "Israiro'sanquëma ninamaso', noya natanco'. Ma'sona noya nicacaso' Siniro nohuantërinso' sha'huichinquëma'. Ina tē'huatatē noya ni'caso' nohuantërin. Noya nica'tē natëcaso'. Ya'ipi cancänënpoa quëran, ya'ipi hua'yanënpoa quëran nosoroatë', chinotacaso nohuantërin. ¹³Ya'ipi camaitërsinsopita, pënëntërsinsopita, inapita natëcaso' nohuantërin. Inapohuatëhua Yosë noya nica-tonpoa', catahuarinpoa'. ¹⁴Sinioronënpaso' Yosë ni'ton, ya'ipi pi'iro'të hua'anëntërin. Ya'ipi inaquë ya'huërsinsopitanta hua'anëntërin. Isoro'panta nisahuaton, ya'ipi ya'huërsinsopitarë chachin hua'anëntërin. ¹⁵Inaso niponahuë', shima-shonëmapita nosoroaton huayonin. Canpitaso inapita shinpitanquëma ni'ton, huayoninquëma'. A'napita piyapiro'sa quëran noya noya nica'tëinquëma' napotërinquëma'. Ipora naporamaso chachin ninin.

¹⁶Co natantochináchinhuë' cancantëramaso', a'poco huachi. Siniororë'quënpoa anoyatërehuaso', cancanëma quëran natëtochináchin cancantoco'. ¹⁷Sinioroso' Yosë ni'ton, ya'ipi yosëro'sa quëran chini chiniquën nanantërin. Ya'ipi hua'ano'santa', hua'anëntërin. Co incari tëranta inaso', camaiaponhuë'. Chini chiniquën nanantaton, pa'pi tē'huatoro ya'norin. Ya'ipi piyapi'sa napopináchin ni'nin. Co incari tëranta inaso': 'Pahuë're'inquën, ama ana'intocoso'huë' co itaponhuë'. ¹⁸Sa'ahuaro'sa', quëyorono'sa', inapita no'tëquën catahuarin. Nisha piyapiro'sa yacaparinpoo'sopitanta', nosoroaton cosharo', a'mocaiso', inapita quëtërin. ¹⁹Canpitanta', Iquipitoquë nisha piyapi pochin ninama'. Napoaton nisharo'sa nosoroco'.

²⁰Sinioroso' Yosë ni'ton, noya ni'co'. Noya nica'toma', inasáchin cancanëma quëran huarë' chinotoco'. Inasáchin cancantoco'. Natëinëmaso marë' sha'huihuatama', Yoscoarë' ta'toma sha'huico'. ²¹Inaso' nóya ni'ton, canpoaso' inasáchin chinotërehua'. Inaíchín Yosë imarëhuaso'. Catahuainpoaso marë',

pa'pi huëhuëpiro nininsopita ma'sha a'norin, canpitanta ni'nama'. ²² Canchisé shonca ya'píchín íráca shimashonënpoapita Iquipitoquë ya'huëcaiso marë' pa'mapi. Iporaso nipirinhüë', Yosë catahuarinpoa ni'ton, inápaquë tayora ya'huërinso pochin, na'arëhua'," itërin Moisésëri.

A'naíchin chinotacaso pëi ya'huëcaso ya'huërinso'

12 ¹ Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarín: "Isonta', Yosë pënëntërin. Inaso', shimashonënpoapitarinta chinotopi. Ina camaitërin ni'ton, chiminaquë huarë' natëco'. Inachachin no'pa' quëtarinpoa'. Inaquë ya'huëhuatama', ya'ipi natëco'.

² Inaquë ya'huëpisopitaso', itohua itohua ya'huëtópi mamanshinëna moshacaiso'. A'naquën motopiro'saquë, a'naquënso nipirinhüë', motopia'huaro'saquë, a'napitasa panca ta'an nararo'sanaquë, inaquëpita chinotopi. Nisha nisha piyapíro'sa inaquë ya'huëpiso', nani minsëhuatama', chinotopisopitanta', ya'ipi ata'huantamaso ya'huërin. ³ Mamanshi chinotacaiso marë' artaroro'sa nipiso', ohuatamaso ya'huërin. Na'piro'santa', chinotai marë' nipiso', pa'para'piaco'. Nararo'santa ina marë' nipiso', ahuiquitoco'. Mamanshinënanta inapotoco'. Ama incari tëranta inapita yonquicaiso marëhuë' inapotoco'.

⁴⁻⁵ Canpitaso nipirinhüë', co inapita pochin Yosë chinotaramahuë'. Inaquësáchin chinotarama'. No'pa' mapatama', a'na huënton a'na huënton hua'anëntarama'. Insosona Siniro huayoninquë, inaquë chinotacaso pëi acoarama'. Inaquë pa'sahuatoma canpitaso chinotarama'. ⁶ Inaquë canpitaso', Siniro noya nicatoma ma'sharo'sa tēpapoma'. A'naquën ya'ipi ahuiquitapoma'. A'naquënso', pi'pian ahuiquitapoma'. Nani ma'sha quëran diesmoro'santa', inaquë quëparama'. Catahuatacaiso marënta camaitopiso', inapotoco'. Ma'sona Siniro quëtamaso' sha'huitohuatama', quëpamaso ya'huërin. Canpitaora nohuanon ma'sha yaquëtohuatama', inanta quëpaco'. Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', inapitanta ya'nan hua'huatopiso', inapotoco'. Ya'ipi inapita inaquë quëpatarama'. ⁷ Inaquë Siniro yonquiatoma': Sa'ama', hui'nama', quëmopiro'sa', inapita coshatarama'. Sacatëramaquë, pë'tahuatëramaquë, inaquëpita Yosë catahuamiatërinquëma'. Ina yonquiatoma capa cancantarama'.

⁸ Co ipora naporëhuaso pochin, inaquëso nisaramahuë'. Isëquëso', insëquë tëranta Siniro ma'sha yaquëtohuatama quëtarama'. ⁹ Iporaso Yosë no'pa' quëtërinpoaquë, co ya'conchátërarëhuahuë'. Siniro no'pa' quëtöhuachinquëma', sano cancantarama'. Inaquë natëcamaso marë' pënënarinquëma'. ¹⁰⁻¹¹ Cortanii' pëntontohuatama', Siniro no'pa' quëtëraninquëmaquë ya'huëmiatarama'. Ya'ipi inimicoro'sa minsërahuatoma', sano cancantarama huachi. Naporó' insëquësóna Siniorori huayonin ni'ton, ina chinotacaso në'mëtë pëi acoarama'. Inaquë ipora camairanquëmasopita Siniro quëshiararama'. Ina noya nicatoma ma'sharo'sa tēpapoma'. A'naquën noyá ahuiquitapoma'. A'naquënso', pi'pian ahuiquitapoma'. Nani ma'sha quëran diesmoro'santa', inaquë quëpatapoma'. Catahuatamaso marënta camaitopiso', quëpapoma'. Ma'sona Siniro quëtacaso' sha'huitohuatama' inanta quëpatapoma'.

¹² Naporó tahuëri'sa', Siniro marë' pita nisarama'. Hui'nama', piyapinëma', inapitanta canpitare chachin capa cancantapona'. Nihuiro'santa canpitare

ya'huërinso', naporo capa cancanchina'. Inapitaso' co canpita pochin no'pa' mapihuë' ni'ton, ichicapacancanco'.

¹³ Ni'co n a insëquë tëranta Sinioro marë' ma'sha tëparahuatoma ahuiquitotama'. ¹⁴ Inso huëntonquësona Sinioro huayoninquë, ina chinotacaso në'mëtë pëi acohuatama', inaquërächin inapoco'. Ya'ipi ipora camairanquëmasopita, inaquë nico'.

¹⁵ Napoa p onahuë', nosha capamaso marëso', nanitërama insëquë tëranta ya'huëra maquë tëpamaso'. Sinioro nohuanton na'a pë'tahua ya'huëtohuachinquëma', nayaramaquë tëparama'. Ina noshinënso', ya'ipiya quëran nanitapi capacaiso'. Co oshanëna inuiaponaraihuë tëranta noya ca'sapi. Nisha nisha yoro'sa noshinën pochin nitapi. A'napita tanan ma'sharo'sa pochin nitapi. ¹⁶ Huënainënso nipirinhue', ama ca'cosohue'. I'sha oporëso pochin no'paquë opoco'.

¹⁷ Trico, huino, toma', inapita quëran diesmo ocoico'. Ohuaca', ohuica, inapitanta ya'nan hua'huatopiso', inapotoco'. Ma'sona tëranta Sinioro quëtamaso' sha'huitohuatama', ocoico'. Canpitaora nohuanton yaquëtëramasonta inapotoco'. Inapita ocoiramaso', co ya'huëramaquë capamaso ya'huërinhuë'. ¹⁸ Insë quësona Siniorori huayonin ni'ton, ina chinotacaso në'mëtë pëi acorama'. Ina quësächin inaso', quëpatoma ca'sarama'. Hui'nama', piyapinëma', inapitanta canpitarë chachin capa cancantapona'. Nihuiro'santa canpitarë ya'huërinso', naporo capa cancanchina'. Sacatëramaquë, pë'tahuatëramaquë, inaquëpita Yosë catahuarinquëmaso yonquiatoma', capa cancantarama'. ¹⁹ Sinioro no'pa' quëtarinquëmaquë ya'huapoma pochin ama nihuiro'sa naniantocosohue'. Catahuaco ama pahuanchinasohue'.

²⁰ Sinioro sha'huitërinquëmaso chachin, ina nohuanton a'na tahuëri aquëtë huarë' no'pa' quët aantarinquëma'. Naporo' nosha nayahuatama', noya capamaso ya'huërin. ²¹ Sinioro no'pa' quëtarinquëmaso', a'na tahuëri aquëtë huarë' hua'anëntarama'. Napoaton a'naquëma Yosë chinotacaso në'mëtë pëi acorama quëran, áquë ya'huarama huachi. Napohuatama', inaquëranchin nanitërama ohuacanëma', tëpatoma capamaso'. Ohuicanëmanta', Sinioro nohuanton ya'huëtohuachinquëma inapotamaso ya'huërin. Sha'huitëranquëmaso chachin co chinotacaso në'mëtë pëiquë quëpamaso ya'huërinhuë'.

²² Ina noshinënpitaso', ya'ipiya quëran nanitopi capacaiso'. Co oshanëna inuiaponaraihuë tëranta', nisha nisha yoro'sa noshinën pochin nitapi. A'napita tanan ma'sharo'sa pochin nitapi. ²³ Huënainënso nipirinhue', ama ca'cosohue'. Huënainëni ma'sha ananpirin ni'ton, ama inaso ca'cosohue'.

²⁴ I'sha oporëso pochin opoco no'paquë pa'in. ²⁵ Co huënainën ca'patamahuë', noya ya'huërama'. Hui'namapitanta noya ya'huëapona'. Noya ninamaso marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. ²⁶ Sinioro marë' acoramasopitaso nipirinhue', ina quëtamaso ya'huërin. Ma'sona quëtamaso' sha'huitëramasopitanta', Sinioro huayoninquë chachin quëpatoma quëtapoma'. ²⁷ Inaquë tëparahuatoma', Sinioro artaronënuquë ya'ipi ahuiquitapoma'. Ina ma'sharo'sa huënainënso', artaro aipi opopoma'. Noshinënso napoaponahuë', noya capamaso ya'huërin.

²⁸ Ya'ipi ipora sha'huitëranquëmasopita, pa'yatatoma natëco'. Inapohuatama noya ya'huëarama'. Hui'namapitanta noya ya'huëapona'. Noya ninamaso marë' Yosë noya ni'sarinquëma', itërin.

Ama mamanshi moshacaiso marëhuë' pënëantarinsò'

²⁹Naquëranchin Moisësë israiro'sa nontaantarin: "Sinioro catahuarinquëma ni'ton, nisha nisha naciono'sa no'panëna matarama'. Inapita Siniorori ata'huantohuachin, canpitari ya'huërëtarama huachi. ³⁰Inapitaso' nisha nisha mamanshiro'sa moshapi. Ni'cona canpitanta inapita nonanatoma', mamanshinëna moshapatotoma'. ³¹Ama Sinioro a'pocosohuë'. Ama ina ya'huërënamën, mamanshiro'sa moshacosohuë'. Inaquë ya'huëpisopitaso', inapoatona' co Sinioro costarinsohuë' nipi. A'naquënso', hui'ninapitaquë huarë' pënquë ahuiquitopi. Mamanshinëna moshacaiso marë' napopi. Ama canpitaso Yosë chinotohuatama', ina pochin nicosohuë'.

³²Ya'ipi c amairinquëmasopita, no'tëquën natëco'. Ama ina apancatocosohuë'. N a porahuaton ama a'na nananya tëranta apahuantocosohuë', itërin.

Yanishacancantopisopita ana'intacaso ya'huërinso'

13 ¹Naquëranchin Moisësëri israiro'sa nontaantarin: "A'na tahuëri pënëntona'pihuë nipon, ma'sona tapon hua'napiso sha'huina'pihuë nipon, ya'notaponquëma'. Ya'notatënquëma': 'Caso ma'sha sacai nininsò' nicacaso', nanitaparahuë', itatënquëma sha'huitarinquëma ma'sona nicacaso'. ²Ina naporinsò chachin nipachina sha'huitaponquëma': 'A'naquën yosë-ro'sa co nohuichâtëramahuë'. Huëco pa'ahua inapitanta chinotahua', itaponquëma'. ³Napotohuachinquëma', ama natëtocosohuë': 'Tëhuënchachin ta'ma ya'ipi cancanëna quëran, ya'ipi hua'yanëna quëran nosororinaco ti?' ta'ton, Sinioro tëniarinquëma'. ⁴Sinioroso' Yosë ni'ton, inaichin noya nicatoma imaco'. Camairinquëmasopita natëco'. Nohuantërinso' nitotatoma', ina inachachin nico'. Inasáchin cancantatoma ya'ipi cancanëma quëran chinotoco'. ⁵Sinioroso' Yosë ni'ton, Iquipito quëran nicha'ërinquëma'. Inaquë canpitaso', chiniquën asacatatënënuquëma aparisitërinënuquëma'. Inapotopirinënuquëmahuë', inasáchin chinotamaso marë' ocoirinquëma'. Ina pënëntona'pi yanishacancantërinquëmaso', tëpamaso ya'huërin. Ma'sona tapon hua'napiso sha'huina'pihuë nipon, inapotohuachinquëma tëpamaso ya'huërin. Inso tëranta co noyahuë' cancantaton inapotohuachinquëma', tëparahuatoma acopitoco'. ⁶Iporaso' a'naya a'nayanquëma sha'huitaranquëma'. Tapon a'na tahuëri yanishacancantarinënuquën. Iyaparinhuë nipon, hui'nanhuë nipon, sa'an nosororansohuë nipon, nipayaransohuë nipon, yainapotarinquën. Ina marë' po'oana quëran: 'Huëquë pa'a iso mamanshi chinota'a. Inaso' co nohuitërhüë'. Co tatanpoa tëranta nohuitërinhuë', itarinënuquën. ⁷⁻⁸Ya'conaramaso no'paquë, nisha nisha mamanshiro'sa ya'huërin moshapiso'. Inaquë ya'huëpatama', inapita huáncana ya'huëarama'. A'naquën ya'caria. A'naquënso áquë'. Itohua itohua ya'huëapon. Inapita moshapiso moshacaiso marë' sha'huitohuachinë, ama natëtëquësohuë'. Naporinsò co natanacaso tëranta ya'huërinhuë'. Co huachi nosoroaranhuë'. Naporinsò marë' sha'huirapiquë'. ⁹Tëpamaso ya'huërin. Quëmari'ton caniaritaran na'piquëtacaso'. Ina quëran, a'napita israiro'santa inapotapona'. ¹⁰Tëpama huarë' na'piquëtamaso ya'huërin. Sinioro imaran quëran yanishacancantërinquën ni'ton, inapotaran. Sinioroso' Yosë ni'ton,

Iquipito quëran nicha'ërinquën. Inaquë quëmaso' chiniquën asacatatënën aparisitapirinenquënhuë', ina ocoirinquën. ¹¹ Inapotatoma tēpahuatama', ya'ipi israiro'sa nitotapi. Nitotohuachina', tē'huatapi huachi ina pochin pa'pi co noyahuë' nininso' nicacaiso', itërin. ¹²⁻¹⁸ (-)

18 ¹⁻¹³ (-)

Pënëntona'pi Moisésë pochin ya'huaantacaso nininso'

¹⁴ Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarin: “Nisha nisha piyapi'sa no'panëna mataramasopitaso', pënoton pa'yatopi. 'A'na tahuëri ma'sona onpocaiso' nito sha'huirahuë', topisopitanta natëpi. Canpitaso nipirinhue', Sinioronënpoa Yosë ni'ton, co inapita pochin natëcamaso' nohuantërinhuë'. ¹⁵ Canpitaso nishatarama'. Sinioro chachin a'nara Israiro quëmapi acoarin pënëntacaso marë'. Naporahuaton, ma'sona a'na tahuëri onpocaso' sha'hui-caso marë' acoarin. Cá pochachin nisarin. Ina huachi canpita shiparimapita natëcaiso ya'huërin. ¹⁶ Ina mini canpitaso ya'ipinquëma', Sinai motopiquë Sinioro sha'huitërama': ‘Sinioronënpoaso' Yosë ni'ton, ama huachi iso pochin nontaanta'incoisohuë'. Co huachi naquëranchin pën ni'ca'huaiso nohuantërai huë'. Ama chimina'huaiso marëhuë' naporai,' tënama'. ¹⁷⁻¹⁸ Ina natanaton, Sinioro tënin: ‘No'tëquën napopi. Ca nohuanto a'nara Israiro quëmapi acoarahuë quëma pochin pënëntacaso marë'. Inari ma'sona camaitërahuësopita, nohuantërahuësopita, inapita sha'huitarinquëma'. ¹⁹ Inaso' ya'huërenamëhuë sha'huiarin ni'ton, insosona co natëhuachinhue', ana'intomiata'huaso ya'huërin. ²⁰ A'naquënso napoaponahuë', nonpinatona': “Sinioro chachin a'parinco ni'ton, sha'huitaranquëma',” taponal. Nonpinatona naporapi ni'ton, inapitaso tēpamaso ya'huërin. A'naquënta', mamanshi moshacamaso marë' pënënpachinquëma', inanta tēpamaso ya'huërin. ²¹ Canpitaso nimara ma'sona sha'huitohuachinquëma', nisha nisha yonquiapoma': “¿Onpo nitotatëcha: Inaso', Sinioro nohuanton sha'huitarinpoa', tēcarihua?” tapoma'. Napohuatama iso yonquico': ²² Camairahuësopita, ma'sona onpocaso sha'huihuachina', tēhuënhachin inapoarin. Ina quëran nitotarama'. Napoaponahuë co inapohuachinhue', co ca nohuanton naporinhue'. Inahuara nohuanton napopi. Napopisopita co tē'huatamaso ya'huërinhuë', tënin Sinioro,” itërin.

Nonpinatona sha'huirapisopita ma'sona onpotacaiso ya'huërinso'

19 ¹⁵ Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarin: “A'na tahuëri ya'huëramaquë co noyahuë' nicatona', tēpataponahuë nipon, ihuataponahuë nipon. Ina marë' a'na piyapi a'pīrama'. Napoaponahuë', a'na ya'pīríáchin sha'huirapihuachin, co ana'intacaso ya'huërinhuë'. Cato ya'pīhuë nipon, cara ya'pīhuë nipon ina chachin sha'huirapihuachina', naporo huarë' ana'intacaso ya'huërin.

¹⁶ A'naquën co noyahuë' cancantaton, a'na piyapi yanonpinapiton sha'huirapirin: ‘Iso quëmapi Sinioro tēhuëtatón na'inpiro ninin,' tapon. ¹⁷ Napohuachina cato chachin, Sinioro chinotacaso pëiquë pa'sapi. Corto hua'ano'sa', coisëro'sa', inapitari natanacaiso marë' pa'sapi. ¹⁸⁻¹⁹ Coisëro'sari, cato chachin naniarin quëran huarë' natanapona'. Natanapi quëran: ‘Co no'të-quën sha'huirapirinhue', nonpinapiárin,' topachinaso', inasá ana'intacaiso

ya'huërin. Sha'huirapirinsò' ma'sona onpotacaisò' nohuantërinso chachin, inasá nitacaisò ya'huërin. Inapotatoma co noyahuë' cancantopisopita, acopitamaso ya'huërin. ²⁰Napotopiso a'napita isairò'santa natantohuachina', tè'huatapi huachi. Tè'huatatona co huachi nohuantapihuë', ina pochin pa'pi co noyahuë' nica caiso'. ²¹Insosona co noyahuë' nipachina, ama nosorocosohuë'. Tëpatohuachina, inanta tëpacaso ya'huërin. A'na piyapi ya'pirin tapirayahuachin, inanta tapirayacaso ya'huërin. Natëquën nipantohuachin, inanta inapotacaso ya'huërin. Nantënahuë nipon, imirinahuë nipon tapihuachin, inanta inapotacaisò ya'huërin," itërin.

Sa'ina të'yatohuachina', onpocaisona ya'huërinso'

24 ¹Naquëranchin Moisësë isairò'sa nontaantarin: "A'na quëmapi sanapi maponahuë', ichihuë'ërinquë co costarinsohuë' ni'nin. Napohuachina të'yatërinso' nitotacaisò marë', quiricaquë aninshitahuaton, ina sanapi quëtafon. Inapotahuaton a'papon huachi. ²So'in ya'huërin quëran pipihuachina, nanitërin inasò', a'na quëmapi so'yataantacaso'. ³⁻⁴So'yaantapirinhüë', ina ya'huë'rë' chimininhüë nipon, ya'nan so'yatërinso pochinhüë nipon, nocaantarin. Nocanaton quirica aninshitahuaton a'pocaso marë' quëtërin. Napohuachina, ya'nan maninsoari co huachi nanitërinhuë' ina sanapi chachin maantacaso'. Nani a'na quëmapi so'yataantaton, co huachi noyatërinhuë'. Napopisopita Siniorori co quë'yarinhüë'. Napohuatamaso', no'pa' Sinioro quëtarinquëmaso tapiarama'," itërin.

Nisha nisha natëcaiso marë' pënëntërinso'

⁵Naquëranchin Moisësëri isairò'sa nontaantarin: "Quëmapi nasha sa'asahuachina, co ahuëtacaso marë' quëpacaso ya'huërinhuë'. Co ma'sha marë' tëranta hua'ano'sari camaicaso ya'huërinhuë'. Sa'arin quëran huarë', a'na pi'ira inapotaona'. Ya'ipi ina pi'i nanirinsò chachin ya'huërinquë ya'huëaton, sa'in acapacancanapon.

⁶A'na piyapi nihuihuachinquëma': 'Nihuirancoso' pahuërëanco huarë', pë'santo na'pinën cari taparahuë', ama itocosohuë'. Ina quëtohuachinquënso', co huachi nanitarinhüë' onpo nampicaso'.

⁷A'naquën Isairò capini nipirinhüë', nanitopi nipo'ocaisò'. Camai-caso marëhuë nipon, pa'anacaso marëhuë nipon, inaporin. Inapoaso quënayatohuatama', tëpamaso ya'huërin. Inapotatoma', co noyahuë' cancantopisopita acopitamaso ya'huërin.

⁸Piyapi chana caniori mapachina, Nihui huënton corto hua'ano'sa natëcaiso ya'huërin. Camaitopiso', no'tëquënáchin natëchina'. Nani cari chachin inapita camairahuë, piyapi'sa inanpi caniori mapachina, ma'sona onpotacaisò'. ⁹Iraca Iquipito quëran pipirahuatëhua huëcasëhua', Siniorori Maria ana'intërinso yonquico'. Tëhuëtërin ni'ton, no'tëquën ana'intërin.

¹⁰Iyaparima ma'sha a'nanatoma', ina ayantinquëmaso nitotamaso marë', ama canpitaora chachin pëinënquë ya'conatoma', ma'shanën matocosohuë'.

¹¹Aipiran ninaco'. Inaora chachin, ma'sona tëranta quëchinquëma'.

¹²⁻¹³Sa'ahuamia nininsò' ayantinquëmaso nitotamaso marë' a'morinsò quëtohuachinquëma', ama mamiatocosohuë'. Co'huara tashiyátërasohuë' quëtaantaco'. Noya huë'ëcaso marë' quëtaantaco'. Inapotohuatama',

catahuainquëmaso marë' Yosë nontarin. Sinioronta inaporamaso marë', noya ni'sarinquëma'.

¹⁴⁻¹⁵ Sacatoro'sa no'tëquën pahuërëco'. Nisha piyapi'sa yacaparinquëmasohuë nipon, Israiro piyapihuë nipon camaihuatama', naporo tahuëri chachin pahuërëco'. Sa'ahua ni'ton, nappicaso marë' coriqui nohuantarin. Co'so' pahuërëhuatamahuë', ana'inta'huanquëmaso marë', nontarinaco. Nontohuachinaco, co noyahuë' nicatora oshahuanarama ni'ton, ana'intaranquëma'.

¹⁶ A'naya a'naya oshanën marë' no'tëquën ana'intacaso ya'huërin. A'na piyapi tëhuërinso marë', co pa'pin co a'shin ana'intacaso ya'huërinhuë'. Inapochachin pa'pinhuë nipon, a'shinhuë nipon tëhuërinso marë' co hui'nin ana'intacaso ya'huërinhuë'.

¹⁷ Nisha piyapiro'sa, sa'ahuario'sa', inapita nosoroatoma ama ma'sha onpotocosohuë'. Quëyorono'sa nihuihuachinquëma', ayantinquëmaso nitotamaso marë', ama a'morinsu matocosohuë'. ¹⁸ Iquipitoro'sa canpitaso', hua'anëntatëinquëma asacatërinëinquëma'. Sinioronënpaso' Yosë ni'ton, ina quëran ocoirinpao'. Ama ina naniantatomarahuë', ipora camairinquëmasopita natëco'.

¹⁹ Trico tonpohuë nipon sipata tonpohuë nipon, iminëmaquë manamaso' naniantohuatama', ama yonípoma paantacosohuë'. Tananpitoco pahuantopisopitari maina'. Nisharo'sahuë nipon, sa'ahuario'sahuë nipon, quëyorono'sahuë nipon, inapitari maina'. Inapohuatama', Sinioro noya nica-tëinquëma nani ma'sha ninamaquë catahuamiatarinquëma'.

²⁰ Oripo huayo mapatama', ta'amënuë na'huëtëramasopitaso', ama ayantatoma maantacosohuë'. Tananpitoco pahuantopisopitari maina'. Nisharo'sahuë nipon, sa'ahuario'sahuë nipon, quëyorono'sahuë nipon, inapitari maina'.

²¹ Inapochachin oparonëmanta sënahuatama', na'huëtëramasopitaso', ama ayantatoma maantacosohuë'. Tananpitoco pahuantopisopitari maina'. Nisharo'sahuë nipon, sa'ahuario'sahuë nipon, quëyorono'sahuë nipon, inapitari maina'. ²² Iquipitoro'sa canpitaso', ya'huëpique hua'anëntatërinëinquëma asacatërinëinquëma'. Napoaton ama ina naniantatomarahuë', ipora camairanquëmasopita natëco'.

25 ¹ A'naquëma nanan ya'huëtohuachinquëma', coisëro'sa sacatërinquë paco'. Inapita noyá natanarinquëma'. Insosona tëhuëhuachin, no'tëquën ana'intacaso sha'huitapi. Co tëhuërinso pitasohuë' nipirinhue', co ana'intaponahuë'. ² Tëhuëna'pi huihuicaiso nipachin, coisë camaitapon no'paquë api'patona', huihuicaiso'. Inapotatona tëhuërinso marë' ina ni'tonënuë chachin no'tëquën ana'intapi. ³ Huihuihuachinaso', ama inso tëranta catapini shoncaro aquëtë huihuiinasohuë'. Ama na'con na'con aparisitatona atapanacaso marëhuë', inayara huihuiina'.

⁴ Toro asacatohuatama', a'caco'. I'naton to'norayahuachin, ama tonpoanantocosohuë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin," itërin.

Co hui'nahuanyátërasoihuë' chiminpachina', onpocaisona ya'huërinso'

⁵ Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantararin: "A'na tahuëri nanitopi pocacaiso': Cato quëmapi'sa ina no'paráchin hua'anëntaponahuë', a'naso

co hui'nahuanyátérasohuè', sa'in ayananpirin. Inapohuachin, sanapiso' co nisha quèmapiri masarinhuè'. So'inco ini chachin maantacaso ya'huèrin. Inapohuachina, no'tèquèn nisarin. ⁶Ya'nan quèmapia'hua hui'nahuaninso', iinco apoarin. Ama iinco nininèn Israiro huènton quèran ayacaso marèhuè' inapoarin. ⁷Napoaponahuè', co'so' imoroèni yamapachinhuè', sanapiso hua'ano'sa sacatèrinquè pa'sarin. Inaquè ansiano'sa sha'huitapon: 'Inachin-tèrèhuaso a'poaton, imoya co yamanincohuè'. Co nohuantèrinhuè' iinco nininèn Israiro huèntonquè ya'huècaso', itapon. ⁸⁻⁹Napohuachina, ansiano'sari amatahuatona macacaso marè' nontapona'. Nani nontopirinahuè' co nohuantohuachinhuè', imoroèni ansiano'sa ni'tonènnquè, a'nara sapatèn ocoitahuaton ipirayatapon. Inapotahuaton itapon: 'Quèmapiso', iinco nosoroaton ya'huèrenamèn hui'na huanacaso ya'huèrin. Co'so' yainapohuachinhuè' po'tacaso ya'huèrin,' itarin. ¹⁰Inapotohuachina, naní quèran israiro'sari ina quèmapí quèmpopinènpita apoyatapona': 'Sapatèn ocoitopiso' quèmpopinènpita,' itapona', itèrin Moisésè. ¹¹⁻¹⁹(-)

Ya'nan cayarinsopita Siniro marè' quètacaso' nininso'

26 ¹⁻²Naquèranchin Moisésèri israiro'sa nontaponahuè', a'naya a'naya pochin pènènarin: "Sinioroso Yosènènpoa ni'ton, no'pa' quètarinquèn hua'anèntacaso marè'. Inaquè ya'conaton iminpatan, ya'nan cayarinsopita'ton, masaran. I'mèquè po'morahuaton, insèquèsone ina chinotacaso pèi' acocaso Siniro huayoninquè quèpaaran. ³Insosona naporo corto hua'an nisarinquè quèpaaton: 'Sinioroso' Yosènèhuè' ni'ton, shimashonèhuèpita iráca sha'huitèrin: "Caso Yosèco ni'to, iso no'pa' shiparimapita quètarahuè', itèrin. Ina sha'huirinsó chachin, nani ya'conahuè', tosan. ⁴Nani ina sha'huihuaton, corto hua'anso' i'mèquè quèranso' ma'paarinquèn. Masahuaton, Siniro artaronèn notènanquè acoarin.

⁵Nani Siniro notènanquè acohuachina, iso pochin Siniro nontaran:

'Shimashonèhuèpitaso', Aran piyapi'sa'.

Caráchin ni'soi', paatona patè patèrantapi.

Oshaquèran Iquipito ro'tèquè ya'huècaiso marè' pa'mapi.

Inaquè na'atona panca nacion tarancoantapi.

⁶Napoaton iquipitoto'saso: "Minsèhuachinènpoa', ta'tona', aparisitèrinacoi.

Co quèyatónacoirahuè', chiníquèn asacatèrinacoi.

⁷Naporo' Siniro nontèranquèn huachi:

"Quèmasáchin Yosènquèn. Shimashonèhuèpita chinotèrinènnquèn.

Nosoroatoncoi catahuacoi," itèrainquèn.

Napotohuatèinquèn, natanancoi huachi.

Aparisitèrinacoiso ni'sahuaton, yacatahuarancoi huachi.

⁸Chiníquèn nanantaton, ocoirancoi.

Nisha nisha ma'sha sacai nininsopita iquipitoto'sa a'notèran.

Co ni'chinpisohuè' a'notaton, a'payanan.

⁹Nani nisha'èrahuatóncoi, iso no'paquè quènancoi.

Isèquèsó', co manta pahuaninhuè'.

¹⁰Napoaton no'pa' quètèranco quèran,

sha'nahuèsopita ya'nan cayarinsó' quèshiaranquèn,' tosan.

Napotahuaton, Sinioro notënanquë i'mëquë quënanso' acoaran. Nani acohuatán, isonahuaton ina chinotaran. ¹¹Ina piquëran Sinioro marë' pita nisan. Quëmopinënpitarë'quën chachin nani ma'sha Sinioro quëtërinquën. Ina yonquiaton, capa cancantaran. Naporo chachin nihuiro'sa', nisha piyapiro'sa yacaparinquëmasopita, inapitanta canpitarë chachin capa cancantapi anta', itërin.

Diesmo acocaso ya'huërinso'

¹²Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarín: “Nani pi'iquë a'naya a'nayama', sha'tëramaso' manama quëran diesmo, Sinioro marë' acocamaso ya'huërin. Napoaponahuë', nani cara pi'ipi quëran pahuantopisopita quëta-caso marë' a'na diesmonta acoarama'. Nihuiro'sa', nisha piyapiro'sa yacaparinquëmasopita, quëyorono'sa', sa'ahuaro'sa', inapita marë' acoarama'. Inapitanta ya'huëpiquë noya coshatacaiso marë' acoarama'. ¹³Naporo' a'naya a'nayanquëma', Sinioro nontatoma itapoma': ‘Nani quëma marë' diesmo nininso' nisha acorahuë. Ina quëran nihuiro'sa quëtërahuë. Nisharo'santa yacaparínacoisopita, inapotërahuë. Quëyorono'sa', sa'ahuaro'sa', inapitanta quëtërahuë. Camairancoso chachin ninahuë. Co manta naniantërahuë' sha'nahuësopita quëran diesmo ocoica'huaso'. ¹⁴Ina acorahuëso', co manta së'huarahuë'. Co nichimiyantëraiquë tëranta capa'huaso nohuantërahuë'. Co oshanëhuëro'co nisahuasoco tëranta ina ca'nahuë'. Co chimipiro'sa marë' tëranta ina acorahuë'. Diesmo acocaso camaitëranso', ya'ipi Sinioro natëranquën.

¹⁵Quëmaso', inápaquë noya noya pëiquë ya'huërëso pochín ya'huëtëran. Inaquë ya'huëaponahuë', isoro'paquë ya'huërëiso nitotëran. Israiro'sacoiso', quëma piyapínënpitacoi ni'ton, catahuamiatocoi. No'pa' quëtërancoisonta', nóya. Co manta pahuaninhuë'. Shimashonëhuëpita sha'huëtëranco chachin ninin. Inanta', noya yonquirapiquë'. Quëma nohuanton nani ma'sha sha'naisopita noya noyachín,' tosan,' itërin.

Sinioroíchin cancantacaiso marë' huayoninso'

¹⁶Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarín: “Sinioroso Yosënënpoa ni'ton, ipora tahuëri ya'ipi pënëntërinso'pita, no'tëquën natëcamaso marë' camairinquëma'. Camaitërinso'pita, inapotoco'. Ya'ipi cancanëma quëran nisahuaton ya'ipi hua'yanëma quëran inapita natëco'. ¹⁷Nani quëma ipora sha'huiran: ‘Sinioroso' Yosënëhuë ni'ton, ina imato pënëntërinso'pita, camaitërinso'pita, a'chininsopita, inapita natërahuë,' ténan. Napoaton no'të-quën natëquë'. ¹⁸Sinioronta ipora nani sha'huirín: ‘Canpitaso israiro'sanquëma'. Sha'huítëranquëmaso chachin carinquëma hua'anëntëranquëma'. Ya'ipi camairanquëmasopita natëcamaso ya'huërin,' ténin. ¹⁹Inari ya'ipi naciono'sa ninin. Napoaponahuë', canpitaso noya noya acoarinquëma'. Catahuarinquëma ni'ton, naní quëran nohuitarinënuquëma'. Naporahuaton noya nicatënënuquëma': ‘Ma noyacha israiro'saso' acorín paya,' taponá'. Sinioroso' Yosë ni'ton, ina naporinso chachin nohuantarinquëma ina marë' sacatamaso', itërin.

Onporahuatonsona noya acoantaton catahuaantacaso ya'huërinso'

30 ¹Naquëranchin Moisésëri israiro'sa nontaantarín: “Nani carinquëma sha'huítëranquëma'. Sinioro no'tëquën natëhuatamaso',

catahuamiatarinquëma'. Shiparimapitanta natëhuachina', inapotarin. Napoaponahuë', co'so' ina natëhuatamahuë', ama huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitatëinquëma aparisitarinquëma'. Shiparimapitanta co'so' natëhuachinahuë', inapotarin. Yosë nohuanton inimicoro'sa minsërahuatëinquëma', no'pa' quëtërinquëma quëran áquë naciono'saquë, quëpaponquëma'. Inaquë yacapatapoma pochin, canpitaso ipora napotëranquëmaso' yonquiapoma'. Shiparimapitanta inapotohuachina, cancan yonquiapona in ahuinta'. Canpita huayonamaso ya'huërin. Yanatëtohuatama', natëtarama'. Co yanatëtohuatamahuë', co natëtaramahuë'.² Mamanshiro'sa chinotapiramahuë', Sinioroíchin chinotaantahuatama', noya ni'sarinquëma'. Ipora camairanquëmasopita ya'ipi cancanëma quëran nisahuaton, ya'ipi hua'yanëma quëran natëantamaso ya'huërin. Shiparimapitanta ina pochachin nicacaiso ya'huërin. ³Inapohuatama', co huachi Sinioro ana' intarinquëmahuë'. Nosoroatëinquëma noya acoantarinquëma'. Shiparimapitanta inimicoro'sari nisha nisha naciono'saquë ayanquëpirinahuë', Siniorori ayontoantarin. ⁴Pa'pi áquë no'paro'saquë inimicoro'sari ayanquëpirinahuë', Siniorori no'panënaquë chachin naquëranchin quënantapon. ⁵Shimashonëna ya'huërinquë chachin quënantapon. (Canpita yonquiatëinquëma napo arahuë.) 'No'panëna chachin quëtaantarahuato, noya ya'huëantacaiso marë' catahuantapo. Ca nohuanto canpita quëran na'con na'con hui'ninpita, ya'huëta'pona', itërinquëma Yosë. ⁶Naporoso canpoarë' anoyatërinso cancanëmaquë chachin ninshitëresö pochin, acoarin. Inapotatëinquëma natëtochináchin cancantamaso marë' catahuarinquëma'. Ya'ipi cancanëma quëran nisahuaton, ya'ipi hua'yanëma quëran nosoroamaso marë' inapotarinquëma'. Inapohuatama', no'pa' quëtërinquëmaquë, hua'qui tahuëri ni'sarama'. ⁷Sinioronëpoaso' Yosë ni'ton, ya'ipi ana'intiinquëmaso sha'huirinsö', inimiconëmasa' ana'intapon. Co quë'yarinëinquëmasopitasa' inapotapon. ⁸Canpitaso nipirinhüë', Sinioroíchin, tahuërëtaantahuatoma chinotarama'. Camaitërinsoipitanta ipora sha'huitëranquëmaso', natëarama'. ⁹Inapohuatama', ma'pitaso ninamaquë catahuamiatarinquëma'. Napoaton, na'a hui'nama ya'huëtarinquëma'. Pë'tahuanëmanta notohuaro' na'apon. Shanëmapitanta notohuaro' nitapon. Tëhuëenchachin mini noya nicaatëinquëma catahuantarinquëma'. Iráca shimashonëmapita noya nicaaton catahuarinsö pochachin nitarinquëma'. ¹⁰Ya'ipi Yosë camaitërinsoipita, pënëntërinsoipita, inapita iso quiricaquë nani ninshitërahüë. Inasáchin tahuërëtaantatoma', ya'ipi cancanëma quëran natëco'. Nisahuaton ya'ipi hua'yanëma quëran ina natëhuatama', sha'huitëranquëmaso chachin catahuarinquëma'.

¹¹Isopita ipora camaitërinsoipita, co co'chachin sacaihuë' natëcaso'. Ya'ipi noya natëtochináchin ninin. ¹²Co inápaquë ya'huërinhuë'. Napoaton: '¡Canpoanta natëcaso marë' inápaquë macontarahuatona anitochinënpoa!' Co ta'caso ya'huërinhuë'. ¹³Co marë aquëtëran ya'huëarinhuë'. Napoaton: '¡Canpoanta natëcaso marë' marë aquëtëran macontarahuatona anitochinënpoa!' Co ta'caso ya'huërinhuë'. ¹⁴Yosë camaitërinsoipitaso', co áquë ya'huëarinhuë'. Nani yonquinëma quëran nitotërama ni'ton, natëco'. Naporahuaton ina chachin nanamëma quëraonta nanitërama sha'huicamaso'.

¹⁵Ya'ipinq uëma noya natanco': Ipora tahuëri quëtaranquëma huayonacamaso marë'. Noyasáchin nipatama', noya nanpiarama'. Ya'huëre'

co noyahuë' nicacasoáchin cancantohuatama', co noya nanpiaramahuë'. Chiminamaso ya'huërin. ¹⁶Ipóra sha'huitëranquëmasopita natëtoma', Sinioro nosoromiatohuatama', noya ya'huëarama'. Pënëntërin sopita, camaitërin sopita, a'chininsopita, inapita natëco'. Inapita natëtoma ina nonanpatama', hua'qui tahuëri ni'sarama'. Naporahuaton na'a hui'namapita ya'huëtarinquëma'. Sinioronënpoaso Yosë ni'ton, ya'conarama no'paquë, noya catahuamiatarinquëma'. ¹⁷⁻¹⁸Napoaponahuë', ya'ipi iso sha'huitëranquëmasopita, co natëtatomarahuë nisha nisha mamanshiro'sa moshahuatama', ipóra oraquë chachin sha'huitaranquëma': Tëhuëenchachin co noyatararamahuë', itëranquëma'. Cortanii' pëntontatoma no'pa' mapomarahue', co hua'quiya quëranhuë' inimicoro'sa huë'sahuatona', tiquiarinëinquëma'. ¹⁹Ipóra tahuëri chachin huayonacamaso marë' sha'huitëranquëma'. Noya nanpiamasohuë nipon, chiminamasohuë nipon. Yosë catahuainquëmasohuë nipon, ana'intiinquëmasohuë nipon. Sinioro natëtoma noya nanpicamaso' huayonco'. Shiparimapitanta ina chachin huayoina'. Pi'iro'të', isoro'pa', inapita ya'huërinso ni'nëhua'. Inapochachin sha'huitaranquëmasonta', no'tëquën nisarín. ²⁰Sinioronënpoaso' Yosë ni'ton, inasáchin cancantatoma nosoroco'. Nosoroatoma no'tëquën natëco'. Inapohuatama', hua'qui tahuëri no'pa' quëtarinquëmaquë, ya'huëarama'. Nani shimashonëmapita Apraan, Isaco, Cacopo, inapita: 'Caso Yosëco ni'to, shiparimapita iso no'pa' quëtarahuë,' itërin,' ténin Moisésë.

Cosoi, Moisésë ya'huërenamën hua'an ya'coninso'

31 ¹Naquëranchin Moisésëri ya'ipi isairio'sa nontaton itapon: ²"Nani caso pasa cato shonca pi'ipitërahuë. Co huachi nanitërahuë' áquë pa'sápa'huaso'. Naporahuaton Sinioro chachin nani sha'huitërinco: 'Quëmaso' co Cortanii' pëntontaranhuë', itërinco. ³Napoaponahuë', Sinioronënpoaso Yosë ni'ton, quëchitahuaton quëpaarinquëma'. Pa'namaquë naciono'sa quënanamaso', inari ata'huantëra'piapon. Canpitari no'panëna macacamaso marë' inapotapon. Siniorori nani huayonin ni'ton, piyapinëhuë Cosoi itërehuaso', hua'anëma nisarín. ⁴Iso yonsan quëran amororo'sa copirnonënapitaso': Sion, Oco, inapita nipirinahuë', Sinioro catahuarinpoa ni'ton, piyapinënpitarë chachin ata'huantërehua'. Inapochachin aquëtëran naciono'sa ya'huërin sopitanta nitarín. ⁵Sinioro nohuanton inapita naciono'sa nani minsëhuatama', ya'ipi camairanquëmaso chachin nitamaso ya'huërin. ⁶Ama tël'huatoma nisha nisha cancantocosohuë'. Inapita-rë'quëma niahuëhuatama', ama manta pa'yancosohuë'. Sinioronënpoaso' Yosë ni'ton, catahuararinquëma'. Co onporonta patarinquëmahuë'. Co naniantarinquëmahuë', itërin Moisésëri.

⁷Ina quëran Moisésëso', Cosoi përarín. Naporo' ya'ipi isairio'sa ni'tonëinquë, hua'an acocaso marë' sha'huitërin: "Ama tël'huaton, nisha nisha yonquiquësohuë'. Siniorori shimashonënpoapita iráca: 'Caso Yosëco ni'to, iso no'pa' shiparimapita quëtarahuë,' itërin. Naporinso chachin quëmarí isopita quëparahuaton, ina no'pa' ahua'anëntaran. ⁸Sinioro chachin quëchintaton no'tëquën quëpaarinquën. Co onporonta patarinquënhuë'. Co naniantarinquënhuë'. Napoaton ama manta tël'huatëquësohuë', itërin Moisésëri.

**Nihuitopiso ayatacaso pi'iquë, Yosë pënëntërinso
quirica nontacaso ya'huërinso'**

⁹Ya'ipi isopita pënëntërinso', Moisésëri quiricaquë ninshitërin. Ninshita-huaton Nihui huënton corto hua'ano'sa', ya'ipi Israiro ansiano'sa', inapitari tapacaiso marë' quëtërin. Corto hua'ano'saso', Yosërë' anoyatopiso caposonën quëpana'piro'sa'. ¹⁰Ina quëtahuaton, pënënin: "Nani canchisë pi'i nanihuachina, canpit aso israiro'sanquëma ninihuiramaso' ayatamaso ya'huërin. Imënamëa'huaro'sa pitaquë napoarama'. ¹¹Insëquësona chinotamacoso marë' cari huayonarahuë. Inaquë iso quirica nontopiso', ya'ipiya quëran natanacaiso ya'huërin. ¹²Naporo' ya'ipi Israiro quëmapi'sa', sanapi'sa', hua'huaro'sa', inapita niyontonapona'. Nisharo'santa ninanonëmaquë yacaparimasopita, huëcapona'. Huëcatona', pënëntërahuëso nontopiso' natanacaiso ya'huërin. Ina quëran tē'huatatonaco, noya nicainacoso' nitotapi. Inapoatona ya'ipi camaitërahuëso natëcaiso marë' natanacaiso ya'huërin. ¹³Inapohuatama', hui'namapitanta co manta nitotopirinahuë', nitotapi. Nitotatona noya nicatonaco, pënëntërahuësopita, chiminaiquë huarë' natëapi. Cortanii' pëntontohuatama', inaquë no'pa' ya'huërinso masarama'. Inaquë napoaramaso huachi," itërin Moisésëri.

Yatonitaton, Siniorori Moisésë anitotërinso'

¹⁴Ina quëran Siniorori, Moisésë itapon: "Ni'quë', nani ora naniarin chiminamaso huachi. Napoaton Cosoi amatahuaton, catonquëma chachin chinotëramacoso nē'mëtë pëiquë paco'. Inaquë camaiarahuë ma'sona Cosoi nicacaso'," itërin Yosëri. Napotohuachina cato chachin inaquë pa'pi. ¹⁵Inaquë nicaso ya'coana pëtëcha, naporopi chitoro ninin quëran Siniorori ya'notërin.

¹⁶Naporo' Siniorori Moisésë itapon:

"Co hua'quiya quëran huë quëmaso' chiminapon. A'napitaso no'pa' quëtarahuëquë ya'conpachina', nisha cancantapi. Inapoatona', nisha nisha mamanshiro'sa ya'huë huano'sari moshapiso', moshatona a'poaponaco. Inapitaro'co nani a no yatopirahuë', napoatona anoyatërahuëso tapiapona'. ¹⁷Napoaponahuë', inapopiso marë' carinta chiniquën no'huito tananpitarahuë. Manta tëranta ya'huëpachinanta', co huachi inapita yonquiarahuë'. Pa'pi parisitatona naporo huarë': 'Tēhuëenchachin Sinioro a'porinpoa ni'ton, po'sarëhua', tēcapona'. ¹⁸Napopirinahuë tëranta caso aquë aquëtë co tahuërëtarahuë'. Nisha nisha mamanshiro'sa moshatona', pa'pi co noyahuë' nipiso marë', napotarahuë.

¹⁹Iporaso huachi quëmari Moisésë iso cantanën anitotaranquënso ninshitëquë'. Ina quëran israiro'sa yonquinëna quëran nitotatona', cantacaiso marë' a'chintëquë'. Co natëhuatamacohuë', ana'intaranquëma' itërahuëso yonquicaiso marë', a'chintëquë'. Nani quëmari a'chintëran ni'ton: 'Co'chi inaso nitotëraihuë paya,' co tosapihuë'. ²⁰Íraca shimashonënapita, sha'huitërahuë: 'Caso Yosëco ni'to, iso no'pa' shiparimapita quëtarahuë', itërahuë. Napotërahuëso chachin, inaquë aya'coanahuë. Inaquëso co manta pahuaninhuë ni'ton, inaquë ya'conatona', natëaquë huarë' coshatapona'. Coshatatona amonpachina', nisha nisha mamanshiro'sa tahuërëtapona'. Inapoatona nocanaponaco. Napoatona inapitaro'co anoyatërahuëso',

tapiapona'. ²¹ Napoaponahuë', a'porinacoso marë' pa'pi parisitohuachina', naporo iso cantanën a'chintëransoari ayonquiarin huachi: 'Tëhuëñchachin nani cantanën quëran sha'huitopirinpoahuë', tëcapona huachi. Shiparinanta iso cantanën nitotatona', cantapona ni'ton, yonquiapi anta'. Co'huara sha'huitëranquëmaso' no'paquë po'moyatërasocohuë', nani nitotërahuë co noyahuë' nicacaisoráchin cancantopiso'. Napoaton iso cantanën aninshitaranquën," itërin Siniorori.

²² Naporo tahuëri chachin Moisësë iso canta ninshitërin. Nani ninshita-huaton, isairro'sa a'chintërin nitotacaiso marë'.

²³ Ina quëran Yosëso', Cosoi ya'huërë' tahuërëtahuatón itapon: "Ama të'huatonahuë', chiníquën cancantëquë'. Isairro'sa no'pa' quëta'huaso' nani sha'huitërahuë'. Nani quëma huayonanquën isairro'sa ina no'paquë po'moamaso'. Carinquën catahuaranquën inapotarán," itërin.

²⁴⁻²⁵ Ya'ipi isopita pënëntërinso', Moisësëri a'na so'nanpi quiricaquë ninshitërin. Nani ninshitahuaton nihiuro'sa quëtërin. Inahuaso', Siniororë' anoyatopiso caposonën quëpana'piro'sa'. Inapita quëtahuaton sha'huitërin: ²⁶ "Pënëntërinso' quirica ninshitërahuëso maco'. Masahuatoma', Siniororë'quënpoa anoyatërehuaso caposonën pirayan acoco'. Inaquë ya'huëcaso marë' acoco'. Inaquë ya'huëaton, co natëtohuatamahuë' Sinioro ana'intiinquëmaso ya'huërinso ayonquiarinquëma'. ²⁷ Nani co natantochináchinhuë' cancantëramaso', nitotërahuë. Ni'co'. Nanpichinapo chachinta Sinioro co natëtomarahuë tëhuëtërama'. Aquëtë huarë' nisarama chiminpatoso'. ²⁸ Ya'ipi ansiano'sa', ya'ipi hua'ano'sanëma', inapita isëquë quëco'. Canpita sha'huitaranquëmaso chachin inapitanta sha'huichi. Nani natanamaco ni'ton, no'tëquën sha'huitaranquëma'. Pi'iro'të', isoro'pa', inapita ya'huërinso ni'nëhua'. Inapochachin sha'huitaranquëmasonta', no'tëquën nisarín. Ina ni'ton: 'Co sha'huitërinpoahuë', co tosaramahuë'. ²⁹ Carimaso ipora nani camairanquëma', no'tëquën imacamaso marë'. Napoaponahuë nani chiminpató, ina a'porahuatoma nitapicancanarama'. Ina marë' a'na tahuëri Yosë ana'ntatënnquëma aparisitarinquëma'. Sinioro ni'sápirinquëmahuë', co noyahuë' nisarama ni'ton, chiníquën ano'huitarama'," itërin Moisësëri.

Moisësë cantarínso'

³⁰ Ina quëran Moisësëso', Siniorori canta anitotërinso', ya'ipi isairro'sa niyontonpiquë a'chintërin:

32 ¹ "Pi'iro'të', isoro'pa', canpitanta natanco'.

Piyapi pochín nicatoma natanco nonsarahüë.

² A'chinahuëso', o'nan pochín nicapon.

Nonahuësona poroncayo pochachin nisarín.

Aca moto' o'nani pacatoro shipitërinso pochín nicapon.

Panpatoro i'shaquë ta'satëresó pochín nisarín.

³ Ca marëso': 'Sinioro, pa'pi nóya,' ténahuë.

Canpitanta ina nohuitatoma': 'Tëhuëñchachin pa'pi nóya,' toco'.

⁴ Inaso', nóya pa'poyarinpoa'. Ma'sha nipachina, co tëhuërinhuë'.

No'tëquënáchin nica-ton nóya ninín.

Inaso' Yosë, no'tëquënáchin nonín.

Topinanso' co onporonta piyapi ma'sha onpotërinhuë'.

- No'tëquénáchin ninin. Inaíchin Yosëso'.
- ⁵ Canpitaso pa'pi co noyanquëmahuë'.
Yosë chachin nipirinhue' tëhuëtërama'.
Co hui'ninpita pochin nicaimaso ya'huërinhue'.
- ⁶ ¡Co napochitomahuë pora!
Napotatoma', co yonquiramahuë pochin niconama'.
¡Ina canpitaso ninquëma'!
¡Hui'ninpita pochachin a'pairinquëma'!
¡Co'ta ina acorinquëma'! ¡Ina nohuanton nacion ocoirama'!
- ⁷ Tahuëretërëso pochin nicatora', iráca chachin naporinso yonquirico'.
Tataparima natanco sha'huichinquëma'.
Mashoyaro'santa natanco anitochinquëma'.
- ⁸⁻⁹ Chini chiniquën nanantërinsoari, iráca piyapi'sa niquë niquë acorin.
Nisha nisha naciono'saquë ya'huëcaiso marë', acorin.
No'pa' mapiso' nanirinsol, acotëra'piarin.
Israiro'sanpoaso nipirinhue', noya noya no'pa' acotërinpoa'.
Cacopo shinpitanpoaso', hua'anëntiinpoaso marë' huayoninpoa'.
- ¹⁰ Inotëro parti huëcasëhua', nitotërin.
Inaquëso no'pa', yanirosáchin. Apira apira ihuan pa'nin.
Napoaton iporëso pochin pa'poyarinpoa'.
Noya a'chintërinpoa'. Ya'pira pa'poyarëso pochin nitërinpoa'.
- ¹¹ Panca onian yaquëpatërinso', yonquico'.
Hua'huinpita yaquëpaton yanpo yanpónantarin.
A'nara téniton atatërin.
Anotapirinhue', na'huëtëramarahuatón anpiantën quëran pancapirin.
Inapotatón quëpanantarin.
Ina pochachin Snioronta nitatónpoa', a'chintërinpoa'.
Nisha nisha huëhuëpiro quëran ocoirinpoa' a'nitotiinpoaso marë'.
- ¹² Snioroíchin nipirinhue' noya quëninpoa'.
¡Co inso mamanshiri tëranta', catahuacaso ya'huërinhue'!
- ¹³ Motopiro'sa parti quëninpoa'.
Catahuarinpoa' ni'ton, inimicoro'sa minsërëhua'.
Nisha nisha nitërinso' a'carinpoa'.
Natëtëquë ninoi' ya'huërinso' o'shitërinpoa'.
Na'piro ninquë oripo nararo'sa huanirin.
Ina quëran toma ocoiatón quëtërinpoa'.
- ¹⁴ Pë'tahuanënpoa' quëraonta', sho'shoi' ocoirëhua'.
Ocoiatëhua' atachirotërëhua'. Noya noya carniroa'huaro'sa ca'nëhua'.
Carniroro'sa', chipo mashoro'sa',
inapita Pasan parti ya'huërinso', ca'nëhua'.
Noya noya trico nininsol ca'nëhua'.
Noya noya opa quëran huino nipiso', o'orëhua'.
- ¹⁵ Noya nocomarinquëma' ni'ton, israiro'sanquëma' amonama'.
(Ma'sha amomiatatón tomapiin tomapiin nininsol pochin ninama'.)
Napoaponahuë', cahuario yato'tatërinso pochin,
Yosë chachin acopirinquëmahuë', a'porama'.
Noya pa'poyatëinquëma' nisha'ëpirinquëmahuë', nocanama'.

- ¹⁶ Yosëso mamanshiro'sa co quë'yapirinhüë',
canpitaso inapita moshatoma', ano'huitërama'.
Inaporama ni'ton, a'pitatëinquëma no'huirinquëma'.
- ¹⁷ Mamanshiro'sa marë' ma'sharo'sa tëparama'.
Inapoatoma', sopairo'sa chachin chinotërama'.
Sinioro'fchin chinotacaso nipirinhüë', inapita chinotërama'.
Shimashonëmapitaso', co ina moshapirinhüë'.
Canpitaso inapita ipora nohuitatoma', yamoshaconama'.
- ¹⁸ Yosëso tatama pochachin pa'poyarinquëma'.
Ina nohuanton nanpipomarahüë', naniantërama'.
- ¹⁹ Naporamaso nicaton, Yosëso no'huitërin huachi.
Hui'ninpita pochin nipiramahüë', no'huirinquëma'.
- ²⁰ Napoaton naporin: 'Tëhuënychachin co noyahuë' nipi.
Hui'nahuëpita pochin ni'pirahuë', co huachi natërahuë'.
Napoaton a'porahuato co huachi catahuapohüë'.
¿Onpo'ina ta'ma pa'? tënahüë.
- ²¹ Mamanshi moshapi ni'ton, a'pitato no'huitërahuë'.
Mamanshis'o co máquënhüë' nipirinhüë', chinotopi.
Nisha piyapi'sa catahuarahüë' ni'ton, canpitariso a'pitarama'.
Inapitaso co yonquipirinacohüë', catahuarahüë'.
Ina marë' canpitanta no'huitarama'.
- ²² Pa'pi ano'huitëramaco ni'ton, pën huëchimitërinso pochin nisarahuë'.
Acoporo partiquë huarë' ahuiquitarahuë'.
Ya'ipi motopiro'sa achinirinsopitanta', ahuiquitarahuë'.
Isoro'panta', nani ma'sha papotërinso'pitare' chachin inapotarahuë'.
- ²³ Pë'chinan camayo ma'sha yatëpaton, inanërinso pochin nisarahuë'.
Na'con parisitacaso a'patimaranquëma'. Nani ma'sha quëran
parisitarama'.
- ²⁴ Tanarotatoma', taquiarama'. Sapo quëraonta', ta'huantarama'.
Nisha nisha canio yaconaton, tiquiarinquëma'.
Tanan ni'nir'o'sa a'pataranquëma'. Quëtëton ya'huano'santa',
a'pataranquëma'.
- ²⁵ Inimicoro'sari hui'namapita cachiro'saquë tëpapon.
Pëianaquënta ya'huëapomarahüë', pa'yan yatëpáponquëma'.
Hui'napi'sa', nano'sa', mashoyaro'sa', hua'huaro'sa', inapitanta
inimicoro'sari tëpapon.
- ²⁶ “Ya'ipi parti israiro'sa ayanquë'i.
Tiquimiatohuato, co huachi insonta inapita yonquiarinhüë',” topirahuë'.
- ²⁷ Inapotohuatoso nipirinhüë', inimicoro'sa tëhuaponaco:
“Quiyaso' chini chiníquën nanantërai.
Co Sinioro nohuantopirinhüë', israiro'sa tiquirai.
¡Ma noyacha ninai quiyaso paya!” tosapi.
Napoaton co israiro'sa tiquicaíso' nohuantërahuë'.
- ²⁸ Israiro'saso napoaponahuë', co no'tëquën yonquipihuë'.
Co manta natantë'rëhuë' pochin niconpi.
- ²⁹ Yonquinahuano'sa nipi naporini, sha'huitërahuë'so' yonqui'itonahuë'.
Natëtopi naporini, co ma'sha onpo'itonahuë', tënahüë'.

- ³⁰ Napoaton isairi'sa napotërahuë: Tëhuëenchachin mini tananpitëranquëma'.
 Napoaton a'naíchin inimico sontaro nipirinhue', huarancanquëma nita'atërinquëma'.
 Catoyáchinta nipirinhue', shonca huarancanquëma nita'atërinquëma'.
 Carinquëma a'paiápiranquëmahue' tananpitëranquëma ni'ton, ca nohuanto inimicoro'sa minsërinquëma', itërahuë," ténin.
- ³¹ Naquëranchin Moisësë cantaton tapon: "Inimiconënpoapitanta nani nitotopi:
 'Canpoaso mamanshiro'sa chinotopirëhuahuë', co tëhuëenchachin catahuarinpoahuë'.
 Isairi'sari chinotërinsoo nipirinhue', tëhuëenchachin catahuarin,' topi.
- ³² Inahuaso', oparo nitapirinsopoachin nipi.
 Opasso' cashi cashin nipirinhue', inahuaso', opa máin pochin nipi.
 Shi'ërin nitërinso pochin niconpi.
 Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita pochin cancantopi.
- ³³ Inahua huinonënaso', ya'huan tomainën yatëparinposo pochin ninin.
 Inapitaso', maquëran tëranta tëpainënpoaso' yonquiapi.
- ³⁴ Inapita yonquiaton Yosëso tapon:
 'Co noyahuë' nipirinhue', co ana'inta'huaso' sha'huitarahuë'.
 Pa'ton nininso' taparëso pochin ta'charáhuë'.
- ³⁵ Ana'inta'huaso tahuëri nanihuachin, naporo no'tëquën i'huëretarahuë.
 Anotëreso pochin nipachina', naporo huarë' ana'intarahuë.
 Nani huachi ta'huantacaiso tahuëri ya'caritërin.
 ¡Nani ora naniriarin ana'intacaso!' " ténin.
- ³⁶ Naquëranchin Moisësë cantaton tapon:
 "Canpitaso Siniro chachin pa'poyarinquëma'.
 Co huachi nanitëramahuë' ni'pachina, nosoroarinquëma':
 'Piyapinëhuëpita inimiconënpitari yaminsërin.
 Chiniquéno'sa capa nira'piapi.
 Sanpacharo'santa capa nisapi,' topachina, catahuarinquëma'.
- ³⁷⁻³⁸ Naporo' inaso nontatëinquëma':
 ' "Mamanshiro'sa pa'poyarinpoa'," ¿tënama pora?
 ¿Intohuata inahuaso pa'pi huachi?
 ¡Inapita marë' ma'sha tëpatoma tomaquën a'catë pochin nitërama!
 ¡Huinonta quëshitoma o'shitëreso pochin nitërama!
 Inapita nipachin pa'poyainquëma'.
 Pashítatona catahuainquëma huachi.
- ³⁹ Casáchin Yosëco. Mamanshiro'saso', co ca pochin nipihuë'.
 Ca nohuanto piyapi'sa nanpirapi, ca nohuanto chiminapi.
 Ca nohuanto piyapi'sa ma'sha onpopi.
 Ca nohuanto chachin noyataantapi.
 Ana'inta'huaso chinotohuato, co insonta cha'ëtarincohuë'.
 Chini chiniquéno ni'to, ana'intarahuë'.
- ⁴⁰⁻⁴¹ Inápaquë anquirahuato sha'huitaranquëma':
 Caso ya'huëmiatërahuë ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma'.

Sahuëni huënaráchin ya'huëtërinco to'nahuato,
 noya coisë pochin nisarahuë.
 Inimiconëhuëpita no'tëquën i'huërëtarahuë. No'huirinacosopita,
 nanirinso chachin ana'intarahuë.

- ⁴² Pë'chinan shinërëquë inimicoro'sa tēpahuatēra,
 huënaísáchin shinërëro'sa acorë'.
 Inapochachin ana'into huato co insonta cha'ësarinhuë'.
 Sahuëninëhuë quëran inapita tiquiarahuë.
 Acania'pitopisopita, topinan mapisopita, ya'ipi inapita tēparahuë.
 Ainëna a'pamapisopitaquë^a huarë' tēparahuë, tēnahuë," tēnin.
⁴³ Cantarinso tiquiapon pochin Moisésëso' taantarín:
 "Canpitanta nisha nisha naciono'saquë ya'huëramasopita,
 israiro'sarë'quëma capa cancantoco'.
 Piyapinënpita tēpahuachina', Siniorori no'tëquën i'huërëtarin.
 Hua'anën ni'ton napotarin.
 Ya'ipi inimiconënpita ana'intaton i'huërëtarin.
 Israiro'sa oshanën inquitahuaton, no'panënta', tapararin," tēnin
 Moisésë cantaton.

Israiro'sa yatonitaton, Moisésë naporinso'

⁴⁴⁻⁴⁵ Naporó' Moisésë, Cosoi, inapitari ya'ipi israiro'sa niyontonpiquë ina
 canta a'chinpi. Caniaritërin quëran, tiquiaquë huarë' a'chinpi. ⁴⁶ Nani a'chin-
 tahuaton itapon: "Ya'ipi ipora sha'huitëranquëmasopita noya yonquico'.
 Ina quëran hui'nama', shiparima', inapitanta camaico ya'ipi pënëntërinso'
 natëcaiso marë'. ⁴⁷ Sinioronënpaso' Yosë ni'ton, inasáchin cancantatoma
 pënëntërinso' no'tëquën natëco'. Ina noya natëhuatama', hua'qui noya
 nanpiarama'. Co hua'quiya quëranhuë' Cortanii' aquëtëran no'pa' masarama'.
 Sinioro pënëntërinso' noya natëhuatama', hua'qui inaquë ya'huarama'," itërin.

Moisésë no'pa' notëcaso' sha'huitërinso'

⁴⁸⁻⁴⁹ Naporó tahuëri chachin Siniorori, Moisésë nontaton itapon: "Aparín
 motopiro'saquë pa'sahuaton, Nipo motopi hui'nimotën'pa' nanpëontaquë'. Ina
 motopiso', moaporo'sa no'panënquë ya'huërin. Quirico ninano notënanquë'.
 Ina quëran Canaan no'pa' notëaran. Ina no'pa' hua'anëntacaiso marë'
 israiro'sa quëtarahuë. ⁵⁰ Inaquë nanpëontarahuatón chiminaran. Inapoaton
 shimashonënpita quënancontaran. Iya masho Aaron, Or motopiquë chiminin.
 Inapoaton shimashonënpita quënanconinso pochachin, quëmanta nisanan.
⁵¹ Catoma chachin Sin inotëro parti, co casáchin cancantatomacohuë
 tēhuëtëramaco. Ina ni'ton, co israiro'sa naporo noya ni'ninacohuë'.
 Miripa-Catisë i'shaquë naporama'. ⁵² Napoaton aquëran israiro'sa no'pa'
 quëtarahuëso' notëaran. Co inaquë ya'conaranhuë'," itërin.

a 32.42 Ainëna a'pamapisopita: Naporó tahuëri'sa a'naquën sontaro nicasoi', ainëna a'pamapi.

Israiro'sa Moisésëri noya ya'huëcaiso marë' sha'huitërinso'

33 ¹⁻² Moisésëso', Yosëri anitotërinso sha'huina'pi. Co'huara chimiyantërasohuë', israiro'sa noya ya'huëcaiso marë' sha'huitaton iso pochin sha'huitërin:

“Sinai motopiquë ni'sëhua', Sinioro huëcapairinpoa'.

Itomo motopiro'sa parti quëran huarë',

pi'i a'pininso pochin, noya nicacaso' anitotërinpoa'.

Paran ninano motopiro'sa quëran huarë', huënaratërinso imaquirëhua'.

Ina na'huëtahuaton, Miripa-Catisë quëran huarë' noya quëninpoa'.

Inchidan quëran sël'quëatë pochin, pënëntërinso nanan quëshirinpoa'.

Chiniquën nanantërin ni'ton, naporo panca pën ni'nëhua'.

³ Canpoaso' israiro'sanpoa', Sinioro nosoromiatërinpoa'.

Inasáchin imapatëhua', pa'poyarinpoa'. Inasáchin canpoaso chinotërehua'.

Ma'pitaso camairinpoasopita ninëhua'.

⁴ Ca Moisésëco, pënëntërinso' ma'patërahue'.

Tatanpo ma'sha ayananpirinso manëso pochin,

Cacopo shinpitanpoa ma'patërehua'.

Noya noya ni'ton, ina canpoaso' na'con na'con nohuanterëhua'.

⁵ Ya'ipi Israiro huëntono'sanpoa niyontonëhuaquë',

pënëntërinso nanan quëtërinpoa'.

Hua'anënpoapitanta inaquë ni'soi', quëtërinpoa'.

Naporo' Sinioroso', copirnonënpoa ya'conin,” ténin.

⁶ Nopino huënton israiro'sa yonquiaton, Moisésë tapon:

“¡Nopino huënton israiro'saso', ama ta'huantatonaraihuë' ya'huë'ina'!

¡Ama napoaponahuë' na'amiachinasohuë'.

Chini chiniquën nanantohuachina'!” ténin.

⁷ Cota huënton israiro'santa yonquiaton, tapon:

“Cota huënton israiro'sa nontohuachinquën,

noya natanaton Sinioro catahuaquë'.

Nia'popiso piquëran quëma nohuanton a'napita israiro'sarë',

a'na huëntoíchin nianta'ina'.

Chini chiniquën nanantaton pa'poyaquë'.

Catahuaquë ama inimiconënpitari minsëinasohuë',” itërin.

⁸ Nihui huënton israiro'santa yonquiaton, tapon:

“Orin, Tomin, inapitasto quëmaquën ninin Sinioro.

Quëmari corto hua'ano'sa quëtëran.

Inahuaso', quëmasáchin cancantërinën.

Masa, itopiquë ténirahuaton, Miripa i'sha itopiquë chiniquën pënënan.

Inaquë chachin piyapinënpita marë', i'sha na'pi quëran ocoitëran.

⁹ Inahuaso', camaitëranso natëpi. Israiro'sarë'quën anoyatëranso imamiatapi.

Quëmopinëna quëran, ina na'con na'con cancantopi.

Ina marë' pa'pina', a'shina', inapita niponaraihuë':

‘Co'chi onporonta ni'naihuë' paya,’ itopi.

Iina', oshina', inapitanta', ‘Co'chi nohuitërai huë' paya,’ itopi.

- Hui'nina tëranta nisapirinhüè': 'Ahuèn, inpitaso nimara,' itopi.
- ¹⁰ Inahua mini israiro'sa a'chintapi.
Pënëntëransopita, a'chinansopita, inapita a'chintapi.
Chinotëranquënso pëi artaro'saquë, yonarin pochin pimóchin a'pëpi.
Ma'sharo'santa quëma marë' tëpapiso', ahuiquitapi.
- ¹¹ Quëma marë' sacatopi ni'ton, catahuaquë noya noya sacachina'.
Napopiso' nica-ton noya cancantëquë'.
Ahuëatë nipanpitëreso pochin, ya'ipi inimiconënpita nitëquë'.
No'huipisopitari ama naquëranchin huanianta'inasohuë'," itërin.
- ¹² Mincamin huënton israiro'santa yonquiaton, tapon:
"Mincamin huënton israiro'saso', Siniorori nosororin.
Napoaton inahuaso', sano ya'huapona'.
Chini chiniquën nanantërinsoari pa'poyarápon.
Motopia'huanënpitaquë ya'huëaton, pa'poyarápon," tënin.
- ¹³ Così huënton quëran pipipisopita israiro'santa yonquiaton, tapon:
"Così huënton quëran pipipisopita israiro'sa', Siniro catahuaquë'.
No'panëna noya noya niin.
Poroncayo inápa quëran anotërinsoari noya noya shipichin.
Acoporokuë i' ya'huëinsonta', noya noya nininso ya'huëchin.
I'shanaro'sa quëran, iro'saquë pipirinsó'.
- ¹⁴ Così shinpita sha'topiso', noya noyachin.
Nani pi'liquë cayacaiso nipisopita, noya noya maina'.
Tahuërinën nanihuachina napo'ina'.
- ¹⁵ Hua'huayátërahuë nitërinso' maina'.
Iraca motopiro'sa' notohuaro' ya'huërinso pochin
sha'pisopitanta', notohuaro' maina'.
Ina mapisopitaso', ya'huëmiachin.
Motopiro'sa', motopia'huaro'sa', inapita ya'huërárinso pochin niin.
- ¹⁶ Noya noya cosharo nininsopita no'panënaquë noyachin.
Quëmari Siniro Così shinpita catahuaquë'.
Yonquirapirahuëso chachin ya'huëchina'.
Quëmari chachin iinpita hua'anën nicacaso marë', Così huayonan.
Ca huayonancoso pochachin, nitëran.
Sarsa nara huëyaponahuë', co huiquitërinhuë' nininquë ya'notëranco.
Ya'notatonco canta', israiro'sa ocoia'huaso marë' camairanco.
Quëmaso' noyasáchin yonquirapirancoi.
- ¹⁷ Toro ya'nan hui'nahuaninsó', noya noyatërin.
Tanan ohuacanta chini chiniquën ninin.
Inapitaso' pomonëna quëran patatatona', chinitërinso-pita a'papi.
Inapita pochin Così hui'ninpita huëntono'sa nisapi.
Hua'huayátërahuë sontaro'sa Iprain huëntonquë ya'huapon.
Mamasisi huëntonquënta napoapon.
Ya'ipi nisha nisha piyapiro'sa minsëapona'.
Isoro'pa' nanirinquë huarë' a'papon'," tënin.
- ¹⁸ Saporono, Isacaro, Inapita huëntono'santa yonquiaton, tapon:
"Saporono huënton israiro'samaso' pa'ana marë' marë' pa'tohuatama',
capa cancantoco'. Isacaro huënton israiro'samanta', capa cancantoco'.

- Hua'huayátèrahuë pè'tahuatatoma canpitaso',
nè'mètè pèiro'saquë ya'huëapoma'.
- 19 A'napita Israiro huëntono'sa përapona':
'Huëco pa'ahua Siniro chinotèrèhuaso motopiquë, ina chinotahua',
taponal.
Inaquë paatona', Siniro marë' ma'sha tēpatona chinotapona'.
Pa'anai marë', marë pa'tohuachina',
nisha nisha nacion nonshinano'saquë ma'sha pa'anatona canapona'.
Ina canapi quëran noya ya'huëapona',” tēnin.
- 20 Caro itopiso' Israiro huëntonta yonquiaton, tapon:
“Caro itopiso' Israiro huëntonso',
quëmari Siniro na'con na'con no'pa' quëtaran.
Ina marë' noya yonquirapitēnēn chinotarinēn.
Pa'pini' paya ya'torahuaton piyapi ninarin.
Tēparahuaton tanpaquēn, motēn, inapita pa'sa pa'satērin.
Inapochachin Caro huënton sontaro'saso', inimicoro'sa nitapona'.
21 Ya'ipi Israiro huënton hua'ano'sari Canaan no'pa' patomatapona'.
Naporō' Caro itopiso' Israiro huëntonso', noya noya no'pa' mapon.
Hua'an marë' pochin nininso' mapon.
Israiro'sa Canaanquë ya'compachina', inapita quëchitapona'.
Inahuaso', quëma nohuantērānsō' Siniro nicapona'.
Camaitērānsopita natētona', Israiro huëntonquë no'tēquēnāchin nisapi,”
itērin.
- 22 Tano itopiso' Israiro huëntonta yonquiaton, tapon:
“Tano itopiso' Israiro huëntonso', pa'pinia'hua pochin nizarin.
Pa'piniso' yamapintohuachina, niitatōn ma'sha manin.
Ina pochachin inahuanta', Pasan parti quëran pipitona',
inimicoro'sa ahuëapona',” tēnin.
- 23 Nipitari itopiso' Israiro huëntonta yonquiaton, tapon:
“Nipitari itopiso' Israiro huëntonso', Siniorori nōya ni'nin.
Pa'pi notohuaro' inari catahuarin.
Sor parti yonsanquë huarë' panca sono nininso' hua'anēntapon,” tēnin.
- 24 Asiri itopiso' Israiro huëntonta yonquiaton tapon:
“Asiri itopiso' Israiro huëntonso', Siniorori nōya catahuain.
A'napita Cacopo shinpita quëran, na'con na'con nosoroaton catahuain.
Pa'pi notohuaro' oripo narahuanatona',
ina tomaquë nantēna nipa'morantēina'.
25 Ama inimicoro'sari ya'contacaso marëhuë',
ninanonēna ya'coanaro'santa', noyá aco'ina'.
Chiníquēn ni'tona ya'huēmiatacaiso marë' nōya acoina'.
Hua'namia quëran, sha'pi hua'na quëran, ina quëranpita nipiso acoina'.
26 Israiro'sanpoáchin noya noya Yosë chinotèrèhua'.
Co a'na ina pochin nininhuë'.
Cahuarioquë ya'mitērēso pochin,
chiníquēn nanantaton chitoro aipi catahuainpoaso marë' o'marin.
27 Ya'huēmiatērinso Yosë chachin pa'poyarinpoa'.
Chini chiníquēn nanantaton catahuarinpoa'.

Co onporonta sanpataponhuë'.

Ina catahuarinpoa ni'ton, inimicoro'sa niconpona ta'ananpirinēnpoa'.

Nani inapita ata'huantacaso marë' nanan quëtërinpoa'.

²⁸ Israiro'sanpoaso', co manta të'huatarihuarahuë' ya'huëarihua'.

Shiparinpoapitanta', napoapona'.

Sha'patëhua', notohuaro' tricoro ya'huëapon capacaso'.

Notohuaro' oparo ya'huëapon o'ocaso'.

Co onporonta o'nan pahuantarinpoahuë'.

²⁹ ¡Mainacha canpoaso' israiro'sanpoa ninëhua paya!

Co inso nacion tëranta', canpoa pochin nininhuë'.

Sinioro chachin nica'ërinpoa'. Ina chachin pa'poyarinpoa'.

Catahuarinpoa', napotërinpoa'.

Inimiconënpapita, sahuëninēnpoa quëran minsërehua'.

Ina pochachin Sinioronta catahuarinquëma', inimicoro'sa minsëarama'.

Inimiconëma ahuërapiramahuë', co nanitatonaraihuë' moshaponëma':

'Ama huachi niahuëa'huasohuë'.

Nohuantëramaso' natancoi quëchinquëma', itaponëinquëma'.

Inapotatoma atapanapoma huachi," itërin Moisésë israiro'sa nontaton.

Moisésë chiminpachina Yosëri pa'pitërinso'

34 ¹ Israiro'sa tonitahuaton, Moapo inotëro quëran Moisésëso', Nipo motopiro'saquë pantacaso marë' notërin. Pisca motopi hui'nimotën'pa' pomosoontarin. Ina motopiso' Quirico ninano notënanquë ya'huërin. Ina quëran Siniorori ya'ipi Carata no'pa' a'notërin. Tano israiro'sa huënton, no'pa' macacaso' nininquë huarë' a'notërin. ² Nipitari, Iprain, Manasisi, inapitanta no'pa' macacaiso nininso' a'notërin. Cotanta no'pa' macacaso nininso', a'notërin. Marë pancai' itopiquë huarë' a'notërin. ³ Niquipi partinta a'notërin. Cortanii' motopiananta a'notërin. Quirico quëran canonamatë, Soaro ninanoquë huarë' pa'marinsonta a'notërin. Quiricoso', "Palmeraro'sa ninano'," itopi anta'.

⁴ Naporo' Siniorori itapon: "Iso mini no'pa', Apraan, Isaco, Cacopo, inapita: 'Caso Yosëco ni'to, iso no'pa' shiparimapita quëtarahuë,' ta'to sha'huitërahuëso'. Quëmaora ya'piranën quëran chachin ni'camaso nohuan-tato, a'notëranquën. Napoaponahuë', quëmaso' co inaquë ya'conaranhuë'," itërin.

⁵ Ina pochin Yosë piyapinën Moisésë itopiso chiminin. Moapo no'paquë chachin chiminin. Siniorori sha'huitërinso chachin ninin. ⁶ Nani chimin-pachina, Siniorori Moapo parti a'na motopianaquë pa'pitërin. Piti-pior notënanquë pa'pitërin. Napoaponahuë', iso quirica ninshitasoco huarënta', co insonta pa'pitërinso' nohuitërinhuë'. ⁷ Pasa cato shonca pi'ipitapaso' chiminin. Chini mashorapaso ni'ton, co ya'pirionta sanpachâtërapirinhue' naporin.

⁸ Cara shonca tahuëri israiro'sa', Moisésë chimininso yonquiatona', na'nërapi. Moapo inotëro parti napopi. Inachintopiso ni'ton, inanapo tahuëri na'nëtopi.

⁹ Moisésë co'huara chiminyátëraponhuë', Cosoi marë' Yosë nontërin. Së'huamotorahuaton hua'an acacaso marë', nontërin. Napoaton Siniorori catahuarin noya yonquiaton, israiro'sa camaicaso'. Camaitohuachina, ya'ipi israiro'sari natëpi. Siniorori Moisésë sha'huitërinso chachin nipi.

¹⁰⁻¹² Napoaponahuë', co huachi onporo tëranta israiro'sa ya'huërinquë pënëntona'pi Moisésë pochin ya'huaantarinhue'. Inaíchin Siniororë' a'ninquëchin ninontërin. Siniorori camairin ni'ton, nani ma'sha pa'pi huëhuëpiro nininsopita Iquipito copirno ana'intacaso marë' ninin. Ina catahuapisopita hua'ano'sa', ya'ipi piyapinënpita, inapitanta ana'intacaso marë' naporin. Israiro'sa ni'tonënuënta chiníquën nanantaton, ma'pitaso nica-ton a'payanin. Ina piquëranso', co huachi insonta ina pochin nanitaparinhue'.

Cosoi naporinso'

Yosëri Cosoi camairinso'

1 ¹ Moisesëso' Yosë piyapinën. Non hui'nin Cosoi itopisoso nipirinhue', Moisesë catahuarin. Ina chiminpatchina, Yosëri Cosoi nontaton itapon: ² "Piyapinëhuë Moisesë itëramaso', nani chiminin. Ina chiminin ni'ton, quëmar ya'ipi israiroy'sa Cortanii' ichipëntontaran. No'pa' quëtaranquëmaquë ya'conacamaso marë' napoarama'. ³ Moisesë sha'huitërahuëso chachin nitaranquëma'. Insëquë huarësona pa'namaquë ya'ipi ina no'pa' quëtaranquëma'. ⁴ Niquipi inotëro parti quëran no'pa' quëtaranquëmaso' caniaritarin. Nipano motopiro'sa partinta quëtaranquëma'. Iyopiratisii' pancaiquë huarë' quëtaranquëma'. Itiro'sa ya'ipi no'pa' mapiso' matarama'. Marë pancai' itopiquë huarë' hua'anëntarama'. ⁵ Nanpisënquën, co inso tëranta nanitarinhue' minsëinquënso'. Moisesë catahuarahuëso pochachin quëmanta catahuanquën. Co naniantaranquënhue'. Co pataranquënhue'. ⁶ Ama të'huatonhuë', chiniquën cancantëquë'. Carinquën catahuanquën inimicoro'sa minsëaran. Inapita minsërahuaton, no'panëna israiroy'sa patomataran. Nani shimashonënapita quëta'huaso' sha'huitërahuë ni'ton, inapotaran. ⁷ Napoaton ama të'huatonhuë', chiniquën cancantëquë'. Piyapinëhuë Moisesë nani pënëninquëma'. Ya'ipi ina pënëntërinso' natëquë'. Ama manta ina naniantëquësokuë'. Ina pochin nipatan ya'ipi ma'pitaso ninanquë noya pipitarinquën. ⁸ Nani tahuëri pënëntërahuëso' quirica nontoco'. Naporahuaton noya natëancoso marë' tahuëri tashirë chachin ina yonquiräquë'. ⁹ Carinquën camaiaranquën ama të'huatonhuë', chiniquën cancantacaso marë'. Carinquën catahuanquën. Insëquësona pa'patan ca'tanaranquën. Napoaton ama pa'yanquësokuë', itërin Yosëri.

Canano'sa ahuëcaiso marë' noya niacopiso'

¹⁰ Yosëri napotohuachina Cosoiso', Israiroy hua'ano'sa camairin: ¹¹ "Ya'ipi ya'huëarëhuataëchin pa'toco'. Pa'sahuatoma israiroy'sa camaico cosharo carahuaso', niina'. Cara tahuëri quëran Cortanii' pëntontarihua'. Sinioro no'pa' quëtarinpoaquë, ya'conacaso marë' napoarihua'. Inaquë na'a inimicoro'sa ya'huëpirinahuë', Yosë catahuanrinpoa ni'ton, minsëarihua'. Minsërahuatëhua', no'panëna matarihua'," itërin.

¹² Nopino huënton, Caro huënton, Manasisi patoma huënton, inapitanta nontaton itapon:

¹³ —Moisesëso' Sinioro piyapinën. Ina camairinquëmaso', yonquico'. Sinioroso Yosënënpoa ni'ton, noya ya'huëcamaso marë' no'pa'

quëtarinquëma'. ¹⁴Ya'ipinquëma nito ahuëtëramasopita, ahuëtamarë ohuararamaso maco'. Sa'ama', hui'nama', inapitaso isëranchin quëparitapi. Pë'tahuanëmanta isëranchin quëparichin. Moisésë no'pa' quëtërinquëmaquë, quëparitapi. Canpitaso nipirihuë', ya'natontatoma paco'. Quëmopinëma iscon huënton patoma ya'huërinso', catahuamaso marë' paco'. Canaan no'paquë ya'huëpisopita minsërahuatoma', no'panëna matamaso marë' inapoco'. ¹⁵Quëmopinëmanta Siniorori catahuapon. Canpita catahuarimaso pochachin inapitanta no'pa' quëtohuachina, sano cancantapi huachi. Nani inapitanta no'pa' hua'anëntohuachina', canpitanta ya'huëramaquë chachin huënantapoma'. No'panëmaquë ya'huëmiatamaso marë' huënantapoma', itërin.

¹⁶Napotohuachina inapitaso', Cosoi itapona':

—Ya'ipi camairancoisopita nisarai. Intohuaso paca'huaiso camaihuatancoi, inaquë pa'sarai. ¹⁷Moisésë camaihuachincoira natërai. Inapochachin quëmanta natërainquën. Isoíchin nohuantëraisó' sha'huichinquën: Sinioroso Yosënënpoa ni'ton, Moisésë ca'tanaton catahuarin. Inapochachin quëmanta ca'tanatëinquën catahuainquën. ¹⁸Insosona tëranta quëma camaitëranso co natëhuachinquënhuë', chimiin. Isoíchin nohuantërai quëma nicacaso': Ama të'huatonhuë', chiniquën cancantëquë', itopi.

Quirico ninano nëhuëcaiso marë' catoya'pi a'parinso'

2 ¹Israiro'saso', Sitin itopiso' ro'tëquë ya'huëantarapi. Ina quëran Cosoiso' catoya'pi nëhuëtacaiso marë' a'parin. Co'huara pa'shátërasoihuë' itapon: "Po'oana quëran Canaan parti paatoma ni'contaco'. Inaquë pa'sahuatoma Quirico ninano noya ni'co'. Nani ni'sahuatoma', sha'huitimaco'," itërin. Napotohuachina, pa'pi. Pa'sápatona Quirico ninanoquë canconpi. Inaquë a'nara monshihuantë sanapi ya'huërin. Inaso', Nacapa itopi. Ina pëinënuquë cansahuatona', huë'ëpatacaiso marë' quëparitopi. ²Napoaponahuë', a'na ya'huëhuani quënanahuaton, Quirico copirno sha'huitoonin:

—Cato Israiro quëmapi'sa ya'huëréhuaso', nëhuëcaiso marë' huë'pi, itërin.

³Napotohuachina, Nacapa natanacaiso marë' sontaro'sa a'parin. Inapitaso' cantonahuatona natanpi:

—Cato quëmapi'sa huë'ëpaiarinën, topi natantërai. Inahuaso nëhuëtona'piro'sa ni'ton, ocoiquë quëpa'i, itopi. ⁴Napotopirinahuë', inariso co'huara sontaro'sa huë'shátërasoihuë' nani po'orin. Napoaton itapon:

—Tëhuëenchachin mini cato ya'pi ni'quirinaco. Napoaponahuë', intohuarano huë'piso co nitotërahuë'. ⁵Nani yatashirapaso' pa'pi. Naporo oraquë, ninano ya'coananta oncotapi. Intohuasona pa'piso', co nitotërahuë'. Napoaponahuë', a'naroáchin imapatama', icantarama', itërin. ⁶Pëinën aipi^a ananpërahuatón po'oaponahuë', naporin. Rino^b tonporo'sa a'huintacaso marë' acorinso huáncana po'orin. ⁷Nacapa naporinso natanahuatona', copirno sontaronënpitaso a'naroáchin imapi. Inapita pipihuachinara, ninano ya'coana oncotaantapi. Sontaro'saso' Cortanii' ira pa'topi. Ina pa'tatona', pëntoinano'saquë huarë' imapi.

a 2.6 Pëinën aipi topachina: Co canpoa pëi pochin yonquicaso ya'huërinhuë'. Siminto quëran a'canpiso pochin inahuaso a'canpi. b 2.6 Rino: Itopi quëran pi'shi ocoiatona në'mëtë nipi.

⁸N èhuëtona'piro'sa co'huara huë'ëshátërasoihuë', Nacapariso' nanpëontarahuaton itapon:

⁹—Tèhuëenchachin Sinioro ya'ipi iso no'pa' canpita quëtauponquëma'. Ina nohuanton quiyaso pa'pi tè'huatërainquëma'. Ya'ipi isëquë ya'huëraisol', naporai. ¹⁰Canpita Iquipito quëran pipihuatamara, Yosëri Quëhuai marë ayanirin. Pëntonamaso marë' napotërin. Naporahuaton cato amoru copir-noro'sa ata'huantërama'. Piyapinënapitarë chachin napotërama'. Inapitaso' Cortanii' aquëtëran ya'huëpirinahuë', napotërama'. ¹¹Inapita nitotatoi, pa'pi tè'huatërainquëma huachi. Napoaton co incol tëranta nanitërai huë', chinita' huainquëmaso'. Canpita Sinioro imaramasoso', Yosë chachin. Inápaquë hua'anëntërinso pochachin isoro'paquënta hua'anëntërin. ¹²Napoaton Yoscoarë' ta'toma', quëmopinëhuëpitáro'co chachin nicha'ëco. Carinquëma nosororinquëmaso pochachin canpitanta nosoroco. Naporahuaton no'tëquën nontëramacoso' nitota'huaso marë' ma'sha tëranta quëtoco. ¹³Ama tatahuë, mamahuë, inapita tëpatocosohuë'. Yo'yohuëpita, caihuëpita, inapitanta nosoroco'. Ya'ipi ma'shanënanta ama ata'huantocosohuë', itërin. ¹⁴Napotohuachina a'nari itapon:

—Inso Israiro quëmapi tëranta', ma'sha onpotohuachinquëma', Sinioro chachin catocoi tëpa'incol. Quëmahuë nipon, quëmopinënpitahuë nipon, ma'sha onpotohuachinëinquëma', inapochincol. Co'so' anoyatërhüaso sha'huihuatanhuë', inapotarainquën. Sinioro iso no'pa' quëtóhuachincol, quiyarinta no'tën chachin nosoroarainquëma', itërin.

¹⁵Ninano pairanëinquë chachin Nacapasol', pëinën paquërin. Ina ni'ton, huintananëntaquëchin noninquë cato chachin chinohuararin. Ama inso ari tëranta quënanacaso marëhuë' naporin. ¹⁶⁻¹⁷Co'huara chinohuarayátërasohuë', pëninën:

—Motopiro'sa parti paatoma cara tahuëri na'pico'. Ama sontaro'sa quënanainëmaso marëhuë' inapoco'. Nani inapita huënantahuachina', naporo huarë' ya'huëaramaquë paco', itërin. Napotohuachina inapitari itapona':

—Yoscoar ë' catahuanarquëma itëranquënso', no'tëquën natëarai. ¹⁸Napoaponahuë', quëmanta iso huintanaquë quëhuan nonin a'sonamaso ya'huërin. Iso no'pa' maca'huaiso marë' ya'ipicoi huëntahuatoi, nonin a'sonan quëran pëinën nohuitapi. Nani canquihuatoi isëquësáchin niyontonco'. Tataparín, mamaparín, yo'yoparinpita, caiparinpita, inapita isëquësáchin ninachina'. Ya'ipi inahua quëmopinënpitanta niyontoina'. ¹⁹Inosona aipiran pa'sápachin tëpaarai. Inaora tèhuënnëquë chiminapon. Co quiya tèhuëaraihuë'. Napoapon ah uë', insoari tëranta iso pëianaquë ya'huëarinso ma'sha onpotohuachin, na'intarincol. Quiya catocoi na'intarincol. ²⁰Inaso nipirinhüë', Yoscoarë' ta'tëhua anoyatërhüaso sha'huihuatan, co huachi quiyanta sha'huitëranquënso' nisaraihuë', itopi. ²¹Napotohuachina Nacapasol' tapon:

—Noyapa'. Inapoa'ahua nipachin, ténin. Napotahuaton huintananën quëran chinohuarahuachina pa'pi huachi. Nani pa'pachinara quëhuan nonin huintananënnquë a'sonin. Aipiran quëran a'sonin. ²²Cato ya'piso motopiro'sa parti pa'pi. Inaquë cara tahuëri na'pipi. Sontaro'sariso' yonisápirinahuë', co quënanpihuë'. Napohuachina huënantapi. ²³Naporo' inahuaso', motopi quëran o'mantapi. Cortanii' pëntontahuatona', Cosoi ya'huëarinquë panantapi. Nani camahuachinara ya'ipi napopiso' Cosoi sha'huitopi:

²⁴—Nani huachi Siniorori ya'ipi ina no'paquë ya'huëpisopita a'payanin. Napoaton co oshatarihuahuë', inapita minsëcaso', itopi.

Cortanii' pëntontopiso'

3 ¹Tahuëririnquë tashíramiachin Cosoiso' Sitin quëran pipirin. Ya'ipi israiro'sarë chachin pipirin. Pa'sápatona', Cortaniquë canconpi. Canconahuatona', në'metë pëinëna ótéantapi. Sinioro camaitërinso nina-caiso marë' inaquë ya'huërapí. ²Cara tahuëri quëran Israiro hua'ano'saso', ya'huëapiso pa'topí. ³Papona pochin israiro'sa iso pochin camaipi: “Nihui huënton corto hua'ano'sari, Yosërë'quënpoa anoyatërëhuaso caposonën quëparapi ni'sarama'. Quëparahuachina', canpitarinta imaco'. ⁴Ina imapatama', insëchinsona pacamaso nitotarama'. Co inquëma tëranta iso ira pa'tochinamahuë' ni'ton, ina imacamaso ya'huërin. Ama napoaponahuë', Yosë caposonën co'chachin ya'caricosohuë'. A'na quiromitro pochin aquë-rinso piquëran imaco',” itopi.

⁵Ina quëran Cosoirinta itapon: “Iporaso' Sinioro camaitërinso' nicatoma nitapaco'. Tashiraya inaso', catahuainpoaso marë' chini chiníquën nanantërinso a'notarinpoa',” itërin. ⁶Tahuëririnquë corto hua'ano'santa', itapon: “Yosërë'quënpoa anoyatërëhuaso caposonën pitënama quëran quëpaco'. Quëchitahuatoma ina pitënama quëran Cortanii' pëntontoco',” itërin. Napotohuachina corto hua'ano'saso', Cosoi camaitërinso chachin nipi.

⁷Naporo' Siniorori Cosoi itapon: “Ipora tahuëri quëran huarë' na'con na'con catahuanquën. Napoaton, noya nicatënën israiro'sa natëponën. Inapohuato, inahuaso nitotapi huachi: ‘Moisësë catahuaninso pochachin Siniorori Cosoi ya'huë'rë' catahuanin,’ tosapi. ⁸Quëmariso nipirinhue', corto hua'ano'sa camaiquë': ‘Siniororë'quënpoa anoyatërëhuaso caposonën, pitënama quëran Cortaniquë canconpatama', yonsansha huanico', itëquë',” itërin.

⁹Siniorori napotohuachina Cosoiso' israiro'sa itapon: “Huëco', Sinioro catahuainpoaso marë' sha'huirinsó' natanco'. ¹⁰Yosëso nanpiárin. Ipora napoarin quëran catahuaninpoaso anitotarinpoa'. Canpitaso ahuëta marë' pa'namaquë, inimicoro'sa minsëra'piapoma'. Yosë catahuaninquëma ni'ton, napotarama'. Canano'sa' ata'huantarama'. Itiro'sa', iporo'sa', huirisëro'sa', quiriquiro'sa', amororo'sa', quiposoro'sa', inapitanta napotarama'. ¹¹Ni'co'. Corto hua'ano'saton, Siniororë'quënpoa anoyatërëhuaso caposonën, pitëmpi quëran Cortanii' ya'contapi. Sinioronënpoaso' ya'ipi isoro'paquë ya'huërinso'pita hua'anëntërin. ¹²Iporaso' shonca cato ya'pi huayonco'. Nani huënton quëran a'naya a'naya huayonco'. Israiro'sanpoaso' shonca cato huëntonpoa ni'ton, ina nápo huayonco'. ¹³Corto hua'ano'sa Sinioro caposonën, pitëmpi quëran nohuaraitapi. Inaso Sinioro, ya'ipiro'pa' hua'anëntërin. Ipora nohuaraitasoi chachin, Cortaniiso yanisarin huachi. Inapoaton pëtëtëran i'sha o'marinso', i' pa'copitopiquë sanoirinsó' pochin nicapon,” itërin.

¹⁴⁻¹⁵ (Naporo tahuëri'sa sha'topiso' macacaiso tahuëri'sa nisarin. Napoaton Cortanii' paquitarin'.) Cosoiri napotohuachina israiro'saso', ya'huëapi quëran pipipi. Pipirahuatona corto hua'ano'sa imapi. Inapitaso' Siniororë'

anoyatopiso caposonën, pitënpi quëran i'naitomapi. I'naitasoi chachin pëtëtëran i'sha o'marinso', i' pa'copitopiquë chinirinsó pochin ninin. ¹⁶Co ina'huaya naporinhuë'. Atamo ninanoquë naporin. Inaso ninano', Sarëtan itopiso ya'cari ya'huërin. Sarëtanso', sontaro'sa noyá niacorapipiquë. Pë'natëran i' pa'marinsoso nipirinhüë', Chimirii' marë'pa' nitiquimarin. Ina pochin Siniorori Cortanii' patomairin. Inapohuachina israiro'saso', Quirico ninano notënanquë pëntonpi huachi. ¹⁷Corto hua'ano'saso', Siniororë' anoyatopiso caposonën pitënpi quëran huanirápi. Cortanii' huiquintërinso huáncana huanisoi', ya'ipi a'napita israiro'saso', no'pa' pa'tatona pëntonpi.

Shonca cato na'piro'sa Cortaniiquë mapiso'

4 ¹Ya'ipi israiro'sa pëntonpachinara, Siniorori Cosoi itapon: “Shonca cato Israiro quëmapi'sa huayonquë'. Nani huënton quëran a'naya a'naya huayonquë'. ²⁻³Nani huayonpatan, na'piro'sa ocoicaíso camaiquë'. Cortanii' yanirinquë masahuatona', shonca cato ocoi'ina'. Corto hua'ano'sa huaniapitaquëran ocoi'ina'. Ocoirahuatona', ipora tashi chinotaramaquë quëpa'ina',” itërin.

⁴Napotohuachina, Cosoiso shonca cato quëmapi'sa huayoninso përarin. ⁵Huë'pachinara itapon: “Cortanii' yanirinquë huancanaquë huarë', paco'. Sinioronënpoa caposonën notënanquë a'naya a'nayama a'nara na'pi maco'. Israiro'sanpoaso', shonca cato huënton ninëhua'. Napoaton, a'naya a'naya mapatama', shonca cato ya'ipiya quëran naniarin. ⁶⁻⁷Catahuainpoaso marë' Sinioroso' Cortanii' patomairin. Chini chiníquën nanantaton naporin. Ina ayonquínpoaso marë', iso na'piro'sa imoarëhua'. A'na tahuëri hui'namapita natanarinquëma': ‘¿Ma'ta tapoma iso na'piro'sa imorama?’ itaponëinquëma'. Napotohuachinëinquëma': ‘Yosë yonquia'huaiso marë' imorai. Iráca corto hua'ano'sari, Sinioro caposonën pitënpi quëran Cortanii' pëntontacaiso marë' i'naitomapi. I'naitasoi chachin i' nipatomairin. Inaporin ni'ton, no'pa' pa'tatoi pëntonai,’ itarama’,” itërin.

⁸Napotohuachina, inahuaso Cosoiri camairinso chachin nipi. Pa'sahuatona', na'piro'sa Cortanii' yanirinquë mapi. Israiro'saso' shonca cato huënton ni'ton, shonca cato mapi. A'naya a'naya huënton marë' a'nara na'pi mapi. Masahuatona', chinotai marë' në'mëtë pëinëna ótënpiquë imopi. Siniorori Cosoi camairinso chachin nipi. ⁹Naporahuaton Cosoiso', shonca cato na'pi chachin maantarin. Ina na'piro'saso', corto hua'ano'sa Siniororë' anoyatopiso caposonën pitënpi quëran huanipitaquëchin, a'mitë a'mitëtërin. Ina na'piro'saso', iso quirica ninshitasoco huarënta', inaquëranchin ya'huapi.

¹⁰Siniorori Cosoi quëran israiro'sa camairin. Ya'ipi camaitërinso nicasoi corto hua'ano'saso', Cortanii' yanirinso huáncana huanirápi. Siniororë' anoyatopiso caposonën, pitënpi quëran huanirápi. Moisésënta ina pochin Cosoi camairin ni'ton, inapochin nipi. Manorahuatona', Cortanii' yanirinso pëntontopi. ¹¹Naní quëran pëntonpachinara, corto hua'ano'santa pëntonpi huachi. Siniororë' anoyatopiso caposonën, pitënpi quëran pëntonpi. Nani pëntonahuatona naquëranchin quëchitaantapi. ¹²Nopino, Cato, inapita Israiro huëntono'santa' pëntonpi. Manasisi patoma huënton israiro'santa', napopi. Moisésëri camairinso chachin noyá niacorahuatona pëntonpi. Inahua'ton quëchitapi. ¹³Catapini shonca huaranca israiro'sa ahuëtai marë'

noyá niacopi. Inaporahuatona', Sinioro caposonën notënanquë na'huëpi. Pa'sahuatona', Quirico canonamatë parti notëtopi. ¹⁴Naporo tahuëri ya'ipi israiro'sa ni'tonënquë, Siniorori Cortanii' ayanirin. Ina nicatona Cosoi pa'yatopi. Chiminaquë huarë' pa'yatatona', të'huatapona huachi. Moisësë napotopiso pochachin, Cosointa nitapi.

¹⁵Naporo' Siniorori Cosoi camairin: ¹⁶“Corto hua'ano'sa canpitaro'co anoyatërahuëso' caposonën pitëmpi quëran Cortanii' yanirinso huáncana huanipiso', camaiquë pipiina',” itërin. ¹⁷Napotohuachina, Cosoiso' pipicaïso marë' camaitërin. ¹⁸Corto hua'ano'sa pipihuachinara, naquëranchin Cortaniiso', inachachin niantarin. Co'huara yaniyátëraponhuë' paquitérinso pochachin niantarin.

¹⁹Pascoa^d yoquiquë shonca tahuëritapasos', israiro'sa Cortanii' yanirin quëran pëntonpi. Pëntonahuatona Quiricaros' itopiquë chinotai marë' nëmëtë pëinëna ôtëantapi. Quiricaroso' Quirico quëran, pi'i pipirinso parti quëparitërin. ²⁰Inaquë Cosoi na'piro'sa Cortanii' quëran ocoipiso', a'mitë a'mitëtërin. Shonca cato chachin napotërin. ²¹Naporahuaton israiro'sa itapon: “A'na tahuëri hui'namapita natanaponquëma': ‘¿Ma'ta tapoma isopita na'piro'sa a'mitë a'mitëtërama?’ itaponënquëma'. ²²⁻²³Napotohuachinënquëma': ‘Yosë yonquia'huaiso marë' a'mitë a'mitëtërai. Iráca Sinioro caposonën, corto hua'ano'sari pitëmpi quëran Cortanii' pëntontacaïso marë' i'naitomapi. I'naitasoi chachin Sinioro nohuanton i' nipatomairin. Inaporin ni'ton, no'pa' pa'tatoi pëntonai. Iráca chachionta pëntona'huaiso marë' Quëhuai' marë patomairin. Inapotasos', no'pa' pa'tatoi pëntonai. Inapochachin Cortaniinta nitërin, itarama'. ²⁴Ina pochin sha'huíhuatama', ya'ipi isoro'paquë nisha nisha piyapi nipisopita Sinioro chini chiniquën nanantërinso nitotapona'. Naporahuaton canpitanta', ‘Sinioroso Yosënënpoa ni'ton, noya nicatëhua natërápaso ya'huëchinpoa', tosarama',” itërin Cosoiri.

Quiricaros' marca niacotopiso'

5 ¹Cortanii' quëran pi'i ya'coninso parti no'paquë, nisha nisha copir-noro'sa ya'huëpi. Amoros' copirnoros'sa', Canaan copirnoros'sa', inapita ya'huëpi. Amororos'sasos', Cortanii' yonsan parti ya'huëpi. Cananos'santa', marë Pancai' parti ya'huëpi. Ya'ipi inapita natantopi: “Siniorori Cortanii' ayanirin. Inapotasos', israiro'santa pëntontopi,” topi. Ina natantatona', na'con na'con pa'yanpi. Napoaton co nanitopihuë' israiro'sa chinitacaïso'.

²Naporo tahuëri'sa Siniorori Cosoi itapon: “Na'pi quëran cosoroa'huaro'sa niquë'. Inaquë israiro'sa marca acotëquë’,” itërin. ³Napotohuachina cosoroa'huaro'sa nisahuaton Israiro quëmapi'sa marca acotërin. Araroti^e motopi itopiquë napotërin. ⁴⁻⁶Iráca Iquipitoquë ya'huëasoi chachin israiro'sa marca acotopi. Mashoros'sa', hua'huaro'sa', ya'ipi acotopi. Cata-pini shonca pi'i inotëro parti pa'tasoi hua'huatopisopitasos', co acotopihuë'. Iquipito quëran mashoro'sa pipipisopitasos' co Sinioro natëpihuë'. Napoaton inari sha'huitërin: “Shimashonëmapita iráca sha'huitërahuë: ‘Caso Sinioro ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma'. A'na tahuëri shiparimapi iso

d 4.19 *Pascoa pitasos'*: Ya'natiirinso yoquiquë israiro'sa marë' ninin. e 5.3 *Araroti Iprio nananquësos'*: Quëmapi'sa taparonën sha'huëchin yashitëtopiquë, tapon napopi.

no'pa' co manta pahuaninsohuë' quëtarahuë,' itërahuë. Napotopirahuë, canpita so co natëramacohuë'. Napoaton caso Sinioroco ni'to, no'të-quën sha'huitaranquëma'. Canpitaso co inaquë ya'conaramahuë',' itërin. Napotërinso chachin, inapitaso inotëro parti taquipi. Inapoatona ipora Cortanii' pëntontopisopitaso' na'con na'con co marchahuanyántërapihuë'. ⁷Napoaton Cosoi camaitërin inapita marca acotacaiso'. Co natëtatonaraihuë' taquipisopita hui'nina', acotapi. Inapitaso' pa'pina ya'huërenamën Siniorori Canaan no'paquë po'moarin. Inotëro parti pa'sápatona co acotopihuë ni'ton, inapotapi huachi. ⁸Nani ya'ipi acotohuachinara, noyatai huarë' inaranchin chinotopi. ⁹Naporo' Siniorori Cosoi itapon: Iquipitoro'sa marë' israiro'sa sacatato na', taparo nisápirinahuë', cari inquitërahuë huachi. Iporaso' marchahuanatona', co huachi taparo nipihuë'. Napoaton ina ro'tëso', Quiricaro, itopi.

¹⁰Israiro'saso' inaquëranchin ya'huëaso', pascoa pita na'huëpi. Catapini tahuëri pochin inaquë ya'huëaso', i'huanahuanquë nispiratapi. Quiricaroso', Quirico ninano canonamatëquë ya'huërin. ¹¹Naporo tahuëri chachin pan co ahuëpocatopinanhue' ca'pi. Triconta iyanapinan ca'pi. Tahuëririnquëso nipirinhue', Canaan no'paquë sha'topiso' nitërinso' ca'pi huachi. ¹²Naporo quëran huarë' mana copi tënin huachi. Napoaton israiro'saso', co huachi onporo tëranta ina ca'pihuë'. Naporo pi'i quëran huarë', Canaan no'paquë sha'topiso' nitërinso' ca'pi.

Sinioro sontaronënpita hua'anën quënaninso'

¹³A'na tahuëri Cosoiso', Quirico ninano ya'cari nisarin. Inaquë ni'so' a'nanaya a'nara quëmapi ni'nin. Sahuëninën së'quërin quëran ina notënan quëran huaniárin. Ya'carirahuaton Cosoiri natanin: ¿Inta quëma catahuanan? israiro'sacoi catahuanancoi: ¿Inimiconëhuëipita nica? itërin. ¹⁴Napotohuachina, inariso itapon:

—Co canpita catahuananquëmahue'. Co inimiconëma tëranta catahuanahuë'. Sinioro sontaronënpita hua'anëncó nicato o'marahue', itërin. Ina natanaton, Cosoiso isonin quëran no'paquë huarë' monshorin. Monshorinquëranchin nataantarín:

—Caso quëma piyapinën pochinco ninahuë. ¿Ma'ta Sinioro nohuanterán nica'huaso'? itërin. ¹⁵Napotohuachina, inariso itapon: ¿Isëquë ya'notëranquën ni'ton, sapatën ocoirahuaton chinotoco! itërin. Ina natanaton, Cosoiso inaquë chinotërin.

Quirico ninano ahuëcaiso marë' Siniorori anitotërinso'

6 ¹Quiricoro'saso', ninano ya'coanaro'sa noyá oncotopi. Ama israiro'sari ya'contatona ahuëcaiso marëhuë' napopi. Napoaton co insonta pipirinhue', co insonta ya'coninhue'. ²Napoaponahuë', Siniorori Cosoi itapon: “Quirico ninano ata'huantacaso marë' carinquën catahuananquën. Copirnonëna', sontaronënpita, inapita minsëarama'. ³Quëmaso' sontaronënpitarë'quën chachin ninano tahuitëquë'. Nani tahuëri a'narora' tahuitoco'. Inapochináchin saota tahuëri naniin. ⁴Iso pochin pa'sarama': Canchisë corto hua'ano'sa quëchinamën pa'sapi. Carniro pomon së'quërahua-tona pa'sapi. Ina piquëran canpitarë'co anoyatërehuaso caposonën quëparapi.

Corto hua'ano'sari pitënpi quëran quëparapi. Ina piquëran Israiro sontaro'santa pa'sapi. Canchisë tahuëri nanihuachinaso', canchisëro tahuitarama'. Corto hua'ano'sa papona pochin carniro pomon pihuisoi tahuitarama'.⁵ Canchisëro' tahuitëramaso nanisëma chachin, pomono'sa nisha pihuirapi huachi. Naporo canpitaso', chiniquën 'yai,' toco'. Naporo chachin ninano pairanën nohuatapon. Nohuatohuachina, notëtërama quëran chachin ninano ya'contatoma ahuëco', itërin.

⁶ Napotohuachina Cosoiso' corto hua'ano'sa përarin. Huë'pachinara itapon: "Canchisë ya'pima carniro pomon së'quëramaquëran quëchitoco'. Ina piquëran a'napitanquëmanta', Siniororë'quënpoa anoyatërehuaso caposonën quëpaco', itërin. ⁷ Israiro sontaro'santa Cosoiri itapon: "Paatoma ninano tahuitoco'. Ahuëtai marë' noyá niacoatona quëchitopisopita'ton, quëchichina'. Ina piquëran carniro pomon quëpapisopita pa'ina'. Ina piquëran Sinioro caposonën quëpapisopitanta imachina'," itërin. ⁸⁻⁹ Israiro'saso', Cosoi camaitërinso chachin ya'ipiya quëran nisapi. Ahuëtai marë' noyá niacoatona quëchitopisopita'ton, quëchitapona'. Ina piquëran carniro pomon quëpapisopita pomontëre'nachin papona'. Sinioro caposonën quëpapisopitanta', imatapona'. Piquëran huarë' a'napita Israiro sontaro'santa papona'. ¹⁰ Co'huara Israiro sontaro'sa ninano tahuichátërasoihuë', Cosoiri nani camairin: "Ta'tatoma canpitaso paco'. Cariima camaia'huanquëma huarë' chiniquën 'yai!' tarama'," itërin.

Quirico ninano ata'huantopiso'

¹¹ Cosoi camaitohuachina, Corto hua'ano'saso Sinioro caposonën pitënpi quëran, a'narora' ninano tahuitopi. Nani tahuitahuatona', naquëranchin ya'huëapiquë paantapi. Tashi nipachina huë'ëcaiso marë' inaquë paantapi. ¹² Tahuëririnquë tashíramiachin Cosoiso' capayataantarín. Ya'ipi israiro'santa capayatopi. Corto hua'ano'santa', Sinioro caposonën maantarahuatona pitëantapi. ¹³ Ahuëtai marë' noyá niacoatona quëchitopisopita, quëchitopi. Ina piquëran carniro pomon quëpapisopita pomontëre'nachin pa'antapi. Ina piquëran Sinioro caposonën quëpapisopitanta pa'sapi. Piquëran huarë' a'napita Israiro sontaro'santa pa'sapi. ¹⁴ Naporonta a'narora' ninano tahuitaantapi. Inarë nani catoro tahuitapi. Nani tahuitahuatona', naquëranchin ya'huëapiquë paantapi. Saota tahuëri inaposápi.

¹⁵ Canchisë tahuëri nanihuachina, tashiyachin huënsëintapi. Nani tahuëri napopiso chachin naquëranchin ninano tahuitaantapi. Ina tahuëriso napoaponahuë', canchisëro' tahuitopi. ¹⁶⁻²⁰ Canchisëro' tahuitopiso nanisoi chachin, corto hua'ano'sa pomontaantapi. Pomontasoi', Cosoiso' sontaro'sa camairin: "Iso ninanoquë ya'huëpisopita, ma'shanënapitarë chachin ata'huantomiatamaso ya'huërin. Pëiro'santa ohuatamaso ya'huërin. Sinioro ina pochin camaitërin ni'ton, inapotamaso ya'huërin. Monshihuantë sanapi Nacapa itopisoso', nosoroco'. Ina nisahuaton pëinënquë ya'huëapisopitanta', nosoroco'. Inari nëhuëtona'piro'sa a'parahuëso po'orin ni'ton, nosoroco'. Ni'cona ina ninanoquë ma'sha ya'huërinso', canpitaora marë' matama'. Nani inaso Sinioro camairinquëma', ata'huantamaso'. Co ina natëtomarahuë' mapatamaso', ya'ipinpoa ama huachi noya ya'huëcaso marëhuë' sha'huitatonpoa analintarinpoa'. Oro, prata, inapitaso nipirinhue', macatëhua

Siniro marë' pa'ton nipisopita tapapiquë, acoarihua'. Sha'pi hua'na, hua'namia inaquëranpita ma'sha nipisonta macatëhua', inapotarihua', tënin. Camaitërinso toquitohuachina corto hua'ano'saso', pihuimiatopi huachi. Naporo' Cosoiso': "Yai toco huachi," tënin. Ina natanatona', Israiro sontaro'saso' chiniquën: "¡Yaiiii!" topi. Napohuachinara, ninano pairanën inápa nipirinhüë' nohuatërin. Naporo' israiro'saso', notëtopi quëran chachin ninano ya'contatona ahuëpi.

²¹Sahuëni quëran ahuërahuatona quëmapi'sa', sanapi'sa', hui'napi'sa', mashoyaro'sa', inapita tëpapi. Tororo'sa', ohuicaros'a', moraro'sa', inapitanta tëpapi. Ya'ipi ata'huantopi. Nacapa, quëmopinënpita, inapitaichin cha'ëpi.

²²Cato nëhuëtona'piro'sa i'hua a'parinsopita, Cosoiri itantapon: "Monshihuantë sanapi pëinënquë pa'sahuatoma', ocoicontaco'. Ya'ipi quëmopinënpitarë chachin ocoico'. Yoscoarë' ta'toma sha'huitëramaso chachin nitonco'," itërin. ²³Napotohuachina, inapitaso pa'sahuatona ocoiconpi. Pa'pin, a'shin, yo'inpita, cainpita, inapitanta ocoiconpi. A'napita áquë quëmopinënpitanta ocoiconpi. Ya'ipi inapita ocoirahuatona', ya'huëapi aquëcha acoonpi. Ama ma'sha onpotacaiso marëhuë' inaquë acopi. ²⁴Ina quëran israiro'saso', ninanoquë oro, prata, inapita mapi. Sha'pi hua'na, hua'namia, inapita quëran ma'sha nipisopitanta mapi. Inapita macatona Siniro marë' pa'ton nipisopita tapapiquë acopi. Nani inapita mapachinara, ninanoquë pëiro'sa ya'huërinso ya'ipi ahuiquitopi. ²⁵Nacapa, quëmopinënpita, inapitaso nipirinhüë', co Cosoiri atëpatërinhuë'. Quirico ninano nëhuëcaiso marë' a'parinsopita catahuarinso marë' co atëpatërinhuë'. Naporo quëran huarë' Nacapa quëran pipipisopitaso', israiro'sa yacapapi huachi. ²⁶Ina quëran Cosoiso', iso pochin sha'huirin: "Inso tëranta Quirico ninano anoyataantahuachin, Siniorori chachin ama huachi noya ya'huëcaso marëhuë' sha'huitaton ana'inchin. Simintonën acoaso', hui'nin paninatërinso' chimiin. Ninano pairapipiso' ya'coanaro'santa acoaso', hui'nin huinsho nininso' ya'huëre' chimianta'in. Yoscoarë' inapoarin," tënin. ²⁷Sha'huitërinso chachin Siniorori Cosoi catahuarin. Napoaton ya'ipi ina parti ya'huëpisopita, Cosoi chiniquën nanantërinso' natantopi.

Amororo'sa canapiso'

10 (Cosoiso' israiro'sarë chachin Quirico ninano ata'huantopi. Ina piquëran Ai ninano ya'huëre' yaata'huantopirinhüë', co nanitopihüë'. Ina quëran Cosoiso' hua'ano'sapitarë chachin Yosë nontohuachinara, a'nara Israiro quëmapi oshahuaninso' Yosëri anitotërin. Inaso', ahuëtaapon pochin ma'sha maninso' inaora marë' po'orin. Inari na'intërin ni'ton, co huachi israiro'sa canatopihüë'. Napohuachina tëhuëna'piso', sa'in, hui'ninpitare' chachin tëpapi. Ma'shanënpitanta', ya'ipi ata'huantopi. Naporo huarë' Yosëri israiro'sa noya niantaton, Ai ninanoquë ya'huëpisopita ata'huantacaiso marë' catahuaantarin.) ¹Cosoiso' israiro'sarë chachin Quirico ata'huantopi. Ina piquëran Ai ninano ya'huëre', inapotaantapi. Capaon ninanoquë ya'huëpisopitaso', ina natantopi. Ina natantatona', ama israiro'sarë' niahuëcaiso marëhuë', anoyatopi. Anoyatopi ni'ton, inapitarë' ya'huëpi. Ina ya'cari a'nanta ninano ya'huërin. Quirosarin itopiso. Copirnonënso', Atonisi itopi. Inaso piyapinënpitarë chachin israiro'sa canatëriapiso natantatona', pa'pi

pa'yanpi. Pa'yanatona': ²“Capaonso', panca ninano'. Ai ninano quëran panca panca. Naporahuatón noya noya ninin. Copirnoros'a ninano hua'anëntopiso pochín niconín. Piyapínënpítanta noyá nitotopí ahuëtacaiso niponaraihuë' napopi,” topi. ³⁻⁵Catapini Amoro copirnoros'a ina ya'cariya ya'huëpi. A'naso', Oamo itopi. Inaso' copirno, Iporon ninanoquë hua'anëntërin. A'nanta', Piran itopi. Inaso', Carmoto ninano itopiquë hua'anëntërin. A'nanta', Cahua itopi. Inaso', Naquisi ninano itopiquë hua'anëntërin. A'nanta', Tipiri itopi. Inaso', Icoron ninano itopiquë hua'anëntërin. Inapita copirnoros'a Atonisiri piyapínënpita quëran nanan a'patërin: “Copirnonëhuëi naporin: ‘Capaon ninanoquë ya'huëpisopita Cosoi, israiros'a', inapitarë' nani anoyatopi. Ama niahuëcaiso marëhuë' inapopi. Napoaton huëco pa'ahua Capaonos'a ahuëca'huaiso catahuacoí, ténin,” itopi. Napotohuachinara, nohuantopi. Inapoatona a'natëräpo Amoro copirnoros'a sontaronënapitarë chachin Capaon paapapi. Inaquë ya'huëpisopita ahuëcaiso marë' pa'pi.

⁶Ina nicatona Capaonquë ya'huëpisopitaso', Cosoi sha'huitacaiso marë' a'nara a'papi. Quiricarquë nincantahuaton sha'huitonin: “Ya'ipi amoro copirnoros'a' motopiro'sa parti ya'huëpiso', niहुëntonpi. Niहुëntonahuatona ahuëinacoiso marë' o'mapi. Nani anoyatërëhua piyapinëma nica'huaiso' nichinapon chachin nosorocoi. Nosoroatoncoi sontaronënpitarë'quën chachin huëquë manóton inapita quëran pa'poyacoi,” itërin. ⁷Napotohuachinara, Cosoiso ya'ipi sontaronënpita ayontonin. A'naquën sontaro'saso', noya noya ahuëtopi. Inapitanta Quiricarquë ayontonin. ⁸Co'huara Capaonquë pa'shátërasoihuë', Siniorori Cosoi itapon: “Ama amororo'sa të'huatëquësoshuë'. Carinquën catahuaranquën ya'ipi inapita minsëamaso',” itërin.

⁹Sini orori sha'huitohuachina, Cosoiso' ya'ipi sontaronënpitarë chachin Quiricar quëran pa'pi. Tashi pantarápatoa', amororo'sa co yonquiasoihuë' ahuëcontapi. ¹⁰Sinioro nohuanton amororo'sa pa'pi pa'yanpi. Inapohuachinara, Cosoiso' sontaronënpitarë chachin, notohuaro' amororo'sa tēpapi. Capaon ninano tancapitapirinahuë', inapotopi. A'naquën amororo'saso ta'apirinahuë', israiros'sari imapi. Piti-oron ninanoquë ira pa'ninso parti imapi. A'naquëonta Asica ninano', Maquita ninano', inapita ninanoro'sa ya'huërinso parti huarë' ta'api. Napopirinahuë israiros'sari imatona notohuaro' tēpapi. ¹¹Piti-oron ninano ya'cari', a'na nicotoana ya'huërin. Inataquëchin a'naquën amororo'saso', israiros'a tē'huatatona pa'mapi. Ina pa'tomasoi, Siniorori chachin inápa quëran notohuaro' panca na'piros'a a'patiimarin. Ocái pochín a'patiimarin. Ina na'piros'sari notohuaro' tiquirin. Israiros'sari sahuëniquë tēpapi quëran na'con na'con tiquirin.

¹²Sinioro nohuanton israiros'sari amororo'sa canapi. Naporo tahuëri chachin Cosoi Yosë nontërin. Sontaronënpita natantonënuquë Sinioro nontaton, tapon:

“Pi'i, Capaon ninanoquë tachitëquë'.

Quëmanta yoqui, Acaron motopianaquë tachitëquë',” itërin.

¹³Napotohuachina: Pi'i, yoqui, inapitanta tachitopi.

Israiros'sari inimiconënpita minsëai huarë' tachitopi.

Ina chachin noya nina'pi itopisonta quiricaquë ninshitërinso naporin. Naporo pi'i, camotëchin nisarin. Nisaponahuë', a'na tahuërira pochín tachitaton, co huachi manorinhuë' ya'conacaso'. ¹⁴Iráca quëran huarë' co

ina pochin tahuëri ya'huëchininhuë'. Ina piquëraonta co huachi ina pochin tahuëri ya'huëantarinhüë'. Naporoíchin Sinioro a'na piyapiri nontërinso', po'pin a'panirin. Sinioro chachin israiro'sa catahuaton ahuëtarin ni'ton, naporin. ¹⁵Ina quëran Cosoiso', israiro'sarë chachin Quiricarocuë pa'man-tapi. ¹⁶⁻⁴³(-)

Cosoi yachiminaton israiro'sa nontërinso'

24 ¹⁻²Siquimo ninanoquë Cosoi ya'ipi Israiro huëntono'sa ayontonin. Ansianoro'sa', hua'ano'sa', coisëro'sa', sontaro hua'ano'sa', inapita ayontonin. Sinioro chinotacaso marë' në'mëtë pëi ótënpiso' notënanquë ayontonon itapon:

—Sinioro israiro'sanpoa chinotërëhuaso naporin: “Íráca shimashonëma Tari itopiso' Iopiratisii' yonsanquë ya'huërin. Hui'ninpitaso': Apraan, Nacoro, inapita. Inaquë ya'huëapona pochin inapitaso', nisha nisha mamanshiro'sa moshapi. ³Apraanso', ina quëran ocoirahuë. Ocoirahuato, ya'ipi iso no'pa' pa'tacaso camairahuë ni'ton, ya'ipi pa'tërin. Ina quëran ca nohuanton chachin shinpita na'amiatërin. Ca nohuanton hui'nahuanpachina Isaco itërin. Ina'ton canpita shimashonëma ninin. ⁴Isaconta ca nohuanton cato hui'nahuanin. Cacopo, Isao, inapita. Isaoso', Sëir motopiro'sa parti no'pa' quëtërahuë. Caco-poso napoaponahuë', hui'ninpitare chachin Iquipitoquë pa'mapi.

⁵Hua'qui quëran shimashonëmapita catahuarahüë. Ina quëran ocoi-ca'huaso marë' Moisésë, Aaron, inapita a'parahuë. Iquipitoto'sa chiniquë aparisitato, shimashonëmapita ocoirahuë. ⁶Iquipito quëran pipihuachinara, ina copirnos', sontaronënpitarë chachin imaquirin. Quëhuai' marëquë huarë' imaquirin. Quira toronaro'saquë, cahuarioro'saquë, inaquëpita imaquipi. ⁷Napotahuachinara, shimashonëmapitaso' catahua'huaso marë' nontërinaco. Napoaton inapita catahua'huaso marë' inapita pinëna quëran, pa'pi tashiro acorahuë. Cato huëntono'sari chachin ahuanacanpirin. Ca nohuanton chachin marërinta imotohuachina, iquipitoto'sa taquiiitopi. A'naquëma iquipitoto'sa napotërahuëso' ni'nama'.

Ina piquëran canpitato'sa, hua'qui inotëro parti ya'huërama'. ⁸Napoyan quëran carima amororo'sa ya'huëpique quënanquëma'. Cortanii' aquëtëran ya'huëpisopita'ton chinitërinënuëma'. Chinitopirinënuëmahüë', carima catahuanquëma ni'ton, inapita minsërama'. Inapotahuatoma', ina parti no'pa' ya'huërinso' hua'anëntërama'. ⁹Sipor hui'nin Paraco itopisonta piyapi-nënpitarë chachin chinitërinënuëma'. Canainënuëmaso marë', inaso Pioro hui'nin Paramo itopiso amatërin: 'Huëcaton, ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huitiquë', itacaso marë' amatërin. ¹⁰Inaso nipirinhüë', co caso nohuantërahuë' inapotinëmaso'. Co inapotatënuëmarahuë' ca nohuanto noya ya'huëcamaso marë' sha'huitërinquëma'. Inapotatënuëma nicha'ëranquëma'. ¹¹Ina quëran canpitato'sa, Cortanii' pëntontërama'. Pëntontatoma Quirico ninanoquë canconama'. Ina ninanoquëso', nisha nisha piyapi'sa ya'huëpi: Amororo'sa', huirisëro'sa', canano'sa', itiro'sa', quiriquireo'sa', iporo'sa', quiposoro'sa', inapita ya'huëpi. Inapitaso chinitopirinënuëmahüë', carima catahuanquëma ni'ton, inapita minsërama'. ¹²Cato amor copirnoros' aquëtëran ya'huëpisonta', co canpitari minsëramahuë'. Co sahuëninëmaquë minsëramahuë'. Co pë'chinanëmaquë minsëramahuë'. Cari pa'pi

a'payanahuë ni'ton, ta'ananpirinquëma'. Co'huara canchátërasënquëmahuë', ta'ananpirinquëma'. ¹³Ipóra canpitaso co sacaiyátërahuë', ninanoro'saquë ya'huërama'. A'napita sacai ocoirinquë ya'huërama'. Opa, asitona, inapitanta co canpitari sha'piramahuë', nitërinso' ca'nama'. Ya'ipi iso no'pa', ma'sha ya'huërinsopitarë chachin carima quëtëranquëma',” tënin, itërin.

Napotahuaton, taantarín:

¹⁴—Ya'ipi ina sha'huitëranquëmaso' yonquiatoma', Sinioro të'huatoco'. Të'huatatoma no'tëquënáchin natëco'. Iráca shimashonëmapita Iopiratisii' yonsanquë ya'huëapona', nisha nisha mamanshi moshapi. Iquipitoquënta inapopi. Inapita a'porahuatoma Sinioroíchin chinotoco'. ¹⁵Napoaponahuë', co Sinioroíchin yachinotohuatamahuë', ipóra tahuëri huayonco insosona yachinotëramaso': ¿Shimashonëmapita Iopiratisii' yonsanquë ya'huëapona', nisha nisha mamanshi moshapiso nica? ¿Amororo'sa mamanshinëna moshapiso' nica? Caso nipirínhuë', quëmopinëhuëpitare'co chachin Sinioro chinotarai, itërin.

¹⁶Napotohuachina isairro'sari itapona':

—¡Co nohuantëra i huë' nisha nisha mamanshi moshaca'huaiso'! Sinioro catahuaincoi ama ina pochin nicaca'huaiso marëhuë'. ¹⁷Quiyaso', iquipitoro'sa chiníquën asacatonacoí aparisitápirinacoihuë', ina quëran ocoiríncoi. Shimashonëhuëpitanta ocoirin. A'naquëncoiso', ni'tonëhuëiquë chachin pa'pi huëhuëpiro nininsopita na'aro ninin. Huëcasocointa', nisha nisha piyapi nipisopita ya'huëpiquë na'huëtiirai. Tahuëri tashirë chachin a'pairíncoi. ¹⁸Huë'naitaquëchin nisha nisha piyapiro'sa ya'huëpirinahuë', inari chachin inapita a'parin. Amororo'sa'ton isëquë ya'huëpirinahuë', a'parin. Napoaton quiyanta Sinioroíchin chinotarai. Inaíchin Yosënëhuëi ni'ton, chinotarai, itopi.

¹⁹Napopirínahuë', Cosoiriso itapon:

—Yosëso noyasáchin ninin. Naporahuaton, a'pitatënuëma', co nisha nisha chinotamaso quëtërinquëmahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantatoma oshahuanápatama', co ahuantarinquëmahuë'. ²⁰Ina a'porahuatoma nisha nisha mamanshiro'sa moshahuatama', Sinioronta i'huërëtarinquëma'. Na'con catahuapirínquëmahuë', chiníquën ana'intarinquëma', itërin. ²¹Napotohuachina, isairro'saso taantapi:

—Co inapoaraihuë'. Sinioroíchin quiyaso' chinotarai, itopi. ²²Naporo' Cosoi taantarín:

—Sinioroíchin chinotarai tënamaso', canpitaora chachin sha'huirama', itërin.

—Quiyaora chachin mini sha'huirai, topi ya'ipiya quëran. ²³—Ya'ipi mamanshi mosharamasopita nipachin a'poco'. Inapita a'porahuatoma', ya'ipi cancanëma quëran Sinioroíchin tahuërëtoco'. Inasáchin isairro'sanpoaso' chinotërehua', itërin Cosoiri.

²⁴—Sinioroso Yosënënpoa ni'ton, inasáchin chinotarai. Naporahuaton ina camaitërinso'ráchin nisaraí, topi ya'ipi isairro'sa'.

²⁵⁻²⁶ Naporo tahuëri chachin Cosoiso', iráca Yosërë' anoyatopiso', isairro'sa sha'huitaantarín. Siquimo ninanoquë naporin. Sinai motopiquë sha'huitaton, pënëntërinso', camaitërinso', inapita sha'huitërin. Ina quëran ya'ipi inapita Yosë pënëntërinso' quiricaquë ninshitopisonta sha'huitërin. Nani ya'ipi

inapita sha'huitohuachina, insina narasoquë panca na'pi acocaiso camaitërin. Camaitohuachina, Yosë chinotacaso marë' nê'mëtë pëi ôtënpiso pirayan acopi. ²⁷Ina quëran ya'ipi israiro'sa sha'huitërin:

—Ni'co!. Iso na'pi masho a'na tahuëri ayonquiarinpoa!. Sinioro ipora tahuëri sha'huitërinpoaso natanatëhua a'panirëhuaso!, ayonquiarinpoa!. “Yoscoarë' inasächin chinotarai,” tënamasonta' ayonquiarinquëma!. Iso na'pi ni'patama' ina yonquico', itërin. ²⁸Ina piquëran Cosoiso' ya'ipi israiro'sa', ya'huëpiquë ya'huëpiquë a'paantarin.

Cosoi chimininso'

²⁹Co hua'quiya quëranhuë' Cosoiso' chiminin. Pasa shonca pi'ipitapaso' chiminin. Inaso', Yosë piyapinën ninin. Sha'huitëranquëmaso chachin Non hui'nin. ³⁰Nani chiminpachina, no'panënuquë pa'pitopi. No'panënso', Tinatosëra ninanoquë ya'huërin. Inaso ninano', Iprain huënton israiro'sa no'pa' mapiquë ya'huërin. Caasi motopi itopi quëran, pëtëtë parti quëparitërin. ³¹Israiro'saso', Cosoi chiminaquë huarë' Sinioroíchin chinotopi. Ansianoro'sa Siniorori catahuarinso ni'pisopita chiminai huarë', inaíchín chinotopi.

Cosi nansëquën pa'pitopiso'

³²Cosi nansëquën Iquipito quëran quëpisonta', Siquimo ninanoquë pa'pitopi. Ina no'paso', Cacopori iráca Siquimo pa'pin Amoro itopiso' hui'ninpita pa'antërin. Pasa coriqui marë' pa'antërin. Ina no'paso' Cosi shinpitanquën quëparitërin.

Iriasaro chimininso'

³³Ina piquëran Aaron hui'nin Iriasaronta', chiminin. Chiminpachina, quëmopinënpitari hui'nin Huinisë itopiso' no'panënuquë pa'pitopi. Inaquë a'nara motopia'huayaquë pa'pitopi. Inaso' no'pa' Iprain huënton israiro'sa no'pa' mapiquë ya'huërin. Inaquë Cosoiri no'pa' quëtërin ni'ton, inaquë pa'pitopi.

Israiro hua'ano'sa napopiso'

Sinioro anquëninën Poquimo itopiquë ya'norinso'

2 ¹⁻² Sinioro anquëninënso Quiricaró quëran pipirahuaton, Poquimo itopiquë pantarin. Inaquë cancontarahuatón, israiro'sa itapon: “Carinquëma Iquipito no'pa' quëran ocoiranquëma'. Ocoirahuatënuquëma', iso no'paquë quënanquëma'. Iso no'paso', shimashonëmapita nani sha'huitërahuë quëta'huanquëmaso marë': ‘Caso Yosëco ni'to, iso no'pa' shiparimapita quëtarahuë,’ itërahuë. Ina quëran canpitanta sha'huitëranquëma': ‘Canpitaro'co anoyatërahuëso' co onporonta nishataponhuë'. Canpitanta napoaponahuë', ama Canaanquë ya'huëpisopitarë'quëma', anoyatocosohuë'. Mamanshi moshacaiso marë' artaroro'sa nipiso' ata'huantoco', itëranquëma'. Napotopiranquëmahuë', canpitaso co natëramacohuë'. Co natëtatomahuë' pa'pi no'huípiro ninama'. ³ Napoaton iporaso' sha'huitaranquëma': Nisha nisha piyapiro'sa iporahuanta ya'huëapiso', co huachi aquëtë a'paarahuë'. Inahua', mamanshinëna', inapita anishacancantarinënuquëma', itërin. ⁴ Sinioro anquëninëni napotërinso' natanahuatona', ya'ipi israiro'saso na'nëmiatopi. ⁵ Napoaton ina ro'tëso' aninihuanpi: “Poquimo,” itopi. Naporahuatona', inaquë chachin ma'sha tëparahuatona Sinioro chinotopi. ⁶⁻¹⁰ (-)

Israiro'sa Yosë a'popiso'

¹¹ Israiro'saso', Yosë a'poatona pa'pi co noyahuë' niantapi. Siniorori chachin ni'sápirinhuë', mamanshi Paaro itopiso' moshacaiso caniaritopi.

¹² Sinioro chachin nipirinhuë', a'popi. Shimashonënpitaso': “Inaíchin Yosëso',” ta'tona imapirinahuë', inahuaso a'popi. Inari nosoroaton Iquipito quëran ocoipirinhuë', naniantopi. Ina a'porahuatona', ya'huëhuano'sa mamanshi moshapisopita moshapatopi. Inapohuachinara Yosëri no'huípiro ni'nin. ¹³ Inapoatona israiro'saso', Sinioro a'popi. Mamanshi Paaro itopiso' moshacaiso marë' a'popi. Asotariti mamanshi paya, itopisonta moshapi.

¹⁴ Napoaton Siniorori israiro'sa no'huirin. No'huiton ihuatëro'sa a'patërin ma'shanëna matacaiso marë'. Naporahuaton ya'yoranpisopita inimicoro'sari huëcapaipi. Huëcapairahuatona ahuëpachinara, canaipi. Co nanitopihuë', chinitatona minsëcaiso'. ¹⁵ Nani ahuëtai marë' pa'piquë, Siniorori inimiconëna catahuarin ni'ton, israiro'sa canara'piapi. Inari sha'huitërinso chachin nitopi.

Siniorori ma'sha onpotaton israiro'sa chiníquën aparisitërin. ¹⁶ Aparisitaponahuë', ina nohuanton chachin hua'ano'sa huanipi. Israiro'sa catahuacaiso marë' huanipi. Inimicoro'sari ma'shanëna nanquitahuachinara, inapita hua'ano'sari israiro'sa nicha'ërin. ¹⁷ Inapotopirinahuë', israiro'saso

co inapita natëantapihuë'. Sinioroíchin chinotacaiso marë', inapitariso pëñënpirinahuë', israiro'saso co inasáchin cancantopihuë'. Nisha nisha mamanshiro'sa moshapi. Shimashonënapitaso', Sinioro camaitëransopita natëpi. Inapitaso nipirinuë', co inapita pochin nipihuë'.

¹⁸Inimiconënpitari aparisitahuachinara, israiro'sa tarëtatona na'nërapi. Naporo' Siniorori nosororin. Ina nohuanton inapita catahuacaso marë' hua'an huanirin. Ina nanpiso' Siniorori catahuarin ni'ton, inimiconënpita quëran israiro'sa nisha'ërin. ¹⁹Napoaponahuë', ina hua'an chiminpachina, naquë-ranchin Sinioro a'poantapi. Ina a'porahuatona', mamanshiro'sa moshaantapi. Shimashonëna quëran aquë aquëtë co noyahuë' nicoantapi. Inapoatona', co natantono'sahuë pochin cancantopi.

²⁰Napopiso marë' Siniorori israiro'sa no'huiton tapon: "Isopitaso', shimashonënapitarë'co anoyatërahuëso' tapipi. Naporahuaton co yanatërinacohuë'. ²¹Cosoi nanpiso', nisha nisha piyapiro'sa Canaan parti ya'huëpi. Ya'huëpirinahuë', co ya'ipi inari ocoirinuë'. Israiro'sa co natërinacohuë' ni'ton, co huachi inapita piyapiro'sa ocoyapohuë'," tënin. ²²Inapotaton Sinioroso', israiro'sa yonquipiso yanitotërin: "¿Shimashonëna pochin ta'ma isopitanta natëtonaco imaponaco to?" ta'ton napotërin. ²³Napoaton inapita nisha nisha piyapiro'sa co Siniorori ya'ipi ocoirinuë'. Inapitaso' co Cosoiri minsëcaso' nohuantërinhuë' ni'ton, inaquëranchin quëparitopi.

Tipora, Paraco, inapita napopiso'

4 (Israiro'saso', Yosë a'porahuatona co noyahuë' nipi. Naporahuatona nisha nisha mamanshiro'sa moshapi. Napoaton Aran piyapiro'sari'ton, posa pi'ipi aparisitopi. Inapitaso' na'con parisitatona Yosëri catahuacaso marë' nontopi. Napohuachinara Sinioro nohuanton Otoniro itopiso' huanirin. Inari nisha'ësahuaton, catapini shonca pi'ipi catahuarin. Ina chiminpachina, israiro'saso co noyahuë' niantapi. Nisha nisha mamanshiro'sa moshaantapi. Napoaton Siniorori moaporo'sa ya'huë'rë' israiro'sa aparisitacaiso marë' a'patiintarin. Shonca posa pi'ipi aparisitopi. Na'con parisitatona catahuacaiso marë' Yosë nontopi. Napohuachinara Sinioro nohuanton loto itopiso' huanirin. Inari nisha'ësahuaton, posa shonca pi'ipi catahuarin. Ina piquëran co noyahuë' niantahuachinara, huiristino'sari ya'huë'rë' aparisitaantarin. Inapotohuachinara, Siniorori inapita nisha'ëcaso marë' Samacaro itopiso' ahuaniantarin.)

¹Ioto chimininsu piquëran, israiro'saso co noyahuë' niantapi. Siniorori chachin ni'sápirinuë', napoantapi. ²Napohuachinara, Sinioro nohuanton Canaan copirno Capin itopisori huë'sahuaton, canairin. Capinso', Asoro nina-noquë hua'anëntërin. Ya'ipi sontaronënpita camairinsoso', Sisara itopi. Inaso', Arosi-coimo ninano itopiquë ya'huërin. ³Capinso', iscon pasa toronano'sa hua'namia quëran nipiso' ya'huëtërin. Naporahuaton cato shonca pi'ipi israiro'sa hua'anëntaton, pa'pi aparisitërin. Nápo pi'ipi quëran huachi, catahuacaiso marë' Yosë nontopi.

⁴Naporo tahuëri'sa israiro'saso', a'na sanapiri hua'anëntërin. Inaso', Tipora itopi. Inaso sanapi, Yosëri anitotërinso sha'huina'pi. So'insu', Napito itopi. ⁵Inaso' sanapi a'nara palmera tashinantërinquë yáhuënsërin.

Huënsëyantërinquë ni'ton: “Tipora palmeranën,” itopi nohuitatona'. Iprain huënton israiro'sa no'panën motopitontarin'pa' ya'huërin. Pitiri quëran Nama ninano'pa' ira pa'ninso' huáncana ya'huërin. Israiro'sa nanan ya'huëtohuachinara anoyatacaiso marë' inaquë paapapi.

⁶A'na tahuëri Tiporaso', Apinoamo itopiso' hui'nin amatërin. Inaso', Paraco itopi. Quitisë ninanoquë ya'huërin. Inaso ninano', Nipitari israiro'sa huënton no'pa' mapiquë ya'huërin. Canquihuachina, itapon:

—Israiro'sanpoa chinotërëhuaso Yosë, iso pochin camairinquën: “Taporo motopiquë pa'sahuaton, shonca huaranca Israiro sontaro'sa ayontonquë'. Saporono, Nipitari, inapita huëntono'sa quëran ayontonquë'. ⁷Ca nohuanto Sisara huëcapayarinquën. Inaso', Capin copirno sontaronënpita camairinso'. Quison i'sha itopiquë huëcapayarinquën. Toronanënpita, sontaronënpita inapitarë chachin huë'sapi. Huëcapaipirinëinquënhuë', carinquën catahuanarquën inapita minsëamaso',” tënin, itërin. ⁸Napotohuachina Paracoso' tapon:

—Carë'quën pa'patan, naporo huarë' pa'sarahuë. Co'so' pa'patanhuë', co canta pa'sarahuë', itërin.

⁹—Pa'sarahuë mini. Napoaponahuë', Sinioro nohuanon a'nara sanapi Sisara tëpapon. Napoaton co quëmaso' na'con na'con nahuinaponhuë': “Paraco ahuetacaso caniaritaton, minsëtaquë huarë' ninin,” co tēcaponahuë', itërin Tiporari.

Napotahuaton inarë Quitisë ninanoquë pa'nin. ¹⁰Inaquë Paracoso' sontaro'sa ayontonin. Saporono, Nipitari, inapita huëntono'sa quëran, ayontonin. Niyontonpachinara, shonca huaranca sontaro'sa camaicaso marë' ananirin. Tiporanta inarë chachin pa'sarin. ¹¹Quitisë ninano ya'cari', a'nara insina nara ya'huërin. Saanain itopiquë ya'huërin. Inaquë a'nara Quini piyapi Ipiri itopiso ya'huërin. Nëmëtë pëinënpita ótënahuaton, inaquë ya'huërin. Inaso' quëmopinënpitarë' ya'huëpirinhuë', huëshirahuaton inaquë ya'huërin. Inapitaso', Opap o shinpita. Opaposo', Moisésë sa'in yo'in. ¹²Paraco sontaronënpitarë chachin Taporo motopiquë niyontopiso', Sisara natan-tërin. ¹³Ina nitotaton sontaronënpita ayontonin. Iscon pasa hua'namia toronano'santa yontonin. Ya'ipi inapitarë chachin Arosi-coimo ninano quëran pipipi. Pipirahuatona', Quison i'sha itopiquë huarë' pa'pi. ¹⁴Naporo' Tiporari Paraco itapon:

—Pashi tēquë huachi. Ipora mini Sinioro catahuanarinquën. Sisara sontaronënpitarë chachin minsëcamaso marë' napotarinquën. Sinioro chachin quëchitaton quëma sontaronënpita ma'sona nicacaiso' anitotarin, itërin.

Naporo' Paracoso', Taporo motopi quëran nohuaramarin. Shonca huaranca sontaronënpitarë chachin o'marin. ¹⁵Sisara sontaronënpitarë' niquënanpi huachi. Niahuehuachinara, Siniorori Sisara sontaronënpita a'payamiatërin. Toronano'saquë pa'napiro'santa inapotërin. Sisara quëran huarë' pa'yanënuë toronanën quëran nohuararin. Nohuararahuaton no'pa' ta'atërin. ¹⁶Inapoaso Paraconta', sontaronënpitarë chachin inimico sontaro'sa imapi. Toronano'saquë pa'napiro'santa Arosi-coimo ninanoquë huarë' imapi. Naporo tahuëri Sisara sontaronënpita ya'ipi tiquipi.

¹⁷Naporo tahuëri'sa copirno Capinso', Ipirirë' noya ninicaton ya'huërin. Quëmopinënpitarënta napopi. Sha'huitëranquëmaso chachin Ipiriso', Quini

piyapi ninin. Napoaton Sisaraso' ina ya'huërinquë ta'arin. Ipiri sa'in në'mëtë pëinënquë huarë' nincanin. Inaso' sanapi Cairi itopi. ¹⁸ Cantonpachina, inari noyasha nontërin:

—Huëquë ya'cointaquë imoya. Ama të'huaquësohuë', itërin. Ya'coontahuachina, sahuanasaquë imotahuaton po'orin. ¹⁹ Naporo' Sisaraso', yamoroton i'sha natantërin. Napotohuachina inaso', ohuaca sho'shoi' sha'-huëtë morsaquë taparinso' manin. I'shiritahuaton ta'panin. Ina quëran o'ocaso marë' quëtërin. Nani o'opachina, imotaantarin. ²⁰ Naporo' Sisarari itapon:

—Në'mëtë pëinën ya'coanaquë huanitaquë'. Inso tëranta huëcaton: “¿Insha tëranta isëquë ya'huërin? topachina: ‘Capa co ya'huërinhuë’, itëquë’,” itërin. ²¹ Sisaraso' pa'pi canotaton inaquëranchin huë'ërin. Huë'ëton noyá hua'cotërin. Ina ni'sahuaton Cairiso panca marticho manin. Në'mëtë pëi achinicaso marë' tachinara paintopisonta manin. Inapita masahuaton osha-quëran paaparin. Monshorahuaton, huëratëanain pirayan nara paintopiquë paquëëtërin. Inapotërinquëranchin ahuëantaton papitërin. Ina pochin Sisara chiminin.

²² Ina imaton Paraco canquihuachina, Cairiri nacapirahuaton itapon:

—Quëmapi yonisaranso', huëquë a'nochinquën huachi, itërin. Napotahuaton në'mëtë pëinënquë'pa' po'morin. Inaquë Sisara quënanconin. Motën papitopinan chimipi tantëtëärin quënanconin. ²³ Inapotaton Siniorori Canaan copirno Capin itopiso' atapanin. Israiro sontaro'sari sontaronënpita minsërin ni'ton, atapanin. ²⁴ Naporo quëran huarë' israiro'saso', Canaan copirno Capin itopiso', na'con na'con ahuëpi. Napotërapi quëran ata'huantopi huachi.

Tipora, Paraco, inapita cantapiso'

5 ¹ Inimicoro'sa minsërahuatona Tipora, Paraco, inapitaso iso pochin cantapi.

² Ya'ipinquëma Sinioro chinotoco'.

Israiro nacionquë quëmapi nipisopita ya'huërarin ni'ton, chinotoco'.

Quëmapi'sa ni'tona', ipora huenta yaahuëtapi.

Hua'anëni ina marë' përapachina: “Noyapa'. Huëco pa'ahua nipachin,” topi.

³ Copirno ninamasopita natanco. Chirinchi ninamasonta', natanco:

Sinioro cantanën cantarahuë. Israiro'sacoi Yosë chinotëraisó', cantanën cantarahuë.

⁴ Sëir parti quëran Sinioro pipihuatana, isoro'pa' nacontërin.

Pi'iro'tënta nipa'tanin. Chitoro quëranpita o'nan hui'shirin.

Itomo no'pa quëran pipihuatana, naporin.

⁵ Quëma notënanquë Sinioro, motopiro'sa nacontërin.

Sinai motopinta nacontërin. Israiro'sacoi Yosë chinotëraisó notënanquë, naporin.

⁶ Anato hui'nin Samacaro itopi.

Ina nanpiso tahuëri'sa', Cairi nanpiso tahuëri'santa isopopi:

Israiro'sa iratohuachinara, co tëquën iraro'sa pa'topihuë'.

Huëhuëpiro iranatëro'sa pa'topi.

Ama inimicoro'sari quënanacaiso marëhuë' napopi.

- ⁷ Israiro ninanoa'huaro'saso' patopi.
Co pairahuano'sahuë' ni'ton, patopi. Naporo' caso huanirahuë huachi.
Ca Tiporaco huanirahuë. Israiro nacion a'shin pochin ni'to, huanirahuë.
- ⁸ Naní quëran israiro'saso' mamanshiro'sa mosharapi.
“Nasha yosëro'sa,” ta'tona moshapi.
A'napita israiro'saso inimico ahuëasoi naporapi.
Ninano ya'coanaro'saquë huë'pachinara, ahuëasoi naporapi.
Catapini shonca huaranca Israiro sontaro'sa ya'huëpi.
Ya'huëaponaraihuë', iscoto nipa'shintacaiso' capa.
Co nansa tëranta ya'huëtöpihuë'.
- ⁹ Israiro hua'ano'sa napopiso marë': “Yosparinquën,” itërahuë.
Israiro sontaro'santa ahuëtai marë' përapatoira:
“Noyapa'. Huëco pa'ahua nipachin,” topi.
Napopiso marënta': “Yosparinquën,” itërahuë.
¡Ya'ipinquëma Sinioro chinotoco'!
- ¹⁰⁻¹¹ A'naquëmaso', huiri moraro'saquë pa'nama'.
Noya huënsënano'saquë a'naquëmanta huënsërama'.
A'naquëmaso nipirinhüë', topinan ira pa'tërama'.
Naporamasopita ya'ipinquëma sha'huico'.
Pë'tahuaro'sa i'sha o'opiquë hua'na shari shari pi'niatoma':
“Ma noyacha Sinioroso' minsëtërin paya,” toco'.
Israiro ninanoa'huaro'saquë minsëtërinso' yonquiatoma', inapoco'.
- ¹² Capayatërëso pochin cancantëquë Tipora.
Capayatërëso pochin cancantaton cantaquë'.
Quëmanta Paraco Apinoamo hui'ninquën.
¡Huaniton inimicoro'sa mananso' quëpaquë'!
- ¹³ Naporo' Israiro sontaro'sa', motopí quëran nohuaramapi.
Chini chiníquëno'sa nipisopita ahuëcaiso marë' napopi.
Përarahuë ni'ton, Sinioro sontaronënpita niyontonpi.
Inimico sontaro'sa ahuëcaiso marë' niyontonpi.
- ¹⁴ A'naquën Iprain huënton sontaro'santa o'mapi.
Mincamin huënton sontaro'santa', inahua piquëran canquipi.
Maquiri shinpita hua'ano'santa', huë'pi.
Saporono huënton chirinchiro'santa huë'pi.
Ahuëtai marë' motopianaquë pa'mapi.
- ¹⁵⁻¹⁶ Isacaro huënton hua'ano'santa', Tipora ca'tanpi.
Inapitanta Paraco catahuacaiso marë' pa'pi.
Motopianaquë Paraco imamapi.
Nopino huënton sontaro'sa hua'anënpitaso': “Quiyaso' quëmapicoi,”
topi.
No'tëquën naporini, co ohuica huëntono'sa pirayan quëparichitonahuë'.
Ohuica a'pairo'sa ohuicanëna përapiso' natanápatona', co noyahuë'
nipi.
- ¹⁷⁻¹⁸ Carata parti ya'huëpisonta', Cortanii' aquëtëranchin quëparitopi.
Tano huënton sontaro'santa nancha nonshinano'sa pirayan quëparitopi.
Asiri huënton sontaro'santa', ya'huëpiquëranchin quëparitopi.
Marë yonsan parti quëparitopi.

- Saporono, Nipitari, inapita huëntono'santa':
 "Chiminapoi nimara," taponaraihuë', ahuëtacaiso marë' o'mapi.
- 19 Naporor' copirnoros'a', Tanaco ninanoquë huë'pi.
 Miquito i'sharo'sa pirayan pa'mapi.
 Canaan copirnoros'a ahuëtai marë' huë'pirinahuë', co prata mapihuë'.
 Co manta pa'ton ninins'o mapihuë'.
- 20 Tayoraro'sa pi'iro'tëquë ya'huëpi.
 Inapitanta catahuainpoaso marë' Sisara ahuëimatë pochin nipi.
 Sinioro catahuarinpoa ni'ton, napopi.
- 21 Quison i'sha itopisori ya'ipi moto' pama huëcaton, inimicoros'a
 quiquirin.
 Yapëntonpirinahuë', amocan huitërëso pochin nitërin.
 Inaso i'sha, iraca ya'huërinso'.
 Inari chiniquën nanantopisopita sël'copiconotërëso pochin nitërin.
- 22 Cahuarioros'a yancopisonta', irin irinchararin.
 Chiniquën cahuarioros'a ni'tona', ta'a ta'acharapi.
- 23 Sinioro anquëninën naporin:
 "Mirosi ninanoquë ya'huëpisota pa'pi co noyahuë' nicato, ama huachi
 noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huitarahuë.
 Sinioro catahuacaiso marë' na'a chiniquën cancantopisopita huë'pi.
 Inahuaso co huëpihuë' ni'ton, napotarahuë," tënin.
- 24 Cairiso nipirinhue', a'napita sanapi'sa quëran noya noya ninin.
 Inaporin ni'ton, noya ya'huëcaso marë' sha'huitarahuë.
 Inaso', Ipiri sa'in. Ipirinta Quini piyapi.
 Israiro në'mëtë pëiro'saquë na'a sanapi'sa ya'huërin.
 Inapita quëran na'con na'con Cairiso', noya ya'huëcaso marë'
 sha'huitarahuë.
- 25 I'shaíchin Sisarariso' natanin.
 Inariso nipirinhue', ohuaca sho'shoi' quëtërin.
 Toma tomaiton, noya tasonquë chachin quëtërin.
- 26 Inapotaponahuë', ahuënan quëran tachinara paintopinan manin.
 Inchinan quëraonta', panca marticho manin.
 Inaquë huëratëanain pirayan paquëëtahuaton, canca cancatarin.
- 27 Cairi nantën pirayan Sisaraso', nianapitarin.
 Iquitaton naporarin quëran chiminin huachi.
- 28 Sisara a'shinso', co napion cancantërin.
 Huintana quëran notëtahuaton tapon:
 "¡Hua'huahuë toronanënuë canquicaso',
 na'con na'con hua'quiarin!
 ¿Onpoatoncha napoca nicaya?" tënin.
- 29 A'naquën yonqui yonquínahuan sanapi'sari itapona':
 Inaora chachinta naporin:
- 30 "Ahuëtatona mapiso' nipatomatapi ipora.
 Cosonaro'sa a'naya a'nayahuë nipon, cato catohuë nipon niquëtapi.
 Sisara marëso', nisha nisha pi'shi quëran pa'topinan në'mëtëro'sa':
 A'nahuë nipon, catohuë nipon nisha nisha quëran ninshipiso' në'mëtë.
 Minsëtona'pi ni'ton, apë'pëconotacaso marë' quëtapi," tosapi.

³¹ Ina pochin mini Sinioro ya'ipi inimiconënpita ta'huanchina'.

Nosororinënquënsopitaso nipirinhue', huënaráchin huënaráchin ya'noina'.

Camotëchin pi'i huënaratërinso pochin ya'noina', topi cantatona'.

Naporo quëran huarë' israiro'sa catapini shonca pi'i noya ya'huëantapi.

Israiro'sa catahuacaso marë' Yosëri Quitono acorinso'

6 ¹Israiro'saso', co noyahuë' niantapi. Siniorori chachin ni'sápirinhue', napoantapi. Napopiso marë' Siniorori matiano'sa catahuarin ni'ton, israiro'sa minsëipi. Minsërahuatona canchisë pi'ipi hua'anëntopi. ²Hua'anëntatona', na'con na'con israiro'sa aparisitopi. Napoatona inapitaso', matiano'sa të'huatatona na'pishinano'sa nipi. Motopi nanino'saquënta', na'pipi. Sacai' pacacaso nininguëpita na'pipi. ³Israiro'sa sha'topiso' nanitaso chachin matiano'sa', amaricoro'sa', pi'i pipirinso parti ya'huëro'sa', inapitari yáhuëcapaipi. Huëcapairahuatona ahuëipi. ⁴Israiro no'paquë huë'sahuatona', sha'pisopita mapiso' pë'yaquipi. Marë pancai' ya'cari', Casa parti itopi. Inaquë huarë' pë'yaquipi. Napotopi ni'ton, israiro'saso co manta capacaiso ya'huëtopihuë'. Ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', moraro'sa', inapita quëran huarë' matopi. ⁵Në'mëtë pëinënarë chachin huë'pi. Pë'tahuanënapitanta quëpi. Inapitarë chachin Israiro no'pa' ya'contatona', ya'ipi pë'lyatopi. Camiyonënapitanta', hua'huayätërahuë quëpi. Sëquërë' ya'conquirinso pochin nipi. ⁶Inapotopi ni'ton, israiro'saso pa'pi parisitopi. Napoin quëran catahuacaso marë' Sinioro nontopi:

⁷“Matiano'sa Sinioro aparisitarinacoi. Nosoroatoncoi nicha'ëcoi,” itopi. ⁸Napotohuachinara, a'nara pënëntona'pi a'patiirin. Inaso' huë'sahuaton itapon: “Sinioro Israiro'sanpoa chinotërëhuaso naporin: ‘Canpita shimashonëmapitaso', Iquipito no'paquë hua'anëntatona aparisitapirinahuë', cari ocoirahuë. Ina nitotërama'. ⁹Co inahuasáchin Iquipito quëran ocoirahuë'. Canpitanta', nisha nisha piyapiro'sa aparisitapirinënuquëmahue', nicha'ëranquëma'. Canpita iso no'paquë ya'conapoma pochin, inapitaso no'panëna quëran a'parahuë. Inapita a'parahuato, no'panëna quëtëranquëma'. ¹⁰Caso Sinioroco. Yosënëmaco ni'to, chinotëramaco. Amororo'sa no'panënuquë iporaso' ya'huëarama'. Inapitaso', nisha nisha mamanshiro'sa moshapi. Ama canpitato inapita të'huatocosohue', itëranquëma'. Napotopiranquëmahue', canpitato co natëramacohue', ténin Sinioro,” itërin pënëntona'piri.

¹¹Naporo' Sinioro anquëninën o'marin. O'marahuatón Opra ninanoquë pa'nin. Ina ya'cari', a'nara insina nara ya'huërin. Coasë itopiso' no'panënuquë ya'huërin. Ina insinasoquë huënsërin. Coasëso', Apisiro huëntona'hua quëmapi. Inaso', a'nara hui'nin ya'huëtërin Quitono itërin. Naporo tahuëri inaso', trico to'norarinso' pa'tanayararin. Opa to'poipiquë inapotarin. Ama matiano'sari quënanacaiso marëhuë' na'pito sacatarin. ¹²Inapoaso', Sinioro anquëninëni ya'notahuaton itapon:

—Quëmaso' chiníquën mashonquën. Naporahuaton, chiníquën cancantëran. ¡Sinioro chachin catahuararinquën! itërin.

¹³—¡Ma'cha Sinioro napotaranquën paya! ¡Tëhuëenchachin Sinioro catahuararincoi naporini, co po'sáitoihuë'! Iráca shimashonëhuëipita Iquipito quëran ocoirin. Ocoicaso marë' chiníquën nanantaton nani ma'sha

ninin. ¡Iporaso nipirinhue' co huachi inaporinhue'! Sinioro a'porahuatoncoi aparisitiincoiso marë' matiano'sa catahuarin, itërin Quitionori. ¹⁴ Napotohuachina Siniorori ni'sarin quëran itapon:

—Matiano'sa aparisitarinquëma'. Napoaponahuë', quëmari inapita quëran quëmopinënpita nicha'ëquë'. Chiniquënnquëni ni'ton, nanitapapon. Carinquënn chachin camaiaranquënn, itërin. ¹⁵ Quitionoso napoaponahuë', naquëranchin taantapon:

—¡Ma'cha Sinioro napotaantaranquënn paya! ¿Maquëcha israiro'sa nicha'ërë'poya? Ya'ipi Manasisi huënton quëran, quiya huëntoa'huayaso', na'con popriyatërai. Naporahuaton ya'ipi quëmopinënhuëpita quëran ca na'con na'conso' ma'sha pahuantërinco, itërin.

¹⁶ —Carinquënn catahuaranquënn ni'ton, noya nanitapaaran. A'naichin quëmapi minsërëso pochin, ya'ipi matiano'sa minsëaran, itërin Siniorori.

¹⁷⁻¹⁸ —Tëhuënnchachin nosorohuatancoso', Yosënnquënn ninanso' anitotoco. Ofrendanëhuë apira quësarahuë. Ina a'nota'huanquënnso marë' ninaco topirahuë, itërin Quitionori.

—Inta nipachin, isëranchin ninaranquënn, itërin Siniorori.

¹⁹ Quitionoso' pa'sahuaton a'nara chipoa'hua tëparin. Tëparahuaton po'morin. Ina po'morahuaton cato shonca quiro pochin tricoro'mo manin. Ina quëraonta', pan co ahuëcatopinanhue' anpirin. Chipoa'hua noshinën anpirinsoso', a'na i'mëquë po'morin. No'huiquënnso', huë'ëtaquëranchin acorin. Ya'ipi inapita insina narataquë quëparin. ²⁰ Canconpachina, anquënniri itapon: “Nosha, pan, inapita iso natëtë aipi acoquë'. Nani acohuatan ya'ipi ina aipi no'huiquënn opoquë',” itërin. Napotohuachina Quitionoso' ina inachachin ninin. ²¹ Ina quëran anquënniso', pitananën quëran nosha, pan, inapita Quitionori acorinso', caririn. Cariaso chachin natëtë quëran pën pipirin. Pan, nosha, inapita noyá ahuiquitërin. Ina quëran chachin Sinioro anquënninënso', ayarin.

²² “Sinioro anquënninën chachin nontápirahuë’,” tënin. Ina quëran Yosë nontaton:

—¡Ma'huantacha Sinioro ninahuë paya! Anquënninën chachin nisapirinhue', nirayarahuë, itërin. ²³ Siniororiso nipirinhue', itapon:

—Ama pa'yanquësohuë'. Co chiminaponhuë'. Caso sano cancantërahuë. Inapochachin quëmanta sano cancantëquë', itërin. ²⁴ Napotohuachina Quitionoso' a'nara artaro inaquë ninin. Sinioro chinotacaso marë' ninin. Nani nisahuaton aninihuanin: “Sinioro asanocancaninpoa’,” itërin. Ina artaroso', iso quírca ninshitasoco huarënta ya'huërarin. Opra ninanoquë ya'huërarin. Inaquëso', Apisiro huëntona'hua israiro'sa ya'huëpi.

²⁵ Naporo tashi chachin Siniorori Quitiono itapon:

—Tata ohuacanënpita quëran a'nara toro maquë'. Toro masho quëran naniamiachin nininso' maquë'. Inaso', nani canchisë pi'ipitërin. Tataparin mamanshi Paaro itopiso' chinotacaso marë' artaro nininsonta', ohuatëquë'. Naranta moshacaiso marë' acopiso', a'nëquë'. Inaso', artaro pirayan ahuanipi. ²⁶ Iso motopia'hua hui'nimotën'pa', a'nara artaro ca marë' niquë'. Caso Yosënnëncó ni'to, inapoquë'. Ina quëran toro mananso', tëpaquë'. Inapotahuaton ina artaro aipi ya'ipi ahuiquitëquë'. Nara moshacaiso marë' acopiso a'nëhuatan, pë'cha pë'chataran. Ina ihuë aipi acorahuaton ya'ipi

noyá ahuiquitèquè', itèrin. ²⁷Napotohuachina Quitionoso' catahuacaiso marè' shonca piyapinènpita quèparin. Inapitari catahuarin ni'ton, ya'ipi Siniorori camairinso ninin. Napoaponahuè', co tahuèri inaporinhuè'. Pa'pin quèmopinènpita, ina ninanoquè ya'huèpisopita, inapita tè'huataton, tashi inaporin. ²⁸Tahuèrinqùè piyapi'sa capayatohuachinara, Paaro artaronèn ohuatopinan ni'conpi. Ina pirayan nara moshacaiso marè' acopisonta', a'nèrahuatona pè'cha pè'chatopi. Naporahuatona ina ihuèquè chachin, nasha artaroquè a'nara toro ya'ipi ahuiquitopi. ²⁹Napohuachinara inahuara capini nintanpi:

—¿Incháchinta naporin nicaya? topi. Natantèrapi quèran nitotopi huachi:

—Coasè hui'nin Quitiono itopiso naporin, topi sha'huirapitona'. Naporo' Coasè paaparahuatona itapona':

³⁰—Hui'nan ocoiquè tèpa'i. Paaro artaronèn ohuatèrin ni'ton, tèpaarai. Ina pirayan nara moshacaiso marè' acorèhuasonta a'nèrin ni'ton, napotarai, itopi.

³¹Inariso napoaponahuè', yamopisopita itapon:

—¡Co Paaro pa'poyatoma', ina marè' ahuètamaso ya'huèrinhuè'! Insona ina yapa'poyahuachin, co'huara tahuèriátèrasohuè chimi'in, tènahuè. Paaro Yosè nipachinso', inaora chachin ahuèchin. Artaro ohuatopiso' inanquèn ni'quèhuarè', inapo'in, ténin. ³²Naporo quèran huarè' Quitionoso apoyatona': “Quiropaaro,” itopi. Paaro artaronèn ohuatèrinso marè': “Paarori chachin Quitiono ahuècaso nohuanterèhua',” ta'tona ina pochin nohuitopi.

³³Ina quèran matiano'sa', amaricoro'sa', pi'i pipirinsos parti ya'huèro'sa', inapita niyontoantapi. Naporahuatona Cortanii' pèntontopi. Pèntontahuatona', Quisiro itopiso motopianaquè ya'huèintapi. Nè'mètè pèinèna ótènahuatona ya'huèintarapi. ³⁴Napoaponahuè', Yosè ispiritonèni Quitiono ya'coancantèrin huachi. Ya'coancantohuachina, carniro pomon pihuirin. Ya'ipi Apisiro huèntona'hua sontaro'sa niyontonacaiso marè', pihuirin. ³⁵Naporahuaton ya'ipi Manasisi huènton sontaro'sa huè'sahuatona', catahuacaiso marè' comisiono'sa a'parin. Asiri, Saporono, Nipitari, inapita huèntono'santa huècaaiso marè' a'parin. Natanahuatona', inahuanta Quitiono huècapai.

³⁶⁻³⁷Napohuachinara Quitionoso', Yosè nontaton itapon:

—Sinioro napotèrancoso chachin cá quèran isairio'sa yanicha'èhuatan, anitotoco. Ohuica sha'huètè anporonènpitarè chachin, trico to'noraraiquè acorahuè. Tashiraya tashíramiachin poroncayori inaso', shipichin. No'pa' inainpichinso', ya'sa'in. Inapohuachin, ca quèran isairio'sa yanicha'èranso nitotarahuè, itèrin. ³⁸Inapo yonquitaton acohuachina, naporinsos chachin ninin. Tashiramiachin huènsèintarahuatón, ohuica sha'huètè acorinsos, shi'shirin. Shi'shihuachina, a'na tason mēnta'isha poroncayo manin. ³⁹Ina niponahuè', Quitionoso Sinioro nontantarin: “Naquèranchin yanatèantaranquèn ni'ton, ama no'huicosohuè'. Iporáichin ohuica anporo quèran yatèniantarahuè. Iporaso', ohuica anporo ya'sa'in. Inainpichin no'paso nipirinhue', poroncayori shipichin,” itèrin. ⁴⁰Naporo tashi Sinioroso', ina inachachin niantarin. Ohuica anporoso', ya'sárin. Inainpichin no'paso nipirinhue', poroncayori shipitèrin.

Quitionori matiano'sa minsèrinso'

7 ¹Quitionoso' Quiropaaro toquitopi huachi. Inaso', ya'ipi sontaronènpitarè' a'cayan capayatopi. Pa'sahuatona', Aroto itopiquè

pirayan c hi notopi. Inaquè, no'pa quèran i'sha pipirinsò ya'huèrin. Nè'mètè pèinèna òtènatona', chinotopi. Inaquè chinotatona', matiano'sa ya'huèquiapi'so', pètètè parti acopi. Inapitaso', Mori itopiso motopianaquè ya'huèquiapi. ²Naporo' Siniorori, Quitiono itapon: "Notohuaro' sontaro'sa quèsaràn. Ina nápo chachin ahuètopiquè matiano'sa minsèamaso catahuahu at ènquèma', sontaronènpitaso' nocantapi: 'Co Yosè catahuapirincoihuè', quiyaora ahuètatoì canatèrai,' tècapona'. ³Napoaton napotèquè': 'Inquèmaso tè'huahuatama', ya'huèramaquè panantaco', itèquè'," itèrin. Quitionori tèniton napotohuachina, cato shonca cato huaranca sontaro'sa ya'huèpi'pa' panantapi. Shonca huarancara', quèparitopi. ⁴Inanapora' quèparitopirinahuè', Siniororiso itaantarin: "Na'con chachin nisapi. I'sha o'ocaiso marè' quèpaquè'. Inaquè cari tèniarahuè. Ina piquèran sha'huitaranquèn inpitasona quèpamaso ya'huèrinso'," itèrin. ⁵Napotohuachina quèparin. Inaquè Siniorori anitotèrin: "I'sha imirina quèran maiatona ni'nira pochin o'opisopita, nisha acoquè'. Isonpi quèran pi'paitahuatona o'opisopitanta', nisha acoquè'," itèrin. ⁶I'sha imirina quèran maiatona ni'nira pochin o'opisopitaso', cara pasa icanpi. A'napitaso nipirinhue', pi'papiquèranchin o'opi. ⁷Naporo' Siniorori, Quitiono itapon: "Isopita cara pasa sontaro'sarè'co matiano'sa quèran nisha'èsaranquèma'. A'napitaso', noya pa'ina'," itèrin. ⁸Napotohuachina Quitionoso', inapita ya'huèpi'pa' a'parin. Co'huara pa'shàtèrasoihuè' napoaponahuè', yonshanèna', carniro pomonèna', inapita ma'parin.

Cara pasa quèmapi'sa huayoninsopitarèachin quèparitèrin. Matiano'sa motopiana què ya'huèasoi', inapitaso motopi'pa' chinotopi. Nè'mètè pèinèna òtènatona chinotopi. ⁹Naporo tashi Siniorori Quitiono camaiapon: "Huènsèrahuaton matiano'sa ahuècaso marè' pa'maquè'. Carinquèn catahuaranquèn inapita minsèamaso'. ¹⁰Napoaponahuè', ahuètamaso tè'huatohuatan, ya'huèapi'p'a' pa'maquè'. Piyapinèn Pora itèransoarè'quèn pa'maquè'. ¹¹Inaquè pa'mahuatan ma'sona nonpiso' natanquè'. Naporo' chiniquèn cancantaton, ahuètaran huachi," itèrin. Napotohuachina, piyapinènè chachin inimicoro'sa ya'huèapi'pa' pa'marin. Aquè aquè a'paitopisopita nisapiquè huarè' ya'cariimapi. ¹²Matiano'sa', amaricoro'sa', pi'i pipirinsò parti ya'huèro'sa', inapitaso motopianaquè yanquèquèn ya'huèquiapi. Sèquèrè' ya'conquirinsò pochin niquipi. Camiyonènapitanta hua'huayàtèrahuè ni'ton, inotèra'huaya marè yonsanquè ya'huèrinso pochin na'api. ¹³Quitiono, Pora, inapitaso', a'paitoro'sa ya'huèapiquè ya'caritiimapi. Sontaro capini hua'napiso nisha'huitasoi', ya'cariimapi. A'naso', tapon:

—Po'pin hua'narahue' ta'a. A'nara pan sipata quèran nipiso', motopi quèran tanapitimarin. Ya'huèàrèhuaquè canquimarahuaton, a'nara nè'mètè pèi ohuanquimarin. Ohuanquimaton tè'yatèrin, tènin. ¹⁴Napotohuachina a'nariso itapon:

—Hua'naransoso nipirinhue', Coasè hui'nin Quitiono sahuèninèn quèran ahuèinpoaso', tapon hua'naran. Yosèri ina, sontaronènpitarè chachin catahuararin ni'ton, matiano'sanpoa minsèarinènpoa', tènin. ¹⁵Ninapotopiso' natanahuaton, Quitionoso Yosè chinotèrin. Ina quèran israi'ro'sa chinotapiquè panantarahuaton, camaitèrin:

—¡Pashi toco pa'ahua! Sinioro catahuararinpoa ni'ton, matiano'sa minsèarihua', itontarin.

¹⁶ A'naroáchin cara pasa sontaronënpita cara huënton acorin. Inapotahuaton carniro pomono'sa quëtëra'piarin. Yonsharo'santa quëtërin. Inaanaquë yanatëtë i'chinpitopinan nani po'mopi. ¹⁷ Inapita quëtahuaton itapon: "Quiyaso matiano'sa ya'huëapiso aquëtëran, pa'sarai. Inaquë cancopato, ma'sona ninahuëso chachin canpitanta nico'. ¹⁸ Ca pomontohuato, carë' pa'pisopitanta pomontapona'. Naporo' canpitanta', matiano'sa tancapitërama quëran pomontahuatoma chiníquën: 'yai' toco': 'Siniro minsëarinquëma!' ¡Ina nohuanton Quitiononta minsëarinquëma!' toco'," itërin. ¹⁹ Inapoaton Quitionoso' pasa sontaronënpitarë chachin, inatohua canconin. Huan-cana tashi sontaro'sa a'paitacaiso marë' nani niya'huërëtasoi chachin canconpi. Naporo' carniro pomono'sa pihuirapi huachi. Yonsharo'santa quëpapiso' pa'quir'a'piapi. ²⁰ Cara huëntono'sa chachin carniro pomono'sa pihui. Yonsharo'santa pa'quir'a'piapi. Ahuënanëna quëran yanatëtëro'sa i'chinpitopiso', së'quëpi. Inchinanëna quëraonta pomono'sa së'quëpi. Naporahuaton chiníquën, yaitopi: "¡Pashitoco huachi quëtöchina'ahua! ¡Siniro nohuanton minsëtarihua! ¡Quitiononta ina nohuanton catahuarinpoo!" topi. ²¹⁻²² Naporahuatona', inahuaso inaquëranchin quëparitopi. Ya'huërë' matiano'saso' naní quëran, yaitë'rë'nachin ta'arapi. Napoasoi cara pasa Israi-ro sontaro'saso', carniro pomonëna pihuirápi. Naporo' Siniro nohuanton co ta'apisopitasohuë', inahuara capini niahuërapí. A'naquënso', pë'natë parti ta'api. A'naquëonta', Piti-sita ninanoquë huarë' canconpi. Inaso ninano', Sirira ninanoquë ira pa'ninso parti ya'huërin. Ya'huërë' a'napitaso', Apiri-miora ninano no'pa' maninquë huarë' ta'api. Ina pirayan Tapata ninanonta ya'huërin.

²³ Napohuachinara Quitionoso', a'napita israi-ro'sa huëcacaíso marë' comisiono'sa a'parin: Nipitari, Asiri, ya'ipi Manasisi huënton, inapita huëcacaíso marë' a'parin. Matiano'sa imatona tēpacaiso marë' naporin. ²⁴ Iprain huënton no'panën parti, ya'ipi motopitontarinso parti, inaquëpitanta comisiono'sa a'parin. Inapitaso' canconahuatona', itapona': "Pa'matoma canpitanta', matiano'sa ahuëmaco'. Cortanii' pëntoshinano'saquënta to'shitëco'. Co'huara inapita'ton pëntonarai. Pitapara ninanoquë huarë' inapotëra'piaco'," tēnin Quitiono, itopi. Napotöhuachina Iprain huënton sontaro'saso', Quitiono naporinso chachin nipi. ²⁵ Naporahuatona', inapitaso cato Matian hua'ano'sa mapi: Oripí, Sipi, inapita itopiso'. Oripiso': "Oripí natëtë," itopiquë tēpapi. Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta', ina natëtëso', ina pochín nohuitapi. Ya'huërë' Sipinta'. "Sipi opa to'poinan," itopiquë tēpapi. Inanta opa to'poinan, iso quirica ninshitasoco huarë' ina pochín nohuitapi. Ipraino'saso matiano'sa imapiso tapanapitona', Quitiono ya'huëarinquë panantapi. Oripí, Sipi, inapita tēpapiso' motëna quëpatopi. Cortanii' yonsan'pa' ya'huëarin ni'ton, inatohua quëpatopi.

Matian copirnoros'a Quitionori maninso'

8 ¹ Iprain huënton sontaro'saso' no'huitatona', Quitiono chiníquën nontopi: "Matiano'sa ahuëcaso yonquiaponahuë': ¿Onpoatonta quiyanta amatërancoi catahuarainquënhuë'?" itopi. ² Napotöhuachinara, inariso itapon: —¡Canpita mini tēhuëncinso' cá quëran na'con na'con pochín ahuëtërama! Quiya mini caniaritopiraihuë', canpitaso na'con na'con pochín

ahuëtërama'. ³Matian hua'ano'sa Oripì, Sipì, inapita nipirinahuè', Sinioro catahuarinquëma ni'ton, minsërama'. Caso co ina pochin ninahuè', itërin. Ina natanatona Iprain sontaro'saso', no'huitopiso' sanoatona copi topi huachi.

⁴Quitiososo', cara pasa sontaronënpitarè chachin Cortanii'pa' camapi. Inimicoro'sa imasápatona pa'pi canotaponaraihuè', pëntoantapi. ⁵Socotoquë cancompachinara, ya'huëhuano'sa itapon:

—Yosë marè' ma'sha tëranta sontaronëhuëpita a'caco'. Matian copirnoros'a Sipà, Saromona, inapita itopiso' imasápatoi pa'pi canotërai. Napoaton a'caco topirahuè', itërin. ⁶Napotopirinhue', ninano hua'ano'sariso itapona':

—Sipà, Saromona, inapita nani manama naporini, sontaronënpita a'caitoihuè', itopi.

⁷—Sinioro catahuararincò inapita masarahuè'. Mapato, huënantarahue'. Huënantahuato inotëroquë nahuano'sa', ihuatatëro'sa', inapita mariapo. ¡Inapitaquë oquerëpiaranquëma! itërin Quitionori. ⁸Ina quëran Pinoiro ninanoquë pa'pi. Inaquënta Socotoquë natantërinso chachin nataantarín. Natantopirinhue', inahuanta Socotoro'sa a'panitopiso pochachin a'panitaantapi. ⁹Napoaton Quitionori itapon:

—Inimicoro'sa minsërahuë quëran huënantahuato, iso torinëma ohuatarahuë', itërin.

¹⁰Sipà, Sarmona, inapitaso', Caracoro ninano itopiquë ya'huërapi. Shonca a'natërápò huaranca sontaronënapitarè' inaquë nisapi. Inaíchin quëparitopi. Nani pasa cato shonca huaranca sontaro'sa chiminpi. ¹¹Inotëro intontaquëchin ira pa'ninso' Quitiososo' pa'tërin. Nopa, Copia, inapita ninanoro'sa pi'i pipirinsò parti quëran acorahuaton, sontaronënpitarè chachin inimicoro'sa imarin. Nincantoonahuaton ahuërin. Co manta yonquiasoihuè', ahuërin. ¹²Napotohuachinara, Sipà, Sarmona, inapitaso ta'api. Ta'apirinhue', Quitionori sontaronënpitarè chachin imapi. Imatona cato chachin mapi. Napohuachinara ya'ipi Matian sontaro'sa pa'pi pa'yanpi.

¹³Quitiososo' sontaronënpitarè chachin matiano'sa ahuërahuatona tahuërëantapi. Iris motopitaëchin huënantapi. ¹⁴Inaquë a'nara hui'napi Socoto ninanoquë ya'huërinso', manin. Ina masahuaton na'con natanin. Natanpachina, inariso Socoto hua'ano'sa', ansianoro'sa', inapita nininënpita ninshitahuaton quëtërin. Canchisë shonca canchisë nininënpita ninshitërin. ¹⁵Nani quëtuhuachina Quitiososo' Socoto ninanoquë pa'nin. Inaquë ya'huëhuano'sa ayontonahuaton itapon:

—I'hua na'huëpoi, sontaronëhuëpita canotatona tanapi. Ina marè' cosharo natanpatëinquëmara: ¿Apiratëramaco pora? “Sipà, Saromona, inapita nani manama naporini, sontaronënpita a'ca'itoihuè',” tënama'. Nocanatomaco napopiramahuè': ¡Ma'tana cato chachin quënai! itërin. ¹⁶Itahuaton, inotëroquë nahuano'sa', ihuatatëro'sa', inapita maririnsò manin. Inaquë Socoto ansiano'sa nohuantaso ana'intërin. ¹⁷Naporahuaton Pinoiro ninanoquë tori ya'huërinsona ohuatërin. Ya'huëhuano'santa tëparin.

¹⁸Ina quëran Quitiososo' Sipà, Sarmona inapita natanin:

—Taporò motopiquë quëmapi'sa tëparamaso': ¿Onpopinta ni'topi? itërin.

—Quëma pochachin ni'topi. Copirno hui'ninpita pochin a'naya a'naya ni'topi, itopi. ¹⁹Napotohuachinara:

—¡Iya mashoro'sa napotërama'! Co'so' tëparamahuë' naporini, Yoscoarë' co carimanta', ipora tëpa'itënquëmahuë', itërin chiníquën nontaton. ²⁰ Napotahuaton hui'nin paninanso' camairin:

—Quitiri: ¡Pashi ta'ton isopita tëpaquë'! itërin. Pa'pini napotopirinhue', inaso hua'hua ni'ton, co inapita tëpacaso nohuanterinhue'. ²¹ Napohuachina, inapitaso' Quitiono itapona':

—¡Quëma chachin nipachin tëpaco! ¡Quëmapiso', chiníquën cancantërin quëran nohuitërë'! itopi. Napotohuachinara, inari chachin tëparin huachi. Inapotahuaton camiyonënapita tapatona apë'pëconotopiso', matërin.

²² Ina piquëran israiro'sari Quitiono itapona':

—Matiano'sa hua'anëntápirinpoahuë', quëma inapita quëran nicha'ërancoi. Inapotërancoi ni'quëhuarë', quëma huachi copirnonëhuë' niquë. Quëma quëran pipisopitanta hua'anëncincoi topiraihuë', itopi. ²³ Inariso napaponahuë', itapon:

—Co carima hua'anëntaranquëmahuë'. Co hui'nahuëpita tëranta hua'anëntiinquëmaso ya'huërinhuë'. Sinioro chachin hua'anëntarinquëmaso'.

²⁴ Pë'tëhuëratëro'sa inimico osërëtëramaso' tëhuëncinso' quëshico, itërin. (Inimico sontaro'saso' inotëro parti ya'huëpi. Ina ni'tona', inanpi pë'tëhuëratëro'sa oro quëran pë'tënpi.) ²⁵ Napotohuachina, a'nara a'mopiso huëtopi. Inaquë pë'tëhuëratëro'sa mapiso' acopi. Acorahuatona itapona':

—Ma'tana huachi maquë', itopi. ²⁶ Ya'ipi quëtópiso' shonca iscon quiro pochin quë'nin. Matian copirnoros' matopisopitanta', quëtópi: Nisha nisha nitapapisopita oro quëran nipiso', cani nëmëtëro'sa pa'ton nipisopita, camiyonënapitanta apë'pëconotopiso', inapita quëtópi. Inapitaso' co pë'tënpihuë'. ²⁷ Ina oro asoquirahuaton Quitionoso' a'nara corto hua'an cottonën pochin ninin. Inaso' cotton ipoto itopi. Ina nisahuaton ninanonën Opra itopiquë acorin. Inasáchin pa'yatatona ya'ipi israiro'saso', co huachi Sinioroíchin pa'yatopihuë'. Ina moshaton Quitiononta', quëmopinënpitarë chachin nisha cancantopi.

²⁸ Ina pochin israiro'sari matiano'sa canarahuatona atapanpi. Naporo quëran huarë' inapitaso', co huachi israiro'sa ahuëcaiso yonquipihuë'. Israiro'saso Quitiono nanso', catapini shonca pi'ipi noya ya'huëpi.

Quitiono chimininso'

²⁹⁻³⁰ Quitionoso ya'huërinquë pa'sahuaton, pëinëinquë ya'huëantarin. Na'a sa'inpita ya'huëtërin ni'ton, canchisë shonca hui'ninpita ya'huëtërin.

³¹ Siquimo ninanoquënta', a'nara cosonanën ya'huëtërin. Inaquënta hui'nahuanpachina Apimirico itërin. ³² Quitionoso' mashoya nicaquë huarë' chiminin. Chiminpachina, ninanonën Opra itopiquë pa'pitopi. Pa'pinco' Coasë itopiso' pa'pitopiquë chachin inanta', pa'pitopi. Opraso', Apisiro huëntona'hua ninanonëna'.

³³ Quitiono chimininso piquëran israiro'saso', Sinioro a'poantapi. Paaro mamanshi nisha nisha nonanpiso' moshacaiso marë' a'popi. Napoatona mamanshi Paaro-piri itopiso na'con na'con moshacaiso marë' huayonpi.

³⁴ Sinioroso Yosënëna nipirinhue', ina naniantopi. Ya'ipi inimiconënapita quëran nicha'ëpirinhue', naniantopi. ³⁵ Quiropaarorinta na'con catahuapirinhue', quëmopinënpita co nosoropihuë'.

Apimirico copirno ya'coninso marè' Cotamo pënento nanan sha'huirinsò'

9¹ Sha'huitëranquëmaso chachin Apimiricoso', Quiropaaro hui'nin. A'shinso Siquimo sanapi ni'ton, na'a quëmopinënpita inaquë ya'huërin. Napoaton Apimiricoso', inaquë pa'nin inapita nontapon:

²—Canpoaso quëmopinpoa ninëhua'. Napoaton ma'sona nicacaso' sha'huitëranquëma'. Iporaso' canchisë shonca ya'pi tata hui'ninpitarchin hua'anëntarinquëma'. Siquimo ya'huëhuano'sa canpitari nontoco': "A'naí-chin Quiropaaro hui'nin hua'anënnchinpoa'," ta'caiso marè' anohuantoco', itërin. ³Apimiricoso quëmopinëna ni'ton, nohuantopi catahuacaiso'. Napoatona ina imacaiso marè' ya'huëhuano'sa anohuantopi. ⁴⁻⁵Naporahuaton canchisë shonca coriqui prata quëran nininso' quëtopi. Paaro-piri moshapiso pëi quëran, macatona quëtopi. Ina coriquiquë inaso', imacaiso marè' tëpatoro'sa pahuërërin. Inapitarë chachin Opraquë pa'nin. Pa'pinco' ya'huërinquë pa'sahuaton, saota shonca iscon iin mashonënpita tëparin. A'nara pancara'pi aipi tëparin. Cotamo itopisoíchin na'pirahuaton cha'ërin. Inaso Quiropaaro hui'nin hua'hua nininso'. ⁶Ina piquëran Siquimoro'sa', Piti-miroro'sa', inapita niyontonpi. Insina nara ya'cari' niyontonpi. Ina pirayan na'pi moshacaiso marè' acopiso ya'huërin anta'. Inaquë niyontonahuatona', Apimirico copirno nicacaso marè' acopi.

⁷Ina nitotaton Cotamoso', Quirisin motopi itopiquë nanopëontarin. Inatohua quëran ya'ipi Siquimoro'sari natanacaiso marè' chiniquën nonin:

"Siquimoquë ya'huëramasopita ya'ipinquëma noya natanco ayonqui'inquëma'. ¡Inapochachin canpitanta', Yosë noya nata'inquëma'!
⁸A'narora nararo'santa', copirno nohuantopi. Napoaton oripo nara natanpi: "Quëma copirnonëhuëi niquë topiraihuë'," itopi. ⁹Oripiso nipirinhüë, itapon: "Co nanitërahuë'. Copirno ya'conpatoso', co huachi cá quëran toma ocoiyapihuë'. Ina quëran piyapiro'sa Yosë noya nicatona chinotopi. Inahuara capininta', noya ninicatona nipashitopi," itërin.

¹⁰⁻¹¹Napotohuachina nararo'saso', iquira nara ya'huëre' inachachin natanpi. Natanpirinahuë', inanta tapon: "Co nanitërahuë'. Copirno ya'conpatoso', co huachi cashi cashin nininsopita nitapohuë'," tënin.

¹²⁻¹³Napotohuachina nararo'saso', opa nara ya'huëre' inachachin nataantapi. Natanpirinahuë', inanta tapon: "Co nanitërahuë'. Copirno ya'conpatoso', co huachi cá quëran huino nisapihuë'. Ina o'otona piyapiro'sa capa cancantopi. Yosënta capa cancantërin," itërin.

¹⁴Napoin quëran nararo'saso', nahuanton nara sarsa itopiso' ya'huëre' natanpi. ¹⁵Napotohuachinara, nahuanso tapon: "Tëhuënnchachin copirnonëma nica'huaso' nohuantohuatama', ya'ipinquëma huanirahuësoanaquë na'ico'. Napoaponahuë', co copirnonëma nica'huaso nohuantohuatamahuë', cá quëran pën pipiarin. Ya'ipi Nipano motopiro'saquë nonara ya'huërinso ata'huantacaso marè' pipiarin," tënin inaso'.

¹⁶Iporaso' carima sha'huichinquëma': Apimirico copirnonëma nicacaso marè' acoatoma', co noyahuë' ninama'. Nisha nisha cancantatoma naporama'. Tatahuëso' iráca noya catahuapirinquëmahüë', canpitariso' co nosororamahuë'. Quëmopinënpitanta', co inapotëramahuë'. ¹⁷Matiano'sa quëran nica'ëinquëmaso marè', inaso chiminchináchin ahuëtërin.

¹⁸ Canpitaso nipirinhue', tatahuë hui'ninpitacoi, a'poramacoi. Saota shonca iscon ya'pi pancara'pi aipi tēpara'piarama'. Casáchin cha'ërahuë. Naporahuaton cosonanēnquë hui'nahuaninso', copirno nicacaso marë' acorama'. Inaso Apimirico itërama'. Quēmopinëma nininso marëáchin acorama'. ¹⁹ Napoaton carima ipora itaranquëma'. Tēhuēnchachin tatahuë, hui'ninpita, inapita noya nicatoma Apimirico copirno acohuatama', Sinioro catahuainquëma inarë'quëma noya ya'huëco'. Inanta canpitarë noya ya'huë'in. ²⁰ Co'so' ina pochin cancantatomarahuë acohuatamaso', Apimirico quëran pën pipi'in. Pën pipirahuaton ya'ipi Siquimoquë ya'huëramasopita ata'huanchinquëma'. Piti-miroquënta ya'huëpiso', inapochin. Siquimo, Piti-miro, inaquëranpitanta pën pipirahuaton Apimirico ata'huanchin," tēnin Cotamo.

²¹ Ina toshuaton Piiri ninanoquë ta'arin. Iin mashonën tē'huataton, inaquë ya'huëcaso marë' pa'nin. ²² Apimiricoso', israiro'sa cara pi'ipi hua'anëntërin. 23-57(-)

Sanson hua'huatërinso'

13 ¹ Israiro'saso', co noyahuë' niantapi. Siniorori chachin ni'sápirinhue', napoantapi. Napopiso marë' Siniorori huiristino'sa catahuarin ni'ton, israiro'sa minsëpi. Minsërahuatona catapini shonca pi'ipi hua'anëntopi. ² Tano israiro'sa huënton no'panēnquë a'nara ninano ya'huërin. Inaso ninano', Sora itopi. Inaquë a'na quëmapi sa'inë chachin ya'huërin. Inaso' quëmapi Manoa itopi. Sa'inso' co nito hua'huaininhue'. ³ Napoaponahuë', Sinioro anquëninëni ya'notahuaton, itapon: "I'huata imoya. Apira nanan sha'huitaranquën noya natanquë'. Quëmaso', co onporonta hua'huanchinanhue'. Ina nipirinhue', iporaso cayorahuaton quëmapia'huaya huaiaran. ⁴ Napoaton co huino o'ocamaso ya'huërinhue'. Co ma'sha tēranta sairinso' o'osaranhue'. Naporahuaton Yosë huayontërinquëmasoráchin^a nininso', ca'saran. ⁵ Hua'huanso co'huara nasichátëraponhue', Siniorori hua'anëntapon. Inaso co onporonta aya'itaranhue'. Napoaton nasario^b nisarin. Ina mini huiristino'sa hua'anëntërima quëran, nicha'ëinquëmaso' caniaritapon. Napoaton inaso', ina pochin nisarin," itërin.

⁶ Ina natanaton, sanapiso so'in sha'huitapon pa'nin: "A'nara quëmapi Yosëri a'paimarinso huëcapairinco. Sinioro anquëninën chachin ya'norin ni'ton, pa'pi pa'yantërahuë. Co cariso natanahuë', nininën. Co inanta', sha'huitërincohue'. ⁷ Quëmapia'hua ya'huëtiincoso sha'huitërinco: 'Ina marë' co huino o'ocamaso ya'huërinhue'. Co ma'sha tēranta sairinso', o'ocamaso ya'huërinhue'. Naporahuaton Yosë huayontërinquëmasoráchin nininso', ca'saran. Ina hua'huashaso', co'huara nasichátëraponhue' Sinioronquën nisarin ni'ton, nasario nisarin. Chiminaquë huarë' co aya'itaponhue', itërinco," itërin. ⁸ Ina natanaton, Manoaso Sinioro nontaton itapon: "Sinioro, pi'pian nonchinquën topirahuë. Sa'ahuë nontërinso quëmapi, naquëranchin a'patiimantaco. Hua'huasha nasitarinso', ma'sona onpota'huaiso anitochincoi," itërin.

a 13.4 *Huayontërinquëmasoráchin topachina*: Yosëri israiro'sa Moisése quëran ma'pitaso capa-caiso sha'huitërinso' yonquiaton napotërin. **b** 13.5 *Nasario nipisopitaso*: A'naquën Yosë marë' co onporonta máin o'opihuë'. Naporahuaton co niya'itopihuë'. A'naquënso napoaponahuë', onpo pi'ipisoa inapocaiso', sha'huirín. Napohuachina, naporofchin inapopi.

⁹⁻¹⁰Yosëri Manoa a'paniton anquëninën a'paimantarin. Sa'in inaoráchin iminquë ni'so' ya'notantarin. Ina nicaton sanapiso' ta'arë'nachin so'in sha'-huitapon pa'nin:

—¡Isochi! ¡Quëmapi i'hua ya'notërinco so ya'notantarinco! itërin.

¹¹Manoaso' sa'inë chachin pa'sahuaton quënanconin. Quënanconahuaton itapon:

—¿Quëmana i'hua sa'ahuë ya'notëran? itërin

—Ca mini, itërin quëmapi.

¹²—Quëma sha'huiranso' nanihuachin: ¿Ma'ta onpotatoi hua'huasha aso'soi? itërin Manoari.

¹³⁻¹⁴—Ya'ipi sha'huitërahuësopita sa'an nicacaso ya'huërin:

Co huino o'ocaso ya'huërinhuë'. Co manta opa quëran nipiso', co ma'sha tëranta sairinsó' o'ocaso ya'huërinhuë'. Naporahuaton Yosë huayontërinquëmasoráchin, ca'sarin. Ya'ipi sha'huitërahuësoráchin niin, itërin anquëni.

¹⁵⁻¹⁶Manoaso', quëmapi ya'norinsó co nohuitërinhuë': "Isoso Sinioro anquëninën," co ta'tonhuë', itapon:

—Ama pataquësóhuë'. Chipoa'hua tëparahuato anpiri'i ca'a topirahuë, itërin.

—Quëparitopirahuë tëranta co quëma cosharonën ca'paitëinquëhuë'. Napoaponahuë', chipoa'hua tëpahuatan nanitëran Sinioro marë' ya'ipi ahuiquitacaso', itërin anquëni.

¹⁷—Nininën tëranta nipachin sha'huitocoi topirahuë'. Sha'huitërancoiso' nanihuachin yonquiatëinquë: "Yosparinquë" ita'huainquënsó marë' nohuan-tërai, itërin Manoari.

¹⁸—¿Ma'marëta nininëhuëso yanitotëran? Inaso pa'yapiro', co sha'huichináchinhuë', itërin anquëni.

¹⁹⁻²⁰Napotohuachina Manoaso', chipoa'hua quëpatërin. A'nocaiso tricolor'monta quëpatahuaton, panca natëtë aipi inapita Sinioro marë' noyá ahuiquitërin. Ahuiquitaso', Sinioroso pa'yapiro nininsó' a'norin. Manoa sa'inë chachin nicasó a'norin. Artaroquë pën panca tënënto huachina, Sinioro anquëninënso pën huáncana inápaquë panantarin. Ina nicatona isonpi quëran no'paquë huarë' monshomapi. ²¹Manoaso naporo huarë': "Tëhuënachin inaso quëmapi, Yosë anquëninën chachin," tënin. Ina piquëran co huachi onporonta ya'notërinhuë'. Co sa'in tëranta ya'notërinhuë'. ²²⁻²³Naporo' sa'in itapon:

—Yosë chachin canposó quënanatë', tēhuënachin chiminarë', itërin. Napotopirinhue':

—Co ipora napoarihuë'. Sinioro yatëparinpo naporini, chipoa'hua, tricolor'mo, inapita ya'ipi ahuiquitëresó', co ma'paitonpohuë'. Ni'nësopitanta', co a'nochitonpohuë'. Ma'pitaso nicacasonta co sha'huichitonpohuë', itërin sa'ini.

²⁴Tahuëri nanihuachina sanapiso' quëmapi'huaya huairin. Ina nohuitaton: Sanson itërin. Hua'huasha noya so'sorarin. Naporahuaton Siniororinta catahuararin. ²⁵Sansonso' Tano huënton israiro'sa ya'huëpiquë ya'huërin. Sora quëran, Istaoro ninano'pa' ira pa'ninsó' huáncana ya'huërin.

A'na tahuëri inaquë ni'so', Sinioro ispiritonëni ya'coancantërin. Ya'coancantaton chini chiniquë nicacaso catahuararin.

Sanson sa'arinso'

14 ¹A'na tahuëri Sansonso' Timina itopiso' ninanoquë pa'marin. Inaquë nicaso', a'nara huiristino sanapi quënanin. Costarin ni'ton, yamanin.

²Ya'huërinquë huënantarahuatón, pa'pin, a'shin, inapita sha'huitiintarin:

—Huiristino sanapi Timina ninanoquë quënanahuëso', yamanahuë. Pa'matoma ina maca'huaso marë' anoyatomaco topirahuë, itërin. ³Napoto-huachina pa'pin, a'shin, inapitari:

—¡Yasa'apatan co huiristino sanapi yonicaso ya'huërinhuë! Inapitaso', co canpoa pochin Yosë chinotopihuë'. ¡Na'con nano'sa canpoa huëntonënpoaquë ya'huërin! A'napita Israiro huëntono'saquënta ya'huërin, itopi. Napotopirinhahuë', Sansonso tapon:

—Ina mini nipirinhuhë', inaso nanon pa'pi nohuantomiatërahuhë'. Napoaton ina maca'huaso marë' anoyatomaco', itaantarín. ⁴Naporo tahuë-ri'sa huiristino'sari israiro'sa hua'anëntapi. Napoaton Sinioro nohuanton Sansonso' huiristino sanapi yamanin. Oshaquëranchin huiristino'sa ahuecaso marë' yamanin. Pa'pin, a'shin, inapitaso': "Sinioro nohuanton napoarin," co topihuë'. Co inaora tëranta ina nitotërinhuë'.

⁵Inapoaton Sansonso', Timina ninanoquë pa'marin. Pa'pin, a'shin, inapitarë chachin anoyatacaso marë' pa'marin. Ninano ya'cari', oparoro'sa ya'huërin. Inaquë Sansonso ya'conahuaton, opa cayarínso yonisarin. Yoniso', pa'pini' hui'napishini përantahuaton niitërin. ⁶Naporo' Sinioro ispiritonëni noyá ya'coancantërin. Ya'coancantohuachina, pa'pini' manin nicaso chipoa'hua onoa'të pochin nitërin. Co ma'sha tëranta së'quëaponahuë' napotërin. Napoa-ponahuë naporínso', co pa'pin, a'shin, inapita sha'huitërinhuë'. ⁷Ina quëran pa'sahuatona', nanon costarínso nontomapi. Nani nontahuatona', ya'huëpi'pa' panantapi.

⁸⁻⁹Hua'quimiachin quëran Sansonso', sanapi yamanínso macapon pa'marin huachi. Pa'mapon pochin, ira quëran pëshonahuaton pa'pini' tëpa-rínso nicapon pa'nin. Ni'conpirinhuhë', ina chanatërinquë ninori ya'huëtërin quënanconin. Imirin quëran oquirahuaton ni'pirinhuhë', no'huiquën nipa-china, manin. Masahuaton irorachinin paantarín. Pa'pin, a'shin, inapitanta icantahuaton quëtërin. Quëtohuachina, inapitanta iropi. Napoaponahuë', pa'pini' chanatëquë manínso', co sha'huitërinhuë'.

¹⁰Sanson pa'pinso' shiin nicapon pa'marin. Inachintopi ni'ton, nasha mi'së nichinapon chachin Sansonso' pita ninin. Canchisë tahuëri marë' pita ninin. Inatohuaso nimapachinara, ina nápo tahuëri pita imapi. ¹¹Ina pochin pitaquëso' sa'ana'pi ca'tanacaso marë' na'a hui'napisari ca'tanin. Napoaton cara shonca huiristino quëmapi'sari Sanson ca'tanpi. ¹²Inapita cara shonca ya'pi Sansoni itapon:

—A'nara ninocaso nanan sha'huichinquëma'. Canchisë tahuëri pita imarëhuahuë, ma'sona tapo naporahuëso' sha'huitoco. No'tëquën sha'hui-tohuatamaco, no'tëquën pahuëëranquëma'. Noya noya rino pi'shi quëran a'mocaso nipiso', a'naya a'nayanquëma quëtaranquëma'. Pitaquë a'motë ni'ta-caso marënta', a'naya a'naya quëchinquëma'. ¹³Napoaponahuë co no'tëquën sha'huihuatamahuhë', a'naya a'nayanquëma casa' nisha quëtapomaco, itërin. Napotohuachina inapitaso':

—Sha'huitocoi nipachin. Ya'ipicoi noya natanarainquën, itopi. ¹⁴Naporo' Sansonso tapon:

“Mapinton ma'sha quëran, cosharo pipirin.

Chiniquën masho quëran, cashi cashin nininso pipirin,” itërin.

Napotopirinhue', co yayonquipihue'. Nani cara tahuëri pita imapiso na'huëponahuë', co nitochátërapihue'.

¹⁵Catapininquëso nipirinhue', Sanson sa'in paapapi. Paaparahuatona':

—Quëmari so'yan natanquë ma'sona tapon ninocaso nanan sha'huitërincoiso'. Co'so' sha'huitohuatancoihue', pënquë ahuiquitarainquën. Ya'ipi quëmopinënpitarë'quën chachin inapotarainquëma'. ¿Ihuaancoiso marë' përamarancoi ti? itopi. ¹⁶Napotohuachinara, sanapiso so'in paaparahuaton itapon:

—Quëmaso co tëhuëenchachin nosororancohuë'. ¡No'huiranco tënahuë! Ya'huërai capini ninaisopitarë'quën nicanaton, ninocaso nanan sha'huitëran. Caso napoaponahuë', ma'sona tapon naporanso', co sha'huitërancohuë', itërin.

—Tatahuë, mamahuë, co inapita tëranta sha'huitërahuë'. Aquëtë huarë' quëmaso', co sha'huita'huanquënso ya'huërinhuë', itërin Sansoni. ¹⁷Napotopirinhue', sa'iniso' na'nëtarin. Canchisë tahuëri pita imapiso nápo chachin na'nëtarin. Napotápachina, Sansonso pita ta'huantërinso tahuëri ma'sona tapon naporinso sha'huitërin. Sha'huitohuachina, inaso pa'sahuaton, inahua capini nisha'huitopi. ¹⁸Naporo tahuëri chachin co'huara pi'i yaconyátërasohue', inahuaso Sanson paaparahuatona itoonpi:

“Ninoíchin ya'ipi quëran cashi cashinso'.

Pa'piníchin ya'ipiya quëran chini chiniquënso',” itoonpi.

Napotohuachina Sansonso tapon:

“Ohuaca nanon chiniquën ni'ton, catahuarinpo no'pa' ohuë'rërë'.

Ina pochachin canpitanta' co'so' sa'ahuë sha'huitërinquëmahuë' naporini,

ma'sona tapo naporahuëso' co no'tëquën sha'huichitomacohue',” itërin.

¹⁹Naporo' Sinioro ispiritonëni Sanson ya'coancantërin. Ya'coancantohuachina, Ascaron ninano itopiquë pa'nin. Inaquë pa'sahuaton cara shonca ya'huëhuano'sa tëparahuaton a'mopiso ocoitëra'piarin. Ina quëparahuaton canapiso marë' pahuë'rëtërin. Ninocaiso nanan no'tëquën sha'huipiso marë' Sansonso' nihuitërin ni'ton, ina pochin pahuë'rëtërin. Ina piquëran Sansonso' pa'pi no'huitahuaton, pa'pin, a'shin, inapita ya'huërinquë panantarin. Co sanapi ichiya'huëyátërasohue', panantarin. ²⁰Sansonso co huachi sa'in paaparinhue' ni'ton, pa'pini a'na quëmapi acoantërin. Sanson sa'apon ca'taninso chachin acoantërin.

15 ¹⁻²Hua'quimiachin quëran trico nitërinso' macacaso tahuëri'sa nanirin. Naporo' Sansonso' sa'in nicapon pa'mantarin. Ina quëtacaso marë' chipoa'hua quëpatomarin. Camarahuaton mi'sën itapon:

—Sa'ahuë patoananënuë nicapo ya'coanahuë, itërin. Mi'sëniso napoaponahuë', co nohuantërinhuë'. Napoaton itapon:

—Co'tama nohuantëranhuë', ta'to, a'nara amiconën naporo ca'taninquënso', quëtërahuë. Napoaponahuë', caia'huainso noya noyaron nichinapon chachin, ina maquë'. Cainpain ya'huë'rënamën maquë topirahuë, itërin. ³Napotopirinhue', Sansoniso' itapon:

—¡I'yan! Napotëramaco ni'quëhuarë', iporaso' huiristino'sanquëma ma'sha onpotara nquëma'. Inapotohuatënnquëma canpitaora tëhuënë-maquë napotaran quëma', itërin. ⁴Napotahuaton pa'nin. Cara pasa anporo huinan anashi maconin. Inapita masahuaton, cato cato tonporin. Huinamëna quëran inapotëra'piarin. Inapotahuaton ina huáncana ina huáncana a'nara yanatëtë tonpoantëra'piarin. ⁵Ya'ipi tonpoantohuachina, yanatëtëro'sa i'chinpitëra'piarin. Inapotahuaton huiristino'sa tricornonëna huáncana a'parin. Inapotohuachina trico macatona imopisopita huëyarín. Co mashátërapis opitahuënta' huëyarín. Oparoro'santa huëyarahuatón, oripororo'sa quëran huarë' huëyarín.

⁶Huiristino'saso', natantápatona nitotopi huachi: “Sanson naporin. Mi'sëni sa'in osërëthuatón, amiconën acoantërin. Ina i'huërëtacaso marë' naporin,” itopi. Ina natantatona', sanapiso' pa'pinë chachin maconpi. A'përahuatona', cato chachin tēpapi. ⁷Naporo' Sansonso' taantarín:

—Naporamaso m ar ë' ¡Yosë ni'sárinco i'huërëtaranquëma'! Inapota'huanquëma huarë' tananpitaranquëma', tēnin. ⁸Napotatón huiristino'sa ahuëmiatërin. Inapotatón notohuaro' tiquirín. Ina piquëran Itan natëtëana itopiquë pa'sahuaton ya'huëconín.

Mora cohuiatëquë huiristino'sa tiquirínso'

⁹Huiristino'saso', israiro'sa huëcapaipi. Nii itopiquë huarë' huë'pi. Inaquë nē'mëtë pēinëna ótëna'piapi. Ina no'paso', Cota huëntón no'panënnquë ya'huërin. ¹⁰Napohuachinara, inahuariso huiristino'sa natanpi:

—¿Onpoatonta iporaso huëcatoma yaahuëtaantarama'? itopi.

—Sanson macapoi huë'nai. Ahuërincoi ni'ton, i'huërëta'huaiso marë' huë'nai, itopi huiristino'sari.

¹¹Ina natanatona', cara huaranca Cota huëntón sontaro'sari Sanson paapapi. Itan natëtëanataquë paaparahuatona':

—¡Huiristino'saso', canpoa quëran chini chiníquëno'sa nipiso', nani nito-tëran! ¡No'huipirínënnhuë' isëquë huëcatón quiyanta na'íntarancoi! itopi.

—Canta ma'sha onpotërinaco ni'ton, topinan i'huërëterahuë, tēnin Sanson.

¹²Napotohuachina:

—Quiyaso macatëinquën huiristino'saquë yoca'huainquënso marë' huë'nai, itopi.

—Yoscoarë' ta'toma nipachín, ama canpita chachín tēpamacoso marëhuë' sha'huitoco, itërin Sansoni.

¹³—Yoscoarë' co tēparainquënnhuë'. Topinan masahuatëinquën huiristino'saquë yo'coanainquën, itopi. Napotatona cato caporín nasharínquë tonpopi. Inapotatona na'pirín quëran ocoipi. ¹⁴Nii itopiquë canconpachinara huiristino'saso', capa cancantatona noncarorë'nachín nacapítapi. Capa cancantapirínahuë', Sinioro ispiritonëni Sanson ya'coancantërin. Naporo' tanpaquën, imirín, inapita tonpopiso' oshitërin. Rino pi'shi pēnnquë a'përëso pochín nitatón oshitërin. ¹⁵Naporahuaton mora cohuiatë manín. Co noya yaniyátërarínsohuë' masahuaton, inaquë ahuëatón huaranca huiristino'sa tēparín. ¹⁶Inapotahuaton tapon:

—Mora cohuirachaquë, a'na imo, cato imo imorahuë.

Mora cohuirachaquë huaranca huiristino sontaro'sa tēparahuë, tēnin.

¹⁷Ina quëran mora cohuiatë tè'yatërin. Napoaton ina no'paso': Namato-ni'^c, itopi. ¹⁸Napora huaton Sansonso' pa'pi yamororin. Yamoroton Sinioro nontërin: "Quëma catahuanranco ni'ton, ina nápo inimicoro'sa minsë-rahue. Inapora huë piquëranso', co ipora yamoro tēpaincoso nohuantëranhuë'. Yamoro tēpahuachincoso', isopita piyapiro'sa nonëhuë tēhuapona'. Co marcahuanpirinahuë', nonëhuë tēhuapona'," itërin. ¹⁹Naporo' Siniorori, Niiquë nanin ya'huërinso', i'sohuatërin. I'sohuato huachina i'sha pipirin ni'ton, ina o'oton chiniquën cancantërin. Napoaton inaquë no'pa quëran i'sha pipirinsoso', iso quirica ninshitasoco huarënta', In-acori'^d itapi. ²⁰Sansonso', cato shonca pi'ipi isairio'sa hua'anëntërin. Huiristino'sari ina parti hua'anëntasoi', naporin.

Sanson Casa ninanoquë naporinso'

16 ¹A'na tahuëri Sansonso', Casa ninano itopiquë pa'nin. Inaquë a'nara monshihuantë sanapi quënanin. Quënanaton pëinënquë huë'ëpacaso marë' ya'conaparin. ²Ya'huëhuano'saso', Sanson o'marinso natantopi. Natantatona', ninano tahirapitopi. Napora huaton ninano ya'coanaro'santa ya'ipi ina tahuëri noya a'pairápi. Tashihuachina huë'ëpona pa'pi: "Tashiraya tashíramiachin tēpa'ahua'," ta'tona pa'pi. ³Sansonso napoaponahuë', huán-cana tashiquë huarë' quëhuënarín quëran huënsëintarin. Pa'sahuaton ninano onconan masho opashorahuaton pitënin. Chinpirinsopita, hua'nananpita, inapitarë chachin pitënahuatón pa'nin. Ipron ninano notënanquë motopi ya'huërinso hui'nimotën'pa', acoontarin.

Tarirari Sanson sha'huirapirinsó'

⁴A'na tahuëri Sansonso', a'na ya'huë'rë' sanapi quënaantarin. Inaso' sanapi Tarira itopi. Sorico motopiana itopiquë ya'huërin. ⁵Huiristino hua'ano'sari Tarira paaparahuatona itapona':

—Sansonso' chini chiniquën ni'ton, a'naroáchin yaminsërincoi. Onpora huatonsona chinirinsó', natanquë'. Napora huaton, onpo minsëca'huaisonta', quëmari noyasha nontaton natanquë'. Sha'huitohuachinquën quiyanta sha'-huitocoi. Ina marë' a'naya a'nayacoi, huaranca a'na pasa coriqui prata quëran nininsó' pahuë'rëarainquën, itopi.

⁶Napotohuachinara, inariso Sanson itapon:

—Sha'huitoco: ¿Onpoatonta quëmaso napoin chiniran? Napora huaton ¿Onpo tonpotohuatënnquëta co huachi oquiaranhuë'? itërin.

⁷—Canchisërin pë'chinan nonin co yaniyátërarinsohuëquë tonpohuachinaco, co huachi chiniarahuë'. Piyapimia pochin nicato co huachi chiniarahuë', itërin Sansoni.

⁸Napotohuachina, inaso huiristino hua'ano'sa inachachin sha'huitërin. Sha'huitohuachina, inanapo pë'chinan nonin quëpatopi. Ina quëran Sanson ahuë'ëtatón, inaquë noyá tonporin. ⁹Co'huara tonpoyátëraponhuë', caraya huiristino'sa patoananënnquë po'orin. Napoaton ténicaso marë' chiniquën ochinanin:

c 15.17 *Namato-niiso'*: Cohuiatë motopia'hua tapon naporin. **d 15.19** *In-acoriso'*: Yosë nonto-huachina, i'sha pipirinquë tapon naporin.

—¡Pashi tëquë Sanson! ¡Huiristino'sa ahuëarinquën! itërin. Naporo inaso', capayatahuaton tonporinso' oshitërin. O'sërina'huaya a'përëso pochin nitërin. Napoaton huiristino'saso', co nitotopihuë' onporahuatonsona chinirinsol.

¹⁰ Napoaton Tarirari itapon:

—¡Ni'quëchi nonpintëranco! Nonpintopirancohuë', iporaso' tëhuënchachin no'tëquën sha'huitoco huachi, itërin.

¹¹ —Na sha caporin co ma'marë tëranta camaipinanhuë nininguë tonpohuachinaco, co huachi chiniarahuë'. Piyapimia pochin nicato inapoarahuë, itërin Sansoni.

¹² Napotohuachina, ahuë'ëtaantarahuaton nasha caporin manin. Inaquë tonporahuaton, chiniquën ochinaantarin:

—¡Pashi tëquë Sanson! ¡Huiristino'sa ahuëarinquën! itaantarin. Naporonta caraya huiristino'sa patoananënguë nani po'orin. Sansonso napoaponahuë', capayatahuaton caporino'saquë tonporinso' oshitaantarin. Pi'shirin oshitatë pochin nitërin. ¹³ Naporo' Tarirari itaantapon:

—¡Iporanta nonpintaantaranco! Iporaso nipirinhue', no'tëquën sha'huitoco huachi, itërin.

—A'nantacaso marë' ótënanquë, ainëhuë canchisë huënton nininso' sihuiantëquë'. Inapotahuaton a'nan a'sonanso nara, aco acopo pa'huacorahuaton pasaantëquë'. Inapotohuatanco, co huachi chiniarahuë'. Piyapimia pochin nicato napoarahuë, itërin.

Napotohuachina, Sanson ahuë'ëtaantarin. Inapotahuaton, ainën canchisë sihuirin nininso' a'nantacaso marë' ótëninsoarë', sihuiantërin. ¹⁴ Inapotahuaton, a'soninso nara aco acopo pa'huacorin. Inapotahuaton pasantërin. Naporo' chiniquën ochinaantarin:

—¡Pashi tëquë Sanson! ¡Huiristino'sa ahuëarinquën! itaantarin. Inaso napoaponahuë', capayatahuaton nara pasaantërinso' a'nanë chachin ocoirin. Napoaton huiristino'sa patoanaquë Tarirari po'orinso', co nanitopihuë' macacaisol. ¹⁵ Napohuachina, Tarirari itapon:

—¡Quëmasol nonpintënguën! “Nohuantëranquën,” topatana, nonpiánan. Isoarë' nani cararo monaranco. Inapoaton, chiniranso co yasha'huitërancohuë', itërin. ¹⁶ Tarirarisol, inachin inachin natanárin. Nani oraquë pochin inachachin natanápachina, Sanson ami ami natanin. Napotárin ni'ton, chiminchináchin cancantërin. ¹⁷ Napoin quëran onporahuatonsona chinirinsol, sha'huitërin huachi:

—Sinioro piyapinën nica'huaso marë' acorinaco ni'to, nasarioco. Co'huara nasichátërapohuë' ina marë' acorinaco. Napoaton co intërantha ya'ichinincohuë'. Ya'irinaco naporini, co huachi chiniitohuë'. Piyapimia pochin nicato co huachi inapo'itohuë', itërin.

¹⁸ Napotohuachina Tariraso': “Ipora tëhuëncinso' no'tëquën sha'huitërinco huachi,” ténin. Napoaton huiristino hua'ano'sa sha'huitacaiso marë' nanan a'patërin: “Ipora tëhuëncinso' huëco'. Onporahuatonsona chinirinsol, nani Sanson sha'huitërinco,” ta'caso nanan a'parin. Napohuachina, inahuaso coriquirë chachin huëcapaipi.

¹⁹ Naquëranchin Tariraso Sanson ahuë'ëtaantarin. Tonanënguë ahuë'ë-tahuaton, a'na quëmapi përarin ya'licaso marë'. Ainën canchisë sihuirin acorinso napochachin inari yaquirin. Inapotahuaton macacaiso marë' napotërin. ²⁰ Nani ya'ihuachina ochinaantarin:

—¡Pashi tëquë Sanson! ¡Huiristino'sa ahuëarinquën! itërin. Inaso napoaponahuë', capayatahuaton tapon: “I'hua pochin naquëran-chin cha'ëantarahuë,” ténin. Napopirinhue', Siniorori tananpitërinso co nitotërinhuë'. ²¹Naporo' huiristino'sari mapi huachi. Masahuatona papoirayatopi. Ina quëran Casa ninanoquë quëpapi. Inaquë sha'pi hua'na catinaquë catinaquëtopi. Inapotahuatona tashinan pëiquë pë'santo ra'pi masho ohuërérápaso marë' acopi. ²²Napoaponahuë', ainënso naquëranchin a'shiantararin.

Sanson chiminso'

²³A'na tahuëri huiristino hua'ano'sa niyontonpi. Sanson canapiso yonquiatona', capa cancantacaiso marë' niyontonpi. Naporahuaton, mamanshinëna Tacon itopiso' chinotacaiso marë' ma'sharo'sa tëparapi. Capa cancantatona iso pochin cantarapi:

“Sansonso' inimiconënpoa nipirinhue'.

Mamanshinënpoa catahuarinpoa ni'ton, ina canarëhua’,” tosápi.

²⁴Ina nicatona a'napita huiristinosanta', cantarapi. Cantatona', mamanshinëna chinotopi. Napopi:

“Mamanshinënpoa catahuarinpoa ni'ton, Sanson canarëhua'.

Inaso' inimiconënpoa ni'ton, sha'tërëhuasopita tapirin.

Naporahuaton na'aquënpoa tiquirinpoa’,” topi cantatona'.

²⁵Naporápatona capa cancantopi. Capa cancantonënaquë: “Sanson macontaco tëhuahua’,” topachinara, tashinan pëi quëran ocoipi. Ocoirahuatona tëhuarápi. Niyontopiso pëiso', na'pi quëran ni'ton, achinicaso marë' cato onëro'sa pochin ya'huëtërin. Pëi huáncana acopi. ²⁶Sansonso', somaraya ni'ton, a'na hui'napishari së'quëaton quëntarin. Naporo' ina hui'napí itapon:

—Moshatacaiso pëi achinirinsopita cato ya'huëtërin. Inaquë pisana'huaso marë' quëpatonco asë'huaco, itërin. ²⁷Ya'ipi huiristino hua'ano'sa moshatacaiso pëiquë nisapi. Notohuaro' huiristino quëmapi'sa', sanapi'sa', inapitanta ya'conpi. Aipi pa'cotëquënta', cara huaranca pochin huiristino'sa nocotatona', Sanson tëhuapiso costarápi.

²⁸Naporo inaso', chiníquën Yosë nontërin: “¡Sinioro nosoroco! Iporaíchín yonquirahuatonco catahuaco. Achiniantaco papoirayatërinacoso marë' huiristino'sa i'huërëchi,” itërin. ²⁹Napotahuaton moshatacaiso pëi achinirinsopita, cato tanpanquëranchin caririn. Carirahuaton piquëëconin. ³⁰Inapotahuaton chiníquën nonin: “¡Carë'quëma napopináchín canpitanta huiristino'sanquëma chiminco!” ténin. Ina tosahuaton, ya'ipi chinirin quëran pitarin. Pitahuachina, moshatacaiso pëi nohuatiimarin. Nohuatahuaton huiristino hua'ano'sa ni'pirin. A'napita huiristino'santa inapotërin. Inapoaton Sansonso' chiminapon pochin na'con na'con huiristino'sa tëparin. Nanpiponso' na'a tëpaponahuë', co ina nápo tëparinhue'. ³¹Ina piquëran iya'huainpita, quëmopinënpita, inapita o'mapi. Nonën masahuatona pa'pinco' Manoa itopiso' po'oronënuquë po'moonpi. Inaso' po'oro', Sora ninano quëran Istaoro ninanoquë ira pa'ninso' huáncana ya'huërin.

Rota naporinso'

Moapoquë pa'piso'

1 ¹⁻² Hua'ano'sa Israiro parti hua'anëntasoi', ya'ipi ina parti tanaro-topi. Napohuachinara, a'naso Cota huënton quëmapi Pirin ninanoquë ya'huërinso', pipirin. Pipiton moaporo'sa no'panën parti pa'nin yacapatapon. Inaso' quëmapi Irimiri itopi. Sa'in, cato hui'ninpita, inapitarë chachin pa'nin. Sa'inso', Noimi itopi. Hui'ninpitanta', a'naso Quirion, a'nanta', Maaron itopi. Ya'ipi inapita Pirinquë ya'huëpi ni'ton, iporataro'sa itopi. Inapitaso' Moapoquë canconahuatona', inaquë ya'huëantapi.

³ Inaquë ya'huëapirinahuë', Irimiriso chiminin. So'in chiminpachina Noimiso', cato hua'huinpitareächin quëparitërin. ⁴⁻⁵ Hua'quimiachin quëran hua'huinpitaso', inaquë ranchin sa'api. Moapo sanapi'sa mapi. A'naso', Orpa itopi. A'nanta', Rota itopi. Shonca pi'ipi pochin Moapoquë ya'huëasoi', Maaron, Quirion, inapitanta chiminpi. Inapoaton Noimiso' so'in, hua'huin-pita, inapitari taquinanpirin. Napohuachinara, inaora paya quëparitërin.

Noimi Rotarë chachin Pirin'pa' paantarinso'

⁶ A'na tahuëri Noimiso', yacapatërinquë nanan natantërin: “Siniorori israiro'sa nosoroantarín. Ina nohuanton cosharo noyataantarín,” topi. ⁷ Napohuachinara, yacapatërin quëran pipirin. Pipirahuaton Cota huënton israiro'sa no'panën parti paantarín. Cato notainpitarë chachin pa'nin. ⁸⁻⁹ Inapitarë' pacaponahuë', iraquë itapon:

—Pa'mantatoma canpitaso', mamama nimaco topirahuë'. Canpitaso na'con nosororamaco. Hua'huahuëpitanta', napotërama'. Ina marë' Sinioro canpitanta nosoro'inquëma'. Ina nohuanton chachin noya so'yaantatoma', pëinëmaquë noya ya'huëco', itërin. Itahuaton, pacacaiso marë' apinora'piarin. Inahuaso napoaponahuë', na'nëconpi. ¹⁰ Na'nëtona itapona':

—¡Ama a'shacha a'pacoisohuë'! Quëmarë'coi chachin ya'huëran'pa' pa'sarai, itopi. ¹¹ Napotopirinahuë', Noimiri itaantapon:

—Panantaco hua'huata'huaro'sa'. ¡Imapatamaco, topinan quëran imasaramaco! Co huachi caso hua'huaantapohuë'. Hua'huanahuë naporini, inapita chachin maanta'itëinquëmahuë'. ¹²⁻¹³ Paatoma ya'huëramaquë paantaco'. Nani caso paiyaco. Co huachi onpo so'yaanta'huasohuë' niconahuë'. Ipora tashi so'yaantato hua'huanahuë' nicaipo tëranta', co apípora so'soitonahuë'. ¡Inapita hui'napitai huarë' macaimaso', co canpitaso ninacamaso ya'huërinhuë'! ¡Canpitanta inapita so'socaiso' ninatoma', co topinan nipayatamaso' nohuantërahuë'! Co carë'quëma pacacamaso ya'huërinhuë'. Tëhuëinchachin

Siniro nohuanton chiníquën parisitërahuë. Napoaponahuë!, canpitanta parisitëramaso! ni'pato, na'con na'con parisitarahuë, itërin. ¹⁴Napotohuachina, inahuaso naquëranchin na'nëantapi. Napoin quëran Orpaso!, a'shatën yapataton apinorin huachi. Apinorahuaton panantarin. Rotaso napoaponahuë!, inarë quëparitërin. ¹⁵Naporo! Noimiri itapon:

—Ni'quë hua'hua. Caishaso!, ya'huëramaso no'paquë paantarin. Maman-shinën moshacaso marë! paantarin. Quëmanta inarë'quën paquë!, itërin.

¹⁶Napotopirinhüë!, Rotariso! itaantapon:

—¡Ama a'shacha pata'huanquënso sha'huitocosohüë! Intohuaso pa'patan, inaquë canta pa'sarahüë. Intohuaso ya'huëhuatan, inaquë canta ya'huëarahüë. Canta!, Israiro sanapi pochin nisarahuë. Quëma Siniro chinotëranso!, canta chinotarahüë. ¹⁷Intohuaso! chiminpatan, inaquë canta chiminpaton pa'pichinaco. Co'huara chiminyátërapohüë! patohuatëinquënso!, Siniro chiníquën ana'inchinco, itërin. ¹⁸Naporinso natanaton, Noimiso co huachi aquëtë ya'huërinquë paantacaso sha'huitërinhuë!.

¹⁹Ina pochin cato chachin pa'sápatona Pirin'pa! canconpi huachi. Nina-noquë ya'conpachinara, naní quëran pa'yatopi. Pa'yatatona napopi:

—¡Ni'cochi. Noimi canquirin! topi. ²⁰Napopirinhüë!, inariso itapon:

—Ama Noimi itocosohüë!. Mara itoco. Siniro Ya'ipi nanitaparinsó! chiníquën aparisitërinco ni'ton, ina pochin nohuitoco. ²¹Naporo! pacapo, na'con quëparëso pochin ninahuë. Iporaso nipirinhüë! co huachi manta quëntarësohuë pochin ninahuë. Siniro ina pochin nohuantërin ni'ton, naporahuë. ¡Napoaton ama huachi Noimi itocosohüë! Sinirosó! ya'ipi nanitaparín. Ina ana'intatonco aparisitërinco. ²²Ina pochin Noimiso!, Moapo no'pa quëran huënantarin. Hua'huatën Rota itopisorë! huënantarin. Sipata macacaso! caniaritapaso canquipi.

Pooso iminëinquë Rota naporinso'

2 ¹Noimiso!, so'inco quëran a'nara imoroën ma'huan ya'huëtërin. Inaso!, Pooso itopi. Naní quëran noya ni'pi. ²A'na tahuëri Rotari Noimi itapon:

—Imino'saquë pa'i topirahuë. Tapon a inso sipata yaquina'pi tëranta!, patërinso pita maca'huaso! nohuantërin, itërin.

—Paquë nipachin hua'hua, itërin a'shatëni. ³Napotohuachina iminquë pa'nin. Yaquina'piro'sa otayapiso!, masárin. Co nitotopirinhüë!, ina iminso Poosonquën.

⁴Inapoaton ma'pataso!, imin hua'anën Pirin quëran canquirin. Canquirahuaton yaquina'piro'sa noya nontërin: “Siniro chachin catahuainquëma!,” itërin. Napotohuachina piyapinënpitanta!, “Quëmanta Siniro catahuainquën,” itopi. ⁵⁻⁶Ina quëran Poososo! sacatoro'sa hua'an natanin:

—¿Inta hui'nin paso! sanapi? itërin.

—Inaso!, Moapo sanapi. Inatohua quëran Noimi imaquirinso!. ⁷Yaquina'piro'sa imaton, otayapiso macacaso marë! nani nataninco. Tashirmiachin quëran huarë! sacatápirinhüë!, apira huë'sahuaton pi'pian chinotarin, itërin. ⁸Napohuachina paaparahuaton itapon:

—Natanquë imoya pi'pian sha'huichinquën. Ama a'na imino'saquë otayapiso! macapon paquësöhuë!. Piyapinëhuëpita sanapi'sa nipisopitarë'quën, isëquëranchin maquë!. ⁹Yaquina'piro'sa insëquësóna yaquiantahuachina!,

inatohua inahuanta pa'sapi. Naporo' quëmanta inapita imaquë'. Ama insonta apiinquënso marëhuë', nani piyapinëhuëpita sha'huitërahuë. Yamorohuatan, yonsharo'saquë i'sha ya'huëarin. Insosona së'huapiso' o'ocontaquë', itërin.¹⁰ Napotohuachina, inaso Pooso noya nica-ton isonin quëran no'paquë huarë' monshomarin. Ina quëran itapon:

—¿Onpoatonta ina pochin ni'nanco? Caso nisha sanapico nipirahuë', noyasha nontëranco, itërin.

¹¹ —S o'yan chiminin quëran huarë', a'shacha nosororanso', nani nitotërahuë. Tataparin, mamaparin, no'panën, inapita huëshiran. Co nohuitopira ncoihuë', yacapaancoiso marë' huë'nansonta', nitotërahuë.

¹² Inapohuatana, quëmaso Yosë chachin yoniton naporan. Inaso Sinioro, israiro'sacoi chinotërai. Ina pa'poyainquënso marë' inaporan. Inaso', atari hua'huinpita to'cohuëtërinso pochin pa'poyarinpoa'. ¡Napoaton inari chachin naporanso marë' acanainquën ta'to, ina nontërahuë! itërin. ¹³ Napotohuachina, Rotariso itapon:

—Quëmaso noyasha nontëranco. Ina pochin nontatonco achinicanananco. Caso co piyapinënpita sanapi'sa pochin tëranta nipirahuë', noyasha nontëranco, itërin.

¹⁴ Capacaiso marë' ora nanihuachina, Poosoriso', Rota përaton itapon:

—Huëquë imo ya pan macaton, nocaroya tëranta', i'shiiquë'. Iso nocaroso', huino áin ninin quëran nipi, itërin. Napotohuachina, pa'sahuaton yaquina'piro'sarë', huënsëconin. Naporahuaton sipatanta iyanapiso', Poosori quëtohuachina ca'nin. Natëaquë huarë' coshatahuaton pë'sotopitërarin.

¹⁵ Ina piquëran paantarahuaton otapisopita maantararin. Naporo' Poosori, piyapinënpita iso pochin camairin:

—Sipata tonporamaso' quëraonta', a'naya a'naya main. Ama apiracosohuë'.

¹⁶ Tonpoasëmanta', a'naya a'naya atatoco'. Inari macacaso marë' inapotoco'. Naporahuaton ama insoquëma tëranta apicosohuë', itërin. ¹⁷ Ina pochin Rotaso', Pooso iminënquë sipata otapiso' manin. Tashiaquë huarë' manin. Naporo tahuëri yontoninso to'norarahuatón, pë'tënpachina, cato shonca quiro na'con icanin.

¹⁸ In a quëran ma'patërinso pë'përahuaton, ninanoquë pa'mantarin. A'shatën cantonahuaton, ma'patërinso a'notërin. Cosharo pë'sotërinsona', quëtërin. ¹⁹ A'shatëni itapon:

—¿Inta iminënquë ipora tahuëri ma'patëran? ¿Insëquëta inanapo manan? insosona ina pochin catahuarinquënso', Siniorori catahuain, itërin. Napotohuachina sha'huitërin:

—Pooso itopiso' iminënquë ipora tahuëri ma'patërahuë, itërin Rotari.

²⁰ —Siniorori ina catahuain ténahuë. Iráca chimipicoro'sa nosororinsó pochachin, canpoanta ipora nosororinpoa'. Inaso' quëmopinpoa'. Napoaton inanta', nanitërin nicha'ëinpoaso', ténin Noimi. ²¹ Ina quëran Rota taantapon:

—Napotomantarinco a'shacha: “Piyapinëhuëpita sanapi nipisopitarë'quën paaton otayapiso' maquë'. Ya'ipi sha'tërahuëso' nanquiai huarë' inapitarë'quën paquë',” itërinco, itërin.

²² —Tëhuëchachin no'tëquën napotërinquën: Piyapinënpita sanapi nipisopitarë'quën paquë'. Ama a'na iminquë paquësóhuë', apichinën, itërin a'shatërinta'. ²³ Napotopiso chachin Rotaso' Pooso piyapinënpita sanapi

nipisopitarè' pa'nin. Otayapisopita ma'patárin. Sipata nanquirahuatona', trico ya'huèrè' nanquiyai huarè' inapitarè' pa'nin. Ina pochin Rotaso', a'shatèn yacaparin.

Poosori Rota nosororinso'

3 ¹A'na tahuëri Noimiri Rota itapon:

—Noya noya ya'huècamaso marè' so'yan yoníta'huanquënso ya'huèrin ténahuë. ²Ni'quë'. Poososo' quëmopinënpoa ni'ton, ina piyapinën-pita sanapi'sa nipisopitarè'quën pa'nán. Ipora tashi inaso', sipata to'norarinso tè'yarayacaso marè' pa'sarin. ³Napoaton quëmaso' amarahuatón pimo hua'saiquë nipashitëquë'. Inaporahuaton noya noya a'moranso', a'moquë'. Ina quëran to'norotopiquë paquë'. Inaso napoaponahuë', ama insonta quënanainquënso marè'huë' noyá na'piquë'. Pooso coshatatón o'oquë huarè' na'pítón ninataquë'. ⁴Insëquësóna huë'ëpachin, noya ni'quë'. Ina quëran paaparahuaton pa'shorantëquë'. Inapotahuaton nantën pirayan quëhuënquë'. Inapohuatan inari chachin sha'huitarinquën ma'sóna nicacaso', itërin. ⁵Napotohuachina Rotaso' tapon:

—Inta nipachin. Napotërancoso chachin nisarahuë, itërin.

⁶Itahuaton nitaparin. Naporahuaton to'norotopiquë pa'nin. Inaquë canco-nahuaton, a'shatëni napotërinso chachin ninin. ⁷Poososo' coshatërin, o'orin, naporin. Naporahuaton noya cancantërin. Ina quëran sipata imopiso' pirayan quëhuënin. Yono tashi Rotari, co irinaponahuë' ya'caririn. Nantë-quën niimotërinso' pa'shirapirin. Inapotahuaton nantën pirayan quëhuënin. ⁸Huancana tashi nisahuaso', Poososo' capayatërin. Huënsëintarahuatón, cari cariarin. Inaporahuaton pa'pi pa'yantërin: “¿Ma sanapita iso napoarín?” ta'ton:

⁹—¿Ma sanapinquënta quëmaso'? itërin

—Caso Rotaco. Quëma piyapinën pochinco ninahuë. Quëmaso' quëmopinquën. A'moranso huirotënuquë tëranta imopitoco. Pa'poyatonco nicha'ëancoso marè' inapotoco. Ina marè' máco topirahuë, itërin.

¹⁰—Sinioro chachin catahuainquën imoya, ténahuë. Ipora naporan quëran so'yanoráchin cancantëranso anitotëranco. Nani ayananpirinquën nichinapon chachin a'na quëmapi cá quëran hui'na hui'napi yoniitonhuë'. Ma'huanhuë nipón, co ma'huanhuë' nininso tëranta', yoniitonhuë'. Quëmaso napoaponahuë', co inaporanhuë'. ¹¹Ama imoya tè'huaquësóhuë'. Ya'ipi ya'huërahuëquë ya'huëpisopita noya sanapi ninanso' nani nitotopí. Napoaton sha'huitërancoso chachin nisarahuë. ¹²Napoaponahuë caso so'yanco marè', áquë quëmopimiachinco. A'nara ya'huëtërinquën ya'cari quëmopí. ¹³Tashiraya ina nontarahuë pa'poyatënuquën nicha'ëinquënso marè'. Nohuantohuachin anoyatarinquën. Co'so' nohuantohuachinhuë', Yoscoarè' carinquën anoyataranquën. Iporaso' isëquëranchin chinotëquë', itërin Poosori.

¹⁴Naporo tashi Rotaso' Pooso nantën pirayan huë'ërin. Tahuëririnquë tashi chachin capayatërin. Poosori: “Ama huë'nanso inso tëranta nitochinsóhuë',” itërin ni'ton, naporin. ¹⁵Naporo' Poosori itaantapon:

—Aipi a'moranso ocoirahuaton, noya së'quëquë', itërin. Inapohuachina, catapini shonca quiro pochin quë'ninso' sipata acotërin. Ina quëran apë'pëtohuachina, Rotaso ninano'pa' paantarin.

¹⁶ A'shatën pëinënquë canpachina, inari itapon:

—¿Onpoca hua'hua? itërin. Napotohuachina Poosori napotërinso' sha'huitërin. ¹⁷ Ina quëran napoantarin:

—Co topinamia a'shacha payataquë panantamaso ya'huërinhuë', ta'ton, iso sipata quëtërinco, itërin.

¹⁸ —Napotërinquën ni'quëhuarë', iporaso' ninaquë': ¿Ma'tama onpo'inpa'? Inaso', ya'ipi anoyataquë huarë' chinotarin, ténahuë, itërin a'shatëni.

Pooso sa'arinso'

4 ¹ Ina quëran Poososo pa'sahuaton, ninano ya'coanaquë huënsëconin. Inaquë piyapi'sa yániyontonpi ni'ton, huënsëconin. Naporo chachin Poosori Rota sha'huitaton: “Inaso so'yanco marë' ya'cari' quëmopi,” itërinso' quëmapi na'huëarin. Quënanahuaton përarin:

—Iyasha. Huëquë huënsëriaquë', itërin. Napotohuachina, inaso huënsëconin. ²⁻³ Shonca ansianoro'santa përarin. Inapitaso' ninano hua'ano'sa'. Huë'pachinara inahuanta ahuënsërin. Inapotahuaton quëmopinën itapon:

—Noimi Moapo no'pa quëran huënantarin. Huëntarahuaton so'inco no'panën yapa'anin. ⁴ Quëmanta nitota marë' ina sha'huitaranquën. Yapa'anpatan quëmari pa'antëquë'. Ya'ipi isopita ni'tërantapaíso' natantonënaquë sha'huitaranquën. Ninano ansiano'santa natantonënaquë napotaranquën. Quëmaso' Irimiricoco marë' quëmopimia ninan. Napoaton nanitëran no'panën pa'anamaso'. Co yapa'antohuathanhuë', sha'huitoco nitochi. Canta', nanan ya'huëtërinco pa'anta'huaso', itërin. Napotohuachina quëmopinëniso':

—Cari pa'antapo, itërin. ⁵ Naporo' Poosori itaantapon:

—Noimi no'panën pa'antohuatanso', onpopionta Rota quëyoron macamaso ya'huërin. Inaso' moaporon. Ama so'inco no'pa' maninso' quëran nininën ayacaso marëhuë' inapotaran, itërin. ⁶ Napotohuachina quëmopinënso' taantapon:

—Inapocaso ni'quëhuarë', co caso nanitapohuë' nimara. Chiminpato, ina no'pa' hui'nahuëpitari macacaso nipirinhüë', co huachi inapoapihuë'. Nohuantohuatan ya'huërenamëhuë quëmari pa'antëquë', itërin. ⁷⁻⁸ Naporo tahuëri'sa Israiro nacionquë iso pochin inachintopiso ya'huërin: Quëmopinëna capini ma'sona ya'huërenamën nicacaso' niquëtöpi. Napohuachinara, nanan yo'na'piso sapatën ocoirahuaton, quëmopinën quëtërin. Ma'sona nipa'antatona anoyatohuachinaranta', inapopi. Inachintopi ni'ton, quëmopinënso' a'nara sapatën ocoirin. Ocoirahuaton Pooso quëtërin. Ina quëtahuaton itapon:

—Quëmari pa'antëquë', itërin.

⁹ Naporo' Poososo', ya'ipi inaquë nisapisopita itapon:

—Irimirico, Quirionco, Maronco, inapita no'panën Noimiri hua'anëntërin. Ina huachi cariso', canpita ni'tonëmaquë pa'antarahuë. ¹⁰ Canpita ni'tonëmaquë chachin, Rota quëyoronta masarahüë. Inaso', Moapo sanapi Maaroncori ayananpirinso'. Inapohuato no'panën nininënso', Maaronco nininënquë chachin ya'huëápon. Co incari tëranta naniantaponhuë', itërin.

¹¹⁻¹² Napohuachina, ya'ipi inaquë nisapisopitari itapona':

—Quiya mini ni'tonëhuëiquë napoaran. Siniro nohuanton sanapi mananso', Naquira, Nia, inapita pochin niin. Inapita quëran ya'ipi

israiro'sanpoa pipirëhua'. Quëmantä ya'ipi Pirin ninanoquë ya'huëpiso-pita noya ni'inën. Napotërinënso', ya'ipi iso ninanoquë nahui'in. Sinioro nohuanton ina sanapi masaranquë na'a hui'nahuanquë'. Inapita quëraonta panca huënton quëmopiro'sa pipiina'. Parisi itërëhuaso ya'huëtërinso nápo', pipiina'. Inaso', Cota hui'nin Tamaraquëya hui'nahuaninso', itopi. ¹³Ina pochin Poososo', Rota manin. Nani mapachina ichihuë'ërin. Napohuachinara Sinioro nohuanton cayorahuaton quëmapia'hua huairin.

¹⁴Naporo' sanapi'sari Noimi itapona':

—¡Ma noyacha Sinioroso paya! itahua'. Ina nohuanton nëhuëtiinquënso marë' amia'hua ya'huëtërinquën huachi. Ma'cha inaso iso no'panënpoaquë, noya nicaton nahuininhuë paya. ¹⁵Noyá paiya nipatan, ina achinicananarinquën, nocomarinquën. Inaso', hua'huatoparin hua'huin ni'ton, napotarinquën. A'shionta nosoromiatërinquën ni'ton, canchisë hua'huanpoa quëran na'con na'con pa'tërin, itopi. ¹⁶Napotohuachinara, Noimiso amin manin. Masa-huaton inari chachin aso'sorin. ¹⁷Ina nicatona', niyacapapiso' capini sanapi'sariso' itapona':

—¡Noimi hua'huin miáchin hua'huatatë pochin ninin! topi. Inahuari chachin aninihuanatona', Opito itopi. Inaso' Quisi pa'pin ni'ton, Tapi shimashonën.

Tapi shimashonënpita nininso'

¹⁸⁻²²Isopita Parisi quëran pipipisopita ya'huëpi: Parisi hui'nahuanpachina Isromo, itopi. Isromonta hui'nahuanpachina Aramo, itopi. Aramonta hui'nahuanpachina Aminatapo, itopi. Inanta hui'nahuanpachina Nasono, itopi. Nasononta hui'nahuanpachina Sarëmon itopi. Inanta hui'nahuanpachina Pooso, itopi. Poosonta hui'nahuanpachina Opito, itopi. Opitonta hui'nahuanpachina Quisi, itopi. Quisinta hui'nahuanpachina Tapi, itopi.

Samoiro naporinso'

Yosë nohuanton Ana hua'huaninso'

1 ¹Iprain huënton motopiro'saquë a'nara ninano ya'huërin Nama itopiso'. Inaquë a'nara quëmapi Iricana itopiso ya'huërin. Inaso', Sohui itopiso' shiin. Iricanaso', Iroamo itopiso' hui'nin. Iroamonta pa'pin, Irio itopi. Irionta pa'pin, Too itopi. Toonta pa'pin, Sohui itopi. Inaso', Iprain huënton quëmapi. ²Iricanaso' cato sa'ahuan. A'na sa'inso' Ana itopi. A'nanta', Pinina itopi. Pininaso' hua'huana'pi. Ya'huëre' Anaso', co nito hua'huaninhuë'.

³Nani pi'iquë Iricanaso', Siro ninano itopiquë pa'nin. Sinioro ya'ipi nanitaparinso' chinotacaso marë' pa'nin. Inaquë nipachina ma'sha tēpara-huatōn ina chinotërin. Inaquë Iri itopiso' corto hua'an hui'ninpi ta catoya'pi sacatopi. Inapitaso' Opini, Pinisë, inapita itopi. Inapitanta corto hua'ano'sa nicatona Sinioro marë' sacatopi. ⁴Iricana Sinioro marë' ma'sha tēparin. Inaso', nanan anoyatopiso marë' itopiso'. Inapohuachina, Pinina, hua'huin-pita, inapitaso napopináchin quëtërin. ⁵Anaso nipirinhue', panca panca quëtërin. Sinioro nohuanton co hua'huana'pihuë nipirinhue', nosororin. Nosoroaton yānapotërin. ⁶Napoaton Pininariso' co yainhuë' nontërin. Napo-rahuatōn Sinioro nohuanton co hua'huana'pihuë ni'ton, nocanaton tēhuarin. No'huiantërinso' nichinapon chachin napotërin.

⁷Nani pi'iquë Sinioro chinotacaso pëiquë pa'pachinara, Anaso na'nëton co yacoshatërinhuë'. Pininari no'huirárin ni'ton, naporin. ⁸Napohuachina, so'ini itapon: “Ana. Ama sētatōn na'nëquësōhuë'. Noya coshatëquë'. Carin-quënso nosororānquën. Ya'ipiya quëran na'con na'con nosororānquën. Shonca quëmapia'hua hua'huanan naporini, co onpopinchin noya cancanchitonhuë'. Ca ya'huëarahue' ni'ton, noya noya cancantëquë’,” itërin.

⁹A'na tahuëri Siroquë paantapi. Inaquë nicasoi', nani coshatohuachina Anaso huanirin. Huanirahuatōn Yosë chinotacaso nē'mētë pëiquë pa'nin. Iri corto hua'an ya'coanaquë huënsēaso', ya'coontarin. ¹⁰Inaquë nipachina na'nërin. Parisitërinso marë' co napon cancantatōn na'nërin. Na'nëton Sinioro nontërin. ¹¹“Sinioro quëmaso ya'ipi nanitaparan. Piyapinēnco niporahuë' parisitërahue'so nicaton, a'nara quëmapia'hua hua'huana'huaso', quëtoco. Inapotëranco naporini, carinta ina hua'huahuë quëma marë' aco'itohue'. Ina anitota'huanquënso marë' co onporonta ya'iapihuë’,” itërin.

¹²Ina pochin hua'qui Sinioro nontërin. Iri corto hua'anso', Ana nanamën ni'sárin. ¹³Inaso napoaponahuë', yonquinën quëran Sinioro nontërin. Co manta noninso ya'caninhue', nanamënsáchin nahuë nahuëtárin. Napoaton Iririso: “Isoso sanapi no'pirin,” tēnin yonquinënuë. ¹⁴Ina yonquiatōn itapon:

—¡Co no'piquë huarë' o'ocaso ya'huërinhuë'! Tananpitëquë huachi huinoso', itërin.

¹⁵—Co apiya no'pirahuë'. Co huino o'orahuë'. Co ma'sha tëranta main nininso' o'oporahuë', co napion ancantato Yosë nontarahuë. Parisitërahuëso' Sinioro sha'huitarahuë. ¹⁶Ama yonquirapitonco: “Isoso inpio sanapi,” itocosohuë'. Parisitato co noyahuë' cancantërahuë ni'ton, hua'qui Yosë nontërahuë, itërin Anari.

¹⁷—Noyapa'. Sano cancantaton paquë huachi. Israirosanpoa chinotërëhuaso Yosë chachin, ma'sona natananso acochinquën, itërin corto hua'ani.

¹⁸—Ma'cha inachachin a'na tahuërinta noya niantarancohuë paya, itaantarin Anari. Ina quëran inaso paantarahuaton, coshatoonin. Naporahuaton co huachi sëtërinhuë'.

¹⁹Tahuëririnquë a'cayan Yosë chinotahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi.

Ina quëran Iricanaso', sa'in ichihuë'ërin. Naporo' Sinioroso', Anari nontërinso' yonquiaton catahuarin. ²⁰Ina nohuanton cayorin huachi. Tahuëri nanihuachina quëmapia'huaya huairin. Nininën nohuitaton Samoiro itërin. Sinioro natanaton hua'huaninso marë' ina pochin nohuitërin.

²¹Ina pi'i niantarinquë Iricanaso', Siroquë paantarin. Sa'in, hui'ninpita, inapitarë chachin pa'sahuatona', Sinioro sha'huitërinso' quëpatërin. Naporahuaton nani pi'iquë Sinioro marë' ma'sha tëpacaso' nininso' quëpatërin. ²²⁻²³Anaso napoaponahuë', co pa'ninhuë'. Co'huara so'in pa'shatëraponhuë':

—Co caso inatohua pa'shatërapohuë'. Hua'huasha a'pota huarë' pa'sarahuë. Nani a'potohuachin, Sinioronquën nicacaso marë' quëpatarahuë. Acoonpato, inaso inaquë ya'huëapon, itërin. Napotohuachina, so'ini itapon:

—Inta nipachin. Ma'sona nicacaso yonquiranso', niquë'. Ina a'pota huarë', isëranchin ya'huëtaquë'. Sinioro chachin catahuainquën ina sha'huitëranso' nicacaso marë', itërin. So'ini napotohuachina, inaso quëparitaton inaquëranchin hua'huin aso'sorin. So'sohuachina a'potërin.

²⁴Siroquë Yosë chinotacaso në'mëtë pëi ya'huërin ni'ton, hua'huin a'potohuachina, inaquë quëparin. Hua'hua nipirinhue' quëparin. Cara toroa'hua, cato shonca cato quiro trico, inapitanta quëparin. Naporahuaton a'nara sha'huëtë morsaquë huinonta quëparin. ²⁵Nani inaquë nipachina a'nara toroa'hua Sinioro marë' tëpapi. Inapotahuatona Iri corto hua'an hua'huasha a'notopi. ²⁶Naporo' Anari itapon:

—I'huata apiya. ¿Yonquiran ipora iráca isëquë huëcato sacaroënquë Yosë nontërahuëso to? ²⁷Iso hua'huasha marë' naporahuë. Ni'quëchi. Nani quëtërinco. ²⁸Napoaton carinta', ina piyanën nicacaso marë' acorahuë, itërin. Ina natanaton, Iriiso isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton Sinioro chinotërin.

Yosë cantanën Ana cantarinsó'

2 ¹Naporo' Ananta', Yosë nontaton itapon:

“Sinioro yonquiato capa cancantërahuë.

Ya'ipi cancanëhuë quëran capa cancantërahuë.

Achinirincó ni'ton, inimicoro'sa a'pania'huaso nanitërahuë.

Catahuarincó ni'ton, noya cancantërahuë.

² ¡Inasáchin noya noyaso'!

¡Co insonta ina pochín pa'poyarinpoahué'!

Co a'na yosë ina pochín ya'huërinhuë'.

³ Ama inso tëranta nocanchinsohuë'.

Ama aquëtë': 'Ca tëhuënchinso',' chinasohuë'.

Sinioroso' Yosë ni'ton, ya'ipi naporëhuaso nitotërin.

Pë'tënatë quiro nitotërëso pochín,

naporëhuaso nitotaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'.

⁴ Ahuëtono'sa nipirinhue', ina topachin sanpatapi.

Sanpacharo'santa nipirinhue', ina topachin ahuetapi.

⁵ A'naquënso', hua'huayätërahuë cosharohuanpi.

Napoaton, pë'sotai huarë' coshatopi.

Inapopirinhue' iporaso' pahuantopi ni'ton,

pi'pian tëranta capacaiso marë' patrohuanpi.

A'naquënso tanarâpirinhue', iporaso noyá coshatopi.

Co hua'huana'pihuë sanapinta', canchisë huarë' hua'huanpitërarin.

Na'a hua'huana'piso nipirinhue', co huachi hua'huanatonhuë', copi tënin.

⁶ Sinioro nohuanton chiminarëhua'.

Ina nohuanton chachin hua'huatërëhua'.

Ina topachina chimipiro'sa ya'huërinquë pa'marigua'.

Ina taantahuachinaso', inatohua quëran huënantarihua'.

⁷ Sinioro nohuanton a'naquën ma'huanpi.

Ina nohuanton chachin a'naquënso popriyatopi.

Inari a'naquën atapanin. Inari chachin a'naquënso noya acoantarin.

⁸ Sa'ahuario'sa anotopiso pochín a'naquënso ma'sha onpopi.

Ina quëran opatërëso pochín Siniorori noya acoantarin.

A'naquëonta', nosorotatona capacaiso marë' huëyoroquë icaratopitërapí.

Inapopisopitanta', Siniorori noya acoantarahuaton hua'ano'sapitarë
ahuësëarin.

Inapotohuachina a'napitarinta', noya ni'pi huachi.

Sinioroáchin ya'ipiro'pa' ninin.

Inari chachin ipora ya'huëarinquë acorin.

Ina nohuanton ya'ipi isoro'paquë ya'huëinsopita noyatarin.

⁹ Sinioroáchin cancantopisopita intohuaso pa'pachinara, inari noya
a'pairin.

Co noyahuë' cancantopisopitaso nipirinhue', chimipiro'sa nisapiquë
pa'sapi.

Inaquëso', ya'ipi tashinantárin. Co insonta inaora chininëinquë noya
noya niacoarinhuë'.

¹⁰ Sinioroso' ya'ipi inimiconënpita ata'huantarin.

No'huiton inápa quëran huira a'patiimapon.

Ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita, Siniorori no'tëquën sha'huitapon.

No'tëquën sha'huitaton, yonsha pa'paarëso pochín nitapon.

Copirno marë' huayoninsoso nipirinhue',

chini chiniquën nanan quëtafon," tënin Ana Yosë chinotaton.

¹¹ Ina quëran Iricanaso', sa'inpita, hui'ninpita, inapitarë chachin Nama
ninanoquë paantarin. Hua'huashaso nipirinhue', inaranchin quëparitërin. Iri
corto hua'ani ma'sona camairinso nicaton, Sinioro marë' sacatarin.

Iri hui'ninpita co noyahuë' nipiso'

¹²Iri hui'ninpitaso', co noyahuë' cancantopi. Napoatona', co Siniro tëranta të'huatatonaraihuë', co noyahuë' nisápi. ¹³⁻¹⁴Corto hua'ano'sa inachintopiso imatona isopopi: Israi-ro'sa Siniro chinotacaiso marë' ma'sha tëpapi. Inapota-huatona co ya'ipi Yosë marë' ahuiquitohuachinarahuë', napopinchin capacaiso marë' anpi. Anpiaso', corto hua'an piyapinëni huëcapairin. Panca insën pochin nininquë patoroitahuatton, corto hua'an marë' nosha ocoirin. Inari Siniro marë' ma'sha quëpiso' tëpaton a'notarin. Ya'ipi Siroquë huëcatona', ma'sha Siniro marë' a'nopisopita inapotëra'piapi. ¹⁵Napoaponahuë', a'na tahuëriso co napopihuë'. Ma'sha Siniro marë' tëpapiso' tomaquën artaroquë ahuiquitacaso nipirinhüë', co'huara ahuiquichâtërasoihuë', corto hua'an piyapinën'ton huë'nin. Huësahuatton nosha hua'anën itapon: "Nosha quëtoco, cancato corto hua'an a'ca'i. Co inaso anpipinan ma'paponquënhüë'," itërin. ¹⁶Napotohuachina a'naquëni itapon: "Co'. Tomaquën'ton Siniro marë' corto hua'ani ahuiquitacaso ya'huërin. Ina piquëran quëmaso' nohuanteranso' maquë'," itërin. Napotohuachina, inariso itaantapon: "Co naporinhüë', apiramiachin quëtancoso ya'huërin. Co noya quëran quëtohuatancohüë', osërëtaranquën," itërin. ¹⁷Inapoatona ina hui'napis'aso', co Siniro të'huatatonaraihuë' panca oshahuanapi. Ina chinotacaiso marë' ma'sha tëpapisopita nocanaté pochin nitopi.

¹⁸Inapoaso', Samoiroso' hui'napira'huatarin. Rino pi'shi quëran nipinan ipoto a'mosahuatton, Siniro marë' sacatarin. Corto hua'ano'sa inanpi a'mopi ni'ton, inanta inanpi a'morin. ¹⁹Nani pi'liquë pa'pin, a'shin, inapitaso Yosë chinotacaso në'mëtë pëiquë pa'pi. Siniro marë' ma'sha tëpacaso' nininso' quëparahuatona', ina marë' tëpapi. Naporahuatton, nani pa'piquë a'shini a'mo-caso nitërinso' quëpatërin. ²⁰Napohuachina, Iriri Iricana sa'inë chachin noya yonquirapiton itapon: "Sa'an nani a'nara hua'huin Siniro marë' acorin. Ina ya'huërenamën Siniro chachin iso sanapiquë hui'nahuaantacaso catahuain-quën," itërin.

Napotohuachina, Iricanaso sa'inpita, hui'ninpita, inapitarë chachin ya'huërin'pa' paantapi. ²¹Siniro Ana catahuarin ni'ton, hua'huaantarin. Hua'huanápaton a'natërápöa'hua ananirin. Cara quëmapi, cato sanapi ya'huë-tërin. Samoiroso nipirinhüë', Siniro chinotacaso në'mëtë pëiquëranchin ina marë' sacatarin. Inapoapon pochin so'sorarin.

²²Iri corto hua'anso nipirinhüë', nani noyá mashotërin. Napoaponahuë', cato hui'ninpita napopiso' natantárin. Israi-ro'sa Siniro marë' ma'sha tëpahuaachinara, napotopiso natantërin. Sanapi'santa Yosë marë' sacatopi-sopita, ichihuë'ëpiso natantërin. Ina sanapi'saso', Yosë chinotacaso në'mëtë pëi ya'coanaquë sacatopirinhüë', inapotopi. ²³Ina natantaton hui'ninpita itapon: "Canpita pa'pi co noyahuë' nisaramaso', naní quëran sha'huitë-rinaco. ¡Ama huachi ina pochin nicosohüë'! ²⁴A'napita israi-ro'sa canpita naporamaso' sha'huitërinaco ni'ton: 'Tëhuëenchachin pa'pi co noyahuë' nisarama', ténahuë. Ama conparo'sa ninonpintocoso'huë'. ²⁵A'na piyapi ma'sha onpotohuachinpoa', Siniro nanitërin pa'poyainpoaso'. Napoaponahuë' Siniro ma'sha onpotohuatëhua': ¡Co insonta ya'huërinhuë' pa'poyainpoaso'!" itërin. Napotopirinhüë', inahuariso co pa'pina yanatëpihuë'. Siniro nani

chinotërin tēpacaso ni'ton, co natētopihuë'. ²⁶ Samoiroso nipirinhüë', noya so'sorarin. Naporahuatōn noyasáchin nisarin ni'ton, piyapi'sari noya ni'pi. Siniororinta noya ni'nin.

²⁷ Naporo tahuëri'sa a'nara pēnēntona'pi Iri huēcapairahuatōn itapon: “Íracá shimashonēnpita Iquipito no'paquē yacapatopi. Iquipito copirnorī piyapitatōn asacatērin. Naporo', a'ninquēchin inapita nohuitērinaco. ²⁸ A'napita Israiro huēntono'sa ya'huēpirinhüë', canpita huēntonēma huayonahuë. Corto hua'ano'sanquēma nīcatoma ma'sha chinotiīnacoso marē' quēpachinara, tēpamaso marē' huayonanquēma'. Tēparahuatoma', artaronēhuēquē ahuiquitamaso marē' huayonanquēma'. Yonarin pochin pimóchin nininsonta a'pēamaso marē' acoranquēma'. Ipoto a'mosahuatoma', chinotēramacoso nē'mētē pēiquē sacatamaso marē' nohuanteranquēma'. Caso Sinioroco ni'to, israiro'sa ma'sha ahuiquitatona chinotērinaco. Ya'ipi inapita quēran shimashonēnpita nanan quētērahuë napopinchin capacaiso'. Napoaton canpitanta noya ca'nama'. ²⁹ Nani camairanquēma ma'sha chinotiīnacoso marē' quēpiso tēpatoma', ca marē' ahuiquitamaso'. Ma'pitasona quēshirinacosonta', a'notamacoso marē' nani camairanquēma'. ¡Canpitaso co ina nocanamaso ya'huërinhuë'! ¡Ca na'con na'con pa'yataancoso nipirinhüë', quēmaso' hui'nanpita na'con na'con pa'yatēran! Israiro'sa ma'pitaso quēshihuachinacora, noya noya nininsō' quēshirinaco. ¡Co ina na'con na'con ma'patatoma', canpitaso amomiatamaso ya'huërinhuë'! ³⁰ Napoaton Sinioro israiro'sanpoa chinotērēhuaso naporin: ‘Nani yonquīpirahuë piyapīnēhuēnquēn nisápamaso'. Quēmá quēran pipīsisopitanta', inapo'ina topirahuë. Iporaso nipirinhüë' sha'huītaranquēn: Co onporo napocamaso ya'huërinhuë'. Noya ni'ninacosopita tēhuēnchinsō', carinta noya ni'sarahüë. Nocaninacopitaso nipirinhüë', atapamiatarahuë'. Ca Sinioroco napotaranquēma'. ³¹ Co hua'quía quēranhuë hui'nanpita tēpaarahüë. Co mashochátērasoihuë' inapotarahüë. ³² A'napita israiro'sa catahuamiatohuato, quēmaso co napion ancantaton, noyapataran. Naporahuatōn quēmá quēran pipīsisopita co mashochátērasoihuë' chiminapona'. ³³ A'na tēranta quēmá quēran pipirinsō' artaronēhuēquē corto hua'an pochin sacatohuachin, noyapatatōn sētápon. Sētaton na'nērápaton, somaraya pochin quēparitarin. Naporahuatōn napotēranquēnsō chachin nisarin. Co a'naya tēranta quēmá quēran pipirinsō' mashotaquē huarē' nanpiponhuë'. ³⁴⁻³⁵ Hui'nanpita Opini, Pinisē, inapita naporo tahuërirachin chiminapona'. Napotēranquēnsō' nanicaso marē' napoapona'. Ina quēran a'na corto hua'an co quēmá quēran pipirinsohüë' acoarahüë. Ina tēhuēnchinsō' natēarinco. Ya'ipi camairahuëso', inaso nicapon. Ina acohuato, carinta noya a'paiarahüë. Ina quēran pipīsisopitanta inapotarahüë. Insosona copirno huayonpato, ina marē' sacatapona'. ³⁶ Naporo' quēmá quēran pipīsisopita, a'naquēn co chiminyátēraponahuë'. Inapitaso' a'naya a'naya ina corto hua'anquē isonahuatona': “Ma'shaquē tēranta corto hua'ano'sa catahuai. Inapohuato pi'pian tēranta coshatapo topirahuë,” itapon, tēnin Sinioro,” itērin.

Pēnētacaso marē' Yosēri Samoiro acorinsō'

3 ¹ Samoiro nani hui'napitarin huachi. Iriri camairinsō nīcatōn Sinioro marē' sacatarin. Iracaso pēnēntona'piro'sa', Yosēri yonquirinsō apira

apira anitotërin. Hua'narëso pochin anitotërin. Samoiro hua'huataso tahuëri'saso nipirinhue', co huachi inapochininhue'.

²⁻³ A'na tashiso napoaponahuë', po'nin: Iriso' patoananënuë huë'ësárin. Inaso' yasomarayaton, co huachi noya quënantërinhue'. Samoironta Yosë chinotacaso nëmëtë pëiquë huë'ësárin. Siniororë anoyatopiso caposonën ya'cariya huë'ësárin. Së'parahuan nanparionta', co tacopiyátërarinhue'.

⁴ Naporo' Siniorori përaton itapon:

—¡Samoiro! itërin. Inaso' capayatahuaton:

—Ma'ta api ya 'huëarahue', ténin. ⁵ Naporahuaton Iri huë'ërinquë ta'arë'nachin paapaton itapon:

—Ma'ta api ya'huëarahue. ¿Ma'marëta përaranco? itoonin.

—Co carinquën përanquënhue'. Paantarahuaton huë'ëantaquë', itërin Iri.

Napotohuachina pa'sahuaton quëhuëantarín. ⁶ Quëhuënapirinhue' Siniorori naquëranchin përaantarín:

—¡Samoiro! itaantarín.

Naquëranchin huënsëantarahuaton Iri paapantarín. Paapaton itapon:

—Ma'ta api ya'huëarahue. ¿Ma'marëta përaranco? itaantarín.

—Co carinquën përanquënhue'. Paantarahuaton huë'ëantaquë', itaantarín Iri.

⁷ Samoiroso Yosë ya'huërinso nitotaponahuë', co nohuichátërarinhue'. Napoaton nontopirinhue', "Iri nontarínco," ténin.

⁸ Quëhuëantasó' Siniorori naquëranchin përaantarín.

Naquëranchin Samoiroso' huënsëantarahuaton Iri paapantarín:

—Ma'ta api ya'huëarahue. ¿Ma'marëta përaranco? itaantarín. Naporo' Iri'so, yonquirin huachi: "Siniorori mini përasarin ipora," ténin yonquiaton.

⁹ Napoaton itapon:

—Paaton quë huëantaquë'. Sinioro a'na përasamarinquën. Përaantahuachinquën napotëquë': "Nontoco Sinioro, caso piyapinëncó ni'to, natanaranquën," itëquë', itërin. Napotohuachina Samoiroso' pa'sahuaton huë'ërinquë quëhuëantarín. ¹⁰ Ina quëran Sinioroso huëantarahuaton, achin pochin përaantarín:

—¡Samoiro! ¡Samoiro! itaantarín.

—Nontoco Sinioro, caso piyapinëncó ni'to, natanaranquën, itërin ¹¹ Napotohuachina Siniorori itapon:

—Israiro'sa nquëma ya'huëramaquë a'nara huëhuëpiro nininso' nisarahuë. Ina natanpatama', pa'pi pa'yanarama'. ¹² Naporo tahuëri chachin Iri napotërahüeso', naniarin. Nani ina, hui'ninpitare chachin ma'sona onpota'huaso' sha'huitërahue. ¹³ Ina quëran pipipisopita ana'intomiata'huaso ya'huërinsonta', nani sha'huitërahue. Hui'ninpita pa'pi co noyahuë' nipiso marë' napotarahue. Nani ina nitotërin. Hui'ninpita nocaninaco nipirinhue', co inari pënëninhue'. ¹⁴ Napoaton: "Caso Yosëco ni'to, Iri hui'ninpitare chachin co noyahuë' nica-tona oshahuanpiso', co onporonta inquitarahue'. Onponta oshanëna marë' ma'sha tëpapurinahuënta', co inquitarahue'. Ma'pitaso quëshihuachinaconta', co inquitarahue'," itërin.

¹⁵ Ina quëran Samoiroso tahuëriquë huarë' huë'ërin. Capayatahuaton Yosë chinotacaso nëmëtë pëi ya'coanaro'sa i'sohuatërin. Siniorori sha'huitërinsoso nipirinhue', Iri të'huataton, co yasha'huitërinhue'.

¹⁶ Co yasha' huitopirinhüè', Iriri përasahuaton itapon:

—Shamo', huèquè conpaa'hua, itërin.

—Ma'ta api ya'huëarahüè, itërin Samoirori. ¹⁷Naporo' Iriri natanin:

—¿Ma'ta Sinioro sha'huitërinquën? Ama manta canitaponcorahuè', ya'ipi sha'huitoco. Ma'sona tëranta sha'huitërinquënso canitohuatanco, quëmasá Sinioro chini chiniquën ana'inchinquën, itërin. ¹⁸Napotohuachina, Samoirori ya'ipi Siniorori anitotërinso sha'huitërin. Ina natanaton, Iriso panca pa'yanin:

—¡Sinioro nichinapon chachin ma'sona nohuantërinso' niin! tënin.

¹⁹Naporarin quëran Samoiro a'shinin. Siniorori noya catahuarin. Ya'ipi sha'huitërinso chachin catahuarin. ²⁰Ya'ipi israiro'sari Samoiro natëpi: “Tëhuënchachin inaso', Yosëri anitotërinso sha'huitërinpoa',” topi. Tano ninano quëran, Piirsipa ninanoquë huarè' israiro'sa napopi. ²¹Inapoaton Sinioroso', naquëranchin Siroquë ya'noantarín. Ya'noantarahuatón, yonquirinsopita Samoiro anitotaantarín.

4 ¹Anitotohuachina, ya'ipi israiro'sa sha'huitacaiso marè' comisiono'sa a'parin.

Huiristino sontaro'sari Yosë caposonën mapiso'

Naporo tahuëri'sa huiristino sontaro'saso', niyontonpi. Israiro'sa ahuë-caiso marè' niyontonpi. Napoaton israiro'santa', inapita chinitacaiso marè' niyontonahuatona', paapapi. Israiro'saso', Ipinì-sëri motopia'hua itopiquë chinotopiso acopi. Ina notënanquë huiristino'santa', Apico motopia'hua itopiquë chinotopiso acopi. ²Huiristino'sa ahuëtacaiso caniaritopi. Niahüëhuachinara inapitari israiro'sa canapi. Catapini huaranca Israiro sontaro'sa tëpapi.

³Israiro sontaro'sa chinotopiquë paantahuachinara: “Iporaso co Sinioro catahuarinpoahuè ni'ton, huiristino'sa canarinënpoa'. ¿Onpoatoncha napotë-rinpoa nicaya?” topi ansianoro'sa'. Napoatona yonquiantapi: “Huëco Siro'pa' sontaro'sa a'pa'ahua'. Inatohua quëran Siniororè'quënpoa anoyatërehuaso caposonën maconta'ina'. Sinioro chachin canpoarè pa'pachin tëhuëchinso', inimicoro'sa quëran nicha'ësarinpoa',” niitopi. ⁴Ninapotatona', sontaro'sa a'papi. Inapitaso' pa'sahuatona', Siniororè anoyatopiso caposonën macontapi. Sinioroso' ya'ipi nanitapaton, quiropino'sa huáncana shiranënquë huënsaton hua'anëntërin. Iri hui'ninpita: Opini, Pinisë, inapitanta pa'pi. Inapitari Siniororè anoyatopiso' caposonën a'paipi ni'ton, inahuanta ca'tantopi.

⁵Quëcanquihuachinara israiro'sa capa cancantopi. Capa cancantatona noncaromatopi. No'pa' nacontaquë huarè' noncaropi. ⁶Huiristino'santa israiro'sa noncaropiso' natanpi. Napoatona': “¿Onpoatonta ipiuro'sa napoin noncarorapi?” nitopi. Ina quëran a'nari sha'huitërin: “Sinioro caposonën macontapi. Quë'caimatona naporapi,” itërin. ⁷Ina natanatona', huiristino'saso pa'pi pa'yanpi: “Iporaso' Yosë chachin israiro'sa ya'huëapiquë canquirin. ¡Ma'huantacha canpoaso' nisarëhua paya! I'huaso', co Yosë caposonën ya'huërinhuè ni'ton, canatërehua'. ⁸Inaso' Yosë, chini chiniquën nanantërin. Inari iquipitoro'sa inotëro parti ata'huantërin. Nisha nisha ma'sha onpotaton tiquirin. ¿Inta iporaso' ina quëran nicha'ëinpoa? ¡Ma'huantacha canpoaso' nisarëhua paya! ⁹Ina nipirinhüè', chiniquën cancantoco'. Canpoari inapita hua'anëntërehua'. Ama inahua ya'huëre', hua'anëntiinpoaso marëhuè'

ahuëtomia ahuëtahua'," niitopi. ¹⁰ Naporos' huiristinos'saso', ahuëtaantapi. Ahuëtahuatona', canataantapi. Co huachi nanitohuachinarahue', a'naquën israiros'saso, ya'huëpi'pa' ta'api. Naporos' hua'huayátërahue' Israiro sontaros'sa tēpapi. Cara shonca huaranca tēpaantapi. ¹¹ Yosë caposonëonta osërëtopi. Iri hui'ninpita Opini, Pinisë, inapitanta tēpapi.

¹² A'nara Mincamin huënton sontaroso', ahuëtaaponahuë a'potahuaton Siroquë ta'arin. Ta'arë'nachin pa'sahuaton naporo tahuëri chachin canconin. A'morinso osharahuaton, amocanquë nipashimototërin. ¹³ Canconpachina, Iriso ninano ya'coana pirayan huënsaton ninatárin quënamarin. Ira parti notëtaton ninatárin. Sinioro caposonën yonquirárin. Ina sontaroso ninanoquë ya'coontarahuaton, napopiso sha'huintarin. Ina natanahuatona', ya'huëhua-no'saso co napon cancantatopi. Inapoatona': "Yai," topi. ¹⁴⁻¹⁶ Naporos' Iriso', nani noyá mashoya. Nani iscon shonca pi'ipitahuaton noyá somarayarín. Nancaropiso' natanaton tapon:

—¿Onpoatonta piyapi'sa napoin noncaroapi? ténin. Napohuachina ina sontarori huëcapairahuaton sha'huítërin:

—Ahuëtapi quëran ta'aito apiramiachin canquirahuë, itërin.

—¿Ma'ta api onporama'? taantarín Iri.

¹⁷ —Huiristinos'sa canatonacoi pa'pi notohuaro' tiquirinacoi. Hui'nanpitanta', cato chachin tēpapi. Napotohuachinacoira napopinchin ta'arai. Yosë caposonëonta', osërëterinënpoa', itërin. ¹⁸ Yosë caposonën osërëpiso' natanahuaton, Iriso pa'yanin. Pa'yanënuë shiranën quëran ninantërarahuaton anotërin. Ya'coana pirayan anotahuaton, ya'poamotorin. Mashoya niponahuë amonën ni'ton, inapo chimintërin. Inaso hua'an ya'conin quëran huarë', catapini shonca pi'ipi israiros'sa catahuarin.

¹⁹ Naporos' chachin Pinisë sa'ionta cayoron paya, nani yahuaiarin. Yosë caposonën osërëpiso' natantërin. So'ionta tēpapi. Shionta chiminin. Inapita natantahuaton, a'nanaya hua'hua iquitarin. Iquitaton nisi'huítërarín quëran huairin huachi. ²⁰ Noya huaiponahuë', chiminarinso ni'sahuatona', ahuaitoros'sari itapona': "Ama pa'yanquësohue'. Quëmapia'hua huairan," itopi. Itopirinahuë', inaso co manta pacaritërinhuë huachi. ²¹⁻²² Napoaponahuë', co'huara chiminyátëraponhuë hua'huin nohuitaton: Icapoti', itërin. "Siniororë'quënpoa anoyatërëhuaso caposonën iporaso' inimiconënpoapita osërëterinënpoa'. Napoaton co huachi inso tēranta tē'huatiinpoaso ya'huërinhuë', ta'to, ina pochin hua'huahuë nohuitarahuë," ténin. Siniororë' anoyatopiso caposonën osërëtopi. So'in, shiin, inapitanta chiminpi ni'ton, naporin.

Huiristinos'sa ya'huëpiquë Yosë caposonën naporinso'

5 ¹ Ipinisë-sëriquë Yosë caposonën macatona huiristinos'saso', Asototo ninano itopiquë quëpapi. ² Inaquë nipachina, Tacon itopiso' mamanshi moshacaiso pëiquë po'moonpi. Ina nonanpiso' pirayan acopi. ³ Tahuëririnquë tashíramiachin moshatopiso pëiquë pa'pachinara, mamanshinënasos' anotërin ni'conpi. Sinioro caposonën notënanquë chachin anotaton quëhuëánin ni'conpi. Napohuachina panca pa'yanpi. Ahuanirahuatona', acopiquë chachin

a 4.21-22 *Icapotiso'*: "Co'chachimia quëparitërëhua'," tapon naporin.

acoantapi. ⁴Tahuëririnquë paantahuachinara mamanshinëna anotaantarin ni'coantapi. Siniororë anoyatopiso caposonën notënanquë tantoncha quëhuëänin ni'conpi. Motën, tanpaquën, inapitaso ya'quiatona', ya'coana conëranën aipi quëhuënantapi. Naporinso nicatona', na'con na'con pa'yanpi. ⁵(Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta', Tacon moshapiso' pëi ya'coana conëranën, co i'natopihuë'. Asototo corto hua'ano'sa napopi.)

⁶Ina piquëran Siniorori Asototoquë ya'huëpisopita ana'intaton pa'pi a'payanin. Inainpichin no'paquë ya'huëpisopitanta napotërin. Panca pi'pira'piatona parisitápi. ⁷Parisitatona inahuaso': "Israiro'sa Yosë chinotopiso caposonën a'pa'ahua'. Inaso chini chiníquën ana'intarinpoa'. Mamanshinënpoa Tacon itërehuasonta', chiníquën ana'intarin," topi. ⁸Napoaton hua'anëni, a'napita huiristino hua'ano'sa amatërin. Huë'pachinara itapon:

—Israiro'sa Yosë chinotopiso caposonën ¿ma'ta onpotahua'? itërin.

—Cato ninanoquë quëpaco', itopi inapitari.

Napohuachinara, a'naquëni ina ninanoquë quëpapi. ⁹Quëpapiirinahuë', Siniororiso ina ninanoquë ya'huëpisopita ya'huëre', chiníquën ana'intërin. Hua'huaro'sa quëran mashoro'saquë huarë' panca pi'pira'piapi. Inapoatona chiníquën parisitapi. Napoaton inahuanta panca pa'yanpi.

¹⁰Naporo' a'naquëni, Icoron ninano itopiquë Yosë caposonën quëpaantapi. Inaquë quë'canpachinara ya'ipi ina ninanoquë ya'huëpisopita chiníquën noncaropi: "¿Israiro'sa Yosë chinotopiso caposonën quëshiantërinënpoa'! ¿Ya'ipinpoa tiquinpoaso marë' napotarinënpoa'!" topi. ¹¹Siniorori inahuanta chiníquën aparisitarin. Pa'pi parisitatona': "Taquiarihua canpoaso'," topi. Ina tē'huatatona', hua'anëni a'napita huiristino hua'ano'sa amatërin. Canquiuhachinara itapon: "Israiro'sa Yosë chinotopiso caposonën, isëran quëpaco'. Ya'huërinquë chachin quëpanantaco'. Ama ya'ipinpoa tiquinpoaso marëhuë' inapotoco'," itërin. ¹²Ya'huëhuano'saso chiníquën parisitatona', mamanshinënnari nicha'ëcaso marë' nontápi. A'naquënso', chiminapi. A'naquëonta', panca pi'pira'piapi. Napopi.

Yosë caposonën ayanpiso'

6 ¹Sinioro caposonënso', canchisë yoqui huiristino'sa no'panënaquë ya'huërin. ²Napohuachina inahuaso', corto hua'ano'sa', pënotono'sa', inapita ayontonpi. Huë'pachinara itapona': ¿Onpotahuata Sinioro caposonën? ¿Onpo a'pamanta'ahuata'? itopi. ³Napotohuachinara, inapitari itapona':

—Israiro'sa chinotërinso Yosë caposonën yaa'paantahuatama', ama topinamia a'paantacosohuë'. Ama aquëtë chachin no'huirápainpoaso marëhuë', ma'sona tëranta quëtoco'. Inapotohuatama', noyataantarihua'. Co huachi aquëtë ana'intiinpoaso ya'huëarinhuë', itopi.

⁴—No'huirinpoaso' acopitacaso marë': ¿Ma'ta nipachin a'notahua'? taantahuachinara:

—A'natëräpo hua'ano'sanënpopita ya'huëpi. Napoaton oro quëran nipinan, a'natëräpo pi'pirëhuaso pochin nonanatëhua', quëtahua'. A'naya a'naya marë' a'nara quëtahua'. Ina nápo chachin sho'minta nonanpinan quëtahua'. Inapitanta oro quëran chachin nipinan. Hua'anënpopitarë chachin inapita quëran ana'intarinpoa ni'ton, inapotahua'. ⁵Napoaton oro quëran pi'pirëhuasopita

nonahuan. Naníquēnpoa caniotēhua pi'pi pi'pi niconēhua ni'ton, napoa'ahua'. Sho'miro'santa nonahuan. Inapitanta ya'huērēhuaso no'pa' tapiarin ni'ton, nonahuan. Ina quēran israiro'sa Yosē chinotopiso', noya nicatēhua quētahua'. Tapona inapotērēhuaso marē' ana'intērinpoaso', yatananpitápirinpoahuē'. Mamanshinēnpoa', no'panēnpoa', inapitanta yatananpitápirinhuē'. ⁶Iraca iquipitoro'sa co natantochináchinhuē' cancantopi. Copirnonēnanta', ina pochachin cancantērin. Yosēri chiníquēn aparisitaquē huarē' israiro'sa a'papi. Ama canpitaso inapita pochin cancantocosohuē'. ⁷A'nara toronan nico'. Ina quēran cato ohuaca' hua'huanshiron co no'pa' ohuērēyátērarinsopitahuē', maco'. Pomonēnaquē nara oyoantahuatoma', toronanquē a'sonco quēpa-caiso marē'. Ama napoaponahuē', hua'huinpitariso a'shina imainasohuē'. Tēnpaanaquē ra nchin quēparichina'. ⁸Ina quēran Yosē caposonēn masahuatoma', toronanquē a'mitoco'. A'na cacconquēnta', oro quēran nonanamasopita Sinioro a'notamaso marē' acoco'. Ama huachi aquētē chachin no'huitonpoa ana'intiinpoaso marēhuē', ina quēran pahuērētātē pochin nisarēhua'. Inanta', masahuatoma toronanquē a'mitoco'. Nani a'mitēhuatama', ohuacaro'sa toronanquē a'sontēramaso', a'paco inahuara quēpa'ina'. ⁹Napoaponahuē', insēchinsona ohuacaro'sa pa'sapiso' ni'co'. No'panēnpoa notēnanquē Israiro ninano Piti-simisi itopiso ya'huērín. Inaso ninano', Sinioro caposonēn no'panēnquē chachin ya'huērín. Ina parti pa'pachin, no'tēquēn yonquiarihua': "Tēhuēnchachin Sinioro nohuanton ma'sha onporēhua'," tēcarihua'. Napoaponahuē', ohuacaro'saso hua'huina yonquiatona', tēnpaanquē pa'pachina': "Co Sinioro nohuanton ma'sha onporēhuahuē', topinan naporēhua'," tēcarihua', itopi.

¹⁰Na potohuachinara, huiristino'saso' ina inachachin nipi. Cato ohuaca hua'huanshiron mapi. Hua'huinpitaso', tēnpaanaquē oncorapipi. Napotahuatona', a'shinaso' toronan ohuaracaiso marē' a'sonpi. ¹¹Sinioro caposonēnta masahuatona', toronanquē a'mitēpi. Sho'miro'sa', pi'piro'sa', inapita oro quēran nonanpisonta', cacconquē po'morahuatona', toronanquē a'mitēpi. ¹²Nani a'mitēhuachinara, ohuacaro'saso' toronanē chachin a'papi huachi. A'pahuachinara, inapitaso' Piti-simisi ira patatona': "Maaa," tērē'nachin no'tēquēn pa'sapi. A'natērāpo huiristino hua'ano'saso', Piti-simisiro'sa no'panēna nanirinquē huarē' imaquipi.

¹³Naporo' a'naquēn Piti-simisi israiro'sa', motopianaquē trico masapi. Sinioro caposonēn nicatona', capa cancantopi. ¹⁴A'nara ya'huēhuan Cosoi itopiso' iminēnquē toronanso' canquihuachina, inaquē chiniconin. Panca na'pi inaquē ya'huērínso pirayan chiniconin. Naporo' ya'huēhuano'sari, toronan pē'shatona ihuē atarantopi. Cato ohuacaro'santa tēpapi. Inapotahuatona ina ihuēquē chachin Sinioro marē' ya'ipi ahuiquitopi. ¹⁵Co'huara inapochátēraponahuē', Nihui huēnton israiro'sari Yosē caposonēn anohuarapi. A'na caconta', anohuarapi. Inaquēso', oro quēran nonanpisopita acopi. Inapita anohuararahuatona', panca na'pi aipi acopi. Inapoatona ya'huēhuano'saso', Sinioro chinotacaiso marē' ma'sharo'sa tēparahuatona a'naquēn ya'ipi ahuiquitopi. A'naquēnta', pi'pian ahuiquitopi. ¹⁶Napopiso nicatona a'natērāpo huiristino hua'ano'saso', ya'huēpi'pa' pa'mantapi. Naporo tahuēri chachin Icoronquē camapi.

¹⁷Huiristino'sa a'natērāpo ninano ya'huētopi: Asototo, Casa, Asocaron, Cato, Icoron, inapita. Inapita ninanoro'sa hua'anēnpitaso', a'naya a'naya

pipisopita oro quëran nonanpi. Nonanatona', pahuëretërëso pochin nitacaiso marë', Sinioro marë' acopi. ¹⁸ Oro quëran sho'miro'sa nonanpisopitanta', nápo chachin acopi. A'natërápo ya'huërin ni'ton, ina nápo acopi. A'na-quën ninanoro'saso', pairahuan nipi. A'naquën ninanoa'huaro'saso', co pairahuanhuë' nipi. Panca na'pi aipi naporo Yosë caposonën acopi. Ina na'piso', ipora iso quirica ninshitasoco huarënta ya'huëárin. Piti-simisi ninano ya'cari', Cosoi iminénquë ya'huëárin.

¹⁹ Israiro'sa inaquë ya'huëpisopitaso', capa cancantopirinahuë', tēhuëpi. Yosë caposonën i'sohuatatona ni'pi. Ina ni'piso marë' canchisë shonca ya'pi Siniorori tēparin. Ina marë' panca sētatona na'nēpi. Na'a niyacapapisopita chiminpi ni'ton, napopi. ²⁰ Naporo' yonquiatona napopi: "Yosëso noyasáchin ninin. Napoaton tēhuërinso'pitaso', inari ana'intëra'piacaso ya'huërin. ¿Intohuacha iporasó' Siniororë'quënpoa anoyatērēhuaso caposonën a'pa'ahua nicaya? Co'so' inapohuatēhuahuë', caposonën tēhuētaantahuatēhua', ana'intaantarinpoa'," topi.

²¹ Ina yonquiatona Quiriato-quiarimo ninanoquë ya'huëpisopita nanan a'patopi: "Huiristino'sa Sinioro caposonën ayantërinēnpoa'. Huëco canpitari isëran quëpaco'," itopi.

7 ¹ Napotohuachinara, inahuaso pa'sahuatona', Sinioro caposonën macontapi. Ya'huëpi'pa' quëparahuatona', Apinatapo itopiso' pëinénquë po'montapi. Inaso pëinën, motopia'huayaquë ya'huërin. Inapotahuatona', hui'nin Iriasaro itopiso' Sinioro caposonën a'paicaso marë' acopi.

Samoiro israiro'sa hua'an ya'coninso'

² Quiriato-quiarimoquë Sinioro caposonën acopi quëran huarë', cato shonca pi'ipi na'huërin. Ya'ipi israiro'sa Siniorori catahuacaso marë' co napion cancantopi. ³ Napoaton Samoirori inapita itapon: "Ya'ipi cancanëma quëran, Sinioroíchin yanatēhuatama', nisha nisha mamanshiro'sa mosharamaso', a'poco'. Asotariti itopiso' mamanshiro'santa a'porahuatoma', Sinioroíchin cancantoco'. Inasáchin chinotohuatama', huiristino'sa hua'anēntërinpoa quëran nicha'ësarinpoa'," itërin. ⁴ Napotohuachina, israiro'saso nisha nisha mamanshiro'sa Paaro nonanpiso' tē'yatopi. Asotariti itopisonta nonanpiso' tē'yatopi. Inapita tē'yatahuatona Sinioroíchin chinotopi huachi. ⁵ Ina piquëran Samoiroso' comisiono'sa a'parin: "Ya'ipi israiro'sanpoa Mispaquë pacatēhua niyontoanhua'. Inaquë Samoiro canpoa marë' Yosë nontarin, itoco'," itërin.

⁶ Napotohuachinara, Mispaquë niyontonpi. Inaquë i'sha ocoipi. Sinioro a'notacaiso marë' ocoirahuatona', no'paquë opopi. Naporo tahuëri co manta coshatatonaraihuë' Yosë chinotopi. Ya'ipiya natantonënaquë co Sinioro natëtonaraihuë' oshahuanpiso', sha'huipi. Inaquë chachin Samoiroso', israiro'sa hua'an nicacaso' caniaririn. ⁷ Huiristino'santa niyontonpiso natan-topi. Ina natantatona', hua'anēnapitaso', sontaronēnapitarë chachin israiro'sa ahuëcaiso marë' huëcapai. Ina natanatona', inahuaso tē'huatopi. ⁸ Tē'huatona Samoiro itapona': "Yosë nontëranso', ama copi tēquësohuë'. Huiristino'sa chiniquën nanantatona hua'anēntërincoi nipirinhue', inapita quëran nicha'ëincoi huachi," itopi.

⁹⁻¹¹ Samoiroso', a'nara carniroa'huaya manin. Ina masahuaton, Sinioro marë' tēparin. Inapotahuaton, ya'ipimiachin ina marë' ahuiquitërin. Ina

quëran israiro'sa marë' Sinioro nontërin. Nontohuachina inari a'panirin. Carniroa'huaya ahuiquitaso', huiristino'sa canquirapi. Israiro'sa ahüëcaiso marë' pashica ta'soi chachin, Sinioro nohuanton panca huira ahüëtërin. Ina natanatona pa'pi pa'yanpi. Israiro'saso', a'naroáchin Mispa quëran pipirahuatona', huiristino'sa ta'arapiso ahüëconpi. Ahüërahuatona notohuaro' inimicoro'sa tiquiipi. Piti-caro ninano itopiquë huarë' inapotopi. Inapochin israiro'sari huiristino'sa canapi huachi.

¹²Ina quëran Samoiroso', panca na'pi macacaiso camaitërin. Ina macatona Mispa quëran Sën itopiso motopia'huayaquë ira pa'ninso' huáncana acorin. Ina na'pi acorinso', aninihuanin: "Ipini-sëri," itërin. "Isëquë huarë' Sinioro catahuarinpoa'," tapon ina pochin nohuitërin.

¹³Ina pochin israiro'sari huiristino'sa canapi. Napoatona inahuaso', israiro'sa no'panënaquë co huachi aquëtë ahüëtacaiso nohuantopihuë'. Samoiro nanpiso', Siniorori israiro'sa catahuarin. ¹⁴Iráca huiristino'sari israiro'sa canatona', na'a ninanoa'huaro'sa matopi. Icoron quëran Cato ninanoquë huarë' napopi. Napopirinahuë', naquëranchin israiro'sari ina ninanoa'huaro'sa hua'anëntaantapi. Inapoatona no'panëna huiristino'sari matërinso', naquëranchin hua'anëntaantapi. Naporahuaton israiro'saso amororo'sarënta', co huachi niahuëpihuë'.

¹⁵Samoiroso' chiminaquë huarë' israiro'sa hua'anëntërin. ¹⁶Nani pi'iquë Pitiriquë, Quiricaroquë, Mispaquë, inaquëpita pa'sárin. Israiro'sa catahuacaso marë' inaquëpita pa'sárin. ¹⁷Nani ni'tohuachina, Namaquë chachin paantarin. Inaquë pëinën ya'huëtërin. Inatohua quëran israiro'sa hua'anëntërin. Naporahuaton inaquë chachin a'nara artaro Sinioro marë' ninin.

Israiro'sa copirno nohuantopiso'

8 ¹Samoiroso' mashotërin huachi. Mashotohuachina, israiro'sa hua'anëntacaiso marë' hui'ninpita acorin. ²Paninanso', Coiro itërin. Ina quëran niantarinsoso', Apiasë itopi. Inapitaso Piirsipaquë ya'huëatona', hua'anëntopi. ³Inahuaso napoaponahuë', co pa'pina pochin noya nipihuë'. Ma'sha na'con na'con cancantopi. Napoatona pahuërëhuachinara co huachi no'tëquën ana'intopihuë'. Inapoatona pa'pi co noyahuë' nipi.

⁴⁻⁵Napoaton Israiro ansiano'sa niyontonpi. Naporahuatona', Samoiro nontacaiso marë' Namaquë pa'pi. Quënanconahuatona itapona': "Nani quëmaso' mashotëran. Napoaton co huachi nanitaranhuë' hua'qui hua'anëntancoiso'. Hui'nanpita mini acopiranhuë', inahuaso co quëma pochin nipihuë'. Napoaton a'nara copirno acotoci camaiincoiso marë'. A'napita naciono'sa napopiso pochachin quiyanta yaninai," itopi.

⁶Napotohuachinara, Samoiroso co noyahuë' cancantërin. Copirno nohuantopiso marë' naporin. Napoaton Sinioro nontërin: "Israiro'sa', copirno acota'huaso nataninaco," itërin. ⁷Samoiroso' co noyahuë' cancantopirinhue', Siniorori itapon: "Ina nohuantopi ni'quëhuarë', acotëquë nipachin. Co quëma nocaninënhue'. Ama cari hua'anënta'huaso marëhuë' ca nocaninaco. ⁸Iquipito quëran ocoirahuë quëran huarë' israiro'sa nocaninaco. Quëma ipora nocaninënquënso pochachin canta nocanárinaco. Nisha nisha mamanshiro'sa moshacaiso marë' a'porinaco. ⁹Inapoaton nipachin nohuantopiso chachin nitëquë'. Napoaponahuë' co'huara acochátëraponhuë', sha'huitëquë ma'pitasona copirnorori nitacaso'," itërin.

¹⁰ Napotohuachina, Samoiroso' Yosëri sha'huitërinso' israiroya sha'huitërin:

¹¹ — Copirno acotohuatëinquëma', isopotarinquëma': Hui'namapita masarin sontaronënpita nicacaiso marë'. A'naquën ahuëtacaso toronano'saquë pacacaiso acoapon. A'naquënta', cahuarioro'saquë pacacaiso acoapon. A'naquëonta', inaora chachin a'paicaiso marë' acoapon. ¹² A'naquënta', huaranca sontaro'sa camaiaapon. A'naquënso', a'natëräpo shonca camaiaapon. A'naquëonta', iminënpitaquë no'pa' ohuërëaton sha'tapon. Nitërinso'pitanta macapon, napoapon. A'naquënso', ahuëtacaiso marë' ohuarapisopita nitapona'. Naporahuaton ahuëtacaiso toronanënpita maquënpitasona nininso', nitapona'. ¹³ Sanapi hui'namapitanta', pimo hua'sai' nitacaiso marë' masarin. Cosharo', pan, inapitanta nitacaiso marë' masarin. ¹⁴ No'panëma noya noya nininsopitanta matarinquëma'. Oparonëma', oripororonëma', inapita noya noyatërinso'pitanta matarinquëma'. Matatëinquëma' catahuapisopita hua'ano'sa quëtapon. ¹⁵ Sha'tëramasopita nitërinso' shonca costaro quëran a'na costarora mataponquëma'. Inapita hua'ano'sa quëtacaso marë' mataponquëma'. ¹⁶⁻¹⁷ Naporahuaton piyapinëma', quëmapi'sa', sanapi'sa', inapitanta mataponquëma'. Toronëmapita, moranëmapita, inapitanta matahuatëinquëma', inaora iminënpitaquë asacatapon. Pë'tahuanëmapitanta shonca quëran a' na ra mataponquëma'. Canpitaora chachionta macatëinquëma', asacatäponquëma'. ¹⁸ Inapotohuachinëinquëma' a'na tahuëri co napion cancantarama'. Ina pochin ancantatoma', napotërinquëmaso marë' Sinioro nontarama'. Naporo inaso', co tahuërëtarinquëmahuë', itërin.

¹⁹⁻²⁰ Samoiro'ri napotopirinhue', inapitaso co ina natëpihue'. Napoatona itaantapona':

— Ina nipirinhue' tëranta copirno nohuantërai. A'napita naciono'sa pochin quiyanta hua'anëchincoi. Inapotatncoi ahuëta'huaiso nipachina, quëpa'incoi, itopi. ²¹⁻²² Napopiso' natanahuaton, Samoiroso' ina chachin Sinioro sha'huitaantarin. Sha'huitoahuachina:

— Noyapa'. Napopiso chachin nipachin copirno acotëquë', itërin. Ina nata-naton, Samoiroso' israiroya itapon:

— Noyapa'. Naporama ni'quëhuarë', copirno nipachin acochinquëma'. Napoaponahuë', co apira acotaranquëmahuë'. Iporaso ya'huëramaquë paantaco', itërin.

Saono Samoiro'ri ni'quënanpiso'

9 ¹ Mincamin huëntonquë iräca, a'nara Israiroya quëmapi ya'huërin. Ahuia itopiso'. Inaso' hui'nahuanpachina, Picorato itopi. Inanta hui'nahuanpachina, Siroro itopi. Siroronta hui'nahuanpachina, Apiiri itopi. Inanta hui'nahuanpachina, Quisi itopi. Naní quëran Quisiso' noya ni'pi. ² Inaso', a'nara hui'nin ya'huëtërin Saono itërinso'. Saonosoy' hui'napi. Noyapin noyapin ya'norin. Co a'naya tëranta Israiroya quëmapi ina pochin ni'tërinhuë'. Naporahuaton näpo naporopi huanirin. Ya'ipi a'napitasoy', tëtënta'quëächin acora'piarin.

³ A'na tahuëri Quisiso' moranënpita sanapi nininso' ayarin. Napohuachina hui'nin Saono itërinso' itapon:

— Paaton moraro'sa yoníconquë'. Ina marë' a'nara piyapinënpoa quëpaquë', itërin. ⁴ Napotohuachina, inapita yonípona pa'pi. Pa'sápatona',

Iprain huënton no'panëna motopitontarin sopita pëntontopi. Sarisa parti itopisonta pëntontopi. Napoaponahuë', co quënanpihuë'. Paantarahuatona', Saarin itopiso partinta pëntoantapi. Mincamin huënton no'panënanta', pëntontaantapi. Napoaponaraihuë', co quënanpihuë'. ⁵Sopi parti canconpa-chinara Saonori piyapinën itapon:

—Huëquë pa'manta'a. Na'con na'con hua'quiarë'. Tataso' moraro'sa naniantaton, campo marë' iporaso co napion ancantamara, itërin. ⁶Napotohuachina inari itapon:

—Ni'quë pat ro n. Iso ninanoquë a'nara pënëntona'pi ya'huërin. Inaso' ma'sona topachina ina inachachin ninin. Napoaton naní quëran natëpi. Huëquë inatohua pa'a. Tapona ma'sona nicacaso' no'tëquën anitotápirinpohuë', itërin.

⁷—Pa'a nipachin. Napoaponahuë', co manta pahuërecaso ya'huëtërinpohuë'. Co huachí pan tëranta tanpanantëro'saquë ya'huërinhuë', itërin Saonori.

⁸—Caso prata quëran nipiso' coriquia'huaya ya'huëtërinco. Ma'sona nicacaso' anitotiinposo marë' pa'a ina quëchi, itërin piyapinëni. ⁹(Ipora iso quirica ninshitasoco huarë' Samoiro pochin nipisopitaso' pënëntona'pi itërehua'. Iráca chachinso', co ina pochin nohuitopihuë'. Ninoton sha'huina'pi itopi. Israiro'sa ma'sona Yosëri anitotacaso nohuantohuachinara, ninapotopi: “Huëquë pa'a ninoton sha'huina'pi natahuan,” niitopi.) ¹⁰Piyapinëni napotohuachina, Saonoriso' itapon:

—Noyapa'. Pa'a nipachin ni'conta'a, itërin.

Ninapotatona', cato chachin ninoton sha'huina'pi ninanonënquë pa'sapi.

¹¹Ina ninanoquë pacacaiso marëso', panca panën pa'topi. Ina pa'tasoi nano'sa i'sha macacaiso marë' o'marapi nacapi. Nacapirahuatona':

—¿Ninoton quënana'pi ya'huëárin ipora ninanoquë to? itopi.

¹²—Ya'huëárin mini. Napoaponahuë', nani yapa'sarin ma'sha Siniro marë' tēpacaso nininso', a'noyon. Inahuara nohuanton artaro acopiquë a'noyon pa'sarin. Manon pa'patama', quënancoanama'. ¹³Canconpatama', a'naroá-chin yonico'. Co'huara inaquë pa'shátërasohuë', ya'copiontaco'. Inaso', inaquë capon pa'sarin. Co'huara ina canshátërasohuë', co a'napitaso caponahuë'. Ina cancona huarë' capona'. Inari ma'sha Siniro marë' tēpapiso', “Yosparinquën,” itacaso ni'ton, ninapi. Inapotohuachina naporo huarë' përarinsopita capona'. Napoaton apira pa'patama' quënancoanama', itopi nano'sari.

¹⁴Napotohuachinara, ninanoquë pantapi. Canconasoi chachin Samoiro niquë yapa'sarin. Inahuara nohuanton artaro acopiquë yapa'sarin.

¹⁵I'huara pochin Samoiro'so' nani Siniorori iso pochin anitotërin: ¹⁶“Tashiraya ipora pochin a'nara Mincamin huënton quëmapi a'patiaranquën. Ina masahuaton israiro'sa hua'anën nicacaso marë' acoaran. Huiristino'sari piyapinëhuëpita hua'anëntápirinahuë', inari nicha'ësarin. Inapitari aparisitopiso marë' chiníquën nontërinaco ni'ton, nosoroantarahuë,” itërin.

¹⁷Saono quënanaso chachin Siniorori Samoiro itapon: “Iso mini quëmapi i'huara napotaranquënso'. Inari piyapinëhuëpita hua'anëntarin,” itërin.

¹⁸Ninano ya'coanaquë nipachina Saonori Samoiro ya'carirahuaton itapon:

—Yosë marë' api canta', ninoton sha'huina'pi pëinën a'notoco topirahuë, itërin.

¹⁹—Ca mini inaco. Inahuara nohuanton artaro acopiquë, huëco ca'tancoi pa'ahua'. Inaquë ipora tahuëri coshatarihua'. Tashiraya tashíramiachin anito-taranquën ma'sona yonquiransopita. Ina quëran ya'huëramaquë pa'sarama huachi. ²⁰Moraro'sa ayatëramasopita marëso', ama huachi sëtëquësohuë'. Nani quënanpi. Naporahuaton israiro'sanpoa ya'huërehuaguë, ma'sha noya noyapiro nininsopitaso', quëmari hua'anëntaran. Quëmopinënpitarinta hua'anëntapona', itërin. ²¹Napotohuachina Saonori itapon:

—Co'ta api caso, Mincamin huënton quëmapico. Inaso huënton, a'napita quëran hua'hui hua'huishin huënton. Naporahuaton quëmopinëhuëpitanta a'napita Mincamin huënton israiro'sa quëran na'con na'con popriyatopi ni'ton: ¿Onpoatonta ina pochin nontëranco? itërin.

²²Ina pochin Samoiroso', Saono, piyapinën, inapita quëparin. Inahuara nohuanton artaro acopiquë quëparahuaton, coshatacaiso patoanaquë po'moontarin. Hua'ano'sa huënsëpiquë chachin ahuënsërin. Cara shonca ya'pi pochin, huënsëapiso huáncana ahuënsërin. ²³Ina quëran Samoiroso', cosharo nina'pi itapon:

—Nosha nisha quëtätëquën: “Isoso', ama papinanquë yo'quësohuë',” itëranquën. Napotëranquënso', quëquë huachi, itërin. ²⁴Napotohuachina cosharo nina'piso', a'na tonara nanirinso chachin Saono acotërin. Acotohuachina, Samoirori itapon:

—Ni'quë'. Nani tapatëranquënso acotërinën. Isopita ichicoshata'huaso yonquiato, ipora tahuëri quëmanta tapatëranquën. Ca'quë huachi, itërin. Inapoaton naporo tahuëri Samoiroso', Saono, piyapinën, inapita ichicoshatërin.

²⁵Inahuara nohuanton artaro acopi quëran ninanoquë nohuaramapi. Naporo' Samoiro pëinën aipi, Saono huë'ëcaso acotopi. ²⁶Inaquë Saono huë'ërin. Tahuëririnquë Samoirori nanpëontarahuaton itapon:

—Huënsëaton ya'huëranquë paantaquë huachi, itërin. Napotohuachina Saonos'o huënsëintarin. Ina quëran Samoiro, Saono, ina piyapinën, inapitaso cachi pa'tapi. ²⁷Ninano aipiran yanohuaramahuachinara Samoirori Saono itapon:

—Piyapinën camaiquë quëchitota'in. Quëmaso nipirinhue', pi'pian ninaco. Ma'sona Yosë tëninso sha'huichinquën, itërin.

Israiro'sa copirnonën nicacaso marë' Saono acopiso'

10 ¹Naporo' Samoiroso', toma taparinso' manin. Masahuaton Saono opomototërin. Napotahuaton apinorin. Ina quëran itapon:

—Sinioro chachin israiro'sa hua'anëntacaso marë' ipora tahuëri acorinquën. Quëmari hua'anëntahuaton, ya'ipi inimiconënpita quëran nicha'ësan. Piyapinënpita hua'anëntacaso marë' Yosë acorinquën. Ina nitotamaso marë' apira sha'huitaranquënsopita ya'ipi naniarin: ²Apira pa'patan cato quëmapi'sa Sirisa ninano itopiquë quënancoanan. Inaso ninano', Mincamin huënton no'pa' mapiquë ya'huërin. Naquira pa'pitopiso ya'cari', quënancoanan. Inapitaso', moraro'sa nani quënanpiso sha'huitarinën. Tataparionta canpita marë' co napion cancantërinso', sha'huitarinquëma': “¿Intopata iporaso hui'nahuë piyapinënë chachin nisaca?” tënin, itaponën. ³Amasha aquëcha pa'sahuaton, Taporo itopiquë cansaran. Inaquë a'nara insina nara ya'huërin.

Inaquë cara ya'pi nacapiaran. Inahuaso', Pitiri ninanoquë Sinioro chinotacaiso marë' pantarapi. A'naso', cara chipo quëpararin. A'nanta', cara pan quëpararin. A'nanta', a'nara sha'huëtë morsaquë huino ta'panpinan quëpararin. ⁴Inapitaso' nontahuatënën, cato pan quëtarinën. Ma'paquë'. ⁵Ina quëran pa'sahuaton Yosë Quipianën^b itopiso' ninanoquë cansaran. Inaquë panca huënton huiristino sontaro'sa ya'huërin. Ina ninanoquë ya'conpatama', a'na huëntonaca pënëntona'piro'sa nacapiarama'. Yosë yonquirinso sha'huirë'nachin huë'sapi, nacapiaran. Inahuaso', inahuara nohuanton artaro acopi quëran nohuaramarapi. A'naquën quëchitatona nisha nisha pi'níriapi. Nisha quitara, pantirita, arpa, inapita pi'níriapi. Pirinano'santa pihuiapi nacapiaran. ⁶Naporo' Sinioro ispiritonën noyá ya'coancantarinquën. Ina nohuanton quëmanta inapita pochin pënëntaran. Inapotahuatënquën Sinioro anishatarinquën. ⁷Ya'ipi inapita nanihuachin, ma'sona noya nicacaso yonquiranso', niquë'. Naporo Sinioro catahuararinquën huachi. ⁸Naporahuaton Quiricarquë quëchitaton paquë'. Inaquë canta', oshaquëranchin pa'sarahuë. Inaquë Sinioro marë' ma'sharo'sa teparahuato ya'ipi ahuiquitarahuë. A'naquëonta', nanan anoyatërëhuaso marë' ma'sharo'sa teparahuato, pi'pian ahuiquitarahuë. Inaquë canchisë tahuëri ninaco. Cancona huarë' ninaco. Naporo' sha'huitaranquën ma'sona nicacaso ya'huërinso', itërin. ⁹Nani nontohuachina, Saonosos' pa'nin huachi. Ipora pataso chachin Yosëri yonquirinso', anishatërin. Naporahuaton naporo tahuëri chachin ya'ipi Samoirori sha'huitërinso'pita nanirin.

¹⁰Ina quëran Saono piyapinën chachin Quipiaquë canconpi. Canconpachinara, a'na huëntonaca pënëntona'piro'sari nacapirin. Yosë yonquirinso sha'huirë'nachin, huë'sapi nacapirin. Naporo' Yosë ispiritonëni noyá ya'coancantërin. Napoaton Saononta inapita pochachin Yosë yonquirinso' sha'huirarin. ¹¹A'napita pënëntona'piro'sarë', Saonosos' Yosë yonquirinso sha'huirarin ni'pi. Ina ni'sahuatona', nohuitopisopitari inahua capini ninontopi: “¡Ni'cochi Quisi hui'nionta naporarin! ¡Saononta pënëntona'pichi paya!” nitopi. ¹²A'nanta', inaquë nisarinsos' napoantarin: “Co tatanpo nohuanton pënëntërëhuahuë'. Yosë nohuanton pënëntërëhua'. Napoaton Saononta Quisi hui'nin nipirinhue' pënëntërinso marë', co pa'yanacaso ya'huërinhuë',” tënin. Napoaton a'na piyapi a'nanaya ma'sha nicaaton a'payantohuachina, pa'yatopi napocaiso': “¡Co'ta Saononta pënëntona'pi anta'!” topi. ¹³Nani Yosë yonquirinso sha'huihuachina, Saonosos' piyapinën chachin pa'sahuatona', ya'huëpi'pa' canconpi.

¹⁴⁻¹⁵Nani inaquë nipachina apini natanin:

—¿Intohuata pa'sápiramahuë'? itërin. Napotohuachina Saonori itapon:

—Co'ta moraro'sa yonípoi pa'nai. Yonisápiraihuë' co quënanatoirahuë', Samoiro nicapoi pa'nai, itërin.

—¿Ma'ta inaso sha'huitërinquëma'? Sha'huitoco canta nitochi, itaantarin apini.

¹⁶—“Nani moraro'sa quënanpi huachi,” itërincoi topinan, itërin Saonori. “Copirno ya'conaran,” itërinsos' nipirinhue', co sha'huitërinhuë'.

¹⁷Ina piquëran Samoiro ya'ipi israiro'sa amatërin: “Huëco Misaquë Sinioro chinotahua',” ta'ton amatërin. ¹⁸Nani niyontonpachinara itapon:

—Sinioro israiro'sanpoa' chinotërëhuaso naporin: “Carinquëma Iquipito quëran ocoiranquëma'. Inapitaso' chiniquën nanantatona aparisitápirinënquëmahuë', nicha'ëranquëma'. Nisha nisha piyapiro'santa canarahuatënënquëma aparisitërinëma quëran nicha'ëranquëma'. ¹⁹Iporaso napoaponahuë', nocanatomaco a'poramaco. Caso Yosënëmaco ni'ton, parisitërama quëran nicha'ëranquëma'. Copirno hua'anëntiinquëmaso' natanatomaco, naporama'. Iporaso nipirinhue', nohuantëramaso chachin nitaranquëma'. Napoaton iporaso', ni'tonëhuëquë a'na huënton a'na huënton ya'caritoco'. Huëntoa'huaro'santa', inapochachin nicatona ya'carichina',” ténin Yosë, itërin Samoirori.

²⁰Napohuachina ya'ipi huëntono'sa a'na huënton a'na huënton ya'caritopi. Naporo' Samoirori nicanapiso pochin nitohuachina, Mincamin huënton canatërin. ²¹Ina piquëran, canatoro'sa huënton ya'caritacaiso camairin. Ya'caritohuachinara, Matri itopiso huëntoa'huanën canatërin. Ina huëntoa'huanënta ya'caritohuachinara, Quisi hui'nin Saono canatërin. Canatohuachina yonípirinahuë', co quënanpihuë'. ²²Napoaton naquëran-chin Sinioro nataantapi: “¿Isëquë Sinioro Saono nisarin?” topachinara: “Nani isëquë nisarin. Pë'pëtoro'sa huáncana na'pirarin,” itërin Yosëri.

²³Napohuachina, ta'arahuatona na'pirin quëran ocoipi. Napotatona', a'napita israiro'sa huáncana a'nopi. A'nohuachinara ya'ipiya quëran nohuitopi huachi. Ni'pirinahuë', co a'naya tëranta ina napapi huanirinhue'. Të'tëtëntaquëächin a'napitaso acora'piarin. ²⁴Naporo' Samoirori ya'ipi israiro'sa itapon:

—¡Ya'ipima ni'co'! ¡Iso mini Siniorori copirnonëma marë' huayonin! ¡Co a'na Israiro quëmapi tëranta ina pochin huanirinhue'! itërin.

—¡Ma inacha inaso paya! ¡Hua'qui tahuëri camaiinpoa'! topi a'napita israiro'santa'. ²⁵Ina piquëran Samoiroso', onpopinsona copirno camaitacaso israiro'sa sha'huitërin. Naporahuaton a'na so'nanpi quiricaquë ina ninshitërin. Nani ninshitahuaton Sinioro chinotacaso në'mëtë pëiquë acorin. Ina piquëran ya'ipi israiro'sa camairin ya'huëpi'pa' pacacaiso'.

²⁶Saonoso' Quipiaquë ya'huërin. Inaquë yapa'pachina, Yosë nohuanton na'a chiniquën cancantopisopita sontaro'sari imarin. Catahuacaiso marë' imapi. ²⁷A'naquëniso napoaponahuë', nocanaton itapona': “¡Co onporonta isoso inimiconënpoapita quëran nicha'ësarinhoahuë'!” topi. Napotatona nocanpi. Naporahuaton co ma'sha tëranta noya nicatona', nicarapihuë'. Saonoso nipirinhue', napopiso natanaponahuë', co nataninhue' pochin ninin.

Saonori amono'sa minsërinso'

11 ¹Naporo tahuëri'sa amono'sa copirnonënaso', Naasë itopi. Inaso, sontaronënpitarë chachin Capisë ninano itopiquë pa'nin. Inaso ninano', Carata parti ya'huërin. Inaquë pa'sahuaton sontaronënpita ahuëtacaiso marë' noyá acora'piarin. Ina ninano ahuëcaiso marë' naporin. Napoaponahuë', ya'huëhuano'sari nanan a'patopi:

—Ama ahuëcoisohuë', anoyatahua'. Napohuatan quëma hua'anëntarancoi huachi, itopi. ²Napotohuachinara, inariso itapon:

—Noyapa'. Anoyatahua nipachin. Napoaponahuë', ya'ipinquëma inchinan ya'pira ocoichinquëma'. Naporo huarë' canpitarë'co anoyatarahuë'.

Inapotatēnquēma atapana'huanquēmaso marē' napotaranquēma', itērin.
³Napotohuachina Capisē ansiano'sari itapon:

—Canchisē tahuēri quētocoli. Ya'ipi israiro'sa ya'huēpiquē catahuainacoiso marē' nanan a'parai. Co'so' inso tēranta catahuahuachinacoihuē', inapotocoli nipachin, itopi. Napotohuachinara, Naasēso' nohuantērin.

⁴Ansiano'saso', comisiono'sa a'papi. Inapitaso', Saono ya'huērinso nina-noquē huē'sa huatona', Naasē naporinso sha'huiquiipi. Ina natanatona', ya'huēhuano'saso caniaritopi na'nēmiatacaiso'. ⁵Naporo' Saononta imin quēran huēnantārin. Tororo'sa asacatērin quēran quēnantārin. Piyapi'sa na'nērapiso' natanaton, natantērin:

—¿Ma'ta onpoatona na'nērantapiso'? tēnin. Napohuachina Capisē quēran huēcataona nanan quēpiso' a'nari sha'huītērin. ⁶Ina natanpachina, Saonoso Yosē ispiritonēni ya'coancantērin. Naporo' Naasē naporinso marē' pa'pi no'huītērin.

⁷No'huītaton cato toronēnpita tēparin. Teparahuaton pi'pian pi'pian yaquirap'piarin. Inapotahuaton, a'napita comisiono'sa ya'huērē', yaquirinso quētērap'piarin. Naporahuaton ya'ipi israiro'sa iso pochin sha'huītacaico marē' camairin: “Saono Samoirorē chachin Pisiqui ninano itopiquē niyontonacaso' camaitopi. Ina piquēran Capisiquē ya'huēpisopita pa'poyacaso marē' Saono imarihua'. Insosona co yapa'pachinhuē', toronēnpita tēpatona iso pochin yaquirap'piapona',” itērap'piapi. Napotohuachinara, ya'ipi israiro'sa ya'huēpiquē Yosē nohuanton pa'pi tē'huatopi. Napoatona ya'ipi ya'quēran catahuatacaico marē' pa'pi. ⁸Pisiqui ninanoquē niyontonpachinara, Saonoso' sontaronēnpita pichirin. Cara pasa huaranca israiro'sa niyontonpi. Cota huēnton quēranta', cara shonca huaranca niyontonpi. ⁹Ina quēran Capisē comisiono'sa itapon:

—Ya'huērmaquē paantatoma sha'huiconco': “Tashiraya camotēchin nisahuaso' pa'poyaranquēma',” tēnin Saono, itonco', itērin.

Napotohuachina, inahuaso Capisiquē ya'huēpisopita inachachin sha'huītontopi. Ina natanahuatona', capa cancantopi. ¹⁰Naporo' inahuaso', Naasē copirno nanan a'patopi:

—Tashiraya ma'sona nohuantēranso' nitancoiso marē' ya'ipicoi pa'sarai, itopi.

¹¹Tahuērinqū Saonoso', sontaronēnpita cara huēnton acorin. Naporahuaton co'huara tahuēriyatērasohuē', inimicoro'sa ya'huēapiquē ya'contonpi. Napotatona pa'pi notohuaro' Amon sontaro'sa tiquipi. Camotēchin huarē' ahuēatona napotopi. Caraichin co tēpapisopitahuē' ayanquēetopi. Napoaton a'naya a'naya ta'api.

¹²Ina quēran a'naquēn israiro'sari Samoiro itapona':

—Saono nōya hua'anēntiinpoaso nipirinhūē', a'naquēnso i'hua nocanpi. ¡Napotopisopita tēpacaso ya'huērīn! Quēina inapita tēpa'i, topi. ¹³Napotopirīnahuē Saonori itapon:

—Sinioro ipora tahuēri israiro'sanpoa nicha'ērinpoa'. Napoaton ipora tahuēri co insonta aquētē tēpacaso ya'huērinhūē'. ¹⁴Samoironta ya'ipi israiro'sa itapon:

—Huēco pa'ahua Quiricaroquē. Inaquē Saono caniaritarin hua'anēntiinpoaso', itērin.

¹⁵Napotohuachina, ya'ipi israiro'sa inatohua pa'pi. Inaquē nipachina, Sinioro chinotacaso marē' nē'mētē pēi nipiso notēnanquē niyontonpi.

Niyontonatona': "¡Saono hua'anëntërinpoa huachi!" topi chiníquën nonatona'. Ina quëran Sinioro chinotacaiso marë' ma'shara'sa tēpapi. Nanan anoyatërëso marë' itopiso'. Inapoaton Saono capa cancantërin. A'napita israiro'santa capa cancantopi.

Samoirori israiro'sa nontërinso'

12 ¹Naporo tahuëri chachin Samoirori ya'ipi israiro'sa inaquë nisapiso', itapon:

—Ni'co'. I'hua natanamacoso chachin nani acotëranquëma'. Nani copirno hua'anëntiinquëmaso acorahuë. ²Ma'tana ipora quëran huarë' copirno hua'anëntarinquëma nisapaso'. Canta', hui'napitërahuë quëran huarë' hua'anëntëranquëma'. Ina nipirinhue', nani mashotërahuë. Mashotato acasachin niconahuë. Hui'nahuëpitanta nohuitërama'. Inapitanta isëquë chachin nisapi. ³Iporaso', canpitarë'co onpo sacatërahuësosona sha'huico'. Toronëmahuë nipon, moranëmahuë nipon matohuatëinquëma', no'tëquën sha'huico'. Inquëma tëranta aparisitëranquëma', ma'sha onpotëranquëma', napotohuatëinquëma', no'tëquën sha'huico'. Insonquëma tëranta tēhuëpiramahuë pahuërëramaco ni'ton, co ana'intoahuatëinquëmahuë', sha'huico anta'. Sinioro nani nitotërin. Copirno acorinsonta natanarinpoa ni'ton, nihuihuatëinquëmaso' no'tëquën pahuërëaranquëma', itërin. ⁴Napotohuachina, inahuariso' itapona':

—Co onporonta ihuarancoihuë'. Co aparisitërancoihuë'. Co ma'sha onpotërancoihuë'. Co incoi tëranta pahuërëatëinquën ana'intancoiso cha'ëtëraihuë', itopi.

⁵—Co maquë tëranta tēhuëtëranquëmaso' nani sha'huirama'. Sinioroso' nani nataninquëma'. Copirno acorinsonta nani nataninquëma', taantarin Samoiro.

—Naporin mini, taantapi israiro'sa'.

⁶Ina quëran Samoiroso' ya'ipi israiro'sa itaantapon:

—Moisësë, Aaron, inapitari Iquipito quëran shimashonënpoapita ocoipi. Sinioro nohuanton napopi. ⁷Iporaso' noya natanco: Sinioronta ni'sárinco ni'ton, no'tëquën ayonqui'inquëma': "Ina catahuaarinpoa'," ta'toma', co copirno natanamaso nipirinhue'. Ina natantatoma', oshahuanama'. Pa'a carinquëma Sinioro nosoroatonpoa catahuarinpoaso', ayonqui'inquëma'. Shimashonënpoapitanta catahuarinso' ayonqui'inquëma'. ⁸Cacopo hui'nin-pita, shinpita, inapita iráca Iquipitoquë pa'pi. Pa'pachinara, iquipitoro'sari chiníquën aparisitopi. Inapotohuachinara shimashonënpoapitaso', Sinioro nontopi huachi. Inariso natanahuaton, Moisësë, Aaron, inapita acorin catahuacaiso marë'. Inapitari Iquipito quëran ocoirahuatona', shimashonënpoapitaso' iso no'paquë ya'huëcaiso marë' quëpi. ⁹Inapitaso napoaponahuë', Sinioronënpoa naniantopi. Inaso Yosënëna nipirinhue', naniantopi. Napopiso marë' ina nohuanton inimiconënapitari ahüërahuatona minsëipi. Capin copirnosos', Asoroquë hua'anëntërin. Sontaronënpita hua'anënso', Sisara itopi. Inari minsëiton, hua'anëntërin. Huiristino'sa', moaporo'sa', inapitarinta canarahuatona inapotopi. ¹⁰Inapotohuachinara, Sinioro a'popiso yonquiantapi: "Sinioro, a'poatëinquën nisha nisha mamanshiro'sa mosharaiso marë' oshahuanai. Paaro, Asotariti, inapita

mamanshiro'sa nonanpiso moshapiraihuë', ina a'poarai. Ina a'poatoi, quëmasáchin chinotarainquën. Nosoroatoncoi inimiconëhuëipita quëran nicha'ëcoi," itopi. ¹¹Ina ni'ton, Siniorori Quiropaaro, Quipiti, inapita'ton nicha'ëinquëmaso marë' acorin. Ina piquëran canta', ina marë chachin acorinco. Inapotërainquëma ni'ton, canpitaso na'a pi'ipi noya ya'huërama'. ¹²Napoaponahuë', amono'sa copirno Naasë itopiso yaahuërinquëmaso', natanterama'. Ina natantatoma', copirno acota'huanquëmaso natanamaco. Sinioro chachin copirnonënpoaso nipirinhüë', naporama'. Inaso Yosënënpoa chinotërehuaso'.

¹³Ip oraso', copirno huayonamasso isëquë chachin nissarin. Copirno natanamasso', Sinioro acotërinquëma huachi. ¹⁴Sinioro noya nicatora natëco'. Inasáchin chinotatoma', nohuantërinso' natanco'. Camaitërinso'pita no'tëquën natëtoco'. Inapotatoma', copirnonëmarë'quëma chachin Sinioro nohuantërinso nico'. Inaso Yosënënpoa ni'ton, inapoco'. Inapohuatama', noya ya'huarama'. ¹⁵Co natëtatomarahuë' camaitërinso'pita a'pohuatamasso', inaso' ana'intarinquëma'. Copirnonëmarë chachin ana'intarinquëma'.

¹⁶Ama patacosohuë'. Inaquëranchin ninaco'. Sinioro huëhuëpiro nininso' a'notarinquëma'. Chini chiniquën nanantërinso' anitotiinquëmaso marë' a'notarinquëma'. ¹⁷Ipora tahuëri'sa trico macacaso tahuëri ni'ton, ¿co o'naninhüë' pa'? Napopirinhüë' Yosë nontohuato, ina nohuanton huira, o'nan, inapita anotarín. Inapohuachin, Sinioro yonquirapirinhüëmaso', nitotarama': "Copirno acotiinpoaso natanatëhua', pa'pi co noyahuë' ninëhua'," tosarama', itërin. ¹⁸Ina tosahuaton Samoiroso' Sinioro nontërin: Nontohuachina, naporo chachin ina nohuanton huira, o'nan, inapita anotërin. Naporo' isairio'saso', Sinioro pa'pi të'huatopi. Samoirota të'huatopi.

¹⁹Napoaton ya'ipiya quëran Samoiro itapona':

—Sinioroso Yosënën ni'ton, ina nontëquë quiya marë'. Quiyaso' quëma piyapinën pitacoi ninai. Ama ana'intonconcoi tēpaincoiso marëhuë' ina nontëquë'. Pa'pi co noyahuë' nicatoi oshahuanapiraihuë', copirno acotiincoiso natanatoi, na'con na'con tēhuërai, itopi.

²⁰Napotohuachinara, Samoiro' itapon:

—Ama pa'yanco'sohuë'. Tēhuë'nchachin mini copirno acotiinquëmaso natanatoma', pa'pi co noyahuë' ninama'. Napopiramahuë', ama Sinioro a'pocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran inasáchin chinotoco'. ²¹Ama mamanshiro'sa moshacosohuë'. Inapitaso', co catahuainpoaso nanitopihuë'. Co nicha'ëinpoaso' nanitopihuë'. Nonpin yosëro'sa ni'ton, co nanitopihuë'. ²²Si nioronënpoaso' Yosë chachin. Inaora nohuanton isairio'sanpoa huayoninpoa'. Inaso', nani sha'huitërinpoa a'painpoaso'. Co inaso' a'poarinpoahuë'. Ya'ipi sha'huitërinpoaso' acotarínpoa'. Ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisop ita noya nicatora: "Ma noyacha inaso paya," ta'caiso marë' napotarínpoa'. ²³Caso nipirinhüë', canpita marë' orarahüeso', co tananpitapohuë'. Tananpitohuatoso', Sinioro co natëtohuë' oshahuanarahüë. Naporahuaton carima a'chintáponquëma noya nicatora no'tëquën ina imacamaso marë'. ²⁴Yosëso tēhuë'nchachin nosoroatonpoa na'con catahuarinpoa'. Ina yonquia to ma canpitaso', inaíchin noya nicatora natëcamaso ya'huërin. Ya'ipi cancanëma quëran no'tëquën ina chinotamasso ya'huërin. ²⁵Na potopiranquëmahüë', canpitaso' co noyahuë' nicacamasoráchin

cancantohuatama', inimicoro'sa minsëarinquëma'. Sinioro nohuanton minsërahuatënquëma ya'huërana quëran ocoiarinquëma'. Copirnonëmarë chachin asacatiimaso marë' ya'huëpi'pa' quëpaponëquëma', itërin.

Saono ya'nan tēhuërinso'

13 ¹⁻² Saono nani ishipinahuaso', copirno ya'conarin. Cara pi'ipi pochin israiro'sa hua'anëntaso', a'na tahuëri cara huarancara', Israiro sontaro'sa huayonin. Inapita quëran cato huaranca Miquimasë ninano itopiquë, inarë quëparitopi. Inapita quëran, Pitiri ya'cari motopia'huaro'saquënta', napopinchin acorin. Huarancaso nipirinhue', Quipia ninanoquë hui'ninë acorin. Inaso', Conatan itopi. Quipia ninanoso', Mincamin huënton no'panëquë quëparitërin. A'napita sontaro'saso nipirinhue', ya'huëpi'pa' paantacaso camairin.

³ A'na tahuëri Conatanso', sontaronënpitarë chachin Quipia ninanoquë pa'nin. Inaquë huiristino sontaro'sa sirihuitopiquë ya'huërin. Inaquë inaso sontaronënpitarë chachin ahuëtahuatona', huiristino sontaro'sa tiquipi. A'napita huiristino'santa napoaponahuë', israiro'sa napopiso' natantopi. Saononta ina natanahuaton, ya'ipi israiro'sa ya'huëpiquë tronpita pihuicaiso' camaitërin. Ya'ipi Israiro sontaro'sa niyontonatona ahuëtacaiso marë' naporin. ⁴ Conatan sontaronënpitarë chachin napopiso' ya'ipi israiro'sa natantopi. Ina marë' huiristino'sari no'huipisonta natantopi. Ina nitotatona', Saonorë' Quiricarocuë ya'ipiya niyontonpi.

⁵ Huiristino sontaro'santa israiro'sa ahuëcaiso marë' niyontonpi. Cara huaranca quira toronano'sa ya'huëtopi. Saota huaranca sontaro'santa cahuarioquë pa'pisopita ya'huëtopi. No'pa' pa'topisopita sontaro'santa hua'huayätërahuë. Inotë marë yonsanquë ya'huërinso pochin ya'huëpi. Ina nápo niyontonahuatona', Miquimasë parti notëtopi. Huë'sahuatona', Piti-apin ninano quëran pi'li pipirinsó parti nē'mëtë pëinëna ótëna'piapi.

⁶ Huiristino'sa notohuaro' huë'sapi nicatona', israiro'saso panca pa'yanpi. Napoatona motopi nanino'saquë na'picaiso marë' ta'api. No'pa' nani-no'saquë, natëtë casonantëro'saquë, i'sha pa'tacaso marë' cashapisopitaquë, posoro'saquë, inaquëpita na'picaiso marë' ta'api. ⁷ Na'con chachin Israiro sontaro'sa Cortanii' pëntontopi. Caro huënton no'panën parti, na'picaiso marë' napopi. Carata partinta', pa'pi.

Saonoso napoaponahuë', Quiricarocuëranchin quëparitërin. Ya'ipi sontaronënpitanta pa'pi tē'huaponaraihuë', inarë quëparitopi. ⁸ Inaquë Saonoso' canchisë tahuëri ninarin. Samoirori sha'huëtërinso chachin ninarin. Inaso napoaponahuë', co Quiricarocuë yacanquirinhue'. Napo-rahuaaton sontaronënpitanta caniaritopi ta'ananpicaiso'. ⁹ "Co'huara ahuëchátërasocoihuë', ma'sha tēparahuato Sinioro chinochi," tēnin. Ina yonquiaton Saonoso' piyapinënpita camairin:

—Ma'sharo'sa ya'ipi ahuiquitatë Sinioro chinotacaso nipisopita quëco'. Nanan anoyatërëhuaso marënta nipisopita quëco', tēnin. Napohuachina quëshipi. Nani quëshihuachinara inaora chachin tēparahuaton ya'ipi ahuiquitërin.

¹⁰ Inapataso chachin Samoiro canquiarin huachi. Naporó' Saonoso' pa'sa-huaaton nontoonin: ¹¹⁻¹² Nontopirinhue', Samoiroriso' itapon:

—¡Co quëma nicacasohuë' nininso' nicaton, pa'pi co noyahuë' ninan! itërin. Napotohuachina Saonori itapon:

—Huiristino sontaro'sa Miquimasëquë ahuëinacoiso marë' huë'pi. Sontaronëhuëpita ta'ananpirinaco. Quëmanta co sha'huiranso oraquë chachin canquiranhuë'. Inapita nicato yonquirahuë: “Sinioro catahuainpoaso marë' ma'sha tēpatēhua ahuquitērēhua'. Caso co inapochátērasocohuë', huiristino sontaro'sa Miquimasëquë o'marahuatona ahuëhuachinaco, canaponaco,” tēnahuë. Ina yonquiato Sinioro marë' ma'sha tēparahuato, ya'ipi ahuquitērahuë, itërin. ¹³ Napotohuachina Samoirori itapon:

—¡Co no'tëquën yonquiatonhuë' naporan! Yosë nani camairinquën ma'sona noya nicacasol. Ina no'tëquënáchin natëran naporini, ina nohuanton quëmasáchin israiro'sa hua'anëchitonahuë'. Quëmá quëran pipipisopitana inapita hua'anëchitonahuë'. Co a'napitari hua'anëchitonahuë'. ¹⁴ Iporaso nipirinhüë', co quëmari hua'anëntomiataponhuë'. Sinioro yonissarin a'nara quëmapi noya ni'ninso'. Quëmasol camairinquënso', co natëranhuë'. Ina ni'ton, quëma ya'huërënamën piyapinēnpita hua'anëntacaso marë' ina acoarin, itërin. ¹⁵⁻¹⁶ Napotahuaton, Samoirosol Quiricaro ninano quëran pa'nin. Israiro sontaro'sasol Saono imapi huiristino'sa ahuëcaiso marë'. Quiricaro quëran pipirahuatona Quipiaquë canconpi. Sha'huitëranquëmaso chachin Quipiasol, Mincamin huënton no'panënuë ya'huërin. Inaquë nipa-china Saonosol sontaronēnpita pichirin. Saota pasara' icanin. Saono, Conatan, sontaronēnapita, inapitaso Quipiaquë quëparitopi. Ya'huërë' huiristino sontaro'sasol, Miquimasëquë nē'mëtë pëinëna otëna'piatona ya'huëipi. ¹⁷ Huiristino sontaro'sa ya'huëapi quëran cara huënton sontaro'sa pipirin. Inapitasol, ahuëtacaiso marë' itohua itohua pa'pi. A'na huëntonso', Opara ninanoquë pa'nin. Inaso ninano', Soaro parti ya'huërin. ¹⁸ A'na huëntonta', Piti-oron ninanoquë pa'nin. Ya'huërë' a'na huëntonso', Sipoin motopiana quëran motopia'hua pantarinquë pa'nin. Inotëro parti ira pa'nin'pa' inasol.

¹⁹ Ya'ipi israiro'sa no'panënaquë co a'naya tēranta hua'na camayo ya'huërinhuë'. Huiristino'saso ina nitotoro'sa niponaraihuë', co israiro'sa yaa'chintopi huë': “A'chintohuatēhua', inahuanta ahuëtacaiso marë' sahuëniro'sa', nansaro'sa', inapita nisapi,” ta'tona', apiratopi a'chintacaisol. ²⁰ Israiro'sa no'pa' ohuërëpiso hua'natë achi'mohuachinara, huiristino'sa paapapi. Ato'natacaiso marë' paapapi. Nanpanëna', imotonëna', osonëna', inapitanta achi'mohuachinara napopi. ²¹ No'pa' ohuërëpiso hua'natë, nanpa, inapita to'nahuachinara, catotë coriqui ma'patopi. Ya'huërë' imoto to'nacaso', ohuantiinan afoyatacaso', inapita marëso', a'natëra coriqui ma'patopi. ²² Napoaton Saono, Conatan, inapitaráchin sahuëni, nansa, inapita ya'huëtopi. Sontaronēnapitaso ahuëtohuachinara, co a'naya tēranta inapita ya'huëtopihuë'. ²³ Napoasoi a'na huëntonaca huiristino sontaro'sa Miquimasi motopitaëchin pa'sapi.

Conatan canatërinso'

14 ¹⁻² A'na tahuëri Conatansol, catahuarinso sontaronën itapon:

—Huëquë pa'a. Motopi pa'tatë huiristino sontaro'sa aquëtëran nisapiso', ahuëconta'a, itërin. Conatanso ina pochin yonquiaponahuë', co pa'pin sha'huitërinhuë'. Inasol, sontaronēnpitarë chachin Quipia ninano

naniconinquë nê'mêtë pëinëna ôtënatona ya'huëapi. Saonoso' cranata narasoquë nisarin. Inaquë chachin trico to'noro'santa sacatapi. Saota pasa sontaro'sari Saono ca'tanpi. ³Corto hua'an Aiasi itopisonta Saonorë nisarin. Inachintërin ni'ton, ipoto itopiso' a'morahuaton Yosë marë' Siroquë sacatërin. Aiasiso', Aitopo hui'nin. Inanta Huinisi hui'nin. Huinisënta Iri hui'nin. Icapotinta', Aiasi apin.

Conatan catahuari ns oarë ahuëtapona pa'piso', co a'napita Israiro sontaro'saso' nit ot opihuë'. ⁴⁻⁵Conatanso catahuarinsoarë chachin, huiristino'sa ya'huëapiquë ya'contacaiso marë' parisi pa'tapi. Inaquë nincantacaiso marë' motopi pëntontacaiso ya'huërin. Cato panca natëtëro'sa huáncana iraso pa'nin. Miquimasi notënanquë norti parti quëran a'naso natëtë ya'huërin. Inaso', Posisi itopi. Ya'huërë' a'nanta', Quipia notënanquë sor parti quëran ya'huërin. Inanta Sini itopi. ⁶Papon pochin Conatanso', catahuarinso itapon:

—Huiristino sontaro'saso' motopi aquëtëran ya'huëapi. Inapitaso' co canpoa pochin Yosë chinotopihuë'. Huëquë inatohua pa'a. Tapon a Sinioro catahuarinpo inapita minsërë'. Ina topachina caraíchinta nipirinahuë', inimicoro'sa minsëpi. Na'anta nipachina ina nohuanton minsëtopi, itërin. ⁷Napotohuachina, catahuarinsoari itapon:

—Ma'sona yanipatan niquë'. Carinquën catahuainquën, itërin.

⁸—Ni'quë'. Hui'ristino'sa quënanainposo marë' apira motopi pëntonta'a. ⁹⁻¹⁰“Inaquë ninatacoi, pa'mari'i,” topachinaso', co huachi inahua nisapiquë pantarihuë'. Isëquëranchin quëparita'a. Ya'huërë': “Huëntarico nipachin,” itohuachinposo', Sinioro nohuanton inapita minsëcaso ni'ton, pantari.

¹¹Napoatona pantarapi. Pantaso' huiristino'sari quënanpi. Quënanatona', tēhuacaiso marë' napotopi: “Ma'tana iprioro'sa motopi nanino'saquë na'pipi quëran pipirantapi,” topi. ¹²Napoatona':

—¡Nanpëintarico nipachin ahuëtamaso a'chinchinquëma'! itopi chiniquën nontatona'. Naporo' Conatani catahuarinso' itapon:

—Huëquë imaco pa'a. Sinioro catahuararinpo ni'ton, huiristino'sa minsëari, itërin.

¹³Napotahuaton pantarapi. Sacai ni'ton, matatona matatona pantarapi. Cantontarahuatona huiristino'sa ahuëontapi. Conatani atatohuachina, catahuarinsoari tēpachanin. ¹⁴Naporo Conatanso', catahuarinsorë chachin cato shonca pochin inimicoro'sa tēpapi. Co panca ro'chaquëhuë nipirinahuë', napopi.

¹⁵Ya'ipi huiristino'sa ya'huëapiquë panca pa'yanpi. A'napita huëntono'sa ahuëtacaiso marë' pa'pisopitanta napopi. Naporo chachin no'panta nacontarin. Inapotaton Yosëri huiristino'sa a'payamiatërin. ¹⁶Saonoso' sontaronënpita a'naquën a'paitacaiso marë acorin. Inapitarinta huistino sontaro'sa pa'yanatona ta'arapiso' quënanpi. Saono sha'huitohuachinara, inaso tapon: “¿A'naquën sontaronëhuëpitari ahuërapi ni'ton, ta'aramarai ti?” tënin. ¹⁷Napoaton sontaronënpita camairin:

—Insosona pahuaninso' nitotacaso marë' ya'ipinquëma niyontonatoma nipichico, itërin. Napotohuachina nipichipi. Napohuachinara Conatan catahuarinsoarë chachin nohuanpi. ¹⁸Naporo tahuëri corto hua'an inaquë nisarin. Napoaton, Saonoso' co'huara ahuëchâtëraponhuë', Yosë yanatanin.

Corto hua'ani ipoto a'mosahuaton natanacaso ni'ton, Aiasi corto hua'an përarin:

—Ipoto quëcaton Yosë natanquë nohuantërinso' anitochinpoa', itërin.

¹⁹Corto hua'an nontaton napotopirinhüë', huiristino'sa ya'huëapiquëso', aquë aquëtë pa'yanapi. Hua'yantatona', “yai,” tërë'nachin ta'a ta'arantapi. Ina nicaton Saonoso corto hua'an itapon:

—Ama huachi quëquësohuë'. Apiramiachin ahuëta marë' pacacaso ya'huërin, itërin.

²⁰Saonoso' sontaronënpitarë chachin a'naroáchin niyontoantapi. Niyontonatona', ahuëtacaiso marë' pashica topi. Huiristino'saso', aquë aquëtë hua'yantapi. Hua'yantatona', inahuaa capini nitahuërëtopi quëran nitëparapi huachi. ²¹Naporahuaton na'a Israiro sontaro'santa hua'qui huiristino'sa catahuapirinhüë', Israiro sontaro'sa chachin catahuaantapi. Saono, Conatan, inapita sontaronënpita catahuaantapi. ²²Iprain huënton israiro'sa no'panëna motopiro'saquë, a'naquën na'pipi. Na'pirápirinhüë', huiristino'sa ta'arapiso' natantopi. Ina natantatona', inahuarinta ahuëcaiso marë' imapi. ²³Naporo' niahuëpiso', ahuëtërë'naichin Piti-apinquë huarë' nincanpi. Ina pochin naporo tahuëri Siniorori israiro'sa nicha'ërin.

Saono Yoscoarë' tëninso'

²⁴Naporo tahuëri israiro'sari huiristino'sa canapi. Napoaponahuë', co'huara ahuëchâtërasoihuë', Saonoso piyapinënpita camairin: “Ipóra tahuëri inimiconëhuëpita i'huërëta'huaso ya'huërin. Co'huara inapochâtërasohuë' insosona coshatohuachin, Yosëri ana'inchin. Yoscoarë' inapochin,” tënin. Ina të'huatatona Israiro sontaro'saso', co coshatopihuë'. Inapo ahuëtatona', pa'pi canotopi.

²⁵⁻²⁶Inimicoro'sa imasápatona Israiro sontaro'saso', a'na tanana'huayaquë canconpi. Inaquë ninoi' no'paquë anpoiárin quënanpi. Ya'huërin quëran hui'shirápaton naporin. Nicaponaraihuë' co insoari tëranta yapi'nirinhüë'. Saono Yoscoarë' tëninso' të'huatatona napopi. ²⁷Conatanso nipirinhüë', pa'pin naporinso co nataninhüë'. Co nitotatonhuë' huaranën quëran ninoi' ya'huërinquë pacomaitërin. Inapotaton irorin. Ina iroaton a'naroáchin chiníquën cancantiintarin. ²⁸Naporo' a'na Israiro sontarori itapon:

—¡Ma'huantacha quëmaso' ninan paya! Co'ta quiyaso' tata Yoscoarë' ta'ton ama cosharo pi'niahuaíso marëhuë' sha'huitërincoi: “Insosona cosharo pi'nihuachin Yosëri ana'inchin,” tënin. Napoaton quiyaso' ya'ipicoi co huachi manta chiniraihuë', itërin. ²⁹Napotohuachina, Conatani itapon:

—Tatahuë ya'ipi israiro'sanpoa tëhuëtërinpoa'. Ni'quë', caso ninoi' iroato chiníquën cancantërahüë'. ³⁰Cosharo inimicoro'sa osëretërehuaso' ca'nama naporini, ya'ipinquëma chiníquën cancanchitomahuë'. ¡Inapoatoma na'con na'con huiristino'sa a'naroáchin tëpa'itomahuë'! itërin. ³¹Inapochin israiro'sari huiristino'sa canapi. Miquimasi quëran ahuëtopiso', Aiaron ninano itopiquë huarë' napotopi.

Israiro sontaro'saso' co huachi nanitopihuë'. ³²Napoinquëran inahuaso', inimicoro'sa osëretëtopiso mapi. Ohuicaros'a', ohuacaros'a', toroa'huaros'a', inapita masahuatona tëpapi. No'paquë tëparahuatona', co huënainën inquitaponaraihuë' ca'pi.

³³ Inapo ca'sapirinahuë', a'naquëni Saono sha'huitapona pa'pi:

—Sinioro pënëntërinso' co natëtonaraihuë', sontaro'sa oshahuanapi. Ma'shoro'sa tēpatona co huënainën inquitaponaraihuë' ca'sapi, itopi. Napotohuachinara, sontaronēnpita itapon:

—Sinioro camaitërinso', co canpitaso natëramahuë'. A'nara pancara'pi pi'napirahuatoma quëshico. ³⁴ Naporahuaton a'napita sontaro'santa sha'huitoco ohuicanëna quēcacaíso'. Toronënahué nipon quëshiinaco iso pancara'pi aipi tēpa'ina'. Huënainën noquitacaso marë' inapochina'. Inapotohuatama', co Sinioro tēhuëtatoma oshahuanapomahuë', itërin.

Naporo tashi chachin a'naya a'naya toronëna quēcatoná', pancara'pi aipi tēpapi. ³⁵ Saononta Sinioro chinotacaso marë' a'nara artaro ninin. Ina artaroso', Saono ya'nán nininso'. ³⁶ Ina quëran Saono taantarín:

—Huëco pa'matēhua huiristino'sa imaanta'ahua'. Ya'ipi ma'shanëna matahua'. Tahuëriquë huarë' ama a'naya tēranta nicha'ëahuasohué', tēnin. Napohuachina ya'ipiya quëran napotopi:

—Quëma topatan, pa'a imahua', itopi.

Napopirinahuë Aiasi corto hua'anso' tapon:

—Co'huara pa'shátërásëhuahuë', Yosë'ton natahuan, tēnin. ³⁷ Napohuachina Saonoso' Yosë natanin:

—¿Huiristino'sa ta'arapisopita ima'i? ¿Catahuaponcoi inapita minsëa'huaiso to? itërin. Napotopirinhaü', Siniororí naporo co manta a'panirinhaü'. ³⁸ Napoaton Saono yonquirin: “Inso tēranta ipora oshahuanin,” tēnin. Inapo yonquiaton sontaro hua'ano'sa itapon:

—Ya'ipinquëma sontaro hua'ano'sanquëma ya'caritoco'. Insosona tēhuëaton oshahuaninso' natantoco'. ³⁹ Sinioroso' nicha'ërinpoa'. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën sha'huitaranquëma'. Hui'nahuë tēranta tēhuërin nipachin, chiminarin, itërin. Napotopirinhaü', co insoari tēranta a'panirinhaü'. ⁴⁰ Napoaton Saonori ya'ipi israiro'sa itapon:

—Ya'ipinquëma canpitaso', pasëran huanico'. Caso hui'nahuëro'co isëran huaniarahuë, tēnin. Napohuachina sontaronēnpitari itapona':

—Inta nipachin, itopi. ⁴¹ Naporo' Saonoso' chiniquën Yosë nontërin:

—Sinioro quëmaso' ya'ipi israiro'sacoi chinotërainquën. Ipora tahuëri anitotancoiso marë' natanpiranquënhuë', co a'panirancohuë'. Ca hui'nahuëro'co tēhuërahuë nipachin, nicanapiso pochin nipatoi Orin pipiarin. Ya'huëre' a'napita israiro'sa tēhuëhuachina', Tomin pipiarin, itërin. Napotohuachina Yosë nohuanton Conatan, Saono, inapita marë' nininso' pipirin. A'napita israiro'saso', co manta na'inpihuë'.

⁴²⁻⁴⁴ Ina quëran Saono taantapon:

—Iporaso hui'nahuëro'co ya'huëre', nicanari'i, taantarín. Napohuachina, Conatan marë' nininso' pipirin. Napoaton Saonoso' hui'nin itapon:

—Sha'huitoco conpa: ¿Ma'ta onporan? itërin. Napotohuachina inari itapon:

—Huaranëhuë quëran ninoi' ya'huërinquë pacomaitahuato pi'nirahuë pora. ¿Co inaya marëáchin tēpaancoso ya'huërinhuë', tēnahuë! itërin. Napotohuachina Saonori chiniquën itaantarín:

—¿Co'so' ipora chiminpatanhuë', Yosë chini chiniquën ana'inchinco! itërin.

⁴⁵ Inaso napopirinhaü', ya'ipi Israiro sontaro'sari huanirahuatona itapona':

—¡Co Conatan chiminacaso ya'huërinhuë'! ¡Ina caniaritërin ni'ton, inimi-conënpoa minsërëhua'! ¡Co ina pochin nicacaso ya'huërinhuë'! ¡Sinioro nanpiárin nichinapon chachin co nohuanteraihuë' Conatan ma'sha onpocaso'! Inari mini catahuarin ni'ton, naporinso', itopi. Napotatona', Conatan nicha'ëpi. ⁴⁶Saonoso' huistino sontaro'sa tananpitërin. Tananpituahuachina, inahuaso ya'huëpi'pa' paantapi.

⁴⁷Inapoaton Saono isairio'sa hua'anëntërin. Sontaronënpitarë chachin itohua itohua no'panënaquë inimicoro'sa ahuërin. Inimiconënpitaso': Moaporo'sa', amono'sa', itomoro'sa', inapita. Sopa copirno, huiristino'sa', inapitarinta inimicotopi. Intohua tëranta Saono sontaronënpitarë ahuëtapona pa'pachinara, canatëra'piarin. ⁴⁸Panca huënton sontaro'sa yontonahuaton, Saonoso' amaricoro'santa minsërin. Inapoaton, isairio'sa ihuatë huëntono'sa quëran nicha'ërin.

⁴⁹Saono hui'ninpitaso', isopita: Conatan, Isipi, Marquisoa, inapita. Sanapi'santa cato ya'huëtërin: Paya payaso', Mirapo itopi. Hua'hua nininsoso', Micaro itopi. ⁵⁰Saono sa'inso', Ainoama itopi. Inaso' pa'pin Aimasë itopi. Sontaronënpita hua'anëonta', Apiniro itopi. Inaso' pa'pin Niro itopi. Nironta Saono apin. ⁵¹Sha'huitëranquëmaso chachin Saono pa'pinso' Quisi itopi. Apiniro pa'pionta Niro itopi. Quisi, Niro, inapitanta Apiiri hui'ninpita.

⁵²Saono hua'anëntapon, inaso sontaronënpitarë chachin huiristino'sarë' niahuërapi. Pa'pi chiníquën nino'huitona niahuërapi. Napoaton Saonoso' chiníquën nipisopita, chiníquën cancantopisopita, inapita huayonin. Ya'ipi isairio'sa quëran huayonahuaton, sontaronënpita nicacaso marë' acorin.

Saono co no'tëquën natërinso marëhuë', Yosëri co noyahuë' ni'ninso'

15 ¹A'na tahuëri Samoirori Saono itapon:

—Isairio'saso' Sinioro piyapinënpita. Ina a'parinco ni'ton, inapita hua'anëntamaso marë' acoranquën. Iporaso' ma'sona ina nohuanterinso' sha'huitaranquën natëcaso marë'. ²Sinioroso' ya'ipi nanitaparin. Ina chachin iso pochin nanan a'patërinquën: “Quëmá quëran amaricoro'sa ana'inta'huaso' yonquirahuë. Iráca Iquipito quëran isairio'sa pipihuachinara, inapitari ahuëimapi. ³Napoaton sontaronënpitarë'quën paaparahuatón ahuëontaquë'. Ya'ipi ma'sha ya'huëtöpisorë chachin ata'huantoco': Quëmapi'sa', sanapi'sa', hua'huaro'sa', inapita ata'huantoco'. Nasha hua'huatöpisopitanta', inapotoco'. Tororo'sa', ohuicaro'sa', camiyoro'sa', moraro'sa', ya'ipi inapitanta', ca marë' tiquico'” ténin Yosë, itërin.

⁴Napotohuachina, inaso sontaronënpita ayontonin. Tiraimo ninanoquë niyontonahuatona nipichiipi. Nipichihuachinara, cato pasa huaranca sontaro'sa ya'huëpi. Cota huënton quërantá shonca huaranca sontaro'sa ya'huëpi.

⁵Ina quëran Saonoso' sontaronënpita Amarico ninanoquë quëparin. Ina ya'cari a'nara i'sha ya'huërin ni'ton, inaquë na'picaíso marë' camairin. A'nana amaricoro'sa ahuëcaíso marë' napopi. ⁶Naporo chachin quiniro'santa nanan a'patërin: “¡Amaricoro'sa patahuatoma pipico'! Canpitaso shima-shonëhuëipita Iquipito quëran pipiso', nosororáma'. ¡Napoaton ama amaricoro'sarë'quëma ta'huantamaso marëhuë', paco'! ténin Saono,” itopi.

Napotohuachinara, inahuaso amaricoro'sa ya'huëpi quëran pipipi. ⁷Naporo' Saonoso', sontaronënpitarë chachin amaricoro'sa ahuërin. Nita'atahuaton,

Apira parti quëran imarinso', Shor parti itopiquë huarë' a'porin. Inaso' no'pa', Iquipito no'parë nichinpitërin. Inaquë huarë' ahuërahuatton canarin. ⁸Saonoso' inapita canarahuatton copirnonënta manin. Inaso', Acaco itopi. Ya'huërë' sontaronënpitaso', ya'ipi tiquipi. ⁹Napoaponahuë', Saonoso sontaronënpitarë chachin, Acaco co yatëpapihuë'. Pë'tahuario'sa noya noya nipisopitanta co tēpapihuë'. Ohuicaro'sa', tororo'sa', toroa'huaro'sa amoshin nipisopita, carniroro'sa', inapitanta co tēpapihuë'. Naporahuatton ma'sha pa'ton nipisopitanta co ata'huantopihuë'. Naponin nipisopitaráchin ata'huantopi.

¹⁰⁻¹¹Ina quëran Siniorori Samoiro itapon:

—Copirno nicacaso marë' Saono acoato, sëtërahuë. Ma'sona nica-caso camairahuëso', co no'tëquën natërincohuë', itërin. Napotohuachina Samoiroso', pa'pi co noyahuë' cancantërin. Napoaton ya'ipi tashi Yosë nontochináchin tahuërianpitërin.

¹²Tahuëririnquë Samoiroso' anoachin Saono nicapon pa'nin. Co'huara quënayántëraponhuë' a'naquëni itapon: “Saonoso' Carmiro ninanoquë pa'nin. Inaquë a'nara panca ra'pi ahuanirin. Ina nicatona piyapi'sari noya ni'caiso marë' ahuanirin. Inaporahuatton Quiricaroquë pa'mantacaso marë' tahuimarin,” itërin.

¹³Napotohuachina Samoiroso', Saono ya'huëarinquë canconin. Inari quëna-nahuatton itapon:

—Sinioro catahuainquën. Caso Sinioro camairincoso', ya'ipi natërahuë, itërin. ¹⁴Napotopirinhüë', Samoirosoro' itapon:

—Sinioro camairinquënso ya'ipi natëran naporini, amaricoro'sa pë'tahuanëna ya'ipi tēpa'itonhuë'. ¡Co' mini Yosë natëranhuë ni'ton, ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita noncarorapiso natanahuë! itërin.

¹⁵—Inapitaso' amaricoro'sa ya'huëpi quëran quëpiso'. Sontaronëhuëpitari ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita noya noya nininso' mapi. Sinioro chinotacaso marë' mapi. Inaso Yosë, quëmari chinotëranso'. A'napitaso napoaponahuë', ya'ipi tiquirai, itërin. ¹⁶Itapirinhüë', Samoirosoro' itapon:

—¡Ta'tëquë!, achin tashi Sinioro anitotërinco sha'huichinquën! itërin

—Sha'huitoco nipachin, tēnin Saono.

¹⁷—Co'huara copirno ya'conyántërasëinquënhüë', noya cancantaton noya ninan. “Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso',” tēnan. Sinioro chachin acorinquën ya'ipi Israiro huëntono'sa hua'anëntamaso marë'. Napoaton inasáchin natëcamaso ya'huërin. ¹⁸Amaricoro'saso', co Yosë chinotatonaraihuë' oshahuanpi. Inapita ata'huantacaso marë' Sinioro chachin camairinquën. ¹⁹Sinioro camaitërinso natëton, sontaronënpita pë'tahuario'sa mapiso', co quëitonhuë'. ¡Quëmaso nipirinhüë', inapita quëcaton Sinioro co natëranhuë! itërin. ²⁰Napotohuachina Saonori itaantapon:

—Sinioro camaitërinso', caso natërahuë'. Ma'sona nicacaso' sha'huitërinco'so' natërahuë'. Ya'ipi amaricoro'sa ata'huantërai. Ata'huantahuato, copirnonëna manaiso' quënahuë. Inaso', Acaco itopi. ²¹Sontaronëhuëpitaso nipirinhüë', ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita noya noya nininso' mapi. Inapitanta ata'huantacaso nipirinhüë', mapi. Tēpatona Quiricaroquë Sinioro chinotacaiso marë' mapi. Inaso' Yosë quëmari chinotëranso', itërin.

²² Napotihuachina Samoirori itapon: “Ma'sha Sinioro marë' tēpatona pi'pian ahuiquitacaiso', noya. Ya'ipi ahuiquitacaisonta', noya. Sinioro camaitērinso natēcasoso nīpirinhüë', noya noya. Ma'sha Sinioro marë' tēpatona pi'pian ahuiquitacaiso', noya. Carniro tomaquēn ahuiquitasonta', noya. Camaitērinso noya natanatē natēcasoso nīpirinhüë', noya noya. ²³ Pēnotonquē ani'tohuatēra oshahuanēso pochachin, Yosē camaitērinsonta co natēhuatērahuë', oshahuanë'. Mamanshi moshahuatēra oshahuanēso pochachin co Yosē natēchináchinhüë' cancantohuatēranta', oshahuanë'. Quēmaso' Sinioro camairinquēnso', nocanan. Ina pochachin inanta', quēma copirno nisápaso' nocaninquēn,” itērin.

²⁴ Napotihuachina, inariso itapon:

—Sontaronēhuēpita tē'huatato ma'sona nohuantopiso ninahuë. Inapoato Sinioro camaitērinso', quēma sha'huitērancosopita, inapita naniantērahuë. Inapoato oshahuanahuë. ²⁵ Inapopirahuë', co noyahüë' ninahuëso naniantēquē'. Ina naniantaton, carë'quēn Sinioro chinotacaso marë' pananta'a, itērin. ²⁶ Napotopirinhüë', Samoiroriso itaantarin:

—Co quēmaro'co panantapohuë'. Sinioro camairinquēnso nocananso marë', iporaso' inanta', quēma Israiro copirno nisápamaso' nocaninquēn, itērin.

²⁷ Napotahuaton pacacaso marë' tahuërēaso', Saonori a'morinso huirotēn matērin. Inapotērin ni'ton, oshatērin. ²⁸ Naporor' Samoirori itapon:

—A'morahuëso osharanso pochin, Sinioronta ipora tahuëri hua'anēntēranso oshatatē pochin nitērinquēn. Inapotatēnquēn, a'nara Israiro quēmapi ahua'anēntarin. Quēmá quēran noya noya quēmapi inapotarín. ²⁹ Yosēso noya noya ni'ton, israiro'sanpoa chinotērhua'. Co inaso nonpininhüë'. Ma'sona nicacaso yonquirinso', no'tēquēn nisarin. Inaso co piyapihuë' ni'ton, co nisha nisha yonquirinhüë', itērin. ³⁰ Napotihuachina Saono taantarin:

—Caso oshahuanahuë. Napopirahuë', onpopionta', ansiano'sa', a'napita israiro'sa', inapita ni'tonēnquē noya ni'co'. Noya nicatonco natēco. Napoaton carë'quēn Sinioro chinotacaso marë' pananta'a. Inaso' Yosē quēmari chinotēranso', itērin.

³¹ Napotihuachina, Samoiroso' Saonorē chachin Quiricaró ninanoquē panantapi. Inaquē nipachinara, Saonosor' Yosē chinotērin. ³² Ina quēran Samoiroso' camaitaton:

—Amarico copirno Acaco itopiso' quēshico, tēnin. Napohuachina quēshiipi. “Israiro'sa aparisitatonaco tēpainacoso ya'huërin naporini, nani tēpa'itonacohüë',” tēnin yonquinēnquē. Ina yonquiaton co mácancayan quēranhuë' huë'nin. ³³ Samoiroriso napoaponahuë', itapon:

—Sahuëninēn quēran notohuaro' piyapi'sa tiquiran. Napoatona a'shina sa'ahuapi. Inapita sa'ahuapiso pochin mamaparinta quēparitapon, itērin. Itahuaton, sahuëniquē tēparin. Sinioro camaitērinso chachin nitahuaton yaquirin. Quiricaróquē naporin.

³⁴ Ina piquēran Samoiroso' Naama ninanoquē pa'nin. Inaquē ya'huërin ni'ton, inaquē pa'nin. Ya'huërë' Saononta ya'huërinquē pa'nin. Sha'huitēranquēmaso chachin Saonosor' Quipiaquē ya'huërin. ³⁵ Naporor' quēran huarë' Samoiroso' nanpipon co huachi Saono quēnanchininhuë'. Sinioror' Saono israiro'sa copirnonēn nicacaso marë' acorin. Napoaponahuë', co huachi ina

marè' nohuantèrinhuè' ni'ton, Samoiro sètèrin. Sètaponahuè', co huachi ni'chininhuè'.

Israiro'sa copirnonèn nicacaso marè' Tapi acorinso'

16 ¹A'na tahuëri Siniorori Samoiro itapon:
—¡Noya huachi! ¡Ama aquëtë Saono yonquiaton sètáquësohuè'! Co huachi nohuantèrahuè' inari israiro'sa hua'anëntápaso'. Ohuaca pomonquë ca marè' toma nininso' ta'panconquë'. Inaporahuaton Quisi itopiso' pëinënquë paquë'. Inaso', Pirinquë ya'huërin. Ina hui'ninpita quëran, a'nara copirno nicacaso marè' nani huayonahuë. Quëmari tomaquë opomototahuaton acoaran, itèrin.

²—¿Onporahuatocha inapochi nicaya? ¡Ina marè' pa'sarahuëso' Saono nito-tohuachin tēpaonco! itèrin. Napotohuachina, Siniorori itapon:

—A'nara ohuaca'hua macaton paquë'. Inso tēranta ma'marësona pa'saranso' natanpachinquën: “Iso ohuaca'hua tēpaato Yosë chinota'huaso marè' huë'sa-rahuë,” itëquë'. ³Inatohua canconpatan, ohuaca'hua tēpaton chinotancoso marè' Quisinta përaquë'. Naporo' carinquën anitotaranquën ma'sona nicacaso'. Insosona huayonahuëso', a'notaranquën. A'notohuatēnquën quëmari copirno nicacaso marè' ina acoquë', itèrin.

⁴⁻⁵Napotohuachina Samoiroso' Siniorori camairinso chachin ninin. Pirinquë canconpachina, ninano ansiano'sari, tē'huainpichin natanpi:

—¿Ma'sha onpotancoiso marè' huë'samaranquën ti? itopi. Napotohuachinara, Samoiroso tapon:

—Co naporinhuë'. Ma'sha tēpato Sinioro chinota'huaso marè' huë'nahuë. Iporaso', Sinioro camaitèrinso nicatoma nitapaco'. Inapoatoma', ca'tanco Sinioro chinochi. Naporahuatēhua coshatahua', itèrin. Ina quëran Samoiroso', Quisi hui'ninpitare chachin taparin. Sinioro camaitèrinso nicaaton, taparin. Inapotaton sha'huitèrin Yosë chinotacaso marè' ohuaca'hua tēparinquë pacacaiso'.

⁶Inaquë canconpachinara, Samoiroso' Iriapo noya ni'sárin. Inaso', Quisi hui'nin paninantèrinso'. Ina ni'sahuaton yonquirin: “Iso mini ipora israiro'sa hua'anëntacaso marè' Siniorori huayonin,” tēnin yonquinënquë. ⁷Inariso napoaponahuë', itapon: “Noyapintèrinso', naporopitèrinso', ama inasáchin nicaaton noya ni'quësohuë'. Cariso', co ina nohuantèrahuë'. Piyapinquëmaso', aipi ya'norinsoráchin nicatoma noya ni'nama'. Caso nipirinhue', acopo cancanën quëran yonquirinso nitotèrahuë. Insosona noya yonquihuachina, noya ni'nahuë,” itèrin. Napotèrin ni'ton, Samoiroso co Iriapo huayoninsohuë', nitotèrin.

⁸Napohuachina Quisiso', hui'nin Apinatapo itèrinso ya'huë'rë', përarin. Huë'pachina Samoiro a'notèrin. Inaso napoaponahuë', tapon:

—Isonta co Siniorori huayoninhue', tēnin. ⁹Ina quëran Quisiso', a'na ya'huë'rë hui'nin Samoiro a'notacaso marè' quëantarin. Inaso', Sama itèrin. Samoiroso napoaponahuë', taantapon:

—Co isonta Siniorori huayoninhue', tēnin. ¹⁰Inapochinachin Quisiso', canchisë hui'ninpita Samoiro a'notèrin. Inariso napoaponahuë', itapon: “Isopita hui'nanpitaso', co Siniorori huayoninhue',” itèrin. ¹¹Ina quëran Quisi nataantarin:

—¿Inaíchin ya'ipiya quëran hui'nanpita? taantarín.

—Hua'hua nininso pahuanín. Inaso ohuicaró'sa a'pairarín, itërin Quisiri.

—A'nara a'paquë maconta'in. Ina canquia huarë', coshatarëhua', itërin Samoirori.

¹²Napotohuachina Quisiso', a'nara a'parín ina macontacaso marë'. Inaso' canquihuachina ni'pirinhuë', hui'napi. Noyapín noyapín ni'tahuaton, quëhua-shín aintërin, naporín. Naporó' Siniorori Samoiro itapon:

—Iso mini huayonahuëso'. Ina copirno nicacaso marë' tomaquë opomototahuaton, acoquë', itërin. ¹³Siniorori napotohuachina, inaso pomonquë toma quëninso' manín. Ina masahuaton iinpita ni'tonënquë copirno nicacaso marë' acorín. Inaso' hui'napi Tapi itopí. Naporó quëran huarë' Sinioro ispiritonëni ya'coancantërin. Ina piquëran coshatopí huachí. Nani coshatohuachinara Samoiroso', ya'huërin'pa' panantarín. Inaso', sha'huítëranquëmaso chachín Namaquë ya'huërin.

Saono marë' Tapi sacatërinso'

¹⁴Naporó tahuëri'sa Sinioro ispiritonënso', Saono quëran pipirín. Ina pipihuachina Yosë nohuanon sopairi ya'coancantërin. Inari ya'coancantohuachina, ahua'yantaton aparisitárin. ¹⁵Napoaton piyapínënpitari itapona':

—Yosë nohuanon sopai aparisitárinquën. Inapotohuachinpora, mosica pi'nipiso natanpatëra noya ninatanë'. ¹⁶Napoaton camaitëquë a'nara arpa nito pi'nirínso' yoníchinën. Onporosona sopai aparisitohuachinquën, inari arpa pi'ni'in. Pi'nihuachina quëmaso' noya ninataanan, itopí.

¹⁷—Noyapa'. A'nara nipachín arpa nito pi'nirínso' yonitoma quëshico, itërin. ¹⁸Napotohuachina a'nara piyapínëni itapon:

—Quisi Pirinquë ya'huërinso', a'nara hui'nín arpa noya pi'nirín. Inaso', chiníquën cancantaton míso ahuetërin. Noya yonquiaton nonín. Noyapín noyapín ni'tërin. Siniorori na'con catahuarín. Naporín. Inaso' nininën Tapi, itërin.

¹⁹Naporó' Saonoso' a'nara piyapínën camairín: “Paaton Quisi sha'huitontaquë': ‘Hui'nán Tapi itëranso', a'patiico. Inaso', ohuicanënpita a'pairín,’ ténin Saono, itëquë',” itërin. ²⁰Napotohuachina Quisiso' hui'nín Tapi itërinso', Saono a'patiirín. Inaquë Quisiso', Saono isopita a'patërin: A'na moraquë pansáchin, a'patërin. A'na sha'huëtë morsaquënta huino a'patërin. Naporahuaton a'nara chipoa'hua, a'patërin. ²¹Inapita quëpaton Tapi Saonotaquë canconín. Canconpachina, ina marë' sacatërin huachí. Saonori noya nohuitahuaton, Tapi pa'yatërin. Napoaton inari na'con na'con catahuacaso marë' acorín. ²²Ina piquëran Saonoso', a'nara piyapínën a'parín Quisi nontacaso marë': “Tapi nóya ni'nahuë ni'ton, carë sacachín topirahuë, ténin Saono,” itërin. ²³Inapoaton Tapiso' Saono marë' sacatërin. A'na tahuëri Yosë nohuanon sopairi aparisitaantarín. Aparisitohuachina, Tapiso' arpa masahuaton pi'nirarín. Inapohuachina Saonoso', chiníquën cancantaton noya ninataantarín. Sopai ispiritonëonta', Saono pi'pian tananpitërin.

Tapi canataton israiro'sa catahuarínso'

17 ¹Huiristino'sa naquëranchin sontaronënpita yontoantarahuatona', israiro'sa yaahuëantapi. Cota huënton no'paquë cato ninano

ya'huërin. Soco, Asica, inapita. Inapita huáncana Ipisi-tamin itopiquë huëcatona', ya'huëintarapi. Ina piquëran huiristino sontaro'saso', Socoquë niyontonpi. ²Ya'huërë' Saononta sontaronënpitarë chachin Ira motopiana itopiquë ya'huëquii. Në'mëtë pëinëna ótënatona ya'huëquii. Inaquë ya'huëapona pochin huiristino'sarë' niahuëcaiso marë' noya niacorapi. ³Huiristino'saso', a'na motopia'huaquë panshinpi. Israiro'santa a'naquë panshinpi. A'na motopianariáchin ya'shopirin.

⁴Huiristino sontaro'sa quëran, ahuëtacaso caniaritacaso marë' a'nara sontaro pipirin. Cara mitro pochin naporopitërinso'. Inaso Coriato itopi. Cato ninano itopiquë ya'huërin. ⁵Motën ya'copicaso marë' sha'pi hua'na quëran casco nipinan yancorin. Cancanën, pinën, inapita ya'copicaso marënta', inanpi hua'na quëran chachin nipinan a'morin. A'natëräpo shonca a'natëräpo quiro pochin quëquëninso' a'morin. ⁶Tonainpitanta ya'copicaso marë' inanpi hua'na quëran chachin nipinanquë ya'copitërin. Nansa'huaanta', inanpi hua'na quëran chachin pasaranin. ⁷Nansanën huëratëonta', a'nan conëra napapi ninin. Natëquënso', hua'namia quëran nipinan. Inaso', saota quiro na'con quë'nin. Catahuacaso marë' sontaro acorinsonta', aquëchitërin.

⁸Chiniconahuaton, no'huitarin. No'huitaton:

—¡Canpitaso', ahuëamacaiso marë' huë'nama'! Caso huiristinoco. Canpitaso nipirinhüë', Saono piyapinënuëma'. A'nara huayonco o'maton carë niahuë'in. ⁹Inaso' chini chiniquën ni'ton, ahuërahuatenco canahuachinco, canpita hua'anëntaramacoi. Napoaponahuë', cari minsëhuato, quiyarima hua'anëntarainquëma'. ¹⁰Ipora tahuëri carinquëma napotaranquëma'. ¡A'nara a'paimaco o'main! tënin chiniquën no'huitaton. ¹¹Saonoso sontaronënpitarë chachin naporinso', natanpi. Ina natanahuatona', pa'pi pa'yanpi.

¹²Sha'huëtëranquëmaso chachin Pirin ninanoquë a'nara Israiro quëmapa ya'huërin. Inaso', Quisi itopi. Saono copirno nicaso', inaso' nani másho ninin. Posa hui'ninpita ya'huëtërin. A'naso', Tapi itërin. ¹³⁻¹⁴Cara hui'ninpita masho masho nipisopitaso', isopita: Iriapo, Apinatapo, Sama, inapita. Inapitaso', cara chachin ahuëtacaiso marë' Saono imapi. Tapiso', inapita quëran hua'hua hua'hua ninin. ¹⁵Inaso Saono catahuaponahuë', co inarë' ya'huëmia ya'huërinhuë'. Onpohuachina Pirinquë pantaraahuaton, pa'pin ohuicanënpita a'paitaantarín. ¹⁶Coriatoso', catapini shonca tahuëri Israiro sontaro'sa apisárin. Nani tashiramiachin nani i'huaraya naporápirinhüë', co paapapihuë'.

¹⁷A'na tahuëri Quisiso' Tapi itapon:

—Trico iyanapinan cato shonca quiro pochin maquë'. Isopita shonca paonta masahuaton iya mashoro'sa nisapaiquë a'naroáchin quëpatëquë'. ¹⁸Isonta shonca quiso ohuaca sho'shoi' quëran nipinan, capitan hua'an quëpatëquë'. Iya mashoro'sa onpoinsona nisapiso', ni'contaquë'. Naporahuaton noya ya'huapiso nitota'huaso marë', ma'sha tëranta quëchinën quëshico, itërin. ¹⁹Saonoso' sontaronënpitarë chachin huiristino sontaro'sarë' nino'huirápi. Ira motopianaquë naporápi. Tapi iin mashonënpitanta', inaquë nisapi.

²⁰Tahuëririnquë tashiramiachin Tapiso', pa'pini cosharo quëtërinso' pë'përin. Quisi ohuicanënpitaso', a'na piyapiri a'paitarin. Ina pë'përin quëran Israiro sontaro'sa ya'huëapiquë canconin. Naporo chachin sontaro'saso' niya'cariatona nino'huirápi natanconin. ²¹Israiro sontaro'sa huiristino

sontaro'sarè' ninotècaiso marè' panshinpi. ²² Tapiso' quèparinsopita, a'na sontaro quètèrin a'paitacaso marè'. Cosharo', ahuètacaiso marè' ohuarapisopita, inapita a'pairinso' quètèrin. Sontaro'sa panshinpiquè ta'aontarahuatón, iin mashonènpita nontoonin. ²³ Nontapirinhue', huiristino sontaro'sa panshinpi quèran, Coriato chachin pipiantarin. Pipirahuaton naquèranchin Israiro sontaro'sa no'huiantarin. No'huitèrinso' Tapinta natanin.

²⁴⁻²⁵ Ina nicatona Israiro sontaro'saso' pa'pi tè'huatopi. Tè'huatatona pinèna quèran pa'sa pa'sapi. Napoatona ninapotapi: “¡Ni'co'! ¡Ina sontaro chachin pipiantarin! ¡Ano'huitiinpoaso marè' napoárin! Napoápirinhue', insoari tēranta ina canahuachin, copirnorí notohuaro' ma'sha pa'ton nininso' quètapon. Ina quètahuaton a'nara hui'nin nanon ya'huètèrinso', acoantapon. Naporahuaton ina quèmpinènpitaso', co huachi copirno marè' pahuèrètáponahuè'” tosapi. ²⁶ Napopiso', co Tapi nataninhue'. Co natanatónhue', a'napita sontaro'sa natanin:

—Canpoaso', Yosè nanpiárin nininso imarèhua'. Ina catahuarinpoa ahuètärèhua'. Paso huiristinoso', co ina chinotèrinhue'. ¡Napoaton co pi'pian tēranta ina pochin no'huinpoaso ya'huèrinhue'! Insosona ina tēpaton taparo nitarinpoaso' acopitohuachina': ¿Ma'ta copirnorí quètapon? itèrin. ²⁷ Napotohuachina, inapitaso nonatona napopiso' sha'huitopi. Insosona Coriato tēpahuachin copirnorí quihuètèrinso' sha'huitopi.

²⁸ Iriaposo napoaponahuè', Tapi naporinso natanin. Ina natanaton, iya'huain chiniquèn no'huiton itapon:

—¡Co quèmaso isoporinguè huècamaso nipirinhue'! Quèmaso ohuicaro'sa nicacaso ya'huèrin. Inapitaso inotèroquè ya'huèrapi. Co a'na a'paina'pi acoantaton huèshicasohuè' nipirinhue'. ¡Co natantonquènhuè ni'ton, quira nisaraíso topinan costacaso marè' huè'nan! itèrin.

²⁹ —¡Co caso manta onporahuè'! Yonquirèso sha'huihuatèra, co ma'sshahuè'. ¡Naporahuèso marè' co no'huitonco atapanancoso ya'huèrinhue'! itèrin Tapi.

³⁰ Napotahuaton iin mashonèn ya'huincanánpirin. Ina quèran a'na sontaro ya'huèrè' ina chachin natantarin. Natanpachina, inarinta ina chachin sha'huitaantarin. ³¹ Tapi natantèrinso natanahuatona', a'naquèn sontaro'sari Saono sha'huitoonpi. Inarinta natanahuaton, a'naroáchin amatèrin.

³² Cantontarahuatón Tapi Saono itapon:

—Ama inso tēranta paso' huiristino sontaro tè'huachinasohuè'. Quèmaso' chiniquèn nanantèran. Caso piyapinèncó nipirahuè', ina ahuèa'huaso marè' pa'sarahuè', itèrin. ³³ Napotohuachina Saonori itapon:

—Quèmaso hua'huanquèn. Pasoso nipirinhue', hui'napitèrin quèran huarè' ahuèchantèrinso'. Co quèmaoraíchin ina ahuècaso marè' pacamaso ya'huèrinhue', itèrin. ³⁴⁻³⁵ Ina natanaton, Tapiriso' itapon:

—Quèmaso' chiniquèn nanantèran. Caso piyapinèncó. Tatahuè ohuicanènpita a'pairahuè. Ina a'paiasoco a'na tahuèri pa'pinihuè nipon, tocanihuè nipon huè'nin. Huè'sahuaton a'nara ohuica manin. Masahuaton ta'arahuachina, imato matèrahuè. Napotohuatora, ca ya'huèrè' yatahuèrètaantarinco. Inapotohuachincora, nanamèn matato ohuishananahuè. Napotahuato ahuèhuatora, tēparahuè. ³⁶ Pa'pini' nisapirinhue', tocani' nisapirinhue', inapotato tēpara'piarahuè. Paso huiristinonta co Yosè chinotaponahuè',

naporinso marè' inapotarahuè. Canpoaso', Yosè nanpiárin nininso imarèhua'. Ina sontaronênpoapita nipirèhuahuè' no'huirinpoa ni'ton, tèpaarahué.³⁷ Pa'pini', tocani', inapita quèran Sinioro nicha'èrinco. Ina chachin paso' huiristino sontaro quèranta', nicha'èsarinco, itèrin. Napohuachina Saonori itapon:

—Inta nipachin. Naporan ni'quèhuarè', paquè'. Sinioro catahuainquèn, itèrin.

³⁸ Napotahuaton sontaronênpiita camairin Tapi a'motacaiso marè'. Inaora a'morinso chachin a'motopi. Casco sha'pi hua'na quèran nipiso', ayan-cotopi. Hua'na coton a'motopi. ³⁹ Ina a'motohuachinara, a'morinso aipi sintononquè nitonporin. Inaquè sahuèninèn pè'tènahuatón, iratacaso ténirin. Iratopirinhuè' yacantèrin. Napoaton a'naroáchin Saono itapon:

—Isanpi co no'quiatorahuè' yacantèrahuè, itèrin. Napotahuaton a'motopiso', ya'ipi pa'coirin. ⁴⁰ Huaranèn masahuaton, a'natèrápo na'pira i'shaquè manin. Tomarain tomarain nininso masahuaton, tanpananténquè po'morin. Ina quèran na'pira a'parinquè manin. Inapita masahuaton, huiristino sontaro ahuèapon pa'nin. ⁴¹ Coriatiso', oshaquèran oshaquèran Tapi ya'carirarin. Catahuacaso marè' sontaro acorinsonta', quèchitèriarin.

⁴² Coriatori Tapi ni'pirinhuè', quèhuashin aintahuaton, noyapin noyapin ni'tèrin ni'nin. Ina pochin nica-ton noca-nin. ⁴³ Huaranèn sè'quèrin quèran huè'sarinso nica-ton, itapon:

—Asha'. ¿Ni'nitè masho ti? ¡Ni'nirachaso' naraquè ahuèrè!! itèrin. Itahuaton, Tapi ama huachi noya ya'huècaso marèhuè', mamanshinèn nontèrin. ⁴⁴ Napotahuaton itaantapon:

—Noyapa'. ¡Huèquè nipachin tèpaténquèn soporo'sa', ni'niro'sa', inapita a'ca'inquèn! itèrin.

⁴⁵ —Quèmaso', sahuèni, nansa, nansa'hua, inapita tèpaancoso marè' quèshiantaranco. Caso nipirinhue', Sinioro nanan quètèrinco ni'ton, huècapayaranquèn. Inaso' Yosè, ya'ipi nanitaparinsó'. Israiro sontaro'sacoi hua'anèntèrincoi. Ina hua'anèntopirincoihuè', quèmaso' no'huirancoi. ⁴⁶ Iporaso' ina chachin minsèa'huanquénso' catahuararincó. Ipora tahuèri chachin tèparahuaténquèn nishitèconotarancuèn. A'napita huiristino sontaro'santa chiminpi-so', soporo'sa', ni'niro'sa', inapita a'caarahué. Inapotohuato, ya'ipi isoro'paquè ya'huèpisopita nitotapi: “Israiro'saso', Yosè chachin chinotopi. Inaso', chini chiníquèn nanantèrin,” tosapí. ⁴⁷ Ya'ipi isèquè nisapisopita nitotapona huachi: “Siniorori chachin catahuarin ahuètacaiso ni'ton, canatopi. Napoaton nansa, sahuèni, co inapitaquèáchin canatèrèhuè,” tosapí. Ina nohuaton ipora tahuèri quiyarima minsèarainquèma', itèrin.

⁴⁸ Coriato ya'caritèriarin. Tapiso nipirinhue', ta'arè'nachin pa'sarin ahuèapon. ⁴⁹ Tanpanantèn quèran na'pira ocoirahuaton, na'pi a'parinquè acorin. Huèntahuaton tè'yarahuachina Coriato tè'intaquèchin na'pira pa'ta pa'tatararin. Napoaton inaso', nocotèrinquèranchin anotèrin. ⁵⁰⁻⁵¹ Inapotaton Tapiri Coriato canarin. Na'pira a'parinquèáchin nipirinhue', acohuachina, nitèpatèpatarin. Tapiso' co sahuènihuahuè ni'ton, ya'cariconin. Yacariconahuaton inaora sahuèninèn chachin ocoitahuaton, tèpachanin. Ina piquèran nishitèconotèrin. A'napita huiristino sontaro'saso' chini chiníquèn sontaronèna chimininso ni'pi. Ina nica-tona ta'api huachi.

⁵² Naporó' Israiro sontaro'sa', Cota sontaro'sa', inapitaso chiníquën no'huitopí. Chiníquën no'huitëratona huiristino'sa imapi. Cato, Icoron, inapita ninanoro'sa ya'coanaro'saquë huarë' imapi. Saarain itopí quëran ira pa'ninquë notohuaro' huiristino sontaro'sa tëpapiso' quëhuënantapi. Inapita cato huiristino ninanoro'saquë huarë' naporin.

⁵³ Inapita ahuëcaiso marë' imapi quëran, israiro'saso huënantapi. Huënantarahuatona huiristino'sa ya'huëquipiquë ma'sha mamiatopí.

⁵⁴ Tapiso' Coriato motën, ahuëtacaso marë' ohuararinsopita, inapita pëinënquë quëparin. Inaquë tapacaso marë' quëparin. Ina piquëran mototënso', Quirosarinquë quëparin.

⁵⁵ Co'huara inapoyatëraponhuë', Saonoso sontaronënpita hua'an natanin. Inaso Apiniro itopí. Tapi Coriato ahuëapon paaso natanin:

—Apiniro. ¿Ma'ninta paso' hui'napi pa'pin? itërin. ⁵⁶ Napotohuachina, inariso itapon:

—Quëmaso' chiníquën nanantëran. Yoscoarë' co nitotërahuë', itërin.

—Natantëquë nipachin, itaantarin Saonori.

⁵⁷ Coriato tëparahuaton, nishitëmototërinso' otërin quëran Tapi huënantarin. Huënantaso', Apinirori nacapirahuaton Saonoquë quëparin.

⁵⁸ Quë'canconpachina, inari natanin:

—Sha'huitoco hui'napi ¿Inta quëmaso tata? itërin.

—Quëmaso' sinioro copirno, chiníquën nanantëran. Caso tatahuë, Quisi itopí. Inaso', quëma piyapinën pochin ninin. Pirinquë ya'huërin, itërin Tapiri.

Conatan Tapirë' anoyatërinso'

18 ¹⁻⁴ Naporó tahuëri chachin Saonori Tapi sha'huitërin: “Ipora quëran huarë' ca marë' sacatomiätëquë'. Ama huachi pëinënquë paantaquësuhuë',” itërin. Nani napotohuachina, Conatani Tapi apayamiätërin. Inaora ninosororinso pochachin nosororin. Napoaton Yoscoarë' niitatona nipayamiatacaiso marë' anoyatopí. Ninapotatona anoyatopiso nitotacaiso marë' Conatanso', aipi a'morinso pa'coirin. A'morinsonta pa'coirahuaton inapita Tapi quëtërin. Sahuëninën, pë'chinanën, sintoronën, inapitanta quëtërin.

⁵ Saono ma'sona tëranta camaitohuachina, Tapiso' a'naroáchin natëtërin. Napoaton napopinchin sontaronënpita camaicaso marë' acorin. Acohua-china ya'ipí sontaronënpita noya cancantopí. Sontaro hua'ano'santa', noya ancantopí.

Tapi naní quëran pa'yatopiso marë' Saono no'huitërinso'

⁶ Tapi Coriato tëparinso piquëran, Israiro sontaro'saso' huënantapi. Inachintopiso ni'ton, ya'ipí Israiro sanapi'sari Saono nacapipi. Ya'ipí ninanoro'sa quëran huë'sahuatona', nacapipi. Pantirita, arpa, inapita pi'nirahuatona', cantarë'nachin nansaariapi. Capa cancantatona naporíapi. ⁷ Cantatona', nansatona', naporápi:

“Saonoso', huaranca inimicoro'sa tëparin.

Tapiso nipirinhue', shonca huaranca tëparin,” tosápi.

⁸ Ina natanaton, Saonoso' co noyahuë' cancantërin. Napoaton pa'pi no'huitaton tapon:

—Tapiso' shonca huaranca inimicoro'sa tëparin, itopi. Caso nipirinhue', "huancafchin tëparin," itërinaco. ¡Ya'huërenamëhuë copirno acocaisoáchin pahuanarin! tënin. ⁹Naporo quëran huarë' Saonoso', Tapi saitërin huachi.

¹⁰Tahuër irinquë naquëranchin aparisitërinso sopairi, Saono aparisitaantarin. Napohuachina pëinënuë hua'yantaantarin. Nansanën sëlquërin quëran hua'yantaso', Tapiso' arpanën pi'nirarin. Hua'yantohuachina yápi'nirin ni'ton, napoantarin. ¹¹A'nanaya Saonoso' nansanën ihuësahuaton Tapi ohuanpirinhu ë', pashicharinso' pacoitërin. Naquëranchin napotaantapirinhue', pacoitaantarin: "Piraquë Tapi payon payonta'i," ta'ton napopirinhue', co nanitërinhuë'.

¹²Napohuachina Saonoso', Tapi të'huatërin huachi: "Siniorori inaso' na'con catahuarin. Caso nipirinhue', co huachi catahuarincohue'," ta'ton të'huatërin.

¹³Napoaton na'a sontaro'sa camaicaso marë' acorin. Ya'huincananpicaso marë' napotërin. Napohuachina Tapiso' sontaronënpitarë chachin ahuëtafon pa'sárin. Co huachi ya'huëmia ya'huërinhuë'. ¹⁴Siniorori catahuarin ni'ton, Tapi ma'sona nipachina noya pipitërin. ¹⁵Noya noya nisarinsó nica-ton, Saonoso' ina të'huatërin. ¹⁶Napoaponahuë', a'napita israiro'saso Tapi pa'ya-topi. Cota huëntono'sarinta napotopi. Ahuëtafona pa'pachinara, inari noya camairin ni'ton, noya ahuëtopi. Napoatona noya huënantapi.

¹⁷A'na tahuëri Saonori Tapi itapon:

—Natanquë api sha'huichinquën: Chiníquën cancantaton Sinioro marë' ahuëtëquë'. Ina pochin nicacaso marë' hui'nahuë paninan nininsó quëta-ranquën. Inaso', Mirapo itërahuë, itërin. "Huiristino'sari tëpahuachina', co caora chachin tëpa'huaso ya'huëaponhuë'," ta'ton napotërin. ¹⁸Napotohuachina Tapiri itapon:

—Co caso máquëncóhuë'. Quëmopinëhuëpitanta', co máquëno'sahuë'. Napoaton co nanitërahuë' mi'sëta'huinquënso', itërin.

¹⁹Napotaponahuë acoantacaso tahuëri nanihuachina, co sha'huitërinso chachin nininhue'. Mirapo Tapi acoantacaso nipirinhue', a'na quëmapi Atiriri itopiso' acoantërin. Inaso', Miyora ninanoquë ya'huërin. ²⁰⁻²¹Napoaponahuë', Saonoso' a'nanta hui'nin nanon ya'huëtërin. Micaro itërin. Inaso', Tapi cancantërin. Ina sha'huitohuachinara, Saono noya cancantërin: "Ina nipa-chin Tapi acoanchi. Ina marë' inaso', huiristino'sa ahuë'in. Napoin quëran huiristino'sari tëpahuachin noya nisarín," ta'ton, naquëranchin Tapi itapon:

—Ipora tëhuëncinsó' mi'sëhuëncuën nisanan, itërin.

²²Napotahuaton Saonoso', caraya piyapinënpita camairin Tapi nontacaiso marë':

—Paatoma inaoraíchin Tapi nontoonco': "Nohuantëquë copirno mi'sëtamaso'. Inaso', tëhuëncachin nosoromiatërinquën. Piyapinënpitacointa nóya ni'nainquën," itoco', itërin.

²³Napotohuachina piyapinënpitaso' Tapi paapapi. Paaparahuatona', ya'ipi Saonori napotërinso sha'huitopi. Sha'huitohuachinara inari itapon:

—¡Naporinchi paya! Caso topinan piyapico. Naporahuaton co ma'huancóhuë': "Copirno mi'sëtëquë'," topatamara noya nica-tomaco naporama'. Sacai nipirinhue', inta nipachin, itërin.

²⁴⁻²⁵Napotohuachina piyapinënpitaso' ina ina chachin Saono sha'huitoonpi. Ina natanaton, Saonoso' co noyahuë' yonquirin: "Huiristino'sari tëpa'in,"

tënin. Ina yonquiaton piyapinënpita naquëranchin Tapi nontaantacaiso marë' a'paantarin:

—Quëmapinposo' inachintërëhua ni'ton, sanapi marë' pahuërëtërë'. Caso co ina pochin pahuërëincoso' nohuantërahuë'. Inimiconëhuëpita i'huërëta'huaso marë' pasa huiristino sontaro'sa tëpa'in. Tëparahuaton taparonëna sha'huëtën machin. Matahuaton quëshiinco, tënin Saono itoco', itërin.

^{26a} Napotohuachina, naquëranchin Tapi paaparahuatona ina chachin sha'huitoonpi. Ina natanaton: “Inanapo huiristino'sa tëparahuato copirno mi'sëchi nipachin,” tënin.

^{26b-27a} Co'huara copirnoru tahuëri sha'huitërinso' naniyätërasohuë', Tapiso' pa'nin. Sontaronënpitarë chachin pa'sahuaton, cato pasa huiristino'sa tëpaconin.

^{27b} Inapotaton taparonëna sha'huëtën matëra'piarin. Matëra'piaton copirno mi'sëtacaso marë' quëpatërin. Napohuachina, inariso hui'nin Micaro itërinso acoantërin. ²⁸⁻²⁹ Napoaponahuë', Saonoso Siniorori Tapi catahuarinso', ni'nin. Hui'nininta so'in nosororinso' ni'nin. Inapita nicaton, aquë aquëtë të'huatërin. Napoaton inimicotomiätërin.

³⁰ Naporahuaton huiristino hua'ano'sa sontaronënpitarë chachin ahuëta-pona yáhuë'pi. Nani huë'piquë niahuëhuachinara, a'napita Israiro hua'ano'sa quëran Tapiso' noya noya ahuëtërin. Napoaton naní quëran nóya ni'pi.

Saonori Tapi yatëparinso'

19 ¹⁻² A'na tahuëri Saonoso', Tapi tëpacaiso' camaitërin. Conatan camairahuaton, a'napita hua'ano'santa camairin. Camaipirinhüë', Conataniso' pa'pi nosoroaton Tapi sha'huitërin.

—Tata yatëparinquën. Napoaton tashiraya a'cayanchin co piyapi pa'ninquëhuë' na'piquë'. ³ Caso tataro'co, pastoque na'piárantaque pa'sarahüë. Naporo' quëma marë' ina nontarahüë. Ina quëran ma'sona topachin sha'huichinquën, itërin.

⁴ Inaquë nipachina Conatani Tapi marë' pa'pin nontaton itapon:

—Ama tata Tapi ma'sha onpotëquësohuë'. Inaso' co manta onpotërinquënhüë'. Na'con catahuarinquën tëhuëncinso'. ⁵ Naporo' Coriato tëpapon, chiminchináchin ninin. Siniorori catahuarin ni'ton, ina quëran israiro'sanpoa nicha'ërinpoa'. Quëmaora chachin naporinso nicaton capa cancantëran. ¡Napoaton co tëpamaso ya'huërinhuë'! ¡Co manta onporinhüë'! itërin. ⁶ Hui'nini napotërinso natanahuaton, Saonoso chiniquën nonin:

—Yoscoarë' co tëpapohuë', tënin.

^{7a} Ina tosahuaton Saonoso', ya'huërin'pa' paantarin. Conatanso nipirinhüë', Tapi përasahuaton pa'pinë ninontopiso' sha'huitërin.

^{7b} Ina quëran pa'pin ya'huërinquë quëpaantarin. Napohuachina naquëranchin Tapiso' Saono marë' sacataantarin.

⁸ Naquëranchin israiro'sa huiristino'sarë' niahuëantapi. Napoaton Tapiso' sontaronënpitarë chachin huiristino'sa ahuëcaiso marë' paantapi. Ahuëtohuachinara, huiristino'sa canatona', notohuaro' tiquipi. Cha'ëpisopitaso', ta'api. ⁹⁻¹⁰ Ina piquëran Tapiso' Saono pëinënuë huënantarin. A'na tahuëri Saonoso' naquëranchin sopairi ya'coancantaantarin.

Nansanën sè'quërin quëran patoananënküë huënséaso napoantarín. Tapiso' arpa pi'niarin. Napoápirinhuë a'nanaya Saonori nansaquë tè'yanantërin: “Paiaraqüë payon payonta'i,” ta'ton tè'yanantopirinhuë', pashi charinso pairara' ohuanin. Naporo tashi chachin Tapiso', pëinënküë ta'arin.

¹¹ Naporó chachin Saonoso' piyapinënpita camairin. Tapi pëinënküë paatona a'paicaiso marë' camairin: “Tashiraya pëinën quëran pipihuachin tēpaco',” ta'ton naporin. Sa'iniso napoaponahuë', sha'huitërin:

—Co'so' ipora tashi ta'ahuatanhuë', tatarí a'parinsopita tashiraya tēpaponquën, itërin. ¹² Napotahuaton huintana quëran noninquë so'in anohuaramarin. Inapotërin ni'ton, Tapi ta'arin. ¹³ So'in inapotahuaton Micaroso', a'nara mamanshi manin. Masahuaton Tapi huë'ërinso pēsaraqüë aquëhuënin. Motën parti quëran chipo anporo quëran nipiso', motoantonan acotërin. Inapotahuaton sahuanasaquë imotërin.

¹⁴ Tahuëririnquë Saono piyapinënpitaso', Tapi picasó' ninarápirinahuë', co pipirinhuë'. Napohuachina quēpacaiso marë' ya'coana pi'niconpi. Pi'nihuachinara, Micarori i'soatahuaton itapon: “Tapi caniorin,” itërin.

¹⁵ Napo tohuachina Saono sha'huitoonpi. Sha'huitopirinahuë', inaso camaitaantarín:

—Quëhuëanpirinhuë tēranta', masahuatoma quëshico tēpa'i, itërin. ¹⁶ Napotihuachina pëinënküë ya'conpi. Ya'conatona pēsaranënküë ni'pirinahuë', mamanshira' quëhuëánin ni'contapi. Chipó sanapi anporo quëran motoantonan nipiquë motën parti quëran acotopi. Ina ni'sahuatona', Saono sha'huitapona paantapi.

¹⁷ Ina natanaton, Saonoso' Micaró itapon:

—¡Co po'pin nonpintatonco inimiconëhuë a'pa'itonhuë' pora! ¿Onpoatonta naporan? itërin.

—Co'so' a'pahuatancóhuë', Yoscoarë' tēparanquën itërinco ni'ton, naporahuë, itërin hui'nini.

¹⁸ Inapoaton Tapi ta'arin. Pa'sahuaton Namaquë Samoiro nontoonin. Saonori napotërinso' ya'ipi sha'huitërin.

Ina quëran Samoirore chachin Nayoto ninano itopiquë pa'pi ya'huëapona'. ¹⁹ Saonoso' piyapi'sa nonpiso' natantërin: “Tapiso' Nayotoquë ya'huëarin,” topi. ²⁰ Ina natantaton, piyapinënpita inatohua a'paantarín. Tapi macontacaiso marë' a'parin. Canconahuatona ni'pirinahuë', Samoiroso a'na huëntonaca pënëntona'piro'sa ichipënëntarin ni'conpi. A'nanaya Yosë ispiritonëni inahuanta ya'coancantohuachina, caniaritopi pënëntacaiso'.

²¹ Ina natanaton, Saonoso a'napita ya'huëre', Tapi macontacaiso marë' a'paantarín. A'pápirinhuë', inahuanta a'napita pochachin pënëntaantapi. Naquëranchin Saonoso' a'napita ya'huëre' a'paantapirinhuë', inahuanta ina chachin niantapi.

²² Napohuachina inaora chachin Namaquë pa'nin. Sico ninanoquë panca i'sha tapapiquë ya'huërin. Inaquë canpachina, Samoiro, Tapi, inapita natanterín. Natantohuachina: “Nayotoquë ya'huapi,” itopi. ²³ Ina natanaton inaquë pa'sápirinhuë', Yosë ispiritonëni inanta ya'coancantërin. Ya'coancantohuachina, inanta pënëntërin. Pënëntochináchin Nayotoquë huarë' canconin. ²⁴ Naporahuaton o'nanpiramantarín. O'nanpirapi Samoiro notënanquë ya'ipi tahuëri ya'ipi tashi quëhuënárin. Napoaton piyapi'sa nonpachinara pa'yatopi napocaiso': “¡Saononta pënëntona'pi anta'!” topi.

Tapi ta'acaso Conatani catahuarinso'

20 ¹Tapi Nayoto quëran ta'arahuaton, Conatan ya'huërinquë pa'nin. Quënanconahuaton itapon:

—¡Co caso manta tëhuërahuë! ¡Co ma'marë tëranta ana'intiinacoso ya'huërinhuë! Tataparín co manta onpotërahuë' ni'ton: ¡Co tëpainsoso ya'huërinhuë', tënahuë! itërin. ²Napotohuachina, inariso itapon:

—¡Co Yosë nohuantarinhuë' tatahuë tëpainsuënso! ¡Co tëpaarinquënhuë! Tatahuë ma'sona yanipachina onpopionta sha'huitërinco'so', nani nitotëran. Napoaton iporanta ma'sona nicacaso' yonquihuachina, co po'otarincuhuë', itërin. ³Napotopirinhuë', Tapiriso chiniquë sha'huitaantarín:

—Nipayarëso' tata nani nitotërin: “Tapi tëpahuato, Conatan co noyahuë' cancantarin. Napoaton ama sha'huichisohuë',” tosarín. Napoaponahuë', Yoscoarë' co hua'quiya quëranhuë' caso tata tëpaponco, itërin.

⁴—¿Onporahuatota catahuainquë? itërin Conatani.

⁵—Ni'quë'. Tashiraya yoquia'huarai' pita^c nisarín. Napoaton copirnorë'co capahuaso ya'huërin. Inaso nipirinhuë', tashiraya aquëtëran i'huaquë huarë' caso imino'saquë na'pii topirahuë. ⁶Tata natantohuachinco, napotëquë': “Pirinquë ya'ipi quëmopinëhuëpitarë'co chachín Yosë chinotarai. Nani pi'iquë Sinioro chinotacaso marë' ma'sha tëpa'huaiso nininso', tëpaarai. Napoaton a'naroáchín pa'sarahuë,” itërinco ni'ton, a'parahuë, itëquë'. ⁷Napotohuatan: “Noyapa,” topachín, co manta të'huata'huaso ya'huërinhuë'. Napoaponahuë' no'huitohuachinso', tëhuënachachín tëpainsoso nitotaran. ⁸Caso piyapinëco nipirahuë', Sinioro marë' nipayacaso' nisha'huitë'rë'. Napoaton ina pochín tata sha'huitëquë topirahuë'. Napoaponahuë', ca tëhuërahuë nipachinso', quëma chachín nipachín tëpachinaco. Co tataquë huarë' quëpaancoso ya'huërinhuë', itërin. ⁹Napotopirinhuë', inariso itapon:

—¡Ama ina pochín yonquiquësosohuë! Ma'sona tatahuë yaonpotohuachinquë, tëhuënachachín sha'huitaranquë, itërin.

¹⁰—Tata co yainhuë' a'panihuachinquë, ¿inta ina sha'huitaponco? itërin Tapi. ¹¹Napotohuachina Conatani itapon:

—Huëquë iminquë pa'a sha'huichinquë, itahuaton quëparín. ¹²Inaquë nipachina itaantapon:

—Sinioronta ni'sárinco ni'ton, sha'huitaranquë. Inaso', ya'ipi israiro'sanpoa chinotë'rëhua'. Tashirayahuë nipon, tashiraya aquëtëranhuë nipon, ma'sona tatahuë yonquirapirinquënsó', natanarahuë. Noyaso yonquirapihuachinquë, sha'huitaranquë. ¹³Co noyahuë' yonquirapihuachinquënta', Yoscoarë' sha'huitaranquë. Inapotatëinquë catahuaranquë noya ta'acaso marë'. Co'so' inapotohuatëinquënhuë', Sinioro chiniquë ana'inchinco. Naporahuaton ina chachín quëmanta catahuainquë. ¡Íráca tata catahuarinso pochachín nichinquë! ¹⁴⁻¹⁵Yoscoarë' inapotaranquë. Quëmanta Yoscoarë' ta'ton, noyasáchín nicancoso' sha'huitoco. Sinioro noya ni'ninquënsó pochín canta ni'co. Chiminpatoso nipirinhuë', iso pochín niquë': Siniorori ya'ipi inimico-nënpita ata'huantarín. Inapotopirinhuë' tëranta ama quëmopinëhuëpitaso'

c 20.5 Yoquia'huarai' pitaso': Nasha yoqui canquirinso', Sinioro marë' niin ta'tona na'huëpi. Naporo tahuëri Yosë chinotacaiso marë' ma'sharo'sa tëpapi. Tronpitaro'sa pihuipi. Napopi.

naniantëquësöhuë'. Inapitaso' noyasáchin ni'quë'. ¹⁶Co'so' ina pochin nipatanhuë', quëmopinënpitarë'quën chachin Sinioro ana'intarinquëma'. Yoscoarë' ténanso' co natëranhuë ni'ton, ana'intarinquëma', itërin. Ina pochin Conatan Tapirë' Yoscoarë' ta'tona', anoyatopi. ¹⁷Inaora ninosororinso pochachin Conatani Tapi nosororin. Ina pochin nosoroaton naquëranchin Yoscoarë' ta'ton, catahuacaso sha'huitërin.

¹⁸Ina quëran Tapi itaantapon:

—Tashiraya yoquia'huarai' pita nisarin. Huënsëyantëranquë capa nipatan, tata nohuanarinquën. ¹⁹Cara tahuëri quëranso nipirinhüë', na'con na'con nohuanarinquën. Napoaton i'hua na'piranquë paquë'. Paantarahuaton, na'piro'sa inaquë imopiso aquëtë', na'piquë'. ²⁰Ina parti pë'chinanëhuëquë cara shinërë a'pararahuë. No'quicaso marë' a'parëso pochin nisarahuë. ²¹Nani a'pahuato piyapinëhuë camaiarahuë: “Paaton shinërëro'sa yoníquë”, itohuato pa'sarin. Paaso': “Naro'paran nisapi. Maquimaquë", itohuatoso', noya nanan ya'huërin ni'ton, noya huë'saran. Sinioronta nitotërin co manta onpoaranhuë'. ²²Napoaponahuë': “Shinërëro'sa quëma aquëtë' nisapi,” itohuatoso', paquë'. Sinioro pacamaso nohuantërin ni'ton, pacamaso ya'huërin. ²³Yoscoarë' niitatë anoyatërëso nipirinhüë', Sinioronta nani nitotërin. Co inaso naniantarinhüë', itërin.

²⁴Napotohuachina Tapiso', Conatani sha'huitërinquë na'pirin. Tahuëririnquë pita nanihuachina, copirnosososhatapon huënsërin. ²⁵Paira pirayan huënsëyantërinquë huënsërin. Conatanso', pa'pin notënanquë huënsërin. Apinironta', Saono pirayan huënsërin. Napoaponahuë', Tapiso huënsëyantërinquë capa. ²⁶Naporo' Saonosos' Tapi nohuanaponahuë', co manta téninhüë': “Ma'shaquë tëranta tēhuëaton oshahuamara. Napoaton Sinioro marë' ma'sha tēpapiso' noshinën co capacaso' nohuantërinhuë'”, ténin yonquinëquë.

²⁷Tahuëririnquënta pita chachin niponahuë' co Tapi ya'noantarinhüë'. Napohuachina Saonosos' Conatan natanin:

—¿Onpoatonta Quisi hui'nin co i'huaranta capacaso marë' ya'norinhüë'? itërin. ²⁸⁻²⁹Napotohuachina, inariso itapon:

—Pirinquë a'naroáchin yapaaton nataninco: “Pirinquë ya'ipi quëmopinëhuëpita Yosë chinotapi. Sinioro chinotacaiso marë' ma'sha tēpacaiso nininso', tēparapi. Naporahuaton inaquë nica'huaso marë' iya masho camairinco. Napoaton inaquë pita na'huëca'huaso marë' quëtoco pa'i,” itërinco. Napotohuachincora a'parahuë. A'parahuë ni'ton, co inaso' isëquë nininhüë', itërin. ³⁰Ina natanaton, Saonosos hui'nin pa'pi no'huirin. No'huiton itapon:

—¡Ma'ninquën chachinta ni'ton, naporan! ¡Quisi hui'ninë'quën noyá nipayaranso', nani nitotërahuë! Ina marë' quëmaso' taparo nisan. Mamaparinta na'intaran ni'ton, inanta taparo nisan. ³¹Inaso nanpirápachin, co quëmaso nānpicaso tēranta ya'huërinhuë'. Aquëtë huarë' ya'huërëtaancososo', co nanitaranhuë'. Napoaton a'paquë piyapinënpita macoina'. Inaso', chiminacaso ya'huërin, itërin. ³²Napotopirinhüë', inariso pa'pin itapon:

—¿Onpoatonta chiminacaso ya'huërin? ¿Ma'ta onporinso marë' tēpacaso ya'huërin? itërin. ³³Hui'nini napotopirinhüë', Saonosos co manta taponahuë' nansanën ihuërin. Hui'nin ohuanacaso marë' ihuërin. Inaporinso marë':

“Tèhuenchachin tatarì Tapi yatëparin,” ténin yonquiaton. ³⁴ Napotihuachina Conatanso', pa'pi no'huitaton, pa'pin huaninanpirin. Co huachi naporo coshatocoantarinhue'. Pa'pini Tapi pinorinso marë', pa'pi sëtatón naporin.

³⁵ Tahuëririnquë inaso', Tapiri ninarinquë'pa' pa'nin sha'huitapon. Nisha'huitopiso' oraquë pa'nin. A'nara piyapinën hui'napishin quëparin.

³⁶ Inaquë canconahuaton, piyapinën itapon:

—Paaton shinërëso'a a'paarahuëso yonícontaquë', itërin. Napotihuachina piyapinënso' ta'ararin. Ta'aso' Conataonta', pë'chinanënquë, shinërënën a'pararin. Chiniquën të'yatërin ni'ton, hui'napi aquëtë anotërin. ³⁷ Piyapinëni cantonpachina Conataniso' chiniquën sha'huitërin:

—¡Shinërëso' quëma aquëtë nisarin! itërin. ³⁸ Naquëranchin piyapinën sha'huitaantarin:

—¡Manóton ta'acquë' itaantarin. Napotihuachina hui'napiso', shinërë maconahuaton hua'anën quëpataantarin. ³⁹ Hua'anën naporinso natanaponahuë', co manta yonquirinhue': “Nanan nisha'huitapi,” co téninhue'. Conatan, Tapi, inapitasáchin ma'sona tapon napopiso nitotopi. ⁴⁰ Ina quëran Conatanso', pë'chinanën, shinërënënpita, inapita piyapinën quëtërin. Quëtahuaton naporo chachin ya'huërinquë quëpanantacaso' camairin.

⁴¹ Nani pa'pachina, na'piro'sa imopiso' aquëtëran quëran Tapi pipirin. Pipirahuaton Conatan notënanquë isonahuaton, no'paquë huarë' monshomarin. Noya nica-ton cararo napotërin. Ina quëran nisë'quërahuatona', nina'nëtopi. Tapiso' na'con na'con na'nëton sëto inquiahuarë' na'nërin. ⁴² Napoin quëran Conatani itapon:

—Noya paquë huachi. Catonpo chachin Yoscoarë' ta'të nisha'huitërë ni'ton, ama të'huatëquësohuë'. Noya nipayatë ya'huëcaso marë' nani Yosë nontërë'. Shinpopitanta noya ninicatona ya'huëcaiso marë' nani anoyatërë', itërin.

Nani ninontohuachinara, Tapiso' pa'nin huachi. Ya'huërë' Conataonta', ya'huërinquë paantarin.

Pan Yosë marë' acopiso' Tapi ca'ninso'

21 ¹ Tapiso' pa'sahuaton Nopo^d ninano itopiquë canconin. Canconahuaton Aimirico corto hua'an nica-pon pa'nin. Inaso', Tapi inaoraíchin huë'sarin ni'nin. Ina ni'sahuaton pa'yanin. Pa'yanaton itapon:

—¿Ma iporata quëmaoraíchinso' huë'saran? itërin. ² Napotihuachina:

—Copirno ma'sha nica'huaso camayatonco itërinco: “Ma'marësona a'paranquënso', ama insonta nitochinsohuë',” itërinco. Sontaronëhuëpitaso nipirinhue', nani camairahuë insëquësona niquënana'huaiso'. ³ ¿Ma'ta ipora ya'huëtërinquën capacaso'? A'natërápo pan quëtoco topirahuë. Co'so' ya'huëtohuachinquënhue', ma'sha tëranta quëtoco quëpa'i, itërin.

⁴—Pan mini ya'huëpirinhue', co pan miahue'. Siniro marë' acorahuësoráchin ya'huërin. Co canpitaso ina capamaso ya'huërinhuë'. Napoaponahuë', sontaronënpita co osha nipihuë' nipachinso', quëchinquën, itërin.

⁵ Napotihuachina, Tapiriso aquinorahuaton itapon:

—Sontaronëhuëpitaro'co chachin ahuëtapoi yápa'nai. Napohuatoira, co osha ninaihuë'. Aquëtë huarë' iporaso', chiní chiniquën copirno camairincoi

d 21.1 Nopoquë naporoso': Yosë chinotacaso në'mëtë pëi ya'huërin.

ni'ton, co inapoato i oshahuanaihué', itèrin. ⁶Napotohuachina, corto hua'anso' Sinioro marè' pan acopiso chi'huincarinso' Tapi quètèrin. Inanpi pansáchin inaquè ya'huèrin ni'ton, quètèrin. Inaso pano'sa', noya patoana itopiquè acopiso'. Nasha pano'sa huénocacharinso' acoaton, naporo tahuèri chachin chi'huincarinso'. ⁷⁻¹⁵ (-)

Tapi Saono tëpacaso co nohuantèrinsohuè'

24 (Nopo ninano quèran Tapi pipihuachina, oshaquèran saota pasa pochin sontaronènpita ya'huètèrin. Inapitariso', catahuacaso marè' imapi. Saonori sontaronènpitarè chachin yaahuèaton imasárin ni'ton, itohua itohua ya'huè ya'huérantapi.) ¹A'na tahuèri Saonoso' huiristino'sa ahuèapon pa'nin quèran, huènantarin. Naporo' a'nari itapon: "Tapiso' In-cati inotèroquè ya'huèarin," itèrin. ²Natanahuaton Saonoso', cara huaranca sontaro'sa huayonin. Ya'ipi Israiro huèntono'sa quèran ina nápo huayonin. Inapitarè pa'sahuaton Tapi sontaronènpitarè chachin yonípi. Natètèro'sa pa'pi huèhuèpiro nininguèpita yonípi.

³Pa'sápaton Saonoso' ohuicaro'sa ahuè'etopiquè canconin. Ina yacaria motopi nanin ya'huèrin. Inaquè Tapi piyapinènpitarè chachin na'pirapirinahuè', Saonoso' chi'chicaso marè' ya'conin. ⁴Naporo' a'nara piyapinèni sacaroènquè Tapi itapon:

—Ni'què'. Ipora tahuèri chachin Sinioro sha'huitèrinquènso' nanirin: "A'na tahuèri inimiconèn ma'sona nohuantèranso' nitamaso marè' quètaranquèn," itèrinquèn, itèrin. Napotohuachina Tapiso', oshaquèran paaparin. Paaparahuaton Saono a'morinsó huirotèn yashitètèrin. ⁵Napoaponahuè', yashitètèrinso marè' co noyahuè' cancantèrin. ⁶Ina quèran piyapinènpita sacaronquè itapon:

—¡Siniorori Saono huayonin copirno nicacaso marè'! Napoaton cariso', co ina tëpa'huaso nanitèrahuè', itèrin. ⁷Napotahuaton Tapiso', ama Saono tëpacaiso marèhuè' piyapinènpita ya'copirin. Inaso co manta yonquiaponahuè', ina quèran pipirin. ⁸Pipihuachina, Tapinta a'naroáchin pipiintarin. Pipirahuaton chiníquèn itapon:

—¡Api, api! itèrin. Napotarinso natanaton, Saonoso tahuèrètèrin. Naporo' Tapiri noya nicaton, isonin quèran no'paquè huarè' monshomarin. ⁹Ina quèran itapon:

—A'naquèn nonpinapitonaco: "Tapi yatèparinquèn," itèrinèn. Napotopirinèinquènhuè', co inapita natècamaso ya'huèrinhuè'. ¹⁰Ipora tahuèri chachin nitotaran co carinquèn yatèparanquènsóhuè'. Sinioro nani quètèrinco naniquè tëpa'huancuènso'. Inaso nipirinhue', co nohuantèrahuè' inapota'huanquènso': "Siniorori huayonin ni'ton, apiso copirno ya'conin," ta'to naporahuè. ¹¹Ni'què api. A'moranso yashitèrahuè'so, sè'quèárahue'. Yashitasoco nohuantèrahuè naporini, tëpa'itèinquènhuè'. Napoaponahuè', co inapotèranquènhuè'. Ina quèran nitotèquè', co manta yaonpotèranquènsóhuè'. Co a'napita tèranta ma'sha onpotiinènso' camairahuè'. Co maquè tèranta tëhuèpirahuè' quèmaso' tëpaancoso marè', yonisáranco. ¹²Sinioro chachin no'tèquèn sha'huichinpo', inquènposona tëhuèrèso'. Inari chachin ma'sha onpotèrancoso marè' i'huèrèchinquèn. Caso napoaponahuè', co onporo tèranta tëpaponquènhuè'. ¹³Iraca quèran huarè' pa'yatopi napocaiso':

“Co noyahuë' cancantopisopitaráchin co noyahuë' nipi,” topi. Caso co ina pochin cancantërahuë' ni'ton, co të'huataancoso ya'huërinhuë'. Co onporonta të'paponquënhuë'. ¹⁴Naporahuaton co caso máquëncohuë'. Quëmaso' copirnonquë nichinapon chachin pëinënquë huënsëyarápamaso ya'huërin. Napopirinhue', po'pin inotëroquë huëcaton tahuëri chinianan. ¡Ni'nira chimipitë', imincara, inapita co onporonta yonirëhuë'! Inapita pochin nipirahuë', quëmaso yonitonco ainashitáranco. ¹⁵Napoaton Sinioro chachin no'tëquë sha'huichinpo', inquënposona tëhuërëso'. Inari chachin naporahuëso' no'tëquë tantiainco. Inapotatonco quëma quëran pa'poyainco, itërin.

¹⁶Tapiri tonitohuachina, Saonoso' pa'yanaton chiniquë itapon:

—¡Tapi chachin mini nontarinco! toshuaton na'nëmiatërin. ¹⁷Ina quëran itapon:

—Quëma no'të no'tëquënsó' yonquiran. Carinquënsó na'con aparisitopiranquënhuë', quëmaso nosororanco. ¹⁸Ipora tahuëri anitotëranco noya yonquirapirancoso'. Sinioro chachin nani quëtërinquë tëpaancoso'. Napoaponahuë', co tëparancohuë'. ¹⁹Inso tëranta inimiconën tëpachináchin quënanpachina, co onporonta nicha'ërinhuë'. Napoaton noya ni'nancoso marë', quëmanta Sinioro noya ni'inquë. ²⁰Tëhuëenchachin quëmaso', copirno ya'coanan tënahuë. Ina ya'conpatan chiniquë nanantaran. Naporahuaton isairio'santa', noya noya ya'huëapona huachi. ²¹Iporaso sha'huitoco: “Sinioro ni'sárinco hui'nanpita, shiparinpita, inapita co tëpapohuë'. Nininënapita ninshitopiso' tapiatona naniantohuachina', itoco,” itërin.

²²Napotohuachina: “Sinioro ni'sárinco co napoarahue',” itërin Tapiri. Nani ninontohuachinara, Saonoso pëinënquë panantarin. Tapinta sontaronënpitarë chachin na'pipi'pa' ya'coantapi.

Huiristino sontaro'sa Tapiri catahuarinso'

28 (Oshaquëranchin Samoiro chiminin. Ina piquëran Tapi, quëmopinënpita, saota pasa sontaronënpita, inapitaso Saono ta'ananpipi. Huiristino'sa ya'huëpique pa'sahuatona', a'na pi'i na'con inaquë yacapatopi.) ¹A'na tahuëri huiristino'saso', sontaronënapita yontoantapi. Isairio'sa ahuëcaiso marë' napoantapi. Cato ninano copirnonënso', Aquisi itopi. Inari Tapi itapon:

—Quëmanta sontaronënpitarë'quë chachin catahuancoso marë' pacamaso ya'huërin, itërin. ²Napotohuachina:

—Pa'sarai mini quiyanta'. Caso piyapinëncó. Míso ahuëtërahuëso ni'saranco huachi, itërin.

—Míso ahuëtëran ni'quëhuarë', ipora quëran huarë' a'pairinacosopita sontaro'sa camaiaran, itërin Aquisiri.

Saono ninotona'piquë pa'ninso'

³Samoiro chimininso' ayonquianta'inquëma': Ina chiminpachina ya'ipi isairio'sari na'nëtopi. Ina quëran Namaquë pa'pitopi. Hua'huatërinso nina-noquë chachin napotopi. Saonoso' iráca chachin ninotona'piro'sa Isairio no'pa quëran ocoirin. Chimipiro'sa hua'yanën nito përatona nontopisopitanta', napotërin. ⁴Huiristino'sa niyontoantapi. Naporahuatona Sonin ninano

itopiso' notënanquë pa'sahuatona ya'huëconpi. Në'mëtë pëinëna otënatona ya'huëconpi. Saononta israiro'sa ayontonin. Ayontonahuaton, Quiripoa motopi itopiquë në'mëtë pëinëna otënatona ya'huëconpi anta'. ⁵Huiristino'sa ya'huëintapiso', Saono ni'nin. Ina ni'sahuaton, pa'pi pa'yamiatërin. ⁶Napoaton Yosëri anitotacaso marë' natanin. Natanpirinhüë', co inariso a'panirinhüë'. Hua'narin quëran, Orin quëran, pënëntona'piro'sa quëran, inapita quëran anitotacaso nohuantopirinhüë', co anitotërinhuë'.

⁷Napohuachina, sontaro hua'ano'sa camairin:

—Inso sanapi tëranta', chimipiro'sa hua'yanën nito përaton nontërinso', yonítóco. Paato nonta'huaso marë' nohuantërahuë, itërin. Napotohuachina inahuari:

—Intoro ninano itopiquë, a'nara sanapi ina nitotërinso ya'huërin, itopi.

⁸Ina natanaton, Saonoso' ama nohuitacaiso marëhuë' nisha a'morin.

Naporahuaton cato hua'ano'sarë ina sanapi nicapon tashi pa'nin. Cantonahuaton itapon:

—A'na piyapi chimininso përatoco. Ma'sona yanitotërahuëso', anitochinco topirahuë. Insosona sha'huitaranquënso', ispiritonën' përatoco, itërin. ⁹Napotohuachina, inariso itapon:

—Ni'quë'. Saono naporinso nani nitotëran. Ninotona'piro'sa', chimipiro'sa hua'yanën nito përatona nontopisopita, inapita iso no'pa quëran ocoirin. Napotarancoso natëhuatënquën, inaso nitotohuachin atëpataponco. ¡Napoaton co napotaancoso ya'huërinhuë'! itërin sanapiri.

¹⁰—Yoscarë' co ina marë' manta onpoaranhuë', itaantarin Saonori.

¹¹—¿Inso' chimipita përachinquën? taantarin sanapi.

—Samoiro përatoco, itërin Saonori. Napotohuachina përarin. ¹²Sanapiso' a'nanaya ni'pirinhüë', Samoiro huë'sarin ni'nin. Ina ni'sahuaton huiyo tënin. Naporahuaton Saono itapon:

—¡Nonpintëranco! ¡Quëma mini Saononquën! itërin sanapiri. ¹³Itopirinhüë':

—Ama të'huatëquësohuë'. ¿Ma'ta ni'nan? itaantarin Saonori.

—A'nara yosë no'pa quëran pipirarin ni'nahuë, taantarin sanapi. ¹⁴Napohuachina Saonori itapon:

—¿Onpopinta ya'norin ni'nan? itërin.

—Máshoya ya'norin ni'nahuë. Aipi a'morinso niimopitopinan ya'norin, itërin sanapiri. Ina natanaton, Saonoso': "Samoiro mini," tënin. Naporahuaton isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' moshomarin. Noya nicaton napotërin.

¹⁵Naporo' Samoirori itapon:

—¿Ma'marëta përatonco apiranco? itërin.

—Co napon cancantato përranquën. Huiristino'sa ahuëinacoso marë' huëcapairinaco. Yosënta', a'porahuatonco co huachi a'panirincuhuë'. Pënëntona'piro'sa quëran co a'panirincuhuë'. Co hua'narahuë quëran tëranta', a'panirincuhuë'. Napoaton ma'sona nica'huaso' anitotaancoso marë', apëratëranquën itërin. ¹⁶Napotohuachina, Samoirori itapon:

—Sinioro a'porahuatënquën inimicotërinquën ni'quëhuarë', jama caso natancosohuë'! ¹⁷Ina nohuanton iráca sha'huitëranquën: "Co huachi

nohuantërinhuë' israiro'sa quëmari hua'anëntacaso'," itëranquën. Ina nohuanton chachin Tapi ya'huërëtarinquën huachi. ¹⁸Naporo' amaricoro'sa ya'ipi ata'huantacaso camairinquën. Camaipirinquënhuë', co no'të-quën natëranhuë ni'ton, naporin. ¹⁹Naporahuaton ya'ipi ahuëtamarë huë'namasopita, ina nohuanton huiristino'sa minsëarinquëma'. Tashiraya quëmaso hui'nanpitarë'quën chachin carë'quën nisarama huachi. Ina nohuanton ya'huëintaramaquë ma'sha ya'huëtërinquëmasonta', huiristino'sa matarinëinquëma', itërin. ²⁰Naporo' a'nanaya Saonoso', chimipi pochin anotërin. Naporopi ni'ton notëntochinarin. Samoirori napotërinso' natanaton, naporin. Naporo tahuëri, naporo tashi co manta ca'mantatonhuë', naporin. ²¹Saono pa'pi pa'yaninso', sanapiso ni'nin. Napohuachina ya'carirahuaton, itapon:

—Ni'quë sinioro. Caso quëma piyapinën pochinco ninahuë. Tëpaina-coso ya'huërinso nitotaporaquë', natëranquën. ²²Ina pochin quëmanta', sha'huitohuatëinquën natëco topirahuë. Chiniquën cancantaton paantamaso marë' coshoro nitatëinquën a'ca'inquën, itërin.

²³Saonoso' co nohuantërinhuë' coshatacaso'. Co nohuantopirinhue', hua'ano'sa quëparinso', sanapi, inapitari apisápachina nohuantërin huachi. Huaniintarahuaton pë'saraquë huënsëconin. ²⁴Naporo' sanapiso', toroa'hua amoshin pë'tahuarinso' manin. Pëinën aquëtëran acorinso masahuaton tëparin. Ina pi'iso' tricoro'monta manin. Ina quëran pan co ahuëpocatopinanhue' anpirin. ²⁵Nani inapita anpihuachina, capacaiso marë' acotërin. Nani coshatohuachinara, sanapi nontahuatona ya'huëapiquë paan-tapi. Naporo tashi chachin pa'pi.

Saono hui'ninpitëre chachin chiminpi

31 ¹Huiristino sontaro'sari israiro'sa ahuëipi. Ahuërahuatona notohuaro' tiQUIPI Quiripoa motopiquë inapotopi. Napotohuachinara, a'napitaso ta'api. ²Saononta hui'ninpitarë chachin ta'apirinahuë', huiristino'sari imapi. Icantatona', cara chachin hui'ninpita tēpapi: Conatan, Apinatapo, Maraquisoa, inapita. ³Ina quëran Saonoráchin cancantopi huachi. Pë'chinan camayoro'sari shinërënéna quëran ohuanpi. Inapotohuachinara, inapita pa'pi tē'huatërin. ⁴Napoaton catahuacaso marë' sontaro acorinso', itapon:

—Pasopitaso' co marchuano'sahuë'. Inapitaso yatëpahuachinaco, aparisitatonaco tēpaponaco. Napoaton sahuëninën quëran papitatonco tēpaco, itërin. Napotopirinhue', inariso pa'pi tē'huaton co nohuantërinhuë'. Napohuachina inaora chachin sahuëninën ya'huaratërin. ⁵Catahuacaso marë' sontaro acorinsoari Saono chimininso ni'nin. Ina ni'pachina niinapotaton inanta chiminin. ⁶Ina pochin naporo tahuëri Saono hui'ninpitarë chachin chiminin. Catahuacaso marë' acorinso sontaronta', chiminin. A'napita sontaronënpitanta chiminpi. ⁷Israiro'sa Cortanii' motopiana aquëtëran ya'huëpisopita natantopi: "Saono, hui'ninpitarë chachin nani chiminpi. Sontaronënpitanta napopinchin chiminpi. Napopinchin ta'api," topi. Ina natantatona', ya'huëpiso ninanoro'sa pipinanpitona ta'api. Napohuachinara, huiristino'saso canconahuatona inaquë ya'huëconpi huachi. Ina no'paso', Cortanii' quëran pi'pi pipirinso parti quëparitërin.

⁸Tahuëri rinquë huiristino'saso', israiro'sa chiminpisopita ma'sha-nëna matapona pa'pi. Naporo' Saono hui'ninpitare chachin chimin piso quënanpi. ⁹Quënanahuatona', Saonoso' nishitëconotopi. Ahuëtacaso marë' ohuararinsopitanta matopi. Inapotahuatona', ya'ipi ya'huëpique nanan sha'huicaiso marë' sontaro'sa a'papi. A'pahuachinara, inahuaso mamanshi pëiro'saquë sha'huiconpi. ¹⁰Nonënso', Piti-san ninano itopiso' pairanënuë pë'tënpi. Ahuëtacaso marë' ohuararinsopitaso', Asotariti moshapiso pëique acopi.

¹¹Carata parti Capisi ninanoquë ya'huëpisopitaso', Saono napotopiso natantopi. ¹²Natantatona', chiniquëncantopisopitari yonquipi catahuacaiso'. Ya'ipi tashi iratatona', Saono nonën pë'tënpiso mapi. Hui'ninpitanta nonëna pë'tënpi nì'ton, inanta mapi. Ya'ipi masahuatona Capisi'pa' quëpantapi. Cancontarahuatona', ahuiquitopi. ¹³Inapotahuatona', nara tashinantërinsoanaquë nansëna pa'pitopi. Inapotatona canchisë tahuëri co coshataponaraihuë', sëtopiso nanipi.

Samoiro piquëran Tapi hua'anëntërinso'

Saono tēpapiso' Tapi natantërinso'

1 ¹Tapiso' sontaronēnpitarē chachin amaricoro'sa ahuërin. Ahuërahuatona canapi. Inapoaso', Saono cara hui'ninpitare chachin nani tēpapihinahuë', co nitochátërarinhuë'. Inaso', sontaronēnpitarē chachin Sicaraco ninano itopiquë ya'huëpi. Ahuëtopi quëran canquitona', nani cato tahuëri inaquë ya'huërapí.

²Tahuëririnquë a'nara hui'napi canquirin. Saono sontaronēnpitarē chachin ya'huëpi quëran canquirin. A'morinso nioshatërin. Naporahuaton, motëonta mo'shiquë nisë'momotorin. Sëtërinso' nitotai marë' naporin. Canquirahuaton Tapi notënanquë noya nicaton isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monsho-marín. ³Naporo' Tapi natanin:

—¿Intohuaranta huë'saran? itërin.

—Huiristino'sari israiro'sa ya'huëapiquë ya'huëasoi ahuëquipi. Caso nipirinhue', cha'ërahuë, itërin.

⁴—¿Ma'ta onpopi? ¿Sha'huitoco canta nitochi! itërin Tapi.

—Huiristino'sari ahuërahuachinara, israiro'saso ta'api. Napoaponahuë', notohuaro' Israiro sontaro'sa chiminpi. ¿Saononta Conatanë chachin tēpapi anta'! itërin hui'napi.

⁵—Saono, hui'ninë chachin chiminpi: ¿Onpo nitotëran'ta'? itërin Tapi.

⁶—Quiripoa motopiquë topinan pa'sáporahuë', Saono quënanahuë. Nansanën paquëaton yachiminárin. Huiristino sontaro'sari ohuanpi ni'ton, naporin. Huiristino sontaro'santa ahuëtacaiso toronano'saquë ya'caritërapí. Cahuarioro'saquë pa'pisopitanta', naporapi. ⁷Naporo chachin tahuërërahuaton quënaninco. Përápachincora: “¿Ma'ta nohuanteran nica'huaso'?” itërahuë. ⁸Napotohuatora, inaso nataninco: “¿Ma piyapinquënta quëmaso'?” itërinco. “Caso amaricoco,” itërahuë. ⁹Naporo' inaso', manóton tēpa'huaso' camairinco. Nani yachimiánpaton napotërinco. ¹⁰Napotohuachincora, tēparahuë. Co onpo nannpichináchinhuë' nitopiso' nicato, napotërahuë. Inapotato yancorinso', a'sontanparinso', inapita matërahuë. Quëmaso' hua'anëhuënnquën ni'ton, quëshinta' huanquënso marë' matërahuë, itaantarín hui'napi.

¹¹Ina natanaton, Tapiso sontaronēnpitarē chachin a'mopiso oshapi. Sëtopiso' nitotai marë' napopi. ¹²Saono, hui'ninë chachin chiminpi marë' oshaapona pochín na'nërapi. Israiro sontaro'santa canapiso' yonquiatona

napopi: “Israiro sontaro'saso', Sinioro sontaronënpita nipirinahuë', canapi,” ta'tona', na'nëpi. Inapoatona i'huaraya huarë' coshatopi.

¹³Ina quëran Tapiriso' nanan quëna'pi natanapon:

—¿Intoparanta quëmaso'? itërin. Itohuachina:

—Caso nishaco. Amaricoco ta'a, itërin.

¹⁴—Siniorori chachin copirno nicacaso marë' huayoninso tëparan. ¡Ina tëpaton pa'pi co noyahuë' ninan! itaantarín Tapiri chiníquën nontaton.

¹⁵Napotahuaton a'nara piyapinën përarin. Huë'pachina:

—¡Tëpaquë'! itërin. Napotohuachina, inariso tëparin. ¹⁶Ina chiminaso', Tapiri itapon:

—Quëmaora tëhuënënuquë chiminaran: “Siniorori copirno huayoninso' tëparahuë,” tënanso marë' nina'intëran, itërin.

Saonoco', Conatanco', inapita yonquiaton Tapi na'nëton oshaarinso'

¹⁷⁻¹⁸Naporo tahuëri Tapiso', Saonoco', Conatanco', inapita yonquiaton oshaarín. Naporahuaton Cota huënton israiro'sa nitotacaiso marë' a'chintacaiso camaitërin. Ina chachin noya nina'pi itopisonta quiricaquë ninshitërinso ya'huëárin. Iso pochin acorin:

¹⁹“¡Ma'huántacha israiro'sanpoa ninëhua paya!

¡Hua'anënpopita chachin nipirinahuë', nani tëpapi!

Motopinënpopitaquë napotopi ta'a. ¡Chiníquën cancantopirinahuë', nani tëpapi!

²⁰Amana Cato ninanoquë ina nanan sha'huicosohuë'.

Asocaron cachiro'saquënta', ama ina nitochinasohuë'.

Huiristino sanapi'sa nitotatona capa cancantohuachina'.

Inpio sanapiro'sa niponaraihuë', capa cancantohuachina'.

²¹Quiripoa motopiro'sanquëma', carima ama huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huichinquëma':

Ama huachi canpitataquë o'nanaton shipichinquëmasohuë'.

Ama poroncayo tëranta inapochinquëmasohuë'.

Inaquë na'a israiro'sa tëpapi.

Chiníquën cancantopisopita hua'ano'sa nisapirinahuë', napotopi.

Iscotonëna to'pi to'pitëresó pochin nitopi.

Inaquë chachin Saono iscotonën huënarachantërinso', sacorin huachi.

²²Saono, Conatan, inapitaso ahuëtapona pa'pachinara, co topinan ayaimapihuë'.

Sahuëninëna quëran inimicoro'sa tëpai huarë' huënantapi.

Shinërenënaquënta tëpai huarë' huënantapi.

Chiníquën cancantopisopita nipirinahuënta', co oshatopihuë' tëpapon'a.

²³Saono, Conatan, canpitaso nosororainquëma'.

Noyanquëma ni'ton, ya'ipicoi nosororainquëma'.

¿Nanpipoma co nia'poramahuë' pora?

¿Chiminamaquënta co nia'poramahuë' pa'?

¡Panca oniano'saso' yanponpachinara, chiníquën pa'pi!

¡Canpitaso napoaponahuë ta'ahuatamara,

inapita quëran chini chiníquën pa'nama'!

¡Pa'piniro'santa', chiníquëno'sa'.

- Canpitaso napoaponahuë', chini chiníquëno'sa ninama'!
- ²⁴ Israiro sanapi'sanquëmanta', Saono yonquiatoma na'nëco'.
Ina copirno nicapon ma'huanama'.
Ma'maro në'mëtë pa'ton niniquë a'mopitëramama'.
Noya noya rino pi'shi quëran nipiso', a'morama'.
Oro quëran nipisopitanta', nitapamaso marë' pa'anama'.
¡Inapitaso pa'ton nipirinhue', naporama'!
- ²⁵ ¡Chiníquën cancantopirinhue', nani tēpapi!
Niahuëpikuë chachin nani tēpapi ta'a.
Conatanochi motopiro'saquë tēpapi.
- ²⁶ ¡Quëma marë' pa'pi sëtërahuë ta'a!
Quëmaso' iyahuëmiáchin pochin ninan.
Nanpisënquën noya noya nipayarë'.
Sanapiso' quëmapi chinpitohuachina, pa'pi nosororin.
Quëmaso' inapita quëran na'con na'con nosororanco.
- ²⁷ ¡Chiníquën cancantopirinhue', nani tēpapi!
Hua'anënpoapita ahuëtai marë' nisha nisha ohuarapi.
Napopirinhue', inimiconënpoapitari nani acopitopi huachi," tēnin oshaaton.

Cota huënton copirno Tapi acopiso'

2 ¹ Ina piquëran Tapiso', Sinioro natanapon:
—Cota huënton no'panënquë na'a ninanoro'sa ya'huërin. ¿Noya ina ninanoro'saquë paca'huaiso' to? itërin.

—Noya paquë', itërin Siniorori.

—¿Inso ninanoquëta pa'i? taantarín Tapi.

—Iporon ninanoquë paquë', itaantarín Siniorori.

² Inari napotohuachina Tapiso', sa'inpitarë chachin inatohua pa'nin. Sa'inpitaso' a'nara Ainoama itopi. Inaso', Quisiroquë ya'huërin. A'nanta', Apicaïro itopi. Inaso', Naparo itopisori ayananpirinso'. Naparocoso', Caromiroquë ya'huërin.
³ Sontaronënpitanta', sa'ina hui'ninpitarë chachin imapi. Inapitaso napopinchin Ipronquë ya'huëconpi. A'naquëonta', ina ya'cari ninanoa'huaro'saquë ya'huëconpi.

⁴⁻⁵ Ina piquëran Cota huënton quëmapi'sa Ipronquë niyontonpi. Tapinta ina huënton quëmapi ni'ton, copirnonëna nicacaso marë' inaquë acopi.

Capisi ninano Carata parti ya'huërin. Inaquë ya'huëpisopitari Saono nosoroa-tona pa'pitopiso', Tapi natantërin. Ina natantaton, inapita sha'huitacaiso marë' comisiono'sa a'parin. Iso pochin ta'caiso' a'parin: “Saonoso' copirnonënpoa ni'ton, ina na'con nosoroatoma pa'pitërama'. Ina marë' canpitanta Sinioro chachin catahuainquëma'. ⁶ Naporahuaton nosoroatënnquëma no'tëquëná-chin catahuainquëma'. Naporamaso marë' carimanta', noya nicaatënnquëma nosoroaranquëma'. ⁷ Napoaton iporaso', canpitanta chiníquën cancantoco'. Saonoso' nani chiminin. Ina chiminpirinhue', Cota huënton israïro'saso', copirnonëna nica'huaso marë' nani acorinaco. Canpita topatamaso', nanitë-rahuë copirnonëma ya'cona'huaso', tēnin Tapi,” itopi. ⁸⁻³² (-)

Ya'ipi israïro'sa copirnonëna nicacaso marë' Tapi ya'coninso'

5 (Cota huënton israïro'sa copirnonëna Tapi ya'conin. Ina piquëran Iso-posi itopiso' a'napita israïro'sa copirnonëna nicacaso marë' ya'conin.

Inaso', Saonoco' hui'nin. Sontaronënpita hua'anënso', Apiniro itopi. Ya'huërë' Tapi sontaronënpita hua'anënta', Coapo itopi. Inapitaso' hua'qui niahuëpi. Napoin quëran Iso-posiso', cato piyapinënpitari tëparin.)

¹Ina piqëran, ya'ipi Israiro ansianoro'sa Ipronquë pa'pi. Inaquë Tapi quënanconahuatona', itapona': "Canpoaso', israiro'sanpoaráchin. ²Saono'ton copirnonënpoa ya'conin. Napoaponahuë', naporo quëran huarë' quëmari Israiro sontaro'sa camairan. Ahuëtacaiso marë' quëpahuatana, quëmari chachin quëantaran. Naporahuaton Sinioro chachinta', nani sha'huëtërin-quën copirnonëhuëi nicamaso marë'. Ohuicaro'sa hua'anëni a'pairinso pochin nitancoiso marë' nani acorinquën," itopi. ³Inapoatona ya'ipi Israiro ansianoro'sari Tapi Ipronquë nontoonpi. Napotohuachinara inarinta', "Sinioronta ni'sárinco ni'ton, noya camaitarahué," itahuaton inapitarë' anoyatërin. Napohuachina, inapitaso ya'ipi israiro'sa copirnonëna nicacaso marë' acopi huachi.

⁴Cara shonca pi'ipitaso' copirno ya'conarin. Ya'ipiya quëran catapini shonca pi'ipi copirno ninin. ⁵Ipronquë'ton ya'conaton, Cota huënton israiro'sa hua'anëntërin. Canchisë pi'ipi miria inaquë hua'anëntërin. Ina quëran ya'ipi israiro'sa hua'anëntohuachina, cara shonca cara pi'ipi hua'anëntërin. Quirosarin ninanoquë naporin.

Quirosarin notënanquë noyá niacorapipirinahuë', Tapiri minsërinso'

⁶Onporahuatonsona Tapi Quirosarin ninanoquë hua'anëntërinso', sha'huichinquëma': Inaso', sontaronënpitarë chachin Quirosarinquë ya'huëapon pa'nin. Ina notënanquë quiposoro'sa noyá niacorapitona ya'huëpi. Inapita ahuëcaiso marë' Tapiso' sontaronënpitarë chachin paaparin. Ina ni'sahuatona', inapitaso yonquinëna quëran: "Co onporonta Tapi ya'contarinpoahuë'," topi. Napoaton nocanatona nanan a'patopi: "Co onporonta quëmaso' ninanonëhuëiquë ya'conaranhuë'. Somarayaro'sa', sonpacharo'sa', inapitaráchin iso ninano a'paiapirinahuë' tëranta', co napoaranhuë' ta'a," itopi. ⁷⁻⁹Naporo' Tapiso' sontaronënpita itapon: "Quiposoro'sa ahuëcamaso marë' isopoco': Yaya'conpatama', i'sha nina-noquë ya'conintaquëchin ya'conacamaso ya'huërin. Nani ya'conpatama', somarayaro'sa', sonpacharo'sa', inapita quihuitërinacosol' tëpaco'. 'Inapitari tëranta ya'copiapon,' topiso marë' inapita pa'pi co quë'yarahuë'," tënin. Napoaton piyapi'sa nonpachinara napopi: "Somarayaro'sa', sonpacharo'sa', inapitaso', co onporonta Sinioro pëinënquë ya'conaponahuë'," topi. Inapotaton Tapiso' sontaronënpitarë chachin quiposoro'sa ya'contatona ahuëpi. Nani canarahuatona inaquë ya'huërin. Napoaton inaso ninano': "Tapi nina-nonën," itopi anta'. Oshaquëranchin Quirosarin co pairahuanhuë' nininsonta apairatërin. No'pa' pa'pipi quëran apairatërinso', pëinënquë'pa' huarë' nanirin.

Iran itopiso' copirnor, Tapi catahuarinso'

¹⁰Tapiso' aquë aquëtë chiniquën nanantarin. Siniorori catahuarin ni'ton, naporin. Inaso' Yosë ya'ipi nanitaparin. ¹¹Napoaton Tiro copirno Iran itopisori, piyapinënpita hua'ano'sa nininso' a'patiirin. Nontë camayoro'sa', na'pi camayoro'sa', inapitanta a'patiirin. Inapitari pëinën nitacaiso marë'

nonara nontë quëpatopi. ¹²Inapotohuachinara Tapi tapon: “Sinioro chachin Israiro copirno nica'huaso marë' acorinco. Ya'ipi israiro'sa nosoroaton, noya noya hua'anënta'huaso catahuarinco,” ténin yonquinënguë.

Tapi Quirosarinquë hui'nahuaantarinso

(Tapiso' Ipronquë hua'anëntapon pochin, saota hui'ninpita quëmapi'sa ya'huëtërin.)

¹³Ina quëran Quirosarinquë ya'huëcaso marë' pa'pachina, na'a sana-pi'sa maantarin. Inaquëpitanta hui'nahuanpachina, aquë aquëtë hui'ninpita quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtaantarin. ¹⁴⁻¹⁶Hui'ninpita inaquë hua'huatopisopitaso', isopita: Samoa, Sopapo, Natano, Saromon, Iparo, Irisoa, Nihuico, Cahuía, Irisama, Iriata, Irihuirito, inapita. Ya'ipi inapitaso', quëma-piráchin nipi.

Huiristino'sa Tapiri minsërinso'

¹⁷Tapi ya'ipi israiro'sa copirnonëna nicacaso marë' acopi. Ina acopiso', huiristino hua'ano'santa natantopi. Napoaton sontaronënapita ayontonatona', ina yonicaiso marë' paapapi. Tapiso' ina nitotaton, sontaronënpitarë chachin motopi nanino'saquë na'picaiso marë' pa'pi. ¹⁸Huiristino'saso huë'sahuatona', Nihuaïmo motopiana itopiso' hua'anëntiipi. ¹⁹Napoaton Tapiso' Sinioro natanin:

—¿Huiristino'sa ahuëca'huaso marë' pa'i? ¿Quëma catahuaponco inapita minsëa'huaso' to? itërin. Napotohuachina, inariso itapon:

—Paapaton ahuëconquë'. Carinquën catahuanquën inapita minsëamaso', itërin.

²⁰Naporo' Tapiso', sontaronënpitarë chachin a'na no'paquë canconpi. Inaquë israiro'saso ahuëtatona', huiristino'sa canapi. Napoaton Tapi tapon: “T'sha paquithuachina ihuairin. Inapochachin Sinioro catahuarinco ni'ton, inimicoro'sa ya'contato ahuërahuë,” ténin. Napoaton ina no'paso nohuitaton: Paaro-pirasin itërin. ²¹Huiristino'saso', co ahuantatonaraihuë', ta'api. Ta'atona mamanshinënapitanta patopi. Patohuachinara Tapiso' sontaronënpitarë chachin inapita mapi.

²²Napotopirinahuë', huiristino'saso naquëranchin huëantapi. Huë'sahuatona', Nihuaïmo motopiana hua'anëntiantapi. ²³Napohuachinara Tapiso', naquëranchin Sinioro nataantarin. Natanpachina Siniorori itapon:

—Ama notënan quëran ahuëconcosohuë'. Conitahuaton, pinëna parti quëran ahuëconco'. Parsamo nararo'sataquëchin canconpatama', inaquë ahuëtoco'. ²⁴Ina nararo'sa hui'nimotënguë piyapi'sa iratërinso pochin natanarama'. Ina natanpatama', ahuëtoco'. Cá chachin quëchitato huiristino'sa tiquiarahuë. Ina nitotamaso marë' ina pochin natanarama', itërin.

²⁵Siniorori camairinso chachin Tapiso' ninin. Inapoatona huiristino sontaro'sa canapi. Capaon quëran Coisiri ninano itopiquë huarë' canapi.

Siniororë anoyatopiso caposonën Tapiri yaquëparinso'

6 ¹A'na tahuëri Tapiso' sontaronënpita ayontoantarin. Ya'ipi Israiro huëntono'sa quëran huayonaton, cara shonca huaranca ayontonin.

²Inapitarë chachin Quirosarin quëran pa'nin. Pa'sahuatona', Quiriato-quiarimoquë canconpi. Inaso ninano', Paara itopi anta'. Cota huënton no'panënaquë ya'huërin. Siniororë anoyatopiso caposonën macaton Quirosarinquë quëpacaso marë' inatohua pa'nin. (Israiro'saso', Sinioro ya'ipi nanitaparinsol' chinotopi. Ina caposo a'tanamënquë, Sinioroso hua'anëntërinso shiranën ya'huëtërin. Cato quiropino'sa nonanpiso' huáncana ya'huërin.) Ya'huërinso ninanoquë acocaso marë' Tapiri yaquëparin.

³⁻⁴Apinatapo itopisoso', motopia'hua hui'nimotën'pa' pëinën ya'huëtërin. Inaquë canconahuatona', a'naquëni Siniororë anoyatopiso caposonën ocoiconpi. Ina quëran nasha toronan niniinquë a'mitëpi. Cato torori ina toronanso' ohuwarararin. Apinatapo hui'ninpitari ótëërapí. Inapitaso' Aiyo, Osa, inapita. Aiyoso', quëchitërarín. Osaso', piquëran pa'sarin. ⁵Tapiso', a'napitarë chachin imatona', cantararapi. Nansararapi. Ya'ipi cancanëna quëran naporarapi. A'naquën nisha nisha nininsopita pi'nirarapi: Arpa, nisha quitara, pantirita, pirinan, hua'na shari shari, inapita pi'nirasoi', naporarapi.

⁶Nacon itopiso' trico to'norarinquë canquiasoi chachin tororo'saso', i'paconpi. Ina nicaton Osaso', Sinioro caposonën pitë pitëtëarin: "Anotarin," ta'ton naporin. ⁷Siniororiso napoaponahuë', naporinso marë' Osa pa'pi no'huirín. No'huiton inaquë chachin tëparin. Caposonën pirayan anotaton chiminin. ⁸Ina nicaton Tapinta pa'pi no'huëtërin. Siniorori Osa tëparinso marë' naporin. Napoaton ina ro'tëso' apoyatërin: "Pirisi-osa" itërin nohuitaton. Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta', ina chachin ina no'pa' nohuitapi. ⁹Naporo tahuëri Tapiso' Sinioro pa'pi tē'huatërin. Tē'huataton chiniquën nonin: "¡Siniororë'quënpoa anoyatërehuaso caposonën co onporo quëpa'huaso ya'huërinhuë'!" tēnin. ¹⁰Co huachi quëpachináchinhuë' cantantaton, piyapinēnpita camairin: "Opito-itomo itopiso' pëinēnquë'pa' acoonco'," itërin. Opito-itomoso', huiristino quëmapi. Cato ninanoquë ya'huëpirinhuë', iporasoi' israiro'sa yacaparín.

¹¹Tapi camaitohuachina, piyapinēnpitaso ina inachachin nipi. Cara yoqui Opito-itomo pëinēnquë Sinioro caposonën ya'huërin. Inaquë ya'huëhuachina, Siniorori sa'in, hui'ninpita, inapita catahuamiatërin.

Sinioro caposonën Quirosarinquë quë'cancontapiso'

¹²A'naquën israiro'sari Tapi sha'huítopi: "Sinioro caposonën Opito-itomo pëinēnquë acoran ni'ton, Siniorori ina catahuamiatërin. Quëmopinēnpita, ma'shanēnpita, inapita catahuamiatërin," itopi. Ina natanaton, piyapinēnpitarë chachin pa'nin. Capa cantantaton Opito-itomo pëinën quëran ocoirin. Ocoirahuaton Quirosarinquë quëparin. ¹³Sinioro caposonën pitēnpisopita pa'sapi. Saota achíchin paasoí', Tapiso a'nara toro Sinioro marë' atëpatërin. A'nara carnironta', amoshin nininso ina marë chachin atëpatërin. ¹⁴Tapiso', a'nara ipoto rino pi'shi quëran nipiso' a'morin. Ina a'mosahuaton ya'ipi cancanën quëran Sinioro marë' nansaraarin. ¹⁵Sinioro caposonën quëpapisopita ca'tanpisopitaso', capa cantantatona': "Yai, yai," charapi. Tapinta napórarín. A'naquëonta', tronpitáro'sa pihuiráapi.

¹⁶Sinioro caposonën Quirosarinquë quë'canconpi. Napohuachinara, Saonoco' hui'nin Micaro itopisoso', huintananën quëran nocotiirin.

Nocotopirinhue', so'inso' nansaton pashi pashitëriarin. Sinioro chinotaton napóriapirinhue', inariso' co yainyántërahuë', ni'nin. ¹⁷Co'huaara Sinioro caposonën maconchátërasoihue', Tapiso' piyapinënpita camairin: "Sinioro caposonën acocaso marë' në'mëtë pëi nitatoma', ôtëncó'," itërin. Napotohuachina piyapinënpitaso', ina inachachin nipi. Napoaton Sinioro caposonën pitënpí quëran canquihuachinara, inaquë acoonpi. Naporahuaton Tapiso' Sinioro chinotacaso marë' ma'sharo'sa yo'nin. Corto hua'ano'sari tēpatona a'naquën oshanën marë' ya'ipi ahuiquitopi. A'naquënso nipirinhue', nanan anoyatopiso marënta', tēpapi. ¹⁸Nani inapita Sinioro marë' ahuiquitohuachinara, ya'ipi israiro'sa itapon: "Sinioroso' ya'ipi nanitaparin. Inari chachin catahuaráponquëma ni'ton, nóya ya'huëarama'," itërin. ¹⁹Inapotahuaton a'naya a'naya pan quëtëra'piarin: A'nara pan mia. A'naso' pan pochin tatiro^b quëran nipiso'. A'nanta', opa ayanitopi quëran nipiso'. Quëmapi'sa', sanapi'sa', quëtëra'piarin. Ina piquëran ya'ipiya ya'huëpi'pa' panantapi.

²⁰Tapinta pëinënquë pa'sahuaton, sa'inpita, hui'ninpita, inapita nontoonin. Micaroriso nipirinhue', nacapirahuaton itapon:

Quëmaso' Israiro copirnonquën nipiranhue', co taparohuanhuë' ninan. Piyapinënpita quëmapi'sa', sanapi'sa', inapita ni'tonënquë nansaton naporan, itërin. ²¹Sa'ini napotohuachina, inariso itapon:

—Tëhuëenchachin mini nansarahuë. Napoaporahuë Sinioro chinotato naporahuë. Tataparin ya'huërenamën israiro'sa hua'anënta'huaso marë' ina huayoninco. Ya'ipi quëmopinënpita ya'huërenamën huayoninco. Napoaton ina chinotato caso nansarahuë. ²²Iporaso' pi'pian nansarahuë. A'na tahuë-riso na'con na'con nansahuatonta', noyatapon. Inaporahuëso marë': "Co taparohuanhuë' ninan," itëranco. Napopiranhue' tēranta', piyapinënhuëpita sanapi'sa' nipisopitaso', noya ni'sarinaco, itërin. ²³Naporinso marë' Micaroso', co hua'huana'pihuë' quëparitërin.

Yosë Tapirë' anoyatërinso'

7 ¹Tapi copirno ni'ton, pëinënquë ya'huëaton camaitarin. Siniorori catahuarin ni'ton, co huachi inimicoro'sari ahuecaiso nohuantopihuë'. ²A'na tahuëri inaso', pënëntona'pi Natan itopiso' nontaton itapon:

—Ni'quë'. Caso nonara nontë pëiquë noya ya'huërahuë. Sinioro caposonënso nipirinhue', topinan në'mëtë pëiquë ya'huëarin, itërin. ³Napotohuachina Natani itapon:

—Ina pëinën yanitohuatan, nitëquë'. Sinioro catahuarararinquën, itërin.

⁴Napotopirinhue', naporo tashi chachin Siniorori ya'notaton itapon: ⁵"Paaton piyapinënhue' Tapi, yonquirahuëso sha'huitëquë': 'Pëi ya'huë-ca'huaso marë', co quëma nitarancohuë'. ⁶Israiro'sanquëma Iquipito quëran ocoiranquëma'. Naporo quëran huarë' ipora huanta co pëimiahue' ya'huërahuë. Topinan në'mëtë pëiro'saquë itohua itohua ya'huërahuë. ⁷Ca nohuanton israiro'sa a'paicaso marë' hua'ano'sa acorahuë. Co inso hua'an tēranta', natanahuë nonara nontë quëran, pëi nitiincoso'." ⁸Napoaton piyapinënhue' Tapi sha'huitëquë': 'Sinioro ya'ipi nanitaparinso napotërinquën: "Quëmaso'

b 6.19 *Tatiroso'*: O'yapi pochin nininso'.

hui'napitapon co máquēnquēnhuē' ninan. Ohuicaro'sa a'pairapiranhuē', carinquēn ocoiranquēn. Piyapinēhuēpita hua'anēntamaso marē' acoranquēn. ⁹Intopa tērantā pa'nanquē, carinquēn ca'tanatēnquēn catahuaranquēn. Inimiconēnpita chinitopirinēnquēnhuē', carinquēn catahuaranquēn inapita tiquicamaso'. Ca nohuanton sacóshin nahuinan. Chiníquēn nanantopisopita pochin quēmanta nahuinan. ¹⁰Naporahuaton, canpita ya'huēcamaso marē' no'pa' taparahuē. Inaquē ya'huēcamaso marē' acoranquēma'. Iséquēso', co insonta apiponquēmahuē'. Co noyahuē' nipsisopita co aparisitaponquēmahuē'. Shimashonēmapitaso' iso Canaan no'paquē ya'nan ya'huēāpona', aparisitopi. Canpitaso ipora co huachi inapotarínēnquēmahuē'. ¹¹Naporo tahuēri'saso', israiro'sanquēma catahuaimaso marē' nisha nisha hua'ano'sa acorahuē. Quēmanta carinquēn catahuaranquēn inimiconēnpita minsēamaso'. Ya'ipi inapita quēran nicha'ēranquēn. Naporahuaton ca nohuanton quēmá quēran pipipisopitanta', israiro'sa hua'anēntāpona'. ¹²A'na tahuēri chiminpatan, a'nara hui'nan copirno nicacaso marē' acoarahuē. ¹³Ina huachi pēinēhuē nitarinco. Ca nohuanto ina ya'conaton, hua'anēntomiatapon. ¹⁴Inaso', hui'-nahuē pochachin ni'sarahuē. Inanta', pa'pin pochachin ni'sarinco. Inaso' tēhuēpachin, ana'intatē huihuirēso pochin nitarahuē. Quēmapi'sa hui'nina nosoroatona pēnēnpiso pochin nitarahuē. Ina quēran pipipisopitanta copirno ya'conpachina', ina pochachin nitarahuē. ¹⁵Napotaparahuē', inapitaso co a'pomiatarahuē'. Saonoson' tēhuērinso marē' a'pomiatērahūē. A'pomiatato, ina ya'huērēnamēn quēma acoranquēn. Inapitaso', co ina pochin nitarahuē'. ¹⁶Quēmá quēran pipipisopita cari a'pairápo. Napoaton inapitaráchin piyapinēhuēpita copirnonēna ya'conapona'. Ca nohuanto inapitaso copirno ya'conatona', hua'anēntāpona'. Co nisharo'sari hua'anēntarinhuē', tēnin, itéquē', itērin.

¹⁷Napotohuachina, Nataniso' inachachin Tapi sha'huitērin. ¹⁸Naporo' inaso', Yosē caposonēn acopiso' nē'mētē pēiquē ya'conin. Ya'conaton iso pochin Sinioro nontērin: "Sinioro. Quēmaso Yosēnquēn. Chini chiníquēn nanantēran. Caso co máquēncóhuē'. Quēmopinēhuēpitanta', co máquēno'sahuē'. Napoaton israiro'sa copirnonēna nica'huaso' co inashitērahūē'. ¹⁹Quēmaso Sinioro, Yosēnquēn. Chini chiníquēn nanantēran. Co copirno nica'huaso' inashitopirahuē', acoranco piyapinēnpita hua'anēnta'huaso marē'. Naporahuaton cá quēran pipipisopitanta piyapinēnpita hua'anēntacaso marē' acoaran. ¡Co inso piyapi tērantā', quēma pochin nininhuē'! ²⁰Quēmaso Sinioro, Yosēnquēn. Chini chiníquēn nanantēran. Co huachi nanitērahūē' ma'sona ita'huanquēso'. Caso piyapinēncó. Noyá nohuitēra nco. ²¹Quēmaso' Sinioro, pa'yapiro nininso' nicaton catahuaancoso yonquiran. Cá quēran pipipisopitanta', ina chachin nitaran. Quēmaora nohuanton inapocaso yonquiaton nitota'huaso marē' sha'huitēranco. ²²Quēmaso Sinioro, Yosēnquēn. Chini chiníquēn nanantēran. ¡Ma nōyacha quēmaso' ninan paya! Shimashonēhuēpita yásha'huitērinacoi: 'Co insonta ina pochin ya'huērinhuē'. Co a'na yosē tērantā ina pochin nininhuē', itēr inacoi. ²³Israiro'sacoiso', piyapinēnpitacoi. Nishatērai ni'ton, co a'na nacion tērantā quiya pochin ya'huērinhuē'. Iquipito quēran nicha'ērahuatonc oi, hua'anēntērancoi. Nisha nisha naciono'sa iséquē ya'huēpirinahuē', ocoiran. Inapitaso' nisha nisha mamanshi moshapirinahuē',

napotëran. Huëhuëpiro nitaton ocoiran ni'ton, sacóshin nahuinan. ²⁴Israiro'sacoi hua'anëntápancoiso marë' naporan. Napoaton quëmaso' Sinioro Yosënëhuëinquën nisanan. ²⁵Inapoaton quëmaso', sha'huitërancoso' yonquiráquë'. Ama naniantëquësóhuë'. Cá quëran pipipisopitanta copirno ya'conpachina, sha'huitërancoso chachin nitëquë'. ²⁶Quëmaso' Sinioro ya'ipi piyapi'sa noya nicanatënën pa'yachinën. Nontohuachinën napo'ina: '¡Quëmaso Sinioro ya'ipi nanitaparan! ¡Israiro'sa Yosënëinquën. Inapita noya a'paiton catahuanan! Tapiso' quëma piyapinën ninin. Ina quëran pipipisopitanta copirno ya'conpachina', noya hua'anëntomiachina'. Quëmari chachin inapita a'paiquë', ichinën. ²⁷Quëmaso' Sinioro ya'ipi nanitaparan. Cá quëran pipipisopitaráchin copirno ya'conacaiso', anitotëranco. Napoaton piyapinënco nipirahuë', nanitërahuë iso pochin nonta'huanquënso': ²⁸Quëmaso Sinioro, Yosënquën. Chini chiniquën nanantëran. No'tëquënáchin nonan. Caso piyapinënco nipirahuë', na'con nosoroatonco catahuancoso sha'huitëranco. ²⁹Sha'huitërancoso chachin nipachin, cá quëran pipipisopita copirno ya'conpachina, catahuahuë'. Inapotaton noya a'paiquë'. Quëmaso Sinioro, Yosënquën. Chini chiniquën nanantaton, nani sha'huitëranco. Napotërancoso chachin, inapitaso nitaran ni'ton, noya hua'anëntapona'," itërin.

Tapiri Mihui-posi catahuaninso'

9 ¹A'na tahuëri Tapiso', piyapinënpita natanin: "¿Saonoco' quëmopinën-pita a'naya tëranta ya'huëarin to? iráca Conatancorë'co anoyatatoi, 'Yoscoarë' co nino'huiairihuë', niitatoi nipayarai. Ina yonquiato inso tëranta quëmopinën ya'huëapachin, sha'huitoco. Nosoroca'huaso marë' napoarahuë'," itërin. ²Napotohuachina, a'nari itapon: "Saono quëmopinënpita piyapinëna a'nara ya'huëarin, Sipa itopiso'," itërin. Ina natanaton: "Quëshico," itaantarin. Quëpachina itapon:

—¿Quëma Sipanquën? itërin.

—Inaco mini sinioro copirno. Caso piyapinënco ni'to, ma'sona camaitëranso nisarahuë, itërin inarinta'.

³—¿A'naya tëranta Saono quëmopinën ya'huëarin to? Ya'huëapachin sha'huitoco. Yosë ni'sárinco nosoroarahuë, itërin Tapiri.

—Ya'huëarin mini a'nara Conatanco hui'nin. Inaso', Mihui-posi itopi. Cato pa'huën quëran chachin yamotin, itërin Sipari.

⁴¿Insëquëta ipora ina ya'huëarin? itaantarin Tapiri.

—Notiparo ninano itopiquë ya'huarin. Amiri hui'nin Maquiri itopiso' pëinëquë ya'huëarin, tënin Sipanta'.

⁵Napotohuachina, copirnorí camairin quëcacaso'.

⁶Maconpachina, canquirin. Inaso' Conatanco hui'nin ni'ton, Saonoco' shiin. Canquirahuaton copirno notënanquë mónsho tënin. Noya nicanon naporin. Tapiriso' chiniquën nontaton itapon:

—¿Quëma Mihui-posinquën? itërin.

—Inaco mini sinioro copirno. Caso piyapinënco ni'to, ma'sona camaitëranso nisarahuë, itërin inarinta'.

⁷—Ama të'huatocosóhuë'. Iráca quëmaquën tatacorë'co, "Yoscoarë' co nino'huiairihuë'," niitatoi nipayarai. Ina yonquiato carinquën nosoraoaranquën. Tata masho Saonoco' no'panën macamaso marë'

camaitarahuë. Naporahuaton quëmaso', ipora quëran huarë' carë'quën coshataran, itërin. ⁸Napotohuachina, inariso mónsho taantarahuaton:

—Caso piyapinënco. Co máquëncohuë' ni'to, ina pochin catahuaancoso co inashitërahuë'. ¡Ni'nira chimipitë pochinco ni'to, co ma'marë tëranta pa'tërahuë'! itërin. ⁹Napotopirinhue', copirnoriso Sipa amatahuaton itapon:

—Saonoco' no'panën, ma'shanënpita, inapita Mihui-posi quëtarahuë. ¹⁰⁻¹³Napoaton quëmaso', hui'nannitarë'quën chachin ina no'paquë sacatarama'. Piyapiparinpitanta inaquë chachin sacatapon'. Sha'tëramaso cayahuachin, macatoma tapaarama'. Hua'anënco' quëmopinënpita nannicaíso marë' inapotarama'. Mihui-posiso napoaponahuë', carë chachin coshatápon, itërin. Sipaso' shonca a'natërápo hui'ninpita ya'huëtahuaton, cato shonca piyapinënpita ya'huëtërin. Inari copirno itapon:

—Ya'ipi camaitëranso sinioro copirno nisarai, itërin.

Mihui-posiso' cato pa'huën quëran chachin yamoren ni'ton, co nanitërinhuë' sacatacaso'. Napoaton Sipaso', hui'ninpitare' chachin ina marë' sacatopi. Piyapinënpitanta ina marë' sacatopi. Inaso', sa'inë chachin Quirosarinquë ya'huërin. Inaquë copirno ya'huërin ni'ton, inanta inaquë ya'huërin. Copirno hui'ninpita pochin nica-ton, nani tahuëri inarë coshatërin. A'nara hui'nin hua'huishin ya'huëtërin. Inaso', Micaia itopi.

Tapi oshahuaninso'

11 ¹Pi'ipi tahuëri'sa yananiriapaso', copirnoros'a ahuëta-pona yápa'pi. Ina tahuëri'sa Tapinta sontaronënpita ahuëtacaiso marë' a'parin. Ya'ipi sontaronënpita hua'anënso', Coapo itopi. A'napita hua'ano'sarë chachin pa'sahuatona', amono'sa canaconpi. Naporahuaton, Napa ninano itopiso' ahuëcaiso marë' tancapitoonpi. Tapiso napoaponahuë', Quirosarinquëranchin quëparitërin.

²A'na tahuëri i'huararahuasos', inaso chinotërin quëran huënsërin. Pëinën aipi nannëontarahuatón, costatarin. Costatapon pochin nocotopirinhue', a'nara sanapi quënanin. Inaso' sanapi noyápiroyanchin. I'iratënnëquë amamarin. ³Ina ni'sahuaton, nohuitacaso marë' piyapinënpita a'parin. Inapitaso huëantarahuatona', itapona': "Inaso' sanapi Iriamo hui'nin Pitisapi itopi. So'ionta Oriasë itopi. Inaso', Iti piyapi," itiipi. ⁴Napotopirinhue', quëshicaíso' camaitërin. Quëpatohuachinara ichiquëhuënin. Inahua sanapi'saso' inachin-topiso quënanpachinara, amirotchináchin Yosëri ni'nin^c. Pitisapiso inapopinso', nasha inquirin^d. Nasha inquiso ni'ton, inapotërin. Nani inapotohuachina, naporo tashi chachin sanapiso' pëinënnëquë panantarin.

⁵Mhoso napoaponahuë', cayorin. Inapoaton naporinso nitotacaso marë' Tapi nanan a'patërin. ⁶Ina nitotaton a'nara piyapinën a'parin. Coapo hua'an sha'-huitacaso marë' a'parin: "Iti quëmapi Oriasë itopiso' a'patiico," ta'caso nanan a'patërin. Ina natanaton, Coaposo a'patiirin.

⁷Canquihuachina, onpopinsona amono'sarë' niahuëpiso natanin. Coapo hua'an, sontaro'sa', inapitanta onpopinsona ya'huëapiso natanin.

c 11.4 *Amirotchináchin Yosëri ni'nin topachina*: Israiro sanapi'sa inapopiso', ayonquirinpoa'. Huënnainëna quënanpiso tahuëri'sa', co huachi Yosë chinotacaiso nanitopihuë'. d 11.4 *Inquirin topachina*: Inachintopiso no'narin piquëran Yosë camaitërinso nica-tona', iniquipi.

Napotohuachina, Oriasëri inapita sha'huitërin. ⁸Sha'huitohuachina, Tapiri itapon: “Noyapa'. Iporaso huachi pëinënquë paaton nipa'morantëquë'” itërin. Napotohuachina, Oriasëso' Tapi pëinën quëran pipirin. Nani pa'pachina, piyapinënpita quëran noya noya cosharo nininso' a'patërin.

⁹Napoaponahuë', Oriasëso co pëinënquë pa'ninhuë'. Copirno pëinën a'paipisopita sontaro'sarë' tahuërianpitërin. Copirno pëinën ya'coanaquë tahuërianpitërin.

¹⁰Oriasë naporinso Tapi sha'huitopi. Sha'huitohuachinara, amataantahuaton natanin:

—I'huara quëmaso' aquëran canquiran. Napoaponahuë': ¿Onpoatonta co pëinënquë paaton chinotëranhuë'? itërin. ¹¹Copirnor napotohuachina, inariso itapon:

—Yosë chinotërëhuaso caposonën, ya'ipi Israiro sontaro'sa', Cota huënton sontaro'sa', inapitaso co pëianaquë ya'huëapihuë'. Topinan imënamëa'huaro'saquë ya'huëapi. Hua'anëhuë Coapo itopiso', a'napita hua'ano'sa acoransopita, inapitanta aipiran huëësapi. Napoaton caso co nanitërahuë' pëinëhuëquë ya'conato, yashi yashin chinota'huaso'. ¿Coshatato, o'oto, sa'ahuëro'co nicato, capa cancanchi ti? ¿Co onporonta caso siniro copirno inapochin nisarahuë' itërin. ¹²Napotopirinhue', inariso' itaantapon:

—Iporafchin i'huatëquë'. Tashiraya a'pa'inquën huachi, itërin.

Napotohuachina, Oriasëso' Quirosarinquë chachin nii'huarin. ¹³Naporo tahuëri copirnor a'carin, o'shitërin, napotërin. Naporahuaton na'con na'con o'shitan ano'pirin. Nani tashi nipachina, Oriasëso' copirno pëinën quëran pipirin. Pipirahuaton, a'paito sontaro'sa pëiquë chinotaantarin. Co pëinënquë paantarinhue'.

¹⁴Tahuëririnquë Tapiso' Coapo a'patacaso marë' quirica ninshitërin. Oriasëri chachin quëpatacaso marë' ninshitërin. ¹⁵Iso pochin ta'caso' ninshitërin: “Chini chiniquën niahuërapaiquë Oriasënta quëchichin. Inaquë ahuëtaso', inimicoro'sari tēpacaiso marë' a'napitari ta'ananpiina'” itërin.

¹⁶Copirnor napotohuachina Coaposo', sontaronënpitarë chachin ninano tancapitërin. Ahuëcaiso marë' inapotahuaton, sontaro'sa chini chiniquën ahuëtōpisopitarë', Oriasënta a'parin. ¹⁷Naporo' inimicoro'saso', ninano quëran pipirahuatona ahuëtōpi. Inapohuachinara, a'naquën Israiro sontaro hua'ano'sa tēpapi. Oriasënta tēpapi.

¹⁸Ina quëran Coaposo', Tapi sha'huitacaso marë' a'nara sontaro a'patërin. Niahuëpiso' sha'huitacaso marë' naporin. ¹⁹Co'huara pa'shätërasohue' onpopinsona sha'huitacaso' anitotërin: “Ahuëtërëhuaso', ya'ipi copirno sha'huitëquë'. ²⁰Ina natanaton, no'huatapon a'na nimara. No'huataton: ‘¿Onpoatonta inimicoro'sa ninano na'con na'con ya'carirama'? ¿Nani canpita nitotërama paira aipi quëran inimicoro'sa ma'sha tē'yanantōpiso'! ²¹Inapoaton mini iráca Tipisi ninano itopiquë Quiropaaro hui'nin Apimirico itopiso' tēpapi. Inaso' copirno nipirinhue', a'na sanapiri paira aipi quëran pēsantora'pi tē'yanantaton tēparin. Ina canpitaso nani nitotërama ni'ton, ¿co na'con na'con ya'carichitomahuë'! itaponquën. Naporo' quëmarinta napotëquë': ‘Sontaro hua'an Oriasë itōpisona chiminin,’ itëquë'” itërin.

²² Napotohuachina, inaso pa'nin. Tapi ya'huërinquë canconahuaton, Coasëri anitotërinso chachin sha'huitoonin. Ina natanaton no'huitërin. No'huitaton nanan quëna'pi itapon:

—¿Onpoatonta inimicoro'sa ninano na'con na'con ya'carirama'? ¡Nani canpita nitotërama paira aipi quëran inimicoro'sa ma'sha të'yanantopiso! Inapoaton mini iráca Tipisi ninano itopiquë Quiropaaro hui'nin Apimirico itopiso' tēpapi. Inaso' copirno nipirinhue', a'na sanapiri paira aipi quëran pē'santora'pi tē'yanantaton tēparin. Ina canpitaso nani nitotërama ni'ton, ¡co na'con na'con ya'carichitomahuë!! itërin. ²³ Naporor' nanan quëna'piriso itaanpon:

—Inimicoro'sa ahuëtai marë' pipipisopitaso', quiya quëran na'con na'con pipipi. Inaso nipirinhue', quiyari ninano ya'coanaquë huarë', pa'tē pa'tetocoanai. ²⁴ Naporor' mini pē'chinan camayoro'sa inaninacoi. Paira aipi quëran inapotatonacoi a'naquën sontaro hua'ano'sanēnpita tēpapi. Inapitarë', Oriasēta tēpapi, itërin. ²⁵ Ina natanaton, Tapiriso' itapon:

—Sha'huitēquë Coapo ama ina marë' aquëtē sēchinsohuë'. Inachin quiraquësō'. A'naquën sontaronēnpaapitanta', chiminacaiso ya'huërin. Napoaponahuë', chini chiniquën cancantaton ina ninanoquë inimicoro'sa ya'huërinso', ahuë'in. Inapita ata'huantaquë huarë' inapochin. Quëmarinta achinicancontaquë', itërin.

²⁶ Oriasē sa'inso', so'in chimininso natantërin. Ina natantaton, canchisē tahuëri sētërinso' imarin.

²⁷ Sētërinso tahuëri'sa na'huërin. Naporor' Tapiso', pēinēnquë quëntacaiso marë' piyapinēnpita camairin. Inapotaton manin. Hua'huin noya nasitaponahuë', Siniororiso Tapi naporinso co noyahuë' ni'nin.

Natani Tapi pēnēninso'

12 ¹ Siniorori Natan camairin Tapi nontacaso marë'. Cantoonaahuaton itapon:

—A'na ninanoquë cato quëmapi'sa ya'huëpi. A'naso', ma'huan. A'naso nipirinhue', co ma'huanhuë'. ² Ma'huanso', notohuaro' ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita ya'huëtërin. ³ A'naso nipirinhue', a'naichin ohuica'hua pa'ainso' ya'huëtërin. Inaora chachin nocomarin ni'ton, a'shinin. Hui'ninpitare' napopináchin ohuica'huanta so'sorin. Inaora cosharonēn chachin a'carin. O'orinso' o'shitërin. Ina pirayan huë'ërin. Naporin. ¡Hui'nin sanapia'hua nosororinso pochachin nosororin! ⁴ A'na tahuëri ma'huanso', a'na quëmapi nicapon aquëran huëcapairin. Ina a'cacaso marë' inaso', co nohuanterinhue' pē'tahuanēnpita tēpacaso'. Co ohuicanēn co ohuacanēn yatēparinhue'. Co inapita yatēpatonhuë', co ma'huanhuë' nininso ohuicanēn matërin. Ina atēpa-tahuaton, cantiirinso quëmapi a'cacaso marë' apo'motërin, itërin.

⁵⁻⁶ Ina natanaton, Tapiso pa'pi no'huitërin. Ma'huan naporinso marë' no'huitaton, Natan itapon:

—¡Co nosoroatonhuë' napotërin ni'quëhuarë', pahuërëchin. Catapini ohuica ina marë' pahuërëtacaso ya'huërin. Naporahuaton, Yoscoarë' noya chiminacaso!! itërin.

⁷⁻⁸ Naporor' Natani itapon:

—Quëma mini, ina ma'huan pochin ninan. Naporin Sinioro chinotërëhuaso': "Israiro'sa copirnonēna nicamaso marë' carinquën

huayonanquën. Saono quëran nicha'ëranquën. Ina pëinën, sa'inpita, inapita quëtëranquën. Ya'ipi israiro'santa hua'anëntamaso marë' quëtëranquën: 'Co inaíchin nanitërincohuë', ténanta nicaipo', aquë aquëtë quëchitënanquënhuë'.⁹ Nani carima pënënanquëma': Nimapatama' ama nitëhuananpitosohuë', itëranquëma'. Naporahuaton ama tēpatocosohuë' itëranquëma'. Napo pënëntërahüëso' co nocanacaso ya'huëpirinhuë', nocanan. ¡Inapoaton co costarahüësohuë' ninan! Quëma camaitëran quëran Oriasë amono'sari tēparin. Ina po tahuaton sa'in matëran. ¹⁰ Ina macaton nocananco ni'quëhuarë', co huachi hui'nanpita noyasha ya'huëapihuë'. Itohuara capini ma'sha nionpotápona'. ¹¹ Caso Sinioroco ni'ton, sha'huitaranquën: Ca nohuanton a'na tahuëri quëmopinënpita chachin ma'sha onpotatënnquën aparisitarinënquën. Ca nohuanton a'nara quëmopinën, cosonanënpita osërëtarinquën. Osërëtahuatënnquën ya'ipi ni'tërantapaiquë ichiquëhuënapon. ¹²⁻¹³ Quëmaso' po'oana quëran naporan. Caso nipirinhüë', ya'ipi israiro'sa ni'tonënnquë tahuëri ana'intaranquën," ténin Sinioro, itërin.

Napotohuachina: "Tëhuënnchachin naporahuë," ta'ton, Natan itapon:

—Tëhuënnchachin co Sinioro natëtohuë' oshahuanahuë, itërin. Napotohuachina inari itapon:

—Inaporanso marë' chiminamaso ya'huëpirinhuë', Sinioro co ina pochin ana'intarinquënhuë'. ¹⁴ Napoaponahuë', co noyahuë' ninanso marë' inimi-conënpitari Yosë nocanpi. Inapotopi ni'ton, hui'nan nasha hua'huatërinso', chiminacaso ya'huërin, itërin.

¹⁵ Napotahuaton, Natanso ya'huërinquë paantarin. Ina pa'pachina, Sinioro nohuanton Oriasëco' sa'inquëya hui'nahuaninso', chiniquën caniorin. ¹⁶ Naporot' Tapi ina marë' Yosë nontërin. Ina marë' nontaton co coshatërinhuë'. Tashinta nipachina, co huachi huë'ërinquë huë'ërinhuë'. No'paquë quëhuënaton tahuërianpitárin. ¹⁷ Inaporápachina, ansianoro'sa pëinënnquë ya'huëpisopitari huanicaso sha'huitopi. Sha'huitápirinahuë', co nohuantërinhuë'. Co yahuanirinhüë'. Co inapitarë' yacoshatërinhuë'. Naporárin.

¹⁸ Canchisë tahuëri quëran hua'huasha chiminin huachi. Piyapinënpitariso nipirinhüë', tē'huatopi sha'huitacaiso': "Hua'huasha nanpipoon chachin nontopirëhuahuë', sëtatón co yanataninpoahuë'. 'Nani chiminin,' itohuatëhuá, na'con na'con sëtapon. ¡Ni'quëna ma'sha nionpotohuachin!" nitopi. ¹⁹ Inaso napoaponahuë', ina pochin ninontopiso' ni'nin. Ina nicaton: "Nani chimimara," ténin yonquinnënnquë. Napoaton piyapinënpita natanin:

—¿Nani hua'huishin chiminin? itërin.

—Nani chiminin ta'a, itopi.

²⁰ Ina natanahuaton, huanirín. Amarahuatón nitaparin. Pimóton nininso' pashirin. Naporin. Inapo nitaparahuaton, Yosë caposonën acocaso marë' nēmētë pëi nipiquë ya'conin. Inaquë Yosë chinotahuaton, pëinënnquë paantarin. Capacaso natantohuachina, acotiipi ca'nin. ²¹ Naporot' piyapinënpitari itapona':

—Canpoaso nichimiyantohuatëhuara, co coshatë'rëhuahuë'. ¿Onpoa-tonta ipora quëmaso', coshatëran, o'oran, naporan? Hua'huasha nanpiápon, ina marë' sëtatón co coshatëranhuë'. ¡Napoaponahuë' ina chiminpachina, quëhuënan quëran huanirahuaton coshatëran! itopi. ²² Napotohuachinara Tapiri itapon:

—Hua'huasha nani^fpipon co coshatatorahuë' Yosë nontërahuë, na'nërahuë, naporahuë: “Tapona Siniro nosoroatonco hui'nahuë anoyatërin,” ta'to naporahuë. ²³Iporaso' nani chiminin ni'quëhuarë': ¡Ma'marëta aquëtë huarë' inapoiso'! Co caso nanitërahuë' ananpita'huaso'. A'na tahuëri chiminpato, quënancontarahuë. ¡Inaso', co huachi isoro'paquë ya'noaponhuë'! itërin.

Saromon hua'huatërinso'

²⁴Pitisapinta', hua'huin marë' pa'pi sëtërin ni'ton, Tapiri noyasha nontahuaton achinicananin. Ina quëran oshaquëran hua'huantarin. Huai-huachina Saromon^f itërin. Inaso' hua'huasha nasitohuachina Siniorori noya nicanon nosororin.

²⁵Ina nosororinso', Natan quëran Tapi anitotërin. Ina natanaton hui'nin iso pochin nohuitërin: Quititiasë^g itërin. ²⁶⁻³¹(-)

Tapi Apësaronë nanan anoyatopiso'

14 (Hua'qui quëran Tapiso', hui'ninpitari nanitopi huachi. Siniorori Natan quëran iráca Tapi sha'huitërin. Ina nanicaso marë' Amoniso', oshin tapirin. Inaso', Tamara itopi. Pa'pina quëranso' inarachin nicaponahuë', a'shina quëranso nisha. Napoaponahuë', cato pi'i quëran pochin ina yo'in miáchin nininsoari, Amon atëpatërin. Inaso', Apësaron itopi. Oshin napotërinso marë' i'huërëtatón napotërin. Iin mashonën inapotaton, shiin ya'huërinquë ta'arin. Quisoro ninanoquë shiinso' copirno ni'ton, inaquë cara pi'ipi yacapatërin. Inaquë nicaso', Coaposo ina huëntacaso marë' Tapi nontërin.) ²¹Napotohuachina a'na tahuëri Tapiso' Coapo itapon:

—Ni'quë'. Natanancoso', nani nohuantërahuë. Apësaron isëquë huënantacaso marë' paapaquë'. Paaparahuaton nontoonquë huënantan'in, itërin. ²²Napotohuachina, inaso Tapi mosharin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton mosharin. Ina quëran copirno noya ya'huëcaso marë' sha'huitaton itapon:

—Sinioro noya catahuainquën. Tëhuëenchachin noya ni'nancoso', ipora tahuëri anitotëranco. Quëmaso' copirnonquën nipiranhue', sha'huitëranquënso' nicanon anitotëranco, itërin. ²³⁻²⁴Napotahuaton, Coaposo pacacaso marë' huanirin. Naporo' Tapiri itaantapon:

—Apësaron quëpatan, ama ni'incosohuë'. Pëinënquë no'tëin, itërin. Coaposo Quisoroquë pa'sahuaton, Apësaron quënanconin. Inaquë nontahuaton Quirosarinquë quënantarin. Nani canquintahuachina, Apësaronso ya'huërinquë no'tëërin. Co pa'pin ni'ninhue'.

²⁵Apësaronso ya'ipi isairo'sa quëran, noya noyapin ni'tërin. Ina marë' naní quëran pa'yatopi. Co máquën tëranta tëhuërinhuë'. ²⁶Nani pi'iquë a'naroíchin niya'itërin. Quëquën ni'ton, pë'huaton niya'itërin. Napotohuachina ainënso', cato quiro na'con quë'nin. Pë'tënan Copirno nohuantërinsoanpique pë'tënpachinara, inanapo quë'nin. ²⁷Naporahuaton cara hui'ninpita quëmapi'sa ya'huëtërin. A'nara sanapinta noyápiroyanchin ya'huëtërin. Inaso', Tamara itërin.

f 12.24 Saromonso': Sano quëmapi tapon naporin. **g 12.25** Quititiasëso': Siniorori nosororinso' tapon naporin.

²⁸ Cato pi'ipi pochin Quirosarinquë ya'huërin. Napoaponahuë', co pa'pin ni'shâtërarin huë'. ²⁹ Napoin quëran Coapo nontacaso marë' piyapinë a'parin: “Copirno sha'huitëquë', inarë'co nanan anoyachi,” ténin hua'a-nëhuë. Ta'caso nanan a'patërin. Napotopirinhue', inaso co nohuantërinhuë' pacacaso'. Napohuachina naquëranchin nanan a'pataantarin. Naporonta co nohuantaantarinhue'.

³⁰ Napohuachina Apësaronso', piyapinëpita camairin:

—Ni'quë'. Coapo iminën caquën pirayan ya'huërin. Sipataráchin sha'ninso' nani cayarín. Paatoma ina i'chinpitoco', itërin.

Natanahuatona', inahuaso i'chinpitonpi. ³¹ Inapotohuachinara Apësaron pëinëquë a'naroáchin Coapo pa'nin:

—¿Onpoatonta piyapinëpita iminëhuë i'chinpitërinaco? itërin.

³² —Po'pin yonquiato naporahuë: “¿Ma'marëcha Quisoro quëran huë'nahuë nicaya? inaquë nisarahuë naporini, noya noya niitohuë',” ténahuë. Ina Coapori copirno sha'huichin ta'to, piyapinëhuë catoro a'patopiranquënhuë', co huë'nanhuë'. Iporaso huachi sha'huitonquë copirno ni'china'i. Tëhuërahuëso marë' yatëpahuachinco tēpachina'inco, itërin.

³³ Napotohuachina, inaso, copirno sha'huitoonin. Ina natanaton, inaso Apësaron amatërin. Pa'pinquë canquihuachina, isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton mosharin. Inarinta apinorahuaton nontërin.

Apësaroni pa'pin ya'huërëterinso'

15 ¹ Hua'quimiachin quëran Apësaronso', a'nara ahuetacaso toronan cahuarionënpitarë chachin pa'anin. Naporahuaton a'natëräpo shonca sonto'asanta', a'pairäpaso marë' acorin. ²⁻³ Naporahuaton nani tahuëri tashíramiachin ira yonsanquë ninatárin. Ninano ya'coana pirayan naporin. A'naquënso', nanan ya'huëtopi ni'ton, copirno nontapona pa'sapi. Inari ma'sona onpotacaso' no'tëquën sha'huitarin. Inapopisopita Apësaronso përasahuaton, intohuaransona huë'sapiso', natanin. Natanpachina: “Ina Israiro huënton quëran caso ta'a,” itopi. Napotohuachina, inariso itapon: “Quëmariso' inimiconën no'tëquën yasha'huirapiran. Ina pochin mini nica-caso ya'huërin. Copirnosonapoaponahuë', co nanitarinhue' natanainquënso',” itërin. ⁴ Ina tosahuaton taantarín: “¿Ma'cha ca iso no'paquë coisë hua'an, ya'conahuë paya! Inaporahuë naporini, ya'ipi nanan ya'huëtopisopita caquë huë'itonahuë'. ¿Cari tēhuëchinso ma'sona onpotacaso', no'tëquën sha'huichitohuë'!” itëra'piarin. ⁵ Nontacaiso marë' ya'carihuachinaranta noya sē'quërin, iporin, apinorin, napotërin. ⁶ Ya'ipi copirno paapapisopita inapotëra'piarin. Inapotohuachina, israiro'saso co huachi copirno pa'yatatonaraihuë', inara' pa'yatapi huachi.

⁷⁻⁸ Inapochinachin catapini pi'i na'huërin. A'na tahuëri inaso', pa'pin paaparahuatón itapon:

—Siria parti Quisoro ninanoquë yacapatapo, chinota'huaso marë' Yosë sha'huitërahuë: “Quëma nohuanton Quirosarinquë panantarahuë naporini, ma'sharo'sa tēpato, chinochitëquënhuë',” itërahuë. Napotërahuëso chachin ina catahuarínco. Napoaton quëtoco canta Ipron ninanoquë paato, Yosë sha'huitërahuëso' nii, itërin.

⁹ —Noya paquë conpa, itërin pa'pini.

Napotohuachina, inaso inaquë pa'nin. ¹⁰ Co'huara inatohua pa'shâtëraponhuë', comisiono'sa a'parin. Ya'ipi Israiro huëntono'sa iso pochin anitotacaiso marë' a'parin: “Tronpita pihuipiso' natanarama'. Ina natanpatama': 'Ipronquë Apësaron israiro'sanpoa hua'anëntiinpoaso marë' copirno nani acopi,' tosarama',” itërin. ¹¹ Naporahuaton cato pasa quëmapi'sa pochin Quirosarin quëran inatohua quëparin. Inapitaso', co pi'pisha tëranta yonquirinso nitotaponaraihuë' imapi: “Yosë imaton noya nisarin,” ta'tona', imapi. ¹² Naporahuaton Aitohuiro itopisonta amatërin. Inaso', copirno ayonquina'pi. Quiro ninano itopiquë ya'huërin. Ma'sha Yosë marë' tëparinso a'noso', ca'tanacaso marë' amatërin. Napotohuachina inarinta imarin. Inapoatona na'con na'con israiro'sa Apësaron imasapi. Ina na'con na'con imatona chini chiniquën nanantapi huachi.

Tapi Quirosarin quëran ta'arinso'

¹³ Naporo' a'nari pa'sahuaton Tapi sha'huitoonin: “Na'con na'con israiro'sa inimicotatënën Apësaron imasapi,” itërin. ¹⁴ Napotohuachina, inaso sontaro hua'ano'sa Quirosarinquë ya'huëapiso camairin:

—A'naroáchin pa'ahua'. Co'so' inapohuatëhuahuë', Apësaron minsëarinpoa'. Mandóton pa'ahua'. Icantatonpoa ya'ipi iso ninanoquë ya'huërehuaso sahuë-niquë tëpahuachinpoa', itërin. ¹⁵ Napotopirinhue', inapitariso copirno itapona': —Quiyaso' siniro copirno ma'sona quëma camaitëranso nisarai, itopi.

¹⁶ Copirnosos', shonca cosonanënpita pëinën tapatacaiso marë' acorin. A'napitaso nipirinhue', ya'ipi quiquirin. ¹⁷ Tapiso', ca'taninsopitarë chachin Quirosarin quëran pipirin. Pa'sapirinhue', ya'natooninso pëi niningüë chiniconin. ¹⁸ Sontaro hua'ano'sanënpitanta', ina pirayan chiniconpi. Quiritoro'sa', piritoro'sa', inapitaso copirno a'paina'piro'sa'. Inapitaso' saota pasa sontaro'sa Cato ninano quëran huë'pisopitarë' na'huëatona', quëchitapi.

¹⁹ Naporo' Copirnosos', a'nara ina ninanoquë ya'huërinso quëmapi përarin. Inaso', Itai itopi. Përasahuaton itapon:

—¡Co quëmaso' quiyarë'quën huëcamaso ya'huërinhuë'! Paquë paantaton nasha copirnorë'quën quëparitëquë'. Quëmaso' nisha piyapinquën. No'panën quëran ocoirinën ni'ton, yacaparancoi. ²⁰ Quëmaso', co hua'qui yacapayâtërarancoihue'. Naporahuaton co ca tëranta nitochatërarahuë' insëquësona paca'huaiso'. Napoaton co nanitërahuë' quëpa'huanquënso'. Paquë paantaton quëmopiparinpita Quirosarinquë quëpanantaquë'. Siniro ca'tanatënquën catahuainquën. Ama nanianchinquësokuë' ténahuë, itërin. ²¹ Napotohuachina, inariso itapon:

—Siniro ya'huëri n ni'ton, no'tëquën sha'huitaranquën. Insëquësona quëma nipatan, inaquë canta nisarahuë. Nanpihuatan inaquë canta', quëmarë'co nanpiarahue. Chiminpatan inaquë canta', quëmarë'co chiminarahue, itërin. ²² Napotohuachina Tapiri itapon:

—Napoahuarë' huëquë nipachin, itërin. Inapoaton Itaiso', piyapinënpitarë chachin Tapi imarin. A'napitarë chachin imapi.

²³ Tapiso' ca'taninsopitarë chachin co napion ancantopi. Papona pochin na'nëraapi. Inapochinachin Sitron i'sha pëntontopi. A'napita'ton quëchitopi. Piquëran copirnosos', pëntonin. Inapoatona piyapinënpitaso' quëchitopi. Quëchitatona inotëro parti ira pa'ninso' pa'topi.

²⁴ Corto hua'an Satoco itopisonta', Tapi imasarin. Yosërë' anoyatopiso caposonën quëpana'piro'sarë chachin ya'ipi pa'sapi. Inahuaso nihuiro'sa'. Yosë caposonënso quësáponaraihuë', Apiataro corto hua'ani a'paicaso marë' iraquë acopi. Quirosarinquë ya'huëpisopita ya'ipi noquitai huarë', inari ni'sarin.

²⁵ Nani ya'ipi pa'pachinara, Copirnorí Satoco itapon:

—Yosë caposonën ninanoquë quëpaantaquë'. Sinioro nosoroatonco catahuahuachincoso', huënantahuato niantapo. Acorëhuaquë chachin niantapo. ²⁶ Napoaponahuë', co huachi yacatahuahuachincohuë', noyatapon. Ma'sona ina nohuantërinso' nichinco, itërin. ²⁷ Napotahuaton itaantarín:

—Apiatarorë'quën ninanoquë paantaco'. Hui'naonta Aimasë itëranso', paanta'in. Apiataro hui'nin Conatan itërinsona', pa'in. Inaquë ma'sona onporapiso nëhuëcontaco'. ²⁸ Napoasëma', Cortanii' ya'cari' inotëro niniinquë ninaranquëma'. Ninanoquë ma'sona onporapiso' anitotamacoso marë', inaquë ninaranquëma'. Ina piquëran Cortanii' pëntontarahué, itërin.

²⁹ Napotohuachina, inahuaso Yosë caposonën Quirosarinquë quëpaantapi. Naporahuatona', inaquë quëparitopi.

³⁰ Tapiso' Oriposë motopia'hua nanpëtacaso marë' sapatën ocoirin. Ocoirahuaton i'nanpirantë nanpëontarin. Motëonta mo'shiquë nipashimototahuaton, na'nërë'nachin nanpërin. Ya'ipi imapisopitanta inapochachin nicatona pa'sapi. Sëtopiso' nitotacaiso marë' napopi. ³¹ A'nari Tapi sha'huitërin: “Aitohuironta Apësaron catahuarin,” itërin. Ina natanaton, inaso Sinioro nontërin: “Aitohuirori ma'sona nicacaso', Apësaron ayonquiarin. Ayonquihuachin, quëma nohuanton ama natëinsohué,” itërin.

³² Oriposë motopia'hua hui'nimotëinquë israiro'sa Yosë chinotopiquë ya'huërin. Tapi inaquë pomosontahuachina, a'nara Arquí piyapi Osai itopisoari nacapirin. Inaso' a'morinso osharahuatón, motëonta mo'shiquë nipashimototërin. ³³ Tapiri itapon:

—Quëmaso imapatanco, saca sacai' ta'aca'huaso nisarin. ³⁴ Quirosarinquë tēhuëchinso' paantaquë'. Inaquë pa'sahuaton Apësaron iso pochín nontëquë': “Caso quëma piyapínenco nisarahuë. Tata catahuarahuéso pochachin quëmanta catahuainquën,” itëquë'. Napotohuatan, ina piyapínën nicacaso marë' nohuantarinquën. Inapoaton Aitohuirori ma'sona nicacaso marë' ayonquihuachin, quëmariso' nisha ayonquiquë'. ³⁵ Satoco, Apiataro, inapitaso inaquë nisapi. Nani inapita sha'huitërahué ma'sona onpocaiso' yonquihuachina', sha'huitiinacoso marë'. Napoaton quëmari inapita sha'huitaran, ma'sona Apësaron onpotiincoso yonquirinso'. ³⁶ Satoco, Apiataro, inapita hui'ninpitanta inaquë nisapi. Aimasë, Conatan, inapita. Inapita quëran ya'ipi yasha'huitëramacoso anitotoco, itërin.

³⁷ Napotohuachina Osaiso', Quirosarinquë panantarín. Apësaron piyapínënpitarë chachin ya'conasoi', inanta ya'coontarin.

Tapi ta'ahuachina naporinso'

16 ¹ Tapiso' piyapínënpitarë chachin Oriposë motopia'hua pomosotoontarin. Pomosotoontarahuatona amasha paasoi', Mihui-posi piyapínën Sipa itopisori nacapirin. Cato moraquë cato pasa pan quësarin. Pasa pan pochín nininso' opa ayanitopi quërantá', quësarin. Pasa chachin sharo'sa cayarinso', a'nara sha'huëtë morsaquë huino, inapitanta quësarin. ² Nacapirahuaton copirnorí itapon:

—¿Ma'marëta isopita quësaran? itërin.

—Moraro'saso', sa'anpita, hui'nanpita, inapita ya'mitëatona pacacaiso marë' quësarahuë. Pan, sharo'sa cayarinsol, inapitasol, sontaro'sari capacaisol. Huinoso nipirinhue', inotëro pa'tasëma yamoro yatapinantopisopitari o'ocaisol, itërin Sipari.

³—¿Saonoco' shiin Mihui-posi po'? itaantarín copirnorí.

—Inasol, Quirosarínquëranchin quëparitërin: “Iporacha tëhuëncinso' tata mashoco Saono pochín israiro'sa copirnonëna nica'huaso marë' acoaponaco,” ta'ton ya'huëárin, itërin.

⁴—Noyapa'. Ya'ipi ina hua'anëntërinso', iporaso quëmaquën nisarin, itërin copirnorí.

—Ipora tahuëri noya nicatonco catahuamiatëranco. ¡Ma'cha ina pochachín catahuaráncohuë paya! itërin Sipari. Copirno noya nicaton monshoapon pochín napotërin.

⁵Paorín ninano itopiquë Tapi canconín. Ina quëran pipiton a'nara Saonoco' shiini chiníquën no'huirín. Inasol, Cohuira hui'nín, Simii itopiso'. ⁶A'páipisopita sontaro'sa', sontaronënpita, inapita huáncana Tapiso' pa'sarin. Napopirinhue', Simiiso' no'huítapon pochín na'piraquë të'yarárin. Sontaro hua'ano'santa', inapotëriarín. ⁷Të'yaratapon pochín:

—¡Paquë pa'sáquë matararo mashonquën! ⁸Saonoco' hui'nínpita tiquirahuaton, ina ya'huërenamën copirno ya'conan. Inapoaton co noyahuë' ninanso marë' Sinioro ana'intarínquën. Iporaso' ina nohuanton Apësaron ya'huëretërinquën. Quëmaso matararonquën ni'ton, co noyahuë' ninanso marë' parisitarín, itërarín.

⁹Naporo' Sirohuia hua'huín Apisai itopisorí, copirno itapon:

—Paso piyapi co máquënhuë'. ¡Co ina pochín no'huínquënso ya'huërinhuë'! ¡Apiramiachín pa'sahuato nishitëconochi! itërin.

¹⁰—Coapo, Apisai, canpitaso Sirohuia hua'huínpitanquëma'. No'huirincoso yatëpahuatama', co no'tëquën yonquiramahuë'. Inasol, co inaora nohuanton napotërincohuë', Siniororí camairín ni'ton, napotamarínco. Napoaton naporinsol marë' co na'ininhue', itërin. ¹¹Napotahuaton Apisai, sontaro hua'ano'sa', inapita itapon:

—Ni'co'. Hui'nahuë chachín nipirinhue', yatëparínco. Aquëtë huarë' Mincamin huënton piyapisol tëpaincosonta ya'huërin. ¡Tananpitoco no'huínco! Siniororí ina pochín camaimara. ¹²Ipora parisitërahuësol Sinioronta ni'sarín. Tapon ipora ina no'huirincoso marë', Sinioro yacatahuápiríncohuë', itërin.

¹³Napotohuachina paantapi. Tapiso' ya'ipi ca'taninsopitarë chachín ira pa'tapi. Ya'huë'rë' Simiiso', Tapirë napopináchin panën nisha pa'tarín. No'huipon pochín na'piquë të'yarárin. Amocaonta masahuaton pa'sárin.

¹⁴Pa'sápatona Cortaniiquë camapi. Ya'ipiya canotopi ni'ton, inaquë chinotopi.

Osairi Apësaron monarínso'

¹⁵Napoasol Apësaronso', imarinsopitarë chachín Quirosarínquë nani ya'conpi. Aitohuirorinta', catahuaton imaquirín. ¹⁶Ya'huë'rë' Osaisol, Apësaron nacapiapon pa'nín. Ina pa'yataton chiníquën nonín:

—¡Ma inacha copirnosol paya! ¡Hua'qui tahuëri camaiínpoa! ténín. ¹⁷Ina natanaton, Apësaroniso itapon:

—Quëmarëso' tata pa'pi nipayarin topirahuë. Iporaso napoaponahuë', nisha cancantëran ya'noran. ¿Onpoatonta co ina imaranhuë'? itërin.

¹⁸—Co nanitërahuë' ina imaca'huaso'. Quëmaso', Sinioro chachin copirno nicamaso marë', huayoninquën. Ya'ipi israiro'santa nohuanterinquën. Napoaton canta', quëma catahuararanquën huachi. ¹⁹Naporahuaton Amico-nëhuë hui'ninquën. Napoaton, noya ancantato catahuararanquën. Tataparin catahuarahuëso pochachin quëmanta nitaranquën, itërin.

Aitohuirori Apësarón pënëninso'

²⁰⁻²¹ Ina quëran Apësaróni Aitohuiro natanin:

¿Ma'ta iporaso' niahua huachi? itërin. Napotohuachina, inariso pënënin:

—Insoari tërantà copirno sa'inpita tēcarihuachina: “Copirno ya'huërëterin huachi,” tënëhua'. Napoaton tata cosonanënpita inapotëra'piaquë'. Inapitaso' pëi a'paicaiso marë' patërin. Inapohuatan ya'ipi israiro'sa': “Inaporin ni'ton, iporaso' pa'pini, tēhuëchachin co huachi quë'yaponhuë',” tosapi. Napoatona quëmasáchin cancantaponën huachi, itërin.

²² Napotohuachina, piyapinënpitari a'nara nē'mëtë pëi copirno pëi aipi otënpí. Nani ótënpachinara, inaquë ya'conaton pa'pin sa'inpita inapotëra'piarin. Inaporinso', ya'ipi israiro'sa nitotopi. ²³ (Naporu tahuëri'sa Aitohuiro ma'sona nicacaiso' natanpanchinara, pënënin. Pënënpachin, Yosë sha'huirinso pochachin nitopi. Ina pochin Aitohuiro natëpi. Tapirinta natërin. Apësaronta natërin.)

Osai, Aitohuiro, inapitari Apësarón nisha nisha ayonquipiso'

17 ¹Apësarónso', pa'pin cosonanënpita inapotërin. Ina piquëran Aitohuirori pënënin:

—Apiramiachin shonca cato huaranca israiro'sa huayonarahué. Inaporahuato ipora tashi chachin inapitaro'coi tata ahuëa'huaiso marë' imasaraí. ²Canotaton sanpataso chachin ahuëarai. Inapotatōi a'payanarai. Naporu' piyapinënpitariso', ta'ananpipona'. Inapotohuachina tatasáchin tēparahuë. ³Ina catahuapisopitaso', co manta onpotarahué'. Oshaquëranchin inapitarë'co anoyatarahuë. Inapohuato, nohuantapona quëma ya'huërë' natëinënso'. Quëmaso', tatasáchin chiminacaso nohuanteran. Ina chimin-pachin, ya'ipinpoa sano ya'huëantarihua', itërin. ⁴Ina pochin pënëninso' Apësarón costarin. A'napita Israiro ansiano'santa', costapi. Inahuarinta copirno yápënpí. ⁵Ya'ipiya quëran costapirinahuë', Apësarónso Osainta quëcacaiso camaitaantarín. Inanta yonquirinso sha'huihuachin nitotacaiso marë' naporin.

⁶Osai canquihuachina Apësarónso', Aitohuirori pënëninso' sha'huitahuaton, itapon:

—Ina pochin Aitohuiro pënëninco: ¿Noya ipora ina pochin nicacaso' to? ¿Ma'ta quëma yonquiran? itërin.

⁷—Aitohuiro ipora pënëninquënso', co noyahuë'. ⁸Nani quëmaso' tataparin nohuitëran. Inaso', piyapinënpitarë chachin chiniquën cancantona'piro'sa'. Apiramiachin inahuaso', pa'pi no'huitapi. Tocani paya hua'huinpita matopiso pochin cancantapi. Naporahuaton tataso' ahuëton nichinapon chachin nani tantiarin inimiconënpitari ahuëcaiso'. Inapo yonquiaton tashiso',

co piyapinēnpitarē' huē'ēponhuē'. ⁹Nani ipora apiramiachin inso motopi naninquē tēraña', na'piarin. Onpopinquēhuē nipon nisarín. Ipora ahuētasoi chachin, inapitari quēma sontaronēnpita tēpaapi. Tēparahuachina a'naroáchin quēma sontaronēnpitaso': "Nanichi canarinēnpoa paya," tosapi. ¹⁰Napohuachina a'naquēn sontaronēnpita chiníquēn cancantopirínahuēnta co huachi nanitapihuē'. Pa'pini pochin cancantopirínahuē tēraña', co huachi chiníapihuē'. Naní quēran isirairo'saso': "Tapi, sontaronēnpita, inapitaso chiníquēn cancantopisopita," topi. ¹¹Napoaton carinquēn pēnēiquēn: Pētētē parti Tano ninano ya'huērin. Pē'natēraonta Piirsipa ninano ya'huērin. Ya'ipi ina nani chachin isirairo'saso ya'huēatona', marē yonsanquē inotēra'huaya pochin na'api. Ina nápo chachin niyontoina'. Naporahuaton tata ahuēamaso marē' quēmari chachin inapita quēpaquē'. ¹²Naporo' tataparín intohua ya'huēpirinhuē tēraña', ahuēarihua'. Poroncayo anotohuachina, ya'ipi parti anotērin. Ina pochin canpoanta noyá tahuirapitohuatēhua', co intoparan ta'aponhuē'. Inapotatēhua', sontaronēnpitarē chachin tiquirihua'. ¹³Pairahuan nina-noquē cha'ēcaso marē' ya'conpirinhuē' tēraña', po'tarihua': Ya'ipi Isirairo sontaro'sanpoa nonino'sa quēparihua'. A'naya a'naya quēran ina ninano na'pinēnpita ohuaratēhua', i'quē huarē' tē'yaitarihua'. Inapotohuatēhua', co a'na na'pi tēraña' inaquē ya'huēaponhuē' na'picaso', itērin.

¹⁴Apēsaron, Isirairo ansiano'sa', inapitaso Osai naporinso natanpi. Ina natanatona': "Osaicha, Aitohuiro quēran noya noya pēnēninpoa paya," topi. Aitohuirori no'tēquēn pēnēnpirínahuē', Sinioro nohuanon co ina imapihuē'. Tapi, Apēsaron canacaso marē' naporin.

¹⁵Ina quēran pipirahuaton Osaiso', corto hua'ano'sa Satoco, Apiataro, inapita ni'conin. Ni'conaton Aitohuirori Apēsaron, Isirairo ansiano'sa', inapita pēnēninso' sha'huiterin. Inaora chachionta inapita pēnēninso' sha'huiterin. Nani sha'huithuaton: "Inapita Tapi sha'huitonco nitochin. ¹⁶Naporahuaton sontaronēnpitarē chachin a'naroáchin Cortanii' pēntonchina'. Ama tēpacaiso marēhuē' inapo'ina', itoco'," itērin.

¹⁷Conat an, Aimasē, inapitaso', In-roquē itopiso huinanquē nisapi. Co nanitopihuē' Quirosarinquē pacacaiso'. Inaquē quēnanpi naporini, Apēsaronquē sha'huirapiitonahuē'. Ina camaitērin macatona', Tapi sha'huirapicaiso marē' aparisichitonahuē'. Napoaton Satoco, Apiataro, inapitaso', a'nara piyapinēn sanapi inatohua a'papi. Osairi Tapi nanan a'patērinso sha'huitacaso marē' a'papi. Ina natanatona', inapitaso a'naroáchin Tapi sha'huitapona pa'pi. ¹⁸Pa'sapirínahuē', a'na hui'napiri quēnanin. Quēnanaton, Apēsaronquē sha'huirapipon pa'nin. Napohuachina: "Nani quēnaninēnpoa'," ta'tona', a'na pēiquē ta'api. Ina pēi hua'anēnso', Paorin ninanoquē ya'huērin. Pēi hua'anēn natanpachinara, ina posonēnquē na'picaíso marē' nohuaramapi. ¹⁹Ina quēran ina quēmapi sa'inso', posonēn a'tantērin. Inapotahuaton, trico to'norarinso' ina aipi a'huintacaso marē' acorin. Inapotohuachina, co insonta manta nitotērinhuē'.

²⁰Apēsaron sontaronēnpita canquirahuatona', sanapi natanpi:

—Aimasē, Conatan, inapita yonísarai. ¿Co quēmari ni'nanhuē'? itopi.

—Isēchin mini na'huēpi. I' parti pa'mapi pora, itērin sanapiri.

Napotohuachina, yoníspona pa'pi. Yonísapirínahuē', co quēnanpachinaraihuē' Quirosarinquē paantapi.

²¹ Sontaro'sa pa'pachinara, cato ya'piso pipipi. Ta'arë'nachin pa'sahuatona', Tapi sha'huitomapi: "A'naroáchin Cortanii' pëntontoco'. Aitohuirori nani Apësaron tēpainquēnso marë' pēnēnin," itopi.

²² Napotohuachinara, inaso piyapinēnpitarë chachin tashi nipirinhüë', Cortanii' pëntontopi.

²³ Aitohuiroso': "No'tëquēn pēnēnpirahuë', co Apësaron natërincohuë'. Co natërincohuë' ni'quëhuarë', pa'pini canapon," tēnin. Ina yonquiaton moranēn taparin. Inaquë ya'mitëahuaton hua'huatërinso ninanoquë pa'nin. Canconahuaton quēmopinēnpita, piyapinēnpita, inapita nontërin. Ma'pitaso nicacaiso' camaitërin. Inaporahuaton, noninquë nihuēnquēconorin quëran chiminin. Napohuachina, inanta pa'pinco' po'mopiquë chachin po'moontapi.

Tapi Maanain ninanoquë canconinso'

²⁴ Apësaronso', Israiro sontaro'sa ayontonin. Ayontonahuaton Tapi ahüë-caso marë' imarin. Naporahuaton sontaronēnpitarë chachin Cortanii' pëntontërin. Naporo' Tapinta piyapinēnpitarë chachin, Maanain ninanoquë canconpi. Inaso ninano', pairahuan. ²⁵ Apësaronso', sontaronēnpita hua'anēn nicacaso marë' Amasa itopiso' acorin. Coapo ya'huërēnamēn ina acorin. Amasaso', a'nara Ismairo quēmapi hui'nin. Inaso', Itara itopi. Apicairo itopiso' macaton hui'nahuaninso'. Apicairoso', Naasi hui'nin. Naporahuaton Sirohuia cainpain. Nani sha'huitëranquēmaso chachin inaso', Coapo, Apisai, inapita a'shina'. ²⁶ Apësaronso sontaronēnpitarë chachin Carata parti canconpi. Inaquë chinotai marë' nē'metë pēinēna ótēna'piapi.

²⁷ Maanainquë canpachinara, cara quēmapi'sari nontacaiso marë' Tapi nacapi: A'naso', Naasi hui'nin. Sohui itopi. Napa ninanoquë ya'huërinso'. Ina ninanoso', amono'sa no'panēnquë ya'huërin. A'nanta', Amiri hui'nin Maquiri itopiso'. Inanta Notiparo ninanoquë ya'huërin. A'nanta', Parisirai itopi. Inaso nipirinhüë', Carata parti Noquirin ninano itopiquë ya'huërin. ²⁸⁻²⁹ Inapitari, sahuanasaro'sa', panticaro'sa', no'pa' huë'ëtaros'sa', inapita quëshipi. Trico, sipata, trico ro'mo', sipata iyana, aparaya, shantë, inapitanta quëshipi. Ninoi', ohuaca sho'shoi' atachirotopiso', ina quëran chachin quiso nipiso', ohuica sho'shoi' quërantanta quiso nipiso', inapita quëshiipi: "Tapi piyapinēnpitarë chachin inotëro huë'shitona canotopi, tanapi, yamoropi, napopi. Quëpatahua inaya tēranta ca'ina'," ta'tona inapita quëshipi.

Apësaron canatona', tēpapiso'

18 ¹ Tapiso' sontaronēnpita ayontonahuaton hua'ano'sa acora'piarin. A'naquēn, huaranca sontaro camairarin. A'naquēnso', pasa sontaro camairarin. ²⁻³ Inapotahuaton patoma pochin Coapo hua'an a'pantërin. Inanapochachin Coapo iin Apisai itopisonta', a'pantërin. Itai itopisonta inanapochachin a'pantërin. Naporahuaton ya'ipi sontaronēnpita itapon:

—Canta', canpitaro'co pa'sarahüë', itërin. Napopirinhüë', inapitariso itapona':

—Co naporinhüë'. Co pacamaso ya'huërinhuë'. Quiyaso' inimico-ro'sa co aquëtë tahuërëtarinacoihuë'. Tēpahuachinacoi co ma'shahuë' nisarín. Nita'atohuachinacointa', noyatapon. Quëma tēhuēnchinso' shonca huarancacoi pochin pa'tëran. Napoaton quëmaso' ninanoquëranchin quëparitaton catahuacoi, itopi.

⁴—Napor ama ni'quëhuarë', inapo'i nipachin, itërin Tapiri. Napotahuaton ninano ya'coanaquë ya'huincá ténin. Sontaronënpita pipicaíso marë' naporin. Inapohuachina, a'na huënton a'na huënton pipipi. A'naquën huaranca huaranca. A'naquënso', pasa pasa pipipi. ⁵Sontaro'sa co'huara pipiyátërasoihuë', Tapiso' Coapo, Apisai, Itai, inapita camairin: “Noya nicatoromaco natëhuatamacoso', ama Apësaron ma'sha onpotocosohuë',” itërin. Ya'ipi sontaro'sa natantonënuë inapita hua'ano'sa napotërin.

⁶Inapoa to na Tapi sontaronënpitaso', Apësaron sontaronënpitarë' niahuëcaíso marë' pa'pi. Niquënapachinara niahuëpi. Iprain tanan itopiquë niahuëpi. ⁷Niahuëhuachinara, Tapi sontaronënpitari Apësaron sontaronënpita canapi. Notohuaro' tiquipi. Cato shonca huaranca sontaro'sa pochin chiminpi. ⁸Ya'ipi ina tanan nani chachin niahuëpi. Napoaponahuë', co Tapi sontaronënpitariáchin ina nápo tiquirinhuë'. Tanani na'con na'con napotërinso'.

⁹Ahuëtasoi Apësaronso', moranënuë ya'mitëpinan pa'sarin. Pa'sapirinhuë', a'nanaya pa'pin sontaronënpita quënanin. Napohuachina, tahuërërahuaton ta'acaso marë' pashi ténin. Pashitopirinhuë', moranënsa insina naraanaquë ya'conconin. Notohuaro' sè'paquënpita ya'huërintaquëchin na'huërapirinhuë', inaquë ainën a'tënconin. Moraso na'huërin ni'ton, inaso' inaquëranchin huënténárin.

¹⁰A'nari quënanahuaton, Coapo sha'huitapon pa'nin:

—Apësaron insina sè'paquë ainën quëran a'tënpinan huënténárin quënanahuë, itërin. ¹¹Napotohuachina:

—¡Nani quënanan ni'quëhuarë', tēpachina'itonhuë'! Paantarahuaton tēpaontahuatan, noya ancantato shoncatē coriqui prata quëran nininso', quëchitēnuënuë'. Ina quëtahuatēnuë, chini chiníquën nanantaton camaitacaso marë', hua'an sintoron quëtochina'itēnuënuë', itërin.

¹²—Huarancatē coriqui prata quëran nininso' quëtopirancohuë tēranta', co tēpa'itohuë'. Nani quiyanta natanai copirno camairinquënso'. Apisai, Itai, inapitanta ina chachin camairin. Ama hui'nin ma'sha onpotamaso marëhuë' camairinquëma'. ¹³Tēparahuënta nicaipo', copirnosito nitotaanta'itonhuë'. (Ina marëso', co po'oana quëran ma'sha nishápasohuë' niconin.) Tēparahuë naporin, inaso canta yatēpaanta'intoncohuë'. Co quëma pa'poyaitoncohuë', itërin.

¹⁴—Co nonsápatē tahuëri chiniacaso ya'huërinhuë', itërin Coapori.

Napotahuaton cara hua'naroa'hua manin. Ina masahuaton Apësaron paaparin. Inaso', inaquëranchin huënténárin quënanconin. Quënanconahuaton cara hua'naroa'huaquë chachin ninopinëntaquëchin tē'yanantaton, papi'tërin. ¹⁵Inapotohuachina Coapo catahuarinsopita shonca sontaro'sari tancapitatona tēpaihuarë' nitopi. ¹⁶Nani tēpahuachinara, Coaposo tronpita pihuina'pi pihuicaso' camairin. Ama huachi Apësaron sontaronënpita imatona ahuëcaíso marëhuë' napotërin. Camaihuachina, inaso pihuirin huachi. Inapoaton, Coapori ahuëtopiso acopitërin. ¹⁷Naporo' Apësaron nonën masahuatona', no'pa' nanin acoponantëquë tē'yatopi. Inapotahuatona', notohuaro' na'piro'saquë imotopi. Sontaronënpitaso co huachi imapachinarahuë', ya'huëpi'pa' ta'api.

¹⁸Inaso nanpipon, piyapinënpita camairin a'nara panca ra'pi ahuanicaíso'. Napotohuachina inapitaso', copirno motopiana itopiquë ahuanipi.

Ahuanirahuatona', ina nininënquë nohuitopi. Inaso', co huachi a'naya tëranta hui'nin quëmapi ya'huëtërinhuë' ya'huërëtacaso ni'ton: “Iso na'pi ahuanirahuë quëran, yonquiaponaco,” ta'ton naporin. Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta inachachin: “Apësaron na'pinën,” itapi.

¹⁹Ina quëran Satoco hui'nin Aimasëri Coapo itapon:

—Ta'arë'nachin pa'sahuato copirno sha'huitoco'in: “Sinioro noya nicatën-quën inimiconënpita quëran nicha'ërinquën,” ito'in, itërin.

²⁰—Co quëma iporaso' copirno nanan quëpatacaso ya'huërinhuë'. A'na tahuëri mini quëmari nanan quëpataran. Iporaso' copirno hui'nin chiminin ni'ton, co quëpataranhuë', itërin. ²¹Napotaponahuë', a'nara Itiopia sontaro camaiaton itapon:

—Quëmari pa'sahuaton ma'sona onporëhuaso' copirno sha'huitoonquë', itërin. Napotohuachina, inaso Coapo notënanquë mónsho ténin. Naporahuaton ta'arë'nachin pa'nin. ²²Napoaponahuë', Aimasëso naquëranchin Coapo itaantapon:

—Onpopionta canta', Itiopia quëmapi imasarahuë, itërin. Napotaantapirinhue':

—¡Ama apia'hua napoquësöhuë'! Copirno hui'nin chimininso sha'huito-huaton, co ina marë' manta canaranhuë', itaantarin Coapori.

²³—¡Ma'ta pini! Onpopionta pa'sarahuë, ténin Aimasë.

—¡Naporan ni'quëhuarë', paquë nipachin! itërin Coapori. Napotohuachina, inaso pa'nin. Motopianataquëchin ta'arahuatón, Itiopia quëmapi na'cotërin.

²⁴Napoasoi Tapiso', cato ya'coanaro'sa huáncana huënsëárin. Ina ya'coanaro'sataquëchin ninanoquë ya'conpi. A'paitona'pi sontaronta', ya'coanaro'sa pëirapipiso aipi nanpërahuaton, a'paitárin. Inaso', ira parti notëtahuaton ni'pirinhue', a'nara quëmapi ta'arë'nachin huë'sarin ni'nin. ²⁵⁻²⁶Chiníquën nonaton, quënaninso' copirno sha'huitërin. Naporo' copirnosó', chiníquën nonaton tapon:

—Inaoráchin huë'sarin ni'quëhuarë', noya nanan quëshiarinpoa', ténin. Napoin quëran huë'sarinsoso', yacaritëriarin. Naporo' a'paitona'piso', naquëranchin notëantapirinhue', a'na ya'huërë' ta'ariantarin ni'nin. Ina ni'sahuaton, ya'coana a'paina'pi chiníquën sha'huitërin:

—¡A'na ya'huërë', ta'arë'nachin huëantarin! itërin.

—Inanta noya nanan quëshiarinpoa', ténin copirno. ²⁷Naquëranchin a'paina'pi sontaroso', copirno sha'huitaantarin:

—Ta'arin quëran nohuitërahuë. Ya'nan huë'sarinsoso', Satoco hui'nin Aimasë ténahuë, ténin.

—Inaso', noya quëmapi. Co nisha nisha cancantërinhuë'. Noya nanan quëshiarinpoa ipora, ténin copirnonta'.

²⁸Aimasë canquirahuaton copirno notënanquë isonin. Noya nica-ton isonin quëran no'paquë huarë' monshomarin. Ina quëran nontaton itapon:

—¡Ma noyacha Sinioroso paya! Inaso' Yosë chinotëranso'. Ina nohuanton yaocoirinënquënsopita quiyari minsërai, itërin. ²⁹Napotohuachina copirnorí itapon:

—¿Apësaron po'? ¿Co manta onporinhue'? itërin.

—Coaposó', quëma piyapinën. Huëca'huaso marë' ina camaiasonco chachin sontaro'sa panca noncarorapi. Noncarorapirinhue', co caso nitotërahuë' ma'sona onpopiso', itërin Aimasëri. ³⁰Naporo' copirnorí camairin:

—Amasha ya'huincarahuaton inaquë huanitaquë', itërin. Napotohuachina, inaso ina inachachin ninin.

³¹ Naporon' Itiopia quëmapinta canquiarin. Canquirahuaton itapon:

—Noya nanan quëshiaranquënso' nitotëquë sinioro copirno. Ipora tahuëri Sinioro noya nicatënquën catahuarinquën. Ya'ipi yaocoirinënquënsopita quëran nicha'ërinquën, itërin. ³² Napotohuachina, inanta copirnorin itapon:

—¿Apësaron po'? ¿Co manta onporinhuë'? itërin.

—Nani chiminin. Inimicotërinënquënsopita, yaocoirinënquënsopita, ma'sha yaonpotërinënquënsopita, inapita inapora'piapi naporini, noya niitonahuë', itërin. ³³ Ina natanaton, copirnoson pa'pi sëtërin. Sëtaton ya'coana aipi patoana ya'huërinquë nanpëontarin. Inaquë hui'nin marë' sëtaton, na'nëmiatërin. Ayanapon pochin naporin:

“Apësaron, hui'nahuë ta'a. Apësaron conpaa'hua ta'a. Quëma

ya'huërënamën chiminahuë naporini, noya niitohuë ta'a. Apësaron,

hui'nahuë ta'a. Apësaron conpaa'hua ta'a,” tënin na'nëton.

19 ¹ Tapi Copirno hui'nin marë' sëtaton na'nërinso' natantatona', a'na-quëni Coapo sha'huitapona pa'pi. ² Naporon tahuëri sontaro'saso', inimicoro'sa minsëatona capa cancantacaiso yonquiapirinahuë', Tapi naporinso marë' inahuanta sëtopi. ³ Napoatona', tapainpichin Maanainquë huënantapi. Inimicoro'sari minsëaton nita'atopiso pochin, ta'tatona nina-noquë ya'coinpi. ⁴ Napoasoi copirnoson, sëtaton niimorayatërin. Naporin quëran chiniquën yaitárin: “Apësaron, hui'nahuë ta'a. Apësaron conpaa'hua ta'a,” tosárin.

⁵ Napohuachina, Coaposo copirno pëinënquë pa'sahuaton itapon:

—Quëmaso' sinioro copirno piyapinënpita atapanan. Inimiconënpita ahuetënënen tëpainënquënsop nipirinhue', inapitaso pa'poyarinën. Hui'nanpita, sa'anpita, cosonanënpita, inapitanta pa'poyapi. ⁶ Co quë'yarinenquënsopitahuë' nosoroaton, nosororinenquënsopitaso' co quë'yananhuë'. Inapoaton quiyaso' hua'an acorancoisopita co pa'tëraihuë pochin ni'nancoi. Apësaron nanpiárin naporini, ya'ipicoi chiminpiraihuënta', naporon tëhuëncinso' noya ancanchitonhuë', ténahuë. ⁷ Iporaso nipirinhue', pipiton sontaronënpita noya nontaton achinicanquë'. Co'so' inapohuathanhuë', ya'ipi patarinën. Sinioronta ni'sárinco ni'ton, no'tëquën sha'huitaranquën. Ipora tashi co a'naya tëranta catahuarinenquënsop quëparitarinhue'. Inapotohuachinen na'con na'con parisitaran. Hui'napitapon quëran huarë' ma'sha onpoaton parisitëran nipirinhue', co inayátërahuë iporaso' nisanan, itërin. ⁸ Napotohuachina copirnoson, ninano ya'coanaquë pa'sahuaton huësëconin. Naporinso ya'ipiya quëran natantohuachinara, nontacaiso marë' paapapi.

Tapi Quirosarinquë paantarinsin

Apësaronco' sontaronënpitaso tronpita pihuipiso natanahuatona', ya'ipiya ya'huëpi'pa' ta'api. Nani ina sha'huitëranquëma'. ⁹ Ina piquëran ya'ipi Israiro huëntono'saquë pochin nonatona napopi: “Tapi copirno huiristinoro'sa quëran nicha'ërinpoa'. Inaso nipirinhue', Apësaronco të'huataton iso no'pa quëran ta'arin. ¹⁰ Ina huachi copirnonënpoa nicacaso marë' acopirëhuahuë', nani chimimin. A'naroáchin pa'ahua Tapi hua'anëntaantainpoaso marë' Quirosarinquë quëpanta'ahua',” niitopi.

¹¹⁻¹² Ina pochin nonpiso', yacapatërinso ninanoquë Tapi nataantërin. Ina natantaton, corto hua'ano'sa', Satoco, Apiataro, inapita nanan a'patërin. Iso pochin ta'caso a'patërin: "Cota huënton ansiano'sa nontoonco'. Naporin Tapi: 'Manóton pëinëhuëquë panantato, hua'anëntaanta'huaso catahuainaco. A'napita israiro'saso', nani yonquiapi Quirosarinquë quëpanantainacos'. Canpoaso', ina huënton quëransáchin nicarihuarahué', co inapita pochin yonquiramahuë n'íton, tapanamaso ya'huërin, ténin,' itoco'," itërin. ¹³ Naporahuaton apin Amasa itopisonta sha'huitacaiso marë' nanan a'patërin: "Copirno naporin: 'Quëmaso' quëmopinëhuënquën. Napoaton ipora quëran huarë' ya'ipi sontaronëhuëpita quëmari camaiapon. Coapo ya'huërenamën napoaran. Co'so' inapotohuatënquënhuë', Yosë chiniquën ana'inchinco, ténin copirno,' itoco'," itërin.

¹⁴ Napotaton copirnosu', Cota huënton quëmapi'sa catahuacaiso marë' anohuantërin. Napohuachinara, napopináchin yonquiatona', Tapi nanan a'patopi: "Sontaro hua'ano'sarë chachin Quirosarinquë huënantaton, hua'anëntaantacoi," itoonpi.

¹⁵ Napotohuachinara, copirnosu piyapinënpitarë chachin huënantatona', Cortaniquë canquipi. Cota huënton quëmapi'saso', nacapiatona nontacaiso marë' Quiricarouquë pa'mapi. Naporahuaton Cortanii' pëntontohuachinara catahuatacaiso marë' pa'mapi. ¹⁶ Simii Paorinquë ya'huërinsona', manorahuaton Copirno nacapicaso marë' pa'marin. Mincamin huënton quëmapi niponahuë', Cota huënton quëmapi'sarë chachin pa'marin. ¹⁷ Simiiso' huaranca quëmapi'sari ca'tanin. Inapitaso' Mincamin huënton quëmapi'sa'. Inapitarë chachin Saonoco' piyapinën Sipanta', shonca a'natërápo hui'ninpitare o'marin. Cato shonca piyapinënpitanta quëmarin. Ya'ipi inapitaso', co'huara Tapi Cortaniquë canquimayátërasohuë', camapi. ¹⁸ Pëntoinantaquëchin pëntonatona', aquëtëran Tapi ninapi. Sa'inpita, hui'ninpita, inapitarë chachin huë'pachina catahuacaiso marë' napopi. Canquihuachinara, copirnoru noya ni'caso marë' pëntoinanquë catahuamiatopi. Inaora chachin yapëntonahuaso', Simiiru noya nica-ton, no'paquë huarë' monshorin quëran mosharin. ¹⁹ Ina quëran itapon:

—Caso piyapinëncu nipirahuë', i'hua Quirosarin quëran pipisënquën no'huiranquën. Napoaponahuë' ina naniantaton, ama ana'intocoso'huë'. Naporahuaton ama huachi ina yonquiquësohuë'. ²⁰ Tëhuëenchachin tëhuëato na'inpíro ninahuë. Inapopirahuë', quiya'ton nacapiaponquën o'marai. Cota huënton quëmapi'sarë'coi naporai. A'napita Israiro huënton quëmapi'saso', co nacapiaponën huë'shamátërapihuë', itërin. ²¹ Naporo' Apisaiso', tapon:

—Quëmaso' si nioro copirno Sinioro chachin huayoninquën. Ina nipiranhuë', Simii no'huítënnquën na'inpíro ninin. ¡Chiminacaso ya'huërin tënahuë caso! ténin. ²² Apisai napopirinhue', Tapiso' Coaponta itapon:

—Canpitaso Si rohuia hua'huinpitanquëma'. Catonquëma chachin ya'ihuëretatoma naporama'. Caso nipirinhue', co ina pochin yonquirahuë'. Ca mini Israiro copirnocoso'. ¡Napoaton canpitaso', co nisha camaitamaso ya'huërinhuë'! Co nohuantërahue' ipora tahuëri a'na Israiro quëmapi tëranta chiminacaso', itërin. ²³ Ina quëran Simii tahuëretahuaton itapon: "Yoscarë' co carinquën atëpataranquënhue'," itërin.

²⁴ Saonoco' shiin Mihui-posi itopisonta copirno ninapon pa'marin. Apia nipirinhue', catahuapi n'íton, Quirosarin quëran pa'maton Cortanii' aquëtëran

copirno ninarin. Tapi Quirosarin quëran pipirin quëran huarë' sêtatôn co manta nitaparinhuë'. Co nantën têranta pa'morinhue'. Co shinoratëonta', yaquirinhue'. Co a'morinso têranta pë'sarinhue'. Naporin. ²⁵ Copirno nontacaso marë' ya'caritohuachina, inariso quënanahuaton itapon:

—¿Onpoatonta co imarancohuë'? itërin.

²⁶ —Piyapinëhuë Sipa itërahuëso' nonpintërinco siniro copirno. Apiaco ni'to, ima'huanquënso marë' mora tapatiincoso' ina camaipirahuë'. Inaso co natërincohuë'. ²⁷ Naporahuaton, quëmaquë nonpinapirincó: “Iporacha tēhuēnchinso' tata mashoco Saono pochin isairio'sa copirnonëna nica'huaso marë' acoaponaco, tēnin” ta'ton nonpinapirincó. Nonpinapirincóhuë', co tē'huatërahuë'. Quëmaso' Yosë anquëninën pochinquën ni'ton, nitotaran insosona no'tëquën noninso'. Ina nitotaton ma'sona onpotaancoiso', yonquiaran. ²⁸ Ya'ipi Saonoco' quëmopinënpitacoi tiquirancointa naporini, no'tëquën niitonhuë'. Napopirinhue', nosoroatonco quëmarë'co chachin coshata'huaso quëtëranco. Napoaton: ¡Co huachi nanitërahuë aquëtë huarë' natana'huanquënso! itërin Mihui-posiri.

²⁹ —Nani natananquën. Co huachi aquëtë nonacaso ya'huërinhuë'. Nani Sipa ya'ipi Saonoco' no'panën quëtërahuë. Quëtópirahuë', iporaso' camaitaantapo quëmarë nipatomatacaso', itërin copirnorí.

³⁰ —Ya'ipi inari macha'in. Co ina na'con na'con yonquirahuë'. Noya huënantaton, hua'anëntaantarancoi ni'ton, ina marë' tēhuēnchinso' noya noya cancantërahuë, itërin Mihui-posiri.

³¹ Carataquë ya'huërinso Parsirai itopisonta', Noquirin ninano quëran copirno chi'yaimarin. Cortanii' apëntontacaso marë' chi'yaimarin. Naporahuaton inaquë nontaton panantacaso marë' naporin. ³² Tapi imarinsopitarë chachin Maanainquë ya'huasoi', inari catahuarin. Nani mashoya, posa shonca pi'ipitaponahuë', ya'ipiya capacaiso inari quëtërin. Pa'pi ma'huan ni'ton, ina nápo nipirinhue', ananitërin. ³³ Panantacaso marë' nontahuachina, copirnorí itapon:

—Huëquë Quirosarinquë pa'a. Inaquë carinquën ni'saranquën huachi, itërin. ³⁴ Inariso napoaponahuë', itapon:

—Caso co huachi hua'qui tahuëri nicapohuë'. Napoaton ¿Ma'marëta inatohua imaconta'inquën? ³⁵ Nani posa shonca pi'ipitërahuë. Ca'patora, o'opatora co huachi yátërahuë'. Cantapisonta', co huachi ina inahuë natanahuë'. Imapatëinquën sacai nisanan. Napoaton co nohuanterahuë' ima'huanquënso'. ³⁶ Cortanii' pëntontacamaso marë'chin ca'tanaranquën. Ina'chin ni'quëhuarë', co aquëtë huarë' acanaancoso ya'huërinhuë'. ³⁷ Iso tēhuēnchinso natainquën. Ya'huërahuë ninanoquë pananta'huaso quëtoco. Inaquë químipato, quëmopinëhuëpita pa'pichinaco. Shimashonëhuëpita po'mopiquë canta', po'moinaco. Hui'nahuë Quiman itërahuëso' tēhuēnchinso' ya'huëarin. Inanta', carinquën natëranquënso pochin natëarinquën. Ina tēhuēnchinso' imainquën. Imapachinquën nosoroaton catahuahuatan, noya nisanin topirahuë, itërin.

³⁸ —Noyapa'. Quëpaarahue. Ma'sona onpota'huaso' sha'huitohuatanco, ina chachin nitarahuë. Quëmanta ma'sona natanpatanco, quëchinquën, itërin copirnorí.

³⁹ Ya'ipiya quëran Cortanii' pëntontopi huachi. Copirnonta pëntonpachina, Parsirairi noya pacacaso marë' apinorin. Napotahuaton ya'huërin'pa'

panantarin. ⁴⁰ Copirnos, Quimanë chachin Quiricaroquë pa'nin. Cota huënton sontaro'sari imapi. Patoma pochin a'napita Israiro sontaro'santa o'mapiso, Tapi imapi.

⁴¹ Co hua'quiya quëranhuë! Israiro sontaro'saso! copirno paaparahuatona itapona:

—Cota huënton sontaro'saráchin hua'anëntatë pochin nitarinën. Inapotahuatënën quëmopinënpita, sontaronënpita, inapita Cortanii! ichipëntontërinën. ¿Onpoatonta napopi? itopi. ⁴² Napotihuachinara, Cota huënton sontaro'sari itapona:

—Copirnos! quëmopinëhuë! chachin ni'ton, napotarai. Napoaponahuë!, ama ina marë! no'huitocosohuë!. ¡Co copirno cosharo ca'paraihuë! Co ma'shanën tëranta matatöi napotaraihuë!, itopi. ⁴³ Napotihuachinara, inahuaso taantapona:

—Canpitaso a'na huëntoínchinquëma!. Quiyaso nipirinuë!, shonca huëntoncoi ni'toi, copirno ca'tana'huaiso ya'huërin anta!. Na'con na'concoi nichinapon chachin ama nocancosoihuë!. ¡Quiyari'ton copirno Quirosarinquë huënantacaso!, yonquirai! itopi. Ninapotatona!, nino'huipi. Cota huënton sontaro'saso napoaponahuë!, na'con na'con no'huitopi.

Yosë chinotaton Tapi naporinso'

22 ¹⁻² Siniorori Tapi nicha'ërin. Copirno Saonocori inimicotaton yatëpapirinuë!, nicha'ërin. A'napitarinta inimicotatona yatëpapirinahuë!, nicha'ërin. Ina yonquiaton iso pochin cantarin:

“Quëmasáchin Sinioro pa'poyaranco.

Na'pianaquë na'pirahuëso pochin ya'copiranco.

Quëmasáchin yánicha'ëranco.

³ Quëmaso Yosënuë. Quëmasáchin imaranquë.

Panca na'piana noyá ya'copiranco.

Iscotonta!, noya pa'poyaranco.

Inapochachin quëmanta noya pa'poyaranco.

Chiníquë nanantaton nicha'ëranco.

Ina inápa natëtëquë noya na'pirë!, inapochachin quëmanta noya ya'copiranco.

Inimicoro'sa quëran nicha'ëranco.

No'huitërayaro'sa yatëpapirinacohüë!, nicha'ëranco.

⁴ Inimicoro'sa yaahuëhuachincora, nontëranquë.

Ina natanaton, inapita quëran nicha'ëranco.

Napoaton chinota'huanguëso ya'huërin.

⁵ Inimicoro'sa imapachinacora: 'Masarinaco mini.

Marë co'sacairi imotërinso pochin tēpaponaco,' topirahuë.

Huëhuëpiro pama pochin inimicoro'saso ni'ton,

inapita nicato pa'pi tēhuatërahuë.

⁶ Ohuaca' caporinquë a'sonpatëra, co ta'arinhuë!

Ina pochachin canta!, nani chimirin a'soninco topirahuë.

Pëcotanquë ma'sha mapatëra, tēparë!.

Ina pochachin canta!, macatonaco tēpaponaco topirahuë.

⁷ Napoaton co napion ancantato Sinioro përaranguë.

- ‘¡Catahuaco!’ ta'to nontëranquën.
 Napotohuatënquëra, ya'huëran quëran natananco.
 Chiníquën nontohuatënquëra, natananco huachi.
- ⁸ Naporó' quëma nohuanton, chiníquën ocohua pa'nin.
 Motopiro'santa nacon naconchararin.
 Quëma Sinioro no'huitëran ni'ton, naporin.
 Inimiconëhuëpita no'huiton naporan.
- ⁹ Pa'pi no'huitëran ni'ton, nitëquën quëran conai pipirinso pochin ya'noran.
 Nanamën quëran panca pën pipirinso pochin ya'noran.
 ¡Inaran chachin pënyaro'sa opororanso pochin ya'noran!
- ¹⁰ Pi'iro'të pa'shinteranso' pa'shirëso pochin nitaton, o'maran.
 O'mahuatana, panca chitoro nininquë o'maran.
 ¡Yara yaráchin nininquë o'maran!
- ¹¹ Cahuarioquë ya'mitërëso pochin a'na quiropinoquë ya'mitëran.
 Yanponatë pa'nëso pochin a'naroáchin huëcapairinco.
 Panca ihuanta', anpiantëhuan pochin ninin.
 Ina aipi pa'nëso pochin o'maranso' ya'norin.
- ¹² Pa'pi të'huatoro ya'nocaso marë' yaráton chitoro ya'copirinquën.
 O'nán ya'huërinquë chitoro napotërinquën.
- ¹³ Quëma nisanranquë o'cori huënaratërinso pochin huënaratarin.
 Pënyaro'santa o'nán pochin a'paimaran.
- ¹⁴ Chini chiníquën nanantona'pi Sinioronquën nipiranhüë',
 ano'huitërinën.
 No'huitaton huirá pochin: ‘Sharí,’ tënan.
- ¹⁵ Pë'chinanquë shinërë të'yatërëso pochin, o'corinënpita a'paimaran.
 Inimiconëhuëpita inaquë ohuanëso pochin ayanquëëran.
- ¹⁶ Inimiconëhuëpita no'huiton iquianantëran.
 Inapita no'huiton pihui pihuiaran.
 Naporó' marë anpo nipirinhüë', no'pa' ya'no ya'noarin.
 Isoro'pa' achinipisopitanta', ya'no ya'noarin.
- ¹⁷ Panca marëquë pa'itërëso pochin inimicoro'sa nitërinaco.
 Quëmaso' imiranën ihuëtatë pochin nitëranco.
 Napotohuatancora, inaquë matatë pochin nicato cha'ërahuë.
- ¹⁸ Inimiconëhuëpitaso', chini chiníquën nanantopi.
 Chiníquëno'sa ni'tona no'huipirínacohüë', inapita quëran nicha'ëranco.
- ¹⁹ Ma'sha onpoasoco chachin pashita'parinaco.
 Quëmaso' Sinioro napoaponahuë', catahuananco.
- ²⁰ Inimicoro'sa quëran nicha'ëranco ni'ton, co tëparinacohüë'.
 Nosororanco ni'ton, nicha'ëranco.
- ²¹ Noya ninahuëso marë' noya catahuananco.
 Co maquë tëranta na'inpíro ninahuë' ni'ton, nóya acanaranco.
- ²² Quëma camaitëransopita no'tëquën natërahuë.
 Pënëntëransopita no'tëquënáchin natërahuë.
- ²³ Ya'ipi camaitëransopita natërahuë.
 Pënëntëransopitanta ya'ipi natërahuë.
- ²⁴ Noyasáchin nicato imaranquën.

- Co noyahuë' nipatëra, tëhuërë'.
 Co caso pi'pian tëranta inaporahe.
²⁵ Quëma nohuantëransoráchin ninahuë.
 Napoaton Siniro acanaranco.
²⁶ No'tëquénáchin natëhuachinën, quëmarinta no'tëquénáchin
 catahuan.
 Noyasáchin nicatona imapachinën, noya nicaton catahuan.
²⁷ No'tëquën nontohuachinën quëmarinta no'tëquën nontaran.
 Yanonpintohuachinënso', quëmariso' na'con na'con nitotaton monaaran.
²⁸ Co manta nanitopisopitahuë', nicha'ëran.
 'Cashacha', topisopitaso nipirinuë', atapanaran.
²⁹ Quëmaso' a'pintatë pochin nitatonco noyasha acancantëranco.
 Tashinanquë pa'nëso pochin ma'sha onpotatonaco yatëparinaco.
 Quëmaso nipirinuë', a'pintatë pochin nitëranco.
 Napotohuatancora, co inimicoro'sa ma'sha onpotarinacohuë'.
³⁰ Quëma catahuananco ni'ton, inimicoro'sa ahuëarahuë.
 Pairahuan ninanoro'saquë ya'huëpirinahuë', ya'contato minsërahuë.
³¹ Quëmaso Siniro ninansopita, noyasáchin ninin. Co manta
 tëhuëranhuë'.
 Catahuancoiso sha'huitërancoisopitaso', natëpiro ninin.
 Sontaro'sa iscotonëni pa'poyarin.
 Inapochachin quëmanta natërinëinquënsopita pa'poyaquë'.
³² ¡Quëmasáchin Siniro Yosëinquën!
 ¡Co a'na ya'huërinhuë' pa'poyaincoiso'!
³³ Quëma catahuananco ni'ton, chiníquën ahuëtërahuë.
 Quëma catahuananco ni'ton, noyasáchin nisarahuë.
³⁴ Quëma catahuananco ni'ton, yo pochin ta'arahuë.
 Huëhuëpiro motopiro'sa nininquënta míso pa'nahuë.
 Inaporahe ni'ton, co inimicoro'sa icantërinacohuë'.
³⁵ Quëma a'chintëranco ahuëta'huaso'.
 Achiniranco ni'ton, sha'pi hua'na pë'chinano'saquë inantërahuë.
³⁶ Inimicoro'sa quëran pa'poyarahuatonco, nicha'ëranco.
 Nosoroatonco catahuananco noya noya ya'huërahuë.
³⁷ Inimicoro'sa imapachinacora co sacai quëranhuë' ta'ananpirahuë.
 Inapohuatora, co to'coitonahuanhuë' ta'arahuë.
³⁸ Inimicoro'sa nita'atohuatora, imato tiquirahuë.
 Ya'ipi tiquia'huarë' huënantarahuë.
³⁹ ¡Ya'ipi tiquiato, pa'sa pa'satërahuë!
 Notatohuachinara, inaquëranchin ta'huantopi.
⁴⁰ Quëma achiniranco ni'ton, inimicoro'sa ahuëarahuë.
 Co natantochináchinhuë' cancantopisopitanta mosharinaco.
⁴¹ Quëma nohuanton inimicoro'sa ta'ananpirinaco. Ta'apirinahuë
 imarahuë.
 Inapotato, no'huirinasopita tiquirahuë.
⁴² Canarahuatora, catahuacaiso marë': 'Yai' topi.
 Napopirinahuë', co incari catahuaninhuë'.
 Quëmápi Siniro përápirinënhuë', co a'paniranhuë'.

- ⁴³ Amocan pa'sarëso pochin inimicoro'sa canarahuë.
Cachiquë chipiro' i'natërëso pochin inimicoro'sa nitërahuë.
- ⁴⁴ Piyapinëhuëpita chachionta chinitopirinacohuë', nicha'ëranco.
Nisha nisha naciono'sa hua'anëntërahuë quëran co ocoirancohuë'.
Co nohuitërahuësopitanta', natërinaco.
- ⁴⁵ Nisharo'sa niponaraihuë', natëinacoso nohuantopi.
Ma'sona camaihuatora a'naroáchin natërinaco.
- ⁴⁶ Nisha piyapiro'santa tē'huatatonaco co huachi chinitërinacohuë'.
Tē'huanënaquë, ropatërë'na na'pipi quëran pipipi.
- ⁴⁷ ¡Sinioro quëmaso ya'huëmiatëquë'!
¡Ma noyacha quëmaso' pa'poyarancoi paya!
Quëmaso' nicha'ëranco, pa'poyaranco, napotëranco.
Napotëranco ni'ton, sha'huihuato naní quëran pa'yachinën.
- ⁴⁸ Quëmaso Yosënquën ni'ton, inimiconëhuëpita i'huërëtëran.
Quëma chachin nisha nisha naciono'sa camaica'huaso marë' acoranco.
- ⁴⁹ Inimiconëhuëpita quëran nicha'ëranco.
A'naquën co natëtatonahuë' yaocoirinaco. Inapita quëraonta
nicha'ëranco.
Sinioro: No'huitërayaro'sa yatëpapirinacohuë', quëma nicha'ëranco.
- ⁵⁰ Nisha nisha naciono'saquë chinotaranquën.
Quëma yonquiatënquën cantarahuë.
- ⁵¹ Quëma catahuaranco ni'ton, na'aro inimicoro'sa minsërahuë.
Huayonatonco copirno nica'huaso marë' acoranco.
Nosoroatonco yácatahuaranco.
Cá quëran pipipisopitanta inapotápon," tēnin Tapi Yosë cantanën
cantaton.

Tiquinamën canta Tapi ocoirinsó'

- 23** ¹ Isoíchin huachi Tapi ocoiaton, cantarín:
"Caso Quisi hui'ninco: Tapi itërinaco.
Napoyaconpirahuë', Yosë noya noya acorinco.
Yosë chachin huayoninco copirno ya'conahuë.
Inaso', tata masho Cacopocorinta', chinotërin.
Ca mini yashi yashin cantana'pi Israiroco.
Iso pochin acoarahuë natanco':
- ² Sinioro ispiritonën cá quëran nontarinquëma'.
Noninso chachin apira sha'huitaranquëma'.
- ³ Israiro'sanpoa chinotërëhuaso', nontërinco.
Yápa'poyarinpoaso naporin:
'Insosona copirno ya'conpachin, noyasáchin nica-ton camaitapon.
Ca tē'huatatonco natëincoso ya'huërin.
- ⁴ Ina pochin nipachin, tahuëririarinso pochin piyapi'sa catahuapon.
Noyahuanquë pi'i a'pininso pochin catahuatapon.
O'nán mē'tahuachina, panpatoro noya paporin.
Ina pochin noya copirnosó catahuatapon,' tēnin.
- ⁵ Napoaton cá quëran pipipisopitaso', Yosëri catahuarápon.
Nani ina marë' inarë'co anoyatomiatërahuë.

Inaora chachin nanan yocaton co nonpintarincohuë'.

Ina nohuanton ya'ipi inimicoro'sa minsërahuë.

Ya'ipi nohuantërahuëso' natanpatëra, acotërinco.

Ina chachin a'na tahuërinta nitáponco.

⁶⁻⁷ Co noyahuë' nipsisopitaso nipirinhüë', Yosëri ata'huantapon.

Inapitaso' a'tën shihuarin co quë'yarësohuë pochin nicapona'.

Inaso' yainquihuatëra, co topinan paaparëhuë'.

Sahuënirë'quënpo chachin paaparë'. Pi'quirahuatë sonamënquë imorë'.

Yanipachina a'pëhuatëra, noyá huëyarín huachí," ténin Tapi cantaton.

8-39 (-)

Ya'nan Israiro copirnoros'a napopiso'

Tapi copirno mashotaton parisitërinso'

1 ¹Tapi copirno mashotërin. Napohuachina të'narin ni'ton, noyá a'mo-topi. Inapotopirinahuë tëranta', co nanitërinhuë' huënocatacaso'.

²Napoaton a'nara catahuacaso marë' hua'an acorinsoari itapon: "A'nara nanon nocomatëinquën nēhuëtiinquënso marë' yonítiinënso ya'huërin. Naporahuatón cahuainquënso marë' quëmarë chachin huë'ëin," itërin.

³Napotohuachina a'nara nanon noyápiroyanchin nininso' ya'ipi Israiro no'paquë yonípi. Yonipachinara, Sonin ninano itopiquë a'nara quënanpi. Inaso' sanapi, Apisaca itopi. Ina quënanatona Copirnoquë quëpapi. ⁴Ina sanapiso' noyápiroyanchin. Inari copirno a'paiaton nocomarárin. Inaso napoaponahuë', co onporonta copirnorí tēcarichininhuë'.

Atoniasë, copirno yaya'coninso'

⁵Naporo tahuëri'sa copirno hui'nin Atoniasë itopisoso', pa'pin yaya'huërëtatón: "Ca copirno nisarahuë," tēnin. (Inaso', Aquita itopiso' hua'-huin.) Ina pochin yonquiatón na'amiachin ahuëtacaiso toronano'sa pa'anin. Cahuarioquë pa'pisopita sontaro'santa ya'huëtërin. A'pairápaiso marënta', a'natërápo shonca sontaro'sa ina marë' acorin. ⁶Inaso hua'huatapon quëran huarë' co pa'pini pēnēninhuë' ni'ton, co noyahuë' cancantërin. Ma'sona tëranta nisahuachina, co onporo tëranta pa'pini: "Ma'marëta ina pochin nisaran," co itërinhuë'. Apësaronco piquëran inaso' hua'huatërin. Naporahuatón inanta', noyapin noyapin ni'tërin. ⁷A'na tahuëri inaso', Coapo itapon: "Catahuaco canta', copirno ya'coin," itërin. Itohuachina: "Noyapa', catahuainquën nipachin," itërin inarinta'. Apiataro corto hua'anta ina chachin natanpachina, inarinta a'panirin. ⁸Satoco corto hua'aniso napoaponahuë', co ina catahuarinhuë'. Coiata hui'nin Pinaia itopiso', Natan pēnētóna'pi, inapitarinta co ina catahuapihuë'. Tapi amiconën Simii itopisonta', co Atoniasë catahuarinhuë'. Copirno a'paipisopita sontaro'santa', co ina catahuapihuë'.

⁹A'na tahuëri Atoniasëso', Soiriti natëtë pirayan pita ninin. (Inaso natëtë', Noquiri itopiquë huinan ya'huërinso ya'cari ya'huërin.) Ina pitaquë capacaiso marë' ohuicaro'sa', tororo'sa', toroa'huaro'sa amoshin nipisopita, inapita atëpatërin. Inapoaton ya'ipi pochin iinpita përarin. Ya'ipi Cota huëntón sacatoro'sa copirno marë' sacatopisonta', përarin. Coshatasoi sha'huirín: "Ya'ipi israiro'sa copirnonën ca ya'coanahuë," itërin. ¹⁰Napoaponahuë', Natan

pënëntona'piso co përarinhuë'. Pa'pin a'paipisopita sontaro'sa', Pinaia, iya'huain Saromon, inapitanta co përarinhuë'.

¹¹Natanso naporapiso nica-ton, Saromon a'shin nontapon pa'nin:

—Atoniasë pita nizarin. Inaquë ya'ipi përarinsopita natantonë-nquë naporin: “Israiro'sa copirnonën ca ya'coanahuë,” tënin. Copirnosol, co manta nitotopirinhue' napoarín. ¹²Napoaton apira carinquën sha'huichinquën ma'sona noya nicamasol. Inapohuatan co tēpaponēnhue'. Saromonta co tēpaponahuë'. ¹³Paaton copirno nontoonquë: “Quēmasol sinioro copirno chiniquën nanantēran. Nani iráca sha'huitēranco: ‘Yoscoarē' hui-nahuë Saromon itērahuesol ya'huērētaponco,’ itēranco. Napoaponahuë', nani Atoniasë ya'conaton hua'anēntacaso caniaritarin huachi,” itēquē'. ¹⁴Napotasēn chachin canta ya'conato, ina chachin sha'huitarahuë, itērin.

¹⁵Napotohuachina Pitisapisol pa'sahuaton, patoananēnquë copirno ni'conin. Inasol noyá mashoya ni'ton, Apisacari a'pairárin ni'conin. ¹⁶Naporol isonin quēran no'paquë huarē' monshorahuaton, copirno mosharin. Inapaso' copirnorí itapon:

—¿Ma'ta nohuantēran? itērin.

¹⁷—Quēmasol sinioro copirno chiniquën nanantēran. Nani iráca sha'huitēranco: “Yoscoarē' hua'huan Saromon itēresol ya'huērētaponco,” itēranco. ¹⁸Napoaponahuë', nani Atoniasë ya'conaton hua'anēntacaso caniaritarin huachi. Naporinso quēmasol sinioro copirno, co nitochátēranahuë'. ¹⁹Tororo'sa', toroa'huaro'sa inapita atēpatērin. Na'a ohuicarosanta atēpatahuaton, pita nizarin. Hui'nanpita ya'ipiya pochín përarín. Apiataro, Coapo, inapitanta përarín. Saromoáchin co përarinhue'. ²⁰Inasol napopirinhue', ya'ipiyacoi ninárainquën insosona quēma ya'huērēnamēn copirno acacasol. ²¹Co'sol ina pochín Saromon acoyátērasēnquēnhue', ma'sha onpohuatan, Atoniasë quiyasol tēpaponcoi.

²²⁻²³Nontasol chachín Natan pënëntona'pinta', copirno pēiquë canquirin. Canquirinso a'nari sha'huitohuachina: “Ya'cointa'in,” tënín. Copirno notēnanquë nipachina, inasol noya nica-ton isonín. Isonín quēran no'paquë huarē' monshomarin. Naporol Pitisapisol pipirín. ²⁴Natani copirno itapon:

—¿Quēma chachín sinioro copirno camaitēran ni'ton, Atoniasë quēma ya'huērēnamēn hua'anēntarin huachi? ²⁵Ipora tahuēri chachín inasol pita nica-ton, na'a ohuicaros'a', tororo'sa', toroa'huaro'sa', inapita atēpatērin. Inaporahuaton ya'ipiya pochín hui'nanpita përarín. Sontaro capitano'santa pērasahuaton, Apiataro cortol hua'aonta përarín. Inaquë capatona', o'otona', chiniquën noncaroapi: “¡Atoniasë copirno, hua'qui tahuēri hua'anēnchinpoa!” tosapí. ²⁶Napoaponahuë', co caso sha'huitērincohuë'. Satocol cortol hua'an, Pinaia, inapitanta co sha'huitērinhuë'. Co Saromon tēran-ta sha'huitērinhuë'. ²⁷Insosona quēma ya'huērēnamēn hua'anēntacaso co sha'huitaponcorahuë' acoran ni'ton, ¿ina pochín nisamarai tí? itērin.

Saromon copirno ya'conacasol, Tapi camaitērinso'

²⁸Natani napotērinso' natanahuaton, Tapisol, Pitisapí apērátaantarin. Huē'sahuaton inasol, copirno notēnanquë huanirín. ²⁹⁻³⁰Naporol copirnorí itapon:

—Siniorosol, nisha nisha ma'sha onporahuēsopita quēran nicha'ērínco. Ina ni'sárinco ni'ton, Yosē chinotērehuaso yonquiato iráca Yoscoarē' itēranquën.

Napo nontëranquënso chachin, ipora tahuëri nisarahuë. Hua'huan copirno ya'conaton, hua'anëntërahuëso shiranëhuëquë huënsapon huachi, itërin.
³¹ Napotohuachina Pitisapiso', copirno noya nica-ton isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshomarin. Napotahuaton chiníquën nonin:

—¡Nanpimiataton siniro copirno hua'anëntoco! itërin.

³²⁻³³ Ina quëran Tapiso' piyapinënpita camairin Satoco corto hua'an përacaiso'. Pinaia, Natan pënëntona'pi, inapitanta amatërin. Huë'pachinara itapon:

—Catahuainacoso marë' hua'ano'sa acorahuëso quëparahuatoma', hui'-nahuë Saromon itërahuëso moranëhuëquë a'mitoco'. Inapotahuatoma', Quiyon huinanquë quëpaco'. ³⁴ Inaquë Satoco, Natan, inapitari tomaquë opomototahuatona', isairi'o'sa copirnonën nicacaso' marë' aco'ina'. Nani acohuaachina', naní quëran chiníquën noina': "¡Saromon copirno hua'qui tahuëri nanpito, hua'anënnchinpoa'!" china'. ³⁵ Ina quëran ca'tanatoma', hua'anëntërahuëso' shiranëhuëquë ahuënsëico'. Nani ina huayonahuë ca ya'huërënamëhuë ya'ipi isairi'o'sa hua'anëntacaso marë', itërin.

³⁶ Naporo' Pinaia copirno itapon:

—¡Noyapa'! Camaitëranso chachin mini nisarai. Ipora camaitëranso', Yosë nohuanterinso chachin niin. ³⁷ Naporahuaton quëma catahuarinquënso pochachin Saromonta Siniorori catahuain. Ina nohuan-ton quëma hua'anën-tëran quëran noya noya inaso hua'anënnchin, itërin.

³⁸ Ina quëran inapitaso', quiritoro'sa', piritoro'sa', inapitarë chachin Quiyon huinanquë pa'pi. Copirno moranënnquë Saronon a'mitëahuatona pa'pi. ³⁹ Co'huara inaquë pa'shátëraponaraihuë', Satoco corto hua'anso', Yosë caposonën ya'huërinquë pa'nin. Ina quëran pomonquë Yosë marë' toma tapapiso masahuaton pa'nin. Canconpachina, inaquë Saromon opomototahuaton copirno nicacaso marë' acorin. Ina piquëran a'nari carniro pomon pihuirin. Naporo' ya'ipi ca'tanpisopitari chiníquën nonatona': "¡Saromon copirno hua'qui tahuëri nanpito, hua'anënnchinpoa'!" topi. ⁴⁰ Naporahuatona Quirosarinquë imaqui. Capa cancantatona pirinano'sa pihui-riapi. Inapoapona pochin chiníquën noncaropi ni'ton, no'pa' nacontochináchin niriapi.

⁴¹ Atoniasëso', ya'ipi përarinsopitarë chachin pë'inipi. Naporo' a'napita isairi'o'sa noncaropiso' natanpi. Coaponta carniro pomon pihui-piso' natana-huaton tapon:

—Ninanoquë chiníquën noncarorapi. ¿Ma'ta ipora onpocai? tënin.

⁴² Napoaso chachin Apiataro corto hua'an hui'nin Conatan itopisoso' canquirin. Canquihuachina Atoniasëri itapon:

—Huëquë'. Quëmaso' chiníquën nanantëran. Noya nanan ipora quëshiarancoi, itërin.

⁴³ —Co'chi paya. Copirnonënpoa ya'huërëtacaso marë' nani Saromon acorin. ⁴⁴⁻⁴⁵ Satoco, Natan, Pinaia, inapita copirnorí camairin: "Quiritoro'sa', piritoro'sa', inapitarë'quëma chachin Saromon ca'tanatoma', ya'huërë-namëhuë ina acoco'. Ina marë' moranëhuëquë a'mitëco'. Naporahuaton Satoco corto hua'an, Natan pënëntona'pi, inapitari copirno nicacaso marë' Quiyonquë aco'ina'," tënin. Ina pochin nica-tona', capa cancantë-rë'nachin huënantarapi. Inahua mini noncarorapiso natanama nisapaso'. ⁴⁶⁻⁴⁸ Inapoaton Saromon, hua'anëntacaso shiranënnquë huënsërin. Catahuacaso marë' copirno

Tapiri acorinsopitanta paaparahuatona': "Ma noya copirnonëhuëi nicacaso marë' ya'conan. Yosë chachin catahuainquën tata quëran panca pancana hua'anëntamaso'," itopi. Copirno Tapi chachionta pë'saranëquë mónsho tahuaton, iso pochin Yosë chinotërin: "Ma noyanquëncha quëmaso' Sinioro ninan paya. Quëmaso Yosëquën, israiro'sacoi chinotërainquën. Quëma nohuanton a'nara hui'nahuë camaitacaso marë' ya'conin ni'nahuë," ténin, itërin Conatani.

⁴⁹Ina natanahuatona', Atoniasëri përarinsopitaso', pa'yanpi. Napoatona a'naroáchin yanquëpi. ⁵⁰Atoniasënta Saromon tē'huataton, Yosë caposonën ya'huërinso në'mëtë pëiquë cha'ëcaso marë' pa'nin. Inaquë pa'sahuaton artaro pomonënpitaquë matonin'.

⁵¹Naporinso nicaton, a'nari Saromon sha'huitapon pa'nin:

—Sinioro copirno. Atoniasë tē'huatërinquën. Napoaton artaro pomonënpitaquë matërin. Nanan a'patatëinquën naporin: "Ama ipora tēpa'incoso marëhuë', 'Yoscoarë', ta'ton sha'huichinco," ténin, itërin. ⁵²Napotohuachina Saromoni itapon:

—Noya nipachinso', co manta onpotarahuë'. Napoaponahuë', co noyahuë' nininso' nitotohuato, chiminapon, ténin. ⁵³Napotahuaton caraya hua'ano'sa artaro quëran chi'huincacaiso marë' camairin.

Ina quëran Atoniasëso', copirno pëinënuë pa'nin. Inaquë nipachina, copirno Saromon notënanquë mónsho tahuaton mosharin. "Natëaranquën," ta'ton naporin. Ina quëran copirnorin ya'huërinquë pacacaso camairin.

Yachiminatón Tapi camaitërisopita

2 ¹⁻²Tapiso' nani yachiminin ninatanin. Napoaton hui'nin Saromon nontaton itapon: "Piyapico ni'to canta', co hua'quiya quëranhuë' chiminarahuë huachi. Quëmaso nipirinuë', quëmapi chachin huaniton, chiniquën cancantëquë'. ³Nani Yosë camairinpoa', a'chintërinpoa' ina nohuantërinso nicacaso'. Ya'ipi ina camaitërinso natëquë'. Ya'ipi Moisésë ninshitërinpoaso natëquë'. Ina mini Yosë pënëninpoa'. Ina pochin nipatan, nani ma'sha ninanquë noya pipitarinquën. Intohuasona pa'pataonta', noya pa'saran. ⁴Hui'nanpita, shiparinpita, inapitanta inasáchin natëcaiso ya'huërin. Inapohuatama', carë anyatërinso chachin, quëmopinënporáchin israiro'sa copirnonëna nicapona'.

⁵Coapo naporinso', ama naniantëquësuhuë'. Inaso', cato sontaro hua'ano'sa tēparin. Niro hui'nin Apiniro itopiso'ton tēparahuaton, Itëra hui'nin Amasa itopisonta tēparin. Inapitariso quiraquë ahuëtatona tēpatopirinahuë', Coaporiso', ina i'huëretërin. Napoaponahuë', co quira tahuëri napotërinhuë'. Topinan tahuëri napotërinso marë' na'inin. Quëmari iporaso', no'tëquën ana'intacaso ya'huërin. ⁶Napoaton yonquínahuan ma'sha niquë'. Inaporinso marë' ama noya chiminchinsohuë'.

⁷Carataquë ya'huërinso Parisirai hui'ninpitaso nipirinuë', noso-roaton catahuahuë'. Quëma coshatëranso misaquë chachin inahuanta coshachina'. Iráca iya mashoco Apësaron ya'huëretatonco no'huirincó ni'ton,

a 1.50 Artaroquë oshanënpó marë' ma'sha ahuiquitohuatëra: Yosë oshanënpó inquitërinpo'. Ina pochachin a'na piyapi artaro pomonënpitaquë matohuachina, tēhuërisopitari co na'intarinhuë'.

ta'ananpirahuë. Naporo' inahuaso', nosoroatonaco pa'poyarinaco. Napoaton nosoroquë'.

⁸Isonta', sha'huichinquën yonquiquë': Cohuira hui'nin Simii itopiso', iporahuanta ya'huëarin. Inaso', Mincamin huënton quëmapi. Paorinquë ya'huërin. Iráca ta'ato Maanainquë paasoco, pa'pi chiníquën no'huirinco. Inaso niponahuë', noya huënantahuatora, Cortanii'pa' nacapirinco. Naporo': 'Yoscoarë' co carinquën tëparanquënhuë', itërahuë. ⁹Ipora quëmariso' ama huachi nicha'ëquësohuë'. Yonquínahuanquën ni'ton, ma'sona onpotacaso' nitotaran. Inaporinso marë' ama noya chiminchinsokuë anta', itërin.

Tapi chiminso'

¹⁰Ina piquëran Tapi chimin. Chimpinachina, Quirosarinquë pa'pitopi. Inaso ninano', sha'huítëranquëmaso chachin: "Tapi ninanonën," itopi. ¹¹Catapini shonca pi'ipi israiro'sa copirnonën ya'conin. Canchisë pi'i Ipronquë hua'anëntërin. Cara shonca cara pi'i, Quirosarinquë hua'anëntërin. ¹²Ina quëran Saronon copirno, pa'pin ya'huëretaton, israiro'sa hua'anëntërin. Inaso' hua'anëntohuachina, chini chiníquën nanantaton, ya'ipi israiro'sa noya camairin. ¹³⁻⁴⁶(-)

Saromon Iquipito copirno hui'nin maninso'

3 ¹Saromon copirno Iquipito copirnorë', noya nini'tona ya'huëcaiso marë' anoyatopi. Anoyatopiso yonquicaiso marë' Saromonso', Iquipito copirno hui'nin manin. Masahuaton, iracaya Quirosarin itopiquë ichiya'huëcaso marë' quëparin. Sacatoro'sari, pëinën, Yosë pëinën, ninano paira, inapita tënicaí huarë' inaquë ichiya'huërin. ²Naporo tahuëri'sa Yosë pëinën co nishátërapihuë'. Napoaton israiro'saso Sinioro chinotacaso marë' ma'sha yatëpahuachinara, inahuara nohuanon artaro acopiquë tëpatona chinotopi.

Yonquínahuan nicacaso marë' Saromoni Yosë nataninso'

³Saromonso' Sinioro nosororin. Naporahuaton pa'pinco' pënëntërinso'pita acorinso', natërin. Napoaponahuë', inahuara nohuanon artaro acopiquë ma'sharo'sa tëpaton, Sinioro chinotërin. Yonarin pochin nininsonta a'pëaton chinotërin. ⁴Capaon ninanoquë huarënta pa'sahuaton, Yosë chinotacaso marë' ma'sha tëparin. Inaquë ya'huërinso artaro na'con na'con yamotopi ni'ton, inaquë huarë' pa'nin Yosë chinotapon. A'na tahuëri ina marë' huaranca ma'sha atëpatërin. Inapotaton oshanën marë' corto hua'ano'sari noyá ahuiquitopi.

⁵Naporo tashi chachin Siniorori huë'ënuquë ya'notahuaton itapon: "Ma'sona nohuantëranso' natanco acochinquën," itërin. ⁶⁻⁷Natanahuaton inariso': "Tatacoso' quëma piyapinën. Inaso', no'tëquënáchin imamiatërinquën. Noyasáchin nicaton, co manta ihuatërinhuë'. Ina marë' quëmariso' noya nicaton catahuaran. Ina nosoroaton israiro'sa hua'anënta'huaso marë' acoranco canta'. Quëma nohuanon hui'napico niporahuë', ina ya'huë-rënamën hua'anënta'huaso marë' acoranco. Co manta camaita'huaso nitotopirahuë', napotëranco. ⁸Napoaponahuë', piyapinënpita huayonanso hua'anëna ya'conahuë. Inahuaso notohuaro' ni'tona', panca nacion ocoipi. Onposona ya'huëpiso', co pichichináchinhuë'. ⁹Ina pochin nacionso', co

insonta nanitërinhuë' inaora noya hua'anëntacaso'. ¡Quëmari anitotohuatan tēhuëchinsó', noya camaitapon! Napoaton yonquínahuan nica'huaso marë' catahuaco. Noya nininsó', co noyahuë', nininsó' inapita nitochi. Inapita nitotohuato piyanënpita noya hua'anëntarahuë', itërin.

¹⁰Ina natanaton, Sinioroso' noya cancantërin. ¹¹Napoaton itapon: "Yonquínahuan nicaton piyapinëhuëpita noya hua'anëntacaso natanancoso marë' noya cancantërahuë. Co hua'qui tahuëri nanpicamaso' natanancohuë'. Co ma'huanamaso', co inimiconënpita tēranta chiminacaiso', natanancohuë'. ¹²Napoaton natanancoso', carinquën quëtaranquën. Ca nohuanton a'napita quëran yonqui yonquínahuan nisaran. Iráca quëran huarë' co insonta quëma pochin nininhuë'. A'na tahuërinta ya'huëpirinahuë' co quëma pochin nisapihuë'. ¹³Ma'huanacaso', pa'yápiro nicacaso', inapitaso co natanancohuë'. Co natanpirancohuë', inapitanta acotaranquën. Acotomiataranquën ni'ton, nansisëinquën co insonta isoro'paquë quëma pochin copirno ya'huëaponhuë'. ¹⁴Nohuantërahuësoráchin nicaton, pënëntërahuësopita, camaitërahuësopita, inapita natëquë'. Tataco natërinco pochin nipatan, hua'qui tahuëri ni'camaso' catahuanranquën," itërin.

¹⁵Naporo' Saromonso capayatahuaton, tapon: "Siniorochi huë'ëhuëquë nontërinco paya," ténin. Ina quëran Quirosarinquë canconpachina, Siniororë anoyatopiso caposonën ya'huërinquë ya'conconin. Inaquë ya'conaton oshanën marë' ma'sharo'sa tēparin. Tēparahuaton ya'ipi ahuiquitërin. Nanan anoyatërinso marënta', ma'sharo'sa tēparin. Inapotaton ya'ipi catahuacaiso marë' hua'ano'sa acorinsopita, ichicoshatërin.

Saromon yonquínahuan coisë nininsó'

¹⁶⁻¹⁷Ina piquëran cato monshihuantë sanapi'sari copirno paapapi. Ina notënanquë nipachinara, a'nari itapon:

—¡Ma'cha sinioro copirno napotaranquën paya! Caso iso caisharo'co, ina pëiquëráchin ya'huërai. Inanta pëiquë ya'huëaso', ca'ton huairahuë. ¹⁸Cara tahuëritapasoco inanta', huaiantarin. Ina pëiquëso', catocoíchin ya'huërai. ¹⁹⁻²⁰A'na tashiso napoaponahuë', isoso hua'huin ya'quëtatón tēparin. Yono tashi inaso', huë'ësoco huënsëintarin. Hua'huahuë matatonco chimipia'hua acotërinco. ²¹Tashiramiachin capayatahuato, hua'huahuë asho'shoca'huaso marë' mapirahuë', nani chiminin. Napoaponahuë', noya ni'patora, inaso co caquënhuë' nininsó', nohuitërahuë, itërin. ²²Inaso napopirinhue', a'nariso itapon: —¡Co napor in huë'! ¡Hua'huan mini chimipia'huaso'! Ya'huë'rë' nania'huaso' caquën, itërin.

—Chimipia'huaso quëmáquën. Nania'huaso' caquën, itërin ya'nan noninsoari. Ninapotatona', copirno ni'tonëinquë nino'huirápi.

²³⁻²⁵Naporápachinara, copirnosó yonquirin: "Ya'nan noninsoso': 'Hua'hua-huëso nanpiárin. Chimipia'hua a'nanquënso', ténin. Ya'huë'rë' a'nanta': 'Co naporinhue'. Nania'huaso' caquën. Chimipia'hua inanquën,' ténin." Ina pochin yonquiaton, piyapinënpita camairin:

—¡A'nara sahuëni quëshico! ténin. Napohuachina, quëpatopi. Ina quëran camaitaantarin:

—Nania'hua nisahuaso', huancánachin nichatoco'. Inapotatoma a'natëran a'nara quëtoco'. A'nanta', a'natëran quëtoco', ténin. ²⁶Napoaponahuë',

hua'huasha a'shin cháchinso co napion cancantërin. Inapoaton, hua'huin marë' copirno itapon:

—Ama sinioro copirno nanopia'huaya tëpaquësohuë'. Iso cai quëtëquë aso'soin, itërin. A'nariso napoaponahuë', itapon:

—¡Nichachina!! Co quëmari tëranta macamaso ya'huërinhuë', itërin.
²⁷Naporo' copirnosol, camaitaton tapon:

—Ama tëpacosohuë'. Nanpia'hua masahuatoma', paso' sanapi quëtoco'. Ina a'shin cháchinso ni'ton, quëtoco', itërin piyapinënpita.

²⁸Naporinso ya'ipi israiro'sa natantopi. Ina natantatona', pa'yanpi huachi: “Tëhuënnachin Yosëri catahuarin. Napoaton yonquínahuan pochin no'të-quën sha'huirín,” topi.

Tiro copirno Iran itopisorë', Saromon anoyatërinso'

5 ¹Tiro copirno Iran itopisosol, Saromon pa'pincorë' noya nipayapi. Saromoni huachi pa'pin ya'huëretaton, israiro'sa hua'anëntarinso natan-tërin. Ina natantaton, catahuacaso marë' hua'ano'sa acorinsopita a'patërin. Noya cancantërinso sha'huitacaiso marë' naporin. ²Saromonso' sha'huito-huachinara, inapita noya nontërin. Noya nontaton hua'anëna iso pochin ta'caiso nanan a'patërin: ³“Caquën tataco', Yosë chinotacaso pëi nicacaso yonquipirinhüë', inimiconënpitarë niahuëápatona', co nanitërinhuë'. Napoin quëran huachi Siniorori catahuarin inimiconënpita minsërin. ⁴Inapita minsëpirinhüë', Yosë pëinënso' co nitërinhuë'. Iporaso nipirinhüë', Sinioro nohuanton co huachi niahuëatoiraihuë', sano ya'huërai. Co huachi inimi-coro'sa ya'huërinhuë'. Naporahuaton co ma'sha tëranta të'huata'huaiso ya'huërinhuë'. ⁵Napoaton cari huachi yonquirahuë', Yosë chinotacaso pëi anita'huaso'. Inari chachin iráca tataco nani sha'huitërin: ‘Ca nohuanto hui'nan quëma ya'huërenamën israiro'sa hua'anëntarin. Inari piyapinënpita camaiapon chinotiinacoso pëi nitiinacoso', itërin. ⁶Napoaton catahuaco. Piyapinënpita camaiquë Nipano motopiro'sa quëran nonara ocoichinaco. Ina ocoicaiso marë' piyapinënhuëpitanta', quëma piyapinënpita catahuapona'. Canpita no'panëmaquë sitono'sa ya'huëpi. Inapitaso' misotopi nontëquë sacatacaiso'. Quiyaso' israiro'sacoi co ina nitotërai huë'. Napoaponahuë' piyapinënpita sacatërinso marë'so', ma'sona nohuantëranso' natanco no'tëquën pahuë'rë'inquëma', itërin.

⁷Iran piyapinënpitaso', pa'sahuatona ina inachachin hua'anëna sha'huitontapi. Natanaton, inaso capa cancantërin. Capa cancantaton tapon: “¡Ma noyacha Sinioroso paya! Ina nohuanton Tapico hui'nin, yonquínahuan ninin. Ina pochin ni'ton, israiro'sa nóya hua'anëntatapon,” tënin. ⁸⁻⁹Ina tosahuaton Saromon sha'huitacaiso marë' piyapinënpita a'pataantarin: “Naporanso', nani piyapinënhuëpita sha'huitërinaco. Natanancoso chachin nonara, pino nara, inapita a'pataranquën. Piyapinënhuëpitari Nipano motopiro'sa quëran marë'pa' të'yaitapona'. Inaquë nantënahuatona', marë quëpatapi. Insëquësona nohuantëranquë quë'camahuachina', piyapinënpitari i'shiritahuatona quëpataponën. Ina marë' quëmanta nisha nisha cosharo quëtaranco ya'huërahuëquë piyapinënhuëpita capacaiso marë', itërin.

¹⁰Inapoaton Iranso', nonara, pino nara, inapita Saromon quëtërin. Onposona nohuantërinso' quëtërin. ¹¹Ya'huë'rë' Saromoninta', nani pi'ipiquë Iran

copirno cosharo quëtërin: Catapini michon catapini pasa huaranca quiro quë'ninso' trico. Tomanta asitona quëran ocoipiso', catapini huaranca catapini pasa nitro. ¹²Inapoaton Siniorori Saromon catahuarin yonquínahuan nicacaso marë'. Sha'huitërinso chachin acotërin. Naporahuaton Saromoniso', Iran copirnorë' noya ninicatona ya'huëcaiso marë' anoyatopi.

¹³Naporo tahuëri'sa Saromonso', israiro'sari catahuacaiso marë', sontaro'sa chiníquën nanan quëtërin piyapi'sa huayonacaiso'. Inapoatona', ya'ipi israiro'sa no'panënaquë cara shonca huaranca quëmapi'sa yontonpi. ¹⁴Inapitaso', cara huënton acopi. Shonca huaranca shonca huaranca acopi. A'na huënton'ton Nipano motopiro'saquë a'na yoqui marë' pa'sapi. Huëantarahuatona', cato yoqui ya'huëpiquë ya'huëantapona'. Inapitaso', co pahuëreäponaraihuë' asacatopi. Isopita sacatoro'sa hua'anënasos', Atoniran itopi. ¹⁵Naporahuaton pasa a'natëräpo shonca huaranca quëmapi'sa', Saromon marë' sacatapi. Ina motopiro'saquë chachin posa shonca huaranca ya'pi na'piro'sa', pëcaiso marë' patëtapi. Canchisë shonca huarancanta', pë'pëto camayoro'sa ya'conpi. ¹⁶Camaitoro'santa', cara huaranca ya'huëpi. ¹⁷Saromonso' na'pi patëtoro'sa pancara'pisächin patëtacaiso' camaitërin. Yosë pëinën simintonën marë' inapita nohuantërin. Ina na'piro'saso', na'con na'con pa'topi. ¹⁸Inapoatona pëi camayoro'saso', nara pë'shitëpi, na'piro'sa patëtopi, napopi. Yosë pëinën nitacaiso marë' inapita tapapi. Inapita pëi camayoro'saso', Saromon, Iran, inapita piyapinënpita. Quiparo ninanoquë ya'huëpisopitanta', catahuatopi.

Saromon Yosë chinotacaso pëi' anitërinso'

6 ¹Copirno ya'conin quëran huarë' Saromonso', nani catapini pi'ipitarin. Naporo' Yosë chinotacaso pëi' anitacaso caniaritarin. Pascoa yoqui quëran a'na yoqui niantarinquë caniaritarin. Naporo' israiro'sa Iquipito quëran pipipiso', nani catapini pasa posa shonca pi'ipi nanirin.

²Yosë chinotacaso pëi' nipachinara: Cato shonca canchisë mitro naporopitërinso acopi. Pancanatërinso iscon mitro acopi. Inaparinsoso nipirinhüë', shonca cara mitro miria acopi. ³Ya'coana parti quëran ishpanamën pochin nininso' ya'huëtërin. Pëi' pancanatërinso' nani chachin iscon mitro naporopitërin. Pancanatërinso' catapini mitro miria ya'huëtërin. ⁴Naporahuaton huintanaro'santa acotacaiso marë' camaitërin. Hua'nanan quëran nipiquë pa'shintëra'piapi. ⁵Corto hua'ano'sa ma'sha tapacaiso marënta', apëitaantarin. Pairaro'sa nanirinquë aipiran quëran, cara pa'cotë ya'huëcaso marë' inapotërin. Cato parti quëran chachin, naporopitërin quëran inapotërin. Oncotënan parti quëraonta acorin. ⁶Ya'natomarinso pa'cotëso', cato mitro miria pancanatërin. Huancanachinso', cara mitro ya'huëtërin. Ya'natontarinso nipirinhüë', cara mitro miria ya'huëtërin. Yosë chinotacaso pëi pairanën acohuachinara, co napopinächin tanónën acopihuë'. No'pa quëranso', tano tanónën acopi. Huancana pa'cotë partiso', shimënën miachin acopi. Inapa pa'cotë partiso', shimë shimënën acopi. Ama pa'cotëro'sa huicanëna paira aquëtëran huarë' na'huëcaso marëhuë', ina pochin acopi. ⁷Yosë pëinën acohuachinara, na'piro'sa ocoipiquëranchin noyá tapapinan quëpi. Napoaton pëihuachinara co huachi martichoquë sacatopihuë'. Co na'pi patëtopiquë tëranta', co ma'sha hua'naquë tëranta sacatopihuë' ni'ton,

tanahuantárin. ⁸ Ya'natomarinso pa'cotè ya'coananèn, inchinan parti quèran acotopi. Huancana pa'cotè', inapa pa'cotè', inaquèpita pantacaso marè' tahirantarin nanpènanquè pantapi. ⁹ Pèina'piro'sa Yosè chinotacaso pèi yaa'canpachinara, huicaro'sa acora'piapi. Ina aipi nontèro'sa chi'nipipi. Huicaro'sa', nontèro'sa', inapitaso nonarasáchin acotopi. ¹⁰ Ma'sha tapacaiso marè' pa'cotèro'sa huicanènpitanta', nonara quèran nitopi. Ya'ipiana chachin inapotopi. Inapita pa'cotèro'saso', cato mitro miriasáchin inapara'piapi.

¹¹ Napo ro' Siniorori Saromon itapon: ¹² "Iporaso', chinotamacoso pèi nitaranco. Israi'ro'sanquëma ya'huëramaquë ya'huëca'huaso marè' nitaranco. Ya'ipi camaitèrahuëso natètonco noya niquè'. Inapohuatan, carinta tataparinco sha'huëtèrahuëso pochachin nitaranquën. ¹³ Canpita ya'huëramaso huáncana ya'huëato, catahuaráponquëma'. Co onporonta pataranquëmahuè'. Iso pèiquè nontohuatamaco, natanaranquëma'," itèrin.

¹⁴ Inap oatona pèina'piro'saso', Yosè chinotacaso pèi tènipi. ¹⁵ Nani tènihuachinara, Saromoni pèina'piro'sa acoana tapacaiso' camairin. Acoana ya'ipi paira nani chachin nonara nontèquë achinpitèra'piacaiso', camairin. Napohuachina inapotopi. I'natacaisoso nipirinhue', pino nontèquë inapotopi. ¹⁶ Yosè chinotacaso pèi acoana, patoana nitopi. Iscon mitro naporopitèrinso'. (Pancanatèrinsonta nápo chachin.) No'pa quèran huarè' huica'pa' icaninso', nonara nontè quèran pairatopi. Noya noya patoana nicacaso marè' inapotopi. ¹⁷ Ya'natiirinsoso', panca panca patoana ninin. Inaso', shonca posa mitro naporopitèrin. ¹⁸ Ya'ipi acoana nontèro'sa achinpitopiquë, noyápiachin nonanpi. Nontèquë chachin patètahuatona', yancoro'sa', sharo'sa nitopiso', inapita nonanpi. Nonarasáchin ya'norin. Co a'na na'pi tèranta ya'norinhue'.

¹⁹ Ina quèran Saromonso', noya noya patoana nininso' taparin. Inaquë Siniororè' anoyatopiso caposonèn acocaso marè' taparin. ²⁰ Sha'huëtèran-quëmaso chachin noya noya patoanaso', iscon mitro pancanatahuaton nápo chachin naporopitèrin. Inaparinsonta', nápo chachin ya'huëtèrin. Patonpiso ya'carinta', a'nara artaro acorin. Nonara nontè quèran anitahuaton, ya'ipi chachin oro quèran pashitopi. ²¹ Ina quèran chachin ya'ipi pèiana pashitopi. Noya noya patoananta inapotopi. Ina patoanaso', ya'coananèn aipi oro quèran catina nipiquè acotopi. ²² Inapotatona', ya'ipi acoana oro quèran pashitopi. Acoana artaro ya'huèrinsonta', inanpi quèran chachin pashitopi.

²³ Cato quiropino'santa', anitèrin. Oripo nara quèran anitahuaton, noya noya patoana nininquë acorin. A'naya a'naya catapini mitro miria naporopitèrinso anitèrin. ²⁴⁻²⁵ A'naya a'naya anpiantèna cato mitro miria pochin ya'huëtèrin. Napoaton cato quèranso', catapini mitro miria ya'huëtopi. Inapitaso' inanapapiráchin nipi. Naporahuaton napopináchin ya'nopi. ²⁶ Naporopitopisonta', napopináchin nipi. ²⁷ Inapitaso' noya noya patoanaquë iso pochin acocaiso', Saromon camaitèrin: Anpiantèna anquipi quèran acopi. A'naso', ahuénan anpiantèn quèran a'natèran paira caririn. A'nanta', inchinan anpiantèn quèran a'natèran paira caririn. Ya'huèrè' huancanachinso', anpiantèna quèran nicaripi. ²⁸ Inapitanta oro quèran pashitacaiso', camaitèrin. Camaitohuachina inapotopi.

²⁹ Ya'ipi pairatopiquë, acoana quèran, aipiran quèran nontèquë chachin patètahuatona', quiropino'sa nonanpi. Palmeraro'sa', yancoro'sa', inapitanta nonanpi. ³⁰⁻³² Acoana i'natopisonta', ya'ipiana chachin oro quèran

pashitopi. Noya noya patoanaquënta', inapotopi. Ina ya'coananënso', catotë huarë' ya'huëtërin. Inapitaso', oripo nontë quëran nitopi. Inapitaquënta patëtahuatona', quiropino'sa', palmeraro'sa', yancoro'sa', inapita nonanpi. Inapotahuatona', oroquë pashitopi anta'. Ina ya'coanaso', a'natërápo cacinën ya'huëtërin. No'pa parti quëran cato ya'huëtërin. Inapa quëranso', cara cacinën ya'huëtërin. ³³⁻³⁴Tëquën ya'coananën chachinso', catapini cachihuan acorin. Onconan chinpinano'saso', oripo nara quëran nitopi. Onconano'saso', pino nontë quëran nitopi. I'soahuahuachinara, tahuí chararin. ³⁵Inapitaquënta patëtahuatona', quiropino'sa', palmeraro'sa', yancoro'sa', inapita nonanpi. Inapotahuatona oroquë pashitopi anta'. ³⁶I'iratënta pairapirin. Cara panshin na'pi patëtopinan quëran acorin. A'na panshina' nonara nontë tanónën nininso' quëran, acotopi.

³⁷⁻³⁸Saromon copirno ya'coninso nani catapini pi'ipitaso', Yosë chinotacaso pëi' simintonën acotapi. Pascoa yoqui quëran, niantarinso' yoquiquë inapotapi. Nani shonca a'na pi'i copirno ya'coninso' nanihuachina, ténirapi huachi. Pascoa yoqui quëran posa yoqui na'huërahuaso', ténirapi. Ya'ipi yonquirinso acocaiso marë' Saromon piyapinënpitaso', canchisë pi'i sacatopi.

Yosë caposonën chinotacaso pëiquë quëpapiso'

8 ¹Yosë chinotacaso pëi' ténipiso piquëran, Saromonso' Quirosa-rinquë israiro'sa ayontonin. Ansiano'sa nipisopita a'naya a'naya huëntonënaquë, hua'an ya'conpisopita, a'napitanta hua'ano'sa pochin chiní-quën nanantopisopita, inapita ayontonin. Siniororë' anoyatopiso caposonën pa'pincori acorin quëran, Yosë chinotacaso pëiquë quëpacaiso marë' naporin. ²Imënamëa'huaro'sa pita itopiquë niyontonapi. Inaso' pita, pascoa yoqui quëran canchisë yoquitahuaso', na'huëpi.

³Ya'ipi Israiro ansiano'sa canquihuachinara, corto hua'ano'sari Yosë caposonën quëpacaiso marë' naranënpita patorotopiso' mapi. ⁴A'napitanta', në'mëtë pëinën so'nanapi. So'nanahuatona inarë chachin quëpapi. Inaquë ohuaracaiso marë' nisha nisha acopisonta', quëpapi. Iráca Yosë camaitërinso chachin nitopi. ⁵Naporo' Saromonso', ya'ipi niyontonpisopitarë chachin Yosë caposonën notënanquë ma'sharo'sa ina marë' tëpapi. Co pichinahuanhuë' ohuicaro'sa', tororo'sa', inapita tëpapi.

⁶Ina quëran corto hua'ano'sari Yosë chinotacaso pëi acoana po'moontapi. Noya noya patoana itopiquë po'morahuatona', quiropino'sa anpiantëna quëran anquipisoanaquë acoonpi. ⁷Ina quiropino'saso' anpiantëna quëran anquiápi. Inapoatona Yosë caposonën, naranënpita, inapita ana'itatë pochin nitopi. ⁸Napoaponahuë', Yosë caposonën naranënpita patorotopisoso', naporopi acotopi. Ina ni'ton, noya noya patoana i'sohuatohuachinara, noya patoana itopi quëran huarë', pi'pian ya'norinso quënanpi. Inapo acopiso', iso quirica ninshitasoco huarënta inaquëranchin nizarin. ⁹Yosë caposonënuësö', cato na'pitëa'huaro'sa ya'huërin. Inapitaquë israiro'sa Siniororë anoyatopiso', ninshitopi. Iquipito quëran pipipona Sinaiquë Moisésëri po'morin.

¹⁰Yosë chinotacaso pëi quëran corto hua'ano'sa pipipi. Nani pipihuachinara, chitorori mëntatërin. ¹¹Ina a'pininso nicatona corto hua'ano'saso', co huachi nanitopihuë' acoana sacatacaiso'. Yosë huënaratërinsoari noyá a'pin-tërin ni'ton, napopi.

Pëi Yosë marë' acorinso'

¹²Ina quëran Saromonso' Yosë nontaton itapon:

“Quëmaso' Siniro tashinanquë ya'huëran.

¹³Inaquë ya'huëpiranhuë', carinquën pëi anitëranquën.

Inaquë ya'huëmiatamaso marë' acotëranquën,” itërin.

¹⁴Itahuaton, israiro'sa huanirantapaiso ya'huë'rë', tahuërëtaantarin. Tahuë-rëtahuaton noya ya'huëcaiso marë' sha'huitërin: ¹⁵“Ma noyacha Siniroso paya! Inaso', israiro'sanpoa chinotërëhua'. Tata Tapico sha'huitërinso chachin nani acotërinpoa'. Inari iráca sha'huitërin: ¹⁶'Israiro'sa Iquipito quëran ocoirahuë. Naporo quëran huarë' co a'na ninano tëranta', no'panëmaquë chinotamacoso pëi nitamacoso marë' huayonahuë. Quëmaso napoaponahuë', cari chachin huayonanquën israiro'sa hua'anëntamaso marë', itërin. ¹⁷Tatacoso' mini nohuantopirinhüë' Yosënënpoa pëinën nitacaso'. ¹⁸Siniorori itërin: 'Chinotamacoso pëi yanitatonco, noya yonquiran. ¹⁹Napoaponahuë', co quëma nitarancohuë'. Hui'nan ya'huërëtarinquën nininso', ina nitarinco huachi,' itërin. ²⁰Napotërinso chachin, ina nohuanton cari tatahuë ya'huërëterahuë. Inapoato ina chinotacaso pëi anitërahuë. ²¹Naporahuaton, shimashonënpoa Iquipito quëran pipipona Siniororë' anoyatopi. Ina caposonën ya'huëcaso marë' a'nara patoana acotërahuë,” itërin.

²²⁻²³Ina quëran Saromonso', artaro notënanquë pa'nin. Inaquë Siniro marë' ma'sharo'sa ahuiquitopiso'. Niyontonpisopitanta pinën parti quëran huanirantapi. Naporo' anquirahuaton Yosë nontërin: “Quëmaso' Sinioronquën. Ya'ipi israiro'sacoi chinotërainquën. Co a'na Yosë tëranta isoro'paquë quëma pochin ya'huërinhuë'. Pi'iro'tëquënta co ya'huërinhuë'. Inë'quën tëranta anoyatohuatan, sha'huitëranso chachin ninan. Inso tëranta ya'ipi cancanën quëran natëhuachinquën nosoromiatëran. ²⁴Ina pochinquën ni'ton, tatahuë'rë'quën anoyatëran. Anoyataton sha'huitëran: 'Hui'nan ya'huërëtarinquënso', chinotamacoso pëi nitarinco,' itëran. Inaso' natërinquën ni'ton, sha'huitëranso chachin nani nanirin.

²⁵⁻²⁶Naporahuaton, isonta tata Tapico nani sha'huitëran: 'Ca nohuanton quëmá quëran pipi'pisopitaráchin israiro'sa hua'anëntapona'. Quëma natërancoso pochachin inapitanta natëhuachinaco, inapoapi,' itëran. Ina pochin sha'huitëran ni'ton, ina inachachin nitëquë'.

²⁷Pëi mini nitopiranquënhuë', co quëmaso' inaquë naniaranhuë'. Co pi'iro'tëquë tëranta naniranhuë' nichinapon chachin, aquëtë huarë' iso pëi nitëranquënsó', co naniponhuë'. ²⁸⁻²⁹Ina niponahuë', Siniro quëmaso Yosënënhuëinquën. Canta piyapinëncó ni'ton, apira nontaranquënso' natanco. Chinotiinënhuënsó marë' iso pëiquë huë'pachina', tahuëri tashirë chachin ni'sáquë'. Isëquë quëma nininën ya'huëarin ni'ton, nontëranquënso' natanco. ³⁰Quëmaso inápaquë ya'huëran. Nipirinhüë' Insëran tëranta iso pëi notërahuatoi nontohuatëinquën, noya natancoi. Inapoaton catahuacoi. Oshahuanpatointa nontarainquën. Nontohuatëinquën, oshanëhuëi inquitatoncoi nanan anoyatocoi.

³¹Ma'sha nionpotopiso' nisha'huirapihuachina', insosona sha'huirapipiso' artaronën notënanquë pa'sarin. Chinotatënen ma'sha tëparahuatona ahuiquitopiquë pa'sarin. Topinan quëran napotohuachina': 'Yoscoarë' co

naporahuè', tapon. ³²Naporinso natanahuaton, no'tèquèn nonsahuachin pa'poyaquè'. Insosona tèhuèhuachin, no'tèquèn ana'intèquè'.

³³⁻³⁴Tapona a'na tahuèri israiroy'sa co natètènènhuè', oshahuanapona'. Napohuachinaso', inimiconènapitari minsèrahuatona quiquiaponas'. Inapitaso napoaponahuè', chinotaantarinen. Iso pèinen ya'huèrinso parti notèrahuatona', nontapènen. Inapotohuachinen, ya'huèran quèran natanaton, oshanèna inquitèquè'. Nanan anoyatahuaton, shimashonèna no'pa' quètèranquè chachin quènantaquè'.

³⁵⁻³⁶A'na tahuèri israiroy'sa co natètènènhuè', oshahuaantapi. Inapopiso marè' quèma nohuanton co huachi o'nan ya'huèarinhuè'. Napohuachina: 'Co noyahuè' ninèhuaso marè' Yosè ana'intarinpoa', ta'tona', chinotaantarinen. Oshanèna a'porahuatona pèinen parti notètopi quèran nontaaantarinen. Inapotohuachinen, ya'huèran quèran natanahuaton, piyapinènpita oshanèn inquitèquè'. Nanan anoyatahuaton a'chintèquè onpopinsona imainèso'. Naporahuaton quèma nohuanton o'nanta'in. Ama taquiatonaraihuè', no'pa' hua'anèntopiso niya'huèrètápaíso marè'.

³⁷Piyapinènpita co natètènènhuè' oshahuaantahuachina', quèmari ana'intaran. Quèma nohuanton sha'topisopita co manta nitaponahuè'. Pi'i quèranhuè nipon, taquiapon. Sèquèrèrihuè nipon, cha'chorihuè nipon, pè'yapon. Pètòratèrin quèranhuè nipon, chanatapon. A'na tahuèriso inimiconènpitarihuè nipon, ninanonèna tancapitahuatona ahuèapona'. Chiníquèn caniohuè nipon ya'conaton, tiquiapon. Inapoatona parisitapona'. ³⁸Ina marè' a'naya a'nayahuè nipon, ya'ipi israiroy'sahuè nipon: 'Oshahua-nèhua ni'ton, Yosè ana'intarinpoa', tapona'. Inapohuachina' pèinen parti anquirahuatona', nontapènen. Oshanèn inquitacaso marè' nontohuachinen, quèmari inquitèquè'. ³⁹Quèmasáchin a'naya a'nayacoi yonquiraiso', nitotèran. Ina nitotaton a'naya a'nayacoi no'tèquèn a'panicoi. Oshahuanpiso marè' aparisitèran ni'ton, nirótèatona nontohuachinen, ina inquitaton nanan anoyatèquè'. ⁴⁰Inapotohuaton, shimashonèna no'pa' quètèranquè ya'huèapona'. Inaquè ya'huèapona pochin noya nicatènèn chinotáponèn.

⁴¹⁻⁴³Nisha piyapiroy'santa niponaraihuè', noya nica-ton nahuinanso natantapi. Chiníquèn nanantèransonta', natantapi. Ina natantatona', áquè ya'huèaponaraihuè' huècapayarinèn. Huè'pachina', pèinen parti notètahuatona nontaponèn. Inapotohuachinen, ya'huèran quèran natanahuaton, nataninènquènso chachin acotèquè'. Ya'ipi isoro'paquè nisha nisha piyapiroy'sa ya'huèpi. Inapitanta', nohuitiinènquènso marè' a'paniquè'. Nohuitohuachinen noya nicatènèn quiya pochachin chinotarinèn huachi. Inapoatona': 'Tèhuèenchachin Saromon Yosè chinotacaso pèi anitèrinquè, Sinioro ya'huèrin. Napoaton inaquè ina nontohuatèra, nataninpoa', tapona'.

⁴⁴⁻⁴⁵Israiroy sonto'roy'sa inimiconènpita ahuècaiso marè' intohuasoy quèmari a'pahuaton, nontarinèn. Intohuaran tèranta iso ninano huayonanso parti notèapi. Chinotiinènquènso marè' pèi anitèranquènso parti notètahuatona', nontarinèn. Napohuachina', ya'huèran quèran natanahuaton, catahuaquè'.

⁴⁶Quiyaso' piyapicoi, ya'ipicoi oshahuancoi. Co quèma natètèinquènhuè' naporai. Napoaton israiroy'sa tèhuètatenèn oshahuanpachina', quèmariso' chiníquèn no'huiton ana'intaran. Inimiconènpitari minsèatona', ya'huè-piso no'pa'pa' quèpaponas'. Aquèhuè nipon, yacariahuè nipon, quèpaponas'.

⁴⁷Tapona quëpapiso' no'paquë, chinotatënën: 'Tëhuëenchachin co noyahuë' ninai. Ina nipirinhüë', oshanëhuëi inquitatoncoi catahuacoï,' itapënën. ⁴⁸⁻⁴⁹Tapona quëpapiso' no'paquë quëmasáchin cancantatënën chinotërinën. Tapona shimashonënpita no'pa' quëtëranso parti, Quirosarin ninano huayonanso parti, iso pëi anitëranquënso parti notëtahuatona', nontarinën. Inapotohuachinën ya'huëran quëran natanahuaton, catahuaquë'. ⁵⁰Co noyahuë' nicatora oshahuanpiso', inquitëquë'. Co natantochináchinhüë' cancantopisonta inquitahuaton, catahuaquë'. Quëpapisopitari nosorocaiso marë' catahuaquë'. ⁵¹Israiro'saso', quëma piyapinënpita. Quëmari hua'a-nëntëran. Shimashonënpita Iquipitoquë aparisitápirinahüë', ocoiran. Hua'na asoquipiso ornoquë pochin parisitápirinahüë', napotëran.

⁵²Canta piyapinëncó ni'ton, nontaranquënso' natanco. Israiro'santa piyapinënpita. Inapitanta nontarinën ni'ton, natanquë'. ¡Co napon ancantatoi nontohuatëinquën natancoi! ⁵³Nisha nisha piyapiro'sa', nisha nisha nacionquë ya'huëpi. Ya'huëpirinahüë', quëmaso huayonancoi. Piyapinën Moisésë itopiso', quëma nohuanton shimashonëhuëipita Iquipito quëran ocoirin. Naporo' ina quëran anitotërancoi hua'anëntërancoiso',' itërin.

⁵⁴Ina pochin Saromonso', Yosë nontërin. Artaro notënanquë isonin quëran anquirahuaton nontërin. ⁵⁵Ina quëran huanirahuaton, israiro'sa noya ya'huëcaiso marë' sha'huitërin: ⁵⁶“¡Ma noyacha Sinioroso paya! Sha'huitërinpoaso chachin israiro'sanpoa noya ya'huërehua'. Moisésë quëran anitotërinpoaso chachin, noya catahuarinpoa'. ⁵⁷⁻⁵⁸Sinioronënpoaso' Yosë ni'ton, catahuainpoa'. Shimashonënpoapita catahuarinso pochachin nichinpoa'. Ama naniantatonpoarahuë', natëtochináchin cancantacaso marë' catahuainpoa'. Ma'pitaso ninëhuaquë nohuantërinso'achin nicatora pënëntërinso' natëahua'. Nohuantërinso'pita, camaitërinso'pita, inapitanta natëahua'. Ya'ipi inapita natëcaiso marë' shimashonënpoapita camairin. ⁵⁹Ipora tahuëri Sinioro nontërahuëso', tahuëri tashirë chachin yonquirá'in. No'tëquénáchin catahuainpoaso marë' napo'in. Canpoaso ina piyapinënpita ninëhua ni'ton, nani tahuëri pahuantërinpoasopita acochinpoa'. ⁶⁰Inapotohuachinpoa', Sinioronënpoasáchin Yosë nininso', ya'ipi isoro'paquë nitotapi. Nisha nisha piyapiro'sa ya'huëpiso nohuitapi. ⁶¹Napoaton canpitanta Sinioro no'tëquën imaco'. Ina Yosënënpoa chinotërehuaso'. Pënëntërinso'pita, camaitërinso'pita, inapita ipora tahuëri natërehuaso pochachin nisáco',” itërin.

⁶²⁻⁶³Ina piquëran Saromonso', niyontonpisopitarë chachin Sinioro marë' ma'sharo'sa tëpapi. Naporo' Saromonso', cato shonca cato huaranca tororo'sa atëpatërin. Ohuicaro'santa pasa cato shonca huaranca atëpatërin. Nanan anoyatërinso marë' ina nápo atëpatërin. Inapoaton Saromonso', a'napitarë chachin Yosë chinotacaso pëi Sinioro marë' acorin.

⁶⁴Naporo tahuëri chachin copirnosó, i'iratë huáncana niniinquë, Yosë marë' acorin. Inaso i'iratë', Yosë chinotacaso pëi ya'coananën notënanquë ya'huërin. Inaquë oshanëna marë' ma'sha tëpapisopita, ya'ipi ahuiquitopi. Trico pochin nipisopita quëshipisonta', Sinioro marë' a'nopi. Nanan anoyatopiso marë' ma'sharo'sa tëpapiso' tomaquëonta', Sinioro marë' inaquë ahuiquitopi. Sha'pi hua'na artaroso', Yosë pëinën notënanquë acopirinahüë', hua'huishin ni'ton, co inaquë inapita ahuiquitacaiso nanirinhüë'. Napoaton

i'iratê huáncana, inapotopi. ⁶⁵Naporo' Saromonso israiro'sapitarê', hua'huayátêrahuê niyontonpi. Amato ninano quêran huarê' o'mapi. Inaso ninano', pêtêtê parti ya'huêrin. Iquipito i'sha itopi quêraonta', huêntapi. Inaso' i'sha pênatê parti ya'huêrin. Iquipitoro'sa no'pa' mapiso' nanirinquê ya'huêrin. Imênamêa'huaro'sa pita itopiquê napopi. Sinioro chinotatona capa cancantacaiso marê' napopi. Ina pita na'huêhuachinara, Yosê pênên Sinioro marê' acoatona', canchisê tahuêri chachin pita niantapi. Ya'ipiya quêran shonca catapini tahuêri pita na'huêpi. ⁶⁶Tahuêririnquê Saromonso', israiro'sa nontahuaton, ya'huêpi'pa' a'parin. Inahuarinta copirno nontahuatona', ya'huêpi'pa' paantapi. Siniorori Tapi catahuarinso' yonquipi: “Ma noyacha Siniorori piyapinên catahuarin paya. Canpoanta', na'con catahuarinpoa',” topi. Ina yonquiatona capa cancantêrê'nachin ya'huêpi'pa' paantapi.

Yosê Saromonê' anoyatêrinso'

9 ¹⁻³Saromon Yosê chinotacaso pèi', inaora hua'anêntacaso pèi', inapita ténirin. Naporahuaton ma'pitaso nicacaso' yonquirinsopitanta', ténirin. Inapita ténihuachina, naquêranchin Siniorori ya'notaantarín. Capaonquê ya'notêrinso pochachin nitaton, itapon: “Pèi anitatonco nontêrancoso marê' nani natananquên. Napoaton inaquê nontiinacoso marê' acorahuê. Ina yonquiato cari a'pairápo. ⁴Quêmaso' tataparínco pochachin cancantaton natêco. Ama nonpinaton, canamaso yonquiquêsohuê'. No'têquênáchin piyapi'sa yonquirapiquê'. Nani carima pênênanquêma'. Nani anitotêranquêma no'têquên natêamacoso'. Canpita capininta onpopinsona nini'camaso', nani anitotêranquêma'. ⁵Ina pochín nipatan, quémá quêran pipipisopitaráchin israiro'sa hua'anêntapona'. Tataparínco nani sha'huítêrahuê: ‘Ca nohuanto quémá quêran pipipisopitaráchin israiro'sa hua'anêntapona',’ itêrahuê. ⁶⁻⁷Napoaponahuê', quémahuê nipon, quémá quêran pipipisopitahuê nipon, pênêntêrahuêsopita, camaitêrahuêsopita a'poatoma', nisha nisha mamanshiro'sa moshahuatama', israiro'sa no'pa' quêtêrahuê quêran ocoiarahuê. Chinotamacoso marê' pèi acorahuêsonta', a'poarahuê. Inapotohuatênquêma', nisha nisha nacionquê ya'huêpisopita têhuayatáponênquêma'. ⁸Iso pèi noyápiachin nipirínhuê', ca nohuanton inimicoro'sari ohuatohuachina', na'piro'sara' yamorápon. Ina nicatona na'huêro'saso', têhuapona'. Têhuapona pochín inahua capini ninatanapi: ‘¿Onpoatoncha Siniorori napotêrin nicaya?’ niitapona'. ⁹Naporo' a'nari itapon: ‘Siniorori nosoroaton shimashonênapita Iquipito quêran ocoirin. Ocoipirínhuê', inapitaso nisha nisha mamanshiro'sa moshacaiso marê' ina a'popi. Napoaton Yosêrinta inapita a'porahuaton po'pin aparisitêrin,’ itapon,” itêrin. ¹⁰⁻²⁸(-)

Sapa no'pa' copirnorí, Saromon nicapon huê'ninso'

10 ¹Sapa no'pa' copirnosó, sanapi. “Saromon Yosêri catahuarin ni'ton, yonquínahuan,” topiso' natantêrin. Ina natantaton yatênirin: “Têhuêenchachin yonquínahuan nipachin, sacai' yonquicaso nininsopita natanpato, a'paniponco,” ta'ton, Quirosarínquê huê'nin.

²Chini chiníquên nanantopisopita hua'ano'sari ca'tanpi. Camiyonênpitaguê pimo hua'sairo'sa', oro, na'pira'hua pa'ton nininsopita, inapita notohuaro'

quënin. Saromon qu'ë canquihuachina, tënicaso marë' ma'pitaso yanataninsopita natanin. ³Natanpachina, inariso ya'ipi no'tëquën a'panirin. ⁴Ya'ipi no'tëquënachin a'panitërinso natanaton: "Tëhuëenchachin iso quëmapiso', yonqui yonquínahuan," ténin. Hua'anëntërinso pëi anitërinsona', ni'nin. ⁵Misanënuë na'a noya cosharo capacaiso marë' acopiso', hua'ano'sa ya'huëcaiso marë' noyápiachin patoanaro'sa acotërinso', piyapinënpita, o'shina'pi hua'ano'sanënpita, onpo sacatopiso', onpo a'moanpiso', corto hua'ano'santa Siniro marë' noya ma'sharo'sa tēparahuatona ya'ipi ahuiquitopiso', ya'ipi inapita ni'nin. Ya'ipi inapita ni'sahuaton, pa'pi pa'yantërin.

⁶Pa'yan aton Saromon itapon: "Ya'huërahuëso parti, yonquínahuan ninanso' natantërahuë. Ma'pitasona ninansopitanta', natantërahuë. No'tëquën sha'huitërinaco, tēnahüë. ⁷Sha'huitopirinacohüë', co natëtërahuë'. Caora chachin huëcato ni'ca'huarë' natëtërahuë huachi. Nitotëransopita, ma'sha ya'huëtërinquënsopita, inapita sha'huitopirinacohüë', co nanirinso chachin sha'huitërinacohüë', tēnahüë. ⁸¡Sa'anpita, ya'ipi piyapinënpita, inapita nōya ya'huëpi ni'nahüë! Inapitaso' nani tahuëri nonanso' natanápatona', capa cancantopi, tēnahüë. ⁹Siniroso Yosënën ni'ton, noya nicatënquën acorinquën israiro'sa hua'anëntamaso marë'. Inaso', israiro'sa nosororinso' co onporonta nishatarinhuë'. Napoaton, no'tëquën hua'anëntacaso marë' acorinquën. ¡Ma noyacha Siniroso paya!" itërin.

¹⁰Napotahuaton cara huaranca iscon pasa saota shonca quiro quë'ninso', oro quëtërin. Na'pira'hua pa'ton nininsopita, pimo hua'sairo'sa', inapitanta notohuaro' quëtërin. Co onporonta ina nápo pimo hua'sai' israiro'sa ya'huëpiquë, quëchinpihuë'. ¹¹⁻¹³Saromoninta notohuaro' ma'sha nicanarin. Naporahuaton ma'pitaso nataninsopita quëtërin. Ina piquëran Sapa copirnos', ca'taninsopitarë chachin ya'huërin'pa' panantarin.

Naporahuaton Iran copirno nanchanënpitanta', pa'anamarë' pa'pi quëran, oro quëpi. Opiro parti quëran quëpi. Notohuaro' santaro nontë', na'pira'hua pa'ton nininsopita, inapitanta quëpi. Ina santaro nontë quëran Yosë chinotacaso pëiquë nanpënano'sa ya'huërinso', matatona nanpëcaiso' acotëra'piapi. Hua'anëntërinso pëiquënta', inapotopi. Arparo'sa', quitara pochin nipisopita, inapitanta pi'nina'piro'sa marë' ina nontë quëran chachin nitopi.

Saromon ma'huaton nahuinso'

¹⁴⁻¹⁵Nani pi'iquë ma'sha pa'ana'piro'saso', Israiro no'paquë Saromon copirno pahuërëpi. Arapia parti copirnoros'a ya'huëpisopitarinta', ina pahuërëräpi. Ya'ipi Israiro huëntono'saquë chirinchiro'sa ya'huëpisopitarinta', pahuërëräpi. Inapitari pahuërëpiso' aquëtë Saromonso', cato shonca cato huaranca quiro oro quë'ninso' nani pi'iquë ma'patërin. ¹⁶Notohuaro' oro ya'huëtaton Saromonso', cato pasa iscoto inaquëran anitërin. Pancaráchin anitërin. A'naya a'naya saota quiro quë'ninso' anitërin. ¹⁷Ina nápo anitahuaton, cara pasa iscotoa'huanta oro quëran chachin anitaantarin. A'naya a'naya quiro miria na'con quë'ninso' anitërin. Nani anitahuaton: "Nipano tanan pëi!" itopiquë acorin.

¹⁸Hua'anëntacaso shiranënta', huiri pomon quëran anitërin. Nani tēnihuachinara, oro quëran ya'ipi pashitopi. ¹⁹Ina shirasos', nanpënan ya'huëtërin. Saota achinahuan. Pisanamënta', tahuishin miachin. Huënsërinso',

panca na'huëtërin. Tanpaquën ya'nanacaso marënta', cato tëranchin ya'huëtërin. Inapita pirayan, a'natëran, a'natëran pa'pini' nonanpiso' huaniárin acopi. ²⁰A'naya a'naya achinano'saquënta', cato cato pa'pini' nonanpiso' acora'piapi. A'natëran a'natëran a'nara acopi. Ya'ipiya quëran shonca cato ya'huërin. ¡Co onporonta a'na parti ina shira pochin nichinpihuë'!

²¹O'orinquë minëro'santa', oro quëransáchin nipi. "Nipano tanan" itopiso pëiquënta coshatacaiso marë' ohuarapisopitaso', inanpi quëransáchin nipi. Co manta prata quëranso ya'huërinhuë'. Naporo tahuëri'saso', na'con na'con oro ya'huërin ni'ton, prataso', co aquëtë pa'tërinhuë'. ²²Tarsis ninano itopiquë Saromonso' nancharo'sa anitërin. Inapitaquë piyapinënpitari nani cara pi'ipi quëran oro quëshipi. Prata, huii pomon, tanpahuano'sa', nisha huario huaroro'sa', inapita quëshipi. Iran copirno nanchanënpitarë chachin pa'sahuatona quëshipi. ²³Saromon copirnosu', ya'ipi isoro'paquë copirno-ro'sa na'huëtërin. Ma'huanin quëran na'huëtahuaton, yonquínahuan ninin quëraonta', na'huëtëra'piarin. ²⁴Napoaton naní quëran yani'pi. Noninsonta yanatanpi. Yosëri yonquínahuan acorin ni'ton, yanatanpi. ²⁵Naporahuaton nani pi'iquë ma'sha tëranta quëpatopi nicanacaiso marë'. Prata quëran nipiso', oro quëran nipiso', a'mocaiso nipisopita, ahuëtacaiso marë' ohuarapisopita, cosharo apimotacaso marë' ya'huërin sopita, cahuarioro'sa', moraro'sa', inapita quëpatopi.

Saromon toronano'sa', cahuarioro'sa', inapita pa'aninso'

²⁶Saromon toronano'sa pa'anahuaton, cahuarioquë pa'napiro'santa camairin. Huaranca catapini pasa toronano'sa ya'huëtërin. Cahuarioquë pa'napiro'santa shonca cato huaranca camairin. Inapitaso' nisha nisha ninanoro'saquë acorin. Ahuëtacaiso toronano'sa acorinquë, acora'piarin. Napopinchin Quirosarinquë a'paito sontaro'sa ya'huërinquënta acorin. ²⁷Pa'pi notohuario' prata Quirosarinquë ayontonin. Na'piro'sa pochin ana'atërin. Nonaranta', ana'atërin. Canonquë tanan iquiraro'sa na'arinso nápo ana'atërin. ²⁸⁻²⁹Cahuarioro'saso', copirno marë' ma'sha pa'anpisopitari Iquipitoquë pa'anpi. Sisiria partinta pa'anpi. Inaquëpita noya noya cahuarioro'sa ya'huërin ni'ton, napopi. Pa'اناتona copirno nanchanënpitaquë, israiro'sa ya'huëpiquë a'paintapi. Iquipitoquë toronan pa'anpachinara, saota pasatë' coriqui marë' pa'anpi. Ina coriquiso', prata quëran ninin. Ya'huëre' a'nara cahuarioso pa'anpachinara, pasa a'natëräpo shoncatë marë' pa'anpi. Iti copirno'sa', Siria copirno'sa', inapitanta huë'sahuatona', ina cahuarioro'sa', toronano'sa', inapita pa'anquiipi. Copirno marë' ma'sha pa'anpisopitari pa'antopi.

Israiro'sa cato huënton ocoicaiso' sha'huirinsu'

11 ²⁶Hua'qui quëran a'na hua'ani Saromon chinitërin. Inari chachin hua'an acopirinhüë', naporin. Inaso' hua'an Napato hui'nin Quiropoamo itopi. Inaso', Sirita ninano itopiquë ya'huërin. Iprain israiro'sa no'panëinquë ya'huërin. Pa'pinso' nani chiminin. A'shinso', Sirohuia itopi. Inaso quëyoron. ²⁷Onpoatonsona copirno chinitërinso', sha'huichinquëma nitotoco': Inanta Saromon marë' sacatërin. Tapi ninanonën itopiquë no'pa' amëntarotahuatona', pairanën anoyataantapi. ²⁸Saromoni chiniquë hui'napi nica-ton, sacato hua'an

nicacaso marè' acorin. Iprain, Manasisi, inapita huëntono'saquè sacatoro'sa ya'huërinso', camaicaso marè' acorin. Inapitaso', Così shinpita.

²⁹A'na tahuëri Quiropoamoso', Quirosarin quëran ni'tapon pa'nin. Naporo' iraquè, a'nara pënëntona'pi nasha capaquè niimotopinan nacapirin. Inaso', Aiasi itopi. Siro ninanoquè ya'huërin. Inahuaráchin inaquè nisapi. ³⁰Naporo' Aiasiso', nasha capa manin. Osharahuatón shonca cato osërarin. ³¹Inapora-huatón, Quiropoamo itapon: “Shonca osharahuëso', quëmari maquè'. Sinioro israiro'sanpoa chi notërëhuaso napotërinquën: ‘Saromon hua'anëntërinso osërëtahuato, shonca huënton quëmari hua'anëntacaso marè' quëtaranquën. ³²Saromonso' a'na huëntoínchin hua'anëntapon. Piyapinëhuè Tapi itopiso' noya nicato napotarahuè. Quirosarinta cari huayonahuè inaquè pëinëhuè ya'huë-caso marè' ni'ton, nosororahuè. Napoaton ina pochin nisarahuè. ³³Saromonso' a'porahuatónco, mamanshiro'sa moshapatërin. Siton mamanshi paya Asotariti itopiso' moshari n. Quimosi itopisonta mosharin. Inaso', moaporo'sari mosharinso'. Mir co n itopisonta mosharin. Inanta amono'sari mosharin. Inapoaton co costarincosohuè' ninin. Pënëntërahuësopita, anitotërahuësopita, inapita co inaso p a'pinco pochin natërinhuè' ni'ton, napotarahuè. ³⁴Napoaponahuè', ya'ipi hua'anëntërinso co ipora osërëtarahuè'. Pa'pinco' noya nicato, chiminaquè huarè' hua'anëntacaso quëtarahuè. Tapiso' iráca nanpipon, pënëntërahuëso', camaitërahuëso', inapita natërin ni'ton, napotarahuè. ³⁵Hui'nini ya'huërëtohuachin, naporo huarè' hua'anëntërinso osërëtarahuè. Ina osërëtahuato, quëma huachi shonca huënton nininso' hua'anëntacaso marè' quëtaranquën. ³⁶Hui'ninso' a'na huëntoínchin hua'anëntapon huachi. Tapi quëran pipirinso' Quirosarinquè hua'anëntacaso marè' napoarin. Inaquè chinotiinacoso marè' huayonahuè ni'ton, napoarahuè. ³⁷Quëmaso nipirinhue', acoaranquën na'con na'con israiro'sa hua'anëntacaso marè'. Onposo' no'pa' hua'anënta-maso nohuantohuatan, hua'anëntaran. ³⁸Ya'ipi camairanquënsopita natëton noya nipatanso', noya ni'saranquën. Tapiso' iráca nanpipon, pënëntërahuëso', camaitërahuëso', inapita natërin. Ina pochin quëmanta natëhuatanco, carin-quën catahuara nquën ni'ton, quëmá quëran pipipisopitaráchin israiro'sa hua'anëntapona'. Tapi sha'huítërahuëso chachin quëmanta nitaranquën. ³⁹Tapi quëran pipipisopitaso', Saromon tēhuërinso marè' ana'íntarahuè. Napoaporahuè', co ana'íntomiatapohuè', tēnin Sinioro,” itërin.

⁴⁰Napotërinso natantaton, Saromonso Quiropoamo yatëparin. Inaso napoaponahuè', Iquipitoquè ta'arin. Saromon chiminaquè huarè' inaquè yacapatërin. Naporo' iquipitoro'saso', Sisaco copirno itopisoari hua'anëntërin.

Saromon chimininso'

⁴¹Saromon hua'anëntapon naporinso', yonquínahuan nininso', inapita a'na quëmapiri ninshitërin. “Saromon hua'anëntapon naporinso',” ta'ton ninshitërin. ⁴²Saromonso', Quirosarin quëran ya'ipi israiro'sa hua'anëntërin. Catapini shonca pi'ipi hua'anëntërin. ⁴³Ina quëran chiminpachina, Tapi ninanonën itopiquè pa'pitopi. Ina piquëran hui'nin Nopoamo itopisori ya'huërëterin huachi.

Israiro'sa cato huënton ocoipiso'

12 ¹⁻³Nopoamoso', Siquimoquè pa'nin. Inaquè israiro'sa nani niyon-tonpi: “Nopoamo copirnonënpoa ya'conin huachi,” ta'caiso marè'

niyontonpi. Naporo' Quiropoamoso', Iquipitoquëranchin nisarín. Saromon ta'ananpíton pa'nínquëranchin ya'huëarin. A'naquëni Nopoamori isairi'o'sa hua'anëntërinso', sha'huitopi. Napohuachina, Iquipito quëran pipirahuaton ya'huërinquë chachin huënantarin. Isairi'o ansiano'sari amatohuachinara, ya'ipi hua'ano'sapitarë chachin Nopoamo nontacaiso marë' paapapi. Quënan-conahuatona itapona':

4—Tatacoso', chini chiniquë asacatërincoi. Naporahuaton, copirno marë' nininso' na'con apahuëretërincoi. Inapoatoí parisitërai. Quëmaso' ipora sanoanan quëran camaicoi. Pahuëretä'huaiso' nininsonta amashamiachin a'pamaquë'. Inapohuatan, noya natëarainquë, itopi.

5—Noyapa'. Yonquiri'i nipachin. Iporaso pa'sahuatoma', cara tahuëri quëran huëantaco'. Naporo' sha'huitaranquëma yonquirahuëso', itërin. Napotohuachina, inahuaso pa'pi.

6-7 Nani pa'pachinara, Nopoamoso pa'pincio' catahuarinsopita ansianoro'sa amatërin. Ma'sona nicacaso natanpachina, inahuariso sha'huitopi:

—Tëhuënachac hin isairi'o'sa natëinquënsa nohuantohuatan, nataninëinquënsa chachin nitëquë'. Ama huachi co'chachin asacatëquësohuë'. Naporahuaton pahuëretacaiso' nininsonta', a'pamaquë', itopi.

8-11 Napotopirinahuë', inariso co natërinhuë'. Co natëtonhuë', a'napita hua'ano'sa co masho nipisopitahuë' amatërin. Huë'pachinara, inahuanta ina chachin natanin. Natanpachina, inahuariso itapona':

—Ama huachi co'chachin asacatocoisohuë'. Naporahuaton pahuëretä'huaiso nininsonta', a'pamaquë', itërinën. Napotërinënsopita, iso pochin sha'huitëquë': "Tatahuëso' chiniquë asacatërinquëma'. Carimaso nipirinhue', chini chiniquë asacaranquëma'. Na'con pahuëretacaso' camairinquëma'. Caso nipirinhue', na'con na'con pahuëretamaso' camairanquëma'. Inaso', sintoron quëran ahuihuitërinquëma'. Carimaso nipirinhue', hua'nara'huaquë motoanpinan huihuitiinanquë, ahuihuitaranquëma'," itëquë', itopi.

12 Cara tahuëri quëran Quiropoamoso', a'napitarë chachin Nopoamo paapantapi. Sha'huitërinso chachin nipi. 13 Paapantapirinahuë', inariso co yainhuë' nontërin. Co ansianoro'sari pënënsa pochin sha'huitërinhuë'. 14 A'napita hua'ano'sa co mashohuë' nipisopitari pënënsa' sha'huitërin: "Tatahuëso' chiniquë asacatërinquëma'. Carimaso nipirinhue', chini chiniquë asacataranquëma'. Copirno marë' nininso' na'con pahuëretacaso' camairinquëma'. Caso nipirinhue', na'con na'con pahuëretamaso' camairanquëma'. Inaso', sintoron quëran ahuihuitërinquëma'. Carimaso nipirinhue', hua'nara'huaquë motoanpinan huihuitiinanquë ahuihuitaranquëma'," itërin. 15 Inapoaton Nopoamoso', Isairi'o hua'ano'sari natanpiso', co natërinhuë'. Siniororí Aiasi quëran Quiropoamo sha'huitërinso' nanicaso marë', naporin.

16 Copirnorí napotërinso' Isairi'o hua'ano'saso', natanpi. Ina natanatona': "¡Co'chi natërinpoahuë paya!" topi. Napoatona copirno chiniquë nontopi:

"Tapi quëran pipipisopita, co huachi hua'anëntincoiso ya'huërinhuë'.

Quisi chiminpachina ma'shanënpita Tapiri manin.

Co ina quëran canpoaso' ma'sha tëranta manëhuahuë'.

Ma topinanta shinpita natëráparihua'.

Napoaton, ¡huëco patahua huachi!

Sacatatón inanta', hui'ninpita nocoma'in," itopi.

Napotatona', inapitasa ya'huëpi'pa' pa'pi huachi. ¹⁷Ya'huërë' Cota huënton israiro'saso', Nopoamo copirno natëpi.

¹⁸Israiro hua'ano'saso', no'huitatona pa'pi. Paasoi chachin Nopoamoso', Sacato hua'an Atoramo itopiso' a'parin. No'huitatona pa'sapisopita noya nontaton asanocaso marë' a'parin. A'papurinhuë', inapitariso na'piquëtatona tëpapi. Ina nitotaton Nopoamoso', a'naroáchin toronanëñquë nanpëaton Quirosarinquë ta'arin. ¹⁹Ina pochin shonca huënton israiro'saso', Tapi quëran pipirinsó' copirno a'popi. Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta ina chachin nisapi.

²⁰Quiropoamo Iquipito quëran huënantarinso', ya'ipi israiro'sa natantopi. Ina quëran niyontonahuatona', amatopi. Canquihuachina, shonca huënton israiro'sari, copirnonëna nicacaso marë' acopi. Cota huënton israiro'saráchin Tapi quëran pipirinsó' copirno natëpi.

²¹Nopoamoso' Quirosarinquë canquirahuaton, pasa posa shonca huaranca sontaro'sa ayontonin. Cota, Mincamin, inapita huëntono'sa quëran ina nápo ayonton in. Shonca huënton israiro'sa ahuëatona, naquëranchin hua'anëntaantacaso marë' naporin.

²²Napopirinhue', Yosëri Simaiasë itopiso nontaton camairin:

²³— Pa aton Nopoamo nontoonquë'. Cota, Mincamin, inapita sontaro huëntono'santa nontoonquë'. ²⁴“Naporin Sinioro: ‘Carima camaiaranquëma ama iyamapitarë'quëma niahuëcamaso marëhuë'. Ca nohuanton piyapinëhuëpita cato nacion ya'huëapon. Napoaton ya'huëramaquë panantaco', tënin Sinioro,” itëquë', itërin. Cantonahuaton, inaso Siniorori camairinsó sha'huitërin. Ina natanatona', inahuaso camaitërinso chachin nipi. Co huachi ahuëtacaiso marë' pa'pihuë'.

Quiropoamo mamanshi moshacaiso camaitërinso'

²⁵Quiropoamoso' copirno ya'conahuaton, Siquimo ninano noyá acorin. Inaso ninano', Iprain israiro'sa no'panëñquë ya'huërin. Noyá acorapiton inaquë ya'huërin huachi. Ina piquëran Pinoiro ninano itopisonta noyá acorapirin.

²⁶⁻²⁷Oshaquëran yonquiaton tapon: “Israiro'saso', Sinioro chinotacaiso marë' ma'sharo'sa Quirosarinquë tëpapi. Ina marë', pa'sápachina', ma'shátërahuë Nopoamo noya niantapona'. Napohuachina tëparahuatonaco Nopoamo natëantapona'. Inapohuachina, Tapi quëran pipirinsó chachin ya'ipi israiro'sa hua'anëntaantapon,” tënin yonquiaton.

²⁸Inapo yonquirinsó hua'ano'sa sha'huitërin. Inapitarë nonsahuaton, cato toroa'hua oro quëran anitërin. Tënihuachinara israiro'sa itapon: “Canpoaso israiro'sanpoa', nani na'aro Quirosarinquë pa'nëhua'. Ma'tana yosënënpopita. Isopita mini Iquipito quëran ocoirinsó,” itërin.

²⁹⁻³⁰Napotahuaton piyapinënpita camairin a'nara Pitiriquë acocaiso marë'. A'naso nipirinhue', Tano ninanoquë acopi. Napohuachina israiro'saso', a'naquë Pitiriquë pa'pi. A'naquëonta', Tano ninanoquë pantapi. Toroa'huaro'sa moshacaiso marë' inaquëpita pa'sápatona', co huachi Yosë chinotacaiso marë' Quirosarinquëso pa'pihuë'. Inapoatona israiro'saso', oshahuanpi.

³¹Naporahuaton Quiropoamoso', inahuara nohuanton artaroro'sa na'con na'con anitërin. Inaquëpita corto hua'ano'sa pochin sacatacaiso marë' topinan israiro'sa acorin. Co Nihui huënton israiro'sa acorinhue'.

³²⁻³³ Nasha pita na'huëcaiso marënta', inaora yonquinën quëran ocoirin. Ina pitaso', pascoa yoqui quëran canchisë yoqui nisahuaton shonca a'natërâpo tahuëritahuaso', na'huëpi. Cota huënton isairi'o'sa Quirosarinquë niyon-tonatona pita na'huëpiso pochin ninin. Quiropoamo chachinta', toroa'hua nonanpiso' moshacaso marë' Pitiriquë yâpa'marin. Inaquë ma'sharo'sa tēparahuaton nonanpiso' mosharin. Naporahuaton ina moshaton yonarin pochin nininso' a'përin. Inaora nohuanton artaroro'sa acorinquë sacatacaiso marënta', corto hua'ano'sa acora'piarin.

16 ¹⁻²⁸ (-)

Acapo copirno ya'coninso'

(Nopoamo chiminpachina, hui'nin Apiamo itërinso Cota huënton copirno ya'conin. Inanta chiminpachina, hui'nin Asa itërinsoari ya'huërë-tërin. Quiropoamonta chiminpachina, hui'nin Natapo itërinsoari isairi'o'sa hua'anëntaantararin. Inaso napoaponahuë', Isacaro huënton quëmapi Paasa itopisoari tēparin. Inapotaton ya'huërë-tërin. Inanta chiminpachina, hui'nin Ira itërinsoari ya'huërë-tërin. A'nara sontaro hua'ani napoaponahuë', tēpa-rahuaaton inanta ya'huërë-tërin. Inaso', Simiri itopi. Napoaponahuë', inanta' a'nara sontaro hua'ani tēparahuaton ya'huërë-tërin. Inaso', Omiri itopi.)

²⁹ Cota huënton copirno Asa itopisoso', cara shonca posa pi'ipitarin. Inanapo pi'ipitaso', Omiri hui'nin Acapo itopiso ya'huërë', isairi'o'sa hua'a-nëntacaso marë' ya'conin. Inaso ya'conin quëran huarë', cato shonca cato pi'ipi isairi'o'sa hua'anëntërin. Samaria ninanoquë ya'huëaton naporin. ³⁰ Napoaponahuë', pa'pi co noyahuë' ninin. Ina marë' Sinioroso' co noyahuë' cancantërin. ³¹ Quiropoamo iráca co noyahuë' ninin. Acaposo nipirinhue', na'con na'con co noyahuë' ninin. Canaan sanapi Quisapira itopiso' macaton, naporin. Quisapiraso' pa'pin, Iti-paaro itopi. Inaso Sitonquë copirno ya'coninso'. Inapitaso' Paaro mamanshi moshapi ni'ton, Acaponta ina moshapatërin. ³² Samariaquënta', a'nara Paaro moshacaiso' pëi artarorë chachin anitërin. ³³ Naporahuaton naranta moshacaiso marë' ahuanirin. Ina naraquë chachin Asira itopiso' mamanshi nonanpi. Inapita anitërinso marë' Siniorori Acapo no'huirin. A'napita copirnoros' no'huirin quëran, na'con na'con ina no'huirin.

³⁴ Acapo hua'anëntaso tahuëri'sa', Quirico ninano iráca ata'huantopiso', anoyataantapi. Pitiriquë a'nara Isairi quëmapi ya'huërin, Iiri itopiso'. Ina caniaritërin quëran simintonën acopi. Naporo chachin hui'nin paninantërinso', chiminin. Inaso', Apiramo itopi. Napoin quëran payora a'canin. A'canahuaton onconano'sa acoaso chachin, huinshoin ya'huërë' chimiantarin. Inaso', Sicopo itopi. Siniorori iráca Cosoi napotërinso chachin ninin.

Pi'imiatcaso Iniasë sha'huirinsó'

17 ¹ Carata parti, Tisipi ninanoquë a'nara pënëntona'pi ya'huërin. Inaso', Iniasë itopi. A'na tahuëri inaso', Acapo paaparahuaton itapon: "Sinioro chinotërëhuaso ya'huërin ni'ton, caso inasáchin natërahuë. Ina camairinco ni'ton, no'tëquën sha'huitaranquën. Ipora quëran huarë' co huachi o'nanaponhuë'. Co poroncayo tēranta ya'huëaponhuë'. Ca sha'huianta'huarë'

ya'huëantapon. Co Siniro natëtonhuë' oshahuananso marë' ina pochin ana'intarinquën," itërin. ²Ina quëran Siniro Iniasë itapon: ³"Cortanii' aquëtëran pi'i pipirinsu parti pa'sahuaton, Quiriti i'shaquë na'pipon pochin ya'huëconquë'. ⁴Ina i'sha o'osaran. Naporahuaton nani cari itatano'sa camairahuë cosharo quëpatiinënquënso'," itërin.

⁵Napotohuachina, inaso ina inachachin ninin. Cortanii' aquëtëran pi'i pipirinsu parti pa'sahuaton, Quiriti i'shaquë ya'huëconin. ⁶Inaquë itatano'sari nani tashiramiachin nani i'huaraya nosha, pan, inapita quëpatopi. Yamorohuachina i'sha o'orin.

⁷Napoápirinhuë', hua'qui quëran ina i'shaso', yanirin. Co o'naninhuë' ni'ton, naporin.

Iniasë quëyoroni nocomarinso'

⁸⁻⁹Napohuachina Siniro Iniasë itaantapon: "Iporaso', Saripita ninano itopiquë pa'sahuaton ya'huëconquë'. Inaso ninano', Siton parti ya'huërin. Nani inaquë a'nara quëyoron camairahuë nocomainquënso marë'," itërin.

¹⁰Napotohuachina, inaso Saripitaquë pa'nin. Ninano ya'coanaquë canco-nahuaton, a'nara quëyoron ihuë masarin quënanconin. Përasahuaton itapon:

—Yosë marë' canta imoya, pi'pian i'sha quëshico o'oi, itërin. ¹¹Inaso', i'sha matapon pa'sapirinhue', naquëranchin përantarin. Huëantahuachina itapon:

—Yosë marë' paonta quëshico topirahuë, itaantarin. ¹²Napotaantahuachina, inariso itapon:

—Yoscoarë' co anpipinan ya'huëtërincohuë'. A'na së'tamoíchin pochin orinanquë arina ya'huëcharinco. Tomanta yonshaquë pi'pisha ya'huëtërinco. Inaíchin anpiato hua'huahuë a'ca'huaso marë' ihuë masapirahuë': "Ina pë'yachinatoi tana tëpachina'incoi," ta'to naporapirahuë', itërin.

¹³—Ama imoya pa'yanquësuhuë'. Paaton naporanso chachin anpiontaquë'. Napoaponahuë', ca'ton anpitahuatonco quëshico ca'i. Ina piquëran canpitanta', capamaso marë' anpiantaquë'. ¹⁴Siniro isairai'sacoi chinotëraisó', naporin: "Ca nohuanto arina orinanquë ya'huërinso', co nitiquiaponhuë'. Tomanta yonshaquë ya'huërinso', napoarin. Ca nohuanton o'nanpachin, cosharo ya'huëaquë huarë', ya'huëápon," ténin Siniro, itërin.

¹⁵Napotohuachina, inaso ina inachachin ninin. Napoaton quëyoron, hua'huin, Iniasë, inapitaso hua'qui noya coshatopi. ¹⁶Siniro piyapinën quëran sha'huëtërinso chachin arina, toma', inapita ya'huërinso', co nitiquirinhue'. Ya'huërachinin.

¹⁷Hua'qui quëran quëyoron hua'huinso', caniorin. Chiniquën caniorahuaton, chiminaquë huarë' ninin. ¹⁸Hua'huin chiminpachina, inaso Iniasë itapon:

—Quëmaso' Yosë nohuanton pënëntëran. ¡Co carinquënso', manta onpotëranquënhue'! Co Yosë natëtohuë' oshahuanahuë. Napoaton inayonquiancoso marë' hua'huahuë tëpatëranco. ¡Napotatonco ana'intëranco ténahuë! itërin. ¹⁹Napotohuachina, inariso itapon:

—Hua'huin quëshico, itërin.

Quëpatohuachina, matërin. Inapa pë'satëquë huëtërinso patoana ya'huërin ni'ton, inatohua quëpantarin. Quëpantarahuatón, huëtërinso pë'saranënuquë acoontarin. ²⁰Ina quëran chiniquën Yosë nontërin: "¡Siniro quëmaso',

Yosënëhuēnquēn! Iso quēyoronso' na'con nosororinco. Pēinēnquē chachin ichiya'huērincō. Quēmariso napoaponahuē', hua'huin tēpataton, pa'pi asētaran," itērin. ²¹⁻²² Napotahuaton chimipia'hua cararo ya'quētērin. Inapotapon pochin chiniquēn Yosē nontaantarin: "¡Sinioro quēmaso', Yosënëhuēnquēn! ¡Quēma nohuanton iso hua'huasha nanopianta'in tēnahuē!" itērin. Napotihuachina Siniorori a'paniton, quēmapia'hua ananpitaantarin.

²³⁻²⁴ Naporo' Iniasēri quēmapia'hua maimirarahuatōn, anohuaramarin. Inaquē a'shin quētaton:

—¡Ni'quē imoya hua'huan nanopirin! itērin.

—Iporacha tēhuēnchinso' Yosē piyapinēn ninanso' noya noya nitotērahuē huachi. Ma'sona tēranta quēmaso' topatan, Sinioro anitotērinquēnsō no'tēquēn sha'huieran, itērin quēyaroni.

Iniasēri Acapo nontaantarinsō'

18 ¹ Cara pi'ipi Israiro no'paquē co manta o'naninhuē'. Ina piquēran Siniorori Iniasē nontaton itapon: "Paaton Acapo nontaantaquē'. Ca nohuanton o'nanapon huachi," itērin.

² Napotihuachina pa'nin. Samariaquē canquirahuaton ni'pirinhuē', piyapi'sa tanarotatona pa'pi chiniquēn parisitapi. ³⁻⁴ Iniasē Samariaquē huēcaso', Acaponta piyapinēn Apitiasē itērinso' nontacaso marē' pērarin. (Apitiasēsō', ya'ipi cancanēn quēran huarē' Sinioro chinotērin. Napoaton pēnēntona'piro'sa nosoroaton catahuarin. I'hua chachin Quisapirari sontaro'sa camairin inapita tēpacaiso'. Napohuachina Apiasēsō', pasa pēnēntona'pi masahuaton po'orin. A'natērāpo shonca, a'natērāpo shonca acorahuaton, cato motopi nani-no'saquē po'orin. Inapotahuaton, a'carárin.)

⁵ Apitiasēsō canquihuachina Acapo copirnorī itapon:

—Niquē niquē paatēhua ya'huērēhuaso no'pa', pa'tahua'. Iro'sa', huinano'sa', inapita ya'huērinquē pē'tahuario'sa quēpa'ahua'. Pasto quēnanpatēhua', inaquē cahuarioro'sa', moraro'sa', inapita a'ca'ahua'. Co'so' inapohuatēhuahuē', ya'ipi taquiapona', itērin. ⁶ Napoatona niquē niquē pa'pi.

⁷ Apitiasēsō', iraquē Iniasē nacapiaton, pa'yanin. Ina quēran mōnsho tahuaton:

—¿Quēma ta'ma sinioro, Iniasēnquēn nica? itērin.

⁸ —Ca mini. Paaton Acapo sha'huitēquē yanontērahuē, itērin Iniasēri.

⁹ —¡Acapo napotihuato, co manta onpopirahuē' tēpaponco caso! ¹⁰ I'hua chachin inaso', comisiono'sa nisha nisha parti a'parin yoniinēnquēnsō marē'. Nisha nisha nacionquē pa'pirinahuē', co quēnaninēnahuē'. Huēnantatona sha'huihuachinara: "¿Yoscoarē' co quēnanamahuē'?" itērin copirnorī. Napotihuachina, inapitaso': "Nonpinpatoiso', Yosē ana'inchincoi" topi. ¹¹⁻¹² Po'pin yonipirinēnahuē', co quēnaninēnahuē'. Iporaso': "Paaton copirno sha'huitionquē yanontērahuē," itēranco. Pa'nahuēsō' Sinioro ispiritonēn niquē'pa' quēpaantaponquēn. Copirno huē'pachin co quēnanquiponquēnahuē'. Inapohuachin, inaso atēpataponco. Hui'napitapo quēran huarē' Yosēichin pa'yatopirahuē, inapotaponco. ¹³ I'hua chachin Quisapirari sontaro'sa camairin pēnēntona'piro'sa tēpacaiso'. Napohuachina, cariso' pasa pēnēntona'pi po'orahuē. A'natērāpo shonca, a'natērāpo shonca acorahuato, cato motopi nanino'saquē po'orahuē. Inapotahuato, a'carárahue. ¡Co a'na

ina nitotomaranquënhuë! ¹⁴ ¡Acapo yanontëranso sha'huitohuato, inaso huëntapon. Napoaponahuë' co quënanpachinquënhuë', tēpaponco caso'! itërin Apitiasëri.

¹⁵ —Sinioroso' ya'ipi nanitaparín. Ina marë' sacatato no'tëquën sha'huitaranquën. Ipora tahuëri chachin Acaporo'co nona'huaso ya'huërin, itërin Iniasëri.

¹⁶ Napotohuachina Apitiasëso', Acapo yonípon pa'nin. Quënanconahuaton, Iniasëri yanontërinso sha'huitërin. Ina natanahuaton nicapon pa'nin.

¹⁷ Ipora quënanapon chachin Acapori itapon:

—¡I'yan! Israiro'sa aparisitápiranhuë', nani quënananquën huachi, itërin.

¹⁸ —Quëma tēhuëchinso' piyapinēnpitarë'quën chachin Sinioro camaitërinso a'poran. Ina a'porahuatoma nisha nisha mamanshiro'sa Paaro nonanpiso' mosharama'. Ina na'intërinquëma parisitarama'. ¹⁹ Iporaso' Carmiro motopiquë israiro'sa ayontonquë'. Catapini pasa a'natërápo shonca ya'pi Paaro marë' pënēntopisopitanta', përaquë'. Catapini pasa Asira marë' pënēntopisopitanta', huë'ina'. Inapitaso' Quisapirari pahuërërin, itërin Iniasëri.

Paaro marë' pënēntopisopita Iniasëri canarinso'

²⁰ Iniasëri napotohuachina Acaposo', israiro'sa ayontonacaiso marë' comisiono'sa a'parin. Ya'huërë' inaora chachinso', Paaro marë' pënēntopisopita Carmiro motopiquë ayontonin. ²¹ Naporo Iniasëso israiro'sa ya'carirahuaton, itapon:

—Ama huachi cato imatocosohuë'. Sinioro Yosë nipachin inasáchin imaco'. Paaronta Yosë nipachin, ina nipachin imacoso', itërin. Napotohuachina co a'panitopihuë'. ²² Iniasëriso', naquëranchin itaantapon:

—Casáchin Sinioro marë' pënēntarahuë. Napoaponahuë' Paaro marëso', catapini pasa a'natërápo shonca ya'pi ya'huërapi. ²³ Inta nipachin, cato toroa'hua quëco'. A'nara Paaro marë' huayonahuatona tēpa'ina'. Nani tēpahuachina artaronēnquë ihuë aipi aco'ina'. Napoaponahuë', ama a'përapichinasohuë'. Ya'huërë' canta', a'nara tēparahuato Sinioro artaronēn aipi acoarahuë. Napoaporahuë', co canta a'përapitarahuë'. ²⁴ Nani acohuachina Paaro nonchina'. Tēhuëenchachin Yosë nipachin ahuiquitacaso marë' pën a'patimain. Canta inapotahuato, Sinioro nontarahuë. ¡Insosona a'panitaton pën a'paimahuachin, ina tēhuëenchachin Yosëso'! itërin. Napotohuachina ya'ipi israiro'sari:

—¡No'tëquën! Ina pochín niin, topi.

²⁵ Napohuachinara, Paaro marë' pënēntopisopita Iniasëri itapon:

—Canpitaso na'aquëma ni'quëhuarë', canpita'ton toroa'hua huayonahuatoma inapotërico'. Nani tapahuatama', ama a'përapitapomarahuë', mamanshinëma nontoco ahuiquitacaso marë', itërin. ²⁶ Napotohuachina inahuaso', a'nara toroa'hua huayonpi. Ina tēparahuatona artaro aipi acopi. Inapotahuatona tashiramiachin quëran camotëchin huarë' Paaro nontápi: “¡Paaro a'panicoi!” tosápi. Napoapona pochín, artaro conitatona pashi pashitërapí. Napopirinahuë' co a'panitërinhuë'. ²⁷ Camotëchin nisapaso' Iniasëri tēhuarin:

—¡Chini chiníquën nontoco'! yosë inanta ni'quëhuarë a'paniinquëma'. Ma'sona nisamara. Chi'chiámara a'na, iyámara, ni'tapon pa'mara,

huë'sámara. ¡Huë'sápachin ochinanco! itárin. ²⁸Napotápirinhuë', inapitaso chiníquën: “Yai, yai,” tēcapona pochin conitapi. Cosoroa'huaro'saquë, nahuacaro'saquë, inaquëpita inahuara niohuanpitērapí. Inachintopi ni'ton, huënai' amaquë huarë' inapopi. ²⁹Napochináchin panca tēhuērēnin huachi. Sinioro marë' ma'sha ahuiquitacaiso ora na'huëpirinhuë', co macari a'panir inhuë'.

³⁰Naporo' Iniasëri israiro'sa itapon:

—Iporaso', ya'ipinquēma yacaritoco', itērin. Napotohuachina, ya'ipi yacaripi. Iráca chachin inaquë Yosë marë' artaro acopirinahuë', ohuatopi. Ina chachin Iniasëri anoyatarin. ³¹Ina marë' shonca cato na'piro'sa ohuatopiso' manin. Cacopo hui'ninpita ya'huērinsó napochachin manin. Ina Cacopo chachin iráca Siniorori aninihuanin: “Quēmaso' Israiro itarinēn,” itērin. ³²Ina na'piro'sa quēran Sinioro artaronēn niantarin. Ina tahuirinquēnta', panca casharin. Cato shonca quiro trico ya'coninsó', casharin. ³³Inapora-huatón artaro aipi ihuë acorin. Ina quēran toroa'hua tēparahuatón yaquirin. Inapotērinsopita ihuë aipi acorin.

³⁴Inaquë acorahuatón israiro'sa camairin:

—Catapini orina'hua i'sha quēcatoma', toroa'hua yaquirahuëso opotoco', itērin. Napotohuachina ina inachachin nipi. Naquēranchin inapotaantacaiso camaitaantahuachina, inapotaantapi. Cararo inapotopi. ³⁵Inapotopi ni'ton, i'shaso' artaro noyá sē'cotērin. Casharinsonta', noyá mēntaitērin.

³⁶Ahuiquitacaso ora nanihuachina, artaro ya'carirahuatón chiníquën Yosë nontērin: “¡Sinioro, quēmaso' Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chinotērinēn! Ipora nontēranquēnsó' a'panitónco, quēmasáchin Yosēnquēn ninansó' anitotocoi. Canta piyapinēncó ni'to, camaitēransó chachin nisarahuë. Inanta nitochina'. ³⁷A'panico Sinioro. Quēmasáchin Yosēnquēn nicatón, piyapinēnpita noya chinotaanta'inēnquēsó nohuantēran. ¡Ina nitotacaiso marë' a'panico!” itērin. ³⁸Naporo chachin inápa quēran Siniorori pēn a'paimarin. Oshanēna marë' artaro aipi acopiso' ya'ipi ahuiquitērin. Ihuë, na'piro'sa', amocan, i'sha mēntairinsó', inapitanta huiquitērin. ³⁹Ina nicatona ya'ipi ni'tērantapisopita isonpi. No'paquë huarë' monshorahuatona': “¡Siniorocha Yosëso paya!” topi. ⁴⁰Naporo' Iniasëso camaitatón:

—¡Paaro marë' pēnēntopisopita ya'ipi maco! itērin. Napotohuachina israiro'sari ya'ipi mapi. Nani mapachinara: “Quison i'shaquë quēparahuatēhua', inaquë tēpa'ahua',” tēnin. Napohuachina inaquë quēparahuatona tēpapi.

O'nanacaso marë' Iniasë orarinso'

⁴¹Ina quēran Iniasëri Acapo itapon:

—Paatón coshatēquë', o'oquë', co'huara o'nan huë'shatērasohuë', inapoquë'. Nani o'nan ya'caritarin, itērin. ⁴²Napotohuachina pa'sahuatón, coshatērin, o'orin, naporin.

Iniasëso napoaponahuë', Carmiro motopi hui'nimotēn'pa' pantarin. Inaquë isonahuatón, to'topitēnēnquë huarë' ya'pirin paquēmarin. ⁴³Ina quēran piyapinēn itapon:

—Paatón marë' parti notētēquë', itērin. Napotohuachina, inaso pa'sahuatón notēontarin. Huēnantarahuatón:

—Capa, co manta ya'norinhué!, itërin. Napotopirinhué!, Iniasëri naquëran-chin camaiantarin:

—Canchisëro pa'sahuaton notëontaquë!, itërin. ⁴⁴Canchisëro pa'ninquë, piyapinënso! sha'huaintarin:

—¡Marë quëran imira napapi chitoro pipiarin quënanahué! itintarin. Naporo! hua'anëni camaiantarin:

—Paaton Acapo sha'huitonquë toronanën cahuarionënpitaquë a'tënnchin. Inaporahuaton a'naroáchin pa'in. Co'huara chiníquën o'nani ya'shopiara, itërin.

⁴⁵Napotohuachina Acaposo!, toronanënquë huënsërahuaton, Quisiriro ninanoquë pa'nin. Paaso!, o'nan tashirotërin. Ihuanë chachin huëcaton chiníquën o'nanarin huachi. ⁴⁶Iniasëso!, Siniorori achinirin. A'morinso amotoontarahuatón, sintoronquë noyá huëquëantërin. Inaporahuaton ta'ahuachina, Acapo na'huëtërin. Ina'ton Quisiriro ninanoquë canconin.

Oripi motopi'pa' Iniasë ta'arinso'

19 ¹Acaposo ya'huërin'pa' canconahuaton, ya'ipi Iniasë naporinso Quisapira sha'huitërin. Paaro marë' pënëntopisopitanta atëpatërinso!, sha'huitërin. ²Ina natanahuaton Quisapiraso!, Iniasë sha'huitacaso marë' a'nara comision a'parin: “Naporin Quisapira: ‘Quëmaso! Paaro marë' pënëntona'piro'sa acorahuëso!, atëpatëran. Napoaton carionta atëpata'huanquënso ya'huërin. Tashiraya ipora pochin atëpatëransopita pochin nitaranquën. Co'so! inapotohuatënquënhuë!, mamanshiro'sa chiníquën ana'inchinaco,’ tënin,” itërin.

³Ina natanaton, Iniasëso pa'yanin: “Co'so! ta'ahuatohuë!, tëpaponaco,” ta'ton Piirsipa ninanoquë piyapinënë chachin ta'arin. Inaso ninano!, Cota huënton no'panën pa'marin'pa' ya'huërin. Inaquë canconahuaton, piyapinën patërin. ⁴Ina quëran inaso!, inotëro parti paaton, a'na tahuërira! iratërin. Napoin quëran nitama nara tashinantërinquë huënsëconin. Inaquë co napion cancantárin. Yachimination: “¡Co huachi Siniro ahuantërahuë! ¡Canta! shimashonëhuëpita pochachin naponahuë ni'ton, acopitochanco!” itërin. ⁵Napotahuaton ina narasoquë quëhuënin. Quëhuënin quëran huë'ërin.

Napoaponahuë!, Siniro anquëninëni pichianahuaton ochinanin. Capayatohuachina itapon: “Huënsërahuaton coshatëquë!,” itërin. ⁶Huënsërahuaton yonissarin. Ni'pirinhué!, motoantërinso pirayan pan pënayaquë anpipiso!, quënanin. I'shanta yonshaquë ina pirayan huënsëarin. Ina quëran huanirahuaton coshatërin, o'orin, naporin. Nani coshatohuachina quëhuënantaton huë'antarin. ⁷Napoaponahuë!, Siniro anquëninëni pichiantarahuatón ochinaantarin. Capayatohuachina itapon: “Huënsëantarahuatón coshataantaquë!. Áquë iratamaso ya'huëtërinquën. Co'so! noya coshatohuatanhué!, co chinoranquë cancontaranhuë!,” itërin. ⁸Napotohuachina, caantarin, o'oantarin, naporin. Inaporahuaton, catapini shonca tahuëri tashirë chachin iratërin. Pa'sápaton Oripi motopi'pa' huarë' canconin. Ina motopiso!, Siniro motopinën itopi anta'.

⁹Cancontarahuatón, motopi naninquë huë'ëcaso marë' ya'conin. Ya'conpirinhué!, Siniorori itapon: “¿Ma'ta isëquë nisaran Iniasë?” itërin.

¹⁰“Quëmaso Siniro Yosënnquën, ya'ipi nanitaparan. Napoaton pa'pi

a'pitëranquën. Israiro'sarë'quën anoyatëranso a'popi. Artaronënpitanta', ohuatopi. Quëma marë' pënëntopisopitanta', sahuëniquë tēpapi. Casáchin nipirinhüë', tēpainacoso marë' yonissarinaco," itërin Iniasëri.

¹¹ Naporol' Siniorori itapon: "Aipiran pipirahuaton huaniquë'. Inaëchin na'huërahuë nì'ton, inaquë huaniquë'," itërin. Napotohuachina, inaso pipirin. Naporo' Sinioroso' na'huëarin. Naporo chachin pa'pi chiniquën ihuan paaton motopiro'sa pa'ton pa'tontërin. Natëtëro'santa opoa opoatërin. Sinioroso napoaponahuë', co ihuanquë ya'huërinhuë'. Ihuan na'huëso chachin, ocohua ya'huë'rë' paantararin. Sinioroso napoaponahuë', co ocohuaquë tēranta ya'huërinhuë'. ¹² Ocoanta copita'so chachin, pën ya'huë'rë' paantararin. Sinioroso napoaponahuë', co inaquë tēranta ya'huërinhuë'. Naporo' Iniasëso', ya'coon-tarin. Pën na'huërin piquëran, yashin yashin natanchináchin, sanóshin huinpiso irinin. ¹³ Ina natanaton, aipi a'morinso quëran nipa'copirayatërin. Inapora-huaton pipiintarin. Naporo' Siniorori nontaton itapon: "¿Ma'ta isëquë nisaran Iniasë?" itërin. ¹⁴ Napotohuachina: "Quëmaso' Sinioro Yosënquën, ya'ipi nani-taparan. Napoaton pa'pi a'pitëranquën. Israiro'sarë'quën anoyatëranso a'popi. Artaronënpitanta', ohuatopi. Quëma marë' pënëntopisopitanta', sahuëniquë tēpapi. Casáchin quëparitopirahuë', tēpainacoso marë' yonissarinaco," itërin.

¹⁵ Naporol' Siniorori itapon: "Ya'huëranquë paantarahuaton Tamasco ninanoquë huarë' paquë'. Inaso ninano', inotëro intonquë ya'huërin. Inaquë a'nara quëmapi Asairo itopiso', Siria copirno nicacaso marë' acoonquë'. ¹⁶ Ya'huë'rë' israiro'sa copirnonën nicacaso marënta', Nimisi shiin Quio itopiso', acoquë'. Quëma ya'huë'rënamën pënëntona'pi nicacaso marënta', Sahuati hui'nin Irisio itopiso', acoquë'. Inaso', Apiri-miora ninanoa'huaquë ya'huërin. ¹⁷⁻¹⁸ Inapotohuaton, inso-sona Asairo quëran cha'ëpachin, Quiori tēpapon. Quio quëran cha'ëpachin, Irisiori tēpapon. Ina nipirinhüë', ca nohuanton canchisë huaranca israiro'sa imamiatarinaco. Inapitaso mamanshi Paaro itopiso', co moshapihuë'," itërin.

Pënëntacaso marë' Irisio acorinso'

¹⁹ Siniorori napotohuachina, Iniasëso ya'huërinquë paantararin. Apiri-miora ya'cari nipachina, Irisio sacatarin quënanconin. Shonca a'na quëmapi'santa quëchitapi. Inapitaso' cato cato tororo'saquë no'pa' ohuë'rërantapi. Piquëran nininso Irisiori quëpararin. Iniasëri paaparahuaton, aipi a'morinsoquë imopitërin. Inapotahuaton huëshiarin. ²⁰ Naporo chachin Irisioso', tororo'sa a'porin. Ina quëran ta'arahuaton icantoonin:

—Imasaranquën mini sinioro. Napoaponahuë', quëtoco paato, tata, mama, inapita nonta'i, itërin.

—Noya paquë'. Ama napoaponahuë', napotëranquënso' naniantëquësokuë', itërin Iniasëri.

²¹ Napotohuachina, pa'sahuaton cato chachin toro asacatërinso', tēpaconin. Ina anpicaso marënta', nararo'sa oyoninso' manin. Inaquë nosha anpihuachina, ca'pi. Nani ca'pachinara, pa'pin, a'shin, inapita, nontërin. Inapotahuaton, Iniasë imarin. Imaton, ina marë' sacatërin.

Napoto oparonën Acapori osëretërinso'

21 ¹ Hua'qui quëran pochin Acaposo', nanan ocoiantarin. Quisiroquë chachin a'nanta quëmapi ya'huërin. Napoto itopiso'. Inaso', Acapo

copirno hua'anëntërinso pëinën pirayan oparonën ya'huëtërin. ² A'na tahuëri Acaposo', Napoto itapon:

—Oparonën pa'antoco topirahuë. Ina marë' no'tëquën pahuërë'inquën. Co'so' pa'antancoso' nohuantohuatanhuë', carinquën nipachin a'na oparo noya noya nininso' quëchinquën. Pëinëhuë pirayan ya'huërin ni'ton, nisha nisha coshato shaca'huaso marë' nohuantërahuë, itërin. ³ Napotopirinhue', inariso itapon:

—Isoso oparo', tatahuë yachimination, cari hua'anënta'huaso marë' quëtërinco. Shimashonëhuëpitarinta ina chachin hua'anëntopi ni'ton, co quëta'huanquënso' Yosë nohuantërinhuë', itërin.

⁴ Napotërinso natanaton, inaso sëtërin, no'huëtërin, naporin. Pëinënquë quëhuënconahuaton, paira parti notëtërin quëran natantárin. Coshatacaso marë' përapirinhue', co nohuantërinhuë'. ⁵ Napohuachina Quisapirari paaparahuaton itapon:

—¿Onpoatonta pa'pi sëtatón, co yacoshatëranhuë'? itërin.

⁶ —Napoto oparonën nohuantato, iso pochin nontërahuë: “Ina marë pahuë-rë'inquën. Co ina nohuantohuatanhuë', a'na oparo ina ya'huërënamën noya noya nininso quëchinquën,” itërahuë. Napotopirahuë, co nohuantërinhuë', itërin so'ini.

⁷ —¿Macairata hua'anquënso'? Ama ina marë' sëtatónhuë', coshatëquë'. ¡Carinquën quëtëranquën Napoto oparonën! itërin sa'ini.

⁸ Napotahuaton Acapo nininën a'pitahuaton quiricaros'a ninshitërin. Copirno sichonëquë chachin sichotahuaton, Quisiriro ansianos'a a'patërin. ⁹⁻¹⁰ Quiricaros'saquëso' tapon: “Niyontonatoma ayono nicacamaso marë' sha'huico'. Niyontonpatama', ya'natiirins huënsënanquë Napoto ahuënsëco'. Ina notënanquënta', cato ya'pi ina nonpinapicaiso marë' ahuënsëco'. Ina quëran ya'ipi natantapaiquë nonpinapiina': ‘Napoto Yosë no'huiton, pinorin. Copirnonta', napotërin natanai,' ichina'. Ina piquëran inaso', ninano quëran ocoico'. Inaquë na'piquë të'yaratoma tëpaco',” tënin.

¹¹⁻¹⁴ Napohuachina ya'huëhuano'sa', ansianos'sa', hua'ano'sa', inapitaso ina inachachin nipi. Inapoatona', a'nara comision Quisapira sha'huítacaso marë' a'papi. Cantonahuaton: “Napoto nani na'piquë të'yaratona tëpapi,” itërin.

¹⁵ Ina natanaton, Quisapirasos' so'in sha'huëtërin: “Oparonën co yapa'antërinquënsouhuë', nani chiminin. Paaton ina oparo quëmari maquë',” itërin. ¹⁶ Ina natanaton, Acaposo Napoto oparonën hua'anëntërin huachi.

¹⁷ Naporo' Siniorori Iniasë nontaton itapon: ¹⁸ “A'naroáchin pa'sahuaton, Acapo ni'contaquë'. Apiramiachin inaso', Napotoco oparonëquë nisarín. Ayananpirin ni'ton, hua'anëntacaso marë' pa'nin. ¹⁹ Quënanconpatan napotëquë': ‘Naporin Sinioro: Napoto tëparahuaton oparonën matëran. Inapotëran ni'ton, ni'niraros'sari huënainën irotërin. Ina marë' quëmanta inaquë chachin ni'niraros'sa huënainën irotapënnë', itëquë',” itërin.

²⁰ Napotohuachina, pa'sahuaton Siniorori napotërinso' Acapo sha'huitonin. Napotohuachina Acaporis itapon:

—¡Quëmasos' inimiconëhuëinquën nipiranhue', niquënanëchi paya! itërin. Napotohuachina Inaris itapon:

—Co Sinioro costarinsouhuëráchin ninanso marë' niquënanë'. ²¹ Napoaton Sinioro napotërinquën: “Ya'ipi quëmá quëran pipipisopita Israiro nacion

quëran ata'huantarahuë. A'naquën inaora marë' sacatapona'. A'naquënso' patrohuana'pona'. Inapopirinahuë ya'ipi inapita tiquiarahuë. ²² Quiropoamo, Paasa, inapita copirnoros' sa quëmopinënpita napotërahuëso pochachin quëmanta nitaranquën. Inapita pochachin quëmanta isairio'sa aoshahuan. Inaporan ni'ton, pa'pi no'huitato napotaranquën.

²³ Quisapiranta yonquiaton, Siniorori itërin: 'Quisapiranta chiminpachin, Quisiro' ninano pairanën pirayan, ni'niraro'sari noshanën capona'. ²⁴ Inso-sona quëma quëmopinën ninanoquë chiminpachin, ni'niraro'sari ca'sarin. Áquëso' chiminpachin, chanaro ca'tëro'sari capona', tënin," itërin. ²⁵ (Co a'na tëranta Acapo copirno pochin ya'huërinhuë'. Inaso', ya'ipiya quëran nápo naponin ninin. Sa'ini camairin ni'ton, co Sinioro nohuanterinsohuë', nisárin. ²⁶ Nisha nisha mamanshiro'sa mosharápaton, amororo'sa pochin niconin. Inapitaso' Siniorori ocoirin. Isairio'sari ya'huëretacaiso marë' napotërin.)

²⁷ Iniasëri napotërinso' natanahuaton, Acaposo pa'pi sëtërin. A'morinso osharahuaton, sa'catën nininso' a'morin. Naporahuaton co huachi coshatatonhuë', Yosë yonquirin. Huë'ëpachinanta', inanpi a'morinquëranchin huë'ërin. Oshanën marë' sëtërinso' nitotacaiso marë' naporin. ²⁸⁻²⁹ Napohuachina, Siniorori Iniasë itapon: "¡Ni'quë! Acaponta co noyahue' nininso marë' sëtërin. Napoaton inaporinso marë' co nanpiso' ana'intapohuë'. Nani chiminpachin, hui'nini ya'huëretapon. Naporo' quëmopinënpita ana'intarahue'," itërin.

Acapo minsëcaiso', Micaiasëri sha'huitërinso'

22 ¹ Cara pi'ipi pochin isairio'saso', siriaro'sarë' co huachi niahuëpihuë'. ² Naporo' Cota huënton copirno Cosahuato itopisoso', Acapo nicapon pa'nin. ³ Ninontërapí quëran Acaposo', sontaro hua'ano'sanënpita napotërin:

—Carata parti Namoto ninano ya'huërin. Inaso ninano', canpoanquën. Napoaponahuë', Siria copirnorí hua'anëntarin. ¡Pa'ahua osëretahua! itërin.

⁴ Napotahuaton, Cosahuatonta natanin:

—Siria sontaro'sa Namotoquë ya'huëapi. ¿Co'tama quëmanta inapita ahuëa'huaiso catahuaponcoihuë' to? itërin.

—Quëma topatan, catahuainquën nipachin. Sontaronëhuëpita ira pa'topiso', cahuarioquë pa'piso', inapitanta quëma sontaronënpita catahuararin. ⁵ Napoaponahuë', co'huara pa'shátërasëhuahuë', Sinioro natan. Ina nohuanterinso' anitochinpoa', itërin inarinta'.

⁶⁻⁷ Napotohuachina Acaposo', pënëntona'piro'sa ayontonin. Catapini pasa ayontonahuaton natanin:

—¿Sontaro'saroco chachin pa'sahuato, Namotoquë Siria sontaro'sa ya'huëpiso', ahuëco'in? itërin. Napotohuachina inahuari:

—Noya paquë'. Sinioro catahuararinquën ni'ton, inapita minsëaran, itopi. Napopirinahuë', Cosahuatoso Acapo natanin:

—¿Co'tama aquëtë Sinioro marë' pënëntërinso ya'huërinhuë nica? inanta natanëhua naporini, no'tëquën anitochitonpoahuë', taantarín.

⁸ —Ya'huërin mini a'nara. Inaso', Imiro hui'nin Micaiasë itopiso'. Cariso napoaporahuë', co quë'yarahuë'. Ma'sha onpoca'huasoráchin sha'huitërinco ni'ton, naporahuë, tënin Acapo. Napopirinhue':

—Ama napoquësöhuë', itërin Cosahuatori. ⁹ Naporo' Acaposo', a'nara hua'an camairin:

—A'naroáchin Micaiasë quëquë', itërin.

¹⁰ Cosahuato, Acapo, inapitaso shiranënaquë huënsërantapi. Ahuëtai marë' nitapapiquëranchin Samaria ninano prasa'huayanënuë huën-sëapi. Inaso' prasaa'huaya ya'coana pirayan ya'huërin. Inaquë a'napita pënëntona'piro'saso', pënëntápi.

¹¹ A'naso pënëntona'pi, Quinaana hui'nin Sitiquiasë itopi. Inaso' pënëntacaso marë' hua'na quëran pomono'sa ninin. Ina a'norahuaton, chiníquën pënëntarin: “¡Naporin Sinioro: ‘Iso pomono'sa^b quëran ohuanëso pochin nitaton, Siria sontaro'sa minsëaran! Tiquiaquë huarë' inapotaran,’ ténin,” tosárin. ¹² A'napita pënëntona'piro'santa', inachachin copirno sha'huitápi: “Siria sontaro'sa Namotoquë ya'huëpiso', ahueconquë'. Napohuatan canataran. Sinioro catahuarinquën ni'ton, inapita minsërahuaton ninano osëretaran,” itápi.

¹³ Micaiasë macapon pa'ninso' hua'ani, quënanconahuaton itapon: “Nani quëran a'napita pënëntona'piro'saso', copirno nohuanterinso chachin sha'huitapi. Napoaton quëmanta', inapita pochachin sha'huíquë topirahuë,” itërin.

¹⁴ —Sinioro camairincosoráchin Yoscoarë' caso sha'huirahuë, itërin Micaiasëri.

¹⁵ Acapotaquë canconpachina, inari itapon:

—Micaiasë. ¿Noya ipora Namotoquë paato Siria sontaro'sa ahueca'huaso' to? itërin.

—Paaton ahueconquë'. Canpita canatarama'. Sinioro catahuarinquëma ni'ton, inimicoro'sa minsërahuatoma', ninano osëretarama', itërin Micaiasëri.

¹⁶ —“Sinioro ni'sárinco no'tëquën sha'huitaranquën,” ta'ton no'tëquën sha'huitoco. Nani na'aro sha'huitëranquën ina pochin nontancoso', itaantarin Acapori. ¹⁷ Naporot' Micaiasë tapon:

“Pa'patan ma'sona onpocamaso' nani ninorahuë.

Ohuicaro'sa co hua'anëhuanhuë pochin Israiro sontaro'sa motopiro'sa yanquëetopi.

Napopi ni'ton, Sinioro sha'huitërinco:

‘Inapitaso' co hua'anëna ya'huëtopihuë'.

Napoaton noya quëran ya'huëpi'pa' paanta'ina', ténin,” itërin.

¹⁸ Naporot' Acaposo', Cosahuato itapon:

—¡Ni'nina huachi! ¡Napotëranquënso chachin ma'sha onpoca'huaso' sha'huitarinco! itërin.

¹⁹ Ina quëran Micaiasëso', taantapon:

—Naporanso marë' Sinioro a'notërinco'so sha'huichinquën natanquë': Sinioro hua'anëntacaso shiranënuë huënsëarin ni'nahuë. Sontaronënpitanta'^c, ina ya'cari huaniápopi. Inchinan quëran, ahüenan quëran huaniápopi. ²⁰⁻²¹ Naporot' Siniorori inapita natanin: Namoto ninanoquë Siria sontaro'sa ya'huëapi. Inaquë pa'sahuaton, chimina marë': ¿Incarita Acapo nonpintapon ipora? itërin. Napohuachina na'a anquëniro'sari nisha nisha sha'huitopi. Napoaponahuë', a'na sopairi Sinioro ya'carirahuaton: “Cari

b 22.11 *Pomonso'*: Iraca israiro'sa ya'huëpiso parti, chiníquën nipiso' ayonquirin. Toro pomonën quëran co oshatarinpoasohuë pochin nininso' ayonquirin. **c 22.19** *Sontaronënpita topachina*: Anquëninënpita tapon naporin.

nonpintarahuë,” itërin. “¿Onpo nonpintaponta'?” itërin Siniororinta'. ²² “Ya'ipi pënëntona'piro'sa Acapo camairinso nonpintarahuë. Inapitari sha'huitohuachina, ahuëtaapon pa'sarin,” itërin sopairi. Ina natanaton, Siniorori itapon: “Naporinchi paya. Nonpintaran ni'sora. Pa'maton inapotëquë!,” itërin. ²³ Naporin ni'ton, nonpintarinënso' nani nitotëran. Sinioro tēpainquënso' yonquirin. Napoaton sopairi pënëntona'piro'sa camairanso', anonsarin, itërin.

²⁴ Naporo' SitiQUIASëri, Miquiasë panpirayarin. Napotahuaton:

—“Sinioro ispiritonëni SitiQUIASë anitotacaso tananpitërin. ¡Ina tananpitaton, ca ya'huëre anitotërinco huachi,” topatan, ninonpintaran! itërin.

²⁵ —Co hua'quiya quëranhuë! a'na patoanaquë a'na patoanaquë na'picaso marë! ta'a ta'arantapon. Naporo' no'tëquën nonahuëso', nitotaran quëmanta!, itërin Micaiasëri. ²⁶ Naporo' Acaposo' sontaronënpita camairin:

—Micaiasë masahuatoma!, Amon chinchitaquë quëpaco!. Hui'nahuë Coasë itërahuësoarinta ni'in. ²⁷ Inapitaquë quëparahuatoma!, sha'huitoco tashinanpëiquëchina!. Naporahuaton pi'pian pi'pian a'caina!, o'shichina!, napochina!. Siria sontaro'sa minsëato huënanta'huarë!, inapochina!, itërin.

²⁸ Micaiasëso napoaponahuë!, taantarin:

“Noya huënantahuatanso!,

co tēhuëenchachin Sinioro noninso' sha'huirahuë!,” tënin.

²⁹ Ina pochin Acapo, Cosahuato, inapitaso Namotoquë Siria sontaro'sa ahuëtaapon pa'pi. Ya'ipi sontaronënpitarë chachin pa'pi. ³⁰ Inaquë nipachina Acaposo!, Cosahuato itapon:

—Quëmaso! a'moranquëranchin ahuëtaapon paquë!. Caso nipirinhue!, nisha a'moto ahuëtarahuë, itërin. Napoaton inaso!, nisha a'morin quëran ahuëtaapon ya'conin.

³¹ Siria copirnosol, cara shonca cato capitano'sa camairin. Inapitasol ahuëtacaiso toronano'saquë sontaro'sa pa'piso! hua'anëna!. Inapita camaiaton itapon: “Israiro copirnoráchin cancantatoma ahuëco!,” itërin. ³² Napotohuachina inapitasol, Cosahuato quënanpi: “Iso mini Israiro copirno,” ta'tona tancapitopi. Inapotohuachinara, inaso “yai,” tënin. ³³ Naporo inapitarisil, nohuitopi: “Co aso Israiro copirnohuë!,” ta'tona a'popi.

³⁴ Napoaponahuë!, a'nara Siria sontaro pē'chinanën quëran inantërin. Topinan a'paponahuë!, Acapo ohuanin. Hua'na cotonën nipachintërintaëchin pichinan ninopinën ohuantërin. Napotohuachina inaso!, toronanën quëpana'pi camairin:

—¡Acorinacochi paya! ¡A'potahuaton chi'huincaco! itërin. ³⁵ Naporo tahuëri pa'pi chiniquën siriaro'sarë! niahuëpi. Napoasol copirnosol, a'naquën sontaro'sari achinipi ni'ton, huanichináchin ni'huarin. Napoaponahuë!, i'huaraya huarë! chiminin. Toronanaquë huënaninën noquitërin ni'ton, naporin.

³⁶ Pi'i yaya'conahuasol, Israiro sontaro hua'ano'sa chiniquën nanan sha'huipi: “¡Ya'ipinquëma ya'huëramaquë paco!” ³⁷ Copirnonënpoa chiminin ni'ton, co huachi ahuëtacaso ya'huërinhuë!,” topi. Ninapotatona yanquëëpi. A'naquën hua'ano'saso nipirinhue!, copirno nonën Samariaquë quëpapi. Inaquë quëmopinënpitari pa'pitopi. ³⁸ Ina piquëran a'naquën piyapinënpitari i'sha tapapiquë toronanën pa'motopi. Inaquë chachin monshihuantë sanapi'santa amapi. Siniorori Iniasë quëran iráca sha'huitërinso chachin, ni'niraro'sarinta huënaninën irotopi.

³⁹Iso quiricaquë, co ya'ipi Acapo naporinso ninshitërahuë'. A'na quëma-pinta ninshitaton: "Acapo hua'anëntapon naporinso'," ta'ton ninshitërin. Hua'anëntacaso pëinën anitaton, huii pomon quëran acoana taparinso sha'huirín. Ninanoro'sa apairatërinson'ta', sha'huirín. ⁴⁰Inapochin Acapo chiminín. Ina chiminpachina, hui'nin Ocosiasë itërinso ya'huë'rë', israiro'sa hua'anëntërin. ⁴¹⁻⁵³(-)

Piquëran Israiro copirnoros'a napopiso'

Iniasë inápaquë pantarinso'

2 ¹ Panca ihuanquë Siniorori Iniasë quëpacaso' yonquirin. Yaquëpahua-china, Iniasëso Irisiorë chachin Quiricaró quëran pipirapi. ² Naporo' Iniasëri itapon:

—Sinioro Pitiri'pa' a'parinco. Quëmaso' isëranchin quëparitëquë topirahuë, itërin.

—¡Yoscoarë' co quëparitarahuë'! itërin Irisiori.

Napotohuachina, cato chachin Pitiri'pa' pa'pi. ³ Canconpachinara, pënënto-na'piro'sa inaquë ya'huëpisopitari nacapi. Nacapirahuatona', Irisio itapona':

—Siniorori maistrónë ipora tahuëri quëpararin. ¿Nani ina nitotëran to? itopi.

—Nani mini nitotërahuë. Ama napoaponahuë canpitaso', ina sha'huicosohuë', itërin Irisiori.

⁴ Ina piquëran Iniasëri Irisio itaantapon:

—Sinioro Quiricoquë a'paantarinco. Quëmaso' isëranchin quëparitëquë topirahuë, itaantarin.

—¡Yoscoarë' co quëparitarahuë'! itaantarin Irisiori.

Napotohuachina, cato chachin inatohua paantapi. ⁵ Canconpachinara, pënëntona'piro'sa inaquë ya'huëpisopitari ya'huërë', nacapi. Nacapirahuatona', Irisio itapona':

—Siniorori maistrónë ipora tahuëri quëpararin. ¿Nani ina nitotëran to? itopi.

—Nani mini nitotërahuë. Ama napoaponahuë canpitaso', ina sha'huicosohuë', itërin Irisiori.

⁶ Ina piquëran Iniasëri Irisio itaantapon:

—Sinioro Cortanii'pa' a'paantarinco. Quëmaso' isëranchin quëparitëquë topirahuë', itaantarin.

—¡Yoscoarë' co quëparitarahuë'! itaantarin Irisiori.

Napotohuachina, cato chachin inatohua paantapi. ⁷ Inatohua camatona ni'pirinahuë', a'natërápo shonca pënëntona'piro'santa naporo chachin canquimapi. Canquimarahuatona', aquëranchin huanitona notëtápi. Iniasëso', Irisiorë chachin Cortanii' yonsan'pa' pa'sahuatona', chiniconpi. ⁸ Naporo' Iniasëso', aipi a'morinso so'nanhuatón huihuiirin. Inapotohuachina, iiso nipatomairin. Napohuachina, cato chachin inataquëchin pëntonpi. ⁹ Aquë-tëran nipachinara, Iniasëri itapon:

—Ipora tahuëri pataranquën. Co'huara pachátëraponquënhuë', sha'huitoco ma'sona nohuantëranso' acochinquën, itërin. Napotohuachina, inariso itapon:

—Quëmaso maestro, Sinioro ispiritonën ya'coancantërinquën ni'ton, nani ma'sha nanitaparan. Caso nipirinuë', quëmá quëran na'con na'con ya'coancanchinco topirahuë, itërin.

¹⁰—Sacai nininsochi natananco paya. Patasënuquën chachin quënanpatanco, natanancoso chachin ya'huëtarinquën. Co'so' napohuatantuë', co ina pochin nitarinquënhuë', itërin Iniasëri.

¹¹Ninapotatona cato chachin pa'sapi. Papona pochin ninontërapí. Naporo' a'nanaya pën pochin toronan ya'norin. Cahuarionënpitanta', inapochachin ya'norin. Inari ya'con ya'contahuaton Iniasë chi'huincarin. Inapoaton, inaso panca ihuanquë inápaquë quëpantarin. ¹²Ina nícaton Irisioso', chiníquën nonin: “¡Maistro, maistro! ¡Quëmaso' panca sontaro'sa huënton pochin nícaton, ya'ipi israiro'saoi pa'poyarancoi!” tënin.

Ina piquëranso', co huachi maistronën quënaninquë'.

Iniasë ya'huërenamën Irisio pënëntërinso'

Ina tosahuaton sëtonënuquë a'morinso osharin. Catotë huarë' acorin. ¹³Naporahuaton Iniasë aipi a'morinso anotërinso manin. Tahuërantarahuatón Cortanii' yonsanquë huaniintarin. ¹⁴Ina a'morinsoquë chachin huihuiitahuaton, tapon: “¡Sinioro, quëmaso' hua'anëhuë Iniasë chinotërinquën! ¡Ina catahuaranso pochachin canta', catahuaco!” itërin.

Naporo chachin Cortanii' nipatomairin. Napohuachina aquëtëran pëntoantarin. ¹⁵⁻¹⁶Naporinso nícaton pënëntona'piro'sa Quiricoquë ya'huëpisopitaso': “Iniasë ya'coancantërinso chachin, iporaso Irisionta ya'coancantërin,” topi.

Naporo' paaparahuatona nontopi. Mónsho tahuatona':

—Ni'quë maestro. Quiyaso', a'natërápo shonca ya'pi chiníquën cancantona'picoi huë'nai. Paatoi maistronën yoni'i. Tapon Sinioro ispiritonëni otërahuatón, onpopinquë tē'yatërin. Motopiro'saquëhuë nipón, motopianaro'saquëhuë nipón tē'yatërinso yoniri'i, topiraihuë', itopi.

Inariso napoaponahuë', itapon:

—Ama pacosohuë', itërin. ¹⁷Napotopirinquë', inapitariso apisápi. Napotápachinara tapanatón itapon:

—Paco nipachin, itërin. Pa'sahuatona inapitaso', cara tahuëri yonípi. Yonisápirinahuë', co quënanpihuë'. ¹⁸Irisioso Quiricoquëranchin quëparitërin ni'ton, co manta quënanpachinarahuë' huëntatapi. Huëntahuachinara inari itapon:

—Co'ta nani sha'huitopiranquëmahuë', itërin.

Huinan anoyaitërinso'

¹⁹Quirico ya'huëhuano'sari Irisio paaparahuatona itapona':

—Ni'quë maestro. Ninano ya'huëtëraisó noyaro'tëquë nipirinquë', huinan o'oraisoso', co noyahuë'. Naporahuaton no'panta', co ma'sha noyatërinquë', itopi.

²⁰—A'nara nasha tasonquë yamora quëshico, itërin inari.

Quëpatohuachinara, ²¹huinanquë pa'sahuatón inaquë ta'saitërin. Inapoapon pochin:

—Naporin Sinioro: “Cari iso huinan anoyaitèrahuë. Iporaso' co huachi ina o'orama quëran caniotoma chiminapomahuë. Co no'pa' tëranta tapiarinhuë. Iporaso' ma'sha sha'patama', noyatapon huachi,” tënin, itërin. ²²Naporinso chachin huinan noyaitërin.

Ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë', hua'huaro'sa sha'huitërinso'

²³Ina piquëran Irisioso', Pitiri'pa' pa'sarin. Inaso ninano', panënuë ya'huërin. Nanpëaso', na'a hua'huaro'sari nacapirin. Nacapirahuatona tëhuarapi: “Chiniaton nanpëquë soquimoto,” itatona tëhuapi. ²⁴Napotohua-chinara, Irisiori tahuërëtahuaton co noyahuë' ni'nin: “Napotëramacoso marë' Sinioro co noyahuë' ni'ninquëma'. Napoaton ama huachi noya ya'huëcamaso marëhuë', sha'huichinquëma',” itërin. Itahuaton pataso chachin, cato tocani' ya'norin, catapini shonca cato hua'huaro'sa oqui oquitahuatona', tëpapi. ²⁵Ina quëran Irisioso', Carmiro motopi'pa' paantarin. Ina piquëran Samariaquë huënantarin.

4 ¹⁻⁷(-)

Sonin sanapi Irisiori catahuarinso'

⁸A'na tahuëri Irisioso', Sonin ninanotaëchin na'huërarin. Na'huëso', a'na ya'huëhuan sanapiri cosharo ca'pacaso marë' apisárin quëran, pëinënuë po'morin. Inaso sanapi chiníquën nanantërin. Ina piquërantá', nani pa'ninquë inaquë coshatapatërin. ⁹⁻¹⁰Napoápachina sanapiso' so'in itapon:

—Ni'quë'. Quëmapi yáni'ninposo', pënëntona'pi. Inaso', Yosë marëáchin pënëntërin ténahuë. Pa'a a'nara patoana, pëi aipi nita'a. Inapotahuatë', pë'sara, misa, shira, nanparin, inapita acota'a. Napohuatë nicaponpo huë'pachin, inaquë huë'ëpaponpo', itërin. Napoatona nitopi.

¹¹⁻¹²A'na tahuëri inaso piyapinënë chachin huëcaton, ina patoanaquë huë'ëpatërin. Naporó' piyapinën Quiasi itërinso camairin:

—Pëi hua'anën përaquë', itërin. Përapachina ya'caritiintarin. Ina quëran Irisioso', piyapinën camaiantarin: ¹³—Iso sanapi yánosororinpo ni'ton, natanquë maquëta catahua'a: Copirnohuë nipon, sontaro'sa hua'anhüë nipon nonta'a catahuacaiso marë' topirahuë, itërin. Napotohuachina, sanapiso' natanpirinhuë' co a'panitërinhuë'. Topinan tapon:

—Caso a'napita ya'huëhuano'saro'co noya ya'huërahuë, tënin.

¹⁴—¿Maquëta nipachin catahua'a? tënin Irisio piyapinën nontaton.

—Isoso sanapi co hua'huahuanhuë'. So'inta', nani mashoya, itaantarin piyapinëni.

¹⁵⁻¹⁶Hua'anëni camaiantahuachina, amasha ya'caritacaso marë' përaantarin. Ya'coanaquë huarë' huë'pachina, Irisiori itapon:

—A'na pi'iquë ipora pochin hua'huanaran. Quëmapi'hua ya'huëtarinquën huachi, itërin.

—Quëmaso sinioro, Yosë marë' pënëntëran. Napoaton co ina pochin narintaancoso ya'huërinhuë', itërin sanapiri.

¹⁷Sanapiriso co natëpirinhuë', sha'huitërinso chachin cayorin. Cayorahuaton tahuërinën nanihuachina, quëmapi'hua huairin. ¹⁸⁻¹⁹Quëmapi'huaso' noya so'sorarin. A'na tahuëri pa'pinso' piyapinënpitarë', trico macatona yaquirapi. Hui'niniso nicapon pa'pirinhuë', moto' iquitaton:

—¡Ayao! ¡Moto' tēpararinco ta'a! tēnin. Naporo' pa'pinso', piyapinēn camairin a'shinquē quēpacaso marē'. ²⁰ Masahuaton inariso', a'shinquē quēparin. Inarinta ma'parahuaton camotēchin huarē' tonainquē ahuēnsērin. Naporo' pi'i hua'huasha chiminarin huachi. ²¹ Hua'huin nani chiminpirinhuē', Irisio patoananēn quē acoontarin. Huē'ērinso pē'ssaraqūē acorahuaton oncorapirin. ²² Inapotahuaton so'in pērarin:

—A'nara piyapinēn morarē chachin huē'in. Inaquē ya'mitēato pēnēntona'pi ni'coni'i. Ina quēran huēnantarahuē, itērin.

²³—¿Ma'marēta iporaso' yani'nan? Co yoquia'huaraihuē'. Co sahuatohuē', itērin so'ini.

—Ama pa'yanquēsohuē'. Noya pa'sarahuē, itaantarin sa'ininta'. ²⁴ Ina quēran piyapinēn camairin mora tapacaso marē'. Nani tapahuachina ya'mitēahuaton:

—Mora huētēntēraton manóton quēpaco. Sha'huita'huanquē huarē' achiniquē', itērin. ²⁵ Irisioso', Carmiro motopiquē ya'huēarin ni'ton, inaquē pa'nin. Ya'caritahuachina, nohuitahuaton piyapinēn itapon:

—Sonin sanapi, yáyacaparēso huē'sarin, ni'quē'. ²⁶ Ta'arahuaton nacapiquē'. Quēnamarahuaton, so'in, hua'huin, inapita onpohuinsona ya'huēapiso natamaquē', itērin.

Inaso' pa'sahuaton natamapirinhuē': "Noya ya'huēapi," itērin topinan. ²⁷ Cancontahuachina, Irisio quēnancontarahuaton, iporantērin. Ina nicaton piyapinēniso' yachi'huincapirinhuē':

—Tananpitēquē'. Co napion cancantaton napoarin. Napoaponahuē', ma'sona onporinso co Sinioro anitochátērarincohuē'. ²⁸ Naporo' sanapiri nontaton itapon:

—¡Hua'huahuē ya'huētiincoso', co carinquēn natananquēnhuē'! ¡Ama narintocosohuē', itēranquēn tēhuēnchinso'! itērin. ²⁹ Ina natanaton, piyapinēn camairin:

—Tapatahuaton pitananēhuē maquē'. Ina quēran iso sanapi pēinēnquē paquē'. Inso tēranta nacapihuatan ama nontēquēsohuē'. Nontopirinēnhuē tēranta', ama a'paniquēsohuē'. Canconpatan, hua'huasha ya'pirin aipi pitananēhuē acoquē', itērin. ³⁰ Sanapiso napoaponahuē', Irisio itapon:

—Yoscoarē' sinioro, quēma pa'patan naporo huarē' canta pa'sarahuē, itērin. Napotohuachina, inanta pa'nin.

³¹ Piyapinēnso', quēchitahuaton hua'anēni sha'huitērinso chachin pitananēn quēran nitopirinhuē', hua'huashaso co pacaritērinhuē'.

Napohuachina hua'anēn nacapiapon paantarin:

—Camairancoso chachin nitopirahuē', hua'huashaso co pacaritērinhuē', itērin.

³² Naporo' Irisionta canquirahuaton, chimipia'hua pē'ssaranēnquē acopiso' quēnancontarin. ³³ Inaoráchin nioncorapiton, Yosē nontarin.

³⁴ Nani orahuachina chimipia'hua aipi ya'mitēontarin. Nanamēn, ya'pirin, imirin, inapita hua'huashataquē acorin. Ya'quēētohuachina, chimipia'huaso huēnocatarin. ³⁵ Huaniantarahuaton patoanaquē itohua itohua pa'sarin. Ina quēran naquēranchin inapotaantarin. A'nanaya hua'huashaso', nanpiintarahuaton canchisēro a'chiconin. Ina quēran ni'tērin huachi. ³⁶ Napohuachina, piyapinēn pērasahuaton a'shin pēracaso' camairin. Huē'pachina itapon:

—Ma'tana imoya hua'huan huachi, itërin. ³⁷Napohuachina sanapiso', "Yosparinquën," ta'caso marë', Irisio nantën pirayan isonin. Isonin quëran no'paquë huarë', monshomarin. Ina quëran hua'huin masahuaton, pipirin. 38-44 (-)

Namano chana canio quëran noyatërinso'

5 ¹Siria copirno sontaronënpita hua'anën, Namano itopi. Inaso', Copirnorinóya ni'nin. Siniorori ina hua'an quëran siriaro'sa catahuarin inimicnënpita minsëpi. Napoaton nóya ni'nin. Napoaponahuë', inaso chana caniori manin.

²I'hua chachin siriaro'saso', israiro'sarë niahuëpi. Naporo' siriaro'saso', a'nara Israiro sanapia'hua mapi. Siria parti quëpahuachinara, Namano sa'ini camaicaso marë' manin. ³A'na tahuëri inaso', patronanën itapon:

—Samaríaquë a'nara pënëntona'pi ya'huërin. Ina nicapon hua'anëhuë pa'nin naporini, chana canio ya'huëtërin quëran noyachitonhuë', itërin.

⁴Ina natanaton, sanapiso', so'in sha'huitërin. Inaso', pa'sahuaton ina chachin copirno sha'huitoonin. ⁵Ina natanahuaton copirnosol:

—Noyapa'. Paquë inatohua nipachin. Cari ninshitahuato ina pochin Israiro copirno quirica a'patarahuë, itërin.

Napotohuachina, Namanoso inatohua pacacaso marë' tapatarin. Cara shonca huaranca coriqui prata quëran nininsopita manin. Saota huaranca coriqui oro quëran nininsopitanta manin. A'mocaisonta', shonca manin. Ya'ipi inapitasol, anoyatohuachina quëtacaso marë' quëpatapon. ⁶Quiricanta copirnorin nishitërinso', masahuaton israiro'sa ya'huëpiso parti huë'nin. Canquirahuaton Israiro copirno quirica a'notiirin. Inaquë ninshitaton naporin: "Iso quirica nontohuatan, carinquën Namano a'pataranquënsó nitotaran. Inaso', sontaronëhuëpita hua'anën. Chana caniori manin quëran anoyatamaso marë' a'pataranquën," ténin. ⁷Nontohuachina, inaso pa'yanin. Inapoaton a'morinso osharin. Inaporahuaton piyapinënpita natantonënuquë tapon:

—¡Co caso Yosëcohuë'! Inacha tēhuëchinso' nohuantërinso'pita ananpirin. Nohuantërinso'pitasol, chiminpi. Siria copirnosol, co chana caniori maninso anoyata'huaso marë' a'patiincoso ya'huërinhuë'. Inta yonquirico canpitanta'. Ahuëinënpoaso yonquiaton napotarinco inaso' tēnahuë, ténin.

⁸"Quirica a'patopiso nontaton copirnonënpoaso', a'morinso osharin," topisol, Irisio natanërin. Ina natanaton, iso pochin nanan a'patërin: "¿Onpoatonta a'moranso osharan? Quëmapi huë'ninsol, sha'huitëquë ni'quinco. Ni'pachinco, tēhuëchachin Israiro no'paquë pënëntona'pi ya'huërinso', nitotarin," ta'caso nanan a'patërin.

⁹Namanoso ina nitotaton, toronanënuquë pa'nin Irisio nicapon. Pëinën ya'coanaquë huarë' canconahuaton, chiniconin. ¹⁰Inaquë nipachina, Irisiori a'nara comision camairin sha'huitacaso': "Naporin pënëntona'pi: 'Paaton cortanii'pa' canchisëro ya'coitëquë'. Inapohuatan, chana canio maninquënso inquiaran,' ténin," itoonin. ¹¹Ina natanaton, Namanoso no'huitërin:

—Sëëshi. Pipirahuaton ta'ma Sinioro nontapon. Ina quëran chanatërahuëquë sē'huarahuaton, inquitarinco, topirahuë. ¹²Tamascoquënta iiro'sa ya'huërin. Apana, Huara huara, inapita. Ina iiro'sasol, ya'ipi

Israiro iiro'sa quëran noya noya. ¡Inaquënta paato ya'coitërahuë naporini, noyachito huë nimara! ténin. Napoaton no'huitërachinin pa'nin. ¹³Pa'sapirinhüë', piyapinënpitari ya'carirahuatona':

—Sinioro. Sacai nininsonta pënëntona'pi sha'huitërinquën naporini, a'naroáchin natëitonhuë'. Aquëtë huarë' iporaso', co sacaiyátërahuë' camairinquën. Ya'coitohuatan noyataran, itopi. ¹⁴Napotohuachinara, pa'sahuaton Irisiori camairinso chachin ninin. Canchiséro Cortaniquë ya'coitërin. Napohuachina noyataton hui'napira'hua pochin sha'huëtëtërin.

¹⁵Nani noyatohuachina ya'ipi ca'taninsopitarë chachin Irisio nicapona panantapi. Cantonahuaton:

—Ya'ipi isoro'paquë nisha nisha mamanshi moshapirinhüë', co inapitaso Yosëhuë'. Isëquësáchin Yosëso ya'huërin ténahuë. Ina nitotato, quëshiranquënsopita maquë topirahuë, itërin.

¹⁶—Yoscoarë' co manta ma'paranquënhüë', itërin Irisiori. Namanori apisápirinhüë', co nohuanchátërarinhüë' ma'pacaso'. ¹⁷Napohuachina Namanori itapon:

—Co manta yama'parancohuë' ni'quëhuarë', carin nipachin natainquën quëtoco. Cato mora pë'përinso' no'panëma masarahüë. Ya'huërahuë ro'tëquë canconpato, ina quëran Sinioro chinota'huaso marë' artaro nisarahuë. Ipora quëran huarë' caso, co huachi mamanshiro'sa marë' ma'sha tëpato chinotapohüë'. Sinioroíchin marë' ma'sharo'sa tëpato, a'naquën ya'ipi ahuiquitapo. A'naquënso', tomaquënso' ahuiquitapo. Inapohuato, canta Sinioroíchin chinotapo huachi. ¹⁸Napoaponahuë' inaquë nipato, Nimon mamanshi moshacaiso pëiquë copirnonëhuë ca'tanarahüë. Inaso moshatacaso marë' matanparahuatonco isonpachin, canta isonarahüë. Ama ina marë' Sinioro ana'inchincosohüë', ténahuë.

¹⁹—Co ana'intarinquënhüë'. Noya paquë', itërin Irisiori. Napotohuachina, Namanoso pa'sarin huachi.

Amasha paaso', ²⁰Irisio piyapinënso yonquirin: “Hua'anëhuëso', Namano co manta ma'paponahuë' a'parin. Yoscoarë' cari imasarahüë. Tapona ma'sha tëranta ma'parahuë,” ténin.

²¹Inapo yonquiaton, ta'arë'nachin imarin. Nincantoonpachina Namanori nohuitahuaton nohuararin:

—¿Ma'ta onporama'? itërin.

²²—Co manta onpopiraihuë', hua'anëhuë a'parinco nonta'huanquënso marë'. Naporin: “Cato pënëntona'pi hui'napi'sa', Iprain huënton motopiro'sa quëran nicaponaco canqui. Napoaton inapita quëta'huaso marë' cara huaranca coriqui prata quëran nininso', nohuantaparanquën. Ina nisahuaton cato a'mocasonta', nohuantërahuë,” ténin, itërin. ²³Napotohuachina:

—Noyapa'. Onpopionta saota huaranca maquë', itárin. Napotápachina, anohuantërin. Napoaton cato tanpanantëquë a'mocaisorë chachin coriqui po'motërin. Inapotahuaton cato piyapinënpita camairin pë'pëtacaiso'.

²⁴Motopia'huaquë canconpachinara, tanpanantëro'sa ma'parin. Ina quëran Namano piyapinënpitaso nontahuaton, hua'anëna'pa' a'parin. Nani pa'pachinara, ma'patërinso masahuaton, pëiquë noyá taparin.

²⁵Inapotahuaton, hua'anën nicapon pa'nin. Cantonpachina hua'anëni:

—¿Intohuaranta huë'saran? itërin.

—Co caso intohua tëranta pa'nahuè', itèrin inariso'. ²⁶ Hua'anèniso napoaponahuè', chiníquën nontaton:

—Namano nontiinquënso marè' toronanën quëran nohuararin. Inapoaso canta', ninoto inaquè ni'nanquën. Quëmaso': "Coriqui, a'mocaso', inapita ma'patacaso', noya. Oripororo'sa', oparoro'sa', ohuicaro'sa', tororo'sa', piyapinta camaicaso marè' quëmapi'sa', sanapi'sa', inapitanta pa'anacaso', noya anta'," tocomaranquën. ¡Co naporinhuè'! ¡Co ina pochin nanpi-caso tahuërihuè'! ²⁷ Co ina pochin yonquiranso marèhuè', Namano chana canio inquirinso', quëmaquè pa'sarin. Quëmá quëran pipipisopitanta', inanpihuanapona'. Co onporonta inquiapihuè', itèrin. Napotohuachina piyapinënso' pa'nin. Paaso chachin chana caniori pipitohuachina, ocai pochin huirihuantèrin pa'nin huachi.

Imoto' ayanpointarinso'

6 ¹ A'na tahuëri pënëntona'piro'sari Irisio itapona':

—Canpoaso', na'aquënpoa ya'huërehua'. Napoaton pëi ya'huëtèrehuaso', co nanirèhuahuè'. ² Cortanii' yonsan'pa' pa'sahuato, inaquè huachi pëica'huaiso marè' nara mai, topiraihuè', itopi.

—Noyapa'. Paco nipachin, itèrin Irisiori. ³ Napoaponahuè', a'nari itapon:

—Pa'a quëmanta ca'tancoi topirahuè', itèrin.

—Noyapa'. Pa'i nipachin, ténin inanta'.

⁴ Napoatona Cortanii'pa' pa'mapi. Camahuachinara, nararo'sa a'nërantapi.

⁵ Sacatapirinahuè', a'naso yonsaisha pë'shitëarin. Inapoaso', imotonën nocoitahuaton anpoquè pa'nin. Naporo chachin: "Yai," ta'ton:

—¡Maistro! ¡Imoto' a'paitèrahuè' ta'a! ¡Topinan a'nancharahuëso nipirinhue', napotèrahuè' itèrin.

⁶ —¿Insëchinta pa'nin? itèrin Irisiori. Napotohuachina a'notèrin. Naporo' Irisioso nara pë'shitèrahuaton, inaquè chachin tè'yaitèrin. Inapotohuachina yanpointarin. ⁷ Yanpointahuachina:

—Maquè huachi, itèrin. Napotohuachina manin.

Siria sontaro'sa atapaninso'

⁸ Siriaro'saso', israiro'sarè' niahuëantapi. Napoaton Siria copirnosu', sontaro hua'ano'sa yáayontonin. Napohuachina insëquësona israiro'sa to'shitatona ahuëcaiso marè' nisha'huitopi. ⁹ Siniororiso napoaponahuè', insëquësona yaninatopiso', Irisio anitotèrachinin. Inaso anitotohuachina, Israiro copirno sha'huitacaiso marè' comision a'parachinin. Ama inaëchin pacacaiso marèhuè' sha'huitèrachinin. ¹⁰ Inapohuachina Israiro copirnosu', sontaronënpitarè chachin co inatohua pa'pihuè'. Irisio camaitèrinquè pa'pachinara na'aro cha'ërachinpi. ¹¹ Naporápachinara, Siria copirnosu pa'pi no'huitèrin. Napoaton sontaro hua'ano'sa përasahuaton:

—¿Inchächinta yonquirèhuasopita Israiro copirno sha'huitèrachinin? ¡Sha'-huirapico nitochi! itèrin. ¹² Napotohuachina a'nari itapon:

—Co insonta naporinhuè'. Irisio inaquè ya'huëaton, ya'ipi quëma naporanso', Israiro copirno sha'huitèrachinin. Huëëranquè tëranta napohuaton, inaso nitotapon, itèrin. ¹³ Ina natanaton, copirnosu piyapinën-pita camairin:

—Paatoma natantoco insèquèsone Irisio ya'huëarin. Ina nitotohuato, macacaiso marè' sontaro'sa a'paarahué, itèrin.

Napotohuachina, natantoonpi: “Totanquë ya'huëarin,” itohuachinara, inachachin copirno sha'huitopi. ¹⁴Naporo' notohuaro' sontaro'sa inatohua a'parin. A'naquën cahuarioro'saquë, a'naquëonta toronano'saquë. A'naquënso ira pa'topi. Tashi cantoonahuatona', tancapitopi huachi.

¹⁵Tahuërihuachina, Irisio piyapinënso' capayatèrin. Aipiran pa'sahuaton ni'pirinhuë', pa'pi notohuaro' sontaro'sari ninano tancapitopi ni'nin. Ina quëran ya'coontarahuatón, hua'anën sha'huitèrin:

—Pa'pi notohuaro' sontaro'sa tancapitèrinënpoa'. ¿Onpoa'ahuata iporaso huachi? itèrin.

¹⁶Napotopirinhuë', inariso itapon:

—Ama tè'huatèquësohué'. Canpoa catahuarinpoasopitaso', na'con na'con ya'huëapi, itèrin. ¹⁷Napotahuaton Yosë nontèrin: “Sinioro. Quëma nohuanton piyapinèhuë ca ni'nahuëso' ni'in,” itèrin. Napotohuachina Siniorori catahuarin ni'ton, quënanin huachi. Hua'huayátèrahuë sontaro'sa quënanin. Cahuarioquë pa'pisopita, toronanquë pa'pisopita, inapita motopiquë ya'sorápi. Ya'ipi inapitaso', pën pochin ya'notona Irisio tahuirapitopi.

¹⁸⁻¹⁹Siria sontaro'sari yaahuërahuachinara, Irisioso Yosë nontèrin. Nontaton: “Sini oro, quëma nohuanton isopita somarayaina,” itèrin. Napotohuachina, nataninso chachin Siniorori asomarayarin. Ina quëran pipirahuaton itapon:

—Isèquë huëcatoma', canpitaso chihuërama'. Quëmapi yonisaramaso ya'huërinquë, carima quëpa'inquëma', itèrin. Napotahuaton Samaria'pa' quëparin.

²⁰Inaquë canconpachinara, Irisioso' naquëranchin Yosë nontaantarín: “Iporaso' Sinioro quëma nohuanton, somarayapiso' inquianta'ina,” itèrin. Napotohuachina Sinioro nohuanton inquantapi. Israiro copirno ya'huërinquë chachin naporin. ²¹Inari ni'sahuaton Irisio natanin:

—Quëmaso' tatahuë pochin ninan. Sha'huitoco: ¿Atèpachi isopita ti? itèrin.

²²—Co tèpacaso ya'huërinhuë'. Quëmaora chachin ahuëtahuaton, a'naquën nanpi mapatana, co tèpachinanhuë'. Aquëtë isopitaso'. A'carahuatoma o'shitoco'. Inapotahuatoma ya'huëpi'pa' a'paantaco', itèrin. ²³Napotèrinso chachin copirnosol, inapita marè' panca pita nitèrin. Coshatopi, o'opi, napopi. Ina quëran noya nontahuaton, hua'anënaquë chachin a'paantarín. Naporo quëran huarè' Siria sontaro'saso', hua'quimiachin co huachi israiro'sarè' niahuëpihuë'.

Samaria tancapitohuachinara, Irisio naporinso'

²⁴A'na tahuëri Siria copirno Pin-ata itopisoso', sontaronënpita ayontoantarín. Ina quëran paaparahuatona Samaria ninano ahuëcaiso marè' tancapitoonpi. ²⁵Inapotopi ni'ton, co huachi cosharo macacaiso nanitopihuë'. Napoaton inanaquëso', co manta capacaiso ya'huërinhuë'. Inapopi ni'ton, mora moto' tëranta pa'pi pa'ton. Posa shonca coriqui prata quëran nininso' pa'tèrin. Nèpë chi'chirinso tëranta', patoma quiro patomaíchin nipirinhuë', a'natèrápo coriqui prata quëran nininso' pa'tèrin.

²⁶A'na tahuëri Israiro copirnosol, paira aipi pa'sarin. Paaso', a'na sanapiri chiniquën nontaton:

¡Catahuaco sinioro copirno! itërin. ²⁷⁻³⁰ Napotohuachina, inariso itapon:

—¡Co Sinioro tëranta catahuahuachinquënhuë!, aquëtë huarë! caso! Trico, huino, inapita co manta ya'huëtërincohuë!. ¿Onpoatonta napopiranhüë!? itërin.

—Iso cai nonpintërinco ni'ton, naporahuë. I'hua inaso!: “Hua'huan quëquë ipora tahuëri tëpatë' ca'a. Tashiraya caquën ya'huërë' inapotaanta'a,” itërinco. Napotohuachincora, hua'huahuë po'morahuato'i ca'nai. Inaso napoaponahuë!, co huachi nohuanterinhüë' hua'huin a'nocaso!, itërin. Ina natanaton, copirnos a'morinso nioshatërin. Naporin ni'ton, në'pëpisopitari acopo a'morinso ni'pi: “Sëtaton, sa'catën a'morin,” topi. ³¹ Naporol' copirnosol': “¡Ipora tahuëri Irisio anishitëconotarahuë! ¡Co'so! inapotohuatohuë!, Sinioro chiniquën ana'inchinco!” tënin chiniquën nonaton.

³² Irisiosol', pëinënuë ya'huëarin. Israiro ansiano'sarë chachin huënsëatona!, ninontapi. Napoasoi copirnorit tëpacaso marë' a'pairinso quëmapi, nani ya'caritëriarin. Co'huara canquiyätërasohüë!, inaso ansiano'sa itapon:

—Copirnosol' tëpatona'pi hui'nin nichinapon chachin nani a'pairin comision nishitëconotiincoso marë!. Napoaton ina canquihuachin, ya'coana oncotahuatoma patëëtoco!. Ina piquëran copirno chachinta canquiarin, itërin. ³³ Itaso chachin comision'ton, canquirin. Ina piquëran copirno chachinta canquirahuaton Irisio itapon:

—Sinioro nohuanon po'sarëhua ni'quëhuarë!, co huachi catahuainpoaso ninacaso ya'huërinhuë!, itiirin.

7 ¹ Napotihuachina, Irisiori itapon:

—Sinioro naporinso sha'huichinquën natanquë!: “Tashiraya ipora pochin co huachi cosharo pa'tarinhuë!. Cara quiro tricoro'mo, sipataro'monta saota quiro nipirinhüë!, a'naíchin coriqui prata quëran nininso' pa'tapon. Iso ninano ya'coanaquë ina nápo marë' nipa'antarama!,” tënin, itërin. ² Napohuachina, copirno catahuarinso hua'ani, Irisio a'paniton itapon:

—Sinioro inápaquë huintanaro'sa i'soatopirinhüë tëranta!, co naporanso chachin nisarinhüë!, itërin. Napopirinhüë!, Irisiori sha'huitërin: “Quëmanta mini ni'saran. Napoaponahuë!, co ina ca'saranhuë!,” itërin.

³ Catapini chana caniori maninsopita ya'coana pirayan quëran ya'huëpi. Inapitasol' ninontatona!:

—Capa capacaso! ya'huëtërinpoahuë!. Co isëranchin chimirin ninacaso ya'huërinhuë!. ⁴ Acoana ya'conpatëhua!, inaquënta tanari piyapi'sa quëtarin. Isëranchinta ninapatëhua!, tana tëpaonpoa!. Huëco pa'ahua nipachin siriaro'sa ya'huëapi'pa' ni'conta'ahua!. Nosorohuachinënpoaso!, nanpiarëhua!. Tëpahuachinënpoanta ma'ta pini. Copitochan'ahua huachi, niitopi.

⁵ Ninapotatona!, siriaro'sa ya'huëapiquë yatashirahuaso pa'sapi. Ya'cariconpachinara tanahuantápi quënanconpi. ⁶ Sinioro nohuanon Siria sontaro'saso!, notohuaro! sontaro'sa toronano'saquë, cahuarioro'saquë, inaquëpita huë'sapiso pochin natanpi. Ina natanatona!: “Israiro copirnosol', Iquipito copirno, Iti copirno, inapita copirnorol'sa sontaronënpitarë chachin pahuërërin. Napoaton inapita ahüëaponpoa huëcapaiarinënpoa!,” topi. ⁷ Ina ta'tona tashiro'porahuaso ta'amiatopi. Nëmëtë pëinëna ótënpiquëranchin patopi. Cahuarionënapita, moranënapita, inapitanta cha'ëcaiso marë' patopi.

⁸ Chana caniohuano'saso canconahuatona', a'na nē'mētē pēiquē ya'conpi. Inaquē coshatopi, o'opi, napopi. Naporahuatona', prata, oro, a'mocaiso', inapita mapi. Ina quēran mapiso', aquēmiachin po'oconpi. Naquēranchin huēnantarahuatona', a'na nē'mētē piēquē ya'huērē' yacoantarahuatona inapoantapi. ⁹ Naporápi quēran inahua capini:

—Canpoa maréachin ma'sha macatēhua', canpoaso' co noyahuē' nisarēhua'. Iporaso' noya nanan sha'huicaso' ya'huēpirinhuē', co sha'huirēhuahuē'. Tahuēri huarē' sha'huihuahutēhuaso', ana'intaponēnpoa'. Ipora chachin pa'sahuatēhua copirno pēinēnquē siriaro'sa ta'apiso' sha'huiconata'hua', niitopi.

¹⁰ Ninapotatona', Samaria'pa' paantapi. Cancontarahuatona', a'paito sontaro'sa sha'huitoonpi:

—Siriaro'sa ya' hu ēapiquē pa'piraihuē', co manta ya'huēpihuē'. Cahuarioro'sa', m oraro'santa', a'sonpiquēranchin ya'huēapi. Nē'mētē pēiro'santa ótēnpiquēranchin nisapi, itopi. ¹¹ Ina natanatona', inahuaso Copirno pēinēn a'paipisopita pēratona sha'huitopi. ¹² Copirnonta natantahuaton, tashi nipirinhue' huēsērin. Ina quēran hua'ano'sa ayontonahuaton itapon:

—Ma'sona siriaro'sa yaonpotērinpoaso', carima sha'huichinquēma'. Tana quētárinpoaso' nani nitotatona', yamonarinēnpoa': “Ya'huēarēhuaso patatēhua', na'piahua'. Inapohuatēhua israi-ro'saso', ya'huēpi quēran pipirahuatona huē'sapi. Inapohuachina ama tēparihuarahué' camaicaso marē' maahua',” nitopi ipora. Ina pochin yonquiatona naporapi, itērin. ¹³ A'na hua'anso napoaponahuē', tapon:

—A'natērapoíchin cahuario quēparitērin. Napoaton inaquē ya'mitēatona', ni'contacaiso marē' sontaro'sa pa'ina'. Nanpihuachina', noyatapon. Chiminpachinant a', noyatapon chachin. Canpoanta isēquē co noya ya'huēáparihuahuē', tēnin.

¹⁴ Napohuachina, cato toronanquē cahuarioro'sa a'sontahuatona', sontaro'sa ina marē' a'papi. ¹⁵ Inapitaso' pa'sahuatona', cortanii'pa' huarē' ta'apiso imapi. Ya'ipi ira nani chachin nē'mētē, ma'sha, inapita otapiso' niraapi. Ina quēran huēnantarahuatona', ni'piso copirno sha'huitiintapi. ¹⁶⁻¹⁸ Ina natanahuatona', siriaro'sa ya'huēapiquē pa'pi. Ya'ipiya quēran pa'sahuatona ma'sha mamiatopi. Napoaton Siniorori Irisio quēran sha'huirinsó chachin cara quiro tricoloro'mo, sipataro'monta saota quiro, nipirinhue', a'naíchin coriqui prata quēran ninqūē nipa'antopi. Samaria ninano ya'coanaquē napopi. Copirnosó, catahuarinso' hua'an ninano ya'coana a'paicaso marē' acorin. Acopirinhue', hua'huayátērahue' piyapi'sa pipitona ya'taatopi. Inapotatona to'pi to'pitopi ni'ton, chiminin. Irisiori sha'huitērinso chachin nitopi. ¹⁹ Irisiori co huachi cosharo pa'tacaso' sha'huihuachina, inaso co natētonhuē': “Sinioro inápaquē huintanaro'sa i'soatopirinhue' tēranta', co naporanso chachin nisarinhue',” itērin. Napopirinhue', Irisiori naporo sha'huitērin: “Quēmanta mini ni'saran. Napoaponahuē', co ina ca'saranhuē',” itērin. ²⁰ Napotērinso chachin ninin. Piyapi'sari ninano ya'coanaquē to'pi to'pitahuatona tēpapi.

13

¹⁻¹³ (-)

Israi-ro'sa Yosēri catahuacaso marē' sha'huirahuaton, Irisio chimininso'

(A'na tahuēri Irisiori a'nara pēnēntona'pi a'parin: “Quio itopiso' israi-ro'sa copirnonēn nicacaso marē' acoonquē',” itērin. Ina piquēran inaso copirno

ya'conahuaton, Israiro copirno Coramo itopiso' tëparin. Cota huënton copirno Ocosiasë itopisonta tëparin. Acapoco sa'in Quisapira itopisonta', Iniasë sha'huirinsó chachin Quío camaitërin quëran inapa pa'cotë quëran të'yatohuachinara chiminin. Acapoco hui'ninpitanta tiquirin. Ina piquëran inaso' chiminin. Ina chiminpachina, hui'nin Coacasë itopiso ya'huërë', israiro'sa hua'anëntërin. Inanta chiminpachina, hui'nin Coasë itopiso ya'huërë', hua'anëntërin.) ¹⁴ Naporó tahuëri'sa Irisioso', chiminchináchin caniorin. Ina natanaton, Coasë copirnorí paaparín. Quënanconahuaton iporin quëran na'nëtërin. Na'nëtapon pochín:

—¡Quëmaso' tatahuë pochín ninan! ¡Panca sontaro'sa huënton pochín nicanon ya'ipi israiro'sacoi pa'poyarancoi! itërin.

¹⁵ —A'nara pë'chinan, shinërënpita, inapita maquë', itërin Irisiori. Napotohuachina, copirnosó inapita manín. ¹⁶⁻¹⁷ Naporó' Irisiori itaantapon:

—Pë'chinanquë shinërë acorahuaton a'pacaso marë' ótoroquë', itërin. Coasëri inapotasó', piquëmirarin. Inapotapon pochín:

—Pi'i pipirinsó parti quëran huitana ya'huërinso', i'soatëquë', itërin. Napotohuachina i'soatërin. Naporó' camaiantarin:

—Iporasó': ¡A'paquë huachi! itërin. Ina natanaton, Coasëso a'parín. Shinërë paaso', Irisioso tapon:

“¡Sinióro pë'chinanën quëran chachin nicha'ësarinquëma'! ¡Siriario'sa minsërahuaton nicha'ësarinquëma'! Ina nohuanton quëmari Siria sontaro'sa Ahuico ninanoquë minsëaran. ¡Tiquiaquë huarë' nitaran!” itërin. ¹⁸ Ina quëran camaiantarin:

—A'napita shinërëro'sa maquë', itërin. Napotohuachina copirnosó inapita manín. Nani mapachina:

—Shinërëro'saquë no'pa' huihuiquë', itaantarin Irisiori. Ina natanaton, Coasëso cararo no'pa' huihuítan tananpitërin. ¹⁹ Naporinsó marë' Irisiori no'huirín:

—A'natëraporohuë nipón, saotarohuë nipón huihuirán naporíní, noya noya niítónhuë'. Siria sontaro'sa minsërahuaton tiquimiachítónhuë'. Iporasó napoaponahuë', cararora inapita minsëaran, itërin. ²⁰ Ina quëran Irisioso chiminin. Chiminpachina, quëmopinënpitari pa'pitopí. Ina piquëransó' Moapo ihuatë huëntono'sari israiro'sa ihuacaisó marë' yáhuëcapaipi. Nani pi'ipiquë napopi. ²¹ A'na tahuëri inapita huëcasó', israiro'santa chimipi pa'pitapi. Co huë'sapísó nicanonarihuë' naporapirínahuë', a'nanaya ya'nohuachinara pa'yanpi. Pa'yanënaquë chimipísó', Irisioco po'mopí pirayan të'yatopí. Napotatóna ta'anánpipi. Chimipísó napoaponahuë', Irisio nansëquën carí caríasó chachin nanpiantarahuaton, huanirín. ²²⁻²⁵ (-)

18 ¹⁻⁸ (-)

Samaria ninano canapiso'

(Israiro copirno Coasë itopiso piquëran, canchisë copirnoró'sa ya'huëantarín. Inapitanta napoaponahuë', co Yosë natëtonarihuë', co noyahuë' nininsoráchin nipi. Piquëran pochín ya'coninsó', Osiasë itopí. Ina pa'pinso', Ira itopí.) ⁹ Ina saota pi'ipi hua'anëntasó', Cota huënton copirnontá', nani cara pi'ipi copirno ya'coninsó nísarin. Inasó', Acasó hui'nin Isiquiasë itopí. Naporó tahuëri'sa Asiria copirno Saromanasaro itopiso' huë'nín.

Sontaronënpitarë chachin huë'sahuatona', Samaria tancapitopi. Inapota-huatona ahuëpi. ¹⁰ Tancapitopiso cara pi'ipi nanihuachina, canapi huachi. Naporo' Isiquiasëso', nani saota pi'ipitarin copirno ya'coninso'. Osiasënta', nani iscon pi'ipitarin. ¹¹ Asiria copirnoris isairio'sa canarahuatón, ya'huërinso ro'tëquë quëparin. Ara parti, Aporo parti, inapita parti acorin. Inapitaso', Cosaniiquë ya'huërin. Naporahuaton Mitia piyapiro'sa ninanonënaquënta', acorin. ¹² Sinioroso Yosënëna nipirinhue', co natëpiso marëhuë' inapotopi. Inapitarë anoyatër inso', co natëpihuë'. Moisésënta camaitërsinopita co natëpihuë'. Inaso', Sinioro natëton no'tëquën camaitopirinhue', co natëpihuë'.

Sinaquiripo Cota huënton ahuëcaso marë' huë'ninso'

¹³ Isiquiasë copirno shonca catapini pi'ipi hua'anëntaso', Asiria copirno Sinaquiripo itopisori ahuëcaso marë' huëcapairin. Ya'ipi pairahuan ninano-ro'sa Cota huëntonquë ya'huërinso', ahuërahuatón canara'piarin. ¹⁴ Asiria copirno Naquisëquë ya'huëso', Isiquiasëri nontacaso marë' comision a'patërin. Iso pochin ta'caso' a'patërin: "Tëhuërahuë. Napopirahuë', ama ya'contatoncoi ahuëcoisohuë'. Ina marë' onposo' pahuërëta'huaso camaihuatanco, pahuërëaranquën," ténin copirnonëhuë', itërin. Napotohuachina inaso': "Iscon huaranca iscon pasa iscon shonca quiro prata. Nisahuaton iscon pasa iscon shonca quiro oro. Inanapo Isiquiasë pahuërë'inco nipachin," ténin. ¹⁵⁻¹⁶ Napohuachina Isiquiasëso', Yosë chinotacaso pëiquë prata ya'huërinso', ya'ipi manin. Hua'anëntërinso pëiquënta pa'ton nininsopita taparin. Inaquënta prata ya'huërinso', ya'ipi manin. Naporo chachin Yosë chinotacaso pëi ya'coanaro'sa oro quëran apashitërinso', mataantarín. Ya'ipi inapita masahuaton, Asiria copirno quëtërin.

¹⁷⁻¹⁸ Ina piquëran inaso', cara hua'ano'sa chiniquën nanantopisopita Naquisi quëran Quirosarinquë a'parin. Panca sontaro'sa huëntonta', inapitarë a'parin. Isiquiasë, sontaronënpita, inapitarë niahuëcaiso marë' naporin. Inapita hua'ano'saso', a'nara ya'ipi sontaronënpita hua'anën ya'conin. A'nanta', sontaro'sa quëpana'pi hua'an ya'conin. A'naso nipirinhue', catahuarinso' hua'an. Ya'ipi inapita pa'sahuatona', Quion huinan quëran cashatona', i'sha quëpapiso ya'cari' ya'huëconpi. Ina cashapisoso', panca tapainanquë mëtaiconin. Inaquë piyapi'sa pë'sainacaiso marë' pa'pi. Ina quëran Isiquiasë përapí nontacaiso marë'. Përapirinhue', inaso co pa'ninhue', cara hua'ano'sa inapita nontacaiso marë' a'parin. A'naso', hua'anëntërinso pëiquë camaitona'pi. Inaso', Iriaquin itopi. A'nanta copirnoros'a onpo hua'anëntopisona ninshitona'pi. Inaso', Sipina itopi. Asapo hui'nin Coa itopisonta', ninshitona'pi. Inanta pa'nin.

Asiria hua'ano'sa nocantopiso'

¹⁹ Cancon pachinara, Asiria hua'ano'sari itapona': "Naporin Asiria copirno: 'Noya ipora ya'huëarihua', ama chinsohuë' Isiquiasë. ²⁰ 'Noyasha anoyatohuato, co ahuëaponacohuë', topachin ninonpintarin. Panca sontaro'sa huënton ya'huëtahuatonpo', míso ahuëtohuatëra tëhuëchinso', no'tëquën ina pochin nonsarëhua'. ¡Chinitamacoso marë' co insonta nanitërinhuë' catahuainëinquëmaso'! ²¹ 'Iquipitoro'sa catahuaponacoi,' tënama ipora. Napopiramahuë', iquipitoro'saso piquiranan nopantë pochin niconpi. Piquiranan nopantëquë piquëtohuatëra, pápi papitarinpo'. Inapochin Iquipito copirnoris ya'ipi catahuacaiso marë' chinotopisopita nitapon. ²² Naporahuaton:

'Sinioroso Yosënëhuëi ni'ton, ina catahuaponcoi,' tënama'. Iraca canpitaso', itohua itohua ina Yosë chinotamaso marë' artaroro'sa ya'huëtërinquëma'. Isiquiasëso nipirinhüë', ina artaroro'sa ayatëra'piarin. Naporahuaton ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita, 'iso ninanoquë artaro ya'huërin. Isëquëächin Sinioro chinotoco', itërinquëma'. Ya'ipi Cota huëntonquë ya'huëpisopitanta', ina chachin camairin. ²³Pa'a hua'anëhuërë' Isiquiasë anoyachin. Sontaro'sa cahuarioquë pa'piso' yoniton ananiin. Napohuachin, carima cato huaranca cahuario quëtaranquëma'. ²⁴Ina natanaton, Isiquiasëso tosarín: 'Iquipitoquë cahuarioro'sa ma'patarahüë. Sontaro'santa cahuarioquë pa'pisopita inaquë ma'patarahüë,' topachin, topinan quëran napoarin. Napoaton ma'patopirinhüë tëranta', co nanitarinhüë' Asiria sontaro'sa nita'atacaso'. ¡Apinapicha nininso' hua'an tëranta co nita'atarinhüë'! ²⁵Naporahuaton: 'Inahuara nohuanton ahuëinacoiso marë' huë'pi,' topachin, co no'tëquën yonquirinhüë'. Sinioro catahuarincó ni'ton, minsëarainquëma'. Ina catahuarincó ni'toi, no'panëma ata'huantarai. Ina camairincó ni'toi, po'sarai, itonco hua'anëma'," itopi.

²⁶Napotohuachina Iriaquin, Sipina, Coa, inapitari itapona':

—Ama onpopionta quiya nonaiquë nontocoisohüë'. Paira aipi nisapisopitanta natanpachina'. Quiyasó' nitotërai ni'ton, Aran nananquë nontoco' topiraihuë', itopi. ²⁷Napotopirinhüë', Asiria hua'anso', tapon:

—Co Isiquiasërächin nonta'huaiso marë', Asiria copirno a'parincóihuë'. Paira aipi nisapisopitanta', nitotacaiso' nohuantërin. Inapitanta canpita pochachin chi'chi' ca'chináchin, iyai o'ochináchin nisapi, itërin.

²⁸⁻²⁹Napotahuaton Israiro nananquë chiníquën nonin:

—Asiria copirno naporinso nanco': "Isiquiasë nonpintárinquëma ni'ton, ama natëcosohüë'. Inaso co onporonta nanitarinhüë' sontaronëhuëpita quëran nicha'ëinquëmaso'. ³⁰Inaso': 'Sinioro ninahua nicha'ëinpoa'. Ina nohuanton isëquëso', co Asiria sontaro'sa ya'conatona minsëarínënpohuë', itërinquëma'. ³¹Napotopirinquëmahüë', ama inaso natëcosohüë'. Asiria copirno tēhuëchinso napotërinquëma': Ama huachi chinitácoisohüë'. Nanan anoyatahua hua'anëchinquëma'. Napohuatama', oparonëma nitërinso ca'sarama'. Iquiranëmanta nitërinso', ca'sarama'. I'shanëmanta taparamaquëranchin o'osarama'. ³²Ina piquëran a'na ro'të'pa' quëpaponquëma'. Iso no'panëma pochin ninin'pa' quëpaponquëma'. Inaquë pan nicacaso marë' trico noya noyatërin. Huinonta nicacaso marë' opa noya noyatërin. Oriponta' noyatërin ni'ton, notohuaro' toma ocoipi. Ninointa co pahuaninhüë'. Inaquë pa'patama' noya ya'huëarama'. Co chiminaramahuë'. Isiquiasëso pënënatëinquëma': 'Sinioro nicha'ësarínpoa', itárinquëma'. Napotatëinquëma inaso', nonpintárinquëma'. Napoaton co ina natëamaso ya'huërinhuë'. ³³Asiria copirno sontaronënpitacoiso', nisha nisha nacionquë ya'huëpiso-pita minsëra'piarai. Co inso nacion tëranta', yosënëinari nicha'ërinhuë'. ³⁴Amatoquë, Arohuatoquë, Sihuaropaimoquë, Inanquë, Ipaquë, inaquë-pita nisha nisha mamanshi moshapi. ¡Moshapirinhüë', ahuëhuatoira co mamanshinëinari nicha'ërinhuë'! Samariaquë ya'huëpisopita tëranta co yosënëinari nicha'ërinhuë'. ³⁵Co inso yosënëna tëranta', inapita ninanoro'sa quiya quëran nicha'ërinhuë'. '¡Quiyasó' Quirosarinquë ya'huërai ni'ton, Sinioro nicha'ësarincó!' co ta'camaso ya'huërinhuë'," itërin.

³⁶ Napotopirinhue', inapitaso co manta a'panitopihuè'. Isiquiasèri ina pochin camairin ni'ton, co a'panipihuè'. ³⁷ Ina natanatona', Isiquiasè a'parinsopitaso co napion cancantopi. Napoatona a'mopiso oshapi. Ina quèran Asiria hua'ani napotèrinso', Isiquiasè sha'huitacaiso marè' paantapi.

Asiria copirno quèran cha'èpiso'

19 ¹ Cara hua'ano'sariso', Asiria hua'ani napotèrinso' Isiquiasè sha'huitonpi. Ina natanaton, co napion cancantèrin. Inapoaton a'morinsosharin. Ina quèran sa'catèn a'mosahuaton, Siniro chinotacaso pèiquè Yosè nontacaso marè' pa'nin. ² Co'huara inaquè pa'shàtèraponhuè', Iriaquin, Sipina, corto hua'ano'sa masho masho nipisopita, inapita camairin: "Sa'catèn a'mosahuatoma', Amosè hui'nin Isaiasè pènèntona'pi ni'conco'. ³ Cantonpatama' iso pochin sha'huitoco': 'Iporaso' co napion cancantarèhua'. Inimicoro'sa aparisitènènpoa', taparo nitarinènpoa'. Napoaton sanapi hua'hua iquitohuachina, co nanitèrinsohuè pochin nisarèhua'. ⁴ Siniroso Yosènèn ni'ton, ya'ipi nitotèrin. Asiria copirnorio hua'ano'sa a'parinsopita quèran pinorinsonta', natanin. Ma'cha ina natanaton ana'intèrin naporini, noya niitonhuè'. Quémanta Siniro nontèquè ya'huèarèhuaso', catahuainpoa', tènin Isiquiasè, itonco'," itèrin.

⁵ Napotohuachina, inapitaso pa'pi. Isaiasè quènanconahuatona', copirno naporinsosha'huitonpi. ⁶ Natanahuaton inaso': "Hua'anèma sha'huitoco': 'Asiria copirno piyapinènpita na'con pinorinaco. Ama ina natanaton pa'yanquèsahuè'. ⁷ Ca nohuanton nanan natantarin. Ina natanaton, ya'huèrinquè paantarin. Inaquè nipachina, tèpapon huachi,' tènin Siniro," itèrin.

⁸ Napoasoi Asiria copirnosoi, Naquisi ninano patahuaton, Nipina ninano ahuècaso marè' pantarin. Asiria sontaro'sa hua'anso' ina natanahuaton, sontaronènpitarè chachin inatohua panantarin. ⁹ Asiria copirnosoi inaquè ni'so', nanan natantèrin: "Iquipito copirno Tiraca itopiso', ahuèinquènso marè' huè'sarin. Cota huènton sontaro'sa catahuacaiso marè' huè'sarin," itopi.

Napotopiso' natanaton, naquèranchin hua'ano'sa a'paantarin. Isiquiasè copirno quirica quèpatacaiso marè', a'parin. ¹⁰ Ninshitaton naporin: "Quèmaso Yosènèn napotèrinquèn: 'Ca nohuanton asiriario'saso', co minsèarinquèmahuè', itèrinquèn. Napotohuachinquèna, quèmaso' ina natèran. Napotopirinquènhuè', ama natèquèsahuè'. ¹¹ Nisha nisha copirnorosari nisha nisha parti hua'anèntopirinhue', Asiria copirnorosari ata'huantèra'piapi. Inpitasona ata'huantacaiso yonquihuachinara, inapotèra'piapi. Napoaton quémanta': 'Siniro nicha'èsarincioi quiyaso!' Co ta'camaso ya'huèrinhuè'. ¹² Iráca shimashonèhuèpitanta copirno ya'conpi. Inapitanta na'a ninanoro'sa ata'huantopi. Inapitaso' nisha nisha yosèro'sa moshapirinhue', co inapitari nicha'èrinhuè': Cosan ninano', Aran, Nisihui, Tirasaro, inapita ninanoro'sa ata'huantopi. (Tirasaroquèsos', Piti-itin parti quèran huècatona inaquè ya'huèpirinhue', ata'huantopi.) ¹³ Amatoquè, Arohuatoquè, Sihuaropaimoquè, Inanquè, Ipaquè, jinaquèpita copirnorosai hua'anèntopiso', nani ta'huantopi!" tènin ninshitaton.

¹⁴ Asiria copirno piyapinènpitari Isiquiasè quirica quètopi. Ma'parahuaton nontèrin.

Nani nontahuaton, Yosë chinotacaso pëiquë pa'nin. Inaquë nipachina, oporinahuaton Sinioro caposonën notënanquë a'notoonin. ¹⁵Ina quëran Yosë nontaton: “Quëmaso! Sinioro, Yosënuquën. Israiro'sacoi chinotërainquën. Quiropino'sa aipi, hua'anëntëranso shiranën ya'huërin. Quëmariáchin ya'ipi naciono'sa ninan. Isoro'pa', pi'iro'të', inapitanta quëma nohuanton ya'huërin. ¹⁶Asiria copirno ninshitaton pinorinquënso' natanquë'. Quëmaso' nanpirápiranhuë', napotërinquën. ¹⁷Tëhuënhachin mini Asiria copirno-ro'sa nisha nisha naciono'sa ata'huantopi. ¹⁸Mamanshinënapitanta', pënuquë a'përa'piapi. Inapitaso' co Yosëhuë ni'ton, napotopi. Piyapi'sari na'pi quëran, nontë quëran, inaranpita nipi ni'ton, napotëra'piapi. ¹⁹Quëmaso Sinioro, Yosënhuënuquën. Asiriaro'sa chiníquën nanantopirinahuë', inapita quëran nicha'ëcoi. Inapotohuatancoi ya'ipi naciono'sa isoro'paquë ya'huërinso', quëmaíchin Sinioronquën ninanso' nitotapi huachi,” itërin.

²⁰N aporo' Isaiasëri, Isiquiasë sha'huitacaso marë' a'nara comision a'patërin. Iso pochin ta'caso' a'patërin: “Yosënpoa nontëranso', nani natinquën. ²¹Iso pochin Siniorori Asiria copirno anitotërin:

‘Quirosarinquë ya'huëpisopita nanon pochin nicatona',
tëhuaponënuquën Asiria copirno.
Tëhuatënën huësë huësëta'pona'.
Ninanonëna patohuatán, napoapona'.

²²¿Ca nipirahuë' pinoranco ti?

¿Ca nipirahuë' iquianantëranco ti?

“¿Co insonta minsëarincóhuë'!” ta'ton nocananco.

Caso Yosëco. Israiro'sa chinotërinaco.

Noyasáchin nipirahuë', napotëranco.

²³Piyapinënpita quëran no'huitonco naporan:

“Quira toronano'sa co pichicasóhuë' ya'huëtërinco.
Inapitaquë paato, motopiro'sa hui'nimotën'pa' nanpërahuë.
Nipano motopi hui'nimotën'pa' nanpërahuë.
Nonararo'sa inaquë panca panca nipisopita a'nërahuë.
Pino naranta noyanpinayanchin nipisopita napotërahuë.
Ina inápa motopiro'saquë nanpërahuë.
Inaquë nararo'saso', sha'pinan pochin ya'huërin.

²⁴Nisharo'sa ya'huëpíquë posoro'sa ihuato o'orahuë.

Ya'ipi Iquipito iro'santa', i'naitato ayanirahuë,” toconan.

²⁵Quëmaso': “Caora nohuanto inapora'huë,” topiranhuë',
iporaso nitotëquë huachi.

¿Ca nohuanton, ina pochin ninan!

Íráca quëran huarë' yonquirahuësó', nani nanirin.

Napoaton pairahuan ninanoro'sa nipirinahuë', ata'huantëran.

Inapotahuaton na'piro'sa', nararo'sa', inapitara'
yamo yamo toconin acoran.

²⁶Ina ninanoro'saquë ya'huëpisopitaso', panpatoro pochin niconpi.

Napoatona pa'pi të'huatërinën. Të'huatatënën pa'pi taparo nipi.

Panpatoro nasha paporinso' hua'tërëso pochin co manta chinipihuë'.

Socatë pëipitëquë, pacatoro paporinso pochin niconpi.

Inanpi pacatoroso', pi'iri co oshatarinhuë' ahuitapon.

Ina pochin quëmarinta', inapita minsëcaso' co oshatëranhuë'.

²⁷ Intohuasos' pa'patan, nani nitotërahuë.

Ma'sona nipatananta', ya'ipi nitotërahuë.

No'huimiatërancosonta', nitotërahuë.

²⁸ No'huitomiatëranso', nocantomiatëranso', inapita nitotërahuë.

Ina nitotato, yo'nananëhuë quëran a'tënitëtaranquën.

Cahuario hua'nanan acatëntohuatëra, noya ôtëërë'.

Inapotatë pochin nitohuatënquën, naporo huarë' natëaranco.

Huë'nansotaquëchin apayantaantaranguën,' itërin," tënin.

²⁹ Ina quëran Isaiasëso', Isiquiasë paaparin.

Quënanconahuaton iso pochin sha'huitërin:

"Inaporë'pota'ma nica," topatan, isopoaringuëran inapocaso nitotaran:

Cato pi'ipi trico inaora paporinso' ca'sarama'.

Ina quëran niantarinquëso', canpitaora sha'tatoma nitërinso' masarama'.

Oparotohuatama', nitërinso' ca'sarama'.

³⁰ Cota huëntonquë quëparitopisopitaso',

sharo'sa itëhuanatona nitërinso pochin nisapi.

³¹ Co ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita ta'huantaramahuë'.

Na'amiachinquëma cha'ësarama'.

Sinioroso' ya'ipi nanitaparin.

Pa'pi a'pitatonpoa napotarinpoa'.

³² Asiria copirnonta yonquiaton, Sinioro naporin:

"Co Quirosarinquë ya'coaninhuë'.

Co a'na shinërë tëranta a'paponhuë'.

Co iscotonënuë na'piton ahuëtarinhuë'.

Paira nanpëtacaso marënta', co no'pa' nanpënan nicaponhuë'.

³³ Pa'pachina, huë'shirinso ira chachin pa'tonantapon.

Co Quirosarinquë ya'conaponhuë'.

Ca Sinioroco napotaranquëma'.

³⁴ Cari chachin iso ninano pa'poyato nicha'ësarahuë.

Piyapinëhuë Tapi natërinco ni'ton, napoarahuë.

Ca napoarahuë ni'ton,

inapota'huanquëmaso ya'huërin," tënin Sinioro, itërin.

³⁵ Naporo tashi chachin Sinioro anquëninëni pa'sahuaton, Asiria sontaro'sa tēpaconin. Pasa posa shonca a'natërāpo huaranca tēpachanin. Tahuërihuachina nanpipisopitaso ni'pirinahuë', chiminpisopita na'con na'con quëhuënantapi ni'pi.

³⁶ Ina nicaton Asiria copirnosos', tapatacaiso' camaitërin. Nani tapatohuachinara, hua'anëntërinso ninanoquë panantapi. Inaso ninano', Ninihui itopi.

³⁷ A'na tahuëri Asiria copirnosos', Nisoroco mamanshi moshapiso pëiquë ya'conin. Ina moshaso chachin cato hui'ninpitari huëcapairahuatona tēpapi. Inapitasos' Atëramirico, Sarisiri, inapita. Pa'pina tēparahuatona', Ararato parti ta'api. Chimipicosos', a'nanta hui'nin ya'huëtërin Isaraton itërinso'. Inari pa'pin ya'huërëtaton, Asiria hua'anëntaantarin.

Cota huëntonquë Cosiasë hua'anëntërinso'

22

(Isiquiasë chiminpachina, hui'nin Manasisi itërinsoari ya'huë-rëtërin. Ina ya'huërë chiminpachina, hui'nin Amon itërinsoari

ya'huërëtaantarín. Amon ya'huërë chiminpachina, hui'nin Cosiasë itërinsoari ya'huërëtaantarín.) ¹ Cosiasë Cota huënton copirno nicacaso marë' caniaritohuachina, posa pi'ipíchin ya'huëtërin. Cara shonca a'na pi'ipi Quirosarínquë copirno ya'conin. A'shinso', Ataia hui'nin Itita itopi. Posocato ninanoquë ya'huërin. ² Cosiasë hua'anëntapon noyasáchin ninin. No'tëquën Sinioro natërin. Iráca shimashonën Tapi naporinso pochin inanta ninin.

Iráca pënëntërinso' quirica quënanpiso'

³⁻⁴ Copirnoros' hua'anëntërinso ninshitona'piso', Sahuin itopi. Inaso pa'pin, Asariasë itopi. Inanta pa'pin, Misoramo itopi. Cosiasë copirno shonca canchisë pi'i copirno ya'coninso nisahuaso', Sahuin përasahuaton, Sinioro chinotopiso pëiquë a'parin. Inaquë Iriquiasë corto hua'an nontaton, iso pochin sha'huitacaso marë' camairin:

—Nihuiro'saso', Sinioro chinotacaso pëi ya'coanaquë a'paitopi. Naporahuaton isairio'sa Sinioro marë' coriqui quëpachinara, yontonpi. Ina yontonpiso ma'paquë'. ⁵⁻⁶ Nani ma'pahuatan Yosë chinotacaso pëi anoyatona'piro'sa hua'anënpita quëtëquë'. Inapitari sacatoro'sa pahuërërapí. Nontë camayo nipisopita, sacato hua'ano'sa', pëina'piro'sa', inapita. Naporahuaton, ina coriqui quëran chachin nontëro'sa', na'piro'sa pëicai marë' nininso', inapita pa'anapi. Inapitaso' nohuantapi Yosë chinotacaso pëi anoyatacaiso marë'. ⁷ Inapitaso co ihuatatonaraihuë', no'tëquën sacatapi. Napoaton onpo castarapiso', co sha'huitiinënso ya'huërinhuë', itëquë', itërin.

⁸ Napotihuachina, pa'sahuaton sha'huitoonin. Nani natanahuaton, Iriquiasëso' a'na sha'huitërin: “Sinioro chinotacaso pëi acoana, iráca pënëntërinso' quirica quënanai. Ma'tana iso'” itahuaton quëtërin. Quëtohuachina, Sahuinso' ina ma'parahuaton nontërin.

⁹⁻¹⁰ Ina piquëran copirno sha'huitoonin:

—Yosë chinotacaso pëiquë coriqui ya'huërinso', piyapinënpitari nani yontonpi. Inapotahuatona', pëi anoyatona'piro'sa quëtöpi. Naporahuaton Iriquiasë corto hua'an, iso quirica quëtërinco, itërin. Napotahuaton Cosiasë copirno natanacaso marë' nontërin. ¹¹ Iráca pënëntërinso quirica natanahuaton, copirnos a'morinso osharin. Sëtërinso^a nitotacaiso marë' naporin. ¹² Ina quëran corto hua'an Iriquiasë amatahuaton, Sahuin hui'nin Aican itopisonta amatërin. Micaiasë hui'nin Acaporo', Sahuin ninshitona'pi, piyapinën Asaiasë itërinso', inapitanta amatërin. Huë'pachinara, itapon:

¹³ —Paatoma', onpopinsona ni'nincoso', Sinioro natanco'. Ya'ipi iso ninanoquë ya'huëpisopita, ya'ipi Cota huëntonquë ya'huëpisopita, inapitanta onpopinsona Yosëri ni'ninso', natanco'. Iso quirica quëran inaso pënënpirínpoahuë', co natërëhuahuë'. Shimashonënpaopitanta', pënëntërinso' co natëpihuë'. Napoaton ipora Sinioroso', pa'pi no'huitomara, itërin.

¹⁴⁻¹⁶ Napotihuachina, inapitaso Saron sa'in Orata itopiso', nicapona pa'pi. Inaso sanapi, Yosë yonquirinso sha'huina'pi. So'inso', Tiquipa hui'nin. Ya'huërë' inanta', Arasi hui'nin. Arasiso', corto hua'ano'sa a'morinso

a 22.11 Sëtërinso' topachina: “Pënëntërinso' quirica co natërahuë ni'quëhuarë', Yosë ana'intiincoso ya'huërin,” ta'ton naporin.

tapana'pi. Orataso so'inë', Quirosarin quëran ya'natiirinsó barrio pirayan ya'huërin. Cantonahuatona natanpachinara:

—Sinioro chinotërëhuaso naporin: “Natanamacoso marë' a'parinquëmaso', iso pochin sha'huitonco': ‘Caso Sinioroco napotaranquën. Tëhuënychachin Quirosarinquë ya'huëpisopita ana'intarahuë. Moisésë ninshitërinso chachin iso ninano ata'huantarahuë. Pënëntërahuëso' quiricaquë Cota huënton copirno nataninsó chachin nitarahuë. ¹⁷Ya'ipi Cota huënton isairio'sa a'porinaco. Inapoatona nisha nisha mamanshiro'sa moshacaiso marë' yonarin pochin nininsó', a'pëpi. Na'con co noyahuë' nipiso marë' ano'huitërinaco. Napoaton isëquë ya'huëpisopita ana'inta'huaso ya'huërin huachi,' itoco',” ténahuë. ¹⁸⁻¹⁹Napoaponahuë a'pairinquëmasonta', iso pochin sha'huitoco': “Pënëntërahuëso' quirica nontohuachina, quëmaso natëran: ‘Iso ro'tëquë ya'huëpisopita ata'huantarahuë,' ténahuëso' natanaton, co napion cancantëran. Oshanën marë' sëtëran. Piyapinënpita oshanën marënta', sëtëran. Shimashonënpitanta', co natëpiso marëhuë' naporan. Inapoaton a'moranso osharan. Inaporanso marë' carinta', nontërancoso natananquën. Ca Sinioroco napotaranquën. ²⁰Carinquën quëtaranquën noya chimintamaso'. Inapoaton shimashonënpita pa'pitopiquë pa'pitaponën. Iso ninano', piyapinënpita, inapita ata'huantërahuëquë parisitopiso', co ni'saranhuë', ténin, itonco hua'anëma',” itërin.

Copirno a'parinsopitaso', hua'anënaquë huënantarahuatona ina inachachin sha'huitopi.

23 ¹Ina natanahuaton, copirnosó Quirosarinquë ya'ipi ansianoro'sa ya'huëpiso amatërin. Ya'ipi Cota huëntonquë ya'huëpisopitanta', amatërin.

²Amatohuachina, ya'ipi huë'pi. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopitanta', niyontonpi. Pënëntona'piro'sa', corto hua'ano'sa', inapitanta Yosë chinotacaso pëiquë niyontonpi. Inaquë Cosiasë copirnosó', Siniororë anoyatopiso quirica^b ninshitopiso' chiniquën nontërin. Inaso' quirica Sinioro chinotacaso pëiquë nasha quënanpiso'. ³Nani nontohuachina, Yosë pëinën ya'coanaquë panca onë pochin nininsó' pirayan huanirin. Inaquë huanihuaton, Sinioro natëcaiso marë' sha'huitërin. Ya'ipi cancanëna quëran huarë' pënëntërinso', camaitërinso', inapita natëcaiso' sha'huitërin. Siniororë anoyatopiso natëcaisonta', sha'huitërin. Ya'ipi inapitaso', pënëntërinso' quiricaquë ninshitopinán nani ya'huërin. Ina pochin sha'huihuachina, ya'ipi niyontonpisopitanta', ina pochachin natëcaiso' Sinioro sha'huitopi.

Cota huëntonquë Cosiasë noya noya Yosë imacaiso camaitërinso'

⁴Sinioro natëcaiso' sha'huitopiso piquëran, Cosiasëso' Iriquiasë corto hua'an përarin. A'napita corto hua'ano'sa', ya'coana a'pairo'sa', inapitanta përasahuaton camairin: “Sinioro chinotopiso pëiquë, Paaro mamanshi chinotacaiso marë' nisha nisha ma'sha ya'huërin, Asira mamanshi payanta moshacaiso marë' ya'huërin. Nisha nisha tayora moshacaiso marënta ya'huërin. Ya'ipi inapita ocoirahuatoma', ninano aipiran ahuiquitoco'. Sitron i'sha yonsanquë imino'saquënta', napopinchin ahuiquitoco'. Ina ahuiquitëramaso yanonënta',

b 23.2 Siniororë anoyatopiso quirica: Iráca pënëntërinso' quirica ina chachin tapon naporin.

Pitiri'pa' quëpaco', itërin. ⁵Amon copirno, Manasisi copirno, inapitaso iráca mamanshiráchin pa'yatopi. Napoatona inapita moshacaiso marë' corto hua'ano'sa acora'piapi. Quirosarin pairapipiso' tahuirinquë, inahuara nohuanton artaroro'sa acopiso ya'huërin. Cota huënton ninanoro'saquënta ya'huërin. Inaquëpita ina corto hua'ano'saso', Paaro marë', pi'i marë', nisha nisha tayloraro'sa marënta', yonarin pochin nininso' a'pëpi. Ya'ipi ina corto hua'ano'sa Cosiasëri camaiton: "Canpitaso' co huachi corto hua'ano'sa nisaramahuë'. Co huachi yonarin pochin nininso' a'pëaramahuë'," itërin. ⁶Nara moshacaiso marënta patëttopiso', Yosë chinotacaso pëiquë ya'huëpirinhuë'. Inaso', Asotariti itopi. Inanta', Cosiasë camaitërin quëran corto hua'ano'sari ocoipi. Ocoirahuatona', Sitron i'sha yonsanquë a'pëpi. Ina quëran yanonën masahuatona', sa'ahuaro'sa chiminpachinara pa'pitopisoanaquë pa'sapi. ⁷Siniro chinotacaso pëi i'iratëquënta', na'a patoanaro'sa acopi. Inaquë nimonshitapona pochin mamanshi moshacaiso marë' acopi. A'naquën sanapi'santa inaquë chachin Asira marë' a'mopiso nipi. Cosiasëri ina patoanaro'sa aohuatërin. Quëmapi'sa', sanapi'sa', inapitanta inaquë sacatopiso', a'papi.

⁸⁻⁹Naporo tahuëri'sa na'a Nihui huënton corto hua'ano'sa ya'huëpi. Inapitaso' Cota huënton ninanoro'saquë ya'huëatona', Siniro marë' yonarin pochin nininso' a'pëpi. Inahuara nohuanton artaroro'sa acopiquë napopiso marë', Cosiasëri Quirosarinquë huëcacaïso camairin. Huë'pachinara ayontonahuaton itapon: "Canpitaso', inahuara nohuanton artaroro'sa acopiquë yonarin pochin nininso' a'përama'. Pëtëtë parti Quipa ninano quëran, pë'natë parti Piirsipa ninanoquë huarë' inaporama'. Inaquëpita artaroro'sa ya'huërinso', co Yosë marë' acopihuë'. Co inaquë Siniro chinotacaiso ya'huërinhuë'," itërin. Napotahuaton camairin: "A'napita corto hua'ano'sarë'quëma', pan co ahuëpocatopinanhue' noya ca'co'. Napoaponahuë', Siniro pëinën artaroquë ma'sha ina marë' quëpiso', co a'pëamaso ya'huërinhuë'," itërin. Quirosarin chirinchingta', Cosoi itopi. Inanta', ninano ya'coana ahuënan quëran artaroro'sa acorin. Sopairo'sa chinotacaso marë' acorin. Inapitanta copirno camaitërin quëran corto hua'ano'sa', Yosë pëinën ya'coana a'pairo'sa', inapitari ohuatopi. ¹⁰Pini-inon motopianaquënta', Moroco mamanshi moshacaiso marë' artaro ya'huërin. Inaquë a'naquën hui'nina ahuiquitahuatona', ina mamanshi moshapi. Inapopirinahuë', Cosiasëri camairin ina artaro tapicaïso'. Ama insonta huachi, inaquë hui'nina a'pëcaïso marëhuë' inapotopi.

¹¹Iráca copirnorosari pi'i moshacaiso marë' toronan cahuarionënpitarë chachin acotopi. Inapitaso' Siniro chinotacaso pëi ya'coanaquë acopi. Ina pirayan Natan-mirico hua'an ya'huërin. Ina hua'ani cahuarioro'sa ina marë' acopiso' a'pairin. Napopirinahuë' Cosiasëri ina cahuarioro'sa aosëretërin. Toronanta a'përahuaton ahuiquitërin. ¹²Manasisi copirno ya'huëapon, mamanshiro'sa moshacaiso marë' artaroro'sa anitërin. Siniro chinotacaso pëi i'iratëquë, anitërin. A'napita copirnorosanta', ina pochachin anitopi. Acaso copirno patoananën a'caontarinso aipi artaroro'sa anitopi. Inapita artaroro'santa', Cosiasë copirnoros aohuatërin. Inapita pa'qui pa'quitopi. Inapotahuatona no'morainpitaso', Sitron i'sha'pa' inquitopi.

¹³Iráca Saromon copirnonta', Oriposë motopiquë sor parti quëran artaroro'sa anitërin. Asotariti mamanshi moshacaiso marë', anitërin. Inaso'

mamanshi, sitono'sari mosharinso'. Quimosi mamanshi marënta', anitërin. Inanta moaporo'sari mosharin. Mirico mamanshi marënta', anitërin. Inaso', amono'sari mosharin. Ya'ipi ina mamanshiro'sa Siniorori co quë'yarinhue'. Napoaton Cosiasëri: "Ina artaroro'saso', co Sinioro marë' acopisohue'," ta'ton, ya'ipi ata'huanterin.

¹⁴ N a' piro'sa', nararo'sa', inapita moshacaiso marë' acopiso', apa'quitëra'piarin. Inapotahuaton atë'yatëra'piarin. Inapita acopiquëso', piyapi nansëro'sa acotëra'piapi.

¹⁵ Napato hui'nin Quiropoamo copirnonta iráca, inaora nohuanon artaro acopisoanpi Pitiriquë acorin. Toroa'hua nonanpiso' moshacaiso marë' naporin. Inaquë moshatatona', israiro'sa oshahuanpi. Cosiasë, corto hua'ano'sa', ya'coana a'pairo'sa', inapitari pa'sahuatona', ohuatoonpi. Inapotahuatona pa'qui pa'quitopi. No'moraináchin acorahuatona', ahuiquitopi. Inaquë chachin Asira mamanshi nonanpisona ya'huëpirinhue', inanta inapotopi. ¹⁶ Co'huara ina artaro ohuachátërasoihue', po'nin. Ina pirayan motopia'huaquë nipa'pitopiso ya'huërin. Ina nicaon Cosiasëri catahuarinsopita itapon: "Nansëro'sa inaquë ya'huërinso', ocoirahuatoma quëco'," itërin. Quëpatohuachinara, ina artaro aipi ahuiquitërin. Ama huachi inso tëranta inaquë ma'sha ahuiquitacaso marëhue', inapotërin. Quiropoamo nanpiso chachin, a'na pënëntona'piri inapotacaso sha'huitërin. Sha'huitërinso chachin Cosiasëri nitërin. ¹⁷ Ina quëran Cosiasëso', natantërin:

—¿Isopo na'pi ahuanipiso'? ténin. Napohuachina ya'huëhuano'sari:

—Inaquë mini Cota huënton pënëntona'pi pa'pitopi. Inaso iráca huë'nin. Naporo' iso artaro quëmari isopotamaso', ninorin, itopi. ¹⁸ Naporo' Cosiasë camaitërin:

—Tananpitoco inaso'. Co incari tëranta nansëquën së'huacaso ya'huërinhue', ténin. Inapoatona', co inaso nansëquën së'huapihue'. Pënëntona'pi Samaria quëran huë'ninsonta chiminpachina, inaquë chachin pa'pitopi ni'ton, co inanta nansëquën së'huapihue'.

¹⁹ Samariaquënta inahuara nohuanon artaroro'sa acopiso ya'huërin. A'naquën artoro'sa ya'huërinquëso', Israiro copirnoros' camaitohuachinara pëi acotëra'piapi. Inapoatona Sinioro pa'pi ano'huitopi. Napoaton Cosiasëri ya'ipi inapitanta', aohuatëra'piarin. Pitiriquë ya'huërinso'pita nitërinso pochin inapitanta nitërin. ²⁰ Co'huara ina artaroro'sa ata'huanchátërasohue', corto hua'ano'sa inaquë mamanshi moshapisopita atëpatërin. Ina artaroro'sa aipi inapotërin. Inaquë chachin piyapi nansëro'santa ahuiquitopi. Inaporahuaton Quirosarinquë paantarin.

Cosiasë pascoa na'huërinso'

²¹ A'na tahuëri copirnos', ya'ipi Cota huëntonquë ya'huëpisopita camairin: "Sinioro marë' pascoa pita na'huëa'ahua'. Iráca Moisésë pënëntërinso' quiri-caquë ninshitërinso pochachin niahua'," ténin. ²² Napohuachina, na'huëpi. Iráca hua'ano'sa na'huëpi quëran huarë' co ina pita na'huëchinpihue'. Israiro copirnoros', Cota huënton copirnoros', inapita hua'anëntaponanta', co na'huëpihue'. ²³ Cosiasë copirno, shonca posa pi'ipi copirno ya'coninso naniquë huarë', Quirosarinquë na'huëantapi.

Cosiasë Yosëíchin cancantërinso'

²⁴ Cosiasëso', Yosëíchin cancantaton, pënotono'sa', ninotona'piro'sa', inapitanta ya'ipi ayatërin. Quëmopinënapitarë' mamanshi moshapisonta napotërin. Nisha nisha mamanshiro'sa', nisha nisha moshacaiso marë' Quirosarinquë ya'huëtópiso', Cota huëntonquënta ya'huëtópiso', ayatërin. Inapitaso Yosëri co quë'yarinhüë n'íton, napotërin. Iriquiasë corto hua'an, Sinioro chinotacaso pëiquë pënëntërinso quirica quënaninso natëton, naporin. ²⁵ Cosiasërächin ina pochin Sinioro imaton, ya'ipi cancanën quëran, ya'ipi hua'yanën quëran, ya'ipi chinirin quëran Sinioroíchin natërin. Moisësë pënëntërinso chachin natërin. Co inso copirno tëranta', inapochin iráca quëran huarë' natërinhuë'. Ina piquëra'ta', co huachi a'na ina pochin ya'huëantarinhüë'.

²⁶ Ina nipirinhüë tëranta Siniorori Cota huënton isairro'sa no'huirinsó', co sanorinhüë'. Iráca Manasisi copirnorí co noyahüë' nícaton ano'huítomiatërinso marë' naporin. ²⁷ Napoaton Sinioro tapon: "Pëtëtë ya'huëpiso isairro'sa a'poato, a'parahuë pa'pi. Inapochachin Cota huënton isairro'santa', nitarahuë. Quirosarin ninanonta huayonato, inaquë chinotiinacoso marë' pëi acorahuë. Inapopirahuë co huachi nohuantarahuë'," ténin.

Cosiasë chimininsó'

²⁸ Iso quiricaquë, co ya'ipi Cosiasë naporinsó ninshitérahuë'. A'na quëmapinta ninshitatón: "Cota huënton copirnorro'sa hua'anëntapona napopiso'," ta'ton ninshitérin. ²⁹ Cosiasë hua'anéntaso chachin Iquipito copirno Nicao itópiso' huë'nin. Sontaronënpitarë chachin huë'sahuatona', Iopiratisi'pa' chinotona pa'sapi. Asiria copirno catahuacaso marë' pa'sapirinhüë', Cosiasëri sontaronënpitarë chachin Miquitoquë nacapirin. Nacapirinhüë', Nicaori ipora quënanaso chachin tëparin. ³⁰ Inapotohuachina hua'ano'sari a'na toronanquë nonën acorahuatona', Quirosarinquë quëpapi. Inaquë pa'pitacaiso marë' anitérinquë po'mopi. Ina piquëran hui'nin Coacasë itópiso masahuatona', pa'pin ya'huërënamën copirno nicacaso marë' Yosë nontahuatona acopi. ³¹⁻³⁷ (-)

24 ¹⁻⁷ (-)

Coaquin copirno hua'ano'sapitarë chachin Papironia'pa' quëpapiso'

(Cosiasë chimininsó piquëran Coacasë hua'anëntapona'huë', cara yoquíchin hua'anëntërin. Nicao copirnorí huëcapairahuaton, minsëirin. Inapotahuaton ya'huërin'pa' quëparin. Napohuachina, iya'huain Coasin itópiso shonca a'na pi'ipi hua'anëntaantarín. Ina chiminpachina, hui'nin Coaquin itópiso ya'huë' hua'anëntaantarín.)

⁸ Coaquin shonca posa pi'ipitahuaso', Cota huëntonquë copirno ya'conarin. Cara yoquíchin Quirosarinquë hua'anëntërin. A'shinso', Irinatan hui'nin, Niosta itopi. Quirosarinquë ya'huërin. ⁹ Coaquinta napoaponahuë', co Sinioro natëtonhuë' co noyahüë' ninin. Pa'pinco' naporinsó chachin nininsó marë' Siniororí co noyahüë' ni'nin anta'.

¹⁰ Ina hua'anéntaso', Papironia copirno sontaronënpitari huëcapairin. Huë'sahuatona', Quirosarin ninano ahuëcaiso marë' tancapitiipi.

¹¹ Inapatasoi', Papironia copirno Napocotono itopisonta', canquirin.

¹²Napotohuachinara, Coaquin copirnos co huachi chinitatonhuë', Napocotono natër in . A'shin, hua'ano'sa', sontaro hua'ano'sa', ayonquirinsopita, inapitarë chachin napopi. Napohuachinara, Napocotono sontaronënpitari inapita mapi. Napocotono copirno ya'conin quëran huarë', posa pi'ipitapaso naporin.

¹³Ina piquëran Napocotonoso', Yosë chinotacaso pëiquë pa'ton nininso-pita manin. Copirno hua'anëntërinso pëiquënta', naporin. Naporahuaton iráca Saromon copirno Yosë chinotacaso pëiquë oro quëran Sinioro marë' anitërinso-pita ya'ipi pa'quirin. Siniorori inapotacaiso sha'huitërinso chachin ninin. ¹⁴⁻¹⁶Naporahuaton Quirosarinquë ya'huëpisopita, ya'ipi pochin quiquirin. Hua'ano'sa nipsisopita, noya noya sontaro'sa', ma'sha nina'piro'sa', hua'na camayoro'sa', inapita. Ya'ipiya quëran shonca huaranca ya'pi pochin quëpapi. Caraya pochin piyapi'sa Cota huëntonquë quëparitopi. Sa'a sa'ahua nipsisopitaráchin patopi. Naporo' Coaquin copirnonta', a'shinë chachin quëpapi. Sa'inpita, hua'ano'sa', ma'huano'sa', ya'ipi inapita Quirosarin quëran Papironia'pa' quëpapi. Canchisë huaranca sontaro'sa míso ahuëtopiráchin quëpapi. Ma'sha nina'piro'sa', hua'na camayoro'sa inapitanta', huaranca icanpi.

¹⁷Naporo' Napocotonoso', Cota huëntonquë copirno nicacaso marë' Mataniasë acorin. Inaso', Coaquin apin. Ina acorahuaton nininën nisha acotërin Sitiquiasë itërin.

Sitiquiasë copirno ya'coninso'

¹⁸Sitiquiasëso', cato shonca a'na pi'ipitapon copirno ya'conin. Shonca a'na pi'ipi Quirosarinquë hua'anëntërin. A'shinso', Amotaro itopi. Inaso', Irimiasë hui'nin. Nipina ninanoquë ya'huërinso'. ¹⁹Sitiquiasënta napoaponahuë', co Sinioro natëtonhuë' co noyahuë' ninin. Coaquin naporinso chachin nininso marë' Siniorori co noyahuë' ni'nin. ²⁰Napoaton Siniorori Quirosarinquë ya'huëpisopita no'huiton, co huachi ahuantërinhuë'. Ya'ipi Cota huëntonquë ya'huëpisopitanta napotërin. Inapotahuaton no'pa' quëtërin quëran a'parin.

Co'huara inapochátërasohuë Sitiquiasëso', co huachi Napocotono copirno yanatërinhuë'.

Quirosarin ninano ata'huantopiso'

25 ¹Sitiquiasë copirno ya'coninso', nani posa pi'i shonca yoqui shonca tahuëri nisarín. Naporo tahuëri Napocotonoso', sontaronënpitarë chachin canquirin. Quirosarin tancapitahuatona', ahuecaiso marë' itohuaran itohuaran no'pa' nanpënano'sa nipi.

²Tancapitochinaichin Sitiquiasë copirnos, shonca pi'ipi nanianatërin. ³⁻⁴Pascoa yoqui quëran cara yoqui iscon tahuëri imasahuaso', Quirosarin ninanoquë cosharo ta'huantërin. Naporo' Papironia sontaro'saso', Quirosarin ninano pairanën pacoantopi. Napoaton Sitiquiasëso', sontaronënpitarë chachin naporo tashi ta'api. Cato paira ya'huërinso parti ya'coana ya'huërintaquëchin pipipi. Copirno yancoronëntaquëchin ira ya'huërinso masahuatona', pa'pi. Papironia sontaro'sa a'paitapirinahuë', Cortanii' motopiana parti ta'api.

⁵Ta'arapirinahuë', Papironia sontaro'sari imapi. Quirico canonamatë parti icantopi. Inaquë Sitiquiasëso', sontaronënpitari ta'ananpitona yanquëënanpipi.

⁶N apotohuachinara, Sitiquiasëso' hui'ninpitare chachin mapi. Naporo' Napocotonoso', Amato parti ya'huëarin. Nipra ninanoquë ya'huëarin. A'naquën Papironia sontaro'sari Sitiquiasëso', hui'ninpitare chachin inatohua quëpapi.

Inaquë nipachinara, Napocotonori ana'intacaiso' camaitërin. ⁷Ni'tonënuquë chachin hui'ninpita tëpara'piapi. Ya'huërë' inaso ocoshorayarahuatona', Papironia'pa' catinaquëtöpinan quëpapi. Copirno camaitërinso chachin nipi.

Yosë chinotacaso pëi ohuatopiso'

⁸Napocotono copirno ya'coninso', shonca posa pi'ipi, a'natëräpo yoqui, canchisë tahuëri nizarin. Naporo tahuëri a'pairinsopita sontaro'sa hua'anën a'parinso', Quirosarinquë canconin. Inaso hua'an, Naposaratana itopi. ⁹Inaso', sontaronënpitarë chachin Yosë chinotacaso pëi i'chinpitërin. Copirno hua'a-nëntërinso pëi', ya'ipi noya noya pëi nipisopita, inapitanta inapotërin. ¹⁰Sontaronënpitarinta', ninano pairanën ohuatopi.

¹¹In a piquëran Quirosarinquë quënanquisopita Papironia'pa' quëpan-tapi. A'na quë n inahuara nohuanon copirno yanatëpiso', a'naquëonta', ninanoquë quënanpiso'. Caraya ma'sha nina'piro'sa nipisopitanta', quëpapi. ¹²In apotahuatona', caráichin pochin patopi huachi. Sa'ahua nipisopita, nosorotapisopita, inapitaichin pataantapi. Oparoro'sa', imino'sa', inaquëpita sacatacaiso marë' patopi. ¹³Yosë chinotacaso pëiquë nisha nisha ma'sha sha'pi hua'na quëran nipiso ya'huërin: Onëro'sa pochin nininso'. Ina onëro'sa ato'quëtöpiquë nininso'. Panca pantica pochin i'sha acocaiso marë' nininso', ya'ipi inapita pa'qui pa'quithuatona', Papironia'pa' quëpapi. ¹⁴Huariano acocaiso marë' nipisopita, para pochin nininsopita, nanparin i'yaritinano'sa', o'huintinano'sa', inapita quëpapi. Naporahuaton, nisha nisha Sinioro chinotacaiso marë' ohuarapisopita sha'pi hua'na quëran nipiso', ya'ipi quiquipi. ¹⁵Oro quëran, prata quëran, nisha nisha nipisopitanta', tasono'sa', pënaya quëpainano'sa', inapitanta ya'ipi quiquipi.

¹⁶Cato onëro'sa pochin nipisopita, panca pantica pochin i'sha acocaiso marë' nininso', inapita iräca Saromon copirnorio Yosë chinotacaso pëiquë acorin. Inapita quë'ninso', co tantianahuanhuë' quë'nin. ¹⁷A'naya a'naya onë pochin nininso', posa mitro na'con ya'huëtërin. Inapita naniontarinquë motën pochin acotopi cato mitro tanoninso'. Inapita aipi Yosë chinotacaso pëi ishpanamën pochin nininso' a'mitopi. Ina motën pochin nininquë hua'na camayoro'saso', catina atahuitopi. Ina catinaro'saquënta', cranata nitërinso nonanpi. Ya'ipi inapitaso', sha'pi hua'na quëransächin nipi.

Cota huënton israiro'sa quëpaantapiso'

¹⁸Naporo' Naposaratanso', Siraiasë corto hua'an manin. Ina quëran niantarinso nta manin. Inaso Sooniasë itopi. Naporahuaton cara hua'ano'santa', Yosë pëinën a'paina'piro'sa manin. ¹⁹A'nara sontaro hua'an, copirno ayonquina'piro'santa a'natëräpo, a'nara sontaro huayona'pi hua'an, nisahuaton saota shonca ma'huano'sa Quirosarinquë ya'huëpiso', inapitanta manin. ²⁰Inapita masahuatona', Napocotono ya'huëarinquë quëpapi. Naporo inaso', Nipra ninanoquë ya'huëarin.

²¹Ni praso' Amato ro'tëquë ya'huërin. Inaquë quë'canpachinara, Napocotonori ya'ipi inapita tëpacaiso' camaitërin. Ina pochin Cota huënton israiro'santa', ya'huëpiso no'pa quëran, ocoipi.

Napocotonori patërinsopita Iquipitoquë ta'apiso'

²²Napocotonoso' caraya israiro'sa Cota huëntonquë ya'huëcaiso marë' acorin. Inapita camaicaso marë' a'nara chirinchi acotërin. Inaso', Quitariasë itopi. Mispaquë ya'huërinso'. Pa'pinso' Aican itopi. Ina pa'pionta', Sahuin itopi. ²³Cota huënton sontaro hua'ano'saso'^e, ina natantopi. Ina natantatona', sontaro'sarë chachin Mispaquë Quitariasë paapapi. A'naso hua'an, Ismairo itopi. Inaso', Nitanasë hui'nin. A'nanta', Coanan itopi. Inaso', Cario hui'nin. A'nanta', Siraiasë itopi. Inaso', Tanomito hui'nin. Tanomitoso', Nitopa ninanoquë ya'huërin. A'nanta', Caasanasë itopi. Inaso', Maaca hui'nin. ²⁴Cantonpachinara Quitariasëri sha'huitërin: "Ama Papironia hua'ano'sa të'huatocosohuë'. Noya isëranchin ya'huëatëhua', Papironia copirno camaitërinso natëahua'. Inapohuatëhua', noya ya'huëarihua'. Yoscoarë' no'të-quën sha'huitaranquëma'," itërin.

²⁵Napotopirinhue', pascoa yoqui quëran canchisë yoquitapaso', Ismaioro huëcapairin. (Inaso', Cota huënton copirno'sa quëmopinën. Nisahuaton Nitanasë hui'nin, Irisama shiin.) Ismairoso', shonca sontaro'sarë chachin huë'sahuatona', Quitariasë tëpaipi. A'napita cotioro'sa', Papironia sontaro'sa', inapitanta Mispaquë ya'huëpiso', inapotopi. ²⁶Napohuachina cotioro'saso', papironiaro'sa të'huatopi. Napoaton sontaro hua'ano'sa', topinan piyapiro'sa nipisopita, inapitaso Iquipito'pa' ta'api.

Papironia copirnoru Coaquin noya acoantarinsu'

²⁷Coaquinso', iráca Papironia'pa' quëpapi. Quëpapiso', nani cara shonca saota pi'ipi, shonca cato yoqui nisahuaton, cato shonca canchisë tahuëri nisarin. Naporoso', a'na copirno Papironiaquë hua'anëntarin huachi. Inaso', Ipiro-mirataco itopi. Inari Coaquinso', noya nicaaton tashinan pëi quëran ocoirin. ²⁸Noya nontahuaton a'napita copirno'sa quëpapi quëran noya noya ni'nin. ²⁹Inapotohuachina Coaquinso', tashinan pëiquë a'morinsu ocoirahuaton të'yatërin. Ina quëran noya a'mosahuaton, nani tahuëri copirno ca'parin. Chiminaquë huarë' naporin. ³⁰Naporahuaton copirnoru pahuantë-rinsopita pa'anacaso marë' nani tahuëri coriqui quëtárin. Chiminaquë huarë' inapotërin.

Istrasë naporinso'

Siro copirno camaitërinso'

1 (Cotioro'sa Quirosarin quëran quëpapiso', nani canchisë shonca pi'ipi pochin nanirin. Papironia no'paquëso' Napocotono piquëran, nisha nisha copirnorosari hua'anëntërin. Papironiaro'sa minsërahuatona', Mitia, Pirsia, inapita copirnorosari, hua'anëntaantapi. Napoin quëran Siro itopiso' copirno ya'coantarin.)

¹Pirsia copirno Siro itopiso', a'na pi'ipira hua'anëntarin. Naporo' Irimiasë quëran Siniro sha'huirinsó' nanicaso marë', Siroso nanan a'parin. Ya'ipi hua'anëntërinquë nitotacaiso marë' iso pochin ninshitahuaton a'parin:

²“Caso Siroco. Pirsia copirnoco ni'to, napotaranquëma'. Sinioroso' Yosë ni'ton, inápaquë hua'anëntërin. Ina acorinco nisha nisha naciono'sa hua'anënta'huaso marë'. Camairinco ni'ton, Quirosarinquë ina chinotacaso pëi anitarahuë. Inaso ninano', Cota parti ya'huërin. ³Napoaton Siniro piyapi-nëinquëma nipatama', paco'. Paatoma ina chinotacaso pëi', Quirosarinquë nicontaco'. Sinioroso' Yosënëma ni'ton, catahuarinquëma pëinën nitamaso'. Inaso' Yosë, Quirosarinquë ya'huërin. ⁴Inpitasona ina piyapi nipachina', niyacapapisopitari catahuain: Prata, oro, ma'sha, pë'tahua, inapita quëran catahuaina'. Inahuara nohuanton Yosë chinotacaso pëi nicacaiso marë' ma'sha yaacohuachinanta', acoina'. Inaso' pëi Quirosarinquë ya'huëapon,” ténin.

Quirosarinquë huënantapiso'

⁵Ina nitotatona Cota huënton hua'ano'sa', Mincamin huënton hua'ano'sa', corto hua'ano'sa', nihuiro'sa', inapitaso yonquipi panantacaiso'. Siniro chinotacaso pëi Quirosarinquë yaanoyataantapi. Siniro nohuanton ina pochin yonquiatona', tapatapi huachi. ⁶Ina nicatona niyacapapisopitari prata, oro, ma'sha pa'ton nininsopita, pë'tahua, inapita quëran catahuapi. Naporahuaton inahuara nohuanton Yosë chinotacaso pëi nicacaiso marë' nani ma'sha acopi. ⁷Siniro chinotacaso pëiquë nisha nisha ma'sha ohuarapiso' iráca ya'huërin. Ya'huëpirinhuë', Napocotonori Quirosarin quëran ocoirahuaton, mamanshinënpita moshapiquë acoonin. Siro copirnorin inapita ayantaantarin. ⁸Ayantohuachina, Mitritatisë itopisori ma'parin. Inaso', pa'ton nininsopita tapana'pi hua'an. Inari ya'ipi pichisahuaton, Sispasaro hua'an quëtërin. Inaso', Cota huënton hua'an. ⁹⁻¹¹Isonápo ma'sharo'sa ohuarapisopita pichipiso ya'huërin: Cara shonca tasono'sa oro quëran nininso'. Huaranca tasono'sa prata quëran nininso'. Cato shonca iscon cosoroa'hua. Cara shonca posicho

oro quëran. Catapini pasa shonca posicho prata quëran. Huaranca ma'shanta nisha nisha nipisopita. Inapitaso' ya'ipiya quëran a'natërâpo huaranca catapini pasa icanin. Ya'ipi inapita Sispasaroso' ma'patahuaton, Quirosarinquë quëpanantarin.

Siniro chinotaantapiso'

3 (Israiro'saso huë'sápatona', ya'huëpique canquipi. Canquirahuatona', nisha nisha ninanoro'saquë ya'huëcaiso marë' yanquëëpi.)

¹Pascoa yoqui quëran canchisë yoqui nanihuachina, israiro'saso imënamëa'huaro'sa pita na'huëpi. Naporo' yoquiquë ya'huëpi quëran huë'sahuatona', Quirosarinquë niyontonpi. Ya'ipiya quëran niyontonpi co pahuanpihuë'. ²Naporo' corto hua'anso', Cosoi itopi. Inaso pa'pin, Cosata itopi. Saratiro hui'nin Soropapiro itopisonta hua'an ya'conin. Ina cato hua'ano'sa quëmopinënpitarë chachin Siniro chinotacaiso marë' artaro nipi. Iráca Moisésëso' Siniro piyapinën ni'ton, pënëntaton ninshitërin. Ina camaitërinso chachin ma'sha tēpatona', oshanëna marë' inaquë ya'ipi ahuiquitopi. ³Naporo' artaro nicapona', noyá acochanpi. Inaquë ya'huëantapisopita tē'huatatona', ina pochin acopi. Inapoatona nani tashiramiachin nani i'huaraya ma'sha tēpapiso', Siniro chinotacaiso marë' ya'ipi ahuiquitopi. ⁴Naporahuaton pënëntërinso' quiricaquë camaitërinso chachin, imënamëa'huaro'sa pita na'huëpi. Ina pitaquënta nani tahuëri ma'sharo'sa tēpatona', oshanëna marë' ya'ipi ahuiquitopi. Onposona nani tahuëri ahuiquitacaiso camaitërinso chachin nipi. ⁵Nani tahuëri oshanëna marë' ahuiquitahuatona', nani yoquia'huarai' pitaquënta inapopi. Nisha nisha Siniro marë' pita na'huëcaiso ya'huërinquënta', inapopi. Inaquë chachin inahuara nohuanton Siniro ma'sha quëshihuachinara, ahuiquitopi. ⁶Naporo' yoqui ya'natiirinsu tahuëri quëran huarë', oshanëna marë' ma'sha tēpapiso' ya'ipi ahuiquitacaiso caniaritopi. Siniro chinotacaso pëi' co nishátëraponaraihuë', artaronën nipiquë inapotopi. ⁷Ina quëran pëina'piro'sa', nontë camayoro'sa', inapita pahuërëpi. Cosharo', huino, toma', inapitanta Tiro piyapiro'sa quëtopi. Siton piyapiro'santa inapotopi. Inapitaso' Nipano motopi quëran nonara ocoiatona', marë quëpatomacaiso' camaipi ni'ton, inapotopi. Siro copirno camaitërinso chachin nipi.

Siniro chinotacaso pëi niantapiso'

⁸Soropapiro, Cosoi, corto hua'ano'sa', nihiuro'sa', ya'ipi huënantapisopita, inapita Siniro chinotacaso pëi niantacaiso' caniaritaantapi. Canquintapi quëran huarë' nani a'na pi'i cato yoqui nisarín. Nihiuro'sa cato shonca na'con pi'ipitopiso', hua'ano'sa pochin sacato camaitacaiso marë' acopi. ⁹Ya'ipi sacato camaitacaiso marë' isopita hua'ano'sa ya'huëpi: Cosoi corto hua'an, Catomiri, Inatato, inapita hui'ninpita, quëmopinënpita, inapita. Inapitaso' Nihui huënton israiro'saráchin.

¹⁰Yosë chinotacaso pëi simintonën acoasoi', capa cancantatona Siniro chinotopi. Corto hua'ano'sa Siniro chinotai marë' a'mopiso', a'mopi. Ina a'mosahuatona', huanipi quëran Tronpitaro'sa pihuipi. Asahua quëran pipi-pisopita nihiuro'santa', hua'na shari shariro'sa pi'nipi. Napopi. Inapitaso iráca Tapi copirno camaitërinso chachin nipi. ¹¹“Yosparinquën Siniro,”

itatona', Yosë cantanën cantapi: "Sinioroso noya ni'ton, chinotahua'. Israiro'sa npoa nosororinpoaso', co nitiquiaponhuë'," topi. Inapoatona capa cancantopi. Capa cancantatona nonca, nonca charapi: "¡Ma noyacha Sinioroso'! ¡Ina catahuarinpoa ni'ton, ina chinotacaso pëi simintonën nani acoarëhua'!" topi. ¹²Na'a corto hua'ano'sa', nihuir'o'sa', ansianoro'sa', inapita masho masho nipisopitasa', iráca ya'huërinsona ni'pi ni'ton, sëtopi. Inaso ata'huantopirinahuë', inaquë chachin acoantarapi nicatona', chiníquën na'nëpi. Inapitasa' na'nëpirinahuë', na'con na'con capa cancantatona': "Yai, yai," charapi. ¹³Napopi ni'ton, co natantochináchinhuë' noncaropi. Aquë quëran huarë' napopiso ya'canin.

Yosë chinotacaso pëi' a'canacaiso marë' nanan yo'ninso'

6 (Sacatápirinahuë', co'huaa a'cayántërasoihuë' inimicoro'sari acopitërin. Napohuachina tananpitopirinahuë', cato pënëntona'piro'sari pënënin acoantacaiso marë'. Sacatasoi inimicoro'saso': "Iso pëi nicacaso' co nanan ya'huërinhuë'," itopi. Napotopirinahuë', pëina'piro'sariso' itapona': "Nani iráca Pirsia copirno Siro itopiso nanan quëtërincoi ni'ton, pëiantarai," itopi. Ina natanatona', Tario copirno quirica a'patopi nitotacaso marë'.)

¹Napotohuachinara, Tario copirnosio piyapinënpiita camairin: "Quirica-ro'sa na'con na'con nohuantërehuasopita Papironiaquë taparëhua'. Inaquë yoníconco'," itërin. ²Napotohuachina, yonisápatona Copirno hua'anëntërinso pëiquë quënanpi. Inaso pëi', Aquimita ninanoquë ya'huërin. Inaso ninano', Mitia propinciaquë ya'huërin. So'nanpi quiricaquë ninshitopinán quënanpi. Inaquë iso pochin nanan ya'huërin:

³⁻⁴"Siro copirno ya'coninso pi'iquë chachin, Yosë chinotacaso pëi nica-caiso marë' nanan yo'nin. Inaso pëi', Quirosarinquë ya'huërin. Nani iráca ya'huëpirinhuë' ohuatopi ni'ton, inaquë chachin acoantacaiso ya'huërin. Inaquë ma'sharo'sa tëpatona', Yosë chinotacaiso marë' nisapi. Iso pochin acocaiso camaitërin: Simintonën noya acorahuatona', caniarichina'. Inaparinsoso', cato shonca canchisë mitro ya'huëtarin. Pancatërinsona', nápo chachin pancanachin. Cara panshin panca na'piro'sa quëran acoina'. Naporahuaton a'na panshina', nasha nontë quëran aco'ina'. Ina acocaiso marë' coriqui taparahué quëran pahuërchina'. ⁵Iráca Napocotonori Yosë chinotacaso pëi quëran, nisha nisha ma'sharo'sa ohuarapiso' ocoirin. Ocoirahuaton, Papironia'pa' quëparin. Inapitanta', naquëranchin Quirosarinquë quëpananta'ina'. Ya'huërinquë chachin ya'huëantacaso marë' inapochina', tënahuë'," tënin.

⁶⁻⁷Ina natanaton Tario copirnosio', hua'ano'sa Iopiratisii' aquëtëran ya'huë-pisopita quirica a'patërin. Iso pochin aninshitahuaton a'patërin: "Tatinai, Sitaro-posnai, canpitasa pi'i ya'coninso parti no'paquë, chirinchi ya'conama'. A'napita chirinchirosanta inaquë ya'huëpiso', yonquiato, ya'i-pinquëma ninshitaraqüema': I'hua chachin ninshitatomaco natanamaco: '¿Tëhuëinchachin Siro copirno nanan yo'nin, Yosë chinotacaso pëi Quirosarinquë niantacaiso'?' itëramaco. No'tëquën mini. Napoaton ipora canpitasa', ina pëi nisapisopita ya'huincanapico'. Cotioro'sa chirinchinëna', ansianoro'sa', piyapinënapiita inapitari Yosë chinotacaso pëi nianta'ina'. Iráca ya'huërinquë chachin acoina'. ⁸Ina marë' canpitanta isopoamaso

ya'huërin: Cotio ansiano'sa ina pëi nisapisopita, canpitarinta catahua-maso ya'huërin. Ya'huërama parti camaitërahuëso', pahuëëarinaco. Ina coriqui ya'huërin quëran, ma'pitamarësona nohuantohuachina', a'naroáchin quëtoco'. Ama sacatapiso tananpitacaiso marëhuë', inapotoco'.⁹ Quirosarin corto hua'ano'santa', ma'sona natanpachinquëma', sha'huëtërinquëmaso chachin ya'ipi quëtamaso ya'huërin. Toroa'huaro'sa', carniroro'sa', carniroa'huaro'sa', inapita topachina', a'naroáchin quëtoco'. Inapitaso Yosë inápaquë ya'huërinso chinotatona', ya'ipi ahuiquitacaiso marë' nohuantopi. Trico, yamora, huino, toma', inapitanta nani tahuëri quëtoco'.¹⁰ Inapotohuatama', Yosë inápaquë hua'anëntërinso noya chinotapi. Ina marë' ma'sha tëparahuatona', ahuiquitapi. Naporahuaton ca marënta', Yosë nontapi. Hui'nahuëpita marënta', Yosë nontapi.
¹¹ Isonta', camaitërahuëso natëco': Insosona iso camaitërahuësopita co natëtohuachinahüë', ana'intoco'. Pëinënquë huica ya'huërinso pishointoco'. Inapotahuatoma ahuanico'. Ina ahuaniramaquë, inapa quëran pitaco'. Inapotohuatama', ya'huarataton chiminapon. Naporahuatoma pëinëonta ohuatoco yamora'in. ¹² Na'a ninanoro'sa isoro'paquë ya'huërin. Napopirinhüë', Yosëso pëinën nitacaiso marë', Quirosarin ninano huayonin. Inari chachin insosona pëinën yaata'huantërinso', ana'inchin. Ina nitacaisonta', no'huitatona ya'copitopisopita, inapochin. Copirnorosahuë nipon, naciono'sahuë nipon napohuachina', ata'huantëra'pia'in. Ca Tarioco camaitarahüë ni'ton, a'naroáchin natëco, tënahüë," tënin.

Siniro chinotacaso pëi a'canpiso'

¹³ Napotohuachina, ina hua'ano'saso' copirno Tario camaitërinso chachin ya'ipi nipi. ¹⁴ Inapoatona', cotio hua'ano'saso' tëniquë huarë' sacatopi. Ito hui'nin Sacariasë pënëntona'pi Siniro nohuanton sha'huirinsó chachin nipi. Aquio pënëntona'pinta', inachachin sha'huirinsó. Isopita Pirsia copirnorosanta camaitopiso chachin tënipi: Siro, Tario, Artaquirquisë, inapita. ¹⁵ Tario copirno ya'conin quëran huarë', a'natëräpo pi'ipi, shonca a'na yoqui, cara tahuëri nisahuaso', Siniro chinotacaso pëi nisapiso', a'canpi huachi. Ina yoquiso', atara^a yoqui itopi.

¹⁶ Nani a'canpachinara, ya'ipi huënantapisopita capa cancantopi. Capa cancantatona pëi tënipiso', Yosë marë' acopi. ¹⁷ Naporo tahuëri Siniro chinotacaiso marë' pasa toroa'hua, cato pasa carniro, catapini pasa carniroa'hua, inapita tëpapi. Shonca cato chiponta ya'ipi isairoro'sa oshanëna marë' noyá ahuiquitopi. Shonca cato huënton ya'huëpi ni'ton, a'nara a'na huënton marë' nanirin. ¹⁸ Ina quëran corto hua'ano'santa', onporosona sacatacaiso acotopi. Nihuiro'santa ma'sona nicatona catahuatacaiso', acotopi. Inapoatona Siniro marë' Quirosarinquë onpo sacatacaiso' sha'huítapi. Moisésë iráca ninshitërinso chachin nicacaiso marë' inapopi.

¹⁹ Ina quëran ina yoqui niantarinquë pascoa ni'ton, ina pitanta Siniro marë' na'huëpi. Shonca catapini tahuëritahuaso', caniaritopi. ²⁰ Corto hua'ano'sa', nihuiro'sa', inapitaso napopianachin yonquiatona nani oshanëna iniquipi. Pënëntërinso' quiricaquë camaitërinso chachin nicatona

inquipi. Napoaton ya'ipi huënantapisopita marë' ma'sharo'sa tēpapi. Inapoa-tona Siniro chinotacaiso marë' napopi. A'napita corto hua'ano'sa marënta tēpapi. Inahuara marënta inapopi. ²¹⁻²² Napoaton ya'ipi huënantapisopita pascoa pitaquë cosharo nipiso' ca'pi. A'napitanta nisharo'sa niponaraihuë', co noyahuë' nipiso' a'porahuatona', ca'patopi anta': "Siniro chinotēramaso', quiyanta imasarai topachinara," ca'patopi. Canchisë tahuëri capa cancanta-tona pan co ahuëpocatopinahuë ca'pi: "Siniro catahuarinpoa ni'ton, ina chinotacaso pëi a'canëhua'. Ina nohuanton Pirsia copirno catahuarinpoa ni'ton, tēnirëhua'," ta'tona capa cancantopi.

Istrasë a'napitarë chachin Quirosarinquë canquipiso'

7 ¹ Hua'qui quëran a'na ya'huërë', Pirsia parti hua'anëntaantarin. Inaso', Artaquirquisë itopi. Ina hua'anëntaso', a'nara Nihui huënton quëmapi ya'huërin. Inaso', Istrasë itopi. Pa'pinso', Siraiasë itopi. Inanta pa'pin Asariasë itopi. Ina pa'pionta Iriquiasë. ²⁻⁵ Iriquiasënta pa'pin, Saromo itopi. Inanta pa'pin, Satoco. Inanta pa'pin, Aitopo. Ina pa'pionta', Amariasë. Inanta pa'pin, Asariasë. Ina pa'pionta', Mirayoto. Inanta pa'pin, Siraiasë. Ina pa'pionta', Osi. Inanta pa'pin, Poqui. Ina pa'pionta', Apisoa. Ina pa'pionta', Huinisë. Inanta pa'pin, Iriasaro. Ina pa'pionta', Aaron. Inaso', ya'nan corto hua'an ya'coninso'. ⁶⁻⁹ Istrasëso', iráca pënëntërinso' quirica nóya nitotaton, a'china'pi ya'conin. Ina quiricaquë Siniro nohuanton Moisésë ninshitërin. Naporahuaton Siniro noya catahuarin. Napoaton Artaquirquisë copir-nori ya'ipi nataninsopita catahuacaso marë' quëtërin. Inapoaton inaso', Papironia quëran Quirosarinquë huëntarin. A'na huëntona', israi-ro'sari imaquipi. Inapitaso' a'naquën corto hua'ano'sa'. A'naquënta', nihuiro'sa'. A'napitaso', cantana'piro'sa'. A'napitanta', ya'coana a'pairo'sa'. A'naquënso', Yosë chinotacaso pëiquë sacatopisopita. Artaquirquisë nani canchisë pi'ipi copirno ya'coninso nisapaso', Quirosarinquë canquipi. Ya'natiirinsó yoquiquë ya'natiirinsó tahuëri chachin pipipi. Napoaponaraihuë', a'natëräpo yoqui nisahuaton, a'na tahuëri quëran Quirosarinquë canquipi. Siniro catahuarin ni'ton, noya iratopi. ¹⁰ Istrasëso', ya'ipi cancanën quëran Siniro pënëntërinso yanitotërin. Ina nitotahuaton, no'tëquën natëcaso yonquirin. Naporahuaton, a'napita israi-ro'santa a'chintochináchin cancantërin. ¹¹ Artaquirquisë copir-nori quirica ninshitahuaton, quëtërin. Istrasëso' corto hua'an. Naporahuaton Yosë camaitërinso, pënëntërinso, inapita nóya nitotahuaton, israi-ro'sa a'chintërin. Iso pochin ninshitahuaton quëtërin:

¹² "Ca Artaquirquisë copirnoco Istrasëquën nontaranquën. Quëmaso' corto hua'anquën. Naporahuaton Yosë inápaquë ya'huëaton, pënëntërinso', nóya nitotëran. Ina nitotaton a'china'pinquën ya'conan.

¹³ Na'a israi-ro'sa hua'anëntërähuëquë ya'huëapi. Inpitasona quëmarë' Quirosarinquë pacacaiso nohuantohuachina', pa'ina'. Corto hua'ano'sahuë nipon, nihuiro'sahuë nipon, pa'ina'. ¹⁴ Canchisë hua'ano'sa ayonquirinacosopita ya'huërin. Inapitarë'co chachin anoyatatoi, Quirosarinquë a'paaranquën. Onpopinsona Cota parti, Quirosarinquë, inaquëpita nisapi ni'conquë'. ¿Yosë pënëntërinso' quiricaquë naporinsó chachin ta'ma nisacai? ¹⁵ Canpita Yosënëma chinotēramasoso', Quirosarinquë ya'huërin. Ina marë', oro, prata, inapita caora nohuanton acorahuë. Hua'ano'sa ayonquirinacosopitanta',

inapochachin acopi. Ya'ipi inapita inátohua quèpaquè'. ¹⁶ Ya'ipi Papironia propinciaquènta natantohuatan, quètarinèn. Corto hua'ano'sa', piyapiro'sa', inapitanta inahuara nohuanton Yosè pèinèn marè' acoapi. Napohuachina', inapitarè chachin ya'ipi quèpaquè'. ¹⁷ Ina coriquiquè toroa'huaro'sa', carniroro'sa', carniroa'huaro'sa', inapita pa'anaran. Sharo'sa' no'moquèn ahuiquitacaso', huinonta artaro aipi opotacaso', inapitarè chachin pa'anaran. Inapotahuaton Yosè chinotèramaso pèi artaronènquè ahuiquitoco'. ¹⁸ Oro, prata, inapita ya'sohuachin, ma'sona Sinioro nohuantèrinso nicatoma tiquico'. ¹⁹ Nisha nisha Yosè pèinènquè ohuaracaiso marènta quètèrainquèn. Inaso', ina chinotèramaso pèiquè quèmari chachin quètontaquè'. ²⁰ Yosè chinotamaso marè' ma'sona aquètè pahuanpachin, ma'sha tapatèrinacoso' pèiro'saquè ma'patèquè'. ²¹ Ca Artaquirquisè copirnoco camaitarahuè. Iopiratisèi' aquètèran pi'i ya'coninso parti, na'anquèma ma'sha tapatèramacosopita ya'huèrama'. Ina naponquèma chachin iso pochin camaiaranquèma'. Corto hua'an Istrasè ma'sona natanpachinquèma', quètoco'. Inaso', Yosè inápaquè ya'huèaton pènèntèrinso', noyá nitotèrin. Ina nitotaton a'china'pi ya'conin. ²² Prata natanpachinquèma', cara huaranca cara pasa quiroquè huarènta nanitèrama quètamaso'. Triconta', cato shonca cato huaranca quiroquè huarè' quètoco'. Huinohuè nipon, tomahuè nipon topachin, cato pasa cato shonca rataquè huarè' nanitèrama quètacaso'. Yamoranta', onposo' nohuantèrinso' quètamaso ya'huè rin. ²³ Yosè inápaquè hua'anèntèrinso' pèinèn marè' ma'sona nohuantohuachin, a'naroáchin quètacaso ya'huèrin. Ama maquèran tèranta hui'nahuèpita, piyapinèhuèpita, inapita inari ana'intacaso marèhuè' inapotoco'. ²⁴ Naporahuaton, isonta nitotoco': Corto hua'ano'sa', nihiuro'sa', cantana'piro'sa', ya'coana a'pairo'sa', Yosè chinotacaso pèiquè sacatopisopita, inapita so', co'napita pahuèrèrinacoso pochin pahuèrètapihuè'. Apahuèrètohuatamaso', na'inarama'.

²⁵ Què manta Istrasè Yosè yonquínahuan acorinquèn. Inapotèrinquèn nichinapon chachin, coisèro'sa', chirinchiro'sa', inapita acoquè'. Iopiratisèi' aquètèran pi'i ya'coninso partiquè inapoquè'. Piyapiro'sa' noya nica-tona ya'huècaiso marè' camaichina'. Yosè pènèntèrinso' nitotopisopita acoquè'. Co nitotopisopitahuènta acohuatan, a'chintèquè'. ²⁶ Insosona Yosè pènèntèrinsohuè nipon, ca pènèntèrahuèsohuè nipon, co natèhuachinahuè', tèpa'ina'. Na'in na'inpiro nipachina', inapochina'. Co onpopinchin tèhuèhuachinahuè', ya'huèrin quèran ocoirahuatona', a'na no'paquè té'yachina'. Pahuèrèchinahuè nipon, tashinan pèiquèchinahuè nipon, inapochina ténahuè', ténin ninshitaton.

Yosparinquèn ta'ton, Yosè nontèrinso'

²⁷⁻²⁸ Copirnorì quirica quètòhuachina, Istrasèsò' Yosè nontaton tapon:

“Yosparinquè n Sinioro. Quèmaso Yosèinquèn. Shimashonèhuèpitanta chinotèrinquèn. Quèma nohuanton, Pirsia copirno noya yonquirin. Quirosarinquè chinotèinèntso pèi noya nica-ton, quèma marè' sacata'huaiso' catahuarincoi. Quèma nohuanton copirno nosororinco. Ina ayonquipisopitanta', catahuarinaco. A'napita hua'ano'santa napotèrinaco. Ina marè' chiníquèn cancantèrahuè. Inapita catahuarinaco ni'ton, chiníquèn nanantopisopita israiro'sa ayontonahuè. Inapitarè'coi paca'huaiso marè' naporahuè,” itèrin.

Niimiasë naporinso'

Niimiasë Yosë nontërinso'

1 ¹⁻² Caso Niimiasëco. Tatahuëso' Acariasë itopi. Artaquirquisë copirno ya'coninso', nani shonca iscon pi'ipi, iscon yoqui nisarin. Naporo yoquiso', pascoa yoqui quëran iscon yoquitarin. Caso, Sosa ninanoquë ya'huërahuë. Inaquë copirno ya'huërin ni'ton, canta inaquë ya'huërahuë. Inaquë ya'huëasoco Cota parti quëran iyahuë canquirin. Inaso', Anani itërai. Inarë chachin caraya quëmapi'sa huë'pi anta'. Canquihuachinara: “¿Onpopinta ipora Quirosarin nina-noquë quëparitopisopita ya'huëapi?” Itërahuë. ³ “Inapitaso ya'huëaponaraihuë', na'con parisitapi. Ninano pairanën ohuatopiquëranchin ya'huëarin. Ya'coana onconano'santa', iráca ahuiquitopi. Inapoatona taparo nisapi,” itërinco iyahuë.

⁴ Ina natanato pa'pi sëtërahuë. Huënsërahuë quëran na'nëmiatërahuë. Naporahuato, na'a tahuëri co coshatatorahuë', Yosë nontërahuë:

⁵ “Quëmaso' Siniro Yosëinquën. Inápaquë ya'huëaton chini chiníquën nanantëran. Pa'pi huëhuëpiro nininsopita ninan. Nosororinquënsopitarë'quën anoyatohuatana, no'tëquënáchin catahuan. Camaitëransopitanta natëhuachinën inapotëran. ⁶ Onpopionta Siniro nontëranquënso' natanco. Israirosacoiso', quëma piyapinënpitacoi. Inapita marë' tahuëri tashirë chachin nontaranquën. Tëhuëchachin quiyaso' co natëteinquënhuë', oshahuanai. Canta', quëmopinëhuëpitaro'co chachin oshahuanahuë. ⁷ Pa'pi co noyahuë' nicatoi, camaitëransopita, pënëntëransopita, inapita co natëraihuë'. Quëma nohuanton iráca piyapinën Moisésë itopiso', inapita ninshitërincoi. ⁸ Naporo chachin ina sha'huëtëran: ‘Co'so' natëtonacohuë' oshahuanpachina', ya'ipi parti isoro'paquë ayanquërahuë. ⁹ Napoaponahuë', co noyahuë' yonquiramasopita a'porahuatoma casáchin tahuërëtaantahuatamaco, noya ni'saranquëma'. Camaitërahuësopita noya natëantahuatama', huayonahuëso no'paquë chachin chinotaantaramaco. No'pa' nanirinquë huarë' quëpapirinëinquëmahuë tëranta', isëquë chachin quëantaranquëma', itërancoi.

¹⁰ Quiyaso' quëma piyapinënpitacoi. Chini chiníquën nanantaton Iquipito quëran ocoirancoi. ¹¹ Onpopionta Siniro nontëranquënso' natanco. A'napita piyapinënpitanta', nontarinënso' natanquë'. Quiyaso' pa'yata'huainquënsoráchin cancantarai. Copirno yanontërahuë. Nonto-huato, quëma nohuanton noya natanatonco catahuainco,” itërahuë.

Niimiasë Quirosarinquë pa'ninso'

2 ¹⁻² Naporo' caso, Artaquirquisë copirno o'shitona'pico. Inaso copirno ya'conin quëran huarë', cato shonca pi'ipi nisahuaton, a'na yoquira'

nisarin. Naporo' o'shitasoco, pa'pi sètèrahuëso ni'nin. Ina nicaton: "Pa'pi sètèran ni'nahuë. Carinquënso', co canioranhuë pochin ni'nanquën. Nanan ipora ya'huëtèrinquën," itèrinco. Napotohuachincora, pa'pi pa'yanahuë.

³⁻⁵—Quëmaso' hua'anëhuënquën. Nanpimiataton hua'anëntocoi. Iráca shimashonëhuëpita Quirosarinquë ya'huëpi. Chiminpachinara, inaquëranchin nipa'pitopi. Inaso' ninano pairanën, inimicoro'sari iráca ohuatopi. Onconanënpitanta ahuiquitopi. Ipora huanta ina chachin nisárin. ¡Napoaton iporaso', co nanitèrahuë' capa cancanta'huaso'! itèrahuë.

—¿Ma quërancha catahuainquën nicaya? itèrinco copirno. Napotohuachincora, Yosë inápaquë ya'huërinso nontahuato copirno natanahuë:

—Noya ni'patancoso', onpopionta Cotia parti a'paco panta'i. Inaquë paato Quirosarin ninano anoyatonta'i, itèrahuë. ⁶Copirnosó', sa'in pirayan huën-sëarin. Napotèrahuëso' natanahuaton, itaponco:

—Pa'patan: ¿Onporota huënantaran? itèrinco. Napotohuachincora, tahuëri huënanta'huaso sha'huitèrahuë. Sha'huitohuatora, nohuantërin a'paincoso'. ⁷Naporahuaton chirinchiro'sa Iopiratisii' aquëtèran ya'huëpiso', anitotacaso marë' quirica copirno aninshitèrahuë. "Inapitanta ma'marësona pa'sarahuëso' nitotatona', Cotia parti paca'huaso' quëchinaco ta'to," naporahuë. Ina chirinchiro'saso', pi'i ya'coninso parti ya'huëpi. ⁸Asahua hua'an marënta', aninshitèrahuë. Inaso' hua'an, copirno tananën a'paina'pi. Ama nara apiratiincoso marëhuë' aninshitèrahuë. Yosë chinotacaso pëi pairanën ya'coanaro'sa marë' nohuantarahuë. Ninano pairanën ya'coanaro'sa marënta', nohuantarahuë'. Caora pëinëhuë marënta', nohuantarahuë ni'ton, aninshitèrahuë.

Inapita natanapatora, Sinioro nohuanton co manta copirno apiratèrincohuë'.

⁹Yahuë'patora, sontaro hua'ano'sa ca'tanaincoso marë' a'parin. Cahuarioro'saquë inahuanta imaquirinaco. Sontaro'santa cahuarioro'saquë chachin imaquirinaco. Iopiratisii' aquëtèran pi'i ya'coninso parti canquihuatoira, chirinchiro'sa copirnorí quirica a'patiirinso', quëtèra'piarahuë. ¹⁰Ina parti cato hua'ano'sa ya'huëpi: Sanparato, Topiasë, inapita itopiso'. Sanparatoso' Oron piyapi. Ya'huëre' Topiasëso', Amon piyapi. Inapitaso' isirairo'sa catahua'huaso marë' huë'sarahuëso natantahuatona', pa'pi no'huitopi.

Ninano pairanën acoantacaso sha'huirinsó'

¹¹⁻¹² Napoin quëran Quirosarinquë canquirahuë huachi. Canquirahuato, cara tahuëri chinotèrahuë. Naporo tashi caraya quëmapi'sarë'co huë'ërai quëran huënsërai. Naporo' Yosë ayonquirincoso', co inso tëranta sha'huichátèrarahuë'. Huënsërahuato pa'nai. Casáchin cahuarioquë pa'nahuë. A'napitaso', topinan ira patopi. ¹³Naporo tashi chachin motopiana ya'coana, itopitaquëchin pipirahuë. Panca ya'huan huinan itopiquë pa'sarahuë. Ina quëran amoru inquinan ya'coana itopiquë paantarahuë. Papo pochin ninano pairanën nírarahué. Ya'ipi ohuatopi. Onconanënpitanta iráca ahuiquitopi nírarahué. ¹⁴Ina quëran huinan ya'coana itopiquë paantarahuë. Ina pirayan copirno i'sha taparinsona ya'huërin. Inaquë huarë' noya cahuarioquë paporahuë', ina aquëtëso', co huachi onpo pacasohué' niconin.

¹⁵Tashi chachin i'sha imacontarahuë. Ina quëran ninano pairanën nocorahuë. Tahuërëantarahuato, pipirahuëtaquëchin ya'coantarahuë.

¹⁶Hua'ano'saso', pa'nahuëso' co nitotopihuë'. A'napita cotioro'santa', co manta sha'huichátërarahuë'. Corto hua'ano'sa', ma'huano'sa', hua'ano'sa', topinan piyapiro'sa', inapitanta pairaquë catahuatacaiso marë' co nonchátërarahuë'. ¹⁷Naporo' sha'huitërahue huachi:

—Ya'ipinpoa naponin ya'huëarëhuaso', nitotërhua'. Quirosarin ninanoquë pëiro'sa ohuatëra'piapi. Paira onconanënpitanta iráca ahuiquitopi. Napoaton sacai ya'huëarëhua'. Ninano pairanën acoanta'huaso marë' huë'nahuë. Huëco canpitanta nicatahuatëhua a'canhua'. Inapotohuatëhua co huachi tēhuáponënpohuë', itërahue. ¹⁸Ina quëran Yosë catahuarincosopita sha'huitërahue. Ina nohuanton copirno nanan quëtërincosonta sha'huitërahue. Napotohuatora inapitaso':

—¡Huëco pa'hua caniaritahua'! topi. Ina quëran sacatacaiso marë' noya ninontatona niachinicancanpi. ¹⁹Sanparato, Topiasë, inapitapo napoaponahuë nocabatonaco, tēhuarinaco:

—¿Ma'cha canpitanta inaquë yariantarama nicaya? ¡Copirno ipora no'huitoma', co huachi yanatëantaramahuë'! itërinaco. A'na hua'aonta', tēhuarincoi. Inaso Arapia piyapi. Quisimo itopi.

²⁰Tēhuapirinacoihuë':

—Yosë inápaquë hua'anëntërinso', catahuararincoi noya sacatarai. Quiyaso' ina piyapinënpitaco ni'toi, Quirosarin ninano anoyataantarai. Canpitaso nisharo'sanquëma'. Co ya'copitamaso ya'huërinhuë', itërahue.

Inimicoro'sa napopiso'

4 ¹Ninano pairanën acoantaraiso' Sanparato natantahuaton, pa'pi no'huitërin. No'huitaton yaatapanincoi. ²Amiconënpita, Samaria sontaro'sa', inapita nontaton tēhuarincoi: “Cotioro'saso', tanari yatëparárin. ¿Ina nipirinhue' yasacatopi ti? ‘¡Naquëranchin ma'sha tēparahuatëhua Yosë chinotaantarihua'! ¡A'na tahuëri marëáchin sacato tēniarihua'! ¡Na'piro'santa huiquitopirinahuë', yamopi quëran nasha pipipona'! tēcatona inaporapi ipora,” tēnin. ³Topiasënta ina pirayan huaniton, tapon: “Ni'co', nani pairatatona na'pi aya'huiriraantarapi. Napoaponahuë', anashiri tēranta nanpëtohuachin, nohuatapon,” tēnin tēhuaton.

⁴Napotápachinacoira caso Yosë nontato itapo: “Quëmaso Yosënhuëinquën. Nocabatonaco tēhuarinacoiso', natanquë'. No'huitonaco napotarinaco ni'ton, quëmari ana'intëquë'. Quëma nohuanton inimiconënpitari minsërahuatona', a'na no'pa'pa' tē'yachina'. ⁵Co noyahue' cancantopiso marë' ama nicha'ëquësohue'. Oshahuanpiso yonquiráquë'. Paira nicasocoi no'huatërinaco ni'ton, inapotëquë',” itërahue.

⁶Napotápirinacoihuë', co tananpitërai huë'. Sacatápatoi huancopitontarai. Ya'ipiya quëran noya cancantërai ni'ton, napotërai. ⁷Inapotëraisoi, Sanparato, Topiasë, arapiaro'sa', amono'sa', asototoro'sa', inapitanta natantopi. Co huachi intoparan ya'conacaisohue' nipachina, na'con na'con no'huitopi. ⁸Napopináchin yonquiatona ahuëinacoiso marë' yahuëcapairinaco. Inapoa-tona sacatëraisoi, yatapiantapi. ⁹Ina natantatoi, catahuaincoiso marë' Yosë nontërai. Naporahuaton tahuëri tashirë chachin a'paita'huaiso marë'

niacorai. ¹⁰ Napoin quëran Cota huënton sacatoro'sa chachinta napopi: "Na'pi pë'përo'sa sanpatopi huachi. Pa'pi notohuaro' na'pi yamorinsó ya'huëarin. Quiyanta co huachi a'canchináchinhuë cancantërai," topi.

¹¹ Inimic oro'santa napopi: "Yaahuërëhuaso', ama nitochinasohuë'. A'nanaya ya'conta tëhua tiquia'ahua'. Inapotatëhua atananpitahua'," topi. ¹² Napopirinahuë', cotioro'sa inaquë ya'huëpisopitaso', apira apira sha'huitii ri naco: "Itohuaran itohuaran yaya'contatënëinquëma yaahuërinëinquëma'," itiirinaco. ¹³ Napotohuachinacoira, sacatoro'sa quëmopinënpitarë chachin yapo yaporía paira nininguë acora'piarahuë. Sahuëninëna', nansanëna', pë'chinanëna', inapitarë chachin acora'piarahuë. Ya'coanaro'saquënta', inapotëra'piarahuë. ¹⁴ Inapotopirahuë', të'huatopiso' nicato ya'ipi hua'ano'sa', ma'huano'sa', sacatoro'sa', inapita sha'huitërahuë:

—Ama inapita të'huatocosohuë'. Sinioroso' chini chiníquën nanantaton, pa'pi huëhuëpiro ninin. Ina catahuarinpoa ni'ton, ahuëtoco'. Iyanpoapita, hui'nanpoapita, sa'anpoa', pëinënpoa', inapita yonquiatëhua', ahuëtahua', itërahuë.

¹⁵ Yosë nohuanton, chinotërinacoiso nitotërai. Inahuanta noyá niacorapiraiso' natantopi. Napoaton co huachi ahuërinacoihuë'. Napohuachina ya'ipicoi sacataantarai. ¹⁶⁻¹⁸ Naporo quëran huarë', patomachin piyapinëhuë-pita pairaquë sacatopi. Patoma chachin: Sahuëni, nansa, iscoto, pë'chinan, inapita së'quëatona a'paitapi. Hua'na cotonsáchin a'momantapi. Hua'ano'sa-rinta sacatoro'sa noya catahuapi. Na'pi pë'përo'santa chi'yatapona pochin niyatainpita sacatapi. Ya'ipi sacatoro'sa sahuëninëna', pë'tënpiquëranchin sacatapi. Tronpita camayonta ca pirayan huanirin. ¹⁹ Ya'ipi hua'ano'sa', ma'huano'sa', sacatoro'sa', inapita cari sha'huitërahuë: "Canpoaso', panca sacato nisarëhua'. Co inaquëráchin sacatatëhuahuë', aquë aquë niacorëhua'. ²⁰ Napoaton insëquësona tronpita pihuipiso' natanpatama', a'naroáchin ta'aintaco'. Naporo' Yosënënpoa catahuainpoaso marë' ahuëtarin," itërahuë.

²¹ Inapochin niacoato, i'huahuë huarë' i'huahuë huarë' sacatërai. A'naquën sacatasoi', napopinchin nansanëna së'quërahuatona a'paitapi. ²² Naporahuaton ya'ipi sacatoro'sa inaranchin huë'ëcaiso camairahuë. Catahuatoro'sa quëran huarë', ina pochin camairahuë. Tashinta a'paitacaiso marë', tahuë-rinta sacatacaiso marë' napotërahuë. ²³ Naporahuaton co i'nanpiratoi huë'ëraihuë'. Nansanta niacoantëraiquëranchin huë'ërai. Amaca'huaiso marëáchin i'nanpirarai.

Istrasë Yosë quiricanën nontërinso'

8 (Yosëri catahuarin ni'ton, pairaquë sacatopiso' a'naroáchin a'canpi. Hua'qui quëran pochin Niimiasëso', ya'ipi cotioro'sa amatërin.)

¹⁻³ Pascoa yoqui quëran saota yoqui a'na tahuëri na'huërapaso', ya'ipi cotioro'sa a'na prasaquë niyontonpi. Inaso' prasa, i'sha ma'caiso' ya'coana itopiso' notënanquë ya'huërin. Inaquë niyontonahuatona', Istrasë maestro Moisësë pënëntërinso' quirica nontacaso marë' sha'huitopi. Inaso' quirica, Yosëri chachin israiro'sa iráca anitotërin. Napotohuachinara, inaso quësahuaton ya'ipi quëmapi'sa', sanapi'sa', hua'huaro'sa quëran huarë' natantonëinquë nontërin. Tashiramiachin quëran huarë' caniaritërinso', nontochináchin camotëanatërin.

Ya'ipiya quëran noya natanápi. ⁴Naporo' quirica nontacaso marë', nontë quëran pë'satë nitopi. Inaquë huanirin quëran nontërin. Inchinan quëran Matataiasë, Sima, Aniasë, Oriasë, Iriquiasë, inapita huanipi. Ahuënan quëran'ta', Pitaiasë, Misairo, Marquiasë, Asomo, Asapatana, Sacariasë, Misoramo, inapita huanipi. ⁵Yanontohuachina, inatohua huanirahuaton, so'nanpiso quirica oporinin. Napohuachina ya'ipiya quëran notërapi. Oporinaso chachin natanacaiso marë' ya'ipiya quëran huanipi. ⁶Ina nontacaso marë' Istrasëso', anquirahuaton Yosë chinotërin: “¡Ma noyanquëncha quëmaso' Sinioro ninan paya! ¡Ya'ipi nanitapaton chini chiníquën nanantëran!” tënin. Napohuachina, ya'ipi niyontonpisopitanta anquirahuatona': “¡Naporin mini!” topi. Napoatona isonpi quëran no'paquë huarë' monshomapi.

⁷⁻⁸Cosoi, Pani, Siripiasë, Camin, Acopa, Sapitai, Otiasë, Maasiasë, Quirita, Asariasë, Cosapito, Anan, Piraia, inapitaso nihiuro'sa'. Ina ni'tona Yosë pënëntërinso' nontohuachina, ma'sona tapon naporinsopita piyapi'sa a'nin-quëchin sha'huitapi. Yosë pënëntërinso' quirica chiníquën nontahuatona', ma'sona tapon naporinsopita sha'huiantapi. ⁹Ina natanatona', niyontonpisopitaso na'nëpi. Napoaton Niimiasë, Istrasë, ma'sona tapon naporinsopita sha'huina'piro'sa', inapitari piyapi'sa achinicancanpi. Ama aquëtë sëtatona na'nëcaiso marëhuë', achinicancanpi. Naporahuaton ina tahuëriso', Sinioro marë' acopiso tahuëri ni'ton, co na'nërápaiso marëhuë' napotopi. ¹⁰Ina quëran Istrasëri itapon: “Paatoma noya coshatoco'. Huino sha'moronta o'oco'. Naporahuaton a'naquën co manta ya'huëtohuachinahué', përaco ca'painëma', o'opainëma'. Sinioro marë' tahuëri acorëhua ni'ton, inapoco'. Ama sëtatomarahuë' Sinioro yonquiatoma noya cancantoco'. Inaso', noya a'paiarinpoa',” itërin.

¹¹A'napita nihiuro'sarinta', na'nëpisopita achinicancanpi: “Ipora tahuëriso', Sinioro marë' acorëhuaso tahuëri. Napoaton co na'con na'con na'nëcamaso ya'huërinhuë',” itopi.

¹²Napotohuachinara, inahuaso ya'huëpiquë pa'sahuatona', coshatopi, o'opi, napopi. A'naquëonta co ya'huëtohuachinarahuë', ichica'pi, ichio'opi, inapotopi. Naporahuatona', a'chintopiso noya nitotopi ni'ton, capa cancantopi.

¹³Tahuëririnquë Israiro hua'ano'saso', niyontoantapi. Corto hua'ano'sa', nihiuro'sa', inapitanta niyontonpi. Istrasëre chachin Yosë quiricanën nontaantapi. ¹⁴Nontohuachinara, Sinioro Moisësë quëran camaitërinso quënanpi: “Israiro'sa ina yokuquë chachin shonca a'natëräpo tahuëritapasos', imënamëa'huaro'sa pita na'huëina',” tënin. ¹⁵Napohuachina, Quirosarinquë nisahuaton ya'ipi ninanoro'saquë, iso pochin nanan a'papi: “Tanano'saquë pa'sahuatoma', oripo, tanan oripo, arayan, inapita nararo'sa së'paquën maco'. Nisha nisha panpënta maco'. Panca ta'an nararo'sa së'paquën, inapita maco'. Inapita quëran imënamëa'huaro'sa nicarihua'. Quiricanënuë ninshitopiso chachin nicarihua',” topi. ¹⁶Napotohuachinara, camaitopiso chachin macatona imënamëa'huaro'sa nipi. A'naquën pëinëna a'canpiso aipi. A'naquëonta', i'iratënnënuë nipi. A'naquënso', Yosë chinotacaso pëi i'iratëquënta', acopi. I'sha macacaiso ya'coana notënanquënta', prasa ya'huërin ni'ton, inaquënta acopi. Iprain ya'coana itopiquënta', prasa ya'huërin ni'ton, inaquënta nipi. ¹⁷⁻¹⁸Nani acohuachinara, ya'ipi huënantapisopita, pita na'huëquë huarë', inaquë ya'huëpi. Iräca Non, hui'nin Cosoi itopiso nanpiso', na'huëpi

quëran huarë', israiro'sa co ina pita na'huëchinpihuë'. Inapoatona capa cancantopiso', canchisë tahuëri nanipi. Caniaritërin quëran huarë' Istrasëri Yosë pënëntërinso quirica nontërin. Nani tahuëri naporin. Ta'huantërinso tahuëririnquënta', Sinioro marë' niyontoantapi. Quiricanënuë camaitërinso chachin nipi.

Israiro'sa oshanëna marë' Itrasë Yosë nontërinso'

9 ¹ Naporó' yoquiquë cato shonca catapini tahuëritahuaso', israiro'saso naquëranchin niyontoantapi. Sa'catën a'mosahuatona', mo'shiquë nisë'momotopi. Inapoatona co coshatatonaraihuë' Yosë nontopi. ² Nisharo'sarë niya'tontopirinahuë', inapita a'porahuatona', Sinioro marë' huanipi. Shimashonënapitarë chachin co noyahuë' nicatona oshahuanpiso', yonquipi. ³ Naporó chachin Yosë pënëntërinso' quirica, cara ora pochin nontopi. Ina quëran nápo ora chachin oshanëna yonquiatona', Sinioro sha'huitopi. Naporahuatona Sinioro chinotopi. ⁴⁻⁵ Ina quëran isopita nihuiró'saso', pë'satëquë nanopëpi: Cosoi, Pinoi, Catomiri, Sipaniasë, Otiasë, Pitaiasë, Poni, Siripiasë, Pani, Quinani, Asapaniasë, inapita. Inapitaso' chiníquën Yosë nontopi. Nani nontohuachinara, niyontonpisopita achinicancanpi: "Sinioroso Yosënënpoa ni'ton, huanirahuatëhua ina chinotahua":

Inaso', ya'huëmiatarin. Co onporonta ta'huantarinhue'.

¡Noya noya ni'ton!

'Yosparinquën Sinioro,' itahua'," itopi.

⁶ Itrasënta', Yosë nontaton tapon: "Quëmasáchin Sinioronquën.

Quëmari ya'ipi pi'iro'të acoran.

Ya'ipi ya'huërinsoptarë chachin ninan.

Isoro'pa', marë, inapitanta ninan.

Ya'ipi inaquëpita ya'huërinsoptarë chachin acoran.

Quëma nohuanon ya'ipi ya'huëapi.

Quëma nohuanon chachin ya'ipi nanpiapi.

Pi'iro'tëquë ya'huërinsoptarë chinotarinën.

⁷ Quëmaso' Sinioro, Yosënuën.

Apran huayonahuaton, Orë ninano quëran ocoiran.

Inaquëso cartioro'sa ya'huëpi.

Ina chachin nininën canpiataton,

Apraan itëran.

⁸ 'Tëhuëchachin natëarinco,' ta'ton,

inarë'quën anoyatëran.

Canano'sa', itiro'sa', amororo'sa',

huirisëro'sa', quiposoro'sa', quiriquiro'sa',

inapita no'panën matahuaton,

shinpitari hua'anëntacaiso marë' sha'huitëran.

Quëmaso' no'tëquënáchin nonan ni'ton,

sha'huitëranso chachin nanirin.

⁹ Shimashonëhuëipita Iquipitoquë

pa'pi aparisitapirinahuë',

Quëhuai' marë yonsanquë

na'nëterinënso' natanaton, catahuan.

- ¹⁰ Iquipito copirnonta ana'intaton,
nani ma'sha pa'pi huëhuëpiro' nininsopita a'notëran.
Piyapinënpitarë chachin ana'intaton, napotëran.
Israiro'sa co quë'yatonaraihuë' aparisitapi ni'ton,
ana'intaton, napotëran.
Inapoaton iporaso', sacóshin nahuinan.
- ¹¹ Marë patomaihuatana, yanirotaquëchin
piyapinënpita pëntonpi.
Imaquipisopitaso nipirinhüë',
anpoquë na'pi të'yaitërëso pochin nitëran.
- ¹² Piyapinënpitaso' quëpahuatana,
naporopi chïtoro aquëchitëran.
Tashinta pa'pachinara ina chachin,
pën pochin huënaratërarin.
Noya pacacaiso marë' a'pintërarin.
- ¹³⁻¹⁴ Ina quëran Sinai motopiquë nohuaraimaran.
Naporó' inápa quëran noya
nicacaiso marë' pënënan, camairan, naporan.
No'tën nanan a'chintahuaton,
yonquínahuan ya'huëcaiso marë' anitotëran.
Pënënancoisopita, camairancoisopita, anitotërancoisopita,
inapitaso noyasáchin ninin.
Chinoto tahuërinta acotëran.
Ina tahuëri noya nicaatona',
chinotiinënso marë' acotëran.
Piyapinën Moisésë itopiso quëran,
ya'ipi inapita anitotëran.
- ¹⁵ Tanahuachinaranta', inápaquë cosharo ya'huërinso quëtëran.
Yamorohuachinaranta', natëtë quëran i'sha ocoitëran.
No'pa' quëtamaso quihuitëranquë ya'caritohuachinara:
'Ya'conatoma hua'anëntoco huachi,' itëran.
- ¹⁶ Napotopiranhüë', shimashonëhuëipitaso' co natëtopihüë'.
Co natantochináchinhüë', cancantatona', co natërinënhüë'.
- ¹⁷ Quëmariso' na'con catahuapiranhüë',
co ina yayonquipihüë'.
Co natëtënënhüë' Iquipitoquë chachin
panantacaiso' yonquiantapi.
Ina marë' hua'an yonípi.
Iquipitoto'sari camaiantacaiso marë' yatahuëréantapi.
Naporirinhüë' tëranta', co ata'huantëranhüë'.
Noyápiachin cancantaton, a'naroáchin yanosorotëran.
Co a'naroáchin no'huitëranhüë'.
Piyapinënpita nosoromiatëran ni'ton, co a'poranhüë'.
- ¹⁸⁻¹⁹ Oro asoquirahuatona toroa'hua nonanpi.
Tënihuachinara:
'Quëma Iquipito quëran ocoirancoi,' itopi moshatona'.
Inapoatona na'aro tëhuëtërinën.

- Napopitërapirinahuë', quëmariso' nosororan.
 Nosoroaton co inotëroquë a'poranhuë'.
 Tahuëri nipachina, chitororí quëparárin.
 Tashinta', ina chitoro quëran pën pochin
 a'pintaton co patërinhuë'.
 Inapoaton no'tëquën paacaiso marë' a'notërarán.
- ²⁰ Quëma Ispiritonëni nosoroaton a'chintërarín.
 Mananta co osëretëranhuë'.
 Yamorohuachinaranta i'sha quëtëran.
- ²¹ Inotëro parti catapini shonca pi'ipi nocomaran.
 Co manta ichipahuanteranhuë'.
 A'mopisonta', co mocarínhuë'.
 Iratápirinahuë', co pomarantëtopihuë'.
- ²² Na'a naciono'sa hua'anëntopiso osëretaton,
 shimashonëhuëi ahua'anëntëran.
 A'na huënton a'na huënton no'pa' quëtëra'piaran.
 Sicon copirno Ispónquë ya'huëpirínhuë',
 no'panën osëretaton ahua'anëntëran.
 Oco copirnonta Pasan parti ya'huëpirínhuë',
 inanta no'panën osëretaton ahua'anëntëran.
- ²³ Quëma nohuanton notohuaro' hui'nahuanpi.
 Tayoraro'sa nápo na'api.
 Shimashonënpita no'pa' quëtacaso
 sha'huitëranso chachin ahua'anëntëran.
- ²⁴ Napotëranso chachin shinpitari
 Canaan no'pa' hua'anëntopi huachi.
 Canano'sari inaso no'pa' hua'anëntopirinahuë',
 quëma nohuanton canapi.
 Inapotatona atapanpi.
 Na'a copirnoros'a ya'huëpirínahuë' canapi.
 Nisha nisha piyapiro'sa nipirínahuë', canapi.
 Canarahuatona', nohuantopiso nitopi.
- ²⁵ Na'a pairahuan ninanoro'sa ya'huëpirínhuë'.
 No'panënanta noya noya nipirínhuë'.
 Pëiro'saquënta notohuaro' ma'sha amëntatopi.
 I'sha tapainano'sa', oparoro'sa',
 oripororo'sa', nisha nisha cashino'sa', inapita ya'huëpirínhuë', ya'ipi
 mapi.
 Inapoatona noya coshatopi, o'opi, napopi.
 Inapoatona amonpitërapí.
 Nosororan ni'ton, capa cancantopi.
- ²⁶ Quëmariso' nosoropiranhuë',
 co natëtënhëhuë' ano'huitërinën.
 Pënëntëransopita nocanatona a'popi.
 Quëma marë' pënëntopisopitanta tëpapi.
 Inapitari co noyahuë' nipiso
 a'ninquëchin sha'huitopi:

- 'Ina a'porahuatoma', Sinioróchin tahuëretoco', itopi.
 Napotopirinahuë', tēpapi.
 Inapoatona panca tēhuëtērinēn.
- 27 Napoaton inimiconēnapitari canaipi.
 Inapitari hua'anēntatona aparisitopi.
 Parisitatona nontohuachinēn,
 quēmariso' nosoroantaran.
 Inápa quēran natanahuaton, catahuaran.
 Quēma nohuanton hua'ano'sa huanipi.
 Aparisitopisopita a'pacaíso marē' huanipi.
- 28 Napoaponahuë', noya ya'huēantahuachina',
 a'naroáchin naniantaantarinēn.
 Quēmari ni'sápiranhuë',
 co noyahuë' niantapi.
 Napoaton naquēranchin inimicoro'sari
 minsērahuatona aparisitaantapi.
 Parisitatona nontaantahuachinēn,
 nosoroaton inápa quēran catahuantaran.
 Inimiconēnpita quēran na'aro nicha'ēran.
- 29 Quēma pēnētēransopitaráchin natēantatona',
 ya'huēcaíso pēnēnan.
 Pēnēnpiranhuë': 'Noya quiyaora ya'huēapoi,'
 tēnēso pochin cancantatona co natētopihuë'.
 Camaitēransopita, sha'huitēransopita,
 inapita natēhuachina ananpitomiatacaso nipirinhue',
 co natētochináchinhuë' cancantopi.
- 30 Napopirinahuë', na'con pi'ipi ahuantaton ni'sáran.
 Quēma ispiritonēn quēran
 pēnēntona'piro'sa ayonquiran.
 Inapitari pēnēnpirinhue', co natēpihuë'.
 Napoaton nisha nisha naciono'saquē quēpapi.
 Inapitari hua'anēntatona camaipi.
- 31 Napoaponahuë' nosoromiataton,
 co a'pomiatēranhuë'. Co ata'huantēranhuë'.
 Noyápiachin cancantaton,
 nosorochináchin cancantēran ni'ton, naporan.
- 32 Quēmaso Yosēnēhuēinquēn.
 Chini chiníquēn nanantaton pa'pi huēhuēpiro nininsopita ninan.
 Nosororancoiso' co nishatērinhuë'.
 Quiyarē'quēn anoyatēransonta', inachachin nisárin.
 Napoaton parisitēraiso' no'tēquēn tantiaquē'.
 Copirnonēhuēipita, hua'ano'sa',
 corto hua'ano'sa', pēnēntona'piro'sa',
 shimashonēhuēipita, ya'ipicoi
 nani nohuantaso parisitērai.
 Asiria copirnoros'a quēran huarē'
 aparisitērinacoiso', ipora huanta inapoarai.

³³ Co quëma tëhuëran quëran parisitërai huë'.

Quiyaora tëhuënëhuëiquë parisitarai.

Sha'huitërancoiso chachin

co noyahuë' ninaiso marë' no'tëquën ana'intërancoi.

³⁴ Copirnonëhuëipita, hua'ano'sa',

corto hua'ano'sa', shimashonëhuëipita, ya'ipi inapita

quëma pënëntëranso' co natëpihuë'.

Camaitëransopita, sha'huitëransopita,

inapitanta co natëpihuë'.

³⁵ No'pa' ahua'anëntëransoso',

pancana nisahuaton noyaro'pa'.

Inaquë nani ma'sha quëtëran.

Inapotopiranhuë', co pa'yatatënë chinotërinënhuë'.

Co noyahuë' nipisonta co yaa'popihuë'.

³⁶ Napoaton iporaso', topinan

quëran asacatárinacoi.

Shimashonëhuëipita no'pa' quëtëran.

Sha'tatona capacaiso marë' quëtópiranhuë',

inaquë chachin topinan quëran asacatárinacoi.

³⁷ Na'con nitërinso mapiraihuë',

nisha copirnoros' matërachinincoi.

Oshanëhuëi marë' ana'intatoncoi,

ina copirnoros' saquë yo'nancoi.

Pë'tahuanëhuëipita quëran huarë', nohuantopiso' nitopi.

Inapoatoi pa'pi parisitarai," itërin.

³⁸ Ina yonquiatoi: "Ipora quëran huarë' Yosëíchin natërai huachi," ta'toi, quiricaquë ina pochin ninshitërai. Inapotohuatoira, hua'ano'sa', corto hua'ano'sa', nihuiro'sa', inapitari hui'shapi. Inapotahuatona sichotopi huachi.

Copo naporinso'

Onpopinsona Copo ya'huërinso'

1 ¹Oso parti itopiquë a'nara quëmapi ya'huërin, Copo itopiso'. Inaso' noyasáchin nícaton, co manta tēhuërinhuë'. Yosë no'tëquën natëton, co manta piyapi'sa ma'sha onpotërinhuë'. ²⁻³Shonca hui'ninpita ya'huëtërin. Canchisë quëmapi, cara sanapi. Notohuaro' pë'tahuatërin: Canchisë huaranca ohuicaro'sa', cara huaranca camiyoro'sa', a'natërâpo pasa moraro'sa', inapita pë'tahuarin. No'pa' ohuë'rinsopitanta toronënpitarë chachin a'natërâpo pasa ya'huëtërin. Naporahuaton piyapinënpitanta', hua'huayâtërahuë camairin. Napoaton a'napita pi'i pipirinso parti ya'huëro'sa quëran, ma'huan ma'huan inaso'.

⁴Hui'ninpitaso noya ninicatona', coshatacaiso marë' yánipërapí. Noya noya cosharo acohuachinara, napopi. A'naya a'naya pëinënaquë coshatopi. A'na'ton përatërin. Ina quëran a'na ya'huëre', përataantarín. Inapopi. Nani napopiquë oshinapitanta', përapí. ⁵Nipërapiso tahuëri'sa na'huëhuachina, Coposo tashíramiachin huënsëintarin. Ya'ipi hui'ninpita amatahuaton a'naya a'naya marë' ma'sharo'sa tëparin. Inapotahuaton oshanëna marë' ya'ipi ahuiquitërin: “Tapon a hui'nahuëpitaso', cancanëna quëran Yosë no'huítóna', pinoápirinahuë',” ta'ton naporin. Nani nichicoshatopiquë naporin.

Copo nani ma'sha onporinsopita

⁶A'na tahuëri Yosëso', anquëninënpita ayontonin. Inapitarë chachin sha'huirapirinpoaso' anquëni' itopisonta', pa'nin. ⁷Ina nícaton Siniorori itapon:

—¿Intohuaranta huë'nan? itërin.

—Itohua itohua pasoro'paquë pa'sárahue', itërin Satanasëri.

⁸—¿Piyapinëhuë Copo itopiso ni'chinan to? Co insonta paso ro'paquë ina pochín ya'huërinhuë'. Inaso no'tëquën natëtonco, noyasáchin ninin. Napoaton co ma'marë tëranta', pënenacaso ya'huërinhuë'. Naporahuaton co inso tëranta', ma'sha onpotërinhuë', itaantarín Yosëri.

⁹⁻¹⁰—Co topinan natërinquënhuë'. Nani ma'sha nipachina quëmari catahuaran. Inapotëran ni'ton, notohuaro' pë'tahua ya'huëtërin. Inapoaton ma'huanin. Sa'in, hui'ninpita, ma'shanënpita, inapitanta quëmari noya a'pairan ni'ton, natërinquën. ¹¹Napoaponahuë', inta ya'ipi ya'huëtërinso osëretëriquë'. Inapotohuatan, a'ninquëchin no'huíarinquën, itaantarín Satanasëri.

a 1.6 Sha'huirapirinpoaso' anquëni: Iprío nananquëso', Satanasë itopi.

¹²Naporo' Siniorori itapon:

—Inta nipachin. Nani ma'sha ya'huëtërinso', ma'sha onpotëriquë'. Inaora chachinso napoaponahuë', ama manta ma'sha onpotëquësohuë', itërin.

Napotohuachina, inaso Sinioro ya'huërin quëran pipirin.

¹³A'na tahuëri Copo hui'ninpitaso', naquëranchin coshatacaiso marë' nipëraantapi. Napoatona', paninantërinso pëinënuquë noya coshatapi.

¹⁴⁻¹⁵Napoasoi', Copotaquë a'nara piyapinën ta'arë'nachin canquirin. Canquirahuaton itapon:

—¡Tororo'saquë no'pa' ohuërëasocoi, moraro'saso', ina pirayan coshatapi! A'nanaya sapioro'sa canquirahuatona', ya'ipi pë'tahua a'pairo'sa', sacatoro'sa', inapita tiquiipi. Inapotahuatona', pë'tahuanënpita quiquitërinën. ¡Casáchin cha'ërahuato sha'huita'huanquënso marë', ta'aintarahuë' itiirin.

¹⁶Inari sha'huitaso', a'na ya'huërë' piyapinën ta'ainantararin. Canquirahuaton itapon:

—¡O'cori pochin inápa quëran pën anotiimarín! Inapoaton ya'ipi ohuica-nënpita tiquitërinquën. A'paina'piro'santa', tiquirin. ¡Casáchin cha'ërahuato sha'huita'huanquënso marë', ta'aintarahuë' itiintarin.

¹⁷Inarinta sha'huitaso chachin, a'na ya'huërë' piyapinën ta'ainantararin. Inarinta canquirahuaton itapon:

—¡Camiyoro'sa a'pairápiraihuë', cara huënton cartioro'sa huë'sahuatona', ahueirinacoi! Tiquirahuatonacoi, camiyoro'sa quiquitërinën. ¡Casáchin cha'ërahuato sha'huita'huanquënso marë', ta'aintarahuë' itiintarin.

¹⁸⁻¹⁹Inarinta sha'huitaso chachin, a'na ya'huërë' piyapinën ta'ainantararin. Canquirahuaton itapon:

—¡Ya'ipi hui'nanpita paninantëranso pëinënuquë coshatapirinahuë', a'nana-panca ihuan huë'nín! Inotëro parti quëran huë'sahuaton, pëi të'yatërin. Napotohuachina ya'ipi hui'nanpita tiquitërinquën. ¡Caso cha'ërahuato sha'huita'huanquënso marë', ta'aintarahuë' itiintarin.

²⁰Naporo Coposo', co napion cancantahuaton huanirin. A'morinso osharahuaton, noyá niya'irin^b. Inaporahuaton, Yosë chinotacaso marë', isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshomarahuaton:

²¹—Ipora hua'huatapo, co manta ya'huëtërincohuë'. Chiminpatonta', co manta quëpapohuë'. Sinioro nohuanton ma'sha ya'huëtopirincóhuë', ina nohuanton capa niantarin. ¡Ma noyacha Sinioroso paya! tënin. ²²Inapoaton Coposo', nani ma'sha onpoaponahuë', co Yosë no'huiton oshahuaninhuë'.

Aquë aquëtë ma'sha onporinso'

2 ¹Naquëranchin Yosëso', anquëninënpita ayontoantarín. Satanasënta inapitarë paantarín. ²Naporo' Siniorori itaantapon:

—¿Intohuaranta huëantarán? itërin.

—Itohua itohua pasoro'paquë pa'sárahue, itërin Satanasëri.

³—¿Piyapinëhuë Copo itopiso' ni'nan huachi? Co insonta pasoro'paquë ina pochin ya'huërinhuë'. Inaso', no'tëquën natëtonco noyasáchin ninin. Napoaton co ma'marë tëranta pënenacaso ya'huërinhuë'. Naporahuaton co inso tëranta ma'sha onpotërinhuë'. Quëma napotëranco ni'ton, ya'ipi

b 1.20 *Niya'irin*: Ina parti ya'huëpisopitaso', pa'pi sëtohuachinara napopi.

ma'shanēnpita topinan quēran ayatērahuē. Inapotopirahuē', inaso co pi'pisha tēraanta nisha cancantērinhuē', itērin.

⁴ Siniorori napotopirinhue', inariso itaantapon:

—Ma'shanēnpita ayatopiranhuē', inaora chachinso co ma'sha onpotēranhuē' ni'ton, ina pochin cancantarin. ⁵Inta inaora chachin ma'sha onpotēriquē'. Inapotohuatanso', tēhuēnchachin no'huitēnquēn a'poarinquēn, itērin.

⁶Naporo' Siniorori itapon:

—Inta nipachin. Ma'sha onpotēriquē'. Napoaponahuē', ama tēpaquēsohuē', itaantarin.

⁷Napotohuachina, inaso Siniro ya'huērin quēran pipiantarahuaton Copo ya'huērinquē paantarin.

Ina nohuanton Coposo', pa'pi chiníquēn caniori manin. Ya'ipi nonēnquē ta'tasáchin ni'ton, yonito yonito toconin. ⁸Napohuachina, amoro ahuiquitopiquē pa'sahuaton huariano aipi huēnsēconin. Inaquē socatē masahuaton niitērárin. ⁹Naporo' sa'ini itapon:

—Noyasáchin nicaponahuē' po'sáran ni'quēhuarē', Yosē no'huirahuaton a'poquē'. Inaporahuaton, chiminchanquē huachi, itērin.

¹⁰—¡Co'chi quēmaso' no'tēquēn yonquiranhuē paya! Noya nininsopita Yosē quētohuachinpoa', ma'parēhua'. Co noyahuē' nininsopitaso quētohuachinpoa': ¿Co ma'pacaso ya'huērinhuē' ti? ¡Inanta mini ma'pacaso ya'huērin! itērin. Inapoaton Coposo', parisitaponahuē' ahuantērin. Co pi'pian tēraanta Yosē no'huiton, oshahuaninhue'.

Copo amiconēnpitari huēcapiarinso'

¹¹ Coposo', cara amiconēnpita ya'huētērin. A'naso', Irihuasē itopi. Inaso', Timan parti ya'huērin. A'nanta', Piritato itopi. Inanta', Soa parti ya'huērin. A'nanta', Sohuaro itopi. Inaso', Naamato parti ya'huērin. Copo parisitērinso' inapitanta natantatona', achinicananacaiso marē' paapacaiso yonquipi. Huēcatona niquēnanpachinara, napopináchin Copo ya'huērinquē canquipi. ¹²Aquēranchin notērahuatona ni'pirinahuē', inaso nishinahuēn ya'norin ni'ton, co nohuitopihuē'. Noya nohuitahuatona', chiníquēn na'nētopi. Co napion ancantatona', a'mopiso oshapi. Naporahuatona amocan inápaquē ta'sapi. Inaquē chachin nisē'momotopi. Napopi. ¹³Naporahuatona', Coporē chachin no'paquē huēnsēpi. Canchisē tahuēri tashirē chachin co manta taponaraihuē' napopi. Chiníquēn parisitērinso' nicatona', co manta itopihuē'.

Parisitaton Copo naporinso'

3 ¹⁻² Canchisē tahuēri nani na'huēhuachina, Coposo' parisitápaton hua'-huatērinso tahuēri yonquirin. Ina yonquiaton ina tahuēri no'huirin^c. Napoaton chiníquēn tapon:

³ “¡Tatahuē hui'narincoso tashi yonquiato,
pa'pi co noyahuē' ni'nahuē!
¡Hua'huatērahuēso tahuērinta
inapochachin ni'nahuē!

^c 3.1-2 *Tahuēri no'huirin*: Canpo piyapinpoanta parisitohuatēhuara: “¡Ma'marēcha nanpito po'sarahue paya!” tēnēso pochin inapitanta tahuēri no'huipi.

- ⁴ ¡Ma'cha naporo tahuëri
tashi nininhuë' paya!
Co Yosëri nohuaninhuë' naporini,
co tahuëriitonhuë'.
- ⁵ ¡Pa'pi tashirori imotërin naporini,
noya noya niitonhuë'!
¡Ma'cha yaráchin chitorori i'copitërinhuë paya!
¡Pi'ihuë nipon chiminaton a'payaninhuë paya!
- ⁶ ¡Ma'cha tatahuë hui'narincoso tashi
tashinantërinsoari ayatërin naporini,
noya noya niitonhuë'! tënahüë.
Inaporin naporini,
¡co huachi nani pi'iquë ina tahuëri pichi'itonahuë'!
¡Co huachi nani yoquiquë tëranta yonqui'itonahuë'!
- ⁷ ¡Ma'cha naporo tashi mamahuë
co hua'huanincohuë' paya!
Inaporin naporini, co insonta noya cancanchitonhuë'.
Panca ya'huan marëquë ya'huërin.
Inaso', Nipiatan itopi.
Pënotono'sari pënoitohuachinara,
ina anocantopi, topi.
¡Ma'cha inapitari, naporo tashi pënopihuë' paya!
Inapotopi naporini,
co mamahuë hua'huaintoncohuë'.
- ⁹ ¡Ma'cha naporo tahuëririnquëta',
huënio tayora co ya'norinhuë' paya!
¡Tahuëricasonta ninapirinhüë'
co tahuëririnhüë naporini, noyata'itonhuë'!
¡Tahuërinta huënihuaninso',
co quënanpihuë' naporini,
noya noya niitonhuë'!
- ¹⁰ Co inapoatonhuë', naporo tashi
hua'huata'huaso quëtërinco ni'ton,
pa'pi co noyahuë' ni'nahuë.
¡Ya'copirincos naporini,
co po'pin nosorochitohüë'!
- ¹¹ ¡Yo'nanquë chachin
chiminahuë naporini, noya niitonhuë'!
¡Mamahuë huaisonco chachin chiminahuë naporini,
noya noya niitohüë'!
- ¹² Mamahuë huairahuatonco
tonainquë acorinco.
Inapotatonco asho'shorinco.
¡Co inapotërincohuë' naporini, noya noya niitohüë'!
- ¹³ Naporo' chiminahuë naporini,
yashi yashin huë'ëpiso pochin
sano cancantato chinota'itohüë'.

- 14-15 Iráca copirnoros'sa',
catahuarinsopita hua'ano'sa',
inapitaso', nipa'pitacaiso marë' panca no'papiro'sa nipi.
Hua'ano'sa nipisopitanta notohuaro'
oro, prata, inapita
hua'anëntopiso pëiro'saquë yontonpi.
Inapitanta nani chiminpi ni'ton,
inapitarë'co canta', chinota'itohuë'.
- 16 Ana'huayaro'saso', pa'pitopi.
Chimipia'hua hua'huatopisonta', inapotopi.
Canta inapotërinaco naporini,
noya noya cancanchitohuë'.
- 17 Apiro'saso', piyapi'sa yaaparisitopi.
Napoaponaraihuë' chiminpachinara,
copi topi huachi.
Parisitápatona amipisopitanta',
chiminpachina chinotopi huachi.
- 18 Quiraquë mapisopitanta',
sacato hua'ano'sari na'con aparisitopi.
Napoápirinahuë chiminpachinara,
inahuanta copi topi huachi.
- 19 Chimipiro'sa ya'huëpiquëso', ma'huano'sa
sa'ahuario'sarë', napopináchin ya'huërapí.
A'naquën hua'anëhuanpirinahuënta',
inaquëso', co huachi hua'anëhuanpihuë'.
- 20 Yosë nohuanton piyapi hua'huatërin.
¡Napoaponahuë', parisitacaiso marë'
hua'huatopiso yonquiato,
co noyahuë' cancantërahuë'!
Parisitapisopitaso' chiminchinapi naporini,
noya noya niitonahuë'.
- 21 A'naquën parisitatona', yachiminpi huachi.
Oro yonirëso pochin chimirin nohuantopi.
¡Napoápirinahuë nanpirápisos marënta',
co noyahuë' cancantërahuë'!
- 22 Napoin quëran chiminpachinara, pa'pitopi.
Naporos huarë' capa cancantopi huachi.
- 23 Piyapinpoa Yosë
nohuanton ya'huëpirëhuahuë',
ma'sona onpocaso' co anitotërinpoahuë'.
Oncorapirëso pochin acorinpoa'.
Co onpo ta'ananpichináchinhuë', ninëhua'.
- 24 Co napion natanato tarëtárahue
co capahuaso tëranta yonquirahuë'.
Na'nërápato co yamoro manincohuë'.
- 25 Ya'ipi të'huatërahuësopita,
huë'huëtërahuësopita,

inapita cantiirinco ta'a.

- ²⁶ 'Pi'pian tëranta chinochi,' topirahuë,
co manta sano cancantërahuë'.
¿Onpoatoso' topinan parisitámarahuë?"
tënahué yonquiato.

Irihuasëri Copo pënëninso'

- 4** ¹⁻² Naporo' Irihuasëri Copo pënënaton itapon:
"Iya Copo, tëhuëenchachin parisitáran ni'ton,
nontiiñënso' co noyahuë' natanapon.
Napoaponahuë', naporanso natanato,
sha'huitochina'inquën tënahué.
³⁻⁴ Quëmaso' maestro pochin nicaton
na'a piyapi'sa a'chintëran.
Sanpatopiso pochin cancantopisopitanta',
achinicananan.
Sëtopisopitanta noya catahuan.
Yanitëpapisopitanta
noya nontaton achinicananan ni'ton, co nitëpapihuë'.
⁵ Inapona'piquën ni'ton,
ipora ma'sha onporanquë
chiníquën cancantëquë'.
⁶ Quëmaso' no'tëquën Yosë natëran.
Inapoaton noyasáchin ninan.
Naporan nichinapon chachin,
'Yosë mini anoyataantaponco,' tëquë'.
⁷ Inta yonquiriquë'. No'tëquënáchin natërinsopitaso',
co Yosëri ata'huantochininhuë'. Co a'naya tëranta'.
⁸ Co noyahuë' nipsisopita tëhuëenchinso',
napopiso marë' no'tëquën ana'intarin.
Ma'sharaya sha'patëra,
ina nitërinso chachin manë'.
Inapochachin Yosëriso
no'tëquën i'huërëtarin.
Nani hua'qui tahuëri nicato,
ina noyá nitotërahuë'.
⁹ Panca ihuan pa'pachina, nani ma'sha tapirin.
Inapochachin Yosërinta',
a'nanaya inapita no'huiton ata'huantarin.
¹⁰ Pa'piniro'sa përapachina a'payaninpo'.
Inapochachin co noyahuë' nipsisopitaso', yano'huitopi.
Napoápirinahuë', Yosëri acopitapon.
Pa'piniro'sa nipanatëtaton acopitërin.
Inapochin inapitanta nitapon.
¹¹ Pa'piniro'sa nipanatëtohuachinara,
co huachi mapintatonaraihuë' chiminpi.
Napohuachinara,

- pa'pinia'huaro'saso' yanquëëpi.
 Inapochachin no'huitërayaro'santa
 chiminpachina', hui'ninpita patapona'.
- ¹² Ina caso co nitotopirahuë' anitotërinaco.
 A'nara hua'yan oshaquëra'huaya
 nontatonco sha'huitërinco.
- ¹³ Yono tashi piyapi'sa huë'ësoi',
 huë'ëhuëquë nocorinco.
 Capayatohuatora, pa'yan tënahuë.
- ¹⁴ Ina quëran pa'yamiatato,
 ropa ropátarahuë.
- ¹⁵ Ihuan pochin
 pihui pihuirayararincó natanahuë.
 Napohuachina, na'con na'con a'payaninco.
- ¹⁶ Ni'pirahuë', pi'pian quiró tënin ni'nahuë.
 Napoaporahuë', co nirayarahué'.
 Topinan tanahuantápirinhuë',
 noninso huachi natanahuë:
- ¹⁷ 'Yosë marëso', co a'naya tëranta
 noyasáchin nina'pi ya'huërinhuë'.
 Noyápiachin cancantërinsona',
 co a'naya tëranta ya'huërinhuë'.
- ¹⁸ Inápaquë camairinsopita ya'huëtërinso tëranta',
 pi'pian Yosëri natërin.
 Co nanitërinhuë' noyá natëcaso'.
 Anquëniro'santa', tëhuëpiso quënayatërin.
- ¹⁹ Aquëtë huarë' piyapi'saso',
 co manta chinipihuë'.
 No'papi pëi amocanquë pëipiso pochin niconpi.
 No'son pochin shi'sharichináchin niconpi.
- ²⁰ Isoro'paquë nanpipiso',
 co hua'quirinhuë'.
 Hua'huatopi quëran
 chiminaquë huarë',
 a'na tahuëriíchin pochin hua'quirin.
 Chiminpachinara, copi tochinapi.
 Co huachi insoari tëranta nohuanaponhuë'.
- ²¹ Pi'shirin yashitëressó pochin copi taponá'.
 Co yonquínahuan nishátërasoihuë',
 ta'huantapona', itërinco.
- 5** ¹ Chiníquën: 'Oo,' tëquë'. Taponá a'panirinen.
 ¡Catahuainquënso marë'
 co a'na anquëni tëranta ya'huërinhuë'!
- ² Co yonquinahuanhuë' nipatëra, no'huitomiatëre'.
 Inapohuatëra chimirin yonitë pochin ninë'.
- ³ A'naquën piyapi'sa co noya
 yonquiaponahuë', ma'huanarin.

- Naporapirinhüè', co hua'quiya quëranhuè'
ya'ipi ya'huëtërinso ata'huantapona'.
- ⁴ Inapona'pi hui'ninpitaso', co incari catahuaarinhuè'.
Coisëro'sarinta na'con na'con ana'intoahuachina',
co inso tëranta ina marè' nonsarinhuè'.
- ⁵ Sha'tërinso'pita nitërinso'ta',
tanarotopisopitari pë'yapon.
Nahuano'sa huáncana ocoiatona', pë'yapona'.
Ma'sharáchin cancantopisopitari,
ma'shanëna noyapapona'.
Inapotatona osërëtapona'.
- ⁶ Pacatoroso' inaora paporin.
Co noyahuè' nicacasoso nipirinhüè',
co inaora nohuanton ya'huërinhuè'.
Inapochachin parisitacasonta
co topinan naporinhüè'.
- ⁷ Pën no'huítóhuachina,
chocaca chocaca chararin.
Inapochachin piyapinpoanta',
canpoara tëhuënënpoaquë parisirëhua'.
- ⁸ Quëma pochin nisarahuè naporini,
Yosëichin tahuërëtaanta'itohuè'.
Catahuaincoso marè' ma'sha onporahuëso',
ya'ipi sha'huichitohuè'.
- ⁹ Inaso', nani ma'sha pa'pi huëhuëpiro
nininsopita ninin. ¡Na'aro naporin!
Naporinsopita
co insonta nanitërinhuè' nitotacaso'.
- ¹⁰ Ina nohuanton isoro'paquë o'nanin.
Napohuachina sharo'sa nipa'quirin.
- ¹¹ Sano piyapiro'santa catahuahuachina,
noya noya acorin huachi.
Sëtopisopitanta',
sëto inquitaton acapacancanin.
- ¹² A'naquën yonquínahuan ni'ton,
a'napita ma'sha onpotacaiso' yonquipi.
Napopipirinhüè',
Yosëso yonqui yonquínahuan ni'ton,
yonquipiso tapitarin.
Inapotohuachin,
co huachi yonquipiso chachin nisapihuè'.
- ¹³ Yonquinahuano'saso', yamonatopi.
Napopirinhüè',
Yosëso yonqui yonquínahuan ni'ton,
minsëaton atapanarin.
Piyapi'sa ma'sha onpotacaiso' yonquipirinhüè',
Yosëri yonquipiso tapiarin.

- ¹⁴ Hua'yantëreso pochin cancantatona',
tahuëri nipirinhüè', tashi pochin pa'sapi.
Tashiri noyá i'copitërinso pochin nisapi.
- ¹⁵ Co noyahuë' nipisopitari
sa'ahuario'sa aparisitërin.
Napoaponahuë',
Yosëri inapita quëran nicha'ësarín.
- ¹⁶ Co chinipisopitahuënta',
Yosëri catahuacaso ninapi.
Co noyahuë' nipisopitaso nipirinhüè',
së'copianantatë pochin, ma'sha onpotaton, acopitarín.
- ¹⁷ Yosë pënënaponquën po'tërinquën.
Napoaton tëhuënychachín noya cancantëquë'.
Inaso', ya'ipi nanitaparin.
Ina nohuanton ma'sha onpohuatan,
ama no'huitëquësöhuë'.
- ¹⁸ Ina nohuanton caniohuatan,
ina nohuanton chachín noyatapon.
Ina nohuanton parisitohuatan,
ina chachín inquitapëinquën.
- ¹⁹ Naquëranchin naquëranchin huëhuëpiro
ninín quëran nicha'ësarínquën.
Ina nohuanton co nosorotáponhuë'.
- ²⁰ Tanaro tahuëri'sa nipachín,
co chiminaponhuë'.
Quira tahuëri'santa',
co tëpaponënhuë'.
- ²¹ Yanonpinapihuachinën,
ina pa'poyarinquën.
Nonapitënën ma'sha onpotochináchín
nitopirínënhuë', co të'huataranhüë'.
- ²² Tanaro tahuëri'santa noya cancantaran.
Nisha nisha ma'sha onpohuataonta',
noya chinitaran.
Maton ma'sharo'sa
tërantá', co të'huataranhüë'.
- ²³ Na'piro'santa co iminënpitaquë,
ya'copiárinquënhüë'.
Maton ma'sharo'santa payapënën.
Napoaton co sacai quëranhuë',
iminëinquë sacataran.
- ²⁴ Pëinëinquë ya'huëpisopitanta
ma'huanapona'.
Pë'tahuanënpita pichihuatan,
co pahuanaponhuë'.
- ²⁵ Pa'pi notohuaro' shiparinpita
ya'huëtarinquën.

Iminquë pacatoro ya'huërinso
pochin na'apona'.

²⁶ Sharo'sa cayahuachina, manë'.
Inapochachin quëmanta',
máshoya nipiranhüë', chinirápon.

²⁷ Nani hua'qui tahuëri
nicato inapita nitotërahuë.
Ya'ipi sha'huitëranquënso',
no'tëquënáchin ninin.
Nani sha'huitëranquën ni'ton,
quëmarinta tëniriquë', itërin Irihuasëri.

Piyapinpoa co hua'qui nanpiarëhuasohuë'

14 (Irihuasëri nontohuachina, Coposo' a'paniantarin. Tonitohuachina,
Piritatori ya'huërë' Copo nontaantarin. Inanta Copori a'paniantarin.
Ina quëran Sohuarori ya'huërë', Copo nontaantarin. Inanta a'paniantarin. Ina
a'panirinso tiquiapon pochin Yosë nontaton, tapon.)

¹ Piyapicoiso',
sanapi quëran hua'huatatoi,
co chiniraihuë'.
Co hua'qui nanpipiraihuë',
na'con parisitërai.

² Yanco huësohuatochina ahuiantarin.
Inapochachin piyapicointa',
a'naroáchin capa nisarai.
Hua'yanëhuëi pi'iquë,
a'naroáchin na'huërinso pochin ninai.

³ Ina pochinco ni'to,
ico yonquiancoso ya'huërinhuë'!
ico coisë pochin nitancoso ya'huërinhuë'!

⁴ Piyapicoi co a'nayacoi tëranta
noyápiachin cancantëraihuë'.
Ina pochin nininso hui'narinco ni'ton,
në'huëtërahuëso pochin cancantërahuë.

⁵ Onposona nanpica'huaiso',
quëma isoro'paquë quëtërancoi.
Chimina'huaiso nanihuachin,
co pi'pisha tëranta na'huëarinhuë'.

⁶ Inapoarai ni'ton,
ama yonquicoisohuë'.
Quiyaora ya'huëatoi sano cancanchi.
Pahuërë marë' sacatëraiso pochin
nicatoi noya ancanchi.

⁷ Nara a'nëhuatëra,
papoyantacaso' ninarë'.
Papoyantohuachina na'antarin.

⁸ Itënso' nani a'shiitë masho.

- Namēnēonta chiminatōn mōcasarin nipirinhūē',
⁹ o'nani masápachina papotaantararin.
 Nasha sha'pinan nara pochin sē'pahuantarin.
¹⁰ Piyapiso napoaponahuē' chiminpachina,
 co aso inapoyātērarinhūē'.
 ¡Inapohuachina copi tochaanin!
¹¹ Sonoro'santa tomoitatōn yanirin.
 Iro'santa inapohuachina yanirin.
 Ina pochin piyapicointa chiminpatōira,
 capa nisarai.
¹² Napohuatoiso',
 co pi'iro'tē' ta'huanchátērasohūē',
 pa'pitērinacoi quēran co ya'noaraihuē'.
 Huē'ērai pochin ninaiso',
 co capayatēraiso pochin nisaraihuē'.
¹³ Chimipiro'sa ya'huērin quēran
 huēnantacaso nanitērai naporini,
 chiminacaso nohuanchitohūē'.
 Inapoasoco, no'huitēranso
 asanorahuatōn yonquianta'itōncohuē'.
¹⁴ Napoaponahuē' piyapi chiminpachina,
 co huachi nānpiantaponhuē'.
 Sontaro'saso', sirhuitopi quēran
 pipicaiso' ninapi.
 Nānpiantacaso ya'huērin naporini,
 ina pochin canta',
 nānpianta'huaso ninaitohūē'.
¹⁵ Tahuēri nanihuachin pēraitōncohuē'.
 Nānpiantarahuatō, a'paniitēnquēnhūē'.
 Quēma ninanco ni'ton, nosoro'itōncohuē'.
¹⁶ Iporaso mini
 oshahuanahuēso marē' ana'intēranco.
 Naporoso co huachi
 oshanēhuē yonqui'itōnhūē'.
¹⁷ Tēhuērahuēsopita naniantatōn,
 ya'ipi oshanēhuē inquichitōncohuē'.
¹⁸ Motopiro'sa notarintopi.
 Natētēro'santa nopoatatōna', nohuatopi.
¹⁹ Chiniiri na'piro'sa asoquirin.
 O'naninta amocan quiquirin.
 Inapochachin quēmanta',
 piyapi noya ya'huēcaso ninarinso osērētēran.
²⁰ Canamiatahuatōn, no'panēn quēran tē'yatēran.
 Inapotohuatan, nishinahuēn ni'tahuatōn pa'sarin huachi.
²¹ Hui'ninpita piyapi'sari noya ni'pachina',
 co nitotarinhūē'.
 Taparo nitohuachinantā', co nitotarinhūē'.

²² Nanpiraiquëáchin iquita'huaiso',
sëtato co napion ancanta'huaiso', inapita ya'huërin, itërin.

Piritato a'paniton Copo noninso'

19 (Copo tonihuachina, naquëranchin Irihuasëri nontaantaran. Ina quëran Copori a'paniantarin. Tonitaantahuachina, naquëranchin Piritatori Copo nontaantaran.)

¹ Ina quëran Copori a'paniton itapon:

² “¡Tananpitatomaco copi toco huachi!

Nontohuatamacora, cosora'huaquë

papitërëso pochin nitëramaco.

³ Nani na'aro no'huiramaco.

Inapoatoma', aparisitaramaco ni'ton, tapanco huachi.

⁴ Tëhuërahuë nicaiponta',

co canpita na'inchitënquëmahuë'.

Ca na'intarincoso'.

⁵ Parisitërahuëso' nicatoromaco

pënënamaco:

‘Quiyaso' Copo quëran

noya noya ninai,' tënama'.

⁶ Tëhuënachachin mini Yosë

po'tatonco atapaninco.

Ma'sha pëcotanquë

manëso pochin nitatonco ana'intërinco.

⁷ Natanco: ‘Tëpaarinaco mini,'

ta'to yaitosárahue'.

Napopirahuë', co insonta a'panirincohue'.

Noya coisë no'tëquën sha'huirinsó pochin

canta nichinaco topirahuë'.

Co insonta inapotërincohuë'.

⁸ Parisitërahuëso' ta'ananpitë pochin yanitopirahuë'.

Ira pa'copitatë pochin Yosë nitërinco.

Co onpo ta'achináchinhuë' ninahuë.

Iranëhuë, tashiri noyá i'copitërinso pochin acotërinco.

⁹ Ya'ipi ma'shanëhuë matërinco.

Piyapi'sa noya ni'pirinacohue',

ina nohuanton ma'sha onporahuë ni'ton,

co huachi të'huatërinacohue'.

¹⁰ Na'pi pëi ohuatërëso pochin nitërinco.

Nara itëquën quëran huarë',

ocoihuachinara co huachi paporinhuë'.

Inapochachin canta', co huachi

noya ya'huëca'huaso ninarahuë'.

¹¹ Panpëtë i'chinpitërëso pochin

no'huitonco inimicotërinco.

¹² Ya'ipi sontaronënpita a'paimaton,

inapita quëran aparisitatë pochin nitërinco.

- Tancapitahuatonaco ahuëinacoso marë'
noyá niacopiso pochin nitërinaco.
- ¹³ Quëmopinëhuëpita, amiconëhuëpita,
inapitanta Yosë po'tërinco ni'ton,
ta'ananpirinaco.
Nisha pochin nitatonaco napotërinaco.
- ¹⁴ Quëmopinëhuëpita, amiconëhuëpita,
inapitanta a'porinaco.
- ¹⁵ Yáni'ninacosopitanta', naniantërinaco.
Piyapinëhuëpita sanapi'sa
nipisopitanta', nishapotërinaco.
Camaihuatora, co huachi natërinacohuë'.
- ¹⁶ Piyapinëhuë camaihuatora,
co manta natërincohuë'.
Nontápirahuë tëranta co natërincohuë'.
- ¹⁷ Sa'ahuë tëranta ya'carihuatora,
no'huiconinco.
Ina mamaquëranchin ninaisopitanta
amirotërinaco.
- ¹⁸ Hua'huaro'sa quëran huarë'
tëhuaconinaco.
Huënsërahuë quëran huanihuatora,
no'huirinaco.
- ¹⁹ Noyá payarinacosopita, nosororahuësopita,
inapita quëran huarë' imicotërinaco.
- ²⁰ Nansëyaráchin nicato
nani yacanara'piarinco natanahuë.
Inapoato parisi quëran nanpiárahüë.
- ²¹ Canpitaso amiconëhuëpitanquëma' ni'toma',
nosoroco topirahuë.
Ahuëatë niquitëreso pochin Yosë nitatonco,
pa'pi aparisitërinco ni'ton, naporahuë.
- ²² Yosë aparisitarincoso', nani'in.
¡Ama canpi canpitanta aparisitocosohuë'!
Tananpitoco huachi.
¡Nani na'aro quëtëtë pochin nitëramaco! ²³⁻²⁹ (-)

Amiconënpita nontaton Copori tonitërinso'

31 (Cara amiconënpitari chachin cara cararo Copo nontopi. Nani nontopiquë inarinta a'panira'piarin.) Toninamën a'panitaton tapon:

- ¹ 'Yoscoarë' co nano'sa tëranta
noyaca'huaso ya'huërinhuë', ta'to
Yosë sha'huitërahuë.
- ² Napopirahuë tëranta', sanapi'sa noyarahuë naporini,
Yosë ya'ipi nanitaparinsó' inápa quëran ana'inchitoncohuë'.
- ³ ¡Co noyahuë' nicatona oshahuanpisopita,
Yosëri co noyahuë' ni'nin!

- 4 ¡Yosëso ya'ipi naporahuëso' ni'sárinco!
 ¡Iratato onpo achisona pa'nahuësonta', nitotërin!
 5-6 Co noyahuë' yonquiato ma'sona nipatoso',
 Yosë noya coisë pochin ni'ton, no'tëquën sha'huin.
 Insosona yanonpintohuatoso',
 pë'tënanquë pë'tënëso pochin
 nitatonco tantiaínco.
 Inapotohuachinco,
 co manta onporahuësohuë' nitotarin.
 7 Noyasáchin ninahuë quëran
 pëshonahuë, ma'sharáchin yonquirahuë,
 ihuatërahuë, inaporahuë nipachinso',
 8 Yosë chachin ana'inchinco.
 A'napitari sha'tërahuëso ca'ina'.
 Sha'tërahuësopita
 itëquën quëran huarë' ya'ipi huinquichina'.
 9-10 Sa'ahuëso', sa'ahuë ni'ton, noyarahuë.
 So'yahuan noyato yamonshito huatoso',
 Yosë ana'inchinco.
 A'na quëmapiri sa'ahuënta hua'anënnchin.
 Niyacaparaíso' capini sa'in nëhuërápatoso',
 nisharo'sari sa'ahuënta monshichina'.
 11 Ina pochin ninahuë nipatoso',
 pa'pi co noyahuë' niitohuë'.
 Coisëro'santa', no'tëquën ana'intiinacoso ya'huëitonhuë'.
 12 Pënso' ya'ipi ahuiquitërin.
 So'yahuan monshitërahuë naporini,
 ina pochin canta',
 ya'ipi ma'shanëhuëpita
 Siniorori ata'huanchitonhuë'.
 13-14 Piyapinëhuëpita apahuantërahuëso marë'
 natanpachinacora,
 nohuantopiso' no'tëquën acotërahuë.
 Co'so' inapotërahuë naporini,
 Coisë pochin nicaton
 Yosë yaana'into huachinco,
 ¡co onporonta chinichitohuë'!
 Naporahuëso marë' natanpachinconta',
 ¡co onpo a'panicaso nanichitohuë'!
 15 Ina Yosëráchin nohuanton
 mamanpoa hua'huaninpoa'.
 Piyapinëhuëpitarë'co
 napopináchin ananpirinco.
 16 Popriyaro'sa pahuantohuachinara,
 catahuarahüë.
 Quëyoronosanta tanarin ni'patora,
 a'carahuë.

- Co tana natanacaiso' nohuantërahuë'.
- 17 Sa'ahuario'santa nosoroato ichicoshatërahuë.
- 18 Inapitaso' hui'nahuëpita
pochin nicato napotërahuë.
Quëyorono'santa pa'poya'huaso',
co naniantërahuë'.
- 19-20 A'naquën a'mocaiso pahuantërin ni'ton,
sëhuëni canachináchin nipi.
A'naquëonta popriyatatona', co manta
a'mocaiso ya'huëtöpihuë'.
Napopiso' ni'patora, a'mocaiso quëtërahuë.
Ohuicanëhuëpita anporonën quëran
huaita ocoipiquë a'mocaiso anitato,
a'motërahuë.
Inapotërahuësopitaso':
'Yosparinquën,' yáitërinaco.
- 21 Co onporo tëranta sa'ahuario'sa no'huito,
ma'sha onpota'huaso' sha'huitërahuë.
'Coisëro'sa noya nica-tonaco, co ana'intaponacohuë',
tëcaporahuë tëranta Yosë të'huatato co inapotërahuë'.
- 22 Inapita naporahuëso', co no'tëquën nipachinsohuë',
tanpaquëhuëpita ya'qui'in.
Shorancanëhuëpitahuë nipon, noshitëchin.
- 23 'Co noyahuë' nipato,
Yosë chini chiniquën nanantaton nanitërin ana'intiincoso'.
Inapotohuachinco co ahuantarahuë',
ta'to, noyasáchin ninahuë.
- 24 'Oro, coriqui, inapita ya'huëtërinco ni'ton,
noya ya'huëápo,' co ténahuë'.
- 25 A'naquën notohuario' ma'sha
ya'huëtöhuachinara, noya cancantopi.
Caso co onporo tëranta ina pochin yonquirahuë'.
Na'con coriqui canapirahuë tëranta', co naporahuë'.
- 26 Pi'i noyápiachin a'pinin ni'nahuë.
Yoquinta pa'yápiro ya'norin.
- 27 Napopirinhahuë',
co po'oana quëran tëranta
inapita mosharahuë.
Co imirahuë tëranta apinoto
inapita mosharahuë.
- 28 Inapoato co noyahuë' ninahuë naporini,
no'tëquën ana'intiincoso ya'huëitonhuë'.
Yosëichin inápaquë ya'huëpirinhue',
'na'a yosëro'sa ya'huërin,'
tënëso pochin niitöhuë'.
- 29 Inimiconëhuëpita ma'sha onpohuachinara,
co onporo tëranta noya cancantërahuë'.

A'napitarihuë nipon ma'sha onpotohuachinara,
sëtëyarahuë.

³⁰ Co onporo tëranta inapita
co noyahuë' yonquirapito no'huirahuë':
'Ma'cha chiminaton copi tochaninhuë' paya,'
co ténahuë'.

³¹ Piyapinëhuëpita nonpachinara, napopi:
'Copo pëinënuë huë'ëpatopisopitaso',
naní quëran noya coshatopi,' topi.

³² Nisharo'santa',
pëinëhuëquë huë'ëcaiso marë' përarahuë.
Co cachiquë huë'ëcaiso nohuanterahuë'.

³³ A'naquënso', tēhuëaponaraihuë':
'Co tēhuëraihuë', toconpi.
Caso nipirinhue', tēhuërahuësopita co po'orahuë'.
Co onporonta po'oana quëran co noyahuë' ninahuë'.

³⁴ A'naquënso', piyapi'sari noya ni'caiso marë'
co noyahuë' nipirinhue', co manta itopihue'.
Caso nipirinhue', co naporahuë'.
Quëmopinëhuëpita tëranta co noyahuë' nipachinara,
no'tëquën pënënhue'.

³⁵⁻³⁶ Ma'cha naporahuëso'
insha tëranta natërincohuë paya!
Naporahuësopitaso',
nani ninshitato huïrmarahuëso pochin acorahuë.
Naporirahuë', co natëramacohue'.
Co natëpiramacohue', Yosëso ya'ipi nanitaparin.
Ina tēhuëncinso' ya'ipi nanpirahuëso' nitotaton,
no'tëquën sha'huiarin ténahuë.
Canpitaso': 'Co noyahuë' ninan,' itëramaco.
Naporamaso nani ninshitatoma',
coisëquë a'noramaso pochin nipiramahuë',
co manta tapana'huaso ya'huërinhuë'.
Ninshitëramaso
noya nicato yancorëso pochin nitarahuë.
Caso no'tëquën nonato napoarahue'.
Canpitaso nipirinhue', tēhuë tantiatomaco
naporama ni'ton, napoarahue'.

³⁷ Ya'ipi naporahuësopita, Yosë sha'huitarahuë.
Hua'an co tēhuëatonhuë',
co manta Yosë po'otërinhuë'.
Ina pochin canta', Yosë ya'cariapo.

³⁸ No'panëhuënta
no'tëquën achinotërahuë ni'ton,
co na'nëton, sha'huirapiatë pochin nitiincoso ya'huërinhuë'.

³⁹⁻⁴⁰ Napoaparahue', iminënaquë sha'topisopita nitërinso' ihuahuato,
Yosë nohuanon no'panëhuëquë trico ya'huërenamën,

nahuano'saráchin papoin.
 Imin camayoro'santa topinan quëran asacatohuato,
 Sipata ya'huërenamënta', pacatorora papo'in," tënin Copo.
 Inapochin Copo, amiconënpita a'panirinsò', tiquirin.

Yosëri chachin Copo no'tëquën ayonquirinsò'

38 (Coposo' cara aminconënpita chachin a'panira'piaton
 acopitëra'piarin. Naporo' a'na hui'napi ya'huërë', noantarin. Cara
 chachin Copo amiconënpita pënënin. Copori acopitëra'piarinsò marë' pënë-
 na'piarin. Ina quëran Copo ya'huërë tahuërëtahuatón, pënënin. Chiniquën
 pënënpirinhüë', inaso co insoari tëranta a'panirinhüë'.)

¹ Naporo' Siniorori chachin panca ihuan quëran, Copo nontërin:

² "Chiniquën nanantërahuësò', co no'tëquën nitotatonhuë',

¡co manta nitotëransohüë pochin quëmaso' nonan!

³ Iporaso chiniquën cancantëransò', a'notoco ni'i.

Natanpatënquën: ¡A'paniconal

⁴ Isoro'pa' ya'huëcaso marë'

simintonën pochin nininsò' acoasoco,

¿insëquëta naporo quëmaso' nisanan?

¡Na'con nitotërahuë!' tënan ni'quëhuarë',

¡Sha'huitoco insëquësóna naporo nisanansò'!

⁵ Inso napapisona isoro'pa' acocasò', ¿inta ina yonquirin?

¿Inso pichinantona'pirita pichinantërin?

⁶ Isoro'pa' achinicaso marë' ¿maquëta simintonën acotopì?

Noya noya na'pinën nininsò', ¿macarita acotërin?

¡Cari mini inapita acotërahuë'!

⁷ Tahuëri ya'cari tayloraro'sa ya'nopiso',

piyapi'sa pochin cantasoi', cari inapita acotërahuë.

Anquëninëhuëpitanta capa cancantasoi', acotërahuë.

⁸ A'shin yo'namën quëran hua'huasha pipirin.

Inapochachin marënta', acoporo quëran pipirin.

Ama ta'huëaton isoro'pa' imotacasò marëhuë',

¡cari ya'coananën oncotërësò pochin nitërahuë'!

⁹ Canopia'huaso', so'nashitëquë so'quëtërë'.

Inapochachin marënta so'quëtërësò pochin nitamarë', chitoro

acotërahuë.

¹⁰ Insëquësóna marë nanicasò', cari acotërahuë.

Ya'coananën niahuitërësò pochin nitërahuë.

Ama ina aquëtë pacacasò marëhuë' napotërahuë.

¹¹ Marë camaiato sha'huitërahuë:

¡Sëquë huarë' naniaran. Isëransò co na'huëaranhuë'.

Co'sacainënpita, co panorohuanhuë pa'piso pochin huë'pi.

Yonsaiquë huëncahuachina sanoapona huachi,' itërahuë.

¹² Huënihuantacasò camaihuatana:

¡Co onporonta natëarinquënhüë'!

¡Co quëma nohuanton tahuëririnhuë'!

¹³ Pi'iso', ya'ipi parti a'pinin.

- A'pinpachina, co noyahuë' nipisopita na'pipi.
¡Co quëma camaitëran quëran a'pininhuë'!
- 14 Nisha sichoquë chipiro' sichotohuatëra,
a'naroáchin nonanpiso' ya'norin.
Inapochachin pi'i a'pinpachina motopiro'sa ya'norin.
Anconën quëran a'shitopinan a'morëso pochin
isoro'pa' ya'norin.
- 15 Co noyahuë' nipisopitaso',
pi'i a'pininso të'huatopi.
Napohuachina,
piyapi'sa ma'sha onpotacaiso' co huachi nanitopihuë'.
- 16 Acoporo quëran marë pipirinsó',
co insonta ni'chininhuë'.
¡Co quëmanta ni'nanhuë'!
- 17 Piyapi'sa chiminpachinara,
tashinanquë pa'sahuatona ya'huëpi.
¡Inaquë ya'conpitaëchin co quëmaso ni'chinanhuë'!
- 18 Isoro'pa' onpo mitrosoa pancanatërinso',
co quëmaso' nitotëranhuë'.
Ya'ipi nitotëranso pochin nonan ni'quëhuarë':
¡Inta ina sha'huitërico!
- 19 Tahuëri, tashi!, inapita
niquë niquë taparahuë.
¡Insëquësona taparahuëso',
co quëmaso' nitotëranhuë'!
- 20 Tahuërihuachina ya'ipi parti a'pinin.
Tashihuachinanta', ya'ipi parti tashirin.
¡Ca nitotërahuë quëran inapitanta',
sacatoro'sa niya'huëretopiso pochin nipi!
- 21 Iráca nasitaton nitotëresó pochin
nonan ni'quëhuarë':
¡Nani ipora ya'ipi inapita nitotëran!
- 22 Ocai!, ocai tachitërinso',
inapitaso taparahuëquë ya'huëárin.
Inapita taparahuëquë:
¡Co onporonta quëmaso' ni'conanhuë'!
- 23 Quira nicaatona piyapi'sa niaparisitopi.
Napohuachinara,
ca nohuanton ocai anotohuachina, copi topi.
- 24 O'cori huënsha', topachina niosërarin.
Inapoaton ira pochin pa'tërin.
¡Ina pa'tërinso', co quëmaso' nohuitëranhuë'!
Pi'i pipirinsó parti quëran ihuan huëcaton,
ya'ipi isoro'paquë yanquëërin.
¡Onpo pa'ninsona co quëmaso' nitotëranhuë'!
- 25 No'pa' cashahuatëra, i'sha pa'irinso pochin,
panca o'naonta canquirin.

- Huiraitohuachinanta', ira huë'shitë pochin ninin.
 Incarisona inapita ira a'notatë pochin nitërinso',
 ¡co quëma nitotëranhuë'!
- 26 Cari mini inapita ira a'notërëso pochin nitërahuë.
 Inotëro parti o'nanacaso marë' napotërahuë.
 Inaquëso co piyapi ya'huëpirinhuë', ca nohuanton o'nanapon.
- 27 Ca nohuanton o'nanpachina,
 tomaro'të nipirinhuë', panpatoro papopon.
- 28 O'nan, poroncayo', inapitaso',
 co piyapi'sa pochin pa'pina ya'huëtopihuë'.
 ¡Ca nohuanton inapitaso ya'huëpi!
- 29 Ocai', i' tachitërinso', inapitaso
 co piyapi pochin a'shina ya'huëtopihuë'.
 ¡Ca nohuanton inapitaso ya'huëpi!
- 30 I'shanta sëhuënnquë na'pi pochin tachitërin.
 Inapoaton marë aipinta', tachitërin.
 ¡Ca nohuanton inapitanta napopi!
- 31 Tayoraro'sa huënton Priyatisë itopiquëso',
 tayoraro'sa sësëshin yamopi.
 Orion itopiquëso^d nipirinhuë', tayoraro'sa aquë aquë ya'nopi.
 ¡Ca nohuanton inapitanta inapopi!
- 32 Huënioso', a'cayan ya'norin.
 ¡Ca nohuanton inanta naporin!
 Tocani paya^e itopisoso' tahuërinënnquë ya'norin.
 Tocania'hua itopisonta^f naporin.
 ¡Co quëma nohuanton ya'nopihuë'!
- 33 Tayoraro'saso pi'iro'tëquë, camaipinan pochin pa'sapi.
 ¡Co quëmari camairan quëran napoapihuë'!
 ¡Napoaton co quëma nohuanton
 isoro'pa a'pintopihuë'!
- 34 Cari chitoro camaihuatora, o'nan anotërin.
 Quëmaso' o'nanacaso marë' camaihuatan,
 ¡co onporo natëarinquënnhuë'!
- 35 O'cori camaihuatora, nohuantërahuëquë pa'sarin.
 ¡Quëmariso' camaihuatan, co onporo natëarinquënnhuë'!
- 36 Yo'huin tamë, hua'antë', inapitaso
 yonquínahuan pochin nipi.
 Co quëmari ina pochin acoranhue'.
- 37-38 Onposona chitoro ya'huërinso', ¿inta nanitërin pichicaso'?
 No'pa' yaniton huëncharopachina,
 ina shiplotacaso marë':
 ¿Inta nohuanton inápa quëran o'nan anotërin?
- 39 Pa'pini' payaro'sa hua'huinpita a'cacaiso marë'

d 38.31 *Orionso'*: Tayoraro'sa huënton ina pochin nohuitopi. **e 38.32** *Tocani paya itopisoso'*: Tayoraro'sa huënton ina pochin nohuitopi. **f 38.32** *Tocania'hua*: Tayoraro'sa huënton ina pochin nohuitopi.

cari mapinën yonítèrahuë.
 Napotohuatëra, amiaquë huarë' ca'pi.
 Co quëmari mapinën yonítèranhuë'.

⁴⁰ Ya'huërinquëhuë nipon, niquihuinanquëhuë nipon,
 mapintacaiso marë' ya'chorantapi.
 Ma'sha na'huëhuachina,
 pashita'patona', tēpaquë huarë', nitopi.

⁴¹ Itatana'huaro'sa tanahuachina noncaropi.
 A'shinari a'cacaiso marë' ma'sha yonípachinara,
 cari quëtèrahuë.
 ¡Co quëmari quëtèranhuë'!

39 ¹ Tanan chiporo'sa onporosona hua'huatopiso',
 ¡co quëma nitotèranhuë'!
 Yo payaro'santa huairinso',
 ¡co quëmaso' ni'nanhuë'!

² Onpo yoqui quëransona inapita hua'huatopiso',
 ¡co quëmaso' nitotèranhuë'!

³ Monconpirahuatona tanpachinara,
 hua'huina hua'huatapi.

⁴ Ina quëran chinirahuatona', so'sorapi.
 Ca'mëtatona a'shinpachinara,
 a'shina patopi huachi.

⁵ Tanan moraso',
 co camaipinanhuë ya'huërin.
 ¿Incarita inapo ya'huëcaso quëtërin?
 ¡Cari quëtèrahuë inapo ya'huëcaso'!

⁶ Inotëro parti ya'huëcaso marë' acorahuë.
 Co ma'sha noyatërinquëhuë', ya'huërin.

⁷ Ninanoquë noncaropiso', co costarinhuë'.
 Pë'pëto camayori,
 moranënpita no'huirë'nachin quëparin.
 Ina pochin quëpacaiso', co costarinhuë'.

⁸ Pasto yoniton motopia'huaro'sa pa'tërin.
 Ma'sha huëron tēranta
 canomëtërinso', capacaso marë' yonirin.

⁹ Tanan ohuacaso', topinan ya'huërin.
 Camaihuatan:
 ¡Co onporo natëarinquënhuë'!
 Ohuacanënpita huë'ërinquë: ¡Co onporo huë'ësarinhüë'!

¹⁰ 'Toronëhuë'rë' sacachin,' ta'ton,
 no'panën ohuërecaso marë' camaihuatan,
 ¡co onporo inaso' sacataponhuë'!

¹¹ Chiniquëni' ton, catahuainquënsa marë' camaihuatan,
 ¡co onporo catahuaponquënhüë'!

¹² Shanënpita mananquë camaihuatan,
 to'norapiso' yontonacaso marë' camaihuatan,
 ¡co onporo inaso' natëarinquënhüë'!

- 13 Apistro^s itopiso inairaso',
 capa cancantaton porin porintarin.
 Napoaponahuë', co cayoquën nosororinhüë'.
- 14 Inotëroquë huairahuaton patërin.
 Pi'iri pi'cahuachina hua'huin taranin huachi.
- 15 'Piyapi'sari i'natapona nimara,' co tëninhüë'.
 Ma'sharo'sarihuë nipon to'poitacaiso', co yonquirinhüë'.
- 16 Nisha'hua pochin hua'huinpita nitërin.
 Huaiton sacai nicaponahuë', co a'pairinhüë'.
- 17 Cari inaso ina pochin ninahuë.
 Co onpopin yonquinhuanhuë', acorahuë.
- 18 Napoaponahuë' huanirahuaton ta'ahuachina,
 co cahuarioquë tëranta icantochináchinhüë' ninin.
- 19 Cahuarioso', chini chiníquën.
 Onquironëquë tanónën anporo panshinin.
 ¡Co quëmari ina pochin acoranhüë'!
- 20 Niihuachina, sëquërë pochin ninin.
 Nocantëreso pochin nanamën airintërin.
 Napohuachina tē'huatoro' natanpi.
 ¡Co quëma nohuanton cahuario naporinhüë'!
- 21 Ahuëtacaiso marë' quëpahuachinara,
 tanpaquën quëran no'pa' ihua ihuátarin.
 Co panorohuanhuë', niahuëapiqué ta'arin.
- 22 Huëhuëpiro niniinquë pa'saponaraihuë',
 co manta tē'huapihuë'.
 Sontaro'saso' sahuënihuansáchin nipirinhüë',
 co manta tē'huatopihuë'.
- 23 Cahuarioquë pa'pachinara,
 pē'chinan shinërë tapapiso', irinarin.
 Nansanëna', nansa'huanëna',
 inaquëpita nitē'yanantohuachinara,
 a'pin a'pinchararin.
 Ina tëranta nipirinhüë', co tē'huatopihuë'.
- 24 Ahuëtacaiso marë' tronpita pihuihuachinara,
 inahua'ton yaquëchitopi.
 Pashitópachinara, a'naroáchin
 inimicoro'sa nisapaiquë canconpi.
 Mapintono'sa tanatona',
 a'naroáchin mapinëna pē'yapiso pochin
 co osharapihuë' inimicoro'sa nisapaiquë canconacaiso'.
- 25 Tronpita pihuipiso' natanaton,
 a'panitëreso pochin ninin.
 Ina pochin nicaton, na'në na'néchararin.
 Aquëran inimicoro'sa imëpiso pochin ninin.
 Hua'ano'sa camaitopiso', natanin.

Niahuëatona noncaropisonta', natanin.

²⁶ Cocoitè', míso yanponin.

Yanpon topachina sor parti no'tëërin.

¡Co quëmari nitotaton, inapocaso a'chintëranhuë'!

²⁷ Panca oniaonta', inápa cari niniñquë

pë'pëtën acorahuaton hua'huatërin.

¡Co quëmari inaquë hua'huatacaso camairanhuë'!

²⁸ Inaso', tahuëri tashirë chachin inaporinque ya'huërin.

Noyá niacorapipiquë pochin ya'huërin.

²⁹ Inatohua quëran yonquitaton,

ma'sharo'sa macacaso marë' quënanin.

³⁰ Hua'huinpitaso', huënai' pa'yatopi.

Ma'sha chiminiquë panca onianso' co pahuaninhuë'.

40

¹⁻² Caso ya'ipi nanitapato inapita nipirahuë',

¿coisëquë niquëpapiso pochin yanitëranco ti?

¿Ipora huanta nohuantëran a'paniancoso'?" itërin Yosëri Copo

nontaton. Napotohuachina inariso':

³⁻⁴ "¡Caso co ina pochin nona'huaso nipirahuë', naporahuë'

Iporaso' co huachi yanonahuë'.

⁵ Nani na'aro nonahuë.

Co huachi aquëtë yanonahuë'," itërin Copori.

Naquëranchin Copo, Siniorori nataantarinso'

⁶ Copo napohuachina, naquëranchin panca ihuan quëran Siniorori nontaantarin:

⁷ "Naquëranchin chiníquën cancantaton nontaantaco.

Nataantahuatënquën a'paniantaco.

⁸ 'Sinioroso' topinan quëran ana'intatonco tëhuërin,' tënan.

Napoaton quëmaso', co manta tëhuëransohuë pochin ya'noran.

⁹ ¡Quëmaso' co ca pochin chiníquën nanantëranhuë'!

Caso nonpatora, huirá pochin ya'canin nonahuëso'.

¡Quëmaso nonpatana, co ina pochin nonanso ya'caninhuë'!

¹⁰ Chiníquën nanantona'pi hua'anso', noyápiachin nitaparin.

Ina pochin nitapahuatan:

'Coposo' ya'ipiya quëran chini chiníquën nanantërin,' tosapi.

¹¹ Inaporahuaton nocantoro'sa atapanquë'.

Pa'pi chiníquën no'huitaton napotëquë'.

¹² Tëmën mapachinara i'poitopi.

Co noyahuë' nipisopita quëmarinta',

i'poitatë pochin ana'intëquë'.

Topinan ni'sharapiranhuë',

paira nohuaatërinso pochin niina'.

¹³ Ya'ipi inapita no'paquë pa'pitëresó pochin nitëquë'.

Chimipiro'saso', oncorapipiso pochin nitopi.

Inapochachin quëmanta inapita oncorapiquë'.

¹⁴ Napohuatan tëhuëncinso', carionta natëëranquën:

'Tëhuëncachinchi chiníquën nanantaton canatërin paya,' tëcapo.

- 15 Piimoto itopisoso', panca masho.
 Toro pochin pasto ca'nin.
 Inanta cari acorahuë.
 Quëma acoranquënso pochachin acorahuë.
 16 Pishanpiranën pa'pi chiníquën.
 Chiníquën ni'ton,
 ocapironënpita to'mo to'motoconin.
 17 Huinamënso', nonara pochin taríton.
 Nantë ipatënënpitanta', nia'sonto nia'sonto toconin.
 18 Nansëquënpitanta', sha'pi hua'na topo pochin niconin.
 Hua'namia hua'nanan pochin pa'huëtërin.
 19 Ya'ipi ma'sharo'sa ninahuë quëran
 ina noya noya acorahuë.
 Cariáchin acorahuë ni'ton, nanitërahuë tëpa'huaso'.
 20 Motopiro'saquë, tanan ma'sharo'sa ya'nipipi.
 Inaquë panpatoro yoniton coshatërin.
 21 Tancoroanaquë quëhuënin.
 Piquiraroanaquë na'pirin.
 22 Tancoroanaquë na'irin.
 I' yonsan aramo nararo'sari tahuirapitërin.
 23 I' pamatohuachina co aso të'huatërinhuë'.
 Panca paquiiatahuaton
 nanamëntaquëchin icantopirinhüë tëranta',
 co manta téninhüë'.
 24 Noninquë tonpoanantaton ocoshorayacaso',
 jco insonta nanitarinhüë'!
41 ¹⁻² A'na ma'shanta', ina pochin marëquë acorahuë.
 Inaso', nipiata^h itopi.
 jInaso', co pi'pian tëranta
 yo'nanaquë oshicamaso nanitaranhüë'
 Noninquë tonpoanantacaso', i'naraquë a'tëncohuiratëtacaso',
 inapotacaso', jco onporonta nanitaranhüë'
 3 Mapatan, co noyasha nontarinquënhüë'.
 'Nosoroatonco a'paco pa'i,' co itarinquënhüë'.
 4 Yatëparahuataonta': 'Ama tëpacosohüë',
 chiminaquë huarë' quëma piyapinën nisarahuë',
 jco itarinquënhüë'!
 5 Inaira ya'nipitërë'.
 jCo inarë'quënso', ya'nipicaso nanitaranhüë'
 Piyapinënpita sanapi nipiso costacaiso marë'
 jco a'sonconotahuaton quëpataponhuë'
 6 Ca'nan tëpahuatëra, anpirahuatë a'catërë'.
 Inaso': jCo onporonta inapotaranhuë'
 Panca ca'nanso', yaquiatë pa'anë'.
 Inaso': jCo inapotaton pa'ana'piro'sa pa'antaranhuë'!

- 7 Pë'chinquë ma'sha inanpatëra, pápi papitarë'.
Arponquënta motën ohuantohuatëra, tēparë'.
Inaso': ¡Co onporonta napotaranhuë'!
- 8 Inta macaton tēniriquë'.
Inaso' chinitarinquën ni'ton,
¡co catoro macamaso yonquiaranhuë'!
- 9 Inaso' topinan ni'sharapirinahuë',
pa'yaní tēpa tēparapon.
- 10 Insoari tēranta apipachin, inaso no'huitarin.
¡Napoaton co insonta ina apicaso yonquiarinhuë'!
- 11 Insoariso ina apipachin,
¡co onporonta ina canaarinhue'!
- 12 Onpopinsona nipiatan nininso',
sha'huitochina'inquën:
Nantēn quēran huarë' pa'pi chinirin.
¡Co inso ma'shari tēranta', chinirinso icantērinhuë'!
- 13 Sha'huētēnso' pa'pi taríton.
Cato ya'hui sha'huētētērin.
¡Co incari tēranta ina i'soarinhue'!
- 14 Natēquēnpita paira pochin panshinin.
Pa'pi huēhuēpiro ni'ton,
¡co incari tēranta nanitarinhue' ina onirianancaso'!
- 15 Pinēnso', iscoro'sa
apanshinpiro pochin niniñquē ya'copirin.
Ina panshino'saso', na'pi pochin tachitopi.
- 16 Ina iscoro'saso', noyá niya'quētopi.
Napoaton co ihuan tēranta inaēchin ya'coninhue'.
- 17 Nichi'huarataton noyá nichinpitērin.
¡Co insonta ina oquiarinhue'!
- 18 A'chiconpachina, o'cori
pochin huēnsha huēnshacharin.
Ya'pirinpitanta quēhuashin huēnaratērin.
Tashiramiachin pi'i pipihuachina
ya'norinso pochin ninin.
- 19-21 Nanamēn quēran pēn pipirin.
Ina pēn chachin huēnapo huēnapochararin.
Nitēn quēraonta conai pipirin.
Panca huē'ētaquē i'sha inpiitohuachina,
panca tomontērin.
Ina pochin nitēquēn quēran tomontērin.
Pihuihuachina pēyara matērin.
- 22 Cononēnso', panca masho.
Naporahuaton pa'pi chiníquēn.
Ina ni'pachinara, ya'ipiya quēran tē'huatopi.
- 23 Noshinēn tēranta inaso', taríton.
Hua'namia asoquipi quēran nipiso pochin tarítērin.
- 24 Ninopinēonta', natētē tarítērinso pochin tarítērin.

- Na'pi quëran nanpi nipiso pochin ninin.
²⁵ Huanihuachina, hua'ano'santa pa'yanpi.
 Pa'yanënaquë ta'amiatopi.
²⁶ Sahuëni, nansa, shinërë,
 hua'naroa'hua, inapitaquëso',
 co onporo nanitaranhuë paquitacaso'.
²⁷ Hua'namiaquë ohuanpirinahuë',
 shinpitëquë ohuanpiso pochin natanin.
 Sha'pi hua'naquënta nipirinhüë',
 nara nanparo pochin natanin.
²⁸ Pë'chinan shinërëquë ohuanpirinahuënta', co ta'aponhuë'.
 Na'piquë të'yarahuachina',
 shinpitë pochin natanapon.
²⁹ Panca pasananguë ahuëpirinahuë',
 pëshananquë ahuëpiso pochin natanapon.
 Nansa'hua të'yanantohuachina'
 iriniarinso natanaponahuë',
 topinan tëhuarinso pochin nisarin.
³⁰ Chipiro pa'tohuachina, ni'huacotërinso hui'shatárin.
 Panca tricho' ohuarahuachinara,
 no'pa' ni'huacorinso pochin acorin.
³¹ Marë anpoquë quëhuëitohuachina,
 comamaitárin.
 Huë'ëtaquë i'sha ainpitërëso pochin nitërin.
 Panca huë'ëtaquë mintoro nicacaiso marë'
 nisha nisha ayontopi.
 Ayontai marë' chiníquën ohuërëpi.
 Inapochachin inarinta marë nitërin.
³² Marë pa'tohuachina, cato quëran chachin i' ta'sararin.
 Ta'sarinso' moncoiaton, huiríchin huënaratërarin.
 Acasáchin nisahuaton
 naporopi aintërinso pochin marë acorin.
³³ Isoro'paquë, marëquë, inaquëpita
 co a'na, ma'sha ina pochin ya'huërinhuë'.
 Inaso' ma'sha, co të'huarohuanhuë',
 cari acorahuë.
³⁴ Co panorohuanhuë' ma'sharo'sa nipisopitanta
 co oshatarinhüë' canapon.
 Ya'ipi tanan ma'sharo'sa hua'anëntatë pochin nitërin," itërin Yosëri.

Copo tiquiapon pochin Yosë nontërinso'

42 ¹ Yosëri napotohuachina, Coporiso itapon:
² "Quëmaso' Siniro
 tëhuëenchachin ya'ipi nanitapan.

i 41.30 *Trichoso'*: To'noratacaiso marë' nipiso'. Coarton pochin nininquë a'natëran notohuaro' hua'natëro'sa achinpitopi.

Ma'sona yanipatan, co insonta
ya'copiariquënhuë' ina nicacaso marë'.

- ³ 'Chiniquënanantëranso co no'tëquënitotatohuë',
ico manta nitotërahuësokuë pochin nonahuë'
Quëma tëhuëchinso' no'tëquënyonquiaton,
noyasáchin ninan ni'ton,
co ina pochin yonquirapia'huanquënsopirinhüë'.
Naporanso co no'tëquënyonquiaporahuë', naporahuë'.
Co onpo yonquichináchinhüë ni'ton,
co no'tëquënyonquirahuë'.

- ⁴ Quëmaso napotëranco:
'Natanquëyanontëranquë'.
Ma'pitaso natanpatënhüë a'panicono,' itëranco.

- ⁵ I'hua caso': 'Yosënohuitërahuë', topirahuë'.
A'napita sha'huitërinacosora' yonquiato, naporahuë'.
Iporaso nipirinhüë',
a'ninquëquënananquënsopochin nontërancoso' natanahuë'.

- ⁶ Napoaton co noya yonquiatohüë'
nonahuëso marë' tapanahuë'.
Amocan, huariano', inaquëpita huënsëato
nonahuëso marë' sëtërahuë'.
Ama huachi ina yonquiquësokuë', ténahuë', itërin.

Yosëri Copo noya acoantarinsop'

⁷ Si ni orori ina pochin Copo nontohuachina, inarinta yonquirino Sinioro sha'huitërin. Ina piquëran Sinioroso', Irihuasë ya'huëretahuëretaton itapon: "Quëmaso' amiconënpitarë'quëchachin co no'tëquënyonquirapiramacokuë'. Napoaton Copo nontohuatamara, co no'tëquësha'huitëramahuë'. Inaso nipirinhüë', no'tëquënyonquirapitonco sha'huirin. Napoaton iporaso', pa'pi no'huiranquëma'. ⁸ No'huiranquëmaso' sanoca'huaso marë', isopoco': Canchisë toro, nápo chachin carnironta quëpatoma', Copo ni'conco'. Inari canpita marë' inapita tëparahuaton ya'ipi ahuiquitapon. Inapotahuaton canpita marë' nontarinco. Nontohuachinco, noya natanahuato co ma'sha onpotaranquëmahüë'. Co no'tëquënyonquirapitomacokuë' Copo sha'huitëramaso marë', na'inama'. Napopiramahuë', co ma'sha onpotaranquëmahüë'. Coposo', no'tëquënyonquiarapitonco sha'huirin," itërin.

⁹ Napotohuachina, inapitaso Siniorori camairinsop chachin nipi. Ina quëran Copori inapita marë' Yosë nontërin. Nani nontohuachina, Siniorori a'paniton co ma'sha onpotërinhuë'.

¹⁰ Amiconënpita marë' Copo Yosë nontohuachina, inaora chachinta noyatuaton, noya noya ya'huëantarin. I'hua ya'huëtërin quëran na'con na'con ya'huëtaantarin. ¹¹ Iinpita, oshinpita, amiconënpita, ya'ipi nohuitërinso, inapitari pëinënhüë huëcapaipi. Huë'pachinara, inapitarë chachin noya noya cosharo ca'pi. Naporo', parisitërinso marë' achinicancanpi. Naporahuatona', a'naya a'nayari a'na tansëra' prata quëtopi. Ina nisahuaton a'nara oro quëran nipiso' po'moitëra quëtëra'piapi.

¹² Iráca co'huara ma'sha onpoyátëraponhuë', Yosëri Copo noya catahuarin. Ma'sha onporin piquëranso', noya noya catahuarin. Ina nohuanton ohuicanënþita shonca catapini huaranca, camiyonënþitanta saota huaranca, no'pa' ohuëërinsopitanta toronënþitarë chachin huaranca, moranënþitanta huaranca, inanapo ya'huëtërin. ¹³ Hui'ninþitanta canchisë quëmapi, cara sanapi ya'huëtaantarin. ¹⁴ Paya paya nininsoso', Imima itërin. Huancana nininso', Sisia itërin. Ina quëran niantarinso', Quirin-apoca itërin. ¹⁵ Inapitaso' noyápiroyanchin. Co a'naya tëranta isoro'paquë inapita pochin ya'huërinhuë'. A'na tahuëri pa'pinari itapon: “Chiminpato, yo'yoro'sapitarë'quëma napopináchin ma'shanëhuëþita patomatëranquëmaso' masarama,” itërin. ¹⁶ Parisitaponahuë' noyataantarinso piquëran Coposo', pasa catapini shonca pi'ipi aquëtë ya'huëantarin. Ina nápo tahuëri nica-ton, hui'ninþita, shinþita, inapita ni'nin. Shinþitanta hui'nahuanþiso', hui'nina ya'huëtai huarë' tahuëri ni'nin. ¹⁷ Naporo' Copo chiminin huachi. Noyá mashoya nicaquë huarë' chiminin.

Yosë yonquiatona cantapiso'

Salmo 1

Tëhuëenchachin noya cancantërehuasopita

- ¹ Cancanënpoa quëran huarë' Yosë imapatëhua', noya ni'sarinpoa'.
Ina marë' tëhuëenchachin noya cancantarihua'.
Co noyahuë' nipisopitaso', yaanishacancantërinënpoa'.
Yainapotohuachinënpoa', jama natëahuasohuë'!
Oshahuano'sa napopiso', jama nonanapatahuasohuë'!
A'naquënso', Yosë yatëhuapi.
¡Co inapita payacaso ya'huërinhuë'!
- ² Siniro pënëntërinso' pa'yatatëhua',
tahuërinta tashinta co naniantarihuahe'.
- ³ Inapohuatëhua',
i'shana yonsanquë sharo'sa sha'pinan pochin nicarihua'.
Inaso', monoquën quëran huarë' noya noyataton,
tahuërinën nanihuachin nitërin huachi.
Ina pochin nipatëhuaso', ya'ipi ninëhuasopita noya pipitarinpoa'.
- ⁴ Co noyahuë' nipisopitaso', co onporo napoapihuë'.
Arosë sha'huëtë ihuani quiquiconin.
Ina pochin nicatona', co manta chiniapihuë'.
- ⁵ Ana'intacaso tahuëri nanihuachin,
co onporo cha'ëponahuë'.
Noya nipisopita huáncana,
co onporo huaniapihuë'.
- ⁶ Noyasáchin nipatëhua', Siniro a'pairinpoa'.
Co noyahuë' nipisopitaso' nipirinhuë', oshanënari na'intarin.
Inari na'intarin ni'ton, ta'huantapona huachi.

Salmo 2

Yosëri hua'anëntacaso marë' acorinso'

- ¹ Inpio nacion'saquë ya'huëpisopita, co no'tëquën yonquipihuë'.
Siniro co quë'yatonaraihuë' pinosapi:
“Huëco canpoari minsëahua',”
ta'tona', ma'sha onpotacaiso' yonquirapi.
- ² Copirnoros'sa', hua'ano'sa', inapita niyontonpi.

- Siniro ahuëcaiso marë' nisha'huitapi.
 Copirno huayoninso tëranta', co nohuantopihuë':
³ “¡Huëco canpoara nohuantërëhuaso' niahua!
 ¡Co ina natëcaso ya'huërinhuë!” tosapi.
⁴ Sinioroso', inápaquë hua'anëntërin.
 Piyapi'sari no'huipiso' natanaton, tëhuarin.
⁵ Ina quëran no'huiton pënënin. Iquianantaton a'payanin:
⁶ “Quirosarin ninanoso', cari huayonahuë.
 Inaquë hua'anëntacaso marë' jnani copirno acorahuë!” itërin.
⁷ Copirno acorinsonta pënëntaton:
 “Iporaso Siniro yonquirinso', sha'huichinquëma'.
 Inachachin nontatonco:
 'Quëmaso' hui'nahuëinquën.
 Ipora acoranquën hua'anëntamaso marë'.
⁸ Nisha nisha naciono'sa', hua'anëntaton camaiaran.
 Isoro'pa' nanirinquë huarënta natanpatanco,
 ya'ipi quëtaranquën hua'anëntaran.
⁹ Hua'na huaraquë copirnoros' ata'huantaran.
 No'pa' huë'ëta nipatërëso pochin nitaran,' itërinco,” tënin.
¹⁰ Napoaton copirnoros'sanquëma yonquico'.
 Hua'ano'sanquëmanta', noya natanco'.
 Apira a'chintaranquëmaso', noya nitotoco'.
¹¹ Siniro të'huatatoma', noya chinotoco'.
 Inapootoma', capa cancantoco'.
¹² Isonama quëran hui'nin chinotoco'.
 Inapotatoma', apinorantëco'.
 Co'huara no'huiyätërasënquëmahuë', inapoco'.
 No'huihuachinquëmaso', pahuayanpiramahuë' chiminarama'.
 Co'so' chinotohuatamahuë', a'nanaya inaso no'huiarinquëma'.
 Ina natëtoma chinotohuatamaso nipirinhüë',
 tëhuëenchachin noya cancantarama'.

Salmo 8

Yosë chiníquën nanantaton noya acorinpoaso'

Yosë cantanën Tapiri ocoirinsó'

- ¹ Quëmasáchin Siniro hua'anëntërancoi.
 Ya'ipi isoro'paquë ya'huërinso'pita hua'anëntëran.
 “¡Ma noyanquëncha quëmaso' ninan paya!
 Ya'ipi inápaquë ya'huërinso'pita quëran,
 noya noyanquën quëmaso',” tënai.
² Quëma nohuanton hua'huaro'sa noya chinotarinën.
 Sho'shopia'huaro'santa', chinotarinën.
 Inapohuachinara, chini chiníquën nanantaton,
 piyapinënpita pa'poyaran.
 Inapita pa'poyaton, inimicoro'sa minsëaran.

- ³ Pi'iro'të acoranso' nē'pēhuatora,
yoqui, tayoraro'sa', inapita ni'nahuē.
Ina nicato: “Ma noyacha acorin paya,” tēnahuē.
- ⁴ Inapita acoaponahuē',
¿piyapicointa yonquirancoi ti?
¡Co quiyaso' máquēncoihuē'!
¡Co yonquiatoncoi catahuancoiso inashitērai huē'!
- ⁵ Ina nipirinhue', anquēniro'sa pochin shininancoi.
Noya nicatoi hua'anēnta'huaiso marē' acorancoi.
- ⁶ Hua'an pochin nica'huaiso marē' acorancoi.
Ya'ipi ma'sha hua'anēntērai.
- ⁷⁻⁸ Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', tanan ma'sharo'sa',
anpiantēhuano'sa', samiro'sa i'quē pa'pisopita,
nisha nisha ma'sharo'sa marēquē ya'huēpiso',
ya'ipi inapita ahua'anēntērancoi.
- ⁹ Quēmasáchin Sinioro hua'anēntērancoi.
Ya'ipi isoro'paquē ya'huērinsopita hua'anēntēran.
“¡Ma noyanquēncha quēmaso' ninan paya!
Ya'ipi inápaquē ya'huērinsopita quēran,
noya noyanquēn quēmaso',” tēnai.

Salmo 14

Piyapi'sa nitapicancanpiso'

Isonta canta Tapiri ocoirín

- ¹ Piyapi'sa naponin yonquiatona',
co Yosē ya'huērinhue' pochin cancantopi.
Inapoatona chihuēpiso pochin nipi.
Co nishinahuēn nicatona', oshahuanpi.
¡Co a'naya tēranta noya nininhue'!
- ² Inápa quēran Sinioroso' nocorinpoa'.
“¿A'naya tēranta ta'ma yonquínahuan ni'ton,
chinotaponco to?” ta'ton ninapirinhue'.
- ³ ¡Co'chi paya! Ya'ipiya pēshonpi.
Chihuērēso pochin nicatona nitapicancanpi.
¡Co a'naya tēranta noya nina'pi ya'huērinhue'!
- ⁴ Co noyahuē' nipisopitaso',
co manta yonquērhuē pochin nipi.
Cosharo ca'nēso pochin Yosē piyapinēnpitanpoa nitarinēnpoa'.
Naporahuatona', co manta Sinioro chinotopihuē'.
- ⁵ Inahuaso', pa'yanatona ropataponi'.
Canpoaso nipirinhue', ina imarēhua ni'ton, catahuararinpoa'.
- ⁶ Sano piyapiro'sa yonquipiso', yatēhuapi.
Naporpirinhue', Siniorori inapitaso noya nicaton pa'poyararin.
- ⁷ ¡Ma'cha Quirosarin quēran Sinioro huē'sahuaton,
israiro'sanpoa nicha'ērinoahuē paya!

Piyapinēnpitanpoa nipirēhuahuē', a'na parti quēninēnpoa'.
 Sinioro nohuanton ya'huērēhuaquē panantahuatēhua',
 Cacopo shinpitanpoa noya ancantarihua'.
 Ya'ipi israiro'sanpoa napoarihua'.

Salmo 15

Onporahuatēsona Yosē noya chinotacaso ya'huērinsō'

Isonta canta Tapiri ocoirin

- ¹ Sinioro quēmaso' noya noyanquēn.
 ¿Onporahuatoita noya nohuitatēinquēn
 quēma hua'anētēranquē nanitērai ya'huēca'huaiso'?
- ² Noya nipisopitaráchin nanitopi inaquē ya'huēcaiso'.
 A'napita no'tēquēn yonquirapicaso ya'huērin.
 No'tēn nanansáchin yonquiatēhua',
 no'tēquēnáchin nonacaso ya'huērin.
- ³ Co pinotacaso ya'huērinhue'.
 Co a'napita ma'sha onpotacaso ya'huērinhue'.
- ⁴ Co noyahuē' nipisopita co pa'yatacaso ya'huērinhue'.
 Yosē pa'yatopisopitaso', noya ni'caso ya'huērin.
 Ma'sona nicacaso' sha'huihuatēhua',
 co canapirēhuahuē tēranta ananicaso ya'huērin.
- ⁵ A'na piyapi coriqui a'nanpatēhua',
 co manta ananpēcaso nohuantarihuahuē'.
 A'na piyapi co manta tēhuēpirinhue' ana'intacaso marē'
 pahuērēhuachinēnpoa', co ma'patarihuahuē'.
 Inaporēhuasopitaso',
 co onporonta to'coitērēso pochin nisarēhuahuē'.

Salmo 16

Yosē nosoroatonpoa a'pairinpoaso'

Tapi Yosē nontērinso'

- ¹ “Yosē noya a'pairinco,” ta'to imaranquēn Sinioro.
 Napoaton noya a'paico.
- ² Quēmasáchin chinotēranquēn.
 Co nohuitēranquēnhue' naporini,
 co noya cancanchitohue'.
- ³ A'naquēn ya'huēhuano'saso', mamanshiráchin moshapi.
 “Inapitaso' chiníquēn nanantopi,” ta'tona', imapi.
- ⁴ Mamanshiráchin pa'yatatona', a'na ma'patērachinpi.
 Inapita marē' ma'sha tēparahuatona', huēnai' a'patopi.
 Caso co pi'pisha tēranta inapita pochin cancantarahuē'.
- ⁵ Quēmasáchin Sinioro nohuantēranquēn.
 Catahuamiatēranco ni'ton, nóya cancantarahuē'.

- Noya a'paiatonco ni'sáranco.
⁶ Quëma nohuananton nóya ya'huërahuë.
 Catahuaranco ni'ton, nóya cancantërahuë.
⁷ Yonquiransopita anitotëranco.
 Ina marë' noya cancantato chinotëranquën.
 Tashirë chachin yonquihuatënquën,
 a'chintaranco noya nica'huaso marë'.
⁸ Nani tahuëri quëmaso' ca'tanaranco.
 Inchinanëhuë quëran ya'huëaran ni'ton,
 co anotatë pochin nisarahuë.
⁹ Napoaton caso capa cancantërahuë.
 Co chimina'huaso tëranta t'ëhuatërahuë'.
¹⁰ Quëmasáchin Sinioro natëranquën ni'ton,
 co nohuantaranhuë' nonëhuë chanatacaso'.
 Hua'yanëhuënta', co chimipiro'sa ya'huërinquë t'ëyataranhuë'.
¹¹ Onporahuatoso' nanpimiata'huaso', quëma a'chintaranco.
 Nani tahuëri catahuaranco ni'ton, noya cancantarahuë.
 Quëmaquë'pa' nipato, capa cancantomiatarahuë.

Salmo 19

Yosë noya noya nininso'

Isonta canta Tapiri ocoirin

- ¹ Pi'iro'të në'pëhuatëhuara, nani ma'sha Yosëri acorinsopita ni'nëhua'.
 Inapita ya'huërin ni'ton, Yosë noya noya nininso' anitotërinpoa'.
² Tahuërinta tahuëri capini, tashinta tashi capini
 nisha'huítopiso pochin nicatona',
 Yosë noya noya nininso' anitotërinpoa'.
³ Nonpiso' co natanëhuahuë'. Topinan tanahuantárin.
⁴ Napoaponahuë', nisha nisha parti, inachachin anitotarin.
 Ya'ipi isoro'paquë nahuinin.
 Pi'inta ya'huëcaso marë' inápaquë pëi pochin acotërin.
⁵ Nani tahuëri inaso', ta'ana'pi pochin nisarin.
 Capa cancantaton iranën pa'tërinso pochin nisarin.
 Sa'ana'pi huë'ërinso patoana quëran, pipirinso pochin ninin.
⁶ Pipirin quëran ya'norahuaton, pomosoontarin.
 Ina quëran ya'conin'pa' nohuaramarin.
 Co incari tëranta pi'catërinso' cha'ëtërinhuë'.
⁷ Sinioro pënëntërinsona', noya noya.
 Anitotohuachinpoa', anoyacancantërinpoa'.
 Sha'huirinsopita noya natëhuachina',
 apínapichin yonquipisopitanta', yonquínanhuan quëparitapi.
⁸ Nanamën quëran no'tëquën anitotërinpoa'.
 Natëhuatëhua', noya cancantarihua'.
 Camaitërinso'pitaso', noyasáchin.
 Natëhuatëhua', quënantërëso pochin cancantarihua'.

- ⁹ Sinioro të'huatatëhua natëhuatëhua',
co në'huëtërinsó pochín nisarëhuahuë'.
Inapohuatëhua', ya'huëmiatarihua'.
Sha'huirinsopitasó', no'tëquénáchín.
Ya'ipi inapitasó', noyasáchín.
- ¹⁰ Oro pa'ton ni'ton, na'con nohuantopi.
Ina quëran pa'ton pa'ton Yosë sha'huirinsoso ni'ton,
na'con na'con nohuantahua'.
Ninointa cashi cashin ni'ton, pa'yatopi.
Yosë sha'huirinsoso', ina quëran cashi cashin ni'ton,
na'con na'con pa'yatahua'.
- ¹¹ Yosë sha'huirinsopita yonquiatëhua',
niyátainpichín ya'huëarihua'.
Noya natëhuatëhua', na'con catahuarinpoa'.
- ¹² Co noyahuë' nipatoira, co quiyaora nitotëraihue'.
Tëhuëtatëinquën oshahuanpiraihue', co nitotëraihue'.
Ina marë' ana'intancoiso nipirinhue', nicha'ëcoi.
- ¹³ “Quiyaora noya nisarai,” topatoira,
co natantochínáchinhue' cancantarai.
Piyapínëncó ni'toi, ina pochín cancantohuatoí, inquitocoi.
Inapotohuatancoi, co tëhuëca'huaiso ya'huëtarincoihue'.
Panca oshahuana'huaiso nipirinhue', cha'ësarai.
- ¹⁴ Quëmaso' nani tahuëri ni'sarancoi.
Catahuacoi noyasáchín yonquiatóí, noyasáchín noin.
Quëmasáchín Sinioro pa'poyatoncoi, nicha'ërancoi.

Salmo 22

Parisitopirinhue', Yosëri noya acoantarinsó'

Isonta canta Tapiri ocoirin

- ¹ Quëmaso Yosënhuëinquën nipiranhue',
¿onpoatonta patëranco?
¡Huëcaton nicha'ëco huachi!
Co napion ancatato nontaranquënso' natanaton, ¡catahuaco huachi!
- ² Tahuëri tashirë chachín nontápiranquënhue',
co a'panirancohue'.
¡Inapoato co manta sano cancantërahue'!
- ³ Quëmaso napoaponahuë', noyasáchín ninan.
Ya'ipi israiro'sacoi hua'anëntërancoi.
Napoaton ya'ipicoi chinotërainquën.
- ⁴ Iráca shimashonëhuëpita natërinën.
“Catahuarinpoa mini,” topiso marë' nicha'ëran.
- ⁵ Chiníquën nontohuachinën nicha'ëran.
Quëma ninarinën ni'ton, co atapananhue'.
- ⁶ Caso nipirinhue', co piyapi pochín ni'ninacohue'.
Cha'cho pochín niconaco tëhuarinaco.

- Na'a piyapi'sa co què'yarinacohuè'.
- ⁷ Na'huèpona pochin nocanatonaco tëhuarinaco.
Tanshitatonaco, aquinotërinaco.
- ⁸ Napoatona':
“ ‘Yosë natërahuë ni'ton, catahuaponco,'
tënin ni'quëhuarë', inari nicha'ëin.
Nosororin ni'quëhuarë', nicha'ëin,” topi nonatona'.
- ⁹ No'huitonaco napopirinahuë', no'tëquën mini nosororanco.
Quëma nohuanon hua'huatërahuë.
Quëma nohuanon mamahuë, iporahuatonco asho'shorinco.
- ¹⁰ Co'huara hua'huachátërasocohuë', a'pairanco.
Yo'nanquë nicasoco quëran huarë'
quëmaso' acoranco chinota'huanquënso marë'.
- ¹¹ Ama naniantocosohuë'.
Nani ma'sha onpopirahuë', co insonta catahuarinacohuë'.
- ¹² Toro no'huitëraya pochin inimicoro'sa tancapitërinaco.
Pasan parti tororo'saso', chiniquéno'sa'.
Ina pochin nicatona yaminsërinaco.
- ¹³ Pa'piniso' përaantahuaton ma'sha manin.
Inapochachin inimicoro'santa',
no'huimiatahuatonaco pashita'parinaco.
- ¹⁴ I'sha në'huëi' nipachina, oporë'.
Inapochachin canta', co huachi nohuantërinacohuë'.
Ya'ipi nansënëhuëpita nia'po nia'po toconin ninatanahuë.
Pa'nanso' pënnquë soquirin.
Inapochachin canta cancantato,
co huachi chiniquéncancantërahuë'.
- ¹⁵ Sënan a'pëhuatëra yanirin.
Ina pochachin canta',
yanirahuëso pochin nicato co huachi chinirahuë'.
Pa'pi yamoroto yaniconopirarahuë ninatanahuë.
Chiminpatëra, amocan taranë'.
Inapochinachin canta nisarahuë.
- ¹⁶ Huëntonën ni'niraso', tancapitahuatona ma'sha mapi.
Inapochachin canta', inimicoro'sa nitërinaco.
Imirahuë, nantëhuë, inapita oquitërinaco.
- ¹⁷ Nansënëhuëpita pichichináchin pasháporin.
Parisitasoco inimicoro'saso ni'sárinaco.
- ¹⁸ A'morahuëso', nicanapiso pochin nicatona', a'naya a'naya mapi.
- ¹⁹ Napotopirinaacohuë', quëmaso' Siniro achiniaranco.
Ama patocosohuë'. ¡A'naroáchin huë'sahuaton catahuaco!
- ²⁰ Sahuënniqué tëparëso pochin yanitërinaco.
Nicha'ëco ama inapochinacosohuë'.
Ni'nira pochin cancantatona yatëpapirinaacohuë', ¡pa'poyaco!
- ²¹ Pa'piniro'saso', nahuëantahuatonpo yamaninpo'.
Tanan ohuacaro'santa pomonën quëran yatëparinpo'.
Inapita pochin inimicoro'sa yanitopirinaacohuë', ¡nicha'ëco!

- ²² Inapotohuatanco, imarinquënsopita achinicananarahué.
Niyontonaiquë chinotatënquën: “Yosparinquën,” itarainquën.
- ²³ Sinioro imarëhuasopita inasáchin chinotahua'.
¡Cacopo shinpitanpoa inasáchin pa'yatahua'!
¡Ya'ipi isairio'sanpoa inapoa'ahua'!
- ²⁴ Popriyaro'sa parisitohuachinara, Sinioroso' co topinan ni'sárinhué'.
Co na'pitatë pochin nicaton, tananpitaponhué'.
Co napion ancataatona nontohuachinara, natanahuaton catahuararin.
- ²⁵ Naporinso marë' ina chinotato:
“Notohuaro' imarinënuënsopita niyontonpiquë, chinotaranquën.
No'tëquën nonaton catahuatëranso marë' napotaranquën.
Ma'sona nica'huaso' sha'huitëranquënsopita,
chinotërinënsopita ni'tonënuë ananiarahuë,” itarahué.
- ²⁶ A'naquëmanta', a'napita aparisitápirinënuëmahué',
noyá natëaquë huarë' coshatoco huachi.
Sinioro yoniramasopita hua'qui tahuëri nicatoma', ina chinotoco'.
- ²⁷ Nisha nisha piyapinquëma nisha nisha nacionquë ya'huërama'.
Ya'ipi parti ya'huëramasopita huëcapairahuatoma', ina chinotoco'.
¡Isonahuatoma chinotoco'!
- ²⁸⁻²⁹ Sinioro mini ya'ipi naciono'sa hua'anëntërin ni'ton,
isonahuatona chinochina'.
Ya'ipi ma'huano'sa', ya'ipi nanpipisopita, inapitari chinochina'.
Ina nohuanton nanpirapi ni'ton, inapochina'.
- ³⁰ Cá quëran pipipisopita Sinioro chinotápona'.
Ina naporinsopita chiminai huarë' sha'huipona'.
- ³¹ A'na tahuëri hua'huatopisopita,
Yosë no'tëquënáchin nininso' sha'huitapona'.
Nani ma'sha nininsopitanta', anitotapona'.

Salmo 23

Sinioro a'pairinpoaso'

Isonta canta Tapiri ocoirin

- ¹ Quëmaso' Sinioro nóya a'pairanco.
Ohuicaro'sa hua'anëni a'pairinso pochin nitëranco.
Co manta pahuantërincohué'.
- ² Hua'anëni ohuicaro'sa noya pastoque quëparin.
Nani coshatohuachinara, inaque chinotopi.
O'ocaiso marënta', sano'i' nininquë quëparin.
- ³ Inapochachin canta', achinicananachinanco.
Noyanquën ni'ton, anoyacancantëranco noya nica'huaso marë'.
- ⁴ Chiminchináchin nipirahuë tëranta',
co manta të'huata'huaso ya'huërinhué'.
Quëmaso' Sinioro co patarancohué'.
Ohuicaro'saso', hua'anëni huaranën quëran pa'poyarin.
Inapochachin canta noya ni'saranco ni'ton, chiniquën cancantarahué.

- ⁵ Inimicoro'sa no'huipirinacohuë',
 quëmaso' noya nicatonco, noya cosharo acotëranco.
 Pimo hua'saiquë pashimototëranco.
 Minëquë ta'panápatëra cha'huërinso pochin
 ya'soaquë huarë' catahuaranco.
- ⁶ Noya noyanquën ni'ton, nosoromiatëranco.
 Chimina'huaquë huarë' catahuarancoso nísarin.
 Ina piquëra'ta, quëmaro'co chachin ya'huëranquë ya'huëmiatarahuë.

Salmo 24

Noya noya copirno hua'anëntarinso'

- ¹ Ya'ipi isoro'paso', Siniorori hua'anëntërin.
 Ya'ipi ya'huërinso'pitarë chachin hua'anëntërin.
- ² Ina nohuanton isoro'pa' achinirinsopita ya'huërin.
 Marëro'sa', iro'sa', inapita aipi noyá acorin.
- ³⁻⁵ Sinioro motopinënuë: ¿Inta nanitërin nanpëcaso'?
 ¿Co insonta topinan napoarinhüë!
 Noya noya chinotacaso pëinënuë,
 ¿Inta nanitërin ya'huëmiatacaso'?
 ¿co insonta topinan inaquë ya'huëmiatarinhüë!
 A'naquën noyasáchin yonquiaton, noyasáchin ninin.
 Naporahuaton co mamanshi mosharinhüë'.
 Yoscoarë' topachinanta', no'tëquënáchin nonin.
 Ina pochin nininso' nanitërin Sinioro pëinënuë ya'huëcaso'.
 Ina pochin nininsoso', Siniorori catahuararin.
 Yosëri noya nicaton, nicha'ësarín.
- ⁶ Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë nóya chinotarëhua'.
 Cacaponta ina pochin cancantaton ina chinotërin.
- ⁷⁻¹⁰ Quirosarin ninano ya'coanaro'saso',
 iráca quëran huarë' ya'huërin.
 Noya noya copirno yaya'conpachina,
 ya'coana a'pairo'sa camaiapona':
 “¿Ya'coanaro'sa noyá i'soatoco!”
 ¿Naporó huarë' noya noya copirno ya'conarin!” itapi.
 “¿Inta isoso noya noya copirno?” topachinanta':
 “¿Isoso mini Sinioro! Israiro'sanpoa chinotërëhuaso'.
 Chini chiníquën nanantaton, mísó ahuëtërin.
 Inariáchin ya'ipi ma'sha ya'huërinso hua'anëntërin,” tosarëhua'.

Salmo 27

Sinioro a'pintatonco nicha'ërincoso'

Isonta canta Tapiri ocoirin

- ¹ Sinioro, quëmaso' a'pintatonco nicha'ëranco.

- ¡Co insonta të'huata'huaso ya'huërinhuë'!
 Siniro, quëmaso' pa'poyaranco ni'ton, noya ya'huëarahüë.
 ¡Co inso tëranta të'huatarahuë'!
- ² A'naquën co noyahuë' nipsisopita, inimicotërinaco.
 Niyontonatona', yaahuërinaco.
 Ahuëatonaco ata'huantiinacoso yonquipi.
 Napoaponaraihuë',
 inahuasá i'parahuatona anotopiso pochin nisapi.
- ³ Sontaro'sa huënton tancapitopirinacohüë tëranta',
 co pa'yanapohüë'.
 Ahuëinacoso marë' noya niacohuachinaranta',
 sano cantarahuë.
- ⁴ A'naíchin ma'sha Siniro natainquën acotoco.
 Ina pa'pi nohuantato napoarahüë.
 Quëma pëinënuë quëtoco ya'huë'i.
 Inaquë ya'huëato chinota'inquën.
 Noyápiachin ninanso', ni'sa'i.
- ⁵ Parisitacaso tahuëri canquihuachin,
 quëma Siniro pa'poyaponco.
 Pëinënuë chachin po'orëso pochin nitaranco.
 Inaquë noya noyaso na'pirai.
- ⁶ Naporo' inimicoro'sa co huachi nanitapaponacohüë'.
 Ina quëran ma'sharo'sa quécato,
 pëinënuë quëma marë' tēpato, ahuiquitarahuë.
 Capa cantantato, “yai,” charápo.
 Nisha nisha cantanën cantato chinotaranquën.
- ⁷ Quëma Siniro nontaranquën ni'ton, natanco.
 Nosorochináchin nontaranquën ni'ton, catahuaco.
- ⁸ “Nontoco catahuainquën,” itarancoso pochin cantantërahüë.
 Napoaton nontaranquën Siniro.
- ⁹ Ama na'pitatë pochin nitocosohüë'.
 Ama no'huitonco a'pacosohüë'.
 Catahuancoso marë' quëmasáchin chinotëranquën.
 A'pohuatanco, co insonta pa'poyaponcohuë'.
 Quëmasáchin Yosënëhuënquën ni'ton, nicha'ëranco.
- ¹⁰ Tatahuë, mamahuë, inapita a'popirinacohüë tëranta',
 quëmaso' Siniro masahuatonco catahuaranco.
- ¹¹ Inimiconëhuëpita ma'sha yaonpotërinaco.
 Napoaton Siniro ma'sona nica'huaso' anitotoco.
 A'ninquëchin anitotoco cha'ëi.
- ¹² Ama canainacoso marëhuë' pa'poyaco.
 Nonpinapitonaco, yaaparisitërinaco.
- ¹³ Yaaparisitopirinacohüë',
 Siniro nosorancoso' niantararahüë.
 Isoro'paquë nansisoco chachin niantararahüë.
- ¹⁴ Napoaton chiníquën cantantato:
 “¡Siniroso' onpopionta catahuararínco!

Chiníquën cancantato inasáchin ninarahuë.
¡Tëhuëñchachin Siniro catahuarinco!” tënahuë.

Salmo 32

Oshanën sha'huitohuachina, Yosëri inquitërinso'

Isonta canta Tapiri ocoirin

- 1 Insosona tëhuëaton oshahuanpirinhuë',
Yosëri noyá inquitohuachina,
tëhuëñchachin capa cancanchin.
- 2 Oshanënpoa Yosë sha'huitohuatëra, inquitërinpoa'.
Inquitërinpoa ni'ton,
inaso co pi'pian tëranta ina yonquirinhuë'.
- 3 Oshahuanpirahuë', co no'tëquën nonahuë':
“Caso noyaco, co oshahuancohuë',” toconahuë.
Napopirahuë', co sano cancantërahuë'.
Sëtoro'co chachin ya'huëato,
nonëhuënta sanpatëra'piarin ninatanahuë.
- 4 Tahuëri tashirë chachin ana'intëranco ni'ton,
quëquën pë'pëto quëparëso pochin ninatanahuë.
Pi'isahuachina pasto yanirins pochin
Co huachi manta chinirahuë ninatanahuë.
- 5 Naporor' oshanëhuë sha'huitëranquën.
Co noyahuë' ninahuësopita no'tëquën sha'huitëranquën.
Inapohuatora, ya'ipi oshanëhuë Siniro inquitëranco huachi.
- 6 Inapotëranco ni'ton, imarinëñquënsopita nontaponën.
Yacatahuatëranso tahuëri'sa nontaponën.
Paquitiërinso pochin ma'sha onpocaso tahuëri nanipon.
Napopirinhue', imarinëñquënsopitaso sano cancantapona'.
- 7 Quëmaso Siniro pa'poyarancoi.
Huëhuëpiro ninin quëran ya'shopirancoi.
Catahuarancoi ni'ton, canatohuatoi cantarápoi.
- 8 Sinioronënpoa naporin:
“Carinquën catahuaranquën no'tëquën yonquicaso'.
Anitotaranquën ma'sona nicacaso'.
Noyasha pënënatënquën,
noya ira a'norëso pochin nitaranquën.
- 9 Inapotohuatënquën, quëmaso' natëco.
Ama cahuario, mora, inapita pochin cancantëquësohuë'.
Inapitaso' noninquë a'sonconotahuatë', hua'nanan acatëntërë'.
Inapotohuatëra, noya natëtöpi huachi.
Co'so' inapotohuatërahuë', co onporonta ya'yoraninpohuë',” tënin.
- 10 Inpioro'saso', na'con parisitapona'.
Siniro ninarëhuasopitaso nìpirinhue',
canopia'hua so'quëtërëso pochin nitatonpoa',
nosoromiatërinpoa'.

- ¹¹ Sinioro yonquiatoma capa cancantoco'.
 Noya piyapitatoma a'napita ma'shanënanta noya ni'patama',
 capa cancantatoma', "yai," charáco'.

Salmo 33

"Yosparinquën Sinioro," itaton, chinotërinso'

- ¹ Noyasáchin nina'pinquëma noya cancantoco'.
 Ya'ipi cancanëna quëran imapisopitari
 Sinioro chinotohuachina', noya noya cantapi.
² Arpa pi'niatoma Sinioro chinotoco'.
 "Yosparinquën Sinioro," ta'toma pi'nico'.
 Shoncarin arpanta pi'niatoma', cantanën cantaco'.
³ Nasha canta ocoirahuatoma cantaco'.
 Noya cantatoma', noyasha pi'nico'.
⁴ Sinioro nanamënso', no'tëquénáchin ninin.
 Noyasáchin ma'sha acorin quëran
 co nisha nisha cancantërinsohuë', anitotërinpoa'.
⁵ Noya coisë^a pochin no'tëquën yonquihuatëhua',
 Sinioro nosoroarinpoa'.
 Ya'ipiro'paquë ina nosororinpoaso ni'nëhua'.
⁶ Sinioro camaitohuachina, pi'iro'të ya'norin.
 Inaquë ya'huërinso'panta', nonin quëran chachin acorin.
⁷ Marënta pancai' nipirinhue',
 yontonahuatë taparëso pochin itohua itohua acorin.
⁸ Ya'ipiro'paquë ya'huëramasopita
 Sinioro noya nicatoma natëco'.
 Ya'ipi nanpiramasopita noya nicatoma natëco'.
⁹ Ina nonin quëran nani ma'sha ya'huërin ni'ton, natëco'.
 Ina camaitërin quëran noyá acopinan quëparitërin.
 Napoaton noya nicatoma natëco'.
¹⁰ Nisha nisha piyapiro'sa ma'pitaso nicacaiso' yonquipi.
 Siniorori ya'copihuachina, co yonquipiso nicaponahuë'.
¹¹ Sinioro ma'pitaso nicacasos' yonquihuachina,
 ina tëhuëncinso' onpopionta ya'huëapon.
¹² Sinioro piyapinënpitasos' capa cananchina'.
 Inari huayoninsopita napo'ina'.
¹³ Sinioroso' inápa quëran ni'sárinpoa'.
 Ya'ipi piyapinpoa ya'huërehuaso ni'ninpoa'.
¹⁴ Ya'huërin quëran huarë' inaso',
 isoro'paquë ya'huëpisopita noya ni'sárin.
¹⁵ Inari cancanëna acotërin.
 Ma'pitaso nisapiso', noya ni'sárin.

a 33.5 Noya coisëso': No'tëquën yonquirin. Co noyahuë' nipisopita ana'intarin. Noya nipisopitasos' pa'poyararin. Nonpinapipirinhue', pa'poyararin.

- ¹⁶ Panca sontaro'sa huënton tēranta',
co copirnonēna nicha'ēsarinhuē'.
Chíníquēno'sa nipirinahuē tēranta',
co inaora cha'ēcaiso nanitapihuē'.
- ¹⁷ Cahuarioro'saso', chiníquēno'sa'.
Napopirinahuē tēranta',
co ina aipi ya'mitēatona cha'ēsapihuē'.
- ¹⁸ Siniro chinotopisopitaso nipirinhuē',
inari a'paimiatarin.
Noya nicatona natēpisopitaso', inapotarin.
- ¹⁹ Chimirin quēran nicha'ēcaso marē' a'paiarin.
Tanaro tahuēri'santa nipirinhuē',
a'paiaton catahuararin ni'ton, nanpiapi.
- ²⁰ Quiyaso' Siniroíchin chinotērai.
¡Ina pa'poyatoncoi catahuarincoi!
- ²¹ Ina yonquiatoi capa cancantērai.
“Inaso', noyasáchin nicaton catahuararincoi,” ta'toi naporai.
- ²² ¡Quēmasáchin Siniro ninaranquēn ni'ton,
nosorocoi! tēnahuē.

Salmo 34

Siniorori a'pairinso' yonquiaton cantarinsó'

Isonta canta Tapiri ocoirin

- ¹ Apira apira Siniro chinotarahué.
Ina chinota'huaso', co onporonta tananpitapohuē'.
- ² Siniro imato: “¡Ma noyacha ninahuē paya!” tēnahuē.
Sano piyapiro'sa natanpachinara, capa cancanchina'.
- ³ Huēco napopináchin Siniro chinotahua'.
Chini chiníquēn nanantērinso marē' inapotahua'.
- ⁴ Ma'sha onpoato Siniro chinotērahuē.
Pa'pi pa'yanpirahuē', ina nicha'ērinco huachi.
- ⁵ Siniroíchin nē'pēhuatēhua', capa cancantarihua'.
Co onporonta topinan quēran ina ninarihuahuē'.
- ⁶ Sa'ahuaya pochin cancantato, chiníquēn Siniro nontērahuē.
Inaso', nani ma'sha onporahuē quēran nicha'ērinco.
- ⁷ Siniro noya nicatē natēhuatēra,
anquēninēn tahuirapitatonpoa pa'poyararinpoa'.
- ⁸ Sinioroso' nóya. Tēnitoma nitotoco canpitanta'.
Ina natētona chinotopisopitaso',
¡tēhuēnchachin capa cancanchina'!
- ⁹ Siniroáchin cancantēramasopitaso',
ina noya nicatoma natēco'.
Ina noya nicatona natēpisopitaso',
nani ma'sha noya nininso' ya'huētapi.
- ¹⁰ Pa'pinia'huaro'santa cosharo pahuantopi.

- Pahuantohuachinara, tana natanpi.
 Sinioróichin yonihuatêhuaso',
 nani ma'sha noya nininso' co onporo pahuantarinpoahuë'.
¹¹ Huëco hua'huaro'sa a'chinchinquëma', natanco'.
 Sinioro noya nicatê natêcaso' a'chintaranquëma'.
¹²⁻¹³ ¿Hua'qui tahuëri nicatoma',
 noya ya'huëcaso nohuantêrama ti?
 Napohuachinso', noyasáchin nonacamaso ya'huërin.
 Ama onporo têranta nonpinquësohuë'.
¹⁴ Co noyahuë' ninansopita a'porahuaton,
 noyasáchin niquë huachi.
 Naporahuaton sano ya'huëcamaso cancantêquë'.
 Sano ya'huëaton ina pochin ya'huëquë'.
¹⁵ A'napita ma'shanëna noya nicatona',
 co sê'huahuachinahuë',
 Siniorori noya a'paiarin.
 Ma'sha onpoatona nontohuachinara,
 noya natanaton catahuararin.
¹⁶ Co noyahuë' nipsisopitaso nipirinhüë',
 Siniorori co noyahuë' ni'nin.
 Ata'huantohuachin, co incari têranta inapita yonquiarinhüë'.
¹⁷ Noya nipsisopita ma'sha onpoatona
 Sinioro nontohuachinara, noya natanin.
 Inapoaton nani ma'sha onpopi quëran nicha'ësarín.
¹⁸ Oshanëna marê' co napion sêtohuachinara,
 ya'carísha Siniorori huaniparin.
 Oshanëna yonquiatona na'nêhuachinara,
 Siniorori nicha'ësarín.
¹⁹ Noyasáchin nipsisopitanta', nisha nisha ma'sha onpopi.
 Napopirinhüë', nani ma'sha onpopi quëran Siniorori nicha'ësarín.
²⁰ Ya'ipi nansêquën quëran huarê' Siniorori a'pairarin.
 Co a'naya têranta nipantapihuë'.
²¹ Co noyahuë' nipsisopitaso nipirinhüë',
 co noyahuë' nipisoari chachin têpapon.
 Noya nipsisopita co quë'yahuachinarahuë',
 ana'intacaso ya'huërin.
²² Piyapinênpitaso', Siniorori nicha'ësarín.
 ¡Inasáchin chinotopisopitaso',
 co onporonta ana'intacaso ya'huëaponhuë'!

Salmo 37

Yosêichin yonquicaso ya'huërinso'

Isonta canta Tapiri ocoirin

- ¹ Ama co noyahuë' nipsisopita yonquiaton no'huitêquësohuë'.
 Na'a ma'sha ya'huëtohuachina', ama noyapatêquësohuë'.

- ² Iporaso' mini noya ya'huëapi.
 Napopirinahuë', pasto pochin nisapi.
 Pasto nipotohuatëra ahuirin.
 Inapochachin inahuanta', a'nanaya ta'huantapona'.
- ³ Canpitaso noya nicatoma Siniro natëco'.
 Inasáchin cancantatoma isoro'paquë ya'huëco'.
- ⁴ Siniroíchin nosoroaton capa cancantëquë'.
 Ina nohuanton nohuantomiatëransopita natananso', ya'huëtarinquën.
- ⁵ Nani tahuëri Yosë nontatoma':
 "Nohuantëranso' Siniro anitotoco natëinquën," itoco'.
 Inasáchin chinotohuatama', catahuararinquëma'.
- ⁶ Camotëchin nipachina, pi'i noya noya a'pinin.
 Inapochachin Siniro catahuahuachinquëma',
 noya nicatoma imamiatëramaso', ya'noarin.
- ⁷ Siniro yonquiaton sano cancantëquë'.
 "Catahuaponco mini," tëcaton ina ninaquë'.
 A'naquën co noyahuë' nicaponahuë'
 ma'huanahuachin, ama no'huitëquësokuë'.
- ⁸ Ama no'huitaton yai'huërëtuëquësokuë'.
 Inapohuatan, aquë aquëtë nanan ya'huëapon.
- ⁹ Co noyahuë' nipisopitaso',
 ya'huëpiso no'pa quëran a'papon'.
 Siniro chinotopisopitaso nipirinhue',
 ya'huëpiso' no'pa' hua'anëntapona'.
- ¹⁰ Co noyahuë' nipisopitaso',
 co hua'quiya quëranhuë' ta'huantapona'.
 Yonipiranhue' tëranta', co huachi inapita ni'saranhuë'.
- ¹¹ Sano piyapiro'saso nipirinhue',
 iso no'pa' hua'anëntapona'.
 Naporahuatona', sano cancantapi huachi.
- ¹² Inpioro'saso', noya nipisopita ma'sha yaonpotopi.
 Napoatona co tënorochináchinhuë' ni'pi.
- ¹³ Napopirinahuë',
 Siniro'riso' inapita yonquiaton tëhuarin.
 Ana'intacaso tahuëri nani naniarin ni'ton, naporin.
- ¹⁴ Inpioro'saso', sahuëni, pë'chinan, inapita quihuípi.
 Sa'ahuaros'a', sano piyapiro'sa', noya piyapiro'sa',
 inapita tëpacaiso marë' inapita ohuarapi.
- ¹⁵ Sahuëninën quëran yatëpatopirinhue',
 inaorasa' nisha chiminapon.
 Pë'chinanëonta', nopantapon.
- ¹⁶ A'naquën inpioro'sa niponaraihuë', notohuaro' ma'huanpi.
 Noya piyapiso' pi'pian ya'huëtaponahuë', noya noya ninin.
- ¹⁷ Inpioro'saso', Siniro'ri ata'huantapon.
 Noya piyapiro'saso nipirinhue', achiniapon.
- ¹⁸ No'tëquën imapisopitaso', Siniro'ri a'pairin.
 Inari ahua'anëntërsonta', ya'huëmiatapon.

- ¹⁹ Parisitacaso tahuëri canquihuachin, co tapanaponahuë'.
Tanaro tahuëri'santa nipirinhüë', natëaquë huarë' coshatapona'.
- ²⁰ Pasto yanipachina a'naroáchin huëyarín.
Inapochachin inpioro'saso', Yosëri ana'intapon.
Sinioro inimicotopisopitaso',
conai yanquëërinso pochin nicapona'.
- ²¹ Inpioro'saso ma'sha a'nantaponaraihuë',
co yapahuë'rëtopihuë'.
Noya piyapi'saso', nosoroatona a'nantopi.
- ²² Siniorori catahuarinsopitaso',
iso no'pa' hua'anëntapona'.
Inari co noyahuë yonquirapiton no'huirinsopitaso',
ta'huantapona'.
- ²³ Piyapi noya nisahuachina,
Siniorori chachin achiniarin noya noya nicacaso marë'.
²⁴ Anotërëso pochin nipirinhüë tëranta',
co inaquë'ranchin quëparitarinhüë'.
Siniorori imirin quëran së'quëatë pochin nitarin ni'ton,
huaniantapon.
- ²⁵ Iráca canta hui'napico nipirahuë',
iporaso' mashotërahuë huachi.
Mashotopirahuë, noya nipisopitaso
co onporonta nosoro ya'huëtárinso ni'chinhüë'.
Co hui'nina tëranta ma'shari
pahuantërinhuë ni'ton, co nata natantërantapihuë'.
²⁶ Nani tahuëri piyapi'sa nosoroaton ma'sha a'nanin.
Hui'ninpitanta noya ni'tona', noya catahuatapi.
- ²⁷ Co noyahuë' ninansopita a'porahuaton
noyasáchin niquë'.
Ina pochin nipatan ya'huëmiataran.
- ²⁸ Sinioroso', noyasáchin nipisopita pa'yatërin.
Imamiatërinso co onporonta a'poarinhuë'.
Noya a'pairápon.
Inpioro'sa shinpitato nipirinhüë', ata'huantapon.
- ²⁹ Noya nipisopitaso', iso no'pa' hua'anëntapona'.
Naporahuatona', inaquë ya'huëmiatapona'.
- ³⁰ Noya nipisopitaso', yonquínahuan nonpi.
Noya coisë pochin no'tëquën nonpi.
- ³¹ Cancanëna quëran Yosë a'chininso', yonquirápi.
Napoaton co to'coitërëso pochin nisapihuë'.
- ³² Co noyahuë' nipisopitaso',
noya nipisopita po'oana quëran nëhuëpi.
"Tëpachina'i," ta'tona napopi.
- ³³ Napopirinhüë', Siniorori ya'copiari co masapihuë'.
Ana'intacaiso marë' coisëquë quëpahuachinaranta',
ina nohuanton coisëri noya a'papon.
- ³⁴ Quëmanta Sinioro natëton ina ninaquë'.

- Inapohuatan Sinioro noya acoarinquën.
 Inari chachin iso no'pa' hua'anëntacaso marë' quëtarinquën.
 Inpioro'sa ata'huantërinso', quëmaora ya'piran quëran chachin ni'saran.
³⁵ A'naquën inpioro'sa noya ya'huëatona', a'napita nocanpi.
 Nara panca ta'ahuaninso pochin noya noyatopi.
³⁶ Napoaponaraihuë', na'huërinso pochin nicatona',
 capa nisapi huachi.
 Inapita yonquiato yonípirahuë', co huachi quënanahuë'.
³⁷ Noya nicaton no'tëquënáchin imarinso', ni'quë'.
 Inaso' co pa'yan pa'yan tēcatonhuë', sano cancantapon.
³⁸ Co natantochináchinhuë' cancantopisopitaso',
 ta'huantomiatapona'.
 Co noyahuë' nipsisopitaso', ta'huantacaiso' cantiipon.
³⁹ Noya nipsisopitaso' Siniorori catahuararin.
 Ma'sha onpoatona co napion ancantohuachina',
 inari pa'poyapon.
⁴⁰ Siniorori catahuararin ta'acaso'.
 Inpioro'sari ma'sha yaonpotërin quëran
 ta'acaso' catahuapon.
 Pa'poyacaso marë' ina nontopi ni'ton, nicha'ësarín.

Salmo 40

Pa'poyarinso marë' Yosë chinotërinso'

Isonta canta Tapiri ocoirín

- ¹ Ma'sha onpohuatora, Sinioroíchin catahuaincoso ninarahuë.
 Naporahuë ni'ton,
 co napion ancantato nontërahuëso' natanahuatonco,
 catahuarinco.
² Ya'coroquë ya'corotërëso pochin co napion ancantopirahuë',
 ina quëran ocoirëso pochin catahuarinco.
 Natëtëquë ahuanirincoso pochin achinicancaninco ni'ton,
 chiníquën cancantato noya pa'nahuë huachi.
³ Inapotërinco ni'ton, nasha cantanën ocoiato cantarahuë.
 “Ma noyacha Yosë catahuarinco paya,”
 tēnahuë cantato.
 Ina nicatona', na'a piyapiro'sa Yosë tē'huatopi.
 Ina tē'huatatona', natēpi huachi.
⁴ Sinioroíchin ninahuatēhua',
 tēhuënachin capa cancantarihua'.
 Co natëtochináchinhuë' cancantopisopita,
 co catahuainposo marë' yonirihuahuë'.
 Mamanshi moshacaiso marë' Yosë a'popisopitanta',
 co tahuërëtarihuahuë'.
⁵ Napoaton Sinioro nontato napotërahuë:
 “Quëmaso' Sinioro catahuancoiso marë'

- notohuaro' pa'yápiro nininsopita ninan.
 Noya yonquirancoisonta', hua'huayátèrahuë.
 Catahuanancoisopita sha'huihuatointa',
 co apira tiquichináchinhuë'.
- ⁶ Ma'sharo'sa tēpatoi chinota'huainquēso', co nohuantēranhuë'.
 Trico ro'mo pochin nininso' quēshihuatēinquēnta', co nohuantēranhuë'.
 Oshanēhuëi marë' ma'sha ya'ipi ahuiquitohuatointa',
 co noya ni'sarancoihuë'.
 Napoaponahuë', quēma nohuanton nasitērahuë
 natēa'huanquēso marë'.
- ⁷ Napoaton naporahuë:
 Ma'tana Sinioro isēquë nisarahuë.
 Quiricanēnquë naporinso chachin nitoco'.
- ⁸ Quēma nohuantēranso chachin
 nohuantērahuë nica'huaso'.
 Pēnētēranso', cancanēhuë quēran yonquirárahuë.
- ⁹ Notohuaro' piyapinēnpita niyontonpiquë,
 noya nicacaiso' sha'huitērahuë.
 Nani Sinioro sha'huitērahuëso' nitotēran.
 Co piyapi'sa canitērahuë'.
- ¹⁰ Noyasáchin ninanso' sha'huitērahuë.
 Nicha'ērancoso', co nisha nisha cancantēransohuë',
 inapitanta sha'huitērahuë.
 Nosororancoso', no'tēquénáchin nonanso', inapitanta',
 notohuaro' piyapinēnpita niyontonpiquë no'tēquën sha'huitērahuë.
- ¹¹ Quēmanta Sinioro nosoroatonco catahuaco.
 No'tēquën nontērancoso chachin nosoroco.
- ¹² Na'con ma'sha onporahuë.
 Co tiquinahuanhuë ni'ton, co sha'huichináchinhuë'.
 Co noyahuë' ninahuëso marë' parisitárahuë.
 Ya'pirahuë quēraonta', co huachi noya quēnantērahuë'.
 Motohuëquë na'con ain ya'huërin.
 Ina quēran na'con na'con ma'sha onporahuë.
 Naporahuaton co huachi chiníquën cancantērahuë'.
- ¹³ ¡Sinioro! Nosoroatonco nicha'ëco.
 Manóton huë'sahuaton catahuaco.
- ¹⁴ ¡Yatēparinacosopita quēmari atapanquë'!
 Ma'sha yaonpotērinacosopitanta',
 co taparohuanhuë pochin ta'ananpiinaco.
- ¹⁵ Nocanatonaco tēhuarinacosopitanta',
 inapochachin ta'ananpiinaco.
- ¹⁶ Quēma chinotērinēnquēnsopitaso nipirinhüë',
 yonquiatēnën capa cancanchina'.
 Quēmari nicha'ëcaso' nohuantopisopitanta napo'ina':
 '¡Sinioroso' chini chiníquën nanantērin!' china'.
- ¹⁷ Caso nipirinhüë', ma'sha onpoato nosorotárahuë.
 Ama Sinioro naniantocosohuë'.

Quëmasáchin catahuatonco nicha'ëranco.
¡Manóton catahuaco huachi!" itërahuë.

Salmo 42

Sëtatón Yosë nontërinso'

Cori hui'ninpita canta ocoipiso'

- 1 Yo ta'ahuachina, yamoroton i'sha na'con na'con nayarín.
Inapochachin canta', Yosë na'con na'con nohuantërahuë.
- 2 Yamoro yatëparincoso pochín cancantato,
Yosë na'con na'con nohuantërahuë.
Inaso' nanpiárin ni'ton, yachinotërahuë.
¿Onporo huarëcha ina pëinënquë paato,
chinotaantarë'poya? tëna huë.
- 3 Nani tahuëri piyapi'sa tëhuarinaco:
"¿Inso huachi Yosë chinotëranso?" itërinaco.
Napotërinacoso marë'
tahuëri tashirë chachin sëtato na'nërahuë.
- 4 Ina yonquihuatora, pa'pi sëtërahuë.
Iráca na'a niyontonahuatoí, Yosë chinotërai.
Pëinënquë yapa'patoira, cari piyapi'sa quëparahuë.
Capa cancantatoí nonca nonca tërarai.
"Yosparinquën Siniro," tëcatóí, panca pita ninai.
Iporaso napoaponahuë', parisitárahue.
- 5 Parisitapirahuë', jama huachi sëchisohuë'!
¡Ama huachi napoin ancanchisohuë'!
"Siniro catahuaantaponco," tëna huë.
Ina nohuanton noya chinotaantapo.
Inasáchin Yosënëhuë ni'ton, nicha'ësarínco.
- 6 Ina pochín cancantato Yosë nontërahuë:
"Cortanii' hui'nirai parti Irmon motopí ya'huërin.
Nisaro motopinta ya'huërin.
Ina parti ya'huëato,
pënsha yatacopirínso pochín cancantërahuë.
Napoaton Siniro na'con yonquiaranquën.
- 7 Panca tahuano'saquë,
anoiro'sa tënëntërinso natanë'.
Anoi' imotërinco pochín Siniro
quëma nohuanton nanirínso chachín parisitërahuë.
- 8 Napoaporahuë', tahuëri nanihuachín nosoroaranco.
Tashinta nipirínhuë', yonquiatënquën cantarápo.
Quëmasáchin ananpiranco ni'ton, nontáponquën:
- 9 Quëmaso' Siniro yápa'poyaranco.
¿Onpoatonta iporaso' naniantëranco?
Inimiconëhuëpita aparisitërinaco ni'ton, sëtárahue.
- 10 Inimicoro'sa no'huirínacoso' yonquiato, co napion cancantërahuë'.

- Nani tahuëri piyapi'sa tēhuarinaco:
 '¿Inso huachi Yosë chinotëranso?' itárinaco," itërahuë.
¹¹ Parisitápirahuë', jama huachi sēchisohuë'!
 ¡Ama huachi napoin ancanchisohuë'!
 Siniro catahuaantaponco.
 Ina nohuanon noya chinotaantapo.
 Inasáchin Yosënëhuë ni'ton, nicha'ësarínco.

Salmo 43

Noya acoantacaso marë' Yosë nontërinso'

- ¹ Ina quëran Yosë nontaantarahuë:
 "Co caso manta onpopirahuë', aparisitárinaco.
 Inpioro'sa niponarihuë' napotarinaco.
 Co noyahuë' cancantatona', nonpinapirinaco.
 Inapotopirinacohuë',
 ¡inapita quëran nicha'ëco!
² Quëmasáchin Yosënëhuënquën ni'ton, yápa'poyapirancohuë'.
 ¿Onpoatonta co huachi tahuërëtërancohuë'?
 Inimiconëhuëpita aparisitërinaco ni'ton, sëtárahue.
 '¡Co inapochin sëtápa'huaso ya'huërinhuë'! tēnahue yonquiato.
³ Quëmaso' Siniro no'tëquénáchin a'chínan.
 A'chínan quëran a'pintoco iranën no'tëquën pa'chi.
 Ya'huëranquë chachin paca'huaso', a'nochinco.
⁴ Artaronënquë huarë' canconahuato chinotaranquën.
 Arpa pi'niato: 'Yosparinquën,' itaranquën.
 Quëmasáchin yonquiatënquën capa cancantërahuë," itërahuë.
⁵ Parisitápirahuë', jama huachi sēchisohuë'!
 ¡Ama huachi napion ancanchisohuë'!
 Siniro catahuaantaponco.
 Ina nohuanon noya chinotaantapo.
 Inasáchin Yosënëhuë ni'ton, nicha'ësarínco.

Salmo 46

Yosë pa'poyatonpoa achinirínpoaso'

Isonta Cori hui'ninpita canta ocoipiso'

- ¹ Yosë pa'poyatonpoa achinirínpoa'.
 Nani ma'sha onporëhuaquë catahuarínpoa'.
²⁻³ Napoaton co tē'huarëhuahuë'.
 Isoro'pa' nisha nisha nisapirínhuë tēranta',
 co pa'yanarihuahuë'.
 Motopiro'sa marëquë'pa' niitohuachina',
 Marë panca co'sacaitaton tēnëntapon.
 Napohuachina, motopiro'sa nacon naconcharapon.

- Inapopirinhüè tëranta', co të'huatarihuahuè'.
- ⁴ A'na noyápiachin i' nininsoari^b,
Yosë ninanonënquë ya'huëpisopita acapacancanin.
Inaquëso', Yosë chini chiníquën nanantërinso' chinotopi.
- ⁵ Yosë chachin inaquë ya'huërin ni'ton,
co incari tëranta minsëarinhuè'.
Tahuëririahuachina Siniorori catahuararin.
- ⁶ Ina nonpachina, isoro'pa' soquiarin huachi.
Naciono'saquë nisha nisha copirnorosari hua'anëntërinso
no'huitapirinhüè', ropatatona hua'ya hua'yantápona'.
- ⁷ Sinioroso', ya'ipi nanitaparin.
Inaso', yacatahuarinpoa'.
Íráca Cacapori chinotërinso', pa'poyararinpoa'.
- ⁸ Ya'ipi piyapi'sa yonqui'ina'.
Yosë naporinso noya ni'ina'.
Ina nohuanton co noyahuè' nipisopita, ta'huantopi.
- ⁹ Ya'ipi ro'pa' nanirinquë huarë',
ina nohuanton co huachi quira nisapihuè'.
Pë'chinano'sa', nansaro'sa', inapita pa'quirin.
Quira toronano'santa ahuiquitahuaton:
- ¹⁰ “¡Ta'toco huachi! Ca Yosëco napotaranquëma'.
Cari ya'ipi naciono'sa hua'anëntarahüè.
¡Ya'ipi ro'pa' hua'anënta'huaso ya'huërin!” itarin.
- ¹¹ Sinioroso' ya'ipi nanitaparin.
Inaso', yacatahuarinpoa'.
Íráca Cacapori chinotërinso', pa'poyararinpoa'.

Salmo 47

Yosë ya'ipiro'pa' hua'anëntërinso'

Isonta canta, Cori hui'ninpitari ocoirinsó'

- ¹ Nisha nisha piyapinquëma ya'huëramaso',
Sinioro yonquiatoma pinca pinca toco'.
Ina pa'yatatoma', “yai, yai,” charáco'.
- ² Sinioroso' chini chiníquën nanantaton, pa'pi të'huatoro ya'norin.
Ya'ipi isoro'pa' hua'anëntaton noya noya copirno ya'conin.
- ³ Israiro'sanpoaso' ina catahuarinpoa ni'ton,
nisha nisha naciono'sa ata'huantërëhua'.
Inapita canatëhua', nohuantërëhuaso nitërëhua'.
- ⁴ Ina huayontërinpoa no'pa' hua'anëntacaso'.
Ina hua'anëntatëhua Cacopo shinpitanpoaso':
“Ma noyacha no'pa' hua'anëntërëhua paya.
Nosoroatonpoa ahua'anëntërinpoa',” tënëhua'.
- ⁵ Sinioroso' Yosë.

b 46.4 Noyápiachin i' nininsoari topachina: A'na tahuëri ina pochin ya'huëcaso tapon naporin.

- Hua'anëntacaso shiranénquë huënsécaso marë'
 nani nanpërin.
 Naporo chachin capa cancantatëhua', noncarorëhua'.
 Corto hua'ano'santa', tronpitaro'sa pihuirantapi.
⁶ Yosë cantanën cantaco cantahua'.
 Copirnonënpoa ni'ton, ina cantanën cantahua'.
⁷ Inaso' ya'ipi ro'pa' hua'anëntërin ni'ton,
 noya yonquiatoma', cantanën cantaco'.
⁸ Yosëso', ya'ipi naciono'sa copirnonën
 nicacaso marë' ya'conin.
 Noya noya hua'anëntacaso shiranénquë huënséarin.
⁹ Naciono'sa hua'anënapita,
 Yosë piyapinënpitarë' nipayapona'.
 Apraan shinpitarë' napoapona'.
 Yosë nohuanton isoro'paquë copirnoros' ya'conpi.
 Inari ya'ipi hua'anëntarin.

Salmo 51

Oshanën inquitacaso marë' Yosë nontërinso'

Isonta canta Tapiri ocoirin

- ¹ Quëmaso' Siniro noyanquën ni'ton, nosoroco.
 Nosoromiatatonco oshanëhuë inquitoco.
² Co noyahuë' inquitatonco noyápiachin cancan quëtoco.
 oshanëhuë inquitatonco noyápiachin cancan quëtoco.
³ I'hua tëhuëenchachin co noyahuë' ninahuë.
 Oshahuanahuëso' yonquiato, co napion cancantërahuë.
⁴ Noya pënënpirancohuë', co natëranquënhuë'.
 Na'inpiro nininso' nicato tëhuëtëranquën.
 Co natëranquënhuë ni'quëhuarë',
 ana'intancoso ya'huërin.
⁵ Tëhuëenchachin hua'huatapo quëran huarë',
 co noyahuë' cancantërahuë.
 Mamahuë yo'namënuë ya'huëasoco quëran huarë',
 oshahuanchináchin cancantërahuë.
⁶ Noya cancanta'huaiso marë' acorancoi ni'ton,
 catahuacoi no'tëquën yonqui'.
⁷ Oshanëhuë inquitoco noyápiachin cancanchi.
 Pa'mocancanco huiri huiríchin pochin cancanchi.
⁸ Co noyahuë' nicato chiníquën sëtopirahuë'.
 Anoyacancantohuatanco, capa cantarahuë huachi.
⁹ Oshahuanpirahuë', ama huachi ina yonquiquësöhuë'.
 Ya'ipi co noyahuë' ninahuëso', inquitoco.
¹⁰ Nasha cancan Siniro quëtoco.
 Cancanëhuë anoyatohuatanco, noyápiachin cancantaantarahuë.
 Inapotohuatanco noyasáchin yonquiato,

- natëtochináchin cancantarahuë.
- ¹¹ Ama a'pomiatocosohuë'.
Noya nica'huaso catahuarincoso ispirito,
ama cancanëhuë quëran ocoiquësosohuë'.
- ¹² Co noyahuë' ninahuë ni'ton, sëtërahuë.
Anoyacancantoco noya cancantaanta'i.
Quëma ispiritonën achinianta'inco.
- ¹³ Inapotohuatanco oshahuano'sa a'chintantarahuë.
Pënënpato, co noyahuë' yonquipisopita
a'porahuatona', imasarinën huachi.
- ¹⁴ Nicha'ëco, ama tēpa'inacosohuë'.
Quëmasáchin nanitëran nicha'ëancoso'.
Inapotohuatanco,
nicha'ërancoso' yonquiato cantaarahuë.
- ¹⁵ Catahuaco Sinioro nicha'ërancoso' sha'hui'i.
Noya noyanquën ninanso' yonquiato, cantanën cantai.
- ¹⁶ “Oshanëhuë marë' ma'sha tēpato
ya'ipi ahuiquichi,” topirahuë, co ina nohuantëranhuë'.
- ¹⁷ Oshanëhuëi marë' pa'pi sëtato,
co napion cancantohuatoira tēhuëncinso', noya ni'sarancoi.
- ¹⁸ Quirosarin ninano nosoroantaquë'.
Pairanën ohuatopiso' noya acoantaquë'.
- ¹⁹ Naporó' tēhuëncinso', quëma marë' ma'sha nininsó' tēpaarai.
A'naquën ya'ipi ahuiquitarai. A'naquëonta', pi'pian ahuiquitarai.
Naporó', artaronënnquë toroa'huaro'sa ahuiquitato chinotarainquën.

Salmo 63

Yosë yanohuitërinso'

- ¹ Quëmasáchin Yosënëhuënnquën.
Pa'pi yamororëso pochin cancantato, yanohuitëranquën.
Inotëroquë no'pa' yanirin.
Inaquë sha'tohuatëra, co noyatërinhuë'.
Ina pochin cancantato noyá nohuita'huanquë huarë'
sano cancantarahuë.
- ² Chinotërinënnquënso pëiquë
chinotatënnquën noya nohuichinquën.
Tēhuëncachin chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparan.
Quëmaso' noya noyanquën.
- ³ Co huachi nosorohuatancohuë',
chimina'huaso noya noya.
Noya noyanquën ni'ton, chinotáponquën.
- ⁴ Isoro'paquë nannísoco, chinotáponquën.
Nontohuatannquën, natananco mini.
- ⁵ Noya ancantato, noya cosharo ca'nëso pochin
chiníquën cancantarahuë.

- Noya ancantato chinotaranquën.
⁶ Tashinta quëhuënpatora yonquiáranquën.
 Yono tashihuë nipon,
 tahuëri ya'carihuë nipon capayatohuatora,
 yonquiantaranquën.
⁷⁻⁸ Na'con catahuaranco ni'ton,
 inchinan quëran së'quërëso pochin,
 quëpatonco co onporonta a'poarancohuë'.
 Anpiantëhuano'sa
 hua'huin to'cohuëtërinso pochin a'pairanco.
 Napoaton noya ancantato cantarahuë.
⁹ Yatëparinacosopitaso',
 inahua'ton chiminpachina', pa'pitapi.
¹⁰ Inimiconënpitari sahuëniquë tēpaponā'.
 Inapotohuachina', asaniro'sari capona'.
¹¹ Piyapinēnpitacoi chinotatēinquën capa cancanchii.
 Copirnonëhuëinta', chinotatēinquën capa cancanchin.
 Nonpintëro'saso nipirinhue',
 quëmari Sinioro ana'intaton ata'huantapon.

Salmo 65

Nani pi'iquë Yosë catahuarinpoaso'

- ¹⁻² Quëmasáchin Yosēnquën.
 Sionquë chinotërinēnquënso pëi ya'huërin.
 Noya noyanquën ni'ton,
 ya'ipiya quëran chinochinën.
 Ma'sona nica'huaiso' sha'huitohuatēinquën,
 ina inachachin nica'huaiso ya'huërin.
 Nontërainquënso' natanatoncoi
 catahuarancoi ni'ton, inapoca'huaiso ya'huërin.
 Napoaton ya'ipi piyapi'sa nontarinēnquën.
³ Co noyahuë' cancantatoi co noyahuë' ninai.
 Oshahuanpiraihuë', oshanëhuëi inquitërancoi.
⁴ Nohuita'huainquënso marë' huayonancoi ni'ton,
 noya cancantërai.
 Noya cosharo pëinēnquë ya'huërin.
 Ina a'catë pochin nitatoncoi
 catahuacoi nohuitatēinquën noya noya cancanchii.
⁵ Quëmaso Yosēnëhuëinquën.
 Nontohuatēinquëran no'tëquën a'paniarancoi.
 Pa'pi huëhuëpiro nininsopita nica-ton a'paniarancoi.
 Isoro'pa' nanirinquë ya'huëpisopita quëma ninaponën.
 Marë aquëtëran ya'huëpisopita quëran huarë', ninaponën.
⁶ Quëmari motopiro'sa achiniran.
 Chiníquën nanantaton naporan.

- 7 Marë panca co'sacaitohuachina, quëmari asanoiran.
Nisha nisha naciono'santa no'huïtohuachinara,
quëmariáchin asanoran.
- 8 Isoro'pa' nanirinquë huarë'
ya'huëpisopitanta',
huëhuëpiro ninanso' nicatona tē'huatopi.
Quëma nohuanon
pi'i pipirino parti ya'huëro'sa capa cancantopi.
Pi'i ya'conino parti ya'huëro'santa napopi.
- 9-10 Quëma nohuanon o'nani, no'pa' ohuërëpiso' acaniororin.
Inapotërinquë sha'tohuachinara, notohuaro' nitërin huachi.
Nishitëmototopisonta catahuanan ni'ton, noyataantarin.
- 11 Quëma nohuanon nani pi'iquë cosharo noya noyatërin.
Chitoro quëran o'nan anotohuachina, nani ma'sha noya noyatërin.
- 12 Inotëro partinta o'nanpachina,
pastoro'sa canomëtërin.
Motopiro'saquënta o'nanpachina,
huënaráchin a'mopiso pochin ya'nopi.
- 13 Canonamatëro'saquë pë'tahua huëntono'sa na'arin.
Motopianaro'santa', tricoloro'sari imotërin.
Capa cancantatona noncaropiso pochin nipi.
Ya'ipi inapita cantapiso pochin nipi.

Salmo 66

Nani ma'sha nininso' yonquiatëhua', Yosë pa'yatahua'

- 1 Ya'ipi isoro'paquë ya'huërëhuasopita
capa cancantatëhua', Yosë chinotahua'.
- 2 Pa'yapiro ni'ton, ina cantanën cantahua'.
Noya noya nininso cantaro'sa cantatëhua', chinotahua':
- 3 "Nani ma'sha acoransopitaso', pa'yápiro ninan.
Chini chiníquën nanantëran ni'ton,
inimiconënpita tē'huatatënën, anotatona': 'Tomonca,' tēcaponan'.
- 4 Ya'ipi piyapi'sa chinotaponën.
Quëma cantanën cantatona pa'yataponën," itahua'.
- 5 Siniro catahuainpoaso marë' naporinsopita, yonquico'.
Canpoa marë' pa'yapiro nininsopita acorin:
- 6 Marë pancai' nipirinhüë', ayanirin.
Iinta ayanipachina, no'pa' pa'tatona',
shimashonënpoapita pëntonpi.
Inaquëpita Yosë yonquiatona capa cancantopi.
- 7 Inaso', chiníquën nanantaton hua'anëntomiatarin.
Ya'ipi naciono'sa a'paiarin.
Ama co natantochináchinhüë' cancantopisopitari
ya'huërëtaçaiso marëhuë', a'paiarin.
- 8 Nisha nisha piyapinquëma ya'huëramaso',

- Yosë pa'yatatoma chinotoco'.
 Cantanën cantatoma inapoco'.
⁹ Ina nohuanton naniarëhua'.
 Co ta'huantërehuahüë'.
¹⁰ Napoaton ina nontato: "Quëmaso' Yosënëhuëinquën.
 Prata asoquirëso pochin tënirancoi.
¹¹ Ritiquë sami manëso pochin nitërancoi.
 Panca pë'pëto a'mitëtatë pochin aparisitërancoi.
¹² Tananpitërancoi ni'ton,
 apinapicharo'santa to'pi to'pitatë pochin nitërinacoi.
 Pancai' apëntontëresö pochin nitatoncoi, aparisitërancoi.
 Naporahuaton pënquë
 po'morëso pochin ma'sha onpotërancoi.
 Napoaponahuë', napoin quëran noya acoantarancoi.
¹³ Napoaton pëinënquë ya'conahuë.
 Inaquë quëma marë' ma'sha tëparahuato ya'ipi ahuiquitarahuë.
 Inapoato sha'huitëranquënso', ananiarahüë.
¹⁴ Ma'sha onpochináchin nicasoco,
 inapochin nica'huaso' sha'huitëranquën.
¹⁵ Noya nicatënquën chinota'huanquënso marë'
 tororo'sa amo amonën nininso' quëshiaranquën.
 Tororo'sa', chipoa'huaro'sa', carniro'ro'sa',
 inapita quëma marë' tëparahuato, pimóchin ahuiquitarahuë," itërahüë.
¹⁶ Ya'ipinquëma Yosë chinotëramasopita,
 huëco catahuarincoso sha'huichinquëma'.
¹⁷ Co napon ancantato chiníquën Yosë nontërahüë.
 Naporahuato cantanën cantarahuë.
¹⁸ Co noyahuë' yonquirahuë naporini,
 co Sinioro natëitoncohuë'.
¹⁹ Inaso napoaponahuë',
 natanahuatonco a'panirinco.
²⁰ Ma noyacha Yosëso paya.
 Nontohuatora a'panirinco.
 Nosoroatonco catahuarinco.

Salmo 69

Co napon ancantaton Yosë nontërinso'

Isonta canta Tapiri ocoirin

- ¹⁻² Quëmaso Yosënëhuëinquën.
 Pa'itato yachimiitarahuëso pochin nisarahüë.
 Nosoroatonco nica'hëco.
 Ya'coroquë pa'miatarahuëso pochin nisarahüë.
 Co maquë tëranta nantëhuë chinicaso ya'huërinhuë'.
 Anpo acopo camarëso pochin nisarahüë.
 Chinii' quëpararincoso pochin parisitarahuë.

- ³ Yaitápato sacarorahuë.
Napoápato iquin conopiratërahuë.
Yosë catahuaincoso ninato, pëtorayatërëso pochin ni'tërahuë.
- ⁴ Ainëhuë hua'huayátërahuë nipirinhüë',
ina quëran na'con na'con inimicotërinacosopita na'arin.
Co manta onpotopirahuë', no'huirinaco.
Inimicoro'sa na'atona', topinan quëran yatëparinaco.
Co manta ihuatopirahuë', ayana'huaso camaiárinaco.
- ⁵ Quëmaso Yosënëhuëinquën.
Caso co manta yonquirahuësokuë pochin ninahuë.
Oshanëhuë co nanitërahuë', po'ota'huanquënso'.
- ⁶ Siniro, quëmaso' ya'ipi nanitaparan.
Ama tëhuërahuëso marë' chinotërinësquënsopita tapainasokuë'.
A'naquën pa'pi nohuantatona', chinotërinën.
Ama naporahuëso yonquiatona', inapitanta a'pochinasokuë'.
- ⁷ Imaranquënso marë' na'aro ma'sha onpotërinaco.
Inapotatonaco atapaninaco.
- ⁸ Iyahuëpita tëranta nisha pochin ni'ninaco.
Mamahuë hua'huinpita niponaraihuë', inapotërinaco.
- ⁹ Quëma pëinën Siniro pa'pi a'pitërahuë.
Napoaton quëma inimiconënpita no'huirinaco canta'.
- ¹⁰⁻¹¹ Sëtato na'patëra, tëhuaconinaco.
Sëtohuatora, sa'catën a'morahuë.
Napohuatoranta', tëhuayatoninaco.
- ¹² Naní quëran chinotárinaco.
Ninano ya'coanaro'saquë huënsëpisopitanta', pinorinaco.
No'pirahuëro'sa quëran huarë',
cantahuachinara a'pantërinaco.
- ¹³ Caso nipirinhüë', Siniro chiníquën nontëranquën.
Quëmaso Yosënëhuëinquën ni'ton, ipora catahuaco.
Nosoroatonco a'panico huachi.
Yácatahuaranco ni'ton, nicha'ëco.
- ¹⁴ Ya'corotërahuëso pochin ninahuë quëran, ocoico huachi.
No'huirinacosopita quëran nicha'ëco.
Anpo quëran ocoirëso pochin nitoco.
- ¹⁵ Ama chinii' quëparincoso pochin ma'sha onpo'isokuë'.
Panca nihui o'huatërinso pochin
inimicoro'sa yanitërinaco.
Pa'poyaco ama canainacosokuë'.
- ¹⁶ Quëmaso' noyanquën Siniro.
Nosoromiatërancoi ni'ton, a'panico.
Pa'pi nosoromiatatonco yonquico huachi.
- ¹⁷ Piyapinëco ni'to, ama nocancosokuë'.
Pa'pi huëhuëpiroquë nisarahüë ni'ton,
a'naroáchin catahuaco.
- ¹⁸ Ya'carirahuatonco catahuaco.
Inimiconëhuëpita quëran nicha'ëco.

- ¹⁹ Ma'sha onpotërinacoso' quëma nitotëran.
Atapaninacoso', co noyahuë' ni'ninacoso', inapitanta nitotëran.
Inpitasona inimicotërinacosopitanta', nitotëran.
- ²⁰ Ma'sha onpotápatonaco asëtomiatiërinaco.
Inapoato co huachi chiníquën cancantërahuë':
"Insha tëranta ta'ma nosoroatonco
achinicanaponco," ta'to ninápirahuë'. ¡Co'chi paya!
- ²¹ Cosharonëhuëquë noniarinaco.
Yamorohuatoranta', huino áin o'shitërinaco.
- ²² Napopiso marë' ana'intëquë':
Capatona', o'otona capa cancantopirinahuë',
ina quëran chachin nitapicancaína'.
- ²³ Somarayarëso pochin cancantatona',
ama no'tëquën yonqui'inasohuë'.
Naporahuatona', yamorinso pochin quëparichina'.
- ²⁴ No'huítan chiníquën ana'intëquë'.
Ama a'naya tëranta ta'ananpiinënquënsohuë'.
- ²⁵ Ya'huëpíquë ama huachi ya'huë'inasohuë'.
Tananhuantërarin quëran pantachin.
- ²⁶ Quëma nohuanton parisitopirahuë',
ina inahuanta aparisitarinaco, tëhuarinaco, napotërinaco.
- ²⁷ Co noyahuë' nipiso marë' parisichina'.
Ama oshanëna inquitëquësuhuë'.
- ²⁸ Nanpípisopita quiricanëquë nininëna ninshitëranso', tapíquë'.
Ama noya piyapi'sa nininënpitarë' nininëna ninshitëquësuhuë'.
- ²⁹ Caso caníoto, co napon cancantápirahuë',
quëma Yosënëhuënquën anoyatahuatonco nicha'ëco.
- ³⁰ Quëma cantanën cantato chinotaranquën.
"Yosparinquën," itatëquën napotaranquën.
Inapoato Siníoro noya cantarahuë'.
- ³¹ Toro tëparahuato ahuiquitopirahuë',
toroa'huanta tëpato inapopotirahuë',
co cantato chinotëranquënso pochin ni'saranhuë'.
- ³² Ina nicatona parisitopisopita capa cancantapi.
Chinotërinënquënsopita chiníquën cancantapi.
- ³³ Nosorotopisopitari nontohuachinara, Siníororiso' natanin.
Piyapínënpita áquë quëpapirinahuë', co nocaninhuë'.
- ³⁴ Inápaquë ya'huëpisopitarinta', Siníoro chinochina'.
Isoro'pa', marë, inaquëpita ya'huëpisopitanta',
ya'ípiya quëran ina chinochina'.
- ³⁵ Quëmari chachin Quirosarinquë
ya'huëpisopita nicha'ësan.
Cota huënton no'panënaquë ninanoro'sa ya'huërinsonta',
anoyataantaran.
Quëma nohuanton piyapínënpita
iso no'pa chachin hua'anëntapona'.
Hua'anëntatona', inaquë ya'huëapona huachi.

- ³⁶ Piyapinēnpita quēran pipipisopitanta',
iso no'pa chachin hua'anēntapona'.
Nosororinēnquēnsopita isēquē chachin ya'huēapona'.

Salmo 72

Copirno marē' Yosē nontērinso'

Isoso canta, Saromoni ocoirinsō'

- ¹ Quēmasáchin Yosēnquēn ni'ton chinotaranquēn.
Copirnonēhuēi catahuaquē'.
Quēma pochin no'tēquēn yonquiaton,
noyasáchin niin.
- ² Quēma pochin cancantaton hua'anēnchincoi.
Quēma piyapinēnpitacoi, noya camaiincoi.
Sa'ahuario'santa', catahuain.
- ³ Motopiro'sa', motopia'huaro'sa',
inaquēpita sano ya'huēatona', no'tēquēn yonqui'ina'.
- ⁴ Sa'ahuario'sa pa'poyain.
Inapita hui'ninpitanta nicha'ēin.
Nonpinatona ihuatopisopitaso',
nipincatērēso pochin ana'inchin.
- ⁵ Tē'huatatēnquēn natēmiachinquēn.
Pi'i, yoqui, inapita ya'huēmiatopiso pochin,
naporinsō ama ayachinsohuē'.
- ⁶ Pasto nipotohuatēra, o'nanpachina papotaantarin.
Poroncayonta no'pa' shipirotērin.
Inapochachin copirnonēhuēi nicaton, catahuachin.
- ⁷ Ina hua'anēntaso', sano ya'huēatoi no'tēquēn yonqui'i.
Yoqui ta'huantomiataquē huarē', inapo ya'huēchi.
- ⁸ A'na marē quēran, a'na marē'pa' hua'anēntērinso no'pa' naniin.
Iopiratisii' quēran, isoro'pa' nanirinquē huarē' hua'anēnchin.
- ⁹ Inimiconēnpita inotēro parti ya'huēpi. Inapitaso':
“Co huachi nanitēraihuē' chinita'huaiso'.
Hua'anēntatoncoi camaiincoi nipachin,”
ta'tona inarē anoyachina'.
- ¹⁰ Noya nicatona', nani ma'sha quēchina'.
Copirno marē' nininsonta pahuērēchina'.
Tarsis copirnoros'a',
So'tono'saquē copirnoros'a ya'huēpiso',
inapitarinta inapochina'.
Sapa, Sipa, inaquēpita copirnoros'a ya'huēpisonta',
inapochina'.
- ¹¹ Ya'ipi copirnoros'a ina notēnanquē isoina'.
Ya'ipi nacionos'aquē ya'huēpisopitari natēina'.
- ¹² Nosorotopisopitari nontohuachina', nicha'ēsarin.
Pahuantopisopitanta co incari catahuapirinhue',

- inari catahuapon.
¹³ Sano piyapiro'sa nosoroaton catahuapon.
 Nosorotopisopita chimirin quëran nicha'ësarín.
¹⁴ Hua'anëntatona aparisitohuachina', nicha'ësarín.
 Na'con pa'tërinso pochin nicaton napotarin.
¹⁵ Copirnonëhuëi ¡Hua'qui tahuëri nanpíton, camaiincoi!
 Sapaquë oro ya'huërinso quëchina'.
 Ina marë' Yosë nontápaiso ya'huërin.
 Siniorori chachin catahuara'in.
¹⁶ Notohuaro' trico
 ya'huërehuaso no'paquë ya'huë'in.
 Motopiro'sa hui'nimotëinquëpita noya noyachin.
 Nipano motopi tanantërinquë ma'sha noya noyatërin.
 Ina pochin trico sha'nëhuaso' noyachin.
 Imino'saquë pacatoro ya'huërinso pochin.
 Ninanoro'saquënta', notohuaro' piyapi na'ain.
¹⁷ Noya copirno ni'ton, ya'ipi parti noya nahui'in.
 Pi'i ya'huërárinso pochin inanta', yonquiraina'.
 Insosona noya ya'huëcaso marë' yasha'huihuachin
 i'na yonquiaton sha'hui'in.
 Ya'ipi naciono'saquë ya'huëpisopitari ina pa'yachina'.
¹⁸ ¡Ma noyacha Yosëso paya!
 Inaso' Sinioro, israiro'sanpoa chinotërehuaso'.
 Inasáchin nani ma'sha ninin.
¹⁹ Inaso', noyápiachin.
 Inasáchin chinotomiachina'.
 ¡Yosë huënaratërinsoari ya'ipi isoro'pa'
 noyá a'pinchin!
 ¡Inapo'in mini!
²⁰ Isëquë huarë' Tapi Yosë nontërinso pita ta'huantërin. Inaso', Quisi hui'nin.

Salmo 73

Yosë shia'porahuëso'

Isoso canta, Asahuari ocoirínso'

- ¹ Yosëso', israiro'sanpoa pa'pi nosororínpoa'.
 Noyápiachin cancantohuatëhua', nosororínpoa'.
² I'huaso nipirínhuë', pi'pian nisha yonquirahuë.
 Yosë yaa'porëso pochin cancantërahuë.
³ Co noyahuë' nipisopita noyaparahuë.
 Inapitaso nocanatonpoa co noyahuë' nipirínahuë',
 noya noya ya'huëra pi.
 Ina yonquiato co noyahuë' yonquipirahuë'.
⁴ Inapitaso' noya noya ya'huëatona',
 co chiminacaiso yonquipihuë'.
⁵ Co a'napita pochin parisitatonaraihuë',

yashi yashin ya'huērāpi.

⁶ Nitapapiso', co tapayapihuē'. Ina pochachin inahuanta':

“Ma noyacha caso ninahuē paya,” toconpi.

A'moanpisonta', co a'popihuē'. Inapochachin inahuanta',
a'napita ma'sha onpotacaisoráchin cancantopi.

⁷ Pa'pi amonpi ni'ton, tomari yai'copirayatárin.

Co noyahuē' nicacaisoráchin yonquimantapi.

⁸ Co taparohuanhuē' no'huitopi.

Co yonquinahuanhuē' ni'tona',

piyapi'sa ma'sha yaonpotopi.

⁹ Inápaquē hua'anëntërinsonta', pinopi.

Isoro'paquē ya'huëpisopitanta', chinotopi.

¹⁰ Napoaton na'a piyapi'sari pa'yatopi.

Yosë piyapinënpitanta inahua pochachin yacancantopi.

¹¹ Inapita yonquiatona napopi:

“Isopitaso' co noyahuē' nisápirinahuē', co Yosë nitotarinhue'.

Chini chiníquën nanantaponahuē', co manta a'piphonhuē'.

¹² Ni'co isopita:

Co noyahuē' niponaraihuē', na'con canapi.

Co parisitaponaraihuē', ma'huanpi.

¹³ Topinan quëran canpoaso' noyápiachin cancantërehua'.

Topinan quëran co noyahuē' ninëhuasopita a'porëhua'.

¹⁴ Apira apira ahuërëso pochin Yosë nitárinpoa'.

Nani tashíramiachin ma'sha onpotárinpoa',” topi.

¹⁵ Canta inapita pochin yonquirahuë naporini,

imarinënquënsopita anishacancanchitohuë'.

¹⁶ Ina na'con yonquiato:

“¿Onpoatoncha napoca nicaya?” topirahuë,

co nanitërahuë no'tëquën yonquica'huaso'.

¹⁷ Yosë chinotacaso pëiquë ya'conato yonquiárahue'.

Naporo huarë' inapita ta'huantacaiso ya'huërinso',

yonquirahuë huachi.

¹⁸⁻¹⁹ Tëhuënachachin co natëpisopitahuë', co ya'huëmiatapihuë'.

A'nanaya to'coitëresso pochin nipachina', ta'huantapona'.

Naporo huarë' no'tëquën yonquiatona pa'yanapona huachi.

²⁰ Quëmari Siniro capayatëresso pochin nicacon ana'intaran.

Noya ya'huëpirinahuë', ana'intaran huachi.

²¹ Inapita yonquiato no'huitochináchin cancantopirahuë'.

²² Co no'tëquën yonquiatohuë'

co yonquinahuanhuë pochin ninahuë.

¡Quëma marëso' Siniro, ma'sharo'sa pochin niconahuë ipora!

²³ Napoaporahuë', co a'porancohuë'.

Nosoroatonco inchinan imira quëran

së'quëresso pochin quëparanco.

²⁴ Noya nica'huaso marë' nani tahuëri ayonquiranco.

A'na tahuërinta', inápaquë quëpantaranco huachi.

²⁵ ¡Quëmasáchin Siniro nohuantëranquën!

- Imaranquën ni'ton, isoro'paquë ya'huërsinopita, co pa'yatërahuë'.
²⁶ A'na tahuëri Siniro parisitërahuë.
 Na'con parisitopirahuë', quëmaso' hua'anëntomiatëranco.
 Achinicanananco ni'ton, imamiataranquën.
²⁷ Co imarinëinquënsopitasohuë', quëmari ata'huantapon.
 A'porinëinquënsopitanta', acopitapon.
²⁸ Caso nipirinhüë',
 nohuita'huanquënsoráchin cancantarahuë.
 Ina pochin cancantohuato, noya noya nisarahuë.
 Quëma hua'anëntatonco pa'poyaranco.
 Napoaton ya'ipi naporansopita sha'huirápo.

Salmo 80

Nosoroaton noya acoantacaso marë' Yosë nontopiso'

Isonta canta, Asahuari ocoirin

- ¹⁻² Quëmaso' Siniro, ohuica hua'anën pochin ninan.
 Israiro'sacoiso', ohuicanënpita pochin ninai.
 Cosi shinpita noya a'paiquë'.
 Quiropino'sa anquipisoanaquë quëmaso' ya'huëran.
 Noya nicaton Iprain, Mincamin, Manasisi,
 inapita huëntono'sa catahuaquë'.
 Chiníquën nanantaton nicha'ëcoi.
³ Quëmaso Yosëinquën.
 Catahuacoi iráca pochachin nianta'i.
 Noya nicatoncoi nicha'ëhuatancoi, cha'ësarai.
⁴ Siniro quëmaso' ya'ipi nanitaparan.
 Ama huachi no'huitoncoirahuë',
 nontërainquënso' natanaton, nicha'ëcoi.
⁵ Cosharo ya'huërënamën, na'nëca'huaiso' quëtërancoi.
 O'oi ya'huërënamënta', sëtto quëtërancoi.
⁶ Niyacaparaiso' capini nipirinhüë', nocanatonacoi tēhuarinacoi.
 Inimicoro'santa tēhuarinacoi.
⁷ Quëmaso Yosëinquën. Ya'ipi nanitaparan.
 Catahuacoi iráca pochachin nianta'i.
 Noya nicatoncoi nicha'ëpatancoi, cha'ësarai.
⁸ Opa pa'huë ocoirëso pochin
 piyapinëpitacoi Iquipito quëran ocoirancoi.
 Inpio naciono'saquë ya'huëpisopita a'parahuaton,
 no'panënaquë shacatë pochin nitërancoi.
⁹ No'pa' taparoatë sha'tërëso pochin nitohuatancoira,
 itēhuanatë pochin nisahuatoi, a'shinai.
 Inaporahuatoi ya'ipi iso no'pa' ya'huëtërai.
¹⁰ Na'amiatatoi, motopiro'saquë huarë' ya'huërai.
 Nipano motopiro'saquënta ya'sotërai.
¹¹ Pi'i ya'coninso parti quëran,

- marë Pancaiquë huarë' ya'huëtërai.
 Pipirin quëraonta', Iopiratisëiquë huarë' ya'huërai.
 12-14 Quëmaso' ya'ipi nanitaparan.
 Quiyaso' quëma opanën pochin nipiraihuë':
 ¿Onpoatonta co huachi pa'poyarancoihuë'?
 Inimiconëhuëipita na'huëpona pochin
 ma'sha onpotërinacoí.
 Naman pochin cancantatona', yapë'yarínacoí.
 Inápa quëran nocorahuatoncoí, nosorocoí.
 Ama huachi ana'intocoisohuë'.
 15 Quëmaora chachin shacatë pochin nitërancoí.
 Quëma chachin a'pairancoí.
 16 Iporaso nipirínhuë', inimicoro'sa minsërincoí.
 Ninanonëhuëipitanta', pënquë ahuiquitëra'piapi.
 Ina marë' quëmarinta', inapita no'huiton ata'huantëquë'.
 17 Piyapínënpitacoiso', quëma chachin noya acorancoí.
 Ama amiatonhuë', catahuacoí.
 18 Catahuaantahuatancoí, co huachi onporonta a'poarainquënhuë'.
 Ananpitaantarëso pochin nitocoí, chinotaanta'inquën.
 19 Quëmaso' Sinioronquën, ya'ipi nanitaparan.
 Catahuacoí iráca pochachin nianta'i.
 Noya nicatoncoí nicha'ëpatancoí, cha'ësarai huachi.

Salmo 84

Yosë chinotacaso pëisáchin cancantërinso'

Isoso canta, Cori hui'ninpita marë' ocoipiso'

- 1 Sinioro quëmaso' ya'ipi nanitaparan.
 ¡Ma noyápiachincha quëma pëinënso paya!
 2 Ina i'iratëquë cancona'huaso marë' co napion cantarahuë.
 Quëma nohuanton Sinioro nanpirai.
 Ya'ipi cancanëhuë quëran quëma cantanën cantararahuë.
 3 Shinihuatë', pëirashi', inapitanta
 artaronënpitaquë pë'pëtën acoatona', hua'huatopi.
 Quëmaso hua'anëhuëinquën, Yosënhuëinquën.
 Sinioronquën ni'ton, ya'ipi nanitaparan.
 4 Pëinënuquë chachin a'naquënso ya'huëatona',
 quëma marë' sacatopi.
 Naporahuatona nani tahuëri chinotërinën.
 Inapitaso' tēhuënhachin capa cancantopi.
 5 Catahuaransopitanta', tēhuënhachin capa cancantopi.
 Napoaton hua'anëntëranquë huarë' nohuantopi iratacaiso'.
 6 Na'nëi' motopiana itopitaquëchin na'huëihuachinara,
 no'pa quëran i'sha pipirino' quënanquitona o'opi.
 Naporoso nani o'napi ya'cari ni'ton,
 noya noya i'sha quënanquipi.

- ⁷ Ya'caritapona pochin, chini chiníquën cancantërapona'.
Quirosarinquë canconpachinara,
Yosë chachin quënanëso pochin nicapona'.
- ⁸ Sinioro quëmaso Yosënuquën, ya'ipi hua'anëntëran.
Íráca Cacopo chinotërinquën.
Nontaranquënso' natanaton, a'panico.
- ⁹ Copirno huayonaton acotërancoiso',
iscoto pochin ya'copirincó.
Noya nicacon ina catahuaquë'.
- ¹⁰ Huaranca tahuëri niquë ya'huëpirahuë', co noya cantarahuë'.
A'na tahuëriichin tëranta pëinën i'iratëquë nipato,
noya noya cantarahuë.
Pëinën ya'coananën a'paina'pi nica'huaso',
na'con na'con nohuanchitohuë'.
Co noyahuë' nipisopita pëinënuquë
ya'huëca'huasoso nipirinhue', co nohuanterahuë'.
- ¹¹ Sinioroso' Yosë ni'ton, pa'poyarinpoa'.
A'pintatë pochin catahuarinpoa no'tëquën yonquicaso'.
Noyasáchin nipatëhua', nosororinpoa'.
Noya nicaconpoa', noya nininso' co apiratërinpoahuë'.
- ¹² Sinioro quëmaso', ya'ipi nanitaparan.
Chinotërinënuquënsopitaso',
tëhuëchachin capa cancantomiatapi.

Salmo 87

Yosë ninanonën pa'yapiro nininso'

Isoso canta, Cori hui'ninpitari ocoirinsó'

- ¹ Noya motopiquë chachin Yosëso ninanonën acorin.
- ² Quirosarin ninano ya'coananënpitaso', Siniorori nosororin.
Ya'ipi Israi ro ninanoro'sa quëran na'con na'con nosororin.
- ³ ¡Quirosarinso' Yosë ninanonën chachin!
Ina yonquiatona pa'yapiro sha'huipi.
- ⁴⁻⁵ Sinioro chachinta sha'huiton:
“Nisha nisha ninanoro'saquë ya'huëpisopita imarinaco.
Iquipito, Papironia, Huiristia, Tiro, Itiopia, inaquëpita a'naquën
imarinaco.
Ya'ipi inapitaso nonpachinara:
'Quirosarinquë pacatoi, hua'huatëraiso pochin ninai,' topi.
Ya'huëhuano'santa nonpachinara, inachachin sha'huipi.
Caso Yosëco chini chiníquën nanantato iso ninano ocoirahuë.
- ⁶ Nisha nisha naciono'sa nininëna ninshitohuatora:
'Ya'ipi isopita naciono'sa
Quirosarinquë hua'huatatona pochin nipi,' ténahuë
- ⁷ Inapitanta nansarë'nachin cantatona',
'qui yanta Quirosarinquë Yosë nohuitërai,' topi,” ténin.

Salmo 89

Yosë Tapirë' anoyatërinso'

Isoso canta, Israi quëmapi Itan itopisori ocoirinsó'

- 1 Sinioro quëmaso' nosoromiatëranco.
Ina yonquiato cantanën cantarápo.
Co nisha nisha cancantëransohuë', sha'huirápo.
- 2 Co nisha nisha cancantatonhuë', nosoromiatëranco.
Pi'iro'tè' co nishatërinsohuë' pochin quëmaso' ninan.
- 3 Nani quëmaso' Tapirë'quën anoyatëran.
Piyapinën huayonanso ni'ton, nani sha'huitëran:
- 4 "Ca nohuanton quëma quëran pipipisopitanta hua'anëntapona'," itëran.
- 5 Quëmaso' Sinioronquën ni'ton,
ya'ipi inápaquë ya'huëpisopita chinotërinën.
Co nisha nisha cancantatonhuë', pa'yapiro ninanso marë' chinotërinën.
- 6 Co a'na yosë quëma pochin ya'huërinhuë'.
Inápaquë ya'huëpirinahué' tëranta', co quëma pochin nipihuë'.
- 7 Quëmaso' chini chiníquën nanantëran.
Pa'pi tē'huatoro ya'noran. Anquëninënpita tancapitërinën.
- 8 Sinioro quëmaso' ya'ipi hua'anëntëran.
¡Co insonta quëma pochin nininhuë'!
Ya'ipi nanitapaton, no'tëquënáchin nonan.
¡Co insonta quëma pochin nininhuë'!
- 9 Marë no'huitohuachina panca co'sacaitërin.
Quëmariáchin nanitëran asanoicaso'.
- 10 Marëquë panca ma'sha ya'huërinso',
co oshataranhue' minsëapon.
Chini chiníquën nanantaton inimiconënpita a'paran.
- 11 Pi'iro'tè', isoro'pa', inapitaso quëmaquën.
Ya'ipi isoro'paquë ya'huërinso quëmari acoran.
- 12 Quëmari norti parti, sor parti, inapita acoran.
Taporo, Irmon, inapita motopiro'santa', quëmari acoran.
Inapitanta piyapi pochin nicatona', chinotaponën.
Capa cancantatona', cantapona'.
- 13 Quëmaso' chini chiníquën nanantëran.
Inchinan tanpanënso' chiníquën ni'ton, yáminsëtëran.
- 14 Quëmaso' noya coisë pochin ni'ton, no'tëquënáchin yonquiran.
Napopináchin piyapi'sa nicaton, ma'sona onpotacaso' no'tëquën
sha'huiran.
Nosorotëranso', co nisha nisha cancantëransohuë',
ina pochin ninanso' co a'porinquënhuë'.
- 15 Noya ancantatona' chinotohuachinën, tēhuënhachin capa cancantapi.
Quëmari Sinioro a'pintatë pochin quëpaaran ni'ton, noya pa'sapi.
- 16 Nani tahuëri quëma yonquiatënën capa cancantapi.
No'tëquënáchin yonquiranso marë' pa'yatërinën.
- 17 Tēhuënhachin quëma catahuanancoi ni'ton, chiníquën cancantarai.
Naporahuatoi, noya noya ya'noarai.

- Noya yonquirancoi ni'ton, chini chiníquën nanantarai.
- ¹⁸ Sinioronënpaso' iscoto pochin nicaton, pa'poyarinpoa'.
Noyasáchin nicaton hua'anëntërinpoa'.
- ¹⁹ Piyapinënpita hua'natopiquë pochin ya'notaton, sha'huitëran:
"Piyapinëhuëpita quëran
a'nara quëmapi chiníquën cancantërinso huayonahuë.
Cari catahuarahuë ni'ton, noya noya acorahuë.
- ²⁰ Inaso', Tapi. Piyapinëhuë huayonahuëso'.
Ca marë' toma nìpiquë opomototohuachina,
copirno nicacaso marë' acorahuë.
- ²¹ Inaso', cari chachin catahuarápo.
Chini chiníquën nanantato achinirápo.
- ²² Co inimiconënpitari ahuëarinhuë'.
Co noyahuë' nìpisopitari co minsëarinhuë'.
- ²³ Inimiconënpita cari chachin minsëtarahuë.
Inapotohuato, co huachi inapita quënanaponhuë'.
No'huipisopitanta', ata'huantarahuë.
- ²⁴ Cari nosoroato catahuarápo.
Ca nohuanton chini chiníquën nanantapon.
- ²⁵ Chiníquën nanantaton hua'anëntapon.
Marë Pancai' quëran Iopiratisëiquë huarë' hua'anëntapon.
- ²⁶ Nontohuachincora, 'quëmaso tatahuënquën, Yosënëhuënquën,
pa'poyaranco, nicha'ëranco, napotëranco,' itaponco.
- ²⁷ Carinta', paninano'sa ahua'anëntopiso pochin quëtarahuë.
Ya'ipi a'napita copirnoros'a quëran, chini chiníquën nanantarin.
- ²⁸ Ina nosororahuëso' co nishatarinhuë'.
Inarë'co anoyatërahuësonta', co nishatarinhuë'.
- ²⁹ Ina quëran pipìpisopitaráchin ya'huërenamën hua'anëntapona'.
Pi'iro'të ya'huëaso', co nishari hua'anëntarinhuë'.
- ³⁰⁻³² Napoaponahuë', a'chintërahuësopita a'pohuachina',
naporahuaton co camaitërahuëso pochin nãpìhuachinahuë',
ana'intarahuë.
Pënëntërahuësopita, camaitërahuësopita,
inapitanta co yanatëtonaraihuë' co noyahuë' nìpachina',
huaraquë ahuërëso pochin nitarahuë.
- ³³ Inapotopirahuë', Tapiso' nosoroápo.
Nani sha'huitërahuë ni'ton, co nãniantarahuë'.
- ³⁴ Inaro'co anoyatërahuëso', yonquirápo.
Nani nonahuë ni'ton, inachachin nìsápon.
- ³⁵ Caso noyasáchin nicato naporahuë:
Yosëco ni'to, no'tëquën Tapi sha'huitërahuë.
Napoaton co nonpintarahuë'.
- ³⁶ Ina quëran pipìpisopitarácin copirno ya'conpachina', hua'anëntapona'.
Pi'i ya'huëaso', co a'napitari hua'anëntarinhuë'.
- ³⁷ Yoquinta ya'huërárinso pochin nicapona'.
Pi'iro'të ya'huërinso co ta'huachátërasohuë',
co nisharo'sari isairio'sa hua'anëntaponhuë'," itëran.

- 38 Napotaponahuè', Tapi copirno shinpita no'huiton ana'intèran.
Huayonpiranhuè', nocanaton a'poran.
- 39 Inarè'quèn anoyatèranso naniantèran.
Shinpita hua'anèntèrin quèran ocoiran.
- 40 Ninanonènpita pairanèn inimiconènpitari pacoantèra'piarin.
Pèinènpitanta ohuatèra'piapi.
- 41 Inapotopi ni'ton, na'huèro'sari nohuantopiso' mapi.
Napotopiso marè' ya'caria ya'huèpisopitari tēhuayatopi.
- 42 Quèma nohuanton inimiconènpitari chiníquèn nicatona', canapi.
Canatatona', capa cancantopi.
- 43 Sahuèninèn achi'motatè pochin nitèran.
Ahuètohuachinanta', co huachi catahuananhuè'.
- 44 Noya noya ya'nopirinhue', napoonin ya'norin huachi.
Hua'anèntacaso shiranènta', tè'yatatè pochin nitèran.
- 45 Hua'qui nannicaso nipirinhue', tahuèri matèran.
Inapotèran ni'ton, pa'pi taparo nisarin.
- 46 ¡Ama huachi Sinioro na'pirèso pochin nitocoisohue'!
¡Ama huachi pèn huèyarárinso pochin no'huitáquèsohue'!
- 47 Sinioro, caso co hua'qui ya'huèapohue'.
Pi'pian marè' isoro'paquè acorancoi.
- 48 Co inso tèranta ya'huèráponhue'.
Co insonta chimirin quèran cha'èsarinhue'.
- 49 Ya'nan nosororancoiso', yonquiantaquè'.
¡No'tèquénáchin nonaton Tapi sha'huitèranso' yonquiquè'!
- 50 Piyapinènpitacoi nipiraihue', na'a piyapi'sa no'huirínacoi.
No'huirínacoiso', cancanèhue' quèran yonquirárahue'.
- 51 Inapochin inimiconènpita nitárinacoi.
¡Huayonanso shinpitacoi nipiraihue', no'huirínacoi!
- 52 ¡Ma noyacha Sinioroso ni'ton, ya'huèmiatarin paya! ¡Amen!

Salmo 90

Pi'pian marè' isoro'paquè ya'huèrèhuaso'

Moisèsè oraton naporinso'

- 1 Sinioro quèmaso' pa'poyarancoi.
Íraca quèran huarè' a'pairancoi.
- 2 Co'huara isoro'pa', motopiro'sa',
inapita ya'huèyátèrasohue', quèmaso' ya'huèran.
Íraca quèran huarè' ya'huèran.
Tahuèri nitiquipirinhue' tèranta', quèmaso ya'huèápon.
Quèmasáchin Yosénquèn.
- 3 Nanpirapiraihue', camaitaton:
“Piyapinquèma', amocan taraantaco',” tēnan.
Topatana, chiminato amocan taranai.
- 4 Tēhuènnachin huaranca pi'inta nipirinhue',
a'na tahuèríchin pochin quèmariso' ni'nan.

- Cara oraíchin tashi a'paitopiso pochin niconin.
⁵ Chiniiri quëparinso pochin nitërancoi.
 Hua'naraiso pochin co hua'qui nanpiraihuë'.
⁶ Pacatoro yancotërinso pochin ninai.
 Inaso', tashíramiachin noyápiachin ya'norin.
 I'huaraya huarëso nipirinhüë', ahuirin.
 Inapochachin quiyanta co hua'qui ya'huërai huë'.
⁷ Tëhuëenchachin ano'huitohuatëinquën, a'payanarancoi.
 No'huihuatancoira, ata'huantërancoi.
⁸ Ya'ipi co noyahuë' ninaisopita nitotëran.
 Po'oana quëran nicatoi oshahuanpiraihuë', ya'ipi nitotëran.
⁹ Tëhuëenchachin no'huihuatancoira,
 hua'yanëhuë' matërancoi.
 Sëtërarai quëran panca nii o'huahuatoira, co hua'quirinhüë'.
 Inapochachin nanpiraisonta', co hua'quirinhüë'.
¹⁰ Canchisë shonca pi'íchin nanpiraiso nanirin.
 Chiníquëno'saso', posa shonca nanipi.
 Ina nápo pi'ipi nanpitona nipa'yatopi.
 Napopirinhüë', na'con na'con sacai nipi.
 Naporahuatona', a'napitarinta amipi.
 Naporápirinhüë', a'naroáchin tahuëri na'huëhuachina,
 chiminapi anta huachi.
¹¹ ¡Co incoi tëranta no'huitonëinquë
 ma'sha onpotancoiso', nitotërai huë'!
 ¡Co insonta no'huitomiatëranso', nitotërinhuë'!
¹² Co hua'qui isoro'paquë ya'huëapoi huë' ni'ton,
 catahuacoi yonquínahuan ya'huë'i.
¹³ Sinioro tahuërëtaantacoi.
 ¡Ama huachi no'huicoisohüë'!
 Nosoroatoncoi catahuaantacoi.
¹⁴ Tahuëririahuachina, nosororancoiso' a'notocoi.
 Inapotohuatancoi, quëma cantanën cantatoi,
 chiminaquë huarë' capa cancantarai.
¹⁵ Na'a pi'ipi parisitërai.
 Inanapo pi'ipi chachin catahuacoi noya cancanchii.
¹⁶ Quëma nohuanton piyapinënpitacoi, chiníquën nanantëranso ni'i.
 Quiya quëran pipipisopitanta ina chachin ni'ina'.
¹⁷ Na'con nohuantërai quëma pochin cancanta'huaiso'.
 Napoaton noya ni'coi.
 Yanatërainquën ni'ton,
 catahuacoi quëma nohuantëranso chachin nii.

Salmo 91

Sinioro noya noya pa'poyarinpoaso'

- ¹ Sinioroso' chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin.

- Ina ya'ipi cancanënpoa quëran imapatëhua', sano ya'huëarihua'.
Chiniquën nanantaton a'paiarinpoa'.
- 2 Sinioro nontohuatëhuara: “Quëmaso Yosënëhuënquën.
Na'pianaquë na'piraiso pochin ya'copirancoi.
Inápa pairahuan ninano pochin pa'poyarancoi.
Ma'sha onpohuatoira, quëmasáchin chinotërainquën,” itërëhua'.
- 3 Pëcotanquë ma'sha manëso pochin
ma'sha yaonpotopirinënpoahuë', inaso nicha'sarinpoa'.
Naporahuaton ina nohuanton co tiquito canio^c tiquiarinpoahuë'.
- 4 Anpianthëhuano'sa hua'huina to'cohuëtopiso pochin a'paiarinpoa'.
A'paiarinpoa ni'ton, sano ya'huëarihua'.
Iscoto ya'copirinpoaso pochin no'tëquën noninso
pa'poyararinpoa'.
- 5 Tashinta co manta tè'huatacaso ya'huërinhuë'.
Tahuërinta pë'chinan quëran tēpainënpoaso' co tè'huatarihuahuë'.
- 6 Tiquito canio matohuachina, co tashi tēranta tè'huatarihuahuë'.
Tahuërinta nani ma'sha onpopirëhuahuë', co pa'yanarihuahuë'.
- 7 Ahuënanënpoa parti quëran huaranca nanitopi taquicaíso'.
Inchinnanënpoa quëranta shonca huaranca taquirapirinahuë',
co canpoaso' ma'sha onpoarihuahuë'.
- 8 Canpoara ya'piranpoa quëran chachin
co noyahuë' nipsisopita Yosëri ana'interinso' ni'sarëhua'.
- 9-10 Canpoaso', Sinioro chachin pa'poyainpoaso marë' acorëhua'.
Chini chiniquën nanantërinso' nontërëhua ni'ton, co manta
onpoarihuahuë'.
Co tiquito canio tēranta macainpoaso ya'huërinhuë'.
- 11 Yosëri anquëninënnpita a'paiinpoaso marë' camaiarin.
Intohuas pa'nëhuaquë, inapita a'paiarinpoa'.
- 12 Ama na'piquë tēranta i'pacaso marëhuë',
imirina quëran masarinënpoa'.
- 13 Pa'piniro'sa', ya'huano'sa', panca ma'sharo'sa',
inapita huáncana noya pa'sarëhua'.
- 14 Sinioro napotërinpoa':
“Nohuitatomaco nosororamaco ni'ton,
inapita quëran nicha'ësanarquëma'.
Co insonta nanitapaponquëmahuë'.
- 15 Nontohuatamaco a'paniaranquëma'. Ca chachin
ca'tanaranquëma'.
Ma'sha onpoatoma co napion ancantopiramahuë',
nicha'ësanarquëma'.
Inapotaranquëma ni'ton, naní quëran noya ni'sarinënquëma'.
16 Hua'qui tahuëri nanpitoma', noya ya'huëapoma'.
Nicha'ëranquëmaso' yonquiatoma', capa cancantarama',”
itërinpoa'.

c 91.3 *Tiquito canio topachina:* Co pënoton quëran topiso yonquipihuë'. Caniomia niponahuë' ya'conpachina, notohuaro' piyapi'sa tiquichanin.

Salmo 93

Sinioro chini chiníquën nanantaton hua'anëntarinso'

- ¹ ¡Sinioro hua'anëntarin huachi!
Noya noya a'morëso pochin ya'norin.
Chini chiníquën nanantaton camaitarin.
Ya'ipiro'pa' nóya acorin ni'ton,
co pi'pian tēranta nacontarinhuë'.
- ² Quëmaso Sinioro ya'huëmiatēran.
Nani ma'sha caniaritērin quēran huarë', hua'anëntēran.
- ³ Quëmaso' Sinioronquën. Iro'saso', panca co'sacaitatona tēnēntopi.
- ⁴ Quëmaso napoaponahuë', inápaquë ya'huēran.
Marëro'sa co'sacaitatona tēnēntopi quēran chini chiníquën nanantēran.
- ⁵ Sinioronquën ni'ton, camaitēransopita ya'huëmiatarin.
Noyasáchin nicaton, chinotērinēnquënso pëiquë ya'huēran.
Inaquë ya'huēran ni'ton, pëinēnso' noyápiachin ya'norin.

Salmo 95

Capa cancantatēhua Yosë cantanēn cantahua'

- ¹ Huëco Yosë chinotahua':
“¡Ma noyanquëncha quëmaso paya!” itahua'.
Inaso' nóya a'pairinpoa ni'ton,
capa cancantatēhua cantahua'.
Inaíchin nicha'ërinpoa'.
- ² “Yosparinquën Sinioro,” itatēhua chinotahua'.
Nisha nisha cantanēn cantatēhua', pa'yatahua'.
- ³ Yosëíchin chini chiníquën nanantērin.
Piyapi'saso' nisha nisha moshapirinahuë',
Yosëíchin chini chiníquën nanantērinso'.
- ⁴ Acoporo ya'huërsinopita quēran huarë' hua'anëntērin.
Ina inápa motopiro'santa', hua'anëntērin.
- ⁵ Marēnta inari acoaton hua'anëntērin.
Yaniro'panta imirin quēran chachin ninin.
- ⁶ Huëco Yosëíchin yonquia'ahua'.
Isonatēhua ina chinotahua'.
Ina nininpoa ni'ton, pa'yatahua'.
- ⁷ Inaíchin Yosēnēnpoa'.
Canpoaso' ina piyapinēnpitanpoa ninēhua'.
Ohuicaro'sa hua'anēni pastoquë noya a'pairin.
Inapochachin Sinioronta noya a'pairinpoa'.
Ipora tahuëri ina nontarinquëma ni'ton,
noya natanatoma yonquico'.
- ⁸ “Íráca inotëro parti shimashonëmapita huëcasoi',
Miripaquë, Masaquë, inaquëpita co natērinacohuë'.
Ama inapita napopiso pochin nicosohuë'.

- ⁹⁻¹⁰ Inapitaso' na'con catahuato,
 catapini shonca pi'ipi nani ma'sha quëtërahuë.
 Inapotopirahuë', co natëtonacohuë' ténirinaco.
 Napoaton inapita no'huito:
 'Isopitaso', camaitërahuësopita co yanatërinacohuë'.
 Co yanohuitërinacohuë'.
 Co cancanëhuë yamapihuë'.
¹¹ Napoaton caso Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitërahuë.
 Co natëtonacohuë ano'huitërinaco ni'quëhuarë',
 co onporonta noyaro'paquë ya'conatona',
 sano cancantaponahuë', ténahuë," itërinquëma'.

Salmo 96

Nasha cantanën cantatëhua', Siniro chinotahua'

- ¹ Nasha cantanën cantatëhua', Siniro chinotahua'.
 Ya'ipi isoro'paquë ya'huërëhuasopita
 inasáchin chinotahua'.
² "Yosparinquën Siniro," itatëhua', chinotahua'.
 Nicha'ërinpoaso', a'napitanta sha'huitahua'.
³ Yosëso noyasáchin nicaton,
 pa'yapiro nininsopita ninin.
 Naporinso ya'ipi piyapi'sa sha'huitahua'.
⁴ Yosëso chini chiníquën nanantërin.
 Inasáchin chinotacaso ya'huërin.
 Mamanshiro'saso' topinan quëran t'ë'huatopi.
 Yosë t'ëhuënchinso' t'ë'huatacaso ya'huërin.
⁵ Piyapiro'sa mamanshinënapitaso', co máquënhuë'.
 Siniroso nipirinhue', pi'iro'të acorin.
⁶ Yosëso huënaráchin huënaráchin ya'norin.
 Chini chiníquën nanantërin.
 Ina chinotacaso pëiquë nani ma'sha noyápiachin ya'huërin.
⁷ Nisha nisha piyapinquëma',
 Siniro yonquiatoma chinotoco'.
 Chini chiníquën nanantërinso marë' pa'yatoco'.
⁸ Noya nicatëhua ina natëahua'.
 Ma'sha ina marë' quëcatëhua',
 chinotacaso pëi' i'iratëquë niyontoanhua'.
⁹ Siniro pëinënso', noyápiachin.
 Ina i'iratëquë ya'conatëhua chinotahua'.
 Ya'ipi piyapi'sari ina t'ë'huachina'.
¹⁰ Nisha nisha naciono'saquë ya'huëpisopitanta':
 "Siniro hua'anëntërinpoa huachi.
 Isoro'pa' noya acorin ni'ton, co huachi nacontarinhuë'.
 Nisha nisha piyapinpoa nipirëhuahuë',
 napopináchin nicatonpoa' hua'anëntarinpoa'," toco'.

- ¹¹ Inápaquë ya'huëpisopita capa cancanchina'.
 Isoro'paquë ya'huëpisopitanta capa cancanchina'.
 Marënta tënëchin.
 ¡Nani ma'sha inaquë ya'huëpisopitanta capa cancantatona tënëchina'!
- ¹² ¡Sharo'santa noya noyatapona'!
 Nararo'santa', capa cancantërëso pochin noya noyatapona'.
- ¹³ ¡Siniro o'maton hua'anëntarinpoa ni'ton, napoapi!
 ¡Ya'ipi piyapiro'sa no'tëquën hua'anëntarin!
 Noya coisë pochin nicaton, hua'anëntarinpoa'.

Salmo 100

Nininpoa ni'ton, Siniro chinotacaso ya'huërinso'

- ¹ Ya'ipi isoro'paquë ya'huërehuasopita,
 capa cancantatëhua Siniro cantanën cantahua'.
- ² Capa cancantatëhua Siniro pa'yatahua'.
 Capa cancantatëhua ina chinotacaso pëiquë ya'coanhua'.
- ³ Yosëfchin chini chiníquën nanantërin.
 Ina nitotoco canpitanta'.
 Inaso nininpoa ni'ton, hua'anëntërinpoa'.
 Ina piyapinënpoa canpoaso'.
 Ohuicaro'sa hua'anëni a'pairinso pochin
 noya a'pairinpoa'.
- ⁴ Chinotacaso marë' ya'conpatëhua':
 "Yosparinquën Siniro.
 ¡Ma noyanquëncha ni'ton,
 catahuancoi paya!" itahua'.
- ⁵ Siniroso' noyasáchin ninin.
 Nosoromiatërinpoa ni'ton,
 co onporonta a'poarinpoahuë'.
 Sha'huitërinpoaso chachin
 hui'nanpoa', shia'huayanënpoa',
 inapitanta noya catahuarápon.

Salmo 103

Yosë nosororinpoaso'

Isonta canta, Tapiri ocoirin

- ¹⁻² Pa'pi pa'yatato
 ya'ipi cancanëhuë quëran Siniro chinotarahuë.
 Inaso' nóya ni'ton, ya'ipi cancanëhuë quëran napoarahuë.
 Noya catahuarinco ni'ton, "Yosparinquën," itarahuë.
 Ya'ipi catahuarincosopita yonquirápo.
- ³ Ya'ipi co noyahuë' ninahuëso' inquitërinco.
 Ya'ipi caniorahuësonta', anoyatërinco.

- ⁴ Ana'intincoso ya'huëpirinhuë',
chimirin quëran nicha'ërinco.
Pa'pi nosoroatonco nóya ni'ninco.
- ⁵ Noya cosharoráchin a'carinco.
Inapotatonco,
panca onian anporonën quëran nitapaantarinsó pochin acorinco.
- ⁶⁻⁷ A'naquënso', a'napitari ma'sha onpotatona', aparisitopi.
Inapotohuachinara,
Siniorori noya coisë pochin nicaton catahuarin.
Yonquirinsó chachin iráca Moisësë anitotërin.
Nani ma'sha nininsopitanta
israiro'sanpoa anitotërinpoa'.
- ⁸ Sinioroso' noyápiachin cancantërin.
A'naroáchin yanosorotërin.
Co a'naroáchin no'huitërinhuë'.
Piyapinënpoapita nosoromiatërinpoa'.
- ⁹ Co apira apira pënëninpoahuë'.
No'huihuachinpoanta', co no'huimiatërinpoahuë'.
- ¹⁰ Pa'pi co noyahuë' nicatëhua', oshahuanpirëhuahuë',
co nanirinsó chachin ana'intërinpoahuë'.
- ¹¹ Noya nicatëhua natëhuatëhua', nosoromiatarinpoa'.
Isoro'pa' quëran pi'iro'tësó' co nincantarihuahuë'.
Inapochachin Yosë nosororinpoasonta',
co ya'ipi nitotarihuahuë'.
- ¹² Pi'i pipirin quëran, ya'coninquë huarë' áquë tënëhua'.
Ina quëran áquë áquë pochin
Yosëso oshanënpoa inquitatonpoa', naniantërin.
- ¹³ Ina noya nicatëhua natëhuatëhua', nosoroarinpoa'.
Quëmapi hui'nin nosororinsó pochin nitarinpoa'.
- ¹⁴ Canpoaso', amocan quëran nininpoa ni'ton,
co chinirëhuasohuë', nitotërin.
Napoaton nosororinpoa'.
- ¹⁵ Isoro'paquë canpoaso' panpatoro pochin niconëhua'.
Yanco huësoatërinso pochin ninëhua'.
- ¹⁶ Inaso' ihuani pihuitë pochin nipachina,
a'naroáchin capa ninin huachi.
Inapochachin canpoanta chiminpatëhua',
a'naroáchin naniantërinënpoa'.
- ¹⁷ Napoaponahuë', Sinioro noya nicatëhua natëhuatëhuaso',
nosoromiatarinpoa'.
No'tëquénáchin yonquiaton, shinpoapitanta catahuarápon.
- ¹⁸ Canpoarë anoyatërinso natëtëhua',
camaitërinso pitanta natëhuatëhua', inapotarinpoa'.
- ¹⁹ Yosëso inápaquë ya'huëaton, ya'ipi hua'anëntërin.
- ²⁰ Anquëniro'sanquëmanta chiníquën nanantapomarahuë',
Sinioro chinotoco'.
Canpitaso ina camaihuachinquëma a'naroáchin natërama'.

- ²¹ Inápaquë hua'huayátërahuë ya'huëramasopitanta', ina chinotoco'.
Canpitaso ina natëtoma', nohuanterinso' ninama'.
- ²² Ya'ipi isoro'paquë ya'huëramasopitanta',
Sinioro chinotoco'.
Ya'ipi hua'anëntërinquë ya'huëramasopita
ina chinotoco'.
Ya'ipi cancanëhuë quëran Sinioro chinotarahuë.

Salmo 104

Nani ma'sha acorinsopita Yosëri noya a'pairinso'

- ¹ Ya'ipi cancanëhuë quëran Sinioro chinotarahuë.
Tëhuëenchachin quëmaso' Sinioro chiniquën nanantëran.
Noyápiachin a'moton, huënaráchin huënaráchin ya'noran.
- ² Quëmaso' noyasáchin nica-ton, tahuëri pochin cancantëran.
Në'mëtëquë pa'shintëreso pochin pi'iro'tënta acoran.
- ³ Marë aipi inápa pë'satë' pëi pochin
ya'huëcamaso marë' acoran.
Chitoronta', toronanën pochin quëparinquën.
Ihuanta', anpiantëhuan pochin nica-ton, quëparinquën.
- ⁴ Ihuano'santa comisiono'sa pochin acoran.
O'coriro'santa piyapinënpita pochin natërinën.
- ⁵ Simintonën'ton acorahuaton, isoro'pa' noyá acorin.
Co onporonta nich'i'huincaponhuë'.
- ⁶ A'morëhuaso', nonënpoa imotërinso pochachin
marëri naporo ya'ipiro'pa' imotërin.
Motopiro'sa quëran huarë' imotërin.
- ⁷ Quëmari sha'huitohuatana,
huinquintatë pochin nica-ton pa'mairin.
Huira pochin nonanso' natanahuaton, ta'arin.
- ⁸ Naporo' motopiro'santa', moncorointapi.
Motopianaro'santa', pa'mapi.
Insëquësona quëmari sha'huitëranquë nanipi.
- ⁹ Marënta ya'huëcaso', acotëran.
Co inaquëran pipiton isoro'pa' imotaponhuë'.
- ¹⁰ Quëma nohuanton no'pa' quëran i'sha pipiton pancaitërin.
Pa'ihuachina, motopianaro'sataquëchín pa'ipi.
- ¹¹ Inaquë tanan ma'shoro'sa o'opi.
Tanan moraro'santa ina o'otona', yamoro iniquipi.
- ¹² I yonsanquë inairaro'sa hua'huatopi.
Nararo'saquë huënsëatona', përarantapi.
- ¹³ Ya'huëran quëran huarë'
o'nan a'paimaton motopiro'sa shipiro'tëran.
Isoro'pa' yamororëso pochin nisapirinhuë',
ina a'paimahuatana
yamororinso inquirinso pochin ninin.

- ¹⁴ Quëma nohuanton pastoro'sa
ma'sharo'sa marë' a'shinpi.
Piyapi'santa sha'topiso' noyatohuachinara,
cosharo ya'huëtopi huachi.
- ¹⁵ O'otona noya ancantacaiso marë' huinonta ya'huëtopi.
Ya'pirina tapacaiso marë' tomanta ya'huëtopi.
Capatona chinicaiso marë' paonta ya'huëtopi.
- ¹⁶ O'nanpachina nararo'santa',
yamoro inquirinso pochin nipi.
Nipano motopiquë
nonararo'sa Siniorori sha'ninso napopi.
- ¹⁷ Inaquë inairaro'sa hua'huatopi.
Pino nararo'saquënta', yo'huin tamëro'sa huënsëpi.
- ¹⁸ Inápa motopiro'saquëso', chiporo'sa ya'huërin.
Natëtëanaro'saquënta', shihuaniro'sa ya'huërin.
- ¹⁹ Tahuëri tantiacaiso marë' yoqui acoran.
Pi'inta nitóton pochin ora nanihuachina, na'pipon pa'sarin.
- ²⁰ Tashihuachinanta',
yaráton a'mopiquë isoro'pa' imotërëso pochin nitëran.
Naporó tashi pa'tëro'saso', pipirapi.
- ²¹ Pa'piniro'sa tanatona', përarantapi.
Inapoatona cosharonëna', Yosë natanapi.
- ²² Pi'i pipihuachina napoaponahuë',
huë'ëshinantënënaquë quëhuëantapi.
- ²³ Naporó' piyapi'sa ya'huë'rë', sacatapona pa'pi.
Sacatochinaichin nii'huapi.
- ²⁴ ¡Ma'pitacha Sinioro quëmaso' ninan paya!
Noya yonquiaton nani ma'sha acoran.
Nani ma'sha ninansopita isoro'pa' mëntatërin.
- ²⁵ Quëmari chachin marë acoran.
Inaso' pancai' ni'ton,
co pi'pisha tëranta aquëtëran quënantërëhuë'.
Inaquë pa'pi notohuaro' ma'sha ya'huërin.
A'naquën panca, a'naquën hua'huishin.
- ²⁶ Inaso', panca nancharo'sari pa'tërin.
Inaquë nipiatan ya'huërin.
Inaso', panca ma'sha.
Quëmari ina ma'sha, marëquë ya'nipiitacaso marë' acoran.
- ²⁷ Ya'ipi inapita quëmari cosharo quëtacaso' ninarinën.
- ²⁸ Quëmari quëtohuatana coshatopi huachi.
Imiranën ihuëtatë pochin nitohuatana,
noya noya nininso' capatona natëpi.
- ²⁹ Apiratohuatana, pa'pi pa'yanpi.
Niinëna matohuatana, chiminapi.
Inapoatona', amocan taraantapi.
- ³⁰ Ispiritonën a'paimahuatana, nani ma'sha acoantaran.
Isoro'pa' anashatatë pochin nitaantaran.

- ³¹ Sinioro noya noya nininsoso', ya'huëmiatarin.
Nani ma'sha acorinsopita nicon, inaso' noya cancantërin.
- ³² Siniorori nocohuachina, isoro'pa' nacontërin.
Motopiro'santa carihuachina, conai tomontërin.
- ³³ Nanpito nê'catasoco, Sinioro chinotarahuë.
Nisha nisha cantanën cantato ina chinotarahuë.
- ³⁴ Inasáchin yonquirahuëso nitotaton, noya cancanchin.
Inaíchin yonquiato caso noya cancantërahuë.
- ³⁵ Oshahuano'sa isoro'paquë ya'huëpisopitaso',
ta'huanchina'.
Ya'ipi inpioro'santa', copichina'.
Ya'ipi cancanehuë quëran Sinioro chinotarahuë.
Ya'ipinquëma':
“¡Ma noyanquëncha quëmaso Sinioro paya!” itoco'.

Salmo 105

Israiro'sa catahuaton Sinioro nani ma'sha nininso'

- ¹⁻² Nisha nisha piyapi'sa Sinioro naporinso sha'huitahua'.
“¡Yosparinquën Sinioro,” itatëhua',
nisha nisha cantanën cantahua'.
Na'con catahuarinpoaso', sha'huiahua'.
- ³ Inaso', noyasáchin ninin.
Ina imarëhua ni'ton, nipa'yatahua'.
Ya'ipi Sinioro chinotërëhuasopita,
capa cancantahua'.
- ⁴ Sinioroso' chini chiníquën nanantërin ni'ton,
inasáchin chinotahua'.
Noya nicainpoaso marë' chiníquën yonquia'ahua'.
- ⁵ Nani ma'sha huëhuëpiro nininsopita a'norinso',
ama naniantahuasohuë'.
A'chintatonpoa sha'huitërinpoasonta',
ama naniantahuasohuë'.
- ⁶ Canpoaso' Apraan, Cacopo, inapita shinpitanpoa'.
Sinioro nani huayoninpoa ni'ton, noya natanco'.
- ⁷ Sinioroso Yosënënpoa ni'ton, ina hua'anëntërinpoa'.
Inaso', ya'ipiro'pa' hua'anëntërin.
- ⁸⁻⁹ Apraan, Isaco, inapitarë nani anoyatërin:
“Caso Yosëco ni'to, catahuaranquëma',” itërin.
Nani sha'huitaton, co naniantarinhuë'.
Huaranca shinpita huënton ya'huëpirionta', co naniantarinhuë'.
- ¹⁰ Cacoposo', Israiro itopi anta'.
Inarë anoyatërinso', co onporonta nishataponhuë'.
- ¹¹ Ina sha'huitaton:
“Quëmari iso Canaan no'pa' hua'anëntaran.
Carinquën quëtarinquën ni'ton, napoaran,” itërin.

- 12 Ya'nan ya'huëapona', caraíchín ya'huëpi.
Topinan nisharo'sa pochín ya'huëpi.
- 13 A'na nacion quëran a'na nacionquë pa'pi.
Nisha nisha copirnorosari hua'anëntërinquë pa'pi.
- 14 Insëquë tëranta pa'pachinara,
co Yosë nohuantërinhuë' a'napitari ma'sha onpotacaiso'.
Copirnorosanta' ana'intaton, pënënin:
- 15 “Ama huayonahuësopita no'huicosohuë'.
Pënëntona'piro'sa acorahuësö',
ama ma'sha onpotocosohuë',” itërin.
- 16 Yosë nohuanton iráca tanarotopi.
Capa, co manta capacaiso ya'huërinhuë'.
- 17 Napoaponahuë', ina nohuanton Cosi quëchitërin.
Inaso', a'na hua'ani camaicaso marë' pa'anin.
- 18 Pa'huëquën catinaquëtatona', oquërë oquërëtopi.
Ina quëran tashinan pëiquënta po'mopi.
- 19 Siniro nanamën sha'huirinsö marë' piyapi'saso':
“Tëhuëenchachin ta'ma naporë'po',” topirinahuë',
tanarotacaiso naniquë huarë', natëpi huachi.
- 20 Copirnoros camaihuachina, ocoipi huachi.
Inaso' copirno notohuaro' piyapiro'sa camairin.
- 21 Ocoirahuatón chiníquën nanan quëtërin.
Ya'ipi hua'anëntërinquë camaitacaso marë' acorin.
- 22 Ansianoro'sa', hua'ano'sa',
inapita a'chintacaso marë' acorin.
A'chintohuachina, na'con na'con nitotopi huachi.
- 23 Ina quëran Isaironta inátohua pa'marin.
Ina chachin Cacopo itopi anta'.
Pa'marahuatón nisharo'sa pochín Iquipitoquë yacapatërin.
Iráca Noi hui'nin Camo itopiso' no'pa' maninquë yacapatërin.
- 24 Yosë nohuantón inaquë isairö'sanpoa na'amiatërëhua'.
Ya'huëhuano'sa quëran, chini chiníquëno'sa nicoantarëhua'.
- 25 Napoaponahuë', ina nohuantón chachin
iquipitorosari shimashonënpopita inimicotopi.
Nonpintatona', sacatopiso marë' co pahuërëpihuë'.
Yosë piyapinënpita nipirinahuë', inapotopi.
- 26 Napohuachina piyapinën Moisésë itopiso' a'patërin.
Aaronta huayonin ni'ton, inarë pa'nin.
- 27 Iquipitoros na'ni'tonënaquë
nisha nisha huëhuëpiro nininsopita a'nopi.
Camo itopiso' no'pa' maninquë inapopi.
- 28 Yosë nohuantón iquipitoros tashiri imotërin.
Inapoaponaraihuë', co yanatëtopihuë'.
- 29 Iquipitoquë iro'sa ya'huërinso',
huënai' atarantërin, samiro'sa tiquirin, napotërin.
- 30 Ya'huëpiso no'pa' nani chachin huarira ana'atërin.
Copirno huë'ërinso patoanaquë huarë' ya'conpi.

- ³¹ Sinioro nonpachina tonca, ico, inapita na'amiatopi.
Inapitari iquipitoro'sa aparisitopi.
- ³² O'nan pochin ocai a'paimarin.
Pënë chachin anotërin.
- ³³ Oparoro'sa', iquiaroro'sa', inapita paquitërin.
Ya'ipi nararo'sa Iquipitoquë ya'huërinso', paquitërin.
- ³⁴ Yosë noantahuachina, sëquërënta canquirin.
Pa'pi notohuaro' ni'ton, co pichinahuanhuë'.
- ³⁵ Sharo'sa', pacatororo'sa', ya'ipi inapita pë'yarin.
- ³⁶ Inaquë chachin paninano'santa tiquirin.
Ya'ipi ya'nan hua'huatopisopita napotërin.
- ³⁷ Inapotaton piyapinënpita Iquipito quëran ocoirin.
Inapitaso' orohuanatona', pratahuanatona',
ma'huano'sa pipipi.
Papona pochin co manta onpopihuë'.
- ³⁸ Pa'piso' nicatona iquipitoro'saso', nóya cancantopi huachi.
Nani ma'sha onpoatona', pa'pi pa'yanpirinahuë'.
- ³⁹ Panca chitoroquë ya'copiatë pochin
Yosëri piyapinënpita nitërin.
Tashinta a'pintacaso marë'
ina chitoro chachin pën pochin acorin.
Nosha nohuantohuachinara,
ocoron pochin nininso',
hua'huayátërahuë a'patiirin.
- ⁴⁰ Cosharo inápa quëran o'marinso'
a'caton noyá anatërin.
- ⁴¹ Natëtënta nipoatahuaton, notohuaro' i'sha ocoirin.
Inaso', tëquëin pochin inotëro parti pa'tërin.
- ⁴² Piyapinën Apraan itopiso' sha'huitërinso
yonquiaton, naporin.
- ⁴³ Inapochin Yosëri piyapinënpita ocoihuachina,
capa cancantatona', "nonca, nonca," charapi.
- ⁴⁴ Nisha nisha naciono'sari no'pa' hua'anëntopiso osërëtahuaton,
inapita quëtërin.
Sacatatona acopisopitanta', inapotërin.
- ⁴⁵ Pënëntërinso'pita, a'chininsopita,
inapita noya nicatona natëcaiso marë' napotërin.
"¡Ma noyacha Sinioroso paya!" toco'.

Salmo 107

Sinioro piyapi nosoroaton yacatahuarinso'

- ¹ Sinioroso' nóya.
Naporahuaton nosoromiatërinpoa'.
Napoaton, "Yosparinquën," itahua'.
- ² Inimicoro'sa quëran Sinioro nicha'ërinpoasopita,

napoa'ahua'.

³ Nisha nisha no'paro'sa quëran ayontoantarinpoa'.

Norti quëran, sor quëran, pi'i pipirin parti quëran,

ya'coninso parti quëran,

ya'ipi inaquëranpita ayontoninpoa'.

⁴ A'naquënso', inotëro parti chihuëatona', pa'sápirinahuë',

co a'na ninano tëranta ya'huëcaiso marë' quënanpihuë'.

⁵ Tanatona co huachi chinipihuë'.

Yamorotona', yachiminpi huachi.

⁶ Napohuachinara,

co napion cancantatona', Yosë nontopi.

Naporo' inari nicha'ërin.

⁷ Ina nohuanton noya ira quënanpi.

Ninanoquë pipitona noya ya'huëpi huachi.

⁸ Sinioroso nosoromiatërinpoa ni'ton,

nani ma'sha onporëhuaquë pa'yápiro ninin.

Inapoaton catahuarinpoa'.

Ina marë', "Yosparinquën Sinioro," itahua'.

⁹ Pa'pi yamorotohuatëhuara, ina chachin inquitërinpoa'.

Pa'pi tanahuatëhuaranta', napotërinpoa'.

¹⁰⁻¹¹ A'naquëonta co noyahuë' nicatona',

tashinanquë tël'yatopiso pochin chiníquën parisitopi.

Inapoatona', chiminchináchin nipi.

Sinioro camaitërinso co natëtonaraihuë', napopi.

Ina nohuantërinso' nitotaponaraihuë' noccanpi.

Ina marë' catinaquëtopinan parisitopi.

Inapoatona', pa'pi sëtopi.

¹² Sinioro nohuanton chiníquën sacato tël'yanantopi.

I'patona anotohuachinaranta', co macari catahuarinhuë'.

¹³ Napohuachinara,

co napion cancantatona', Yosë nontopi.

Naporo' inari nicha'ërin.

¹⁴ Tashinanquë tël'yatatë pochin nitopirinahuë', ina quëran ocoirin.

Catinaro'santa', oshitëra'piaton nicha'ërin.

¹⁵ Sinioroso' nosoromiatërinpoa ni'ton,

nani ma'sha onporëhuaquë pa'yápiro ninin.

Inapoaton catahuarinpoa'.

Ina marë', "Yosparinquën Sinioro," itahua'.

¹⁶ Ya'coanaro'sa sha'pi hua'na quëran nipirinhue',

pa'quirap'iarin.

Hua'nanano'santa hua'namia quëran nipirinhue',

inapotëra'piarin.

¹⁷ A'naquën nipa'yatacaisoráchin

cancantatona', a'naratipita nipi.

Co noyahuë' nisápatona', caniopi huachi.

¹⁸ Co'chachin nicatona a'pocosharotopi.

Napoatona tapinanpitërapí.

- ¹⁹ Napohuachinara,
co napion cancantatona', Yosë nontopi.
Naporol' inari nicha'ërin.
- ²⁰ Ina nohuanton noyatopi.
Po'oroquë pacacaiso nipirinhue', cha'ëpi.
- ²¹ Sinioroso' nosoromiatërinpoa ni'ton,
nani ma'sha onporëhuaquë pa'yápiro ninin.
Inapoaton catahuarinpoa'.
Ina marë', "Yosparinquën Sinioro," itahua'.
- ²² "Ma noyacha Sinioroso' nosororinpoa paya,"
ta'tëhua ina chinotahua'.
Noya ancantatëhua',
nani ma'sha naporinso sha'huiahua'.
- ²³ A'naquënta', nanchaquë marë pa'topi.
Ma'sha quëpatona pa'anacaiso marë' napopi.
- ²⁴ Inaquë Sinioro
huëhuëpiro nininsopita a'norinso ni'pi.
- ²⁵ Inari camaihuachina,
panca ihuan pa'sarin.
Inapohuachina panca co'sacaitërin.
- ²⁶ Inari pi'iro'të parti nancha anë'pëtërin.
Inapotahuatton a'pamaantarin.
Napohuachina, co huachi nanpichináchinhue' cancantopi.
- ²⁷ Napoatona', no'pirahuëro'sa pochin pisancaroconpi.
Nítotono'sa nipirinhue', co huachi manta nanitopihuë'.
- ²⁸ Napohuachinara,
co napion cancantatona Yosë nontopi.
Naporol' inari nicha'ërin.
- ²⁹ Ina nohuanton ihuan copi ténin.
Co'sacainta asanoirin.
- ³⁰ Naporinso marë' noya cancantopi.
Inapotaton, chinopiso nonshinanquë chachin
canconacaiso', catahuarin.
- ³¹ Sinioroso' nosoromiatërinpoa ni'ton,
nani ma'sha onporëhuaquë pa'yápiro ninin.
Inapoaton catahuarinpoa'.
Ina marë', "Yosparinquën Sinioro," itahua'.
- ³² Ya'ipi imarëhuasopita niyontonehuaquë ina chinotahua'.
Ansianoro'santa', niyontonpique ina pa'yachina'.
- ³³ Inari chachin iro'santa ayaniton, inotëro atarantërin.
I'shanaro'sa ya'huërinquënta', yaniro atarantërin.
- ³⁴ Noyaro'panta nipirinhue', ina nohuanton nitapirin.
Ya'huëhuano'sa co noyahue' nipiso marë',
ana'intaton inapotërin.
- ³⁵ Inotëronta napoaponahuë', noyaro'pa' atarantërin.
Na'a i'sharo'sa', sonoro'sa', inapitari tahuitërin.
- ³⁶ Tanarotopisopita inaquë acorin.

- Inapitaso ya'huëatona', ninanoro'sa ocoipi.
³⁷ Inaquë sha'tatona', notohuaro' nitërinsonpita mapi.
 Oparoro'santa ya'huëtopi.
³⁸ Yosëri catahuarin ni'ton, na'amiatopi.
 Pë'tahuanënapitanta', sacóshin ana'atopi.
³⁹ Hua'qui quëran co noyahuë' nipisopitari atapanin.
 Chiniquën aparisitatona', shitiquipi.
⁴⁰ Yosëriso napoaponahuë', inapita ana'intaton,
 inotëroro'saquë achihuërin.
⁴¹ Popriyatopisopitaso' nicha'ërin.
 Noya nipi ni'ton, noya noya acorin.
 Hui'ninapitanta', notohuaro' ya'huëtopi.
 Ohuicaro'sa pochin na'api.
⁴² Noya nipisopitaso' ina nicatona', capa cancantopi.
 Co noyahuë' nipisopitaso nipirinhüë', ta'topi.
⁴³ Yonquínahuan nipatamaso',
 sha'huitaranquëmasopita yonquico'.
 Yosë nóya nosororinpoaso', yonquiráco'.

Salmo 110

Siniorori copirno chiniquën nanan quëtërinso'

Isonta canta, Tapiri ocoirin

- ¹ Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin:
 "Inchinanëhuë quëran huënsëquë'.
 Inimiconënpita carinquën minsëchinquën," itërin.
² Ina napotërinquën ni'ton, catahuainquën.
 Inimiconënpita minsëra'piaquë'.
 Nani Quirosarinquë hua'anëntacaso marë' acorinquën.
³ Copirno ya'conanso tahuëri chachin,
 piyapinënpita noyá nitaparahuatona', pa'yataponën.
 Natëmiatinëinquënso marënta', sha'huitaponën.
 Poroncayo nani tashi shipihuaninso pochin
 hui'napitëransonta ina chachin nisápon.
⁴ Yosë chachin nani sha'huitërinquën:
 "Caso Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquën:
 Quëmaso' noya noya corto hua'an acoaranquën.
 Miriquiso^d pochin nisan.
 Co onporonta pipiaranhuë'," itërinquën.
⁵ Yosëso inchinanën quëran ya'huëarin.
 Ana'intacaso tahuëri nanihuachin,
 copirnoros'ata'huantapon.
⁶ Naciono'sa ayontonahuaton coisë pochin nisan.

d 110.4 Miriquiso naporinso nitotacaso marë' Gen 14.18-20 nontëquë'. Heb 6.20-7.28 inaquënta nontëquë'.

Notohuaro' piyapi'sa tiquiarin.
 Itohua itohua inimicoro'sa pa'pamotora'piapon.
⁷ Huëcapon pochin i'shanaquë i'sha o'osarin.
 Ina o'oton chiníquën cancantiintapon.

Salmo 115

Yosëíchin chinotacaso ya'huërinso'

- ¹ Quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, pa'yachinën.
 Nosoromiatatoncoi catahuanancoi.
 Napoaton co quiyaso' pa'yatiinacoiso ya'huërinhuë'.
- ² Inpioro'saso', tēhuatona nataninacoi:
 “¿Insëquëta ipora Yosënëmaso'?” itërinacoi.
- ³ Yosënëhuëiso', inápaquë ya'huëarin.
 Inaora nohuanton ma'sona nohuantërinso' ninin.
- ⁴ Inpioro'saso', oro quëran mamanshiro'sa nipi.
 Prata quëraonta nipi.
 Inaora imirina quëran nicatona', moshapi.
- ⁵ Inapitaso' nanamëna ya'huëtaponaraihuë',
 co nanitopihuë' nonacaiso'.
 Ya'pirahuanponaraihuë', co nanitopihuë' quënantacaiso'.
- ⁶ Huëratëhuanaponaraihuë', co natantopihuë'.
 Nitëhuanaponaraihuë', co nanitopihuë' imëtacaiso'.
- ⁷ Imirahuanaponaraihuë', co nanitopihuë' së'quëtacaiso'.
 Nantëhuanaponaraihuë',
 co nanitopihuë' iratacaiso'.
 Co conopiranëna tëranta irininhuë'.
- ⁸ Ina nina'piro'santa', mamanshiro'sa pochin niconpi.
 Ina moshapisopitanta', inapita pochachin niconpi.
- ⁹ Israiro'sanpoaso', Sinioroíchin chinotahua'.
 Inaso', catahuatonpoa pa'poyarinpoa'.
- ¹⁰ Corto hua'ano'sanquëma', Sinioroíchin chinotoco'.
 Inaso', catahuatonpoa pa'poyarinpoa'.
- ¹¹ Sinioro noya nicatoma natëramasopitanta',
 inaíchin chinotoco'.
 Inaso', catahuatonpoa pa'poyarinpoa'.
- ¹² Sinioroso yonquiantarinpoa ni'ton,
 catahuamiatarinpoa'.
 Ya'ipi israiro'sa catahuararin.
 Corto hua'ano'santa napotarin.
- ¹³ Ina noya nicatona natëpisopitanta', catahuararin.
 Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa',
 inapitanta imapachina', catahuararin.
- ¹⁴ Sinioro chachin catahuainquëma
 na'con na'con hui'nahuanco'.
 Hui'namapitanta inapochin.

- ¹⁵ Siniroso' pi'iro'të, isoro'pa', inapita acorin.
Ina chachin canpitanta catahuainquëma'.
- ¹⁶ Siniroso', pi'iro'të hua'anëntërin.
Isoro'paso nipirinhüë',
piyapinpoa ahua'anëntërinpoa'.
- ¹⁷ Chiminpisopitaso', tanahuantápiquë pa'pi.
Inaquë pa'sahuatona', co huachi nanitopihuë' Yosë pa'yatacaiso'.
- ¹⁸ Canpoaso nipirinhüë' ipora quëran huarë'
"Yosparinquën Siniro," tosáparihua'.
Naporahuaton: "¡Ma noyacha Yosëso paya!" itahua'.

Salmo 116

"Yosparinquën Siniro," ta'ton chinotërinso'

- ¹ Co napon ancantato nontërahuëso',
Siniro natanatonco catahuarinco.
Napoaton carinta', ina nosoroato pa'yatërahuë.
- ² Nosoroatonco a'panirinco ni'ton,
chiminaquë huarë' ina chinotápo.
- ³ I'hua iquitato, "chiminapo," topirahuë.
Naporó' pa'pi tē'huato, co napon ancantërahuë.
- ⁴ Naporó' Siniro nontërahuë:
"Nicha'ëco Siniro, ama chimiinsohuë'," itërahuë.
- ⁵ Siniroso' nosorotochináchin cancantërin.
Noya coisë pochin pa'poyatërin. Noyápiachin cancantërin.
- ⁶ Siniroso' sa'ahuaro'sa a'pairin.
Co'chachin nicasoco nicha'ërinco.
- ⁷ Siniro nosoroatonco catahuarinco ni'ton,
sano cancantaantarahuë.
- ⁸ To'coitëresó pochin nicato na'nérápirahuë', nicha'ërinco.
Chimirin quëran nicha'ërinco ni'ton,
- ⁹ Siniroíchin isoro'paquë natëarahuë huachi.
- ¹⁰ Parisitaporahuë':
"Siniro nicha'ësarinco ni'ton, sha'huiarahuë," tēnahüë.
- ¹¹ Napoaporahuë', parisitápato naporahuë:
"Ya'ipi piyapinpoa nonpinëhua'," tēnahüë.
- ¹² Iporaso naporahuë:
"¿Onporahuatocha ya'ipi Siniro catahuarincoso marë'
i'huërëchi nicaya?" tēnahüë yonquiato.
- ¹³ Nicha'ërancoso' yonquiato,
"Yosparinquën Siniro" itaranquën.
Quëmasáchin imatēnquën nani tahuëri nontáponquën.
- ¹⁴ Ma'pitaso quëta'huanquënso
sha'huitëranquënsopita ananiarahuë.
Ya'ipi piyapinënpita ni'tonēnquë napoarahüë.
- ¹⁵ Siniro nosororëhuasopita yachiminpatëhua',

- inaso co noyahuë' cancantërin.
¹⁶ Caso Sinioro, piyapinëncó.
 Mamahuënta', piyapinën chachin.
 Nisha nisha ma'sha onpoato
 chiminchináchin nipirahuë', nicha'ëranco.
¹⁷ Ina marë' "Yosparinquën," itatëinquën
 ma'sha tēparahuato chinotaranquën.
 Naporahuaton nani tahuëri chinotaranquën.
¹⁸ Ma'pitaso quëta'huanquënso
 sha'huitëranquënsopita ananiarahuë.
 Ya'ipi piyapinënpita ni'tonëinquë ananiarahuë.
¹⁹ Sinioro chinotacaso pëi i'iratëquë napoarahuë.
 Quirosarin ninanoquë chachin napoarahuë.
 ¡Ma noyacha Sinioroso paya! itarahuë.

Salmo 118

Yosë chini chiníquën nanantaton pa'yapiro acorinso'

- ¹ Sinioroso' nosoromiatërinpoa'.
 Inaso' nóya ni'ton, "Yosparinquën," itahua'.
² Ya'ipi israiro'sanpoa': "Sinioroso' nosoromiatërinpoa'," itahua'.
³ Corto hua'ano'santa': "Sinioroso' nosoromiatërinpoa'," china'.
⁴ Noya nicatona natëpisopitarinta': "Sinioroso' nosoromiatërinpoa'," china'.
⁵ Co napion ancantato Sinioro nontërahuë.
 Ina quëran natanahuatonco nicha'ërinco.
⁶ ¡Sinioro catahuararinco ni'ton,
 co tē'huatarahuë!
 Co piyapi'sa ma'sha onpotiincoso ya'huërinhuë'.
⁷ ¡Sinioro catahuararinco ni'ton,
 no'huirinaosopita minsëarahuë!
⁸ Piyapi'sa catahuainpoaso',
 co aquëtë ninacaso ya'huërinhuë'.
 Sinioro catahuainpoaso ninahuatëhua',
 noya noya nisarëhua'.
⁹ Hua'ano'santa nanitërin catahuainpoaso'.
 Sinioro catahuainpoaso ninahuatëhua',
 noya noya nisarëhua'.
¹⁰ Ya'ipi naciono'saquë ya'huëpisopita tancapitërinaco.
 Napopirinahuë', Sinioro nanan quëtërinco ni'ton,
 inapita minsëarahuë.
¹¹ Ya'ipi parti quëran tancapitërinaco.
 Napoaponahuë', Sinioro nanan quëtërinco ni'ton,
 minsëarahuë.
¹² Cancan pochin yamotopirinaohuë',
 nahuan huëyarapirinhüë' tacopirinso pochin

- no'huitopiso' sano sanoapi.
 Sinioro chachin nanan quëtërinco ni'ton,
 inapita minsërahuë.
- 13 Atatinacoso marë' chiníquën pitarëso pochin
 nitërinaco.
 Napotopirinacohuë', Sinioro o'marahuatón
 catahuarinco.
- 14 Ina achinirincó ni'ton,
 cantanën cantato chinotarahuë.
 Insáchin nicha'ërinco.
- 15 Sinioro imamiatopisopita pëinënaquëso',
 capa cancantatona', cantarapi.
 Sinioro nohuantón Inimicoro'sa canapi ni'ton, napopi.
- 16 ¡Sinioro chiníquën nanantërinso', pa'yapiro!
 ¡Inaso' chiníquën nanantatón,
 inimicoro'sa minsërin!
- 17 ¡Co chiminarahuë"! Yosë catahuararincó.
 Sinioro naporinso sha'huica'huaso marë' nanopiarahuë.
- 18 Sinioro chiníquën ana'intopirincohuë',
 co chimirinquë a'parincohuë'.
- 19 Sinioro chinotacaso pëi' i'soatoco'.
 Ya'conato, "Yosparinquën Sinioro," ichi.
- 20 Ina mini Sinioro ya'coananën.
 Imamiatopisopita inaëchin ya'conapona'.
- 21 Nontëranquënso' a'paniranco ni'ton,
 "Yosparinquën Sinioro," itaranquën.
 Nicha'ërancoso marënta', "Yosparinquën," itaranquën.
- 22 Pëina'piro'sa na'pi nocanatona të'yatopi.
 Të'yatopirinahuë', hua'anëni maantarahuatón,
 noya noya na'pi pochin acoantarín.
- 23 Sinioro chachin ina pochin ninin.
 Ina yonquiatëhua':
 "¡Ma'pitacha nitotërin paya!" tënëhua'.
- 24 Iso mini tahuëri Siniorori acorinso'.
 Ina tahuëri nanirín ni'ton, capa cancantahua'.
- 25 ¡Onpopionta Sinioro nicha'ëcoi!
 ¡Onpopionta catahuacoí noya noya ya'huëanta'!
- 26 Sinioro chachin a'nara a'paimarín
 hua'anëntiinpoaso marë'.
 ¡Ma noyacha inaso' o'matón hua'anëntarínpoa paya!
 Yosë chinotacaso pëi quëran noya ya'huëcamaso marë'
 sha'huitarínquëma'.
- 27 Sinioroso' Yosë ni'ton, a'pintatë pochin nitarínpoa'.
 Artaro pomonënpitaquë ina marë' tēpacaiso ma'sharo'sa a'sonco'.
- 28 Quëmaso' Sinioro chini chiníquën nanantëran.
 "¡Ma noyanquëncha ninan paya!"
 ta'to chinotaranquën.

29 Tëhuëenchachin Sinioroso' nóya ni'ton, nosoromiatërinpoa'.
Ina marë' canpitanta': "Yosparinquën," itoco Yosë.

Salmo 119

1-96 (-)

¡Ma noyacha Yosë nanamënso paya!

- 97 ¡Quëma a'chinanso Sinioro, pa'pi nosororahuë! ¡Ya'ipi tahuëri ina
yonquirárahue!
- 98 Camaitëransopita hua'anëntomiatërahue.
Inapita catahuarinco ni'ton, inimiconëhuëpita quëran
yonqui yonquínahuan ninahuë.
- 99 A'chintërinacosopita quëran
na'con na'con nitotërahue ninatanahuë.
Camaitëransopita na'con yonquirápato naporahuë.
- 100 Yonquínahuan mashoro'sa quëran
na'con na'con nitotërahue ninatanahuë.
Nanamën natëto naporahuë.
- 101 Nanamën natëca'huaso marë'
co noyahuë' ninahuësopita a'porahuë.
- 102 Quëmachachin a'chintaranco ni'ton,
sha'huiransopita co naniantarahuë'.
- 103 Ninoi' cashi cashin irorë'.
Quëma nanamënso nipirinhue',
ina quëran cashi cashin pochin natanahuë.
- 104 Quëma nanamën cancantato,
yonquínahuan quëparitërahue.
Napoaton nonpintëro'sa co quë'yarahuë'.
- 105 Tashi noya pacacaso marë'
nanparin a'pinqüë noya pa'në'.
Inapochachin quëma nanamënso',
no'tëquën yonquica'huaso anitotërinco.
- 106 Noya nica'huaiso marë' sha'huiransopita natëarahue.
"Yoscoarë' natëarahue,"
tënahue ni'ton, naporahuë.
- 107 Pa'pi napion cantararahuë Sinioro.
Nani sha'huitëranco catahuancoso ni'ton,
ananpitatë pochin nitoco.
- 108 "Yosparinquën Sinioro," ta'to chinotaranquën.
Ina natanaton, noya cancantëquë'.
Naporahuaton sha'huiransopita a'chintoco.
- 109 Tëpachináchin nitárinaco.
Napoaporahuë',
co quëma a'chinansopita naniantërahue'.
- 110 Co noyahuë' nipisopita
pëcotanquë ma'sha manëso pochin yanitërinaco.

- Napoaporahuë', co quëma nanamën naniantërahuë'.
- 111 Camaitëransopita quëtëranco ni'ton,
hua'anëntomiatarahuë.
Inapita acapacancaninco ni'ton, napoarahuë.
- 112 Ya'ipi cancanëhuë quëran huarë'
quëma pënëntëranso' natëca'huaso' nohuantërahuë.
Chiminaquë huarë' ina natërahuë. 113-128 (-)
- 129 Camaitëransopitaso', pa'pi pa'yapiro'.
Napoaton caso inapita natërahuë.
- 130 Quëma nanamën natanpatora,
a'pintërëso pochin catahuarinco.
Apinapichin yonquipisopitanta',
ina natanpachina, yonquínanhuan quëparitapi.
- 131 Camaitëransopita pa'pi nohuantërahuë.
Ina marë' co napion ancantato nontëranquën.
- 132 Nosororinënquënsopitaso',
noya nicaton nosororan.
Ina pochin canta', noya nicatonco nosoroco.
- 133 Nani sha'huitëranco catahuaancoso'.
Ama co noyahuë' cancantërahuëso canaincosohuë'.
- 134 Piyapi'sa ma'sha yaonpotërinaco.
Nicha'ëco ama ma'sha onpochinacosohuë'.
Quëma nanamën no'tëquën yanatërahuë.
- 135 Caso piyapinëco.
Noya nicatonco pënëntëransopita a'chintoco.
- 136 Quëma a'chinansopita co piyapi'sa natëpihuë'.
Ina marë' sëtato na'nërárahue.
- 137 Quëmaso', noya coisë pochinquën.
Sha'huiransopitanta no'tëquënáchin sha'huiran.
- 138 Ya'ipi camaitëransopitanta', noyasáchin camaitëran.
No'tëquënáchin sha'huitërancoi.
- 139 Quëma nanamën Siniro a'pitato
co napion ancantërahuë.
Inimiconëhuëpitaso', ina naniantopi ni'ton,
ina pochin cancantërahuë.
- 140 Quëma sha'huitërancoisopitaso sacai nanicaso nipirinhue',
quëma nohuanton nanirin.
Napoaton quëma nanamënso',
pa'pi nosororahuë.
- 141 Caso, co máquëncohuë ni'ton, nocaninaco.
Napoaporahuë', quëma nanamënso co naniantarahuë'.
- 142 Quëmaso' noya coisë pochinquën,
no'tëquënáchin sha'huiran.
A'chinansopitanta', no'tëquënáchin a'chinan.
- 143 Na'aro ma'sha onpoato co napion ancantërahuë.
Napoaporahuë quëma camaitëransopita
yonquiato noya cancantërahuë.

- ¹⁴⁴ Camaitëransopitaso', no'tëquénáchin camaitëran.
Catahuaco yonquínahuan nicato ya'huë'i. ¹⁴⁵⁻¹⁷⁶ (-)

Salmo 121

Sinioro pa'poyarinpoaso'

- ¹ Motopiro'sa në'përahuato naporahuë:
“¿Incha iporaso' catahuaincoso marë' huë'nëpoya?” tënahuë.
² Sinioro chachin catahuaincoso marë' huë'sarin.
Inaso' pi'iro'të acorahuaton, isoro'panta acorin.
³ Ina a'paiarinpoa ni'ton,
co to'coitarihuahuë'.
Pa'poyainpoaso marë'
co pi'pian tëranta huë'ëponhuë'.
⁴ Inaso', co nito huë'ërinhuë'.
Israiro'sanpoa pa'poyainpoaso marë'
co onporonta huë'ëponhuë'.
⁵ Sinioro canpoaso' a'paiarinpoa'.
Ina chachin pa'poyararinpoa'.
Catahuainpoaso marë'
canpoa pirayan nizarin.
⁶ Tahuërinta', co pi'i acoarinpoahuë'.
Yoquinta', co manta onpotarinpoahuë'.
⁷ Nani ma'sha huëhuëpiro quëran
Sinioro pa'poyararinpoa'.
Inapotarinpoa ni'ton, noya nanpiarihua'.
⁸ Intohuasona pa'nëhuaquë,
Sinioro pa'poyararinpoa'.
Co onporonta naniantarinpoahuë'.

Salmo 122

Quirosarin yonquiatona cantapiso'

- ¹ “Sinioro chinotacaso pëiquë pa'ahua’,”
itohuachinacora, inapitaro'co capa cancantërahuë.
² ¡Ma noyacha Quirosarinso paya!
Ya'coananënpitataquëchin ya'conatëhua',
capa cancantërehua'.
³ Iso ninanoso', Yosë chinotacaso marë' ocoipi.
Napoaton isëquëso', noya ninicatëhua ya'huëa'ahua'.
⁴ Isëquë chachin Sinioro huëntonënpita huë'pi.
“Yosparinquën Sinioro,” itacaiso marë' huë'pi.
Israiro'sanpoa ina pochin camairinpoa ni'ton, naporëhua'.
⁵ Isëquë coisëro'sa sacatopi.
Tapi quëran pipipisopita copirnorosanta',

isëquë hua'anëntopi.

⁶ Quirosarinquë sano ya'huëcaiso marë' Yosë nontoco'.

Quirosarin pa'yatërëhuasopitaso', noya ya'huëa'ahua'.

⁷ Iso ninano pairapipisoanaquë, sano ni'tona', ya'huë'ina'.

Hua'ano'sa sacatopiquë sano ni'tona', sacachina'.

⁸ Quëmopinëhuëpita inaquë ya'huëpi.

Amiconëhuëpitanta', inaquë ya'huëpi.

Inapita yonquiato:

“Inaquë sano ni'tona ya'huë'ina',” tēnahuë.

⁹ Siniro chinotërëhuaso pëi', inaquë ya'huërin.

Napoaton inaquë noya ya'huëcaiso', na'con nohuanterahuë.

Salmo 124

Inimicoro'sa quëran nicha'ërin ni'ton, “Yosparinquën,” ta'tona', cantapiso'

Isonta canta Tapiri ocoirin

¹⁻² Yosë tēhuëenchachin catahuarinpoa'.

Co catahuarinpoahuë naporini,

inimiconënpoapita nani minsëitonpoahuë'.

Inachachin ya'ipi isairi'sanpoa sha'huiahua'.

Inimicoro'sa ahueinënpoaso marë' huë'pirinahuë',

Siniro catahuarinpoa'.

³ Co'so' ina catahuarinpoahuë naporini,

ya'ipi mi'tërëso pochin nani nichitënënpoahuë'.

Chiniquën no'huitënënpoa', napochitënënpoahuë'.

⁴ Pamari ma'sha quiquirinso pochin

nani ata'huanchitënënpoahuë'.

⁵ Pacon paquiirinso pochin

nichitënënpoahuë'.

⁶ Tanan ni'niri ma'sha nasharirinso pochin

co oshata'itënënpoahuë'.

⁷ Huënsón acohuatëra, anpiantēhuano'sa manë'.

Ohuëtēhuachinaso nipirinhüë', cha'ërin.

Inapochachin inimicoro'sa ma'sha yaonpotopirinënpoahuë',

cha'ërëhua'.

⁸ Siniroáchin tēhuëchinso' catahuarinpoa'.

Inaso', pi'iro'të acorahuaton,

isoro'panta acorin.

Salmo 126

Noya noya ya'huëantacaiso marë' Yosë nontopiso'

¹⁻² Nisharo'sa ya'huëpiquë parisitápirëhuahuë',

Siniro nohuanon ya'huërëhuahuë' chachin

ya'huëantarëhua huachi.

- Inaporëhuaso', hua'narëso pochin cancantopirëhuahuë',
 no'tëquën ni'ton, capa cancantatëhua huinarëhua'.
 Naporahuatëhua', nonca noncáchararëhua'.
 Nisha nisha piyapiro'santa':
 “¡Ma noyacha Siniorori catahuarin paya!” topi.
³ Tëhuëenchachin Sinioroso' panca catahuarinpoa'.
 Ina yonquiatëhua capa cancantërëhua'.
⁴ Iporanta', Sinioro noya catahuaantacoi.
 Niquipi inotëroquë co manta paporinhüë'.
 O'nanpachina napoaponahuë',
 noya papoantarin.
 Inapochachin quëmanta nicon,
 catahuacoi noya ya'huëanta'i.
⁵ Parisitatoi na'nërë'nachin sha'tërai.
 Napoaponahuë', sha'tëraisoi' nanitohuachina,
 capa cancantatoi masarai.
⁶ Sha'tamarë' ya'pirin quëpatëhua na'nëpirëhuahuë',
 capa cancantatëhua cantarë'nachin huënantarihua'.
 Trico tonporo'sa ipo ipotahuatëhua', huënantarihua'.

Salmo 127

Yosë catahuahuachinpoa noya ya'huërëhuaso'

Isonta canta, Saromon ocoirinsó'

- ¹ Co'soi' Sinioro pëicasoi' catahuahuachinpoahuë',
 topinan quëran pëina'piro'sa sacatopi.
 Co'soi' Sinioro ninano a'paihuachinhüë',
 topinan quëran a'paitoro'sa a'paitopi.
² A'naquën tashirë chachin sacatopi.
 Naporahuatona chiniquën sacatai huarë' coshatopi.
 Napoaponaraihuë', co sano cancantopihuë'.
 Yosë nosororëhuasopitasoi',
 tashi noya huë'ëpirëhuahuë',
 ina nohuanton noya cosharo ya'huëtërinpoa'.
³ Sinioro catahuahuachinpoaso',
 hui'nanpoapita ya'huëtërinpoa'.
⁴ Hui'napitasëhua hui'nanpoa ya'huëtërinpoaso',
 na'con catahuarinpoa'.
 Sontaro, pë'chinan shinërëro'sa së'quërinso pochin nipi.
⁵ Na'a shinërë ya'huëtërinpoaso pochin
 na'a hui'nahuanpatëhua', capa cancantarihua'.
 Inimiconënpaopita coisëquë quëpahuachinpoa',
 co atapanarinënpaahuë'.

Salmo 130

Yosë na'con na'con nohuantërinso'

- ¹⁻² Pa'pi napion cancantato nontaranquën Siniro.
 Natanatonco catahuaco.
 Nosorochináchin nontarainquën ni'ton, catahuaco.
- ³ Quiyaso' piyapicoi oshahuanpiraihuë', nontarainquën.
 Co noyahuë' ninaiso' yonquiráran naporini,
 co onporonta noya ni'itoncoihuë'.
- ⁴ Nipirinhue' oshanëhuëi inquitërancoi ni'ton,
 noya nicatëinquën chinotarainquën.
- ⁵ Ya'ipi cancanëhuë quëran catahuaancoso ninaranquën.
 Nani sha'huitëranco ni'ton, “co nonpintarancohuë',” tënahue'.
- ⁶ A'paitoro'saso', tahuëricaso pa'pi ninapi.
 Inapita quëran na'con na'con cariquënso', ninaranquën.
- ⁷ Ya'ipi isirairo'sanpoa Siniro ninahua'.
 Inaso' nosororinpoa ni'ton, noyá nicha'ësarinpoa'.
- ⁸ Canpoaso' ina piyapinënpoa ni'ton,
 ya'ipi co noyahuë' ninëhuasopita, inquitarinpoa'.

Salmo 137

Papironia iro'sa yonsanquë sëtopiso'

- ¹ Papironia iro'sa yonsanquë huënsëatoi na'nërai.
 Quirosarin na'huanatoi naporai.
- ² Ninanoquë aramo nararo'sa ya'huërin.
 Ina së'paro'saquë arparo'sa pë'tënai.
- ³ Canatonacoi quëparinacoisopitaso':
 “Quirosarinquë cantayantëramaso',
 acoco nata'inquëma',” itërinacoi.
 Ya'ipi ma'shanëhuëi osërëtaponaracoihuë':
 “Capa cancantatoma
 Yosë cantanën acoco',” itërinacoi.
- ⁴ Napotopirinacoihuë' nisharo'sa ya'huëpiquëso',
 jco onporonta' Siniro cantanën canta'huaiso ya'huërinhuë'!
- ⁵ Quirosarinso', co onporonta naniantarahuë'.
 Naniantohuatoso', inchinan imirahuë chachin tachichin.
- ⁶ Nënërahuënta piracotëquë chinpiaton tachichin.
 Quirosarináchin yonquiato tēhuënchinso', noya cancanchi.
- ⁷ Quirosarin ninano canahuachinara,
 itomoro'sa capa cancantopi:
 “¡Ohuatoco'! ¡Pairanën paquëëmarinquë huarë'
 inapotoco'!” topi.
 Napopiso' yonquiaton Siniro
 inapitanta ana'intëquë'.
- ⁸ Canpitanta papironiario'sa', ata'huantaponëma'.

Napotëramacoiso marë'
 insosona nanirinso chachin ana'intoahuachinquëma',
 tëhuëenchachin capa cancanchin.

- ⁹ Quëmapia'huanëmapita
 natëtëquë huihuira'piapona'.
 Insosona inapona'pi,
 tëhuëenchachin capa cancanchin.

Salmo 139

Yosëso ya'ipi nitotahuaton, ya'ipi parti ya'huërinso'

Isonta canta, Tapiri ocoirin

- ¹ Sinioro, quëmaso' nohuitatonco
 yonquirahuësonta nitotëran.
² Ya'ipi ninahuësopita quëmaso' nitotëran.
 Aquërahta nipirinhüë', ma'sona yonquirahuëso nitotëran.
³ Pa'patora, nitotëran.
 Chinotohuatoranta', nitotëran.
 Ya'ipi ninahuësopita, nitotëran.
⁴ Co nonshätërapirahuë tëranta',
 ma'sona ta'cahuaso' nani nitotëran.
⁵ Ya'ipi parti quëran tahuirapitatë pochin ya'copiranco.
 Imiran quëran picopitatë pochin nitëranco.
⁶ Ya'ipi inaporanso yonquihuatora, pa'yanahuë.
 Onpoatonso napomaranquën.
 Yonquirahuëso', co inaquë huarë' icaninhüë'.
⁷ Ispiritonën pata'huaso', jco onporonta nanichitohüë'!
 Ta'ananpipiranquënhüë tëranta', jco onporo pachitënhüë'!
⁸ Pi'iro'tëquë pa'pirahuënta',
 inaquë quëmaso nisaran.
 No'pa' acoporoquë pa'mapirahuë tëranta',
 inaquënta quëmaso ya'huëaran.
⁹⁻¹⁰ Inaira pochin yanponato,
 pi'i pipirinso parti pa'pirahuë tëranta',
 inaquë quëmaso ya'huëaran.
 Marë Pancai' naniconinquë pa'naonta naporini,
 inaquënta inchinan imira quëran
 së'quëatë quëparëso pochin co a'poitoncohuë'.
¹¹ "Tashinanquë na'pichi nipachin," tënahuënta naporini,
 co ina tëranta catahuaitoncohuë'.
¹² Tashinanquë tëranta co na'pichitënhüë'.
 Quëma marëso' tashinta', tahuëri pochin
 a'piánahuanin.
¹³ Ya'ipi nonëhuëquë ya'huërinso' quëmari acoran.
 Quëma nohuanton mamahuë yo'namënhüë piyapi taranahuë.
¹⁴ Nani ma'sha ninansopita pa'yapiro ni'ton, chinotaranquën.

- “¡Ma'pitacha Sinioroso' acorin paya,” tënahuë!
 15 Yo'nanquë nonëhuë a'shininso', ya'ipi ni'nan.
 No'pa' acoporoquë a'shinatë pochin nipirahuë', quëmaso ni'nanco.
 16 Yo'nanquë nonëhuë a'shinaso', ya'ipi ni'nan.
 Onpo tahuërisona nanpica'huasonta', quëma acotëranco.
 Co'huaa nasichátërapohuë', quiricanënquë inapita ninshitëran.
 17 ¡Manápocha quëmaso' Sinioro yonquiran paya!
 Inapita pichirahuë naporini,
 co onporonta ya'ipi pichiitohuë'.
 18 Inapita pichicaso' nohuanterahuë naporini,
 inotëro'mo quëran na'con na'con na'aitonhuë'.
 Pichirápirahuë tëranta', huë'ënanpiitohuë'.
 Capayataantahuatonta', quëmarë'co chachin nianta'itohuë'.
 19 ¡Sinioro, inpioro'sa ata'huantëquë huachi!
 Tëpatoro'santa acopitëquë', co yani'nahuë'.
 20 Pinorinënquënsopita, topinan quëran chinitërenënquënsopita,
 inapitanta acopitëquë'.
 21 Co quë'yarinënquënsopitahuëso', ¡carinta co quë'yarahuë'!
 No'huirinënquënsopitanta', co noyahuë' ni'nahuë'.
 22 Ya'ipi cancanëhuë quëran no'huirahuë'.
 Inimicoro'sa pochin ni'nahuë'.
 23 Cancanëhuë Sinioro nicaton tantiaquë'.
 Tënitonco yonquirahuësona nitotëquë'.
 24 Co noyahuë' nisarahuë nipachinso',
 nanpirin iraquë chachin ahuaniantaco.

Salmo 145

Ya'ipi piyapinpoa Sinioro chinotacaso ya'huërinso'

Isonta canta', Tapiri ocoirin

- 1-2 “¡Ma noyanquëncha quëmaso' Sinioro paya!”
 Quëmaso copirnonëhuëinquën. Chinotomiatáponquën.
 Nani tahuëri naporápo. Co onporonta copitosarahuë'.
 3 Sinioroso', chini chiníquën nanantërin.
 Inasáchin noya noya chinotahua'.
 Chiníquën nanantërinso', co inquënpoa tëranta nitotarihuahuë'.
 4-7 Hui'nahuëipitarë'coi chachin,
 hui'nahuëipitanta hui'ninarë chachin
 acoransopita yonquiatoi chinotápoinquën.
 Chiníquën nanantaton nani ma'sha ninanso', sha'huirápoi.
 Noya noya ni'ton, huënaráchin ya'noransonta', sha'huirápoi.
 Pa'yapiro ninansopita sha'huirápoi.
 Chiníquën nanantaton huëhuëpiro ninansopita sha'huirápoi.
 Noya noya ya'noranso sha'huirápoi.
 Nosoromiatërancoiso' yonquiatoi sha'huirápoi.
 Noyasáchin ninansonta', chiníquën sha'huirápoi.

- Naporaiso', co onporonta nishatapaihuë'.
⁸ Sinioroso' noyápiachin cancantërin.
 A'naroáchin yanosorotërin.
 Co a'naroáchin no'huitërinhuë'.
 Naporahuaton nosoromiatërinpoa'.
⁹ Inaso', ya'ipi marë' pa'pi noya ninin.
 Ya'ipi acorinsopita noya a'pairin.
¹⁰ Nani ma'sha acoransopita Sinioro, chinochinën.
 Imarinënquënsopitanta', noya chinochinën.
¹¹ Noya noya hua'anëntëranso' yonquiatona', sha'huina'.
 Chini chiniquën nanantaton catahuatëransopitanta', sha'huina'.
¹² Ya'ipi nanitaparanso', piyapi'sa nitochina'.
 Noya noya hua'anëntëransonta', nitochina'.
¹³ Quëma hua'anëntërancoisoso', ya'huëmiatarin.
 Co onporonta quëmaso' hua'an quëran pipiaranhuë'.
¹⁴ Anotërinso pochin nipisopitaso', Siniorori achiniantarin.
 Sanpatopisopitanta', ahuaniantarin.
¹⁵ Quëmasáchin ya'ipiya në'përinën.
 Tanasoi chachin cosharo quëtamaso marë' napopi.
¹⁶ Quëmari nosoroaton quëtohuatana,
 ya'ipiya quëran macatona ca'pi.
¹⁷ Ma'pitaso nipachina, Sinioroso' noyasáchin ninin.
 Ya'ipi nininsopita nosoroaton noya acorin.
¹⁸ Chinotërinso'pitaso', ya'carísha quëran natanin.
 Tëhuënhachin nohuantatona chinotopisopita, inapotërin.
¹⁹ Noya nicatora natëpisopitaso', Siniorori nohuantopiso' acotërin.
 Catahuacaso marë' nontohuachinara, natanaton nicha'ësarín.
²⁰ Sinioro nosoropisopitaso', inari pa'poyararin.
 Co noyahuë' nipisopitaso', ata'huantarin.
²¹ Sinioro chinotato:
 “¡Ma noyacha inaso paya!” ichi.
 ¡Ya'ipiya quëran Sinioro chinotahua'!
 ¡Ama onporonta copitahuasohuë'!

Salmo 148

Ya'ipi acorinsopitari Sinioro pa'yatopiso'

- ¹ ¡Ma noyacha Sinioroso paya!
 ¡Inápaquë ya'huëramasopita ina chinotoco'!
 ¡Pi'iro'të quëran huarë' ina pa'yatoco'!
² ¡Ya'ipi Sinioro anquëninëpitari ina chinochina'!
 ¡Ina sontaronëna nipisopitanta', ina pa'yachina'!
³ Pi'i, yoqui, inapitanta ina chinochina'.
 Tayoraro'sa huënaráchin nipisopitanta', ina pa'yachina'.
⁴ Ina inápa pi'iro'të nininsonta', ina chinochin.
 Pi'iro'të aipi i' ya'huërinsonta', ina pa'yachin.

- ⁵ Ya'ipi inapitari Sinioro chinochina'.
Ina camaitërin quëran ya'ipi inapita ya'huëpi.
- ⁶ Inari ya'huëmiatacaiso marë' inapita acorin.
Onpo ya'huëcaisonta', inari acotëra'piarin.
Napoaton co onporonta tapiaponahuë'.
- ⁷ Isoro'paquë ya'huëramasopitanta', Sinioro chinotoco'.
Ya'ipi marë anpotërinso'pita,
inaquë panca ma'sharo'sa ya'huërinso',
- ⁸ o'cori', ocai anotërinso',
ocai tachitërinso', noyahuan chitoro',
Yosëri camaihuachina panca ihuan pa'ninso',
- ⁹ motopiro'sa', motopia'huaro'sa',
ya'ipi nonararo'sa', huayo nararo'sa',
- ¹⁰ pë'tahuaros'sa', tanan ma'sharo'sa',
anpianhtëhuano'sa', niohuaratona'piro'sa',
- ¹¹ ya'ipi copirnoros'sa', ya'ipi piyapinënpita,
hua'ano'sa', coisëros'sa',
- ¹² quëmapi'sa', sanapi'sa',
hui'napi'sa', mashoros'sa',
hua'huaros'sa', payaros'sa',
- ¹³ ¡ya'ipinquëma canpitanta', Sinioro chinotoco'!
Inaíchin chini chiníquën nanantërin ni'ton, pa'yatoco'.
Pi'iro'të', isoro'pa', inapitaso noyápiachin ya'nopi.
Yosëso nipirinhüë', inapita quëran noya noya ya'norin.
- ¹⁴ ¡Piyapinënpitanpoa chiníquën nanan quëtërinpoa'!
Ya'ipi imarinsopitari chinochina'.
Israiro'sanpoaso', cancantërinpoa'.
Ina piyapinënpoa ninëhua'.
¡Ma noyacha Sinioroso paya!

Salmo 150

Nisha nisha pi'niatona Sinioro chinotacaso sha'huirinsos'

- ¹ ¡Ma noyacha Sinioroso paya!
Sinioroso' pëinënquë ya'huëarin.
Niyontonahuatëhua', inaquë chinotahua'.
Pi'iro'tëquë acorinsopita nicahtëhua',
chiníquën nanantërinso' yonquia'ahua'.
- ² Ya'ipi nanitahuaton nani ma'sha ninin. Ina marë' pa'yatahua'.
Iraca quëran huarë' ya'ipi hua'anëntarin.
Ina yonquiatëhua': "Yosparinquën Sinioro," itahua'.
- ³ Tronpitaros'sa pihuitëhua', ina chinotahua'.
Nisha nisha arparos'sa pi'niatëhua cantahua'.
- ⁴ Pantiritanta pi'niatëhua', Sinioro marë' nansaahua'.
Nisha nisha pirinan, pihuitëhua', ina pa'yatahua'.
- ⁵ Pinca pinca ta'tëhua', Yosë yonquia'ahua'.

Shari shari ta'tēhua', "Yosparinquēn," itahua'.
6 Ya'ipi nanpirēhuasopita inasáchin chinotahua'.
¡Ma noyacha Sinioroso paya! itahua'.

A'chinacaso nanano'sa'

Ma'marësona a'chinacaso nanano'sa ninshitopiso'

- 1** ¹⁻² Saromonso', Tapi hui'nin. Inaso', Israiro copirno ya'conahuaton, pënëinpoaso marë', na'a a'chinacaso nanano'sa ninshitërin. Ina nanano'saso', yonquínahuan nicamaso marë' anitotarinquëma'. Noya nanpicamaso marë' yaa'chintatëinquëma', naporin.
- ³ Inaso', yonquínahuan nicacaso marë' catahuarinquëma'. Noyasáchin nicatora', no'tëquën yonquicamaso catahuarinquëma'.
- ⁴ Hui'napi'sa co no'tëquën yonquipihuë'. Ina yonquihuachina', chinóton yonquiapi. Na'con nitotatona', noya yonquiapi huachi.
- ⁵ Yonquínahuan nipsisopitaso', pënëinpoaso marë' ninshitopiso', pa'yatapona natanacaiso'. Inapoatona', yonqui yonquínahuano'sa nicapona'.
- ⁶ Napoatona', ma'sona tapon pënëntopiso', yonquiapona'. Yonquínahuano'sa nonpiso', natanapona'. Ninocaiso nanano'santa', noya sha'huipona'.
- ⁷ Yonquínahuan nicamaso' nohuantohuatama', Siniro noya nicatora' natëco'. Co yonquínahuanhuë' nipachinara, yonquínahuan yonquipisopita nocanpi. Co a'chintacaiso tëranta pa'yatopihuë'.

Hui'napi'sa pënëninso'

- ⁸ Natanquë hua'hua pënëinquën: Tataparín a'chintohuachinquën, noya natanquë'. Mamaparíonta a'chintërinquënso', ama naniantëquësohuë'.
- ⁹ Inapita a'chinpiso co naniantohuatanhuë', nitapacaiso marë' yancotë yancopiso pochín, miyo pë'pëpiso pochín costapiro' ya'noaran.
- ¹⁰ Oshahuano'sa yanonpintohuachinquën, ama pi'pian tëranta natëquësohuë'.
- ¹¹ Yanonpintatënën: “Huëquë pa'a quëmanta', piyapi to'shitatëhua tëpa'ahua'.

- Co manta yonquiasoihuë' inapotahua'.
- ¹² Chimirinso', piyapi'sa tēpacaso co oshatarinhuë'.
Inapochachin canpoanta piyapi mapatēhua',
co oshatarihuahuë'.
- ¹³ Nani ma'sha manēhua quēran ma'huanarihua'.
Pēinēnpoapitanta', amētatarihua'.
- ¹⁴ Huēquē napopináchin sacatahua'.
Inaquēráchin coriquinta tapahua',
itarinēnquēn.
- ¹⁵ Napotopirinēnhuë',
jama hua'hua imatēquēsohuë'!
Inahuaso', co noyahuë' yonquiatona pa'sapi.
Ya'huincananpiquē'.
- ¹⁶ Inahuaso', co noyahuë' nicacaiso marë' manopi.
Tēpatacaiso marë' manopi.
- ¹⁷ Inaira nani notētohuachina
topinan quēran huēnson acorë'.
- ¹⁸ Inapochachin tēpatoro'saso',
inahuara chachin pison acopiquē
ya'conpiso pochin nicatona',
ma'sha onpotochinaichin nisapi.
- ¹⁹ Ma'huanacaisoráchin cancantopisopitaso',
inapo ta'huantapona'.

Yonquínahuan acocaso marë' pērátērinso'

- ²⁰ Yonquiso piyapi pochin nicaton,
piyapiro'sa yonquínahuan acocaso marë'
cachiro'saquē chiníquēn sha'huirárin.
Prasaro'saquēnta', naporárin.
- ²¹ Na'con yamopiquē naporin.
Ninano ya'coanaro'saquēnta',
yonquirinso sha'huiton atosárin:
- ²² "A'naquēmaso', co chinoton yonquiátēramahuë'.
¿Onporo huarēta co chinotonhuë' yonquiramaso naniantapoma'?
A'naquēmanta', narinatoma tēhuacamasoráchin cancantarama'.
¿Onporo huarēta ina pochin cancantēramaso a'poapoma'?
Apínapichin yonquiramasopitanta',
¿Onporo huarēta nitoton nicacamaso nohuantapoma'?"
- ²³ Cariima pēnēnanquēmaso', natēco huachi.
Natēhuatamaco, ispiritonēhuë' aya'coancantaranquēma'.
Naporahuaton, yonquirahuēsopita anitotaranquēma'.
- ²⁴ Nani carima pēnēnanquēma'.
Canpitaso nipirinhue',
co yanatēramacohuë'.
Yacatahuatēnquēma', imira ihuētērēso pochin
nitopiranquēmahue', co tahuērētēramacohuë'.
- ²⁵ Napoatoma', pēnēnanquēmasopita nocanama'.

A'chintëranquëmasopitanta', co yaimaramahuë'.

²⁶ Naporamaso marë'

ma'sha onpocamaso' cantiiponquëma'.

Inapoatoma pa'yan yatëpasënuëma',
carimanta tëhuayataranquëma'.

²⁷ Panca ihuan canquirinso pochin

nanan ya'huëtarinquëma'.

Ma'sha onpoatoma co napion cancantarama'.

²⁸ Naporo huarë'

chinotatomaco përasaramaco.

Cancantatomaco yonípiramacohué',

co huachi quënanaramacohué'.

²⁹ No'tëquën yonquicaso nocanama ni'ton,

inapotaranquëma'.

Co Sinioronta noya nicatoma

natëramaso marëhuë', napoarama'.

³⁰ Yaotëatënuëma napotápiranquëmahuë',

pënënanquëmasopita nocanama'.

³¹ Napoaton ina na'intarinquëma

parisitamaso ya'huërin.

Amiquë huarë' ca'nëso pochin parisitarama'.

'Caora nohuantato napoarahuë',

tënamaso marë' napoarama'.

³² Co nitotoro'sahuë' pëshonpiso',

nonanapatërama'.

Inaporamaso', canpitanta tëpaponquëma'.

Co yonquinahuano'sahuë' ma'huaninsonta',

noyapatërama'.

Inaporamaso canpitanta', tapiponquëma'.

³³ Inquëmaso napoaponahuë',

noya natanatomaco natëtohuatama',

sano ya'huëarama'.

Co manta ma'sha onpocaso' të'huataramahuë',” tënin.

¹⁻⁴ (-)

3

Onporahuatësona yonquínahuan nicacaso ya'huërinso'

⁵ Ama canpitaora yonquiramaso nicosohué'.

“Yosëichin catahuarinco,” ta'toma',

ya'ipi cancanëma quëran ina natëco'.

⁶ Ma'sona tëranta yanipatama':

“Anitotoco Sinioro no'tëquën yonqui'i,” itoco'.

Napohuatama', anitotarinquëma'.

Ina catahuarinquëma noya nicacamaso'.

⁷ “Caso caora no'tëquën yonquirahuë,” ama tëquësohué'.

Sinioro noya nicaton natëquë'.

Inapoaton co noyahuë' ninanso' a'poquë'.

⁸ Inapohuatan noya noya nimirio pochin

- nonën marë' ya'huëtarinquën.
⁹ Ma'sha ya'huëtërinquënsopita
 Sinioro noya nicaton quëtëquë'.
 Sha'nansopita ya'nan cayarinsonta', quëtëquë'.
¹⁰ Inapohuatan sacóshin cosharo ya'huëtarinquën.
 Huinonta co pahuantarinquënhuë'.
¹¹ Yonquiquë hua'hua: Yosë nosororinpo'.
 Noya noya imacahuaso marë'
 ina nohuanton a'na tahuëri parisirë'.
 A'na tahuëri pi'pian ana'intopirinpohuë',
 ama amiaton a'poquësohuë'.
¹² Nosororinpoa ni'ton,
 a'na tahuëri ina nohuanton ma'sha onporëhua'.
 Hui'ninpita pochin nicatonpoa',
 pi'pian ana'intërinpoa noya noya yonquicaso marë'.
¹³ Insosona nitoton nisahuaton
 yonquínahuan nipachin,
 tēhuënychachin capa cancanchin.
¹⁴ Oro, prata, inapitaso',
 co onpopinchin catahuarinpoahuë'.
 Yonquínahuan nicacasoso nipirinhüë',
 na'con na'con catahuarinpoa'.
¹⁵ Na'piraa'huaya pa'ton nipisopita quëran
 yonquínahuan nicacasoso', na'con na'con pa'tërin.
 Pa'yapiro ma'sha nipisopita tēraanta
 co ina pochin pa'tërinhuë'.
¹⁶ Inchinan quëran ihuëtatë pochin
 hua'qui tahuëri nanpicaso' quëtarinpoa'.
 Ahuënan quëran ihuëtatë pochin
 ma'huanacaso', noya nicatënënpoa natëinënpoaso',
 inapita quëtarinpoa'.
¹⁷ Yonquínahuan nicacasos' cancantohuatëhua',
 noyápiachin cancantarihua'.
 Sano ni'tëhua ya'huëarihua'.
¹⁸ Yonquínahuan nipatëhua',
 nanopirin nara ca'nëso pochin ninëhua'.
 Yonquínahuan ninëhuaso co'so' a'pohuatëhuahuë',
 tēhuënychachin capa cancantarihua'.
¹⁹ Yonquínahuan ni'ton,
 Sinioroso' pi'iro'të noyá acorin.
 Isoro'panta inapotërin.
²⁰ Yonquínahuan ni'ton marënta',
 a'na patonquë a'na patonquë pochin acorin.
 Ina nitotërin quëran poroncaiyonta hui'shirin.
²¹ Ma'sona hua'hua yanipatan,
 noya yonquirahuaton niquë'.
 Ama inapita naniantëquësohuë'.

- ²² Inapo ya'huèhuatan,
nanpirin quènanèso pochin nisaran.
Miyo pè'pèpiso pochín costapiro' ya'noaran.
- ²³ Intohua tëranta pa'patan,
co manta tè'huarè'quèn pa'saranhuè'.
Naporahuaton, co to'coitèrèso pochin nisaranhuè'.
- ²⁴ Chinotohuatan, co manta tè'huataranhuè'.
Huè'èpatan, noya huè'èsaran.
- ²⁵ A'nanaya ma'sha onpocaso' co tè'huataranhuè'.
Inpioro'sa ana'intohuachinanta', co pa'yanaponhuè'.
- ²⁶ Sinioro yonquiaton chiníquèn cancantaran.
Ina a'paiarinquèn ni'ton,
co anotatè pochin nisaranhuè'.
- ²⁷ Sa'ahuario'sa nosorocaso ya'huèrin.
“Catahuaco topirahuè,”
itohuachinquèn, catahuaquè'.
Ma'sona pahuantèrinso' ya'huètohuachinquèn,
quètèquè'.
- ²⁸ Ama apiratèquèsoshuè'.
“A'na tahuèri nimara quèchinquèn,”
ama itèquèsoshuè'.
Ya'huètohuachinquèn, quètochinaquè'.
- ²⁹ Ama a'na piyapi naponin yonquirapiquèsoshuè'.
Noya nicatèinquèn yacapahuachinquèn nosoroquè'.
- ³⁰ Ama topinan quèran no'huitèquèsoshuè'.
Co ma'sha onpotopirinquènhuè' no'huihuatan,
co noyahuè' nisaran.
- ³¹ Ama ahuètono'sa' noyapaquèsoshuè'.
Ama co noyahuè' nininso', nonanquèsoshuè'.
- ³² Yosèso co noyahuè' nipisopita
co què'yarinhue'.
Noya nipisopitaso', noya apayarin.
- ³³ Co noyahuè' nipisopita ya'huètopisopitaso',
Yosèri co noyahuè yonquirapiton no'huirin.
Noya nipisopita hua'anèntèrinsoso',
noya nicaton, noya yonquirapirin.
- ³⁴ Nocantopisopitaso', Siniorori nocanapon.
Sano piyapi nipisopitaso',
inaora nohuanton catahuapon.
- ³⁵ Yonquínahuan nipisopitaso',
piyapi'sari noya nicatona natèpona'.
Co yonquinahuanhuè' nipisopitaso',
co ina pochin nitaponahuè'.

6

1-5 (-)

Chirotèro'sa pènèninso'

⁶ A'naquèmaso', chiroconama'.

- Paatoma canpitaso nipi ni'conco'.
 Ma'pitaso nisarinsó nicatora', cancan maco'.
⁷ Inaso', co hua'anén ya'huëtërinhuë'.
 Co incari tëranta ma'sona nicacaso', camairinhuë'.
⁸ Pi'ipi tahuëri cosharonén yontónin.
 Sharo'sa macacaso tahuëri'sa
 cosharon yontónaton taparin.
⁹ ¡Capayatëquë huachi chiro'të!
 ¡Huënsëaton huachi ma'sha niquë'!
¹⁰ "Amashamiachin huë'ëri'i," tëcaton,
 nich'i'huara tanpatëran quëran huë'ëantaran.
¹¹ Napoápatan ma'sha nohuantamaso' cantiarinquën.
 Matararo huëcapairinquënso pochín,
 popriyatacasonta', cantiarinquën. ¹²⁻¹⁵ (-)

Yosëri co quë'yarinsopitahuë'

- ¹⁶ Saota pochín, canchisënta ya'huërin
 co Siniorori quë'yarinsopitahuë':
¹⁷ Caso noya noyaco topisopita.
 Nonpinacasoráchin cancantopisopita.
 Co ma'sha onpotopirinahuë' tëpatopisopita.
¹⁸ Co noyahuë' nicacaisoráchin yonquipisopita.
 Co noyahuë' nicacaiso marë' pa'pi manopisopita.
¹⁹ Piyapi nonpinapipisopita.
 Noya ninicatora ya'huërapirinahuë', nanan ocoirapipisopita.
 Inapita co Siniorori quë'yarinhue'. ²⁰⁻³⁵ (-)

So'in tëhuananpitanon, naporinsó'

- 7** ¹ Sha'huitaranquënsopita hua'hua, natëquë'.
 Ya'ipi camairanquënsopita yonquiráquë'.
² A'chintatëinquën camairanquënsopita natëquë'.
 Ya'pira pa'poyarëso pochín
 inapita cancantohuatan, nanopiaran.
³ Imisëranënpitaquë tonpoantëquë'.
 Naporahuaton yonquinën quëran nitotëquë'.
⁴ Sa'ina cancantopiso pochín yonquiso', cancantëquë'.
 Quëmopinën pochín noya ni'quë'.
⁵ Ina, so'in tëhuananpitë sanapi quëran, nicha'ësarinquën.
 Inaso nisha niponahuë' yashi yashin nonaton,
 quëmapi'sa yaanishacancantërin.
⁶⁻⁸ A'na tahuëri huintananëhuë quëran
 co a'pípirohuë' notëtárahue'.
 Notëtapiirahuë', na'amiachin hui'napi'sa
 co panorohuanhuë' huë'sapi ni'nahuë'.
 A'naso na'con na'con nicatora,
 cachi taconorinquë canquirin.
 Pëntontahuaton, ina sanapi ya'huërinso parti pa'sarin.

- ⁹ I'huaraya napoarin, nani yatashirapaso'.
- ¹⁰ A'nanaya inari chachin
monshihuantë sanapi pochin nisahuaton nacapirin.
- ¹¹ Inaso' sanapi nisha nisha cancantërin.
Inapoaton co pëinëinquë ya'huërinhuë'.
- ¹² Cachiro'saquë, prasaro'saquë,
cachiro'sa taconorinquë, inaquëpita pa'sárin.
Inaporinquë quëmapí ninarárin.
- ¹³ Inaso', hui'napi iporahuaton apinorin.
Co taparohuanhuë' nontaton itapon:
- ¹⁴ “Nanan anoyatërëso marë'
ma'sha tēpa'huaso' Siniro sha'huitërahuë.
Ina sha'huirahuëso', ipora tahuëri ananirahuë.
- ¹⁵ Napoaton yoníponquën huë'nahuë.
Napishinhuë yanicatënquën yoniranquënso',
¡nani quënananquën!
- ¹⁶ Noyápiachin sahuanasaquë
quëhuëntërahuëso' huëtërahuë.
Inaso', Iquipito rino pi'shi quëran nipinan.
- ¹⁷ Noya hua'saiquë chachin
quëhuëntërahuëso', pashitërahuë.
Ina hua'saiso', shinpanantë', canina, pimo yaqui',
inaquëranpita nipi.
- ¹⁸ Huëquë canposo tahuërianpitaquë huarë' inapo'a.
- ¹⁹ So'yahuëso' áquë pa'nin ni'ton,
co pëiquë ya'huërinhuë'.
- ²⁰ Tanpanantënquë na'a coriqui quëparin.
Yoqui nincoan nisapa huarë' huënantapon,” itërin.
- ²¹ Ina pochin yáshin nontaton, hui'napi anohuantërin.
- ²² A'naroáchin nohuantaton imarin.
Toro tēpacaiso marë' imatërinso pochin nirachinin.
Yo pisonquë ya'coninso pochin ninin anta'.
- ²³ Huínca ritiquë ya'coninso pochin ninin.
Pë'chinan shinërëri ninopinën cancata huarë'
yonquipirinhue',
co huachi nanitërinhuë cha'écaso'.
- ²⁴ Ina pochin hua'hua ni'ton,
napotëranquënso', noya natanaton yonquiquë'.
- ²⁵ Ama ina pochin sanapi cancantëquësokuë'.
Ama ina marë' ta'huantacaso', ya'huëchinquënsohuë'.
- ²⁶ Nani na'a hui'napi'sa inapo tiquirin.
Chiníquëno'sa nipirinhue' nani tiquirin.
- ²⁷ Ina sanapi pëinëinquë pacacasoso',
chimipiro'sa ya'huërinquë ira pa'ninso pochin ninin.

Yonqui piyapi pochin nica-ton pënëntërinso'

- 8 ¹ Yonquiso', piyapi pochin nica-ton
chiníquën sha'huitarinpoa'.
Yonquínahuan acoinpoaso marë' napoarin.
- ² Motopia'huaro'saquë nanpëaton,
iraro'santa nipëntontërinquë,
- ³ ninano ya'coanaro'saquë,
inaquëpita huanirahuaton tapon:
- ⁴ "Canpita piyapinquëma pënënarinquëma'.
- ⁵ Na'aquëma hui'napinquëma ni'ton,
co noya yonquíátëramahuë'.
Naponin yonquiramasopitanta',
yonquínahuan nicacamaso' nohuantoco'.
- ⁶ Noya nininso' sha'huitaranquëma ni'ton, noya natanco'.
- ⁷ No'tën nanan nininso' sha'huitaranquëma'.
Nonpinacasoso', co costarincohuë'.
- ⁸ Noyasáchin caso nonahuë.
Co pi'pian tëranta nonpintaranquëmahuë'.
- ⁹ Nitotonquëma nipatamaso',
a'ninquëchin nonahuëso' nitotarama'.
Co pi'piyan tëranta' nonahuëso nocanaramahuë'.
- ¹⁰ Coriqui quëran na'con na'con
yonquínahuan nicacamaso' cancantoco'.
Oro quëran noya noya, na'con na'con
nitotacamaso' cancantoco'.
- ¹¹ Na'pira'huaya pa'ton nipisopita quëran
yonquínahuan nicacasoso', na'con na'con pa'tërin.
Pa'yapiro ma'sha nipisopita tëranta
co ina pochin pa'tërinhuë'.
- ¹² Caso Yonquico ninahuë. Nitotono'sapitarë'co ya'huërahuë.
Naporahuaton noya noya nitopënëntërahuë.
- ¹³ Sinioro noya nica-tona natëhuatama',
co noyahuë' ninamasopita
co quë'yamaso ya'huërinhuë'.
'Caso noya noyaco,' topachinara, co quë'yarahué'.
Nocantohuachina',
co noyahuë' nipachina', nonpinpachina',
inapohuachinaranta', co quë'yarahué'.
- ¹⁴ Ca nohuanton ma'sha nicacaiso marë' yonquipi.
Inapohuachinara ca nohuanton
ina inachachin acopi.
Ca nohuanton no'tëquën yonquipi, chinipi, napopi.
- ¹⁵ Ca nohuanton copirnorosanta', hua'anëntopi.
Noya nicacaiso marë' no'tëquën camaitopi.
- ¹⁶ Hua'ano'santa cari catahuarahué hua'anëntopi.
Coisëro'santa catahuahuatora,

- ma'sona onpotacaiso' no'tëquën sha'huipi.
¹⁷ Nosororinacosopita, carinta nosororahuë.
 Inpitaso cancantohuachinaco,
 quënanarinaco.
¹⁸ Nohuantërahuësopita,
 cari ma'huanacaiso' quëtërahuë.
 A'napitari noya nicatona natëcaiso', noya ya'huëcaiso',
 inapita cari quëtërahuë.
¹⁹ Oro, prata, inapita noyá asoquihuachinara,
 na'con pa'tërin.
 Cari quëtërahuësopitaso',
 inapita quëran na'con na'con pa'tërin.
²⁰ Ca nohuanto piyapi'sa no'tën ira pa'topi.
 Ca nohuanto chachin noya nipi.
²¹ Nosororinacosopitaso',
 no'pa' hua'anëntacaiso marë' cari quëtëra'piapo.
 Pa'ton nininsopita tapapiquënta',
 cari amëntatëra'piapo.
²² Iráca chachin caniaritapon,
 Siniro hua'anëntërinco.
 Co'huara ma'sha acoyátëraponhuë', hua'anëntërinco.
²³ Ya'nan tahuëri caniaritaso chachin
 Siniro ca'ton acorinco.
 Co'huara isoro'pa' acoyátëraponhuë', acorinco.
²⁴ Co'huara marëro'sa', iiro'sa',
 no'pa' quëran i'sha pipirinsopita, inapita ya'huëyátëraponhuë',
 ca'ton acorinco.
²⁵ Co'huara motopiro'sa', motopia'huaro'sa',
 inapita noya acoyátëraponhuë',
 Siniro acorinco.
²⁶ Co isoro'pa', co noyaro'paro'sa',
 co amocan tëranta acoyátërasohuë',
 Siniro acorinco.
²⁷ Marë inápaquë ya'huërinso'
 ya'copinamën acoaso',
 nani canta inaquë nisarahuë.
²⁸ Chitoronta inápaquë noya acoaso',
²⁹ marënta ama ya'huërin quëran cha'huëaton
 pipicaso marëhuë' camaiaso',
 isoro'panta simintonën pochin nininso' acoaso',
³⁰ inapoaso', nani inaquë canta nisarahuë.
 Co pi'pian tëranta a'porahuë'.
 Cari acapacancanahuë.
 Nani oraquë pochin inarë'co
 ya'nipiárahue.
³¹ Isoro'pa' acorinquë ya'nipiárahue.
 Piyapiro'sa acorinso yonquiato,

- capa cancantërahuë.
³² Iporaso hua'huaro'sa noya natanco'.
 Ca nonanpatamaco,
 tëhuënychachin capa cancantarama'.
³³ Noya yonquicaso marë' a'chintohuachinënquëma',
 noya natanco'.
³⁴ A'paitona'piso', nani tahuëri ya'coana a'pairin.
 Inso tëranta noya natanatonco
 ina pochin cancantohuachinco,
 tëhuënychachin capa cancantapon.
³⁵ Inso tëranta quënanpachincoso',
 nanpirin quënanapon.
 Siniororinta nosoroaton catahuacaso quënanapon.
³⁶ A'pohuachinacoso napoaponahuë',
 huëhuëpiro nisapi.
 Insosona co quë'yahuachincohuë',
 inaora chachin chimirin yonissarin," tënin yonqui pënëntaton.

Hui'napi'sa pënënacaso marë' ninshitërinso'

- 13** ¹ Yonquínahuan hui'napi nipachin,
 pa'pini pënënaton
 ana'intoahuachina, noya cancantërin.
 Co natantonhuë' nininsoso',
 co pënënacaso' tëranta nohuantërinhuë'.
² Noya yonquiaton nonpatan,
 no'tëquën canarëso pochin nisaran.
 Nipirinhue', a'na piyapi co noyahuë'
 yonquirapiton sha'huirapihuatan,
 parisitacaso quënanaran.
³ Noya yonquiatë nonpatëra,
 noya nia'pairëso pochin ninëhua'.
 Macatë macatë nonpatëraso',
 canpora chachin ma'sha onpocaso' yonissarëhua'.
⁴ Chirotëso ma'sha nohuantopirinhue',
 co sacatërinhuë' ni'ton, co ya'huëtërinhuë'.
 Sacaton nipachinaso', noya ya'huëapona'.
⁵ Piyapi noya nipachinsó',
 nonpinacaso' co pa'yatërinhuë'.
 Co noyahuë' nipisopitaso nipirinhue',
 taparo nicaatona nahuinapona'.
⁶ Piyapi noya nipachin, noya nininsoari
 ama ma'sha onpocaso marëhuë' ya'copirin.
 Oshahuano'saso nipirinhue',
 co noyahuë' nipisoari ata'huantapon.
⁷ A'naquën ma'huan pochin ya'noponaraihuë',
 co manta ya'huëtöpihuë'.
 A'naquëonta', popriya pochin ya'noponaraihuë',

- co manta pahuantopihuë'.
- ⁸ Isoro'pa' marë' ma'huanso',
coriquinën quëran nanitërin cha'ëcaso'.
Popriyaso napoaponahuë', co aquëtë huarë' pinosapihuë'.
- ⁹ Noya nipisopitaso',
a'piánahuaninso pochin nisapi.
Co noyahuë' nipisopitaso nipirinhüë',
nanparin tacopirinso pochin nisapi.
- ¹⁰ "Caso noya noyaco," topisopitaso',
a'naroáchin nanan ocoipi.
Sano piyapiro'saso nipirinhüë',
yonquínahuan nicacaiso' na'con na'con cancantopi.
- ¹¹ Nonpinatona ma'huanpisopitaso',
oshaquëran oshaquëran
ma'shanëna capa nicapon.
Pi'pira'huaya quëran huarë'
yontonpisopitaso nipirinhüë', ana'ataponá'.
- ¹² Ma'sona ninarëhuaso co cantihuachinpoahuë',
ina marë' napion ancantáparihua'.
Ninarëhuaso chachin cantihuachinpoaso',
nanpirin huayo ca'nëso pochin nisarëhua'.
- ¹³ Camairinënquënso co natëhuatanhuë',
parisitamaso ya'huërin.
Natëhuatanso nipirinhüë', canacamaso quënaanan.
- ¹⁴ Yonquínahuan piyapi a'chininsoso',
nanpirin huinan pochin ninin.
Ina a'chininso natëhuatëhua',
chimirin quëran nicha'ësarinpoa'.
- ¹⁵ Noya yonquina'piso', naní quëran pa'yataponá'.
A'na piyapi co noyahuë' yonquirapitona'
sha'huirapihuachinaso nipirinhüë', ta'huantacaiso marë' napopi.
- ¹⁶ Yonquínahuanso', noya yonquiaton ma'sha ninin.
Co yonquinahuanso nipirinhüë',
tëhuëaponahuë' co tapaninhüë'.
- ¹⁷ Co noya comisionso',
nanan apancatërin.
Noya comisionso nipirinhüë',
nanan anoyatërin.
- ¹⁸ Pënënpiso' nocanpachina',
popriyataponá'.
Naporahuatona co noya nicaponahuë'.
Natëhuachinaso nipirinhüë',
a'napitari na'con noya nicaponá'.
- ¹⁹ Nohuantërehuaso chachin ya'huëtohuachinpoa',
acapacancaninpoa'.
Co noyahuë' yonquipisopitaso nipirinhüë',
co nohuantopihuë' co noyahuë' nipiso a'pocaiso'.

²⁰ Yonquínahuano'sarë'quën nipayapatan,
yonquínahuan nisanan.

Co noyahuë' yonquipisopitarë'quën
nipayapatan, nitapicancanaran. ²¹⁻²⁵ (-)

15 ¹ No'huirapirinënhuë' sanoanan quëran
a'panihuatan, asanotaran.

Iquianan quëran chachin a'panihuatanso',
na'con na'con ano'huitaran.

² Yonquinahuano'sa nonpachinara,
natanpisopitaso' yonquínahuan nicapona'.
Co yonquinahuano'sahuë' nonpachinara,
anishacancantapi.

³ Sinioroso' ya'ipi parti ya'huëarin.
Noya nipisopita,
co noyahuë' nipisopitanta ya'ipi ni'sárin.

⁴ Noyasha nonpatëra, nanpirin nara pochin ninë'.
Naponin nonpatëraso nipirinhue', piyapi'sa asëtëre'.

⁵ Co yonquinahuanhuë' nipachin,
co pa'pini tëranta pënënaton ana'intacaso nohuantërinhuë'.
Noya natanpachinso', yonquínahuan nisanin.

⁶ A'naquënso co ihuatochináchinhue', cancantopi.
Inaporinsopitaso', notohuaro' ma'sha pëinënquë ya'huëtërin.
Co noyahuë' nipisopitaso nipirinhue',
na'con canapirinhue', co inari catahuarinhuë'.

⁷ Yonquinahuano'saso nonpachinara,
piyapi'sa yonquínahuan acoapi.
Ya'huëre' co yonquinahuano'sahuë' nonpachinara,
anishacancantopi.

⁸ Co noyahuë' nipisopita Yosë marë' ma'sha acopiso',
Yosëri co noyahuë' ni'sarin.
Noya nipisopitari nontohuachinaso',
noya natanaton catahuarin.

⁹ Co noyahuë' nipisopita napopiso',
co Siniorori ahuantërinhuë'.
Noyasáchin nipisopitaso nipirinhue', nosororin. ¹⁰⁻³³ (-)

20 ¹ Huinoso pa'yatohuatëra,
co panorohuanhuë' acorinpoa'.
Máin o'opatëra, anishacancantërinpoa'.
No'pirao' ma'sha nipatëra,
co manta noya nisarëhuahuë'.

² Copirno no'huitohuachinaso', pa'pini' përarinso pochin ninin.
Insoariso ano'huitohuachin, chimirin yonitë pochin nisanin.

³ Co noyahuë' yonquipisopitaso', a'naroáchin nanan ocoipi.
Insosona co napohuachinhue', pa'yatatona pincarotapona'.

⁴ Sha'to tahuëri nipirinhue', chirotëso co sha'tërinhuë'.
Macacaso tahuëri'sa huarë' yonípirinhue', co quëtaponahuë'.

⁵ Po'oana quëran ma'sha nicacaiso' yonquihuachinara,

anpo acopoi' nanimarin'pa' i'sha ya'huërinso pochin ninin.
Yonquínahuan nipisopitaso nipirinhue',
nanitopi ina yonquipiso no'tëquën tantiacaíso'.

⁶ Na'a piyapi'sa nonpachinara:

“Caso noya piyapico,” topi. Napopirinhue',
no'tëquënáchin nona'piso', co a'naya tëranta quënanëhue'.

⁷ A'naquën noyasáchin nicatona', co manta yaihuatopihue'.

Napopisopita hui'ninpitaso pa'pina chiminpirinhue',
noya ya'huatona capa cancantapona'. ⁸⁻³⁰ (-)

22 ¹ Na'a oro, prata, inapita ya'huëtacaiso',
co onpopinchin pa'tërinhue'.

Noya piyapi nininso marë'

noya nahuinpachin na'con na'con pa'tërin.

² Ma'huano'saso', popriro'sa quëran nishatopi.

Napoaponahuë', cato chachin Yosëri ninin.

³ Yonquínahuanso', huë'huëpiro nininso' tantiarin.

Napoaton co'huara ma'sha onpoyátëraponhue',
ya'huincarin.

Naponin yonquipisopitaso nipirinhue',
co inapoatonahuë', ma'sha onpocaso' quënapatopi.

⁴ Sano piyapi nicatëhua Yosë natëhuatëhua',

ma'huanacaso', hua'qui nanpicaso',

noya nicainënpoaso', inapita quënanarihua'.

⁵ Co noyahuë' nisápatëhuaso',

huënsonquë ma'sha manëso pochin ma'sha onpoarihua'.

Noya yonquihuatëhuaso nipirinhue',

co noyahuë' ninëhuasopita a'poatëhua', noya nicarihua'.

⁶ Hua'huatapona quëran huarë'

hui'nanpoa noya nicacaiso marë' pënëanhua'.

Inapotohuatëhua mashotohuachinanta',

hua'huatapon nitotërinso',

co naniantarinhue'. ⁷⁻²⁹ (-)

23 ¹⁻³ (-)

Ma'shaso', co ya'huëmiatërinhue'

⁴ Ama ma'huanacasoráchin cancantëquësohue'.

Inaporanso a'porahuaton, sano cancantëquë'.

⁵ Intana noya yonquiriquë'.

Ma'shaso', co ya'huëtomiatiopihue'.

Inaso', onian yanponaton pa'ninso pochin nizarin.

Anpianthuanaton pa'ninso pochin pataantarinpoa'. ⁶⁻¹⁸ (-)

Inpitarë'quënpoasona co nipayacasohue' ya'huërinso'

¹⁹ Pënënanquënsopita hua'hua,

noya natanaton, yonquínahuan niquë'.

Noya nicacasoráchin cancantëquë'.

²⁰ O'ocaisoráchin, capacaisoráchin

cancantopisopitarè'quën, ama nipayaquësohuë'.

- ²¹ O'ona'piro'sa', coshatono'sa', inapitaso popriyatapona'.
Ya'ipi chirotëro'sa', pa'piyaráchin a'mopona'.
Napoaton co inapitarè'quën nipayacaso ya'huërinhuë'.

Onporahuatësona tatanpo', mamanpo', inapita acapacancanëso'

- ²² Tataparin camaihuachinquën
noya natanaton natëquë'.
Mamaparin paiya nipachinanta',
ama amirotatonhuë', catahuaquë'.
²³ No'tëquën nanan nitotacaso',
yonquínahuan nicacaso', a'chinpiso' noya natanacaso',
yonqui yonquícharacaso', inapita cancantëquë'.
Ina pochin nipatan, ama a'poquësohuë'.
²⁴ Yonquínahuan nisahuaton noya hui'napi nipachin,
no'tën chachin pa'pinso', noya cantararin.
“Ma noyacha hui'nahuë ya'huëtërinco paya,”
ta'casonta nanitërin.
²⁵ Ina hui'napi pochin niquë quëmanta'.
Inapohuatan, tataparin, mamaparin, inapita
noya cancantapona'.
“Ma noyacha hui'nahuë ya'huëtërinco paya,”
tëcapon tataparin.
“Ma noyacha hua'huahuë ya'huëtërinco paya,”
tëcapon mamaparinta'.

Onpopinsona monshihuantë sanapi nininso'

- ²⁶ Cancantaton hua'hua, nanpirahuëso ni'quë'.
Noya nicatonco nonanco.
²⁷ Monshihuantë sanapiso', nanincatë yamianasha pochin niconin.
Inarë'quënpoa po'patëra, inaquë to'huarantëresö pochin nisarëhua'.
²⁸ Ina pochin sanapi'saso', ihuatë pochin yato'shitëtopi.
Inapoatona', na'a piyapi'sa anishacancantopi.

No'picaso' pa'yatohuatëra, ma'pitaso onpocaso ya'huërinso'

- ²⁹ A'naquën parisitatona',
“¡ma'huantacha ninahuë paya!” tëcapona'.
Iquitatona', tarëtapona'.
Nanan ya'huëtohuachina', sëtapona'.
Co manta onpopirinahuë', ahuëhuachina',
isarorayarachin ni'tapona'.
¿Inpitacha naporë'poi nicaya?
³⁰ Co inso napoarinhue'.
No'picasoáchin cancantopisopita napoapona'.
Nisha nisha o'oi yapi'nipisopita napoapona'.
³¹⁻³² Ama máin nininso' nocoaton pa'yatáquësohuë'.
“¡Ma noyacha yanpoáporairin paya!”

Ama tëquësohuë'.

Yashi yashin mini mitopiranhüë',
osha oshaquëranchin ya'huan quëtëtohuachina,
iquitopiso pochin nitarinquën.

- ³³ No'pirao' nipatanso',
ma'pitaso quënanatë pochin nisaran.
Nisha cancantaton,
co yonquirësohuë pochin nonsaran.

- ³⁴⁻³⁵ Marë huáncanai'
nanchaquë pa'sárëso pochin ninatanaran.
Pantiranën a'paontapi'pa'
pë'satëa'hua acopiso' aipi
quëhuëánëso pochin ninatanaran.
Naporahuaton tapon:
“Ahuëpirinacohüë', co iquitërahuë'.
Huihuipirinacohüë', co natanahuë'.
Napoaporahuë nonataantahuatora,
aquëtë chachin o'oi yoniantarahüë'” tapon.

24 ¹⁻² (-)

Yonquínahuan nicacaso', na'con na'con catahuarinpoaso'

- ³ Yonquínahuan nipatëra, noya pëirë'.
Yonqui yonquícharahuatëra, achinicaso marë'
simintonën'ton acotërë'.
⁴ Ma'sha nicacaso' nitotohuatëra,
pëinënpoaquë patoanaro'sa amëntatërë'.
Noyápiachin pa'ton nininsopita quëran amëntatërë'.
⁵ Chiníquën nipatëra, na'con catahuarinpo'.
Yonquínahuan nipatëraso', na'con na'con catahuarinpo'.
Chiníquën nanantohuatëra, catahuarinpo'.
Yonquínahuan nipatëraso', na'con na'con catahuarinpo'.
⁶ Noya yonquirahuatë quira ninë'.
Na'a ayonquina'piro'sa sha'huihuachina',
nanitërë canatacaso'. ⁷⁻¹⁶ (-)

Inimiconën ma'sha onpohuachin, co capa cancantacaso ya'huërinhuë'

- ¹⁷ Inimiconën ma'sha onpohuachin:
“Ma noyacha naporin paya,” ama tëquësohuë'.
Ma'sha opohuachin,
ama ina marë' capa cancantëquësohuë'.
¹⁸ Naporinso marë' noya ancantohuatan,
co Siniro costaponhuë'.
Co costatonhuë', ana'intërinso tananpitapon.

Co noyapatatë no'huitacaso ya'huërinhuë'

- ¹⁹ Co noyahuë' nipisopita yonquiaton,
ama no'huitëquësohuë'.

Na'a ma'sha ya'huëtohuachina',
ama noyapatëquësohuë'.

- ²⁰ Co noyahuë' nipsisopitaso',
co noya quëran ta'huantaponahuë'.
Nanparin tacopirinsó pochín
inapitaso ta'huantapona'. ²¹⁻³⁴ (-)

25 ¹⁻²⁰ (-)

Inimicoro'sa ma'sona onpotacaso' a'chininsó

- ²¹ Inimiconën tanahuachín, a'caquë'.
Yamorohuachín, o'shitëquë'.
²² Inapotohuatan, atapanaran.
Inaporansó marë' Sinioro chachín acanaarinquën. ²³⁻²⁸ (-)

Nisha nisha a'chininsopita

- 27** ¹ A'naquëma co Yosë yonquiapomarahuë':
"Tashiraya ma'sha nisarahuë," toconama'.
Napopiramahuë', canpitaso co nitotëramahuë'
tashiraya ma'sha onpocamaso'.
² Noya nipiranhüë tëranta
ama ina marë', "caso noya noyaco," tëquësohuë'.
A'napita naporapihuachinquën tëhuëncinso', noya nisan.
³ Na'pi, inotë', inapitaso pa'pi quëquën.
Co yonquinhuanhuë' no'huitërsoso napoaponahuë',
inapita quëran quëquën quëquën pochín ninín.
⁴ Piyapi no'huitohuachinaso',
co tënorotochináchinhüë' cancantërin.
Pa'pi huënocatohuachinanta',
ma'sha ata'huantochináchín niconín.
Noyapatatona no'huitohuachinaso' napoaponahuë',
aquë aquëtë co ahuantacasohüë' nisan.
⁵ Tëhuëncachín nosorohuachinquënso',
pënënatëinquën co canitarinquënhüë'.
⁶ A'naquënso', inimiconënpoa nimirinhüë',
nonpintatonpoa nanitërin yashín nontiinpoaso'.
Amiconënpoa nimirinhüë',
pënënatonpoa ana'intoahuachinpoa', inaso
noya noya catahuarinpoa'. ⁷⁻²⁷ (-)

30 ¹⁻¹⁷ (-)

Co nitotochináchinhüë' nipsisopita

- ¹⁸ Cara pochín, catapíninta ya'huërin.
Pa'yapiro nisahuaton co nitotochináchinhüë' nipsisopita:
¹⁹ Onian yanponpachina, ya'huan natëtë pa'tohuachina,
nancha marë' pa'tohuachina, inapita insëchinsona pa'piso',
co nitotochináchinhüë'.
Inapochachín quëmapinta

nanon maninquë hui'nahuaninso',
co onpo nitotochináchinhuë', niconin. 20-33 (-)

Noya sanapi nininso'

- 31** ¹⁰ Noya sanapi chachin yoniton mapatan,
na'con canaran.
Na'pira'huaro'sa pa'ton nininsopita quëran,
na'con na'con inaso' pa'tërin.
- ¹¹ Sa'an noya nipachin natëaran.
Co onporonta inaso a'na quëmapi tëhuarinhuë'.
Nani tahuëri sacataton coriqui ya'huëtapon.
- ¹² Noya nicaton yáshin ichiya'huëaponquën.
Chiminaquë huarë' inapotaponquën.
- ¹³ Huaita, rino pi'shi, inapita pa'anin.
Noya ancantaton imirin quëran
nisha nisha ma'sha ninin.
- ¹⁴ Nicatono'sa nanchanën pochin nicaton,
aquëran cosharonën quësarín.
- ¹⁵ Co'huara tahuëriátërasohuë' capayataton,
hua'huinpita, piyapinënpita, inapita a'carin.
- ¹⁶ No'panta yapa'apachina,
noya nicaton pa'anin.
Canarinso coriqui quëran oparotërin.
- ¹⁷ Co chirotonhuë' noya sacatërin.
- ¹⁸ Ma'sha pa'aninsopitanta ana'atacaso marë'
inaora chachin ni'sárin.
Tashirë chachin sacataton, nanparinëonta orotárin.
- ¹⁹ Inaora chachin pi'shitaton a'nantohuachina,
nisha nisha ocoirin.
- ²⁰ Sa'ahuaro'sa', pahuantopisopita,
inapitanta nosoroaton catahuarin.
- ²¹ Ya'ipi pëinëinquë ya'huëpisopita
Sëhuën nipachina a'mocaiso quëtëra'piarin.
Napoaton co ocai anotacaso tëranta të'huatërinhuë'.
- ²² Inaora chachin huëtatón quëhuëntacaso' ninin.
Noya noya në'mëtë nininsopita quëran a'morin.
- ²³ So'ionta', ninanonëinquë naní quëran nohuitopi.
Ya'huërinso no'paquënta',
noya nicatona natëpi.
- ²⁴ A'nantaton, na'a a'mocaiso ninin.
Nitonpocaiso marënta', na'a sintoron ninin.
Inapita nisahuaton pa'anin.
- ²⁵ Ma'sha onpoaponahuënta chiníquën cancantërin.
A'na tahuëri ma'sona onpocasonta',
co të'huatërinhuë'.
- ²⁶ Nonpachina, nóya yonquiaton nonin.
Piyapi'sa nosoroaton a'chintërin.

²⁷ Ma'pitaso pëinënuë nipiso', a'pairarin.

Sacainën quëran quënana huarë' coshatërin.

²⁸⁻²⁹ Hua'huinpitari pa'yatatona itapona':

“Noya sanapi'sa na'con ya'huëpirinhuë',
quëmaso' inapita quëran noya noyanquën,” itopi.

So'ininta pa'yataton inachachin, itërin.

³⁰ A'naquën sanapi noyasha nonaponahuë', yanonpinin.

Noyápiroyanchin nipirinaonta', topinan quëran.

Sinioro noya nica-ton natëhuachin tëhuëchinso', noya nica-tona',
pa'yatapona'.

³¹ Nani ma'sha nipachina, pa'pi nóya ninin ni'ton,

ya'ipi piyapi natantonënuë noya nica-tona natëapi.

Hua'ano'sa quëran huarë', noya nica-tona pa'yatapi.

A'china'pi naporinso'

Nani ma'sha nicacaso marë' tahuërinën ya'huërinso'

3 ¹Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ninëhuaso', tahuërinën ya'huëtërin. Ma'pi-taso nicacaso' nohuantërëhuasopitanta', oranën ya'huëtërin:

² Hua'huatacaso tahuëri.

Chiminacaso tahuëri.

Sha'tacaso tahuëri.

Sha'tërësonta hua'taantacaso tahuëri.

³ Ma'sha onpotacaso tahuëri.

Nonëntacaso tahuëri.

Ma'sha ninëso', oquicaso tahuëri.

Oquirësonta anoyataantacaso tahuëri.

⁴ Na'nëcaso tahuëri.

Huinacaso tahuëri.

Sëtacaso tahuëri.

Pita nicacaso tahuëri.

⁵ Na'pira inquicaso tahuëri.

Inquirëso', yontoantacaso tahuëri.

Ipocasos tahuëri.

Tananpitacaso tahuëri.

⁶ Ma'sha yonicaso tahuëri.

Ayatacaso tahuëri.

Tapacaso tahuëri.

Të'yatacaso tahuëri.

⁷ Oshacaso tahuëri.

Osharësonta pipitaantacaso tahuëri.

Ta'tápaso tahuëri.

Nonacaso tahuëri.

⁸ Nosorocaso tahuëri.

No'huitacaso tahuëri.

Quira nicacaso tahuëri.

Nanan anoyatacaso tahuëri.

Nanpisëhua noya ancantacaso ya'huërinso'

⁹Sacatoráchin cancantatëhua co napion cancantopirëhuahuë'. ¡Co manta tëhuënhachin canarëhuahuë'! ¹⁰Ina pochin Yosë acoatonpoa', cahuario panca pë'pëto a'mitëtërëso pochin nitërinpoa'. ¹¹Inari chachin tahuërinën

nanihuachin, ya'ipi ma'sha noyápiachin acorin. Piyapinpoanta yonquínahuan acorinpoa'. Iráca quëran huarë' tahuëri ya'huërinso yonquiatëhua', a'na tahuërinta ya'huëntacaso', pi'pian anitotërinpoa'. Co ya'ipi Yosë naporinso-pita nitotacaso' nanitërehuahuë'.

¹²⁻¹³ Napoaton nansisëhuaso', noya ancataatëhua ya'huëcaso ya'huërin. Sinioro nani quëtërinpoa', capacaso', o'ocaso', sacatatë canacaso', inapita acotërinpoa' ni'ton, noya ancantahua'. ¹⁴ Nani ma'sha Yosë acorinsopitaso', ina chachin ya'huëmiatarin. "Iso pahuantërin ni'ton, acochi. Iso so ya'sotërin ni'ton, machi," co ta'caso ya'huërinhuë'. Ina pochin Yosëri acorin. Të'hua-tatëhua ina chinotacaso marë' naporin. ¹⁵ Ipora ya'huërinso-pita nani iráca quëran huarë' ya'huërin. A'na tahuërinta ina chachin nisápon. Yosë nohuanton iráca napopisopitanta', naquëranchin ya'huëantapon.

Ya'ipi, no'pa chachin niantacaiso ya'huërinso'

¹⁶ Isoro'paquë nanpipo pochin, nisha nisha co noyahuë' nipiso' ni'nahuë. A'naquën co noyahuë' nipi ni'ton, coisëro'sari no'tëquën ana'intacaiso nimirinhuë', co ana'intopihuë'. ¹⁷ Napoaponahuë', isoro'paquëso ma'sha nicacaiso tahuërinën ya'huëtëra'piarin. Ina yonquiato co huachi aquëtë sëtërahuë'. Noya nipisopita, co noyahuë' nipisopita, tahuërinën nanihuachin, Yosëri coisë pochin nicaton ma'sona onpotacaso', no'tëquën sha'huitapon.

¹⁸ Naporahuaton isoro'paquë nansisëhua chachin Yosë tënariinpoa'. Canpoanta', ma'sharo'sa pochachin niconëhuaso' nitotacaso marë' tënariinpoa'. ¹⁹ Tëhuëenchachin piyapinpoanta ma'sharo'sa pochin niconëhua': Inapita niipiso pochin canpoanta niitëhua nansirëhua'. Inapita chimin piso pochin canpoanta', chiminëhua'. Co canpoaso' ma'sharo'sa quëran na'con na'con pa'tërëhuahuë'. Napoaton nani ma'sha ya'huërinso-pita, topinan quëran ya'huërin. ²⁰ Ya'ipi inaquërachin pa'sarëhua'. Amocan quëran ya'ipi ninin. Naporahuaton amocan chachin ya'ipi niantacaiso ya'huërin. ²¹ "Piyapinpoa chiminpatëhua', ispiritonënpoaso' inápaquë pantarin. Ya'huëre' ma'sharo'sa ispiritonënso', pa'pi acoporoquë pa'marin. Ina caso no'tëquën nitotërahuë'," ta'caso', jco insonta nanitërinhuë'! ²² Napoaton piyapinpoa isoro'paquë nansisëhua chachin, sacatërehuaso marë' noya coshatahua', noya o'oahua', nohuantërehuasopita ma'patahua', napoa'ahua'. Inayara canpoaso' acanatë pochin Yosë quëtërinpoa'. Chiminpatëhua', ya'ipi patarihua'. Ina piquëran ma'sona isoro'paquë onporapiso' a'notiinënpoaso marë' co insonta quësarinpohuë'.

9 ¹⁻⁶ (-)

Capa cancantatëhua ya'huëcaso'

⁷ Huëco pa'ahua capa cancantahua'! Noya coshatahua', noya o'oahua', napoa'ahua'. Sacatërehuaso marë' nani Sinioro noya ni'ninpoa'. ⁸ Huiritonáchin a'moquë'. Noya hua'saiquë nipashimototáquë'. ⁹ Sanapi nosoroaton manan. Inarë'quën chiminaquë huarë' yashin ya'huëquë'. Yosë acorinquën isoro'paquë co hua'qui ya'huëcaso marëhuë'. Nohuantaso' isoro'paquë sacatëranso marë' inayarë'quën tëranta quëmanta niquë'. ¹⁰ Ma'sona tëranta nicacaso' yonquihuatan, ya'ipi cancanën quëran niquë'. A'na tahuëri chiminpatan, co huachi manta nisanahuë'. Co manta

yonquiaranhuë'. Co inaquëso ma'sha nitotërëhuë'. Co inaquëso' yonquínahuan ninëhuë'.

¹¹ Isopitanta', isoro'paquë ni'nahuë: Ta'apisopita nicanahuachinara, co chini chiniquën ta'apisopitaráchin canatopihuë'. Ahuëtohuachinaranta', co chiniquën cancantopisopitaráchin canatopihuë'. Co yonquínahuan nipi-sopitaráchin cosharohuanpihuë'. Co yonqui yonquicharapisopitaráchin ma'huanpihuë'. Co nitotono'saráchin piyapi'sari noya ni'pihuë'. Ya'ipinpoa capainchiaquë huarë' noya ninëhua'. ¹² Naporahuaton co inquënpoa tëranta ninorëhuahuë' onporosona chiminacaso'. Canpoanta samira ritiquë manëso pochin, inairanta huënsónquë manëso pochin, co yonquiasëhuahuë', ma'sha onpocaso' cantiarinpoa'. ¹³⁻¹⁸ (-)

Noya yonquiatëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran sacatacaso ya'huërinso'

11 ¹ Na'a cosharo ya'huëtohuachinquën,
pa'anacaso marë' marë quëpatëquë'.

Napohuatan co hua'quiya quëranhuë'
na'con na'con canaaran.

² Ma'sha ya'huëtohuachinquën,
ama apiraquësohuë'.

Pahuantiinquë huarënta yo'quë'.

Co nitotërëhuahuë' tashiraya ma'sha onpocaso ni'ton,
inapoquë'.

³ O'nanchináchin chitoro ya'nohuachina,
isoro'paquë o'nanapon.

Nara mashonta inpanaton norti partihuë nipon,
sor partihuë nipon notëtohuachin,
inaquëran chachin quëparitapon.

⁴ Sha'tacaso tahuëri nipirinhüë',
a'naquënso ihuan të'huatatona co sha'topihuë'.
Nitërinso' macacaso tahuërinta nipirinhüë',
o'nan të'huatatona co mapihuë'.

⁵ Co ina pochin nicacaso ya'huërinhuë'. Canpoaso' ihuan insëchinsona pa'ninso', co nitotërëhuahuë'. Hua'huashanta a'shin yo'namënuë a'shininso', co nitotërëhuahuë'. Inapita co nitotërëhuasohuë pochachin Sinioro ma'sona nicacasonta co nitotërëhuahuë'. Ina nohuanton nani ma'sha ya'huërin.

⁶ Napoaton tashiramiachin sha'tëquë' ^a. I'huanahuanquënta' ^b, sha'taantaquë'. Co nitotërëhuahuë' insoso noyatapon nimara. Ya'nan sha'nëhuaso a'na nimara, piquëran sha'tërëhuaso a'na nimara. Cato chachin a'na nimara. ⁷⁻¹⁰ (-)

Hui'napi'sa pënëninso'

12 ¹ Yosëso niningquën.
Hui'napitasënuë chachin ina imaquë'.

Co hua'quiya quëranhuë' mashotaran.

a 11.6 Tashiramiachin sha'tëquë', topachina: Sha'to tahuëri caniaritapaso' yonquiarin.

b 11.6 I'huanahuanquënta topachina: Sha'to tahuëri tahuërapaso yonquiarin.

Naporo', co huachi yashinhuë' ya'huëaran.

Inapoaton: "Co huachi yain nanpichináchinhuë' cancantërahuë," tosan.

² Co'huara pi'i a'pininso tacopiátërasohuë', imaquë'.

Yoqui, tayloraro'sa', inapitanta

co'huara a'pinpiso tacopiátërasoihuë', imaquë'.

Iporaso' o'nan më'tarinso piquëran

chitoro inapaantar.

Inapita noya ya'huëasoi chachin imaquë'.

³ Mashotohuatan,

pëi mocarinso pochin nisaran.

Naporo' a'pairinquënsopita pochin nininso',

ropatapona huachi.

Pëi nonoropitërinso pochin

monconpicaso' ya'huëapon.

Morinoro'sa nito'quiratërinso pochin

natëro'santa capa nira'piapon.

Inapoaton co huachi noya coshataranhuë'.

Huintana quëran costatërëso pochin quënantopiranhuë',

oshaquëran oshaquëran pëtorayatarama'.

⁴ Ina pochin nisahuatan

ya'coanaro'santa cachi'pa' notëtöpisso', nioncotapon.

Inapita nioncotërinso pochin

co huachi aquëran natantaranhuë'.

Morinonta huënotërinso',

copi tëninso pochin

co huachi nanitaranhuë' noya coshatamaso'.

Inairaro'santa yáshin përapirinahuë',

co huachi natanaranhuë'.

⁵ Inapamiachin nanpëhuatan, huëhuëtaran.

Iratohuataonta', a'naroáchin ma'sha onpoaran.

Shinpira yancotërinso pochin motëonta huiritapon.

Co huachi chiniatonhuë',

sëquëré tëranta quëquëntaran.

Arcapara nara itopiquë^c ninonënpiranhuë tëranta',

co huachi natëarinhuë'.

Nani huachi ya'huëmiatontaranquë

yapa'sápaton napoaran.

Naporaran quëran chiminpatan,

na'nëro'sa noncaropiso natanapi huachi.

⁶ Yosëso nininquën.

Ipora chachin ina imaquë'.

Co'huara o'sërin prata quëran nininso^d noshitëtara,

co'huara huë'ëta oro quëran nininsonta ya'quiara,

c 12.5 Arcaparaso': Sanapi ipocaiso marë' ninonënpiso'. **d** 12.6 O'sërin prata quëran nininso': Isanpi o'sërinso', prata asoquiatona pi'shirin pochin atarantopi quëran nipiso'.

partinta poso quëran i'sha ocoirëso',
co'huara ina pirayan ya'poara,
i'sha ohuaracaso' porianënta co'huara ya'quiara,
inapita napopiso pochin, a'na tahuëri quëmanta chiminaran.
Napoaton co'huara ina tahuëri naniyátërasohuë', Yosë imaquë'.

⁷ Amocan quëran Yosë niniinquën ni'ton, chiminpatan nonënso', no'pa' niantapon.

Ispiritonënta', Yosë'pa' paantapon. Ina quëtërinquën ni'ton, ina chachin mataantarinquën.

⁸ Inapita yonquiato

ca a'china'pico napoantarahuë:

¡Co manta isoro'paquë canamiatarihuahuë'!

¡Topinan quëran ya'huërëhua'! tënahuë. ⁹⁻¹⁴ (-)

Isaiasë pënëntërinso'

Cota huënton israiro'sa oshahuanacaisoráchin cancantopiso'

1 ¹ Osiasë copirno'ton Cota huëntonquë hua'anëntaso', Isaiasë pënëntacaso' caniaritërin. Ina quëran Cotamo ya'huërë', hua'anëntaantarín. Ina piquëran Acasonta', hua'anëntaantarín. Ina quëran, Isiquiasënta hua'anëntaantarín. Inapita copirnoros'sa Cota huëntonquë hua'anëntasoi', Isaiasë pënëntërin. Inaso', Amosë hui'nin. Yosëri hua'narëso pochín a'notaton, Cota huënton israiro'sa', Quirosarin ninano', inapita ma'sona onpocaiso' anitotërin.

² Pi'iro'tëquë, isoro'paquë, inaquëpita ya'huëramaso',
ya'ipinquëma Siniro noninso natanco':
"Hui'nahuëpita hua'huishin quëran huarë' aso'sorahuë.
Inapotopirahuë', inahuaso co natërinacohuë'.

³ Toroso', hua'anën nohuitërin.
Moranta', hua'anëni pëi acotërinso', nohuitërin.
Israiro'saso piyapinëhuëpita nipirinahuë', co nohuitërinacohuë'.
Co nohuitatonacohuë', co manta yonquipisohuë pochín niconpi.

⁴ Oshahuanacasaróchin cancantëramasopita,
jma'huantacha nisarama paya!
Canpitaso pa'pi co noyahuë' ninama'.
Co noyahuë' nipisopita hui'narinquëma'.
Nitapicancamiatërama'. A'poramaco. Naporama'.
Caso Yosëco noyasáchin ninahuë' ni'ton, Israiro chinotërinco.
Inaco nipirahuë', a'poramaco.

⁵⁻⁶ Canpitaso co natantochináchinhuë'
cancantëramaso', co yaa'poramahuë'.
Ina marë' no'huitëinquëma ana'intëranquëma'.
Co máquëma tëranta noyatërinso ya'huërinhuë'.
Motëma quëran nantëranëmaquë huarë',
pi'niosáchin pochín, pomato pomato toconinso pochín,
ta'taráchin niconinso pochín, niconama'.
Naporamaso', co inso tëranta nonëninquëmahuë'.
Co tomaquë tëranta pashitatënnëquëma asanorinënnëquëmahuë'.
Inapoatoma co huachi manta chiniramahuë'.

⁷ Ya'ipi ya'huëramaso no'pa', tananhuantárin quëparitërin.
Ninanoro'santa', huiquitërantarin.
Inimiconëmapitanta ni'tonëmaquë chachín

sha'tëramasopita nitërinso', capitërinëñquëma'.

Sotoma ninano ata'huantopiso pochin

ya'ipi ya'huëramaso' ta'huantërin.

⁸ Quirosarin ninanoáchin quëparitërin.

Oparo a'paicaiso marë' ina huancánachin pëi acopiso pochin quëparitërin.

Pipinoro' huáncana na'icaiso marë' pëi acopiso pochin ninin.

Inimicoro'sari ninano tancapitërinso pochin

inaora quëparitërin," tënin Siniro.

⁹ Siniroso' ya'ipi nanitapaton,

carayanpoa quëparitahuaso marë' a'pairinpoa'.

Co'so' inaporinhuë naporini,

Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa pochin,

nani ta'huanchitërihuahuë'.

Yosë chinotopirinahuë', topinan quëran napopiso'

¹⁰⁻¹¹ Quirosarin hua'ano'sanquëma'.

Canpitaso' sotomaro'sa hua'anëna pochin niconama'.

Comoraro'sa pochin nipiramahuë',

Siniro pënëntërinso' noya natanco:

"Ama huachi ma'sharo'sa ca marë' quëcosohuë'.

Na'a carniro'ro'sa oshanëma marë' ya'ipi ahuiquitarama'.

Toroa'huaro'santa tomaquën ahuiquitarama'.

Tororo'sa', ohuicaro'sa', chiporo'sa',

inapita huënainënanta', co huachi noya ni'nahuë'.

¹² Chinotamacoso marë' canpitaso', pëinëhuëquë huë'nama'.

Napohuatamara, canpitaora nohuanton huë'nama'.

¡Pëinëhuë i'iratëro'sa to'quiatoma anë'huëtamaso',

co carima camairanquëmahuë'!

¹³⁻¹⁴ Co noyahuë' nisápomarahuë',

ma'sha tēpatoma chinotamacoso marë' yáquënama'.

Inapita quënamaso', co manta pa'tërinhuë pochin ni'nahuë'.

Inapita a'pëhuatamara conainën pantarinso',

co huachi ahuantërahuë'.

Nani sahuato, nani yoquia'huaraiquë,

niyontonatoma chinotëramaco.

Co noyahuë' cancantërama ni'ton,

niyontonpiramahuë' amiranquëma'.

Amitëñquëma', co huachi ahuantëranquëmahuë'.

¹⁵ Nontamacoso marë' anquihuatamara,

co manta yani'nanquëmahuë'.

Na'aro nontopiramacohuë', co natanaranquëmahuë'.

Na'con tēpatërama ni'ton, huënai' imirasáchin pochin ni'nanquëma'.

¹⁶ Amarëso pochin nīcatoma', jama huachi oshahuancosohuë'!

¡Co noyahuë' ninamasopita a'poco huachi!

¹⁷ ¡Noya nicacamaso' nitotoco'!

A'napita napopináchin nicacamaso marë' cancantoco'.

- Sa'ahuario'sa', quëyorono'sa', inapita catahuatoma pa'poyaco'.
- ¹⁸ Huëco pa'ahua nonatëhua anoyatahua'.
 Quëhuanën quëran a'shitërëso pochin
 na'con oshahuanpiramahuë', inquitaranquëma'.
 Ina inquitatënquëma', ocai, pi'shiro, inapita
 huiritërinso pochin, anoyacancantaranquëma'.
- ¹⁹ Natëhuatamaco,
 sharo'sa noya noyatërinso' ca'sarama'.
- ²⁰ Napoaponahuë', co natantochináchinhuë' cancantápatama',
 quiraquë ta'huantapoma', ténin.
 Sinioro chachin ina pochin sha'huitërinpoa'.
- Quirosarinquë ya'huëpisopita ana'intahuaton, noya acoantarinso'**
- ²¹ Naquëranchin Sinioro pënëninquëmaso' natanco':
 "Íráca Quirosarinquë ya'huëpisopita
 casáchin cancantërinaco.
 ¡Iporaso nipirinhue', monshihuantë sanapi pochin
 cancantërama'!
 Iracaso', ya'ipi inaquë ya'huëpisopita noyasáchin nipi.
 No'tëquénáchin yonquipi.
 Inapopirinhue',
 iporaso', tëpatoro'saráchin pochin ya'huërama'.
- ²² Prataso' pa'ton.
 Inapochachin canpitanta nipiramahuë'.
 Iporaso' ina chi'chironën pochin niconama'.
 Noya huino pochin noya nipiramahuë',
 iporaso', i'sha pochin niconama'.
- ²³ Hua'ano'sanëma quëran huarë'
 co natantochináchinhuë' cancantopi.
 Ihuatëro'sarë' nipayapi.
 Pahuërëhuachinara,
 co huachi no'tëquën ana'intopihue'.
 Ma'sha topinan quëtápaiso' nohuantoonpi.
 Sa'ahuario'sa', quëyorono'sa', inapita
 ma'sha onpotohuachinara, co pa'poyapihue'.
- ²⁴ Napoaton ca Sinioroco ya'ipi nanitapato naporahuë':
 'Caso ya'ipi nanitaparahuë'.
 Co insonta Israiro nacionquë ca pochin ya'huërinhuë'.
 ¡Copi toco huachi! Inimicotërinacosopitaso', no'tëquën ana'intarahue'.
 ¡I'huërëta'huaso ya'huërin!
- ²⁵ Naquëranchin ma'sha onpotaanta'huanquënso ya'huërin.
 Amoró ahuiquitomiatërëso pochin amirotochináchin ninamaso',
 inquitaranquëma'.
- ²⁶ Ca nohuanton íráca pochachin coisëro'sa', ya'huëtaantarinquëma'.
 Ayonquina'piro'santa', ya'huëantapon.
 Noya acoantahuatënquëma':
 "Noyasáchin nipi quë ninano'," itaantaponëma'.

“No'tëquénáchin natëtopiquë ninano',” itaponëma anta'.

- ²⁷ Quirosarinquë ya'huëpisopita
casáchin tahuërëtaantahuachinaco, nicha'ësarahuë.
Caso noyaco ni'to, napotarahuë.
- ²⁸ Co natëtochináchinhuë' cancantopisopita,
oshahuano'sa', inapitaso',
tëshi pa'quirëso pochin nitarahuë.
A'porinacosopitanta', chiminapona'.
- ²⁹ Canpitaso', insina narasoro'saquë mamanshiro'sa mosharama'.
Yancororo'saquënta', inaporama'.
Inapita na'con pa'yatopiramahuë', atapanaponquëma'.
- ³⁰ Insina nara nohuamëtërinso pochin canpitanta nisarama'.
Yancoro' i'shari pahuantërinso pochin nisarama'.
- ³¹ Chiníquëno'sanquëma nipomarahuë',
shinpitë yanimë pochin nisarama'.
Co noyahuë' ninamasopitaso',
pën no'huitërinso pochin nissarin.
Huëchinpitohuachina,
naporo chachin huëyapoma huachi.
Co incari tëranta atacopitaponhuë', tënahuë,” tënin.

Siniro ya'ipi hua'anëntarinso'

2 ¹ Amosë hui'nin Isaíasë pënëntona'piso', Yosëri hua'narëso pochin a'no-tërin. Cota huënton israiro'sa', Quirosarin ninano', inapita ma'sona onpocaiso' anitotërin:

- ² Ayaro tahuëri ya'caritohuachin,
Siniro chinotacaso pëi ya'huërinquë motopiso',
Siniro noya noya acoapon.
A'napita motopiro'sa quëran ina inápa nissarin.
Nisha nisha nacionquë ya'huëpisopita
inaquë huëcapona'.
- ³ Notohuaro' piyapiro'sa huë'sahuatona':
“Huëco Siniro motopinënuë panta'ahua'.
Israiro'sari chinotërinso pëinënuë panta'ahua'.
Pënëntërinso' a'chinchinpoa'.
A'chintohuachinpoa noya natëahua'.
Sion motopi quëran Yosë chachin a'chintarinpoa'.
Quirosarin ninano quëran nanamën a'chinapi,” tëcapona'.
- ⁴ Nisha nisha naciono'sa Siniro
coisë pochin nicaton no'tëquën sha'huitarin.
Nisha nisha piyapiro'sa nino'huirápirinahuë', acopitapon.
Sahuëninëna', no'pa' ohuërenano'sa atarantapona'.
Nansanënanta', yaquitonano'sa atarantapona'.
Co inso piyapiro'sa tëranta', niahuëcaiso marë'
ohuarapisopita macaponahuë'.
Naporahuatona', co huachi niahuëcaiso marë' nia'chintaponahuë'.
- ⁵ Cacopo shinpitanpoaso',

¡huëco Sinioro natëahua!
 Pi'i a'pininquë noya pa'nëso pochin
 noya yonquianta'ahua! 6-22 (-)

Oparo pochin nininso'

- 5** ¹ Amiconëhuë nosororahuëso' ya'huërënamën, oparonën yonquiaton
 cantarinsó' cantararahuë:
 "Amiconëhuë nosororahuëso' oparohuanin.
 Noyaro'paquë chachin acorin.
² No'pa' ohuërërahuaton, na'piranënpita inquitërin.
 Noya noya oparo'sa pa'huëquën huayonaton, apitërin.
 Imin huáncana tori acorin.
 Nanpinta to'poitacaso marë' na'pi quëran nitërin.
 'Cashi cashin opa nitapon,' ta'ton,
 noya ancantaton ninarin.
 Napoaponahuë', áin opasáchin nitërin.
³ Iporaso' Quirosarinquë ya'huëramasopita,
 carima natainquëma sha'huitoco.
 Cota huënton israiro'sanquëmanta', sha'huitoco.
 ¿Inta tēhuërin ni'ton, oparonëhuë naporin?
 ¿Ca nica, inaora chachin nica?
⁴ ¡Noya nitacaso marë' nanirinsó chachin nani acotërahuë!
 No'tëquën chachin caso cashi cashin opa nitacaiso' ninarahuë.
 Inapotopirahuë', áin opasáchin nitërin.
⁵ Noyapa'. Naporin ni'quëhuarë',
 oparonëhuë ma'sona onpota'huaso' yonquirahuëso',
 sha'huitaranquëma':
 Nahuan shatërahuëso oquitarahuë ya'contatona tapiina'.
 Pairanënta oquitohuato,
 pë'tahuaro'sari ya'contatona', to'qui to'quichina'.
⁶ Inapotahuato patarahuë.
 Co incari pacarapiponhuë'.
 Co incari yaquisë'paponhuë'.
 Nahuano'sa', pacatoro', inapitari imotapon.
 Chitoronta camaihuato, co inaquë o'nanaponhuë',
 tēnin nosororahuëso'.
⁷ Israiro'sa', Cota huënton israiro'sanpoa',
 canpoaso', Sinioro ya'ipi nanitaparinsó' oparonën pochin ninëhua'.
 Napoaton: "Inapitasó, pënëntërahuëso' natëtona
 noya nicacaiso ya'huërin," topirinhüë Sinioroso'.
 Nitëpacasoráchin tēhuëncinso' pa'yatërehua'.
 Noya nicacaso' ninapirinhüë',
 ma'sha nionpotatëhua nitësharárehua'. 8-30 (-)

Isaiasë pënëntacaso marë' acorinsó'

- 6** ¹ Osiasë copirno chimininsó pi'iquë, hua'narëso pochin Sinioro ni'nahuë.
 Hua'anëntacaso shiranën pa'pi inápaquë acorahuaton, huënsëarin

ni'nahuë. A'morinsonta', chinotacaso pëi ya'ipi mëntatërin. ²Nisha anquë-niro'sa pën pochin ya'nopisonta', Siniro huënsërinso aipi yanpoápopi. A'naya a'naya saota saota anpiantëhuanpi: Cato anpiantëna quëran, ya'pirina nipa'copirayatopi. Cato quëran'ta', taparonëna parti quëran, nonëna pa'copitopi. Cato quëranso' yanponpi. ³Naporahuatona inahua capini nonatona naporápi:

“Sinioroso' noyasáchin nicaton, noya noya ninin.

Ya'ipi nanitaparín.

Ya'ipi isoro'paquë ma'sha acorinsopita,

Yosë chini chiníquën nanantërinso' anitotërinpoa',” tosápi.

⁴Napopiso' ya'can topachina, Yosë chinotacaso pëi ya'coananënpita nacon nacontapi. Naporahuaton ya'ipiana chachin conairi mëntatërin.

⁵Ina yonquiato: “¡Ma'huantacha caso nicato chiminarahuë paya! ¡Caso co noyahuë! cancantato naponi nonahuë! ¡A'napitanta ca pochachin cancantopi nipirinhüë!, inapitarë'co ya'huërahuë! ¡Napoaporahuë!, Siniro ya'ipi nanitapaton ya'ipi hua'anëntërinso quënanahuë!” ténahuë.

⁶Naporo chachin pën pochin ya'norinsó anquëni, huëcapairinco. Artaro aipi pënaya ya'huërinso naquëtinanquë aquëtahuaton, quëshiantërinco. ⁷Ina pënayaquë carianantonco:

“Ni'quë!. Nani pënayaquë carianananquën.

Napoaton co noyahuë! ninanso' Yosë inquitërinquën.

Co noyahuë! ninansopita

na'intopirinquënhüë!, inquitërinquën,” itërinco.

⁸Naporo' Siniro noninso' natanahuë:

“¿Inta iporaso a'pa'í?

¿Incha ya'huërenamënpoa

nanan sha'huicaso marë' pa'në'poya?” ténin.

“Ma'ta Siniro ca ya'huërahuë.

Ca nipachin a'paco,” itërahuë.

⁹Napotohuatora:

“Paaton nipachin piyapinëhuëpita sha'huitëquë!:

‘Onponta nanamëhuë natanpiramahuë!,

co natëtaramahuë!.

Ma'pitaso ninahuëso

ni'sápomarahüë tëranta', co yonquiamahuë!', ténin Siniro, itonquë!.

¹⁰Piyapinëhuëpita yonquinëna tapitëquë!.

Në'huëya pochin cancanchina'.

Somarayapiso pochin cancantatona',

ama manta no'tëquën yonqui'inasohüë!.

Sha'huitërahuëso' no'tëquën yonquipi naporini,

oshanëna a'poitonahuë!.

Inapopi naporini,

co huachi ana'inta'huaso' ya'huëitonhuë!,” itërinco.

¹¹Napotohuachincora, natanahuë:

“¿Onporo hua'quita Siniro ina pochin cancantapona'?” itohuatora:

“Ninanoro'sa ata'huantohuachina',

tanahuantápai huarë! napoapi.

Pëiro'sa', imino'sa', inaquëpitanta sacorápona huachi.

- ¹² Naporo' ca Sinioroco nohuanton
piyapinëhuëpita inimicoro'sari quiquiapona'.
Inapotohuachina', ya'huëpiso no'pa' tanahuantápon.
¹³ Pasaya'pi quëran shonca tëranta quëparitohuachina,
inapitanta ta'huantapona'.
Napoaponahuë',
a'naquën nara a'nëhuatëra papotaantarinso pochin,
Sinioro marë' nipisopitaso', ya'huëantapona'," itërinco.

Acaso' copirno Isaíasëri ya'nan sha'huitërinso'

7 ¹ Osiasë copirno hui'ninso', Cotamo itopi. Ina hui'ninta', Acaso itopi. Ina ya'huërë Cota huënton copirno nicaso', Siria copirnosó', Israiro copirnorë' nicatahuatona', Quirosarin ahuëcaiso marë' huëcapaipi. Napoaponaraihuë', co nanitopihuë minsëcaiso'. Siria copirnosó', Nisin itopi. Ya'huërë' Israiro copirnosó', Nimariasë hui'nin Pica itopi.

² Naporo' Acaso' copirno quëmopinënpitarë chachin sha'huita-caiso marë' paaparahuatona': "Siriario'sa israiro'sarë nicatahuatona', huëcapaiarinënpoa'," itopi. Napohuachinara, piyapinënpitarë chachin pa'yanpi. Pa'yanatona nararo'sa ihuani pa'tan pa'tantërinso pochin ropatopi.

³ Naporo' Siniorori Isaíasë itapon:

—Hui'nan Siao-iasopo itëranso masahuaton, Acaso' copirno nacapiontaquë'. Inaso', panënuë i'sha pa'shintopiso' yonsanquë quënaontaran. Ina i'sha pa'shintopisoso', pë'saina'pi camayo no'pa' hua'anëntërinso ira pa'nin'pa', ya'huërin. ⁴⁻⁵ Quënaontarahuatón sha'huitëquë':

"Niyátainpichin ya'huëquë'. Napoaponahuë', ama pa'yanquësohuë'. Cato copirnorosá pa'pi no'huitënuë huëcapaiarinquënso yonquiaton, ama tē'huatëquësohuë'. Inahuaso', cato pënamocha yatacopirinsó pochin tomontapi. Nisin siriario'sarë chachin huë'sarin. Nimariasë hui'nionta israiro'sarë chachin huëcapaiarinënuë. Inapitaso' nani anoyatopi nicatahuatona', ma'sha onpotiinënuënsó marë'. Inapoatona': ⁶ 'Cota huëntono'sa ya'contatëhua', a'payanhua'. Inapotatëhua no'panëna matahua'. Naporahuatëhua', Tapiiri hui'nin inahua copirnonëna nicacaso marë' aco'ahua', niitopi," itëquë', itërin.

⁷ Napopirinahuë', Sinioroso taantarín:

"Co onporonta inapoarinhuë'.

⁸⁻⁹ Siria copirno ninanonënso', Tamasco itopi.

Inaquë Nisin copirno hua'anëntërin.

Israiro copirno ninanonënta', Samaria itopi.

Inaquë Nimariasë hui'nin hua'anëntërin.

Napopirinhaü', saota shonca a'natërápo pi'ipiya quëran israiro'saso co huachi nacion nicaponahuë'.

Co'so' canpitanta',

cancanëma quëran huarë' natëhuatamacohuë',

inapita pochachin nisarama'," tënin Sinioro, itërin Isaíasëri.

Naquëranchin sha'huitërinquë, Imanino hua'huatacaso sha'huitërinso'

¹⁰ Siniorori Isaiasë quëran naquëranchin Acaso' nontaantarín:

¹¹ “Napotëranquënso chachin mini nisarin. Ina nitotacaso marë' Yosë nontëquë ma'sona a'nochinquën. Aco acoporoquë ya'huërin quëranhuë nipon, ina inápaquë ya'huërin quëranhuë nipon a'nochinquën,” ténin Sinioro, itërin Isaiasëri.

¹² Napotohuachina Acasoso' tapon: “Inca, co nontarahuë!. Co Sinioro tënicaaso ya'huërinhuë!,” ténin.

¹³ Naporo' Isaiasëso taantapon:

“Tapi copirno shinpitanquëma hua'an ya'conamaso', noya natanco'.

Canpitaso piyapi'sa ma'sha onpotatoma', apinama'.

‘Co ina nanirinhue!’, tënëso pochin cancantatoma',

¿Yosë chachinta yaapinama' ti?

¹⁴ Sinioro chachin napoahuarë'

ma'sona a'notarinquëma nitotamaso marë':

Ni'quë!. Ca nohuanton nanon cayoapon.

Inapoaton quëmapia'huaya huaipon.

Inaso' hua'huin nohuitaton, Imanino itapon.

¹⁵ Inaso' hua'huatapon,

ohuaca sho'shoi' atachirotopiso capon.

Ninoi' iroapon, napoapon.

¹⁶ Ina hua'huasha co'huara chinotoa'hua nishátërasohuë',

ipora cato copirno'sa a'payaninquënsopita no'panëna',

ata'huantapona huachi.

¹⁷ Sinioro nohuanton

quëmanta tahuëri cantiarinquën.

Piyapinënpitanta cantiipon.

Quëmá quëran pipipisopitanta cantiarin.

Iraca shimashonëmapita

israiro'sarë nia'popiso pochachin

pa'pi parisitamaso' cantiarinquëma'.

Naporoso', Asiria copirno quëran napoarama'.

¹⁸ Ina tahuëri'sa nanihuachin,

Sinioro nohuanton inimicoro'sa huë'sapi.

Iquipito iro'sa quëran

yon^a tomontërinso pochin huëcapona'.

Asiria parti quëraonta

ninora sanantërinso pochin huëcapona'.

¹⁹ Canquihuachina,

motopi casonantëro'saquë, ya'huëintapona'.

Natëtëanaro'saquë, shihuarinoro'saquë,

ohuacaro'sa o'orinquë, inaquëpita ya'huëintapona'.

²⁰ Ina tahuëri'sa nanihuachin,

Asiria copirno quëran Sinioro ana'intarinquëma'.

Inaso', sontaronënpitarë chachin quëpainëmaso marë'
ihumotoarinëma'.

Shinonëma', shinoratënëma', inapitanta ihuitaponënuëma'.

21-22 Ina tahuëri'sa nanihuachin,
inso tëranta a'nara ohuaca',
cato ohuica, inafchin pë'tahuaponahuë',
notohuaro' sho'shoi' ocoiapon.
Atachirotatopita capon.
Ninoi' iroapon, napoapon.
Inimicoro'sari quiquicaiso nipirinhue' cha'ëpisopitaso',
tëhuëchachin inapoapona'.

23 Ina tahuëri'sa nanihuachin,
imino'sa pantatápon.
A'naquën oparo huaranca ya'huë ya'huëtërinso',
huarancatë coriqui pa'topirinhue',
pantatatón, shihuarino niantapon.

24 Inaquë yaya'compachina',
pë'chinan, shinërë, inapitarë chachin
ya'contatona ma'sha inanapona'.
Ya'ipi no'panëma nahuan nonitëraró niantapon.

25 Panëno'saquë sacatohuachinara,
noyaro'pa' ni'ton, topinan nanpaquë ohuërëpi.
Inapopirinhue', pantatatona'
nahuan nonitëraró ni'ton,
të'huatapona ya'contacaiso'.
Tororo'sa', ohuicaro'sa',
inapitaráchin ya'conatona coshatapona', itërin.

Isaiasë hui'nin nininën quëran ma'sona onpocaiso' ninorinso'

8 1A'na tahuëri Siniro nontatonco itaponco: "Panca nontë maquë'. Inaquë
a'ninquëchin ninshitapon: 'Mairo-sararo-aspasos'^b. 2Yaninshitohuatan,
Oriasë corto hua'an ni'tonënuë ninshitëquë'. Quiripiquiasë hui'nin Sacar-
iasë itopisonta ni'tonënuë ninshitëquë'. Inapitaso', no'tëquën ninshitëranso'
sha'huipona', itërinco.

3-4 Ina piquëran miachin sa'ahuëso cayorahuaton, quëmapia'hua
ya'huëtaantarín. Naporo' Siniro itaponco: "Hui'nán nohuítaton, Mairo-
sararo-asposo', itëquë'. Co'huara ina nonaton, 'tata, mama,' toshátërasohuë',
Tamasco, Samaria, inapita ninanoro'sa minsëapona'. Asiria copirno piya-
pinënpitari napotapona'. Minsërahuatona', hua'anëna quëpatontacaiso
marë' ma'shanëna pa'ton nipisopita quiquitapona', itërinco. 5Ina quëran
nontaantarínco:

6-8 "Cota huënton israiro'saso', Nisin copirno, Nimariasë hui'nin,
inapita të'huatopi.
Inapita të'huatatona', nocaninaco.
Caso Siroi' i'sha, sano'i' pa'ninso pochín

b 8.1 *Mairo-sararo-asposos*': A'naroáchin ahuëatënënpoa', ihuaponënënpoa', tapon naporin.

inapita catahuapirahuë', nocaninaco.
 Napopi ni'quëhuarë',
 ca nohuanton Asiria copirno
 sontaronënpitarë chachin huëcapaipon.
 Inaso' huë'pachin,
 Iopiratësi' paquiiërinso pochin
 ya'ipi Cota huënton ninanoro'sa ahuëapon.
 Pancai' paquiiëtohuachina,
 conopirataquë huarë' icaninso pochin nisarín.
 Asiria copirnosó', panca onian yanponaton,
 mapinën nocorínso pochin
 ya'ipi iso no'paquë ya'huëpisopita ahuëapon.
 Napoaponahuë', ca Sinioroco canpitarë'co chachin nisarahuë', itërinco.
⁹ Nisha nisha nacionquë ya'huëramasopita nihuëntonco'.
 Inapopiramahuë', pa'yan tëpaponquëma'.
 Aquë ya'huëramasopita natanco sha'huichinquëma':
 Ahuëtamaso marë' noyá niacoco'.
 Noyá niacopiramahuënta', pa'pi pa'yanarama'.
 Tëhuëenchachin noyá niacopiramahuënta', napoarama'.
¹⁰ Onpo ahuëtamaso yonquihuataamanta',
 topinan quëran yonquiarama'.
 Ma'sona nicamaso' nonpatama', co napoarínhuë'.
 Yosëso quiyarë'coi chachin ya'huëarin ni'ton,
 co inapoaramahuë'.

Sinioro tëhuëenchinso' të'huatacaso ya'huërin

¹¹ Sinioro chiniquën nanantaton achinirínco. Inapotahuatonco ama a'na-pita pochin cancanta'huaso marëhuë', pënëninco: ¹² "A'napitaso', të'huarë'na ya'huëpi. A'na hua'an ahuëcaiso marë' po'oana quëran yonquihuachinara, nanan nahuín. Napopirínhuë', co nani napopiquë no'tëquën ninínhuë'. Napoaton a'na pitaso të'huatopirínahuë', co canpitaso të'huatamaso ya'huërinhuë'. ¹³ Caso Sinioroco ya'ipi nanitaparahuë. Noyasáchin ninahuë. Ca tëhuëenchin so të'huatamacoso ya'huërin. Carimasó', ya'ipínquëma ni'saranquëma'. ¹⁴ Israiro'sanquëmaso', cato huënton ya'huërama'. Natë-huatamaco, carima catahuanquëma no'tëquën chinotamacoso'. Co'so' natëhuatamacohuë', pëcotan pochin nisarahuë. Iraquë na'pi i'patochináchin ya'huërinso pochin nisarahuë. Huënsónquë ma'sha mapiso pochin, ritiquë sami mapiso pochin, Quirosarínquë ya'huëpisopita ana'intarahuë. ¹⁵ Na'con israiro'sa i'patona anotopiso pochin nicapona'. Inapoatona chiminapona'. Pëcotanquë ma'sha mapachinara co huachi pipirínsohuë pochin nisapi," itërinco.

- ¹⁶ Ina quëran a'chintërahuësopita pënënato:
 "Ipora sha'huítëranquëmaso', noya natëco'.
 A'chintëranquëmasopita,
 anitotëranquëmasopita, inapitanta ama naniantocosohuë'.
¹⁷ Cacopo quëran pipipisopita,
 Siniorori co huachi yacatahuarinhuë'.

Cariso napoaporahuë', inasáchin ninarahuë:

'Catahuarinco mini,' ténahuë.

¹⁸ Sinioro ya'ipi nanitaparinsó', Sion motopiquë ya'huërin.

Hui'nahuëpita ina quëtërinco sopitarë'co chachin

israiro'sa ayonquica'huaiso marë' acorincoi.

¹⁹⁻²⁰ A'naquënso', sha'huitëranquëmasopita co natëtatónahuë':

'Chimipiro'sa apërahua'yantatoma', natanco'.

Pënotono'santa sacaronquë nonpisopita natahuan.

¡Nisha nisha piyapi'sa yosënëna natanacaiso ya'huërin!

¡Chimipiro'sa tëranta nanpiarëhuasopita ma'sona onpocasó'

anitotiinpoaso marë'

natanacaiso ya'huërin!' itaponëma'.

Inapitaso napopirinahuë',

co pi'pian tëranta noya yonquiatona naporapihuë'.

Co tahuërianpitërëso pochin nishátërapihuë'.

²¹ Inapoatona piyapiro'sa patë patërantapona'.

Aparisitapona', tana anatanapona', napotapona'.

Tana natanápachina', no'huitapona'.

No'huitatona', copirnonëna', yosënëna',

inapita ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë', sha'huitapona'.

Inápaquë në'pëtahuatona', catahuacaiso yonisapi.

²² Isoro'paquënta yonípirinahuë',

co insoari tëranta catahuaponhuë'.

Napoaton parisitatona', nosorotápona'.

Tashinanquë co napion ancantërëso pochin

cancantápona'.

Tahuëripirinhaüë tëranta tashirárinso pochin

cancantápona'.

9 ¹ Napoaponahuë' parisitopisopitasó',
co inachachin parisitáponahuë'," itërahuë.

Yosëri acorinso nasitaton, hua'anëntarinso'

Cariria parti ya'huëpisopita'ton Yosëri ana'intërin. Inapotaton atapanin. Inaquë saporonoró'sa', nipitariró'sa', inapita ya'huëpi. Inapitasó' inpiro'sarë niya'yoranpi. Inapita no'panënasó', Cortanii' quëran pi'i ya'coninso parti hua'anëntopi. Inataquëchin tëquën ira marë'pa' pa'ninso ya'huërin. Inapitasó' Yosëri ana'intaton atapanpirinhaüë', a'na tahuëri noya nicaton catahuaantapon.

²⁻³ Inapitasó' co noyahuë' nicatona',

tashinanquë iratërëso pochin cancantopi.

Inapopirinahuë', panca a'pintërëso pochin

noya nicacaiso anitotapona'.

Sinioro quëma chachin

capa cancanta'huaisó', quëshirancoi.

Sha'naiso mapatoira, capa cancantërai.

Canatatona notohuaro' ma'sha nipatomatohuachinaranta',

capa cancantopi.

Inapochachin quiyanta', quëma ni'tonënquë
capa cancantomiatarai.

- ⁴ Piyapinënpita hua'anëntatona
aparisitopirinahuë', quëmari nicha'ëran.
Inapotahuaton co huachi inimiconënpitari
aparisitápaíso quëtëranhuë'.
Matiano'sa iráca ata'huantëranso pochin
inimiconënpita minsëran.

- ⁵ Inimicoro'saso',
sapatë po'motona ta'caca ta'cacacharapi.
A'mopisonta', huënaísáchin acopi.
Inapopirinahuë', sapatëro'sa', a'mopiso',
ya'ipi inapita ahuiquitohuachina', pëni ca'sarin.

- ⁶ Canpoa marë' a'nara quëmapia'hua nasitërin.
Hui'nanpoa Yosë quëtërinpoaso pochin
a'nara ya'ipiya marë' quëtërinpoa'.
Ina mini hua'anëntacaso marë' acorinso'.
Nisha nisha quëran nohuitapona':
"Pa'yapiro yonquirinso'."
"Co minsëchináchinhuë' Yosë."
"Ya'huëmiatona'pi tata."
"Sano cancantona'pi hua'an."

- ⁷ Tapi copirno iráca hua'anëntërinso shiraquë
huënsëaton hua'anëntapon.
Chiníquën nanantaton, ya'ipi parti camaitapon.
Ina hua'anëntarin ni'ton, sano ya'huëmiatapi.
Co onporonta hua'anëntërinso
nitiquiaponhuë'.
No'tëquënáchin yonquiaton, noyasáchin nicapon.
Ipora quëran huarë' naporinso',
co onporonta nishataponhuë'.
Sinioroso' ya'ipi nanitaparin.
Nosoromiatatonpoa napoarin. ⁸⁻²¹ (-)

Yosëri acorinso hua'anëntohuachin, noya ya'huëcaiso ya'huëarinso'

11 ¹ Nara moto' itëquën quëran pichopitahuaton
papotaantarinso pochin a'na tahuëri Quisi shiin
copirno ya'conaton, hua'anëntapon.

- ² Sinioro ispiritonëni ya'coancantomiatapon.
Inari yonquínahuan nicacaso' quëtapon.
Nitopëñentahuaton, chiníquën nanantapon.
Sinioro noya nohuitaton, natëpon.

- ³ Co papinanquë piyapi'sa
ma'sona onpotacaso' sha'huiponhuë'.
Co nanan natëtaton piyapi'sa
ma'sona onpotacaso' sha'huiponhuë'.

- ⁴ Noya coisë pochin, sanpatopisopita
ma'sona onpotacaso' sha'huitapon.
Popriyatopisopitanta pa'poyaton, catahuapon.
No'huitërayaro'saso', topinan noncharapirinhüë' ana'intapon.
Co noyahuë' nipisopitanta', pihuitë' a'parëso pochin ata'huantapon.
- ⁵ Piyapi nani tahuëri a'moanaton pa'ninso pochin,
noyasáchin nicaton no'tëquénáchin nonsarin.
- ⁶ Ina tahuëri nanihuachin: Tanan ni'niraro'santa co huachi
carniroa'huaro'sa macatonahuë', napopináchin ya'huëapona'.
Pa'piniro'santa chipoa'huaro'sarë',
napopináchin chinotapona'.
Toroa'huanta pa'pinia'huarë',
napopináchin ya'huëaton so'sopon.
A'na hua'huashari inapita quëpapon.
- ⁷ Ohuacanta tocani payarë',
napopináchin pasto ca'sarin.
Hua'huinapitanta', napopináchin quëhuënapona'.
Pa'pini' mashonta tororë',
napopináchin pasto capon.
- ⁸ Hua'huaro'santa', quëtëton ya'huano'sarë' ya'nipipona'.
Ina ya'huërinquë icarahuachinanta',
co manta onpotarinhuë'.
- ⁹ Ya'ipi hua'anëntërinquë noyasáchin nicapona'.
Co insonta a'napita ma'sha onpotaponhuë'.
Marë i'shari mëntaitërinso pochachin
ya'ipiro'paquënta Siniro nohuitapi. ¹⁰⁻¹⁶ (-)

Israiro'sa Yosëri ana'intacaso sha'huitërinso'

28 ¹⁻⁴ ¡Ma'huántacha Samaria ninanoquë ya'huëpisopita nisapi paya!
Inaquë Israiro copirno hua'anëntërin.
Yanco ahuirin quëran yancotë nipiso pochin nipirinhüë',
ina ninanoso', israiro'sari pa'yatërin.
Inapitaso' no'picaisoráchin cancantatona', co noyahuë' nipi.
Noyaro'pa' motopiana inapatontarinquë
ina ninanoso acopirinhüë',
ya'huëhuano'saso', huino o'otona no'picaisoráchin cancantopi.
Napoaton inapita ana'intacaso marë'
Siniorori a'nara chiníquën quëmapi acorin.
Inari ocai anotërinso pochin
chiníquën nanantaton anoantarin.
Panca ihuan ma'sha quiquirinso pochin,
ihuai' sharo'sa inquirinso pochin,
pacon huëhuëpiro pa'ninso pochin,
ya'ipi atatahuaton to'pi to'pitarinso pochin,
ina quëmapiri nitapon.
Samariaquë no'picaisoráchin cancantopisopita
ata'huantapon.

Noyápiachin yancotë ya'huëtohuachinara nipa'yatopiso pochin
ina ninanoso' israïro'sari pa'yatopirinahuë', inapotapon.

Iquira huayo ya'nan cayarinsopita quënanpachinara,
co oshatapihuë' macatona capacaiso'.

Inapochachin ina quëmapinta', canquihuachin
co oshataponhuë' ina ninano ata'huantacaso'.

⁵ Ina tahuëri nanihuachin,

Siniro ya'ipi nanitaparinsó', pa'yatapona'.

Caraya cha'ëpisopitari, noya nicatona pa'yatapona'.

Pa'pi noya yancotë pa'yatopiso pochin nitapona'.

⁶ Coisëro'sa nanan anoyatohuachinara,

inari catahuapon no'tëquën sha'huitacaiso'.

Sontaro'sa ninano pa'poyapisopitanta',

chiníquën cancantatona pa'poyacaiso
catahuapon.

⁷ Samariaro'sa huino o'otona pisan pisan toconpi.

Máin pa'yatatona', inpan inpan toconpi.

Inapita pochachin corto hua'ano'sa', pënëntona'piro'sa',

inapitanta ina pochin o'otona no'pirápi.

Huino o'osápatona naponin yonquipi.

Inapitaso' hua'narëso pochin quënantacaiso nipirinhüë',

ma'sona nicacaso' sha'huicaiso nipirinhüë',

no'pirahuëro'sa ni'ton, co Siniorori anitotërinhuë'.

⁸ O'opiquë, imopiso' saianahuanin.

Co insëquë tëranta imopiso pahuaninhüë'.

⁹⁻¹⁰ Canta yonquiatonaco napopi:

“¡Isaiasëntachi yaa'chintërinpoa'!

¡Sinioro anitotërinco a'chinchinquëma'!

ta'ton atosárin.

Hua'huaro'sa quirica nontacaso nitotahuachinara:

‘ta ta tata të të tëtë ti ti titi to to toto,’ tosápi.

Inapita pochin cancantatonpoa

napotápirinpoahuë', ¡macari natanapon!’ topi.

¹¹ Noyapa'. Naporama ni'quëhuarë',

inimiconëma quëran Sinioro nontarinquëma'.

Nisha piyapiro'sa huëcapairahuatënëma',

nisha nananquë nontarinquëma'.

Ma'sha onpotarinquëmaso' nicatoma',

naporo huarë' Sinioro yaa'chintërinquëmaso',

nitotarama huachi.

¹² Nani iráca ina sha'huitërinquëma':

“Cariáchin nanitërahuë asanocancana'huanguëmaso'.

Canotërëso pochin cancantohuatama',

caquë huëcatoma', chinotoco,” itërinquëma'.

Napotopirinquëmahuë', co canpitaso natëramahuë'.

¹³ Napoaton hua'huaro'sa quirica a'chintohuachinara

nontopiso pochin Sinioro nontarinquëma'.

Naporarama quëran aquë aquëtë pochin nisarama'.
 Noya pa'sarama quëran
 ninantërarahuatona anotopiso pochin nisarama'.
 I'parahuatoma anotapoma'.
 Inapoatoma chiminapoma'.
 Huënsonquë inaira mapiso pochin
 nitohuachinquëma', co pipiaramahuë'.

Quirosarinquë ya'huëpisopitanta pënëninso'

¹⁴⁻¹⁵ Quirosarinquë hua'an ya'conatoma camaitëramasopitanta',
 Siniro naporinso natanco':
 "Canpitaso co panorohuanhuë' camaitërama'.
 Nonpatamara naporama':
 'Siniro piyapiro'sa ana'intohuachin,
 co quiyaso' chimina'huaiso ya'huërinhuë'.
 Nani chimirinë'coi anoyatërai.
 A'napitaso parisitapona', quiyaso' cha'ësarai.
 Piyapi'sa co noyahuë' ninaiso' sha'huirapihuachinacoi,
 nonpintahuatoi chinitarai.
 Inapohuatoi, a'naroáchin natëarinacoi.
 Inapohuatoi co insonta minsëarincoihuë', toconama'," ténin.

¹⁶ Napoaton Siniro naporin:
 "Ni'quë'. Sionquë a'nara na'pi acoarahuë.
 Noyá huayonpinan nisahuaton, pa'pi pa'ton.
 Inari pëi achiniarin.
 Ina, pëi simintonën pochin nisarín.
 Insosona natëhuachinco,
 co të'huarë'na ya'huëaponhuë'.

¹⁷ Ina pëi nipato, huanirinso ótëinamën pochin
 noyasáchin nicacaiso' ya'huëapon.
 No'tëquénáchin nicacaisonta',
 tahuaninso tantiatiinan pochin nisarín.
 Nonpinatoma yacha'ëramasopitaso nipirinhuë',
 panca ihuan paaton pëi atatërinso pochin,
 paquii' mëntacontarahuatón quiquitërinso pochin
 Asiria copirno ata'huantarinquëma'," ténin. ¹⁸⁻²⁹(-)

Siniro co natëpiso marëhuë' sha'huitërinso'

30 ¹ Siniro isairi'sa pënënatón itapon:
 "Canpitaso hui'nahuëpita pochin nipiramahuë',
 iráca quëran huarë' co yanatëramacohuë'.
 Ma'sona tëranta nicacaso' yonquihuatomara, co chinotëramacohuë'.
 Co carima ayonquipiranquëmahuë', ma'pitaso yaninama'.
 Inapoatoma', na'con na'con oshahuanama'.
 Ina marë' canpitaso', ¡ma'huantacha nisarama paya!

² Co natanapomaracohuë',
 manorahuatoma Iquipitoquë pa'marama'.

Sanohuaninquë na'irëso pochachin canpitanta',
huraon pa'poyainquëmaso marë' natanapoma pa'marama'.

³ Napopiramahuë',

inaso co catahuainquëmaso nanitarinhüë'.

Sanohuaninquë na'irëso pochin nicamaso marë'

Iquipitoquë pa'maramaso', atapanaponquëma'.

⁴ Soan, Anisë, inapita ninanoro'sa quëran

catahuainëmaso marë' hua'ano'sa a'parama'.

⁵ Inapitaso napoaponahuë', co catahuainquëmaso nanitapihuë'.

Co maquë tëranta inapita catahuaponquëmahüë'.

Ina na'intarinquëma na'con parisitarama'," itërin.

⁶⁻⁷ Pë'tahuario'santa hua'ano'sari

quëpapiso' yonquiato sha'huitaranquëma':

Camiyoquë, moraquë, inaquëpita ya'mitëatona

Iquipitoquë hua'ano'sa pa'sapi.

Na'con pa'tërinsopita tapapiso',

inapitaquë a'mitëatona Iquipito hua'ano'sa quëpatapona'.

Niquipi inotërotaquëchin pa'sapi.

Pa'pi huëhuëpiro no'pa' pa'tapi.

Inaquëso', pa'piniro'sa përarantapi.

Quëtëton ya'huano'sa', yanpona'pi ya'huano'sa',

inapitanta ya'huërin.

Iquipitoro'sa co maquë nanitopirinhüë', inapita quëpatapona'.

Napoaton cariso', iquipitoro'sa apoyatërahuë:

"Topinan quëran përana'pi ma'sha," itërahuë.

⁸ Ina quëran Sinioroso' camaiantatonco:

"Iporaso' nontë masahuaton,

sha'huitëranquënsopita ninshitëquë'.

Noya ninshitahuaton inaquë acoquë'.

Sha'huirahuësopita nitotacaiso marë'

inaquë ya'huëmiachin.

⁹ Isopitaso piyapinëhuëpita nipirinhüë',

nisha nisha cancantatona co yanatërinacohüë'.

Co natantochináchinhüë' cancantatona',

a'chintërahuësonta co nohuantopihüë' natanacaiso'.

¹⁰⁻¹² Ninotona quënana'piro'sa sha'huitatoma':

'Ama hua'narëso pochin quënanatoma

pënëncoisohüë', itonama'.

Pënëntona'piro'santa':

'Ama Sinioro no'tëquën anitotërinquëmasopita,

sha'huitocoisohüë'.

Costaraisopita tëhuëncinso', sha'huitocoi.

"Noya ya'huëapoi," ta'toi

huë'ërai pochin cancantëraiso',

ama quëma huë'sahuaton

ochinanatë pochin nitocoisohüë'.

Ya'huincanapicoi quiyanta nohuantëraiso' nisa'i.

- Siniro natëramaso', a'poco huachi.
 Co huachi nohuantëraihuë',
 Siniro naporinso natana'huaiso'.
 Inaso', noyasáchin ninin. Israirori chinotërin,' toconama'.
 Napoaton inaso sha'huitarinquëma':
 'Canpitaso sha'huitëranquëmasopita nocanatoma',
 ahuëtono'sa', co noyahuë' piyapi'sa', inapita
 catahuaimaso marë' yonirama'.
¹³ Inapoatoma canpitaso', na'inama'.
 Inapa paira no'papi quëran nipiso
 yanotontërinso pochin huëhuëpiro nisarama'.
 Inapohuachina co yonquiasëhuahuë', nohuatimapon.
¹⁴ Canpitanta ma'sha onpocaso' cantiihuachinquëma',
 minë noyá ya'quirinso pochin nisarama'.
 Inapohuachina, co huachi pënaya
 macacaso marë' tëranta ya'huërinhuë'.
 Co i'sha poso quëran macacaso tëranta
 nanitërehuë', tënin Siniro," itërinco.
¹⁵ Naporahuaton, inaso taantarín:
 "Canpitaso nisha nisha cancantërama'.
 Huëco natëantatomaco sano cancantoco'.
 Inapohuatama', nicha'ësaranquëma'.
 Sano cancantatoma casáchin chinotoco.
 Inapohuatama', chiniquën nisarama'," tënin Siniro.
 Napopirinhüë', co canpitaso nohuantëramahuë'.
¹⁶ Co yanatëtomarahuë' naporama':
 "Co'chi paya. Cahuarioquë tëhuënnchinso
 ya'mitëahuato i ta'apoi," toconama'.
 Naporama ni'quëhuarë', ta'acamaso' ya'huëapon.
 "Chiniquën ta'ana'pi toronano'saquë ta'apoi," tomantarama'.
 Naporama ni'quëhuarë',
 chini chiniquën ta'anapiro'sa imaponquëma'.
¹⁷ Huarancanquëma nipomarahüë',
 a'na inimico sontaroíchin nita'ataponquëma'.
 A'natërápo inimico sontaroíchin niponaraihuë',
 ya'ipinquëma nita'atarinquëma'.
 Tomaro'të motopiquë pantira naranën
 a'huanipiso pochin nicama huarë' napoarama'.
¹⁸ Inapotiimaso sha'huitopirinquëmahüë',
 iporaso nosoroinquëmaso marë' ninarinquëma'.
 Inaso', nosoroinquëmaso' pa'pi yaa'notërinquëma'.
 Siniroso' noyasáchin nina'pi. Inaso Yosë ni'ton,
 inasáchin ninahuatëhua',
 tëhuënnchachin capa cancantarihua'. ¹⁹⁻³³ (-)

**Iquipitoro'sari catahuacaiso' nohuantopisopita,
ma'sona onpocaiso ya'huërinso'**

- 31** ¹ Iquipitoro'sari catahuacaiso marë' paapapisopita,
jma'huántacha nisapi paya!
“Cahuarioro'sa', na'a sontaro'sa toronanquë pa'pisopita,
notohuaro' cahuarioquë pa'pisopita sontaro'sa',
inapita catahuaponacoi,” topisopitanta',
jma'huantacha nisapi paya!
Co Siniorori catahuacaiso ninapihuë'.
Inaso' noyasáchin ninin ni'ton, Israirori chinotërin.
Napoaponahuë', co ina nontopihuë'.
Ina marë' jma'huantacha nisapi paya!
- ² Co chinotopiramahuë', inaso yonquínahuan ni'ton,
ma'sha onpotinquëmaso' nitotërin.
Ma'sona nicacaso' sha'huihuachina, ina inachachin nisarín.
Inaso', co noyahuë' nipisopita ata'huantapon.
Inapita catahuapisopitanta', inapotapon.
- ³ Iquipitoro'saso', co yosëro'sahuë'.
Topinan piyapiro'sa inahuanta'.
Cahuarionënapitanta', topinan ma'ssharo'sa',
co ispiritiro'sahuë'.
Siniorori ana'intacaso nanihuachin,
pa'poyapisopita ta'huantapona'.
Pa'poyatona'piro'santa napoapona'.
Ya'ipi napopináchin quiraquë ta'huantapona'.
- ⁴ Isonta', Sinioro naporinso sha'huitaanta'inquëma':
“Pa'pini' ohuica mapachina, no'huitárin.
Napoaso', co a'paina'piro'sa tëranta të'huatërinhuë'.
Notohuaro' niyontonatona no'huipirinahuë tëranta',
co mapinën patarínhuë'.
Inapochachin caso Sinioroco nisarahuë.
Ya'ipi nanitapato,
Quirosarin pa'poya'huaso marë' o'marahuë.
- ⁵ Inairanta hua'huinpita pa'poyaton,
pë'pëtën aipi yanpo yanpónantarin.
Inapochachin canta ya'ipi nanitapato,
Quirosarin a'paiapo, pa'poyapo, nicha'ëpo, inapotapo.
- ⁶ Israiro'sanquëma'.
Canpitaso co natëtomacohuë', na'con tëhuëtëramaco.
Inapotopiramacohuë', huëco casáchin natëantaco.
- ⁷⁻⁸ Mamanshiro'sa nicatoma oshahuanama'.
Inapitaso', oro, prata, inapitaquëran ninama'.
Inapita mosharamaso a'pohuatama',
naporo tahuëri chachin asiriario'sa minsëapona'.
Napoaponahuë', co piyapi'sari minsëarinhuë'.
Quira të'huatatona piyapinënpita ta'apona'.

Hui'napinēnapitanta ahuētonapiro'sa nisapirinahuē',
asacatacaiso marē' macapona'.

⁹ Copirnonēnanta', pa'yanēnquē ta'apon.

Hua'ano'santa', pantiranēna ta'ananpipona'.

Nani Quirosarinquē panca pēn acorahuē'.

Inimiconēma ana'inta'huaso marē' naporahuē', tēnin.

Noyasáchin nica-ton hua'anēntērinso'

32 ¹ Natanco a'na sha'huitaanta'inquēma':
A'nara' copirno ya'conaton, noyasáchin hua'anēntapon.
Naporō' hua'ano'santa', noyasáchin nica-tona hua'anēntapona'.

² A'naya a'naya, ihuan na'pitiinan pochin pa'poyatapi.

Ma'sha onpocaso tahuēri nipachin, catahuatapi.

Yaniroquē sharo'sa opotacaiso marē'

cashapiso pochin nisapi.

Panca natētē inotēroquē, pi'i ya'copirinsō pochin nisapi.

³ Ma'sona yanipachina', noya ni'sahuatona acoapona'.

Ma'sona sha'huitahuachinanta',

noya huēratēhuanatona natanapona'.

⁴ Ma'sona nicacaso' yonquihuachina,

noya yonquiatona nicapona'.

Ma'sona nonpachina', a'ninquēchin nonsapi.

⁵ Co noyahuē' nipisopita naporo tahuēri'saso',

“noya quēmapi,” co itaponahuē'.

Apiro'santa', co huachi noya nicaponahuē'.

⁶ Co noyahuē' nipisopitaso', naponin nonapona'.

Yonquinēnaquē co noyahuē' nicacaiso' yonquiapi.

Mantanta nica-tona', co Yosē pēnētērinso' natēpihuē'.

Sinioropita yanonpinapipitēra-pi.

Tanapisopita co a'capihuē'.

Yamoropisopitanta', co yao'shitopihuē'.

⁷ Apiro'saso', monatacaiso marē' ma'pitaso nipi.

Pa'pi co noyahuē' nicacaiso' yonquirápi.

Popriro'sa nonpintatona ihuapi.

No'tēquēn catahuacaiso marē' natantopirinahuēnta', co catahuapihuē'.

⁸ Noya quēmapišo nipirinhūē', noya nicacaso' yonquirin.

Yonquirinsopita nipachina, co nisha nisha cancantarinhuē'.

Siniorori piyapinēnpita ana'intahuaton, noya acoantarinsō'

⁹ Sanapi'sanquēmanta', pēnēinquēma natanco:

Canpitaso co manta yonquirēhuē pochin

nicatoma': “Noya ya'huēápoi,” toconama'.

Napopiramahuē', carima sha'huichinquēma natanco:

¹⁰ Iporaso mini noya ya'huēápiramahuē',

a'na pi'i na'con quēran pochin,

pa'yanatoma ropatapoma'.

Cosharo', o'oi', inapita

pahuantaponquëma ni'ton, napoarama'.

- ¹¹ Co manta yonquiatoma ya'huëápiramahué',
pa'yanatoma ropatoco huachi.

Noyasha nitaparamaso' pa'coirahuatoma',
sëtatoma a'moramaso', a'moco'.

- ¹² Noyápiachin imino'sa', noyaro'paquë oparoro'sa ya'huërinso',
inapita yonquiatoma na'nëco'.

- ¹³ No'panëma patarama ni'ton, pantatápon.
Nahuano'sa', nonitëraros'a', inapitari imotapon.

Pëiro'sa capa cancantëramaquë, pantatápon.
Ninanonëmaquënta napopiramahuë', napoapon.

- ¹⁴ Noya pëiro'sa ya'huëtërinquëmaso patapoma'.
Ninanoquënta notohuaro' ya'huëpiramahué', tanahuantápon.

Noyá niacorpiramasopitanta', patomiatarama huachi.
Tanan moraro'sa inaquë noya ya'huëapona'.

Nisha nisha pë'tahuaro'santa inaquë coshatapona'.

- ¹⁵ Napoaponahuë', Sinioroso' ya'ipi nanitapaton,
o'mantararin catahuainpoaso marë'.
Naporos' inotëroquënta', noyaro'paquë pochin sha'tapona'.
Noyaro'paro'santa', aquëtë huarë' noya noya nicapon.

- ¹⁶ Ya'ipi piyapiro'sa no'tëquënáchin yonquiapi.
Inapoatona', ya'ipi ya'huëërhuaso no'paquë noyasáchin nicapona'.

- ¹⁷ Noyasáchin nicatona', sano ya'huëapona'.
"Sinioro catahuanincoi," tëcatona', noya ya'huëmiatapona'.

- ¹⁸⁻²⁰ Sano ya'huëpiquë piyapinëhuëpita ya'huëapona'.
Noyá acopinan pëiro'saquë, nóya ya'huëapona'.
Tananos'a a'nëatona tiquipirinahué tëranta',
ninanonta minsërahuatona taparo nitopirinahué tëranta',
canpitaso noya ya'huëatoma', capa cancantomiatarama'.
Sha'tëramaso oporapitamaso marë',
notohuaro' i'sha ya'huëtaponquëma'.
Pastonta', tororo'sa', moraro'sa', inapita
capacaiso marë' co pahuanaponhuë'.

Ahuëtöpisopita Siniorori ana'intacaso sha'huitërinso'

- 33** ¹ A'naquëmaso', piyapi'sa ahuëatoma ata'huantërama'.
A'naquëmanta', nonpintatoma ma'sha onpotërama'.
A'napita inapotopiramahuë', co canpitaso inapotërinëquëmahuë'.
Ata'huantërama piquëran, canpitanta ata'huantaponënuëma'.
Nonpintatoma piyapi'sa ma'sha onpotërama piquëran,
canpitanta inapotaponënuëma'.
² Quiyaso' Sinioro quëmasáchin ninarainquën ni'ton, nosorocoi.
Nani tashíramiachin catahuanincoi.
Ma'sha onporaiso tahuëri'santa', nicha'ëcoi.
³ Quëmari no'huiranso' natanatona',
nisha nisha piyapiro'sa ta'api.
Quëma huaniranso nicatona', naciono'santa yanquëapi.

- ⁴ Sëquërë' pa'pachina chitoro tashirotërinso pochin pa'nin.
Ina pochachin inimiconënapitanta ya'contatona',
ma'shanënapita pa'ton nininso' osërëtapona'.
- ⁵ Sinioroso' pi'iro'tëquë ya'huërin.
Inaso', chini chiniquën nanantërin.
Ina nohuanton Quirosarinquë
no'tëquën yonquiatona noyasáchin nisapi.
- ⁶ Ina nohuanton chachin inaquë noya ya'huëapona'.
Inaquë ya'huëpisopitaso', yonquínahuan nicatona',
nitotono'sa nicapona'. Inapoatona cha'ëpona'.
Sinioro tē'huatatona natëpi ni'ton,
ma'sha pa'ton nininso' quënanëso pochin nipi.
- ⁷ Cota huënton sontaro'saso',
chiníquën cancantopisopita nipirinahuë',
catahuacaiso marë' cachiro'saquë
chiníquën na'nërantapiso' natanco'.
Anoyatacaiso marë' a'papisopitanta',
co anoyatatonaraihuë', na'nërantapi.
- ⁸ Iraro'sa tanahuantápi. Co huachi pa'topihuë'.
Nicatahuacaiso marë' anoyatopisopitanta', tapipi.
Quënaninso no'tëquën sha'huina'pinta', nocanconpi.
Itohuara capini ma'sha nionpotopi.
- ⁹ Sha'pirinahuë', co nítërinhuë' ni'ton,
no'pa chachionta sëtatona a'mopiso pochin ninin.
Nipano tanan quëran huarë'
ahuíánahuanaton tapaninso pochin ninin.
Saron motopiananta', inotëro pochin niconin.
Pasan parti, Carmiro motopi parti, inaquënta
nararo'sa ahuíánahuanatona', nohuamonotopi.
- ¹⁰ Sinioro chachin naporin:
“Iporacha canta', huanito ma'sha nisarahuë.
Chini chiníquën nanantërahuëso',
noya noya ninahuëso', inapita a'noarahuë.
- ¹¹ Canpitaso ma'sha nicacaso yonquipiramahuë',
yonquiramasopitaso', shinpitë yanimë pochin ni'ton,
co manta chiniarinhuë'.
Pihuitë pochin nitatënuëma', ana'intaranquëma'.
Pëni ata'huantërinso pochin nitarinquëma'.
- ¹² Nisha nisha ninanoro'sa huiquitatona', huario taranapi.
Nahuan yanirinso pochin huëyapona'.
- ¹³ Aquë ya'huëramasopita, naporahuëso natanco'.
Ya'caria ya'huëramasopitanta naporahuëso nicatoma':
“Tëhuënachachin Sinioroso', chini chiníquën nanantërin,' toco',” tënin.
- ¹⁴ Quirosarin oshahuano'saso', pa'yanapi.
Ya'ipi inpioro'santa pa'yanatona':
“Sinioroso', pën ma'sha ahuiquitërinso pochin ninin.
Ya'huëmiatërinso pën pochin ni'ton,

- ¡Sinioro ana'intërinquëso!, pën ya'huëmiataton ya'ipi ahuiquitërin!
 ¡Co inquënpoa tëranta!, inaquë ya'huëcaso nanichitërihuahuë!" tapon.
- 15-16 A'naquën no'tëquënáchin yonquiatona!, no'tëquënáchin nonpi.
 Co piyapi'sa ma'sha onpotatona ma'huanpihuë'.
 Ma'sha yanicanapirinahuë tëranta!, no'tëquën ana'intopi.
 Tëpatacasó marë' sha'huitopirinahuë', co nohuantopihuë'.
 Co noyahuë' nicacaiso!, co pi'pian tëranta yonquipihuë'.
 Napopisopitaso!, noya ya'huëapona!.
 Natëtëanaro'saquë ya'copiinamën acorinso pochin nisapi.
 Cosharo!, o'oi, inapita co pahuantapihuë'.
- 17 Naquëranchin copirno noya noya ya'norinso niantapoma!.
 Naporoso!, no'panënpoa nanirinso pa'pi áquë nisin.
- 18 Naporo' inimicoro'sa të'huatëranso' yonquiaton tapon:
 "Inimico hua'an, sontoronënpita nicacasó marë' pichiyantërinpoaso!,
 ¡co huachi ya'huërinhuë'!
 Inimico copirno marë' pahuëretacasó ma'patona'pi hua'aonta!,
 ¡co huachi ya'huërinhuë'!
 Toriro'sa pichirahuaton onposó
 sontaro'sa a'pacaisó marë' tantiachantërinso hua'aonta!,
 ¡co huachi ya'huërinhuë'!" tosan.
- 19 Co panorohuanhuë' inimicoro'sa
 huáncana ya'huëpiranhuë'.
 Co huachi inapita huáncana ya'huëaponhuë'.
 Inapitasó' nonpachinaranta!, co natanchináchinhuë' nonconpi.
 Nisë'morinso pochin nonpachinara co incari nataninhuë'.
- 20 Quirosarin ninano ni'co!.
 Inaquë nani pi'iquë pita na'huëcasó marë' pa'nëhua!.
 Inaso ninano!, noyá acopinan ya'huërin huachi.
 Sontaro'sa në'mëtë pëinëna
 noya ótënpiso pochin ninin.
 Inapita achinicaíso marë' noninënpitasó!,
 co incari tëranta oshitëaponhuë'.
 Naranënpita pa'huacopisonta!, co incari tëranta opanaponhuë'.
- 21 Inaquë Sinioroso!, huënaráchin huënaráchin ya'nopon.
 Inaquëso na'a iro'sa ya'huëapon.
 Pancairo'santa ya'huëapon.
 Inaquëso napoaponahuë', co onporo tëranta
 inimiconënpitari ya'contaponahuë'.
 Inapitasó' chiníquën nancharo'sa ya'huëtopi.
 Panca no'soratëhuan nipirinahuë', co nanitapihuë'.
- 22-23 Sinioroso' coisënënpoa ni'ton,
 ma'pitasó nicacasó' pënëninpoa!.
 Inaso' copirnonënpoa ni'ton, nicha'ësaripoa!.
 Ina nohuanton inimicoro'sa nanchanënaquë
 pancara nara ahuanipiso!, co chiniaponhuë'.
 Sihuirinënpita ananahuatërin ni'ton,
 ihuani pihuicasó' në'mëtënta!, sa'moconin.

Inapohuachina, inimicoro'sa ma'shanëna osërëtarihua'.
 Somarayaro'sa quëran huarë' ma'sha macapona'.
 Sonpacharo'santa ma'sha mamiatapona'.

- ²⁴ Quirosarinquë ya'huëpisopitaso', Siniorori oshanëna inquitarin
 ni'ton,
 co huachi a'naya tëranta', "caniorahuë caso'," tëcaponahuë'.

Quirosarinquë ya'huëpisopita Yosë nohuanton huënantapiso'

35

- ¹ Inotëroquëso co manta noyatatonhuë',
 sëtätë pochin no'pa' nisárin.
 Napopirinhüë', Yosë nohuanton noyatohuachina',
 capa ancantona'pi pochin nisarín.
² Nirio yanco huësoatërinso pochin capa cancantomiachin.
 Yosë nohuanton Nipano tanan pochin nicapon.
 Carmiro motopi, Saron motopiana,
 inapita noyaro'paro'saquë pochin
 nani ma'sha sha'pachina', noya noyatapon.
 Inapohuachina', Yosë chini chiníquën nanantërinso' ni'sapi.
 Noya noya nininso' ya'nopon huachi.
³ Sanpatërëso pochin cancantopisopita, achinincanco'.
 Canotërëso pochin cancantopisopitanta',
 catahuaco chiníquën cancanchina'.
⁴ Të'huana'piro'santa sha'huitatoma':
 "¡Chiníquën cancantoco'! ¡Ama pa'yancosohuë'!
 Sinioro o'mararin nicha'ëinquëmaso marë'.
 Inimiconëmapitaso', no'tëquën i'huërëtarin," itoco'.
⁵⁻⁸ Naporo' somarayaro'sa quënantapona'.
 Në'huëyaro'santa natantapona', nonapona'.
 Sonpacharo'santa', yo pochin niipona'.
 Inotëroso', ya'shi ya'shin nipirinhüë',
 no'pa quëran notohuaro' i'sharo'sa pipirantapon.
 Sonoro'santa ya'huëapon.
 Ipóra asaniroro'sa ya'huërinquënta',
 piquiraroro'sa', shi'shinamatëro'sa', inapita ya'huëapon.
 Ina no'panëmataëchin a'nara caritira pëntonapon.
 Co oshanëna iniquihuachinahuë',
 co nanitapihuë inataëchin pa'tacaiso'.
 Naponin yonquipisopitanta', co inataquëchin pa'sapihuë'.
 Ina caritiraso': "Yosë caritiranën," itapona'.
⁹ Inaquëso', co pa'piniroro'sa ya'huëaponhuë'.
 Co huachi të'huatoro ma'sharo'sa ya'huëaponhuë'.
 Inataëchin Yosëri nicha'ërinsopita huënantapona'.
¹⁰ Siniorori nicha'ërinsopita Quirosarinquë huënantapona'.
 Capa cancantatona cantarë'nachin huënantapona'.
 Noya ya'huëatona capa cancantapona'.
 Co huachi iquitacaiso' ya'huëaponhuë'.
 Co huachi na'nëcaiso' ya'huëaponhuë'.

Quirosarinquë ya'huëpisopita Siniorori achinicancaninso'

40

¹ Sinioro naporin:

“Piyapinëhuëpita noya nontatoma', achinicancanco'.

² Noyasha nontatoma piyapinëhuëpita
catahuaco chiniquën cancanchina'.

Sontaro sirihuitërinso pochin nininso', nani nanirin.

Tëhuëpiso marë' ana'intërahuëso', nani pahuërëtatë pochin nipi.

Oshanëna marë' nani na'con na'con parisitopi,” tënin.

³⁻⁴ Natanco, a'na quëmapi chiniquën sha'huirarin:

“Sinioro yao'marin ni'ton, ira tapaco'.

Inotëroquë ira ya'huërinso ótéco'.

Panëno'sa papatahuatoma',

iconantërinso mëntarotoco'.

Na'piro'santa chi'huincaco'.

Inapochachin canpitanta', cancanëma anoyatoco'.

⁵ Naporó' Sinioro chini chiniquën nanantërinso' a'notarinpoa'.

Napohuachina ya'ipi piyapi'sari ni'sapi.

Sinioro chachin naporin,” tapon.

⁶ Ina quëran napoantarin natanahuë:

“Chiniquën sha'huiquë,” tënin.

Napohuachina cari natanahuë:

“Ma'ta chiniquën sha'hu'i,” itërahuë.

“Ya'ipi piyapi'sa panpatoro pochin niconpi.

Iminquë yanco ya'huërinso pochin co chinipihuë'.

⁷ Panpatoroso pacahuatëra, a'naroáchin yanirin.

Yancoro'santa a'naroáchin ahuirin.

Sinioro nohuanon inapita co chinirinsohuë pochin,

piyapi'santa', co chinipihuë'.

⁸ Panpatoroso', yaniconin. Yancoro'santa ahuiconin.

Sinioro nanamënso napoaponahuë', ya'huëmiatarin, tëquë,” itërinco.

Chiniquën nanantaton Sinioro o'mamarinso'

⁹ Quirosarinquë ya'huëramasopita noya nanan sha'huico'.

Motopi naniontarinquë nanpërahuatoma chiniquën sha'huiontaco'.

Ama të'huatatoma'huë' ya'ipi Cota huënton israiro'sa sha'huítoco':

“¡Ma'tana Sinioro chinotërehuaso'!

¹⁰ Chiniquën nanantaton o'mamarin.

Ya'ipi minsërahuaton, piyapinënpita isëquë chachin quëantarin.

Nisharo'sari hua'anëntopirinahuë', inapita quëran nicha'ërin.

¹¹ Hua'anëni ohuicanënpita a'pairin.

Carniroa'huaro'sa', iporahuaton quëparin.

Nasha huaipisopita oshaquëran quëpaton a'carin.

Ina naporinso pochin canpoanta', Sinioro noya a'paiarinpoa',” itoco'.

Sinioro chini chiniquën nanantërinso'

¹² Sinioroso' chini chiniquën nanantaton,

- marë pancai' nipirinhüë', a'na imiraquëächin a'nirin.
 Pi'iro'tënta cara cuartaíchin pochin a'nirin.
 Ya'ipi isoro'paquë amocan ya'huërinson'ta',
 pë'tënacaso marë' a'nitiinanquë po'morin.
 Motopiro'sa', motopia'huaro'sa', inapitanta pë'tënanquë pë'tënin.
- 13-14 ¡Co insoari tëranta Sinioroso' ótëarinhuë'!
 ¡Co insoari tëranta ma'sona nicacaso', ina a'chintërinhuë'!
 ¡Co insoari tëranta', pënënaton yonquínahuan ina acorinhüë'!
- 15 Naciono'sa panca nipirinhüë',
 Sinioro marëso', a'na shi'taíchin i'sha pochin niconpi.
 Marë yonsan no'paro'saquë ya'huëpisopitanta',
 amocan pochin co manta pa'topihüë'.
- 16 Ya'ipi Nipano tananquë tëranta
 ma'sharo'sa ina marë' tëpacaiso' co naniarinhuë'.
 Inaquë na'con ihuë ya'huëpirinhüë',
 co ina tëranta naniarinhuë Yosë marë' ahuiquitacaiso'.
- 17 Ya'ipi naciono'santa ina marëso',
 co máquëno'sahuë'.
 Co manta pa'tërinsopitahuë pochin niconpi.
- 18-19 ¡Co a'naya tëranta Yosë pochin ya'huërinhuë'!
 ¡Co inso mamanshi tëranta', ina pochin ya'huërinhuë'!
 Mamanshiso', hua'na asoquirahuatona nipi.
 Nitapacaiso' nina'piri oro quëran pashitërin.
 Inapotahuaton prata quëran catinaa'huaro'sa apë'pëconotërin.
- 20 “Nara quëran nii,” topachinanta',
 onëhuan nininso nara huayonin.
 Inaporahuaton noyá nitotërinso patëtona'pi, yonirin.
 Inari noyá payontohuachina, co anotërinhuë'.
- 21 ¡Canpitanta nitotërama ni'sora!
 ¡Nani natanama sha'huipisopita!
 ¡Ya'nan caniaritërin quëran huarë' sha'huipisopita ya'huërin!
 ¡Isoro'pa' Yosëri acorin quëran huarë' nani nitotërama'!
- 22 Yosëso', pi'iro'të tahuirinso aipi hua'anëntarin.
 Inatohua quëran canpoaso' sëquëre pochin ni'ninpoa'.
 Na'licaso marë' në'mëtë ótënëso pochin pi'iro'tënta ótënin.
 Në'mëtë pëi ótënatë pochin nitërin.
- 23 Ina nohuanton chiníquën nanantopisopitanta',
 co huachi máquëno'sahuë' nisapi.
 Hua'ano'santa ina nohuanton ta'huantapi.
- 24 Ina marëso' hua'ano'santa',
 sharo'sa nasha pichopitopiso pochin niconpi.
 Ipóra huarë' itëa'huain pipiarinso pochin,
 co manta chinipihüë'.
 Siniorori pihuitë pochin nitohuachina, chiminatona ahuiánahuanapi.
 Panca ihuan pa'pachina,
 trico sha'huëtë quiquirinso pochin nitërin.
- 25 Sinioroso' noyásáchin nica-ton naporin:

- “¿In pochinta ni'namaco?
 ¡Co ca pochin a'na ya'huërinhuë'!
 26 Inta nipachin pi'iro'të nê'përico'.
 ¡Nani canpita cari acorahuëso' nitotërama'!
 Ya'ipi inaquë ya'huërinsopita acoato,
 a'naya a'naya insëquësona nohuantërahuëquë acorahuë.
 Chini chiniquën nanantato
 nininëna quëran përapatora, ya'ipi ya'nopi,” tënin.
 27 Israiro'sanquëma', canpitaso Cacopo shinpitanquëma'.
 Canpitaso naporama':
 “¡Sinioroso co huachi tahuërëtërinpoahuë'!
 Parisitápirëhuahuë' co noninipoahuë',” tënama'.
 ¡Co ina pochin yonquicamaso ya'huërinhuë'!
 28 ¡Nani canpitaso nitotërama'!
 ¡Nani sha'huitërinënnquëmaso' natanama'!
 Sinioronënpaso', Yosë ya'huëmiatërinso'.
 Inari isoro'pa', ya'ipi ya'huërinsopitarë chachin acorin.
 Co aso canotaton nê'ca nê'catosárinhuë'.
 Nitotërinsona', co naninahuanhuë'.
 29 Canotopisopita, inari achiniantarin.
 Sanpatopisopitanta', ananitaantararin.
 30 Hui'napi'sa niponaraihuë', canotatona nê'ca nê'catopi.
 Hua'hua hui'napi'santa', i'parahuatona anotopi.
 31 “Sinioro mini catahuarinco,” topisopitaso nipirinhue',
 nashaquëranchin chiniantarëso pochin nicapona'.
 Panca onian co sacai quëranhuë yanponinso pochin nicatona',
 co oshataponahuë ma'sona noya nicacaiso'.
 Co canotonahuanhuë ta'arëso pochin co sanpataponahuë'.
 Co aminahuanhuë iratëresö pochin, Yosë imamiatapona'.

Nisha nisha naciono'saquë ya'huëpisopita pënëninso'

41

¹ Naquëranchin Sinioro taantararin:

- “Marë yonsanquë naciono'sa ya'huëramasopita,
 ta'tatoma nontaranquëmaso' natanco'.
 Chiniquën cancantatoma huëco noanhua'.
 Chiniquën nanan ya'huërin ni'ton, niyontonatëhua noanhua'.
 2 ¡Ca nohuanton pi'i pipirinso parti a'nara copirno ya'conapon!
 Inaso', ya'ipi inimiconënpita minsëapon.
 Cari catahuarahuë ni'ton, nisha nisha naciono'sa hua'anëntapon.
 Nisha nisha copirnoros' camaiaapon.
 Sahuëninën, pë'chinanën, inapita quëran ahuëaton,
 trico to'norahuatëra pi'pitën pa'sarëso pochin nitapon.
 3 Inimiconënpita imapachin,
 yanponatë pochin pacaton co oshataponhuë' icantacaso'.
 4 Casáchin Yosëco ni'to, inapita acorahuë'.
 Ca nohuanton nani ma'sha isoro'paquë onpopi.
 Ca Sinioroco naporahuë'.

- Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ca'ton ya'huërahuë.
 Nani ma'sha ya'huërinso'pita ta'huantopirionta', caso ya'huëápo.
- ⁵ Marë yonsano'saquë naciono'sari
 Siro copirno sontaronënpitarë chachin
 huë'sarinso nicatona', pa'yanapona'.
 Isoro'panta', ya'huërinso nani chachin nacontarin.
 Nani huë'sapi, nani ya'caritëriapi.
 Nisha nisha parti quëran huëcatona niyontonapi," tënin.
- ⁶ Mamanshi nina'piro'saso',
 ma'sha nina'pi capini nicatahuatona', niachinicancanpi.
- ⁷ Nara patëtona'piri, nitapacaiso' nina'pi achinicancanin.
 Marticho quëran papincatona'pinta',
 papiotiinanquë sacatona'pi achinicancanin:
 "Nani noyá achinpitërehua'," itërin.
 Napotahuaton naoquë mamanshi noyá payontërin.
 Chiniquë huanicaso marë' napotërin.
- ⁸ Piyapinënpitanpoaso napoaponahuë'
 Sinioro chachin achinicancaninpoa':
 "Natanco isairio'sanquëma':
 Canpitaso' piyapinëhuë Cacopo itopiso' shinpitanquëma'.
 Amiconëhuë Apraan itopisonta shimashonëma'.
- ⁹ No'pa' nanirinsó parti quëran pochín ocoiranquëma'.
 Pa'pi áquë ya'huëapiramahuë',
 acoranquëma piyapinëhuëpita nicacamaso marë'.
 Carinquëma huayonanquëma ni'ton, co a'poranquëmahuë'.
- ¹⁰ Ama manta të'huacosohuë', ca'tanaranquëma'.
 Ama pa'yancosohuë'. Caso Yosëco ni'sáranquëma'.
 Carinquëma achiniatënnquëma catahuanranquëma'.
 Chiniquë nanantato inchinanëhuë quëran së'quëaranquëma'.
- ¹¹ No'huirinénnquëmasopita atapanarahuë.
 Chinitërinënnquëmasopitanta', ata'huantarahuë.
- ¹² Inimicotërinënnquëmasopita yonípatama', co huachi quënanaramahuë'.
 Quira nicatona yaminsëpirinënnquëmahuë',
 ca nohuanon ta'huantapona'.
- ¹³ Caso Sinioroco ni'to, Yosënëmaco.
 Imirahuë quëran së'quëatë pochín quëpáranquëma'.
 Napoaton:
 'Ama të'huacosohuë', catahuanranquëma', itaranquëma'.
- ¹⁴ Canpitaso isairio'sanquëma', co na'ashanquëmahuë'.
 Cha'cho co chinirinsohuë pochín nipiramahuë',
 carima chachin catahuanranquëma'.
 Caso Yosëco noyasáchin ninahuë ni'ton, chinotëramaco.
 Carinquëma nicha'ësanquëma'.
- ¹⁵ Carima catahuanranquëma ni'ton, inimiconëmapita minsëarama'.
 Nasha to'noratiinan cato panshin natëhuaninso pochín nisarama'.
 Motopiro'sa papatatë amocan atarantëresó pochín nitarama'.
 Motopia'huaro'santa papatatoma',

- trico sha'huètë atarantatë pochin nitarama'.
- 16 Trico pintiarëso pochin nitohuatama',
panca ihuani quíquirinso pochin
ya'ipi inimiconëmapita ata'huantapoma'.
Canpitaso napoaponahuë',
Sinioro yonquiatoma capa cancantarama'.
Naporahuatoma': 'Ma noyacha Sinioro imarai paya,' tosarama'.
Caso noyasáchin ninahuë ni'ton, Israiro chinotërinco.
- 17 Popi'ro'sa', sano piyapi'ro'sa',
inapitaso i'sha yonípirinahuë', co quënanpihuë'.
Pa'pi yamorotona', yaniconopirapi.
Napopirinahuë', ca Sinioroco ni'to, catahuarahuë.
Ca Yosënëmaco ni'to, inapitanta co a'poapohuë'.
- 18 Tomaro'të motopiro'saquë iro'sa ocoiarahuë.
Motopianaro'saquënta', i'shanaro'sa ocoiarahuë.
Inotëroro'santa', sonoantëro'sa atarantarahuë.
Yaniroro'saquënta', huinano'sa acoarahuë.
- 19 Inotëroquë nonararo'sa sha'sarahuë.
Acasiaro'sa', mirtoro'sa', oriporo'sa', inapitanta sha'sarahuë.
Yaniroquënta', siprisëro'sa', pino nararo'sa',
apitoro'sa', inapita sha'sarahuë.
- 20 Ya'ipi piyapi'ro'sari nicatona', yonquiniacoso marë' napoarahuë:
'Sinioro mini chiníquën nanantaton
inapita acorin,' ta'caiso marë' napoarahuë.
Caso Yosëco noyasáchin ninahuë
ni'ton, Israiro chinotërinco," tënin Sinioro.

Topinan quëran mamanshiro'sa chinotopiso'

- 21 Israiro'sa copirnonënaso', Sinioro chachin.
Inari mamanshiro'sa përaton:
'Mamanshiro'sanquëma',
piyapinëhuëpitato'co nihuëntonahuëquë,
huëco canpitanta nonco'.
Natëa'huainquëmaso marë' canpitanta
chiniatoma nonco'.
- 22 Onpoatonsona iráca napopisopita naporinso',
a'na tahuërinta ma'sona onpocaso ya'huëarinso',
inapita sha'huitocoi.
Napohuatama', yonquirápoi.
No'tëquën nanihuachin, natëarainquëma huachi.
- 23 Ina piquëran ma'sona onpoantacasonta sha'huiantaco'.
Napohuatama', 'tëhuënhachin yosëro'sa anta',' tosarai.
Ma'sha tëranta canpitanta nico'. Noya nininsohuë nipon,
co noya nininsohuë nipon, nico'.
Ina nicatoi pa'yana'huaiso marë' inapoco'.
- 24 Napotopiranquëmahuë', canpitaso co máquëmahuë'.
;Co manta nicacaso' nanitaparamahuë'!

- Chinotiinēmaso marē' huayoninquēmasopitaso',
apiro'sa ni'ton, napopi.
- 25 Pi'i pipirinsó parti quēran a'nara copirno huē'sarin.
Nininēn quēran pērápato huē'sarin.
Huē'sahuaton nortitaquēchin canquipon.
Tēshitona'pi no'pa' to'carinsó pochín,
inaso copirnoros'a nitēriapon.
Co incari tēranta chinitaponhuē'.
- 26 ¡Co inso mamanshinquēma tēranta',
co'huara ina naniyátērasohuē' sha'huiramahuē'!
Insonquēma tēranta co'huara ina naniyátērasohuē'
sha'huirama naporini,
'tēhuēnchachinchi no'tēquēn sha'huipi paya,' chitohuē'.
Co inquēma tēranta ina sha'huiramahuē'.
Co insonta nonamaso' nataninhuē'.
- 27 Ca mini tēhuēnchinso' sha'huirahuē.
A'nara nanan sha'huina'pi Quirosarinquē a'parahuē:
'Co hua'quiya quēranhuē Quirosarin ya'huēhuano'sa quēpapiso
huēnantapona', ta'caso marē' a'parahuē.
- 28 Napoato ni'pirahuē', co a'na mamanshi tēranta ya'norinhuē'.
Co inso tēranta ma'sona noya nicacaiso' sha'huicaso ya'huērinhue'.
Natanahuēsopitanta a'paniinacoso', co insonta ya'huērinhue'.
- 29 ¡Ya'ipi mamanshiro'saso' co máquēnhuē'!
Co manta nicacaiso' nanitopihuē'.
Capanantē mamanshiro'sa niconpi," itērin.

Sinioro piyapinēn napoarinsó'

- 42** ¹ Sinioro naporin: "Natanco sha'huichinquēma'.
Piyapinēhuē nohuitoco'. Cari chachin ina achiniapo.
Huayonahuēso ni'ton, nóya ni'nahuē.
Ispiritonēhuē nani aya'coancantērahuē.
Noya coisē pochín nicaton,
ya'ipi naciono'sa no'tēquēn sha'huitapon.
- ² Nonpachin co chiniquēn yaitosáponhuē'.
Co cachiro'saquē iquianan quēran pēnēntaponhuē'.
- ³ A'naquēn piquira yanopantērinso pochín
co huachi nanitopirinhue', inari achiniantarin.
Nanparin yatacopirinsó pochín
Yosē yaa'popirinhue', catahuaantarín noya imaantacaiso'.
Noya coisē pochín ya'ipi piyapi'sa no'tēquēn sha'huitapon.
- ⁴ Co amichináchinhue' sacataton,
isoro'paquē noya nicatona ya'huēcáiso catahuatapon.
Marē yonsanquē ya'huēpisopitanta', inari a'chintacaso ninapona',"
tēnin.
- ⁵ Sinioroso' Yosē ni'ton, pi'iro'tē acorin.
Ina acoaton nē'mētē pēi ótēnēso pochín nitērin.
Isoro'panta', nani ma'sha ya'huērinsopitarē chachin acorin.

Ina nohuanton piyapi'sa inaquë nanopipi.

Inari chachin niinta acotërin.

⁶ Ina chachin piyapinën nontaton itaantapon:

“Carinquën acoranquën nohuantërahuëso' nicacaso marë'.

Imirahuë quëran së'quëatë pochin, carinquën achiniaranquën.

Quëmá quëran piyapiro'sa nicha'ëca'huaso marë' acoranquën.

Inapitaro'co anoyatërahuëso ayonquiamaso marë' acoranquën.

Ya'ipi naciono'sa a'pintatë pochin no'tëquën anitotaran.

⁷ Somarayaro'sa anoyarayataran.

Sopairi minsëaton hua'anëntërinso, pita,

pa'pi tashinan pëiquë pochin ichiya'huërin.

Inapitanta ocoiatë pochin nitacaso marë' acoranquën,” itërin.

⁸ Ina quëran Sinioro taantarin:

“Caso Sinioroco. Ina mini nininëhuë.

Casáchin noya noyaco ni'ton, pa'yatiinacoso ya'huërin.

Co mamanshiro'saso' noya nica-tona natëcaiso ya'huërinhuë'.

⁹ Ni'co'. Ya'nan sha'huirahuësopitaso' nani nanirin.

Iporaso co'huara naniyátërasohuë',

nasha nininsopita ya'huë'rë', sha'huitaantaranquëma',” tënin.

Yosëri nicha'ërinso marë' cantapiso'

¹⁰ Nasha canta cantatoma', Sinioro chinotoco'.

Aquë no'paro'saquë ya'huëpisopita, ina chinochina'.

Marë pa'topisopitanta', ina chinochina'.

Inaquë ma'sharo'sa ya'huërinso, pita,

marë yonsano'saquë ya'huëpisopita,

ya'ipi inapitanta', ina chinochina'.

¹¹ Ninanoro'sa inotëroquë ya'huërinso, pita,

ina chinotatona capa cananchina'.

Quitáro huënton piyapiro'santa',

në'mëtë pëinënaquë capa cananchina'.

Sira ninanoquë ya'huëpisopitanta',

capa cancantatona cantaina'.

Motopiro'sa hui'nimotëna quëran huarë' chiníquën cantaina'.

¹² “¡Ma noyacha Sinioroso paya!” ta'tona',

Marë yonsanquë ya'huëpisopita ina chinochina'.

¹³ Míso ahuëtona'pi pochin Sinioroso' pa'sarin.

Ahuëtona'pi chiníquën ahuëtërinso pochin nizarin.

“Yai,” tahuaton caniaritarin.

Inaporahuaton inimiconënpita minsëarin.

¹⁴ Ina quëran Sinioro taantapon:

“Hua'qui tahuëri pochin ta'tërahuë.

No'huípiro nipirinahuë', ahuantërahuë.

Iporaso napoaporahuë', sanapi yahuaihuachina

‘huiyo,’ tosárinso pochin nizarahuë.

‘Sëco sëco,’ ta'ton canotarinsó pochin nizarahuë.

¹⁵ Motopiro'sa', motopia'huaro'sa', inapita ata'huantarahuë.

- Ya'ipi canincharárinso ayanisarahué.
 Iro'sa ya'huërinquë, yaniro atarantarahuë.
 Sonoro'santa', ayanisarahué.
- ¹⁶ Somarayaro'santa ira co nohuitopisohué', quëpatarahué.
 Inapita marë' tashinantërinso', tahuëriya pochin atarantarahuë.
 Na'piro iraro'santa', siminto ira pochin atarantarahuë.
 Onpopionta inapochin acotarahué.
- ¹⁷ Mamanshi chinotatona':
 'Canpitaso yosënhuëinquëma',
 topisopitaso nipirinhué', tapanatona ta'ananpiponaco," tënin.

Israiro'sa somaraya pochin cancantopiso'

- ¹⁸ Israiro'sa pënënaton Siniorori napotërin:
 "Canpitaso në'huëya pochinquëma nipomarahué', natanco'.
 Canpitaso somaraya pochinquëma nipomarahué',
 noya ni'co'.
- ¹⁹ Israiro'sanquëmaso', piyapinëhuëpitanquëma'.
 Cari huayonanquëma nanamëhuë sha'huicamaso marë'.
 Carima huayonpiranquëmahuë',
 canpitaso a'napita piyapiro'sa quëran
 soma somaraya pochin, në'huë në'huëya pochin niconama'.
- ²⁰ Na'con catahuananquëmaso nicapomarahué', co yanatëramacohué'.
 Noya natantapomarahué',
 sha'huitëranquëmasopita co natëtëramahuë'.
- ²¹ Sinioroso Yosë nicha'ëtona'pi ni'ton,
 a'chininso noya noya ni'caiso marë'
 na'con na'con nohuantërëhuaso chachin a'chinin.
- ²² Napoaponahuë israiro'saso',
 inimiconënpitari ya'ipi hua'anëntopiso matopi.
 A'naquënso', të'huanënaquë motopi nanino'saquë na'pirápi.
 A'naquëonta', macatona tashinan pëiquëtapi
 pahuërëapitatona ocoicaiso marë' a'naquën inapopotipirinhué',
 co macari tëranta pahuërëapitaton nicha'ërinhuë'," itërin.
- ²³ Inapotopiranquëmahuë', jco inso Israiro tëranta', yanatëtërinhuë'!
 Naporahuaton co inquëma tëranta
 ma'sha onporama quëran cancan yonquicamaso nohuantëramahuë'.
- ²⁴ Canpitaso Cacopo shinpitanquëma',
 nani noyá nitotërama insosona nohuanton
 huëcapairahuatënëinquëma minsërinëinquëmaso'.
 Inapotahuatënëinquëma quiquirinëinquëmasonta',
 jnani nitotërama'!
 jSinioro mini nohuanton napotërinëinquëma'!
 Co ina natëtomahuë' oshahuanama ni'ton, napotërinquëma'.
 Onpopinsona nanpicaso' nani pënënpirinhquëmahuë',
 co ina pochin ninamaso marëhuë' napotërinquëma'.
- ²⁵ Napoaton Sinioro no'huitëinquëma ana'intërinquëma'.
 Ina nohuanton inimicoro'sa ahuërinquëma'.

Inapoaton pën quëran ana'intërëso pochin nitërinquëma'.
Napotopirinquëmahuë', co naporo tëranta yonquiramahuë'.

Sinioroíchin nicha'ërinpoaso'

43

- ¹ Israiro'sanquëma', nininquëmaso' nontarinquëma natanco'.
Canpitaso Cacopo shinpitanquëma ni'toma', noya natanco':
"Carinquëma nicha'ëranquëma ni'ton, ama tè'huacosohuë'.
Carima nininëma quëran përraranquëma ni'ton, hua'anëntëranquëma'.
- ² Pëntoitamaso' nipachin, carima a'paiaranquëma'.
Pancairo'saquë tëranta pëntoitohuatama', co pa'itaramahuë'.
Pën tënëtarintaquëchin pëntonpatama' co huiquitaramahuë'.
Co pën tëranta ahuiquitarinquëmahuë'.
- ³ Caso Sinioroco ni'to, napoarín.
Carima nicha'ësaranquëma'.
Caso Yosëco noyasáchin ninahuë ni'ton, Israiro chinotërinco.
A'napita hua'anëntapirínëinquëmahuë', cari pa'ananquëma'.
Iquipito, Itiopia, Sapa, inapita naciono'sa
pahuëré pochin quëtato, pa'ananquëma'.
- ⁴ Noya nicatëinquëma nosororinquëma'.
Canpitaso', ma'sha na'con pa'tërinso pochin ninama'.
Nicha'ëtëinquëma', hua'anënta'huanquëmaso marë'
piyapiro'sa', naciono'sa', inapita yo'sarahuë.
- ⁵ Ama tè'huacosohuë', carinquëma ca'tanaranquëma'.
Pi'i pipirin parti quëran, ya'conin parti quëran,
inaquëranpita ya'huëramaquë chachin quëntaranquëma'.
- ⁶ Nortí parti inimiconëmapita ya'huëpiso',
sor partinta ya'huëpiso', inapita camaiapo:
'Ama huachi piyapínëhuëpita hua'anëntocoso'huë'.
Ya'huëpiqué chachin a'painantaco'.
Iporaso' áquë nisapi.
Isoro'pa' nanirínquë huarënta nisapirínahuë',
hui'nahuëpita quëco'.
Quëmapi'sa', sanapi'sa', inapita quëco'.
- ⁷ Inapitaso' ca pochachin ninintopi.
Cari chachin inapitaso acorahuë.
Catahuarahuëso nicatona',
ya'ipiya quëran pa'yatiinacoso marë' acorahuë.
- ⁸ Piyapínëhuëpitaso ya'pirahuanaponaraihuë',
somaraya pochin cancantopi.
Huëratëhuanaponaraihuë',
në'huërinso pochin cancantopi.
Ina pochin nipirínahuë', quëantaco'.
- ⁹ Ya'ipi nacionquë ya'huëramasopita niyontonco'.
Nisha nisha piyapiro'sanquëma niyontonatoma', sha'huico':
¡Co insonquëma tëranta
a'na tahuëri ma'sona onpocaso', sha'huichinamahuë'!
Iracanta naporinsopita,

- co insonta inapocaso sha'huichininhuë'.
 Co no'tëquën nonahuë nipachinso',
 ni'pisopitari no'tëquën sha'huina', itarahuë.
- 10 Israiro'sanquëmaso nipirinhüë', nani ni'namaco.
 Piyapinëhuëpita nicacamaso marë'
 huayonatëinquëma acoranquëma'.
 Nohuitatomaco chinotamacoso marë' acoranquëma'.
 Ma'ninso' ninahuësonta', nitotamaso marë' acoranquëma'.
 Co'huara ca ya'huëyâtërasocohüë',
 co a'na yosë ya'huërinhuë'.
 Ca piquëranta' co a'na ya'huëaponhuë'.
- 11 Casáchin Yosëco.
 Casáchin nanitërahuë nicha'ëta'huaso', itërinquëma'.
- 12 Ina quëran Siniro taantarín:
 "Íráca chachin nicha'ëca'huanquëmaso' anitotëranquëma'.
 Napoaton nicha'ëranquëma'.
 Co a'na mamanshi tëranta ina pochin nininhüë'.
 Canpita nani ni'namaco.
- 13 Co'huara tahuëri ya'huëyâtëraponhuë',
 caso Yosëco ya'huërahuë.
 Insosona ana'inta'huaso' yonquihuato,
 co insoari tëranta nicha'ësarinhuë'.
 Ma'sona nisahuato
 co insonta ya'copiarincohuë', tënin.
- 14 Siniro nicha'ërinquëmaso naporín:
 Inaso Yosë, noyasáchin ninin ni'ton, Israirori chinotërin:
 "Canpita nicha'ëca'huanquëmaso marë'
 piyapiro'sa Papironia'pa' a'paarahüë.
 Ina ninano ya'coananënpita ya'ipi i'soataponá'.
 Cartioro'sa inaquë ya'huëpiso capa cancantapirinahuë',
 parisitaponá huachi.
- 15 Caso Siniroco. Ca nohuanton israiro'sanquëma ya'huërama'.
 Caso Yosëco noyasáchin nicato hua'anëntëranquëma', tënin.
- 16 Sinioroso', marëquënta ira a'parëso pochin ninin.
 Pa'pi anpo nipirinhüë', naporín.
- 17 Ina nohuanton panca sontaro'sa huënton ina pa'topi.
 Cahuarioro'sa', toronano'sa', inapitarë chachin pa'sapirinahuë',
 ata'huantërin.
 Marë huancoanai' iiri imotohuachina, ya'ipi taquiiitopi.
 Nanparin tacopirinso pochin nipi.
- 18 Inari chachin piyapinënpita nontaton:
 "Ama huachi íráca naporahuëso' yonquicosohüë'.
- 19 A'na huachi nasha nisarahüë.
 Ipóra chachin naporahuëso' ni'sarama'.
 Naquëranchin inotëroquë ira a'patë pochin nisarahüë.
 Co manta ma'sha noyatërinquëhuë', iro'sa acoarahüë.
- 20 Tanan ma'sharo'sa noya ni'sarinaco.

- Asaniro'sa', apistroro'sa', inapitanta noya ni'sarinaco.
Co manta ma'sha noyatërinquëhuë', iro'sa acoarahuë.
Piyapinëhuëpita huayonahuëso o'ocaiso marë'
inapoarahuë ni'ton, noya ni'sarinaco.
- 21 Piyapinëhuëpitaso', chinotiinacoso marë' cari acorahuë.
- 22 Israi-ro'sanquëma'. Canpitaso Cacopo shinpitanquëma nipomarahuë',
co chinotëramacohuë'. Amitomaco tëhuëncinso', a'poramaco.
- 23 Co ohuicaros'a ca marë' tëpatoma ya'ipi ahuiquitëramahuë'.
A'naquën ma'sharo'santa tëparahuatoma
pi'pian ahuiquitacaso nimirinhuë', co inaporamahuë'.
Co yonarin pochin nininso tëranta natananquëmahuë'.
Co inapita quëshiamacoso' natanatëncuëma apiranquëmahuë'.
- 24 Co pimo nashinan pa'anahuatoma',
quëshiamacoso' natananquëmahuë'.
Noya nica'huanquëmaso marë' co ma'sharo'sa tëpatoma
tomaquën ahuiquitamaso tëranta', natananquëmahuë'.
Co noyahuë' nicatora oshahuanamaso tëhuëncinso',
amiaquë huarë' ni'nahuë.
- 25 Inapopiramahüë', Yosënëmaco ni'to,
pa'pi co noyahuë' ninamasopita, inquitaranquëma'.
Co yanatëtatomahuë' ano'huitopiramacohüë', co huachi inapita
yonquiarahuë'.
- 26 Tëhuëtëranquëma nipachinso', anoyatahua'.
Canpitanta sha'huico', tapon co manta tëhuëápiramahüë'.
- 27 Ya'nan shimashonëma', a'chintërinquëmasopita,
inapitanta tëhuëtatonaco oshahuanpi.
- 28 Corto hua'ano'santa', pëinëhuëquë sacatopi.
Inapopirinahüë', co noyahuë' nipiso marë' nocanahuë.
Napoaton israi-ro'sanquëmaso
Cacopo quëran pipipiramahüë',
inimiconëmapitari ata'huantatëncuëma', atapanaponëncuëma',
itërin.

Siniorori no'tëquënáchin nontërinso'

- 44** ¹⁻² Israi-ro'sanquëma noya natanco'.
Sinioro naporinso sha'huichinquëma':
"Canpitaso Cacopo shinpitanquëma'.
Inaso', piyapinëhuë nicacaso marë' cari huayonahuë.
Carima ninanquëma'.
Co'huara nasichátërasëncuëmahuë', acoranquëma'.
Ama pa'yancosohüë'.
Carima catahuanquëma'.
- 3 Ca nohuanon inotëroquë na'con i' ya'huëapon.
Yaniriquënta', i'shanaro'sa ya'huëapon.
Canpita quëran pipipisopitanta
ispiritonëhuë aya'coancantarahuë.
Inapotahuato na'con catahuarahuë.

⁴ Pasto noyá oporapitohuatëra, co shia so'sorinhue'.
Nararo'santa', i'sha yonsanquë noya noyatërin.
Inapochachin inapitanta catahuahuato, noya noya nisapi.

⁵ Napohuachina a'naso':

'Caso Sinioro hua'anëntërinco,' tapon.
A'nanta': 'Caso Cacopo shiinco,' tapon.
A'nanta', imirinquë ninshitaton:
'Yosë caso hua'anëntërinco,' tapon.
A'naquënso', nininën ninshitahuaton,
ina pirayan Israiro nininën ninshitaantarín," tënin.

Yosë mamanshiro'sa quëran chini chiniquën nanantërinso'

⁶ Sinioroso' ya'ipi nanitaparin.

Inaso', israiro'sa nicha'ësahuaton hua'anëntërin.
Ina nontatëinquëma naporin:
"Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ca'ton ya'huërahuë.
Nani ma'sha ya'huëinsopita ta'huantopirionta',
caso ya'huëápo.
Casáchin Yosëco.

⁷ A'na ca pochin ya'huëhuachin, huë'sahuatona sha'huichinaco.

Casáchin caniaritërin quëran huarë'
a'na tahuëri ma'sona onpocaso' sha'huirahuë.

⁸ Ama të'huacosohuë', chiniquën cancantoco'.

Co'ta cari iráca quëran huarë'
ma'sona onpoamaso' nani sha'huitëranquëma'.
Canpitaso nani natanamaco.
Casáchin Yosëco.

Co a'na yosë ca pochin pa'poyatona'pi ya'huërinhuë'," tënin.

⁹ Mamanshi nina'piro'saso', co ma'marë tëranta pa'topihuë'. Mamanshi nipachinara pa'yatopi. Pa'yatopirinahuë' inahuenta co ma'marë tëranta pa'topihuë'. Somaraya pochin cancantopisopita ina chinotopi. Apiro'sa nipsisopita napopiso'. Napopiso marë' tapanacaiso' ya'huëapon. ¹⁰ Hua'na asoquirahuatona mamanshi nipachinara, topinan quëran napoapi. Inaso' yosë pochin chinotopirinahuë', co catahuaponhuë'. ¹¹ Ina moshapisopitaso', taparo nisapi. Ina nina'piro'santa', topinan piyapiro'sa'. Napopináchin huë'sahuatona', napopiso' coisëquë sha'huipi naporini, pa'pi tapanatona pa'yaintonahuë'.

¹² Mamanshi nicon hua'na camayo naporinso yonquia'ahua'. Inaso', pënquë hua'na ahuënocatërin. Hua'na patëtiinanquë martichoquë patëëtápaton yonquirinso chachin atarantërin. Tanpaquën chiniquën ni'ton, noya sacatërin. Inapoaso co coshatohuachinhue', co huachi nanitaantarinhue'. Co i'sha o'opachinhue', sanpatërin.

¹³ Mamanshi nina'pi naraquë sacatërinsona', yonquia'ahua'. Inaso', mitro pochin nininquë ya'ipi a'nira'piarín. Napisë, conpasë, inapitaquë nonanahuaton sacatërin. Inapotahuaton na'pi yachananquë ashimëntërin. Napoin quëran piyapi pochin noyapín noyapín ya'norinso acorín. Nani tënirahuaton, moshatopiso pëiquë acoconín.

¹⁴ A'naquëonta', nonararo'sa sha'pi. O'nanápachina noya a'shinpi. Nohuantohuachinaso', siprisë narahuë nipon, nopri narahuë nipon sha'pi. Inapotatona', a'paipi ni'ton, aa'shinpi. ¹⁵ A'nëhuachinara, napopinchin pëiquë quëpatona a'pëpi. A'pëhuachinara napëntopi. Inaquë chachin paonta anpipi. Inapotápirinahuë', napopinchin masahuatona yosëro'sa nonanpi. Nani tënihuachinara, moshacaiso marë' isonahuatona', no'paquë huarë' monshomapi.

¹⁶ Ina nara chachin a'përinquë, nosha cancatërinso anpiaton ca'nin. Nani ca'pachina natërin. Naporahuaton napëntërarin quëran tapon: “Ma noyacha pënso paya. Nani huënocatarahuë,” tënin. ¹⁷ Ina ya'sorin quëran chachin mamanshi niantarin. Nani nipachina, isonahuaton no'paquë huarë' monshorin quëran mosharin. Pa'pi nohuantaton itapon: “Quëmaso yosënëhuënnëni ni'ton, nicha'ëco,” itërin.

¹⁸ Napopisopita napoonpi. Co manta yonquipihuë'. Somaraya pochin cancantatona co nanitopihuë' no'tëquën yonquicaiso'. ¹⁹ No'tëquën yonquipi naporini: “Iso mamanshi ninëhuaso naraquë chachin, a'pëtërëhua'. Inaquë pan anpiatëhua ca'nëhua'. Noshanta cancatërëhuaso', inaquë anpiatëhua ca'nëhua'. ¡Napoaton iso mamanshiso' co máquënnhuë'! ¡Moshapirëhuahuë', topinan nara tantontë napotarëhua'!” chitonahuë'. ²⁰ Napoatona', inapitaso huariano ca'piso pochin nisapi. Nonpi nanan imatona napopi. Inapitaso' co onporonta cha'ësapihuë'. Co nanitapihuë': “Iso mamanshiso', topinan quëran mosharahuë,” ta'caiso'.

Siniorori israiro'sa oshanën inquitahuaton, nicha'ërinso'

²¹ Naquëranchin Sinioro taantarin:

“Israiro'sanquëma'.

Canpitaso Cacopo shinpitanquëma'.

Piyapinëhuëpitanquëma ni'ton, ama naniantocosohuë'.

Canpitaso piyapinëhuënnquëma', carinquëma acoranquëma'.

²² Tëhuëtatomaco oshahuanamasopita inquitëranquëma'.

Chitoro inquirinso pochin inapita ayatërahuë.

Carima nicha'ëranquëma ni'ton, ca chachin tahuërëtaantaco,” tënin.

²³ Pi'iro'të', quëmanta piyapi pochin nicaaton cantaquë'.

Sinioro naporinso yonquiaton cantaquë'.

Capa cancantaton, inapoquë'.

No'pa' acoporonta piyapi pochin nicaaton,

“yai, yai,” chara'in.

Motopiro'sa', tanano'sa', ya'ipi nararo'sa',

canpitanta capa cancantoco'.

Nicha'ësahuatonpoa',

Sinioro chiníquën nanantërinso' a'notërinpoa'.

Siro copirno quëran a'na tahuëri piyapinënpita nicha'ësarinsó'

²⁴ Sinioroso' nicha'ërinquëma'.

Co'huaa nasichátërasënnquëmahuë' acorinquëmaso', naporin:

“Ca mini Sinioroco. Ya'ipi ma'sha cari acorahuë.

Cari pi'iro'të' në'mëtë pëi pochin ótënnahuë.

- Ca nohuanton isoro'panta chinirin.
 Caoraíchin acorahuë. Co insonta catahuarincohuë'.
- ²⁵ Nonpin nanan pënëntona'piro'sa
 ma'sona onpocaso' sha'huihuachinara,
 ca nohuanton co inachachin nininhuë'.
 Ninotono'santa ca nohuanton hua'yantopi.
 Yonquinahuano'santa', ca nohuanton itohuara capini nipatëtöpi.
 Nitotopirinahuë tëranta', napoonin yonquiapi.
- ²⁶ Piyapinëhuëpita
 ma'sona onpocaiso' sha'huipisopitaso nipirinhüë',
 ca nohuanton naniarin.
 Ma'sona yonquipisonta', ca nohuanton nanipon.
 Quirosarinquë ya'huëantacaiso', carima sha'huitaranquëma'.
 Cota huënton ninanoro'santa', nashaquë ranchin acoantapona'.
 Inapitaso' ata'huantopirinahuë', naquë ranchin acoantapona'.
- ²⁷ Cariso marë camairahuë naporini, a'naroáchin yaniitonhuë'.
 Iro'santa' napo'itonhuë'.
- ²⁸ Cari Pirsia copirno Siro itopiso sha'huitërahuë:
 'Ohuicanëhuëpita hua'anën pochin nicacamaso marë'
 carinquën acoranquën.
 Ma'sona nohuantërahuëso quëma nisaran,' itërahuë.
 Quirosarinta sha'huitërahuë:
 'Quëmaso ata'huantopirinënquënhüë',
 naquë ranchin anoyataantarinën,' itërahuë.
 Chinotëramacoso pëinta sha'huitatë pochin:
 'Naquë ranchin simintonën acotaantaponën,' itërahuë," tënin.

Siro copirno Yosëri camaiarinso'

- 45** ¹ Pirsia copirno nicacaso marë' Siniorori Siro acorin.
 Imirin quëran së'quëatë quëparëso pochin
 naciono'sa minsécaso marë' inari catahuararin.
 Copirnonënapitanta ahuëtacaiso marë' ohuarapiso', matapon.
 Ina nohuanton ninano ya'coanaro'sa i'soatapona'.
 I'soatohuachina', co incari tëranta oncotaponhuë'.
 Ipora chachin ina sha'huitaton itapon:
- ² "Intohuaso pa'patan, ca quëchitërapo.
 Motopiro'santa canon atarantarahuë.
 Panca ya'coanaro'sa sha'pi hua'na quëran nipirinahuë',
 cari pa'quiarahuë.
 Hua'nanano'sa quëran pa'shintopirinahuë tëranta',
 opa opantarahuë.
- ³ Pa'ton nininso' po'opisopita carinquën a'notaranquën.
 Co nohuitopiquëhuë' ma'sha tapapisonta', a'notaranquën.
 Sinioroco ninahuëso' nitotamaso marë' napotaranquën.
 Israiro'sa Yosënënaco ni'ton, nininën acotëranquën.
- ⁴ Piyapinëhuë Cacopo itopiso' nosoroato napoarahüë.
 Israiro'santa huayonahuë ni'ton, piyapinëhuëpita.

Inapita nosoroato nininën quëran nohuitaranquën.

Ca nohuanton copirno acoatënënuquën noya noya ni'sarinën.

Quëmaso' co nohuitopirancohuë', napotëranquën.

⁵ Ca mini Sinioroco. Co a'na ya'huërinhuë'.

Casáchin Yosëco.

Co quëma nohuitopirancohuë', ca nohuanton míso ahuëtaran.

⁶ Ya'ipiya quëran nitotacaiso marë' catahuararanquën.

Pi'i pipirinsó parti ya'huëpisopita,

pi'i ya'coninsó parti ya'huëpisopita, inapitanta nitochina'.

Casáchin Sinioroco ni'ton, co a'na ya'huërinsohuë', nitochina'.

⁷ Ca nohuanton tahuëri ya'huërin.

Ca nohuanton chachin tashinta ya'huërin.

Ca nohuanton noya ya'huëpi.

Ca nohuanton chachin ma'sha onpopi.

Ca Sinioroco, ya'ipi inapita acorahuë.

⁸ Cari inápa quëran piyapi'sa isoro'paquë no'tëquënáchin

yonquicaiso marë' catahuararahué.

Catahuarahuëso',

poroncayo inápa quëran anotërinso pochin nisarin.

Chitoro quëran o'nan anotërinso pochin nisarin.

Napohuachina isoro'paquëso',

sha'pisopita nitërinso pochin cha'ëcaiso ya'huëapon.

Nitërinso' pirayan yancotërinso pochin

noyasáchin nicacaiso' ya'huëapon," itërin.

Inaora nohuanton Yosë nani ma'sha acorinsó'

⁹ Ina quëran Sinioro taantarín:

"Minë', yonsha, inapitasó', co onporonta hua'anën nocanaton:

'¿Ma'cha quëmanta nisaran nicaya?' co itërinhuë'.

Naporahuaton:

'Quëmaso' co nito sacatëranhuë', co itërinhuë'.

¹⁰ Inapochachin hua'huaro'santa',

co pa'pina no'huicaiso ya'huërinhuë':

'¿Ma'marëta hui'naranco ni'ton,

isoro'paquë po'sarahué?' co ta'caiso ya'huërinhuë'.

¹¹ Caso Sinioroco noyasáchin ninahuë ni'ton, Israiro chinotërinco.

Carima canpitaso', piyapinëhuëpita nicamaso marë' acoranquëma'.

Hui'nahuëpita ma'sona onpota'huaso' yonquirahuëso',

¿co naniarín quëran huarë' natanamacoso ya'huërinhuë'!

Ma'sona nicaca'huaso marënta',

¿co canpita camaiamacoso ya'huërinhuë'!

¹² Cari isoro'pa' ninahuë. Ya'ipi piyapiro'santa cari ninahuë.

Pi'iro'tënta', cari në'mëtë pëi ótënatë pochin acorahuë.

Ca camaitërahuë quëran ya'ipi tayloraro'sa ya'huërin.

¹³ Pirsia copirno Siro itopiso

ca nohuanton ya'conaton minsëtapon.

Ma'pitaso yanipachina, co sacai quëran nisáponhuë'.

- Ina camaitërin quëran Quirosarin anoyataantapona'.
 Inaso ninano', ca ninanonëhuë.
 Co pahuërë ma'pataponahuë',
 piyapinëhuëpita quëpapiso' a'papon.
 Co manta nicanapirinahuë', a'papon.
 Ca Sinioroco ya'ipi nanitapato napoarahuë," tënin.
¹⁴ Naquëranchin Sinioroso' israiro'sa nontaton itapon:
 "Iquipitoquë imin camayoro'sa ya'huërinso',
 Itiopiaquë nicatono'sa ya'huërinso',
 Sapaquë ya'huëpisopitanta
 naporopi mashoráchin nicaponaraihuë', t'ëhuataponëinquëma'.
 Të'huatatënëma', canpitarë anoyatapona'.
 Inapoatoma canpita piquëran pacacaiso marë', catinaquëtarama'.
 Isonahuatona nosorochináchin nontaponëinquëma':
 'Canpitasáchin Yosë catahuarinquëma'.
 Co a'na ina pochin ya'huërinhuë', itarinëinquëma'," itërin.
¹⁵ Sinioro quëmaso', co a'ninquëchin ya'noranhue'.
 Napoaponahuë', israiro'sacoi nicha'ërancoi.
¹⁶ Ya'ipi mamanshi nina'piro'saso', taparo nicapona'.
 Mamanshinëinari co catahuarinhue' ni'ton, naní quëran tëhuayatapona'.
¹⁷ Israiro'sanpoaso nipirinhue', Sinioro nicha'ërinpoa'.
 Ya'huëmiatacaso marë' nicha'ërinpoa'.
 Co onporonta taparo nisarëhuahuë'.
¹⁸ Sinioroso' Yosë ni'ton, pi'iro'të acorin.
 Isoro'panta acohuachina, noyá acorin.
 Co topinan nicacaso marë' acorinhue'.
 Piyapiro'sari ya'huëtacaiso marë' acorin.
 Ina chachin nontatonpoa':
 "Caso Sinioroco.
 Co a'ninquëchin ya'norahuë'. Co a'na ca pochin ya'huërinhuë'.
¹⁹ Ma'sona yanipatora, co po'oana quëran nonato naporahuë'.
 Cacopo shinpitanquëmanta':
 'Topinan tëranta chinotoco,' co itëranquëmahuë'.
 Caso Sinioroco noya coisë pochinco ni'to,
 no'tëquënáchin nontëranquëma'," itërinpoa'.

Siniorori mamanshiro'sa patëntërinso'

- ²⁰ Naquëranchin Sinioro nontaantaripoa':
 "Canpitaso ta'huantamaso nipirinhue', cha'ëramasopita
 huëcatoma niyontonco sha'huichinquëma'.
 Na'a piyapi ya'huërin co manta yonquipisohue'.
 Inapitaso' nara quëran mamanshi nipiso
 pitënahuatona ichiconipi.
 Inapitaso' co pi'pian tëranta nicha'ëcaso' nanitopihuë'.
 Napopirinahuë', ina chinotatona nontopi.
²¹ Huëco pa'ahua coisëquë.
 No'tëquënan yonquihuatama', a'paniaramaco:

¿Inta caniaritërin quëran
 ma'pitaso onpocaso' nani sha'huirín?
 ¿Inta iráca quëran huarë' inapita sha'huirín?
 Ca mini Sinioroco ni'to, inapita nani sha'huirahuë.
 Co a'na Yosë ca pochín ya'huërinhuë'.
 Casáchin no'tëquën yonquirahuë.
 Casáchin nanitërahuë minsëtato nicha'ëta'huaso'.

²² Nisha nisha parti isoro'paquë ya'huëramasopita,
 huëco caquë nicha'ëinquëma'.

Casáchin Yosëco ni'to, pa'pi áquë ya'huëpiramahuë', huëco'.

²³⁻²⁴ Caso Yosëco ni'to,
 nani sha'huirahuë ya'ipi inimiconëhuëpita minsëca'huaso'.
 Nani sha'huirahuë ni'ton, napoarahuë.
 A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa isonatona chinotarínaco.
 'Quëmasáchin Yosënquën,' itatonaco chinotarínaco.
 Inapotatonaco: 'Sinioroíchin no'tëquën yonquirín.
 Inaíchin chini chiníquën nanantërin,' taponá'.
 Ya'ipi no'huirínacosopitaso', taparo nicapona'.

²⁵ Israiro'saso' cari catahuarahué ni'ton, no'tëquën yonquiapona':
 '¿Ma noyacha Sinioro imatëhua naporëhua paya!'
 tëcapona', ténin.

Papironia mamanshiro'sa quëran Yosë chini chiníquën nanantërinso'

46 ¹ Piri mamanshi itopiso', nopanpitërin.
 Nipo mamanshi itopisonta', no'paquë anotërin.
 Pë'tahuario'sa aipi mamanshiro'saso' quëpapi.
 Pa'pi quëquënpí ni'ton, pë'tahuario'sa canotopi.

² Mamanshiro'saso', nonpin yosëro'sa'.
 Napoaton nanitopi nopanpitacaiso',
 no'paquë anotacaiso', inapocaiso'.
 Co inahuara tëranta nanitopihuë' cha'ëcaiso'.
 Inimicoro'sari inahuanta quëpaponá'.

³ Yosë chachin naporin:

“Cacopo quëran pipiramasopita natanco'.
 Ya'ipi israiro'sa quëparitëramaso' natanco':
 Co'huara nasichátërapomahuë',
 carima pë'pëatë pochín quëparanquëma'.

⁴ Mashotohuatamanta', inachachín nitáponquëma'.
 Acasáchin nipomarahuënta', inachachín nitáponquëma'.
 Carima ninanquëma'.
 Carima chachin pë'pëatë pochín quëparáponquëma'.
 Carima achiniaranquëma'.
 Carima chachin nicha'ësaranquëma'.

⁵ ¿Co inso tëranta ca pochín a'na ya'huërinhuë'!

¿Co a'na ca pochín nininso ya'huërinhuë'!

⁶ A'naquën, tanpanantëna quëran na'a oro ocoipi.

Pratanta ocoiatona pë'tënanquë pë'tënpi.

Ina quëran hua'naquë sacatërinso' yonípi.

Inari mamanshi nitohuachina, monshorahuatona moshapi.

⁷ Ina quëran pitënahuatona', acopiquë acocaiso marë' quëpapi.

Inapotohuachinara, inaquëranchin ya'huëárin.

Chiníquën nontopirinahuë', co a'panitërinhuë'.

Parisitatona co napion ancantopirinahuë',

co nanitërinhuë' nicha'ëcaso'.

⁸ Canpitaso oshahuano'sanquëma'.

Ama ninonpintocosohuë', noya yonquico'.

⁹ Iráca quëran huarë' nani ma'sha onpopiso' yonquico'.

Casáchin Yosëco. ¡Co a'na ca pochin ya'huërinhuë'!

Caso Yosëco. ¡Co insonta a'na ca pochin ya'huërinhuë'!

¹⁰ Tahuëri caniaritërin quëran huarë'

ta'huantacaiso' sha'huitërahuë.

A'na tahuëri ma'sona onpocaiso'

iráca quëran huarë' sha'huitërahuë'.

Ma'pitasona nica'huaso' yonquihuatora, ina inachachin nisarin.

Ma'sona nica'huaso' yonquirahuësopita, nisarahuë.

¹¹ Pi'i pipirinsó parti a'nara quëmapi ya'huëapon.

Tahuëri nanihuachin, përápato huë'sarin.

Inaso' huë'pachin,

panca onian áquë quëran huë'sarinso pochin nisarin.

Ya'ípi yonquirahuësopita inari nicapon.

Ma'sona nica'huaso' nani yonquirahuë.

Yonquirahuëso chachin ya'huëapon.

¹²⁻¹³ Canpitaso', co natantochináchinhuë' cancantërama'.

Napoapomarahuë', noya natanco'.

Canpitaso naporama':

'Co nimara a'naroáchin Yosë nicha'ësarinpohuë', tënama'.

Napopiramahuë', co hua'quiya quëranhuë',

nicha'ëca'huanguëmaso marë' ma'sha nisarahuë.

Co hua'quiya quëranhuë', nicha'ësaranguëma'.

Quirosarinquë ya'huëpisopita cari nicha'ësarahuë.

Ya'ípi Cota huëntonquë ya'huëpisopitanta', napotarahuë.

Israiro no'paquë ya'huëpisopita noya noya ya'norahuëso', a'notarahuë," tënin.

Siniro piyapinën, nisha nisha piyapi'sa a'pintatë pochin nitarinso'

49 ¹ Siniro piyapinën naporin:

"Marë so'tono'saquë ya'huëramasopita natanco'.

Aquë naciono'saquë ya'huëramasopita noya natanco'.

Caso Siniro marë' pënëntërahuë.

Co'huara nasichátërasocohuë', ina marë' Siniro acorinco.

Yo'nanquë nicasoco chachin nininëhuë acotochinarinco.

² Sahuëni noyá to'narëso pochin

chiníquën nanantato nanamën sha'huica'huaso marë' acorinco.

- Ama ma'sha onpotiinacoso marëhuë'
imirin quëran chachin pa'poyararinco.
Sontaro pë'chinan shinërë taparinquë acorinso pochin,
ina marë' sacata'huaso' acorinco.
- ³ Sinioro chachin nontatonco:
'Quëmaso' Israironquën. Piyapinëhuënquën.
Quëmá quëran noya noya ninahuëso' a'noarahuë,' itërinco.
- ⁴ Caso nipirinhüë napopirahuë':
'Topinan quëran caso chiníquën sacatato canotomarahuë,' topirahuë.
Napopirahuë Sinioroso', onpopinsona sacatërahuëso nitotërin.
Tëhuënnchachin Sinioroso', chiníquën nanantërin.
Chiníquën nanantaton, no'tëquën acanararinco.
- ⁵ Sinioroso' Yosënëhuë ni'ton,
noya nica'huaso marë' achinirincó. Ina marë' noya ni'ninco.
Mamahuë yo'namënnquë nicasoco quëran huarë',
ina piyapinën nica'huaso marë' acorinco.
Israiro'sa ca quëran Sinioro chachin tahuërëtaantatona',
imaantacaiso marë' acorinco.
Inapitaso Cacopo quëran pipipisopita ni'tona',
inapocaiso marë' inapotërinco.
- ⁶ Ina Sinioro chachin sha'huitaantarincó:
'Cacopo quëran pipipisopita huëntono'sa', quëmari anoyataantapon.
Inimicoro'sari quëpapirinhüë', quëmari ayontoantapon.
Napoaponahuë', co inaíchin nicacaso marë' acoranquënnhuë',
nisha piyapi'santa a'chintaton,
anohuitaancoso marë' acoranquën.
A'pintërëso pochin nanamëhuë anitotaran.
Ya'ipi parti piyapi'sa cha'ëcaiso marë' a'chintëra'piapon,' itërinco,"
tënin.
- ⁷ Sinioroso' nisha'ëtona'pi.
Sinioroso' noyasáchin ninin ni'ton, Israirori chinotërin.
Ina chachin piyapinën nontaton:
"Quëmaso' nisha piyapi'sa nocamiatarinquën.
Nisha nisha piyapi'sa no'huiarinquën.
No'huitërayaro'sa hua'anëntatënnquën asacatarinquën.
Inapotopirinënnquënnhuë',
copirnoros'sa', hua'ano'sa inapita ni'sarinënnquën.
Noya nica'tënnquën huanipona'. Huanipi quëran moshapënnë.
Caso Sinioroco. Noyasáchin ninahuë ni'ton,
Israiro chinotërinco. Carinquën huayonanquën.
Napoaton sha'huitëranquënsopita ananarahuë," itërin.
- ⁸ Siniorori chachin napotaantarincó:
"Nohuantasënnquën chachin catahuaranquën. Nontohuatanco
natanaranquën.
Yanicha'ëranquën ni'ton, catahuaranquën cha'ëcaso marë'.
Quëmá quëran israiro'sarë'co anoyata'huaso marë'
carinquën pa'poyaranquën.

- Inapohuato, ya'huëpiso no'pa' noya noya acoantarahuë.
 Inimiconënapitari no'panëna tapitopirinahuë',
 piyapinëhuëpitari chachin hua'anëntaantapona'.
- ⁹ Minsërahuatona quëpapisopita, quëmari sha'huitapon:
 'Ipora quëran huarë' noya paco huachi,' itaran.
 Tashinanquë pochin ya'huëpisopitanta': '¡Ya'noco huachi!' itaran.
 Inapotohuatan, nani ira pirayan pastoro'sa quënanapona'.
 Tomaro'të motopiro'saquënta',
 pë'tahuanëna cosharo ya'huëtapon.
- ¹⁰ Co huachi tanaponahuë'. Co huachi yamoroaponahuë'.
 Co pi'iri tëranta pi'caton aparisitaponhuë'.
 Cari nosoroato insëchinsona pacacaiso', a'notapo.
 Huinano'sa ya'huërinquë cari quëpapo.
- ¹¹ Motopiro'sataquëchin ira acoarahuë.
 Iraro'santa ya'huërinso', noya noya acoarahuë.
- ¹² ¡Ni'cochi huachi! ¡Pa'pi áquë quëran huë'sapi!
 A'naquën norti parti quëran,
 a'naquëonta pi'i ya'coninso parti quëran,
 a'napitanta Sinin no'pa quëran huë'sapi.
- ¹³ Pi'iro'tëquë ya'huëpisopita, capa cancanchina'.
 Capa cancantatona': 'yai,' chara'ina'.
 Isoro'paquënta', inapochachin capa cancanchina'.
 Motopiro'sa quëran huarë' piyapi'sa pochin capa cancantatona', 'yai,'
 chara'ina'.
 Siniro piyapinënpita parisitapiso', inari noya acoantarin.
 Nosoroaton napotarin ni'ton, ina pochin nico'," itërin.

Ya'huëpiquë chachin israiro'sa huënantacaiso', sha'huirinso'

- ¹⁴⁻¹⁵ Quirosarin yonquiaton Yosë naporin:
 "Canpitaso Quirosarinquë ya'huëramasopita naporama':
 'Siniro a'porincoi. Yosënhuëi nipirinhüë',
 naniantërincoi huachi,' tënama'.
 Napopiramahuë',
 sanapiso co onporonta hua'huin nanaiantërinhuë'.
 ¡Co onporonta nosororinso tananpitërinhuë'!
 Inaso hua'huin naniantopirinhüë tëranta',
 carimaso co onporonta naniantaranquëmahüë'.
- ¹⁶ Carima hua'anëntatënnquëma',
 nininëma imirahuëquë ninshitërahuë.
 Nahuanquë ninshitopinán pochin ya'huërárin.
 Ninanonëma pairapiramasonta', yonquirárahüë.
- ¹⁷ Ninanonëma ata'huantacaiso marë'
 manorahuatona huëcapairinëma'.
 Noya acoantacaiso marëso',
 mano manorahuatona huëcapaiponëma'.
 Ata'huantërinquëmasopita, nani pa'pi huachi.
- ¹⁸ Quirosarinquë ya'huëramasopita

- itohuaran itohuaran noya notëtoco'.
 Nisha nisha parti israiro'sa quëpapisopita huëantarapi.
 Caso Sinioroco ya'huëarahué ni'ton,
 no'tëquën sha'huitaranquëma':
 Ya'ipi israiro'sa huë'pachina,
 nitapaantaranso pochin acoarinën.
 Nanon yaso'yaton nitaparinso pochin nitarinën.
- 19 Canpitaso no'panëma tapimiatopi.
 Inapotopirinahué',
 notohuaro na'asarama ni'ton, no'panëma pahuan pahuantaponquëma'.
 Ninanonëma ata'huantopisopitaso', nani áquë huëshirama'.
- 20 A'naquën ya'huëhuano'sa quëpapi ni'ton,
 ayatatë pochin nitopiranhué',
 huënantarahuatona',
 quëmaora chachin sha'huitaponën:
 'Iso no'panënpoa co onpopinchin pancanayahué'.
 Onpopinquë tëranta', ya'huëca'huaiso marë' acocoi,' itaponën.
- 21 Napotohuachinëma',
 canpitaso yonquinëmaquë napoapoma':
 '¡Isopitaso', co ya'huëhuano'sahuë'!
 Quirosarinquë ya'huëraisopitaso', quiquirinacoi.
 Inapoatoi Quirosarinso', tananhuantárin patërai.
 Co onpo na'aca'huaisohué' nitërinacoi.
 Isopita huë'pisopitaso', co isëquë so'sopihué'.
 ¡Intohuaranso a'na huë'marai'! tosarama'," ténin.
- 22 Sinioro naporin:
 "Ni'quë'. Nisha nisha piyapi'sa nisha nisha parti ya'huëpiso',
 camaiato sha'huitarahué.
 Imirahuë quëran a'notërëso pochin inapita nitarahuë.
 Quirosarin ya'huëhuano'sa iporahuatona
 quëcacaïso marë' napotarahué.
 Sanapi nipisopitanta pa'mosorahuatona',
 quëcacaïso marë' napotarahué.
- 23 Copirnorosanta hui'ninpita pochin nitarinquëma'.
 Inahua hui'ninpita sanapi nipisopitanta',
 nocomatënquëma aso'soarinquëma'.
 Inapitaso' noya nicatënëma', moshaponëma'.
 Isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona',
 canpitasáchin natëinëmaso' anitotarinënuëma'.
 Inapoatona': 'Tëhuëenchachin Sinioroso' chini chiníquën nanantërin.
 Naporahuatón inasáchin ninapisopitaso',
 co onporonta taparo nisapihuë', tëcapona'," ténin.
- 24 Canpitaso quëparinëmaquë napoarama':
 "Chiníquën piyapi ahuetaton ma'sha maninso',
 ¿incarita nanitërin osërëtacaso'?
 No'huitëraya nininsonta', piyapi mapachina,
 ¿nanitërin inari ta'ananpicaso ti?" tosarama'.

²⁵ Sinioroso', naporin: "Nanitopi mini.
Chíniquén piyapi ma'sha maninso nipirinhue',
a'nari nanitërin osërëtacaso'.
No'huitërayanta canatërinso',
a'nari nanitërin matacaso'.
Inapochachin canta nisarahuë.
A'naquén ma'sha yaonpotohuachinquëma', cari chinitarahue'.
Cari chachin Quirosarin ya'huëhuano'sa nicha'ësarahuë.

²⁶ Aparisitërinëmasopita,
cari camaiarahue' inahuara noshinëna capatë pochin
inahuara capini nitëpacaiso'.
Huë'nainënantá', huino o'otona no'pipiso pochin
no'huitonënaquë co nitënorocaisohue' camaiarahue'.
Inapotohuato, ya'ipi piyapiro'sa nicha'ëranquëmaso' nitotapona':
'Sinioro ni'ton, Cacopo quëran pipipisopita nicha'ërin.
Chíniquén nanantaton naporin,' tosapi," ténin.

50

¹⁻² Ina quëran Sinioro napoantarin:

"Israiro'sanquëma'.

Carimaso na'con yaa'chintatëinquëma yonípiranquëmahuë',
co quënananquëmahuë'.

Përápíranquëmahuë', co a'paniramacohue'.

'Nihuitërinso' pahuërëtacaso marë'

pa'anatë pochin nitërinpoa', topiramahuë'.

Oshahuanama ni'ton, pa'anatë pochin nitëranquëma'.

Co natantochináchinhue' cantatëramaso marë'

a'poatë pochin nitëranquëma'.

¡Natëramaco naporini, carima nicha'ëitëinquëmahuë'!

Marënta camaihuatora, a'naroáchin yanirin.

I'rosanta yanitona', inotëro taranapi.

Napohuachina, samiro'santa yamorori tëpapon.

Inapoatona chiminpachina', chanatapona'.

³ Ca nohuanon pi'iro'tënta',
sëtohuachinara a'mopiso pochin aya'norahuë.
Sa'catën në'mëtë quëran
a'motatë pochin nitërahuë," ténin.

Sinioro piyapinën parisitaponahuë', ahuantërinso'

⁴ Sinioro piyapinën naporin:
"Canotërëso pochin cantantopisopita
achinicanacaso marë', Sinioro a'chintërinco.
Nani tashiramiachin
ta'tato natanta'huaso marë' catahuarinco.

⁵ Yonquínahuan nica'huaso marë' Sinioro catahuarinco.
Anitotohuachincora, natërahuë.
Natëtochináchin cantatërahuë.

⁶ Yahuihuihuachinacora, co pinëhuë apirarahue'.
Shinoratënta yahua'tohuachinacora co apirarahue'.

No'huitonaco ipirayatohuachinacora,
co niquè tahuèrèrahuè'.

⁷ Siniro catahuarinco ni'ton,
no'huipirinacohuè', co manta ténahuè'.
'Co atapanarinacohuè', ta'to chiníquén cancantèrahuè'.

⁸ Pa'poyarincoso', ca pirayan nisarin.
¡Co inso tēranta ma'sha onpotèrahuè'!
Inso tēranta ma'sha onpotohuatoso',
napopináchin coisèquè pa'itohuè'.
¡Co insonta sha'huirapiincoso ya'huèrinhuè'!
Yasha'huirapihuachinacoso', huè'sahuatona sha'huichinaco.

⁹ Siniro chachin catahuarinco ni'ton,
¡co insonta ana'intiincoso sha'huiponhuè'!
A'morèso', a'shini pè'yarinso pochin,
inimicotèrinacosopitaso', ta'huantapona'," ténin. ¹⁰⁻¹¹ (-)

Quirosarinquè ya'huèpisopita Sinirori nicha'èsarinso'

52 ¹ Naquèranchin Siniro taantarín:
"Quirosarinquè ya'huèramasopita,
capayatèrèso pochin cancantoco'.
Naporahuatoma chiníquén cancantoco'.
Ninanonèmaso', Yosè ninanonèn.
Noya noya nininso' a'morèso pochin nitapaco'.
Inpioro'saso', co huachi ya'contarinquémahuè'.

² Quirosarinquè ya'huèramasopita, ¡huanico huachi!
Sètatoma amocanquè nita'satèrama'.
Inaporamaso', nipa'tanco'.

Tapan inuiaton, hua'anèntacaso shiranènnquè
huènsèpisopita pochin cancantoco'.

Quirosarinquè ya'huèramasopita,
hui'napinquèma nipomarahuè',
inimicoro'sa macatènnènnquèma',
naraqùè tonpoconotèrinènnquèma'.

Inapotèrinènnquèmaso', pa'coico'.
Co huachi hua'anèntèrinènnquèmasohuè'
nitotacaiso marè', inapoco'.

³ Inimiconèma quèpainèmaso marè'
co pi'pian tēranta', pahuèrè ma'patèrahuè'.
Napoaton hua'anèntaanta'huanquèmaso marè'
co pi'pian tēranta pahuèrèta'huaso ya'huèrinhuè'," ténin.

⁴ Yosèso chini chiníquén nanantaton naporin:
"Piyapínèhuèpita ya'nan pa'pachinara,
Iquipitoquè'ton pa'pi.
Inaquè nisharo'sa pochin yacapatopi.
Ina piquèran asiriario'sari topinan quèran aparisitopi.

⁵ Iporaso nipirinhue', papiroñario'sari ya'huèrè',
topinan quèran aparisitapi ni'nahuè.

- Hua'anëntatona': 'Ma noyacha quiyaso' ninai paya,' tosápi.
 Napoatona apira apira pinorinaco.
- ⁶ Napopirinahuë',
 tahuëri nanihuachin piyapinëhuëpita nitotapi.
 'Sinioro chachin canpoaso' nontërinpoa',' tosapi," tënin.
- ⁷ ¡Ma noyacha ni'ton, motopia'huaro'sataquëchin
 noya nanan sha'huitaponpoa canquiarin paya!
 Sinioro nicha'ërinpoa ni'ton, sano ya'huëarihua huachi.
 Quirosarinquë ya'huëpisopita itapon:
 "Yosë chinotëramaso', copirno ya'conin huachi," tosarín.
- ⁸ Natanco'. Ninanonëma a'paipisopita chiníquën sha'huirapi.
 Napopináchin noncaroapi.
 Canatohuachinara noncaropiso pochín nisapi.
 Onpopinsona Quirosarinquë Sinioro huëantarínso',
 inahua ya'pirina quëran chachin ni'sapi.
- ⁹ Quirosarin ninanoquë ya'huëantaramasopita,
 capa cancantatoma cantaco huachi.
 Sinioro ayontoantarinquëma ni'ton, inapoco'.
 Nicha'ërinquëma ni'ton, inapoco'.
- ¹⁰ Nisha nisha piyapi'sa ni'tonëinquë
 Sinioro chiníquën nanantërinso' a'norin.
 Yosënënpoa nicha'ërinpoaso',
 ya'ipiro'paquë ya'huëpisopita nitotapona'.
- ¹¹ ¡Papironia quëran pipico huachi!
 Ama manta Yosëri amirotochináchin ni'ninso' së'huacosohuë'.
 Sinioro pëinënnquë ya'huërisopita quëpana'piro'sanquëma',
 ama huachi oshahuaantacosohuë'.
- ¹² Napoaponahuë' yapipihuatama',
 co manorahuatoma pipipomahuë'.
 Co ta'arëso pochín nisaramahuë'.
 Sinioro chinotërëhuaso chachin,
 ya'ipi parti pa'namaquë noya a'pairinquëma'.
- Sinioro piyapinën parisitaponahuë' canatërinso'**
- ¹³ Sinioro chachin naporin:
 "Ni'co'. Piyapinëhuë ma'pitaso nipachin, noya pipitarin.
 Cari chachin noya nicato, noya noya acoarahuë.
- ¹⁴ Ya'pirin, nonën, inapita nishinahuën nitopi ni'ton,
 co huachi piyapi pochín ya'noarinhuë'.
 Napoaton notohuaro' piyapi'sa pa'yanapona'.
- ¹⁵ Na'a nisha nisha piyapiro'sa
 nisha nisha parti ya'huëpiso',
 inari oshanën inquitaton noya acoantarín.
 Napoaton copirnorosarinta ni'pachinara, tachianantapona'.
 Co incari tëranta sha'huitërinsohuë' ni'sapi ni'ton, napoapona'.
 Co onporonta natanpisohuë' nitotapi ni'ton, napoapona'," tënin.

- 53** ¹ Noya nanan sha'huitërinënpoaso' natanpirëhuahuë',
 ¡caraíchinpoa natëtërëhua'!
- ² Siniro chiníquën nanantërinso', ¡co insonta yanitotërinhuë'!
- Siniro nohuanton piyapinën,
 co chiníquën nanantona'pi pochin ya'noarinhuë'.
 Naraa'huaya yaniroquë co noyatërinhuë'.
 Inapochachin inanta', co noya noyatarinhuë'.
- ³ Piyapi'sari nocanatona a'poapona'.
 Co noyahuë' nicatona chiníquën aparisitapi.
 A'popi ni'ton, pa'pi sëtatón parisitapon.
 Canpoarinta co ni'chináchinhuë' cancantatëhua', nocañëhua'.
 Co pi'pian tëranta noya yonquirapirëhuahuë'.
- ⁴ Napoaponahuë', canpoa ya'huërenamënpoa ina parisitërin.
 Canpoa iquitacaso nipirinhue', inasá iquin natanin.
 Canpoariso': "Yosëri ma'sha onpotaton aparisitërin.
 Ana'intaton, atapanin," tosarëhua'.
- ⁵ Napopirëhuahuë',
 co natantochináchinhuë' cancantërëhuaso marë' ina ohuanapi.
 Co noyahuë' ninëhuasori na'intërin pa'pi parisitarin.
 Ina ana'intërin quëran noya ninicatëhua ya'huarihua huachi.
 Ohuanpisopita quëran noyatarihua'.
- ⁶ Ya'ipinpoa ohuicaro'sa chihuëpiso pochin ninëhua'.
 Canpoara yonquirëhuaso imatëhua naporëhua'.
 Napopirëhuahuë',
 Siniro co noyahuë' ninëhuaso marë' inasá aparisitarin.
- ⁷ Inimiconënpitari aparisitohuachina, co manta tosarinhue'.
 Co pi'pian tëranta nonsarinhuë'.
 Carniroa'hua tëpacaso marë' quëpapiso pochin nitapi.
 O'huica ya'licaso marë' quëpahuachinara,
 co manta tëninsohuë pochin inanta', co manta tosarinhue'.
- ⁸ Co manta onpopirinhue', quëpapon'.
 Co insoari tëranta pa'poyararinhuë'.
 "Ni'cona ma'sha onpotohuachina'," co tosapihuë'.
 Naraa'huaya hua'tatë pochin nitapi.
 Yosë piyapinënpita oshahuanpiso marë' ina tëparapi.
- ⁹ Co onporonta nonpininhue', co onporonta tëpatërinhuë',
 napoaponahuë', co noyahuë' piyapiro'sa pirayan pa'pitapi.
- ¹⁰ Siniro nohuanton parisitaton co napon cancantarin.
 Piyapi'sa oshanëna marë' ina chiminin ni'quëhuarë',
 hua'qui tahuëri ni'sarin.
 Hui'ninpita pochin nipisopitanta ni'sarin.
 Ina naporin quëran Siniro yonquirinsopita noya naniarin.
- ¹¹ Pa'pi parisitërinso piquëran:
 "Tëhuëenchachin ya'ipi nanirahuë huachi," tosarín.
 Ina nitotaton noya cancantarin.
 Siniro piyapinënso', no'tëquënáchin ninin.
 Inapoaton na'a piyapi'sa nicha'ësarín.

- Co noyahuë' nípiso marë' parisitaton inapotarin.
¹² Napoaton Siniorori, chiníquën nanantopisopitarë' acoapon.
 Chiníquën nanantopisopitanta',
 inari catahuapon canatacaiso'.
 Canatohuachinara, inanta canatarin.
 Inaora nohuanton chimininso marë' napoapon.
 Naporahuaton, "co noyahuë' nininso marë' parisitërin,"
 itopiso marë' napoapon.
 Napotopirinahuë',
 na'a piyapi'sa oshanëna marë' inaso parisitërin.
 Naporahuaton,
 oshahuano'sa catahuacaso marë' Yosë nontërin.

Yosë nosoromiatërinpoaso'

- 54** ¹ Quirosarin ninanoquë ya'huëramasopitaso',
 sanapi co hua'huana'pihuë pochin nipiramahuë',
 capa cancantatoma', noncaroco'.
 Capa cancantatoma cantaco'.
 Co huaitoma iquin natanpiramahuë', Sinioro chachin naporin:
 "A'popiso sanapi, so'yahuano'sa quëran,
 na'con na'con hua'huinpita ya'huëtapon," tënin.
² Nëmëtë pëi apancanatuachinara, isopopi:
 Co të'huatonaraihuë' nëmëtëro'sa otënpí.
 Noninënpita anaporopitopi.
 Nara paintopisopitanta', noyá pa'huacora'piapi. Inapopi.
 Inapochachin canpitanta', ya'huëramaso no'pa' apancanatoco'.
³ Inchinan quëran, apancanatarama'.
 Ahuënan quëraonta inapotarama'.
 Canpita quëran pipipisopita na'a naciono'sa canapona'.
 Ninanoro'sa tanahuantapisopitanta', ya'huëtaantapona'.
⁴ Ama të'huacosohuë'. Co tapanamaso' ya'huëaponhuë'.
 Co no'huiponëinquëmahuë'.
 Nanon pochin nicapoma tapanamaso', naniantarama'.
 Quëyoron pochin nicapoma taparo ninamaso',
 co huachi yonquiararamahuë'.
⁵ Nininquëmaso', sa'atatë pochin nitaringuëma'.
 Inaso' nininën, Sinioro ya'ipi nanitaparinso'.
 Inaso' Yosë, noyasáchin ninin ni'ton, Isairori chinotërin.
 Ina nicha'ëringuëma'.
 Ya'ipi isoro'pa' hua'anëntaton napotaringuëma ni'ton,
 ya'ipi inapita naniantarama'.
⁶ Nanon so'yahuan so'ini a'pohuachina, na'con parisitërin.
 Ina pochachin canpitanta Yosë marë' nipiramahuë',
 inaso nosoroatënguëma
 hua'anëntaanta'inquëmaso marë' përaantaringuëma':
⁷ "Co hua'qui marë' a'poranquëmahuë'.
 Inapotopiranquëmahuë', nosoromiatatënguëma

naquëranchin maantaranquëma'.

- ⁸ A'nanaya no'huitó ténahuëquë, na'pitatë pochin nitëranquëma'.
 Napoaporahuë', co hua'qui marë' naporahuë'.
 Nosoromiatatëinquëma', yonquiantaranquëma',"
 ténin Sinioro nicha'ërinquëmaso'.
⁹ Ina quëran Sinioro taantarín:
 "Pacon pa'ninso piquëran iráca Noi sha'huitërahuë:
 'Caso Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquën.
 Ipóra quëran huarë' co huachi iso pochin
 pacon isoro'pa' imotaantaponhuë', itërahuë.
 Ina napotërahuëso chachin canpitanta sha'huitaranquëma'.
 Co huachi no'huiantaponquëmahuë'.
 Co huachi ma'sha onpota'huanquëmaso',
 sha'huitaantaponquëmahuë'.
¹⁰ Motopiro'sa nacontopirínahuë tëranta',
 motopia'huaro'santa nipa'tanpirínahuë tëranta',
 nosororinquëmaso', inachachin nisápon.
 Noya ninicatëhua ya'huëcaso marë', nani canpitáro'co anoyatërahuë.
 Naporëhuaso', co onporo tapiarahuë'.
 Sinioro nosororinquëmaso naporín," ténin.

Onpopinsona nasha Quirosarin acoarinso'

- ¹¹ Sinioro naporín:
 "Quirosarin ninanoso', sëtoro nisárin.
 Panca ihuani të'yatërinso pochin ninin.
 Co incari tëranta
 noya nontatë achinincancanëso pochin nitërinhuë'.
 Napoápirínahuë', anoyataantacaso marë'
 yara na'pi pa'ton nininsoquë anoyataantarahuë.
 Pairanën paquëmarinsonta',
 sapiro na'pi quëran acoarahuë.
¹² Torinënpitanta', nopi itopiso' na'pi quëran, acoarahuë.
 Ya'coananënpitanta', piro itopiso na'piro'sa quëran acoarahuë.
 Pairanënpitanta nisha nisha pa'ton nininsopita
 na'piro'sa quëran acoarahuë.
¹³ Ya'ipi inaquë ya'huëcaiso nipisopita cari a'chintarahuë.
 Ya'ipi inaquë ya'huëpisopitaso',
 noya ya'huëatona sano ya'huëapona'.
¹⁴ No'tëquënáchin nicatona chinquën nanantapona'.
 Co inso tëranta hua'anëntarínquëmahuë' ni'ton,
 co të'huaramahuë'.
 Co të'huaatoma nisha nisha yonquiamahuë'.
¹⁵ Insosona yaahuëhuachinquën,
 co ca nohuanton napoarínhuë'.
 Pashita'pápirinëinquëonta', quëmari minsëaran.
¹⁶ Ni'quë'. Cari hua'na camayo ninahuë.
 Inaso', pënaya ahuënarataton sacatërin.

Hua'na asoquirahuaton, ahuëtacaiso marë' ohuarapiso ninin.

Ahuëtatón tiquitona'pinta', cari ninahuë.

Tiquitohuachina, na'con tapitërin.

¹⁷ Napaoponahuë', co inso tëranta

ata'huantiinquëmaso marë' hua'na acoaponhuë'.

Insosona sha'huirapihuachinquën,

quëmari acopitëra'piapon.

Inpitasona natëhuachinaco, ca nohuanton minsëtapona'.

Sinioro chachin naporin," tënin.

Noya catahuainpoaso Sinioro sha'huirinsò'

55 ¹ Sinioro tënin:

"Yamororëso pochin cancantohuatama',

huëco anoyacancanchinquëma'.

Co coriqui ya'huëtopirinquëmahuë', catahuararanquëma'.

Nontohuatamaco cosharo achinitërinso pochachin

achincancanaranquëma'.

Huino, ohuaca sho'shoi', inapita achinitërinso pochin

asanocancanaranquëma'.

² Noya natanpatamaco,

noya coshatërëso pochin acoaranquëma'.

Cosharomia co achinimiatërinquëmahuë'.

¡Co topinan quëran pahuërëtatë ma'patacaso ya'huërinhuë'!

³ Huëcapairahuatomaco noya natanco'.

Natanpatamaco naniarama'.

Tapi nosoroato nani sha'huitërahuë.

Ina nanicaso marë' canpitáro'co anoyatomiatarahuë.

⁴ Nisha nisha piyapiro'sa naporahuëso' sha'huitacaso marë',

cari ina acorahuë.

Nisha nisha parti ya'huëpisopita

hua'anëntaton a'chintacaso marë' acorahuë.

⁵ Natanco israiro'sanquëma'.

Canpitaso nisha piyapiro'sa

co nohuitapomarahuë', përasarama'.

Nisha nisha nacion'saquë ya'huëpisopita

co nohuitopirinëmahuë',

ta'arë'nachin huëcapaiarinëinquëma'.

Caso Sinioroco noya ni'nanquëma ni'ton,

napotarinëinquëma'," tënin Sinioro.

⁶ Sinioroso', co áquë patërinpoahuë'.

Yonipatëhua quënanarihua'.

Nontohuatëhua', natanarinpoa'.

⁷ Co noyahuë' nipisopita, co noyahuë' nipiso' a'poina'.

Nitapicancanpisopitanta', co noyahuë' yonquipiso' a'poina'.

Yosë chachin tahuërëtaantatoma', natëantaco'.

Inaso noya ni'ton, oshanëma inquitarinquëma'.

⁸⁻⁹ Sinioro chachin naporin:

- “Caso co canpita pochin yonquirahuë’.
 Ma’pitaso yanipato, co canpita pochin caso ninahuë’.
 Pi’iro’tëso isoro’pa quëran
 áquë ni’ton, co nincantochináchinhuë’.
 Inapochachin canpitanta nisha nisha yonquirama ni’ton,
 co onporonta ca pochin yonquiaramahüë’.
 Co ca pochin ma’sha nisaramahuë’,” tënin.
- ¹⁰ Ina quëran Sinioro taantarín:
 “Ocai’, o’nan, inapitaso inápa quëran anotërin.
 Napohuachina co topinan panantarínhuë’.
 Isoro’pa’ ashiprotaton anoyatërin,
 ya’pirin apaporin, naporin.
 Nitohuachina, ya’pirin shacacaiso ya’huërin.
 Cosharonta ya’huërin huachi.
- ¹¹ Inapochachin nonahuësonta’,
 co topinan caquë huënantarínhuë’.
 Inaso’, ca nohuantërahuëso nisarín.
 Ma’sona camairahuëso nisarín.
- ¹² Canpitaso quëparinëma quëran,
 noya cancantatoma huënantarama’.
 Ya’huëramaso no’paquë chachin
 sano cancan quëran huënantarama’.
 Motopiro’sa’, motopia’huaro’sa’, inapitanta
 piyapi pochin capa cancantatona cantapona’.
 Ya’ipi nararo’santa piyapi pochin pincaropona’.
- ¹³ Sarsaro’sa ya’huërenamën, pino nararo’sa a’shinapon.
 Ihuatatëro’sa ya’huërenamën, arayan nararo’sa a’shinapon.
 Inapohuato: ‘¡Ma noyacha Sinioroso paya!’ tēcapona’.
 Ina pochin acorahuëso’, ya’huëmiatapon.
 Co incari tēranta ata’huantaponhuë’,” tënin Sinioro.

Yosë nohuantërinso pochin ayonacaso ya’huërinso’

58

¹ Sinioro sha’huitërinco:

“Ama manta tē’huatonhuë’ chiníquën nonquë’.
 Tronpita pihuihuachina irininso pochin niquë’.
 Piyapínëhuëpita co noyahuë’ nipiso marë’ pënënuquë’.
 Cacopo quëran pipipisopita
 oshahuanpiso marë’ inapotëquë’.

² Isopochin sha’huitëquë’:

‘Canpitaso nani tahuëri yonquiramaco.
 Imatomaco onpopinso nañpicamaso’ nitotërama’.
 Napoaton noya cancantarama’.
 Noyasáchin nina’piro’sa pochin ninama’.
 Camaitërahuësopitanta’,
 co naniantëramasohuë pochin ninama’.
 No’tëquënáchin pënëna’huanquëmaso’ nohuantërama’.
 Natëtomaco noya ancantëramaso pochin ninama’.

- ³ Inapopiramahuë naporama':
 "Ayono nipirëhuahuë', jco Yosë tahuërëterinpoahuë!
 Inaso co cancantopirinpoahuë',
 jma topinanta ayonatëhua parisitáparihua!" tënama'.
 Ayono tahuëri nipirinhüë', canacamaso marë' sacatërama'.
 Inapoatoma piyapinëmanta', na'con na'con aparisitërama'.
- ⁴ Ayono tahuëri nipirinhüë', nino'huitoma niahuërama'.
 Inapoatoma nitëniana huarë' niacorama'.
 Inapochin ayonatoma nontohuatamaco,
 co a'pania'huanquëmaso ya'huërinhuë'.
- ⁵ Canpitaso ayonahuatamara sëtërëso pochin ya'norama'.
 Shi'shinamatë pochin monshoáporama'.
 Sa'catën a'mosahuatoma', huariano aipi quëhuënama'.
 "Ina pochin nica'huaiso' Siniro nohuanterin," topiramahuë',
 jco ina caso nohuanterahuë'!
 "Inapoatë ayonacaso ya'huërin.
 Napohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpota'," tënama'.
- ⁶ Ama ina pochin yonquicosohuë'.
 Co ina pochin ayono nicacaso ya'huërinhuë'.
 Noya nica'huanquëmaso marë' ayonahuatama', isopoco':
 No'tëquénáchin yonquirapitoma', a'napitanta noya ni'co'.
 Co manta onpopirinhüë' catinaquëtohuachina', parisitopi.
 Inapita pochin nitopisopita, i'shiritatë pochin nitoco'.
 Toro asacatohuachinara, onquinënnquë nara oyontopi.
 Ina tonpotopiso' i'shiritatë pochin,
 piyapi'sa inapo aparisitapiso', nicha'ëco'.
 Ama huachi no'huitatoma piyapi'sa inapo aparisitocosohuë'.
- ⁷ Cosharo ya'huëtërinquënso', pahuantërinso' quëtëquë'.
 Sa'ahuario'sa co pëinëna ya'huëtohuachinarahuë',
 canpitari pëinëmaquë ichiya'huëco'.
 A'mocaiso pahuantohuachina', quëtoco'.
 A'napita catahuachináchin cancantoco'.
- ⁸ Napohuatama', noya noya ya'huërama huachi.
 Tahuërihuachina pi'i a'pininso pochin nicapon.
 Nisha nisha ma'sha onporamasopitanta', co shia noyatarinhüë'.
 Naporo' noyasáchin ninamaso',
 quëchitaton quëpaatë pochin nitarinquëma'.
 Huënaratërahüësonta imaatë pochin nitarinquëma'.
- ⁹ Naporo' tëhuënnchinso' nontohuatamaco, a'paniaranquëma'.
 Catahuahuanquëmaso marë' chiníquën nontohuatamaco,
 carimanta', a'panitënnquëma catahuaaranquëma'.
 Co'so huachi a'napita aparisitohuatanhuë',
 co huachi no'huihuatanhuë',
 co huachi nonpinapihuatanhuë',
- ¹⁰ tanapisopita a'cacaso marë' sacatohuatan,
 a'napitari aparisitërinso ma'sha pahuantohuachin catahuahuatan,
 tashinantërinquë nanparin a'pininso pochin nisanan.

Camotëchin pi'i a'pininso pochin nisan.

- ¹¹ Carima no'tën ira quëpatáponquëma'.
 Co piyapi ya'huërinquëhuë niponahuë',
 natëaquë huarë' a'caponquëma'.
 Ca nohuanton chiníquën nisarama'.
 Yancoro' noyá oporapitërëso pochin nisarama'.
 Huinan co yanirinsohuë pochin nisarama'.
¹² Canpitaso pëiro'sa ohuatopiso',
 pairaro'sa ohuatopiso', inapita anoyataantapoma'.
 Iráca simintonën acopisonta', noya noya acoantapoma'.
 Napoaton nohuitatënëma':
 "Paira ohuatopiso' anoyatona'piro'sa'."
 "Pëiro'sa ohuatopiso' anoyatona'piro'sa',"
 itaponëma', itëquë'," itërinco.

Sahuato tahuëri yonquiaton Sinioro a'chininso'

- ¹³ Sinioro naporin:
 "Sahuato tahuëri nanihuachin, noya nicaton chinotëquë'.
 Chinotamacoso tahuëri ni'ton,
 ama canacaso marë' sacatëquësohuë'.
 'Ina tahuëriso', capa cancantacaso tahuëri,' tëquë'.
 Naporó' Sinioro noya nicaton chinotëquë'.
 Inaso' noyasáchin ni'ton, chinotacaso ya'huërin.
 Ama quëmaora yonquiransopita nicatonhuë', ina tahuëri noya ni'quë'.
 Noya nicaton, ama ma'sona nohuantëranso' niquësohuë'.
 Co canacamaso marënta sacatacaso ya'huërinhuë'.
¹⁴ Ina pochin ina tahuëri ni'patama',
 ca yonquiatomaco capa cancantarama'.
 Ahuëtatona canatohuachinara,
 pa'yatacaiso marë' motopiro'sa quëpatopi.
 Inapita quëpapiso pochin
 carimanta noya nisarama ni'ton, quëpaponquëma'.
 Cacopo quëran pipirama ni'ton,
 ina no'pa' quëtërahuëquë noya noyatërinsopita a'caponquëma'.
 Inapotohuatënquëma',
 capa cancantarama huachi," tënin.

Nasha Quirosarinquë noya noya ya'huëcaiso ya'huëarinso'

- 60** ¹ Cota huëntonquë, Quirosarinquë,
 inaquëpita ya'huëramaso', noya natanco':
 Sinioro noya noya nininso', canpitarë nisan.
 Inaso', huënaráchin huënaráchin a'pinarin.
 Napoaton canpitanta', a'pininso ahuënaratarinquëma'.
² Ni'quë'. Isoro'paso', tashiri i'copitapon.
 Yaráton chitorori nisha nisha piyapi'sa imotapon.
 Canpitataquëso ni'pirinhuë', Sinioro a'pininso huënaratarin.
 Inaso', canpitataquë noya noya ya'noarin.

- ³ Noyasáchin nicatora', tahuëri pochin nisarama'.
 Napoaton nisha nisha piyapi'sa huëcapayaponëma'.
 Tahuërianpitërëso pochin cancantëramaso marë',
 nisha nisha copirnoros'sa huëcapaiarinëma'.
- ⁴ Ya'ipi tahuitërinquëmaso', noya ni'co'.
 Niyontonahuatona huëcapaiarinëma'.
 Hui'namapita áquë quëran huëcapayaponëma'.
 Sanapi'sa nipisopitanta noya a'paiatona', quësapi.
 Iporahuatona quësapi.
- ⁵ Inapita nicator, capa cancantomiataran.
 Marë so'tono'saquë ya'huëpisopita,
 ma'sha na'con na'con pa'tërinsos' quëshiarinëma'.
 Nisha nisha piyapi'sa ma'huanatona hua'anëntopiso',
 quëtáponëma'.
- ⁶ Ya'ipi no'panëma nanirinquë chachin
 camiyo huëntono'sa pë'pëtohuanáchin huë'sapiso ni'sarama'.
 Matian parti quëran, Ipa parti quëran,
 ina quëranpita huë'sapi.
 Ya'ipi camiyoro'sa Sapa parti ya'huëpisonta',
 oro quësapi. Yonarin pochin nininsonta quësapi.
 "Sinioro ma'sona nipachina, noya noya ninin,"
 ta'caiso marë' napoapi.
- ⁷ Quitaroquë ya'huëpisopita,
 pë'tahua huëntono'sa quëshiarinënquëma'.
 Nipayoquë ya'huëpisopitanta',
 carniro huëntono'sa quëshiarinënquëma'.
 Ya'ipi inapita pë'tahua huëntono'sa
 Sinioro artaronënquë ina marë' a'notarama'.
 Inapohuatama', inaso noya noya ni'sarinquëma'.
 Inapita quëran Sinioroso',
 noyápiachin pëinën, noya noya acoapon.
- ⁸ ¡Ni'cochi pasopita! ¡Chitoro pochin co osharapihuë' huëcapona'!
 Nëpëro'sa hua'huatopiquë huë'sapiso pochin niriapi.
 ¿Ma'pitacha huëcatona naporiacai?
- ⁹ Panca nancharo'sa napopináchin huëcatona naporapi.
 Tarsis ninanoquë nipisopita quëchitëriapi.
 Aquë quëran Quirosarin ya'huëhuano'sa quësapi.
 Oronëna', pratanëna', inapitarë chachin huë'sapi.
 Sinioro noya nicatora quëtacaiso marë' napoapi.
 Inaso' Yosë noyasáchin ninin. Napoaton Israirori chinotërin
 Ina mini noya noya acoarinquëma huachi.
- ¹⁰ Nisharo'sari Quirosarin pairanën anoyataantapona'.
 Copirnonënapitanta', canpita marë' sacatapona'.
 Sinioro no'huitënquëma ana'intopirinquëmahuë',
 naporoso pa'pi nosoroarinquëma huachi.
- ¹¹ Ninanonëma ya'coananënpitanta',
 i'soatopiquëranchin nisápona'.

- Tahuërinta', tashinta', co oncotaponahuë'.
 Nisha nisha naciono'saquë ya'huëpisopita
 ma'sharo'sa na'con na'con pa'tërinso',
 quëshiinëmaso marë' napoapon.
 Copirnoros'sa', catahuarinsopita hua'ano'sa',
 inapita ya'conacaiso marë' napoapon.
- ¹² Inso nacionquë tëranta ya'huëpisopita
 co canpita marë' yasacatohuachinahuë',
 ta'huantomiatapona'.
- ¹³ Quirosarinquë ya'huëramasopita
 Sinioro napotërinquëma':
 "Nipano no'pa quëran pa'ton nininsopita quëshiarinëma'.
 Pino, apito, siprisë, inapita nararo'sa quësapi.
 Chinotërinacosso pëi', noya noya tapacaiso marë' quësapi.
 Hua'anëntërahuëso pëi',
 noya noya acocaiso marë' napoapona'.
- ¹⁴ Aparisitërinëmaso shinpita huëcapairahuatënëma',
 nosorochináchin nontaponëma'.
 Ya'ipi nocaninëmasopitanta', isonahuatona moshaponëma'.
 Quirosarinta', 'Sinioro ninanonën,' itapona'.
 Sinioroso' noyasáchin ninin ni'ton,
 israiro'sari inaquë chinotopi.
- ¹⁵ Ina tahuëri nanihuachin, co huachi pataranquëmahuë'.
 Co huachi no'huiaranquëmahuë'.
 Co huachi canpitaora quëparitaramahuë'.
 Carima noya noya acoaranquëma'.
 Co huachi onporonta nishataramahuë'.
 Napoatoma capa cancantomiatarama huachi.
- ¹⁶ Noya noya cosharonëna', naciono'sa quëshiponëma'.
 Copirnonënanta', pa'ton nininsopita ma'shanëna quëshiponëma'.
 Ca Sinioroco ni'ton, nicha'ëranquëmaso' nitotapona'.
 Chinéquën nanantërahuëso marë' iráca Cacoponta', chinotërinco.
 Inapochinco ni'ton, nicha'ëranquëmaso' nitotapi.
- ¹⁷ Sha'pi hua'na ya'huërenamën, oro quëtaranquëma'.
 Hua'namia ya'huërenamën, prata quëtaranquëma'.
 Nontë ya'huërenamën, sha'pi hua'na quëtaranquëma'.
 Na'pi ya'huërenamënta', hua'namia quëtaranquëma'.
 Hua'anëntërinquëmasonta
 noya hua'anëntarinquëma ni'ton, sano cancantarama'.
 A'napitanta no'tëquénáchin yonquirapitoma', noya ni'sarama'.
- ¹⁸ Nisha nisha ma'sha nionpotopiso',
 co huachi ya'huëramaquë natantaramahuë'.
 No'huitatona ata'huantopiso',
 tapitopiso', inapitanta co huachi natantaramahuë'.
 Ninanonëma pairanënpitaquë:
 'Yosë nicha'ërinpoa', ta'caso' ninshitarama'.
 Ya'coananënpitaquënta',

- 'Sinioro chinotahua!' ta'caso' ninshitarama'.
- ¹⁹ Co huachi pi'i a'pintiimaso', nohuantapomahuë'.
Co yoqui tëranta', a'pintiimaso nohuantapomahuë'.
Ca Sinioroco chachin a'pintomiatáponquëma'.
Yosënëmaco ni'ton, noya noya acoaranquëma'.
- ²⁰ Pi'iso', co huachi ya'conaponhuë'.
Yoquinta co huachi ayamaponhuë'.
Caso Sinioroco a'pintomiataranquëma'.
Inapotatënquëma', sëtëramaso' inquitaranquëma'.
- ²¹ Ya'ipi inaquë ya'huëramasopita,
noya nicatënëma', natëponëma'.
No'panëma hua'anëntomiatarama'.
Shanëhuë, papoyantërinso pochin nisarama'.
Chini chiníquën nanantërahuëso' a'noca'huaso marë'
carima noya noya acoaranquëma'.
- ²² Iporaso' carayanquëma nipomarahué', na'amiatarama'.
Carayanquëma nipomarahué', panca nacion taranapoma'.
Caso Sinioroco.
Ca nohuanton co hua'quiya quëranhuë' naporahuëso' nanipon.
Tahuëri acorahuëso' nanihuachin nanipon," itërinquëma'.

Sinioro piyapinëni israiro'sa nicha'ësarínso'

- 61** ¹ Sinioro piyapinën naporin:
"Sinioro ispiritonën ya'coancantërinco ni'ton, noya catahuarinco.
Ina chachin acorinco popriyaro'sa
noya nanan sha'huita'huaso marë'.
Aparisitopisopita catahuaca'huaso marë' acorinco.
Ya'huëpi quëran quëparahuatona hua'anëntapirinahuë',
ya'huëpiquë chachin paantacaiso sha'huitarahué'.
Tashinan pëiquë pochin ya'huëapisopitanta',
ina quëran pipicaiso' sha'huitarahué.
- ² Ipora tahuëri'sa Yosë
nosoroatënquëma nicha'ësarínquëmaso',
sha'huitaranquëma'.
Inimiconëmapitanta', Yosëri i'huërëtacaso' sha'huitaranquëma'.
Ya'ipi sëtopisopita
achinicancana'huaso marë' a'parinco.
- ³ Quirosarinquë ya'huëpisopita canapi ni'ton sëtápirinahuë',
inahua ya'huërë' canatohuachina',
yancotë yancopiso pochin acoarahué'.
Na'nërápirinahuë', noya acancantaantarahuë'.
Co napion ancantápirinahuë',
catahuarahué ni'ton, Sinioro chinotatona cantapona'.
Nisha nisha piyapi'sari: 'Ma noyacha Sinioroso' nanitapaton,
piyapinënpita shacatë pochin nitërin.
Noyanpinanyanchin nopri nararo'sa pochin acorin',
ta'caiso marë' ina pochin catahuapo.

- ⁴ Ninanoro'sa iráca ohuatopiso' anoyataantapona'.
Pëiro'santa iráca ata'huantopirinahuë', acoantapona'.
Ninanoro'sa tapipisopitanta', anoyataantapona'.
- ⁵ Pë'tahua huëntonëmapita, iminëmapita,
oparonëmapita, inapita nisharo'sari a'paiapon.
- ⁶ Inapitaso' nohuitatënquëma':
'Sinioro marë' sacatopisopita corto hua'ano'sa,' itaponëma'.
Nisha nisha naciono'sa quëran
noya noya cosharo quëpiso' capoma'.
Inapita noya noya nitapapisopitaquë,
canpitanta nitapapoma'.
- ⁷ Canpitaso' inimiconëmapita na'con na'con no'huitënëma',
taparo nitërinëma'.
Paninano'sa na'con na'con ma'sha quëtopiso pochin nitërenëma'.
Napoaton ya'huëramaso no'paquë chachin
na'con na'con capa cancantomiatapoma'.
Paninano'sa na'con na'con pa'ton nininsopita
quëtopiso pochin nitaponëma',” tënin.
- ⁸ Ina quëran Sinioro taantarin:
“No'tëquënáchin nipisopita nosororahuë.
Ihuatopiso', a'naratipita nicatona tëpatopiso',
inapitaso co quë'yarahuë'.
Ina pochinco ni'to piyapinëhuëpitaso', no'tëquënáchin acanapo.
Inapitarë'co anoyatohuato, anoyatërahuëso ya'huëmatapon.
- ⁹ Inahua quëran pipipisopitaso', nisha nisha nacionquë nahuinapona'.
Ya'ipi ni'pisopitari: 'Tëhuënhachin isopitaso'
Siniororí catahuarin,' tapona',” tënin.
- ¹⁰ ¡Sinioro yonquiato, capa cancantërahuë!
Inaso' Yosënëhuë ni'ton, acapacancaninco.
Nicha'ërinco ni'ton, naporahuë.
No'tëquën yonquina'pi pochin acorinco.
Sa'ana'pi yancotë ayancotopiso pochin ninahuë.
Nanonta so'yacaso marë'
nisha nishaquë nitaparinso pochin ninahuë.
- ¹¹ Sharo'sa no'paquë pichopitërin.
Yanco namënëni i'torohuatëra, papoyantërin.
Inapochachin Sinioronta no'tëquënáchin nininso' a'noarin.
Ina marë' ya'ipi naciono'saquë:
“¡Ma noyacha Sinioroso paya!” ta'tona', cantapona'.

Yosëri inimiconënpita ana'intacaso ya'huërinso'

63

¹ A'nara huë'sarinso nicato:

—Itomoro'sa copirnonëna ya'huërinso ninano', Posora itopi.
Inatohuaran a'nara quëmapi huë'sarin.
Quëhuanën quëran a'shitahuatë a'morëso pochin huë'sarin.
Chiníquën nanantona'pi a'morinso pochin a'morin.
Co macari tëranta chinitochináchinhuë', ya'norin.

¿Incha inaso nicaya? tēnahuē.

Napoasoco chachin:

—Ca huē'sarahuē. Canatērahuēso', sha'huitaranquēma'.

Chiníquēn nanantato nicha'ēca'huaso' nanitaparahuēsonta',
sha'huitaranquēma', itērinco.

² —Opa to'poi huatēra, a'morēso
quēhuanēn quēran panshoatērinpo'.

¿Onpoatonta a'moranso ina pochin ya'norin? itērahuē.

³ —Caoraíchín inimiconēhuēpita ana'íntato

opa to'poirēso pochin ninahuē.

Co insonta catahuarincohuē'.

Pa'pi no'huitato inimiconēhuēpita

to'pi to'pitēreso pochin nitērahuē.

No'huitonēhuēquē nipincatātē pochin nitato minsērahuē.

Inapotērahuē ni'ton, huēnainēna quēran panshoatērinco',

ya'ipi a'morahuēso sē'cotērin.

⁴ Inimiconēhuēpita i'huērētato,

piyapinēhuēpita nicha'ēca'huaso' nani irāca chachin yonquirahuē.

Ina tahuēri nanirin ni'ton, inapotērahuē.

⁵ Ni'pirahuē', co insonta catahuainco ya'huērinhuē'.

Co ya'huērinhuē nicato, pa'yanahuē.

Pa'yanpirahuē', caora ahuetato canatērahuē.

Pa'pi no'huitērahuē ni'ton, napotērahuē.

⁶ Pa'pi no'huitērahuē ni'ton,

naciono'sa nipincatātē pochin nitērahuē.

No'huitomiatato, ata'huantērahuē.

Huēnainēna no'paquē pa'nin.

O'nanpachina pa'irinso pochin ninin, itaantarinco inanta'.

Israiro'sa Yosēri nosoroarinso'

⁷ Onpopinsona Siniro nosorotērinso yonquiato, sha'huiarahuē.

Ma'pitaquēsona catahuarinpoaso yonquiato, cantarahuē.

Israiro huēnton nosoromiatērinso marē' napoarahuē.

Pa'pi nosoroaton catahuarinso marē' inapoarahuē.

⁸⁻⁹ Inapita yonquiaton Siniro tēnin:

“Inapitaso' piyapinēhuēpita.

Co onporonta nonpintarinacohuē',” tēnin.

Napoaton ma'sha onpotohuachinara,

inaora chachin ma'sha onpotapiso pochin ninatanin.

Ina pochin cancantaton nicha'ēsarin.

Co a'na a'paton nicha'ēsarinhuē'.

Inaora chachin pa'sahuaton nicha'ēsarin.

Nosoromiataton inapotarín.

Opatēahuatē iporēso pochin nitarín.

Irāca quēran huarē' napotērinso', inachachin nisárin.

¹⁰ Israiro'saso napoaponahuē', co Siniro yanatēpihuē'.

Inaso' noyasáchin nipirihuē', no'huipi.

Napotopiso marë' inimiconënpita pochin nicaton, ahuërin.

- 11 Napotohuachina inapitaso',
iráca Yosëri shimashonënpita catahuarinso' yonquipi:
“Yosëri iráca Moisësë huayonaton, Niroi' quëran nicha'ërin.
Inapotahuaton nohuanterinso' nicacaso marë'
ispiritonën aya'coancantërin.
Inapotohuachina, inaso hua'anënpoa pochin nicaton
Iquipito quëran ocoiripoa'.
Iporaso napoaponahuë',
¿Intohuata pacaton co huachi yacatahuarinpoahuë'?

- 12-14 Yosëso chini chiniquën nanantaton
Moisësë catahuarin.
Marëquë nipachina patomairahuaton ira pochin acorin.
Napohuachina, co to'coitatonaraihuë noya pëntonpi.
Cahuarioro'sa inotëro ta'atohuachina
co to'coitopisohuë pochin nipi.
Pë'tahuaro'santa panën quëran
noyaro'tëquë chinotacaso marë' pa'mapiso pochin nipi.
Inapoaton chini chiniquën nanantërinso', nahuimiatërin huachi.
Iporaso napoaponahuë',
¿Intohuata pacaton co huachi yacatahuarinpoahuë'?" topi
Sinioro ispiritonën ira a'notatë pochin nitatonpoa',
piyapinënpitanpoa quëninpoa'.
Inapoaton noya noya nininso' nahuimiatërin.

Israiro'sa Yosë nontopiso'

- 15 Sinioro quëmaso', inápaquë ya'huëran.
Noya noya nininquë, huënaratërinquë, inaquë ya'huëran.
Quëmaso' pa'pi nosororancoi.
Naporahuaton chiniquën nanantëran.
Inaporan nichinapon chachin ¿co po'sápa'huaiso' nohuanchitonhuë
pora?
¡Nosoroatoncoi catahuaantacoi!
16 ¡Quëmaso', tatahuëi pochin ninan!
Apraanso co a'na nohuitomarincoihuë'.
Cacoponta co a'na yonquimarincoihuë'.
Quëmaso Sinioro tatahuëi pochin ninan.
Iráca quëran huarë' nicha'ërancoi.
17 ¡Ama pëshonatë pochin nica'huaiso marëhuë', catahuacoi!
Naporahuatoi të'huatatë pochin nichinquën.
Quiyaso' piyapinënpitacoi, huëntonënpitacoi.
Nosororancoi nipachinso', jama topinan ni'sácoisohuë'!
18 Noya nicatoncoi no'pa' quëtopirancoihuë'.
¡Co hua'quiyátërahuë' hua'anëntërai!
Inimiconëhuëipitari huë'sahuatona',
quëma pëinën ata'huantopi.
19 Inapotërinacoi ni'ton,

co onporonta hua'anëntërancoisohuë pochin nisarai.

Co piyapinënpita ninaisohuë pochin nisarai.

64 ¹Ma'cha Sinioro pi'iro'të osharëso pochin nitaton
o'maranhuë paya.

Inaporan naporini, motopiro'sa anaconchitonhuë'.

²Sarsa naraa'huaro'sa pëni ahuiquitërinso pochin,
i'shahuë nipon ainpiitërinso pochin nicaton,
inimiconënpita ana'intëran naporini, nohuichitënënhuë'.
Nisha nisha naciono'saquë ya'huëpisopitanta',
quëma notënanquë ropachitonahuë'.

³Co manta yonquiasocoihuë',
huëhuëpiro nininso' nipatana, pa'yanai.

Inápa quëran o'mahuatana,
motopiro'santa quëma notënanquë nacontopi.

⁴Quëmaso', ninarinënquënsopita catahuacaso marë'
nani ma'sha ninan.

Ina pochin a'nanta nininso',
co onporonta natanchinpihuë'. Co ni'chinpihuë'.

⁵Noya cancantatona noya nipisopita,
nohuanteransoráchin nipisopita,
inapita quëmariso' noya ni'nán.
Iporaso nipirinhue', oshahuanai ni'ton, no'huirancoi.
Nani hua'qui co quëma costaransohuë' ninai.

⁶Ya'ipicoi quiyaso',
amirotochináchin quëmapi pochin ninai.
Ya'ipi noya ninaisopitanta',
amiro në'mëtë pochin niconin.
Naramë ahuiton shitatërinso pochin ninai.
Pa'pi co noyahuë' ninaiso' na'intërincoi ni'ton,
ihuan ma'sha quiquirinso pochin nitërincoi.

⁷Co incoi tëranta chinotërainquënhuë'.
Quëmasáchin cancanta'huaiso', co nohuanteraihuë'.
Napoaton na'pitatë pochin nitërancoi.
Co noyahuë' ninai ni'ton, a'porancoi.

⁸Napopiraihuë', quëmaso Sinioro tatahuëi pochin ninan.
Quiyaso tëshiro'pa pochin ninai.
Quëmaso tëshitona'pi pochin ninan.
¡Quëmasáchin ya'ipicoi ninancoi!

⁹Sinioro ama huachí aquëtë no'huitëquësosohuë'.
Pa'pi co noyahuë' ninaiso', ama yonquiráquësosohuë'.
¡Piyapinënpitacoi ni'ton, ama naniantocoisohuë'!

¹⁰Ninanonënpitaso' noya noya nipirinhue', iporaso' tanahuantápi.
Inimicoro'sari Quirosarin ninano ata'huantatona tapipi.

¹¹Chinotëranquënsó pëiinta', noya noya ni'ton,
inaquë shimashonëhuëipita chinotërinën.
Inapopirinhue', pën quëran ata'huantopi.
Na'con na'con pa'yatëraisopita, tapitërinancoi.

- ¹² Inaporai ni'ton, jonpopionta catahuaantacoi!
 Co'so' inapoaton catahuaantahuatancoihuë',
 atapamiatarancoi huachi.
 Napoaton, jonpopionta catahuaantaponcoi! tēnai.

Siniorori a'paniton napotërinso'

- 65** ¹ Sinioro naporin:
 “Co manta cancantërinacosopitahuë', quënaninaco.
 Co yonípirinacohuë', quënaninaco.
 Co nontopirinacohuë':
 ‘Nontoco catahuainquëma', itërahuë.
² Co natantochináchinhuë' cancantopisopita
 catahuaca'huaso marë', nani tahuëri
 imirahuë ihuëtatë pochin nitërahuë.
 Inahuara nohuantopiso' nicatona pëshonpirinahuë',
 inapotërahuë.
³ Inapitaso', ni'tonëhuëquë chachin
 co noyahuë' nicatona', ano'huitërinaco.
 Mamanshiro'sa marë' ma'sha tēpatona',
 yancororo'saquë a'nopi.
 Natëricho quëran artaroro'sa nipiquë,
 yonarin pochin nininso', a'pëpi.
⁴ Inapitaso' po'ororo'saquë huënsëconpi.
 Co pa'shantopiquëhuë' tahuërianpitápi.
 Inapitaso', coshi nosha ca'conpi.
 Nisha nisha ma'sha amirotchináchin ni'nahuëso', po'motona ca'pi.
⁵ Napoaponaraihuë nonpachinara:
 ‘Ama ya'caricosohuë'. Inaquëranchin huaniquë'.
 Quëma quëran noya noyaco ni'ton, co cariancoso ya'huërinhuë',
 toconpi.
 Napoatona', pën nani tahuëri orotárinso pochin nipi.
 Conai imëhuatëra, apininposo pochin nipi,” tēnin. ⁶⁻¹⁶ (-)

Noya noya Quirosarin nininso'

- ¹⁷ Ina quëran Sinioro taantarin:
 “Ni'quë'. A'na tahuëri nasha pi'iro'të acoarahuë.
 Isoro'panta', nasha acoarahuë.
 Ipóra ya'huërinso'pitaso', co huachi insonta yonquiaponhuë'.
¹⁸ Inapoarahuëso yonquiatoma', capa cancantomiatoco'.
 Noya noya ya'huëcaiso marë' a'na Quirosarin acoarahuë.
 Ina ya'huëhuachin, capa cancantatona inaquë ya'huëapona'.
¹⁹ Ina ninano yonquiato capa cancantarahuë.
 Piyapinëhuëpitanta yonquiato, capa cancantarahuë.
 Inaquëso', co huachi onporonta na'nëponahuë'.
 Co huachi napion ancantatona', nontaponacohuë'.
²⁰ Inaquëso hua'huaro'santa',
 co huachi ipóra hua'huatapona chiminaponahuë'.

- Mashoyaro'sa', paiyaro'sa',
 inapitanta tahuërinëna naniquëhuarë', chiminapona'.
 Pasa pi'ipitaso' chimpachina,
 'hui'napi nipirinhue' chiminin,' taponal.
 Co pasa pi'ipichátërasohue' chimpachinaso',
 'ama huachi noya ya'huë'insohue', itopi ni'ton, chiminin,' taponal.
²¹ Inaquë pëirahuatona ya'huëapona'. Oparotatona', nitërinso' capona'.
²² Iporaso pëipirinhue', a'napitasa ya'huëconpi.
 Sha'topirinhue', a'napitasa nitërinso ca'pi.
 Naporoso', co huachi ina pochin nisapihue'.
 Piyapinëhuëpitaso', hua'qui tahuëri nicapona'.
 Nararo'sa pochin hua'qui nanpipona'.
 Huayonahuësopitaso',
 sacatonëna quëran ma'sha quënanpachina',
 co incari osëretaponhue'.
²³ Co topinan quëran sacatapihue'.
 Hui'nahuanpachinaranta',
 co topinan quëran hui'nahuanaponahuë'.
 Tahuërinën naniquë huarë' chiminapona'.
 Siniorori noya yonquirapirins shiina ni'ton, napoapona'.
 Inahuanta hui'nahuaantahuachina', ina chachin niantapona'.
²⁴ Co'huara përashátëraponacohue', a'paniarahuë'.
 Nontërinacosonta co tiquiátërasoihue',
 natanahuato a'paniarahuë'.
²⁵ Asaniro'sa carniroa'huaro'sarë', napopináchin coshatapona'.
 Pa'pininta', toro pochin pasto capon.
 Ya'huaonta', amocan capaton nanpipon.
 Ya'ipi hua'anëntërahuëquë noyasáchin nicapona'.
 Co insonta ma'sha onpotaton tapitaponhue',” ténin.
 Sinioro chachin naporin.

66 ¹Naquëranchin Sinioro taantarín:
 “Pi'iro'tëso', hua'anëntërahuëso shiranëhuë pochin ninin.
 Isoro'panta', nantëhuë aya'nanahuëquë pochin ninin.
 Ina pochin ni'ton, ¡co insëquë tëranta',
 pëi nitamacoso marë' nanirinhue'!
 ¡Co insëquë tëranta chinota'huaso marë'
 nitamacoso' nanitëramahuë'!

- ² Ca chachin ya'ipi ma'sha ninahuë.
 ¡Acohuatora, caniaritopi ya'huëcaiso'!” ténin.
 Ina quëran taantarín:
 “Napoaporahuë', caso Sinioroco sha'huitaranquëma'.
 Insosona catahuaca'huaso nohuantohuachin,
 nanamëhuë tè'huatatón natëpon.
 Oshahuanins marë' co napion cancantapon.
 Naporahuaton: ‘Caora co nanitërahuë noya nica'huaso,’ tēcapon.
 Naporinsopitaráchin, noya nicato catahuaarahuë,” ténin. ³⁻²⁴(-)

Irimiasë pënëntërinso'

Caniarita'huaso marë' aninshitërahuëso'

1 ¹⁻³ Caso Irimiasëco. Tatahuëso', Iriquiasë itopi. Tatahuë, shimashonëhuë-pita, inapitaso Corto hua'ano'saráchin. Anatoto ninanoquë ya'huërai. Inaso ninano', Mincamin huënton no'panënnquë ya'huërin. Pënënta'huaso marë' Siniro anitotërinco sopita iso quiricaquë aninshitërahuë. Amon hui'nin Cosiasë itopiso' Cota huëntonquë shonca cara pi'ipi copirno nicaso', anitotërinco. Cosiasë hui'ninpitanta copirno ya'conpachinara, anitotaantarinco. Coaquin itopiso'ton ya'conin. Ina quëran Sitiquiasënta', ya'coantarin. Ina, shonca a'na pi'ipi, a'natëräpo yoqui hua'anëntaso', Quirosarinquë ya'huëpi-sopita quiquipi huachi.

Pënënta'huaso marë' Yosë acorincoso'

⁴ A'na tahuëri Siniro nontatonco:

⁵ “Co'huara nasichâtërasënnquënnhuë', huayonanquën.

Naporo chachin acoranquën pënëntacaso marë'.

Ya'ipi nisha nisha piyapi'sa nipisopita pënënnaran,” itërinco.

⁶ Napotohuachincora:

“¡Ma'huantacha Siniro yanitëranco paya!

Caso hui'napico ni'to, co nito nonahuë’,” itërahuë.

⁷ Siniroso' taantarin:

“Ama, ‘caso hui'napico,’ tëtësohuë'.

Ipóra quëran huarë' quëmaso',

intohuaso a'paranquë pa'saran.

Ma'sona camairanquënso', sha'huiaran.

⁸ Ama insonta tëtëhuatëtësohuë'.

Carinquën pa'poyaranquën.

Caso Siniroco ni'to, no'tëtëquën sha'huitaranquën,” itërinco.

⁹ Ina quëran imirin ihuësahuaton cariananinco.

Inapotahuatonco nontaantarinco:

¹⁰ “Ca nohuanto nanamëhuë no'tëtëquën sha'huiaran.

Nisha nisha piyapi'sa, nisha nisha copirno'sari hua'anëntopiso',

inapita pënënacaso marë' nanan quëtaranquën.

Pënënpatan co natëtohuachinahuë',

pacatoro hua'tahuatë ata'huantëreso pochin,

no'papi pëi ohuatahuatë ninomotëreso pochin ana'intarahuë.

Noya natëhuachinaso nipirinnhuë',

- sharo'sa shacatë pochin nitato,
noya noya nicacaiso' catahuararahüë," itërinco.
- ¹¹ Naquëranchin Sinioro sha'huitaantarinco:
"¿Ma'ta ni'nan?" itohuachincora:
"Ni'to sè'pa quëran huara nipiso' ni'nahuë," itërahuë.
- ¹² "No'tëquën ni'nan.
Nonahuësopita a'naroáchin ananica'huaso marë'
carinta yonquirápo," taantarín.
- ¹³ Naquëranchin Sinioro nataantarínco:
"¿Ma'ta niantaran?" itaantarínco.
"Huë'ëtaquë inpitaponahuë',
norti parti quëran tahuanahuaton yanoporin," itërahuë.
- ¹⁴ Napotohuatora Sinioro taantapon:
"Norti parti quëran mini o'matona
iso no'paquë ya'huëramasopita ma'sha onpotaponënuëma'.
- ¹⁵ Ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquëma'.
Norti parti copirnoros' hua'anëntopiso',
piyapinënpitarë chachin o'mapona'.
Canquimarahuatona', Quirosarin ya'coananëntaquë chachin
hua'anëntacaiso shiranëna acoapona'.
Ya'ipi pairanënpita notënanquë,
Cota huënton ninanoro'sa notënanquë,
inaquëpita hua'anëntopiso shiranëna acoapona'.
- ¹⁶ Piyapinënuëpitaso', oshahuanápatona a'porinaco.
Nisharo'sari moshapiso nonanahuatona',
inapita moshacaiso marë' yonarin pochin nininso', a'pëpi.
Napopiso marë' inapo ana'intarahüë.
- ¹⁷ Quëmaso', chiníquën cancantaton pa'saran.
Carinquën sha'huitëranquënso' sha'huicoanan.
Ama manta inapita tē'huatëquësohuë'.
Tē'huatohuatan inapita ni'tonënaquë aropáaranquën.
- ¹⁸ Ipora tahuëri carinquën acoranquën
pairahuan ninano noyá niacorapipiso pochin nicacaso marë'.
Hua'namia quëran onë nipiso pochin,
sha'pi hua'na quëran paira nipiso pochin acoranquën.
Inapoaton ya'ipi Cota huëntonquë ya'huëpisopita chinitaran.
Copirnonënapita, hua'anënapita, corto hua'ano'sanënapita,
inapitanta chinitaran.
- ¹⁹ Inapitaso ahuëapirinënhuë', co minsëarinënhuë'.
Carinquën ca'tanatënuën a'pairanquën ni'ton,
co minsëarinënhuë'.
Ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquën," itërinco.

Co Sinioroíchin cancantatonaraihuë', panca tēhuëpiso'

2

¹ Naquëranchin Sinioro nontatonco:

² "Quirosarinquë ya'huëpisopita nontoonquë'.

Chiníquën nonaton ca Sinioroco naporahuëso' sha'huitëquë':

- ‘Íráca casáchin cancantëramaco.
 Nì'quë'. Nanon nasha so'yahuachina,
 so'in na'con nosororin. Ina pochin canpitanta cancantatoma',
 inotëro parti imaquiramaco.
 Inaquëso co ma'sha tëranta sha'nëhuë nipirinhüë', naporama'.
- ³ Naporol' canpitaso', carima hua'anëntëranquëma'.
 Sharol'sa ya'nan cayarinsol' pochin ca marë' ninama'.
 Inpitasona ma'sha onpotërinquëmasol', cari ana'intërahuë'.
 Nisha nisha quëran ana'intato i'huëretërahuë'.
 Ca Siniroco sha'huitaranquëma', tënin," itërinco.
- ⁴⁻⁵ Israirol'sanquëmasol', Cacopo quëran pipirama'.
 Ya'ipinquëma Siniro nontërinquëmasol' natanco':
 “¡Caso co maquë tëranta shimashonëmapita tëhuëtërahuë'!
 Napoaponahuë inapitasol', a'porinaco.
 Mamanshirol'sa co máquënhüë nipirinhüë', ina imapi.
 Napoaton inahuara chachionta', nitapiatë pochin nipi.
- ⁶ Naniantatonaco, co yonirinacohüë'.
 Cari Iquipito quëran ocoiato,
 inotëro parti quënahüë.
 Inaso no'pa', yairol'. Notohuaro' ohuatë ya'huërin.
 Inaquëso co i'sha ya'huërinhuë', pa'pi huëhuëpiro ya'huërin.
 Co insonta inaquë ya'huërinhuë'. Co insonta inaëchin iratërinhuë'.
- ⁷ Ina piquëran iso noyaro'paquë nitërinsopita capacaiso marë' quënahüë.
 Noya noyatërinso pita capacaiso marë' quëpirahuë',
 huë'sahuatona', no'panëhuë tapi.
 Cari iso no'pa' hua'anëntopirahuë', amirotochináchin acotërinaco.
- ⁸ Corto hua'ano'sa co yonirinacohüë'.
 Piyapinëhuëpita a'china'piro'santa', co nohuitërinacohüë'.
 Hua'anënapita co yanatërinacohüë'.
 Pënëntona'piro'santa Paaro marë' pënëntonpi.
 Mamanshirol'sa co máquënhüë nipirinhüë', inapita imapi.
- ⁹ Naporamaso marë'
 coisërol'saquë quëparëso pochin nitaranquëma'.
 Hui'namapita, shiparimapita, inapitanta napotarahüë.
- ¹⁰ Pi'i ya'coninsol' parti so'tono'saquë pa'sahuatoma ni'conco'.
 Sitaro partinta noya ni'camarë' comision a'paco'.
 Tapona inaquëpitanta canpita pochin nipi.
- ¹¹ ¡Co inso nacionquë tëranta', yosënëna a'porahuatona',
 a'na chinotaantapihuë'!
 Inapitasol' nonpin yosërol'sa imaponaraihuë',
 ¡co onporonta inapochinpihuë'!
 Piyapinëhuëpitaso nipirinhüë', a'porinaco.
 Noya noya nipirahuë', mamanshirol'sa co manta
 catahuatopisopitahuë', imacaiso marë' a'porinaco.
- ¹² Ina yonquiaton pi'iro'tënta piyapi pochin ropachin.
 ¡Pa'pi pa'yanaton ropachin!
 Ca Siniroco sha'huitaranquëma'.

- ¹³ Piyapinëhuëpitaso' na'con na'con oshahuanpi.
 Caso inapita marë' nanpirin i'sha huinan pochin nipirahuë', a'porinaco.
 Naporahuatona i'sha tapainano'sa acopirinahuë',
 nopoatonpi ni'ton, co i'sha ya'huëirinhaüë'.
 Ina pochin niconinso' imacaiso marë' a'porinaco ni'ton, napopi.
- ¹⁴ Israiro'saso', co patrohuantpihuë'.
 Co patronëna pëinënaquë hua'huatopihuë'.
 ¡Co ya'huëpi quëran quëpacaisohuë nipirinhaüë'!
- ¹⁵ Pa'pini' yamapintohuachina, përaantahuaton niitërin.
 Inapochachin israiro'santa', inimiconënpitari nitërin.
 Inapotatona ya'ipi no'panëna tapitopi.
 Ninanonënapitanta', pënuë ahuiquitëra'piapi.
 Napoaton tanahuantárin acopi.
- ¹⁶ Minpisi ninano', Tapinisi ninano', inapita sontaro'sari
 hua'anëmapita tiquirin.
- ¹⁷ Caso Yosënëmaco ni'to,
 ira a'notërëso pochin nitápiranquëmahuë', a'poramaco.
 Napoaton naporama'.
- ¹⁸ Napoapomarahuë canpitaso': 'Iquipitoquë pa'sahuatoí, Niroi' o'osarai.
 Asiriaquënta pa'sahuatoí Iopiratisii' o'osarai.
 Inapoatoí chiníquën cancantërëso pochin
 inapita catahuainacoiso ninaarai,' tënama'.
 Napopiramahuë', inapitaco catahuaponquëmahuë'.
- ¹⁹ Co noyahuë' ninamaso' na'intarinquëma'.
 Co casáchin cancantëramacohuë ni'ton,
 parisitamaso ya'huërin.
 Napoaton: 'Sinioroso Yosënënpoa ni'ton,
 noya nicatëhua natëcaso ya'huërin.
 Napopirinhaüë', co natërëhuahuë'.
 Naporahuaton a'pomantarëhua'.
 No'tëquën chachin iporaso', co huachi noya ya'huërehuahuë'.
 Parisitatëhua co napion cancantárëhua', toco yonquiatoma'.
 Caso Sinioroco ya'ipi nanitaparahuë. Carima sha'huitaranquëma'.
- ²⁰ Iráca quëran huarë' no'huitë pochin nitëramaco.
 Iráca quëran huarë' co natëamacoso' nohuantatomarahuë':
 'Co nohuantëraihuë' natëta'huaiso', toconama'.
 Ya'ipi panca panëno'saquë, ya'ipi panca ta'an narasoquë,
 inaquëpita mamanshi moshatoma',
 monshihuantë sanapi'sa pochin ninama'.
- ²¹ Noya noya opa sha'nëso pochin canpitaco acoranquëma'.
 Huayonatë sha'nëso pochin nitëranquëma'.
 Inapotopiranquëmahuë', canpitaco co'chachin nishatërama'.
 Napoatoma co huachi onpo nohuitochináchinhaüë' ninama'.
- ²² Yaquiquë coton tapirëso pochin,
 canpitanta na'con oshahuanatoma nitapirama'.
 Onponta lejaquë pë'sapiramahuë',
 onpo shapon tiquiantopiramahuënta',

- oshahuanatoma coton tapipinan pochin ninamaso',
co inquiramahuë'. Inachachin nisárin caso ni'nahuë.
- 23 Canpitaso naporama':
'Quiyaso' co mamanshiro'sa mosharaihuë'.
Co coton tapipinan pochin ninaihuë', toconama'.
¡Co ina pochin nonamaso ya'huërinhuë'!
¿Ma'ta nipachin Pini-inon motopiananquë onporama'?
'Tëhuëenchachin co noyahuë' ninai,' toco'.
Camiyo paya huënitohuachina
itohua itohua ta'arinso pochin niconama'.
- 24 Tanan mora huënitërinso pochin canpitanta niconama'.
Quëmapinën yoniton pa'sápachina, imë imëtërantarin.
Inapoasoso', co incari tëranta asanoarinhuë'.
Quëmapinëni yonípatchina, co sacai nicaponhuë'.
Inapoaso' a'naroáchin quënanapon.
- 25 Canpitaso', mamanshiro'sa pa'yatonëmaquë patë patërantarama'.
Inapoatoma sapatë to'quirama', yaniconopirarama', naporama'.
Ama inapocamaso marëhuë' pënënpiranquëmahuë': 'Co naporinhuë',
nisharo'sa nosoroato, inapita imasarahuë', toconama'.
- 26 Ihuatë quënayatohuachinara, tapanin.
Inapochachin israiro'santa', tapanapona'.
Topinan piyapiro'sa', copirnonënapita, hua'ano'sa',
corto hua'ano'sa', pënëntona'piro'sa', inapita napoapona'.
- 27 Nara nipirinhüë', 'quëmaso tatahuëinquën,' itërama'.
Na'pinta nipirinhüë', 'quëmaso' mamahuëinquën,' itërama'.
Inapoatoma caso co huachi tahuërëtëramacohüë'.
Napoapomarahüë' ma'sha onpohuatamara:
'¡Nicha'ëcoi Siniro!' itaantaramaco.
- 28 Cota huënton israiro'sanquëma':
¿Yosëro'sa chinotëramasopita po'?
¿Nani ninanonëmaquë a'nara acorama pora?
Inapita nipachin huëcatona',
ma'sha onporama quëran nicha'ëinquëma'.
- 29 Co carimaso' ¿maquë tëranta tëhuëtëranquëmahuë pora?
Canpita mini tëhuëchinsó' ya'ipinquëma no'huitë pochin nitëramaco.
Ca Siniroco sha'huitaranquëma'.
- 30 Topinan quëran hui'namapita ana'intërahüë.
Cancan yonquicaíso marë' napotopirahuë', co yanitotopihuë'.
Pa'piniro'sa të'huatoro ya'nopiso pochin nicatora',
pënëntona'piro'sa tëparama'.
- 31 Canpitanta ipora ya'huëramasopita,
Siniro sha'huitërinpoaso' noya natanco'.
Israiro'sanquëma': Inotëroquëso', pa'pi chiníquën pi'i pi'catërin.
¡Co carimaso', inapochin aparisitëranquëmahüë'!
No'pa' nanin acoponta', huëhuëpiro tashinantërin.
¡Co carimaso ina pochin a'payananquëmahüë'!
Canpitaso piyapinëhuëpitanquëma nipomarahüë napotëramaco:

- 'Nani huachi quémá quëran cha'ërai.
Co huachi onporo tëranta', tahuërëtarainquënhuë', itëramaco.
- ³² Nanon so'yarinso tahuëri nitaparinsopita,
¡co onporonta naniantërinhuë'!
Piyapinëhuëpitaso napoaponahuë',
¡nani hua'qui naniantërinaco!
- ³³ Canpitaso', noyá nitotërama monshihuanamaso'.
Canpita quëran a'napitanta', co noyahuë' nicacaiso' nitotapi.
- ³⁴ Popriyaro'sa', co manta tëhuëpisopitahuë', inapita tëparama'.
Co ma'sha tëranta onpoasoi quënayatapomarahuë', inapotërama'.
Huënainëna quëran, a'moramaso tapitatë pochin nitërinquëma'.
- ³⁵ Inapoapomarahuë': 'Co manta tëhuërai huë'.
Co ma'marë tëranta Yosë no'huincoiso ya'huërinhuë', toconama'.
Noyapa'. 'Co manta oshahuanahuë', tënamaso marë'
coisëquë niquëpapiso pochin nitaranquëma'.
- ³⁶ ¡Catahuainëmaso marë' ama a'na a'na yonícosohuë'!
Iquipitoro'santa yonípiramahuë',
co manta catahuaponquëmahuë'.
Asiriario'sa napotërinquëmaso pochachin
inapitanta nitarinquëma'.
- ³⁷ Catahuainëmaso marë' yoniramasopita
cari nocanato a'porahuë'.
Napoaton Iquipitoquë pa'piramahuë tëranta',
huënantatoma taparo nisarama'.
Co manta catahuainëmaso nanitapihuë', ténin Sinioro.

6

1-15 (-)

Israiro'sa co natëtochináchinhuë' cancantopiso'

- ¹⁶ Naquëranchin Siniorori piyapinënpita itapon:
"Pa'namaquë ira niosërarinso' quënanconpatamara, chiniconama'.
Noya ni'sahuatoma iracaya ira huayonama'.
Canpitanta chihuëreso pochin cancantohuatama',
nontoco no'tën ira a'notëreso pochin nichinquëma'.
Inasáchin pa'tohuatama' sano cancantarama'," itërin.
Canpitaso napoaponahuë':
"Co nohuantërai huë' ina ira pa'ta'huaiso'," toconama'.
- ¹⁷ Napoaton Sinioroso', a'paitona'piro'sa pochin nininso' acorin.
A'paitona'piro'saso', huëhuëpiro huë'sarinso ni'pachinara, pomontopi.
Ina pochin nicatona pënëntona'piro'saso' sha'huitopirinëmahuë',
canpitaso co nohuantëramahuë' natëtamaso'.
- ¹⁸ Napoaton Sinioro taantapon:
"Nisha nisha piyapinquëma ya'huëramaso', natanco'.
Piyapinëhuëpita parisitacaiso ya'huërinso sha'huichinquëma'.
- ¹⁹ Ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita natainaco.
Piyapinëhuëpita co noyahuë' nicatona oshahuanpi ni'ton,
pa'pi parisitacaiso a'patarahuë'.
A'chinahuësopita, pënëntërahuëso', inapita co yanatëtonaraihuë',

nocanpi ni'ton, inapotarahué.

- ²⁰ Israiro'sanquëma', canpitaso Sapa no'pa quëran
yonarin pochin nininso' quëshiramaco.
Pimo nararo'santa áquë no'paro'sa quëran quëshiramaco.
Inapita quëshipiramacohué':
¡Topinan quëran quëshiramaco!
Chinotamacoso marë' artaronëhuëquë
ma'sha tēparahuatoma a'naquën ya'ipi ahuiquitërama'.
A'naquënso', pi'piyan ahuiquitërama'.
Inaporamasopita, ¡ya'ipi co noyahuë' ni'nahuë!" tēnin.
²¹ Napoaton Sinioroso' inapita yonquiaton taantapon:
"Isopitaso', piyapinëhuëpita nipirinahuë',
ca nohuanton i'parahuatona anotopiso pochin nicapona'.
Mashoro'sa hui'ninpitare chachin,
niya'yorapisopita amiconënarë chachin,
ya'ipi inapita chiminapona'," tēnin.

Norti parti quëran huëcatona ahuëtacaiso sha'huirinsó'

- ²² Naquëranchin Sinioro taantapon:
"Norti parti ya'huëpisopita áquë ya'huëpirinahuë', huë'sapi.
Chiníquën nacion huë'sarin.
²³ Sontaronënpitanta',
pë'chinan, sahuëni, inapita quësapi.
Inapitaso', pa'pi no'huitërayaro'sa', co nito nosorotopihuë'.
Noncaropisonta', marë tēnëntërinso pochin ninin.
Cahuariquë ya'mitërahuatona', huë'sapi.
Quirosarinquë ya'huëpisopita ahuëcaiso marë' huë'sapi," tēnin.
²⁴ Quirosarin ya'huëhuano'saso', napoapona':
"Huë'sapiso natantatoi, pa'pi pa'yanai.
Inapoatoi co huachi chiniraihuë'.
Sanapi hua'hua iquitërinso pochin,
co napion cancantërai.
²⁵ Ama insonta iminquë pa'insohuë'.
Ama ira tēranta pa'chinasohué'.
Inimicoro'saso', noyá niacorahuatona canquiapi.
¡Ya'ipi parti inapita tē'huatapi!" tosapi.
²⁶ Yosë piyapinënpitanquëma nipomarahué', sa'catën a'moco'.
Co napion ancantatoma', huarianoquë nianapitoco'.
Nichimiantëramaso pochin cancantatoma', na'nëmiatoco'.
A'naíchin hui'nama nininso' chiminpachina
sëtëramaso pochin nico'.
Ata'huantarinquëmasopita
a'nanaya cantiarinquëma ni'ton, inapoco'.
²⁷ Ina quëran Yosë itaantarinco:
"Piyapinëhuëpita quëmari tēniriquë'.
Inapotohuatan, ¿onpo'inata'ma pa'?" itërinco.
²⁸ "Ya'ipi inapitaso Sinioro,

co natantochináchinhuè' cancantopi.

Nanan pa'yatopi, nitapicancanpi, napopi.

Sha'pi hua'na pochin, hua'namia pochin cancantopi.

²⁹ A'huëntèquè chiníquën a'huëntohuachinara,
pën ahuënaratahuaton promo asoquirin.

Ina pochachin piyapinënpita noya tapacaso marè'

ma'sha onpotopiranhuè', co noyahuè' nipiso co yaa'popihuè'.

³⁰ Naponpiso marè' inapitaso', 'prata chi'chirotërinso pochin niconpi,'
itapona'.

A'poran ni'ton, inapo nohuitapona', itërahuè carinta'.

Yosë chinotacaso pëiquè pënëntërinso'

7 ¹ A'na tahuëri Sinioro itaponco: ²⁻³ "Chinotërinacoso pëiquè pa'sa-huaton, ya'coanaquè huaniconquè'. Inataquëchin Cota huënton israiroya' sa chinotiinacoso marè' ya'conpi. Naporahuëso' inapita anitotèquè': 'Caso Sinioroco ya'ipi nanitaparahuë. Yosëco ni'to, israiroya'sanquëma chinotëramaco. Noya noya imatomaco noya nico'. Napohuatama', co ya'huërama quëran ocoiaranquëmahuè'. ⁴ A'naquënso', nonpintatënëma': "Isëquè Sinioro chinotacaso pëi ya'huërin. Napoaton co insonta ma'sha onpotiinpoaso ya'huërinhuè'," itërinëma'. ⁵⁻⁷ Noya noya imatomaco noya nico'. A'napitanta', no'tëquënáchin yonquirapico'. Nisharo'sa no'tëquën pahuërëco'. Sa'ahuaro'sa', quëyorono'sa', inapitanta inapotoco'. Piyapi'sa co manta onpopisopitahuè', ama tëpacosohuè'. Mamanshiro'sa moshahuatama', ma'sha onpocamaso' yonisarama'. Napoaton ama manta inapita moshacosohuè'. Napohuatama', co ya'huërama quëran ocoiapënnquëmahuè'. Isoso no'pa', shimashonëmapitari hua'anëntomiatacaiso marè', quëtërahuë.

⁸ Canpitaso nonpi nanano'sa natëtërama'. Inaso' co pi'pian tëranta catahuarinquëmahuè'. ⁹ Niihuarama', nitëparama', nitëhuananpitërama', Yoscoarè' tapomarahuè nonpinama'. Paaro moshatoma yonarin pochin nininso' a'përama'. Nisha nisha mamanshiro'santa co nohuitapomarahuè', mosharama'. ¹⁰ Napoapomarahuè', pëi acotërinacoquè huësahuatoma', canta chinotaantaramaco. "Sinioro pëinënquè ya'huëhuatëhua', co manta onpoarihuahuè'," tënama'. Co costarahuëso nisápomarahuè', "noya inachachin nisápaso'," toconama'. ¹¹ Iso pëi acotërinacososo', nóya. Canpitariso napoaponahuè', ihuatëro'sa ya'huëpiquè pochin atarantërama'. "Ina mini iso pëi," ama tocosohuè'. Ina pochin cancantëramaso', nani ni'nahuè'. Caso Sinioroco sha'huitaranquëma'. ¹² Canaan no'paquè ipora ya'huëapoma', chinotërinacoso në'mëtë pëi acocaiso marè' Siro ninano'ton huayonahuè. Inapopirahuè', shimashonëmapita co noyahuè' nipiso marè' ina ninano ana'intërahuëso', ni'conco'. ¹³ Canpitanta', co noyahuè' ninamaso' a'pocaso marè' naquëranchin naquëranchin pënënanquëma'. Inapotopiranquëmahuè' co yanatëramacohuè'. Co natanamacoso tëranta nohuantëramahuè'. Caso Sinioroco sha'huitaranquëma'. ¹⁴ Siroquè chinotiinacoso në'mëtë pëi iráca ya'huëpirinhuè', co noyahuè' nipi ni'ton, ata'huantërahuë. Canpitanta chinotëramacoso pëi pa'poyainquëmaso' ninapiramahuè', co noyahuè' ninama'. Napoaton canpitanta inapita pochachin nitaranquëma'. ¹⁵ Iprain huënton israiroya'saso', canpita quëmopinëma'. Napopirinhahuè', no'panëhuè

quëran ocoirahuë. Inapochachin canpitanta ocoiaranquëma', tënin Sinioro,' itëquë'," itërinco.

Co Sinioroíchin cancantatonaraihuë', tëhuëpiso'

¹⁶Ina quëran Sinioro itaantaponco: "Quëmaso', ama isopita marë' nontocosohuë'. Ama napion ancantaton nontocosohuë'. Ina pochin ancantaton nontopirancohuë' tëranta', co a'paniaranquënhuë'. ¹⁷Cota huënton ninano-ro'saquë, Quirosarin cachiro'saquë, inaquëpita napopiso', jquëmanta nani ni'nan! ¹⁸Hua'huaro'sa ihuë yontonpi. Pa'pinaso' a'pëtopi. A'shinanta', arina taparoatona', cashin pano'sa nipi. Ina a'notatona', 'Pi'iro'të hua'an paya' itopiso' mamanshi moshapi. A'napita mamanshi marënta', ina pochin nita-tona moshapi. Ina marë' caso ano'huitërinaco. ¹⁹Napoaponahuë', co casáchin ano'huitërinacohuë'. Inahuara chachin taparo nicacaiso marë' naporapi. Caso Sinioroco napotaranquëma'.

²⁰Napoa to n iso no'pa', pa'pi no'huito ana'intarahuë. Piyapiro'sa', ma'sharo'sa', na raro'sa', sharo'sa', inapita quëran huarë' ata'huantarahuë. Panca pënso', co tacopitochináchinhuë' tënëntërin. Ina pochin no'huitërahuëso' nisarin," itërinco.

²¹Sinioroso' ya'ipi nanitaparín. Inaso', israiro'sari chinotërin. Ina chachin piyapínënpita itaantapon: "Nohuantohuatama', onponta ma'sha ca marë' tēpaco'. Inapota huatoma', oshanëma marë' ya'ipi ahuiquitoco'. A'naquëonta tomaquë ahuiquitatoma', noshinën ca'co'. ²²Napopiramahuë', Iquipito quëran shimashonëmapita ocoiapo, ma'sha ca marë' tēparahuatona a'naquën ya'ipi ahuiquitacaiso', a'naquëonta tomaquën ahuiquitacaiso', inapita nicacaiso', co camairahuë'. ²³Isocha tëhuënchinso' camairahuë: 'Ya'ipi camaitërahuëso natëco'. Inapohuatama', ca Yosënëmaco nisarahuë. Canp it anta', piyapínëhuëpita nisarama'. Onpopinsona cancantamaso', nani camairanquëma'. Ina chachin nico'. Inapohuatama', noya ya'huëarama', itëranquëma'. ²⁴Napotopiranquëmahuë', canpitaso co natëramacohuë'. Co natantochináchinhuë' cancantatoma', co noyahuë' ninama'. Casáchin cancantamacoso nipirinhüë', nisha cancantërama'. ²⁵Shimashonëmapita Iquipito quëran ocoirahuë. Naporo quëran huarë' pënëntona'piro'sa a'patëranquëma'. Inapitaso' natëtonaco naquëranchin naquëranchin pënëninquëma'. ²⁶Pënënpirínquëmahuë', co natëramahuë'. Shimashonëmapita co natërinacohuë'. Canpitaso napoaponahuë', aquë aquëtë co natëteramahüë'," itërin.

²⁷Naquëran chin Sinioro nontaantarínco: "Quëmari ya'ipi inapita sha'huit ëq uë'. Co natëpirínënpinquëonta', sha'huitëquë'. Co a'panipirínënpinquëonta', chiníquën sha'huitëquë': ²⁸'Canpitaso Sinioro yaotëatënnquëma napotopirínquëmahuë', co nohuantëramahuë' natëtamaso'. Co ótëinquëmaso tëranta nohuantëramahuë', itëquë'," itërinco.

Quirosarinquë nisha nisha moshapiso'

²⁹Naquëranchin Sinioro taantarín:

"Quirosarinquë ya'huëramasopita.

Naporopi ainëma yaquirahuatoma', tē'yatoco'.

Inapoatoma', tanahuantárin panëno'saquë oshaatoma na'nëco'.

Piyapinēhuēpitanquēma nipomarahuē',
no'huītēnquēma a'poranquēma ni'ton, inapoco'.

³⁰ Cota huēnton israiro'saso', co costarahuēsohuē' nipi. Chinotērinacoso pēiquē chachin amiro mamanshinēnapita po'mopi. Inapoatona pēinēhuē tapipi. ³¹ Pini-inon motopianaquē Tohuito^a marē' artaro nipi. Ina aipi hui'ninapita ahuiquitopi. Inapocaisoso', co pi'pian tēranta camairahuē'. Co pi'pian tēranta yonquiyatērarahuē'. ³² Napopiso marē' tahuēri nanihua-chin ina motopianaso', co huachi Tohuito itaponahuē'. Co huachi Pini-inon motopiana itaponahuē'. 'Israiro'sa tiquipiquē motopiana' itapona'. Inaquē chachin chiminpisopita pa'pitapona'. Co niquē'pa' pa'pitacaiso ya'huēapponhuē ni'ton, napoapona'. ³³ Ina chimipiro'saso', chanaro ca'tēro'sa', ni'niro'sa', inapitari capona'. Co incari tēranta a'payatapponhuē'. ³⁴ Cota huēnton nina-noro'saquē, Quirosarin cachiro'saquē, inaquēpita capa cancantopiso', copi tapon huachi. Pita na'huēhuachinara capa cancantopiso', sa'apachinara cantarapipiso', inapita copi tapon. Ya'ipi iso no'pa' tanahuantápon," tēnin Sinioro.

Israiro'sa co noyahuē' nipiso marē' sētērahuēsō'

9 ¹⁻² Ma'cha inotēro parti ya'huēca'huaso marē'
pēi ya'huētērincohuē paya.
Inaquē pa'sahuato ya'huē'itohuē'.
Israiro'saso' quēmopinēhuēpita nipirinhūē', pachitohuē'.
Ya'ipiya quēran inahuaso', co Yosēichin cancantopihuē'.
Nonpintahuatona patopi.
Inapitaso' quēmopinēhuēpita nipirinhūē',
na'con taquiapi ni'ton, tahuēri tashirē chachin na'nēi, topirahuē'.
jI'sha pa'irinso', huinan, inapita pochin ya'piratērahuē naporini,
noya noya niitonhuē'!

³ Sinioro naporin:

"Israiro'saso', pē'chinnanquē shinērē a'parēsō pochin
nonpinchináchin cancantopi.
Co huachi no'tēquēn nonpihuē'.
Ninonpintápi. Napoaton aquē aquētē co noyahuē' ya'huēpi.
Co insonta yanohuitērincohuē'.
Ca Sinioroco sha'huitaranquēma':

⁴ Iporaso' amiconēna tēranta co huachi natēcaso ya'huērinhuē'.

Iina tēranta co natēchináchinhuē', niconin.

Inahua capini ninonpintápi.

Amiconēna nipirinhūē', nonpinapi.

⁵⁻⁶ Inahuara capini ninonpintápi. Co insonta no'tēquēn noninhūē'.

Nonpinápatona', noyá no'qupi.

Pēshonēsō pochin cancantatona',

co huachi nanitopihuē noya cancantacaiso'.

Ca Sinioroco sha'huitaranquēma':

a 7.31 Tohuito ma'sona tapon naporinso: Co no'tēquēn nitotopihuē'. A'naquēnso', 'iroi ipipiquē tapon naporin,' topi

Apira apira ma'sha nionpotopi. Apira apira ninonpintopi.

Piyapinëhuëpita nipirinahuë', co yanohuitërinacohuë'.

⁷ Caso Sinioroco ya'ipi nanitaparahuë.

Carima sha'huitaranquëma'.

Piyapinëhuëpita naponpi ni'ton,

pën quëran tënica'huaso ya'huërin.

Co huachi onpotochináchinhuë ni'ton, napotarahuë.

⁸ Nonpachinara, caparihuan shinërë pochin yatëpatopi.

Nonpinacaisoráchin cancantopi.

Amiconënapita noya nontaponaraihuë',

cancanëna quëranso', ma'sha onpotochináchin cancantapi.

⁹ ¡Napopiso marë' onpopionta ana'inta'huaso ya'huërin!

Caso Sinioroco sha'huitaranquëma'.

¹⁰ Motopiro'sa pa'tatoma na'në na'nérantaco'.

Pastoro'santa' pa'tatoma osha oshaárantaco'.

Ya'ipi huiquitërin ni'ton, co huachi insonta inaëchin pa'ninhuë'.

Ohuacaro'santa 'maaa,' topiso', co huachi ya'caninhuë'.

Ni'niro'sa', anpantëhuano'sa', inapitanta ta'api.

¹¹ Quirosarin ninano ata'huantohuato, na'pisá yamórantapon.

Asaniro'sa ya'huëcaiso marë' ya'huëapon.

Cota huënton ninanoro'santa ata'huantohuato, tanahuantápona', ténin Sinioro.

¹² ¿Inta yonquínahuan ni'ton, nanitërin onpoatonsona napopiso' nitotacaso'? ¿Inso pënëntona'pita Yosëri anitotërin ni'ton, nanitërin onpoatonsona napopiso' sha'huitiinpoaso'? Inotëroso', ya'shi ya'shin. Co insonta inaquëchin pa'ninhuë'. ¿Onpoatonta iso no'panënpoanta ta'huantaton, ina pochin ninin? ténahuë.

¹³ Sinioro naporin: “Co topinan napopihuë'. Israiro'sa iráca anitotërahue onpopinsona nancacaiso'. Inapotopirahuë', co pi'pian tëranta natëpihuë'.

¹⁴ Co natantochináchinhuë' cancantatona', inahuara costapiso imapi. Shimashonënapitari a'chintërinso pochachin nonpin yosëro'sa moshapi.

¹⁵ Caso Sinioroco ya'ipi nanitaparahuë. Israiro'sa Yosënënaco. Máin nininso a'carëso pochin, piyapinëhuëpita nitarahuë. O'oi noniapinan pochin nininso, o'shitarahuë. ¹⁶ Nisha nisha piyapi'sa ya'huëpiquë a'paato ayanquëarahue. Co nohuitopiquëhuë', a'paarahue. Co shimashonëna tëranta nohuitopiquëhuë', a'paarahue. Ya'ipi noquítai marë', sahuëninëna si'huitahuatona inimiconënapitari ima imarantapona', ténin.

Quirosarinquë sëtatona oshaapiso'

¹⁷ Sinioroso' ya'ipi nanitaparin. Ina chachin camaiarinpoa':

“¡Noya natanco sha'huichinquëma'!

A'naquën sanapi'sa canacaiso marë' na'nëna'piro'sa ya'conpi.

Inapita përáco', huë'ina', ténin.

¹⁸ Manóton huë'sahuatona', canpoa marë' na'nëina'.

Canpoanta na'nëmiatahua'.

¹⁹ Quirosarin quëran huarë' ya'ipi parti na'nërantapiso' natanëhua'.

¡Ma'huántacha canpoaso' ata'huantërinënpoa paya!

- Pa'pi taparo nitërinënpoa'.
 Ya'ipi ya'huërëhuaso tapitërinënpoa'.
 Ya'ipi no'panënpoa patacaso ya'huërin.
- ²⁰ Sanapi'sanquëmantà Sinioro nontarinquëma' natanco'.
 Noya natanco sha'huitarinquëma':
 "Hua'huama sanapi ya'huëtërinquëmaso', a'chintoco na'nëcaiso'.
 Payaramasopitanta', a'chintoco sëtatona oshaacaiso'.
- ²¹ Sëtatona oshaahuachina napo'ina':
 'Pëinënpoapitaquë chimirin ya'cotërinpoa'.
 Noya noya pëiro'saquënta ya'conin.
 Cachiro'saquë notohuaro' hua'huaro'sa tiquipi.
 Prasaro'saquënta hui'napiro'sa inapotopi.
- ²² Mashoro'santa tëpapiso' notëntërantapi.
 Ninano aipiran chi'chi' yamorantarinsò pochin nipi.
 Yaquina'pi trico moto' atatohuachina,
 co incari maninsohuë pochin nisapi,' china'," tënin.
- ²³ Sinioro chachin ina pochin sha'huitërinpoa'.
 Naquërachin Sinioro taantapon:
 "A'naquëma nani ma'sha nitotërama'.
 Napoapomarahuë':
 'Ma noyacha caso nitotërahuë paya,' ama tocosohuë'.
 Chiniquënnuëma nipatamanta':
 'Ma noyacha caso chinirahuë paya,' ama tocosohuë'.
 Nani ma'sha ya'huëtohuachinquëmantà':
 'Ma noyacha caso nani ma'sha ya'huëtërinco paya,' ama tocosohuë'.
- ²⁴ Insonquëma tëranta',
 'Ma noyacha caso ninahuë paya,' yatopatama',
 Sinioroco ninahuëso' nitotatoma nohuitohuatamaco tëhuënchinso',
 no'tën chachin napoarama'.
 Casáchin ya'ipiro'pa' hua'anëntato nosororinquëma'.
 Co noyahuë' nipatama' no'tëquën ana'intaranquëma'.
 Noya nipatamaso' noya ni'saranquëma'.
 Cá pochin cancantopisopita pa'yatarahuë.
 Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'," tënin. ²⁵⁻²⁶ (-)

Pi'i imarinso'

- 14** ¹ Pi'isárinso marë' Sinioro itaponco:
² "Cota huëntonquë ya'huëpisopita sëtatona na'nërapi.
 Ninanonënaquë co napion ancantápi.
 Ya'ipi piyapi'sa mo'cárantapi.
 Quirosarinquënta parisitatona', noncaropi.
- ³ Ma'huano'saso', piyapinënpita i'sha macai marë' a'papi.
 Inapitaso' i'sha tapainano'saquë pa'pirinahuë', co quënanpihuë'.
 Yonshanënaquë co manta i'sha quëpihuë'.
 Napohuachina co napion ancantatona', moto' së'mopi.
- ⁴ Imin camayoro'santa', co napion ancantopi.
 O'nan pahuanin quëran no'pa' huëncharo huëncharo toconin.

Napoaton inapitanta moto' sě'mopi.

⁵ Yo payaro'santa tananquě
nasha huaiaponaraihuě', hua'huina patopi.
Capa cosharoněna ni'ton, napopi.

⁶ Tanan moraro'santa tomaro'tě paněno'saquě huanitona',
asaniro'sa pochin ihuansa' o'huaconpi.
Capa pasto ni'ton, tana tapinantopitěrapí," těnin.

Piyapi'sa marě' Siniro nontěrahuěso'

⁷ Siniro tēhuēnchachin quiyaso' oshahuancoi ni'ton,
co catahuancoiso inashitěrai huě'.
Napipirai huě', noyanquēn ninanso nitotacaiso marě' catahuacoi.
Nisha nisha cancantatoí na'aro tēhuětěrainquēn.
Inapoatoí na'con oshahuanai.

⁸ Ma'sha onporaiso tahuēri'sa nicha'ěrancoi ni'ton,
quěmasáchin israiro'sacoiso' ninarainquēn.
Na'huěro'sa a'na tashiíchín huě'ěpatěrinso pochin ninan.
¡Ama ina pochin nicatonhuě', catahuacoi!

⁹ Catahuancoiso marě' co manta ninanhuě' ni'ton,
quěmapi hua'yantěrinso pochin ya'noran.
Ahuětona'piso', noya pa'poyatěrin.
¡Quěmaso nipirínhuě', co nanitěrinsohuě' pochin niconan!
Quěmaso Siniro napoaponahuě',
ya'huěraisó huáncana nísaran.
Piyapíněnpitacoi ninaiso', ya'ipiya quěran nitotopi.
Ama patocoisohuě', itěrahuě.

¹⁰ Israiro'sa yonquiaton Siniro tapon: "Canpitaso' nisha nisha mamanshi
mosharama ni'ton, co noyahuě' ni'nanquěma'. Napoaton oshaněma yonquiató
anal'ntaranquěma'," těnin.

¹¹ Ina quěran Siniro itaantarínco: "Ama isopita noya ya'huěcaiso marě'
nontocosohuě'. ¹² Onponta ayonapirínahuě', nontěrinacoso co natanarahuě'.
Oshaněna marě' onponta ma'sha ya'ipi ahuiquitopirínahuě', trico pochin
nininsopitanta onponta quěshipirínacohuě', quěshirínacosopita co noya
ni'sarahuě'. Nani yonquirahuě' quira quěran, tanaro quěran, canio quěran,
ina quěranpita ata'huanta'huaso'," itěrinco.

¹³ Napotohuachincora, cari itapo: "Siniro quěmaso napopirínahuě', a'na-
quēn pēnēntona'piro'sari: 'Isěquě chachín sano cancantápoma', co quira
ya'huěaponhuě', co tanaro ya'huěaponhuě', Siniro chachín inapochín
ya'huěcaso quětarpina', itápi," itěrahuě.

¹⁴ Napotohuatora Siniro taantarín: "Co cari a'papiarahuě', naporápi.
Nonpinatona naporápi. Co pi'pian těranta ina pochin camairahuě'. Co
nonchatěrarahuě'. Inahuara yonquíněna quěran ina pochin sha'huítaríněma'.

¹⁵ Nonpinatona pēnēniněnquěmasopitaso', 'co quira ya'huěaponhuě'. Co
tanaro ya'huěaponhuě', toconpi. Napopirínahuě', inahuanta quira quěran,
tanaro quěran, inaquěranpita chiminapona'. ¹⁶ Pēnēnpisopitanta ina quěran
chachín chiminapona'. Sa'ina', hui'ninpita, inapitanta chiminapona'.
Nonēnanta Quirosarin cachiro'saquě topinan tē'yatapona'. Co incari

pa'pitacaso' ya'huëaponhuë'. Inapotato co noyahuë' nipiso marë', ana'inta-
rahuë. ¹⁷Isonta', piyapinëhuëpita sha'huitacaso marë' nanan quëtaranquën:

'Piyapinëhuëpita nosororahuëso', panca ma'sha onpopi.

Pa'pi huëhuëpiro ma'sha onporëso pochin nipi.

Ina marë' tahuëri tashirë chachin, na'nërápahuaso ya'huërin.

¹⁸ Ninano aipiran pa'patora,

niahuëpiquë chimipiro'sa quëhuënantapi quënanahuë.

Acoana ya'conpatoranta', piyapi'sa tanari tiquirarin ni'nahuë.

Pënëntona'piro'sa', corto hua'ano'sa',

inapitanta intoasona quëparamarai,' itëquë'," tënin.

Siniro nontaantarahuëso'

¹⁹ Siniro, co pora Cota huënton isairio'sacoi a'pomiatërancoihuë'.

Co pora Quirosarinquë ya'huëraisopita amimiatërancoihuë'.

¿Onpoatonta nipachin co nimiriohuanhuë pochin nitërancoi?

Noya ya'huëca'huaiso ninapiraihuë',

ma'sha onpoca'huaisora', cantiirincoi.

Sano ya'huëca'huaiso ninapiraihuë',

pa'pi pa'yansa', cantiirincoi.

²⁰ Tëhuëenchachin Siniro co noyahuë' ninai.

Shimashonëhuëipitanta', co noyahuë' nipi.

Inapoatoi oshahuanai.

²¹ Quëmaso noyanquën.

Naporanso nitotacaiso marë', ama a'pocoisohuë'.

Hua'anëntëranso shiranën huënaráchin huënaráchin

Quirosarin ninanoquë ya'huërin.

Ina yonquiaton iso ninanoso' nosoroquë'.

Íraca quiyarë'quën anoyatëran.

Ama ina naniantaton, nonpinatë pochin niquësohuë'.

²² Inpiro'saso', nisha nisha mamanshiro'sa moshapi.

Co inapita nohuanton o'naninhuë'.

¿Co pi'iro'të tëranta nohuanton o'naninhuë'!

Quëma Siniro Yosënhuëinquën ni'ton,

o'nan a'paimaran.

Quëma nohuanton ya'ipi inapita ya'huërin.

Napoaton quëmasáchin ninarainquën, itërahuë.

Ana'intacaso sha'huitërinso'

15 ¹ A'na tahuëri Siniro nontatonco itaponco: "Isairio'sa nicha'ëahuaso
marë' Moisésë, Samoiro, inapita nontopirinacohuë tëranta', co
nosoro'itohuë'. Sha'huitëquë no'panëhuë quëran pipiina'. ² 'Intohuata nipachin
pa'i,' itohuachinën, carinquën nanan quëtaranquën iso pochin sha'huitëquë':

'Canio quëran chiminacaiso nipisopita, ina quëran chiminacaiso
ya'huërin.

Quira quëran chiminacaiso nipisopitanta', ina quëran chimiina'.

Tana quëran chiminacaiso nipisopitaso', ina quëran chachin chimiina'.

A'na parti quëpacaiso nipisopitanta', a'na parti quëpa'ina'.

³ Ca Sini o roco sha'huítaranquëma': Catapini nisha nisha quëran ana'intaranquëma'. Quira quëran chiminpatama', ni'niraro'sa pë'yapënuëma'. Cha naro ca'tëro'sahuë nipon, tanan ni'niraro'sahuë nipon, pë'yapënuëma'. ⁴ Nisha nisha naciono'sa ya'huëpiso', canpita inapotaranquëmaso nitotatona', huëhuëtapona'. Isiquiasë hui'nin Manasisi itopiso Quirosarinquë naporinso marë', inapo ana'intaranquëma'.

⁵ Quirosarinquë ya'huëramasopita,
 jco huachi insonta nosoroinquëmaso ya'huërinhuë!
 Inapotëranquëmaso marë' jco insonta sëtëyainquëmaso ya'huërinhuë!
 Onpoinsona nisaramaso', jco insonta yanitotaponhuë'!

⁶ Canpitaso a'porahuatomaco, co huachi tahuëretëramacohuë'.
 Ca Siniroco napotaranquëma'.

Noya yonquiantamacoso marë' ninarápiranquëmahuë', amirahuë.
 Napoaton ana'intatënuëma ata'huantaranquëma huachi.

⁷ Pintiatohuatëra, naponinso ihuani quiquirin.
 Inapochachin canpitanta', ya'ipi ninanonëma quëran ocoiaranquëma'.
 Ya'huëramaso no'pa' tanahuantárin acoarahuë.
 Co noyahuë' ninamaso' co yaa'poramahuë' ni'ton, napotaranquëma'.

⁸ Pa'pi notohuaro' quëyoro'no'sa ana'atarahuë.
 Marë yonsanquë inotë na'arinso pochin acoarahuë.
 Camotëchin nipirinhüë' chimirin anoantarinquëma'.

Sanapi'sa hua'huinpitare chachin tiquiarin.

A'nanaya ma'sha onpohuachina',
 pa'pi pa'yanatona co napion ancantapona'.

⁹ Canchisë hua'huanpisopitanta', co huachi chiniapihuë'.
 Hua'huina tiquitopi ni'ton, pa'yanënaquë tapinanpitërapona'.
 Inapoatona tapanapona'.

Pi'inta a'piánpirinhüë', tashitëresso pochin cancantapona'.

A'naquën cha'ëpisopitanta',
 ca nohuanto inimiconënpitari tëpapon.

Ca Siniroco sha'huítaranquëma', tënin, itëquë', itërinco.

Co napion ancantato Yosë nontaantarahuëso'

¹⁰ Ina quëran caso pa'pi sëtato, mamahuë yonquirahuë:

“¡Ma'huántacha caso mama ninahuë paya!

Quëma hua'huanpirancohuë',

naní quëran co natantonhuë pochin nohuitërinaco.

Napoatona co quë'yarinacohuë'.

Co onporonta coriqui a'nanatonaco ma'pachininacohuë'.

Co carinta', a'napita coriqui a'nanchinahuë'.

Co inapopirahuë', ya'ipiya quëran ama huachi noya ya'huëca'huaso
 marëhuë', sha'huítërinaco,” tënahüë.

¹¹ Ina quëran Yosë nontato:

“Sinioro. Co no'tëquën natëhuatënuënsuë',

inapo sha'huítërinacosos nani'in nipachin.

Inimicotërinacosopita ma'sha onpoatona parisitapirinhüë',

co'so' inapita marë' nontohuatënuënta', nani'in,” itërahüë.

Israiro'sa ana'intacaso sha'huitërinso'

- 12 Ina quëran Sinioro taantapon:
 “¡Asiria, Papironia, inapita sontaro'saso',
 co incari tëranta minsëcaso' nanitaponhuë'!
 13 Israiro'sa', canpitaso na'con oshahuanama'.
 Ina na'in quëran ma'shanëma pa'ton nininsopita,
 inimiconëmapita quëtarahuë.
 Ya'ipi no'panëmaquë ya'huërinso', topinan quiquitaponëma'.
 14 Ca nohuanto inimiconëmapita hua'anëntatënquëma',
 co nohuitëramasohuë' no'paquë asacatapone'ma'.
 Ano'huitëramaco ni'ton,
 pën huëchimitërinso pochin ata'huantaranquëma',” tënin.

Yosë nontaantarahuëso'

- 15 Ina quëran Yosë nontato itapo:
 “Sinioro. Quëmaso' ya'ipi nitotëran.
 Yonquirahuatonco catahuancoso marë' huëquë'.
 Aparisitërinacosopita ama tënoroatonhuë', i'huërëtequë'.
 Inapita tënoroápatanso', tëpaponaco.
 Quëma natëranquënso marë' na'con no'huirinaco.
 16 Quëma nontohuatancora, pa'yátërahuë natana'huaso'.
 Hua'anëntëranco ni'ton,
 quëma nanamën acapacancamiatërinco.
 Quëmaso Sinioro Yosënuquën, ya'ipi nanitaparan.
 17 A'naquën capa cancantacaisoáchin yonquipi.
 Caso inapitarë'co co nipayaca'huaso' nohuantërahuë'.
 Ya'coancantëranco quëran huarë' caoraíchin pochin pa'nahuë.
 Piyapi'sa co noyahuë' nipachinara, quëmariso no'huiran.
 Inapochachin canta cancantërahuë.
 18 ¿Onpoatoncha parisitërahuëso' co copi tëcahuë' nicaya?
 Apirahuëso pochin nininso', ¿onpoatoncha co noyatëcahuë'?
 Co ma'sha nonën tëranta natërinsohuë pochin niconin.
 Yamoromiatohuachinara hua'yantorayaquë i'sha quënanpitërapí.
 Ina pochin quëmanta catahuancoso marë' ninapiranquënhuë',
 co catahuarancohuë',” itërahuë.

Sinioro a'panirincoso'

- 19 Naporo' Sinioroso', a'paniantarinco:
 “Cachachin tahuërëtaantahuatanco, hua'anëntaantaranquën.
 Ama ma'ton ma'ton nonquësohuë'.
 Noya nininsoráchin nonquë'.
 Inapohuatan, pënëntamaso marë' carinquën nanan quëtaranquën.
 Chinitërinënuquënso'pita ama natëquëssohuë'.
 Quëma tëhuënninso', natëinënuquënso ya'huërin.
 20 Ca nohuanton chiníquën huaniaran.
 Sha'pi hua'na quëran paira nipiso pochin nisanan.

Ahuëapirinëñquëonta', co nanitapihuë minsëinëñquënso'.
 Carinquën inapita quëran pa'poyatëñquën nicha'ësaränquën.
 Ca Sinioroco napotaranquën.

- ²¹ Co noyahuë' nipisopita ma'sha yaonpotopirinëñquënhuë',
 nicha'ësaränquën.
 Chiniquën nanantopirinahuë tëranta',
 inapita quëran nicha'ësaränquën," itërinco.

Tëshitona'pi naporin quëran pënëninso'

18 ¹A'na tahuëri Sinioro nontatonco itaponco: ²“Tëshitona'pi pëinëñquë pa'maquë'. Inaquë yonquirahuëso sha'huitaranquën,” itërinco. ³Napotohuachincora, pa'marahuato quënamarahuë. Inaso', tëshito toronanquë tëshitarin nimarahuë. ⁴Yonsha nisapirinhuë' nitapirin nipachina, ina no'pa quëran chachin a'na ya'huëre niantarin. Nohuantërinso chachin acoaquë huarë' tananpitërin.

⁵Naporo' Sinioro sha'huitërinco: ⁶“Israiro'sanquëma'. Caso chini chiniquën nanantërahuë. Tëshitona'pi no'pa quëran nohuantërinso' ninin. ¡Inapochachin canta', canpitáro'co nanitërahuë nohuantërahuëso nica'huaso'! Canpitaso', tëshiro'pa pochin niconama'. Caso nipirinhuë', tëshitona'pi pochin ninahuë. ⁷Naciono'sahuë nipon, copirnoros' hua'anëntopisohuë nipon, a'nanaya nanitërahuë hua'tahuatë të'yatërëso pochin ata'hua'nta'huaso'. ⁸Napoaponahuë', inaquë ya'huëpisopitaso oshanëna a'porahuatona noya yonquiantahuachina', co huachi ana'ntarahuë'. ⁹Ca nohuanton chachin a'na tahuëriso', naciono'sahuë nipon, copirnoros' hua'anëntopisohuë nipon, noya noya acoahuaso yonquirahuë. Inapohuachina chini chiniquën nanantapi. ¹⁰Inapitaso napoaponahuë', noya nipiso' a'porahuatona pënënhuësohita co natëpihuë'. Napopiso marë' noya acoahuaso yonquirapiporahuë', co huachi ina pochin catahuapohuë'," itërinco.

¹¹Naquëranchin Sinioro nontaantarinco: “Ya'ipi Cota huënton israiro'sa sha'huitëquë'. Quirosarinquë ya'huëpisopitanta sha'huitëquë': ‘Ca Sinioroco ana'inta'huanquëmaso yonquiarahuë. Napoaton co noyahuë' ninamasopita a'porahuatoma', noya noya nicacamaso cancantoco', itëquë'. ¹²Inapitaso napoaponahuë', napotapënën: ‘Napotápirancoihuë', co natëarainquënhuë'. Quiyaora nohuantëraisos' nisarai. Co natantochináchinhuë' cancantatoi, co noyahuë' yonquiraisos' imapoi,' itapënën,” itaantarinco.

- ¹³Napopiso marë' Sinioro ténin:

“¿Inso nacionquë tëranta ta'ma
 ina pochin nonpiso natanama nicaya?
 Israiro'saso', pa'pi co noyahuë' nipi.

- ¹⁴Nipano motopi inápa natëtëro'saquë ocai ya'huërinso',
 ¡co onporonta ayaponhuë'!
 Inatohuaran të'nai' i'sharo'santa o'marinso',
 ¡co onporonta yaniponhuë'!

- ¹⁵Piyapinëhuëpitaso nipirinhuë', naniantërinaco.
 Nisha nisha mamanshiro'sa moshacaiso marë'
 yonarin pochin nininso' a'pëpi.
 Iráca pënëntërahuësohita a'popi ni'ton,

chihuëatona nisha ira pa'topiso pochin nipi.

¹⁶ Napopiso marë', ya'huëpiso no'pa' tanahuantárin acoarahuë.

Inapotërahuëso ni'pachina', piyapi'sa pa'yanapona'.

Ya'ipi inataquëchin na'huëpisopita, pa'yanatona huësë huësétapona'.

¹⁷ Pi'i pipirinsó parti quëran ihuan huë'ninsó pochin

israiro'sa a'pararahuë.

Inimiconënapitari canahuachina ta'ananpipona'.

Ana'inta'huaso tahuëri nanihuachin,

co huachi catahuapohuë'," ténin.

Ma'sha onpotiinacoso marë' yonquipiso'

¹⁸ A'na tahuëri piyapi'sa chinotatonaco: "Huëco pa'ahua Irimiasë tēpa-caiso marë' sha'huirapia'hua'. Ama manta naporinsó natëahuasohuë'. Corto hua'ano'sa Yosë nanamën a'chintiinpoaso', co pahuanaponhuë'. Yonquinahuano'santa pënëninpoaso', ya'huëapon. Pënëntona'piro'santa Yosë naporinsó anitotiinpoaso', ya'huëapon," topi.

¹⁹ Napopiso' natantato, Yosë nontërahuë:

"Siniro nontëranquënso' natanaton,

inimicotërinacosopita napotërinacoso' natanquë'.

²⁰ Noya nitohuachinacoira jco naponinquë i'huërëtërai huë'!

Inahuaso napoaponahuë',

chimipi pa'pitacaiso marë' no'pa' ihuapiso pochin yatëparinaco.

Inapita ana'intacaso yonquihuatana,

ama inapotacaso marëhuë', nontëranquën.

No'huiteransó sanoaton noya ni'camarë', napotëranquën.

²¹ Iporaso napoaponahuë', hui'ninapita chimiina'.

Tana quëranhuë nipon, sahuëni quëranhuë nipon, chimiina'.

Sa'inanta quëyoronaton sa'ahuaina'.

Quëmapi'santa chiniquën caniori tēpa'in.

Hui'napinënapitanta', ahuëtopiquë chimiina'.

²² Panca sontaro'sa huënton

inapita ahuëcaiso marë' a'nanaya a'patiiquë'.

Pa'yanatona noncaroina'.

Ma'sha ma'caimarë' pison acopiso pochin,

caso nonpinapitonaco ma'sha yaonpotërinaco ni'ton, inapotëquë'.

²³ Quëmaso napoaponahuë', ya'ipi yonquirapirinacoso nitotëran.

Tëpainacoso marë' napopisonta', nitotëran.

Co noyahuë' nipi ni'ton, ama nicha'ëquësohuë'.

Oshanënanta ama naniantëquësohuë'.

jNoya no'huithuatón, ana'intomiatëquë'.

I'parëso pochin nicatona copichina'!" itërahuë.

Yonsha pa'quirëso pochin nitarinsó'

19 ¹⁻³ A'na tahuëri Siniro itaponco: "Paaton a'nara yonsha pa'anconquë'. Naporahuaton a'naya a'naya corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita përasahuaton Pini-inon motopianaquë quëpaquë'. Inaso' motopiana: 'Socatëro'sa ya'coana,' itopiso' notënanquë ya'huërin. Inaquë nipatama' nanan

anitotaranquënsa sha'huiton napotëquë: 'Cota huënton copirnoros', Quirosarinquë ya'huëramasopita, ya'ipinquëma Sinioro nanan anitotarinquëmaso', natanco'. Inaso', ya'ipi nanitapaton israiro'sanpoa hua'anëntërinpoa'. Isoporinquë ya'huëramasopita pa'pi chiniquë ma'sha onpotaranquëma'. Inso tëranta natanpachin, pa'yanaton sha'pi sha'pitapon. ⁴Ya'ipinquëma a'poramaco ni'ton, no'pa' quëtëranquëmaso tapiatoma', nisharo'pa' pochin atarantërama'. Nisha nisha mamanshiro'sa moshacamaso marë' yonarin pochin nininso' a'përama'. Inapita mamanshiro'saso' co nohuitëramahuë'. Shimashonëmapiatarinta', co nohuitopihuë'. Co Cota huënton copirnoros' tëranta nohuitopirinahuë', mosharama'. Naporahuaton na'a piyapi'sa co manta onpopirinahuë', tëparama'. ⁵Artaroro'santa' ninama', Paaro moshatoma hui'namapita ya'ipi ahuiquitamaso marë'. Inapocamasoso', co pi'pian tëranta camaitërahuë'. Co yonquiyatërarahuë'. ⁶Naporamaso marë' tahuëri nanihuachin ina motopianaso', co huachi Tohuito itaponahuë'. Co Pini-inon motopiana, itaponahuë'. "Israiro'sa tiquipiquë motopiana," itapona'. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'. ⁷Cota huëntonquë, Quirosarinquë, inaquëpita ma'sona nicacamaso' yonquipiramahuë', carima tapitaranquëma'. Ca nohuanon tëpararinëmasopita huë'sahuatona', minsërahuatënënuquëma tiquiarinënuquëma'. Inapotohuachinënuquëma nonëmaso', chanaro ca'tëros'sa', ni'niro'sa', inapitari ca'sarin. ⁸Inapotohuatënquëma iso ninanoso', tanahuantápon. Piyapi'sari ni'pachina pa'yanapona'. Ya'ipi isëchin na'huëpisopita ata'huantomiatërinënuquëmaso ni'pachina', pa'yanapona'. ⁹Ca nohuanto tananëmaquë, hui'namanta' capoma'. Inimiconëma tancapitohuachinënuquëma', tana yatëparáponquëma'. Napoaton amiconëma nampirinhuë', tëpatoma capoma', tënin Sinioro,' itëquë'," itërinco.

¹⁰Nani ina sha'huihuatan, ya'ipi ca'taninënsopita ni'tërantapaiquë, yonsha quëparanso' pa'quiquë'. ¹¹Inapotahuaton napotaantaquë': "Sinioroso' ya'ipi nanitapaton napotërinquëma': 'Ca nohuanto iso ninanoquë ya'huëpisopita, pa'quiatë pochin nitarahuë. Yonsha pa'quihuatëra, co huachi noyatacasohuë' niconin. Inapochachin iso ninanoquë ya'huëpisopitanta nitarahuë. Napoaton chiminpisopitaso', Tohuitoquëachin pa'pitapona'. Co intohua aquëtë pa'pitacaisohuë ni'ton, napoapona'. ¹²Inapotapo mini isëquë ya'huëpisopita. Tohuitoquë chimipiro'sa pa'pitatona amëntatopiso pochin iso ninanonta nitarahuë. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'. ¹³Quirosarinquë pëiro'sa ya'huërinso aipi^b, yonarin pochin nininso' tayloraro'sa moshacaiso marë' a'pëpi. Nisha nisha mamanshiro'sa marënta', huino opopi. Copirnoros' hua'anëntopiso pëiro'sa aipinta inapopi ni'ton, amirotochináchin ni'nahuë. Ya'ipi inapita pëiro'sa', Tohuito amirotochináchin ni'nahuëso pochachin ni'sarahuë, tënin Sinioro,' itaantaquë'," itërinco.

¹⁴Napotohuachincora, ina inachachin ninahuë. Tohuitoquë Sinioro nanamën nani sha'huihuatora huëantarahuë. Ina quëran Yosë chinotacaso pëi i'iratë huáncana huanirahuato, piyapi'sa sha'huitaantarahuë: ¹⁵"Sinioroso ya'ipi nanitaparin. Inaso', israiro'sanpoa hua'anëntatonpoa naporin: 'Canpitaso', pënënanquëmasopita co natëtochináchinhuë' cancantërama'. Napoaton iso ninanoquë ya'huëramasopita, ana'intaranquëma'. A'napita

b 19.13 Pëiro'sa ya'huërinso aipi: Iso nitotacaso marë' Jos 2.6 quë ni'quë'.

ninanoquë ya'huëpisopitanta', ana'intarahuë. Ya'ipi maquëranpitasona ana'inta'huanquëmaso', nani sha'huitëranquëma'. Sha'huitëranquëmaso chachin nitaranquëma', ténin Sinioro," itërahuë.

Pasoro corto hua'an ma'sona onpocasó' sha'huitërahuëso'

20 ¹Imiri hui'nin Pasoro itopiso' corto hua'an, pënëntërahuëso' natanin. Inaso' corto hua'an, Yosë pëinën a'pairó'sa hua'anën ya'conin. ²Ina natanaton camaitërin: "Irimiasë huihuirahuatoma', nontëro'saquë nantëquën acatëntoco'," ténin. Napohuachina inapotërinaco. Ina nontëro'saso', "inapa Mincamin ya'coana" itopiquë ya'huërin. Ina ya'coanaso', Yosë chinotacaso pëi pirayan ya'huërin. ³Tahuëririnquë ina nontëro'sa quëran ocoincoso camaitërin. Naporo' cari itapo: "Sinioro nininën canpiatërinquën. Co huachi Pasoro itaponënhuë'. 'Macoro-misapipi' itaponën. ⁴Co topinan ina pochin nohuitarinënhuë'. Sinioro napotërinquën: 'Ca nohuanton pa'pi chiníquën parisitaran. Amiconënpitanta napoapona'. Inapoatoma pa'pi huëhuëpiro nisarama'. Quëma ni'tonënuquë chachin amiconënpita inimicoro'sari tëpapon. Ya'ipi Cota huëntonquë ya'huëpisopita Papironia copirnorí canapon. Inari a'naquën ya'huërin'pa' quëpapon. A'naquënso', cosoroa'huaquë tëpapon. ⁵Iso ninanoquë ma'sha pa'ton nininsopita, Cota huënton copirnoró'sa pa'ton nininsopita tapapiso', ya'ipi inapita ca nohuanton inimicoro'sa matarinëma'. Papironia'pa' ya'ipi quëpapona'. ⁶Quëmanta Pasoro, inátóhua quëpaponën. Sa'an, hui'nanpita, quëmopinënpita, inapitarë'quën chachin pa'saran. Inaquë chiminpatan, pa'pitaponën. Amiconënpita nonpi nana-no'sa sha'huitëransopitanta', quëmarë chachin pa'pitapona', ténin Sinioro," itërahuë.

Co napon ancantato Yosë nontaantarahuëso'

- ⁷ Sinioro, quëma piyapinën nica'huaso marë'
noyasha nontatonco përaranco.
Napotohuatancora carinquënso natëranquën.
Quëmaso' chini chiníquën nanantëran ni'ton, canaranco.
Quëma nanamën sha'huirahuëso marë' nani tahuëri tëhuarinaco.
- ⁸ Ma'sona nonpatëra co ma'sha sha'huirahuë':
"Inimicoro'sa huë'sahuatona', ahuëarinënuquëma'.
Ata'huantarinënuquëma'," tosárahuë.
Ina marë' no'huirárinaco. Tëhuarárinaco.
Quëma nanamën sha'huirahuë ni'ton, napotërinaco.
- ⁹ Amiato: "Ama huachi Sinioro yonqui'isohuë'.
Nanan quëtopirincóhuë tëranta',
ama huachi noinsóhuë'," tënahuë.
Taporahuë', quëma nanamën ya'coancantërinco ni'ton,
pën ma'sha ahuiquitërinso pochin nitárinco.
Nansëanaquë huarë' pi'carincoso pochin natanahuë.
"Chinitato nipachin ama noinsóhuë',"
taporahuë', jco'chi nanitërahuë' cacota'huaso paya!

- ¹⁰ Naní quëran pochin tëhuatonaco:
 “Ya'ipi parti pa'yan ya'huërin” itoninaco.
 Naporahuaton: “Huëco pa'ahua sha'huirapiahua’,” tosápi.
 Amiconëhuëpita quëran huarë'
 tëhuëca'huaso ninapi. Monatonaco yacanarinaco.
 “Canarëhua naporini, i'huërëchitërihuahuë’,” topi.
- ¹¹ Quëmaso' Siniro napoaponahuë',
 catahuanco marë' ya'huëran.
 Ahuëtona'pi co minsëchináchinhuë pochin ninan.
 Aparisitërinacosopitaso', anotërëso pochin nicapona'.
 Co minsëinacoso nanitapihuë'.
 Napoatona', taparo nisapi.
 Quëmarì minsëranso', ama insonta nanianchinsohuë'.
- ¹² Siniro quëmaso' ya'ipi nanitaparan.
 Ma'sona onporaisopita no'tëquën tantiarancoi.
 Yonquiraisopitanta', naniarin quëran huarë' nitotëran.
 Quëmasáchin caso ninaranquën ni'ton,
 inimicotërinacosopita ana'intëranso', ni'i.
- ¹³ ¡Siniro pa'yatatëhua cantahua'!
 Co noyahuë' nipisopita aparisitopirinënpoahuë', inaso nicha'ërinpoa'.
- ¹⁴⁻¹⁵ ¡Mamahuë huairincoso tahuëri, pa'pi co noyahuë' ni'nahuë!
 Quëmapia'hua hua'huatërahuëso
 tatahuë sha'huitaton acapacancaninso quëmapinta',
 ¡pa'pi co noyahuë' ni'nahuë'!
- ¹⁶ A'naquën ninanoro'sa Siniro ata'huantomiatërin.
 Ina ninanoro'sa pochin ina quëmapinta niin.
 Tashiramiachin ma'sha onpoatona noncaropiso', nata'in.
 Camotëchinta ahuëtahuachina',
 sha'huitona noncaropiso', nataanta'in.
- ¹⁷ ¡Ma'cha Siniro mamahuë yo'namënuë
 tëpachinarancohuë' paya!
 Inapotërancò naporini, co hua'huachitohuë'.
 Ina quëran chachin pa'pitërinacoso pochin quëparichitohuë'.
- ¹⁸ Hua'huatato na'con parisitërahuë, sëtërahuë,
 taparo nisárahue, naporahuë.
 ¡Co hua'huatërahuë' naporini, noya noya niitohuë'! itërahuë.

A'na tahuëri piyapinënpita noya acoantacaso' sha'huirinsò'

23

¹ A'na tahuëri Siniro nontaantarinco:

“Hua'ano'saso', piyapinëhuëpita a'paicaiso marë' acorahuë.
 Inapitaso', a'paitona'pi ohuicaro'sa noya a'pairinso pochin nitacaiso
 ya'huërin. Ya'huëpirinhuë', co inapotopihuë' ni'ton, piyapinëhuëpitaso',
 chihuëatona yanquëëpiso pochin nipi. Hua'ano'sa napopisopitaso',
 ¡ma'huántacha nisapi paya!” itërinco. ² Siniroso' Yosë. Ya'ipi israiro'sanpoa
 chinotërëhua'. Inari chachin hua'ano'sanquëma anitotarinquëma': “Canpi-
 taso piyapinëhuëpita co noya a'paitomahuë', ayanquëëräma'. A'paitona'pi
 ohuicanënpita co noya a'pairinsohuë pochin niconama'. Napoatoma co

noyahuë' ninama ni'ton, ana'inta'huanquëmaso ya'huërin. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'. ³ Hua'qui quëran napoaponahuë', piyapinëhuëpita ayontoantarahuë. Nisha nisha parti a'parahuë quëran huënantapona'. Ohuicaro'sa pastonënuquë chachin quënantahuatëra, na'antarinso pochin inapitanta nitarahuë. ⁴ Piyapinëhuëpita huënantahuachina', noya hua'ano'sari a'paicaiso marë' acotarahuë. Inapitari a'paihuachina', co manta të'huatapihuë'. Napoatona co a'naya tëranta pahuanaponahuë'. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma', tënin.

⁵ Ina quëran Sinioro taantarin:

“Ca nohuanton a'na tahuëri Tapi shiin ya'huëapon.
Ina hua'anëntohuachin, yonquínahuan copirno nisarin.
Noyasáchin nicaton, noya coisë pochin nicapon.

⁶ Ina copirno nicaso', Cota huënton israiro'sa cha'ëpona'.

A'napita israiro'santa', sano cancan quëran ya'huëapona'.

Nininën nohuitatona', 'Sinioro nicha'ërinpoaso', itapona', tënin.

⁷⁻⁸ Sinioro chachin sha'huitaantarinquëma': “Ca nohuanton a'na tahuëri Yoscoarë' topatama', nisha nonapoma'. Iporaso' nonpatamara: 'Sinioro ni'sárinpoa'. Inaso', israiro'sanpoa Iquipito quëran ocoiripoa', tënama'. Naporoso nipirinhüë: 'Sinioro ni'sárinpoa'. Inaso' israiro'sanpoa norti parti, nisha nisha parti ayanquëëpirinpoahuë', ocoiantarinpoa', tapoma'. Inapoa-toma ya'huëramaquë chachin ya'huëantapoma', tënin.

Nonpinatona pënëntopisopita pënëninso'

⁹ Nonpi nanan pënëntopisopita

pënëna'huaso marë' Sinioro anitotërinco.

Ina yonquiato co napion ancantarahuë.

Ya'ipi nonëhuë quëran huarë' ropatërahuë.

No'pito yanotatárahüeso pochin ninatanahuë.

Sinioro noyasáchin noninsopita yonquiato naporahuë.

¹⁰ Ya'ipi Israiro no'paquë

monshihuantëro'sa pochin cancantopisopita na'amiatërin.

Co noyahuë' nicacaisoráchin cancantopisopita na'amiatërin.

Co noyahuë' ninicatona co nipa'poyapihuë'.

Napoaton Sinioroso' ama huachi isoro'pa' noyatacaso marëhuë', sha'huitërin.

Inapotërin ni'ton, yanitë pochin ninin.

Inotëroquë pastoro'sa ya'huëinsopitanta', huëyarín.

¹¹ Napoaton Sinioro naporin:

“Pënëntona'piro'sa', corto hua'ano'sa inapitaso noya noya nicacaiso nipirinhüë',

inapita'ton pa'pi co noyahuë' nipi.

Pëinëhuëquë chachin co noyahuë' nipiso', quënyatërahuë.

¹² Napoaton cari chachin inapita ana'intarahuë.

A'nanaya ma'sha onpocaiso' cantiipon.

Co incari tëranta nicha'ëponhuë'.

Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'.

¹³ Iráca Samariaquë pënëntona'piro'sa ya'huëpisopita napopiso' ni'nahuë.

Pa'pi no'huípiro ni'nahuëso nipi. Paaro marë' pënëntopi.
Inapoatona piyapinëhuëpita israiro'sa itopiso' achihuëpi.

- 14 Quirosarinquë pënëntona'piro'sa ya'huërsonta',
napopiso' ni'nahuë.

Pa'pi co noyahuë' nicatona sa'ina tēhuananpitopi, nonpinpi, napopi.
Co noyahuë' nipisopita achinicancanpi ni'ton,
co insonta co noyahuë' nininso' yaa'porinhuë'.
Ina pënëntona'piro'sa', ya'huëhuano'sa',
inapitaso sotomaro'sa', comoraro'sa', inapita pochin ni'nahuë.

- 15 Caso Sinioroco ya'ipi nanitaparahüë.

Inapita napopiso marë' no'tëquën sha'huitarahüë.

Máin nininso' a'catë pochin nitarahüë.

I'sha noniapinan o'shitatë pochin nitarahüë.

Quirosarinquë pënëntona'piro'sa ya'huërsinso a'chinin quëran
ya'ipi co noyahuë' nipiso' cotioro'sa ya'huëpique yanquëërin," tēnin.

- 16 Sinioroso' ya'ipi nanitapaton israiro'sanpoa pënëninpoa':

"Ina pënëntona'piro'sa ma'sona pënënpachinquëma',
ama natëtocosohuë'.

Inahuara yonquinëna quëran sha'huitatënëma nonpintárinëma'.

Co cari anitotërahüëso sha'huitërinënpachinquëmahüë'.

- 17 Nanamëhuë nocanpisopita pënënpachinara:

'Ya'ipi ninamasopita noya pipitarinquëma',' itopi.

Co noyahuë' yonquipiso imapisopita pënënpachinaranta':

'Co manta ma'sha onpoaramahuë',' itopi.

- 18 Napoaponahuë yonquirahuëso pitaso',

ico ina pënëntona'piro'sa nitotopihuë'!

ico insonta nicatonco nonahuëso' nataninhuë'!

ico a'naya tēranta noya natanatonco, natëcaso' nohuantërinhuë'!

- 19 Napoaton inapita no'huirahuëso, ihuai' pochin nisarin.

Panca ihuan quiquitërinso pochin nisarin.

Ina quiquitërinso pochin co noyahuë' nipisopita nitarin.

- 20 Ca Sinioroco no'huitërahüëso', co copi tapohüë'.

Nohuantërahüëso' naniquëhuarë', inachachin nisápon.

Tahuëri nanihuachin, inapita canpitanta yonquiapoma'.

Ina yonquiatoma': 'Tëhuëenchachin no'tëquën Sinioro sacatërin,'
tëcapoma'.

- 21 Ina pënëntona'piro'saso', co cari a'parahuë'.

Co pi'pian tēranta nonchátërarahuë'.

Inahuaso napoaponahuë', mano manorahuatë pa'nëso pochin

'Sinioro nanan quëtërincoi ni'ton, nontarainquëma',' toconpi.

- 22 Tëhuëenchachin piyapinëhuëpita nipi naporini,

imarinacosopita nanamëhuë anitochitonahuë'.

Piyapinëhuëpitanta ina nitotatona':

'Tëhuëenchachin co noyahuë' ninëhua'.

Huëco pa'ahua ina a'porahuatëhua', Sinioro natëahua', niichitonahuë'.

- 23-24 Caso Yosëco ni'to, isëquë ya'huërahüë.

Aquënta nipirinhüë', ya'huëarahüë chachin.

Co inquëma tëranta nanitëramahuë' na'pitamacoso'.

Inápaquë, isoro'paquë, ya'ipi parti ya'huërahuë.

²⁵⁻²⁶ Ina pënëntona'piro'sa nonpintatënëma': 'Sinioro huë'ëhuëquë yánontërinco,' topiso natanahuë. Inahuara yonquinëna quëran naporápi. ¿Onporo huarëcha napopiso' copi tënë'poiya? ²⁷ Hua'napiso sha'huitona', piyapinëhuëpita naniantiinacoso yonisapi. Iráca shimashonënapitanta', Paaro mamanshi moshacaiso marë' naniantërinaco. Inapita pochachin ipora piyapinëhuëpitanta nisapi. ²⁸⁻²⁹ A'na pënëntona'pi hua'natohuachina, 'hua'-narahuë ta'a,' chin. Nanamëhuë chachin natanpachinso napoaponahuë', ama nisha sha'huinsohuë'. Tricorayasa' co pi'pitën pochin nininhuë'. Nanamëhuëso', tricoraya pochin ninin. Nanamëhuëso', pën ma'sha ahuiquitërinso pochin ninin. ¡Panca martichoquë natëtë nipoatërëso pochin ninin anta'! Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'.

³⁰⁻³² Napoaton nonpi nanan pënëntopisopita inimicotërahuë. Inahuara capini ninonpintaponaraihuë', a'napita sha'huitohuachinara: 'Sinioro anitotërincoi,' toconpi. Napopiso marë' inapita inimicotërahuë. Inapitaso' co cari a'parahuë', co pi'pian tëranta camairahuë'. Niponahuë', hua'napisopita sha'huitatënëinquëma pënënarinëinquëma'. Pënënpirinquëmahuë', co manta noya cancantamaso catahuaponquëmahuë'. Anishacancantarinquëma tëhuëncinso'. Caso Sinioroco sha'huitaranquëma'," tënin. ³³⁻⁴⁰ (-)

Yatëparinacoso'

26 ¹⁻² Cosiasë hui'nin Coaquin itopiso' nasha copirno Cota huëntonquë ya'conarin. Naporo tahuëri'sa Sinioro nontatonco: "Cota huëntonquë na'a ninanoro'sa ya'huërin. Ina quëran huë'sahuatona', pëinëhuëquë chinotërinaco. Inapita sha'huitacaso marë' nani nanan anitotëranquën. Ya'ipi anitotëranquënso', pëinëhuë i'iratëquë huanirahuaton sha'huiquë'. ³ Nani co noyahuë' nipiso marë' ana'inta'huaso' yonquirahuë. Napopirahuë', natëtënë co noyahuë' nipiso a'pohuachina', co huachi yonquirahuëso chachin nitapohuë'. ⁴⁻⁶ Iso pochin sha'huitaran: 'Ma'sona sha'huitëranquëmasopita co'so' natëhuatamahuë', ca marë' pënëntopisopitanta co natëhuatamahuë', iso chinotëramacoso pëi', iráca Siroquë ya'huërinso pochachin ata'huantarahuë. Ca marë' pënëntopisopitaso' cari a'parahuë' ni'ton, naquëranchin naquëranchin pënënarinëinquëma'. Inapita co natëramahuë' ni'ton, ana'intaranquëma'. Quirosarin ninano inapotohuato, ya'ipi naciono'saquë ya'huëpisopita ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' yasha'huitohuachina' iso pochin sha'huitapi: "Quirosarin ninano Yosëri ata'huantërinso pochachin canpitanta ata'huanchinquëma'," taponá, tënin Sinioro,' itëquë'," itërinco.

⁷ Naporinso chachin Yosë pëinën i'iratëquë sha'huirahuë. Sha'huihuatora, corto hua'ano'sa', pënëntona'piro'sa', ya'ipi ya'huëhuano'sa', inapita natanpi. ⁸⁻⁹ Sinioro camairincoso', nani sha'huihuatora, ya'ipi natanpisopita masahuatonaco no'huiriraco: "Iporaso' chiminamaso ya'huërin. Quëmaso' pënëntohuatana, 'Yosë chinotacaso në'mëtë pëi Siroquë ya'huërinso', Siniorori ata'huantërin. Ina pochachin isonta chinotërëhuaso pëi', ata'huantarin. Iso ninanonta ata'huantohuachin, tanahuantápon,' tënan. Napoaton quëmaso', co të'huarohuanhuë pochin nonan. ¡Co ina pochin nonacaso ya'huërinhuë'!" itërinaco.

¹⁰ Cota huënton hua'ano'santa naporapiso natantatona', copirno pëi quëran Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. Inaquë pa'sahuatona', "nasha ya'coana" itopiso' ya'coanaquë huënsëconpi. ¹¹ Naporo' corto hua'ano'sa', pënëntona'piro'sa', inapitaso', hua'ano'sa', ya'huëhuano'sa inapita nontatona itapona': "Iso quëmapi chiminacaso ya'huërin. Iso ninano ta'huantacaso' sha'huirín. Ya'ipinquëma natanama'," topi.

¹² Caso napoaporahuë', hua'ano'sa', ya'huëhuano'sa inapita nontato: "Sinioro nanan quëtërinco ni'ton, iso ninano', Yosë chinotacaso pëi', inapita ma'sona onpocaso' sha'huitëranquëma'. ¹³ Noya noya nicacamaso' cancantoco'. Sinioroso Yosënënpoa ni'ton, ina natëco'. Inapohuatama', ma'sha onpotiinquëmaso' sha'huitopirinquëmahuë', co inapotarinquëmahuë'. ¹⁴ Caso nipirinhüë', ma'sona yaonpotohuatamaco, inapotoco nipachin. ¹⁵ Napoaponahuë', noya yonquico'. Tëpahuatamacoso', co manta onpopirahuë' tëpapomaco. Ina marë' ya'ipinquëma na'inarama'. Ya'ipi sha'huitëranquëmasopitaso', co caora nohuanton sha'huitëranquëmahuë'. Sinioro a'parinco ni'ton, napotëranquëma'," itërahuë.

¹⁶ Napohuatora, hua'ano'sa', ya'huëhuano'sa', inapitari corto hua'ano'sa', pënëntona'piro'sa', inapita nontatona itapona': "Iso quëmapi co manta onpotacaso ya'huërinhuë'. Sinioroso' Yosë ni'ton, pënëninpoaso marë' a'parin," itopi.

¹⁷⁻¹⁸ A'naquën ansianoro'santa', huanirahuatona ya'huëhuano'sa niyontopisopita nontopi: "Cota huëntonquë Isiquiasë copirno nicaso', Morisitoquë a'nara pënëntona'pi ya'huërin. Inanta Siniorori nanan quëtërin ni'ton, ya'ipi Cota huënton isirairo'sa pënënaton itapon:

'Sinioroso' ya'ipi nanitapaton:

Quirosarin ninano ata'huantapon.

Imin taparocamarë' ohuërëpiso pochin nitapon.

Quirosarin ninanoquë na'piro'sara' yamorápon.

Yosë pëinen ya'huërinquë motopia'huanta', pantatápon,' ténin.

¹⁹ Miquiasëso napopirinhüë', ya'ipi Cota huënton isirairo'sa', Isiquiasë copirno, inapitariso co tëpapihuë'. Copirno quëran huarë' Sinioro të'huataton nosorocaiso marë' nontërin. Napohuachina ata'huantacaso sha'huitaponahuë', co huachi inapotërinhuë'. Irimiasë tëpahuatëhuaso', jna'con na'con na'inarihua!" itopi.

²⁰ Simaiasë hui'nin Oriasë pënëntona'pinta', Quiriato-quiarimo ninanoquë ya'huërin. Inanta ca pochachin Siniorori nanan quëtërin ni'ton, iso ninano', iso no'pa', inapita ta'huantacaso' sha'huirín. ²¹ Ina naporinso', Coaquin copirno, catahuarinsopita hua'ano'sa', a'napita hua'ano'sa', inapitanta natanpi. Ina marë' copirno' ya'tëparin. Oriasëso napoaponahuë', ina natantahuaton të'huänëquë Iquipito'pa' ta'arin. ²² Napohuachina, copirnosu' Acaporo hui'nin Irinatan itopiso' inatohua a'parin. Caraya quëmapi'santa ina catahuacaso marë' a'parin. ²³ Inapitari Iquipito quëran mamarahuatona', copirnoquë quëpi. Inari atëpatahuaton, chimipiro'sa të'yatopiso' naninquë atë'yatërin. ²⁴ Caso napoaporahuë', a'nara hua'an catahuarínco ni'ton, co ya'huëhuano'saquë tëpainacoso marë' yo'ninacohuë'. Inaso hua'an Sahuano hui'nin Aicamo itopi.

Ya'huëpiquë chachin isirairo'sa huënantacaiso sha'huirínso'

31 (A'na tahuëri Sinioro nontatonco: "Isirairo'sa co noyahuë' nipiso marë' ana'intato, nisha nisha parti ayanquëarahüë. Inapotohuato

na'con parisitapi. Parisitopirinahuë', cari chachin nosoroato nicha'ëantapo. Inapotato ya'huëpiquë chachin quënantapo," itërinco.)

¹ Ina quëran taantarin: "Ina tahuëri nanihuachin, casáchin ya'ipi Israiro huëntono'sa chinotarinaco. Inapitanta piyapinëhuëpita nisapi," tënin.

²⁻³ Ina quëran Sinioro taantarin: "Inotëro parti israiro'sa paaso', nosororahuëso', a'notërahuë.

Inapitaso' chimirin quëran cha'ëtë pochin nipi.

Sano cancantacaiso marë' no'pa' yoniso',

ya'notahuato nontërahuë:

Carimaso', co pi'pisha nosororanguëmahuë'. Nosoromiatëranquëma'.

Napoaton ipora huanta nosoroáranquëma'.

⁴ Nasha quëran chachin noya acoantaranquëma'.

Capa cancantatoma nansapoma'.

Shari shari pi'niatoma', nansapoma'.

⁵ Samaria motopia'huaro'saquë naquëranchin oparotaantapoma'.

Inapoatama', canpitaora chachin nitërinso capoma'.

⁶ Co hua'quiya quëranhuë' Iprain motopia'huaro'saquë a'paitoro'sa chiníquën sha'huipona':

'Huëco pa'ahua Quirosarinquë ni'tonta'ahua'.

Inaquë Sinioro chinotonta'ahua', tëcapona'," tënin.

⁷ Naquëranchin Sinioro taantarin:

"Ya'ipi israiro'sanquëma', capa cancantatoma cantaco'.

Canpitaso a'napita naciono'sa quëran

chini chiníquën nanantarama'. Napoatoma':

'¡Ma noyacha quëmaso' piyapinënpitacoi nicha'ërancoi paya!

Carayacoi quëparitëraisopita napotërancoi,' tëcatoma chinotaramaco," tënin.

⁸ Naquëranchin Sinioro taantapon:

"Ca nohuanton piyapinëhuëpita norti parti quëran huëantapona'.

Isoro'pa' nanirinquë huarë' a'naquën quëpapirinhahuë',

ya'huëpiquë chachin ayontoantarahuë.

Somarayaro'sa', sonpacharo'sa',

cayorono'sa', huaishirono'sa', inapita huë'sapi.

Hua'huayátërahuë piyapi'sa huë'sapi.

⁹ Orarë'nachin, na'nërë'nachin, huë'sapi.

Cari chinii' ya'huërinquë quëpaarahuë.

Noyá tapapinan ira quëshihuato co i'paponahuë'.

Ca mini israiro'sa pa'pina pochin ninahuë.

Inapitanta', paninanëhuë pochin nipi," tënin.

¹⁰ Naquëranchin Sinioro taantarin:

"Nisha nisha nacionquë ya'huëramasopitanta',

natanco Sinioro nontarinquëma':

Ina quëran marë so'tono'saquë áquë ya'huëpirinhahuë',

sha'huitonco':

'Sinioro nohuanton israiro'sa yanquëëpi. Inapotopirinhahuë',

ayontoantarahuaton noya a'paiantapon.

A'pairinsoari ohuicaros'a noya a'pairinso pochin

noya a'paiantapon,' itonco'.

- 11 Siniorori Cacopo quëran pipipisopita nicha'ërin.

Chíniquën nanantërinso' nacioni hua'anëntopirinhüë', nicha'ërin.

- 12 Napoaton huëantarahuatona',

Quirosarin motopia'huaro'saquë cantapona'.

Siniorori catahuarinso' yonquiatona capa cancantapi.

Ina nohuanton trico, huino, toma', ohuicaro'sa',

ohuacaro'sa', inapita ya'huëtapona'.

Pairapipisoanaquë sha'piso', noyá oporapitopinan pochin nisapi.

Co huachi onporo tëranta sanpatërëso pochin nisapihuë'.

- 13 Nano'sa capa cancantatona nansapona'.

Hui'napi'sa', mashoro'sa', inapitanta inapoapi.

Cari chachin achinicancanarahüë ni'ton, napoapona'.

Co huachi na'nëtonaraihuë', capa cancantapona'.

Na'con parisitopirinhüë',

na'con na'con capa cancantapona'.

- 14 Corto hua'ano'santa', noya noya cosharo nininso capona'.

Ya'ipi piyapinëhuëpita ya'sotai huarë'

ma'sha noya nininso' quëtapo.

Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'," tënin.

- 15 Naquëranchin Sinioro taantarín:

"Namaquë chiníquën na'nërarín natanahuë.

Co napion ancantaton naporín.

Naquira hua'huinpita marë' na'nërárin.

'Ama sëtëquësohuë',' itopirinhüë',

hua'huinpita chiminpi ni'ton, co natëtërinhuë'.

- 16-17 Napopirinhüë', cari chachin itapo:

'Naquira. Ama aquëtë na'nëquësohuë'.

Sëtëranso' co topinan nisarinhüë'.

Amiparinpita áquë quëpapirinhüë',

inimiconënapita ya'huëpi quëran huënantapona'.

A'na tahuëri noya acoanta'huanquënso', yonquiráquë'.

Amiparinpitaso', ya'huëpiquë chachin huënantapona'.

Ca Sinioroco sha'huitaranquën,' itërahuë.

- 18 Iprain huënton isairio'santa', co napion ancantatona na'nëtarínaco:

'Tëhuëchachin quiyaso', tanan toro pochin niconai.

Napopiraihuë', quëma Sinioro anocantatë pochin nitërancoi.

Catahuacoi quëmasáchin tahuërëtaanta'inquën.

Quëmaso Sinioronëhuëinquën. Yosënëhuëinquën.

- 19 Quëma a'porainquënso marë' parisitatoi, nirótërai.

"Tëhuëchachin oshahuancoi," ta'toi, moto' së'morai.

"Ma'huantacha ninai paya," ta'toi tapanai.

Hui'napitohuatëra yatëhuërëso pochin nicatoi,

tëhuërai ni'ton, parisitërai,' itarinaco.

- 20 Napohuachina' cari itarahüë:

'Canpitaso piyapinëhuëpitanquëma ni'ton, pa'ya pa'yatëranquëma'.

Co a'napitaso canpita pochin nosororahuë'.

A'na tahuëriso mini, chiníquën pënënanquëma'.
 Inapotopiranquëmahuë', co naniantëranquëmahuë'.
 Ya'ipi cancanëhuë quëran nosoromiatëranquëma'.
 Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'.

- ²¹ Israiro'sanquëma papoma pochin ira pa'tëramaquë
 nohuitamaso marë' ma'sha tëranta acotoco'.
 Huënantahuatama', co sacaihuë' nohuitarama'.
 Ya'ipi ira pa'tëramaso' noya níracó'.
 ¡Israiro'sanquëma ya'huëramaquë chachin huënantaco'!
²² Hui'nama nimintatohuachin, patë patërantapon.
 Canpitanta israiro'sanquëma inaporapiramahuë',
 ¡copi toco huachi!
 Ca Sinioroco nasha nininso' isoro'paquë acoarahuë.
 Naporahuëso' natanpatama',
 co natëtochináchinhuë' cancantarama', itërahuë," tënin.

Israiro'sa noya noya ya'huëantacaiso'

²³ Sinioroso', ya'ipi nanitaparin. Inasáchin israiro'sanpoa chinotërehua'.
 Ina hua'narahuëquë nontatonco: "Cota huënton israiro'sa na'con
 parisitapirinahuë', ca nohuanton noya ya'huëantapi. Ya'huëpiso no'paquë
 chachin huënantahuatona', inahuara ninanonënaquë ya'huëantapona'.
 Quirosarinquë huënantahuachina', noya yonquirapiantatona': '¡Quirosarin
 ninanoquë ya'huëpisopitaso', Siniorori noya yonquirapiton catahuain! Inari
 huayonin inaquë chinotacaso pëi acocaiso marë', itapona'. ²⁴ Ya'ipi Cota
 huënton israiro'sa inaquë ya'huëapona'. Ninanoro'saquë ya'huëpisopita, imin
 camayoro'sa', pë'tahua a'pairo'sa', inapita inaquë ya'huëapona'. ²⁵ Tana-
 rëso pochin cancantopisopita a'catë pochin nitarahuë. Yamororëso pochin
 cancantopisopitanta', o'shitatë pochin nitato achinicananarahuë," itërinco.

²⁶ Naporo chachin capayatato ni'tërahuë. Hua'narahuëso yonquiato, nóya
 cancantërahuë.

²⁷ Ina quëran Sinioro taantarín: "Israiro'sa ya'huëpíquë, Cota huënton
 israiro'sa ya'huëpíquë, inaquëpita ca nohuanton a'na tahuëri notohuaro'
 piyapi'sa', na'amiatapon. Pë'tahuaro'santa napoapon. ²⁸ Piyapínëhuë-
 pita hua'tatë tëlyatërëso pochin nita'huaso marë' nóya ni'nahuë. Ma'sha
 onpotato ata'huantërëso pochin nita'huaso marënta', nóya ni'nahuë.
 Napoaton yonquirahuëso chachin nanirin. Iporaso napoaponahuë', sha'të-
 rëso pochin, pëirëso pochin nitaanta'huaso marë' noya ni'sápo. Ca Sinioroco
 sha'huitaranquëma'. ²⁹ Iporaso' nonpachinara napopi: 'Pa'pina tëhuëpiso
 marë' hui'ninpita parisitopi,' topi. Ina tahuëri nanihuachinso', co huachi ina
 pochin nonsapihuë'. ³⁰ Co noyahuë' nipachina inahuara chachin oshanëna
 marë' chiminapona'," tënin.

Nasha quëran anoyatarinso'

³¹ Naquëranchin Sinioro taantarín: "A'na tahuëri Cota huënton israiro'sa',
 israiro'sa', inapitaro'co nasha quëran anoyatarahuë. ³² Naporoso', co huachi
 Iquipito quëran ocoiapo anoyatërahuëso pochin nisarinhuë'. Iracaso
 inapitaro'co anoyatato hua'anëntopirahuë', inapitaso anoyatërahuëso' tapipi.

³³ Naporu tahuëri'sa israiro'sarë'co anoyatohuato, iso pochin nisarahuë: A'chintërahuësopita yonquinëna quëran anitotarahuë. Ina nitotohuachina', no'tëquën natëtacaiso' catahuararahuë. Casáchin chinotarinaco. Inapitanta piyapinëhuëpita nisapi. ³⁴ Co huachi insonta a'napita a'chintaponhuë'. Co iin nontaton: 'Sinioro nohuitëquë', co itaponhuë'. Ya'ipiya quëran nohuitarinaco. Hua'huishino'sa quëran mashoro'saquë huarë' nohuitarinaco ni'ton, co huachi nia'chintaponahuë'. Inapitaso' co noyahuë' nicatona oshahuanpirinahuë', oshanëna inquitato nanan anoyatarahuë. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'," ténin.

Chiniquën nanantaton israiro'sa noya acoantarinsó'

³⁵ Sinioroso', ya'ipi nanitaparin.

Ina nohuanton pi'iso', tahuëri a'pinin.

Yoqui, tayora, inapitaso tashi a'pinin.

Ina nohuanton marënta co'sacaitohuachina, tënëntërin.

Ina Sinioro chachin naporin:

³⁶ "Pi'i, yoqui, tayora, inapitaso ca nohuanton a'pinpi.

Onporo tëranta co a'pinpihuë naporini,

naporo tahuëri huarë' canta', israiro'sa a'poca'huaso nanichitohuë'.

Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'.

³⁷ Onporo tëranta pi'iro'të a'nicaïso',

isoro'panta paquëmarinquë huarë' nohuitacaiso',

inapita nicacaiso' nanitopi naporini, naporo tahuëri canta',

ya'ipi napopiso marë' israiro'sa a'po'itohuë'.

Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'," ténin.

³⁸⁻³⁹ Naquëranchin Sinioro taantarín: "Quirosarinso', ninanonëhuë. Ca nohuanton inaso', naquëranchin acoantapona'. Ananiro tori quëran 'Co'in ya'coana' itopiquë huarë' acoapona'. Ninano nanirinsoso' ina ya'coana quëran, Caripi motopia'hua itopiquë huarë' no'tëquën pa'sarin. Inaquë taconorahuaton Coa itopiquë huarë' naniarin. ⁴⁰ Chimipiro'sa', huariano', inapita të'yatopiso motopiana, ca marë' acoapona'. Ya'ipi imino'santa', Sitron i'shaquë huarë' inapotapona'. Ina quëran: 'Cahuarioro'sa ya'coana' itopiquë huarënta', inapoapona'. Inaso' ya'coana pi'i pipirinsó parti quëran ya'huërin. Inapotohuachina', co huachi onporo tëranta ata'huantaantaponahuë'," ténin.

Paroco Yosë chinotacaso pëiquë quirica nontërinso'

36 ¹ Cosiasë hui'nin Coaquin itopiso' Cota huënton copirno nisarin. Nani catapini pi'ipi copirno ya'coninsó nisahuaso', Sinioro nontatonco: ² "A'nara so'nanpi quirica maquë'. Naporahuaton israiro'sa', Cota huënton israiro'sa', ya'ipi a'napita naciono'sa', inapita ma'sona onpota'huaso' sha'huitëranquënsopita inaquë ninshitëquë'. Cosiasë copirno hua'anëntaso', caniaritërahuë nonta'huanquënso'. Ipora tahuëriquë huarë' anitotëranquënsopita ninshitëquë'. ³ Taponá Cota huënton israiro'sa huëhuëpiro yonquirapirahuëso nitotatona', co noyahuë' nipiso' yaa'poápirinahuë'. Inapopi naporini, co noyahuë' nicatona oshahuanpiso', inquichitohuë'," itërinco.

⁴ Napotohuachincora, Niriasë hui'nin Paroco itopiso' amatërahuë. Huë'pachina, ya'ipi Sinioro anitotërinco'sopita ninshitacaso marë' camairahuë:

“Nonahuëso chachin ya'ipi ninshitëquë’,” itërahuë. Napotohuatora, ya'ipi ninshitërin. ⁵ Ninshitërinso tiquihuachina, camaiantarahue: “Caso co nanitërahuë Yosë chinotacaso pëiquë paca'huaso'. ⁶ Napoaton ayono tahuëri nanihuachin, piyapi'sa niyontonapi. Naporo' quëma pa'sahuaton, ninshitëranso' natantonënaquë nontëquë'. Quirosarin ya'huëhuano'sa', Cota huënton ninanoro'sa quëran huë'pisopita, inapita Siniorori anitotërinso nataina'. ⁷ Siniorori inapita pa'pi no'huiton huëhuëpiro nitacaso' yonquirin. Tapona ina natanatona', co noyahuë' nipiso' yaa'poápirinahuë'. Inapoatona Sinioro nontopi naporini, inariso nicha'ëitonhuë’,” itërahuë. ⁸ Napotohuatora, inaso sha'huitërahuëso chachin ninin. Yosë chinotacaso pëiquë pa'sahuaton quirica ninshitërinso' nontërin.

⁹ Coaquin copirno ya'coninso', a'natëräpo pi'ipi, iscon yoqui nisarin. Naporo tahuëri ayono nicacaiso marë' camaitopi ni'ton, Sinioro marë' niyontonpi. Ya'ipi Quirosarin ya'huëhuano'sa', Cota huënton ninanoro'saquë ya'huëpisopita, inapita Yosë chinotacaso pëiquë niyontonpi. ¹⁰ Paroconta', inaquë pa'nin. “Nasha ya'coana,” itopiso' notënanquë “Inapa i'iratë’,” itopiso ya'huërin. Inaquë pantarahuatón, Sahuin hui'nin Quimariasë itopiso' patoananën quëran, ya'ipiya natantasoi quirica ninshitërinso' nontërin.

Hua'ano'sa natantonënuquë Paroco nontaantarinsó'

¹¹ Micaiasënta', hua'an ya'conin. Inaso', Quimariasë hui'nin, nisahuaton Sahuin shiin. Inanta', ya'ipi Paroco quirica nontërinso' natanin. ¹² Natanahuaton, copirno hua'anëntërinso pëiquë pa'nin. Quirica ninshitona'pi patoananënuquë, chiníquën nanantopisopita hua'ano'sa nani niyontonpi. Irisama ninshitona'pi, Simaiasë hui'nin Piraia, Acaporo hui'nin Irnatan, Sahuin hui'nin Quimariasë, Ananiasë hui'nin Sitiquiasë, inapita. Nisahuaton, a'napita hua'ano'santa nani niyontonpi. ¹³ Micaiasëri ya'coontarahuatón, Paroco quirica nontërinso ya'ipi sha'huitërin. ¹⁴⁻¹⁵ Ina natanahuatona', hua'ano'saso a'nara comision Ioti itopiso' a'papi. Ioti pa'pinso' Nitanasë. Nitanasë pa'pionta Sirimiasë. Sirimiasë pa'pionta Così, itopi. Yaa'pahuachinara sha'huitopi: “Paroco quirica quëcatón quiyanta natana'huaiso marë' nonchin,” itopi. Huë'pachina:

—Huënsëaton nontëquë', itopi. Napohuachinara, Parocosó' nontërin.

¹⁶ Hua'ano'saso natanahuatona', pa'yanpi. Pa'yanënaquë itohuara capini nini'sapi quëran:

—Namasó', copirnonta nitotacaso ya'huërin, topi. ¹⁷ Ina quëran Paroco natanpi:

—¿Onpo ninshitëraña ya'ipi iso quirica? itopi.

¹⁸ —Irimiasë, caniaritërin quëran tiquiaquë huarë' sha'huitërarinco ninshitërahuë, itërin inarinta'.

¹⁹ Napohuachina hua'ano'sari:

—Ipora quëmaso' Irimiasërë'quën chachin intópanta pa'sahuatoma', na'picamaso ya'huërin, itopi.

Coaquin copirno quirica a'përinso'

²⁰ Hua'ano'saso', Irisama ninshitona'pi patoananënuquë chachin ina quirica patopi. Ina quëran copirno pëinënuquë pa'sahuatona', ya'ipi sha'huitonpi.

²¹ Copirnosó' natanahuaton, Ioti chachin camaiantarin ninshitona'pi pëinénquë quirica macontacaso'. Maontarahuatón copirno, hua'ano'sa', inapita natantonénquë nontërin. ²² Pascoa yoqui quëran nani iscon yoqui na'huërin ni'ton, naporoso sëhuën tahuëri'sa nisarin. Napoaton copirnosó', napëntërinso pëiquë pana pochin niniinquë napëntarin. ²³ Ioti carahuë nipon, catapini panshinhuë nipon nontohuachina, copirnorí cosoroa'huaquë yashararin. Inapotahuaton pënquë a'përin. Inapotochináchin ya'ipi so'nanpi quirica tiquiaquë huarë' nitërin. ²⁴ Copirno, catahuarinsopita hua'ano'sa', inapitaso natanaponaraihuë' co manta Sinioro të'huatopihuë'. Co oshanëna marë' tëranta sëtopihuë'. ²⁵ Irinatan, Tiriasë, Quimariasë, inapitaso ama so'nanpi quirica a'pëcaso marëhuë' nontopirinahuë', co copirnorí natërinhuë'. ²⁶ Naporahuaton, Parocoro'co chachin macainacoiso marë' camaitërin. Quëmopinën Quiramiiro itopiso' ina marë' camairin. Asirisi hui'nin Siriasë, Apitiiri hui'nin Sirimiasë, inapitanta ina chachin camairin. Napotohuachina, inapitaso yonisápirinacoihuë', co quënaninacoihuë'. Sinioro po'orincoi ni'ton, co quënaninacoihuë'.

A'na ya'huëre aninshitaantarincoso'

²⁷ Quirica copirnorí ahuiquitërinso piquëran, Sinioroso' nontatonco: ²⁸ "Ya'nan aninshitëranquënso quirica Coaquin copirnorí ahuiquitërin. Inapotërin ni'quëhuarë', a'na so'nanpi quirica maantarahuatón, ya'nan aninshitëranquënso pochachin aninshitaantaquë'. ²⁹⁻³⁰ Aninshitaantarahuatón, inaquë copirnonta sha'huitapon: 'Sinioro naporin: "Ca nohuanton Irimiasë aninshitërin. Papironia copirno huëcatón, iso no'pa' ata'huatapon. Inapotohuachina, piyapi'sa', ma'sharo'sa inapita co acoponhuë'," tënin aninshitërinquë. Ina marë' quëmariso' Irimiasë no'huiran. Naporahuaton so'nanpi quirica aninshitërinsonata', ahuiquitëran. Naporanso marë' ca Sinioroco sha'huitaranquën: Quëmaso' Tapi shinquën ni'ton, israiro'sa hua'anëntëran. Napoaponahuë', ca nohuanton quëma hui'nanso', co huachi israiro'sa hua'anëntëtarinhuë'. Chiminpatan co pa'pitaponënhuë ni'ton, nonën tahuëriso pi'iri acoápon. Tashinta', sëhuëni quëtápon. ³¹ Quëmá quëran pipipisopita, catahuarinënnquënsopita hua'ano'sa', ya'ipinquëma oshanëma marë' ana'intaponquëma'. Ca nohuanton Quirosarinquë ya'huëpisopita, Cota huëntonquë ya'huëpisopita, inapita huëhuëpiro sha'huitërahuëso', nanipon. Nani sha'huitopiranquëmahuë', co natëramacohuë ni'ton, napoarin,' tënin, itëquë'," itërinco.

³² Napotohuachincora, a'na so'nanpi quirica maantarahuatón, Paroco ninshitona'pi quëtërahuë. Ina quëran i'hua Coaquin copirnorí ahuiquitërinquë ya'huërinso pochachin aninshitaantarahuë. I'hua aninshitërahuë quëran, na'con na'con pochin aninshitocoantarahuë.

Sitiquiasë copirno natanincoso'

37 ¹ Papironia copirnosó', Cota huëntón copirno nicacaso marë' Sitiquiasë acorin. Cosiasë hui'nin Coaquin itopiso' ya'huërenamën ina acorin. ² Inaso napoaponahuë', catahuarinsopita hua'ano'sarë chachin Sinioro anitotërinco sha'huitërahuëso', co natërinhuë'. Co ya'huëhuano'sari tëranta natëpihuë'.

³A'na tahuëri copirnosol, nontiincosol marë' isopita hua'ano'sa a'pairin: Sirimiasë hui'nin Ocaro itopiso' nisahuaton, Maasiasë hui'nin Sooniasë corto hua'an. Inapitasol' cantoonahuatonaco: "Siniorosol, Yosënënpoa'. Canpoa marë' ina nontëquë', tënin copirno," itërinaco. ⁴Naporo tahuëri'sa caso noya pa'sárahue. Co tashinan pëiquë pomoyátërarinacohuë'. ⁵Papironia sontarol'santa Quirosarin ninano ahuëcaiso marë' tancapitápirinahuë', Iquipito copirno sontaronënpita huë'sapiso natantopí. Napohuachina Papironia sontarol'sasol, Quirosarin a'porahuatona', ya'huëpikuë panantapi.

⁶⁻⁷Naporo' Siniorosol, comisionol'sa sha'huita'huasol marë' camairinco: "Cota huënton copirno nontamacosol marë' a'parinquëma'. Canpitarinta iso nanan sha'huitocol: 'Iquipito copirno sontaronënpita catahuainëmasol marë' huë'sa pisosol, nani ya'huëpikuë ayamantapi. ⁸⁻⁹Papironiarol'sa patopirinënpinquëmahuë', naquëranchin ahuëinëmasol marë' huëantapona'. Ahuërahuatënëma', minsëarinëma'. Inapoatona ya'ipi Quirosarin ninano i'chinpitapona'. Canpitasol: "Papironia sontarol'sa nani patërinënpoa'," tonama'. Napoatoma noya cancantërama'. Co napoapihuë'. ¹⁰Canpitari inapita ahuërahuatoma', acania'pitëramasoráchin quëparitopirinahuë tëranta', ya'huëapi quëran noyamiachin huaniantarahuatona', ninanonëma i'chinpichitonahuë, tënin Sinioro, itocol," itërinco.

Tashinan pëiquë po'morinacosol

¹¹⁻¹²Papironia sontarol'sasol, Quirosarin ninano patahuatona pa'sapi. Iquipito sontarol'sa huë'sapiso natantatona', napoapi. Naporo' quëmopinëhuë pit arë'coi no'pa' nipatomata'huaisol marë' pa'sarahuë. Mincamin huënton no'panënaquë pa'sarahuë. ¹³Mincamin ya'coana itopiquë nipatora, Iriasë a'paitorol'sa hua'an maninco. Inasol Sirimiasë hui'nin. Sirimiasënta pa'pin Ananiasë itopí. Iriasësol masahuatonco:

—¡Quëmasol' papironiarol'sa catahuacaso marë' pa'saran! itërinco.

¹⁴—Co naporinhuë'. Co ina marë' pa'nahuë', itërahuë. Napopirahuë', inasol co natëtoncohuë', copirno catahuarinsopita hua'ano'saquë, yo'coninco. ¹⁵⁻¹⁶Inapita hua'ano'santa', no'huitonaco ahuihuitërinaco. Naporahuatona', Conatan ninshitona'pi pëinën tashinan pëi atarantopí ni'ton, inaquë po'morinaco. Acoporol' patoanaquë po'mohuachinacora, inaquë hua'qui ya'huërahuë.

¹⁷⁻¹⁸A'na tahuëri Sitiquiasë copirno hua'anëntërinso pëiquë amatërinco. Quëpahuachinacora po'oana quëran nataninco:

—¿Ma'sona tëranta Sinioro anitotërinquën to? itërinco.

—Anitotërinco mini. Quëmasol' chiníquën nanantopiranhuë', Papironia copirno minsërahuatënpinquën masarinquën, itërahuë.

Napotahuato, carinta copirno natanahuë:

—Ma'ta onpotatënpinquën tēhuëtëranquën. Catahuarinënpinquësopita hua'ano'sahuë nipon, ya'huëhuano'sahuë nipon ¿Maquëta tēhuëtëranquëma ni'ton, tashinan pëiquë po'moramaco? ¹⁹A'naquën pënëntona'piro'sasol: "Noya ya'huëapoma'. Co Papironia copirno ya'huëaramasol no'paquë, ahuëtaponhuë'," itërinënpinquëma'. Inata nipachin ina pochin nininhuë'. ²⁰Quëmasol' chiníquën nanantëran ni'ton, nontëranquënso' natanco. Ina natanaton, nosoroco. Ama huachi Conatan ninshitona'pi pëinënpinquë po'moanta'inacosohuë'. Inapotaantahuachinacosol, chiminapo huachi, itërahuë.

²¹ Na potohuatora copirnosol, a'paito sontaro'sa pëi i'iratënëñquë acoïnacoso' camaitërin. Naporahuaton ina camaitërin quëran nani tahuëri pan quëshirinaco. “Pan camayoro'sa cachi” itopiquë nïpiso' quëshirinaco. Ninanoquë capamia capacaiso nicaquë huarë' a'paito sontaro'sa pëi i'iratënëñquë ya'huëárahue.

Poso yaninantëquë të'yatërinacoso'

38 ¹⁻³ A'na tahuëri ya'huëhuano'sa pënënahue: “Sinioro anitotiinpoaso marë' naporin: ‘Iso ninanoquëranchin nisápatama', quira quëran, tana quëran, canio quëranhue nïpon chiminapoma'. Napoaponahue', papironiaro'sa paaparahuatoma inapitarë'quëma anoyatohuatama', ma'sha-nëma ayatapomarahuë', co chiminapomahuë'. Quirosarin ninanosol, Papironia copirno sontaronënpitari canapon. Co insoari tëranta nanitarinhue' ya'copicasol,’ tënin Sinioro,” itërahue. Naporahuëso', isopita hua'ano'santa natanarinaco: Matan hui'nin Sihuatiasë itopisol, Pasoro hui'nin Quitariasë itopisol, Sirimiasë hui'nin Ocaro itopisol, Marquiasë hui'nin Pasoro itopisol, inapita.

⁴ Inapita hua'ano'sasol, copirno nontapona pa'pi:

—Irimiasëso', ya'ipi sontaro'sa iso ninanoquë ya'huëpiso pënënaton a'payanin. Ya'huëhuano'santa inapotërin. Inaso co yacatahuarinpoahuë'. Canainënpoaso nohuantaton napoarin ni'ton, chiminacaso ya'huërin, itoonpi.

⁵ Napotohuachinara:

—Yainapotohuatama', inapotoco nïpachin. Co caso nanitërahue canpita chinita'huanquëmasol, itërin copirnor.

⁶ Inapitasol natanahuatona', maconinaco. Nonino'saquë a'sonahuatonaco, i'sha tapainanquë a'pamarinaco. Tanónën nisharo ni'ton, inaquë ya'corotomarahuë. Ina i'sha tapainansol, copirno hui'nin Marquiasë itopisoari hua'anëntërin. A'paito sontaro'sa i'iratënëñquë ya'huërin.

⁷⁻⁸ Copirnosol a'nara piyapinën natërinso' ya'huëtërin. Inasol, Itiopia quëmapi Ipiti-mirico, itopi. Inanta', i'sha tapainanquë po'morinacoso natan-tërin. Napohuachina copirno pëi quëran pipirahuaton ina nontapon pa'nin: Naporo' copirnosol, Mincamin ya'coana itopiquë huënsëaton nonsarin. Quënanconahuaton:

⁹ —Quëmasol sinioro copirno chiniquën nanantëran. Irimiasë i'sha tapainanquë po'motona pa'pi co noyahuë' nipi. Inaquëso tanari tëpapon. Ninanoquënta capa pan nïrarin huachi, itërin.

¹⁰ Copirnosol natanahuaton, ina camairin: “Cara shonca quëmapi'sa quëparahuaton Irimiasë ocoico'. Co'huara chimiyántërasohue', inapotocol,” itërin.

¹¹ Napotohuachina, copirno a'mocaiso taparinquë pa'nin. Inaquë na'a mocaro në'mëtë manin. Cara shonca quëmapi'santa quëparahuaton, në'mëtëro'sa nonino'saquë a'sonpinan a'patomarinco. Naporahuaton:

¹² —Iso në'mëtëro'saquë irapatëanataquëchin tanónën acoquë'. Huëntëntohuachinën ama nonino'sa i'shoinquënsol marëhuë' inapoquë', itërinco.

Napotohuachincora, ina inachachin ninahuë. ¹³ Inapohuatora quëmapi'sasol, nonino'sa huëntëntahuatona', ocoirinaco. Ina piquëran a'paito sontaro'sa pëi i'iratënëñquë, ya'huëantarahuë.

Sitiquiasë amataantarincoso'

¹⁴Sitiquiasë copirnosol, macontainacoso marë' piyapinënpita camaiantarin: "Yosë chinotacaso pëi ya'coanaquë, ninarahuë. Cato ya'coana na'huëtërë quëran, ina quëran niantarinquë ninarahuë," itiinacoso camairin. Nani inaquë nipatora:

—A'nara natainquën. Ama pi'piyan tëranta canitocosohuë', itërinco.

¹⁵—Natanancosol sha'huitohuatënquën, atëpataponco. Ma'sona nicacaso' sha'huitohuatënquënta', co natëarancohuë', itërahuë.

¹⁶Napotopirahuë, po'oana quëran itaponco:

—Sinioro ananpirinpoa'. Ina ni'sárinco co atëpataranquënhuë'. A'naquën tëhuënchachin yatëparinquën. Co inapitaquë tëranta yo'saranquënhuë', itërinco.

¹⁷Naporo' carinta':

—Siniorosol, ya'ipi nanitaparín. Inasol, israiro'sanpoa chinotërëhua'. Inachachin anitotërinco sha'huitaranquën: "Papironia copirno hua'ano'sa acorinsol, ninano aipiran ya'huërapí. Inapita paapaquë'. Quëmopinënpitarë'quën chachin paapaton anoyatohuatan, co tēpaponēmahuë'. Iso ninanonta co a'pētaponahuë'. ¹⁸Co inapohuatanhuë', papironiaro'sa minsërähuatënquëma', iso ninanonëma matarínquëma'. Inapatatona i'chinpitapona'. Inapohuachina quëmanta', co cha'ëponhuë'," itërahuë.

¹⁹Napotohuatora:

—A'naquën cotioro'sa', nani inapita paapatona anoyatopi. Inapita të'huatërahuë. Mapachinacosol, aparisitaponaco tēnahuë, itërinco.

²⁰—Quëmasol sinioro chiníquën nanantëran. Co masarinënhuë'. Onpionta Sinioro anitotërinquësol, natëquë'. Inapohuatan noya cha'ësan. ²¹Co papironiaro'sa natëcasol nohuantohuatansohuë', nani Sinioro anitotërinco: ²²Hua'anëntëranso pëiquë ya'ipi sanapi'sa ya'huërinso ocoirahuatona', Papironia sontaro hua'ano'sa quëtapona'. Inapotohuachina inahua chachinta itaponën:

"Payaransopita nonpintërinën ni'ton, minsërinën.

'Inapita catahuararinaco,' ta'ton quëmariso ninapiranhuë'.

Co catahuarinëinquënhuë' ni'ton,

pa'itohuatëra yachimiitarëso pochin nitërinën," tosapi.

²³Ya'ipi sa'anpita, hui'nanpita, inapita papironiaro'saquë yocapona'. Quëmanta co cha'ësanhuë' ni'ton, Papironia copirnoquë yocaponën. Naporahuatona Quirosarin ninanonta', i'chinpitapona', itërahuë.

²⁴Napotohuatora:

—Chimirin të'huatohuatansol, ama inso tëranta napotërancosol sha'huitëquësuhuë'. ²⁵Catahuarinasopita hua'ano'sa ninontëresonitotohuachina', ma'sona sha'huitërancosol, ma'sona natananquënso', inapita yanitotapona': "Ya'ipi sha'huitohuatancoi, co tēpapoinquënhuë'," itaponën. ²⁶Napotohuachinën: "Ama naquëranchin Conatan pëinënquë a'paantacosohuë' chiminpatol, itërahuë topinan pora," itëquë', itërinco.

²⁷Napotërinso chachin hua'ano'sasol, nicaponaco huë'pi. Quënanquirahuatonaco na'con nataninaco. Napopirinahuë', copirno sha'huitërinco chachin sha'huitërahuë. Co inso tëranta copirnorë'co ninontëraisol

nataninhuë ni'ton, tananpitërinaco huachi. ²⁸Inapoato, a'paito sontaro'sa pëi i'iratënëinquë ya'huëárahue. Quirosarin ya'contatona minsëai huarë' inaquë ya'huërahue.

Isiquiro pënëntërinso'

Yosë huënaráchin huënaráchin ya'notërinco'so'

1 ¹⁻³ Caso Isiquiro corto hua'anco. Tatahuëso', Posi itopi. Papironia'pa' canta', quëparinaco. A'na tahuëri a'napita quëpapisopitarë'co chachin Quiparoi' itopiso' yonsan'pa' nisarai. Inaquë nicasoco a'nanaya hua'narëso pochin pi'iro'të nii'sohuatohuachina, Yosë ya'norin ni'nahuë. Coaquin copirno quëpi quëran huarë' nani a'natëräpo pi'ipi, catapini yoqui nisarin. Naporahuaton nani cara shonca pi'ipitarin Napocotono copirno ya'coninso'. Naporo' Sinioroso' chiniquën nanantaton, a'notërinco'sopita nica'huaso marë' catahuarinco. ⁴⁻⁵ Hua'narëso pochin norti parti quëran panca ihuan huë'sarin ni'nahuë. Naporahuaton panca chitoto quëran pën pipiarin ni'nahuë. O'coriro'sa pochin huënaratërarin. Ya'ipi ina chitoto tahuitërinso', panca huënaratarin. Pën huënaratërinso huancananta', hua'na huënaratërinso pochin ya'norin. Ina huancanachinta', catapini ma'sharo'sa piyapi pochin ni'topiso', ya'norin. ⁶ A'naya a'naya catapini catapini ya'pirahuanpi. Catapini catapini chachin anpiantëhuanpi. ⁷ Pa'huëquënpitaso', no'tënanconpi. Toroa'hua pochin tasërahuan nantëtopi. Nantëquënpitanta', sha'pi hua'na noyá so'narëso pochin ya'nopi. ⁸⁻⁹ Naporahuatona piyapi pochin tanpatatona imirahuanpi. Anpiantëna pë'nacha ya'huëtopi. Anpiantënéna quëran nicarira'piapi. Pa'pachinara co niquë tahuërëpihuë'. No'tëquën pa'pi. ¹⁰ Ya'pirinënapitaso iso pochin ya'nopi: Notëtopi quëranso', piyapi pochin ni'topi. Inchinan parti quëranso', pa'pini pochin ni'topi. Ahuënan quëraonta', toro pochin ni'topi. Pinëna quëranso', panca onian pochin ni'topi. ¹¹ Anpiantëna anquipiso', inapa po'tontapi. Cato quëran anpiantëna capini nicaripi. Cato quëran chachin nonëna nipa'shintopi. ¹² Ya'ipiya no'tëquën iratopi. Pa'pachinara, co nitahuërëtopihuë'. Insëquësona Siniorori chiniquën nanantaton quëpahuachina, inataquëchin pa'pi. ¹³ Ma'sharo'sa pochin nipisopitaso', pënaya huënaratërinso pochin ya'nopi. Yanatëtë huënin huëntohuatëra, huënaratërin. Inapoatona', itohuaran itohuaran niya'contapiso pochin nisapi. Pënso' chiniquën huënaratarin. Ina quëran o'coriro'santa pipirantapi. ¹⁴ Inapitaso' pa'pachinara, o'coriro'sa pochin co osharapihuë'. Pa'sahuatona', huënantapi. Inaporápi. ¹⁵ Ina ma'sharo'sa nirarahué quëran ni'pirahuë', a'naya a'naya huanipiso pirayan a'nara tahuinan no'paquë ya'huërin. ¹⁶ Catapini tahuinan chachin napopináchin nipi. Topacio itopiso' pa'ton na'pi quëran nipinan pochin huënaratopi. Naporahuatona niya'contëra'piapiso pochin ya'nopi ¹⁷ Co tahuërëaponaraihuë', catapini parti quëran chachin nanitopi pacacaiso'. ¹⁸ Tahuinano'saso', panca

masho nisahuaton, huëhuëpiro ya'norin. Naporahuaton ya'ipi tahuirinsó nani chachin ya'pirahuana'piapi. ¹⁹Ma'sharo'sa pa'pachinara, tahuinano'santa pa'sapi. Inapatontahuachinara, inahuanta inapatopi. ²⁰Yosëri chiníquën nanantaton insëchinsona a'pahuachina, inaquë pa'sapi. No'pa quëran niotëhuachinara, tahuinano'santa niotëpi. Tahuinano'santa inapitarë chachin nipinan ni'ton, napopi. ²¹Ma'sharo'sa pa'pachinara tahuinano'santa pa'sapi. Chiniconpachinara, inapitanta chiniconpi. No'pa quëran niotëhuachinara, inapitanta niotëpi. Tahuinano'santa inapitarë chachin nipinan ni'ton, napopi.

²²Motëna aipiso', a'tanamën pochin nininso' ya'norin. Potiriamia huënaratërinso pochin huënaratërin. ²³A'tanamën pochin nininsoanaquë, ina ma'sharo'saso anpiantëna anquipi quëran, itohuara capini nicaripi. Cato anpiantëna quëranso napoaponahuë', nonëna nipa'shintopi. ²⁴Pa'pachinara anpiantëna quëran tënëntopisonta natanahuë. Na'pihuanquë pamatohuachina, tënëntërinso pochin irinin. Yosë ya'ipi nanitaparinsó nonpachina, ya'caninsó pochin natanahuë. Naporahuaton panca sontaro'sa huënton pa'pachinara, tënëntërinso pochin natanahuë. Chiniconpachinara, anpiantëna a'pamapi. ²⁵Motëna aipi, a'tanamën pochin nininso ya'huërin. Ina aipi quëran pa'pi chiníquën tënëntërinso' natanahuë. ²⁶Ina tënëntërinquë chachin a'nara hua'anëntacaso shira pochin ni'nahuë. Sapiro itopiso' pa'ton na'pi quëran nipinan pochin ni'nahuë. Inaquë huënsërinsona', a'nara piyapi pochin ya'norinsó ni'nahuë. ²⁷⁻²⁸Së'namën pëtëtëransó', hua'na soquihuachina huënaratërinso pochin ya'norin. Naporahuaton pën huënaratohuachina a'piánahuainso pochini, tahuitërin. Ya'huërë' së'namën pë'natëransó', pën nënë nënëtarinsó pochin ya'norin. Pi'i pi'cataso' o'nanpachina yahua'tan ya'norinsó pochini ya'ipi tahuirapitërin. Ina pochin huënarataton Yosë noya noya nininsó' ya'notërinco. Ina nicato isonahuë. Isonahuë quëran no'paquë huarë' monshomarahuë.

Pënënta'huaso marë' acorincoso'

2 ¹Ina quëran noninsó' natanahuë: “Piyapinquën nipiranhüë', huaniquë nonchinquën,” itërinco. ²⁻³Nontasonco chachin Yosë ispiritonën ya'coancantërinco ni'ton, ahuanirincó. Ina quëran nontaantatonco: “Piyapinquën nipiranhüë', isirairo'sa nontacaso marë' a'paaranquën. Inapitasó' co natëtono'sahuë' nicatona', co yanatërinacohüë'. Shimashonënapita pochachin ni'tona', ipora tahuëriquë huarënta co yanatërinacohüë'. ⁴⁻⁵Hui'ninapitanta co natantochináchinhüë' cancantopirinhüë', inapita pënënacaso marë' a'paaranquën. Pa'patan, ‘Siniro pënënatënnquëma naporin,’ tosan. Napotopiranhüë' tëranta co a'na natëponënhüë' nimara. Ama ina na'con na'con yonquiquësohüë'. Co natëtopirinhüë', co inapita naniantatorahuë pënëntona'piro'sa quëran pënënahüësó tēhuënnchinso' yonqui'ina'. ⁶Piyapinquën nipiranhüë', ama inapita tē'huatēquësohüë'. Ma'sona itohuachinënta', ama tē'huaquësohüë'. Nahuano'sa', yonpincaro'sa', inapita huáncana ya'huëaransó pochin cantararan. Inapopiranhüë', ma'sona itohuachinën ama tē'huaquësohüë'. No'huitatona nishinahuën ni'tohuachinanta', ama tē'huatēquësohüë'. Co natantochináchinhüë' cancantopirinhüë', ama tē'huatēquësohüë'. ⁷Carinquën sha'huitohuatënnquën sha'huitēquë'. Co natantochináchinhüë' cantantopi ni'ton, co a'na natëponënhüë' nimara.

⁸Sha' huitaranquënso' noya natanquë'. Ama quëmaso' inapita pochin cancantëquësoshuë'. Iporaso' nahuërahuaaton iso quëtaranquënso' ca'quë'," itërinco.

⁹Napotohuachincora ni'pirahuë', a'nara so'nanpi quiricaquë ninshitopiso', ihuëtarinco ni'nahuë. ¹⁰Oporiantohuachincora ni'pirahuë', sëtatona oshaapiso', co napion ancantatona', jma'huántacha ninai paya! topiso', parisatona tarëtopiso', inapita catoran chachin ninshitopinan ya'huërin.

3 ¹Naporo' sha'huitatonco: "Quëmaso' piyapinquën nipiranhuë', iso ninshitopiso' ca'quë'. Ina ca'sahuaton israiro'sa pënënacaso marë' paquë'," itërinco. ²Napotohuachincora nahuërahue' ni'ton, inanta quirica a'carinco. ³Ina quëran itaantaponco: "Iso ninshitopiso' natëaquë huarë' ca'quë'," itërinco.

Napotohuachincora, ninoi' pochin cashi cashin ca'nahuë. ⁴Naporo chachin itaantarinco: "Paaton israiro'sa yonquirahuëso sha'huitonquë'. ⁵Co sacai nanan nonpisopita ya'huëpiquë a'paranquënhuë'. Israiro'sa ya'huëpiquë a'paaranquën. ⁶Co notohuaro' naciono'sa', sacai nanan nonpiquë a'paaranquënhuë'. Inaquë a'paranquën naporini, co natananchitonhuë'. Napoaponahuë', inapitataquë a'paaranquën naporini, inapitaso natëitënëquënhuë'. ⁷Israiro'saso nipirinhue', co nohuantapihuë' natëinënso'. Ca chachionta co nohuantopihuë' natëinacoso ni'ton, napotarinën. Ya'ipi inapitaso', co natantochináchinhue' cancantopi. ⁸Co natëpirinënhuë', ca nohuanton quëmarinta inapita pochachin cancantaton pënënarán. ⁹Tiamanti na'piso' pa'pi tarítón. Ina tarítërinso pochin quëmanta acoaranquën. Na'pi tarítërinso pochin acoaranquën ni'ton, ama inapita të'huatëquësoshuë'. Co natantochináchinhue' cancantopi ni'ton, pënënpatan nishinahüen ni'tapona'. Napopirinhue' tëranta', ama të'huatëquësoshuë'," itërinco.

¹⁰Ina quëran itaantarinco: "Apira sha'huitohuatënquën noya huëratëhuanaton natanquë'. Naporahuaton yonquinën quëran nitotëquë'. ¹¹Israiro'sa ya'huëpi quëran quëpiso', ni'contaquë'. Pënënpatan co a'na natëponënhuë' nimara. Napoaponahuë': 'Sinioro pënënatënquëma naporin,' itonquë'," itërinco.

¹²Naporo chachin Yosë ispiritonën otërinco. Pinëhuë quëranso napoaponahuë', panca ocohua pa'pachina irininso pochin natanahuë. Sinioro ya'notërinco quëran niotëhuachina naporin. ¹³Ma'sharo'sa pochin nipisopita anpiantënëna quëran yanponapona nicaripiso', tahuinano'sa inahua pirayan ya'huërinso', inapita naporin. Panca ocohua irininso pochin irinpi. ¹⁴Yosë ispiritonën otërahuaatonco, ina quëran ocoirincó. Napotohuachincora, sëtërahue', no'huitërahue', naporahuë. Sinioro chiníquën nanantaton quëpahuachincora naporahuë. ¹⁵Israiro'sa ya'huëpi quëran quëpisopitaso', Quiparoi' yonsanquë, Tira-pito ninano itopiquë ya'huëpi. Inaquë acohua-chincora, canchisë tahuëri inapitarë'co ya'huërahue'. Napoaporahuë', co nitotërahue' ma'sona nica'huaso'. Ma'sha ta'cahuasonta', co nitotërahue'.

A'paitona'pi pochin nicaca'huaso marë' Yosë acorincoso'

¹⁶Canchisë tahuëri nanihuachina Sinioro nontaantatonco: ¹⁷"Quëmaso' piyapinquën nipiranhuë', a'paitona'pi pochin nicamaso marë' carinquën acoranquën. Ma'sona israiro'sa yasha'huitohuato, nanan quëtaranquën inapita

niyátainpichin ya'huëcaiso marë' sha'huitaran. ¹⁸ A'naquën co noyahuë' nininso marë': 'Isoso', chiminacaso ya'huërin,' tosarahuë. Napotohuato, quëma nanan quëtaranquën co noyahuë' nininso' a'pocaso marë' sha'huitaran. Natëhuachinquën co chiminaponhuë'. Co sha'huitohuatansohuë', tëhuënchachin chiminapon. Napoaponahuë', chimininso marë' quëma na'intarinquën. ¹⁹ Sha'huitopiranhuë' inachachin nisápachinso', inaso' oshanën marë' chiminapon. Quëmaso napoaponahuë', ina chimininso', co na'intarinquënhuë'. ²⁰ A'na tahuëriso nipirinhue', a'naquën noya nicacaso no'quiponahuë', amirahuaton co noyahuë' nisarin. Tënihuato cá quëran a'potochináchin cancantarin. Inapoaso' co quëmari sha'huitohuatanhue', chiminapon. Hua'qui noya nipirinhue' tëranta', co ina marë' nicha'ësarahuë'. Oshanën marë' chiminacaso ya'huërin. Quëmaso napoaponahuë' co sha'huitëranhuë' ni'ton, ina chimininso', na'intarinquën. ²¹ Quëmaso co napoatonhuë', ina piyapi sha'huitëran. Napotëran ni'ton, co huachi oshahuanpachinhue', co chiminaponhuë'. Sha'huitëranso' natërin ni'ton, noya cha'ësarín. Ina marë' quëmanta noya cha'ësarín," itërinco.

Yosë anë'huërinco

²²⁻²⁵ Inaquë chachin Sinioro së'huarahuatonco itaponco: "Huani-
rahuaton canonquë paquë'. Inaquë yonquirahuëso sha'huichinquën,"
itërinco. Napoto hu achincora, inatohua pa'nahuë. Inaquë nipatëra,
Quiparoi' yonsanquë quënanahuëso pochachin, Yosë huënaráchin huëna-
ráchin ya'norínso' ni'nahuë. Ina nicato isonahuë. Isonahuë quëran
no'paquë huarë' monshomarahuë. Yosë ispiritonënso napoaponahuë',
ya'coancantatonco ahuanirínco. Ina quëran Sinioro nontatonco: "Paaton
pëinënquë nioncorapiquë'. Ni'quë'. Ama israirol'sarë'quën pa'sápamaso
marëhuë', nonino'saquë tonpoarinën. ²⁶ Naporahuaton ca nohuanton
nëneranën piracotënquë chinpiapon ni'ton, co nonsaranhuë'. Inapitaso' co
natantochináchinhue' cancantopirinhue', co nanitaranhue' pënënamaso'.
²⁷ Napoa po nahuë', ma'sona yasha'huitohuatënquën noya noantaran.
Naporol' quëmarinta': 'Sinioro pënënatonpoa naporín,' itaran. Insosona
yanatanpachinquën noya natanapon. Insosona co yanatanpachinquënhuë',
co natanaponhuë'. Co natantochináchinhue' cancantopi ni'ton, napoapona',"
itërinco.

A'naya a'naya oshanëni na'intarinso'

18 ¹⁻² A'na tahuëri Sinioro nontatonco: "Israirol'sa ya'huëpique nonpa-
chinara, ipora huanta naporapi: 'Pa'pina tëhuëpiso marë' hui'ninpita
parisitopi,' tosápi. Ama huachi ina pochín noinasohuë'. ³ Ca Sinioroco
nanpiárahue' ni'ton, no'tëquën sha'huitaranquëma'. Ipóra quëran huarë' co
huachi israirol'sanquëma', ina pochín nonsaramahuë'. ⁴ Ya'ipi piyapiro'sa cari
hua'anëntërahuë. Mashoro'santa hui'ninarë chachin hua'anëntërahuë. Inso-
sona co noyahuë' nicaton oshahuanpachín, inaso' chiminapon.

⁵ Noya nina'piso', no'tëquën yonquiaton noyasáchin ninín. ⁶ Co
motopia'huaro'saquë mamanshi moshacaso marë' ma'sha acopiso'
ca'patërinhuë'. Co inapitari catahuacaso ninarinhue'. Co sa'ina ca'patërinhuë'.
Sa'in inachintërinso quënanpachina, co tëcaririnhue'. ⁷ Co a'napita

aparisitërinhuë'. Nihuiipisopitari: 'Pahuëra'huanquënso' nitotacaso marë', iso ma'sha quëchinquën,' itatona quëtöpirinahuë', ayantaantarín. Co insonta ihuarinhuë'. Piyapi'sa tanahuachinara, a'carin. Capa a'mocaiso nipachina, quëtërin. ⁸ Coriqui a'nanpachinaranta', co na'con na'con ananpërinhuë'. Co a'napita ma'sha onpotërinhuë'. Noya coisë pochín nica-ton, a'naya a'naya no'tëquën sha'huirapirin. ⁹ Pënëntërahuëso chachín nisarín. Ya'ipi camaitërahuësopita no'tëquënáchín natërin. Naporin. Napona'piso', noya quëmapi. Naporinso marë' inaso nanpipon. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'.

¹⁰⁻¹¹ Ina pochín quëmapi niponahuë', hui'ninso' no'huitëraya nisa-huaton tëpaton. Co pa'pin naporinsopita nininhuë'. Motopia'huaro'saquë mamanshi moshacaso marë' ma'sha acopiso' ca'patërin. Sa'ina ca'patërin. ¹² Popriyaro'sa co nosoroatonhuë', aparisitërin. Ihuatërin. Nihuiipisopitari: 'Pahuëra'huanquënso' nitotacaso marë', iso ma'sha quëchinquën,' itatona quëtöhuachinara, co ayantaantarínhuë'. Mamanshiro'sa chinotërin. Co costarahuësopitahuë' ninin. ¹³ Coriqui a'nanpachinaranta', na'con na'con ananpërin. Ina pochín nipachina', co nanpicaso ya'huërinhuë'. Ya'ipi inapita co costapirahuë', naporinso marë' onpopionta chiminapon. Inaora tëhuënénquë napoapon.

¹⁴ Ina pochín quëmapi niponahuë', hui'nahuanpachina, hui'ninso' nishatërin. Pa'pin naporinsopita nica-tonahuë', co ina pochín nininhuë'. ¹⁵ Co motopia'huaro'saquë mamanshi moshacaso marë' ma'sha acopiso' ca'patërinhuë'. Isairo'sa nisha nisha mamanshi chinotopi. Inaso', co inapita chinotërinhuë'. Co sa'ina ca'patërinhuë'. ¹⁶ Co a'napita aparisitërinhuë'. Nihuiipisopi tarí: 'Pahuëra'huanquënso' nitotacaso marë', iso ma'sha quëchinquën,' itatona yaquëtöpirinahuë', co nohuantërinhuë'. Co insonta ihuarinhuë'. Piyapi'sa tanahuachina a'carin. Capa a'mocaiso nipachina, quëtërin. ¹⁷ Co a'napita ma'sha onpotërinhuë'. Coriquinën a'nanpachinaranta', co na'con na'con ananpërinhuë'. Pënëntërahuëso chachín nisarín. Ya'ipi camaitërahuëso pita no'tëquënáchín natërin. Naporin. Naporinsoso', nanpipon. Co pa'pin oshanën marë' chiminacaso ya'huërinhuë'.

¹⁸ Pa'pinso' a'napita aparisitërin, ihuatërin, ya'huërinquë co noyahuë' ninin, naporin. Inapoaton oshahuanin ni'ton, chiminacaso ya'huërin. ¹⁹ Ina yonquiatoma canpitaso': '¿Onpoatonta co noyahuë' nina'pi hui'ninso' pa'pin oshanën marë' co ana'intëranhuë'?' itapomaco. Hui'ninso' noyasáchín nica-ton, no'tëquën natërinco. Pënëntërahuësopita ya'ipi natërin. Napoaton nanpicaso ya'huërin. ²⁰ Insosona oshahuaninso', inaora chachín chiminacaso ya'huërin. Co pa'pin oshanën marë' hui'nin ana'intacaso ya'huërinhuë'. Inapocha-chín hui'nin oshanën marënta', co pa'pin ana'intacaso ya'huërinhuë'. Noya nipisopitaso', noya nipiso marë' no'tëquën acanapo. Co noyahuë' nina'pinta', co noyahuë' nininso' marë' no'tëquën ana'inta'huaso ya'huërin,' itërinco.

Sinioro, noya coisë pochín nininso'

²¹ Ina quëran Sinioro taantarín: "Co noyahuë' nina'pinta oshanën a'porahuaton, ya'ipi pënëntërahuëso' natëhuachín, co chiminaponhuë'. Noyasáchín nica-ton no'tëquën natërinco marë', nanpipon. ²² I'hua pa'pi co noyahuë' nipirinhuë', ya'ipi naporinso naniantarahué. Noya nisarín ni'ton, ina marë' nanpipon. ²³ Co noyahuë' nipisopita chiminacaisoso', co

nohuantërahue'. Co noyahuë' nipiso naniantatona', noya niina'. Napohuachina tëhuëenchachin nanpipona'. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'.

²⁴Noya nina'pinta noya nisarinsò a'porahuaton, co noyahuë' nininsò', no'huípiro nininsò', inapita niantahuachin: 'Onpopionta inaso', Siniorori nanpicaso' quëtafon nimara,' jama tocosohue'! Noya nininsopita co huachi yonquiarahuë'. Co casáchin cancantatoncohuë', oshahuaninsò marë' chiminapon. ²⁵Napohuatora canpitaso': 'Sinioroso', co noyahuë' nisin, tëcapoma a'na nimara. Napopiramahuë', jcanpita mini tëhuëenchinsò' co no'tëquën yonquiatomahuë', co noyahuë' nisarama'! ²⁶Noya nina'pi nipirinhue', noya nisarinsò a'porahuaton co noyahuë' nipachin, co noyahuë' nininsopitari na'intarin ni'ton, chiminapon. ²⁷Napoaponahuë', co noyahuë' nipisopita tëranta', co noyahuë' nipiso a'porahuatona noya nipachina', cha'ë-sapi. ²⁸'Tëhuëenchachin co noyahuë' ninahuëso marë' Yosë ana'intincoso ya'huërin,' tëcaton co noyahuë' nininsò' a'pohuachin, co chiminaponhuë', tëhuëenchachin nanpipon.

²⁹Ina natanatona israiro'saso': 'Sinioro co noyahuë' nisin,' tëcapona'. jCaso mini noya nisarahuë! jCanpita tëhuëenchinsò' co no'tëquën yonquiatomahuë', co noyahuë' nisarama'! ³⁰Carimaso', a'naya a'nayanquëma no'tëquën yonquirapiranquëma'. Noya nipatama', noya ni'saranquëma'. Co noyahuë' nipatamaso', ana'intaranquëma'. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita a'pochinaco huachi. Ama canpitaora tëhuënëmaquë ta'huantamaso marëhuë' inapoco'. ³¹⁻³²Pa'pi co noyahuë' nicatoma na'con tëhuëtëramaco. Naporamaso', a'poco huachi. Nasha cancan ya'huëchinquëma'. Ispiritonta nasha chachin ya'huëchinquëma'. jCanpitaso israiro'sanquëma co chiminamaso ya'huërinhuë'! jCo caso nohuantërahue' inso tëranta chiminacaso'! jCo noyahuë' ninamaso' a'pohuatama', nanpiarama'! Ca Sinioroco sha'huitaranquëma', ténin.

A'paitona'pi, ma'sona nicacaso ya'huërinso'

33 ¹A'na tahuëri Sinioro itaantarinco: ²"Quëmaso' piyapinquën nipiranhue', israiro'sa sha'huitacaso marë' nanan quëtaranquën: Ca nohuanton a'na no'pa'pa' quira nisahuachina', ya'huëhuano'saso a'nara sontaro a'paitona'pi nicacaso marë' huayonapi. ³Inaso' inimicoro'sa huë'sarin quënanpachin, piyapi'sa niyátainpichin ya'huëcaiso marë' pomonquë sha'huitarin. ⁴Inso tëranta a'paitona'pi pomon pihuirinsò' natanaponahuë', co natëtohuachinhue', inimicoro'sari huë'sahuaton tëpapon. Napohuachin, inaora tëhuënëquë chiminapon. ⁵Pomon pihuípiso' natanaponahuë', co natëtërinhuë'. Napoaton inaora tëhuënëquë chiminapon. Co insonta ina marë' nonsarinhuë'. Natëtërin naporini, cha'ëitonhuë'. ⁶A'paitona'piso', inimicoro'sa huë'sarinso nicaponahuë', co pomon pihuirinhue'. Inapitaso canquirahuatona inso tëranta tëpahuachina', inaso', inaora oshanën marë' chiminapon. Napoaponahuë' ina chimininsò marë', a'paitona'pinta' ana'in-ta'huaso ya'huërin.

⁷Piyapinquën nipiranhue', carinquën acoranquën israiro'sa pënënacaso marë'. A'paitona'pi pochin nisan. Quëmaso inapita yonquirapirahuëso', nitotahuaton pënënan. ⁸⁻⁹A'na piyapi co noyahuë' nipachin, chiminacaso sha'huitaranquën. Napotohuatëinquën, co noyahuë' nininsò' a'pocaso marë'

quëmari sha'huitaran. Sha'huitopiranhuë co natëhuachinquënhuë', inaso' oshanën marë' chiminapon. Inapohuachin, co quëma na'intarinquënhuë'. Sha'huitacaso nipirinhüë', co sha'huitohuatansohuë', inaso oshanën marë' chiminapon. Napoaponahuë', ina chimininsö', quëma na'intarinquën," itërinco.

A'naya a'naya oshanëni na'intarinso'

¹⁰ Naquëranchin Sinioro nontatonco: "Quëmaso' piyapinquën nipiranhuë', nanan quëtaranquën israiro'sa pënënacaso marë'. Napotëquë': 'Canpitaso nonpatamara naporama': "Quiyaso' oshahuanatoi panca tëhuërai. Inapoatoi panca pë'pëtëraisö pochin nisarai. Napoaton nanpichinapoi chachin chanatë-rëso pochin nisarai. ¿Onporahuatoicha noya nicatoi ya'huë'i nicaya?" tënama'. ¹¹ NapopiramaHuë', caso Sinioroco ni'ton, no'tëquën sha'huitaranquëma'. Co caso nohuantërahüë co noyahuë' nipisopita chiminacaiso'. Co noyahuë' nipiso a'porahuatona nãpicaïso' nohuantërahüë. Israiro'sanquëma', co noyahuë' ninamasopita a'poco'. Ama chiminacamaso nohuantocosoHuë', tënin Sinioro, itëquë'," itërinco.

¹² Naquëranchin Sinioro israiro'sa sha'huitaantarin: "A'na quëmapi noya niponahuë' oshahuanpachin, i'hua noya nininsoari co nicha'ësarinhuë'. A'na piyapinta co noyahuë' niponahuë', co noyahuë' nininso' a'pohuachin, i'hua co noyahuë' nininsoari co na'intaponhuë'. Co ina marë' chiminaponhuë'. Ina pochachin noya nina'pinta oshahuaantahuachin, i'hua noya nininsoari, nanpirápaso' co catahuaponhuë'. ¹³ A'na piyapi noya nininso': 'Quëmaso' noya ninanso marë' nanpipon,' itërahüë. Inaso napoaponahuë', napotërahüëso' yonquiaton: 'Co ana'intaponcohüë', tosarín. Ina tëcaton co noyahuë' niantarin. Napohuachin, i'hua noya nininsopita co huachi yonquiarahuë'. Co noyahuë' nininso marë' chiminacaso ya'huërin. ¹⁴ Ya'huë'rë' a'na piyapinta co noyahuë' nininso marë': 'Quëmaso' chiminamaso ya'huërin,' itërahüë. Inaso napoap ona huë', oshahuaninso a'porahuaton, noyasáchin nisarín. ¹⁵ Ma' sha a'nantohuachin: 'I'huë'rëta'huanquënso nitotacaso marë', iso ma'sha quëchinquën,' itatona quëtöpisö', ayantërin. Ihuatërinsona', hua'anën chachin quët aan tarín. Pënëntërahüësopita piyapi'sari natëhuachina', inapitari a nanpirin. Ya'ipi inapita no'tëquën natëton, co noyahuë' nininsopita a'porin. Naporin. Naponapiso', co chiminaponhuë', tëhuëenchachin nanpipon. ¹⁶ Iporaso' noyasáchin nicaton no'tëquën yonquirin ni'quëhuarë', nanpipon. I'hua co noyahuë' nicaton oshahuaninso', co huachi pi'pian tëranta yonquiapohuë'. ¹⁷ Ina yonquiatoma canpitaso israiro'sa: 'Sinioroso' co noyahuë' nisarín,' tapoma'. NapopiramaHuë', canpita mini tëhuëenchinso', co noyahuë' nisarama'. ¹⁸ Quëmapi noya nisarín niponahuë', ina a'porahuaton co noyahuë' nipachin, naporinso marë' chiminacaso ya'huërin. ¹⁹ Co noyahuë' nina'pinta niponahuë', co noyahuë' nininso' a'porahuaton noya nipachin, naporinso marë' nanpipon. ²⁰ Naporahuëso marë' canpitaso': 'Sinioro co no'tëquën nisarínhuë', taantarama'. NapopiramaHuë', carimaso a'naya a'nayanquëma', noya nipatama' acanaponquëma'. Co noyahuë' nipatamaso', ana'intaranquëma'," itërin.

Quirosarin ninano canapiso'

²¹⁻²² Quëninacoïso', nani shonca cato pi'i, shonca yoqui, a'natërápö tahuëri nisarín. Naporo' a'nara quëmapi Quirosarin quëran ta'airinso canquirin.

Ina canquicaso a'na tashiíchin pahuanahuaso', Siniro ya'notërinco. Naporonta chiníquën nanantaton, ma'sona a'notërinco ni'ca'huaso marë' catahuaantarinco. Tahuërihuachina, quëmapí ta'airinso' nicaponco huëcaso chachin, Siniro nohuanton noya noantarahuë. Naporo quëran huarë' co huachi në'huërahuë'. Cantiirahuatonco, inimicoro'sari Quirosarin minsëpiso' sha'huitiirinco.

Israiro'sa oshahuanpiso'

²³Naquëranchin Siniro nontaantatonco: ²⁴“Israiro'sa ninanonënapita inimiconënapit ari ata'huantërin. Inaquë quëparitopisopitaso napopi: ‘Apraanso' ina oraíchin niponahuë', ya'ipi iso no'pa' hua'anëntërin. Aquëtë huarë' canpoaso', na'aquënpoa nichinapon chachin iso no'pa' hua'anëntarihua', toconpi. ²⁵⁻²⁶Napopiso marë' quëmarí ca Siniroco naporahuëso' sha'huitëquë': ‘Canpitaso ma'sha tëpahuatamara, co huënaïnën inquitapomarah uë' ca'nama'. Mamanshiro'sa mosharama'. Piyapi'sa tëparama'. Ma'sha nohuantohuatamara, a'naroáchin hua'na ohuararama'. Co costarahuësohuë', ninama'. Ya'ipinquëma nitëhuananpitërama'. Naporama'. ¿Inapoapomarah uë', iso no'pa' hua'anëntapoma ti?' tënin Siniro,” itërinco.

²⁷Naporahuaton Siniro taantarín: “A'naquënsó', ninanoro'sa tapipiquë ya'huërapí. Ya'huëapirínahuë', inapitanta tëpaponá'. Ninanoro'sa aipíran ya'huëpísopitanta', ni'niro'sari capon. A'naquënsó natëtëanaro'saquë', motopi nanino'saquë, inaquëpita ya'huëapi. Inapitanta chiníquën caniro'sa quëran chiminaponá'. Ca Siniroco no'tëquën sha'huitaranquëma'. ²⁸⁻²⁹Ca nohuanton iso no'pa' tapímiataponá'. Napoaton tanahuantápon. Noya no'pa' hua'anëntatoma': ‘Ma noyacha no'pahuanai paya,' tënamaso', tapítaranquëma'. Israiro motopiro'saquë ya'huëpísopitanta tanahuantápon. Co huachi insonta inataquëchin na'huëaponhuë'. Pa'pi co noyahuë' nicatoma oshahuanamaso marë' ina pochín no'panëma acotaranquëma'. Naporo huarë' ca Siniroco ninahuëso', nitotarama',” tënin.

³⁰Canta', Siniro nontatonco itaponco: “Israiro'saso yonquiatënëquën, ninano pairapíso pírayan, pëi ya'coanaro'sa pírayan, inaquëpita ninontatona napopi: ‘Siniro Isiquíro quëran anitotërinpoaso', huëco pa'ahua natanhuan,' níitopi. ³¹Ninapotatona', huëcápairahuatënën quëma notënanquë huënsëipi. Yáínapopi ní'ton, napopi. Sha'huitëransopita natanpírinahuë', co nohuantopíhuë' natëcaiso'. Huaino cantahuachinara, yonquinëna quëran nitotopi. Inapochachín inahuanta nonansopita yonquinëna quëran nitotopitërapí. Cancanëna quëranso napoaponahuë', coriquísáchin cancantopi. ³²Inapítaso', arpa pí'niaton huaino míso cantarinso pochín cancantërinën. Natanpírinënhuë', co natërinënhuë'. ³³Co natëpírinënhuë', ya'ipi sha'huiransopita nanipon. Naporo huarë': ‘Tëhuëenchachín Isiquíro Yosë nohuanton no'tëquën pënënpírinpoahuë', taponá',” itërinco.

Co noyahuë' hua'ano'sa yonquiaton pënëninso'

34 ¹A'na tahuëri Siniro nontaantatonco: ²“Quëmaso' piyapínquën nípiránhuë', Israiro no'paquë co noyahuë' hua'ano'sa ma'sona yonquirapirahuëso', sha'huitëquë': ‘¿Ma'huantacha Israiro hua'ano'sanquëma nisarama paya! Canpitaso', canpitaora nia'pairama'. A'paitoro'saso',

ohuicanënpita a'paicaiso ya'huërin. Inapochachin canpitanta', a'paitona'pi pochin Yosë acorinquëma', israiro'sa a'paicamaso marë'. ³Canpitaso nipirinhue', co a'pairamahuë'. Topinan sho'shoinëna o'otatë pochin nitërama'. Inapita anporonëna quëran huaita nicatoma a'morama'. Amoshin nipisopita tëpatoma ca'nama'. ⁴Sanpatopisopita co catahuaramahuë'. Cania'pi nipisopita co nonënamahuë'. Pa'huëna ya'panpisopitanta', co nonëntatoma tonpotëramah uë '. Chihuëpisopita co yonitoma quënantaramahuë'. Ayapisopitanta', co yoniramahuë'. Co nosoroatomarahuë', ahuëanaquëranchin a'pairama'. ⁵Piyapinëhuëpitaso' ohuicaros'a pochin nipi. Co hua'anëna ya'huëtopiso huë pochin inahuara pa'sápi. Napoápatona yanquëëpi. Ni'niro'sari pë'yatë pochin nitërin. ⁶Motopiro'sa', motopia'huaro'sa', inaquëpita pa'sahuatona yanquëëpi. Ya'ipi isoro'paquë chihuëatona', pa'sápi. Napoápirinahue', co macari tëranta yonicaso yonquirinhue'.

⁷Na po aton canpita hua'ano'sanquëma nontaranquëmaso', natanco'. ⁸Ca Sinioroco ni'ton, no'tëquën sha'huitaranquëma'. Ohuicanëhuëpita co hua'anëhuanhuë' nipiso marë' nisha nisha ni'niro'sari pë'yapi. Hua'anënpita ya'huëtaponaraihuë', co inahuari a'paipihuë'. Inahuaso', inahuarasa' nia'payatë pochin niconpi. ⁹⁻¹⁰Hua'ano'sanquëma'. Carima canpitaso', piyapinëhuëpita a'paiamaso marë' acoranquëma'. Ina marë' acopiranquëmahue', co piyapinëhuëpita a'pairamahuë ni'ton, natanco sha'huichinquëma': Caso Sinioronëmaco nipirahuë', inimiconëhuëpita pochin ni'nanquëma'. Na'a ohuicanëhuëpita a'paicamaso marë' acoranquëma'. Acopiranquëmahue', ayatëramaco ni'ton, canpita pahuëreamacoso ya'huërin. Inapita a'paicaso marë' acopiranquëmahue', ama canpitaorasa' nia'pairápamaso marëhuë', ocoiranquëma'. Ocoiatënuquëma ohuicanëhuëpita, osëretaranquëma'. Ama capatoma pë'yarápamaso marëhuë' napotaranquëma', itëquë', itërinco.

Noya hua'anën pochin nininso'

¹¹Naquëranchin Sinioro taantarín: "Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'. Hua'ano'sanquëma'. Canpitaso piyapinëhuëpita co noya a'pairamahuë ni'ton, cari chachin a'pairahuë huachi. ¹²Noya hua'anënso', ohuicanënpita yanquëëhuachina, co napion cancantërin. Inapochachin canta', piyapinëhuëpita nicha'ëanta'huaso marë' co napion cantararahuë'. Inapitaso' pa'pi tashirotatón huiraitërinso tahuëri itohua itohua yanquëëpi. ¹³⁻¹⁴Nisharo'sa no'panëna parti quëpapirinhue', cari ocoiantarahuë. Yontoantarahuato, ya'huëpiso no'paquë chachin quëantararahuë'. Israiro no'paquëso noya ya'huëchináchin na'a motopiro'sa', i'sharo'sa', inapita ya'huërin. Inaquë noya noya pastoro'sa ya'huërin. Inaquë noya coshatapona', chinotapona', napoapona'. Inaquë ya'huëantacaiso marë' quëantararahuë. ¹⁵⁻¹⁶Caora chachin ohuicanëhuëpita a'pairahuë. Nani coshatohuachina', chinotacaiso marë' quëpaantarahuë. Chihuëpisopita yonisarahuë. Ayapisopitanta', maantarahuato quëantararahuë. Pa'huëna ya'panpachina', tonpotarahuë. Cania'pi nipisopitanta', nonënarahuë. Amonëno'sa', chiníquëno'sa', inapita quëran huarë' noya a'pairahuë. Ya'ipi inapita no'tëquën a'pairahuë. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'.

¹⁷⁻¹⁸Isonta', ca Sinioroco chachin sha'huitaanta'inquëma': Ohuicanëhuëpita pochin ninamasopita natanco: A'na tahuëri carima no'tëquën

sha'huitaranquëma'. A'naquëmaso', ohuica pochin nicatoma co onpopinchin chiniramahuë'. A'naquëmanta', carniro pochin, chipo pochin, inapita pochin nicatoma chiníquëno'sa ninama'. Chiníquëno'sanquëmaso', noya noya pasto ca'nama'. ¡Co ca'namasoso', co to'pi to'pichitomahuë'! Noyai' nininso' o'orama'. ¡Co o'oramasoso', co to'moitatoma nê'huëichitomahuë'! ¹⁹ Oh ui canëhuëpitaso', pasto to'pi to'pitëramaso', ca'pi. I'shanta anë'huëitëramaso', o'opi. ²⁰ Naporamaso marë' a'na tahuëri noya coisë pochin nicato, a monëno'sa ana'intarahuë. Nansëyaro'saso nipirinhüë', catahuararahuë. Ca Sinioroco napotaranquëma'. ²¹ Amonënuquëmaso', ohuicanëhuëpita co onpopinchin chinipisopitahuë', panirahuatoma a'parama'. Pomonëma quëran ohuanahuatoma nita'atëramas'. ²² Inapotopiramahuë', cari ohuicanëhuëpita nicha'ësarahuë. Co huachi ihuarápaiso ya'huëaponhuë'. Ca chachin noya coisë pochin nicato pa'poyapo. ²³ Ca nohuanto piyapinëhuë Tapi itërahüeso', huënantapon. Inaichin ya'ipi ohuicanëhuëpita noya a'paiapon. ²⁴ Ohuicanëhuëpitaso', casáchin chinotaponaco. Piyapinëhuë Tapi itërahüesoari hua'anën nisarin. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'. ²⁵ Noya ya'huëcaiso marë' inapitaro'co anoyatarahuë. Ca nohuanton ni'niro'sa ayapon. Ama ohuicanëhuëpita apicaiso marëhuë' napoapon. Inapohuato tanano'saquë topinan huë'ëpona'. Co manta tē'huatapihuë'.

²⁶ Hua'anënta'huaso marë' motopi acorahuëso' tahuirinquë, ohuicanëhuëpita acoarahuë. Cari chachin catahuararahuë ni'ton, nohuantaso chachin o'nan ya'huëta'pona'. ²⁷ Nararo'santa', notohuaro' nitapon. Sha'pisopitanta hua'huayátërahüë macapona'. Napoatona ohuicanëhuëpitaso', ya'huëpique chachin co tē'huarë'na ya'huëaponahuë'. Nisha nisha parti piyapinëhuëpita asacatacaiso marë' quëpapirinhüë', cari nicha'ësarahuë. Inapotohuato, ca Sinioroco ni'nahüeso' nitotapona huachi. ²⁸ Co huachi nisha piyapiroro'sari hua'anëntapihuë'. Co ni'niro'sari tëranta caponahuë'. Co incari tëranta a'payanaponhuë ni'ton, co huachi tē'huarë'na ya'huëaponahuë'. ²⁹ No'panënaquë sha'tohuachina', noya noyatapon. Co huachi tarëtapihuë'. Co inso nacionquë ya'huëpisopitari tëranta', piyapinëhuëpita yonquiatona tēhuaponahuë'. ³⁰⁻³¹ Naporo' inapitanta', isirairo'sa piyapinëhuëpita ni'ton, yacatahuararahüëso nitotapona'. Naporahuaton Sinioroco ni'to, Yosënëna ninahuëso', nitotapona'. Isirairo'sanquëma', canpitaso ohuicanëhuëpita pochin ninama'. Pastonëhuëquë chachin so'sopiso pochin ninama'. Caso nipirinhüë', Yosënëmaco. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma', tēnin.

36 ¹⁻²¹ (-)

Isirairo'sa noya noya acoantarinsó'

(A'na tahuëri Sinioro nontatonco: "Isirairo'sa ya'huëpique chachin ya'huëapona', co noyahuë' nipi. Inapoatona no'pa' quëtërahüëso tapipi. Napopiso marë' no'huirahuë. Ana'intato nisha nisha no'paro'saquë a'parahuë. Napoaponahuë', insëquësona pa'pique piyapi'sa naponin yonquirapirinaco: 'Isopitaso Sinioro piyapinënpita nipirinhüë', ya'huëpiso no'pa quëran ocoipi,' topi. Napoatona piyapi'sa co noyahuë' yonquirapirinaco ni'ton, sëtërahüë," itërinco.) ²²⁻²³ Napoaton Sinioroso' isirairo'sa nonta'huaso' camairinco: "Sinioro naporin: 'Canpitaso' co nicha'ëahuanquëmaso' inashitëramahuë'. Napoaponahuë', canpita na'in quëran nisha nisha parti quëparinëmaquë,

piyapi'sa naponin yonquirapirinaco. Inapoatona tēhuarinaco. Napoaton napopiso' acopita'huaso marē' nisha'ēsaranquēma'. Inapotohuatēnquēma', nisha nisha piyapi'saso' Sinioroco ni'to, chiníquēn nanantērahuēso nito-tapi: "Israiro'saso', no'tēn Yosē chachin chinotopi," tēcapona'. Ca Sinioroco ni'to, sha'huitēranquēmaso chachin nisarahuē. ²⁴Carima ya'ipi inapita no'paro'sa quēr an ocoiaranquēma'. Nisha nisha piyapi'sa ya'huēpi quēran ocoirahuatēnquēma', ayontonaranquēma'. Inapotatēnquēma', ya'huērama so no'paquē chachin quēpaantaranquēma'. ²⁵Canpitaso mamanshiro'sa moshatoma', nē'huētērinso pochin ninama'. Napoatoma co noyahuē' nipi ramahuē'. Naporamaso', inquitaranquēma'. Nē'mētē nē'huētērinso', noyaiquē pē'sarēso pochin nitaranquēma'. ²⁶Nasha cancan quētahuatēnquēma', ispiritonta nasha chachin aya'coancantaranquēma'. Na'pi pochin co natantochináchinhuē' canticantopiramahuē', natētochináchin cancan quētaranquēma'. ²⁷Ispiritonēhuē chachin aya'coancantaranquēma ni'ton, pēnētērahuēsopita natēarama'. Nanamēhuēnta natēarama'. ²⁸Shima-shonēmapita no'pa' quētērahuēquē ya'huēapoma'. Canpitaso piyapinēhuēpita nisarama'. Canta Yosēnēmaco, nisarahuē. ²⁹Oshanēma inquitahuato, ama huachi inachachin nisápamaso marēhuē' catahuananquēma'. Ca nohuanto notohuaro' trico na'apon ni'ton, co huachi tanarotaramahuē'. ³⁰Ca nohuanton nararo'sa', sharo'sa', inapitanta na'con na'con nitapon. Ama a'napita naciono'sa ni'tonēnquē, tanarotatoma taparo nicamaso marēhuē', napoarahuē. ³¹Naporo' co noyahuē' ninamaso', nishinahuēn ninamaso', inapita yonquiatoma tapanapoma'. ³²Ama ninonpintocosohuē'. Co canpita noya ninamaso marē' ina pochin acoaranquēmahuē'. Canpitaso co noyahuē' ninama ni'ton, tapanamaso ya'huērin.

³³Cas o Sinioroco sha'huitaranquēma': Canpitaso', oshahuanatoma nē'huētērinso pochin nipi ramahuē', carinquēma inquitaranquēma'. Inapotohuatēnquēma', ya'huēramaso ninanoro'saquē ya'huēantapoma'. Inapitaso' iráca tapitopirinēnquēmahuē', anoyataantarama'. ³⁴Iráca ya'huēramaqu ēso', inimiconēmapitari tananhuantárin acopi. Inapotopirinahuē', inaquēranchin iminahuatoma sha'taantapoma'. Inapohuatama', ya'ipi na'huēro'sari nírapona'. ³⁵Ina nicatona': "Iso no'paso tananhuantápirinhuē'. Iporaso' sha'tantatona noya noya acopi. Itinquē nararo ya'huērinso pochin ya'norin. Ninanonēnapitanta ata'huantatona tapitopirinahuē', iporaso' naquēranchin noya niacorapitona', ya'huēantarapi," tapon. ³⁶Naporo' ya'huēramaso ya'cari ya'huērapisopitaso': "Ya'huēpiso no'pa' tapitopirinahuē', tēhuēnchachin Siniorori anyoataantarin. Paquiiri pa'pitatē pochin nitopirinhuē', naquēranchin shaantarēso pochin nitaantarin," tosapí. Ca Sinioroco naporahuē' ni'ton, ina chachin nisarin.

³⁷Nap orahuaton ma'marē tēranta nontohuatamaco, a'naroáchin catahuanaranquēma'. Ca nohuanton notohuaro' na'asarama'. Panca huēnton ohuicaros'a pochin nisarama'. Ca Sinioroco sha'huitaranquēma'. ³⁸Ninanonēmapita ata'huantatona tapitopirinēmahuē', pa'pi notohuaro' ya'huēantapoma'. Quirosarinquē pita tahuēri nanihuachin, pa'pi notohuaro' ohuicaros'a Sinioro chinotatona tēpacaiso marē' quēpaapi. Inapochachin ninanonēmaquē na'apoma'. Inapotohuatēnquēma', naní quēran ca Sinioroco ninahuēso' nitotapona', tēnin," itērinco.

Nansëro'sa noyá yanipiso'

37 ¹ Sinioroso' chini chiniquën nanantërin. A'na tahuëri inaso', ma'sona a'notërinco'so' ni'ca'huaso marë' catahuaantarinco. Ispiritonën noyá ya'coancantërinco ni'ton, a'na motopianaquë quëparinco. Inaquëso', piyapi nansë pa'pi notohuaro' yamorárin quënanahuë. ² Sinioro nohuanton ya'ipi ina motopiana itohuaran itohuaran pa'tërahuë. Ya'ipi ina nani chachin hua'huayátërahuë nansë', noyá yanítoninso nírrahuë. ³ Naporo' Sinioro itaponco: “¿Isopita nansëro'sa noya ipora nanopianta'itonahuë' ti?” itërinco. “Quëmasáchin Sinioro inaso' nitotëran,” itërahuë carinta'.

⁴⁻⁵ Napotohuatora, Sinioro itaantarinco: “Carinquën nanan quëtaranquën iso nansëro'sa nontaton: ‘Yaniransëro'sanquëma'. Sinioro naporinso natanco': “Ca nohuanton nanopiantamaso ya'huëtarinquëma ni'ton, nanopiantarama'. ⁶ Pancarin ipatëro'sa', nosha, inapita acotarinquëma'. Sha'huëtënta ya'huëtarinquëma'. Inapotahuatëinquëma', niinëhuë quëtaranquëma nanopiantarama'. Inapotahuatëinquëma', ca Sinioroco ninahuëso anitotaranquëma',” ténin, itëquë',” itërinco.

⁷ Napotohuachincora, ina inachachin nansëro'sa nontërahuë. Nontasoco chachin, ocohua pa'ninso' natanahuë. Nansëro'santa', nansënëna capini nichinpitëra'piapi. ⁸ Naporahuatona pancarin ipatëro'sa', nosha, inapita ya'huëtaantapi. Ina quëran sha'huëtënta ya'huëtaantapi. Napoaponaraihuë', co nanopiyátërapihuë'.

⁹ Naporo' Sinioroso' nontaantatonco: “Carinquën nanan quëtaranquën ni'ton, niinëhuë përáquë': ‘Catapini parti quëran chachin huë'sahuaton isopita chimipiro'sa ananpiquë', itëquë',” itaantarinco. ¹⁰ Napotohuachincora, ina inachachin camairahuë. Napotohuatëra, nanopiantarahuatona huanipi. Hua'huayátërahuë ni'ton, panca sontaro'sa huënton pochin ya'nopi.

¹¹ Naporo' Sinioro nontaantatonco: “Israiro'saso', nansëro'sa ni'nanso pochin nipi. Ninontohuachinara: ‘Nansëquënpoaso', noyá yanirinso pochin niconin. Co huachi ma'marë tëranta pa'tëréhuahuë'. Co huachi nimiriohuanhuë pochin niconëhua',” niitopi. ¹² Inapitaso napopirinahuë', quëmarí pënënaton: ‘Sinioro napotërinquëma': “Canpitaso piyapinëhuëpitanquëma nipiramahuë', chimipiro'sa pa'pitopiquë acoatë pochin nitëranquëma'. Cari chachin pa'pitërinëinquëma quëran ocoiatë pochin nitaranquëma'. Áquë quëpirinëinquëmahué', Israiro no'paquë chachin quëpanantaponquëma'. ¹³⁻¹⁴ Pa'pitopinán pochin nisapiramahuë', ina quëran ocoiatë pochin nitaranquëma'. Inapotahuatëinquëma', ya'ipi piyapinëhuëpitanquëma ca Sinioroco ninahuëso' nitotarama'. Cari chachin niinëhuë quëtouatëinquëma', nanopiantarëso pochin nisarama'. Naporahuaton ya'huëramaso no'paquë chachin acoantarinquëma'. Inapotahuatëinquëma', ca Sinioroco sha'huëtëranquëmaso chachin nitëranquëmaso' nitotarama'. Ca Sinioroco napotaranquëma',” ténin Sinioro, itëquë',” itaantarinco.

Israiro'sa a'na huëntoínchin niantacaiso ya'huërinso'

¹⁵ Ina quëran Sinioro camayatonco: ¹⁶ “A'nara nara masahuaton: ‘Iso Cota huëntonquën, ta'caso ninshitëquë'. A'na naraquënta ninshitaton: ‘Isoso', Israiro huëntonquën, itëquë'. ¹⁷ Nani ninshitohuatan, a'na imiraquëáchin cato

chachin sè'quèquè'. A'naíchin pochin nicacaiso marè' inapoquè'. ¹⁸ Inaporanso yonquiatona', natanaponèn: '¿Ma'ta tapon ina pochin ninan?' itaponèn. ¹⁹ Napotohuachinèn: 'Iso pochin Sinioro anitotèrinquéma': "Israiro huèntonso Cota huèntonè', cato huènton ya'huèpirinahué', ca nohuanton a'na huèntoínchin ya'huèapona huachi" itèrinquéma', itèquè'. ²⁰ Ina quèran cato naraquè ninshitéransopita a'ninquèchin ihuèquè'. ²¹ Inaporahuaton sha'huitaantaquè: 'Israiro'sa nisha nisha nacionquè quèpapi ni'ton, itohua itohua ya'huèrapi. Cari chachin ya'ipi parti quèran ayontonahuato ocoiarahuè. Inapotahuato, ya'huèpiso no'paquè chachin quèpanantarahuè. ²² Inaquè nipachina', a'na nacioínchin nicapona huachi. Israiro motopiro'saquè ya'huèapona'. A'naíchin copirno ya'huètaponahué'. Co huachi cato nacion nisapihuè'. Co huachi cato copirno ya'huètaponahué'. ²³ Naporahuaton co huachi amiro mamanshiro'sa moshatona nè'huètèrinso pochin nisapihuè'. Co huachi a'naratipita nica-tona oshahuanapihuè'. Nisha nisha cancantopirinahué' nicha'èpato, casáchin cancantaponaco huachi. Ya'ipi oshanèna inquitahuato, piyapiné-huèpita pochin ni'sarahué. Canta inapita Yosènèna nisarahué. ²⁴ Piyapinéhuè Tapi itèrahuèsoari copirnonèna nissarin. Naporahuaton inaíchin ohuicaro'sa hua'anèn pochin nica-ton, piyapinéhuèpita a'pairarin. Naporo huarè' pèntèrahuèsoari, sha'huitèrahuèsoari, inapita natèpona'. ²⁵ Piyapinéhuè iráca Cacopo itèrahuèso', no'pa' quètèrahuèquè ya'huèapona'. Inaquè chachin shimashonènpitanta ya'huèpi. Inaquè chachin canpitanta', ya'huèapoma'. Hui'nama', shiparima', inapitanta inaquè chachin ya'huapona'. Co onporonta pipiaramahuè'. Piyapinéhuè Tapi itèrahuèsoari hua'anéma nissarin. Co a'nari ya'huèrètaponahuè'. ²⁶ Ama tè'huarè'na ya'huècaiso marèhuè', inapitaro'co anoyatarahuè. Inapitaro'co anoyatèrahuèso', ya'huèmiatarin. Ca nohuanton notohuaro' na'apona'. Naporahuaton chinotèrinacoso pèi', inapita ya'huèpiso huáncana acoarahuè. ²⁷ Inapita huáncana ya'huèarahuè. Inapitaso' piyapinéhuèpita nisapi. Caso inapita Yosènèna nisarahué. ²⁸ Chinotèrinacoso pèi acorahuèso', inahua ya'huèpiso huáncana ya'huèmiatapon. Napohuachina, a'napita naciono'saso': "Tèhuèenchachin Siniorori israiro'sa huayonin. Noya noya hua'anèntacaso marè' naporin," taponahé', itaantaquè'," itèrinco.

Naniri naporinso'

Papironiaquë quëpahuachinara napopiso'

1 ¹Papironia copirno Napocotono itopisoso', sontaronënpitarë chachin Quirosarin ninanoquë canquirin. Canquirahuatona', ahuëcaiso marë' tancapitopi. Naporo tahuëri'sa Cota huënton israiro'sa copirnonënaso', Coaquin itopi. Copirno ya'coninso', nani cara pi'ipitarin. ²Siniro nohuanton Napocotonoso' canatahuaton, Coaquin manin. Yosë pëinënquë nisha nisha ohuarapisonta ya'huërinso', patoma na'con manin. Inapita macaton ya'huërinquë quëparin. Mamanshinënpita moshapiso pëiquë acoonin. Pa'ton nininsopita tapapiquë acorin. Coaquinta israiro'sarë chachin inátohua asacatacaiso marë' quëparin. ³⁻⁵Inaquë nipachina Napocotonoso', hua'anëntërinso pëiquë sacatopisopita^a hua'anën camairin: “Aspina. Israiro copirno quëmopinënpita quëran hui'napi'sa huayonaton quëquë'. Israiro hua'ano'sa quëmopinënpita quëraonta', quëquë'. Noyapin noyapin ni'topisopita, co máquëna tëranta tēhuërinsohuë', yonquinahuano'sa ni'tona', míso nonpisopita, nani ma'sha nitotopisopita, hua'anëntërahuëso pëiquë sacatochináchin inashitopiso quëquë'. Inapitaso', canpoa nanan a'chinchina'. Cartioro'sa nitotërinso' quiricarosanta^b, cara pi'ipi a'chinchina'. A'chintaso', ca ca'nahuëso chachin inapitanta ca'sapi. Ca huino o'orahuëso chachin o'osapi. Ina piquëran catahuainacoso marë' acoarahué,” itërin.

Naniri amiconënpitarë chachin copirno pëiquë ya'huëpiso'

⁶Napotohuachina Aspinaso', hui'napi'sa huayonin. Catapini ya'piso', Cota huënton hui'napi'sa'. Inapitaso', Naniri, Ananiasë, Misairo, Asariasë, inapita. ⁷Ina pochin ninihuanpirinahuë', hua'ani Naniriso', Piritasasaro itërin. Ananiasënta', Satraco itërin. Misairoso nipirinhue', Misaco itërin. Asariasëso', Api-nico itërin. ⁸Naniriso napoaponahuë', co nohuantërinhuë' copirno ca'ninso' capacaso'. Co huino o'orinso tëranta', o'ocaso nohuantërinhuë'. Amiconënpitanta', ina pochachin yonquipi. Napoaton Naniriso': “Ama nē'huë'tërinso pochin Yosë nicaincoiso marëhuë', co nohuantëraihuë' iso cosharo capaca'huaiso'. Huinonta', co nayaraihuë’,” itërin hua'an nontaton. ⁹⁻¹⁰Yosë nohuanton hua'aniso Naniri noya nicaponahuë':

—Nani copirno camaitërin ma'sona canpita capacamaso'. Ma'sona o'ocamasonta', nani camaitërin. Canpitaso nisha capatoma co a'napita

a 1.3-5 *Hua'anëntërinso pëiquë sacatopisopita*: Inapitaso' macayopinano'sa'. **b 1.3-5** *Cartioro'sa nitotërinso' quiricarosanta*: Iráca quëran huarë' cartiaro'saso', tayora nitotoro'sa ya'conpi, pënotono'sa', ninotona'piro'sa', inapita ya'conpi. Nia'chintacaiso marë', inapitaso na'a quiricaros'a ninshitopi.

hui'napi'sa pochin copirno ni'pachinquëmahuë', canpita na'in quëran inaso atëpataponco. Ina të'huatato napoarahuë ta'a, itërin.

¹¹⁻¹³ Naniri, Ananiasë, Misairo, Asariasë, inapita a'paicaso marë' Aspinaso', a'nara hua'an acorin. Ina ya'huëre Naniriri nontaton:

—Quëmaso' hua'anëhuëinquën. Quiyaso' piyapinënpitacoi. Shonca tahuëri marë' tënitoncoi, no'pa quëran paporinsopitaráchin quëtocoi ca'i. O'oca'huaíso marënta', i'shara quëtocoi. Ina piquëran a'napita hui'napi'sa copirno cosharonën ca'pisopitarë'coi nicanari'i. Co inapita pochin chinihuatoisohuë', ma'sona yonquiranso nitocoi, itërin.

¹⁴ Napotohuachina, hua'anso' nohuantërin. Shonca tahuëri no'pa quëran papotërsopitaráchin a'carin. ¹⁵ Inanapo tahuëri quëran catapini ya'piso', a'napita hui'napi'sa copirno cosharonën ca'pisopita quëran noya noya chinipi. ¹⁶ Ina nicanon, inanpi cosharoráchin inapitaso a'carin. Ya'huëre' copirno cosharonën quëtopisoso', inaora pëinënuë quëparin. Huinonta inapotërin.

¹⁷ Yosë nohuanton inapita hui'napi'saso', yonqui yonquícharahuatona', nitoto nitotócharapi. Nisha nananquë quiricaros' ninshitopirinahuë', inanta nitotaantapi. Ya'ipi a'chintopiso nitotopi. Naporahuaton Naniriso', ma'sona tapon hua'napisopitanta nitotërin. Hua'narëso pochin ni'pachinanta', ma'sona tapon naporinso nitotërin. ¹⁸ Copirno tahuëri acorinso nanihuachina, ya'ipi hui'napi'sa Aspinari copirnoquë quëparin. ¹⁹ Inari tëniton nontohuachina, co a'naya tëranta Naniri, Ananiasë, Misairo, Asariasë, inapita pochin quënaninhuë'. Napoaton inapitaso', catahuacaiso marë' acorin. ²⁰ A'na tahuëri ma'sona nicacaso' natanpachina, a'napita quirica nitotoro'sa quëran noya noya sha'huitopi. Magiario'sa', ninotona'piro'sa', co inapitari tëranta inapita hui'napi'sa pochin copirno sha'huitopihuë'. ²¹ Inapaton Naniriso', Papironia copirno hua'anëntërinso pëiquë sacatërin. Pirsia copirno Siro itopiso', a'na pi'isa' copirno ya'coninso naniquë huarë', inaquëranchin sacatërin.

Napocotono hua'narinso'

2 ¹ Napocotono pa'pin ya'huërenamën Copirno ya'coninso', nani cato pi'ipi-tarin. Naporo' inaso nisha nisha hua'naton, pa'yanin. Ina yonquirápaton co huachi huë'écaso nanitërinhuë'. ²⁻³ Napohuachina, magiario'sa amatërin. Ninotona'piro'sa', pënotono'sa', quirica nitotoro'sa', inapitanta amatërin. Ma'sona tapon hua'narinsopita sha'huitacaiso marë' naporin. Napoaton ya'ipi inapitari paapapi. Naporo inaso':

—Huë'ëhuëquë ma'sha quënanahuë. Napoaparahuë', ma'sona tapon hua'narahuëso co nitotatohuë', yonquirárahue, itërin.

⁴ Napotohuachina, inapitaso Aran nananquë copirno nontopi:

—¡Quëmaso sinioro copirno chiníquën nanantëran! ¡Hua'qui tahuëri nicanon, hua'anëntocoi! Quiyaso quëma piyapinënpitacoi. Sha'huitocoi hua'naranso nipachin, ma'sona tapon naporinso sha'huichinquën, itopi.

⁵ —Hua'narahuësonta sha'huitatomaco, ma'sona tapon naporinso sha'huitamacoso ya'huërin. Co'so' sha'huitohuatamacohuë', teparahuatënëma yaquiarinënuëma'. Pëinëmanta amoru të'yatacaiso marë' ya'huëapon. ⁶ Hua'narahuëso sha'huitatomaco, ma'sona tapon naporinsonta sha'huitoco. Inapotohuatamacu, notohuaro' ma'sha nicanaranquëma'. Ca nohuanton naní quëran noya nicanatënuëma', moshaponënuëma'. Napoaton hua'narahuëso

sha'huitatomaco, ma'sona tapon naporinsonta sha'huitoco, itërin. ⁷Inapitariso natanaponarahüë':

—Sha'huitocoi hua'naranso nipachin. Quiyari ma'sona tapon naporinsonta sha'huichinquën, itaantapi.

⁸⁻⁹ — Na ni sha'huitëranquëmaso' natanatoma', nonpintamacoso marë' co a'na ro áchin yasha'huitëramacohüë'. Hua'narahuëso co sha'huitohuatamacohüë', ina quëran chachin ya'ipinquëma chiminapoma'. Nani canpita capini nonpintamacoso' nisha'huitërama'. Inapotatomaco nisha yonquica'huaso marë' naporama'. Napoaton ma'sona hua'narahuësonta', sha'huitamacoso ya'huërin. Ina sha'huitohuatamaco tëhuëncinso', ma'sona tapon naporinsonta', “no'tëquën sha'huitërinaco,” tosarahuë, itaantarin copirnor.

¹⁰ — Co insonta isoro'paquë ina pochin sha'huicaso nanitërinhuë'. Naporahuaton, co inso copirno tëranta magariro'sa', ninotona'piro'sa', quirica nitotoro'sa', inapita quëma pochin nataninhuë'. Chiniquën nanantaponahuë', co inapochininhuë'. ¹¹ Natanancoisoso', co onpo nitotochináchinhuë'. Co piyapimiaso', ina pochin sha'huitiinquënso nanitërinhuë'. Yosëro'saráchin a'na nanitomara'. Napoaponahuë', inapitaso co canpoarë' ya'huëpihuë', itaantapi inahuarinta'.

¹² Ina natanaton, copirnos pa'pi no'huitërin. No'huitaton ya'ipi magariro'sa', ninotona'piro'sa', pënotono'sa', quirica nitotoro'sa', inapita Papi-roniaquë ya'huëpiso', tēpacaiso' camaitërin. ¹³ Camaitërinso nahuinpachina, Nanirinta amiconënpitarë chachin tēpacaiso marë' yonipi.

Naniri amiconënpitarë chachin cha'ërinso'

¹⁴⁻¹⁵ Copirno a'paipisopita hua'anënso', Arioco itopi. Copirnor magariro'sa', ninotona'piro'sa', pënotono'sa', quirica nitotoro'sa', inapita tēpacaiso ina camairin ni'ton, nani yatēparapi. Napohuachina, Naniriso noya yonquirahuaton oshaquëran Arioco natanin:

—¿Onpoatonta ina pochin copirno camaitërin? itërin.

Napotohuachina, inariso ya'ipi sha'huitërin. ¹⁶ Ina natanaton, Naniriso copirno nontapon pa'nin: “Sinioro copirno, pi'pian ninaco. Hua'naranso sha'huitatëinquën, ma'sona tapon naporinsonta', sha'huichinquën,” itërin. Napotohuachina nohuanterin. ¹⁷⁻¹⁸ Naniriso pëinënquë pa'sahuaton, amiconënpita ya'ipi sha'huitoonin: “Canpitanta iyaro'sa catahuaco. Chiniquën Yosë nonchi copirno hua'narinso anitotatonco, ma'sona tapon naporinsonta anitochinco. Ama a'napitarë chachin tēpainënpaso marëhuë' inapoa'ahua',” itërin. Napotohuachina, inachachin nipi. ¹⁹⁻²⁰ Naporo tashi Siniorori hua'narëso pochin ya'notahuaton, ya'ipi anitotërin. Napoaton “Yosparinquën,” itaton, iso pochin Yosë nontërin:

“¡Ma noyanquëncha quëmaso Sinioro paya!

Quëmasáchin ya'ipi piyapi'sa chinochinën.

Ya'ipi nitotëran. Ya'ipi nanitapan.

²¹ Quëma nohuananton tahuëriro'sa nishatërin.

Quëma nohuananton copirnorosanta ya'conpi.

Quëmari chachin inapitanta ocoiran.

Quëmari yonquinahuano'santa yonqui quëtëran.

²² A'naquën ma'sha, co nitotochináchinhuë'.

Napoaponahuë quëmari anitotohuatana, nitotopi huachi.

Quëmaso tahuëri pochin ninan ni'ton,
co tashinanquë tëranta na'pitarinënhuë'.

²³ Quëmaso Yosëinquën.

Shimashonëhuëipitanta', chinotërinën.

'Yosparinquën,' itatëinquën chinotëranquën.

Quëma nohuanon yonquínahuan nisahuato chiníquëncó.

Natananquënsonta anitotëranco.

Copirno hua'naton co napion ancantápirinhuë', anitotëranco," itërin.

²⁴ Yosë nontahuaton Naniriso', Arioco nicapon pa'nin. Quënanconahuaton:

—Ama tëpacoisohuë'. Copirnoquë quëpaco hua'narinso sha'huita'huaso marë', itërin.

²⁵ Napotohuachina, a'naroáchin inaquë quëparahuaton:

—A'nara Cotia parti quëran quëmapi quënëso', ma'sona tapon hua'naranso', sha'huitarinquën, itërin.

²⁶ Napotohuachina copirnorio Naniri nontaton itapon:

—¿Quëma Piritasasaro nanitëran hua'narahuëso', ma'sona tapon naporinso', inapita sha'huitaancoso ti? itërin.

²⁷⁻²⁹—Tëhuëenchachin mini siniro copirno, magariosa', ninotona'piro'sa', pënotono'sa', quirica nitotoro'sa', tayora nitotoro'sa inapita ya'huërin. Ya'huëpirinahue', co a'naya tëranta quëma yanitotëranso nanitopihuë' anitotiinënso'. Napoaponahuë', inápaquë a'nara Yosë ya'huërin. Co onpo nitotacasohuë' nipisopita nanitërin anitotiinpoaso'. Ina mini anitotarinquën a'na tahuëri ma'sona onpocaso'. Ma'sona hua'naranso', ma'sona tapon naporinso', inapita iporaso sha'huitarinquën: Huë'ëranquë quëhuënaton, a'na tahuëri ma'sona onpocaso' yonquiráran. Naporaran quëran huë'ëpiranhuë', Yosëso', a'na tahuëri ma'sona onpocaso', hua'naran quëran anitotërinquën. ³⁰Ina canta anitotërinco. Co a'napita piyapi'sa quëran na'con na'con nitotërahuëso marë' anitotërincohuë'. Ma'sona tapon hua'naranso anitota'huanquënso marë' anitotërinco. Sha'huitohuatëinquën quëmanta quëhuënaton yonquiráranso', no'tëquën nitotaran huachi.

³¹Hua'naranquë siniro copirno, a'nara nonanpiso' huaniárin quënanan. Panca masho nisahuaton huënaratarin. Naporahuaton pa'pi të'huatoro ya'norin. ³²Motënso', oro quëransáchin. Të'tëtën, tanpaquën, inapitaso', prata quëran. Së'namën, tonainpita, inapitaso sha'pi hua'na quëran. ³³Pa'huëquënpitaso', hua'namia quëran. Nantëquënpitaso nipirinhuë', patomachin hua'namia quëran, patomachin tëshiro'pa' quëran. ³⁴Ina nicasëinquën chachin motopi quëran inaora a'nara na'pi notarintërin. Inaporahuaton, nonanpiso' nantëquën ohuanquimarin. Inapotohuachina ya'ipi pa'pan pa'pantërin. ³⁵Ina quëran a'naroáchin ya'ipi no'moshin taranin: Hua'namia, tëshiro'pa', sha'pi hua'na, prata, oro, inapita naporin. Pi'ipi tahuëri pintiatohuatëra, amocan quënanëso pochin taranpachina, ihuani ya'ipi quiquirin. Co pi'pian tëranta acorinhuë'. Ohuantona'pi na'piso nipirinhuë', panca motopi taranahuaton, ya'ipiro'pa' ya'sotërin.

³⁶Ina pochin hua'naran. Iporaso ma'sona tapon naporinso sha'huichinquën: ³⁷Quëma siniro copirno ya'ipi copirnorio'sa quëran chini chiníquën

nanantëran. Yosë inápaquë hua'anëntërinso nanan quëtërinquën ni'ton, ya'ipi hua'anëntëran. Ina nohuanton chiníquën nanantëran. Ina nohuanton chachin ya'ipiya quëran noya nicatënën natërinën. ³⁸Ya'ipi parti piyapi'sa ya'huërinso', quëma ahua'anëntërinquën. Ma'sharo'sa', inairaro'sa', inapita quëran huarë' hua'anëntamaso marë' acorinquën. Ina nohuanton ya'ipi hua'anëntëran. Napoaton nonanpiso' ni'nanso', motën oro quëran nininso pochin ninan. ³⁹Quëma piquëran, a'na ya'huërë' hua'anëntaantapon. Inaso co onpopinchin chiníquën nanantarinhue'. Ina piquërantá, a'na ya'huërë' ya'ipi ro'pa' hua'anëntaantapon. Oro, prata, inapita quëran co onpopinchin sha'pi hua'naso pa'tërinhue'. Ina pochin ina copirnonta', nisarin. ⁴⁰Ina hua'anëntërinso piquëran, a'nanta isoro'paquë hua'anëntaantapon. Inaso', hua'namia chinirinsó pochin chiníquën nisarin. Hua'namiaso taríton ni'ton, ya'ipi pa'paarin. Ina naporinsó pochin ina hua'anëntohuachin, a'napita copirnorosá ata'huantapon.

⁴¹⁻⁴²Hua'nahuatana, ina nantëquënso', hua'namia quëran nisahuaton, tëshiro'pa' quëran ni'nán. Inaso', piquëran copirno ya'coninsó isoro'pa' hua'anëntohuachin, cato huënton pochin nisarin. Hua'namia pochin chiníquën nicaponahuë', tëshiro'pa' pochin co onpopinchin chiniarinhue'. ⁴³Hua'namia tëshiro'parë ayontëresó pochin naporo tahuëri'sa hui'nina niacoantatona a'na huëntoíchin nicacaiso marë' anoyatapi. Napopirinhue', co a'na huëntoíchin nicacaiso' nanitapihue'. Tëshiro'pa' hua'namiarë', co niayontacasó' nanitërinsohue' pochin nisarin. ⁴⁴Ina copirnorosá hua'anëntasoi', Yosë inápaquë ya'huërinso hua'anëntarin. Ina hua'anëntërinso', co onporonta ta'huantarinhue'. Co a'napita naciono'sari minsëarinhue'. A'napita hua'anëntopiso', ya'ipi ata'huantapon. Ya'huërë' ina hua'anëntërinso', ya'huëmiatapon. ⁴⁵⁻⁴⁶Ina tapon naporin hua'naranquë motopi quëran na'pi notarintan hua'namia, sha'pi hua'na, tëshiro'pa', prata, oro, inapita ni'nomorinsó'. Yosëso chini chiníquën nanantaton, a'na tahuëri ma'sona onpocasó' anitotërinquën. Hua'naransó no'tëquën sha'huitëranquën. Ma'sona tapon naporinsonta', no'tëquën sha'huitëranquën, itërin.

Naporo' Napocotonoso', Naniri notënanquë isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton mosharin. Ina quëran piyapinënpita camairin, ma'sha tëparahuatona Naniri moshacaiso'. Yonarin pochin nininsonta a'përahuatona', moshacaiso camaitërin. ⁴⁷Ina quëran Naniri itapon:

—Canpita Yosë chinotëramasoso', ya'ipi yosëro'sa quëran chini chiníquën nanantërin. Ya'ipi copirnorosá hua'anëntërin. Inasáchin co nitotacasohue' nininsonta anitotërin. Napoaton hua'narahuëso anitotatëinquën, ma'sona tapon naporinsonta', anitotërinquën, itërin.

⁴⁸Ina quëran chiníquën nanantaton camaitacasó marë' acorin. Ya'ipi Papi-ronia propinciaquë chirinchi nicacasó marë' acorahuaton, ya'ipi quirica nitotoro'sa camaicasó marënta acorin. Naporahuaton notohuaro' ma'sha pa'ton nininsopita quëtërin.

⁴⁹Naniriri copirno natanpachina, Satraco, Misaco, Api-nico, inapitanta Papi-ronia propinciaquë chiníquën nanantatona camaitacasó marë' acorin. Naniriso nipirinhue', copirno hua'anëntërinso pëiquë chachin ya'huëaton, camaitarin.

Mamanshi moshapiso'

3 ¹Ina piquëran Napocotono copirnosó, a'nara mamanshi oro quëran anitërin. Inaso', cara shonca mitro naporopitahuaton, cara mitro

pancanatërin. Nani tēnihuachinara, Tora itopiso' noya ro'tēquē acocaiso camaitërin. Ina noya ro'tēso', Papironia propinciaquē chachin ya'huërin. ²⁻³Ina piquëran, ya'ipi chirinchiro'sa panca pancana hua'anëntopisopita amatërin. Sontaro hua'ano'sa', propincia chirinchiro'sa', copirno ayonquina'piro'sa', coriqui tapanap'piro'sa', coisëro'sa', a'napita hua'ano'santa ya'ipi propinciario'sa quëran, amatërin. Mamanshi anitërinso moshacaiso marë' yaacoaton, amatërin. Napohuachina, ya'ipi ina hua'ano'sa inaquē niyontonpi. ⁴A'na hua'ani caniaritacaso marë' chiniquēn camaitërin: "Ya'ipinquēma copirno camaitërinso noya natanco'. Naporin: 'Canpitaso nisha nisha piyapinquēma'. Nisha nisha nacionquē ya'huërama'. Nisha nisha nananquē nonama'. ⁵⁻⁶Apira nisha nisha pi'nirapi: Tronpitaro'sa', nisha nisha pirinano'sa', inapita pihuirapi. Nisha nisha arparo'sa', tonton, tanporo, inapitanta pi'nirapi. Ya'ipi nisha nisha pi'nicaïso nipisopita pi'nirahuachina', ya'ipinquēma isonarama'. Isonama quëran no'paquē huarë' monshorahuatoma mamanshi anitërahuëso', moshaaarama'. Inso tëranta co yamoshahuachinhuë', panca orno huënaratapaquē tē'yatacaïso marë' camaitarahuë', tēnin," itërin.

⁷Napoaton nisha nisha pi'nicaïso nipisopita pi'nirahuachinara, ya'ipiya isonpi. Isonpi quëran no'paquē huarë' monshorahuatona', oro quëran mamanshi nipiso' moshapi.

⁸A'naquēn papironiaro'saso', cotioro'sa co quē'yapihuë'. Napoaton copirnoquē sha'huirapipi. Paaparahuatona':

⁹—¡Quëmaso' copirnonëhuëinquēn! ¡Nanpimiataton hua'anëntocoi! ¡Ama onporo tëranta nanianchinënquënsouhë'! ¹⁰Quëmaso' ya'ipicoi camairancoi oro quëran mamanshi ninanso' moshaca'huaiso'. Nisha nisha pi'nicaiso nipisopita pi'nirahuachinara, isonahuatoï no'paquē huarë' monshorai quëran inapoa'huaiso camaitëran. ¹¹Insona co natëhuach inquënhuë', naporo chachin panca orno huënaratapaquē tē'yatacaïsona', camaitëran. ¹²Napopiranhuë', a'naquēn cotioro'saso', co pi'pian tëranta tē'huatërinënquënhuë'. Inapitaso', quëmari chachin Papironia propinciaquē hua'ano'sa nicacaiso marë' acoran. Inahuaso napoaponahuë', co mamanshinënpita moshapihuë', mamanshi oro quëran anitëransonta', co moshapihuë'. Inapitaso', Satraco, Misaco, Api-nico, inapita, itopi.

¹³⁻¹⁴Copirnosoi pa'pi no'huitahuaton, inapita quëcacaiso' camaitërin. Quëpachinara:

—¿Tëhuëchachin canpitaso yosënhuëpita, co yamosharamahuë' ti? Mamanshi oro quëran anitërahuësona', co yamosharamahuë', topi. ¹⁵Iporaso nipirinhue', moshacamaso ya'huërin. Mosica pi'nirahuachina', mamanshi anitërahuëso' isonama quëran no'paquē huarë' monshorahuatoma', moshaaaram a'. Co'so' inapohuatamahuë', naporo chachin orno huënaratapaquē tē'yatarinënquëma'. Inapotohuachinquëma', ¡co inso yosë tëranta', nicha'ëinquëmaso nanitaponhuë'! itërin.

¹⁶⁻¹⁸Napotohuachina, inahuaso tapona':

—Co ina na'con yonquiraihuë' siniro copirno. Yosë chinotëraisoi nohuan-tohuachin, nanitërin pën quëran nicha'ëincoïso'. Quëma quëraonta nanitërin nicha'ëincoïso'. Napoaponahuë' co yanicha'ëhuachincointa', noyatapon. Co yosëro'sa mosharanso moshapoihuë'. Mamanshi oro quëran anitëransonta', co isonahuatoï moshapoihuë', itopi.

Pën quëran cha'ëpiso'

¹⁹Ina natanaton, copirnosu pa'pi no'huitërin. Naporahuatun: “¡Na'con na'con orno huënaratacaso marë' ihuë t'ëyanantoco!” ténin camaitaton. Napohuachina, inapotopi. ²⁰Ina quëran sontaronënpita chini chiniquéno'sa ya'huëtërinso', cara ya'pi chachin tonporahuatona pënuë t'ë'yatacaiso' camairin. ²¹Cara ya'piso', noya a'mopiquëranchin tonpopi. Inapotahuatona pënuë t'ë'yatopi. ²²⁻²³“Manóton t'ë'yatoco,” téninso marë' inapotopirinahuë', inahuasa' pëni tëparin. Na'con na'con ahuënaratopi ni'ton, naporin. Cara ya'piso orno acopo tonpopinan anotopi.

²⁴Na poro' copirnosu', a'naroáchin huanirin. Pa'pi pa'yanaton ayonquirinsopita hua'ano'sa natanin:

—¿Cara ya'pira' tonpopinan pënuë t'ë'yatërama pora? itërin.

—Naporin mini, itopi inahuarinta'.

²⁵—Napoaponahuë', caso catapini ya'pi pënuë co tonpopinahuë', ¡noya pa'sapi ni'nahuë! A'naso nipirinhue', Yosë anquëninën pochin ni'nahuë, ténin.

²⁶Ina quëran orno ya'carirahuatun:

—Satraco, Api-nico, Misaco. Canpitaso', Yosë chini chiniquéñ nanantërinso' piyapinënpitanquëma'. ¡Pipirahuatoma huëntaco huachi! itërin chiniquéñ nontaton.

Napotohuachina, cara chachin pën quëran pipipi. ²⁷Napohuachinara, ya'ipi hua'ano'sa inaquë nisapisopitari yamotiipi. Co manta huëyapisohuë' ni'pi. Co ainëna tëranta huësorochatërarinhue'. A'mopisonta', co manta onporinhue'. Co pi'pian tëranta conai huë'ëropiri maninhue'.

²⁸Naporo' copirnosu': “¡Ma noyacha Yosëso paya! Inaso', Satraco, Misaco, Api-nico, inapitari chinotërin. Inapita nicha'ëcaso marë' anquëninën a'paimarin. Inapitaso' Yosëfchin cancantopi ni'ton, co nohuantopihuë' a'na Yosë isonahuatona moshacaiso'. Napoaton co chimirin tëranta t'ë'huatatonaraihuë', ¡ca copirnosu' nisapirahuë', co natërinacohuë'! ²⁹Napoaton inso tëranta isopita hui'napi'sa Yosë chinotopiso pinopachin, tëpa'ina'. Inapotahuatona yaqui'ina'. Pëinëonta amoru t'ë'yatacaiso marë' ya'huëapon. Intohuasona ya'huëpirinahuë tëranta', inapochina'. Ma nananquësona nonpachinanta', inapotacaiso ya'huërin. Co a'na Yosë ina pochin nicha'ëcaso nanitërinhuë' ni'ton, inapochina',” ténin.

³⁰Ina quëran copirnosu', cara chachin Papironiaquë camaitacaiso marë' chini chiniquéñ nanan quëtërin.

Napocotono copirno hua'yantacaso sha'huitërinso'

4 ¹Ca Napocotono copirnosu' ninshitaranquëma'. Canpitaso nisha nisha nacionquë ya'huërama'. Nisha nisha nananquë nonama'. Naporahuatun nisha nisha piyapinquëma'. Pa'pi nohuantërahue' ya'ipinquëma noya ya'huëatoma', sano ya'huëcamaso'. ²⁻³Yosë chini chiniquéñ nanantaton napotërinco', canpitanta sha'huichinquëma'. Ina nitotohuatama' canpitanta catahuaponquëma ni'ton, sha'huitaranquëma': ¡Ma'pitacha inaso ninin paya! Co piyapinpoa nanitaparëhuasohuë', inaso ninin. Ina hua'anëntërinso', ya'huëmiatapon. Onpo shinpoapita huënton ya'huëpirinhue' tëranta', ina chiniquéñ nanantërinso', inachachin nisápon.

⁴⁻⁵ Caso hua'anëntërahuëso pëiquë noya ya'huëato, capa cancantápirahuë'. A'na tash iso', hua'nato pa'pi pa'yanahuë. Ina yonquirápato co napion cancantërahuë. ⁶⁻⁷ Napohuachina, ya'ipi magiaro'sa', ninotona'piro'sa', pënotono'sa', quirica nitotoro'sa', tayora nitotoro'sa', inapita Papironiaquë ya'huëpiso', amatërahuë. Ma'sona tapon hua'narahuëso sha'huitiinacoso marë' amatërahuë. Canquihuachinara, hua'narahuëso' sha'huitërahuë. Inahuaso napoaponahuë', co nanitopihuë' ma'sona tapon hua'narahuëso sha'huitiinacoso'. ⁸ Piquëran huarë' Nanirinta huë'nin. Inaso', yosënhuë yonquiato Piritasasaro itërahuë anta'. Inaso' quëmapi noya yosë-ro'sa ispiritonëni, onpoinsona nampicaso' anitotërin. Ina huë'pachina, hua'narahuëso sha'huitërahuë:

⁹ "Piritasasaro. Quëmaso' ninotona'piro'sa hua'anquën ni'ton, noya yosëro'sa ispiritonën ira a'notërëso pochin nitarinquën. Napoaton ya'ipi co nitota ca sohuë' nininsonta nitotëran. Huë'ëhuëquë hua'narahuëso sha'huitohuatëinquën, ma'sona tapon naporinso sha'huitoco topirahuë. ¹⁰ Iso pochin hua'narahuë:

Isoro'pa' huancanachinquë, a'nara panca nara ni'nahuë.

Pa'pi inápa huanirin.

¹¹ Inaso' nara a'shinahuaton, aquë aquëtë pancanantërin.

Hui'nimotën quëran pi'iro'tëquë huarë' nincanin.

Ya'ipi isoro'pa' quëran nanitopi quënanacaiso'.

¹² Monoquën noya noyatërin.

Nitërinsona', pa'pi notohuaro'.

Inariáchin ya'ipiya cosharo ananitërin.

Ya'ipi ma'sharo'santa inaanaquë na'ipi.

Së'painpitaquënta', inairaro'sa hua'huatopi.

Ya'ipi isoro'paquë ya'huërinso inaquë nampipi.

¹³⁻¹⁴ Ina quëran huë'ëhuëquë, a'nara a'paito anquëni a'nanaya ni'nahuë. Inaso' inápa quëran o'marahuaton:

'Panca nara nisahuaso' a'nërahuatoma', së'paquënpita pë'shitëco'.

Monoquënpita matahuatoma', nitërinsona pa'sa pa'satoco'.

Ya'ipi ma'sharo'sa inaanaquë na'ipiso', ta'aina'.

Inairaro'santa së'painpitaquë ya'huëpiso', pa'ina'.

¹⁵ Motën, itën, inapitaso napoaponahuë', inaquëranchin quëparichin.

Hua'namia, sha'pi hua'na,

inaquëranpita catinaro'sa nipiquë, catinaquëchina'.

Pacatororo'sa huácana huëshico'. Poroncayori shipichin.

Pë'tahuaro'sarë' pasto ca'in.

¹⁶ Yonquinën tapiton, ma'sha pochin cancanchin.

Ina pochin canchisë pi'ipi pa'in.

¹⁷ Ina pochin a'paito anquëniro'sa camaitopi.

Yosëso chini chiniquën nanantaton, isoro'paquënta hua'anëntërin.

Ina ya'ipiya quëran nitotacaiso marë' napoarin.

Ina nohuanton copirnorosanta hua'anëntopi.

Insosona nohuanterinso' copirno nicacaso marë' acorin.

Sano sano piyapi nininso',

a'na nacion camaicaso marë' acorin,' tënin.

¹⁸ In a pochin hua'narahuë. Iporaso', quëma ma'sona tapon naporinso sha'huitoco. A'napita nani natanpirahuë', co insonta nanitërinhuë' sha'huitiinacos'. Quëmaso napoaponahuë', nanitaran. Noya yosëro'sa ispiritonën ya'coancantërinquën ni'ton, sha'huitaponco," itërahuë.

¹⁹ Sha'huitohuatora, Naniriso pa'yanin. Pa'yanaton, hua'quimiachin tachianantërin. Napopirinhue': "Ama hua'narahuëso marë' pa'yanquësohue'. Ma'sona tapon naporinso marë' tëranta co pa'yanacaso ya'huërinhuë'," itërahuë. Napotohuatora: "¡Ma'huantacha sinioro copirno nisaran paya! ma'sona tapon hua'naranso', inimiconënpita marë' hua'naran naporini, jnoya noya niitonhuë'! ²⁰Nara inápa nisahuaton pancanan ni'nanso', hui'nimotën quëran pi'iro'tëquë nincanin. Ya'ipi parti quëran nanitopi quënanacaiso'. ²¹Monoquën noya noyatahuaton, hua'huayátërahuë nitërin. Ya'ipiya capacaiso marë' nanirin. Inaanaquë ma'sharo'sa na'ipi. Së'painpitaquënta', inairaro'sa hua'huatopi. ²²Ina nara pochinquën quëmaso' sinioro copirno. Quëmanta ina nara a'shininso pochin chini chiníquën nanantëran. Chiníquën nanantëranso', pi'iro'tëquë nincaninso pochin ninin. Naporahuaton ya'ipi isoro'paquë hua'anëntëran. ²³Ina quëran a'nara a'paito anquëni inápa quëran o'marahuatón: 'Panca nara nininso' a'nërahuatoma', ata'huantoco'. Napoaponahuë', motën, itën, inapitaso', inaquëranchin quëparichin. Hua'namia, sha'pi hua'na, inaquëranpita catinaro'sa nipiquë catinaquëchina'. Pacatororo'sa huáncana huëshiina'. Poroncayorinta', shipichin. Ma'sharo'sa pochin pasto canchisë pi'ipi ca'in,' ténin. ²⁴Yosë chini chiníquën nanantaton, onpotatëinquënsona ana'intiinquënso' nani sha'huirin. ²⁵Quëmaso' copirnonquën nipiranhue', piyapiro'sa ya'huërin quëran ocoiaponën. Ma'sharo'sarë'quën ya'huëran. Toro pochin pasto ca'saran. Poroncayonta', shipitáponquën. Ina pochin sinioro copirno canchisë pi'ipi ya'huapon. 'Yosëso chini chiníquën nanantaton, ya'ipi isoro'panta hua'anëntërin. Ina nohuanton insosona nohuantërinso', copirno nicacaso marë' acorin,' tēcama huarë' noyataran huachi. ²⁶Motën, itën, inapita inaquëranchin quëparitacaisoso', naquëranchin hua'anëntamaso tapon naporin. 'Yosëso ya'ipi isoro'panta hua'anëntërin,' topatan, naquëranchin hua'anëntaantaran. ²⁷Napoaton carinquën pënëinquën: No'tëquënáchin nicaton, ama huachi aquëtë oshahuaantaquësohue'. Co noyahuë' ninansopitanta a'porahuaton, popriyatopisopita catahuacaso cantantëquë'. Tapon a'naporanso marë' noya yaya'huërápiranhue'," itërinco.

Copirno hua'yantërinso'

²⁸ Naniriri sha'huitërinso chachin Napocotono ninin. ²⁹⁻³⁰Sha'huitërin quëran huarë' a'na pi'isa' noya ya'huëantarin. A'na tahuëri hua'anëntërinso pëi inapa pë'satëquë nanopërin. Inaquë ayanapon pochin: "Ni'quë! ¡Ma pancanacha Papironia ninanoso' paya! Cari chiníquën nanantato isëquë hua'anënta'huaso marë' acoitërahuë. A'na tahuërinta iso ninano nicatona', chiníquën nanantërahuëso yonquiapi," ténin. ³¹Noninso' co tiquiátërasohue', inápa quëran: "¡Napocotono! Natanquë nanan sha'huichinquën. Ipora quëran huarë' co huachi copirno nisaranhuë'. ³²Piyapiro'sa ya'huërin quëran ocoiaponën. Inapotohuachinën, ma'sharo'sapitarë'quën ya'huapon. Tororo'sa pochin canchisë pi'ipi pasto capon. 'Yosëso chini chiníquën nanantaton

ya'ipi isoro'paquë naciono'santa hua'anëntërin. Ina nohuanton insosona nohuantërinso', copirno nicacaso marë' acorin,' tēcama huarë' ina pochin nisanan," itërin natanin.

³³ Na poro chachin napotërinso' nanirin. Co huachi piyapiro'sarë', ya'huërinhuë'. Tororo'sa pochin pasto ca'sárin. Poronayori shipitárin. Ainënso', onian anporo pochin a'shinin. To'tëratënpitanta', onian to'tëratë pochin a'shinin. Naporin.

Napocotono noyataantarinsó'

³⁴ Noyata'huaso tahuëri nanihuachina, ca Napocotonoco inápaquë në'pëterahuë. Naporo chachin hua'yantërahuëso', noyatërahuë ninatanahuë. Noyatahuato: "Yosparinquën Sinioro," itërahuë. Inaso ya'huëmiatërin ni'ton, chinotërahuë:

"Quëmaso' Sinioro chiníquën nanantëran.

Naporanso', inachachin nisápon.

Shihuëipita onpo huënton ocoipirinahue tëranta',

quëmaso' hua'anëntápon.

³⁵ Isoro'paquë ya'huëpisopita quëma marëso',

co máquëno'sahuë'.

Inápaquë ya'huëpisopita, nohuantëransoráchin nipi.

Isoro'paquënta', ina pochachin nipi.

Chini chiníquën nanantëran ni'ton,

co insonta nanitarinhuë', chinitiinquënso'.

Ma'sha nipataonta': '¿Onpoatonta ina pochin nisanan?'

co itiinënso ya'huërinhuë'," itërahuë.

³⁶ Na poro chachin noya yonquiantarahuë. Ya'ipi hua'anëntërahuëso hua'anëntaantarahuë. Naporahuaton noya nicatonaco piyapinëhuëpita natëantarinaraco. Ayonquirinacosopita, chiníquën nanantopisopita hua'ano'sa acorahuëso', inapita huëcapairahuatonaco, yoniantarinaco. Naquëranchin copirno ya'coantarahuato, iráca chiníquën nanantërahuë quëran, chini chiníquën nanantaantarahuë.

³⁷ Iporaso ca Napocotonoco, Yosë inápaquë hua'anëntërinso chinotërahuë. Inasáchin noya nicato natërahuë. Inaso' ma'sha nipachina, no'tëquënáchin nisahuaton, noyasáchin ninin. "Caso noya noyaco," topachina, inari nanitërin atapanacaso', ténahuë.

Pairaquë ninshitërinso'

5 ¹ Hua'qui quëran, Pisisasaro ya'huëré', Papironia copirno ya'coantarin. A'na tahuëri inaso', panca pita ninin. Ya'ipi hua'anëntërinso no'paro'sa quëran, huaranca hua'ano'sa amatërin. Inapitarë chachin coshatahuatona', notohuaro' huino o'opi. ²⁻³ No'pito copirnosó', oro, prata, inapita quëran Yosë marë' minëro'sa nipiso', quëshicaíso camaitërin. Ina minëro'saso', Quirosarin quëran Napocotonori iráca quëntarin. Quëshihuachinara, inapitaquë huino o'orin. Sa'inpita, cosonanënpita, hua'ano'sa amatërinso', ya'ipi inapitanta inaquë o'opi. ⁴ Inaquë huino o'osahuatona', mamanshinënapita oro quëran nipiso', mosharápi. Prata, sha'pi hua'na, hua'namia, nara, na'pi, inapita quëraonta nipiso', mosharápi.

⁵⁻⁶ Naporápirinahuë!, a'nanaya piyapi imira pochin nininso' ya'norahuaton, huiríchin paíra nininquë ninshitarin. Së'parahuan nanparini a'pintërin ni'ton, a'ninquëchin copirnorí quënanin. Ina nica-ton inaso', pa'pi pa'yanin. Pa'yanaton ropa ropátarin. ⁷Ina quëran ninotona'piro'sa', quirica nitotoro'sa', tayora nitotoro'sa', inapita quëcacaíso marë' chiníquën camaitërin. Huë'pachinara:

—Inso tëranta paso' ninshitopiso' nontaton, ma'sona tapon naporinso sha'huitohuachinco, copirnoros'a a'morinsoanpi aa'motarahuë. Oro quëran catina nipiso' apë'pëconotarahuë. Naporahuaton ca pochin nanantacaso marë' a'na hua'aniáchini ya'copiarin, tënin.

⁸Napopir inhuë!, co a'nayari tëranta ma'sona tapon ninshitërinso' sha'huitacaso' nanitërinhuë!. ⁹Napohuachina, copirnos na'con na'con pa'yanaton sha'píchin ni'tërin. A'napita hua'ano'santa', onporë pochin cancantopi. ¹⁰Copir no, hua'ano'sa', inapita pa'yanënaquë noncaropiso', copirno a'shionta natanin. Ina natanaton, coshatopiso pëiquë ya'conconin. Hua'huin paaparahuaton:

—¡Quëmaso siniro copirno chiníquën nanantëran! ¡Hua'qui tahuëri nica-ton, hua'a nëntoco! Ama na'con na'con pa'yanaton, sha'píchin ni'tëquësohuë!. ¹¹Isëquë a'nara quëmapí ya'huërin. Inaso', noya yosëro'sa ispiritonëni onpo nanopicasona anitotërin. Pa'pi yonquínahuan ni'ton, tata Napocotonocori noyá nohuitërin. A'napita quirica nitotoro'sa quëran yonqui yonquínahuan ni'ton, inapita hua'anën nicacaso marë' acorin. ¹²Nininënso' Naniri nipirinhue!, tatacori Piritasasaro itërin. Inaso' quëmapí noya noya cancantërin. Hua'nahuatëra ma'sona tapon naporinsopita nito sha'huirín. Co nitotacasohuë' nanano'santa', nito sha'huirín. Nanan nisë'morinso pochin nipisopitanta', anoyatërin. Ina apërátëquë!, ma'sona tapon pairaquë ninshitopiso', anitochinquën, itërin.

¹³Napotohuachina, amatahuaton natanin:

—¿Quëma Naniri nquën ti? ¿Quëmanta', a'napita cotioro'sarë'quën tataco Cotia parti quëran quëninquën? ¹⁴Quëma yonquiatënë: “Inaso', noya yosëro'sa ispiritonëni ya'coancantërin. Yonquinën quëraonta yonqui yonquíchararin,” itërinaco. ¹⁵Pairaquë ninshitopiso nontatona ma'sona tapon naporinso sha'huitiinacoso marë', na'con quirica nitotopisopita përarahuë. Huëca ponaraihuë!, nisha nananquë ninshitopi ni'ton, co nitotopihuë!. ¹⁶Quëmaso napoaponahuë!, sacai nininsopita nito sha'huiranso' natantërahuë. Iso ninshitopiso' nontaton, ma'sona tapon naporinso sha'huitohuatenco, copirno'sa a'morinsoanpi aa'motaranquën. Catinanta oro quëran nipiso', apë'pëconotarinquën. Naporahuaton ca pochin nanantacaso marë' a'na hua'aínchin ya'copiarinquën, itërin.

¹⁷Napotohuachina:

—Yanicanarancosopitaso', quëmaora chachin maantaquë. Hua'anëntëranso pëiquë sacatohuato, noya ni'sarinaco. Inapotiinacosonta', a'na piyapi quëtëquë!. Co manta acanaancoso nohuantaporahuë!, pairaquë ma'sona tapon ninshitopiso', sha'huitaranquën.

¹⁸Yosë chini chiníquën nanantërinsoari, iráca tata Napocotono copirno nicacaso marë' acorin. Inari chiníquën nanan quëtërin ni'ton, noya noya hua'anëntërin. Ina marë' naní quëran noya nica-tona të'huatopi. ¹⁹Inapotërin

ni'ton, nisha nisha piyapi'sari tē'huataton natēpi. Nisha nisha nacionquē ya'huēaponaraihuē', nisha nisha nananquē nonaponaraihuē', natēpi. Inso-sona nohuantērinso', atēpatērin. Inso-sona nohuantērinso', nicha'ērin. Nohuantērinso'pita chini chiniquēn nanan camaitacaiso marē' quētērin. A'na-quēnsō nipirihuē', chiniquēn nanantopirinahuē', ocoihuachina atapanin.²⁰ Inapoaton, “caso noya noyaco. Co insonta ca pochin ya'huērinhuē’,” tēnin. Ina pochin yonquiaton, piyapi'sa yaaparisitērin. Napohuachina, Yosēri copirno ya'conin quēran ocoirin.²¹ Co huachi nanitērinhuē' piyapi'sa huāncana ya'huēcaso'. Napoaton ocoihuachinara, tanan moraro'sarē' ya'huērin. Tororo'sa pochin pasto ca'nin. Poroncayori shipitárin. Naporin. “Yosēso chini chiniquēn nanantaton ya'ipi isoro'paquē naciono'santa', hua'anēntērin. Ina nohuanton insosona nohuantērinso' copirno nicacaso marē' acorin,” tēcaquē huarē' noyatērin.²² Tata naporinso quēmanta sinioro copirno nitotaponahuē', co cancan yonquiaton sano yonquiranhuē'.²³ Yosē tē'huataton natēcaso nipirihuē', nocanatē pochin ninan. Inapoaton minēro'sa ina pēinēn quēran quēpiso amatohuatana, quēshirinēn. Quēpachinara, inaquē pēraransopita huino ichio'oran. Naporahuaton mamanshinēnpita oro quēran nipiso', mosharan. Prata, sha'pi hua'na, hua'namia, nara, na'pi, inapita quēran nipisonta', mosharan. Inapitaso co máquēno'sahuē' ni'tona', co quēnantopihuē', co natantopihuē', co manta nitotopihuē', napopi. Napopirinahuē', inapitaso chinotēran. Yosēso ananpirinquēn. Ina nohuantohuachin ma'pitaso yonquiranso ninan. Inaso napopirihuē', co chinotēranhuē'.²⁴⁻²⁵ Napoaton ninshitacaso marē' imira ni'nanso' a'parin. Ninshitohuachina:

MINI MINI TIQUIRI PARSIN

tēnin.

²⁶ *Mini* hua'anēntēranso tahuēri'sa Yosēri pichiton, ocoiariinquēn huachi tapon naporin.

²⁷ *Tiquiri* pē'tēnanquē pē'tēnēso pochin Yosē nitohuachinquēna, pahuanan tapon naporin.

²⁸ *Parsin* hua'anēntēransoso', nipatomatapona'. Mitia piyapiro'sa', Pirsia piyapiro'sa', inapitari hua'anēntapona huachi tapon naporin, itērin Naniriri.

²⁹ Napotohuachina copirnosō', piyapinēnpita camairin: “Ca a'morahuēsoanpi Naniri a'motahuatoma', oro quēran catina nipiquē apē'pēconotoco'. Naporahuaton ca pochin nanantacaso marē', a'na hua'aínchini ya'copiapon. Ya'ipinquēma ina nitotoco',” itērin. Copirno napohuachina piyapinēnpitaso', ina inachachin nipi.

³⁰ Napoaponahuē', naporo tashi chachin Pirisasaro copirno tēpapi.³¹ Mitia copirno Tario itopisoari ya'huērētērin. Saota shonca cato pi'ipitahuaso napoarin.

Naniri pa'pini quēran cha'ērinso'

6 ¹ Ya'ipi hua'anēntērinquē camaitacaiso marē' Tario copirnosō', pasa cato shonca chirinchiro'sa acorin.² Ama inapitari pi'pian tēraanta ihuacaiso marēhuē', cato hua'ano'sa acorahuaton. Nanirinta ina marē' acorin.³ Inaso napoaponahuē', noya noya nitotaton a'napita hua'ano'sa', chirinchiro'sa',

inapita ya'cot'ër in. Ina nicaton copirnosu', ya'ipi hua'anëntërinquë camaitacasu marë' ina yaacurin. ⁴Hua'ano'sa', chirinchiro'sa', inapitariso napoaponahuë', co quë'yapihuë'. Inapoatona sha'huirapicauso marë' maquë tëranta tëhuërinso' yon'ipi. Naniriso noyasáchin nisahuaton, co pi'pian tëranta ihuatërinhuë'. Napoaton co nanitopihuë' sha'huirapicauso'. ⁵Napoaponahuë', onpopionta yaminsëaton: "Co'chi maquë tëranta sha'huirapichináchinhuë' niconin paya. Yosënën chinotërin quëran tëhuëncinso', canaitërihuahuë'," topi.

⁶Ninapotatona', hua'ano'sa', chirinchiro'sa', inapitari copirno nonpinta-caiso marë' paahuapi. Cantonahuaton noyasha nontopi:

—¡Nanpimiataton sinioro copirno hua'anëntocoi! ⁷⁻⁸Ya'ipi no'panënpoaquë hua'ano'sa ya'conaiso', a'nara nanan quëma camaitacasu marë' yonquirai. Cara shonca tahuëri marë' quëmasáchin sinioro copirno piyapiro'sa ma'sha nohuantopiso', natainën. Co a'na piyapi natanacaiso ya'huërinhuë'. Co yosënëna tëranta natanacaiso ya'huërinhuë'. Insosona co natëtohuachinhuë', pa'piniro'sa ya'huërinquë të'yatacaiso ya'huërin. Ina inachachin nicacaiso marë' quëma sinioro copirno quirica ninshitërai quë, nininën acorahuaton hui'shaquë'. Inapotohuaton, co huachi incari tëranta anishataponhuë'. Mitiaro'sa', pirsiaro'sa', inapita ina pochin camaitohuachinara, co incari tëranta nanitërinhuë' tapicaso', itopi.

⁹Ina natanahuaton, Tario copirnosu natëtërin. Quirica ninshitopiquë nininën acorahuaton, hui'sharin. ¹⁰Camaitopiso Naniri nitotaponahuë', co natëtërinhuë'. Pëinënquë pa'sahuaton, huë'ërinso patoanaquë ya'conin. Huintananënpita Quirosarin parti notëtopiso' i'sohuatahuaton, isonin. Isonahuaton Yosë nontërin, chinotërin, naporin. Inachintërin nichinapon chachin nani tahuëri cararo naporin. ¹¹Ina nicatona', hua'ano'sa', chirinchiro'sa', inapitasu Naniri pëinënquë napopináchin ya'conpi. Ya'conpachinara, Yosë nontaton chinotárin quënanconpi. ¹²Ina quëran a'naroáchin copirno paaparahuatona':

—Quëmaso' sinioro copirno cara shonca tahuëri marë' ya'ipi piyapinënpita camairan: "Ma'sha nohuantohuatama', casáchin natanco. Co a'na piyapi natanacaiso ya'huërinhuë'. Co yosëro'sa tëranta natanacaiso ya'huërinhuë'. Insosona co natëtohuachinhuë', pa'piniro'sa ya'huërinquë të'yatacaiso ya'huërin," ¿tënan camaitapon pora?

—Naporin mini. Naporahuëso' nani hui'ssharahuë ni'ton, co incari tëranta nanitërinhuë' tapicaso'. Mitiaro'sa', pirsiaro'sa', inapita camaitërinso ni'ton, co tapicaso ya'huërinhuë', ténin copirno. ¹³Napotohuachina, hua'ano'saso taantapi:

—Naniriso' a'napitarë chachin Cotia parti quëran quëpirinahuë', co natërinquënhuë'. Quirica ninshitëransonta', co të'huatërinhuë'. Inaso', cararo nani tahuëri Yosë nontaton chinotërin. Quiyari chachin ni'nai, itopi.

¹⁴⁻¹⁵Ina natanaton, copirnosu pa'pi sëtërin: "Onpotahuato tëranta Naniri nicha'ëca'huaso ya'huërin," ténin yonquinënquë. Inapoaton i'huaraya huarë' chiniquën sacatopirinhue', hua'ano'saso niyontoantarahuatona', copirno nontaantapi:

—Naniri chiminacasu ya'huërinso', nani sinioro copirno nitotëran. Mitia, Pirsia, inapita copirnorosaso', ma'sona nicacaiso hui'ssharahuatona camaitohuachinara, co incari tëranta tapicaso nanitërinhuë', itopi.

¹⁶ Napotohuachinara, camaitërin: “Naniri quëcatoma', pa'pini' ya'huërinquë të'yatoco',” tënin. Co'huara të'yachâtërasoihuë':

—Quëmaso Naniri, Siniroíchin cancantaton natëran. Ina nicha'ëinquin, itërin.

¹⁷ Pa'pini' ya'huërinquë Naniri të'yatohuachinara, ya'coananën panca na'pi pi'napirahuatona pa'copitopi. Ina na'piquë copirnosó', sichonën quëran sichotërin. Chiníquën nanantopisopita hua'ano'santa', ina pochachin sichotopi anta'. “Copirno camaitërinso chachin Nanirinta nitopi,” ta'caiso marë' sichotëra'piapi. ¹⁸ Ina quëran copirnosó', hua'anëntërinso pëiquë pa'nin. Co coshataponahuë', huë'ërinquë quëhuënin. Co pi'pian tëranta capa cancantacaso yonquirinhuë'. Naporahuaton ya'ipi tashi co manta huë'ërin huë'. ¹⁹ Ipora tahuëriso chachin huënsërahuaton, pa'piniro'sa ya'huërinquë ta'arë'nachin pa'nin. ²⁰ Nani ya'caritohuachina, co napion ancantaton:

—¡Naniri. Quëmaso Yosëfchin cancantaton natëran! Inaso' nanpiárin nichinapon chachin, ¿nicha'ërinquën pa'piniro'sa quëran to? itërin.

²¹⁻²² ¡Nicha'ërinco mini siniro copirno! Quëmanta nanpimiataton hua'anëntocoi. Co manta tëhuëtëranquënsóhuë' Yosë nitotaton, pa'piniro'sa së'copianantacaso marë' anquëninën chachin a'paimarin. Inapotohuachina, co manta onpotërinacóhuë', itërin.

²³ Ina natanahuaton, copirnosó' capa cancantërin. Ina quëran a'naroáchin Naniri ocoicaiso' camaitërin. Nani ocoihuachinara ni'pirinahuë', co manta pa'piniro'sari onpotërinhuë'. Inaso' Yosë natërin ni'ton, noya pipirin. ²⁴ Ina quëran copirnosó', camaitërin: “¡Naniri sha'huirapipisopita hua'ano'sa', chirinchiro'sa', sa'ina', hui'nina', inapita maco'! ¡Nani mapatama', pa'piniro'sa ya'huërinquë të'yatoco'!” tënin. Napotohuachina, inapotopi. Inapitaso' ipora të'yatasoi chachin, pa'piniro'sari macatona pa'sa pa'satopi.

²⁵ Ina piquëran Tario copirnosó', quirica ninshitërin: “Ca Tario copirnoco ninshitaranquëma'. Canpitaso nisha nisha nacionquë ya'huërama'. Nisha nisha nananquë nonama'. Naporahuaton nisha nisha piyapinquëma'. Pa'pi nohuanterahuë' ya'ipinquëma noya ya'huëatoma', sano ya'huëcamaso'. ²⁶ Ya'ipi hua'anëntërahuëso no'paquë, Naniriri chinotërinso Yosë të'huatatoma', nóya ni'co'.

Inasáchin Yosë ya'huëmiatërinso'.

Hua'anëntërinso', co onporonta ta'huantaponhuë'.

Chiníquën nanantërinsona', co nitiquiaponhuë'.

²⁷ Inaíchin nicha'ëtona'piso'.

Isoro'paquë, pi'iro'tëquë, inaquëpita

co nanitapacasóhuë' nininsopita ninin.

Naniri pa'piniquë të'yatopiraihuë',

inari nicha'ërin ni'ton, co manta onpotopihuë',” tënin ninshitaton.

²⁸ Ina pochin Naniriso', Tario copirno catahuarin. Pirsia copirno Siro itopisonta', catahuarin. Inapitarinta', chiníquën nanan camaitacaso marë' quëtópi ni'ton, naporin.

Catapini ma'shoro'sa pochin nininso'

7 ¹ Pirsasaro copirno Papironiaquë nani a'na pi'ira hua'anëntarin. Naporo' Naniriso', a'na tashi huë'ërinquë hua'narin. Capayatahuaton noya noya nininsopita hua'narinso', ninshitërin.

² Ninshitohuachina, iso pochin acorin: "Huë'ëhuëquë panca marë ni'nahuë. Catapini ihuano'sa' ya'huërsopitari pihuihuachina, marëso panca co'sa-caitërin. ³ A'nanaya ni'pirahuë', catapini panca ma'sharo'sa nisha nisha ya'nopiso', marë quëran pipirapi. Inapitaso', co napopináchin ni'topihuë'. Nisha nisha ni'topi. ⁴ Ya'natiirinsoso', pa'pini' pochin ni'taponahuë', panca onian pochin anpiantëhuanin. Ina nicasoco chachin anpiantënpita oshitëtahuatona', piyapi pochin ahuanipi. Inapotohuachinara, piyapi pochachin cancantërin.

⁵ Ina piquëran niantarinsoso', tocani pochin ya'norin. Inaso' huanihuachina, a'natëran inapamiachin huanirin ni'ton, a'natëranso tahuanin. Cara ma'sha nininpitë', naquërin ni'nahuë. Naporahuaton: '¡Paaton onponta nosha ca'quë!' itopi natanahuë.

⁶ Ina piquëran niantarinsonta', pa'pini pochin ya'norin ni'nahuë. Inaso', catapini anpiantëhuanin. Motënpitanta catapini ya'huëtërin. Naporahuaton, chiniquënan nanan quëtopi hua'anëntacaso marë' ni'nahuë.

⁷ Piquëran nininsoso', pa'pi të'huatoro ya'norin ni'nahuë. Naporahuaton pa'pi chiniquënan. Panca natëro'sa hua'namia quëran ya'huëtërin. Nani ma'sha quënaninsopita pë'yara'piarin. Oshitë oshitëtëra'piarin. Pë'sotërsopitanta to'pi to'pitëra'piarin. Inaso', co a'napita ma'sharo'sa huë'ëhuëquë ni'nahuëso pochin ya'norinhuë'. Shonca pomonënpita motënpitë quë ya'huëtërin.

⁸ Ina ma'sha pomonënpita nicasoco chachin, inapita huáncana quëran a'nara pomona'huain pipitaantarin. Ina pichopitacaso marë' cara pomonënpita opashotopi. Inaso pomona'huaya, piyapi pochin ya'pirahuanin. Nonpachinanta', pa'pi nocantërin ni'nahuë.

Yosë coisë pochin nisarinsó'

⁹ Ina quëran niantahuatora, hua'anëntacaiso shiraro'sa acorapi.

Inaquë a'nara Ansiano, másho pochin ya'norinsó' huënsërin.

A'morinsoso', ocai pochin huiríchin.

Ainëonta', hui huaita noyá pë'sapinan pochin ya'norin.

Hua'anëntërinso shiranën, ina tahuinanënpita,

inapitanta panca pën nënë nënëtarinsó pochin ya'norin.

¹⁰ Ina notënan quëraonta', pancai' pochin pipirarin.

I'sha niponahuë', pën pochin ya'norin.

Notohuaro' huaranca anquëniro'sari chinotopi.

Notohuaro' michon piyapiro'santa', ina notënanquë huaniápopi.

Coisëro'sa caniaritapi huachi piyapi'sa natanacaiso'.

Quiricaró'santa onirira'piapi.

¹¹ Pomona'huaya pipihuachina, nocantaton noninsó' natanáruhuë. Ina nicasoco chachin ma'sha shonca pomon ya'huëtërinso tëparahuatona', yáquirapi. Inapotahuatona huiquitacaso marë' pënpitë të'yatopi. ¹² A'napita ma'sharo'sa pochin nipisopitanta', hua'anëntopiso osërëtëra'piapi. Napoaponahuë', co naporo chachin tëpapihuë'. Tahuërinëna naniquë huarë', inapotapona'.

¹³ Huë'ëhuëquë inapita nicasoco, a'nanaya,
a'nara quëmapí chitoro huáncana o'mararin.
O'marahuatón Ansiano huënsëarinso ya'cari', pa'nin.
Ina quëran aya'caritopi huachi.

¹⁴ Inapotohuachinara,
ya'ipi noya noya hua'anëntacaso marë'
Ansianori chini chiníquën nanan quëtërin.
Inapotohuachina,
ya'ipi naciono'saquë ya'huëpisopitari,
nisha nisha nananquë nonpisopitari ina chinotapi.
Chiníquën nanantërinso', co onporonta nishataponhuë'.
Hua'anëntërinson'ta', co onporo ta'huantaponhuë'.

¹⁵⁻¹⁷ Ya'ipi inapita ni'sahuato, pa'pi pa'yanahuë. Co napion ancantato,
a'nara inaquë huaniárinso', paaparahué: 'Ya'ipi ni'nahuësopita ¿ma'ta tapon
naporin? Sha'huitoco canta nitochi topirahuë,' itërahuë. Napotohuatora:
'Catapini ma'sharo'sa pochin ni'nansopitaso', catapini copirnoros'a^d tapon
naporin. Inapitaso' hua'anëntohuachina', ya'ipiro'pa' hua'anëntapona'.
¹⁸ Inapita piquëranso', Yosë chini chiníquën nanantërinso' imapisopitari,
hua'anëntapona huachi. Inapita hua'anëntohuachina', co huachi onporonta
a'napitari hua'anëntopiso matarinhuë', itërinco.

¹⁹⁻²² Napotohuachincora, nataantarahuë: 'Piquëran ma'sha pipirinsoso',
a'napita quëran nisha ya'norin. Pa'pi të'huatoro ni'tërin. Natëquënpita
hua'namia quëran ya'huëtërin. To'tëratënpitanta', sha'pi hua'na quëran
ya'huëtërin. Ya'ipi quënaninso' pë'yara'piarin. Oshitë oshitëtëra'piarin.
Pë'sotërinso'pitanta', to'pi to'pitëra'piarin. Shonca pomonënpita ya'huëtërin.
A'na pomona'huanta pipitaantarahuaton, ya'pirahuanin. Ina nonpachina,
pa'pi nocantërin. Naporahuaton ina pomona'huaso', a'napita pomono'sa
quëran panca panca pochin ya'norin. Ina pichopitacaso marë' cara pomono'sa
anotopi. Ina pomona'huaso', Yosë imapisopitanta', ahuëarin. Inapotatón
minsëarin. Napoin quëran, Ansiano, masho pochin ya'norinso huë'nin.
Huë'pachina, Yosë imapisopita no'tëquën catahuarin. Nani huachi tahuëri
nanirin Yosë piyapinënpitari ya'ipiro'pa' hua'anëntacaso ni'ton, naporin.
Ya'ipi inapita naporinso yanitotërahuë,' itërahuë. ²³ Napotohuatora:

'Piquëran ma'sha pipirinsoso',
isoro'paquë hua'anëntacaiso', tapon naporin anta'.
Cara ya'huërinso piquëran inanta ya'huëapon.
Inaso', co a'napita pochin nisarinhue'.
Ya'ipi quënaninso' pë'yara'piapon.
Oshitë oshitëtëra'piapon.
To'pi to'pitëra'piapon. Napoarin.

²⁴ Shonca pomonënpitaso', shonca copirnoros'a
ina hua'anëntërinquë hua'anëntapona', tapon naporin.
Ina piquëran a'na ya'huëre' copirno ya'coantapon.
Inaso' ya'conpachin,

d 7.15-17 *Catapini copirnoros'a topachina:* Co catapini chachin tapon napoarinhuë', na'con
chachin yonquiaton naporin.

co a'napita copirnoros' sa pochin nisarinhue'.

Shonca copirno quëran cara copirno minsëapon.

²⁵ Yosëso chini chiniquën nanantopirinhue', no'huipon.

Yosë piyapinënpitanta', shitiquiaapon.

Yosë pënëntërsopita anishatacaso camaitapon.

Yosë chinotatona niyontonacaiso tahuëri'santa', inapotapon.

Yosë piyapinënpita quëran huarë', cara pi'ipi miria

nohuantërinso' nitapon.

²⁶⁻²⁷ Napopirinhue', coisëros' saso piyapiro' sa natanapi.

Ina copirno ocoirahuatona', ata'huantapi huachi.

Inapotahuatona Yosë piyapinënpita ya'huërë',

isoro'pa' hua'anëntacaiso marë' quëta'pona'.

Inapitaso' hua'anëntohuachina', noya noya nisapi huachi.

Hua'anëntopiso ya'huëmiatarin.

Nisha nisha piyapiro' sa

isoro'paquë ya'huëpisopita piyapitapona'.

Camaihuachina natëpona', itërinco.

²⁸ Isëquë huarë' sha'huitëranquëmaso' nanirin. Caso ina yonquiato co napion cancantërahuë. Naporahuato cania'pi ninatanahuë. Napoaporahuë', co inso tëranta hua'narahuëso sha'huitërahuë'."

Naniri israiro' sa marë' Yosë nontërinso'

9 ¹⁻² Papironiaros' saso', Asoiro hui'nin Tario itopisori hua'anëntarin. Inahuaso', Mitia piyapiro' sa'. Ina Tario ipora huarë' a'na pi'ipichin hua'anëntaso', caso Irimiasë ninshitërinso' quirica nontato, na'con yonquirahuë. Inaso' pënëntona'pi, ninoton aninshitërin: "Quirosarin ninanoso' ata'huantohuachina', canchisë shonca pi'ipi na'piro'sara' yamorápon," ténin. Siniorori anitotërin ni'ton, ina pochin aninshitërin. ³ Naporo tahuëri'sa na'con Yosë nontërahuë. Sa'catën a'mosahuato, huariano aipi huënsërahuë. Inapoato ayono ninahuë. ⁴ Nontohuatora:

"Quëmaso' Sinioro chini chiniquën nanantaton, ya'ipi nanitaparan. Ma'sona sha'huitohuatancoi, no'tëquën nonan. Nosoroatënën camaitëransopita natëhuachinën, quëmarinta nosororanso' a'notëran. ⁵ Tëhuëenchachin quiyaso' co noyahuë' nicatoi oshahuanai. Co costaransohuë' ninai. Co quëma ya'huëransohuë pochin cancantatoi ya'huërai. Camaitëransopita, sha'huiransopita, inapita a'porai. ⁶ Pënëntona'piro'saso' piyapinënpita nipirinhue', co natëraihuë'. Inapitaso' quëmari nanan quëtëran ni'ton, copirnonëhuëipita pënënpi. Hua'ano'sanëhuëipita, shimashonëhuëipita, ya'ipi israiro'sa', inapita pënënpi. ⁷ Quëmaso' noya coisë pochin nicaton, no'tëquën ana'intërancoi. Ina marë' quiyaso' ya'ipi cotioro'sacoi tapanai. Quirosarinquë ya'huëpisopita, a'napita israiro'sa ya'caria ya'huëpiso', áquë ya'huëpiso', quëma nisha nisha no'paro'saquë të'yatërancoi. Ya'ipicoi oshahuanai ni'ton, inapotërancoi. ⁸ Copirnonëhuëipita, hua'ano'sanëhuëipita, shima-shonëhuëipita, inapita pochachin quiyanta', tapanai. Co natëtëinquënhuë' oshahuanaiso marë' naporai. ⁹⁻¹⁰ Quëmaso' napoaponahuë', Yosënhuëinquën ni'ton, nosorocoi. Nosoroatoncoi nicha'ëcoi. Quiyaso' co natëtëinquënhuë', pënënancoisopita co natanaihuë pochin ninai. Pënëntona'piro'sa quëran

a'chintopirancoihuë', co natëraihuë'. ¹¹ Ya'ipi isairio'sacoi a'chintërancoisopita co natëraihuë'. Camaitëransopitanta', co natëca'huaiso nohuantëraihuë'. Iráca Moisésë pënëntërinso' quiricaquë sha'huitërancoi: 'Caso Yosëco ni'ton, sha'huitaranquëma'. Iso quirica quëran pënënanquëmasopita co natëhuata macohuë', pa'pi chiníquën aparisitaranquëma', itërancoi. Co quëma natëtëinquënhuë' panca tēhuërai ni'ton, naporanso chachin iporaso' parisitarai. ¹² Po'pin ana'intatoncoi, sha'huitërancoiso ananiran. Ya'ipicoi, copirnonëhuëi quëran huarë' pa'pi chiníquën ana'intërancoi. Co intohua tēraita isoro'paquë, Quirosarinquë parisitopiso pochin parisichinpihuë'. ¹³ Moisésë pënëntërinso' quiricaquë ninshitërinso pochachin pa'pi chiníquën parisitërai. Inapoapiraihuë', co chinotërainquënhuë'. Co noyahuë' ninaisopitan ta co a'poraihuë'. No'të nanan a'chintërancoisonta', co imaraihuë'. ¹⁴ Quëmaso Siniro Yosënhuëinquën ni'ton, noya coisë pochin ninan. Napoaton po'pin parisía'huaiso a'patiirancoi. Quëmaso' noyasáchin nipiranhuë', quiyaso co yanatërainquënhuë'.

¹⁵ Quëmaso Siniro Yosënhuëinquën. Chiníquën nanantaton piyapinēpi-tacoi Iquipito quëran ocoirancoi. Inapotatoncoi sacóshin nahuinan. Quiyaso napoaponahuë', co noyahuë' nicatoi oshahuanai. ¹⁶ Quëmaso' noyanquën ninanso' nitotërai. Quirosarinquë ya'huëpisopita pa'pi no'huiton ana'intëran. Inapotëranso sanoaton, catahuaantaquë'. Inaso ninano', quëma ninanonën. Inaquë chinotiinēnquënso marë' pëi acoran. A'napita naciono'sa ina pirayan ya'huëpiso', Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiatona tēhuapi. Quiyaora tēhuënēhuëiquë, inapotërinacoi. Shimashonēhuëipitanta tēhuëpi ni'ton, inapotërinacoi. ¹⁷ Quëmaso Siniro Yosënhuëinquën. Caso piyapinēco nipirahuë' nontaranquënso' natanco. Natanatonco pëinën nishinahuën acopiso' yonquiquë'. Catahuaantahuatancoi: '¡Ma noyacha Siniorori catahuarin paya!' ta'tona', piyapiro'sa pa'yatarinën. ¹⁸ Nosoroatoncoi Siniro nontaranquënso' natanquë'. Quirosarinquë pëinën ya'huërin ni'ton, inaquë chinotopirainquënhuë', ata'huantopi. Ina nicaton catahuacoi: 'Noya ninaiso marë' Siniro a'paniarincoi,' co tēnaihuë'. Pa'pi nosororancoiso' yonquiatopi nontarainquën. ¹⁹ ¡Siniro onpopionta natancoi! Tēhuëtopirainquënhuë', nicha'ëcoi. Nontaranquënso' natanaton, catahuacoi. Noya nicatēnēnquën pa'yatiinēnso marë' catahuacoi. Quëma pëinēnso', Quirosarinquë ya'huërin. Ina ninanonta yonquiaton catahuacoi. Piyapinēnpitacointa chinotërainquënso yonquiaton, a'naroáchin catahuacoi,' itërahuë.

Canchisë shonca simana nininso'

²⁰ Ina pochin nontato oshanēhuë Yosë sha'huitërahuë. Isairio'sa oshanēnanta sha'huitërahuë. Quirosarin marēnta nontërahuë. ²¹⁻²² Ina pochin nontasoco, a'nara anquëni hua'an yanponahuaton huëcapairinco. Iracanta hua'narahuëquë quënanahuëso chachin huë'nin. Panca tēhuërenahuaso' Yosë marë' ma'sha tēpapiso' ahuiquitopi. Naporo ora pochin ya'notahuatonco:

"Naniri. ¿Ya'huëaran? Yosë nani yonquirin catahuainquëmaso'. Ina no'tëquën ayonquica'huanquënso marë' o'marahuë. ²³ Yosë nontëranso' caniaritasēnquën chachin, inaso a'panirinquën. Inaso' nosoromiatërinquën ni'ton, a nit ota'huanquënso marë' a'paimarinco. Iporaso' noya huëratëhuanaton natanquë no'tëquën nitotamaso marë'.

- ²⁴ Quirosarin ninano', isirairo'sa', inapita Yosëri ana'intërinso',
 canchisë shonca simana' pahuanarin nanicaso'.
 Ina nápo simana nanihuachin, nicha'ësarinquëma'.
 Co noyahuë' nicatora Yosë tëhuëtërama',
 co natantochináchinhuë' cancantatoma oshahuanama'.
 Inapopiramahuë', nicha'ësarinquëma'.
 Ina piquëranso huachi noyasáchin nicatora ya'huapoma'.
 Naporo huachi hua'naton ni'nansopita naniarin.
 Pënëntona'piro'santa Yosë nohuanton anitotërinëmaso', nanipon.
 Naporo huachi Noya Noya nininso', Yosë marë' acoapona'.
²⁵ Isonta nitotahuaton, noya yonquiquë':
 Quirosarin noya acoantacaiso marë' nanan yo'pi quëran,
 hua'an Yosëri huayoninso ya'conaquë huarë',
 canchisë simana nisahuaton, saota shonca cato simana hua'quiapon.
 Quirosarin pairanën, cachiro'sa', inapita anoyatasoi',
 na'con parisitacaiso' ya'huëapon.
²⁶ Saota shonca cato simana piquëran
 hua'an Yosëri huayoninso tēpapon'.
 Quirosarin ninano', Yosë chinotacaso pëi',
 inapita naquëranchin ata'huantaantapon'.
 A'nara copirno piyapinēnpitarë chachin
 huëcaton inapotapon.
 Panca paquii' a'naroáchin mëntarinso pochin
 ta'huantacaiso' canquipon.
 Quira nicacaiso', niata'huantacaiso',
 inapitaso', tahuëri ta'huantaquë huarë' imapon.
²⁷ A'na simana marë' ina copirnosoi',
 notohuaro' piyapi'sarë' anoyatapon.
 Napoaponahuë ina simana huancanarahuasoi',
 Yosë marë' ma'sha ahuiquitacaiso', acopitapon.
 Ma'sha Yosë marë' quëcacaissonta', inapotapon.
 Artaro ma'sha Siniro marë' ahuiquitopiso notënanquë,
 pa'pi co noyahuë' nininso nicatora', tapiapona'.
 Ina piquëranso napoaponahuë',
 Yosëri chachin naponapi ata'huantapon huachi," itërinco.

Osiasë pënëntërinso'

Caniaritapon ninshitërinso'

1 ¹Piiri hui'nin Osiasëso', pënëntona'pi ni'ton, israiro'sa pënënacaso marë' Yosëri anitotërin. Cota huënton israiro'sa ya'huëpiquë Osiasë copirno'ton hua'anëntaso', anitotërin. Ina quëran Cotamo ya'huërë', hua'anëntaantarin. Ina piquëran Acasonta', hua'anëntaantarin. Ina quëran, Isiquiasënta hua'anëntaantarin. Inapita copirnoros'sa Cota huëntonquë hua'anëntapona', Yosëri anitotërin. Coasë hui'nin Quiropoamonta', Israiro huëntonquë naporo tahuëri'sa copirno nisarin.

Osiasë sa'arin quëran, Siniorori israiro'sa ma'sona onpotacaso anitotërinso'

²Siniorori Osiasë ya'nan camaiaapon: “Ya'ipi israiro'sa a'porahuatonaco, so'ina tēhuananpitopiso pochin nitërinaco. Napoaton quēmanta inapita a'chinta'huaso marë', a'nara sanapi maquë'. Ina masahuaton hui'nahuanquë'. Inaso napoaponahuë', mananso piquëran tēhuananpitarinquën. Napoaton inaquë hui'nahuanansopitaso': ‘Monshihuantë sanapi hua'huinpita,’ itapona’,” itërin. ³Napotohuachina Osiasëso', Tiprain hui'nin Comiri itopiso' manin.

Comiriso hua'huanpachina, quëmapia'huaya huairin. ⁴Naporo' Siniorori Osiasë camaiaton: “Hui'nan hua'huatërinso', Quisiri itëquë'. Co hua'quiya quëranhuë' Quio copirno Quisiri ninanoquë pa'pi co noyahuë' ninins marë' shinpita ana'intarahuë. Naporahuaton tahuëri nanihuachin, Israiro huëntonquë co huachi copirnoros'sa hua'anëntapona'huë'. Ina tapon ina pochin hui'nan nohuitëquë'. ⁵Co hua'quiya quëranhuë' inimiconënpitari Israiro huënton minsëapona'. Quisiri motopiana itopiquë minsërahuatona', a'na no'pa'pa' quëpaponas’,” itërin.

⁶Comiri naquëranchin hua'huaantahuachina, sanapia'hua huairin. Naporo' Siniorori Osiasë camaiantaton: “Hui'nan hua'huatërinso', No-roama itëquë'. Israiro huënton co huachi nosoroapohuë'. Napoaton co huachi cha'ëtarinacohuë'. Ina tapon ina pochin inanta nohuitëquë'. ⁷Cota huëntonso napoaponahuë', nosoroarahuë. Cari chachin inapitaso', nicha'ësarahuë. Yosënënaco ni'to, topinan nicha'ësarahuë. Co ahuëtatona cha'ësapihuë'. Sahuëni, pë'chinan, cahuarioros'sa', sontaro'sa cahuarioquë pa'pisopita, co inapita nohuanarahuë’,” itaantarin.

⁸⁻⁹No-roama a'potohuachina, Comiriso hua'huaantarin. Huaihuachina, quëmapia'hua niantarin: Naporo' Siniorori Osiasë camaiantarin: “Hui'nan hua'huatërinso', No-ami itëquë'. Canpitaso piyapinëhuëpitanquëma

nipiramahuë', co huachi piyapinëhuëpitanquëmahuë'. Canta co huachi Yosënëmácohue'. Ina tapon inanta', ina pochin nohuitëquë'.

¹⁰ Napoaponahuë', a'na tahuëri israiro'saso notohuaro' na'apona'.

Marë yonsanquë inotëra'huaya ya'huërinso pochin na'apona'.

Co incari tëranta pichicaso' nanitaponhuë'.

Iporaso' pënënatënquëma sha'huitëranquëma':

'Canpitaso co piyapinëhuëpitanquëmahuë', itëranquëma'.

Naporoso nipirinhue': 'Canpitaso hui'nahuëpitanquëma'.

Caso Yosëco nanpito napotaranquëma', itaranquëma'.

¹¹ Naporo tahuëri'sa Cota huënton israiro'saso',

a'napita israiro'sarë a'naíchin hua'anëna ya'huëtaponá'.

Naquëranchin ya'huëpikuë chachin ya'huëantaponá'.

Naporahuaton notohuaro' na'amiataponá'.

Piyapinëhuëpita ya'huëpikuë chachin acoantapo.

Piyapi iminënuë sharo'sa sha'ninso pochin nitapo.

Quisiro motopiana cari anoyataantahuato,

ina tahuëri pa'pi noya nisarin!

2 ¹ Naporo' canpitaso israiro'sanquëma':

'Canpoaso' Yosë piyapinëpitanpoa ninëhua', niitarama'.

Sanapi'santa': 'Yosë nosoroantarinpoa', niitapi,' itërin.

**Israiro'sa mamanshi moshatona', monshihuantë
sanapi pochin cancantopiso'**

² Naquëranchin Siniorori israiro'sa itaantapon:

"Israiro nacionso', sa'ahuë pochin ninin.

Inapitaso napoaponahuë', tēhuananpitatë pochin nitërinaco.

Napotërinacoso marë' carinta', inapita a'porahuë.

Naporinso marë', hua'huinpitari coisëquë quëpatona sha'huirapiina'.

¡Ama huachi niminta paya pochin nisáinsohuë'!

¡Ama huachi a'na a'na po'chinsohuë'!

³ Co'so' natëtohuachinhue', sanapi noyá i'nanpiratahuatona

patopiso pochin canpita no'panëma nitarahuë.

Ya'nan acoapo ya'huërinso pochin acoarahuë.

No'pa' yaniro nipachina,

sharo'sa i'sha pahuanin quëran taquipiso pochin nitarahuë.

⁴ Co huachi hua'huinpita tëranta nosoroapohue'.

Monshihuanárin quëran hua'huaninso marë' napotarahue'.

⁵ Sanapi nitapihuachina, co taparohuanhue' ninin:

'Amiconëhuëpita nicapo pa'sarahue'.

Inapitaso', coshoro', o'oi', inapita quëtërinaco.

A'moca'huaso marënta', huaita, rino pi'shi, inapita quëtërinaco.

Toma', huino, inapitanta quëtërinaco,' ténin.

Inapochachin israiro'santa mamanshiro'sa moshatona',

co taparohuanhue', nipi.

⁶ Ina sanapi pochin nipiso marë'

iranëna nahuanquë pa'copitarahuë.

Naporahuaton pairaquë oncorapiatë pochin nitarahuë.

- Ama iranëna quënanacaiso marëhuë!, napotarahuë.
- ⁷ So'in tëhuananpitë sanapiso!, monshinpita imarin.
 Inapochachin israiro'santa!, mamanshiro'sa chinotopi.
 Inapita chinotopirinahuë!, nohuantopisoso co quënanapihuë!
 Yonipirinahuë tëranta!, co quënanapihuë!
 Naporo huachi monshihuantë sanapi noya yonquiantaton:
 'Ya'nan so'yatërahuëso chachin tahuërëtaanta'i nipachin.
 Inaro'coso!, noya noya ya'huëápirahuë!', tapon.
 Inapochachin israiro'santa nisapi.
- ⁸ Cari nosoroato trico, huino, toma!, inapita quëtërahuë.
 Napotopirahuë, inapitaso co yonquipihuë!
 Prata, oro inapitanta ca nohuanton na'con na'con ya'huëtöpi.
 Napohuachinara, ina quëran mamanshiro'sa nipitërapí.
- ⁹ Napopiso marë! carinta!, trico, huino, inapita quëtërahuëso!,
 matatë pochin nitarahuë.
 Inapita macacaso tahuëri'sa nanipirinhaü!,
 ca nohuanton co huachi macaponahuë!
 A'nantatona a'mocaiso marënta!,
 rino pi'shi, huaita, inapita quëtërahuë.
 Inapotopirahuë!, mataantapo.
- ¹⁰ Monshihuantë sanapiso!, so'ini ana'intërin.
 Ana'intaton monshinpita ni'tonënuquë a'morinso matërin.
 Inapotaton, atapanin.
 Inapochachin carinta!, israiro'sa atapanarahuë.
 Mamanshi camayo naciono'sa ni'tonënaquë atapanarahuë.
 Co incari tëranta ana'intërahuë quëran nicha'ësarinhuë!
- ¹¹ Inapotohuato, co huachi noya ancantacaiso ya'huëaponhuë!
 Co ma'sha pita tëranta na'huëcaiso ya'huëaponhuë!
 Yoquia'huarai! pitaro'saquë tëranta co huachi niyontoanpihuë!
 Co sahuatoquë tëranta niyontoantaponahuë!
- ¹² Monshihuantë sanapiso!,
 monshinpitare! po'ninso marë! ma'sha quëtöpi.
 Inapochachin israiro'santa!: 'Mamanshi catahuarincoi ni'ton,
 oparoro'sa!, iquiraroro'sa!, inapita noya noya ya'huëtërincoi,' toconpi.
 Napopiso marë! ina oparoro'sa!, iquiraroro'sa!, inapita, ata'huantarahuë.
 Tanan ma'sharo'sari pë'yapon.
 Ina no'paro'santa!, pacanano'sa atarantapo.
- ¹³ Mamanshiro'sa moshacaiso marë!
 yonarin pochin nininso! hua'qui a'pëpi.
 Inapopiso marë! ana'intarahuë.
 Naporo tahuëri'sa inapita moshacaiso marë! nitapatona!,
 miyosáchin, po'moitërasáchin niconpi.
 Inapoatona!, caso naniantërinaco.
 Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'.
- ¹⁴ Inapotopirinacohü!,
 nanon nohuantohuachinara noyasha nontopiso pochin,
 israiro'santa nitarahuë.

Inotëro parti quëparëso pochin nitarahuë.

Inaquë noya nontato achinicananarahüë.

15 Israiro'sa iráca Iquipitoquë ya'huëpi.

Naporo tahuëri'saso', ipora huarë' nanontatë pochin nisapi.

Ina quëran ocoiapo, inapitaso piyapinëhuëpita.

Canta inapita Yosënënaco.

Inapochachin a'na tahuërinta niantapon.

Ya'huëpiso no'paquë chachin, oparoro'sa quëtaantarahuë.

Acoro^a itopiso' motopiana, anishatarahuë.

Inaquë sha'tohuachina, pa'pi notohuaro' nitërinso' macapona'.

Napohuachina: 'Noya ya'huëáparihua', tēcapona'.

16 Naporoso', co huachi 'Paaronëhuë^b, itaponacohüë'.

'So'yahuë', itaponaco huachi.

Ca Sinioroco sha'huitaranquëma'.

17 Iporaso' mamanshinëna nohuitatona', Paaroro'sa itopi.

Naporoso', co huachi mamanshiro'sa nininëna nohuitapihuë'.

18 Naporu tahuëri'sa nanihuachin, israiro'sa catahuaca'huaso marë'

tanán ma'sharo'sarë'co anoyatarahuë.

Inairaro'sa', ya'huano'sa', inapitarë'conta inapoarahuë.

Ama piyapinëhuëpita ma'sha onpotacaiso marëhuë'

napoarahuë.

Pë'chinan, sahuëni, inapitanta co huachi niahuëcaiso marë'

Israiro no'paquë ohuaraponahuë'.

Napohuachina piyapinëhuëpitaso', sano ya'huëapona huachi," itërin.

19-20 Ina quëran Sinioroso', piyapinënpi itaantapon:

"Israiro'sanquëma'.

Carima macatë pochin nitohuatanquëma',

co huachi onporo tëranta a'poaranquëmahuë'.

Camaitërahuëso chachin sanapi mapachinara, hua'anëntomiatopi.

Inapochachin carimanta hua'anëntomiataranquëma'.

Ya'ipi cancanëhuë quëran nosororranquëma ni'ton, napotaranquëma'.

Quëmapi sa'ináchin cancantërinso pochin carimanta nitaranquëma'.

Naporo canpitanta', ca Sinioroco ninahuëso' nitotapoma huachi," itërin.

21-22 Ina quëran Sinioro sha'huitaantatonco:

"Naporu tahuëri'sa israiro'sa nontohuachinaco,

a'naroáchin catahuararahuë.

Inapita nohuitato 'Quisiro' itarahuë.

Quisiroso', Yosë sha'tërinso' tapon naporin.

Ca nohuanton Israiro no'paquë o'nanapon.

Ca nohuanton sharo'santa papotaton noyatapon.

Opa, oripo, inapitanta nitapona'.

Piyapinëhuëpita pan, toma', huino,

inapita ya'huëtacaiso marë' napoarahuë.

Ca Sinioroco sha'huitaranquë.

a 2.15 Acoroso': Iprio nananquë "parisitopiso" tapon naporin. b 2.16 Paaronëhuë: Iprio nananquëso', hua'anëhuë tapon naporin.

²³ Naporo tahuëri'sa israiro'saso',
 ya'huëpiso no'paquë chachin ya'huëmiataponal.
 Inaquë acohuato, nóya ya'huëapona'.
 'No-roama' itato, co quë'yarësohuë pochin nitopirahuë',
 nosoromiatapo huachi.
 'No-ami' itato, nisharo'sa pochin nitopirahuë'.
 'Canpitaso piyapinëhuëpitanquëma chachin,' itarahuë huachi.
 Inapitanta', 'Quëmaso Yosënëhuëinquën,' itaponaco," itërinco.

Osiase, sa'in maantarinsol

- 3** ¹ Ina quëran Sinioroso' camaiantatonco:
 "Paaton, sa'an chachin maantaquë'.
 Inaso' a'porahuatëinquën, a'na quëmapirë' ya'huëárin.
 Inapopirinhüë', naquëranchin nosoroantaquë'.
 Ina pochin caso Sinioroco israiro'sa nosororahuë'.
 Inapitaso' mamanshiro'sa moshatona',
 cashin pano'sa inahua marë' quëpi.
 Ina quëran inapita mosharahuatona',
 ina pano'saso' ca'pi.
 Ina pano'saso', opa cayarinsol ayanirahuatona acotopi," itërinco.
- ² Napotohuachincora, natërahuë.
 Sa'ahuëso', nani a'na quëmapiri hua'anëntápirinhüë',
 naquëranchin hua'anëntaanta'huaso marë'
 cari ya'huëre pa'antarahuë.
 Shonca a'natërápotë coriqui quëran nininsol,
 nisahuaton cara pasa cara shonca quiro sipata ina marë' yo'nahuë.
- ³ Nani pa'anpatora: "Nani maantaranquën ni'ton,
 hua'qui pëiquë ya'huaantapon.
 Ama huachi a'na quëmapirë'quën po'quësokuë'.
 Hua'quimiachin co ca tëranta quëmaro'co nisarahuë," itërahuë.
- ⁴ Inapochachin israiro'santa', hua'qui co copirnohuanhuë' nicapona'.
 Co ma'sha hua'an tëranta ya'huëtaponahuë'.
 Chinotacaiso marënta', co ma'sha tëpaponahuë'.
 Na'pira'huaro'sa Yosë nohuantërinso' nitotacaiso marënta',
 co huachi ya'huëaponhuë'.
 Co huachi a'naya tëranta corto hua'an ya'huëaponhuë'.
 Pëinënaquë mamanshiro'sa ya'huëtapisopitanta', capa nisarín.
- ⁵ Ina piquëran israiro'saso', Yosë chachin tahuëreäantaponal.
 Naporahuaton a'nara Tapi copirno shiin, copirnonëna nisarín.
 Tahuëri yanitiquirahuachin, Sinioro noya nicatona', chinotapi.
 Inapotohuachina inarinta', noya nicaton catahuaantapon.

Israiro'sa co noyahuë' nipiso marë' Siniorori sha'huirapirinsol

- 4** ¹⁻² Israiro'sanquëma'. Sinioro naporinsol natanco':
 "Iso no'paquë ya'huëpisopita pa'pi co noyahuë' nipi.
 Isëquëso', co no'tëquën ninosoropihuë'.
 Nisha nisha cancantopi.

Caso Yosëco nipirahuë', co nohuitërinacohuë'.
 Nonpiáponaraihuë', 'Yoscoarë', niitopi.
 Apira apira nitëpapi, niihuapi, nitëhuananpitopi,
 pa'pi no'huitërayaro'sa nipi, napopi.
³ Napoaton ya'ipi Israiro no'paquë, sëtatona na'nëräpi.
 Caniorëso pochin co manta chinipihuë'.
 Tanan ma'sharo'sa quëran huarë' taquiapi.
 Inairaro'sa', marë samiro'sa', inapitanta inapoapi," ténin.

Corto hua'ano'santa sha'huirapirinso'

- ⁴ Ina quëran Sinioro taantarín:
 "Ama canpita capiniso', nisha'huirapitoma nipënëncosohuë'.
 Corto hua'ano'sanquëmaráchin tēhuëncinso',
 co canirapichináchinhuë' ni'nanquëma'.
⁵ Canpitaso pa'pi co noyahuë' ninama ni'ton,
 anal'intaranquëma'.
 Tashi co quënantohuatërahuë' i'parëso pochin
 tahuëri nipirinhüë', co taparohuanhuë' tēhuërama'.
 Nonpi nanan pënëntona'piro'santa canpita pochachin nisapi.
 Israiro nacionso', mamaparima pochin nipirinhüë', cari
 ata'huan tarahuë'.
⁶ Co nohuitërinacohuë' ni'ton, piyapinëhuëpita ata'huan tarahuë'.
 Canpita corto hua'ano'sanquëma tēhuërama ni'ton, napotarahuë'.
 Canpita chachinta co nohuitëramacohuë'.
 Naporahuaton co nohuantëramahuë' nohuitamacoso'.
 Napoaton canta', co corto hua'ano'sa pochin ni'nanquëmahuë'.
 Pënëntërahuësonta naniantërama ni'quëhuarë',
 canta canpita quëran pipipisopita catahuaca'huaso', naniantarahuë'.
⁷ Na'con na'con corto hua'ano'sa ya'huëapon pochin
 na'con na'con tēhuëtërinaco.
 Napoaton co huachi piyapi'sari noya ni'sapihuë'.
 Ma'sha onpotapi tēhuëncinso'.
⁸ Piyapinëhuëpita oshahuanpachina inquitahuasos marë',
 ma'sha quëshirinaco.
 Ina quëran canpitanta capatoma',
 aquëtë huarë' oshahuanacaiso' nohuantërama'.
⁹ Corto hua'ano'sa', topinan piyapi'sarë chachin
 co noyahuë' nipiso marë' anal'intarahuë'.
¹⁰ Ya'ipinquëma a'poramaco ni'quëhuarë', anal'intaranquëma'.
 Na'con capomarahüë', co natëaramahuë'.
 Na'con hui'nahuanamaso nohuantopiramahuë',
 co hui'nahuanaramahuë'," ténin.

Israiro'sa mamanshiráchin cancantopiso'

- ¹¹ Ina quëran Sinioro taantarín:
 “Mamanshi marë' sacatopisopita sanapi'sarë' po'pachinara,
 co huachi no'tëquën yonquipihuë'.
 Huinonta pa'yatohuachinara, inapochachin nipi.
- ¹² Piyapinëhuëpitaso', nara mamanshiro'sa
 ma'sha nitotacaiso marë' natanpi.
 Inapitaso nara quëran nipirinahuë', ‘mamanshi a'pairincoi,’ toconpi.
 Mamanshi marë' sacatopisopita sanapi'sarë' pocatona',
 hua'yantëreso pochín nipi.
 Inapoatona piyapinëhuëpitaso', chihuëreso pochín nipi.
 Monshihuanápaiso marë' Yosënénaco nipirahuë' a'porinaco.
- ¹³ Motopiro'sa', motopia'huaro'sa',
 inapita hui'nimotën'pa' ma'sha tēparahuatona',
 mamanshinēnapita moshapi.
 Yonarin pochín nininsonta', inapita marë' inaquë a'pēpi.
 Panca ta'an nopri nararo'sa tashinantērinsoanaquë',
 aramoro'sa', insinaro'sa', inapita nararo'sa
 tashinantērinsoanaquënta', inapopi.
 Naporama ni'ton, hui'nama sanapi'sa nipisopitanta',
 mamanshi marë' sacatopi.
 Hui'namapita sa'inanta', so'ina tēhuananpitopi.
- ¹⁴ Hui'nama sanapi'sa mamanshiro'sa marë' sacatohuachina',
 co napopiso marë' ana'intapohuë'.
 Hui'namapita sa'inanta so'ina tēhuananpitohuachina',
 co napopiso marë' ana'intapohuë'.
 Canpitaora chachinta inanpi sanapi'sarë'quëma po'nama'.
 Ina sanapiro'sa mamanshi moshahuachinara canpitanta',
 mamanshiro'sa marë' ma'sha tēparahuatoma',
 inapitarë'quëma napopináchin moshapatērama'.
 Inapoatoma co manta yonquipisohuë pochín ninama'.
 Naporama ni'ton, nitapiamaso ya'huërin.
- ¹⁵ Israiro'sanquëmaso nisha nisha cancantopiramahuë',
 Cota huëntono'saso ama inapoatona oshahuainasohuë'.
 Ama huachi Quiricaró ninanoquë pacosohuë'.
 Co Piti-apín ninanoquë tēranta', pantamaso ya'huërinhuë'.
 Inaquëpitaso', mamanshiro'sa marë'
 inahuara nohuanton artaroro'sa acopiso ya'huërin.
 Naporahuaton nonpatamanta':
 ‘Sinioro nanpiárin ni'ton, napotaranquën,’ ama tocosohuë'.
- ¹⁶ Israiro'saso', iráca quëran huarë' co yanatērinacohuë'.
 No'huitēraya ohuaca pochín niconpi.
 Tēhuēnchachin caso Sinioroco ni'to,
 ina pochín piyapiro'saso', co a'paiyapohuë'.
 Noyápiachín pastoro'saquë
 carniroa'huaro'sa a'pairëso pochín yanitopirahuë',

jco onporonta inapota'huaso ya'huërinhuë'!

- 17-18 Iprain israiro'saso a'porahuatonaco,
mamanshiráchin moshapi.
No'pirahuëro'sa huënton notatopiso pochin ya'ipi anotopi.
Naquëranchin naquëranchin
mamanshi marë' sacatopisopita sanapi'sarë' po'pi.
Noya nicatona natëcaisoso', co nohuantopihuë'.
Taparo nicacaiso tëhuëncinso', pa'ya pa'yatopi.
19 Napopisopitaso', panca ihuani quëpatë pochin nitapon.
Napohuachinara,
mamanshi camayoro'sa nipiso marë' tapanapona',” tënin.

Israiro'sa Yosë a'popiso marë' ana'intacaso ya'huërinso'

- 5** 1-2 Naquëranchin Siniorori piyapinënpita itapon:
“Corto hua'ano'sanquëma',
ya'ipi Israiro hua'ano'sanquëma',
copirnonta quëmopinënpitarë chachin,
ya'ipinquëma natanco sha'huichinquëma':
'Canpitaso piyapinëhuëpita anishacancantërama ni'ton,
Mispa ninanoquë pëcotan acoatë pochin ninama'.
Taporo motopiquënta huënson acoatë pochin ninama'.
Sitin motopianaquëpita no'pa' ihuarahuatoma',
pëcotan acoatë pochin ninama'.
Ina marë' ana'inta'huanquëmaso ya'huërin,' tënahuë.
3 Iprain huënton israiro'santa', nohuitërahuë.
Ya'ipi israiro'sa nohuitërahuë.
Iprain israiro'sanquëma'.
Canpitaso a'porahuatomaco mamanshiráchin mosharama'.
Ya'ipi israiro'sanquëmanta oshahuanatoma',
a'moramaso tapiatë pochin cancanëma tapirama',” itërin.
4 Israiro'saso Yosë piyapinënpita nipirinahuë', co noyahuë' nisápi.
Napopisoari ya'copirin ni'ton,
co ya'ipi cancanëna quëran ina chinotaantacaiso nanitopihuë'.
Mamanshi marë' sacatopisopita sanapi'sarë' pocatona',
co Sinioro noya nohuitacaiso' nanitopihuë'.
5 Inapoáponaraihuë': “Ma noyacha quiyaso' ninai paya,” toconpi.
Napopi ni'ton, na'iniro nipi.
I'pahuatëra ma'sha onporëso pochin,
Iprain israiro'sa co noyahuë' nicatona', parisitacaiso'
quënanapi.
Inapitarë chachin Cota huënton israiro'santa',
oshahuanápatona parisitacaiso' quënanapona'.
6 Ohuicanëna', ohuacanëna', inapita tëparahuatona',
Sinioro chinotapona nipirinhüë', co quënanapihuë'.
A'porin ni'ton, co quënanapihuë'.
7 Co Sinioroíchin cancantatonaraihuë',
mamanshiro'sa moshapiso marë'

nishaquëya hua'hua mapiso pochin nipi.
 Napopiso marë' a'na yoquiya marëáchin
 no'panëna ata'huantapi.

Cota huënton israiro'sa', israiro'sarë chachin Yosëri ana'intarinso'

- ⁸ ¡Quipia ninanoquë quira pomon pihuico'!
 ¡Nama ninanoquënta', tronpita pihuico'!
 Piti-apin ninanoquëpita huëhuëpiro huë'sarinso sha'huico'.
 Mincamin huënton israiro'santa sha'huitohuatama',
 pa'yanënaquë nisha nisha yonquiapona'.
⁹ Israiro nacion huëntonënpitaquë,
 tëhuëenchachin napoarinsu sha'huitaranquëma'.
 Ana'intacaso tahuëri nanihuachin,
 Iprain huënton no'panëna', ata'huantapona'.
¹⁰ Ina quëran Sinioro taantarin:
 "Cota huënton israiro'sa hua'anënpitanta', co noyahuë' nipi.
 No'pa' na'con na'con nohuantatona a'naquënso',
 a'nipiso chi'huincapitarapi.
 Inapochachin inapitanta niconpi.
 Napopirinahuë', pa'pi no'huitato aparisitarahuë.
 Paquiri imotohuachina parisitopiso pochin nitarahuë.
¹¹ Iprain huënton israiro'saso', inimiconënpitari aparisitápi.
 Inapotápi ni'ton, co huachi chiníquën cancantopihuë'.
 Mamanshiráchin cancantopiso',
 co a'popihuë' ni'ton, inapotápi.
¹² Napopiso marë' carinta ana'intato,
 nara no'soni pë'yarinsu pochin
 israiro'sa hua'anëntopiso', ata'huantarahuë.
 A'shini në'mëtë pë'yarinsu pochin
 Cota huënton israiro'santa hua'anëntopiso', inapotarahuë.
¹³ Israiro'sa pa'pi cania'pi pochin acorahuëso' nini'sapi.
 Cota huënton israiro'santa', apipiso pochin nipiso', nini'sapi.
 Napohuachina inapitaso', Asiria copirnor
 catahuacaso marë' pahuapona'.
 Inaso', chiníquën nanantopirinhüë',
 caniopiso pochin nipiso' co anoyatarinhüë'.
 Apipiso pochin nipisonta', co anoyatarinhüë'.
¹⁴ Pa'pini', niirahuaton mapintërinso pochin
 israiro'sa', Cota huënton israiro'sa', inapita nitarahuë.
 Cari chachin pa'sa pa'satërëso pochin aparisitarahuë.
 Inapotahuato patarahuë.
 Quëpatë pochin nipatonta',
 co insonta osërëtiincoso' nanitarinhüë'.
¹⁵ Ina quëran hua'quimiachin tananpitarahuë:
 'Oshahuanëhua ni'ton, Sinioro po'tërinpoa',
 ta'caihuarë' catahuuantarahuë.
 Parisitatona co napion cancantohuachina',
 oshanëna inquita'huaso marë' yoníponaco," tënin.

Sinioro chachin chinotaantacaiso yonquipiso'

- 6** ¹⁻³ Canpitaso israiro'sanquëma naporama':
 “Huëco ya'ipinpoa Sinioro chachin chinotaanta'ahua'.
 Chiníquën ana'intopirinpoahuë', nontohuatëhua anoyataantarinpoa'.
 Apisáchin pochin acopirinpoahuë', inachachin nonëantarinpoa'.
 Noya chinotohuatëhua', a'naroáchin anoyatarinpoa'.
 Ananpitaantarinpoaso pochin catahuararinpoa ni'ton, noya
 ni'sarinpoa'.
 Chiníquën cancantatëhua Sinioro nohuitahua'.
 Inapohuatëhua', Sinioroso' huëcapaiantarinpoa'.
 Nani tahuëri pi'i pipirinso pochin,
 o'nápiquë no'pa' caniororinso pochin huëcapaiantarinpoa',” tënama'.

Siniorori israiro'sa no'tëquën patëntërinso'

- ⁴ Napopiramahuë Sinioroso':
 “Iprain huënton israiro'sanquëma',
 Cota huënton israiro'sanquëma',
 ¿Ma'cha onpotatëquëma anoyachinquëma nicaya?
 Canpita nosororamacoso', co hua'quiarinhuë'.
 Tashiramiachin chitoro i'copihuachina, co hua'quirinhuë'.
 Poroncayonta shipihuanpachina, a'naroáchin yanirin.
 Inapita napopiso pochin nosororamacoso' nisarín.
⁵ Napoaton pënëntona'piro'sa quëran
 pa'sa pa'satërëso pochin nitëranquëma'.
 Sha'huitopiranquëmahuë' co natëramacohuë ni'ton,
 tëpatë pochin nitëranquëma'.
 O'cori huënsha', ta'sochachin huira ahuëtërin.
 Inapochachin carimanta ana'intohuatëquëma',
 co oshataponquëmahuë'.
⁶ Chinotatomaco ma'sha tëpamaso',
 co onpopinchin nohuantërahuë'.
 Nosoroamacoso' tëhuëchinsó', na'con na'con nohuantërahuë.
 Oshanëma marënta ma'sha tëparahuatoma
 ya'ipi ahuiquitamaso', co onpopinchin nohuantërahuë'.
 ‘Inaso' Yosë ni'ton, natëa'huaiso ya'huërin,'
 ta'camaso na'con na'con nohuantërahuë,” itërinquëma'. ⁷⁻¹¹ (-)

Piyapinënpita Yosëri nosororinso'

- 11** ¹ Sinioro naporin:
 “Israiro nacion ipora caniaritapon, hua'huishin pochin ninin.
 Naporo chachin cariso hui'nahuë pochin nicato, nosororahuë.
 Iquipitoquë yacapatopirinhuë',
 ina quëran pipicaso marë' hui'nahuë përarahuë.
² Israiro'saso na'aro përápirahuë',
 na'con na'con aquënanpirinaco.
 Inapitaso' piyapinëhuëpita nipirinahuë',

- mamanshi moshacaiso marë' ma'sha tēpapi.
 Yonarin pochin nininsonta a'përahuatona moshapi.
- ³⁻⁵ Napopirinahuë',
 cari chachin israiro'sa ira a'notërëso pochin nitërahuë.
 Hua'huaro'sa iratacaso marë' a'chintërëso pochin nitërahuë.
 Sanapi hua'huin nosoroaton pa'poyarin, nocomarin, napotërin.
 Inapochachin carinta nitopirahuë',
 co tahuërëtatona cohuë', a'porinaco.
 Napopiso marë' Iquipitoquë chachin pa'mantapona'.
 Naporahuaton asiriario'sari hua'anëntapon.
- ⁶ Ninanonënapitaquënta', inimicoro'sari ya'contatona ahuëapona'.
 Noyá niacorapipirinahuë', ata'huantapona'.
 Ma'pitaso nicacaiso' yonquipirinahuë',
 inari na'intarin ta'huantapona'.
- ⁷ Piyapinëhuëpitaso', co yatahuërëterëtinacohuë':
 'Yosëso chini chiniquën nanantërin,' taponaraihuë',
 co tëhuëenchachin të'huatërinacohuë'.
- ⁸ Canpitaso israiro'sanquëma'.
 No'huípiro mini nipiramahuë',
 ¡Co nanitërahuë a'pomiatat'huanguëmaso'!
 Atoma, Sipoin, inapita ninanoro'saso',
 co noyahuë' nipiso marë' iráca ata'huantërahuë.
 Inapita pochachin ata'huanta'huanguëmaso',
 ¡co'chi nanitarahuë paya!
 ¡Nosorochináchin cancantëranquëma'!
- ⁹ Pa'pi no'huitopirahuë mini, ahuantarahuë.
 Inapoato co ata'huantantaponquëmahuë'.
 Caso Yosëco. Co piyapicohuë'.
 Noyasáchin nicato canpita huáncana nisarahuë.
 Co ata'huanta'huanguëmaso marëhuë', o'marahuë," ténin. ¹⁰⁻¹² (-)

13

Israiro'sa Yosëri ata'huantacaso yonquirinso'

- ⁴ Sinioro naporin:
 "Iquipitoquë ya'huërama quëran huarë',
 casáchin Sinioroco ni'to, Yosënëmaco.
 Co a'na ca pochin chinotamaso ya'huërinhuë'.
 Carinquëmáchin nicha'ëranquëma'.
- ⁵ Inotëro parti huëcasënguëma', a'pairanguëma'.
 Inaquëso pa'pi chiniquën pi'i pi'catopirinhüë', a'pairanguëma'.
- ⁶ Napoaponahuë', na'con na'con cosharohuanahuatoma',
 nocantochináchin cancantërama'.
 Inapoatoma naniantëramaco.
- ⁷ Naporamaso marë'
 pa'pini' yamapintërinso pochin pashita'paponquëma'.
 Yarani', iraquë ninatërinso pochin nitaranguëma'.
- ⁸⁻⁹ Tocani' hua'huinpita ayataton paaso piyapi quënanpachina, tēparin.

- Inapotahuaton ninopinën pa'sa pa'satërin.
 Inapochachin carinquëmanta', nitaranquëma'.
 Pa'pininta mapintohuachina,
 mapinën inaranchin pë'yarinso pochin nitaranquëma'.
 Maton ma'shanta', mapinën pa'sa pa'satërin.
 Inapochachin carinquëmanta',
 isirairo'sanquëma ata'huantaranquëma'.
 Co insonta pa'poyaponquëmahuë'.
 10 ¡Co Copirnonëma tëranta ya'ipi ninanonëmaquë
 nicha'ësarinquëmahuë'!
 ¡Co hua'ano'sanëma tëranta napoarinhüë'!
 Inapita mini iráca nohuantatoma':
 'Copirno, hua'ano'sa', inapita acotocoi,' tënama'.
 11 No'huitonëhuëquë copirnoros' acotëranquëma'.
 No'huitonëhuëquë chachin osërëtëranquëma'.
 12 Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita
 quiricaquë nani ninshitërahuë.
 Ya'ipi oshanëma nani ninshitërahuë.
 13 Canpitaso', co yonquipisohuë pochin ninama'.
 Hua'huasha yahua'huatahuachina noya niacorin.
 Canpitaso nipirinhüë' apia'huaya pochin nicatoma',
 co noya niacorinsohuë pochin ninama'.
 14 ¡Co carima po'oro' quëran nicha'ësaranquëmahuë'!
 ¡Piyapinëhuëpita nipiramahuë', co huachi nosoroaponquëmahuë'!
 Napoaton chimirin përato:
 'Chimirin. Quëmaso' ata'huantona'pinquën.
 ¿Intohuata iporaso' inapoyantëranso?' itërahuë.
 Po'oronta nontato:
 'Po'oro'. Quëmanta' naní quëran të'huachantërinën.
 ¿Intohuacha iporaso' të'huachantërinënso?' itërahuë.
 15 Isirairo'sa noya ya'huëantapirinhüë tëranta',
 cari chachin ata'huantaantapo.
 Pi'i pipirinsó parti quëran ihuan huëcaton
 huinano'sa ayanipon.
 Nitapacaiso marë' pa'ton nininsopita tapapiso',
 inimiconënapitari matapon.
 16 Samariaquë ya'huëpisopita cari ata'huantarahüë.
 Co natërinacohüë ni'ton, sahuëni quëran tëpaponá'.
 Hua'huaro'sa masahuatona', no'pa' huihuira'piapona'.
 Cayorono'santa', nichatëra'piapona',” tënin.

Yosë chachin tahuërëtaantacaiso marë' Osiasëri isirairo'sa pënëninso'

14

¹⁻² Isirairo'sanpoa'. Siniroso Yosënënpoa ni'ton,
 ina chachin tahuërëtaanta'ahua'.

Na'con oshahuanëhua ni'ton, Yosë a'porëhua'.
 Inapopirëhuahuë', huëco naquëranchin Siniro chinotaanta'ahua'.
 Ina nontatëhua': "Ya'ipi co noyahuë' ninaiso' inquitocoi.

Ina quëran chinotohuatëinquën, noya ni'coi.

³ Asiriaro'sa co nicha'ësarincoihuë'.

Co cahuarioro'saquë ta'atoi cha'ëpoiuhuë'.

Quiyaora mamanshi nicatoi 'yosënhëhuëi,' itopiraihuë',

co huachi ina pochin nohuitapoiuhuë'.

Quëmaso' Sinioro, sa'ahuario'sa nosororan.

Quëmasáchin chinotaráinquën," itahua'.

Israiro'sa noya acoantacaso' Siniorori sha'huitërinso'

⁴ Sinioro naporin:

"Israiro'saso', co natantochináchinhuë' cancantopirinahuë'

catahuahuato, co huachi ina pochin cancantaponahuë'.

Co quë'yápirohuë nipirinahuë', nosoroarahuë.

No'huitërahuëso' sanoato, napotarahuë.

⁵ Israiro'sa catahuato, poroncayo pochin nisarahuë.

Inapitanta nirio yanco huësoatërinso pochin nitaparapi.

Nara chiniquën itëhuanpachina, Nipano motopi pochin chinirin.

Ina nara pochin israiro'santa nisapi.

⁶ Së'paquënpita quëran panca ta'antapon.

Oripo së'paro'sa pochin noyápiachin ya'noyon.

Nipano motopiro'saquë

nonararo'sa pimoaninso pochin nicapona'.

⁷ Naporo' israiro'saso', noya a'paiantarahuë.

Trico a'naroáchin so'sorinso pochin nicapona'.

Opa yancotërinso pochin nicatona', noya ya'huëantapona'.

Nipano parti huino nipiso', nahuinin.

Ina pochin inapitanta nahuinapona'.

⁸ 'Co huachi mamanshiro'sa pa'yatëraihuë', tēcaponā.

Cari chachin inapita a'paiapo. Nontohuachinaco, catahuapo.

Pino nara yaramëtárinso pochin nicato,

piyapinëhuëpita cosharonëna', co ichipahuantapohuë'," tënin.

Tiquiapon pochin Osiasë pënëntërinso'

⁹ Yonquínahuan ni'toma', niyátainpichin ya'huëhuatama',

isoíchin sha'huitaranquëmaso' yonquico'.

"Onpopinsona nanpicaso' Sinioro pënëninpoa'.

Inaso', no'tëquënáchin pënëntërin.

Noya nipisopitaso', ina natëpi.

Co noyahuë' nipisopitaso nipirinhüë', co ina natëpihuë' ténahuë'," tënin

Osiasë.

Coiro pënëntërinso'

Israiro'sa sèquërë' quëran parisitopiso'

- 1 ¹ Caso Coiroco. Tatahuëso', Pitoiro itopi. Iporaso' Sinioro hua'narëso pochin anitotërinco'so', ninshitaranquëma'.
- ² Cota huëntonquë mashoyanquëma ya'huëramasopita, ya'ipi ina huëntonquë ya'huëramasopitanta', noya natanco sha'huichinquëma':
¡Tëhuëenchachin co onporonta ni'namasohuë' ni'sarama'!
Shimashonëmapitanta ya'huëapona',
¡tëhuëenchachin co onporonta ina pochin ni'chinpihuë'!
- ³ Ipora ni'saramaso', canpitanta hui'namapita sha'huitoco'. Inapitanta', hui'ninapita sha'huichina'.
Shiparimapita piquëran hua'huatopisonta', sha'huichina'.
- ⁴ Ya'huërëhuaso no'paquë sèquërë' huë'sahuaton, ya'ipi cosharo pë'yatërinpoa'.
Nisha nisha nipisopitari niya'huërëton huëcatona', napotërinënpoa'.
- ⁵ No'pirahuëtëinquëma', ¡huënsëco huachi!
Huino pa'yatëramasopita, sëtatoma na'nëco'.
Oparoro'sa sèquërëri pë'yarín ni'ton,
co huachi huino nicacaiso ya'huërinhuë'.
- ⁶ Sèquërëro'saso' chiníquën sontaro'sa huënton pochin nicatona', ya'huërëhuaso no'paquë ya'conpi.
Ya'ipi yanquërahuatona', naramëro'sa pë'yarín.
Pa'pini' natëquën quëran mápinën pë'yarínso pochin nipi.
- ⁷ Ya'ipi oparonënpoapita pë'yapi.
Ya'ipi iquiraro'santa pë'yapi.
Sha'huëtën quëran huarë' capatona', ironantërin.
Së'painpitanta', huirinantaquë huarë' a'porín.
- ⁸ Nasha so'yahuan so'in chimín pachina, co napion ancantaton, na'nërin.
- ⁹ Inapochachin corto hua'ano'santa na'nëpi.
Co huachi Yosë marë' tëranta cosharo', huino, inapita quëpihuë' ni'ton, napopi.
- ¹⁰ Imino'saquë capa cosharo huachi.
Nichimiyantohuachinara sëtopiso pochin no'panta', tanahuantárin.

- Triconta capa ninin.
 Oparoro'sa', oriporo'sa', inapitanta yanirin.
- ¹¹ Imin camayonquëma', sha'tëramasopita tapitërinëquëma'.
 Trico, sipata, inapita sha'piramahuë',
 co huachi nitërinso' masaramahuë'.
 Napoaton co napion ancantatoma', na'nëco'.
- ¹² Oparoro'sa', iquiraro'sa', cranata huayoro'sa',
 inapitanta yanipi.
 Mansanaro'sa', palmeraro'sa',
 nisha nisha nararo'sa' nipisopita, yanirin.
 ¡Inapoatëhua Cota huëntonquë ya'huërëhuasopitaso',
 co napion cancantacaso ya'huërin!
- ¹³ Corto hua'ano'sanquëma':
 Canpitaso' Sinioro artaronëquë sacatërama'.
 Yosënënpoa chinotërëhuaso pëiquë,
 co huachi Sinioro marë' cosharo', huino, inapita quëpihuë'.
 Napoaton sëtonëmaquë sa'catën a'mosahuatoma',
 ya'ipi tashi na'nëco'.
- ¹⁴ Ya'ipi Cota huëntonquë piyapi'sa ayontonahuatoma',
 ayono nicacaiso camaico'.
 Sinioronënpoa chinotërëhuaso pëiquë
 ya'ipi ansiano'santa', niyontoina'.
 Niyontonahuatona', catahuainpoaso marë' Sinioro nonchina'.
- ¹⁵ Ana'intacaso tahuëri nani naniriarin.
 Ina tahuëri nanihuachin, ¡ma'huántacha nisarëhua paya!
 Naporo' Sinioroso' ata'huatarinpoa'.
 Ya'ipi nanitapaton inapotarinpua huachi.
- ¹⁶ Canpoara ya'piranpoa quëran chachin
 sharo'sa osërëterinënpoaso' ni'nëhua'.
 Napoaton co huachi Sinioro pëinënquë capa cancantërëhuahuë'.
- ¹⁷ No'pa' taparopiquë ya'pirin sha'pirinahuë',
 co o'naninhuë' ni'ton, inaquëranchin chiminin.
 Napoaton co huachi trico macacaso ya'huëaponhuë'.
 Cosharo tapacaiso pëiro'santa', capanantësáchin quëparitërin.
- ¹⁸ Pë'tahuario'santa tanatona', yamorotona', noncarorápi.
 Ohuacaro'sa pasto yonípirinahuë', co quënanpihuë'.
 Ohuica huëntono'santa', tanatona', yamorotona', taquirapi.
- ¹⁹ Inapoatoi Sinioro nontarainquën.
 Inotëroquë pastoro'sa ya'huërinso',
 pëni ahuiquitëra'piarin.
 Ya'ipi nararo'santa ya'huërinso' napotërin.
- ²⁰ Tanan ma'sharo'sa quëran huarë' noncarotona',
 nontatë pochin nitarinënquën.
 I'shanaro'sa yanira'piapi,
 pastoro'sa ya'huërinquënta', pëni ahuiquitërantararin.
 Napoaton inahuanta napopi.

Ana'intacaso tahuëri

- 2 ¹ Quirosarin ninanoso', Siniorori huayonin.
 Inaquë pëinën ya'huëcaso marë' huayonin.
 Inaquë niyátainpichin ya'huëcaiso marë' a'paito sontaro'sari,
 tronpita pihuitona huëhuëpiro huë'sarinso sha'huina'.
 Ina natanpisopitanta', chiníquën "yai," ta'tona
 naporinso a'napita isairi'sa sha'huichina'.
 Co hua'quiya quëranhuë Sinioro ana'intiinpoaso tahuëri naniarin.
 Napoaton ya'ipi Cota huëntonquë ya'huëpisopita
 pa'yanatona ropachina'.
- ² Ina tahuëri nanihuachin huëhuëpiro tashinantápon.
 Chitorori pi'iro'të i'copitohuachina tashinantërinso pochin nizarin.
 Panca sontaro'sa huënton chiníquëno'saráchin huë'sapi.
 Motopiro'sataquëchin pantëërerahuatona huë'sapi.
 Tahuëririahuachina a'pininso pochin niriapi.
 Iráca quëran huarë' co insonta ina pochin ni'chininhuë'.
 A'na tahuërinta co huachi ina pochin ni'sapihuë'.
- ³ Ina sontaro'saso', pën a'naroáchin ma'sha ahuiquitërinso pochin
 ya'ipi quënanpiso' pë'yarapi.
 Co'huara na'huëyátërasoihuë', nani ma'sha huiquitërantarin.
 Nani na'huëpi piquëraonta', pën co sanoarinhuë'.
 Co'huara inapita canquiátërasoihuë',
 isoro'paso noyápiachin nararo pochin nipirinhue'.
 Inapita na'huëhuachina, topinan i'luanánarin patapi.
 Co ma'shari tëranta cha'ëtauponhuë'.
- ⁴ Ina sontaro'saso', cahuarioro'sa pochin ya'nopona'.
 Cahuarioquë pa'napi sontaro pochin chiníquën ta'apona'.
- ⁵ Motopiro'saquë niitona yanpon topachina', chiníquën tënëntapona'.
 Quira toronano'sa ta'ahuachinara huanërentërinso pochin nisapi.
 Nara yanimë huëyahuachina, tënëntërinso pochin nipona'.
 Chiníquën sontaro'sa huënton
 niahuëcaiso marë' noyá niacopiso pochin nisapi.
- ⁶ Canquirapiso nicatona', ya'huëhuano'saso sha'pitapona'.
 Pa'pi tē'huatatona ropatapona'.
- ⁷ Inimicoro'saso',
 ahuëchantopiso sontaro'sa pochin ahuëtacaiso marë' ta'apona'.
 Pairaro'santa nanpëtapona'.
 Co pëshonponaraihuë', no'tëquën pa'sapi.
- ⁸ Co niya'tataponaraihuë', a'naya a'naya no'tëquën pa'sapi.
 Onponta pëchinanquë shinërë tē'yanantapirinhue',
 pantërepiquëranchin pa'sapi.
- ⁹ Quirosarin ninano ya'contapi. Pairanën aipi ta'arapi.
 Pëiro'saquë nanpërapí.
 Huintanaro'sataquëchin ihuatë pochin pëiquë ya'conapi.
- ¹⁰ Ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita pa'yanatona',
 Sinioro notënanquë ropatapona'.

- Pi'iro'tënta nacon nacontapon.
 Pi'i, yoqui, inapitanta tacopiapon.
 Tayoraro'santa co huachi a'pinaponhuë'.
¹¹ Sinioronta pinën quëran sontaronënpita acorahuaton,
 huira pochin chiníquën nonsarin.
 Hua'huayátërahuë sontaronënpita ya'huëtërin.
 Natërsinopitaso', co pichichináchinhuë'.
 Sinioro ana'intiinpoaso tahuëri nanihuachin,
 ¡ma huëhuëpirocha nizarin paya!
 Ina tahuëri nanihuachin co insonta ahuantarinhuë'.

Ya'ipi cancanëna quëran Sinioro nontaantacaiso marë' pënëninso'

- ¹² Sinioroso nipirinhue', tapon:
 “Ya'ipi cancanëma quëran casáchin chinotoco.
 Ayono nicatora chiníquën nontoco.
 Oshanëma yonquiatoma na'nëco',” tënin.
¹³ Sinioro chachin tahuërëtaantaco'. Inaso Yosënënpoa'.
 Co napion sëtouatamara, moto' së'morama'.
 Ina pochin cancantatoma', oshanëma marë' sëtoco'.
 Sinioroso', noyápiachin cancantaton, a'naroáchin yanosorotërin.
 Co a'naroáchin no'huitërinhuë'. Nosoromiatërinpoa'.
 Inaso', co insonta ana'intacaso nohuantërinhuë'. Naporin.
¹⁴ Tapona naporamaso marë' Sinioro nosoroápirinquëmahuë'.
 Nosoroatëinquëma cosharo', huino, inapita
 ina pëinënuë' a'nocamaso marë' a'patíápirinquëmahuë'.
¹⁵ Quirosarinquë tronpita pihuitoma piyapi'sa ayontonco'.
 Niyontonpachina', ayono nicacaiso marë' sha'huico'.
¹⁶ Ya'ipi Yosë piyapinënpita ayontonco'.
 Ina camaitërinso nicatora', Sinioro marë' nitapaco'.
 Mashoyaro'sa', paiyaro'sa', hua'huaro'sa',
 sho'shopia'huaro'sa quëran huarë', quëina'.
 Nasha nimapisopitanta',
 quëhuënpiso' patoana huëshirahuatona', huë'ina'.
¹⁷ Sinioro marë' sacatopiso' corto hua'ano'santa', na'nëina'.
 Yosë pëinën ishpanamën notënanquë artaro ya'huërinso', co
 aquëyahue'.
 Ina huáncana huanirahuatona',
 piyapi'sa marë' Sinioro nonchina':
 “Piyapinënpita Sinioro tēhuëtatēnēn oshahuanpiso', inquitēquë'.
 Piyapinënpitacoi nipiraihuë' co catahuahuatancoihuë', a'napitaso
 tēhuaponacoi.
 Ama a'napita naciono'sa canarahuatona'coi,
 hua'anënnchinacoisohuë'.
 Inapitaso co chinotopirinhue', canarahuatona'coi:
 ‘¿Inata nipachin israiro'sa Yosënënnari catahuarinhuë'?' tosapi,”
 ichina'.

Israiro'sa noya acoantacaso Siniorori sha'huitërinso'

18-19 Sinioro camaitërinso chachin corto hua'ano'sari nontohuachinara, inaso piyapinënpita nosororinso', a'notarin. Inapita nosoroaton itapon:

“Noyapa'. Naporama ni'quëhuarë',
ca nohuanton triconëma noyataantapon.
Oparo'santa huino niantamaso marë', noyataantapon.
Oriporo'santa toma ocoyantamaso marë', ya'huëantapon.
Nanirinsó chachin ya'huëtaantarinquëma ni'ton,
co huachi tanapomahuë'.
Co huachi yamoropomahuë'.

Inpioro'santa', co huachi tëhuainëmaso' ya'huëaponhuë'.

20 Nortí quëran sëquërë' huë'piso', a'pataranquëma'.

Inapoato inotëro parti të'yatarahuë.
Quëchitopisopitaso', chimirii' marë'pa' inquiitarahuë.
Piquëran pa'pisopitanta', marë pancai'pa' inquiitarahuë.
Nonënapitaso' chanatatona', anahuanapon.
Canpita catahua'huanquëmaso marë'
huëhuëpiro nininsopita nisarahuë,” tënin.

21 Cota huënton no'panëinquë ya'huëpisopita capa cancanchina'.

Naporahuatona ama huachi të'huainasohuë'.
Sinioro chachin piyapinënpita catahuacaso marë'
huëhuëpiro nininsopita nizarin ni'ton, capa cancantapona'.

22 Tanan ma'sharo'sanquëmanta', ama huachi pa'yancosohuë'.

Cosharo ya'huëantarín ni'ton, co tana tëpaponquëmahuë'.
Pastoro'sa ya'huërinquë pasto pëtötërantapon.
Nararo'santa nitaantapon.

Iquiraro'sa', oparoro'sa', inapitanta sacóshin nitaantapona'.

23 Quirosarinquë ya'huëramasopitanta', capa cancantoco'.

Ya'ipi Cota huëntonquë ya'huëramasopita, noya cancantoco'.
Sinioroso Yosënënpoa ni'ton, ina yonquiatoma noya cancantoco'.
Ina nohuanton nohuantasëhua chachin o'naantarín.
Íráca, tahuërinëinquë chachin o'naninso pochín niaantarín.

24 Imin camayoro'sa notohuaro' trico macapona'.

Huino, toma', inapitanta notohuaro' ya'huëtapona'.

25 Ina quëran Sinioro taantarín:

“Sëquërëro'sa a'patáponquëma',
na'a pi'ipi co manta manamahuë'.
Inapitaso' sontaro'sa huënton ata'huantacaiso marë'
a'papiso pochín carima a'patëranquëma'.
Ina pi'ipiro'saquë co manta manamasohuë'
i'huërëta'huanquëmaso marë' na'con na'con quëtaantaponquëma'.

26-27 Inapotohuatëinquëma', noyá natëaquë huarë' coshatarama'.

Inapoatoma chinotaramaco.
Canpita catahua'huanquëmaso marë'
huëhuëpiro nininsopita ninahuë ni'ton, chinotaramaco.
Inapotohuatëinquëma ya'ipi israiro'sanquëma':

‘Tēhuēnchachin Sinioronēnpoaso’, Yosē.
 Co a’na ya’huērinhüē’ ina pochin chinotacaso’.
 Inasáchin catahuarinpoa’,’ tosarama’.
 Naporo quēran huarē’ co huachi onporonta tapanapomahuē’,” tēnin.

Yosē, ispiritonēn a’paimacaso sha’huirinsō’

- ²⁸ Naquēranchin Sinioro taantarín:
 “Ina tahuēri’sa na’huērinsō piquēran,
 ispiritonēhuē ya’ipi piyapinėhuēpita aya’coancantarahuē.
 Inapotohuato, hui’namapita quēmapi’sa’, sanapi’sa’,
 yonquirahuēso sha’huipona’.
 Mashoyaro’santa hua’natapona’.
 Hui’napi’santa hua’narēso pochin a’notērahuēso’, ni’sapi.
²⁹ Piyapinėma quēmapi’sa’, sanapi’sa’, inapitanta
 ispiritonēhuē aya’coancantarahuē.
³⁰ Ca nohuanton panca ma’sha inápaquē ya’norarin.
 Quēnanpachina pa’yanapi.
 Isoro’paquēnta’, piyapi’sa ayonquia’huaso marē’ ma’sha acoarahuē:
 Huēnai’, pēn, conai tomontērinso’, inapita ni’sapi.
³¹ Pi’inta’ tashiarin. Yoquinta’, huēnai pochin nisarin.
 Co’huara ana’inta’huaso tahuēri naniyátērasohuē’, napoarín.
 Ina tahuēri nanihuachin, pa’pi huēhuēpiro nisarin,” tēnin.
³² Sinioro chinotopisopitaso nipirinhüē’, chimirin quēran cha’ēsapi.
 Sinioro naporinsō chachin huayoninsopitaso’, cha’ēsapi.
 Quirosarin ninanoquē cha’ēcaiso ya’huēapon ni’ton, napoapi.

Nisha nisha naciono’sa ana’intahuatón, israiro’sa noya acoantarinsō’

- 3** ¹ Ina quēran Sinioro taantarín:
 “Ina tahuēri nanihuachin, Cota huēntonquē ya’huēpisopita,
 Quirosarin ninanoquē ya’huēpisopita, inapitaso
 ya’huēpique chachin noya noya ya’huēantapona’.
² Ya’ipi naciono’sa ayontonarahuē.
 Ayontonahuato, Cosahuato^a motopiana itopique
 tēhuēpiso marē’ no’tēquēn sha’huitarahuē.
 Israiro’sa napotopiso marē’ no’tēquēn sha’huitarahuē.
 Inapitaso’ piyapinėhuēpita nipirinhüē’,
 ya’ipi isoro’paquē ayanquēpi.
 No’panēnanta’, nipatomatona hua’anēntēra’piapi.
³ Piyapinėhuēpita, nicanapiso pochin nicatona’, nipatomatopi.
 Quēmapia’huaro’sa’, sanapia’huaro’sa’, inapitanta pa’ana’piapi.
 Ina marē’ coriqui mapisopitaso’, huino pa’anatona i’quipi.
 Monshihuantē sanapi’sarē’ pocatona’, i’quipi,” tēnin.
⁴ Naquēranchin Sinioro taantarín:
 “Tiro, Siton, Huiristia, inaquēpita ya’huēramaso’,
 co carinquēma manta onpotēranquēmahuē’.

- Napoaton co piyapinëhuëpita ahuëamaso marë' huëcacamaso ya'huërinhuë'.
- Yai'huëretatomaco napohuatama', ta'chatoma ya'huëco'.
- Nihuihuachinara yama'patopiso pochin yanitohuatamaco, co manta quëtaranquëmahuë'.
- Ina pochin cancantatoma apipatamaco, a'naroáchin ana'intaranquëma'.
- ⁵ Canpitaso', pratanëhuë, oronëhuë, ma'sha pa'ton ya'huëtërincoſopita, inapita ihuaramaco. Inapita matatomaco, mamanshinëma mosharamaso pëiro'saquë acorama'.
- ⁶ Cota huëntonquë ya'huëpisopita, Quirosarinquë ya'huëpisopita, inapita masahuatoma', áquë quëparama'. Inaquë cricoro'sa pa'antërama'.
- ⁷ Inapotopiramahuë', pa'anatoma intohuaso a'parama quëran, cari ocoiantarahüë. Canpitaso nipirinhüë', ana'intatënquëma piyapinëhuëpita aparisitëramaso pochachin nitaranquëma'.
- ⁸ Huí'namanta quëmapia'huaro'sa', sanapia'huaro'sa', inapita Cota huënton israiro'sa pa'antatë pochin nitarahuë. Inapotohuato, inahuarinta' Sapa piyapiro'sa pa'antapona'. Inahuaso', inotëro parti ya'huëpi. Ca Sinioroco sha'huitaranquëma',” ténin.
- ⁹ Naquëranchin Sinioro taantarín:
 “Nisha nisha nacionquë ya'huëpisopita sha'huitoco'. Sontaro'sa huëntonëna sha'huitoco noyá niaco'ina'. Piyapinëhuëpita ahuëcaiso marë' noyá niaco'ina'. Chiníquën cancantopisopita përaina'. Pa'pi ahuëton nipisopita huë'ina'.
- ¹⁰ Nanparo'sa quëran, sahuëniro'sa ocoi'ina'. Yaquitonano'santa', nansaro'sa ataranchina'. Sanpatënta nipirinhüë': ‘¡Caso chiníquënc!’ chin.
- ¹¹ Ya'ipi naciono'sanquëma Cota huënton ya'yoranamasopita, manorahuatoma ahuëtamaso marë' huëco'. Sano piyapiro'sa quëran huarë' ahuëtona'pi tara'in.
- ¹² Nisha nisha nacionquë ya'huëramasopita noyá niacorahuatoma', Cosahuato motopianaquë pa'maco'. Inaquë ya'ipi naciono'sanquëma niyontonco'. Napohuatama', ca Sinioroco coisë pochin nicato ma'sona onpota'huanquëmaso' no'tëquën sha'huitaranquëma'.
- ¹³ Canpita yonquirapitënquëma napoarahüë: Isopitaso', pa'pi co noyahuë' cancantopi.
 Ina marë' ca Sinioroco chachin trico noyá cayahuachina yaquirëso pochin nitarahuë. Opanta cayahuachina, to'poirahuatona huino nipiso pochin nitarahuë.

- Inapotahuato, ya'ipi isopita ata'huantarahuë, tosarahuë.
- ¹⁴ Pa'pi notohuaro' piyapi'sa ina motopianaquë niyontonapona'.
Naporor' ca Sinioroco ma'sona onpotacaiso' sha'huipo.
Nani ana'inta'huaso tahuëri naniriarin ni'ton, napoarahuë.
- ¹⁵ Ina tahuëri nanihuachin, pi'i tashiapon.
Yoqui, tayloraro'sa, inapitanta', co huachi a'pinaponahuë'.
- ¹⁶ Quirosarin quëran ca Sinioroco camaitato,
huira tënëntërinso pochin nisarahuë.
Ya'ipi isoro'pa' nacon nacontapon.
Pi'iro'tënta nacon nacontapon.
Israiro'saso nipirinhüë', piyapinhüëpita ni'ton,
cari chachin noya pa'poyapo.
- ¹⁷ Naporor' canpitaso israiro'sanquëma':
'Tëhuëenchachin Sinioroso', Yosënnënpoa', tosarama'.
Quirosarinso huayonahuë ni'ton, inaquë ya'huëapo huachi.
Naporor' inaquëso', noyasáchin nicapona'.
Co huachi nisharo'sari minsëaponhuë'.
- ¹⁸ Cota huënton inimiconënpita ana'intërahuëso piquëran,
pa'pi notohuaro' oparoro'sa ya'huëapon.
Napoaton huino sacóshin nicapona'.
Pastoro'santa' noya noyatapon ni'ton,
ohuacaro'sa notohuaro' sho'shoi' matapi.
Motopiro'sa', motopia'huaro'sa',
inaquëpita i'sharo'sa pa'irin.
Ina pa'irinso pochin huino, sho'shoi', inapita ya'huëapon.
I'sharo'santa Cota huënton no'panënnquë ya'huërinso',
panca pancairo'sa nicapona'.
Chinotërinacoso pëiquë chachin, no'pa quëran i'sha pipipon.
Inaso' pancaitahuaton, Sitin motopiana itopiso', pa'tapon.
- ¹⁹ Iquipitoro'sa no'panënaso nipirinhüë', ta'huantapon.
Itomoro'sa no'panënanta', inotëro taranapon.
Inapitaso', Cota huëntonquë ya'huëpisopita ahuëpi ni'ton, napoapi.
Ya'huëpiso no'paquë chachin
co manta onpopirinhüë', tëpapiso marë' napoapi.
- ²⁰⁻²¹ Inapopiso marë', cari i'huërëtarahuë.
A'napita ma'sha onpotatona na'inpisopitaso', co nicha'ëpohuë'.
Quirosarinquë, Cota huënton ninanoro'saquë,
inaquëpitaso nipirinhüë', israiro'sa ya'huëräpona'.
Caso Sinioroco, Quirosarin ninanoquë ya'huëápo," tënin.

Amosë pënëntërinso'

Onporosona Amosë pënëntërinso'

1 ¹⁻² Cota huënton israiro'sa no'panënaquë a'nara ninano ya'huërin. Inaso', Ticoa itopi. Inaquë a'nara quëmapi Amosë itopiso ya'huërin. Inaso', notohuaro' ohuicaro'sa pë'tahuarin. Naporo' Cota huëntonquë, Osiasë copirno hua'anëntarin. Israiro'santa', Quiropoamo copirnorio hua'anëntarin. Ina Quiropoamoso', Coasë hui'nin. Inapita copirnorio'sa hua'anëntaso', Yosëri yonquirinso Amosë anitotërin. Israiro'sa ma'sona onpotacaso' yonquirinso', anitotërin. Naporo' panca ocohua pacacaso', cato pi'ipi pahuanarin.

Ina sha'huicaso marë' Amosë tapon:

Quirosarin quëran Siniro nonpachina,

huira tënëntërinso pochin nisarin.

Ina nohuanton Carmiro motopi hui'nimotënquë

pasto ya'huërinso', ahuisarin.

Naparahuaton ya'ipi Israiro no'paquë napoarin.

Ya'yorantopisopita naciono'sa Siniorori ana'intarinso'

³ Naporin Siniro: "Tamasco ninanoquë ya'huëpisopitari Carataquë ya'huëpisopita pa'pi aparisitopi. Hua'namia quëran trichoro'sa" nicatona ni'noratopiso pochin tamascoro'sari carataro'sa aparisitërin.

Napoaton ana'inta'huaso ya'huërin.

⁴ Napopiso marë' Asairo copirno hua'anëntërinso pëi', pënquë ahuiquitarahuë.

Pina-tato copirno noya pëinënpitanta', ina pëni chachin ahuiquitarin.

⁵ Tamasco ninano ya'coananënpitaso', oquirahuato i'soatarahuë.

Picata-apinquë^b hua'anëntërinso quëmapi ata'huantarahuë.

Piti-itinquë^c hua'anëntërinso quëmapinta', inapotarahuë.

Inapotahuato, siriaro'saso'

Quiiri parti inimiconënpitari quiquiaponas', tënin.

⁶ Ina quëran Siniro taantarin:

"Casa ninanoquë ya'huëpisopitanta', pa'pi co noyahuë' nipi.

Na'a ninanoro'saquë ya'huëpisopita minsërahuatona',

itomoro'sa ya'huëpiqué quëpapi.

a 1.3 *Trichoro'sa*: Ma'sona ina tapon naporinso nitotacaso marë', Job 41.30 nota acotopiquë ni'quë'. **b 1.5** *Picata-apinso*: Co noyahuë' nipisopita motopiana tapon naporin. **c 1.5** *Piti-itinso*: Capa cancantopiso pëi', tapon naporin.

Inaquë inapitari asacatacaiso marë' pa'anconpi.

Napoaton Casaquë ya'huëpisopita ana'inta'huaso ya'huërin.

⁷ Casa ninano pairanënpita ahuiquitarahuë.

Noya noya pëiro'sanënapitanta', ina pëni chachin ata'huantarin.

⁸ Asototo ninanoquë quëmapi hua'anëntërinsona', ata'huantarahuë.

Asocaron ninanoquënta quëmapi hua'anëntërinso', inapotarahuë.

Ya'ipi chinirahuë quëran, Icoron ninanoquë ya'huëpisopita ahuearahuë.

Co a'naya tëranta huiristino quëmapi cha'ëponhuë," tënin.

⁹ Ina quëran Siniro taantarin:

"Tiro ninanoquë ya'huëpisopitanta', pa'pi co noyahuë' nipi.

Inapitaso', a'na no'paquë ya'huëpisopitarë'

iina pochin ninicacaiso marë' nani anoyatopi.

Napoaponaraihuë' inapita chachin masahuatona',

itomoro'sari asacatacaiso marë' pa'anconpi.

Napoaton Tiroquë ya'huëpisopita, ana'inta'huaso ya'huërin.

¹⁰ Tiro ninano pairanënpita ahuiquitarahuë.

Noya noya pëiro'sanënapitanta', ina pëni chachin ata'huantarin," tënin.

¹¹ Ina quëran Siniro taantarin:

"Itomoro'santa', pa'pi co noyahuë' nipi.

Israiro'saso', quëmopinënapita niponaraihuë', pa'pi no'huipi.

No'huitona tëpacaiso marë'

sahuëni si'huitahuatona ima imarantapi.

No'huiantopiso' nichinapon chachin,

co amasha tëranta nosoropihuë'.

Napoaton inapitanta', ana'inta'huaso ya'huërin.

¹² Timan, Posora, inapita ninanoro'sa', ahuiquita'huaso ya'huërin.

Noya noya pëiro'sanënapitanta', yano taranapona'," tënin.

¹³ Ina quëran Siniro taantarin:

"Amono'santa', pa'pi co noyahuë' nipi.

No'panëna apancanatacaiso marë' ahuetopi.

Inapoatona Carataquë cayorono'sa ya'huërinso', yápoipi.

Napoaton inapitanta', ana'inta'huaso ya'huërin.

¹⁴ Napa ninano pairanënpita ahuiquitarahuë.

Noya noya pëiro'sanënapitanta' ina pëni chachin ata'huantarin.

Ihuaitohuachina tënëntërinso pochin

niahueatona noncaropiso ya'canapon.

¹⁵ Copirnonënta', hua'ano'sarë chachin

a'na no'pa'pa' inimicoro'sari quëpapon," tënin.

2 ¹ Naquëranchin Siniro taantarin:

"Moaporo'santa', pa'pi co noyahuë' nipi.

A'nara Itomo copirno pa'pitopiso nansëquën mapi.

Inapoatona yano taranaquë huarë' ahuiquitopi.

Napoaton moaporo'sa ana'inta'huaso ya'huërin.

² Ca nohuanton Moapo parti huíquitapon.

Quirioto ninanoquë noya noyápiachin pëiro'sa ya'huërinso' ina pëni chachin ahuiquitapon.

Tronpitaro'sa pihuisoi',

niahueätona noncarorapi quëran moaporo'sa chiminapona'.

³ Copirnonëna osërëtarahuë.

Ina nisahuaton hua'ano'sa acorinsopitarë chachin, tëpaarahuë,” tënin.

⁴ Naquëranchin Sinioro taantarin:

“Cota huënton israiro'santa', pa'pi co noyahuë' nipi.

A'chintërahuësopita nocanatona',

pënëntërahuësopitanta co natëpihuë'.

Shimashonëna moshapiso chachin inapitanta moshaantapi.

Napoaton inapitanta ana'inta'huaso ya'huërin.

⁵ Ca nohuanton Cota huënton parti huíquitapon.

Ina pëni chachin Quirosarinquë

noya noyápiachin pëiro'sa ya'huërinso', ahuiquitapon,” tënin.

Israiro'santa ana'intacaso sha'huitërinso'

⁶ Naquëranchin Sinioro taantarin:

“Israiro'santa pa'pi co noyahuë' nipi.

A'naquën co manta tëhuëpirinahuë',

a'napitari asacatacaiso marë' pa'anpi.

Popriyaro'santa sapatë marëächin nihuitopirinahuë', inapotopi.

Napopiso marë' inapitanta', ana'inta'huaso ya'huërin.

⁷ Inapitaso', popriyaro'sa aparisitatona atapanpi.

Sano piyapiro'santa', co no'tëquën catahuapihuë'.

A'naquëonta hui'ninë', sanapi catopitopi.

Caso noyasáchin nipirahuë',

israiro'sa napopiso marë' piyapiro'sa pinorinaco.

⁸ Inapitaso' mamanshi marë' ma'sha tëpapiso' ca'patopi.

A'nanpiso pahuërëtaçaiso' nitotai marë'

a'mopiso ma'patopi.

Ina huëtohuachinara, ina aipi ca'patopi.

Topinan quëran apahuërëtahuatona', coriqui ma'patopi.

Ina coriquiquë huino pa'anatona',

mamanshinëna moshapiso' pëiro'saquë o'opi,” tënin.

⁹ Ina quëran Sinioroso', piyapinënpita itapon:

“Íraca caso shimashonëmapi isoporinquë po'moca'huaso marë' amororo'sa ata'huantërahuë.

Inapitaso' nonara pochin inapatopirinahuë', ata'huantërahuë

nopri nara pochin chiniquéno'sa nipirinahuë', inapotërahuë.

¹⁰ Canpitaso Iquipito quëran ocoirahuatënuëma',

catapini shonca pi'ipi inotëro parti ichiiratëranquëma'.

Ina piquëran, inahua no'panëna hua'anëntamaso marë'

quëtëranquëma'.

¹¹ A'naquëmaso', yonquirahuëso sha'huicaso marë' acoranquëma'.

A'naquëmanta', ca nohuanton nasario ya'conama'.

Napotëranquëmaso' no'tëquën ni'ton,

‘co napopirinahuë' napoárin,’ co ta'camaso ya'huërinhuë'.

Ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquëma',” itërin.

¹² Ina quëran Sinioro taantarin:

- “Nasarioro'sa^d nipirinuahuë', apisápatoma huino o'shitërama'.
Pënëntona'piro'santa pënëinquëmaso marë' nanan quëtopirahuë',
no'huitoma acopitërama'.
- ¹³ Naporamaso marë' mini,
toronanquë na'a trico a'mitëtopinan pa'pachina,
no'pa' ni'pirinso pochin canpitanta nitaranquëma'.
- ¹⁴ Chiníquën ta'apiramahuënta', co cha'ësaramahuë'.
Chini chiníquën nininso tëranta co huachi napoarínuhë'.
Chini chiníquën cancantërinso tëranta co cha'ësarínuhë'.
- ¹⁵ Pë'chinanquë míso inantopirínuhë', co huachi chiniaponhuë'.
Chiníquën ta'ana'pinta', co cha'ësarínuhë'.
Cahuarioquë ta'arinsonta chiminapon.
- ¹⁶ Ina tahuëri nanihuachin, chiníquën ahuëtona'pi nicaponahuë',
ahuëtacaiso marë' ohuararinsopita tē'yatahuaton ta'apon.
Ca Sinioroco chachin no'tëquën sha'huitaranquëma',” tēnin.

Pënëntona'pi ma'sona nicacaso ya'huërinso'

- 3** ¹ Israiro'sanquëma'. Canpitaso', Sinioro Iquipito quëran ocoirinquëma'.
Ina naporinso natanco sha'huichinquëma':
- ² “Isoro'paquë nisha nisha naciono'sa ya'huëpirínuhë',
canpitasáchin huayonanquëma'.
Inapotopiranquëmahuë', co noyahuë' ninama ni'ton,
ana'inta'huanquëmaso ya'huërin.
- ³ Cato ya'pi napopináchin ya'huëhuachinara,
anoyatopi ni'ton, naporin.
- ⁴ Pa'pini' masho tananquë përapachina,
nani mapintërin ni'ton, naporin.
Pa'pini' hui'napishinta ya'huërinquë tarëtohuachina,
nani mapintaton napoárin.
- ⁵ Inaira no'paquë anotohuachina, yaquiri si'pirin ni'ton, naporin.
Huënsón, ‘huë'ca', topachina ma'sha macaton naporin.
- ⁶ Ninanoquë pomon irinpachina, piyapi'sa pa'yanpi.
Ninanoquë ma'sha onpohuachinara,
ca camaitërahuë ni'ton, napoarín.
- ⁷ Inapita naporinso pochachin canta ma'sha yanipatora,
piyapínëhuëpita pënëntona'piro'sa'ton anitotarahué.
- ⁸ Pa'pini' përarinso natanpachinara, ya'ipi piyapi'sa pa'yanpi.
Inapochachin cari ma'sona sha'huicaso marë'
a'na piyapi nanan quëtohuato, jonpopionta sha'huiarin!” tēnin.

Samaria ninano ata'huantarinsó'

- ⁹ Ina quëran Sinioro taantarín:
“Asototo ninanoquë noyápiachin pëiro'sa ya'huërin.
Iquipitoquënta', noyápiachin pëiro'sa ya'huërin.
Inaquëpita hua'ano'sa ya'huërinso sha'huitonco':

‘Samaria ninano pirayan motopiro'sa ya'huërinquë paco'.

Inaquë mantanta nisapiso', ni'conco'.

Itohuara capini ma'sha nionpotatona niaparisitapiso', ni'conco'.

¹⁰ Inapitaso', noya nicacaiso' co nitotopihuë'.

Ahuëtatona ma'sha mapiso', noya pëinënaquë tapapi,' itonco',” tënin.

¹¹⁻¹² Ina quëran Siniro taantarin:

“Samariaro'sa ina pochin cancantopiso marë',

inimiconënapitari ya'huëpiso no'pa' tahuirapitapi.

Noyá niacorapipiso' ninanoro'sa ohuatapona'.

Noya pëinënapitaquë ya'conatona', ma'shanëna matapona'.

Pa'pini' ohuica ca'pachina, a'paitona'piso' pë'sotërinso' manin.

Huëratënhuë nipon, pa'huëquënpitahuë nipon,

hua'anën a'notacaso marë' manin.

Inapochachin Samariaquë ya'huëpiso israi'rosanta',

Tamascoquë, noya huësënëno'sa pa'anatona huësëtopirinahuë',

cara'ichin cha'ëtona ta'apona',” tënin.

¹³⁻¹⁴ Siniro'so' Yosë. Ya'ipi nanitapaton naporin:

“Cacopo quëran pipipisopita naporahuë'so' sha'huitoco'.

Ya'ipi inapitaso oshahuanpi ni'ton, ana'inta'huaso' yonquiarahuë.

Ina tahuëri nanihuachin,

Pitiriquë artaroro'sa ya'huërinso ata'huantarahuë.

Ina artaroro'sa pomonënapitanta',

inimicoro'sari yátonpachina të'yatapona'.

¹⁵ Ma'huano'saso', o'napi pëi ya'huëtopi. Pi'ipi pëinta ya'huëtopi.

Ya'huëtopirinahuë', cari ya'ipi ata'huantarahuë.

A'naquën pëiro'saso', huiri pomon quëranpita tapapitarapi.

A'naquëonta panca nisahuaton noyápiachin pëiro'sa acopi.

Inapopirinahuë', ya'ipi ata'huantarahuë.”

Ca Siniroco no'tëquën sha'huitaranquëma'.

Samaria sanapi'sa ma'huantopisitanta pëinëninso'

4 ¹ Sanapi'sanquëmanta Samaria ninanoquë
ya'huëramasopita, natanco sha'huichinquëma':

Canpitaso', Pasan parti ohuacaro'sa amonpiso pochin

noya coshatatoma', amonama'.

Popriyaro'sa nonpintatoma ihuarama'.

Pahuantopisitanta aparisitërama'.

So'yamanta huino quëshiimaso camairama'. Naporama'.

²⁻³ Siniro'so' Yosë ni'ton, sha'huitatënnquëma naporin:

“Co hua'quiya quëranhuë canpitaso',

arpono'saquë a'tëntatë pochin nitatënnquëma',

inimiconëmapita quëpaponënnquëma'.

Hua'huamapitanta', yo'nanaro'saquë

sami pochin a'tëntahuatona', quëpapona'.

Ninano pairanën pacoantopí quëran

inimiconëma apanshinahuatënnquëma', ocoiarinënnquëma'.

Irmon motopi parti inapo quëpataponënnquëma'.

Caso Sinioroco noyasáchin nicato
inapotiinëmaso', no'tëquën sha'huitaranquëma',” tënin.

Siniorori israiro'sa nocanananquë pënëninso'

- ⁴ Siniorori israiro'sa nocanananquë pënënaton itapon:
“Pitiri, Quiricaró, inapita ninanoro'saquë
moshatamaso marë' acorama'. Inaquëpita paco'.
Co natëtomacohuë', na'con na'con oshahuanco'.
Chinotatomaco tëpamaso marënta', tashíramiachin quëco'.
Diesmo ca marë' acoamaso ya'huërinsona',
nani cara tahuëri quëran quëco'.
⁵ ‘Yosparinquën Sinioro,’ itamacoso marë'
pan co ahuëpocatopinanhüë nininsona', ahuiquitoco'.
Canpitaora nohuanton ma'sha yaquëtëramacosonta',
ya'ipi parti sha'hui sha'huírantaco'.
Inapocaso pa'yatërama ni'quëhuarë', inapoco',”
Ca Sinioroco napotaranquëma'.

Yosëri ana'intopirinhüë', israiro'sa co nirotëpisohüë'

- ⁶ Naquëranchin Sinioro taantarín:
“Ca nohuanton ya'ipi ya'huëramaquë cosharo pahuanin.
Inapoapomarahüë', co tahuërë'tëramacohüë'.
Ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquëma',” tënin.
⁷ Naquëranchin Sinioro taantarín:
“Ca nohuanton o'naonta pahuantërinquëma'.
Sha'tëramaso' nanitacaso marë' cara yoqui pahuanapirinhüë',
a'naquën ninanonëmaquë ao'nanahuë.
A'naquëso nipirinhüë', co o'naninhüë'.
A'na iminquëso' o'nanin.
A'naquëso nipirinhüë', o'nan pahuanin quëran no'pa' yanirin.
⁸ Naporo' i'sha pahuanin ni'ton,
a'na ninanoquë a'na ninanoquë i'sha yonípoma pa'nama'.
Pacapomarahüë', pi'pisha manama ni'ton, co yamoro inquiramahuë'.
Inapoatoma nosorotápomarahüë', co tahuërë'tëramacohüë'.
Ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquëma',” tënin.
⁹ Naquëranchin Sinioro taantarín:
“Ca nohuanton ihuaonta huëya pihuirinquëma'.
Napoaton sha'tëramasopitanta ahuiánahuanin.
Sëquërënta a'patëranquëma ni'ton, oparonëma pë'yarin.
Iquiraro'sa, oriporo'sa, inapitanta pë'yarin.
Nisha nisha cosharo sha'namasopitanta ahuirin.
Inapoatoma parisitápomarahüë', co tahuërë'tëramacohüë'.
Ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquëma',” tënin.
¹⁰ Naquëranchin Sinioro taantarín.
“Íráca iquipitoro'sa nisha nisha quëran aparisitërahüë.
Inapita aparisitërahüëso pochachin canpitanta aparisitëranquëma'.
Hui'napinëmapita ahuëtopiquëranchin chiminpi.

Cahuarionëmapitanta', inimiconëmapitari matërinëinquëma'.
Chinotëramaso në'mëtë pëiro'saquë
chiminpisopita anarinso', aimëtëranquëma'. Inapotëranquëma'.
Inapotápiranquëmahué', co tahuërëtëramacohué'.
Ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquëma',” ténin.

11 Naquëranchin Sinioro taantarin:

“Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa',
huëhuëpiro nitato iráca ata'huantërahuë.
Inapochachin canpitanta', na'aquëma ata'huantëranquëma'.
Ina quëran cha'ëramasopitaso',
pënaya pën quëran ocoipiso pochin ninama'.
Inapoápomarahué', co tahuërëtëramacohué'.
Ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquëma',” ténin.

12 Naquëranchin Sinioro taantarin:

“Ya'ípi inapita ninamaso marë' ana'inta'huanquëmaso ya'huërin.
Inapotaranquëma ni'ton, ni'tonëhuëquë ya'nocamaso marë'
noya niacoatoma ninaco,” ténin.

13 Sinioro napotarinquëmaso' natanco'. Inari motopiro'sa acorin.

Inari chachin ihuaonta', acorin.
Ina chachin ma'sona yanininsopita anitotërinpoa'.
Ina nohuanton tahuërinta i'huahuachina, tashirin.
Ina inápa motopiro'sa quëran huarë' inariso pa'tërin.
Inaso Sinioro, Yosë ya'ípi nanitaparinsó'.
Inapochin nohuitahua', ténahuë.

Yosë chachin tahuërëtaantacaiso marë' pënëninso'

5 ¹ Israiro'sanquëma'. Ipora sha'huitaantaranquëmaso', noya natanco':

Canpita yonquiatëinquëma',
nichimiantohuatëra sëtatë osharëso pochin nisarahuë.

² Canpitaso israiro'sanquëma po'nama':

Nanon co so'yayátëraponahuë' a'nanaya ya'huërinquë chiminaton,
co macari ananpitaantarinsohué pochin niconama'.

³⁻⁴ Sinioroso' Yosë ni'ton, napotarinquëma':

“A'na Israiro ninano quëran ahuëtacaiso marë'
huananca sontaro'sa a'pahuatamara, pasaíchin huënantapona'.
A'na ninano quëranso' pasa a'pahuatama',
shoncaíchin huënantapona'.
Napoaponahuë', noya nanpirápamaso nohuantohuatama',
ca chinotoco catahuainquëma',” ténin Sinioro.

⁵ Naquëranchin Sinioro taantarin:

“Ama Pitiriquë moshatamaso marë' pacosohué'.
Ina ninanoso', ata'huantapona'.
Co Quiricarquë tëranta moshatamaso marë' pacamaso ya'huërinhuë'.
Inaquë ya'huëpisopitaso', onpopionta
inimicoro'sari a'na no'pa'pa' quëpaponá'.
Co Piirsipa ninanoquë tëranta moshatamaso marë'
paacamaso ya'huërinhuë',” ténin.

- ⁶ Noya nanpirápamaso' nohuantohuatama',
 Sinioro chinotoco catahuainquëma'.
 Co'so' ina chinotohuatamahüë',
 inimiconëmapita a'patiarinquëma'.
 Ya'huëramaso no'pa', ahuiquitapi.
 Co inso tëranta Pitiriquë ya'huërinso', ina pën atácopitarinhuë'.
- ⁷ A'naquën noya nisapirinahuë',
 co noyahuë' nisapiso pochin ma'sha onpotërama'.
 Inapoatoma noya nicacaso', nocanatë pochin nitërama'.
 Ina marë' canpitaso', ¡ma'huantacha nisarama paya'!
- ⁸ Inápaquë tayora huëntono'sa chitoto pochin ya'nopiso ya'huërin.
 A'naso', Priyatisë itopi. A'nanta', Orion itopi.
 Ya'ipi inapita Siniorori acorin.
 Ina nohuanton tashinta tahuëririn.
 Tahuërinta', ina nohuanton tashirin.
 Ina nohuanton marë tomontërin.
 Ina quëran no'paquë o'nanin.
 Inaso', Sinioro. Ina pochin nohuitoco'.
- ⁹ Chiníquën nanantopisopita, chiníquëno'sa',
 inapita inari ata'huantarin.
 Noyá niacorapipiso' ninanonta', inari chachin ata'huantarin.
- ¹⁰ A'naquën coisëro'sa no'tëquën sha'huipi.
 Canpitariso napoaponahuë', co quë'yaramahuë'.
 Quënaninso' no'tëquën sha'huina'piro'santa', co quë'yaramahuë'.
 Ina marë' canpitaso', ¡ma'huantacha nisarama paya'!
- ¹¹ Popriyaro'sa ihuatoma', na'con na'con trico ma'parama'.
 Naporamaso marë' pa'pi noya pëiro'sa ya'huëtapomarahüë',
 co inaquë ya'huëapomahuë'.
 Noyápiachin oparoro'sa ya'huëtapomarahüë',
 co inaquëran huino nicatoma o'opomahuë'.
- ¹² Pa'pi co noyahuë' ninamasopita caso nitotërahuë.
 Oshahuanamasonta', co pichínahuanhuë' niconin.
 Noya nipisopita ihuarama'.
 Ma'huano'sa pahuërëhuachinquëmara,
 co huachi no'tëquën ana'intëramahuë'.
 Coisëro'santa ma'huano'sa catahuapi ni'ton,
 popriyaro'sara ana'intopi.
- ¹³ Ipora ya'huëpisopita, pa'pi co noyahuë' nipi.
 Napaoton yonquinahuano'saso', co manta topihuë'.
- ¹⁴ Canpitaso nonpatamara:
 "Sinioro canpoaso' catahuararinpoa'," tënama'.
 Co noyahuë' ninamasopita a'porahuatoma',
 nanpicamaso marë' noya nicacamaso' cancantoco'.
 Napohuatama tëhuëchinso', naporamaso no'tëquën nizarin.
- ¹⁵ Co noyahuë' ninamasopita no'huico'.
 Noya nicacamasoso nipirinhaüë', pa'yatoco'.
 Nanan anoyatahuatama', no'tëquënáchin sha'huicamaso' cancantoco'.

Tapona naporamaso marë' carayanquëma cha'ëramaso',
Yosë nosoroápirinquëmahuë'.

Inaso' Sinioro. Ya'ipi nanitaparin.

16-17 Isonta Sinioro sha'huitaantarinquëma':

“Ca nohuananton nani prasaquë na'nëpoma'.

Nani cachiquë co napion ancantatoma', noncaropoma'.

Notohuaro' chimipiro'sa ya'huëapon ni'ton,

canacaiso marë' na'nëro'sa nipisopita,

imin camayoro'sa', inapita na'nëcaiso marë' amatapoma'.

Yai'pi oparoro'saquë na'nëpoma'.

Ana'inta'huanquëmaso marë' o'mahuato, napoarama'.

Ca Sinioroco napotaranquëma'.

Caso Yosëco yaipi nanitaparahuë, tënahuë,” tënin.

18 Ina quëran Sinioro taantarin:

“A'naquëma ana'inta'huaso tahuëri nanicaso', na'con nohuantërama'.

Naporamasopitaso', ¡ma'huantacha nisarama paya!

Ina tahuëri ma'sona onpocamaso' ¡co canpita nitotëramahuë'!

Ina tahuëri nanihuachin pa'pi tashinantápon.

19 Pa'pini' ta'ananpiapomarahuë',

tocani' ya'huërë' nacapiantarinso pochin cancantapoma'.

A'naquëonta pëinënquë ya'conahuaton, pairaquë pisanaso chachin

ya'huanarinso pochin cancantapoma'.

20 Tëhuënchachin ana'inta'huaso tahuëri nanihuachin, tashinantápon.

Pa'pi tashinantápon ni'ton, co manta ya'noarinhuë',” tënin.

21 Naquëranchin Sinioro taantarin:

“Chinotamacoso marë' pita ninamasopita, co quë'yarahuë'.

Niyontonpatamara pa'yápiro nipiramahuë', co costarincohuë'.

22 Noya nicatomaco ma'sha tēpatoma ya'ipi ahuiquitopiramahuë',

cariso' co ni'ca'huaso tēranta', nohuantërahuë'.

Trico, sipata, inapitanta quëshihuatamacora co nohuantërahuë'.

Toroa'huaro'sa amoshin nipisopita

nanan anoyatërhüaso marë' tēparamasonta', co nohuantarahuë'.

23 Chinotatomaco cantahuatamara, nonca noncatoconama'.

Naporamaso amirahuë ni'ton, ¡ta'toco huachi!

Chinotatomaco arparo'santa pi'niramaso', ¡co huachi yanatanahuë'!

24 Pancai' pa'irinso pochin noya ninicatomá',

no'tëquénáchin nionquirapico tēhuënchinso'.

Huinan co yanirinsohuë pochin noya piyapi nico',” tënin.

25 Naquëranchin Sinioro taantarin:

“Israiro'sanquëma canpitaso', iráca catapini shonca pi'ipi

inotëro parti pa'nama'.

Inaëchin pacasëma',

co onporonta ma'sha chinotamacoso marë' tēparamahuë'.

Naporahuaton co ma'sha tēranta quëshiramacohuë'.

26 Sicoto itopiso' mamanshi,

copirnonëma pochin nicatoma quëparama'.

Tayora nonanamaso' Quiono itopisonta', quëparama'.

Inapita mamanshiro'saso', canpitaora chachin ninama'.

'Yosëro'sa nonanhua', ta'toma naporama'.

²⁷ Naporamaso marë' a'na parti quëpaponëinquëma'.

Tamasco ninano aquëtëran tël'yataponëinquëma'.

Ca Sinioroco napotaranquëma'.

Caso Yosëco ya'ipi nanitaparahuë.

Ina pochin nohuitamacoso ya'huërin," ténin.

Israiro'sa ana'intacaso ya'huërinso'

- 6** ¹ Quirosarinquë yashi yashin ya'huëpisopita,
 ¡ma'huantacha nisapi paya!
 Samariaquënta: "Noya ya'huëarihua'. Co manta onpoarihuahe',"
 topisopita, ¡ma'huantacha nisapi paya!
 "Quirosarin, Samaria, inapita ninanoro'saso',
 chini chiníquën nanantopi," topi hua'anënpita.
 Napoaton a'napita israiro'saso',
 inapitari catahuacaiso marë' paapapi.
- ² Paapahuachinara, hua'ano'sari:
 "Carini ninanoquë pa'sahuatoma',
 onpopinsoya ya'huëhuano'sa ya'huëpiso', ni'conco'.
 Ina quëran Amato ninanoquë paantaco'. Inaso', panca ninano'.
 Amato quëran Cato ninanoquë pa'mantaco'.
 Inaso', huiristino'sa ninanonëna'.
 Inaquëpita pa'sahuatoma', onpopinsoya ya'huëpiso', ni'conco'.
 ¡Inapita ninanoro'saso', co Israiro no'paquë pochin ya'huëpihuë!
 ¡Apinapichin no'paquë ya'huëpi!" itopi.
- ³⁻⁴ Inapoatoma canpitaso',
 Yosë ata'huantiinquëmaso tahuëri, co yayonquiramahuë'.
 Nipirinhue', co noyahuë' nisápatoma ina tahuëri amanotarama'.
 Noyápiachin pë'sararo'sa
 Huiri pomon quëran nipinan ya'huëtërinquëma'.
 Pitaro'sa tahuëri nipachina, inaquë noyá niótënema'.
 Toroa'huaro'sa amoshin ya'huëtërinquëmaso', carniroa'huaro'sa',
 inapita tëparahuatoma noya coshatárama'.
- ⁵ Pirinan pihuipoma pochin manta tëranta cantarama'.
 Tapi copirno pochin
 co ni'chinpisohuë' pi'nicaíso', pihuicaíso', inapita ocoipitëramama'.
- ⁶ Huino o'otoma no'pirárama'.
 Noya noya hua'sai' pashirama'.
 Canpitaso ta'huantochináchin nisapiramahuë':
 "Ma'ta pini," toconama'.
- ⁷ Naponama ni'ton,
 canpita'ton Sinioro a'na no'pa'pa' tël'yatarinquëma'.
 Pita nicatoma noncaroyantëramaso', copi tapon huachi.
- ⁸ Ina quëran Yosëso taantapon:
 "Caso Yosëco ya'ipi nanitaparahuë.
 Caso Sinioroco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma':

- 'Israiro'saso', yanocantopi. Inapopiso co què'yarahuè'.
 Noya pëiro'sa ya'huètopi ni'ton,
 "co manta onpoaraihuè'" topisonta', co què'yarahuè'.
 Ca nohuanton inimiconënapitari
 Samariaquë ya'huëpisopita minsëapona'.
 Inapotatona', ya'pi ma'shanënapita matapona', tënahuë," ténin.
- ⁹ Naporor' a'na pëiquë shonca ya'pi quëparitohuachina',
 shonca chachin chiminapona'.
- ¹⁰ Naporor' tahuëri'sa nanpipisopitaso', pa'pi tē'huapona'.
 A'naso', a'na pëiquë ya'conahuaton,
 quëmopinën chimininsor', a'pëcaso marë' yonissarin.
 Patoanaror'saquë yonisor', a'nara quënanahuaton:
 "¿Ya'huëarin aquëtë huarë' piyapi acoana?" itapon.
 "Capa, co ya'huërinhuë'," itarin inarinta.
 Napotahuaton, tē'huanëinquë napopitarapon:
 "¡Ta'tëquë! ni'quëna aquëtë huarë' nonaton, Sinioro chinototan.
 Napohuaton, inaso natanatëinquë canponta tēpahuachinpo'," itapon.
- ¹¹ Sinioro chachin panca pëiro'sa ya'huëinsopita,
 ata'huantacaiso camaitapon ni'ton, inapoapona'.
 Hua'huishin pëiro'santa', inapotacaiso camaitapon.
 Napohuachina, ya'ipi pëiro'sa ta'huantapon.
- ¹² ¡Cahuarioror'saso', co nanitopihuë' natëtëro'sa pa'tontacaiso!
 ¡No'pa' ohuërepiquë ohuacaro'saso', co marë' ohuëreaponahuë!
 "Coisëro'sa catahuainacoi," ta'tona a'naquënso
 huëcapaipirinëinquëmahuë',
 canpitarisor' noniatë pochin nitatoma', tēpatë pochin nitërama'.
 Inapoatoma', co inapocasohuë' nininsor' ninama'.
 Catahuamaso marë' ninarinëmasopita co catahuatomahuë',
 na'con na'con ano'huitërama'.
- ¹³ Notiparo ninanosor', a'napitari hua'anëntapirinhue',
 inapita canarahuatoma mataantarama'.
 Ina marë' canpitaro': "Ma noyacha ahuëtërai paya," toconama'.
 "Quiyaora chiniatoi, Carnain ninanonta', minsërai,"
 tomantatoma topinan quëran capa cancantërama'.
- ¹⁴ Naporamaso marë' noya natanco israiro'sanquëma'.
 Sinioro chachin sha'huitarinquëma'. Inaso' Yosë ni'ton, ya'ipi
 nanitaparin:
 "Naporamaso marë' a'na nacion sontaro'sa
 ahuëinëinquëmaso marë' a'pataranquëma'.
 Inapitasor' huë'pachina, pëtëtë parti Amato pëntoinan itopi quëran,
 pë'natë partinta Arapa i'sha itopiquë huarë' a'parisitarinëinquëma',"
 ténin Sinioro.

Sëquërë quëran ana'intacaso quënaninsor'

7 ¹ A'na tahuëri Sinioro hua'narëso pochin a'notërinco. Inaso', pa'pi
 notohuaro' sëquërë' acorarin ni'nahuë. Naporoso copirno marë'
 sha'topiso', nani yaquiatona mapi. Yaquipisonta', nani papoantararin.

²Ina quëran sèquëroro'saso', sharo'sa', pacatoro', inapita pè'yarantararin. Naporahuachinara:

—Sinioro, tëhuëenchachin oshahuanpiraihuë', oshanëhuëi inquitocoi. Israiro'sa inapotaton ana'intohuatan, co chiniapihuë'. Hua'huaro'sa pochin nisapi nichinapon chachin ta'huantapona', itërahuë ina nontato.

³Napotohuatora, Sinioroso' israiro'sa ana'intacaso yonquiaponahuë', tananpitërin.

—Co inapotapohuë', tënin.

Pën quëran ana'intacaso quënaninso'

⁴Ina piquëran Sinioroso', pën quëran ya'huëre ana'intiinpoaso yonquirinso', a'notaantarinco. Pa'pi huëya pën mashori panca marë anpotërinso', ayanimiatërin. Imino'sa', pastoro'sa', inapitanta huëyarantararin.

⁵Naporahuachina:

—Sinioro, ama ina pochin ana'intocoisohuë'. Israiro'sa inapotaton ana'intohuatan, co chiniapihuë'. Hua'huaro'sa pochin nisapi nichinapon chachin ta'huantapona', itaantarahuë.

⁶Napotohuatora, Sinioroso' israiro'sa ana'intacaso yonquiaponahuë', tananpitaantararin.

—Co inapotapohuë', tënin.

Païra tantiatiinan quënaninso'

⁷Ina piquëran Sinioroso', a'na ya'huëre hua'narëso pochin a'notaantarinco. Sinioro chachin a'na païra pïrayan huaniárin ni'nahuë. Imirinquë a'nara païra tantiatiinan sè'quëarin. ⁸Ina quëran nataninco:

—¿Ma'ta Amosë ni'nán? itërinco.

—¿Nara pëi tantiatiinan ni'nahuë, itërahuë.

—Ina mini. Pëina'piso', isanpi quëran païra no'tëquën pantarinso' tantiarin. Inapochachin canta', piyapinëhuëpita noyasáchin nisapiso', tantiarahuë. Na'aro nicha'ëpirahuë', co noyahuë' nipachinara, ana'intarahuë huachi. ⁹Isaco quëran pipipisopita' mamanshi moshacaiso marë' inahuara nohuanton artaroro'sa acopi. Inapitaso', ya'ipi ta'huantapona'. Israiro'sa mamanshi moshacaiso marë' pëipisopitanta', tapiarahuë. Quiropoamo copirno quëmopinënpitanta', co huachi israiro'sa hua'anëntaponahuë', tënin.

Amasiasëri Amosë no'huirinsó'

¹⁰⁻¹¹Pitiriquë a'nara corto hua'an ya'huërin. Inaso', Amasiasë itopi. Pënëntërahuëso' natanahuaton, Quiropoamo copirno anitotacaso marë' nanan a'patërin: “Amosë yaocoiatënquën pinosárinquën. Naporinso', ya'ipi israiro'sacoi co noyahuë' natanai. Naporin pënëntapon: ‘Inimicoro'sari israiro'sa ahuëhuachina', Quiropoamoso' ahuëtápaton, chiminapon. Inapoa-tona inimicoro'saso', a'na no'pa'pa' quiquiaponënpoa',’ tënin,” itopi. ¹²Ina quëran Amasiasëso', itaponco:

—Pënëntaton yacanahuatanso', ya'huëranquë paantaton inaquë pënëntëquë'. ¹³Ama huachi isëquëso pënëntëquësokuë'. Isëquë copirnonta

moshatërin. Naporahuaton ya'ipi Israiro no'paquë ya'huëinsopita quëran, noya noya moshato pëi isëquëso ya'huërin, itërinco.

¹⁴Napotohuachincora:

—Co caso pënëtona'picohuë'. Naporahuaton co cana'huaso marë' pënëntërahuë'. Caso ohuicaro'sa a'paiato sacatërahuë. Naporahuato iquira nara nitërinso', yontonato pa'anahuë. ¹⁵Ohuicaro'sa a'pairápirahuë': "Carinquën nanan quëtaranquën ni'ton, piyapinëhuëpita pënëncaso marë' paquë'," itërinco Sinioro.

¹⁶Napoaton quëmanta', Sinioro napotërinquënso natanquë': Quëmaso' pënënatonco: "Quiyaso', Isaco quëran pipiraisopita israiro'sacoi. Inacoi ni'toi, Yosë ma'sha onpotiincoiso yonquirinso' yasha'huitopirancoihuë', ama ina sha'huitocoisohuë'," itëranco. ¹⁷Napotopirancohuë', quëmanta Sinioro ma'sha yaonpotërinquënso sha'huichinquën: "A'na tahuëri quëmaso sa'an, iso ninanoquë chachin pota ya'conapon. Hui'nanpitaso', sahuëni quëran chiminapona'. No'panënta', nicanatona mapona'. Quëmaso nipirinhüë', co Yosë imapiquëhuë' quëpahuachinën, inaquë chiminapon. Israiro'santa', áquë no'pa'pa' inimicoro'sari quëpapon', ténin Sinioro," itërahuë.

Huayo noyá cayatërinso pochin nininso'

8 ¹A'na tahuëri Sinioro hua'narëso pochin a'notaantarinco. A'na i'mëquë huayo noyá cayatërin ni'nahuë. ²Ina quëran Sinioro nataninco:

—¿Ma'ta Amosë ni'nan? itërinco.

—A'na i'mëquë huayo noyá cayatërin ni'nahuë, itërahuë.

Naporo' Sinioro taantarín:

—Tëhuëenchachin mini. Israiro'santa', nani huachi noyá cayapiso pochin nipi. Napoaton co huachi aquëtë nicha'ësarahuë'. ³Ina tahuëri nanihuachin, copirno noyápiachin pëinënuquë cantayantopiso', copi tapon. Na'nëro'sa ya'huërë', oshaatona noncarorantapona'. Notohuaro' piyapi naporo chiminapon ni'ton, co huachi pa'pitaponahuë'. Onpopinquë tëranta topinan të'yatapona'. Co manta tēcaponaraihuë', të'yatapona'. Ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquëma', ténin.

Israiro'sa ana'intacaso ya'caritërinso'

⁴A'naquëmaso co panorohuanhuë' nicatoma', sano piyapiro'sa ihuarama'. Popriyatopisopitanta', na'con na'con aparisitërama'. ⁵⁻⁶Canpitaso ma'sha pa'ana'pinquëma ni'ton: "¡Trico pa'antacaso marë' yoquia'huarai' pita, mandón na'huëin! Ihuatë pë'tënanquë pë'tënatëhua', na'con na'con canacaso marë' ¡Sahuatonta', a'naroáchin na'huëin! Popriyaro'sa aquëtë apopriyatahua'. Inahuara chachionta', nihuirinpoaso marë' pa'anhua'. Sapatë marëya tëranta nihuihuachinpoa', inapotahua'. Trico nitapihuachina të'yatopirëhuahuë', ina tëranta pa'antacaso ya'huërin," tënema'.

⁷Inaporamaso marë' Sinioro tapon:

"Caso Sinioroco ni'to, israiro'sanquëma chinotopiramacohuë', co onporonta naporamaso naniantarahuë'.

⁸¡Ana'intoquatënuquëma', yai'pi ro'pa' nacontapon!

¡Ya'ipi piyapiro'santa', na'nëcaiso' ya'huëapon!

Isoro'pa' chachionta', Niroi' pamatërinso pochin nisarín.

- Pamatërin quëran huinquentërinso pochin, nisarin anta'," ténin.
- ⁹ Naquëranchin Sinioro taantarín:
 "Isonta', ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquëma':
 Ina tahuëri nanihuachin, camotëchin nipirinhüë', pi'i tacopiapon.
 Yono pi'i nipirinhüë', tashiapon.
- ¹⁰ Pita tahuëri'sa na'huëyantëramaso', acopitarahuë.
 Pita ya'huërënamën, chiminpisopita marë' na'nëtoma oshaarápoma'.
 Sëtohuachinara a'mopiso', canpitanta a'mosarama'.
 Co napion ancatohuachinara noyá niya'itopiso pochin niya'itarama'.
 A'naíchin hui'nin ya'huëtopirinhüë',
 chiminpachina na'nëpiso pochin nisarama'.
- ¹¹ Co hua'quiya quëranhuë', tanacaiso isoro'paquë a'pararahuë.
 Napoaponahuë', co cosharo quëran tanaponahuë'.
 Co o'oi quëran yamoroaponahuë'.
 Ca nanamëhuë natanacaiso marë' tanarëso pochin nisapi.
- ¹² Napoatona piyapi'sa patë patërantapona'.
 Ca Sinioroco nonahuëso', yonitona napoapona'.
 A'na marë quëran a'na marë'pa',
 norti parti quëran pi'i pipirinsó parti papona'.
 Napopirinhüë', co nanamëhuë natanapihuë'.
- ¹³ Nano'sa noyápiroyanchin nipirinhüë',
 hui'napi'santa chiníquën cancantopirinhüë',
 yamorotona', tapinanpitërapona'.
- ¹⁴ Samariaquë mamanshiro'sa chinotatona':
 'No'tëquën nontaranquën. Tano mamanshianta'^f, topi a'naquën.
 Piirsipaquënta mamanshiro'sa ya'huërinso chinotatona':
 'No'tëquën nontaranquën. Piirsipa mamanshianta', topi a'naquëonta'.
 Napopisopitaso', ca nohuanton anotërëso pochin nipachina',
 co huachi huënsëaponahuë'," ténin Sinioro.

Artaro pirayan huanirin quëran sha'huitërinso'

- 9** ¹ Naquëranchin hua'narëso pochin Sinioro quënaantarahuë.
 Inaso', artaro pirayan huaniton sha'huitërinco:
 "Chinotërinacoso pëi onënënpita aipi motën pochin acotopiso',
 ahüëquë'.
 Inapotohuatan, chinotërinacoso pëi nacontapon. Pairanënpita,
 pëi a'canpiso', inapita nacontatona piyapi'sa aipi anochina'.
 Nopoato nopoatotatona', piyapi'sa ni'pi'in.
 Ina quëran cha'ëpisopitaso', ca nohuanton sahuëni quëran tëpapona'.
 Yata'apirinhüë', co a'naya tëranta cha'ëponhuë'.
- ² Acoporoquë na'pipirinhüë', inaquëran cari ocoiarahuë.
 Pi'iro'të aquëtë pantahuachinanta', cari anohuaraantapo.
- ³⁻⁴ Carmiro motopi hui'nimotën'pa' na'pihuachina,
 inaquënta pa'sahuato macontarahuë.
 Marë acopoi' na'pitohuachinaconta',

f 8.14 Tano mamanshianta': Tano israiro'sa huënton mamanshi moshapiso', tapon naporin.

inaquë panca ya'huan acorahuëso' a'patohuato,
inari oqui oquitapon.
Inimiconënapitari a'na no'pa'pa' quëpahuachinara,
ca nohuanton inaquë sahuëni quëran chiminapona'.
Co huachi catahuapohuë'.
Nani ata'huanata'huaso yonquirahuë," itërinco.

Amosë Siniro chinotërinso'

- ⁵ Siniroso', Yosë. Inaso', ya'ipi nanitaparin.
Isoro'pa' cariatë pochin nipachina,
pëni pa'nan apoirinso pochin nitërin.
Napohuachina, piyapi'sa na'nërantapona'.
Niroi' pamatohuachina huinquintërinso pochin
isoro'panta nisarin.
⁶ Siniroso', inápaquë ya'huërin.
Isoro'pa' aipi pi'iro'të acorin.
Ina nohuanton marë quëran chitoro pipihuachina,
isoro'paquë o'nanin. Inaso' Siniro.
Ina pochin nohuitërehua'.

Trico taparapiso pochin israiro'sa nitarinso'

- ⁷ Naquëranchin Siniro pënëntaantarin:
"Isonta', ca Siniroco no'tëquën sha'huitaranquëma':
'Israiro'sanquëma'. Canpitaso', itiopiaro'sa pochin ni'nanquëma'.
Canpita Iquipito quëran ocoirahuatënuëma
isëquë quënanquëmaso pochachin,
Crita so'ton quëran huiristino'santa quënahuë.
Siriario'santa', Quiri parti quëran quënahuë.
⁸ Israiro'sanquëma', canpitaso na'con oshahuanama nicato,
ana'intatënuëma ata'huantaranquëma'.
Napoaponahuë', co noyá ata'huantaponquëmahuë'.
Ca Siniroco no'tëquën sha'huitaranquëma'.
⁹ Trico to'norahuachinara pintiapi.
Canpitanta israiro'sanquëma',
inapotatë pochin nitiinëmaso' camaitarahuë.
Inapotohuachinënuëma',
napoonamasopitaso co chiniaramahuë'.
¹⁰ Canpitaso nonpatamara: "Co onporo napoarihuahuë'.
Noya ya'huëáparihua'," toconama'.
Piyapinëhuëpitanquëma mini nipomarahuë',
oshahuanacaso'ráchin cancantërama'.
Naporama ni'ton, ca nohuanton sahuëni quëran chiminapoma',
tënahuë," ténin.

A'na tahuëri israiro'sa noya acoantacaso' sha'huirinsó'

- ¹¹ Naquëranchin Siniro taantarin: "Co hua'quiya quëranhuë' israiro'sa
noya acoantarahuë. Iráca Tapi copirnorí hua'anëntapon naporinso pochachin

acoantarahuë. ¹²Naporo' israiro'sanquëmaso', itomoro'sa minsërahuatoma', no'panëna hua'anëntapoma'. A'napita naciono'santa inapotapoma'. Ca Sinioroco no'tëquën sha'huitaranquëma'," ténin.

¹³Naquëranchin Sinioro taantarín: "Co hua'quiya quëranhuë' Israiro no'paquë sharo'sa noya noyatapon. Trico nanquicaíso pahuanapirínhuë', no'pa' taparoantacaso tahuëri'sa naniantarin. Opanta cayarínso co ya'ipi to'poiýátërasoihuë', trico ya'huëre shaantacaso naniantarin. Motopiro'sa', motopia'huaro'sa', inaquëpita huino i'sha pochin pacapon. ¹⁴Naporo' israiro'sa nisha nisha parti quëpapiso', isëquë chachin quëantarahuë. Ninanoro'sa ata'huantopisopita anoyataantapona'. Inapotahuatona inaquë ya'huëapona'. Oparotahuatona', huino o'opona'. Nisha nisha cosharo shacatona capona'. ¹⁵Inahuara no'panënaquë chachin ya'huëantapona'. Ina piquëranso', co huachi onporo tëranta no'pa' quëtërahuë quëran ocoiaponahuë'. Caso Sinioroco, Yosënëmaco ni'ton, no'tëquën sha'huitaranquëma'," ténin.

Conasë pënëntërinso'

Yosëri Conasë Ninihui ninanoquë a'parinso'

1 ¹Israiro no'paquë a'nara pënëntona'pi ya'huërin, Conasë itopiso'. Pa'pinso', Amitai itopi. A'na tahuëri Conasëso', Siniorori camairin: ²“Ninihuiso', panca ninano'. Napoaponahuë inaquë ya'huëpisopitaso', co imatonacohuë pa'pi co noyahuë' nipi. Napoaton inaquë paquë'. Pa'sahuaton ata'huanta'huaso yonquirahuëso', sha'huiconquë',” itërin.

³Napotopirinhue', Conasëso co inaquë pacatonhuë', niquë pa'nin. Sinioro yata'ananpiton, Copë ninano nonshinanquë pa'marin. Inaquë nipachina, a'nara panca nancha Tarsis ninanoquë^a yapa'sarinso', quënanconin. Inanta pahuërëtahuaton, Sinioro ta'ananpicaso marë' imatërin.

⁴Marë huancoanai' pa'sapirinhue', Sinioro nohuanton panca ihuai' pa'nin. Napohuachina, panca co'sacaitërin. Napoaton: “Ipóra tēhuēnchinso nancha ya'quiapon,” topi yonquiatona'. ⁵Co'huara inapoyátērasohue', Conasëso pë'pëto quëpapiquë ya'comarahuaton huë'sárin. Nancha quëpana'piro'santa', pa'pi pa'yanpi. Napoatona', mamanshinënapitari nicha'ëcaiso marë' nontopi. Nontopirinhue', co yasanoirinhue'. Napohuachina, nancha niotëintacaso marë' pë'pëto quëparapiso', tē'yaitopi. ⁶Nancha hua'anënso', pë'pëto quëpapiquë ya'comarahuaton ni'pirinhue', Conasë huë'sárin quënamarin. Quënamarahuaton:

—¡Capayatéquë huë'ëitë! ¡Pa'pi huëhuëpiro nisarëhua! Huënsëaton Yosëparin nontéquë'. Tapon a ina yanicha'ësápirinpoahuë', itërin.

⁷Hua'ani napotohuachina, Conasënta pipiintarin. Nancha quëpana'piro'saso':

—Insosona na'inin quëran po'sarëhuaso nitotacaso marë', nicanarëhuaso pochin nicatëhua nitotahua', niitopi. Inapohuachinara, Conasë na'ininso', nitotopi. ⁸Napoatona':

—Sha'huitocoi: ¿Maquëta tēhuëran ni'ton, po'sarëhua'? ¿Maquëta sacatëran? ¿Intohuaranta huë'saran? ¿Ma no'paquëta ya'huëran? ¿Ma piyapinquëta ninan? inapita sha'huitocoi nitochi, itopi.

⁹—Caso iprio piyapico ni'to, Sinioro chinotërahuë. Inaso Yosë, inápaquë hua'anëntërin. Inari chachin isoro'pa', marë', inapita acorin. ¹⁰Sinioro camairincoso co natëtohuë', ta'ananpiarahue', itërin Conasëri. Inapitariso pa'yanatona':

—¡Ma'huantacha quëmaso ninan paya! ¡Co napoitonhuë' pora! itopi.

a 1.3 Tarsis ninanoso': Inaso ninanoso', Ispania parti ya'huërin topi.

¹¹ Aquè aquètè marè co'sacaitarinso nica-tona', na'con na'con pa'yanpi. Napoatona', Conasè nataantapi:

—¿Ma'ta onpotohuatèinquèn marè co'sacaitèrinso copi tapon? itopi.

¹² —Tèhuèenchachin ca na'inahuèso marè' po'sarèhua'. Napoaton tè'yaitoco. Naporo huarè' marè sanoiarin, itèrin Conasèri. ¹³ Inaso napopirinuè', inapitaso yonsan'pa' ya'caritacaiso marè' chiníquèn maitopi. Napopirinuè', co nanitopihuè'. Marè aquè aquètè co'sacaitarin ni'ton, co nanitopihuè'. ¹⁴ Napohuachina, Sinioro nontopi huachi: “Sinioro. Quèmaso nohuanteransoráchin ninan. Iso quèmapi na'inin quèran po'sarai nipachina, ama ya'ipicoi taquiita'huaiso nohuanterquèsuhuè'. Ya'huèrè' inaso co manta tèhuèpirinuè' tè'yaitohuatoi, chimanapon. Napohuachin, ama ina na'inchincoisohuè',” itopi. ¹⁵ Inapoatona Conasè tè'yaitopi. Naporo chachin marè sanoirin. ¹⁶ Ina nica-tona', Sinioro chinotopi. Ya'ipi cancanèna quèran chinotatona': “Ma'sha quèma marè' tèparahuato chinotarainquèn,” itopi.

Yosèri Conasè nicha'èrinso'

¹⁷ Co'huara tè'yaichátèrasoihuè', Sinioroso a'nara panca sami Conasè mi'tacaso marè' camairin. Inapotohuachina, cara tahuèri tashirè chachin ina yo'namènquè ya'huèrin.

2 ¹⁻² Sami yo'namènquè ya'huèarin quèran chachin, Conasèso Yosè nontaton:

“Sinioro. Quèmaso Yosènèhuèinquèn.

Yachimiiato co napion ancantasoco, catahuancoso marè' nontèranquèn.

Naporo' quèmaso', a'paniranco.

Marè anpotèrinquè yachimiiatasoco, chiníquèn nontohuatèinquèna, natanatonco catahuaranco.

³⁻⁴ Quèma nohuan-ton nancha camayoro'sa',

marè huancoanai' tè'yaitèrinaco.

Marè chiniiro'sa so'nantatè pochin nitèrinco.

Panca co'sacairo'sa a'paransopitanta', imoto imototèrinaco.

Naporo' iso pochin yonquirahuè:

'Iporaso', co huachi chinotèranquènso pèiquè ya'conato, chinotaantaponquènhuè'.

Quèma pèinènso', noyasáchin ninin,' ténahuè.

⁵⁻⁶ Marè anpotèrinquè tè'yaitohuachinacora

inaquè oniquin ya'huèrinso', so'quèmototèrinco.

Motopiro'sa nanimarin'pa' huarè', camarahuè ninatanahuè:

'Co huachi onporo tèranta isèquèran pipipohuè', topirahuè.

Quèmaso Sinioro, Yosènèhuèinquèn.

Caso cha'èca'huaso', co yonqupirahuè',

panca sami mi'tiincoso marè' a'parahuaton, chimirin quèran nicha'èranco.

⁷ Nani yachiminasoco quèma Sinioro yonquiranquèn.

Catahuancoso marè' nontèranquènso',

chinotèrainquènso pèi quèran natananco.

Quëma pëinënso', noyasáchin ninin.

⁸⁻⁹ A'naquënso', mamanshiro'sa moshatona', a'porinën.

Caso nipirinhüè', 'Yosparinquën Sinioro,' itatënquën chinotaranquën.

Quëma marè' ma'sha tēparahuato chinotaranquën.

Ma'sona nicaca'huaso sha'huitēranquēnsopitanta', ananiarahuè.

Quëmasáchin Sinioro nanitēran nicha'ēancoiso'," itērin.

¹⁰ Ina quēran Siniorori camaihuachina, panca samiso', yonsan'pa' Conasë imoconin.

Ninihuiquë ya'huëpisopita Yosëri nicha'ërinso'

3 ¹ Naquēranchin Siniorori Conasë camaiantarin: ² "Ninihuiso panca ninano'. Inaquë pa'sahuaton nanan sha'huitaranquënso sha'huiconquë'," itērin.

³ Napotihuachina, Conasëso Siniorori camairinso chachin ninin. Ninihuiquë canconahuaton ni'pirinhüè', inaso panca ninano'. Cara tahuëri irataihuarè' ya'ipi áqui. ⁴ Conasëso inaquë ya'conahuaton, a'na tahuërira' iratērin. Papon pochin pēnētērarin: "¡Catapini shonca tahuëriya quēran Yosëri iso ninano ata'huantapon!" tērarin.

⁵ Ya'huëhuano'saso ina natanahuatona', ya'ipiya quēran natēpi: "Tēhuēn-chachin Yosë napotarinpōa'. Huëco pa'ahua ayono nicatēhua Yosë nontahua'. Co noyahuë' nicatēhua oshahuanēhuaso', a'pōa'ahua'. Pa'pi sētērēhuaso a'nocaso marēnta', sa'catēn nininso a'moahua'," niitopi. ⁶ Copirnonta ina nitotahuaton, hua'anētērinso shiranēn quēran huanirin. Copirno ni'ton, noyápiachin a'mopirinhüè'. Ina pa'coirahuaton, sa'catēn nininso a'morin. Ina quēran aipiran pa'sahuaton, huariano aipi huēnsēconin. Co noyahuë' nininsopita a'porinso', a'nocaso marè' naporin. ⁷ Ina quēran catahuarinsopita hua'ano'sapitarē chachin ya'ipi ninanoquë, ma'sona onpocaiso camaitērin:

"Ama insonta coshachinsohuë'. Pēt'ahuanēna', pēt'ahua huēntonēna', inapitanta co a'cacaiso ya'huërinhuë'. Co i'sha tēranta o'shitacaiso ya'huërinhuë'. ⁸ Ya'ipiya quēran sa'catēn nininso a'moina'. Pēt'ahuanēna quēran huarè', ina pochin a'mochina'. Co napion ancantērēhuaso', a'nocaso marè' inapōa'ahua'. Naporahuatēhua ya'ipi cancanēnpōa quēran Yosë nontahua'. Ya'ipi co noyahuë' ninēhuasopita, no'huitērayanpōa nicatēhua', co tēnorotochináchinhuë' cancantērēhuasopita, inapita ya'ipi a'pōa'ahua'. ⁹ Tapon Sinioro nosoroatonpōa', no'huirinpōaso asanoápirinhüè'.

Inapohuachin, co tēpaonpoahuë',"

tēnin. ¹⁰ Copirno camaitērinso chachin ya'ipi piyapi'sa co noyahuë' nipiso a'popi. Yosëso', napopiso ni'nin. Ina nicaaton nosororin. Inapōaton ata'huantacaso yonquirinso', tananpitērin.

Yosëri piyapi'sa nosorochináchin cancantērinso'

4 ¹⁻⁵ Ina quēran Conasëso ninano quēran pipirahuaton, pi'i pipirinsopiti pa'nin. Aquëmiachin paponahuë', ninanosoya ya'norin. Inaquë a'nara imēnamēa'huaya pochin huēnsēaton na'icaso marè' acorin. Inaporahuaton na'yapon pochin: "¿Ma'tama ninano onpo'inpā?" tēnin. Yosëri ninihuiro'sa nosoroaton nicha'ërinso', Conasëso ni'nin. Ina nicaaton pa'pi no'huitērin. Napōaton iso pochin Yosë nontērin:

—Ni'quë Si nioro. Quëmaso noyápiachin cancantaton a'naroáchin yan os orotëran. Naporahuaton co a'naroáchin no'huitëranhuë'. Piyapi'sa pa'pi nosororan ni'ton, ana'intacaso sha'huitaponahuë', co noyahuë' nipiso a'pohuachinara, co huachi ana'intaranhuë'. Inapochin ninanso', ya'huërahuëquë chachin nani nitotërahuë. Napoaton naporo camaihuatancora, a'naroáchin Tarsis'pa' ta'arapirahuë': "Ninihuir'o'saso inimiconëhuëipita ni'tona', ama co noyahuë' nipiso a'po'inasohuë'. Yosëri ata'huantocha'in," ta'to naporahuë. Iporaso tantiarahuëso chachin ninan. Napoaton Sinioro tëpachinaco huachi. Ca marëso', chimina'huaso noya noya tënahuë, itërin. Siniororiso napoaponahuë':

—¡Co inapochin no'huitacaso ya'huërinhuë'! itërin.

⁶Yosëso Sinioro ni'ton, Conasë ana'itacaso marë' a'nara nonirintë na'ton pochin nininso apapotërin. Inapotahuaton a'na tashiya marëáchin imënamëa'huaya aso'quëëtërin. Inapotohuachina, noyá imorapitërin. Napoaton Conasëso', nonirintë marë' pa'pi noya cancantërin.

⁷Napopirinhue', tahuëririnquë tashíramiachin Sinioroso a'nara cha'cho nonirintë a'tonacaso marë' camairin. Inapotohuachina a'naroáchin ahuirin. ⁸Pi'i pipihuachina Yosëso': "¡Ipora tahuëri pa'pi chiníquën pi'i pi'cachin!" tënin. Napohuachina, pa'pi chiníquën pi'i pi'cataton Conasë yatëparin. Pi'i tapinantochináchin ninatanaton yachiminin:

—Chiminahuë naporini, noya noya niitonhuë', tënin no'huitaton. ⁹Yosëriso napoaponahuë':

—Nonirintë ahuirinso marë' ¡co inapochin no'huitacaso ya'huërinhuë'! itërin.

—Noya mini tënahuë caso'. Chiminchináchin no'huitërahuë, itërin Conasëri.

¹⁰Naporo Siniorori:

—¡Ma'huantacha quëmaso yonquiran paya! Co quëmari nonirintë shacaton aso'soranhue'. Co pi'pian tëranta inaquë sacatëranhuë'. Inaso', ca nohuanton a'na tashiya marëáchin so'sorahuaton, a'na tahuëriíchin ana'itërinquën. Tahuëririnquëso', ahuiantarín. Napopirinhue', ina nosoronëinquë ahuirinso marë' a'pitaton no'huitëran. ¹¹Aquëtë huarë' mini caso', Ninihui ninanoquë ya'huëpisopita nosoroca'huaso ya'huërin. Inaso' panca ninano ni'ton, pasa cato shonca huaranca na'con piyapi'sa ya'huërin. Inapitaso', hua'huaro'sa co manta nitotatonaraihuë' tëhuëpisopochin nipi. Naporahuaton notohuaro' pë'tahuaro'santa ya'huërin, itërin.

Miquiasë pënëntërinso'

Samariaquë ya'huëpisopita Yosëri ana'intacaso yonquirinso'

1 ¹Caso Miquiasëco. Morisito ninanoquë hua'huatërahuë. Inaso' ninano', Cota huënton israiro'sa no'panëinquë ya'huërin. Siniro hua'narëso pochin a'notatonco anitotërinco'sopita iso quiricaquë ninshitaranquëma'. Samaria, Quirosarin, inapita ninanoro'sa ma'sona onpotacaso' yonquirinso', ninshitarahuë. Cotamo copirno Cota huëntonquë hua'anëntaso', anitotërinco. Ina piquëran Acasonta hua'anëntaso', anitotaantarinco. Ina piquëran Isiquiasënta hua'anëntaso' anitotërinco'sopita, ninshitaranquëma'.

² Ya'ipi piyapinquëma nontaranquëmaso natanco'.

Ya'ipi isoro'paquë ya'huëramasopita noya natanco':

Siniro chachin chinotërehuaso pëinen quëran,

co noyahuë' ninamasopita nicaton, sha'huirapiarinquëma'.

³ Inaso ya'huërin quëran pipirahuaton,
motopiro'sa aipi huëcapon.

⁴ Huëcaso', motopiro'sa soquiapon.

Pa'nan pëni apoirinso pochin nitapon.

Pama paquiitahuaton casharinso pochin

motopianaro'sa nochatapon'a'.

⁵ Israiro'sa Siniro co yanatëpiso marëhuë' napoarin.

Inapoatona na'con oshahuanpi ni'ton, napoarin.

¡Samaria ninanoquë chachin

israiro'sa co natantochináchinhuë' cancantopi!

¡Quirosarin ninanoquë chachin

Cota huënton israiro'santa', inahuara nohuanton artaroro'sa acopi!

⁶ Napoaton Siniro naporin:

“Ca nohuanton Samaria ninano ta'huantohuachin,

na'piro'sara' yamorápon.

Inaquë chachin opa shacatona oparotapon'a'.

Na'pinënpitanta', motopianaquë pa'sa pa'satapo.

Ninanonëna pairapicaíso marë' simintonën acopisonta', aya'noarahuë.

⁷ Ya'ipi mamanshinënapita pa'quiapon'a'.

Chinotacaiso marë' nararo'santa acopiso', ahuiquitapon'a'.

So'yahuan niponahuë', so'in tēhuananpitërinso pochin

cancantatona',

ina mamanshiro'sa', nararo'sa', inapita moshacaiso marë' acopi.

Napoaton ya'ipi inapita ata'huantarahuë',” tēnin.

Miquiasë sêtatôn oshaarinso'

- ⁸ Sinioro napoarin ni'ton, co napion ancantato na'nêrápo.
 Sapatê ocoirahuato, i'nanpinantê pa'sápo.
 A'morahuësonta', pa'coirahuato i'nanpirapi pa'sápo.
 Asani' na'nêton, "huao," tárinso pochin canta', na'nêrápo.
 Huacopi sêtêrinso pochin, nisápo.
- ⁹ Samariaquê ya'huêpisopita Siniorori ana'intaton,
 co noyatochináchinhuê' acoarin.
 Cota huênton israiro'santa', parisitacaiso canquiarin.
 Quirosarin ninanoquê na'con na'con israiro'sa ya'huêpirinahuê',
 inapitanta parisitacaiso canquiarin ni'ton, napoarahuê.
- ¹⁰ Inaporêhuaso', ama Cato ninanoquê ya'huêpisopita sha'huitocosohuê'.
 Ama na'nêcamaso' nohuantocosohuê'.
 Co napion ancantatoma',
 Piti-ri-apra ninano amocantêrinquê, nianapitoco'.
- ¹¹ Sahuiri ninanoquê ya'huêramasopitanta',
 a'na no'pa'pa' quêpainêmaso ya'huêrin.
 I'nanpirashitê' quêpaponêma ni'ton,
 pa'pi taparo nicapoma'.
 Saanan ninanoquê ya'huêramasopitaso', tancapitaponênquêma'.
 Napoaton co pipiamaso', nanitaramahuê'.
 Piti-siri ninanoquê ya'huêpisopitanta', na'nêmiatapona'.
 Co huachi inso Cota huênton Israiro têranta',
 ina ninano quihuiponhuê'.
 Inimiconênapitari ata'huantêrin ni'ton,
 co huachi ina quihuiponahuê'.
- ¹² Quirosarinquê ya'huêpisopita ahuêcaiso marê'
 Sinioro nohuanton inimiconênpitari cantiarin.
 Napoaton Marotoquê ya'huêpisopitanta',
 a'napitari catahuacaiso marê' co napion cancantapi:
 "Catahuainacoiso ninapiraihuê',
 co a'na catahuaponacoihuê' nimara," tapona'.
- ¹³ Naquisi ninanoquê ya'huêramasopita,
 canpita a'chinama quêran israiro'sa nisha cancantopi.
 Quirosarinquê ya'huêpisopitanta', anishacancantêrama'.
 Ina marê' canpitanta', inimico ta'ananpiamaso marê'
 toronano'sa cahuarioro'saquê a'sontoco'.
- ¹⁴ Morisito-cato ninanoquê ya'huêpisopita
 co huachi onporo têranta niantapomahuê'.
 Napoaton nontahuatoma patoco'.
 Aquisipi ninanoquê ya'huêpisopitanta',
 Israiro copirnoros'a anishacancantapona'.
- ¹⁵ Ina quêran Sinioro taantarín:
 "Marisa ninanoquê ya'huêramasopitanta',
 ahuêinquêmaso marê' a'nara minsêtona'pi, a'pataranquêma'.
 Ina huê'pachin, Israiro copirno, hua'ano'sa, inapita

Atoramo ninano ya'cari nanin ya'huërinquë,
na'picaïso marë' ya'conapona'.

- ¹⁶ Canpitanta Quirosarin ninanoquë ya'huëramasopita,
co napion ancantatoma', noyá niya'itoco'.
Hui'namapita nosoromiatëramaso' yonquiatoma', inapoco'.
Inapitaso' a'na parti inimiconëmapitari quëpapona ni'ton,
motëma tamë moto pochin ya'noamaquë huarë', niihuimototoco',"
tënin.

Ma'huano'sa co noyahuë' nipiso'

2

¹⁻² A'naquëmaso', huë'ëramaquëpita co noyahuë' nicacamaso
yonquirama'.

Chiniquën nanantërama ni'ton, tahuërihuachina ina inachachin
ninama'.

No'pahuë nipon noyahuatamara, machinarama'.

Pëihuë nipon noyahuatamara, ihuatërama'.

Quëmopinënapitarë chachin piyapi'sa aparisitërama'.

Shimashonënapitari no'pa' ayananpipiso',

shinpitari hua'anëntapirinahuë', inapita ihuarama'.

Inaporamasopita, jma'huántacha canpitaso nisarama paya!

- ³ Napoaton Sinioro napotërinquëma':

"Naporamaso marë' carimanta',

nani yonquirahuë ma'sha onpota'huanquëmaso'.

Pa'pi chiniquën ma'sha onpoarama ni'ton,

co cha'ësaramahuë'.

Inapotohuatënnquëma', co huachi nocantamaso' yonquiararamahuë'.

Pa'pi co noyahuë' tahuëri'sa nissarin ni'ton, napoarama'.

- ⁴ Ina tahuëri nanihuachin,

sëtatona oshaapiso pochin

tëhuacaiso marë' cantarapiaponënnquëma':

'Noyá ata'huantërinënpochi paya.

Sinioro piyapinënpitanpoa nipirëhuahuë',

iporaso' a'napita hua'anëntërinënpoa'.

Inapotiinënpaso marë' co incari tëranta ya'copirinhue'.

No'panënpaopitanta', canarinënpaasopitari nipatomatatona',

hua'anëntopi huachi, 'itaponëma',"
tënin Sinioro.

- ⁵ Sinioroso' catahuainpoaso marë' iráca canpoarë anoyataponahuë',
iporaso' co huachi catahuarinpoahuë'.

Nonpi nanan pënëntona'piro'sa co noyahuë' nipiso'

- ⁶ Ma'huano'saso', nonpi nanan pënëntona'piro'sa taranatona',
pënëntërahuëso' acopitiinacoso marë' napotërinaco:

"Co manta ma'sha onpoarihuahuë'.

Napoaton Sinioro anitotërinquënso',

co sha'huitápancoïso ya'huërinhuë'.

- ⁷ Canpoaso' noya piyapinpoa ninëhua'. Co Yosë no'huiarinpoahuë'.
Nosorinpoa ni'ton, co ana'intiinpoaso ya'huërinhuë'.

- Tèhuénchachin naporaiso pochin Yosëso ninin.
 No'tëquénáchin ina imapatëhua',
 sha'huitërinpoasopita noya catahuarinpoa', itërinaco.
- ⁸ Sinioroso nipirinhue', inapita pënënaton:
 "Inapo pënëntatoma canpitaso', piyapinëhuëpita tapirama'.
 Inapitaso' co natantochináchinhue', cancantatona',
 co huachi yanatërinacohue'.
 Naporahuatoma piyapinëhuëpita ihuarama'.
 Ahuëtopi quëran huënantahuachinara:
 'Nani huachi inimiconënpoapita quëran cha'ërëhua'.
 Noya ya'huëarihua huachi,' itërama'.
 Napotahuatoma', a'mopisopita
 na'con na'con pa'tërinso', osërëtërama'.
- ⁹ Quëyorono'santa pëinënaquë noya ya'huëpirinahue',
 canpitariso' pëinënapita osërëtërama'.
 Hua'huinapitanta', noya ya'huëcaiso marë' nani ma'sha quëtopirahuë',
 inapitanta matatoma', aparisitërama'.
- ¹⁰ ¡Co isëquëranchin ya'huëápamaso ya'huërinhue'!
 ¡Paco huachi!
 Co canpita iso no'paquë noya chinotápamaso ya'huërinhue'.
 Canpitari iso no'pa' tapirama ni'ton, ata'huanta'huaso ya'huërin.
- ¹¹ Nonpi nanan sha'huitona': 'Na'con huino ya'huëapon.
 Nisha nisha o'oi ya'huëhuachin, o'toma no'pirápoma',
 topisopita tèhuénchinso', canpitaso pa'yatërama'," itërin.

Piyapinënpita noya acoantacaso' yonquirinso'

- ¹² Ina quëran Sinioro taantarín:
 "Piyapinëhuëpita ya'huëpiso no'pa quëran, inimiconënapitari
 quëpaponá'.
 Quëpapirinahue', cari chachin ya'ipi inapita ayontoantarahuë.
 Inapitaso' caraya pochin quëparitopirinahue',
 ohuicaro'sa huë'ërinquë ayontonëso pochin nitarahuë.
 Ohuica huënton pastonëinquë quëparëso pochin nitarahuë.
 Panca huënton ohuica noncaropiso pochin
 israiro'sa noncaropona'.
- ¹³ Cari chachin quëchitato inapita quëpararahuë.
 Inapitaso' natëponaco huachi.
 Pa'pachina', ninano ya'coanataquëchin pipipona'.
 Caso hua'anënaco ni'to, Yosënënaco," tënin.

Co noyahuë' hua'ano'sa Yosëri ana'intacaso sha'huitërinso'

- 3** ¹ A'na tahuëri Sinioroso' pënëntaton:
 "Israiro hua'ano'sanquëma'. Iporaso' canpita pënënanranquëma':
 ¡Canpita'ton mini piyapi'sa noya nicatoma pa'poyamaso ya'huërin!
²⁻³ Canpitaso napoaponahuë', co noyahuë' nicacaso' pa'yatatoma',
 noya nicacasoso', co pa'yatëramahuë'.
 Nosha pa'ana'piso', ohuica tëparahuaton i'sorin.

Inapotahuaton noshinën nanquitërin.

Nanquitohuachina, nansëquënáchin acorinso pochin
canpitanta piyapinëhuëpita aparisitërama'.

Ohuica 'isorahuatona po'mocaiso marë' yaquipiso pochin
piyapinëhuëpita co tënororamahuë'.

- ⁴ Naporamaso marë' a'na tahuëri ma'sha onpoatoma nontaramaco.
Nontopiramacohuë', co a'paniaranquëmahuë'.
Pa'pi co noyahuë' ninamaso marë'
na'pitatë pochin nitaranquëma', itërin.

Nonpi nanan pënëntopisopita ana'intacaso sha'huitërinso'

- ⁵ Naquëranchin Siniro taantarin:

“Piyapinëhuëpitaso', chihuëpiso pochin nisha nisha yonquipi.

Nonpi nanan pënëntopisopitari nonpintopi ni'ton, napopi.

Inapitaso' insoari tëranta a'cahuachina': 'Quëmaso' noya ya'huëaran,'
itopi.

Ya'huëré' co a'cahuachinarahuë':

'Quëmaso napoonin ya'huëapon,' itopi.

Napoaton cari chachin inapita itapo:

- ⁶ 'Canpitaso tashi nipachina, hua'narëso pochin

yonquirahuëso anitotëranquëma'.

Iporaso nipirinhüë', co huachi

yonquirahuëso' anitotaponquëmahuë'.

A'na tahuëri ma'sona onpocasonta anitotopiranquëmahuë',

iporaso' co huachi anitotaponquëmahuë', itarahuë.

Pi'i ya'compachina co huachi quënantërhüë'.

Inapochachin nonpi nanan pënëntona'piro'santa',

co huachi manta anitotapohüë'.

- ⁷ Ninoton quënana'piro'sa', ninotona'piro'sa', inapitaso

co huachi no'tëquën sha'huiponahuë' ni'ton, piyapi'sari tēhuapona'.

Napoaton, inapitaso pa'pi taparo nisapi.

Co huachi anitotapohüë ni'ton, ta'tápona huachi,” tēnin.

- ⁸ Caso nipirinhüë', no'tëquën Siniro marë' pënëntarahüë ni'to,

achinirinco. Catahuarinco noya nica'huaso'.

Chiniquën cancantato, israiro'sa pënënarahuë:

“Canpitaso co Yosë natëtomarahuë', na'con oshahuanama', itárahüë.

Siniorori Quirosarin ninano ata'huantarinso'

- ⁹ Naquëranchin Siniro pënëntaantarin:

“Israiro hua'ano'sanquëma',

ipora chachin pënëanta'inquëma natanco:

'Canpitaso noya nicacaso' co pa'yatëramahuë'.

Napoatoma noya nisapisopitanta', ana'intoconama'.

- ¹⁰ Chinotërinacoso pëi ya'huërinquë, Quirosarin ninanoquë,

inaquëpita nitëparápi, niihuarápi, naporápi nipirinhüë',

canpitaso hua'ano'sanquëma co manta tēnamahuë'.

- ¹¹ Coisëro'sa pahuërhüachinara,

co huachi tēhuēna'piro'sa ana'intopihuē'.
 Corto hua'ano'santa pahuērēai huarē', nanamēhuē a'chinpi.
 Pēnēntona'piro'santa pahuērēhuachinara:
 “Yosē catahuarinpoa canpoaso'.
 Ni'sárinpoa ni'ton, co manta onpoarihuahuē'.
 Noya ya'huēáparihua',” itopí.

- ¹² Naporamaso marē' chinotēramacoso pēi
 ohuatapona ni'ton, pantatápon.
 Quirosarin ninanonta', ina pochachin nitapi,' tēnahuē,” tēnin.

Sinioro ya'ipi hua'anēntohuachin, sano cancantapiso'

- 4** ¹ Ayaro tahuēri ya'caritohuachin,
 Sinioro chinotērehuaso pēi ya'huērinquē motopia'hua,
 a'napita motopiro'sa quēran noya noya Siniorori acoapon.
 Naporahuaton a'napita motopiro'sa quēran
 ina inápa acoapon.
 Ya'ipi isoro'paquē ya'huēpisopita inaquē huēcaponā'.
² Notohuaro' nisha nisha piyapi'sa huēcaponā pochin:
 “Huēco pantatēhua Sion motopiquē Sinioro chinotahua'.
 Inaquē pēinēn ya'huērin ni'ton, ya'ipi israiro'sari chinotērin.
 Inaso' nanamēn a'chintarinpoa'.
 Onpopinsona nanpicaso', anitotarínpoa',” tosapi.
 Ninapotatona', Quirosarinquē paponā'.
 Inaquē Sinioro nanamēn a'chinapi ni'ton, pa'sapi.
 Inaquē Sinioroso' piyapinēnpita nanamēn anitotarin.
³ Naporo' Sinioroso' coisē pochin nícaton,
 nisha nisha piyapi'sa no'tēquēn sha'huitapon.
 Notohuaro' piyapi'sa nanan ya'huētopiso', áquē ya'huēpirinahuē',
 ma'sona onpotacaiso' sha'huitapon.
 Sha'huitohuachin, inahuaso sahuēninēna quēran
 no'pa' ohuērēnano'sa ocoiaponā'.
 Nansanēna quēraonta', yaquitonano'sa ocoiaponā'.
 Naporoso', co huachi niahuēcaiso nia'chintaponahuē'.
 Naporahuaton co huachi niahuēaponahuē'.
⁴ Ina tahuēri nanihuachin, co huachi tē'huarē'na ya'huēaponahuē'.
 Opanēna', iquiranēna', inapita huanirinsoanaquē,
 a'naya a'naya noya chinotaponā'.
 Sinioro chachin ya'ipi nanitapaton, inapocaso sha'huitarinpoa'.
⁵ Nisha piyapiro'saso', mamanshinēna natēpi.
 Canpoaso napoaponahuē':
 “Sinioroso Yosēnēnpoa',” ta'tēhua', inasáchin natēahua'.
⁶⁻⁷ Sinioro chachin sha'huitaantarínpoa':
 “Piyapinēhuēpita ana'intērahuē ni'ton,
 nisha nisha naciono'saquē quēpapi.
 Inaquē na'con aparisitopí.
 Ni'niri ohuicaro'sa ya'contaton ayanquētērinso pochin
 piyapinēhuēpita nitērahuē.

Inapotopirahuë', hua'anënta'huaso caniaritohuato
cari chachin ana'intërahuë quëran, caraya cha'ëpisopita
ayontoantarahuë.

Inapitaro'co a'nara panca nacion ocoiarahuë.
Ca chachin Sinioroco, piyapinëhuëpita hua'anëntarahuë.
Sion motopiquë ya'huërahuë quëran, hua'anëntarahuë.
Co huachi onporo tëranta a'napitari hua'anëntarinhuë'.

- ⁸ Quirosarinquë ya'huëpisopitaso', Sion motopiquë noyá niacorapipi.
Inapoaton ohuica a'paina'piro'sa torinën pochin ninin.
Inaquë chachin canta huënsëato hua'anëntarahuë ni'ton,
iráca pochachin niantapon," ténin.

**Co'huara Sinioro hua'anëchátërasohuë',
ma'pitasona onpocaso ya'huëarinso'**

- ⁹ Ina quëran Sinioro taantapon:
"Iporaso isirairo'sanquëma', ya'huërama no'pa quëran
quëpainëmaso ya'huërin ni'ton,
jinothantëramaso chachin noncaroco'!
Sanapi huaica marë' iquitërinso pochachin nico'.
Copirno ya'huëtopirinquëmahué',
jinimicoro'sa quëpainëinquëmaso ya'huërin!
Copirno ayonquina'piro'santa co chiminpirinahuë',
jinimicoro'sa quëpainëinquëmaso ya'huërin!
¹⁰ Co nohuantopiramahuë',
inimiconëmapita áquë quëpaponëinquëma'.
Papironia'pa' huarë' cansarama'.
Papoma pochin caparo'tëquë huë'ërantapoma'.
Napoarama ni'ton, ipora Quirosarinquë ya'huëramasopitaso',
sanapi yahuaïton nisi'huitërinso pochin nico'.
Napoaponahuë', hua'qui parisitëramaso piquëran
inimiconëma quëran carima nicha'ësarinquëma'.
Piyapinëhuëpitanquëma ni'ton, napotaranquëma'.
¹¹ Iporaso' na'a nacion'saquë ya'huëpisopita
ahuëinëinquëmaso marë' niyontonpi:
'Huëco Quirosarin ata'huantatëhua', capa cancantahua', niitopi.
¹² Inapitaso', co yonquirahuëso nitotopihuë'.
Cari a'na tahuëri inimiconëmapita ayontonarahuë.
Trico cayarinsó mapachinara, tonpopi.
Inapotahuatona to'norapiquë yontonpi.
Inapochachin canta', inimiconëmapita nitarahuë.
¹³ Ina quëran Quirosarinquë ya'huëramasopita camaïaranquëma':
'Paatoma inimiconëmapita ana'intoco'.
Toro trico to'norarinso pochin inapita nitoco'.
Carinquëma catahuanquëma ni'ton,
ina chinirinso pochin chinïrama'.
Hua'na quëran pomohuanaton,
sha'pi hua'na quëran to'tëratëtërinso pochin

nisha nisha parti quëran huë'pisopita ata'huantapoma'.
Inapitaso ihuatatona', tiqitatoná', inapoatona ma'huanpiso matapoma'.
Matatoma', quëtapomaco.

Ca Sinioroco ya'ipi isoro'pa' hua'anëntato,
camaiaranquëma', itaranquëma', ténin.

5 ¹Naquëranchin Sinioro taantarín:

“Iporaso napoaponahuë', Quirosarínquë ya'huëramasopita,
inimiconëma chinitamaso yonquico'.

Inapitaso huë'sahuatona', ninanonëma tancapitopi.

Inapitari Israiro copirno chiníquën ana'intapona', ténin.

Tapi shiin hua'anëntacaso sha'huirínso'

²Naquëranchin Sinioro taantarín:

“Pirin ninanoso', Iporata itopi anta'.

Inaso' ninano', a'napita ninanoro'sa Cota huëntonquë ya'huërin quëran
nani nania'huaya.

Ina niponahuë', ya'ipi israiro'sa hua'anëntacaso marë'

inaquë a'nara copirno nasitapon.

Ina shimashonënpitaso', iráca quëran huarë' ya'huëpi', ténin.

³Napoaton ipora tananpitopirínpoahuë', co hua'qui napotarinpoahuë'.

Sanapi cayorín quëran hua'huín nasitaquë huarë'

parisirínso pochín canpoanta parisariëhua'.

Naporo' quëparitërehuasopitaso',

inimicoro'sari quëparinsopitarë'quënpoa a'na huëntoíchin niantarihua'.

⁴Ina copirno hua'anëntohuachínpoaso', ohuicaro'sa hua'anëni a'paiaton

noya quëparínso pochín nitarínpoa'.

Sinioroso Yosënën ni'ton, inari chiníquën nanan quëtapon.

Naporahuaton noya noya hua'anëntacaso catahuapon.

Naporo' israiro'sanpoaso', sano cancantarihua huachi.

Sinioronta ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopitari

të'huatatona natëpona ni'ton, napoaríhua'.

⁵⁻⁶Ina nohuanton ya'ipi parti sano ya'huaríhua huachi.

Naporo' asiriario'sa huëcapairahuatënënpoa',

noyápiachín pëinënpoapitaquë ya'contaponënpoa'.

Inapotohuachínënpoa canpoanta', nanirínso chachín hua'ano'sa',

sontaro'sa', inapita a'patarihua'. Asiriario'sa ahuëcaiso marë' napoaríhua'.

Inapitari asiriario'sa minsërahuatona nicha'ësarínpoa'.

Naporo' hua'ano'sa a'parëhuasopitaso', inatohua hua'anëntapona'.

Ina no'pa chachín Nimorotonta', iráca hua'anëntërin.

⁷Naporo' a'napitaso nisha nisha nacionquë quëpapirínahuë',

ya'huëhuano'sa ahuëapona'.

O'nan, poroncayo, inapitaso

co piyapi'sa nohuantaiquë huarë' anotërinhuë'.

Siniororí a'paimahuachina anotërin.

Inapochachín inapitanta', ya'huëhuano'sa ahuëatona napotapona'.

⁸Naporo' a'napitanta

nisha nisha nacionquë yacapatapirínahuë',

- pa'pini' pochin nicapona'.
 Ya'ipi ma'sharo'sa quëran pa'piniso', chini chiníquën ninin.
 Inapochachin inapítanta nicapona'.
 Pa'piniri ohuicaro'sa ya'contaton, tiquirinso pochin
 co a'naya tëranta nicha'ëponahuë'.
⁹ Ina quëran Sinioro nontato:
 “Ina pochin mini Sinioro.
 Quëmari inimiconënpita ahuëaton ata'huantaran,” itërahuë.
¹⁰ Naquëranchin Sinioro taantarin:
 “Ina tahuëri nanihuachin,
 ahuëtamaso marë' cahuarioro'sa ya'huëtërinquëmasopita tiquiapo.
 Quira toronano'santa ya'huëtërinquëmaso', ata'huantarahuë'.
¹¹ Ninanonëmapita ata'huantarahuë'.
 Noyá niacorapipirama'huë', inapotarahuë'.
¹² Pënotatoma naporamasopítanta', acopitarahuë'.
 Ninotona'piro'santa', co huachi ya'huëtarinquëmahuë'.
¹³ Mamanshinëmapita ata'huantarahuë'.
 Na'piro'santa moshacamaso marë' acoramasopita, inapotarahuë'.
 Inapitaso' canpitaora chachin nicapomarahuë', mosharama'.
¹⁴ Chinotacamaso marë' nararo'santa acoramaso',
 hua'tahuatë të'yatërëso pochin nitarahuë'.
 Ninanonëmapítanta', ata'huantarahuë'.
¹⁵ Naciono'santa' co natërinacosopitahuë',
 pa'pi no'huitato i'huërëtarahuë,” ténin.

Yosëri israiro'sa sha'huirapirinso'

- 6** ¹ Naquëranchin Sinioroso', nontaantarinpoa':
 “Israiro'sa'. Ca Sinioroco sha'huirapiaranquëmaso' natanco':
 A'na piyapi coisëquë quëpahuachinara,
 huanirahuaton, ma'sona onporinso' coisëro'sa sha'huitërin.
 Inapochachin canpítanta',
 ma'sona onporamaso' motopiro'sa sha'huitatë pochin nitoco'.
 Inapítanta natanatënëinquëma', catahuainëinquëma',” itërinpoa'.
²⁻³ Motopiro'sa' ya'huërë nontaton, itapon:
 “Motopiro'sa', canpitaso simintori pëi achinirinso pochin
 isoro'pa' achinirama'.
 Piyapi pochin nicatoma',
 piyapinëhuëpita sha'huirapiarahuëso', natanco'.
 Israiro'saso piyapinëhuëpita nipirinahuë', sha'huirapiarahuë,” itërin.
 Ina quëran itaantarinpoa':
 “Israiro'sanquëma'. ¿Ma'ta carima onpotatëinquëma apiranquëma'?
 Sha'huitoco nitochi.
⁴ Shimashonëmapita iráca Iquipitoquë
 chiníquën asacatatona aparisitápirinahuë',
 cari ocoiato nicha'ërahuë'.
 Naporahuaton catahuainëmaso marë'
 Moisësë, Aaron, Maria, inapita acorahuë'.

⁵ Canpitaso piyapinëhuëpitanquëma'.

Moapo copirno Paraco itopiso' naporinso yonquico'.

Paramo ama huachi noya ya'huëcamaso marëhuë',

sha'huitiinquëmaso marë' yapahuërërinso', yonquico'.

Inapotopirinhüë', ca nohuanton Paramori sha'huitërinsona', yonquico'.

Shimashonëmapita Sitin quëran pipirahuatona',

Quiricaroquë canconacaiso marë' napopisona', yonquirico'.

Cortanii' ayanirahuëtaquëchin pëntonatona',

pa'pi canatopisopita pochin nipiso' yonquico', itërinpoa'.

Sinioro nohuantërinso'

⁶ Canpitaso naporama':

"Sinioroso', Yosë. Inápaquë ya'huërinsopitanta hua'anëntërin.

Ina noya nicaïnpoaso marë' ¿ma'ta a'notatëhua chinotërë'pëhuaya?

Toroa'huaro'sa a'na pi'ipihuaninso

oshanënpoa marë' ya'ipi ahuiquitohuatëhua', ¿noya ni'nëpënpoa'?

⁷ Huaranca carniro, pa'pi napai' asitona toma',

inapita a'notohuatëhua', ¿noya cancantërë'po'?

Sinioro co natëtëhuahuë' oshahuanëhua ni'ton,

pahuërëatë pochin nicacaso marë',

hui'nanpoa paninantërëhuaso' quëtohuatëhua

¿noya ni'nëpënpoa'?" tënama'.

⁸ Napopiramahuë', co inapita Sinioroso' nataninquëmahuë'.

Nani inaso ma'sona nicacaso' sha'huitërinpoa'.

Piyapi'sa nosoroatëhua pa'poyacaso ya'huërin.

Ma'sona nicacaso' sha'huihuatëra, ananicaso ya'huërin.

Naporahuaton: "Caora co nanitërahuë noya nica'huaso'," ta'tëhua',

Sinioroíchin natëcaso ya'huërin. ⁹⁻¹⁶ (-)

7 ¹⁻¹⁷ (-)

Sinioroíchin noya noya nininso marë' nontërinso'

¹⁸ Sinioroso' noya ni'ton, ina nontato:

"¿Quëmaíchin Yosëinquën. Co a'na quëma pochin ya'huërinhuë'!

Piyapi'sa co noyahuë' nipirinahuë',

oshanëna marë' sëtatona nontërinën ni'ton, nicha'ëran.

Caraya isairio'sacoi quëparitëraisopita,

co natantochináchinhuë' cancantatoi tēhuëtërainquën.

Inapopiraihuë' nontërainquën ni'ton, tēhuëtërainquënso' naniantëran.

No'huípiro nipiraihuë' nosororancoi ni'ton,

no'huitëranso' asanoran. Inapoaton catahuantarancoi.

¹⁹ Iporanta Sinioro nosoroantacoi.

Co noyahuë' ninaiso' inquitatoncoi pa'pitatë pochin nitëquë'.

Marë anpotërinquë ma'sha tē'yaitopiso pochin

oshanëhuëinta nitëquë'.

²⁰ Shimashonëhuëpita Apraan, Cacopo, inapita sha'huitëran:

'Shiparimapita nosoromiatato, co a'poarahuë', itëran iráca.

¿Napotëranso chachin nica-ton, nosorocoi!" itërahuë.

Apaco pënëntërinso'

Co noyahuë' nipsisopita yonquiato Sinioro nontërahuëso'

- 1** ¹ Caso Apacoco. Pënënta'huaso marë' Sinioro hua'narëso pochin anitotërinco'so', iso quiricaquë ninshitaranquëma'.
- ² A'na tahuëri Sinioro nontato:
“Sinioro. Co napion ancantato catahuancoso marë'
nontápiranquënhuë', jco a'panirancohuë'!
Na'con ma'sha onpotatonacoï aparisitarinacoï.
Napoaton nicha'ëancoiso marë' chiníquën nontaranquën.
Inapo nontopiranquënhuë', jco nicha'ërancoihuë'!
- ³ Piyapi'sa ma'sha onpotatonacoï aparisitarinacoï.
jCatahuacoï huachi ama napota'inacoisohuë'!
Na'con ma'sha onpotatonacoï, yaata'huantërinacoï.
Piyapi'sa nanan ya'huëtatona coisëro'saquë niquëparápi.
- ⁴ Pënëntëranso' ya'huëpirinhuë',
co ina nicatona piyapi'sa no'tëquën ana'intopihuë'.
Coisëro'saso', piyapi'sa catahuacaiso nipirinhüë', co catahuapihuë'.
Noya nipsisopita, co noyahuë' nipsisopitari aparisitárin.
Coisëro'santa pahuërëhuachinara,
co huachi no'tëquën ana'intopihuë',” itërahuë.

Sinioro a'panitonco anitotërinco'so'

- ⁵ Ina quëran Sinioroso' anitotërinco:
“Israiro'sa'. A'napita naciono'saquë napopiso' ni'co'.
Ina nicatoma pa'yanco'.
Nani yonquirahuë pa'pi huëhuëpiro nininso', nica'huaso'.
Canpitaso naporahuëso' sha'huitopirinënquëmaonta',
no'tëquën sha'huipiso' co natëaramahuë'.
- ⁶ Ca nohuanton papironiaro'sa
chiníquën nanantatona ahuëarinënquëma'.
Inapitaso' co tënorotochináchinhuë' cancantopi.
Itohua itohua pacatona',
a'napitari no'pa' hua'anëntopiso osërëtëra'piapi.
- ⁷ Intohuaso pa'pachinara, piyapi'sa pa'pi a'payanpi.
A'payanatona', aropátopi.
Inahuara nipa'yatacaisoráchin cancantatona':
‘Quiyaso' noyasáchin ninai,’ toconpi.

- ⁸ Cahuarionënapitaso', nioparto pa'piniro'sa quëran
chini chinquën ta'api.
Inotëro asaniro'sa quëran të'hua të'huatoro ya'nopi.
Hua'huayátërahuë sontaro'sa inapitaquë ya'mitëatona pa'pi.
Inimico quënanpachinara, aquëquëranchin pashita'papi.
Panca onian ma'sha maninso pochin nisapi.
- ⁹ Papon pochin ya'ipi quënanpiso' ata'huantëra'piapi.
Huë'sapiso natanpachinara, naní quëran pa'yanapi.
Notohuaro' piyapi'sa asacatacaiso marë' masapi.
Marë yonsanquë inotë notohuaro' ya'huërinso pochin masapi.
- ¹⁰ Copirnoros'sa', hua'ano'sa', inapita co natëpihuë'.
Noyá niacorapipirinahuë tëranta tëhuaconpi.
No'pa' nanpënano'sa acorahuatona',
inataquëchin ahuëcaiso marë'
ninanoro'sa ya'contëra'piapona'.
- ¹¹ Panca ihuan pa'pachina, inquitërinso pochin tiquitapona'.
Inahuara chinipisora', yosënëna pochin ni'pi," itërinco.

Siniro nontaantarahuëso'

- ¹² Napotohuachincora, carinta itaantapo:
"Siniro quëmaso Yosënuën ni'ton, chinotëranquën.
Noyasáchin nicaton ya'huëmiatëran.
Quëmari inapita quëran ana'intancoiso marë'
papironiario'sa huayonan.
Quëmaso' pa'poyarápirancoihuë',
ana'intancoiso marë' inapita achiniran.
- ¹³ Quëmaso' noyasáchin nicaton, co pi'pian tëranta
co noyahuë' nipiso' noya ni'nanhuë'.
Pa'pi co noyahuë' nipiso' co onporonta costaranhuë'.
Tëpatoro'saso', ana'intamaso ya'huërin!
Co noyahuë' nipisopitari
noyamiachin nisapisopita ata'huantahuachina',
jco topinan ni'sápamaso ya'huërinhuë'!
- ¹⁴ Samiro'saso' co na'con pa'tërinhuë'.
jPiyapicoiso' co inapita pochin nitancoiso ya'huërinhuë'!
Ma'sharo'santa co hua'anëhuanatonaraihuë', nosoro pa'topi.
jCo inapita pochin quiyaso' nitancoiso ya'huërinhuë'!
- ¹⁵ Papironiario'saso', sami camayoro'sa pochin nipi.
Yo'nanaquë sami ohuarapiso pochin,
ritiquënta amotahuatona', ya'ipi mapiso pochin,
co oshatapihuë' nisha nisha piyapi'sa minsëcaiso'.
Inapohuachinara capa cancantopi.
- ¹⁶ Napoaton inapitaso', ritinëna', yo'nananëna', inapita moshapi.
Inapita moshacaiso marë' ma'sharo'sa tëpapi.
Yonarin pochin nininsonta', a'pëpi.
'Inapita catahuarincoi ni'ton, na'a noya cosharo ya'huëtërincoi,' topi.
- ¹⁷ Inapopirinahuë',

ama Sinioro papironiario'sa inapotiinacoiso nohuantëquësohuë'.

Co piyapi'sa nosoro tēparápaíso ya'huërinhuë'.

2 ¹ Ninano a'paina'piso', inápa toriquë nanpëaton noya yonquitárin.
Inapochachin canta':

‘¿Ma'tama Sinioro ichinco pa'?’ ta'to, nináponquën,” itaantarahuë.

Sinioro anitotaantarincoso'

² Ina quëran Sinioro anitotaantarincos:

“Na'pi patëtahuatón nontë pochín acoquë'.

Inaquë ma'sona anitotaranquënso', a'ninquëchin ninshitëquë'.

Noya nontatóna nitotacaiso marë' inapoquë'.

³ Sha'huitaranquënsopitaso', co apiramiachín naniarinhuë'.

Napoaponahuë onpopionta nanipón.

Hua'quiarín pochín nipirínhuënta', ninaquë'.

Tahuërinën nanihuachín, nanipón.

⁴ Iso nanan inaquë ninshitëquë':

‘Papironiario'saso' pa'pi nocantopi.

Canpitaso nipirínhuë' sano piyapinquëma ni'toma':

“Caora co nanitërahuë'.

Sinioróichín catahuarínco cha'ëca'huaso',”

tënamaso marë' nicha'ësaranquëma nanpiarama', tëquë ninshitatón.

⁵ Huino camayoro'saso', po'oana quëran

ma'sha nionpotatóna niaparisitápi.

‘Quiyaso' noya noyacoí, tēcatóna', co sano cancantopihuë'.

Chiniquën nanantacaisoráichín cancantatóna',

onponta nacióno'sa minsëcaíso marë' yapa'pi.

Po'oroso', onponta chimipiro'sa mi'tatë pochín nitërin.

Inapochachín inapitanta',

onponta piyapi'sa minsëcaíso' nohuantoonpi,” itërinco.

Co noyahuë' nipsisopita ma'sha onpocaiso ya'huërinso'

⁶ Ina quëran Sinioroso' papironiario'sa yonquiatón naporín:

“Piyapi'sa minsërápíramahuë', ca nohuanton inapitaso

nocanatënëquëma', iso pochín cantarapiaponënquëma':

‘Canpitaso papironiario'sanquëma',

a'napita ma'shanëna matatoma', ma'huanama'.

Coriqui a'nanpachinëmanta',

na'con na'con ma'pataantatoma ma'huanpiramahuë',

¡co ina pochín nisápamaso ya'huërinhuë'!

Naporamaso marë' carinquëma ana'intaranquëma ni'ton,

¡ma'huantacha nisarama paya'!

⁷ Coriqui matëramasopita, co yonquiasënquëmahuë'

i'huërëtiinquëmaso marë' huanipóna'.

Apa'yanatënquëma aropátaponënquëma'.

Co nohuantopiramahuë', ma'sha ya'huëtërinquëmaso

mataponënquëma'.

⁸ Na'a nacióno'saquë ya'huëpisopita minsërahuatoma',

- ma'shanëna matërama'.
 Iporaso napoaponahuë', inapita ya'huërë
 canpitanta mataponëinquëma'.
 Nisha nisha parti isoro'paquë piyapi'sa tiquirama'.
 Co tënorotochináchinhuë' cancantatoma
 ninanoro'sa ata'huantërama'.
 Inaporamaso marë' canpitanta napotarinëinquëma'.
⁹ Canpitaso a'napita minsërahuatoma', ma'shanëna matërama'.
 Inaquë quëmopinëmapita ama'huanama'.
 Ya'huëcamaso marë' noyápiachin pëiro'sa ninama'.
 Ama ma'sha onpotiinëmaso marëhuë' noyá niacorapirama'.
 Naporamaso marë' carinquëma ana'intaranquëma ni'ton,
 jma'huantacha nisarama paya!
¹⁰ A'napita naciono'sa ata'huantatoma',
 canpitaora chachin Yosë ata'huantatëinquëma
 atapanainquëmaso', yonitë pochin ninama'.
¹¹ Na'piro'sa ninanonëma pairapiramaso',
 noyápiachin pëinëmaquë huicaro'sa acoramaso',
 inapitanta co noyahuë' ninamaso',
 sha'huirapitë pochin nitaponquëma'.
¹² Canpitaso ninanonëma tapamaso marë'
 piyapi'sa ihuarama', notohuaro' tëparama', naporama'.
 Naporamaso marë' carinquëma ana'intaranquëma ni'ton,
 jma'huantacha nisarama paya!
¹³ Natanco sha'huichinquëma':
 Caso Sinioroco ya'ipi nanitaparahuë'.
 Ca nohuanton sacatatoma canotëramaso',
 topinan quëran nissarin. Pëni ya'ipi ahuiquitapon.
¹⁴ Inapotohuatëinquëma',
 I'shari marë mëntatërinso pochin
 ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita
 chini chiniquën nanantërahüëso nitotapi.
¹⁵ Canpitaso canatëramaso no'paro'saquë,
 piyapiro'sa noniatë pochin
 huino na'con na'con o'shitatoma', tëpaitërama'.
 Inapotahuatoma taparonëna nitërama'.
 Naporamaso marë' carinquëma ana'intaranquëma ni'ton,
 jma'huantacha nisarama paya!
¹⁶ Naporamaso marë'
 co huachi piyapi'sa noya nicainëmaso' ya'huëaponhuë'.
 A'napita ni'tonëinquë canpitanta taparo nisarama'.
 Sinioro chachin canpitanta noniatë pochin nitohuachinquëma',
 co marcahuanhuë' ninamaso', a'napita a'notarin:
 'Quiyaso' chini chiniquën nanantërai,' topiramahuë',
 pa'pi taparo nitarinquëma'.
¹⁷ Nipano motopi tanantontarinquë nararo'sa tiquirama'.
 Ma'sharo'santa inaquë ya'huërinso tiquirama'.

- Ninanoro'sa ya'huëhuano'sarë chachin, ahuëatoma ata'huantërama'.
Inaporamasopita na'intarinquëma parisitarama'.
- 18 A'naquën na'pi quëranhuë nipon, nara quëranhuë nipon
patëtahuatona', mamanshi tënipi.
¡Tënipirinahuë!, inaso co ma'marë tëranta pa'tërinhuë!
A'naquëonta mamanshinën nontaton:
'Quëmaso yosënëhuënquën,' itërin.
¡Napotohuachina, nonpiánin inaso'!
Mamanshiro'saso', co nonacaso tëranta nanitopihuë'.
Napoaton ina nina'piro'saso',
¡co inapita natëcaiso ya'huërinhuë'!
- 19 Mamanshi nara quëranhuë nipon,
na'pi quëranhuë nipon ninamaso' nontatoma':
'Nicha'ëcoi quiyanta', itërama'.
Napotopiramahuë',
¡inapitaso co manta a'paniponquëmahuë'!
Oro quëran, prata quëran inaquëranpita pashitopirinahuë',
co manta pacaritauponahuë'.
Naporamaso marë' carinquëma ana'intaranquëma ni'ton,
¡ma'huantacha nisarama paya!
- 20 Caso nipirinhaüë', Sinioroco ni'to, pëinëhuëquë ya'huëarahüë.
Ya'ipi isoro'paquë ya'huëramasopita ta'tápamaso ya'huërin," tënin.

Apaco Sinioro chinotërinso'

- 3** 1 Sinioro anitotërinco yonquiato, ina chinota'huaso marë' iso pochin
nontërahuë:
- 2 Nonansopita natanahuë, acoransopitanta ni'nahuë.
Inapita yonquiato: ¡Ma noyacha Sinioroso paya! tënahuë.
Íráca shimashonëhuëipita catahuaranso pochachin
ipora tahuëri'santa catahuacoí.
Inapotatoncoi catahuacoí quiyanta nohuichinquën.
Co noyahuë' ninaiso marë' no'huiponcoirahuë',
nosorochináchin cancantëranso', a'notocoi.
- 3 Timan parti quëran Yosë huë'sarin.
Inaso', noyasáchin nicaton
Paran motopi quëran huë'sarin.
Huënaratërinso', ya'ipi pi'iro'të a'pintërin.
Ya'ipi isoro'paquënta', inasáchin chinotapi.
- 4 Huënaráchin a'mosahuatë pa'nëso pochin níriarin.
O'cori huënsha huënshatarinso pochin imirin quëran pipíriarin.
Inapoaton chiníquën nanantaponahuë',
co inaporinsohuë pochin ya'norin.
- 5 Co'huara canquiyátërasohuë', nisha nisha tiquito canio matapon.
Canquirin piquërantá', notohuaro' taquiapona'.
- 6 Huë'sarin quëran chini' topachina, isoro'pa' nacontërin.
Isoro'pa' nocohuachina, piyapiro'sa ropatopi.
Íráca motopiro'sa ya'huërinso', nohuatapi.

- Soquirinso pochin nicaatona', ta'huantapi.
 Yosë pënënatonpoa ira a'notërëso pochin
 nitërinpoasoso nipirinhüë', ya'huëmiatarin.
- ⁷ Cosan parti ya'huëpisopita ni'nahuë.
 Pa'pi chiniquën parisitona co napion cancantapi
 Matian parti ya'huëpisopitanta pa'yanatona ropatapi.
- ⁸ ¡Iro'sa no'huilton Sinioro,
 chiniquën nanantëranso a'noran!
 ¡Marëro'santa no'huilton,
 chiniquën nanantëranso a'noran!
 ¡Napoaton cahuarioquë ya'mitërëso pochin huë'nan!
 ¡Minsëchantërinso hua'an toronanënuë
 canquirinso pochin ninan!
- ⁹ Huë'patana, pë'chinanquë yainantarëso pochin nírïaran.
 Shinërënënpitanta', noyá tapapinan quësaran.
 Quëma nohuanton iro'santa', no'pa' cashapi.
 Sha'tai marë' taparopiso pochin no'pa' nitopi.
- ¹⁰ Motopiro'santa nicaatënën, piyapi pochin ropatopi.
 O'nanta', pa'pi chiniquën anotërin.
 Marënta panca co'sacaitaton, pa'pi huëhuëpiro tënëntërin.
- ¹¹ Pi'i, yoqui, inapitanta co huachi pipiapihuë'.
 Shinërënënpita, nansanën, inapita huënaratapi ni'ton, napoapona'.
- ¹² No'huilton, ya'ipi isoro'pa' pa'taran.
 Nisha nisha piyapi'sa to'pi to'pitatë pochin nitaran.
- ¹³ Natananquënso marë' ina pochin anitotëranco.
 Piyapinënpita catahuacaso marë' huë'saran.
 Copirnonënanta', quëmari chachin huayonan.
 Inanta catahuacaso marë' huë'saran.
 Inimiconënapita minsëcaso marë' huëcatë pochin ninan.
 Pëi a'canpiso o'quiatë pochin
 co noyahuë' nipisopita hua'anëna tëparan.
 Pëi oquiatë simintonën a'norëso pochin
 piyapinënpitanta imaquipiso', ya'ipi ata'huantaran.
- ¹⁴ Cahuarioquë pa'pisopita sontaro'saso',
 panca ihuan pochin
 sa'ahuario'sa ahuëcaiso marë' ya'contopi:
 "Quiyacha tëhuëncinso'," tëcatona', po'oana quëran
 yaata'huantopirinhüë',
 naporo quëmari hua'anën tëparan.
 Inaora shinërënënuë chachin inapotëran.
- ¹⁵ Chitoroso cahuarionën pochin ni'ton,
 inaquë marë aipi pa'nan.
 Inaquëso', i'sha pa'pi anpotërin.
- ¹⁶ Inapita natanato pa'yanëhuëquë sha'pianantërahuë.
 Pa'huëhuënta', yamo yamóshin ninatanahuë.
 Ya'ipi nonëhuënta', co chinirinhüë' ninatanahuë.
 Inapopirahuë mini: "Ipora ahuërarinacosopita sontaro'saso',

Siniorori i'huërëtatön a'payanarin.

Tahuërinën nanihuachin, napotarin," ta'to sano cancantërahuë.

17-18 Inapotohuachina canta', capa cancantarahuë.

"Sinioro nicha'ërinco huachi," ta'to napoarahuë.

Iquiraro'sa co yancotopirinahuënta', Sinioro chinotarahuë.

Sha'tërëhuasopita co nitopirinahuënta', napoarahuë.

Ohuica huëntono'sa capa nipirinahuë',

ohuacaro'santa pëinënaquë capa nipirinahuë',

naporonta ina chinotarahuë.

19 Sinioro achinicancaninco ni'ton, noya cancantarahuë.

Motopi yo co osharinhuë' ta'apon.

Huëhuëpiro motopiro'sa pa'tohuachina co macari masarinhuë'.

Inapochachin canta Sinioro achinicancaninco ni'ton,

ma'sha onpoaporahuënta chiníquën cancantarahuë'.

Sacariasë pënëntërinso'

9^{1-8 (-)}

Noya noya copirnoris a'na tahuëri israiros'a hua'anëntarinso'

⁹ Sinioro chachin naporin:

“Sion motopia'huaquë ya'huëramasopita,
capa cancantomiatoco'.

Quirosarinquë ya'huëramasopitanta',
capa cancantatoma cantaco'.

Ni'co'. Copirnonëma huë'sarin.

Inaso noyasáchin ninin.

Ya'ipi inimicoro'sa minsërin.

Ina niponahuë', topinan piyapi pochin

mora hui'napishinquë ya'mitëahuaton, huë'sarin.

¹⁰ Inari israiros'a ahuëtacaiso marë'

toronano'sa ya'huëtopiso', ata'huantarin.

Cahuarioro'santa ina marë'

Quirosarinquë ya'huërinso', ata'huantarin.

Pë'chinano'santa', opana'piapon.

Ya'ipi nacionquë ya'huëpisopita camaiton:

‘Ama huachi aquëtë quira nicosohuë’, itarin.

A'na marë quëran, a'na marë'pa' hua'anëntarin.

Iopiratisii' quëran,

isoro'pa' co'yontërinquë'pa' huarë' napoarin,” tënin.

¹¹ Quirosarinquë ya'huëramasopita.

Isonta', Sinioro sha'huitarinquëma':

“A'naquën israiros'a nisha nisha nacionquë ipora huanta ya'huëapi.

Inapitaso', poso yaninantë pochin niniinquë ya'huëapi ni'ton,

cari nicha'ësarahuë.

Iraca shimashonëmapitaro'co anoyatërahuë ni'ton, napoarahuë.

Inapohuatoira, ma'sharo'sa tëparahuatona huënainën a'patopi,” tënin.

Israiros'a noya acoantarinsos'

¹² Naquëranchin Sinioro taantarin:

“Na'acquëma nisha nisha parti quëpapiirinënuquëmahuë':

‘Sinioro nicha'ësarinpao’, ta'toma ninaramaco.

¡Iporaso tahuëri nanirin ni'ton, Quirosarinquë chachin panantaco'!

Inaso', noyá niacorapiramaso ninano'.

Nisha nisha parti paatoma na'con parisitopiramahuë',
 naporama quëran na'con na'con catahuatënquëma',
 noya noya acoantaponquëma huachi.

¹³ Cota huënton israiro'sanquëma'.

Canpitaso', pë'chinanëhuë pochin nicamaso marë' acoaranquëma'.
 A'napita israiro'saso nipirinuë', shinërënëhuë pochin acoarahuë.
 Quirosarinquë ya'huëpisopitanta',
 sahuëninëhuë pochin nicacaiso marë' acoarahuë.
 Ca nohuanton canpitaso', cricoro'sa ahuëatoma minsëapoma', tënin.

¹⁴ Piyapinënpita ahuëtacaiso marë' pa'pachinara,
 inapita ya'huëapiso aipi Siniro ya'nopon.
 Shinërënënpita quëran inantohuachin,
 o'cori pochin nisharápon.
 Tronpita pihuirahuaton, pë'natë parti quëran
 ihuan huë'ninso huáncana huëcapon.

¹⁵ Siniroso', ya'ipi nanitaparín.

Inimiconënapitaso', israiro'sa ahuëcaiso marë'
 na'pira tē'yatopiquë quëcapona'.
 Inanpiquë na'piro'sa tē'yatopirínahuë',
 israiro'saso Siniro' pa'poyapon.
 Inari catahuapon ni'ton, inimiconëna minsëapona'.
 Minsëhuachina', pita nicapona'.
 Na'con huino o'opiso pochin noncaroapona'.
 Corto hua'ano'sa ma'sha tēpahuachinara,
 tasono'saquë huënai' mēntaitopi.
 Inapotatona artaro aipi opopi.
 Inapochachin inapitanta', tasonënaquë huino mēntaitapona'.

¹⁶ Maton ma'sharo'sari ohuica huëntonën yamapachina,
 hua'anëni pa'poyarinso pochin
 ina tahuëri nanihuachin,
 Siniro'nta piyapinënpita nicha'ësarín.
 Ina quëran ya'huëpiquë chachin ya'huëantahuachina',
 noya noya ya'huëantapona'.
 Yancotë pa'ton na'pira'huaro'sa acotohuachinara,
 huënáporinso pochin noya noya ya'nopona'.

¹⁷ Naporo quëran huarë', piyapinënpita
 noya noya ya'huëapona'.
 Notohuaro' cosharo', huino, inapita ya'huëapon.
 Napoatona hui'napi'sanënpoa', nano'sanënpoa',
 inapitanta', noya noya so'sopona'.

Maraquiasë pënëntërinso'

Siniorori israiro'sa nosororinsol'

1 ¹ Caso Maraquiasëco. Sinioro israiro'sanpoa pënëinpoaso marë' anitotërinco'sopita, iso quiricaquë ninshitarahuë.

²⁻³ Sinioro chachin naporin: "Íráca quëran huarë' nosororinquëma', " itërinquëma'. Canpitaso napoaponahuë', co yayonquiramahuë'. Inapoatoma': "¿Onporahuatonta nosororincoiso'?" toconama'. Napohuatamara: "Co'ta tēhuēnchachin nosoroatēnquëma catahuanquëma'. Shimashonëma Cacoposo', Isaorë ina yo'nanquëranchin pipipi. Shimashonëmaso napoaponahuë', huayonato na'con na'con nosororahuë. Napoaton canpitanta', huayonatēnquëma nosororinquëma'. Isaoso nipirinhue', co huayonatohue', co onpopinchin nosororahuë'. Napoaton shinpitanta co huayonatohue', co onpopinchin catahuanahuë'. Isao no'pa' quëtërahuësoso', tanan motopiro'sa nipirinhue', ca nohuanton tomaro'të motopiro'sa quëparitërin. Noyaro'pa' hua'anëntopirinhue', tomaro'të motopiro'saquë ma'sha ya'huërinsopitaráchin ya'huërin huachi. ⁴ Isao shinpitaso', itomoro'sa itopi. Inapitaso inahua capini ninontatona': 'Inimiconēnpoapita ya'huërēhuaso no'pa', tapitërinēnpoa'. Napoaponahuë', huëco anoyataanta'ahua', niitopi naporini: Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato: 'Canpitaso ya'huëramaso no'pa' anoyataantahuatama', cariso naquëranchin tapitaantaranquëma', ichitohue'. Napoaton piyapi'saso', ina no'pa' apoyatatona': 'Pa'pi co noyahuë' nipisopita ya'huëpiso no'pa', itapona'. Naporahuaton: 'Siniorori no'huimiatërinso nacion,' itapona'. ⁵ Napatërinso', canpitaora ya'piranëma quëran chachin ni'sarama'. Ina nicatoma': 'Sinioroso chini chiníquën nanantërin. Ya'huërēhuaso no'pa' aquëtënta', ina nohuantërinso'ráchin ninin,' tosarama'," itërinquëma'.

Corto hua'ano'sa pënëinso'

⁶ Sinioroso', ya'ipi nanitaparin. Corto hua'ano'sa pënënaton: "Hua'huaro'saso', pa'pina noya nicatona natëcaiso ya'huërin. Patrono'santa', piyapinēnpitari natëcaiso ya'huërin. Caso canpita tatanëmaco ni'quëhuarë', jnoya nicatomaco natëamacoso ya'huërin! Patronëmaco ni'quëhuarë', jnatëamacoso ya'huërin! Canpitaso napoaponahuë', nocanamaco. Napoapomarahue': '¿Maquëta nocanainquën?' itëramaco. ⁷ Artaronëhuëquë cosharo quëpatamara, co ma'pachináchinhue' nininso', quëshiramaco. Inapoatoma no'huitë pochin nitëramaco. Inapoapomarahue', '¿maquëta no'huitë pochin nitërainquën?' itaantaramaco. 'Manta tëranta Sinioro artaronēnquë ahuiquitohuatēhua', co ma'shahuë', toconama'. Inapo

yonquiatoma', no'huitë pochin nitëramaco. ⁸'Somaraya, sonpacha, cania'pi, inapochin nininso tëranta', Sinioro marë' quëpatëhua', co ma'shahuë', tomantatoma no'huitë pochin nitëramaco. Inta nipachin, hua'anëmapita nicanacamaso marë' ina pochin nininso ma'sha quëpatërico'. ¡Co inapita tëranta ina pochin ma'sha nininso', ma'paponquëmahuë'! ⁹Corto hua'ano'sanquëma'. Nosoroatëinquëma catahua'huanquëmaso marë' nontoco. Ina marë' canpitaso ya'huërama nipirinhüë'. Ina pochin ma'sha nininsopita a'notëramaco. Ina pochin nipatama', co carimanta noya nica'huanquëmaso ya'huërinhuë'. Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato sha'huitaranquëma': ¹⁰Inquëma tëranta', chinotëramacoso pëi ya'coananën oncoatoma noyá patanantërama naporini, noya niitonhuë'. Co huachi insonta ya'conaton, artaronëhuëquë topinan quëran a'pëchitonhuë'. Co noyahuë' ninama ni'ton, carimanta co noya ni'nanquëmahuë'. Ma'sha quëshiramacosopitana', co huachi ma'paponquëmahuë'. ¹¹Ya'ipi isoro'paquë nisha nisha piyapiro'sa ya'huëpiso', noya nicatoraco natërinaco. Inapotatonaco yonarín pochin nininso', chinotiinacoso marë' a'pëpi. Naporahuaton noya nininsopita ma'sha quëshirinaco. ¹²Canpitaso napoaponahuë', co ina pochin yonquiramahuë'. Artaronëhuëso', misanëhuë pochin nipirinhüë', manta tëranta inaquë a'notatomaco nocanama'. Cosharonëhuë pochin nininsonta', co ina inahuë' a'notëramaco. Inapotatomaco no'huitë pochin nitëramaco. ¹³Canpitaso nonpatamara, napomantarama': 'Ma'cháchinta Yosë marë' sacatatëhua po'sárëhuaso', tënama'. Napoatoma nocanamaco. Ihuatëramasohüë nipon, ohuaca sonpachahuë nipon, cania'pihuë nipon, quëshitomaco chinotamacoso marë' a'notohuatamacora: 'Noya ipora ina marë' Sinioro cancantërin,' toconama'. ¹⁴A'naquëma pë'tahua huëntonëma quëran noya nininso', huayonahuatoma': 'Iso pë'tahua Sinioro marë' acoarahuë,' tënama'. Napoapomarahüë', naponin nininso quëshitomaco, ca marë' tëparama'. Ina pochin nonpintëso', pa'pi co noyahuë' nicato ama huachi noya ya'huëcaso marëhuë', sha'huitarahüë. Ya'ipi copirnoros'a quëran, caso chini chiní-quën nanantërahuë. Ya'ipi isoro'paquë nisha nisha piyapi'sa ya'huërinso', të'huatatonaco natërinaco. Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato, ina pochin sha'huitaranquëma', itërin.

2 ¹Naquëranchin Siniorori corto hua'ano'sa pënënaton: "Isonta', corto hua'ano'sanquëma sha'huitaanta'inquëma': ²Canpitaso', natëamacoso ya'huërin: 'Ya'ipi cancanënpoa quëran Sinioro noya nica-tëhua natëcaso ya'huërin,' tëcatoma natëco. Co'so' inapoatamahuë', ama huachi noya ya'huëcamaso marëhuë', sha'huitaranquëma'. Canpitaso', co ya'ipi cancanëma quëran noya nicatoraco natëamacoso yonquiramahuë ni'ton, co noyahuë' ni'saranquëma'. Corto hua'ano'sanquëma ni'ton, noya nininso ma'patëramasopita co huachi noya ya'huëcamaso catahuarinquëmahuë'. Inapotohuato, ma'sha onpotarinëinquëma'. Ipora chachin nani inapotaranquëma'. Co noya nicatoraco natëramacoso marëhuë', inapotaranquëma huachi. Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato, sha'huitaranquëma'.

³Corto hua'ano'sanquëma nicatora chiníquën nanantopiramahuë', ocoiaranquëma'. Chinotamacoso marë' ma'sharos'a tëparamasopita chi'chinënuë, pa'pirayataranquëma'. Naporahuaton chi'chi të'yatëresö

pochin, canpitanta corto hua'an quëran t'ë'yataranquëma'. ⁴Íraca shima-shonëma Nihui itopisoro'co anoyatërahuë. Canpita corto hua'ano'sanquëma nicacamaso marë' anoyatërahuë. Inaro'co anoyatërahuëso ama nishatacaso marëhuë!, ipora pënënanranquëma nisahuaso!. Ca Sinioroco yaipi nanitapato sha'huitaranquëma'.

⁵Nihuiro'co anoyatërahuëso!, noya ya'huëcaso marë' na'con catahuarin. Naporahuaton noya a'pairahuë ni'ton, sano cancantërin. Të'huatatonco natëincoso ma rë' ina pochin catahuarahuë. Inaso!, t'ëhuëchachin t'ë'huatatonco natërinco. ⁶Nisahuaton, nanamëhuë no'tëquënáchin piyapi'sa a'chintërin. Noyápiachin cancantaton noyasáchin nonin. Carë'co noya nipayaton, sano cancantërin. Inapochin cancantaton a'chininso marë' na'con piyapi'sa co noyahuë! nipiso!, a'popi. ⁷Ina pochin mini corto hua'ano'saso!, piyapi'sa a'chintacaiso ya'huërin. A'chintohuachina!, nohuitarinaco huachi. Ya'ipi piyapi'sa inapitari a'chintacaiso marë' paapacaiso ya'huërin. Ca Sinioroco ya'ipi nanitaparahuëso!, inapita quëran anitotaranquëma'.

⁸Canpitaso corto hua'ano'sanquëma nipomarahuë!, noya ninamaso a'porama!. Nonpi nanan a'chinatoma!, na'a piyapi'sa apëshonama!. Inapoa-toma Nihuiro'co anoyatërahuëso! tapirama!. ⁹Napoatoma co natëramacohuë!. Naporahuat on a'chinpatamanta!, co ya'ipi piyapi'sa napopináchin ni'namahuë!. Ina marë' ca nohuanton, nani quëran apinapiro'sa pochin nicatënënuëma!, nocabonënuëma!. Ca Sinioroco ya'ipi nanitapato napotaranquëma!," itaantarin.

Sa'ina t'ë'yatatona nisha sanapi'sa maantapiso marë' pënëninso'

¹⁰Iporaso! ca Maraquisëco Yosë ayonquirinco ni'ton, pënënanranquëma!: Tëhuëchachin canpoaso!, ya'ipinpoa! a'na tataíchin pochin ya'huëtërinpoa!. Inaso! Yosë. Ya'ipinpoa acorinpoa!. Napoaton co canpoa capini ninonpitacaso ya'huërinhuë!. Ninonpintohuatëhua!, Yosë shimashonënpopitarë! anoyatërinso tapiarigua!. ¹¹Cota huënton israiro'sanpoa co huachi Sinioroíchin cancantërehuahuë!. Napoaton a'naquëma pa'pi co noyahuë! nininsopita Quirosarinquë ninama!. Ya'ipi Israiro no'paquë inapopi. Cota huënton no'paquë chinotacaso pëi acopi ni'ton, Yosëri noya nica-ton nosororin. Inapopirinhue!, noya sanapi manamaso! t'ë'yatatoma!, mamanshi camayo sanapiro'sa manama!. Inapoa-toma Yosëri noya ni'ninso!, tapirama!. ¹²⁻¹⁴Inapoapomarahuë canpitaso!: "¿Onpoatoncha Sinioroso! ma'sha ina marë' quëshipirëhuahuë!, co noya cancantaton ma'parinpoahuë!?" toconama!. ¡Ma'cha! naporamasopita ya'huërhua quëran, Sinioro ya'ipi nanitapaton atahuantërinquëmahuë paya! Ina quëtacaso marë' ma'sha quëshipiramahuë!, artaronënuë na'nëmatopiramahuë!, inapotërinquëma naporini, noya niitonhuë!.

Ya'ipi naporamaso!, nani Sinioro ni'ninquëma!. Hui'napitasëma sanapi macacaso marë' anoyatërama!: "Chiminaquë huarë' a'poaranquë," itërama!. Napopiramahuë!, sa'ama t'ë'yatatatoma a'na manama!. ¹⁵¡Ina Yosëráchin nonënpoa!, ispiritonënpoa!, inapita acotërinpoa! ¡Tëhuëchachin Yosëso!, ina imarëhuaso capiniráchin nimacacaso nohuantërin! Hui'nanpoapitanta!, inanquë nicacaiso marë' naporin. Napoaton ispiritonëma a'paiatoma!, hui'napitasëma sanapi manamaso!, ama nonpintocosoahuë!. ¹⁶Sinioroso!, ya'ipi nanitaparin. Inaso!, israiro'sanpoa chinotërhua!. Ina chachin

napotaantarinpoo': "Ispiritonëma a'paiatoma', ya'nan sanapi manamasoráchin cancantoco'. Insosona sa'in të'yatahuaton a'na maantahuachin, cariso pa'pi co noyahuë' ni'sarahuë. Ina pochin pa'pi co noyahuë' nipachina, tëpatërinso pochin ni'sarahuë," tënin.

Siniorori israiro'sa tapatë pochin nitarinso'

¹⁷Naq uëranchin Sinioro sha'huitaantarinquëma': "Nonamaso natanatënquëma', amiranquëma huachi," tënin. Napoaponahuë canpitaso': "¿Ma'ta tēnaiso' natanaton Sinioro amirincoi?" toconama'. Napohuatamara, Sinioroso naporin: "Canpitaso nonpatamara: 'Co noyahuë' nipisopitanta', Yosëriso noya ni'nin. Inapitanta yonquiaton noya cancantërin,' tēnama'. Napoatoma canpitaso', noyasáchin ninahuëso co natëramacohuë'," tënin.

3 ¹Yosë ya'ipi nanitapaton sha'huitaantarinquëma': "Ni'co'. Co hua'-quiya quëranhuë', comisionëhuë a'pararahuë. Inaso', pēnēnatēnquëma cancanëma anoyatarinquëma'. Noya ninarëso pochin nicasëma', Sinioro o'macaso marë' napoarin. Ina Sinioro hua'qui ninarápiramahuë', a'na-naya chinotëramacoso pëiquë ya'conarin. Canpitaro'co anoyatërahuëso anitotiinquëmaso marë' a'parahuëso', nani o'macaso naniriarin. Ina canpitaso', na'con nohuantërama ni'camaso'. ²Ina o'mahuachinso napoaponahuë', jco insoari tēranta', chinitacaso nanitaponhuë'! jNaporoso', ya'ipinquëma tēhuëramaso anitotarinquëma'! Hua'na pēnquë asoquirahuatona', nē'huëtërinso inquitopi. Inapochachin canpitanta', co noyahuë' ninamaso inquitarinquëma'. Shapon nē'huë inquitërinso pochin oshanëma inquitarinquëma'. ³Huënsëaton corto hua'ano'sa tapararin. Oro, prata, inapita pēnquë asoquipiso pochin co noyahuë' nipisopita inquitarin. Naporo huarë' Nihui quëran pipipisopitaso', no'tën chachin ca marë' ma'sha quëpiso', a'notaponaco. ⁴Naporo' Cota huëntonquë, Quirosarinquë, inaquë-pita ya'huëpisopitaso', iráca pochachin noya nininso a'notaponaco. Ina marë' caso Sinioroco, noya cancantarahuë," itërinquëma'. ⁵Naquëranchin Sinioro nontatēnquëma': "Caso Sinioroco, ya'ipi nanitapato sha'huitaantarinquëma': 'Naporo' o'mahuato, coisë pochin nisarahuë. Noya nipatama', noya acoaranquëma'. Co noyahuë' cancantatona pēnotohuachinaso', ana'intarahuë. Nitëhuananpitohuachina', Yoscoarë' taponahuë nonpinpachina', patrono'sa piyapinēnapita co no'tëquën pahuërëhuachinahuë', quëyorono'sa', sa'ahuaro'sa', inapita co nitocatahuahuachinahuë', nisharo'sa aparisitohuachina', co tē'huatohuachinacohuë', inapitanta ana'intarahuë,' tēnahuë," itërinquëma'.

Diesmo co acoatonaraihuë', ihuatatë pochin nipiso'

⁶Naquëranchin Sinioro israiro'sanquëma nontatēnquëma': "Caso Sinioroco ni'to, co nishatërahuë'. Napoaton canpitaso Cacopo quëran pipiramasopita, co ata'huantëranquëmahuë'. ⁷Shimashonëmapita a'porinacoso pochachin canpitanta', nanamëhuë a'porama'. Ina anitotopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato, sha'huitaranquëma': 'Naquëranchin natëantaco. Inapohuatama', carimanta catahuaantarinquëma', itëranquëma'. Napotohuatēnquëmara: '¿Ma'ta onpoatoi natëanta'inquën?' toconama'. ⁸Naporama ni'ton, carimanta ayonqu'inquëma': 'jCaso Yosëco

ni'to, co onporonta ihuamaco ya'huërinhuë! ¡Canpitaso napoaponahuë!, ihuaramaco! Napoapomarahuë!, '¿ma'ta onpoatoi ihuarainquënso?' itaantaramaco. 'Diesmoro'sa co quëtatomacohuë!, ihuaramaco. Ma'pitaso quëtamacoso nininsonta!, co quëtatomacohuë! naporama! ⁹Tëhuëenchachin ya'ipi israiro'sanquëma napotëramaco ni'ton, co noyahuë! ni'nancuëma! Napoaton ama huachi noya ya'huëcamaso marëhuë!, sha'huitaranquëma!.

Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato, sha'huitaanta'inquëma: ¹⁰Nani ma'sha ya'huëtëri nquëma quëran diesmo ocoirahuatoma!, chinotëramacoso pëiquë quëco!. Inaquë ma'sha tapatërinacosopita ya'huërin ni'ton, quëco!. Inapohuatama!, corto hua'ano'sa!, Nihuiro'sa!, inapita cosharo ya'huëtapi. Inta inapoatoma tënirico. Napohuatama!, noya noya catahuararanquëma!. Pi'iro'të huintananënpita i'soatahuato, notohuaro! ma'sha noya nininsopita a'patimatë pochin nitaranquëma!. ¹¹Sha'tohuatamara, nisha nisha nipisopitari sha'tëramasopita tapirin. Oparonëmanta!, napotërin. Napotëranquëmaso chachin nipatama!, co huachi inapita apiponquëmahuë!. ¹²Pa'pi noyápiachin ya'huarama ni'ton, yai'pi nacionquë ya'huëpisopita, pa'yatatënëma: "¡Ma noyacha inapitaso ya'huëpi paya!" tëcapona! Ca Sinioroco ya'ipi nanitapato, napotaranquëma!, itërinquëma!.

Sinioro co noyahuë! yonquirapipiso'

¹³N aq uëranchin Siniorori piyapinënpita nontaton: "Canpitaso israiro'sanquëma!, co noyahuë! yonquirapitomaco pinoramaco. Napoapomarahuë!, '¿ma'ta itatëinquën pinorainquënso?' itëramaco. ¹⁴Naporama!: 'Topinan quëran Yosë imarai. Noya natëpiraihuë!, co manta canaraihuë!. Co noyahuë! ninëhuaso a'pocaso marë! Yosë chinotohuatëhuara, sëtohuachinara a'mopiso a'morëhua! Ina pochin a'motëhua canpoanta!, Yosë chinotopirëhuahuë!, topinan quëran napoarëhua! ¹⁵Nocantono'saso!, co Yosë imaponaraihuë!, noya noya ya'huëpi. Co noyahuë! nipisopitanta!, noya noyatoi. Inapitaso Yosë tënipirinhahuë!, co manta onpotërinhuë!, ta'toma!, co noyahuë! yonquirapiramaco," itërin.

Ana'intacaso tahuëri naniarinso'

¹⁶Sinioro noya nicatona natëpisopitaso!, Sinioro naporinso natanpi. Ina natanatona!, niachinicanacaiso marë! noya ninontopi. Napopiso Sinioronta noya natanaton, nininëna a'na quiricaquë aninshitërin: "Isopitaso!, pa'yatërinaco. Naporahuatona!, noya nicaatonaco natërinaco. Ina marë!, co onporonta' naniantacaso ya'huërinhuë!," tënin aninshitaton.

¹⁷Inapita yonquiaton Sinioro tapon: "Inapitaso noya yonquirinaco ni'ton, noya nicato piyapinëhuëpita pochachin niantarahuë. Ana'inta'huaso tahuëri nanihuachin, inapitaso noya noya nicato, nicha'ësarahuë. Hui'nini noya natëhuachin, pa'pini nosororinso pochachin inapitanta!, nosoroarahuë. ¹⁸Noya nipisopitaso!, noya nicato nicha'ësarahuë. Co noyahuë! nipisopitaso!, no'tëquën ana'intarahuë. Ina nicaatoma canpitaso!: 'Yosëso!, co napopináchin piyapinpoa ni'ninpoahuë!. Ina chinotohuatëhua!, noya acoarinpoa!. Co'so' chinotohuatëhuahuë!, no'tëquën ana'intarinpoa!, tosarama huachi," tënin.

4 ¹Naquëranchin Sinioro sha'huitaantarinpoa!: "Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato sha'huitaranquëma!: 'Ni'co!. Co hua'quiya quëranhuë!,

ana'inta'huaso tahuëri naniarin. Ina tahuëri nanihuachin, ornoquë pën huënaratërinso pochin nisarin. Nocantopisopita, co noyahuë' nipsisopita, ya'ipi inapita ana'intarahuë. Panca pënquë shinpitë a'naroáchin huëyarinsó pochin co noyahuë' nipsisopita ana'intarahuë. ²Noya nicatomaco natëramacosopitaso nipirinhüë', noya coisë pochin ninahuëso', ni'sarama'. Pi'i a'pinpachina a'ninquëchin ma'sha quënanëso pochin ni'sarama'. Naporo' canpitaso nicha'ë-saranquëma ni'ton, capa cancantarama'. Ohuaca'huaro'sa oncorapipi quëran i'sohuatohuachinara, niirë'nachin ta'apiso pochin cancantarama'. ³Ana'inta'huaso tahuëri nanihuachin, canpitaso piyapinëhuëpitanquëma nicatoma', co noyahuë' nipsisopita minsëarama'. Nonëna huiquitërinso yanonën, to'pi to'pitapoma', itëranquëma', ténin.

Tiquiapon pochin pënëninso'

⁴Tiquiapo n pochin Sinioroso' pënëntaton: "Piyapinëhuë Moisésë itopiso', Sinai m ot opiquë pënëntërahuëso' aninshitërahuë. Ama ina naniantatomarahuë', yonquiráco. Inaquë nanamëhuë, camaitërahuësopita, inapita israiro'sanquëma natëcamaso marë' quëtëranquëma'.

⁵Ni'co'. An a'inta'huaso tahuëri nanihuachin, pa'pi huëhuëpiro nisarin. Co'huara ina tahuëri naniátërasohuë', Iniasë pënëntona'pi a'pataranquëma'. ⁶Ina pënëntohuachin hui'nahuano'saso', hui'ninapitarë' noya ninicatona ya'huëantapona'. Sanapi'santa hua'huinapitarë' inapoapona'. Hua'huaro'santa pa'pina', a'shina', inapitarë' napoapona'. Co ina pochin ninicatona ya'huëantahuachinahuë', o'marahuato ya'huëramaso no'pa' ana'intarahuë. Inapotato ata'huantomiatarahuë', ténin.

NASHA YA'HUËANTARINSO'
(Nuevo Testamento)

Matio ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Quisocristo shimashonënpita

(Lucas 3.23-38)

1 ¹ Quisocristo nanamën sha'huitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin. Iráca quëran huarë' Yosë yonquirin ina a'paimacaso marë'. Tapico chachin Quisocristo shimashonën. Apraanconta' shimashonën chachin. Ya'ipi shima-shonënpita iráca ya'huëpiso' sha'huichinquëma', nitotoco'.

² Iráca Apraan hui'nahuanpachina, Isaco itopi. Ina quëran Isaconta' hui'nahuanpachina, Cacopo itopi. Cacoposo' na'a hui'ninpita ya'huëtërin. A'naso' Cota itopi. ³ Cotanta' hui'nahuanpachina, Parisë, Saro, inapita itopi. Tamara hua'huin-pita inahuaso'. Ina quëran Parisë hui'nahuanpachina, Isromo itopi. Inanta' hui'nin ya'huëtöhuachina, Aramo itopi. ⁴ Aramonta' hui'nahuanpachina, Aminata-pito itopi. Ina hui'nin Nasono itopi. Nasononta' hui'nahuanpachina, Sarëmon itopi. ⁵ Sarëmon yasa'apachina, Nacapa manin. Hui'nin ya'huëtöhuachina, Pooso itopi. Poososo' Rota macaton, hui'nahuanin. Opito itopi. Opitonta' hui'nahuanpachina, Quisi itopi. ⁶ Quisinta' hui'nahuanpachina, Tapi itopi. Inaso' copirno ya'conin. Ina quëran Oriasëco' sa'in masahuaton, hui'nahuanin. Saromon itopi.

⁷ Saromon hui'nin Nopoamo itopi. Ina hui'nin Apiasë itopi. Apiasënta' hui'nahuanpachina, Asa itopi. ⁸ Asa hui'nin Cosahuato itopi. Cosahuatonta' hui'nahuanpachina, Coramo itopi. Ina hui'nin Osiasë itopi. ⁹ Osiasënta' hui'nahuanpachina, Cotamo itopi. Ina hui'nin Acaso itopi. Acasonta' hui'nahuanpachina, Isiquiasë itopi. ¹⁰ Ina hui'nin Manasisë itopi. Inanta' hui'nahuanpachina, Amon itopi. Amon hui'nin Cosiasë itopi. ¹¹ Ina hui'nin Quiconiasë itopi. Iinpitanta' ya'huërin. Naporo' cotioro'saso', inimico-ro'sari Papironia quëran huëcatona', canaipi. Minsërahuatona', napopinchin ya'huëpi'pa' quëpapi asacatacaiso marë'.

¹² Ina piquëran Quiconiasë hui'nahuanpachina, Saratiri itopi. Ina hui'nin Soropapiri itopi. ¹³ Inanta' hui'nahuanpachina, Apioto itopi. Apioto hui'nin Iriaquimo itopi. Ina hui'nin Asoro itopi. ¹⁴ Asoronta' hui'nahuanpachina, Satoco itopi. Satoco hui'nin Aquimo itopi. Ina hui'nin Irioto itopi. ¹⁵ Iriotonta' hui'nahuanpachina, Iriasaro itopi. Iriasaro hui'nin Matan itopi. Ina hui'nin Cacopo itopi. ¹⁶ Cacoponta' hui'nahuanpachina, Cosi itopi. Cosi yasa'apachina, Maria manin. Ina hua'huinso' Quisoso, Cristo itopiso'.

¹⁷Nani Quisocristo shimashonënpita sha'huitëranquëma'. Apraan quëran Tapi copirno ya'conaquë huarë' shonca catapini shimashonënpita ya'huëtërin. Ina quëran Papironiaquë quëpai huarë' shonca catapini shimashonënpita ninshitantaranquëma'. Ina quëran Quisocristo nasitaquë huarë', shonca catapini chachin shimashonënpita ninshitantaranquëma huachi.

Quisocristo nasitërinso'

(Lucas 2.1-7)

¹⁸Apira Quisocristo nasitërinso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Naporo tahuëri'sa' Cosiso', nani Maria nontërin macacaso marë'. Napoaponahuë' co'huara mashatërasohuë', Ispirito Santo nohuanton inaora cayorin. ¹⁹Cosi nitotahuaton, pa'yanin. Noya quëmapi ni'ton, yonquiarin. "¿Ma'cha onpo'lya? Maria nani hua'hua ma'patërin. Co maca'huaso' ya'huërinhuë'. Co piyapi'sa' sha'huitarahuë', Maria tapanpachin. Coisëichin sha'huitahuato, co masarahuë'," ta'ton, yonquirárin. ²⁰Huë'ëso', Yosë anquëninëni ya'notimarin nontacaso marë'.

—Tashita Cosi. Carinquën nohuitëranquën. Quëmaso' Tapico' shinquën. Pi'pian sha'huitaponquën o'marahuë. Maria noya maquë'. Co quëmapi sè'huarinhuë'. Ispirito Santo nohuanton, inaora cayorin. Napoaton noya maquë'. ²¹Huacaso' nanihuachin, quëmapi'huaya nasitapon. Nasitohuachin, Quisoso itëquë'. Piyapinënpita oshanëna' inquitaton, nicha'ësarín ni'ton, ina nininën acotëquë', itërin anquëniniri. Itahuaton, panantarin huachi.

²²Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin. Ninoton, Yosë quirica-nënnquë chachin ninshitërin:

²³"A'na tahuëri nanon inaora cayoapon.

Co quëmapi sè'huapirinhuë', napoapon.

Quëmapi'huaya huaihuachin, Imanino itapi," ténin.

Yosë chachin o'maton, yacaparínpoa', tapon naporin. Ina pochin nasitimahuachina, iráca ninopiso' nanirin huachi.

²⁴Cosiso' capayatahuaton, Siniro anquëninën natëton, Maria manin huachi. ²⁵Macaponahuë', co ichihuë'ërinhuë'. Hua'huin nasitërin piquëran huarë' ichihuë'ërin. Quëmapi'huaya nasitohuachina, Quisoso itopi.

Tayora nitotona'piro'sa' quënanpiso'

2 ¹Quisososo' Pirinquë nasitërin. Cotia parti chachin nasitërin. Naporo' Irotisëri inaquë hua'anëntërin. Ina quëran tayora nitotona'piro'sa' canquipi. Pi'pi pipirinsó parti quëran huë'pi. Canquihuachinara, Quirosarinquë, natantiipi:

²—¿Insëquëta' nasha copirno nasitërin? Cotio copirno ya'conacaso' nani nasitërin ipora. Ya'huërai parti ya'huasocoi, nasha tayora ya'norinsó' quënanai. Ina nicatoi: "Yosëri a'paimarinso' nasitërin huachi," ta'toi, huë'nai ina chinotapoi, itëra'piapi.

³Ina natantahuaton, copirno Irotisë pa'yanin. Quirosarinquë ya'huëpisopitanta' pa'yanpi. ⁴Copirno pa'yanaton, cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita amatërin. Amatahuaton, natanin.

—¿Insëquëta' Cristo Yosëri a'paimarinso' nasitapon? itërin.

⁵—Cotia parti chachin nasitapon. Pirinquë nasitapon, itopi. Iráca pënëntona'pi ninoton, Yosë quiricanënnquë ninshitërin.

⁶ “Cotiaquë a'na ninano' ya'huërin, Pirin itopiso'.

Co panca ninanoyahuë' niponahuë', inaquë a'na copirno nasitapon.

Na'a copirnoros'a' Cotia parti ya'huëpirinahuë', inaso' chini chiniquën nanantapon.

Ya'ipi piyapinëhuëpita isairio'sa' itopiso' hua'anëntapon,” tënin Yosë, itopi.

⁷ Copirnosos' natanahuaton, co a'ninquëchin yanatantërinhuë'. Po'oana quëran tayora nitotona'piro'sa' amatërin. Huë'pachinara, inaora quëparahuaton, nontërin:

—¿Ma yoquiquëta' nasha tayora ya'norin? itërin.

Sha'huitohuachinara, intantarin:

⁸ —Pirin'pa' nasha copirno nasitërin ipora. Inatohua' paatoma', noyá yonico'. Hua'huasha quënanpatama', huënantatoma', sha'huitiintaco canta' paato chinochi, itërin nonpintapon.

⁹ Ina natanahuatona', pa'pi huachi. Pa'sapirinahuë', a'nanaya tayora quënaantapi. Ya'huëpique' ni'piso chachin inápaquë paaton, quëchitërarin. Hua'huasha yacapatërinquë chachin tayora chiniconin. ¹⁰⁻¹¹ Ina ni'sahua ton a', pa'pi pa'yatopi. Capa cancantatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë hua'huasha quënanconpi. A'shionta' ya'huarin, Maria itopiso'. Hua'huasha quënanahuatona', isonconahuatona', chinotopi. Ina quëran caposoa'huayanënapita i'soatahuatona', ma'sha pa'ton nininso' quëtapi. Oro, yonarin pochin pimóchin nininso', yaqui' pimóchin nininso' inapita quëtapi.

¹² Ina quëran tashi' huë'ësoi', Yosë nohuanton, hua'napi.

—Ama copirno ya'huërinquë pantatoma', sha'huitocosohuë', itërin anquë-niri. Napoaton a'na ira pa'tahuatona', ya'huëpi'pa' canconpi huachi.

Iquipito'pa' ichita'apiso'

¹³ Tayora nitotona'piro'sa' pa'pachinara, Yosë anquëninëni huë'ënuquë Cosi ya'notahuaton itapon:

—Copirno nani chinotërin hua'huasha tēpacaso marë'. Apira sontaro'sa' a'pararin ina yonicaiso marë'. Napoaton a'naroáchin ichita'aque'. A'shinë chachin Iquipito'pa' quëpaquë'. Inaquë yacapatëquë'. Noya huënantacaso' nipachin, sha'huitantaranquën, itërin anquë-niri.

¹⁴ Natanahuaton, a'naroáchin Cosi huënsëintarin. Tashi' nipirinhue', hua'huasha quëparin. A'shinë chachin ichita'arahuatón, Iquipito'pa' pa'pi.

¹⁵ Irotisë chiminaquë huarë' inaquë ya'huëpi. Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin: “Hui'nahuë Iquipito'pa' yacapatopirinhue', ina quëran occoiarahue,” tënin Yosë. Hui'nin chachin Iquipitoquë yacapatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Hua'huasharo'sa' tēpapiso'

¹⁶ Copirno Irotisëso' tayora nitotona'piro'sa' ninarápirinhue', co ya'nopihuë'. “Nonpintërinaco ipora,” ta'ton, chiniquën no'huitërin. No'huitatón, sontaro'sa' Pirin'pa' a'parin quëmapia'huaro'sa' tēpacaiso marë'. “I'huá chachin tayora ya'norin ni'ton, co canopia'huaro'saráchin tēpacaso' ya'huërinhuë'. Cato' pi'ipitërinquë huarë' tēpaco,” itahuaton, a'parin. Sontaro'saso' pa'sahuatona', ya'ipi quëmapia'huaya Pirinquë ya'huërinsopita tiquipi. Ya'cariyanta' yonitona', cato' pi'ipitërinquë huarë' tēpapi.

¹⁷⁻¹⁸ Iráca ninoton, Yosë quiricanëñquë Irimiasë ninshitërin:
 “Namaquë na'nërinso' natanpi. Naquira na'nërärin, ayanárin.
 Hua'huinpitaco' yonquiaton, na'nërarin.
 ‘Ama sëtëquësohuë’, itopirinahuë’,
 nani chiminpi ni'ton, sëtärin,” ténin.

Iráca naporinso pochachin iporanta' hua'huaro'sa' tēpapi ni'ton, a'shina' na'nërápi.

¹⁹ Naporol' Cosiso' Iquipitoquë yacapatarin. Irotisë chiminpachina, Yosë anquëninëni ya'notantarin. Hua'narinso pochin Cosiri quënanin.

²⁰ —Hua'huasha tēpana'pi nani chiminin ni'ton, israiro'sa' ya'huëpique panantaquë'. Hua'huasha a'shinë chachin quëpantaquë', itërin.

²¹ Ina natanahuaton, natërin. Quisoso a'shinë chachin quëparahuaton, inatohua' panantarin. ²² Canconahuaton, nanan natantërin. “Irotisë hui'nin ya'huërë' hua'anëntantarin. Ariquirao itopisoari pa'pin ya'huërëtërin,” topi, natantërin. Ina tē'huataton, co nohuantërinhuë' inatohua' ya'huëcaso'. Naporahuaton, hua'nantarin.

—Ama copirno ya'huërinquë chachin panantaquësohuë', itërin anquë-niri. Ina natanahuaton, Cariria parti pa'nin ya'huëcaso marë'. ²³ Inatohua' a'na ninan o' ya'huërin, Nasarito itopiso'. Inaquë ya'huërarin. Iráca pënëntona'piro'sa' ninopi. “Cristo huë'pachin, Nasarito piyapi itapona',” topi. Napoaton Yosë nohuanton, inaquë ya'huaton, hui'napitërin huachi.

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

3 ¹ Naporol' tahuëri'sa' Coansha Paotista pënëntarin. Cotia parti pancana inotëro' ya'huërin. Co inaquë piyapi'sa' ya'huëpihuë'. Inaquë ya'huaton, Yosë nanamën sha'huirarin. Na'a piyapi'sa' huë'pi natanapona':

² —Yosë hua'anëntiinpoaso' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco huachi, itarin. Nani tahuëri ina pochin pënënarín.

³ Iráca Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

“Inotëro parti a'na quëmapi pënëntápon: ‘Sinioro o'macaso tahuëri naniriarin ni'ton, yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiníquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'. Ira otëërin noya pa'tacaiso marë'.

Inapochachin iporaso' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' tapon ina quëmapi, pënëntohuachin,” ténin.

Coansha pënëntacaso' ninoton, naporin.

⁴ Coanshaso' co noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin a'morin, camiyo anporo quëran nipiso'. Sha'huëtë quëran nitonporin. Sëquërë pochin nininso' macaton, ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. ⁵⁻⁶ Inaquë na'a piyapi'sa' huë'pi natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huëcatona', natanpi. Cortanii' ya'cariya quëraonta' huë'pi. A'naya a'naya huëcatona':

—Tëhuëenchachin co noyahuë' nicato, oshahuanahuë. Catahuaco Sinioro naporahuëso nanianchi, itopi Yosë nontatona'. Ina topachinara, Coanshari Cortaniiquë aporintërin.

⁷Ina quëran na'a parisioro'sa', satosioro'sa', inapitanta huë'pi.

—Quiyanta' aporintocoi, itopirinahuë', Coansha co nohuantërinhuë':

—¡Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanonpinama'! “Yosë isoro'pa' ana'intohuachin, cha'ëpoi,” topiramahuë'. Co topinan cha'ësaramahuë'. ⁸Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico huachi. ⁹Ama canpitaora ninonpintocohuë'. “Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosë piyapinënpitacoi,” ama tocosohuë'. Yosë nohuantërin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'. ¹⁰Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'inta cas o'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', a'nërë'. Itëquënpitarë chachin ocoirahuatë', pënuë' të'yatërë' huiquitacaso marë'. ¹¹Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', i'quë aporintaranquëma'. Ca piquëranso nipirinhue' a'na quëmapi huë'sarin. Inaso' chini chiniquënanantërin. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiniquënanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'to, co sapatën quëpaca'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhue' pënuë' chiniquënanantërin. ¹²Cayarinsó' manëso pochin nisarín. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhue', pënuë' ahuiquitërë'. Inaso' co onporonta' tacopiarinhue', tënin Coansha.

Quisoso aporihuaninso'

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³Ina quëran Quisoso Cariria quëran huë'nin. Cortaniquë canquirahuaton, Coansha nontërin aporintacaso marë'.

¹⁴Napotopirinhue', co nohuantërinhuë'.

—¿Ma'marëta' napotiiranco? Co aporinta'huanquënso' ya'huërinhuë'. Quëma aporintoco tëhuëncinso', itërin.

¹⁵Napotopirinhue', Quisosori itërin:

—Yosë nohuantërin ni'ton, ya'ipi natëca'huaso' ya'huërin. Napoaton noya quëma aporintoco, itërin. Ina natanahuaton:

—Noyahua', itahuaton, i'quë aporintërin. ¹⁶Ina quëran nonshiaso chachin a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin, ni'nin. Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuatón, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹⁷Naporo' inápa quëran Yosë noninso' natanpi.

—Isoso' ca hui'nahuë chachin, na'con nosororahuëso'. Noya ni'nahuë, tënin.

Sopairi Quisoso ténirinsó'

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

4 ¹Ina quëran Ispirito Santori Quisoso quëparin inotëro parti sopairi ténicaso marë'.

²Catapini shonca tahuëri tashirë chachin inaquë ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhue'. Ina piquëran tanarin huachi. ³Naporo' sopairi huëcapairin.

—Tëhuëncachin Yosë hui'ninquënnipatan, iso na'piro'sa quëran cosharo' atarantëquë', itopirinhue',

⁴—Inca, co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë' pëneninpoa'. “Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhue'. Ya'ipi Yosë noninso' natëhuachin tëhuëncinso', nanpiarin,” tënin, itërin.

⁵Ina quèran Quirosarin'pa' sopairi quèparin. Yosè chinotopiso pèi' a'canpiso aipi quèpantarahuaton, itèrin:

⁶—Quèmaso' Yosè hui'ninquèn nipatan, no'paquè niiquè'. Quiricanèn quèran nani sha'huitèrinquèn.

“Yosè anquèninènpita a'patimarinquèn a'paiinquènso marè' ni'ton, co ma'sha onpoaranhuè'.

Imirina quèran masarinènnquèn

ama na'piquè tèranta' ya'quiamaso marèhuè',”

tènin ni'ton, no'paquè niiquè' a'pai'inènnquèn, itèrin sopairi.

⁷—Inca co nohuanterahuè'. Yosè quiricanènnquè pènèninpoa'. “Ama Yosè tèniquèsahuè'. Ama camaiquèsahuè'. Ina nohuanterinsoáchin yonquicaso' ya'huèrin,” tènin quiricanènnquè, itèrin Quisosori.

⁸Ina quèran a'na motopi'pa' sopairi quèpantarin. Inatohua quèran ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanènpita, inapita a'notèrin. Noyápiachin nininsopita ya'ipiya quènanin.

⁹—Natèhuatanco, carinquèn catahuanquèn, ya'ipi isopita hua'anèntapon. Isonahuaton, chinotoco chiníquèn nanan quèchinquèn huachi, itèrin sopairi.

¹⁰—Inca co nohuanterahuè'. Quèmaso' sopai hua'anquèn. Patoco huachi. Yosè quiricanèn quèran sha'huitèrinpoa': “Sinioróichin chinotèquè'. Inasáchin natécaso' ya'huèrin,” tènin, itèrin Quisosori.

¹¹Na potohuachina, sopairi patèrin. Patohuachina, anquèniro'sari huècapaimarahuatona', nocomaimapi.

Quisoso pènèntacaso' caniaritèrinso'

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹²Ina piquèran Coansha tashinan pèiquè po'mopi. Pènèntèrinso marè' napotopi. Ina natanahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti. ¹³Inatohua' pacaponahuè', co huachi Nasaritoquè ya'huèrinhuè'. Sono' yonsanquè paaton, Capinaomoquè yacapatonin. Saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita iráca ya'huèpiquè yacapatonin. ¹⁴Iráca chachin Yosè nohuanton, Isaiasè ninorin. Ninshitaton, naporin:

¹⁵“Na'a piyapiro'sa' Cariria parti ya'huèpiso', imasapi.

Inapitaso', Cortanii' aquètèran ya'huèpi, marè Pancai' ya'cari'.

Inaquè saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita ya'huèpi.

Inaquè inpioro'santa' ya'huèpi.

¹⁶Inapitaso' co Yosè nohuitatonaraihuè', tashi pochin cancantopi.

Chiminpachina', parisitomiatacaiso' ya'huèpirinhuè',

Yosèri a'pintèrinso pochin nanamèn anitotarin noya cancantacaiso marè'.

Tahuèri pochin a'pintarin huachi,” tènin iráca.

Naporinso chachin Quisoso inatohua' paaton, a'chinarin.

¹⁷Naporo quèran huarè' Quisosori pènènarin.

—Iso tahuèri'sa' Yosè yahua'anèntarinquèma'. Napoaton ya'ipi co noyahuè' yonquiramasopita naniantatoma', Yosè chachin tahuèrètaantaco huachi, itèra'piarin pènènaton.

Sami camayoro'sari imapiso'

(*Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11*)

¹⁸ Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon. Pitro itopi anta'. Iinso' Antërisë itopi. Ritinënapita tē'yatapi sami macacaiso marë'.

¹⁹ —Huëco' iyaro'sa', imaquico a'chinchinquëma'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

²⁰ Napotihuachina, ritinënapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi.

²¹ Ina quëran amasha pa'sahuaton, catoya'pi quënancoantarín. Santiaco, Coansha inapita itopiso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinënapita pasonapi. Pa'pinaso' Sipitio itopi.

—Huëco' imaquico, itihuachina, ²² potinëna', pa'pina' inapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'

(*Lucas 6.17-19*)

²³ Ya'ipi Cariria parti paaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëna'piarín. Noya nanan a'chinaton: “Yosë yahua'anëntërinquëma',” itëra'piarín. Naporahuaton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatëra'piarín. ²⁴ Ya'ipi Siria partinta', nahuinin ni'ton, notohuaro' cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Nisha nisha canio inquitëra'piarín. A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi inaora yonquirinso' yonquirinhuë'. Tocona'piro'sa', apiaro'sa' inapitanta' quëpapi Quisosori anoyatacaso marë'. Quëpachinara, ya'ipi anoyatëra'piarín.

²⁵ Hua'huayatërahuë' piyapi'sari Quisoso imasapi huachi. Cariria quëran, Ticaporisë quëran, Quirosarin quëran, Cotia parti quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, inaquëranpita huë'pi Quisoso natanacaiso marë'.

Panënuquë a'chininso'

5 ¹⁻² Ina quëran notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Inapita quënanahuaton, Quisoso panënuquë pa'sahuaton, huënsëconin. Imarinsopitari tancapitihuachinara, na'con a'chintárin.

Noya cancantopisopita

(*Lucas 6.20-23*)

³ “Natanco iyaro'sa' a'chinchinquëma'. Yosë huëntonënuquë yaya'conpatama', iso pochin cancantacaso' ya'huërin. ‘Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Siniro,’ topatama', Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton, noya cancantarama'. Hua'anëntërinquë chachin aya'conarinquëma'.

⁴ Sëtohuatama', Yosë achinicananarinquëma'. Oshanëma' yonquiatoma', cancanëma quëran huarë' sëtohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso marë'.

⁵ Sano piyapi nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Naporahuaton, a'na tahuëri nasharo'paquë ya'huëmiatarama'.

⁶ Tanarëso pochin, yamororëso pochin cancantatoma', Yosë na'con nohuantoco'. Ina pochin cancantacasoáchin nohuantohuatama', noya

ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Sano cancantarama'.

⁷A'napita nosorohuatama', Yosë nosoroarinquëma' canpitanta'. Noya cancantarama'.

⁸Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Yosë nohuitarama'. Naporahuaton, a'na tahuëri ina quënancontahuatama', noyá nohuitarama'.

⁹Isoro'paquë na'a piyapi'sa' nino'huipirinahuë', canpitari catahuaco' noya ninonchina'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. Hui'nin pochin cancantiarinquëma'.

¹⁰Yo së natëramaso marë' aparisito huachinënquëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Hua'anëntërinquë chachin nani aya'coninquëma'. A'na tahuëri inápaquë ya'huëcontarama'.

¹¹Imaramacoso marë' a'naquën no'huirarinënquëma', ahuëarinënquëma', pinosarinënquëma', nisha nisha nonpinapiarinënquëma'. Napotopirinënquëmahuë', ama sëtocosohuë'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton, nóya cancantoco'. ¹²Iracanta' Yosë piyapinënnpita pënëntohuachinara, a'naquëni inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinënquëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con acanaarinquëma'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco', itërin Quiso-sori.

Yamora pochin nininso'

(Marcos 9.50; Lucas 14.34-35)

¹³Ina quëran itantarín:

“Canpitaso' iyaro'sa', yamora pochin nicatora' a'napita catahuamaso' ya'huërin. Napoaponahuë', yamora chimipitë pochin nicatora' co a'napita catahuahuatamahuë', co huachi insonta natëarinquëmahuë'.

¹⁴Isoro'paquë ya'huëpisopita tashinanquë pa'nëso pochin nisapirinahuë', canpitari a'pintatë pochin nitarama'. Ni'co' iyaro'sa'. Ninano' panënquë ya'huëhuachina, ya'ipi piyapi'sari quënanpi. ¹⁵Nanparionta' i'chinpihuatëra, co cacónquë ocohuëtërëhuë'. A'ninquëchin acorë' pëi' acoana a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' inaquë ya'huëhuachinara, noya quënantopi. ¹⁶Inapochachin canpitanta' a'pininso pochin nicatora', noyasáchin nico'. A'napita nicatorënquëma': ‘Ma noya Tata Yosëri catahuarin ni'ton, noya nisapi,’ tosapi,’ ténin.

Íráca pënëntopiso'

¹⁷Ina quëran itaantarín:

“Íráca Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënëntopi. Pënëntatona', ninshitopi. Co ina naniantacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Ya'ipi inapita ninopiso' nancaso marë' o'marahuë. Ma'sona tapon naporinsopita no'tëquën sha'huichinquëma'. ¹⁸Tëhuëenchachin itëranquëma'. Isoro'pa' ta'huantaquë huarë' Yosë quiricanën íráca ninshitopiso' ya'huápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihuë'. Ya'ipi ninorinso' naniarin huachi. ¹⁹Napoaton pi'pian tëranta' co natëhuatamahuë', co Yosë noya ni'sarinquëma huë'. Hua'anëntërinquë co acanarinquëmahuë'. Piyapi'sa' a'chintatoma': ‘Ama natëquësuhuë’, itohuatama', co noya a'chinarimahuë'.

‘Natēcaso’ ya’huërin,’ itohuatama’, noya a’chinarama’. Natēhuatama’, Yosē noya ni’sarinquēma’. Hua’anēntērinquē acanamiatarinquēma’. ²⁰ Cotio maistro’sa’, parisioro’sa’, inapita Yosē quiricanēn noya nitotaponaraihuē!, co cancanēna quēran imapihuē!. Canpitanta’ co ya’ipi cancanēma quēran huarē! imapatamahuē!, co onporonta’ Yosē hua’anēntērinquē ya’conaramahuē!,” tēnin.

Co no’huitacaso’ ya’huërinhuē’

(Lucas 12.57-59)

²¹ Ina quēran itaantarin:

‘Irāca pēnēntopiso’ nani nitotērama’. Mashocoro’sa’ irāca pēnēnpi. ‘Ama piyapi tēpacosohuē!. Tēpahuatama’, hua’ano’sa’ ana’intinquēmaso’ ya’huërin,’ topirinahuē!. ²² Co tēpatērēso marēáchin ana’intinpoaso’ ya’huërinhuē!, tēnahuē. A’na piyapi no’huihuatama’, ana’intarinquēma’. Pinotohuatamanta’, cotio ansiano’sa’ ana’inchinquēma’. Cancanēma quēran huarē! no’huitoma’, ‘Quēmaso’ sopainquēn,’ itohuatama’, pēnquē chachin parisitacaso’ ya’huërin, tēnahuē.

²³ Napoaton, iyaro’sa’, a’naroáchin nanan anoyatacaso’ ya’huërin. Yosē yachinotohuatama’, yonquico’. Pi’pian tēranta’ nanan ya’huēhuachin, ²⁴ a’naroáchin paatoma’, anoyatoco’. Nani nanan anoyatohuatama’, naporo huarē! Yosē pēinēnquē paantaco’. Yosē chinotatoma’ ma’sha yaquētēramaso’, quētoco huachi.

²⁵ Ni’co’. Nihuitēramaso marē! yaquēpahuachinēnquēma’, a’naroáchin nanan anoyatoco’. Co anoyatohuatamahuē!, coisēquē quēparinēnquēma’. Coisēquē quēpahuachinēnquēma’, sontaro’saquē yo’coaninēnquēma’, tashinan pēiquē po’moarinēnquēma’. ²⁶ Inaquē po’mohuachinēnquēmaso’, ya’ipiya pahuērētaquē huarē! pipiarama!,” tēnin Quisoso.

Monshihuaninso’

²⁷ Ina quēran itantarin:

‘Isonta’ irāca pēnēntopiso’. ‘Sa’ama’ ya’huētohuachinquēma’, ama monshihuanacosohuē!,” tēnin irāca, natantērama’. ²⁸ Nipirinhue!, co monshihuanpiso marēáchin ana’intacaso’ ya’huërinhuē!, tēnahuē. A’na sanapi cancanēna quēran noyahuachina!, ina marēnta’ oshahuanapi. Nani monshitērinso pochin Yosēri ni’sarin.

²⁹ Napoaton, ya’pirama quēran quēnanamaso marē! co noyahuē! yonquihuatama’, pa’pi co noyahuē! nisarama’. Ya’pirama’ ocoirama’ naporini, noya noya niitomahuē!. Somaraya nipomarahuē!, co parisitopiquē pa’itomahuē!. Cato’ quēran chachin noya ni’tapomarahuē! parisitopiquē tē’yatohuachinēnquēma’, pa’pi co noyahuē! nisarama’. ³⁰ Imirama quēran pi’pian tēranta’ co noyahuē! nipatama’, oshahuanama’. Ninishitēimiratērama’ naporini, noya noya niitomahuē!. Apia nipomarahuē!, co parisitopiquē pa’itomahuē!. Imirama’ nishitēramaso pochin cancantatoma’, ya’ipi aoshahuaninquēmaso’ a’poco!,” tēnin.

Sa’ahvano’sa’ pēnēninso’

(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)

³¹ Ina quēran itaantarin:

“Isonta' iráca pënëntopiso'. 'A'na quëmapi sa'in yatë'yatohuachin, co topinan tē'yatacaso' ya'huërinhuë'. Coisëquë paaton, quirica aninshichin: “Iso sanapi nani tē'yatërahuë huachi,” ta'caso aninshichin. Ina quëran sanapi quëtacaso' ya'huërin,' topi. ³²Caso nipirinhüë' nisha pënënanquëma'. Co sa'ama monshihuanpachinahuë', co onporonta' tē'yatamaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. Topinan tē'yatohuatama', oshahuanarama'. Ina sanapinta' so'yantahuachin, monshihuaninso pochin nisarin. Nasha so'ionta', monshin pochin nisarin. Co onporonta' tē'yatacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë,” tēnin.

No'tëquënáchin nonacaso' ya'huërinso'

³³Ina quëran itaantarin:

“Isonta' shimashonëmapita iráca pënënpiso'. 'Yoscoarë' no'tëquë nontaranquë, itohuatëra, no'tëquë nontacaso' ya'huërin, Yosë ana'intoahuachinpoa'. Ina pochin nonpatëra, sha'huitëranso chachin nicacaso' ya'huërin,' topi. ³⁴Nipirinhüë', carinquëma' sha'huichinquëma'. No'tëquënáchin nonpatëra, co Yoscoarë' ta'caso' ya'huërinhuë'. Co onporonta' nonpinacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. A'naquënsó' yanonpinatona', taponá': 'Pi'iro'të' ya'huërin ni'ton, no'tëquë nontëranquë,' toconpi. 'Ina pochin nontato, nonpintohuatëra, co Yosë ana'intarincohuë', topirinahuë'. Pi'iro'tënta' Yosëri ninin. Inaquë ya'huaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'. ³⁵A'naquëonta' taponá': 'Isoro'pa' ya'huërin ni'ton, no'tëquë nontëranquë,' topi. Yanonpinatona', napopirinhüë'. Isoro'panta' Yosëri ninin. Chini chiniquë nanantaton, isëquënta' hua'anëntërinpoa'. 'Quirosarin ya'huërin ni'ton, no'tëquë nontëranquë,' toconpi a'naquëonta'. A'na tahuëri inaquë Yosëri a'paimarinso' hua'anëntapon huachi. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'. ³⁶'Moto' ya'huëtërinco ni'ton, no'tëquë nontëranquë,' topi a'naquëonta' yanonpinatona'. Ama ina pochin noncosohüë'. Acatohuatamara, co nanitëramahuë' a'na ainëma tëranta' ayararintantacaso'. Yosëichin nanitërin. ³⁷Ma'sona tëranta' iyaro'sa' nonpatama', no'tëquënáchin nonco'. 'Pa'sarahüë,' topatama', paco'. 'Co pa'sarahüë,' topatama', ama pacosohüë'. No'tëquënáchin nonpatama', co Yoscoarë' ta'caso' ya'huërinhuë'. Pi'pisha tëranta' piyapi nonpintohuatama', sopai nohuanton napoarama', tēnahuë,” tēnin Quisoso.

Yai'huërëtopiso'

(Lucas 6.29-30)

³⁸Ina quëran a'chintaantarin:

“Isonta' iráca pënëntopiso'. 'A'na piyapi a'nari ahuëaton, tapirayahuachin, coisëquë quëpaquë'. Inaquë no'tëquë i'huërëchin. Inanta' tapirayacaso' ya'huërin. Natëonta' nipantohuachin, coisëquë quëpaquë' i'huërëchin,' topi. ³⁹Napopirinhüë', carima' sha'huichinquëma'. Co canpita capiniso' nii'huërëtacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. Ma'sha onpotohuachinëinquëma', ama no'huicosohüë'. Panpirayahuachinëinquëma', ama manta' i'huërëtocosohüë'. Naquëranchin panpiantahuachiniquëma', co naporo tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴⁰A'naquë no'huitëinquëma', coisëquë quëparinëinquëma'. 'A'moranso quëtoco,' itohuachinëinquëma', quëtoco'. Aipi a'moransonta' quëpatopirinëinquëmahüë', co no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴¹Inso tëranta'

camaiatēnquēma': 'Pē'pētonēhuē macaton, a'na quiromitro pochin quēpa-toco,' itohuachinquēma', ama no'huicosohuē'. 'Noyahua'. Nohuantohuatan, cato' quiromitro quēpachinquēn,' itoco'. ⁴² A'naquēn: 'Ma'sha quētoco,' itohuachinēnquēma', ama apiratomahuē', quētoco'. 'Canta' ma'sha a'nanco, topirahuē', itohuachinēnquēmanta', a'nanco'. Onpopionta' nosoroatē' catahuacaso' ya'huērin,' tēnin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huērinso'

(Lucas 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ina quēran a'chintaantarin:

"Isonta' iráca pēnēntopiso'. 'Canpita capini ninosoroco'. Inimiconēmapitaso nipirinhue', co nosorocaso' ya'huērinhuē', topi. ⁴⁴ Nipirinhue' carima' sha'huichinquēma'. Inimiconēmapitanta' iyaro'sa', nosoroco'. Aparisitopirinhēnquēmaonta', nosorocaso' ya'huērin. Inapita marēnta' noya Yosē nontoco' inahuanta' catahuain. ⁴⁵ Inapotohuatama', Yosē pochin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Ina nohuanton, pi'i, o'nan, inapita ya'huērin noya nanpicaso marē'. Co imarinsopita marēá-chin pi'i a'pininhue'. Noya nipisopita, oshahuano'santa', ya'ipiya a'pintērin. Naporahuaton, o'naonta' napopianachin acotērinpoa' ma'sha apapota-caso marē'. ⁴⁶ Nipayaramasopitaráchin nosorohuatama', co ina marē' Yosē acanaarinquēmahuē'. Copirno marē' coriqui ma'patona'piro'santa' nipayapisopita nosoropi. ⁴⁷ Iyamaráchin noya nontohuatama', co noya noya ninamahuē'. Co Yosē nohuitopisopitahuēnta' inahua capini noya ninontopi. Napoaton canpitaso' nisha piyapiro'santa' noya nontoco'. ⁴⁸ Tata Yosē pochin cancantacaso' ya'huērin. Inaso noyasáchin ninin ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantatoma', noyasáchin nico'," tēnin.

A'napita catahuacaso' ya'huērinso'

6 ¹ Naquēranchin Quisoso pēnēntaantarin:

"A'naquēnsa' piyapi'sari noya nicacaiso marē' noya Yosē imapi-sopita pochin ya'nopirinhue', co tēhuēnchachin cancanēna quēran huarē' Yosē yonquipihuē'. Ina pochin nipatama', co inápaquē Tata Yosē acanaarinquēmahuē'. Ama iyaro'sa' inapita pochin nicosohuē'. ² Ma'sha sa'ahuario'sa' quētohuatama', ama a'ninquēchin quētocosohuē'. A'na-quēn niyontonpiso pēiquē ya'conahuatona', coriqui sa'ahuario'sa marē' quētopirinhue', a'ninquēchin quētopi. 'Ina marē' noya ni'sarinacoi,' ta'tona', napopi. Cachiquēnta' coriqui quētopi piyapi'sari nicacaiso marē'. Co tēhuēn-chachin nosoroaponaraihuē', napopi. Piyapi'sariso' noya ni'pirinhue', Yosēriso' co noyahuē' ni'nin. Co inápaquē acanaarinhue', tēnahuē. ³ Canpitaso nipirinhue', sa'ahuario'sa' ma'sha quētohuatama', ama a'nin-quēchin quētocosohuē'. Ama nipayaramaso tēranta' sha'huitocosohuē'. ⁴ Co piyapi'sa' nitotopirinhue', Tata inápaquē ya'huērinso' ni'sarinquēma'. Ina acanaarinquēma'," itērin.

Yosē nontacaso' a'chininso'

(Lucas 11.2-4)

⁵ Ina quēran itaantarin:

“Yosë nontohuatama', ama nonpina'piro'sa pochin nicosohuë'. Inapitaso' niyontonpiso pëiquè huanirahuatona', na'con Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran huarë' nontopihuë'. Cachiquënta' a'ninquëchin Yosë nontopirinahuë', piyapi'sari noya nicacaiso marë' napopi. Co tēhuëinchachin Yosë yonquihuë'. Piyapi'sari noya ni'pirinahuë', Yosëriso' co acanaarinhuë'. ⁶Canpitaso nipirinhue' Yosë yanontohuatama', canpitaoráchin onpopiyanquë tēranta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Quëmaoraíchin Yosë nontëquë'. Co quënanpiranhuë', nataninquën. Co piyapi'sa' natanpirinënquënhuë', Yosëso' noya natanatënquën, acanaarinquën.

⁷Yosë nontohuatama', ama inachin inachin nontocosohuë'. Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. 'Hua'qui' nontohuato, natanatonco catahuarincó,' topirinahuë'. Co Yosë nohuitatonahuë', napopi. ⁸Ama inapita pochin cancantocohuë'. Co'huara Yosë nonchátërasënquëmahuë', ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ⁹Napoaton Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

'Tata Yosë, quëmaso inápaquë ya'huaponahuë', natanancoi.
Quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa'
chinochinënquën.

¹⁰Chini chiniquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën.
Inápaquë no'tëquën natërinënquënso pochachin
catahuacoi quëma nohuantëransoráchin nii.

¹¹Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

¹²Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi
inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraisó pochachin
oshanëhuëi inquitatoncoi, anoyacantocoi.

¹³Co noyahuë' yonquihuatoí, catahuacoi a'naroáchin nanianchii.

Catahuacoi ama sopai minsëincoisohuë'. [Quëmasáchin
hua'anëntarancoi. Ya'ipi nanitaparan. Ipóra quëran huarë' ya'ipiya
natëinënquën. Amen,]' itoco' Yosë nontohuatama'.

¹⁴A'naquën ma'sha onpotopirinquëmaonta', noya nontacaso' ya'huërin. Nanan anoyatohuatama', Tata Yosënta' canpita oshanëma' inquitarinquëma'. ¹⁵Co nanan anoyatohuatamahue', Yosënta' co oshanëma' inquitarinquëmahue', itërin Quisosori.

Co coshatatonaraihuë', Yosë nontopiso'

¹⁶Ina quëran itaantarín:

“Ama nonpina'piro'sa pochin nicosohuë'. A'naquën Yosë nontacaso marë' ya'ipi tahuëri co manta' coshatërinhuë'. Naporahuaton, co nitapamantarinhue'. Sëtërëso pochin ya'norin a'napita nitotacaiso marë'. Co cancanën quëran chinotaponahuë', a'napitari nicacaiso marë' naporin. Ni'pachinara: 'Ma noya Yosë chinotërin,' topi. Piyapi'sari noya ni'pirinahuë', co huachi Yosëri acanaarinhuë'. ¹⁷Canpitaso nipirinhue' Yosë nontacaso marë' co coshatohuatamahue', ama piyapi'sa' sha'huitocosohuë'. Noya ihuiantahuatoma', nitapaco'. ¹⁸Ama a'napita nitotacaiso marëhuë' inapoco'. Tata Yosëíchin nitotarin. Co quënanpirëhuahuë', ya'ipiya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë acanaarinquëma', itërin.

Canamiatërëhuaso'*(Lucas 12.33-34)*¹⁹Ina quëran itaantarín:

“Ama iyaro'sa' ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ama na'con coriqui, ma'sha, inapita yontoncosohuë'. Isoro'paquë ya'ipi ma'sha a'naroáchin mocarin, chanatërin. No'soni pë'yarín. Chi'chiroterín. Ihuatëro'sa' ya'conatona', ihuarinënpoa'. Naporín. Napoaton, isoro'paquë ya'huërsinopita co ya'huëmiatërinhuë'. ²⁰Inápaquë ya'huërsinopitaso nipirínhuë', ya'huëmiatarín. Yosë na'con yonquiatoma', noya nico'. Ina marë' na'con sacatoco' inápaquë acanamiachinquëma'. Inatohua' co manta' mocaponhuë'. Co no'soni pë'yaponhuë'. Co chi'chirotaaponhuë'. Co ihuatëro'sa' ya'conatona' ihuaponënpoahuë'. Napoapon. ²¹Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiaramahüë'. Nipirínhuë' Yosë na'con na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiarama',” ténin Quisoso.

Nitapicancanínso'*(Lucas 11.34-36)*²²⁻²³Ina quëran a'chintaantarín:

“Ya'piranpo quëran ma'sha quënanë'. Co pëtorayatohuatërahuë', noya ni'tërë'. Nitapirayahuatëra, co manta' quënantërëhuë'. Canpitanta' ya'ipi cancanëma quëran Yosë yonquihuatama', tahuëri pochín cancantarama'. Nipirínhuë', ma'sharáchin yonquihuatama', tashi pochín cancantarama'. Nitapicancanpatama', aquë aquëtë co noyahuë' cancantarama huachi,” itërin.

Coriquiráchin yonquipisopita*(Lucas 16.13)*²⁴Ina quëran itaantarín:

“A'na piyapi cato' patron ya'huëtohuachina, nisha nisha camaitopi ni'ton, co nanitërinhuë' cato chachín natëcaso'. A'naso' nohuantaton, noya natëarin. A'naso nipirínhuë' co onpopinchín nohuantatonhuë', co natëarinhuë'. Inapochachín canpitanta' coriquiráchin cancantohuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso',” ténin.

Yosë noya a'pairinpoaso'*(Lucas 12.22-31)*²⁵Ina quëran itaantarín:

“A'naquënsó' ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. ‘Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahüë huachi,’ topirínahuë'. Ama iyaro'sa' ina pochín cancantocosohuë'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorínpoahuë'. A'mocasonta', co onpopinchín yonquicaso ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarínpoa noya ya'huëcaso'. ²⁶Ni'co'. Inairaro'sa' co manta' sha'pihuë'. Co ma'sha sha'piso' macatona', pëinënaquë acopihuë'. Napoaponahuë', Tata Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, cosharo' quënanpi. ¡Canpitaso' inapita quëran noya noya ni'ninquëma'! ²⁷Chiminacaso nanihuachín co napion ancantopiramahuë', co a'na tahuëri tëranta' nanitaramahuë' ana'huëcamaso'.

²⁸ Nitapacamasonta', co aquëtë yonquicamaso ya'huërihuë'. Ni'co'. Yancoro'sa' topinan noya papotopi. Co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaiso nipihuë'. Nipirinhüë', noyâpiachin yancotopi. ²⁹ Irâca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. '¿Ma noyâpiachincha a'morin paya!' topi. Yancoro'saso nipirinhüë', ina quëran noya noya ya'nopi. ³⁰ Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuërichin ya'huëpirinhüë', ahuipachina, ahuiquitëre huachi. Co hua'qui' ya'huëpirinhüë', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin, co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhüë'. ³¹ Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya? ¿Ma'cha a'morë'poya?' ama tocosohuë'. ³² Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharâchin yonquipi. Canpitaso nipirinhüë' tatanëma' inâpaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nani nitotërin. ³³ Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yosë nontoco' noyasâchin yonquicamaso marë'. Ina pochin cancantohuatama', catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtërinquëma'. ³⁴ Napoaton ama tashiraya ma'sha onpoamaso' yonquiatoma', pa'yancosohuë'. Tashirayanta' ma'sha onpohuatama', pa'yanacaso ya'huapon ni'ton, co ipora quëranchin ina yonquiatoma co napion ancantâpamaso ya'huërinhuë'," tënin Quisoso.

Nocantoro'sa' pënëninso'

(Lucas 6.37-38, 41-42)

7 ¹ Naquëranchin Quisoso pënëntaantarin.

"Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. 'Paso' quëmapi co noyahuë', ama tocosohuë', Yosë ana'intoquinquëma'. ² A'napita pinopatama', Yosënta' co noyahuë' ni'sarinquëma'. Piyapi chiníquën nonapihuatama', Yosënta' chiníquën ana'intarinquëma'. Piyapi noya yonquirapihuatama', Yosënta' noya ni'sarinquëma'. ³⁻⁵ Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquënso pochin nipiranhüë', naporan. Napoaton 'carinquën noya nicatëinquën mo'shi ocoichinquën,' co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuan, nonpinan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso'," itërin.

⁶ Ina quëran itaantarin:

"Isonta' a'chinchinquëma'. Ni'nirô'sa', coshiro'sa', inapita co yonquipihuë'. Huirina'pi pa'ton nininso' co quëtacaso' ya'huërinhuë'. No'paquë acorama' naporini, i'nachitonahuë'. Ina quëran canpitanta' yaquëtëitëinquëmahuë'. A'naquën piyapi'santa' ni'nirô'sa' pochin cancantopi ni'ton, Yosë nanamën a'chintohuatama', chiníquën no'huairinëinquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantohuachinahuë', tananpitoco'," itërin.

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

(Lucas 11.9-13; 6.31)

⁷ Ina quëran itaantarin:

"Nani tahuëri Yosë nontoco' nata'inquëma'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtërinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco'

catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma'. ⁸Tëhuënhachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

⁹Hui'nama' tanaton cosharo' natanpachinquëma', co na'pi quëtëramahuë'. ¹⁰Sami nayahuachina', co ya'huan quëtëramahuë'. Sami quëtërama'. ¹¹Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahuë', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', noya nininso' quëtëtarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso marë'.

¹²Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpitaso' nohuantërama' a'napita nosoroinëinquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin inapitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'. Yosë nohuanton, Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënënpirinenquëmahuë', ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. Ninosorohuatama', noya imasarama', tënahuë', itërin Quisosori.

Cato' ira ya'huërinso'

(Lucas 13.24)

¹³⁻¹⁴Ina quëran itaantarin:

“Ni'co'. Cato' ira ya'huërin. A'naso' pancana. Co sacaihuë' pa'tacaso' ni'ton, na'a piyapi'sa' ina pa'tapi. Ya'coanamënso' pancana nipirinhüë', ina pa'tohuatama', parisitopiquë paatoma', parisitomiátápoma'. A'na iraso nipirinhüë', sacai pochin pa'tacaso'. Ya'coanamënso' yamianasha'huaya. Caraíchin piyapi'sa' ina quënanpi. Inaquë ya'conpatama', nannimiatarama'. Ina ira pa'toco'. Sacai' Yosë imacaso' niponahuë', chiníquën cancantatoma', imaco huachi,” ténin Quisoso.

Nisha a'china'piro'sa'

(Lucas 6.43-44)

¹⁵Ina quëran itaantarin:

“Ni'cona iyaro'sa' nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpintochinëinquëma'. ‘Quiyanta' imarai,’ itopirinenquëmahuë', co cancanëna quëran imapihuë'. Tanan ni'ni' yamapintërinso pochin cancantatona', yatapicancaninquëma'. Co no'tëquën a'chinpihuë'. ¹⁶Napoaton noya yonquico'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chintarinëinquëmahuë'. Ni'co'. Sharo'sa' nitërin quëran nohuitërehua'. So'huanpiso', co misëra nitërinhuë'. ¡Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'! ¹⁷Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noyahuë' nipachina, co noya nitërinhuë', napoonin. ¹⁸Nitacaso' nara nipachina, inachachin noya nitërin. A'naso' nipirinhüë', co nitacaso' narahuë' ni'ton, co onporonta' noya nitërinhuë'. ¹⁹Co noya nitohuachinhüë', a'nëhuachinara pënuë ahuíquitopi huachi. ²⁰Nitërin quëran nara nohuitërehua'. Inapochachin a'china'piro'sa' nohuitarëhua'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chinapihuë', itërin.

Yosë huëntonēnquē ya'conpisopita*(Lucas 13.25-27)*²¹ Ina quëran itaantarín:

“Na'a piyapi'sa: 'Siniro, Siniro,' itopirinacohuë!, a'naquën co cancanëna quëran imarinacohuë ni'ton, co Yosë hua'anëntërinquë ya'conapihuë!. Yosë natëpisopitaráchin inatohua' ya'huëcontapi huachi. ²² Ayaro' tahuëri nani-huachín, na'a piyapi'sa' nontaponaco: 'Quëma nanamën Siniro sha'huirai. Quisoso nanan quëtërincoi, ta'toi sopairo'sa' a'parai. Quëma pochín sacai' nininsopita ninai,' itaponaco. ²³ Cariso nipirinhüë! itapo: 'Yanonpintatomaco, napopiramahuë!, co noyahuë! cancantërama!. Co piyapinëhuëpitanquëmahuë!. Co onporonta' imaramacohuë!. ¡Paco huachi! itapo,” itërin Quisosori.

Cato' pëirinsó'*(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)*²⁴ Ina quëran pënëntaantarín:

“Na'aquëma' natanamacoso marë! huë'nama!. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochín nisarama!. Ina quëmapiso!, natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton, inaquë noya pëirin. ²⁵ Chiníquën o'nanpachina, panca ihuan pa'nin. Pamatohuachina, opotopirinhüë!, co anotërinhuë!. Chinii' niponahuë!, co tē'yatërinhuë!. Panca ihuantaponahuë!, na'pitëquë pëirin ni'ton, noya huanirin. Co tē'yatërinhuë!. ²⁶ A'naquënso nipirinhüë! yapëihuachina, co noya yonquirinhüë!. 'Inotëquë tēranta' pëi'i,' ta'ton, inaquë pëipirinhüë!. ²⁷ Ina quëran panca o'nanin huachi. Pamatohuachina, chiniiri tē'yatërin. Panca ihuantohuachina, pëi' a'naroáchin tē'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin huachi,” itërin Quisosori.

²⁸ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona!, pa'yanpi. “¡Ma noyacha a'chintërinpoa paya! ²⁹ Co hua'anhuë! niponahuë!, chiníquën nanantaton, a'chintërinpoa!. Co cotio maestro'saso! ina pochín a'chinpihuë!,” topi.

Chana caniori maninsó'*(Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)*

8 ¹ Ina quëran panën quëran nohuaramahuachinara, na'a piyapi'sari imasapi. ² Pa'sapirinhüë!, a'na cania'pi huë'nin, chana caniori maninsó!. Nacapirahuaton, Quisoso nantëntaquë isonin quëran, itapon:

—Nohuantohuaton Siniro, quëma nanitëran anoyatancoso!. Anoyatoco topirahuë!, itërin. ³ Quisosori sē'huarahuaton, itërin:

—Nohuantërahuë mini, iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin. Itohuachina, a'naroáchin noyatërin. Canio inquirin huachi.

⁴ —Ama piyapi'sa' sha'huitëquësohuë!. Corto hua'an ya'huërinquë paaton, noyatëranso! a'notonquë! ni'inquën. Naporahuaton, ma'sona Moisésē sha'huirinsó! quëpaquë! noyatëranso! nitotacaiso marë!, itërin. Napotohuachina, pa'nin huachi.

Capitan piyapinën anoyatërinso'*(Lucas 7.1-10)*

⁵ Ina quëran Capinaomoquë paantarín. Canconpachina, a'na Noma capitani huëcapairahuaton:

⁶—Piyapinëhuë Sinioro chiníquën caniorin. Pëinëhuëquë quëhuénárin. Co huachi nanitërinhuë' iratacaso'. Pa'pi parisitarin, itiirin.

⁷—Noyapa', pa'sarahuë anoyatapo, itërin.

⁸—Quëmaso' Sinioro noya noyanquën. Co caso' quëma pochincuhuë'. Co pëinëhuëquë huarë' huëcamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' noyachin, ténahuë. ⁹Caso' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'ton, sontaro'sa' natërinaco canta'. “Paquë”, itohuatëra, pa'nin. “Huëquë”, itohuatëra, huë'nin. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. “Sacatëquë”, itohuatëra, sacatarin. Inapochachin quëmanta' topinan camaihuatan, a'naroáchin piyapinëhuë noyatarin ténahuë, itërin.

¹⁰Quisosori natanahuaton, pa'yatërin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noyacha iso quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. ¹¹Iporaso huachi nisha nisha parti quëran huë'sapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', imatona', Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. Inápaquë pa'pachina', Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nohuitapi. Inapitarë' huënsëapi coshatacaiso marë'. Nóya ya'huërapí huachi, ténahuë. ¹²A'naquëmaso nipirinhüë', “Quiyanta' Yosë piyapinënpitacoi,” topiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, co hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Tashinanquë të'yatarinquëma'. Inaquë na'nëarama', chiníquën parisitarama huachi, itërin Quisosori.

¹³Ina quëran capitan itantarin:

—¡Ya'huëranquë iyasha paantaquë'! Natëranco ni'ton, apiramiachin piyapinën noyatarin, itërin.

Naporo chachin piyapinën noyatërin. Paantahuachina, sano quënanconin huachi.

Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'

(Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39)

¹⁴Ina quëran Pitro pëinënquë pa'pi. A'shatën chiníquën sapoton, quëhuénárin, quënanconpi. ¹⁵Quisosori maimirarahuatón, a'naroáchin anoyatërin. Co huachi saporinhüë'. Huanirahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41)

¹⁶I'huanahuanquë yatashirahuaso', na'a piyapi'sa' huëcatona', cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhüë'. Quisosori topinan noncharapirinhüë', sopairo'sa' pipipi. Ya'ipi cania'piro'sa' anoyatërin. ¹⁷Iráca Isaia'së ninoton, ninshitërin. “Canipirëhuahuë', anoyatarinpoa'. Canio inquitarinpoa',” ténin. Cania'piro'sa' anoyatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Ya'ipi cancanëna quëran imacaiso' ya'huërinso'

(Lucas 9.57-62)

¹⁸Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, ca'tano'sanënpita itërin:

—Poti maconco'. Aquëtëran pa'ahua', itapirinhüë', ¹⁹a'na cotio maistrori nontiirin.

—Canta' Maistro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

²⁰—Sacai' imancoso' iyasha, tënahuë. Anashiro'sa', huë'ëshinantëna ya'huëtopi, inaquë huë'ëpi. Inairaro'santa' pë'pëtëna ya'huëtopi. Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohue'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuë', itërin.

²¹A'na imarinsoarinta' huëcapairahuaton, itiirin:

—Canta' oshaquëran imamiachinquën, topirahuë', co apira nanitërahuë'. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imamiataranquën, itopirinhue'.

²²Quisosori itërin:

—A'naquën co nohuantopihuë' imainacoso'. Chimipi pochin cancantopi. Inapitari pa'pichina'. Quëmaso nipirinhue' ca na'con na'con yonquiatonco, imaco, itërin.

Ihuan a'parinso'

(Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25)

²³Ina quëran Quisoso potiquë ya'conin. Ya'conpachina, ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi anta'. ²⁴Paaquëya', a'nanaya panca ihuani manin. Panca sono' ni'ton, co'sacairi poti opoto opototahuaton, yamëntaitapirinhue'. Ya'huëre Quisososo' huë'ërarin. ²⁵Napohuachina, ca'tano'sanënpitari ochinanpi.

—¡Catahuacoi Siniro! ¡Chimiitarihua' canpoaso'! itopi.

²⁶—¿Onpoatomata' t'ëhuaramaso'? ¿Co noya natëyatëramacohue' ti? itërin. Ina quëran huënsëintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' nontërin.

—Sanoquë', itohuachina, a'naroáchin co'sacai' sanoirin. ²⁷Ina nicatona', ca'tano'sanënpita pa'yanpi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin paya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantopiso'

(Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39)

²⁸Ina quëran aquëtëran canconpi. Inaso no'pa' Catara parti itopi. Inaquë cato' quëmapi ya'huëpi. Na'a sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquipihuë'. Pa'pi hua'yantopi. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërapí. A'naroáchin yaahuëtopi ni'ton, co inataquëchin pa'pihuë'. Quisoso nonshihuachina, sopairo'sari ya'coancantërin sopita na'pi nanin quëran pipirahuatona', huë'sapi nacapirin. ²⁹Quisoso quënanahuatona', chiní-quën nontapi.

—Nohuitërainquën Siniro. ¿Ma'ta' onpotaponcoi? Quëmaso' Yosë hui'nin-quën ni'ton, co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohue', ¿aparisitarancoi ti? itopi.

³⁰Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Huëntonën coshatapi. ³¹Inapita quënanahuatona', itaantapi:

—Yaocoihuatancoi, coshiro'saquë tëranta' a'pacoi ya'coanta'ii, itantapi.

³²—Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conco', itohuachina, quëmapi'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara,

coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitahuatona', inaquë chimiitopi.

³³Ina ni'sahuatona', a'paina'piro'saso' pa'yanpi. Pa'yanatona ninano'pa' ta'api. Inaquë ya'ipiya sha'huiconpi.

—Sopairo'saso' quëmapi'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Napohuachinara, hua'yantatona', tahuan pa'topi. Ya'ipi chimiitopi, itopi. ³⁴Natanahuatona', na'a piyapi'sa' huë'pi Quisoso nicacaiso marë'. Nani ni'pachinara, të'huatatona':

—A'na parti paquë', itopi.

Apia anoyatërinso'

(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

9 ¹Napotihuachinara, potiquë ya'coantarahuatona', aquëtëran pëntoan-tapi. Quisoso ninanonënuë chachin paantapi. ²Inaquë catapini quëmapi'sari huëcatona', apia quëpi. Pë'sara'huaya pochin nininguë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuénárin. “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, Quisosori cania'pi itërin:

—¡Noya cancantëquë', apia'hua! Apiramiáchin quëma oshanën inquitaranquën, itërin.

³Ina natanahuatona', cotio maistro'sa' yonquipi. “¿Ma quëmapita' isoso'? ‘Oshanën inquitaranquën,’ ta'ton, Yosë yaya'huërëtërin,” topi, yonquiatona'.

⁴Topinan yonquinëna quëran napoápirinahuë', Quisosori nitotaton.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ⁵Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huanirahuaton, noya paquë huachi,’ itacasonta' co nanitaparëhuahuë’,” tënama'. ⁶Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë', itërin. Ina quëran apia itantarín:

—Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

⁷Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi.

⁸Piyapi'sa' ina nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Piyapi niponahuë' chiníquën nanan quëtërin paya, topi.

Matio imarinso'

(Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32)

⁹Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Matio quënanconin. Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, imarin.

¹⁰Naporo' tahuëri ina pëinënuë Quisoso ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi Quisosorë' coshatatona' nohuítacaiso marë'. A'naquënsa' copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'naquëonta' oshahuano'sa' itopiso'.

¹¹Parisioro'saso' ina ni'sahuatona', Quisoso ca'tano'sanënpita itonpi:

—¿Onpoatonta' maistrone'ma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinhue', inapitarë' coshatarin, itopi.

¹²Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tēhuēnchachin nohuantopi imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. Nipirinhue', "Co caniorahuē'," topatēraso', co notoro nohuantērēhuē'. ¹³Oshahuano'sa' pēnēna'huaso marē' o'marahuē. "Co noyahuē' yonquiramasopita naniantatoma', Yosē chachin tahuērētantaco'," itērahuē. A'napitaso': "Quiyaso' co oshahuancoihuē'," topiso marē' co na'con a'chintērahuē'. Paatoma', Yosē quiricanēn noya nitotoco' no'tēquēn yonquicamaquē. Inaquē irāca ninshitopi: "A'naquēn topinan quēran chinotatonaco oshanēna mar ē' ma'sha tēpapirinhue', co a'napita nosoropihuē'. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantērahuē'," tēnin Yosē, itērin Quisosori.

Nasha nanan a'chininso'

(Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39)

¹⁴Ina quēran Coanshari a'chintērinsopita huēcatorna', Quisoso nontiipi:

—Quiyaso' a'na tahuēri co coshatatoihuē', Yosē nontarai. Parisioro'santa' inapopi. Quēma imarinēnsopitaso nipirinhue', noya coshatapi, o'osapi, inapopi. ¿Onpoatonta' co quiya pochin imarinēnhue'? itiipi.

¹⁵—Ca ya'huarahue' ni'ton, co sētopihuē'. Ni'co'. Quēmapi sa'acaso marē' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huē'pachinara, inapitarē' coshatatona', capa cancantapi. ¡Co sētacaiso' ya'huērinhue'! A'na tahuērisko nipirinhue' inimiconēnpitari huēcatorna', sa'ana'pi masapi. Quēpatohuachina', co huachi coshatatacaiso' yonquiapihuē'. Sētapi huachi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinacosopita sētapi. Sētatona', co huachi coshatatacaiso' yonquiatonahuē', Yosē nontāpona', itērin Quisosori.

¹⁶Ina quēran a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'morēso noyá mochahuachina, co nasha nē'mētēquē pa'pitērēhuē'. Nasha nē'mētēquē pa'pitērē' naporini, naquēranchin noshatatón, aquētē chachin napointonhuē'. ¹⁷Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipa-china, co sha'huētē' morsa mocaro' niniinquē ta'panēhuē'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitērin. Nopoitohuachina, huino chiniarē'. Morsanta' tapirē'. Sha'moro' huinoso' nasha morsaquē ta'panē'. Huino, morsanta' noya nisarin, tēnin Quisoso. (Irāca inachitopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huērin, tapon naporin.)

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarínso'

(Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56)

¹⁸A'chinaquēya', a'na cotio hua'an huē'nin. Quisoso notēnanquē isonquirin.

—Hui'nahuē' apira chiminin. Huēcatorn, Sinioro, sē'huaquiquē' nānpian-ta'in, topirahuē', itiirin.

¹⁹—Noyapa', toshahuaton inarē chachin pa'nin. Ca'tano'sanēnpitanta' pa'pi. ²⁰⁻²¹Paaquēya', a'na sanapiri imaquiarin. Hua'qui' panca huēnai' a'parin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhue'. Parisitárin. "A'morinsó tēranta' sē'huatohuato, anoyataponco," ta'ton pinēn quēran imaquiarin. Imaquiton, a'morinsó' huirotēínchin sē'huaquirin. ²²Quisosori tahuērētahuatón, sanapi quēnanin.

—Noya cancantēquē', imoya. Natēranco ni'ton, noyataran, itērin. Naporo chachin noyatērin. Huēnai' no'narin huachi.

²³Ina quëran hua'an pëinënuë canconpi. Na'a piyapi'sa' quënanconpi, na'nëräpi, ayanäpi. Quinatoro'santa' quënanconpi. Huinatacaiso marë' huë'pirinahuë', ²⁴Quisosori itapon:

—Ya'ipinquëma' pipico'. Co sanapia'hua chimininhüë'. Topinan huë'ësärin, itërin.

—Co huë'ërinhuë'. Nani chiminin, itatona' tëhuapi. ²⁵Ya'ipi piyapi'sa' aipiran a'parahuaton, acoana chimipi ya'huërinquë ya'conin. Maimirarahuatón, ananpitaantarín. A'naroáchin huanirin huachi. ²⁶Napohuachina, ya'ipi parti nanan nahuinin.

Cato' somaraya anoyatërinso'

²⁷Ina quëran pipirahuaton pa'sapirinhüë', cato' somarayari imaquiapi. Co manta' quënantopihuë'. Quisoso imaratona', chiniquë'n nontapi.

—¡Nosorocoi Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquë'n. Yosë a'paimarinquë'n ni'ton, nosoroatoncoi anoyatocoi, topiraihuë', itopi.

²⁸Pëiquë canconahuatona', Quisoso ya'conin. Somarayo'santa' ya'conpa-chinara, Quisosori itërin:

—Cari nanitato anoyatërahuëso' ¿natërama' ipora ti? itërin.

—Natërainquë'n mini Sinioro. Ya'ipiya nanitaparan tënai, itopi.

²⁹Napotohuachinara, së'huarayarahuatón, itërin:

—Natëramaco ni'ton, apiramiáchin anoyataranquëma', itërin.

³⁰Napotohuachina a'naroáchin quënantopi.

—Anoyatëranquëmaso' iyaro'sa', ama insonta' sha'huitocosohüë', itopirinhüë', ³¹pipirahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—Quisoso anoyarayatërincoi. Noya huachi quënantërai, itëra'piapi. Ya'ipi parti quëran natantopi.

Në'huëya anoyatërinso'

³²Ina quëran pa'pachina, a'napitanta' canquipi. Në'huëya quëpi. Sopai nohuantón, co nanitërinhuë' nonacaso'. ³³Quisosori nosoroaton, sopai a'patërin. A'patohuachina, a'naroáchin noyatërin. Noya nonsarin huachi. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi.

—Co onporonta' iso pochín ni'chinëhuahuë'. Iráca quëran huarë' co insonta' isëquë naporinhüë', topi.

³⁴Parisioro'saso nipirinhüë', co yanatëpihuë'.

—Sopai hua'ani catahuarin ni'ton, nanitërin sopairo'sa' a'pacaso', toconpi.

Piyapi'sa' nosororinsó'

³⁵Ina quëran Quisoso pa'sápatón, nisha nisha ninanoro'saquë a'chintë-ra'piarín. Niyontónpiso pëiro'saquë noya nanan sha'huitëra'piarín.

—Yosë yahua'anëntërinquëma', itëra'piarín. Insëquësona pa'pachina, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatëra'piarín. Nisha nisha canio inquitërin. ³⁶Paaton, notohuaro' piyapi'sa' quënanin. Co Yosë yonquiatonahuë', co napion cancantopi. Ohuicaró'sa pochín inahuaso', co incari tëranta' a'pairinhüë'. “¿Incha catahuaincoi paya?” ta'tona', nisha nisha yonquipi. Napoaton Quisosori nosororin. ³⁷Nosoroaton, ca'tano'sanënpita itërin:

—Notohuaro' piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', co incariso tëranta' catahuarinhuë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huaponaraihuë', caraíchin pënëntapi Yosë imacaiso marë'. ³⁸Napoaton Yosë nontoco' a'napitanta' a'pa'in pënëchina'. Ina sha'huitërinpoa' a'chinacaso marë', itërin Quisosori.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'

(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)

10 ¹Shonca cato' quëmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marë'. Inapitaso', ca'tano'sanënpita itopi. Ayontona-huaton, chiniquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi.

²Shonca cato' acorin paatona' nanamën a'chinacaiso marë'. Simon'ton acorin. Pitro itopi anta'. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiago, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. ³Pinipi, Partoromi, Tomasë, Tatio, inapitanta' nohuantaton, acorin. Mationta' coriqui Noma copirno marë' ma'patopirinhue', acorin ca'tanacaso marë'. Arpio hui'nionta' acorin, Santiago itopiso'. ⁴A'na Simonta' acorin. Inaso', copirno no'huina'piro'sa' imapirinhue', iporaso' Quisoso imasarin huachi. Cotasë Iscariotinta' acopirinhue', a'na tahuëri inari sha'huirapiarinso'.

A'chinacaiso marë' a'parinso'

(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)

⁵Nani shonca catoya'pi acohuachina, sha'huitërin: “Paatoma' iyaro'sa' noya pënëntoco'. Ama nisha piyapiro'sa' ya'huëpique' pacosohue'. Samaria ninanoro'saquënta' ama pacosohue'. ⁶Isairio'sa' a'chintonco'. Inapitaso', ohuicaro'sa' chihuëpiso pochin ni'tona', co Yosë yonquipihue'. Napoaton pënënacaso' ya'huërin. ⁷Paatoma', a'chintoco': ‘Iso tahuëri'sa' Yosë hua'anëntarinpoa', itoco'. ⁸Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatoco'. Chimipiro'santa', ananpitaantaco'. Chana caniori maninsonta' quënanpatama', anoyatoco'. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, pa'pi hua'yan-topi. Quënanpatama', sopairo'sa' a'patoco' piyapi'sa' noyachina'. Co manta' pahuërëtapomarahue', Yosëso' inaora nohuanton, catahuarinquëma' ni'ton, ama pahuërë nitocosohue'.

⁹A'chinacamaso marë' pa'patama', ama manta' coriqui quëpacosohue'. ¹⁰Ama pë'pëto, pitana, sapatë', inapita quëpacosohue'. Ama a'moramaso tëranta' cato' quëpacosohue'. ‘Asacatohuatëra, a'cacaso' ya'huërin,’ topi. Napoaton a'chintohuatama', a'caarinëinquëma', catahuarinenquëma' ama ma'sha pahuantinquëmaso marëhuë'.

¹¹Nisha nisha ninanoquë a'chintoco'. Ninanoquë canconpatama', insosona noya natanpachinquëma', ina pëinënuquë yacapaco'. Inaquë yacapatohuatama', inaquësáchin ya'huëco'. ¹²Pëinënaquë ya'conpatama', ‘Yosë catahuainquëma’, itoco'. ¹³Noya nohuantohuachinënuquëmaso', Yosëri catahuarin. Nipirinhue', co noyahuë' nontohuachinënuquëmaso', co Yosëri catahuarinhuë'. ¹⁴Insëquësona pa'patama', ‘Ama isëquë huëcosohue'. Co yanatanainquëmahue', itohuachinënuquëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó'.

'Nani sha'huitopiranquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tēhuënëmaquë nina'intarama', itoco'. Ina quëran a'na parti paco huachi. ¹⁵Tēhuënchachin itëranquëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiniquën parisitapi. Iráca Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri chiniquën ana'intërin. Co natërinco sopitasohuë' nipirinhüë', chini chiniquën ana'intarin huachi," itërin Quisosori.

Aparisitacaiso' ninorinso'

¹⁶Ina quëran itaantarin:

"Ni'co' iyaro'sa'. Ohuicaro'sa' co nanitopihuë' nia'paicaiso'. A'naroáchin huëntonën ni'niro'sari mapi. A'chintohuatama', a'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa pochin cancantatona', no'huiarinënquëma'. Napoaton noya yon qui co'. No'huipirinënquëmaonta', ama no'huicosohuë'. Noya cancantatoma', sanoanan quëran nontoco'. ¹⁷Ni'cona iyaro'sa', piyapi'sa' a'naroáchin ano'huitotama'. A'naquën no'huitënënquëma', masarinënguëma'. Mapachinënquëma', coisëquë quëpaarinënquëma'. Niyontonpiso pëiro'saquënta' huihuiarinënquëma'. ¹⁸Imaramacoso marë' hua'ano'sa' ya'huërinquë sha'huirapiarinënquëma'. Copirnorosaquënta' quëpaarinënquëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënquëma' nanamëhuë sha'huitacamazo marë'. Inaquë nisha piyapiro'santa' a'chintarama'. ¹⁹Inaquëpita quëpahuachinënquëma', ama pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha tono'poya?' ama tocosohuë'. Naporos Yosë anitotarinquëma' no'tëquën a'panitacamazo marë'. ²⁰Co canpitaora yonquinëma quëran nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamazo marë'.

²¹A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhüë' co nohuantarinacohuë' ni'ton, quëmopinënpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tēpacaiso marë'. A'naquëonta' hui'nin niponahuë', imapachinco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquëonta' a'shin chachin, pa'pin chachin niponahuë', imapachinaco, hui'ninpitari sha'huirapiapi. ²²Imaramaco ni'ton, na'a piyapi'sa' no'huiarinënquëma'. Nipirinhüë', co a'pohuatamacohuë', nicha'ësarinquëma huachi. ²³Aparisitohuachinënquëma', a'na ninanoquë paantaco'. Inaquënta' a'chiantaco'. Na'a ninanoro'sa' Cotia parti ya'huërin. Co ya'ipi ninanoro'saquë pa'shatërasënquëmahuë', canta' o'mantararahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantarahuë Yosë hua'anëntërinso' acoca'huaso marë'.

²⁴Ni'co'. Patron ya'huëhuachina, co piyapinënpitaso' chini chiniquën nanantërinhuë'. Canta' canpita maistrone'maco ni'ton, chini chiniquën nanantërahüë. ²⁵Napoaton no'huihuachinënquëma', co ina marë' sëtacaso' ya'huërinhuë'. Nani no'huirinaco canta'. 'Sopainquën,' itërinaco ni'ton, canpitanta ina pochachin nontarinënquëma'," itërin Quisosori.

Yosë tē'huatacaso' ya'huërinso'

(Lucas 12.2-9)

²⁶Ina quëran itantarin:

"Piyapi'sa' no'huipirinënquëmahuë', ama iyaro'sa' tē'huatocosohuë'. Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhüë' ya'ipiya nitotapi. ²⁷Iporaso' co ya'ipi piyapi'sa'

a'chintarahuë'. Carayanquëma tëranta' canpitaora quëparahuatënquëma', na'con a'chintaranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhüë' ya'ipi piyapi a'nin-quëchin sha' huitoco' nitochina'. ²⁸ Ama piyapi'sa' të'huatocosohüë'. Tëpapiirinë nquëmaonta', co hua'yanëma' matarinënquëmahuë'. Yosë tëhuëchinso' të'huatacaso' ya'huërin, tënahuë. Ina nohuanton, chiminë'. Co noyahuë' nipachina', pënquë chachin a'paarin huachi. Inatohua' hua'-yanënarë chachin parisitomiatapi huachi. Napoaton Yosë na'con na'con të'huatacaso' ya'huërin. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhuë'.

²⁹ Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuë'. Cato nipirinhüë', a'na soroíchin pa'tërin. Napoaponahuë', co a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhuë'. Co ina nohuantohuachinhüë', co chimininhüë'. ³⁰⁻³¹ Canpoaso nipirinhüë' na'con na'con a'pairinpoa'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' yonquirinpoa'. Ainënpoa' hua'huayátërahüë nipirinhüë', ya'ipiya pichirin. Napoaton ama të'huacosohüë'. Ni'sárinpoa'.

³² 'Quisoso imarahüë,' topatama', ayaro' tahuëri carinquëmanta' nohuantaranquëma'. 'Imarinaco mini,' itarahüë Tata Yosë. ³³ Nipirinhüë', 'a'porahuë huachi,' topatamaso', carinquëmanta' a'poaranquëma'. 'Co imarinacohüë', itarahüë Tata Yosë," tënin Quisoso.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'

(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Ina quëran pënëantarín:

" 'Cristo o'm ahuachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapi,' topiramahuë', co ya'ipiya nohuantarinacohüë' ni'ton, nino'huiapi. ³⁵ Ipóra quëran huarë' a'na pëiquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiapi. A'na pëiquë pa'pin nohuantarin. Hui'ninso nipirinhüë' co nohuantarinhuë'. A'na pëiquënta' hui'nin nohuantarin. Pa'pinso nipirinhüë' co nohuantarinhuë'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin co nohuantarinhuë'. Hua'-huinso nipirinhüë' nohuantarin. A'shatën nohuantapirinhüë', notainso' co nohuantarinhuë'. Napoapona'. ³⁶ Imaramacoso marë' quëmopinëma chachin no'huiarinënquëma'. Co nishahuë' niponaraihuë', inimiconën pochín ni'sarinënquëma'.

³⁷ Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', hui'nama' inapita co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Co na'con na'con nosorohuatamacohüë', co tëhuëenchachin imaramacohüë' tënahuë. ³⁸ Imapatamaco, a'napita aparisitarinënquëma'. Yatëpapiirinënquëmaonta', imamiatoco. Corosëquë chiniquën parisitërë'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinënquëma'. Co ahuantohuatamahuë', co tëhuëenchachin imaramacohüë'. ³⁹ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', imaramacoso marë' aparisitohuachinënquëma', noya cancantoco'. Tëpapiirinënquëmaonta', noya noya nanpimiatontarama'," itërin.

Yosëri acanarinso'

(Marcos 9.41)

⁴⁰ Ina quëran pënëantarín: "Insosona noya natanpachinquëma', noya natanarínaco canta'. Yosë a'paimarinco ni'ton, Yosë nanamën chachin imasapi huachi.

⁴¹ A'chinamaso marè' Yosè noya ni'sarinquëma'. Inápaquë acanaarinquëma'. A'naquën natanpachinëinquëma', 'Yosè nanamën chachin a'chintarinpoa', ta'tona', noya natanarinëinquëma'. Ina marè' inapitanta' inápaquë canarapi. Tëhuëenchachin noya piyapi'sa' catahuacaso' ya'huërin. 'Yosè imarin ni'ton, noya quëmapi inaso', ta'toma', catahuaco'. Ina marè' Yosè acanaarinquëma'.
⁴² Inso tëranta' imarincoso co chiníquën nanantopirinhüè', inanta' nosorocaso' ya'huërin. Imarincoso marè' i'sha tëranta' o'shitohuatama', inápaquë Yosè acanaarinquëma'. Tëhuëenchachin noya i'huëretarinquëma', itërin Quisosori.

Coansha Paotistari piyapi a'parinso'

(Lucas 7.18-35)

11 ¹ Nani ca'tano'sanënpita sha'huitahuaton, a'chinacaso marè' pa'nin huachi. Nisha nisha ninanoquë pa'sahuaton, a'china'piarin. Pënëna'piarin.

² Coansha Paotistaso nipirinhüè', naporos' tashinan pëiquë ya'huárin. Inaquë ya'ipi Quisoso naporinso' natantërin. Ina natantaton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marè'. ³ Canconpachinara, Quisoso natanatona':

—Coansha Paotista a'parincoi ni'ton, natana'huainquënso marè' huë'nai. I'huá chachin inaso', na'con sha'huitërincoi. "A'na tahuëri Cristo o'mamarin, Yosëri a'paimarinso'," itërincoi. ¿Quëmaso' inanquën nimara, ti? ¿Pahuanarin o'macaso' nica? Co nitotatoihuë', natanapoinquën huë'nai. Sha'huitocoi quiyanta' Coansha sha'huitoanta'ii, itopi.

⁴⁻⁵ Napotohuachinara, Quisosori itërin:

—Nani ma'sha ni'nama', natanama'. Somaraya nininsopita huë'pachinara, ca nohuanto, ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatërahuë'. Noya iratopi ni'nama'. A'naquëonta' chana caniori maninsopita anoyatërahuë'. Në'huëro'santa' ca nohuanto, noya natantopi. Chiminpisopitanta' ananpitaantarahuë'. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosè nohuitatonaraihuë', nosorotápirinahuë', iporaso huachi noya nanan a'chintarahuë' natanama'. Paatoma', ya'ipiya Coansha sha'huitonco' no'tëquën nitochin. ⁶ Insosona ya'ipi cancanëna quëran natëmiatohuachinaco, nóya cancantapi, itërin Quisosori.

⁷ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani pa'pachinara, Quisosori piyapi'sa' a'chintantarin.

—Natanco iyaro'sa' Coansha yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosè marè chiníquën huanirin quënanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhüè'. ⁸ Co inaso ma'huano'sa' pochin noyápiachin a'morinhüè'. Noyápiachin a'mopisopitaso', copirnoros' pëinënaquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhüè', co nani ma'sha ya'huëterinhüè'. ⁹ Pënëntërinso' natanacamaso marè' pa'nama', tënahüë. Coansha tëhuëenchachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marè'. ¹⁰ Iráca quiricanënnquë ninoton Yosëri hui'nin sha'huitërin.

"Co'huara pa'shamátërasënnquënhüè', comisionëhuë'ton a'pararahüë piyapi'sa' ayonquicaso marè'," itërin.

Coansha ninoton, naporin.

¹¹ "Íráca quëran huarè' na'a piyapi'sa' pënëntopirinhüè', Coansha Paotistaso' noya noya pënëntërin. Pënëntërinso' noya, nipirinhüè', inso

tëranta' imapachinaco, noya noya nisarin. Yosë hua'anëntërinquë chachin ya'conarin huachi, ténahuë.

¹²Coansha pënëntërin quëran huarë' na'a piyapi'sa' huë'sapi natanacaiso marë'. A'naquënso nipirinhue' co nohuantopihue' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso'. Co nohuantatonaraihue', nohuantopisopita aparisitopi. Chiní-quën cancantopisopitaso nipirinhue', onpopionta' ya'conapi. ¹³Íraca quëran huarë' Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninopi. 'Yosë yahua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri ina marë' acorinso' a'paimararin,' topi. Coanshanta' ninotona', ninshitopi: 'Co'huara Sinioro tahuërinën naniyatërasohue', Iniasë huë'antarin pënëntacaso marë', topi. ¹⁴Napopiso chachin Coansha pënëntarin huachi. Iniasë pochin cancantaton, pënëntarin, ténahuë. Nohuantohuatama', natëco'. ¹⁵Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'.

¹⁶Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Hua'huaro'sa pochin cancantopi. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara, a'naquën taponal: 'Huëco' pita pochin ni'tëhua', ya'nipiahua', ta'tona', ¹⁷quinatapirinhue', co a'napita nohuantopihue' nansacaiso'. Ina quëran co nohuantohuachinarahuë', tantapona': 'Inta nipachin, huëco' chimipi pa'pitopiso pochin ni'tëhua', ya'nipiahua', ni tantapi. Na'nëpirinhue', co a'napita nohuantopihue' na'nëcaiso'. Inapochachin canpitanta' ipora nisha nisha yonquirama'. ¹⁸Coansha Paotistaso' pënëntapon, co aquëtë' cosharo' yonquirinhue'. Co noya coshatërinhue'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhue'. Napopirinhue': 'Inaso' Sopairi ahua'yantërin ni'ton naporin,' tënama'. ¹⁹Caso nipirinhue', Yosë quëran quëmapico niporahuë' coshatërahuë, o'orahuë. Ina marë' pino-ramaco canta'. 'Quisoso coshatárin, o'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarin. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sarënta' nipayarin,' toconama'. Nisha nisha yonquico nama'. A'naquënso nipirinhue' noya yonquiatona', Yosë natëapi huachi. No'tëquën pënénahuë ni'ton, no'tëquën yonquiapi huachi,' ténin Quisoso.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënéninso'

(Lucas 10.13-15)

²⁰Nisha nisha ninanoro'saquë nani pënëntërin. Inaquë na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Ya'huëhuano'saso' nicaponaraihue', inachachin inachachin yonquiantapi. Co oshanëna' yaa'popihue'. Napoaton chiníquën pënénin. ²¹Corasinoquë ya'huëpisopita, Pitsaitaquë ya'huëpisopita, inapita yonquiaton, itapon:

“¡Ma'huántacha canpitaso' nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahue', co natëramacohue'. Ina marë' parisitarama'. Na'con nitotopiramahuë', co yaimaramacohue'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhue' co pënëntërahuë'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë'. Inaquë napora huë naporini, oshanëna marë' sëchitonahuë'. Sa'catën nininso a'motona', huarianoquë nipashimotochitonahuë'. Co noyahuë' yonquipisopitanta', nanianchitonahuë'. ²²Napoaton ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' Yosë chini chiníquën ana'intarinquëma'. Inapitaso' co onpopinchin ana'intarinhue'. ²³Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahue'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai,' ¿topiramahuë' ti? Co ina marë' inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë pa'miatarama huachi.

Hua'qui' a'chintëranquëma'. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Nani nicapomarahuë', co yaimaramacohuë'. Sotomaquë naporahuë naporini, inapitaso natëitonacohuë'. Co oshanëna marë' Yosëri ata'huanchitonhuë'. Ipora huanta' ya'hua'itonahuë'. ²⁴ Ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' chini chiniquë ana'intarinquëma'. Sotomaro'saso nipirinhüë', co onpopin-chin ana'intarinhuë', ténahuë', itërin Quisosori.

Quisoso asanocancaninpoaso'

(Lucas 10.21-22)

²⁵ Naporol' noya cantantaton, Yosë nontërin:

“¡Ma noyacha Tata yonquiran paya! Quëmaso' chini chiniquë nanantëran. Inápaquë ya'huëinsopita, isoro'paquë ya'huëinsopita, ya'ipiya hua'anëntëran. A'naquë Tata nani ma'sha nitotaponaraihuë': 'Quiyaora noya noya nitotari,' topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhüë', co onpopinchin nitotaponaraihuë': 'Catahuaco Sinioro co caora nanitërahuë', topachinara, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë: 'Yosparinquë', itëranquë. ²⁶ Quëmaora nohuanton Tata naporan,” itërin.

²⁷ Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarin.

“Tata Yosë nohuanton, pënëntarahuë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chintaca'huaso marë'. Hui'ninco ni'ton, inasáchin noya nohuitërinco. Inapochachin Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noya nohuitërahuë. A'naquëonta' cari anohuitohuato, nohuitapi anta'. ²⁸ Huëco' casáchin imaco catahuainquëma'. Isoro'paquë ma'sha onporama' ni'ton, sëtarama'. Naporahuaton, nisha nisha yanatëpiramahuë', co canpitaora nanitëramahuë' noya cantantacamaso'. Pë'pëto quëquë quëparamaso pochin ninatanama ni'ton, napon cancantërama'. Napoaton huëco' catahuainquëma' sano cantantacamaso marë'. ²⁹ Co carinquëma' nocananquëmahuë'. Sanoanan quëran pënënanquëma'. Casáchin natanco a'chinchinquëma'. Nani tahuëri catahuanquëma' noya cantantacamaso marë'. Ina pochin imapatamaco, sano cantantarama huachi. ³⁰ Ma'sona nicacaso sha'huitohuatëinquëma', catahuanquëma' noya nicacamaso'. Catahuanquëma' ni'ton, co sacaihuë' imasaramaco huachi,” itërin Quisosori.

Chinoto tahuëri naporinso'

(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)

12 ¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sapi. Tricoro' pëntontapi. Ca'tano'sanënpita tanatona', papona pochin a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', ca'pi. ² Ina ni'sahuatona parisioro'saso':

—¡Ni'quë! Maistro! Chinoto tahuëri nipirinhüë', ca'tano'sanënpita tricoraya i'shorayapi, co ipora tahuëri pi'pisha tëranta' sacatacaso ya'huërinhuë'. Co Moisésë pënëntërinso' natëpihuë', itopi.

³ Napotohuachinara, itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, ⁴ Yosë pëinënquë ya'conin. Inaquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanatona', ca'pi. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirinhüë', Tapi ca'nin. Ca'pirinhüë', co ina marë' Yosëri ana'intërinhuë'.

⁵Isonta' yonquico'. Nani chinoto tahuëri corto hua'ano'sa' Yosë pëinënquë sacatopi. Piyapi'sa' oshanëna marë' ohuicaros'sa' tēpapi. Sacatopirinahuë', co ina marë' oshahuanpihuë'. ¿Co inanta' nontëramahuë' ti? ⁶Yosë pëinën noya nipirinhüë', caso' chini chiníquën nanantato, noya noya a'chintaranquëma'. ⁷Yosë chachin naporin: "Piyapi'sa' nosorocamaso' na'con na'con nohuan-tërahuë. Ma'sha oshanëma marë' tēparahuatoma ya'ipi ahuiquitamaso', co onpopinchin nohuan-tërahuë'," tēnin quiricanënquë. Nontopiramahuë', co natantochin áchinhuë' cancantërama'. No'tëquën yonquirama' napo-rini, co topinan quëran sha'huirapiitomahuë'. ⁸Yosë quëran quëmapico ni'to, chiníquën nanantërahuë. Chinoto tahuëri ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Co nicacasohuë nininsonta' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹Ina quëran paantarahuaton, niyontonpiso pëiquë ya'conconin. ¹⁰Inaquë a'na quëmapi quënanconin. A'na imirin tachitërin ni'ton, co pi'pisha tēranta' nanitërinhuë' së' quëtacaso'. "Ipōra tahuëri co cania'piro'sa' anoyatacaso ya'huërinhuë'," ta'tona', parisioro'sari ni'sapi. Quisoso yasha'huirapitona', itapona': —Chinoto tahuëri nipirinhüë', ¿noya cania'piro'sa' anoyatacaso' ti? itopi.

¹¹—Ni'cochi iyaro'sa', ohuicaros'sa' pë'tahuahuatamara, a'naya tēranta' panca nanincatëquë anotohuachina, ocoirama'. Chinoto tahuëri nipirinhüë', masahuatoma', ocoirama'. ¹²Piyapi'saso nipirinhüë' noya noya ni'ton, na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Napoaton chinoto tahuërinta' piyapi'sa' catahuacaso' ya'huërin, itërin.

¹³Napotahuaton, apia nontërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton ihuëpachina, a'naroáchin noya-tërin. A'na imirin pochachin niantarin. ¹⁴Ina nicatona parisioro'saso' pipipi. Pipirahuatona', Quisoso tēpacaiso marë' yonquipi huachi.

Iráca ninorinso'

¹⁵Ina nitotaton, Quisoso a'na parti pa'nin. Na'a piyapi'sari imasarin. Cania'piro'sa' huë'pachinara, ya'ipiya anoyatërin.

¹⁶—Ama a'napita sha'huitocoso'huë', itërin. ¹⁷Iráca Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin. Yosë yonquirinso chachin ninshitaton, naporin:

¹⁸“Iso quëmapi nani acorahuë nisha nisha piyapi'sa' nicha'écaso marë'.

Noya natëarincō.

Na'con nosoroato, nōya ni'nahuë.

Ispiritonëhuë chachin aya'coancantarahuë.

Nisha piyapiro'santa' no'tëquën a'chintahuaton, anoyacancantarin.

¹⁹Co no'huairinhüë'. Co chiníquën nonsarinhuë'.

Co cachiquë paaton, piyapi'sa' ano'huitarinhüë'.

²⁰A'naquën piquira yanopantërinso pochin nicatona', co huachi chiníquën cancantopihuë'. Inapitaso' achinicananarin.

Nanparin yatacopirinso pochin cancantatona', pi'pianchin Yosë shia'popi. Co inapitanta' no'huairinhüë'.

No'tëquën a'chintahuaton, na'a piyapi'sa' anoyacancantarin.

Inapotaton, sopai minsëarin huachi.

²¹ Nisha nisha piyapi'sari natanahuatona': 'Inasáchin nicha'ësarinpoa',
tosapi huachi," ténin Yosë quiricanëñquë.

Iraca Isaiasë ninorincho chachin nanirin ni'ton, Quisosori sanoanan quëran
piyapi'sa' pënënarin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10)

²² Ina quëran a'na quëmapi quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Sopairi
ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Co quënantacaso tëranta'
nanitërinhuë'. Sopai a'parahuaton, a'naroáchin anoyatërin. Noya ni'tërin.
Nonacasonta' nanitërin huachi. ²³ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi.
"¡Ma'pitacha nanitaparín paya! Isoso' Tapico' shiin, ¿Yosëri a'paimarinso'
nimara ti?" nitopi.

²⁴ Parisoro'sariso nipirinhue', co natëpihue': "Sopairo'sa' hua'an Piirsipo"
itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparín sopairo'sa' a'pacaso'. Co inari
catahuarinhue' naporini, co nanichitonhuë'," topi.

²⁵ Topinan yonquirapirinhue', inaora yonquinen quëran Quisosori
nitotaton, itërin: "Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini,
yanquë'itonahuë'. Co huachi inaquë ya'huë'itonahuë'. Huëntonëñquë
ya'huëpisopitanta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'.

²⁶ Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huipi naporini, co huachi
hua'an niitonhuë', co huachi piyapi'sa' hua'anëntacaso' nanichitonhuë'.

²⁷ Piirsipo catahuarinhuë', itopiramacohue', co no'tëquën yonquiramahuë'.
Co ina catahuarincohuë'. A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa'
yaa'papi. Satanasë catahuarinco ni'quëhuarë', inapitanta' inari cata-
huarin. Inapita natanco' macariso' catahuarinso' sha'huichinquëma'.

²⁸ Caso nipirinhue', Ispirito Santo catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'.
Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta'huanquëmaso marë',
tënhue'.

²⁹ Quëmapi chiníquën nipachina, pëinen noya a'pairin. Co insonta ya'co-
naton ma'shanën mataponhuë'. A'naso nipirinhue' ina quëran chini chiníquën
ni'ton, huëcapairahuaton minsëquirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita
quiquitërin.

³⁰ Co imapatamacohue', inimicotaramaco. Co catahuahuatamacohue',
sopai natëarama huachi. Piyapi'sa' anishacancantarama' ama Yosë imacaiso
marëhuë'.

³¹ Napoaton itaranquëma': Co noyahuë' nipatama', oshahuanarama'.
Pinótohuatamanta oshahuanarama'. Oshanëma marë' sëtohuatama',
Yosë oshanëma' inquitarinquëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamaso-
pita inquitarinquëma'. Ispirito Santoíchin pinotoma' oshahuanpatama'
tëhuëñchinso', co inquitarinquëmahue'. ³² Caso' Yosë quëran quëmapi
npirahuë pinopatamaco, ina marë' oshahuanpiramahuë', oshanëma marë'
sëtohuatama', inquitarinquëma'. Nipirinhue', Ispirito Santo pinopatama',
co oshanëma' inquitarinquëmahue'. Co onporonta' inquitarinquëmahue'," itërin
Quisosori.

Nara pochin nininso'*(Lucas 6.43-45)*

³³Ina quëran itaantarín: “ ‘Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noya nitohuachinahuë', napoonin,' topi. Nitërin quëran nara nohuitërë'. Inapochachin piyapinpoanta' ninëhua'. Noya yonquihuatëhua', no'tëquën nonarihua'. ³⁴Canpitaso nipirinhüë', ya'huan pochin cancantatoma' yanonpinama'. Co noyahuë' yonquiatoma', co nanitëramahuë' noya nonacamaso'. Onpopinsona cancantëramaso', nonama quëran piyapi'sa anitotarama'. ³⁵Noya cancantohuatëhua', noyasáchin nonarihua'. Co noyahuë' cancantohuatëhua', co noyahuë' nonarihua'. ³⁶⁻³⁷Noya cancantohuatama', noya nonsarama'. Ayaro' tahuëri Yosë noya ni'sarinquëma'. Co noyahuë' cancantohuatama', co noyahuë' nonsarama'. Ina marë' ayaro' tahuëri ana'intarinquëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë nontarinquëma'. Ya'ipi nonamasopitanta' aipitarinquëma'. A'naquëma' co noyahuë' nonpatama', 'Co yonquiatohuë', naporahuë', itopiramahuë', ina marënta' ana'intarinquëma', ténahuë. Co noyahuë' cancantohuatama', no'tëquën ana'intarinquëma huachi,” itërin Quisosori.

Yosë pochin nicacaso' nohuantopiso'*(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)*

³⁸Ina quëran parisoro'sa', cotio maistro'sa', inapita huë'pachinara, Quisosonontiiipi:

—Yosë pochin niquë' ni'inqüën. Ina ni'patoi, natëarainquën, itiipi.

³⁹—Canpitaso' co noyahuë' cancantërama'. Co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëramahuë'. “Yosë pochin niquë' ni'inqüën,” itopiramacohüë', co Yosë nohuantërinhuë'. Isoíchin anitotarinquëma'. A'na tahuëri Conasë pochin nisarahuë. ⁴⁰Iraca Conasë marëquë t'ë'yaitohuachinara, panca sami pochin nininsoari mi'tërin. Cara tahuëri tashirë chachin inaquë ya'huapirinhüë'. Ina quëran Yosë nohuanton, cha'ërin. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminpató, cara tahuëri tashirë chachin acoporo' ya'huaporahuë', cha'ësarahüë huachi. ⁴¹Conasë cha'ërahuatón, Ninihuiquë pa'nin. Inaquë pënëntohuachina, co noyahuë' yonquipisopita naniantopi. Napoaton ayaro' tahuëri inapita nontarinëinquëma'. “¿Onpoatomata' co canpitaso' natëramahuë'?” itaponëinquëma'. Caso' chiníquën nanantato, noya noya pënënpiranquëmahuë', co yanatëramacohüë'. Napoaton ayaro' tahuëri Yosë na'con ana'intarinquëma'. ⁴²Inapochachin iraca Saromon hua'a-nëntapon, copirno sanapi nininso' sor parti quëran huë'nin ina nontacaso marë'. “Ya'ipi nitotërin,” ta'ton, huë'nin natanapon. Napoaton ayaro' tahuëri ina atapanarinquëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotato, noya noya a'chintopiranquëmahuë', co yanatëramacohüë' ni'ton, Yosë chiníquën ana'intarinquëma', itërin Quisosori.

Sopairi ya'coancantantarinsó'*(Lucas 11.24-26)*

⁴³Ina quëran Quisosori a'chintaantarín. “A'na quëmapi sopairi ya'coancantopirinhüë', ina quëran pipirín. Pipihuachina, inotëro'

parti pa'sárin. Insèquèsone ya'huècaso marè' yonisapirinhue', co quènaninhue'. ⁴⁴Napoaton ina quèmapiquè chachin huèantarin. Inaso' co Yosè yonquiatonhue', topinan ya'huárin quènanquiantarin. Noya ya'huèantachinachin ni'ton, sopairi yaya'coancantantarin. ⁴⁵Napoaton paantarahuaton, canchisè sopairo'sa' maantarin. Aquè aquètè' co noyahuè' nipisopita maantarin. Posa sopairo'sari chachin quèmapi ya'coancantantapi. Napoaton aquè aquètè' co noyahuè' yonquirin huachi. Inapochachin ipora na'a piyapi'sa' sopai natètona', co noyahuè' cancantopi. Ina quèran: 'Co huachi sopai natèarahuè', taponaraihuè', co Yosè yonquiatonahuè', osha-quèran aquè aquètè' co noyahuè' cancantaantapi huachi," itèrin Quisosori.

Quisoso quèmopinènpita pochin nininsopita

(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶Piyapi'sa' nontaso', a'shin, iinpita, inapita huè'pi. Quisoso yanontopirinhue', na'a piyapi'sa' yamorapi ni'ton, co nanitopihue' ya'conacaiso'. Aipiran huaniápirinhue', ⁴⁷a'na quèmapiri sha'huitèrin:

—Ni'què' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huècatona', aipiran huanirapi. Yanontèrinènquèn, itèrin, ⁴⁸Napotopirinhue', Quisosorisso' itapon:

—Mamahuè, iyahuèpita, inapita pochin ni'nahuèsopita sha'huichinquèn nitotèquè', itahuaton, ⁴⁹imirin quèran tasatèrin:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuèpita pochin nicato, nosororahuè. ⁵⁰Yosè natèpisopita iyahuèpita pochin ni'nahuè. Sanapi'santa' Yosè nanamèn natèhuachina', oshihuèpita pochin ni'nahuè. Payaro'santa' Yosè imapachina', mamahuè pochin ni'nahuè, itèrin.

Pa'sarayarinso'

(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)

13 ¹Naporo' tahuèri pèi quèran pipirahuaton, sono' yonsanquè huènsè-conin. ²Inaquè notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marè'. Hua'huayatèrahuè' tancapitohuachinara, potiquè ya'conahuaton, huènsèmarin. Ii' yonsánshaquè huarè' piyapi'sa' yamorapi. ³Nisha nisha pènènto nanan a'chintèrin. Ma pochinsona nininsopita a'chintárin ayonquicaso marè'.

A'chintaton, itapon: "A'na quèmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴Tricoraya iminquè pa'sarayarín papotacaso marè'. Pa'sarayahuachina, a'naquèn ya'pirin iraquè huarè' pa'sarayarín. Iraquè huarè' anotèrin ni'ton, inairaro'sari huècapairahuatona', pè'yaquipi huachi. ⁵A'naquèn ya'pirin na'piroquè pa'sarayarín, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huèrinquè. Shimènsin no'pa' ni'ton, shiarahuaton, papotopirinhue'. ⁶Pi'iri chiníquèn pi'cahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itèhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷A'naquèn ya'pirionta' nahuanoquè pa'sarayarín. Inaquè papotopirinhue', nahuano'sarinta' papotèrin. A'shinahuatona', imotèrin huachi. Napoaton co nitèrinhue'. ⁸A'naquènso nipirinhue' noyaro'paquè pa'sarayarín. Inaquè noya papotèrin. A'shinpachina, sha'nin quèran na'con na'con nitèrin. A'naquèn cara shonca, cara shonca nitèrin. A'naquèn saota shonca, saota shonca nitèrin. A'naquèn pasa, pasa nitèrin. ⁹Huèratèhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itèrin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'*(Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10)*

¹⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpitari ya'caritahuatona', natanpi. “¿Onpoatonta' Maistro piyapi'sa' a'chintohuatana, pënënto nanan quëran a'chintëran?” itopi.

¹¹ “Yosë hua'anëntërinso' co insonta' inaora yonquinen quëran nitotërinhuë'. Canpitaso' ya'ipiya a'chintaranquëma'. A'napitaso nipirinhue' co ya'ipi a'chintarahue'. Pënënto nanan quëransáchin a'chintarahue'. ¹² Inso-sona noya natanpachinaco, Yosëri catahuarin noya yonquicaíso marë'. Na'con na'con nitotapi. A'napitaso nipirinhue' co yanatëhuachinacohue', Yosëri tananpitarin ni'ton, ya'ipiya naniantapi huachi. ¹³ Napoaton inapita huë'-pachinara, sacai pochin a'chintërahue'. Natanaponaraihuë', co natëapihuë'. Nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'. ¹⁴ Iráca Isaiasëri ninoton, naporin:

‘Natanapomarahue', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahuënta' co tëhuëenchachin quënanaramahuë'.

¹⁵ Isopitaso' co natantochináchinhuë' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihuë'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënantopihuë'.

Noya ni'pi naporini, quënanchitonahuë'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran nataintonahuë'.

Co noyahuë' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini,

anoyacancanchitohue', ténin Yosë iráca.

Ipóra huanta' na'a piyapi'sa' ina pochin cancantopi.

¹⁶ Canpitaso nipirinhue', ma noya Yosë catahuarinquëma' ni'ton noya ni'namaco. Noya natanamaco. Napoaton noya cancantarama'. ¹⁷ Iráca quëran huarë' na'a pënëntona'piro'sa', noya piyapi'sa', inapita canpita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë', itërin Quisosori.

Tricoraya tapon naporinso'*(Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15)*

¹⁸ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintaantarín. “Natanco iyaro'sa'. Sha'tona'pi sha'ninso pochin nininso' a'chintanta'inquëma' no'tëquën nito-tacamaso marë'. ¹⁹ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chintë rë'. ‘Yosë yahua'anëntarinquëma', topachina, a'naquën piyapi'sa' ira pochin nipi. Nanamën natanpirinahuë', co yonquipihuë'. Inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipiso pochin a'naroáchin sopai huë'nin. Huë'sahuaton, Yosë nanamën natanpiso' osëretíirin. Ananiantërin huachi. ²⁰ A'naquën piyapi'saso nipirinhue', na'piro pochin niconpi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë', ²¹ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiniquën cancantatonaraihuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin yaa'popi. Imapiso marë' aparisitohuachinara, a'popi huachi. ²² A'naquën piyapi'santa' nahuano' ya'huërinso pochin niconpi. Yosë nanamën natanpachinara, yaimapirinahuë', ma'sharáchin yonquiatona', naniantopi. ‘Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, nóya cancantarai,' topirinahuë', co ina quëran noya cancantacasohue' nipirinhue'. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin,

ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'.
²³ A'naquën piyapi'saso nipirinhue', noyaro'pa pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', cancanëna quëran huarë' natëpi. Cara shonca, cara shonca nitërinso pochin a'naquën noyamiáchin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquëonta' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Pacatëro' sha'ninso'

²⁴ Ina quëran a'chintaantarín: "A'nanta' iyaro'sa', a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na patron iminpachina, noya trico sha'nin. ²⁵ Ina quëran tashihuachina, huë'ësoi' inimico huë'nin. Huë'sahuaton, inaquë chachin pacatëro' trico pochin ya'norinso' sha'quirin anta'. Trico sha'ninso' huancanaya ina huancanaya sha'quirin. Nani sha'pachina, pa'nin. Co incari tëranta' ni'ninhue'. ²⁶ Inanta' pichopitahuaton, tricorë' napopianachin ya'norin. Cato chachin a'shinaponahuë', pacatëroso' co nitërinhue'. Naporo huarë' nohuitopi huachi. 'Isoso' co tricohue', pacatëro', topi. ²⁷ Ina ni'sahuatona', piyapinënpitari sha'huitonpi. 'Noyarayasa-chin asha'topiranhuë', ¿onporahuatonta' ina huáncana ina huancánachin pacatëro' papotërin?' itonpi. ²⁸ 'Inimiconëhuë naporin,' itërin patronënarí. Napohuachina, piyapinënpitari itapona': 'Nohuantohuaton, paatoí hua'chi'i, topiraihuë', itopi. ²⁹ 'Ama napotocosohue'. Ipóra hua'tohuatama', tricon'ta' ocoiarama'. ³⁰ Tananpitoco' cato chachin a'shiina'. Nani macacaso' nanihuachin, sacatoro'sa' sha'huitarahue'. Pacatëro'ton masahuatoma', tonpoco' pëñquë ahuiquitacaso marë'. Ina quëran tricosachin masahuatoma', pëñëhuëquë acotoco huachi, itarahue', ténin patron," itërin Quisosori.

Mostasaraya pochin nininso'

(Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19)

³¹ Ina quëran itaantarín: "Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Mostasaraya pochin ninin. Inaso ya'pirin pi'pira'huaya niponahuë', ³² iminquë sha'patëra papotohuachina, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin," itërin. (Inapochachin caniaritapon, caraíchin piyapi Yosë imapirínahuë', a'na tahuëri notohuaro' piyapi'sa' Yosë imasapi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(Lucas 13.20-21)

³³ "Naquëranchin iyaro'sa' Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cara shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya së'cotaton, ahuëpocatërin huachi," itërin Quisosori.

Ma'pochinsona nininso'

(Marcos 4.33-34)

³⁴ Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, na'a pëñëto nanan sha'huitërin. Ma'pochinsona nininsoáchin sha'huitërin. ³⁵ Iráca pëñëntona'piri ninoton, ninshitërin.

“Piyapi'sa' a'chintahuato, ma'pochinsona nininso' a'chintarahuë.
Isoro'pa' ninin quëran huarë' co piyapi'sa' nitotopirinahuë',
a'chintarahuë huachi,” tënin iráca ninoton.

Naporinso chachin ina pochin Quisosori a'chintarin.

Pacatëro' tapon naporinso'

³⁶Ina quëran piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Inaquë ca'tano'sa-nënpitari itapona': “Achín sacai' pochín pënënto nanan a'chintopirancoihuë'. Pacatëro' sha'piso' co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan? A'chintantacoi nitochii,” itopi. ³⁷“Inta nipachin, a'chinchinquëma'. Patron asha'tërinso pochín piyapi'sa' a'chintërahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, nanamën a'china'huaso marë' o'marahuë. ³⁸Isoro'pa' panca imin pochín ninin. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpisopitaso' noya ya'pirin pochín nipi. Sopai natëpisopitaso nipirinhüë', pacatëro' pochín niconpi. Co noyahuë' cancantatona', sopai natëpi. ³⁹Inimico pacatëro' sha'ninso pochín sopai chachín nohuanton, co noyahuë' nipi. Nitërinso' manëso pochachín ayaro' tahuëri naniriarin. Nanihuachín, anquëniro'sa' o'maapi piyapi'sa' macacaiso marë'. ⁴⁰Pacatëro' ahuiquitëresó pochín ayaro' tahuëri pënquë ana'intacaso' ya'huërin. ⁴¹Anquëniro'sa' a'pahuato, ya'ipi co noyahuë' nipisopita ayontonapi huachi. Anishacancantona'piro'santa' masapi. ⁴²Inapita masahuatona', pënquë të'yatapi. Inaquë chiníquën parisitatona', na'nërápona'. ⁴³Yosë natëpisopitaso nipirinhüë', nóya ni'sarin. Pi'i a'pininso pochín Yosë hua'anëntërinquë ya'noapi. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico',” itërin Quisosori.

Oro pochín nininso'

⁴⁴Ina quëran itaantarín: “Isonta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapí ya'huëpirinhüë'. A'na no'pa' pa'taton, oro pochín nininsopita quënanconín. Acoporo' ya'huëpirinhüë', quënanconín. Pa'yatatón, imotantarahuaton, pa'nín huachi. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarín quëran, ina no'pa' pa'anconín huachi. ‘Quënanahuëso' noya nóya,’ ta'ton, ina na'con na'con nohuantërin,” tënin. (Inapochachín Yosë hua'anëntinquëmaso' na'con na'con nohuantoco', tapon naporín.)

Huirina'pi pa'ton nininso'

⁴⁵Ina quëran itaantarín: “A'nanta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapí pa'sárin huiri na'pira'huayaro'sa' pa'ton nininso' yonicaso marë'. ⁴⁶A'na tahuëri noya noya nininso' quënanín huachi. Na'con pa'tërin ni'ton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton coriqui canarín quëran pa'anconín. ‘Ina na'con na'con nohuantërahuë,’ ta'ton, pa'anín huachi,” itërin.

Sami pochín nininso'

⁴⁷Ina quëran itaantarín: “A'nanta' a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. Sami manëso pochín ninin. Panca riti marëquë të'yatohuatëra, notohuaro' sami manë'. Nisha nisha manë'. ⁴⁸Na'a sami ya'conpachina, yonsanquë oshirë'. Ina quëran sami camayoro'sa'

huënsërahuatona', sami nisha nisha huayonapi. Noya sami i'mëquë po'morapi. Napoonin nininsopitaso nipirinhue', t'ë'yatopi. ⁴⁹ Ayaro' tahuëri inapochachin nisarín. Anquëniro'sa' o'marahuatona', ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha huayonapi. Yosë yonquipisopita noya acoapi. A'naquënso nipirinhue', co noyahuë' cancantopi ni'ton, ⁵⁰ pënquë t'ë'yatapi. Inaquë chiniquën parisitatona', na'në-rápona huachi," itërin Quisosori.

⁵¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita natanin:

—Nani a'chintëranquëmaso' ¿nitotërama' ti? itërin.

—Nani nitotërai, itopi.

⁵² —Yosë quiricanën nani nitotërama'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintëranquëma' ni'ton, pëi' hua'anën pochín nisarama'. Pëi' hua'anën noya nipachina, ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita noya nocomarin. Nani na'con a'chintëranquëma' Yosë nanamën a'chinacamaso marë'. Iráca ninshitopiso' nitotërama'. Naporahuatón, a'nanta' nashamiachín a'chintëranquëma'. Ya'i-piya nitotatoma', a'chintëra'piarama', itërin Quisosori.

Nasaritoquë paantarínso'

(Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30)

⁵³ Nani a'chintohuachina, pa'nín huachi. ⁵⁴ Ya'huërinquë chachín paantarahuatón, niyontónpiso pëiquë a'chintarin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquiatona', ninontopi.

—¿Ma'pítacha nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatóncha nani ma'sha nanitaparin nicaya? ⁵⁵ Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. Pa'pinso' nontëcamayo. A'shinso' Maria itopi. Iinpítanta' nohuitërehua'. Santiaco, Così, Simon, Cotasë, inapita itopi. ⁵⁶ Oshinpítanta' isëquë ya'huarin. Co Quisoso chiniquën nanantërinhuë'. ¿Onporahuatón? nipachín ina pochín nitotërin? nitopi.

⁵⁷ Co natëtonaraihuë' t'ëhuapi. Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Íráca quëran huarë' napopi. “Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonënquë ya'huëpisopitaso nipirinhue', co noyahuë' natanpi. Co quëmopinënpitari tëranta' yanatëpihuë',” topi iráca. No'tëquën napopi, ténin Quisoso.

⁵⁸ “Co Yosë quëran o'marinhuë',” ta'tona', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërinhuë'. Caraíchin cania'piro'sa' anoyatërin.

Coansha Paotista t'ëpapiso'

(Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9)

14 ¹ Ya'ipi Quisoso naporínso' nahuinín. Cariria hua'an Irotisë itopisonta' nanantërin. ² “Ma'pítacha nanitapaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin paya. Coansha Paotistaco' nanopiantarinso' t'ënahue',” itërin piyapinënpita nontaton. I'huamiáchin Coansha atëpataton, naporín.

³⁻⁴ I'hua chachín Coansha nanopiso', Irotisë co noyahuë' ninín. Iín sa'in osëretaton, manín. Pinipi sa'in chachín osëretërin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coansha Paotistari chiniquën pënénin. “Yosë co nohuantërinhuë' iyaparin sa'in osëretaton macamaso',” itërin. Napotohuachina, chiniquën no'huítaton, sontaro'sa' camairín macacaiso marë'. Masahuatona', tashinan pëiquë po'mopi.

⁵ Chiníquēn no'huiton, yatēpápirinhuē', piyapi'sa' tē'huatērin. “Yosēri chachin Coansha a'parin pēnēinpoaso marē',” ta'tona', noya ni'pi. Inapita tē'huataton, co atēpatērinhuē'. ⁶ Ina quēran hua'huatērinso' tahuēri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatērin. Naporo' Irotiasa hua'huin ya'conahuaton, ya'ipi piyapi'sa' ni'tērantapaquē nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuaton, hua'ani pa'yatērin: ⁷ “Ma'sona tēranta', apia'hua, nohuantohuaton, nico quēchinquēn. Yoscoarē' quēchinquēn,” itērin. ⁸ Itohuachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha anishitēconotahuaton, motēn quētoco,” itēquē', itērin a'shini. Manorahuaton, hua'an ya'huērinquē paantarin.

—Coansha motēn nohuantērahuē'. Sēnanquē acorahuaton, apiramiáchin quētoco, itoonin.

⁹ Natanahuaton, hua'an sētērin. “Coansha noya quēmapi,” ta'ton, co huachi yonquirinhuē' tēpacaso'. Co yatēpápirinhuē', “Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarē' itērahuē',” ta'ton, sontaro'sa' a'parin tēpacaiso marē'.

¹⁰ Pa'sa huatona', tashinan pēiquē nishitēconotonpi. ¹¹ Motēn sēnanquē acorahuatona', nanon quētopi. Nanonta' a'shin quētoonin.

¹² Na po tohuachinara, imarinsopita natantahuatona' huē'pi. Nonēn quēparahuatona', pa'pitopi. Ina quēran Quisoso sha'huitonpi.

Cosharo' ana'atērinso'

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

¹³ Co ans ha tēpápisoi' natantahuaton, Quisoso piyapi'sa' patērin. Potiquē ya'cona huaton, co piyapi ya'huērinquēhuē' pa'nin. Piyapi'sa' natantahuatona', imapi. Ira pa'tatona', inahua'ton canconpi. ¹⁴ Quisoso canconahuaton nonshipirinhuē', notohuaro' piyapi'sa' quēnanconin. Quēnanconahuaton, na'con nosororin. Noya nontaton, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatērin. ¹⁵ I'huararahuasoi', ca'tano'sanēnpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isēquē ya'huērinhuē'. Piyapi'sa' a'paquē' nina-noro'saquē pa'ina'. Inaquē cosharo' pa'anatona' ca'ina', itopirinahuē'.

¹⁶ —Co iyaro'sa' pacacaiso' ya'huērinhuē'. Canpitari a'caco', itērin Quisosori.

¹⁷ —Capa isēquē capacaso'. A'natērapoíchin pan, catoíchin sami, inaíchin ya'huētērincoi, itopi.

¹⁸ —Inaya tēranta' quēshico, itohuachina, quēshiipi.

¹⁹ Ina quēran piyapi'sa' sha'huitērin pastoque huēnsēcaiso marē'. Nani huēnsēhuachinara, Quisosori a'natērapoya pan, catoya sami, inapita manin. Masahuaton, inápaquē nē'pētahuaton, Yosē nontērin. “Yosparinquēn, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita sē'panahuaton, ca'tano'sanēnpita quētērin.

—Piyapi'sa' quētonco' ca'ina', itohuachina, quētēra'piapi. ²⁰ Ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natēaquē huarē' coshatopi. Ina quēran pē'sotopiso' mapi. Shonca cato' i'mē' mēntatopi. ²¹ A'natērápo huaranca pochin quēmapi'sa' coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarē chachin coshatopi anta'.

Ii' aipi i'narinso'

(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)

²² Ina quēran ca'tano'sanēnpita sha'huitērin. “Potiquē ya'conahuatoma', aquētēran paco'. Nani piyapi'sa' nontohuato, canta' pa'sarahué,” itohuachina,

pa'pi huachi. Ina quëran piyapi'sa' nontërin. ²³Nani nontohuachina, panëñquë inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Inaquë Yosë nontaso', tashitërin. ²⁴Ca'tano'sanënpitaso nipirinhüë', sono' huancanai' tashitopi. Ya'ipi tashi' maitopirinhüë', panca ihuan nacapiatona', co nanitopihüë' chiniquëñ paacaiso'. Poti opoto opototarin. ²⁵Co tahuëriyátërasohüë', Quisoso huë'sapirinhüë', co nitotopihüë'. I' aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti ya'cariarin. ²⁶Ca'tano'sanënpitari quënanpirinhüë'. Ii' aipi i'narinso' ni'sahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan” ta'tona', “ëë” topi. Chiniquëñ pa'yanpirinhüë', ²⁷a'naroáchin Quisosori nontërin.

—¡Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohüë'! Chiniquëñ cancantoco', itërin.

²⁸Ina natanahuaton, Pitrori itërin:

—Quëma Siniro ni'quëhuarë', sha'huitoco pa'i. Canta' i' pa'tato nacapi'in-quëñ, itërin.

²⁹—Noyapa', huëquë', itohuachina, Pitro poti quëran nohuaraitahuaton, ii' aipi huanirin. Quisoso'chin yonquiaton, amasha huancanaimiachin noya pa'sapirinhüë'. ³⁰Ihuani chiniquëñ aco'sacaitërinso ni'sahuaton, të'huatërin. Napohuachina acopoi' pa'sapirinhüë':

—¡Catahuaco Siniro! itërin.

³¹A'naroáchin Quisosori maimirarin. Oshirahuaton, ahuaniiintarin:

—Co ya'ipi cancanëñ quëran natërancohuë' ni'ton, acopoi' pa'sapiranhuë'. ¿Onpoatonta' co noya natërancohuë'? itërin.

³²Ina quëran potiquë quë'sahuaton, ichiya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin ihuan sanorin. ³³Napohuachina, na'con yonquipi.

—Quëmaso' Siniro tëhuëñchachin Yosë hui'ninquëñ, ta'tona' chinotopi.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Marcos 6.53-56)

³⁴Ina quëran aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. ³⁵Ya'huëhuano'sari nohuitahuatona', nanan a'papi. “Quisoso nani canquirin,” topachinara, na'a cania'piro'sa' quëpi anoyatacaso marë'. Nisha nisha parti quëran huë'pi. ³⁶“Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina,” itopi. “Inta nipachin së'huaina,” topachina, së'huapi. Insoari-sona së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi.

Shimashonënapita napopiso'

(Marcos 7.1-13)

15 ¹Ina quëran a'naquëñ parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'.

²—¿Onpoatonta' ca'tano'sanënpita co quiya pochin nipihüë'? Iráca shimashonënpoa' inachintopiso' a'chintërinënpoa'. “Co'huara coshachatërasëmahüë', i'shaquë pi'pian niopimiratoco' ama oshahuana-caso marëhuë',” topi iráca. Quëmaso nipirinhüë' co ina pochin nicacaso' a'chintëranhuë', itopi.

³Napotohuachinara, Quisosori itërin:

—¿Onpoatonta' canpitanta' shimashonënpoa' inachintërinso' natëtoma', co Yosë pënëntërinso' natëramahuë'? ⁴Quiricanëñ quëran pënëninpoa'.

“Tatama', mamama', inapita noya nicatora natëco',” tënin. Napora-huaton, “Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuë yonquirapitona' no'huihuachina', tëpaco',” tënin Yosë iráca. ⁵Canpitaso nipirinhue' nisha a'chinama'. “Ma'sha ya'huëtërinco' nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë',” topatëra, co tatanpo' quëtacaso' ya'huërinhuë', toconama'. Napoaton tatama' ma'sha pahuantohuachinara, apiratomama', co quëtëramahuë'. ⁶“Co quëtacaso' ya'huërinhuë',” toconama'. Ina pochin a'chinatoma', co Yosë quiricanën natëramahuë'. ⁷“Yosë imarai,” topiramahuë', co imaramahuë'. ¡Canpitaso' nonpintëinquëma'! Iráca Isaiasë ninshitaton, no'tëquën ninorinquëma'.

⁸Yosë naporin: “Isopita piyapi'sa' nanamëna quëran noya nontopirinacohue',

co cancanëna quëran imarinacohue'. Co ca pochin cancantopihuë'.

⁹“Yosë pënëntërinso' a'chinarai,” topirinhue',

inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco',” tënin Yosë.

Iráca Isaiasë ninshitaton naporin, itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'

(Marcos 7.14-23)

¹⁰Ina quëran piyapi'sa' përasahuaton, a'chintërin.

—Ya'ipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'. ¹¹Coshatë-rëso marë' co oshahuanëhuë'. Cancanënpoa quëran yonquirëso marë' oshahuanëhuaso'. Tëhuëenchachin co noyahuë' nonpatëra, oshahuanë', itërin.

¹²Ina quëran ca'tano'sanënpitari sha'huitiirin.

—Achin Maistro pënënancoi ni'ton, parisioro'sa' no'huirinëinquën, itopi.

¹³⁻¹⁴—Ama ina marë' pa'yancosohue'. Oshaquëran Yosëri ana'intarin. Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, co pacatëro' pa'ararëhuë'. Ocoirahuatë' të'yatëre'. Inapochachin co nanamën imapisopitahuë' Yosëri a'poarin. Inapitaso' somaraya pochin cancantopi. Somarayasa' co nanitërinhuë' a'na somaraya noya quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë', itërin Quisosori.

¹⁵—Achin Maistro a'chintërancoiso', a'chintaantacoi quiyanta' no'tëquën nitochii, itërin Pitrori.

¹⁶—¿Co canpita tëranta' yonquiyatëramahuë' ti? Inta nipachin, a'chinchinquëma'. ¹⁷Nani ma'sha ca'nëhuaso marë', co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co cosharo' cancanënpoaquë ya'coninhue'. Chi'chirina mënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquantarëhua'. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? ¹⁸Napoaponahuë', cancanëma quëran co noyahuë' yonquihuatomara, co noyahuë' nonama'. Ina marë' oshahuanama'. ¹⁹Co noyahuë' yonquihuatomara, tëpatërama', nitëhuananpitërama', monshihuanacasaoáchin yonquirama', ihuatërama', nonpintërama', pinotërama'. ²⁰Ina pochin cancantohuatamara, oshahuanamaso'. Co i'shaquë niopoimiratarihuarahuënta', coshatohuatëhuara, co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Cancanënpoa quëran nóya yonquicaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuanterin, itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'

(Marcos 7.24-30)

²¹Ina quëran Cotia parti quëran pipirahuaton, Tiro, Siton, inapita parti pa'nin. ²²Naporo' a'na Canaan sanapi inaquë ya'huërinsoari huëcapairahuaton, chiniquën itapon:

—¡Nosoroco, Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, Yosë chachin acorinquën piyapi'sa' catahuamaso marë' ténahuë. Hua'huahuë parisitárin. Sopairi ya'coancantaton, chiniquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itërin.

²³Quisososo' co a'panitaponahuë' pa'sapirinhüë', sanapiriso' imaraton:

—Nosoroco Sinioro, itërarin. Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanënpitari pi'pian no'huipi.

—Iso sanapi a'paquë' pa'in. Imaquitonpoa', pinatano' níriarin, itopi.

²⁴Napotohuachinara, sanapi itërin:

—Quëmaso' imoya nisha piyapinquën. Israiro'sa' catahua'huaso marë' Yosë a'parinco. Inahuaso Yosë piyapinënpita nipirinhüë', ohuica chihuërinso pochin nipi ni'ton, catahuarahuë', itërin.

²⁵Sanapiso nipirinhüë', isonquirahuaton moshaquirin.

—Nisha sanapico nipirahuë', canta' Sinioro catahuaco, topirahuë', itërin.

²⁶—Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osërëthatuatë' ni'nira a'carëhuë', itërin Quisosori.

²⁷—Naporin mini Sinioro. Napoaponahuë', pi'pian tëranta' cosharo' atatohuachina, ni'nira'huayari capitërin ni'ton, quiyanta' catahuaco, topirahuë', tënin.

²⁸—¡Ma noya imoya natëranco! Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëranco ni'ton, hua'huan anoyachinquën, itërin. Napotohuachina, a'naroáchin hua'-huin noyatërin huachi.

Nisha nisha cania'piro'sa' anoyatërinso'

²⁹Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, a'na panënuë pantarin. Inaquë huënsëconin. ³⁰Napohuachina, notohuaro' piyapi'sa' huë'pi. Nisha nisha caniori maninsopita quësapi. A'naquën sonpacha, a'naquën somaraya. Apiaro'sa', në'huëyaro'sa', inapita quësahuatona', Quisososo pirayan acoipi. Inaquë acoihuachinara, ya'ipimiachin anoyatërin. ³¹Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'yatopi. “Ni'co! Në'huëyaro'sa' nonsapi. Apiaro'sa' nani noyatosi. Sonpacharo'sa' noya iratopi. Somarayaro'santa' noya quënantopi. ¡Ma noyacha Yosëso paya! ¡Ma noyacha ni'ton, piyapinënpitanpoa catahuarinpoo paya!” topi.

Cosharo' ana'atantarinsó'

(Marcos 8.1-10)

³²Ina quëran ca'tano'sanënpita përasahuaton, itapon:

—Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri pochin natanarinaco ni'ton, co huachi manta' cosharo' ya'huëtopihuë' capacaiso'. Co topinan yaa'parahuë', tanari canahuachina', itërin.

³³—Pa'pi notohuaro' piyapi'sa' yamorapi. ¿Intohuacha cosharo' macatë' isonapo' piyapi a'carë nicaya? Co pëi' isëquë ya'huërinhuë', itopi.

³⁴—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina, —Canchisëíchin pan, caraíchin sami, inaíchin ya'huëtërincoi, itopi.

³⁵Ina quëran piyapi'sa' sha'huëtërin no'paquë huënsëcaiso marë'. Sha'hui-tohuachinara, huënsëpi. ³⁶Nani huënsëhuachinara, canchisë pan, sami, inapita masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata,” itërin. Ina quëran sël'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi quëtëra'piapi. ³⁷Nani quëtöhuachinara, ya'ipiya natëaquë huarë' coshatopi. Ina quëran pël'sotopiso' masahuatona', canshisë i'më' mëntatopi. ³⁸Catapini huaranca quëmapi'sa pochin coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarë chachin coshatopi. ³⁹Ina quëran piyapi'sa' nontahuaton, potiquë ya'conin. Aquëtëran pëntonahuaton, Macatan parti canconin.

Quisoso sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'

(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

16 ¹Ina quëran parisioro'sa', satsioro'sa' inapita Quisoso nontacaiso marë' huël'pi. Nonpintatona', nontopi atëhuëcaiso marë'. “Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nicacaso nininso' niquë'. Quiyanta' ina nicatoi, natëiinquën,” itiipi.

²“¿Onpoatomata' iyaro'sa' co no'tëquën yonquiramahuë'? Ni'co'. O'nan nitoninorama'. I'huanahuanquë noyapihuayanchin nipachina, 'Tashiraya noyahuantapon,' tënama'. ³Tashiramiachin chistro yaratohuachinaso', 'Ipóra tahuëri o'nanapon nimara,' tënama'. Ina nitotapomarahuël', ¿onpoatomata' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'? ⁴Ipóra ya'huëramasopita co noyahuël' cancantërama'. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantatoma', co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëramahuël'. ‘Sacai' nicacaso nininso' niquë' natëiinquën,’ itopiramacohuël', co Yosë nohuantërinhuël' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotarinquëma'. A'na tahuëri canpita nitotacamaso marë', Conasë pochin nisarahuë” itërin. Ina quëran patërin huachi.

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

(Marcos 8.14-21)

⁵Ca'tano'sanënpita sono aquëtëran pëntonpirinahuël', naniantopi pan quëpacaiso'. ⁶Ina quëran Quisosori itërin:

—Parisioro'sa', satsioro'sa' inapita, pan ahuëpocatërinso' pochin ya'huëtöpi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocosohuël', itërin.

⁷Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontopi.

—¿Onpoatonta' naporin? tënin a'naso'.

—Ahuën. Capa pan. Co quënëhuahuël' ni'ton, napotërinpoa' nimara, tënin a'nanta'.

⁸Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Onpoatonta' “capa pan,” toconama'? Tëhuënhachin co noya natëyatëramacohuël'. ⁹A'chintápiranquëmahuël', ¿ipora huenta' co yonquiramahuël' ti? Yonquico' iyaro'sa'. I'hua chachin a'natërápo painchin nipirinhuel' a'natërápo huaranca piyapi ananitërahuel'. ¿Ina naniantërama' ti? Naporo' pël'sotopiso' shonca cato' i'më' mëntatërama'. ¹⁰Ina quëran canchisë painchin nipirinhuel', catapini huaranca quëmapi'sa' ananitërahuel'. Naporo' canchisë i'më' pël'sotopiso' manama'. ¹¹¿Onpoatomata' co yonquiramahuë'?

“Pan ahuëpocatërinso pochin ya'huëtopiso' ama nohuantocosohuë',” itohua-tënquëmará, co cosharo' yonquiato naporahuë', itërin.

¹² Naporo huarë' yonquiipi huachi: “Co pan chachin yonquiaton, naporinhuë'. Parisioro'sa', satorioso'sa' inapita a'chinpiso' yonquiaton, pënëninpoa'. Pi'pisha pan ahuëpocatërinso' s'eyonpachinara, a'naroá-chin s'ëcotërin. Inapochachin inapitanta' co no'tëquën a'chintonaraihuë', piyapi'sa' anishacancantopi, tapon napotërinpoa',” topi.

Pitro natëtërinso'

(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³ Ina quëran Sisaria Nanipo parti pa'pi. Inaquë ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma' sha nanitaparahuëso marë', ¿inpochinta' piyapi'sa' cancantërinaco? itërin.

¹⁴ —Nisha nisha cantantiarinën: “Coansha Paotistaco' nanopiantarinso' ni'ton, naporin,” topi a'naquën. “Co inahuë'. Iniasëco' nanopiantamara,” topi a'naquëonta'. “Pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nanopiantarinso' nimara, tomantatona', Irimiasë nimara,” topi a'napitanta', itopi.

¹⁵ —¿Canpitapo'? ¿Incota tënama'? itërin. Itohuachina, ¹⁶ Simon Pitrori itërin:

—Quëmaso' Cristo. Yosë hui'nin chachinquën. Ina nanopiton, a'paimarin-quën, itërin.

¹⁷ —Ma noyacha iyasha Yosë catahuarinquën ni'ton, naporan. Napoaton noya cancantëran. Co quëmaora yonquinën quëran nitotëranhuë'. Tata Yosë chachin anitotërinquën. Quëmaso' Conasë hui'ninquën. Simon itopirinënuënhuë', ¹⁸ nasha nininën acochinquën. Pitro itaranquën. Ca nohuanto, na'pitëquë noya pëipiso pochin na'a piyapi'sa' a'chintaran imai-nacoso marë'. A'chintohuatan, huëntonëhuëquë aya'conarahuë. Oshaquëran na'asarama huachi. Co chimirin tëranta' minsëarinquëmahuë'. ¹⁹ A'na tahuëri chiniquën nanan quëchinquën a'napita a'chintacamaso marë'. Yosë huënto-nënuë ya'conacaiso' a'chintaran. Ya'coana niahuiquë i'soatëresó pochin piyapi'sa' catahuaran ya'conacaiso marë'. Ina quëran ma'sona noya nicacaiso' a'chintaran. Insosona co yanatëhuachinquënhuë', sha'huitëquë: “Tëhuën-chachin co Yosë ya'huërin'pa' pa'saranhuë',” itëquë'. Yosërinta' inachachin sha'huitarin. A'naquënso nipirinhuë', noya natanpi quëran cha'ësapi huachi. Yosërinta' noya ni'sarin. Natërinaco ni'ton, oshanëna' Yosëri inquitarin. Napoaton huëntonënuë ya'conapi huachi, itërin.

²⁰ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon: “Ca mini Cristoco. Yosë chachin acorinco piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë'. Ina nitotapomarahuë', ama iporaso' a'napita sha'huitocosohuë',” itërin.

Chiminacaso' ninorinso'

(Marcos 8.31–9.1; Lucas 9.22–27)

²¹ Naporo quëran huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin:

—Quirosarinquë pa'pato, na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapita co huachi quëyaarinacohuë'. Tëpaarinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran Yosë

ananpitaantarínco, itërin. ²²Ina natanahuaton, a'naroáchin Pitrori amasha quëparahuaton, chiníquën pënënin:

—¡Ama Sinioro napoquësóhuë! Ama Yosë nohuanchinsóhuë, itopirínhuë!

²³Quisosori tahuërëtahuaton, itërin.

—¡Ta'tëquë! iyasha! Sopai nohuanton, napotëranco. ¿Yaanishacancantëranco ti? Co Yosë pochín yonquiranhuë. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachín yonquiran, itërin Quisosori.

²⁴Ina quëran ya'ipí ca'tano'sanënpita itërin:

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantatoma', Yosë nohuantërinsoaráchin imaco'. Corosëquë chiníquën parisitëré'. Canpitanta' parisitapomarahué', imamiatoco. ²⁵Noya nãpicamasoáchin yonquihuatama', topinã quëran nãpiarama'. A'na tahuëri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirínhuë', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahué' co topinã quëran nãpiaramahuë'. Yosë'pa' nãpimiatarama'. ²⁶Ya'ipí ma'sha isoro'paquë ya'huë-rinsopita canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachínhuë' topinã quëran nisarín. ¡Onponta' pahuërëtapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarínhuë' cha'ëcaso! ²⁷Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahué'. Tatahuë huënaratërinso pochín canta' huënaratarahuë. Anquëniro'sapitarë'co o'mantararahué. Naporo' coisë pochín no'tëquën sha'huitarahué huachi. Noya nipachina', noya acoarahué. Co noyahuë' nipachina', ana'intarahué huachi. ²⁸Tëhuëñchachín isoro'pa' hua'anëntapo. A'naquëma' co'huara chimiyantërasëñquëmahué', hua'anëntarahuéso' ni'sarama', itërin.

Nisha pochín ya'norínso'

(Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36)

17 ¹Saota tahuëri quëran Quisoso pa'nín motopí'pa'. Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaráchin quëparín. ²Inapitari nicasoi', nisha pochín ya'norín. Ya'ipí ya'pirín pí' pochín a'pinín. A'morínso' huënaráchin huënaráchin ninín. ³A'nanaya Moisésë, Iniasë, inapita quënanpí. Iráca ayapirínahuë', Yosë nohuanton, ya'noantatona'. Quisosorë' ninontapí. ⁴Ina ni'sahuaton, Pitrori itërin:

—¡Ma noya Sinioro isëquë huë'nëhua! Nohuantohuaton, cara imëna-mëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahuë', itërin.

⁵Nonaquëya', chitorori imotërin. Huënaráchin huënaráchin ninín. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërin: “Isoso' ca hui'nahuë, na'con nosororahuëso'. Noya ni'nahuë. Ina noya natanco,” itërin.

⁶Ina natanahuatona', chiníquën pa'yanpí. Isonahuatona', nipa'copirayatopí. Monshoápirínahuë', ⁷Quisosori së'huaquirahuaton:

—Ama huachi iyaro'sa' pa'yancosóhuë'. Huaniantaco', itërin.

⁸Napotohuachina në'pëtintapirínahuë', Quisosoráchin quënanpí.

⁹Ina quëran motopí quëran nohuaramapona pochín, Quisosori itërin:

—Achín ni'namaso', ama insonta' sha'huitocosóhuë'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nãpíantarahuë. Naporo' huarë' a'napita sha'huitoco', itërin.

¹⁰—Pí'pían Sinioro yanatanainquën. Maistro'sa' Yosë quiricanën a'chinpa-chinara, napopí: “Co'huara Cristo o'mayatërasóhuë', Iniasë'ton huëntarin,” topí. ¿Onpoatonta' napopí? itërin ca'taninsopitari.

¹¹ —No'tëquën napopi. “Noya ayonquiantacaso marë' huëantapon,” tēnin pēñēntona'pi ninoton. ¹² Carimaso nipirinhue' sha'huitaranquēma'. Nani mini huëantapirinhue', co nohuitopihue'. Co yanatētonaraihue', inahuara yonquinēna quēran no'huipi. Canta' Yosë quēran quēmapico nipirahuë', inapochachin aparisitarinaco, itērin Quisosori.

¹³ Napotohuachina, ca'tano'sanēnpita yonquipi huachi: “Tēhuēnchachin i'hua Coansha Paotista pēñētērin. Iniasë pēñētērinso pochachin pēñēntopirinhue', co yanatēpihue',” topi yonquiatona'.

Hua'huasha hua'yantērinso'

(Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Nani nohuaraimantahuachinara, na'a piyapi'sa' quēnanquimarin. A'na quēmapiso' huë'sahuaton, isonquirin.

¹⁵ —Hui'nahuë Siniro nosorotoco. Chiníquën parisitarin. Sopai nohuanton, no'paquë nit'ë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Pacoro pacorotarin. A'na tahuëri pēnquë anotērin. A'na tahuëri i'quë nit'ë'yaitērin. Naporárin. ¹⁶ Ca'tano'sanēnpita sha'huitato: “Sopai inquitoco,” itopirahuë', co nanitopihue', itērin.

¹⁷ —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natēramahuë'. Co natētochináchinhue' cancantērama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquēmahuë', ¿onporo huarëta' yanatēramaco? itahuaton, —Hua'huasha quëshico, itērin Quisosori.

¹⁸ Quēntahuachina, Quisosori sopai nontērin. “Iso hua'huasha tananpitēquë'. Pipimiatēquë huachi,” itohuachina, a'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatērin huachi.

¹⁹ Ina quēran inaora ya'huaso', ca'tano'sanēnpitari natanquirin.

—¿Onpoatonta' Siniro co quiyariso' nanitērai hue' inquita'huaiso'? itopi.

²⁰ —Co ya'ipi cancanēma quēran huarë' natēramacohue' ni'ton, co nanitēramahuë'. Natēramaco naporini, catahuaitēnquēmahuë'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparín. Pi'pian tēranta' ina natētoma', nontohuatama', catahuarinquēma'. Nani ma'sha nanitaparama'. “Yosë nohuanton, iso motopi ya'huinca'in,” tēnama' naporini, ina nohuanton, ya'huincaitonhue'. Inapochachin ya'ipi cancanēma quēran natēramaco naporini, sacai' nininso' catahuaitēnquēmahuë'. [²¹ Isanpi sopaiso nipirinhue' sacai' inquitacaso'. Ayono nicate chiníquën Yosë nontaquë huarë', inquitēre', itērin.]

Chiminacaso' ninoantarinso'

(Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45)

²² Cariria parti papon pochin, Quisosori ca'tano'sanēnpita sha'huitaantarín:

—Yosë quēran quēmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapi-huachinaco, masarinaco. ²³ Mapachinaco, tēpaarinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quēran Yosë ananpitaantarínco huachi, itērin. Natanahuatona', pa'pi, sētopi.

Coriqui Yosë pēinën marë' quētopiso'

²⁴ Capinaomoquë canconpachinara, a'naquën Yosë pēinën marë' coriqui ma'patona'piro'sa' huë'pi. Huëcatona', Pitro itiipi:

—Yosë chinotopiso pëi' tapacaso marë' ya'ipinpoa' pi'pian coriqui quëtacaso' ya'huërin. ¿Quëma maistrônëso' co pahuërëtërinhuë' ti? itopi.

²⁵—Pahuërëtërin mini, itërin Pitrori.

Ina quëran pëiquë ya'conpachina, inaquë Quisoso quënanconin. Co'huara sha'huichátërasohuë', inari ninoton, itërin:

—Pi'pian iyasha natainquën. Copirnoros'a' coriqui nohuantohuachinara, ¿inpitata' ma'parin? ¿Quëmopinënpita quëran huarë' ma'parin to? itërin.

²⁶—Co quëmopinënpitaso' ma'parinhuë'. Nisharo'sarächin ma'parin, itërin Pitrori.

—No'tëquën naporan. Napoaton co hui'ninpitariso' quëtacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin Yosë pëinënuë nicacaso' ya'huërin. Co caso' quëta'huasohuë' nipirahuë', ²⁷ama no'huítacaiso marëhuë' carinta' quëchi. Sono' yonsanquë pa'sahuaton, yo'natëquë'. Ya'nan ohuararanso' sami nanamënuë ni'quë'. Inaquë coriqui quënanaran. Masahuaton, quëtonquë'. Catoënpa marë' naniarin, itërin. Pitro pa'sahuaton, Quisoso ninorinso chachin quënanconin huachi.

Chini chiníquën nanantërinso'

(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48)

18 ¹Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari paahuarahuatona', Quisoso natanpi.

—A'na tahuëri Yosë isoro'paquë hua'anëntohuachin, ¿insota' chini chiníquën nanantarin? itopi.

²Ina natanahuaton, a'na hua'huasha përasahuaton, huancánachin ahuanirin.

³—Natanco iyaro'sa' pi'pian a'chinchinquëma'. Co no'tëquën yonquiyátëramahuë'. Hua'huasharo'sa' yonquico'. Co chiníquën nanan nohuantopihuë'. Co a'napita nocanpihuë'. Co inapita pochin cancantohuatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. ⁴Hua'an pochin cancantacamaso' naniantatoma', hua'huasha pochin sano cancantoco'. Ina quëran Yosë noya noya ni'sarinquëma huachi. ⁵Imaramaco ni'ton, ya'ipiya nicatahuacaso' ya'huërin. Hua'huaro'santa' nosorohuatama', canta' nosoroaramaco. Ya'ipi hua'huaro'sa pochin cancantopisopitanta', noya ni'co'.

Anishacancantërinso'

(Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2)

⁶“Hua'huasha natërinco'so' anishacancantohuatama', Yosë chiníquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohuë', co chiníquën canchatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancanchatërapomahuë', marëquë chimiitërama' naporini, noya noya niitomahuë'. Pancara'piqué a'sonconotahuatënënuëma', të'yaitërinënuëma' naporini, co aquëtë' oshahuaintomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë'. ⁷Isoro'paquë sacai' Yosë imacaso'. Nisha nisha ya'huërin piyapi'sa' anishacancantacaiso'. Ina marë' oshahuanpi. Anishacancantona'piso nipirinhue', na'con na'con oshahuanin. Yosëri chiníquën ana'intarin ni'ton, ¡ma'huantacha nisarin paya!

⁸Napoaton imirama quëran, nantëma quëranhuë nipon co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimiratërama', ninishitërantëtërama', ninapotërama naporini, noya noya niitomahuë'. Tantoimira, tantorancha nipomarah uë', Yosë'pa' paatoma', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Imirama', nantëma', inapita nishitëtëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi aoshahuaninquëmaso' a'poco'. ⁹Ya'pirama quëran quënanamaso marë' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato quëran chachin noya ni'tapomarahuë' parisitopiquë tē'yatohuachinēnquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'," itërin.

Ohuica chihuërinso pochin nininso'

(Lucas 15.3-7)

¹⁰Ina quëran Quisosori itaantarín: "Ama a'na hua'huasha tēranta' nocancosohuë'. Inahuanta' Yosëri nosororin. Nani anquëniro'sa' sha'huitërin a'naya a'naya a'paicaiso marë'. Tata Yosë'pa' ya'huatona', Yosë nontapi. [¹¹Na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', chihuëpiso pochin nipi. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'marahuë inapita nicha'ëca'huaso marë'.]

¹²Ni'co'. A'na quëmapi pasa ohuicaro'sa' pē'tahuarin. Ya'ipiya nosororin. Pastoquë coshatacaiso marë' quëparinquë a'naya tēranta' chihuëhua-china, yonípon pa'nin. A'napitaso' inaquëranchin patahuaton, hua'qui' yonisari n. ¹³Quënanahuaton, pa'yatarin. Iscon shonca iscon ohuicanēnpita co chihuëpirinahuë', co inapitaráchin yonquirinhuë'. A'naíchin chihuërinso' quënanahuaton, na'con na'con pa'yatërin. ¹⁴Inapochachin Tata inápaquë ya'huërinso' nosororinquëma'. Hua'huaro'santa' nosororin. Co nohuanterinhuë' a'naya tēranta' parisitopiquë paacaiso'," tēnin.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

(Lucas 17.3)

¹⁵Ina quëran Quisosori pēnëantarín. "Imapatamaco, iyaparima pochin ninicamaso' ya'huërin. A'naquën ma'sha onpotohuachinquën, quëmaora paaton, nanan anoyatéquë'. Ina quëran oshaquëran pēnēnquë' noya yonquianta'in. Noya natëhuachinquën, oshanën marë' tēhuēnchachin sētohuachin, noya cancantaantarín. Iyaparima pochin ninosoroantarama huachi. ¹⁶Nipirinhuë', co yanatëhuachinquënhuë', a'na ya'pihuë nipon, catohuë nipon pēnēnaso natanacaiso marë' quëparahuaton, nontoantaquë'. Iyaro'sa' quëparansopitanta' noya naitaina' ama pi'pian tēranta' nonpinacaso marëhuë'. Inapitarinta' pēnëina'. ¹⁷Co inapita tēranta' yanatëantahuachinhuë', ya'ipi imaramasopita niyontonpachina', ya'ipiya sha'huitéquë' inahuarinta' nanan anoyachina'. Inapitarinta' pēnëantapirinahuë', co inapita tēranta' yanatantahuachinhuë', ama huachi iyama pochin ni'cosohuë'. Co imarinso pochinhuë nipon, Noma copirno marë' coriqui ma'patona'pi pochin nipon ni'co huachi.

¹⁸Oshahuanacaso' co yananiantohuachinhuë', sha'huitéquë': 'Tēhuēnchachin iya sha oshahuanan. Co naniantëranhuë' ni'ton, co Yosë inquitarinquēnhuë', itéquë'. Yosërinta' inachachin napotapon. Nipirinhuë', oshanën marë' sētatón Yosë yonquiantahuachin, noyatapon. 'Oshanën iyasha

Yosë inquitariquën,' itèquë'. Yosërinta' oshanën inquitaton, noya ni'sarin huachi.

¹⁹Catoyanquëma tëranta' napopianachin yonquiatoma Yosë nontohuatama', Yosë natanatënquëma', catahuarinquëma'. ²⁰Chinotamacoso marë' niyontonpatama', canpitaro'co ya'huarahuë. Carayanquëma tëranta' niyontonpatama', canta' inaquë ya'huërarahuë," tënin Quisoso.

²¹Ina quëran Pitrori itërin:

—A'na iyahuë Sinioro ma'sha onpotohuachinco, nanan anoyachi, ténahuë. Nipirinhue', naquëranchin naquëranchin ma'sha onpotohuachinco, çonpo onporota' nanan anoyachi? ¿Canchisëro' pochin nimara ti? itërin.

²²—Co canchisëroichin nanan anoyatacaso' ya'huërinhuë'. Canchisë shonca canchisëro'^b anoyatoco', itërin Quisosori.

Co nanan anoyatona'pihuë'

²³Ina quëran itaantarín:

“Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma', natanco'. A'na hua'an napo-rinso pochin ninin. Na'a piyapinënpitari nihuirín ni'ton, a'naya a'naya amatërin natanacaso marë'. ²⁴Napohuachina, a'nara' quëntapi na'a huaranca nihuirínso'. Co apira pahuërëtochináchinhuë' nihuítërin. ²⁵‘Hua'huayátë-rahue' nihuirínco ni'ton, co onporonta' nanitarinhue' pahuërëincoso', ta'ton, inpriatonën itapon: ‘Iso quëmapi co nanitërinhuë' pahuërëincoso'. Chimi-naquë huarënta' sacatopirinhue', co onporonta' pahuërarincohue'. Napoaton ya'ipi ma'shanënpita matonquë'. Ina quëran inaora chachionta' pa'anquë'. Sa'in, hui'ninpitare' chachin pa'anquë' pi'pian tëranta' cana'i,' itërin hua'ani. ²⁶Ina natanahuaton, niuitona'pi chiníquën pa'yanin. Isonahuaton, nohuantaso' mosharin. ‘Nosoroco sinioro oshaquëran ya'ipiya pahuërë'in-quën. Ama pa'ancoisohue', itërin. ²⁷Napotohuachina, hua'ani nosororin. Nosoroaton, ya'ipi nihuirínso' ayataton noya a'parin huachi.

²⁸Niuitona'piso nipirinhue' pipirahuaton, a'na iin pi'pian nihuirínso' quënanconin. Pasa tahuëri sacatohuachina canarinsoichin nihipirinhue', maconorahuaton, chiníquën no'huirín. ‘Ya'ipi nihuirancoso' apiramiáchin pahuërëco huachi,' itërin. ²⁹Ina quëmapinta' isonahuaton, na'con mosharin. ‘Nosoroco iyasha oshaquëran ya'ipi pahuërëaranquën,' itopirinhue', ³⁰co pi'pian tëranta' nosororinhue'. Tashinan pëiquë apo'motërin. ‘Pahuërë-taquë huarë' pipiin,' itërin. ³¹Hua'an piyapinënpitaso' ina ni'sahuatona', no'huítopi. ‘¡Ma'huantacha ninin paya! Co pi'pian tëranta' nosororinhue', ta'tona', hua'anëna ya'ipiya sha'huítonti. ³²Ina natanahuaton, niuitona'pi amataantarín. ‘¡Quëmaso' pa'pi co noyahuë' cancantëran! “Nosoroco,” itëranco ni'ton, hua'huayátërahue' nihipirancohue', ya'ipiya topinan ayatë-ranquën. ³³Carinquën nosororancuënso pochachin a'na iyasha nosorocamaso nipirinhue', ¿co pi'pian tëranta' nosororanhue' ti? itërin. ³⁴Ina quëran chiní-quën no'huítoti, sontaro'sa' amatahuaton, tashinan pëiquë apo'motërin anta'. ‘Pahuërëinco huarë' chiníquën aparisitëquë', itërin,” tënin.

³⁵Ina quëran itaantapon:

b 18.22 *Canchisë shonca canchisëro' topachina:* Onponta nanan anoyatacaso' ya'huërin, tapon napotërin.

—Inapochachin Tata Yosë na'con nosoroatënuëma', ya'ipi oshanëma' yainquitopirinquëmahuë', co canpita capini nanan anoyatohuatamahuë', co oshanëma' inquitarinquëmahuë'. Chiniquën parisitarama'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' nanan anoyatacaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)

19 ¹Nani a'chinahuaton, Cariria quëran pipirin. Cortanii' aquëtëran paaton, Cotia parti cancoantarin huachi. ²Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Inaquë na'a cania'piro'sa' anoyatërin.

³Ina quëran a'naquën parisioro'santa' huë'pi. Nonpintatona', atëhuëcaiso marë' nontipi:

—¿Noya ipora sa'anco' të'yatacaso' ti? itipi.

⁴—¿Ma'ta' Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'? Iráca ya'nan piyapi nipon, catoíchin Yosëri ninin. A'na quëmapí, a'na sanapí, inaíchin ninin.

⁵“Napoaton quëmapí sa'apachina, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirinhue', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin,” ténin. ⁶Catoya'pi nipirinhue', a'naíchin pochin ni'nin. Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' të'yatacaso' ya'huërinhuë', ténahuë, itërin Quisosori.

⁷—¿Onpoatonta' nipachin, iráca Moisésëso' pënëninpoa' sa'anco' të'yatacaso'? “Sa'anco' yatë'yatohuatëra, coisëquë aninshitahuatë', të'yatë'rë,” ténin, itopi parisioro'sari.

⁸—Co të'yatacaso' pënëninquëmahuë'. Co natantochináchinhue' cantantërama' ni'ton, napotërinquëma'. “Coisëquë ninshitaquë huarë' të'yatë'rë,” itopirinquëmahuë', ya'nan nipon quëran huarë' co Yosë nohuantërinhuë' sa'ama' të'yatacaso'. ⁹Napoaton carinquëma' pënëinquëma'. Co sa'ama' monshihuanpirinhue', të'yatohuatama', oshahuanama'. Ina quëran a'na sanapi mapatama', co inaso' sa'amahuë'. Monshitëramaso pochin Yosëri ni'nin, itërin.

¹⁰Ina natanahuatona', ca'tano'sanënpitari itapona':

—Ina pochin ni'quëhuarë', co noyahuë' sa'acaso' nimara, itopi.

¹¹—A'naquën mini Yosë nohuanton co sa'apihuë'. Na'con na'conso nipirinhue' noya sa'acaso'. ¹²A'naquën hua'huatapona quëran huarë' inachin co nanitopihuë' sa'acaiso'. A'naquëonta' a'napitari ma'sha onpotërin ni'ton, co huachi nanitopihuë'. A'naquëonta' na'con na'con Yosë marë' yasacatatona', co sa'apihuë'. Ina pochin nicacamaso' nohuantohuatama', inapoco', itërin Quisosori.

Hua'huaro'santa' nosororinso'

(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)

¹³Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Na'a hua'huaro'sa' quëntapirinhue', ca'tano'sanënpitari co nohuantopihuë':

—Ama napotocosohuë'. Quisoso apinama', itopi. ¹⁴Quisososo nipirinhue' ténin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohuë'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Inapita pochin cantantohuatama', Yosë

hua'anëntërinquë ya'conarama', itahuaton, ¹⁵ hua'huaro'sa' sè'huamotora-huaton, Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'. Nani Yosë nontohuachina, pa'nin huachi.

Ma'huan yaimarinso'

(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)

¹⁶ Ina quëran a'na quëmapiri huëcapairin.

—¿Ma'ta' Maistro caso' nii nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itërin.

¹⁷ —¿Ma'marëta' noya nininso' natananco? Yosëichin noya noyaso'. Nanpimiatamaso' nohuantohuaton, pënëntërinso' natëquë', itërin.

¹⁸ —¿Insopitata' natëca'huaso' ya'huërin? itërin ma'huani.

—“Ama piyapi tëpaquësohuë'. Nani sa'an ya'huëtohuachinquën, ama monshihuanquësohuë'. Ama ihuatëquësohuë'. Ama nonpinapiquësohuë'. ¹⁹ Tata natëquë'. Mamanta' natëquë'. Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquë',” itërin Quisosori.

²⁰ —Hua'huatapo quëran huarë' inapita natërahuë. ¿Ma'ta' pahuantarinco nica'huaso'? itaantaran ma'huani.

²¹ —Yosë pochachin cancantamaso' nohuantohuaton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtëquë'. Ina quëran imaco huachi. Co huachi ma'sharáchin yonquihuatanhuë', inápaquë canamia-taran, itërin Quisosori.

²² Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. “Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton, sëtërin. Sëtatón, pa'nin huachi.

²³ Nani pa'pachina, ca'tano'sanënpita itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ²⁴ Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ma'huano'saso' ina quëran saca sacai Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁵ Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—Napoahuarë' ¿cha'ërë'po ta'ma a'naya tëranta nica? nitopi.

²⁶ Ya'ipiya notëërahuaton, itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparin, itërin.

²⁷ —Ni'quë' Maistro. Quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuatoi, imasarainquën. ¿Ma'ta' ina marë' canapoi? itërin Pitrori.

²⁸ —Tëhuëchachin iyaro'sa' canarama'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri ya'ipiya anoyatarahuë. Naporo' noya noya ya'noato, hua'anëntacaso' shiraquë huënsëarahuë. Inaquë coisë pochin no'tëquën sha'huitarahuë. Canpitanta' acoaranquëma' ya'ipi israiro'sa' shonca cato' huënton chachin nininso' hua'a nëntacamaso marë'. Shonca catonquëma' napoarama'.

²⁹ A'naquëma mini imamacoso marë' ma'shanëma' patarama'. Ina marë' Yosë acanaarinquëma'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tataparima', mamaparima', sa'ama', hui'nama', no'panëma' inapita patarama' a'chinacaso marë'. Inapohuatama', a'naíchin marë' pasa aquëtë canarëso pochin quëtarinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'.

³⁰ A'naquënsa ipora chiníquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan

piyapi pochin nisapi. A'naquënso nipirinhue' ipora topinan piyapi pochin nicaponaraihue', a'na tahuëri chiníquën nanantapi, itërin Quisosori.

Sacatoro'sa' canapiso'

20 ¹“Natanco iyaro'sa', Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. A'na quëmapi ya'huërin, pancana no'pa' hua'anëntërinso'. Inaquë opasáchin sha'nin. Panca imin ya'huëtërin ni'ton, piyapi'sa' nohuan-tërin iminënuquë asacatacaso marë'. Tashiramiachin pa'nin sacatoro'sa' yonípon. ²A'naquën quënanconahuaton: ‘Sacatoco!’, itohuachina, natanpi. ‘¿Onpo marëta' asacatarancoi?’ itohuachinara: ‘A'napita canapiso nápo' pahuëréaranquëma!’, itërin. ‘Noyahua!’. Ina nápo marë' ni'quëhuarë', sacatarai,' topachinara, iminënuquë a'parin sacatacaiso marë'. ³Ina quëran yono pi'iriahuasó', cachiquë paantarin a'na sacatoro'sa' yoniantacaso marë'. A'na-quën quënancoantarin. ⁴‘Canpitanta' iminënuquë sacatoco' no'tëquën pahuëré'inquëma!’, itohuachina: ‘Noyahua!’. Sacachii nipachin,' ta'tona', inahuantá' paantapi sacatapona'. ⁵Ina quëran camotëchin naquëranchin cachiquë paantarahuaton, a'napitanta' iminënuquë a'parin sacatacaiso marë'. Tëhuërénhuasó', inapotaantarin. ⁶I'huaraya huarë' naquëranchin cachiquë paantarahuaton, quëmapi'sa' quënancoantarin. ‘¿Onpoatomata' topinan huanarama?’ ¿Ya'ipi tahuëri ipora co sacatëramahuë' pa?’ itoonin. ⁷‘Co sacachátëraraihue'. Co inso tëranta' camairincoihuë' ni'toi, ninaarai,' itopi. ‘Inta nipachin, canpitanta' iminënuquë sacatoco!’, itërin. A'na oraíchin pi'i ya'conacaso' nisapirinhue', pa'pi sacatapona'.

⁸Nani tashihuachina, hua'anëni inpriatonën sha'huitërin: ‘Ya'ipi sacatoro'sa' amatahuaton, pahuëréquë'. I'huaraya huarë' sacatërinso-pita'ton pahuëréquë!’, itërin. ⁹A'na oraíchin sacatopirinhue', huë'pachinara, ya'ipi tahuëri nanirinsó' pahuërérin. ¹⁰Tashiramiachin sacatopisopita ina ni'sahuatona', yonquiapi: ‘Na'con na'con canpoaso' pahuëréarinpoa!’, ta'tona', huë'pirinhue'. Ina nápo chachin pahuërérin anta'. ¹¹Coriqui ma'pataponaraihue', hua'anën no'huiconpi. ¹²‘Pasopitasó', a'na oraíchin sacatopi. Quiyaso nipirinhue', ya'ipi tahuëri sacatërai. Tashiramiachin quëran huarë' pi'i pi'carincoi. Hua'qui' sacatopirinhue', napopianachin pahuërérancoi. Co no'tëquën pahuërérancoihuë!’, itërin a'nari. ¹³‘Co'chi iyasha nonpintëranquëmahue' paya. Ina nápo coriqui marë' ya'ipi tahuëri sacatarai, itëramaco ni'ton, no'tëquën pahuëréranquëma'. ¹⁴Canaransó' masahuaton, paquë huachi. A'napitasó' co hua'qui' sacatopirinhue', caora nohuanto, ya'ipi tahuëri nanirinsó' pahuërérahue'. ¹⁵Caoranquën coriqui ni'ton, onposona nohuantohuato, inanapo pahuëréta'huaso' ya'huërin. Inapita nosoroato, pahuërérahue'so marë' ¿no'huiramaco ti?' itahuaton, a'parin huachi. ¹⁶Tëhuënnachin a'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinhue', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso nipirinhue' ipora piyapi'sari noya ni'pirinhue', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhue!’, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarinsó'

(Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34)

¹⁷Ina quëran Quirosarinquë paantapi. Paponá pochin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, inapitaráchin sha'huitantarin.

¹⁸—Natanco iyaro'sa'. Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinaco. Cotio hua'ano'sa', maistro'sa', inapita masahuatonaco: “Tëpacaso' ya'huërin,” tosapi. ¹⁹Ina tosaatuona', nisha piyapiro'sa' sha'huitapi aparisitnacoso marë'. Tëhuarahuatona', chiniquën huihuirarinaco. Huihuitonaco, pë'shaarinaraco. Ina quëran corosëquë apatanantarinaco chimina'huaso marë'. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nantantarahuë huachi, itaantarin.

Santiago, Coansha inapita nohuantopiso'

(Marcos 10.35-45)

²⁰Ina quëran cato' ca'tano'sanënpita huë'pi Quisoso nontacaiso marë'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. A'shinë chachin huë'pi. A'shinso' isonahuaton: Pi'pian Sinioro nonchinquën, topiraihuë', itërin.

²¹—¿Ma'ta' imoya nohuantëran? itërin Quisosori. —Hua'an ya'conpatan, hua'huahuëpita chiniquën nanan quëtëquë', topirahuë'. Quëma pirayan ahuënsëquë', a'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', itërin.

²²—Canpitaso' co ya'ipi nitochâtëramahuë' ni'ton, co no'tëquën yonquiramahuë'. Máin o'orëso pochin chiniquën parisitarahuë'. Canpitanta' aparisitohuachinëquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

—Ahuantarai, topi cato chachin.

²³—Imaramaco ni'ton, canpitanta' parisitapoma mini. Napoaponahuë', co caso' nanitërahuë' chiniquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëchin nanitërinso'. Inari nohuantërinso'pita acoarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

²⁴Ina quëran oshaquëran a'napita ca'tano'sanënpitari natanpi. “Chini chiniquën nanantacaiso' ¿nohuantopi ti?” ta'tona', no'huipi. ²⁵Quisososo nipirinhüë', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin:

—Nisha piyapiro'sa' chiniquën nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'ano'saso' chiniquën nanantatona', piyapinënpita no'huiana quëran camaipi. ²⁶Canpitaso' nipirinhüë' ama inapita pochin cancantocosohüë'. Yosë huëntonënuë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' nohuantërhüë'. Noya noya iyaro'sa' yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ²⁷Piyapinën pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuata'ma', Yosë noya noya ni'sarinquëma'. ²⁸Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahüë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahüë'. Chiminarahüë' na' piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya nininso'

(Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43)

²⁹Paantarahuatona', a'na ninanoquë canconpi, Quirico itopiso'. Ina quëran pipihuachina, notohuaro' piyapi'sari imasapi. ³⁰Cato' quëmapi'saso' nipirinhüë', ira yonsanquë huënsëapi. Somaraya ni'tona', inaquë huënsërapì coriqui ma'patacaiso marë'. “Quisoso na'huërarin,” topachinara, chiniquën përapì.

—¿Nosorocoi Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosorocoi quiyanta' topiraihuë', itopi. ³¹A'naquëni natanahuatona', no'huipi: “Ta'toco',” itopirinhüë', aquëtë chachin chiniquën nontopi.

—¡Onpopionta' Siniro nosorocoi quiyanta' topiraihuè'! itantapi.

³² Napotihuachinara, Quisososo chiniconahuaton:

—Sha'huitoco' huè'ina', itèrin. Huè'pachinara:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpochinquèma'? itèrin.

³³ —Anoyarayatocoi Siniro quiyanta' ni'chii, itopi.

³⁴ Itohuachinara, nosoroaton, sè'huarayarín. A'naroáchin noya ni'topi. Inapotihuachina, Quisososo imapi huachi.

Quirosarinquè canconinso'

(Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

21 ¹ Nani Quirosarinquè ya'caritahuatona', Oriposè panèinquè canconpi. Ina ya'cariya a'na ninano' ya'huèrin, Pitipaqi itopiso'. Inaquè canconahuaton, cato' ca'tano'sanènpita sha'huitèrin:

² —Paso' ninoquè paco'. Pèi' ya'natimarinquè canconpatama', mora hua' huiñè chachin a'sonpinan quènanconarama'. Hua'huinso', hui'napishin. Cato chachin i'quiritahuatoma', quèshico. ³ “¿Onpotaomata' i'quiritaramaso'?” itohuachinèinquèma', “Siniorori nohuanterín. Apira isèquè acoquiantarai,” itoco'. “Quèpaquè' nipachin,” itohuachinèinquèma', quèshico, itèrin.

⁴⁻⁵ Iráca Yosè nohuanon pènèntona'piri ninshitatón tapon:

“Quirosarinquè ya'huèpisopita sha'huitèquè':

‘Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anèma' huè'sarin catahuainquèmaso marè', Yosè a'patimarinquèmaso'.

Chiniquèn nanantaponahuè', topinan piyapi pochin cancantaton, mora hui'napishin aipi huènsèriarin, itèquè', ” ténin.

Iraca ninorinso chachin Quisoso mora aipi paacaso yonquirin.

⁶ Ca'tano'sanènpitaso pa'sahuatona', Quisosori camairinso chachin nipi. ⁷ I'quiritahuatona', cato chachin quèntapi. Mora aipi a'mopiso' huètohuachinara, ina aipi Quisososo huènsèrahuatón, pa'sarin. ⁸ Na'a piyapi'sa' quèchitahuatona', a'mopiso' iraquè huètopi. A'naquèonta' panpè mono pochin nininso' masahuatona', no'paquè huètopi. Inaquè Quisososo pa'sarin huachi. ⁹ A'naquèn quèchitèrapi. A'naquèonta' imasapi. Papon pochin chiniquèn nonsapi:

—¡Nicha'ècoi Tata Yosè! ¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico shiin inaso'. ¡Quèmari chachin chiniquèn nanan quètèran! ¡Quèma nohuanon, israiro'sacoi hua'anèntarincoi! itopi.

¹⁰ Quirosarinquè canconpachina, ya'huèhuano'sa' pa'yanatona', noncaroapi.

—¿Ma piyapita' isoso'? topachinara, ¹¹ —Co'ta Quisososo, Cariria parti ya'huèrinso'. Nasarito quèran huècatón, na'con pènèntèrin, itopi.

Nipa'antopisopita Yosè chinotopiso pèi quèran a'parinso'

(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹² Ina quèran Yosè chinotopiso pèiquè paaton, ya'conconin. Inaquè na'a nipa'antopisopita quènanconahuaton, a'parin. A'naquèn coriqui nicanpiarapirinahuè', misanènapitanta' pitara'piarin. Nèpè' pa'aninsopitanta' a'patón, huènsèpiso' pitarin.

¹³ —Yosè quiricanèn quèran pènèninpoa'. “Ca nohuanto, pèinèhuè ya'huèrin piyapi'sa' nontinacoso marè',” ténin Yosè. Canpitaso nipirinhue', ihuatèro'sa' ya'huèpique pochin nitèrama', itèrin Quisosori.

¹⁴Ina quèran na'a cania'piro'sa' Yosè chinotopiso pèiquè ya'conpi Quiso-sori anoyatacaso marè'. A'naquèn somaraya nininso'. A'naquèonta' apiaro'sa'. Inapita huè'pachinara, a'naroáchin anoyatèrin. ¹⁵Cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapitaso' ni'sápi. Hua'huaro'saso nipirinhue' pa'yatatona', chiniquèn nonsapi. “¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico' shiin inaso'. Yosè chachin a'patimarinpoaso',” tosapi. Ina natanahuatona', hua'ano'sari no'huipi.

¹⁶No'huitona', Quisososo itopi:

—Isopita napopiso' ¿co natananhue' ti? itopi.

—Natanahuè mini. No'tèquèn nonsapi. Yosè quiricanènquè naporin:

“Quèma nohuanton, hua'huaro'sa' nóya nonapiarinènquèn.

Sho'shopia'huaro'sa' niponaraihuè', ‘Ma noyanquèncha quèmaso paya,’ itarinènquèn,” ténin, itèrin Quisosori.

¹⁷Ina toshuatón, Pitaniaquè pa'nin. Inaquè huè'èpatèrin.

Iquira nara ahuirinso'

(Marcos 11.12-14, 20-26)

¹⁸Tashiramiachin ninanoquè paantapon pochin, Quisososo tanarin. ¹⁹Aquè quèran iquira nara quènanin, ira yonsanquè huanirinsó'. “Inaya tèranta' nitèrinso' ma'to ca'i,” ta'ton pa'pirinhue'. Na'con monohuanaponahuè', co manta' nitèrinhuè'. Ina ni'sahuaton:

—Ama huachi iso nara nichinsohuè', ténin Quisososo. Napohuachina, nara a'naroáchin ahuirin. ²⁰Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanènpita pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' Maistro, iso nara a'naroáchin ahuirin? itopi.

²¹—Tèhuèenchachin Yosè ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', ya'ipi cancanèma quèran natèco'. “Co Yosè catahuarincohuè’,” ama tocosohuè'. Ya'ipi cancanèma quèran ina natèhuatama', sacai' nininso' nanitaparama' canpitanta'. “Yosè nohuanton, iso motopi nichihuincarahuatón marèquè niichin” ténam a' naporini, ina nohuanton, inapo'itonhuè'. ²²Yosè nontohuatama', noya natèco'. “Tèhuèenchachin Yosè catahuarinco,” topatama', na'con catahuarinquèma'. Ma'sona tèranta' nipatama', acotarinquèma', ténin.

Chiniquèn nanantèrinso'

(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)

²³Ina quèran Yosè chinotopiso pèiquè paantarin piyapi'sa' a'chintantacaso marè'. A'chinaquèya', cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', inapita huè'pi.

—¿Onporahuatonta' chiniquèn nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quètèrinquèn ina pochin nicasos? Sha'huitocoi, itopi.

²⁴—Inta nipachin, carinquèmantata' natainquèma'. Ina sha'huitohuatamaco, nanan quètèrincoso' sha'huitaranquèma'. ²⁵¿Incarita' Coansha nanan quètèrin piyapi'sa' aporintacaso marè'? ¿Yosèri nanan quètèrin, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' ténama' canpita? Sha'huitoco carinquèmantata' nanan quètèrincoso' sha'huichinquèma', itèrin Quisosori.

Natanahuatona', inahua capini ninontapi.

—¿Ma'ta' itahua? “Yosèri nanan quètèrin aporintacaso',” itohuatèhua', “¿Onpoatomata' nipachin co natèramahuè'?” itarinpoa'. ²⁶Nipirinhue', “Co Yosèri nanan quètèrinhuè'. Piyapiri quètèrin,” itohuatèhua', na'a piyapi'sa' no'huairinènpoa'. “Yosèri a'parin pènèntacaso marè',” topi ya'ipiya, nitopi.

²⁷Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihuë', toconpi.

—I'yan, napoahuarë' co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

Cato' hui'napi'sa' napopiso'

²⁸Ina quëran itaantarín:

—Apira iyaro'sa' a'chintaanta'inquëma' yonquico'. A'na quëmapi ya'huërin opa sha'na'pi. Inaso', Cato' hui'nin ya'huëtërin. A'naso' sha'hui-tërin: “Ipora tahuëri, conpa, iminquë sacatonquë’,” itopirinhue', ²⁹“Inca tata, co yasacatërahuë’,” itërin. Napotaponahuë', oshaquëran yonquiantarin. Noya cancantaton, sacatapon pa'nin. ³⁰A'na hui'nionta' camairin iminquë sacatacaso'. “Noyahua', Pa'i nipachin canta' sacachi,” itaponahuë', co pa'ninhue'. ³¹Cato' hui'nin chachin sha'huitopirinhue', ¿insoarita' natërinso'? itërin Quisosori.

—Ya'nan camairinso' pa'pin natëton, sacatërin, itopi.

—No'tëquën naporama'. A'naso' “Pa'i nipachin,” taponahuë', co pa'ninhue'. Inapochachin copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapita co noyahue' yonquipirinhue', iporaso' ina naniantahuatona', Yosë imasapi. Imatona', tëhuëenchachin hua'anëntërinquë ya'conapi. Canpitaso nipirinhue' co yaya'conamahuë'. ³²Coansha Paotista pënënpirinhue'mahuë', co yanatëramahuë'. Noya cancantamaso marë' a'chintopirinhue'mahuë', co yanatëramahuë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapitaso nipirinhue' a'naroáchin natëtona', noya cancantopi. Ina nicapomarahue', co yonquiramahuë'. Co natëtochináchinhue' cancantërama', itërin.

Inpriatoro'sa' co noyahue' yonquipiso'

(Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19)

³³Ina quëran itaantarín: “A'nanta' pënënto nanan, a'chinchinquëma', natanco'. A'na quëmapi pancana imianatërin. Inaquë oparachin sha'nin. Nani pairapirahuatón, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona' huino nicacaiso marë'. Naporahuatón, tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'.

Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. ‘Sacatëramaso marë' patoma nitërinso' canpitaoranquën marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,’ itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin huachi. ³⁴Ina quëran nani nito-huachina, aquë ya'huërin quëran piyapinënpita a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. ³⁵A'papiirinhue', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. A'naso' tëpapi. A'nanta' na'pique të'yaratona', tëpapi. ³⁶Naquëranchin hua'a-nëni a'napita a'paantarín. Na'a piyapinënpita a'paantapirinhue', inachachin nitantapi. Ahuëantarahuatona', topinan a'paantapi.

³⁷Ina quëran hua'anënso' yonquiantarin. ‘¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papiirahuë', co manta' quëtópihuë'. Hui'nahuë chachin nipachin a'pa'i. Ina tëhuëenchinso' natëapona' nimara,’ ta'ton, hui'nin chachin a'papiirinhue'.

³⁸Ya'caritëraso', inpriatoro'sari quënanpi. ‘Ni'cochi. Hui'nin chachin

huè'sarin huachi. Pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anéntapon. Huèco' tèpa'ahua' ya'ipi ma'shanènpita matahua', nitopi. ³⁹Naporahuatona', hua'anèn hui'nin mapi. Masahuatona', aipiran tè'lyatopi. Ina quèran tèpapi huachi.

⁴⁰Napotihuachinara, ¿ma'ta' onpotintapon hua'anèni, hui'nin chachin tèpatopi ni'quèhuarè'?" itèrin Quisosori.

⁴¹—Pa'pi co noyahuè' nipi ni'ton, chiníquèn no'huiton, a'naroáchin tèpapon. Ina quèran nasha inpiatoro'sa' acoantarin. Inapitaso' opa nitohuachin, no'tèquèn quètapi huachi, itopi.

⁴²—Íráca Yosè quiricanènquè ninshitèrinso' ¿co nontèramahuè' ti? Ninshitaton, naporin:

“Na'pi quèran yapèihuachina, a'na na'pi quènanpirinahuè',
pèina'piro'sa' co nohuantopihuè'. ‘Nagoonin,’ ta'tona',
tè'lyatopirinahuè'.

Hua'anèni maantarahuaton, ‘Iso na'pi na'con na'con nohuantèrahuè
pèica'huaso marè', ta'ton, noya acoantarin.

Yosèri chachin inapotèrin. Napoaton ‘ma noya’ tènèhua’,” tènin
quiricanènquè.

⁴³Napoaton itaranquèma', Yosè yahua'anèntopirinquèmahuè', co nohuantèramahuè' ni'ton, a'poarinquèma'. Nisha piyapiro'sa' piyapinènpita pochin ni'sarin. Inapitaso' noya natèapi. [⁴⁴Ina na'pi i'patohuatèra, anotatè' ya'panè'. A'na tahuèriso nipirinuè' ina na'pìri chachin anoantohuachin, a'naquèn ni'sharian,] itèrin Quisosori.

⁴⁵Natanahuatona', cotio hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. “Canpoa' chinotatonpoa' pènènarinpoa’,” ta'tona', no'huipi. ⁴⁶No'huitona' tashinan pèiquè yapo'mopirinahuè', piyapi'sa' tè'huatona', co mapihuè'. Notohuaro' piyapi'sa' Quisoso noya natanpi. “Yosèri chachin acorin pènèinpoaso marè’,” topi. Napoaton cotio hua'ano'sa' co nanitopihuè' Quisoso macacaiso'.

Coshatacaso marè' amatèrinsopita

(Lucas 14.15-24)

22 ¹Ina quèran a'na pènènto nanan ya'huèrè', sha'huitaantarin:

“Yosè hua'anèntèrinso' a'chintaanta'inquèma'. ²A'na copirno naporinso pochin ninin. Inaso', hua'huayátèrahuè piyapi'sa' hua'anèntèrin. Hui'nin yasa'apachina, panca pita nizarin. ³Napoaton piyapinènpita a'parin piyapi'sa' sha'huitacaiso marè'. Sha'huitopirinahuè', co nohuantopihuè' huècacaiso'. ⁴Copirno natanahuaton, a'napita piyapinènpita a'paantarin: ‘Sha'huitonco' manóton huè'ina'. Nani ohuacaro'sa' amoshin nipisopita atèpatèrahuè capacaso marè'. Nani ya'ipi taparahuè. Huèco huachi ca'ahua', itonco', itahuaton a'parin. ⁵Pa'sahuatona', sha'huitaantapirinahuè'. ‘Co'chi nanitèraihuè paya,’ toconpi a'naya a'naya. A'naso' iminquè pa'nin. A'nanta' ma'sha pa'anapon pa'nin. ⁶A'naquèniso', piyapinènpita masahuatona ahuèpi. Inapotatona' tèpapi. ⁷Copirno' natantahuaton, chiníquèn no'huitèrin. Sontaro'sa' a'parin ana'intacaiso marè'. Piyapinènpita tèpatopi ni'ton, inahuanta' sontaro'sari tèparin. Napotahuatona' pèinènapita ahuiquitopi. ⁸Piyapinènpita amatantarahuaton, sha'huitèrin. ‘Pita marè’ nani tapapirahuè'.

Amatèrahuèsopitaso' co inashitopihuè' isèquè nicacaiso ni'ton, co huachi inapita yonquirahuè. ⁹ A'na ira a'na ira pa'tatoma', a'napita piyapi'sa' quènanpatama', sha'huitonco' huè'ina'. Inso tëranta' quènanpatama', sha'huitoco' huè'ina'. Hui'nahué sa'acaso marè' noya pita nisarahuè,' itèrin. ¹⁰ Piyapinènpita pa'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitèra'piapi. Noya nipi-sopita, co noyahuè' nipisopitanta' sha'huitèra'piapi. Pita pèi' noyá ya'sotopi.

¹¹ Ya'conahuaton copirnosu', a'naya a'naya noya nontèrin. A'na quèma-piso nipirinhue', co noya nitaparinhuè' pita pèiquè ya'conacaso marè'. ¹² Ina ni'sahuaton, copirnoru' itèrin: '¿Onpoatonta' iyasha co noya nitapaponahuè' ya'conan?' itèrin. Napotopirinhue', co manta' tëninhue'. Tapanaton, ta'tárin. ¹³ Iso quèmapa masahuatoma', tonpoco'. Pa'on, tanpaquèn, inapita noyá tonpoco'. Nani tonporahuatoma', tashinanquè t'èyatoco'. Inatohua' piyapi'sa' na'nèrapi, chiníquèn parisitapi huachi,' itèrin piyapinènpita. ¹⁴ Inapochachin notohuaro' piyapi'sa' Yosèri amatèrin huèntonènquè ya'conacaiso marè'. Na'a natanpirinhue', caraíchin huayonin," itèrin.

Coriqui ma'patèrinso'

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵ Parisioro'sa' natanahuatona', ninontopi. "Huèco' nonpintatèhua', nisha nisha natahuan'. Co no'tèquèn a'panihuachinpoahuè', sha'huirapiahua'," nitopi. ¹⁶ Napoaton a'naquèn a'papi Quisoso natanacaiso marè'. Irotisè pa'yatopisopitanta' caraya pa'pi. Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpin-tacaiso marè'.

—Quèmaso' Maistro, noyanquèn. Co onporonta' nonpinanhue'. Yosè pènèninpoaso' no'tèquèn a'chintèrancoi. Piyapi'sa' no'huipirinènquèonta', co ina yonquiranhue'. Co hua'an tëranta' tè'huatèranhue'. ¹⁷ Napoaton yanatanainquèn. Noma copirnosu' nisha piyapi niponahuè', ya'lipinpoa' hua'anèntèrinpoa'. Nani pi'ipi coriqui ma'painpoaso marè' comisionènpita a'parin. Huè'pachina, ¿noya ipora quètacaso', ti? ¿Ma'ta' Yosè nohuanterin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁸ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itèrin:

—¿Canpitaso' nonpintènquèma'? ¿Ma'marèta' yaatèhuèramaco? ¹⁹ Noma coriqui a'notoco ni'i, itèrin. Napotohuachina, a'notopi.

²⁰ —¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininèonta' isèquè ninshitopi? itantarin.

²¹ —Noma copirno chachin, itopi.

—Copirno coriquinèn ni'quèhuarè', quètantaco'. Naporahuaton, Yosè nininpoa' ni'ton, hua'anèntèrinpoa'. Ya'ipi cancanèma quèran ina natècaso' ya'huèrin, itèrin.

²² Natanahuatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha a'panirinhua' paya!" ta'tona', patopi huachi.

Piyapi'sa' nanpiantarapiso'

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³ Naporo' tahuèri a'napita cotio hua'ano'sa' huè'pi, satosioro'sa' itopiso'. Inapitaso' n isha a'chinpi. "Piyapinpoa' chiminpatèhua', co onporonta' nanpiantarihuahuè'," toconpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huècapai.

²⁴—Íráca Maistro Moisësë pënëninpoa': "Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huëretacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita maantarin," ténin Moisësë. ²⁵Canchisë iyaro'sa' íráca ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhuë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. ²⁶Ina iini chachin maantarin. Moisësë téninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin. Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nina ya'huëchátërasohuë', ya'ipi taquipi. ²⁷Ina quëran sanapinta' chiminin huachi. ²⁸Canchisë chachin ina sanapiáchin mapirinahuë', nanopiantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

²⁹—Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë'. Yosëso' chini chiníquën nanantopirinhuë', co nohuitëramahuë'. Quiricanëonta' co nitotëramahuë'. Napoaton co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparin. ³⁰Chimipisopita nanopiantahuachina', co huachi sa'asapihuë'. Sanapi'santa' co huachi so'yaapihuë'. Anquëniro'sa pochin nisapi. ³¹Chimipisopita tēhuēnchachin nanopiantarapi. Moisësë nontohuachina, Yosëri chachin sha'huitërin. ³²“Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco,” itërin. Cara chachin íráca chiminpirinahuë', naporin. Nanpipisopitaráchin Yosë chinotapi. Napoaton inapitanta' chiminpirinahuë', Yosë marëso nanopirápi, itërin Quisosori.

³³Piyapi'sa' ina natanahuatona', pa'yanpi. “¿Ma noyacha a'chintërinpoa paya!” topi.

Yosë na'con na'con nohuantërinso'

(Marcos 12.28-34)

³⁴Natanahuatona', parisioro'santa' niyontonpi. “Quisoso no'tëquën a'panitaton, satorio'sa' atapanin ni'ton, co huachi yanatanpihuë’,” ta'tona', niyontonpi ina nontantacaiso marë'. ³⁵A'na maistro íráca nanan noya nitotërinso' huë'sahuaton, Quisoso nontiirin atēhuēcaso marë'.

³⁶—Pi'pian Maistro yanatananquën. Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin nicacaso'? itiirin.

³⁷—Inta nipachin sha'huichinquën. Yosëso' Siniro ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ina na'con nosorocaso' ya'huërin. “Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco’,” ténin. ³⁸Ina na'con na'con nohuantërin. ³⁹Isonta' Yosë nohuantërin: “Quëmaora ninosororaso pochachin a'napitanta' nosoroco’,” ténin. ⁴⁰Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapitaso' na'con pënëntopirinahuë', nosorocaso' na'con na'con nohuantopi. Napoaton nosorohuatama', Yosë yonquirinso chachin imasarama', itërin Quisosori.

Yosëri a'paimarinso'

(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)

⁴¹Parisioro'sa' nani niyontonpi ni'ton, Quisosorinta' natanarin no'tëquën ayonquicaso marë'.

⁴²—Íráca Yosë quiricanënuë sha'huitërinpoa'. “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'ēcaso marë'. Inaso' Cristo itopiso’,” ténin Yosë. ¿Inta' shiin inaso'? itërin Quisosori.

—Tapico' shiin inaso', topi parisioro'sa'.

⁴³⁻⁴⁴—Naporinchi paya. Inaso nipirinhue', iraca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninoton, ninshitërin:

“Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin. ‘Inchinanëhuë quëran huënsëquë’ inimiconënpita cari minsëchinquën,’ itërin Yosëri,” tënin Tapi.

⁴⁵ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori.

⁴⁶ Natanaponaraihuë', co manta' a'panitopihuë'. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, Tapiri Cristo chinotërin,” ta'caiso nipirinhue', co yanatëpihuë'. Napoaton naporo quëran huarë' tapanatona', co huachi nohuantopihuë' Quisoso natanacaiso'.

Parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita chiniquën pënëinso'

(Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

23 ¹Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarin. Ca'tano'sanënpitanta' nata-napi. ²“Tëhuëchachin iyaro'sa', cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapita na'con a'chintatënëquëma': ‘Moisësë pënëninpoaso' no'tëquën a'chinchinquëma',’ topi. ³Yosë nanamën a'chintohuachinënëquëma', noya natëco'. Nipirinhue', ama inapita nonancosohue'. Inahuaso' pënënpirinhënëquëmahue', co cancanëna quëran imapihuë'. ⁴Ni'co'. Panca pë'pëto quëpahuatëra, sacai' iratacaso'. Inapitaso' inapochachin a'chintërinënëquëma'. Co Yosë quiricanënëachin a'chinpihuë'. Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha nisha pënëntopi. Panca pë'pëto apë'pëtëresö pochin nitërinënëquëma'. A'chintopirinhënëquëmahue', inahuara chachionta' co natëpihuë'. ⁵Pi'pian Yosë quiricanën ninshitahuatona', të'yainaquë achinpi piyapi'sari nicacaiso marë'. Naporahuatona', naporopi a'mopi nohuatacaso marë'. ‘Inapohuatëhua', piyapi'sa' noya ni'sarinënpoa', ta'tona', napopi. Napoaponaraihuë', co aquëtë' Yosë yonquipihuë'. ⁶Pita nipachina, huancánachin yahuënsëconpi. Niyontonpiso pëiquë ya'conpachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. ⁷Cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. ‘Huë'cama maestro,' itohuachinara, pa'yatopi.

⁸Canpitaso nipirinhue', ama maestro itiinëmaso nohuantocosohue'. Ya'ipinquëma' iyama pochin nisarama'. Casáchin no'tëquën a'chintëranquëma'. ⁹Ama a'na piyapi na'con na'con pa'yatocosohue'. ‘Quëmaso' tata pochin ni'nanquën. Natëaranquën huachi,' ama itocosohue'. Yosëichin natëcaso' ya'huërin. Inaso' tatanënpoa' inápaquë ya'huërinso'. ¹⁰Ama hua'an pochin chiniquën nanan nohuantocosohue'. ‘Ca natëco', ama tocosohue'. A'naichin hua'an ya'huëtërinquëma', Cristo itopiso'. ¹¹Yosë huëntonënëquë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' ya'huërinhuë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ¹²‘Caso' noya noyaco,' topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhue', ‘Caora co nanitërahue' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', Yosë catahuaarinquëma'. Noya noya acoarinquëma',’ itërin.

¹³Ina quëran Quisosori cotio maestro'sa', parisioro'sa' inapita pënënaton itapon:

“Cotio maestro'sanquëma', parisioro'sanquëma', canpitaso nonpintënuëma' ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Co no'tëquën a'chinamahuë'

ni'ton, Yosë i ranën ya'copiatë pochin nitërama'. Co no'tëquën Yosë imatomahuë', co canpita tëranta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. A'napitanta' yaya'conpirinahuë', co catahuaramahuë' ya'conacaiso'. Canpita nonaninënquëma' ni'ton, inapitanta' co ya'conpihuë'. [14 Canpitaso nonpintënquëma' ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Quëyoronos'a' nonpintërama'. Noya nontapomarahuë', a'naya a'naya nonpintatoma', ma'shanënapita matërama'. Ina quëran niyontonpiso pëiquë ya'conpatamara, hua'qui' Yosë nontapomarahuë', co cancanëma quëran imaramahuë'. Ina marë' aquë aquëtë' ana'intarinquëma'.]

15 Ca npi taso' nonpintënquëma' ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Nisha piyapi'sa' a'chintacamaso marë' ira iratërantarama'. Aquë paatoma', a'naya a'naya a'chintërama' canpita pochin yonquicaiso marë'. Natëhuachinënquëma', aquë aquëtë' co noyahuë' cantantapi. Ya'ipinquëma' parisitopiquë pa'sarama huachi.

16 jMa'huantacha nisarama paya! A'napita yaa'chintopiramahuë', co no'tëquën yonquiatomahuë', somaraya pochin cancantërama'. Somaraya nininso' co pi'pian tëranta' nanitërinhuë' a'napita quëpacaso'. Inapochachin canpitaso' co Yosë nohuitatomahuë', co nanitëramahuë' a'napita a'chintacamaso'. 'Yoscoarë' topatëra, no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topi ya'ipi piyapi'sa'. Canpitaso nipirinhüë' nisha nisha tënema'. 'Yosë chinotopiso pëi' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' itopiramahuë', nonpinpatamanta', 'Co ina marë' Yosë ana'intarinpoahuë', toconama'. 'Yosë chinotopiso pëiquë oro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën, topatëra, naporo huarë' no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topiramahuë'. 17 Co no'tëquën yonquiramahuë'. Yosë chinotopiso pëi' mini oro quëran noya noya ninin. Oro inaquë ya'huërinso' co aquëtë' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Co chinotopiso' pëiquë ya'huërinhuë' naporini, co Yosëri noya ni'itonhuë'. 18 Yosë chinotopiso pëiquë artaro ya'huërin. Inaquë ma'sha acopi Yosë chinotacaiso marë'. 'Artaro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' tapomarahuë', nonpinpatamanta', 'Co ina marë' Yosë ana'intarinpoahuë', toconama'. 'Ma'sha inaquë acopiso' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën, topatëra, naporo huarë' no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topiramahuë'. Yanonpinatoma', naporama'. 19 Somaraya pochin cancantatoma', co no'tëquën yonquiramahuë'. Co ma'sha acopiso' aquëtë' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Artaro mini ma'sha acopi quëran noya noya ninin. Artaroquë acopi ni'ton, Yosëri noya ni'nin. 20 'Artaro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatama', ya'ipi inaquë acopisopitanta' yonquicaso' ya'huërin. 21 'Yosë chinotopiso pëi' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatama', Yosë inaquë ya'huërinsona' yonquicamaso' ya'huërin. 22 Inapochachin 'Pi'iro'të' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatamanta', co pi'iro'tëachin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë inaquë ya'huaton, hua'anëntarinpoa'. Inanta' yonquicamaso' ya'huërin.

23 Canpitaso nonpintënquëma' ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! 'Nani ma'sha quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisésë. Ina natëpiramahuë', nonpintënquëma' canpitaso'. Napoaton ma'sha sha'patamara, pi'pian quëtërama'. Ya'ipi cosharo apimotacaso marë' sha'nama' quëran huarë' diesmo quëtërama'. Inaso' noya nipirinhüë', Yosë na'con na'con nohuantërinso' naniantërama'. Co no'tëquën nonamahuë'. Co

sa'ahuaro'sa' nosororamahuë'. Naporahuaton, co cancanëma quëran huarë' Yosë natëramahuë'. Ina marë' ana'intarinquëma'. ²⁴Somaraya pochin cancantatoma', co no'tëquën a'chinamahuë'. Ni'co'. Canpitaso' yao'opatamara, ama o'oso tëranta' o'ocamaso marëhuë' noyá panshairama'. Napoapomarahuë', camiyo a'naroáchin mi'tëramaso pochin ninama'. Yosë na'con na'con nohuantërinso', co natëramahuë'.

²⁵Canpitaso' nonpintëinquëma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Tëhuëenchachin yanonpinama'. Ni'co'. A'naquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, aipiáchin pa'mopi. Acoposo nipirinhüë', në'huënan-tëtërin. Inapochachin canpitaso' piyapi'sa' noya nicainëinquëmasoachin yonquipiramahuë', acopo' cancanëma quëranso', co noya yonquiramahuë'. Nonpinatoma', yaihuatërama'. Ma'sharáchin nohuantatoma', co Yosë nohuantërinso' ninamahuë'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. ²⁶Canpitaso parisioro'sanquëma', somaraya pochin cancantërama'. ¿Onporahuatomacha co no'tëquën yonquiramahuë' paya? Cancanëma'ton anoyatoco'. Ina quëran noya cancantatoma', noya nisarama huachi.

²⁷Canpitaso' nonpintëinquëma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Yosë quiricanën a'chinpiramahuë', yanonpinama'. Ni'co'. Chimipi na'pi naninquë po'mohuatëra, aipiran quëran huiríchinquë pashitëre'. Noyápiachin ya'nopirinhüë', acoposo' nansë, nosha chantërinso', inapita co nishinahuën' nisarín. ²⁸Inapochachin canpitaso' ninama'. Piyapi'sa' noya nicatënnëinquëma': 'Ma noya maistro'sa' Yosë natëpi,' topirinhüë'. Acopo' cancanëma quëranso nonpinatoma', pa'pi co noyahuë' cancantërama'.

²⁹Canpitaso' nonpintëinquëma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Iráca Yosë piyapínëpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari no'huitona', tēpapi. Ipóra canpitaso', pa'pitopiquë pëirapirama'. Noya quëmapi-santa pa'pitopiso', yancoro'sa' sharapirama'. Ama naniantacaso marëhuë' napotërama'. ³⁰Inapotatoma' naporama': 'Íráca chachin ya'huërai naporini, co quiyarisó' tēpa'itoihuë', topiramahuë', ³¹shimashonëma' quëpatoma', canpitanta' tēpatona'piro'sa pochin cancantarama'. ³²Inapita pochin cancantatoma', co noyahuë' nisarama'. Na'con na'con oshahuanarama'.

³³¡Ya'huan pochin cancantatoma', pa'pi co noyahuë' nisarama! ¿Onporahuatomacha pën quëran cha'ërë'ponquëmaya? Co cha'ësaramahuë'. ³⁴Napoaton pënëntona'piro'sa' a'pataranquëma'. No'tëquën yonquina'piro'sa', a'china'piro'sa' inapita a'pataranquëma' a'chintinëinquëmaso marë'. No'tëquën pënënaponëinquëma' nipirinhüë', no'huíarama'. A'chintopirinhüë'mahuë', a'naquën tēpaarama'. A'naquën niyontonpiso pëiquë chiníquën huíhuíarama'. Nisha nisha ninanoquë imatoma', aparisitarama'. A'naquëonta' corosëquë patanantatoma', tēpaarama'. ³⁵Íráca quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirinhüë', na'a tēpapi. Apiri'ton noya quëmapi nipirinhüë', iini tēparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirinhüë', tēpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tēpapi anta'. Piriqiasë huí'nin inaso'. Yosë chinotopiso pëi i'iratëquë artaro ya'huërinso aquëcha tēpapi. Canpitaso' ina nitotapomarahuë', co natantochináchinhüë' cancantërama'. Napoaton Yosë chiníquën ana'intarinquëma'. ³⁶Íráca quëran huarë' shima-shonëmapita co noyahuë' cancantopi. Ipóra canpitanta' inapita pochachin cancantarama' ni'ton, Yosë na'con ana'intarinquëma huachi, tēnahüë,' itërin.

Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiaton, Quisoso sëtërinso'

(Lucas 13.34-35)

³⁷Ina quëran taantarin: “¡Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yonquiatënnquëma', chiníquën sëtërahuë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinënquëmaso marë'. A'papurinhuë', tëparama'. A'naquën na'piquë t'ëyaratoma', tëparama'. Ya'ipiniquëma' nosoroatënnquëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahuë', co ca tëranta' nohuanteramacohuë'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochin yapa'poyapiranquëmahuë', co nohuanteramacohuë'. ³⁸Napoaton Tata Yosë patarinquëma'. Chinotëramaso pëinta' patarin. Co huachi catahuaarinquëmahuë' ni'ton, noquitarama huachi. ³⁹Canta', co huachi quënanaramacohuë'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënaantaramaco. Naporo': ‘¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Sinioro chachin a'paimarinquën,’ itaramaco huachi,” itërin Quisosori.

Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'

(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

24 ¹Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, ca'tano'sa-nënpitari itapona':

—Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin Yosë chinotopiso pëi', itopi.

²—Iporaso' ya'ipiya noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëriso' ya'ipiya ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin Quisosori.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'

(Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³Ina quëran Oripösë panënnquë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'ta-no'sanënpitaráchin ya'huëpi. Inapitari huëcapairahuatona', itiipi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ¿ma'ta'onporahuachina' nitotapoi? ¿Onporota' o'mantararan? Inapita sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁴—Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënnquëma'. ⁵A'naquën huëcapona'. “Caso' Cristoco. Yosë chachin a'paimarinco,” tosapi. Nonpintë' nipirinhuë', na'a piyapi'sari imasapi. ⁶Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiaipi. Niahuerahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancohuë'. Yosë nohuanon, naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'. ⁷Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona', quira nisapi. Copirnoros'a capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. Nisha nisha parti cosharo' pahuanpachin, tanari piyapi'sa' tiquirarin. Naporahuaton, a'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. ⁸Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naroáchin huairinhuë'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, piyapi'sa' parisitaponaraihuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹“Naporos' tahuëri'sa' co noya piyapi'sahuë' masarinënnquëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënnquëma'. Nisha nisha piyapi'sa' no'huairinënnquëma'. A'naquëma' tëpararinënnquëma'. ¹⁰Inapohuachina', na'a piyapi'sa' imasapirinacohuë', co ahuantatonaraihuë', Yosë naniantapi. Pipirahuatona', imarinacosopita no'huitona', sha'huirapirapi. ¹¹A'naquëonta' nonpin nanan pënëntapona'. Nonpinapirinahuë', na'a piyapi'sari natëtona', nonpin nanan

imasapi huachi. ¹²Piyapi'sa' pa'pi co noyahuë' cancantatona', na'con na'con oshahuanapi. Co huachi ninosoroapihuë'. ¹³Canpitaso nipirinhüë' noya ahuantoco'. Co a'pohuatamacohüë', noya nicha'ësaranquëma huachi. ¹⁴Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso' a'chintëranquëma'. Ina nanan chachin ya'ipi parti a'chinacaso' ya'huërin. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. Ya'ipi parti a'chintohuachina', naporo' ayaro' tahuëri naniarin huachi.

¹⁵Íráca Naniri ninoton, ninshitërin. 'A'na tahuëri inimicoro'sa' Yosë pëinënuë ya'conahuatona', tapiapona'. Pa'pi co noyahuë' nitatona' inapotohuachina', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë', ténin. No'të-quën ninorin ni'ton, ina quirica nontohuatama', noya yonquico'. ¹⁶Naniri ninorinso' nanihuachin, Cotia parti ya'huëramasopita motopi'pa' manóton ta'aco', chiniquën aparisitochinënuëma'. ¹⁷Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohüë'. A'naroáchin topinan ta'aco'. ¹⁸Iminëmaquë sacatasënuëma' nipachin, ama a'moramaso tëranta' maquintacosohüë'. Manóton ta'aco'. ¹⁹Naporo' tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapitaso' sacai quëran ta'arapi ni'ton, parisitapona'. ¡Ma'huantacha nisapi paya! ²⁰Yosë nontoco' ama o'nápiquë ta'acaso' ya'huë'insohüë'. O'napiquëhuë nipon, chinoto tahuërihuë nipon, saca sacai' ta'acaso'. ²¹Ina quëran piyapi'sa' chini chiniquën parisitapi. Isoro'pa' ya'huërin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitantarapihuë'. ²²Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhüë', piyapinënpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

²³Naporo' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinënuëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin! Pasëquë ya'huarin,' itohuachinënuëma', ama natëcosohüë'. ²⁴Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' huëcapona'. 'Caso' Cristoco' tosapi a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Huayoninsopitanta' nonpintochinaichin nisapi. ²⁵Nani sha'huitëranquëma' ama naporo tahuëri nonpintinënuëmaso marëhuë'. ²⁶'Huëco' inotëro parti pa'ahua'. Inatohua' Cristo ya'huarin,' itohuachi nën quëma', ama pacosohüë'. 'Paso' pëiquë ya'huërarín,' itohuachinënuëmanta', ama natëcosohüë'. ²⁷Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahüë. O'mantahuato, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri huënaráchin huënaráchin o'mantararahüë, ni'saramaco. ²⁸Ma'sharo'sa' chiminpachina, a'naroáchin tamëro'sari huëcapairín," itërin Quisosori. (Cristo o'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

O'mantacaso' tahuëri

(Marcos 13.24-37; Lucas 17.26-30, 34-36; 21.25-33)

²⁹"Nani parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi a'pinarinhuë'. Naporahuaton, na'a tayloraro'sa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërinso'pitanta' nacon nacontapon. ³⁰Naporo' o'mantararahüë. Yosë quëran quëmapico ni'to, inápa quëran o'mantararahüë huachi. Nisha nisha nananquë nonpisopita: 'Ana'intarinpoa', ta'tona' pa'yanapi, na'nëapi, napoapi. Chiniquën nanantato, chitoro' huáncana o'mantararahüë, ni'sarinaco. Huënaráchin huënaráchin

ya'noarahuë. ³¹ O'mantarahuato, na'a anquëniro'sa' a'pararahuë. Panca trópita pihuitona', ya'ípi parti pa'sapi huayonahuëso pita ayontonacaiso marë'.

³² Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. Ta'amën monoantahua-china, 'Nani o'napi naniriarin huachi,' topi. ³³ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin huachi,' tosarama'. ³⁴ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³⁵ Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nanamëhuëso nipirínhuë' co onporonta' ta'huantarínhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ípi sha'huitëranquëmaso chachin naniarin huachi.

³⁶ Ma tahuërisona o'mantaca'huasoso nipirínhuë', co insonta' nitotërinhuë'. Anquëniro'santa' co nitotapihuë'. Yosë hui'ninco niporahuë', co ca tëranta' nitotërahüë'. Tata Yosëichin nitotërinso'.

³⁷⁻³⁹ Iráca Noi nanpiso', na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatápi, o'osápi, sa'asápi, hui'ninapitanta' aso'yarápi. Napoatona', co Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirínhuë', Yosë natëton, panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirínahuë', a'nanaya panca pama pa'sarin. Naporo' ya'ípiya chimii-topi huachi. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, a'nanaya o'mantararahüë. Na'a piyapi'sa' co yonquipirínacohüë', o'mantararahüë. ⁴⁰ Naporo' cato' quëmapi'sa' ina iminquëáchin sacatapirínahuë', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirínhuë' patarahüë. ⁴¹ Cato' sanapi'sa' inaquëráchin shi'shi' pë'sanapirínahuë', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirínhuë' patarahüë.

⁴² Ama huë'rëso pochin cancantatoma', naniantocosohüë'. Onporosona o'maca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. ⁴³ Ni'co'. Ihuatë' a'nanaya huë'pachina, pëiquë ya'conin. Hua'anën co nicasohüë', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhuë', co pëinënquë ya'conacaso' nanichitonhuë'. ⁴⁴ Inapochachin canpitanta' nina-tomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co yao'marinhuë', ama tocosohüë'. Co nitotasënquëmahüë', a'nanaya o'mantararahüë," itërin.

Inpriato naporin quëran a'chininso'

(Lucas 12.41-48)

⁴⁵ Ina quëran itaantarín: "Ni'co', iyaro'sa'. O'maca'huaso' tahuëri a'na patron pochin nisarahuë. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën sha'huitërin. 'Piyapinëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piaquë', itahuaton, pa'nin. ⁴⁶ Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'të-quën natëtarín. Patronëni huëcapaintahuachin, noya ni'sarin. Ina marë' noya cancantarín. ⁴⁷ Noya natërin ni'ton, acoarin ya'ípi ma'shanënpita a'pai-caso marë'. ⁴⁸ Nipirínhuë', inpriatonën co noyahuë' cantantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huënantaponhuë', ta'ton, ⁴⁹ piyapinë-pita ahuëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁵⁰ Napoaso', patronëni quënanquintapon. Co nitotasohüë', a'nanaya canquipon. ⁵¹ Co natërinhuë' ni'ton, chiníquën ana'intarin. Nonpintëro'sa' ana'intopiso pochin nitapon. Inaquë co napion ancantaton, na'nërápon," tënin Quisoso.

Sanapi nipayarinsopita

25 ¹Naquëranchin Quisosori pënëantarín: “Yosë hua'anëntërinso' a'chintanta'inquëma', noya natanco. Hua'an sa'arinso pochin ninin. Inaso aquë quëran huë'sarin. Onporosona canquicaso' co nitotopihuë'. Tahuëri nanihuachina, sanapi nipayarinsopita ninarapi hua'an huëcacaso'. 'Hua'qui quëran canquipon nimara,' ta'tona', shonca nano'sa' nanparinënarë chachin ninarapi. ²⁻⁴A'natërâpo sanapiíchin noya yonquipi. Quirosin pochin orotërinso' ta'pantatona', mëntaiquë huarë' quëpapi. Naporahuatona', a'naya a'naya potiriauquë quëpapi. A'natërâpo sanapi'saso nipirinhue' co yonquiatonahuë', co aquëtë' quëpapihuë'. ⁵Hua'an hua'quirin ni'ton, tashitopi. Yahue'ëtona', ya'ipimiáchin huë'ëpi. ⁶Huë'ësoi', yono tashi' a'nanaya chiniquën noninso' natanpi. 'jMa'tana, huë'sarin huachi! jHuënsëco' pa'ahua' nacapia'ahua'!' nitopi. ⁷A'naroáchin shonca nano'sa chachin capayatahuatona', nanparinënapita taparapi noya orotacaso marë'. ⁸Noya yonquirinsopitaso' ta'pantohuachinara, noya orotërin. A'napitaso nipirinhue' i'chinpitopirinhue', yatacopiconpi. Napohuachinara: 'Ta'pantocoi quiyanta' i'chinpi'i. Nani quiyaso' tacopiarin,' topirinhue'. ⁹'Co'chi nanitëraihue' ta'panta'huainquëmaso paya. Inapohuatoi, co huachi quiyanta' orotarinhue'. Ya'ipinpoa' tacopianarihua'. Manóton paatoma', pa'anconco', itopi. ¹⁰Napotohuachinara, a'natërâpo chachin manotona pa'pi quirosin pochin nininso' pa'anapona'. Pa'pirinhue', co'huara huëntayátërasoihue', hua'an canquirin. A'natërâpo nano'sa' noya yonquirinsopitaso' imatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë sa'acaso marë' pita nisapi. Nani ya'conpachinara, oncotopi. ¹¹Ina quëran co yonquirinsopitasohue' huënantatona': 'jI'soatocoi sinioro quiyanta' ya'coin!' itopirinhue'. ¹²Hua'ani co nohuantërinhue'. 'Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahue'. Co nohuitëranquëmahue', ta'ton co aya'coninhue'.

¹³Napoaton canpitanta' noya yonquiatoma', o'manta'huaso' tahuëri ninaco'. Onporoso' nanipon nimara, co nitotëramahuë'. Ni'cona patontatëinquëma', itërin.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'

(Lucas 19.11-27)

¹⁴Ina quëran itaantarín: “Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotamaso marë'. A'na quëmapi aquë yapa'sarinso pochin ninin. Yapa'pachina, inprianonënpita amatërin camaicaso marë'. Huë'pachinara, itapon: 'Aquë pa'pato, oshaquëran huënantarahue'. Inatohua' ya'huasoco, noya sacatoco'. Apira coriqui quëchinquëma' ina quëran na'con na'con canaca'huaso marë'. Ma'sha pa'anatoma', oshaquëran ana'atoco', itërin. ¹⁵Itahuaton, a'naya a'naya quëtëra'piarin. Co napopianachin quëtërinhue'. Nanitinpichin tantiaton, nisha nisha quëtërin. A'naso' a'natërâpo huaranca coriqui oro quëran nininso' quëtërin. A'naso' cato huaranca quëtërin. A'nanta' huaranca quëtërin. Nani inprianonënpita quëtahuaton, pa'nin huachi. ¹⁶A'natërâpo huaranca ma'patona'piso' a'naroáchin natërin. Paaton, na'a ma'sha pa'anin. Ina quëran inapita pa'anaton, na'con na'con coriqui canarin. Nani tahuëri inapoaton, oshaquëran a'natërâpo huaranca aquëtë'

canaantarin. ¹⁷Cato huaranca quëtërsonta' noya sacatërin. Inanta' ma'sha pa'anahuaton, cato huaranca aquëtë' canantarin. ¹⁸Huaranca ma'parinsoso' nipirinhue', co yanatërinhue'. No'paquë ihuatahuaton, coriquinën pa'pitërin inaquë tapacaso marë'.

¹⁹Hua'qui quëran hua'anëna huënantarahuaton, inpriatonënpita amataantarin nontacaso marë'. ²⁰A'natërápo huaranca ma'patona'piso huë'sahuaton, coriqui a'notiirin. 'Ni'quë' sinioro, a'natërápo huaranca quëtopirancohuë', ina quëran a'natërápo huaranca aquëtë' nani canarahue', itiirin. ²¹¡Ma noyacha sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', chiníquën nanan quëchinquën na'con hua'anëntamaso marë'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua', itërin hua'anëni. ²²Ina quëran a'nanta' huë'nin: 'Ni'quë' sinioro, cato huaranca quëtopirancohuë', nani cato huaranca aquëtë' canarahue', itiirin. ²³¡Ma noyacha quëmanta' sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', nanan quëchinquën na'con hua'anëntacaso marë'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua', itërin inanta' hua'anëni.

²⁴Piquëran quëtërsoso nipirinhue', huë'sahuaton itiirin: 'Quëmaso' sinioro co nosororancohuë'. Co quëmaora shacaponahuë', nitërinso' manan. Co sacataponahuë', canaran. ²⁵Napoaton t'ëhuatatëinquën, co sacatërahue'. Coriqui quëtërancoso' acoporoquë po'orahuë. Ma'tana ya'huarin, itahuaton, coriqui a'notërin. ²⁶Napotohuachina, co noya ni'ninhue'. 'Quëmaso' co noyanquënhue'. Chiroton, co natërancohuë'. Co no'tëquën yonquiranhue'. "Co sacataponahuë' canaran," ¿itëranco ti? ²⁷¿Onpoatonta' nipachin, co bancoquë acoranhue'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tëranta' canaitohue', itërin. ²⁸Ina quëran a'na piyapinën sha'huitërin. 'Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahue'. Osërëtahuaton, paso' quëmapi na'con na'con canarinso', coitëquë'. ²⁹Noya natërinco ni'ton, na'con na'con quëtantarahue'. Co manta' pahuantarinhue'. A'naso nipirinhue' co natërincohuë' ni'ton, pi'pian ya'huë-tërinso tëranta' osërëtarahuë. ³⁰Naporahuaton co noyahuë' ni'ton, aipiran tashinantërinquë t'ëyatoco'. Inatohua co napion ancantaton na'nërápon, tënin," itërin Quisosori.

Nisha nisha nananquë nonpisopita ana'intërinso'

³¹Ina quëran itaantarin: "Yosë quëran quëmapi co ni'to, a'na tahuëri o'mantarahue' hua'anënta'huaso marë'. Ya'ipi anquëniro'sapitarë'co chachin o'mantarahue'. Huënaráchin huënaráchin ya'norahuato, hua'anënta'huaso' shiraquë huënsëarahue' coisë pochin nica'huaso marë'. ³²Yosë nohuanton, nisha nisha nananquë nonpisopita niyontonapi. Niyontonpachina', pë'tahuatona'pi pochin nisarahuë. Ni'co'. Tahuëri nipachina, ohuicarosa', chiporosa' napopianachin pa'sapi coshatacaiso marë'. Inaquëráchin ya'huëpirinahuë', tashihuachina, nisha nisha acorin huachi. ³³Ohuicarosa' inchinanën quëran acorahuaton, chiporosa' ahuënanën quëran acorin. Inapochachin canta' ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha acoarahue'. Noya cancantopisopita inchinanëhuë quëran acoarahue'. Co noyahuë' cancantopisopitaso nipirinhue', ahuënanëhuë quëran acoarahue'. ³⁴Ina quëran inchinanëhuë quëran acorahuësopita itarahue: 'Ya'ipinquëma' huëcatoma', Yosë hua'anëntërinquë ya'conquico'. ¡Ma noyacha Tata Yosë nosororinquëma paya! Isoro'pa' ninin quëran huarë' yonquirinquëma' hua'anëntërinquë aya'coinquëmaso marë'. ³⁵Canpitaso' noya nosororamaco.

Tanahuatëra, a'caramaco. Yamorohuatëra, o'shitëramaco. Ya'huëramataquëchi na'huëpatëra, noya nontëramaco. Pëinëmaquë chachin aya'conamaco. ³⁶Capa a'moca'huaso' nipachina, quëtëramaco. Caniohuatërantä', huëcatoma', nosoroquiramaco. Tashinan pëiquë ya'huasoconta', ni'quiramaco. Napoaton huëco huachi, noya ya'hua'ahua', itarahüë. ³⁷Naporo' inapitaso' natanarinaco: '¿Onporota' Sinioro tanaran nicatëinquën, a'carainquën? ¿Onporota' yamororan ni'ton, o'shitërainquën? ³⁸¿Onporota' pëinëhuëiquë aya'conainquën? ¿Onporota' a'mocamaso' pahuantërainquën ni'ton, quëtërainquën? ³⁹¿Onporota' canioran ni'ton, nosoroquirainquën? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitëran, ni'conainquën? ¿Onpórochana napotërainquën nicaya? Co yonquiraihuë!', itarinaco. ⁴⁰'Co'ta, imarinacosopita parisitohuachinara, catahuarama'. Topinan piyapi'sa', sa'ahuario'sa', inapita ma'sha pahuantohuachinara, quëtërama'. Imatamaco, a'napita catahuarama' ni'ton, canta' catahuaramacoso pochin ni'nahuë', itarahüë.

⁴¹Ahuënanëhuë quëran acorahuësopitaso nipirinhüë', sha'huitarahüë: 'Ya'ipinquëma' paco huachi. Tata Yosë co noyahuë' ni'ninquëma' ni'ton, ana'intarinquëma huachi. Panca pën nani acorin sopairo'sa' ana'intacaso marë'. Inaquë pën co onporonta' tacopiarinhüë'. Inaquë paco' canpitanta'. ⁴²Tanapirahuë', co a'caramacohüë'. Yamoropirahuë', co o'shitëramacohüë'. ⁴³Ya'huëramataquëchin na'huëpatëra, co pëinëmaquë aya'conamacohüë'. Capa a'moca'huasonta' nipirinhüë', co quëtëramacohüë'. Caniopirahuë', co huëcatoma' nosororamacohüë'. Tashinan pëiquë ya'huëpirahuë', co ni'quiramacohüë', itarahüë. ⁴⁴Ina quëran natanarinaco: '¿Onporota' Sinioro tanapiranhuë' co a'carainquënhüë'? ¿Onporota' yamoropiranhuë' co o'shitërainquënhüë'? ¿Onporota' co pëinëhuëiquë aya'conainquënhüë'? ¿Onporota' a'mocaso' pahuantopirinquënhüë', co quëtërainquënhüë'? ¿Onporota' caniopiranhuë' co nosororainquënhüë'? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitopiranhuë' co catahuarainquënhüë'? Co onporonta' ina pochin ni'nainquënhüë', itarinaco. ⁴⁵'Co'ta imarinacosopita parisitopirinhüë', co catahuaramahuë'. Sa'ahuario'sa' ma'sha pahuantopirinhüë', co quëtëramahuë'. Co inapita nosororamahuë' ni'ton, co canta' nosororamacohüë', itarahüë. Itahuato, a'pararahüë huachi. ⁴⁶Parisitopiquë pa'sahuatona', inaquë ya'huëmiatapi huachi. Noya nipisopitaso nipirinhüë', Yosë pochin nanpimiatapi huachi," itërin Quisosori.

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

26 ¹Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita itapon:

²—Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso', nani nitotërama'. Naporo' Yosë quëran quëmapico niporahuë', masarinaco. Masahuatonaco, corosëquë patanantarinaco, itërin.

³Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita Caihuasë pëinënuë niyontonpi. Inaso' corto hua'an, chini chiniquën nanantërin. ⁴⁻⁵Inaquë niyontonahuatona', ninontapi Quisoso tëpacaiso marë'.

—Ama pita tahuëri chachin maahuasohüë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahüëarinënpoa'. Napoaton po'oana quëran maahua', nitopi.

Hua'saiquë opomototërinso'*(Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8)*

⁶ Quisososo nipirinhue' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënuë coshatapatarin. Ina Simon chana caniori mapirinhue', anoyatërinso'. ⁷ Misaquë coshatasoi', a'nara' sanapi huë'nin. Potiria'huaya huirina'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Quisososo nosoroaton, opomototërin. ⁸ Ina nicatona ca'tano'sanënpitaso', no'huitopi. No'huitatona ninontopi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhue' chiniarin? ⁹ Pa'anin naporini, na'con coriqui canaton sa'ahuaros'a' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi.

¹⁰ Quisosori natanahuaton, itërin:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ¹¹ Nani tahuëri sa'ahuaros'aso' ya'huërapì. Caso nipirinhue', co hua'quiyahuë' canpitaro'co ya'huarahue'. ¹² Co'huara chimiyantërasocohue', nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitanacoso marë'. ¹³ No'të-quën itaranquëma'. Ya'ipi parti noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë', itërin.

Cotasëri sha'huirapirinsò'*(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)*

¹⁴ Ina quëran, Cotasë Iscarioti pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisososo ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin. Corto hua'ano'sa' ya'huërinquë pa'sahuaton, itoonin:

¹⁵ —Po'oana quëran Quisososo a'notohuatënuëma', ¿onpo coriquita' quëtaramacó? itërin.

—Cara shonca coriqui prata quëran nininsò' quëchinquën, itopi. Itohuachinara:

—Noyahua'. Quëtoco nipachin a'nochinquëma', topachina, quëtopi.

¹⁶ Naporo quëran huarë' Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'*(Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)*

¹⁷ Pascoa tahuëri nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohue'. Ina tahuëri nanihuachina, ca'tano'sanënpitari huëcapaipi.

—¿Intohuata' Maistro paatoi, Pascoa cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

¹⁸ —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapì quënanconarama'. Ina quënanconpatama', sha'huitoco'. “Maistro a'parincoi ni'ton, huë'nai. Naporin: ‘Yosë ninorinsò' nani naniriarin ni'ton, quëma pëinënuë Pascoa cosharo' ca'tano'sanëhuëpitarë'co chachin coshatarai, tënin, itonco’,” itërin Quisosori.

¹⁹ Pa'pachinara, Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Quëmapì quënanconahuatona', nontopi. Nani natanconpachinara, inaquë Pascoa cosharo' nipi capacaiso marë'.

²⁰ Na ni tashihuachina, Quisososo ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi. Huë'sahuatona', misaquë huënsëquipi. ²¹ Coshatapona pochin itërin:

—No'tëquën ipora itaranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohue', a'naquëma' sha'huirapiaramaco, itërin.

²² Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisososo natanpi.

—¿Incoita' Sinioro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? itopi a'naya a'nayari.

²³—Tëhuëenchachin a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërächin i'shiaton carë' caponahuë', yasha'huirapirincó. ²⁴Yosë quiricanën quëran ninorincoso chachin chiminarahuë. Yasha'huirapirincoso nipirinhüë', ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²⁵Itohuachina, Cotasërinta' itërin:

—¿Incoita' Maistro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? itohuachina, —Quëma chachin mini, itërin.

²⁶Coshatasoi', pan masahuaton Yosë nontërin. “Yosparinquën, Sinioro” itahuaton, së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë' pochin iso', itërin.

²⁷Minënta' masahuaton, “Yosparinquën Sinioro,” itahuaton, inanta' quëtërin.

—Ya'ipinquëma' o'oco'. ²⁸Ca huënainëhuë' pochin iso'. Huënainëhuë' pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë' na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. ²⁹Co huachi opai' o'oantarahüë'. Chiminarahuë' huachi. A'na tahuëri Tata Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, canpitaro'co nasha pochin o'oantarahüë. Naporo' noya noya cancantarihua huachi, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

³⁰Ina quëran Yosë cantanën cantarahuatona', pipipi. Pipirahuatona', Oripösë panënuë' pa'pi huachi. ³¹Inaquë Quisosori itërin:

—Íráca quiricanënquë ninoton, Yosë naporin: “Ca nohuanto, a'paitona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanënpita yanquëërapi,” tēnin. Inapochachin yatēpahuachinaco, ya'ipinquëma' co chiníquën cancantatomahuë', ta'anapiaramaco. Ipora tashi chachin napoarama'. ³²Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarinco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahüë. Inatohua' niquënantarihua', itërin.

³³—A'napita ta'ananpipirinënuëonta', co caso' ta'arahüë', tēnin Pitro.

³⁴—No'tëquën iyasha, itëranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përashatërasohüë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuiterahuë’,” toconapon, itërin Quisosori.

³⁵—Co Sinioro napoarahüë'. Quëma imasaranquën ni'ton, yatēpapiirinacohüenta' co onporonta' nonpinapiaranquënhüë', itaantarin Pitrori. Inachachin topi ya'lipiya.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)

³⁶Ina quëran, Quisimani nararo itopiquë canconpi. Inaquë ca'tano'sanënpita sha'huiterin.

—Isëquë huënsëtaco'. Pasëyáquë pa'sarahüë Yosë nontapo, itërin.

³⁷Caraíchin ca'tano'sanën amashamiachin quëparin. Pitro, Sipitio hui'nin-pita inapitaíchin quëparin. Naporo' sëtaton, co napion cancantërin.

³⁸—Pa'pi sètèrahuè. Chiminchináchin sètèrahuè. Isèquè huènsètaco'. Ama huè'ètomarahuè', ni'táco', itèrin.

³⁹Amashamiachin pa'sahuaton, isonconin. No'paquè huarè' monshomarahuaton, Yosè nontèrin: “Quèma nohuantohuatan Tata, nicha'èco ama ma'sha onpo'isohuè'. Main o'orèso pochin parisita'huaso' ya'huèrin. Co parisita'huaso' nohuantopirahuè', quèma nohuantohuatan, noya, tènahuè. No'tèquèn yanatèranquèn,” itèrin.

⁴⁰Ina quèran huènantapirinhue', cara chachin huè'èsápi quènanquintarin.

—Iya Pitro, ¿co a'na ora tèranta' nanitèramahuè' ni'tamaso' ti? ⁴¹Ama huè'ètomahuè', ni'táco'. Yosè nontoco' ama sopai minsèinquèmaso marèhuè'. Cancanèma quèranso mini Yosè yanatèpiramahuè', co canpitaora chiníquèn cantancaramahuè', itèrin.

⁴²Ina quèran paantarahuaton, Yosè nontaantarín.

—Nohuantohuatan Tata, nicha'èco ama ma'sha onpo'isohuè'. Nipirinhue' co nohuantohuatanhuè', ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tènahuè. No'tè-quèn yanatèranquèn, itaantarín.

⁴³Ina quèran huènantapirinhue', naquèranchin huè'èantapi, quènan-quinantarín. Huè'èi' iquitatona', huè'èsápi. ⁴⁴Tananpitahuaton, paantarín. Paantarahuaton, inachachin Yosè itantarín. Nani cararo' inachachin Yosè nontèrin. ⁴⁵Ina quèran huènantahuaton, itèrin:

—¿Ipora huanta' huè'èsarama' ti? Nani ora nanirin huachi. Yosè quèran quèmapico nipirahuè', sha'huirapiarincos oshahuano'sa' macainacoso marè'.

⁴⁶Huènsèco huachi pa'ahua'. Ni'co', sha'huirapirincoso' nani canquiari, itèrin.

Quisoso mapiso'

(Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴⁷Nontaso chachin, Cotasè canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuè', yasha'huirapirin. Inarè' na'a piyapi'sa' huè'sapi, corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuèni, shonqui, inapita sè'quèrahuatona' huè'sapi. ⁴⁸Co'huara canshatèrasoihuè', Cotasèri nani sha'huiterín Quisoso nohuitacaiso marè'.

“Insosona apinohuato, ina Quisososo'. Máco huachi,” itèrin.

⁴⁹Ina quèran ya'yoranquirahuaton:

—Tashita Maistro, itiirahuaton, apinorin.

⁵⁰—Ma'sona yaninanso' iyasha, manóton niquè', itèrin Quisosori. Ina quèran piyapi'sari chiníquèn masapi huachi.

⁵¹Ca'tano'sanènpita inaquè huaniapi. A'nara' sahuèninèn ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonèn ahuèrin. Ahuèaton, nishitèhuèratètèrin. ⁵²Quisososo nipirinhue' co nohuantèrinhuè'.

—Sahuèninèn iyasha, po'moantaquè'. Hua'naquè tèpatohuatama', hua'na quèran chachin tèpainèmaso' ya'huèrin. ⁵³Tatahuè nontèrahuè naporini, shonca cato huaranca anquèniro'sa' a'patimaitoncohuè'. A'na-roáchin catahuaitonacohuè'. ¿Co ina nitotèranhuè' ti? ⁵⁴Napoaponahuè', co nohuantèrahuè' cha'èca'huaso'. Nicha'èrinaco naporini, co huachi ninorinacoso' naniitonhuè'. Yosè nohuanton, chiminarahuè, itèrin ca'tano'sanènpita.

⁵⁵ Ina quëran piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita sè'quërahuatoma', huëcapairamaco. Tëpa-tona'pi pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë huënsëato, a'chinárahue. Nicapomaracohuë', co manamacohuë'. ⁵⁶ Napoaponahuë', Yosë nohuanton, iporaso' masaramaco. Quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi huachi.

Corto hua'ano'saquë quëpapiso'

(Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Nani masahuatona', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'huë-rinquë quëpapi, Caihuasë itopiso'. Inaquë cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapita nani niyontonpi. ⁵⁸ Pitroso nipirinhue', aquë quëran imaquiarin. I'iratëquë huarë' imaquirin. Pairaanaquë ya'conahuaton, ponisario'sapitarë' huënsëquirin. “¿Ma'ta' onpotapona'? Tëpapon'a' nimara,” ta'ton, ni'sárin.

⁵⁹ Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa' inapitari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya yonípi Quisoso sha'huirapicaíso marë'. ⁶⁰ Na'a piyapi'sari nonpinapiponaraihuë', nisha nisha nonconpi. Napoyan quëran catoya'piri huë'sahuatona', sha'huirapipi.

⁶¹ —I'hua chachin Quisoso noninso' natanai. “Yosë chinotopiso pëi' ata'huantahuato, caora nanitërahue anoyatanta'huaso'. Cara tahuëri quëran anoyatantarahuë,” toconin, itopi.

⁶² Corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Co manta' ténanhuë' ti? ¿Ma'ta' tapon'a' isopita nonapiarinëinquën? itërin.

⁶³ Quisososo nipirinhue' co manta' téninhue', ta'tárin. Ina quëran corto hua'ani itantarín:

—“Yosë ni'sárinco co nonpinahuë’,” ta'ton, no'tëquën sha'huitocoi. ¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquin chachin ti? itërin.

⁶⁴ —Ca mini inaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri niantaramaco. Inápaquë pa'pato, Yosë inchinanën quëran ahuënsëarinco. Ina quëran chitoro' huancana o'mantarahue niantaramaco, itërin.

⁶⁵ Corto hua'anso natanahuaton, chiníquën no'huitërin. Inapoaton a'mo-rinso osharin.

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanama'. Inaora chachin sha'huitërinpoa' ni'ton, co a'napita sha'huitinpoaso' nohuantarihuahuë'.

⁶⁶ ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? ténin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tëpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiyi.

⁶⁷ Ina quëran ipirayatahuatona', ahuëpi. A'naquë'ninta' tonporayatahuatona', chiníquën panpirayapi.

⁶⁸ —¿Inta' ahuërinquën? Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi, itopi.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Napotasoi, Pitroso' i'iratëquë huënsëarin. A'na cosonari huë'sahuaton, itiirin.

—Quëmanta' Quisoso Cariria quëran huë'ninso' ca'tanan, itopirinhüë'.

⁷⁰—¿Ma quëmapita' napotaranso'? Co caso' ina nohuitërahuë', itërin. Ya'ipiya natanpi.

⁷¹Ina quëran pa'sahuaton, ya'coanaquë huaniso', a'na cosonarinta' quënan-quiantarin. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanin anta', itaantapirinhüë'.

⁷²—¿Co'chi nohuitërahuë' paya! Yosë ni'sárinco, co nohuitërahuë', taantarin Pitro.

⁷³Ina quëran hua'quimiachin nisahuaso', a'napitarinta' itaantapi:

—Tëhuënachin quëmanta' Quisoso ca'tanan. Cariria piyapi pochin nonan quëran nohuitërainquën, itopi.

⁷⁴—¿Co'chi iyaro'sa' paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatëinquëmaso', Yosë ana'inchinco, ténahuë, itërin.

Naporo chachin atari përarin. ⁷⁵Ina natanahuaton, Quisosori napotërinso' yonquirin: “Co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton, aipiran pipirin. Inaquë chiniquën sëtatón, na'nërin.

Piratoquë quëpapiso'

(Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32)

27 ¹Tahuërianpitohuachina, ya'ipi corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita napopianachin yonquipi Quisoso atëpatacaiso marë'. ²Ina quëran noyá tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi. Inaso' hua'an, Noma copirnorí acorinso'.

Cotasë nitëparinso'

(Hechos 1.18-19)

³Cotasëso' nani sha'huirapiponahuë', Quisoso tonpopinan quëpahuachinara, ni'sárin. Ina ni'sahuaton, yonquirin huachi. “Ma'tana tēpacaiso marë' quëparapi. ¿Onpoatocha sha'huirapirahuë' paya?” ta'ton, sëtërin. Corto hua'ano'sa' ya'huëpique paantarahuaton, cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëtopiso' yayo'coantapirinhüë'.

⁴—Co huachi iso coriqui nohuanterahuë'. Pa'pi co noyahuë' ninahuë. Quisoso nóya quëmapi nipirinhüë', sha'huirapirahuë'. Ina marë' oshahuahuë, itoonin.

—¿Ma'marëta' ina sha'huitërancoi? Co quiyaso' ina yonquiraihuë'. Quëma naporanso', itopi.

⁵Napotohuachinara, Yosë chinotopiso pëiquë chachin coriqui tēyatónahuaton, pipirin. Pa'sahuaton, nihuëinquëconorahuaton, nitëparin.

⁶Ina quëran corto hua'ano'saso' coriqui maantarahuatona':

—Tēpacaiso marë' pahuëretopiso' ni'ton, co Yosë marë' acocaso' ya'huërinhuë'. Inaquë acohuatëhua', co Yosë pënëntërinso' natëarihuahuë', ta'tona', co inaquë acopihuë'.

⁷—Iso coriquiquë no'pa' pa'ahuan' nisha piyapi'sa' pa'pitacaso marë', topachinara:

—Noyahua', topi ya'ipiya. Napoaton pa'sahuatona', ina coriquiquë no'pa' pa'anpi. “Tëshitona'pi no'panën,” itopiso' pa'anpi. Inaquë nisharo'sa

chiminpachinara, pa'pitopi. ⁸Napoaton ipora huanta' ina po'oroso': "Huènai' No'pa'," itopi. ⁹Iraca Irimiasè ninoton, Yosè quiricanènnquè ninshitèrin. "Cara shonca coriqui prata quèran nininso' quètapi. Ina nápo' cotioro'sa' nohuan-topi ni'ton, quètapi. Ina coriqui chachin maantarahuatona', ¹⁰tèshitona'pi no'panèn pa'anapi. Yosè sha'huitèrincoso chachin napoapi," ténin, ninshiaton. Naporinso chachin ina nápo' coriqui masahuatona', no'pa' pa'anpi.

Pirato naporinso'

(Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38)

¹¹Quisososo' Pirato notènanquè huaniárin.

—¿Quèmaso' cotioro'sa' copirnonquèn ti? itèrin Piratori.

—Ca mini inaco, itèrin Quisosori.

¹²Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari na'con nonpinapipirinahuè', co manta' téninhuè'.

¹³—Na'con nonapirinenquèn, ¿co natananhuè' ti? itopirinhue' Piratori.

¹⁴Co manta' téninhuè'. Co pi'pisha tèranta' a'panitèrinhuè'. "Ma quèmapita' isoso' ni'ton, co manta' yaa'panitèrinhuè'," ténin Pirato yonquiaton.

Quisoso tèpacaiso' sha'huirinsó'

(Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38–19.16)

¹⁵Nani Pascoa tahuèri Piratoso', a'nara' apina'pi tashinan pèi quèran ocoirin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin. ¹⁶Tashinan pèiquè a'na apina'pi ya'huarin. Inaso' pa'pi co noyahuè'. Ya'ipi parti nahuiantèrinso'. Parapasè itopi. ¹⁷Piyapi'sa' huè'pachinara, Piratori itèrin:

—Ipóra Pascoaquènta' a'nara' apina'pi ocoianta'i, topirahuè'. ¿Insota' nohuantèrama' ocoica'huaso'? Cato' ya'huapi. A'naso' Parapasè. A'nanta' Quisoso, Cristo itopiso'. ¿Insochachinta' nohuantèrama' ocoica'huaso'? Canpita huayonco', itèrin.

¹⁸"Cotio hua'ano'sari co què'yatonahuè', Quisoso mapi," ta'ton, Piratori napotèrin.

¹⁹Hua'an shiranènnquè huènsèaso', sa'ininta' nanan a'patiirin Quisoso ocoicaso marè'. "Achín tashi' a'ninquèchin hua'narahué. Quisoso hua'nato, chiníquèn pa'yanahuè. Inaso' noya quèmapi. Co manta' onporinhue' ni'ton, nicha'èquè'. Co tèpacaso' ya'huèrinhuè'," itèrin sa'ini. Ina marènta' Piratori co yatèparinhue'.

²⁰Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitaso nipirinhue', a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitèra'piapi:

—"Parapasè ocoirahuaton, Quisoso atèpatèquè'," itoco', itèra'piapi. ²¹Ina quèran Piratori natanin huachi.

—¿Insochachinta' ocoi'i? itaantarin. Napotaantahuachina:

—¿Parapasè ocoitocoi! itopi.

²²—¿Ma'ta' onpochi nipachin Quisoso, Cristo itopiso'? itohuachina:

—¿Corosèquè patanantèquè' chimi'in! tosapi ya'ipiya.

²³—¿Ma'marèta' tèpa'i? ¿Ma'ta' onporin? itopirinhue', aquètè chachin chiníquèn itantapi:

—¿Corosèquè patanantèquè' chimi'in! itaantapi.

²⁴Napotohuachinara, nisha yonquirin huachi. "Piyapi'sa' co yanatèrinacohué'. Chiníquèn no'huitatona', yaahuèrinaco," ta'ton, co huachi

yonquirinhuë' Quisoso ocoicaso'. Napoaton i'sha masahuaton, piyapi'sa' ni'tè-rantapaquë hui'sërin.

—Iso quëmap iso' noya. Co manta' onporinhuë', ténahuë. Co ca nohuanto, tēpaapihuë'. Co ina marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'. Canpita yonquiramaso', itahuaton, hui'sërin.

²⁵ —Tēhuëenchachin quiya yonquirai tēpaca'huaiso'. Yosë yaana'intohuachincoi, hui'nahuëipitarë'coi chachin ana'inchincoi, topi.

²⁶ Napohuachinara, Pirato camaitërin Parapasë ocoicaiso'. Quisososo nipirinhuë' chiniquën ahuihuitërin. Chiniquën huihuitona', pē'sha pē'sha-topi. Nani huihuihuachinara, sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

²⁷ Sha'huitohuachina, Pirato pëinënquë quëpapi. Inaquë notohuaro' sontaro'sa' niyontonpi tēcariatona' tēhuacaiso marë'. ²⁸ Ai'nanpiratahuatona', quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin nininso' a'motopi tēhuacaiso marë'. ²⁹ Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi. Ina quëran tēhuacaiso marë napotopi:

—Ma'tana huaranën maquë huachi, itatona', piquiranana asë'quëëpi. Naporahuatona' ina notënanquë isonpi:

—Hua'qui tahuëri nanpitan cotioro'sa' hua'anëntëquë', itopi.

³⁰ Ina quëran iraiquë ipitopi. Piquirananta' matantarahuatona', ahuëmotopi.

³¹ Inapotatona', tēhuapi. Nani tēhuahuachinara, a'motopiso' ocoitahuatona', a'morinso chachin a'motantapi. Ina quëran corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi huachi.

Corosëquë patanantopiso'

(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

³² Ninano quëran pipirahuatona', a'na quëmapi nacapi, Siriniquë ya'huërinso'. Simon itopi. Ina masahuatona', corosë Quisoso quëparinso' sontaro'sari apitëntopi. Inari quëpatërin.

³³ Pa'sahuatona', panëa'hua Corocota, itopiquë canconpi. Corocotasol: “Nansë Moto’,” tapon naporin. ³⁴ Inaquë canconahuatona', huino ma'sha pinshiinë' ayontahuatona', o'shitopirinahuë', pi'pisha pi'nirahuaton, co o'orinhuë'.

³⁵ Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi. Nani patanantahuatona', ninontopi. “Huëco', nicanatēhua' Quisoso a'morinsopita maahua’,” nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁶ Nani masahuatona', inaquë huënsëapi nicacaiso marë'. ³⁷ Onporinso marësona tēparapisonta' ninshitopi.

ISOSO' QUISOSO, COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso', ninshitopi. Inapotahuatona', corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

³⁸ Ina pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. Nisha patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. ³⁹ Piyapi'sa' na'huëpona pochin, Quisoso tēcariatona', tēhuaconpi.

⁴⁰ —¿Nani ma'sha nanitaparan ti? I'hua naporan: “Yosë chinotopiso pëi' ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë,” tēnan. Inta nipachin cha'ëquë'. Yosë hui'ninquën chachin nipatan, corosë quëran nohuararahuatona' cha'ëquë', itoonpi.

⁴¹Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', cotio ansiano'sa', inapitarinta' tēhuatona', itapona':

⁴²—A'napitaso' yanicha'ēponahuē', inaora chachinso' co nanitērinhuē' cha'ēcaso'. Israiro'sa' copirno nipachin, corosē quēran nohuarain nicatēhua' natēahua'. ⁴³“Yosē hui'ninco chachin ni'ton, catahuarinco,” topirinhue'. Yacatahuahuachin, apiramiáchin nicha'ēin, nitopi.

⁴⁴Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chiminiso'

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

⁴⁵Camotēchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirarin. I'huaraya huarē' yono tashi pochin nisarín. ⁴⁶Naporo' Quisoso chiníquēn nonín. Iri, Iri, ¿nama sapacatani? tēnin. Inaora nananquē nonaton, naporín. “¿Onpoatonta' Tata patēranco?” tapon naporín.

⁴⁷A'naquēn huanipapisopita natanahuatona':

—Iniasē pērasamara, topi.

⁴⁸A'nasó' manorahuaton, pi'shiro pochin nininso' maconín. Ina masahuaton, huino áin nininso' asē'cotētahuatón, piquirananquē achinpitērin. Achinpitahuaton, ihuētērin o'ocaso marē'. ⁴⁹A'napitariso nipirinhue' itapona':

—Tananpitēquē' nia'ahua'. Iniasēri o'maton nicha'ēpon nimara, nitopi.

⁵⁰Q uisososó nimirinhue' chiníquēn nonsahuaton, chiminín huachi.

⁵¹Naporo' Yosē chinotopiso pēiquē tanontēn nē'mētē' patonpiso' noshatērin. Inaora noshataton, catotē huarē' ninín. Inapa quēran no'paquē huarē' noshatomarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nín. Na'piro'sa' inaora nopaatērin. ⁵²Nopaatohuachina, a'naya a'naya pa'pitopiso' nīi'soatērin. A'naquēn Yosē imarinsopita iráca ayapirinhue', nānpiantapi huachi. ⁵³Quisoso nānpiantarinso' piquēran inapitanta' pa'pitopi quēran pipirahuatona', Quirosarinquē pa'sapi. Na'a piyapi'sari quēnanpi.

⁵⁴Quisoso chiminpachina, capitansó sontaronēnpitarē chachin ni'sapi. Ocohua pa'ninso', na'piro'sa' nopaatērinso', inapita ni'sahuatona', pa'pi pa'yanpi.

—Tēhuēnchachin iso quēmapiso', Yosē hui'nín, topi.

⁵⁵Sanapi'sa' Cariria quēran huē'pisopitanta', aquē quēran notēērapí. Inapitaso' Quisoso imaquipi nocomacaiso marē'. Iporaso' chiminiso' ni'sapi anta'. ⁵⁶A'nasó' Maria Mactarina itopiso'. A'nanta' Maria. Inaso' Santiago, Cosí, inapita a'shin. A'nanta' Sipitio hui'ninpita a'shin. Inapitaso' aquē quēran notēērapí.

Na'pi naninquē po'mopiso'

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁵⁷I'huararapaso', a'na ma'huan Cosí itopiso huē'nín. Inaso', Arimatiaquē ya'huērin. Quisoso imarin anta'. ⁵⁸Pirato ya'huērinquē pa'nín Quisoso nonēn natantacaso marē'. “Quētoco cari quēpa'i,” itoonín. Napotohuachina, “Noyahua'. Quēpaquē' nipachin,” itahuaton, sontaro'sa' a'parín nonēn anohuaratacaiso marē'. Anohuararahuatona', quētopi. ⁵⁹Nonēn masahuaton, noya morinquē so'quēētahuatón, ⁶⁰na'pi nanín nasha nininquē po'morín. Inaora marē' pa'anpirinhue', inaquē po'morín. Ina quēran pancara'pi masho pitarahuatona',

pa'copitopi. Pa'copitahuatona', patopi huachi. ⁶¹Maria Mactarina, a'na Maria, inapitaso nipirinhue' na'pi nanin notënanquë chachin huënsëapi.

Sontaro'sari a'paipiso'

⁶²Tahuëririnquë chinoto tahuëri marë' nani tapahuachinara, corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita niyontonahuatona', pa'pi Pirato nontacaiso marë'.

⁶³—Sinioro hua'an, Quisosocoso' nonpintë', tënai. Nani yonquirai. Co'huara chimiyantëraponhuë', piyapi'sa' sha'huitërin. “Tëpahuachinaco, cara tahuëri quëran nanopiantarahue’,” toconin. ⁶⁴Napoaton sontaro'sa' a'paquë' na'pi naninquë a'paicaiso marë'. Cara tahuëri chachin noya a'pai'ina', ama nonën quëpacaiso marëhuë'. Ca'taninsopitari quëpahuachina': “Nani nanopiantarin huachi,” toconapona'. Napohuachina', aquë aquëtë' piyapi'sa' nonpintapi, itopi.

⁶⁵—Inta nipachin, sontaro'sa' ya'huarin. Canpitari chachin paatoma', inapita quëpaco' noya ni'ina'. Ama piyapi'sari huëcatona' quëpacaiso marëhuë' inapo'ina', itërin Piratori.

⁶⁶Napohuachina, pa'pi. Pancara'pi to'ni pochin nininquë noyá pa'pirapi-topi. Napotahuatona', sontaro'sa' acopi.

—Noya a'paico', itahuatona' patopi huachi.

Quisoso nanopiantarinso'

(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

28 ¹Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, a'na Mariarë' naquë-ranchin paantapi po'mopiquë nicacaiso marë'. Tomio tahuëri tashíramiachin na'pi nanin'pa' pa'sapirinhue'. ²A'nanaya panca ocohua pa'nin. Sinioro anquëninëni inápa quëran o'marahuatón, pancara'pi pa'copitopiso' ch'ihuincarin. Ch'ihuincarahuatón, ina aipi huënsërin. ³Huënaráchin huënaráchin o'cori pochin ya'norin. Huiríchín a'morin. Pi'shiro quëran huiri huiríchín. ⁴Ina ni'sahuatona', sontaro'sa' pa'yanpi. Pa'pi të'hua-topi. Ropa ropátahuatona', chimipi pochin no'paquë anotopi. ⁵Ina quëran sanapi'santa' canquihuachinara, anquënniri itërin:

—Ama pa'yancosohue'. Quisoso corosëquë patanantopiso' yonisaramaso', nitotërahuë. ⁶Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Sha'huitërinquëmaso chachin nani nanopiantarin. Huëco' ni'quirico' po'mopiquë. Capa huachi. ⁷Manóton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco': “Nani nanopiantarin. Ina'ton Caririaquë pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama’,” itonco'. Nani sha'huitëranquëma', itërin anquënniri.

⁸Natanahuatona', a'naroáchin na'pi nanin quëran pipipi. Pa'pi pa'yanpirinhue'. Nóya cancantatona' ta'api ca'tano'sanënpita sha'huitacaiso marë'. ⁹Pa'sapirinhue', a'nanaya iraquë chachin Quisosori ya'notërin.

—Huë'cama imoyaro'sa', itërin. Ina nohuitatona', ya'carionpi. Monshorahuatona', nantën iporantërahuatona', chinotopi.

¹⁰—Ama huachi pa'yancosohue'. Paatoma', iyahuëpita sha'huitonco' Cariria'pa' pa'ina'. Inatohua' quënancoantarinaco, itahuatón, pa'nin huachi.

Sontaro'sa' napopiso'

¹¹Sanapi'sa' paasoi', sontaro'santa' ninanoquë pa'pi corto hua'ano'sa' sha'huitacaiso marë'. “Quisoso pa'pitopiquë noya ni'sapirinhue',

a'nanaya panca ocohua pa'nin. Naporo' anquëni ya'norahuaton, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarin. Ni'piraihuë', Quisoso nonën capa huachi," itonpi. ¹²Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa' inapita niyontonahuatona', ninontápi. Nani ninontohuachinara, sontaro'sa' amatantarahuatona', na'con coriqui quëtopi.

¹³—Piyapi'sa' sha'huitoco': "Yono tashi' Quisoso ca'tano'sanënpita huë'pi. Huë'ësocoi, nonën quëpapi," itoco'. ¹⁴Hua'anëma' natantaton ina marë' no'huihuachinquëma', quiyari anoyatarai ama ana'intinquëmaso marëhuë', itopi.

¹⁵—Noyahua'. Napo'i nipachin, tosahuatona', coriqui ma'patopi. Pa'sahuatona', piyapi'sa' nonpintopi. Cotio hua'ano'sari sha'huitopiso chachin nonpinpi. Ipora huanta' na'a cotioro'sa' ina nonpin nanan natëpi.

Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' sha'huitërinso'

(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁶Ina quëran shonca a'na ca'tano'sanënpitaso' pa'pi Cariria'pa'. A'na panëinquë pa'pi, Quisosori sha'huitërinquë chachin. ¹⁷Inaquë Quisoso quënanconahuatona', chinotopi. A'naquënso nipirinhue' pi'pian co natërinhuë'. "Co inahuë' nimara," topirinahuë'. ¹⁸Quisosori ya'carirahuaton, itapon:

—Tata Yosë nohuanton, chini chiníquën nanantërahuë. Inápaquë ya'huërinsopita, isoro'paquë ya'huërinsopita, ya'ipiya hua'anëntarahue. ¹⁹Napoaton canpita paatoma', ya'ipi piyapi'sa' a'chintoco'. Nisha nisha nananquë nonpisopita a'chintoco' imainaco. Insosona natëhuachinaco, i'quë aporintoco'. "Tata Yosë, Hui'nin, Ispirito Santo inapita nanan quëtërincoi ni'ton, aporintaranquën," itahuatoma', aporintoco'. ²⁰Ina quëran ya'ipi sha'huitëranquëmaso' a'chintoco' natëinaco. Insëquësona pa'patama', carinquëma' ca'tanaranquëma'. Nani tahuëri catahuanquëma'. Ayaro' tahuëri naniquë huarë' ca'tanaranquëma'. Co onporonta' pataranquëmahue', itërin Quisosori. Nani huachi.

Marco ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

1 ¹ Apira iyaro'sa', Quisocristo nanamën ninshitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Iráca isoro'paquë o'marin nicha'ëinpoaso marë'.

² Isaiasë pënëntona'pi ninoton Yosë quiricanënnquë ninshitërinso chachin o'marin. Inaquë Yosëri hui'nin itapon:

“Co'huara pa'shamátërasënnquënnhuë', comisionëhuë'ton a'pararahuë piyapi'sa' ayonquicaso marë'.

³ Inotëro parti ina quëmapi pënëntápon: ‘Ni'co' iyaro'sa'.

Hua'an chiníquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'. Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

Inapochachin iporaso' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' itarin,” ténin ninshitaton.

⁴ Ninorinso chachin Coansha huë'nin pënëntacaso marë'. Inotëro' parti ya'huaton, piyapi'sa' pënénárin. “Co noyahuë' yonquirama-sopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërétantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporihuanco',” itarin. Napotahuaton, na'a piyapi'sa' aporintarin. ⁵ Inaquë notohuaro' piyapi'sa' huë'pi natanapona'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huëcatona', natanapi. “Tëhuënnchachin co noyahuë' nicatoi, osha-huanai. Catahuacoi Sinioro ina nanianchii,” topachinara, Cortaniquë Coanshari aporintërin. ⁶ Co inaso' noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin camiyo anporo quëran nipiso' a'morin. Sha'huëtë quëran nitonporin. Sëquërë pochin nininso' macaton, inaya tëranta' ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. Piyapi'sa' pënënpachina, itapon: ⁷ “Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin chini chiníquën nanantërinso'. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiníquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. ⁸ Caso' i'quë aporintëranquëma'. Inaso nipirinnhuë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma',” itërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹Naporo tahuëri'sa' Quisoso Cariria parti quëran huë'nin. Nasaritoquë ya'huëpirinhuë', Coansha pënëntarinquë huë'nin. Huë'pachina, Coanshari Cortaniquë aporintërin. ¹⁰Ii' quëran nonshihuachina, a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin. Ispirito Santonta', nêpë pochin nohuaraimarin, ni'nin. Nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹¹Naporo' inápa quëran Yosëri itapon: “Quëmaso' hui'nahuënquën chachin ninan. Na'con nosoroatën-quën, noya ni'nanquën,” itërin.

Sopairi tënirinsó'

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹²Ina quëran Ispirito Santori inotëro parti co piyapi ya'huërinquëhuë' a'parin. ¹³Inatohua' catapini shonca tahuëri ya'huërin. Tanan ni'niró'sapitarë' ya'huërin. Sopai hua'aninta' huëcapairahuaton, tënirin. Sha'huitápirinhuë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. “Inca, co nohuanterahuë’,” tënin. Nani sopai pa'pachina, anquëniro'sari o'marahuatona', Quisoso nocomaimapi.

Noya nanan sha'huicaso' caniaritërinso'

(Mateo 4.12-17; Lucas 4.14-15)

¹⁴Ina quëran Coansha tashinan pëiquë po'mopi. Ina natantahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti pënëntapon. Noya nanan Yosë noninso' sha'huirarin: ¹⁵“Nani tahuëri nanirin huachi. Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'. Naporahuaton noya nanan natëco' Yosë nicha'ëinquëma’,” itërarin.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

¹⁶Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon itopi. Iinë' riti të'yatapi sami macacaiso marë'. Iinso' Antërisë itopi.

¹⁷—Huëco' iyaro'sa', ca imaco a'chinchinquema'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

¹⁸Napotohuachina, ritinëna' patahuatona' Quisoso imapi huachi.

¹⁹Amashamiachin Santiaco, Coansha, inapitanta' quënancoantarin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinëna' pasonapi.

²⁰“Huëco' pa'ahua', ca imaco,” itohuachina, pa'pin, inprietonënpita, inapita potiquë patahuatona', Quisoso imapi.

Sopai a'parinso'

(Lucas 4.31-37)

²¹Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Chinoto tahuëri nanihuachina, cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conin. Inaquë a'chinarin. ²²Chiniquën nanantona'pi pochin a'chinarin. Co cotio maistro'sa pochin a'chininhuë'. Napoaton a'chininso' natanahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi: “¡Ma'pitacha

Quisoso nitotërin paya!” topi. ²³Naporo' a'nara' quëmapi inaquë ya'huërin. Sopairi ya'coancantaton, camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiniquën nontërin. Sopairi chachin anonin.

²⁴—¡Tananpitocoi! Quëmaso' Quisosonquën, Nasaritoquë ya'huëran. Nohuitërainquën. Yosë quëran o'maton noya ninan. ¿Ma'ta' quëma onpota-poncoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? itërin.

²⁵Itohuachina, Quisosori itapon:

—¡Ta'tëquë! ¡Iso quëmapi quëran pipimiatëquë! itërin.

²⁶Napotohuachina, quëmapi chiniquën apa'tanin. Naporahuaton chiniquën “yai” ta'so chachin, sopai pipirin. ²⁷Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ninontapi:

—¿Ma'pítata' ni'sarëhuaso'? Quisososo' co a'napita pochin a'chininhuë'. Chiní chiniquën nanantaton, sopairo'sa quëran huarë' camaihuachina, natëpi, topi.

²⁸Shiarahuaton, Quisoso naporinso' ya'ipi Cariria parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën anoyatërinso'

(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)

²⁹Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuatona', Simon, Antërisë, inapita ya'huëpikuë pa'pi. Santiago, Coansha, inapitanta' pa'pi. ³⁰Simon a'shatën chiniquën sapoton, quëhuënárin ni'ton, Quisoso sha'huítopi. “A'shacha saporin ta'a,” itopi. ³¹Inaquë paaparahuaton, maimirarahuatón, opatërin. Naporo chachin sapo otanotërin. Otanotahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³²I'huanahuanquë nani pi'i ya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ya'coancantërinso'pitanta' quëpi. ³³Ya'ipi ya'huëhuano'santa', ninano' ya'coanaquë niyontonpi Quisoso nicacaiso marë'. ³⁴Naporo' notohuaro' cania'piro'sa' anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatërin. Na'aya'pi sopairo'sari ya'coancantërinso'pitanta' inquitërin. Sano yonquipi huachi. Sopairo'sari ina nohuitatona', yasha'huipirinahuë', Quisoso co nohuantërinhuë' ni'ton, ta'topi huachi.

Caririaquë a'chintëra'piarinso'

(Lucas 4.42-44)

³⁵Tahuërinquë co'huara noya huënihuayanterasohuë', Quisoso huën-sërahuatón ninano quëran pipirin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' Yosë nontacaso marë' inaoráchin pa'nin. ³⁶Simonso' capayatopirinhuë', co Quisoso quënanatonhuë', a'napitarë chachin pa'nin yonípon. ³⁷Quisoso quënanconahuatona':

—Notohuaro' piyapi'sa' yonissarinëquën, itopi. Itopirinahuë', Quisosori itërin:

³⁸—Huëco' iyaro'sa', a'na partinta' pa'ahua'. Ya'cariya ninanoro'saquë pa'ahua'. Inaquënta' pënënta'huaso' ya'huërin. Ina marë' Yosë a'paimarinco ni'ton, huë'sarahuë, itërin.

³⁹Ina quëran ya'ipi Cariria parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëntëra'piarin. Naporahuaton, sopairo'sari ya'coancantërinso'pita inquitëra'piarin.

Chana caniori maninso'

(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰Naporo' a'na quëmapi huë'nin, chana caniori maninso'. Quisoso huëca-pairahuaton, isonquirin. Isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuaton, nanitëran anoyatancoso!. Anoyatoco topirahuë!, itërin.

⁴¹Quisosori nosoroaton, së'huarin.

—Nohuantërahue' mini iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin.

⁴²Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin. ⁴³⁻⁴⁴Naporo chachin Quisosori chiniquën pënënin.

—¡Ama insonta' sha'huitëquësohuë! Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, Moisësë sha'huirinsó' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë!, itërin. Ina quëran a'parin huachi.

⁴⁵Napotopirinhue', papon pochin ya'ipi piyapi sha'huitëra'piarin. “Quisoso anoyatërinco,” itëra'piarin. Ya'ipi naporinsó' nahuinin. Napoaton piyapi'sa' ni'tërantapaquë co huachi Quisoso iratërinhuë'. Co huachi nanitërinhuë' a'ninquëchin ninanoro'saquë pacacaso!. Co piyapi'sa' ya'huërinquëhuë' ya'huërárin. Ina niponahuë', ya'ipi parti quëran huë'pi nicapona'.

Apia anoyatërinso'

(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

2 ¹Cara tahuëri quëran pochin Capinaomoquë huëantarín. “Pëinënuë Quisoso ya'huarin,” topi. ²Natantahuatona', notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Pëi' ya'sotahuatona', ya'coana aquëtëran huarë' yamopi. Yosë nanamën sha'huirarin, natanapi. ³Naporo chachin catapini quëmapi'sa' huëcatona', apia pë'sara'huayaquë quëshipi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuë-nárin. ⁴Quisosoquë yaquëpapurinahuë', hua'huayátërahue' piyapi'sa' ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso!. Ya'shotopi. Napoaton pëi' nanopëtahuatona', a'canpiso pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Quisoso pirayan acomapi huachi. ⁵Quisosori ni'sahuaton, “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën huachi, itërin.

⁶A'naquën cotio maestro'sa' inaquë huënsëpisopitaso!, cancanëna quëran yonquirápi: ⁷“¿Ma quëmapi'ta' isoso! Yosë yaya'huëretërin? Co insonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso!. Yosëfchin nanitërinso',” topi yonquiatona!. ⁸Topinan yonquirapirinhue', yonquipiso nitotaton Quisosori itapon:

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ⁹Canpitaso naporama!: “Piyapinpao a'napita oshanën inquitacaso!, co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huanën masahuaton, noya paquë huachi,’ itacasonta' co nanitaparëhuahuë’,” tënama!. ¹⁰Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapi'co ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë!. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë', tënin.

¹¹ Ina quëran apia itantarin:

—¡Huaniquë' apia' hua! Pè'sara'huayanën masahuaton, ya'huëranquë paquë huachi, itërin. ¹² Itohuachina, a'naroáchin noyatahuaton, huanirin. Pè'sara'huaya masahuaton, ya'huërinquë paantarin. Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëso ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya! Co onporonta' ina pochin ni'chinëhuahuë', topi.

Nihuii Quisoso imarinso'

(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³ Naquë ranchin panca sono' yonsanquë Quisoso paantarin. Inaquë hua'huayâtërah uë piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintarin. ¹⁴ Ina quëran na'huëpon pochin, Nihui quënanconin. Arpio hui'nin inaso'. (Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, huanirahuaton Quisoso imasarin huachi.

¹⁵ Ina quëran pëinënuquë Quisoso quëparin coshatacaso marë'. Ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi coshatatona' Quisoso nohui tacaïso marë'. A'naquën copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'napitanta' oshahuano'sa' itopiso'. Inahuant'a' Quisoso yaimápi. ¹⁶ A'naquëonta' cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sahuatona', ca'tano'sanënpita natanpi:

—¿Onpoatonta' maïstronëma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinhue', inapitarë' coshatarin, itopi.

¹⁷ Natanahuaton, Quisosori itapon:

—Isopitaso' tē huënhachin nohuantërinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. “Co caniorahuë',” topatëraso', co notoro nohuantërehue'. Inapochachin canta' oshahuano'sa' pënéna'huaso marë' o'marahue. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco',” itërahue. A'napitaso nipirinhue': “Quiyaso' noyacoï,” topiso marë' co na'con a'chintërahue', itërin.

Nasha nanan a'chininso'

(Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39)

¹⁸ Naporo' Coansha Paotista imapisopitaso ayonatona', Yosë nontapi. Parisio imapisopitanta' inapoapi. Napohuachinara, a'naquëni paaparahuatona', Quisoso natanpi:

—Coansha imapisopitaso' ayonatona', Yosë nontapi. Inapochachin parisio imapisopitanta' nisapi. ¿Onpoatonta' imarinënsopitaso' co inapopihue'? itopi.

¹⁹ —Ca ya'huarahue' ni'ton, co sëtopihue'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, coshatatona', capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachinara, coshatopi. ²⁰ A'na tahuëriso nipirinhue' inimiconënpitari sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', sëtapi huachi. Co huachi yonquiapihue' coshatacaïso', tënin.

²¹ Itahuaton: “Ni'co'. A'morëso noyá mocahuachina, co nasha në'mëtëquë pa'pitërehue'. Nasha në'mëtëquë pa'pitëre' naporini, naquëranchin panca

panca noshataanta'itonhuè'. ²²Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipa-china, co sha'huètè' morsa mocaro' nininguè ta'panèhuè'. Inaquè ta'panè' naporini, a'naroáchin nopoitatón, nichinia'itonhuè'. Naporahuaton morsanta' tapiitonhuè'. Napoaton sha'moro' huinoso' nasha morsaquè ta'panè'. Huino, morsanta' noya nisarin huachi," itèrin Quisosori. (Íráca inachintopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huèrin, tapon napotèrin.)

Chinoto tahuëri naporinso'

(Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)

²³Ina quèran a'na chinoto tahuëri nanihuachina, tricoro' Quisoso pènton-tarin. Ca'tano'sanènpitaso papona pochin, a'naya a'naya trico moto maraapi.

²⁴Ina nicatona parisioro'saso':

—¡Ni'què', Maistro! Chinoto tahuëri nipirinhue', ca'tano'sanènpita trico-
raya i'shorayarapi. Co ipora tahuëriso' pi'pisha tèranta' sacatacasohuè'
nipirinhue'. ¿Onpoatonta' co Moisésè pènèntèrinso' natèpihuè'? itopi.

²⁵⁻²⁶—Yosè quiricanèn ¿co nontèramahuè' ti? Íráca Tapi tanahuachina, Yosè
pèinènuè ya'conin. Apiataro corto hua'an ni'so' ya'conahuaton, pan Yosè
marè' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' quètèrin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'-
sáchin ina pan capacaso nipirinhue', co ina marè' Yosèri no'huirinhue', itèrin.

Ina quèran itantarin: ²⁷—Piyapi'sa' nosoroaton, chinoto tahuëri acorin
noya ya'huècaiso marè'. Co tahuëri chinotacaso' na'con na'con yonquirinhue'.
Piyapi'sa' na'con na'con nosororin. ²⁸Yosè quèran caso quèmapico ni'to, chiní-
quèn nanantèrahuè. Ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquèma'. Chinoto
tahuëri ma'sona co nicacasonta' sha'huichinquèma', itèrin.

Imirin tachitèrinso'

(Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)

3 ¹Naquèranchin niyontónpiso pèiquè Quisoso ya'conconin. Inaquè apia
quènanconin. Imirin tachitèrin ni'ton, co nanitèrinhuè' sè'quètacaso'.

²“Chinoto tahuëri anoyatomara,” ta'tona', parisioro'sari ni'sápi sha'huirapi-
caiso marè'. ³Naporo' apia itapon:

—Huè'sahuaton, huancánachin huaniquè', itèrin.

⁴Inaquè nipachina, piyapi'sa' itapon:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huèrin. Co ahuètacaso', co
tèpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huèrinhuè'. Cania'pi tananpituhatoso',
co nosoroarahue'. Nipirinhue', nosoroato anoyata'huaso' ya'huèrin, ténahuè
caso'. ¿Ma'ta' tènama canpitaso'? itèrin.

Natanaponarahue', co manta' topihuè'. ⁵Co a'panitohuachinarahuè', a'naya
a'naya ni'sarin. Co natantochináchinhue' cancantopi ni'ton, no'huirè pochin
cancantaton, co noyahuè' ni'nin. “Co nosoropihuè,” ta'ton, pa'pi sètèrin.

—Imiran iyasha ihuèquè', itèrin. Ihuèhuachina, a'naroáchin noya-
tèrin. ⁶Parisioro'saso' no'huitatona', pipipi. Irotisè piyapinènpita
quènanconahuatona', ninontopi Quisoso tèpacaiso marè'. ⁸A'naquèonta'

Sono' yonsanquè a'chininso'

⁷Quisososo' panca sono' yonsanquè paantarin. Ca'tano'sanènpitarè' pa'nin.
Na'a piyapi'sari imasapi. A'naquèn Cariria parti quèran huè'pi. ⁸A'naquèonta'

Cotia parti quëran huë'pi. Quirosarin quëran, Itomia quëran, Cortanii' aquë-tëran quëran, Tiro quëran, Siton quëran, ina quëranpita hua'huayátërahuë' huë'pi. Quisoso naporinso' natantahuatona', nicapona' huë'pi. ⁹⁻¹⁰ Na'a piyapi'sa' nani anoyatërin ni'ton, ya'ipi cania'piro'sa' huë'sapi. Na'a piyapi'sa' ni'ton, ya'sëratërarahuatona', huë'sapi Quisoso së'huacaiso marë'. “Së'huahuato, anoyatarinco,” ta'tona', naporapi. Napoaton ca'tano'sanënpita itapon: “Poti amasha quëpaco' inaquë huënsëato a'chinchí. Notohuaro' piyapi ni'ton, ya'quëëtohuachinaco,” itërin.

¹¹ Sopairo'sari ya'coancantërinso'pita' huë'pi. Quisoso quënanahuatona', nocotapataquëchin isonquipi.

—¡Quëmaso' Yosë hui'ninquën! itopi chiníquën nontatona'. ¹² Inariso nipirinhue', chiníquën pënënin: “¡Ama piyapi'sa' anohuitocosohue'!” itërin.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³ Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarín. Nohuantërinso'pita përapachina, paapapi. ¹⁴ Na'a a'chintërinso'pita ya'huëpirinahuë', shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, acorin. “Nani tahuëri iyaro'sa' ca'tanco a'chinchinquëma'. Ina quëran a'pararanquëma' piyapi'sa' pënënacamaso marë'. ¹⁵ Chiníquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë’,” itërin. ¹⁶ Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorin. A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. ¹⁷ Santiaco, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'nin-pita inahuaso'. Nisha nininën inapitanta' acotaantarín. Poaniquisë itërin. (“Huira pochín,” tapon napotërin.) ¹⁸ Antërisë, Pinipi, Partoromi, Matio, Tomasë, Tatío, inapitanta' acorin. A'nanta' Santiaco itopi. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' acorin. Iráca copirno no'huina'piro'sa' imapirinhue', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁹ Cotasë Iscariotinta' acopirinhue', a'na tahuëri inari sha'huirapiarinso'.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ina quëran a'na pëiquë pa'pi. Naquëranchin notohuaro' piyapi'sari huëcapaiantapi ni'ton, co nanitopi'huë' capacaiso tëranta'. ²¹ Quisoso quëmopinënpitari natantahuatona', “Nani hua'yantërin,” topi. Napoaton Quisoso quëpacaiso marë' huëcapaipirinhue'.

²² Cotio maistro'santa' Quirosarin quëran o'marahuatona', taponá: “Sopai hua'an Piirsipo itopisori ya'coancantërin ni'ton, nani ma'sha nanitaparín. Inari chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaso marë’,” toconpi.

²³ Quisososos nipirinhue' piyapi'sa' përasahuaton, pënënto nanan sha'-huitërin ayonquicaso marë'. “Sopairo'sa capini co onporonta nia'pacaiso ya'huërinhuë'. ²⁴ Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Co huachi inaquë ya'huë'itonahuë'. ²⁵ Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'. ²⁶ Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna niitonhuë'. Co huachi chiníquën nanan ya'huëchitonhuë'.

²⁷ Quëmapi chiníquën nipachina, pënënto noya a'pairin. Co insonta' nanitërinhuë' ya'conaton ma'shanënpita matacasó. A'nariso nipirinhue' ina

quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsëirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin huachi.

²⁸ Oshanëma marë' sëtouatama', Yosë ya'ipi oshanëma' inquitarinquëma'. Pinopatama', inanta' inquitarinquëma'. ²⁹ Nipirinhue', Ispirito Santo pinotoma' oshahuanpatama', ina oshanëmaso' co inquitarinquëmahue'. Onpopionta' anal'intinquëmaso' ya'huërin," itërin.

³⁰ "Sopairi ya'coancantërin," topiso marë' Quisoso napopëntërin.

Quëmopinënpita pochin nininsopita

(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹ Ina quëran a'shin, iinpita, oshinpita, inapita canquiponaraihue', co ya'conpihue'. Aipiran huanirahuatona', Quisoso amatopi. ³² Quisoso ahuancanapitona', tahuishin miáchin huënsëpisopitari sha'huitopi:

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, oshiparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanirapi. Yanontërinëinquën, itopirinhue'.

³³⁻³⁴ —Mamahuë, iyahuëpita, oshihuëpita inapita pochin ni'nahuësopita sha'huichinquëma' nitotoco', itërin.

Piyapi'sa' tahuishin miáchin huënsërantapaiso' ni'sarin quëran itantapon:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita, oshihuëpita, mamahuë, inapita pochin nicato nosororahuë. ³⁵ Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochin ni'nahuë. Payaro'santa' imapachinaco, mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

Pa'sarayarin quëran a'chininso'

(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

4 ¹ Naquëranchin sono' yonsanquë Quisoso a'chiantararin. Inaquë notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marë'. Hua'huayatërahuë' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Inaquë yanpona-pirarin. Ya'huëre' piyapi'saso' ii' yonsanquë yamorapi. ² Nisha nisha pënënto nanan a'chintarin. Ma pochinsona Yosë nanamën nininso' ayonquicaso marë' a'chintarin.

³ A'chintaton, itapon: "Natanco a'chinchinquëma'. A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴ Na'a trico pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'saraya-huachina, a'naquën ya'pirin iraquë huarë' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi. ⁵ A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarin, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Inaquë, shiarahuaton, papotopirinhue'. ⁶ Pi'iri chiniquën picahuachina, yaahuir. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquën ya'pionta' nahuanoquë pa'sarayarin. Inaquë papotopirinhue', nahuano'santa' papotërin. Shia a'shinahuatona', imotërin. Napoaton co nitërinhue'. ⁸ A'naquënso nipirinhue' noyaro'paquë pa'sarayarin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquënso' pasa, pasa nitochanin," itërin.

⁹ Itahuaton: "Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itaantarin.

Pënento nananquë a'chininso'*(Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10)*

¹⁰ Niy on tonpisopita pa'pachinara, a'naquën imapisopita co pa'pihuë'. Shonca cato' c a't ano'sanënpitarë chachin co pa'pihuë'. “Apira a'chintërancoiso' co noya nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?” itopi. ¹¹ Itohuachinara, Quisosori itapon: “Onpopinsona Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Co imarinacohuë' ni'ton, co nitotopirinahuë', canpitaso' carinquëma' a'chinchinquëma'. Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë' a'chinchinquëma'. A'napitaso nipirinhue' pënento nanan quëransáchin a'chintarahuë'. ¹² Inapitaso' co yanatërinacohuë' ni'ton, natanaponaraihuë', co natëtapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'. Imarinaco naporini, oshanëna' inquitahuato anoyacancanchitohuë',” itërin.

Tricoraya tapon naporinso'*(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)*

¹³ Naq uë ranchin Quisosori ca'tano'sanënpita itantapon: “Achin sha'huitëranqu ëma so' ¿co nitotëramahuë' ti? Co inaya tëranta' nitotohuatamahuë', ¿onporahuatomacha ya'ipiya nitotërë'pëinquëmaya? Carinquëma' nipachin anitochinquëma'. ¹⁴ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chinë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'sa' iraquë huarë' pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinhue', a'naroáchin Satanasë huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërëtiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. ¹⁶ A'naquën piyapi'santa' na'piroquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinhue', ¹⁷ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiniquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Yosë nanamën yaimapi ni'ton, a'napitari tëhuapi, no'huipi, napotopi. Napohuachinara, Yosë nanamën yaa'popi. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin nanamën a'popi. ¹⁸ A'naquën piyapi'santa' nahuanoquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinhue', ¹⁹ ma'sharáchin yonquipi. ‘Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, noya cantarai,’ topi. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, nani ma'sha nohuantatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. ²⁰ A'naquënso nipirinhue' noyaro'paquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', cancanëna quëran natëpi. Sharo'sa' nisha nisha nitërinso pochin natëtopi. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërinso pochin noyamiachin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquënso' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi,” itërin.

Nanparin pochin nininso'*(Lucas 8.16-18)*

²¹ Naquëranchin Quisosori itaantarin: “Ni'co' iyaro'sa'. Nanparin i'chinpihua-tëra, ¿co i'mëanaquë po'morëhuë' pa'? Co pë'saraanaquë tëranta' acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. ²² Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipiya nitotapi. ²³ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico',” itërin.

²⁴Ina quëran napotaantarín: “Natanpatama', noya yonquico'. Onpopinsona a'napita nitohuatama', inapochachin Yosënta' nitarinquëma'. Aquë aquëtë chachinhuë nipon quëtarinquëma'. ²⁵Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama'. A'naquënso nipirinhue', 'Nani nitotërahue', topirinhue', co yanatëpihue'. Napoaton Yosëri tananpitarin. Inapotohuachina, pi'pian tëranta' nitotopiso', ya'ipiya naniantapi,” itërin.

Ya'pirin papotërin quëran a'chininso'

²⁶Ina quëran napotaantarín:

“Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma'. Iminquë sha'tërëso pochin ninin. ²⁷Sha'tërinso piquëran tashihuachina, hua'anën huë'ërin. Tahuërihuachina, huënsëantarín. Nani tahuëri naporárin. Oshaquëran sha'ninso' pichopitahuaton, papotërin. Onporohuatonso' papotërinso' co nitotërinhuë'. ²⁸Sha'pachina, inaora nohuanton, no'pa quëran papotërin. Nani a'shinpachina, huënsaratërin. Nani huënsaratahuaton, nitërin. ²⁹Ya'pirin cayahuachina, nani noya macacaso' ni'ton, manin huachi,” tënin. (Inapochachin Yosë nanamën sha'huitohuatëhua', ina nohuanton, oshaquëran a'naquën natëtapí.)

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰Ina quëran sha'huitantarín:

“¿Ma'pochinta' Yosë hua'anëntërinpoaso' ninin? ¿Ma quërantá' nanitëre' ina yonquicaso'? ³¹Mostasaraya no'paquë sha'nëso pochin ninin. Mostasarayaso' hua'huishin. A'napita ya'pirin quëran pi'pi pi'pishara'huaya. ³²Pi'pira'huaya niponahuë', sha'patëra, panca panca papotërin. A'napita sharo'sa quëran panca panca ta'an ninin. Panca së'patohuachina, inairaro'sa' na'iyatona', inaquë pëipi,” itërin.

Ma'pochinsona nininso'

(Mateo 13.34-35)

³³Ina pochin Quisosori piyapi'sa' a'chintarin. Na'a pënënto nanano'sa quëran ayonquiárin. Natantiinpichin a'chintarin. ³⁴Napoaponahuë', pënënto nanan quëransáchin a'chintërin. Ina quëran ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëhuachinara, oshaquëran a'chintantarín no'tëquën yonquicaíso marë'.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵Naporo' tahuëri chachin nani tashirarapaso', ca'tano'sanënpita itapon: —Sono aquëtëran pa'ahua', itërin.

³⁶Nani piyapi'sa nontahuaton, Quisoso potiquë ya'comarin. Napohuachina, ca'tano'sanënpitarë chachin pa'pi. Naporo' a'napitanta' nisha potiro'saquë pa'pi. ³⁷Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi poti opoto opototahuaton, nani yamëntairapirinhue'. ³⁸Ya'huëre' Quisososo', huanconënuë motonan motoantahuaton, huë'ërarín. Ca'tano'sanënpitari ochinanpi:

—¿Catahuacoi Maistro chimiitarihua! ¿Co ina yonquiranhue' ti? itopi.

³⁹Huanintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' camaiton:

—¡Sanoquë! ¡Copi tëquë huachi! itërin. Itohuachina, ihuan copitënin. A'naroáchin sanoirin.

⁴⁰—¿Onpoatomata' të'huataramaso'? ¿Co Yosë natëyatëramahuë' ti? itërin.

⁴¹Pa'pi pa'yanahuatona', ninontopi:

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantërinso'

(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39)

5 ¹Ina quëran, sono' aquëtëran Quirasa parti itopiquë canconpi. ²Quisoso nani nonshihuachina, a'na quëmapiri na'pi nanin quëran pipirahuaton, nacapirin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi noya yonquirinhuë'. Hua'yantërin. ³Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërin. Pa'pi chiniquën ni'ton, co catinaquë tëranta' nanitopihuë' tonpocaiso'. ⁴Na'aro' catinaquë tanpaquën tonpotahuatona', pa'on tonpotopirinahuë', oshitërachinin. Co incariso tëranta' nanitërinhuë' minsëcaso'. ⁵Nani tashi', nani tahuëri iratárin. Na'pi naninquë, motopiquë inaquëpita pa'sápaton, chiniquën yaitárin. Na'piquë nipë'sharárin. ⁶Quisoso aquë quëran quënanahuaton, ta'quirin. Quisoso nocotapataquë isonquirahuaton, mosharin. ⁷⁻⁸Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai nontërin.

—¡Iso quëmapi quëran pipico huachi! itërin. Ina natanahuaton, sopairi chiniquën a'panirin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisomonquën, Yosë hui'ninquën ni'ton, chiní chiniquën nanantëran. Yosë marë' ama apira aparisitocoisohuë', itërin.

⁹—¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin Quisosori.

—Na'acoi ni'toi, “na'a huaranca,” itërinacoi. ¹⁰Ama a'na parti a'pacoisohuë', tosapi. ¹¹Ina ya'cariya notohuaro' coshiro'sa' panënuquë coshatapi.

¹²—A'pacoí coshiro'saquë tëranta' ya'coanta'ii, tosapi.

¹³—Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conconco', itërin. Itohuachina, sopairo'sa' pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Ina quëran ya'ipi coshiro'sa', cato huaranca pochin nipirinahuë', hua'yantatona' ta'api. Tahuan pa'tatona', sonoquë niitopi. Inapoatona', taquiiitopi.

¹⁴Coshi a'paina'piro'saso' ni'sahuatona', ta'arë'nachin ninanoquë ya'huëpisopita sha'huitonpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. Natantahuatona', “¿Ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'. ¹⁵Quisosoquë canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquipi. Nani a'moanaton, noya huënsërarin. Na'a sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', noya yonquiantarin. Co huachi hua'yantërinhuë'. Napoaton pa'yanpi. ¹⁶“Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'pahuachina, coshiro'saquë ya'conconpi. Inapohuachinara, tahuan pa'tahuatona', sonoquë taquiiitopi huachi,” itopi ni'pisopitari. ¹⁷Natanahuatona', piyapi'sa' të'huatopi: “A'na parti paquë”, itopi Quisoso nontatona'.

¹⁸Quisoso potiquë ya'conaso', hua'yantërinsoari huëcapairahuaton, itapon: “Canta' imainquën,” itërin. ¹⁹Quisososo nipirinhuë' co nohuantërinhuë'.

—Ya'huëranquë iyasha paantaquë'. Quëmopinënpita sha'huitonquë'. “Sinioro noyá anoyatërinco. Na'con nosororinco,” itëquë', itërin Quisosori.

²⁰Napotohuachina, pa'nin. Ticaporisè parti sha'hui'ra'piarin. “Quisoso nóya anoyatèrinco,” itèra'piarin. Natanahuatona', “¡Ma'pitacha sha'hui'rin paya! ¡Ma noya catahuarin!” topi ya'ipiya.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinso'

(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

²¹Quisososo' pèntonquiantarahuatón, na'a piyapi'sa' quènanquirin. Sono' yonsanquè huècapairahuatona', tancapitopi. ²²Naporo' a'na cotio hua'an Cairo itopiso huè'nin. Inaso', niyontonpiso pèi' hua'an ya'conin. Quisoso quènanquirahuaton, nantèn pirayan isonquirin:

²³—¡Hui'nahuè Siniro, chimirin! Huèquè!. Sè'huaquiron, anoyatoco, chiminipachin, itárin.

²⁴—Inta nipachin, toshuatón, imarin. Na'a piyapi'santa' imasapi ni'ton, Quisoso ya'quèètèrapi. ²⁵Paaquèya', a'na sanapi imaquiarin, hua'qui' panca huènai' a'parinso'. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhue'. ²⁶Na'a notoro'sari nonènpirinhue', na'con parisitárin. Nani ya'ipi coriquinèn i'quiaponahuè', co manta' noyatèrinhuè'. Aquètè chachin nisarin. ²⁷⁻²⁸Quisososo nahuinso' natantahuaton, pinèn quèran imaquiarin. “A'morinso tèranta' sè'huahuato, anoyatarinco,” ta'ton, piyapi'sa' ya'sèratèrarahuaton, a'morinso' sè'huitiirin. ²⁹Naporo' a'naroáchin huènai' no'narin. Canio quèran nani noyatèrin nintanin. ³⁰Quisososo' co quènanaponahuè', inaora nitotèrin. “A'nasos' natètonco, sè'huaquirinco. Ca nohuanto noyatèrin,” ta'ton, a'naroáchin tahuèrètahuatón, nantatèrin:

—¿Inta' a'morahuèso' sè'huatèrinco? ténin.

³¹—Ni'quèchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quèètèpirinènquènhue', “¿Inta' sè'huarincó?” ¿ténan ti? itèrin ca'tano'sanènpitari.

³²Itopirinhue', Quisososo' a'naya a'naya ni'sarin. “¿Inta' sè'huarincó?” ta'ton, ni'sárin. ³³Napohuachina, sanapiso' “Nani anoyatèrinco,” ta'ton, ropa ropatèrarin quèran Quisoso huècapairin. Isonquirahuaton, no'tèquèn sha'huitèrin. “Hua'qui' caniorahuè ni'ton, sè'huaranquèn Siniro. Sè'huatènquèn, a'naroáchin noyatèrahuè huachi,” ténin.

³⁴—Natèranco ni'ton, nani imoya, anoyatèranquèn. Nani noyatèran ni'ton, noya paquè huachi, itèrin.

³⁵Ina nontaso chachin, Cairo pèinèn quèran huè'sahuatona', sha'huitiipi.

—Hui'nan nani chiminin huachi. ¿Ma'marèta' topinan quèran Maistro quèsan? itipi.

³⁶Quisososo nipirinhue' piyapi'sa' noninso' natanaponahuè', co ina yonquirinhue'.

—Ama iyasha pa'yanquèsosue'. Natèco, itèrin.

³⁷“Ama a'napitasos' huè'inasosue',” topachina, Pitro, Santiaco, Coansha, inapita rá chin pa'pi. Coanshasos' Santiago iin. ³⁸Cairo pèinènquè canconahuatona', na'a piyapi natanconpi. Chiníquèn na'nètona', ayanápi.

³⁹Ya'contarahuatón, inapita itapon:

—¿Onpoato mat a' na'nètoma', noncaroaramaso'? Co sanapia'hua chimininhuè'. Huè'ésárin, itèrin Quisosori.

⁴⁰Naporinso' natanahuatona', piyapi'sari tēhuapirinhue'. Quisosorisos' inapita ocoirahuaton, pa'pin, a'shin, cara ca'tano'sanèn, inapitaráchin

quëparin. Sanapia'hua ya'huërinquë ya'concontarin. ⁴¹Maimirarahuatón, inaora nananquë:

—*Tarita comi*, itërin. “Huënsëquë' apia'hua,” tapon napotërin. ⁴²A'naroáchin sanapia'hua huënsërahuatón, huanirín. Nani shonca cato' pi'ipitërin ni'ton, noya iratërin. Ina ni'sahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi pa'yanpi. “¡Ma'pítacha nitotaton, ananpitaantarin paya!” topi. ⁴³Quisososo nipirinhue', “Ama a'napita sha'huitocosohue',” itahuatón, “Nanon a'caco',” itërin.

Nasaritoquë paantarínso'

(Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30)

6 ¹Ina quëran pipirahuatón, ya'huërin'pa' paantarín. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. ²Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë a'chinarín. Na'a piyapi'sari natanahuatona', pa'yanpi. Pa'yanatona', inahua capini ninontapi:

—¡Ma'pítacha Quisososo nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Noya noya yonquirín. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatóncha nani ma'sha nanitaparín nicaya? ³Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. ¿Co'na nontëcamayo inaso'? A'shinso' Maria itopi. Iinpítanta' nohuitërehua'. Santiago, Cosi, Cotasë, Simon, inapita itopi. Oshinpitanta' isëquë canpoarë' ya'huarín. Co Quisososo chiníquën nanantërinhuë'. Canpoa pochachín inanta', ta'tona', “¡Macari natëapon!” topi. ⁴Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonëinquë ya'huëpisopitariso nipirinhue', co noyahuë' natanpi. Quëmopinënpita, huëntonëinquë ya'huëpisopita, inapítanta' co noyahuë' ni'pi, topi iráca. No'tëquën napopi, ténin Quisoso. ⁵Co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co nanitërinhuë' aquëtë huarë' Yosë pochín nicacaso'. Caraíchin cania'piro'sa' së'huarahuatón, anoyatërin. ⁶“¿Onpoatoncha isopita co yanatërinacohue' nicaya?” ténin, yonquiapon.

Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' a'parínso'

(Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6)

Ina quëran ya'cariya ninanoro'saquë pa'sahuatón, piyapi'sa' a'chintarin. ⁷Naporahuatón, shonca cato' ca'tano'sanënpita përasahuatón, sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Catoya catoya a'parín. Chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'.

⁸—Pa'patama', ama ma'sha quëpacosohue'. Ama cosharo', pë'pëto, coriqui, inapita tëranta' quëpacosohue'. Pitanaráchin quëpaco'. ⁹Sapatë' po'morahuatoma', a'moramasorë'quëmaráchin paco'. ¹⁰Inso pëiquësóna yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. ¹¹A'na ninanoquë ya'huëpisopita no'huitënnëinquëma': “Ama isëquë huëcosohue'. Co yanatanainquëmahue',” itohuachinënnëinquëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó: “Nani sha'huitopiranquëmahue'. Co nohuanteramahue' ni'quëhuarë' canpitaora tëhuënnëmaquë nina'intarama',” itoco'. Tëhuënnachín Yosëri chiníquën ana'intarin huachi, itërin Quisosori.

¹²Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', piyapi'sa' pënëna'piapi: “Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachín tahuërëtantaco huachi,” itëra'piapi. ¹³Naporahuatona', na'a piyapi'sa'

sopairo'sari ya'coancantërinso inquitopi. Na'a cania'piro'santa' tomaquë pashitatonä', anoyatopi.

Coansha Paotista tëpapiso'

(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquipi. Cariria hua'aonta' natantërin, Irotisë itopiso'. I'huamiáchin inari sontar onënpita camaiton, Coansha Paotista atëpatërin ni'ton, yonquíárin: “Ina quëmapiso' Coansha. I'hua chiminaponahuë', nãpïantarín. Napoaton nani ma'sha nanitaparin,” ténin.

¹⁵“Co inahuë'. Iniasë pënëntona'pi ipora,” topi a'naquëonta'.

“Co inahuë'. Ninotona'pi iráca ya'huërinso' nimara,” topi a'naquëonta'.

¹⁶Irotisëso nipirinhue', co nisha nisha yonquirinhue'.

—Inaso' tëhuëenchachin Coansha. Anishitëconotopirahuë', nãpïantarín, ténin.

¹⁷⁻¹⁹I'hua chachin Coansha nãpiso', Irotisë co noyahuë' ninin. Iin sa'in osërëterin. Pinipi sa'in chachin osërëtatón, manin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coanshari chiníquën pënënin. “Co Yosë nohuantërinhuë' iyaparin sa'in osërëtatón macamaso',” itërin. Napotërinso marë' Irotiasaso' co quëyatónhuë', onpopiõta yatëparin. Ina nohuanton hua'anso', sontaro'sa a'parin. Coansha macacaiso marë'. Masahuatona tashinan pëiquë po'mopi. Inapotahuatona, catinaquëtõpi.

²⁰Irotisëriso' Coansha noya natanin. “Nóya quëmapi inaso'. Co oshahuanhuë',” ta'ton, co nohuantërinhuë' atëpatacaso'. Coanshari pënënpachina, nisha nisha yonquiaponahuë', noya natanin. ²¹Ina quëran hua'huatërinso' tahuëri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatërin. Coisëro'sa', capitano'sa', ma'huano'sa' Caririaquë ya'huëpi-sopita, inapita amatërin. Naporo' tahuëri Irotiasa chinotërin Coansha atëpatacaso'. ²²Coshatasoi', hua'huin ya'conahuaton, nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuatona', ya'ipiya quëran pa'yatõpi. Hua'an mashorinta' pa'yatërin.

—Ma'sona nohuantëranso' apia'hua, nico quëchinquën. ²³Yoscoarë' quëchinquën. Ma'sona tëranta' nipatanco, quëtaranquën. Pancana no'pa' hua'anëntërahuë. Patomaquë huarë' quëtaranquën, itërin hua'ani na'aro nontaton. ²⁴Napotápachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha nishitëconotahuaton, motën quëtoco,” itëquë', itërin.

²⁵Manorahuaton, hua'an ya'huërinquë paantarín.

—Coansha motën nohuantërahuë. Sënanquë acorahuaton, apiramiáchin quëtoco, itërin.

²⁶Ina natanahuaton, hua'an pa'pi sëtërin. Napoaponahuë', “Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarë' itërahuë,” ta'ton, co yanonpintërinhuë'. ²⁷Ina quëran sontaro sha'huitahuaton, a'parin Coansha motën macacaso marë'. Inaso pa'sahuaton, tashinan pëiquë nishitëconotërin. ²⁸Sënanquë motën acorahuaton, nanon quëtërin. Nanonta' a'shin quëtõnin.

²⁹Imarinsopitaso', natantahuatona huë'pi. Nonën quëparahuatona', pa'pi-topi huachi.

Cosharo' ana'atërinso'*(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)*

³⁰Ina quëran ca'tano'sanënpita huëantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. "Nani a'chintëra'piarai. Cania'piro'santa' anoyatërai. Noya natanpi," itiipi. ³¹Na'a piyapi'sa' huë'sapi Quisoso nicapona'. Ina quëran paantapi. A'napita ya'huë'rë' huëantapi, ina quëran paantapi. Naporápi ni'ton, Quisoso ca'tano'sanënpitarë chachin co capacaiso tëranta' nanitopihuë'.

—Huëco' iyaro'sa'. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'ahua'. Pi'pian chinotahua', itërin ca'tano'sanënpita. ³²Itohuachina, potiquë ya'conahuatona', pa'pi. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sapirinahuë'. ³³Pa'pachinara, na'a piyapi'sari notëerapi. Quisoso nohuitahuatona', na'a paahuapi. Nisha nisha ninano quëran pa'pi. Ira pa'tatona', ta'arahuatona', inahua'ton canconpi. Co'huara Quisoso canshátërasohuë', canconpi. ³⁴Na'a piyapi'sa' yamorapi. Nonshirahuaton, Quisosori quënanconin. "Isopitaso' ohuicaros'a' co macari a'pairinsohuë pochin nisapi," ta'ton, nosororin. Nosoroaton, na'con a'chintaantarin. ³⁵Nani i'huararahuasos', ca'tano'sanënpitari Quisoso huëcapairahuatona', itopi:

—Nani Maistro i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë' ni'ton, ³⁶piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isosha'huaya pëiro'sa' ya'huërin. Ninanoro'santa' co aquëyahué'. Inatohua' coshoro' pa'anatona', ca'ina', itopirinahuë'.

³⁷—Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Cato pasa tahuëri sacatatë' coriqui canarëso pochin ninqüë pan pa'anahuato'i, ¿a'ca'ii ti? itopi.

³⁸—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? Paatoma', ni'conco', itërin. Pa'sahuatona', ni'conpi.

—A'natërapoya pan, catoyachin sami, inaíchin ya'huëtërincoi, itiipi.

³⁹Itohuachinara, piyapi'sa' sha'huitërin pastoque huënsëcaiso'. ⁴⁰A'naquën a'natërápo shonca, a'natërápo shonca, a'naquën pasa, pasa huënsëpi. ⁴¹Ina quëran a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'parin. Inápaquë në'pë-tahuaton, Yosë nontërin. "Yosparinquën, Tata," itahuaton, pan së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Sami së'paninsonta' quëtëra'piapi. Inaíchin nipirinhue', ya'ipi piyapi ananitërin. ⁴²Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ⁴³Ina quëran pan, sami, inapita pë'sotopiso' maantapi. Shonca cato' i'më' amëntatopi. ⁴⁴A'natërápo huaranca quëmapi'sa' naporo' coshatopi.

I aipi i'narinso'*(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)*

⁴⁵Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: "Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Apira canta' pa'sarahué. Pitsaita'pa' pa'ahua'," itërin. Ca'tano'sanënpita nani pa'pachinara, piyapi'sa' nontarin ya'huëpi'pa' paacaiso marë'. ⁴⁶Nani nontohuachina, inaora pa'nin a'na motopia'huayaquë Yosë nontacaso marë'. ⁴⁷Tashihuachina, ca'tano'sanënpitaso' potiquë pa'sapirinahuë', sono' huáncoanai' tashitopi. Quisososo' inaoraíchin quëparitërin. ⁴⁸Ca'tano'sanënpita ya'ipi tashi' maitopirinahuë'. Ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiníquën pacacaiso'. Canotopi huachi. Ina ni'sahuaton,

co tahuëriyátërasohuë', Quisoso pa'nin. I aipi i'narahuatón, no'pa pochin pa'tarin. Poti nani icantaponahuë', na'huëtatë pochin nizarin. ⁴⁹I aipi pa'sarinso' quënanahuatona', pa'yanpi. "Hua'yan" ta'tona', "ëë" topirinahuë'. ⁵⁰Ya'ipiya quëran ni'sahuatona', tè'huatopi. Nipirinhuë', a'naroáchin Quisosori itërin:

—Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohuë'. Chiníquën cancantoco', itërin.

⁵¹Ina quëran potiquë ya'conapatërin. Ya'conpachina, ihuan sanorin huachi. Ca'tano'sanënpita pa'yanpi: "¿Onporahuatoncha nanitaparin nicaya?" topi yonquiatona'. ⁵²Nani pan ana'atërinso' nicaponaraihuë', co ina yonquipihuë'.

Quinisariti parti pa'ninso'

(Mateo 14.34-36)

⁵³Aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. Yonsanquë poti a'sonpi. ⁵⁴Nonshiaso chachin, a'naroáchin piyapi'sari Quisoso nohuitopi. ⁵⁵Manorahuatona', ya'ipi ina parti pa'sahuatona', pëiro'saquë pa'pi. Na'a cania'piro'sa' pë'sara'huayaquë quëpi anoyatacaso marë'. "Pasëquë Quisoso ya'huarin," itohuachinara, inaquë quëpi. ⁵⁶Intohuaso tëranta' Quisoso pa'pachina, inatohua' cania'piro'sa' quëparapi. Nisha nisha ninanoquë pa'sarin. A'naquën pancana. A'naquën caraíchin piyapi ya'huëpirinhuë', insëquësona pa'pachina, cachiquë cania'piro'sa' acopi. "Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina'," tosapi. "Inta nipachin, së'huaina'," topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina', a'naroáchin noyatopi huachi.

Cotio mashocoro'sa' napopiso'

(Mateo 15.1-9)

7 ¹Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita Quirosarin quëran o'mapi Quisoso natanacaiso marë'. ²⁻³Quisoso ca'tano'sanënpita coshatasoi', quënanquipi. A'naquën co niopimirataponaraihuë' coshatapi. Parisioro'saso' co'huara coshachatëraponahuë', pi'pian i'shaquë niopimiratopi. Ya'ipi cotioro'sa' ina pochin yonquipi. "Co inapohuatëhuahuë', oshahuanarihua'," tëcatona' napopi. Shimashonëna' inachintopiso' ni'ton, inapopi. ⁴Mircatoquë pa'pi quëran yacoshatohuachinara, i'quë niopimiratopi. Na'a nisha nisha inachintopisopita ya'huëtopi. Minëro'sa', i'sha ta'painano'sa', hua'na yonsharo'sa', pë'sararo'sa', inapita pa'mopi. ⁵Napoaton parisioro'sa', cotio maestro'sa' inapitari Quisoso natanpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quëma a'chintëransopitaso', co niopimirataponaraihuë' coshatapi? Shimashonënpoa' inachintopirinahuë', inahuaso' co napopihuë', itopi.

⁶—Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. "Yosë imarai," topiramahuë', co imaramahuë'. Canpitaso' nonpintënuëma'. Iráca Yosë quiricanënuë Isaiasë no'tëquën ninorinquëma':

"Isopita piyapi'saso' nanamëna quëran noya nontopirinacohuë', co cancanëna quëran imarinacohuë'.

⁷"Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinahuë',

inahuara yonquipiso' nia'chintapi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco," ténin Yosë.

Iráca Isaiasë nin shitaton, naporin. ⁸Inapochachin canpitanta' Yosë pënëninpoaso' naniantahuatoma', piyapi'sa' a'chinpiso' natërama huachi, itërin.

⁹Naquëranchin itantarin:

—Tehuënachachin Yosë pënëntërinso' a'porama' shimashonëma' napopiso' natëcamaso marë'. ¹⁰Ni'co'. Moisésë iráca pënëntaton, naporin: “Tatama', mamama', inapita noya natëtoma', catahuaco'. Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuë yonquirapitona' no'huihuachina', tēpaco',” tēnin.

¹¹Canpitaso nipirinhue' nisha a'chinama'. A'chinatoma', naporama': “A'na-quën nanitërin pa'pina', a'shina' apiratacaso'. ‘Ma'sha ya'huëtërinco' nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë',’ topatëra, co tatama', mamama' inapita quëtacaso' ya'huërinhuë’,” toconama'. Napoaton tatama', mamama' inapita ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quëtëramahuë'.

¹²“Co quëtacaso' ya'huërinhuë’,” toconatoma', co catahuaramahuë'. ¹³Ina pochin nia'chintatoma', co Yosë quiricanën natëramahuë'. Hui'namapitanta' a'chintërama' inapochachin nicacaiso marë'. Inapochachin pochin na'con nisha nisha nia'chintërama', itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'

(Mateo 15.10-20)

¹⁴Naquëranchin piyapi'sa' përasahuaton, a'chintantarin.

—Ya'lipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'. ¹⁵Co manta' ma'sha ya'huërinhuë' nonënpoaquë ya'conahuaton, aoshahuaninpoaso'. Cancanënpoa quëran pipirinsó' tēhuënnchinsó' aoshahuaninpoa'. [¹⁶Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin.]

¹⁷Nani a'chintohuachina, piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi. Nani ya'conpachinara: “Achín naporansó' co nitotërai huë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?” itopi.

¹⁸⁻¹⁹—¿Co canpita tëranta' nitochátëramahuë' ti? Inta nipachin, a'chintanta'in quëma'. Nani ma'sha ca'nëhuaso marë' co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co cosharo' cancanënpoaquë ya'coninhuë'. Chi'chirina-mënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquantarë'. Napoaton ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Coshatërehuaso marë' co oshahuanëhuahuë', itërin. ²⁰Ina quëran itaantarin:

—Cancanëma quëran co noyahuë' yonquihuatomara, co noyahuë' ninama'. Ina marë' oshahuanama'. ²¹Acopo' cancanëma quëran co noyahuë' yonquiramasopita pipirin. Co noyahuë' yonquihuatomara', monshihuanama', ihuatërama', tēpatërama'. ²²Nitëhuananpitërama'. Pa'yatacasoráchin cāncantërama'. A'napita ma'shanën noyaparama'. Co noyahuë' ninama'. Nonpinama'. Nisha nisha co noyahuë' ninamaso' co yaa'poramahuë'. Apirarama'. Pinotërama'. “Caso' co a'napita pochincóhuë'. Noya noyaco’,” toconama'. Co yonquinahuanhuë' ninama'. ²³Co noyahuë' yonquihuatomara, ina pochin ninama'. Ina marë' oshahuanama', itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'

(Mateo 15.21-28)

²⁴Ina quëran pipirahuaton, nisha piyapi'sa' ya'huëpique pa'nin. Tiro, Siton, inapita ya'cariya paaton, a'na pëiquë ya'conconin. “Ama isëquë huë'nahuëso'

a'napita sha'huitocosohuè', itopirinhue', a'naroáchin ya'ipi nahuinin.²⁵⁻²⁶ Inaquè a'na sanapi ya'huérin. Co cotio sanapihue'. Nisha piyapi. Siropinisia parti hua'huatérin. Hua'huinso' parisitárin. Sopairi ya'coancantérin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhue'. Quisoso huè'ninso' natantahuaton, paaparin. Paaparahuaton, Quisoso nantèn pirayan isonconin.

—Hua'huahuè Sinioro parisitárin. Sopairi ya'coancantaton, chiniquéen aparisitarin. Inquitoco, topirahuè', itiirin.

²⁷—Ni'què' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonèn osèrèthuatè', ni'nira a'carèhuè'. Hua'huaro'sa'ton coshachin noya natëaquè huarè', itèrin Quisosori.

²⁸—Naporin mini Sinioro. Napoaponahuè', hua'huaro'sa' pi'pian tëranta' atotihuachinara, ni'niraro'sarinta' capitèrin ni'ton, quiyanta' catahuacoitopirahuè', itèrin.

²⁹—¡Naporinchi paya! Ma noya natëranco ni'ton, ya'huèran'pa' paantaquè'. Nani sopai hua'huan quèran pipirin, itèrin.

³⁰Sanapiso pëinenquè canconahuaton, hua'huin noya quèhuéánin quènanconin. Nani sopai pipirin huachi.

Nè'huèro'sa' anantatérinso'

³¹Quisoso Tiro quèran pipirahuaton, Sitontaquèchin na'huérin. Ina quèran Ticaporisèquè canquirin. Inaso no'pa' Cariria sono yonsanquè ya'huérin. ³²Inaquè a'nara apia quèpi Quisosori anoyatacaso marè'. Noyá nè'huérin. Naporahuaton, pa'pi icotè' ninin. “Iso quèmapi sè'huaquè' noyachin topiraihuè',” itopi. ³³Napotohuachinara, apiaráchin amashamiachin quèparin. Quèparahuaton, imirin quèran icarahuèratèrin. Ina quèran niipiimiratahuaton, nènèrain sè'huatérin. ³⁴Inápaquè nè'pèthuaton, sètèrin quèran panca nii o'huarin. Ina quèran Yosè nontahuaton: “¡Ipata!” itèrin. “¡Nè'huèranso' iniquè'!” tapon napotèrin.

³⁵Naporo' nè'huérinso' inquiren huachi. Nènèrionta' noyatahuaton, noya nonin huachi. ³⁶Quisosori piyapi'sa' pënénin: “Ama a'napita sha'huitocosohuè',” itèrin. Itopirinhue', piyapi'saso' pa'sahuatona', sha'huirapiapi. Na'con na'con pënènpirinhue', aquè aquètè huarè' sha'huirapiapi. ³⁷“¡Ma'pitacha Quisoso nitotèrin paya! Nè'huèro'sa' anoyatohuachina, noya natantopi huachi. Co nonpirinahuènta', a'naroáchin anoyatèrin ni'ton, noya nonsapi. ¡Ya'ipichi noya ninin paya!” topi.

Cosharo' ana'atantarinso'

(Mateo 15.32-39)

8 ¹Naporo' tahuèri'sa' na'a piyapi'sa' niyontoantapi. Capa cosharo' nipa-china, Quisosori ca'tano'sanènpita përarin. Huè'pachinara, itèrin:

²—Piyapi'sa' nosororahuè. Nani cara tahuèri natanarinaco ni'ton, co huachi manta' cosharo' ya'huètopihue'. ³A'naquèn áquè quèran huè'pi ni'ton, co topinan yaa'parahuè' tanari canahuachina', itèrin.

⁴—Capa pëiro'sa' isèquè. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huapi. ¿Onpotahuatècha isonapo' piyapi a'carè paya? itopi ca'tano'sanènpitari.

⁵Napotohuachinara, Quisosori natanin:

—¿Onpo panta' ya'huètèrinquéma'? itohuachina:

—Canchisëyachin ya'huëtërincoi, itopi.

⁶Ina quëran piyapi'sa' sha'huëtërin no'paquë huënsëcaiso'. Nani huënsë-huachinara, pan ma'patërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan së'panin huachi. Së'pana huaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' quëtëra'piapi. ⁷Caraíchin saminta' ya'huëtöpi. Ina marënta' “Yosparinquën Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita sha'huëtërin piyapi'sa' quëtacaiso'. ⁸Nani quëtöhuachinara, natëaquë huarë' coshatöpi. Pë'sotöpisonta' masahuatona', canchisë i'më' amëntatöpi. ⁹Catapini huaranca piyapi'sa' pochin coshatöpi. Nani coshatöhuachinara, piyapi'sa' nontërin paca-caiso marë'. ¹⁰Nani nontöhuachina, potiquë ya'conin. Ca'tano'sanënpitarë' pa'sahuatona', Tarmanota parti chinpiconpi.

Sacai' nininso' nicacaso' nohuantöpi

(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹Inaquë parisioro'sa' huë'sahuatona', Quisoso nontiipi atëhuëcaiso marë'. “Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nininso' niquë' quiyanta' nicatëinquën natëinquën,” itöpirinahuë'. ¹²Chiníquën sëtaton, itapon:

—¿Ma'marëta' y ani'nama'? “Sacai' nininso' niquë' ni'linquën,” itöpiramacöhuë', co Yosë nohuantërinhuë' a'nota'huanquëmaso', itërin.

¹³Ina quëran potiquë ya'coantarahuaton, aquëtëran paantarin.

Parisioro'sa' yanöpinpiso'

(Mateo 16.5-12)

¹⁴Pöntöpirinahuë', ca'tano'sanënpita naniantöpi cosharo' quëpacaiso'. A'naíchin pan potiquë ya'huëtöpi. ¹⁵Quisösoriso nipirinhüë' pënënarin:

—Ni'cona iyaro'sa'. Pan ahuëpocatërinso pochin parisioro'sa' ya'huëtöpi. Irotisë imapisöpitanta' ya'huëtöpi. Ama iyaro'sa' ina nohuantöcosöhuë', itërin.

¹⁶Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontapi. “Capa pan. Co ya'huëtërinpoahuë'. Napoaton naponontërinpoa’,” nitöpi.

¹⁷Ninontöpi nitotaton, Quisösoriso itapon:

—¿Onpoatonta “capa pan,” toconama'? ¿A'chintápiranquëmahüë', co ipora huanta' yonquiyatëramahuë' ti? ¿Co natantöchináchinhuë' cancantërama' nica? ¹⁸Noya natanapömarahuë', ¿onpoatomata' co yonquiramahuë'? Nicapömarahuë', ¿onpoatomata co natëtëramahuë'? ¹⁹I'hua chachin a'natërapöíchin pan nipirinhüë', a'natëräpo huaranca piyapi'sa' ananitërahüë'. ¿Onpo i'mëta' naporo' pë'sotöpiiso' amëntatërama'? itërin.

—Shonca cato' i'më', itöpi.

²⁰—Panso' canchisëíchin nipirinhüë', catapini huaranca piyapi ananita-huato, ¿onpo i'mëta' pë'sotöpiiso'? itaantarin.

—Canchisë i'më', itöpi.

²¹—Napoaton co pan yonquiato, pënënaränquëmaso', ¿Co nitöchätëramahuë' ti? itërin Quisösoriso.

Somaraya anoyatërinso'

²²Ina quëran Pitsaitaquë chinpiconpi. Inaquë somaraya nininso' Quisö-soquë quëpi. “Së'huaquë' Sinioro noyachin,” itöpi. ²³Ithöhuachinara,

maimirarahuaton, ninano aipiran quëparin. Iroi quë pashirayatërin. Nani sê'huarayahuaton:

—¿Ma'ta' iyasha quënanan? itërin.

²⁴—Piyapi ni'pirahuë', co a'ninquëchin ni'nahuë'. Pa'sapirinhahuë', nara-ro'sa pochin ni'nahuë', itërin.

²⁵Naquëranchin sê'huarayantahuachina, noya ni'tërin. Nani noyatërin ni'ton, ya'ipi a'ninquëchin quënanin huachi.

²⁶—Ya'huëran'pa' iyasha no'tëëquë'. Ama ninanoquë paquësohuë', itërin Quisosori.

Pitro natëtërinso'

(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

²⁷Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Sisaria Pinipi parti pa'sarin nisha nisha ninanoquë a'chinacaso marë'. Papon pochin, ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahuë' ni'to, ¿in pochinta piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

²⁸—Nisha nisha yonquirapirinënquën. “Coansha Paotistaco' nanpiantarinso' ni'ton, naporin,” topi a'naquën. “Co inahuë'. Iniasëco' nanpiantamara,” topi a'naquëonta'. “Ninotona'pi iráca chiminpirinhue', nanpiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁹—Canpitaso nipirinhue', ¿ma'ta' yonquirama'? itërin.

—Quëmaso' Cristo, Yosë chachin a'paimarinquën, itërin Pitrori.

³⁰—Ama ina a'napita sha'huitocosohue', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

³¹Naporo quëra huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin.

—Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi nohuantarinacohue'. Tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanpiantarahuë', itërin Quisosori. ³²No'tëquën sha'huitochinarin. Ina natanahuaton, Pitrori amashamiachin quëparahuaton:

—¿Ama, Siniro, napoquësohuë'! itërin. ³³Quisososo nipirinhue' tahuëre-rahuaton, ya'ipi ca'tano'sanënpita ni'sarin.

—¿Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuanton, napotëranco. Co Yosë pochin yonquiranhue'. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachin yonquiran, itërin.

³⁴Na'a piyapi'sa' ya'cariya huaniapi.

—Amashamiachin huëco' iyaro'sa', a'chinchinquëma', itohuachina, huë'pi natanacaiso marë'. Ca'tano'sanënpitanta' natanapi.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuan-tërinso'ráchin imaco huachi. Corosëquë chiniquën parisitëre'. Inapochachin canpitanta' parisitapomarahue', imamiatoco. ³⁵Noya nanpicamasoráchin yonquihuatama', topinan quëran nanoparama'. A'na tahuëri chiminpatama', parisitomiatarema'. Nipirinhue', casáchin yonquihuatamaco, noya nanan a'chinamaso marë' parisitapomarahue', co topinan quëran nanoparamahuë'.

Yosë'pa' nanpimiatarama huachi. ³⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhuë', topinan quëran napoarama'. ³⁷ ¡Onponta' pahuëretapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhuë' cha'ëcaso'!
³⁸ Ipota tahuëri'sa' ya'huëpisopita co noyahuë' nipi. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantopi. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carimanta' tapayatëinquëma', a'poaranquëma'. Nanamëhuë' a'pohuatama', carimanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantarahuë. Tatahuë pochin huënaratahuato, noya anquëniro'sapitaro'co o'mantarahuë, itërin.

9 ¹ Ina quëran itaantarín:

—Tëhuëchachin iyaro'sa' Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. Chiní-quën nanantaton hua'anëntapon, ni'sarama'. A'naquëma' co'huara chimiyantërasënuquëmahuë', ni'sarama', itërin.

Quisoso nisha pochin ya'norinso'

(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

² Saota tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaráchin quëparin. Inapita nicasoi', nisha pochin ya'norin. ³ A'morinso' huënaráchin huënaráchin ninin. Co inso tëranta' nanitërinhuë' pë'sainaton, ina pochin huiríchin acocaso'. Huiiri huiríchin inaso'. ⁴ A'nanaya Iniasë, Moisësë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinahuë', Yosë nohuanton ya'noantapi. Quisosorë' ninontapi. ⁵⁻⁶ Ina ni'sahuatona', Pitro, Santiaco, Coansha, cara chachin pa'yanpi. Na'con pa'yanaton, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, topirahuë', a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisësë marë', a'nanta' Iniasë marë', itërin. Napoaponahuë', co yonquiatonhuë' naporin.

⁷ Naporo' chitorori imotërin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërinso' natanpi. “Iso'so' ca hui'nahuë, na'con nosororahuëso'. Ina natanco',” itërin. ⁸ Napotaso chachin ca'tano'sanënpitari ni'sapirinahuë', co a'napitaso' quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi.

⁹ Motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin: “Achin ni'namaso' ama insonta' sha'huitocosohuë'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nanpiantarahuë. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco',” itërin. ¹⁰ Napoaton co insonta' sha'huitopihuë'. Inahua capini ninontapi. “¿Onporahuatonta' nanpiantaponso'?” nitopi. ¹¹ Achin Iniasë quënanpi ni'ton, inanta' yonquiapi.

—Pi'pian Siniro yanatanainquën. Cotio maistro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: “Co'huara Cristo o'mayatërasohuë', Iniasë'ton huëantarín,” topi. ¿Onpoatonta' napopi? itopi.

¹²⁻¹³ —No'tëquën napopi. “Yosë nanamën ayonquiantacaso marë' huëantapon,” ténin pënëntona'pi. Naporinso chachin. Nani mini huëantapirinhaüë', co nohuitopihuë'. Co yanatanatonahuë', inahua yonquinnëna quëran no'huipi. Yosë quiricanënuquë naporinso chachin nitopi. Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', inapochachin no'huiarinaco. Aparisitarinaco. Yosë quiricanënuquë iráca ninorin ni'ton, parisita'huaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴Ina quëran motopi quëran nohuaraimarahuatona', a'napita ca'tano'sa-nënpita quënanquimantapi. Cotio maistro'sarë' chiníquën ninontapi. Na'a piyapi'sa' yamorapi ni'quimapi. ¹⁵Quisoso quënanahuatona' ya'ipiya quëran ta'arë'nachin nacapi. Pa'yatatona: "I'huata Maistro," itoonpi.

¹⁶Ina quëran Quisosori natanin:

—¿Ma'ta' ninontapiramahuë'? itërin. ¹⁷A'na quëmapiri itapon:

—Hui'nahuë Maistro quënahué, anoyatoco topirahuë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. ¹⁸Insëquësona sopairi mapachina, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Ninaquërahuatón, pacororárin. Ca'tano'sanënpita natanpirahuë' inquitacaiso marë', co nanitopihuë', itërin.

¹⁹—¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahué', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

²⁰Napohuachina, quëshipi. Quisoso quënanahuatón, sopai no'huitatón, hua'huasha ahua'yantërin. No'paquë atatahuaton, asocoro asocorotarin. Sa'po sa'po niconin.

²¹—¿Onporo quëran huarëta' hui'nan naporin? itërin.

—Hua'huatapon quëra huarë' naporin. ²²Na'aro' pënuë sopairi të'ya-tërin. I'quënta' të'yaitërin tëpacaso marë'. Nosorocoi, Sinioro. Nanitohuatón, anoyatëquë', itërin.

²³—“Nanitohuatón,” ¿itëranco ti? Yosë natëhuatëra, ya'ipiya nanitaparë', itërin Quisosori.

²⁴—Tëhuëenchachin Sinioro natëpiranquënhué'. ¡Catahuaco noya noya natëinquën! itaantarin pa'pini.

²⁵Na'a piyapi'sa' niyontonquirapi ni'sahuaton, a'naroáchin sopai itapon:

—Quëmaso' sopainquën. Piyapi ya'coancantohuatana, anë'huëran. Napoaton carinquën napotaranquën. Iso hua'huasha quëran pipirahuaton, ama huachi onporonta' ya'coancantantaquësohuë', itërin.

²⁶N apotohuachina, Sopai chiníquën “yai” tahuaton, hua'huasha ahua'yantaantarin. Inapotahuaton, chimipi pochin patërin. Napoaton: “Nani chiminin,” topirinhué', ²⁷Quisosori maimirarahuatón, opotohuachina, huanirin huachi.

²⁸Ina quëran Quisososo' ca'tano'sanënpitarëachin pëiquë ya'conconpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quiyariso' co nanitëraihuë' inquitahuaiso'? itopi.

²⁹—Isanpi sopaiso', sacai' inquitacaso'. Chiníquën Yosë nontaquë huarë', inquitëre', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninoantarinso'

(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰Ina quëran paantarahuatona', Cariria parti pa'sapi. “Ama huë'nahuëso' piyapi'sa' sha'huitocosohué',” tënin Quisoso. ³¹Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintatón, napotërin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapi-huachinco, masarinaco. Mapachinaco, tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara

tahuëri quëran nantpantarahuë, itërin. ³²Natanaponaraihuë', co natëtacaiso' nanitopihuë'. “¿Onpoatonta' ina pochin nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton tē'huatatona', co nohuantopihuë' natanacaiso'.

Chini chiniquën nanantërinso'

(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Pëiquë ya'conpachinara, ca'tano'sa-nënpita itapon:

—¿Ma'ta' iraquë huëcapoma pochin ninontëriarama'? itohuachina, ³⁴co manta' topihuë'. “¿Inquënpoacha ipora chini chiniquën nanantarihua nicaya?” nitopi ni'ton, co yasha'huíttopihuë'. ³⁵Napoaton inaquë huënsërahuaton:

—Huëco' iyaro'sa' shonca catonquëma chachin natanquico pëñëinquëma'. Inquëmasona' chini chiniquën nanantamasa' nohuantohuatama', topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco', itërin.

³⁶Ina quëran hua'huasha maimirahuaton, huancánachin ahuanirin. Ina iporahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

³⁷—Ca imaramaco ni'ton, hua'huasha tëranta' nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

Yosëri acanarinso'

(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi, Maestro, ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton, sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhüë', co quiya pochin imarinquënhüë' ni'ton, co nohuantëraihiuë'. “Ama inapotëquësohüë’,” itërai, tënin.

³⁹—Tananpitoco' iyaro'sa'. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton piyapi anoyatohuachina, inaso' noya. Co sha'huirapiincoso' nanitaponhuë'.

⁴⁰Insosona co inimicotohuachinpoahuë', catahuarinpoa'. ⁴¹Caso Cristoco. Imaramacoso marë' piyapi catahuahuachinquëma', Yosë nitotërin. I'sha tëranta' o'shitohuachinëinquëma', ina marë' a'na tahuëri acanaarin. Tëhuënchachin noya i'huëretarin, itërin Quisosori.

Anishacancantërinso'

(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴²Ina quëran itaantarin: “Hua'huasha natërinco'so' anishacancantohuatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohüë', co chiniquën cancanhatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancanchatërapomahuë', pancara'piquë a'sonconotahuatënëinquëma', marëquë tē'yaitërinëinquëma' naporini, noya noya niitomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë' tēnahuë'. ⁴³⁻⁴⁴Ma'sona tëranta' iyaro'sa' anishacancantohuachinquëma', a'poco'. Iso pochin yonquico'. A'na imirama quëran co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimiratërama' naporini, tantoimiraya nipomarahüë', Yosë'pa' pa'itomahuë'. Cato imirarë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Inaquëso' pën co onporonta' tacopiarinhüë'. ⁴⁵⁻⁴⁶Nantëma' ya'huëtërinquëma' iratacaso marë'. Nipirinhüë', ma'sona marë'

tëranta' co noyahuè' yonquiatoma', iratohuatama', na'con oshahuanama'. Ninishitèrant ètèrama' naporini, noya noya niitonhuè'. Tantorantè' nipomarahuè', Yosè'pa' pa'itomahuè'. Catorantèrè'quéma chachin parisitopiquè pa'patamaso', pa'pi co noyahuè' niitonhuè'. ⁴⁷Ya'piramanta' ya'huètèrinquéma' noya ni'tacaso marè'. Nipirinhue', ya'pirama quèran quènanatoma' co noyahuè' yonquihuatama', oshahuanarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, a'na quèran somaraya nipomarahuè', Yosè hua'anèntèrinquè pa'itomahuè'. Cato quèran chachin ni'ta pomarahuè', parisitopiquè tè'yatohuachinquéma', pa'pi co noyahuè' nisarama'. Ma'sona tëranta' anishacancantohuachinquéma', a'naroá-chin naniantoco' ama parisitopiquè paacamaso marèhuè'. ⁴⁸Inaquè chiniquèn parisitápoma'. Co shonaro'sa tëranta' chiminaponhuè'. Pèn co onporonta' tacopirarinhuè'.

⁴⁹Pènquè ahuiquitèrèso pochin Yosèri ya'ipi piyapi'sa' tëniarin noya noya cancantacaiso marè'. ⁵⁰Yamora noya acashicaso' niponahuè', chiminpa-china co huachi noyatèrinhuè'. Canpitaso nipirinhue', yamora cosharo' noya acashirinsò pochin nico'. Noya nini'toma', ya'huèco', itèrin.

Sa'ahuano'sa' pènèninso'

(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

10 ¹Capinaomo quèran pipirahuaton, Cotia parti paantarín. Naporahuaton, Cortanii' aquètèran pa'nin. Inaquè naquèranchin na'a piyapi'sari huècapai. Quisosori a'chintantarín. Nani tahuèri huè'pachinara, noya a'chintarin.

²Parisioro'santa' Quisoso ya'carirahuatona', atèhuècaiso marè' natanquipi:

—¿Noya ipora sa'ango' tè'yatacaso' ti? itiipi.

³—¿Ma'ta' iráca Moisèsè pènèntèrin? itèrin Quisosori.

⁴—“Sa'ango' yatè'yatohuatèra, coisèquè aninshitèrè': ‘Nani sa'ahuè tè'yatarahuè,’ ta'caso' aninshitèrè'. Ina quèran noya tè'yatacaso huachi,” tënin Moisèsè, itopi.

⁵—Co tè'yatacaso' pènèninquémahuè'. Canpitaso' co natantochináchinhuè' cancantèrama' ni'ton, Moisèsè napopènèninquéma'. ⁶Napoaponahuè' ya'nan piyapi nicapon, cato' piyapi'chín Yosèri ninin. A'na quémapi, a'na sanapi, inafchin ninin. ⁷Napoaton quémapi sa'apachin, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inè' nichinpitacaso' ya'huèrin. ⁸Cato' piyapi nipirinhue', a'na'chín pochín nipi. Catoya'pi nipirinhue', a'na'chín pochín Yosèri ni'nin. ⁹Nani Yosèri asè'quèrin ni'quèhuarè', co onporonta' sa'ama' tè'yatamaso' ya'huèrinhuè', itèrin Quisosori.

¹⁰Nani pèiquè ya'conpachina, naquèranchin ca'tano'sanènpitari itapona':

—Achin naporanso' a'chintantacoi nitochii, itopi.

¹¹—Sa'ama' tè'yatatoma', a'na sanapi mapatama', inaso' co sa'ama chachinhue' ni'ton, monshitèramaso pochín Yosèri ni'nin. Ina marè' oshahuanarama'. ¹²Inapochachin sanapi'santa', so'in ta'ananpirahuaton, a'na quémapi so'yatohuachin, inaso' co so'inhue'. Monshin pochín Yosèri ni'sarin. Ina marè' oshahuanarin, itèrin.

Hua'huaro'sa marè' Yosè nontèrinso'

(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

¹³Ina quèran hua'huaro'sa' quèpi Quisosori sè'huamotocaso marè'. Inapotahuaton, inapita marè' Yosè nontèrin. Hua'huaro'sa' quèpisopita

ca'tano'sanë npitari yaa'papurinahuë'. ¹⁴Ina ni'sahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin.

—Tananpitoco' iyaro'sa' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohuë'. Hua'huaro'sa pochin cancantopisopita Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ¹⁵Të huë'nchachin carinquëma' itaranquëma', hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

¹⁶Ina quëran hua'huaro'sa' iporin. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

¹⁷Ina quëran Quisoso yapaantarapirinhüë'. A'nara quëmapi ta'aquira-huaton, isonquirin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën. ¿Ma'ta' caso' onpo'i nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin. ¹⁸—¿Ma'marëta' “Quëmaso' noyanquën” itëranco? Yosëichin noyaso'. ¹⁹Iraca pënëntërinso' nani nitotëran. “Ama piyapi tēpacosohuë'. Ama nitēhuananpitocosohuë'. Ama ihuatocosohuë'. Ama ninonpinapicosohuë'. Ama nonpincosohuë'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco',” tēnin Yosë pënëntaton, itërin Quisosori.

²⁰—Co manta' Maistro onporahuë'. Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë', itërin.

²¹Ina natanahuaton, nirayarin. “Tëhuë'nchachin noya yonquirin,” ta'ton nosororin.

—Isonta' iyasha Yosë nohuanterin ta'a. Paquë'. Ya'ipi ma'shanënpita pa'ahanahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtëquë'. Ina quëran huëquë' imaco huachi. Inapohuatan, a'na tahuëri Yosë'pa' canamiataran, itërin.

²²Ina natanahuaton, co huachi noyahuë' cancantërin. “Hua'huayatërahuë' ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton sëtërin. Sëtatón, pa'nin huachi.

²³Ina quëran Quisosori ca'tano'sanënpita ni'sahuaton, itapon:

—Pa'pi sacai ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁴Ina natanahuatona': “¡Ma'pitacha naporin paya!” nitopi ca'tano'sanënpita.

—Tëhuë'nchachin iyaro'sa' ma'sharáchin yonquihuatëra, sacai' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso'. ²⁵Ni'co'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, co pi'pisha tēranta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'saso' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itaantarín.

²⁶Ina natanahuatona', pa'yanpi:

—Napoahuarë', ¿incha nica cha'ërë'poya? nitopi. ²⁷Ya'ipiya notëërahuaton, Quisosori itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itërin.

²⁸—Ni'quë' Maistro. Quiyaso' nani ya'ipi ma'shanëhuëi huëshirahuatoí, imarainquën, itërin Pitrori.

²⁹—Tëhuë'nchachin iyaro'sa' imamacoso marë' nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', tēnahuë. A'naquëma' mini nana-mëhuë a'chinacamaso marë' co huachi ya'huëmiataramahuë'. A'naquëma'

pëinëma', iyaparima', oshiparima', tatama', mamama', hui'nama', no'panëma', inapita patërëma'. ³⁰Ca imamacoso marë' napohuatama', Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Isoro'paquë chachin pasaro' aquëtë pochin pëiro'sa', iyaro'sa', oshiro'sa', mamaro'sa', hua'huario'sa', no'paro'sa' inapita quëtantarinquëma'. Noya cancantarama'. Napoaponahuë', aparisitarinënquëma anta'. A'na tahuëriso huachi Yosë'pa' nanpimiatarëma'. ³¹A'naquën ipora chiníquën nanantopirinhue', a'na tahuëri topinan piyapi pochin nisapi. A'na-quënso nipirinhue', ipora topinan piyapi pochin nicaponahuë', a'na tahuëri chiníquën nanantapi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huiantarinso'

(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³²Ina quëran ira pa'tahuatona', Quirosarin'pa' paantarapi ni'ton, ca'tano'sanënpita pa'yanpi. Imapisopitanta' tē'huatopi. Quisososo nipirinhue', quëchitërarin. Naquëranchin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, ma'sona onpocaso' sha'huitaantarin. ³³“Noya iyaro'sa' natanco'. Iporaso' Quirosarin'pa' pa'sarëhua'. Inatohua' nani ma'sha onpotarinaco. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', inaquë sha'huirapiarinaco. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita masahuatonaco, ‘Tëpacaso' ya'huërin,’ tosapi. Ina toshahuatona', nisha piyapi'saquë yo'coaninaco tēpainacoso marë'. ³⁴Inapita tēhuarahuatona', ipitarinaco. Chiníquën huihuiarinaco, pē'shararinaco. Ina quëran tēpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahue', itantarin.

Santiago, Coansha, inapita nohuantopiso'

(Mateo 20.20-28)

³⁵Ina quëran Santiago, Coansha, inapita Quisoso huëcapaipi. Sipitio hui'ninpita inahuaso'.

—Pi'pian Maistro natainquën, topiraihuë', itopi.

³⁶—¿Ma'ta' iyaro'sa' nohuantërama'? itërin.

³⁷—A'na tahuëri noya noya hua'anëntaran. Hua'an ya'conpatan, chiníquën nanan quëtocoi. A'naso' quëma inchinan quëran ahuënsëquë', a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', topiraihuë', itopi.

³⁸—Canpitaso' co no'tëquën yonquiátëramahuë'. Co ya'ipi nitochátëramahuë'. Chiníquën iyaro'sa' parisitarahuë'. Main o'orëso pochin pa'pi parisitarahuë'. I'quë ya'coitëresó pochin aparisitarinaco. Canpitanta' aparisitohuachinënquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

³⁹—Ahuantarai, itopi cato chachin.

—¿Naporinchi paya! Ca pochin mini canpitanta' main o'orëso pochin parisitarama'. I'quë ya'coitëresó pochin parisitarama'. ⁴⁰Napoaponahuë', co caso' nanitërahue' chiníquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëichin nanitërinso'. Inari nohuantërinso'pa' inchinanëhuë quëran ahuënsëarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

⁴¹Chiníquën nanan nohuantopiso' natanahuatona', a'napitariso' no'huipi.

⁴²Quisososo nipirinhue', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin.

—Co Yosë imapisopitahuë' chiníquën nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'an ya'conpachinara, chiníquën nanantatona', yacamaitopi. Piyapinënpitanta'

aparisitopi. ⁴³ Canpitaso nipirinuè', ama inapita pochin cancantocosohuè'. Yosè hua'anèntèrinquè ya'conpatèra, co chiniquèn nanantacaso' nohuanterèhuè'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ⁴⁴ Topinan piyapi pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuatama', Yosè noya nicatènguèma', chiniquèn nanan quètarinquèma'. ⁴⁵ Canta' Yosè quèran quèmapico niporahuè', co a'napita camaica'huaso marè' o'marahuè'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marè' o'marahuè'. Chiminarahuè na'a piyapi'sa' nicha'èca'huaso marè', itèrin Quisosori.

Somaraya anoyatèrinso'

(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶ Ina quèran paantarahuatona', Quiricoquè canconpi. Ca'tano'sanènpitarè chachin pipihuachinara, na'a piyapi'sarinta' imasapi. Naporo' a'na somaraya ira yonsanquè huènsèarin quènanconpi. Timio hui'nin ni'ton, Partimio itopi. Somaraya ni'ton, nani tahuèri coriqui topinan ma'patárin. ⁴⁷ "Quisoso Nasaritoquè ya'huèrinso' huè'sarin," topi, natantèrin. Ina natantaton:

—¡Nosoroco Sinioro! Quèmaso' Tapico' shinquèn ni'ton, nosoroco canta', itèrin chiniquèn nontaton.

⁴⁸ A'napitari natanahuatona', no'huipi.

—Ta'tèquè', itopirinahuè', aquè aquètè chachin chiniquèn nontantarin.

—¡Nosoroco canta'! Quèmaso' Tapico' shinquèn ni'ton, onpopionta' nosoroco, itantarin. ⁴⁹ Quisososo' natanahuaton, chiniconin:

—Sha'huitoco' huè'in, itèrin. Napotohuachina, sha'huitopi.

—Noya cancantèquè' iyasha. Nani pèrarinquèn ni'ton, Quisoso nontiiquè', itopi. ⁵⁰ A'morinsó' tè'yatahuaton, a'naroáchin Quisosoquè pa'nin.

⁵¹ —¿Ma'ta' iyasha, onpochinquèn? itèrin Quisosori.

—Anoyarayato Maistro canta' noya ni'tanta'i, itèrin.

⁵² —Inta nipachin, noya paquè'. Natèranco ni'ton, carinquèn anoyataranquèn, itèrin. Napotohuachina, noya ni'tèrin. Noyatahuaton, Quisoso imarin.

Quirosarinquè canconinsó'

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

11 ¹ Quirosarinquè ya'caritohuachinara, Pitipaqui'pa' canconpi. Ina ya'cariya Pitania ya'huèrin anta'. Oriposè panènuquè canconahuaton, cato' ca'tano'sanèn sha'huitahuaton, a'parin.

² —Paso' ninanoquè paco'. Canconpatama', a'nara' mora hui'napishin a'sonpinan quènanconarama'. Co incari tèranta' huènsèchàtèrarinhuè'. I'quiritahuatoma', quèshico. ³ "¿Onpotaomata' i'quiritarama'?" itohuachinènguèma': "Siniorori nohuanterin. Apira isèquè acoquiantarai," itoco', itèrin Quisosori.

⁴ Pa'sahuatona', mora a'sonpinan ya'coanaquè quènanconpi. Cachi yonsanquè huanirarin. Quènanahuatona', i'quiritonpi.

⁵ —¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itopi inaquè ni'sapisopitari.

⁶ "Siniorori nohuanterin," itohuachina: "Inta nipachin, quèpaquè'," itopi.

⁷ Napotohuachinara, Quisosoquè quèpi. A'mopiso' masahuatona', mora aipi huètapi. Nani huètihuachinara, ina aipi Quisoso huènsèrahuaton, pa'sarin.

⁸ Na'a piyapi'sa' quèchitahuatona', cachiquè a'mopiso' huètapi. A'napitanta',

panpë mono pochin nininsopita nishitëthuatona', no'paquë huëtërantapi. Inataquëchin Quisoso pa'sarin huachi.

⁹⁻¹⁰ Piyapi'sa' quëchitërapì. A'naquëonta' Quisoso imasapi. Ya'ipi piyapiri pa'yatatona', chiniquën nonsapi.

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico' shiin inaso!. ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israirosacoi hua'anëntarincoi! tosapì.

¹¹ Quirosarinquë canconahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë no'tëërin. Ya'ipi ma'sha inaquë ni'sárin. Nani i'huarin ni'ton, pipiantarin. Shonca cato' ca'ta-no'sanënpitarë chachin Pitania'pa' pa'pi.

Iqira nara yanicaso marë' sha'huitërinso'

(Mateo 21.18-19)

¹² Tahuëririnquë Pitania quëran huënantarahuatona', Quisoso tanarin.

¹³ Aquëran iqira nara quënanin. Na'a monohuanin ni'ton: “Inaya tëranta' nitërinso' ca'i,” ta'ton, paahuapirinhue', co manta' nitërinhue'. Monoquëna-chin quënanconin. Co tahuërinën naniyatërarinhue' ni'ton, co nitërinhue'.

¹⁴ —Ama huachi iso nara nichinsohue'. Co huachi insoari tëranta' nitërinso' caponhue', tënin Quisoso. Ca'tano'sanënpitarinta' natanapi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹⁵ I na quëran Quirosarinquë canconpi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuatona', na'a nipa'antopisopita quënanconpi. Quisosori quënan-conahuaton, co noyahuë' ni'nin. Napoaton a'parin. A'naquën inaquë coriqui ni can piarapirinhue', misanënpita pitaton, ohuëtëtera'piarin. Nëpë' pa'anpisopitanta' a'parahuaton, huënsëpique të'yatërin. Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' pënënin. ¹⁶ “Ama nisha nisha ma'sha Yosë pëinënuë quëntacosohue’,” tënin. Ina quëran a'chintaton, itapon:

¹⁷ —Yosë quiricanënuë ninshitërinpoa'. “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in nontiinacoso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha nananquë nonpisopita nontiinacoso marë'achin acotëranquëma’,” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhue', ihuatëro'sa' ya'huëpique pochin atarantërama', itërin Quisosori.

¹⁸ “¡Ma'pitacha nitotërin paya!” topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta natanahuatona', të'huatopi. “Ya'ipi piyapi'sari yaimapi,” ta'tona', Quisoso tëpacaiso' chinotopi. ¹⁹ Yatashirahuaso', Quisososo' ca'tano'sanënpitarë chachin ninano quëran pipiantapi.

Iqira nara ahuirinso'

(Mateo 21.20-22)

²⁰ Tahuëririnquë tashiramiachin huënantarahuatona', iqira nara ni'quiantapirinhue', nani ahuirin. Itën quëran huarë' ahuirin. ²¹ Ina ni'sa-huatona', Pitro yonquirin.

—Ni'quëchi Maistro. Iqira nara i'huara sha'huitëranso' nani ahuirin huachi, itërin.

²² —Ya'ipi cancanëma quëran Yosë natëco'. ²³ Inaso', ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', chiniquën natëco': “Co Yosë catahuarincohue’,” ama

tocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', catahuarinquëma'. "Yosë nohuanton, iso motopi marëquë nichì'huincain," tënama' naporini, ina nohuanton nichì'huincaitonhuë'. ²⁴Napoaton Yosë nontatoma' ma'sona nipatama', natëco'. "Tëhuëenchachin Yosë catahuarinco," topatama', catahuaarinquëma' ténahuë. ²⁵Noya cancantatoma', Yosë nontoco'. A'na piyapi ma'so na tëranta' onpotohuachinquëma', canpitarinta' pi'pian tëranta' no'huìhuatama', ina naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' nanan anoyatoco' Tata Yosë oshanëma' inquichinquëma'. [²⁶Co nanan anoyatohuatamahuë', Tata Yosënta' co oshanëma' inquitaringuëmahuë',] itërin Quisosori.

Chiniquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

²⁷Ina quëran Quirosarinquë huëantapi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'concoantahua china, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa' inapitari huëcapaipi.

²⁸—¿Onporahuatonta' chiniquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacamaso'? Sha'huitocoi, itopi.

²⁹—Inta nipachin, carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. ³⁰¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtëca, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

³¹Natanahuatona', inahua capini nisha nisha ninontapi. "¿Ma'ta' itahua'? 'Yosëri nanan quëtërin,' itohuatëhua', a'paniarinpoa'. '¿Onpoatomata' nipachin co ina natëramahuë'?' itarinpoa'. ³²Nipirinhue', 'Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin,' itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huìarinënpoa'. 'Yosëri Coansha a'parin pënëntacaso', topi ya'ipi piyapi," nitopi. ³³Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihue'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihue' ta'a, toconpi.

—Noyapa'. Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'

(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

12 ¹Ina quëran Quisosori pënënto nanan sha'huitaantarín:

"A'na quëmapi pancana iminaton, oparotërin. Nani pairapirahuaton, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona', huino nicacaiso marë'. Naporahuaton, na'pi quëran chachin tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton, nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'. Nani tiqihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. 'Sacatëramaso marë' nitërinso' patomachin canpi-taora marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. ²Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. ³A'papurinhue', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. Ahuërahuatona', topinan a'paantapi. ⁴Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'paantapirinhue', inanta' motën pë'shatahuatona', chiniquën no'huipi.

⁵Ina quëran a'nanta' a'paantapirinhüè', inaso' huachi tëpapi. Ina quëran na'a a'paantapirinhüè', a'naquën ahuëpi, a'naquën tëpapi.

⁶Napotohuachinara, hua'anëni yonquiantarin. '¿Ma'cha onpochiya? Na'a-ya'pi a'papihuë', co manta' quëtöpihuë'. Hui'nahuë na'con nosoropirahuë', ina huachi a'paarahüë. Ina tëhuëchinso' natëpona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'parin. ⁷Inpriatonënpitaso nipirinhüè', hui'nin quënanahuatona' ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, ya'ipi hua'anëntarin huachi. Huëco' tëpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua', nitopi. ⁸Naporahuatona', hui'nin masahuatona', tëpapi. Aipiran të'yatopi.

⁹Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'? Chiniquën no'huiton, inpriatonënpita tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tënahuë.

¹⁰Iraca Yosë nohuanton, ninorin. Quiricanënuë ninshitërinso' ¿co nontëramahuë' ti? Ninshitaton, naporin:

'Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhüè',
sacatoro'sari co nohuantopihuë'. "Napoonin," ta'tona',
të'yatopirinhüè'.

Hua'anëni maantarahuaton: Iso na'pi mini na'con na'con
nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin.

¹¹Yosë chachin naporin.

Napoaton ¡Ma noyacha inaso' ninin paya! tënëhua', tënin
quiricanënuë," itërin Quisosori.

¹²Natanahuatona', cotio hua'ano'sari chiniquën no'huipi. "Chinotatonpoa' pënënarinpoa'," ta'tona' Quisoso yamapirinhüè' tashinan pëiquë po'mo-caiso marë'. Piyapi'sa' niyontonpisopita të'huatona', co mapihuë'. Patopi huachi.

Copirno marë' coriqui ma'patërinso'

(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³Ina quëran hua'ano'sari yonquipi Quisoso nonpintacaiso marë'. Napoaton a'naquën parisioro'sa' a'papi. Caraíchin Irotisë imarinsopitanta' a'papi. Yapa'pachinara, itapona': "Paatoma', nisha nisha natanco'. Co no'tëquën a'panihuachinquëmahuë', sha'huirapihua'," itatona', a'papi.

¹⁴Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marë'.

—No'tëquën Maistro nontërancoi. Co piyapi'sa' pa'yatiinënuënsa marë' a'chinanhüè'. Co hua'an tëranta' të'huatëranhuë'. Yosë nohuantërinso' no'tëquën a'chintërancoi. Napoaton yanatanainquën. Noma copirno nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachin, ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁵Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¡Canpitaso' nonpintënuëma'! ¿Ma'marëta' yaatëhuëramaco? Noma coriqui quëshico ni'i, itërin.

¹⁶Napotohuachina, quëtöpi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itantarin.

—Noma copirno chachin, itantapi.

¹⁷—Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtantaco'. Naporahuatón, Yosëso nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

Natanahuaton!, pa'yanpi. “¡Ma noyacha a'panirinpó paya!” nitopi.

Piyapi'sa' nanpíantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' ya'huë'rë' huë'pi, satorioso'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpóa' chiminpatëhua', co onporonta' nanpíantarihuahuë',” toconpi. Inahuanta' Quisoso yanonpintatona', iráca napopiso' sha'huitiipi:

¹⁹—Íráca, Maistro, Moisésë ninshitërin pënëinpoaso marë'. “Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huëretacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita masarin,” ténin Moisésë. ²⁰Canchisë iyaro'sa' ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhue'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. ²¹Ina iini chachin maantarin. Moisésë téninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin. ²²Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nin ya'huëyátërasohuë', ya'ipi taquipi. Ina quëran sanapinta' chiminin. ²³Canchisë iinpita chachin nani mapirinhue', nanpíantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

²⁴—¿Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë'! Yosëso' chini chiníquën nanantopirinhue', co nohuítëramahuë'. Quiricanëonta' nontapomarahue', co cancanëma quëran natëramahuë'. Napoaton co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Yosë ya'ipi nanitaparin. ²⁵Chiminpisopita nanpíantahuachina', co huachi sa'aponahuë'. Sanapi'santa' co huachi so'yaponahuë'. Anquëniro'sa pochachin nisapi huachi. ²⁶Chiminpisopita tëhuëchachin nanpíantarapi. ¿Co'na ina Moisésë ninshitërinquë nontëramahuë'? Sarsa nara'huaya orotarinsó' nicaso', Yosëri nontërin. “Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco,” itërin Yosëri. ²⁷Nanpirëhuasopitaráchin Yosë chinotarëhua'. Napoaton Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nani chiminpirinhue', nanpíantarapi. Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë', itërin Quisosori.

Yosë na'con na'con nohuantërinso'

(Mateo 22.34-40)

²⁸Satorioso'sarë' ninontasoí, a'na cotio maistro huë'nin. Natanahuaton: “Ma noyacha Quisososó' nitotërin paya,” ta'ton, itapon:

—Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin natëcaso'? itërin.

²⁹—Inta nipachin iyasha a'chinchinquën. Yosë quiricanën quëran chachin sha'huitërinpoa'. “Ya'ipi israiro'sanquëma', natanco'. Yosëíchin hua'anëntërinpoa'. Inasáchin natërëhuaso'. ³⁰Ina na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'.

³¹ Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco', tënin. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërin, itërin Quisosori.

³²—Tëhuëenchachin Maistro no'tëquën nonan. A'naíchin Yosë ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. ³³ Ya'ipi cancanënpoa quëran, ya'ipi yonquinënpoa quëran, ya'ipi chinirëhua quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatacaso' ya'huërin. Naporahuaton, canpoara ninosororëso pochachin a'napitanta' nosorocaso' ya'huërin. Iráca Moisésë pënëninpoa'. “Yosë yachinotohuatama', oshanëma marë' ma'sha tëpatoma', ahuiquitoco',” itërinpoa'. Inapopirëhuahuë', co Yosë nosorohuatëhuahuë', co piyapi'santa' nosorohuatëhuahuë', Yosëso' co onpopinchin noya ni'sarinpoahuë', itërin.

³⁴—No'tëquën iyasha yonquiran ni'ton, pi'pian pahuantarinquën Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso', itërin Quisosori.

Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' tapanatona', co huachi nohuantopihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë Quisosori piyapi'sa' a'chintaantarín.

—Iráca quiricanën quëran Yosë tapon: “A'na tahuëri a'na quëmapi acoahuë piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo,” tënin. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara, “Cristoso' Tapi shia'huain,” topi. ¿Onpoatonta' naporin? Ina iyaro'sa' yonquico'. ³⁶ Iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapi chachin ninshitërin. Cristo ninoton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin.

“Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tënin Tapi.

³⁷ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin Tapi. Piyapi chachin nipirinhue', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, naporin,” ta'caiso nipirinhue', co manta' topihuë'.

Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpisopitaso nipirinhue', nóya natanpi.

Maistro'sa' pënëninso'

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ina quëran Quisosori a'chintaantarín. “Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinënuëma'. A'naquën naporopi a'mopi piyapi'sari nohuitacaiso marë'. Ina pochin a'mosahuatona', cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. ‘Huë'cama maistro,’ itohuachinara, pa'yatopi. ³⁹ Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conpachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachin yahuënsëpi. ⁴⁰ Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyorono'sa' nonpintatona', ma'shanënapita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinhue', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin,” tënin.

Quëyoron Yosë marë' coriqui acorinso'

(Lucas 21.1-4)

⁴¹ Ina quëran coriqui cacon notënanquë Quisoso huënsërin. Piyapi'sa' ni'sárin. Notohuaro' piyapi'sa' huë'sahuatona', coriqui Yosë marë' inaquë

po'moquirapi. Na'a ma'huano'saso' na'con coriqui po'morapirinahuë'. ⁴²Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchín coriqui po'moquirin, pi'pira'huaya pa'tërinso'. ⁴³Ca'tano'sanënpita përasa-huaton, Quisosori itapon:

—No'tëquën itëranquëma'. Na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëyoronso', na'con na'con po'moquirin, tënahuë'. ⁴⁴Ma'huano'saso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopiso' acopi. Iso sanapiso nipirinhaüë', pi'pian ya'huë-charinso tëranta' tiquirin. Co huachí ya'huëtërinhuë'. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, tënahuë', itërin.

Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'

(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

13 ¹Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, a'na ca'ta-no'sanëni itapon:

—Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin pëipiso'. Pancara'pi quëran nipi, itërin.

²—Iporaso' noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huitarinhaüë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'

(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³Ina quëran Oripösë panënuë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'ta-no'sanënpitaráchin ya'huëapi. Aquë quëran Yosë chinotopiso pëi' notëërapí. Pitro, Santiaco, Coansha, Antërisë, inapitari itapona': ⁴“¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ya'ipi yata'huantohuachina', ¿onporahuachinata' nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii,” itopi.

⁵“Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuëma'. ⁶A'naquën huëcapona', 'Caso' Cristoco. Yosë chachin a'parinco,' tēcaponá'. Nonpintë' nipirinhaüë', na'a piya-pi'sari imapona'.

⁷Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuëatona', quira nisapi. Ina natantohuatama', ama pa'yancosohuë'. Tëhuëenchachin nisha nisha parti naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'. ⁸Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona' quira nisapi. Copirnoros'a capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. A'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. Cosharo' pahuanpachin, tanari tiquirarin. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naroáchin huairinhaüë'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachina, na'con parisitapirinahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹Ni'cona canpitanta' naniantotamaco. A'na tahuëri masarinënuëma'. Imaramacoso marë' coisëquë sha'huirapiarinënuëma'. Cotio niyon-tonpiso pëiro'saquë huihuirarinënuëma'. Imaramaco ni'ton, chirinchi hua'ano'sa' ya'huërinquënta' sha'huirapiarinënuëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënuëma' nanamëhuë sha'huitacaso marë'. ¹⁰Co'huara isoro'pa' ta'huanchatërasohuë', noya nanan ya'ipi piyapi'sa' sha'huitacaso' ya'huërin. Nisha nisha nananquë nonpisopita nataina'. ¹¹Mapachinënuëma', '¿Ma'cha tono'pocoya?' ama tocosohuë'. Coisë'pa' quëpahuachinënuëma', naporo' Yosë catahuaarinquëma' noya nonacamaso marë'. Co canpitaora nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marë'.

¹²Naporo' tahuëri'sa' nisha nisha yonquiapi. A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhue' co nohuantarinacohue' ni'ton, quëmopinënpita capini nino'huiaapi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tēpacaiso marë'. A'naquën hui'ninpita imapachinaco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquën a'sshinhue' nipon, pa'pinhue' nipon, imapachinaco, hui'ninpitari chachin sha'huirapiapi tēpacaiso marë' ¹³Imaramaco ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'huirarinënguëma'. Napoaponahuë', chiminaquë huarë' imamiatohuatamaco, cha'ësarama huachi. ¹⁴A'na tahuëri inimicoro'sa' Yosë pëinënguë ya'conahuatona', pa'pi co noyahuë' nisapi ni'ton, tapiapona', co huachi inaquë Yosë chinotapihue'. (Ina quirica nontohuatama', noya yonquico'.) Ina ni'patama', naporo' ta'aco'. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. ¹⁵Pëinëma' a'canamaso' aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohue'. A'naroáchin topinan paco'. ¹⁶Iminëmaquë sacatasënguëma' nipachin, ama a'moramaso tēranta' maquintacosohue'. Manóton ta'ac o'. ¹⁷Naporo tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapita parisitapona'. ¡Ma'huantacha nicapona paya! ¹⁸Yosë nontoco' ama o'napi tahuëri inapocamaso' ya'huë'insohue'. ¹⁹Naporo' tahuëri'sa' piyapi'sa' chini chiníquën parisitapi. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihue'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitaantarapihue'. ²⁰Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihue'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhue', piyapinënpita nosoroaton, co nohuantërinhue' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

²¹Naporo' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinënguëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin!' tosapi. A'napitanta' taponá: '¡Ni'cochi, pasëquë ya'huarin!' tosapi. Napotohuachinënguëma', ama natëcosohue'. ²²Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa huëcapona'. 'Caso' Cristoco,' tēcapona' a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininso' nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Ni'sahuatona': 'Ma'pitacha nitotërin paya. ¿Yosë quëran o'mamara, ti?' ta'tona', na'a piyapi'sari imasapi. Yosëri huayoninsopita quëran huarë' nonpintochinaichin nisapi. ²³Canpitaso nipirinhue' ni'cona nonpintochinënguëma'. Nani sha'huítëranquëma' ama naporo' tahuëri'sa' nonpintinënguëmaso marëhuë', itërin Quisosori.

Quisoso o'macaso tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42, 44; Lucas 21.25-36)

²⁴Ina tosahuaton taantarín: "Ina quëran iyaro'sa' nani chiníquën parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi a'pinarinhue'. ²⁵Naporaahuaton, na'a tayloraro'santa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërin sopitanta' nacon nacontapon. ²⁶Naporo' ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahuë. Chiníquën nanantato, huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. ²⁷O'mantahuato, anquëniro'sa' a'pararahuë Yosëri huayoninsopita ya'ipi parti quëran ayontonacaiso marë'. Pa'sahuatona', nisha nisha parti quëran huarë' ayontonapi huachi.

²⁸Iquira nara papotërin quëran, iyaro'sa', nitotoco'. Ta'amënguë monoan-tahuachina, 'Nani o'napi naniriarín huachi,' topi. ²⁹Inapochachin nani ma'sha onporahuachina, nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarín

huachi,' tosarama'. ³⁰No'tèquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³¹Isoro'pa' ta'huantarin. Pi'iro'tënta' ta'huantarin. Ca nonahuëso nipirinhüë', co onporonta' ta'huantarinhuë'. No'tèquën nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquëmaso chachin naniarin huachi.

³²Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co insonta' nitotërinhuë'. Co anquëniro'sa tëranta' nitotapihuë'. Yosë hui'ninco niporahuë', co ca tëranta' nitotërahuë'. Tata Yosëichin nitotërinso'.

³³Napoaton ama huë'ërëso pochin cancantatoma', naniantocosohuë'. Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. Yosë nontatoma', ninaco. Noya yonquiatoma', ya'huëco'. ³⁴A'na quëmapi aquë yapa'ninso pochin nisarín. Yapa'pachina, inpriatonënpita camairín. A'naya a'naya sha'huitërin ma'sona nicacaiso marë'. Ya'coana to'shitona'pinta' sha'-huitaton: 'Pëi' noya ni'quë', itërin. ³⁵Onporosona pëi' hua'anën huënantacaso' co nitotopihüë'. 'I'huaraya huarë' huëcapon nimara. Yonotashi' a'na' huëcapon nimara. Atari përasahuaso', huëcapon nimara. Tashíramiachin huëcapon nimara,' topi. Inapochachin canpitanta' o'manta'huaso tahuëri co nitotatomahuë', nináco. ³⁶Ni'cona a'nanaya o'mato, huë'ësënuquëma' quënanquimatënuquëma'. ³⁷Nani a'chintëranquëma huachi. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. 'Ama huë'ërëso pochin cancantatomarahuë', ninaco,' itarahuë ya'ipi piyapi'sa',' itërin Quisosori.

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

14 ¹Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquiatona', coshatapi. Pan co huëpocatërinsohuë' ca'sapi. Pascoa naniriahuachina, cotio hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotapi onporahuatonsona Quisoso macacaiso marë'. Nonpintatona', yatëpapi.

²—Ama niyontonpiso tahuëri'sa chachin maahuasohuë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuëarinënpoa', topi a'naquën.

Hua'saiquë opomototërinso'

(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

³Quisosos' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënuquë coshatapatarin. Inaso' chana caniori mapirinhüë', anoyatërinso'. Misaquë coshatasoi', a'nara sanapi huë'nin. Potiria'huaya nishana'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Potiria'huaya oparahuatón, Quisoso motënuquë hua'sai' opomototërin. ⁴A'naquën no'huitatona', inahua capini ninontapi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüë' chiniarin? ⁵Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri marë' pahuëretopiso pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuaro'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi. Ina pochin yonquiatona', sanapi no'huipi.

⁶Quisosoriso nipirinhüë', itapon:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpítico'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ⁷Nani tahuëri sa'ahuaro'saso' isëquë ya'huërapí. Nohuantohuatama',

nosoroarama'. Napoaponahuë!, caso' co hua'qui' canpitaro'co ya'huarahuë!.
⁸ Iso sanapiso' cancanën quëran noya yonquiaton, inapotërinco. Co'huara chimiyantërasocohuë!, nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso marë!.
⁹ No'tëquën itaranquëma'. Insëquësona noya nanan sha'huihuachina!, iso sanapi napotërinco' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë!, tënin.

Cotasëri sha'huirapirinsó'

(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰ Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahué!, a'nara' corto hua'ano'saquë pa'nin sha'huirapicaso marë!. Inaso' Cotasë Iscarioti itopi. ¹¹ Natanahuatona!, pa'yatopi: "Ina marë! coriqui quëchinquën," itopi. Ina quëran Cotasë yonquiarin po'oana quëran Quisoso a'nocaso marë!.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹² Pascoa nanihuachina, nisha pan ca'pi, co huëpocatërinsohuë!. Naporo! tahuëri chachin carniroa'hua iráca tēpapiso pochin tēpaantapi capatona! yonquicaiso marë!. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi ni'ton, ca'tano'sanēnpitari Quisoso itapona!:

—¿Intohuata! Maistro paatoí Pascoa cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

¹³ Napotohuachinara, cato' ca'tano'sanēnpita nontërin:

—Ninanoquë paco!. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama!. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco!. ¹⁴ Pëiquë ya'concompachin, pëi' hua'anën natanconco!. "¿Insëquëta! patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capa'huaiso'?" tënin Maistro, itonco!. ¹⁵ Napotohuatama!, panca patoana inápaquë nininsó' a'notarinquëma!. Inaquë misa, huënsënan, inapita ya'huërarin coshatacaso marë!. Nani taparin huachi. Inaquë cosharo' nico' canpoa' capacaso marë!, itërin.

¹⁶ Pa'sahuatona!, ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo' nipi capacaiso marë!.

¹⁷ Nani tashiro'porapaso!, Quisoso shonca cato' ca'tano'sanēnpitarë chachin huë'pi. ¹⁸ Misaquë coshatasoí!, Quisosori itapon:

—No'tëquën iyaro'sa' itëranquëma'. A'naquëma' carë' coshatapomarahuë!, sha'huirapiaramaco, itërin.

¹⁹ Natanahuatona!, sëtopi. Sëtatona!, a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita! Siniro yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë! nimara ti? topi a'naya a'naya.

²⁰ —Shonca catonquëma' ca'tanapomaracohuë!, a'naquëma' yasha'huirapiraramaco. Ina sënanquëráchin i'shiaton carë' caponahuë!, yasha'huirapirinsó.

²¹ Yosë quiricanënuë ninorincoso chachin chiminarahuë. Yosë quëran quëmapico ni porahuë!, chiminarahuë. Napoaponahuë!, quëmapi yasha'huirapirincoso! ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë! naporini, noya noya niitonhuë!, itërin.

²² Coshatasoí!, pan masahuaton, Yosë nontërin. "Yosparinquën Tata," itahuaton, së'panin. Ina quëran, ca'tano'sanēnpita quëtëra'piarin.

—Ca'co' iyaro'sa!. Ca nonëhuë pochin iso!, itërin. ²³ Minëa'huanta! masahuaton, "Yosparinquën Tata," itahuaton, inanta' quëtërin. Quëtöhuachina, ya'ipi o'opi.

²⁴—Ca huënnainëhuë pochin iso'. Huënnainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahue na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. ²⁵No'tëquën itaranquëma'. Ipóra quëran huarë' co huachi opai' o'oantarahuë'. Chiminarahue huachi. A'na tahuëri Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, nasha pochin nininso' o'oantarahuë. Naporo' noya noya cancantarihua', itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

²⁶Nani Yosë cantanën cantarahuatona', Oriposë panënuë pa'pi. ²⁷Inaquë Quisosori itapon:

—Tëhuënnachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Iráca quiricanënuë ninoton, Yosë naporin. “Ca nohuanto, pë'tahuatona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanën pita yanquëërapi,” tēnin. Ipóra tashi chachin napoarama'. ²⁸Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarinco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahue. Inatohua' niquënantarihua', itërin.

²⁹—A'napita ta'ananpipirinënuëonta', co caso' ta'arahue', itërin Pitrori.

³⁰—No'tëquën iyasha itaranquën. Ipóra tashi chachin co'huara atari catoro' përa shatërasohue', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuiterahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

³¹—Quëma imasaranquën ni'ton, yatëpapi rinacohuënta', co onporonta' nonpinapiaranquënhue', itërin Pitrori.

Inachachin topi ya'ipiya.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³²Ina quëran nararoquë canconpi, Quisimani itopiquë'.

—Isëquë iyaro'sa' huënsëtaco'. Yosë nontëri'i, itërin Quisosori.

³³Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaíchin amashamiachin quëparin. Naporo' sëtaton, co napon cancantërin.

³⁴—Pa'pi sëtërahuë. Chiminchináchin sëtërahuë. Isëquë huënsëtaco'. Ama huë'ëtomarahuë', ni'táco', itërin. ³⁵⁻³⁶Amashamiachin pa'sahuaton, isonconahuaton, no'paquë huarë' monshomarin. Inaquë Yosë nontarin. “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohue'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tēnahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

³⁷Ina quëran huënantapirinhuë', cara chachin huë'ësápi quënanquintarin.

—¿Onpoatoncha iya Simon, huë'ësanar paya? ¿Co a'na ora tērantá' nanitëranhuë' ni'tamaso' ti? ³⁸Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë nontáco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëran Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chiníquën cancantëramahuë', itërin.

³⁹Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Inachachin itantarahuaton, ⁴⁰huënantapirinhuë', naquëranchin huë'ëantapi quënanquintarin. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi. Tapanatona', co nanitopihuë' ma'sha ta'caiso'. ⁴¹Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Ina quëran huënantarahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ipóra huanta' huè'ësarama' ti? Nani huachi. Nani ora nanirin. Yosè quèran quèmapico nipirahuè', sha'huirapiarinco oshahuano'sa' macainacoso marè'. ⁴²Huènsèco' pa'ahua'. Ni'co'. Sha'huirapiarincoso' nani canquiarin, itèrin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴³Nonaso chachin, Cotasè canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuè', sha'huirapiarin macacaiso marè'. Notohuaro piyapi'sari imaquiapi. Corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuèni, shonqui, inapita sè'quèèrahuatona', huè'sapi. ⁴⁴Co'huara canshàtèrasoihuè', Cotasèri nani sha'huitèrin Quisoso nohuitacaiso marè'. “Apinorahuè quèran Quisoso nohuitatoma', maco'. Noyá tonporahuatoma' quèpaco', ta'ahuachin,” itèrin. ⁴⁵Canquirahuaton, Quisoso ya'yoranquirin. Ina quèran:

—Tashita Maistro itahuaton, apinoirin. ⁴⁶Ina quèran Quisoso chiniquèn masapi.

⁴⁷A'naso nipirinhue' sahuèninèn ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonèn ahuèrin. Inapotaton, nishitèhuèratètèrin. ⁴⁸Quisosori piyapi'sa' itapon:

—Sahuèni, shonqui, inapita sè'quèèrahuatoma', huècapairamaco. Matararo pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? ⁴⁹Co'tana nani tahuèriya Yosè pèinènuè ya'huèato, a'chinàrahuè. Nicapomarahue', co manamacohue'. Napoaponahuè', Yosè quiricanèn quèran ninorinacoso chachin masaramaco, itèrin.

⁵⁰Ina quèran ya'ipi ca'tano'sanènpitari ta'ananpi. ⁵¹A'na hui'napiso' sahuanasaquèachin niso'quèètahuaton Quisoso imasapirinhue', mapi. Mapirinhue', ⁵²sahuanasáchin matohuachinara, i'napirapi ta'arin.

Cotio hua'ano'saquè quèpapiso'

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

⁵³Nani Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiniquèn nanantèrinso' ya'huèrinquè quèpapi. Inaquè ya'ipi corto hua'ano'sa', ansiano'sa', cotio maestro'sa', inapita nani niyontonpi. ⁵⁴Pitroso nipirinhue', aquè quèran imaquiarin. Corto hua'an i'iratè' pairapirinhue' huarè' imaquirin. Inaquè ya'conahuaton, ponisario'sapitarè' huènsèaton, napèntarin.

⁵⁵Ya'ipi hua'ano'sari yatèpapi ni'ton, a'naya a'naya Quisoso nonpinapicaiso marè' yonipirinhue', co quènanpihue'. ⁵⁶Na'a nonpinapiaponarahue', nisha nisha nonconpi. Co inachachin nonpihue'. ⁵⁷A'naquèn huanirahuatona', taponà:

⁵⁸—I'hua chachin Quisoso naporin, natanai. “Yosè pèinèn piyapi'sari nipiso' ata'huantahuato, cara tahuèri quèran anoyatantarahuè. Co piyapi'sari nipisohue' acoantarahuè,” toconin, itopi.

⁵⁹Napoaponahuè', co inahua tèranta' inachachin nonpihue'. Nisha nisha nonpi.

⁶⁰Corto hua'an chini chiniquèn nanantèrinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Ma'ta' ta'tona' isopita nonapirinhènuèn? ¿Co manta' tènanhue' ti? itèrin.

⁶¹Quisososo nipirinhue', co manta' tèninhue'. Ta'tárin. Napohuachina, naquèranchin nataantarin:

—¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itaantarín.

⁶²—Ca mini inaco. A'na tahuëri ni'saramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë chiníquën nanantaton, inchinan quëran ahuënsëarinco. Ina quëran chitoro' huáncana o'mantararahuë niantaramaco, itërin Quisosori.

⁶³Ina natanahuaton Corto hua'anso, chiníquën no'huitërin. A'morinso osharahuaton tapon:

—“¡Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanëhua'. Co huachi a'napitari sha'huirapicaíso' nohuantarihuahuë'. ⁶⁴Nani huachi Yosë yaya'huërëterinso' natanëhua'. ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? tënin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tëpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁵Naporahuatona', Quisoso ipitopi. Tonporayatahuatona', chiníquën panpirayapi.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi. ¿Inta' ahuërinquën? itoonpi.

Ponisiaro'sarinta' chiníquën ahuërayapi.

Pitrori nonpinapirinso'

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-29)

⁶⁶Pitroso i'iratëquë ya'huëápirinhue', a'na sanapi huë'nin. Corto hua'an cosonanën inaso'. ⁶⁷Pitro napëntaquëya', inari ni'nin. Noya ni'sahuaton:

—Co'ta quëmanta' Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanan, itërin.

⁶⁸—¿Ma quëmapita' napotëranso'? Co caso' ina quëmapi nohuitërahuë', itërin. Ina quëran pipirahuaton, paira ya'coanaquë pa'nin. Naporo' atari përarín. ⁶⁹Naquëranchin sanapiri quënaantarín. Quënanahuaton, huanipapipita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso ca'tanin anta', itërin.

⁷⁰—¡Co'chi nohuitërahuë paya! itaantarín. Ina quëran a'napitarinta' itaantapona':

—Quëmanta' Cariria piyapi pochín nonan ni'quëhuarë', Quisoso ca'tanan ipora, itopí.

⁷¹—¡Co'chi nohuitërahuë paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatënuëmaso', Yosë ana'intarinco, itërin Pitrori.

⁷²Naporo chachín atari përaantarín. Atari natanahuaton, Quisosori napotërinso' Pitro yonquirín: “Co'huara atari catoro' përashtërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton chiníquën sëtërin. Sëtatón, na'nërin.

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

15 ¹Tahuërianpitoahuachinara, ya'ipi cotio ansiano'sa', cotio maestro'sa', corto hua'ano'sa', inapita niyontonahuatona', ninontopi. Ina quëran Quisoso tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi.

²—¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Inaco mini, tënin Quisoso.

³Ina quëran corto hua'ano'sari na'con nonpinapipirinhue', co manta' tëninhuë'.

⁴—Nani ma'sha sha'huirapipirinënuëhuë', ¿co manta' tënanhuë' ti? itaantarín Piratori.

⁵ Qui sososo nipirinuë', co manta' téninuë'. Napohuachina: “Ma quëmapita' isoso' ni'ton, co manta' téninuë',” ténin Pirato yonquiaton.

Tëpacaiso marë' sha'huirinsò'

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

⁶ Nani Pascoa tahuëri a'nara apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin noya pipi-caso marë'. Pita tahuëri ni'ton, Noma hua'an napotërin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin. ⁷ Tashinan pëiquë copirno no'huipisopita ya'huëpi. Copirno piyapinënpita tëpapi ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. A'nara' Parapasë itopiso'. ⁸ Piyapi'sa' huë'sahuatona', Pirato nontiipi.

—Ipora Pascoaquënta' apina'pi ocoitaantacoi, itopi.

⁹ —¿Inta' ocoichinquëma'? Copirnonëma' ocoichinquëma' topirahuë', itërin Piratori.

¹⁰ Corto hua'ano'sari apiratona', Quisoso nani mapi. Ina nitotaton, Piratori naponontërin. ¹¹ Napoaponahuë', corto hua'ano'sari a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—“Co Quisososò' nohuantërai huë'. Parapasë ocoitocoi,” itoco', itëra'piapi. Napoaton:

—Parapasë ocoitocoi, tosapi.

¹² —¿Ma'ta' nipachin Quisoso onpochi: “Inaso' copirnonëhuëi,” tënamaso'? itërin Piratori. Napotohuachina:

¹³ —¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itapi chiníquën nontatona'.

¹⁴ —¿Ma'marëta' tëpa'i? ¿Ma'ta' onporinsò'? itopirinuë', aquëtë chachin chiníquën itaantapi:

—¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itaantapi.

¹⁵ Ina natanahuaton, ama piyapi'sari no'huicaiso marëhuë' Parapasë ocoitërin. Quisososò' nipirinuë', chiníquën ahuihuitërin. Chiníquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Ina quëran sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

¹⁶ Ina quëran sontaro'sari Pirato pëinënquë quëpapi. Pairaanaquë ichiya'conahuatona', ya'ipi sontaro'sa' amatopi. ¹⁷ Nani niyontonpachinara, quëhuanën miachin hua'an a'morinsò pochin a'motopi tëhuacaiso marë'. Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi:

¹⁸ —¿Hua'qui tahuëri nicacon cotioro'sa' hua'anëntëquë'! itoonpi.

¹⁹ Piquirananquë ahüëmotopi. Ahüërahuatona', ipitopi. Isonahuatona', nito mosharapi. ²⁰ Inapotatona', tëhuapi. Ina quëran quëhuanën a'motopiso ocoitahuatona', inaora a'morinsò chachin a'motaantapi. Inapotahuatona', corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi.

Corosëquë Quisoso patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

²¹ Pa'sapirinuë', a'na quëmapi Sirini parti hua'huatërinso' nacapi. Iminën quëran huëntararin. Simon itopi. Inaso', cato' hui'ninpi ya'huë-tërin, Aricantro, Nopo, inapita itopiso'. Simon nacapirahuatona', sontaro'sari Quisoso corosënën apitëntopi inari quëpatacaso marë'.

²² Pantarahuatona', panëa'huayaquë canconpi huachi, Corocota itopiquë. Corocotasò': “Nansë Moto',” tapon naporin. ²³ Huino tanparo nimirio

ayontahuatona', yao'shitopirinahuë', co o'orinhue'. ²⁴ Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi.

Nani patanantohuachinara', "Huëco', nicanatëhua', Quisoso a'morinso' maahua'," nitatona' ya'nipirapi. Nicanatona', a'naya a'naya mapi.

²⁵ Yono pi'irirahuaso', corosëquë patanantapi. ²⁶ Onporinso marësona tëparapiso' nani ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Motën pëtëcha achinpitopi. ²⁷ Quisoso pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. [²⁸ Iräca Yosë quiricanënuë ninorin. "Apiro'sapitarë' acorapi," tënin. Naporinso chachin inapitarë' acopi.]

²⁹ Piyapi'sa' na'huëpona pochin Quisoso tëcariatona', tëhuapi.

—"Yosë pëinën ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë," tënan pora. ³⁰ Inta nipachin, corosë quëran nohuararahuatón, cha'ëquë', itoonpi.

³¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' Quisoso tëhuatona', itapona':

—A'napitaso' nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'.

³² "Caso' Cristoco, israiro'sa' copirnoco," toconin. Inta nipachin, corosë quëran nohuarain nicatëhua' natëahua', nitopi.

Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chimininsó'

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

³³ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. ³⁴ Naporo' Quisoso chiníquën nonin. "Iroi iroi çnama sapacatani?" tënin. Inaora nananquë nonaton, naporin. "¿Onpoatonta' Tata patëranco?" tapon naporin.

³⁵ A'naquën huanipapisopitari natanahuatona':

—Natanco'. Iniasë përasamara, topi.

³⁶ A'na quëmapiso' manorahuaton, pi'shiro pochin nininso' maconin. Main huino asë'cotëtërin. Nara'huayaquë achinpitahuaton, inápaquë ihuëtërin o'ocaso marë'.

—Tananpitëquë'. Corosë quëran anohuaracaso marë', Iniasë huë'samara, tënin.

³⁷ Ina quëran Quisososo' chiníquën nonsahuaton, chiminin huachi.

³⁸ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën nëmëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninin. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomin. ³⁹ Onporahuatonsona Quisoso chimininsó' capitani ni'sahuaton:

—Tëhuënachachin iso quëmapi Yosë hui'nin, tënin.

⁴⁰ Sanapi'santa' aquë quëran notëërapí. A'nara' Maria Mactarina, a'naso' Saroma, a'nanta' Maria. Inaso' Cosi, Santiaco, inapita a'shina'. Santiacoso' hua'hua nimarinsó'. ⁴¹ Quisoso Cariríaquë ni'so', imatona', nocomapiso'. A'napita sanapi'santa' Quisoso notëërapí. I'huamiáchin Quisoso Quirosarinquë huë'pachina, inapitarinta' imaquipi.

Na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴²Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. ⁴³I'huararahuasos', Cosi huë'nin. Inaso' Arimatiaquë ya'huërinso'. Cotio hua'an niponahuë', noya Yosë chinotarin. "A'na tahuëri Yosë o'mararin hua'anëntiinpoaso marë'," tënin yonquiaton. Napoaton co të'huatatonhuë', Piratoquë pa'nin Quisoso nonën ma'patacaso marë'. ⁴⁴"Co chimiyántëramarahuë'," ta'ton, capitan amatahuaton, natantërin. "¿Nani Quisoso chiminin?" itërin. ⁴⁵"Nani mini chiminin," itërin capitani. Napotohuachina, Cosi itapon: "Nonën quëpaquë' nipachin," itërin. ⁴⁶Morin nani pa'anin ni'ton, corosë quëran nonën anohuarahuatona', quëpapi. So'pinahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Ina quëran pancara'pi masho pi'napiarahuatona', pa'copitopi. ⁴⁷Maria Mactarina, a'na Maria (Cosi a'shin nininso'), inapitari ni'sapi. Insëquësona Quisoso acopiso' ni'pi.

Quisoso nantiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

16 ¹Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, Saroma, a'na Maria (Santiago a'shin nininso'), inapita hua'sai' pa'anpi Quisoso nonën pashitonacaiso marë'. ²Tomio tahuëri tashiramiachin pi'i nëhuëcharirahuasos', na'pi nanin'pa' pa'sapi. ³Inahua capini ninontërapí.

—Pancara'piquë nanin pa'copitopi pora. ¿Incha iporaso' chi'huincatë-rë'ponpoya? nitopi.

⁴Canconahuatona', notëëpirinahuë', na'pi panca nipirinhuë', nani chi'huincapi ni'pi. ⁵Na'pi naninquë ya'conahuatona', hui'napi pochin nininso' ni'pi. Huiríchin a'morahuaton, inchinan quëran huënsëarin. Ni'sahuatona', pa'yanpi. ⁶Pa'yanasoi', inari itërin:

—Ama pa'yanacosohuë'. Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' yonisapiramahuë', co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Corosëquë chiminaponahuë', nani nantiantarin. Huëco' po'mopiquë ni'quirico'. Capa huachi. ⁷Napoaton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco'. Pitronta' sha'huitonco' nitochin. "Quisoso'ton nani pa'sarin Cariria'pa'. I'hua sha'huitërinquëmaso chachin pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama'," itonco', itërin.

⁸Pipirahuatona', na'pi nanin quëran ta'api. Pa'pi pa'yanahuatona', ropa ropatërapí. Co manta' topihuë'. Pa'yanatona', co piyapi'sa' sha'huitopihuë'.

Maria Mactarina'ton ya'notërinso'

(Juan 20.11-18)

[⁹Tomio tahuëri tashiramiachin Quisoso nantiantarin. Nantiantarahuatona', Maria Mactarina'ton ya'notërin. Ina sanapi iráca canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', nani Quisosori inquitërin. ¹⁰Nani ni'pachina, pa'nin imapisopita sha'huitacaso marë'. Inapitaso' sëtatona', na'nëapi.

¹¹"¿Quisoso nani nantiantarin! Cari ni'nahuë," itopirinhuë', co natëpihuë'.

Catoya'pi ya'notërinso'*(Lucas 24.13-35)*

¹²Ina piquëran cato' imapisopitanta' ninano quëran pipiapi. Paaquëya', Quisosori nisha pochin ya'notërin. ¹³Nani nohuitahuatona', ca'tano'sanënpita sha'huitoantapirinahuë', co inapita tëranta' natëpihuë'.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'*(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)*

¹⁴Ina quëran shonca a'nara ca'tano'sanënpita misaquë coshatasoi', Quisosori ya'notiirin. “¿Onpoatomata', iyaro'sa', co natëtëramahuë'? Co natantochináchinhuë' cancantërama nica. ‘Quisoso nani nantantarin. Cari ni'nahuë,’ itopirinëinquëmahuë', co natëtëramahuë',” itërin. ¹⁵Ina quëran itaantarin: “Ya'ipi parti, iyaro'sa', paco'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nanan carinquëma' sha'huitëranquëmaso' sha'huitoco'. ¹⁶Insosona noya nanan natëhuachina', cha'ësapi. Aporihuanahuatona', imapachinaco, cha'ësapi huachi. Co nanamëhuë natëhuachinahuë', Yosëri ana'intarin. ¹⁷Natëhuatama', nani ma'sha nisarama' piyapi'sa' nitotacaiso marë'. Chiniquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë'. Nisha nisha nananquë nonsarama'. ¹⁸Ya'huan mapatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Sonimaonta' nipirinhue' o'opatama', co chiminaramahuë'. Cania'piro'sa' topinan së'huahuatama', noyatapona',” itërin Quisosori.

Inápaquë panantarinsó'*(Lucas 24.50-53)*

¹⁹Nani ca'tano'sanënpita nontohuachina, inápaquë Sinioro Quisoso panantarín. Yosëri quëpantarahuatón, inchinanën quëran ahuënsërin. ²⁰Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', Quisoso nanamën sha'huirapi. Siniorori chachín catahuarin ni'ton, ya'ipi parti sha'huira'piapi. Yosë nohuantón, piyapi a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi ayonquicaiso marë'. Ina ni'sahuatona', “No'tëquën nontërinpoa',” topi ya'ipi piyapi'sa'. Nani huachi.]

Nocasë ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Ma'marësona ninshitërinso'

1 ¹ Quisocristo isoro'paquë o'maton, nóya ninin. Na'a piyapi'sari ina naporinso' nani ninshitopi. ² Ca'tano'sanënpitaso' iráca quëran huarë' imatona', naporinso' ni'pi. Nani ya'ipi no'tëquën sha'huitërinacoi. ³ Canta' ya'ipi nanamën nitotërahuë. Hua'qui' natanato, nani noyá nitotërahuë. Napoaton, iya Tiohuiri ninshichinquën, ténahuë. Quëmaso' pa'pi noya piyapinquën ni'ton, ninshitaranquën. Ya'nan nininso quëran huarë' ya'ipiya ninshitaranquën. ⁴ Na'a piyapi'sa' nani sha'huitopirinëinquënhuë', iporaso' carionta' ninshitaranquën no'tëquën nitotamaso marë'.

Coansha Paotista nasitacaso' ninorinso'

⁵ Iráca Irotisë Cotia parti hua'anëntaso', a'na corto hua'an ya'huërin, Sacariasë itopiso'. Ina huëntoa'huanënso', Apiasë huëntoa'hua, itopi. Sa'inso' Isapira itopi. Inanta' Aaron shiin, iráca corto hua'an ya'coninso'. ⁶ Cato chachin noya Yosë imapi. Ya'ipi pënëntërinso' no'tëquën natëpi. ⁷ Sa'inso nipurinhuë' co hua'huana'pihuë'. Co a'naya tëranta' hua'huin ya'huëtërinhuë'. Nani paiya. So'ionta' nani mashoya.

⁸ A'na tahuëri Sacariasë huëntoa'huanën Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi sirihuitacaiso marë'. Naporo' tahuëri sirihuitacaiso' ya'huërin. ⁹ Cotioro'sa' inachintopiso' imatona', Sacariasë huayonpi yonarin pochin nininso' a'pëcaso marë'. Acohuana ya'conahuaton, pimóton nininso' a'përin Yosë yonquicaiso marë'. ¹⁰ A'pëso', na'a piyapi'sa' aipiran huanirahuatona', Yosë nontapi. ¹¹ Naporo' acohuana Sinioro anquëninëni ya'notimarin. Misa'huaya inchanan quëran huanitimarin. ¹² Anquëni quënanahuaton, pa'yanin. Pa'pi të'huarin. ¹³ Anquënririso nipurinhuë' noya nontërin.

—Ama pa'yanquësohuë'. Quëmaso' Sacariasëinquën, nohuitëranquën. Hua'qui' hui'nahuanacaso' nohuantopiranhuë'. Ina marë' Yosë nontëranso' nataninquën. Sa'an hua'huamarin. Huaihuachin, nininën cari sha'huitaranquënso' acotëquë'. Coansha itëquë'. ¹⁴ Nasitohuachin, noya cancantaran. Na'a piyapi'sari pa'yatapi. ¹⁵ Inaso' nóya quëmapi nipon. Yosëri catahuaarin ni'ton, noya noya nisarín. Naporahuaton, co pi'pian tëranta' main o'oponhuë'. Co'huara nasichátëraponhuë', Ispirito Santori

ya'coancantarin. Inasáchin natëarin. ¹⁶ Mashotohuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, na'a israiro'sa' Yosë yonquiantapi. ¹⁷ Iráca Iniasë pënëntërinso pochin nóya pënëntarin. Ina pochin chiníquën nanantarin inanta'. Sinioro yao'mahuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, quëmapi'sa' hui'ninpitare' noya ninontantapona'. Iporaso' a'naquën co Yosë natëpirinahuë'. Ina natanahuatona', no'tëquën yonquiapona'. Inari a'chintohuachin, Sinioro nohuantapona huachi, itërin anquëniri.

¹⁸—Caso' mashoyaco. Sa'ahuënta' nani paiya. ¿Inaporo'pocoita'ma nica? ¿Onporahuatota' no'tëquën nitochi? tënin Sacariasë.

¹⁹—Caso' Capirico. Yosë ya'huërin quëran o'marahuë. Ina a'paimarincó nonta'huanquënso marë'. Noya nanan sha'huitopiranquënhuë'. ²⁰ Co natërancóhuë' ni'quëhuarë', hua'qui' co nonsaranhuë'. Hui'nan nasitaquë huarë' co nonacamaso' nanitaranhuë'. Napoaponahuë', no'tëquën nontëranquën. Hui'nahuanaran. Tahuërinën nanihuachin, sa'an huaiarin, itërin anquëniri.

²¹ Piyapi'saso nipirinhue' Sacariasë ninatona': "¿Onpoatonta' hua'quiarin?" topi. ²² Ina quëran acóhuana quëran pipipirinhue', co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. Imirin quëran anquitaponahuë', co nanitërinhuë' piyapi'sa' nontacaso'. "Acóhuana ya'conín quëran, Yosë nohuanton, hua'narëso pochin quënamara," topi.

²³ Nani Yosë chinotopiso pëiquë sirihuitohuachina, Sacariasëso' ya'huërin'pa' paantarin. ²⁴ Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' sa'in cayorin huachi. A'natërápo yoqui pochin co intoaso' pa'ninhue'. Pënëncuë ya'huárin. ²⁵ "Ma noyacha Yosë catahuarincó ni'ton, hua'huanarahue' paya. Ina nohuanton, co huachi tapan ya'huëtarincóhuë'," tënin yonquiaton.

Anquëniri Maria nontërinso'

²⁶ Nani saota yoquitohuachina, naquëranchin anquëni isoro'paquë o'mantarin, Capiri itopiso'. Nasaritoquë Yosëri a'paimarin, Cariria parti ya'huërinso'. ²⁷ Inaquë a'nara nanon ya'huërin, Maria itopiso'. Cosiri nani nontërin macacaso marë'. Tata masho Tapi shiin inaso'. ²⁸ Anquëni o'marahuatón, Maria itapon:

—I'huata Maria. Sinioro noya ni'ninquën. Ina chachin catahuarinquën, itërin.

²⁹ Ina natanahuaton, Maria pa'yanin: "¿Ma'marëta' napotërinco?" tënin yonquënëncuë.

³⁰—Ama Maria, pa'yanquësóhuë'. Yosë noya ni'ninquën. ³¹ Natanco sha'hui-chinquën. Quëmaso' hua'huanaran. Quëmapia'huaya huaihuatan, Quisoso itëquë'. ³²⁻³³ Mashotohuachin, chiníquën nanantarin. Inaso' Yosë hui'nin. Yosë nohuanton, copirno ya'conarin. Iráca Tata masho Tapi israiro'sa' noya hua'anëntopirinhue'. Ina quëran chiminin. Iporaso nipirinhue' hua'huani hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipirinhue', itërin anquëniri.

³⁴—¿Onporahuatota' hua'huanapo? Co caso' quëmapi së'huayätërarincóhuë', itërin Mariari.

³⁵—Ispirito Santo nohuanton, quëmaora hua'huanaran. Yosë topinan yonquiarapirinhue', cayoaran. Napoaton hua'huan, Yosë hui'nin chachin nissarin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanaponhuë'. ³⁶ Ni'quë'.

Quëmopinën Isapira itopiso' paiya niponahuë', Yosë nohuanton nani cayorin. Co hua'huanà'pihuë' niponahuë', nani saota yoquitarin. Quëmapia'huaya huaipon. ³⁷Yosë ya'ipi nanitaparin, itërin anquëniri.

³⁸—Inta nipachin. Yosëíchin caso' natëarahuë. Ina nohuanton, hua'huahuë ya'huë'in nipachin, tënin Maria.

Napotohuachina, anquëni pa'nin.

Isapira nicapon pa'ninso'

³⁹Ina quëran manorahuaton, Mariaso' Cotia motopiro'sa parti pa'nin quëmopinën nicapon. Inaquë canconahuaton, ⁴⁰Sacariasë pëinënquë ya'conconin. Isapira quënanconahuaton, —I'huata a'shacha, itërin. ⁴¹Ina natanahuaton, hua'huin yo'namënquë to'mo to'mótarin. Isapiranta' nóya cancantërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, ⁴²pa'yatatón, chiní-quën itapon:

—I'huata hua'huata'hua. ¡Ma noya Yosë catahuarinquën! A'napita sanapi'sa quëran noya noya ni'ninquën. Hua'huaonta' noya noya ni'sarin. ⁴³Inaso' ya'i-piya hua'anëntarinpóa'. Co caso' chiníquën nanantopirahuë', ¡ma noyacha ina a'shinquën nipiranhue', nicaponco huë'nan paya! ⁴⁴Quëma nontohuatancora, a'naroáchin hua'huahuënta' yo'namëhuëquë to'mo to'mótarin. Noya cancantaton, naporin. ⁴⁵“Yosë no'tëquën nontërinco,” ténanso marë' inaso' noya ni'ninquën. Sha'huitërinquënso chachin acotarinquën, itërin Isapirari.

⁴⁶Ina quëran Maria tapon:

“Ma noyacha Tata Yosëso paya, ténahuë canta'.

⁴⁷Anoyacancantërinco ni'ton, nóya cancantërahue'.

⁴⁸Topinan piyapico nipirahuë', yonquirinco.

Ipora quëran huarë' na'a piyapi'sa' nohuitarinaco. ‘Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,’ tosapí.

⁴⁹Yosëso' ya'ipi nanitaparin. Inaso' nóya catahuarinco.

Noya noya ninin.

⁵⁰Íráca chinotopisopitanta' nosororin.

Ipora huanta' ina chinotohuatëhua', nosoroarinpóa'.

⁵¹Chiníquën nanantaton, nani ma'sha ninin.

Nocantopisopita atapanin.

⁵²Copirnorosanta' co noyahuë' nipachinara, ocoirin.

Topinan piyapi'sa' ya'huërë' noya acorin.

⁵³Pahuantërinso'catahuarin nóya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huano'saso nipirinhue', topinan a'parin.

⁵⁴Ísrairo'sa' na'con catahuarin.

Piyapinënpita ni'ton, nosororin.

⁵⁵Íráca Apraan nontaton, ‘Nosororinquën. Quëma shiparinpitanta' nosoroato, catahuaarahue,’ itërin Yosëri.

Ina yonquiaton, ipora catahuarinpóa huachi,” ténin Maria.

⁵⁶Cara yoqui pochin inaquë yacapatërin. Ina quëran ya'huërin'pa' paantarín.

Coansha Paotista nasitërinso'

⁵⁷Isapira nani tahuërinën nanihuachina, huairin. Quëmapia'huaya huairin.

⁵⁸Quëmopinënpita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita natantopi. “¡Ma noya

Yosëri catahuarin ni'ton, noya huairin! ta'tona'," nóya cancantopi. ⁵⁹Hua'-huasha posa tahuëritohuachina, marca yaacotopi.

"Niapoquë'. Sacariasë itëquë'," itopi a'naquëni. ⁶⁰A'shinso nipirinhue', co nohuanterinhue'.

—Coansha itarai, ténin.

⁶¹—Ama nisha nininën acotëquësohue'. Quëmopinënáchin apoquë'. Ina noya, itopi.

⁶²Ina quëran pa'pin ipora huanta' në'huë ni'ton, imirin quëran tasatopi nininën nitotacaiso marë'. ⁶³Pa'pinso' quirica ma'patahuaton, ninshitërin. "Coansha itarahue'," ténin ninshitatón. Ina nicatona': "¡Ma'pitacha yonquirin paya!" topi. ⁶⁴Naporo' në'huërinso' inquirahuaton, a'naroáchin noantarin huachi. "¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, catahuarinco paya!" ténin. ⁶⁵Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. Ya'ipi Cotia parti nanan nahuinin. ⁶⁶Ina natanatona', yonquiapi. "¿Ma'ta' onpoapon iso hua'huasha ni'ton, ipora quëranchin Yosëri na'con na'con catahuararin?" topi.

Sacariasë ninorinso'

⁶⁷Ina quëran Ispirito Santori noyá ya'coancantohuachina, Sacariasënta' tapon:

⁶⁸"¡Ma noyacha Tata Yosëso' hua'anëntërinpoa paya!

Piyapinënpitanpoa' yonquiatonpoa', nicha'ësarinpoo'.

⁶⁹Ina nohuanon, Tata masho Tapi shiin chachin nicha'ësarinpoo'.

Inaso' chini chiníquën nanantapon.

⁷⁰Íráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopi.

Yosë nohuanon, sha'huitërinënpoo':

⁷¹'A'na tahuëri nicha'ësarinquëma'. Co huachi inimicoro'sa' minsëarinëinquëmahuë'.

No'huipirinëinquëmahuë', nicha'ësarinquëma', ténin Yosë, topi.

⁷²Íráca shimashonënpoo'pita nosoroaton, naporin. Ipora huanta' nosororinpoo'.

Sha'huitërinso' co Yosëri naniantërinhuë'.

⁷³Tata masho Apraan sha'huitërinso' yonquirárin.

⁷⁴Napoaton nicha'ësarinpoo'. Co huachi inimiconënpoo'pita' minsëarinënpoo'hue'.

Ina quëran co tē'huatatēhuahuë', Yosë chinotarihua'.

⁷⁵Ina pochin cancantatēhua', inasáchin chinotarihua'.

Chiminaquë huarë' nóya nisarihua'.

⁷⁶Quëmanta', conpa, Yosë a'paarinquën piyapinënpita pënënacaso marë'. Sinioro isoro'paquë yao'marin ni'ton, pënëntaran piyapi'sari natëcaiso marë'.

⁷⁷Yosë piyapinënpita itapon:

'Oshanëma' inquitatëinquëma',

Sinioro anoyacancantarinquëma', itaran.

⁷⁸Yosë nosoroatonpoa', inápa quëran a'pintimarinpoa'.

Pi'i a'pintërinpoaso pochin no'tëquën anitotërinpoa'.

⁷⁹Tashinan pochin cancantopirëhuahuë',

a'pintatë pochin nitarinpoo' noya nanpicaso marë'.

Anoyacancantohuachinpoa', sano cantantarihua', tēnin Sacariasē.

⁸⁰Ina quēran hui'ninso' so'sorahuaton, hui'napitarin huachi. Yosē yonquiarin ni'ton, chiniquēn cantantarin. Inotēro parti ya'huēárin. Ina quēran oshaquēran Yosēri sha'huitērin israiro'sa' pēnēnacaso marē'.

Quisoso nasitērinso'

(Mateo 1.18-25)

2 ¹Naporo' tahuēri'sa' Noma copirno nanan a'parin, Aocosto itopiso'. Ya'ipi parti a'parin. “Ya'ipinquēma' paco'. Quiricaquē nininēma' niacotoco',” tēnin. ²Naporo huarē' ya'ipi piyapi'sa' pichirapi. Sirinioso' Siria parti hua'anēntohuachina, naporin. ³Natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nininēna' niacotacaiso marē'. Hua'huatopiso' ninanonēnaquē pa'pi. Nisha nisha pa'pi.

⁴Cosiso' Cariria parti ya'huērin. Nasaritoquē ya'huēpirinhuē', ina quēran pipirahuaton, Cotia parti pa'nin. Inaquē canconahuaton, Pirin'pa' pa'nin. Iráca Tata masho Tapi inaquē hua'huatērin. Ina shiin ni'ton, inaquē pa'nin nininēn niacotacaso marē'. ⁵Mariarē chachin pa'nin. Nani ina macacaso marē' nontaponahuē', Yosē nohuanton, inaora cayorin. ⁶Nani naniarin huaicaso' ni'ton, inatohua' ni'so', huairin. ⁷Paninan huairin, quēmapia'huaya. Nēmētērinquē so'quēētahuaton, nona'huayaquē acorin, ohuaca coshatērinquē. Huē'ēcaiso' pēi' nani ya'sotopi ni'ton, co inaquē huē'ēpatērinhuē'. Napoaton nona'huayaquē hua'huin acorin.

Ohuica pē'tahuana'piro'sa' quēnanpiso'

⁸Naporo' tashi' ohuica pē'tahuana'piro'sa' pastoque ya'huērapí. Pirin ya'cariya ya'huērapí. Tashirē chachin ohuicanēnapita a'pairapi. ⁹Inaquē ni'soi', a'nanaya Sinioro anquēninēni ya'notimarin. Huēnaráchin huēnaráchin a'pintimarin. Yosē pochin a'pinin. Anquēni quēnanahuatona', quēmapi'sa' pa'yanpi. ¹⁰Anquēniriso' itapon: “¡Ama pa'yancosohuē! Noya nanan sha'huichinquēma' ya'ipi piyapi'sa' noya cantacaiso marē'. ¹¹Ipóra tashi' a'nara quēmapia'huaya Pirinquē nasitērin. Inaso' Cristo, Yosēri a'paimarinso'. Sinioro ni'ton, chinotacaso' ya'huērin. Nani o'marin piyapi'sa' cancanēna' anoyatacaso marē'. ¹²Inaquē pa'patama', hua'huishin quēnanconarama'. Nēmētērinquē so'quēētahuatona', ohuaca coshatērinquē acopi. Ina quēran nohuítarama', itērin.

¹³Ina quēran a'naroáchin na'a anquēniro'sari ya'notantapi. Yosē chinotatona', itapona':

¹⁴“¡Ma noyacha Yosēso paya! Inápaquē ya'huaponahuē', piyapinquēma' yonquiringuēma'.

Cancantatoma ina yanatēramasopitaso' sano cantantarama',” itopi anquēniro'sari.

¹⁵Nani inápaquē panantahuachinara, pē'tahuatona'piro'sa' ninontopi.

—Pirin'pa' pa'ahua' nipachin. Sinioro anitotērinpoaso' nia'ahua', nitopi.

¹⁶Manorahuatona', pa'pi. Canconahuatona', hua'huasha, Maria, Cosi, inapita quēnanconpi. Hua'huasha ohuaca coshatērinquē quēhuēánin. ¹⁷Nani ni'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitēra'piapi. “Quēmapia'huaya nani nasitērin. Inaso' Cristo, Yosēri a'paimarinso'. Anquēni sha'huitiimarincoi’,”

itëra'piapi. ¹⁸ Natanahuatona', "Ma'pítacha itërinpoa' paya," topi ya'ipi piyapi. ¹⁹ Mariaso nipirinhue' naporinso' na'con yonquirárin. ²⁰ Ina quëran pë'tahuatona'piro'sa' paantapi. "Ma'pítacha natanëhua paya. Ma'pítacha ni'nëhua paya. Anquëniro'sa' itërinpoaso chachin quënanëhua'. ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!" topi.

Yosë chinotopiso pëiquë quëpapiso'

²¹ Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca acotopi. Naporo' nininën acotopi huachi. Quisoso itopi. Co'huara Maria hua'huayantërasohue', anquë-niri sha'huitërin ina nininën acocaso' ni'ton, napotopi.

²² Moisësë iráca pënëntërin: "Sanapi huaihuachin, a'na yoqui pochin nina'in. Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'coanta'in," ténin. Cotioro'sa' napopiso chachin a'na yoqui pochin nanihuachina, Maria, Cosi inapitaso Quirosarin'pa' paantapi pënëntërinso' natëcaso marë'. Naporo' hua'huin Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi inaquë Yosë nontacaiso marë'. "Iso hua'-huasha, Siniro, noya a'paiquë' quëma piyapinën niin," itopi. ²³ "Paninanso' quëmapi nipachin, Yosë piyapinën ninin," ténin Moisësë iráca pënëntaton. Napoaton ina pochin nontërin. ²⁴ Naporo' cato' nëpëhuë nipon, cato' pë'tahua nëpëa'huahuë nipon atëpatopi Yosë chinotacaiso marë'. Inanta' Moisësë pënëntërin ni'ton, inapopi.

²⁵ Quirosarinquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Simion itopiso'. Nóya quëmapi inaso'. Nani tahuëri Yosë chinotërin. "A'na tahuëri Yosë nicha'ësarinpoa'," ta'ton, Cristo a'paimacaso' ninarárin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. ²⁶ Ina nohuanton, Simion nani ninorin. "Siniro' a'paimarinsó' nohuitapo. Co'huara chimiyantërapohuë', Cristo o'mararin, ni'sarahuë," ténin yonquiaton. ²⁷ Naporo' tahuëri Ispirito Santo nohuanton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'nin anta'. Cosinta' sa'inë chachin inaquë nisapi. Pënëntopiso' natëtona', inaquë Quisoso'huaya quëpapi ni'ton, Simioni quënanconin. ²⁸ Hua'huasha quënanahuaton, Simion nóya cancantërin. Ipora-huaton, Yosë nontërin.

²⁹ "¡Ma noyanquëncha quëmaso', Siniro, ni'ton, a'paimaranso' nani anohuitëranco paya!

Napoaton noya ipora caso' chimiin, ténahuë. Sha'huitërancoso chachin nanirin huachi.

³⁰ Iso hua'huasha nani ni'nahuë. Nicha'ëincoiso marë' a'paimaran.

³¹ Ya'ipi piyapi'sa' yonquiaton, a'paimaran.

³² Nisha nisha nananquë nonpisopita a'pintarin no'tëquën yonquicaiso marë'.

Israiro'santa' catahuaarín. Piyapinënpita ni'ton, noya noya acorarin," itërin.

³³ Ina natanahuaton, "¡Ma'pítacha naporin paya!" ténin Cosi. Marianta' inachachin yonquirin.

³⁴ —Yosë noya a'painquëma', itërin Simioni. Ina quëran a'shin itantapon:

—Hua'huan mashotohuachin, ya'ipi israiro'sa' pënënarín. Natanahuatona', a'naquën natëtona', noya cancantapi. A'naquënso nipirinhue' co nohuantapihuë' ni'ton, anotërëso pochin nisapi. Yosë nohuitacaiso marë' no'tëquën pënëntapirinhue', chiníquën no'huiaji. ³⁵ Inahuara cancanëna

quëran nisha nisha yonquiapirinahuë', inari a'ninquëchin anitotarin. Hua'huan no'huihuachina', quëmaso' chiniquën sëtaran. Sahuëniquë ohuaninënposo pochin sëto ya'coancantarinquën huachi, itërin.

³⁶A'na sanapinta' inaquë ya'huërin, Ana itopiso'. Inaso' Panino hui'nin, Asirë huëntonquë ya'huërinso'. Yosë nohuanton, nitoninorin. Nani paiya. Nanon nipon, a'na quëmapiri manin. Canchisë pi'ipiachin niquëpasoi', ³⁷so'ini ayananpirin ni'ton, nani hua'qui' quëyoronin. Nani posa shonca catapini pi'ipitërin. Yosë chinotopiso pëiquë ya'huëmiatërin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotërin. Apira apira Yosë yonquirin. Co cosharo' yonquiatonhuë', Yosë nontárin. ³⁸Naporo' inanta' huëcaton, Quisoso'ahuaya ni'nin. Noya cancantaton, Yosë nontërin.

—Iso hua'huasha nasitërinso marë': "Yosparinquën Sinioro," itëranquën, tënin. Ina quëran Yosë imapisopita sha'huitërin.

—Yosë nohuanton, a'paimarinso' nani nasitërin. Inaso' nicha'ësarinpoa', itërin. Na'a Quirosarinquë ya'huëpisopita ina ninarapi ni'ton, napotërin.

Nasaritoquë pantapiso'

³⁹Ya'ipi iráca pënëntërinso' nani natëhuachinara, Cosiso sa'inë chachin Cariria parti paantarin. Nasaritoquë ya'huantarin. ⁴⁰Quisoso so'sorahuaton, chinirarin. Noya yonquirin. Yosëri na'con catahuarin.

Hui'napitahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'ninso'

⁴¹Nani Pascoa tahuëri a'shin, pa'pin, inapita Quirosarinquë pantapi. ⁴²Quisoso shonca cató' pi'ipitohuachina, naquëranchin pantapi cotio niyontonpiso tahuëri na'huëcaiso marë'. ⁴³Nani na'huëhuachinara, ya'huëpi'pa' pa'mantapirinahuë', Quisoso' co pa'marinhuë'. Hui'napi niponahuë', inaquë inaora quëparitërin. A'shinso' co nitotërinhuë'. Cosinta' co nitotërinhuë'. ⁴⁴Na'a piyapi'sa' pa'sapi ni'ton, "Nisha huë'sarin," ta'tona', a'na tahuërira' iratopirinahuë'. I'huanahuanquë Quisoso yonisápirinahuë', co quënanpihuë'. Quëmopinënpita, nohuitopisopita, inapita natanpirinahuë', ⁴⁵co quënanpachinarahué', yonicaiso marë' inatohua chachin paantapi.

⁴⁶Cara tahuëri quëran Yosë chinotopiso pëiquë quënanpi huachi. Maistro'sa' a'chinpiquë huënsërahuaaton, a'chinpiso' natanarin. Natanahuaton, natantaantarin anta'. ⁴⁷Na'a piyapi'sa' natanpi. "Ma noyacha yonquirin paya. Noya a'panitërin," topi. ⁴⁸Inaquë quënanahuatona', a'shinso' pa'yanin.

—¿Onpoatonta' hua'hua napotërancoi? Ni'quë'. Pa'yanatoi, cara tahuëri yonisápirainquënhuë', ipora huarë' quënanainquën huachi, itërin.

⁴⁹—¿Onpoatonta' yonisápiramacohuë'? Tatahuë pëinënquë ya'huëca'huaso' ¿co nitotëramahuë' ti? itërin.

⁵⁰Natanaponahuë', ma'sona tapon naporinso' co nitotopihuë'.

⁵¹Ina quëran pipihuachina, a'shin, pa'pin inapitarë' Nasaritoquë paantarin. Inaquë paaton, a'shin, pa'pin, inapita noya natërin huachi. Naporinso' a'shini cancanën quëran yonquirárin. ⁵²Naporahuaton, Quisoso hui'napi-tarin huachi. Noya noya yonquirin. Yosëri noya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pi.

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

3 ¹ Naporu tahuëri'sa' Tipirio itopiso', Noma copirno ya'conin. Nani shonca a'natërâpo pi'ipi hua'anëntarin. Ponsio Piratonta' Cotia parti hua'anëntarin. Irotisësö', Cariria parti hua'anëntarin. Iin Pinipi itopisonta', Ioria parti, Traconiti parti, inapita parti hua'anëntarin. Nisaniasësö' nipirinhue', Apirinia parti hua'anëntarin. ² Anasë, Caihuasë, inapita corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conpi. Naporu' Coansha pënëntarin. Sacariasë hui'nin inaso'. Inotëro' parti ya'huaso', Yosëri sha'huitërin paaton pënënta-caso marë'. ³ Napoaton ya'ipi Cortanii' parti pa'taton, pënëntarin.

—Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuërëtantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporintaranquëma', itëra'piarin.

⁴ Irâca Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

“Inotëro parti a'na quëmapi pënëntâpon.

‘Sinioro o'macaso' tahuëri yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiniquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

⁵ Iconantëro'sa' amëntarotarin. Panëno'sa' taparoarin. Co'shoninsopita otëërin.

Tomashin acoarin. Ira noya tapahuachina, hua'an pa'nin huachi.

Inapochachin iporasö' co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main.

⁶ Ya'ipi piyapinpoa' nicha'ëinpoaso marë' o'mararin, tapon ina quëmapi pënëntohuachin,” ténin Isaiasë irâca ninoton.

Naporinso chachin Coansha pënëntarin.

⁷ A'naquën aporihuanacaiso marë' huë'pirinahuë', Coanshariso', co yaaporintërinhuë':

—Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanonpinama'. “Yosë isoro'pa' ana'intoahuachin, cha'ëpoi quiyanta',” ¿topiramahuë ti? Topinan aporihuanpatama', co cha'ësaramahuë'. ⁸ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama ninonpintocosohuë'. “Quiyaso' Apraan shinpita coi ni'toi, Yosë piyapinënpitacoi,” ama tocosohuë'. Yosë nohuantërin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'. ⁹ Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', nicosotërë'. Nicosotahuatë', pënuë të'yatërë' huiquitacaso marë'. Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', chiniquën ana'intarinquëma', ténin.

¹⁰ —¿Ma'ta' onpo'ii nipachin? itopi.

¹¹ —Piyapi'sa ma'shari pahuantohuachina, ama apiratocosohuë'. Cato' a'mo-camaso ya'huëtohuachinquëma', a'nara' quëtoco' a'mo'in. Tanahuachina', a'caco' ca'in, itërin Coanshari. ¹² A'napitanta' aporihuanacaiso marë' huë'pi. Inapitaso' coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa'.

—¿Ma'ta' maestro quiyaso' onpo'ii? itiipi.

¹³ —No'tëquën coriqui ma'patoco'. Ama nonpinatoma', na'con na'con ma'patocosohuë', itërin.

¹⁴Sontaro'santa' huè'pi.

—¿Ma'ta' quiyanta' onpo'ii? itiipi.

—Ama piyapi ahuëatoma', coriqui matocosohuë'. Ama canacaso marë' nonpinapicosohuë'. Nani pahuërëhuachinquëma', ama na'con na'con nohuantocosohuë', itërin.

¹⁵Piyapi'saso' yonquirapirinahuë'. “¡Ma noyacha Coanshaso' pënëntërin paya! Inaso' Cristo nimara. Nicha'ëinpoaso marë' ¿Yosëri a'paimamara ti?” topi. ¹⁶Ina natanahuaton, Coanshari itërin:

—Aporintëranquëma mini nipirinhue', co caso' Cristocohue'. Ca piquëran inaso' huë'sarin. Inaso chini chiniquën nanantërin. Caso' co pi'pisha tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahuë'. Co maquëyancohue' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhue', pënuë chiniquën ana'intarinquëma'. ¹⁷Cayarinsó' manëso pochin nísarin. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhue' pënuë ahuiquitëre'. Inapochachin ana'intoahuachinquëma', co onporonta' pën tacopiarinhue', ténin Coansha. ¹⁸Nani tahuëri ina pochin piyapi'sa' pënénárin. Yosë nanamën a'chintárin.

¹⁹Irotisënta' hua'an nipirinhue' pënénin. “Quëmaso' pa'pi co noyahuë' ninan. Naporahuaton, iyaparin sa'in osërëtatón, manan. Pinipi sa'in chachin manan. Irotiasa itopiso'. Ina marë' oshahuanan,” itërin. ²⁰Napotohuachina, Irotisësó' aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatón, Coansha tashinan pëiquë apo'motërin.

Quisoso aporihuaninsó'

(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹Co'huara apo'mochatërasohuë', Coanshari piyapi'sa' aporintahuachina, Quisosonta' huë'nin aporihuanacaso marë'. Nani aporihuanahuaton, Yosë nontërin. Nontaso', pi'iro'të' ni'soatërin. ²²Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuatón, Quisoso ya'coancantomiatërin. Naporo' inápa quëran Yosëri itërin:

—Quëmaso' hui'nahuënquën chachin ninan. Na'con nosoroatënuën, nóya ni'nanuën, itërin.

Quisoso shimashonënpita ya'huërinso'

(Mateo 1.1-17)

²³Ya'nan pënëntapon, Quisoso cara shonca pi'ipitërin. Così hui'nin, topirinahuë'. Così pa'pinso' Iri itopi. ²⁴Iri pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. Nihui pa'pinta' Miriqui itopi. Ina pa'pinso' Cana itopi. Cana pa'pinta' Così itopi. ²⁵Così pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Amosë itopi. Amosë pa'pinso' Naomo itopi. Ina pa'pinta' Isiri itopi. Isiri pa'pinso' Nacai itopi. ²⁶Ina pa'pinta' Maato itopi. Maato pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Simi itopi. Simi pa'pinso' Cosico itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ²⁷Cota pa'pinso' Coanan itopi. Ina pa'pinta' Nisa itopi. Nisa pa'pinso' Soro-papiro itopi. Ina pa'pinta' Saratiro itopi. Ina pa'pinso' Niri itopi. ²⁸Niri pa'pinta' Miriqui itopi. Miriqui pa'pinso' Ati itopi. Ina pa'pinta' Cosamo itopi. Cosamo pa'pinso' Irmatamo itopi. Ina pa'pinta' Iri itopi. ²⁹Iri pa'pinso'

Cosoi itopi. Ina pa'pinta' Irisiro itopi. Ina pa'pinso' Corimo itopi. Ina pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. ³⁰Nihui pa'pinta' Simion itopi. Ina pa'pinso' Cota itopi. Ina pa'pinta' Cusi itopi. Cusi pa'pinso' Conamo itopi. Ina pa'pinta' Iriaquimo itopi. ³¹Ina pa'pinso' Miria itopi. Ina pa'pinta' Mina itopi. Ina pa'pinso' Matata itopi. Ina pa'pinta' Natano itopi. Ina pa'pinso' Tapi itopi. ³²Tapi pa'pinta' Quisi itopi. Ina pa'pinso' Opito itopi. Ina pa'pinta' Pooso itopi. Ina pa'pinso' Sara itopi. Sara pa'pinta' Nasono itopi. ³³Nasono pa'pinso' Aminatapo itopi. Ina pa'pinta' Atamino itopi. Ina pa'pinso' Arni itopi. Arni pa'pinta' Isromo itopi. Isromo pa'pinso' Parisë itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ³⁴Ina pa'pinso' Cacopo itopi. Cacopo pa'pinta' Isaco itopi. Isaco pa'pinso' Apraan itopi. Apraan pa'pinta' Tari itopi. Ina pa'pinso' Nacoro itopi. ³⁵Nacoro pa'pinso' Siroco itopi. Ina pa'pinta' Nacao itopi. Nacao pa'pinso' Parico itopi. Ina pa'pinta' Ipiri itopi. Ipiri pa'pinso' Sara itopi. ³⁶Ina pa'pinta' Cainano itopi. Cainano pa'pinso' Arapasato itopi. Ina pa'pinta' Simo itopi. Simo pa'pinso' Noi itopi. Noi pa'pinta' Namico itopi. ³⁷Namico pa'pinso' Matosarino itopi. Ina pa'pinta' Inoco itopi. Inoco pa'pinso' Carito itopi. Ina pa'pinta' Marariro itopi. Ina pa'pinso' Cainano itopi. ³⁸Ina pa'pinta' Inosë itopi. Inosë pa'pinso' Sito itopi. Ina pa'pinta' Atan itopi. Atanso' Yosëri ninin.

Sopairi tënirins'o

(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

4 ¹Quisoso Cortani quëran pipirahuaton, huëantarin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Inasáchin natërin. Naporo' ina nohuanton, inotëro parti pa'nin. ²Inaquë catapini shonca tahuëri ya'huërarin. Naporo' sopairi huëcapairahuaton, sha'huitopirinhue' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Catapini shonca tahuëri ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhue'. Ina piquëran tanarin. ³Tanahuachina, sopairi itërin:

—Tëhuënachachin Yosë hui'ninquën nipatan, iso na'pi cosharo' atarantëquë', itopirinhue'.

⁴—Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë pënëninpoa': “Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhue'. Ya'ipi Yosë nanamën natëhuachin tëhuëchinso' nanpiarin,” tënin, itërin.

⁵Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëparin. Ya'ipi ninanoro'sa', ma'sha-nënpita, inapita a'notërin. A'naroáchin noyápiachin nininsopita, ya'ipi quënanin.

⁶—Ya'ipi isopita hua'anëntato, carinquën quëchinquën inapita hua'anëntamaso marë'. Chiniquën nanan quëchinquën. Insosona nohuantërahuëso' nanitërahuë quëta'huaso'. ⁷Isonahuaton, chinotohuatanco, catahuaaranquën ya'ipiya hua'anëntamaso', itërin.

⁸—Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë sha'huitërinpoa'. “Siniorof-chin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa',” tënin, itërin Quisosori.

⁹Ina quëran Quirosarin'pa' quëpaantarin. Yosë chinotopiso pëi a'canpiquë huarë' quëparahuaton:

—Tëhuënachachin Yosë hui'ninquën nipatan, no'paquë niiquë'. ¹⁰Quiricanënuë nani sha'huitërinquën:

“Yosë, anquëninënpita a'patimarinquën,

co ma'sha onpoaranhuè'.

¹¹ Imirina quèran masarinènquèn

ama na'pique tëranta' ya'quiamaso marèhuè',

tènin ni'ton, no'paquè niique' a'painènquèn, itèrin sopairi.

¹² —Inca co nohuantèrahuè'. Yosè quiricanènquè pènèninpoa'. “Ama Yosè tëniquèsahuè'. Ama camaiquèsahuè'. Ina nohuantèrinsoáchin yonquicaso' ya'huèrin,” tënin, itèrin Quisosori.

¹³ Nani hua'qui' sopairi sha'huitopirinhue', co yanatèrinhuè'. Napoaton patèrin. “A'na tahuèri minsəapo nimara,” ta'ton, pa'nin huachi.

Quisoso pènəntacaso caniaritèrinso'

(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴ Ina quèran Cariria parti Quisoso paantarín. Ispirito Santori noyá ya'coancantèrin ni'ton, catahuarin nóya nicacaso'. Ya'ipi naporinso' nahuinin.

¹⁵ Nisha nisha niyontonpiso pèiquè a'china'piarín. A'chinpachina: “Ma noyacha yonquirin paya,” topi.

Nasaritoquè paantarínso'

(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶ Ina quèran Nasaritoquè paantarín. Inaquè so'sorin. Chinoto tahuèri nanihuachina, niyontonpiso pèiquè pa'nin. Nani simana inaquè pa'nin ni'ton, naporol' paantarín. Inaquè ya'conahuaton, Yosè quiricanèn nontacaso marè' huanirin. ¹⁷ Isaiasè pènəntèrinso' quirica quètohuachina, manin. Oporinahuaton, nontèrin natanacaiso marè'.

¹⁸ “Siniro ispiritonèn ya'coancantèrinco ni'ton, noya catahuarinco.

Na'a piyapi'sa' co Yosè nohuitatonahuè', nosorotopi.

Napoaton Yosè acorinco noya nanan a'chinta'huaso marè'.

Sopairi minsəpirinhue', ocoiarahuè noya yonquicaiso marè'.

Somaraya nininsopita anoyatarahuè.

Parisitapisopita nicha'əsarahue'.

¹⁹ Ipora tahuèri'sa' Yosè nosoroatənquəma', nicha'əsarinquəma huachi, tənahuè. Ina sha'huica'huaso marè' acorinco,” tënin Isaiasè, itèrin quirica nontaton.

²⁰ Quirica so'nanahuaton, niyontonpiso' pèiquè catahuatona'pi quətaantarín. Ina quèran huənsəhuachina, ya'ipi inaquè ya'huəpisopitari ni'sápi. ²¹ —Təhuəchachin iyaro'sa' iráca Isaiasè ninorincoso chachin, Yosè a'paimarinco nicha'əca'huəquəmaso marè', itèrin Quisosori.

²² Ya'ipiya natantapi. “Ma'pítacha nitotaton, naporin paya. Nóya a'chintèrinpoa',” ta'tona':

—¿Co'na iso' Cosi hui'ninhue'? topi.

²³ Ina quèran Quisosori itaantarín:

—Íráca q uèr an huarè' napopi: “Nitoanoyatohuatan, quəma'ton nianoyatəquè' ni'ii,” topi. Ina pochin canpitanta' yonquirama' tənahuè. “Capi-naomoquè na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatèran ni'quəhuarè', isəquənta' anoyatəquè' ni'ii,” itaramaco, tënin. ²⁴ Ina quèran itaantarín:

—Co yanatətomacohue', napotəramaco. Ni'co'. Pènəntona'pi pènəntohuachina, nisha nisha parti noya natanpi. Ninanonənquè ya'huəpisopitariso

nipirinhue', co noya natanpihue'. ²⁵ Tëhuëenchachin iráca Iniasë pënëntona'pi nanpipon, cara pi'ipi miria co pi'pian tëranta' o'naninhue'. Ya'ipi parti tana-rotopi. Naporo' na'a quëyoro'na' Israiroquë ya'huëpirinhue', ²⁶ co Yosëri catahuarinhue'. A'na quëyoro'na' Saripitaquë ya'huërin, Siton parti ya'huërinso'. Nisha sanapi niponahuë', Yosëri catahuarin. Inaquë Iniasë a'parin cosharonën ana'atacaso marë'. ²⁷ Irisio pënëntona'pinta' nanpiso', na'a chana caniori maninsopita Israiro no'paquë ya'huëpirinhue', co a'naya tëranta' anoyatërinhue'. Namanoso' Siria piyapi niponahuë', Yosë nohuanton, anoyatërin. A'naroáchin canio inquirin, tënin Quisoso.

²⁸ Ina natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' chiníquën no'huitopi. ²⁹ Manorahuatona', ninano quëran quëpapi. Ina yonsanquë tahuan ya'huërin. Inatohua' quëpapi të'yatacaiso marë'. ³⁰ Yatë'yatopirinhue', Quisososo' huacánachin paaton, noya cha'ërin.

Sopai a'parinso'

(Marcos 1.21-28)

³¹ Ina quëran Cariria parti paantarin. Capinaomoquë paaton, chinoto tahuëri a'chiantarin. ³² Chiníquën nanantona'pi pochin a'chinarin ni'ton, natanahuatona', pa'yanpi. "Ma noyacha a'chintërinpoa paya," topi.

³³ Niyontonpiso pëiquë chachin a'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiníquën nontërin. Sopairi chachin ichinonin.

³⁴ —¡Tananpitocoi! ¿Ma'ta' onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? Nohui-tërainquën. Quëmaso' Quisosoquën, Nasaritoquë ya'huëran. Yosë quëran o'maton, noya noya ninan, itërin.

³⁵ Itohuachina, Quisosori itërin:

—¡Ta'tëquë! Iso quëmapi quëran pipimiatëquë', itërin.

Sopaiso' quëmapi no'paquë të'yatahuaton, pipirin. Co manta' onpotërinhue'.

³⁶ Ya'ipi piyapi'sa' nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! Chiníquën nanantaton, sopairo'sa' ocoirin. Camaihuachina pipipi, nitopi.

³⁷ Quisoso naporinso', ya'ipi parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'

(Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31)

³⁸ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuaton, Simon pëinënquë pa'nin. Simon a'shatën chiníquën saporin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. "A'shacha chiníquën saporin ta'a. Quëmari anoyatëquë' topiraihue'," itopi.

³⁹ Inaquë paaparahuaton, sapo a'naroáchin inquitërin. Noyatërin huachi. Nani noyatahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

⁴⁰ I'huanahuanquë pi'i yaya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' nisha nisha caniori maninsopita Quisoso quëshipi. Napohuachinara, a'naya a'naya së'huarahuaton, ya'ipiya anoyatërin. ⁴¹ Sopairi ya'coancantërinso'pitanta' quëntapi. Quisosori nontohuachina, sopairo'sa' pipipi. Yapipihuachina', chiníquën nontapi.

—Quëmaso' Yosë hui'ninquën, itopi. Yosëri a'paimarinso' nitotatona', napotopi. N apoaton Quisosori itapon: “Ta'tëquë'. Ama insonta' sha'huitëquësohuë',” itohuachina, ta'topi huachi.

Nisha nisha parti a'chininso'

(Marcos 1.35-39)

⁴²Tahuëririnquë tashiramiachin Quisoso huënsërahuaton, pa'nin. Ninano quëran pipirahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'pirinhuë'. Na'a piyapi'sa' ina yonípona' pa'pi. Quënanahuatona', “Ama paquësohuë'. Isëquë ya'huaton, a'chintocoi,” itopirinahuë', co nohuantërinhuë'.

⁴³—Nisha nisha ninanoro'saquë paca'huaso' ya'huërin. Inaquënta' Yosë nanamën a'chinchí hua'anëntërinquë ya'coina'. Ina marë' Yosë a'paimarinco, itërin.

⁴⁴Ina quëran ya'ipi cotioro'sa' ya'huërin parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë a'chinarin.

Sami macacaiso marë' Quisosori catahuarinso'

(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

5 ¹Ina quëran Quisoso Quinisariti sono' yonsanquë a'chinarin. Na'a piyapi'sa' yamorapi. Yosë nanamën natanacaiso marë' huë'pi. Chiní-quën ya'quëëtopi. ²Napotohuachinara, cato' poti ni'nin, yonsanquë oshipiso'. Hua'anënpitaso' nonshirahuatona', ritinëna pa'moapi. ³A'na potiso' Simon-quën. Inaquë ya'conahuaton, “Amasha paquë',” itërin. Itohuachina, amasha pa'nin. Inaquë huënsërahuaton, piyapi'sa' a'chintaantarín. ⁴Nani a'chinpachina, Simon itapon:

—Huëquë' iyasha, amasha anpoquë pa'ahua'. Inaquë ritinëma të'yatoco' sami macamaquëma', itërin.

⁵—Capa sami Maistro. Ya'ipi tashi' të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. Nipirinhue', quëma sha'huitëranco ni'quëhuarë', naquëranchin të'yatanta'i, itërin Simoni.

⁶Ina quëran të'yatohuachinara, notohuaro' sami mapi. Hua'huayatërahuë' ni'ton, riti yaoquirin. ⁷Amiconënpita a'na potiquë ya'huërinso' imirin quëran anquitërin huëcatona' catahuacaiso marë'. Napotohuachinara, huë'pi. Cato' potiquë chachin sami amëntatopi. Napohuachinara, yayancominapi. ⁸⁻⁹Ina nápo' sami ma'ton, Simon Pitro pa'yanin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itërin:

—¡Ma'pítacha Sinioro nanitaparan paya! Caso' oshahuanco ni'to, co ya'cariancoso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁰Amiconënpitanta' pa'yanpi, Santiago, Coansha inapita itopiso'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Ina quëran Simon nontaton, Quisosori itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Nani catahuananquën sami macamaso'. Ipora quëran huarëso nipirinhue', catahuananquën piyapi'sa' macamaso marë'. Inapitanta' imainacoso marë' masaran, itërin.

¹¹Ina quëran nonshirahuatona', ma'shanënapita patahuatona', Quisoso imapi huachi.

Chana caniori maninso'*(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)*

¹²Ina quëran a'na ninanoquë paantapi. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin, chana caniori maninso'. Noshinën noyá pë'yatërin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan Siniro, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin.

¹³Quisosori së'huarahuatón, itapon:

—Nohuantërahuë mini. Apiramiáchin anoyataranquën, itërin.

Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin.

¹⁴—Ama iyasha piyapi'sa' sha'huitëquësokuë'. Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ofrenda Moisësë camaitërinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin.

¹⁵Napotopirinhue', ya'ipi parti nahuinin. Ina quëran hua'huayátërahuë' piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Cania'piro'santa' huë'pi anoyatacaso marë'. ¹⁶Quisosos nipirinhue', apira apira piyapi'sa' patërin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'nin Yosë nontacaso marë'.

Apia anoyatërinso'*(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)*

¹⁷A'na tahuëri Quisoso a'chinaso', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' inaquë chachin huënsëapi. Inapitaso nisha nisha ninano quëran huë'pi. Cariria parti quëran, Cotia parti quëran, Quirosarin quëran, ina quëranpita huë'pi. Nani a'chintohuachina, cania'piro'sa' anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¹⁸Ina quëran catapini quëmapi'sa huëcatona', apia pë'sara'huaya pochin niniinquë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuëánin. Quisoso ya'huëarinquë yapo'mopirinhue'. ¹⁹Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' ya'sopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso' pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Huancanachin Quisoso pirayan acomapi. ²⁰“Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, Quisosori apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën, itërin.

²¹Ina natanahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. “¿Ma quëmapi'ta isoso'? Yosë yaya'huërëterin. Co insonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëichin nanitërinso',” topi yonquiatona'.

²²Topinan yonquiarapirinhue', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ²³Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huanirahuaton, noya paquë', itacasonta' co nanitaparëhuahuë',” tënama'. ²⁴Caso nipirinhue', Yosë quëran quëmapi'co ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

Ina quëran apia itantapon:

—Huaniquè', apia'hua. Pè'sara'huaya masahuaton, ya'huèranquè paquè', itèrin.

²⁵ Itohuachina, a'naroáchin huanirin. Ya'ipi piyapi'sari ni'pi. “¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatèrinco paya!” ténin. Pè'sara'huayanèn masahuaton, ya'huèrinquè pa'nin. ²⁶ Ina nicatona' piyapi'saso' pa'yanpi.

—Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatèrin paya. Ma'pítacha ipora ni'nèhua paya, nitopi.

Nihuii Quisoso imarinso'

(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷ Ina quèran Quisoso paantarahuaton, a'na quèmapi quènanconin, Nihui itopiso'. (Inachachin Matio itopi anta'!) Coriqui Noma copirno marè' ma'patona'pi inaso'. Coriqui ma'patèrinquè huènsëarin.

—Huèquè' iyasha imaco, itèrin.

²⁸ Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. Ma'shanènpita patahuaton, Quisoso imarin.

²⁹ Ina quèran na'a amiconènpita amatèrin pèinènuquè coshatacaiso marè'. Quisoso nohuitacaiso marè' amatèrin. Na'a copirno marè' coriqui ma'patona'piro'santa' huè'pi. ³⁰ Ca'tano'sa' inaquè ni'sahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari no'huipi. No'huitona' itapona':

—¿Onpoatomata' oshahuano'sarè'quèma' coshatarama', o'opatarama', naporama'? Coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuè' nipirinuè', inapitarè'quèma' coshatarama', itopi.

³¹ Natanahuaton, Quisosori itèrin:

—Isopitaso' tēhuèenchachin nohuantèrinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'sa' notoro nohuantopi. “Co caniorahuè’,” topatèra, co notoro nohuantèrèhuè'. ³² Oshahuano'sa' pènèna'huaso marè' o'marahuè. “Co noyahuè' yonquirasopita naniantatoma', Yosë tahuèrètantaco',” itèrahuè. A'napitaso': “Quiyaso' noyaco’,” topiso marè' co na'con a'chintèrahuè', itèrin.

Nasha nanan a'chininso'

(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³ Ina quèran piyapi'sari itaantapi:

—Coansha imarinsopitaso', co coshatatonaraihuè' Yosë nontapi. Parisio imarinsopitanta', inapochachin nipi. Quèma imarinènsopitaso nipirinuè', noya coshatapi, o'osapi, naporapi, itopi.

³⁴ —Ca ya'huarahuè' ni'ton, co sètopihuè'. Ni'co'. Quèmapi sa'acaso marè' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huè'pachina', noya coshatopi. ³⁵ A'na tahuèriso nipirinuè' inimiconènpitari huècatona', sa'ana'pi masapi. Quèpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuè' sètapi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinacosopita sètapona'. Sètatona' co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuè', Yosë nontápona', ténin.

³⁶ Ina quèran pènènto nanan a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'moramaso irácaya nininso' noshatohuachina, co nasha a'morëso yanorèhuè' pa'pitacaso marè'. Nasha a'morëso yanohuatèra, tapirè'. Naporahuaton, nasha nè'mètèquè pa'pituhatèra, co inashitèrinhuè'. ³⁷ Huino sha'moronta' yonquico'. Sha'moro' nipachina, co sha'huètè' morsa mocaro'

nininquë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chiniarë'. Morsanta' tapirë'. ³⁸Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin. ³⁹Huino hua'qui' acopiso' o'opachinara, co nasha nipiso' nayapihuë'. “Hua'qui' acopiso' noya noya,” topi, itërin Quisosori.

Chinoto tahuëri naporinso'

(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

6 ¹A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sarin. Tricoro' pëntontapona pochin, ca'tano'sanënpita a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', caraapi. ²Parisioro'sari ni'sahuatona', itopi:

—¿Onpoatomata' chinoto tahuëri nipirinhue' tricoraya i'shorayarama'? Co ipora tahuëri sacatacasohue' nipirinhue'. ¿Onpoatomata' Moisésë pënëntërinso' co natëramahuë'? itopi.

³⁻⁴Itihuachinara, Quisosori itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinënquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanapi ni'ton, quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirinhue', Tapiso' ca'nin, itërin.

⁵Ina quëran itantarin:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, chiníquën nanantërahuë. Ma'sona chinoto tahuëri noya nicacaso' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶Ina quëran chinoto tahuëri naniantahuachina, niyontonpiso pëiquë paantahuaton, Yosë nanamën a'chiantarin. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Inchinan imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'. ⁷“Chinoto tahuëri nipirinhue', Quisosori anoyatapon nimara,” ta'tona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ⁸Topinan yonquiarapirinhue', Quisosori ninorin. Napoaton apia itërin:

—Huë'sahuaton huancánachin huaniquë', itërin.

Napotohuachina, huanirahuaton, inaquë pa'nin. ⁹Inaquë huanihuachina, Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita itërin:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Ahuëtacaso', tēpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitohuatoso', co nosoroarahue'. Napoaton anoyatacaso' ya'huërin, tēnahue caso'. ¿Ma'ta' canpitaso' tēnama'? itërin Quisosori.

¹⁰Napotopirinhue', co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin quëran apia itërin:

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton, ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ¹¹Ina marë' ni'sapisopitari chiníquën no'huitona', inahuara capini ninontopi onporahuatonsona Quisoso ma'sha onpotacaiso'.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹²Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarin Yosë nontacaso marë'. Ya'ipi tashi' Yosë nontárin. ¹³Tahuërihuachina, imarinsopita përarin.

Huë'pachinara, shonca cato' acorin na'con na'con a'chintacaso marë'. "A'chinacaso marë' a'parahuësopita itaranquëma'," itërin. ¹⁴ A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiago, Coansha, Pinipi, Partoromi, ¹⁵ Matio, Tomasë, inapitanta' acorin. A'na Santiaconta' acorin. Arpio hui'nin inaso'. A'nanta' Simon itopi. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhue', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁶ Ina quëran cato' Cotasë acorin. A'naso' Santiago hui'nin. A'nanta' Cotasë Iscarioti. Inanta' Quisosori acopirinhue', a'na tahuëri sha'huirapiapon. Inapita Quisosori acorin ca'tanacaiso marë'.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'

(Mateo 4.23-25)

¹⁷ Inapitarë' nohuaraimarahuaton, pastoque huanirin. Na'a imarinso-pita inaque ya'huapi. Notohuaro' piyapi'santa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huë'pi. Marë yonsan quëraonta' huë'pi. Tiro, Siton, inapita ya'cariya ya'huëpisopitanta' huëcatona', noya natanpi. Cania'piro'santa' quëpi anoyatacaso marë'. ¹⁸ A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, parisitápirinhue', inapitanta' anoyatërin. ¹⁹ Ya'ipiya Quisoso së'huacaiso' nohuantopi. Së'huahuachinara, ina nohuanton, a'naroáchin noyatopi.

Noya cancantopisopita

(Mateo 5.1-12)

²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita notëërahuaton, a'chintërin:

"Canpita so' co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahue', Yosë noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso'. Hua'anëntërinquë chachin aya'conarinquëma'.

²¹ Iporaso' tanapomarahue', Yosë'pa' co onporonta' tanaramamahue'. Sano cancantarama'.

Isoro'paquë na'nëpiramahue', inapaquëso' capa cancantarama'.

²² Yosë quëran quëmapico ni'to, imaramaco. Imaramacoso marë' a'naquën no'huiarinëinquëma'. Co huachi quë'yarinëinquëmahue'. Pinosarinëinquëma'. Nonpinapiarinëinquëma'. Napotopirinëinquëmahue', ama sëtocosohue'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton, nóya cancantoco'. ²³ Iráca Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinëinquëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con canaarama'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco'.

²⁴ A'naquëmaso' nani ma'sha ya'huëtopirinquëmahue', jma'huantacha nisarama paya! 'Noya cancantarëhua', topiramahue', Yosëso' co noya ni'sarinquëmahue'.

²⁵ Iporaso' noya coshatapiramahue', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' co manta' ya'huëtarinquëmahue'.

Iporaso' capa cancantapiramahue', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' sëtatoma', na'nëarama'.

²⁶ Noyasáchin nontinëinquëmaso' pa'yatohuatama', jma'huantacha nisarama paya! Iráca nonpin nanan pënëntona'piro'sa pënëntohuachinara, shimashonëmapitari pa'yatopi. Inapochachin iporanta' a'naquëma' niantarama'. Yosëso nipirinhue' ana'intarinquëma'," itërin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërin*(Mateo 5.38-48; 7.12)*²⁷Ina quëran itaantarín:

“Carinquëm a' iyaro'sa', pënëinquëma' natanco. Ya'ipi piyapi'sa' nosorocaso ' ya'huërin, ténahuë. Inimiconëmapitanta' nosoroco'. No'huipiri nënquëmaonta', ama i'huërëtosohuë'. Catahuaco'.
²⁸Pinopirinëinquëmaonta', noya nontoco'. Co quë'yapirinëinquëmaonta', ama no'huì cosohuë'. Yosë nontoco' inahuenta' catahuain.
²⁹Panpirayahuachinquën, ama manta' i'huërëttëquësohuë'. Naquëran-chin panpíantahuachinquën, co naporo tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. A'moranso' matohuachinquën, tananpitëquë' quëpa'in. Aipi a'moransonta quëpatohuachinquën, ama no'huiquësohuë'.
³⁰‘Ma'sha quëtoco,’ itohuachinquën, ama apiraquësohuë'. Quëpatohuachinquën, ama ma'pataantaquësohuë'.
³¹Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpita nohuantërama' a'napita nosoro'inquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin a'napitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'.

³²Amiconëmapitaráchin nosorohuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini ninosoropi. ³³Noya nontërinquëmasopitaráchin catahuahuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nicatahuapi. ³⁴No'tëquën pahuë-rëtopis opitarachin coriqui a'nanpatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nia'nanpi. ‘Oshaquëran niquëtanta'a,’ ta'tona', nia'nanpi. ³⁵Canpitaso nipirinhue' inimiconëmanta' nosoroco'. Inapitanta' catahuaco'. Piyapi'sa' pahuantohuachina', coriqui a'nanco'. ‘Co i'huërëta poncohuë' nimara,’ tapomarahuënta', a'nanco'. Ina pochin nipatama', Yosë'pa' na'con canaarama'. Yosë pochachin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin. Oshahuano'santa' nosororin. Co ‘Yospa-rinquën,’ itopirinahuë', catahuarin. ³⁶Tata Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Inapochachin canpitanta' a'napita nosoroco',” itërin.

Nocantopisopita pënëninso'*(Mateo 7.1-5)*³⁷Ina quëran itaantarín:

“Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. ‘Caso' noya piyapico. Paso' piyapi co noyahuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin,’ topi a'naquën. Ama ina pochin noncosohuë', Yosë ana'intochinquëma'. A'napita pinotoma' sha'huirapihuatama', Yosënta' inapochachin sha'huirapitëinquëma', ana'intari nquëma'. A'napita ma'sha onpotohuachinquëma', nanan anoyatoco'. Canpitanta' oshanëma' Yosë inquichinquëma'. ³⁸Ama a'napita apira tocosohuë'. Ma'sha quëtoco'. Ina marë' canpitanta' Yosë acanaarinquëma'. Co manta' nonpintarinquëmahue'. Piyapi'sa' nosoroatoma' catahuahuatama', Yosënta' na'con na'con catahuarinquëma'. Apirahuatama', canpitanta' co Yosë catahuarinquëmahue',” ténin.

³⁹Ina quëran pënënto nanan sha'huitërin yonquicaíso marë': “Somaraya nipachina, co nanitërinhuë' a'na somaraya nininso' quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë'. ⁴⁰Maistroso' noya

noya nitotaton, a'napita a'chintërin. Natanpisopitaso' co na'con na'con nitotopihuë'. Nani ya'ipi a'chintohuachina, maïstronëna pochin nisapi.

⁴¹⁻⁴² Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipa-chin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquënso pochin nipiranhuë', naporan. Napoaton 'carinquën noya nicatëinquën mo'shi ocoi-chinquën,' co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpinan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso', itërin.

Nara pochin nininso'

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Ina quëran itantarín:

"Nara co noyahuë' nipachina, napoonin nitërin. Noya naraso nipirinhuë' noya nitërin. ⁴⁴ Nitërin quëran nara nohuitëré'. So'huanpiso' co misëra nitërinhuë'. Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'. ⁴⁵ Inapochachin piyapi'sa' nipi. Noya yonquihuachinara, noya nipi. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Ma'sona yonquihuachinara, ina chachin nonpi," itërin.

Cato' pëirínso'

(Mateo 7.24-27)

⁴⁶ Ina quëran itantarín:

"A'naquëma' 'Sinioro, Sinioro,' itapomaracohuë', ¿onpoatonta' co natëramacohuë'? ⁴⁷ Na'aquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochin nisarama'. ⁴⁸ Inaso', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quëna-nahuaton, na'pitëquë chachin natëricho quëran pëirin. Pamatohuachina, opotopirinhuë', co anotërinhuë'. Chinii' niponahuë', co yatë'yatërinhuë'. ⁴⁹ A'naquënso nipirinhuë' yapëihuachina, co noya yonquirinhuë'. 'Inotëquë tëranta' pëi'i,' ta'ton, inaquë pëirin. Ina quëran pamatohuachina, chiniiri a'naroáchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin. Inapochachin topinan natanpamaco, co natëhuatamacohuë', co cha'ësaramahuë'," itërin.

Capitan piyapínën anoyatërinso'

(Mateo 8.5-13)

7 ¹ Piyapi'sa' a'chintahuaton, Quisoso Capinaomoquë pa'nin. ² Inaquë a'na Noma capitan ya'huërin. A'na piyapínën chiniquën canioton, yachiminin. Hua'anëni noya nosororin. ³ Quisoso canquirinso' natantahuaton, cotio ansiano'sa' amatërin. "Paatoma', Quisoso sha'huitonco' huë'in piyapínëhuë' anoyachinco," itahuaton, a'parin. ⁴⁻⁵ Inapitaso Quisosoquë canconahuatona', itapona':

—Paso' capitan amatërinquën. Inaso' nisha piyapi niponahuë', nóya quëmapi. Nosororinpoa'. Inaora coriquinën quëran niyontona'huaiso pëi' ninin Yosë yonquica'huaiso marë'. Napoaton huëquë' piyapínën anoyatëquë', chiminpachin, itopi.

⁶⁻⁷ Ina natanahuaton, inapitarë' pa'nin. Capitan pëinënuquë ya'caritërahuaso', amiconënpitari nacapipi. Capitani a'parin Quisoso nontacaiso marë'. "Capitan

nanan a'patërinquënso' sha'huichinquën. Naporin: 'Caso' Sinioro nontaponquën yapa'pirahuë'. Tapanato, co pa'nahuë'. Co caso' quëma pochin noyacoahuë'. Co pëinëhuëquë tëranta' ya'conamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' piyapinëhuë noyachin. ⁸Canta' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'to, sontaro'sa' camaihuatëra, natërinaco. "Paco'," itohuatëra, pa'pi. "Huëco'," itohuatëra, huë'pi. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. "Sacatoco'," itohuatëra, sacatopi. Napoaton natëranquën,' tënin capitan," itipi.

⁹Quisoso natanahuaton, pa'yatërin. Ina quëran tahuëretahuaton, piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noya ina quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. Napoaton ca nohuanto, apiramiachin piyapinën noyatarin, tënin.

¹⁰Napotohuachina, capitan amiconënpita ayancoantapi. Cania'pi nani noyatërin quënanconpi huachi.

Hui'napi ananpitaantarinso'

¹¹Ina quëran Quisoso Nainquë ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. ¹²Ninano ya'coanaquë ya'caritërahuaso', na'a ya'huëhuano'sa nacapi. Chimipi pa'pitacaiso marë' quësapi. Hui'napi niponahuë', a'shin ayananpirin. A'shini imasarin. Ina'chin hua'huin nipirinhue', chiminin. So'ionta' iráca ayarin ni'ton, sa'ahua paiya inaso'. ¹³Ina quënanahuaton, Quisosori nosororin.

—Ama imoya na'nëquësuhuë', itërin.

¹⁴Napotahuaton, chimipi acopiquë së'huaconin. Së'huarahuachina, quëparapisopita huanipi. Napohuachina, chimipi itapon:

—Huënsëquë' apia'hua, itërin.

¹⁵Napotosori a'shin itapon: "Ya'huëranquë imoya quëpaantaquë," itërin. ¹⁶Ina nicatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Ma noya quëmapi a'patimarinpoa' pënëinpoaso marë'. Nani ma'sha nanitaparin, topi.

Ina quëran taantapi:

—Yosë co naniantërinpoahuë'. Catahuarinpoa huachi, topi.

¹⁷Ananpitaantarinso' ya'ipi Cotia parti nahuinin. Ya'ipiya natantopi.

Coansha Paotistari a'parinsopita

(Mateo 11.2-19)

¹⁸⁻¹⁹Coansha imarinsopitaso', Quisoso naporinso' sha'huitonpi. Inaso' natanahuaton, yonquiárin. "Quisoso' Yosëri a'paimarinso' nimara. ¿Pahuanarin o'macaso' nica?" ta'ton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marë'. ²⁰Paatona quënanconpachinara, itapona':

—Coansha Paotista a'pairincoi natana'huainquënso marë'. ¿Quëmaso' Cristonquën? ¿Pahuanarin inaso' o'macaso' nica? Co nitotëraihuë'. Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itipi.

²¹Naporo chachin na'a cania'piro'sa' ya'huapi, nisha nisha caniori maninsopita. Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Sopairo'sari ahua'yantërsopitanta' huë'pachinara, sopairo'sa' a'patërin. Naporahuaton, ina nohuanton, somaraya nininsopitanta' ni'topi.

²² —Ni'co' iyaro'sa'. Ca nohuanto, somaraya nininsopita ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatërahuë. Noya iratopi. Chana caniori maninsopitanta' anoyatërahuë. Në'huëro'santa' në'huëpiso' inquitërahuë. Chimpinisopita ananpitaantarahuë. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosë nohuitatonaraihuë' nosorotápirinahuë', noya nanan a'chintarahuë. Ya'ipi nani ni'nama', nani natanama'. Paatoma', Coansha sha'huitonco' no'tëquën nitochin. ²³ Ya'ipi cancanëma quëran natëhuatamaco, noya cancantarama'. Co nisha nisha yonquiamacoso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

²⁴ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani paantahuachinara, Quisoso a'chiantarin. "Coansha yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë chiniquën huanirin quënanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhuë'. ²⁵ Co inaso ma'huanos'a pochin noyápiachin a'morinhuë'. Noyápiachin a'mopisopita, capa cancantacaisoráchin cancantopisopita, inapitaso' copirno pëiro'saquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhuë' co ina pochin nininhuë'. ²⁶ Pënëntërinso' natanacaso marë' pa'nama'. Coansha tëhuëncachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marë'. ²⁷ Iráca quiricanënuë ninorin:

'Co'huara a'pamayátërasënuënuë', comisionëhuë a'pararahuë.

Paaton, pënëntapon noya natanainënuënsó marë', itërin Yosëri hui'nin nontaton.

Coansha ninoton, naporin. ²⁸ Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coanshaso' noya noya pënëntërin. Inaso noya pënëntopirinhuë', inso tëranta' imapachinaco, ina quëran noya noya nizarin. Yosë hua'anëntërinquë chachin ya'conarin, tënahué," itërin.

²⁹ Nani na'a piyapi'sari Coansha noya natanpi. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' "Yosë noninso' no'tëquën pënëninpoa'," ta'tona', apori-huanpi. ³⁰ Parisioro'saso nipirinhuë', co nohuantopihuë' Yosë nanamën natëcaiso'. Coansha no'tëquën pënëntopirinhuë', topinan quëran natanpi. Napoaton co aporihuanpihuë'. Cotio maestro'sarinta' co yanatëpihuë'.

³¹ Naquëranchin Quisoso taantararin: "Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. ¿Ma pochinta' niconpi? ³² Hua'huaro'sa pochin cancantopi, tënahué. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara', a'naquën taponá: 'Huëco' pita pochin nicatëhua' ya'nipiahua', ta'tona', quinatopirinahuë', co a'napitaso' nohuantopihuë' nansacaiso'. Ina quëran tantapona': 'Inta nipachin, huëco', chimipi pa'pitopiso pochin nicatëhua' ya'nipiahua', nitantapi. A'naquën sëtatona' na'nërápirinahuë', co a'napitaso' nohuantopihuë' na'nëcaiso'. ³³ Inapochachin ipora nisha nisha yonquirama'. Coansha Paotistaso' huëcapon, co aquëtë' cosharo' yonquirinhuë'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhuë'. Napopirinhuë', 'Sopai nohuanton, naporin,' toconama'. ³⁴ Ina quëran caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, coshatërahuë, o'orahuë. Ina marë' pinoramaco. 'Quisoso coshatárin. O'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarin,' toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. ³⁵ A'naquënsó nipirinhuë', noya yonquiatona', Yosë natëapi. Pënëntërahuëso' natanahuatona', no'tëquën yonquiapi huachi," tënin Quisoso.

Sanapi co noyahuë' yonquirinsopita naniantërinso'

³⁶ Ina quëran a'na parisio quëmapiri Quisoso amatërin. "Pëinë-huëquë huëquë' coshatahua'," itërin. Itohuachina, pa'nin. Pëinënuë

ya'conconahuaton, misaquè huènsèconin. ³⁷A'na sanapi natantahuaton, inaquè huè'nin. Inaso' oshahuana'pi itopiso'. Pimo hua'sai' potiria'huaquè quènin. ³⁸Quisoso ya'yoranconahuaton, oshanèn marè' sètaton na'nèrin. Na'nèhuachina, na'nèinèn quèran Quisoso nantèquèn shipitèrin. Ainèn quèran amirantèrhuaton, apinorantèrin. Ina quèran pimo hua'saiquè pashirantètèrin. ³⁹Ina ni'sahuaton, pèi' hua'anèni co noyahuè' ni'nin. Inaora yonquinèn quèran yonquirarin. “Quisoso pènèntona'pi naporini, iso sanapi nohuichitonhuè'. Oshahuan ni'ton, co sè'huacaso' nohuanchitonhuè',” tènin yonquiaton. ⁴⁰Yonquirinso' nitotaton, Quisosori itèrin:

—Iya Simon, pi'pian yasha'huitèranquèn, itèrin.

—Inta Maistro sha'huitoco, itèrin inarinta.

⁴¹—Cato' quèmapi ya'huèpirinhuè'. Cato chachin patron nihiupi. A'naso' a'natèrápo pasa tahuèri canarèso' nihiutèrin. A'nanta' a'natèrápo shonca tahuèri canarèso'chin nihiutèrin. ⁴²Capa coriqui pahuèrètacaso' ni'ton, cato chachin nihiutopiso' ayatèrin. Topinan ayatèrin. ¿Insoarita' patronèn na'con na'con nosoroarin? ¿Ma'ta' quèma yonquiran? itèrin Quisosori.

⁴³—Na'con na'con ayatèrinsoari na'con na'con nosoroarin, topirahuè', tènin.

—Ina mini. No'tèquèn yonquiran, tènin.

⁴⁴Ina toshahuaton, sanapi tahuèrètahuaton, Simon itèrin:

—Iso sanapi ni'què'. Quèma pèinènquè ya'conspirahuè', co inachintèrèhuaso' ninanhuè'. Co i'sha tēranta' quètèrancohuè' nipa'morantècaso marè'. Iso sanapiso nipirinhue' na'nèinèn quèran pa'morantèrinco. Ainèn quèran amirantèrinco. ⁴⁵Canquipirahuè', co apinorancohuè'. Iso sanapiso nipirinhue' apinorantèrinco. ⁴⁶Ni'toro'sa' huè'pachina, noya hua'saiquè pashimototacaso' ya'huèpirinhue', quèmaso' co pashimototèrancohuè'. Iso sanapiso nipirinhue' nóya nicatonco, pimo hua'saiquè pashirantètèrinco. ⁴⁷Tèhuèenchachin na'con oshahuanpirinhue', oshanèn inquitarahue'. Napoaton na'con na'con nosororinco, tènahuè'. A'naquènso nipirinhue', “Co aquètè' oshahuanahuè',” ta'tona', co onpopinchin nosororinacohue', tènin.

⁴⁸Ina quèran sanapi itapon:

—Oshanèn imoya inquitèranquèn huachi, itèrin.

⁴⁹A'napitaso' natanahuatona', ninontopi.

—¿Ma quèmapita' isoso'? ¿Oshanèna quèran huarè' inquitacaso' nanitèrin ti? nitopi.

⁵⁰Quisososso nipirinhue' sanapi itantapon:

—Natèranco ni'ton, Yosè nicha'èrinquèn. Noya paquè huachi, itèrin.

Sanapi'sa' Quisoso catahuapiso'

8 ¹Ina quèran nisha nisha ninanoquè Quisoso pa'nin a'chinapon. A'na-quèn pancana, a'naquèn co pancanayahuè' niponahuè', inaquènta' paaton, noya nanan a'chinarin. “Yosè yahua'anèntèrinquèma',” itèra'piarin. Shonca cato' ca'tano'sanènpitari imasapi. ²A'naquèn sanapi'santa' imasapi, canio quèran anoyatèrinso'pita. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantohuachinara hua'yantopirinhue', nani anoyatèrin. A'naso' Maria Mactarina itopi. Canchisè sopairo'sari ya'coancantopirinhue', Quisosori inquitèrin. ³Coananta' imarin. Cosa sa'in inaso'. So'inso' ya'ipi Irotisè ma'shanènpita

a'pairin. Sosananta' imarin. Inapita imatona', inahuara coriquinëna quëran cosharo' pa'anpi Quisoso, ca'tano'sanënpita, inapita coshatacaiso marë'.

Sha'tona'pi pochin nininso'

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴Nisha nisha ninano quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Notohuaro' niyontonpachinara, pënënto nanan sha'huitërin.

⁵—A'na quëmapi sha'tapon pa'nin. Tricoraya iminquë pa'sarayarín papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën iraquë huarë' anotërin. Inaquë piyapi'sa' iratatona', i'natopi. Inairaro'santa' huë'sahuatona', pë'yaquipi. ⁶A'naquën ya'pirinso' na'piroquë anotërin. Inaquë papotopirinhue', shimënsin no'pa' ni'ton, ahuirin. ⁷A'naquëonta' nahuanoquë anotërin. Inaquë papotopirinhue', nahuano'santa' papotërin. A'shinahuatona, imotërin. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸A'naquënso nipirinhue' noyaro'paquë anotërin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitaton, pasa, pasa nitërin, itërin.

Ina quëran taantarín: —Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹Napotohuachina, ca'tano'sanënpitari itapona': "Achin Maistro naporanso', co nitotërai huë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹⁰"Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Canpitaso nipirinhue' ya'ipiya a'chinchinquëma' Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napitaso nipirinhue' co ya'ipiya a'chintarahue'. Pënënto nananquësáchin a'chintarahue' ni'ton, natanaponarai huë', co nitotapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponarai huë', co yonquiapihuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹Ina quëran itaantarín: "Achin naporahuëso' iyaro'sa', a'chintanta'inquëma' nitotoco'. Yosë nanamën a'chinpatëhua', tricoraya pa'sarayapiso pochin ninëhua'. ¹²A'naquën piyapi'sa' ira pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinhue'. Inairaro'sari huëcapairinso pochin a'naroáchin sopai huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërëtiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. Natëpi naporini, Yosëri cancanëna' anoyachitonhuë'. ¹³A'naquëonta' na'piro pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinhue'. Co chiníquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, Yosë a'popi. ¹⁴A'naquëonta' nahuano'sa' ya'huërinquë pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinhue'. Isoro'paráchin yonquiatona', co nanamën yonquiapihuë'. Coriquiráchin cancantopi. Nipa'yatacasoáchin yonquirapi. Nahuano'sari imotërinso pochin ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co huachi natëpihuë'. ¹⁵A'naquën piyapi'saso nipirinhue' noyaro'pa pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', noya cancantatona', natëtopi. No'tëquën yonquiatona', natëmiatopi. Ma'sha onpoaponarai huë', co a'popihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imatona' noya noya nisapi," ténin.

Nanparin pochin nininso'*(Marcos 4.21-25)*¹⁶Ina quëran a'chintaantarín:

“Nanparin i'chinpihuatëra, co i'mëanaquë po'morëhuë'. Co pë'saraanaquë acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' huë'-pachinara, noya quënantopi. Inapochachin Yosë nanamën sha'huitahua' a'napitanta' nitochina'. ¹⁷Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipiya nitotapi.

¹⁸Napoaton noya natanco'. Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama. A'naquënso nipirinhue', 'Nani nitotërahuë', topirinhue', co yanatëpihuë' ni'ton, pi'pian tëranta' nitotopiso' Yosëri ananiantarin,” itërin.

Quisoso quëmopinënpita*(Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35)*

¹⁹Ina quëran Quisoso a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinhue', na'a piyapi'sa' yamopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. ²⁰Napoaton a'naquëni sha'huitërin.

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huaniapi. Yanontërinënhuë', itopirinhue', Quisososos' tapon:

²¹—Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

Ihuan a'parinso'*(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)*²²Ina quëran a'na tahuëri ca'tano'sanënpita itapon:

—Aquëtëran pa'ahua', itërin.

Potiquë ya'conahuatona', pëntonapi. ²³⁻²⁴Quisososos' nipirinhue', huanco-nënhuë huë'ërarín. Paaquëya', panca ihuani manín. Co'sacairi potinën opoto opototahuaton nani yamëntaitapirinhue', ca'tano'sanënpitari pa'yanatona', ochinanpi.

—¡Maistro, Maistro, chimiiaríhua'! Catahuacoi, itopi.

Quisososos' huënsërahuaton, ihuan a'parín. Sononta' panca co'sacaitapirinhue', asanoirín. A'naroáchin copitënin.

²⁵—¿Onpoatomata' co natëramacohuë? itërin. Inapitaso nipirinhue' pa'yanatona', ninontapi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parín nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirín, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantërinso'*(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)*²⁶Ina quëran Cariria sono' aquëtëran canconpi, Quirasa parti itopiquë.

²⁷Quisoso nonshiconpachina, a'na quëmapiri nacapirín, na'a sopairo'sari ya'coancantërinso'. Ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquirinhue'. Hua'qui' co manta' a'morinhue'. Co huachi pëiquë ya'huërinhuë'. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huárin. ²⁸⁻²⁹Na'pochuachina catinaquë tanpa-quën tonporahuatona', pa'onta' tonpotopirinhue', oshitërachinin. Sopai

nohuanon, co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'antarín. Quisoso quënanahuaton, nantëntaquë isonquirahuaton, monshorarin. Napohuachina, Quisosori noso-roaton, a'naroáchin sopai itërin:

—Iso quëmapi quëran pipico huachi, itërin. Ina natanahuaton, chiníquën nonin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisostonquën. Yosë hui'ninquën. Yosë marë' ama aparisitocoisohuë', itërin.

³⁰—¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin.

—Na'a huaranca itërinacoi, topi.

Hua'huayatërahuë' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, ina pochin ninihuanin.

³¹“Ama parisitopiquë a'pacoisohuë',” itantapi. ³²Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Panënuë coshatapi. “Coshiro'saquë tëranta' a'paco ya'coanta'ii,” itantapi. “Inta nipachin, inaquë ya'conco',” itërin. ³³Itohuachina, quëmapi quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitatona', inaquë chimiitopi.

³⁴Ina ni'sahuatona', coshi a'paina'piro'saso' ta'api. Ninanoquë canconahuatona', sha'huiconpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. ³⁵Natanahuatona', “¿ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'. Canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquipi. Iporaso' Quisoso ya'cariya huënsëarin. Nani a'moanahuaton, noya yonquirin huachi. Co huachi hua'yantërinhuë'. Ina nicatona', pa'yanpi. ³⁶“Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'patahuaton, anoyatërin huachi. Co huachi hua'yantërinhuë',” topi ni'pisopitari. ³⁷Natanahuatona', ya'huëhuano'saso' pa'pi të'huatopi. Të'huatatona', Quisoso itopi: “A'na parti paquë,” itopi. Itohuachinara, potiquë ya'coantarín. ³⁸Yapa'pachina, quëmapi achin hua'yantërinso' itërin: “Canta' imainquën, topirahuë',” itërin.

—Ama huëquësohuë'. ³⁹Ya'huëranquë paantaton, piyapi'sa' sha'huitonquë: “Yosë noyá anoyatërinco,” itëquë', itërin Quisosori.

Napotohuachina, pa'nin. Ya'ipi ninanonënuë' sha'huitëra'piarín. “Quisoso noyá anoyatërinco,” itëra'piarín.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarínso'

(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰Quisoso aquëtëran pëntoantarahuaton, na'a piyapi'sa' quënanconin. Inaquë ninarapi ni'ton, canconpachina nóya nontopi. ⁴¹Naporo' a'na cotio hua'an cairo itopiso huë'nin. Inaso' niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin. “A'naroáchin Sinioro pëinëhuëquë huëquë'. ⁴²Hui'nahuë yachiminarín,” itiirin. A'naíchin hui'nin ya'huëtërinso' chiníquën caniorin. Shonca cato' pi'ipitërin. Napotohuachina, inarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí.

⁴³Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarín. Hua'qui' panca huënai' a'parárin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. Na'a notoro'sari nonënpirínahuë'. Ya'ipi coriqui i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. ⁴⁴Quisoso pinën quëran huëcaton, a'morínso' huirotëfínchin së'huaquirin. Së'huahuachina, a'naroáchin huënai' no'narin.

⁴⁵ —¿Inta' sè'huarinco? tēnin Quisoso. “Co carinquēnso' sè'huaranquēnhuē!,” topi ya'lipiya.

—Ni'quēchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quēētapirinēnquēnhuē! “¿Inta' sè'huarincoso'?” ¿tēnan ti? itērin Pitrori.

⁴⁶ —A'naso' natētonco, sè'huarinco. Sè'huahuachincora, nitotērahuē. Ca nohuanto, noyatērin, tēnin.

⁴⁷ “Nani nitotērin,” ta'ton, sanapi huē'nin. Pa'yanaton, ropa ropatēriarin. Isonquirahuaton, Quisoso itapon: “Hua'qui' caniorahuē ni'ton, sè'huaranquēn Sinioro. Sè'huahuatēnquēra, a'naroáchin noyatērahuē,” tēnin. Ya'ipi piyapi'sa' natanpi.

⁴⁸ —Natēranco ni'ton, nani imoya anoyatēranquēn. Noya paquē huachi, itērin.

⁴⁹ Quisoso nonaquēya, a'na quēmapi Cairo pēnēn quēran huē'nin.

—Hui'n nan nani chiminin. Ama huachi Maistro apiquēsohuē!, itērin.

⁵⁰ Quisosos' natanaponahuē!, itapon:

—Ama iyasha pa'yanquēsohuē!. Natēco, hui'n nan noyachin, itērin.

⁵¹ Pēnēnquē canconahuaton, ya'conconin. Pa'pin, a'shin, Pitro, Coansha, Santiago, inapitaíchin quēparin. “Ama a'napitaso' huē'inasohuē!,” tēnin.

⁵² Na'a piyapi'sa' na'nētona', ayanápi.

—Ama na'nēcsohuē!. Co sanapia'hua chimininhuē!. Huē'ēsárin, itērin Quisosori.

⁵³ —Co huē'ērinhué!. Nani chiminin huachi, itatona!, tēhuapi. ⁵⁴ Quisosos nipirinhué! sanapia'hua maimirarahuaton:

—Huēsēquē!, apia'hua, itērin.

⁵⁵ A'naroáchin nantantarahuaton, huanirin. “Nanon a'caco!,” tēnin Quisoso.

⁵⁶ A'shin, pa'pin, inapita pa'yanpi. “Ma'pitacha nitotaton, ananpitaantaran paya,” itopirinhué!, “Ama a'napita sha'huitocosohuē!,” itērin Quisosori.

A'chinacaso marē' a'parinso'

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

9 ¹ Shonca cato' quēmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marē!. Ca'tano'sanēnpita itopí. Ayontonahuaton, chiní-quēn nanan quētērin sopairo'sa' a'pacaiso marē!. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi. ² “Paatoma' iyaro'sa', piyapi'sa' a'chintonco!. ‘Yosē yahua'anēntarinquēma!. Huēntonēnquē ya'conpatama', noya catahuarinquēma', itoco!. Cania'piro'santa' anoyatoco!. Carinquēma catahuaranquēma' anoyatacamaso marē!,” itērin. ³ —Pa'patama', ama manta' quēpacosohué!. Pitana, pē'pēto, pan, coriqui, inapita ama quēpacosohué!. Ama a'moramaso tēranta' cato' quēpacosohué!. ⁴ Inso pēiquēsona yacapatohuatama', ina pēiquēráchin ya'huēco!. Ina ninano quēran pipiamaquē huarē! inaquē ya'huēco!. ⁵ A'na ninanoquē pa'patama', “Ama isēquē huēcsohuē!. Co yanatanainquēmahuē!,” itohuachinēnquēma', patoco!. Yapa'patama', pēnēnco!. “Nani sha'huitopirainquēmahuē!. Co nohuantēramahuē! ni'ton, canpitaora tēhuēnēmaquē nina'intarama!,” itoco!. Ina quēran a'na parti paco!, itērin Quisosori.

⁶ Ina quēran ca'tano'sanēnpitari pa'sahuatona', noya nanan a'china'piapi. Nisha nisha ninanoquē pēnēna'piapi. Na'a cania'piro'sa' anoyatopi.

Coansha Paotista tēpapiso'
(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷Na popiso' ya'ipi parti nahuinin. Cariria hua'an Irotisē itopisonta' natanterin. Natantahuaton, nisha nisha yonquirin. “¿Inta' Quisososo?” itohuachinara, “Coansha Paotista nantantarinso' nimara,” topi a'naquēn. ⁸“Co inahuē'. Iniasē ya'noantarinso' nimara,” topi a'naquēnta'. “Co inahuē'. A'na pēnēntona'pi iraca chiminpirinhuē', nantantarinso' ipora,” topi a'napitanta'.

⁹Ina natanaton, hua'ani itērin:

—Cari Coanshaso' atēpatērahuē, nishitēconotopi. Ina quēmapiso nipirinhuē', nani ma'sha nanitaparin, natanterahuē. ¿Inta' inaso' nimara? Canta' nohuichi, ta'ton ya'nipishahuē yani'nin.

Cosharo' ana'atērinso'
(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

¹⁰Ca'tano'sanēnpita huēantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. “Nani a'chinai. Cania'piro'santa' anoyatērai,” itiipi. Napotohuachinara: “Huēco' iyaro'sa' canpoara pa'ahua’,” itērin Quisosori. Itohuachina, Pitsaitaquē pa'pi. ¹¹Na'a piyapi'sari natanahuatona', imapi. Canquihuachinara, Quisosori noya nontērin. Yosē hua'anēntērinquē ya'conacaiso' a'chintarin. Nani a'chintahuaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatērin.

¹²Nani i'huararahuasos', ca'tano'sanēnpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isēquē ya'huērinhuē'. Piyapi'sa' a'paquē' pa'ina'. Isoshara'huaya ninanoro'sa', pēiro'sa', inapita ya'huērin. Inaquē coshoro' pa'anatona', ca'ina'. Naporahuatona', inaquē huē'ēpachina', itopi.

¹³—Canpitari a'caco', itērin Quisosori.

—Capa isēquē capacaso'. A'natērapoya pan, catoya sami, inaíchin ya'huē-tērincoi. Notohuaro piyapi'sa' ya'huērin. Quiya pa'anahuatoi, ¿ina nápo' ya'pi a'ca'li ti? itopi.

¹⁴A'natērāpo huaranca pochin quēmapis'a' ya'huēpi ni'ton, napopi. Ina quēran ca'tano'sanēnpita itērin:

—Piyapi'sa' sha'huitoco' huēnsē'ina'. A'natērāpo shonca, a'natērāpo shonca pochin huēnsē'ina', itērin.

¹⁵Sha'huitohuachinara, ya'ipiya huēnsēpi. ¹⁶Nani huēnsēhuachinara, Quisosori a'natērapoya pan, catoya sami, inapita ma'patērin. Inápaquē nē'pētahuaton, Yosē nontērin: “Yosparinquēn, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita sē'panahuaton, ca'tano'sanēnpita quētērin. “Piyapi'sa' quētonco' ca'ina’,” itērin. ¹⁷Quētōhuachinara, ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natēaquēhuarē' coshatopi. Ina quēran ca'tano'sanēnpitari pē'sotopiso' masahuatona', shonca cato' i'mē' amēntatopi.

Pitro natētērinso'
(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)

¹⁸A'na tahuēri Quisoso inaora pa'nin Yosē nontacaso marē'. Ca'tano'sanēnpitaráchin inaquē ya'huēpi. Nani Yosē nontohuachina, Quisosori itērin:

—Nani ma 'sh a nanitaparahuē ni'to, ¿in pochinta' piyapi'sa' cancantiarinaco? itērin.

¹⁹—“Coansha Paotistaco' nanopiantarinso',” topi a'naquën. “Co inahuë'. Tata Iniasëco' nanopiantarinso',” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. A'na pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nanopiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁰—Canpitaso nipirinhue' ¿ma'ta' yonquirama'? itërin Quisosori.

—Quëmaso' Cristo, Yosë a'paimarinquënso', itërin Pitrori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30–9.1)

²¹Pitrori napotopirinhue': “Ama inaso' ipora a'napita sha'huitocosohue',” itahuaton, sha'huitërin: ²²—Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi quë'yaponacohue'. Tëpararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco, itërin.

²³Ina quëran piyapi'sa' pënëantarín.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuan-tërinso'ráchin imaco huachi. Corosëquë chiníquën parisitëre'. Canpitanta' parisitapo marahuë', nani tahuëri imamiatoco. ²⁴Noya nanopicamasoáchin yonquihuata'ma', topinan quëran nanopiarama'. A'na tahuëri chiminatoma', parisitomiatarama'. Nipirinhue', casáchin yonquihuata'maco, parisitapomarahue', co topinan quëran nanopiaramahue'. Yosë'pa' nanopimiatarama'. ²⁵Ya'ipi ma'sha iso ro'paquë canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhue', co canamiataramahuë'. ¡Onponta' pahuëretapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhue' cha'ëcaso! ²⁶Imapatamaco, tēhuaponēnquēma'. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carinquëmanta' a'poaranquëma'. Nanamëhuë a'pohuatama', carinquëmanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'mantararahue'. Tata huënaratërinso pochín canta' huënarata-rahue'. Noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahue'. ²⁷No'tëquën itaranquëma'. Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. A'naquëma' co'huara chimiantërasēnquëmahue', hua'anëntërinso' ni'sarama', itërin.

Nisha pochín ya'norinso'

(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

²⁸Posa tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Coansha, Santiaco, inapitaráchin quëparahuaton, Yosë nontacaso marë' pa'nin. ²⁹Yosë nontaso', nisha pochín ya'norin. A'morinsonta' huënaráchin huënaráchin ninin. Huiiríchin. ³⁰⁻³¹A'nanaya Moisésë, Iniasë, inapita ya'nopi. Inahuanta' huënaráchin huënaráchin nipi. Quisosorë' ninontapi. “Quirosarinquë pa'pato, tēpararinaco,” itërin Quisosori. ³²Ca'tano'sanēnpitaso nipirinhue' huë'ëi' iquitatona', yahuë'ëpirinhue'. Capayatantahuachinara, Quisoso huënaráchin nininso' quënanpi. Moisésë, Iniasë, inapitanta' quënanpi. ³³Inapitaso' yapantahuachinara, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahuë', itërin.

Co yonquiatonhuë', napotërin. ³⁴Napotaquëya', chitorori imotërin. Ya'i-piya imotërin ni'ton, pa'yanpi. ³⁵Chitoro' huancana quëran Yosëri nontërinso' natanpi. “Isoso' hui'nahuë huayonahuëso'. Ina natanco',” itërin.

³⁶Nani nontohuachina, ni'sápirinahuë', co a'napita quënanpihuë'. Quiso-soráchin quënanpi. Ina yonquiatona', co manta' topihuë'. Nani ni'pirinahuë', naporo tahuëri'sa' co insonta' sha'huitopihuë'.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷Tahuëririnquë motopi quëran nohuaraimantarahuatona', na'a piyapi'sa' quënanquimapi. Quisoso yonípona' huë'pi. ³⁸A'nariso' nontiirin.

—Huëquë' Maistro, hui'nahuë nitiico. Inaíchin hui'nahuë nipirinhue', ³⁹a'nanaya sopairi ya'coancantohuachina, “yai” tosahuaton no'paquë nitë'ya-tërin. Sa'po sa'po niconin. Pacororárin. Napoin quëran sopairi patohuachina, pa'pi iquirorin. ⁴⁰Ca'tano'sanënpita nontato: “Sopai inquitoco,” itopirahuë', co nanitopihuë', itërin.

⁴¹—¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhue' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? ténahuë. Hui'nan quëshico, itërin Quisosori.

⁴²Inaquë quëntapirinhue', no'paquë sopairi ataatarin. Apacoroantarin. Quisosori ni'sahuaton, sopai itërin: “Hua'huasha tananpitëquë'. Pipimiatëquë huachi,” itërin. A'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi. “Pëinënuquë iyasha quëpantaquë',” itërin. ⁴³Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, sopai a'parin paya!” topi.

Chiminacaso' ninoantarinsó'

(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ya'ipi piyapi'sari pa'yanatona', anoyatërinso' yonquirápirinahuë', ca'ta-no'sanënpita itantarín:

⁴⁴—Noya natanco iyaro'sa'. Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri sha'huirapihuachinco, piyapi'sa' masarinaco. Ina yonquiráco', itërin.

⁴⁵Natanaponaraihuë', co nanitopihuë' natëtacaiso'. “¿Onpoatonta' ina pochín nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton, të'huatatona' co nohuantopihuë' natanacaiso'.

Chini chiníquën nanantërinso'

(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

⁴⁶Ina quëran ca'tano'sanënpita capini ninontatona', “¿Inquënpocha chini chiníquën nanantëre'pëhuaya?” nitopi. ⁴⁷Co natanaponahuë', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin. Napoaton hua'huasha maimirarahuatón, ya'cariya ahuanirin.

⁴⁸—Ama chiníquën nanantacamaso' yonquicosohue'. Imaramaco ni'ton, hua'huasha nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohue'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco. Hua'huaro'sa pochín cancantopisopita Yosëri noya noya ni'nin, itërin Quisosori.

Pi'pian nisha imarinso'

(Marcos 9.38-40)

⁴⁹A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi Maistro ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhüè', co quiya pochin imarinquënhüè' ni'ton, co nohuantëraihüè'. “Ama inapoquësöhuè',” itërai, itërin.

⁵⁰—Tananpitoco' sopai a'pa'in. Insosona co inimicotohuachinpoahuè', catahuarinpoa', itërin Quisosori.

Santiago, Coansha inapita pënëninso'

⁵¹Nani ya'caritëriarin Quisoso inápaquë panantacaso'. Napoaton “Onpopionta' Quirosarinquë pa'sarahuè huachi,” ténin. ⁵²Yapaaton, cato-ya'pi a'parin. “Paso' ninanoquë pa'i, topirahuè'. Paatoma', natantonco' huè'ëpataquëhua',” itërin Quisosori. Inaquë Samaria piyapi'sa' ya'huëpi. ⁵³Natanahuatona', co Quisoso huëcacaso' nohuantopihuè'. Quirosarinquë pa'sarin ni'ton, co nohuantopihuè'. ⁵⁴Ina marë' Santiago, Coansha, inapita no'huitopi.

—¿Ma'ta' Sinioro onpochii? Yosë nonchii inápa quëran pën a'paimaton isopita ahuiquichin topiraihuè', itopi.

⁵⁵Tahüerëtahuaton: —Ama iyaro'sa' napocosohüè'. Tananpitoco', itërin.

⁵⁶Ina quëran a'na ninanoquë paantarin.

Ya'ipi cancanën quëran imacaso' ya'huërinso'

(Mateo 8.19-22)

⁵⁷Papona pochin a'na quëmapiri nontiirin:

—Canta' Sinioro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuè', itërin.

⁵⁸—Sacai' imancoso', ténahuë. Ma'sha tananquë ya'huërinso'pita huè'ëshinantëna ya'huëtöpi huè'ëcaiso marë'. Inairanta' pë'pëtën ya'huëtërin. Caso nipirinhüè' Yosë quëran quëmapico niporahuè', co pëi' ya'huëtërincohuè'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuè', itërin.

⁵⁹A'nanta' huë'pachina: —Imaquico, itopirinhüè'.

—Oshaquëran Sinioro imainquën. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chimin-pachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imainquën, topirahuè', itërin.

⁶⁰—A'naquën co nohuantopihuè' imainacoso'. Chimipi pochin cancan-topi. Inapitari pa'pichina', ténahuë. Quëmaso nipirinhüè', ca na'con na'con yonquiatonco Yosë yahua'anëntërinpoaso' sha'huiquë', itërin Quisosori.

⁶¹A'na quëmapinta' huëcaton:

—A'na tahuëri Sinioro imasaranquën, topirahuè'. Ipora quëmopinëhuëpita nontë'ri. Nani nontohuato imainquën, itopirinhüè', ⁶²Quisosori itërin:

—Ama iyasha, nisha nisha yonquiquësöhuè'. Ni'quë'. A'nëtohuatëra, noya nicate' ahuëhuatëra, no'tëquën ahuërë'. Niquë notëtahuatë' ahuëhuatëraso', co noya ahuërëhuë'. Inapochachin nisha nisha yonquihuataama', co nanitaramahuë' Yosë hua'anëntërinso' no'tëquën imacamaso', itërin.

Canchisë shonca catoya'pi a'parinso'

10 ¹Ina quëran a'napitanta' sha'huitërin pënëntacaiso'. Canchisë shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, catoya catoya a'parin. Nisha nisha ninanoquë a'parin. Oshaquëran ina ninanoro'saquë chachin pa'sarin ni'ton, inapita'ton a'parin pënëntacaiso marë'. Yapa'pachinara itapon:

² “Tèhuënnachin iyaro'sa', isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', caraíchin pënëntarin. Napoaton Yosë nontoco' a'napitanta' a'palin pënënnchina'. Inaso' ya'lipiya hua'anëntarin. ³Iporaso' a'paranquëma'. Ni'co'. Carniroa'huaro'sa' co nanitopihuë' nia'paicaiso'. A'naroáchin tanan ni'niro'sari manin. A'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa pochin canc antatona', no'huiponënnquëma'. ⁴Pa'patama', ama manta' quëpacosohuë'. Pë'pëto, coriqui, sapatë co inapita tëranta' quëpacaso' ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' nacapihuatama', ama hua'qui' nontocosohuë'. Manóton paco'. ⁵A'na pëiquë canconpatama', hua'anën nontoco': 'T'huata iya. Yosë catahuainquëma', itoco'. ⁶Noya nontohuachinënnquëma', Yosëri catahuarin mini. Co'so' noya nontohuachinënnquëmahuë', co Yosëri catahuarinhuë'. ⁷Nohuantohuachinënnquëma', ina pëinënnquë yacahuaco'. A'cahuachinënnquëma', ca'co'. O'shitohuachinënnquëma', o'oco'. A'chintarama' ni'ton, topinan ca'co'. Ama nisha nisha pëiquë yaca yacapatërantacosohuë'. ⁸A'na ninanoquë pa'patama', noya nontohuachinënnquëma', inaquë a'chintoco'. Ma'sona a'cahuachinënnquëma', ca'co'. ⁹Cania'piro'sa' inaquë ya'huëhuachina', anoyatoco'. 'Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma', itoco'. ¹⁰A'naquën piyapi'saso nipirinhuë' co nohuantarinënnquëmahuë'. Ina ninanoquë canconpatama', cachiquë paatoma', pënëntoco'. ¹¹'Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tèhuënnëmaquë nina'intarama'. Co natëpiramahuë', Yosëso' yahua'anëntarinquëma', itoco'. ¹²Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiniquën parisitapi, ténahuë. Iráca Sotomaro'saso' pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, Yosëri chiniquën ana'in-tërin. Co natërinacosopitaso nipirinhuë', chini chiniquën ana'intarin huachi," itërin.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëninso'

(Mateo 11.20-24)

¹³Ina quëran Quisoso taantarín: “Corasinoquë, Pitsaitaquë inaquëpita ya'huëramaso', ¡ma'huantacha nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Ina marë' parisitarama'. Tiroquë, Sitonquë, inaquë-pitaso nipirinhuë' co pënëntërahuë'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marë' sëtatona', sa'catën nininso' a'moitonahuë'. Huarianoquënta nipa'samototatona' co noyahuë' yonquipisopita nanianchitonahuë'. ¹⁴Napoaton iyaro'sa' ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë chini chiniquën ana'intarinquëma'. Tiroquëso', Sitonquëso', co onpopinchin ana'intarinhuë'. ¹⁵Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahuë'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai, ¿topiramahuë' ti? Co inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë tèhuënnchinso' pa'miatarama huachi, ténahuë," itërin.

¹⁶Ina quëran yaa'parinsopita itaantarín:

“Iporaso' pënëntacamaso marë' a'pararanquëma'. Ca ya'huërenamëhuë pënëntarama'. Noya natanpachinquëma', natanarinaco canta'. Co'so' nohuantohuachinënnquëmahuë', co canta' nohuantarinacohuë'. Co nohuantohuachinacohuë', co Yosënta' nohuantapihuë'," itërin Quisosori. Itohuachina, pa'pi huachi. Nisha nisha ninanoquë pënëntëra'piapi.

A'parinsopita huëantapiso'

¹⁷Nani pënëntohuachinara, canchisë shonca catoya'pi chachin nóya cancantatona', Quisosoquë huëantapi.

—Sopairo'santa' Siniro nontërai. “Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'parinquën,” itohuatëira, pipipi, itopi.

¹⁸Napotohuachinara, Quisosori itërin;

—Sopai hua'an chachin iráca inápaquë ya'huëpirinhuë', Yosëri tē'ya-tërin. O'cori pochin a'naroáchin anotërinso' ni'nahuë. ¹⁹Nani nanan quëtëranquëma' canpitanta' sopai minsëcamaso marë'. Ca yonquiatomaco, sopairo'sa' nontohuatama', patarinquëma'. Ya'huan, yonpinca inapita i'natohuatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Ya'huan yaquëtërinposo pochin sopainta' yaacoringuëma'. Canpitariso nipirinhue' minsëarama'. Co manta' nanitarinhue' minsëinquëmaso'. ²⁰Sopairo'sa' a'papuramahue', ama ina marëáchin noya cancantocosohue'. Imaramaco ni'ton, Yosë'pa' pa'sarama'. Inatohua' nininëma' nani ninshitërinquëma'. Ina marë' tēhuëinchinso' nóya cancantoco', itërin.

Tata Yosë anitotërinpoaso'

(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

²¹Naporo' Ispirito Santo nohuanton, Quisoso nóya cancantërin. Noya cancantaton, Yosë nontarin. “Ma noyacha, Tata, yonquiran paya. Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inápaquë, isoro'paquë, ya'ipi parti hua'a-nëntaran. Quëma nohuanton, a'naquën nani ma'sha nitotaponaraihuë', co nanamën nitotopihuë'. ‘Quiyaora noya noya nitotarai,’ topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhue' catahuan. ‘Catahuaco Siniro co caora nanitërahuë’,’ itohuachinën, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë' Tata, ‘Yosparinquën,’ itëranquën,” tēnin, Yosë nontaton.

²²Ina quëran a'parinsopita itantarin. “Tata Yosë nohuanton, chiniquën nanantërahuë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Hui'ninco ni'to, tatahuësáchin noyá nohuitërinco. Inapochachin canta' Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noyá nohuitërahuë. A'naquën piyapi'santa' caora nohuanto, anohuitërahuë. Inapitanta' Yosë nohuitapi huachi,” itërin.

²³Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita amasha quëparahuaton, sha'huitërin: “Isoro'paquë o'mato, nani ma'sha ninahuë. Ma noya Yosë nosororinguëma' ni'ton, ni'nama'. ²⁴Íraca quëran huarë' na'a copirnoros'a', pënëntona'piro'sa', inapita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë',” itërin.

Nosorotona'pi naporinso'

²⁵Ina quëran a'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huanirahuaton, Quisoso ténicaso marë' itapon:

—¿Ma'ta' Maistro onpo'i nanpimiata'huaso marë'? itërin.

²⁶—Íraca Yosë quiricanën quëran ninshitaton, pënëninpoa'. ¿Ma'ta' tēnin? itërin.

²⁷—“Tata Yosë hua'anëntërinpoa'. Ina nosoroco'. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi yonquinëma

quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," tënin, itërin.

²⁸—No'tëquën naporan. Ina pochin nipatan, Yosë pochin cancantaton, nanpimiataran huachi, itërin Quisosori.

²⁹—Ina nitotaporahuë', ¿ma'ta' onpo'i? ¿Inpitaquë huarëta' nosoro'i? itaantarin.

³⁰—Inta nipachin a'chinchinquën. A'na cotio quëmapi Quirosarinquë ya'huërin. A'na tahuëri Quiricoquë pa'sapirinhue'. Paaso', tëpatoro'sari mapi. Ahuëatona', ihuapi. Ai'nanpiratopi. Yachimiánin patopi. ³¹Ina quëran cotio corto hua'an ina ira chachin pa'tapirinhue'. Quëmapi quënanconaponahuë', pëshonanpirahuaton na'huëtërin. ³²Ina piquëran a'na quëmapi' pa'sarin. Inaso' Nihui huënton quëmapi ni'ton, corto hua'an catahuarinso'. Inarinta' quënanconaponahuë', inapotaantarin. ³³Ina quëran Samaria quëmapi' rinta' quënanconaponahuë', inapotaantarin. Inaso' nisha quëmapi niponahuë', nosororin. ³⁴Ya'cariconahuaton, catahuarin. Pë'shapiso' tomaquë, huinoquë, inaquëpita pashitërin. Inapotahuaton tonpotërin. Ina quëran inaora moranënuquë acorahuaton, huë'ëpatacaso pëiquë quëparin. Inaquë a'pairin. ³⁵Tahuëririnquë catotë' coriqui prata quëran nininso' pëi' hua'anën quëtërin. "Paso' ninanoquë pa'sarahue'. Quëmari a'paiquë'. Coriqui pahuanpachin, quëmaora coriquinën castaquë'. Huënantahuato, i'huërëchinquën," itërin. ³⁶Ni'quë' iyasha. Caraya'piri ahuëpiso' quënanconpi. ¿Insoarita' iin pochin nosororin? itërin Quisosori.

³⁷—Nisha piyapiri nosororinso', tënin.

—Ina mini. Paaton, quëmarinta' inapochachin nosoroquë', itërin.

Marta, Maria, inapita napopiso'

³⁸Ina quëran paantahuaton, a'na ninanoquë canconin. Inaquë Marta ya'huërin: —Huëquë' Sinioro ni'quicoi, itohuachina, ya'conapatërin. ³⁹Martaso' cain ya'huëtërin, Maria itopiso'. Quisoso huë'pachina, ya'cariya huënsëquirin. A'chininso' noya natanarin. ⁴⁰Martaso nipirinhue' cosharo nicaton sacatárin. Nisha nisha yonquiaton, Quisoso huëcapairin:

—Caihuë Sinioro topinan huënsëárin. Caora cosharo' nisarahuë. Sha'huitëquë' catahuainco, itërin.

⁴¹—Imoya. Nisha nisha ma'sha yonquiaton, co noya cancantëranhuë'.

⁴²Casáchin natancoso' na'con na'con nohuantërahue'. Mariaso' natana-tonco, noya noya nisarin. Na'con yonquirinco ni'ton, noya cancantomiatarin ténahuë, itërin Quisosori.

Yosë nontacaso' a'chininso'

(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

11 ¹A'na tahuëri Quisoso Yosë nontárin. Nani nontohuachina, ca'ta-no'sanëni itërin:

—A'chintocoi Sinioro Yosë nonta'huaiso'. Coanshaso' imarinsopita a'chintërin. Quiyanta' a'chintocoi nitochii, itërin.

²—Inta nipachin a'chinchinquëma'. Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

“Tata Yosë, quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënuquën.

Chini chiniquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën.

³ Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

⁴ Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraisio pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi anoyacancantocoi.

Co noyahuë' yonquihuato, catahuacoi a'naroáchin nanianchii," itoco', Yosë nontohuatama', ténin.

⁵ Ina quëran a'chintantarin.

—Ni'co' iyaro'sa'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, capa a'cacaso' nipachina, a'na piyapi pëinënquë pa'në'. Yono tashi' nipirinhue', ma'sha nitonë'. "Cara pan quëtoco iyasha. ⁶ Nipayaraisio huë'pirinhue', co manta' a'ca'huaso' ya'huëtërincohuë'," tënë'. ⁷ Yono tashi' ni'ton, co nohuantaponhuë' nimara. "Paquë' iyasha. Nani ya'coana oncotërahuë. Hui'nahuëpitanta' huë'ësápi. Co nanitërahuë' quëta'huanquënso'," tapon nimara. ⁸ Nipayarinso' niponahuë', co nohuantopirionta', naquëranchin naquëranchin nitantahuachina, huënsëintarahuatón, quëtapón. ⁹ Napoaton Yosë na'con nontoco'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma' ¹⁰ Tëhuëenchachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

¹¹ "Hui'nama' tanaton, 'Sami nayarahuë,' itohuachinquëma', co ya'huan quëtaramahuë'. Co insonta' nohuantërinhuë' hui'nin inapotacaso'. ¹² Ataricayonta' natanpachinquëma', co yonpinca quëtaramahuë'. Noya cosharo' quëtarama'. ¹³ Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahue', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', 'Ispirito Santo aya'coancantoco,' itohuatama', aya'coancantarinquëma'," itërin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27)

¹⁴ Ina quëran a'na quëmapi huë'nin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Quisosori quënanahuaton, sopai a'patërin. Nani a'patohuachina, noya nonin huachi. Piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha ni'ton, a'naroáchin sopai a'parin paya!" topi. ¹⁵ A'naquënso nipirinhue' nisha yonquipi. "Sopairo'sa' hua'anën Piirsipo itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparin sopai a'pacaso'," toconpi.

¹⁶ A'napitarinta' Quisoso itapona': "Yosë pochin niquë' ni'linquën," itonpi. Tënicaiso marë' napotopi. ¹⁷⁻¹⁸ Quisososo nipirinhue' yonquipiso' nitotaton, itërin:

"Co Satanasë catahuarincohuë' sopairo'sa' a'paca'huaso'. Inaso' sopairo'sa' hua'anën ni'ton, co sopairo'sa' no'huirinhue'. Nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna nicacaso nanichitonhuë'. Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. ¹⁹ A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa'

yaa'papi. Piirsipo catahuarinco tēnama' ni'quēhuarē', inapitanta' inari catahuarin. Napoaton inapita natanpatama', co no'tēquēn yonquiatomahuē' naporamaso sha'huitarinquēma'. ²⁰ Caso nipirinhue', Yosē catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Ina nohuanton, a'parahuē. Napoaton Yosē chachin a'paimarinco hua'anēnta'huanquēmaso marē', tēnahuē.

²¹ Quēmapi chiníquēn nipachina, pēnēn noya a'pairin. Sahuēni, shonqui, inapita ya'huētērin ni'ton, co insonta' nanitērinhuē' ma'shanēnpita ihuacaso'. ²² A'naso nipirinhue' ina quēran chini chiníquēn ni'ton, huēcapiarahuatōn minsērin. Sahuēni, shonqui, inapita matahuaton, ma'shanēnpitanta' quiquitērin.

²³ Insosona co imapachincohuē', inimicotarinco. Co catahuahuachincohuē', piyapi'sa' anishacancantarín ama Yosē imacaiso marēhuē', itērin.

Sopairi ya'coancantaantarínso'

(Mateo 12.43-45)

²⁴ Naquēranchin a'chiantaton, itaantapon:

“A'na quēmapi ya'huērin. Sopairi ya'coancantopirinhue', ina quēran pipirin. Pipihuachina, inotēro parti pa'sárin. Insēquēsona ya'huēcaso marē' yonisapirinhue', co quēnaninhue'. Napoaton ina quēmapiquē chachin huēantarín. ²⁵ Inaso' co Yosē yonquiatonhuē', topinan ya'huárin quēnanquiantarin. Noya ya'huēantachinachin ni'ton, yaya'coancantantarín. ²⁶ Napoaton paantarahuatōn, canchisē sopairo'sa' aquē aquētē' co noyahuē' nipsisopita maantarín. Posa sopairo'sari chachin quēmapi ya'coancantantapi. Inaquē ya'huápi. Quēmapi aquē aquētē' co noyahuē' yonquirin huachi,” itērin.

Noya cancantopisopita

²⁷ Na'a piyapi'sa' natanapi. A'na sanapiso' natanahuaton, itērin:

—Ma noya a'chintērancoi. Mamaparinquēn hua'huarinquēn ni'ton, ma noya Yosēri ni'nin. ¡Aso'sorinquēn ni'ton, nóya cancanchin! tēnahuē, tēnin chiníquēn nonaton.

²⁸ Inaso napopirinhue', Quisosori itapon:

—Yosē nanamēn natanahuatona natēpisopita tēhuēnchinso', noya noya cancantapona' tēnahuē, itērin.

Yosē pochin nicacaso' nohuantopiso'

(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

²⁹ Na'con na'con piyapi'sa' huē'pachinara, itantarín: “Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuē' yonqui. ‘Yosē pochin níquē' ni'linquēn. Ina ni'patoí natēarainquēn,’ itopirínacohuē', co Yosē nohuantērinhuē' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotarinquēma'. A'na tahuēri Conasē naporínso pochin nisarahuē. ³⁰ Nínihuíquē ya'huēpisopita co noyahuē' nipachinara, Yosēri a'parín pēnēnacaso marē'. Canta' Yosē quēran quēmapico ni'to, pēnēnaranquēma' Yosē ayonquianta'huanquēmaso marē'. ³¹⁻³² Ayaro' tahuēri nanihuachín, Nínihuíquē ya'huēpisopita sha'huirapiarinēnquēma'. ‘Conasē pēnēnpachincoi, oshanēhuēi marē' sētērai. Ina naniantatoí, Yosē yonquirai. Canpitaso nipirinhue' noya noya ninínso' natanpiramahuē', co natētēramahuē'. Napoaton na'con na'con oshahuanama', itarinēnquēma'.

Inapochachin Saromon hua'anëntohuachina, Sor parti quëran sanapi copirno huë'nin ina natanacaso marë'. 'Ya'ipi nitotërin,' ta'ton, natanapon huë'nin. Napoaton ayaro' tahuëri inanta' atapanarinquëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotopirahuë', co yanatëramacohuë'. 'Ina marë' na'con na'con oshahuanama,' itarinënuëma',' itërin.

A'pininso pochin nininso'

(Mateo 5.15; 6.22-23)

³³“Nanparin i'chinpihuatëra, co ma'sha acohuana po'orëhuë'. Co i'mëanaquë po'morëhuë'. Nanparin aconanquë acorë'. Ina quëran piyapi'sa' huë'pachina', noya quënantopi. ³⁴Ya'piranpo' nanparin pochin ninin. Ina quëran ma'sha quënanë'. Noya ya'piranpo' nipachina, noya quënantërë'. Ya'piranpo' co noyahuë' nipachina, co noya quënantërëhuë'. Inapochachin noya yonquihuatëra, noya cancantërë'. Co noyahuë' yonquihuatëra, tashi pochin cancantërë'. ³⁵Napoaton, ni'cona tashi pochin cancantotama'. No'tëquën a'chintopiranquëmahuë', co noya natanpatamahuë', tashi pochin cancantarama'. ³⁶Noyasáchin yonquihuatama', co tashi pochin cancantaramahuë'. Nanparin noya orotërinso pochin nisarama'. Noyápiachin cancantarama',' itërin.

Parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita pënëninso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)

³⁷Nani a'chintohuachina, a'na Parisiori amatërin coshatacaso marë'. Ina pëinënuë pa'sahuaton, coshatacaso marë' huënsërin. ³⁸Parisioro'saso' yacoshatohuachinara, i'shaquë pi'pian niopoimiratopi. “Inapohuatëhua', oshanënpoa' inquirarëhua',” topi. Quisososo nipirinhue' yacoshatohuachina, co ina pochin nininhue'. Ina marë' pëi' hua'anën pa'yanin. “¿Onpoatonta' topinan coshatarin?” ta'ton, yonquirarin. ³⁹Yonquirinso' Quisosori ninoton, itërin:

—Canpitaso' aipi quënanamasoráchin yonquipiramahuë', Yosëso' acopo' cancanëma quëran yonquiramasopita ni'nin. Ni'co'. A'naquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, pinënëachin pa'mopipi. Acoposo nipirinhue' në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' cancanëma quëran co noyahuë' yonquirama'. Piyapi'sa' nonpintatoma', yaihuarama'. Pa'pi co noyahuë' cancantërama'. ⁴⁰Co no'tëquën yonquiramahuë'. Co nonënpóachin Yosë acotërinpoahuë'. Cancanënpóanta' acotërinpoa'. ⁴¹Cancanëma quëran huarë' sa'ahuaro'sa' catahuaco'. Nosorohuatama', noyápiachin cancantarama'.

⁴²“Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! 'Nani ma'sha canarëhua quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisésë. Ina natëpiramahuë', co noya ninamahuë'. Nani ma'sha sha'-nama quëran, diesmo quëtërama'. Ya'ipi cosharo' apimotacaso marë' sha'namaso manama quëran huarë', diesmo quëtërama'. Napoaponahuë', co Yosë nosororamahuë'. Piyapi'santa' yanonpintërama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. Diesmo Yosë quëtacaso' noya nipirinhue', nosorocaso' na'con na'con nohuantërin.

⁴³Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Niyontonpiso pëiquënta' piyapi'sa' nocanama'. Hua'ano'sapitarë'quëma'

yahuënsëconama'. 'Ma noyacha canpitaso' nitotërama',
itohuachinënquëmara, pa'yatërama'. Cachiquë pa'patamara: 'Huë'cama
maistro,' itohuachinënquëmara, pa'yatërama'.

⁴⁴¡Ma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Chimipi pa'pitopiso pochin
niconama'. Co corosë acotihuachinarahuë', acopo' co nishinahuën' nisarinsó co
nitotatonaraihuë', piyapi'sari i'natopi," itërin Quisóso' parisíoro'sa' nontaton.

⁴⁵A'na cotio maístrori natanahuaton, no'huirín.

—Ina pochín pënëntaton Maistro, quiyanta' anatarancoi, itërin.

⁴⁶Napotohuachina, cotio maistro'santa' pënënatón, itapon:

—¡Ma'huantacha canpitanta' nisarama paya! Na'con piyapi'sa'
pënënpíramahuë', nani ma'sha natëcaiso' sha'huitërama' ni'ton, panca
pë'pëtërëso pochín ninatónpi. A'chintopíramahuë', co pi'pisha tëranta'
catahuaramahuë' natëcaiso'.

⁴⁷"Íráca pënëntona'piro'sa' pënëntopírinahuë', canpita shimashonëmapi-
tari co natëtonaraihuë', tēpapi. Canpitanta' pa'pitopiso' pëirapíramahuë',
co natëramahuë'. Ina marë' canpitanta' Yosë ana'intarínquëma' ni'ton,
¡ma'huantacha nisarama paya! ⁴⁸Shimashonëma pochín cancantatoma',
inapitari tēpatona pa'pitopiso', canpitari topinan quëran pëirapírama'. Co
natëramahuë'.

⁴⁹Yosë no'téquën ninorínquëma'. Íráca chachín naporín: 'Na'a quëmapi'sa'
a'pararahuë' pënëinënquëmaso marë'. A'chintapírinënquëmahuë', no'huitoma',
ahuëarama'. A'naquën tēpaarama', itërinquëma'. ⁵⁰⁻⁵¹Isoro'pa' ninín
quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopírinahuë', na'a tēpapi. Apírí'ton
noya quëmapi nípírinhuë', iíní tēparín. Ina píquëran a'naya a'naya noya
pënëntopírinahuë', tēpara'piapi. Na'a pí'ipi napopi. Napoín quëran Sacariasë
tēpapi anta'. Yosë chinotopiso pëiquë chachín tēpapi. Canpitaso nípírinhuë'
ina nitotapomarahuë', co natantochínáchinhuë' cancantërama'. Napoaton
Yosë na'con na'con ana'intarínquëma'.

⁵²¡Ma'huantacha cotio maistro'sanquëma' nisarama paya! Niahui
osërëtërëso pochín co Yosë nanamën no'téquën a'chintëramahuë' ni'ton,
piyapi'sa' co Yosë nohuitopíhuë'. Co canpita tëranta' Yosë huëntonënquë
ya'conamahuë'. A'napítanta' yaya'conpírinahuë', co nohuantëramahuë'. Ina
marë' Yosë ana'intarínquëma'," itërin Quisóso'.

⁵³Nani tonitohuachina, parisíoro'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' chiníquën
no'huitopi. No'huitatona', nisha nisha Quisóso natanpi atëhuëcaiso marë'.

⁵⁴"Co no'téquën nonpachínhuë', sha'huirapíahua'," nitopi.

Parisíoro'sa' yanonpínpi

12 ¹Hua'huayatërahue' piyapi'sa' niyontónpi Quisóso natanacaiso
marë'. Na'a huaranca yamorapi ni'ton, niya'quëtapí. Ca'tano'sanën-
pita a'chintaton, itapon: "Tëhuëñchachín iyaro'sa', parisíoro'sa' yanonpínpi.
Napoaton a'chínpi, pan ahuëpocatërinso pochín niconaton a'naroáchin
piyapi'sa' yanonpíntopi. Ni'cona nonpíntochínënquëma'. ²A'naquën po'oana
quëran ma'sha nipi. Ma'sha po'orëso pochín nípírinahuënta', a'na tahuëriso'
ya'ipi piyapi'sari nitotapi. ³Tashi' napopíramahuë', naporamaso' tahuëri
anítotapi. Pëi' acoana nisacarotopíramahuë', a'na tahuëriso', naporamaso'
a'nínquëchin sha'huitapi. Ya'ipi piyapi'sa' nitotapi huachi," ténin.

Yosë të'huatacaso' ya'huërinso'*(Mateo 10.28-31)*

⁴Ina quëran itaantarin: “Ama iyaro'sa', piyapi'sa' të'huatocosohuë'. Tëpapurinëquë maonta', co hua'yanëma' matarinëquëmahuë'. ⁵Yosë tëhuëncinso' të'huatacaso' ya'huërin, tënahuë. Co noyahuë' nipatama', Yosë hua'yanëma' matahuatëncuëma', parisitopiquë a'pamiatarinquëma'. Napoaton ina na'con na'con të'huatoco'. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhuë'.

⁶⁻⁷Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuë'. A'natërâpo nipirinhue', catotë' coriquia'huaíchin pa'tërin. Napoaponahuë', co a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhuë'. Canpitaso' na'con na'con yonquirinquëma'. Noya noya a'pa irinquëma'. Noyá nohuitërinquëma'. Ainëma' hua'huayátërahuë nipirinhue', ya'ipi pichirin. Napoaton ama të'huacosohuë'. Ni'sárinquëma',” itërin.

Quisocriso imarëhuaso' sha'huicaso' ya'huërinso'*(Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)*

⁸Ina quëran taantarin: “Tëhuëncachin iyaro'sa', ‘Quisoso imarahuë’, topatama', ayaro' tahuëri canta' nohuantaranquëma'. ‘Imarinco mini,’ itarahuë Yosë'pa'. Anquëniro'santa' natanapi. ⁹Nipirinhue', Yosë quëran quëmapico nipirahuë' a'pohuatamaco, carinquëmanta' a'poaranquëma'. ‘Co nohuitërinacohuë’, itarahuë. Anquëniro'santa' natanapi.

¹⁰A' naquën no'huitonaco, pinorinaco. Ina quëran oshanëna marë' sëtouachina', Yosëri oshanëna' inquitarin. Nipirinhue' Ispirito Santo pinotona' oshahuanpiso', co onporonta' inquitarinhuë'.

¹¹A' na tahuëri mapachinëncuëma', cotio niyontonpiso pëiquë quëpaar inëncuëma'. Hua'ano'sa', coisëro'sa', inapitaquë sha'huirapihua chinëncuëma', ‘¿Ma'cha tono'pocoya?’ ama tocosohuë'.

¹²Naporo' Ispirito Santo catahuaarinquëma' noya a'panitacamaso',” itërin Quisosori.

Nani ma'sha nohuantopiso'

¹³Na'a piyapi'sa' natanasoi', a'nari huëcapairin.

—Maistro, tatahuë nani chiminin. Nani ma'sha ya'huëtopirinhue', patërin. Iyahuëso' nipirinhue' apiratërinco. Co nohuantërinhuë' patomatiincoso'. Sha'huitëquë' patomachinco, itërin.

¹⁴—Co coisë pochin nica'huaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

¹⁵Napotahuaton, ya'ipiya pënënin.

—Ama iyaro'sa' ma'sha canacamasoáchin yonquicosohuë'. Co nani ma'sha ya'huëtinquëma' huarë' noya naniaramahuë', itërin.

¹⁶Itahuaton, a'na pënënto nanan sha'huitërin. “Ni'co'. A'na ma'huan ya'huërin. Iminëncuë sha'pachina, hua'huayátërahuë nitërin. ¹⁷Napoaton ya'ipi pëinënpita ya'sotërin huachi. ‘¿Insëquëcha ma'sha aco'iya?’ ta'ton, yonquiarin. ¹⁸Yonquihuachina, tapon: ‘Pëiro'sa' i'quitahuato, a'na pëiro'sa' niantarahuë. Panca panca nisarahuë. Inaquë ya'ipi ma'shanëhuëpita acoarahuë. ¹⁹Na'a ma'sha ya'huëtërinco. Co apípora nohuantarahuë'. Co huachi sacatarahuë'. Noya coshatápo. Noya o'opo. Capa cancantato, nóya ya'huápo,’

tënin yonquinën quëran. ²⁰ Napopirinhue', Yosëri itërin: 'Quëmaso' co manta' yonquiranhue'. Ipora tashi chachin ca nohuanto, chiminaran. Nani ma'sha canapiranhue', ya'ipiya pataran ni'ton, a'napitari mapon,' itërin. ²¹ Canpitanta' nani ma'sha canapomarahue', co Yosë yonquihuatomahuë', ina ma'huan pochin nisarama'. Co manta' ya'huëtomiatarinquëmahue'. Co Yosë'pa' canamiataramahuë',” tënin Quisoso.

Yosë noya a'pairinpoaso'

(Mateo 6.25-34)

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: “A'naquën ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. ‘Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahuë', topirinhue' yonquinëna quëran. Ama iyaro'sa' ina pochin cancantocosohue'. ²³ Yosë chachin ananpirinpoa'. Nonënpoa' quëtërinpoa'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. Noyápiachin a'mocasonta' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhue'. Yosë na'con na'con yonquihuätëhua', catahuarinpoa' noya ya'huëcaso'. ²⁴ Ni'co'. Inairaro'sa' co sha'topihuë'. Co cayarinsó' sënapihue'. Cosharo' tapacaso marë' co pëi' ya'huëtópirinhue', Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, cosharo' ya'huëtópi. Canpitaso' inapita quëran na'con na'con nosororinquëma'. ²⁵ Ama nisha nisha yonquiatoma', napion cancantocosohue'. Chiminacaso' nanihuachin, co huachi a'na ora tëranta' nãpicaso' ya'huërinhue'. ²⁶ Canpitaora co manta' nanitapapiramahuë'. Yosë nohuanton, noya ya'huërama'. Napoaton sano yonquiatoma', ya'huëco'.

²⁷ Ni'co'. Yancoro'sa' co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaso nipihuë'. Nipirinhue', noyápiachin yancotopi. Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. ‘Ma noyápiachincha a'morin paya,' topi. Yancoro'saso' napoaponahuë', ina quëran noya noya ya'nopi. ²⁸ Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuërííchin ya'huëpirinhue', ahuihuachina, ahuiquitëre'. Co hua'qui' ya'huëpirinhue', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. Ina nohuanton, a'mocamasonta' ya'huëtárinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'? ‘Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhue'. ²⁹ Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohue'. ‘¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya?’ ama tocosohue'. ³⁰ Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhue', tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ³¹ Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'co-nacaiso marë'. Ina pochin cancantohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtárinquëma',” itërin.

Canamiatërehuaso'

(Mateo 6.19-21)

³² Naquëranchin itaantarín:

—Ama iyaro'sa' pa'yancosohue'. Ohuica pë'tahuana'pi pochin nicato a'pairanquëma'. Caraichinquëma' nipomarahue', Yosë noya ni'ninquëma'. Hua'anëntërinquë chachin aya'coninquëma'. ³³ Ama na'con ma'sha yontoncosohue'. Ma'sha ya'huëtohuachinquëma', pa'anahuatoma',

sa'ahuaro'sa' quëtoco'. Inapotohuatama', Yosë acanaarinquëma'. Isoro'paquë ma'sha a'naroáchin mocarin. Ihuarinënpoa'. Ma'shari a'quirin. Inapaquëso nipirinhüë' Yosë acanahuachinpoa', ya'huëtomiatarinpoa'. ³⁴Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiamahuë'. Nipirinhüë', Yosë na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiarama', itërin.

Noya ninacaso' ya'huërinso'

³⁵⁻³⁶Ina quëran taantarín: "Noya yonquiatoma', capayatërëso pochín cancantoco'. Ni'co'. A'na patron sa'acaso marë' pa'nin. Onporosona huënantacaso' co piyapínënpita nitotopihuë'. Napoaton noya nitaparahuatona', nanparin i'chinpirahuatona', ninarapi. Canquítón, onconan pi'nihuachina, a'naroáchin i'soatacaiso' ya'huërin. ³⁷Piyapínënpita ninarapi quënanquintahuachina, hua'anëni nóya ni'sarin. Inari chachin nitaparahuatón, cosharo' acotarin piyapínënpita capacaiso marë'. ³⁸Yono tashihuë nipón, tahuëri ya'carihuë nipón, huënantarin. Co huë'ëponaraihuë' ninarapi quënanquintahuachina, noya ni'sarin. ³⁹Isonta' yonquico': Ihuatë' a'nana huëcatón, pëiquë ya'conin. Hua'anën co nicasohuë', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhuë', co ma'shanënpita ihuaitonhuë'. ⁴⁰Yosë quëran quëmapico ni'to, canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co a'naroáchin o'mantarinhuë', tosapi a'naquën. Co nitotasënquëmahuë', a'nanaya o'mantararahuë'," itërin Quisósori.

Inpriato pochín nininso'

(Mateo 24.45-51)

⁴¹Napohuachina, Pitróri natanin:

—¿Ya'ipi piyapi'sa' Siníoro pënënanan? ¿Quiyasáchin nica? itërin.

⁴²Napotohuachina:

"Ni'co' iyaro'sa'. O'maca'huaso tahuëri a'na patron pochín nisarahuë. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën noya natërinso' sha'huitërin. 'Piyapínëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piraquë', itahuatón pa'nin. ⁴³Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'tëquën natërin. Patronëni huëcapaintahuachina, noya ni'sarin. ⁴⁴Noya natërin ni'tón, acoarin ya'ipi ma'shanënpita a'paicaso marë'. ⁴⁵Nipirinhüë', inpriatonën nisha cancantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huëntaponhuë', ta'tón, piyapínënpita ahuëapon. Cosonanënpitanta' ahuëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁴⁶Napoaso', a'nanaya patronëni quënanquiantapon. Co nitotasohuë', a'nanaya canquipón. Co natërinhuë' ni'tón, ocoirahuatón, chiníquën ana'intarin. Co natëtono'sahuëpitarë chachin ana'intarin.

⁴⁷A'na piyapínënso' patronëni sha'huitopirinhüë', co yonquirinhüë'. Noya nitotaponahuë', co natërinhuë'. Co ma'shanënpita noya tapatërinhuë' ni'tón, chini chiníquën ahuihuitarin. ⁴⁸A'naso nipirinhüë' co nitotërinhuë'. Co noyahuë' nipachina, co onpopinchin ahuihuitarinhüë'. Inapochachin canpitanta' na'con a'chintëranquëma' ni'tón, noya natëco'. Na'con nitotohuatama', noya noya natëcaso' ya'huërin," itërin.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'

(Mateo 10.34-36)

49-50 “Tèhuëñchachin, iyaro'sa', pën matohuachina, a'naroáchin huiqui-térin. Inapochachin piyapi'sa' a'chintohuato, nisha nisha yonquiapi. Na'a piyapi'sa' no'huiarinaco. Caso' chiníquën parisita'huaso' ya'huërin. Ina yonquiato, sètèrahuë. A'naroáchin nipachin napochinaco. 51 ‘Cristo o'ma-huachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapona', ¿topiramahuë' ti? Co ya'ipiya nohuantarinaracohuë'. Pënënpato, nisha nisha yonquiapi. A'naquën nohuantarinaraco. A'naquënso nipirinhue', co nohuantarinaracohuë'. 52 Ipora quëran huarë' a'na pëiquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiapi. Catoya'pi nohuantarinaraco, caraya'piso nipirinhue' co nohuantarinaracohuë' ni'ton, nino'huiaji. 53 A'na pëiquë pa'pin nohuantarinco. Hui'ninso nipirinhue' co nohuantarincohuë'. A'na pëiquënta' hui'nin nohuantarinco. Pa'pinso nipirinhue' co nohuantarincohuë'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin nimara co nohuantarincohuë'. Hua'huinso nipirinhue' nohuantarinco. A'shatën nohuantarinco. Notainso nipirinhue' co nohuantarincohuë',” ténin.

Ipora ma'sha onporëhuaso' yonquicaso' ya'huërin

(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

54 Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' a'chintantaton, itapon:

“No'tëquën, iyaro'sa', yonquico'. Pi'i ya'coninso parti tashirotohuachina: ‘O'nanapon,’ tënama'. Ina quëran o'nanin. 55 Sor parti quëran chiníquën ihuantohuachina, ‘Huënoca ya'huëapon,’ tënama'. Naporo' huënocatérin. 56 Canpitaso' nonpintëñquëma'. O'nan, sèhuën, inapita noya ninopiramahuë', ¿onpoatonta' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'?” itërin.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

(Mateo 5.25-26)

57 “¿Onpoatomata' canpitaora cancanëma quëran co no'tëquën yonquiramahuë'? 58 Ni'co'. Nihuitëranso marë' yaquëpahuachinënquën, a'naroáchin nanan anoyatëquë'. Co anoyatohuatanhue', coisëquë quëpaarinënquën. Coisëquë quëpahuachinënquën, sontaroquë yo'coaninënquën ni'ton, tashinan pëiquë po'moarinënquën. 59 Inaquë po'mohuachinënquën, ya'ipiya pahuërëtaquë huarë' pipiaran,” ténin Quisoso. (Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', a'naroáchin nanan anoyatoco', Yosë ana'intochinquëma'.)

Co noyahuë' yonquipisopita naniantacasos' ya'huërinso'

13 1 Naporo' a'naquën huë'sahuatona', Quisoso sha'huitiipi: “Caririario'sa' Yosë pëinënquë chinotatona', ma'sha tēparapirinhue', Piratori sontaro'sa' a'parin tēpacaiso marë'. Inaquë chachin tēpapi,” itiipi.

2 “A'napita caririario'sa quëran na'con na'con oshahuanpi ni'ton, Yosë nohuanton, ¿tēpapi, topiramahuë' ti? 3 Co inapita na'con na'con oshahuanpihuë'. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', ana'intarinquëma'. Chiminatoma', parisitomiatarama'. 4-5 Siroiquënta' a'na tori anotaton, shonca posa ya'pi tēparin: ‘Inapitanta' na'con na'con oshahuanpi,’

¿topiramahuè' ti? Co naporinhuè', ténahuè caso'. Na'a piyapi'sa' Quirosa-rinquè inachachin oshahuanpi. Canpitanta' co noyahuè' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuè', chiminatoma', parisitomiatarama',” itèrin Quisosori.

Nara co nitèrinsohuè'

⁶Ina quèran iso pènento nanan sha'huitèrin: “A'na quèmapi iminènnquè iquiraranta' sha'nin. Papotahuaton a'shinaponahuè', hua'qui' co nitèrinhuè'. ⁷Ina quèran inpriatonèn itèrin: 'Iso huayo napoonin. Nani a'shinaponahuè', cara pi'ipi co manta' nitèrinhuè'. A'nèquè'. ¿Ma'marèta' topinan huanirin?' itopirinhuè', ⁸'Ama siniro ipora a'nèquèsahuè'. A'na pi'ipira' tananpitèquè'. Iso pi'ipi noya pacarapiarahuè. Apono acotarahuè noya nitacaso marè'. ⁹Iso pi'ipi nitapon nimara. Co nitohuachinhuè', sha'huitoco a'nèchinquèn,' itèrin inpriatonèni,” ténin Quisoso.

Chinoto tahuèri apia anoyatèrinso'

¹⁰Ch ino to tahuèri nanihuachina, niyontonpiso pèiquè pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ¹¹Inaquè a'na sanapi quènanconin, apia nininso'. Sopai nohuanton, nani shonca posa pi'ipi monconpirin. Co nanitèrinhuè' no'tèpicaso'. ¹²Quisosori quènanahuaton, pèrarin. Huècapaihuachina:

—Nani imoya noyatèran, itèrin.

¹³Sè'huapihuachina, a'naroáchin no'tèquèn huanirin. “¿Ma noyacha Yosèso' ni'ton, anoyatèrinco paya!” ténin. ¹⁴Niyontonpiso pèi' hua'anso nipirinhuè', no'huitèrin. Chinoto tahuèri anoyatèrin ni'ton, naporin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—Saota tahuèri sacatacaso' ya'huèrin. Naporo' huèco' anoyatinquèmaso marè'. Chinoto tahuèriso' co noyahuè' anoyatacaso', itèrin.

¹⁵Quisosori natanahuaton, itapon:

—Canpitaso' nonpintènnquèma'. Co no'tèquèn yonquiramahuè'. Ohuaca', mora, inapita pè'tahuahuatama', chinoto tahuèrinta' i'quiritèrama'. I'sha ya'huèrinquè quèparahuatoma', o'shitèrama'. ¹⁶Iso sanapiso nipirinhuè' Yosè piyapinèn niponahuè', hua'qui' parisitèrin. Nani shonca posa pi'ipi Sata-nasèri aparisitopirinhuè', ipora huarè' nicha'èrahuè. Chinoto tahuèrinta' anoyatacaso' ya'huèrin ténahuè. ¿Ma'ta' canpitaso' yonquirama'? itèrin.

¹⁷Natanahuatona', inimiconènpitaso' tapanpi. A'napitariso nipirinhuè', pa'yatopi: “¿Ma noyacha Quisoso nanitaparin paya!” topi.

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32)

¹⁸“¿Ma pochinta' Yosè hua'anèntèrinso'? topiramahuè'. A'na pènento nanan sha'huitanta'inquèma' canpitanta' nitotacamaso marè'. ¹⁹Mostasaraya pochin ninin. Ya'pirin hua'huishin niponahuè', iminquè sha'patèra, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huècatona', inaquè pèirin,” ténin. (Inapochachin ya'nan nipon, caraíchin piyapi Yosè imapirinahuè', a'na tahuèri hua'huayátèrahuè imasapi huachi.)

Pan ahuèpocatèrinso pochin nininso'

(Mateo 13.33)

²⁰Ina quèran itantarin: “¿Ma pochinta' Yosè hua'anèntèrinso'? ²¹Pan ahuèpocatèrinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cato

shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tēranta' pan ahuēpocatērinsō' ayontohuachina, ya'ipiya sē'cotērīn, pan huēpocatērīn huachi," tēnīn Quisoso.

Ya'coana pochin nininsō'

(Mateo 7.13-14, 21-23)

²²Ina quēran nisha nisha ninanoquē pa'sahuaton, a'chintēra'piarin. Quirosarinquē huarē' pa'sarin. ²³A'chintohuachina, a'na quēmapiri itapon:

—¿Onpo piyapita' cha'ēpona'? ¿Caraíchin nimara ti? itērīn.

²⁴—Yosē huēntonēn pēi pochin ninin. Ya'coananēnsō' yamia-nasha. Na'a piyapi'saso' yaya'conpirinahuē', co noyahuē' cancantatona', co nanitopihuē' ya'conacaiso'. Canpitaso nipirinhūē' ipora chachin ya'conacamaso' nohuantoco'. Ama hua'quicosohuē'. ²⁵A'na tahuēri hua'a-nēni ya'coananēn oncotarin huachi. Naporo huarē' aipiran huanirahuatoma', yaya'conpiramahuē'. "I'soatocoi Sinioro," tosapiramahuē', co nohuantarinhuē'. "Co nohuitēranquēmahuē'. Co canpitaso' piyapinhūēpitanquēmahuē'," itarinquēma'. ²⁶"Co'ta nohuitērancoi. Quēmaro'coi coshatērai, o'orai. Quiyataquē a'chinan," tosapiramahuē'. ²⁷"Co' mini nohuitēranquēmahuē'. Co noyahuē' ninama' ni'ton, co piyapinhūēpitanquēmahuē'. Paco huachi," itahuatēnquēma', a'paarinquēma'. ²⁸Parisitopiquē pa'sahuatoma', na'nēarama', chiníquēn parisitarama'. Apraan, Isaco, Cacopo, pēnēntona'piro'sa', inapita Yosē hua'anēntērīnquē ya'huērapī, ni'sarama'. Canpitaso nipirinhūē' co ya'conamahuē' ni'ton, sētarama'. ²⁹Nisha nisha parti quēran huēcātona', Yosē ya'huērīnquē ya'conapī. Inaquē noya coshatērēso pochin nōya ya'huērapī. ³⁰A'naquēnsō' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinahuē', a'na tahuēri Yosēri nōya ni'sarin. A'naquēnsō nipirinhūē' ipora piyapi'sari noya ni'pirinahuē', a'na tahuēri co Yosēri noya ni'sarinhuē', itērīn Quisosori.

Quirosarinquē ya'huēpisopita yonquiaton, sētērinsō'

(Mateo 23.37-39)

³¹Naporo' a'naquēn parisioro'sa' Quisosoquē huē'pī.

—A'naroáchin ta'aquē'. Irotisē yatēparīnquēn, itīpī.

³²—Inca. Co yapa'nahūē'. Irotisēsō' pa'pī nonpintē'. Paaton, sha'huitonquē'. Nani Yosē sha'huītērīnco ma'sha nica'huaso'. Iporaso' ina natēto, sopairo'sa' a'parahuē. Na'a cania'piro'sa' anoyatarahuē. Cara tahuērīchin pochin pahuanarin tiquia'huaso'. Ina sha'huitonquē' nitochin. ³³Inaso napotopirahuē', ipora tahuēri chachin pipito tashira aquētēran Quirosarinquē nincana'huaso' ya'huērīn. Iráca quēran huarē' na'a piyapi'sa' inaquē pēnēntopirinhūē', tēpapi. Inaquē canta', tēpainacoso ya'huērīn, tēnīn.

³⁴Ina quēran itantarīn: "¡Ya'ipī Quirosarinquē ya'huēramasopita yonquiatēnquēma', chiníquēn sētērahuē! Na'a pēnēntona'piro'sa' Yosē a'patērīnquēma' pēnēnēnquēmaso marē'. A'papiirinhūē', tēparama'. A'naquēn na'pīquē tē'yaratoma', tēparama'. Ya'ipīnquēma' nosoroatēnquēma', na'aro' yacatahuapiranquēmahuē', co ca tēranta' nohuantēramacohuē'. Atari hua'huin to'cohuētērīnsō pochin yapa'poyapiranquēmahuē', co nohuantēramacohuē'. ³⁵Napoaton Tata Yosē patarīnquēma'. Co huachi catahuararinquēmahuē'. Co huachi quēnanaramacohuē'. O'manta'huaso'

tahuëri huarè' quënantaramaco. Naporo': '¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Sinioro chachin a'paimarinquën,' itaramaco," itërin Quisosori.

Chinoto tahuëri anoyatantarinsò'

14 ¹A'na hua'ani Quisoso amatërin coshatapacaso marè'. Parisio quëmapi inaso'. Amatohuachina, inaquë pa'nin. Chinoto tahuëri ni'ton, a'napitarinta' ni'sapi sha'huirapicaíso marè'. ²Naporo' a'na cania'pi Quisosoquë huë'nin, panca pomatërinso'. ³Cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapita notëërahuatón, Quisosori itërin:

—¿Noya chinoto tahuëri cania'pi anoyatacaso' ti? ¿Ma'ta' tënama' canpita? itërin.

⁴Natanahuatona', ta'tápi. Co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinaraihuë', cania'pi sè'huarahuatón, a'naroáchin anoyatërin. —Noya paquë huachi, itërin. ⁵Ina quëran piyapi'sa' pënëantarin.

—¡Hui'nama' posoquë pa'itohuachina, chinoto tahuëri nipirinhue', a'naroáchin ocoirama'! Mora tëranta' pa'itohuachina, ocoirama'. ¿Co ocoiramahuë' nica? itërin.

⁶Parisioro'saso nipirinhue' tapanatona', co nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Pita pochin nininsò'

⁷Yacoshatohuachinara, na'a piyapi'sa' hua'an pirayan yahuënsëpi. “Hua'an pirayan huënsëhuato, chiníquën nanantona'pi pochin ni'sarinaco,” ta'tona', inaquë huënsëconpi. Ina ni'sahuatón, Quisosori itërin:

⁸—Natanco iyaro'sa' pi'pian pënëinquëma'. Quëmapi yasa'apachina, nipayarinsopita amatërin coshatapacaiso marè'. Inaquë amatohuachinquën, ama hua'ano'sa pirayan huënsëquësuhuë'. Taponá' a'na quëmapi chini chiníquën nanantërinso' huë'sarin. ⁹Huë'pachin, hua'an itarinquën: “Po'shaquë', iso quëmapi huënsë'in. Pasëquë tëranta' huënsëconquë',” itohuachinquën, tapanaran. ¹⁰Napoaton amatohuachinquën, co'inquë huënsëquë'. Hua'an huë'pachin, noya nontarinquën. “Huëquë' iyasha, isëquë noya huënsëiquë',” itohuachinquën, ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinquën. ¹¹Inapochachin “Caso' noya noyaco,” topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhue', sano piyapi nipatama', Yosë noya noya acoarinquëma', itërin.

¹²Ina quëran pëi' hua'anën pënënatón, itantarin:

—Ca'painëinquënso marè' piyapi amatohuatan, ama quëmopinënpita, amico-nënpita, inapitaráchin amatëquësuhuë'. Ma'huanos'a' amatohuatan, inapitanta' amataantahuachinëinquën, i'huëretarinëinquën. ¹³Sa'ahuario'sa', apiaro'sa', sonpacharo'sa', somaraya nininsopita, inapitanta' nosoroaton, amatëquë'. ¹⁴Ina quëran noya cancantaran. Inapitaso' co nanitopihuë' amatanta'inëinquënso'. Co i'huëretopirinëinquënhuë', Yosëso' i'huëretarinquën. Noya ninan ni'ton, ayaro' tahuëri ananpitaantahuachinquën, acanaarinquën huachi, itërin.

Yosëri amatërininsopita

(Mateo 22.1-10)

¹⁵Inaquë coshataso'i, a'naso' natanahuatón, Quisoso itapon:

—Yosë chachin hua'anëntohuachinpoa', nóya coshatarihua'. Noya noya cancantarihua', itërin.

¹⁶Napotohuachina, pënënto nanan sha'huitërin.

—A'na quëmapiri na'a piyapi'sa' amatërin ca'pacaiso marë'. ¹⁷Tahuëri nani-huachina, inpriatonën a'parin sha'huitantacaso marë'. “Huëco huachi. Nani cosharo' taparin,” itërin. ¹⁸Nani amatopirinhue', co huachi nohuantopihue'. “Co'chi nanitëraihue' paya,” toconpi a'naya a'naya. “No'pa' pa'anahuëso' nicapo pa'sarahue'. Napoaton co nanitëraihue',” tënin a'na'. ¹⁹“Shonca toro pa'anahuë asacata'huaso marë'. Inapita tënipo pa'sarahue'. Napoaton co ipora nanitëraihue',” tënin a'nanta'. ²⁰“I'huara sa'arahue'. Napoaton co canta' nanitëraihue',” tënin a'nanta'. ²¹Napotohuachinara, inpriatoso ayanahuaton hua'anën sha'huitiirin. “Co huachi nohuantopihue',” itërin. Natanahuaton, no'huitërin. “Manóton paantaquë'. Cachiquë tëranta' paaton, piyapi maconquë'. Sa'ahuario'sa', apiaro'sa', somaraya nininsopita, sonpacharo'sa' inapita maconquë',” itërin. Itohuachina, pa'sahuaton, macontarin. ²²Huënantarahuaton, sha'huitiantarin. “Nani maconpirahue'. Ipora huant'a' pahuanarin piyapi'sa' nanicaso',” tënin inpriatonën. ²³“Ninano quëran pipirahuaton, macoantaquë'. Nisha nisha ira pa'taton, sha'huitonquë' huë'ina'. Imino'saquë huarë' paaton, maconquë'. Na'a piyapi'sa' nohuantëraihue'. ²⁴Ya'nan amatëraihue'sopitaso', co huachi ca'painacoso' nohuantëraihue' ni'ton, inapoco',” itërin hua'ani, tënin Quisoso.

Sacai' imacaso'

(Mateo 10.37-38)

²⁵Ina quëran Quisoso paantarin. Na'a piyapi'sari imasapirinhue', tahuë-rëtahuaton, itapon: ²⁶“Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', inapita co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhue'. Sa'ama', hui'nama', iyaparima', oshiparima', inapitanta' co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhue'. Canpita'ra nohuantëramasonta' naniantatoma', casáchin imaco huachi. Co na'con na'con nosorohuatamacohue', co tēhuëenchachin imaramacohue'. ²⁷Imapatamaco, a'napita aparisitarinēnquëma'. Yatëpapirinēnquëmaonta', imamiatoco. Corosëquë chinquë'n parisitëre'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinēnquëma'. Co ahuantohuatamahuë', co tēhuëenchachin imaramacohue'. ²⁸Ni'co' iyaro'sa'. A'na quëmapi panca tori yanipachin, co a'na-roáchin nininhue'. Ya'ipi pa'tërinso'ton yonquirin. ²⁹Ina quëran coriquinën nanihuachina, pëiarin huachi. Co coriquinën nanihuachinhue', co pëirinhue'. Patomaíchin a'canin naporini, a'napitari tēhuaitonahuë'. ³⁰Ni'co'. Panca yapëpirinhue', co nanitërinhue' a'canacaso', ichitonahuë'. ³¹Isonta' yonquico'. A'na copirno ya'huërin, shonca huaranca sontaro'sa' camairinso'. Inimiconënso nipirinhue', cato shonca huaranca sontaro'sa' camairin. Ina napo' huë'pachinara, co a'naroáchin ahuëapon pa'sarinhue': ‘Sacai' minsëcaso', ta'ton, yonquirárin. ³²Co nanitochináchinhue' nipachina, comisionën a'parin nanan anyotacaso marë'. ³³Inapochachin pënënanquëma'. Sacai' imamancoso', tēnahuë. Napoaton noya yonquiatoma', imaco. Casáchin yonquihuatomaco, tēhuëenchachin noya imasaramaco,” tënin Quisoso.

Yamora pochin nininso'

(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

³⁴⁻³⁵Ina quëran taantarin: “Yamora noya acashicaso' niponahuë', chiminpachinaso co huachi cashirinhue' ni'ton, co huachi ma'marë tëranta

noyatërinhuê'. Topinan të'yatërê'. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin Quisosori. (Canpitanta' co noya cancantohuatamahuê', co Yosë nohuantarinquëmahuê' tapon naporin.)

Ohuica chihuërinso pochin nininso'

(Mateo 18.10-14)

15 ¹Nisha nisha piyapi'sa' huê'pi Quisoso natanacaiso marê'. Copirno marê' coriqui ma'patona'piro'sa', oshahuano'sa' itopiso', inapitanta' huê'pi. ²Ina ni'sahuatona', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitari no'huipi.

—¿Onpoatonta' Quisoso oshahuano'sa' pa'yatërin? Inapitarê' coshatarin, co napocasohuê' nipirinhue', toconpi.

³Ina natanahuaton, Quisosori iso pënënto nanan sha'huitërin ayon-quicaiso marê': ⁴“A'na quëmapi pasa ohuicaro'sa' pë'tahuaton, ya'ipiya nosororin. A'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'sarin. A'napitaso' pastoque'ranchin patahuaton, hua'qui' yonissarin. Quënanahuë' huarê' yonissarin. ⁵Quënanahuaton, pa'yatërin. Pitënanahuaton, quëmantarin. ⁶Pëinënquë canquiantahuachina, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Ohuicanëhuë' chihuëpirinhue', quënanahuë. Ina marê' nōya cancantahua', itërin. ⁷Inapochachin Yosë ni'ninpoa'. Noya piyapi ya'huëhuachin, Yosëri noya ni'sarin. Nipirinhue', oshahuano'santa' nosororin. A'naya tëranta' co noyahuë' yonquirinso' naniantohuachin, Yosë ya'huërinquënta' capa cancantomiatapi,” itërin Quisosori.

Coriqui ayatërinso'

⁸Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitantarín: “A'na sanapi shonca coriqui prata quëran nininso' ya'huëtopirinhue', a'nara' ayatërin. Nanparin i'chinpi-tahuaton, noyá huitëtërin. Quënanahuë' huarê' yonissarin. ⁹Quënanahuaton, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Coriquinëhuë' ayatopirahuë', quënanahuë. Ina marê' noya cancantahua', itërin. ¹⁰Inapochachin a'na piyapi tëranta' co noyahuë' yonquirinsopita naniantohuachin, anquëniro'santa' noya cancantapi,” itërin.

Oshahuana'pi huëantarínso'

¹¹Ina quëran Quisosori itaantarín: “A'na quëmapi cato' hui'ninpita ya'huëtopirinhue', ¹²hua'hua nininsoari pa'pin itërin: 'A'na tahuëri ya'ipi ma'shanënpita iyahuëro'co patomatarancoi. Caso nipirinhue' apira nohuantarëhuë. Ipora tata quëtochanco, topirahuë', itërin. Itohuachina, patoma ma'shanënpita quëtërin. ¹³Cara tahuëri quëran pochin hua'hua nininso' yapipirin. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarinso' masahuaton, aquë pa'nin. Inaquë no'pirárin, nansarárin, monshihuanárin. Na'a coriqui quëparinso' i'quirin. ¹⁴Nani ya'ipi i'quihuachina, inaquëso' tanarotopi ni'ton, co manta' capacaso' ya'huërinhuê'. Inanta' tanarin. ¹⁵Napoaton a'na patronquë pa'nin. 'Canta' sacachi, topirahuë', itërin. 'Noyahua'. Sacatëquë' nipachin, itahuaton, pastoque' a'parin coshinënpita a'paicaso marê'. ¹⁶Inaquë paaton, coshiro'sa' a'cararin. Tanaton, coshi ca'ninso' tëranta' nayapirinhue', co incari quëtërinhuê'. ¹⁷Ina quëran yonquirin. 'Ma'huántacha ninahuë' paya! Tata piyapinënpitaso' noya coshatapi. Caso nipirinhue' tana yatëparinco ta'a.

¹⁸ Paato, tatahuë nonchi: “Co noyahuë' tata ninahuë. Nonpintëranquën. Co Yosë natëtohuë', oshahuanahuë. ¹⁹Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'n'an pochin cancantancoso' ya'huërinhuë'. Piyapinën pochin tëranta' ni'co,” ichi,' tënin yonquinëquë. ²⁰Ina quëran pa'pin ya'huërin'pa' paantarin.

Ya'caritëriahuaso', aquë quëran pa'pini quënanin. Quënanahuaton, na'con nosoroaton, ta'aparin. Iporahuaton, apinorin. ²¹‘Co noyahuë' ninahuë, tata. Nonpintëranquën. Co Yosë natëtohuë', oshahuanahuë. Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'n'an pochin cancantancoso' ya'huërinhuë', itërin pa'pin. ²²Napotopirinhüë', pa'piniso' na'con nosororin. Piyapinën-pita camairin. ‘Manóton paatoma', noyápiachin nininso' maconahuatoma', a'motoco'. Po'moitërantá' noyápiachin nininso' po'motoco'. Sapatënta' matonquë' po'moin. ²³Ina quëran toroa'hua amoshin nininso' ma'toma', tēpaco' ca'hua'. Capa cancantatēhua', pita niahua'. ²⁴Iso hui'nahuë chiminin pochin niponahuë', iporaso' ya'noantarin. Ayatë pochin nipirinhüë', iporaso' niantarahüë', itërin. Ina quëran pita nisapi.

²⁵Paninanso nipirinhüë', iminquë sacatërin quëran huëntararin. Pëiquë ya'caritëriahuaso', mosica pi'nirapiso natanin. Nansatona', capa cancantapi. ²⁶Natanahuaton, piyapinën përarin: ‘¿Onpoatonta' pita nisapi?’ itërin. ²⁷‘Co'ta iya'hua huëntararin. Noya canquintarin ni'ton, tatari pa'yatërin. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatërin capacaso marë', itërin. ²⁸Ina natanahuaton, no'huitërin. No'huitaton, co yaya'coninhüë'. Pa'pini pipirahuaton, itërin: ‘Huëquë' conpa capa cancantahua', itopirinhüë'. ²⁹Inca tata. Na'a pi'ipi quëma marë' chiniquën sacatërahuë. Sha'huitohuatancora, ya'ipiya natëranquën. Napoaponahuë', co caso' chipo tëranta' quëtërancohuë' amiconëhuëpita amatahuato capa cancanta'huaíso marë'. ³⁰Iso hui'nanso nipirinhüë', aquë paaton no'piárin. Monshihuanárin. Coriquën quëtëpiranhüë', ya'ipi i'quirin. Ina quëran huënantahuachina, quëmari nosoroaton, pa'yatëran. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatëran coshatacaiso marë', itërin.

³¹Napotohuachina, pa'pini itërin: ‘Nosororinquën mini conpa. Quëmaso' co ya'huincaranhuë'. Ya'ipi ma'shanëhuëpita quëchinquën. Ya'ipiya quëmaquën nissarin. ³²Iya'huaso nipirinhüë', nani huëntararin. Chimininso pochin niponahuë', ya'noantarin. Ayatëresso pochin nitopirëhuahuë', niantarëhua'. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin,' itërin pa'pini,” tënin Quisoso.

Inpriatori nonpintërinso'

16 ¹Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintantaton, itapon: “A'na ma'huan ya'huërin. Inpriatonën chiniquën nanan quëtërin piyapinënpita camaicaso marë'. Inari asacatërin. Chiniquën nanantaton, nihiupiso' ninshitërin. Inaso nipirinhüë', nonpintaton, inaora marë' coriqui masarin ni'ton, sha'huirapipi. ²Ma'huanso' natantahuaton, amatërin. ‘Quëmaso' nonpintaranco natantërahuë. Coriqui quëtëranquënso' quëmaora marë' manan ni'quëhuarë', ocoiarinquën. Ya'ipi nihiuirinacoso' ninshitoco nitochi,' itërin. ³Inpriatonënso' pipirahuaton, yonquirarin. ‘¿Ma'cha onpo'i nicaya? Hua'anëhuë ocoiárinco. Co nanitërahuë' chiniquën sacata'huaso'. Naporahuaton, tapanato, co nohuantërahuë' coriqui topinan ma'pata'huaso'. ⁴Na'a quëmapi'sa' hua'anëhuë nihiupi. Iporaso' inapita catahuarahüë. Ina quëran hua'anëhuë ocoihuachinco, inahuanta' catahuarinaco nanpica'huaso marë',

tënin yonquiaton. ⁵Naporahuaton, co'huara hua'ani ocoiyatërasohuë', nihiu-topisopita amatërin. A'naya a'naya huë'pi. A'naso' huë'pachina, natanin. '¿Onpota' hua'an nihiuran?' itërin. ⁶'Pasa rata toma' ma'parahuë' ni'ton, ina nápo' nihiurahuë', itohuachina, 'Inta nipachin, nihiutëranso quirica masahuaton, a'natërápo shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. ⁷Ina quëran a'nanta' huë'nin. Huë'pachina, '¿Onpota' quëmanta' nihiutëran?' itërin. 'Trico ma'parahuë' ni'ton, pasa costaro marë' nihiurahuë', tënin. 'Inta nipachin, Posa shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. Inapotëra'piaton, na'a amiconënpita catahuarin ama na'con pahuëretacaiso marëhuë'. ⁸Hua'ani natantahuaton, amataantarin. 'Naquëranchin nonpintantaranco. Nipirinhüë', "ma noyacha yonquiran paya," tënahuë', itërin hua'anëni. Ni'co' iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nípisopita noya yonquipi inaora canacaiso marë'. A'naquëmaso nipirinhüë', imapiramacohuë', co onpopinchin yonquiramahuë' noya nicacamaso marë'.

⁹Coriqui ya'huëtohuachinquëma', ama canpitaoráchin i'quicosohuë'. A'napita pahuantohuachina', quëtoco'. Inapohuatama', Yosë'pa' noya ni'sarinquëma'. Chiminpatama', Yosë inápaquë quëpantarinquëma'. Coriquinëma' patopiramahuë', inatohua' noya noya ya'huëcontarama'.

¹⁰Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' sha'huitohuachinquëma', natëcamaso' ya'huërin. Pi'pian tëranta' sha'huitopirinquëmahuë', natëhuatama', noya ni'sarinquëma'. Chini chiníquën nanan quëtarinquëma'. Co'so' natëhuatamahuë', co chiníquën nanan quëtarinquëmahuë'. 'Nonpintarínco,' ta'ton, co huachi natëarinquëmahuë'. ¹¹Ya'ipi coriquinëma' canpitaora marë' i'quihuatama', co insonta' inápaquë acanarinquëmahuë'. ¹²Iporaso' Yosë nohuanton, ma'sha, coriqui, inapita ya'huëtërinquëma'. A'naninquëmaso pochin quëtërinquëma'. Topinan quëran i'quihuatama', co manta' Yosë'pa' canamiataramahuë'.

¹³Cato' patron camaihuachinquëma', co nanitëramahuë' cato chachin natëcamaso'. A'naso' nohuantatoma', noya natëarama'. A'naso' nipirinhüë' co onpopinchin nohuantatomahuë' co natëaramahuë'. Inapochachin canacamasoáchin yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso'. Coriquiráchin cancantohuatama', co Yosë natëaramahuë', itërin Quisosori.

¹⁴Parisioro'sa' coriquiráchin cancantopi. Napoaton Quisoso a'chininso' natanahuatona', tëhuapi. ¹⁵Tëhuapirinhüë', Quisosori itërin: "Canpitaso' Yosë imaramaso pochin nipomarahüë', co tëhuëenchachin imaramahuë'. Nonpinama'. Yonquiramaso chachin Yosë nitotërin. Piyapi'sa' noya ni'pirinëinquëmahuë'. Cancanëma quëranso yanonpinama' ni'ton, Yosë co pi'pian tëranta' noya ni'sarinquëmahuë', itërin.

Yosë quiricanën quëran pënëninpoaso'

¹⁶Ina quëran tantarin: "Íráca Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita pënëntopi nani ma'sha natëcaso'. Ina quëran Coansha Paotista huë'pachina, noya nanan sha'huirin Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yaya'conpisopitaso' chiníquën cancantatona', ya'conapi. ¹⁷Quiricanën quëran Yosë no'tëquën pënëninpoa'. Isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantapirinhüë', ya'ipi Yosë nanamënso' ya'huëmiatápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihuë' ni'ton, ya'ipi naniarin," tënin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

¹⁸Ina quëran Quisosori pënëantarin: “Co sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë'. Noya nichinpitacaso' ya'huërin. Napoaton sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi maantahuatama', oshahuanarama'. Monshihuaninso pochin Yosë ni'sarinquëma'. Insosona ina sanapi so'ini të'yatërinso chachin maantahuachina, inanta' monshihuaninso pochin Yosëri ni'sarin,” itërin.

Ma'huan parisitërinso'

¹⁹Ina quëran itaantapon: “A'na ma'huan ya'huërin. Nani ma'sha ya'huë-tërin. Morin pa'ton nininso' a'morin. Noyápiachin a'moton, nani tahuëri pita pochin nica-ton, nóya coshatërin. Co manta' pahuantërinhuë'. ²⁰⁻²¹A'na quëmapinta' inaquë ya'huërin, sa'ahua nininso'. Nasaro itopi. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' sacatacaso'. Ma'sha topinan ma'pataton, nanpirin. Ma'huan pëinën aipiran acopi. Ya'coanaquë huënsëarin. Tanaton, ma'huan pë'sotërinso tëranta' nayapirinhue', co manta' quëtopihuë'. Ta'taráchin niconin ni'ton, ni'niraro'sari huëcatona', irotiipi. ²²Napoin quëran Nasaro chiminin huachi. Chiminpachina, Yosë'pa' anquëniro'sari quëparin. Apraan panta-rinquë chachin pantarin. Ina quëran ma'huaonta' chimininpachina, pa'pitopi.

²³Parisitopiquë paaton, parisitárin. Nè'përahuaton, aquë quëran Nasaro quënanin. Tata Apraanë' ya'huëarin. ²⁴Napoaton chiniquë përarin: ‘Tata Apraan, nosoroco canta! Pënuë parisitáruhuë. Nasaro a'patimaco i'sha pi'pian tëranta' api'nichinco,’ itopirinhue'. ²⁵‘Co'chi nanitërahuë paya. Ni'quë'. Quëmaso' nanpipon, nani ma'sha ya'huëtopirinhue'nhuë', inasá-chin yonquiran ni'ton, iporaso' parisitáran. Nasaroso nipirinhue' nanpipon, parisitápirinhue', iporaso' noya ya'huarin huachi. ²⁶Naporahuaton, Yosë'pa' pa'patëra, co onporonta' pipirëhuë'. Inapochachin parisitopiquënta' pa'patëra, co onporonta' Yosë'pa' pa'nëhuë'. Panca tahuan ya'copitërinso pochin ni'ton, co nanitërehuë' pëntonacaso', itërin.

²⁷⁻²⁸Napotopirinhue', itantarin: ‘A'natërápo iyahuëpita ipora ya'huërapí. Nasaro a'paquë' tatahuë pëinënuë iyahuëpita pënënacaso marë'. Caso' parisitápato, co nohuantërahuë' isëquë huëcacaíso', itërin. ²⁹Napotohuachina, Apraani itërin: ‘Co'ta Yosë quiricanën ya'huëtopi. Inaquë Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninshitopi nontatona' nitotacaiso marë'. Inapita natëina', itërin Apraani. ³⁰‘Nani nontaponaraihuë', co natëpihuë'. Nipirinhue', chimininso' nanopiantahuaton, pënënconpachin, natëpona' nimara. Co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', Yosë tahuëretantapona' nimara, topirahuë', ténin. ³¹‘Co Yosë quiricanën natëhuachinahuë', chimininsonta' nanopiantapirinhue', co onporonta' natëapihuë', itërin Apraani,” ténin Quisoso.

Anishacancantopisopita

(Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

17 ¹Ina quëran ca'tano'sanënpita pënëantarin. “Nisha nisha ma'sha ya'huërin anishacancantiinpoaso'. Nipirinhue', anishacancantona'piso' pa'pi co noyahuë' ni'ton, ¡ma'huantacha nisarín

paya! Ina marè' Yosèri chiníquèn ana'intarin. ²Co'huara hua'huaro'sa tēranta' anishacancanchâtērasohuè', marèquē chimiitērin naporini, noya noya niitonhuè'. Pancara'piquē a'sonconotahuatona', tē'yaitopi naporini, co aquètē' oshahuaintonhuè'. A'naquēnta' imasapirinacohuè', co chiní-quēn cancancha tērapihuè'. Hua'huaro'sa' pochin cancantopi. Inapita anishacancantohuachina', Yosèri ana'intarin. ³Napoaton, ni'cona a'napita anishacancantotama'.

A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquēma', pēnēnco'. Naporinso marè' sētohuachina, nanan anoyatoco'. ⁴A'na tahuērimarēáchin canchisēro' napotopirinquēmahuè', canchisēro chachin: 'Co noyahuè' ninahuè ni'ton, sētērahuè,' i tohuachinquēma', nanan anoyataantaco'. Co onporonta' no'huicaso' ya'huērinhuè', tēnin.

Ya'ipi cancandenpoa quēran natēcaso' ya'huērin

⁵Ina quēran ca'tano'sanēnpitari itopi:

—Catahuacoi Siniro, Yosè noya noya natē'i, itopi.

⁶—Mostasa ya'pirin hua'huishin ninin. Ina pochin pi'pian tēranta' Yosè natētoma', nontohuatama', noya catahuarinquēma'. “Yosè nohuanon, iso nara no'pa quēran pipirahuaton, marèquē pa'in,” tēnama' naporini, pa'itonhuè'. “Yosè no'téquēn nontērinco,” topatama', sacai' nininso' nanitaparama', itērin.

Yosè marè' sacatacaso' ya'huērinso'

⁷Ina quēran itantarin: “Patron ya'huēhuachina, piyapinēn camairin. Camaihuachina, iminēnquē sacatērin. Pē'tahuanēnpitanta' a'pairin. Nani sacatohuachina, imin quēran huēnantahuachina, patroni a'naroáchin a'carin, ¿topiramahuè' ti? ⁸Co naporinhuè'. Patron'ton yacoshatērin. Napoaton piyapinēn sha'huitērin. ‘Cosharo’ niquè'. Ina quēran nitaparahuaton, o'huintoco ca'i. Nani coshatohuato, o'shitoco,' itērin. Nani coshatohuachina, naporo huarè' piyapinēnso' coshatērin. ⁹Piyapinēn camairin ni'ton, natērin. ‘Ma noyanquēn ni'ton, natēranco. Ina marè’ “Yosparinquēn,” ’ co itērinhuè'. ¹⁰Ca npi tanta' iyaro'sa', Yosè sha'huitohuachinquēma', natēco'. Nani natēhuatama': ‘Topinan piyapinēnpoa' ni'tēhua', natērhua', nitoco'. Ya'ipiya natēcamaso' ya'huērin,” itērin Quisosori.

Chana caniori maninsopita anoyatērinso'

¹¹Ina quēran Cariria parti na'huētahuaton, Quirosarinquē pa'sarin. Samaria yonsan ya'cariya pa'nin. ¹²Inaquē paaton, a'na ninanoquē canconin. Canconpachina, shonca quēmapi'sa' chana caniori maninsopita quēnanconin. Inapitaso' aquēmiáchin huanirahuatona', ¹³chiníquēn nontopi:

—¡Quiyanta' Maistro nosoroatoncoi anoyatocoi topiraihuè'! itopi.

¹⁴Napotohuachinara, ni'sahuaton, itapon:

—Paatoma' corto hua'an noyatēramaso a'notonco', itērin. Napotohuachina, pa'pi.

Paasoi', a'nanaya canio iniquipi. Noyatopi. ¹⁵A'nara': “Nani noyatērahuè,” ta'ton, ayanquintarin. Iratapon pochin “¡Ma noyacha Yosèso' ni'ton, anoyatērinco paya!” tosarín. ¹⁶Quisosoquē huēnantahuaton, nantēntaquēchin isonquirin. Isonquirahuaton, “Yosparinquēn, Siniro,” itērin. Samaria piyapi inaso'.

¹⁷⁻¹⁸—Shonca ya'pi anoyatopirahuè', a'naíchín huènantahuaton, “Yospa-rinquèn,” itèrinco. Inaso' nisha piyapi niponahuè', Yosè yonquirin. A'napitaso nipirinhue' co “Yospa-rinquèn,” itèrinacohue', ténin.

¹⁹Ina quèran itantarin:

—Huanirahuaton iyasha, noya paquè. Yosè natèran ni'ton, noyatomiateran huachi, itèrin.

Yosè hua'anèntarinso'

(Mateo 24.23-28, 36-41)

²⁰Ina quèran Parisioro'sari huècapairahuatona', itapona':

—¿Onporota' Yosè isoro'paquè hua'anèntarin? itopi.

—Yosè hua'anèntohuachin iyaro'sa', co a'ninquèchin ya'noarinhue'.

²¹“Isèquè ya'huarin,” co taponahuè'. “Pasèquè ya'huarin,” co taponahuè'. Yosè hua'anèntohuachinquèma', ya'coancantarinquèma', itèrin.

²²Ina quèran ca'tano'sanènpita itantarin:

—A'na tahuèri iyaro'sa', panantarahuè. Naporo' nohuantaramaco. Yosè quèran quèmapico ni'to, o'mantararahuè. “Manóton o'manta'in,” tosapiramahe', co naporo' quènanaramacohue'. ²³A'na-quèn yanonpintarinèinquèma'. “Nani o'mantarin. Pasèquè ya'huarin,” itarinèinquèma' a'naquèn. “Patoro'pa' ya'huarin, quiyaso' nitotèrai,” itarinèinquèma' a'naquèonta'. Ina pochin nontohuachinèinquèma', ama natècosohue'. Ama inapita imacosohue'. ²⁴A'nanaya o'mantararahuè. O'cori' huènsha' topachina, ya'ipi parti a'pintèrin. Inapochachin a'na tahuèri ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. ²⁵Iporaso nipirinhue' chiniquèn parisita'huaso' ya'huèrin. Na'a piyapi'sa' co nohuantarinacohue'. No'huirinaraco. ²⁶⁻²⁷Iraca Noi pènèntopirinhue', co natèpihue'. Co natètonahuè', topinan ya'huècai-soráchin cancantopi. Coshatapi, o'osapi, sa'asapi, hui'ninpitanta' aso'yapi. Napoatona', co manta' Yosè yonquipihue'. Noiso nipirinhue', Yosè natèton panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquè ya'conin. A'napitaso' co yonquipirinhue', a'nanaya panca pacon pa'sarin huachi. Naporo' ya'ipiya chimiitopi. Inapochachin piyapi'sa' topinan ya'huaso', a'nanaya o'mantararahuè. ²⁸Notonta' iraca Sotomaquè ya'huèpirinhue'. Inaquè a'napitaso' topinan ya'huatona', coshatápi, o'osápi, nipa'antápi, ma'sha sha'sapi, pèiapi. ²⁹Napoápirinhue', Noto pipihuachina, naporo tahuèri chachin Yosè nohuanton, inápa quèran pèn a'paimarin. A'nanaya ta'huantopi. ³⁰Inapochachin canta' a'na tahuèri Yosè quèran quèmapico ni'to, ya'noantarahuè.

³¹“Ina tahuèri nanihuachin, co ma'shanèmapita yonquicaso' ya'huaponhue'. Pèinèma aipi ya'huèhuatama', ama ma'sha macacaso marè tèranta' ya'concosohue'. A'naroáchin ta'aco'. Iminquè ya'huèhuatama', ama pèinèmaquè paantacosohue'. Topinan paco'. ³²Iraca Noto sa'in ma'shanènpita yonquiaton, co a'naroáchin ta'arinhue'. Napoaton co cha'èrinhue'. Ina yonquico'. ³³Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quèran nanpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhue', casáchin yonquihuatamaco, tèpapirinèinquèmaonta', noya noya nanpimiatontarama'.

³⁴O'mantahuato, naporo' tashi' cato' piyapi ina pè'saraquèáchin huèèsapirinhue', a'nara' imarinco ni'ton, anquèniri inápaquè quèpantararin. A'naso nipirinhue' patarin. ³⁵Cato sanapi shi'shi' pè'sanapirinhue',

a'nara' quëpantarin. A'naso nipirinhüè' patarin. [36 Cato quëmapi ina imin-quëáchin sacatapirinhüè', a'nara' quëpantarin, a'nara' patarin,"] tënin Quisoso.

³⁷—¿Insëquëta' Siniro napoapi? itopi.

—Ma'sharo'sa' chiminpachina, tamëro'sari huëcapai, itërin. (O'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

Coisë naporinso'

18 ¹“Chiniquéen cancantatë', apira apira Yosë nontacaso' ya'huërin,” ta'ton, pënëto nanan sha'huitantarin ama amitona' a'pocaiso marëhuë'. A'chintaton, itapon: ²“A'na ninanoquë a'na coisë ya'huërin. Co manta' Yosë të'huatërinhuë'. Piyapi'santa' co nosororinhüè'. ³Ina ninanoquë chachin a'na quëyoron ya'huëpirinhüè', inimiconëni na'con ihuarin. Napoaton coisëquë pa'nin. 'Paso' quëmapi ihuarinco. Sha'huitëquë' quëtanta'inco. Ana'intëquë', itopirinhüè', co nohuanterinhüè' catahuacaso'. Nani tahuëri paantahuaton, inachachin inachachin itantarin. ⁴Hua'qui' coisëri co natëpirinhüè', napoin quëran ami ami natanin. 'Co' mini Yosë të'huatërahuë'. Piyapi'santa' co nosororahuë'. ⁵Iso quëyoronso nipirinhüè' apinincó. Apira apira huëcapaihuachincora, pinatanahuë. Co huachi ahuantërahuë'. Napoaton inimiconën ana'intarahüë', tënin.

⁶Ni'co'. Coisë co noyahuë' niponahuë', napoin quëran quëyoron catahuarin. ⁷Yosëso nipirinhüè' nóya ni'ton, huayoninsopita na'con catahuarin! A'napitari aparisitohuachina', Yosëri no'tëquën ana'intarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin ina nontopi ni'ton, catahuarin. Co naniantarinhuë'. ⁸Tahuëri nanihuachin, a'naroáchin ana'intarin. Napoaponahuë' o'mantahuato, ¿na'a ya'pita'ma' natëarinaco quënaimapo to?” itërin Quisosori.

Cato' piyapi Yosë nontopiso'

⁹A'naquën piyapi'sa' ya'huëpirinhüè'. “Quiyasáchin no'tëquën Yosë natërai. A'napitaso' co quiya pochin natëpihuë',” toconpi. Napopirinhüè', inapita pënënacaso marë' Quisosori itërin: ¹⁰“Cato' quëmapi Yosë chinotopiso pëiquë Yosë nontacaso marë' pa'pi. A'naso' parisio. A'nanta' coriqui copirno marë' ma'patërinso'. ¹¹Parisioso' huanirahuaton, sacaronquë Yosë nontërin: ‘Tata Yosë, yanontëranquën. Caso' noyaco. Ina marë' noya ni'nanco ni'ton: “Yosparinquën,” itëranquën. Co a'napita pochincóhuë'. Co ihuatërahuë'. Co nonpinahuë'. Co monshihuanahuë'. Paso' quëmapi co noyahuë'. Caso nipirinhüè' co ina pochincóhuë'. ¹²Nani simana catoro' ayonarahüë. Ya'ipi canarahüë quëran, diesmo quëma marë' acorahuë', itërin Yosë nontaton. ¹³A'naso nipirinhüè' co ya'caritërinhuë'. Tapanaton, monshoárin. Oshanën marë' sëtërin. ‘Tata Yosë, caso' oshahuanco. Nosoroatonco, oshanëhuë inquitoco,’ itërin. ¹⁴Ina oshanën inquitaton, Yosëri noya ni'nin. Parisioso nipirinhüè', co noyahuë' ni'nin. A'napita nocanpatama', a'na tahuëri Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüè': ‘Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Siniro,' topatama', noya acoarinquëma',” tënin Quisoso.

Hua'huaro'sa' nosororinso'

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori sê'hua motocaso marê'. Sê'hua-motora hua ton, inapita marê' Yosê nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinahuê'.

—Ama napotocosohuê'. Quisoso apinama', itopi. ¹⁶Quisosorisso nipirinhue' itërin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huê'ina'. Ama a'pacosohuê'. Hua'huaro'sa' pochin cancantohuatama', Yosê hua'anëntërinquê ya'conarama'. ¹⁷Têhuëchachin itëranquëma'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuê', co Yosê hua'anëntërinquê ya'conaramahuê', itërin.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-26; Marcos 10.17-27)

¹⁸Ina quëran a'na hua'ani Quisoso huëcapairin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën, ténahuê. ¿Ma'ta' caso' nii nanpimiat-huaso marê'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin.

¹⁹—¿Ma'marêta' “Quëmaso' noyanquën” itëranco? Yosêichin noyaso'. ²⁰Iráca pënëntërinso' nitotëran. “Ama sa'an tēhuananpitëquësohuê'. Ama piyapi tēpaquësohuê'. Ama ihuatëquësohuê'. Ama nonpinapiquësohuê'. Tata natëquê'. Mamanta' natëquê’,” tēnin Yosê iráca pënëntaton, itërin.

²¹—Hua'huatapo quëran huarê' ya'ipi inapita natërahuê, itërin.

²²Ina natanahuaton, Quisosori itantarin:

—Isonta' Yosê nohuanterin. Paaton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconquê'. Coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtonquê'. Ina quëran imaquico. Inapotohuatan, Yosê'pa' na'con canamiataran, itërin.

²³Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuê'. “Hua'huayátërahuê ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton, sëtërin. Sëtatton, pa'nin. ²⁴Napohuachina, Quisosori itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosê hua'anëntërinquê ya'conapi. ²⁵Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyo panca masho ni'ton, sacai' inaquê ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'sa' Yosê hua'anëntërinquê ya'conacaiso', itërin.

²⁶Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Incha nica cha'ërê'poya? itopi.

²⁷—Co insonta' inoora nanitërinhuê' cha'ëcaso'. Yosêichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipi nanitaparin, itërin Quisosori.

²⁸—Ni'quê' Siniro, quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuêi patahuatoi, imasarainquën, itërin Pitrori.

²⁹—Tēhuëchachin iyaro'sa', nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosê catahuarinquëma', ténahuê. A'naquëma' Yosê hua'anëntërinso' a'chinacamaso marê' pëinëma', sa'ama', iyaparima', tatama', mamama', hui'nama', inapita patarama'. ³⁰Ca marê' patohuatama', ipora chachin Yosê na'con na'con quëtantarinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosê'pa' nanpimiatarama huachi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarinso'*(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)*

³¹Ina quëran ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, itantarín: “Iporasó!, Quirosarinquë paantarëhua!. Inatohua' ya'huasëhua!, Yosë quëran quëmapico nipirahuë!, nani ma'sha onpotarinaco. Pënëntona'piro'sa' iráca ninshitopiso chachin napotarinaco. ³²Hua'ano'sa' masahuatonaco, nisha piyapi'saquë yo'coaninaco. Tëhuarínaco, no'huarínaco, ipitarínaco. ³³Chiníquën huihuirahuatonaco, tëpararínaco. Napoaponahuë!, cara tahuëriya quëran nanpiantarahuë,” itërin.

³⁴Natanaponaraihuë!, co nitotopihuë!. Ma'sona tapon naporínso' co yonquipihuë!.

Somaraya anoyatërinso'*(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)*

³⁵Ina quëran Quiricoquë ya'caritohuachina, a'na quëmapi quënanconin. Ira yonsanquë huënsëarin. Somaraya ni'ton, nani tahuëri inaquë huënsëaton, coriqui topinan ma'patárin. ³⁶Na'a piyapi'sa' iratapi, natanaton: “¿Inta' huë'sarin?” topachina, ³⁷“Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,” itopi. ³⁸Ina natanahuaton, chiníquën nontërin:

—¡Nosoroco Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarínquën ni'ton, nosoroco canta!, itërin.

³⁹A'naquën quëchitopisopitari natanahuatona!, no'huipi. “Ta'tëquë!,” itopirínahuë!, aquëtë chachin chiníquën nontërin.

—Nosoroco Sinioro. Quëmaso' Tapico' shinquën. Onpopionta' catahuaco, itantarín.

⁴⁰Quisososó' chiniconahuaton, camaitërin quëcacaiso!. Quëshihuachinara:

⁴¹—¿Ma'ta' iyasha onpochinquën? itërin.

—Anoyarayato Sinioro canta' ni'chi, itërin.

⁴²—Noyapa!. Natëranco ni'ton, anoyarayataranquën, itërin.

⁴³Itohuachina, a'naroáchin noya ni'tërin. “¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyarayatërinco paya!” ta'ton, Quisoso imarin. Piyapi'santa' pa'yatatona!, “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyarayatërin paya,” topi.

Saquoio anoyacancantërinso'

19 ¹Quiricoquë canconahuaton, ninano huáncana pa'sarin. ²Inaquë a'na ma'huan ya'huërin. Saquoio itopiso!. Inaso!, coriqui copirno marë! ma'patona'piro'sa' hua'anën ni'ton, chiníquën nanantërin. ³Quisoso inaquë huë'pachina, na'a piyapi'sari yamotërapí. Saquionta!: “Canta! Quisoso nohuichi,” ta'ton, huë'pirínhuë!. Mo'copiya ni'ton, co nanitërinhuë! quënanacaso!. ⁴Napoaton ta'arë'nachin piyapi'sa' na'huëtërahuatón, naraquë nanpëconin. “Isëquëchin Quisoso huë'sarin,” ta'ton, inaquë huënsëarin Quisoso nococaso marë!. ⁵Quisososó' inaquë canconahuaton, në'pëconin.

—Iya Saquoio, manóton nohuaraquë!. Ipora tahuëri quëma pëinënquë yacahuaranquën, itërin.

⁶Napotohuachina, manorahuaton, nohuaraimarin. Pa'yatatón, “Noya Maistro. Huëquë' ni'quico,” itërin. Ina quëran pëinënquë quëparín.

⁷Piyapi'sari quënanahuatona', ninontapi. “¿Onpoatonta' oshahuan pëinënuë yacahuatonin?” nitopi. ⁸Saquiioso nipirinhue' Quisoso a'chininso' natana-huaton, noya natërin. Napoaton itapon:

—Nani ma'sha Siniro ya'huëtërinco. Ipora patoma sa'ahuario'sa' quëtarahuë. Iráca a'naya a'naya nonpintato, ihuarahuëso' na'con na'con quëtantarahuë. A'na marëichin nipirinhue', catapini quëtantarahuë, itërin.

⁹Itohuachina, Quisosori itërin:

—Ipora tahuëri Yosë nicha'ërinquën. Sa'an, hui'nanpita, inapitanta' nicha'ërin. Apraan shinquën ni'ton, nicha'ërinquën. ¹⁰Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë', chihuëpi pochin nipi. Inapita yonica'huaso marë' o'marahue'. Cancanëna' anoyacancanta'huaso marë' o'marahue', tënin Quisoso.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'

¹¹Na'a piyapi'sa' natanapi. Paatona', Quirosarinquë ya'caritërapí. “Ipora tahuëri'sa' Yosë hua'anëntarinpoa huachi,” topi. Napoaton Quisosori a'na pënënto nanan sha'huitërin:

¹²“A'na quëmapi aquë pa'sarin hua'an ya'conacaso marë'. Yapa'pa-china, piyapinënpita nontërin: ‘Inatohua’ pa'pato, copirno chiníquën nanan quëtarinco naro'pa' hua'anënta'huaso marë'. Oshaquëran chiníquën nanan quëtohuachinco, huënantarahuë,’ tosahuaton, ¹³shonca inpriatonën amatërin. Huë'pachinara, a'naya a'naya coriqui quëtërin. Napopináchin quëtëra'piarin. ‘Iporaso’ aquë pa'sarahue'. Iso coriqui quëchinquëma' ma'sha pa'anatoma', na'con na'con canacamaso marë',’ itërin. Itahuaton, pa'nin. ¹⁴Piyapinënpitaso nipirinhue' co nohuantopihuë'. No'huipi. Napoaton comisionënpita a'papi copirno sha'huitacaiso marë'. ‘Ina quëmapi co nohuantëraihuë’ hua'anëntiincoiso'. Ama acoquësohuë’, itoonpi.

¹⁵Copirnosos nipirinhue' co comisionënpita natëtonhuë', chiníquën nanan quëtërin. Napotohuachina, ya'huërinquë huëntarin. Canquirahuaton, inpriatonënpita amataantarin. Huë'pachinara, ‘¿Onpota' canarama?’ itëra'piarin. ¹⁶A'naso' huë'sahuaton, itërin: ‘Ina nápo' coriqui siniro quëtëranco. Ma'sha pa'anato, nani shoncaro' aquëtë canarahue’, itërin. ¹⁷‘Ma noya sacatëran. Natëranco ni'quëhuarë', hua'an aco'inquën. Shonca ninanoro'sa' hua'anëntaran,’ itërin. ¹⁸Ina quëran a'na inpriatonën huë'pachina, itërin: ‘Ina nápo' coriqui, siniro, quëtëranco canta'. Ma'sha pa'anato, a'natëraporo' aquëtë canarahue’, itërin. ¹⁹‘Natëranco ni'quëhuarë', quëmanta' hua'an aco'inquën. A'natërápo ninanoro'sa' hua'anëntaran,’ itërin.

²⁰⁻²¹A'nanta' nipirinhue' huë'sahuaton, itërin: ‘Quëmaso' siniro, co nosororancoihuë' ni'ton, t'ëhuatëranquën. Co sacataponahuë', canaran. Co sha'topiranhuë', nitërinso' manan. Canahuato, topinan osëretarinco, ta'to, co sacatërahuë'. Ina nápo' coriqui quëtërancoso' panioquë so'pinahuato, taparahue'. Ma'tana ya'huarin,’ toconin. ²²‘Quëmaso' co noyanquënhue', chiroran. Co pi'pisha tëranta' natërancohuë'. Quëmaora nanamën quëran napotaranquën. Co sacataponahuë', canaran, ¿itëranco ti? ²³¿Onpoatonta' nipachin co bancoquë acoranhue'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tëranta' canaitohue’, itërin. ²⁴Ina quëran piyapinënpita sha'huitërin. ‘Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahuë. Coriqui osëretahuaton, paso' quëmapi quëtëquë', na'con na'con canarinso',’ itërin. ²⁵‘Co'ta,

inaso' nani hua'huayátèrahuè coriqui ya'huètèrin. ¿Naquèranchin quètan-ta'i ti?' itèrin piyapinèni. ²⁶ 'Ina mini quètèquè'. Noya natèrinco ni'ton, na'con ya'huètarin. Na'con na'con quètantarahuè. A'naso nipirinhue' co natèrincohuè' ni'quèhuarè', pi'pian ya'huètèrinso tèranta' osèrètarahuè. ²⁷ Co nohuanterinacosopitaso nipirinhue' maconco'. Isèquè chachin tèpaco', tènin," itèrin Quisosori.

Quirosarinquè canconinso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

²⁸ Ina toshuaton, paantarin. Quirosarinquè ya'caritèriarin. ²⁹ Ya'caritahuaton, Oriposè panènuquè canconin. Ina ya'cariya cato' ninano' ya'huèrin. A'naso' Pitipaqui itopi. A'nanta' Pitania itopiso'. Inaquè canconahuaton, cato' ca'tano'sanèn sha'huitèrin.

³⁰ —Paso' ninanoquè paco'. Pèi' ya'natirinquè canconpatama', mora hui'na pishin a'sonpinan quènanconarama'. Co incari tèranta' huènsèchátè rarinhue'. I'quiritahuatoma', quèshico. ³¹ “¿Onpotaomata' i'quiritarama'?” itohuachinquèma', “Sinioro nohuanterin,” itoco', itèrin.

³² Itohuachina, pa'pi. Pa'sahuatona', mora a'sonpinan quènanconpi. Quisosori sha'huitèrinso chachin quènanconpi. ³³ I'quiritaquèya':

—¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itèrin hua'anèni.

³⁴ —Siniorori nohuanterin, itohuachina:

—Inta nipachin, quèpaquè', itèrin.

³⁵ Napotohuachina quèpatopi. Mora aipi a'mopiso' huètohuachinara, ina aipi Quisoso huènsèrahuaton, pa'sarin. ³⁶ Na'a piyapi'sa' quèchitahuatona', a'mopiso' iraquè huètopi. Chiniquèn hua'an pochin ncatona', napotapi. Inaquè Quisoso pa'sarin. ³⁷⁻³⁸ Oriposè panèn quèran nohuarapona pochin, imarinsopita chiniquèn nonsapi.

—¡Ma noyacha Quisososo paya! Nani ma'sha nitotèrin. Yosè nohuanon, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatèrin, ni'nai. Yosèri a'paimarin hua'a-nèntinpoaso marè'. Siniorori chachin chiniquèn nanan quètèrin. ¡Ma noyacha Yosèso paya! Nanan anoyatèrinpoa' ni'ton, noya yonquirinpoa', topi. Noya cancantatona', napopi. ³⁹ Parisioro'sari natanahuatona', no'huipi.

—Imarinènsopita Maistro, sha'huitèquè' ta'china', itopi.

⁴⁰ —Ta'topi naporini, na'piro'sa' tèranta' chiniquèn nointonahuè', tènin Quisoso.

⁴¹ Ina quèran Quirosarin notènanquè canconpi. Canconpachina, piyapi'sa' yonquiaton, Quisoso sètèrin. Sètaton, na'nèrin. ⁴² “Hua'qui' pènènpiranquèmahuè', co yanatanamacohuè'. Ipora tèranta' no'tèquèn yonquirama' naporini, noya cancanchitomahuè'. Iporaso nipirinhue' co huachi nanitaramahuè'. Co natantochináchinhue' cancantèrama'. ⁴³ Napoaton a'na tahuèri parisitarama'. Inimiconèmapita huècapairahuatènènuquèma', tancapitarinènuquèma'. Ya'ipi parti quèran ahuèarinènuquèma'. Ninano pairapiramaso' inápa niponahuè', ma'sha a'mitè a'mitètapi ya'conacaiso marè'. ⁴⁴ Ya'conahuatona', pèinèmapita ohuatapi. Co a'na na'pi tèranta' niya'huitarinhue'. Ya'ipinquèma' ta'huantarama'. Nicha'èca'huanquèmaso marè' o'mapirahuè'. Co nohuanteramacohuè' ni'ton, Yosè ana'intarinquèma huachi,” tènin Quisoso.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

⁴⁵Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuaton, nipa'antopisopita a'parin.

⁴⁶—Yosë quiricanën quëran tapon: “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in piyapi'sa' nontiinacoso marë,” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhue', ihuatëro'sa' ya'huëpique pochin nitërama', itërin Quisosori. Itahuaton, a'parin.

⁴⁷Ina quëran nani tahuëri inaquë a'chinin. Corto hua'ano'sa', cotio mais-tro'sa, ninano' hua'ano'sa', inapitaso' no'huitona', Quisoso yatëpapurinahuë'.

⁴⁸Na'a piyapi'sari nóya natanatona' yamotopi ni'ton, co nanitopihuë' macacaiso'.

Chiniquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

20 ¹Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarahuaton, piyapi'sa' a'chintantarin. Noya nanan pënëtaquëya', cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

²—¿Onporahuatonta' chiniquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

³—Noyapa', carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, canta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. ⁴¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapiri nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita yonquiatoma'? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

⁵Natanahuatona', inahua capini ninontopi. “¿Ma'ta' itahua'? ‘Yosëri nanan quëtërin aporintacaso’, itohuatëhua': ‘¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë’? itarinpooa'. ⁶Nipirinhue': ‘Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin, itohuatëhua', na'a piyapi'sa' chiniquën no'huarinënpoa'. Na'pique të'yaratënënpoa', tëpamarinënpoa'. ‘Yosëri a'parin pënëinpoaso marë’, topi ya'piya,” nitopi. ⁷Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona': “Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihuë’,” toconpi.

⁸—Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahue', itërin Quisosori.

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'

(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)

⁹Ina quëran piyapi'sa' a'chintacaso marë', iso pënënto nanan sha'huitaantarin: “A'na quëmapi pancana iminin. Inaquë opasáchin sha'nin. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. ‘Sacatëramaso marë', nitërinso' patomachin maco'. Patomachin canta' acotoco,’ itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. Hua'qui' inaquë ya'huërin. ¹⁰Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën ya'huërin'pa' a'parin. Patoma nitërinso' ma'caso marë' pa'pirinhue', inpriatonënpitari masahuatona', ahuepi. Ahuërahuatona', topinan a'papi. ¹¹Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'pantapirinhue'. Inanta' chiniquën no'huitona', ahueantapi. Ahueatona', topinan a'paantapi. ¹²A'nanta' a'pantapirinhue'. Pë'sharahuatona', a'papi inanta'.

¹³Na poin quëran hua'anëni yonquirin. '¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papirahuë'. Ahuërahuatona', topinan a'pairachinpi. Hui'nahuë nosoropirahuë', ina huachi a'paarahuë. Ina natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'papurinhuë'. ¹⁴Inprianonënpitaso' hui'nin quënanahuatona', ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tëpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua huachi,' nitopi. ¹⁵Naporahuatona', hui'nin masahuatona', aipiran të'yatahuatona', tëpapi.

Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon, hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'? ¹⁶A'naroáchin huëntarahuatona', inprianonënpita tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tënahué," itërin Quisosori.

Ina natanahuatona':

—¿Ama onporonta' napoinsohuë'! topi.

¹⁷Napohuachinara, nirayarahuatona', itantarin:

—Napopiramahuë', ¿ma'ta' tapon nipachin pënëntona'pi iráca ninorinso'? Ninshitaton, tapon:

"Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë', pëina'piro'sa' co nohuantopihuë'. 'Nagoonin,' ta'tona', të'yatopirinahuë', hua'anëni maantarahuatona', 'Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahué pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin.

¹⁸Ina na'pi i'patohuatëra, anotatë' ya'panë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ina na'pi chachin insosona anoantohuachin, ni'sharianin," itërin Quisosori.

¹⁹Ina natanatona', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' no'huitopi: "Chinotatonpoa', pënënarinpoa'," ta'tona', yamapirinahuë' tashinan pëiqué po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' të'huatatona', co mapihuë'.

Copirno marë' coriqui ma'patërinso'

(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)

²⁰Napoaton a'naquën quëmapi'sa' amatahuatona', itapona': "Nonpintatoma', Quisosoquë paco'. Yaimaramaso pochin nicatoma', ina nontoco' atëhuëcaso marë'. Ina quëran sha'huirapihuatama', hua'ani sontaro'sa' a'paarin ina macacaso marë'," itopi. ²¹Itohuachinara, pa'pi Quisoso nontapona':

—Ma noya Maistro nontërancoi. No'tëquën a'chinan. Yosë nanamën no'tëquën a'chintatoncoi, co hua'an tëranta' të'huatëranhuë'. ²²Napoaton yanatanainquën. Noma copirnosos' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachina', ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

²³Quisososo nipirinhuë' yonquipisopita nitotërin.

—¿Onpoatomata' yaatëhuëramaco? ²⁴Noma coriqui quëshico ni'i, itërin. Napohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itaantahuachina, —Noma copirno chachin, itaantapi.

²⁵—Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtaantaco'. Naporahuatona', Yosëso' nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

Piyapi'sa' nanpiantarapiso'

⁴⁴Shia'hua'in niponahuèl, Cristo yonquiaton, "Sinioronèhuè," tënin Tapi. Piyapi chachin nipirinhue', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisori.

Cotio maestro'sa' yanonpipiso'*(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)*

⁴⁵ Ya'ipi piyapi'sa' natantapaquë, ca'tano'sanënpita pënënaton, itapon:
⁴⁶ “Ni'cona cotio maestro'sa' nonpintochinënuëma'. ‘Noya noyacoi,’ ta'tona',
 naporopi a'mopi piyapi'sari nicacaiso marë'. Cachiquë pa'pachinara, na'a
 piyapi'sari nontopi. ‘Huë'cama maestro,’ itohuachinara, pa'yatopi. Niyon-
 tonpiso pëiquë ya'conahuatona', hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita
 nipachinara, huancánachin yahuënsëconpi. ⁴⁷ Noya nonaponaraihuë', a'naya
 a'naya quëyoronos'a' nonpintatona', ma'shanënpita matopi. Ama noninacaiso
 marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina
 marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin,” itërin.

Quëyoron Yosë marë' coriqui acorinso'*(Marcos 12.41-44)*

21 ¹ Yosë chinotopiso pëiquë a'na cacon ya'huërin. Inaquë coriqui Yosë
 marë' po'mopi. Quisosori notëërahuatón, na'a ma'huano'sa' ni'nin.
 Na'con coriqui inaquë po'morapirinahuë'. ² Ina quëran a'nara quëyoron
 huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchin coriqui po'moquirin. ³ Ina
 ni'sahuaton, Quisosori itërin:

—No'tëquën itëranquëma', na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë',
 iso quëyoronso nipirinhuë' na'con na'con po'moquirin. ⁴ Ma'huano'saso' na'a
 coriquihuatonona', ya'sotopisoíchin po'mopi. Iso sanapiso nipirinhuë', pi'pian
 ya'huëcharinso', ya'ipi po'moton, tiquirin. Napoaton na'con na'con Yosë
 quëtërin, ténahuë, ténin Quisoso.

Yosë pëinën ohuatapiso'*(Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2)*

⁵ Yosë chinotopiso pëi' nicatona', a'naquën nitapona': —Ma noyápiachin
 na'pi quëran nipi. A'naquën ninshiyaráchin Yosë marë' acopiso', nitopi.
⁶ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Iporaso' ya'ipiya noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi.
 Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'*(Mateo 24.3-28; Marcos 13.3-23)*

⁷ Napohuachina, natanpi:

—¿Onporota' Maestro ohuatapi? Ina tahuëri'sa' naniriahuachin, ¿ma'ta'
 onporahuachina', nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁸ Napotohuachinara: “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuëma'. A'naquën
 huëcatona': ‘Caso' Cristoco. Yosë chachin a'pairinco,’ tosapi. A'napitanta' nonpin
 nanan sha'huirapi. ‘Nani tahuëri naniriarin, nitotërai,’ tosapi. Ama inapita
 imacosohuë'. ⁹ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huia. Niahuërahuatona', quira
 nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohuë'. Piyapi'sa' co noyahuë' nicatona',
 na'a quira nisapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

¹⁰ Nisha nisha piyapi'sa' capini quira nisapi. Copirnoros'a' capini
 nino'huatona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. ¹¹ A'na parti

a'na parti panca ocohua pa'sarin. Cosharori pahuantohuachina', piyapi'sa' tanari tiquirarin. Nisha nisha parti chiniquén canio matarin. Na'a taquirapi. Yosë nohuanton, nisha nisha ma'sha inápaquë ya'noarin. Quënanahuatona', piyapi'sa' pa'yanapi. Ya'ipiya të'huatapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ayonquicaiso marë' napoarin.

¹² Co'huara ma'sha onpoyatërasohuë', co noya piyapi'sahuë' masarinënuëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënuëma'. Cotio niyonton-piso pëiquë sha'huirapiarinënuëma'. Tashinan pëiquë po'morarinënuëma'. Imaramacoso marë' copirno ya'huërinquënta' quëpararinënuëma'. ¹³ Naporo' inapitanta' Yosë nanamën sha'huitohuatama', natanapi. ¹⁴ Mapachinënuëma', '¿Ma'cha ton o'pocoya?' ama tocosohuë'. ¹⁵ Catahuanquëma' noya nonacamas o'. Ca nohuanto, noya yonquiarama'. Inimiconënpita co nanita pih uë' a'paniinquëmaso'. ¹⁶ Tataparima' co imatonahuë', sha'huirapiarinënuëma'. Iyaparima', quëmopinëmapita, amiconëmapita, inapita sha'huirapiarinënuëma'. A'naquëma' tëpararinënuëma'. ¹⁷ Imaramacoso marë' na'a piyapi'sa' no'huirarinënuëma'. ¹⁸ Napoaponahuë', Yosë ni'sarinquëma' Co inquëma tëranta' chimimiataramahue'. ¹⁹ Noya imamiatohuatamaco, cha'ësarama'.

²⁰ Notohuaro' sontaro'sa' nisha parti quëran huëcatona', Quirosarin tancapitapi. Ina ni'patama', nani tahuëri nanirino' nitotarama'. 'Quirosarin ata'huantapi,' tosarama'. ²¹ Naporo' ta'acaso' ya'huërin. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. Ninanoquë ya'huëhuatama', a'naroáchin pipico'. Iminëmaquë ya'huëhuatama', ama ninanoquë ayancontacosohuë'. ²² Ina tahuëri'sa' nanihuachin, na'con parisitapi. Iraca Yosë quiricannëquë ninorinso chachin naporo huarë' Yosëri chiniquén ana'intarin. ²³ Cayorono'sa', hua'huahuano'sa', inapitaso' sacai quëran ta'arapi. ¡Ma'huan-tacha nisapi paya! Yosëri no'huiton, cotioro'sa' ana'intarin. ²⁴ Inimicoro'sa' huëcatona', na'a piyapi'sa' sahuëniquë tëparapi. Nisha nisha sontaro'sari ya'huëpiquë quëparapi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sa' Quirosarinquë ya'conahuatona', camaitapi. Hua'qui' inaquë ya'huapona'. Tahuërinën nanihuachina, Yosë nohuanton, pipiapi.

Quisoso o'mantacaso' tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42-44; Marcos 13.24-37)

²⁵ Ina quëran Yosë nohuanton, pi'i tashiarin. Co huachi yoqui a'pianinhuë'. Tayoraro'sa' inápa quëran anotarín. Marënta' panca co'sacaitapon ni'ton, tënëntapon. Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapona'. ²⁶ Inápaquë ya'huërin sopitanta' nacon nacontapon. Piyapi'sa' nisha nisha yonquiatona', të'huatapona'. '¿Ma'cha onporo'poya?' ta'tona', pa'yani yatëpapon. ²⁷ Ina quëran ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahue'. Chiniquén nanantato, o'mantararahue'. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahue'. ²⁸ Napoaton nisha nisha quira nisahuachina', nisha nisha ma'sha onporahuachina', ama pa'yancosohuë'. O'manta'huaso' tahuëri naniriarin ni'ton, nóya cancantatoma', ninaco. O'mantahuato, noya nicha'ësaranquëma'. Yosë'pa' quëpantaranquëma', itërin Quisosori.

²⁹ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: "Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. A'napita nararo'santa' yonquico'. ³⁰ Nara ta'amënuë

monoantahuachina: 'Nani o'napi naniriarin,' topi. ³¹Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin. Yosë hua'anëntarinpoa', tosarama'.

³²No'tëquën itëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasohuë', nani ma'sha onporapi. ³³Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nanamëhuëso nipirínhuë' co onporonta' ta'huantarínhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipiya sha'huitëranquëmaso chachin naniarin.

³⁴Ni'cona naniantotamaco. Ama pita pa'yatacasoachin cancantocosohuë'. Ama no'pico sohuë'. Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ina pochin canc antohuatama', co aquëtë' yonquiamacohuë'. Co noya ninahuatamacohuë', ³⁵huënsón a'naroáchin ma'sha manínso pochín, a'nana o'mantararahuë. Ya'ipi piyapi'sa' a'ninquëchin ni'sarinaco. ³⁶Napoaton noya cancantatoma', Yosë nontoco' achinincainquëma' cha'ëcamaso marë'. Yosë quëran caso quëmapico ni'to, co imapisopitahuë' ana'intarahuë. Apira apira Yosë nontohuatama', naporo' tahuëri co tapanatomahuë', noya huani-paramaco," ténin Quisoso.

³⁷Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë a'chinin. Tashi' nipachina, Oriposë panënuë huë'ëcaso marë' pa'nin. ³⁸Tashiramiachin na'a piyapi'sa' chinotopiso pëiquë pa'pi Quisoso natanacaiso marë'.

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53)

22 ¹Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' cotioro'sa' niyontónpi Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquicaiso marë'. Ina tahuëri nanihuachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. ²Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotopi Quisoso tēpacaiso'. Piyapi'sa' tē'huatatona', co nanitopihuë' a'ninquëchin macacaiso'.

³Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara' sopairi ya'coancantërin, Cotasë Iscarioti itopiso'. Sopairi ya'coancantohuachina, ⁴corto hua'ano'saquë pa'nin. Cotio sontaro'santa' nontërin Quisoso sha'huirapicaso marë'. ⁵Natanahuatona', pa'yatopi. Ina marë' coriqui quëtacaiso sha'huitopi.

⁶—Noyapa', ta'ton, Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

⁷Pascoa tahuëri'sa' nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. Naporo tahuëri chachin carniroa'hua iráca tēpapiso pochín tēpaan-tapi yonquicaiso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi. ⁸Quisosonta' yonquirin ina pochín capacaso' ni'ton, Pitro, Coansha, inapita sha'huitërin:

—Paatoma', Pascoa cosharo' tapaco' capaquëhuaquë, itërin.

⁹—¿Intohuata' paatoi tapai? itopi.

¹⁰—Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapí nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. Pëiquë ya'conconpachin, canpitanta' ya'conco'. ¹¹Pëi' hua'anën quënanconpatama', natanconco'. “ ¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capaca'huaiso'?” ténin Maistro," itonco'. ¹²Napotohuatama', panca

patoana a'notarinquëma', inápaquë nininso'. Misa, huënsënan, inapita nani ya'huërarin. Inaquë cosharo' tapaco' canpoa' capaquëhuaquë, itërin Quisosori.

¹³ Itohuachina, paatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo' acopi capacaiso marë'.

¹⁴ Ora nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' huë'pi. Huëcatona', misaquë huënsëquipi.

¹⁵ —Apira Pascoa cosharo' ca'sarëhua'. Pa'pi nohuantërahuë canpitaro'co ina capa'huaso'. Ipora tëranta' ca'ahua' co'huara chimianahuë. ¹⁶ Yosë natëto, chiminarahuë. Iporáchin Pascoa cosharo' ca'sarahuë. Ina quëran Yosë hua'anëntërinso' naniquë huarë' ca'sarahuë. Naporo' noya noya ya'huarihua', itërin.

¹⁷ Minëa'hua masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquë, Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Canpitanta' pi'pian pi'pian o'oco'. ¹⁸ Ipora quëran huarë' co huachi huino o'osarahuë'. Yosë isoro'pa' hua'anëntaquë huarë' o'oantarahuë, itërin.

¹⁹ Ina quëran cosharo' masahuaton, “Yosparinquë, Tata,” itahuaton, së'panin. Inapotahuaton, a'naya a'naya quëtërin.

—Ca nonëhuë pochin iso'. Canpita marë' chiminarahuë. Ca chinotatomaco, ca'co', itërin.

²⁰ Nani coshatohuachinara, ninëa'hua maantarin.

—Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Huënainëhuë quëran nicha'ësaranquëma'. ²¹ Napoaponahuë', a'naquëma' carë'quëma chachin coshatapomarahuë', sha'huirapiaramaco. ²² Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, chiminarahuë. Napoaponahuë', sha'huirapirincoso', chiniquë'n parisitapon. Yosëri ana'intarin, tënin Quisoso.

²³ “¿Inquënpocha yasha'huirapirëhua' nicaya?” nitopi.

Chini chiniquë'n nanantacaso' nohuantopiso'

²⁴ Ina quëran inahua capini ninontapi. “¿Inquënpocha' chini chiniquë'n nanantë'rë'pë'huaya?” nitopi. Ya'ipiya chiniquë'n nanan nohuantopi. ²⁵ Napoaton Quisosori itërin: “Nisha piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë'. Hua'anënapita chiniquë'n nanantatona', piyapinënpita camaipi. ‘Caso' noyaco ni'ton, “a'paitona'pi,” itoco,’ toco npi a'naya a'naya. ²⁶ Canpitaso nipirinhue' ama ina pochin yonquicosohue'. Insosona chiniquë'n nanantacaso nohuantohuachin, a'napita na'con na'con catahuacaso' ya'huërin. Hua'an yanipatama', piyapimia pochin cancantoco'. ²⁷ Ni'co'. Hua'anso' huënsërahuaton, coshatarin. Piyapinënpitaso nipirinhue' sacatapi. Co hua'anën pochin chiniquë'n nanantopihuë'. Caso nipirinhue' piyapimia pochin cancantërahuë. Apira apira a'napita catahuarahue'.

²⁸ Canpitaso' noya imaramaco. Aparisitopirinaohue', co a'poramacohue'.

²⁹ Ina marë' Yosë'pa' canaarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, hua'anëntarahue'. Naporo' canpitanta' acoaranquëma' hua'an pochin nicamaso'. ³⁰ Hua'anëntohuato, carë'quëma' noya coshatë'rëhuaso pochin noya cancantarama'. Inaquë catahuaramaco ya'ipi isairi'sa' hua'anënta'huaso', itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

³¹ Ina quëran Simon Pitro pënënin chiniquë'n cancantacaso marë'.

—Tèhuënhachin iya Simon sopai yaminsërinquëma'. Inari nani Yosë nontërin: “Arosë pintiapiso pochin tëni'i, topirahuë',” itërin. “Inta nipa chin tëniriquë',” itërin Yosëri. Napoaton sopai chiniquën sha'huitarinquëma' naniantamacoso marë'. ³²Caso nipirinhue' iyasha, nani Yosë nontërahuë' ama a'poancoso marëhuë'. Napoaton co nanianto miatarancohuë'. Noya imaantahuatanco, iyanpita achinicanquë', itërin.

³³—Sinioro, co caso' a'poaranquënhuë'. Tashinan pëiquë po'mohuachi nënquën, canta' ya'co'in. Yatëpapirinacohuënta', co të'huatarahuë', tënin Pitro.

³⁴—No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin, co'huara atari përas hatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

Tëniarinso'

³⁵Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon:

—Iraca a'chinacamaso marë' a'paranquëma'. Pa'patamara, coriqui, pë'pëto, sapatë', co inapita tëranta' quëparamahuë'. Topinan pa'patamara, ¿co manta' pahuanterinquëmahuë' ti? itërin.

—Co manta' pahuanterincoihuë'. Noya pa'nai, itopi.

³⁶—Iporaso nipirinhue' sacai' nipon. Napoaton ama topinan pacosohuë'. Coriqui, pë'pëto, inapita ya'huëtohuachinquëma', quëpaco'. Co sahuëni ya'huëtohuachinquëmahuë', a'moramaso' pa'anatoma', sahuëni pa'anco'. ³⁷Iraca Yosë quiricanën quëran ninorinaco. “Apiro'sarë' acorapi,” tënin. Napopiso chachin apiro'sa pochin cancantatonaco, masarinaco. Ya'ipi ninorinacoso' nanicaso ya'huërin, tënin.

³⁸—Ni'quë' Maestro. Cato' sahuëni ya'huëtërincoi, itohuachina:

—Tatoco huachi pa'ahua', itërin Quisosori.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

³⁹Ina quëran pipirahuaton, Oripasë panënuë pa'nin. Nani tashi' inaquë pa'nin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. ⁴⁰Inaquë canconpachinara:

—Yosë nontoco' iyaro'sa', ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

⁴¹Ina quëran amashamiachin pa'sahuaton, isonin quëran, inaora Yosë nontërin: ⁴²“Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tënahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

[⁴³Nani nontohuachina, anquëni inápa quëran o'marahuaton, achinirin.

⁴⁴Ina quëran pa'pi sëtaton, chiniquën Yosë nontaantarin. Oncainën huënai pochin no'paquë hui'shirin.]

⁴⁵Nani Yosë nontohuachina, ca'tano'sanënpita paahuantapirinhue'. Huë'ë-sápi quënanconin. Sëtatona', huë'ësápirinahuë'.

⁴⁶—¿Onpoatomata' iyaro'sa' huë'ësárama'? Huënsëatoma' Yosë nontoco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

⁴⁷Nontaso chachin, na'a piyapi'sa' canqui. Cotasë quëchitëriarín. Inanta' ca'tanaponahuë', a'notiarín. Quisoso ya'yoranquirahuaton, apinorín.

⁴⁸—Iya Cotasë, Yosë quëran quëmapico nipirahuë', ¿sha'huirapitonco, apinoranco ti? itërin.

⁴⁹Ca'tano'sanënpitari quënanahuatona', "Quisoso yamasapi," ta'tona', yaahuëtopi.

—¿Sahuëniquë Siniro ahuëchi? itopirínahuë'.

⁵⁰Co'huara a'panichatërasohuë', a'naso' corto hua'an piyapínë ahuëaton, inchinan huëratën nishitëterín.

⁵¹—Tananpitëquë' iyasha. Ama ahuëquësohuë', itërin Quisosori.

Ina quëran së'huahuëratërahuaaton, a'naroáchin anoyatërin. ⁵²Napora-huaaton, corto hua'ano'sa', capitano'sa', ansiano'sa', inapita itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuaatoma', huëcapairamaco. Tëpa-tona'pi pochín cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? ⁵³Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Nicapomaracohuë', co manamacohuë'. Napoaponahuë', Yosë nohuaton, iporaso' masaramaco. Tashi pochín cancantërama' ni'ton, sopai camairinquëma' co noyahuë' nicacaso marë', itërin.

Pitrori nonpinapirínso'

(Mateo 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; Juan 18.12-18, 25-27)

⁵⁴Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' pëinënuquë quëpapi. Pitrori aquë quëran imaquiárin. ⁵⁵I'iratëquë huarë' imaquirahuaton, pairaanaquë ya'conín. Inaquë ponisiario'sa' nani a'pëtopi napëntacaiso marë'. Pana yonsanquë huënsërahuaaton, inanta' napëntarin.

⁵⁶Napëntaquëya', a'na cosonari quënanín. Noya ni'sahuaton:

—Iso quëmapinta' Quisoso imarín, ténin.

⁵⁷—¿Co imoya caso' ina nohuitërahue'! itërin Pitrori.

⁵⁸Co hua'quiya quëranhuë' a'na quëmapiri niantarín.

—Quëmanta' Quisoso imaran topirahuë', itërin.

—Co'chi iyasha imarahue' paya, itaantarín.

⁵⁹A'na ora pochín nisahuaso', a'nanta' taantapon:

—Cariria piyapi pochín nonín ni'ton, iso quëmapinta' Quisoso ca'tanín ténahuë, ténin.

⁶⁰—¿Co'chi iyasha paya! Co cariso' nohuitërahue', itaantarín.

Nonaso', atari përarín. ⁶¹Naporo chachín Quisosori tahuëretahuaton, Pitro notëërin. Ni'sarín ni'ton, ninorínso' Pitrori yonquirín. "Ipora tashi chachín, co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco," ¿itërinco pora? ta'ton, ⁶²aipiran pipirahuaton, na'nërin. Chiníquën sëtatón, na'nërin.

Quisoso tēhuapiso'

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³Ina quëran ponisiario'sari Quisoso tēhuapi. Tēhuarahuaatona', ahuëpi. ⁶⁴Tonporayatahuatona', panpirayapi.

—¿Inta' ahuërinquën? Ninoquë', itopi.

⁶⁵ “¿Quëmaso' hua'anquën ti?” itatona', tēhuapi. Nisha nisha itatona', no'huipi.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

⁶⁶ Tahuërihuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita niyontonpi. Nani niyontompachina', inaquë Quisoso quëpapi natana-caiso marë'.

⁶⁷ —Quëmaso' Cristo Yosë a'paimarinquënso' nipatan, no'tëquën sha'huï-tocoi nitochii, itopi.

—Sha'huitohuatënuëma', co natëaramacohuë'. ⁶⁸ Ma'sona tērant'a' natanpatënuëma', co a'paniantaramacohuë'. ⁶⁹ Nipirinhue', ipora quëran huarë' caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë inchinanën quëran huënsëapo. Inaquë chiniquën nanantarahuë, itërin.

⁷⁰ —Napoahuarë' ¿quëmaso' Yosë hui'ninquën ti? itopi.

—Ca mini inaco, itërin.

⁷¹ —Co huachi aquëtë' sha'huirapicaíso' nohuantarihuahuë'. “Ca Yosë hui'ninco,” toconin, nani natanëhua', nitopi.

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

23 ¹ Ina quëran pipirahuatona', Piratoquë Quisoso quëpapi. ² Inaquë sha'huirapipi.

—Iso quëmapi piyapi'sa' nonpintarin. “Noma copirno coriqui yama'pahuachinquëma', ama quëtocosohuë',” tosauhaton: “Caso' Cristoco. Yosë a'paimarínco hua'anënta'huaso marë',” toconin, itopi.

³ —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin.

⁴ Nonapipiso' natanahuaton, ya'ipi cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa' inapita itapon:

—Iso quëmapiso' noya, tēnahuë. Co manta' onporinhue'. Co ana'intacaso' ya'huërinhue', itopirinhue', ⁵ aquë aquëtë' no'huitatona', itaantapi:

—A'chintohuachina, piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Naporahuaton, copirno yano'huipi. Ya'ipi parti a'chinárin. Cariria parti quëran huëcaton, ya'ipi Cotia parti pa'tërin. Isëquënta' a'chinarin, itopi.

Irotisëquë a'parinso'

⁶ Ina natanahuaton, “¿Cariria parti quëran huë'nin ti?” itërin Piratori.

⁷ “Ina quëran mini,” itopi. I'huamiáchin Cariria hua'an Quirosarínquë huë'nin ni'tapon, Irotisë itopiso'. Inaquë ya'huarin ni'ton, Quisoso yaa'-parin Irotisë nontacaso marë'. “Ina piyapínën ni'ton, inari ana'inchin,” ta'ton, a'parin. ⁸ Inaquë cancompachina, Irotisëri pa'yatërin. Hua'qui' Quisoso yani'pirinhue', co nohuichátërarinhue'. Nani ma'sha naporinso' nani natantërin. “Yosë pochin ninin. Piyapi a'naroáchin anoyatërin,” topi natantërin. “Anoyatohuachin, canta' ni'i,” tēnin. ⁹ Napoaton Quisoso canqui-huachina, hua'qui' nontopirinhue', co a'panitërinhue'. Na'con natanpirinhue',

ta'tárin. ¹⁰ Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita huëcatona', Quisoso sha'huirapi pirinahuë', co manta' téninhuë'. ¹¹ Napohuachina, Irotisëri tēhuarin. Sontaronēnpitarinta' tēcaripi. Noyápiachin hua'an a'morinso pochin a'motahuaton, Piratoquë a'paantarin. ¹² Nani hua'qui' Pirato Irotisërë' nino'huipirinhue', naporo quëran huarë' co huachi niinimicotopihuë', noya ninontantapi.

Tēpacaso' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39-19.16)

¹³ Ina quëran Piratori piyapi'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa', inapitanta' ayontonahuaton, itërin:

¹⁴ —Canpitaso' na'con Quisoso sha'huirapirama'. “Piyapi'sa' sha'huitarin nia huëcaiso marë',” itopiramacohuë'. Nani hua'qui' nontërahuë, canpitanta' natanama'. Iso quëmapiso' noya. Sha'huirapipiramahuë', co manta' onporinhuë', tēnahuë. ¹⁵ Irotisënta' inachachin tēnin. Napoaton a'patiantarinco. Co tēpacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁶ Topinan ahuihuitahuato ocoi'i, topirahuë', itërin.

[¹⁷ Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin pipicaso marë'. Iso pi'ipinta' a'nara' ocoicaso' ya'huërin.] ¹⁸ Piyapi'sariso nipirinhue' chiniquën nontopi.

—¡Quisososos' tēpaquë! ¡Parapasë ocoitocoi! itopi.

¹⁹ Parapasëso' co noya quëmapihuë'. Tēpatona'pi inaso'. Ninanoquë piyapi'sa' sha'huitërin niahuëcaiso' ni'ton, tashinan pëiquë nani po'mopi. ²⁰ Pirato co nohuantërinhuë' Quisoso tēpacaso'. Napoaton: “Ocoi'i,” tantarin.

²¹ Naquëranchin chiniquën nontantapi.

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! ¡Inaquë patanantëquë' chimi'in! itaantapi.

²² —¿Ma'marëta' atëpachi? Nani natanpirahuë'. Co manta' onporinhuë'. Co tēpacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. Topinan ahuihuitahuato, ocoi'i, tēnin. Nani cararo' inachachin itaantarin.

²³ “¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in!” itaantapi. Chiniquën nontápi ni'ton, “Inta nipachin,” itërin. ²⁴ Napotahuaton, sontaro'sa' sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'. ²⁵ Parapasëso' tēpatona'pi nipirinhue', tashinan pëi quëran ocoirin. Piyapi'sari huayonpi ni'ton, ocoirin. Quisososo nipirinhue' co ocoirinhuë'. Tēpacaiso marë' sha'huitërin. Cotioro'sa' nohuantopiso chachin ninin.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27)

²⁶ Ninano quëran quëpasoi', a'na quëmapi Simon itopiso' nacapipi. Imin quëran huëntararin. Inaso' Siriniquë ya'huërin. Sontaro'sari masahuatona', corosë apitëntopi. Quisoso pinën quëran quëpatërin.

²⁷ Na'a quëmapi'sari imasapi. Sanapi'sarinta' imasapi. Quisoso yatëpapiso marë' chiniquën sëtatona', na'nërapí.

²⁸ Tahuërëtahuatón, Quisosori itapon:

—Ama imoyaro'sa' ca marë' na'nëcosohuë'. A'na tahuëri Quirosarinquë ya'huëramasopita na'con parisitarama'. Hua'huamapitanta' parisitapi. Ina

yonquiatoma' tēhuēnchinso', sētoco'. ²⁹Naporo' tahuēri'sa' hua'huahua-ninsopita na'con na'con parisitapi. Hua'huinpita yonquiatona', sētapi. Co hua'huanpihuē' naporini, noya noya niitonahuē'. ³⁰Piyapi'sa' chiniquēn parisitapi ni'ton, "Motopi quēran na'piro'sa' notarintahuatona' imotērinpoa' naporini, noya niitonhuē'," tosapi. ³¹Ni'co'. "Nanpimē' co huēyarinhue', yanimēso nipirinhue' a'naroáchin huēyarín," topi. Caso' nanpimē pochín nipirahuē', aparisitarinaco. Canpitaso' yanimē pochín ninama' ni'ton, chini chiniquēn aparisitarinēnquēma' tēnahuē, itērin Quisosori.

³²Cato' apiro'santa' quēpapi inapitanta' tēpacaiso marē'. ³³Pa'sahuatona', a'na panēa' huayaquē canconpi, "Nansē Moto'," itopiquē. Inaquē canconahuatona', corosēquē patanan-topi. Cato' apiro'santa' nisha patanan-topi. A'na ahuēnan quēran, a'na inchinan quēran. Quisososo' ahuan-canapi. [³⁴Patanantopirinhue', Yosē nontērin.

—Tēparinacoso marē' Tata, ama ana'intēquēsohue'. Co nohuitatonacohue', napotarínaco, itērin.]

Ina quēran sontaro'sa capini ninontopi. "Huēco' nicanatēhua' Quisoso a'morínso' maahua'," nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁵Na'a piyapi'sa' inaquē ni'sapi. Cotio hua'ano'sariso' tēhuapi.

—A'napita nicha'ēponahuē', inaora cha'ēcasoso' co nanitērinhuē'. Inaso' Cristo, Yosēri chachín huayonínso' nipachín, inaora cha'ē'in, nitopi tēhuatona'.

³⁶Sontaro'sarinta' tēhuapi. Ya'cariconahuatona', huino main ninínso' ihuētopi.

—O'oque' Maistro. ³⁷Quēmaso' cotioro'sa' copirnonquēn nipatan, corosē quēran nohuararahuatón, cha'ēquē', itoonpi.

³⁸Onporínso marēsona tēparapiso' ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Nani ninshitohuachina, corosēquē chachín motēn pētēcha achinpitopi.

³⁹Cato' apiro'santa' corosēquē parisitapi. A'nari Quisoso no'huirín.

—Quēmaso' Cristonquēn nipatan, corosē quēran nohuararahuatón, cha'ēquē'. Ina quēran quiyanta' nicha'ēcoi, itērin.

⁴⁰A'nariso nipirinhue' pēnēnin:

—Ta'tēquē'. ¿Co pi'pisha tēranta' Yosē tē'huatēranhuē' ti? Tēpararinēn quēmanta'. ⁴¹Canposo' co noyahuē' ninē'. Napoaton no'tēquēn coisē ana'intarinpo'. Iso quēmapiso nipirinhue' nóya. Co manta' onporinhue', itērin.

⁴²Ina quēran Quisoso itapon:

—Hua'anēntacaso' caniaritohuatón, yonquico Sinioro canta', itērin.

⁴³—Tēhuēnchachín iyasha ipora tahuēri chachín carē'quēn Yosē'pa' ya'huē-contarán, itērin.

Quisoso chimínso'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

⁴⁴Camotēchin nisahuaso', ya'ipi parti tashiarin. I'huaraya huarē' yono tashi pochín ninín. ⁴⁵Co huachi pi'i a'pininhue'. Naporo' Yosē chinotopiso pēi' tanontēn nē'mētēquē patonpiso' inaora noshatērin. ⁴⁶Napohuachina, Quisoso chiniquēn nonín.

—Apira Tata chimirahuë. Hua'yanëhuë quëpaquë!, itahuaton, chiminin.

⁴⁷Capitanso' ina ni'sahuaton, Yosë chinotërin:

—Tëhuëenchachin iso quëmapi co manta' onporinhuë!, tënin.

⁴⁸Na'a piyapi'sa' Quisoso chimininso' ni'sapi. Nani chiminpachina, pa'yanpi. Chiniquën sëtatona', yanquëpi. ⁴⁹Imarinsopitaso' nipirinhuë!, aquë quëran notëërapí. Sanapi'santa' Cariria parti quëran imaquitona', inaquë ni'sápi.

Quisoso pa'pitopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹A'na cotio hua'an ya'huërin, Arimatiaquë ya'huërinso'. Cösi itopi. Cotio hua'an niponahuë!, noya quëmapi. Yosë no'tëquën chinotërin. “A'na tahuëri Yosë acorinsö' isoro'paquë hua'anëntapon,” ta'ton, Yosë chinotërin. A'napitari Quisoso yatëpahuachinara, “Ama tëpacosohuë!,” itopirinhuë!, co yanatëpihuë!. ⁵²Quisoso chiminpachina, Piratoquë pa'nin. “Quisoso nonën quëtoco quëpa'i,” itohuachina, “Noyahua!, quëpaquë!,” itërin. ⁵³Ina nata-nahuaton, pa'nin. Corosë quëran nonën anohuararahuatona', morinquë so'quëetopi. So'quëetahuatona!, na'pi naninquë po'mopi. Inaquë co insonta' chimipi po'moyatërarinhuë!. Inaquë nonën po'mopi. ⁵⁴Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë!. Napoaton pi'i yaya'conahuaso!, manorahuatona po'mopi.

⁵⁵Sanapi'santa' Cariria quëran imaquipiso' pa'sahuatona!, na'pi nanin quënanconpi. Po'mopiso' ni'pi. ⁵⁶Nani ni'pachinara, ya'huëpi'pa' paantapi. Inaquë no'morain pimóton nininso' tapapi. Pimo hua'sainta' tapapi Quisoso nonën pashitacaiso marë!. Chinoto tahuëri nanihuachina, chinotopi. Moisésë sha'huirinsö chachin chinotopi.

Quisoso nanopiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)

24 ¹Tomio tahuëri nanihuachina, tashíramiachin sanapi'sa' pa'pi. Pimo hua'sai!, no'morain pimóton nininso' inapita quëpatona!, na'pi naninquë pa'pi. ²Canconpachinara, pancara'pi pa'copitopiso' nani chi'huincapi ni'conpi. ³Na'pi naninquë ya'conpirinahuë!, Siniro Quisoso nonën co quënanpihuë!. ⁴“¿Onporincha nicaya?” ta'tona!, huaniápirinahuë!, a'nanaya catoya'piri ya'notimarin. Piyapi pochin niponahuë!, a'mopiso' huënaráchin huënaráchin ya'nopi. ⁵Sanapi'sa' pa'yanpi. Të'huatatona!, monshoapirinahuë!, catoya'piri itapona!:

—¿Onpoatomata' chimipi po'mopiquë Quisoso yonirama'? Inaso' nanpiárin. ⁶Co huachi isëquë ya'huërinhuë!. Nani nanopiantarin. Caririaquë sha'huítërinquëmaso!, ¿co yonquiramahuë! ti? ⁷“Yosë quëran quëmapico niporahuë!, ina nohuanton, oshahuano'sa' masarinaco. Corosëquë patanantarinaco. Tëpapiirinacohuë!, cara tahuëri quëran nanopiantarahuë,” itërinquëma!, itopi.

⁸Itohuachina, yonquipi. ⁹Na'pi nanin quëran pipirahuatona!, shonca a'na ca'tano'sanënpita, a'napita imapisopita, inapita sha'huítönpi. “Quisoso nonën capa. ‘Nanpianarin,’ itërinacoi,” itoonpi. ¹⁰Maria Mactarina, Coana, Maria, Santiago a'shin nininso!, a'napita sanapi'santa' napopi. Quisoso

ca'tano'sanënpita sha'huitonpirinahuë', co natëpihuë'. ¹¹ “Inahuara yonquënëna quëran napoapi,” toconpi.

¹² Pitroso nipirinhue', a'naroáchin na'pi nanin'pa' ta'arin. Monshorahuaton, nëhuëconpirinhue'. Morin so'pinpisoráchin quënanconin. “Capa mini. ¿Ma'ta'onporinso'?” ta'ton, ya'huërin'pa' paantarín.

Catoya'pi iratapona pochín quënanpiso'

(Marcos 16.12-13)

¹³ Na por o tahuëri chachin cato' imarinsopita Quirosarin quëran pipirahuatona', ninanonënnquë paantapi. Imaosë itopiquë paantapi. Shonca a'na quiromitro pochín aquërinso'. ¹⁴ Paponá pochín ninontapi.

“Quisoso tēpapi mini. Na'pi naninquë nani po'mopi. Napoaponahuë': ‘Nani nānpīantarin,’ tēnin Maria. ¿Ma'ta' onpocaso'?” nitopi. ¹⁵ Ninontasoi', Quisosori chachin ya'cariquirin. Inapitarë' pa'sapirinhue', ¹⁶ Yosë nohuanton co nohuitopihuë'.

¹⁷ —¿Ma'ta' papoma pochín ninontēriarama'? Naporahuaton, ¿onpoatonta sētēramaso pochín ya'norama'? itērin Quisosori.

¹⁸ —Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita nani nitotopirinhue', quëmasáchin iso tahuëri'sa' napopiso' ¿co nitotomaranquënhue' ti? itērin Criopasëri.

¹⁹ —¿Ma'ta' onpopiso'? itaantarín Quisosori.

Napotohuachina:

—Co'ta Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' tēpapi. Nóya quëmapi nipirinhue', tēpapi. Ma noya Yosë nanamën a'chintērincoi. Cania'piro'sa' nosoroaton, a'naroáchin anoyatērin. Yosëri nóya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pirinhue'. ²⁰ Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari mapi. Masahuatona', Piratōquë quëpapi tēpacaiso marë'. Sha'huirapihuachinara, corosëquë apatanantērin. Nani chiminin. ²¹ Ina ta'ma' isirairo'sacoi nicha'ësarincoi, topiraihuë'. Nani chiminin. Nani cara tahuëritērin. ²² Napoaponahuë', a'naquën sanapi'sa' quiya pochachin imapiso' nanan sha'huitatonacoi, a'payaninacoi. Tashíramiachin na'pi naninquë po'mopiquë pa'pirinhue', ²³ co nonën quënanpihuë'. Huëantarahuatona', sha'huitiirinacoi. “Anquëniro'sa' quënanai. ‘Quisoso nani nānpīantarin,’ itērinacoi,” topi. ²⁴ A'napitanta' natantahuatona', na'pi naninquë pa'pi. Sanapi'sa' sha'huitērinacoiso chachín quënanconpirinhue', co Quisoso quënanpihuë', itopi.

²⁵ —Canpitaso' co yonquiramahuë'. Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopirinhue', co yanatēramahuë'. ²⁶ Cristo parisitacaso' ya'huërin. Nani parisitohuachina, naporo huarë' Yosë'pa' noya noya acoarin huachi, itērin Quisosori.

²⁷ Ina quëran Yosë quiricanënnquë ninotona ninshitopiso', a'chintarin. Moisés'ton ninoton, Yosë quiricanënnquë ninshitērin. Ina piquëran na' pënëntona'piro'sa' ninoantapi. Ya'ipi Cristo ninopiso' no'tëquën a'chintarin.

²⁸ Ninanonënaquë canconpachinara, Quisoso yana'huëpirinhue':

²⁹ —Nani i'huarin. Huëquë' iyasha quiyataquë huë'ëquiquë', itopi. “Noyahua,” tosahuaton, ya'conconin. ³⁰ Yacoshatohuachina', Quisosori pan manin. “Yosparinquën,” Yosë itahuaton, sē'panin. Sē'panahuaton, quëtērin. ³¹ Pan sē'panaso chachín Yosë nohuanton, Quisoso nohuitopi huachi. Ni'sapirinhue', ina quëran chachín ayarin. ³² Napohuachina, ninontopi.

—Huëcapon pochin Quisoso chachin nontërinpo'. Ma noya Yosë quiricanën a'chintërinpo'. ¡Ma noyásha natanë paya! nitopi.

³³ A'naroáchin Quirosarinquë paantapi. Ca'tano'sanënpita ya'huërinquë pa'pi. Inaquë a'napita imarinsopitanta' nani huë'pi anta'. Inapitari itapona':

³⁴ —Tëhuëenchachin Siniro nanpiantarin. Iya Simon nani ya'notërin, itopi.

³⁵ Ina quëran catoya'pi canquipisopitarinta' itapona': "Quiyanta' ni'nai. Paasocoi, ya'notërincoi. Hua'qui' a'chintopirincoihuë', co nohuitëraihuë'. Ina quëran yacoshatohuatoira, pan së'panin. Së'panpachina, a'naroáchin nohui-tërai," itopi.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

³⁶ Ninontasoi', a'nanaya Quisosori ya'notërin. Huancanachin huanirahuaton: —Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërin.

³⁷ Ina quënanahuatona', pa'yanpi. "Hua'yan," ta'tona', pa'pi të'huatopi.

³⁸ —¿Ma'marëta' pa'yanama'? ¿Onpoatomata' nisha nisha yonquirama'?

³⁹ Ca mini. Imirahuë ni'co'. Nantëhuënta' ni'co'. Ohuaninacoso' nicatora', nohuitoco huachi. Co hua'yancohuë'. Së'huaco. Hua'yanso' co nonën ya'huëtërinhuë'. Caso' ya'huëtërinco, itërin.

⁴⁰ Ina toshuaton, imirin, nantën, inapita a'notërin. ⁴¹ Ina ni'sahuatona' pa'pi pa'yataponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyâtërapihuë'. "¿Tëhuëenchachin nanpiantarin ti?" topi yonquiatona'.

—¿Ya'huarin capacaso'? itërin Quisosori.

⁴² "Ya'huarin," toshuaton, sami chinpi së'panpiso' quëtopi. ⁴³ Masahuaton, inapitari nicasoi', ca'nin.

⁴⁴ —Nani i'hua chachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Yosë quiricanënquë na'con ninorinaco. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninorinaco. Sarموquënta' ninshitopi. Ya'ipi iráca ninorinacosopita nanicaso' ya'huërin ni'ton, iso tahuëri'sa' ina pochin ninahuë, itërin.

⁴⁵ Yosë quiricaquë naporinsopita a'chintaantarín. A'chintaton, catahuarin no'tëquën yonquicaíso marë'.

⁴⁶ —Íráca ya'ipi ninotonaco, ninshitopi: "Cristo parisitaton, chiminapon. Chiminaponahuë', cara tahuëri quëran nanpiantarin," ténin. ⁴⁷ Ina nanan chachin sha'huicaso' ya'huërin. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', oshanëma' inquitarinquëma'," itoco'. Quirosarinquë'ton sha'huicaso' ya'huërin. Ina quëran nisha nisha nananquë nonpisopita sha'huitacaso' ya'huërin. ⁴⁸ Canpitaso' ni'namaco. Natanamaco. Ya'ipiya sha'huitonco'. ⁴⁹ Ispirito Santo a'patimaranquëma' ya'coancantiinquëmaso marë'. Quiricanën quëran tatahuë sha'huitërinquëmaso chachin a'patimaranquëma'. Napoaton isëquë ninaco'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', naporo huarë' nanitaparama' noya noya nicacamaso'. Nani ya'coancantohuachinquëma', noya nanan sha'huitonco huachi, itërin Quisosori.

Inápaquë panantarínso'

(Marcos 16.19-20)

⁵⁰ Ina quëran a'na tahuëri ninano quëran quëparin. Pitaniaquë huarë' canconpachinara, anquirahuaton, Yosë nontërin. "Isopita Tata noya a'paiton,

catahuaquë',” itërin. ⁵¹Nonin quëran chachin inápaquë panantarin. ⁵²Ina ni'sahuatona', Quisoso chinotopi. Noya cancantatona', Quirosarinquë ayamantapi. ⁵³Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. “Ma noyacha Yosëso paya,” tosápi. Nani huachi.

Coansha ninshitërinpoa' Quisocristo nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'

Iráca Quisocristo Yosë'pa' ya'huërinso'

1 ¹ Iráca quëran huarë' Yosë noninso' ya'huërin, Quisocristo itërehuaso'. Tata Yosërë' ya'huërin. Yosë pochachin ninin anta'. ² Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', Yosë'pa' ya'huërin. ³ Naporo' Yosë yonquirin ya'ipi ma'sha acocaso'. Ina nohuanton, hui'nini acorin. Ya'ipi ma'sha ninin. Co a'naya tëranta' inaora ya'huërinhuë'. Co acorinhuë' naporini, co manta' ya'huë'itonhuë'. ⁴ Inariáchin ya'ipiya ananpirin. Piyapinpoanta' a'pintatë pochin a'chintërinpoa' ina nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. ⁵ Tashinantërinso' a'pintohuatëra, a'naroáchin tahuëri pochin ninin. Co tashiri tacopitërinhuë'. Inapochachin Quisocristo a'pintërinpoa'. Co noyahue' nininsopitari yaminsëpirinahuë', co nanitapapihuë'.

⁶ A'na quëmapi ya'huërin, Coansha itopiso'. Yosëri a'parin ⁷ a'pininso' anohuitiinpoaso marë'. Ya'ipi piyapi'sari natëcaiso marë' sha'huirin. ⁸ Coanshaso' co a'pintërinpoahuë'. Yosëri a'parin a'pininso' anohuitiinpoaso marë'. ⁹ Sha'huitërinpoaso chachin Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuaton, ya'ipi piyapinpoa' a'pintimarinpoa'. Inasáchin no'tëquën anitotërinpoa'.

¹⁰ Isoro'paquë o'marin. Iráca Tata Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninin. Inari acopirinhuë', co piyapi'sari nohuitopihuë'. ¹¹ No'panënuë' chachin o'mapirinhuë', co piyapinënpitari nohuantopihuë'. Nipirinhuë', ¹² Quisocristo cancanën mapatëhua', hui'nin pochin Yosë ni'ninpoa'. Natërehuasopitara-chin huëntonënuë' aya'coninpoa'. ¹³ Ya'ipinpoa' piyapi quëran nasitërehuaso nipirëhuahuë', co ina quëran Yosë huëntonënuë' ya'conëhuahuë'. Co piyapi nanitërinhuë' aya'co'inpoaso'. Co canpoara nohuanton, ya'conëhuahuë'. Yosëfchin aya'coninpoa'. Ina quëran hui'ninpita pochin ni'ninpoa'.

¹⁴ Quisocristo isoro'paquë nasitimarin. Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitërin. Canpoarë chachin ya'huërin. Quiyaso' ni'nai. Inaso' nóya, tēnai. Yosë pochachin ninin. Inaíchin hui'nin inaso'. Inaora nohuanton nosororinpoa'. No'tëquën nontërinpoa'. ¹⁵ Coansharinta' ni'nin. Ni'pachina, piyapi'sa' sha'huitërin: "I'hua chachin sha'huitëranquëma'. 'Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin. Co'huara ca nasichátërapohuë', inaso' Yosë'pa' ya'huërin. Napoaton ca quëran chini chiníquën nanantërin inaso', itëranquëma'. Nani o'marin huachi," itërin.

¹⁶Inaso' pa'pi nosororinpoa'. Nóya ni'ton, nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Co canpoara nanitopirêhuahuê', ina imapatêhua', nani tahuêri catahuarinpoa'. ¹⁷Iráca Yosê nohuanton, Moisésê pënëntêrin nani ma'sha natêcaso'. Pënëntopirinhue', co ya'ipiya anitotêrinpoahuê'. Quiso-cristoso nipirinhue' nosororinpoa'. No'têquên nonaton, ya'ipi nanamên anitotêrinpoa'. ¹⁸Co inquênpoa têranta' Yosê quënanêhuahuê'. Hui'niniso nipirinhue' noyá nohuitêrin. Yosê pochachin ni'ton, napopianachin yonquipi. Inasáchin Tata Yosê anohuitêrinpoa'.

Coansha Paotista sha'huirinsó'

(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)

¹⁹Coansha pënéntápachina, corto hua'ano'sa', nihuiro'sa', inapita pa'pi Coansha nontacaiso marê'. Cotio hua'ano'sari a'papi ni'ton, Quirosarin quëran pa'sahuatona', Coansha itapona': "¿Inquênta' quëmaso'?" itoonpi.

²⁰—Caso co Cristocohuê'. A'naquên napotopirínacohuê', co caso' inacohuê', itêrin Coanshari.

²¹—Quëmaso' Iniasênquên, iráca ayaponahuê', ¿ya'noantamaranquên ti? itopi.

—Co caso' inacohuê', ténin.

—¿Quëmaso' pënéntona'pi ninaraiso' nimara ti? itaantapi.

—Co inacohuê', ténin.

²²—¿Inquênta' quëmaso' nipachin? Sha'huitocoi hua'ano'sa' sha'huitonta'ii. ¿Ma'marêta' pënéntaran? itaantapi.

²³—Yosê nohuanton, pënéntarahué. Iráca Isaiasê ninotonco, naporin: "A'na quëmapi inotêroquê pënéntaton, tapon: 'Ira co'shon co'shon toconin ni'ton, otêêquê' Sinioro o'main,' ténin. Naporinso chachin canta' piyapi'sa' pënénarahué. 'Cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' itarahué," itêrin Coanshari.

²⁴Ina quëran Parisioro'sari itantapi:

²⁵—Co quëmaso' Cristonquênhuê'. Co Iniasênquênhuê'. Co pënéntona'pi ninaraisónquênhuê' ni'quëhuarê', ¿onpoatonta' nipachin, piyapi'sa' aporintaran? ¿Inta' nanan quêtêrinquên aporintamaso'? itêrin.

²⁶—I'quê mini aporintarahué. Nipirinhue', iporaso' a'na quëmapi ya'huêrin, co nohuitêramasohué'. ²⁷Inaso' chini chiníquên nanantêrin. Caso' co ina pochin chiníquên nanantêrahue'. Co maquëyancohuê' ni'ton, co sapatên i'quiritahuasó têranta' nanitarahué'. Ca piquëran ina pënéntapon, itêrin.

²⁸Naporo' Cortani' aquêtêran Coansha piyapi'sa' aporintarin, Pitania itopiquê. Inaquê paaparahuatona natanconpi.

Quisoso anohuitêrinso'

²⁹Tahuêrinqüë inaquê Quisoso huê'sarin. Coanshari quënanahuaton, piyapi'sa' itêrin: "Paso' quëmapi ni'co'. Yosêri a'paimarinso'. Inaso' carniroa'hua pochin nicaton, oshanênpoa' inquitinpoaso marê' chiminapon.

³⁰I'hua chachin sha'huitêranquëma'. 'Ca piquëran a'na quëmapi huê'sarin. Co'huara ca nasichátêrapohué', inaso' Yosê'pa' ya'huêrin. Napoaton ca quëran chini chiníquên nanantêrin inaso', itêranquëma'. Nani o'marin. ³¹Co carinta' nohuitopirahuê', nani nohuitêrahue'. Yosê a'parinco ya'ipi piyapínênpita anohuitahuasó marê'. Ina marê' pënénato, i'quê aporintarahué.

³²⁻³³ Co Quisoso nohuichatërapohuë', Yosë sha'huitërinco. 'A'na tahuëri Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuaton, a'na quëmapi motoanshiranënguë chachin huanitimarin, ni'saran. Quëmaso' i'quë aporintëran. Ina quëmapiso nipirinhue' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma', itërinco Yosë. Ispirito Santo inápa quëran o'mahuachina, ni'nahuë. Nëpë pochin ya'noton, Quisoso motoanshiranënguë chachin huanitiimarin. ³⁴ Cari ni'nahuë. Napoaton nani nohuitato, sha'huitaranquëma'. Iso quëmapi Yosë hui'nin, ténahuë," itërin Coanshari.

Ya'nan Quisoso imaraisopita'

³⁵⁻³⁶ Tahuëririnquë Quisoso na'huëso', Coanshari quënaantarin. Quënaantarahuaton, catocoi imaraiso' itaponcoi:

—Paso' quëmapi ni'co'. Inaso' carniroa'hua pochin ninin, Yosëri a'paimarinso', itërincoi.

³⁷ Natanahuatoi, Quisoso imarai. ³⁸ Ina quëran tahuëretahuaton, quënanincoi.

—¿Onpoapomata'? itërincoi.

—Yanohuitërainquën Maistro. ¿Insëquëta' ya'huaran? itërai.

³⁹ —Huëco' ni'quico, itërincoi.

Pa'sahuatoi, ya'huërinquë canconai. I'huaraya ni'ton, inaquë i'huatërai. Hua'qui' ninontërai.

⁴⁰ Catoya'picoi Coansha natanahuatoi, Quisoso imarai. A'naso', Simon Pitro iin Antërisë itopi. ⁴¹ Shiarahuaton, iin quënanconin.

—Iya Simon, Cristo nani quënanai, Yosëri a'paimarinso', itërin.

⁴² Itahuaton, Quisosoquë quëparin. Quisosori notëerahuaton, itërin:

—Carinquën nohuitëranquën. Quëmaso' Simonquën. Coansha hui'ninquën. Nasha nininën acotaranquën. Pitro ichinquën, itërin. Inaora nananquë Sipasë itopi. (Na'pi pochin tapon naporin.)

A'napitanta' imapiso'

⁴³ Tahuëririnquë Quisoso Caririaquë yapa'sarin. Pa'sahuaton, Pinipi quënanconin.

—Huëquë' iyasha imaco', itërin. Itohuachina, imarin.

⁴⁴ Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin. Ina ninanoquë chachin Antërisë, Pitro, inapitanta' ya'huëpi. ⁴⁵ Pinipiri Natanino yonisahuaton, quënanconin.

—Nani iyasha Cristo quënanai, Yosë quiricanën quëran ninopiso'. Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita ninotona', inaquë ninshitopi. Inaso' Quisoso, Così hui'nin. Nasaritoquë ya'huërinso', itërin.

⁴⁶ —Nasaritoto'saso', pa'pi co noya piyapi'sahuë'. ¿A'na tëranta' ta'ma' inaquë ya'huërinso' noya nihuan nica? ténin Natanino.

—Huëquë' pa'a nohuitonquë', itërin Pinipiri.

⁴⁷ Natanino ya'carirahuaso', Quisosori quënanin.

—Paso' quëmapi ni'co'. Israiromia chachin inaso'. Co pi'pisha tëranta' nonpininhue', itërin Quisosori.

⁴⁸ —¿Onporahuatonta' nohuitërancoso'? itërin.

—Co'huara Pinipi nonchatërasënquënhue', ninoto quënananquën. Iquira naraanaquë huënsëasënquën, quënananquën, itërin. Aquë ni'ton, co ya'pirin quëran chachin quënanaponahuë', napotërin ni'ton, Natanino pa'yanin.

⁴⁹—Quëmaso' Maistro, Yosë hui'ninquën. Israiro'sa' copirnonquën, ténahuë, itërin.

⁵⁰—¿Ninoto quënananquënso marëáchin natëranco ti? saca sacai nininso-pita ni'saran, itërin.

⁵¹ Ina quëran itaantarín:

—No'tëquën itëranquëma'. Iráca Cacopo nanpiso', pi'iro'të' ni'soarin. Ni'soa-tohuachina, anquëniro'sari huëcapaimapi. Huëcapaimarahuatona', panantarapi. Inapochachin iporaso' Yosë quëran quëmapico ni'to, o'marahuë Yosë anohui-ta'huanquëmaso marë'. Ya'ipi ninahuëso' ni'sarama', itërin Quisosori.

Canaquë Yosë pochín nininso'

2 ¹ Cara tahuëri quëran a'na quëmapi pita nisarin sa'acaso marë'. Canaquë naporin, Cariria parti ya'huërinso'. Inatohua' Quisoso a'shin ni'tapon pa'nin. ² Quisosonta' amatopi. Pa'nin inanta' ni'tapon. Ca'tano'sanënpitacointa' amatërinacoi. ³ Huino ta'quihuachinara, a'shini Quisoso itapon:

—Capa huino ta'quipi huachi, itërin.

⁴—¿Ma'marëta' mama napotëranco? Co tahuëri naniyatërarinhuë' nohuittiinacoso', itërin Quisosori.

⁵ Napotopirinhuë', inpiatoro'sa' quënanconahuaton, a'shini itapon:

—Ma'sona Quisoso sha'huitoahuachinquëma', natëco', itërin.

⁶ Inaquë saota panca orinan ya'huërin, na'pi quëran nipiso'. A'na orinanquëáchin catapini rata pochín ya'conin. Moisésë pënëntërinso' natëtona' oshanëna iniquicaíso marë' acopiso'. ⁷ Ina quëran inpiatoro'sa' sha'huiterin:

—I'sha amëntaitoco', itërin Quisosori. Natëtona', huirotënnquë huarë' i'sha amëntaitopi.

⁸—Pi'pian macatoma', pita hua'an api'nitonco', itaantarín Quisosori.

Napotohuachina, masahuatona api'nitoonpi. ⁹ Orinan quëran mapirinahuë', pita hua'anso' co nitotërinhuë'. Inpiatoro'saráchin nitotopi. I'sharáchin ta'panpirinahuë', nani huino taranin. Napoaton pi'nirahuaton, sa'ana'pi amatërin. ¹⁰ Huë'pachina, itërin:

—¡Ma'pitacha ninan paya! Iso huinoso' noya noya, yashin yashin o'ocaso'. Ya'ipi piyapi'sa' noya noya huino nininso'ton o'shipi. Ina quëran nani natëhuachinara, co onpopinchin noyahuë' nininso' o'shiantarapi. Quëmaso nipirinhuë' ipora huarë' noya noya huino o'shitërancoi, itërin. Quisoso naporinso' co nitotatonhuë', naporin.

¹¹ Naporo' Quisoso caniaritërin Yosë pochín nicacaso'. Piyapi'sari nicatona': “Tëhuënnchachin Yosëri catahuarin ni'ton, nanitaparin,” topi. Ca'tano'sanënpitacointa' ni'sahuato: “Quisososo', Yosëri a'paimarinso',” tënai. Canaquë naporin. Inaso ninano', Cariria parti ya'huërin

¹² Ina quëran Capinaomoquë pa'marin. A'shin, iinpita inapitarë chachin pa'marin. Ca'tano'sanënpitacointa' imarai. A'na simana pochín inaquë ya'huërai.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³ Pascoa tahuëri cotioro'sa' niyontonpi Yosëri Iquipito quëran nicha'ërinso' yonquiantacaiso marë'. Ina nanirihuachina, Quirosarinnquë paantarai. ¹⁴ Yosë

chinotopiso pëiquè pa'sahuatoi, i'iratèquè nipa'antopisopita quènanconai. Ohuaca', ohuica, nèpè', inapita nipa'antapi. Yosè chinotatona' tèpacaiso marè' pa'anapi. A'naquèonta' misanènpitaquè huènsèatona', coriqui nicanpiarapi. ¹⁵Inapita quènanconahuaton, Quisosori co noyahuè' ni'nin. Nonin masahuaton, sihuirintahuaton, ohuica, ohuaca', inapita huèntatona', a'parin huachi. Pa'antopisopitanta' Yosè pèinèn quèran a'parin. Coriqui nicanpiapisonta' misanènapita quèran ta'sarin. Coriqui ta'sarahuatona', misanènapitanta' tè'yatèrin. ¹⁶Nèpè' pa'antopisopita itapon:

—Isopitanta' quèpaco'. ¡Ama Tatahuè pèinèn mircato pochin nitocosohuè'! itèrin Quisosori.

¹⁷Yosè quiricanèquè ninshitopiso' yonquirai. “Ya'ipi piyapi'sa' Tata, chinochinèquèn, tènahuè. Ina na'con yonquiato, quèma pèinèn a'pitèrahuè. Ina marè' no'huairinaco,” tènin quiricaquè.

¹⁸Ina quèran cotioro'sari huècapaipi.

—¿Onpoaponta' hua'an pochin nisanan? Chinquèn nanantohuaton, Yosè pochin niquè' quiyanta' nicatoi natèinquinèn, itopi.

¹⁹—Iso pèi' ata'huantohuatama', cara tahuèri quèran anoyataantarahuè, itèrin Quisosori.

²⁰—Yosè chinotopiso pèi' catapini shonca saota pi'ipi quèran tinipi. Cara tahuèri quèran naquèranchin ¿anoyataantaran ti? itopi cotioro'sari.

²¹Quisososo nipirinhue' co ina pèi chachin yonquirinhue'. Inaora nonèn pèi pochin tapon naporin. ²²Quisososo nantpantahuachina, naporinso' yonquirai. Cara tahuèriya quèran nantpantarin ni'ton, “Yosè quiricanèn quèran no'tèquèn ninorin,” tènai. Quisososo noninsonta' natèrai.

Yonquipisonta' nitotèrinso'

²³Pascoa tahuèri inaquè ya'huasocoi, Quisososo Yosè pochachin ninin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatèrin. “Yosèri catahuarin,” ta'tona', a'naquèn natèpi. ²⁴⁻²⁵Quisososo nipirinhue' ya'ipiya noyá nohuitèrin. Co piyapiri sha'huitopirinhue', yonquipiso chachin nitotèrin. Napoaton “Co natèmiatèrinacohue',” ta'ton, co inapita natèrinhue'.

Nicotimo a'chintèrinso'

3 ¹⁻²Tashi' nisahuaso', a'na quèmapi huè'nin Quisososo nontacaso marè', Nicotimo itopiso'. Cotio hua'an inaso'. Parisio niponahuè', Quisososo nontirrin.

—Maistro, Yosè a'pairinquèn a'chintancoiso marè'. Sacai' nininsopita nicanon, Yosè pochin ninan. Napoaton ina a'pairinquèn, tènai. Co Yosè catahuarinquènhue' naporini, co quèma nanitapaitonhue', itiirin.

³—No'tèquèn iyasha sha'huitaranquèn. Co nasitaantahuatanhue', co onporonta' Yosè hua'anèntèrinquè ya'conaranhue', itèrin Quisosori.

⁴—Nani mashotohuatèra, co huachi mamananpo yo'namènnquè ya'conènhue'. ¿Onporahuatèta' nasitaantarè'? itaantarin Nicotimorinta'.

⁵Napotohuachina, Quisosori itaantapon:

—No'tèquèn sha'huitaranquèn. I'què amarèso pochin cancanèma' anoyatacaso' ya'huèrin. Ya'ipi co noyahuè' yonquiramasopita naniantoco'. Ina naniantohuatama', Ispirito Santo anoyacancantohuachinquèma',

nasitaantarë so pochin nisarama'. Naporo huarë' Yosë hua'anëntë-rinquë ya'conarama'. ⁶Piyapi quëran nasitohuatamara, piyapi pochin cancantërama'. Ispirito Santo quëranso' nasitaantahuatama', Yosë pochin cancantarama'. ⁷Napoaton nasitantacaso' ya'huërin. Ama ina nata-naton, pa'ya nqu ësohuë'. ⁸Ni'quë'. Ihuan inaora nohuanton, pa'nin. Natanarihuarahue', intohua quëranso' huëcaton intohuasona pa'ninso', co nitotërëhuahuë'. Co quënanpirëhuahuë', natanëhua'. Inapochachin Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nasha cancan quëtarinquëma', itërin.

⁹—¿Onporahuatëta' nasitaantarë'? itantarin.

¹⁰—Quë maso' Israiro maistrinquë niponahuë', ¿co nitotëranhuë' ti? ¹¹No'tëquën itarinquën. Nitotatoi, a'chintarainquëma'. Ni'naiso' sha'huitarainquëma'. Canpitaso nipirinhuë' co natëramacoihuë'. ¹²Isoro'paquë ya'huërinso opita quëran a'chintopiranquëmahue', co natëramacoihuë'. Inápaquë ya'huërinso opita quëran a'chintohuatëinquëma', aquëtë huarë' co natëramahuë'.

¹³Co inso piyapi tëranta' inápaquë pantarinhuë'. Casáchin ina quëran o'marahue'. Yosë quëran quëmapico ni'to, inápa quëran o'marahue'. Napoaton casáchin inápaquë ya'huërinso' a'chintarainquëma'. ¹⁴Íráca shimashonëmapita inotëro parti paaso', na'a piyapi'sa' ya'huanapi. Co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Na'a ya'huano'sa' huëcatona', quëtëra'piapi. Ina quëran Moisésë ya'huan nonanpiso' ninin. Hua'na quëran nisahuaton, naraquë achinpirin. Achinpirahuaton, inápaquë ahuanirin. Inapochachin Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri inápaquë achinpiarinaco. ¹⁵Natëhuatamaco, Yosë nohuitatoma', nanpimiatarama'. Ina marë' achinpiarinaco, itërin Quisoso.

Yosë nosororinpoaso'

¹⁶Yosëso' ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nosoromiatërin. Napoaton a'naichin hui'nin nipirinhuë', isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Ina natëtëhua': "Ca marë' chiminin," topatëhua', co parisitopiquë pa'sarëhuahuë'. Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'. ¹⁷Co ana'intinpoaso marë' hui'nin a'paimarinhuë'. Nícha'ëinpoaso marë' a'paimarin. Hui'nin quëran cha'ërihua'.

¹⁸Hui'nin natëhuatëhua', co Yosë ana'intarinpoahuë'. Co natëpisopitahuë' nani Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Inaichin hui'nin nipirinhuë', co natëpihuë'. Napoaton ana'intarin. ¹⁹Quisoso isoro'paquë o'maton, a'pintërinpoaso pochin oshanënpoa' anitotërinpoa'. A'naquëniso nipirinhuë', co nohuantopihuë' Quisoso nohuitacaiso'. Co noyahuë' nicacaisoáchin pa'yatatona', tashi pochin cancantopi. Co yanatëpihuë' ni'ton, Yosëri ana'intarin. ²⁰Co noyahuë' nipi-sopita co tahuëri pochin nininso' nohuantopihuë'. A'pininquë a'ninquëchin huanicaiso' co nohuantopihuë'. Tahuëri nipachina, ma'sha co noya nipisohue' quënanë'. ²¹Nipirinhuë', no'tëquën yonquihuachina', noya nisapi. Ina quëran a'napitanta' nicatona': "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya natëpi," tosapi.

Naquërachin Coansha sha'huirinsó'

²²Ina quëran Quisoso Cotia parti pa'nin. Ca'tano'sanënpitacoi imarai. Inaquë hua'quimiáchin ya'huëconahuatoci, piyapi'sa' aporintërai. ²³Coanshanta'

Inoiquë aporintarin. Sarimo ya'cariya inaso'. Inaquë na'a ii' ya'huërin ni'ton, inaquë aporintarin. Na'a piyapi'sa' huë'pachinara, aporintarin. ²⁴ Naporos' Coanshaso' noya pa'sarin. Co tashinan pëiquë po'moyátërapihuë'.

²⁵ Quiyarinta' aporintërai. Coanshanta' aporintarin. Napoaton a'na cotio quëmapi huëcaton, Coansha ca'taninsopita itërin:

—¿Insota' noya noya aporintërinso'? itërin. Nisha nisha ninontopi. ²⁶ Inaquëran Coansha sha'huitonpi.

—Ni'quë' Maistro. Cortanii' aquëtëran nicasëhua', inaquë Quisosonta' nisarín ni'ton, anohuitërancoi. Iporaso' inanta' aporintarin. Na'a piyapi'sari imasapi. Co ina nápo quëmaso' imasarinënuëhuë', itopi.

²⁷ —Co Yosë nohuanterënhuë' naporini, co napo'itonahuë'. Ya'ipinpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. ²⁸ Nani sha'huitëranquëma'. “Co caso' Cristocohuë',” itëranquëma'. Co'huaa ina huë'shatërasohuë', Yosë a'parinco piyapi'sa' pënëna'huaso marë'. Ina imacaiso marë' pënënarahuë'. ²⁹ Ni'co'. Quëmapi sa'apachina, amiconëonta' noya cancantërin. Noya nipa-yapi ni'ton, naporinso' natantaton, nóya cancantërin. Inapochachin canta' ninahuë. Na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi ni'ton, nóya cancantërahue'. ³⁰ Co caso' nohuanterahuë' piyapi'sa' yonquiinacoso'. Quisoso na'con na'con yonquiinaso', tënin.

Inápa quëran o'marinso'

³¹ Cristo inápa quëran o'maton, chini chiníquën nanantërin. Noya noya ninin. Piyapinpoaso nipirinhue' isoro'paráchin nohuitërehua'. Inasáchin nohuitatëhua', nisha'huitërehua'. Cristoso nipirinhue' inápa quëran o'maton, chini chiníquën nanantërin. ³² Yosë'pa' ya'huërinso'pita nohuitërin. Nani ni'nin. Yosëri nontërinso'ta' natanin. Ina nohuitaton, sha'huitarinpoa'. Sha'huitopirinoahuë', na'con na'con piyapi'saso', co yanatëtopihuë'. ³³ A'naquënpaso nipirinhue' natëterëhua'. “Yosë no'tëquën nonin. Inari a'paimarin,” ta'tëhua', natëterëhua'. ³⁴ Quisososo' Yosë nanamën chachin nonin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, no'tëquënáchin nonin. ³⁵ Tata Yosëri hui'nin pa'pi nosororin. Chini chiníquën nanan quëtërin ya'ipiya hua'a-nëntacaso marë'. ³⁶ Hui'nin natëpisopitaso', Yosë nohuitatona' nanpimiatapi. Co natëpisopitasohuë', co ina pochin nanpimiatapihuë'. Nani Yosëri yonquirin ana'intacaso marë'. A'na tahuëri ana'intomiatarin, parisitopiquë a'pararin huachi.

Samaria sanapi sha'huitërinso'

4 ¹⁻² I'huaso' na'a piyapi'sa' Coansha imapi. Na'a aporintërin. Iporaso' na'con na'con Quisoso imasapi. Co Quisoso chachin aporintërinhuë'. Ina sha'huitohuachincoi, ca'tano'sanënpitacoi aporintarai. Na'con na'con aporintarai. Parisioro'sarinta' natantopi. ³ Ina nitotaton, Quisoso pa'nin. Cotia parti quëran pipirahuaton, Cariria parti paantarin.

⁴ Inatohua pa'pachina, Samaria parti na'huëcaso' ya'huërin. ⁵ Inatohua' a'na ninano' ya'huërin, Sicarë itopiso'. Ina ya'cariya Cosi no'panën ya'huërin. Iráca pa'pin Cacopo itopisori quëtërinso'. ⁶ Inaquë a'na poso ya'huërin. Cacopo posonën itopi. Camotëchin inaquë canconai. Quisoso canotaton, posoquë huësëconin.

⁷⁻⁸ Ca'tano'sanënpitacoiso', ninanoquë pa'nai cosharo' pa'ana'huaiso marë'. Pa'naiso', Samaria sanapi i'sha macapon huë'nin. Nani mapachina, Quisosori itapon:

—Imoya, i'sha mananso canta' o'oi topirahuë, itërin.

⁹—Caso' Samaria sanapico nipirahuë: “I'sha mananso canta' o'oi,” ñitëranco ti? itërin inarinta'. Cotioro'saso' Samariaro'sarë' co noya ninontopihuë' ni'ton, napotërin.

¹⁰—Yosë yanicanapirinquënhuë', co quëmaso' nitotëranhuë'. “I'sha mananso canta' o'oi,” itëranquë nipirinhüë', co nohuitërancohuë'. Nohuitëranco naporini, quëma nataintoncohuë'. Carinquë nanpirin i'sha quëchitënhüë', itërin Quisosori.

¹¹—Quëmaso' co manta' ya'huëtërinquënhüë' i'sha macamaso'. I'shaso' acopo' ya'huërin. ¿Onporahuatoncha nanpirin i'sha manë'ponquënya? ¹²Íraca Tata Cacopo iso poso ninin. Isëquëran i'sha macaton, o'orin. Hui'ninpita, pë'tahuanënpita inapitanta' isëquë o'opi. Inaso' chiníquë nanantërin, topi. ¿Ina quëran na'con na'con quëmaso' nanitaparan ti? itërin sanapiri.

¹³—I'shamia imoya o'opatëra, naquëranchin yamoroantarë'. ¹⁴Nisha i'sha carinquë quëtaranquë. Ina ya'huëtöhuachinquë, co huachi yamororëso pochin cancantaranhuë'. Ni'quë'. Pancai' no'pa quëran pipihuachina, noyápiachin pipirárin. Co onporonta' yanimarinhüë'. Inapochachin nanpirin i'sha quëtöhuatënhüë', cancanënhüë' chachin ya'huëtërinquë. Inaquë ya'huápon huachi. Yosë nohuitaton, nantimiataran, itërin.

¹⁵—Ina i'sha siniro quëtoco ama yamoroto, i'sha masa'isohuë', itërin.

¹⁶—Paaton imoya so'yan maconquë' huë'in, itërin.

¹⁷—Co caso' so'yahuancohuë', itërin.

—No'tëquë naporan. Co so'yahuanquënhüë'. ¹⁸Nani a'natëräpo quëmapi so'yataponahuë', iporaso' quëmapi yacaparanso' co so'yanhuë'. No'tëquë nonan, itërin.

¹⁹—Quëmaso' siniro ninotona'pinquë, ténahuë. ²⁰Shimashonë-huëipita paso motopiquë Yosë chinotopi. Ya'huëre cotioro'sanquëmaso': “Quirosarinquëráchin Yosë chinotacaso' ya'huërin,” ténama', itërin.

²¹—Natanco imoya. Nani tahuëri naniarin. Yosë yachinotöhuatama', co paso motopiquë pa'saramahuë'. Co Quirosarinquë tëranta' pacacaso ya'huërinhuë'. ²²Canpitaso' Yosë chinotopiramahuë', co nohuitëramahuë'. Cotioro'sacoiso', Yosë nohuitërai. Cotio quëmapi nicha'ësarinquëma' canpitanta'. ²³Ipora quëran huarë' Yosë yachinotöhuatama', ya'ipi cancanëma quëran huarë' chinotoco'. Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, no'tëquë yonquiatoma', Yosë chinotoco'. Ina pochin nohuantërin chinotacaso'. ²⁴Yosë co nonën ya'huëtërinhuë'. Co quënanarihuarahüë', ya'huërárin. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' no'tëquë yonquiatoma', ina chinotacaso', itërin Quisosori.

²⁵—A'na tahuëri Cristo huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina huë'pachin, ya'ipiya a'chintarinpoa', ténin Samaria sanapi.

²⁶—Ca mini inaco, nontaranquënsó', itërin.

²⁷Naporo chachin ca'tano'sanënpitacoí o'mantarai. Sanapi nontarin, quënanquimarai. “¿Ma'marëta' iso sanapi nontarin? ¿Ma'ta' nohuantërin?” ta'toi, yonquënhüë' quëran pa'yanpiraihuë', co natanaihuë'. ²⁸Sanapiso

nipirinhue' yonshanën patahuaton, ninanoquë pantarahuaton, piyapi'sa sha'huitërin.

²⁹—Huëco' pa'ahua'. Pasëquë quëmapi nohuitoco'. Co nohuitaponcorahuë', "Nani a'natëräpo so'yahuanquën," itërinco. Ya'ipiya ninorin. ¿Inaso' Cristo nimara ti? itërin.

³⁰Natanahuatona', na'a ya'huëhuano'sa' o'mapi Quisoso nicapona'.

³¹Co'huara canquiyatërasoihuë', Quisoso yaa'capiraihuë'.

—Ca'quë' Maistro, itopiraihuë', co nohuanterinhue'.

³²—Cosharo pochin nininso' ya'huëtërinco, co nohuitëramasohuë', itërincoi.

³³—¿A'napitari coshara' quëtiimara? nitopiraihuë', co coshachatërarinhue'.

³⁴—Yosë a'paimarinco nohuanterinso' nica'huaso'. Ya'ipiya yanatërahuë'. Ina yonquiato, co huachi coshara' yonquirahuë'. Cosharo pochin achinirincó. ³⁵“Catapini yoqui pahuanarin cayarinsó macacaso’,” topiramahuë'. Ipora chachin cayarinsó pochin nininso' macacaso' ya'huërin, tënahuë caso'. ¡Ni'cochi! Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinsó manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Ipora tahuëri'sa chachin na'a piyapi'sa' ya'huërarin Yosë imacaiso marë'. Inapita a'chintacaso' ya'huërin. ³⁶⁻³⁷Piyapi'sa' a'chintohuatama', Yosë'pa' canaarama'. Noya noya nanpimiatarama'. Cato' piyapi sacatërinso pochin nisarama'. “A'naso' ya'pirin sha'nin. Cayahuachina, a'narinta' manin,” topi. Napohuachina, cato' a'china'piro'sa chachin nóya cancantapi. ³⁸Na'a piyapi'sa' ya'huërin, co Yosë nohuitopisohuë'. A'naquëni nani a'chintopirinhue', co yanatëpihuë'. Iporaso nipirinhue' a'paranquëma' a'chintantacamaso marë'. Yosë huëntonënuquë ya'conacaiso marë' a'chintoco'. A'chintohuatama', imasapi huachi, itërincoi.

³⁹Na'a ya'huëhuano'sa' Quisoso natëpi. Sanapiri: “Ya'ipi ninorinco,” itërinso marë' natëpi. ⁴⁰Quisoso ni'quihuachinara, “Huëquë' isëquë yacapatoncoi, a'chintocoi,” itopi. Itohuachinara, cato' tahuëri a'chintacaso marë' inaquë i'huatërai. ⁴¹A'chintohuachina, na'con na'con piyapi'sa' natëpi. ⁴²Sanapi itapona':

—Quëma sha'huitërancoi ni'toi, pi'pian Quisoso natërai. Iporaso nipirinhue' quiyaora chachin natanai. Nani nohuitatoi, cancanëhuëi quëran huarë' natërai huachi: “Tëhuëenchachin isoso' nicha'ërinpoa'. Insosona imapachina', oshanën inquitaton, anoyacancantarín, tënai,” itopi.

Capitan hui'nin anoyatërinso'

⁴³Cato' tahuëri quëran paantarahuatoi, Cariria parti canconai. ⁴⁴⁻⁴⁵Caririaro'sari nohuitatona', noya natanpi. I'hua chachin Pascoa tahuëri na'huëhuachina, inahuanta' Quirosarinquë pa'pi. Naporo' Quisoso nohuitopi. Nani ma'sha Yosë pochin nininso' ni'pi ni'ton, iporaso' a'chintohuachina, noya natanpi. Ninanonënuquë chachinsó nipirinhue' co a'chininhue'. “Ya'huërinquëso' pënëntona'pi co yanatëpihuë',” ta'ton, co inaquë a'chininhue'.

⁴⁶Ina quëran Canaquë cancoantarai. Inaquë i'hua i'sha huino atarantërin. Inaquë canconpatoira, a'na capitan copirno piyapinën nininsoari huëcapairin. Hui'nin quëmapi'hua nininso', Capinaomoquë chiníquën caniorin.

⁴⁷“Quisoso Cotia parti quëran pipirahuaton, Cariria parti canquirin,” topi, natantërin. Natantahuaton, paahuarin:

—Huèquë' Maistro hui'nahuë anoyatiimaco. Nani yachiminin, itërin.

⁴⁸—Canpitaso' co a'naroáchin natëramacohuë'. Co'so' Yosë pochin nipatohuë', co natëaramacohuë', itërin inarinta'.

⁴⁹—Manóton Siniro huèquë'. Hui'nahuë chiminpachin, itaantarin.

⁵⁰Napotaantahuachina:

—Ya'huëran'pa' pa'mantaquë'. Hui'nán co chiminaponhuë'. Noyatarin, itërin. Napotohuachina: “No'tëquën nontërinco,” ta'ton, ya'huërin'pa' pa'mantarin. ⁵¹Yacanconahuaso', inpriatonënpitari nacapiatona':

—Hui'nán nani noyatërin, itiipi.

⁵²—¿Insëchinta' pi'i nisahuaso' noyatërin? itërin.

—I'huara pi'i yatëhuërenahuaso' sapo otanotërin, itopi.

⁵³“Naporó chachin Quisoso nontërinco. ‘Hui'nán noyatarin,’ itërinco,” ta'ton, Quisoso natërin. Ya'ipi pëinëquë ya'huëpisopitanta' natëpi.

⁵⁴I'hua chachin i'sha huino atarantërin. Iporaso' Cotia parti quëran huëntarahuaton, capitan hui'nin ya'huëre' a'naroáchin anoyatërin. Inapoaton catoro' huachi Caririaquë Yosë pochin nisarín piyapi'sari nohuitacaiso marë'.

Apia anoyatërinso'

5 ¹Ina quëran cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin. Naporó Quisoso Quirosarinquë paantarín. ²Inaquë i'sha ya'huërin, anpomiachin. Cotio nananquë Pitista itopi. Ninano ya'coana pírayan ya'huërin, ohuicaró'sa' ya'coananën itopiquë. I'sha pírayan a'natërápo imënamë pochín nininso' ya'huërin. ³⁻⁴Inaquë na'a cania'piro'sa' quëhuënapí. A'naquën somaraya. A'naquën sonpacha. A'naquën nantën tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' huanicasó'. Inaquë ninarapí. [“Hua'qui quëran hua'qui quëran Siniro anquëninën o'maton, i'sha aco'sacaitërin,” topi. “Napohuachina, inso'ton i'quë ya'conpachina, a'naroáchin noyatërin,” ta'tona', ninarapí.] ⁵Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Nani cara shonca posa pi'ipi caniorin. Co nanitërinhuë' huanicasó'. ⁶Inaquë quëhuënapírinhuë', Quisosori quënanquirin. “Nani hua'qui' caniorin,” itohuachina, apia itapon:

—¿Nohuantëran noyatamaso ti? itërin.

⁷—Nohuantopirahuë' Siniro. Sa'ahuaco. Co insonta' ya'huërinhuë' i'quë po'moincoso'. I'sha co'sacaitohuachina, yaya'conpirahuë'. A'na'ton ya'conín, itërin.

⁸—Huaniquë' iyasha. Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë', itërin.

⁹Napotohuachina, a'naroáchin apia noyatërin. Pë'sara'huaya masahuaton, iratërin. Chinoto tahuëri chachin naporín. ¹⁰Cotio hua'ano'sari quënanahuatona', apia huëcapaipi.

—Ipora tahuëriso', chinoto tahuëri ni'ton, co ma'sha quëpacaso' ya'huërinhuë', itopi.

¹¹—Quëmapi anoyatërinco'so' nani sha'huitërinco. “Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë',” itërinco, ténin.

¹²—¿Ma quëmapi'ta' napotërinquën? itopi. ¹³“Ahuën. Co nohuitërahuë',” ténin. Hua'huayatërahuë' piyapi inaquë ya'huërin ni'ton, nani Quisoso pa'nin. ¹⁴Ina quëran chinotopiso pëiquë pa'sahuaton, apia anoyatërinso' quënancoantarín.

—Ni'quë' iyasha. Nani quëmaso' noyatëran. Ama huachi oshahuantaquësóhuë', na'con na'con ma'sha onpotan, itërin.

¹⁵Ina natanahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirahuaton, cotioro'sa' sha'hu it onin. "Quisoso anoyatërinco," itoonin. ¹⁶Napoaton Quisoso no'huipi. Chinoto tahuëri anoyatërinso marë' co quë'yapihuë'. ¹⁷Quisosorisso nipirinhue' itërin:

—Tatahuëso' co ipora huant'a' chinotërinhuë'. Sacatárin piyapi'sa' catahua-caso marë'. Canta' co chinotërahuë'. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuarahuë, tënin.

¹⁸Chinoto tahuëri piyapi anoyatërin ni'ton, cotioro'sari yatëpapi. "Yosëso' tatahuë chachin,' topachina, Yosë pochachin niconin," ta'tona', aque aquëtë' yatëpapi.

Yosë hui'nin ni'ton chiníquën nanantërinso'

¹⁹Ina quëran Quisosori itantarin: "No'tëquën itaranquëma'. Caora yonqui-nëhuë quëran co manta' ninahuë'. Tatahuërachin nonanahuë. Hui'ninco ni'to, inapochachin canta' ninahuë. ²⁰Tatahuë na'con nosororinco. Nosoroa-tonco, yonquirinso chachin anitotërinco. A'na tahuëri catahuaarincosaca sacai' nininso' nica'huaso'. Canpitaso' ni'patama', pa'yanarama'. ²¹Tatahuë chimipi ananpitaantarín. Inapochachin canta' insosona nohuantërahuëso' ananpitaantarahuë. ²²A'na tahuëri coisë pochín nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarahuë. Noya nipisopita noya acoarahuë. Oshahuano'saso nipirinhue' no'tëquën ana'intarahuë. Co tatahuëri ana'intarinhuë'. Nani nanan quëtërinco ana'inta'huaso marë'. ²³Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinaco. Tatahuë noya ni'piso pochachin ni'sarinaco. Ina marë' nanan quëtërinco. Co noya ni'patamacohuë', Tatahuënta' co noya ni'namahuë'. Ina a'paimarinco.

²⁴No'tëquën itaranquëma'. Yosë chachin a'paimarinco. Noya natanpa-tamaco, cancanëma quëran huarë' ina imapatama', nanpimiatarama'. Co onporonta' ana'intaranquëmahuë'. Chiminpatama', co parisitomiataramahue'. Nani Yosë nohuitarama' ni'ton, nanpimiatarama'. ²⁵Caso' Yosë hui'ninco. Iporaso huachi a'naquën chimipi pochín nipisopita natanarinaco. Inapita noya natanpachinaco, Yosë anohuitarahuë. Ina nohuithuachina', nanpimiatapi. ²⁶Tata Yosë inaora nohuanon, nanpirin. Inari piyapi'sa' nancasico' quëtërin. Inapochachin canta' ina nohuanon, nanpirahuë. Naporahuaton, a'napitanta' ananpita'huaso' nanitaparahuë. ²⁷Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' ana'inta'huaso marë'. ²⁸Ama ina yonquiatoma', pa'yancosohuë'. A'na tahuëri ya'ipi chiminpiisopita natanarinaco. ²⁹Natanpa-chinaco, po'oro quëran pipiapi. Noya nipisopita noya noya nantiantarapi. Co noyahuë' nipisopitaso nipirinhue', ana'intarahuë," tënin Quisoso.

Yosëri a'paimarinso'

³⁰Ina quëran Quisosori itantarin: "Co caora nohuanto manta' ninahuë'. Tata Yosë sha'huithuachincora, inachachin sha'huirahuë. Co caso' nisha yonquirahuë'. Tata yonquirinsorachin nohuantërahuë. Napoaton no'tëquën ana'intarahuë. ³¹Caso' Cristoco. Yosë quëran o'marahuë, tënahue. Casá-chin naporahuë naporini, co natëinacoso' ya'huëitonhuë'. ³²Nipirinhue', Tata Yosënta' inachachin sha'huitarinquëma'. No'tëquën nonin, tënahue. ³³I'hua piyapi'sa' a'parama' Coansha natanacaiso marë'. 'Co caso' Cristocohuë'. Inaso'

Cristo, Yosëri a'paimarinso', itërin. No'tëquën naporin. ³⁴Caso' co piyapi noninsoachin yonquirahuë'. Nipirinhue', iso' sha'huitaranquëma' canpita natëtoma' cha'ëcamaso marë'. ³⁵Coanshaso' noya quëmapi. Huaroro noya orotërinso pochin ni'ton, noya anitotërinquëma'. Ya'nan natanpatamara, hua'quimiachin pa'yatërama'. ³⁶Inaso' no'tëquën sha'huitërinquëma'. 'Yosëri chachin Quisoso a'paimarin,' itërinquëma'. Nipirinhue', co inasáchin anitotërinquëmahue'. Yosëso' chini chiniquën nanantaton, catahuarinco ni'ton, sacai' nininso' ninahuë. Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Yosë nohuanton, ina pochin ninahuë. Ina marë' na'con na'con natëamacoso' ya'huërin. ³⁷Tatahuë a'paimarincosonta' nani sha'huitërinquëma'. Co onporonta' noninso' natanchinamahuë'. Co ni'chinamahuë'. ³⁸Nanamënta' co natëramahuë'. A'paimapirincuhuë' co natëramacohue' ni'ton, naporama'. ³⁹Yosë quiricanën na'con nontërama'. 'Ina nontohuatëhua', nanimiatacaiso marë' anitotaripoa', tënama'. Napopiramahuë', co tëhuënhachin natëramahuë'. Ina quiricaquë chachin ninorinaco. ⁴⁰No'tëquën ninopirincuhuë', co yaimaramacohue'. Ananpimiata'huanquëmaso' ya'huëpirinhue', co nohuantëramacohue'.

⁴¹Co canpita noya nicamacoso marë' napotëranquëmahue'. ⁴²Nani nohuitëranquëma'. Co cancanëma quëran Yosë nosororamahuë', tënahue'. ⁴³Yosë chachin a'paimarinco ni'ton, o'mapirahuë', co nohuantëramacohue'. A'naquënso nipirinhue' inaora yonquinën quëran a'chintohuachinquëma', nohuantarama'. ⁴⁴Canpita capini nipa'yatacasoráchin yonquiatoma', co Yosë noya nicainquëmaso' yonquiramahuë'. Napoaton co natëramacohue'. ⁴⁵Co carinquëma' Yosëquë sha'huirapiaranquëmahue'. Moisésë tëhuënhinso' sha'huirapiarinquëma'. 'Ina catahuarinpoa', ta'toma', imapiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, sha'huirapiarinquëma'. ⁴⁶Inaso', iráca ninotonco ninshitërin. Ina natërama' naporini, canta' natëitamacohue'. ⁴⁷Ninshitopirinhue', co natëramahuë' ni'ton, carinquëmanta' a'chintopirancuëmahue', 'Co no'tëquën nonanhuë', itëramaco,' itërin Quisosori, cotio hua'ano'sa' nontaton.

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

6 ¹Ina quëran Cariria sono' aquëtëran pëntonai. Ina sonoso', Tipiriasë itopi anta'. ²Notohuaro' piyapi'sa' imasarinacoi. Na'a cania'piro'sa' Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Ina nicatona', imasapi. ³Nonshirahuatoi, a'na motopia'huaquë pomosocontarai. Inaquë huënsëconai. ⁴Pascoa tahuëri naniriarin. Naporo' cotioro'sa' niyontonpi Yosë yonquicaiso marë'. ⁵Quisoso natanacaiso marë' notohuaro' piyapi'sa' canquirapi. Inapita quënanahuaton, Quisosori Pinipi itapon:

—¿Intohuacha coshoro' pa'anë isopita capacaiso marë' nicaya? itërin.

⁶Nani yonquirin coshoro' ana'atacaso' niponahuë', Pinipi natanin tënicaso marë'.

⁷—Cato pasa tahuëri sacatatë' canarësoquë pa'anpirëhuahuë', co iso nápo piyapi'sa' naniitonahuë', itërin Pinipiri.

⁸Antërisënta' ya'huarin. Simon Pitro iin inaso'. Natanahuaton, itapon:

⁹—Isëquë a'na quëmapia'hua ya'huërin. A'natërapoíchin pan nisahuaton, catoyachin sami ya'huëtërin. Inaíchin nipirinhue', çiso nápo' piyapi ta'ma' nanitëre'poya? itërin.

¹⁰ —Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina', itërincoi Quisoso.

Inaquë noya pastoa'huaya ya'huërin. Sha'huitohuatëira, inaquë huënsëpi. A'natërâpo huaranca quëmapi'sa pochin ya'huëpi. ¹¹ Quisosori a'natërapoya pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, piyapi'sa' quëtërin capacaiso marë'. Samirë chachin quëtëra'piarai. Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ¹² Nani natëhuachinara, ca'tano'sanënpitacoi itaponcoi:

—Pan, sami, inapita pë'sotopiso' maconco', chiniahuachina', itërincoi.

¹³ Napoaton pë'sotopiso' masahuatoi, shonca cato' i'më' mëntatërai.

¹⁴ Ina nâpo piyapi'sa' capacaiso marë' cosharo' ana'atërinso' ni'sahuatona', piyapi'sa' ninontopi:

—Tëhuëchachin iso quëmapi Yosëri a'paimarin. Pëñinpoaso marë' a'paimacaso sha'huirinsu chachin, nani o'marin, nitopi.

¹⁵ “Huëco' maahua', copirno acoa'ahua',” topi a'naquën. Co Quisosori natanapona huë', inaora yonquinën quëran nitotërin. Nitotaton, inaora panënuë pantarin.

Li' aipi iratërinso'

(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)

¹⁶ I'huanahuanquë ca'tano'sanënpitacoiso', sono' yonsanquë pa'mantarai. ¹⁷⁻¹⁸ Potiquë ya'conahuatoi, Capinaomoquë paca'huaiso marë' pëntonapiraihuë', huancoanai' tashitërai. Co Quisoso huë'shatërasohuë', panca i huan manincoi ni'ton, panca co'sacaitërin. ¹⁹ Saota quiromitro pochin nani maitopiraihuë', Quisoso huë'sarin nicaporaihuë', co a'naroáchin nohuitërai huë'. Ii' aipi i'narahuatón, no'pa pochin huë'shiarin. Poti ya'caririarinso' ni'sahuatoi, pa'yanai.

²⁰ Napopiraihuë':

—Co'ta ca huë'sarahuë'! ¡Ama pa'yancosohuë'! itërincoi. ²¹ Ina quëran noya cancantatoi: “Ya'conquiquë',” itohuatoira, ya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin Capinaomo yonsanquë canconai.

Quisoso yonípi'so'

²² Piyapi'saso nipirinhue' ina quëranchin quëparitopi. Tahuëririnquë Quisoso yonisápirinahue'. Co quënanatonahuë', ninontopi. “¿Intohuasos pa'mara? I'huara a'naíchín poti ya'huëpirinhue'. Inaquë ca'tano'sanënpita ya'conahuatona', pa'pi. Quisososo nipirinhue' co pa'ninhue',” nitopi. ²³ Napoasoi, potiro'santa Tipiriasë quëran huë'piso' canquirapi quënanpi. Quisoso cosharo' ana'ataton piyapi'sa' a'carinso' ya'cari nonshiipi. ²⁴ Co ca'tano'sanënpitacoi tëranta' ya'huërai huë' ni'ton, “Huëco' pa'ahua', Quisoso yoniahua',” nitatona', potiro'saquë ya'conpi. Ya'conahuatona', Capinaomoquë pa'pi Quisoso yonípona'.

Cosharo pochin nininso'

²⁵ Inaquë nonshirahuatona', Quisoso quënanconpi huachi.

—¿Onporota' Maistro isëquë huënan? itopirinahue'.

²⁶ —No'tëquën sha'huitaranquëma'. I'huara cosharo' ana'atërahuë nohuitamacoso marë' nipirinhue', co yanohuitëramacohue'. Natëaquë huarë'

coshatërama' ni'ton, yoniramaco. ²⁷Cosharomia a'naroáchin chanatërin. Ama inasáchin nohuantocosohuë'. Cosharo pochin nininso' ya'huërin. Cancanëma marë' quëtaranquëma'. Ina co onporonta' chanatarinhuë'. Ya'huëtohuachinquëma', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama. Ina na'con na'con yonquico'. Yosë quëran quëmapico ni'to, quëtaranquëma'. Ina marë' Tata Yosë acorinco. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë nohuitamaco marë', itërin.

²⁸—¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? itopi.

²⁹—Tëhuëenchachin Yosë yanatëhuatama', ca imaco. Ina a'paimarinco ni'ton, cancänëma quëran huarë' imaco. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

³⁰—Inta nipachin, Yosë pochin niquë'. Ina nicatoi, natë'inquën. Co topinan natëa'huainquënso' ya'huërinhuë'. ³¹Íráca shimashonënpaopita Moisésëri Iquipito quëran quëcapon, noya cosharo' mana itopiso' quëtërin. “Cosharo' inápa quëran o'marinso' quëtërin capacaiso marë',” ténin Yosë quiricanëinquë. Inotëro parti napopi, itopi.

³²—No'tëquën itëranquëma'. Cosharo' inápa quëran o'marinso' co Moisésëri quëtërinhuë'. Tata Yosëri quëtërinso'. Iporaso' noya noya nininso' quëtarinquëma'. ³³Inápa quëran a'patimarinquëma' piyapi'sa' ina pochin nancapaiso marë', itërin.

³⁴—Inanpi cosharo', Sinioro, quëtocoi nani tahuëri capatoi, noya nanpii, itopi.

³⁵—Ca inaco. Caso' cosharo pochinco ni'to, piyapi'sa' ananpitomiatarahuë. Imapatamaco, co huachi tanarëso pochin cancantaramahuë'. Natëhuatamaco, co huachi yamororëso pochin cancantaramahuë'. Yosë nohuitohuatama', sano cancantarama'. ³⁶Nipirinhue', nani sha'huitëranquëma'. Ninahuëso' nicapomarahuë', co natëramacohuë'. ³⁷A'naquën Tata Yosë nohuanton, imasarinaco. Insosona imapachinaco, co onporonta' a'pararahuë'. ³⁸Co caora nohuanto, ma'sha ninahuë'. Inápa quëran o'marahuë Tata Yosë natëca'huaso marë'. Ina a'paimarinco. ³⁹A'naquën Yosë nohuanton, imasarinaco. Inapitaso' noya a'paiarahuë, co a'poarinacohuë'. Ayaro' tahuëri ananpitaantararahuë. Ina Yosë nohuantërin. ⁴⁰“Quëmaso' tēhuëenchachin Yosë hui'ninquën,” itatamaco imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama huachi. Ayaro' tahuëri ananpitaantaranguëma'. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

⁴¹Ina natanahuatona', cotioro'sari no'huipi. “Caso' cosharo pochin ninahuë. Inápa quëran o'marahuë,” téninso marë' no'huipi. No'huitona', ninontapi.

⁴²—Co'ta inaso' Quisoso. Cosi hui'nin. A'shionta' nohuitërehua'. ¿Onpoatonta' “Inápa quëran o'marahuë,” toconin? nitopi.

⁴³—Ama huachi no'huitomaco, sacaro quëran ninontocosohuë'. ⁴⁴Co insonta' nanitërinhuë' inaora nohuanton imaincoso'. Tata Yosëri huayonin-sopitaráchin imasarinaco. Ayaro' tahuëri inapitaso' ananpitaantararahuë. ⁴⁵Pënëntona'piro'sa' íráca ninshitopi. “Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri a'chintarin,” topi, ninshitatona'. Tatahuë natanatoma' natëhuatama', imasaramaco.

⁴⁶Co insonta' Tata Yosë quënaninhue'. Casáchin quënanahuë. Ina ya'huërin quëran o'marahuë. ⁴⁷No'tëquën sha'huitëranquëma'. Imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ⁴⁸Ca cosharo pochinco ni'to piyapi'sa' ananpimiatarahuë. ⁴⁹Shimashonëmapita inotëro parti ya'huaso'i,

cosharo' Yosëri quëtërinso' ca'pi. Mana itopiso' ca'pirinahuë', nani iráca chiminpi. ⁵⁰Insosona natëhuachinco inápa quëran coshoro' o'marinso capatë pochin nizarin. Napohuachin, Yosërë' ya'huëmiatapon. ⁵¹Ca nanpirin coshoro pochinco. Inápa quëran o'mato, noya noya ananpiaranquëma'. Ca nonëhuë chachin quëtarahuë ya'ipi piyapi'sa marë'. Coshatëramaso pochin nitohuatamaco, ya'coancantaranquëma', nannpimiatarama huachi, itërin.

⁵²Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha ninontopi.

—¿Onporahuatonta' nonën chachin ca'nëso pochin quëtërë'ponpoa nicaya? nitopi.

⁵³—No'tëquën itëranquëma'. Caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'ipi cancanëma quëran yonquico. Co'so' nonëhuë ca'nëso pochin nitohuatamahuë', huënainëhuënta' co o'orëso pochin nitohuatamahuë', co onporonta' nannpimiataramahuë'. ⁵⁴Insosona nonëhuë ca'nëso pochin nipachina', huënainëhuënta' o'orëso pochin nipachina', nannpimiatarin. Ayaro' tahuëri ananpitaantarahuë. ⁵⁵Nonëhuë coshoro pochin ni'ton, achinicananaranquëma'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, imapatamaco, anoyacancantaranquëma'. ⁵⁶Tëhuëchachin nonëhuë ca'nëso pochin nipatama', huënainëhuënta' o'orëso pochin nipatama', ya'coancantaranquëma' ni'ton, imamiataramaco. ⁵⁷Tatahuëso' nannpimiatarin. Ina a'paimarinco. Catahuarinco noya nannpica'huaso marë'. Inapochachin imamiatohuatamaco, coshoro pochin achinicananaranquëma' ni'ton, catahuaranquëma' Yosë nohuitatoma' nannpimiatacaso marë'. ⁵⁸Ca coshoro pochinco. Inápa quëran o'marahuë. Shimashonëmapita coshoro' Yosëri a'patimarinso' ca'pirinahuë', iráca chiminpi. Nipirinhue', imamiatohuatamaco, nannpimiatarama', itërin.

⁵⁹Capinaomo niyontonpiso pëiquë a'chintaton naporin.

Quisoso natëhuatëhua', nannpimiatacaso ya'huërinso'

⁶⁰Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapirinahuë', ina nanan natanahuatona' a'naquën nisha yonquipi.

—A'chininso' sacai' imacaso'. ¿Incaricha nitotaton, natërë'poya? nitopi.

⁶¹Napohuachinara, Quisoso inaora nitotaton, itërin:

—A'chintopiranquëmahuë', ¿yaa'poramaco ti? ⁶²Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri Yosë ya'huërin'pa' panantararahuë. Ina ni'patama' ¿ma'ta' yonquiarama'? ⁶³Ispirito Santoráchin ananpimiatarinquëma'. Piyapi'sa' inahuara co nanitapihuë'. Yosë yonquirinso chachin sha'huitëranquëma'. Ina natëhuatama', Yosë nohuitatoma' nannpimiatarama'. ⁶⁴Nipirinhue', a'naquëma' co natëramacohue', itërin. Iráca quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' yonquirinso-pita nitotërin. A'naquën co yanatëtopihuë'. A'nanta' yasha'huirapirin. Inapita nitotaton, napotërin. ⁶⁵Ina quëran itantarin:

—Napoaton itaranquëma'. Co Yosëri anitotohuachinhue', co insonta' nanitarinhue' imaincso', itërin.

⁶⁶Naporo quëran huarë' na'amiáchin co huachi imapihuë'. A'popi huachi.

⁶⁷Napohuachinara, ca'tano'sanënpitaco'i itaponcoi:

—¿Co canpitaso' a'poapomacohue' to? itërincoi.

⁶⁸—Co Siniro a'poarainquënhue'. Co a'na ya'huërinhuë' imaca'huaiso'. Quëma nóya a'chintarancoi Yosë nohuitatoi nannpimiata'huaiso marë'. ⁶⁹Nani

natërainquën. Quëmaso' noyasáchin ninan. Yosë a'paimarinquën, tënai, itërin Simon Pitrori.

⁷⁰—Shonca catonquëma' acoranquëma' imacamacoso marë'. A'naëmaso nipirinhüë', sopai pochin cancantërin, itërincoi. ⁷¹Simon hui'nin Cotasë Isca-rioti itopiso yonquiaton, naporin. Inarinta' ca'tanpirinhüë', yasha'huirapirin.

Quisoso iinpita napopiso'

7 ¹Ina quëran hua'quimiáchin Quisoso Cariria parti ya'huërarin. Cotio-ro'sari yatëpapi ni'ton, co Cotia parti yapa'ninhüë'. ²Ina quëran a'na cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin, imënamëro'sa' pita itopiso'. ³Napoaton iinpitari itapona':

—Quëmanta' Cotia parti paaton, Yosë pochin niquë' imarinëinquënsopita ni'ina'. ⁴Po'oana quëran ma'sha nipatan, piyapi'sa' co nohuitarinëinquënhüë'. Yosë pochin yanipatan, a'ninquëchin niquë' ya'ipi piyapi ni'inëinquën, itopi.

⁵Co iinpitari tëranta' natëyátërapihuë' ni'ton, napotopi. Inapita nontaton, itapon:

⁶—Pahuanarin caso' paca'huaso'. Canpitaso nipirinhüë' onporosona yapa'patama', noya paco'. ⁷Canpitaso' piyapi'sa' co no'huirinëinquëmahuë'. Caso nipirinhüë' no'huirinaco. “Co noyahuë' ninama',” itërahuësö marë' no'huirinaco. ⁸Napoaton paatoma', niyontonpiso tahuëri na'huëco'. Co ipora pa'sarahüë'. Pahuanarin paca'huaso', itërin.

⁹Ina toshuaton, ina quëranchin ya'huërarin.

Quisosonta' Cotia parti pa'ninso'

¹⁰Iinpita nani pa'pachinara, Quisosonta' pa'nin niyontonpiso tahuëri na'huëcaso marë'. Pa'pirinhüë', co piyapi'sa' ni'tërantapaquë pa'ninhüë'. Po'oana quëran pochin pa'nin. ¹¹Inaquë cotioro'sari yonisápirinahuë'.

—¿Intohuata' Quisoso ipora? tosapí.

¹²Nisha nisha yonquiatona', ninontopi. “Inaso' noya quëmapi,” topi a'na-quën. A'napitaso nipirinhüë' taponá: “Co noyahuë'. Yanonpintërinpoa',” topi.

¹³Napopirinhüë', hua'ano'sa' të'huatatona', po'oana quëran ninontopi.

¹⁴Simana huancana Quisoso Yosë chinotopiso pëiquë pa'nin. Inaquë a'chinarin. ¹⁵Cotioro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' iso quëmapi co na'con quirica nitotaponahuë', noyá nitotërin? topi.

¹⁶Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Co caora yonquinëhuë' quëran a'chinahuë'. Tata Yosë a'paimarincoso' sha'huitohuachincora, canta' a'chinarahuë'. ¹⁷Cancanëma quëran huarë' Yosë yanatëhuatama', no'tëquën anitotarinquëma': “Co inaora yonquinën quëran a'chininhüë'. Yosë nanamën chachin a'chinarin,” tosarama'. ¹⁸A'naquënso' inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Piyapi'sari pa'yatacaiso marë' napopi. Caso' nipirinhüë' Yosëíchin yonquiato, no'tëquën a'chinahuë'. Inaíchin pa'yatacaiso' ya'huërin, tënahüë. Co nonpintëranquëmahuë'. ¹⁹Moisësë iráca pënëntopirinhüë', co a'nayanquëma tëranta' natëramahuë'. ¿Onpoatonta' yatëparamaco? itërin.

²⁰—¿Quëmaso' sopai ya'coancantërinquën ni'ton, hua'yantëran? ¿Inta' yatë-parinquën? itopi.

²¹—Chinoto tahuëri a'na quëmapi anoyatërahuë. “Chinoto tahuëri nipirinhüë', co chinotërinhuë',” ta'toma', canpitaso' pa'yanama'. ²²Ni'cochi. Co canpita tëranta' ya'ipi chinoto tahuëri chinotëramahuë'. Iráca shimashonëma' sha'huitërinënuëma' marca acocaso'. “Hui'nanpita posa tahuëritohuachina', marca acotoco',” itërinpoa' Moisësënta'. Posa tahuëri nanihuachina, marca acotërama'. Chinoto tahuëri nisapirinhüë', acotërama'. ²³Chinoto tahuëri niponahuë', marca niacotërama'. Moisësë pënëntërinso' natëcaso marë' naporama'. Inapoapomarahüë', çonpoatomata' nipachin chinoto tahuëri piyapi anoyatërahuëso marë' no'huiramaco? ²⁴Ama quënanamasoráchin yonquiatoma', sha'huirapicosohüë'. Yonquinënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoo'. Ina nitotatoma', no'tëquën yonquico', itërin Quisosori.

Cristo inápa quëran o'marinso'

²⁵Ina quëran ya'huëhuano'sari Quisoso quënanahuatona', ninontopi.

—¿Isona quëmapi yatëpapiso' ti? ²⁶Ni'cochi. A'ninquëchin a'chinapirinhüë', co incari tëranta' no'huirinhüë'. Hua'ano'sarinta' natëtona': “Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso',” çtomarai huachi ti? nitopi.

²⁷—Napochináchin, nipirinhüë' Quisoso intohua quëransona huë'ninso' nitotërehua'. Cristoso huë'pachin intohua quëransona huë'ninso', co insonta nitotarinhüë', nitopi.

²⁸Quisososo nipirinhüë', Yosë chinotopiso pëiquë chiníquën itaantarín:

—¿Nohuitëramaco ti? Intohua quërano' huë'nahuëso' nitotapomarahüë', co tēhuëñchachin nohuitëramacohüë'. Co caora nohuanto, o'marahüë'. Yosë nohuanton, o'marahüë. Inaso' no'tëquën nonin. Nipirinhüë', inanta' co nohu itë ramahuë'. ²⁹Caso nipirinhüë' ina nohuitërahuë. Inatohua ya'huëpirahuë', isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

³⁰Ina topachina, hua'ano'sari tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamápirinahuë', Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyátërarinhüë' ni'ton, co mápihuë'. ³¹Hua'ano'sariso' no'huipirinahuë', na'a piyapi'sari Quisoso yanatëpi.

—Cristo o'mahuachin, iso quëmapi quëran na'con na'con ta'ma' ¿Yosë pochin niquimarë'po ti? topi.

Tashinan pëiquë yapo'mopiso'

³²Ina pochin ninontopiso', parisioro'sa' natantopi. Natantahuatona', corto hua'ano'sarë chachin ponisiaro'sa' a'papi Quisoso macacaiso marë'.

³³Huë'pirinahuë', Quisosori itërin:

—Co hua'qui' canpitaro'co ya'huapohüë'. Pa'miatarahuë. Yosë nohuanton, o'marahüë. Inaquë chachin panantarahuë. ³⁴Naporo' yonípiramacohüënta', co quënanaramacohüë'. Insëquësona pa'pato canpitaso' co nanitaramahuë' pacacamaso', itërin.

³⁵Hua'ano'sa capini ninontopi.

—¿Intohuata' yapaaton naporinso'? “Co quënanaramacohüë',” ténin. Nisha piyapi'sa' ya'huëpi parti a'naquën cotioro'sa' yacapatonpi. Inaquë paaton, nisha piyapi'sa' a'chintapon nimara. ³⁶¿Ma'ta' tapon naporin? “Yonípiramacohüënta', co quënanaramacohüë'. Insëquësona pa'nahuëquë co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso',” toconin, nitopi.

Nanpirin i'sha

³⁷Pita ta'huantërinso' tahuëri na'con na'con yonquipiso' ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Naporo' Quisosori huanirahuaton, chiniquën itapon:

—Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' imaco sano cancantamaso marë'. ³⁸Natëhuatamaco, cancanëmaquë nanpirin ii' ya'huëtarinquëma'. Pancai' no'pa quëran pipirinso pochin cancanëmaquë ya'huëräpon. Yosë quiricanënuë naporin, itërin.

³⁹Quisoso imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantarinpoa'. Ina yonquiaton, napotërin. Naporo' Quisoso co inápaquë pantayátërarinhuë'. Napoaton co Ispirito Santori piyapi'sa' noyá ya'coancanchátërarinhuë'. (Ina ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina quëran a'napitanta' Yosë anohuitarihua', tapon naporin.)

Nisha nisha yonquipiso'

⁴⁰Quisoso naporinso' natanahuatona', nisha nisha yonquipi.

—Tëhuënnachin isoso' pënëntona'pi ninarëhuaso', topi.

⁴¹—Cristo mini ténahuë, ténin a'naquën.

—Co inahuë' nimara. Cristo naporini co Cariria parti quëran huë'itonhuë'.

⁴²¿Co'ta “Tapico' shiin ni'ton, ina ninanonënuë chachin nasitapon? Pirinquë nasitapon,” ténin Yosë quiricanënuë, topi a'naquëonta'.

⁴³Ina pochin ninontatona', nisha nisha yonquipi. ⁴⁴A'naquëninta' tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamápirinahuë', co mápihuë'.

Hua'ano'sa' co natëpisohuë'

⁴⁵Ina marë' ponisario'sa' nani a'papi. Hua'ano'sari chachin a'papihinahuë', topinan huënantapi.

—¿Onpoatomata' co manamahuë'? itopi.

⁴⁶—¿Co insonta' ina pochin a'chinchininhuë'? itopi.

⁴⁷Ina quëran parisioro'sari itapona':

—Nani nonpintërinquëma' ni'ton, ¿canpitanta' natërama' pa'? ⁴⁸Ni'cochi. Co inso hua'ano'sari tëranta' ina natërinhuë'. Parisioro'sacointa' co natëraihuë'. ⁴⁹Topinan piyapi'sariachin natëpirinahuë', inapitaso' co Moisësë pënëntërinso' nitotopihuë' ni'ton, Yosëri ana'intarin, ténai, itopi.

⁵⁰Nicotimonta' inaquë ya'huërin, i'huapo' tashi' Quisoso nicapon pa'ninso'. Inanta' cotio hua'an ni'ton, itapon:

⁵¹—Moisësë pënëntërinso' natërehua'. Nani pënëninpoa'. “Ama topinan quëran ana'intocohuë'. No'tëquën nitotaquë huarë' ana'intacaso' ya'huërin,” ténin. Napoaton canpoanta' Quisoso a'chininso' natahuan'. Naporinsonta' nitotahua'. Co topinan quëran ana'intacaso' ya'huërinhuë', ténahuë, itërin.

⁵²—¿Quëmanta' Cariria parti quëran huë'nan? Yosë quiricanën nontëquë'. Pënëntona'pi co onporonta' Cariria quëran huëcaponhuë', itopi.

Oshahuana'pi sha'huirapipiso'

[⁵³Ina quëran piyapi'sa' yanquëërahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi.

8 ¹Quisososo nipirinhuë' Oripösë panënuë pa'nin. ²Tahuëririnquë tashiramiachin Yosë chinotopiso pëiquë paantarin. Na'a piyapi'sa' huë'pi

ina nat anacaiso marè'. Inaquè huènsèrahuaton, a'chinapirinhue', ³ Coto maistro'sa', parisioro'sa', inapita huècatona', a'na sanapi quèpi. So'yahuan nipirinhue', nisha quèmapiri ichihue'èrin. Nani quènanpi ni'ton, masahuatona', Quisosoquè quèpi. Sanapi huancánachin ahuanirahuatona', Quisoso itapona':

⁴—Maistro, iso sanapi so'yahuan nipirinhue', nisha quèmapiri ichihue'èrin, quènanai. ⁵ Iráca Moisésè pènéninpoa'. “Monshihuanpisopita na'pique tē'yaratoma', tēpaco',” tēnin. ¿Ma'ta' tēnan quèma ipora? ¿Tēpa'ii ti? itopi.

⁶ Quisoso atēhuèrahuatona' sha'huirapicaíso marè' natanapi. Quisosos nipirinhue' i'chorahuaton, imirin quèran no'paquè ninshitarin.

⁷—¿Ma'ta' onpochii? Sha'huitocoi, itantahuachinara, huaniantarin.

—Noyahua'. Insonquèma tērantá' co pi'pian tērantá' oshahuanpatamahuè', inari'ton na'pique tē'yarain, itērin.

⁸ I na quèran i'choantarahuaton, no'paquè ninshitaantarín. ⁹ Ina natanahuatona', a'naya a'naya pa'pi. Mashoro'sa'ton pa'pi. Ina quèran a'naya a'naya pa'pi. Ya'ipiya pa'pachinara, sanapiíchin huaníárin. ¹⁰ Quisoso huaniantarahuaton, itapon:

—¿Inso huachi, imoya, quèmapi'sa' yaana'intērinēnquēnsó'? ¿Co huachi yaana'intērinēnquēnhuè'? itērin.

¹¹—Nani pa'pi Siniro, itērin.

—Co carinquēnta' yaana'intēranquēnhuè'. Paaton, ama huachi aquētē' oshahuaantaquēsóhuè'. Noya niquè huachi, itērin. Napotohuachina, pa'nin.]

Quisoso a'pintērinpoaso'

¹² Ina quèran piyapi'sa' a'chintantarín.

—Caso' a'pintatē pochín nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tēquén anitotarahuè. Imapat amaco, co huachi tashinan pochín cantantaramahuè'. Tahuèri pochín cantantarama'. Ina pochín cantantohuatama', Yosè nohuitatoma' nanpimiatarama'. ¹³ Parisioro'sari natanahuatona', itapona':

—Quèmao ra yonquinēn quèran naporan. Co natēca'huainquēnsó' ya'huèrinhuè', itopi.

¹⁴—Caora yonquinēhuè quèran napopirahuè', tēhuēnchachín no'tēquén nonahuè. Intohua quèransona o'marahuèso' nitotērahuè. A'na tahuèri inatohua chachín panantarahuè. Casáchin ina nitotērahuè. Canpitaso nipirinhue' co nitotēramahuè'. Napoaton natēcamacoso' ya'huèrin. ¹⁵ Canpitaso' piyapi'sa' inahua a yonquipiso pochín napoonín yonquirapitomaco sha'huirama'. Caso ni pirinhue', co insonta ina pochín yonquirapito sha'huirahuè'. ¹⁶ Sha'huíhuatēraso napoaponahuè', no'tēquén sha'huirahuè. Co casáchin sha'huirahuè'. Tatahuēnta' ina pocháchín yonquiaton sha'huitarinquēma'. Ina a'paimarinco. ¹⁷ Moisésè pēnētērinso' ya'huētērinquēma'. Inaquè iráca ninshitērin. “A'na piyapiáchin sha'huíhuachina, nonpiámara. Nipirinhue', cato' piyapi inachachín sha'huíhuachina', naporo huarè' natētacaso' ya'huèrin,” tēnin. ¹⁸ Carinquēma' nani sha'huitaranquēma'. Tatahuēnta' inachachín anitotarinquēma'. Ina a'paimarinco, itērin Quisosori.

¹⁹—¿Insēquēta' tataparín? itopi.

—Canpitaso' co ina nohuitēramahuè'. Canta' co tēhuēnchachín nohuitēramacóhuè'. Nohuitēramaco naporini, tatahuēnta' nohuichitomahuè', itērin.

²⁰Yosë chinotopiso pëiquë a'chintaton, napotërin. Coriqui cacon notë-nanquë a'chintarin. Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyatërarinhuë'. Napoaton co insoari tëranta' maninhuë'.

Quisoso pa'miatarinso'

²¹Ina quëran itantarin:

—A'na tahuëri pa'miatarahuë. Naporo' yonípiramacohuënta', co quënanara macohuë'. Oshanëmarë'quëma chachin chiminarama'. Insë-quësona pa'pato, co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso', itërin. ²²Ina natanahuatona', cotioro'sa' ninontopi.

—¿Ma'ta' tapon naporin? “Insëquësona pa'pato, co nanitaramahuë' pacacamaso',” itërinpoa'. ¿Yanitëpamara ti? nitopi.

²³—Canpitaso' isoro'paquë ya'huatoma', a'napita piyapi'sa pochin yonquirama'. Caso nipirinhue' inápa quëran o'marahue' ni'to, Yosë pochin yonquirahuë. ²⁴Napoaton napotëranquëma'. Caso iráca quëran huarë' ya'huato, ya'huëmiatarahuë. Co natëhuatamacohuë', oshanëmarë'quëma chachin chiminarama', itërin.

²⁵Napohuachina:

—¿Inquënta' quëmaso'? itopi.

—Nani iráca quëran huarë' sha'huitëranquëma'. Ca inaco tënahue'. ²⁶Canpitaso co noyahuë' ninama ni'ton, na'con sha'huita'huanquëmaso ya'huërin. A'paimarinco' no'tëquënáchin nonin. Ina sha'huitohuachincora natanato, ina chachin sha'huitaranquëma', tënin.

²⁷Tata Yosë tapon naporinso' co nitotopihuë'.

²⁸—Yosë quëran quëmapico niporahuë', corosëquë achinpiarinaco. Naporo huarë' ca ya'huëmiatarahuëso' nohuitaramaco. Naporahuaton: “Tëhuënchachin co inaora yonquinën quëran a'chininhue'. Pa'pini a'chintërinso chachin a'chinin,” tosarama'. ²⁹Tatahuë a'paimarinco ni'ton, ca'taninco. Ina nohuan-tërinso'ráchin no'tëquën natërahue' ni'ton, co patarincohuë', itërin.

³⁰Itohuachina, na'a piyapi'sari “No'tëquën nontërinpoa',” ta'tona', natëpi.

Sopairi camairinso'

³¹Ina quëran nasha imarinsopita itantarin:

—Carinquëma' a'chintëranquëmaso' noya natëhuatama', noya imasaramaco. ³²Imamiatohuatamaco, no'tëquën yonquiarama'. Co insonta' camaiarinquëmahue', itërin.

³³—Quiyaso' Apraan shinpitacoi. Co onporonta' a'napita camairinacoihuë'. ¿Onpoatonta? “Co insonta' camaiarinquëmahue',” itërancoi? itopi.

³⁴—No'tëquën itëranquëma'. Co noyahuë' nipatama', sopai hua'an camaiarin quëma'. Piyapinënpita pochin nisarama'. Co canpitaora nanitaramahuë' oshanëma' naniantamaso'. Sopai camaihuachinquëma', co noyahuë' nisarama'. ³⁵Ni'co'. Patron ya'huërinquë piyapinën co ya'huëmiatërinhuë'. Patronëni nohuantohuachina, ocoiantarin. Hui'ninso nipirinhue' ya'huëmiatarin. ³⁶Yosë hui'ninco ni'to, catahuahuatëinquëma', cha'ësara ma'. Co huachi insonta' camaiantarinquëmahue'. ³⁷Canpitaso' Apraan shinpitanquëma' nipomarahue', yatëparamaco. A'chintopiranquëmahue', nonahuëso' co yanatëramahuë'. ³⁸Tatahuë

anitolterincoso' natëto sha'huitaranquëma'. Canpitaso nipirinhue', ma'sona tatanëma pochin nininso' camaihuachinquëmara, natërama', itërin Quisosori.

³⁹—Apraan mini quiyaso tatanëhuëi, itopi.

—Apraan pochin cancantërama' naporini, ina pochin noya niitomahuëi.

⁴⁰Yosë anitolterincoso chachin no'tëquën sha'huitopiranguëmahue', yatëparamaco. Apraanso' co ina pochin yonquirinhue'. Yosë nanamën noya natërin.

⁴¹Canpitaso nipirinhue' tatanëma pochin nininso' nonanama', itërin.

—Co quiyaso' ma'papia'huaro'sacoihue'. Yosë chachin tatanëhuëi. Inasáchin natërai, itaantapi.

⁴²Napotohuachinara:

—Yosëso' ta tanëma' naporini, nosoro'itomacohue'. Yosë quëran o'marahue'. Co caora nohuanto, o'marahue'. Yosë a'paimarinco.

⁴³A'chintopiranguëmahue', çonpoatomata' co natanamacohue'? Co natëtochináchinhue' cancantërama' ni'ton, co nanitëramahuë' natanamacoso' ténahuë.

⁴⁴Sopai hua'an mini tataparinquëmaso'. Ina pochin cancantatoma', inasáchin natëarama'. Iráca quëran huarë' piyapi'sa' tëpana'pi inaso'. Co no'tëquën nitononinhue' ni'ton, co pi'pisha tëranta' natëcaso' ya'huërinhue'. Pa'pi nonpintë' inaso'. Inachin, nonpinacasoráchin cancantërin. Ina nohuanton, nonpinë'.

⁴⁵No'tëquën pënënanquëma' ni'ton, co yanatëramacohue'.

⁴⁶¿Inquëmata' nanitërama' no'tëquën sha'huirapiamacoso'? “Co noyahuë' nicaton, os hahuanan,” itohuatamaco, nonpinarama'. Caso' no'tëquën nontaranquëma', nipirinhue', çonpoatomata' co natëramacohue'? ténahuë.

⁴⁷Yosë piyapinënpita ina nanamën noya natanpi. Canpitaso nipirinhue' co Yosë piyapinënuëmahue' ni'ton, co yanatanamahuë', itaantarín Quisosori.

Co'huara Apraan nasichatërasohue', Quisoso ya'huërinso'

⁴⁸Ina natanahuatona' hua'ano'sari itantapi:

—¿Co'ta quëmaso' Samaria piyapinquën? ténai. “Sopai ya'coancantërinquën ni'ton, hua'yantëran,” topatëira, no'tëquën napotërainquën, itopi.

⁴⁹—Co sopai ya'coancantërincohue'. Tatahuë noya nicato natërahuë. Canpitaso nipirinhue' noccanatomaco, pinoramaco. ⁵⁰Co noya ni'piramacohue', co ina yonquirahuë'. Yosëso' noya ni'ninco. Inaso' coisë pochin nicaton, no'tëquënáchin yonquirin. ⁵¹No'tëquën itaranquëma'. Natëhuatamaco, co chiminaramahuë', itërin Quisosori.

⁵²—Sopai mini nani ya'coancantërinquën. Co huachi yonquiranhue'. Apraan nani chiminín. Pënëntona'piro'santa' chiminpi anta'. Quëmaso nipirinhue': “Natëhuatamaco, co chiminaramahuë,” itërancoi. ⁵³Tata Apraan, pënëntona'piro'sa', inapita chiminpi. ¿Inapita quëran quëmaso' chini chiníquën nanantëran ti? ¿In pochinta' cancantaton, naporan? itaantapi cotioro'sari.

⁵⁴—Casáchin “Noyaco,” ténahuë naporini, topinan quëran napo'itohue'. Nipirinhue', Tata Yosë noya ni'ninco. Canpitanta': “Ina chinotërai,” ténamaso'.

⁵⁵Co inaso' nohuitopiramahue', caso' nohuitërahuë. Ya'ipi noninso' natërahuë. “Co nohuitërahuë,” ténahuë naporini, canpita pochachin canta' nonpiintohue'. ⁵⁶Tata Apraan yonquirinco. “A'na tahuëri Yosëri a'paimarinso' o'mararin,” ta'ton, noya cancantërin. Nani ni'ninco ni'ton, noya cancantërin, itërin Quisosori.

⁵⁷—Co quëmaso' a'natërápo shonca pí'ipichátëraponahuë', ¿Apraan ni'nan ti? itopi.

⁵⁸—No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara Apraan nasichatërasohuë', caso' ya'huárahue, itërin.

⁵⁹Ina quëran na'piro'sa' masahuatona', yatë'yarapi. Quisososo nipirinhue' na'pirahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirin.

Somaraya anoyatërinso'

9 ¹Quisososo pa'sahuaton, a'na quëmapi quënanconin, somaraya nininso'. Hua'huatërin quëran huarë' co manta' ni'tërinhuë'. ²Ca'tano'sanënpitacoi imarai ni'ton, quiyanta' ni'nai.

—¿Onpoatonta' Maistro iso quëmapi somaraya nasitërin? ¿Inaora oshanën marë' nica? ¿A'shin, pa'pin, inapita oshanëna marë' nica? Sha'huitocoi nito-chii, itërai.

³—Co inso oshanën marë' ina pochin nasitërinhuë'. Yosë nohuanon, ina pochin hua'huatërin. Anoyatacaso marë' naporin. Piyapi'sa' ni'pachina', na'con na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha Yosëso' nanitaparin paya,” tosapi. ⁴Ipora chachin catahuarahue. Yosë natëto, ina marë' sacatarahuë. Co hua'qui' isoro'paquë ya'huarëhuahuë'. A'na tahuëriáchin pochin ya'huërhua'. Shiarahuaton tashihuachin, co huachi nanitarihuahuë' ma'sha nicacaso'. ⁵Isoro'paquë ya'huasoco, a'pintërinso pochin ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anito-tërahuë, itërincoi.

⁶Ina quëran no'paquë ipirahuaton, ashipirotërin. Ina quëran ina masahuaton, somaraya pashirayatërin.

⁷—Paaton Siroiquë nipa'morayaquë', itërin. Siroiso': “A'parinso',” tapon naporin.

Itohuachina, pa'nin. Inaquë nipa'morayahuachina, noya ni'tërin. Noya ni'tahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi. ⁸Ya'cariya ya'huëpisopitari quënanahuatona', pa'yanpi. Nani hua'qui' huënsëaton, coriqui ma'patërin. Somaraya ni'ton, topinan quëtopi. Napoaton na'a piyapi'sari nohuitopi. Inapitari quënanahuatona', ninontopi.

—¿Isona quëmapi i'hua coriqui ma'patërinso' ti? nitopi.

⁹—Ina mini, tënin a'naquën.

—Ina pochin ya'nopirinhue' co inahuë' topiraihuë', topi a'naquëonta'.

—Ca mini, co nishacohue', tënin quëmapiso'.

¹⁰—¿Onporahuatonta' iporaso' noya ni'tëran? itopi.

¹¹—A'na quëmapi Quisososo itopiso' no'pa ipitahuaton, shipiro' ninin quëran, pashirayatërinco. Ina quëran sha'huitërinco: “Paaton Siroiquë nipa'morayaquë',” itërinco. Inaquë pa'sahuato, nipa'morayahuatëra, ni'tërahuë, itërin.

¹²—¿Intohuata' ipora inaso'? itopi.

—Ahuën. Co caso' nitotërahuë', tënin.

Hua'ano'sari natanpiso'

¹³Napohuachina, Parisioro'sataquë quëpapi. ¹⁴Chinoto tahuëri nipirinhue' Quisosori no'pa ipitahuaton, shipiro' nininquë pashirayatahuaton, anoyaraya-tërin ni'ton, inaquë quëpapi. ¹⁵Parisioro'sari quënanahuatona', itopi:

—¿Onpotahuatênquënta' anoyarayatêrinquën? itopi.

—Shipiroquë pashirayatêrinco. Nipa'morayarahuatêra, noya ni'têrahuë, itêrin.

¹⁶—Ni'quëchi. Chinoto tahuëri nipirinhue', co Quisoso chinotêrinhuë'. Napoaton co Yosë quëran o'marinhuë', topi a'naquën.

—¿Onpor ahu atonta' nipachin nanitêrin somaraya a'naroáchin anoyatacaso'? Oshahuan naporini, co nanitapaitonhuë', topi a'naquëonta'. Nisha nisha yonquipi. ¹⁷Napoaton quëmapi itantapona':

—Nani anoyarayatêrinquën ni'quëhuarë', ¿ma'ta' quëma yonquiran? itopi.

—Yosëri acorin pënëntacaso marë' ténahuë, itêrin.

¹⁸Hua'ano'saso nipirinhue' co natëpihuë'. “Iso quëmapi co somaraya hua'huataponahuë', nonpiámara,” topi. Napoaton a'shin, pa'pin, inapita amatopi natanacaiso marë'. ¹⁹⁻²⁰Huë'pachinara, natanpi:

—¿Iso' hui'nan, somaraya hua'huatêrinso'? itopi. Itohuachinara:

—Ina mini hui'nahuë. Somaraya hua'huatêrin, itêrin.

—¿Onporahuatonta' iporaso' noya ni'têrin? itopi.

²¹—Co quiyaso' nitotêraihuë'. ¿Incariso' anoyarayatomara? Nani mashotêrin. Ina natanco' sha'huichinquëma', ténin pa'pin.

²²Cotio hua'ano'sa' t'êhuataton, napotêrin. I'hua chachin hua'ano'sa capini ninontopi Quisoso imarinsopita ana'intacaiso marë'. “Quisososo' Cristo chachin,” topachina', ocoia'ahua'. Ocoihuatêhua', co huachi nanitapihuë' niyontonpiso pëiquë huëcacaico', nitopi. ²³Napoaton: “Nani mashotêrin. Ina natanco',” itêrin pa'pini.

²⁴Ina quëran hui'nin amatantapi.

—Yosë ni'sarinquën ni'quëhuarë', no'tëquën sha'huitocoi. Quisososo' co noyahuë' ni'ton, oshahuanin, ténai, itopi.

²⁵—Ahuën. Oshahuamara. Co ina nitotêrahuë'. Nipirinhue', anoyaraya-têrinco. I'hua co manta' quënantopirahuë', nani noya ni'têrahuë. Inaíchin nitotêrahuë, itêrin.

²⁶—¿Ma'ta' onpotahuatênquën, anoyarayatêrinquën? itaantapi.

²⁷—Nani sha'huitopiranquëmahue', co yanatêramacohue'. ¿Onpoatomata' naquëranchin yanatantaramaco? ¿Canpitanta' Quisoso yaimarama' ti? itêrin.

²⁸Napohuachina, chiníquën no'huipi.

—Quëmari imasaran. Co quiyaso' nohuantêraihuë'. Moisésë imarai.

²⁹Yosëri iráca Moisésë nontêrin. Quisososo nipirinhue' intohua quëranso' huë'mara. Co nitotêraihuë', itopi.

³⁰—¿Ma'pitacha ténama paya! Intohuaransona huë'ninso canpitaso co nito topiramahuë', caso' anoyarayatêrinco. ³¹Oshahuano'sari Yosë nontohuachina, co natanatonhuë', co catahuarinhuë'. Nipirinhue', Yosë chinoto huatêhua', noya natêhuatêhua', natanarinpoa'. Ina nitotêrêhua'.

³²Somaraya hua'huatohuachina, co onporonta' anoyarayatochinpihuë'. ³³Co Yosë quëran o'marinhuë' naporini, co anoyarayachitoncohuë', ténahuë, itêrin.

³⁴—Quëmaso' hua'huatapon quëran huarë' oshahuanaponahuë', ¿yaa'chintêrancoi ti? itopi. Ina quëran ocoirahuatona', a'papi huachi.

Somaraya pochin nipiso'

³⁵Hua'ano'sari ocoirinsó' natantahuaton, Quisoso pa'nin yonípon. Quënan-conahuaton, itêrin:

—Quëmapi Yosë quëran o'marinso' ¿natëran ti? itërin.

³⁶—¿Inta' Sinioro inaso'? Yanatëpirahuë', itërin.

³⁷—Nani ni'nanco. Ca mini, nontaranquënso', itërin.

³⁸—Natëranquën Sinioro, itahuaton, isonin quëran Quisosos chinotërin.

³⁹Napotohuachina, Quisosori itërin:

—Isoro'paquë o'marahuë piyapi'sa' no'tëquën sha'huita'huaso marë'. Somarayaro'sa nipisopita anoyarayatarahuë. Napoaponahuë': "Quiyaso noya ni'tërai topisopitaso', asomarayatë pochin nitarahuë," itërin.

⁴⁰A'naquën parisioro'sa' inaquë huanirahuatona', Quisosos natanapi.

—¿Napoahuarë quiyanta somarayacoi? itopi.

⁴¹—Somarayanquëma naporini, co oshahuaintomahuë'. Nipirinhue', "co quiyaso somarayacoihuë'," tënamaso marë' oshahuanama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma', itërin.

Ohuicaro'sa pochin nininso'

10 ¹Ina quëran Quisosori a'chintaantarín.

—Ohuicaro'sa naporin quëran a'chinchinquëma' natanco'. Ohuicaro'sa' a'paicaiso marë' pairapipi. A'naíchin ya'coana ya'huërin. A'naquën huëcaton, co ya'coana quëran ya'coninhue'. Nanpërahuatón, ya'conin. Inaso' co hua'anënhue'. Ihuatë', matararo, inapita ina pochin ya'conpi ohuica ihuatacaiso marë'. ²Hua'anënso nipirinhue' ya'coana quëran ya'conahuaton, ohuicanënpita a'pairin. ³Ina huë'pachina, ya'coana a'paina'piri nohuitaton, i'soatërin. Ohuicanënpitarinta' natanahuatona', nohuianantopi. A'naya a'naya nininën përapachina, co t'ëhuatatonahuë', a'naroáchin huë'pi. Huë'pachinara, quëparin panpatëro' capacaiso marë'. ⁴Ohuicanënpita quëpahuachina, quëchitërarín. Noninso' nohuianantatona', imapi huachi. ⁵Nisha piyapiri yaquëpahuachina, co yaimapihuë'. Co noninso' nohuianantatonahuë', ta'a-nanpípi, itërin Quisosori.

⁶Iso pënënto nanan sha'huitopirinhue', co nitotopihuë'.

—¿Ma'ta' tapon naporin? itopi.

Quisosos' ohuica hua'anën pochin ninin

⁷Napoaton itaantarín:

—Tëhuëenchachin caso' ya'coana pochin ninahuë. Ohuica pairapipiqué yaya'conpatëra, ya'coana quëran ya'conë'. ⁸Co'huara huë'shatërasocohue', na'a piyapi'sa' a'chinpirinahuë', inapitaso' ihuatëro'sa pochin nipi. Anishacancatacaiso marë' a'chinpi. Imarinacosopitaso nipirinhue', co inapita natëpihuë'. ⁹Casáchin ya'coana pochin ninahuë. Ca quëran ya'conpatama', cha'ësarama'. Ohuicaro'sa' pipirahuatona', noya coshatopi. Ina quëran ya'coantapi. Inapochachin imarinacosopita noya pa'sapi.

¹⁰Ihuatëro'sa' co noyahuë' yonquipi. Ihuatacaiso', tëpatacaiso', ata'huatatacaiso inapita nicacaisoráchin yonquipi. Caso nipirinhue' o'marahuë imarinacosopita Yosë nohuitatacaiso marë'. Noya noya nanopicaiso marë' o'marahuë. ¹¹Caso' ohuica hua'anën pochin ninahuë. Imarinacosopita noya a'pairahuë. Hua'anën noya nipa-china, ohuicanënpita a'paiton, co chiminacaso' t'ëhuatërinhuë'. Inapochachin canta' imarinacosopita marë' chiminarahuë. ¹²Inpriatoso nipirinhue', pa'pini' huë'pachina, ohuicaro'sa' ta'ananpirin. Pa'piniri a'nara' macaso', ya'ipi ohuicaro'sa'

yanquëëpi. Inpriosato' co hua'anënhuë' ni'ton, co ohuicaros'a' pa'poyatërinhuë'.
¹³Canacaso marëächin sacatërin ni'ton, co inapita yonquiatonhuë', ta'ananpirin.

¹⁴Caso nipirinhue' noya hua'anën pochin ninahuë. Imarinacosopita nohuitërahuë. Canta' nohuitërinaco. ¹⁵Tatahuë'rë'co ninohuitëraiso pochin nohuitërahuë. Nosoroato, inapita marë' chiminarahuë. ¹⁶A'napita piyapi'santa' oshaquëran imasarinaco. Nisha piyapiro'sa' niponaraihuë', yaimarinaco. Inapitanta' nohuantërahuë imainacoso marë'. A'chintacaso' ya'huërin. Nanamëhuë natanpachina', natëarinaco. Ya'ipi imarinacosopita a'na huëntoínchin nisapi. Carisachin hua'anëntarahuë.

¹⁷Imarinacosopita yonquiato, caso' chiminarahuë noya noya nantian-ta'huas o marë'. Napoaton Tatahuë nosororinco. ¹⁸Caora nohuanto, imarinacosopita marë' chiminarahuë. Co nohuantërahuë' naporini, co tēpainacoso' nanichitonahuë'. Tatahuë sha'huitërinco ni'ton, chimina'huaso' nohuantërahuë. Ina nohuanton, nantiantarahuë huachi, itërin.

¹⁹Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha yonquipi.

²⁰—Sopairi nani ya'coancantërin ni'ton, hua'yantërin. ¿Ma'marëta natanama'? topi a'naquën.

²¹A'naquëniso nipirinhue' noya natanpi.

—Co sopairi ya'coancantërinhuë'. Noya a'chintërinpoa'. Hua'yantona'piso' co ina pochin noninhue'. ¿Sopainta' ta'ma' somaraya anoyarayatacaso' nanichitonhuë' ti? topi.

Cotioro'sa' co Quisoso nohuantopisohuë'

²²Ina quëran a'na cotio niyontonpiso tahuëri nantiantarin. Naporo' Yosë chinotopis o' pëi' iräca anoyataantapiso' yonquiatona', "Yosparinquën Sinioro," itopi. Ina marë' na'a piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Quisosonta' Yosë chinotopiso' pëiquë pa'nin. O'napi tahuëri ni'ton, ²³ishpanamën pochin nininquë pa'sarin, inaso "ishpana, Saromon ishpananën," itopi nohuitatona'.

²⁴Na'a cotioro'sa' canquirahuatona', Quisoso ahuanacanapi.

—Na'aro' natanpirainquënhuë', ¿onporo huarëta' sha'huitaponcoi? Quëmaso' Cristonquën nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

²⁵—Nani sha'huitopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. "Tata Yosë chachin catahuarincó," ta'to, sacai' nininso' ninahuë canpita nohuitamacoso marë'. ²⁶Nipirinhue', canpitaso' co ohuicanëhuë pochin ninamahuë' ni'ton, co natëramacohuë'. ²⁷Caso' ohuica pë'tahuana'pi pochin ninahuë. Imarinacosopita ohuicanëhuëpita pochin ni'nahue. Nohuitërahuë. Noya nataninaco. Nontohuatëra, natëtonaco, imarinaco. ²⁸Ca nohuanto, nantimiatapi. Co parisitopiquë pa'sapihuë'. Noya a'païarahuë. Co insonta' osëretërinacohuë'. ²⁹Tata Yosë nohuanton, imarinaco. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Co insonta' nanitërinhuë' Yosë quëran osërecaiso'. ³⁰Caso Tatahuëro'co napopinächin cancantërahuë, itërin Quisosori.

³¹Ina natanahuatona', naquëranchin na'piro'sa' maantapi. Tēpacaiso marë' maantapirinhue', ³²Quisosori itaantarin:

—Tata Yosë sha'huitërinco ni'ton, na'a piyapi'sa' anoyatërahuë: ¿Insota anoyatërahuëso marë' na'piquë yatëparamaco? itërin.

³³—Co ina marë' na'piquë yatëparainquënhuë'. Yosë pinoranso marë' naporainquën. Quëmaso' piyapinquën niponahuë', "Caso' Yosëco," toconan. Ina pochin nonan ni'ton, Yosë yaya'huëretëran, itopi.

³⁴ Napotohuachinara, itantarín:

—Yosë pënëntërinso' quiricaquë nani ninshitopi: “Canpitaso' a'naya a'nayanquëma' Yosë pochin ninama',” téninso' nontërama'. ³⁵Yosëri chachin hua'ano'sa' acorinso' yonquiaton, napotërin. Ya'ipi Yosë quiricanënso' no'të-quën. Co pi'pisha tëranta' nonpininhuë'. ³⁶Tata Yosë chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Ina marë' isoro'paquë a'paimarinco. “Caso' Yosë hui'ninco,” topatëra, çonpoatonta' ina marë' pinoramaco? tënahuë. ³⁷Co tatahuë pochin nipatohuë', ama natëcosohuë' ³⁸Co yanatëpiramacohuë', nani ma'sha Yosë pochin ninahuë' ni'ton, natëco. Ina quëran nitotarama Tata Yosë pochachin ninahuëso'. Tata Yosënta' ca pochachin ninin, itërin.

³⁹Ina natanahuatona', naquëranchin tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamaantapirinahuë', cha'ërin.

⁴⁰Ina quëran Cortanii' aquëtëran paantarín. I'hua Coansha piyapi'sa' aporintërinquë ya'huërarín. ⁴¹Na'a piyapi'sa' ina nicapona' pa'pi. Ina ni'sahuatona', ninontopi.

—Coanshas o' co piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopirinhüë', no'tëquën sha'huitërinpoa'. “Quisoso' Yosëri a'paimarinso',” itohuachinpoara, no'të-quën nonin, nitopi. ⁴²Na'a piyapi'sa' inaquë paatona', Quisoso natëra pi.

Nasaro chiminínso'

11 ¹⁻²Pitaniaquë a'na cania'pi ya'huërin, Nasaro itopiso'. Cato' oshin-pita ya'huëtërin, Maria, Marta inapita itopiso'. Ina Maria a'na tahuëri Quisoso pa'morantëarin. Hua'sai' pa'ton nininsoquë pa'morantërahuaton, ainën quëran amirantërarín. Co'huara inapoyátërasohuë', yo'in chiníquën caniorín. ³Caniohuachina, oshinpitari piyapi a'papi Quisoso sha'huitacaso marë':

—Nosororanso' Sinioro, chiníquën caniorín. Huëcaton ni'quiquë', itërin.

⁴Ina natanahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—Tëhuëenchachin yo'in chiníquën canioptonahuë', co chiminacaso marë' caniorinhüë'. Noyatohuachin, na'a piyapi'sari nicatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërin paya,” tosapi. Canta' ina hui'ninco ni'ton, noya ni'sarinaco. Ina marë' caniorín, itërin.

⁵Nasaro, Marta, Maria, inapita pa'pi nosororín. ⁶Napoaponahuë', Nasaro caniorínso' natantaponahuë', cato' tahuëri inaquë chachin i'huataantarín. ⁷Ina quëran ca'tano'sanënpitacoí itaponcoí:

—Huëco' iyaro'sa' Cotia parti paanta'ahua', itërincoí.

⁸—I'huamiáchin Maistro, inaquë ya'huëpisopita tëpainënküënso marë' na'píquë yatë'yarapirínënküënhüë', çinatohua chachin yapaantaran ti? itërai.

⁹Napotohuatoira, Quisoso itaponcoí:

—Shonca cato' ora quëran i'huarin. Tahuëri iratohuatëra, co i'parëhuë'. Noya quënantatë', noya pa'në'. ¹⁰Tashiso nipirinhüë' iratohuatëra, i'parë'. Capa a'pinínso' ni'ton, i'parë', itërincoí.

¹¹Ina quëran itaantaríncoí:

—Iya Nasaro huë'ërin. Nipirinhüë', paato ochinanconapo, itërincoí.

¹²—Huë'ërin ni'quëhuarë' Sinioro, noyatapon, itërai.

¹³Topinan huë'ërin, topiraihuë'. Nani chiminínso' nitotaton, naporín.

¹⁴Napoaton no'tëquën sha'huitërincoí:

—Nasaro nani chiminin. ¹⁵I'huara aquëtëran co paatorahuë', co anoyatërahuë'. Canpita na'con na'con natëamacoso marë' isëquë ninarahuë. Inaso' noya ténahuë. Iporaso nipirinhüë', huëco' inatohua' pa'ahua', itërincoi.

¹⁶—Huëco' iyaro'sa' pa'ahua' canpoanta' inarë'quënpoa' chiminacaso marë', itërincoi Tomasë, catopia'hua nininso'.

Quisosori ananpitaantacaso' yonquirinso'

¹⁷Napotohuachincoira, Pitaniaquë pa'nai. Inaquë canconpiraihuë', nani Nasaro chiminin quënanconai. Nani catapini tahuëri na'pi naninquë ya'huërin. ¹⁸Pitaniaso' Quirosarin ya'cariya ya'huërin. Cara quiromitro pochin aquërin. ¹⁹Na'a cotioro'sa' nani huë'pi Marta, Maria, inapita achinicananapona'. Yo'ina' chimininso marë' nontapi ama aquëtë' sëtacaiso marëhuë'. ²⁰“Quisoso nani huë'sarin,” topachinara, Marta pa'nin nacapiapon. Mariaso nipirinhüë' pëinënuquë ya'huarin. ²¹Quisoso nacapirahuaton, Martari itapon:

—I'hua Sinioro isëquë ya'huëran naporini, co yo'yohuë chimiintonhuë'. ²²Chiminpirinhüë', natëranquë Sinioro. Ma'sona Yosë nipatan, acotarinquë, ténahuë, itërin.

²³—Yo'yoparin nanopiantararin, itërin Quisosori.

²⁴—Nanpiantacaso tahuëri nanihuachin, nanopiantararin, nitotërahuë, ténin Marta.

²⁵—Cari ananpitaantarahuë. Casáchin nanopicaso' quëtërahuë. Insopitasona natëhuachinaco, chiminaponaraihuë', nanopiantarapi. ²⁶Natërinacosopita chiminpachina', co parisitomiapihuë'. Co onporonta' ta'huantapihuë'. No'të-quë nontaranquë. ¿Natëranco ti? itërin Quisosori.

²⁷—Natëranquë mini Sinioro. Tëhuënhachin quëmaso' Cristo. Yosë hui'ninquë. Isoro'paquë a'paimarinquënsó', itërin.

Quisoso na'nërinso'

²⁸Ina tosahuaton, Marta pa'nin cain sha'huitapon. Canconahuaton, sacaro quëran sha'huitërin.

—Nani Maistro huë'nin. Yanontërinquë, itërin.

²⁹Ina natanahuaton, Maria a'naroáchin huanirahuaton, nontapon pa'nin.

³⁰Quisososo' co ninanoquë canshatërarinhüë'. Martari nacapirinquë quëparitërin. ³¹Maria manorahuachina, cotioro'sa' huë'pisopitari ni'sapi. “Na'pi naninquë na'nëapon pa'samara,” ta'tona' imapi.

³²Mariasó' Quisosoquë canconahuaton, nantën pirayan isonconin.

—I'hua Sinioro isëquë ya'huëran naporini, yo'yohuë co chimiintonhuë', itërin.

³³Ina tosahuaton, na'nërárin. Cotioro'santa' na'nërápi. Ina ni'sahuaton, Quisoso chiniquë sëtaton, co napion cancantërin. ³⁴—¿Insëquëta' po'mopi? itërin.

—Huëquë' Sinioro ni'quiquë', itopi.

³⁵Quisosonta' na'nërin. ³⁶Ina ni'sahuatona', cotioro'sa' nitapona':

—Ni'co'. Na'nërin anta'. Pa'pi nosororin inarinta', itopi.

³⁷—Somaraya a'naroáchin anoyarayatërin ni'quëhuarë', ¿ina nohuanton Nasaronta co chimiintonhuë' nimara ti? topi a'naquë.

Nasaro ananpitaantarinso'

³⁸ Quisoso sètaton, na'pi naninquë Nasaro po'mopiquë pa'nin. Panca-ra'piquë nani pa'copitopi.

³⁹ —Na'pi chi'huincaco', itërin Quisosori.

—Co', Sinioro. Nani anarotarin. Nani catapini tahuëritërin, itërin oshini, Marta itopiso'.

⁴⁰ —Ama imoya ina pochin yonquiquësohuë'. Yosë ya'ipiya nanitaparin. Natëhuatanco, Yosë nóya nininso' ni'saran, itërin. ⁴¹ Ina quëran na'pi chi'huincatopi. Quisoso inápaquë nê'pëtahuaton, Yosë nontërin:

—Nani Tata nontëranquën catahuancoso marë'. Natanatonco, catahuaranco mini. Ina marë' "Yosparinquën," itëranquën. ⁴² Nani tahuëri natanatonco, catahuaranco noya nica'huaso marë'. Quëma chachin isoro'paquë a'paimaranco. Caso' nitotopirahuë', isopitaso' co nitotopihuë'. Inapita natëinacoso marë' a'ninquëchin nontaranquën, tënin.

⁴³ Ina tosahuaton, chimipi chiníquën itapon:

—¡Iya Nasaro, pipirahuaton huëquë'! itërin.

⁴⁴ Napotohuachina, chimipi nanopiantarahuatón, pipirin. Pa'on, imirin, inapita nê'mëtërinquë ya'ipi so'pinpinan pipirin. Ya'pirionta' panioquë tonpo-rayatopinan. Cotioro'sa' inachintopiso' ni'ton, ina pochin po'mopi.

—I'quiritoco' pa'in, itërin Quisosori. Napotohuachina, i'quiritopi.

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵ Cotioro'sa' huë'pisopitanta' ni'pi. Ananpitaantarinso' ni'sahuatona', na'a natëpi. "Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin ni'ton, naporin," topi. ⁴⁶ A'naquënso nipirinhue' paatona', parisioro'sa' sha'huitonpi. ⁴⁷ Ina natanahuatona', parisioro'sa', corto hua'ano'sa', inapita napopianáchin yonquiatona', ya'ipi cotio hua'ano'sa' ayontonpi ninontacaiso marë'.

—¿Ma'ta' onpotahua'? Ina quëmapi na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatarin. Iporanta' a'na piyapi chiminpirinhue', ananpitaantarin. "Yosëri chachin catahuarin," topi. ⁴⁸ Tananpitoahuatëhua', ya'ipi piyapi'sari natë-rapi. Napohuachina', Noma copirno no'huitaton, sontaro'sa' a'paiarin. Huë'pachina', Yosë chinotërehuaso pëi' ohuatahuatona', ya'ipi cotioro'sanpoa' ata'huantarinënpoa' nimara, nitopi.

⁴⁹ Ina quëran a'na corto hua'an Caihuasë itopisoari nontërin. Naporo pi'iquë inaso', chini chiníquën nanantërin. Inaso huanirahuaton, tapon:

—Canpitaso' co manta' nitotëramahuë'. ⁵⁰ Chiminacaso' ya'huërin, ténahuë. Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in. Ina noya noya canpoa marë', itërin.

⁵¹ Napoaponahuë', co inaora yonquinën quëran naporinhue'. Corto hua'an ni'ton, Yosë nohuanton, ninorin. Tëhuëenchachin Quisoso cotioro'sa marë' chiminarin. ⁵² Nipirinhue', co cotioro'sa marëáchin chiminarinhue'. Ya'ipi piyapi'sa' ya'huërenamën chiminarin. Natëhuachina', Yosëri hui'nin-pita pochin ni'sarin. A'naquën aquë ya'huëpirinhue', imapachina', a'na huëntoíchin pochin nisapi. ⁵³ Naporo tahuëri quëran huarë' cotio hua'ano'sa' yonquipi Quisoso tēpacaiso marë'.

⁵⁴Napoaton Quisoso co huachi nohuantërinhuë' a'ninquëchin cotio nina-noro'saquë paacaso'. Inotëro parti pirayan paaton, Iprainquë yacapatarin. Inaquë ca'tano'sanënpitacointa' yacapatonai.

⁵⁵Pascoa tahuëri naniriahuachina, na'a piyapi'sa' Quirosarinquë pa'pi. Co'huara Pascoa naniyátërasohuë', Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. “Moisësë camaitërinso' nipatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” ta'tona', pa'pi. ⁵⁶Inatohua' pa'sahuatona', Quisoso yonisápi. Chinotopiso pëiquë ya'conahuatona', ninontápi.

—Pascoa na'huëcaso marë' ¿Quisoso huëcapon to? topi a'naquën.

⁵⁷Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapitaso' nani piyapi'sa' sha'huitopi: “Quisoso quënanpatama', sha'huitocoi maii,” itopi. Tashinan pëiquë po'mo-caiso marë' napotopi.

Hua'saiquë oporantëtërinso'

(Mateo 26.6-13; Marcos 14.3-9)

12 ¹Saota tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Quisoso Pita-niaquë paantarín. Inaquë Nasaro ya'huërin, ananpitaantarínso'. ²Inaquë canconpatëira, ya'huëhuano'sa' amatërinacoi ca'pata'huaiso marë'. Quisoso nosoroatona', napopi. Martaso' cosharo' o'huinarin. Nasaronta' inaquë coshatarin. ³Naporo' Mariaso' a'na potiria pa'ton hua'sai' ya'huë-rinquë manin. Inaquë Quisoso nantëquën pashirantëtërin. Ina quëran ainën quëran amirantërin. Ya'ipi pëi' pimoanahuanin. ⁴Cotasë Iscario-tiso nipirinhue', co noyahuë' ni'nin. Inaso' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin.

⁵—¿Onpoatonta' iso hua'sai' chiniarin? Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri sacatërëso marë' canarëso pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuaro'santa' quëchitonhuë', tënin Cotasë.

⁶Nipirinhue', co sa'ahuaro'sa' yonquiaton naporinhue'. Yaihuataton, naporin. Inari chachin coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, pi'pian pi'pian ihuatarin. ⁷Napopirinhue', Quisosori itërin:

—Iso sanapi tananpitëquë'. Noya napotarínco. Chimina'huaso' yonquiaton, pashirantëtërinco pa'pitinacoso marë'. ⁸Nani tahuëri sa'ahuaro'saso' ya'huë-rarin. Caso nipirinhue', co isëquë ya'huëmiatarahuë', itërin.

Nasaronta' yatëpapiso'

⁹Quisoso Pitaniaquë ya'huëaso', na'a cotioro'sa' natantopi. Ina natantahuatona', huë'pi Quisoso nicapona'. Nasaronta' yani'pi. Quisosori ananpitaantarín ni'ton, yani'pi. ¹⁰⁻¹¹Ananpitaantarínso marë' na'aya'pi co huachi cotio hua'ano'sa' yanatëpihuë'. Inapita a'porahuatona', Quisoso imasapi. Napoaton hua'ano'sari yonquipi Nasaronta' tëpacaiso marë'.

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹²Hua'huayátërahuë piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Pascoa na'huë-caiso marë' inatohua' pa'sapi. Tahuëririnquë Quisosonta' inatohua chachin pa'sarin. Ina natantahuatona', ¹³mërëmë pochin nininso' mapi. Ina quëran nacapiapona' pa'sapi. Pa'yatatona', chiniquën itapona':

—¡Nicha'ëcoi Tat a Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! ¡Quëmari chachin chiníquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, isairro'sacoi hua'anëntarincoi! tosapi.

¹⁴Mora quënanconahuaton, ina aipi Quisososo huënsërin. Iráca Yosë quirica-nënquë, pënëntona'pi ninshitërin Quirosarinquë ya'huëpisopita nitotacaiso marë'.

¹⁵“Quirosarinquë ya'huëramasopita, ama pa'yancosohuë'.

Ni'co'. Hua'anëma' huë'sarin. Mora hui'napishin aipi huënsëriarin.

Inaquë ya'mitahuaton huë'sarin,” ténin ninshitaton.

¹⁶Yosë quiricanën quëran ninorin. Ca'tano'sanënpitacoiso nipirinhüë', co ina yonquirahuë'. Quisososo nantantahuachina, naporo huarë' yonquirai. “Mora aipi chachin huënsërahuation, Quirosarinquë huë'nin,” tënai.

¹⁷Nasaro ananpitaantarinsó' ni'pisopita sha'huirápi. “Tëhuëchachin chiminpirinhüë', catapini tahuëri quëran Quisosori ananpitaantarin. Po'mopi quëran përarin quiyari ni'nai,” tosapi. ¹⁸Ina marë' notohuaro' piyapi'sa' Quisososo nacapiapona' pa'pi. ¹⁹Natanahuatona', parisioro'sa' ninontopi.

—Topinan quëran pënënpirëhuahuë', co piyapi'sa' pi'pisha tëranta' natërinënpohuë'. ¡Ni'cochi! ¡Na'con na'con piyapi'sa' Quisososo imasapi! nitopi ninontatona'.

Cricoro'sari Quisososo yanontopiso'

²⁰A'naquën Crico piyapi'santa' Quirosarinquë huë'pi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë yonquiapi anta'. Niyontonpiso tahuëri ni'ton, Yosë chinotacaiso marë' huë'pi. ²¹Quisososo yanohuitatona', Pinipi nontipi. Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin, Cariria parti ya'huërinso'.

—Quiyanta' iyasha Quisososo yanohuitopirahuë', itopi.

²²Ina natanahuaton, Antërisë sha'huitonin. Naporahuaton, cato chachin paatona', Quisososo sha'huitonpi. ²³Natanahuaton, itërin:

—Noya iyaro'sapa'. Nani tahuëri nanirin huachi. Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminapo. Ina quëran na'a piyapi'sa' noya ni'sarinaco.

²⁴No'tëquën sha'huitëranquëma'. Tricoraya pochin ninin. Co sha'patërahüë', co na'arinhuë'. A'naíchin nisárin. Napoaponahuë', sha'patëra, chiminin pochin niponahuë', papotohuachina, na'a nitërin. ²⁵Canpitanta' isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquihuatama', topinan quëran nantantarama'. Nipirinhüë', Yosë na'con na'con yonquihuatama', ina nohuitatoma' noya nisarama'. Canpitaora nohuantëramasoáchin naniantohuatama', a'na tahuëri inápaquë nantantantarama'. ²⁶Nohuantërahuëso' yanipatama', ca pochin cantantatoma' imaco. Insëquësóna pa'pato, piyapinëhuëpita imasarinaco. Inquëma tëranta' ca marë' sacatohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinsó'

²⁷Ina quëran itaantarin: “Iporaso' sëtóchinachin cancantërahuë. ¿Ma'ta' Yosë ichi? tënahüë, yonquiato. Co parisita'huaso' nohuantopirahuë', ‘Catahuaco Tata ama parisichisohüë’,’ co itarahüë'. Chimina'huaso marë' o'marahüë,” itahuaton, Yosë itapon: ²⁸“Catahuaco Tata nohuantëranso nii. Ina quëran piyapi'sa' nóya ni'sarinënuën,” itërin, Yosë nontaton. Itohuachina,

inápa quëran Yosëri itërin: “Nani catahuanquën. Nohuantërahuëso ninan ni'ton, piyapi'sa' nóya ni'ninaco. Iporaso' catahuaantaranquën nohuantërahuëso nicacaso marë'. Napoaton noya noya ni'sarinaco,” itërin Yosëri.

²⁹Piyapi'sa' natanahuatona', ninontopi. “Huirátarin,” topi a'naquën.

—Co huirahuë'. Anquëniri nontërin nimara, topi a'naquëonta'.

³⁰Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Co ca marë' inápa quëran nontërincohuë'. Canpita natëamacoso marë' nontërinco, natanama'. ³¹Iporaso' co natëpisopitahuë' no'huiarinaco ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin huachi. Hua'qui' sopairi piyapi'sa' camaipirinhüë', cari minsërahuato, ocoiarahuë. ³²Co hua'quiya quëranhuë' inápaquë achinpiarinaco. Ina quëran nisha nisha piyapi'sa' imasarinaco, itërin.

³³“Corosëquë chachin chiminapo,” tapon naporin. ³⁴Ina quëran natanin-sopitari itapona':

—Cristo nanpimiatarin. Co onporonta' chimianinhüë', tënai. Yosë quirica-nënuquë naporin, nontërai. Quëmaso nipirinhüë' nisha nonan. “Yosë quëran quëmapico niporahuë', inápaquë achinpiarinaco,” tënan. ¿Onpoatonta' naporan? ¿Ma quëmapinquënta' quëmaso'? itopi.

³⁵—Iporáchin tahuëri pochin a'pintaranquëma'. Co huachi hua'qui' ya'huapohuë'. A'pininso pochin no'tëquën anitotëranquëma'. Anitotohuatënuquëma', noya nico'. Ni'cona tashinan pochin cancantotama'. Tashinanquë iratohuatëra, chihuëre'. ³⁶Carinquëma' a'pintaranquëma'. Co'huara pa'shantatërasocohuë', natëco. Natëhuatamaco, canpitanta' tahuëri pochin cancantarama', itërin.

Ina tosahuaton, pa'nin. Co huachi a'ninquëchin iratërinhuë'.

Tanshirëso pochin cancantopisopita

³⁷Nani na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. Cosharo' ana'atërin. Yosë pochin nininso' nicaponaraihuë', co yanatëpihuë'. ³⁸Íraca Isaiasë pënëntaton, tapon:

“Nani a'chintopiraihuë', Sinioro. Quëma nohuanon,

sacai' nininso' nani a'notopiraihuë'.

Na'con na'con piyapi'sa' co natërapihuë',” tënin.

³⁹No'tëquën ninorin. Napoaton co nanitopihuë' natëtacaiso'. Isaiasë chachin itantarin:

⁴⁰“Yosëri tananpitërin ni'ton, tanshirëso pochin cancantatona',

co natëtöchináchinhüë' cancantopi.

Hua'qui' co yanatëpihuë' ni'ton, napotërin.

Noya ni'pi naporini, quënanchitonahuë'.

Noya natanpi naporini, natëchitonahuë'.

Imarinaco naporini, anoyacancanchitohuë',” tënin.

⁴¹Íraca co'huara Quisoso isoro'paquë huë'shamátërasohuë', Isaiasëri hua'-narëso pochin quënanin. Quisososo' Yosë pochachin nóya ni'ton, ina yonquiaton, naporin.

⁴²Napoaponahuë', na'amiachin cotioro'sa' hua'ano'sanënpitarë chachin natëpi. Napopirinhüë', parisioro'sa' të'huatatona', co a'ninquëchin sha'huipihuë'. “Niyontonpiso pëiro'sa quëran ocoihuachinënpoa,” ta'tona',

ta'tápi. ⁴³Yosëáchin pa'yatacaiso nipirinhüè', piyapi'sari pa'yatacaiso' na'con na'con nohuantatona napopi.

Co Quisosos a'chininso' natëhuachinahuè', ana'intacaso' ya'huërinso'

⁴⁴Ina quëran Quisosori chiniquën nonaton, a'chintantarin ya'ipiya nata-nacaiso marè'. "No'tëquën a'chintëranquëma'. Natëhuatamaco, co casáchin natëaramacohuè'. Tata Yosënta' natëarama anta'. Ina a'paimarinco. ⁴⁵Ca nohuito huatamaco, Yosënta' nohuitarama'. ⁴⁶Carinquëma' a'pintëranquëma'. Imapatamaco, co tashinan pochin cancantaramahuè'. Tahuëri pochin cancantarama'. Ina marè' isoro'paquë o'marahüë. ⁴⁷A'naquëma' natanpiramacohuè', co natëaramacohuè'. Co natëhuatamacohuè', co carima' ana'intaranquëmahuè'. Co ina marè' o'marahüë'. Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marè' o'marahüë. ⁴⁸Co nohuantohuatamacohuè', a'chintëranquëmasonta' co natëhuatamahuè', canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama'. Nonahuëso chachin co natëaramahuè' ni'ton, ayaro' tahuëri na'intarinquëma'. ⁴⁹Co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuè'. Tata Yosë sha'huitërinco nani ma'sha a'china'huaso'. ⁵⁰Yosë a'chininso' imapatama', ina nohuitatoma' nannipimiatarama huachi, ténahuë. Sha'huitohuachincora, inachachin carinquëmanta' sha'huitaranquëma'," itërin.

Quisosori ca'tano'sanënpita pa'morantërinso'

13 ¹A'na tahuërichin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' naniarin Quisosos chiminatón, Tata Yosë'pa' panantacaso'. Ina nitotërin. Ca'tano'sanënpitaco' na'con nosororincoi. Chiminaquë huarë' nosoromiatërincoi.

²Inaro'coi coshatarai. Sopai hua'ani nani Cotasë ayonquirin Quisosos sha'huirapicaso marè'. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ³Quisosos nipirinhüè' ya'ipi nitotërin. Yosë ya'huërin quëran nani o'marin. Co hua'quiya quëranhuè' naquëranchin inatohua' panantararin. Tata Yosëri chini chiniquën nanan quëtërin ya'ipiya hua'anëntacaso marè'. Inanta' nitotaton, coshatasocoi, ⁴Quisosos misa quëran huanirín. Aipi a'morinso' ocoirahuaton, paniocara masahuaton, niso'nantërin. ⁵Ina quëran i'sha panticaquë oporahuaton, nantëhuëi pa'morantëra'piarincoi. A'naya a'naya pa'morantëatoncoi, paniocaraquë amirantërincoi.

⁶Simon Pitronta' yapa'morantëpirinhüè', co nohuantërinhuè'.

—Quëma Siniro, ¿yapa'morantëranco ti? itërin.

⁷—Ma'marësona napotaranquënso', co ipora nitochátëraranhüè'. Osha-quëran nitotaran, itërin.

⁸—Co onporonta' caso' pa'morantëarancohuè', itërin Pitrori.

—Co napotohuatënquënhuè', co ca pochin cancantaton imamiatarancohuè', itërin Quisosori.

⁹—Napoahuarë', ama Siniro nantëhuërachin pa'motocosohuè'. Imirahuë, motohuë, inapitanta' ya'ipi pa'motoco, itërin.

¹⁰—Co ina nohuantërehüè'. Nani amahuatëra, co huachi në'huëtërehüè'. Nantëichin pa'morë'. Inapochachin nani anoyacancantëranquëma'. Ina piquëran co noyahuè' nipatama', inanta' inquitaantarancuëma'. Ina quëran noya cancantaantarama'. Canpitaso' noyápiachin cancantërama'. A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhuè', itërin.

¹¹ Cotasëri yasha'huirapirinsò' ninoton, naporin. Napoaton "A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhuë'," ténin.

¹² Nani ya'lipicoi pa'morantëra'piatoncoi, a'moantarahuaton, huënsëantarín. Huënsëantarahuaton, a'chintërincoi.

—Ma'ta' tap o napotëranquëmaso' iyaro'sa', ¿nitotërama' to? Ina a'chinchinquëma'. ¹³ Canpitaso' nontohuatamacora, "Maistro" itëramaco. "Sinioro" itëramaco anta'. No'tëquën yonquiatoma', napotëramaco. Canpita maiströnëmaco mini. Sinioroco ni'to, natëramaco. ¹⁴ Canpita maiströnëmaco niporahuë', pa'morantëranquëma'. Napoaton canpita capininta' ina pochachin cancantoco'. ¹⁵ Nani pa'morantëranquëma' nonanamacoso marë'. Canpitanta' ca pochin cancantatoma', ninosoroatoma' nicatahuaco'. ¹⁶ Tëhuënhachin iyaro'sa' patronso' chiniquën nanantërin. Piyapinënpitaso nipirinhüë' co ina pochin chiniquën nanantopihuë'. Comisionëonta' co hua'anën pochin chiniquën nanantërinhuë'. ¹⁷ Nani nitotërama' ipora. Ca pochin nipatama', nóya cancantarama'.

¹⁸ "Co ya'lipinquëma' noya cancantëramahuë'. Shonca catoya'pinquëma' huayonan quë ma' ca'tanamacoso marë'. Ya'lipinquëma' noyá nohuitëranquëma'. Yosë quiricanënuë iráca naporin: 'A'nara' carë' coshataponahuë', inimicotarinco,' ténin. Ipora huarë' ina pochin nisarín. ¹⁹ Apira nitotato, sha'huitëranquëma'. Ma'sha onpotohuachinaco, yonquiarama'. 'Inaso' tēhuënhachin Cristo ni'ton, ninorin,' tosarama'. ²⁰ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Carinquëma' a'paranquëma' piyapi'sa' a'chint ac amaso marë'. Natëhuachinënuëma', natëarinaco canta'. A'paranquëma' ni'ton, natëinënuëma'. Insosona natëhuachinco, Yosënta' natëarin. Ina a'paimarinco," itërincoi.

Cotasëri sha'huirapicaso' ninorinsò'

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹ Naporo' Quisoso sëtërin. Chiniquën sëtaton, co napion cancantërin.

—No'tëquën sha'huitëranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohüë', a'nayanquëma' sha'huirapiarinco, itërincoi.

²² Ina natanahuatoi, a'naya a'nayacoi nini'nai. "¿Inquënpocha yasha'huirapirëhua' nicaya?" ténai, yonquiatoi. ²³ Caso' Quisoso inchinanën quëran coshatërahuë. Na'con nosororinco ni'ton, inaporahuë. ²⁴ Simon Pitro imirin quëran tasatahuatonco, "nataniquë': ¿Incarita' sha'huirapiarin?" itërinco. ²⁵ Napotohuachincora, amasha ya'carirahuato, natanahuë.

—¿Inta' Sinioro yasha'huirapirinquën? itërahuë.

²⁶ —Iso pan, nocaroquë i'shirahuato quëtarahuë. Insosona quëtohuato, ina sha'huirapiarinco, itërinco. Ina quëran i'shirahuaton, Cotasë quëtërin. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ²⁷ Ina ma'pahuachina, sopairi ya'coancantërin huachi. Naporo' Quisosori itapon:

—Ma'sona yaninanso' manóton niquë', itërin.

²⁸ Napotërinso' natanpiraihuë', ma'marësona napotërinso' co nitotërai huë'. ²⁹ Cotasëri coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, ma'sha pita tahuëri marë' pa'anapon a'pamara, topirinahuë' a'naquën. Sa'ahuaro'sa' coriqui quëtacaso marë' a'pamara, topirinahuë' a'naquëonta'. ³⁰ Cotasëso nipirinhüë', cosharo' quëtërinso' ma'parahuaton, pipirin. Naporo' nani tashirin.

Nasha pochin ninosorocaso' pënëninso'

³¹ Cotasë nani pipihuachina, Quisoso itantarincoi:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, apira no'tëquën Yosë natëarahuë. Napoaton nóya ni'sarinco. Piyapi'sa' ni'pachinaco: “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, na'con catahuarin paya,” tosapí. ³² Ina hui'ninco chachin ni'ton, piyapi'sa' nitotatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. Ina quëran Yosë noya noya acoantarinco. Co hua'quiya quëranhuë' inapotarínco. ³³ Hui'nahuëpita pochin ni'piranquëmahuë', co huachi hua'qui' ya'huapohuë'. Yonípiramacohuë', intohuaso' pa'nahuëquë, co nanitaramahuë' pacacamaso'. I'hua inachachin cotioro'santa' sha'huitërahuë. ³⁴ Iporaso' nasha pochin pënënanranquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma nosororranquëmaso pochachin, imaramacosopita capininta' ninosoroco'. ³⁵ Ninosorohuatama', tëhuënachachin imaramacoso' nitotapi. “Quisoso imatona', noya noya ninosoroapi,” tosapí, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶ Ina quëran Simon Pitrori itapon:

—¿Intohuata' Siniro pa'saran? itërin.

—Intohuaso' pa'pato, co ipora nanitëranhuë' imaancoso'. A'na tahuëri imasaranco, itërin. ³⁷ —¿Onpoatonta' Siniro co apira nanitërahuë' ima'huanquënso'? ¡Imaranquën ni'ton, yatëpapirinacohuënta', imamiataranquën! itërin.

³⁸ —Yatëpapirinënuënhuënta', ¿imamiataranco ti? No'tëquën sha'huitëranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co Quisoso nohuitërahuë’,” tosaran, itërin Quisosori.

Quisoso ira pochin nininso'

14 ¹ Ina quëran a'chintaantarín: “Ama pa'yancosohuë'. Ama sëtocosohuë'. Yosë natëco'. Canta' natëco. ‘Co naniantaríncoihuë’, ta'toma', nani tahuëri natëco. ² Tatahuë ya'huërinquë na'a pëi' ya'huërin. Co ya'huërinhuë' naporini, nani sha'huichitënuëmahuë'. Inatohua' panantarahuë canpita ya'huëcamaso marë' tapachinquëma'. ³ Inatohua' pa'pato, tapatontahuatënuëma', o'mantararahuë. O'mantahuato, maquimaranquëma'. Carë'quëma' ya'huapoma'. Ina marë' o'mantararahuë. ⁴ Intohuasona pa'sarahuëso' nitotërama'. Iranta' nani nohuitërama’,” itërin.

⁵ —¿Intohuata' Siniro pa'saranso'? Co nitotëraihuë'. ¿Onporahuatoita' ira nohuichii? itërin Tomasëri.

⁶ —Ca ira pochinco. Ya'ipiya no'tëquën a'chintëranquëma'. Casáchin nanpicaso' quëtëranquëma'. Imaramacosopitarachin Yosë'pa' cancontarama'. ⁷ Nohuitohuatamaco, Tatahuënta' nohuitarama'. Ipora quëran huarë' ina nohuitarama'. Nani ni'nama', itërincoi.

⁸ —Tata a'notocoi ni'ii. Ina ni'patoí, nóya cancantarai huachi, itopirinhüë' Pinipiri.

⁹ —Isonápo' pi'ipi iyasha, canpitaro'co ya'huëpirahuë', ¿co nohuichatërancohuë' ti? Ni'patamaco, tatahuënta' ni'nama'. ¿Onpoatonta'

nipachin, “Tata a'notocoi ni'ii,” itëranco? ¹⁰ Caso Tata Yosë pochachin ninahuë. Tata Yosënta' ca pochachin ninin. ¿Co ina iyasha, natëyatëranahuë' ti? A'chintohuatëinquëmara, co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Yosë yonquirinso chachin yonquiato, a'chintaranquëma'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë. ¹¹ Caso Tatahuë pochinco. Inanta' ca pochachin ninin. Napoaton ya'ipinquëma' natëco. Naporahuaton, nani ma'sha nanitaparahuëso' yonquiatoma', natëco, itërincoi.

¹² —Natanco' iyaro'sa' no'tëquën sha'huitaranquëma'. Tëhuëenchachin imapatamaco, ca pochin nisarama'. Tata Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë ni'ton, saca sacai' nininsonta' nanitapaarama'. ¹³ Ca pochin yonquihuatama', nanan quëchinquëma' Tatahuë nontacamaso marë'. “Hui'nán chachin nanan quëtërinco,” ta'toma', ina nontoco'. Ca pochin cancantatoma', ma'sona nipa-tamaco acotaranquëma'. A'napitanta' Tata Yosë noya noya nicacaiso marë' inapoarahuë. Ina na'con nohuantërahuë. ¹⁴ Ca pochin yonquiatoma', ma'sona nipa-tamaco acotaranquëma'.

Ispirito Santo a'patimarinpoaso'

¹⁵ Ina quëran taantarín: “Nani pënënanquëma'. Nosorohuata-maco, na tëaramaco. ¹⁶ Inápaquë panantahuato, Tata nontarahuë Ispirito Santo a'patimarinquëma'. Inaso ca pochachin catahuarinquëma', achinica nca narinquëma'. Co onporonta' patarinquëmahuë'. ¹⁷ Ispirito Santos o' no'tëquënáchin nonin ni'ton, Yosë nanamën no'tëquën anitotarinquëma'. Co imarinacosopitasohuë' nipirinhue' co ina natëpihuë'. Napoaton co nohuitapihuë'. Canpitaso nipirinhue' nohuitarama'. Nani tahuëri catahuarinquëma'. Ya'coancantarinquëma'.

¹⁸ Co sa'ahuaros'a' pochin nitaranquëmahuë'. Co patomiataranquëmahuë'. Ca nohua nto, Ispirito Santo ya'coancantarinquëma'. Ca pochachin catahuarinquëma'. ¹⁹ Co hua'qui' isëquë ya'huapohuë'. Pa'pato, co imari nac osopitahuë' co huachi quënanarinacohuë'. Canpitaso nipirinhue' quënaantaramaco. Nanpiantarahuë ni'ton, Yosë nohuitatoma' nanpimia tar ama'. ²⁰ Nani nanpiantahuato, noya noya nohuitaramaco. Tëhuëenchachin Tata Yosë pochin ninahuëso' nitotarama'. Imamiataramaco ni'ton, canpitarë'co a'naíchin pochin nisarahuë. Ya'coancantaranquëma' ni'ton, nóya ninohuitarihua'. ²¹ Nani pënënanquëmaso' nitotatoma' natëhuatamaco, tëhuëenchachin nosoroaramaco, ténahuë. Nosorohuatamaco, Tata Yosënta' nosoroarinquëma'. Carinquëmanta' nosoroaranquëma'. Inápaquë panantaporahuë', cancanëma quëran nontaranquëma'. Noya noya nohuitaramaco,” itërin Quisosori.

²² —¿Onpoatonta' Sinioro, quiyariachin noyá nohuitarainquën? ¿Co ya'ipi piyapi'sa' nohuitarinëinquënhue' ti? itërin Cotasëri. A'na Cotasë inaso'. Co Cotasë Iscariotihuë'.

²³ Napotihuachina, Quisosori itërin:

—Co ya'ipi piyapi'sa' nanitopihuë' nohuitinacoso'. Insosona nosorohuachinaco, natëarinaco. Natëhuachinaco, Tata Yosëri nosoroarin. Inaro'co ya'coancantatoi, inaquë ya'huëarai. ²⁴ Co'so' nosorohuachinacohuë', co natëarinacohuë'. Co caora yonquinëhuë quëran sha'huitëranquëmahuë'. Tata Yosë sha'huitohuachincora, inachachin sha'huitëranquëma'. Ina a'paimarinco.

²⁵ Co'huara pantayatērasocohuē', sha'huitēranquēma'. ²⁶ Inápaquē pantahuato, tatauē nontarahuē, Ispirito Santo a'patimarinquēma'. Ca ya'huērēnamēhuē o'mararin. Inaso' achinicananarinquēma'. Ya'ipi Yosē nanamēn a'chintarinquēma'. Catahuaarinquēma' a'chintēranquēmaso' ama naniantacamaso marēhuē'. Catahuahuachinquēma', nōya yonquiantarama'.

²⁷ Pantaporahuē', asanocancanaranquēma'. Tata Yosē natēto, co manta' tē'huatērahuē'. Catahuaaranquēma' ca pochachin cancantacamaso marē'. Piyapi'sa' inahuara co sano cancantopihuē'. A'naroáchin pa'yanpi. Carinquēmaso nipirinhūē' catahuaaranquēma' sano cancantacamaso marē'. Ama pa'yancosohuē'. Ama tē'huacosohuē'. ²⁸ Nani sha'huitēranquēma'. Inápaquē pantaporahuē', ya'coancantimaranquēma'. Tēhuēnchachin nosororamaco naporini, Tatahuētaquē panantarahuēso marē' noya cancanchitomahuē'. Inaso' chi ni chiníquēn nanantērin. ²⁹ Co'huara pantayatērapohuē', sha'huitaranquēma'. Inápaquē pantahuato, yonquiarama'. "Tēhuēnchachin ninoton, sha'huitērinpoa'," ta'toma', noya noya natēaramaco. Ina marē' sha'huitaranquēma'.

³⁰ Co huachi hua'qui' nontaranquēmahuē'. Sopai hua'an nohuanton, masarinaco. Inari camairin ni'ton, nani huē'sapi macainacoso marē'. Co caso' pi'pian tēranta' ina camaincosohuē' nipirinhūē', ³¹ co ta'arahuē'. Tata Yosē nosoroato, ina no'tēquēn natēarahuē. Ina nohuanton, ma'sha onporahuē. Piyapi'sa' nicatonaco, "Tēhuēnchachin Yosē nosoroaton, natērin," tosapí.

"Huēco' pa'ahua huachi," itērincoi Quisoso.

Opa nara'huaya nitērinso pochin nininso'

15 ¹ Ina quēran itantarincoi: "Casáchin no'tēquēn a'chintatēnquēma', opa nara'huaya pochin ninahuē. Tata Yosēso' hua'anēn pochin ninin. ² A'na sē'paquēn co nitohuachinahuē', nishitētērin. A'naquēnso nipirinhūē' pi'pian nitērin. Ina sē'para'huainpita pi'pian ni'quitērin na'con na'con nitacaso marē'. Co ni'quitohuatērahuē', co noya nitērinhuē'. ³ Carinquēma' nani anoyacancantēranquēma'. A'chintēranquēmaso' natērama' ni'ton, anoyacancantēranquēma'. ⁴ Imamiatatomaco, nani tahuēri yonquiráco catahuainquēma'. Noya nichinpitērinso pochin nico'. Nara sē'pa' nohuishatohuachina, co nitērinhuē'. Inapochachin co imamiatohuatamacohuē', co nanitaparamahuē' noya nicacamaso'.

⁵ Ca opa ya'huē pochinco. Canpitaso' sē'paquēn pochinquēma'. Ya'coancantaranquēma'. Nani tahuēri yonquihuatomaco, catahuaaranquēma'. Opa noya nitērinso pochin noya nisarama'. Canpitaora co nanitaramahūē' Yosē pochin cancantacamaso'. ⁶ Nara sē'pa' nohuishatohuachina, ahuirin. Masahuatona', pēnquē tē'yatopi ahuiquitacaiso marē'. Inapochachin co imamiatohuatamacohuē', Yosē ana'intarinquēma'.

⁷ Casáchin yonquihuatomaco, na'con catahuaaranquēma'. A'chintēranquēmasonta' ama naniantocosohuē'. Ina yonquiatoma', Yosē nontoco'. Tēhuēnchachin imamiatohuatamaco, ma'sona nohuantohuatama', sha'huitoco acochinquēma'. ⁸ Opa na'con nitērinso pochin canpitanta' noya noya nico'. Ina quēran a'napitanta' nicatēnēnquēma', Yosē yonquiapona'. Naporahuatoma', noya noya imasaramaco. ⁹ Tata Yosē nosororincoso pochachin nosororinquēma'. Casáchin yonquico na'con nosoro'inquēma'. ¹⁰ Tata

Yosë no'tëquën natërahuë ni'ton, pa'pi nosororinco. Inapochachin natëhuatamaco, carinquëmanta' pa'pi nosoroaranquëma'.

¹¹ Ya'ipi cancanëhuë quëran Tatahuë natërahuë ni'ton, nóya cancantërahuë. Natëhuatamaco, ca pochachin noya cancantarama'. Co sëtaramahuë'. Ina marë' a'chintëranquëma'. ¹² Nani pënënanquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma' nosororranquëmaso pochachin canpitanta' ninosoroco'. Ina pa'pi nohuanterahuë nicacamaso'. ¹³ Ni'co' iyaro'sa'. Nipayarëso' na'con nosorohuatëra, ina nicha'ëcaso marë' chiminë'. Inapochachin canta' na'con nosoroatënnquëma', canpita nicha'ëca'huanquëmaso marë' chiminarahuë. Co insonta' ina pochin nosororinquinquëmahuë'. ¹⁴ Natëhuatamaco, tēhuënnchachin nipayarahuëso pochin ni'saranquëma'. ¹⁵ Co caso' patron pochin cancantërahuë'. Patronso' piyapinënpita camairin. Camaipirinhuë', yonquirinso chachin co sha'huitërinhuë'. Nipayarinso nipirinhuë' ya'ipiya sha'huitërin. Inapochachin carinquëmanta' ya'ipiya sha'huitëranquëma'. Co piya pi nēhuë pochin ni'nanquëmahuë'. Nipayarahuëso pochachin ni'nanquëma'. Ya'ipi Tatahuë sha'huitërinco sopita anitotëranquëma'. ¹⁶ Co canpitaora nohuanon imaramacohuë'. Ca nohuanto, imaramaco. Carinquëma' huayonanquëma'. Nani acoranquëma opa sē'paquën na'con nitërinso pochin nisápamaso marë'. Inapohuatama': 'Quisoso nanan quëtërinco,' ta'toma', Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ca pochin yonquiatoma', ma'sona nipatama', acochinquëma'. ¹⁷ Nani pënënanquëma'. 'Imaramacosopita capini ninosoroco', itëranquëma', tēnin.

Piyapi'sa' no'huirinënpoaso'

¹⁸ Ina quëran itantarincoi: "Co imarinacosohuë' no'huihuachinënnquëma', ama pa'yancosohuë'. Ca'ton no'huirinacoso, nitotërama'. ¹⁹ Inapita pochin cancantërama' naporini, noya ni'itënnquëmahuë'. Inahua capiniráchin nipa'yatopi. Nipirinhuë', nani huayonanquëma'. Ca nohuanto, co inapita pochin cancantëramahuë'. Imaramaco ni'ton, no'huirinënnquëma'. ²⁰ No'huirinaco ni'ton, canpitanta' no'huirinënnquëma'. Nani sha'huitëranquëma': 'Hua'anëmaco ni'ton, co canpitaso' noya noya ni'sarinënnquëmahuë', itëranquëma'. Aparisitërinaco ni'ton, canpitanta' aparisitarinënnquëma'. A'chinahuëso' natëhuachina', canpitanta' natëarinënnquëma'. ²¹ Napoaponahuë', imaramaco ni'ton, na'con na'con piyapi'sa' aparisitarinënnquëma'. Tata Yosë a'paimarincoso' co nohuitopihuë' ni'ton, no'huirinënnquëma'.

²² Co o'mato, a'chintërahuë' naporini, co a'porinacoso marë' oshahuaintonahuë'. Nani a'chintopirahuë'. Co natëtonacohuë', oshahuanpi ni'ton, Yosëri ana'intarin. ²³ Insopitaso' no'huihuachinaco, Tata Yosënta' no'huiaipi. ²⁴ Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Nani ma'sha Yosë pochin ninahuë. A'napita piyapi'saso' co nanitapapihuë'. Yosë anohuita'-huaso marë' sacai' nininso' a'notërahuë. Co a'notërahuë' naporini, co ina marë' oshahuaintonahuë'. Nani nicaponaracohuë', no'huirinaco. Tata Yosënta' no'huipi. ²⁵ Iráca Yosë quiricanënnquë ninshitopi. 'Topinan quëran no'huirinaco,' tēnin ninshitaton. Iporaso' naporinso chachin topinan quëran no'huirinaco.

²⁶ Yosë'pa' pantahuato, Ispirito Santo a'patimaranquëma'. Inaso' achinicananarinquëma'. No'tëquënnáchin nonin. Yosë quëran o'marahuaton,

piyapi'sa' ayonquiarin. Nonahuëso chachin no'tèquën ayonquiarinquëma'.
²⁷Canpitanta' a'chinarama' a'napitanta' nohuitinacoso marè'. Ya'nan a'chi-
 nahuë quëran huarè' nohuitëramaco ni'ton, naporahuëso' sha'huitarama'.

16 ¹Co'huara ma'sha onpochátërasënuquëmahuë', sha'huitaranquëma'
 ama pa'yanatoma' a'poamacoso marëhuë'. ²Niyontonpiso pëiro'sa
 quëran ocoiarinënuquëma'. A'na tahuëri yatëparinënuquëma'. 'Co noyahuë'
 nipi ni'ton, tëpahuatoi, Yosë noya ni'sarincoi,' ta'tona', a'naquëma'
 tëpaarinënuquëma'. ³Co Tata Yosë nohuitopihuë'. Canta' hui'ninco
 nipirahuë', co nohuitërinacohuë' ni'tona', aparisitarinënuquëma'. ⁴Napoaton
 iyaro'sa', ama pa'yancosohuë'. Nani sha'huitëranquëma'. A'na tahuëri
 aparisitohuachinënuquëma', ina yonquiarama'. 'Tëhuënychachin no'tèquën
 ninoton, sha'huitërinpoa', tosarama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

Ya'nan imapoma', co ina pochin sha'huitëranquëmahuë'. Canpita-
 ro'co ya'huato, catahuaranquëma'. ⁵Iporaso' 'Yosë'pa' paantarahuë',
 itopiranquëmahuë': '¿Intohuata' pa'saran?' co itëramacohuë'.
⁶Napotëranquëmaso marè' chiniquën sëtapiramahuë'. ⁷No'tèquën
 itëranquëma'. Canpita marè' paanta'huaso' noya, tënhuë. Co paantahuatohuë',
 Ispirito Santo co o'marinhuë' catahuainquëmaso marè'. Nipirinhüë', paanta-
 huato, ina a'patimaranquëma'. ⁸⁻¹¹Ispirito Santo isoro'paquë o'mahuachin,
 oshahuano'sa' pa'pi co noyahuë nipiso', Yosë noya coisë pochin nininso', no'tè-
 quën ana'intacaso ya'huërinso', inapita ayonquiarin: 'Co Quisoso natëramahuë'
 ni'ton, pa'pi oshahuanama'. Inaso' no'tèquënachin Yosë natëton co tëhuërinhuë'
 ni'ton, chiminpachina Tata Yosë ya'huërinquë pantarin. Napoaton co huachi
 quënanaramahuë'. Sopai hua'ani hua'qui' piyapi'sa' hua'anëntopirinhüë', Yosëri
 minsërahuaton, ana'intarin,' itarin piyapi'sa', ayonquiaton.

¹²Na'con yaa'chintopiranquëmahuë', co ipora nanitaramahuë' ya'ipiya
 yonquicamaso'. ¹³Nipirinhüë', Ispirito Santo o'mahuachin, ya'ipi nanamëhuë'
 a'chintarinquëma'. No'tèquën anitotarinquëma'. Co inaora yonquirinso'
 a'chintarinquëmahuë'. Yosë yonquirinso chachin a'chintarinquëma'.
 A'na tahuëri ma'sha onpocaisonta' anitotarinquëma'. ¹⁴Ca nonahuëso
 chachin a'chintarinquëma' ni'ton, noya noya ni'saramaco. ¹⁵Ya'ipi tatahuë
 yonquirinso' nitotërahüë. Ina pochin yonquirahuë canta'. Napoaton Ispirito
 Santo o'mahuachin, ca nonahuëso chachin a'chintarinquëma'.

¹⁶Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quënanaramacohuë'. Ina
 quëran co hua'quiya quëranhuë' quënaantaramaco," itërincoi.

Sëto inquitarinso'

¹⁷Ca'tano'sanënpitacoi ninontërai.

—¿Ma'ta' tapon naporin? "Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato,
 co quënanaramacohuë'. Ina quëran quënaantaramaco," tënin. "Tatahuë
 ya'huërin'pa' paantarahuë," tënin anta'. ¹⁸"Co hua'quiya quëranhuë' quënan-
 taramaco," topachina, co nitotërehuahuë'. ¿Ma'ta' tapon naporin? tënai
 ninontatoi.

¹⁹Yanatanpiraihuë', co natanaihuë'. Quisososo nipirinhüë' nitotërin.
 Napoaton itërincoi:

“¿Ma'ta' ta pon naporin?” ta'toma', yanatanpiramacohuë', co natanamacohuë'. Têhuënhachin pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato co quënanaramacohuë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënaantaramaco.²⁰ No'tëquën itëranquëma'. Sëtatoma', na'nëarama'. Co natërinacosopitasohuë' nipirinhüë': “Nani chiminin huachi,” ta'tona', capa cancantapi. Canpitaso nipirinhüë' sëtapiaramahuë', co hua'qui' sëtaramahuë'. A'naroáchin noya cancantantarama'.²¹ Ni'co iyaro'sa'. Sanapi yahuaihuachina, iquitaton co noyahuë' cancantërin. Nani huaihuachina, a'naroáchin nóya cancantërin. Co huachi iquitërinso' yonquirinhüë'. “Hua'huahuë nani hua'huacharin,” ta'ton nóya cancantërin.²² Inapochachin canpitanta' ipora sëtapiaramahuë', naquëranchin quënaantaranquëma'. Naporo' nóya cancantarama'. Co huachi insonta' nanitarinhüë' asëtainëmaso'. Nóya cancantomiatarama'.

²³ “Naporo' co huachi natanaramacohuë'. No'tëquën sha'huitëranquëma'. Ca pochin yonquiatoma', Tata Yosë nontoco'. ‘Quisoso nanan quëtërincoi,’ ta'toma', ma'sona nipatama', acotarinquëma'.²⁴ Ipora huanta' co ina pochin Yosë nonchátëramahuë'. Iporaso nipirinhüë' ca pochin yonquiatoma', ma'sha nico quëchinquëma'. ‘Quisoso nanan quëtërincoi,’ ta'toma', nani tahuëri nontáco' nóya cancantacamaso marë',” itërincoi.

Co noyahuë' nipisopita Quisosori minsërinso'

²⁵ “Ma pochinsona nininso' nani a'chintëranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhüë' co huachi ina pochin a'chintëranquëmahüë'. A'ninquëchin tatahuë naporinso' sha'huitëranquëma'.²⁶ Naporo' ca pochin yonquiatoma', tatahuë nontarama'. Ca pochin nontarama' ni'ton, noya natanarinquëma'. Co huachi canpita marë' nonta'huaso' ya'huërinhuë'.²⁷ Tatahuë chachin nosororinquëma'. Nosororamaco ni'ton, nosororinquëma'. Ina a'paimarincoso' natërama' ni'ton, nosororinquëma' canpitanta'.²⁸ Tatahuë quëran o'mato, isoro'paquë ya'huëpirahuë'. Co hua'qui quëranhuë' tatahuë ya'huërin'pa' panantarahuë',” itërincoi.

²⁹ —Iporaso' co huachi ma pochinsona nininso' sha'huitërancoihuë'. A'ninquëchin nontarancoi ni'ton, a'naroáchin natanai.³⁰ Quëmaso' ya'ipi nitotëran. Yosë quëran o'maran, tënai. Co huachi natana'huainquënso tërantá ya'huërinhuë', itërai.

³¹ —¿Nani natëramaco ti? Napoaponahuë', carinquëma' itëranquëma'.³² Ipora tashi chachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Yanquëërahuatoma', pëinëmaquë pa'sarama'. Patopiramacohuë', co caora ya'huapohuë'. Tatahuë ca'tanarincó.³³ Nani na'con sha'huitëranquëma' sano cancantacamaso marë'. Casáchin yonquihuatamaco, sano cancantarama'. Co pa'yanaramahuë'. Piyapi'sa' aparisitopirinenquëmahüë', catahuëranquëma' ni'ton, chiniquën cancantoco'. Ya'ipi isoro'paquë co noyahuë' nipisopita nani minsëarahüë', itërincoi Quisoso.

Quisoso, imarinsopita marë' Yosë nontërinso'

17 ¹ Ina tosahuaton, inápaquë në'pëtërin Yosë nontacaso marë': “Nani Tata ora naniarin chimina'huaso'. Aparisito huachinaco, catahuaco quëma pochachin cancantato, noya natëinquën. Ina quëran a'napita nicatonaco, noya noya yonquiarinëinquën. Quëma hui'nanco ni'to, napotëranquën.

²Nani chiníquën nanan quëtëranco ya'ipi piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. Quëma nohuanton, a'naquën imasarinaco. Inapitaso' anoyacancantërahuë quëma nohuitatënën nanpimiatacaiso marë'. ³Quëmasáchin Yosënquën. Isoro'paquë a'paimaranco. Piyapi'sa' nohuitahuatënënquën, canta' nohuito-huachinaco, nanpimiatapi.

⁴Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' a'paimaranco. Ya'ipi sha'huitërancoso' natërahuë. Ya'ipi tiquirahuë. Quëmasáchin natëranquën ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinënquën. ⁵Iraca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', quëmaro'co noya noya ya'huëpirahuë', a'paimaranco. Iporaso', Tata, quëmataquë naquëranchin acoantaco quëmaro'co chachin ya'huanta'i.

⁶Quë ma nohuanton, a'naya a'naya imasarinaco. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', huayonan imainacoso marë'. Napoaton, imasarinaco. Nani a'chintërahuë. Onpopinsona quëma cancantëranso' nani anitotërahuë ni'ton, nohuitërinënquën. Inapitaso' quëma piyapinënpita. Iraca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. Quëma nanamën natëpi. ⁷Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Quëma sha'huitohuatancora, natëranquën. Ina nitotopi. ⁸Sha'huitohuatancora, inachachin a'chintërahuë, natëtopi. Quëmá quëran o'marahuë. Quëma chachin a'paimarancosonta' natëpi.

⁹Imarincosopita marë' chiníquën nontaranquën. Hui'nanpita pochin ni'nan. Iraca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. A'napitaso' co imarincosohuë'. Co inapita marë' nontaranquënhuë'. ¹⁰Ya'ipi imarincosopita imarinënquën quëmanta'. Quëmari hui'nanpita pochin cancantëran. Napopianachin imarinënpo'. Noya natërinaco ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinaco.

¹¹Co hua'quiya quëranhuë' quëmataquë paantarahuë. Isoro'paso' pata-rahue'. Imarincosopitaso nipirinhuë', isëquë ya'huapona'. Quëma nohuanton, imasarinaco. Quëmaso' Tata nóyanquën ni'ton, noya a'paiquë' imamiachinaco. Ya'ipiya nanitaparan ni'ton, catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. ¹²Inapitaro'co ya'huasoco, quëma nanamën a'chintërahuë, pënënahue', na'con catahuarahue' imamiatinacoso marë'. Noya a'pairahuë. Co a'naya tëranta' a'poarinacohuë'. A'naíchin pipirin, parisitopiquë pacacaso' ya'huërinso'. Quëma quiricanënuë ninoranso chachin nanirin.

¹³I por aso nipirinhuë' ya'huëranquë paantarahuë. Co'huara pantayatërapohuë', isoro'pa quëran chachin, nontaranquën imarincosopita noya cancantacaiso marë'. Ya'ipi cancanëhuë quëran natëranquën ni'ton, noya cancantërahuë. Catahuaquë inapitanta' ca pochachin noya cancanchina'. ¹⁴Quëma nanamën chachin nani a'chintërahuë. Co imarincosopitarihuë' no'huipi. Co inapita pochin cancantopihuë' ni'ton, no'huipi. Canta' co inapita pochin cancantërahuë'. ¹⁵Co nohuantërahuë' isoro'pa quëran ocoicamaso'. Isëquë ya'huëpirinahuë', catahuaquë' ama sopairi minsëinsohuë'. ¹⁶Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipirinahuë', co caso' inapita pochin cancantërahuë'. Imarincosopitanta' co inapita pochin cancantopihuë'. ¹⁷Catahuaquë' quëmasáchin cancanchinën. No'tëquën ayonquiquë' noya nicacaiso marë'. Quëma nanamën quëran no'tëquën anitotëran. ¹⁸Isoro'paquë a'paimaranco. Inapochachin inapitanta' a'parahuë piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. ¹⁹Imarincosopita nosoroato, ya'ipi cancanëhuë quëran quëmasáchin natëaranquën. Inapitanta' no'tëquën yonquiatona', noya natëinënquën.

²⁰ Co isopita marëáchin nontaranquënhuë'. A'na tahuëri inapitanta a'napita a'chintohuachina', imasarinaco. ²¹ Inapitanta' catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. Quëma hui'nanco ni'to, yonquiranso chachin yonquirahuë. Inapitanta' catahuaquë' campo pochachin yonqui'ina'. Ina quëran a'napitanta' natëarinaco. 'Yosëri chachin a'paimarin,' tosapi. ²² Quëma nohuanton, noyápiachin cancantërahuë. Imarinacosopitanta' catahuarahuë noyápiachin cancantacaiso marë'. Ina quëran a'na huënton pochin napopianachin yonquiapi. Campo pochachin cancantapi. ²³ Quëma pochachin yonquiato, inapita ya'coancantërahuë campo pochachin yonquicaiso marë'. Ina quëran co imapisopitahuënta' nicatona': 'Tëhuëenchachin Yosëri hui'nin a'paimarin. Hui'nin nosororinso pochin imarinso'pitanta' nosororin,' tosapi.

²⁴ Quëma nohuanton Tata, isopitaso' imasarinaco. Inapita nohuantërahuë carë' ya'huëcaiso'. Iráca quëran huarë' quëma nosororanco. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', nosoroatonco, nóya acoranco. Inatohua' inapitanta' pantahuachina', noya noya ni'sarinaco. Ina na'con nohuantërahuë. ²⁵ Quëmaso' Tata no'tëquënáchin yonquiaton, noyasáchin ninan. Co imarinacosopitahuë' co nohuitërinëquënhuë'. Caso nipirinhue' nohuitëranquë. Quëma isoro'paquë a'paimaranco. Imarinacosopita nitotopi. ²⁶ Quëma nanamën nani a'chintërahuë nohuitinëquënsó marë'. Ipóra huantá a'chintarahuë ni'ton, noya noya nohuitarinëquë. Quëma nosororancoso pochachin ninosorocaiso marë'. Inapohuachina', inapita ya'coancantato, ya'huëmiata-rahuë," itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

18 ¹ Nani Yosë nontohuachina, Sitron itopiso' i'shanantë' aquëtëran pa'nai. Inaquë nararoa'hua ya'huërin. ² Inatohua' na'aro' niyontonai ni'ton, Cotasërinta' nohuitërin. Inaso' yasha'huirapirinsó. ³ Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita nani sha'huitonin. Natanahuatona', sontaro'sa', ponisiaro'sa', inapita a'papi Quisoso macacaiso marë'. Nansa, sahuëni, inapita quëpapi. Tashi' ni'ton, nanparin, yonarin, inapitanta' quëpapi. Cotasëri quëchitërahuaton, a'notërin. ⁴ Quisososo' ya'ipiya ninoponahuë', co ta'arinhuë'. Nacapiapon pa'nin.

—¿Inta' yonisarama'? itërin.

⁵ —Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itopi.

—Ca mini inaco, itërin. Cotasënta' inaquë huaniarin anta'.

⁶ —Ca mini inaco, itohuachina, pa'yanpi. A'na achira' pinën parti pa'sahuatona', pinëna quëran anotopi.

⁷ Ina quëran naquëranchin itantarin:

—¿Inta' yonisarama'? itantarin.

—Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itantapi.

⁸ —Nani sha'huitëranquëma'. Ca mini. Ca nohuantohuatamaco, isopitaso' tananpitoco' pa'ina', itërin. ⁹ Achin Yosë nontaton, itërin: "Quëma nohuanton, isopita imasarinaco. Noya a'paiarahuë. Co a'naya tërantá a'poarinacohuë'," itërin. Ina nanicaso marë': "Tananpitoco' pa'ina'," itërin. ¹⁰ Napopirinhue', Simon Pitroso' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën Marco

itopiso' ahuërin. Inapotaton, inchinan huëratën nishitëhuëratëtërin. ¹¹Quisoso nipirinhüë' co nohuanterinhüë'.

—Sahuëni iyas ha po'moantaquë'. Tananpitëquë' mainaco. Tatahuë nohuanon, masarinaco. Main o'orëso pochin chiniquën parisitarahuë. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

Corto hua'an pëinënuë quëpapiso'

(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹²Ina quëran sontaro'sa', capitan, cotio ponisiaro'sa', inapita huë'sahuatona', Quisoso mapi. Masahuatona', tanpaquën noyá tonporahuatona', ¹³Anasëtaquë quëpapi. Inaso' Caihuasë mi'sën. Naporo' pi'ipi Caihuasë corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conin. ¹⁴I'hua inaso' cotioro'sa' sha'huitërin: “Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in, tënahüë,” itërin. Inaquë quëpapi natanacaiso marë'.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

¹⁵Ca'tano'sanënpitaso' pa'pi. Simon Pitroso nipirinhüë', Quisoso imaquirin. Canta' imaquirahuë. Caso' corto hua'an nohuitërinco ni'ton, Quisoso acoana quëpahuachinara, pairanaquë chachin ya'conahuë. ¹⁶Pitroso' ya'coana aipiran huaniárin. Napohuachina, ya'coana a'pairinsó' sanapi nontërahuë Pitronta' ya'conacaso marë'. Nontohuatëra, ya'conin anta'. ¹⁷Pitro ya'conpachina, sanapiri itërin: —Quëmanta' mini Quisoso imaran, itërin.

—Co'chi caso' imarahüë paya, itërin Pitrori.

¹⁸Naporo' tashi' sëhuën ni'ton, ponisiaro'sa', inpriatoro'sa', inapita pëyara quëran nani a'pëtopi. Inaquë huanirahuatona', napëntapi. Pitronta' inaquë napëntapatarin.

Corto hua'ani nataninsó'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹Ina quëran Quisososó' natanapi:

—¿Ma'ta' a'chinan? ¿Inpitata' imarinënuën? itërin corto hua'ani.

²⁰—Caso' a'ninquëchin piyapi'sa' a'chintërahuë. Niyontonpiso pëiquë, Yosë chinotopiso pëiquë, inaquëpita cotioro'sa' niyontonpachinara, a'chintërahuë. Co po'oana quëran a'chinahuë'. ²¹¿Onpoatonta' natananco? Na'a piyapi'sa' nataninaco, nani nitotopi. Inapita natanquë' sha'huichinën, itërin.

²²Itihuachina, ponisiari panpirayarin.

—Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso nipirinhüë', ¿ina pochin a'paniran ti? itërin ponisiari.

²³—Co noyahuë' nonahuë nipachin, sha'huitoco maquëta tëhuërahuë. Nipirinhüë', no'tëquën nonahuë nipachinsó', ¿onpoatonta' ahuëranco? itërin.

²⁴Ina natanahuaton, hua'ani a'parin Caihuasë nontacaso marë'. Tonpopinan quëpapi.

Naquëranchin Pitrori nonpinapiantarinsó'

(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵Simon Pitroso nipirinhüë' huaniton, napëntarin.

—¿Quëmarinta' iso quëmapi imamaranquën ti? itërin ponisiari.

—Co'chi imarahuë paya, itantarin.

²⁶Ina quëran cotio hua'an piyapinëni quënanin. Ina quëmopinën chachin Pitrori nishitëhuëratëtërinso' ni'ton, pi'pian nohuitërin. Pitro quënanahuaton, itërin:

—¿Co'ta Quisoso mapiquë quënananquën pora? itërin.

²⁷—Co'chi cahuë paya, itaantarin Pitrori. Naporo' atari përarin, natanin.

Pirato quëtonpiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

²⁸Tashíramiachin nisahuaso', Caihuasë pëinën quëran quëparahuatona', Noma hua'an pëinënquë quëpapi. Cotioro'saso nipirinhue' co inaquë ya'conpihuë'. “Nisha piyapi'sa' pëinënquë ya'conpatëhua', oshahuanarihua'. Ina quëran co nanitarihuahuë' Pascoa cosharo' capacaso',” topi. ²⁹Napoaton Pirato pipirahuaton, inapita nontërin.

—¿Ma'ta' onporin iso quëmapi? itërin.

³⁰—Pa'pi co noyahuë'. Noya ninin naporini, co quëshiitënquënhuë', itopi.

³¹—Canpitari quëpaco'. Iráca quëran huarë' nipënënamaso' co natëhuachinhue', ana'intoco', itërin.

—Co quiyaso' nanitëraihuë'. Co nanan ya'huëtërincoihuë' piyapi'sa' tëpaca'huaiso', itopi.

³²I'hua Quisoso ninoton nani sha'huirín: “A'na tahuëri inápaquë achinpiarínaco,” ténin. Yosë nohuanton, onpotatonasona tëpacaiso' naniarin. ³³Ina quëran Piratori pëiquë ya'coantarahuaton, Quisoso itapon:

—¿Quëmaso' cotio copirnonquën ti? itërin.

³⁴—¿Quëmaora yonquínën quëran napoaran? ¿A'napita sha'huëtërinquën nica? itërin.

³⁵—“Cotio piyapi inanta',” ¿topiranhuë' ti? Caso' nishaco. Cotioro'sa' sha'huirapirínënuën. Corto hua'ano'sa chachin yo'quirínën ana'inta'huanquënso marë'. ¿Ma'ta' onporan ni'ton, yatëparínënuën? itërin.

³⁶—Co caso' isoro'paquë hua'anëntarahuë'. Ina nohuanterahuë naporini, imarinacosopita sontaro'sa pochín niitonahuë'. Ama cotioro'sa' macainacoso marëhuë' chiníquën ahuëchitonahuë'. Caso nipirinhue' nisha pochín hua'anëntarahuë', itërin.

³⁷—Napoahuarë' ¿quëmaso' copirnonquën? itërin Piratori.

—Inaco mini. Ina marë' nasitimarahuë. O'marahuë no'tën nanan pënënta'huaso marë'. No'tëquën yonquipisopita natëarinaco, itërin.

³⁸—¿Ma no'tën nanancha napotëran nicaya? itërin Piratori.

Quisoso tëpacaso' sha'huirínso'

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Ina tosahuaton, pipiantarahuaton, cotioro'sa' itantarin:

—Iso quëmapi noya, ténahuë. Co manta' onporinhue'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë'. ³⁹Napoaton sha'huichinquëma'. Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirahuë pipicaso marë'. ¿Nohuantërama' cotio copirno ocoica'huaso'? itërin. ⁴⁰Natanahuatona', chiníquën a'panitopi:

—¿Ama ina ocoiquësöhuë!! ¡Parapasë ocoiquë!! itopi. Inaso' matararo nipirinhue' napotopi.

19 ¹Ina natanahuaton, sontaro'sa' camairin Quisoso huihuicaiso marè'. Napohuachina, chiníquën huihuitona' pè'sha pè'shatopi. ²Nahuan quèran yancotè' nicatona', ayancotopi. Nahuan ni'ton, ohuanin. Naporahuaton, quèhuanën miáchin hua'an a'morinso pochin a'motopi tèhuacaiso marè'.

³—¡Nanpimiataton israiro'sa hua'anëntèquë'! itopi. Napotahuatona', panpirayarápi. ⁴Ina quèran Pirato pipiantarahuatón, piyapi'sa' nontantarin.

—Iso quëmapi a'notantaranquëma', ni'co'. Co manta' onporinhuë', ténahuë, itërin.

⁵Naporo' Quisosonta' pëi quèran pipirin. Yancotè' nahuan quèran nipiso ayancotopi, quèhuanën miáchin a'motopiso'. Inapitarë chachin pipirin.

—Ni'co' iso quëmapi, sa'ahua, itërin piyapi'sa'.

⁶Corto hua'ano'sa', ponisiaro'sa', inapitari quënanahuatona', chiníquën noncarotopi.

—¡Corosëquë patanantëquë' chimiin! itopi. Inachin inachin itápi.

—Canpitari corosëquë patanantatoma', tēpaco'. Co caso' nohuantërahuë' tēpa'huaso'. Co manta' onporinhuë', ténahuë caso', itërin Piratori.

⁷—Íraca pënëntërinsó' co natërinhuë' ni'ton, chimi'in. Topinan piyapi niponahuë', “Yosë hui'ninco,” toconin, itopi.

⁸Ina natanahuaton, Pirato chiníquën pa'yanin. ⁹Ya'coantarahuatón, Quisoso itapon:

—¿Intohua quëranta' huë'nan? No'tëquën sha'huitoco, itërin. Inariso nipirinhuë', co manta' itërinhuë'.

¹⁰—¿Onpoatonta' co yanontërancóhuë'? Ca nohuantóhuato, ocoiaranquën. Nohuantóhuato, atēpataranquën. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

¹¹—Co Yosë nanan quëtërinquënhuë' naporini, co manta' quëma nanitapaitoncohuë'. Tēpahuatanco, ina marè' oshahuanaran. Nipirinhuë', yo'coninacosopita na'con na'con oshahuanapi, itërin. ¹²Naporo' quèran huarè' Piratori yaocoipirinhuë', cotioro'sari itaantapi:

—Iso quëmapi ocoihuatan, Noma copirno no'huiarinquën. “Caso' copirnoco,” téninsó marè' copirnorí inimicotarin, itopi.

¹³Ina natanahuaton, “Co'chi nanitërahuë' Quisoso ocoica'huaso paya,” ta'ton, aipiran quēpantarin. Quēpantarahuatón, ana'intacasó' shiranëncuë huësérin. “Shancoré' í'ratè',” itopiquë ya'huërin. Cotio nananquësó', Capata, itopi. ¹⁴A'na tahuëríchin pahuanarin Pascoa nanicasó'. Yacamotahuaso', cotioro'sa' itërin:

—Copirnonëma' ni'co', itërin.

¹⁵—Co quiyariso' nohuantëraihuë'. ¡A'naroáchin atēpatëquë'! ¡Corosëquë apatanantëquë' chimiin! itaantapi hua'ano'sari.

—Copirnonëma' nipirinhuë', ¿atēpachi ti? itërin.

—¡Noma copirnoíchin natërai quiyanta'! Co a'na copirno ya'huëtërincoihuë', itopi.

¹⁶Napotóhuachinara, Piratori itërin: “Inta nipachin, Quisoso quēparahuatoma', corosëquë patanantoco',” itërin sontaro'sa'. Napotóhuachina, masahuatona' quēpapi.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)

¹⁷Corosë apitëntohuachinara, inaora quëparin. Pa'sahuatona', "Nansë Moto'," panën itopiquë canconpi. Cotio nananquëso', Corocota itopi. ¹⁸Inaquë corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' tëparapi anta' ni'ton, nisha patanantopi. A'na' ahuënan quëran, a'nanta' inchinan quëran patanantopi. Quisoso ahuananapipi. ¹⁹Ina quëran Pirato ninshitërin onporinso marësona tëparapiso nitotacaiso marë'. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

ISOSO' QUISOSO NASARITOUQUë YA'HUËRINSO'. COTIORO'SA' COPIRNO tënin, ninshitatón. ²⁰Ninano ya'cariya ni'ton, na'a cotioro'sa' ina nontopi. Cotio nananquë, Noma nananquë, Crico nananquë, cara nananquë chachin aninshitërin. ²¹Corto hua'ano'saso nipirinhüë', co noyahuë' ni'pi.

—"Cotioro'sa' copirno," ta'ton ninshitëranso', co noyahuë'. "Cotioro'sa' copirnoco toconinso'," ta'caso' ninshitaantaquë', itoonpi Pirato.

²²—Inca, co nohuanterahuë'. Nani ninshitërahuë' huachi. Co huachi a'na ninshitanta'huaso' ya'huërinhuë', itërin Piratori.

²³Ina quëran sontaro'saso', nani Quisoso patanantahuatona', aipi a'morinso' nipatomatopi. Catapinitë yasëratona', a'naya a'naya mapi. Acopotërinso' nipirinhüë', co pipinamën ya'huëtërinhuë'. Ya'ipitë' a'nanpiso'.

²⁴—Ama oshahuasohüë'. Huëco' ya'nipitëhua' nicanahua', ta'tona' ya'nipirapi. Inaporahuatona', a'nari manin.

Iráca Yosë quiricanënuquë ninoton, tapon: "A'morahuëso' nipatomatapi. Acopotërahuëso macacaiso marënta' nicanarapi," tënin ninshitatón. Naporinso chachin mapi.

²⁵Corosë ya'cari catapini sanapi'sa' huaniapi. A'naso' Quisoso a'shin. A'nanta' a'shatën. Criopasë sa'in Maria itopisonta' inaquë huaniarin. A'nanta' Maria Mactarina. Inapitari ni'sapi. ²⁶Canta' inaquë huaniarahuë. Quënanahuatonco, a'shin itapon:

—Iso quëmapi mama, hua'huan pochin ni'quë'. Ina ni'sarinquën huachi, itërin. Na'con nosoroatonco napotërin. ²⁷Ina quëran nontërinco.

—Quëmanta' iyasha, mamahuë mamaparinquën pochin ni'quë', itërinco.

Napotohuachincora, naporo chachin pëinëhuëquë quëparahuë yacapaíncoso marë'.

Quisoso chiminso'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)

²⁸Quisoso nontahuatoncoi: "Nani ya'ipi Yosë sha'huitërinco' natërahuë'," tënin yonquinënuquë. Ina quëran, Yosë quiricanënuquë ninorinso nanicaso marë':

—Yamororahuë, tënin.

²⁹Huino áin nininso' tasonquë ya'huërin. Napoaton pi'shiro pochin nininquë asë'cotërahuatona', nara'huayaquë achinpi. Ihuëtahuaton, Quisoso nanamënuquë paquëanantërin. ³⁰Pi'pian o'osahuaton: —Nani ya'ipi nanirin, tënin.

Ina tosahuaton, monshorahuaton, chiminin.

Sontarori ohuaninso'

³¹Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' co nohuantopihuë' inaquëranchin patanantopisopita patacaiso'. Pascoa tahuëri chachin inaso' ni'ton, noya noya ni'pi. Napoaton Pirato paahuantapi. "Sontaro'sa' sha'huitëquë' tonaina' nipanchina' a'naroáchin chiminacaiso marë'. Chiminpachina', quëparahuatona', pa'pichina'," itopi hua'ano'sari. ³²Napotohuachinara: "Noyahua'," itahuaton, sontaro'sa' a'parin tonaina' nipantacaiso marë'. Pa'sahuatona', cato' apiro'sa chachin nipantonatonpi. ³³Ina quëran Quisoso huëcapaipirinuë', nani chiminin quënanquipi. Napoaton co nipantonatopihuë'.

³⁴A'na sontaroso nipirinuë', nansaquë nininpitën ohuantërin. Huënai' i'shapiarë chachin pipirin. ³⁵Cari chachin ni'nahuë. No'tëquën sha'huitaranquëma' canpitanta' nitotatoma' natëcamaso marë'. ³⁶Iraca Yosë quiricanëquë ninshitërin: "Co a'na nansëquën tëranta' nipantapihuë'," tënin. Naporinso chachin co inaso' nipantopihuë'. ³⁷A'nanta' ninshitërin: "A'na tahuëri ohuanpiso' ni'sapi," tënin Yosë quiricanëquë.

Quisoso na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸Ina quëran Così Arimatiaquë ya'huërinso' pa'nin Pirato nontapon. Inanta' Quisoso imaponahuë', cotioro'sa' të'huataton, co a'ninquëchin sha'huirinuë'. Inaso nipirinuë', chiniquën cancantaton, pa'nin Pirato nontapon.

—Quisoso nonën nohuantërahuë. Quëtoco cari quëpa'i, itërin. Itohuachina, "Noyahua'. Quëpaquë'," itërin. Napotohuachina, pa'nin nonën corosë quëran anohuaracaso marë'. Anohuararahuatona', quëpapi. ³⁹Nicotimonta' huë'nin. Inaso' iraca Quisosoquë paaton, tashi' nontërin. Inanta huëcaton, pimo yaqui' shinpanantë ayontopinan, quënin nonën pashitacaso marë'. Cara shonca quiro pochin quë'ninso' quënin. ⁴⁰Quisoso nonën masahuatona', pimóchin nininsoquë morin asë'cotëtopi. Inapotatona, noyá so'pinpi. Ina pochin cotioro'sa' nipa'pitoahuachinara, chimipi tapapi na'pi naninquë po'mocaiso marë'. ⁴¹Ina ya'cariya imia'huaya ya'huërin. Inaquë nasha na'pi nanin ya'huërin chimipi po'mocaiso marë'. Inaquëso', co chimipi po'moyátërapihuë'. ⁴²Nani i'huararin. Tahuëririnquë Pascoa tahuëri chachin ni'ton, manorapi. Tëpapiso' ya'cariya ni'ton, inaquë po'mopi. Pancara'pi pitarahuatona', nanin pa'copitopi.

Quisoso nantiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

20 ¹Tomio tahuëri nipachina, tashiyachin Maria Mactarina pa'nin Quisoso po'mopiquë nicapon. Co noya tahuëriyátërasohuë', canconin. Canconahuaton ni'pirinuë', na'pi pa'copitopiso' chi'huincapinan quënanconin. ²"Quisoso nonën nani quëpapi," ta'ton, ta'aquirin. Canquira-huaton, Simon Pitroro'coi sha'huitiirincoi.

—iSinioro nonën po'mopi quëran, nani quëpapi! Intohuasos' quëpapiso' co nitotërahuë', itiirincoi.

³Napotohuachincoira, na'pi nanin'pa' pa'nai. ⁴Napopianachin ta'apirahuë', Pitro na'huëtërahuato, ca'ton canconahuë'. ⁵Monshorahuato,

nēhuēconahuē. Morinquē so'pinpisoachin quēnanconahuē. Nipirinhue', co ya'conahuē'. ⁶Ca piquēran Simon Pitro canconahuaton, ya'conin. Morin Quisoso so'pinpiso' ni'conin anta'. ⁷Nē'mētē' so'pinayapisonta' quēnanin. Inaso' nisha quēhuēánin. Inanta' so'pinpinan. ⁸Ina quēran canta' ya'conahuē. Nē'mētē' so'pinpiso' ni'sahuato, natērahuē. “Tēhuēnchachin Quisoso nanopiantarin,” tērahuē. ⁹Yosē quiricanēnquē irāca ninshitatona': “Nanpian-tararin,” topirinhue', co yonquiyātēraraihuē'. ¹⁰Nani ni'patēira, ya'huērai'pa paantarai.

Maria Mactarina ya'notērinso'

(*Marcos 16.9-11*)

¹¹Mariaso nipirinhue' huēantarahuaton, Quisoso po'mopiso' aipiran huaniquiantarin. Chiniquéen na'nérarin. Na'nérarin quēran monshorin na'pinaninquē nēhuēcaso marē'. ¹²Nēhuēpirinhue', cato' anquēniro'sa' quēnanin, huirichin a'mopiso'. Quisoso nonēn acopiquē huēsēapi. A'na' motēn quēran huēsēarin. A'nanta' nantēn parti quēran huēsēarin.

¹³—¿Onpoatonta' na'nēaran? itērin anquēniri.

—Sinioronēhuē nonēn nani quēpapi. Intohuasos' quēpapiso' co nitotērahuē', itērin.

¹⁴Tahuērētahuaton, Quisoso chachin quēnanaponahuē', co nohuitērinhuē'.

¹⁵—¿Onpoatonta' imoya na'nēaran? ¿Inta' yonisaran? itērin Quisosori. Mariaso napoaponahuē': “Sacatona'pi ta'ma,” tēcaton:

—Quēmari imoya Quisoso nonēn quēpahuaton, sha'huitoco maconta'i, itērin.

¹⁶—¡Maria! itērin Quisosori. Tahuērētahuaton, nohuitērin huachi. Inaora nananquē nontaton;

—¡Raponi! itērin. Maistro tapon naporin.

¹⁷—A'poco imoya. Co tatahuē ya'huērin'pa' pantayātērarahuē'. Apira paaton, iyahuēpita pochin ni'nahuēsopita sha'huitonquē': “Yosē ya'huērin'pa' panantarahuē. Inaso': ‘Tata,’ itato chinotērahuē. Canpitanta' imaramaco ni'ton, ‘Tata,’ itatoma' chinotērama', tēnin Quisoso, itonquē’,” itērin.

¹⁸Ina natanahuaton, Maria paaton, itaponcoi: “¡Sinioro chachin nani ni'nahuē!” itiirincoi. Ya'ipi sha'huitērinso chachin sha'huitērincoi.

Ca'tano'sanēnpitacoi ya'notaantarincoisos'

(*Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-39*)

¹⁹Naporo' tahuēri Tomio tahuēri. Tashihuachina, pēiquē ya'huarai. Cotioro'sa' tē'huatatoi, ya'coana noyá oncotopiraihuē', Quisoso a'nanaya huancánachin ya'notatoncoi:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itērincoi.

²⁰Itahuatoncoi, imirin a'notērincoi. Nininpitēonta' a'notērincoi. Ohuanpiso' ni'nai. Sinioro chachin ni'sahuatoi, “Ina mini,” ta'toi, nōya cancantērai.

²¹—Sano cancantoco' iyaro'sa'. Tatahuē a'parincoso pochachin canpitanta' a'paaranquēma' piyapi'sa' a'chintacamaso marē', itērincoi.

²²Ina quēran pihuirahuaton,

—Ispirito Santo ya'coancanchinquēma huachi. Ina catahuarinquēma' no'tēquēn pēnēntacamaso'. ²³Insosona natēhuachinquēma', “Oshanēn

iyasha Yosë inquitaringuën,” itoco'. Inquitarin mini. Nipirinhue', co yanatëhuachinquëmahuë', “Co oshanën iyasha inquitaringuënahuë',” itoco'. Tëhuëenchachin co inquitaringuë', itërincoi. Itahuatoncoi, pa'nin.

Tomasëri quënanaton, natërinso'

²⁴ Naporoi' shoncayáchincoi ya'huërai. Tomasëso' co ya'huërinhuë'. Inaso' “Catopia'hua,” itopi. ²⁵ Quisoso quënanahuatoi, Tomasë sha'huitonai:

—Sinioro ni'nai, itopiraihuë', co yanatërincoihuë'.

—Imirin ohuantopiso' nicato së'huata huarë', nininpitëonta' ohuantopiso' së'huata huarë', natëarahuë', itërincoi Tomasë.

²⁶ Posa tahuëri quëran niyontoantahuatoira, Tomasënta' inaquë nisarin. Naquëranchin ya'coana noya oncotaantapiraihuë'. Quisoso a'naroáchin huancánachin ya'noantarahuaton:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

²⁷ Ina quëran anquirahuaton, Tomasë itërin:

—Imirahuë' iyasha nicaton, së'huaquë'. Nininpitëhuënta' së'huatoco. Ama huachi nisha nisha yonquiquësuhuë'. Natëco huachi, itërin.

²⁸ —¡Quëma mini Sinioronëhuënquën! Natëranquën. Yosënëhuënquën ni'ton, chinotaranquën, itërin Tomasëri.

²⁹ —Ni'nanco ni'ton iyasha, natëranco. A'napitaso' co nicaponaracohuë', natëarinaco. Inapitaso' noya noya cancantapi, itërin Quisosori.

Ma'marësona iso quirica ninshitërahuëso'

³⁰ Quisoso nani ma'sha Yosë pochin ninin piyapi'sari natëcaiso marë'. Ca'ta-no'sanënpitacoi ni'piraihuë', co ya'ipiya isëquë ninshitëranquëmahuë'. ³¹ Iso quiricaquë ninshitërahuësopitaso', Quisoso natëcamaso marë' ninshitërahuë: “Inaso' tëhuëenchachin Cristo, Yosë hui'nin. Inari a'paimarinso',” ta'toma', ina imaco huachi. Imapatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiátarama'.

Yonsanquë ya'notantarinciso'

21 ¹ Ina quëran Tipiriasë sono' yonsanquë Quisoso ya'notantarincoi. Ni'naiso' sha'huichinquëma'. ² Inaquë canchisë ya'picoi nisarai. A'naso' Simon Pitro. A'nanta' Tomasë, catopia'hua itopiso'. A'nanta' Natano, Canaquë ya'huërinso'. Sipitio hui'ninpitacointa' ya'huërai. A'napitanta' Quisoso ca'tanpisopita, catoya'pi, inapitaro'coi canchisëcoi ya'huërai.

³ —Riti të'yatapo pa'sarahuë', itërincoi Simon Pitro.

—Pa'sarai quiyanta', itërai. Potiquë ya'conconahuatoi, pa'nai. Pa'piraihuë', ya'ipi tashi' riti të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. ⁴ Pi'i yapipirirahuaso', Quisoso yonsanquë huaniarin, ni'piraihuë', co nohuitëraihuë'.

⁵ —¿Co iyaro'sa', manta' manamahuë' ti? itërincoi.

—Co'chi manta' manaihuë' paya, itërai.

⁶ —Inchidan quëran të'yatoco'. Inaquë tëhuëenchinso' masarama', itërincoi. Ina quëran inchidan quëran të'yatohuatëira, notohuaro' sami manai. Na'a ni'ton, co nanitaparaihuë' oshica'huaiso'. ⁷ Naporoi' Sinioro nohuitërahuë' huachi.

—Pasoso' Sinioro chachin, itërahuë' Pitro.

Itohuatëra, i'nanpirapi sacatarin ni'ton, aipi a'morinso' a'naroáchin masahuaton, a'morin. Manorahuaton, i'quë niitërin. ⁸ Quiyaso' potiquë pa'nai.

Riti ohuararahuatōi, yonsai'pa' quēparai. Co aquēyahuē'. Pasa mitro pochin aquērinsō'. ⁹Nonshiconahuatōi, pēn quēnanconai. Inaquē sami chinsarin, ni'conai. Paonta' ya'huērīn.

¹⁰—Sami manamaso' caraya mamaco', itērīncoi Quisoso.

¹¹Simon Pitro potiquē ya'conahuaton, riti yonsanquē oshirin. Pasa a'natērāpo shonca cara sami ya'huērīn, panca samisachin. Ina nāpo' nīponahuē', co riti oquirīnhuē'.

¹²—Huēco' iyaro'sa' coshatahua', itērīncoi Quisoso. “¿Inquēnta' quēmaso'?” co itapoīrahuē', Siniōro nohuītērai. ¹³Pan masahuaton, quētērīncoi. Saminta' quētērīncoi ca'nai.

¹⁴Nanpīantarin piquēran nani cararo' ca'tano'sanēnpitacoī quēnanai.

Simon Pitro nontērīnsō'

¹⁵Nani coshatohuatōira, Quisosori itērīn:

—Iya Simon, ¿isopita quēran na'con na'con nosoromiatēranco tī? itērīn.

—Nosororānquēn Siniōro ina nitotēran, itērīn.

—Imarinacosopita carniroa'huaro'sa pochin ni'nahuē. Patontahuato, co incariso' a'pairarinhuē'. Quēmari noya a'paiton, a'chintēquē', itērīn. ¹⁶Ina quēran itaantarin:

—¿Nosoromiatēranco tī? itērīn.

—Nosororānquēn mini, Siniōro, ina nitotēran, itantarin.

—Imarina cosopitaso', ohuicaros'a pochin nipi ni'ton, a'paiquē' noya imamiachinaco, itērīn. ¹⁷Ina quēran naquēranchin itantarin:

—Iya Simon, ¿tēhuēnchachin nosororanco tī? itantarin. Cararo' natanin ni'ton, Pitro sētērīn.

—Ya'ipī Siniōro nitotēran. Nosororānquēn mini, ina nitotēran, itērīn.

—Imarinacosopitaso', ohuicaros'a pochin nipi ni'ton, noya a'paiquē'.

¹⁸No'tēquēn, iyasha, itaranquēn. Quēmaso' hui'nāpitapon, quēmaora nohuanton, ma'sha ninan. Intohuasos'a yapa'patana, nitaparahuaton, pa'nān. Nīpirīnhuē', a'na tahuēri mashotohuatan, ma'sha onpotarinēnquēn. Cato quēran chachin anquīran'so' tonpoarinēnquēn. Co nohuantopīranhuē', quēpararinēnquēn, itērīn Pitro.

¹⁹A'na tahuēri Yosē imarin ni'ton, inapotatona', tēparapi. Ina ni'pachina', na'a piyapi'sari Yosē nōya ni'sapi huachi. Ina ninoton, Quisoso naporin. Ina quēran:

—Imamiatoco iyasha, itērīn.

Tiquīnamēnquē ninshītērahuēsō'

²⁰I'hua coshatapoi, Quisoso pirayan coshatērahuē. Naporo' “¿Inta' Siniōro sha'huirapīarinquēnsō'?” itērahuē Pitro nitotacaso marē'. Iporaso' sono' yonsanquē Pitro tahuērērahuaton, quēnaninco. ²¹Quēnanahuatonco, Quisoso itapon:

—Iso quēmapiso' Siniōro, ¿ma'ta' onpoapon? itērīn Pitrori.

²²—¿Onpoatonta' iyasha, ina yonquīran? Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuēri huarē' nanpihuachin, co ina quēmaso' yonquīcamaso' ya'huērīnhuē'. Quēma imaco, itērīn.

²³Naporo quēran huarē' imapisopita ninontopi. “Inaso' co onporonta' chimīnarinhuē',” nitopi. Quisososō nīpirīnhuē' co naporīnhuē'.

“Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin,” topachina, “co chiminaponhuë',” co tapon naporinhuë'.

²⁴Nani carinquëmaso' sha'huitëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipiya nicatoi, nitotërai.

²⁵Na'con Quisoso a'chinin. Nani ma'sha ninin. Co insonta' nanitaparinhue' ya'ipiya ninshitacaso'. Ina nápo' quirica ninshitërai naporini, co isoro'paquë tëranta' naniitonhuë', topirahuë'. Nani huachi.

Quisoso ca'tano'sanënpita napopiso'

Quisoso nanopiantarahuaton, imapisopita ya'notërinso'

1 ¹Iya Tiohuero. Ca Nocasëco ninshitaantaranquën. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. A'na quiricaquë nani ninshitëranquën. Ya'ipi Quisoso naporinso' sha'huitëranquën. A'chininsonta' anitotëranquën. ²Ya'ipi inápaquë panantaquë huarë' naporinso' ninshitëranquën no'tëquën nitotamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitantaranquën. Co'huara Quisoso inápaquë pantayátëraponhuë', ca'tano'sanënpita huayoninso' sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Ispirito Santo nohuanton, sha'huitërin. Inapita napopisonta' nitochin, ta'to, ninshitantaranquën. ³Quisoso' tēhuëenchachin chiminpirinhuë', nanopiantarin. Ina piquëran catapini shonca tahuëri isoro'paquë ya'huëantarín. Ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarín nanopiantarinso' natëcaiso marë'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintaantarín.

⁴A'na tahuëri inapitarë' ni'so', sha'huitërin:

—Ama a'naroáchin Quirosarin quëran pipicosohuë'. Isëquë ninaco' Ispirito Santo o'main. “Ispirito Santo a'patimaranquëma',” tēnin Tata Yosë. I'hua chachin sha'huitëranquëmaso'. ⁵Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Iporaso nipirinhuë' Ispirito Santo aya'coancantaranquëma' catahuainquëmaso marë'. Co hua'qui quëranhuë' ya'coancantarinquëma', itërin ca'tano'sanënpita.

Quisoso inápaquë pantarinso'

⁶Ina quëran niyontoantarahuatona', Quisoso natanpi:

—Íráca Siniro isairi'sa' pancana hua'anëntopirinahuë'. ¿Ipora chachin chiníquën nanantaton, ina pochín acoantaran ti? itopi.

⁷—Tata Yosëichin chini chiníquën nanantërin. Inaora nohuanton, ma'sha acorin. Ma tahuëriso' acoamara. Onporosona napoarínso', co Yosë nohuantërinhuë' canpita nitotacamaso'. ⁸Iporaso nipirinhuë' Ispirito Santo na'con catahuarinquëma'. Ya'coancantohuachinquëma', nóya pēnëntarama'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparama'. Ya'ipi naporahuëso' ni'nama', nani nitotërama'. A'napitanta' sha'huitoco'. Quirosarinquë chachin sha'huitoco'. Ina quëran ya'ipi Cotia parti paatoma', sha'huitonco'. Samaria partinta' sha'huitonco'. Ya'ipi parti paatoma', sha'huitëra'piaco', itërin Quisosori.

⁹Ina topachina, Yosëri inápaquë quëpantarin. Ca'tano'sanënpitari nicasoi', inápaquë pantarin. Nē'përápirinahuë', chitorori imotërin. Co huachi

quënanpihuë'. ¹⁰Inápaquë pantaquëya', në'përápirinahué', a'nanaya catoya'-píri ya'notiimarin, huirítón a'mopiso'.

¹¹—¿Ma'marëta' caríriaro'sanquëma' inápaquë në'pëtërama'? Quisoso nani pantarin. Yosëri inápaquë quëpantapirinhué', ina chachin o'mantarin. Inápaquë pa'ninso pochachin a'na tahuëri o'mantarin, itërin.

Cotasë ya'huërenamën Matiasë acopiso'

¹²Ina natanahuatona', Oripasë panën quëran nohuaramarahuatona', Quirosarinquë paantapi. Co aquëyahué'. A'na quiromitro pochin aquërinso'.

¹³Canconahuatona', a'na pëiquë pa'pi. Inapa pë'satë' pëi' ni'ton, nanpëpi. Inaquë naporo' yacapatapi. Pitro, Coansha, Santiaco, Antërisë, Pinipi, Tomasë, Partoromi, Matio, inapita ya'huëra. A'nanta' Santiaco. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' ya'huërin. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhué', inanta' Quisoso imarin. A'na Cotasënta' ya'huërin. Santiaco hui'nin inaso'. ¹⁴Inapitaso' nani tahuëri niyontonatona', Yosë nontápi. Quisoso iinpitanta' huë'pi Yosë nontacaiso marë'. Sanapi'santa' inaquë huë'pi. A'naso' Maria. Quisoso a'shin inaso'. Napopianachin yonquiatona', inaquë na'con Yosë nontápi.

¹⁵Ina quëran na'a Quisoso imapisopita niyontonpi. Pasa cato shonca piya-pi'sa pochin ya'huëpi. Pitrori huancánachin huanirahuaton, itërin:

¹⁶⁻¹⁷“Shonca catoya'picoi iyaro'sa' Quisoso nani acorincoi a'napita a'chinta'-huaiso marë'. Cotasënta' acorin ni'ton, quiyapitarë' Quisoso ca'tanpirinhué', inimiconënpitari yamapachina, sha'huirapirin. A'notonpachina, mapi. Iráca Ispirito Santo nohuaton, Cotasë napocaso' ninorin. Tapiri ninoton, Yosë quiricanënuë' ninshitérin. Iráca ninorinso chachin naporin. ¹⁸Sha'huirapirinso marë' coriqui quëtopi. Ina coriquinënuë' no'pa' pa'anpi. Cotasëso' nitëparahuaton, no'paquë anotaton, ya'poin. Chi'chirnamën pipirin. ¹⁹Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita natantopi. Natantahuatona', ina no'pa' apoyatopi. Inahuara nananquë *Aquirama* itopi. Aquiramaso', 'Huënai' No'pa', tapon naporin. ²⁰Yosë quiricanënuë' ninoton, ninshitérin:

'Ama insonta' pëinënuë' ya'huë'insohué'.

No'panëonta', tanahuantërarin quëran pantachin,' tënin.

Ina quëran tantarin:

'Ina ya'huërenamën a'na acoantaquë',' tënin anta' Sarmo quiricaquë.

²¹⁻²²Napoaton iyaro'sa' a'na quëmapí acoanta'ahua' Cotasë ya'huë-rëtacaso marë'. Iráca Coansha aporintaso', Siniro Quisoso caniaririn a'chinacaso'. Naporo' na'a miachincoi Quisoso imarai. Nani tahuëri ca'tanai. Inápaquë panantaquë huarë' ca'tanai. A'nara' Quisoso ca'taninso chachin acoanta'ahua'. 'Quisoso nanopiantarin. Canta' ni'nahuë,' ta'caso marë' acoa'ahua',” tënin.

²³Ina marë' catoya'pi huayonpi. A'naso' Matiasë. A'nanta' Cosi Parsapa. Costo itopi anta'. ²⁴Ina quëran Yosë nontopi. “Quëmasáchin Siniro, ya'ipi cancanëhuëi quëran yonquiraiso' nitotëran. ¿Insota' nohuantëran acoa'huaiso', ²⁵inanta' paaton, a'napita a'chintacaso marë'? Cotasë co huachi nanitërinhuë'. Nani a'porinquëni ni'ton, parisitopiquë pa'nin,” itopi.

²⁶Ina quëran cato' ya'pi nininënpita cato' na'pitëa'huayaquë ninshitopi. Yontëra'huayaquë po'morahuatona', pa'tan pa'tantohuachinara, Matiasë

nininën pipirin. Shonca a'nara' ca'tano'sanënpita ya'huëpirinahue', iporaso huachi shonca cato' ca'tano'sanënpita ya'huantapi.

Ispirito Santo o'marinso'

2 ¹Ina quëran Pinticosti tahuëri nanihuachina, Quisoso imapisopita inaquërächin niyontonpi. ²A'nanaya chiniquën irininsol' natanpi. Panca ihuan pochin tënëntërimarin. Inápa quëran o'marin. Ya'ipi pëianaquë tënëanahuanin. ³Ina quëran pën nënërinso pochin nininsopita ya'noimarin. Ya'ipiya a'naya a'naya motoanshirainënaquë chiniimarin. ⁴Napohuachina, Ispirito Santori ya'ipiya ya'coancantërin. Ina quëran inari catahuarin nisha nisha nananquë nonacaiso marë'. Co nitotaponaraihuë', a'naroächin nonpi huachi.

⁵Ina ninanoquë chachin na'a cotioro'sa' ya'huëapi. Nisha nisha parti quëran huë'pi Yosë chinotacaiso marë'. Napoaton nisha nisha nananquë nonpi. ⁶Quisoso imapisopita nisha nisha nananquë nonsapisol' natanpi. Natanahuatona', notohuaro' piyapi niyontonpi. A'naya a'naya inahuara nananquë nonpiso' natanahuatona', pa'yanpi. ⁷Chiniquën pa'yanatona', ninontopi.

—Ma'pitata' natanëhuaso'. Isopitaso Cariria parti ya'huëpisopitarächin niponaraihuë', ⁸¿onporahuatonata' canpoa' nisha nisha nananquë nonëhuaso pochachin inahuanta' a'naroächin nonpi? topi. ⁹Nisha nisha parti ya'huëpisopita nani huë'pi. Partiaro'sa', miriaro'sa', irano'sa', Misapotamiaquë ya'huëpisopita, Cotia parti ya'huëpisopita, capatosiaro'sa', pontoro'sa', asiaro'sa', inapita natanapi. ¹⁰Piriquiaro'sa', panpiriaro'sa', iquipitoro'sa', nipiario'sa', Sirini pirayan ya'huëpisopita, inapitanta' nani huë'pi. Ni'toro'sa' Noma quëran huë'pisopitanta' natanapi. ¹¹A'naquën cotioro'sa', a'naquën nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Critaro'sa', arapiaro'sa', inapitanta' huëcatona', natanapi. “Nisha nishanpoa' nicarihuarahuë', canpoa' nanamënpoaquë chachin nontarinënpoa'. Yosë pa'yápiro nininsol' sha'huitarinënpoa', natanëhua'. ¹²Ma'pitata' napopi,” ta'tona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonata' naponontërinënpoa'? topi. ¹³A'naquënso nipirinhue' tēhuarahuatona':

—No'pitona', napoapi, toconpi.

Pitro pënëntërinso'

¹⁴Shonca cato' ca'tano'saso nipirinhue', co tēhuatonaraihuë' huanipi. Pitroso' a'ninquëchin huanirahuaton, chiniquën nontërin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'. “Noya natanco iyaro'sa'. Ya'ipima Quirosarinquë ya'huëramasopitanta' natanco onporaisona no'tëquën sha'huichinquëma'. ¹⁵‘Isopita no'pipi,’ topiramahuë', co no'piraihuë'. Co yono pi'iyátërarinhue'. Co tashiramiachin no'pirëhuë'. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, naporai. ¹⁶Íraca pënëntona'pi Coiro itopiso', ninoton ninshitërin ipora ni'saramaso'. Yosë noninsol' chachin ninshitaton, tapon:

¹⁷‘A'na tahuëri ispiritonëhuë' a'pamarahuë'

nisha nisha piyapi'sa' ya'coancantacaso marë'.

Ya'coancantohuachin, hui'namapita nanamëhuë' sha'huirapi.

Hui'napi'santa' co huë'ëponaraihuë', hua'narëso pochin quënanapi.

Mashoro'santa' hua'narapi.

- ¹⁸ Naporol' ya'ipi natërinacosopita
ispiritonëhuëri ya'coancantarín.

Ina nohuanton, nanamëhuë sha'huirapi.

- ¹⁹ Inápaquë nani ma'sha acoarahuë. Piyapi'sa' quënanpachina', pa'yanapi.
Isoro'paquënta', ma'sha acoarahuë piyapi'sa' yonquicaíso marë'.

Huënai', pën, conai' tomontarinso', inapita ni'sapi, tënín Yosë.

- ²⁰ Sinioro o'macaso' tahuëri na'con yonquicaso' ya'huërin.
Co'huara naniyatërasohuë', nani ma'sha onporapi. Pi'i tashiarín.
Yoqui quëhuashín huënai pochín nísarín. Yosë yonquicaíso marë'
inapoarin.

- ²¹ “Nicha'ëco Sinioro,” topachina', nicha'ësarín.

Anoyacancantahuaton, nicha'ësarín huachi,' tënín Coiro iráca
ninshitaton.

²² Natanco iyaro'sa'. Canpitanta' isirairo'sanquëma' ni'ton, Yosë nanamën
anitotarinquëma'. Quisoso naporínso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Inaso'
Nasaritoquë ya'huërin. Nani ma'sha nanitaparin. Piyapi a'naroáchín anoya-
tërin. Co ina pochín ni'chinëhuahuë'. Yosëri catahuarin ni'ton, naporín.
Napoaton: 'Tëhuëinchachín Yosë quëran o'marín,' topi. Canpitanta' nícátoma',
nitotërama'. ²³ Napoaponahuë', canpitari atëpatërama'. Masahuatoma', nisha
piyapi'sa' quëtonama' corosëquë tëpacaiso marë'. Co Yosë natëpihuë' ni'ton,
tëpapi. Iráca chachín Yosëri yonquirín hui'nín chiminacaso'. Ina nohuanton,
oshanënpoa marë' chiminín. Co nohuantërinhuë' naporíní, co macacamaso'
nanichitomahuë'. Canpitari atëpatopiramahuë', ²⁴ Yosëri ananpitaantarín.
Chimirín quëran nicha'ërin. Co chimiríní minsërinhuë'. ²⁵ Ina yonquiaton,
Tapi iráca tapon:

'Nani tahuëri Sinioro ca'tanarinco. Inchinanëhuë quëran ya'huërarín
achinicancaínco marë'. Catahuarinco ni'ton, co pa'yanahuë'.

- ²⁶ Napoaton noya cancantërahuë. Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënahué.
Co naniantarincohuë', ta'to, co chimina'huaso' të'huatërahuë'.

- ²⁷ Yosë yonquiato, nontarahuë. Hua'yanëhuë, Sinioro, co chimipiro'sa
ya'huërinquë të'yataranhuë'.

Quëmasáchín natëranquën ni'ton,
co nohuantaranhuë' nonëhuë chanatacaso'.

- ²⁸ Quëma iranën a'notëranco. A'chintëranco quëma nohuitatënquën nóya
nanpica'huaso'.

Nani tahuëri ca'tananco ni'ton, nóya cancantarahuë,' tënín Tapi, iráca
ninshitaton.

²⁹ Ni'cochi iyaro'sa'. Tata masho Tapi nani chiminín. Iráca nani pa'pitopi.
Pa'pitopiso' ipora huantá ya'huërarín. ³⁰ Co'huara chimiyantërasohuë', Yosëri
itërin: 'A'na tahuëri quëma shiparinquën acoarahuë hua'anëntacaso marë'. Quëma
ya'huërenamën hua'anëntarin. Caso' Yosëco ni'to, co nonpintaranquënhuë', itërin.
Napoaton shia'huain ninoton, ninshitërin. ³¹ Cristo nanopiantacaso' ninorín. 'Co
chimipiro'sa ya'huërinquë patarancohuë'. Co nonëhuë chanatarinhuë', tënín
iráca ninoton. ³² Iporaso' Quisoso chachín Yosëri ananpitaantarín. Quiyari ni'nai.
³³ Ina quëran Yosëri inápaquë quëpantarín. Chiníquën nanantërin ni'ton, inchi-
nanën quëran ahuënsërin. Inapotahuaton, sha'huítërin: 'Ispirito Santo a'pamaquë'

piyapi'sa' ya'coancanchin. I'hua sha'huitëranquënso', itërin. Ina quëran Quisosori Ispirito Santo a'paimarin, ya'coancantërincoi, ni'nama'. Napoaton nisha nisha nananquë nonai, natanama'. ³⁴Tapi co nanopiantaton, inápaquë pantarinhuë', nitotërehua'. Napoaponahuë', ninshitaton, tapon:

‘Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin:

“Inchinnanëhuë quëran huënsëquë'

³⁵inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tënin.

³⁶Yosë hui'nin chachin iyaro'sa', corosëquë apatanantërama'. Inapopotirama huë', Yosëri noya noya ni'nin. ‘Inaso' Cristo, a'paimarahuëso'. Sinioro ni'ton, natëcaso' ya'huërin,’ tënin. No'tëquën iyaro'sa' nani sha'huitëranquëma', itërin.

³⁷Piyapi'sa' natanahuatona', na'con sëtopi.

—Co noyahuë' ninai. ¿Ma'ta' iyaro'sa', onpo'iiso'? itopi ca'tano'sa'.

³⁸Napotohuachinara, Pitrori itaantarín:

—Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. “Quisocriso imarahuë,” ta'toma', aporihuanco'. Ina imapatama', Yosë oshanëma' inquitaringuëma'. Ina quëran Ispirito Santo aya'coancantaringuëma' canpitanta'. ³⁹Yosë nohuanton, Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Canpitanta' ya'coancantaringuëma'. Hui'namapitanta' ya'coancantarin. A'naquëonta' aquë ya'huëpirinahuë', Yosë nohuanton, imasapi. Imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarin inahuanta', itërin.

⁴⁰Itahuaton, na'con pënënin.

—Ipora ya'huëpisopita co manta' Yosë yanatëpihuë'. Ina marë no'tëquën ana'ntarin. Canpitaso nipirinhue' ama inapita pochin cancantocosohuë'. Yosë nontoco' anoyacancanchinguëma'. Ina quëran cha'ësarama', itërin.

⁴¹Napotohuachina, na'a natëtopi. Naporahuatona', i'quë aporihuanpi. Naporo' tahuëri cara huaranca pochin piyapi'sa' ya'conpi. Quisoso imasapi.

⁴²Ca'tano'sa' a'chinpachinara, pa'yatopi natanacaiso'. Noya natanatona', natëpi. Noya nini'tona', ya'huërapí. Quisoso chimininsó' yonquiatona', coshatapatapi. Naporahuatona', apira apira Yosë nontapi.

Quisoso imatona', noya ya'huëpiso'

⁴³Siniorori catahuahuachina, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopi. Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “Tëhuënchachin Yosëri catahuarin,” topi. ⁴⁴Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nini'tona' ya'huërapí. A'na huëntoíchin pochin nipi. A'naya a'naya ma'sha pahuantohuachinara, nicatahuapi. Co niapiratopihuë'. ⁴⁵A'naquënso' ma'shanënapita pa'anahuatona', coriqui ma'patopi. Ina quëran a'napita pahuantohuachinara, quëtopi. ⁴⁶Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë niyontonpi. Quisoso chimininsó' yonquiatona', a'na pëiquë a'na pëiquë coshatapatapi. Co apiratonaraihuë', noya cancantapi. Noya cancantatona', coshatapatapi. ⁴⁷“Ma noyacha Yosëso paya,” tosapi. Ya'ipi piyapi'sari noya ni'pi. Nani tahuëriya a'napitanta' imasapi ni'ton, Yosëri anoyacancantërin. Ina nohuanton, inapitanta' ya'conpi.

Apia anoyatërinso'

3 ¹A'na tahuëri pi'i tëhuërënahuasó', Pitro pa'sarin Yosë chinotopiso pëiquë. Naporo' ora niyontonatona', Yosë nontopi. Coansharë'

pa'sapirinhue'. ²Inaquê a'na quëmapi quënanconpi. Nasitërin quëran huarê' co nanitërinhue' iratacaso'. Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquê quëpapi. A'na ya'coanaquê acopi, "Noyápiachin," itopiquê. Inaquê acopi coriqui ma'patacaso marê'. Piyapi'sa' Yosë chinotopiso pëiquê ya'conpachinara, coriqui ma'patërin. ³Pitro, Coansha, inapita ya'conaso', apiari quënanin. Quënanahuaton, coriqui quëtacaso' nohuantopirinhue'. ⁴Pitro, Coansha inapitari ni'sahuatona':

—Ni'coi iyasha, itërin Pitrori.

⁵"Coriqui quëtarinco," ta'ton, nê'pëtarin. ⁶Pitroriso nipirinhue':

—Co coriqui ya'huëtopyrincohuê', nanitato, anoyataranquên. Quisocristo Nasaritoquê ya'huërinso' nanan quëtërinco ni'ton, anoyataranquên. Ina nohuanton, noyataran. Huanirahuaton, noya iratëquê', itërin.

⁷Inchinan imira quëran masahuaton, ahuanirin. A'naroáchin ca'yopirain nantêrê chachin chinirin. ⁸Ina quëran pashitiquintarahuaton, huanirin. Iratarin. Pitro, Coansha, inapita Yosë chinotopiso pëiquê ya'conpachinara, inapitarê chachin apianta' ya'conin. Noya irataton, niirárin. "Ma noyacha Yosëso paya," tosárin. ⁹Inapohuachina, ya'ipi piyapi'sari ni'pi. "Ma noyacha Tata Yosë catahuarinco paya," ta'ton, iratárin. ¹⁰Ni'sahuatona', piyapi'sari nohuitopi ni'ton, pa'yanpi. "Isoso' quëmapi, Yosë chinotopiso pëi' ya'coananênquê huësërahuaton, coriqui ma'pachantërinso'. ¿Onporahuatoncha noya iratërin nicaya?" nitopi.

Yosë chinotopiso pëiquê Pitro pënëntërinso'

¹¹Apia anoyatërinso': "Ama patocosohue'," ta'ton, Pitro, Coansha inapita co a'porinhue'. Cara chachin "Saromon ishpananên," itopiquê pa'pachinara, notohuaro' piyapi'sa' manorahuatona', inaquê niyontonpi. "Ma noyacha ni'ton, apia a'naroáchin anoyatërin paya," ta'tona', pa'yanpi. ¹²Inapita ni'sahuaton, Pitrori itapon: "¿Onpoatonta' iyaro'sa' iso quëmapi nicatoma', pa'yanama'? ¿Onpoatonta' quiyanta' ni'saramacoi? Co quiyaora nanitaparaihue' anoyata'huaiso'. Co quiyaso' noya noyacoihue'. Yosë nohuanton noyataton, iratarin. ¹³Iráca shimashonênpoapita Apraan, Isaco, Cacopo, inapita Yosë chinotopi. Ina Yosëri chachin Quisoso noya noya acorin. Nicha'ëinpoaso marê' a'paimapirinhue', canpitari masahuatoma', hua'ano'saquê yo'conama'. Piratori yaocoipirinhue', co canpita nohuantëramahuê'. ¹⁴Quisoso' noyasáchin ninin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanpirinhue', co nohuantëramahuê'. '¿Inta' ocoich inquëma'?' itohuachinquëmara, tëpatona'pi huayonama'. ¹⁵Quisoso mini ananpirinpoaso nipirinhue', atëpatërama'. Tëpapurinahuê', Yosëri ananpitaantarin. Quiyaso' ni'nai. ¹⁶'Quisoso catahuarincoi,' ta'toi, iso apia nohuitëramaso' anoyatërai. Inanta': 'Inaso', catahuarinco mini,' ta'ton, noya pa'sarin ni'nama' canpitanta'.

¹⁷Quisoso Yosë quëran o'mapirinhue', co nitotëramahuê'. Napoaton, iyaro'sa', atëpatërama'. Hua'ano'sanëmanta' co nitotopihuê'. ¹⁸Iráca pënëntona'piro'sa' ninotona', ninshitopi. 'A'na tahuëri Cristo parisitapon,' topi. Yosë nohuanton, ninopi. Ninopiso pochachin parisitërin. ¹⁹Napoaton iyaro'sa' ya'ipi co noyahuê' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco' oshanëma' inquichinquëma'. ²⁰Quisocristo imapatama', anoyacancantarinquëma' ni'ton, sano cancantarama'. A'na tahuërinta' ina

chachin a'patimantarinquëma'. Canpita marë' nani Yosëri acorin. ²¹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, noya pënëntona'piro'sa' ninopi. 'A'na tahuëri Yosëri ya'ipiya anoyatarin,' topi. Anoyataquë huarë' inápaquë Quisoso ya'huantarin. ²² Iráca Moisësëri ninoton, shimashonënpoapita sha'huitërin: 'A'na tahuëri Yosë nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochin nininso'. Inaso' Israiro quëmapi. Pënënpachinquëma', ya'ipi natëco'. ²³ Inso-sona co natëhuachinhuë', ya'huërama quëran ocoimiatamaso ya'huërin,' ténin.

²⁴ Ya'ipi pënëntona'piro'sa' iso tahuëri'sa' ninopi. Samoiro quëran huarë' napopi. ²⁵ Yosë nohuanton, ninshitërinëinquëma', nitotërama'. Yosë chachin naporinso' natanama'. Shimashonënpita nontohuachina, yonquirinquëma' canpitanta'. Iráca Apraan itërin: 'Caora nohuanto, catahuanarquë. Quëma shiparinpita quëran ya'ipi piyapi'sa' noya cancantapi,' itërin Yosëri. ²⁶ Canpita'ton yonquiatëinquëma', hui'nin ananpitaantarahuaton, a'parin catahuainquëmaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co noyahuë' ninamasopita naniantarama'. Ina quëran nóya cancantarama'. Ina marë' Quisoso a'paimarin," itërin.

Pitro, Coansha, inapita mapiso'

4 ¹ Pitrori a'chintohuachina, na'a piyapi'sa' natanapi. Coansharinta' pënënin. Pënëntasoi', corto hua'ano'sa' canquipi. Ponisiaro'sa' hua'anën, satorioso'sa', inapitanta' canquipi. ² Piyapi'sa' a'chintopiso marë' no'huipi. "Quisoso nanopiantarin ni'ton, nanopiantacaso' ya'huërin," topiso marë' no'huipi. ³ Napoaton cato chachin mapi. I'huaraya ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. "Tashiraya natahuan'," ta'tona', napotopi. Naporo' tashi' inaquë tahuërianpitopi. ⁴ Na'a piyapi'saso nipirinhue' nanamën natanahuatona', natëpi. Nani a'natërápo huaranca pochin quëmapi'sa' Quisoso imasapi.

⁵ Tahuëririnquë ya'ipi cotio hua'ano'sa' niyontonpi. Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', maestro'sa', inapita huë'pi. Quirosarinquë chachin niyontonpi. ⁶ Nisha nisha corto hua'ano'sa' huë'pi. Anasë chini chiniquën nanantërinso', Caihuasë, Coansha, Aricantro, inapita huë'pi. Corto hua'ano'sa' quëmopinënpitarë chachin niyontonpi. ⁷ Pitro, Coansha, inapita maconahuatona', ahuanacanapi natanacaiso marë'.

—¿Onporahuatomata' chiniquën nanantatoma', apia anoyatërama'? ¿Inta' nanan quëtërinquëma' anoyatacamaso'? itopi.

⁸ Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, Pitrori itapon:

—Natanco hua'ano'sanquëma' ninamaso'. ⁹ Tëhuënhachin co quiyaora nanitëraihuë' apia anoyata'huaiso'. "¿Onporahuatomata' anoyatërama'?" itëramacoi ni'ton, ¹⁰ no'tëquën sha'huitaranquëma', nitotoco'. Ya'ipi israiro'sa' nitochina'. Quisocristo Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërincoi anoyata'huaiso'. Ina catahuarincoi ni'ton, anoyatërai. Yosëri a'paimapirinhue', canpitariso' corosëquë apatanantërama'. Tëpapirahamuë', Yosëri ananpitaantararin. Ina nohuanton iso quëmapi nani noyataton, isëquë huanirarin. ¹¹ Ni'cochi. Yosë quiricanëinquë naporin: "Pëi' nina'piro'sa' pëihuachina', a'na na'pira' quënanpirinahue', co nohuantopihuë'. 'Napoonin,' ta'tona', tē'yatopirinahue'. Hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi na'con na'con nohuantërahuë' pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantararin," ténin.

Quisocristoso' ina na'pi pochin. Canpita co nohuantopiramahuè', Yosèri noya noya ni'nin. ¹²Quisocristoíchin anoyacancantèrinpoa'. Co a'na nanitèrinhuè' nicha'èinpoaso'. Inaíchin nanitèrin nicha'èinpoaso', itèrin Pitrori.

¹³Ina natanahuatona', cotio hua'ano'sa' ninontopi. "Isopitaso' topinan piyapi'sa'. Co maistro'sahuè'. Co na'con quirica nitotaponaraihuè', co tè'huatèrinénpoahuè'. Ma'pitacha nitotopi paya. Quisoso ca'tanpi ni'ton, ina pochin cancantopi," nitopi. ¹⁴Quèmapi nani noyatèrinso' inaquè huani-rarin ni'ton, co nanitopihuè' "Nonpinápi," ta'caiso'. ¹⁵Pitro, Coansha, inapita aipiran a'parahuatona', inahua capini ninontapi.

¹⁶—¿Ma'ta' isopita onpotahuá? Apia nani anoyatopi. Ya'ipi Quirosarínquè ya'huèpisopita nitotopi. Nani ni'pi. Co nanitèrèhuahuè' "Nonpinápi," ta'caso'. ¹⁷Nipirínhuè', ama aquètè' piyapi'sari natècaiso marèhuè' pènèanhuan'. "Ama huachi Quisoso nanamèn sha'huicosohuè'," itahua', nitopi.

¹⁸Ina qu èran amatantarahuatona', pènèmpi. "Ama aquètè' a'chintantacosohuè'. Ama Quisoso nanamèn sha'huitantacosohuè'," itopi. ¹⁹⁻²⁰Napotopirínahuè', Pitro Coansharè chachin co yanatèttopihuè'.

—Yosè natètoi, co nanitèrai huè' canpita natèca'huainquèmaso'. Co quiyaso' nanitèrai huè' ta'tahuaiso'. Ni'naiso' sha'huirápoi. Natanaisonta' sha'huirápoi. "Co Yosè natècaso' ya'huèrinhuè'," ¿tènama' ti? itopi.

²¹⁻²²"Co natèhuatamacoi huè', ana'intarainquèma'," itahuatona', a'papi. Apia anoyatèrinso' nani catapini shonca na'con pi'ipitèrin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari pa'yatopi. "Yosèíchin nanitèrin anoyatacaso'. Ma noyacha Yosèso paya," topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton hua'ano'sari co nanitopihuè' ana'intacaiso'.

Yosè nontopiso'

²³Nan i Pitro, Coansha, inapita a'pahuachinara, imapisopitataquè paantarahuatona', sha'huiconpi. "Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita chiní-quèn pènèninacoi ama a'china'huaiso marèhuè'," itopi. ²⁴Napotohuachinara, napopianachin yonquiatona', Yosè nontopi: "Quèmasáchin Sinioro chini chiníquèn nanantèran. Isoro'pa', inápaquè ya'huèrinsopita, iiro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita acoran. ²⁵Quèma nohuanton, iráca Tata masho Tapi ninshitèrin. Inaso' noya natèrinquènso'. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, no'tèquèn ninshitaton, itapon:

‘Inpio naciono'saquè ya'huèpisopita, co no'tèquèn yonquipihuè'.

Sinioro co què'yatonaraihuè' pinosapi:

"Huèco canpoari minsèahua',"

ta'tona', ma'sha onpotacaiso' yonquirapi.

²⁶Copirnoros'a', hua'ano'sa', inapita niyontonpi.

Sinioro ahuècaiso marè' nisha'huitapi.

Copirno huayoninso chachin Cristoso nipirínhuè', co nohuantopihuè',
tènin Tapi iráca ninshitaton.

²⁷Iso ninanoquè chachin Sinioro, piyapi'sa' yonquipi hui'nán tēpacaiso marè'. Inaso' nōya nipirínhuè', tēpapi. Quèmari acoranso nipirínhuè', co què'yapihuè'. Irotisè, Ponsio Pirato, nisha piyapiro'sa', israiro'sa', inapitari Quisoso no'huipi. ²⁸Quèmaso nipirínhuè' chini chiníquèn nanantèran. Co nohuantèran huè' naporini, co nanitapaitonahuè'. Iráca quèran huarè' yonquiran ina chiminacaso' ni'ton, aparisitopi. ²⁹Iporaso' Sinioro, quiyanta'

no'huirinacoiso', nitotëran. Quëmasáchin yanatërainquën ni'ton, catahuacoi chiníquën cancantatoi, quëma nanamën sha'huii. ³⁰Cania'piro'santa' quëmari anoyatëquë!. 'Yosë hui'nin chachin nanan quëtërincoi,' topatoi, catahuacoi piyapi'sa' noyachina!. Ina ni'pachina!, yonquiapi huachi," itopi Yosë nontatona!.

³¹Nani Yosë nontohuachinara, ina nohuanton, pëi' nacon nacontarin. Ispirito Santori ya'ipiya noyá ya'coancantërin. Chiníquën cancantatona!, Yosë nanamën sha'huirapi.

Imapisopita capini ninosoropiso'

³²Ya'ipi Quisoso natëpisopita noya nini'tona!, ya'huëpi. Napopianachin yonqui. A'naya a'naya pahuantohuachinara, niquëtöpi. Co manta' niapiratöpihuë!. ³³Ca'tano'sa' na'con sha'huirapi. "Sinioro Quisoso nantantarin. Nani ni'nai," topachinara, na'a piyapi'sa' noya natanpi. Yosëri ya'ipiya catahuarin. ³⁴Napohuachina, co a'naya tëranta' ma'sha pahuantërinhuë!. A'naya a'naya no'panën, pëinën, ma'shanën, inapita ya'huëtöhuachinara, pa'anpi. ³⁵Pa'anahuatona!, coriqui canapiso' ca'tano'sa' quëtöpi piyapi'sa' quëtacaiso marë!. A'naya a'naya pahuantohuachinara, quëtöpi. ³⁶Naporo' a'na quëmapi ya'huërin. Cosi itopiso!. Ca'tano'sari nisha nininën acotöpi. Pirnapi itopi. Pirnapiso!: "Achincancantona'pi," tapon naporin. Inaso' Nihui huënton quëmapi, Chipriquë hua'huatërinso!. ³⁷Inanta' no'panën pa'anin. Pa'anahuaton, ya'ipi coriqui canarinso' ca'tano'sa' quëtërin pahuantërinso-pita quëtacaiso marë!.

Ananiasë sa'inë chachin nonpininso'

5 ¹A'na quëmapi Ananiasë itopisoso' nipirinhüë' yanonpinin. Sa'inso' Sahuira itopi. Inahuaso' no'panëna pa'anpirinahuë!, co nohuantöpihuë' ya'ipi canapiso' yocacaiso!. ²Napoaton ninontöpi. "Coriqui yo'conpatë!, onposona canarëso! ama sha'huitasohüë!. Ya'ipimiáchin quëtërëso pochin quëta noya ni'inënpo!," itërin sa'in. "Inta nipachin inapota," topachina, patoma coriqui canarinso' po'orahuaton, taparin. Napopinchin ca'tano'sa' quëtontarin. ³Co Pitroso' sha'huitopirinhüë!, Yosë nohuanton, nitotërin. Nitotaton, Ananiasë itërin:

—¿Onpoatonta iyasha Sopai natëran? Ispirito Santo yanonpintaton patoma coriqui canaranso' quëmaora marë! taparan. ⁴Co'huara pa'ayantëraponhuë!, no'paso' quëmaquën. Quëmaora nohuanton pa'anan. Ina quëran nani pa'anpatana coriqui canaransonta!, quëmaquën. Co nohuantohuathanhuë!, co ya'ipi quëtacaso' ya'huë'itonhuë!. "Ya'ipimiáchin coriqui Yosë quëtarahuë," tëcaton nonpinan. Co iyasha, napo'itonhuë!. Co piyapiáchin nonpintëranhuë!. Yosënta' yanonpintopiranhüë!, co inaso' nanitëranhuë' nonpintamaso!, itërin.

⁵Ananiasë natanahuaton, a'naroáchin no'paquë anotaton, chiminin. Piya-pi'sari ni'pachinara, pa'yanpi. A'napitanta' natantahuatona!, pa'pi t'ëhuatöpi. ⁶Ina quëran hui'napi'sari nonënso' so'pinahuatona!, quëpapi pa'pitacaiso marë!.

⁷Cara ora quëran pochin, sa'ionta' huë'nin. So'in chimininso' co nitochátërarinhüë!. ⁸Huë'pachina, Pitrori itapon:

—Pi'pian imoya yanatananquën. Achin so'yan isonapo' coriqui quëtërincoi. ¿Isonápo marë' no'panëma' pa'anama' ti? itërin.

—Inanapo marè' mini pa'anai, ténin sanapi.

⁹—¿Onp oatonta' imoya canpita capini ninontatoma', Ispirito Santo yanonpintopiramahuè'? “Co ina ana'intarinpohuè',” ta'toma', napopiramahuè'. Ni'què'. Quèmapi'sa' so'yan pa'pitopisopita nani huènantarapi. Quèma' ya'huèrè quèpantarinènquèn pa'pitiñenquènso marè', itèrin Pitrori.

¹⁰Ito huachina, a'naroáchin chiminaton, inaquè chachin anotèrin anta'. Hui'napi'sa' huèantarahuatona', chimipi quènanquinantapi. Inanta' quèpantarahuatona', so'in pirayan pa'pitopi. ¹¹Ya'ipi Quisoso huèntonènquè ya'conpisopita tè'huatopi. A'napitanta' natantahuatona', “Ana'intohuachinpoa' canpoanta',” ta'tona' pa'pi tè'huatopi.

Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopiso'

¹²Naporo' tahuèri'sa' Yosè nohuanton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a cania'piro'sa' sè'huarahuatona', a'naroáchin anoyatopi. Piyapi'sari ni'pachinara, “Tèhuèenchachin Yosèri catahuarin,” topi. Ya'ipi imapisopita “Saromon ishpananèn,” itopiquè niyontonapi. ¹³Imapisopitaráchin inaquè niyontonpi. A'napitaso': “Ana'intohuachinpoa',” ta'tona', co inaquè niyontonpihuè'. Napoaponahuè', “Inapitaso' nóya piyapi'sa',” topi ya'ipiya. ¹⁴Napora huaton, na'con na'con piyapi'sari Quisoso natètona', imasapi anta'. Na'a quèmapi'sa' sanapi'sarè chachin ya'conachinpi. ¹⁵“Quisosori catahuarin ni'ton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi,” ta'tona', na'a cania'piro'sa' quèntarahuatona', cachiquè acoonpi anoyatacaiso marè'. A'naquèn nantè-tèrè chachin acoonpi. A'naquèonta' sahuanasaquè tèranta' aquèhuènpì. “Pitro pa'pachin, hua'yanèn tèranta' tashinantohuachin, noyatapon nimara,” ta'tona', quèntapi. ¹⁶Ya'cariya ninanoro'sa' quèraonta' huè'pi. Quirosarinquè huè'sahuatona', cania'piro'sa' quèpi. Sopairi ahua'yantèrinsopitanta' quèsapì. Yosè nohuanton, ya'ipiya anoyatopi.

Cotio hua'ano'sari aparisitopiso'

¹⁷Napohuachina, corto hua'an chini chiníquèn nanantèrinso' no'huìtèrin huachi. “Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi,” ta'ton, apiratèrin. Satosioro'santa' no'huìtopi. ¹⁸Napoaton ca'tano'sa' masahuatona', tashinan pèiquè po'mopirinahuè'. ¹⁹Yono tashi' Sinioro anquèninèn huè'sahuaton, ya'coana i'soatiirin. Ca'tano'sa' aipiran quèparahuaton, sha'huìtèrin: ²⁰“Yosè chinotopiso peiquè paco'. Inaquè pa'sahuatoma', piyapi'sa' a'chintoco' nasha pochin nanpicaico marè',” itèrin anquèñiri. ²¹Ina natanahuatona', tashiramiachin Yosè chinotopiso pèiquè pa'pi. Piyapi'sa' huè'pachinara, a'chintapi.

Corto hua'an chini chiníquèn nanantèrinso', satosioro'sa', inapitaso' co nitotatonahuè', niyontonahuatona', ya'ipi hua'ano'sa', Israiro ansiano'sa', inapita amatopi. Huè'pachinara, ponisia a'papi inapita maconacaiso marè'. ²²Ponisiaro'saso' tashinan pèiquè pa'pirinahuè', co insonta' quènanpihuè'. Huè'antarahuatona', sha'huìtiipi.

²³—Tashinan pèi' noya niahuitopinan quènanconai. Ya'coanaquè ponisiaro'sa' a'pairápirinahuè'. I'soapiraihuè', capa piyapi huachi, itiipi.

²⁴Natanahuatona', ponisiaro'sa' hua'anèn, corto hua'ano'sa' chini chiníquèn nanantopisopita, inapita pa'yanpi. Pa'yanahuatona', ninontopi. “¿Intoacha

pacaiya? ¿Ma'ta' onpoapona napoapi?" nitopi. ²⁵Naporo' a'na quëmapiri huë'sahuaton, sha'huitiirin.

—Quëmapi'sa' tashinan pëiquë po'moramaso', Yosë chinotopiso pëiquë piyapi'sa' a'chintapi, itërin.

²⁶Ina quëran ponisiaro'saso' hua'anënarë chachin pa'sahuatona', macoantapi. Piyapi'sa' t'ë'huatona', co ahuëpihuë'. "Na'piquë t'ë'yarahuachinënpoa'," ta'tona', oshaquëran mapi. ²⁷Hua'ano'sa' niyontopiquë quëpapi. Inaquë quëpa-huachinara, hua'an chini chiníquën nanantërinso'ri itapon:

²⁸—Nani pënënatënquëma': "Ama huachi Quisoso nanamën a'chincosohuë'," itopiranquëmahuë', aquë aquëtë' a'chinarama'. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpi-sopita natanapi. Inapootoma', Quisoso chimininso marë' na'intaramacoi, itërin.

²⁹—Pënënpiramacoihuë', Yosë na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Napoaton co nanitëraihuë' natëca'huainquëmaso'. ³⁰Tëhuëchachin corosëquë patanantatoma', Quisoso tēpāpīramahuë', shimashonēnpoopita chinotërinso Yosëri chachin ananpitaantarín. ³¹Inapotahuaton, inchinanën quëran acorin. Inaso' hua'anēnpoa' ni'ton, natëcaso ya'huërin. Nóya nīcaton ya'ipi israi'ro'sanpoa' nīcha'ēinpoaso marë' acorin. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', oshanēnpoa' inquitarinpoa'. ³²Ina nitotatoi sha'huirárai. Ispirito Santorinta' inachachin anitotarín. Yosë natëhuatëhua', Ispirito Santo aya'coancantarínpoa', itërin Pitrori.

³³Cotio hua'ano'sari natanahuatona', chiníquën no'huiantarahuatona', yatëpāpīrinahuë'. ³⁴A'na hua'an ya'huërin. Inaso' cotio maestro. Camariro itopi. Parisio quëmapi nīponahuë': "Noya quëmapi inaso'," topi ya'ipi piyapi'sa'. Inaso' huanirahuaton, itërin:

—Isopita aipiran ocoico' pi'pian nonchinquëma'. Apira huënanta'ina', itërin. ³⁵Nani ocoihuachinara, pënënin.

—Ni'cona iyaro'sa' tēhuëtama'. Co isopita tēpacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. ³⁶Ni'cochi. Iráca Tīotasë ya'huërin. "Ca hua'an ya'coanahuë'," topachina, catapini pasa pochín quëmapi'sari imapi. Imasapīrinahuë', tēpahuachinara, ya'ipi imapisopita yanquëëpi huachi. ³⁷Ina pīquëran copirno sha'huitërinpoa' nīnīnēnpoa' nīacotacaso'. Naporo' a'nanta' ya'huërin, Cotasë Caririaquë ya'huërinso'. Na'con mīáchin piyapi'sari imasapīrinahuë', inanta' tēpahua-chinara, imapisopita yanquëëpi. ³⁸Napoaton ama isopita tēpacosohuë'. Tananpīto'co', tēnahuë. Inahuara yonquīnēna quëran a'chinahuachinaso', oshaquëran imapisopita pīpīmiatapi. ³⁹Nīpīrinhuë', Yosëri catahuahuachin, co canpitarī acopītaramahuë'. Ni'cona Yosë chachin inīmīcototama', itërin.

Itohuachina, hua'ano'sari natëtona', co tēpāpīhuë'. ⁴⁰Ca'tano'sa' naquëran-chin amatantarahuatona', chiníquën huihuipi. "Ama huachi insonta' Quisoso nanamën sha'huitocohuë'," itahuatona', a'papi huachi. ⁴¹A'pahuachinara, pipipi. "Yosë noya nī'nīncoi nī'toi, Quisoso marë' parisitërai," ta'tona', capa cancantopi. Co manta' sētopihuë'. ⁴²Nani tahuëriya Yosë chinotopiso pëiquë a'chinapi. Co ta'topihuë'. Pëiro'saquënta' Quisoso nanamën sha'huirapiapi. "Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'," to'sápi.

Canchisë quëmapi'sa' catahuacaiso marë' acopiso'

6 ¹Naporo' tahuëri'sa' Quisoso imapisopita na'asapi. Notohuaro' ya'huëpi huachi. A'naquën cotio nananquë nonpi. A'naquënso nīpīrinhuë'

cotioro'sa' niponaraihuè', Crico nananquè nonpi. Inapitaso' co noyahuè' cancantatona', taponà': "Nani tahuèriya quèyoro'no'sa' huè'pachinara, a'naya a'naya cosharo' ma'patopirinahuè', co napopianachin quètopihuè', apiratèrinacoi. Crico quèyoro'no'sa' pahuantopi," topi. ²Ina natanahuatona', ca'tano'sari ya'ipi Quisoso imapisopita ayontonpi. Niyontonpachinara, itopi:

—Natancoi iyar o'sa' pi'pian sha'huichinquèma'. Yosè nanamèn a'china'huaiso marè' Quisocristo acorincoi. Inaso nipirinhaè', nani tahuèri cosharo' yo'sápatoi, co nanitèraihuè' Yosè nanamèn a'china'huaiso'. Co a'chinpatoihuè', co noyahuè' nisarai, tènai. ³Napoaton iyaro'sa', canchisè ya'pi huayonco' catahua'inacoiso marè'. Ispirito Santori noyá ya'coancantèrinso' huayonco', noya yonquipiso'. Noya quèmapisáchin aco'ahua' cosharo' yocacaiso marè'. ⁴Quiyaso nipirinhaè' Yosè nonta'huaiso', nanamèn a'china'huaiso', inasáchin yonquiarai, itopi ca'tano'sari.

⁵Natanahuatona':

—Noyapa'. Pa'ahua aco'ahua', topi ya'ipiya. Ina quèran Istipan huayonpi. Inaso' Yosè nóya natèrin. Ispirito Santori noyá ya'coancantèrin. Pinipi, Porocoro, Nicanoro, Timon, Parminasè, Niconasè, inapitanta' huayonpi. Niconasèso' Antioquiaquè hua'huatèrin. Co cotio quèmapihuè' niponahuè', cotioro'sa' pochin Yosè chinotèrin. Iporaso' Quisoso imasarin anta'. Inanapo huayonpi. ⁶Inapita huayonahuatona', ca'tano'saquè quèpi. Yosè nontahuatona', sè'huamotopi acocaiso marè'. Inapotatona', acopi huachi.

⁷Ina quèran ca'tano'sa' nani tahuèri pènèntapi. Yosè nanamèn a'chinapi. Aquè aquètè' nahuinin. Quirosarinquè na'con na'con piyapi'sa' imasapi. Na' corto hua'ano'santa' Quisoso nanamèn natèpi.

Istipan mapiso'

⁸"Istipanso' nóya pènèntèrin," topi ya'ipiya. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, sacai' nininso' nanitaparin. Cania'pi marè' Yosè nontohuachina, a'naroáchin noyatoi. Napoaton: "Tèhuénchachin Yosèri catahuarin," topi. ⁹A'naquèn cotioro'saso nipirinhaè', nisha niyontonpiso pèi quèran huècatona', Istipan no'huipi. "Patron quèran pipisopita," itopiso quèran huè'pi. Inapitaso' Sirini quèran, Aricantèria quèran, Sirisia partí quèran, Asia partí, inaquèranpita huècatona', Quirosarinquè ya'huèpi. Inapitaso' Istipan no'huipi. Hua'qui' chiní-quèn ninontopi. ¹⁰Istipanso nipirinhaè', Ispirito Santori catahuarin ni'ton, no'tè no'tèquèn nonin. Co nanitopihuè' a'panicaiso'. ¹¹Napoaton po'oana quèran quèmapi'sa' pahuèrèpi sha'huirapicaiso marè'. Inapotohuachinara, sha'huirapipi:

—Iso quèmapiso', co noyahuè'. Moisésè pinorin. Yosènta' pinorin natanai, tosápi. ¹²Ina pochin nonatona', na'a piyapi'sa' ano'huítopi. Cotio ansiano'sa', cotio maestro'sa', inapitanta' ano'huítopi. Co huachi Istipan noya ni'pihuè'. Napoaton maconpi. Maconahuatona', quèpapi cotio hua'ano'sari natana-caiso marè'. ¹³Nani niyontonpachinara, naquèranchin sha'huirapiantapi. Nonpinatona', co no'tèquèn sha'huirapipihuè'.

—Yosè chinotopiso pèi' noya nipirinhaè', nonapirarin. "Moisésè iráca pènèntèrinsonta' co natècaso' ya'huèrinhuè'," toconin. ¹⁴Quisoso Nasaritoquè ya'huèrinso' imaton, naporinso' a'chinarin. "A'na tahuèri Quisosori Yosè chinotopiso pèi' ata'huantarín. Moisésè pènèninpoasonta' ananiantatonpoa', nisha a'chintarinpoa'," toconin Istipan natanai, topi sha'huirapitona'.

¹⁵Ina quëran hua'ano'sari Istipan ni'sapi. Ni'sapirinahuë', ya'pirin anquëni pochin huënaráchin ni'tërin.

Istipan sha'huirins'o

7 ¹Ina quëran Corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari natanin. —¿Tëhuëenchachin naporan nonapon? itërin.

²—Co onporonta' api Yosë pinorahuë'. Natanco, apiro'sa'. Iyaro'sa' canpitanta' natanco no'tëquën sha'huichinquëma'. Iráca quëran huarë' shimashonënpaapita Yosë imapi. Canta' ina imarahuë. Tata Yosëso' noya noya. Iráca Tata Apraan nisha no'paquë ya'huaso', ya'notimarin. Co Aranquë pa'shátëraponhuë', nontërin. Misopotamia parti ya'huëpirinhuë', inaquë Yosëri itapon: ³“Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. Quëmopinënpitanta' patomiatëquë'. A'na parti paaton, inaquë ya'huëquë'. Carinquën a'notaranquën, inaquë ya'huëmiatëquë',” itërin Yosëri. ⁴Natanahuaton, Apraan pipirin. Cartia parti quëran pipirahuaton, Aranquë pa'nin. Inaquë ya'huëantapirinhuë'. Ina quëran pa'pin chiminpachina, Yosë nohuanton, Canaan parti huë'nin. Ya'huërehuaquë chachin huë'nin. ⁵Huë'pirinhuë', Yosë nohuanton, co no'pa' ya'huëtërinhuë'. Co pi'pisha tëranta' hua'anëntërinhuë'. “A'na tahuëri Canaan parti ya'huëmiatarama'. Quëma shiparinpita na'asahuatona', ina no'pa' hua'a-nëntapi,” itërin Yosëri. Co hui'nahuayantërasohuë', napotërin. ⁶Ina quëran Yosëri intantarin: “A'na tahuëri quëma shiparinpita nisha parti yacapatapona'. Inaquë nisha piyapi'sari chiniquën asacatapi. Co pahuëreäponaraihuë', asacatapi. Catapini pasa pi'ipi aparisitapi. ⁷Nipirinhuë', nisha piyapi'sa' shiparinpita aparisitopiso' ana'intarahuë. Ina quëran shiparinpita pipirapi. Isëquë chachin huënantahuachina', chinotarinaco,” itërin Yosëri. ⁸Ina quëran intapaton: “Caora nohuanto, catahuaranquën. Hui'nanpita, ya'ipi shiparinpita, inapitanta' catahuarahuë. Napoaton marca niacotoco' imaramacoso' anitotacamazo marë',” itërin. Ina quëran Apraan hui'nin ya'huëtërin. Isaco itërin. Posa tahuëritohuachina, marca acotërin. Isaco mashotohuachina, hui'nin ya'huëtërin. Cacopo itopi. Ina quëran inanta' hui'ninpita ya'huëtantarin. Shonca cato' ya'huëtërin. Ya'ipiya marca niacotëra'piapi. Inapita quëran shonca cato' huënton cotioro'sa' ya'huërehua'. Inapitaso' shimashonënpoa', tënëhua'.

⁹A'nara' Cosi itopi. Iinpitari apiratatona', no'huipi. Iina chachin nipirinhuë', co quë'yapihuë'. Napoaton nisharo'sa' ya'nohuachinara, pa'anpi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sari Iquipito'pa' quëpapi. Yosëriso nipirinhuë' catahuarin. ¹⁰Parisitopirinhuë', nicha'ërin. Ina nohuanton, Iquipito copirnorin noya ni'nin. “Cosi noya quëmapi. Noya yonquirin,” ta'ton, chiniquën nanan quëtërin. Ya'ipi copirno ma'shanënpita a'pairin. Ya'ipi Iquipito piyapi'sa' camairin.

¹¹Naporo' Iquipito parti cosharo' co noya papotërinhuë'. Hua'qui' co manta' papotërinhuë' ni'ton, tanarotopi. Canaan partinta' capa cosharo'. Shimashonënpoa' co manta' ya'huëtöpihuë' capacaiso'. Parisitápi. ¹²“Iquipito parti trico ya'huërin,” topiso marë' Cacoposo' hui'ninpita a'parin cosharo' pa'anacaiso marë'. Iina chachin ma'paponaraihuë', nani mashotërin ni'ton, co nohuítöpihuë'. Ina pa'ananatona', ya'huëpi'pa' cosharo' quëpaantapi capacaiso marë'. Ina capatona', nanopipi. ¹³Ina quëran pë'yahuachinara, pa'pini a'paantarin. Naporo' Cosiri sha'huitërin. “Caso' co nishacohuë'. Cosico. Iyaya,

itoco,” itërin. Copirnonta' iinpita anohuitërin. ¹⁴Ina quëran Cosiri pa'pin amatërin. Ya'ipi quëmopinënpitanta' amatërin. Ya'ipi quëran canchisë shonca a'natëräpo piyapi ya'huërin. ¹⁵“Huëquë', tata, isëquë ya'huëa'ahua,” itohuachina, Cacoponta' Iquipito'pa' pa'marin. Ya'ipiya pa'mapi. Inatohua' Cacopo chiminin. Ya'ipi shimashonënpaanta' inaquë ya'huërapi quëran chiminpi. ¹⁶Cacopo chiminpachina, nonën isëquë chachin quënantapi pa'pitacaiso marë'. Siquimoquë pa'pitopi. Ina no'pa chachin iräca Apraani, amororo'sa' pa'antërin.

¹⁷Yos ëri chachin nani iräca Apraan sha'huitërin Canaan parti hua'anëntacaso'. Nipirinhüë', shinpita co a'naroächin panantapihuë'. Hua'qui' Iquipitoquë ya'huëpi. Inaquë na'api. Panantacaiso' tahuëri ya'caritohuachina, notohuaro' israro'sa' ya'huëpi. ¹⁸Napoin quëran Iquipito parti nisha copirno ya'conin. Cosiso' iräca chiminin ni'ton, co nohuitërinhuë'. ¹⁹Cosi naporinso' co nitotërinhuë' ni'ton, nonpintaton, israro'sa' aparisitërin. Ahuihuitahuaton, chiniquën asacatërin. Naporahuaton: “Quëmapia'hua nasitohuachin, aipiran të'yatoco' chimiin,” itërin. ²⁰Naporo', iyaro'sa', Moisésë nasitërin. Yosëri noya ni'nin. Pa'pin a'shinë chachin nosoropi ni'ton, cara yoqui po'orahuatona', pëinënuquë acanopitopi. ²¹Ina quëran aipiran acohuachina', Yosë nohuanon copirno hui'nini chachin manin aso'socaso marë'. Hua'huin pochin ni'nin. ²²Iquipito maistro'sari noya a'chintopi. Ya'ipi nitotopiso' a'chintopi. Napoaton noya noya nonin. Nani ma'sha nicacaso' nitotërin.

²³Catapini shonca pi'ipitohuachina, a'napita israro'sa' yonquiaton, pa'nin ni'tapon. ²⁴Inaquë a'na Israiro quëmapi quënanconin. Co manta' onpopirinhüë', Iquipito quëmapiri ahueaton, yatëpararin quënanconin. Quëmopinën nosoroaton, “cari i'huërëchi,” tënin. Ina quëran Iquipito quëmapi ahueaton, tëparin. ²⁵“Israiro'saso' iyahuëpita. Yosë catahuararinc inapita nicha'ëca'huaso',” tënin Moisésë yonquinënuquë. Inapitaso nipirinhüë' inari nicha'ëcaso' co yonquipihuë'. ²⁶Tahuëririnquë cato' israro'sa' capini niahuë-rapi, Moisésëri quënanconin. “¿Onpoatomata' canpita capini niahuëarama? Nanan anoyatoco',” itërin. ²⁷Ahuëtona'piso nipirinhüë' co nohuanterinhüë' natëcaso'. “¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë'. ²⁸I'huara Iquipito quëmapi tëparan. ¿Inapochachin canta' yatëparanco ti?” itërin. ²⁹Ina natanahuaton, të'huatërin. “Copirno natantohuachin, no'huairinco,” ta'ton, pipimiatërin huachi. Matian parti yacapatërin. Inaquë sa'aton, cato' hui'nin ya'huëtërin.

³⁰Catapini shonca pi'ipi Moisésë inaquë ya'huërin. Ina quëran a'na tahuëri inotëro' parti pa'nin. Sinai motopi ya'cariya ni'so', sarsa nara orotarinsö' quënanin. Inaquë chachin anquëniri ya'notimarin. ³¹Ina ni'sahuaton, pa'yanin. “¿Ma'ta' inaso' nimara?” ta'ton, ya'cariconin. Naporo' Yosëri itapon: ³²“Caso' Yosëco. Quëma shimashonënpita chinotërinaco. Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chinotërinaco,” itërin. Moisésë të'huataton, ropa ropátarin. Monshorahuaton, co yani'ninhüë'. ³³Ina quëran Yosëri itantarin: “Sapatën ocoiquë'. Isëquë nontaranquën ni'ton, isëquë chachin chinotancoso' ya'huërin, tënahüë. ³⁴Piyapinëhuëpita Iquipitoquë ya'huëpirinahuë', parisitápi ni'nahuë. Chiniquën aparisitopi ni'ton, tarëtápi, natanahuë. Napoaton nicha'ësarahuë huachi. Huëquë' inatohua' a'pa'inquën nicha'ëcamaso marë',” itantarin.

³⁵Napoaton Moisésë inatohua chachin paantararin. Iräca israro'sa' yacatahuapirinhüë', co yanatëpihuë'. “¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë

pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë'," itopi. Yosëso nipirinhue' Moisësë chachin hua'an acorin. Nara'huaya quëran anquëniri ya'notaso', Yosëri sha'huitërin inapita nicha'ëcaso marë'. ³⁶Ina quëran Iquipitoquë paantarahuatón, nani ma'sha Yosë pochin ninin, sacai' nininsopita. Inapoaton, Iquipito quëran ocoirahuaton, nicha'ërin. Inapochachin Quëhuai marëquë, inotëro parti inaquëpita Yosë pochin ninin. Catapini shonca pi'ipi inaporin. ³⁷Moisësëri chachin inapita itërin: "A'na tahuëri Yosë nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochin nininso'. Inanta' Israiro quëmapi nisarin," ténin. ³⁸Íráca inotëro parti shimashonënpoa' niyontonpachinara, Moisësëri Yosë nanamën anitotërin. Sinai motopiquë pa'pachina, anquëniri nontërin. Yosë nanamën sha'huitërin noya nanopicaíso marë'. Canpoa marënta' sha'huitërin. ³⁹Shimashonënpoaso nipirinhue' co nohuantopihue' Moisësë natëcaíso'. Yaa'popi. Iquipito parti na'huatonona', inatohua' yapa'mantapi. ⁴⁰Napoaton Moisësë motopiquë ya'huaso', iin, Aaron itopiso', nontopi. "Mamanshiro'sa' nitocoi, ina imahua'. Moisësë Iquipito quëran ocoipiripoahuë', ñintohuasó' pa'mara?" ta'tona', mamanshi nipi. ⁴¹Ohuaca'huaya pochin nininso' nipi. Ma'sha tēparahuatona', mamanshi moshapi. Inahuara nipiso' niponahuë', pa'yatona' pita nipi. ⁴²Napoaton Yosëri tananpitërin. Tananpitohuachina, ma'sha inápaquë ya'huërin sopita moshapi. Pi'i, yوقي, tayora, inapita moshapi. Pënëntona'pi íráca Yosë quiricanënuquë ninshitaton, tapon:

"Israiro'sa' nontaton, Yosëri itërin:

'Catapini shonca pi'ipi inotëro parti paasëma' ma'sha tēpahuatamara, co chinotatomaco naporamahuë'.

⁴³Nisha piyapiro'sa' moshapiso' yonquirama'.

Moroco artaronën quēparahuatoma', ina chinotërama'.

A'na tayloranta' mosharama', Nipan itopiso'.

Napoaton ana'intaranquëma'.

Ca nohuanton, inimicoro'sa' huë'sahuatona', minsëarinënuquëma'.

Papironia aquëtë' quēpararinënuquëma', itërin Yosëri," ténin.

⁴⁴Shimashonënpoapita íráca inotëro parti pacapona', Yosë chinotacaso nē'mëtë' pëi quēparápi. Yosëri chachin Moisësë sha'huitërin ina pochin nicatona', chinotacaiso marë'. A'notërinso pochachin nipi. Inaquë Yosë pënëntërinso nanan ninshitërinso' ya'huërin. ⁴⁵Ina quëran hui'ninpitanta' inachachin pëi' ya'huëtopi. Nisha piyapi'sa' isëquë ya'huëpirinahue', Yosë nohuanton, a'papi. Cosoiri minsëhuachina, a'papi isëquë ya'huëcaíso marë'. Ina pëi chachin isëquë quëpi Yosë chinotacaiso marë'. Tapi hua'an ya'co-naquë huarë' ina pëiquë Yosë chinotopi. ⁴⁶Yosëri noya catahuarin ni'ton, Tapi noya hua'anëntërin. Inari pancana yapëitopirinhue', co Yosë nohuantërinhuë'. ⁴⁷Ina quëran hui'nin Saromon itopiso', panca pëi' na'pi quëran ninin inaquë chinotacaiso marë'. ⁴⁸Nipirinhue', Yosëso' chini chiníquën nanantërin. Co nipiso' pëiquërachin ya'huërinhuë'. Pënëntona'pi inachachin sha'huitërinpoa':

⁴⁹"Yosëri itapon: Inápaquë huënsërahuë hua'anënta'huaso marë'.

Isoro'panta' nantëhuë aya'nanahuëquë pochin nitërahuë.

¿Onpopinta' yapëirapipiramacohue'?

¿Insëquë chachinta' acotapomaco ya'huëca'huaso marë'? Co pëiquërachin ya'huarahue'.

⁵⁰Cari ya'ipi ma'sha ninahuë, itërin Yosëri," ténin.

⁵¹ Canpitaso nipirinhue' co pi'pisha tëranta' yanatëtëramahuë'. Co natantochináchinhue' cancantërama'. Co onporonta' Ispirito Santo yanatëramahuë'. Iráca shimashonëmapita co noyahuë' cancantopi. Inapita quëpatoma', inapochachin cancantërama'. ⁵² Iráca quëran huarë' na'a pënëntona'piro'sa' pënëntopirinhue', çinsota' shimashonëmapitari noya ni'pi? Ya'ipiya aparisitopi. "A'na tahuëri noya noya nininso' o'mararin," topachinara, no'tëquën ninopirinhue', tëpapi. Ina quëran Cristo chachin o'mahuachina, sha'huirapitoma', atëpatërama'. ⁵³ Yosë iráca pënëntërinso' anquëniri chachin sha'huitopirinquëmahue', canpitaso' co natëramahuë', itërin Istipani.

Istipan tëpapiso'

⁵⁴ Natanahuatona', chiníquën no'huitona', yatëpapi. ⁵⁵ Istipanso nipirinhue' Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, inápaquë në'pëtërin. Yosë ya'huërinso chachin ni'nin. Huënaráchin huënaráchin ya'norin. Quisoso Yosë inchinanën quëran huaniárin, ni'nin.

⁵⁶ —Ni'cochi iyaro'sa'. Pi'iro'të ni'loatërin ni'nahuë. Quisoso chachin Yosë inchinanën quëran huaniarin, quënanahuë, itërin Istipani.

⁵⁷ Ina natantahuatona', nipicopihuëratëtopi. Chiníquën no'huitona', a'naroáchin maconpi. ⁵⁸ Ninano quëran quëparahuatona', na'piquë të'yararapi. Sha'huirapipisopitaso', aipi a'mopiso' ocoirahuatona', a'na hui'napí Saono itopiso' quëtopi a'paicaso marë'. ⁵⁹ Të'yaraso', Istipanso' chiníquën parisitaponahuë', Quisoso nontërin: "Hua'yanëhuë Siniro matahuatonco, quëpaquë'," itërin. ⁶⁰ Ina quëran isonahuaton, chiníquën itantarín: "Tëparinacoso marë', ama Siniro isopita ana'intëquësóhuë'," itërin. Ina toshuaton, chiminin.

8 ¹ Istipan tëpasoi', Saononta': "Tëpaco'," ténin.

Saonori aparisitërinso'

Naporo quëran huarë' cotio hua'ano'sa' no'huitatona', Quisoso imapisopita chiníquën aparisitopi. Quirosarínquë napopi. Aparisitatona', ayanquëëpi. Ya'ipi Cotia parti, Samaria parti, inaquëpita yanquëëpi. Ca'tano'saráchin co pa'pihuë'. ² Nani Istipan tëpahuachinara, Yosë chinotopisopitari pa'pitopi. Sëtatona', na'nërápi. ³ Saonoso nipirinhue' Quisoso imapisopita aparisiaton, pëinënaquë huarë' ya'cona'piarin. Quëmapi'sa' masahuaton, ohuarahuaton, tashinan pëiquë po'morin. Sanapi'santa' inaquë po'morin.

Samaria parti noya nanan sha'huirinsó'

⁴ A'naquënso nipirinhue' yanquëërahuatona', pa'sapi. Yosë nanamën sha'huira'piapi. ⁵ Pinipiso' Samariaquë pa'nin. Inaquë Quisocristo naporinsó' sha'huirarin: "Yosëri a'paimarinso' imaco' canpitanta'," itarin. ⁶ Na'a piyapi'sa' niyontonahuatona', natanapi. Nóya natanpi. A'chintohuachina, cania'piro'santa' quëpi. Yosë nohuanton, Pinipiri anoyatërin. Ni'sahuatona', aquë aquëtë' yaimapi. "Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin," topi. ⁷ A'naquënso' sopairi ya'coancantërin ni'ton hua'yantopirinhue', Pini-piri sha'huitohuachina, sopairo'sa' chiníquën nonsahuatona', pipira'piapi. A'naquëonta' caniopi quëran co huachi nanitopihuë' iratacaiso', quëhuënápi.

A'napitaso' apia ni'tona', sonpapi. Inapitanta' huë'pachinara, anoyatërin.

⁸ Napoaton inaquë ya'huëpisopitaso', capa cancantopi.

⁹ Ina quë a'na quëmapi Simon itopiso' ya'huërin. Co'huara Pinipi huë'shatërasohuë', na'con pënotërin. Nani hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin. “Caso' chiniquën nanantërahuë,” téninso marë' pa'yatopi. ¹⁰ Ya'ipi Samariaquë ya'huëpisopitari natëpi. Ya'ipi piyapi'sa', hua'ano'sa quëran huarë' natëpi. “Iso quëmapi Yosë pochin ninin. Nani ma'sha nanitaparin,” topi.

¹¹ H ua'qui' pënotaton, piyapi'sa' nonpintërin. Napoaton natëpi.

¹² Nipirinhue', Pinipiri noya nanan sha'huitohuachina, noya natanpi. “Yosë yahua'anëntërinpoa'. Quisocristo inápa quëran a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Ina imaco' canpitanta',” itohuachina, natëpi. Ina quëran quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin aporihuanpi. ¹³ Simonta' natëpirinhue'. Aporihuana huaton, Pinipi ca'tanin. Pinipiri cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nani ma'sha nanitaparin. “Tëhuënhachin Yosëri catahuarin,” topi. Ina ni'sa-huaton, Simon pa'yanin. “Ma'pitacha nanitaparin paya,” ténin, yonquiaton.

¹⁴ N aporo' ca'tano'sa' Quirosarinquë ya'huëpi. “Samariaquë ya'huëpisopitanta' Yosë nanamën natëpi huachi,” topi. Natantahuatona', Pitro, Coansha cato chachin a'papi nicapona'. ¹⁵⁻¹⁶ Na'a ya'huëhuano'sa' nani aporihuanpi. “Sinioro Quisoso imarai,” ta'tona', aporihuanaponaraihuë', Ispirito Santori co ya'coancanchátërarinhue'. Napoaton Pitro, Coansha inapita o'marahuatona', Yosë nontopi Ispirito Santori ya'coancantacaso marë'. ¹⁷ Ina quëran së'huamotohuachinara, Ispirito Santori ya'coancantërin. ¹⁸⁻¹⁹ Simonta' nicanon: “Ca'tano'sari së'huamotorahuatona', Ispirito Santo aya'coancantopi,” ta'ton: —A'chintoco canta' canpita pochin nii. Ina marë' pahuë'rë'inquëma'. Ispirito Santo aya'coancanchi canta', topirahuë', itërin. ²⁰ Pitroriso' itapon:

—Ma'pitacha yonquiran paya. Coriqui marë' Ispirito Santo ¿yama'paranco ti? Co ina marë' Yosë quëtërinpoahuë'. Co inaso' pa'anëhuë'. Ina pochin yonquihuatan, parisitopiquë pa'saran. ¿Coriquirë'quën chachin inaquë pa'saran? ²¹ Co ya'ipi cancanën quëran imaranhuë' ni'ton, co Yosë noya ni'ninquënhue'. ²²⁻²³ Pa'pi co noyahuë' yonquiran. Catinaquë tonporëso pochin ninan ni'ton, co pi'pian tëranta' Yosë yanatëranhuë'. Napoaton co noyahuë' yonquiransopita naniantaton, Yosë nontëquë' tapona oshanën yainquitápirinquënhue', itërin.

²⁴ —Canpitari Yosë nontoco' ama ina pochin ana'inchincosohue', itërin. Chiniquën pa'yanaton, naporin.

²⁵ Ina quëran Pitro Coansharë chachin piyapi'sa' a'chintantapi. Quisocristo naporinso' anitotapi. Ya'ipi Yosë nanamën sha'huitantapi. Nani sha'huitohuachinara, ya'huëpi'pa' yapaantapi. Samaria parti paatona', a'naya a'naya ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piapi. Inaporatona', Quirosarinquë cancoantapi.

Itiopia quëmapi natërinso'

²⁶ Ina quëran Sinioro anquëninëni ya'notimarahuaton, Pinipi sha'huitërin: “Huanirahuaton, Quirosarin quëran Casa'pa' ira pa'ninso pa'tëquë’,” itërin. Inatohua' inotërachin ya'huërin. ²⁷ Sha'huitohuachina, pa'nin. Pa'sapirinhue', a'na quëmapi quënanconin, Itiopiaquë ya'huërinso'. Inaso' hua'an. Itiopia copirno paya Cantasi itopisoari nani acorin ya'ipi coriquinën a'paicaso

marè'. Hua'anso' i'hua Quirosarinquè pantarin Yosè chinotacaso marè'.
²⁸Nani o'mantaton, ya'huèrin'pa' paantararin. Torona'hua cahuariori quèparinquè huènsèaton, pa'sarin. Papon pochin, Yosè quiricanèn iráca Isaíasè ninshitèrinso' nontèrarin.

²⁹Naporo' Ispirito Santori Pinipi sha'huitèrin: “Manóton ya'yoranconahuaton, imaraaquè,” itèrin.

³⁰Pinipiso' ta'arahuatón, ya'yoranconin. Isaíasè ninshitèrinso' nontaquèya', natanin:

—Nontèranso' iyasha, ¿nitotèran ti? itèrin.

³¹—¿Co'chi iyasha, nitotèrahuè paya! Co insonta' a'chintèrincohuè' ni'ton, co nanitèrahuè'. Huèquè' huènsèiquè'. Sha'huitoco nitochi, itèrin. Napotohuachina, inaquè huènsèrin. Papon pochin ninontèrapí.

³²—Iso' iyasha nontápirahuè', ma'ta' tápon naporinso' co nitotèrahuè', itahuaton, Yosè quiricanènuè nontèrinso' a'notèrin nontacaso marè'.

“Tèhuèenchachin ohuica tèpacaiso marè' quèpahuachinara, co manta' téninhuè'.

Carniroa'huaanta ya'ihuachinara, co na'nèrinhuè'.

Inapochachin ina quèmapí yatèpahuachina', co manta' taponhuè'.

³³Nonpinapipi ni'ton, coisè co no'tèquèn sha'huirinhue'.

Tèpapi ni'ton, co a'na hui'nin tèranta' ya'huèrèrinhuè',” ténin quiricanènuè.

³⁴—¿Ma quèmapita' yatèpapiso'? Isaíasè nica. A'na quèmapí nica. Co caso' nitotèrahuè'. Sha'huitoco canta' nitochi, itèrin hua'ani.

³⁵“Quisoso ninoton, Isaíasè ninshitèrin,” itahuaton, ina quirica chachin nontaton, ya'ipi Quisoso nanamèn a'chintèrin. ³⁶Nani a'chintohuachina, ira pa'tapona pochin ii' quènanconpi.

—Ni'què' iyasha. Ii' ya'huèrin. Canta' aporintoco, topirahuè', itèrin hua'ani.

[³⁷—Ya'ipi cancanèn quèran huarè' natèhuatan, aporintaranquèn, itèrin.

—Quisocristoso' Yosè hui'nin chachin, ténahuè, ténin hua'an.]

³⁸“Noyahua,” itohuachina, torona'hua asanorin. Nohuararahuatona', cato chachin i'què pa'mapi. Inaquè aporintèrin. ³⁹Nonshipirinhue', a'nana Pinipi ayarin. Ispirito Santori quèparin ni'ton, hua'ani co huachi quènaninhue'. Co quènanaponahuè', noya cancantaton, pa'nin. ⁴⁰Pinipiso nipirinhue', Asotoquè'pa ya'nochanin. Ina quèran pa'sahuaton, ninano-ro'saquè noya nanan sha'huitèra'piarin. Sisariaquè huarè' sha'huira'piarin.

Saono imarinso'

9 ¹Saonoso nipirinhue' no'huitárin. Quisoso imapisopita no'huiton, yatèparin. Napoaton corto hua'an chini chiníquèn nanantèrinso' nontonin.

²“Quirica ninshitoco piyapi maca'huaso marè'. Tamascoquè quèparahuato, niyontonpiso pèi' hua'ano'sa' quètarahuè. Inaquè nasha nanan imapisopita quènanpato, masarahue. Quèmapí'sa' tonporahuato, isèquè chachin quèsarahuè. Sanapí'saquè huarè' masarahue,” ténin Saono. Napohuachina, quirica ninshitahuaton, quètèrin. ³Ina quèran Tamascoquè pa'nin. Ya'caritèrahuaaso', a'naroáchin inápa quèran huènaráchin huènaráchin a'pintèrin. ⁴No'paquè anotahuaton, inápa quèran nontèrinso' natanin.

“Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?” itèrin.

⁵ “¿Inquënta' quëmaso', Sinioro?” itërin Saonori. “Ca Quisosoco, aparisita rancoso'. ⁶Iporaso' huanirahuaton, ninanoquë paquë'. Inaquë sha'huitarinënquën ma'sona nicamaso',” itërin.

⁷ Ca'taninsopitaso' pa'yanatona', co manta' topihuë'. Nontërinso' natanapon ara ihuë', co insonta' quënanpihuë'. ⁸ Saono huaniintarahuatón, ni'topirinhüë', co huachi quënantërinhuë'. Napoaton a'napitari së'quërahuatona', Tamascoquë quëpapi. ⁹ Cara tahuëri co quënantërinhuë'. Co manta' ca'ninhüë'. Co manta' o'orinhüë'.

¹⁰ Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Quisoso imarinso'. Ananiasë itopi. Yosë nohuanton, co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin ni'nin. Nontërinsona' natanin. “Ananiasë, ¿ya'huaran?” itërin Quisosori. “Ya'hua-rahuë Sinioro,” itërin inarinta'.

¹¹ “Huanirahuaton, no'tëquën cachi itopiquë paquë'. Inatohua' Cotasë pëinën ya'huërin. Inaquë a'na quëmapi Tarsoquë ya'huërinso' yacapatarin. Inaso' Saono itopi. Apira inaso' nontarinco. ¹² Inanta' hua'narëso pochin nani quënaninquën. Quëmari së'huarayaconpatan, quënantantapon,” itërin Quisosori.

¹³ Ananiasëso nipirinhüë' co yapa'ninhüë'. “Ina quëmapiso' Sinioro, pa'pi co noyahuë', topi natantërahuë. Quirosarinquë quëma imarinënquënsopita chiníquën aparisitërin. ¹⁴ Corto hua'ano'sa' chiníquën nanantopisopitari nanan quëtërin isëquënta' piyapi'sa' macacaso marë'. Nontërinquënsopita tonporahuaton, tashinan pëiquë yapo'morin,” itërin Ananiasëri.

¹⁵ “I'hua mini co noyahuë' yonquipirinhüë', nani huayonahuë ca nana-mëhuë a'chinacaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa' a'chintarin imainacoso marë'. Hua'ano'sanënpitanta' sha'huitarin. Israiro'santa' a'chintarin imainacoso marë'. ¹⁶ Nanamëhuë a'chininso marë' na'con parisitapon. Inanta' cari anitotarahüë,” itërin Quisosori.

¹⁷ Ina natanahuaton, Ananiasë pa'nin. Cotasë pëinënquë ya'conconahuaton, Saono së'huaconin:

—Iya Saono. Sinioro Quisoso iraquë ya'notërinquënso sha'huitërinco ni'ton, huë'nahuë. Ina nohuanton, apira noya ni'taantarán. Naporahuaton, Ispirito Santo noyá ya'coancantarinquën, itërin.

¹⁸ Naporo chachin sami sha'huëtë pochin nininso', ya'pirin quëran anotërin. A'naroáchin noya ni'taantarín. Ina quëran huaniintarahuatón, aporihuanin. ¹⁹ Nani coshatahuaton, chiníquën cancantaantarín. Hua'quimiachin inaquë Quisoso imapisopitatuquë yacapatërin.

Saono ya'nan pënëntërinso'

²⁰ Shiarahuaton, cotio niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, pënëntarin. “Quisososo' Yosë hui'nin,” itahuaton, na'con a'chinarin. ²¹ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', ina nohuitatona', pa'yanpi.

—¿Co'na isohüë' Quirosarinquë ya'huapon Quisoso imapisopita chiníquën aparisitërin? Isëquënta' huë'nin imapisopita macacaso marë'. Tonporahuaton, corto hua'ano'saquë quëpararin, topiraihuë'. Ni'quëchi. Nani a'chinarin inanta', topi.

²² Saonosos' chiníquën cancantaton, nóya a'chinarin. “Tëhuëenchachin Yosëri Cristo a'paimarin. Inaso' Quisoso chachin. Yosë quiricanën quëran no'tëquën

anitetërinpoa' ta'ton, na'con a'chintërin. Cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiatona', co nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Saono cha'ërinso'

²³ Napoaton hua'qui quëran cotioro'sari tēpacaiso' yonquipi. ²⁴ Yatēpapiso' natanaton, Saono co huachi a'ninquëchin paacaso' nohuanterinhuë'. Nani tahuëri ninano' ya'coanaquë cotioro'sari ninarapi tēpacaiso marë'. Tashirë chachin ninarápi. ²⁵ A'na tashiso nipirinhue', imapisopitari huëcatona' Saono quëpapi. Ninano pairapipi quëran anohuaramapi. Nantipi pochin niniñquë anohuaramahuachinara, pa'nin huachi.

Saono Quirosarinquë paantarinsó'

²⁶ Quirosarinquë canconahuaton, Quisoso imapisopita ya'huë-piquë pa'pi rinhuë'. "Co tēhuëenchachin Quisoso imamarahuë', sha'huirapihuachinpoa'," ta'tona', tēhuatopi.

²⁷ Pirnapiso nipirinhue' natërin. Natëton, Saono quëparin ca'tano'sa' nontacaso marë'. "Saono ira pa'taso', Quisoso quënanin. Nontërinsona' natanin. Tamascoquë chiniquëncancantaton, Quisoso nanamën sha'huirín," itërin. ²⁸ Ina quëran ca'tano'sataquë Saono yacapatarin. Imapisopitarë' nipayatona', pa'sapi. Inaquë co tēhuatonhuë', Sinioro nanamën sha'huirárin. ²⁹ A'na-quëncotioro'saso' Crico nananquë nonpi. Saonori chiniquëncpënpachina, no'huitona', yatëpapi. ³⁰ Yatëpapirinhue', imapisopita natanahuatona', Sisariquë quëpapi. Inaquë quëparahuatona', Tarsoquë a'papi.

³¹ Ina quëran Quisoso imapisopita noya ya'huapi. Co huachi insoari tēranta' aparisitërinhuë'. Cotia parti, Cariria parti, Samaria parti, inaquëpita sano ya'huatona', noya noya imasapi. "Sinioro chiniquëncnanantërin," ta'tona', nóya natëpi. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, a'napitanta imasapi.

Yosë nohuanton Pitrori Iniasë anoyatërinso'

³² Pitroso nipirinhue' nisha nisha parti pa'sarin imapisopita nicacaso marë'. Nitaquë canconpachina, imapisopita ni'conin. ³³ Inaquë a'na quëmapi quënanconin, Iniasë itopiso'. Posa pi'ipi canioton, quëhuënrín. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'.

³⁴ —Iya Iniasë, Quisocristo anoyatarinquënc. Huanirahuaton, pë'sara'huaya tapaquë huachi, itërin Pitrori.

Napotohuachina, a'naroáchin huanirín. ³⁵ Inaquë ya'huëpisopitari ni'pi. Saronaquë ya'huëpisopitarinta' ni'pi. Napoaton na'a piyapi'sa' iráca yonquipisopita naniantatona', Quisocristo imapi.

Yosë nohuanton Tapita ananpitaantarinsó'

³⁶ Copëquë a'na sanapi Tapita itopiso' ya'huërin. Crico nananquë Torëcasa itopi. Inanta' Quisoso imarin. Noya sanapi ni'ton, sa'ahuaro'sa' nosoroaton, nani tahuëri catahuarin. Pahuantohuachinara, ma'sha topinan nicanarin. ³⁷ Naporo' ina sanapi caniorahuaton, chiminín. Nonën pa'morahuatona', inapa pa'cotë' niniñquë acopi. ³⁸ Pitroso' Nitaquë ya'huarin, natantopi. Co aquëyahuë' ni'ton, cato' quëmapi a'papi. Canconahuatona', "Manóton huëquë'," itopi.

³⁹Napoaton Pitro inapitarë' pa'nin. Canconpachinara, inapa pa'cotëquë quëpantapi. Inaquë na'a quëyoro' sari tahuirapitahuatona', na'nëtopi. A'mopisopita Tapitaco' i'hua pipitërinso' sa'ahuario'sa' quëtacaso marë' a'notopi. ⁴⁰“Ya'ipinquëma' pipico' Yosë nontëri'i,” itohuachina, pa'pi. Nani pa'pachinara, isonahuaton, Yosë nontërin. Ina quëran nonën tahuërëtahuatón, itapon: —Imoya Tapita, huënsëquë', itërin.

A'naroáchin ni'tiintarin. Pitro quënanahuaton, huënsërin. ⁴¹Pitrori maimirarahuatón, ahuanirin. Ina quëran imapisopita, quëyoro' sa' inapita përarin. Huë'sahuatona', nanpirin quënanquipi. ⁴²Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Na'a piyapi'sa' Quisoso natëpi. ⁴³Inaquë hua'qui' Pitro yacapatërin. Simon itopiso' pëinënquë yacapatërin. Simonso', sha'huëtë' tapana'pi.

Cornirio nicacaso marë' Pitro pa'ninso'

10 ¹Sisariaquë a'na quëmapi ya'huërin. Cornirio itopiso'. Inaso' capitan. “Itiario'sa'” itopiso sontaro huënton camairin. ²Inaso nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopitanta' Yosë chinotopi. Cotioro'sa' ma'sha pahuantohuachinara, nosoroaton, topinan quëtërin. Nani tahuëri Yosë nontërin. ³Pi'i tēhuërënahuasó', co huë'ëponahuë', hua'na-rëso pochin a'ninquëchin quënanin. Yosë anquëninëni huëcapaimarahuatón: “¡Cornirio!” itërin.

⁴Anquëni ni'sahuaton, pa'pi tē'huatërin.

—¿Ma'ta' siniro nohuanteran? itërin.

—Quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquë. Sa'ahuario'sa' nosoroaton, ma'sha topinan quëtëran. Ina marë' noya yonquirinquë. ⁵Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. ⁶Inaso', sha'huëtë' tapana'pi Simon itopiso' pëinënquë yacapatarin. Marë yonsanquë ya'huërin, itërin.

⁷Anquëni pa'pachina, cato' piyapinën amatërin. A'na sontaronta' amatërin, nani tahuëri camairinso'. Inanta' Yosë chinotërin. ⁸Anquë'niri nontërinso' sha'huitahuaton, Copëquë a'parin.

⁹Tahuëririnquë yacamotëriahuaso', ninanoquë ya'caritopi huachi. Naporo' Pitro inapa pa'cotëquë pa'nin Yosë nontacaso marë'. ¹⁰Tanaton, yacoshatopirinhue'. A'na piyapiri cosharo' nitaso', Pitro hua'na-rëso pochin quënanin. ¹¹Pi'iro'të' ni'soatarin, ni'nin. Panca ta'na pochin nininso' o'marin. Catapini cacinën quëran huëntënimararin. ¹²Inaquë nani ma'sha ya'huërin. Tananquë ya'huërsinopita, pëhuara pochin nininsopita, anpiantëhuano'sa', inapita ya'huërin ni'nin. ¹³Ina quëran noninso' natanin. “Huanirahuaton Pitro, tēpaton ca'quë',” itërin.

¹⁴—Inca Siniro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iráca Moisésë pënenincoi ama ina pochin capaca'huaiso marëhuë', itërin Pitrori.

¹⁵—Noya capacaso', itëranquëni ni'ton, ama quëmari “sopai” itëquësohuë'. Co huachi tananpitacaso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁶Cararo' inachachin sha'huitantarin. Ina quëran ta'na pochin nininso' inápaquë quëpantarin. ¹⁷Pitroso' yonquirárin. “Yosë nohuanton hua'na-rëso pochin quënanahuë. ¿Ma'ta' tapon ina pochin a'notërinco nica?” tënin yonquiaton. Naporo' Corniriori a'parinsopita canquirapi. Natantiirahuatona', Simon pëinen ya'coananënquë canquipi. ¹⁸Canquirahuatona', natanpi: “¿Simon Pitro isëquë ya'huarin ti?” topi.

¹⁹ Pitroso nipirinhue' co nataninhue'. Hua'narëso pochin ni'ninso' yonquirárin. Yonquiaso', Ispirito Santori itërin: "Apira cara quëmapi yonisarinquën.
²⁰ Nohuaramarahuatón, paquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhue', imaquë'. Ca nohuantón, huë'pi ni'tón, noya imaquë'," itërin.

²¹ Pitro nohuaramarahuatón, comisiono'sa' nontërin.

—Ca Simon Pitroco. ¿Onpoapomata' huë'namaso'? itërin.

²² —Capitan Cornirio a'parincoi. Inaso' nóya quëmapi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi cotioro'sari noya ni'pi. I'hua'ra ya'huaso', a'nanaya anquëniri ya'notimarahuatón, sha'huitimarin. "Piyapi'sa' a'paquë' Pitro maconta'ina'. Ina a'chintarinquën, noya natanquë'," itërin ni'tón, a'parincoi huë'nai, itërin. ²³ Napotohuachina, "Ya'cointaco' iyaro'sa'," itërin Pitrori. Napotohuachina, ya'coontapi. A'cahuachinara, huë'ëpatopi. Tahuërinquë paantahuachinara, Pitronta' pa'nin. A'napitanta' Quisoso imapisopita Pitro imapi.

²⁴ Ina tashiraya Sisariaquë canconpi. Inaquë Corniriori ninararin quënanconpi. Quëmopinënpita, nipayarinsopita, inapita amatohuachina, nani niyontónpi natanacaiso marë'. ²⁵ Pitro canconpachina, Corniriori isonapairahuatón, moshapirinhue'. ²⁶ A'naroáchin Pitrori ahuaniantarin.

—Huaniquë' iyasha. Co caso' moshancoso ya'huërinhue'. Piyapico canta', itërin.

²⁷ Ninontahuatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë na'a piyapi'sa' niyontónpi quënanconpi. ²⁸ Nani ninontohuachinara, Pitrori itërin:

—Cotioro'sacoi inachintëraisó', nani iyaro'sa' nitotërama'. Co onporonta' nisha piyapiro'sataquë ni'tapoi pa'naihue'. Co inapitaro'coi niyontónaihue'. "Co Yosë nohuantërinhue'," topiraihue'. Iporaso nipirinhue' Yosë nani anitotërinco. Insosona Yosëri noya ni'pachina, canta' noya ni'i. Ya'ipi piyapi napopianachin noya nica'huaso' ya'huërin, ténahuë. ²⁹ Napoaton amatohuatancora, noya huë'nahuë. ¿Ma'marëta' amatëranco? itërin.

³⁰ Napotohuachina, Corniriori itërin:

—Nani catapini tahuëritarin, ipora pochin Yosë nontasoco, a'nanaya a'na quëmapi ya'notërinco. A'morinso' huënaráchin huënaráchin ni'nahuë.

³¹ Ya'notirahuatónco, itërinco: "Cornirio, quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquën. Sa'ahuaro'sa' nosoroaton, ma'sha quëtëran. Ina marë' Yosë noya yonquirinquën. ³² Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. Inaso', Simon itopiso' sha'huëtë' tapana'pi pëinënuquë yacapatarin. Marë yonsanquë ya'huërin," itërinco. ³³ Ina natanahuato, a'naroáchin amatëranquën. Ma noyanquën ni'tón, huë'nan. Iporaso' ya'ipicoi niyontónai. Yosënta' ni'sarincoi. ¿Ma'ta' ina sha'huitërinquën natëca'huaiso marë'? Yanatanai, itërin.

Cornirio a'chintërinso'

³⁴ Itohuachina, Pitrori itërin:

—Tëhuënhachin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Co quiyasáchin nosororincoihue'. Cancanënpoaquë yonquirëhuasopita nitotaton, no'tëquën yonquirinpoa', ténahuë. ³⁵ Nisha piyapi'sanquëma' nipomarahue', cancanëma quëran huarë' ina chinotohuatama', nohuantarinquëma'. Noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'. ³⁶ Iráca israiro'sacoi noya nanan

sha'huitërincoi. Piyapinënpita pochin nicatoncoi, Yosë anitotërincoi. Oshahuanëhua' ni'ton, Yosë inimicotopirëhuahuë', Quisocristo a'paimarin nanan anoyatinpoaso marë'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' yahua'anëntërinpoa'.³⁷ Caririquë nanan nahuinin. Ina quëran ya'ipi Cotia parti nahuinin ni'ton, canpitanta' natantërama'. Yosë nohuanton, Coansha pënëntërin co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë'. Piyapi'sari natëhuachinara, aporintërin.³⁸ Ina piquëran Yosëri chachin Quisocristo acorin, Nasaritoquë ya'huërinso'. Yosë nohuanton, Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Napoaton nani ma'sha nanitaparin nicacaso'. Nisha nisha parti paaton, nóya ninin. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, chiniquën parisitopirinahuë', inari anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin.³⁹ Quirosarinquë naporin. Ya'ipi cotioro'sa' ya'huëpiquënta' inaporin. Ina quëran corosëquë patanantahuatona', tēpapi. Ya'ipiya quiyari ni'nai.⁴⁰ Chiminpirinhuë', cara tahuëri quëran Yosëri ananpitaantarin. Nantiantahuachina, Yosë nohuanton, ya'notërincoi.⁴¹ Co ya'ipi piyapi'sari ni'pihuë'. Yosë nohuanton, quiyarisoi' ni'nai a'napita sha'huita'huaiso marë'. Nani nantiantahuachina, quiyarë' coshatërin, o'orin. Quisocristo tēhuëenchachin nantiantarin, tēnai.⁴² Naporo' sha'huitërincoi paatoi pënënta'huaiso marë'. "Paatoma', ca nanamëhuë sha'huico' imatonaco noya cananchina'. Yosë chachin acorinco ni'ton, a'na tahuëri coisë pochin nisarahuë. Nantipisopita, chiminpisopitanta', ya'ipiya co noyahuë' nipachina', ana'intarahuë. Inanta' sha'huitoco' nitochina'," itërincoi ni'ton, sha'huirárai.⁴³ Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' Quisoso ninotona', sha'huitërinënpoa' ina natēcaso marë'. Cancanënpoa quëran huarë' ina natēcaso' ya'huërin. Oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, imapatëhua', ya'ipi oshanënpoa' inquitarinpoa'. "Ca oshanëhuë marë' mini Quisocristo chiminin," topatëhua', inquitarinpoa', itërin Pitrori.

Ispirito Santori ya'coancantërinso'

⁴⁴Noninso' natanahuatona', ya'ipiya natëpi. Nontaso chachin, Ispirito Santori ya'coancantërin.⁴⁵⁻⁴⁶ Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonsapi. Co nitotaponaraihuë', Ispirito Santo nohuanton, napoapi. "Ma noyacha Yosëso paya," tosapi. Natanahuatona', cotioro'sa' Pitro ca'tanpisopita pa'yanpi: "Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë nohuanton, Ispirito Santori ya'coancantërin," topi.

⁴⁷—Isopitanta' canpoa pochin Ispirito Santori ya'coancantërin ni'quëhuarë' aporihuaina', tēnahuë. ⁴⁸"Quisocristo imarai huachi," topachinara, aporintëquë', itërin Pitrori. Napotohuachina, aporintopi.

—Isëquë iyaya yacapatoncoi, hua'quimiáchin a'chintocoi, itopi. Napotohuachinara, inaquë hua'quimiáchin yacapatërin.

Pitro Quirosarinquë natanpiso'

11 ¹Nisha piyapi'santa' Yosë nanamën natëpi ni'ton, Cotia parti a'naroáchin nahuinin. Ca'tano'santa' natantopi. Ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso' nitotopi. ²Napoaton Pitro Quirosarinquë huënantahuachina, a'naquën cotioro'sa' iráca nanan natëpisoari no'huipi. Quisoso imaponaraihuë', iráca nanaonta' nohuantopi.

³—Nisha piyapi'sa' pëinënquë yacapataton, inapitarë'quën coshatëran. Co inapitaso' marca niacotopihuë'. ¿Onpoatonta' naporan? itërin.

⁴Pitroso nipirinhue' ya'ipiya sha'huitërin.

⁵—Natanco iyaro'sa', no'tëquën sha'huichinquëma'. Copëquë ya'huëasoco, a'na tahuëri Yosë nontárahue'. Naporo' co huë'ëporahuë', hua'narëso pochin quënanahuë'. Panca ta'na pochin nininso' inápa quëran o'mararin. Cata-pini cacinën quëran huëntënimararin. Ca ya'cariya o'marin. ⁶Inaanaquë ni'pirahuë', nani ma'sha quënanahuë'. Tananquë ya'huërinso'pita, tanan ni'ni pochin nininso', pëhuara pochin nininso', nisha nisha anpantëhuano'sa', inapita quënanahuë'. ⁷Nontërinco'sonta' natanahuë'. "Huanirahuatón isopita tēpatón ca'quë'," itërinco. ⁸"Inca Siniro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iráca Moisésë pënëincoi ama ina pochin capa'huaiso marëhuë'," itohuatëra, ⁹inápa quëran itantarinco: "Noya capacaso', itëran-quën ni'ton, ama quëmari 'sopai' itëquësohuë'. Co huachi tananpitacaso ya'huërinhuë'," itërinco. ¹⁰Cararo' inachachin sha'huitantarinco. Ina quëran inápaquë quëpanantarin. ¹¹Naporo' cara quëmapi'sa' Simon pëinënquë canquipi. Sisaria quëran huë'pi. Capitan Corniriori a'parinso'. ¹²Ispirito Santo sha'huitërinco: "Inapita imaquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', noya paquë'," itërinco. Napoaton pa'nahuë'. Isopita iyaro'sa' ca'taninaco, saotaya'pi chachin ca'taninaco. Pëinënquë canconahuato', ya'conai. ¹³Ya'conpatoira, Cornirio itërincoi: "Pëinëhuëquë Yosë nontasoco, anquëni ya'notirinco, ni'nahuë'. 'Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. ¹⁴Inaso' nanan sha'huitarinquën cha'ëcamaso marë'. Ina natëhuatan, Yosë anoyacancantar inquën. Quëmopinënpitanta' anoyacancantarin,' tënin anquëni," itërinco. ¹⁵Quisoso nanamën sha'huitasoco chachin, inapitanta' Ispirito Santori ya'coancantërin. Ya'nán canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin. ¹⁶Naporo' Siniro sha'huitërincoiso' yonquirahuë'. "Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Yosëso nipirinhue' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma' catahuainquëmaso marë'," itërincoi Quisoso. ¹⁷Siniro Quisocriso imapatëhua', Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Inapitaso' nisha piyapi'sa' niponaraihuë', imapachinara, inapochachin Ispirito Santori ya'coancantërin. Yosëri noya ni'pachina, inapochachin canta' noya ni'i, ténahuë'. ¡Co caso' nanitërahue' nisha yonquia'huaso!' itërin Pitrori.

¹⁸Natanahuatona', co huachi no'huipihuë'.

—Tëhuëncachin Yosë nohuanton, nisha piyapi'santa' co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', imasapi. Inari catahuarin ni'ton, nani'pimiatapi. Ma noyacha Yosëso paga, itopi.

Antioquiaquë imapiso'

¹⁹I'hua chachin Istipan tēpahuachinara, Quisoso imapisopita aparisitopi ni'ton, aquë yanquëëpi. A'naquën Pinisia parti pa'pi. A'naquëonta' Chipriquë pa'pi. A'napitanta' Antioquiaquë'pa' pa'pi. Nisha nisha parti paatona', Quisoso nanamën sha'huipi. Sha'huiponaraihuë', cotioro'sarächin sha'huipoti. ²⁰A'naquënso nipirinhue' Antioquiaquë canconahuatona', nisha piyapi'santa' sha'huipoti. Siniro Quisoso naporinso' a'chintopi. "Oshanëma' inquitatëinquëma', anoyacancantarinquëma'," itopi. Chipri quëran

huë'pisopita, Sirini quëran huë'pisopita, inapita napopi. ²¹Yosëri catahuarin ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona', imapi. Iräca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi.

²²Quirosarinquë nahuinin. Quisoso imapisopita natantahuatona', Pirnapi a'papi Antioquiaquë ya'huëpisopita nicacaso marë'. ²³⁻²⁴Inaquë canconahuaton, "Tëhuëenchachin nisha piyapi'santa' imasapi. Yosëri na'con catahuarin," ta'ton, noya cancantërin. Pirnapiso' noya quëmapi. Yosë noya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, piyapi'sa' pënënin: "Ama Sinioro a'pocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' imamiatoco'," itërin. Pënënpachina, a'napitanta' Quisoso imapi.

²⁵Ina quëran Pirnapi Tarsoquë pa'nin Saono yonípon. Inaquë yoniton, quënanin. ²⁶"Huëquë' pa'a Antioquiaquë ya'huëpisopita a'chinta," itohuachina, "Inta nipachin pa'a," ta'ton, imarin. A'na pi'isa' inaquë ya'huëpi. Imapisopita catahuacaiso marë' yacapatopi. Na'a piyapi'sa' a'chintopi. Inaquë chachin Quisoso imapisopita nisha nininën acoantapi. "Cristo imaro'sa'," itopi.

²⁷Naporo' tahuëri'sa' pënëntona'piro'sa' Quirosarin quëran Antioquiaquë huë'pi. ²⁸A'naso' Acapo itopi. Inaso' Ispirito Santo nohuanon, ninorin. "Co hua'qui quëranhuë' ya'ipi parti tanarotapi," itërin ninoton. Ina quëran Craotio itopiso' Noma copirno ya'conaso', tëhuëenchachin tanarotopi. ²⁹Napohuachina, imapisopita yonquipi Cotia parti ya'huëpisopita catahuacaiso marë'. Imapisopita parisitapi ni'ton, coriqui yaa'papi. Coriquihuano'saso' na'con quëtopi. Co coriquihuano'sahuë' nipisopitaso', pi'pian quëtopi. ³⁰Nani coriqui yontonpachinara, Pirnapi, Saono, inapita quëtopi quëpacaiso marë'. Quirosarinquë quëparahuatona', ansiano'sa' quëtonpi pahuantërin sopita quëtacaiso marë'.

Irotisëri aparisitërinso'

12 ¹Naporo' tahuëri'sa' a'na hua'an ya'huërin, Irotisë itopiso'. Quisoso imapisopita no'huiton, sontaro'sa' a'parin aparisitacaiso marë'. ²Santiago maconpi. Inaso' Coansha iin. Mapachinara, sahuëniquë atëpatërin. ³Tëpapi ni'ton, cotio hua'ano'sari pa'yatopi. Ina natantahuaton, Pitronta' macacaiso marë' camaitërin. Naporo' cotioro'sa' niyontonapi pan co ahuëpocatopisohuë' capacaiso marë'. ⁴Mapachinara, tashinan pëiquë apo'motërin. Shonca saota sontaro'sa' acorin a'paicaiso marë'. Catapini, catapini ya'piri ni'sapi. Niya'huëretatona', tashirë chachin a'pairapi. "Pascoa na'huëhuachin, piyapi'sa' ni'tërantapaiquë Pitro ana'intarahuë'," tënin hua'an yonquiaton. ⁵Pitro tashinan pëiquë ya'huapirinhüë', Quisoso imapisopita Yosë nontapi. Pitro marë' chiníquën Yosë nontapi.

Pitro tashinan pëi quëran cha'ërinso'

⁶Tashiraya pochin hua'ani ana'intacaso' nisahuaso', Pitro huë'ësárin. Cato' sontaro'sari ahuancoanapipi. Cato' catinaquë tonpopi. Ahuënan quëran a'na sontarori nitonpotanpatërin. Inchinan quëran a'narinta' nitonpotanpatërin. Inapotahuatona', ya'ipi huë'ësapi. Ya'coanaquë cato' sontaro'sa chachin tashinan pëi' a'pairápirinahuë'. ⁷A'nanaya Sinioro anquëninën inaquë ya'notimarin. Huënaráchin a'pinin. Pitro pichianahuaton, ochinanin. "Manóton

huënséquë' pa'a," itërin. Napotohuachina, tanpain quëran catina inaora nii'quiritërin. Cato quëran chachin nii'quiritërin. ⁸“A'moanahuaton, sapatë' po'moquë'," itërin. Itohuachina, inaparin. “Aipi a'moransonta' a'mosahuaton, imaquico,” itantarin.

⁹Ina quëran pipihuachina, Pitrori imarin. “Co'ta'ma' anquëni ocoiarincuhuë'. Topinan hua'narëso pochin ni'samarahuë',” topirinhue'.

¹⁰Sontaro ya'natontarinso' na'huëtirin. Ina quëran a'nanta' na'cotiantarin. Pëianshinanquë huarë' canquirin. Inaquë panca ya'coana hua'na quëran nininso' ya'huëpirinhue', inaora ni'soatërin. Pipirahuaton, a'na cachiquë pa'nin. Inaquë a'naroáchin anquëniri patërin.

¹¹Naporo' Pitro no'tëquën yonquirin: “Co hua'narëso pochin ni'nahuë'. Sinioro chachin anquëninën a'patimarinco nicha'ëincoso marë'. Irotisë, cotio hua'ano'sa', inapita yatëpapirinhue', nicha'ërinco,” tënin.

¹²Ina yonquiaton, Maria pëinënquë pa'nin. Coansha Marco a'shin inaso'. Inaquë na'a imapisopita niyontonahuatona', Yosë nontapi. ¹³Paira tahuirinquë canconahuaton, ya'coananënquë pi'nitonin. Pi'nitohuachina, a'na nanon huë'nin, Rota itopiso'. ¹⁴Pitro noninso' nohuianantahuaton, pa'yanin. Pa'yanaton, co ya'coana i'soataponahuë', ta'acontarahuaton, pëiquë ya'coantarin. Pitro aipiran huaniarinso' sha'huiconin.

¹⁵—Quëmaso' hua'yantëran, itopirinhue'.

—Co hua'yantërahuë'. Tëhuëenchachin Pitro inaquë huaniarin, itohuachina:

—Co inahuë'. Anquëninën nimara, itopi.

¹⁶Napoaso', Pitroso' ya'coana pi'niantarin. Naporo huarë' i'soatopi. Pitro quënanahuatona', pa'yanpi. ¹⁷Inaso nipirinhue' imirin quëran anquitërin ama noncarocaiso marëhuë'.

—Sinioro chachin anquëninën a'patimarinco. Tashinan pëi quëran ocoirincó. Iya Santiago sha'huitonco' nitochin. Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitoco', itërin.

Ina quëran a'na parti pa'nin.

¹⁸Tahuërihuachina, sontaro'sa' pa'pi pa'yanpi. “¿Intoacha Pitro pacaya?” nitopi. ¹⁹Irotisëso nipirinhue': “Pitro maconquë',” itopirinhue'.

“Capa huachi,” itohuachina, a'na a'na sontaro natanin. Co nitotohuachinarahuë', tëpacaiso marë' camaitërin. Napoaton sontaro'sa' Pitro a'paipisopita tëpapi. Ina quëran Irotisë Cotia quëran pipirahuaton, Sisariaquë pa'nin ya'huapon.

Irotisë chimininso'

²⁰Irotisi hua'an ya'huërinquë nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', cosharo' pa'anquipi. A'naquënso' cosharo' yapa'ampirinhue', chiniquën no'huiton, co nohuantërinhuë' quëtacaso'. Tiroquë ya'huëpisopita, Sitonquë ya'huëpisopita, inapita no'huirárin. Napoaton niyontonahuatona', inaquë huë'pi. Po'oana quëran inpriatonën Pirasito itopiso' nontiipi.

—Quëmari hua'an nontëquë' ama huachi no'huincoisohue'. Ina marë' coriqui quëchinquën, itopi.

—Noyahua', tosaahuaton, pa'nin hua'anën nontacaso marë'.

²¹—Sha'huitëquë' huënta'ina' nonchi, itërin. Niyontonpachinara, noyápiachin nitaparin. Hua'anëntacaso' shiranënquë huënsërahuaton, piyapi'sa'

nontarin. ²²Natanahuatona', pa'yatapi: "Ma noyanquëncha quëmaso paya. Co piyapi pochin nontërancoihuë'. Yosë chachin pochin nontarancoi," itopi chiniquën nontatona'. ²³Topinan piyapi niponahuë' natanahuaton hua'an nipa'yatërin. Yosëfchin chinotacaso nipirinhue' naporinso marë', a'naroá-chin Siniro anquëninëni acaniorin. Chiniquën canioton, shonari pë'yarín. Parisitërarín quëran chiminín.

²⁴Yosë nanamënso nipirinhue' nahuinarín. Nisha nisha parti sha'huirápi ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona' imasapi.

²⁵Pirnapi, Saono, inapitaso' nani yonquipi Antioquiaquë paantacaiso'. Imapisopita coriqui a'papiso' nani quëtonpi ni'ton, Quirosarin quëran pipirahuatona', paantapi. Coansha Marconta' quëpapi.

Pirnapi, Saono inapita a'chinacaso marë' a'papiso'

13 ¹Antioquiaquë na'a Quisoso imapisopita ya'huëpi. Na'a niyontonahuatona', Yosë chinotopi. A'natërápo quëmapi'sa' ansiano ya'conpi. A'naquënso' Quisoso nanamën sha'huitona', pënëntopi. A'naquëonta' imapisopita a'chintopi noya imacaiso marë'. Inapitaso': Pirnapi, Simon, Nosio, Manain, Saono, inanapo ya'huëpi. Simonso' yara piyapi. Nosioso' Sirini quëran huë'nín. Manainso', Cariria hua'an Irotisë pëinënquë so'sorinso'. ²A'na tahuëri co coshatatonaraihuë', Siniro chinotopi. Napohuachinara, Ispirito Santori sha'huitërin: "Pirnapi, Saono inapita nohuantërahuë' paatona', piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. Ina marë' inapita acorahuatoma', a'paco' pa'ina," itërin.

³Napoaton co coshatatonaraihuë', inapita marë' chiniquën Yosë nontopi. Nani Yosë nontohuachinara, së'huamotorahuatona', acopi paatona' a'chinacaiso marë'. Ina quëran a'papi.

Chipri parti a'chinpiso'

⁴Ispirito Santo nohuanton, Siriosiaquë pa'pi marë' pa'tacaiso marë'. Ina quëran panca nanchaquë pa'sahuatona', Chipri parti canconpi. Panca so'ton inaso'. Inaquë na'a ninano' ya'huërin. ⁵Saraminaquë nonshirahuatona', cotio niyontonpiso pëiquë pantarahuatona', Yosë nanamën sha'huitopi. Nisha nisha niyontonpiso pëiquë sha'huitëra'piapi. Coansha Marconta' pa'nín catahuacaso marë'.

⁶Inaquë sha'huirahuatona', ya'ipi Chipri parti pa'topi. A'chintëra'piapi. Inapoatona', Paposëquë huarë' canconpi. Inaquë a'na pënoton quënanconpi. Inaso' cotio quëmapi, Pariquisoso itopiso'. Inaso', nonpin nanan pënëntona'pi ni'ton, piyapi'sa' nonpintarin. ⁷Inaso' hua'an amiconën. Hua'anso' Siriquio Paono itopi. Inaso' noya yonquirin. "Canta' Yosë nanamën nata'in," ta'ton, Pirnapi, Saono, inapita amatërin. ⁸Pënotonso nipirinhue' co nohuantërinhuë'. Inaso' Crico nananquë Irimasë itopi. "Ama natëquësöhuë'," toconin. ⁹Saonoso' Noma nananquë Paono itopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, pënoton ni'sárin quëran itapon:

¹⁰—Quëmaso' sopai pochin cancantëran. Yosëso' noya noya nipirinhue', yainimicotëran. Tëhuënychachin nonpintënuën, pa'pi co noya quëmapinquënhue'. Siniro no'tëquën sha'huitopirínpoahuë', ¿onpoatonta' quëmari nonpintaton, a'napita anishacancantëran? ¹¹Apiramiachin

Yosë nohuanton, co manta' quënantaranhuë'. Hua'quimiachin co pi'i quënanaranhuë', itërin.

Napotohuachina, a'naroáchin chitoro pochin ni'tërin. Somaraya pochin nicaton, co manta' quënantërinhuë'. Si'pinantápirinhuë', a'na piyapi nohuan-tërin matanparahuaton, quëpacaso marë'. ¹² Hua'ani ni'sahuaton, “Yosëri mini napotërin,” ta'ton, natërin. Sinioro nanamën natanahuaton, pa'yanin. “Inaso' chiniquën nanan,” tënin.

Pisitia parti pënëntërinso'

¹³ Ina qu ëran Paonosos', ca'taninsopitarë chachin a'na parti pa'nin. Nanchaquë ya'conahuatona', marë pa'tantapi. Panpiria parti nonshirahuatona', a'na ninano Piriqui itopiquë pa'pi. Coansha Marcosos' nipirinhuë', co huachi imátërinhuë'. Quirosarinquë ayamantarin. ¹⁴ Paonosos' Pirnapirë chachin paantapi. Piriqui na'huëtahuatona', aquë iratopi. Pa'sápatona', a'na Antioquiaquë canconpi, Pisitia parti ya'huërinso'. Chinoto tahuëri nipachina, cotio niyontonpiso pëiquë pa'pi. Inaquë ya'conahuatona', huënsëpi. ¹⁵ Cotio ansiano'sa' quirica nontapi. Moisésë iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshitopiso', inapita nani nontohuachinara, itapona':

—Achinicanamacoiso marë' yapënënpatamacoi iyaro'sa', sha'huitocoi nata'in, itërin.

¹⁶ Napotohuachina:

—Noyapa', carinquëmanta' pënëinquëma', ta'ton Paono huanirin. Huani-rahuaaton, imirin quëran tasatërin piyapi'sari ta'tatona' natanacaiso marë'.

—Natanco iyaro'sa'. A'naquëmanta' nisha piyapinquëma' nipomarahuë', Yosë chinotërama'. Canpitanta' natanco. ¹⁷ Iráca quëran huarë' israiro'sanpoa' Yosë chinotërehua'. Iráca chachin shimashonënpopita acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Iquipitoquë ya'huëapona', Yosë nohuanton, na'api. Ina quëran Yosëri chachin chiniquën nanantaton, catahuarin inatohua quëran cha'ëcaiso marë'. ¹⁸ Catapini shonca pi'ipi inotëro parti pa'pachinara, Yosëri nosoroaton, co ata'huantërinhuë'. Co yanatëpirinahuë', na'con catahuarin. ¹⁹ Ina nohuanton, Canaan parti pa'pi. Inatohua' nisha nisha piyapiro'sa' ya'huëpi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Canchisë huënton ya'huëpirinahuë', co Yosë natëpihuë' ni'ton, ina nohuanton minsëpi. Inaquë chachin shimashonënpopita ya'huëpi. Yosëri catahuarin ni'ton, ina no'pa' hua'anëntopi. ²⁰ Ya'ipi quëran catapini pasa a'natërápo shonca pi'ipi ninin.

Ina piquëran Yosë nohuanton, hua'ano'sa' ya'cona'piapi catahuacaiso marë'. Samoiro ya'conaquë huarë' inapopi. ²¹ Inaso' noya pënëntopirinhuë': “Copirno nohuantërai huachi,” topachinara, Yosëri Saono acorin. Inaso' Mincamin huënton quëmapi, Quisi hui'nin. Catapini shonca pi'ipi Saono hua'anëntopirinhuë', ²² Yosëri ocoirahuaton, Tapi acorin. Quisi hui'nin inaso'. Nóya quëmapi ni'ton, Yosëri noya ni'nin. “Tapiso' ca pochin cancantërin. Noya ni'nahuë. No'tëquën natëarinco,” tënin Yosë. ²³ Iráca chachin Yosëri sha'huitërin: “A'na tahuëri Tapi shiin nicha'ësarinquëma',” itërin shimashonëmapita. Iporaso' iyaro'sa', nani Quisoso a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Sha'huitërinso chachin a'paimarin. ²⁴ Co'huara Quisoso huë'shatërasohuë', Coansha pënëntarin. Na'a israiro'sa' pënënarin. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. Ina quëran i'quë

aporintaranquëma' itërin. ²⁵ Coansha pënëntërinso' yatiquihuachina, no'tëquën sha'huirín. “ ‘Quëmaso' Cristonquën,’ itopiramacohuë', co caso' inacohuë'. Nipirínhuë', ca piquëran huë'sarin. Inaso' noya noya. Co caso' maquëyancohue' ni'to, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë', itërin.

²⁶ “Canpoaso' iyaro'sa', Apraan shinpitanpoa' ni'tëhua', Yosë nanan a'patirínpoa' nisha'ëinpoaso marë'. Nisha piyapinquëmanta' Yosë chinotohuatama', nisha'ësarínquëma' canpitanta'. Napoaton ya'ipínquëma' sha'huitaranquëma'. ²⁷ Quirosarínquë ya'huëpisopitaso', co Quisoso nohuitopi huë': ‘Yosëri a'paimarin,’ co topihuë'. Co hua'ano'sa tëranta' napopi huë'. Pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' nani chinoto tahuëri natanpirínahuë', co yonquipi huë'. ‘Quisoso tëpaquë', itopi. Iráca ninorinso chachín yatëpapi. ²⁸ Co ma'marë tëranta' tëpacasohuë' nipirínhuë', Pirato sha'huitopi: ‘Tëpaquë', itopi. ²⁹ Ina quëran ya'ipi Yosë quiricanë quë ninorinso' nanihuachina, corosë quëran anohuararahuatona', na'pi nanínquë po'mopi. ³⁰ Inaquë po'mopirínahuë', Yosëri ananpitaantarín. ³¹ Nanpíantarahuatón, a'na yoqui miria pochín ya'huantarahuatón, ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarin. Co'huara chimiyantërasohuë', na'a Caririaquë ya'huëpíso-pitari ca'tanpi. Quirosarínquë huarë' imapi. Quisoso nanpíantahuachina, inapítarinta' quënanpi. Quënanahuatona', ya'ipi piyapi sha'huitapi: ‘Nanpíantarín mini. Quiyari ni'nai,’ tosapí.

³² Quiyanta', iyaro'sa', noya nanan sha'huitarainquëma'. Iráca Yosëri shimashonënpita nontatón, sha'huitërin. ³³ Iporaso' nani Quisoso a'patimarínpoa'. Shínpitanpoa' ni'tëhua', yonquirínpoa'. Quisoso ananpitaantarahuatón, catahuarínpoa' canpoanta'. Yosë quiricanë quë iráca ninshitërin. ‘Quëmaso' hui'nahuënquën. Ipora chachín acoaranquën hua'anëntamaso marë', ténin Tapi. Sarmo catóquë naporín. ³⁴ Yosëri ananpitaantacaso' ninorín. Co nonën chanatarínhuë'. Iráca quiricanën quëran itërin: ‘Tapi no'tëquën nontërahue'. Nosoroato, na'con catahuarahue'. Canpitanta' inapochachín catahuaranquëma', ténin Yosë. ³⁵ Napoaton Tapirí ninshitantarín. ‘Quëmasáchin natëranquën ni'tón, co nohuantaranhuë' nonëhuë chanatacaso', itërin, Yosë nontatón. Sarmo quiricaquë chachín naporín. ³⁶ Napoaponahuë', Tapiso' Yosë natëton, piyapi'sa' catahuarín. Ina quëran chimínin. Shimashonënpita pírayan pa'pitopi. Nonën chanatërin. ³⁷ Quisososó nipirínhuë' Yosëri ananpitaantarín. Co nonën chanatërinhuë'. Quisoso nonën chachín ninotón, Tapi iráca ninshitërin. ³⁸⁻³⁹ Napoaton iyaro'sa' sha'huichínquëma'. Quisosoíchin nanítaparin oshanëma' inquitíinquëmaso'. Iráca pënëntërinso' Moisésëri ninshitopirínhuë'. Ina ímapatama', co oshanëma' inquitarinquëmahue'. Nipirínhuë', Quisoso natëhuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Oshanënpoa marë' chimínin ni'tón, inquitarinpoa'. Ina quëran Yosë noya ni'sarínpoa'. ⁴⁰ Nani natanamaco ni'tón, a'naroáchin, iyaro'sa', natëco'. Ni'cona ana'íntochínquëma'. Iráca Yosë quiricanën quëran pënëntona'piro'sa' itapona':

⁴¹ ‘Yosëri itërin: “Canpítaso' na'con tëhuaconama'.

Iso tahuëri'sa' ca nohuanto, na'con ma'sha onpoarama'. Yonquirahuëso' sha'huitarínëinquëma'.

Natanapomarahue', co natëtaramahuë'. Napoaton pa'yanatoma', yonquico'.

Chiníquën ana'intaranquëma' ni'ton, ta'huantarama'," tënin Yosë,' itopi. Canpitanta' ni'cona inapochachin ana'intochinquëma', tënin Paono, pënëntaton.

⁴²Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipihuachinara, 'a'na chinoto tahuërinta' inapochachin a'chintaantacoi,' itopi. ⁴³Piyapi'sa' noquitopirinahuë', na'a cotioro'sari Paono imasapi. Nisha piyapi'santa' cotioro'sa pochin Yosë chinotopisopita imasapi. Imapachinara, Paono, Pirnapi catoari chachin a'chintantapi.

'Yosë inaora nohuanton, nosororinpoa', ta'toma', imamiatoco'," itopi.

⁴⁴A'na chinoto tahuëri nanihuachina, ya'ipi ninanoquë ya'huëpisopita niyontonpi Yosë nanamën natanacaiso marë'. Caraíchin piyapi co pa'pihuë'.

⁴⁵Cotioro'saso nipirinhue' notohuaro' piyapi ni'sahuatona', no'huatona', apira-topi. "Isopitaso' nisha piyapi'sa' ni'ton, co canpoa pochin iráca pënëntërinso' natëpihuë'," ta'tona', no'huítopi.

"Paono co no'tëquën a'chininhue'. Inaso' nonpintë'," itopi. ⁴⁶Paonosonipirinhue' chiníquën cancantaton, co të'huarinhue'. Pirnapinta' chiníquën cancantërin.

—Canpita'ton Yosë nanamën sha'huita'huanquëmaso' ya'huëpirinhue', a'porama' ni'ton, canpitaora tëhuënëma quëran co nanpimiataaramahuë'. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarai. ⁴⁷Sinioro sha'huitërincoi:

"Quëmaso' acoranquën nisha piyapi'sa' a'chintaton anohuitancoso marë'.

A'pintëreso pochin nanamëhuë anitotaran.

Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' a'chintëra'piapon cha'ëcaiso marë'," itërincoi, tënin Paono.

⁴⁸Nisha piyapi'sa' natanahuatona', pa'yatopi. "Ma noyacha Yosë sha'huitërinpoa paya," topi. A'naquën Yosëri huayonin ni'ton, natëtona', Quisoso imasapi ina nohuitatona', nanpimiatacaiso marë'. ⁴⁹Ya'ipi ina parti Sinioro nanamën nahuinin. ⁵⁰Cotioro'saso nipirinhue' ninano' hua'ano'sa' nontopi. Sanapi'santa' chiníquën nanantopisopita nontopi, Yosë chinotopisopita nininso'. "Paono co noya quëmapihuë'. Pirnapinta' co noyahuë'. Co isëquë nohuantëraihuë'," toconpi. Napotatona', aparisitahuatona', a'papi. ⁵¹"Nani sha'huitopiranquëmahue', co nohuantaramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama'," itahuatona', Iconioquë pa'pi. ⁵²Patopirinahuë', nani a'chintopi ni'ton, Quisoso imapisopitaso' noya cancantopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin.

Iconioquë a'chinpiso'

14 ¹Paono, Pirnapi, inapita Iconioquë canconpachinara, inachachin niantapi. Inaquënta' chinoto tahuëri nanihuachina, cotio niyontonpiso pëiquë ya'conpi. Nóya a'chinpi ni'ton, na'a cotioro'sari natëpi. Na'a nisha piyapi'santa' Quisoso imápi. ²A'naquën cotioro'saso nipirinhue', co yanatëpihuë'. Napoaton, nisha piyapi'sa' nontatona', anishacancantopi. "Quisoso imapisopita co noya piyapisahuë'," itopi. Napoaton a'naquën co yaimatonahuë', imapisopita no'huípi. ³Hua'qui' inaquë Paono yacapa-tërin. Pirnapirë chachin inaquë ya'huëpi. Chiníquën cancantatona', Siniorori nosororinso' sha'huirápi. No'tëquën sha'huípi ni'ton, Siniorori catahuarin

cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. Ina ni'sahuatona', "Têhuénchachin Yosë catahuarinquëma'," itopi. ⁴Ya'huëhuano'saso' nisha nisha yonquipi. A'naquën cotioro'sa pochin cancantopi. A'naquënso nipirinhüë' Paono, Pirnapi, inapita natëpi. ⁵Cato chachin noya nipirinhüë', cotioro'saso' nisha piyapi'sarë' napopianachin yonquiatona', chinotopi ahuëcaiso'. Hua'ano'sarinta' no'huipi. Na'piquë yatëpapirinhüë', ⁶natantahuatona', ta'api. Niconia parti pa'pi. Inaquë cato' panca ninanoro'sa ya'huërin. A'naso Nistra, a'nanta' Tirpi itopi. ⁷Inatohua' paatona', noya nanan sha'huiantarapi. Ya'cariyanta' a'chinapi.

Paono na'piquë têt'yarapiso'

⁸Nistraquë apia ya'huërin. Co nanitërinhuë' iratacaso'. Nasitërin quëran huarë' co onporonta' huanirinhüë'. ⁹Paonori a'chintohuachina, nóya natanarin. Napohuachina, Paonori notëërin. "Iso quëmapi noya natëtërin. 'Quisocristo nanitërin anoyatiincoso',' téninso marë' anoyatarahuë'," ténin yonquinënguë. ¹⁰Napoaton chiniquën itapon:

—No'tëquën huaniquë' iyasha, itërin.

A'naroáchin huanirahuaton, noya pa'sarin. ¹¹Piyapi'sari ni'sahuatona', Niconia nananquë ninontopi:

—Yosëro'sa' isëquë o'matona', piyapi taraimapi, topi.

¹²"Pirnapi'so Sioso chinotërëhuaso'," nitopi. Paono na'con na'con a'chinin ni'ton, "Inaso' Irimisë chinotërëhuaso'," nitopi. (Inahuara nananquë ninontopi ni'ton, Paono, Pirnapi inapitaso' co natanpihuë'.) ¹³Ninano intonquë Sioso moshapiso pëi' ya'huërin. Ina hua'anënso', ohuaca' masahuaton, yancoro'sa' sihuirin, apë'pëconotacaso marë'. Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Ninano ya'coanaquë quëparahuaton, inaquë yatëparin moshacaiso marë'. ¹⁴Naporo huarë' Pirnapi, Paono, inapita nitotopi. Natanahuatona': "Tata Yosëfchin chinotacaso' ya'huërin," ta'tona', a'mopiso oshapi. Huanacanachin ta'arahuatona', chiniquën nontopi.

¹⁵—¿Onpoaramata' iyaro'sa'? Ama moshacoisohuë'. Têhuénchachin co quiyaso' moshamacoiso ya'huërinhuë'. Quiyanta' piyapicoi, canpita pochachin ninai. Noya nanan sha'huita'huanquëmaso marë' huë'nai. Quisoso nanamën, iyaro'sa', a'chinchinquëma', natanco. Mamanshi topinan quëran mosharama'. Yosëso nipirinhüë' nanpirárin. Ama huachi mamanshi moshacosohuë'. Inapita naniantatoma', Yosë imaco huachi. Isoro'pa', inápaquë ya'huërinso-pita, marëro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita inari ninin. ¹⁶Íraca piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë' ni'ton, Yosëri tananpitërin inahuara yonquipiso' imacaiso marë'. ¹⁷Nipirinhüë', nosoroatonpoa', nani ma'sha acotërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Ina nohuanton, o'nanin. Ina nohuanton, ma'sha papotërin. Ina nohuanton, cosharo' ya'huëtërinpoa' ca'patëhua' noya cancantacaso marë'. Inapoaton, noya yonquirinpoaso' anitotërinpoa', itopi.

¹⁸Napotopirinhüë', co a'naroáchin natëtöpihuë'. Parisi quëran pochin natëtöna', co huachi ohuaca' tëpatona inapita moshapihuë'.

¹⁹Napoaponahuë', cotioro'sari huëcapairahuatona', anishacancantopi. A'naquën Antioquia quëran huë'pi. A'napitanta' Iconio quëran huë'pi. Huë'sahuatona', Paono, Pirnapi, inapita sha'huirapipi ni'ton, no'huipi.

No'huirahuatona', Paono mapi. Masahuatona', na'piquë têt'yarahuachinara, chiminpirinhüë'. Ohuararahuatona', ninano intonquë têt'yatonpi. "Nani

chiminin,” ta'tona' inaquë patopi. ²⁰ Quisoso imapisopitari tancapitahuatona', nocoaso', a'nanaya ni'tiintarahuatona, huaniantarin. Ninanoquë paantarin. Tahuëririnquë Tirpiquë pa'nin. Pirnapinta' pa'nin.

²¹ Inaquë noya nanan sha'huitohuachina', na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi. Nani a'chintohuachinara, Nistraquë ayamantapi. Ina quëran Iconioquënta' paantarahuatona', Antioquiaquë cancoantapi. ²² Cara ninanoquë chachin Quisoso imapisopita pënëna'piapi. “Ama iyaro'sa' Quisoso a'pocosohuë'. Imamiatoco'. A'napita aparisitarinënpoa'. Parisitacaso' ya'huërin. Parisitatëhua', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarëhua'. Napoaton noya ahuantoco',” itopi. Pënënpachinara, achinicancanpi. ²³ Yapa'pachinara, a'naya a'naya Quisoso imapisopitaquë ansiano'sa' acora'piapi. Noya nipisopitará-chin acora'piapi. Co coshatatonaraihuë', inapita marë' Yosë nontopi: “Ya'ipi isopita, Siniro, noya natërinënuë'. Noya a'paiquë”, itopi. Cara ninanoquë chachin napopi.

Hua'qui quëran ya'huëpikuë paantapiso'

²⁴ Ina quëran paantapi. Pisitia parti na'huëtaantarahuatona', Panpiria parti cancoantapi. ²⁵ Piriquiquë Yosë nanamën sha'huiantarahuatona', Atariaquë pa'pi huachi. ²⁶⁻²⁷ Ina quëran nanchaquë huë'sahuatona', Antioquiaquë canquipi. A'papi quëran chachin canquiántapi. Canquirahuatona', Quisoso imapisopita ayontonahuatona', ya'ipi sha'huitopi. “I'hua chachin a'paramacoi. ‘A'na parti ya'huëpisopita noya nanan sha'huitonco'. Insëquësona pa'patama', Yosë noya catahuainquëma', itohuatamacoira, pa'nai. Nani sha'huirai. Yosë nóya catahuarincoi. Ina nohuanton, nisha piyapi'santa' Quisoso natëtona', Yosë huëntonënuë' ya'conpi,” itopi. ²⁸ Inaquë hua'qui' ya'huëántapi. Imapisopitarë' ninontatona', noya ya'huëpi.

Quirosarinquë anoyatopiso'

15 ¹ Ina quëran a'naquën quëmapi'sa' Cotia parti quëran canquipi. Quisoso imaponaraihuë', Moisésë pënëntërinsona' imasapi. Napoaton Antioquiaquë canquihuachinara, imapisopita nisha a'chintopi. “Íráca Moisésë pënëninpoa' marca niacotacaso'. Co ina natëhuatamahuë', co Yosë anoyacancantarinquëmahuë”, itopi. ² Paonoso', co ina pochin yonquirinhuë'. “Co niacotacaso' ya'huërinhuë”, ténin. Pirnapinta' inachachin yonquirin. Napoaton canquipisopitarë' ninontopi. “Co no'tëquën a'chinamahuë”, nitatona', chiníquën ninontopi. Napoaton imapisopitari itapona': “Quirosarinquë paco'. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita natanco'. ¿Ma'tama' sha'huichinënuëmapa'?” ta'tona', Paono, Pirnapi, inapita a'papi. A'napitanta' inapitarë' a'papi.

³ A'pahuachinara, pa'pi. Pinisia parti, Samaria parti, inaquëpita pa'sahuatona', sha'huira'piapi. “Nisha piyapi'santa' íráca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi huachi,” itëra'piapi. Quisoso imapisopita natanahuatona', nóya cancantopi.

⁴ Quirosarinquë canconpachinara, ya'ipi Quisoso huëntonënuë' ya'conpi-sopita noya nontopi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapitanta' noya nontopi. Ina quëran Paonori ya'ipi sha'huitërin: “Aquë iyaro'sa' pa'nai Quisoso nanamën sha'huita'huaiso marë'. Yosë noya catahuarincoi. Nisha piyapi'santa' Quisoso

imasapi. Nisha nisha ninanoquë niyontonapi,” itërin. ⁵Ina natanahuatona', a'naquën par isioro'sa' Quisoso imaponaraihuë', co noyahuë' natanpi. Napoaton huanirahuatona', taponal:

—Nisha piyapi'sa' yaimapachina', marca acotacaso' ya'huërin. Ya'ipi Moisësë iráca pënëntërinso' imacaiso' ya'huërin. Inapita a'chintoco' imaina', itopi.

⁶Napoaton ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita niyontonpi nisha nisha yonquipiso' natanacaiso marë'. ⁷Hua'qui' ninontohuachinara, Pitro huanirahuaton, itërin:

—Canta' iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Nani iráca Yosë acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso nanamën sha'huitërahuë. Inapitanta' natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Ina nitotërama canpitanta'. ⁸Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosë nitotërin. “Inapitanta' cancanëna quëran noya natërinaco,” ta'ton, Ispirito Santo aya'coancantërin. Canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin. ⁹Ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. Nisha piyapi'santa' nosororin. “Quisocristoíchin imasarahuë,” topachinara, cancanëna' anoyatërin. ¹⁰Iráca Moisësë nisha nisha pënëntopirinhuë', shimashonënpoa' co nanitopihuë' ya'ipiya no'tëquën natëcaiso'. Canpoanta' co nanitaparëhuahuë'. ¿Ma'marëta' nipachin nisha piyapi'sa' imapachina', iráca pënëntopiso' a'chinacaso' nohuantërama'? ténahuë. Yosëri noya ni'pachina, co canpoari nisha sha'huicaso' ya'huërinhuë'. Quisoso imapisopita tananpitahua', Yosë ana'intoahuachinpoa'. ¹¹Sinioro Quisoso natëhuatëhua', inaora nohuanton, nicha'ësarinpooa'. Nosoroatonpoa', oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, anoyacancantërinpoa'. Inapochachin nisha piyapi'santa' anoyacancantërin, ténin Pitro.

¹²Ina natanahuatona', “No'tëquën nonin,” ta'tona', ta'tápi. Ina quëran Pirnapi, Paono, inapitanta' sha'huitantapi: “I'hua pa'patoira, Yosë na'con catahuarincoi. Quisoso nanamën sha'huitohuatoira, na'a nisha piyapi'sari natëpi. Inapitanta' caniohuachinara, Yosë nohuanton, anoyatëra'piarai. Ni'sahuatona', ‘Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin,’ topi,” ténin Paono.

¹³Nani nontohuachina, Santiacanta' tapon:

—Natanco iyaro'sa'. ¹⁴Iya Simon nani sha'huitërinpoa'. Yosë nohuanton, ina'ton nisha piyapi'sa' a'chintërin. A'chintohuachina, a'naquën imasapi, Yosëri huëntonënuquë aya'conin. Inapitanta' piyapinënpita pochachin ni'sarin. ¹⁵Inachachin pënëntona'piro'sa' ninshitërin. Iráca Yosë quiricanënuquë ninshiaton, tapon:

¹⁶“Yosë chachin naporin:

‘A'na tahuëri huëantarahuë.

Tapi shinpita catahuaantarahuë. Inapitaso' naniantërinaco ni'tona', pëi' mocarinsó pochin nisapi.

Co noya cancantopirinahuë', cari anoyacancantaantarahuato, noya acoantarahuë.

¹⁷A'napita piyapi'santa' nohuitiinacoso marë' napoarahuë.

Nisha piyapi'santa' nohuitohuachinaco, chinotarínaco.

Ca nohuanto, a'naquën imasarinaco,’

¹⁸ténin Yosë. Iráca quëran huarë' yonquirin nisha nisha piyapi'sa' nicha'ëcaso'.

Ina yonquiaton, anitotërinpoa',” tënin pënëntona'pi.

¹⁹“Napoaton nisha piyapi'sa' Yosë imapachina', noya nia'ahua', tēnahuē. Co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' a'chintacaso ya'huërinhuē'. ²⁰Nipirinhue', pi'pian pënēnacaso marē' ninshitahua'. Nisha piyapi'sa' ma'sha tēpapi mamanshi moshacaiso marē'. Ina nosha Quisoso imapisopita tananpichina'. Naporahuatona', a'naquēn maconorahuatona', ma'sha tēpapi. Co huēnainēn noya inquitopihuē'. Ina noshanta' ama ca'inasohuē'. Naporahuatona', ama monshihuanasohuē', Inaíchin pēñēnhuan'. ²¹Iraca quēran huarē' Moisésë pënëntërinso' ya'huërin. Na'a ninanoquē a'chintapi. Nani chinoto tahuēri niyontonpiso pēiquē nontopi. Napoaton ama inapita pinoinēnpoaso marēhuē' ina pochin quirica a'patahua' Quisoso imapisopita pēñēnacaso marē',” itërin.

Pēñēnacaiso marē' ninshitopiso'

²²“Noyahua'. Ina pochin ninshitahua',” topi ya'ipiya. Ina quēran ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita yonquipi catoya'pi a'patacaiso marē'. “Paono, Pirnapi, inapita panantahuachina', inahuanta' ca'taina',” topachinara, “Inanta' noya,” topi ya'ipi imapisopita. Napoaton cato' quēmapi'sa' nōya nipisopita huayonpi paatona' sha'huitacaiso marē'. A'naso' Sirasē. A'nanta' Cotasē. Parsapasē itopi anta'. ²³Ina quēran quirica ninshitopi Antioquiaquē ya'huēpisopita quētontacaiso marē'.

“Iyaro'sa'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya quiyanta' ya'huarai. Quiyaso' ca'tano'sanēnpitacoi ninshitarainquēma'. Ansiano'saro'coi chachin quirica a'patarainquēma', ni'co'. Co cotioro'sanquēmahuē' nipomarahuē', canpitanta' Quisoso imarama' ni'ton, iyahuēipita pochin ni'nainquēma'. Ya'ipi imaramasopita Antioquiaquē, Siria parti, Sirisia parti, inatohua' ya'huēramasopita iso nanan chachin a'patarainquēma' nitotacamaso marē'. ²⁴I'hua a'naquēn isēquēran pa'pachinara, nisha a'chintërinēnquēma'. ‘Co Moisésë pënëntërinso' natēhuatamahue', co Yosë huēntonēnquē ya'conaramahuē', itërinēnquēma'. Co quiyari a'papiraihuē', pa'pi. Natanahuatoma', nisha nisha yonquirama'. Pirnapi Paonorē chachin huēcaton, nani sha'huitirincoi. Ipora huarē' nitotatoi, ninshitarainquēma'.

²⁵Napoaton niyontonpatëira, catoya'pi sha'huitatoi, a'patarainquēma'. Pirnapi, Paonorē chachin ya'huēramaquē pa'pachina', inapitanta' pa'sapi. Pirnapi, Paono cato chachin nōya quēmapi'sa', tēnai, noya nosororai. ²⁶Sinioro Quisocristo nanamēn sha'huipiso marē' na'con aparisitopi. A'naquēni no'huitona', pi'pishachin shitēpapi. ²⁷Napoaton Cotasē, Sirasē inapita a'patarainquēma' yonquiraiso' sha'huitinquēmaso marē'. ²⁸Nani iyaro'sa' ninontërai. Ispirito Santonta' no'tēquēn anitotërincoi. Napopianachin yonquiatopi, ninshitarainquēma'. Co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' natēcaso' ya'huërinhuē', tēnai. Pi'pisha sha'huichinquēma' natēcamaso marē'. ²⁹A'naquēn ma'sha tēpapi mamanshi moshacaiso marē'. Ina nosha tananpitoco', tēnai. Naporahuaton, a'naquēn maconorahuatona', ma'sha tēpapi. Co huēnainēn noya inquipirinhue', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohuē'. Naporahuaton, ama monshihuanacosohuē'. Moisésë na'con pënēntopirinhue', inaíchin natēcaso' ya'huërin, tēnai. Cotasē, Sirasē, inapitanta' inachachin pēñēnarinēnquēma'. Natēhuatama' iyaro'sa', noya nisarama'. Nani huachi,” topi quiricatatona'.

³⁰Nani a'pahuachinara, pa'sahuatona', Antioquiaquë canconpi. Imapisopita niyontonpachinara, quirica quëtopi. ³¹Nani nontohuachinara: "Ma noyacha pënëninpoa paya," ta'tona', nóya cancantopi. ³²Cotasë, Sirasë, inapitaso' pënëntona'piro'sa' ni'ton, hua'qui' Quisoso imapisopita pënënpi. Noya pënënpi ni'ton, noya noya imasapi. ³³Hua'quimiáchin inaquë yacapatopi. Ina quëran ya'huëpi'pa' yapanantahuachinara: "Osharan paco'. Yosë noya catahuainquëma'," itopi. [³⁴Sirasëso nipirinhüë: "Co caso' pa'shatërapohuë'," ta'ton, co pa'ninhüë']

Naquërachin a'chinacaso marë' paantapiso'

³⁵Paonoso' Pirnapirë chachin hua'qui' Antioquiaquë ya'huëpi. Sinioro nanamën sha'huirápi. A'napitarë chachin a'chinápi.

³⁶Nani hua'quimiachin ya'huëhuachinara, Paonori itërin:

—Huëquë' pa'a iyasha. I'hua na'a ninanoquë Sinioro nanamën sha'huirë'. Paatë' Quisoso imapisopita nianta'a. ¿Onpoapita'mapa'? itërin.

³⁷"Noyapa'. Pa'a nipachin. Coansha Marconta' quëpanta'a," itërin Pirnapiri.

³⁸"Ama iya quëpa'asohuë'. I'hua pi'iquë Panpiriaquë canconpatëhuara, ya'huërin'pa' pa'mantarin. Co yacatahuarinpohuë'. Napoaton co nohuantërahuë'," itërin Paonori. ³⁹Hua'qui' ninontopirinhüë', co napopia-nachin yonquiatonahuë', nisha nisha pa'pi. Pirnapiso' Coansharë chachin nanchaquë pa'sahuaton, Chipriquë canconpi. ⁴⁰Paonoso nipirinhüë' Sirasë nontërin ca'tanacaso marë'. Yapa'pachinara, Quisoso imapisopitari Yosë nontopi: "Isopita pa'pachina' Sinioro, a'paiquë' noya pa'ina'. Nosoroaton, catahuaquë' noya a'chiina'," itahuatona', a'papi. ⁴¹Ya'ipi Siria parti pa'tatona', nisha nisha ninanoquë pa'pi. Quisoso imapisopita pënëna'piapi chiniquën cantacaiso marë'. Sirisia partinta' paantatona', inachachin pënëantapi. Quisoso nanamën sha'huitatona', imapisopita achinicanconpi.

Timotionta' imatërinso'

16 ¹Ina quëran Tirpiquë pa'pi. Inaquë a'chinahuatona', paantapi. Paantarahuatona', Nistraquë canconpi. Inaquë a'na hui'napi quënan-conpi, Timotio itopiso'. Inanta' Quisoso imarin. A'shinso' cotio sanapi. Quisoso imarin anta'. Pa'pinso nipirinhüë' Crico piyapi.

²"Timotio nóya quëmapi," topi ya'ipi Quisoso imapisopita. Nistraquë ya'huëpisopita, Iconioquë ya'huëpisopitanta' napopi. ³"Huëquë' api imauico," itërin Paonori.

"Noyahua', pa'i canta'," tënin anta'. Inaquë na'a cotioro'sa' ya'huëpi ni'ton, Paonori sha'huitohuachina, marca acotopi. Pa'pinso' Crico quëmapi ni'ton, napopi. ⁴A'na ninanoquë, a'na ninanoquë pa'sahuatona', pënëna'piapi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita Quirosarinquë ya'huëpisopita ninshitopiso' sha'huirapi imacaiso marë'. ⁵Napohuachina, Quisoso huëntonënuquë ya'con-pisopita natëtona', noya noya imasapi. Naporahuaton aquë aquëtë na'asapi.

Ispirito Santo nohuanton, hua'narinso'

⁶Asia parti Yosë nanamën yasha'huipirinhüë', Ispirito Santo co nohuantërinhuë' inaquë a'chinacaiso'. Napoaton Piriquia parti, Carasia parti inapita na'huëtöpi. ⁷Misia parti ya'caritonahuatona', Pitinia parti

yapa'sapirinahuë'. Naquëranchin Ispirito Santori ya'copirin. “Co Quisoso nohuantërinhuë' inaquë a'china'huaiso',” ta'tona', co inatohua' pa'pihuë'.⁸ Napoaton Misia parti na'huërahuatona', Toroasëquë canconpi. ⁹Inaquë Yosë nohuanton, tashi' Paono hua'narëso pochin quënanin. Masitonia piyapi huaniarin, quënanin. “Huëquë' isëquë. Nosoroatoncoi, catahuacoï,” itërin. ¹⁰Ina natanahuaton, “Yosë nohuantërincoi inatohua' noya nanan sha'huica'huaiso',” ta'toi, manorai inatohua' paca'huaiso'.

Piriposëquë a'chinpiso'

¹¹Marë yonsanquë ya'huërai ni'ton, nanchaquë ya'conai paca'huaiso marë'. Ya'conahuatoï, pipirai. Panca so'ton huancoanai' nininguë canconai, Samotrasia itopiso'. Inaquë huë'ëpatërai. Tahuëririnque pantarahuatoï, Niaporisëquë canconai. Inaquë nonshirai. ¹²Nani Masitonia parti canconpatoira, ira pa'tatoï, Piriposëquë canconai. Inaso' panca ninano'. Copirnorï acorinso' ni'ton, inaquë na'a Nomaro'sa' ya'huëpi. Hua'quimiáchin inaquë ya'huërai. ¹³Chinoto tahuëri nanihuachina, ninano quëran pipirahuatoï, ii' yonsanquë pa'nai. “Inaquë Yosë chinotapi,” ta'toi, inaquë pa'nai. Sanapi'sa' nani niyon-tonpi, quënanconai. Inaquë huënsërahuatoï, a'chintërai. ¹⁴A'na sanapi inaquë Yosë chinotërin, Niria itopiso'. Tiatira quëran huë'nin. Inaso' tintahuan. Ma'maro' në'mëtë' pa'ton nininso' pa'anin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin ni'ton, Paonori a'chintohuachina, nôya natanin. Yosë nohuanton, a'naroáchin cancanën quëran huarë' yaimarin. ¹⁵Quisocristo imarin ni'ton, aporintërin. Pëinënquë ya'huëpisopitarë chachin aporihuanpi. —Canta' Sinioro imarahuë ni'ton, huëco' pëinëhuëquë yacapacoï, itërincoï. Na'con sha'huitohuachincoira, inaquë huachi yacaparai.

¹⁶A'n a tahuëri yonsanquë paantarai Yosë chinota'huaiso marë'. Paasocoï, a'na nanon quënanconai. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, ninotërin. Ina sanapiso' a'napitari pa'anpi asacatacaiso marë'. Ninorinso marë' hua'anënpitaso', na'con canapi. ¹⁷Nanonso' quënanahuatoncoï, imaquiarincoï. Imaritoncoï, chiníquën nonsarin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'.

—Isopita quëmapi'saso' Yosë piyapinënpita. Yosë chini chiníquën nanantërinso' n ohu itatona', natëpi. A'chintarinënuëma' canpitanta' nitotatoma' cha'ëcamaso marë', itëriarin.

¹⁸Na'a tahuëri imatoncoï, naporárin. Pinatanaton, Paonosos' no'huitëriporin. Tahuëretahuaton, sopai itapon:

—Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, a'paaranquën. ¡Iso sanapi quëran pipimiätëquë'! itërin. Naporo chachin pipimiätërin.

¹⁹Hua'anënpitaso nipirinhüë' no'huitopi. “Co huachi ninorinhüë' ni'ton, co huachi canarëhuahuë',” ta'tona', Paono, Sirasëre chachin masahuatona', cachiquë quëpapi n inano hua'ano'sa' nontacaiso marë'. ²⁰Inaquë quëparahuatona', coisëro'sa' itapona':

—Isopita quëmapi'saso' cotioro'sa' ni'ton, a'chinatona', ninano' tapiapi. Nisha a'chintohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. ²¹Canpoaso nipirinhüë' Noma piyapinpoa' ni'ton, co inachintopiso' natëcaso' ya'huërinhuë', itopi.

²²Hua nip apisopitanta' no'huitatona', Paono, Sirasë inapita ahuëpi. Coisëro'sarinta' camaipi. “Ai'nanpiratahuatoma', naraquë ahuëpico',”

itopi. Napohuachina inapotopi. ²³Chiníquën ahuëpitona', tashinan pèiquè po'mopi. Po'mohuachinara, tashinan pèi' hua'an itapona': "Noya a'paiquè', ta'ahuachina'," itopi. ²⁴Ina natanahuaton, huancánachin po'morin. Nantëna' nontëquë acatëntahuaton, catinaquë niahuitërin.

²⁵Yono tashi' nisahuaso', parisitaponaraihuè', co sëtopihuè'. Cato chachin Yosè nontápi. Yosè chinotatona', cantarapi. Apiro'sa' natantapi. ²⁶A'nanaya panca ocohua pa'nin. Tashinan pèi' achinicaso marè acotopiquè huarè', nacon nacon-tarin. Naporo' Yosè nohuanton, ya'coanaro'sa' nii'soatëra'piapi. Ya'ipi apiro'sa' catinanëna' nii'quiritopi. ²⁷Tashinan pèi' hua'an capayatohuachina. Ya'coanaro'sa' nii'soatopinan ni'nin. "Ya'ipi apiro'sa' capa, nani ta'api," ta'ton, sahuëninën ocoirahuaton, yanitëparin. ²⁸Paonoriso nipirinhue' a'naroáchin nontërin:

—¡Ama iyasha nitëpaquësohue'! ¡Co ta'araihuè'! itërin chiníquën nontaton.

²⁹Ina natanahuaton: "¿Naporin ti?" toshuaton, pa'yanin. "Nanparin quëshico ni'i," itohuachina, piyapinënpitari quëpatopi. Manorahuaton, ya'conin. Pa'yanaton, ropa ropátarin. Paono pirayan isonahuaton, mosharin.

³⁰Ina quëran cato chachin ocoirahuaton:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpo'i cha'ëca'huaso marè'? itërin.

³¹—Quisocristoíchin nicha'ërinpoa'. Ina natëhuatan, cha'ësan. Sa'an, hui'nanpita inapitarë'quën chachin cha'ësan. ³²Ina toshuaton, Quisocristo nanamën a'chintërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita natanpi. ³³Tashinan pèi' hua'anso' noya natanahuaton, natërin. Tashi' nipirinhue', quëparahuaton, nicarotopiso' pa'mopirin. Napohuachina, Quisoso imapi huachi ni'ton, ya'ipiya aporintërin. ³⁴Nani aporihuanpachinara, pëinënquë quëparin. Inaquë a'carin. Yosè natëtona', ya'ipiya noya cancantopi.

³⁵Coisëro'saso' nipirinhue' co nitotopihuè'. Tahuërihuachina, sontaro'sa' amatahuatona', itopi: "Tashinan pèi' hua'an sha'huitonco' catoya'pi i'huara po'moraiso' ocoi'in pa'ina'," itohuachinara, pa'pi sha'huitapona'. ³⁶Ina natanahuaton, Paono itapon:

—Coisëro'sa' nanan a'patërinaco ocoia'huainquëmaso marè'. Napoaton noya pipico', itërin hua'ani.

³⁷Paonoson nipirinhue' sontaro'sa' itërin:

—Co po'oana quëran pa'saraihuè'. Quiyaso' Noma piyapicoi nipiraihuè', naraquë hui'tonpirinacoi. Co coisëquë sha'huirapiponaracoihuè', cachiquë chachin napotërinacoi. Ina quëran tashinan pèiquè po'morinacoi. Noma piyapicoi ni'toi, co topinan ana'intinacoisohue' nipirinhue'. ¿Iporaso' po'oana quëran yaocoiantarinacoi ti? ¡Co'chi nohuantërai huè' paya! Sha'huitëquë' inahua chachin huë'ina'. A'ninquëchin ocoi'inacoi, itërin.

³⁸Sontaro'sa' paantarahuatona', coisëro'sa' sha'huitonpi: "Inapitaso' Noma piyapi'sa'," topachinara, pa'yanpi. Co topinan quëran Noma piyapi ahuëcasohue' nipirinhue', ahuëpi. ³⁹Napoaton tashinan pèiquè pa'sahuatona', noya nontopi. "¿Canpitanta' Noma piyapinquëma' ti?" itohuachina, "Inacoi mini," tënin Paono. "Co'chi nitotërai huè' paya. Co nitotatohue' ahuërainquëma', co ahuëca'huainquëmasohue' nipirinhue'," itërin. Ina quëran noya ocoirahuatona', "A'na parti paco'," itopi. ⁴⁰Napotohuachinara, tashinan pèi quëran pipipi. Pipirahuatona', Niria pëinënquë paantapi. Quisoso imapi-sopita niyontonpachinara, pi'pian pënëantapi: "Chiníquën cancantatoma', imamiatoco'," itopi. Ina quëran pa'pi huachi.

Tisaronicaquë a'chininso marë' no'huipiso'

17 ¹Ina quëran Anpiporisë na'huëtahuatona', Aporonianta' na'huëtaantapi. Ina quëran Tisaronicaquë canconpi. Inaquë cotioro'sa' niyontonpiso pëi' ya'huërin. ²Inachintërin nichinapon chachin cara chinoto tahuëri inaquë Paono Yosë quiricanën a'chinin.

³—Quisocristo imaco' canpitanta'. Inaso' inápa quëran o'marin, Yosëri a'paimarinso'. Ina nohuanton, oshanënpoa marë' chiminin. Chiminpirinhuë', Yosë nohuanton, nanpiantarin. Iráca quiricanën quëran ninorinso chachin naporin. Inaso' Cristo, Yosëri acorinso', tënin.

⁴A'naquën natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Na'a Crico piyapi'santa' imasapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Paono a'chininso' natanahuatona', Quisoso imasapi. Na'amiachin sanapi'santa' chiníquën nanantopisopita imasapi. ⁵A'naquën cotioro'saso nipirinahuë', co yanatëpihuë'. “Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi,” ta'tona', apiratopi. Apiratatona', no'huipi. Cachiquë pa'sahuatona', no'huitërayaro'sa', chiro'tëro'sa', inapita itapona': “Huëco' Paono, Sirasëre chachin macatëhua' ana'intahua’,” ta'tona', piyapi'sa' ayontonpi. No'huitëratona', Casono pëinënquë pa'pi. Inaquë Paono yacapatërin ni'ton, macacaiso marë' pa'pi. Ya'coana papaatahuatona', ya'conpirinahuë', ⁶co Paono ya'huërinhuë'. Co ina quënanatonahuë', Casono mapi. A'napita Quisoso imapisopitanta' masahuatona', ninano hua'ano'saquë quëpapi.

—Paono ya'ipi parti pa'sárin. A'chintaton, notohuaro' piyapi'sa' anishacancantarin. Sirasënta' inachachin nizarin. Isëquënta' huë'pachinara, ⁷Casonori pëinënquë aya'conin ni'ton, inaquë yacapapi. Isopitanta' imatona', co huachi Noma copirno natëtonahuë', nisha imasapi. “A'na copirno ya'huarin. Inaso' Quisoso,” toconpi, itopi.

⁸Piyapi'sa' natanahuatona', aquë aquëtë' no'huitopi. Hua'ano'santa' no'huitatona', Casono, a'napita imapisopita inapita chiníquën pënënpi. ⁹Ina quëran coriqui ma'papi ama tashinan pëiquë po'mocaiso marëhuë'. Nani pahuërëtohuachinara, a'papi.

Piriaquë Yosë quiricanën na'con nontopiso'

¹⁰Quisoso imapisopita pipirahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi. Naporo' tashi' Paono, Sirasë, inapita Piriaquë a'papi. Inaquë canconahuatona', cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë pa'pi a'chinacaiso marë'. ¹¹Inaquë ya'huëpisopitaso nipirinha' nóya yonquipi. Co Tisaronicaquë ya'huëpisopita pochinha'huë'. Paonori a'chintohuachina, nóya natanpi. “Paonosos no'tëquën a'chinamara,” ta'tona', nani tahuëri Yosë quiricanën noyásha nontapi no'tëquën nitotacaiso marë'. ¹²Naporahuatona', na'a cotioro'sa' natëpi. Na'amiachin Crico sanapi'santa' chiníquën nanantopisopita natëpi. A'naquën Crico quëmapi'santa' imasapi. ¹³Napopiso', Tisaronicaquë nahuinin. Cotioro'saso' natantahuatona', “Piriaquënta' Paono Yosë nanamën a'chinarin,” ta'tona', inatohua' pa'pi. Canconahuatona', Paono sha'huirapitona', piyapi'sa' ano'huitopi. ¹⁴Napohuachinara, Quisoso imapisopitari a'naroáchin Paono a'papi. A'naquëni ca'tanatona', marë yonsanquë'pa' quëpapi. Sirasë, Timotio, inapitaso nipirinha' co pa'pihuë'. ¹⁵Atinasë'pa' Paono ca'tanpi.

Yapanantahuachinara, —Sirasë, Timotio, cato chachin sha'huitonco' manóton huë'ina', itërin Paonori. Napotihuachina, ya'huëpi'pa' panantapi.

Atinasëquë nisha nisha moshapiso'

¹⁶Paonoso nipirinhüë' Atinasëquë Sirasë, Timotio, inapita ninararin. Ninano' conitaton, notohuaro' mamanshi quënanin. Inapita quënanahuaton, sëtërin. Inapoaton, napion cancantërin. ¹⁷Napoaton na'con pënëntërin. Niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cotioro'sa' pochin chinotopisopitanta' natanapi. Quisoso nanamën a'chintohuachina, ninontápi. Naporahuaton, nani tahuëriya cachiquë pa'nin. Inaquë a'naya a'naya huë'pachinara, nontarin. Nisha piyapi'santa' natanapi. ¹⁸Inaquë nisha nisha yonquipiso' a'china'piro'santa' huë'pi. A'naquën ipiciorio'sa' itopi. A'naquëonta' istoicoro'sa' itopi. Paono quënanahuatona', ninontopi.

—Iso quëmapi pa'pi nona'pi. ¿Ma'ta' tēcapon naporin? itopi a'naquën.

—Ahuën. Nisha yosëro'sa' imacaiso marë' a'chinamara, topi a'naquën. “Quisoso chiminin. Ina quëran nanopiantarin,” tëninsó marë' napotopi. ¹⁹A'naquënso natanahuatona', Ariopaco itopiquë quëpapi. Inaso' hua'ano'sa' niyontoyantopiquë. Paono inaquë quëparahuatona', itopi:

—¿Ma nisha nanan chachinta' a'chinan? Yanitotërai quiyanta'. ²⁰Co onporonta' natanchinaihuë'. A'chintocoi quiyanta' nitochii, itopi.

²¹Inaquë ya'huëpisopita nasha nanano'sa' pa'yatopi. Nisha nisha a'chinpiso' yanatanpi. Nisha piyapi'sa' huë'pisopitanta' yanatanpi.

²²Paono inaquë huanirahuaton, Atinasëquë ya'huëpisopita itërin:

“Natanco iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Canpitaso' ya'ipinquëma' na'con moshatërama', tënahüë. ²³Cachiquë pa'patora, ya'ipi moshatëramaso' ni'nahuë. A'na artaro quënanahuë. Inaquë ninshitërama'. ‘ISOSO YOSË CO NOHUITOPIRËHUAHUË', MOSHAHUA', tënama' ninshitatoma'. Co nohuitapomarahüë', mosharama'. Apira carinquëma' a'chinchinquëma', nohuitoco'.

²⁴Ina Yosëso' chini chiniquën nanantërin. Iráca isoro'pa', ya'ipi ma'sha isëquë ya'huërinsona' acorin. Inaso' hua'anënpoa'. Isoro'paquë ya'huërin-sopita, inápaquë ya'huërin-sopita, ya'ipimiáchin hua'anëntarin. Moshatopiso pëi' piyapi'sari nipiquë co Yosë ya'huërinhuë'. ²⁵Co piyapi ma'shanënpita nohuantërinhuë'. Co manta' pahuantërinhuë'. Inariáchin ya'ipi ma'shanënpoa' quëtërinpoa'. Ina nohuanton, nanpirëhua'. Ina nohuanton, cosharo', ma'sha, inapita ya'huëtërinpoa'.

²⁶Iráca a'na quëmapi'ra' ninin. Inaya quëranchin ya'ipi piyapi'sa' na'api. Nisha nisha nipisopita na'api ya'ipiro'paquë ya'huëcaiso marë'. Co'huara ya'huëyatërasëhuahuë', yonquirinpoa'. Nisha nisha parti ya'huë-caso marë' acorinpoa'. Onporosona nanopicahuasonta' yonquirin. Ina nohuanton, nanpirëhua'. ²⁷Ya'ipinpoa' acorinpoa' ina nohuitacaso marë'. Co quënanarihuarahüë', ina na'con yonquicaso' ya'huërin. Co inaso' aquë patërinpoahuë'. Co naniantërinpoahuë'. ²⁸Ina nohuanton nanopiarëhua', pa'nëhua', ya'huërëhua'. A'nara' cancan yonquina'pi ninshitaton, no'tëquën naporin: ‘Canpoaso' Yosë hui'nin-pita pochin ninëhua', tënin.

²⁹Napoaton Yosënta' canpoa pochin nanopirárin anta'. Co inaso' mamanshi pochinhüë'. Mamanshiso nipirinhüë' piyapi'sari inahuara yonquinëna quëran

nipi. Oro quëran, prata quëran, na'pi quëran, ina quëranpita nipi. Ama Yosëso' mamanshi pochin cancantocosohuë'. ³⁰ Iraca co Yosë nohuítopi huë' ni'ton, co ana'intërin huë'. Iporaso nipirinhüë', ya'ipi piyapinpoa' pënëninpoa': 'Co noyahuë' yonquiramaso' naniantatoma', casáchin chinotoco,' itërinpoa' Yosë. ³¹ A'na tahuëri co noyahuë' nipsisopita no'tëquën ana'intarin. Nani Quisoso acorin coisë pochin nicaton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitacaso marë'. Inaso' piyapi chachin ni'ton, chiminpirinhüë', Yosëri ananpitaantarin. Napoaton inaso', Yosëri acorinso', tënëhua', tënin Paono.

³² "Ananpitaantarin," tëninso marë', "Tëhuënychachin ta'ma' ananpitëca," ta'tona', tëhuapi a'naquën. A'naquënso nipirinhüë' co tëhuapi huë'.

—A'na tahuëri a'chintaantacoi, itopi.

³³ Ina quëran Paono pa'nin. ³⁴ A'naquënso nipirinhüë' natëtona', imapi. Quisoso natëpi. A'naso' Tionisio, Ariopaco hua'an nininso'. A'nanta' sanapi, Tamarisa itopiso'. A'napitanta' imasapi.

Corintoquë Paono a'chininso'

18 ¹ Ina quëran Paono pipirahuaton, Corintoquë pa'nin. ² Inaquë a'na cotio quëmapi Aquiro itopiso' quënanconin. Inaso' Pontoquë nasitërin. Sa'insó' Pírisira itopi. I'huamiáchin Itaria parti ya'huëpi. Nomaquë chachin ya'huëpirinahüë', copirno Craotiori camaitohuachina, ya'ipi cotioro'sa' pipipi. Aquiroso' ina quëran pipirahuaton, Corintoquë huë'nin. Ina pëinënquë Paono pa'nin ni'tapon. ³ Paonosó' në'mëtë' pëiro'sa' nina'pi. Aquironta' inaquë chachin sacatërin ni'ton, inaquë yacapatërin nicatahuacaiso marë'. ⁴ Nani chinoto tahuëri cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cricoro'santa' a'chintaton: "Quisoso natëco' canpitanta'," itërin.

⁵ Ina quëran Sirasë Timotiore chachin Masitonia parti quëran canqui. Canquihuachinara, Paono na'con na'con a'chinarin quënaïmapi. Nani tahuëri cotioro'sa Quisoso nanamën a'chintárin. "Inaso Cristo, Yosëri a'paimarinso'," itaton na'con pënënin. ⁶ Inapitaso nipirinhüë' no'huitona', Paono pinopi. Napoaton tananpitërin.

—Tëhuënychachin Yosë ana'intarinquëma'. Nani ya'ipi a'chintopiranthuë', co yanatëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama'. Iporaso nisha piyapi'sa' a'chintarahüë huachi, tënin Paono.

⁷ Ina quëran co huachi cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë a'chintërin huë'. Pipirahuaton, Tisio Costo pëinënquë pa'nin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Niyontonpiso pëi' pirayan ya'huërin. Ina pëinënquë pa'nin a'chinacaso marë'. ⁸ Cotio niyontonpiso pëi' hua'aonta' natanahuaton, natërin, Crispo itopiso'. Ina pëinënquë ya'huëpisopitanta' Quisoso imasapi. Na'a ya'huëhuano'sa' Quisoso nanamën natanahuatona', natëpi. Natëhuachinara, aporihuanpi. ⁹ A'na tashi' Yosë nohuanon, Paono hua'narëso pochin niantarin. Siniorori chachin itapon: "Ama të'huaton, copitëquësohuë'. A'chináquë'. ¹⁰ Carinquën catahuanquën. A'naquën no'huipirinhüë'onta', noya a'paianquën. Co insonta' nanitapaponhuë' ma'sha onpotinquënso'. Na'a piyapi'sa' isëquë yaimarinaco. Napoaton a'chintáquë'," itërin. ¹¹ Napotohuachina, inaquë a'na pi'ipi miria ya'huaton, Yosë nanamën a'chinárin.

¹² Ina quëran Cariono Acaya parti hua'anëntohuachina, cotioro'sari Paono no'huitona', niyontonpi. Ina masahuatona', hua'ano'sataquë quëpapi ana'intacaiso marë'.

¹³—Moisèsè iráca pënënincoiso pochin Yosè chinotërai. Iso quëmapiso nipirinhüè' nisha a'chinarin. Piyapi'sa' anishacancantarín, itopí.

¹⁴Paonori yanontapirinhüè', hua'ani itapon:

—Canpita cotioro'sanquëma' co yanatananquëmahüè'. Paso' quëmapi co noyahuè' ninin naporini, nata'intohe'. Ihuatërin, ahuëtërin, inaporin naporini tëhuëncinso', natanacaso' ya'huè'itonhuè'. ¹⁵Nipirinhüè', nisha nisha nanan cotioro'sanquëma' ya'huëtërinquëma'. Nipënënamaso' quiricanta' ya'huëtërinquëma'. Co caso' nohuantërahuè' ina yonquica'huaso'. Canpita capini anoyatoco', itërin.

¹⁶Itahuaton, a'parin. ¹⁷Na'a piyapi'sari ni'sapi. Ni'sahuatona', cotio niyontopiso pëi' hua'an mapi, Sostinisë itopiso'. Masahuatona', inaquë chachin ahuëpi. Carionori nicaponahuè', co manta' tënhüè'. Co ina yonquirinhüè'.

Antioquiaquë paantapiso'

¹⁸Hua'qui' Paono inaquë ya'huantarin. Ina quëran Quisoso imapisopita nontahuaton, pa'nin huachi. Aquiro sa'inë chachin pa'pi anta'. Nanchaquë Siria parti yapantapirinhüè'. Sincriaquë canconahuaton, Paono noyá niya'itërin. Yosè sha'huitërinso' nanirin ni'ton, naporin. Ina quëran nanchaquë ya'conpi. ¹⁹Ipsiquë canconpachinara, nonshipi. Aquiroso' sa'inë chachin inaquë quëparitërin. Paonoso' yapaantahuachina, cotio niyontopiso pëiquë ya'conahuaton, a'chintërin. Cotioro'sarë' ninontopi. ²⁰“Hua'qui' ya'huaton, a'chintaantacoi,” itopirinhüè', co nanitërinhuè'. ²¹“A'na tahuëri Yosè nohuantohuachin, huëantarahuè,” tënin.

Ina quëran nanchaquë ya'coantarahuaton, paantarin. ²²Sisariaquë nonshiconahuaton, Quirosarinquë pa'nin. Ya'ipi Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' nontërin. Ina quëran Antioquiaquë paantarin. ²³Hua'quimiáchin inaquë ya'huërin. Ina quëran naquëranchin yonquirin paaton nasha imapisopita nicacaso marë'. Carasia parti pa'sahuaton, pënëna'piarin. Naporahuaton, Piriquia partinta' pa'sahuaton, pënëna'piarin. A'naya a'naya ninanoro'saquë Quisoso imapisopita achinicancana'piarin. Achinicanpachina, noya noya imasapi.

Aporosë Ipsiquë pënëntërinso'

²⁴Naporo' tahuëri'sa' a'na cotio quëmapi Ipsiquë pa'nin, Aporosë itopiso'. Aricantriaquë nasitërin. Noyá nitotërin a'chinacaso'. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' noya nitotërin. ²⁵Senioro iranën anitotopi ni'ton, a'ninquëchin nanamën a'chintarin. Ya'ipi cancanën quëran a'chinin. Quisoso naporinso' no'tëquën a'chinaponahuè', Coansha aporintërinso' ráchin nitotërin. ²⁶Cotioro'sa' niyontopiso pëiquë ya'conahuaton, chiniquën cancantaton, a'chinpirinhüè'. Pirisira, Aquiro, inapitari natanahuatona': “Co ya'ipi Quisoso nanamën nitochátërarinhüè’,” ta'tona', pëinënuë quëpapi. Inaquë ya'ipi Quisoso nanamën a'chintopi no'tëquën nitotaton, Yosè iranën pa'tacaso marë'. Ina natanahuaton, natërin. ²⁷Ina quëran Acaya parti yapa'sarin a'chinacaso marë'. “Acaya parti a'chínchi, topirahuè’,” topachina: “Noya iyasha. Noya paquë’,” itopi Quisoso imapisopitari. Naporahuatona', quirica ninshitopi quëtontacaiso marë'. “I'huata, iyaro'sa'. Aporosë huë'pachin, noya nontoco'. Inanta' Quisoso imarin ni'ton, noya natanco’,” itopi ninshitatona'.

Quirica ma'patahuaton, Acaya parti pa'nin. Inaquë Quisoso imapisopita quënanconin. Yosëri catahuarin ni'ton, Quisoso imapi. Inapita quënanconahuaton, noya a'chintaton, achinicananarin. ²⁸Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë quiricanën a'chinárin. “Íráca quëran huarë' Cristo o'macaso' ninopi. Iporaso' nani o'marin. Inaso' Quisoso,” ténin. Quiricanën quëran anitotërin. Noya noya a'chinin ni'ton, cotioro'sa' co nanitopihuë': “Nonpiánin” ta'caiso'.

Ipisoquë Paono a'chininso'

19 ¹Aporosë Corintoquë ya'huaso', Paono huancoro ira pa'tahuaton, Ipisoquë canconin. Inaquë na'amiáchin imapisopita quënanconin.

²—Quisoso natëhuatamara, ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? itërin.

—Co Ispirito Santo nohuitëraihuë'. Co ina a'chintërinacoihuë', itopi.

³—¿Ma'ta' natëhuatamara aporihuanama'? itërin.

—Coansha pënëntërinso' natëtoi, aporihuanai, itopi.

⁴—Coanshaso pënëntërin co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë'. Ina quëran aporintërin. Nipirinhue', co inasáchin sha'huirinhue'. “Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina imaco',” itërin anta'. Napoaton Quisoso imaco', itërin Paonori.

⁵Ina natanahuatona': “Siniro Quisoso imasaraí. Ina natëarai huachi,” ta'tona', aporihuanpi. ⁶Ina quëran Paonori së'huamotohuachina, Ispirito Santori ya'coancantimarín. Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonpi. Co nitotopirínahuë', a'naroáchin nonpi anta'. Naporahuaton, Ispirito Santori catahuarin Yosëri anitotërinso sha'huicaiso marë'. ⁷Shonca catoya'pi pochín napopi.

⁸Hua'qui' inaquë Paono ya'huërin. Cara yoqui pochín cotioro'sa' a'chintárin. Nani simana niyontonpiso pëiquë pa'nin. Co të'huatonhuë', a'chintárin. “Yosë yahua'anëntërinquëma'. Ina marë' Quisoso a'paimarin. Ina imaco',” itarin. ⁹A'naquënso nipirinhue' co natantochináchinhuë' cancantatona', co yanatëpihuë'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, no'huitopi. No'huitatona', —Co Quisoso nanamën imacaso' ya'huërinhuë', toconpi. Napoaton Paonori patërin. Quisoso imapisopita quëparahuaton, iscoira pëiquë pa'nin. Tirano a'chinquë paaton, nani tahuëri a'chintárin. ¹⁰Cato' pi'ipi inaquë ya'huaton, a'chinin. Siniro nanamën ya'ipi Asia parti nahuinin. Cotioro'sa' natantopi. Na'a nisha piyapi'santa' natantopi. ¹¹Yosë nohuanton, Paono nani ma'sha nanitaparin. Cania'piro'sa' së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi. ¹²Panionën, a'morínso', inapita tëranta' quëparahuatona', cania'piro'sa' quëtonpachinara, a'naroáchin noyatopi. Sopairo'santa' pipipi.

¹³⁻¹⁴A'naquën cotioro'santa', sopairo'sa' yaa'papi. Paono nicatona', yanonanpi. A'naquënso' Isipo corto hua'an hui'ninpita napopi. Canchisë hui'ninpita chachin napopi. Co Quisoso imaponaraihuë', sopairi ya'coancantërinso' itapona': “Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'paarainquën. Ina nanamën Paononta' a'chinarín. Napoaton pipiquë huachi,” itopirínahuë', ¹⁵sopairi a'panirín: “Quisoso nohuitërahuë'. Paononta' nohuitërahuë'. Canpitaso napoaponahuë', co nohuitëranquëmahuë',” itërin.

¹⁶Ina tosahuaton, quëmapi hua'yantërinsoari pashita'parín Inapoton, canchisëya'pi chachin manín. Chiniquën ahuëaton, pë'shara'piarin.

A'naya'piáchin niponahuè', canchisèya'pi minsèrin. A'mopisonta' oshato oshatotèrin. I'nanpirapi ta'api. ¹⁷Ya'ipi ninanoquè nahuinin. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', inapita natanahuatona', pa'yanpi. "Sinioro Quisoso chini chiniquèn nanantèrin," topi.

¹⁸Ina quèran na'amiáchin Quisoso imapisopita huè'pi. "Quiyanta' pènotopira ihu è'. Co noyahuè' ninaiso' a'poarai," itopi. ¹⁹A'naquènso' pènoton quirica ya'huètopi. Inapita a'porahuatona', quèntapi ahuiquitacaiso marè'. Na'a piyapi'sa' nicasoi', ahuiquitopi. Pa'tèrinso pichihuachinara: "A'natèrápo shonca huaranca coriqui prata quèran nininso pa'tèrin," topi. ²⁰Pènotono'santa' pènotopiso' a'porahuatona', cancanèna quèran huarè' imasapi ni'ton, Sinioro nanamèn ya'ipi parti nahuinin. Na'con na'con imasapi.

²¹Ina quèran Paono yonquirin a'napita imapisopita ni'coantacaso marè': "Masitonia parti ni'coantarahuè. Acaya partinta' nisha nisha ninanoquè imapisopita niantarahuè. Nani pènèantahuato, Quirosarinquè paantarahuè. Ina quèran Nomaquè'pa' paca'huaso' ya'huèrin," ténin. ²²Timotio, Irasito, inapitari inaquè catahuapirinahuè', Paonori a'parin Masitonia parti imapisopita a'chintacaiso marè'. Inaso nipirinhue', hua'quimiachin Asia parti quèparitantarin.

Artimisa moshapiso'

²³Naporo' na'a piyapi'sa' Sinioro imasapi ni'ton, mamanshi moshana'piro'sa' no'huitopi. ²⁴Inaquè moshapiso' Artimisa itopi. Na'a mamanshi nina'piro'sa' ya'huèpi. Mamanshi pèia'huaro'sa' prata quèran nonanpi. Ina pa'anatona', na'con canapi. A'nara' Timitirio itopi. ²⁵Inari ya'ipi piyapinènpita ayontonin. A'napita ma'sha nina'piro'santa' amatèrin. Ya'ipi niyontonpachinara, itapon: "Ni'co', iyaro'sa'. Mamanshi ninèhua quèran na'con canarèhua". ²⁶Paonoso nipirinhue' isèquè huècaton, pènèntarin. 'A'naíchin Yosè ya'huèrin. Piyapi'sari nípiso' co inaso' Yosèhuè', tosarín, natanama' canpitanta'. Ya'ipi Asia partinta' nahuinin. Na'a piyapi'sa' natanahuatona', natèpi. Natètona', mamanshi a'popi. ²⁷Napohuachina', co huachi noya ni'sarinènpohuè'. Co onpopinchin canarihuahuè'. Artimisaonta' naniantapi. Inaso' chini chiniquèn nanantèrin. Ya'ipi asiaro'sa' moshapiso'. Ya'ipi parti quèran nohuitopi. Aquètè chachin Paono natèhuachina', co huachi moshato pèiquè huè'sapihuè'. Artimisa nóya nipirinhue', co huachi moshaapihuè'," itèrin.

²⁸Natanahuatona', Paono chiniquèn no'huipi. "¡Ma noyacha Artimisaso paya! Ina chinotèrèhuaso'," tosapi chiniquèn nonatona'.

²⁹Ina quèran ya'ipi piyapi'sa' noncaropi. No'huitatona', Paono ca'tanin-sopita mapi, Acayo, Aristarico inapita itopiso'. Inapitaso' masitoniaro'sa'. Chiniquèn masahuatona', huèntèntèrahuatona', niyontonpiso i'iratèquè quèpapi. ³⁰Paononta' piyapi'sa' nontapon yapa'pirinhue', Quisoso imapisopitari to'shitèatona', ya'copipi. "Ama paquèsohuè'," itopi. ³¹A'naquèn Asia parti hua'ano'santa' Paono amiconènpita ni'ton, nanan a'patopi. "Ama niyontonpiso i'iratèquè pa'insohuè'," itopi. ³²Piyapi'saso' noncaroápi. Nisha nisha nonsápi. Na'con na'con piyapi'sa' co nitotatonaraihuè', "¿ma'marècha niyontonèhua' nicaya?" topi. ³³Ina quèran cotio hua'ano'saso', Aricantro itopiso camaipi piyapi'sa' nontacaso marè'. Napoaton huancánachin huani-rahua-ton, anquirarin piyapi'sa' ta'tacaiso marè': "Co quiya tèhuèraihuè'," ta'caso' yonquipirinhue', ³⁴"inaso' cotio quèmapi," ta'tona', co yanatanpihuè'.

“¡Ma noyacha Artimisasos paya! Ina chinotërëhuaso!,” tosapi chiníquën nonatona!. Cato' ora pochin naporápi.

³⁵ Parisi quëran ninshitona'pi hua'ani atonirín. Atonirahuaton, itapon: “Tëhuënnachin iyaro'sa!, Artimisasos chini chiníquën nanantërin. Inaso ya'ipiya quëran nitotopi. Iráca inápa quëran anotimarin. Iso ninanonën-poaquë chachin anotimarin ni'ton, canpoari a'pairëhua!. ³⁶ Ya'ipiya nitotopi ni'ton, ama huachi no'huitocosohuë!. Ama topinan quëran ahuëtocosohuë!. ³⁷ Isopita quëmapi'sa! quëpiramahuë!. Co Artimisa sha'huirapipihuë!. Co moshato pëiquë ihuatopihuë!. ³⁸ Timitirio, mamanshi nina'piro'sa!, inapitari yasha'huirapihuachina!, coisëquë pa'ina!. Hua'ano'santa! ya'huërapi. Inaquë quëparahuatona!, sha'huirapiina!. ³⁹ Aquëtë huarë' nanan ya'huëhuachin, hua'ano'sa! niyontopiquë natanco!. ⁴⁰ Ipora tahuëri topinan quëran noncaroarama!. Co manta' onpocasohuë' nipirínhuë', naporama!. Ni'cona, copirno no'huihuachinpoa!. ⁴¹ Ya'huëramaquë paco!,” topachina, yanquëëpi.

Masitonia parti, Crisia parti, inaquëpita a'chiantarinso'

20 ¹ Piyapi'sa! nani yanquëëhuachinara, co huachi no'huitantapihuë!. Ina quëran Paono yapaantarin. Ya'ipi imapisopita amatahuaton, achinicananin. Ina quëran “Pa'sarahuë huachi,” topachina, “Osharan paquë!,” itohuachinara, Masitoniaquë pa'nin. ² Masitonia parti pa'taton, pënëna'piarin achinicananacaso marë!. Inapotaton, Crisia parti canconin. ³ Inaquë cara yoqui yacapatërin. Ina quëran Siria parti yapa'pirínhuë!. Nanchaquë yaya'conaso!, cotioro'sari yatëpapiso! natantërin. Napoaton co inaquë pa'nínhuë!. “Masitonia parti paantarahuë,” ta'ton, ira pa'tërin. ⁴ Na'a piyapi'sari ca'tanpi. Sopatiro (Pirro hui'nin, Piriaquë ya'huërinso!), Aristarco, Sicono, (Tisaronicaquë ya'huëpiso!), Acayo (Tirpikuë ya'huërinso!), Timotio, Tiquico, Tropimo (Asia parti ya'huëpiso!) inapita Paono ca'tanpi. ⁵ Inapitaso! quëchitërahuatona!, Troasëquë ninarinacoi. ⁶ Pita tahuëri nanihuachina, Piriposë quëran pipirai. Naporo' nisha pan ca'sapi, co ahuëpocatopisohuë!. Nanchaquë ya'conahuato!, marë pa'tërai. A'natëräpo tahuëri quëran Troasëquë canconahuato!, inapita quënanconai. Inaquë a'na simana ya'huërai.

Hui'napi inapa quëran anotërinso'

⁷ Tomio tahuëri nanihuachina, niyontonai Quisoso chimininsos yonquiatoi coshata'huaiso marë!. Naporo' Paonori a'chintarin: “Tashiraya pa'sarai,” ta'ton, yono tashiquë huarë' a'chinin. ⁸ Inapa pë'satë' pëiquë niyontonai. Inaquë na'a nanparin orotarin. ⁹ A'na hui'napi Iotico itopiso!, huintanaquë huënsëápirínhuë!, Paono hua'qui' a'chinpachina, inaso huë'ëi' iquitaton, iquëtërarín quëran anotërin. Cara pa'cotë quëran anotohuachina nohuararahuatona! nimapirínahuë!, chiminín quënamapi. ¹⁰ Paononta nohuararahuaton, ipomarin.

—Ama pa'yancosohuë!, nanpiarin, itërin piyapi'sa!.

¹¹ Ina quëran pëiquë nanpëonantarin. Quisoso chimininsos yonquiatona!, coshatopi. Nani coshatohuachinara, ninontatona!, tahuërianpitopi. Ina quëran pa'nin. ¹² Hui'napi nanopiantarinso! ya'huërinquë quëpantapi. Napoaton co sëtopihuë!. Noya cancantopi.

Miritoquë pa'naiso'

¹³Nani Paono sha'huitërincoi: "Canpita'ton potiquë paco'. Asoquë nina-taco," itohuachincoira, pa'nai. Inaso nipirinhüë' ira pa'tërin. ¹⁴Asoquë canconahuato, ninarai. Paononta' canconpachina, nanchaquë ya'conahua-rincoi. Ina quëran Mitiriniquë canconai. ¹⁵Tahuëririnquë Quio notënanquë na'huërai. Ina tashiraya Samosëquë canconai. Ina huënihuaninquë Miritoquë nonshirai. ¹⁶"Nanitohuato, Quirosarinquë Pinticostisë tahuëri yana'huë-rahuë," ta'ton, co Paono nohuantërinhuë' Asia parti hua'quicaso'. Napoaton manorahuato, co Ipositoquë nonshiraihuë'.

Ansiano'sa' Ipositoquë ya'huëpisopita pënënahuaton, patërinso'

¹⁷Miritoquë nonshirahuaton, Ipositoquë nanan a'parin. "Ya'ipi ansiano'sa' sha'huitëquë' huë'ina'," itërin. Sha'huitonpachinara, a'naroáchin huë'pi Paono nicacaiso marë'. ¹⁸Huë'pachinara, Paonori itapon: "Iporaso' iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma', noya natanco. Ya'nan Asia parti canquirahuë quëran hua rë' nohuitëramaco. Ya'ipi ninahuëso' ni'nama'. Ya'ipiya nitotërama'. Co caso' chirorahuë'. Nani tahuëri pënënanquëma'. ¹⁹Quiso-cristoichin natëto, Yosë marë' sacatërahuë. Co a'napita nocanahuë'. 'Caso' noya noyaco,' co tënahüë'. A'na tahuëri sëtato, na'nërahuë. Cotioro'sa' na'con chi notërinaco tēpainacoso marë'. Chiníquën aparisitërinaco. ²⁰Napotopirinacohüë', ahuantato pënënanquëma'. Co tē'huato, ta'tërahuë'. Quisoso nanamën no'tëquën sha'huitëranquëma' noya imacamaso marë'. Niyonton pa tamara, a'chintëranquëma'. Naporahuaton, a'naya a'naya pënëmaquë nta' paato, a'chintantarquëma'. ²¹Co cotioro'saráchin pënënahüë'. Cricoro'santa' pënënahüë. 'Co noyahuë' yonquiramaso-pita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'. Siniro Quisoso natëco huachi. Inasáchin anoyacancantërinpoaso', itëranquëma'. Ya'ipinquëma' a'chintëranquëma'. ²²Iporaso nipirinhüë' Ispirito Santo natëto, Quirosarinquë pa'sarahüë. Ma'sona onpotaponaco nimara, co caso' nitotërahuë'. ²³Nisha nisha ninanoro'saquë pa'patora, Ispirito Santo nohuanton, sha'huitëra'piarinaco: 'Quirosarinquë pa'patan, tashinan pëiquë po'moarinenquën, chiníquën aparisitarinenquën,' itërinaco. ²⁴Yatëpapirinacohüenta', co caso' tē'huatërahuë'. Co ina yonquirahuë'. Siniro Quisoso natëa'huasoáchin cantërahuë. Iráca ina sha'huitërinco a'china'huaso marë'. 'Yosëri ya'ipi piyapi nosoroaton, anoyacancantacaso' nohuantërin. Ina noya nanan chachin a'chintonquë', itërinco. Napoaton paato, a'chintárahüë. Co chimina'huaso' tē'huatërahuë'.

²⁵Hua'qui' ya'huëramaquë pa'sápato, Yosë hua'anëntërinpoaso' a'chintopi ran quëmahuë', apira pa'sarahüë huachi. Co huachi quënanaram aco huë'. ²⁶⁻²⁷Ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' nani sha'huitëranquëma'. Napoaton no'tëquën itëranquëma'. Insosona co natëhuachinahuë', ina marë' co Yosë ana'intarincohüë'. Inahuara tēhuëna-quë nina'intapi. ²⁸Canpitanta' ni'cona pi'pian tēranta' Yosë naniantotama'. Quisoso imapísopitanta' noya ni'co'. Ispirito Santo nani acorinquëma' hua'anën pochin nicacamaso marë'. Inapitanta' Yosë huëntonënuë ya'conpi. Quisoso chiminatón, aya'coninpoa'. ²⁹Nani pa'pato, co noyahuë' quëmapi'sa'

huë'sapi. Canoniri ma'sha maninso pochachin yaocoiarinënuëma'. Pa'sápatona', anishacancantapi. Co nosoroarinënuëmahuë'. Ina nani nitotërahuë. ³⁰A'naquëonta' Quisoso imaponaraihuë', a'porahuatona', nisha a'chinapona'. Yanonpintarinënuëma'. Inahua' imacamaso marë' napotarinënuëma'. ³¹Napoaton iyaro'sa', ni'cona nonpintochinënuëma'. Cara pi'ipi catahuanquëma'. Tahuërirë chachin, tashirë chachin pënënanquëma'. Na'con nosororinquëma' ni'ton, na'nëto, a'naya a'nayanquëma' pënënanquëma'. Ina yonquiatoma', nipënenco', nicatahuaco'.

³²Pa'pato, Yosë noya a'painquëma'. Quiricanën quëran nontarinquëma'. Ina quëran n osororinpoaso' anitotarinpoa'. Ina natëhuatama', achinicananarinquëma'. Oshaquëran noya noya cancantarama'. Quiso-cristo imarëhua' ni'ton, anyacancantërinpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri ya'ipi sha'huëtërinpoaso' noya acotarinpao'. ³³A'chintohuatënuëmara, co aquëtë' coriqui yonquirahuë'. A'na piyapi coriquinën co nohuantaparahuë'. Co a'mopiso tëranta' noyapatërahuë'. ³⁴Caora sacatonëhuë quëran coshatërahuë, ma'sha pahuantërinco'so' pa'anahuë. Ca'tanincosopitanta' quëtërahuë. Ina nitotërama'. ³⁵Canpitanta' nonanco. Sacatatoma', pahuantërinso'pita ma'sha quëtoco'. Siniro Quisoso noninso' yonquico'. 'A'napita ma'sha topinan quëtohuachinquëma', noya cancantërama'. Nipirinhue', canpitarinta' nosoroatoma', topinan quëtohuatama', noya noya cancantarama', tënin Quisoso," itërin Paonori.

³⁶Ina toshuaton, inapitarë chachin isonin. Napohuachinara, Yosë nontërin inapita catahuacaso marë'. ³⁷Naporo' ya'ipiya sëtatona', na'nëpi. Paono iporahuatona', apinopi. ³⁸"Co huachi quënanaramacohuë'," tëninsó marë' na'con sëtopi. Ina quëran nanchaquë huarë' imapi.

Co të'huatonahuë', Quirosarinquë paantarinsó'

21 ¹Imapisopita nani nontahuatoí, panca nanchaquë pipirai. Cosëquë no'tëërai. Tahuëririnquë Notasëquë canconai. Ina quëran Pata-raquë canconahuatoí, nonshirai. ²Inaquë a'na nancha quënancoantarai, Pinisia parti yapa'sarinso'. Inaquë ya'conahuatoí, paantarai. ³Chipri so'ton notërahuatoí, ahuënan quëran na'huëtërai. Pa'sahuatoí, Siria parti canconai. Tiroquë ma'sha oshicaso' ni'ton, inaquë nonshirai. ⁴Quisoso imapisopita quënanconahuatoí, inaquë a'na simana pochin yacapatonai. Ispirito Santo nohuanton, Paono pënëpi: "Ama Quirosarinquë paquësohuë', aparisitochinën," itopirinhue'. ⁵Simana nanihuachina, paantarai. Yapa'patëira, ninano yonsanquë huarë' imarinacoi. Sa'inarë chachin, hui'ninpitare chachin ca'taninacoi. Nonshinanquë isonconahuatoí, Yosë nontërai. ⁶Ina quëran imapisopita nontahuatoí, nanchaquë ya'coantarai. Ya'huëhuano'saso nipirinhue' ya'huëpi'pa' paantapi.

⁷Tiro quëran pipirahuatoí, Torimaitaquë canconai. Imapisopita nontahuatoí, a'na tahuërira' i'huatonai. ⁸Tahuëririnquë pipiantarahuatoí, Sisariaquë canconai. Inaquë nonshirahuatoí, Pinipi pëinënquë yacapatonai. Inaso' iráca Quirosarinquë acopi ca'tano'sa' catahuacaso marë'. Canchisëya'pi acohuachinara, inanta' acopi. Iporaso huachi noya nanan sha'huirárin. ⁹Catapini hui'ninpita ya'huëtërin. Nano'sa' niponaraihuë', co so'yapihuë'. Ispirito Santori catahuan Yoseri anitotërinso sha'huicaíso'. ¹⁰Inaquë hua'quimiáchin

ya'huasocoi, a'na pënëntona'pi Cotia parti quëran o'marin, Acapo itopiso'.¹¹ Huë'sahuaton, Paono sintonen ocoirahuaton, inaora tanpaquën nantënë chachin nitonporin.

—Ispirito Santo nohuanton iyasha, ninorahuë. Quirosarinquë pa'patan, sintonenquë nitonporahuëso pochachin cotioro'sa' tonpoarinënquën. Nisha piyapi'saquë yo'coaninënquën ana'intinënquënso marë', itërin.¹² Natanahuatoi: “Ama Quirosarinquë paquësohuë,” itopiraihuë'. Inaquë ya'huëpisopitarinta' inachachin napotopirinahuë', co yanatërincoihuë'.

¹³—¿Onpoatonta' na'nëtoma' asëtaramaco? Ama huachi na'nëcosohuë'. Inatohua' pa'pato, yatonpoarinaco. Nipirinhüë', yapa'sarahuë. Sinioro Quisoso imarahuëso marë' yatëpapirinacohüenta', pa'sarahuë, itërincoi. ¹⁴Hua'qui' nontopiraihuë', inachachin yonquirin ni'ton:

—Noyahua'. Sinioro nohuantohuachin, paquë nipachin, itërai.

¹⁵Ina quëran ma'shanëhuëipita taparahuatoi, Quirosarinquë paantarai.

¹⁶Pa'patoira, a'naquën imapisopita ca'taninacoi. Mason pëinënquë quëparinacoi yacapata'huaiso marë'. Inaso' Chipri quëran huë'nin, iráca imarinso'.

Santiago nontërinso'

¹⁷Quirosarinquë canconpatoira, imapisopita nóya nontërinacoi. Huë'naiso marë' noya cancantopi. ¹⁸Tahuëririnquë Paono pa'nin Santiago nicapon. Quiyanta' pa'nai. Ya'ipi ansiano'sa' inaquë nani niyontonpi. ¹⁹“Huë'cama, iyaro'sa',” itahuaton, Paonori itantapon: “Nani hua'qui' Quisocristo nanamën a'chinahuë. Nisha piyapi'sa' a'chintëra'piarahuë. Yosë catahuarincoi ni'ton, noya natanatona', na'a imasapi huachi,” itërin. Ya'ipi a'chininso' sha'huitërin.

²⁰Natanahuatona', “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, nisha piyapi'santa' imasapi paya,” topi a'naya a'naya. Ina quëran itantapi:

—Noya iyasha nipirinhüë', isëquë na'a huaranca cotioro'sa' Quisoso imaponarai huë', Moisésë iráca pënëntërinso' yanatëpi anta'. “Inanta' natëcaso' ya'huërin,” topi. ²¹Inapitaso' nonpin nanan natantopi. “Paono nisha piyapi'sa' ya'huërinquë paaton, cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha a'chintërin. ‘Moisésë pënëntërinso' a'poco'. Ama huachi hui'namapita marca acotocosohuë', tënin Paono pënëntaton. Co nohuantërinhuë' iráca napopiso' natëcaiso',” topi, natantopi. ²²¿Ma'ta' iporasos' onpoa'ahua' nonpintopiso' ama natëcaiso marëhuë'? Huë'nanso' onpopionta' piyapi'sa' nitotapona'. ²³Nani yonquirai ni'ton, natancoi sha'huichinquën ma'sona nicamaso'. Catapini quëmapi'sa' isëquë ya'huëpi. Nani Yosë nontopi ma'sha nicacaiso'. ²⁴Inapita quëparahuaton, catahuaquë' iráca pënëntërinso' natëcaiso marë'. Yosë chinotopiso pëiquë quëparahuaton, pahuërapitëquë' ma'sha Yosë marë' tēpacaiso'. Ina quëran niya'irapi. Inapotohuatan, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinënquën. “Paononta' Moisésë pënëntërinso' natërin. Nonpin nanan natantërehua',” tosapi. ²⁵Nisha piyapi'saso nipirinhüë' nani ninshitërai. “Quisocristo imapatama', co ya'ipi iráca pënëntërinso' natëcamaso' ya'huërinhuë'. Isoíchin sha'huichinquëma' ama nicacamaso marëhuë'. A'naquën ma'sha tēpapi mamanshi moshacaiso marë'. Ina nosha tananpitoco'. Naporahuaton, a'naquën maconorahuatona', ma'sha tēpapi. Co huënainën noya inquipirinahuë', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohuë'. Naporahuaton, ama monshihuanacosohuë'.

Cotioro'sacoi pënëntëraiso' na'con ya'huëpirinhuë', inaíchin natëcamaso' ya'huërin," tēnai, nisha piyapi'sa' ninshitatoí, itërin Santiacori.

Paono mapiso'

²⁶ Itohuachina, "Noyahua'. Napo'i nipachin," itërin Paonori. Tahuëririnquë catapiniya'pi quëparin. Iráca pënëntërinso' natërahuatona', Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi. Ya'conahuatona', corto hua'an sha'huitopi: "Canchisë tahuëri huë'sápoi Yosë camaitërinso' natëtoi oshanëhuëi iniquica'huaiso marë'. Tahuëri nanihuachin, ma'sha quësarai canpitari tēpatoma' ahuiquitamaso marë'," itopi.

²⁷ Canchisë tahuëri naniriahuaachina, Yosë chinotopiso pëiquë paantapi. Inaquë a'naquën cotioro'sa Asia parti quëran huë'pisopitari quënanpi. Paono quënanahuatona', mapi. Ya'ipi piyapi'sa' ano'huitopi. ²⁸ "¿Huëco' iyaro'sa' catahuacoi! Iso quëmapi ya'ipi parti paaton, nisha a'chinarin. 'Cotioro'saso' co no'tëquën a'chinpihuë'. Moisésë pënëntërinso' a'poco', tēnin. Naporahuatón, Yosë chinotopiso pëi' co huachi noya ni'ninhuë'. Ni'cochi. Crico piyapi'sa' isëquë chachin ichiya'conin ni'ton, Yosë pëinën tapiarin. Co inapitaso' ya'conacasohuë' nipirinhue'," toconpi.

²⁹ I'hua Paonori Toropimo quëparahuatón, ninano' pa'tërin, cotioro'sari quënanpi. Ipiisoquë ya'huërin ni'ton, Crico piyapi inaso'. "Nisha piyapi nipirinhue', Yosë chinotopiso pëiquë ichiya'conin," tēcatona napopi.

³⁰ Natanahuatona', notohuaro' piyapi'sa' no'huitopi. Yosë chinotopiso pëiquë ta'arahuatona', Paono mapi. Masahuatona', ocoicaiso marë' ohuararachinpi. Nani ocoihu achinara, ya'coana oncotopi. ³¹ Paono yatëparapiso', capitan hua'anso' natantërin. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita yaniahuërapí, natan-tërin. ³² Natantahuatón, sontaro'sa', capitano'sa', inapita amatahuaton, quëparin. Ta'arahuatona', piyapi'sa' niyontonpique' pa'sapi. Sontaro'sa' ya'caritërahua-chinara, cotioro'sari quënanahuatona', co huachi Paono ahuëpihuë'. ³³ Capitan hua'ani canconahuatón, Paono maconin. "Cato' catinaquë tonpotanpatëquë'," itohuachina, a'na sontarori nitonpotanpatërin. A'na tanpain quëraonta' a'na sontarori inapotërin. Inapotohuachinara, capitanso' piyapi'sa' natanin: "¿Ma'ninta' iso quëmapi? ¿Ma'ta' onporinso'?" tēnin. ³⁴ Napoaponahuë', chiní-quën nonatona', nisha nisha sha'huitopi. Noncaroapi ni'ton, co nanitërinhuë' no'tëquën natanacaso'. Napoaton: "Sontaro'sa' ya'huëpique' quëpaco'," itërin. ³⁵⁻³⁶ Quëpahuachinara, ya'ipi piyapi'sari imasapi. "Tëpachinaco'," itërapí. Pëi' nanpënanquë canconahuatona', na'con na'con no'huitona', yaahuëpi. Napoaton sontaro'sari Paono inápaquë pitëterahuatona', quëpapi.

No'huitona'piro'sa' nontërinso'

³⁷ Pëiquë yaya'conpachinara, Paonori capitan itapon:

—Sinioro capitan, pi'pian nonchinquën topirahuë', itërin.

—¿Crico nananquë nonan ti? itërin.

—Ina nananquë mini nonahuë, itërin.

³⁸ —Iquipito piyapinquën ta'ma topirahuë'. Inaso' i'huamiáchin copirno no'huitón, catapini huaranca tirocoro'sa', inotëro parti quëparin, itërin.

³⁹ —Co inacohuë'. Caso' cotio quëmapi. Tarsoquë nasitërahue. Inaso' panca ninano', Sirisia parti ya'huërinso'. Ya'ipi piyapi'sa' nohuitopi. Isopita piyapi'sa' nonchi, topirahuë', itërin.

⁴⁰“Inta nipachin, nontèquèl,” itèrin. Paono nanpènanquè huanirahuaton, anqui anquita'parin. Piyapi'sari ni'sahuatona', copica topi huachi. Napohuachinara, Paonori cotio nananquè itapon:

22 ¹“Natanco iyaro'sa', apiro'sa', pi'pian yanontèranquëma'. Caso co manta' onporahuèl,” ténin. ²Cotio nananquè nonsarinso natanahuatona', aquè aquètè ta'topi. Napohuachinara, itaantarín:

³“Canta' iyaro'sa' cotio piyapico. Tarsoquè nasitèrahuè. Sirisia parti nasitopirahuèl, isèquè huècato, hui'napitèrahuè. Maistro Camariro a'chintèrinco. Shimashonènpoa' pènèntèrinso chachin ya'ipi a'chintèrinco. Hua'huatapo quèran huarèl chiniquèn Yosè yonquirahuè. A'naya tèranta' nisha yonquihuachinara, canpita pochachin no'huirahuè. ⁴Íraca na'a Quisoso imapisopita aparisitèrahuè. Yatèparahuè. Quëmapi'sa' tonporahuato, tashinan pèiquè po'morahuè. Sanapi'sa quèran huarèl inaquè po'morahuè. ⁵Yanitotohuatama', corto hua'an chini chiniquèn nanantèrinsonta' inachachin sha'huitarinquëma'. Cotio ansiano'santa' nitotopi. Inapitaso' quirica ninshitèrinaco iyaro'sa' Tamascoquè ya'huèpisopita quètona'huaso marèl. Inatohua' pa'nahuè Quisoso imapisopita maca'huaso marèl. 'Tonporahuato, Quirosarinquè quëmaarahué ana'intacaiso marèl, ta'to,' pa'nahuè.

Quisosori ya'notèrinso' sha'huiantarinso'

(Hechos 9.1-19; 26.12-18)

⁶Pa'sápatoi Tamascoquè ya'caritèrarai. Camotèchin nisahuaso', a'na-roáchin inápa quèran huènaráchin huènaráchin a'pintèrinco. ⁷No'paquè anotahuato, inápa quèran nontèrincoso' natanahuè. 'Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?' itèrinco. ⁸‘¿Inquènta' quëmaso' Sinioro?’ itèrahuè. ‘Ca Quisosoco, Nasaritoquè ya'huèrahuèso'. Aparisitaranco,’ itèrinco. ⁹Ca'taninacosopitanta' a'pininso' ni'pi. Nipirinhuél, nontèrincoso' co natanpihuèl. ¹⁰‘¿Ma'ta' Sinioro onpo'iso?’ itèrahuè. ‘Huanirahuaton, nina-noquè paquèl. Inaquè a'na quëmapi sha'huitarinquèn ma'sona nicamaso',’ itèrinco. ¹¹Huènaráchin huènaráchin a'pintèrinco ni'ton, co manta' quènantèrahuèl. Napoaton ca'tanincosopita matanparahuatonaco, Tamascoquè quèparinaco.

¹²Ina ninanoquè chachin a'na quëmapi ya'huèrin, Yosè noya chinotèrinso'. Ananiasè itopi. Moisèsè íraca pènèntèrinso' no'tèquèn natèrin. ‘Inaso' noya quëmapi,’ topi ya'ipi cotioro'sa'. ¹³Huècapairahuatonco, nontiirincó. ‘Iya Saono. ¡Sinioro nohuanton, noya ni'tantaquèl!’ itèrinco. Naporo chachin noya ni'taantarahuato, ina quènanahuè. ¹⁴Ina quèran itaantarínco: ‘Yosè chinotèrèhuaso' nani huayoninquèn nohuantèrinso chachin nitotamaso marèl. Ina nohuanton, Quisoso ya'notèrinquèn. Noya noya inaso'. Nontèrinquènso' natanan. ¹⁵Yosè acorinquèn ya'ipi piyapi'sa' sha'huitamaso marèl. Ni'nanso', natananso', inapita sha'huieran. Ina marèl ya'notèrinquèn. ¹⁶Napoaton ama hua'quiquèsohuél. Apiramiáchin huaniquèl. “Quisoso imasarahué huachi,” ta'ton, aporihuanquèl. Ina nontohuatan, oshanèn inquitarinquèn,’ itèrinco.

Nisha piyapi'sa' a'chintacaso marèl a'parinso'

¹⁷Ina quèran Quirosarinquè paantahuatèra, Yosè chinotopiso pèiquè pa'nahuè. Inaquè Yosè nontasoco, hua'narèso pochin ni'nahuè. ¹⁸Quisoso

nontaanterinco. 'Manorahuaton, Quirosarin quëran pipiquë'. Ca nanamëhuë sha'huihuatan, co natëarinënnquënhuë', itërinco. ¹⁹ 'Inapita Sinioro nohuitërinaco. A'na parti a'na parti paato, ya'ipi niyontonpiso pëiro'saquë ya'conahuë. Inaquë imarinënnquënsopita ahuërahuë. Tashinan pëiquë po'morahuë. ²⁰ Istipan quëma nanamën a'chininso marë' tëpahuachinara, canta' ni'nahuë. "Tëpaco", itërahuë carinta'. Tëpatona'piro'sa' a'mopiso' ocoirahuatona', quëtërinaco, a'pairahuë. Ya'ipiya nohuitërinaco, itërahuë. ²¹ 'Ina nipirinhüë', paquë'. Aquë yaa'paranquën nisha piyapi'sa' a'chintamaso marë', itërinco. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarahüë," tënin Paono.

Capitan hua'ani maninso'

²² Piyapi'sa' noya natanapirinhüë'. "Nisha piyapi'sa' a'chintarahüë," topachina, no'huitaantapi.

"Tëpachinaco'. ¡Pa'pi co noya quëmapihuë! ¡Chiminchina'in!" itopi. ²³ Chiníquën nonsapi. No'huitatona', a'mopiso' pa'tan pa'tantahuatona', inápaquë mo'shiqu ëpita pa'satapi. Chiníquën no'huitohuachinara, cotioro'sa' inachintopiso'. ²⁴ Capitan hua'ani ni'sahuaton, sontaro'sa itapon: "Sontaro'sanpoa ya'huërehuaquë quëparahuatoma', huihuico'. Ma'marësona no'huipiso', sha'huichinpoa'," itërin. ²⁵ Inaquë quëparahuatona', tonpopi huihuicaíso marë'. Tonpopirinhüë', capitan inaquë huaniarin ni'ton, Paonori itapon:

—Caso' Noma piyapico nipirahuë', yahuihuiramaco. Co napotamacoso ya'huërinhuë'. Co coisë nitotopirinhüë', ¿yahuihuiramaco ti? itërin Paonori.

²⁶ Ina natanahuaton, capitan hua'an sha'huitapon pa'nin.

—¿Ma'ta' ipora onpoapon? Paso' quëmapi Noma piyapi nipirinhüë', yahuihuiterin. Ni'quëna copirno no'huihuachinquën, itërin.

²⁷ Napotohuachina, capitan hua'ani huëcapairahuaton:

—¿Quëmaso' Noma piyapinquën ti? itiirin.

—Inaco mini, itërin Paonori.

²⁸ —Na'con pahuëretato, Noma piyapi ya'conahuë, itërin capitan hua'ani.

—Caso nipirinhüë' nasitërahuë quëran huarë' Noma piyapico. Tatahuë Noma piyapi ni'ton, canta' inapochachin ninahuë, tënin Paono.

²⁹ Ina natanahuatona', co huachi huihuipihuë'. Capitan hua'aonta' pa'yanaton, të'huarin. Noma piyapi nipirinhüë', catinaquë tonporinso marë' copirno të'huatërin.

Cotio hua'ano'sa' Paonori sha'huitërinso'

³⁰ Tahuëririnquë capitan hua'ani yanatantërin. "¿Ma'marëta' cotioro'sari sha'huirapipi?" ta'ton, sontaro'sa' sha'huitërin Paono ocoicaíso marë'. Naporahuaton, ya'ipi cotio hua'ano'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa' chini chiníquën nanantopisonta' amatërin. Nani niyontonpachinara, inaquë Paono quëparin natanacaiso marë'.

23 ¹ Paono ya'conahuaton, hua'ano'sa' notëërahuaton, itapon:

—Ipóra iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma' natanco. Hua'huatapo quëran huarë' noya ninahuë. Yosë ni'sárinco, co manta' onporahuë', itërin.

² Naporo tahuëri'sa' Ananiasë itopiso', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' nisarín. Inari huanipapisopita itapon:

—Ahuëananco', itërin. Napohuachina, huaniparinsoari ahuëananin. Napotohuachina, Paonori itapon:

³—Quëmaso' nonpintëinquën. ¡Yosë ahuëarinquën quëmanta'! “Moisësë pënëntërinso' natëto, ana'intarahuë,” taponahuë', çonpoatonta' sha'huitëran ahuëincoso'? Moisësë chachin pënëninpoa' ama topinan quëran piyapi ahuëcaso marëhuë', itërin.

⁴—Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso nipirinhüë', çno'huiton, nonapiran ti? itopi.

⁵—Co'chi iyaro'sa' nohuitatorahuë', naporahuë' paya. Tëhuëenchachin Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Co hua'anënpoa' nonapicaso' ya'huërinhuë',” tënin, itërin Paonori.

⁶Cotio hua'ano'sa' huë'pisopita co napopianachin yonquipihuë'. Patoma satsioro'sa', patomaso', parisioro'sa'. Ina yonquiaton, Paonori itantarín:

—Caso' iyaro'sa', Parisioco. Shimashonëhuëpitanta' parisioro'sa chachin. “Yosë ananpitaantarínpoa',” ténahuëso marë' isopita sha'huirapirínaco, itërin.

⁷Ina natanahuatona', parisioro'sa', satsioro'sa', inahua capini nino'huipi. Nisha nisha yonquipi. ⁸Satsioro'saso' co natëtona'piro'sahuë'. “Co Yosë ananpitaantarínpoahuë'. Co hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoahuë'. Co anquëniro'sa tëranta' ya'huëpihuë',” toconpi. Parisioro'saso nipirinhüë' natëpi. “Hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoa' ni'ton, Yosë ananpitaantarínpoa'. Anquëniro'santa' ya'huërin,” topi. ⁹Napoaton ninontatona', noncaroapi. Parisio maistro'sa' huanirahuatona', chiníquën nonpi.

—Iso quëmapiso' noya, tënai. Co manta' onporinhüë'. Anquëni noninso' natamara. Hua'yani a'na nontomara, tënin a'naquën. Napohuachinara, satsioro'sa' no'huitopi.

¹⁰Chiníquën nino'huitona', niahuërapí. Napoaton capitan hua'ani sontaro'sa' camairín.

—Maconco' tēpahuachina', itërin. Napotohuachina, sontaro'sa' pa'pi. Paono osërëconahuatona', sontaro'sa' ya'huëpiquë quëpaantapi.

¹¹Naporo' tashi' Siniorori ya'notimarahuaton, Paono itapon: “¡Ama tē'huatonhuë', chiníquën cancantëquë'! Quirosarínquë nanamëhuë nani sha'huiran. Inapochachin Nomaquënta' paaton, sha'huiantamaso' ya'huërin,” itërin.

Paono yatëpapiso'

¹²Tahuërirínquë a'naquën cotioro'sa' chinotopi Paono tēpacaiso'. “Ama huachi ca'ahuasohuë'. Ama o'oahuasohuë'. Paono tēpaquë huarë' ca'ahua'. Co tēparihuarahuë' ca'patëhua', Yosë ana'inchinpoa',” nitopi. ¹³Catapini shoncaya'pi pochín napopi. ¹⁴Naporahuatona', paatona', cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita nontopi.

—Nani huachi anoyatërai. Co huachi coshataraihuë'. Paono tēpaquë huarë' coshataantarai. Yoscoarë' tēpaarai, tënai. ¹⁵Napoaton capitan hua'an sha'huitoco' Paono quënta'in. “Tashiraya yanontantarai no'tëquën nitota'huaiso marë',” itoco'. Quiyaso nipirinhüë' na'pitatoí, ninaarai. Ya'cari-tohuachin, a'naroáchin masahuatoí, tēpaarai, itopi.

¹⁶ Paono apia'hua'inso nimirinhuè', yatèpapiso' natantèrin. Inaso', oshin hua'huin. Natantahuaton, sontaro'sa' ya'huèpique paaton, Paono sha'huitèrin. ¹⁷ Sha'huitohuachina, a'na capitan amatèrin.

—Iso hui'napi hua'anènquè quèpaquè' nanan sha'huichin, itèrin.

¹⁸ Napohuachina, hua'anènquè quèparahuaton, itonin:

—Sontaro'sa' ya'huèpique Paono amatèrinco. “Iso hui'napi hua'anènquè quèpaquè' nanan sha'huichin,” itèrinco ni'ton, quènahue, itèrin.

¹⁹ Capitan hua'ani matanparahuaton, amashamiachin quèparin ama piya-pi'sari natanacaiso marèhuè'.

—¿Ma'ta' yasha'huitèrancoso'? itèrin.

²⁰ —Cotio hua'ano'sa' nani chinotopi Paono amatacaiso marè'. “Tashiraya Paono quènantaquè' nontanta'ii. Naporinso', aquètè huarè' yanitotèrai,” itarinènquèn. ²¹ Nimirinhuè', ama natèquèsoshuè'. Catapini shonca na'con piya-pi'sari chinotopi tèpacaiso marè'. Po'oana quèran ninarapi tèpacaiso marè'. Co huachi coshatapihuè'. Co o'osapihuè'. Paono tèpai huarè' coshatacaiso' yonquipi. Iporaso' quèma ninarinèn nohuantopiso chachin nitamaso', itèrin.

²² —Sha'huitèrancoso' api, ama insonta' sha'huitèquèsoshuè', itahuaton hui'napi a'parin.

Paono a'na parti quèpapiso'

²³ Ina quèran cato' capitano'sa' amatèrin.

—Apira ma'sha tapaco' Sisariaquè pacacamaso marè'. Cato pasa sontaro'sa' sha'huitonquè' pa'ina'. Cahuarioquè pa'na'piro'santa' canchisè shonca quèpaquè'. Nansahuano'sa' cato pasa quèpaquè'. Ya'ipi tapatèquè' yayonotashirahuaso' pacacamaquèma'. ²⁴ Cato' cahuario quèpaco' Paono paacasos marè'. Noya a'pairahuatoma', hua'an Huirisè quètonco', itèrin. ²⁵ Ina quèran quirica ninshitèrin hua'an quètacaiso marè'.

²⁶ “Sinioro hua'an Huirisè. ¿Noyanquèn quèmanta'? Ca Craotio Nisiasèco ninshitaranquèn, ni'què'. Quèmaso' chiniquèn nanantèran ni'ton, pi'pian sha'huichinquèn. ²⁷ Iso quèmapi a'pataranquèn, cotioro'sari mapiso'. Yatèpapurinahuè', quènanahuato, sontaro'sa' a'parahuè osèrètacaiso marè'. Inaso' Noma piyapi ni'ton, osèrètèrahuè. ²⁸ ¿Ma'marèta' sha'huirapipiso'? ta'to, cotio hua'ano'saquè quèparahuè nitota'huaso marè'. ²⁹ ‘Cotio pènèntèrinso' co natèrinhuè', toconpi. Inaíchin sha'huirapipi. Co manta' onporinhuè'. Co chiminacaso' ya'huèrinhuè'. Coni tashinan pèiquè tèranta' po'mocaso' ya'huèrinhuè'. ³⁰ Ina quèran cotioro'sa' chinotopi tèpacaiso', natantèrahuè. Napoaton a'naroáchin a'patèranquèn. Cotioro'santa' nani sha'huitèrahuè ya'huèranquè paatona' sha'huirapicaiso marè'. Nani huachi,” itèrin, ninshitaton.

³¹ Ina quèran sontaro'saso' natèrahuatona', Paono quèpapi. Tashi' nimirinhuè', Antipatèrisè'pa' quèpapi. ³² Tahuèririnquè sontaro'saso' ya'huèpique panantapi. Cahuarioquè pa'na'piro'saichin Paono quèpapi. ³³ Sisariaquè canconahuatona', quirica hua'an quètonpi. Paononta' yo'conpi. ³⁴ Hua'anso' quirica nontahuaton, itapon: “¿Inso partita' hua'huatèranso'?” itèrin. “Sirisia parti hua'huatèrahuè,” itèrin Paonori.

³⁵ —Sha'huirapirinènsopita canquihuachina', ya'ipiya natanarahue, itèrin. Ina toshuaton, sontaro'sa' camairin Paono quèpacaiso marè'.

—Hua'an Irotisè pëinënquë quëparahuatoma', a'paico' ta'ahuachin, itërin.

Hua'an Huirisëquë sha'huirapipiso'

24 ¹A'natërápo tahuëri nanihuachina, corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' canquirin, Ananiasë itopiso'. A'naquën cotio ansiano'sari ca'tanpi. Nonapina'pi hua'aonta' huë'nin, Tirotoro itopiso'. Huirisë ya'huërinquë huë'sahuatona', Paono sha'huirapipi. ²Paono quëntahuachinara, Tirotorori itërin:

—Ipora siniro hua'an, pi'pian nonchinquën natanco. Ma noya quëmaso' hua'anëntërancoi. Noya yonquiaton, na'con catahuanancoi ni'ton, sano ya'huërai. ³Ina marë' ya'ipicoi noya ni'nainquën. “Yosparinquën,” itërainquën. Quëmaso' tēhuëinchachin chiníquën nanantëran. ⁴Apira pi'pisha yanontanquën, noya natanco. Co hua'qui' nontanquënhuë'. ⁵Iso quëmapi Paono itopiso' pa'pi co noyahuë', tēnai. Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' nisha nisha ayonquirin. A'chinpachina, cotioro'sa' nino'huipi. Ya'ipi parti naporin. Nisha imarin. Nasarinoro'sa' itopiso' imaton, na'a piyapi'sa' a'chintarin imacaiso marë'. ⁶Yosë chinotopiso pëinta' yatapirin. Nisha piyapi'sa' inaquë ichiya'conin, co inapitaso' ya'conacasohuë' nipirinhue'. Naporo' quiyari manai. [Quiya coisëquë yaquëpapiraihuë' ana'intacaso marë'. ⁷Capitan hua'an Nisiasëso nipirinhue', notohuaro' sontaro'sa' quësahuaton manin. Osërëterincoi. ⁸“Noma hua'an ya'huërin'pa' paatoma', sha'huirapico',” itërincoi. Napoaton isëquë huë'nai.] No'tëquën sha'huirapiarai. Quëmari Paono natanquë' inachachin sha'huichinquën, itërin Tirotorori.

⁹Cotioro'sa' huë'pisopitanta' inachachin napotopi. “No'tëquën sha'huitërinquën,” itopi. ¹⁰Ina quëran hua'ani imirin quëran tasatërin Paono nontacaso marë'. Napotohuachina, Paonori itërin:

—Na'a pi'ipi siniro hua'an quëma hua'anëntërancoi. Napoaton noya cancantato, nontanquën. ¹¹I'huamiáchin Quirosarinquë paantarahuë Yosë chinota'huaso marë'. Shonca cato' tahuërichin nisarin pa'nahuëso'. A'napita natanpatan, inachachin sha'huitarinëinquën. Co hua'quiyatërarahuë'. ¹²Yosë chinotopiso pëiquë pa'patora, co insonta' no'huirahuë'. Niyontonpiso pëiquënta' noya pa'nahuë. Co cachiquë tēranta' chiníquën a'chinahuë'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, co sha'huitërarahuë' nino'huicaiso'. ¹³Topinan quëran nonpinapirinaco. Na'con sha'huirapipirinacohuë', ni'nincoso chachinso co ya'huërinhuë'. ¹⁴“Nisha imarin,” topi. Inaichin no'tëquën nonpi. Tēhuëinchachin Quisoso nanamën imarahuë. Nipirinhue', Yosë no'tëquën chinotërahue'. Shimashonëhuëpita chinotopiso chachin chinotërahue' canta'. Ya'ipi Yosë quiricanën natërahue'. Iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshitopiso', inapita yonquirahuë. ¹⁵“Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'to natërahue. “A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ananpitaantarahuë. Noya piyapi'sa', co noya piyapi'sahuë', ya'ipi ananpitaantarahuë,” tēnin Yosë. Ina tahuëri caso' ninarahuë. Isopitanta' ina ninarapi. ¹⁶Napoaton nani tahuëriya Yosë no'tëquën yanatërahue. Piyapi'santa' co yanonpintërahue'.

¹⁷Iráca Quirosarinquë ya'huëpirahuë'. Na'a pi'ipi a'na parti pa'nahuë quëran i'huamiáchin inaquë paantarahuë. Sa'ahuaro'sa' nosoroato, coriqui quëta'huaso marë' pa'nahuë. Ma'sha Yosë quëta'huaso marënta' pa'nahuë.

¹⁸Iráca pënëntërinso' natëto, Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpirahuë', co

manta' onporahuë'. Co piyapi'sa' ayontonahuë'. Co ca nohuanto nino'huipihuë'. Inaquë cotioro'sa' Asia parti ya'huëpisopita quënaninaco. ¹⁹Inapita mini isëquë huë'sahuatona', sha'huirapiitonacohuë', co huë'pihuë'. ²⁰I'hua cotio hua'ano'sa' niyontompachinara, amatërinaco. Isopita nataninaco. Ma'sona onporahuëso' sha'huichinën. ²¹Naporo' isoichin napotërahuë. "Yosë ananpitaantarinpoo' tënahüeso marë' ipora sha'huirapirinaco," itërahuë, tënin Paono.

²²Ina natanahuaton:

—Noyahua'. Nani natananquën. Capitan hua'an Nisiasë o'mahuachin, iso nanan yonquiantarahuato, sha'huichinquëma', tënin hua'an. Quisoso nanamën a'chinpiso' noya nitotaton, co aquëtë' yanataninhuë'.

²³Ina quëran capitan sha'huitërin: "Paono noya a'paiquë' ama ta'ainsohuë'. Nipirinhüë', ama tonpoquësohuë'. Nipayarinsopita huë'pachina', noya ya'coina'. Ma'sha pahuantohuachin, quëchina'," itërin.

²⁴Hua'quimiächin quëran Huirisë sa'inë chachin huëantarahuaton, Paono amataantarin. Sa'inso' cotio sanapi, Torosira itopi. Paono huë'pachina, itapon:

"Quisocristo imaranso' sha'huitocoi noya nitochii," itohuachina, "Tëhuënchachin Quisocristo imarahüë. ²⁵Yosë sha'huitërinpoo' noya cancantacaso marë'. Ina catahuarinpoo' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso'. A'na tahuëri coisë pochin nicaton, ya'ipi piyapi'sa' natanarin. Co noyahuë' nipisopita ana'intarin," tënin Paono. Napotohuachina, hua'an pa'pi pa'yanin.

—Nani huachi. Iporaso' paquë'. A'na tahuëri yanontaantahuatënquën, amataantaranquën, itërin.

²⁶"Paono pahuëreaponco pipicaso marë' nimara," ta'ton, hua'qui quëran hua'qui quëran amataantarin nontacaso marë'. Na'aro' Paono nontopirinhüë'.

²⁷Cato' pi'ipi nanihuachina, nisha hua'an ya'coantarin, Porsio Pisto itopiso'. Huirisëso' pipirin huachi. Pipiponahuë', co Paono ocoirinhüë'. "Cotioro'sa' no'huihuachinaco," ta'ton, co ocoirinhüë'.

Hua'an Pistoquë sha'huirapiantapiso'

25 ¹Nasha hua'an canquirin huachi, Pisto itopiso'. Sisariaquë huëcaton, cara tahuëri i'huatërin. Ina quëran Quirosarinquë pa'nin. ²Inaquë pa'pachina, cotio hua'ano'sa', corto hua'ano'sa', inapitari Paono sha'huirapipi.

³"Quirosarinquë quënantaquë', natanta'ii, topiraihuë'," itopi. Nani chinotopi na'pirahuatona', iraquë tëpacaiso marë'. ⁴Napotopirinhüë', co hua'an nohuantërinhuë'.

"Inca. Co yaquëntarahüë'. Sisariaquë a'pairapi. Co hua'qui quëranhuë' inaquë canta' paantarahuë," tënin. ⁵—Napoaton pa'pato, caraíchin hua'anquëma' huëco' pa'ahua', tënahüë. Paono co noyahuë' nipachin, inaquë sha'huirapico', itërin.

⁶Inaquë shonca tahuëri pochin i'huatantarahuaton, Sisariaquë paantarin. Tahuëririnquë coisë shiranëquë huësërahuaton, Paono amatërin. ⁷Cotioro'sa' Quirosarin quëran nani o'mapi ni'ton, Paono huë'pachina, ahuancanapirahuatona', na'con sha'huirapiapi. Nisha nisha sha'huirapipirinhüë', co ni'ninso chachin ya'huërinhuë'. ⁸Ina quëran Paonori itërin:

—Íraca quëran huarë', siniro hua'an, noya ninahuë. Co manta' onporahuë'. Moisésë pënëntërinso' cotioro'sari natëhuachinara, co ina marë' no'huirahuë'.

Yosë chinotopiso pëinta' co tapirahuë'. Co nisha piyapi ichiya'conahuë'. Noma copirnonta' natërahuë. Co onporonta' piyapi'sa' sha'huitërahuë' ina no'huicaïso'. Topinan quëran sha'huirapirinaco, itërin.

⁹Noya natanpirinhuë', hua'an co nohuantërinhuë' cotioro'sari no'huicaïso' ni'ton, Paono itërin:

—¿Nohuantëran Quirosarinquë paacaso'? Inaquë sha'huirapihuachinën, cari natanpato, sha'huitaranquën, itërin.

¹⁰—Co nohuantërahuë'. Quëmaso' Noma copirno acorinquën ni'ton, nontaranquën. Sha'huirapirinacoso' isëquë anoyatacaso' ya'huërin. Co manta' cotioro'sa' onpotërahuësöhuë', nitotëran. ¹¹Tëpatona'pi, copirno no'huina'pi, inapita tëpacaso' ya'huërin. Ina pochinco canta' naporini, tëpainacoso' nohuanchitöhuë'. Nipirinhuë', nonpinapihuachinaco, co cotioro'saquë yocancoso' ya'huërinhuë', tënahuë. Noma copirno chachin yanontarahuë. Ina nataincoso' ya'huërin, itërin Paonori.

¹²“Noma copirnososo' chini chiníquën nanantërin ni'ton, co topinan a'parëhuë',” ta'ton, coisënënpita nontërin. Nani nontohuachina, Paono itantarin:

—Noma copirno chachin yanontëran ni'quëhuarë', ina ya'huërin'pa' a'paaranquën, nontonquë', itërin.

Acripa hua'an canquirinso'

¹³Hua'quimiáchin quëran a'na hua'an chiníquën nanantërinso' canquirin, Acripa itopiso'. Sisariaquë huë'nin Pisto nicapon. A'na sanapinta' huë'nin, Pirinisa itopiso'. ¹⁴Hua'qui' inaquë yacapatarin ni'ton, Pistori itërin:

—Tashinan pëiquë a'na quëmapi ya'huëarin, Paono itopiso'. Iráca Huirisëri po'morinso'. ¹⁵I'hua Quirosarinquë ya'huasoco, cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari na'con sha'huirapipi. “Chiníquën ana'intëquë’,” itërinaco. ¹⁶Ina itohuachinacora, cari itapo: “Noma piyapicoi co topinan quëran ana'intëra ihuë'. Cato ya'pi ma'sha nionpotohuachinara, cato chachin coisëquë pa'sapi. Sha'huirapihuachina, a'nanta' a'panitacaso' ya'huërin. Ina quëran coisëri noya nitotaton, tëhuëna'pi no'tëquën ana'intarin. Ina pochin Noma piyapicoiso' ninai,” itërahuë. ¹⁷Napoaton isëquë huë'pachinara, co hua'quirahuë'. Tahuëririnquë coisë shiranëinquë huënsërahuato, Paono amatërahuë. ¹⁸Ina quëran cotioro'sari sha'huirapipi. Panca tëhuëmara ni'ton, sha'huirapiapi, topirahuë', co ina pochin sha'huirapipihuë'. ¹⁹“Paono co quiya pochin Yosë chinotërinhuë'. Nisha imarin. A'na quëmapi Quisoso itopiso' chiminaponahuë', nani nantantarin,” toconin, topi. Inaíchin sha'huirapipi. ²⁰Cotioro'sa' moshapiso' co pi'pisha tëranta' nitotërahuë'. Napoaton Quirosarinquë yaquëpapirahuë' aquëtë' natanta'huaso marë'. “Inaquë sha'huirapiinën,” itopirahuë', co nohuantërinhuë' ²¹“Noma copirno chachin yanontarahuë. Ina nataincoso' ya'huërin,” tënin. Napoaton tashinan pëiquë po'moantarahuë. Nanitohuato, Noma copirno nontacaso marë' a'paarahuë, tënin Pisto.

²²—Carinta' nata'in, tënin Acripa.

—Noyahua'. Tashiraya chachin natanaran, itërin Pistori.

²³Tahuëririnquë Acripaso' Pirinisarë chachin huë'pi. Noyasha nitaparahuatona', natanacaiso pëiquë ya'conpi. Capitano'sa', ninano'

hua'ano'sa', inapitanta' ya'conpi. Naporahuatona', Paononta' amatopi.
²⁴Huë'pachina, Pistori itapon:

—Noya siniro hua'an huë'nan. Canpitanta' iyaro'sa', noya huë'nama'.
 Ya'ipinquëma' yanontaranquëma', natanco. Iso quëmapi ni'co'. Ma'sona
 onpomara. Ya'ipi cotioro'sari no'huipi. Quirosarinquë sha'huirapipi, isëquënta
 huëcatona', sha'huirapipi, chiniquën nonapitona'. “Co noya quëmapihuë'.
 Atëpatëquë',” itërinaco. ²⁵Natanpirahuë', co manta' onporinhuë'. Co
 tëpacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. “Noma copirno chachin yanonta-
 rahuë,” itërinco marë' inaquë yaa'papiirahuë', co nanitërahuë' topinan
 a'paca'huaso'. ²⁶Quiricanta' yaa'papiirahuë'. Co nitotërahuë' ma'sona
 onporinso' ninshita'huaso'. “¿Ma'ta' Noma copirno ichi?” ta'to, Paono amatë-
 rahuë natanamaso marë'. Quëmarinta', siniro hua'an, noya natantariquë'.
 Nani natanpatan, catahuaco ninshichi, topirahuë'. ²⁷Co topinan a'pacaso'
 ya'huërinhuë'. Ma'sona onporinso' ninshitahuato sha'huirapicaso' ya'huërin,
 tënahuë, itërin.

Hua'an Acriparinta' Paono nataninso'

26 ¹Ina quëran hua'an Acripari Paono itapon:

—Inta noniquë nipachin. Ma'sona onporanso' sha'huitocoi
 pa'poyainquën, itërin.

Itohuachina, Paonori anquitahuaton, itapon: ²“Noya siniro hua'anpa',
 noya cancantato, nonchinquën natanco. Cotioro'sa' nani na'con sha'huirapir-
 rinaco ni'ton, cari no'tëquën sha'huitaranquën. ³Quëmaso' cotioro'sa'
 a'chininso' noyá nitotëran. Nisha nisha inachintopiso' ya'ipiya nitotëran. Ama
 no'huitatonhuë', noya natanco.

Co'huara imashatëraponhuë', Paono naporinso'

⁴Hua'huatapo quëran huarë' ya'huërahuëso', Quirosarinquënta'
 ya'huërahuëso', inapita ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. ⁵Caso' Parisioco. Quiyaso'
 cotioro'sa' imapiso', no'të no'tëquën natërai. Ya'ipi cotioro'sa' nitotopi.
 Nohuantopi naporini, inachachin sha'huichitënëquënhuë'. ⁶⁻⁷Iráca shima-
 shonënpaopita nontaton, Yosëri itërin: ‘A'na tahuëri nicha'ësaranquëma',
 nanpimiatarama', itërin. Ya'ipi cotioro'sa' ina ninapi, shonca cato' huënton
 chachin ninarapi. Nani tahuëri tashirë chachin ina chinotatona', naporapi.
 Canta' ina ninarahuë. Ina marë' siniro hua'an, cotio hua'ano'sa' sha'huirapir-
 rinaco. ⁸A'na tahuëri Yosë ananpitaantarinpoo', tënai. ¿Onpoatomata'
 canpitaso' co ina yanatëramahuë? tënahuë.

Paonori Quisoso imapisopita aparisitërinso'

⁹Canta' iráca co Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' imarahué'. Ina
 imapisopitanta' no'huirahuë. Aparisita'huaso' ya'huërin, topirahuë'.
¹⁰Quirosarinquë ya'huasoco, Quisoso imapisopita tashinan pëiquë
 po'morahuë. Cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco po'moa'huaso marë'.
 Yatëpahuachinara, carinta': ‘Tëpaco', itërahuë. ¹¹Niyontonpiso pëiro'saquë
 ya'conahuato, na'aro' aparisitërahuë. Quisoso a'pocaiso marë' napo-
 rahuë. Chiniquën no'huito, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë huarë' paato,
 aparisitërahuë.

Paono ya'nan imarinso'*(Hechos 9.1-19; 22.6-16)*

¹² A'na tahuëri cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco Tamascoquë paca'huaso marë'. Quisoso imapisopita maca'huaso marë' pa'sapirahuë', ¹³ camotëchin iratërasoco, inápa quëran chiniquën a'pintimarincoi. Pi'i quëran chini chiniquën a'pintërincoi. Huënaráchin huënaráchin ni'nahuë. Ca'tanincosopitanta' ni'pi. ¹⁴ Ya'ipicoi no'paquë anotasocoi, Quisoso nontërinco. Cotio nananquë nontërinco, natanahuë. 'Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco? Ni'quë'. Cahuario yaa'pahuatëra, nara'huaya inëshin nininquë ohuanë'. Cahuariori no'huitaton to'tahuachina, aquë aquëtë' iquitërin. Inapochachin quëmanta' no'huiranco ni'ton, aquë aquëtë' co noyahuë' cancantaran,' itërinco. ¹⁵ '¿Inquënta' quëmaso' Sinioro?' itërahuë. 'Ca Quisosoco, aparisitarancoso'. ¹⁶ Iporaso nipirinhüë' huaniquë'. Nani acoranquën piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Nani ni'nanco. A'na tahuëri nohuantërahuëso' a'notaranquën. Ya'ipi sha'huiráquë'. ¹⁷ Cotioro'sa' yatëpahuachinënquën, nicha'ësaránquën. Nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë a'paaranquën. Inapitanta' yatëpahuachinënquën, nicha'ësaránquën. ¹⁸ Nisha piyapi'santa' a'chintëquë' nanamëhuë nitochina'. Somaraya pochin cancantatona', co nohuitërinacohüë'. Nanamëhuë a'chinto-huatan, nohuitarinaco. Iporaso' tashi pochin cancantopi. Nohuitoahuachinaco, tahuëri pochin cancantapi. Iporaso' sopai hua'ani camaihuachina, natëpi. A'na tahuëriso' Yosë natërapí. Natëtonaco, imapachinaco, oshanëna' Yosëri inquitarin. Ya'ipi natërinacosopita nasha cancan quëtarahuë. Yosë piyapinën-pita chachin nisapi,' itërinco.

Paonori natërinso'

¹⁹ Napoaton, sinioro hua'an, Quisoso inápa quëran ya'notimarinco ni'ton, a'naroáchin imarahüë. Ya'ipi sha'huitohuachincora, no'tëquën natërahuë. ²⁰ Tamascoquë ya'huëpiso'ton sha'huitërahuë. Ina quëran Quirosarinquënta' sha'huiantarahüë. Ya'ipi Cotia partinta' inachachin sha'huiantarahüë. Nisha piyapi'santa' a'chintërahuë. 'Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtaantaco'. Tëhuëenchachin imapatama', noya nisarama', itërahuë. ²¹ Ina marë' cotioro'sa' no'huirinaco. Yosë chinotopiso pëiquë masahuatonaco, yatëpapurinacohüë', ²² Yosëso' catahuarinco, cha'ërahuë. Napoaton ipora huantá' natërahuë. Ya'ipi piyapi'sa' hua'ano'sa quëran huarë' sha'huitarahüë. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninopiso chachin a'chinarahuë: ²³ Yosë nohuanton, Cristo chiminapon. Chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarín. Ina'ton nanpíantarín. Ina quëran a'chintapon tahuëri pochin cancantacaiso marë'. Co cotioro'saráchin nicha'ësarínhuë'. Nisha piyapi'santa' nicha'ësarín, topi ninshitatona', ténin.

Hua'aonta' imacaso' Paono nohuantërinso'

²⁴ Ina pochin nontahuachina, Pistori chiniquën itërin:

—¡Paono, quëmaso' hua'yantëran! Na'con quirica nontaton hua'yantëran, itërin.

²⁵ —Co'chi sinioro hua'an hua'yantërahuë' paya. No'tëquën nonahuë. Sano yonquiato, nontaranquëma'. ²⁶ Ya'ipi sha'huitëranquëmaso' hua'an Acripa

nani nitotërin. Co po'oana quëran napopihuë'. Ya'ipi piyapi nitotopi. Inanta' nani nantatërin. Napoaton co të'huatohuë', ina nontarahuë. ²⁷ ¿Quëmanta' sinioro hua'an, pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' natëran pa'? Natëran ténahuë caso', itërin Paonori.

²⁸—Pi'pian nontopirancohuë' a'naromaréachin quëma pochin canta' Cristo ima'i, ¿topiranhue' ti? itërin Acipari.

²⁹—Pa'pi nohuantërahuë ca pochachin nicamaso'. Ya'ipinquëma' natana-macosopita ca pochachin nicacamaso' nohuantopirahuë'. Catinaquëachin tonpoinëmaso' co nohuantërahuë'. A'naroáchin imarama naporini, noya niitonhuë'. Hua'qui quëran imapatamanta', noya chachin niitonhuë', itërin Paonori.

³⁰Ina natanahuaton, hua'an huanirin. Pisto, Pirinisa, ya'ipi inaquë huënsëpisopitarë chachin huanipi. ³¹Pipirahuatona', inahuara capini ninontopi. —Iso quëmapi co manta' onporinhuë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë'. Co tashinan pëiquë tëranta' po'mocaso' ya'huërinhuë', nitopi.

³²Ina quëran Acipari Pisto nontaton itapon:

Co Noma copirno chachin nontapon yapa'ninhuë' naporini, ocoicaso' ya'huë'itonhuë', itërin.

Nomaquë Paono a'papiso'

27 ¹Ina quëran Pisto yaa'parincoi. A'napita apiro'santa' yaa'parin. Noma copirno Itaria parti ya'huërin ni'ton, Noma sontaro'sa' capitan Orio itopiso' nontërin inatohua' quëpacaiso marë'. “Paono, apiro'sa', inapita quëpaco',” itohuachina, “Noyahua'. Quëpa'i nipachin,” tënin. ²Inaquë panca nancha ya'huërin, Atramitio quëran huë'ninso'. Asia parti yapa'sarin. A'naya a'naya ninanoquë yachinpirinso'. Inaquë ya'conahuato, pipirai. Aristarconta' ca'tanincoi. Inaso' Tisaronicaquë ya'huërin, Masitonia parti nininso'. ³Tahuë-ririnquë Sitonquë nonshirai. Inaquë Paono nosoroaton, capitani itërin: “Nipayaransopita ya'huërinquë yapa'patan, noya paquë',” itërin. Pa'patoira, pahuantërincoisopita quëtërinacoi. ⁴Ina quëran pipirahuato, Chipriquë canconai. Ihuan niquëran pitarincoi ni'ton, coninan pa'tërai. ⁵Ina quëran Sirisia parti, Panpiria parti, inapita pirayan na'huërai. Inapoato, Nisia parti canconai. Miraquë nonshiconai.

⁶Inaquë capitan a'na nancha quënanin, Aricantria quëran huë'ninso'. Itaria parti yapa'sarin ni'ton, inaquë ichiya'conincoi. Panca nancha inaso'. ⁷Pipirahuato, sacai' pa'nai. Oshaquëran paaton, na'a tahuëri quëran Quinitoquë canconai. Ihuan nacapiato, panca so'ton Crita itopiso' tahuitonai. Sarmona ya'cariya pa'nai. ⁸Inaquë yonsai' pa'tërai. Sacai' pa'sahuato, Noya Nonshinano'sa' itopiquë canconai. Ya'cariya a'na ninano' ya'huërin. Nasia itopiso'.

⁹Hua'quirai ni'toi, o'napi tahuëri'sa' naniriarin. Naporo quëran huarë' huëhuëpiro' marë pa'tacaso'. Napoaton Paonori itapon:

¹⁰—Ama siniororo'sa' pa'ahuasohuë', ma'sha onpohuatëhua', ténahuë. Pa'patëhua', nancha tapiarëhua'. Ma'shoro'santa' a'paitarihua'. Piyapinpoanta' chimii tochináchin, itërin.

¹¹Capitanso nipirinhue' co natëtërinhuë'. Nancha hua'anën, nancha quëpana'pi, inapita manorapi: “Pa'ahua',” itohuachinara, “Noyahua',”

pa'ahua' nipachin," tēnin capitan. ¹² "Iso nonshinanquē co noyahuē' o'napi na'huēanata aca so'. Pinisiquē tērantā' canconamarēhua'. Inaquē o'napi na'huēanatahua'," topi. Napoaton manorapi. Pinisiso' Crita parti ya'huērin. Nonshinanēn quēran pi'i pipirinso parti notēērin.

Panca ihuani maninso'

¹³ Ihuan ahuēnan quēran huisohuantahuachina, "Iporaso' noya pacacaso'," topachinara, pipirai. Crita yonsai' pa'tērai. Noya pa'sapiraihuē', ¹⁴ shiara-huaton, panca ihuan manincoi. Pi'i pipirinso parti quēran huēcaponahuē', norti parti amasha yonsanin. ¹⁵ Chiníquēn mapachincoira, co nanitērai huē' no'tēca'huaiso'. Ihuansa' topinan quēpaconincoi. ¹⁶ Marē huancoanai' so'ton ya'huērin, Caota itopiso'. Co pancanayahuē'. Inataquēchin co ihuan chiníquēn pa'ninhuē' ni'ton, ina yonsan yoranai. Ina pa'tasocoi, sacai' niponahuē', poti quēparaiso' a'sonai ama ihuani oshitēcaso marēhuē'. ¹⁷ Ohuararahuatona', nanchaquē po' mopi. Ina quēran caporinquē nancha so'quētopi ama ya'quirapicaso marēhuē'. Ina ya'cariya panca sa'mairo' ya'huērin. Inotē-rachin ninin, Sirti itopiso'. Nohuitatona', ama inaquē pacacaso marēhuē' panca nē'mētē' ótēnpiso', a'pamapi. Inapotohuachinara, ihuansa' topinan quēpaconincoi. ¹⁸ Tahuērinqūē co'sacairi chiníquēn ayanpon yanpontárin. Chiníquēn ihuai' ni'ton, pē'pētoro'sa' quēpapiso' inquitopi. ¹⁹ Ina tashiraya nancha ma'shanēnpitanta' inquitopi. ²⁰ Ina quēran na'a tahuēri co pi'i quēnanaihuē'. Tayoranta' co ya'norinhuē'. Intohuasos' quēparincoi nimara. Co nitotērai huē'. Chiníquēn ihuantarin ni'ton: "Tēhuēnchachin chimiitarihua'; co cha'ēsarihuahuē'," topiraihuē'.

²¹ Nani hua'qui' co coshatērai huē'. Chiníquēn ihuan manincoi ni'ton, co nanitērai huē'. Co huachi chinirai huē'. Paonosos' huancánachin huanirahuaton, itapon:

—Natanco iyar o'sa' no'tēquēn sha'huichinquēma'. Ni'co'. Critaquē quēparitacaso marē' sha'huitopiranquēmahuē', co natēramacohuē' ni'ton, huē'nēhua'. Co huē'nēhuahuē' naporini, co ma'sha onpo'itērihuahuē'. Co ma'sha aya'itonhuē'. ²² Iporaso nipirinhuē' chiníquēn cancantoco'. Co inquēnpoa tērantā' chimiitarihua huē'. Nanchasáchin ayatarihua'. ²³ Caso' Yosē natērahuē. Inasáchin imarahuē. Ina nohuanton, achin tashi' anquēninēn ya'n ot imarincos. ²⁴ Ya'notimarahuatonco, itērinco: "Ama Paonos tē'huaquēsohuē'. Co chimiitaranhuē'. Yosē nohuanton, a'na tahuēri Noma copirno ya'huērin'pa' cansaran copirno chachin nontamaso marē'. Yosē nontēran ni'ton, ya'ipi nanchaquē nisaramasopita nampiarama'. Co a'nayanquēma tērantā' chiminapomahuē'," itērinco anquēni. ²⁵ Napoaton iyaro'sa' chiníquēn cancantoco'. Tēhuēnchachin Yosē natērahuē. Co inasos' nonpintērinpoahuē'. Sha'huitērinco chachin co a'nayanpoa tērantā' chimiitarihua huē'. ²⁶ Nipirinhuē', a'na so'tonquē ihuai' tē'yatarinpoa', itērincoi Paonos.

²⁷ Nani cato' simana nanirihuasos', Atriatico marēquē yanponarai. Ipora huantā' ihuai' quēparárincoi. Yonos tashi pochin nisahuasos': "No'pa' ya'cariarēhua'," topi nancha quēpana'piro'sa'. ²⁸ Napoaton caporin quēran tantiarin. "Cara shonca saota mitro anpotērinso'," tēnin. Amashamiachin pa'sahuatoi, inapochachin tantiantarin. "Cato shonca canchisē mitroíchin

anpotërinso'," tënin. ²⁹“Na'pikuë ya'parapihuatëhua',” ta'tona', huanconën quëran catapini hua'na moto' të'yaitopi ama pacacaso marëhuë'. “¿Onporo-huarëcha tahuërirë'poya?” ta'tona', moshatopi. ³⁰Nancha quëpana'piro'saso nipirinhue' yata'ananpitonacoi: “Hui'nimotën quëran a'na hua'na moto' të'yaitahua',” niitatona', ta'acaiso marë' poti i'quë yatë'yatantapi. ³¹Napo-huachinara, Paonori nicaton, capitan, sontaro'sa', inapita itapon:

—Isopita ta'ahuachina', co canpitanta' cha'ëpomahuë', itërin.

³²Napotohuachina, sontaro'saso' manorahuatona', caporin nishitëtopi. Inapotohuachinara, poti i'quë anotërin huachi.

³³Tahuëri ya'caritohuachina, Paono itantarincoi:

—Iporaso', iyaro'sa', nani cato' simana pa'yanatoma', co coshatëramahuë'.

³⁴Napoaton coshatoco huachi chiniamaquëma'. Co chimiitarihuahuë'. Co manta' onpoarihuahuë', itërincoi.

³⁵Itahuatoncoi, pan manin. Ya'ipiya ni'tërantapikuë, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata Yosë,” itahuaton, së'panin. Ina quëran coshatarin. ³⁶Napo-huachina, ya'ipicoi chiniquën cancantatoi, coshatërai. ³⁷Cato pasa canchisë shonca saotaya'picoi nanchaquë ya'huërai. ³⁸Nani ya'ipiya natëhuachinara, trico quëparaiso' inquitopi. Inapotohuachinara, nancha niotëintarin.

Nancha quëran cha'ëpiso'

³⁹Tahuërihuachina, no'pa' quënanpirinahuë', co nohuitopihuë'. Conin-
nanquë inotë' quënanpi. “Nanitohuatëhua', paso' inotëquë chinpia'ahua',”
nitopi. ⁴⁰Napoaton hua'na moto' nishitëtatona', i'quë a'paitopi huachi.
Naporochachin no'soratën i'shiritopi. Ina quëran hui'nin quëran panca
në'mëtë' inapaquë pë'tënpì. Ihuan quëpahuachincoira, inotëquë pa'sarai.
⁴¹Pa'sapiraihuë', sa'mairo' ni'ton, hui'nin quëran ya'tararin. Co huachi
yapa'ninhue'. Huanconën quëran co'sacairi chiniquën opotaton, nipaatërin
huachi.

⁴²“Huëco' apiro'sa' tēpa'ahua', yonatona' ta'ahuachina',” topi sontaro'sa'.

⁴³Capitanso nipirinhue' nohuantërin Paono cha'ëcaso'. Napoaton “Ama
tēpacosohue'. Ya'ipinpoa' pa'ahua'. Nitoyonpatama', canpita'ton niitatoma',
yonsaiquë paco'. ⁴⁴Ina quëran a'naquëmanta' nontë' së'quërahuatoma',
yonsaiquë paco'. Capa nontë' nipachin, nancha ma'shanënpitaquë tēranta'
së'quërahuatoma', paco huachi,” itërin capitani. Naporahuatoi, cha'ërai. Ya'i-
picoi yonsaiquë canconai.

Paono Martaquë naporinso'

28 ¹Ya'ipicoi cha'ërahuatoi, no'paquë nonshiconai. Ya'huëhuano'sa
natanatoi: “¿Ma'ninta' iso parti?” itohuatëira, “Marta,” itopi, itëri-
nacoi. ²Ya'huëhuano'sa' noya nosororinacoi. O'natatoi, sëhuënai ni'ton,
a'pëtopi. “Huëco' napëntiicoi,” itërinacoi. ³Paono ihuë masahuaton pënuë
acoapirinhue', ya'huan pipirahuaton quëtëimirarin. ⁴Naquëimirarinso',
ya'huëhuano'sari ni'pi. “Iso quëmapi tēpatona'pi ipora. Napoaton yosëro'sa'
nohuanton, ma'sha onpoarin i'huëretacaso marë'. Marë quëran cha'ëponahuë',
chimianin,” nitopi.

⁵Paonosonipirinhue' imirin pa'tanahuaton, ya'huan pënuë tē'yatërin. Co
manta' onporinhue'.

⁶ “Apira pomatarin. A'naroáchin anotahuaton, chiminapon,” tēcatona' hua'qui' ni's apirinuē', co manta' onporinuē'. Napoaton “Co ipora tēpatona'pihuē'. Yosē pochin niponahuē', piyapi taramara,” nitopi.

⁷ Ina ya'cariya a'na hua'an ya'huērin, Popirio itopiso'. Noya quēmapi ni'ton, pēinēnquē ahuē'ētērincoi. Noya nontērincoi. Cara tahuēri cosharo' quētērincoi. ⁸ Pa'pinso nipirinuē' chiniquēn caniorin. Apira apira saporin. Nani hua'qui' chi'chirárin. Paonori nicapon pa'nin. Sē'huamotorahuaton Yosē nontohuachina, a'naroáchin noyatērin. ⁹ Napohuachina, na'a cania'piro'sa' huē'pi. Ina pitanta' anoyatērin. ¹⁰ Ina marē' nōya ni'ninacoi. Naporahuaton, ma'sha nicanarinacoi. Hua'qui' inaquē ya'huērai. Yapa'patēira, pahuantērincoiso' quētērinacoi.

Nomaquē canconinso'

¹¹ Nani cara yoqui nisahuaso', yapa'nai huachi. Inaquē nisha nancha ya'huērin. Aricantria quēran huē'pirinuē', inatohua' o'napi na'huēanaterin. Ina hui'nin motēnquē catopia'hua mamanshiro'sa' ya'huērin. Castoro, Porosi inapita itopiso'. ¹² Inaquē ya'conahuato, paantarai. Siracosaquē nonshirahuato, cara tahuēri inaquē i'huatērai. ¹³ Ina quēran yonsai' pa'tahuato, Niquioquē canconai. Tahuērinqūē pinēhuēi parti quēran ihuan huē'sahuaton, quēparincoi. Cato' tahuēri quēran Potioriquē canconpatēira, nonshirai. ¹⁴ Inaquē imapisopita quēnanconai. “Huēco' ni'quicoi,” itohuachinacoira, inaquē a'na simana yacaparai. Naporahuato, Nomaquē ya'caritēra i huachi. ¹⁵ Ya'caritohuatēira, Quisoso imapisopita inaquē ya'huēpiso' natantahuatona', huē'pi. “Apio niyontonpiso,” itopiquē a'naquēn nacapirai. Naporahuaton, Tres Tapinasēquē canconpatēira, a'napitanta' quēnancoantarai. Imasapi anta' ni'ton, nacapiaponacoi huē'pi. Inapita Paono quēnanahuaton, Yosē nontērin: “Yosparinquēn,” itērin. Naporahuaton, chiniquēn cancantērin. ¹⁶ Ina quēran Nomaquē chachin canconai. Capitanso' pa'sahuaton, prisoro'sa' quēparin tashinan pēiquē po'mocaiso marē'. Paonoso nipirinuē' co inaquē po'mopihuē'. “Nohuantohuaton, quēmaora ya'huēquē,” itopi. Napoaton a'na pēiquē ya'huērin. Nipirinuē', a'na sontarori a'pairarin ama ta'acaso marēhuē'.

Nomaquē Paono pēnētērinso'

¹⁷ Cara tahuēri quēran cotio hua'ano'sa' amatērin. Inaquē huē'pachinara, Paonori itērin:

—Nani iyar o'sa' isēquē huē'nahuē. Pi'pian nonchinquēma', ta'to, amatēranquēma' huē'nama'. Topinan quēran iyaro'sa' sha'huirapirina. Canta' cotio quēmapico ni'to, co a'napita cotioro'sa' no'huirahuē'. Shimashonēnpoapita napopiso' yonquiato, co pinorahuē'. Nipirinuē', Quirosarinquē pa'patora, maninaco. Masahuatonaco, Noma hua'ano'saquē yo'coninaco ana'ntinacoso marē'. ¹⁸ Hua'ano'sa' natanahuatonaco, “Co manta' onporinuē' ni'ton, co tēpacaso' ya'huērinhuē'. Ocoi'i,” topi. ¹⁹ Cotioro'saso nipirinuē' co nohuantopihuē'. Napoaton “Noma copirino chachin yanontērahue,” itērahue. Co yaocoirinacohue' ni'ton, isēquē huarē' huēca'huaso' ya'huērin. Co cotioro'sa' sha'huirapica'huaso marē' huē'nahuē. Co no'huirahuē'. ²⁰ Napoaton amatēranquēma'. Yanohuitēranquēma'. Huēco'

ninontahua'. Ya'ipi israiro'sanpoa' ninarëhuaso marë' catinaquë tonpoimira-tërinaco, itërin.

²¹ —Co'chi iyasha manta' nitotëraihuë' quiyaso paya. Cotia parti ya'huë-pisopita co quirica a'patiirinacoihuë'. Huë'pachinaranta', co a'naya tëranta' nonapirinënquënhuë'. ²² Nipirinhüë', yanatanainquën. “Quisoso imapisopita co noyahuë',” topi natantërai. Ya'ipi parti napopi. Napoaton sha'huitocoi. ¿Ma'ta' quëma a'chinan? ²³ A'na tahuëri huënantahuatoï, sha'huitocoi nito-chii, itopi.

—Noya iyaro' sapa'. Naporo' tahuëri huënantaco' ya'ipinquëma' sha'huichinquëma', itohuachina, pa'pi. Ina quëran tahuëri nanihuachina, na'aya'pi huë'pi. Paono ya'huërinquë niyontonpi natanacaiso marë'. Tashira-miachin huë'pi. Huë'pachinara, Paonori a'chintárin.

—Yosë yahua'anëntërinpoa'. Na'con nohuantërin huëntonëinquë chachin aya'coinpoaso'. Ina marë' hui'nin a'paimarin. Inaso' Quisoso itopi. Quiricanën quëran ina na'con ninopi. Moisësë pënëntërinso' ninshiaton, ninorin. Pënëntona'piro'santa' ninopi, itërin. Quiricanën quëran na'con a'chintërin. A'chintaton, chiníquën pënënin Quisoso natëcaiso marë'. A'chintochináchin i'huatërin. ²⁴ Natanahuatona', a'naquën natëpi. A'naquënso nipirinhüë' co natëpihuë'. ²⁵ Nisha nisha yonquiatona', yapipipi. Yapipihuachinara, Paonori itaantarín:

—Ma no'tëquën iyaro'sa' Ispirito Santori nontërin shimashonënpoa' pënë-nacaso marë'. Ina nohuanon, Isaiasë ninshiaton, naporin:

²⁶ “Paaton, piyapi'sa' sha'huitonquë':

‘Natanapomarahuë', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahuënta', co tëhuëinchachin quënanaramahuë', itëquë'.

²⁷ Isopita piyapi'sa' co natantochináchinhuë' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihuë'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënanpihuë'.

Noya ni'pi naporini, quënantonahuë'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran natëchitonahuë'.

Co noyahuë' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini,

anoyacancanchitohuë', itërin Yosëri,” tënin.

²⁸ Napoaton sha'huichinquëma' nitotoco'. Yosëri nisha piyapi'sa' nani sha'-huitërin cancanëna' anoyatacaso marë'. Inapitaso' natërapí, tënin Paono. [²⁹ Ina itohuachina, nisha nisha ninontahuatona', pipipi.]

³⁰ Ina quëran cato' pi'ipi Paono inaquë ya'huërin. A'nantërinso' pëiquë ya'huëhuachina, na'a piyapi'sari nicapona' huë'pi. Huë'pachinara, noya nontërin.

³¹ “Yosë hua'anëntërinquë ya'conco' canpitanta',” itërin. Sinioro Quisocristo naporinso' a'chintárin. Co të'huatonhuë', na'con a'chinin. A'chinpírinhuë', co insoari tëranta' atonirinhüë' ni'ton, Quisoso nanamën nahuinin. Nani ninshi-tëranquën huachi.

Paonori Nomaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Paonori imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahüë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco paato nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, noya nanan a'chinárahüë.

²Co'huara Quisocristo o'mayatërasohüë', ina nanan chachin Yosë sha'huitërinpoa'. Quiricanën quëran anitotërinpoa', iráca ninshitopiso'. Ina nohuanton, na'a pënëntona'piro'sa' ninopi. ³“Hui'nahuë a'paimarahüë,” tënin Yosë. Napoaton Quisocristo isoro'paquë o'marahuaton, piyapi chachin nasitimarin. Tapi shiin inaso'. ⁴Yosë pochachin ni'ton, noyasáchin ninin. Chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarín. “Inaso' tëhuëenchachin Yosë hui'nin. Chini chiníquën nanantarín,” tënëhua'. Ananpitaantarín ni'ton, nitotërëhua'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa' ni'ton, “Siniro” itërëhua'.

⁵Ina nosoroatonco, acorinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Inapitanta' nanamën natëcaiso marë' pënënarahuë. Natëhuachina', “Quisocristoso' noya noya,” tosapi. ⁶Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahüë', Quisocristo imarama'. Yosë nohuanton, imarama'. ⁷Napoaton Nomaquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë pa'pi nosororinquëma'. Nani acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso'. Ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. Inaso' hua'anëntërinpoa'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

⁸Canpitaso' noya Yosë natërama', natantërahuë. Ya'ipi piyapi napopi. Ina natantato, “Yosparinquën Siniro,” itërahuë Yosë. Ina'ton napotërahuë. Quisocristo catahuarinco ina pochin Yosë nonta'huaso marë'. ⁹Yosë ni'sárinco, no'tëquën nontaranquëma'. Ya'ipi cancanëhuë quëran huarë' Yosë imarahüë. Hui'nin nanamën a'chinárahüë. Nani tahuëriya canpita yonquiatënnquëma', ¹⁰Yosë nontarahüë. “Noya catahuaquë’,” itërahuë. Iráca quëran huarë' nicapënnquëma' yapa'pirahuë', co nanitërahuë'. Ipora huanta' paca'huaso yonquiarahuë. “Quëma nohuantohuatan, Siniro, catahuaco onpopionta' pa'i,” tënahüë, Yosë nontato. ¹¹Yani'nanquëma'. Yacatahuaranquëma' chiníquën cancantamaso marë'. Ina quëran noya noya imasarama'. ¹²Canpitanta' noya imapatama', achinicananaramaco canta'. Noya ninontatëhua', noya noya cancantarihua'.

¹³Tèhuënnchachin iyaro'sa', iráca quëran huarë' nicapënnquëma' yapa'pirahuë'. Ipora huantá' co nanitërahuë' paca'huaso'. Nisha nisha parti a'chinpatëra, piyapi'sa' natëtona', Quisocristo imasapi. Canpitanta' yaa'chintëranquëma' noya noya imacamaso marë'. ¹⁴Ya'ipi piyapi'sa' pënëna'huaso' ya'huërin. Quisocristo sha'huitërinco. "Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ya'ipi nananquë nonpisopita a'chintëquë'. Quirica nitotoro'sa', co nitotoro'sahuë', ya'ipiya pënënnquë'," itërinco. ¹⁵Napoaton canpitanta' yaa'chintëranquëma'. Nomaquë ya'huëramasopitanta' Quisocristo nanamën a'chinchinquëma' ténahuë.

Quisocristo nanamën

¹⁶Co caso' tapanahuë' Quisocristo nanamën a'china'huaso marë'. Piyapi'sa' natëhuachina', Yosëri anoyacancantarín. Inaíchin nanitaparín nicha'ëinpoaso'. Cotioro'sari'ton natëhuachina', anoyacancantarín. Iporaso' nisha nisha piyapi'santa' anoyacancantarín. Napoaton pa'yatërahuë nanamën sha'huica'huaso'. ¹⁷"Yosëfchin anoyacancantërinpoa'," topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', co huachi inapita yonquiarinhuë'. Quiricanën quëran ina anitotërinpoa'. "Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa' ni'ton, noya nannpimiatarihua'," ténin Yosë quiricanënnquë. Co canpoara nanitërehuahuë' noya cancantacaso'.

Íráca quëran huarë' oshahuanpiso'

¹⁸Yosë inápaquë ya'huaponahuë', cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. "Piyapi'sa' co noyahuë' nipi. Co ca pochín cancantopihuë'. Ina marë' no'huito, ana'íntarahuë huachi," ténin Yosë. No'tén nanan nitotaponaraihuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'. ¹⁹Cancanëna quëran Yosë nohuitochinachín acopirínhuë', co yanohuitopihuë'. ²⁰Isoro'pa' ninín quëran huarë' piyapi'sa' nitotopi. Yosëso' co quënanpirëhuahuë', nani ma'sha ninín. Ina nicatona', "Tèhuënnchachin Yosë ya'huërin. Ya'ipiya nanitaparín ni'ton, ina chinotahua'," ta'caso nipirínhuë', co nohuantopihuë'. Napoaton na'ínpi. ²¹Yosë ya'huërinso' nitotaponaraihuë', co ina chinotopihuë'. Ina nohuanton, nani ma'sha ya'huëtopirínahuë', co ina marë' "Yosparínquën Sinioro," co itopihuë'. Nisha nisha yonquiatona', chíhuërinso pochín nipi. Tashi pochín cancan-topi. ²²"Ya'ipiya nitotërai," topirínahuë', co noya yonquipihuë'. ²³Yosëso' noyasáchin ninín. Co onporonta' chiminaponhuë'. Inaso nipirínhuë', co ina yonquipihuë'. Ina naniantatona', mamanshi nipi moshacaiso marë'. Mamanshi piyapi nonanpiso' moshapi. Co piyapi ya'huëmiatopirínhuë', ina yamoshapi. Nisha nisha ma'sharo'santa' moshapi. A'naquën anpiantëhuano'sa', a'naquën no'paquë niohuaratërinopita, inapita moshapi.

²⁴Napoaton Yosëri tananpitërin co noyahuë' yonquipisopita nica-caiso marë'. A'porín. A'pohuachina, pa'pi co noyahuë' nipi. Taparosáchin yonquiatona', nisë'huapi. Co ina pochín nisë'huacasohuë' nipirínhuë'. ²⁵Yosëri no'tëquën anitotopirínhuë', ina a'porahuatona', nonpín nanan natëpi. Ma'sha isoro'paquë ya'huërinso' moshatona', chinotopi. Yosëriáchin ya'ipiya ninín nipirínhuë', co inaso' chinotopihuë'. Tèhuënnchachin inasáchin chinotacaso' ya'huërin, ténahuë. Amen.

²⁶Napoaton Yosëri tananpitërin pa'pi co noyahuë' cancantacaiso marë'. Sanapi'sa' co huachi so'ina' nohuantopihuë'. Sanapi capín nisë'huacaiso'

nohuantopi. Co ina pochin nicacasohuë' nimirinhuë'. ²⁷Quëmapi'santa' co huachi sa'ina' nohuantopihuë'. Quëmapi capini nisë'huapi. Ina marë' na'inpi ni'ton, Yosëri ana'intarin. Co no'tëquën yonquiatonaraihuë', nitapicancanpi. Nonënanta' tapipi.

²⁸Co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, inari a'porin co noyahuë' nicacaiso marë'. Nitapicancamiatopi. ²⁹Pa'pi co noyahuë' nipi. Nimonshitacaisoráchin yonquipi. Na'con oshahuanpi. A'na piyapi ma'shanënpita nohuantapapi. Piyapi chinotopi. Niapiratopi. A'naquën tēpatopi. Nino'huipi. Nonpinápi. No'huitápi. A'napita nonpinapipi. ³⁰Nipinopi. Yosë inimicotopi. Ma'tona ma'tona nonpi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita nocanpi. Yonquirápi co noyahuë' nicacaiso marë'. Pa'pina', a'shina', co inapita tēranta' natëpihuë'. ³¹Co huachi noya yonquipihuë'. Nonpinápi. Co quēmopinënpita tēranta' nosoropihuë'. No'huitochinachin cancantopi. ³²"Co noyahuë' nipisopita chiminpachinara, ana'intacaso' ya'huërin," tēnin Yosë. Ina nitotaponaraihuë', inachachin niantapi. Naporahuatona', a'napitanta' co noyahuë' nipachinara, pa'yatopi.

Yosëri no'tëquën ana'intërinso'

2 ¹A'naquëma' iyaro'sa' piyapi'sa' yonquirapiratoma': "Paso' quëmapi co noyahuë' ninin," tēnama'. Napoapomarahuë', ina pochachin canpitanta' co noyahuë' ninama'. Napoatoma', nina'intarama'. ²"Co noyahuë' nipatama', ana'intaranquëma'," tēnin Yosë. No'tëquën inaso' ana'intarin, nitotërëhua'. ³"Pasopita oshahuanpi," tēnama'. Nimirinhuë', canpitanta' co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarinquëma co cha'ësaramahuë'. ⁴Yosë nosororinpoaso co no'tëquën yonquiramahuë'. "Co a'naroáchin no'huirinpoahuë'," ta'toma', co noyahuë' ninama'. Tëhuëenchachin co a'naroáchin ana'intërinquëmahuë'. "Oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantapona' nimara," ta'ton, ninarárin. ⁵Canpitaso nimirinhuë', co natantochináchinhuë' cancantërama'. Co oshanëma' yaa'poramahuë'. Napoaton ayaro' tahuëri chini chiní-quën ana'intarinquëma'. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin. ⁶Ya'ipi ninëhuasopita Yosë nitotërin. Ayaro' tahuëri ina yonquiaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Noya nipatëhua', noya acoarinpoa'. Co'so' noya nipatëhuahuë', ana'intarinpoa'. ⁷Noyasáchin nipatëhua', noya ni'sarinpoa'. Yosë yonquiatëhua', noya acoinpoaso marë' na'con nohuantohuatëhua', ananpitaantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ⁸Nimirinhuë', canpoara nohuantërëhuasoráchin nipatëhua', no'huiarinpoa'. No'tëquën anitotëpirinpoahuë' co natëhuatëhuahuë', ana'intarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', chiníquën ana'intarinpoa'. ⁹Ya'ipi co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'intarin. Naporo' chiníquën parisitapi. Cotioro'sa' no'tëquën chachin ana'intarin. Nisha piyapi'santa' co noyahuë' nipachina, inapochachin ana'intarin. ¹⁰Noya nipisopitaso nimirinhuë', noya ni'sarin. Noya noya acorarin. Asanocancanarin. Cotioro'sa' no'tëquën chachin napotarin. Nisha piyapi'santa' inapochachin nitarin. Ya'ipinpoa' noya nipatëhua', nicha'ësaripoa'.

¹¹Yosëso' ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. ¹²Iraca Moisësëri cotioro'sa' pënënin nani ma'sha natëcaiso'. Cotioro'saráchin pënënin. Co ina natëhuachinahuë', oshahuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intarin. A'napitaso

nipirinhue' co penënterinsol nitotopihue'. Co nitotatonahué', co ina natëcaiso' ya'huëpirinhue'. Co noyahué' nipachina', ana'intarin chachin inahuanta'.¹³ Cotioro'sasol Moisésë penënterinsol natanaponaraihue', co natëtopihue'. Napoaton co Yosëri noya ni'ninhue'. No'tëquën natëpi naporini, Yosëri noya ni'itonhue'.¹⁴ Nisha piyapi'sasol co Moisésë penënterinsol nitotopihue'. Co nitotaponaraihue', a'naquën noya nipi. Inahuara cancanëna quëran nitotopi ni'ton, napopi.¹⁵ Cancanëna quëran Yosëri anitotërin noya nicacaisol. Co noyahué' nipachinara, inahuara nitotopi. "Co inapocaso nipirinhue', inaporëhua'," topi yonquiatona'. Inapochachin noya nipachinara, inanta' cancanëna quëran nitotopi.¹⁶ Ayarol tahuëri ya'ipi co noyahué' yonquirëhuasopita aipitarinpoa'. Po'oana quëran ma'sona tëranta' onporëhuasopita a'ninquëchin anitotaripoa'. Naporol tahuëri Tata Yosë nohuanton, Quisocristo no'tëquën sha'huitaripoa'. Co noyahué' nipatëhua', ana'intarinpoa'. Ina nanan ya'ipi parti sha'huirarahue'.

Co cotioro'sa' tëranta Yosë penënterinsol natëpisohue'

¹⁷ A'na quë ma' cotioro'sanquëma' ni'ton, a'napita nocanama': "Moisésë penënterinsol natëhuatoi, cha'ësarai," tënama'. "Yosë na'con na'con nosororincoi," tomantatoma', a'napita nocanama'.¹⁸ Yosë nohuantërinso' nani nitotërama'. Yosë quiricanën a'chintërinëquëma' ni'ton, nitotërama' noya nicacamasol.¹⁹ Nisha piyapi'santa' yaa'chintërama'. Inapitasol co Yosë nohuitatonaraihue', somaraya pochin niconpi. Tashi pochin cancantopi.²⁰ Co Yosë nanamën nitotopihue' ni'ton, yaa'chintërama'. "Yosë no'tëquën penënincoi ni'ton, noya noya nitotërai. A'napitasol co quiya pochin nitochätërapihue'," tënama'.²¹ A'napita a'chintopiramahué', ÷onpoatomata' canpita chachinsol co yonquiramahue'? "Ama ihuatocosohue'," tapomarahue', ÷onpoatomata' ihuatërama'?²² "Ama a'na quëmapi sa'in monshitocosohue'," tapomarahue', ÷onpoatomata' canpitanta' monshihuanama'? Piyapi'sa' mamanshi moshahuachinara, no'huirama'. "Yosëf-chin chinotacaso nipirinhue'," tënama'. Napoapomarahue', ÷onpoatomata' co cancanëma quëran huaré' chinotëramahué'? Co mamanshi moshapiramahué', moshatopiso pëiquë ihuatërama'.²³ "Quiyasáchin Moisésë penënterinsol nitotërai," tënama'. Napoapomarahue', co natëramahué'. Ina marë' a'napitari Yosë pinopi.²⁴ Co noyahué' cancantërama' ni'ton, nisha piyapi'santa' co Yosë noya ni'sapihue'. Quiricanëquë chachin naporin:

²⁵ "Quiyaso' Yosë piyapinënpitacoï," ta'toma', marca niacotërama'. Moisésë penënterinsol noya natëhuatama', no'tëquën niacotërama'. Nipirinhue', co natëhuatamahue', topinan quëran marca niacotërama'.²⁶ Nisha piyapi'santa' nipoaraihue', Yosë natëhuachina', piyapinënpita pochin ni'sarin.²⁷ Co marca niacotaponaraihue', Yosë natëhuachina', sha'huirapiaponëquëma'. Canpitasol penënterinsol nitotapomarahue', co natëhuatamahue', Yosë anal'intarinquëma'.²⁸ Cotioro'sanquëma' nipiramahué', co ina marë' piyapinënpita pochin ni'ninquëmahue'. Inapochachin Yosë marcanëta' co topinan nonënpoaquë niacotacaso' ya'huërinhue'.²⁹ Ya'ipi cancanënpoa quëran Yosë imapatëhua', tëhuënhachin piyapinënpita pochin ni'sarinpoa'. Marcanën cancanënpoaquë acotërinpoa'. Co nonënpoaquë acotërinpoahué'. Ispirito Santo anoyacancantërinpoa'. Ina quëran noya ni'ninpoa'. Co piyapi'sa' pa'yatopirinënpoaue', Yosëso' noya ni'sarinpoa'.

3 ¹ Cotioro'sa' ni'tona', marca niacotopi. ¿Ma'ta' ina marè' canapi? ² Na'con canapi tènahuè. Yosèri na'con catahuarin. Inahua'ton iráca nontèrin. Nanamèn chachin aninshitèrin ya'huèmiatacaso marè'. ³ A'naquënso' co huachi ina natèpihuè!. Ina niponahuè!, co nanitèrèhuè!: “Yosèso' co no'tè-quèn sha'huitèrinhuè!,” ta'caso'. ⁴ Yosèriso' co onporonta nonpintarinhuè!. Ya'ipi piyapi'sa' nonpinpirinahuè!, Yosèso' no'tèquénáchin nonin. Quiricanèn quèran naporin:

“No'tèquénáchin nontèrancoi ni'ton, a'naquèn
nonpinapipirinèquènahuè!,
co onporonta' minsëarinènquènahuè!,” ténin.

⁵ A'naquèn po'pin yonquipi: “Canpoa co noyahuè ninèhua ni'ton, Yosè noya-sáchin nininso' a'ninquèchin anitotèrinpoa'. Napoaton ana'intoshuachinpoa', co no'tèquèn ana'ntèrinpoahuè!,” toconpi. ⁶ ¿Co ina pochin yonquicaso ya'huèrinhuè! Yosèso' noya ni'ton, no'tèquèn ana'ntiinpoaso' ya'huèrin. Co ana'ntiinpoaso' ya'huèrinhuè! naporini, co ayaro' tahuèri no'tèquèn sha'huichitonpoahuè!.

⁷ A'naquèonta' taponá: “Caso' nonpinpirahuè!, Yosèso' no'tèquénáchin nonin. Nonpinahuè ni'ton, Yosè no'tèquénáchin noninso' a'ninquèchin anitotèrinpoa'. Napoaton co oshahuan pochin Yosè ana'intincoso' ya'huèrinhuè!,” toconpi. Co no'tèquèn yonquipihuè!. ⁸ A'naquènta napopi: “Huèco' manta tèranta' niahua' Yosè na'con na'con catahuainpoaso marè!. Paono chachionta' ina pochin a'chintèrinpoa!,” topi pinotonaco. Co no'tèquèn yonquipihuè! ni'ton, napopisopita no'tèquèn ana'intacaso' ya'huèrin.

Ya'ipinpoa' oshahuanèhuaso'

⁹ ¿Onpopinta' iporaso' yonquiarihua'? Cotioro'sanpoa noya noya ninèhua!, ¿tècarihua ti? ¿Co naporinhuè! Nani sha'huitèranquèma!. Cotioro'sanpoa!, nisha piyapi'sa', ya'ipinpoa' oshahuanèhua!. ¹⁰ Yosè quiricanènquè tapon:

“Ya'ipi piyapi'sa' co noyahuè! nipi.
Co a'naya tèranta' noya nininhuè!.

¹¹ Co no'tèquèn yonquipihuè!.

Co inahua nohuantopihuè Yosè chinotacaiso!.

¹² Co Yosè iranèn pa'topihuè!, pèshonpi.

Co a'naya tèranta' noya nininhuè!.

¹³ Chimipi pa'pitopiso' i'soatopinan pochin
napoonin nonpi.

Nonpintatona', ya'huan tomain yanquèètèrinso pochin na'a piyapi'sa'
aparisitopi.

¹⁴ No'huitatona', piyapi'sa' pinosápi.

¹⁵ A'naroáchin yaahuètopi, yatèpatopi.

¹⁶ Insèquèsona pa'pachinara, piyapi'sa' aparisitopi, asètopi.

¹⁷ Piyapi'sa' ano'huitopi ni'ton, co noya nini'tona' ya'huèpihuè!. Co sano
cancantopihuè!.

¹⁸ Yosè tè'huatacaso' ya'huèpirinhuè!, co ina yonquipihuè!,” ténin iráca
Yosè quiricanènquè ninshitatona'.

¹⁹ Tèhuèenchachin co noyahuè! nica'tèhua!, ya'ipinpoa' oshahuanèhua!. Yosè
pènèntèrinso' nitotopirèhuahuè!, co natèrèhuahuè! ni'ton, ana'ntinpoaso'

ya'huërin. ²⁰ “Pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” topirinahuë' a'naquën. Co ina marë' noya ni'ninpoahuë'. Pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' anitotërinpoa'. Ina natanpatëhuara, “Tëhuënychachin oshahuanëhua'. Co noyahuë' ninëhua',” tënëhua'.

Quisocristo imapatëhua', anoyacancantërinpoaso'

²¹ Iporaso nipirinhue' Yosë anitotërinpoa' onporahuatësona cha'ëcaso'. Co iráca pënëntërinso' natërehua quëran noya cancantarihuahuë'. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita inachachin sha'huitërinënpoa'. ²² Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Insosona natëhuachin, anoyacancantarin. Co nisha nisha nontërinpoahuë'. ²³ Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Co a'nayanpoa tëranta' Yosë pochin cancantërehuahuë'. ²⁴ Nipirinhue', inaora nohuanton, Yosë nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', Quisocristo a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. ²⁵ Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. “Ca marë' chiminin,” topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Huënainën quëran anoyacancantarinpoa'. Iráca piyapi'sa' oshahuanpirinahuë', Yosëri co a'na-roáchin ana'intërinhuë'. “A'na tahuëri Quisocristo chiminpachin, oshanëna' inquitarahue’,” ta'ton, co ana'intërinhuë'. ²⁶ Iporaso huachi Quisocristo chachin a'paimarin ya'huërenamënpoa' chiminacaso marë'. “Quisocristo oshanënpoa marë' chiminin,” topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Noyápiachin cancan quëtarinpoa'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co canpoanta' ana'intarinpoahuë'.

²⁷ Napoaton co inso tëranta nocanacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Co pënëntërinso' natërehuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo naporinso' natërehuaso marë' nicha'ërinpoa' ni'ton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'. ²⁸ Nani sha'huitëranquëma'. Quisocristo imarëhuaso marë' anoyacancantërinpoa'. Co ya'ipi pënëntërinso' natëpirehuahuë', noya ni'ninpoa'.

²⁹ Yosë ya'ipi piyapinpoa' nohuantërinpoa'. Co cotioro'saráchin nosororinhue'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ya'ipinpoa' nosororinpoa'. ³⁰ A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' napopianachin nosororinpoa'. Cotioro'santa', nisha piyapi'santa', Quisocristo imapachina', anoyacancantarin. ³¹ Quisocristoíchin anoyacantërinpoa' ni'ton, iráca pënëntërinso' ¿co huachi pa'tërinhuë pochin nitërehua ti? ¿Co naporinhue'! Ina quëran oshahuanëhuaso' nitotarihua'. Quisocristo imapatëhua', catahuarinpoa' noya natëcaso'.

Apraan natëtërinso'

4 ¹ Apraan naporinso' sha'huichinquëma'. Inaso' shimashonënpoa'. ¿Onporahuatonta' Yosëri noya ni'nin? ² Apraan inaora co nanitërinhuë' no'tëquën Yosë natëcaso'. Inaora nanitërin naporini, “Caso' noyaco. No'tëquën natërahuë,” chitonhuë'. Napoaponahuë', co ina pochin Yosëri ni'ninhue'. ³ Yosë quiricanëquë naporin: “ ‘Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco,’ topachina, Yosëri noya ni'nin. Oshanën inquitaton, noya ni'nin,” ténin quiricanëquë. ⁴ Ni'co'. Piyapi'sa' sacatohuachinara, pahuërecaso' ya'huërin. Inapochachin no'tëquën natërehua' naporini, Yosë noya nicainpoaso'

ya'huë'itonhuë'. ⁵Yosëso nipirinhüë', inaora nohuanton nosororinpoa'. "Co caora noya ni pirahuë', Yosë chachin anoyacancantarinco," topatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa' noya ni'ninpoa'. ⁶Co noyahuë' nipirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya ni'ninpoa'. Ina marë' nóa cancantërehua'. Iráca Tapi inachachin naporin. ⁷Quiricanëñquë ninshitërin:

"Oshanënpoa' Yosë inquitohuachinpoa', noya cancantarihua'. Ya'ipi oshanënpoa' ayatarinpoa'.

⁸ ¡Co huachi oshanënpoa marë' ana'intarinpoahuë'!

Napoaton noya cancantarihua'," ténin.

⁹¿Inpitata' ina pochin noya cancantapi? Co cotioro'saráchin ina pochin noya cancantacaso' ya'huëtópihuë'. Co marca niacotopirinhüënta' noya cancantapi. Apraan yonquico'. "Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarainco," topachina, Yosëri noya ni'nin. Nani sha'huitëranquëma'.

¹⁰¿Onporota' noya ni'nin? ¿Marca niacotërin piquëran noya ni'nin? Co naporot' naporinhüë'. Co'huara marca niacochatërasohuë', noya ni'nin. ¹¹Yosë natërin ni'ton, inari noya ni'nin. Co'huara marca niacochatërasohuë', piyapinën pochachin ni'nin. Ina piquëran marca niacotërin imarinso' anitotacaso marë'. "No'tëquën nontërinco," topachina, noya ni'nin. Nisha piyapi'santa' ina pochachin natëtohuachinara, Apraan pochin cancantopi. Co marca niacotopirinhüë', Apraan hui'ninpita pochin nipi. ¹²Cotioro'santa' Apraan pochin natëtohuachinara, hui'ninpita pochin nipi anta'. Co marca niacotopiso marë' noya cancantopihuë'. Co'huara marca niacochatërasohuë', Apraanso' natëtërin. A'napitanta' ina pochin cancantohuachinara, Yosëri noya ni'sarin.

Yosëri Apraan sha'huitërinso'

¹³Iráca Yosëri Apraan itapon: "Nosoroatëñquën, páncaro'pa' quëchinquën. Piyapinëhuë pochin ni'saranquën. Quëma shinparinpitanta' noya catahuarahuë. A'na tahuëri ya'ipiro'pa' hua'anëntapona'," itërin. "Yosë co onporonta' nonpintarincohuë'," téninso marë' Yosëri noya ni'nin. Co naporot' Moisésë pënëchátërarinhüë'. Napoaton co ina natërinso marë' Apraan noya ni'ninhüë'. ¹⁴Pënëntërinso' natëpisopitaráchin noya ni'nin naporini, topinan cancanënpoa quëran natërehuasopitaso' co noya nicaínpoaso' ya'huë'itonhuë'. Topinan quëran Yosëri Apraan sha'huichitonhuë'. ¹⁵Moisésë pënëntërinso' co natëhuachinarahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Co pënëntërinso' ya'huërinhuë' naporini, co natëcaso' ya'huë'itonhuë'. Co ina marë' oshahuaintërihuahuë'.

¹⁶Napoaton Apraaniso natëton: "Yosë no'tëquën nontërinco," topachina, Yosëri itërin: "Oshahuanpiranhüë', caora nohuanto, nosoroatëñquën catahuaranquën. Hui'nanpitanta' catahuarahuë'," itërin Yosëri. Co cotioro'saráchin nosororinhüë'. Ya'ipi Apraan pochin cancantopisopitanta' nosororin. Ina hui'ninpita pochin ninëhua'. ¹⁷Iráca Yosëri Apraan itërin: "Ca nohuanto, notohuaro' shiparinpita ya'huëtarinquën. Na'a nisha nisha piyapi'santa' quëma pochachin cancantapi," ténin Yosë. Quiricanëñquë naporin. "Yosë no'tëquën nontërinco. Ya'ipiya nanitaparín. Chiminpisopitanta' nantërin ananpitacaso'. Co ma'sha ya'huëpirinhüë', nani ya'huërinso pochin sha'huichanin," ta'ton, Apraan natëtërin.

¹⁸"Quëma shiparinpita notohuaro' na'asapi," itërin Yosëri. Hua'qui' co a'na hui'nin tëranta' ya'huëtërinhuë'. Sacai' natëtacaso nipirinhüë',

Apraan natëtërin. “Yosë nohuanton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco. Shihuëpitanta' na'asapi,” tënin Apraan. ¹⁹Pasa pi'ipitaponahuë, co hui'nin ya'huëchatërarinhuë. Co huachi chinirinhue. Sa'ionta' co hua'huana'pihuë. Nani paiya. Napoaponahuë, Yosë natërin. ²⁰“Yosë nonpintërinco,” co tëninhue. Co nisha nisha yonquirinhue. “No'tëquën nontërinco,” ta'ton, chiniquën cancantërin. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, co naniantarincohue. ²¹Yosë ya'ipiya nanitaparin. Sacai' niponahuë, nani sha'huitërinco ni'ton, catahuarinco. Sha'huitërinco chachin ya'huapon,” tënin. ²²Ina pochin yonquirinso marë! Yosëri nóya ni'nin.

²³Apraan naporinsopita Yosë quiricanënuë ninshitopi. Canpoanta' nitotacaso marë! ninshitopi. ²⁴Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo chiminpirinhue, Yosëri ananpitaantarin. Ina hua'anën tërinpoa', tënëhua'. Ina marë! Yosë noya ni'sarinpoa' canpoanta'. ²⁵Yosë nohuanton, oshanënpoa marë! chiminin. Inari chachin ananpitaantarin oshanënpoa' inquitatonpoa', noya nicainpoaso marë!

Yosë anoyacancantërinpoaso'

5 ¹“Sinioro Quisocristoichin nicha'ësarinpaa',” ta'tëhua', imarëhua'. Oshanënpoa' inquitërinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. Co inimiconënpita pochin ni'ninpoahuë. ²Quisocristo cancanënpoa quëran natëhuatëhua', nicha'ësarinpaa'. Nosoroatonpoa', ipora huanta' catahuarinpaa' noya imacaso marë!. A'na tahuëri Yosë'pa' pa'patëhua', Yosë pochin nisarëhua'. Ina yonquiatëhua', nóya cancantarihua'. ³Iporaso' parisitarihuarahue, noya cancantarihua'. “Parisitohuatëhua', Yosë catahuarinpaa' imamiatacaso marë,” ta'tëhua', co sëtarihuahuë. Chiniquën cancantatëhua', noya ahuantarihua'. ⁴Noya ahuantohuatëhua', chini chiniquën cancantarihua' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. “Co naniantarinpoahuë,” ta'tëhua', inasáchin ninarihua'. ⁵Inasáchin ninahuatëhua', tëhuëenchachin co naniantarinpoahuë! ni'ton, co tapanarihuahuë. Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpaa': “Ma noyacha Yosë nosororinpaa paya,” tarihua'. Ispirito Santo chachin Yosë nosororinpoaso' anitotërinpoa'.

⁶Canpoara co nanitërëhuahuë! cha'ëcaso!. Nipirinhue, iráca o'macaso! nanihuachina, Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuaton, oshahuano'sa marë! chiminin. ⁷Ni'co!. Piyapi noya niponahuë, co insonta' ya'huërënamën chiminacaso! nohuantërinhuë!. Noya noya nipachin, nicha'ëcaso marë! a'nara' ya'huërëtapon nimara. ⁸Quisocristoso nipirinhue! oshahuano'sa marë! chiminin. Oshahuanpirëhuahuë, ya'huërëterinpaa!. Yosë nohuanton, canpoa marë! chiminin. Napoaton: “Ma noyacha Yosë nosororinpaa paya,” tënëhua'. ⁹“Corosëquë huënaïnën pa'nin. Oshanënpoa marë! chiminin,” topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa!. Napoaton ayaro! tahuërinta' catahuarinpaa!. Naporo! tahuëri co noyahuë! nipisopita chiniquën ana'intarin. Imarëhuasopitaso nipirinhue!, co ana'intarinpoahuë!. Quisocristo chachin nicha'ësarinpaa!. ¹⁰Iráca oshahuanatëhua', Yosë inimicotopirëhuahuë!, hui'nin chiminin ni'ton, nanan anoyatërinpoa!. Iporaso' noya nipayarëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, noya noya catahuarinpaa!. Nanpiantarin ni'ton, catahuarinpaa' noya cha'ëcahuaso marë!. ¹¹Naporahuaton, “Yosë nosororinpaa',” ta'tëhua', ina pa'yatërëhua!. Hui'nin chachin nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya cancantërëhua'.

Atan, Cristo inapita napopiso'

¹²Atan'ton co noyahuë' nicaton, oshahuanin. Ina marë' chiminacaso' ya'huërin. Ina quëran ya'ipinpoa' co noyahuë' nicatëhua', chiminëhua'. ¹³Co 'huara Moisésë pënëchatërasohuë', piyapi'sa' oshahuanpi. Oshahuanpirinahuë', co pënëntërinso' ya'huëyátërarinhuë' ni'ton, co ina marë' ana'intacaso' ya'huë'itonhuë'. ¹⁴Nipirinhue', Atan quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' chiminpi. Moisésë ya'huëaquë huarënta' chimina'piapi. Ya'nan isoro'pa' nipon, Yosëri pënënpirinhue', Atan co natëtonhuë', oshahuanin. Ina quëran ya'ipi piyapi'santa' co noyahuë' nicatona', oshahuanpi. Co Yosëri chachin pënënpirinhue', inahuanta' oshahuanpi. Atan pochin cancantatona' ya'ipi piyapi'sa' oshahuanpi. Quisocristoso nipirinhue' nanan anoyatinpoaso marë' o'marin.

¹⁵Inaso' ya'ipinpoa' nosororinpoa'. Atanso nipirinhue' co ina pochin nininhue'. Co natërinso marëhuë' oshanën ya'huëtërin. Inapochachin ya'ipi piyapi'sa' oshahuanatona', chiminpi. Ina quëran ana'intacaso' ya'huërin. Yosëso nipirinhue' inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin na'aquënpoa' anoyacancantinpoaso marë'. ¹⁶Atan co natërinhuë' ni'ton, osha ya'huërin. A'naíchin pënëninso' co natërinhuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nipirinhue', Yosë nosororinpoaso' co ina pochin nininhue'. Na'con oshahuanpirëhuahuë', Quisocristo chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'. ¹⁷A'na ya'piíchin tēhuërin ni'ton, ya'ipi piyapinpoa' chiminacaso' ya'huërin. Aquëtë huarë' Yosëso', inaora nohuanton nosoroatonpoa' Quisocristo quëran nicha'ërinpoa' ni'ton, inarë'quënpoa' nanpimiata'tëhua' hua'anëntarihua'.

¹⁸At an co noyahuë' ninin ni'ton, ya'ipinpoa' ana'intinpoaso' ya'huëpirinhue'. Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitërehua' nanpimiatacaso'. Imapatëhua', co ana'intarinpoahuë'. ¹⁹A'naíchin co Yosë natërinhuë' ni'ton, ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. A'naso nipirinhue' Yosë natëton, chiminin. Ina marë' na'aquënpoa' anoyacancantërinpoa'.

²⁰Íraca Moisésë pënëntërin oshahuanëhuaso' anitotinpoaso marë'. Ina quëran na'con oshahuanëhuaso' nitotërehua'. Na'con oshahuanpirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë na'con na'con nosororinpoa'. ²¹Oshahuanëhua' ni'ton, chimi npatëhua', parisitomiatacaso' ya'huëpirinhue'. Yosëso' inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Siniro Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

Quisocristo imapatëhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahue'

6 ¹Yosë inaora nohuanton nosororinpoa' ni'ton, manta tēranta' niahua' inaora nohuanton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' tēcarihua ti? ²¡Co naporinhue'! Quisocristo imapatëhua', chiminëhuaso pochin cancantatëhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahue'. ³“Quisocristo imarahue' huachi,” ta'tëhua', aporihuanëhua'. Ina noya chinpitacaso marë' aporihuanëhua'. Aporihuanpatëhua', Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua'. Ina chimininso pochachin co noyahuë' yonquirëhuasopita a'porëhua'. Nani ina nitotërama'. ⁴Quisocristo chiminpachina, pa'pitopi. Aporintohuachinënpoara, canpoanta' pa'pitërinënpoaso pochin co noyahuë'

yonquirèhuasopita naniantèrèhua'. Tata Yosè chiniquéen nanantaton, Quisocriso ananpitaantarín. Canpoanta' nasha cancan quètèrinpoa' nasha pochín nanpicaso marè'. Ina yonquiatèhua', aporihuanèhua'.

⁵ Quisocriso chiminaponahuè', nantiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahuè' yonquirèhuasopita naniantohuatèhua', nantiantarèso pochín noya noya cancantarihua'. ⁶ Cato' cancan pochín ya'huètèrinpoa'. A'na cancanso' sopai ya natèrin. Quisocriso imarèhua' ni'ton, co noyahuè' cancantèrèhuaso' corosèquè patanantèrèso pochín nitèrèhua'. Ama huachi sopai natècaso marèhuè' napotèrèhua'. Co noyahuè' cancantèrèhuaso' chiminso pochín nitahua'. ⁷ Chimipiso' co huachi yonquirinhuè' oshahuanacaso'. Inapochachin canpoanta' Quisocriso imapatèhua', co huachi oshanènpoa hua'anèntèrinpoahuè'. ⁸ Co noyahuè' cancanso' naniantohuatèhua', Quisocriso pochachin noyápiachin cancantarihua'. Ina nohuitatèhua', noya noya nantiarèhua'. ⁹ Inaso' nantiantahuachina, co huachi chimianinhuè'. Chimirin nani minsèaton, nantpimiataantarín. ¹⁰ Chiminpachina, oshanènpoa marè' chiminin. Naporos' oshanènpoa' minsèrin. Iporaso' Yosèfchin natècaso marè' nantpimiataantarín. ¹¹ Inapochachin canpitanta' ama huachi oshahuanacamaso' yonquicosohuè'. Quisocriso imarama' ni'ton, Yosèfchin natèco'.

¹² Ama oshanèma hua'anèntatè pochín nitatènnquèma' camayápainquèmaso nohuantocosohuè'. Ya'ipi co noyahuè' yonquiramasopita naniantatoma', noyasáchin yonquico'. ¹³ Ni'co'. Imirama', nantèma', ya'pirama', huèratèma', nanamèma', inapita ya'huètèrinquèma'. Inapita quèran co noyahuè' nicaso ya'huèpirinhuè'. Ama nohuantocosohuè'. Yosè natècamasoáchin yonquico'. Chiminama quèran nantpantèramaso pochín cancantatoma', ya'ipi nonèma quèran huarè' noyasáchin nico'. ¹⁴ Inapohuatama', co huachi oshanèma hua'anèntatè pochín nitarinquèmahuè'. Co ya'ipi pènèntèrinso' natèpiramahuè', inaora nohuanton, Yosè anoyacancantèrinquèma'. Nosoroatènnquèma', catahuarinquèma' noya nicacamaso marè'.

Hua'anènpoa pochín nininso'

¹⁵ Tèhuènnchachin co huachi iráca pènèntèrinso' natècaso' ya'huèrinhuè'. Yosè nosoroatonpoa', nicha'èrinpoa'. A'naquènsa nipirinhuè' ina natanatona', co manta' yanatèpihuè'. "Noya oshahuanacaso'," toconpi. ¡Co ina pochín yonquicaso ya'huèrinhuè'! ¹⁶ Insosona natèhuatèhua', inaso' hua'anèntarinpoa'. ¡Nani nitotèrama' ipora! Oshanènpoa natèhuatèhua', ina hua'anèntarinpoa'. Camaihuachinpoara, co noyahuè' ninèhua'. Oshanènpoa' co a'poasèhuahuè' chiminpatèhua', parisitopiqué pa'sarèhua'. Nipirinhuè', Yosè natèhuatèhua', noya nicarihua'. ¹⁷ Iráca oshanèma natètoma', co noyahuè' nipiramahuè'. Quisocriso nanamèn a'chintohuachinènnquèmara, noya natanama'. Ya'ipi cancanèma quèran noya natèrama'. Ina yonquiatèhua', "Yosparinquèn" itèrèhua' Yosè. ¹⁸ Iporaso', co huachi oshanèma camaiarinquèmahuè'. Nasha hua'anèma' ya'huètèrinquèma'. Quisocriso natètoma', noya nisarama'. ¹⁹ Iso pochín a'chintaranquèma' noya noya nitotacamaso marè'. Canpitaora co nitotèramahuè'. Iracaso' ya'ipi nonèma quèran huarè' oshahuanacasoáchin pa'yatèrama'. Inapohuatamara, pa'pi nishinahuèn' cancantèrama'. Iporaso' noyasáchin nico'. Inapohuatama', noyápiachin cancantarama'.

²⁰ Iráca oshanëma natëhuatamara, co noyahuë' ninama'. Co yonquiramahuë' noya nicacamaso'. ²¹ Inapohuatamara, ¿ma'ta' ina marë' canarama'? Co ina marë' canamiataramahuë'. Topinan quëran ya'huërama'. Ina pochin cancantohuatama', chiminpatama', parisitopiquë pa'sarama'. Iráca ina pochin nipiramahuë', iporaso ina marë' tapanama'. ²² Iporaso nipirinhüë' co huachi oshanëma hua'anëntërinquëmahüë'. Yosë nisha'ërinquëma' ama huachi oshahuanacamaso marëhuë'. Ina chachin hua'anëntërinquëma'. Napoaton noyápiachin cancantarama'. A'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'. ²³ Piyapi asacatohuatëra, pahuërerë'. Inapochachin co noyahuë' nipatëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarihua'. Yosëso nipirinhüë', inaora nohuanton nosororinpoa'. Quisocristo imapatëhua', ina nohuitatëhua', nanpimiatarihua. Inaso' hua'anënpoa'. Inasáchin natërehua'.

Sa'arinso pochin nininso'

7 ¹ Canpitaso' iyaro'sa', pënëntopiso' nitotërama'. Nanpispitaráchin camaitërinso' natërapí. ²⁻³ Ni'co'. Sanapi so'yahuachina, so'in chinpitacaso' ya'huërin. So'in ya'huëtopirinhüë', a'na quëmapiri së'hua-huachin, monshihuanin. Ina marë' oshahuanarin. Nipirinhüë', so'in chiminpachin, so'yaantahuachin, co ina marë' oshahuaninhüë'.

⁴ Inapochachin iyaro'sa', canpoanta' Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi iráca pënëntërinso' hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo chinpitacaso' ya'huërin. Inaso chiminaponahuë', nani nanopiantarin. Ina imamiatohuatëhua', noya nicarihua' a'napitanta' Yosë noya yonquicaiso marë'. ⁵ Iráca, canpoara nipa'yatacasoáchin yonquirëhua'. Co noyahuë' cancantërehua'. Pënënpachinënpoara, aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Ina marë' chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huërin. ⁶ Iráca nisha nisha pënëntërinso' ya'huërin natëcaso', Moisésëri ninshitërinso'. “Co ya'ipiya natëhuatëhuahuë', co onporonta' cha'ësarëhuahuë',” topi. Apina'pi tashinan pëiquë ya'huërinso pochin nipirëhuahuë'. Iporaso' co huachi Moisésë pënëntërinso' yonquiarëhuahuë'. Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëcaso'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Napoaton noya nisarëhua'.

Co noyahuë' yonquirëhuasopita yaminsërinpoaso'

⁷ Napoahuarë', “Moisésë pënëntërinso' aoshahuaninpoa' ni'ton, co noyahuë',” ¿tëcarihua' ti? ¿Co naporinhüë'! Napoaponahuë', pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' nitotërehua'. Iso pochin yonquia'ahua'. “Ama a'na piyapi ma'shanëna' noyapatocosohuë',” tënin iráca pënëntaton. Caso' ina natanato, “Tëhuëenchachin a'napita ma'shanën noyapatato, co noyahuë' yonquirahuë. Ina marë' oshahuanahuë,” tënahuë. ⁸ “Ama ma'sha noyapatocosohuë',” itërinco. Ina natanato, aquë aquëtë' a'napita ma'shanëna' noyapatërahuë. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco. Iráca oshahuanpirahuë'. Co'huara pënëntërinso' nitochatërasocohuë', oshahuanahuëso' co nitotërahuë'. ⁹ Co'huara pënëntërinso' natayanterasocohuë', “Caso' noya piyapico,” topirahuë'. Pënëntërinso' natanpatëra, “Tëhuëenchachin oshahuanco.

Chiminpato, Yosë ana'intarinco," tënahuë. ¹⁰ Noya ya'huëca'huaso marë' pënënpirincuhuë'. Co ina natëtorahuë', oshahuanahuë. Oshahuanato, parisitopiquë paca'huaso' ya'huërin. ¹¹ Pënëntërinso' natëhuato, noya cancantarahuë, topirahuë'. Co ina natërahuë' ni'ton, oshahuanahuë. Chiminpato, anal'intincoso' ya'huërin.

¹² Yosë chachin pënëninpoa'. Sha'huitërinpoaso' nóa. No'tëquën nonin. ¹³ Napoahuarë' pënëntërinso' noya nipirinhüë', ina marë' ana'intarinco, çtopiramahuë' ti? ¡Co pënëntërinso marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'! Oshahuanahuë ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin. Pënëntërinso' noya nipirinhüë' natanahuë quëran aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiato, co noyahuë' ninahuë. Pënëninpoa quëran oshahuanahuëso' nitotërahuë. Pa'pi co noyahuë' ninahuë, tënahuë.

¹⁴ Noya yonquicaso marë' pënënpirinpohuë'. Caso' co noya yonquiatohuë', oshahuanahuë. Oshahuanahuëso' hua'anëntatë pochin nitërinco. Co nanitërahuë' noya nica'huaso'. ¹⁵ Noya nisarahuë, topirahuë', a'naroáchin co noyahuë' yaninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. Onpoatoso' napomaraco, co nitotërahuë'. ¹⁶ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Ina marë' co noya cancantërahuë'. Yonquinëhuë quëran nitotërahuë. Tëhuëenchachin pënëntërinso' noya, tënahuë. ¹⁷ Co nohuantopirahuë', caora co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco. ¹⁸ Caora co noyahuë' cancantërahuë. Co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Inachinco. Yosë yanatëpirahuë', caora co nanitërahuë' natëca'huaso'. ¹⁹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. ²⁰ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco.

²¹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' nica'huasoráchin yonquiconahuë. ²² Cancanëhuë quëran Yosë pënëninpoaso' pa'yatato, yanatëpirahuë'. ²³ A'na cancan nohuantërin. A'na cancanso nipirinhüë', co nohuantërinhuë'. Co noyahuë' nicacasoáchin yonquirin. Ina canarinco ni'ton, co noyahuë' ninahuë.

²⁴ ¡Ma'huantacha caso' ninahuë paya! ¿Incha ipora nicha'ëinco co noyahuë' yonquirahuëso' nanianta'huaso marë'? tënahuë. ²⁵ ¡Yosëichin nanitaparin! Sinioro Quisocristo imarahüë ni'ton, ina catahuarinco. Ina marë': "Yospa-rinquën Tata Yosë," itërahuë. Tëhuëenchachin cancanëhuë quëran Yosë yanatëpirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

8 ¹ Napoaton iporasó' Quisocristo imapatëhua', co huachi ana'intinpoaso' ya'huërinhuë'. ² Oshanënpoa natëhuatëhua', co noyahuë ninëhua'. Inapohuatëhua', chiminpatëhua', ana'intarinpoa'. Nipirinhüë', Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' nanpimiatacaso marë'. Naporahuaton, co huachi oshanënpoa natëcaso' ya'huërinhuë'. ³ Iráca Yosë pënënpirinpohuë'. Co noyahuë' cancantatëhua', co nanitërehuahuë' no'tëquën natëcaso'. Ina quëran hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin. Piyapi chachin nasitimarin. Co oshahuanaponahuë', oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Inapoaton, nicha'ërinpoa' ama huachi ana'intinpoaso marëhuë'. ⁴ Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', Ispirito Santo

natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' hui'nin a'paimarin.

⁵Co noyahuë' yonquihuatëhuara, co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatërëhua'. Nipirinhue', Ispirito Santo natëhuatëhua', Yosë nohuantërinsoáchin pa'yatarëhua'. ⁶Co noyahuë' nicacasoráchin pa'yatohuatëhuara, chimipi pochin niconëhua'. Co Yosë nohuitëréhuahuë'. Nipirinhue', Ispirito Santo pa'yatatëhua' natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. Noya yonquiatëhua', sano cancantarihua'. ⁷Co noyahuë' nicacasoráchin pa'yatohuatëhua', Yosë inimicotarëhua'. Co Yosë pënëntërinso' natëcaso' nohuantarëhua huë'. Co nanitarëhuahuë' ina natëcaso'. ⁸Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'.

⁹Canpitaso nipirinhue' co noyahuë' yonquiramasopita naniantërama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', ina nohuantërinso' nisarama'. Co Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëmahuë', co tëhuëñchachin Quisocristo imaramahuë'. ¹⁰Oshahuanama' ni'ton, nonëmaso chiminacaso' ya'huërin. Napoaponahuë Quisocristo ya'coancantatëñquëma', anoyacancantërinquëma'. Napoaton Yosë noya nicatëñquëma ispiritonëma ananpitarin ni'ton, nanpimiatarama'. ¹¹Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Yosë hua'yanën chachin ni'ton, achinicananinpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. A'na tahuërinta' Yosë ananpitaantarinpoa'. Quisocristo ananpitaantarinso' pochachin ananpitaantarinpoa' canpoanta'. Nonënpoa' chiminacaso ya'huëpirinhue', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, nanopiantarihua'.

¹²Napoaton iyaro'sa', Ispirito Santo natëcaso' ya'huërin. Co noyahuë' yonquirëhu asopitaso' naniantahua'. ¹³Co noyahuë' ninëhuasopita co a'poasëhuahuë', chiminpatëhua' parisitomiatacaso' ya'huërin. Nipirinhue', co noyahuë' ninëhuasopita tëpatë pochin nitohuatëhua', nanpimiatarihua'. Ispirito Santo catahuarinpoa' co noyahuë' ninëhuasopita tëpatë pochin nitacaso marë'.

¹⁴Ispirito Santo nohuantërinso' natëhuatëhua', Yosë hui'ninpoa chachin nisarëhua'. ¹⁵Iraca Yosë të'huatërama'. Iporaso nipirinhue' Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, co huachi manta' të'huatacaso' ya'huërinhuë'. Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninpoa'. Ina nontohuatëhuara, "Tata," itërëhua'. ¹⁶Ispirito Santo chachin cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. "Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninquëma'," itërinpoa'. ¹⁷Hui'ninpoa' ni'ton, na'con na'con catahuarinpoa'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' noya acoarinpoa'. Quisocristo noya acorinso pochin acoarinpoa' canpoanta'. Ina imarëhuaso marë' aparisitopirinënpoahuë', inapochachin inarë'quënpoa' noya noya ya'huëcontarihua'.

A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarinso'

¹⁸Isoro'paquë pi'pian parisitarihuarahue', ama ina yonquia'ahuasohue'. Ama ina marë' sëtahuasohue'. A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua', nóya cancantahua' ténahuë. ¹⁹Naporo' Quisocristo imarëhuasopita noya noya ya'noarihua'. Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huëinsopitanta' ina tahuëri ninarapi. ²⁰Iporaso nipirinhue' sharo'sa' co noyatopihuë'. Ma'sharo'santa' chiminpi. Nipirinhue', co inahuara nohuanton, napopihuë'. Yosë nohuanton, napopi. A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarin.

²¹ Naporol' co huachi ma'sha chanatarinhuë'. Yosë hui'ninpitanoa ninë-huasopita noya noya acohuachinpoa', ma'sharo'santa' noya noya niantapi. Co huachi chiminaponahuë'. ²² Iráca quëran huarë' ma'sharo'sa' parisitopi. Sharo'santa' papotopirinhuë', co noyatërinhuë', chiminin. Ipóra huanta' sanapi hua'hua iquitohuachina, iquitërinso pochin chiníquën parisitapi. ²³ Canpoanta' Ispirito Santo nani ya'coancantopirinpoahuë', parisitërehua'. Parisitatëhua', manorëhua' nasha nonënpoa' ya'huëtinpoaso marë'. Ina ninarëhua'. Nasha nonënpoa' quëtohuachinpoa', co huachi caniorihuahuë'. Co huachi chiminarihuahuë'. Naporol' Yosë hui'ninpita chachin nisarëhua'. ²⁴ Tata Yosë noya nicha'ërinpoa'. Napoaponahuë', co ya'ipi naniyatërarinhuë': "A'na tahuëri noya noya acoarinpoa'," ta'tëhua', ina ninarëhua'. Pahuanarin ya'ipi nanicaso'. Napoaton ninarëhua'. Nani nanirin naporini, co ninacaso' ya'huë'itonhuë'. ²⁵ "Tëhuëenchachin noyá nicha'ësarinpóa'," ta'tëhua', co sëtërehuahuë'. Noya cancantatëhua', ninarihuá'.

²⁶ Iporaso' co chiníquën cantantopirëhuahuë', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Yosë nontohuatëhuara, co nitotërehuahuë' ma'sona itacaso nipirinhuë', catahuarinpoa'. Cancanënpoa quëran inari Yosë nontërin. Tarëtarinso pochin ninin. Canpoaso' co natanpirëhuahuë', Yosëriso' natanin. ²⁷ Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosë nitotërin. Ispirito Santori nontohuachina, natanin. Yosë nohuantërinso chachin nitotaton, canpoa marë' noya nontërin.

Yosë nosororinpoaso'

²⁸ Yosë nosorohuatëhua', noyasáchin yonquirinpoa'. Ma'sha onpohuatëhuara, na'con catahuarinpoa'. Pi'pian parisitapirëhuahuë', ina nohuanton, parisitërehua quëran noya noya pipiarëhua'. Achinicananinpoa' ni'ton, noya noya imarihua'. Nani huayoninpoa' ina nohuantërinso' nicacaso marë'. ²⁹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuitërinpoa'. Nohuitatonpoa', huayoninpoa' Quisocristo pochachin cancantacaso marë'. Quisocristoso' noya noya ninin. Ina quëran na'aquënpoa' imapatëhua', ina pochin cancantarihua'. Yosë hui'ninpita pochin ni'sarinpoa' canpoanta'. ³⁰ Nohuantërinpoa' ni'ton, huëntonënnquë chachin aya'coninpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri inápaquë noya noya acoarinpoa'.

³¹ In a pochin Yosë yonquirinpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë minsëinpoaso'. ³² Yosë chachin nosoroatonpoa' co hui'nin tëranta' apiratërinpoahuë'. Isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Canpoa marë' chiminin. Ipóra chachinta' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¡Quisocristo imarëhua' ni'ton, co manta' pahuantarinpoahuë' Yosë pochin cancantacaso marë'! Nóya nicha'ësarinpóa'. ³³ Yosë huayoninpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë sha'huirapinpoaso'. Yosë chachin noya ni'ninpoa'. ³⁴ Yosë noya ni'ninpoa' ni'ton, co insonta nanitërinhuë ana'intinpoaso'. Quisocristo oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Ina quëran nanopiantarin. Yosë inchinanën quëran ya'huaton, canpoa marë' Yosë nontárin. ³⁵ Tëhuëenchachin Quisocristo nosororinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë ina quëran osëreinpoaso'. A'na tahuëri parisitërehua'. Parisitatëhua', co napion cancantërehua'. Piyapi'sa' aparisitërinë npoa'. Cosharo', ma'sha inapita pahuantërinpoa'. Ma'sha onpochináchin nisarëhua'. Yatëparinënpoa'. Inapopirëhuahuë', ¡co inapita nanitapihuë' Quisocristo quëran osëreinpoaso'! ³⁶ Yosë quiricanënnquë naporin:

“Imarainquënso marë' Sinioro, ya'ipi tahuëri yatëparinacoi.

Co manta' onpopiraihuë', ohuicaros'a' yatëpapiso pochin yatëparinacoi,” ténin.

³⁷Ina nipirinhue', Quisocristo nosororinpoa'. Parisitapirëhuahuë', nani tahuëri catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'. Nóya cancantarëhua'.

³⁸Yosë nosoromiatërinpoa'. Nanpihuatëhuara, nosororinpoa'. Chiminpatëhuanta', co patarinpoahuë'. Anquëniro'sa', sopairo'sa', tanan hua'yano'sa', inapita co nanitopihuë' Yosë quëran osëreinpoaso'. Ipora tahuëri'sa' ma'sha onpotopirinënpoahuë', co patarinpoahuë'. A'na tahuërinta' ma'sha onpotohuachinënpoa', co Yosë naniantarinpoahuë'.

³⁹Ma'sha inápaquë ya'huërinso'pita, acoporoquë ya'huërinso'pita inapita co nanitopihuë' Yosë quëran osëreinpoaso'. ¡Co insonta' nanitërinhuë' Yosë ananiantinpoaso'! Quisocristo hua'anëntërinpoa'. Ina imarëhua' ni'ton, Yosë nosoromiatërinpoa'.

Yosëri israiro'sa' huayoninso'

9 ¹Quisocristo imato, no'tëquën nonahuë. Co nonpinahuë'. Ispirito Santo ya'coancantërinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma', ténahuë.

²Tëhuëenchachin israiro'sa' yonquiato, sëtërahuë. Cancanëhuë quëran huarë' sëtärahuë. ³Inapitaso' quëmopinëhuëpita. Co Quisocristo imapihuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nanitërahuë naporini, inapita ya'huërenamën parisitopiquë pa'itohuë'. Cha'ëcaiso marë' inaquë parisichitohuë'. ⁴Piyapinën-pita nicacaiso marë' Yosëri acorin. Israiro shinpita nipi. Iráca quëran huarë' Yosëri nohuantërin ni'ton, hui'ninpita pochin nicacaiso marë' acorin. Huëna-ráchin huënaráchin a'pintohuachina, shimashonënpitari quënanpi. Iráca chachin piyapinën-pita nicacaiso marë' inapitarë' anoyatërin. Naporahuaton, pënëntërinso' nanan sha'huitërin. Noya chinotacaiso marënta' a'chintërin. Na'con sha'huitërin nicha'ëcaso marë'. ⁵Shimashonënpitaso' Yosëri chachin huayonin. Ina quëran Cristo isoro'paquë o'mahuachina, Israiro sanapi quëran nasitërin. Inaso' Yosë chachin. Ya'ipiya hua'anëntërinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! tënëhua'. Amen.

⁶Na'con nitotaponaraihuë', notohuaro' israiro'sa' co Yosë natëpihuë'. Napoaponahuë', Yosëri co topinan quëran sha'huitërinhuë' nicha'ëcaso marë'. Co ya'ipi israiro'sa' piyapinën-pita pochin ni'ninhuë'. ⁷Apraan cato' hui'nin-pita ya'huëtopirinhue', a'naíchín Yosëri acorin Apraan ya'huëretacaso marë'. “Isaco huayonahuë. Shinpitanta' piyapinëhuëpita pochin ni'sarahuë,” ténin Yosë. ⁸Napoaton co ya'ipi Apraan hui'nin-pita Yosë piyapinën-pita nipihuë'. Yosëri sha'huitërinso' chachin nasitohuachina, piyapinën pochin ni'nin. ⁹Iráca Yosëri Apraan itapon: “A'na pi'ipi quëran nicaponquën huëantarahuë. Naporos' ca nohuanto, sa'an hua'huanarin,” itërin. Naporinso' chachin tahuëri nanihuachina, Isaco nasitërin, Yosëri acorinso'.

¹⁰Naporahuaton, Tata Isaconta' cato' hui'nahuanin. Sa'in Nipica itopiso' yahuaihuachina, Yosëri itapon: ¹¹⁻¹³“Hua'hua nininso' chiní chiníquën nanantarin. Paninanso' co onpopinchin chiníquën nanantaponhuë’,” itërin. Ina quëran itantarin: “Cacopo nosoroato, huayonahuë. Isaoso nipirinhue' co onpopinchin nohuantërahuë’,” ténin Yosë quiricanënnquë. Co'huara nasichátërasoihuë', naporin. Co ya'huëyátërasoihuë', yonquiaton,

huayonin. “Noya nininso marè' Yosëri huayonin,” topiramahuè', co ina marè' huayoninhuè'. Inaora nohuanton, huayonin.

¹⁴ Naporin ni'quëhuarè' ¿ma'ta' tècarihua'? “Yosëso' co napopináchin ni'ninpoahuè',” ¿tècarihua ti? ¿Co naporinhuè'! ¹⁵ Iráca Yosëri Moisésè itërin: “Caora nohuanto, nosororahuè. Insosona nohuantohuato, huayonahuè,” itërin. ¹⁶ Napoaton co canpoara nohuanton, Yosë huëntonénquë ya'conëhuahuè'. Noya nipurëhuahuënta', co canpoara nanitërehuahuè' ya'conacaso'. Inaora nohuanton, Yosë aya'coninpoa'. Nosoroatonpoa', aya'coninpoa'. ¹⁷ Iráca Iquipito copirnosó' co noyahuè' cancantopirinhue', Yosëri huayonin hua'a-nëntacaso marè'. “Piyapinëhuëpita hua'anëntopiranhue', nicha'ësarahuè noya pipicaiso marè'. Ina quëran na'a piyapi'sa' nicatona', ‘Ma noyacha Yosëso' nanitaparin paya. Copirno co nohuantopirinhue', piyapinëpita nicha'ërin,’ tosapi,” ténin. Quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. ¹⁸ Inaora nohuanton, a'naquën nosororin. A'naquënso nipirinhue' tananpitërin. Tananpitohuachina, co natantochináchinhue' cancantopi.

¹⁹ Ina natanatoma', a'naquëma' co noyahuè' yonquirama': “Yosë nohuanton, a'naquën natëpi. Co ya'ipiya natëpihuè'. Ma'sona Yosë nohuantërinsoi-chin nipirëhuahuè'. ¿Onpoatonta' nipachin ana'intarinpoa'? ¿Co insonta' nanitërinhuè' Yosë nohuantërinso' canpiacaso'!” toconama'. ²⁰ ¿Maquëma cháchinta' ni'toma', nanitërama' Yosë chachin pinocamaso'? Ni'co'. Piyapi tëshitohuachina, minè', huè'ëta, inapita ninin. Nipachina, co tëshiri hua'anën no'huirinhue'. “¿Onpoatonta' naponin ninanco?” co itërinhuè'. ²¹ ¿Co'ta tëshitona'pi no'pa' mapachina, ma'sona nohuantohuachina, ninin! Nohuantohuachina, a'naquën ninshirayarin. A'naquënso' topinanaya. Inapochachin Yosëso' yonquirinpoa'.

²² A'na quë n co natëpihuè' ni'ton, Yosëri no'huirin. No'huipiro' nipirinhue', co a'naroáchin ana'intërinhuè', ninararin. Co a'naroáchin ana'intohuachinahuè', co ina marè' Yosë no'huicaso' ya'huërinhuè'. Osha-quëran ana'inta rin. Ina ni'pachina', “Tëhuëenchachin Yosë no'tëquën yonquirin. Hua'qui' tananpitopirinhue', iporaso' no'tëquën ana'intërin. Chini chiníquën nanantërin inaso',” tosapi. ²³ A'naquënpoaso nipirinhue', nosoroatonpoa' nicha'ësarinpoa'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Iráca chachin yonquirinpoa' nicha'ëinpoaso marè'. Anoyacancantohuachinpoa', piyapi'sa' na'co n Yosë yonquiapi. “Ma noyacha catahuarin paya,” tosapi. ²⁴ A'naquën cotio piyapi'sacoi huayonincoi. A'naquëma' nisha piyapi'sanquëmanta' Yosë nohuanton, imarama' canpitanta'. ²⁵ Inapochachin iráca Osiasè ninshitërin.

“A'naquën iráca co piyapinëhuëpitahuè' nipirinhue', iporaso' piyapinëhuëpita pochin ni'nahuè.

Iráca co nosoropirahuè', iporaso' nosororahuè huachi,” ténin Yosë, itërin.

²⁶ Ina quëran itantarin: “Canpitaso' co piyapinëhuëpitanquëmahuè',” itopirinhue',

iporaso' inaquë itapona': “Inapitaso' Yosë hui'ninpita chachin nisapi. Inaso' nanpimiatarin,” tosapi.

²⁷ Isaiasënta' ninoton, ninshitërin. “Hua'huayatërahuè' israiro'sa' ya'huëpirinhue', co ya'ipiya cha'ësapihuè'. Marë yonsanquë inotëra'huaya

ya'huërinso nápo' ya'huëpirinahuë', caraíchin Yosëri nicha'ësarin. ²⁸ Co hua'quiya quëranhuë' na'a piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin," tënin. ²⁹ Co'huara ina ninshichatërasohuë', Isaiasë ninoton, tapon:

“Sinioro ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Iráca ina nohuanton,
ya'ipi Sotomaquë ya'huëpisopita ta'huantopi huachi. Comoraquë
ya'huëpisopitanta' ta'huantopi.

Canpoanta' caraíchin nipirëhuahuë' nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'.
Co nosororinpoahuë' naporini, canpoanta' ya'ipinpoa'
ta'huanchitërihuahuë'," tënin.

Israiro'santa' noya nanan natëcaso' ya'huërinso'

³⁰ Napoahuarë' ¿ma'ta' təcarihua'? ténahuë yonquiato. Nisha piyapi'sa' hua'qui' co Yosë yonquipirinahuë', inari anoyacancantërin. “Yosë no'tëquën nonin,” ta'tona' natëpi. Napoaton noya ni'nin. ³¹ Israiro'saso nipirinhuë' taponá: “Moisësë pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuë'. Co nanitopihuë' no'tëquën natëcaiso' ni'ton, co Yosëri noya ni'ninhuë'. ³² ¿Onpoatonta' co noya ni'ninhuë'? “Pënëntërinso' nanan no'tëquën natëhuatëhua', nóya cancantarëhua'," topirinahuë', co nanitopihuë'. “Yosëíchin nanitërin anoyacancantinpaso',” ta'caiso nipirinhuë', co Quisocristo nohuantopihuë'. Inapoatona', pancara'pi i'patëreso pochin ni'pi. Ina marë' Yosëri co noyahuë' ni'nin. ³³ Yosë quiricanën quëran naporin:

“Sionquë Cristo a'papihuë', co nohuantopihuë'.

Inapoatona' pancara'pique i'parëso pochin ni'pi. Co nohuantopihuë'
ni'ton, anotëreso pochin nipi.

Nipirinhuë', insosona Cristo nohuantohuachin, co onporonta'
atapanarahuë'. Noya ni'sarahuë huachi,” tënin Yosë.

10 ¹ Pa'pi nohuantërahue' israiro'sa' cha'ëcaiso'. Ina marë' iyaro'sa', chiní-quën Yosë nontárahue. ² Tëhuëenchachin Yosë yachinotopirinahuë', co nanamën no'tëquën yonquipihuë'. ³ Yosëíchin anoyacancantërinpoa'. Nipirinhuë', co nohuantopihuë' ina nanan imacaiso'. “Pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," toconpi. “Quëma Sinioro anoyacancantocoi,” co itopihuë'. ⁴ Iráca Moisësë pënëntërin. Iporaso nipirinhuë' co ina natërehuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo nani o'marin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. “Quisocristoíchin anoyacancantarinpoa'," topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

⁵ Moisësëri ninshitërin pënëntërinso nanan imacaiso marë'. “No'tëquën natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ya'ipiya natëcaso' ya'huërin,” tënin ninshitaton. ⁶ Canpoaso nipirinhuë' Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo nanamënso' co sacaiyahuë' nitotacaso'. “¿Inta inápaquë pantapon Quisocristo quëmacaso marë'?” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Nani o'marin. ⁷ “¿Inta' chimipiro'sa' ya'huëpiquë papon ina quëran Cristo quënantacaso marë'?” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Nani nanopiantarin.

⁸ ¿Ma'ta' quiricanën quëran anitotërinpoa'? “Ina nananso', co sacaihuë' nitotacaso'. Nanamënpoa quëran sha'huicaso ya'huërin. Cancanënpoa quërantá, natëcaso ya'huërin,” itërinpoa'. Inasáchin natëco', itëranquëma' canta'. ⁹ Tata Yosë nohuanton, Quisocristo tēhuëenchachin nanopiantarin. Ina cancanënpoa quëran natëhuatëhua', “Quisocristoíchin imarahue,” topatëhua',

Yosë anoyacancantarinpoa'. ¹⁰“Yosë co onporonta' nonpintarinpoahuë',” ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa'. “Caso' Quisocristo imarahuë,” topatëhua', naporo chachin anoyacancantarinpoa'.

¹¹“Insosona Quisocristo natëhuachin, co sëtarinhuë'. Co a'poarahuë',” ténin Yosë quiricanëinquë. ¹²A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Co cotioro'saráchin na'con nosororinhuë'. Nisha piyapi'santa' no so rorin. Ina nontohuatëhua', nóya catahuarinpoo'. ¹³“Osh an ëhuë Siniro inquitoco,” topatëhua', anoyacancantatonpoa' nicha'ësarinpoo'. ¹⁴Napoaponahuë', co a'chintohuatëhuahuë', co nitotapihuë'. Co nitotohuachinahuë', co nanitapihuë' natëtacaiso'. Co natëtohuachinahuë', co nanitapihuë' Yosë nontacaiso'. Napoaton a'chintacaso' ya'huërin. ¹⁵Co Yosëri a'china'piro'sa' a'pahuachinhuë', ¿onpo nitotaponata'? Yosë quiricanë quëran naporin: “Ma noyacha ni'ton, noya nanan sha'huitaonpoa' huë'sarin paya,” ténin.

¹⁶A'naquënsa nipirinhüë', noya nanan natanpirinahuë', co nanitopihuë' natëtacaiso'. “Nanamën Siniro, sha'huitopirahuë' co insonta natëtërinhuë',” ténin Isaiasë iráca. ¹⁷Quisocristo nanamën natanacaso' ya'huërin. Natanpatëhua': “No'tëquënonin,” topatëhua', natëtarihua'.

¹⁸¿Co natanpihuë' ti? ¿Nani mini natanpi! ténahuë. Yosë quiricanëinquë naporin:

“Nisha nisha parti nanamën sha'huitopi.

Ya'ipi parti nahuinin,” ténin Yosë quiricanëinquë.

¹⁹Naquëranchin natainquëma'. Israiro'saso' natanaponaraihuë', ma'sona tapon naporinso' ¿co nitotopihuë' ti? Nitotaponaraihuë', co natëpihuë'. Moisésë ninshitanon, naporin:

“Nisha piyapi'sa' co yonquipirinacohuë' catahuararahuë' ni'ton, canpitariso' a'pitarama'.

Ina marë' no'huitarama', ténin Yosë,” itërin.

²⁰Isaiasënta' co t'ëhuatonhuë', Yosë noninso' sha'huirín.

“Nisha piyapi'sa' co yanohuitopirinacohuë', iporaso' imasarinaco.

Co iráca nohuantopirinacohuë', iporaso' nohuitarinaco, ténin Yosë,” itërin.

²¹Israiro'saso nipirinhüë' co yanatëpihuë'. Inapita yonquiaton, Isaiasë quëran taantarín: “Íráca quëran huarë' yacatahuarahuë'. Imirahuë' ihuëtatë pochín nitato: ‘Huëco' catahuainquëma', itopirahuë', co yanatërinacohuë'. Co natantochínáchinhuë' cancantopi, ténin Yosë,” itërin.

Israiro'sa' huayoninso'

11 ¹Napoaton natananquëma': ¿Israiro'sa' co natëtopiso marëhuë' Yosëri a'pomiatërin ti? Co a'porinhüë'. Ipora huant'a' piyapínënpita ni'ton, nosororin. Canta' Israiro piyapico. Tata Apraanso' shimashonëhuë'. Mincamin huëntonquë nasitërahüë. ²Inapitaso', iráca Yosëri huayonahuaton acorin piyapínënpita nicacaiso marë'. Co a'porinhüë'. Iráca Iniasë naporinso' Yosë quiricanëinquë ninshitopiso' nitotërama'. Inariso pënénpirinhüë', israiro'sari no'huipi. Napoaton Yosë nontohuachina, inapita sha'huirapirín. ³“Na'amíachincoi Siniro pënéntopiraihuë'. Co nohuantatonaraihuë', a'naquëncoi tëparinacoi. Artaroro'sa' chinota'huainquënsa marë' a'mitëraisonta' t'ëyatopi.

Casáchin pënëntapirahuë', yatëparinaco canta',” itërin. ⁴Napotopirinhue', ¿ma'ta' Yosëri itantarin? “A'naquën mini mamanshi moshapi, Paaro itopiso'. Nipirinhue', ca nohuanto, canchisë huaranca quëmapi'sa' chinotarínaco. Co mamanshi moshapihue',” itërin. Nani ina nitotërama'. ⁵Inapochachin iporanta' caraya pochín Yosë huëntonënnquë ya'conpi. Inaora nohuanton, nosoroaton, Yosëri aya'conin. ⁶Inaora nohuanton, catahuarin. Co noya nipiso marë' catahuarinhue'. Noya nipiso marë' huayonin naporini, co huachi inaora nohuanton, catahuacaso' ya'huë'itonhue'.

⁷Napoahuarë', ¿ma'ta' nipachin tēcarihua'? Na'a israiro'sa' Yosë huëntonënnquë yaya'conpirinahuë', co inahuara nanitopihue' noya cancantacaiso'. A'naquën huayoninsopitaso' Yosë nohuanton, ya'conpi. A'napitaso nipirinhue' co natantochináchinhue' cantantopi. ⁸“Yosëri tananpitërin ni'ton, huë'ë-rëso pochín cantantopi. Ya'pirahuanaponaraihue', co quënantërëso pochín nipihue'. Huëratëhuanaponaraihue', co natantërëso pochín nipihue'. Ipora huanta' ina pochín nisapi,” ténin Yosë quiricanënnquë. ⁹Iráca Tapinta' tapon:

“Yosë no'huipi ni'quëhuarë', ana'inchin. Nani ma'sha
ya'huëtopirinhue', co Yosë yonquipihue'.

Coshatatona', capa cancantapirinhue', ina quëran chachin
nitapicancaína'. Yosëri ana'inchin.

¹⁰Somaraya pochín cantantopi ni'quëhuarë', ama quënantërëso pochín
cancanchinasohue'.

Yosë nohuanton, chiníquën parisitomiachina',” ténin iráca.
Inapochachin ipora huanta' nisapi.

Nisha piyapi'sa' ya'conpiso'

¹¹Napoaton natanaranquëma'. ¿Israiro'sa' co yanatëpihue' ni'quëhuarë' Yosëri a'pomiatërin ti? Co Yosëri a'pomiatërinhue'. Nipirinhue', co imapihue' ni'ton, nisha piyapi'santa' Yosëri anoyacancantarín. Ina quëran israiro'saso', apiratona' yonquiapi: “Canpoanta' inapita pochín cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” tosapi. ¹²Inapita co imatonahuë' tēhuëpiso marë', iporaso' ya'ipi piyapi'sa' nanitopi Yosë huëntonënnquë ya'conacaiso'. Nisha nisha piyapi'sa' niponaraihue', Yosëri noya ni'sarin. A'na tahuëri na'a cotioro'sa' imaantahuachina', noya noya nisarín.

¹³A'naquëmaso' nisha piyapi'sanquëma'. Yosë a'parinco a'chinta'huanquëmaso marë'. Ina marë' noya cancantërahue'. Pa'sápato, a'chintaranquëma'. ¹⁴Na'aquëma' imapatama', a'naquën israiro'santa' nohuantapi imacaiso' nimara. Inapitanta' Yosëri anoyacancantarín. ¹⁵Iporaso Yosëri tananpitërin ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' ina nohuítapi. A'na tahuëriso nipirinhue' israiro'santa' imaantahuachina', noya noya nisapi. ¿Ma pochinta' nisapi? Chimipi nantplantarinso pochín nisapi, tēnahuë. ¹⁶Ni'co'. Pan nipachinara, ya'nan nipiso' Yosë marë' acohuachina, ya'ipi chachin noya ninin. Nara itënta' noya nipachina, sē'paquëonta' noya nisarín.

¹⁷Nara quëran a'chinchinquëma'. Oripo nara sē'pa' co noya nitohuachinhue', nishitëtahuatë', tē'yatërë'. Ina quëran apinapinsó' oripo sē'paquën tēranta' achinpitërë' papotacaso marë'. A'naquën israiro'saso' oripo nara sē'pa pochín nipi. Co natëpihue' ni'ton, Yosëri tananpitërin. Canpitaso' nisha piyapinquëma' nipiramahuë', huëntonënnquë aya'coninquëma'. Piyapinēnpita pochachin

ni'ninquëma'. ¹⁸ Nipirinhue', ama israiro'sa' nocancosohue'. Ama: "Quiyaso' noya noyacoï," tocosohue'. Së'paquëni co nara achinirinhue'. Itëni achinirinsó'.

¹⁹ "Quiyanta' imaca'huaiso marë' israiro'sa' tananpitërin," tënema' nimara.

²⁰ Yosëri tananpitërin mini. Nipirinhue', co ina marë' tananpitërinhue'. Co Quisocriso nohuantopihuë' ni'ton, tananpitërin. Canpitanta' imarama' ni'ton, noya ni'ninquëma'. Napoaton ama inapita nocancosohue'. Ni'cona canpitanta' Quisocriso naniantotama'. ²¹ Israiro'sa'ton piyapinënpita pochin ni'pirinhue', ana'intërin. Quisocriso naniantohuatama', ana'intarinquëma' canpitanta'.

²² Ma noyacha Yosëso' nosororinpoa paya. Co natëpisopitasohue' nipirinhue', c hiniquën ana'intarin. Inasáchin imapatama', nosoromiatarinquëma'. Nipirinhue' naniantohuatama', ana'intarinquëma' canpitanta'. ²³ Naporahuaton israiro'santa' imaantahuachina', Yosëri piyapinënpita pochin niantarin. Nara së'para'huain achinpitantarëso pochin acoantarin. Yosë ni'ton, nanitaparin. ²⁴ Nani a'chintëranquëma'. Canpitaso' apinapin nara pochin ninama'. Apinapinsó' nara së'para'huain nishitëtahuatë', oripo nara së'para'huain achinpihuatëra, papotërin. Aquëtë huarë' së'para'huain chachinsó' achinpitaantahuatëra, a'naroáchin papotaantarin. Inapochachin israiro'sa' noya imapachina', Yosëri noya niantarin.

Na'a israiro'sa' imaantapiso'

²⁵ Yosë yonquirinsó' iyaro'sa' sha'huichinquëma', no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napita co nitotopirinhue', ama nocantamaso marëhue' sha'huitaranquëma'. "Quiyasáchin no'tëquën yonquirai," ama tocosohue'. Iporaso' na'a nisha piyapinquëma' Yosë huëntonënuë ya'conarama'. Ya'ipi Yosë nohuantërinquëmasopita ya'conamaquë huarë' na'a israiro'sa' co natantochináchinhue' cancantapi. ²⁶ A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipi israiro'santa' cha'ësapi huachi. Yosë quiricanënuë ninorinsó pochachin imaantapi. Iráca ninshitaton, naporin:

"A'na tahuëri a'nara' Israiro quëmapi Quirosarin quëran o'mararin piyapi nicha'écaso marë'.

Cacopo shinpita co noyahuë' yonquipiso' ananiantarin.

²⁷ Oshanëna' inquitahuato, piyapinëhuëpita pochin ni'sarahue'.

Apraan sha'huitërahuëso chachin napotarahue'," tënin Yosë.

²⁸ Ip oraso' israiro'sa' co Quisocriso nanamën natëpihuë'. Yosë inimicotopirinhue', canpitaso' imarama'. Napoaponahuë', israiro'sa'ton acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Iráca Apraan, Isaco, Cacopo, inapita sha'huitërin ni'ton, ipora huanta' shinpita nosoroarin. ²⁹ Nani Yosëri sha'huitohuachin, inachachin nizarin. Co onporonta' nisha nontarinhue'. Huëntonënuë aya'compachin, co onporonta' naniantarinhue'. ³⁰ Iráca co canpitaso' natëpiramahuë', co israiro'sa' nohuantopihuë' ni'ton, Yosë nosoroatënuëma', catahuarinquëma'. ³¹ Iporaso' israiro'sa' co natëpihuë'. Co natëhuachinarahuë', Yosë catahuarinquëma'. Ina ni'pachina', yonquiantapona' ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' nosoroaton, catahuuantarin. ³² Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tananpitërin ni'ton, co natëtochináchinhue' cancantopi. Ya'ipinpoa' nosoroinpoaso marë' naporin.

³³ ¡Ma noyacha Yosëso' catahuarinpooa paya! ¡Ma noyacha yonquirin paya! Ya'ipiya nitotërin. Yonquirinsopita co nitotochináchinhue' ninin.

Naporahuaton, ina pochin cancantacaso' co onporonta' nanitarihuahuè'.
³⁴ "Co insonta inaora Yosè yonquirinso' nitotèrinhuè'. ¡Co incari tērantā' nanitèrinhuè' noya noya ayonquicaso'!"
³⁵ ¿Incarita' ma'sha Yosè quētèrin ni'ton, i'huèrētacaso' ya'huèrin? Co incari tērantā'," tēnin quiricanēnquē.
³⁶ Ya'ipi ma'sha Yosèri ninin. Ina nohuanton, co ta'huantarēhuahuè'. Yosèichin pa'yatacaso marè' ya'huèrēhua'. Inaora nohuanton, anoyacancantèrinpoa'. Ma noyacha Yosèso paya, itahua'. ¡Inasáchin chinotahua'! Amen.

Yosè marè' sacatèrēhuaso'

12 ¹Yosè na'con nosororinpoa' ni'ton, ya'ipi cancanēma quēran, iyaro'sa, ina imaco'. Iráca Yosè chinotohuachinara, ma'sha tēpapi. Canpitaso nipirinhue' Yosè marè' nanpitoma', nohuantèrinsoráchin nico'. Ina yonquiatoma', nani tahuèri noyasáchin nico'. Ina Yosè nohuantèrin. Inapohuatama', Yosè noya chinotarama'. ²Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' co Yosè natēpihuè'. Ma'sharáchin yonquiatona', co Yosè yonquipihuè'. Ama inapita nonancosohuè'. Nani tahuèri Yosè nontoco' yonquirinso chachin quēchinquēma'. Ina yonquihuatama', nohuantèrinso chachin anitotarinquēma'. Ina quēran noya noya cancantohuatama', noya ni'sarinquēma'.

³Yosè nosoroatonco, acorinco piyapi'sa' a'chinta'huaso'. Nani tahuèri catahuarincó. Napoaton pēnēnaranquēma'. Ya'ipinquēma' sano yonquico'. Ama a'napita nocancosohuè'. Yosè nisha nisha acorinpoa'. Nisha nisha catahuarinpoa' ma'sona nohuantèrinso' nicacaso'. Napoaton, co a'napita nocanacaso' ya'huèrinhuè'. No'tē-quēn yonquiatoma', ma'marēsona acorinquēmaso' nitotoco'. A'naya a'nayanquēma' anitotarinquēma'. ⁴Ni'co'. Imira, nantè', ya'pira, inapita ya'huètèrinpoa'. Imira ya'huètèrinpoa' sè'quētacaso marè'. Nantè' ya'huètèrinpoa' iratacaso marè'. Nisha nisha ya'huètèrinpoa' nisha nisha nicacaso marè'. Co ya'ipiya inachachin nipihuè'. ⁵Inapochachin ya'ipi Quisocriso imarēhuasopita a'naíchin nonēnpoa pochin ninēhua'. Ya'ipinpoa' ina imarēhua' ni'ton, ina pochin ninēhua'. Nisha nisha nitotèrēhuaso' nirihuarahué', nicatahuarēhua'. A'na huēntonaca ninēhua'.

⁶Yosè nosoroatonpoa', acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Ma'marēsona acohuachinpoa', noya niahua'. A'naquēn, yonquirinso chachin anitotèrin sha'huicaíso marè'. Anitotohuachinquēma', ya'ipiya no'tēquēn sha'huico'. ⁷Ina nohuanton, a'naquēn nitotèrin catahuatacaso'. Nitocatahuatohuatama', noya catahuatoco'. A'naquēn nitotèrin a'chinacaso'. Nitoa'chinpatama', noya a'chincó. ⁸A'naquēonta' nitotopi achinicanacaso'. Nitotohuatama', noya cancantatoma' achinicananco' imamiachina'. A'naquēonta' ina nohuanton, coriqui, ma'sha, inapita ya'huētopi. A'napita quētohuatama', ama piyapi'sa' noya nicainēnquēmaso marè' quētocosohuè'. Yosè yonquiatoma', quētoco'. "Ina nosororincó ni'ton, carinta' nosoro'i," ta'toma', quētoco'. A'naquēonta' ina nohuanton chachin, chiníquēn nanan ya'huētopi. Ansianohuè nipon, hua'anhue' nipon ya'conpatama', ama chirotomarahué', noya pēnētoco'. Noya nonco'. A'naquēonta' ina nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuario'sa', inapita catahuapi. Inapita nicapoma' pa'patama', noya cancantatoma', catahuaco'.

Ma'pitasona nicacaso' ya'huèrinso'

⁹Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'. Cancanēma quēran huarè' nosoroco'. Co noyahué' ninamasopita a'poco'. Noyasáchin nico'. ¹⁰Imaramasopita capini

noya ninosoroco'. Iyaparima pochin nini'co'. Ama “Caso' noya noyaco,” tocosohuë'. A'napita noya noya ni'co'. ¹¹ Ama chiotomarahuë', noya sacatoco'. Ya'ipi cancanëma quëran noya yonquiatoma', Yosë marë' sacatoco'. ¹² “Yosë ananpitaantarinpooa,” ta'toma', noya cancantoco'. Ma'sha onpohuatama', ama no'huitocosohuë'. Chiniquën cancantatoma', ahuantoco'. Apira apira Yosë nontoco'. ¹³ Imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtoco'. Ni'toro'sa' ya'notohuachinënquëma', noya nontatoma', a'caco'.

¹⁴ Piyapi aparisitohuachinënquëma', ama no'huitomarahuë', noya nontoco'. Yosë nontoco' inahua'nta' catahuacaso marë'. Ama Yosëri ana'intacaso' yonquirapicosohuë'. ¹⁵ A'napita na'con yonquico'. Canpitaora ninatanamaso pochin cancantoco'. Noya cancantohuachina', ina marë' canpitanta' noya cancantoco'. Sëtohuachina', sëtoco'. ¹⁶ Noya ninicatomá' ya'huëco'. Ama a'na piyapi tëranta' nocancosohuë'. Topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipi catahuaco'. Ama: “Caso' na'con na'con nitotërahuë,” tocosohuë'. Ama ina pochin yonquicosohuë'.

¹⁷ A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', ama i'huërëtoscosohuë'. Noya nico' a'napitanta' catahuacaso marë'. ¹⁸ Ama piyapi'sa' no'huicosohuë'. No'huihuachinënquëma', ama canpitariso' no'huicosohuë'. Onpopionta' nanan anoyatoco'. ¹⁹ Nosoroatënquëma' iyaros'a', oshaquëran pënënanquëma'. Ama i'huërëtoscosohuë'. Tananpitoco' Yosëri ana'inchin. Quiricanën quëran naporin: “Co noyahuë' nipsisopita cari ana'intarahuë. No'tëquën ana'intarahuë,” tënin Yosë. ²⁰ Napoaton “Inimiconëma' tanahuachin, a'caco'. Yamorohuachin, o'shitoco'. Inapotohuatama', inimiconëma' atapanarama’,” tënin anta'. ²¹ Ama sopai natëcosohuë'. Nani ma'sha ayonquirinquëmaso' a'pomiatoco'. Yosë yonquiatoma', noyasáchin nico'. Inapohuatama', sopai minsëarama'.

13 ¹ Copirno acorinsopita natëco'. Yosë nohuanton, copirno, chirinchi, coisë, hua'an, inapita ya'huërin. Co Yosë nohuantërinhuë' naporini, co inapita ya'cointonahuë'. Napoaton natëco'. ² Co copirno acorinsopita natëhuatamahue', Yosënta' co natëaramahuë'. Ina marë' ana'intarinquëma'. ³ Noya nipatama', co hua'ano'sa' no'huiarinënquëmahue'. Co natëhuatamahue', no'huiarinënquëma' ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. ¿Nohuantërama' hua'ano'sa' noya nicainënquëmaso'? Noya nico' nipa-chin noya ni'inënquëma'. ⁴ Yosëri acorin a'painënpoaso marë'. Nipirinhue', co noyahuë' nipatama', të'huatoco'. Co topinan quëran chiniquën nanan quëtërinhuë'. Yosëri acorin co noyahuë' nipsisopita ana'intacaso marë'. ⁵ Napoaton hua'ano'sa' natëco' ana'intochinënquëma'. Isonta' yonquicaso' ya'huërin: “Yosëri acorin natëcaso marë’,” ta'toma', natëco'. ⁶ Ina nohuanton, hua'ano'sa' ya'huërin noya nicacaiso marë'. Ina marë' nani tahuëri sacatapi. Napoaton pahuërëtacaso' camaitërinso' pahuërëtarama'.

⁷ Ya'ipiya no'tëquën pahuërëtoco'. Hua'ano'sa' catahuacaso marë' pahuërëtacaso' ya'huëhuachina', quëtoco'. Chiniquën nanantopi ni'ton, noya nicatora', natëco'.

⁸ Nihuitohuatama', a'naroáchin pahuërëtoco'. Ya'ipi piyapi nosoroco'. Inaso' na'con na'con Yosë nohuantërin. Nosorohuatama', iráca pënëntërinso' noya natëarama'. ⁹ Iráca pënëntohuachina, itërin: “Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi së'huacosohuë'. Ama tëpatocosohuë'. Ama manta' ihuatocosohuë'. Ama

nonpinapicosohuë'. Ama a'na piyapi ma'shanënpita nohuantapatocosohuë', tēnin. Ninosorohuatēhua', ya'ipi Yosë pēnēninpoaso' natēarēhua'. “Quēmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquë',” tēnin Yosë. ¹⁰ A'napita nosoro hua tama', co no'huaramahuë'. Co pinosaramahuë'. Nóya catahuarama'. Napoaton nosorohuatama', Yosë nóya natēarama huachi.

¹¹ Ya'nan imarihua': “Pahuanarin Quisocristo o'mantacaso',” tēnhua'. Iporaso nipirinhue' nani o'mantacaso' tahuëri ya'caritēriarin. Naporo' nicha'ēsarinpoa'. Napoaton ama huë'ērëso pochin yonquicosohuë'. Yosë no'tēquën natēco'. ¹² Hua'qui' piyapi'sa' co noyahuë' nicatona', tashi pochin cancantopirinhue'. Iporaso' Siniro tahuërinën ya'caritēriarin. Napoaton ama tashi pochin cancantahuasohuë'. Sontaro'sa' hua'na quëran a'mopiso pochin tahuëri pochin cancantatēhua', noyasáchin niahua'. ¹³ Tahuëri nipachina, a'ninquëchin ni'ton, noyasáchin ninë'. A'naquënso nipirinhue' pitasachin pa'yatopi. Na'a tahuëri nansarápi, o'osápi, coshatápi, no'piápi. Ama pitaso' pa'yatocosohuë'. Ama no'picosohuë'. Ama pi'pisha tēranta' nimonshitacama so' yonquicosohuë'. Ama nino'huicosohuë'. Ama a'na piyapi noyapatoma', no'huicosohuë'. ¹⁴ Sontaro'sa' hua'na a'mopiso pochin Quisocristo ya'copirinhua' ama sopai minsēinpoaso marēhuë'. Napoaton Quisocristo na'con yonquiatoma', ina pochachin cancantoco'. Ina natētoma', ama pi'pian tēranta' yonquicosohuë' co noyahuë' nicacamaso marë'.

Co ninocanacaso' ya'huërinsohuë'

14 ¹ A'naquënso' Quisocristo imasapirinhue', co ya'ipi cancanëna quëran natēyátërapihuë'. “Pēnëntërinsona' natēcaso' ya'huërin,” topi. Inapitanta' huë'pachina', noya nontoco'. “Huëco' iyaro'sa' Yosë chinotahua',” itatoma', cortoque' ichiya'conco'. Ama ninocanacamaso marë' ninontocosohuë'. ² A'naquënso' “Quisocristoíchin nicha'ërinpoa' ni'ton, ya'ipi cosharo' noya capacaso',” ta'tona' ya'ipi ca'pi. A'napitaso nipirinhue', “Nosha ca'patēhua', oshahuanēhua',” ta'tona' ya'ipi nosha a'popi. ³ Nosha ca'patama', ama nosha a'poro'sa' nocancosohuë'. Nosha a'pohuatamanta' “Nosha ca'nama' ni'ton, co noyahuë' ninama',” ama itocosohuë'. Cato chachinquëma' Yosë noya ni'ninquëma' ni'ton, ama ninapotocosohuë'. ⁴ Co a'napita piyapinën nocanacaso ya'huërinhuë'. Piyapinën noya nipachina, co noyahuë' nipachinanta' hua'anëni nitotarinsol. Yosëíchin ya'ipinhua' hua'anëntërinpoa' ni'ton, no'tēquën sha'huitarinhua'. Inasáchin nanitërin achinicanainpoaso'. Co canpoa capiniso' ninocanacaso' ya'huërinhuë'.

⁵ Inapochachin a'naquën: “Cotio chinoto tahuëri noya noya,” topi. Naporo' tahuëri chinotatona', Yosë chinotopi. A'napitaso nipirinhue' “Nani tahuëri noya Yosë chinotacaso',” topi. Co tahuëri imarēhuahuë'. Quisocristo imarēhuaso'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. A'naya a'nayanquëma' cancanëma quëran na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. ⁶ Ma tahuërisona chinotohuatama', Yosë yonquiatoma', ina chinotarama'. Inapochachin nosha ca'patama', Yosë yonquiatoma', coshatërama'. “Yosparinquën, Siniro,” itërama'. Co nosha ca'na'pinquëmahuënta' Yosë yonquiatoma', coshatërama'. “Yosparinquën, Siniro,” itërama' canpitanta'. ⁷ Co canpoara nipa'yatacaso marë' ya'huërehuahuë'. Chiminpatēhuanta' co canpoara marë' chiminarihuahuë'. ⁸ Siniro piyapinënpoa' ninēhua'. Ina

natëcaso marë' nanpitëhua', ya'huërëhua'. Ina yonquiinpita chiminarihua'. Nanpihuatëhuanta', inasáchin hua'anëntarinpoa'. Ina quëran chiminacaso' nipachin, ina yonquiatëhua', chiminarihua'. Inasáchin imarëhua'. ⁹Ya'ipinpoa' hua'anëntinpoaso marë' Quisocristo chiminin. Nani chimirin minsërahuatón, chini chiníquën nanantaton, nanopiantarin. Napoaton nanopirëhuasopita, chiminpisopitanta', ya'ipinpoa' hua'anëntarinpoa'.

¹⁰Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' natanarinpoa' co noyahuë' nipisopita ana'in-tacaso marë'. ¿Onpoatonta' nipachin iyaparin nocanan? Co ina pochin nicacaso' ya'huërinhuë'. Yosëfchin no'tëquën anitotarinpoa'. ¹¹Iraca quirica-nënquë naporin:

“Caso' Yosëco ni'to, co nonpinahuë'.

A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' isonahuatona', chinotarinaco.

‘Quëmasáchin Yosënquën,’ itarinaco,” ténin Yosë.

¹²Ayaro' tahuëri nanihuachin, ya'ipinpoa' Yosë natanarinpoa'. Ma'ma-rësona ma'sha ninëhuaso' natanarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Noya noya imacaso marë' nicatahuahua'

¹³Napoaton ama huachi ninocancosohuë'. A'napita imapisopita catahuaco' noya cancanchina'. Ni'cona anishacancantotama'. ¹⁴Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Sinioro Quisoso imato, naporahuë. Napoaton nitotërahüë. A'naquënso nipirinhüë: “Co Yosë nohuanterinhüë' nosha capacaso',” taponaraihuë', ca'pachina', tëhuën-chachin oshahuampi. ¹⁵Isonta' yonquico'. A'naquëma' ya'ipi cosharo' noya ca'nama'. A'naquënso nipirinhüë' co nosha ca'pihuë'. “Huëco' ina ca'ahua',” itohuatama', co noyahuë' cancantapona' nimara. “Co noyahuë' capacaso',” taponaraihuë', ca'pachina', co huachi noyahuë' cancantapi. Napoaton inapita nosoroatoma', ama napotocosohuë'. Ama cosharoachin yonquiatoma', a'napita anishacancantocosohuë'. Inapita marënta' Quisocristo chiminin. ¹⁶Ma'sona tëranta' noya nicacaso' ya'huëpirinhüë', a'napita co noyahuë' ni'pachinënquëma', ama napocosohuë'. Ni'cona co noyahuë' nicatënënquëma' nonapichinënquëma'. ¹⁷Yosë noya hua'anëntërinpoa'. Ina imapatëhua', noya nisarëhua'. Asanocancanarinpoa' ni'ton, co nino'huicaso' ya'huërinhuë'. Yosëso', ca'nëhuaso', o'orëhuaso', inapita co onpopinchin yonquirinhüë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' noya cancantahuaso'. Catahuahuachinpoa', capa cancantarihua'. ¹⁸Ina pochin Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Piyapi'santa' noya ni'sarinpoa'.

¹⁹Napoaton noya ninicatëhua', ya'hua'ahua'. Nicatahuahua' noya noya imacaso marë'. ²⁰Ama ca'namaso marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Nipirinhüë', a'naquën co ina natëtonahuë', ca'pachina', co noyahuë' cancantapi. Napoaton co yaca'pachinahuë', naporo' canpitanta' tananpitoco' nisha cancantohuachina'. ²¹Ama manta' a'napita anishacancantacamaso' yonquicosohuë'. Ca'namaso marë', o'oramaso marë', ama inapita marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Iyaparin pochin nosoroatoma', catahuaco' noya noya imacaiso marë'. ²²Ma'sona tëranta' nipatama', “Yosë nohuanterinso' nisarahuë,” ta'toma', noya nico'. Cancanënpoa quëran huarë': “Noya

nisarahué,” topatēhua', noya cancantarihua'. ²³ Napoaponahuē': “Co Yosē nohuantērinhué' iso cosharo capacahuaso',” tarihuarahué', ca'patēhua', oshahuanarihua'. Ina pochin yonquiarihuarahué' ma'sona tēraanta nipatēhua', oshahuanarihua'. Nipirinhué', “iso cosharo noya capacaso',” tēcaton ca'patan, co oshahuanaranhuē'.

Nicatahuacaso' ya'huērinsó'

15 ¹ Canpoaso' ya'ipi cancanēnpoa quēran imarēhua'. “Quisocristoíchin nisha'ērinhó,” ta'tēhua', co nisha nisha yonquirēhuahuē'. A'na-quēnsó nipirinhué' co ya'ipi cancanēna quēran natēyátērapihuē'. Inapitanta' oshaquēran pēnēnatēhua', catahuahua' noya imaina'. Ama canpoara nohuantērēhuasoráchin yonquia'huasohué'. ² A'napita yonquiatēhua', catahuahua' noya cancanchina'. Catahuahuatēhua', noya noya imasapi. ³ Quisocrístoso' co inaora nohuantērinsó' yonquirinhué'. Yosēichin natērin. Ina nontaton, itērin: “Quēma inimiconēnpita Tata, no'huirínēnquē. Natēranquēn ni'ton, no'huirínaco canta,” itērin. Quiricanēnquē naporinsó chachin ninin. ⁴ Iráca Yosē quiricanēnquē na'con ninshitópi. Canpoanta' yonquicaso marē' napópi. “Iráca imapisópitanta' ma'sha onpoaponaraihuē', Yosē yonquiatona', ahuantópi. Yosēri noya catahuahuachina, imamiatópi. Inapochachin Yosē noya catahuarinpoa' canpoanta',” ta'caso marē' ninshitópi. ⁵ Yosēsó' catahuarinpoa' ya'ipiya ahuantacaso'. Ina achinicancaninpoa', ina pochin cancantacaso marē'. Ina catahuainquēma' noya ninicátoma' ya'huēcamaso marē'. Quisocrístó naporinsó pochachin nico'. ⁶ Ina quēran co nisha nisha yonquiaramahué'. Napopináchin cancantátoma', nóya Yosē chinotarama'. Hui'nin chachin hua'anētērinpoa', Quisocrístó imarēhuaso'. “Ma noyacha Yosēsó' catahuarinpoa paya,” tosarama'.

Nisha piyapi'santa' Yosē imacaisó ya'huērinsó'

⁷ Quisocrístó co nocaninpoahuē'. Ina pochin canpitanta' ninosoroatóma', ama ninocancosohué'. Nisha nisha piyapinpoa' ni'tēhua', pi'pisha nisha inachintērēhua'. Nisha nisha nirihuarahué', noya ninontahua'. Ina quēran “Ma noyacha Yosēri catahuarin ni'ton, ninosorópi paya,” tosapi. ⁸ Iráca cotioro'sa' shimashonēna' nontaton, Yosēri itērin: “A'na tahuēri Cristo a'paimarahué,” itērin. Napoaton Quisocrístó a'paimarin cotioro'sa' catahuacaso marē'. Sha'huitērin ni'ton, a'paimarin. Co onporonta' nonpininhué'. ⁹ Nisha piyapi'sarinta' imacaisó marē' o'marin. A'chintohuachinara, inahuantá Yosē chinotapi. “Ma noyacha nosororinpoa paya,” tosapi. Quiricanēnquē ninshitópi.

“Nisha nisha piyapi'sa' ya'huērínquē, Sinioro, chinotarānquēn. Yonquiatēnquēn, cantararahué,” tēnin.

¹⁰ Ina quēran taantarín:

“Cotioro'sa' Yosē chinotátoma', noya cancantópi. Canpitanta' nisha piyapi'sanquēma' nipomarahué', jina chinotátoma', noya cancantoco'!” tēnin.

¹¹ Naquēranchin taantarín:

“Tata Yosē chinotátoma': ‘Ma noyanquēncha quēmaso paya,’ itoco'. Nisha nisha piyapi'saquēmanta' ina chinotoco',” tēnin.

¹²Isaiasēnta' Quisocristo ninoton, ninshitērin.

“A'na tahuēri Quisi shiin nasitimapon.

Cotio piyapi niponahuē', mashotohuachin, ya'ipi piyapi'sa' hua'anēntarin.

Nisha nisha piyapi'sarinta' ina natētona', ninarapi,” tēnin.

¹³Yosēichin tēhuēnchachin catahuarinpoa' chiníquēn cancantacaso'. Canpitanta' catahuainquēma' nóya cancantacamaso marē'. Asanocancainquēma'. Inasáchin yonquihuatama', catahuarinquēma'. Ispirito Santo ya'ipi nanitaparin. Catahuahuachinquēma', chini chiníquēn cancantatoma', noya ninarama'.

¹⁴Canpitaso' iyaro'sa', nóya piyapinquēma'. Yosē nanamēn noya nitotērama'. Napoaton nipēnēnamaso' nanitarama', tēnahuē.

¹⁵Napoaponahuē', chiníquēn miachin pēnētānquēma', ninshitānquēma' na'con na'con ayonquica'huanquēmaso marē'. Yosē nosoroatonco, acorinco nanamēn a'china'huaso marē'. ¹⁶Quisocristo chachin a'parinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marē'. Nanamēn a'chintarahuē inapitanta' imacaiso marē'. A'chinato, Yosē marē' sacatarahuē. Nisha piyapi'santa' imapachina', Ispirito Santori ya'coancantararin. Noyápiachin cancan quētarin. Ina marē' Yosēri noya ni'sarin.

¹⁷Quisocristo catahuarinco ni'ton, nóya a'chinahuē. Napoaton noya cancantērahuē. ¹⁸Quisocristo noya catahuahuachincora, nisha nisha piyapi'sa' a'chintērahuē. Ina nohuanton, noya ninahuē ni'ton, natēpi. Co catahuarincohuē' naporini, co imaitonahuē'. Napoaton inasáchin sha'huitānquēma'. ¹⁹Tēhuēnchachin Ispirito Santo ananitērinco ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatērahuē Yosē natēcaiso marē'. Ina ni'sahuatona', natēpi. Ispirito Santori ya'coancantērin ni'ton, imapi. Quirosarinquē a'chintērahuē. Ina quēran pa'sápato, Iriricoquē huarē' Quisocristo nanamēn a'chintēra'piarahuē. Ya'ipi parti pēnētērahuē. ²⁰Insēquēsona a'na piyapiri a'chintohuachina, co inaquēso' a'chinahuē'. Co Quisocristo nohuitopiquēhuē' pa'nahuē. Ina marē' acorinco ni'ton, inaporinquērāchin a'china'huaso' nohuanterahuē. ²¹Yosē quiricanēnquē ninorin:

“Nisha nisha parti co Yosē nanamēn natanaponaraihuē', natanapi.

Co nitotopirinahuē', a'na tahuēri nitotapi,” tēnin.

Ipora huarē' nisha nisha parti a'chintērahuē.

Nomaquē yapa'ninso'

²²Napoaton hua'qui' nicapēnquēma' yapa'pirahuē', pa'sápato, co nanitērahuē'. ²³Isēquē nani ya'ipi a'chintērahuē. Naporahuaton, ya'nipishahuē' yani'nānquēma' ni'ton, iporaso' nicapēnquēma' pa'sarahuē. ²⁴Nani yonquirahuē Ispania'pa' a'china'huaso marē'. Inatohua' pa'pato, nirapēnquēma'. Naporo huarē' ninohuitarihua'. Hua'quimiáchin yacapatēnquēma', pi'pian tēranta' a'chintānquēma'. Ina quēran yapa'pato, catahuaco noya pa'i, topirahuē'. ²⁵⁻²⁶Iporaso nipirinhue' Quirosarinquē'ton pa'sarahuē. Inatohua' na'a imapisopita ya'huēpirinahuē'. Ma'sha pahuantopi ni'ton, parisitapi. Ina natantahuatona', Masitoniaquē imapisopitari inahuara nohuanton yacatahuapi. Acayaquē imapisopitarinta' yacatahuapi. Pahuantērinsopita nosoroatona', coriqui yontonpiso' quētērinaco. Ina

quëtona'huaso marë' pa'sarahüë. ²⁷Inahuant'a' Quisocristo imapi ni'ton, catahuatacaiso' pa'yatopi. "Cotioro'sa' imapisopita Yosë nanamën nitotatona', a'chintërinënpoa' ni'quëhuarë', canpoarinta' ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nisha piyapinpoa' nipirëhuahuë', Yosë nohuitacaso marë' catahuarinënpoa' ni'ton, canpoarinta' catahuahua' ama ma'sha pahuanchinasohuë'," nitopi. ²⁸Napoaton cari coriqui quëtapo pa'sarahüë. Huënantahuato, nicapëñquëma' pa'sarahüë. Ina quëran Ispaniaquë pa'sarahüë. ²⁹Canpitataquë pa'pato, Quisocristo noya catahuarinco nanamën a'chinta'huanquëmaso marë', tënahuë.

³⁰Canpitanta' iyaro'sa' Quisocristo imarama'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ninosoroarëhua'. Napoaton chiniquën Yosë nontoco' catahuainco. ³¹Cotia parti na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Inatohua' pa'pato, Yosë nontoco' ama macainacoso marëhuë'. Naporahuaton, coriqui quëtonahuato, Yosë nontoco' cotioro'sa' imapisopita Quirosarinquë ya'huëpiso' noya nicainacoiso marë'. ³²Ina quëran Yosë nohuanton, canpitataquë pa'sarahüë. Noya cancantato, nontaranquëma'. Noya ninontohuatëhua', chiniquën cancantarahüë. ³³Yosëfchin asanocancaninpoa'. Canpitanta' noya catahuainquëma', tënahuë. Amen.

Nipayarinsopita yonquirinso'

16 ¹Imoya Huipi noya sanapi, tënahuë. Inanta' noya imarin. Sincriaquë ya'huaton, tiacona ya'conin. Inaquë imapisopita na'con catahuarin ni'ton, noya ni'co'. ²Canpitataquë canconpachin, Quisocristo imarama' ni'ton, noya nontoco'. Ma'sha pahuantohuachin, quëtoco'. Ina sanapi na'a piyapi'sa' catahuarin. Canta' catahuarinco.

³Pirisira, Aquiro, inapita yonquiato, saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinaco Quisocristo nanamën a'chinaca'huaso marë'. ⁴Iraca a'napita yatëpapurinacohuë', inapita co chimirin të'huatatonaraihuë', catahuarinaco. Ina marë' pi'pishachin shichiminaponaraihuë', catahuarinaco ni'ton, cha'ërahuë. Ina marë' "Yosparinquën," itërahuë. Nisha piyapi'sa' imapisopitarinta' "Yosparinquën," itopi inahuarinta'. ⁵Aquiro pëinënquë chachin a'naquën niyontonpi Yosë chinotacaiso marë'. Inapitanta' yonquiato, saludos a'patarahuë. Ipinitonta' saludos a'patarahuë. Asia parti pa'patëra, ina'ton Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁶Marianta' saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinquëma'. ⁷Antronico, Coniasë inapitanta' saludos a'patarahuë. Inapitaso' ca pochin cotio piyapi nipi. Quisocristo imapi anta'. Imaraiso marë' napopinächin tashinan pëiquë po'morinacoi. Yosë nohuanton, iraca inahuant'a' acopi a'chinacaiso marë'. Noya a'chinpi. Co'huara ca imayatërasocohuë', imapi.

⁸Anpriasënta' saludos a'patarahuë. Inanta' Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁹Orpanonta' saludos a'patarahuë. Inanta' noya catahuarincoi Quisocristo nanamën a'china'huaiso marë'. Istaquisënta' noya nipayarai ni'ton, saludos a'patarahuë. ¹⁰Apirisënta' saludos a'patarahuë. Ya'ipi cancanën quëran Quisocristo natërin. A'napitari aparisitopirinahuë', co a'porinhuë'. Aristoporo pëinënquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahuë. ¹¹Irotiononta' saludos a'patarahuë. Inanta' cotio piyapi. Narsiso pëinënquë ya'huëpisopitanta' Quisocristo imapisopita saludos a'patarahuë. ¹²Imoya Tripina, Imoya Triposa, inapitanta' saludos a'patarahuë. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuapi Yosë imacaiso marë'. Imoya Pirisianta' noya ni'nahuë.

Inanta' na'con piyapi'sa' catahuarin ni'ton, saludos a'patarahuë. ¹³Noponta' saludos a'patarahuë. Nóya Quisocristo marë' sacatërin. A'shionta' yonquihue. Mamahuë pochin ni'nahuë carinta'. ¹⁴Asincrito, Priconti, Irimasë, Patropasë, Irimisë, ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso', inapitanta' saludos a'patarahuë. ¹⁵Piroroconta' Coniarë chachin saludos a'patarahuë. Nirionta' oshinë chachin yonquiato, saludos a'patarahuë. Orinpasënta' yonquiarahuë. Ya'ipi imapisopita inapitarë' niyontonpiso' saludos a'patarahuë.

¹⁶Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. A'napita Quisocristo imarinsopitanta' nisha nisha parti ya'huëpisopita saludos a'patarinëquëma'.

¹⁷Quisocristo nanamën nóya a'chintërinëquëma'. A'naquënso nipirinhüë' co no 'tëquën a'chinpihuë'. Yaanishacancantopi. Ni'cona, iyaro'sa', nonpin tochinëquëma'. Insëquësona a'chintohuachinara, nisha nisha yonquiapi. Ama inapita natancosohuë'. Tananpitoco' pa'ina'.

¹⁸Quisocristoso' hua'anënpoa' nipirinhüë', co inapitariso' natëpihuë'. Inahuara nohuantopisoráchi n yonqui. Noyasha nonaponaraihuë', co no'tëquën nonpihuë'. Co noya nitotopiquëhuë' a'chintohuachinara, a'naroáchin nonpintopi. ¹⁹Canpitaso nipirinhüë' noya natërama' ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' natantopi. Ina marë' noya cancantërahuë. Na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Ama oshahuanamaso marë' yonquicosohuë'. ²⁰Yosëíchin catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Sopai yanonpintopirinquëmahüë', Yosë catahuarinquëma' ni'ton, a'naroáchin sopai minsëarama'. Canpita marë' Yosë nontarahuë. Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo noya catahuainquëma', ténahuë. ²¹Timotionta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' catahuarinco a'china'huaso'. Nosio, Cason, Sosipatro, inapitanta' saludos a'patarinëquëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa'. ²²Ca Ti rsioco iso quirica ninshitaranquëma'. Paono sha'huitërinco' ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë imarama' ni'ton, saludos a'pataranquëma'. ²³Acayonta' yonquiatënquëma', saludos a'patarinquëma'. Ina pëinënquë yacapatërahuë. Inaquë chachin imaraisopita niyontonai Yosë chinota'huaiso marë'. Irasitonta' saludos a'patarinquëma'. Iso ninanoquë coriqui tapana'pi inaso'. Iya Coartonta' saludos a'patarinquëma'. [²⁴Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo na'con catahuainquëma'. Amen, ténahuë.]

Ma noyacha Yosëso paya, itahua'

²⁵Nani tahuëriya Yosë chinotahua'. Ya'ipi nanitaparin. Ina achinicananinquëma' imamiatacamaso marë'. Nanamën téninso pochachin catahuarinquëma'. Ina nanan chachin a'chintëranquëma'. Quisocristo nanamën inaso'. Iráca quëran huarë' co nanamën nitotopirinhüë', iporaso' Yosë anitotërinpoa'. ²⁶Quiricanën quëran anitotërinpoa'. Iráca a'naya a'naya ninotona', Yosë nohuanton, ninshitopi. Iráca quëran huarë' Yosë ya'huërin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Nanpimiatarin. Ina nohuanton, nanamën ya'ipi parti sha'huiarëhua'. Nisha nisha piyapi'sa' anitotarëhua' natëcaiso marë'. ²⁷Yosëíchin chinotacaso' ya'huërin. Inaíchin ya'ipi nitotërin. Quisocristo catahuarinpoa' noya noya ina chinotacaso marë'. Ipora quëran huarë' inasáchin chinotahua'. Ama onporonta' naniantahuasohuë'. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, quirica a'patërinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Sostinisëro'co nanan a'patarainquëma'. ²Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë huëntonëquë ya'conama'. Quisocristo imapatama', anoyacancantërinquëma' ni'ton, noyápiachin cancantërama'. Yosë acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso marë'. Nisha nisha parti a'napitanta' Quisocristo imapi. Ya'ipinpoa' ina hua'anëntërinpoa'. A'na huënton pochin ninëhua'. ³Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Yosë catahuarinpoaso'

⁴Quisocristo imapatama', Yosë nosoroatëinquëma', catahuarinquëma'. Ina marë', "Yosparinquën," itërahüë Yosë. ⁵Quisocristo imarama' ni'ton, na'con catahuamiatërinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya yonquiatoma' noya nia'chintarama'. Yonquirinso chachin anitotërinquëma'. ⁶Quisocristo nanamën a'chintohuatëinquëma', Yosë catahuarinquëma' natëcamaso marë'. "No'tëquën sha'huitërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁷Canpitaora co nanitëramahuë' Yosë pochin cancantacamaso'. Nipirinhüë', Yosë ananitarinquëma'. Co manta' pahuantarinquëmahuë' noya nicacamaso marë'. Catahuarinquëma' ni'ton, noya cancantatoma', Siniro Quisocristo o'mantacaso' tahuëri ninarama'. ⁸O'mantaquë huarë' inaso' achinicananarinquëma'. Oshanëma' inquitatëinquëma', noyápiachin cancan quëtërinquëma'. Imamiatarama' ni'ton, o'mantahuachin, co insonta' ana'intarinquëmahuë'. ⁹Yosë co naniantarinquëmahuë'. Sha'huitërinquëmaso chachin catahuarinquëma'. Nani acorinquëma' hui'nin nohuitacamaso marë'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa huachi.

Nisha nisha imapiso'

¹⁰Apira iyaro'sa' Siniro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënananquëma'. Ina imarama' ni'quëhuarë', noya ninontoco'. Ama nisha nisha yonquiatoma', a'na' a'na' imacosohüë'. Napopináchin yonquiatoma', noya nini'toma' ya'huëco'. ¹¹A'naquëma', iyaro'sa', canpita capini

nino'huirama', natantërahuë. Croi quëmopinënpita sha'huitiirincó. ¹²Nisha nisha nonama': "Paono imarai," tënama' a'naquëma'. "Quiyaso' Aporosë imarai," tënama' a'naquëma'. A'naquëmanta': "Pitro imarai," tënama'. A'naquëmaso nipirinhüë: "Cristo imarai quiyaso'," tënama'. ¹³A'naíchin Cristo ya'huërin imacaso'. ¿Onpoatomata' nipachin nisha nisha imarama'? ¿Caso' co canpita oshanëma marë' corosëquë patanantërinacohüë! Aporintohuachinënuquëmara, ¿ma'ta' tënama'? "Paono imarahüë," co tënama-hüë pora. ¹⁴Co na'aquëma' aporintëranquëmahüë. Crispo, Acayo, inaíchinquëma' aporintëranquëma'. Ina marë' noya cancantërahuë. ¹⁵Na'aquëma' aporintëranquëma' naporini, "Paono aporintërincoi ina imaca'-huaiso marë'," ichitomacohüë. Co napotamacoso' nohuantërahuë. ¹⁶I'yan, Istipanasënta', sa'in, hui'ninpita, inapitarë chachin aporintërahuë. Inaíchin aporintërahuëso', topirahuë. Co huachi a'na yonquirahuë. ¹⁷Nanamën a'china'huaso marë' Quisocristo acorinco. Co aporinta'huaso marë' acorincóhuë. A'chintohuatënuquëmara, co na'con nitotóro'sa pochin nontëranquëmahüë. Quisocristo corosëquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë', ténahuë. Inaíchin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. Napoaton inasáchin a'chinahuë. Nisha nisha a'chinahuë naporini, Quisocristo nanianchitomahuë. Inaíchin yonquihuatëhua', tēhuënhachin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo chiníquën nanantaton, nicha'ërinpoaso'

¹⁸A'chinpatëra, "Quisocristo corosëquë chiminin nicha'ëinpoaso marë'," itërahuë. A'naquën natanpachinara, tēhuapi. Naporinsopita chiminpachina', parisitomiatapi. Canpoaso nipirinhüë' noya natanëhua'. Nani Yosë anoyacancantërinpoa'. Yosëíchin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. ¹⁹Quiricanën quëran itapon:

"A'naquënso' nani ma'sha nitotaponaraihuë', co noya yonquipihuë'.

Inahuara cha'ëcaiso' yonquipirinhüë', co nanitapihuë'.

Nani ma'sha yonquiaponaraihuë', napoonin yonquipi," ténin Yosë.

²⁰A'naquën inahuara yonquinëna quëran nani ma'sha nitotopi. A'naquënta' nitoa'chinapi. A'naquëonta' míso nonpi. Inapopirinhüë', ¿ma'ta' ina marë' canapi? Co manta' canapihuë'. "Co nanamëhuë' imatomahuë', napoonin yonquirama'," itërin Yosëri. ²¹Ina nohuanton, piyapi inahuara yonquinëna quëran co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso'. Quisocristo chimininso' a'chinárai. A'naquënso' ina natanpachinara, tēhuapi. Canpoaso nipirinhüë' natëhuatëhua', anoyacancantërinpoa'. Ina Yosë nohuantërin.

²²Cotioro'saso' co yanatëtopihuë'. "Yosë pochin niquë'. Ina ni'patoi, natëarainquën," toconpi. Nisha piyapi'santa' co yanatëtopihuë'. Na'con na'con nitotacasoráchin yonquipi. "Quiyaora yonquinëhuë' quëran nitotari," topi. ²³Quiyaso nipirinhüë' Quisocristo nanamënáchin a'chinai: "Corosëquë canpoa marë' chiminin," ténai. Cotioro'saso' co natëtopihuë': "Inaso' Yosë hui'nin naporini, co chimiintonhuë'," toconpi. Nisha piyapiro'sarinta' co nohuantatonaraihuë', tēhuapi. ²⁴Canpoaso nipirinhüë' Yosë huayoninpoa' ni'ton, Quisocristo imarëhua'. Inaso' no'tëquën yonquirin. Ya'ípiya nitotaton, no'tëquën anitotërinpoa'. Inasáchin nanitaparin anoyacancantínpoaso', ténëhua'. Quiyanta' cotio piyapicoi nipiraihuë', canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahüë', Yosë nohuanton, imarëhua'.

²⁵ A'naquën Quisocristo nanamën tēhuapi. “Quiyaso' na'con na'con nito-tērai,” topirinahuë', Yosëso' noya noya yonquiaton, no'tēquën anitotērinpoa'. A'naquëonta' “Co inaso' chiniquën nanantērinhuë',” ta'tona', co natētopirinahuë'. Yosëso' ya'ipi nanitapaton, anoyacancantērinpoa'. ²⁶ Ni'co' iyaro'sa'. Na'aquëma' co na'con nitotopiramahuë', Yosë huayoninquëma'. Co chiniquën nanantona'piro'sa pochin nipiramahuë', nohuantērinquëma'. Caraíchin ma'huano'saso' imasapi. ²⁷ Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. A'naquënso nipirinahuë' na'con nitotaponaraihuë' co imapihuë'. Chiniquën nanantopirinahuë', co Yosëri nicha'ërinhuë'. Inapita atapanacaso marë' Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. ²⁸ Iporaso' a'naquën noganinēnpoa'. “Canpitaso' topinan piyapi'sanquëma'. Co manta' nitotēramahuë'. Napoonama',” itopirinēnpoahuë', Yosëso' nohuantērinpoa'. Inapitaso' chiniquën nanantaponaraihuë', co imapihuë' ni'ton, ya'ipi Yosëri ayatarin. ²⁹ Co insonta' inaora cha'ëponhuë'. Yosë'pa' huanihuatēhua', co inquēnpoa tēranta' nanitarihuahuë': “Caso' noyaco,” ta'caso'. ³⁰ Yosë nohuanton, Quisocristo imarēhua'. Imapatēhua', ya'coancantērinpoa' ni'ton, yonquínahuan pochin Yosë ni'ninpoa'. Naporahuaton, catahuarinpoa' no'tēquën yonquicaso'. Oshanēnpoa' inquitohuachinpoa', noya huachi ni'ninpoa'. Nasha cancan quētērinpoa' noya nicacaso marë'. Quisocristo chachin nicha'ërinpoa'. ³¹ “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantērinpoa paya,' nitahua'. ‘Quiyaso' noya noyacoi,’ ama tocosohuë’,” tēnin Yosë quiricanēnquë.

Quisocristo nanamën sha'huirinsol

2 ¹ Canpitataquë pa'patëra, Yosë nanamën a'chintēranquëma'. Co iyaro'sa' mïso nona'pi pochin nontēranquëmahuë'. Co na'con na'con nitotērinso pochin a'chintēranquëmahuë'. ² Co'huara pa'shatērapohuë', yonquirahuë'. “Quisocristo naporinsóachin a'chinarahuë. Corosëquë oshanēnpoa marë' chimininsol a'chinchí,” ta'to, inaíchin sha'huitēranquëma'. Inasáchin imacamaso marë'. ³ Canpitataquë ya'huasoco, co chiniquën cancantērahuë'. “Co caora nanitērahuë' noya a'china'huaso,” ta'to, naporahuë'. ⁴ Co na'con nitotona'pi pochin nontēranquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarinco nanamën nóya a'china'huaso marë'. Inaso' ya'ipi nanitaparin. Natanpatama', “Yosë nanamën chachin a'chintērinpoa’,” ta'toma', natērama'. ⁵ Napoaton co piyapi yonquirinsol imaramahuë'. “Yosëíchin ya'ipi nanitaparin,” ta'toma', natērama'.

Yosë anitotērinpoaso'

⁶ Napoaponahuë', chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoi, ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' a'chintērai. Co piyapi'sa' yonquipiso' a'chinaihuë'. Co hua'ano'sa' yonquipiso tēranta a'chinaihuë'. Inapitaso' inahuara yonquipisoáchin yonquiatona', co Yosë pochin yonquipihuë' ni'ton, ta'huan-tapi. ⁷ Co inapita pochin a'chinaihuë'. Yosë yonquirinsol chachin a'chinai. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátērasohuë', Yosë ninotonpoa', yonquirinpoa' anoyacancantinpaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', inarë'quēnpoa' ya'huëmiatarihua'. Iráca co insonta' nitotopirinahuë', iporaso huachi Yosë anitotērinpoa' ni'ton, a'chintērainquëma'. ⁸ Hua'ano'saso' co nitotopihuë'. Nitotopi naporini, co Quisocristo tēpa'itonahuë'. Inaso' Yosë chachin. Noya noya nipirinahuë', tēpapi. ⁹ Napoaponahuë', Yosë quiricanēnquë naporin:

“Yosë nosorohuatēhua', noya noya catahuarinpoa'. Noya nininsopita nani tapatērinpoa'.

Co inso tēranta' ina pochin ni'chininhuē'. Co incari tēranta' nataninhuē'.

Yosë noya yonquirinpoaso', co insonta' inaora nitotērinhuē',” tēnin quiricanēnquē.

¹⁰Imarēhuasopitaso nipirinhue', nitotērehua'. Yosë nohuanton, Ispirito Santo anitotērinpoa'. Ya'ipi Yosë yonquirinsopita Ispirito Santo nitotērin.

¹¹Co insonta' piyapi yonquirinso' nitotērinhuē'. Ispiritonēn tēhuēnchinso nitotērin. Inapochachin Ispirito Santonta', Yosë ispiritonēn ni'ton, yonquirinso chachin nitotērin. ¹²Imarēhuasopitaso' co piyapi yonquipiso' imarēhuahuē'. Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantērinpoa'. A'chintinpoaso marē' a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoara, Yosë yonquirinpoaso' anitotērinpoa'. ¹³Quiyanta' ina nitotatoi, a'napita a'chintarai. Co quiyaora yonquinēhuēi quēran a'chinaihuē'. Ispirito Santo ayonquirincoi noya a'china'huaiso marē'. Chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoira, ma'sona tapon naporinsopita a'chintarai.

¹⁴A'naquēnso nipirinhue' piyapi yonquirinsorāchin nitotatona', co nohuantopihuē' Yosë nanamēn natanacaiso' ni'ton, tēhuaconpi. Ispirito Santorāchin catahuarinpoa' natētacasos'. Napoaton co imarinsopitasohuē' natanaponaraihuē', co nanitopihuē' no'tēquēn yonquicaiso'. ¹⁵Ispirito Santo catahuahuachinpoa', no'tēquēn yonquiarihua'. A'napitaso' co canpoa pochin yonquipihuē'. Co nitotatonaraihuē': “¿Onpoatomata' ina pochin yonquirama'?” itērinēnpoa'. ¹⁶Quiricanēnquē naporin: “¿Co insonta' Yosë yonquirinso' nitotērinhuē'! ¿Co incari tēranta' nanitērinhuē' ina a'chintacasos'!” tēnin. Canpoaso nipirinhue' Quisocristo imapatēhua', yonquirinso chachin ayonquiarinpoa huachi.

Inpriatoro'sa pochin nipiso'

3 ¹Ya'ipi Yosë nanamēn iyaro'sa' yaa'chintopiranquēmahuē', co ipora nanitērahue'. Ispirito Santo cancanēma quēran huarē' natērama' naporini, na'con a'chinchitēnquēmahuē'. Co noyahuē' yonquiramasopita co nanianchātēramahuē'. Quisocristo imapiramahuē', hua'huishin pochin cancantērama'. ²Ni'co'. Hua'huishin sho'shoíchin nanpitērin. Co coshachatērarinhue'. Inapochachin canpitaso' ninama'. Ya'nan a'chintaponquēma', pi'pian a'chintēranquēma'. Aquētē' yaa'chintopiranquēmahuē', co nanichātēramahuē' no'tēquēn yonquicamaso'. Iporahuanta' co nanitēramahuē'. ³Co noyahuē' yonquiramasopita co nanianchātēramahuē'. Canpita capini ninoyapatoma', nino'huirama'. ¿Onpoatonta' canpitaora nohuantēramasochin yonquiconama'? Nisha nisha yonquiatoma', co imapisopitahuē' pochin cancantērama'. ⁴“Paono imarai quiyaso’,” tēnama' a'naquēma'. “Quiyaso' Aporosē imarai,” tēnama' a'naquēmanta'. Ina pochin nonatoma', co imapisopitahuē' pochin yonquirama'.

⁵Co ca imamacoso' ya'huērinhuē'. Aporosēnta' co imacaiso' ya'huērinhuē'. Quiyanta' topinan piyapicoi nipiraihuē', Yosë sha'huiterincoi ni'ton, a'chintērainquēma'. Natanpatama', Yosë imasarama'. ⁶Ni'co'. Iminpatēra,

a'naso' sha'tërin. Ina quëran a'nanta' pacarapiton, i'shaquë oporapitërin noya papotacaso marë'. Nipirinhue', Yosëriíchin apapotërin. Inapochachin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. Ina quëran Aporosënta' a'chintantarinquëma'. A'chintopirainquë mahuë', Yosëso' anoyacancantërinquëma'. ⁷Napoaton co ca imamacoso' ya'huërinhuë'. Aporosënta' co imacaiso' ya'huërinhuë'. Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, inasáchin yonquicamaso' ya'huërin. ⁸Sha'tëresö pochin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. A'nari i'shaquë oporapitërinso pochin Aporosënta' a'chintantarinquëma'. Catocoi chachin Yosë inpriatonën pochin ninai. Inpriatoro'sa' sacatohuachinara, hua'anëni pahuë-rërin. Onpopinsona sacatohuachinara, no'tëquën pahuë-rërin. Inapochachin quiyaso' Yosë marë' sacatarai ni'ton, ina acanarincoi. ⁹Quiyaso' Yosë a'parincoi ina marë' sacata'huaiso'. Canpitaso nipirinhue' Yosë sha'tërinso pochin ninama'. Naporahuaton, Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë pëinën pochin ninama'.

¹⁰Natëricho quëran yapëihuatera, acopo' ihuatahuatë', siminto acorë'. Ina'ton acorëso pochin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. Yosë catahuarinco no'tëquën a'china'huaso'. Ina quëran a'napitanta' a'chintantarinëinquëma'. Napoaponahuë', a'naya a'naya noya yonquiaton pëirinsö pochin a'napita noya a'chintacaso' ya'huërin. ¹¹Quisocristoso' ina siminto pochin ninin. Yosë nohuanton, ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. Co ina imapatëhuahuë', co onporonta' Yosë nohuitarihuahuë'. ¹²Siminto nani acohuachina, nisha nisha quëran pëipi. A'naquën oro, prata, inapita quëran pëipi. Nisha nisha na'piro'sa' pa'ton nininsopita quëran pëipi. A'naquënso nipirinhue' nara, panpë, piquira, inapita quëran pëipi. ¹³Tachiton nininsö quëran pëipatera, noya ninin, co huiquitërinhuë'. Nipirinhue', nara, panpë, piquira inapita quëran pëipatera, a'naroáchin huiquitërin. Inapochachin ayaro' tahuëri Yosë ya'ipinpoa' ninëhuasopita pën quëran tënarin. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' nitotapi. ¹⁴Noya nipatëhua', tachiton quëran pëirinsö pochin nisarëhua'. Inaso' co huiquitërinhuë' ni'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. A'napita catahuarëhua' noya imacaiso marë'. Napoaton inápaquë acanaarinpoa'. ¹⁵A'naquënso nipirinhue' Yosë imaponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran imapihuë'. Co a'napita catahuapihuë' noya imacaiso marë'. Napoaton pëi' huiquitërinso pochin nisapi. Yosë'pa' paponaraihuë', co ina marë' sacatopihuë' ni'ton, inápaquë co manta' canaapihuë'.

¹⁶Yosë imapatëhua', ina pëinën pochin ninëhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', cancanënpoaquë ya'huërarin. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? ¹⁷Canpitaso' Yosë pëinën pochin ninama' ni'ton, a'na piyapi atapicancanpachinquëma', Yosëri chiníquën ana'intarin. Yosë pëinënquëso' noyasáchin nicacaso' ya'huërin.

¹⁸Ama inquëma tëranta' isoro'paráchin yonquiatoma', ninonpintocosohuë'. "Caora noya noya nitotërahuë'," co ta'caso' ya'huërinhuë'. Ama ina pochin yonquicosohuë'. "Caora co no'tëquën yonquirahuë'. Catahuaco Siniro noya yonqui'i," topatama', Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicaso'. ¹⁹Co imapisopitasohuë' nani ma'sha nitotaponaraihuë': "Co no'tëquën yonquipihuë'," ténin Yosë. Quiricanën quëran anitotërinpoa'. "Na'con nitotatona', piyapi'sa' nonpintopirinahuë', co nanitopihuë' Yosëso' nonpintacaiso'. Inari na'con na'con nitotaton, minsëarin," ténin. ²⁰Yosëso'

ya'ipi nitotërin. "Piyapi'sa' na'con yonquipirinahuë', napoonin yonqui, "tënin anta'. Quiricanën quëran naporin. ²¹Napoaton ama piyapi'sa' pa'yatocosohuë'. "Paso' quëmapi noya noya a'chintërincoi," ama tocosohuë'. Yosëichin pa'yatacaso' ya'huërin. Inari ya'ipi acorin canpita marë'. ²²Ina nohuanton, carinquëma' a'chintëranquëma'. Aporosë, Pitro, inapitanta' Yosëri a'parin a'chintinquëmaso marë'. Nani ma'sha isoro'paquë quëtërinpoa' noya ya'huëcaso marë'. Anoyacancantërinpoa' Yosë nohuitatëhua' noya noya nampicaso marë'. Chiminpatëhua', ya'huërin'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ipora tahuëri'sa' noya catahuarinpoa'. O'mantacaso' tahuërinta' co naniantarinpoahuë'. Noyasáchin yonquirinpoa'. ²³Quiso-cristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, inasáchin imacaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'. Tata Yosëri chachin a'paimarin.

Yosë marë' sacatëraisoi'

4 ¹Hua'qui' piyapi'sa' co Yosë nanamën nitotopihuë' ni'ton, Yosë a'pa-rincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Quisocristo inpriatonën pochin ninai. Ina yonquico'. ²Inpriatonpo' nipatëra, hua'anënpoi' no'tëquën natëcaso' ya'huërin. Inapochachin Yosë hua'anëntërincoi ni'ton, inasáchin natëcaso' ya'huërin. ³Napoaton sha'huirapihuatamaco, co ina yonquirahuë'. Piyapi yonquirincoso' co yonquirahuë'. Co caora tëranta' nisha'huirapica'huaso' yonquirahuë'. ⁴Noya mini natërahuë', topirahuë', co caso' Yosë pochin nitotërahuë'. "Noyaco," ténahuëso marë' co Yosë noya ni'sarincohuë'. Inaí-chin ya'ipi nitotaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. ⁵Napoaton iporaso' ama nisha'huirapiahuasohuë'. A'na tahuëri Siniro o'mantahuachin, ya'ipi piyapinpoa' téniarinpoa'. Ya'ipi ninëhuasopita anitotarinpoa'. Po'oana quëran ninëhuasopitanta' a'ninquëchin sha'huitarinpoa'. Yonquirëhuasopitanta' nitotërin. Ma'marësona tëranta' naporëhuaso' anitotarinpoa'. Naporo' ya'ipinpoa' no'tëquën nontarinpoa'. Noya nipatëhua', noya ni'sarinpoa'.

⁶A'chintohuatëinquëmara iyaro'sa', Yosëichin yonquirai. Aporosëre'coi a'chintërainquëmaso' ninshitëranquëma' canpitanta' quiya pochin yonquicamaso marë'. Yosë quiricanënëchin natëcaso' ya'huërin. A'na quëmapi noya noya a'chintohuachinquëma', ama inasáchin pa'yatocosohuë'. ⁷Yosë nohuanton, nisha nisha nitotërëhua'. Co canpoara nohuanton, nitotërëhuahuë'. Yosëichin catahuarinpoa' noya noya nicacaso'. Co catahuarinpoahuë' naporini, co manta' nitochitërihuahuë'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'.

⁸Canpitaso' naporama': "Nani ya'ipi nitotërai. Co manta' pahuantërincoihuë' noya cancanta'huaiso marë'. Quiyaora noya nitotatoi, hua'an pochin chiníquën nanantërai," topiramahuë'. [Tëhuëenchachin chiníquën nanantërama' naporini, quiyanta' isoro'paquë chachin chiníquën nananchitoihuë'!] ⁹Co ina tahuëri naniyatërarinhuë'. Yosë nohuanton, co piyapi'sa' noya ni'ninacoihuë'. Nanamën a'china'huaiso marë' a'papiirincoihuë', na'a piyapi'sa' co nohuantopihuë'. Apiro'sa pochin ni'ninacoi. Chimirin quihuitërinacoi. A'ninquëchin aparisitërinacoi ni'ton, anquëniro'santa' nicatona', pa'yanpi. ¹⁰Quisocristo natëtoi, nanamën a'chinarai. Ina marë' quiyaso' tēhuarinacoi. Canpitaso nipirinhuë' noya nitotona'piro'sa pochin nicatënëinquëma', co tēhuarinëinquëmahuë'. Quiyaso' co chiníquën nanantërai huë'. Canpitaso

nipirinhüè' chiníquën nanantërama'. Piyapi'sa' noya ni'pirinënquëmahuè', quiyaso' co noyahuè' ni'ninacoi. ¹¹ Iporahuanta' parisitarai. A'na tahuëri tana natanai. Yamororai. A'moca'huaisonta' pahuantërincoi. Ahuërinacoi. Pa'sápato, co huachi ya'huëmiatërai'huè'. ¹² Chiníquën sacatatoi, canotërai. No'huipirinaco ihu ënta', noya nontërai. Aparisito huachinacoiranta', co no'huiraihuè'. Ahuantërai. ¹³ Pinopachinacoiranta', sanoanan quëran nontërai. "Nanan anoyachi," ta'toi, noya nontërai. No'huitonacoi, iporahuanta' co què'yarinacoihuè'. Amoro pochin ni'ninacoi.

¹⁴ Co no' huiranquëmahuè'. Nosororanquëma'. Co nohuantërahuè' atapana'huanquëmaso'. Pënëna'huanquëmaso marè' ninshitaranquëma'. Hui'nahuëpita pochin nicatënquëma', napotaranquëma' noya yonquicamaso marè'. ¹⁵ Notohuaro' piyapi'sa' Quisocristo nanamën a'chintopirinënquëmahuè', carima'ton pënënanquëma' ni'ton, imarama'. Quisocristo nanamën sha'huito-huatënquëma, natërama'. Napoaton tataparima pochin ni'co. ¹⁶ Ina pochin cancantatomaco, nonanco, ténahuè.

¹⁷ Ina marè' Timotio a'patëranquëma'. Inaso' noya ni'nahuè. A'chintohua-tëra, Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuè pochin ni'nahuè. Nóya Sinioro imarin. Ya'ipi naporahuëso' ayonquiarinquëma' noya noya imacamaso marè'. Insëquësona pa'patëra, Quisocristo nanamënsáchin a'chinahuè. Imapisopita niyontonpachinara, a'chintërahuè. ¹⁸ A'naquëmaso nipirinhüè' nocanatomaco, "Quiyaso' Paono quëran na'con na'con nitotërai. Napoaton co huachi yahuè'ninhüè'," topiramahuè'. ¹⁹ Tëhuënhachin nicaponquëma' yapa'sarahüè. Yosë nohuanton, co hua'quiya quëranhuè' pa'sarahüè. Naporo' nocaninacosopita ni'sarahüè. Na'con nonpirinahuè', co nimara nanitapapihuè' Yosë marè' noya sacatacaiso'. ²⁰ Co topinan quëran nonacaso' ya'huërinhuè'. Yosë hua'anëntohuachinpoa', piyapi'sa' catahuarëhua' noya noya imacaiso'. ²¹ Nosororanquëma' ni'ton, sanoanan quëran yapënënpiranquëmahuè'. Co Yosë natëhuatamahuè', pa'pato ana'inta'huanquëmaso' ya'huërin. Cancon-pato, ¿ma'cha onpochinquëma nicaya? ténahuè.

Quisocristo imaponahuè', oshahuaninso'

5 ¹ A'naquënso' co noyahuè' nicaton, monshihuanin, topi natantërahuè. Inaso' pa'pin sa'in monshitërin. Inapoaton, pa'pi co noyahuè' ninin. Co imapisopitahuè tëranta' co onporonta' ina pochin nipihuè'. ² Canpitanta' nitotapomarahüè', co ina marè' tapanamahuè'. Ina oshanën yonquiatoma' sëtacamaso nipirinhüè', iporahuanta' "Quiyaso' nóya imarai," toconama'. Nani ocoicaso nipirinhüè', co ocoiramahuè'. ³ Co canpitataquë ya'huaporahuè', canpitataquë ya'huëarahüëso pochin cancantato, yonquiranquëma'. Ina quëmapi no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, ténahuè. ⁴⁻⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonco'. Niyontonpatama', ca pochin cancantatoma', ina quëmapi chiníquën pënëncó'. "Sinioro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'painquënsohuè', ténai. Sopai natëran ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itoco'. Inapotohuatama', a'na tahuëri yonquiapon nimara. "Co noyahuè' yonquirahuëso' naniantato, Yosë imanta'i," tapon nimara. Napohua-chin, Sinioro Quisoso o'mantahuachin, nicha'ësarín huachi.

⁶ Iporaso nipirinhüè' "Nóya imarai," topiramahuè', co ya'ipinquëma' noya ninamahuè'. Co no'tëquën yonquiramahuè'. Ni'co'. "Pan nipatëra, pi'pian

ahuëpocatërinso' acohuachina, ya'ipi sê'cotërin," topi. Nani ina nitotërama'. Inapochachin a'na yanquëma tëranta' co noyahuë' yonquihuataama', ya'ipinquëma' nitapicancanarama'. ⁷Íráca Pascoa cosharo' ca'pachinara, co pi'pian tëranta' ahuëpocatërinso' nohuantopihuë'. Ya'ipiya të'yatopi. Pascoaquë carniroa'hua tëpapiso pochin Quisocristo nani chiminin canpoa marë'. Ina imarama' ni'ton, nasha cancan quëtërinquëma'. ⁸Pascoa pita na'huaso', ya'ipi ahuëpocatërinso' të'yatopi. Inapochachin canpoanta' ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita a'poatëhua', noyasáchin niahua'. Ama huachi co noyahuë' niahuasohuë'. Noyápiachin cancantatëhua', no'tëquénáchin yonquia'ahua'.

⁹I'huanta' nani ninshitëranquëma'. "Ama monshihuaninsopitarë'quëma' nipayacosohuë'. Ama inapita noya ni'cosohuë'," itëranquëma'. ¹⁰Na'a piyapi'sa' co Yosë imatonahuë', monshihuanpi, apirapi, ihuatopi, mamanshi moshapi, inapopi. Hua'huayatërahuë' piyapi ina pochin nipi ni'ton, inapitaso' nontacasos' ya'huërin. Co nontërehuahuë' naporini, co nanichitërihuahuë' isoro'paquë ya'huëcaso'. ¹¹A'naquënso nipirinhue'. "Canta' imarahue'," taponahuë', monshihuanárin. A'nanta' apirarin. A'naquëonta' ipora huanta' mamanshi moshararin. A'napitanta' pinotapi, no'pirapi, ihuatapi, naporapi. Napoaponaraihuë': "Quiyanta' imarai," topi. Ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë'. Yosë nonpintapi ni'ton, ama inapitarë'quëma' coshatocosohuë'. ¹²⁻¹³Co Yosë imapisopitasohuë' co canpoari ana'intacasos' ya'huërinhuë'. Tananpitahua' Yosëri ana'inchin. Imarëhua capiniso nipirinhue' nipënëahuan' noya yonquicaso marë'. Co noyahuë' nina'pi, niyontonama quëran ocoico', ténahuë.

Imarëhuasopita capini nanan anoyatacasos' ya'huërinso'

6 ¹Canpita capini nanan ya'huëhuachin, ama nino'huicosohuë'. Ma'sha nionpotohuatamara, ¿onpoatomata' coisëquë niquëparama'? Co inaso' imarinhue'. Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonpatama', no'tëquën pënenco' nanan anoyachina'. ²A'na tahuëri Quisocristo o'mahuachin, imarëhuasopita acoarinpoa' inarë'quënpoa' hua'anëntacaso marë'. Coisë pochin nicatëhua', ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarihua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotatoma', ipora nanan ya'huëhuachin, anoyatacaso ya'huërin. ³Ayaro' tahuëri anquëniro'santa' hua'anëntatëhua', coisë pochin no'tëquën sha'huitarihua'. Nani inanta' nitotërama'. ¿Nanan isëquë co onpopinchin sacaihuë' anoyatacasos'? ⁴Napoaton nanan ya'huëhuachina, co coisëquë nisha'huirapicamaso ya'huërinhuë'. Co inaso' Yosë imana'pihuë' ni'ton, co canpoa pochin no'tëquën yonquirinhue'. ⁵Tapanacamaso marë' pënënarancuëma'. ¿Co a'naya tëranta' niyontonamaquë noya yonquina'pi ya'huërinhuë' ti? ¿Ya'huërin mini, ténahuë! Nanan ya'huëhuachin, inari anoyachin. ⁶Canpitaso nipirinhue' imaramaso capini nipinotoma', nisha'huirapirama'. Naporahuaton, coisëso' co Yosë natëpirinhue', inaquë niquëpahuatamara, co noyahuë' ninama'.

⁷Nisha'huirapihuatamara, co imapisopitahuë pochin niconama'. Ma'sha onpotohuachinëncuëma', ¿onpoatonta' co ahuantëramahuë'? Ma'shanëma' matohuachinëncuëma', tananpitërama' naporini, noya noya niitomahuë'. ⁸Canpitaso nipirinhue' co noyahuë' cancantatoma', imaramasopita capini niihuarama'. Naporahuaton, ninonpinapitoma', nii'huërëtërama'.

⁹Co noyahuë' nipsisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¡Nani ina nitotërama' ipora! Ama ninonpintocosohuë'. A'naquën co Yosë natëtonahuë', monshihuanapi. Mamanshi moshapi. Sa'ina' ya'huëtopirinahuë', a'na sanapi së'huapi. Quëmapi capini nisë'huapi. Taparosachin yonquipi. Inapita pochin nipsisopitaso', co Yosë'pa' pa'sapihuë'. ¹⁰A'naquëonta' ma'sha ihuatopi, apirapi, no'pipi, pinotopi. A'naquën a'napita ahuëatona', ma'shanëna' matopi. Ya'ipi co noyahuë' nipsisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¹¹Iraca a'naquëma' ina pochin nipiramahuë'. Siniro Quisocristo imapatamara, oshanëma' inquitërinquëma'. Nani anoyacancantërinquëma' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' noya cancantacaso'.

Ma'marësona nonënpoa' Yosë acotërinpoaso'

¹²“Ma 'so na tëranta' yanipatëhua', noya nicacaso',” topi a'naquën. Napoaponahuë', co ya'ipi ninëhuasopita catahuarinpoahuë' noya cancantacaso marë'. Napoaton ma'sona tëranta' anishacancantohuachinco, co nisarahuë'. Ano'quihuachinco. ¹³A'naquën napopi: “Cosharo' ya'huërin anpopitë marë'. Anpopitënta' ya'huërin coshoro marë',” topi. Inaso nipirinhüë', a'na tahuëri Yosë nohuanton, coshoro', anpopitë', inapita ta'huantarin. Ni'ton, co coshatërëhuaso marë' oshahuanëhuahuë'. Napoaponahuë', monshihuanacaso' pa'pi co noyahuë'. Co Yosë nohuantërinhuë' monshihuanacaso'. Co ina marë' nonënpoa' acotërinpoahuë'. Siniro natëcaso marë' acotërinpoa'. Nonënponta' nicha'ërin. ¹⁴Yosë nohuanton, Siniro Quisoso nanopiantarin. Inari chachin chiniquën nanantaton, nonënpoa' ananpitaantarinpaoa'.

¹⁵Qui so cristo imapatëhua', ina nonën pochin ninëhua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotapomarahuë', ¿noya ipora monshihuanapi monshitacaso' to? ¡Co onporonta'! ¹⁶Yosë quiricanënnquë naporin: “Quëmapiri sanapi mapachina, cato' piyapi niponahuë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin,” ténin. Canpitaso' monshihuanapi ichihuë'ëpatama', ina pochin cancantarama'. Inapohuatama', co Quisocristo imamiataramahuë'. ¹⁷Quisocristoíchin imapatëhua', ina pochin cantarëhua'.

¹⁸Nap oat on ama pi'pisha tëranta' monshihuanacosohuë'. Ihuatacaso', no'picaso', inapita nicacaso' co noyahuë', nipirinhüë', co atapicancaninpohuë'. Monshihuanpatama', nitapicancanarama'. Nonëmanta' tapiarama'. ¹⁹Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Nani ina nitotërama'. Yosë a'patimarinpoa' ni'ton, cancanënpoaquë chachin ya'huërarin. Napoaton co huachi canpoara nohuantërëhuasopita nicacaso' ya'huërinhuë'. Yosë chachin hua'anëntërinpoa'. ²⁰Quisocristo chiniquën parisitaton, chiminin nicha'ëinpoaso marë'. Nicha'ërinpoa' ni'ton, ya'ipi nonënpoa quëran huarë' hua'anëntinpoaso' ya'huërin. Napoaton noyasáchin nico' a'napitanta' nicatënënnquëma' Yosë chinochina'.

Yasa'arinsopita pënëninso'

7 ¹I'hua chachin ninshitatomaco, nisha nisha natanamaco ni'ton, sha'huichinquëma'. Quëmapi co yasa'apachinhüë', noya inaora ya'huëcaso', tënahüë. ²Napoaponahuë', na'a piyapi'sa' monshihuanapi ni'ton, na'con na'con quëmapi'sa' sa'aina'. Ama monshihuanacaiso marëhuë' sa'aina'. Quëmapi'sa' sa'inaráchin yonqui'ina'. Inapochachin

sanapi'santa' so'ináchin yonqui'ina'. ³ Quémapi'sa' sa'ina' noya nosoroatona', ichihuë'ëina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' nosoroatona', huë'ëpaina'. ⁴ Sanapi nani so 'yahuachina, co inaora nohuantërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. So'in nohuantërinsona' yonquicaso' ya'huërin. Quémapi' co inaora nohuantërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sa'in nohuantërinsona' yonquicaso' ya'huërin. ⁵ Ama nia'po'inasohuë', niichihuë'ëina'. A'na tahuë-riso nipirinhüë' quémapi sa'inë chachin inahuara yonquinëna quëran nohuantohuachina', na'con na'con Yosë nontacaiso marë' nisha huë'ëina'. Ina quëran naquëranchin nihuë'ëpanta'ina' ama nisha yonquicaiso marëhuë'. Ama hua'qui' nisha huë'ëcosohuë', Satanasë minsëchinquëma'.

⁶ Napoaton yasa'apatama', sa'aco', ténahuë. Co yasa'apatamahuë', noya-tapon. Co Yosë ina pochin camaipirinpoahuë', ayonquirinco ni'ton, sha'huitaranquëma'. ⁷ Caso nipirinhüë' co sa'ahuancohuë'. Co manta' sanapi së'huarahüë'. Yosë catahuarincó ahuenta'huaso'. Pa'sápato, a'chinárahüë. Na'a quémapi'sa' ca pochin nipi naporini, noya niitonahuë', topirahuë'. Co ya'ipi nanitopihuë' ca pochin nicacaiso'. Yosë catahuarinpóa' nisha nisha nicacaso'. A'naquën ina nohuanton, sa'arin. A'naquënso nipirinhüë' ina nohuanton, noya inaora ya'huërin.

⁸ Co yasa'apatamahuë', noya nisarama'. Inapochachin quëyorono'sa' co yaso'yantahuachin ahuë', noya nisapi. Canta' caora ya'huarahüë. ⁹ Napoaponahuë', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. A'naquën co sa'apachinahuë', nisha nisha yonquipi. Sanapi së'huacaisoachin nohuan-topi. Ina pochin cancantohuachina', sa'aina'. Ina noya, ténahuë.

¹⁰ Nani sanapi mapatama', inarë'quëmáchin ya'huëco', ténahuë. Co casáchin naporahuë'. Quisocristo sha'huitërinpoa' ni'ton, natëcaso' ya'huërin. Sanapi'sa nta' so'yahuachina', so'ina' chinpitomiatacaso' ya'huërin. ¹¹ Nipirinhüë', co chinpitohuachinhüë', ama huachi a'na quémapi so'yachinsohuë'. So'in chachin chinpitantahuachin, noya nisarin. Quémapi'santa' sa'apachina', ama sa'ina' të'yachinasohuë'.

¹² Isonta' pënë antaranquëma'. Quisocristo isoro'paquë nipon, co napopirinhüë', noya pënëntaranquëma', ténahuë. A'naquëma' co'huara Quisocristo imashat ëra pomahuë', sa'arama'. Iporaso' imapiramahuë', sa'amaso' co yaimarinhuë'. Noya yacapahuachinquëma', ama të'yatocosohuë'.

¹³ Canpitant a', imoyaro'sa', a'naquëma' imapomarahüë', co so'yamaso' yaimarinhuë'. Co yatë'yatohuachinquëmahüë', ama ta'ananpicosohuë'. Noya yacahuatoma', chinpitoco'. ¹⁴ A'naíchin imaponahuë', noya ichiya'huë'in. Sa'in imapachina, so'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Oshaquëran imapon nimara. Inapochachin quémapi imana'pi nipachina, sa'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Hui'ninpitanta' noya yonquiarin. Co ichiya'huëhuachinhüë', hui'ninpita co onporonta' Yosë imaponahuë' nimara. ¹⁵ Nichinpitacaso' noya noya nipirinhüë', quémapihuë' nipon, co imatonhuë' yapa'pachin, noya pa'in. Sanapinta' co imatonhuë' yapa'pachin, noya inanta' pa'in. "Noya nini'toma', ya'huëco'," itërinpoa' Yosë. ¹⁶ Sanapi noya imaponahuë', so'inso' co onporonta' imaponahuë' nimara. Quémapi' noya imaponahuë', sa'inso' co imaponhuë' nimara. Co nitotërëhuahuë'.

¹⁷ Yosë nohuanton, nisha nisha ninëhua'. Co napopináchin ninëhuahuë'. Onpopinsona nicasë hua' Yosë imapatëhua', inachachin niahua'.

Ya'huërhuaquë chachin sano yonquiatëhua', imahua'. Paato, ya'ipi imapiso-pita inachachin pënënarahuë. ¹⁸ A'naquëma' co'huara imashatërapomahuë', marca acotërinënuëma'. Quisocristo imapatama', ama ina marë' tapancosohuë'. Naporahuaton, co marca ya'huëtohuachinquëmahuë', ama niacotocosohuë'. ¹⁹ Co marca yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë natëcasorachin yonquico'. ²⁰ Ya'nan Quisoso imapatama', onpopinsona nicasëma' imapatama', inachachin nisáco'. Ama a'na' a'na' pochin yonquicosohuë'. ²¹ A'naquëma' patron marërachin sacatohuatama', ama ina marë' sëtocosohuë'. Nipirinhüë' nanitohuatama', pipimiatatoma', canpitaora marë' sacatoco'. ²² Patron marë' sacatapomarahuë', Yosë huayonpachinquëma', oshanëma' inquitatënuëma', nicha'ërinquëma'. Ina yonquiatoma', co huachi sëtacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin a'naquëma' co patron asacatopirinquëmahuë'. Yosë nicha'ërinquëma' n'íton, ina na'con na'con natëcamaso' ya'huërin. Yosë piyapinënpita ninama'. ²³ Quisocristo chiminatón, nicha'ërinquëma'. Inasáchin natëtoma', yonquico'. Ama piyapi'sa marëáchin sacatatoma', Yosë naniantocosohuë'. ²⁴ Napoaton iyaro'sa' ya'nan imapatama', onpopinsona nicasëma' imaramaso chachin nisáco'. Yosë ni'sarinquëma'.

²⁵ Iporaso' co sa'arinsopitahuë', co so'yarinsopitahuë', inapita ma'sona onpocaso' sha'huichinquëma'. Quisocristo isoro'paquë nipón, co ina a'chinpirinhüë', catahuarinco no'tëquën pënëna'huaso'. Nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Napoaton nanitërama' natëamacoso', ténahuë. ²⁶ Ipora tahuëri'sa' sacai' imacaso', na'con aparisitarinënpoa'. Napoaton onporamasona ya'huapoma', inachachin ya'huëco'. ²⁷ Sa'ahuanpatama', ama t'ëyatocosohuë'. Co sa'ahuanpatamahuë', noya canpitaora ya'huëco'. ²⁸ Napoaponahuë', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. Inapochachin nano'santa' yaso'yahuachina', noya nisapi. Co ina marë' oshahuanapihuë'. Nipirinhüë', sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa' inapitaso' saca sacai' ya'huapona'. Co nohuantërahuë' canpitaso' ina pochin nicacamaso'.

²⁹ Ni'co', iyaro'sa'. Yosë nohuantón, co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Napoaton sa'ahuanpatama', ama sa'amachin yonquicosohuë'. Yosë na'con na'con yonquico'. ³⁰ A'na tahuëri sëtapomarahuë', ama sëtacamasorachin yonquicosohuë'. Yosë yonquiatoma', noya cancantoco'. A'na tahuërinta' capa cancantapomarahuë', ama inasáchin yonquicosohuë'. Ma'sha pa'anacasonta' ya'huëtopirinquëmahuë', ama inasáchin yonquicosohuë'. ³¹ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërin sopita a'na tahuëri ta'huantarin. Napoaton ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', ama inapita na'con na'con yonquicosohuë'.

³² Nani ma'sha yonquihuatëra, sacai' Yosë marë' sacatacaso'. Co nohuantërahuë' canpitaso' nisha nisha yonquiatoma', napion cancantamaso'. Quëmapi co sa'in ya'huëtohuachinhüë', co nani ma'sha yonquicaso' ya'huërinhuë'. Nanitërin Sinioróachin yonquicaso'. ³³ Sa'ahuano'saso nipirinhüë' nani ma'sha yonquicaíso' ya'huërin. Sa'ina' noya ya'huëcaíso marë' na'con yonquiapi. ³⁴ Co nanitopihuë' Yosëáchin yonquicaíso'. Inapochachin sanapi'santa' co so'yahuachinahuë', nanitopi ya'ipi cancanëna quëran Yosëíchin yonquicaíso'. Inasáchin yonquihuachina', na'con Yosë marë' sacatapi. So'yahuano'saso nipirinhüë', na'con ma'sha yonquicaíso' ya'huërin. So'ina', hua'huinpita, inapita noya nocomacaiso' ya'huërin.

³⁵ Ina pochin a'chintëranquëma' yonquicamaso marë'. Co caso' camairanquëmahuë'. Noya yonquico' Yosë nohuantërinso' ayonqui'inquëma'. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë na'con na'con yonquiatoma', ina marë' sacatoco'.

³⁶ Hui'nama' nani nanontohuachin, quëmapiri nohuantohuachin, ama apiratocosohuë'. Noya macacaso' nipachina', "Maquë'," itoco'. Noya so'yain. Co ina marë' oshahuaninhuë'. ³⁷ Nipirinhüë', co quëtacaso' nohuantohuatamahüë', noya inanta'. Hui'naonta' co yaso'yahuachinhuë', quëma pëinënuquë chachin ya'huë'in. Yaso'yahuachin, acoantoco'. ³⁸ Nanon aso'yacaso' noya. Co'so' nohuantohuachinahuë', inanta' noya. Co so'yahuachinhuë', noya noya, topirahuë'.

³⁹ Sanapi so'yahuachin, so'in chinpitacaso' ya'huërin. Napoaponahuë', so'ini ayananpihuachin, yaso'yantahuachin, noya so'yanta'in. Yosë imana'pi so'yachin. ⁴⁰ Co huachi so'yantahuachinhuë', noya inanta'. Noya noya cancantarin, topirahuë'. Ispirito Santo catahuarinco no'tëquën pënënta'huaso' ténahuë'.

Cosharo' mamanshi marë' acopiso'

8 ¹ A'naquën ma'sha tëparahuatona', nosha acopi mamanshi chinotacaiso marë'. "¿Noya ipora ina nosha pa'angatë' capacaso' ti?" itëramaco ni'ton, sha'huichinquëma'. Tëhuëenchachin iyaro'sa' co mamanshisoi' nanpirinhüë', nitotërëhua'. Nani na'con nitotarihuarahüë', co a'napita nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nitotatëhua', ninocanarihua'. Nipirinhüë', piyapi nosorohuatëhua', catahuarëhua' noya noya Yosë imacaiso marë'. ² A'naquënso': "Ya'ipi nitotërai" topirinhüë', na'con pahuantarin no'tëquën yonquicaiso'. ³ Napoaponahuë', Yosë nosorohuatëhua', ina pochin cancantarihua'. Ina quëran Yosë nohuitatonna', noya ni'sarinpoa'.

⁴ Nosha mamanshi chinotacaiso marë' acopiso' a'chinchinquëma' nitotoco'. Co mamanshi nanpirinhüë'. Co ina chinotacaso' ya'huërinhuë'. Tata Yosëíchin chinotacaso' ya'huërin, ténëhua'. ⁵ A'naquënso' nipirinhüë' nisha nisha ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita moshapi. Inápaquë ya'huërinso'pitanta' moshapi. Nisha nisha ya'huërin, "yosë" ta'tona', moshapi. "Inapita natëcaso' ya'huërin," topi. ⁶ Canpoaso' nipirinhüë' Tata Yosëíchin chinotërëhua'. Ya'ipi ma'sha ninin. Ina marë' acorinpoa'. Quisocristoíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nininpoa'. Nani nicha'ërinpoa' ina nohuitatëhua' nanopicaso marë'.

⁷ Napoaponahuë', a'naquënso' co ina nitochátërapihuë'. Iráca mamanshi chinotopirinhüë', Quisocristo' imapachinara, mamanshi a'popi. A'popirinhüë', ipora huanta' co cancanëna quëran natëyátërapihuë'. "Nosha mamanshi marë' tēpapiso' ca'patëhua', mamanshi chachin chinotarëhua'," taponaraihuë' ca'pachina': "Oshahuanëhua'," ta'tona', co huachi noyápiachin cancantopihuë'. ⁸ Tëhuëenchachin ca'patëhua', co ina marë' oshahuanëhuahuë'. A'pohuatëhua', co ina marë' Yosë noya noya ni'ninpoahuë'. Co inaso' cosharo' yonquirinhüë'. Cancanënpoa quëran noya yonquicaso' na'con na'con nohuantërin. ⁹ Nipirinhüë', ya'ipi nosha ca'patama', ni'cona a'napita anishacancantotama'. A'naquën imasapirinhüë', co Quisocristoíchin natëyátërapihuë'. Nisha nisha tē'huatapi. ¹⁰ "Ya'ipi nosha noya capacaso'," ta'toma', noya ca'nama'. A'na tahuëriso' nipirinhüë' mamanshi moshapiso' pëiquë pa'patama', inaquë coshatarama'. Inaquë coshatasëma', tē'huatona'pi

nicatênquëma': "Mamanshi marë' acopiso' noya capacaso'," tapon nimara. Ina quëran: "Canta' nipachin ca'i," ta'ton, ina nosha capon. Ina ca'pachin, "Oshahuanahuë caso huachi," ta'ton, co noyahuë' cancantarin. ¹¹ Canpitaso' nitotatoma', noya capomarahuë', tè'huatona'pi atapicancanarama'. Ina marënta' Quisocristo chiminin. ¹² Tè'huatona'pinta' imaponahuë', co ya'ipi cancanën quëran imarinhuë' ni'ton, nisha nisha tè'huatarin. Nonanatênquëma', ca'pachin, co noyahuë' cancantapon. "Ma'cha onpo'iya. Co noyahuë' ninahuë'," tapon. Ina aoshahuanpatama', Quisocristonta' co noyahuë' ni'sarinquëma'. Ina marë' canpitanta' oshahuanarama'. ¹³ Ya'ipi cosharo' noya capacaso nipirinhüë', a'na tahuëri nosha capasoco iyahuë' niconco nishacancantohuachin, co huachi ina nosha ca'sarahüë'. Iyahuë' nosoroato, co pi'pian tëranta' nohuantërahuë' anishacancanta'huaso'.

Quisocristori acorinsopita

9 ¹ Co inso piyapi tëranta' camairincohuë'. Quisocristo chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Inápaquë panantarinso' piquëran cari ni'nahuë. Ina catahuarinco a'china'huaso'. A'chintohuatênquëmara, canpitanta' imarama'. ² "Co Quisocristo chachin acorinquënhüë'," itërinaco a'naquën. Canpitaso nipirinhüë' co napotaramacohuë'. A'chintohuatênquëmara, Quisocristo imarama' ni'ton, acorincoso' nitotërama'.

³ Nocanpachinacora, no'tëquën iso pochin sha'huiterahuë: ⁴ A'chintohuatëin-quëmara, a'camacoiso' ya'huërin. Yamorohuato, o'shitamacoisonta' ya'huërin. Nohuantërai naporini, noya ma'paitëinquëmahuë'. ⁵ A'napita Quisocristori acorinsopitaso', sa'atona' sa'inarë' iratopi. Nanamën a'chinacaso marë' pa'pachinara, sa'inë chachin pa'pi. Quisocristo iinpita, Pitro, inapitanta' inapopi. Nohuantërai naporini, quiyanta' Quisocristo imarinsos' macatoi, inaro'coi chachin irachitoihuë'. ⁶ Pirnapirë'co a'chintarainquëma' ni'ton, a'camacoiso' ya'huëpirinhüë'. Quiyaora sacatatoi, coshatërai. Ma'shanta' pahuantohuachincoira, quiyaora pa'anai. A'napitaso' topinan ma'parinëinquëma'. ⁷ Ni'co', iyaro'sa'. Sontaro ya'compachinara, co cosharonën pa'anacaso' ya'huërinhuë'. Capacaso', a'mocaso', inapita topinan quëtopi. Inapochachin opa sha'pachina, hua'anëni inaora macaton, irorin. Co ina marë' pahuërtacaso' ya'huërinhuë'. Ohuica pë'tahuana'pinta' nohuantohuachina, ohuica sho'shoi' shi'shiaton, o'orin. ⁸ Co piyapi'sarächin ina pochin yonquihuë'. Yosë quiricanëinquënta' Moisésë naporin: ⁹ "Toro asacatohuatama', a'caco'. I'naton to'norayahuachin, ama tonpoanantocoso'huë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin," tënin iráca ninshiton. Co toroáchin yonquiaton, Yosë naporinhüë'. ¹⁰ Canpoanta' yonquiatonpoa', quiricanëinquë aninshitërin. Quëmapi iminpachina, co topinan sha'ninhüë'. "Nitohuachin, masarahüë," ta'ton, sha'nin. Ina quëran sha'ninso' cayahuachina, manin. ¹¹ Inapochachin quiyanta' Yosë nanamën a'chintërainquëma' noya noya cancantacamaso marë'. Ina marë' ma'sha pahuantohuachincoi, topinan quëtëramacoi naporini, noya niitonhuë'. ¹² A'napitaso' a'chintohuachinquëmara, ma'sha topinan quëtërama'. Quiyaso' na'con na'con a'chintërainquëma' ni'ton, na'con na'con quëtamacoisos' ya'huëpirinhüë'.

Napoaponahuë', co manta' topinan ma'parainquëmahuë'. Ma'sha pahuantopirincoihuënta', ahuantërai. Piyapi'sa' noya noya Quisocristo

nanamën natanacaiso marë' co manta' ma'patëraihuë'. A'chinahuë quëran canarahuë naporini, co onpopinchin noya ni'itonacoihuë' nimara, tënahuë. ¹³Iraca a'naquën Yosë chinotopiso pëiquë sacatohuachinara, inaquë chachin coshatopi. Ma'sha Yosë chinotacaiso marë' tëpahuachinara, patoma ca'pi. Topinan quëtohuachinara, noya ca'pi. Nani ina nitotërama'. ¹⁴Inapochachin Quisocristonta' sha'huitërinpoa'. “Nani tahuëri nani tahuëri Yosë nanamën a'chinpachina', natanpisopitari ma'sha quëchina' nanpicaïso marë',” tënin. ¹⁵Ina nipirinhüë', co manta' ma'paranquëmahuë'. Co ina marë' ninshitëranquëmahuë'. Co manta' nohuantërahuë'. Caora sacatato, a'chinarahuë. Ina marë' noya cancantërahuë. A'chintëranquëmaso marë' pahuërëamacoso' ya'huërin naporini, chimina'huaso' noya noya niitonhuë'. Topinan nohuantato, a'chintaranquëma', tënahuë.

¹⁶A'naquën: “Yosë nanamën a'chinahuëso marë' caso' noya noyaco,” topi. Caso nipirinhüë' co caora nohuantato a'chinahuë'. Co ina marë' noya noyacohüë'. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co'so' a'chinpatohüë', ma'huantacha nisarahuë paya! ¹⁷Caora nohuantato, a'chinahuë naporini, ina marë' canaitohüë'. Nipirinhüë', ina sha'huitërinco ni'ton, a'china'huaso' ya'huërin. ¹⁸Napoaton nanamën a'chinpatëra, co manta' ina marë' ma'patërahuë'. Cosharo', ma'sha, inapita quëtinacoso' ya'huëpirinhüë', co manta' ma'patërahuë'. Topinan a'chinahuë. Ina marë' noya cancantërahuë.

¹⁹Co insont a' pahuërërincohuë' ni'ton, co insont a' camaincoso' ya'huërinhuë'. Nipirinhüë', caora nohuantato, ya'ipi piyapi'sa' catahuarahüë. Na'con na'con piyapi'sari Quisocristo imacaiso marë' a'chinarahuë. ²⁰Cotioro'sa' a'chintohuatëra, inapita pochin ninahuë inapitanta' imacaiso marë'. Co Moïsësë pënëntërinso' natëca'huaso' ya'huëtopirincohüë', cotioro'sa pochin ninahuë natinacoso marë'. Inapitanta' Quisocristo natëcaïso' nohuantërahuë. ²¹Nisha piyapi'saso' co Moïsësë pënëntërinso' natëpihuë'. Napoaton inapita a'chintohuatëra, co ya'ipi Moïsësë pënëntërinso' natërahuë'. Co ina natëpirahuë', Quisocristo natëto, noya ninahuë. Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo nanamënáchin a'chintërahuë. ²²A'naquëonta' imaponahuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. Inapitanta' co nocanahuë'. “Caso' noya noya imarahüë,” co itërahuë'. Inapita pochin ninahuë natanatonaco, noya noya Quisocristo imacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoroato, sanoanan quëran a'chintarahüë caraya tëranta' cha'ëcaïso marë'. ²³Ina pochin Yosë nanamën a'chinpatato, na'con na'con piyapi'sari ina nohuitapi anta'. Ina marë' canta' noya cancantërahuë.

²⁴Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, a'naíchín canatërin. Nani ina nitotërama'. A'napitaso' co chiníquën ta'atonahuë', co canatopihuë'. Canpitanta' chiníquën ta'apiso pochin cancantatoma', na'con yonquico' noya noya cancantamaso marë'. ²⁵Quëmapi'sa' yanicanahuachinara, nani tahuëri ta'arápi noya noya no'quicaïso marë'. Ta'acaisoráchin yonquipi. Canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtopirinhüë', inaso' a'naroáchin ahuirin. Canpoaso nipirinhüë' noya nipatëhua', Yosë'pa' acanarinpoa'. Inatohua' co manta' moccasarinhuë'. ²⁶Caso' co nisha nisha yonquirahuë'. Noya ni'tatë' ta'arëso pochin Yosë natëca'huasoráchin yonquirahuë. Co topinan ya'huërahuë'. Co papinanquë ahuëtë'rëso pochin ninahuë'. Yosë nohuantërinso'ráchin ninahuë. ²⁷Co noyahuë' yonquihuatëra, a'naroáchin

naniantërahuë. Co nohuantërahuë' pi'pian tëranta' oshahuanaca'huaso'. Nohuantaso' Yosë marë' sacatarahuë. A'napita na'con pënënpirahuë', co caso' noya nipatohuë', co Yosë noya ni'sarincohuë', co acanaarincohuë', tēnahuë.

Ama mamanshi moshacaiso marëhuë' pënëninso'

10 ¹Iraca napopisopita iyaro'sa', yonquico'. Iraca cotio mashocoro'sa' Iquipito quëran pipirahuatona', Moisésë imapi. Yosë nohuanton, chitoro' ya'norin imacaiso marë'. Naporahuatona', Quëhuai' marë pëntonahuatona', ya'ipiya cha'ëpi. ²Marë quëran cha'ërahuatona', Moisésë imapi. Chitoronta' quëchitërarin. (Inapochachin iporaso' Quisocristo natërehua' ni'ton, aporihuanatëhua', imarëhua'.) ³Iraca inotëro parti pa'pachinara, Yosë nohuanton, nani tahuëri no'paquë cosharo' ya'nohuachina, ya'ipiya coshatopi. ⁴Inaquëso' co i'sha ya'huëpirinhuë', Yosë nohuanton, na'pi quëran pipirin, ya'ipiya o'opi. Quisocristoso' ina na'pi pochin ninin. Pa'pachinara, co quënanpirinahuë', inari na'con catahuarin cha'ëcaiso marë'. ⁵Inapotopirinhuë', cotioro'saso' co noyahuë' cancantopi. Na'con na'con co natëpihuë' ni'ton, Yosëri co noyahuë' nicaton, ana'intërin. Ina nohuanton, inaquë chachin chiminpi.

⁶Pënëinpoaso marë' iraca ina ninshitërin. Inapitaso' co noyahuë' yonquipi. Nani ma'sha noyapatopi. Ama inapita nonahuansohuë'. ⁷Inapitaso' mamanshi moshapi. “Moshatacaiso marë' pita nipi. Huënsërahuatona', coshatopi, o'opi. Ina quëran nansarahuatona', capa cancantopi,” tēnin Yosë quiricanënnquë. Canpitaso nipirinhuë' ama inapita pochin nicosohuë'. ⁸Ina quëran a'napita monshihuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intërin. Ina nohuanton, cato shonca cara huaranca piyapi'sa' chiminpi. A'na tahuëriichin nipirinhuë', inanapo chiminpi. Ina yonquiatoma', ama manta' monshihuanacamaso' yonquicosohuë'. ⁹Naporahuatona' Sinioronta tēnipi: “Co nimara ana'intarinpoahuë’,” ta'tona', co noyahuë' nipi. Ina marë' ya'huanatona', na'a chiminpi. ¹⁰Ama Yosë no'huitëhua' tarëthuasohuë'. “Co Yosë noya catahuarinpoahuë’,” topi a'naquën. Napoaton Yosëri anquëni a'paimarin inapita tēpacaso marë'.

¹¹Yosë nohuanton, iraca napopisopita quiricanënnquë ninshitopi pënëinpoaso marë'. Inapita pochin nipatëhua', ana'intarinpoa' canpoanta'. Nani ana'intacaso' tahuëri naniriarin. ¹²A'naya a'nayanquëma' ni'cona oshahuantama'. “Caso' noya piyapico. Co onporonta' Yosë a'poarahuë’,” ama tocosohuë'. ¹³Sopai ya'ipi piyapinpoa' sha'huitërinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Yosëso nipirinhuë' catahuarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' co nanitërehuasohuë' nitotaton, ni'sarinpoa'. “Tananpitëquë’,” itohuachina, co sopai nanitërinhuë' aquëtë' tēniinpoaso'. Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëhuatëhua', co sopai minsëarinpoahuë'. Ma'sha onpopirëhuahuënta', Yosë ananitarinpoa' ahuantacaso'. Yosë chachin catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'.

¹⁴Napoaton iyaro'sa' ama pi'pisha tëranta' mamanshi moshacosohuë'. Nosororranquëma' ni'ton, pënënaranquëma'. ¹⁵Canpitaso' nitoyonquirama'. Sha'huitëranquëmaso' yonquico' no'tëquën nitotacamaso marë'. ¹⁶Niyon-tonpatëhuara, Quisocristo chimininso' yonquirëhua'. “Quiya marë' Sinioro huënnainën pa'nin ni'ton, “Yosparinquën tēnai,” itatëhua', huënnainën pochin

nininsò' o'orèhua'. Cancanènpoa quèran huarè' yonquiatèhua', o'opatèhua', huènninèn napopináchin yonquirèhua'. Ina quèran cosharo' ina nonèn pochin nininsò' sè'panahuatèhua', ca'nèhua'. “Tèhuèenchachin canpoa marè' Quisocristo nonèn ohuanpi,” ta'tèhua', napopináchin yonquirèhua'. ¹⁷Quisocristo yonquiatèhua', ina cosharo' ca'nèhua'. Na'auquènpoa' nirihuarahuè', Quisocristo imarèhua' ni'ton, a'na huèntona pochin ninèhua'. Napopináchin yonquirèhua'.

¹⁸Israiro'sa' napopisonta' yonquico'. Ma'sha Yosè chinotacaso marè' tèparahuatona', ahuiquitopi. Pi'pian nosha acopiso' ca'pi. Yosè yonquiatona', coshatopi. Inapoatona', Yosè chinotopi. ¹⁹Mamanshisò' co nanpirinhuè'. Co chinotacasohuè' nimirinhuè', a'naquèni moshapi. Ma'sha inapita chinotacaso marè' tèpahuachinara, topinan quèran napopirinahuè', co mamanshiri ni'ninhuè', co nataninhuè'. ²⁰Nisha piyapi'saso nimirinhuè' mamanshi moshacaiso marè' ma'sha tèpahuachinara, co Yosè yonquipihuè'. Sopairo'sa' yonquipi. Co caso' nohuantèrahuè' canpitanta' sopairo'sa' yonquicamaso'. ²¹A'naquèn mamanshi moshacaiso marè' pita nipi. Sopairo'sa' yonquiatona', napopi. Sinioro yonquihuatama', co sopairo'sa' yonquicamaso' ya'huèrinhuè'. Napoaton amatohuachinènnquèma', ama pacosohuè'. Quisocristo chimininsò' yonquiatoma', coshatèrama', o'orama'. Napoaton ama sopairo'sa' yonquiatoma', coshatocosohuè', o'ocosohuè'.

²²Sopairo'sa' yonquihuatama', Yosè a'pitatènnquèma', no'huairinquèma'. ¿Ina nohuantèrama' ti? ¡Inaso' chini chiniquèn nanantèrin! Canpoaso' co ina pochin chiniquèn nanantèrèhuahuè'.

A'napita nosorocaso' ya'huèrinso'

²³“Ma'sona tèranta' yanipatèhua', noya nicacaso',” topi. Napoaponahuè', co ya'ipi ninèhuasopita catahuarinpoahuè' noya cancantacaso'. Tèhuèenchachin ya'ipi noya nicacaso nimirinhuè', co ya'ipi catahuarinpoahuè' a'napita achinicanacaso'. ²⁴Napoaton a'napitanta' noya noya imacaiso marè' catahuaco'. Canpitaora costaramaso' ama aquètè' yonquicosohuè'. A'napita na'con na'con yonquico'.

²⁵Nosha mircatoquè ya'huèhuachin, pa'anatoma', ca'co'. Ama manta' natantapomarahuè', ca'co'. “¿Mamanshi chinotopiso pèiquè ma'patèran?” ama itocosohuè'. Ama nisha nisha yonquiapomarahuè', ca'co'. ²⁶Tata Yosèri ya'ipiro'pa' ninin. Ya'ipi ma'sharo'santa' noya ninin.

²⁷A'na tahuèri coshatapatarama'. Co imarinsohuè' amatohuachiniquèma', nohuantohuatama' paco'. Nosha acotohuachinènnquèma', “Mamanshi marè' acopiso' nimara,” ama tapomarahuè', ca'co'. ²⁸Nimirinhuè', a'na piyapi sha'huitohuachiniquèma', “Iso nosha mamanshi chinotacaso marè' acopiso',” itohuachiniquèma', ama ca'cosohuè'. Sha'huitèrinquèmaso' nosoroatoma', ama ca'cosohuè'. ²⁹Ca'patama', co ina marè' oshahuanaramahuè'. A'naquènso nimirinhuè' ni'pachinènnquèma', nisha nisha yonquiamara. Ina nosoroatoma', ama ca'cosohuè'.

A'naquèmaso nimirinhuè', itaramaco: “¿Ma'marèta' a'napita yonquiato cosharo' a'poca'huaso' ya'huèrin? ³⁰‘Yosparinquèn Sinioro,’ itahuato, noya caso' ca'nahuè. ¿Npoatonta' ina marè' co noyahuè' ni'ninaco?” topiramahuè'.

³¹Ma'sona tèranta' nipatama', Yosè yonquiatoma', noya nico' a'napitanta' Yosè

noya yonquicaíso marë'. Napoaton coshatohuatama', o'opatama', ma'sona tēranta' nipatama', ina yonquico'. ³² Ama insonta' anishacancantocosohuë'. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', Quisocristo imapisopita, ya'ipiya nosorocaso' ya'huërin. ³³ Caso' ya'ipi piyapi'sa' yonquirahuë. Catahuarahuë noya Yosë imacaiso marë'. Co caora costarahuëso' yonquirahuë'. A'napitanta' yacatahuarahuë inahuanta' Quisocristori anoyacancantacaso marë'.

11 ¹ Caso' Quisocristo noya nonanahuë. Canpitanta' nonanatomaco, noya nico'.

Sanapi'sa' Yosë imapisopita

² Ma noyanquëma' iyaro'sa' ni'ton, na'con yonquiramaco. Yosë nanamën a'chintohuatënuquëmara, noya natëramaco. ³ Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' nitotoco'. Co insonta' inaora nohuanton ya'huërinhuë'. Tëhuëinchachin natëcaso' ya'huërin, tënahuë. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Quëmapi'santa' Quisocristo natëina'. Quisocristoso' Tata Yosë natërin. ⁴ Quëmapinpoa' niyontonëhuaquë Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohuë'. Niimomotohuatëhua', co Quisocristo natërehuahuë'. Inapochachin pënëntohuatëhua', ama niimomototahuasohuë'. ⁵ Canpitanta', imoyaro'sa', niyontonëhuaquë Yosë nontohuatama', so'yama' natëtoma', niimomototoco'. Yosë anitotërinquëmaso' sha'huihuatamanta', niimomototoco'. Co niimomototohuatamahuë', noyá niya'itopiso pochin ya'noarama'. Ina pochin nipatama', so'yama' atapanarama'. ⁶ Ni'co'. Sanapi'sa' co quëmapi'sa' pochin niya'itopihuë'. Ya'ipi noyá niya'itopi naporini, tapaintonahuë'. Napoaton imoyaro'sa' niimomototoco'. ⁷ Quëmapinpoaso nipirinhue' Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohuë'. Yosë nininpoa' ina pochin hua'anëntacaso marë'. Inasáchin, iyaro'sa', natëhuatëhua', nóya cancantarihua'. Ina marë' acorinpoa'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' noya natëhuachina', nóya cancantapi. ⁸ Quëmapi'ton Yosëri ninin. Ina quëran ahuë'ëtahuaton, a'na nininpitëraca' ocoitërin. Ina ocoitahuaton, ina quëran chachin sanapi ninin. ⁹ Quëmapi'ton ninin. Ina piquëran sanapi ninin so'in catahuacaso marë'. ¹⁰ Napoaton quëmapi'sa' chini chiniquën nanantopi. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Natëtona', motëna' niimomotochina'. Napohuachina', so'ina' natëpi ni'ton, anquëniro'sarinta' noya ni'sapi. ¹¹ Napoaponahuë', Yosë napopináchin nosororinpoa'. Co quëmapi'saráchin nohuantërinhuë'. Sanapi'santa' nohuantërin. Quisocristo imapatëhua', napopináchin ni'ninpoa'. ¹² Ya'ipinpoa' Yosë nininpoa'. Quëmapi'ton nisahuaton, quëmapi nininpitën quëran sanapi ninin. Naporo quëran huarë' quëmapinpoanta' sanapi'sa' quëran nasitërehua'. Yosë nohuanton naporin.

¹³ Iporaso' iyaro'sa', imoyaro'sa', cancanëma quëran yonquico' noya nicacamaso marë'. Niyontonpatama', ¿noya ipora sanapi'sa' co niimomototaponaraihuë' Yosë nontacaiso' to? ¹⁴ Ni'co'. Quëmapinpoa' niya'itërehua'. Co ain a'pamacaso' nohuantërehuahuë'. ¹⁵ Sanapi'saso nipirinhue' ainën a'pamapi. A'pamahuachinara, noya ya'nopi. Yosëri naporopi ain quëtërin noyá niimomototacaiso marë'. ¹⁶ A'naquëma' nisha yonquihuatama', isoíchin sha'huitaranquëma': Quiyaso' co nisha nisha a'chinaihuë'. Ya'ipi parti imapisopitanta' inachintopi.

Niyontonpachinara, a'naquën co noyahuë' nipiso'

¹⁷Niyontonpatama' iyaro'sa', noya nicacaso' ya'huëpirinhuë', a'naquëma' co noyahuë' ninama'. Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'. Napoaton pënënaranguëma'. ¹⁸Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, a'na huënton a'na huënton nicatora', nino'huirama', natantërahuë. No'tëquën sha'huitërinaco, topirahuë'. ¹⁹Co ya'ipi cancanëma quëran imapatamahuë', nisha nisha yonquiarama'. Co napopináchin yonquiararamahuë'. Ina quëran Yosë cancanën manëhuasopita nohuitërinënpoa'. Co ya'ipinpoa' nisha nisha yonquirëhuahuë'. A'napitaso nipirinhue' co noya yonquiatonahuë', co no'tëquën imapihuë'. ²⁰Quisocristo yonquicaso marë' niyontonatoma', coshatapomarahuë', co të huënhachin chiminins' yonquiramahuë'. ²¹A'naquëma' co ninosoroatomahuë', niapiratërama'. A'naroáchin canpitaora cosharonëma' ca'nama'. Co nipatomatëramahuë'. Inapotohuatamara, a'na-quën tanapi. A'naquënso nipirinhue' na'con o'otona', no'pipi. Napoatoma', co nanitëramahuë' Quisocristo chiminins' yonquiatoma' coshatacamaso'. ²²¿Co'na pëinëma' ya'huëtërinquëmahuë' inaquë coshatamaso', o'ocamaso'? ¿Onpoatonta' corto pëiquë chachin pahuantërinso' atapanarama'? ¿Ma'ta' ina marë' ichinquëma'? Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'.

Quisocristo chiminins' yonquiatëhua', ca'nëhuaso'

(Mateo 26.26-29; Marcos 14.22-25; Lucas 22.14-20)

²³Siniro sha'huitërinco chachin nani sha'huitëranquëma'. Iraca Cota-sëri Quisocristo sha'huirapirin. Sontaro'sari yamapachinara, naporo' tashi' ca'tano'sanënpitarë' coshatopi. Cosharo' masahuaton, ²⁴“Yosparinquën Tata Yosë,” itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, a'naya a'naya quëtërin. “Ca nonëhuë pochin iso'. Ca'co'. Canpita marë' chiminarahuë. Niyontonpatama', chiminahuëso' yonquiatomaco, pi'pian coshoro' ca'co',” itërin. ²⁵Nani cosha-tohuachinara, minëa'hua manin. “Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë ni'ton, anoyacancantaranguëma'. Ca yonquiatomaco, o'oco'. Ipora quëran huarë' inapoatoma', yonquico,” itërin Quisosori. ²⁶Onporosona coshoro' ina nonën pochin ninins' ca'patama', huënainën pochin nininsonta' o'opatama', Quisoso chiminins' a'napita anitotarama'. Siniro o'mantaquë huarë' inapoarama'.

Onpopinsona Quisoso chiminins' yonquicaso' ya'huërin

²⁷Ina marë' niyontonpatama', ama topinan quëran ca'cosohuë'. Ama nisha nisha yonquiatoma', o'ocosohuë'. Co Siniro nonën, huënainën inapita noya yonquihuatomahuë', oshahuanarama'. ²⁸Napoaton canpitaora yonquinëma quëran no'tëquën yonquico'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', naniantoco'. Noyapiachinsáchin cancantatoma', ca'co', o'oco'. ²⁹Quisoso chiminins' no'tëquën yonquicaso' ya'huërin. Topinan quëran ca'patama', topinan quëran o'opatama', na'con oshahuanarama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. ³⁰Napoaton na'anquëma' caniorama'. A'naquëmanta' co chiniramahuë'. A'naquënso' ina marë' chiminin. ³¹Ya'ipi cancanënpoa quëran huarë' nitantiacaso' ya'huërin ni'ton, yonquia'ahua'. Co noyahuë'

yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', co Yosë ana'intarinpoahuë'. ³² A'na tahuëri oshahuano'sa' ana'intomiatarin. Imarëhuasopitaso nipirinhue', ipora chachin pi'pian ana'intarinpoa' noya noya yonquicaso marë'. Ina quëran ayaro' tahuëri co ana'intomiatarinpoahuë'.

³³ Napoaton iyaro'sa' noyápiachin cancantatoma', Quisocristo chimininsó yonquicaso marë' niyontonco'. Ina marë' niyontonpatama', ama a'naroáchin ca'cosohue'. Nininaco'. Ya'ipi nanihuatama', napopináchin ca'co'. ³⁴ A'na-quën tanahuachina', inahuara pëinënaquë coshachina'. Ina quëran noya niyontonpatama', co Yosë ana'intarinquëmahuë'. A'na tahuëri pa'sarahue' nicaponquëma'. Naporo' na'con na'con a'chinchinquëma'.

Ispirito Santo nisha nisha catahuarinpoaso'

12 ¹ Apira Ispirito Santo naporinsó iyaro'sa', a'chinchinquëma' no'të-quën nitotacamaso marë'. Ina tëhuënhachin catahuarinpoa' nohuanterinsó' nicacaso'. A'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa'.

² Iráca co Yosë natëyatërapomahuë', nisha nisha yonquiatoma', mamanshi mosharama'. Co nanpiton natanpirinquëmahuë', sopai nohuanton, inapita chinotërama'. ³ Iporahuanta' a'naquëni co noyahuë' yonquirapitona' Quisocristo no'hui. Inapitasó' co Ispirito Santo natëpihuë'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', catahuarinpoa' Quisocristo natëcaso'. "Quisocristoíchin natërahuë'. Inaso' hua'anëntërinco," tënëhua'. Ispirito Santo nohuanton, naporëhua'.

⁴ Yosë acorinpoa' nisha nisha nitotacaso marë'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya nicacaso'. ⁵ Sinioro nohuanton, nisha nisha ninëhua' a'napita catahuacaso marë'. Nisha nisha niriuhuarahuë', ya'ipinpoa' Sinioro natërehua'. ⁶ A'naya a'nayanpoa' ananitérinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' Yosë chachin catahuarinpoa'. ⁷ Co canpoara nanitopirëhuahuë', Ispirito Santo ananitérinpoa' ma'sona ina nohuanterinsó' nicacaso'. Catahuarinpoa' ni'ton, a'napitanta' catahuarihua' noya noya imacaiso marë'. ⁸ Ispirito Santo nohuanton, a'naquën noyá nitotërin pënëntacaso'. No'tëquën yonquiaton, pënëntarin. A'naquëonta' noya noya nitotaton, a'chinarin. ⁹ A'naquëonta' catahuarin chiniquën Yosë natëcaso marë'. "Yosë ya'ipiya nanitaparin," ta'ton ina nontërin. Nontohuachina, Yosëri na'con catahuarin. A'nanta' Ispirito Santori catahuarin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'. ¹⁰ Ispirito Santo nohuanton, a'naquëonta' nanitérin sacai nininsó' nicacaso'. A'naquën Yosë yonquirinsó chachin cancanën quëran anitotërin a'napita sha'huítacaso marë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, macarisona catahuarinsó' nintoninorin. Co Ispirito Santoachin yacatahuarinpoahuë'. Sopairinta' piyapi'sa' catahuarin nonpintinpoaso marë'. Napoaton a'napita pënënpachinpoa', ninocaso' ya'huërin. Nonpin nanan nipachina, sha'huitérinpoa' ama natëcaso marëhuë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. A'napitanta' catahuarin ma'sona nisha nananquë topiso' sha'huicaiso'. ¹¹ Ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa'. A'naíchin Ispirito Santo niponahuë', catahuarinpoa' nisha nisha nitotacaso'. Inaora nohuanterinsó' ananitérinpoa'.

A'na huëntona pochin ninëhuaso'

¹² Nonënpoa' a'naíchin nipirinhue', nisha nisha ya'huëtërin. Ya'piranpoa', nantënpoa', imiranpoa', inapita ya'huëtërinpoa'. Inapochachin Quisocristo

imarëhuasopita nisha nisha nirihuarahuë', a'na huëntoínchin ninëhua'. Nonën pochin Quisocristo ni'ninpoa'. ¹³Ispirito Santo chachin Quisocristo huëntonëñquë aya'coninpoa'. Cotioro'sahuë nipon, nisha piyapi'sahuë nipon, napopináchin Yosë ni'ninpoa'. A'naquëma' canpitaora marë' sacatërama'. A'naquëma' nani tahuëri patronëma' asacatërinëñquëma'. Nisha nishanpoa' nipirihuahuë', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, huëntonëñquë aya'coninpoa'. Aporintohuachinënpoara, a'na huëntoínchin ninëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'.

¹⁴Nonënpoa' a'naíchin nipirinhue', nisha nisha ya'huëtërin. Nantënpoa', imiranpoa', ya'piranpoa', inapita pochin nininsopita ya'huëtërinpoa'. ¹⁵Nantëhuë nontërinco naporini, "Caso' co imirancohuë'. Napoaton co nohuantancoso' ya'huë rinhuë'," itërinco naporini, co no'tëquën nonchitoncohuë'. Nantëhuënta' nohuantërahuë. ¹⁶Huëratëhuënta' nontërinco naporini, "Caso' quëma huëratëncó. Co ya'pirancohuë'. Napoaton co nohuantancoso' ya'huë rinhuë'," itërinco naporini, co no'tëquën nonchitoncohuë'. Huër atë huënta' nohuantërahuë. ¹⁷Ya'piranpoáchin ya'huërin naporini, ¿ma quëra'ta' natanchitërihuahuë'? Huëratënpoáchin ya'huërin naporini, ¿ma quëra'ta' imëchitërihuahuë'? ténahuë. ¹⁸Yosëso nipirinhue' nisha nisha acotërinpoa'. Ina nohuanton, imiranpoa', nantënpoa', ya'piranpoa', inapita ya'huëtërinpoa'. A'naya a'naya nohuantërinquë chachin acotërinpoa'. ¹⁹A'naíchin ya'huëtërinpoa' naporini, co nonënpoa' inaichitonhuë'. Napoaton nisha nisha acotërinpoa'. ²⁰Nisha nisha ya'huëtöpirinpoahuë', a'naíchin nonënpoa' ya'huërin.

²¹Isonta' y onquico'. Ya'pirari imira nocanin naporini, "Quëmaso' napoanon. Co nohuantë ranquënhuë'," itërin naporini, co no'tëquën nonchitonhuë'. Motënpoanta' co nantënpoa' nocanacaso' ya'huërinhuë'. Ya'piranpoa', imiranpoa', motënpoa', nantënpoa', ya'ipi nohuantërehua'. ²²Ni'co'. Ninopinënpoa', sa'poronënpoa', inapita pochin nininsopita co a'ninquëchin ya'nopona huë', na'con na'con nohuantërehua' nanpicaso marë'. Inapitaso' noya noya ananpirinpoa'. Co inapita ya'huëtërinpoahuë' naporini, chimiintërihuahuë'. ²³A'naquën nonënpoaquë ya'huërinso' co onpopinchin pa'yatërehua huë'. Nipirinhue', inaso' noya noya a'motërehua'. Taparonënpoapitanta' noya imotërehua'. ²⁴Imiranpoa', ya'piranpoa', inapita co imotërehua huë'. Nisha nisha ya'huëtöpirinpoahuë', ya'ipi nohuantërehua'. Yosë nohuanton, co a'ninquëchin nininsopitahuë' na'con na'con yonquirëhua'. ²⁵Nonënpoa' a'naíchin nipirinhue', nisha nisha ya'huëtërin. Co nino'huitonahuë', nicatahuapi. ²⁶Maquënpoa tëranta' iquin nipachina, ya'ipi ninatanë'. Inapochachin maquënpoa tëranta' pa'yatohuachinënpoa', ya'ipi nonënpoa' capa cancantërin.

²⁷Canpoanta' i marëhua' ni'ton, a'na huëntoínchin ninëhua'. Nonën pochin Quisocristo ni'ninpoa'. A'naya a'nayanpoa' nohuantërinpoa'. ²⁸Yosë nisha nisha acorinpoa' imarëhuasopita capini nicatahuacaso marë'. Quisocristo isoro'paquë nipon, a'naquën acorin paatona' nanamën a'chinacaiso marë'. Inapita'ton Yosëri acorin. Ina quëran a'napitanta' acorin pënëntacaiso marë'. Naporahuaton, a'naquëonta' acorin Quisocristo nanamën a'chinacaiso marë'. Yosë nohuanton, a'naquën sacai' nininso' nanitaparin. A'naquën acorin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'. A'naquën acorin

a'napita catahuacaso marë'. A'naquën acorin hua'an pochin nicacaso marë'. A'naquën Yosë nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonin. ²⁹Co ya'ipinpoa' acorinpoahuë' paatëhua' a'chinacaso marë'. Co ya'ipinpoa' nitopënëntërehuahuë'. Co ya'ipinpoa' Quisocriso nanamën a'chinacaso' ananitërinpoahuë'. Co ya'ipinpoa' sacai' nininsopita nanitaparëhuahuë'. ³⁰Co ya'ipinpoa' ananitërinpoahuë' cania'piro'sa' anoyatacaso'. Co ya'ipinpoa' nisha nananquë nonëhuahuë'. Nisha nanan natanpatëhuara, co ya'ipinpoa' nanitërehuahuë' ma'sona tëninso' sha'huicaso'. Co ya'ipinpoa' inachachin nicacaso' acorinpoahuë'. Ispirito Santo nohuanton, nisha nisha ninëhua'. ³¹Yosë nontoco' Ispirito Santo catahuainquëma' noya noya nininsopita nitotatoma' a'napita catahuacaso marë'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

Napoaponahuë', piyapi nosorocaso' noya nóya tënahuë. Ina a'chinchinquëma'.

13 ¹Nisha nananquë nonpiso pochin nitononarihuarahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nonarihua'. Anquëni pochachin nonarihuarahuënta', co nosorohuatëhuahuë', hua'na, canpana inapita irininso pochin Yosë nataninpoa'. ²A'naquënpoa' Yosë yonquirinso chachin nitotatëhua', sha'huitarëhua'. Ya'ipi nitotarihuarahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nitotarihua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Yosë chiniquënatëtëhua', nontohuatëhua', motopi chi'huinacacaso pochin nanitapapirëhuahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran natërëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. ³Ya'ipi ma'shanënpoa' sa'ahuaros'a' quëtöpirëhuahuë', co tëhuëenchachin nosorohuatëhuahuë', topinan quëran quëtarihua'. "Pën quëran yatëpapirinacohuënta', imamiatarahuë," tarihuarahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', co manta' Yosë'pa' canarihuahuë'.

⁴Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co yano'huirihuahuë'. Noya nontatëhua', catahuarihua'. Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co noyapatëhua', no'huirihuahuë'. Co nocantarihuahuë'. "Caso' noya noyaco," co tarihuahuë'. ⁵Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co pi'pisha tëranta' atapanarihuahuë'. Co canpoara nohuantërehuasoachin yonquarihuahuë'. Tëhuëenchachin nosorohuatëhua', no'huipirinënpoahuënta' co no'huirihuahuë'. Pinopirinënpoahuënta', co ina yonquarihuahuë', naniantarihua'. ⁶Piyapi'sa' co noyahuë' nipachina', tëhuëenchachin sëtarihua'. No'tëquën yonquihuachina', canpoanta' noya cancantarihua'. ⁷Co noyahuë' nanan natantohuatëhua', co a'naroáchin natëtarihuahuë'. Noya yonquiatëhua', natëarihua'. "Yosë nohuanton, oshaquëran noya cancantapon," ta'tëhua', ninarëhua'. Ma'sha onpotopirinënpoahuënta', ya'ipi ahuantarihua'.

⁸Ipora quëran huarë' ninosoromiatacaso' ya'huërin. A'naquën ipora Yosë yonquirinso chachin piyapi'sa' sha'huitapirinahuë', a'na tahuëriso' co huachi ina sha'huitacaso' ya'huaponhuë'. A'naquëonta' nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. A'na tahuëriso nipirinhüë' co huachi ina pochin nonacaso' ya'huaponhuë'. Iporaso' a'naquën nitotërin a'chinacaso'. A'na tahuëri co huachi ma'sha anitotacaso' ya'huaponhuë'. Inapitaso' co ya'huëmiatarinhüë'. Nipirinhüë', ninosorocasoso' ya'huëmiatarin. ⁹Iporaso' co ya'ipi

nitotërëhuahuë'. Co inquënpoa tëranta' no'tëquënáchin nitopënëntërëhuahuë'.
¹⁰ A'na tahuër iso nipirinhue' Yosë'pa' ya'ipi nitotarihua'. Naporo' co a'chinacaso' ya'huaponhuë'. Co huachi nipënënacaso' ya'huaponhuë'. Ya'ipi noya nisapi.

¹¹ Iráca hua'huatarihua', hua'huasha pochin nonëhua', hua'huasha pochin yonquirëhua'. Iporaso nipirinhue' nani mashotërëhua'. Co huachi hua'huasha pochin nonëhuahuë'. Co huachi hua'huasha pochin ninëhuahuë'.

¹² Hua'na huënaratërinquë sacóshin hua'yanënpa' quënanë'. Inapochachin iporaso' pi'pisha Yosë nohuitërëhua'. Yosë'paso nipirinhue' a'ninquëchin Yosë nohuitarihua'. Iporaso' co Yosë pochin ya'ipi nitotarihuahuë'. Inatohuasas nipirinhue' ya'ipiya nitotarihua'. Yosë noyá nohuitërinpoa'. A'na tahuëri canpoanta' inapochachin ina noya nohuitontarihua'.
¹³ Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëcaso' ya'huërin. "Co onporonta' nonpintarinpoahuë'," ta'tëhua', inasáchin ninacaso' ya'huërin. Ninosorocasonta' ya'huërin. Yosëso' na'con na'con nohuantërin ninosorocaso'.

Nisha nisha nananquë nonpiso'

14 ¹ Napoaton iyaro'sa', noya ninosoroco'. Ina quëran Yosë nontoco' Ispirito Santo catahuainquëma' ma'sona nohuantërinso' nicacamaso'. Yosë nanamën sha'huicaso' na'con na'con nohuantoco'.
² A'naquën Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. Co natanchináchinhue' nonpi ni'ton, co piyapi'sa' natanpihuë'. Yosëichin natanin. Yosëri ayonquirinso' nonsapirinhue', co a'napitari natanpihuë'.
³ Napoaponahuë', Yosë nanamën sha'huitohuatëhuaso', noya nataninënpoa'. Ina yonquihuachina', noya noya imasapi. Sha'huitohuatëhua', achinicancanarihua'. Sëtopirinhue', natanatënënpoa', chiníquën cancantapi.
⁴ Nisha nananquë nonpiso pochin nonpachina', inahuara Yosë yonquiatona', chiníquën cancantapi. Nipirinhue', Yosë nanamën sha'huitohuachinënpoa', ya'ipi imarëhuasopita natanpatëhua', chini chiníquën cancantarihua'.

⁵ Nisha nananquë pochin nonacaso' noya nipirinhue', Yosë nanamën sha'huicaso' noya noya, ténahuë. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Nisha nananquë nonpachina, ina piquëran ma'sona tapon naporinso' sha'huichinëinquëma'. Imaramasopita natanatoma', noya yonquicamaso marë' sha'huichinëinquëma'.
⁶ Yosë a'chintohuachincora, inachachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Ina anitotohuachincora, nanamën chachin a'chintëranquëma'. Inapotato, catahuanquëma' noya noya imacamaso marë'. Nisha nananquë nonpiso pochin nontëranquëma' naporini, co nataintomacohue'. Co ina quëran noya noya imaitomahuë'. Canpita nananquë chachin no'tën nanan pënënpatëinquëma', tëhuëenchachin catahuanquëma'.

⁷ Ni'co'. Quina co noya pihuihuachinhue', napoonin natanpi. Quitaranta' co noya pi'nihuachinhue', napoonin natanpi.
⁸ Tronpitanta' nisha nisha pihuipi sontaro'sa' nitotacaiso marë'. A'na tahuëri inimicoro'sa' huë'-pachinara, tronpita pihuipi sontaro'sa' përacaiso marë'. Co no'tëquën pihuihuachinhue', co sontaro'sa' niyontoanpihuë' inimicoro'sa' ahuecaiso marë'.
⁹ Inapochachin canpitanta' nisha nananquë nonpiso pochin nonpatama', co natanarinëinquëmahue'. Topinan quëran nonsarama'.
¹⁰ Tëhuëenchachin iyaro'sa' nisha nisha nanan ya'huërin. Nisha nisha piyapi'sa' ninontacaiso

marë' ya'huëpir inhuë', ¹¹co nitotohuatëhuahuë', co natanarihuahuë'. “Nisha piyapi ni'ton, nisha nananquë nonin,” tënëhua'. Co ninontacaso' nanitarihuahuë'. ¹²Na'con nohuantërama' Ispirito Santo catahuainquëmaso'. Nisha nisha nicacamaso' nohuantërama' ni'quëhuarë' ma'sona tëranta' nipatama', a'napita imapisopita catahuaco' noya noya cancantacaiso marë'.

¹³Napoaton nisha nananquë nonpiso pochin yanonpatama', Yosë nontoco' ma'sona tapon nonamaso' nitotamaquë. Ina quëran nitotatoma', canpita nananquë chachin piyapi'sa' sha'huitoco'. ¹⁴Nisha nananquë Yosë nontohuato, ispiritonëhuë quëran nontopirahuë', ma'sona tapo naporahuë'so' co nitotërahuë'. ¹⁵Napoahuarë', ¿onpocasota ya'huërin? Ispiritonëhuë quëran Yosë nontarahuë', cantarahuë', napoarahuë'. Napoaporahuë', ma'sona tapo naporahuë'sonta' yonquiato, Yosë nontarahuë', cantarahuë' napoarahuë', tënahüë'. ¹⁶Niyontonpatama', a'naquëma' Yosë chinotatoma', “Yosparinquën,” itohuachina, napopináchin yonquiato, “Amen,” tënama'. Napoaponahuë', nisha nananquë nonpiso pochin nontërama' naporini, a'napitaso' co nitotatonahuë', co “Amen” ta'caiso' nanichitonahuë'. ¹⁷Noya Yosë nontopiramahuë', a'napitaso' topinan quëran natanpi ni'ton, co catahuaramahuë'. ¹⁸Canta' nisha nananquë nonpiso pochin nitononahuë'. Canpita quëran na'con na'con nitotërahuë'. Ina marë' “Yosparinquën” itërahuë' Yosë. ¹⁹Napoaponahuë', Yosë chinotacaso marë' niyontonpatëhua', a'chinacaso' noya noya tënahüë'. Nisha nananquë pochin nonato, shonca huaranca nanan nonahuë' naporini, topinan quëran nointohuë'. Canpoa' nananquë cara nanaínchin tëranta' nonpato, natanama' ni'ton, noya noya ninin, tënahüë'.

²⁰Can pitaso' iyaro'sa' chinotono'sa pochin yonquico'. Ama hua'huaro'sa pochin yonquicosohüë'. Napoaponahuë', hua'huaro'sa pochin noyápiachin cancantatoma', noyasáchin nico'. Inapitaso' co yonquiyatërapihuë' oshahuanacaiso'. ²¹Yosë quiricanënuë' iráca ninshitérin: “Cotioro'sa' hua'qui' pënënpirahuë', co yanatërinacohüë'. Napoaton nisha piyapi'sa' inaquë' a'parahuë'. Nisha nananquë nontapirinhüënta', co natëarinacohüë',” tënin Yosë. ²²A'naquën nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. Co imapisopitasohüë' ayonquicaiso marë' napopi. “Yosë nohuanton, naporin,” ta'tona', yonquiapona' nimara. Imarëhuasopitaso nipirinhüë', canpoara nanamënpoaquë chachin Yosë nanamën sha'huitohuachinënpoa', noya cancantarihua': “Ma noyacha catahuarinpoa paya,” tarihua'. ²³Yosë chinotacaso marë' niyontonëhuahuë', a'naquën co Yosë imana'piro'sahuënta' ya'conpi. Nisha nananquërachin nonpatama', co natanatonaraihuë': “Hua'yantomarai,” taponai. ²⁴Nipirinhüë', Yosë nanamën a'chintohuatama', co imarinsopita huënta' noya natanapi. Pënëntërinso' natanahuatona', yonquiapi: “Tëhuëenchachin canta' co noyahuë' nicato, oshahuanahuë,” tosapi. ²⁵Cancanëna quëran yonquipisopita a'ninquëchin sha'huitapi ni'ton, ina yonquiato, oshanëna marë' sëtapi. Isonahuatona', Yosë chinotapi: “Tëhuëenchachin Yosë catahuarinquëma',” itarinënuëma'.

Niyontonpachinara Yosë chinotopiso'

²⁶Napoaton iyaro'sa' niyontonpatama', noyasáchin yonquico'. A'naquëma' cantarama'. A'naquëma' Yosë nanamën a'chinarama'. A'naquëma' Yosë

anitolërinquëmaso' sha'huitarama'. A'naquëmantá' nisha nananquë nonpiso pochin nonsarama'. Ina piquëran a'naquëmaso' ma'sona tapon nonamaso' canpita nananquë sha'huitarama'. Ma'sona tëranta' nipatama', nicatahuaco' ya'ipinquëma' noya noya imacamaso marë'. ²⁷Nisha nananquë pochin yanonpachina', a'naya a'naya noina'. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon, ina'chin noina'. Naporahuaton, a'nanta' ma'sona tapon noninso' sha'huin. ²⁸Co insoari tëranta' sha'huitacaso' nanitohuachinhuë', niyontonpiquë ama ina pochin noinasohuë'. Ina pochin yanonpachin, inaora paaton, noin Yosë- chin natanacaso marë'. ²⁹Niyontonpatama', catoya, caraya nimara Yosëri anitolërinso' sha'huina'. A'napitaso' nataina'. No'tën nanan nipachin, noya natanatoma' yonquico' no'tëquën natëcamaso marë'. Yosë nanamënáchin imacaso' ya'huërin. ³⁰A'nanta' inaquë huësërinso' Yosëri nanan anito- tohuachin, inanta' sha'huin. Yasha'huihuachin, ya'nan nona'pi ta'taton, nata'in. ³¹Inapoatoma', a'naya a'nayanquëma' pënëntoco'. Ya'ipinquëma' noya noya yonquicamaso marë' nipënenco'. Napohuatama', canpita capini niachinicananarama'. ³²Nipënënpatëhua', a'naya a'nayanpoa' pënëntacaso' ya'huërin. A'na'ton tonihuachin, a'nanta' pënëntanta'in. Ina toniantahua- chin, a'nanta' pënëntanta'in. ³³Yosëso' co nisha nisha ayonquirinpoahuë'. Catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Niyontonëhuaquënta' catahuarinpoa' a'naya a'nayanpoa' pënëntatëhua' noya Yosë chinotacaso marë'.

Ya'ipi Yosë imarëhuasopita nisha nisha niyontonëhuaquë', ³⁴sanapi'saso' ta'tatona', nataina'. Ama pënëncinasohuë'. "Quëmapi'sa' natëina'," tënin Yosë pënëntërinquë. ³⁵Ma'sona yanitotohuachina', pëinënaquë so'ina' nataina'. Yosë chinotacaso marë' niyontonpatama', sanapi'saso' co nonacaiso' ya'huërinhuë'.

³⁶Isonta' yonquico'. Co canpita'ton Yosë nanamën nitotëramahuë'. Napo- rahuaton, co canpitaráchin a'chintërainquëmahuë'. ³⁷Yosë nanamën chachin no'tëquën a'chintëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Insosona yapë- nëntohuachin, natëinco. Ispirito Santo tëhuëncachin catahuahuachinquëma', ina nanan chachin natëarama'. ³⁸Nisha a'chintohuachinëinquëma', ama natëtocosohuë', ténahuë'.

³⁹Napoaton iyaro'sa', Yosë anitolërinquëmaso' sha'huicamaso' na'con na'con nohuantoco'. A'naquën nisha nananquë nonpiso pochin yanonpa- china, tananpitoco' noin. ⁴⁰Nipirinhue', ama noncarocosohuë'. A'naya a'nayanquëma' nonco'. Noyápiachin cancantatoma', Yosë yonquico'.

Quisocristo nantantarinso'

15 ¹Yosë nanamën iyaro'sa', nani a'chintëranquëma'. "No'tëquën nontërincoi," ta'toma' natërama'. Natëtoma', imamiatarama'. Ina nanan chachin sha'huitaantaranquëma' yonquicamaso marë'. ²Ina natëmiatohuatama', Yosë nicha'ësarinquëma'. A'naquënso nipirinhue': "Imarahue'," taponaraihuë', topinan quëran napopi. Co cancanëna quëran natëpihuë'. Inapitaso' co nicha'ësarinhuë'.

³Ya'nan a'chintaponquëma', Yosë anitolërincooso chachin sha'huitëranquëma': "Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' Quisocristo chiminin," itëranquëma'. Iráca Yosë quiricanën quëran ninorinso chachin chiminin. ⁴"Chiminpachina, pa'pitopi huachi. Pa'pitopirinhue', cara tahuëri

quëran nãnpiantarin,” itëranquëma'. Quiricanënuë ninorinso chachin nãnpiantarin: ⁵Nãnpiantarahuatón, Pitro ya'notërin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'notërin. ⁶Ina quëran na'a imapisopita niyontonasoi', ya'notaantarín. A'natërápo pasa na'con ni'pi. Ipora huanta' nãnpirapi. Caraíchín nani chiminpi. ⁷Santiaconta' ya'notërin. Naporahuatón, ya'ipi a'chinacaso marë' acorinsopita ya'notaantarín. Ina quëran inápaquë panantarín.

⁸Piquë ran huarë' canta' ni'nahuë. Ana'huaya pochín nipirahuë', inápa quëran ya'notimarínco. Naporo huarë' imarahuë. ⁹Imapisopita aparisitërahuë ni'tón, co acoincoso' ya'huërinhuë', topirahuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopirahuë', anoyacancantatonco, acorínco paato a'china'-huaso marë'. ¹⁰Inaora nohuatón, Yosë catahuarínco. Co catahuaríncohuë' naporini, co manta' nanichitohuë'. Catahuahuachincora, pa'nahuë nanamën a'chinapo. Co topinã quëran catahuaríncohuë'. Caso' na'con na'con Yosë marë' sacatërahuë. Co cariso' piyapi'sa' anoyacancantërahuë'. Yosë achinancanínco a'china'huaso marë'. Ina catahuarínco ni'tón, a'chinpatëra na'a piyapi'sa' imasapi. ¹¹Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Quisocristo ca'tano'sanënpitanta' a'chinpi. Ina nanansáchín a'chintërainquëma', natërama'.

Quisocristo imarëhuasopita nãnpiantacaso' ya'huërinso'

¹²“Quisocristo nãnpiantarin huachi,” itërainquëma' ni'tón, ¿onpoatomata' a'naquëmaso' co no'tëquën yonquiramahuë'? “Co Yosë ananpitaantarínpoahuë’,” toconama'. ¹³Co nãnpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocristo tëranta' nãnpiantaitónhuë'. ¹⁴Co nãnpiantarinhuë' naporini, topinã quëran a'chinchitënuëmahuë'. Canpitanta' topinã quëran natëitomahuë'. ¹⁵Co nãnpiantarinhuë' naporini, nani nonpichitënuëmahuë'. Nipirínhuë', co iyaro'sa' nonpin nanan a'chintërainquëmahuë'. “Yosëri chachin ananpitaantarín,” itohuatëinquëmara, no'tëquën nontërainquëma'. ¹⁶Co ananpitaantainpoaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocristo tëranta' nãnpiantaitónhuë'. ¹⁷Co nãnpiantarinhuë' naporini, topinã quëran imaitërihuahuë', co oshanënpoa' inquichitonpoahuë'. ¹⁸Co nãnpiantarinhuë' naporini, a'naquën imapisopita nani chiminpi ni'tón, parisitopiquë pa'itonahuë'. ¹⁹Isoro'pa marëáchín Quisocristo imarëhua' naporini, pa'pi nosorochitërihuahuë'.

²⁰Nipirínhuë', Quisocristo tëhuëenchachin nani nãnpiantarin. Ya'nan cayarínso' sënärëso pochín ina'tón nãnpiantatón, nãnpimiatarín. Ina quëran canpoanta' chiminarihuarahuë', nãnpiantarihua'. ²¹Atan'tón co Yosë natëtonhuë', chiminín ni'tón, canpoanta' chiminëhua'. Inapochachín Quisocristosó' chiminaponahuë', nãnpiantarin ni'tón, canpoanta' nãnpiantarihua'. ²²Atan pochín cancantatëhua', ya'ipinpoa' chiminëhua'. Napoaponahuë', Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' ananpitaantarínpoa'. ²³Co napopináchín nãnpiantarihuahuë'. Quisocristo'tón nãnpiantarin. A'na tahuëri o'mantahuachín, imarëhuasopitanta' ananpitaantarínpoa'. ²⁴Ina quëran ya'ipiya naniárin. Iporaso' nisha nisha hua'ano'sa', copirnoros'a', inapita chiníquën nanantatóna', camairinënpoa'. Sopairo'santa' yacamairinënpoa'. Quisocristo o'mantahuachín, ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachín, Tata Yosëíchín ya'ipiya hua'anëntarínpoa'. ²⁵Ina

nohuanton, Quisocristo chiníquën nanantarin. Ya'ipi hua'anëntarin. A'na tahuëri ya'ipi inimicoro'sa' minsëarin. ²⁶Ina quëran huachi chimirionta' ayatarin. Ananpitaantahuachinpoa', chimirin minsëarin huachi. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhuë'. ²⁷“Yosë nohuanton, ya'ipiya minsëarin huachi,” ténin Yosë quiricanénquë. Napoaton Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Tata Yosëfchin co hua'anëntarinhuë'. Inari Quisocristo chiníquën nanan quëtërin. ²⁸Ina nohuanton, Quisocristo ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachina, inanta' Yosë hui'nin ni'ton, pa'pin natëmiatarin. Naporo quëran huarë' Yosëáchin ya'ipiya hua'anëntomiatarin.

²⁹¿Onpoatomata' ipora huantá' a'naquëma' co natëyátëramahuë'? “Co Yosë ananpitaantarinpoahuë’,” toconama'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. A'naquën chiminpisopita yonquiatona', inapita ya'huërenamën apori-huanpi. Co nantiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, ¿ma'marëta' inapitanta' napa'itonahuë'? ³⁰¿Ma'marëta' quiyanta' parisitaporaihuë', a'chinárai? Nani tahuëri yaahuërinacoi. Co nantiantahuatëhuahuë', topinan quëran parisitërai. ³¹A'naquën yatëparinaco. Nani tahuëri “Chiminapo nimara,” ténahuë. Tëhuënhachin no'tëquën nontëranquëma'. Quisocristo cata-huarinco ni'ton, a'chintohuatënuëmara, noya imarama'. Ina marë' nóya cancantërahuë. ³²Ipsiquë a'chinahuëso marë' chiníquën no'huirinaco. Ni'ni pochin cancantatona', yatëparinaco. Ahuantaporahuë', ¿ma'ta' ina marë' canarahuë? Isoro'paquëráchin ya'huërehua' naporini, co manta' canaitërihuahuë'. Co nantiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, co Yosë yonquicaso' ya'huë'itonhuë'. “¿Huëco' coshatahua'. Huëco' o'ohua'. Co hua'-quiya quëranhuë' chiminarihua' ni'ton, capa cancantahua'!” topiso pochin nichitërihuahuë'.

³³Ama ina pochin yonquicosohuë'. Ni'cona a'napita anishacancantochinënuëma'. “Co noyahuë' nipisopitarë'quëma' nipayahuatama', canpitanta' nitapicancanarama'. Inapita nonanpatama', co huachi noyápiachin cancantaramahuë’,” topi iráca. No'tëquën napopi. ³⁴No'tëquën yonquiatoma', noyasáchin nico'. Ama huachi tēhuëcosohuë'. A'naquëma' co Yosë nohuichátëramahuë'. Ina yonquiatoma', tapanacamaso' ya'huërin, ténahuë.

Nasha nonënpoa' quëtarinpoaso'

³⁵A'naquëma' yanitotërama'. “Chiminpatëhua', ¿onporahuatëhuata' nantiantarihua'? ¿Onpopinta' nonënpoa' ya'huë'taponpoaso'?” ténama'. ³⁶¿Co canpitaso' nitoyonquiramahuë'? Ni'cochi. Ya'pirin sha'patëra, ya'pirin chachinso' chimininso pochin ninin. Acopo' ya'pira'huainso nipirinhue', noya papotërin. ³⁷Tricoraya yonquia'ahua'. Ina sha'patamara, aipi noshinënso' co papotërinhuë'. Ya'pira'huain papotohuachina, nisha ya'norin huachi. ³⁸Yosë nohuanton, ma'sha papotërin. Nisha nisha ya'pirin sha'patëra, nisha nisha papotërin. Co napopináchin papotërinhuë'. Yosë nohuanton, naporin. ³⁹Ma'sharo'santa' nisha nisha noshatopi. Piyapinpoanta' nonënpoa' nisha. Ohuacaro'sa', inairaro'sa', samiro'sa', inapitanta' nisha nisha noshatopi. Co napopináchin noshatërehuahuë'. Nisha nisha acorinpoa'. ⁴⁰Nisha nisha ma'sha isoro'paquë ya'huërin. Inápaquë ya'huëpisopitanta' nisha nisha ya'nopi. Co napopináchin noyápiachin ya'nopihuë'. ⁴¹Pi'iso' huënaráchin

huënaráchin a'pinin. Yoquinta' nisha a'pinin. Tayoraro'santa' nisha nisha a'pinpi. Co napopináchin a'pinpihuë'.

⁴²Inapochachin canpoanta' nantiantahuatêhua', nisha ya'noarihua'. Chiminpatêhuara, nonênpoa' chanatopirinhue', nantiantahuatêhua', nasha nonênpoa' ya'huëtarinpoa'. Co onporonta' chanatarinhue'. ⁴³Iporaso' nonênpoa' co onpopinchin noyahuë'. Chiminpatêhua', pa'pitarinênpoa'. A'na tahuëriso' nipirinhue', noyápiachin nonênpoa' ya'huëtarinpoa'. Iporaso' co chinipirêhuahuë'. Nantiantahuatêhua', chinarihua'. ⁴⁴Isoro'pa marêá-chin nonênpoa' ya'huëtêrinpoa' ni'ton, chiminêhua'. Pa'pitopirinênpoahuë', ananpitaantahuachinpoa', nisha nonênpoa' quëtêrinpoa' Yosë'pa' ya'huécaso marë'. Iporaso' nonênpoa' Yosë acotêrinpoa' isoro'paquë ya'huécaso marë'. A'na tahuëriso' nipirinhue' noya noya nonênpoa' quëtêrinpoa' inápaquë ya'huëcontacaso marë'.

⁴⁵Yosë quiricanênquë tapon: "Íráca Yosëri ya'nan quëmapi nininso' Atan itêrin. Inaso' nonên quëtêrin isoro'paquë nantipicaso marë'," ténin. Iporaso' Quisocristonta' Atan pochin nicaponahuë', Yosë chachin ni'ton, catahuarinpoa' canpoanta' Yosë pochin nantipicaso marë'. ⁴⁶Napoaponahuë', ya'nan nipon, nonênpoa' quëtêrinpoa' isoro'paquë nantipicaso marë'. Ina piquëran nasha nonênpoanta' quëtêrinpoa' inápaquë nantipimiatacaso marë'. ⁴⁷Atanso' no'pa quëran ninin isoro'paquë nantipicaso marë'. Quisocristoso' nipirinhue' Yosë ya'huërin quëran o'marin ni'ton, noya noya ninin. ⁴⁸Ya'ipi piyapinpoa' Atan pochin nicatêhua', ina nonên pochin ya'huëtêrinpoa'. Napoaponahuë', Quisocristo' imapatêhua', a'na tahuëri ina nonên pochachin ya'huëtêrinpoa'. ⁴⁹Iporaso' Atan pochin ya'norêhua'. A'na tahuëriso' nipirinhue' Quisocristo pochin ya'noarihua'.

⁵⁰Nonênpoa' ipora ya'huëtêrinpoaso' co nanitêrinhuë' Yosë hua'anêntêrinquë paacaso'. Chiminpatêhua', nonênpoa' chanatarin, co ya'huëmiatarinhue'. ⁵¹Noya natanco iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinhue', sha'huitaranquëma'. Co ya'ipi imarêhuasopita chiminarihuahuë'. Napoaponahuë', Yosë nohuanon, ya'ipi imarêhuasopita nisha ya'noarihua'. ⁵²A'nanaya nisha nonênpoa' ya'huëtêrinpoa'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, tronpita pihuirarin. Pihuihuachin, chimpinisopita nantiantarapi. Quisocristo' imapi ni'ton, ananpitaantarin huachi. Naporo' ya'ipi imarêhuasopita nisha nonênpoa' ya'huëtêrinpoa'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵³Nonênpoa' ipora ya'huëtêrinpoaso' chanatarin. A'na tahuëriso' nipirinhue' nisha nonênpoa' ya'huëtôhuachinpoa', co chanatarinhue'. Nasha a'morêso pochin nisarihua'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵⁴Nisha nonênpoa' quëtôhuachinpoa', nantiantarihua'. Yosë quiricanên quëran ninoton, naporin: "A'na tahuëri Yosëri chimirin minsëarin. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhuë'. ⁵⁵¿Onporahuatonta' chimirin minsëarinpoa'? Co huachi nanitarinhue'. Ya'huan quëtêhuachinpoa' chiminêso pochin chiminacaso' ya'huëpirinhue', co huachi chiminacaso' tê'huatarihuahuë'," ténin. ⁵⁶Yosë íráca pênêntêrinso' co natêtatêhuahuë', oshahuanêhua'. Oshahuanêhua' ni'ton, chiminacaso' ya'huërin. ⁵⁷Ya'huëpirinhue', jma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, nicha'êrinpoa' paya! Ina nohuanon, Quisocristo' ya'huërêtêrinpoa'. Corosëquë chiminatón, sopai minsërin. Nantiantarahuatón, chimirionta' minsërin. Ina marë': "Yosparinquën," itahua'.

⁵⁸ Napoaton iyaro'sa' chiníquën cancantoco'. Nosororanguëma' ni'ton, pënënaranguëma': Ama nisha nisha yonquicosohuë'. Naporahuaton, paatoma' a'napita a'chintëra'piaco'. Siniro catahuahuachinquëma', co onporonta' topinan quëran a'chinaramahué'. A'chinpatama', Yosëri nohuantërinso'pita imasapi huachi.

Pahuantërinso'pita catahuacaso' ya'huërinso'

16 ¹ A'nanta' sha'huichinquëma', yonquico'. A'naquën imapisopita ma'sha pahuantarin ni'ton, parisitapi. Inapita catahuacaso marë' coriqui yaa'parama'. Carasiaquë imapisopitanta' coriqui a'parapi. Inapita nani sha'huitërahuë coriqui yontonacaiso marë'. Inapochachin canpitanta' sha'huitaranquëma'. ² Nani Tomio tahuëri niyontonpatama', coriqui acoco'. Nanitëramaso' acoco'. Na'con canahuatama', na'con quëtoco'. Pi'pian canahuatama', pi'pian quëtoco'. Nani simana inapohuatama', nicaponquëma' pa'pato, coriqui yontonamaso' quënanconarahué'. ³ A'naquëma' noya ni'namasopita huayonco' coriqui quëpacaiso marë'. Canconpato, quiricatarahuë huayonamasopita nohuitacaiso marë'. Nani quiricatahuato, inarë chachin huayonamasopita a'paarahué. Quirosarinquë quëparapi pahuantërinso'pita quëtacaiso marë'. ⁴ Nanitohuato, canta' pa'samaraco. Pa'patoso', napopináchin pa'sarai.

Nicapon yapa'ninso'

⁵ Nicaponquëma' yapa'pirahuë', iporaso' co nanitërahuë'. Masitonia parti paca'huaso' ya'huërin. Nani ni'tontahuato, ya'huëramaquë pa'sarahué'. ⁶ Canpitataquë hua'quimiáchin yacapanquëma'. O'napi tahuëri inaquë na'huëanatapo nimara. Ina quëran catahuaramaco a'na parti paca'huaso', topirahuë'. ⁷ Co topinan niraponquëmahué'. A'na tahuëri Yosë nohuan-tohuachin, hua'qui' yacapanquëma'. ⁸ Iporaso nipirinhué' Ipiisoquë ya'huato, a'chinárahué. Pinticostisë tahuëri huarë' isëquë ya'huapo. ⁹ Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' isëquë yaimapi ni'ton, a'chintárahué. A'naquënso' no'huipirinacohué', pënëntárahué. Na'amiachin imasapi.

¹⁰ Iya Timotio cantonpachinquëma', noya nontoco' noya cancanchin. Ca pochachin inanta' Yosë nanamën a'chinarin. ¹¹ Hui'napi nipirinhué', ama nocancosohué', noya natanco'. Noya nontatoma', catahuaco' isëquë huënanta'in. Ina ninarahuë. A'napita iyaro'sarë' canquimapon, ténahuë.

¹² Iya Aporosënta' sha'huitopirahuë'. "Iyaro'sa' pa'pachina', quëmanta' paquë'," itopirahuë', co ipora nohuantërinhuë'. Nanitohuachin, nicaponquëma' pa'sarin.

Tiquiapon pochin pënëninso'

¹³ Ama huë'ërëso pochin cancantatomarahué', noya yonquico'. Ya'ipi cancanëma quëran natëmiatoco'. Ma'sha onpoapomarahüenta', chiníquën cancantoco'. Niachinicananco'. ¹⁴ Ma'sona tëranta' nipatama', noya ninosoroatoma', nico'.

¹⁵ Istipano sa'inë chachin nohuitërama'. Iráca Acaya parti a'chinpa-tëra, inapita'ton Quisocristo imapi. Pëinënquë ya'huëpisopitanta' imasapi. Imatona', na'con catahuarinënuëma'. Ya'ipi imapisopita catahuapi.

¹⁶Inapitaso' noya natëco', ténahuë. A'napitanta' chiníquën catahuarinquëma' noya imacamaso marë'. Insosona ina pochin a'chintohuachinquëma', noya ni'co'.

¹⁷Istipanasë, Portonato, Acaico, inapita isëquë cantihuachinacora, nóya cancantërahuë. Canpitaso' aquë ya'huatoma', co ni'namacohuë'. Inapitaso' ya'huërama quëran huëcatona', catahuarinaco. ¹⁸Noya nontatonaco, achinicananinaco. Canpitanta' achinicananinëinquëma', ténahuë. Cancoantahuachina', noya nicatoma', natanco'.

¹⁹Ya'ipi imapisopita Asia parti ya'huëpiso' yonquiatëinquëma', saludos a'patarinëinquëma'. Aquira sa'inë chachin na'con yonquiatëinquëma', saludos a'patarinquëma'. Pëinëinquë niyontonpisopitanta' yonquirinëinquëma'. Canpitanta' Siniro imarama' ni'ton, na'con yonquirinëinquëma'. ²⁰Ya'ipicoi saludos a'patarainquëma'. Noya iyaro'sa' ya'huëco', ténai. Noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²¹Ca Paonoco na'con yonquiranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitaranquëma'.

²²Insosona co Siniro Quisocristo nosorohuachinhüë', Yosëri ana'inchin. ¡A'naroáchin Siniro o'mantaquë'! ténahuë.

²³Inaora nohuanton, Siniro Quisoso catahuainquëma'. ²⁴Ya'ipinquëma' Quisocristo imarama' ni'ton, nosororanquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsò'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitantaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'pataranquëma'. Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënuquë ya'conama'. Acaya parti nisha nisha ninano-ro'saquë imaramasopita yonquiatënuquëma', ninshitaranquëma'. ²Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Paono parisitaponahuë', Yosëri achinicancaninsò'

³—Ma noyacha Tata Yosëso paya. Sinioro Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosororinpoa' ni'ton, catahuarinpoa' chiníquën cancantahuaso'. Nani tahuëri inasáchin achinicancaninpoa'. ⁴Ma'sona tëranta' onpohuatëhua', ina catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Achinicancaninpoa' ni'ton, canpoanta' nanitarihua' a'napita catahuacaso'. Inapitanta' ma'sha onpohuachina', achinicancanarihua'. Yosë catahuarinpoaso pochachin inapitanta' catahuarihua'. ⁵Quisocristo imarëhuaso marë' a'napita aparisitërinënpoa'. Aparisitohuachinënpoara, Quisocristo chachin achinicancaninpoa'. Na'con na'con aparisitohuachinënpoa', na'con na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. ⁶Canpitanta' Yosë nohuitacamaso marë' a'chintërainquëma'. Ina marë' aparisitërinacoi. Parisitapiraihuë', Yosë achinicancanincoi ahuantahuaiso marë'. Yosë catahuarinquëma' canpitanta', tënai. Parisitopiramahuë' achinicancanarinquëma' quiya pochachin ahuantamaso marë'. ⁷Canpitanta' aparisitohuachinënquëma', Yosë catahuarinquëma' chiníquën cancantacamaso marë'. Napoaton co Yosë a'poaramahuë'. Chiníquën cancantatoma', imamiatarama', tënai. Ina marë' noya cancantërai.

⁸Parisitëraisò' sha'huichinquëma', canpitanta' nitotoco'. Asiaquë ya'huasocoi, na'con ma'sha onpotërinacoi. Co ahuantochináchinhuë' cancantërai: ⁹“Chiminapoi nimara,” topiraihuë', co chiminaihuë'. Yosë nohuanton, ma'sha onporai ina na'con na'con yonquica'huaiso marë'. Napoaton “Quiyaora nanitërai,” co tënaihuë'. “Catahuacoi Sinioro, co quiyaso' nanitërai huë,” itërai.

Yoséíchin ya'ipi nanitaparín. Chimpinisopitanta' ananpitaantarín, tēnai. ¹⁰Pi'pishachín shichimínpirahuē', Yosē na'con catahuaríncoi ni'ton, cha'ērai. Nani tahuēri ni'sárincoi. "Co onporonta' naniantaríncoihuē'. A'na tahuēri parisitaantapirahuē', nisha'ēsarincoi," ta'toi noya cancantērai. ¹¹Canpitanta' quiya marē' chiníquēn Yosē nontoco' catahuaincoi. Na'anquēma' quiya marē' Yosē nontohuatama', Yosē catahuaríncoi. Ina quēran canpitanta' noya cancantarama'. "Ma noyacha Yosēri catahuarín paya," ta'toma', "Yosparínquēn Sinioro," tosarama'.

Paono Corintoquē yapa'ninso'

¹²Yosē ni'sárincoi ni'ton, no'téquēn sha'huitarínquēma'. Co pi'pian tērantá' nonpintērainquēmahué'. Noyápiachín cancantatoi, ya'ipi parti a'chinaí. Co quiyaora yonquínēhuēi quēran a'chintērainquēmahué'. Yosē inaora nohuanton, catahuaríncoi ni'ton, noya ninai. Ina marē' noya cancantērai. ¹³No'téquēnáchin ninshitērainquēma'. Co nisha nisha yonquirahuē'. Co yanonpintērainquēmahué'. Iso quirica nontohuatama', yonquiraiso chachín nitotarama'. Oshaquēran ya'ipi nitotarama huachi, tēnahué. ¹⁴Ipora noyamiachín nitotērama'. Sinioro Quisoso o'mantacaso' tahuēri nanihuachín, noya cancantatoi, noya ni'sarínquēma'. Naporo tahuēri canpitanta' noya ni'saramacoi, tēnai. "Paono noya a'chintērincoi ni'ton, imarai," tosarama'. Ina yonquicamaso' nohuantērai.

¹⁵⁻¹⁶"Noya ni'sarinaco," ta'to, i'hua nicaponquēma' yapa'pirahuē'. Masitonia parti pa'pato, nira'inquēma'. Ina quēran o'mantahuato, nirimanta'inquēma', topirahuē'. Inaporahuē naporini, canpita catahuaitomacohué' Cotia parti paca'huaso'. Catoro' ni'nanquēma' naporini, noya noya cancanchitomahuē', tēnahué yonquiato. Napopirahuē', co pa'nahuē'. ¹⁷Napoaton: "Paono nisha nisha yonquirín," ¿topiramahuē' ti? Co nisha nisha yonquirahuē'. A'naquēnsó' ma'sona tērantá' sha'huipirínhuē', co tēhuēnchachín naporínhuē'. Co caso' ina pochín cancantērahué'. ¹⁸Yosē ni'sárinco no'téquēn nontēranquēma'. Yosē no'téquēnáchin nonín ni'ton, canta' co nonpintēranquēmahué'. Co nisha nisha nonahuē'. ¹⁹Iraca Siripano, Timotio, ca, caracoi a'chintērainquēma'. Quisocristo nanamēn a'chintērainquēma'. Inaso' Yosē hui'nín chachín. Co onporonta' nonpintērinpoahuē'. No'téquēn nontērinpoa'. ²⁰Ya'ipi Yosē sha'huitērinpoaso' Quisocristo acotarínpoa'. Napoaton "Quisocristoso' no'téquēn nonaton, catahuarínpoa'. Ma noyacha Yosēso paya," tēnehua'. ²¹Yosē chachín huēntonēnquē aya'conínpoa' Quisocristo imacaso marē'. Huayonatonpoa', acorínpoa' piyapínēnpita nicacaso marē'. ²²Hui'nín pochín niconatónpoa', sichoquē marca acorēso pochín Ispirito Santo aya'coancantērinpoa'. Hua'yanēn chachín aya'coancantērinpoa' ni'ton, anitotērinpoa'. "Ya'ipi sha'huitērinpoaso' chachín quētarínpoa'," tēnehua'.

²³Ya'ipi yonquirahuēso' Yosē nitotērin. Ina ni'sárinco ni'ton, no'téquēn nontaranquēma'. Co nohuantērahué' canpitataquē chiníquēn pēnēna'huanquēmaso'. Napoaton co i'hua ni'conanquēmahué'. Naporo' pa'nahuē naporini, co noyahuē' ninamaso marē' chiníquēn pēnēna'huanquēmaso' ya'huē'itonhuē'. ²⁴Co quiyaso' hua'an pochín chiníquēn pēnētērai huē'. Sanoanan quēran pēnēnainquēma'. Yosē nanamēn noya natērama'. Yacatahuarínquēma' noya cancantacamaso marē'.

2 ¹I'hua nicaponquëma' yapantapirahuë', co pa'nahuë'. Pa'nahuë napo-rini, asëchitënguëmahuë'. ²Chiniquën pënënpatënguëma', sëtarama'. Co nohuantërahuë' asëta'huanquëmaso'. Canpita sëtohuatama', co huachi nanitaramahuë' acapacancanamacoso', ténahuë yonquiato. ³Napoaton i'hua ninshitëranquëma' pënëna'huanquëmaso marë'. Ina quëran canpita-taquë pa'pato, co sëtarahuë'. Noya imaantahuatama', noya cancantarahuë'. Noya cancantohuato, canpitanta' noya cancantarama', ténahuë. ⁴Chiní-quën sëtato, i'hua ninshitëranquëma'. “Co yanatërinacohuë’,” ta'to, sëtërahuë. Na'nëchináchin cancantërahuë. Co nohuantërahuë' chiníquën asëta'huanquëmaso'. Co no'huiranquëmahuë'. Na'con nosororanguëma'. Ina nitotacamaso marë' ninshitëranquëma'.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

⁵I'hua a'nara' co noyahuë' nininso marë' sëtërahuë. Co casáchin sëtërahuë'. Canpitanta' pancamiachin sëtërama'. Nipirinhüë', co nohuantërahuë' nanan apancatacaso' ni'ton, napotëranquëma'. ⁶Tëhuëna'pi nani ana'intërama'. Na'anquëma' ana'intërama' ni'ton, co noyahuë' nininso marë' inanta' sëtárin. Co huachi aquëtë' ana'intacaso' ya'huërinhuë'. ⁷Iporaso' nanan anoyatoco'. Noya nontaantaco' chiníquën cancanchin. Iporahuanta' sëtárin. Napoaton catahuaco' ama aquëtë' sëchinsohuë', sëtori ya'coancantohua-chin. ⁸Niyontonahuatoma', noya nontoco'. “Nosoroatënguën iyasha nanan anoyatarainquën,” itoco'. Ina quëran tëhuënhachin nosoroatoma', noya nontaantaco'. ⁹Napoaton i'hua ninshitëranquëma'. “Ya'ipi natëarinaco,” ta'to, pënënanquëma'. Tënia'huanquëmaso marë' ninshitëranquëma'. ¹⁰Nanan anoyatohuatama', canta' nanan anoyatërahuë pochin cantara-huë. Canpita yonquiätënguëma', nanan anoyatërahuë. “Quisocristo nani tahuëri ni'sarinpoa’,” ta'to, cancanëhuë quëran huarë' nanan anoyatërahuë. ¹¹Co nanan anoyatohuatëhuahuë', Satanasë minsëarinpoa'. Inaso' nisha nisha yanonpintërinpoaso' nitotërehua'.

Troasëquë Paono na'con yonquirinso'

¹²I'hua Troasëquë pa'nahuë Quisocristo nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' nohuantopi ni'ton, a'chintërahuë. ¹³Napoaponahuë', i'hua chachin iya Tito canpitataquë a'papiirahuë'. Co huënantarinhuë ni'ton, co sano cancantërahuë'. “¿Onpoatoncha co iyasha huëntarinhuë nicaya?” ta'to, piyapi'sa' noyasha nontahuato, Masitoniaquë pa'nahuë.

Quisocristo catahuarinpoa' minsëtacaso'

¹⁴Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënëhua'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, nani tahuëri ina catahuarinpoa' inimiconënpoopita minsëcaso'. Inapitaso' co nohuantopihuë' Quisocristo nanamën a'china'huaiso'. Co nohuantopirinhahuë', nisha nisha parti paatoi, nanamën a'chinárai. Pimóton hua'sai' pimoanahuaninso pochin Quisocristo nanamën nahuinarin. A'chintatoi, na'a piyapi'sa' anitotërai. ¹⁵Quisocristoso' pimóchin nininso' a'përahuaton, Yosë chinotërin. Ina pimoanahuaninso pochin ya'ipi parti nanamën a'chinai. A'chinpatëira, Yosëri nohuantërinsoopita noya natanpi ni'ton, nicha'ësarin.

Co nohuanterinsopitahuënta' natanpirinahuë', topinan quëran natanpi ni'ton, parisitopiquë pa'sapi. ¹⁶Inapitaso' chimipi anarinso pochin nicatonacoi, co natëtopihuë' ni'ton, chiminpachina', parisitomiatiapi. Natëpisopitaso nipirinhuë' pimóchin imërëso pochin nicanonacoi, cha'ësahuatona', nanpimiatiapi. ¿Incarita' nanitërin ina pochin noya a'chinacaso'? Co insonta' nanitërinhuë' inaora a'chinacaso', ténahuë. ¹⁷A'naquën nonpinatona', inahuara canacaiso marë' a'chinapi. “Yosë nanamën a'chintërainquëma',” topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Quiyaso nipirinhuë' no'tëquën sha'huitërainquëma'. Yosë a'parincoi ni'ton, ina nanansáchin a'chinarai. Yosë ni'sárincoi ni'ton, Quisocristoíchin natëarai.

Nasha quëran anoyatërinso'

3 ¹“Ina pochin nonpatama', naqueranchin a'napita nocanarama',” çitëramacoi ti? Co insonta' nocanaihuë'. A'naquënso' carta a'napi-tari ninshitërinso' a'notërainquëma' nohuitacaso marë'. “Iso quëmapiso' noya. A'chintohuachinquëma', noya natanco',” ténin quiricaquë. Inanpi quirica co ma'parainquëmahué'. Co ina pochin nohuanteraihuë'. Nani noyá nohuitëramacoi. ²Canpitaso' cartanëhuëi pochin ninama', cancanëhuëiqué Quisocristori ninshitërinso'. Nanamën chachin a'chintohuatëinquëmara, noya imarama'. Ya'ipi piyapi'sa' ni'ninëinquëma'. “Paono ca'taninsopitarë chachin a'chintërin ni'ton, noya cancantopi,” ta'tona', noya ni'ninacoi. ³A'chintohuatëinquëmara, noya natanatoma' Quisocristo imarama' ni'ton, noya carta pochin ninama'. Quisocristo chachin ninshitërinso'. Ina cartaso' co napsëquë ninshitërinhuë'. Co na'piquë tëranta' ninshitërinhuë'. Yosëso' nanpimiatarin ni'ton, Ispirito Santo anoyacancantërainquëma' nóya nicacamaso marë'.

⁴Quisocristo catahuarincoi ni'ton, noya a'chintërainquëma'. Ina marë' Yosë noya ni'sarincoi, ténai. ⁵Quiyaora co pi'pisha tëranta' nanitërainhuë' noya a'chinta'huainquëmaso'. Yosëíchin ananitërincoi. Co catahuarincoihuë' naporini, co canpitanta' cancanëma quëran imaitomahuë'. ⁶Ina nani acorincoi a'china'huaiso marë'. Acohuachincoira, catahuarincoi nasha quëran anoyatërinso a'chinta'huainquëmaso marë'. Ina imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' Yosë nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. Iráca anoyatërinso Moisésëri ninshitopirinhuë'. Ina imapatëhua, co onporonta' noya cancantërehuahuë'. “Co natëhuatamahuë', chiminpatama', ana'intacaso' ya'huërin,” ténin. Co ina a'chintërainquëmahué'.

⁷Iráca Yosë pënëntërinso' sha'huihuachina, na'piquë ninshitërin. Yosëso' noya noya ni'ton, huënaráchin ya'norin. Moisésë ya'pirionta' huënaratarin ni'ton, co israiro'sa' nanitopihuë' hua'qui' nirayacaiso'. Huënarataponahuë', oshaquëran sacorayarin. Pënëntërinsona' noya niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Co ya'ipi natëhuachinahuë', chiminpachina', ana'intacaso' ya'huërin. ⁸Iporaso nipirinhuë', nasha quëran anoyatërinso a'chinarai. ¡Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' ni'ton, inaso' noya noya! ⁹Iráca pënëntërinso' nanan noya nipirinhuë', co natëhuachinahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Quisocristo nanamënso nipirinhuë', noya noya. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton noya noya, ténahuë. ¹⁰Iráca Moisésë noya pënëntopirinhuë', iporaso' noya noya ya'huëtërinpoa'. ¹¹Iráca pënëntërinso sha'huitohuachina, huënaráchin

pochin ya'nopirinhüè', sacorin huachi, co ya'huëmiatarinhüè'. Iporaso' nasha quëran anoyatërsoso', ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishatarinhüè' ni'ton, noya noya, tënëhua'.

¹²“Inaso co ta'huantarinhüè',” ta'toi, inasáchin a'chinarai. Co t'ë'huatoihüè', ya'ipi parti a'chinarai. ¹³Íráca Moisésë pënëntohuachina, ya'pirin huënaratopirinhüè', oshaquëran sacorayarin. Napoaton nipa'copirayatërin ama sacorayarinsó' quënanacaiso marëhuè'. Quiyaso' co ina pochin a'chintërainquëmahüè'. ¹⁴Ísrairo'saso nipirinhüè' co natantochináchinhüè' cancantopi. Ipora huantá' Yosë quiricanën íráca ninshitopiso' nontopirinhüè', co no'tëquën yonquipihüè'. Nipa'copirayatërinso pochin cancantatona', co nanitopihüè' Yosë quiricanën no'tëquën nitotacaiso'. Quisocristoíchin catahuarinpóá' no'tëquën nitotacaso'. ¹⁵Ipora huantá' Moisésë ninshitërinso' nontopirinhüè', co no'tëquën yonquipihüè'. ¹⁶Quisocristo imapatëhua', co huachi nipa'copirayatërsó pochin cancantarihuahüè'. Sinioro noya nohuitarihua'. ¹⁷“Sinioro” topatëhua', Ispirito Santo tapon naporëhua'. Ina catahuahuachinpóá', co huachi íráca pënëntërinso' imacaso' ya'huërinhuè'. Ispirito Santo nich a'ërinpóá' no'tëquën yonquicaso marë'. ¹⁸Sinioro imapatëhua', co huachi nipa'copirayatërsó pochin cancantarihuahüè'. Isihuicoquë ma'sha a'notërsó pochin ninëhua'. Yosë nóya nininsó' piyapi'sa' anitotërhüa'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochachin cancantarihua'. Ina nohuanton, Ispirito Santo catahuarinpóá' noya noya cancantacaso marë'.

4 ¹Yosë nosoroatoncoi, acorincoi ina nanamën a'china'huaiso marë'. Ina yonquiatoi, co yaa'poraihuè'. ²A'naquënso' co noyahüè' yonquiatona', a'chinapi. Noyasha nonpirinhüè', nonpinacaiso marë' napopi. Quiyaso nipirinhüè' co manta' po'oana quëran ninaihuè' ni'ton, co tapana'huaiso' ya'huërinhuè'. Co nisha nisha a'chinaihuè'. Ya'ipi Yosë nanamën no'tëquën a'chintarainquëma'. Yosë ni'sárincoi ni'ton, inasáchin a'chinarai. A'ninquëchin a'chinai ya'ipi piyapi'sa' yonquicaiso marë'. ³Quisocristo nanamën noya a'chintopiraihuè', a'naquën co yanatëtopihüè'. Parisitopiquë pacacaiso nipi-sopita co nohuantopihüè' natëtacaiso'. ⁴Sopai nohuanton, co nanitopihüè' no'tëquën yonquicaiso'. Ma'sha a'pintërsó pochin nanamën quëran Yosë anitotërinpóá' Quisocristo nohuitacaso marë'. Inaso' Yosë chachin ninin. Inapitaso nipirinhüè' somaraya pochin cancantatona', co nanitopihüè' natëtacaiso'. ⁵Co quiya imancoiso marë' a'chintërainquëmahüè'. Quisocristo nanamënáchin sha'huitërainquëma'. “Sinioro ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin,” ténai. Quiyanta' ina natëtoi, nani tahuëri yacatahuarainquëma'. ⁶Ya'nan isoro'pa' acoapon ya'ipi parti tashipirinhüè': “Nii'sohuanchin huachi,” ténin Yosë. Napohuachina, tahuëri ya'huërin. Inapochachin iporaso' cancanënpoaquë a'pintërinpóá' ina nohuitacaso marë'. Inaso' noya noya. Quisocristo ya'pirin quëran a'pintërinpoaso pochin ninin. Ina yonquihuatëhua', Yosë chachin anohuitarinpóá huachi.

Yosë natëtona', chiníquën cancantopiso'

⁷Co quiyaso' chiníquën nanantopiraihuè', Yosë nohuitatoi, a'napitanta' catahuarai ina nohuitacaiso marë'. Ni'co'. Yonsha, huë'ëta, inapita no'pa quëran nipi ni'ton, co ya'huëmiatërinhuè'. A'naroáchin ya'quihuachina,

co noyatërinhuë'. Napoonin. Inapochachin quiyanta' co chiníquën cancantopiraihuë', Yosë catahuarincoi nanamën a'china'huaiso'. A'napitanta' natanatonacoi, yo nquiapi. "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya. Co catahuarinhuë' naporini, co ina pochin nanichitonahuë'," tosapi. ⁸Nani ma'sha onpopiraihuë', Yosë catahuarincoi ahuanta'huaiso marë'. "Osha-quëran nicha'ësarincoi," ta'toi, imarai. "¿Onpoatoicha ma'sha onporai paya?" tapoira ihuë', co pa'yanaihuë'. ⁹A'chinaiso marë' chiníquën no'huipirinacoihuë', co Yosë naniantërincoihuë'. Aparisitopirinacoihuë', co ata'huantërinacoihuë'. ¹⁰Iráca Quisocristo chiníquën aparisitahuatona', tēpapi. Quiyanta' Quisocristo marë' parisitarai. A'naquën yatēparinacoi. Napoapona huë' Quisocristo naniplantarin ni'ton, catahuarincoi ina pochin nica'huaiso marë'. ¹¹Quisocristo nanamën a'chinaiso marë' yatēparinacoi. Quiyaora co nanitopiraihuë', nani tahuëri ina achinicanancanincoi ina pochachin yonquica'huaiso marë'. Ipora huanta' naniptoi, Quisocristo pochin cantarai. ¹²A'chintërainquëmaso marë' aparisitonacoi, yatēpapiirinacoihuë', canpitaso' imarama'. Quisocristo anoyacancantërinquëma' ni'ton, naniptiatarama', tēnahüë'.

¹³Yosë quiricanëquë ninshitopi. "Yosë natërahuë' ni'ton, sha'huirahuë'," tēnin. Quiyanta' inapochachin cancantërai. "Yosë catahuarincoi," ta'toi, nanamën a'chinarai. ¹⁴Tēpapiirinacoihuënta', Quisocristo imarai ni'toi, Yosë ananpitaantarincoi, tēnai. Iráca Quisocristo ananpitaantarinsó' pochin quiyanta' ananpitaantarincoi. Yosë'pa' quēpantarincoi. Canpitaro'coi chachin ya'huëconta rihua huachi. ¹⁵Canpitanta' imacamaso marë' parisitërai. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororincoi. Na'con na'con piyapi'sa' ina nohuitohuachina', noya cancantatona', Yosë nontapi. "Ma noyanquëncha, Sinioro, paya. Nosoroatoncoi, nicha'ësarancoi ni'ton, 'Yosparinquën,' Sinioro," itapi.

¹⁶Napoaton co a'pochináchinhuë' cancantërai. Parisitatoi, co huachi chinipiraihuë', nani tahuëri achinicanancanincoi noya noya cancanta'huaiso marë'. ¹⁷Tēhuëenchachin iporaso' pi'pian parisitapirēhuahuë', co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Yosë'pa' pa'patēhua', co onporonta' pipiarēhuahuë'. Imarēhuaso marë' parisitapirēhuahuë', inapaquëso' noya noya cantarihua'. Yosë pochachin cantarihua'. ¹⁸Isoro'paquë ya'huë-rinsopita co na'con na'con yonquirēhuahuë'. Iporaso' parisitarihuarahuë', co ina marë' sētarihuahuë'. Yosë na'con na'con yonquiarēhua'. Ina nohuita-casoáchin cantarihua'. Isoro'paquë ya'huë-rinsopita quēnanpirēhuahuë', co ya'huëmiatarinhuë'. Ta'huantarin. Yosë noya yonquirinpoasoso' co quēnanpirēhuahuë', ya'huëmiatarin.

5 ¹Ni'co'. Pēi' nē'metē quëran nipachinara, co hua'quirinhuë'. Inapochachin nonēnpoanta' co ya'huëmiatarinhuë'. Chiminpatēhua', Yosë'pa' pa'patēhua', nasha nonēnpoa' Yosë quētarinpoa'. Noya noya nininsó' quētarinpoa'. Inaso' co onporonta' chanatarinhuë'. ²Iporaso' parisitapirēhuahuë', a'na tahuëri nasha a'morēhuaso pochin nasha nonēnpoa' ya'huëtarinpoa'. Ina na'con nohuantērhua'. ³Chiminpatēhua', co hua'ya-nēnpoarachin inápaquë ya'huëmiatarinhuë'. Nasha nonēnpoa' quētarinpoa'. ⁴Iporaso' isoro'paquë ya'huatēhua', co chinirēhuahuë', sētērhua', naporēhua'. Napopirēhuahuë', co chiminacaso' nohuantērhuaahuë'.

Nasha nonënpoa' tēhuēnc hinso' na'con nohuantērēhua'. Isoro'paquē ta'huantopirēhuahuē', Yosē'pa' noya noya nanpimiatarihua'. ⁵Yosē acorinpoa' nasha nonënpoa' ya'huētinoaso marē'. Tēhuēnchachin inápaquē noya ananpitaantarinpoa', tēnēhua'. Sichoquē marca acorēso pochin nani Ispirito Santo aya'coancantērinpoa' ni'ton, nitotērēhua'.

⁶Napoaton chiníquēn cancantērēhua'. “A'na tahuēri Yosē'pa' pa'sarēhua',” ta'tēhua', noya cancantarēhua'. Tēhuēnchachin isoro'paquē nanopihuatēhua', co Quisocristo nira yar ihuahuē'. ⁷Co ipora quēnanpirēhuahuē', “Yosē no'tēquēn nontēr inpoa',” ta'tēhua', natērēhua'. “Co onporonta' nonpintarinpoahuē',” tēnēhua'. ⁸Napoaton chiníquēn cancantērēhua'. “Chiminpatēhua', Quisocristorē'quēnpoa' ya'huēcontarihua'. Inaso' noya noya,” tēnēhua'. ⁹Ma'sona tēranta' nipatēhua', Yosēfchin natērēhua' noya nicainpoaso marē'. Nanpihuatēhua', chiminpatēhuanta', Sinioro nohuantērinsóachin nohuantērēhua'. ¹⁰A'na tahuēri Quisocristo o'mantahuachin, ya'lipinpoa' coisē pochin sha'huitarinpoa'. Ya'ipi ninēhuasopita yonquiaton, a'naya a'nayanpoa' no'tēquēn nontarinpoa'. Co noya nipatēhuahuē', co Yosē'pa' acanaarinpoahuē'. Noya nipatēhua', acanaarinpoa huachi.

Nanan anoyatērinpoaso'

¹¹Napoaton Yosē tē'huatacaso' ya'huērin. Ina yonquiatoi, ya'ipi piyapi'sa' pēnénarai. Co pi'pian tēranta' nonpintērāinquēmahuē'. Yosē ni'sárincoi ni'toi, no'tēquēn nontērāinquēma'. Noya ninaiso' canpitanta' nitotērama', topiraihuē'. ¹²“Quiyasó' noya noyacoí,” co tēnāihuē'. Co a'napita nocanāihuē'. Nisha nanan a'china'piro'sa' noya pochin ya'noponaraihuē', co cancanēna quēran huarē' imapihuē'. Pinopachincoi, sha'huitoco': “Paono tēhuēnchachin no'tēquēn nontērincó. Ya'ipi cancanēn quēran huarē' Quisocristo imarin,” itoco'. Ina pochin a'panicamaso marē' sha'huitarāinquēma'. ¹³A'naquēn na'con pēnēnpatēira, “Hua'yantopi,” itērincó. Napopirinahuē', Yosē yonquiatoi, naporai. A'na tahuērinta' sanoanan quēran pēnēnāinquēma'. Yosē yonquicamaso marē' ina pochin nontērāinquēma'. ¹⁴“Quisocristo na'con nosororinpoa',” ta'toi, nanamēn a'chinárai. Canpoa marē' inaso' chiminin. Ina imapatēhua', canpoanta' chiminēhuaso pochin ni'ninpoa'. ¹⁵Tēhuēnchachin canpoa marē' chiminin noya noya cancantacaso marē'. Co huachi canpoara costarēhuaso' pa'yatacaso' ya'huērinhue'. Inasáchin yonquicaso marē' chiminin. Chiminaponahuē', nanopiantarin ni'ton, inasáchin yonquirēhua'. ¹⁶Iraca quiyaora yonquinhuei quēran yonquiatoi, aipi ya'norinsoráchin yonquirai. Quisocristonta' iraca co no'tēquēn yonquirapiraihuē'. “Co inaso' Yosē hui'ninhue',” topiraihuē', iporasó' no'tēquēn yonquirai. ¹⁷Quisocristo imapatēhua', Yosē anoyacancantarinpoa'. Nasha cancan ya'huētarinpoa huachi. Iraca yonquirēhuasopita naniantērēhua'. Nashamiachin pochin cancantatēhua', noya noya yonquiarihua huachi.

¹⁸Co canpoara noya cancantērēhuahuē'. Yosēfchin anoyacancantērinpoa'. Iraca oshahuanatēhua', Yosē inimicotopirēhuahuē', inaora nohuanton, hui'nin isoro'paquē a'paimarin chiminaton nanan anoyatinpoaso marē'. Ina quēran quiyanta' acorincoi nanamēn a'china'huaiso marē'. Insosona natēhuachin, nanan anoyatarin. ¹⁹Yosē nohuanton, hui'nin chiminin anoyacancantērinpoaso marē'. Anoyacancantohuachinpoa', co huachi oshanēnpoa' yonquirinhue',

inquitërinpoa huachi. Nani nanan anoyatohuachinpoara, quiyanta' acorincoi paatoi a'napita sha'huita'huaiso marë'. ²⁰ Quisocristo chachin acorincoi a'napita anitota'huaiso marë'. Ina ya'huërënamën pochin sha'huitarainquëma'. “Yosë nontoco' nanan anoyachinquëma',” itárainquëma'. ²¹ Iráca Quisocristo co manta' oshahuanaponahuë', Yosë nohuanton, ya'huërëtërinpoa'. Oshahuan pochin nicaton, Yosëri chiníquën ana'intërin. Canpoa marë' chiminin ni'ton, co huachi oshahuan pochin ni'ninpoahuë'. Quisocristo imapatëhua', Yosë nóya ni'sarinpoa'.

6 ¹ Yosë acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Acoatoncoi, catahuarincó a'chinta'huainquëmaso marë'. “Yosë nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa',” itërainquëma'. Ama topinan quëran natancosohuë'. Imaco huachi. ² Iráca quiricanën quëran Yosë naporin:

“Ipóra chachin yacatahuaranquëma'. Nontohuatamaco, natanaranquëma'. Yanicha'ëranquëma' ni'ton, catahuaranquëma' cha'ëcamaso marë',”
tënin.

Ipóra tahuëri chachin yacatahuarinpoa'. Nontohuatëhua', anoyacancantarínpoa', ténahuë.

³ Napoaton noyasáchin ninai ama a'na piyapi tëranta' nisha cancantacaso marëhuë'. Co noyahuë' ninai naporini, a'napitanta' nicatonacoi, co Yosë imaitonahuë'. ⁴ Ma'sona tëranta' nipatoira, Yosëfchin natërai piyapi'sa' nica-tonacoi ina yonquicaíso marë'. Aparisitopirinacoihuë', co i'huërëtërai huë'. Ma'sha, cosharo', inapita pahuantopirincoihuë', ahuantatoi, chiníquën cancantërai. Ma'sha onpoapoiraihuë', co pa'yanaihuë'. ⁵ A'chinois marë' tēhuēnchachin huihuirínacoi, tashinan pēiquē po'morínacoi. Chiníquën no'huitatona', ahüërinacoi. A'chinapoi pa'sápatoi, co huachi chiniraihuë'. Na'a tashi' Yosë marë' sacatápatoi, huë'ëi' natanai. A'na tahuërinta' co coshatatoihuë', tana natanai. ⁶ “Quisocristo imarai,” ta'toi, noyasáchin ninai. Yosë nanamën noya nitotërai. Ma'sha onpotopirinacoihuë', co no'huiraihuë', ahuantërai. Ya'ipi piyapi'sa' nóya nontatoi, catahuarai. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, catahuarincó noya nica'huaiso'. Tēhuēnchachin cancanehuëi quëran huarë' piyapi'sa' nosororai. ⁷ No'téquën a'chinai. Yosë na'con catahuarincó ni'ton, a'chinpatoira, na'a piyapi'sa' natanatona', imasapi. Ni'co'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' hua'na quëran a'morin ama inimicori paquitacaso marëhuë'. Inapochachin Yosë achinirincó ama sopai minsëincoiso marëhuë'. Yosë nohuanton, noyasáchin ninai. Noya catahuarincó ni'ton, sopai minsëarai. ⁸ A'naquën noya ni'ninacoi. A'naquënso nipirínhuë' no'huirínacoi. A'na tahuëri: “Paono nóya a'chinin,” topi. A'na tahuëriso nipirínhuë' pinorínacoi. No'téquën a'chintopiraihuë': “Nonpiánpi,” topi a'naquënta'. ⁹ Na'a piyapi'sa' nohuitopirinacoihuë', a'naquënso' nisha pochin nicatonacoi, co yanataninacoihuë'. Pi'pianchin shichiminpiraihuë', nanpiárai. Chiníquën aparisitopirinacoihuë', co tēparinacoihuë'. ¹⁰ Sētopiraihuë', Yosë yonquiató, noya cancantërai. Co na'con ma'sha ya'huētopirincoihuë', Yosë nanamën a'chintërai ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtonacoi, noya noya cancantapi. Co manta' ya'huētopirincoihuë', Yosë nohuitatoi, sano cancantërai. Co manta' noya nininso' pahuantërincoihuë'.

¹¹ Corintoquë ya'huëramasopita, na'con ninshitarainquëma'. Nani ya'ipi yonquiraiso', iyaro'sa', sha'huitërainquëma'. Na'con nosororainquëma'.

¹² Quiyaso' ya'ipi cancanëhuëi quëran nosoromiatërainquëma'. Noyasáchin yonquipirainquëmahué', canpitaso' co a'na nosororamacoihuë' nimara, tēnai. ¹³ Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma' ni'ton, inapochachin nosorocoi quiyanta', topiraihuë'. Ina na'con nohuantërai.

Nipayarëhuasopita

¹⁴ Co Yosë imapisopitasohué' nipirinhué', ama inapitarë'quëma' na'con na'con nipayacosohué'. Co canpita pochin cancantopihuë'. Noya cancantohuatama', co nohuantaramahuë' oshahuanacamaso'. Ni'co'. Tahuëri, tashi' co inachachinhué'. Nisha nisha ya'nopi. ¹⁵ Quisocristo sopairë' co napopináchin yonquipihuë'. Naporahuaton, canpoaso' Quisocristo imarëhua' ni'ton, co oshahuano'sa pochin cancantërehuahué'. ¹⁶ Yosë chinotërehuaquë noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Co inaquëso' mamanshi moshacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin canpoanta' Yosë imapatëhua', ya'coancantarinpoa' ni'ton, ina pëinën pochin ninëhua'. Yosëso' nanpiárin. Quiricanën quëran naporin:

“Imapatamaco, ya'coancantaranguëma'. Canpitaro'co ya'huarahuë.
Chinotohuatamaco, noya a'paيرانquëma'.
Piyapinëhuëpita pochin ni'saranquëma',” tēnin.

¹⁷ Ina quëran Siniorori itantarin:

“A'naquën co noyahuë' cancantohuachina', ama inapitarë'quëma'
nipayacosohué'.

Co noyahuë' yonquipiso' tananpitoco'.
Inapotohuatama', noya ni'saranquëma'.

¹⁸ Tataparinquëma pochachin noya nosoroaranquëma'.

Hui'nahuëpita pochin cancantëranquëma',
itërinpoa' Tata Yosë. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya
hua'anëntërin,” tēnin quiricanënguë.

7 ¹ Iyaro'sa na'con nosororanguëma'. Ina pochin Yosë yonquirinpoa' ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantahua'. Ya'ipi co noyahuë' ninëhuasopitanta' a'poa'ahua'. Yosë tē'huatatëhua', noyasáchin niahua'.

Noya cancantantapiso'

² Cancanëma quëran huarë' nosorocoi. Co a'nayanquëma tēranta' ma'sha onpotërainquëmahué'. Co anishacancantërainquëmahué'. Co nonpintërainquëmahué'. ³ Co nocanatënguëma' pënënanquëmahué'. Na'con nosororainquëmaso' nani sha'huitërainquëma'. Chimina'huaiquë huarë' nosoromiatarainquëma'. ⁴ Tëhuënhachin nóya ni'nanquëma'. “Corintoquë ya'huëpisopita noya imapi,” itërahuë ya'ipi piyapi'sa'. Parisitaporahuë', canpita yonquiatënguëma', nóya cancantërahuë.

⁵ Masitoniquë canconpatoir, na'con ma'sha onpoatoi napion cancantërai. Na'a piyapi'sa' no'huirina'coi ni'ton, parisitërai. Naporahuaton, cancanëhuëi quëran na'con yonquirápatëinquëma', sëtërai. ⁶ Sëtohuatëhua', Yosë achinicananinpoa' ni'ton, quiyanta' achinicananincoi. Ina nohuanton, Tito huë'nin. ⁷ Napoaton noya cancantërai. Noya nanan sha'huitiirincoi. Noya yonquiantarama' ni'ton, inanta' noya cancantërin. I'hua ni'conpachinquëmara, napotërama': “Hua'qui' co Paono ni'nincoihuë'.

Sha'huitèquè' manóton huè'in. Co noyahuè' ninaiso marè' sètèrai. Paono pènènpachincoi, noya natanai," tènama', itèrincoi. Ina natanato, nóya cancantèrahuè'.

⁸⁻⁹I'hua quirica ninshitatènguëma', chiníquën pènènanquëma'. Ina quirica nontohuatamara, pa'pi sètèrama'. Ina natanato, canta' sètopyahuè'. Co nohuantèrahuè' chiníquën asèta'huanquëmaso'. Iporaso nipirinhue' noya cancantèrahuè'. Co hua'qui' sètèramahuè'. Oshanëma marè' sètátoma', na'con na'con Yosè yonquirama'. Co noyahuè' ninamasopita a'porama'. Pènènanquëma' ni'ton, co ana'lintinquëmaso' ya'huèrinhuè'. ¹⁰Oshanënpoa marè' sètátèhua', Yosè nontohuatèhua', catahuarinpoo' co noyahuè' yonquirèhuasopita naniantacaso marè'. Ina pochin sètacaso' noya, ténahuè'. Ina quèran anoyacancantarinpoo'. Co imapisopitasohuè' nipirinhue' topinan quèran sètopy. Co oshanëna' naniantohuachinahuè', chiminpachina', Yosèri ana'intarin. ¹¹Canpitaso' sètátoma', na'con na'con Yosè yonquirama'. Ina quèran "Tèhuènychachin co noyahuè' nicatèhua', oshahuanèhua'. Co noyahuè' ninèhuasopita naniantahua', Yosè ana'intohuachinpoo'," tènama'. Canta' noya yonquiramaco. "Manóton Paono huè'in catahuainpoaso marè'. Chiníquën cancantatèhua', no'tèquën natèahua'," tènama'. Oshahuana'pi co noyahuè' nininso marè' ana'intèrama' noya nicacaso marè'. Ya'ipi co noyahuè' yonquiramasopita naniantatoma', noya cancantaantarama'. ¹²I'hua ninshitaponquëma', co tèhuèna'pi yonquiato, ninshitèranquëmahuè'. Co inari aparisitèrinso tèranta' yonquirahuè'. Ya'ipinquëma' noya yonquiantamacoiso' nohuantèrahuè'. "Paonoso catahuarinsopitarè chachin, no'tèquën pènèninpoa'. Yosè ni'sarinpoo' ni'quèhuarè', natèahua'," ta'camaso marè' ninshitèranquëma'. ¹³Naporama' ni'ton, co huachi sètèraihuè'.

Tito cantonpachinquëmara, co pi'pian tèranta' no'huiramahuè'. Noya nontèrama' ni'ton, noya cancantèrin. Quiyanta' ina natanatoi, nóya cancantèrai. ¹⁴Co'huara Tito pa'shátèrasohuè', sha'huitèrahuè': "Corintoquè ya'huèpisopita noya imatona', natèarinènguën," itèrahuè'. Canpita no'tèquën nontèrainquëmaso pochachin Titonta' no'tèquën nontèrahuè'. Pa'pachina, tèhuènychachin noya natèrama' ni'ton, co tapanahuè'. ¹⁵Pènènpachinquëmara, itèrama': "No'tèquën pènènancoi. Tèhuènychachin co noyahuè' ninai. Yosè tè'huata'huaiso' ya'huèrin," ta'toma', natèrama'. Ina natanahuaton, Titonta' na'con nosororinquëma'. ¹⁶Carinquëmanta' yonquiatènguëma', nóya cancantèrahuè'. Noya noya imasarama huachi, ténahuè'.

Pahuantèrinsopita catahuacaso' ya'huèrinso'

8 ¹Isona' iyaro'sa' yasha'huitèranquëma'. Masitonia parti na'a piyapi'sa' Quisocristo imasapi. Nisha nisha ninanoquè niyontonatona', Yosè chinotapi. "Yosè na'con nosororinpoo'," ta'tona', a'napita noya nosoroapi. Yosèri chachin catahuarin ina pochin cancantacaiso marè'. ²Ma'sha onpotohuachinara, chiníquën parisitaponaraihuè', noya cancantopi. Naporahuaton, pi'pisha ya'huètopirinhue', a'napita imapisopita pahuantohuachinara, na'con coriqui quètopy. ³Co apiratonahuè', na'con quètopy. Pahuantaiquèhuarè' quètopy, cari ni'nahuè'. Co sha'huitopiraihuè', inahuara nohuantatona', quètèrinacoi pahuantèrinsopita quètaca'huaiso marè'. ⁴"Quiyarinta' a'napita imapisopita catahua'ii, topiraihuè'. Cotia parti na'con pahuantopi ni'ton, iso coriqui

quëtonquë!," itërinacoi. Na'con ina pochin nontërinacoi. ⁵Co coriqui quëtaca-soachin yonquipihuë!. Ya'ipi cancanëna quëran Yosë imapi. Ina'ton yonquipi. Ina pochin cancantacaso! noya noya, tënahüë. Ina quëran coriqui, ma'sha, inapita quëtopi. Quiyanta' yanatërinacoi. "Ma'sona Yosë nohuantohuachin, sha'huitocoi natë'i," itërinacoi. ⁶I'hua chachin Tito sha'huitërinquëma' ni'ton, canpitanta' yonquirama' coriqui yontonacamaso!. "Imapisopita pahuantopi ni'ton, a'patahua!," tënana!. Napoaton i'huamiachin Tito itërai: "Naquëran-chin paantaton, pënëantaquë! ya'ipi coriqui yaa'papiso' ananiina!," itërai. ⁷Canpitaso! nóya imarama' ni'ton, Quisocristo natërama!. Na'con nitotatoma!, a'chinama!. A'napita yacatahuarama!. A'chintëranquëmaso pochachin a'napita nosoroarama!. Napoaton iporaso! pahuantopisopita nosoroatoma!, catahuaco!, tënahüë.

⁸Co camairan quëmahüë!. A'napita na'con Yosë marë! acopiso! sha'huitëranquëma' y onquicamaso marë!. Tëhuënhachin a'napita nosorohuatama!, ama topinan quëran nontocosohüë!. Catahuaco! ama pahuanchinasohüë!. ⁹Siniro Quisocristo nosoroatonpoa!, catahuarinpoaso! nani nitotërama!. Iráca noya noya inápaquë ya'huëpirinhuë!, isoro'paquë o'marin nicha'ëinquëmaso marë!. Co manta! isëquë ya'huëtërinhuë!. Parisitërin quëran nicha'ërinquëma! noya noya cancantacaso marë!. Parisitaton, na'con catahuarinquëma!.

¹⁰I'hua pi'iquë yonquirama! a'napita catahuacamaso!. Naporo! caniaritërama! coriq ui yontonacaso!. Iporaso! naquëranchin yontoantaco!, tënahüë. Inapohuatama!, noya nisarama!. ¹¹Naporo! pa'pi nohuantopiramahuë!, iporaso! coriqui ya'huëtohuachinquëma!, noya cancantatoma!, yontonco! ananicaso marë!. ¹²Ya'ipi cancanëna quëran quëtohuatama!, Yosë noya ni'sarinquëma!. Co na'a coriquihuanpatamahuë!, Yosë nitotërin. Co nanitëramahuë! na'a quëtacaso!. Co apiratomahuë!, pi'pian tëranta! quëtohuatama!, noya ni'sarinquëma!.

¹³Nanitin pichin acocaso! ya'huërin. Co nohuantërahüë! pahuantinquëmaso!. ¹⁴Noya nicatahuacaso! nohuantahua!. Iporaso! ya'huëtërinquëma' ni'ton, pahuantërinsoyopita quëtoco!. A'na tahuëriso! canpita ya'huërë! ma'sha pahuantohuachinquëma!, inahuanta! i'huërëtarinëinquëma!. Ninapotohuatëhua!, y a'ipi imarëhuasopita noya ya'huarihua!. Co pahuantarinpoahuë!. ¹⁵Iráca Yosë quiricanënuë naporin: "Mana mapachinara, a'naquënso! na'a maponaraihuë!, co ya'sotopihuë!. A'naquënso nipirinhüë! pi'pian maponaraihuë!, co pahuantopihuë!," tënin.

Tito Corintoquë a'parinso'

¹⁶Titonta! na'con yonquirinquëma!. Ina marë! noya cancantato, "Yosparinquë, Siniro," itërahüë. ¹⁷"Naquëranchin paantaquë!," itohuatëra, "Noyahua!. Nani canta! yonquirahuë paanta'huaso!. Na'con nohuantërahüë," itërinco.

¹⁸A'na iyayanta! a'paarai. Titorë! pa'sarin. "Inanta! nóya imaton, Quisocristo nanamën noya a'chinin," topi ya'ipi imapisopita. ¹⁹Nisha nisha ninano quëran imapisopita niyontonahuatona!, ina quëmapi chachin huayonahuatona!, acopi ca'tanaincoiso marë!. Coriqui yoca'huaiso marë! pa'pato!, inanta! pa'sarin. Coriqui quëtonpato!, noya cancantapona huachi. "Ma noyacha Tata Yosë nosororinpoa paya. Ina nohuanton, iyaro'sa! noya cancantatona!,

catahuarinënpoa,” tapona'. ²⁰Na'a coriqui quëparai ni'ton, co nohuantërai huë' a'napita pinoinacoiso'. Napoaton ina napocoi pa'sarai. ²¹Noyasáchin nisarai Yosë noya nicaincoiso marë'. Piyapi'santa' noya nicainacoiso' nohuantërai.

²²A'na iyayanta' a'parai nicainquëmaso marë'. Inanta' na'con catahuarincoi a'china'huaiso marë'. Piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin, a'chintërin, naporin. Noya quëmapi, ténai. Ipora canpitataquë pa'sarin. “Corintoquë imapisopita na'con nohuantopi pahuantërsinopita catahuacaiso',” ta'ton, pa'sarin catahuainquëmaso marë'.

²³“¿Inta' Titoso'?” itohuachinënquëma', sha'huitoco!. “Co'ta Paonorë' a'chininso'. Inanta' piyapi'sa' catahuarin noya imacaiso marë',” itoco!. “¿Ma'marëta' a'napitanta' huë'pi?” itohuachinënquëma', “Nisha nisha ninano quëran a'paipiso'. Quisocristo noya imapi inapitanta',” itoco!. ²⁴Inapita cantonpachinquëma', noya nontoco!. Ina quëran coriqui pahuantërsinopita marë' yontonamaso' quëtohuatama', noya ni'sarinënquëma'. “Paono no'të-quën nontërinpoa'. Corintoquë imapisopitaso' pahuantopisopita nosoropi mini,” tosapi. Ina quëran ya'huëpiquë chachin paantahuachina', sha'huirapi anta'. Ya'ipi imapisopita nitotapi huachi.

Imapisopita catahuacaso marë' coriqui yontonpiso'

9 ¹Tëhuëenchachin a'napita imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nani nitotërama' ni'ton, co na'con ninshitaranquëmahuë'. ²Piyapi'sa' yacatahuaramaso' nitotërahuë. Ya'ipi Masitonia parti pa'pato, sha'huitëra'piarahuë. “I'hua pi'iquë chachin Acaya parti imapisopita na'con yonquipi pahuantërsinopita catahuacaiso',” itërahuë. Masitoniaro'sa' natantahuatona', inahuenta' nohuantopi. “Inapita pochín quiyanta' catahuachi, topiraihuë',” itërinaco na'aya'pi. ³Nipirinhüë', “Co ya'ipi coriqui yontonchátërapihuë',” ta'to, isopita iyaro'sa' a'pataranquëma' nontinquëmaso marë'. “Nani yontonapi huëshirahuë,” itopirahuë', ipora huanta' pahuanamara. Co topinan quëran napota'huaso' ya'huërinhuë', ténahuë. ⁴Co hua'quiya quëranhuë' canpitataquë pa'sarahuë. A'naquën Masitoniaquë ya'huëpisopita imasarinaco nimara. Canpitataquë canconpatoi, nani coriqui yontontopinan quënanconarai, topirahuë'. Co ya'huëhuachinhuë', tapanarahuë. “Corintoquë imapisopitaso' noyaro'sa',” itërahuëso marë', co coriqui ya'huëhuachinhuë', tapanarama' canpitanta'. ⁵Napoaton iyaro'sa' aquëchitërahuë. I'hua yonquirama' a'napita catahuacaso'. Inapitaso' catahuarinënquëma' coriqui yontonacamaso marë'. Nani yontonpatama', noya quënanconarai. Canpitaora nohuanton, quëtoco!. Co quiyaora nohuanton, yama'parainquëmahuë'.

⁶Isonta' yonquico!: “Pi'pian sha'tohuatëra, pi'pian manë'. Pancana sha'tohuatëra, na'con manë',” topi. ⁷Ya'ipinpoa' canpoara nohuanton, quëtahua'. Onposona yaquëtohuachin, quëchin. Ama nisha nisha yonquia'huasohuë'. Co apiquëran quëtacaso' ya'huërinhuë'. Noya cancantatëhua', quëtahua'. Ina pochín quëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁸Yosë ya'ipi nanitaparin. Nosoroatënquëma', na'con catahuarinquëma' noya nicacamaso'. Nani tahuëri catahuarinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya cancantarama'. Ina nohuanton, ya'huëtaringuëma' a'napitanta' quëtacaso marë'. ⁹Iráca Yosë quiricanënquë naporin:

“Noya cancantopisopita co apirapihuë'. Sa'ahuario'sa' pahuantohuachina', quë'tapi.

Noya nipiso', ya'huëmiatarin,” ténin.

¹⁰ Ni'co'. Yosë nohuanton, ya'pirin ya'huërin shacacaso marë'. Sha'pa-tëra, ina nohuanton, na'a papotërin capacaso marë'. Inapochachin ina nohuanton, ma'sha ya'huëtarinquëma'. A'napita topinan quëtohuatama', Yosë catahuarinquëma' noya noya cancantacamaso marë'. ¹¹ Noya catahuahuachinquëma', a'napitanta' catahuarama'. Co apiratatomahuë', quëtarama'. Pahuantërin sopita quëtonpatoi, “Yosparinquën, Siniro,” tosapi. ¹² Imapisopita catahuahuatama', co huachi pahuantapihuë'. Naporahuaton, na'con na'con Yosë yonquiapi. “Yosparinquën, Siniro,” itapi. ¹³ Catahuarama' ni'ton, noya cancan tapi. “Ma noya Quisocristo nanamën natëtona', catahuarinënpoa'. Ma noyacha Yosëso' ni'ton, ina nohuanton, na'a piyapi'sa' catahuapi paya,” tosapi. ¹⁴ Yosë nohuanton, na'con nosororama' ni'ton, inapitanta' nosoroatëinquëma', canpita marë' Yosë nontapi huachi. ¹⁵ Yosëso nipirinhüë' na'con na'con quëtërinpoa'. Hui'nin chachin a'paimarin nisha'ëinpoaso marë'. Inaso' noya nóya ni'ton, “Yosparinquën, Siniro,” itahua'.

Yosëri nanan quëtërinso'

10 ¹ Ca Paonoco sanoanan quëran pënënanquëma'. A'na-quën napopi: “Paono aquë quëran ninshitohuachinpoara, chiniquën nanan a'patirinhüë'. Isëquë chachin ya'huapon, t'ëhuatatonpoa', co chiniquën pënëninpoahuë',” topi natantërahuë. Quisocristoso' chiniquën nanantaponahuë', co no'huirinhüë'. Sanoanan quëran pënëninpoa'. ² A'naquënso' pinorinaco. “Paonosó' co Yosë pochin yonquirinhüë'. Inaora nohuantërinsoáchin yonquirin,” topirinhüë'. Pa'pato, inapita chiniquën pënënarahuë. Canpitaso nipirinhüë', noya yonquihuatama', co chiniquën pënëna'huanquëmaso' ya'huaponhuë', ténahuë'. ³ Piyapicoi quiyanta' nipiraihüë', co a'napita pochin yonquiraihüë'. Co natëpisopitahuëso' inimicotopirincoihuë', co quiyaora yonquinëhuëi quëran yaminsëraihüë'. ⁴ A'naquënso' inimiconënpita minsëcaiso marë' nisha nisha quihuípi. Quiyaso nipirinhüë' co quiyaora yonquinëhuëi quëran minsëtaraihüë'. Sacai' nipirinhüë', Yosë ananitërincoi nonpin nanano'sa' minsëca'huaiso'. ⁵ A'na-quën nisha nanan imasapi. “Quiyaora noya nitotërai,” toconpi ni'ton, co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso'. Nipirinhüë', Yosë catahuarincó inapitanta' minsëca'huaiso'. No'huipirinacoihuë', no'tën nanan a'chintarai Quisocristoíchin natëcaiso marë'. Ya'ipinhüë' co noyahuë' yonquipirëhuahuë', Yosë nanitërin ananiantinpoaso' Quisocristoíchin natëcaso marë'. ⁶ Canpita noya natëhuatama', noya cancantarai. Ina quëran canconpatoi, co natëpisopitahuë' no'tëquën anal'intarai.

⁷ Canpitaso' ya'pirama quëran quënanamasoráchin yonquirama'. Co cancanëma quëran huarë' yonquiramahuë'. A'naquën “Quisocristo chachin imarai,” topachinara, isonta' yonqui'ina'. Quiyanta' Quisocristo imarai mini. ⁸ Yosë chachin chiniquën nanan quëtërincoi nanamën a'chinta'huainquëmaso marë', itohuatëinquëmara, co ina marë' tapanahuë'. Noya noya imacamasso marë' a'chintërainquëma'. Co nisha cancantamaso marë'

a'chintërainquëmahuë'. ⁹Chiniquën nanantopirahuë', co apa'yana'huanquë-maso marë' ninshitaranquëmahuë'. ¹⁰A'naquën itërinëinquëma': "Paono na'con ninshitatonpoa', chiniquën pënënpiripoahuë'. Huë'pachinaso', co chiniquën nanantona'pi pochin nontërinpoahuë'. Sanoanayan quëran a'chintërinpoa' ni'ton, co chiniquën nanantërinhuë'," toconpi. ¹¹Napopirinhahuë', co nisha nisha nontaraihuë'. Inapitanta' sha'huitoco' nitochina'. Ninshitohuatëinquë-mara, chiniquën pënënanquëma mini. Canpitataquë canconpatoi, inachachin nontarainquëma'. Insosona co yanatëhuachinhue', chiniquën pënënato'i, ana'ntarai huachi.

¹²Inapitaso' co no'tëquën yonquipihuë'. "Quiyaso' noya noyaco'i. A'napita quëran noya noya nitotërai," toconpi. Co ina pochin nonacasohuë' nipirinhue', napopi. Inahua capini ninocanaton'a, ninapotopi. Co quiyaso' inapita pochin cancantërai huë'. ¹³Co quiyaora nohuanton, chiniquën nanantërai huë'. Yosë chachin acorincoi na'a piyapi'sa' a'chinta'huaiso marë'. Insëquësona a'china'huaisonta' sha'huitërincoi. Ina nohuanton, Corintoquë ya'huëramasopitanta' a'chintërainquëma'. ¹⁴Yosë sha'huitërincoisoráchin natërai. Ina nohuanton, canpitataquë pa'nai. Quiyarima'ton Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. ¹⁵Co a'na piyapi a'chinquë paato'i, a'chinhahuë'. Yosë a'parincoi noya a'chinta'huainquëmaso marë'. Na'con nohuantërai noya noya imacamaso'. Noya noya natëhuatama', aquëtë huarë' a'chintarainquëma'. ¹⁶Ina quëran a'napita ya'huërinquënta' yaa'chinai. Inapitanta' Yosë imacaiso marë' a'chintarai. A'na piyapi a'chinquë co nohuantërai huë' a'china'huaiso'.

¹⁷Yo së quiricanëinquë naporin: " 'Noya noya ninahuë', co ta'caso' ya'huërinhuë'. 'Ma noyacha Yosë catahuarinco paya,' ta'caso' ya'huërin," ténin. ¹⁸"Caso' noyaco," topatëhua', co ina marë' Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Noya cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina na'con na'con yonquia'ahua'.

Nisha a'china'piro'sa' yanonpinpiso'

11 ¹Noya nipatëhua', co ina marë' a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'. Nipirinhue', pi'pian hua'yantërinso pochin nonchinquëma' natanco. No'tëquën yonquicamaso marë' sha'huitaranquëma'. ²Yosë nohuanton, na'con nosororanquëma'. Nosoroatëinquëma', a'pitëranquëma'. Co nohuantërahuë' nisha cancantacamaso'. Nanon so'yarinso pochin ninin. Ni'co'. Quëmapiri mapachina, so'ináchin yonquicaso' ya'huërin. Inapochachin carinquëmanta' a'chintëranquëma' Quisocristoíchin yonquicamaso marë'. ³A'naquënso nipirinhue' yaanishacancantërinëinquëma'. Iráca ya'huani Ipa nonpintërinso pochin yanonpintërinëinquëma' ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhuë'. ⁴Quisocristo imacaso' a'chintëranquëma'. Natëhuatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapitaso nipirinhue' nisha a'chintërinëinquëma'. "Quisocristo nanamën chachin a'chintarainquëma'," itopirinëinquëmahuë', nisha nanan a'chintërinëinquëma'. Nisha ispiritonta' ya'huërin, itërinëinquëma'. Nisha nisha natëcaso' a'chintohuachinquëmara, a'naroáchin yaimarama'. ⁵"Quiyaso' noya noyaco'i," itopirinëinquëmahuë', inapitaso' co ca quëran noya noyahuë', tënahue'. ⁶Co míso nona'picohue' niporahuë', noya noya nitotërahuë'. Ya'ipi no'tëquën a'chintëranquëmaso' nani nitotërama'. Nani ma'sha ninahuësonta' nani ni'nama'.

⁷Yosë nanamën a'chintohuatënquëmara, co pi'pisha tëranta' coriqui ma'paranquëmahuë'. Sa catato, ma'sha pahuantërinco' pa'anahuë. Topinan a'chintëranquëma' canpita noya noya imacamaso marë'. ¿Ina marë' co noyahuë' ni'namaco ti? ⁸A'chintëranquëmaso marë' co manta' ma'paranquëmahuë'. A' na pita imapisopita coriqui a'patërinaco catahua'huanquëmaso marë'. Naporo' co inapita a'chintopirahuë', a'patërinaco. ⁹Canpitata quë ya'huasoco, ma'sha pahuantopirincokuë', co pi'pisha tëranta' ma'paranquëmahuë'. Masitonia parti quëran huëcatona', quëtirinaco. Quisocristo imapi ni'ton, topinan ma'sha quëtirinaco nanpica'huaso marë'. Canpita ma'sha nëm a' co ma'paranquëmahuë'. Co onporonta' nohuantaparanquëmahuë'. ¹⁰Quisocristo catahuarinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. Co a' chinato canarahuë'. Ya'ipi Acaya parti topinan a'chinarahuë. Napoaton noya cancantërahüë. Co insonta' nanitarinhuë' nisha ayonquincoso'. ¹¹“Co nosororinquëmahuë' ni'ton, ma'shanëma' co ma'parinquëmahuë',” itopirinënuquëmahuë', co no'tëquën nonpihuë'. Yosë ni'sárinco, na'con nosororinquëma', ténahuë.

¹²Nisha a'c hin a'piro'sa' a'chintohuachinënuquëmara, coriqui ma'parinënuquëma'. Caso n'ipirinhuë' a'chinahuëso marë' co coriqui ma'patërahüë'. Ipóra hua nta' topinan a'chinárahüë ama pinoínacoso marëhuë'. Inapita pochin canta' ma'paranquëma' naporini, “Paono pochachin a'chintërainquëma'. Yosë a'parincoi quiyanta',” ichitënnënuquëmahuë'. ¹³Inapitaso n'ipirinhuë' na'con nonpintërinënuquëma'. “Quisocristo a'parincoi,” itopirinënuquëmahuë', co tēhuëncachin a'parinhuë'. Nonpintatënnënuquëma', a'chintarinënuquëma'. ¹⁴Co ina marë' pa'yanacaso' ya'huërinhuë'. Ni'co'. Satanasënta' nohuantohuachin, Yosë anquëninën pochin ya'norarin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. ¹⁵Napoaton Satanasë natëpisopitanta' ina pochachin nisapi. “Yosë a'parincoi. No'tëquën natëcamaso marë' a'chintarainquëma',” topirinahuë'. Nonpinapi ni'ton, a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin.

Paono parisitërinso'

¹⁶Naquëranchin sha'huitanta'inquëma'. “Paonoso' hua'yantërin,” toconpi a'naquën. Ama inapita natëcosohuë'. N'ipirinhuë', pi'pian ina pochin nontohuatënquëma', ahuantatoma', natanco, topirahuë'. Caso' noya noya ninahuëso' sha'huitaranquëma' yonquicamaso marë'. ¹⁷Co Sinioro nohuantërinhuë' a'napita nocanacaso'. Nocantohuatëra, hua'yantërinso pochin nonëhua'. ¹⁸N'ipirinhuë', nisha a'china'piro'sa' ina pochin nonpi ni'ton, canta' pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. ¹⁹Inapitaso' nocanpirinënuquëmahuë', noya natanama' ni'quëhuarë', canta' pi'pian tëranta' natanco, topirahuë'. ²⁰Inapitaso' chiníquën camairinënuquëma'. Ma'shanëma' topinan mapi. Nocaninënuquëma', yaahuërinënuquëma'. Inapotopirinënuquëmahuë', ¿ma'marëcha noya natanama nicaya? ténahuë, yonquiato. ²¹Quiyaso n'ipirinhuë' co ina pochin ninaihuë'. Co chiníquën nontërainquëmahuë'. Ina marë' tapanai.

N'ipirinhuë', inapitaso' nocaninacoi ni'quëhuarë', canta' hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian nonantapatarahuë. ²²“Quiyaso' Iprio piyapicoi,” topachinara, canta' mini Iprio. “Israiro piyapicoi,” topachinara, canta' inachachin ninahuë. “Apraanso' shimashonëhuë' chachin,” topachinara,

inaso' shimashonëhuë canta'. ²³ "Quisocristo sha'huitërincoi ni'toi, natërai," itopirinëinquëmahuë'. ¡Caso' na'con na'con natërahuë! Inapitaso' nocaninaco ni'ton, hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian inapita pochin nonchinquëma' no'tëquën yonquicamaso marë'. Yosë marë' caso' chini chiniquën sacatërahuë. Pa'sápato, Yosë nanamën a'chinahuë. Ina marë' na'con na'con parisitaporahuë', ahuantërahuë. Inanta' sha'huichinquëma'. A'chinahuëso marë' na'aro' tashinan pëiquë po'morinaco. Na'aro' ahüërinaco. Shitëparinaco. ²⁴ Cotio hua'ano'sa' ana'intatonaco, chiniquën huihuirinaco. Cara shonca iscono' huihuirinaco. Nisha nisha ninanoquë a'natëraporo' inapotëra'piarinaco. ²⁵ Copirno sontaro'sanënpita naraquë chiniquën ahüërinaco. Cararo' inapotonaco, ana'intërinaco. A'na tahuëri na'piquë tël'yararinaco tēpainacoso marë'. Naporahuaton, cararo' pi'pishachin shichimiitërahuë. Nanchaquë marë pa'taporahuë', nancha yancominahuaton, acopoi' pa'nin. Cararo' inaporahuë. A'na tashi' nara yanponinquë matato, marëquë chachin tahuërianpitërahuë. I'huaraya huarë' cha'ërahuë. ²⁶ A'chinaca'huaso marë' pa'sárahüë. Iiro'sa' panca pamatohuachina, shichimiitërahuë. Ihuatëro'santa' yatëparinaco. Canta' cotio piyapico nipirahuë', cotioro'sa' no'huitonaco, yaahuërinaco. Nisharo'santa' no'huirinaco. Panca ninanoro'saquë a'naquën yaahuërinaco. Co piyapi ya'huërinquëonta' ma'sha onporahuë. Marë pa'tohuatëra, parisitërahuë. A'naquën: "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', chiniquën no'huirinaco. ²⁷ Chiniquën sacatápato, parisitërahuë. Tashinta' co huë'ëtorahuë', ni'tárahüë. Na'a tahuëri capa cosharo' ni'ton, tanarahüë, yamororahuë. Co coshataporahuë', a'chinárahüë. A'moca'huaso' pahuantërinco ni'ton, sëhuën natanahuë.

²⁸ Yosë nohuanton, ina pochin parisitárahüë. Naporahuaton, ya'ipi imarasopita nosoroatëinquëma', yonquiáranquëma'. Noya noya imacamaso' na'con nohuantërahuë. Nani tahuëri yonquiatëinquëma' napion cancantërahuë. ²⁹ A'naquën co chiniquën cancantohuachinahuë', canta' ina pochin ninatanahuë. A'na piyapi anishacancantohuachinquëmara, nosororinquëma' ni'ton, ina no'huirë pochin cancantërahuë. ³⁰ A'naquënso' na'con nonsapi. "Quiyaso' noya noyacoi," topi. Caso nipirinhüë' co ina pochin nonahuë'. Co caora nanitërahuëso' sha'huichinquëma'. Na'con ma'sha onpotopirinacohüë', Yosëíchin achinicancaninco ahuanta'huaso marë'. ³¹ Yosë ni'sárinco, co nonpintaranquëmahüë'. Inaso' Quisocristo pa'pin chachin, ya'ipiyari chinochina'. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. ³² Iráca Tamascoquë ya'huasoco, ninano hua'an yamaninco, copirno Aritasëri acorinso'. Tashinan pëiquë yapo'morinco ni'ton, sontaro'sa' a'parin. Nani tahuëri ninano ya'coana ni'sapi macainacoso marë'. ³³ Yamapirinacohüë', imapisopita catahuarinaco cha'ëca'huaso marë'. Inapa pairatopiquë huintana ya'huërin. Ina quëran nantipiquë anohuaraimarinaco. Napotohuachinacora, cha'ërahuë. Co caora nanitopirahuë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë.

Paono inápaquë quënaninso'

12 ¹ Co nohuantërahuë' a'napita nocana'huaso'. "Caso' noya noya piyapico," co taporahuë', pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. Iráca Yosë nohuanton, hua'narëso pochin ma'sha ni'nahuë. Quisocristo chachin anitotërinco'. ² Naporó' inápaquë Yosë ya'huërinquë chachin quëparinco.

Nani shonca catapini pi'ipitarin quëparincoso'. Hua'yanëhuëichin a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotërahuë'. Yosëfchin nitotërin. ³Tëhuëenchachin pantarahuë. Hua'yanëhuëichin a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotërahuë'. Yosëfchin nitotërin. ⁴Yosë'pa' ya'huasoco, na'con natanpirahuë', co nanitërahuë' sha'huica'huaso'. Co Yosë nohuantërinhuë'. ⁵Noya noya nininso' anitotërinco ni'ton, nocantochináchin cancantopirahuë', tananpitërahuë'. Co caora nohuanto, chiníquën nanantërahuë'. Co caora nanitërahuë' noya nica'huaso', tënahüë. ⁶"Na'con na'con nitotërahuë'," itëranquëma' naporini, no'tëquën nonchitënuëmahüë', co nonpinchitënuëmahüë'. Nipirinhüë', co ina pochin nontëranquëmahüë'. Nani nohuitëramaco. A'chintohuatënuëmara, natanamaco. Naporahuësopita ni'nama'. Inaíchin yonquiatoma', noya ni'co topirahuë'. Napoaton co aquëtë' sha'huitaranquëmahüë'.

⁷Yosë na'con na'con anitotërinco. Ina quëran ama a'napita nocana'huaso marëhuë' ina nohuanton, ma'sha onporahuë. Nahuan acoposha ohuanincoso pochin natanahuë. Co oshahuanaporahuë', Satanase na'con aparisitërinco. ⁸Ina marë' chiníquën Siniro nontërahuë. "Catahuaco ama parisichisohüë'," itërahuë. Cararo' ina pochin nontopirahuë'. ⁹Siniro sha'huitërinco: "Ca nohuanto, ipora huantá' parisitapiranhüë', nosoroatënuën, na'con catahuanquën. Carinquën achinicananaranquën noya ahuantamaso marë'. Co quëmaora nanitohuatanhüë', na'con na'con catahuanquën. Ma'sona tëranta' onpohuatan, co onporonta' pataranquënhüë'," itërinco. Napoaton co huachi sëtërahuë'. "Co caora nanitohuatërahuë', Quisocriso na'con na'con catahuarinco," ta'to, noya cancantërahuë'. ¹⁰Napoaton co chiníquën cancantopirahuë', co pa'yanahuë'. Pinopachinacora, co no'huitërahuë'. Ma'sha pahuantopirincohüë', co ina yonquirahuë'. Quisocriso imarahüëso marë' aparisitohuachinacora, ahuantërahuë. Sacai' nipirinhüë', nóya cancantërahuë. "Co caora nanitohuatërahuë', na'con na'con catahuarinco," ta'to, chini chiníquën cancantërahuë'.

Imapisopita yonquirinso'

¹¹Nisha a'c hin a'piro'sa' pa'yatërama' ni'ton, hua'yantërinso pochin nontëranquëma'. "Paono nóya a'chintërincoi," itërama' naporini, co ina pochin canta' nonaca'huaso' ya'huë'itonhuë'. "Quiyaso' noya noyacoí," itopirinënuëmahüë', co ca quëran noya noyahuë' inahuaso'. Co caora nanitaporahuë', Quisocriso catahuarinco ni'ton, noya ninahuë. ¹²Iráca isoro'paquë nipon, a'naya a'naya huayonaton, acorin nanamën a'chinacaiso marë'. Inapitaso' na'con catahuarin. Ina nohuanton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi. Inapopi quëran acorinsopita nohuitërehua'. Canta' acorinco ni'ton, inapochachin catahuarinco. Canpitataquë ya'huapo, cania'piro'sa' a'nar oá chin anoyatërahuë. Aparisitopirinaohüë', ahuantato, a'chintëranquëma'. "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya," ta'toma', imarama'. ¹³A'naquënso nipirinhüë' sha'huitërinënuëma'. "A'napita imapisopita noya noya ni'nin," itopirinënuëmahüë', ya'ipinquëma' napopináchin ni'nanquëma'. A'na parti a'chinpato, cosharo', coriqui, inapita ma'patërahuë capato, nanpica'huaso marë'. Canpitaíchin co ma'pachinanquëmahüë'. ¿Ina marë' no'huiramaco ti? No'huíhuatamaco, ¡naniantoco'!

¹⁴Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' yapa'sarahuë. Cantonpatënquëma', co manta' ma'paaranquëmahuë'. Co ma'shanëma' nohuanterahuë'. Canpita noya noya imacamaso' nohuanterahuë. Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Hui'nanpoa' co nocomarinpoahuë'. Canpoari catahuacasos' ya'huërin. ¹⁵Napoaton co manta' ma'paranquëmahuë'. Noya cancantato, sacatarahuë cosharo' pa'ana'huaso marë'. Ina quëran parisitaporahuë', a'chintaranquëma' noya imacamaso marë'. Carimaso' na'con na'con nosoropiranquëmahuë', canpitaso' co onpopinchin nosororamacohuë' topirahuë'.

¹⁶A'naquëonta' nonpinapiriraco. "Paono co ma'sha ma'papiquinquëmahuë', nonpintatënquëma', canarin," itërinënquëma'. Co napopirahuë', napotërinënquëma'. ¹⁷I'hua mini a'naquën a'papiirahuë', co manta' ina quëran canarahuë'. ¹⁸"Inta, quëmari ni'coniquë' iyaro'sa'," itahuato, Tito nonpintërinquëmahuë'. Canta' ina pochachin cancantërahuë. Co pi'pisha tëranta' canaraihuë'.

¹⁹Co noya nicamacoiso marë' ninshitarainquëmahuë'. A'naquëma' nimara ina pochin yonquipiramahuë', co quiyaso naporaihuë'. Nosororainquëma' iyaro'sa'. Noya noya imacamaso marë' ninshitarainquëma'. Quisocriso imarai ni'ton, Yosëichin yonquirai. Ina ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën ninshitarainquëma'. ²⁰Canconpato, co noya ni'saranquëmahuë' nimara. Canpitanta' co noya ni'saramacohuë' nimara. Napoaton sëtato, yonquiáranquëma'. Ipora huenta' a'naquëma' nimara nino'huiarama', nia'pitarama', iquianan quëran ninontarama', nipinosarama', ninocanarama', nisha nisha yonquiarama' nimara, ténahuë yonquiato. ²¹Iraca a'naquëma' co noyahuë' yonquirama'. Monshihuanama', sanapirachin yonquirama'. Ipora huenta' a'naquëma' inapoarama' nimara. Co ina naniantohuatamahuë', canconpato, pa'pi sëtarahuë. Carinquëma' a'chintëranquëmaso' ni'ton, Yosë atapanarinco. Co oshanëma' a'pohuatamahuë', chiniquën asëtaramaco.

Piquëran pënëntërinso'

13 ¹Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' pa'sarahuë. Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. "Ama topinan quëran ana'intocosohuë'. Natantacaso' ya'huërin. Cato' piyapihuë nipon, cara piyapihuë nipon, inachachin sha'huitohuachinpoa', naporo huarë' ana'intacaso' ya'huërin," topi. Napoaton pa'pato, ina pochin natantarahuë no'tëquën nitota'huaso marë'. ²I'hua ni'conpatënquëmara, pënënanquëma'. "Co oshanëma' naniantohuatamahuë', a'na huë'pato, no'tëquën ana'intaranquëma huachi," itëranquëma'. Iporaso' co inatohua' ya'huëpirahuë', inachachin pënëntaranquëma'. Co i'hua oshahuaninsoachin yonquirahuë'. Ya'ipinquëma' pënëntaranquëma'. ³"Chiniquën nanantëranso' a'notocoi nito-chii," itopiramacohuë'. Pa'pato, no'tëquën ana'intohuatënquëma', nitotarama'. "Quisocristori a'parin ni'ton, chiniquën nanantërin," tosarama'. Quisocriso co topinan quëran nontërinpoahuë'. Chiniquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. ⁴Isoro'paquë nipon, co aquëtë' chinirinhüë'. Corosëquë patanantopi. Chiminaponahuë', Tata Yosëri chiniquën nanantaton, ananpitaantarin. Quiyanta' Quisocriso pochin cancantatoi, co quiyaora chiniraihuë'. Ina

acorincoi ni'ton, Yosë achinicananincoi no'tëquën pënëna'huainquëmaso marë'.

⁵ Canpitaso nipirinhüë' nitantiaco'. Canpitaora yonquinëma quëran yonquico'. A'naquëma' co cancanëma quëran huarë' imashatëraramahuë' nimara. Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Quisocristo ya'coancantërinquëma'. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? A'naquëmaso nipirinhüë' co tëhuëenchachin imamaranquëmahüë'. ⁶ Tëhuëenchachin imapatama', co topinan quëran a'chintërainquëmahüë', tënahuë. Ina quëran canpitanta' inachachin yonquiarama'. “Tëhuëenchachin Quisocristori acorin pënë-nainpoaso marë’,” tosarama'. ⁷ Canpita marë' Yosë nontarai. “Catahuaquë' noyasáchin niina’,” itërai. Co a'napita noya nicainacoiso marë' naporaihuë'. Canpita noya noya imacamaso marë' naporai. A'napita co noyahuë' yonquiarapipirinaoihuë', co ina yonquiraihuë'. ⁸ No'tën nanan natëcamaso marë' catahuarainquëma'. Co nohuantërai huë' nisha a'chinta'huainquëmaso'. ⁹ Co chiníquën nanantona'pi pochin nipiraihuë', co ina marë' sëtërai huë'. Noya imapatama', nóya cancantarai. Ipora huantá Yosë nontarai. “Catahuaquë', Siniro, noya noya cancanchina’,” itërai. ¹⁰ Napoaton co inaquë ya'huaporahuë', ninshitaranquëma' pënëna'huainquëmaso marë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', canconpato, co ana'inta'huainquëmaso' ya'huaponhuë'. Siniro chachin chiníquën nanan quëtërinco catahua'huainquëmaso marë'. Co anishacancanta'huainquëmaso marë' napotaranquëmahüë'. Noya noya imacamaso marë' napotaranquëma'.

¹¹ Nani iyaro'sa' ninshitëranquëma'. Noya cancantoco', tënahuë. Ya'ipi cancanëma quëran Yosë imaco'. Pënënanquëmaso' noya natëtoma', niachinicananco'. Napopináchin yonquico'. Noya nini'toma', ya'huëco'. Inapohuatama', Yosë catahuarainquëma'. Inasáchin nosoroatonpoa', catahuarinpaa' sano cancantacaso marë'. ¹² Noya ninosoroatoma', imaramasopita capini nisë'quëco'. ¹³ Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso', saludos a'patarinënuëma'.

¹⁴ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo catahuainquëma'. Tata Yosë nosoro'inquëma'. Ispirito Santo chachin nani tahuëri noya ayonquiiinquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Carasiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Carasiaquë imapisopita quirica a'patërinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahué. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co piyapi'sa' inahuara nohuanton a'parinacohué' a'china'huaso marë'. Co inapita acorinacohué'. Tata Yosë chachin acorinco. Ina nohuanton, Quisocristo nantplantarin huachi. Nani nantplantohuachina, ina chachin nanan quëtërinco a'china'huaso marë'. ²Ya'ipicoi isëquë imaraisopitaro'coi chachin nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Carasia parti ya'huëramasopita imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. ³Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'. ⁴Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' Quisocristo chiminin. Inaora nohuanton, ya'huërëtërinpoa'. Notohuaro' piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. Ama inapita pochin cancantacaso marëhuë' chiminaton, anoyacancantërinpoa'. Tata Yosë nohuanton, nicha'ërinpoa'. ⁵“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!” itahua'. Ama onporonta' ina naniantahuasohué'. Amen.

Quisocristoíchin imacaso' ya'huërinso'

⁶Yosë ayonquirinquëma' imacamaso marë'. Quisocristo inaora nohuanton nosoroatëinquëma', catahuarinquëma' ni'ton, imarama'. Imapiramahuë', a'naroáchin ina naniantatoma', nisha nanan yaimarama'. Ina yonquiato, pa'yanahuë. ⁷Co a'na nanan, iyaro'sa', ya'huërinhuë' cha'écaso marë'. Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Inasáchin yonquipiramahuë', a'napita huécatoná', nisha nanan a'chintarinëinquëma'. Napoaton nisha nisha yonquiaráma'. Yanonpintërinëinquëma'. “Co Quisocristoráchin yonquicaso' ya'huërinhuë' itërinëinquëma'. ⁸Quiyanta' nisha nanan a'chinai naporini, Yosë ana'inchitoncoihuë'. Anquëni tëranta' nisha nanan a'chinin naporini, Yosëri ana'inchitonhuë'. “Quisocristoíchin nicha'ërinpoa' itëranquëma'. ⁹Iráca inachachin sha'huitërainquëma'. Iporaso' naquëranchin sha'huitantaranquëma'. “Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa' ta'toma', imarama'. Inso tëranta' nisha nanan a'chintohuachinquëma', Yosëri chiniquën ana'inchin, ténahuë.

¹⁰Co piyapi'sa' noya nicainacoso marë' a'chinahuë'. Yosë noya nicaincoso marë' a'chinahuë. Piyapi'sa' pa'yatinacoso marë' na'con na'con yonquirahuë naporini, co Quisocristo natëitohué'.

Paono ya'nan imarinso'

¹¹No'tëquën iyaro'sa' sha'huitaranquëma'. Iráca quëran huarë' co piyapi yonquirinso' a'chintëranquëmahüë'. ¹²Quisocristo chachin nanamën anitotërinco. Co a'na piyapi sha'huitërincohuë'. Co insonta' ina nanamën a'chintërincohuë'. Inaora chachin anitotërinco.

¹³Iráca naporahuëso' nani natantërama'. Co'huara Quisocristo imashatërapohuë', cotio nanan imarahüë. Ina imato, Quisocristo imapisopita no'huirahuë. Chiníquën aparisitërahüë. Ata'huanta'huaso' yonquipirahuë'.

¹⁴Cotioro'sa' napopiso' chiníquën imato, inasáchin yonquirahuë. Carë' napopináchin pi'ipitopiso' noya natëpirinahuë', caso' na'con na'con natërahüë. Nani ma'sha shimashonëhuëpita a'chinpiso' yanatëpirahuë'. ¹⁵⁻¹⁶Yosë nosoroa-tonco, nohuantërinco hui'nin imaca'huaso marë'. Inaora nohuanton, nosororinco ni'ton, hui'nin anohuitërinco nisha piyapi'sa' pënëna'huaso marë'. Ina marë' acohuachincora, co piyapi'sa' paaparahuë' a'chintinacoso marë'. ¹⁷Ca'tano'sa' Quirosarinquë ya'huëpirinahuë', co inatohua' pa'nahuë' nonta'huaso marë'. Inapita'ton acopirinhüë', Yosë nani sha'huitërinco ni'ton, co inapita tëranta' natanconahuë'. Co hua'qui quëranhuë' Arapia parti paato, Quisocristo nanamën yonquiarahuë. Ina quëran Tamascoquë paantarahuë.

¹⁸Cara pi'ipi quëran Quirosarinquë pa'nahuë Pitro nohuita'huaso marë'. Cato simana pochin pëinënuë yacaparahuë. ¹⁹Naporo' Santiaconta' nohuitërahüë. Quisocristo iin inaso'. Inapitasáchin nontërahüë. A'napita ca'tano'saso' co ni'nahuë'. ²⁰Yosë ni'sárinco, no'tëquën ninshitaranquëma'. Co nonpintaranquëmahüë'.

²¹Ina quëran Siria parti pa'nahuë a'chinapo. Sirisia partinta' pa'nahuë. ²²Cotia parti ya'huëpisopitaso nipirinhüë' co nohuichatërarinacohüë'. Inatohua' na'a Quisocristo imapisopita ya'huëpirinahuë', co nohuitërinacohüë'. ²³Topinan natantërinaco. "Iráca Paono aparisitërinpoa'. Yatëpapirinpohüë', iporaso' inanta' imarin. Quisocristo nanamën a'chinarin huachi," topi, natantopi. ²⁴Ina natantahuatona', "¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, Paononta' imarin paya!" topi.

Quisoso ca'tano'sanënpitarë' ninontopiso'

2 ¹Shonca catapini pi'ipi quëran naquëranchin Quirosarinquë paan-tarahüë. Pirnapi ca'taninco. Titonta' quëparai. ²Yosë ayonquirinco paca'huaso' ni'ton, pa'nahuë imapisopita nonta'huaso marë'. Ansiano'sarachin niyontonpachinara, sha'huitërahüë. "Caso' nisha piyapi'sa' a'chintohuato, Quisocristofchin imacaiso' ya'huërin, ténahuë. Iráca pënëntërinso' imacaiso' co a'chintërahüë'," itërahüë. "Co no'tëquën a'chinnanhuë'," itërinaco naporini, topinan quëran a'chinchitënuëmahüë', ténahuë yonquiato. Ansiano'saso nipirinhüë' "Noya a'chinan," itërinaco. ³Titonta' nisha piyapi nipirinhüë', inatohua' quëparahuë. Co marca ya'huëtopirinhüë', ansiano'sari noya ni'pi. "Marca niacotëquë'," co itopihuë'. ⁴A'naquën cotioro'saso nipirinhüë', "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', co Quisocristoráchin imapihuë'. Iráca pënëntërinsona' imapi. Yasha'huirapitonacoi, niyontonpiso pëiquë ya'conpi Quisocristo imatoi naporaisopita nicacaiso marë'. "Iráca pënëntërinsona' "

natēcaso' ya'huërin," ta'tona', yaanishacancantërinacoi nisha nisha natë-ca'huaiso marë'. ⁵Napotopirinacoihuë', co pi'pian tëranta' nohuantëraihuë'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," itërai. Canpitanta' no'tëquën yonquicamaso' nohuantërai. Napoaton nisha a'chintohuachinacoira, co manta' natëraihuë'.

⁶Ansiano hua'ano'saso' nipirinhüë', co nisha sha'huitërinacohüë'. Chiní-quën nanantopirinahuë', co tē'huatërahuë'. Napopináchin Yosë ni'ninpoa'. ⁷⁻⁸"No'tëquën a'chinan," itërinaco. Pitrori a'chintohuachina, Yosë nohuanton, na'a cotioro'sa' Quisocristo imasapi. Carinta' a'chintohuato, Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa', nisha nisha niponaraihuë', imasapi inahuantá'. Napoaton ansiano'santa' noya nontërinaco. "Yosëri Pitro acorin cotioro'sa' a'chintacaso marë'. Quëmaso nipirinhüë' acorinquën nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë'," itërinaco.

⁹Santiago, Pitro, Coansha, inapitaso' chini chiníquën nanantopi ni'ton, sha'huitërinacoi. "Yosë na'con catahuarinquën. Ina acorinquën nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë'," ta'tona', sē'quërinaco. Pirnapinta' sē'quëpi. "Canpitaso' nisha piyapi'sa' a'chintoco'. Quiyaso nipirinhüë' cotioro'sa' a'chintarai," itohuachinacoira, "Noyahua'," itërai. ¹⁰"Ama sa'ahuaro'sa' naniantocosohüë'. Imapisopita a'chintoco' ma'sha quëtacaso'," itërinacoi. "Co'chi naniantaraihuë' paya. Nosororai quiyarinta'," itërahuë'.

Paonori Pitro pënëninso'

¹¹Ina quëran Pitro Antioquiaquë pa'pachina, Quisocristoíchin anoyacancantërinpoaso' nitotaponahuë', tēhuërin. Napoaton niyonton-piquë chachin pënënahüë'. Ina sha'huichinquëma' nitotoco'. ¹²Inaquë nisha piyapi'sa' ya'huëpi. A'naquën Quisocristo imapi. Inapitaso' co cotio piyapihuë' ni'ton, ya'ipi cosharo' ca'pi. Cotioro'santa' inaquë ya'huëpiso-pita Quisoso imapachinara, co huachi cosharo' a'popihuë'. Napopináchin coshatopi. Pitronta' inapitarë' coshataton, co ma'sha a'porinhüë'. Ina quëran a'napita cotioro'sa' Quirosarin quëran canquipi. Santiago imarinsopita inahuaso'. "Quiyanta' Quisocristo imarai," taponaraihuë', iráca pënëntopiso' yonquiatona', ma'sha a'popi. Inapita huë'pachinara, Pitro co huachi nisha piyapi'sarë' coshatërinhuë'. Marca pa'yatopisopita tē'huataton, nisha coshatërin. ¹³Ya'huëhuano'santa' cotioro'sa' nipisopita Pitro nicatona', nisha coshatopi. Pirnapinta' Pitrorë chachin nisha coshatërin. Quisocristo nanamën nitotaponaraihuë', co no'tëquën imapihuë'. ¹⁴Ina ni'sahuato, ya'ipi piyapi ni'tërantapaiquë Pitro chiníquën pënënahüë'. "Cotio piyapinquën niponahuë', Quisocristo imaton, iráca pënëntërinso' naniantëran. Nisha piyapi'sarë'quën coshataponahuë', iporaso' naquëranchin ma'sha a'poantaran. Ina pochin nica-ton, piyapi'sa' anishayonquiaran. 'Co Quisocristoíchin nicha'ërinpoahuë' nimara. Iráca pënëntërinson'ta' natēcaso' ya'huërin,' ta'tona', nonanarinën-quën. ¿Nisha piyapi'santa' cotioro'sa' pochin yaatarantëran ti?

Quisocristo natēhuatēhua', Yosë nicha'ërinpoaso'

¹⁵Canpoaso' hua'huatërhua quëran huarë' cotioro'sanpoa' ninēhua'. Co nisha piyapinpoahuë'. 'Co oshahuano'sanpoahuë', nitërhua'. ¹⁶Napopirēhuahuë', Moisésë pënëntërinso' natēhuatēhua', co ina marë'

Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quisocristoíchin imapatëhua', noya ni'sarinpoa'. Napoaton canpoanta' Quisocristo natërehua' oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Co inso tëranta' pënëntërinso' natërinso marë' Yosë'pa' pa'sarinhuë'. Quisocristoráchin nicha'ërinpoa'.

¹⁷Q uisocristo nicha'ësarinpaa', ta'tëhua', imarihuarahuë', iráca pënëntërinso' imaantahuatëhua', ¿Quisocristo napoahuarë' aoshahuaninpoa' ti? Co onporonta' ina pochin yonquicaso' ya'huërinhuë'. ¹⁸Iráca pënëntërinso' nani naniantë rehua'. Naquë ranchin ina yonquiantahuatëhua', co Yosë natëarihuahuë'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. ¹⁹Iráca canta' pënëntërinso' imapirahuë', co nanitërahue' no'tëquën natëca'huaso'. Co ina imato noya cancantërahue'. Oshahuanato, chimipi pochin cancantërahue'. Napoaton iráca pënëntërinso' naniantërahue' Yosëíchin yonquica'huaso marë'. ²⁰Quisocristo corosëquë chiminin. Ina imato, canta' corosëquë chiminahuëso pochin ninahuë. Iráca yonquirahuëso' naniantërahue'. Napoaton co huachi oshahuanaca'huaso' ya'huërinhuë'. Iporaso' Quisocristoíchin yonquirahuë. Co huachi caora nohuanto ma'sha ninahuë'. Quisocristo ya'coancantërinco ni'ton, catahuarinco noya nica'huaso'. 'Nani tahuëri Yosë hui'nin chachin catahuarinco,' ta'to, noya cancantërahue'. Inaso' pa'pi nosororinco. Nosoroatonco, ya'huërenamëhuë chiminin. ²¹Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin chiminacaso marë'. Co ina naniantërahue'. Inasáchin imarahue' ni'ton, Yosë noya ni'sarinco huachi. Iráca pënëntërinso' natërehuaso marë' noya ni'ninpoa' naporini, topinan quëran Quisocristo chimiintonhuë', itërahue'.

Iráca nanan naniantatëhua', nasha nananáchin imahua'

3 ¹Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. ¿Inta' ahua'yantatëinquëma', anishacancantërinquëma'? ténahuë yonquiato. "Quisocristo corosëquë patanantopi. Canpoa marë' chiminin," itërainquëma'. A'nin-quëchin quënanëso pochachin sha'huitohuatëinquëmara, natanama'. "Ina pochin chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'," ta'toma', Quisocristo imarama'. ²Isoíchin yanitotërahue'. ¿Ma'ta' imarama' ni'ton Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'? Iráca pënëntërinso' natëhuatama', ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? ¿Co'ta, Quisocristo nanamën natanatoma' natëhuatama', ya'coancantërinquëma'! "No'tëquën nontërinpoa'," ta'toma', natërama'. Ina imapatama', Ispirito Santo ya'coancantatëinquëma', na'con catahuarinquëma'. ³¿Onpoatomata' iporaso' co huachi no'tëquën yonquiramahuë'? Naquë ranchin iráca pënëntopiso' yanatëantarama'. Ya'nan imapoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë huëntonëinquë ya'conacamaso'. Ispirito Santo aya'coninquëma'. Ipora huantá co canpitaora nanitaramahuë' noya noya imacamaso'. ⁴Imaramaso marë' Ispirito Santo na'con catahuapirinquëmahue'. Quisocristo naniantohuatama', topinan quëran catahuarinquëma'. Napoaponahuë', co Quisocristo naniantaramahuë', topirahuë'. ⁵"Quisocristoíchin anoyacancantërinco," topatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapotohuachinquëma', achinicananinquëma'. Catahuarinquëma' ni'ton, nani ma'sha nanitaparama'. Co iráca pënëntërinso' natëramaso marë' catahuarinquëmahue'.

⁶Isonta' yonquico': iráca Apraan Yosë natërin. "No'tëquën nontërinco. Sacai' nininsonta' nanitaparin," topachina, Yosëri noya ni'nin. ⁷Iporaso' canpoanta':

“Yosë no'tëquën nontërinpoa' ni'ton, imasarahuë,” topatëhua', Apraan pochin cancantarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Inanta' iyaro'sa' nitotoco'. ⁸ Co cotioro'saráchin Yosëri nohuanterinhuë'. Nisha piyapi'santa' imapachina', noya ni'sarin. Noya nicaton, co oshanëna marë' ana'intarinhuë'. Iráca iso noya nanan ninoton, Apraan itapon: “Nisha nisha piyapi'santa' quëma pochin cancantohuachina', na'con catahuaarahuë,” itërin Yosëri. Quiricanën quëran naporin. ⁹ Apraan Yosëri sha'huitërinso' topinan natëcharinso marë' Yosëri na'con catahuarin. Inapochachin canpoanta' Quisocristo nanamën topinan natëcharëhuaso marë' catahuarinpoa'.

¹⁰ Moisësë iráca pënëntërinso' yaimapatama', ana'intinquëmaso' ya'huërin. Co ya'ipi natëramahuë' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma'. Iráca quiricanën quëran naporin: “Co ya'ipimiáchin natëhuatamacohuë', chiniquën ana'intaranquëma'. Parisitopiquë a'paranquëma',” ténin. ¹¹ “Pënëntërinso' natëto cha'ësarahuë,” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quiricanën quëran no'tëquën sha'huitërinpoa': “Cancanënpoa quëran huarë' natëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa' ni'ton, noya nanpimiatarihua',” ténin quiricanënuë. ¹² Cato' nanan ya'huërin. Co cato chachin imacaso' ya'huërinhuë'. Iráca pënëntërinso' natëhuachina', inasáchin natëcaso' ya'huërin. Moisësë sha'huitërinpoa': “No'tëquën natëcaso' ya'huërin. No'tëquën natëhuatëhua', noya nanpimiatarihua',” ténin. Ina nanan imapatama', co Quisocristo nanamën imaramahuë'.

¹³ Co nanitërehuahuë' no'tëquën natëcaso' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristos o nipirinhuë' nicha'ërinpoa'. Canpoa' ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina, Yosëri ana'intërin. Quiricanën quëran naporin: “Piyapi pa'pi co noyahuë' nipachina, naraquë achinpirahuatë', chiniquën ana'intëre'. Nani Yosëri a'porin,” ténin quiricanënuë. Canpoaso' ana'intinpoaso' ya'huëpirinhuë', naraquë chachin Quisocristo apatanantohuachinara, oshanënpoa marë' parisitërin. Inaquë parisitaton, nicha'ërinpoa'. ¹⁴ “Yosë no'tëquën nontërinco,” ténin Apraan. Ina téninso marë' Yosëri noya ni'nin. Nisha piyapiro'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo chiminin. Ina natëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantarinpoa'. Iráca Yosë sha'huirinsó pochachin ya'coancantarinpoa'.

Yosë sha'huirinsó

¹⁵ Ni'cochi iyaro'sa'. Iso pochin sha'huichinquëma' yonquicamaso marë'. Ma'sha mapatëra, quirica quëtërinënpo'. Quëtohuachinënpora, hua'ani nininën acorahuaton, hui'sharin. Ina quëran co insonta' nanitërinhuë' canpiacaso'. Co quëtë' ninshitacaso' ya'huërinhuë'. Naporahuaton, co tapicaso' ya'huërinhuë'. Ya'nan ninshitërinso'ráchin ya'huëmiatarin. ¹⁶ Inapochachin iráca Yosëri nontaton, Apraan sha'huitërin: “Caora nohuanto, nóya catahuaranquën. Quëma shiparionta' catahuarahuë ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantacaso marë’,” itërin. A'naíchin shiin yonquiaton, naporin. Quisocristo ninoton, napotërin. ¹⁷ Iráca Apraanë anoyataton, itapon: “A'na tahuëri quëma shiparin ya'huëhuachin, ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantarin. Caora nohuanto, nicha'ësarahuë. No'tëquën nontaranquën. Co onporonta' naniantarahuë’,” itërin Yosëri. Ina quëran catapini pasa cara shonca pi'ipi na'huëhuachina, cotioro'sa' pënënin nani ma'sha natëcaiso marë'. Pënënpirinhuë', Apraanë'

iráca anoyatërinso' co naniantërinhuë'. Yosëri nani sha'huitohuachina, co onporonta' nonpininhuë'. ¹⁸ Iráca Yosëri sha'huitërin. “Caora nohuanto, piyapi'sa' nicha'ësarahuë,” itërin. Iráca pënëntërinso' natëtë' cha'ëcaso' ya'huërin naporini, co inaora nohuanton Yosë nicha'ëitonpoahuë'.

¹⁹ ¿Ma'marëta' nipachin pënëntërinso nanan ya'huërin? Co topinan quëran cotioro'sa' pënëninhuë'. Oshahuanëhuaso' anitotinpoaso marë' pënënin. Quisocristo nasitaquë huarë' pënëntërinsoachin ya'huërin imacaiso'. Quisocristo nasitohuachina, iráca Apraan sha'huitërinso chachin o'marin. Yosë pënëntohuachina, anquëniro'sa' a'paimarin Moisësë sha'huitacaso marë'. Ina quëran Moisësëri piyapi'sa' sha'huitërin. ²⁰ Nipirinhue', Apraan nontohuachina, co anquëni a'paimarinhuë'. Co piyapi tëranta' a'parinhue' sha'huitacaso marë'. Inaora chachin no'tëquën sha'huitërin.

Maistro pochin nininso'

²¹ Ina pochin ni'quëhuarë' Moisësë pënëntërin ni'ton, ¿Yosëri Apraan sha'huitërinso' tapirin ti? Co naporinhue'. Pënëntërinso' noya noya nicaton, anoyacancantërinpoa' naporini, ina natërehuaso marë' Yosë noya ni'itonpoahuë'. ²² Nipirinhue', co insonta' nanitërinhuë' no'tëquën natëcaso'. Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso' ya'huërin, tënin Yosë quiricanën quëran. Napoaton Quisocristoráchin nanitaparin anoyacancantinpaso'. Inasáchin imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

²³ Co 'huara Quisocristo imacaso' tahuëri naniyatërasohue' Moisësë pënëntërinso' hua'anëntatë pochin nitërinpoa' ama aquëtë' oshahuanacaso marëhuë'. Oncorapirinpoaso pochin nitërinpoa'. Quisocristo nasitaquë huarë' pënëntërinsoachin ya'huërin ama Yosë naniantacaso marëhuë'. ²⁴ Ni'cochi. Hua'huaro'sa' co yonquipihue' ni'ton, na'con pënënacaso' ya'huërin. Inapochachin iráca Moisësë na'con pënëninpoa'. Maistro pochin pënëninpoa' oshahuanëhuas o' ayonquinpaso marë'. Co pënëntërinso' natëcaso' nanitërehuahuë' ni'ton, Quisocristo huachi yonquiarëhua'. Ina imapatëhua', anoyacancantarinpoa'. ²⁵ Iporaso' nani Quisocristo o'marin ni'ton, co huachi maistro pochin nininso' nohuantarihuahuë'.

²⁶ Iporaso' Quisocristo imapatëhua', hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. ²⁷ Ya 'ipinpoa' Quisocristo natëhuatëhua', huëntonënuquë chachin aya'coninpoa'. Ya'conpatëhuara, “Quisocristoíchin imasarahue huachi,” ta'tëhua', aporihuanëhua'. Nasha a'morëso pochin ninëhua' ni'ton, Quisocristo pochin yonquiarihua'. ²⁸ Yosëso' co nisha nisha yonquirinpoahuë'. A'naquënpoa' cotio piyapinpoa', a'naquëonta' nisha piyapi'sa'. A'naquëonta' patrono'sa', a'naquënso' piyapinënpita. A'naquën sanapi'sa', a'naquënpoa' quëmapinpoa' nipirëhuahuë', ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. ²⁹ Quisocristo imapatëhua', Apraan shinpitanpoa' ninëhua' canpoanta'. Apraan sha'huitërinso pochachin na'con catahuarinpoa'.

4 ¹ Ni'cochi. Ma'huan chiminpachina, ya'ipi ma'shanënpita, coriqui, inapita ayananpirin. Hui'nin mashotohuachina, inari ya'huëretërin. Hua'huataponso nipirinhue', co a'naroáchin maninhue'. Inaora ma'shanënpita nipirinhue', piyapinën pochin nicaton, co a'naroáchin hua'anëntërinhuë'. ² Hui'napitaquë huarë' a'napitari a'pairin. Hua'huasha ni'ton, natëcaso' ya'huërin. Ina quëran hui'napitohuachina, ya'ipi hua'anëntarin. Pa'pin

sha'huirinso tahuëri chachin nanihuachin, hua'anëntarin. ³Inapochachin canpoanta' co'huara Quisocristo nanamën nitochatërarihuahuë', hua'hua-ro'sa pochin yonquirëhua'. Nani ma'sha natëtacaso' yonquiconëhua'. Ma'sha a'pocaso', ma'sha nicacaso', inapita sha'huitërinënpoa'. Inasáchin yonquipirëhuahuë'. ⁴Ina quëran tahuërinën nanihuachina, Yosëri hui'nin a'paimarin. Sanapi quëran nasitaton, piyapi chachin ninin. Cotio quëmapi ni'ton, iráca pënëntërinso' natëcaso' ya'huërin. ⁵Iráca pënëntërinso' natëtoi, piyapinën pochin nipiraihuë', Quisocristo nicha'ëinpoaso marë' o'marin. Ina imarëhua' ni'ton, iporaso' hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. ⁶Hui'nin pochachin nica-tonpoa', Ispirito Santo aya'coancantërinpoa'. Ina quëran Yosë nontohuatëhua', Ispirito Santo nohuanton, "Tata" itërehua'. ⁷Napoaton co huachi pënëntërinso' hua'anëntërinpoahuë'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa' ni'ton, na'con catahuarinpoa'. Inaora nohuanton, ya'ipi sha'huitërinpoaso' acotarínpoa'.

Iráca pënëntopiso' co natëcaso' ya'huërinhuë'

⁸Iráca co Yosë nohuitëramahuë'. Nisha nisha ma'sha, mamanshi, inapita tē'huatoma', mosharama', co inapita yonquicasohuë' nipirínhuë'. ⁹Iporaso' Yosë nohuitërama'. Inanta' hui'ninpita pochin nica-tëinquëma', noya nohuitërinquëma'. Nani nicha'ëpirinquëmahuë', ¿ma'marëcha naquëranchin iráca pënëntërinso', a'napita piyapi'sa' natëtopiso', inapita natëtoma', tē'hua-chinachin cancantantarama'? tēnahuë. Inapita natëapomarahuë', co ina marë' noyápiachin cancantëramahuë'. ¹⁰Cotioro'sa pochin sahuato tahuëri chinotërama', yoquia'huarai tahuëri'santa', chinotantarama'. Nani pi'ipi nisha nisha niyontonpiso tahuëri'sa' na'huërama'. "Ina marë' Yosë noya ni'ninpoa'," topiramahuë', co ina marë' noya ni'ninquëmahuë'. ¹¹No'tëquën iyaro'sa' a'chintopiranquëmahuë', naniantërama' nimara, tēnahuë. "Topinan quëran a'chintërahue nimara," ta'to sëtërahue.

¹²Canta' iráca ya'ipi pënëntërinso' natëpirahuë', Quisocristo imaca'huaso marë' co huachi ina yonquirahuë'. Ca pochin cancantatoma', canpitanta', iyaro'sa', "Co iráca pënëntërinso' nicha'ësarinpoahuë'," ta'toma', Quisocris-toíchin imaco huachi. Iráca nicapëinquëma' pa'patëra, co no'huiramacohuë', noya nontëramaco. ¹³Ya'nan a'chintapëinquëma', caniorahuë. Canioto, hua'qui' yacapatëinquëma', a'chintëranquëma'. Ina nitotërama'. ¹⁴Chiníquën canipirahuë', co nocanamacohuë'. Noya natanamaco. "Anquëni pochin Yosë nanamën a'chintërancoi," itëramaco. Quisocristo noninso pochachin natanamaco. ¹⁵A'chintohuatëinquëmara, pa'yatërama'. Na'con nosororamaco. Nanitërama' naporini, ya'pirama chachin quëchitomacohuë'. ¿Onpoatomata' iporaso nisha yonquirama'? ¹⁶No'tëquën pënënanquëma' ni'ton, ¿no'huiramaco ti?

¹⁷Nisha a'china'piro'saso canpitataquë paatona' noyásha nontopirinëinquëmahuë', co tēhuëenchachin yacatahuarinëinquëmahuë'. Yaocoiarinëinquëma' inapita pa'yatamaso marë'. "Ama Paono natëcosohuë'," itërinëinquëma'. ¹⁸Noyasha yonquiatona', a'chinpachina', a'china'pi pa'yatacaso' ya'huërin. Nipirínhuë', co noyahuë' yonquiatona', a'chinpachina', co pa'yatacaso' ya'huërinhuë'. Canpitataquë ya'huasoco, nóya nontëramaco. Iporanta' co ya'huëpirahuë', noya yonquirapico, topirahuë'. ¹⁹Na'con

iyaro'sa' nosororanguëma'. Hui'nahuëpita pochachin ni'nanquëma'. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, chiniquën parisitërin. Inapochachin canta' na'con yonquiatënguëma', chiniquën parisitarëso pochin cancantërahuë. Canpitanta' Quisocristo pochachin cancantacamaso' na'con nohuantërahuë. Quisocristoráchin imapatama', oshaquëran ina pochachin cancantarama'. Ina marë' na'con yonquíaranquëma'. ²⁰Ma'cha inatohua' aco'incoya, topitërarahuë. ¡Inaquë ya'huërahuë naporini, ninontërehua' noya noya niitonhuë! Aquë ya'huërama' ni'ton, “¿Ma'ta' onpochi anoyata'huaso' marë' nicaya?” tënahüë yonquiato.

Acara, Sara inapita pochin nipiso'

²¹Natanco iyaro'sa' Moisésë pënëntërinso' yanatëramasopita. ¿Co ya'ipi Moisésë ninshitërinso' natanamahuë' ti? ²²Apraan cato' hui'nin ya'huëtërin. A'naso' cosonanën hua'huin. A'naso' nipirinhua' sa'in chachin hua'huin, tënin. ²³Cosonanënso' a'napita sanapi'sa' pochin hua'huanin. Sa'in chachinso' nipirinhua' Yosë nohuanton, hua'huanin. Co'huara hua'huayantëraponhuë', Yosëri itërin: “Ca nohuantonëhuëquë hua'huanaran,” itërin. Yosëri catahuarin ni'ton, hua'huanin. ²⁴⁻²⁵Iso cato' sanapi'sa' yonquiatoma', nitotoco'. Cato' sanapi'sa' ya'huërin. Inapochachin cato' anoyatërinso' ya'huërin. A'naso' iráca pënëntërinso', itopi. A'naso' nipirinhua', Quisocristo quëran anoyatërinpoaso'. Iráca pënëntërinso' cosona pochin ninin, Acara itopiso'. Iráca cotioro'sa' Arapia parti pa'topi. Ina parti pa'tasoi', Moisésë pënëntërin. Sinai motopiquë canconpachinara, pënëntërin nani ma'sha natëcaiso'. “Co no'tëquën natëhuatëhuahuë', Yosë ana'intarinpoa',” ta'tona', të'huatopi. Ipora huanta' cotioro'saso' Quirosarinquë ya'huatona', pënëntërinso' nanan imasapi. “Ana'intohuachinpoa',” ta'tona', të'huarë'na' ya'huapi. ²⁶Apraan sa'inso' nipirinhua' co ina pochinhua'. So'ini noya noya ni'nin. Co hua'anën pochin camairinhua'. Inapochachin inápaquë nasha Quirosarin ya'huërin. Inatohua' co nisha nisha natëcaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo imapatëhua', Sara hua'huin pochin ninëhua'. ²⁷Iráca Yosë quíricanënguë ninshitaton, naporin:

“Co hua'huana'pinquënhuë' niponahuë', nóya cancantëquë'.

Co hua'huanaton iquitaponahuë', capa cancantëquë'.

A'na'ton so'yaton, hua'huanin.

Quëmaso' nipirinhua', na'con na'con amiparinpita ya'huëtarinquën. Ina marë' capa cancantëquë',” itërin.

²⁸Apraan hui'nin chachin Isaco itopiso'. Yosë nohuanton, ya'huëtërin. “No'tëquën Yosë nontërinco,” topachina, ina nohuanton, Isaco nasitërin. Canpoanta' Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuanton, huëntonënguë ya'conarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. ²⁹Apraan hui'ninpitaso' co noyahuë' nini'tona', ya'huëpi. Ispirito Santo nohuanton, Isaco nasitërin. Cosona' hua'huinso' nipirinhua', apiraton Isaco aparisitërin. Inapochachin ipora huanta' iráca pënëntërinso' nanan imapisopita aparisitërinënpoa'. ³⁰Cosona' hua'huinso' nipirinhua', co ya'huëmiatërinhuë'. Ina'ton nasitaponahuë', Yosë co nohuantërinhuë' pa'pin ma'shanënpita hua'anëntacaso'. Apraan nontaton, itapon: “Isaco ya'ipi hua'anëntapon. Napoaton cosonaso', hua'huinë chachin a'paquë' pa'ina',” tënin. ³¹Napoaton iyaro'sa' Quisocristo nanamën imapatëhua', co pënëntërinso' nanan imacaso'

ya'huërinhuë'. Yosëso' co patron pochin piyapitërinpoahuë'. Huëntonënguë chachin aya'coninpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'.

Quisocristo ocoirinpoaso'

5 ¹ Quisocristo nicha'ërinpoa' inasáchin yonquiatëhua' noya cancanta-caso marë'. Ina imapatëhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Napoaton ama naquëranchin iráca pënëntërinso' imahuasohuë'. Quisocristoráchin yonquia'ahua'.

² Ca Paonoco no'tëquën sha'huitëranquëma'. Marca niacotohuatama', co Quisocristoíchin yonquiamahuë'. Ina quëran co anoyacancantarinquëmahuë'. ³ Naquëranchin sha'huitantarinquëma'. Marca niacotohuatama', ya'ipi cotio pënëntërinso' natëcaso' ya'huërin. ⁴ "No'tëquën natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topatama', co Quisocristo imaramahuë'. Yosë inaora nohuanton, nosoropirinquëmahuë', Quisocristo naniantohuatama', co huachi catahuarinquëmahuë'. ⁵ Nipirinhue', ina imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa', tënëhua'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', tēhuëchachin noyápiachin cancan quëtarinpoa'. Ina ninarëhua'. ⁶ Quisocristo imapatëhua', co marca yonquiarihuahuë'. A'naquënso' nani niacotopi. A'naquënso nipirinhue' co niacotopihuë'. Co ina yonquicaso' ya'huërinhuë'. Cancanënpoa quëran huarë' imacaso' ya'huërin. "Quisocristo catahuarinpoa'. Co nonpintarinpoahuë'," ta'tëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran natëahua'. Ina natëhuatëhua', catahuarinpoa' nōya ninosorocaso'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

⁷ Canpitaso noya imasapiramahuë', ¿inta nonpintatëinquëma', nisha ayonquirinquëma'? tēnahuë'. ⁸ Co ina pochin Yosë a'chintërinpoahuë'. Huëntonënguë aya'coninpoa' ni'ton, cancanënpoaquë nontarinpoa'. No'tëquën yonquicaso' nohuantërin. ⁹ Ni'co' iyaro'sa'. Pan nipatëra, pi'pian ahuëpocatërinso' acotohuachinara, ya'ipi sē'cotërin. Inapochachin pi'pian tēra'nta' nonpin nanan yonquihuatama', co hua'quiya quëranhuë' ya'ipinquëma' nitapicancanarama'. ¹⁰ Caso nipirinhue' natëranquëma'. No'tëquën yonquiarama', tēnahuë'. Sinioro catahuarinquëma' ama nisha nisha yonquicamaso marëhuë'. Nipirinhue', inso tēra'nta' nisha a'chintohuachinquëma', Yosëri ana'intarin. Chiníquën nanantopirionta', nonpintohuachinquëma', Yosëri ana'intarin.

¹¹ A'naquën nonpinapiririno. —Paononta' quiya pochin a'chinin. "Marca niacotoco'. Co iráca pënëntërinso' natëhuatamahuë', co Yosë noya ni'sarinquëmahuë'," tēnin Paononta', toconpi. Co napopirahuë', nonpinapiririno. Ina pochin a'chinahuë naporini, co cotioro'sa' no'huitonacohuë'. "Quisocristo corosëquë chiminin. Inasáchin imapatëhua', anoyacancantarinpoa'," itërahuëso marë' ipora huantá' aparisitarinaco. ¹² Marca niacotacaiso' na'con na'con yonquipi ni'quëhuarë', ya'ipi niyashitëtochinapi naporini, noya noya niitonahuë'.

¹³ Ina pochin, iyaro'sa', nontaranquëma'. Canpitaso' Quisocristo nohuantërinquëma'. Nicha'ërinquëma' ama huachi tē'huarë'quëma' ya'huëcamaso marëhuë'. Co huachi ya'ipi iráca pënëntërinso' imacaso' ya'huëpirinhue', co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacamaso'.

Quisocristo imapatama', co noyahuë' yonquiramaso' naniantacaso' ya'huërin. Ninosoroatoma', nicatahuaco' noya cancantacamaso marë'. A'napita na'con na'con yonquico'. ¹⁴ Iráca Yosë pënëntohuachina, ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. “Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco’,” ténin. ¹⁵ Nino'huihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Tanan ni'niro'sa' niquëtëpiso pochin cancantarama'. Nipinocasonta' co noyahuë'. Ina pochin nipatama', ni'cona ya'ipinquëma' nitapicancantama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

¹⁶ Ispi rit o Santo natëco' catahuainquëma', ténahuë. Ina catahuahuachinquëma', co noyahuë' yonquiramaso' naniantarama'. Inapita naniantatoma', nóya nisarama'. ¹⁷ Ispirito Santo noyasáchin ayonquiniopoaso' nohuantopirinhüë', ipora huenta' co noyahuë' yonquirëhua'. Ispirito Santosó nipirinhüë' pënëninpoa' ama ina pochin cancantacaso marëhuë'. Co noyahuë' yonquihuatëhua', co nanitërehuahue' Ispirito Santo natëcaso'. Cato' cancan pochin ya'huëtërinpoa'. Itohuara capini nipatëtätë pochin nipi. Noya cancantacaso' nohuantopirëhuahuë', canpoara co nanitërehuahue' noya nicacaso'. ¹⁸ Cancanënpoaquë Ispirito Santo nontërinpoa' ma'sona noya nicacaso'. Ina natëhuatëhua', co huachi iráca pënëntërinso' camairinpoahuë'. Ispirito Santo nohuantërinso chachin yonquiarihua'.

¹⁹ Piyapi'sa' inahuara co nanitopihuë' Yosëfchin yonquicaíso'. Co noyahuë' yonquipisopita nitotërehua'. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Yamonshihu anpi, taparo' nonpi, sanapi së'huachinachin cancan-topi. ²⁰ Co noyahuë' yonquihuachinara, mamanshi moshapi, pënotopi, co nanan anoyatopihuë', co napopianachin yonquipihuë'. A'pitatona', a'na-roáchin no'huítopi, nipinopi. A'na huënton a'na huënton co noyahuë' ninicatona' ya'huëpi. Nisha nisha yonquiatona', ya'huëpi. ²¹ Co noyahuë' yonquihuachinara, a'napita ma'shanënpita noyapatona', no'huipi. No'pipi, pitaro'saquë ca'miatopi, o'omiatopi, a'naratipita nipi. Iráca pënënanquëma'. Iporanta' pënëantaranquëma'. Inapohuatama', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Ina pochin nipisopita co Yosë'pa' pantarapihuë'.

²² Nipirinhüë', Ispirito Santo natëhuatëhua', catahuarinpoa' ninosorocaso'. Catahuahuachinpoa', Yosë nohuitatëhua', capa cancantarihua'. “Yosë noya ni'sarincó,” ta'tëhua', sano cancantarihua' ni'ton, noya ninicatëhua' ya'huarihua'. Piyapi'sa' no'huipirinpoahuënta', co yano'huirihuahuë'. Ma'sha onpohuatëhuanta', ahuantarihua'. Nosoroatëhua', nóya nontarihua'. Ispirito Santo catahuahuachinpoa', noya nicarihua'. No'tëquën nontarihua'; co pi'pisha tëranta' nonpintarihuahuë'. ²³ Ispirito Santo natëhuatëhua': “Caso' noya noyaco,” co tēcarihuahuë'. Sano piyapi nicarihua'. Co noyahuë' nicacaso' yonquipirëhuahuë', ina catahuarinpoa' naniantacaso'. Inapohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co pënëinënpoaso' ya'huaponhuë'. ²⁴ Quisocristo corosëquë chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Napoaton canpoanta' ina imapatëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita corosëquë patanantatë pochin nitatëhua', naniantacaso' ya'huërin. Co huachi nohuantarihuahuë' sopai pochin cancantacaso'. ²⁵ Ispirito Santo ya'coancantatonpoa', catahuarinpoa' noya nicacaso' ni'quëhuarë', ma'sona tëranta' sha'huithuachinpoa', noya natëahua'.

²⁶ Ama noya ninëhuaso marë' a'napita nocahuansohuë'. Ninocanpatëhua', a'naroáchin nino'huiarihua'. Itohuara capini ninoyapatëhua', nino'huiarihua'. Ama ina pochin cancantahuasohuë'.

Nicatahuacaso' ya'huërinso'

6 ¹ Ispirito Santo natëtoma' noya cancantohuatama', a'napitanta' catahuaco' ina pochin cancanchina'. A'naso' co noyahuë' nipachin, ama no'huicosohuë'. Sanoanan quëran pënënatoma', catahuaco' co noyahuë' yonquirinsopita naniachin. Ni'cona canpitanta' sopai minsëchinquëma'. ² Ya'ipinpoa' a'na tahuëri ma'sha onporëhua'. A'na tahuërinta' sopai yanonpintërinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Napoaton nicatahuahua' noya yonquicaso marë'. Panca pë'pëto nicatahuarëso pochin catahuahua'. Inapohuatëhua', Quisocristo natëarihua'. “Ninosoroco,” itërinpoa'.

³ “Caso' noya piyapico,” topatan, quëmaora ninonpintaran, co no'të-quën yonquiranhuë'. Co insonta' Yosë pochachin cancantërinhuë'. Co Yosë catahuarinpoahuë' naporini, co manta' noya niitërihuahuë'. ⁴ Ama a'napita napopiso' nicatora', nitantiacosohuë'. Quëmaora naporanso yonquiaton, nitantiaquë'. Noya cancantohuatan, Yosë noya ni'sarinquën. Ina quëran “Yosë noya ni'sarinco,” ta'ton, capa cancantaran. ⁵ A'naya a'nayanpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. Canpoara pë'pëtonënpoa' quëparëso pochin niahua'. A'na tahuëri sacai' nipirinhue' ahuantatëhua', imamiatahua'.

⁶ A'naquën paatona', nani tahuëri Yosë nanamën a'chinápi. A'chintohuachinquëma', ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasohuë'.

⁷ Ni'cona sopai nonpintochinquëma'. Co Yosë tēhuacaso' ya'huërinhuë'. Co insoari tēranta' nanitërinhuë' Yosë nonpintacaso'. No'tëquën yonquico'. Ma'sha sha'patëra, inachachin nitërin. Co nisha nitërinhuë'. ⁸ Inapochachin co noyahuë' yonquirápatëhua', co noyahuë' nisarëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso' ya'huërin. Nipirinhue', Ispirito Santo natëhuatëhua', nani tahuëri catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina quëran Yosë'pa' noya nanopicontarihua'. ⁹ Ama Yosë naniantatëhuahuë', noya niahua'. Noya nicacaso' ama amiahuasohuë'. Chiniquën cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' tahuëri nanihuachin, acanaarinpoa'. ¹⁰ Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'. Nanitohuatëhua', catahuahua'. Quisocristo imarëhuasopita capini na'con na'con nicatahuahua'.

Piquëran huarë' pënëntërinso'

¹¹ Ca Paonoco apira pi'pian tēranta' caora imirahuë quëran ninshitaranquëma'. Panca ninshiquë ninshitaranquëma'. ¹² A'naquën ipora huanta' marca yaacotarinenquëma'. A'napita cotioro'sari noya nicacaiso marë' inapopi. “Quisocristo corosëquë chiminaton, anoyacancantërinpoa'. Inasáchin nicha'ërinpoa', topatëhua', cotio hua'ano'sa' aparisitarinenpoa',” topi. Ama inapitari no'huicaiso marëhuë' napopi. ¹³ Co inapita tēranta' ya'ipi pënëntërinso' natëpirinahuë', marca yaacotarinenquëma'. Niacotohuatama', pa'yatapi. “Ni'co'. Nisha piyapi'santa' natëtënënpoa', marca niacotopi,” tosapi. ¹⁴ Caso nipirinhue' piyapi'sa' pa'yata'huaso' co yonquirahuë'. Quisocristo chimininsoáchin yonquirahuë. Corosëquë chiminaton, anoyacancantërinpoa'. Ni'ton, inaro'co chiminahuëso pochin co ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'

yonquirahuë'. Naporahuaton, isoro'paráchin pa'yatopisopita co huachi noya ni'ninacohuë'. ¹⁵Marcaso' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Co ina marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo imapatëhua', nasha cancan quëtërinpoa'. Ina marë' tëhuëncinso' noya ni'ninpoa'. ¹⁶Nani no'tëquën a'chintëranquëma'. Ina imapatama', Yosë piyapinën chachin nisarama'. Yosë nosoroatënuëma', noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma', tënahuë.

¹⁷Quisocristo no'tëquën natërahuë ni'ton, ahuërinaco. Ipora huantá pë'sharinaco ni'ton, cariro'sa' ya'huëarin. Napoaton ama insonta' aquëtë huarë' asëchincosohuë' tënahuë.

¹⁸Ya'ipinquëma', iyaro'sa', yonquiáranquëma'. Inaora nohuanon, Siniro Quisocristo catahuainquëma'. Amen. Nani huachi.

Paono

Paonori Ipiquoë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitanta' Quisocristo noya imarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ipiquoë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. ²Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Iraca quëran huarë' Tata Yosë yonquirinpoaso'

³Ma noyacha Tata Yosëso paya. Sinioro Quisocristo pa'pin inaso'. Inápa quëran noya noya yonquirinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, na'con catahuarinpoa' noya noya cancantacaso marë'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Ina quëran nani tahuëri catahuarinpoa' nohuantërinso chachin nicacaso'. Co inápaquë ya'huëyatërarihuahuë', inatohua' ya'huëarëhuaso pochin Yosë nohuitërehua'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën Sinioro," itahua'. ⁴Co'huara isoro'pa' ya'huëyatërasohuë', yonquiatonpoa', huayoninpoa' nóya cancantacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë nóya ni'ninpoa'. ⁵Iraca quëran huarë' nosoroatonpoa', acorinpoa' huëntonënnquë ya'conacaso'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'. Inaora nohuanton, noya yonquirinpoa'. ⁶Hui'nin na'con nosororin. Ina imapatëhua', canpoanta' na'con nosoroarinpoa'. Ina yonquiatëhua', "Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, inaora nohuanton, nosororinpoa paya," tosarëhua'. ⁷Quisocristo corosëquë chiminaton, nicha'ërinpoa'. Huënainën pa'nin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororinpoa'. ⁸Nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Yonquinën chachin anitotërinpoa'. ⁹Inaora nohuanton, nóya yonquirinpoa'. Co canpoara nitotopirëhuahuë', yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. Iraca quëran huarë' yonquirin Quisocristo a'paimacaso'. ¹⁰Ina tahuërinën nanihuachin, Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Isoro'paquë ya'huërinso'pita, inápaquë ya'huërinso'pita inapita hua'anëntarin. A'na huëntoínchin pochin acoarin. Ina Yosë na'con nohuantërin.

¹¹Inaora nohuanton, acorinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', hui'nin pochin ni'sarinpoa'. Napoaton a'na

tahuëri Yosë'pa' noya noya acoarinpoo'. Iráca chachin yonquirinpoo' ni'ton, huëntonëñquë aya'coninpoo'. ¹² Quiya'ton imarai. "Quisocristo nicha'ësarinpoo'," ta'toi imarai. Noya imapatoi, a'napitanta' niconacoï, Yosë yonquiapi inahuinta': "Ma noyacha Tata Yosëso paya," tosapi. Ina ta'caiso marë' acorincoï. ¹³ Canpitanta' Yosë nanamën natanama'. "Quisocristo anoyacancantohuachinquëma', nicha'ësarinquëma'," itërainquëma'. Natanpatamara: "No'tën nanan inaso'," ta'toma', natërama'. Quisocristo imapatama', hui'nin pochin Yosë ni'ninquëma'. Napoaton Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Sichoquë marca acopiso pochin aya'coancantërinquëma' huëntonëñquë aya'coninquëmaso' nitotacaso marë'. Iráca sha'huirinsó chachin napotërinquëma'. ¹⁴ Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantomiatërinpoo'. Ina'ton quëtërinpoo' ni'ton: "Tëhuëchachin a'na tahuëri Yosë'pa' quëpantarinpoo'," tënëhua'. Nani Yosë nicha'ërinpoo' ni'ton, o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, ya'huërin'pa' quëpantarinpoo'. Inaquë noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua': "Ma noyacha Tata Yosëso yonquirinpoo' paya," tënëhua'.

Inapita marë' Paonori Yosë nontërinso'

¹⁵ "Quisocristo anoyacancantërinpoo'," ta'toma', inasáchin imarama'. Ina imatoma', ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroarama', nantërahüë. Ina natantato, nóya cancantërahüë. ¹⁶ Na'con canpita marë' Yosë nontërahüë. "Noya imarinëñquën ni'ton, 'Yosparinquën, Siniro,' " itërahüë, Yosë nontato. ¹⁷ Tata Yosëso' noya noya ninin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. Quisocristo isoro'paquë o'maton, Yosë anohuitërinpoo'. Ina yonquiató, canpita marë' Yosë nontërahüë: "Catahuaquë' Siniro no'tëquën yonqui'ina'. Noya noya nohuichinëñquën. Noya nohuitohuachinëñquën, quëma yonquiransó chachin nitotapi. ¹⁸ Ya'ipi nanamën Siniro noyá anitotëquë'. Quëma huëntonëñquë chachin aya'conancoï noya cancanta'huaisó marë'. Catahuaquë' ina yonquiatona', noya cancanchina'. A'na tahuëri ya'huëranquë chachin noya noya ya'huëcontarai. Ina na'con yonqui'ina'. ¹⁹ Quëmaso' ya'ipi nanitaparan. Natërainquën ni'ton, nani tahuëri catahuanancoï. Chini chiníquën nanantaton, nicha'ërancoï. Catahuacoï ina yonquiató, chiníquën cancanchii. ²⁰ Iráca chiníquën nanantaton, Quisocristo ananpitaantaran. Inápaquë quëpantarahuatón, inchinan quëran ahuënsëran ni'ton, chini chiníquën nanantarin," itërahüë, Yosë nontato. ²¹ Isoro'paquë nisha nisha hua'ano'sa', chirinchiro'sa', copirnoros'a', inapita chiníquën nanantopi. Inapaquënta' chiníquën nanantopisopita ya'huëpi. Quisocristosó nipirinhüë', inapita quëran chini chiníquën nanantërin. Co incari tëranta' nanitërinhuë' ina minsëcaso'. Co onporonta' a'napi-tari ina minsëapihuë'. ²² Yosëri chachin Quisocristo nanan quëtërin ya'ipi ya'huërinso'pita hua'anëntacaso marë'. Naporahuaton, ya'ipi imarëhuasopita catahuainpoaso marë' acorin. Na'aquënpoo' nipi'rëhuahuë', a'na huëntóinchin pochin ninëhua'. Inaso' motënpoo' pochin nicon, ya'ipiya hua'anëntarinpoo'. ²³ Inaora nonën pochin ni'ninpoo'. Napoaton na'con yonquirinpoo'. Nani ya'coancantërinpoo' noya noya imacaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoo', ya'ipi cancanënpoo' quëran ina yonquiarihua'. Ina marë' nininpoo'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin.

Inaora nohuanton nicha'ërinpoaso'

2 ¹ Iráca canpitaso' co noyahuë' nicatora', oshahuanama'. Co Yosë nohuitatomahuë', chimipi pochin cancantërama'. ² Co'huara Quisocriso imashatërapomahuë', sopai hua'an natëtoma', co noyahuë' ninama'. Inaso' ihuan ya'huërinquë ya'huaton, ya'ipi sopairo'sa' hua'anëntarin. Co quënanpirëhuahuë', isoro'paquë sacatárin minsëinpoaso marë'. Yonquinëmaquë camairinquëma' ni'ton, co Yosë natëramahuë'. ³ Iráca ya'lipinpoa' co Yosë natërehuahuë'. Co noyahuë' yonquiatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Canpoara nohuantërehuasoráchin ninëhua'. Yano'huitohuatëhuara, no'huitërehua'. Yano'pihuatëhuara, no'pirëhua'. Yaahuëtohuatëhuara, ahuëtërehua'. Ina marë' ya'lipinpoa' ana'intinpoaso' ya'huërin. ⁴ Yosëso nipirinhüë' na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'. ⁵ Oshahuanëhua' ni'ton, chimipi pochin ni'pirinpoahuë', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iporaso huachi Quisocriso imarëhua' ni'ton, nantpianarinsopo pochin Yosë ni'ninpoa'. Anoyacancantërinpoa' noya noya cancantacaso marë'. Nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ërinpoa'. ⁶ Iráca Quisocriso pa'pitopirinahuë', Yosëri ananpitaantarahuaton, inápaquë quëpantarin. Canpoanta' imarëhua' ni'ton, inarë'quënpoa' nantpianarëhuaso pochin anoyacancantërinpoa'. Quisocriso ya'coancantërinpoa' ni'ton, ipora chachin inápaquë ya'huarëhuaso pochin Yosë ni'ninpoa'. ⁷ Yosë inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Quisocriso imapatëhua', noya catahuarinpoa'. A'na tahuëri a'napitanta' nicatorënpoa', Yosë chinotapi: "Ma noyacha Yosëri nosororin paya," tosapi. ⁸ Nosoroatonpoa', inaora nohuanton nicha'ërinpoa'. "Quisocrisoíchin anoyacancantërinpoa'," topatëhua', oshanënpoa' inquitattonpoa', nicha'ërinpoa'. Co canpoara nanitërehuahuë' Yosë imacaso'. Ina catahuarinpoa' cancanënpoa' quëran natëcaso'. ⁹ Co canpoara nanitërehuahuë' cha'ëcaso'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'. "Caso' noyaco ni'to, Yosë'pa' pa'sarahüë," co ta'caso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Yosë anoyacancantërinpoa'. Anoyacancantahuatonpoa', acorinpoa' nóa nicacaso marë'. Quisocriso catahuahuachinpoa', noya nisarëhua'. Iráca quëran huarë' yonquirinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' nicha'ërinpoa'.

Quisocriso nanan anoyatërinpoaso'

¹¹ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. Iráca co pi'pian tëranta' Yosë nohuitëramahuë'. Canpitaso' nisha piyapi'sanquëma' ni'ton, cotioro'sa' nocrinëinquëma'. "Quiyaso' Yosë piyapinënpitacoí. Canpitaso' co marca tëranta' nonëmaquë niacotëramahuë'," itërinëinquëma'. ¹² Tëhuëenchachin co'huara imashatërapomahuë', co Quisocriso nohuitëramahuë'. Iráca Yosëri isairio'sa' huayonin piyapinënpita nicacaso' ni'ton, "Nicha'ësanquëma'," itërin. Co inapita pochin ni'ninquëmahüë'. Shimashonënapitarë' anoyatërinso' sha'huitopirinhüë', co nitotëramahuë'. Topinan quëran ya'huërama'. Co Yosë'pa' pacamaso' ninaramahuë'. Co pi'pian tëranta' Yosë nohuitëramahuë'. ¹³ Co Yosë nohuitatomarahüë', áquë pochin nisapiramahuë'. Iporaso' Quisocriso imatoma', nohuitërama huachi. Oshanëma marë' huënaninën pa'nin ni'ton, Yosë anohuitërinquëma'. Ya'caritëramaso pochin ninama'. ¹⁴ Quisocriso chiminin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. Iráca cotioro'sacoi co

noyahuë' ni'nainquëma'. Nisha piyapinquëma' ni'ton, inimicoro'sa pochin ni'pirainquëmahuë'. Inaso' chiminaton, paira pochin ya'copirinpoo' nani chi'huincarin. Iporaso' ya'ipinpoa' Quisocristo imarëhuasopita a'na huëntoínchin ninëhua'. ¹⁵ Quisocristo nasha nanan quëtërinpoa'. Co huachi iráca pënëntërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', nasha huëntonquë aya'coninpoa'. Quisocristo huëntonënuquë ya'conatëhua', co huachi nisha chinotërehuahuë'. Nisha nisha piyapinpoa' nirihuarahuë', noya nini'tëhua' ya'huërehua'. ¹⁶ Naporahuaton, co huachi Yosë inimicotërehuahuë'. Quisocristo corosëquë chiminaton, nanan anoyatërinpoa'. Cato' huënton pochin nipirëhuahuë', Quisocristo imapatëhua', noya ninicatëhua' ya'huërehua'. A'na huëntoíchin ninëhua'.

¹⁷ Quisocristo isoro'paquë o'maton, noya nanan sha'huitërinpoa'. "Ya'ipinquëma' nicha'ësarinquëma'," itërinpoa'. Canpitaso' co pi'pisha tëranta' Yosë nohuitatomarahuë', áquë pochin nipiramahuë', nanan anoyatërinquëma'. Cotioro'sacointa' ya'carisha pochin ninaiso' nanan anoyatërincoi. ¹⁸ Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitërehua' Tata Yosë nontacaso'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ina nontohuatëhuara, noya nataninpoa'. ¹⁹ Napoaton iporaso' iyaro'sa, Yosë nohuitërama'. Co Yosë'pa' pa'shatërapomarahuë', nani huëntonënuquë aya'coninquëma'. Ya'huëhuano'sa pochin nisarama'. Co huachi nisharo'sa pochin ni'ninquëmahuë'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imarëhuasopita hui'ninpita pochachin nóya ni'ninpoa'. ²⁰ Ya'ipi imarëhuasopita ina naponpoa chachin a'na pëi pochin ninëhua', na'pi quëran nipiso'. Na'pi quëran yapëihuatëra, acopo' ihuatahuatë', siminto'ton acorë'. Inapochachin canpoanta' Yosë pëinën pochin ninëhua'. Siminto acopiso pochin, ca'tano'sa'ton nanamën a'chintërinënpoa'. Ina quëran pënëntona'piro'santa' no'tëquën a'china'piapi. Na'pi quëran yapëihuatëra, pëi' taconorinquë na'pi noya noya nininso' acorë' tantiacaso marë'. Ina acohuatëra, a'napita na'piro'sa' no'tëquën apanshinë'. Na'pi noya noya nininso pochachin Quisocristoso' achinirinpaa'. ²¹ Quisocristo imapatëhua', Yosë acoarinpoa' ina pëinën pochin nicacaso marë'. Catahuahuachinpoa', noya nini'tëhua' ya'huërehua'. A'napitanta' a'naya a'naya Quisocristo imapachina', ya'conapi anta'. Nóya pëi' Yosë chinotacaso marë' acorëso pochin nisarëhua'. ²² Canpitanta' Quisocristo imatoma', ya'conama'. A'naya a'nayanpoa' na'pi pochin ninëhua' pëi' nanicaso marë'. Ya'ipi imarëhuasopita Yosë pëinën pochin ninëhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', Yosë chachin canpoarë' ya'huërarin huachi.

Nanamën a'chinacaso marë' acorinso'

3 ¹ Napoaton isonahuato, canpita marë' Yosë nontarahuë'. Nisha piyapi'sanquëma' nipomarahuë', Quisocristo nanamën a'chintëranquëma' ni'ton, tashinan pëiquë po'morinaco. ² Inaora nohuanton, Yosë chachin acorinco a'chinta'huanquëmaso marë'. Na'con catahuarinco ni'ton, nanamën sha'huiárahue, natantërama'. ³ Iráca quëran huarë' Yosë yonquirin nicha'ëinquëmaso'. Napoaponahuë', co piyapi'sa' anitotërinhuë'. Iporaso nipirinhue' inaora nohuanton, anitotërinco ni'ton, nani pi'pian ninshitëranquëma'. ⁴ Ina nontohuatama', Quisocristo nanamën anitotërinco'so' canpitanta' nitotarama'. ⁵ Iráca co iso nanan nitotopihuë'. Iporaso' Quisocristo

acorincoisopita nitotërai. Pënëntona'piro'santa' nitotopi. Ispirito Santo anito-
tërincoi a'china'huaiso marë'. ⁶ Na'a pi'ipi cotioro'saráchin Yosë chinotopi.
"Nicha'ësaranquëma'," itaton, Yosëri na'con catahuarin. Iporaso nipirinhue'
nisha piyapi'sanquëmanta' catahuarinquëma'. Noya nanan natanatoma',
Quisocristo imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Napoaton a'na
huëntoínchin pochín ninëhua'.

⁷ Yosë nosoroatonco, acorinco ina nanan a'china'huaso marë'. Co
acoincosohuë' nipirinhue', acorinco. Na'con catahuarinco ni'ton, noya a'chi-
nárahuë. ⁸ Caso' a'napita imapisopita quëran na'con na'con co noyahuë'
nipirahuë', anoyacancantërinco. Ina quëran nosoroatonco, acorinco nisha
piyapi'sa' sha'huita'huaso marë'. Quisocristo nanamënso' noyápiachin. Ma
inacha ni'ton, nosoromiatërinpoa paya, ténahuë yonquiato. ⁹ Iráca Yosëri
ya'ipi ma'sha ninin. Naporo chachin yonquirinpoa' anoyacancantínpoaso
marë'. Napoaponahuë', co ya'ipi piyapi'sa' sha'huitërinhuë'. Ipora huarë'
anitoërinco ni'ton, sha'huitëranquëma'. ¹⁰ Na'con Yosë yonquirinpoa'. Ina
nohuanon, oshaquëran a'naya a'nayanpoa' imarëhua'. Iporaso' na'aquënpoa'
imapatëhua', Quisocristo huëntonënnquë ya'conëhua'. Inápaquë chiní-
quën nanantopisopitanta' nicatënënpoa': "Ma noya Yosë yonquirin ni'ton,
anoyacancantaton, huëntonënnquë chachin aya'conin paya," tosapi. ¹¹ Iráca
quëran huarë' Yosë yonquirinpoa' imacaso marë'. Quisocristo o'maton,
huëntonënnquë aya'coninpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. ¹² Ina imarëhua
ni'ton, natëtëhua', Yosë nontarihua'. "Anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya
natanarinpoa'," ta'tëhua', co t'huatarihuahuë'. Noya cancantatëhua', ina
nontarëhua'. ¹³ A'chintëranquëma' ni'ton, tashinan pëiquë po'morinaco.
Parisitapirahuë', chiníquën cancantoco'. Canpitanta' Quisocristo imacamaso
marë' parisitërahuë'. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin.

Quisocristo nosororinpoaso'

¹⁴ "Ma noyacha Yosë yonquirinpoa paya," ta'to, isonahuato, Tata Yosë nontë-
rahuë. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'naquën inápaquë ya'huëra-
pi. A'naquënpoa' isoro'paquë chachin ya'huëarëhua'. ¹⁶ Napoaton canpita
yonquiatënnquëma', Yosë nontërahuë. "Quëmaso' Siniro chini chiníquën
nanantëran. Noya noyanquën ni'ton, imarinënsopita nosoroaton, catahuaquë'
chiníquën cancanchina'. Ispirito Santori achinicancaín noya noya imainën-
quën. ¹⁷ Ya'ipi cancanëna quëran natëtatona', Quisocristoíchin yonqui'ina'.
'Cancanëhuëquë ya'huërarín,' ta'tona', noya noya nohuichinën. Catahuaquë'
noya nosoro'inë. Ya'ipi piyapi'santa' nosoro'ina', Nara itëquën acopo'
pa'pachina, co inpaninhue'. Inapochachin inapitanta' 'Quisocristo na'con
nosororincoi', ta'tona', a'napitanta' nosoro'ina'. Noya ninosorohuachina',
Ispirito Santori catahuararin chiníquën cancantacaiso'. ¹⁸⁻¹⁹ Inapohuachina',
Quisocris to nosoromiatërincoiso' nitotapi. Pi'iro'të' pancantërinso',
naporopitërinso', inaparinso', acoporinso' inapita co naninahuanhuë'
yonquirai. In apochachin Quisocris to nosoromiatërincoisonta' co
nitotochináchinhue' nipirinhue', nitotapi. Ina nitotohuachina', ya'ipi
quihutërancoisopita ya'huëtapi. Ya'ipi imapisopita ina yonqui'ina'," itërahuë.

²⁰ Tata Yosëso' chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. Hua'yanën
chachin nani ya'coancantërinpoa' ni'ton, noya catahuarinpoa'. Nani tahuëri

achinicananinpoa' ni'ton, cancanenpoa quëran huarë' Yosë yonquia'ahua'. Ina nontohuatëhua', "Catahuaco," itohuatëhua', na'con catahuarinpoa'. Na'con nohuantopirëhuahuë', na'con na'con inaso' nanitaparin nicacaso'. Co nitotërëhuasohuënta' nanitaparin. ²¹ "Ma noyacha Tata Yosëso paya," itahua'. Quisocristo noya imapatëhua', a'napitanta' nicatënënpoa', Yosë yonquiapi. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Ipora quëran huarë' inasáchin yonquia'ahua'. Amen.

A'na huënton pochin ninëhuaso'

4 ¹ Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'mopirinacohuë', iporahuanta' pënénáranquëma'. Yosë nicha'ëtënnquëma', huëntonënnquë aya'coninquëma'. Napoaton noyasáchin nico'. ² "Yosëfchin catahuarinpoa' noya nicacaso'," ta'toma', ama a'napita nocancosohuë'. Sanoanan quëran nontatoma', ama no'huicosohuë'. A'napita ma'sha onpotohuachinënnquëma', ama yai'huërëtosohuë'. Co noyahuë' nipirinahuë', nosoroatoma' noya nontoco'. ³ Na'con yonquico' iyaparima pochachin ninosorocamaso'. Ispirito Santo catahuarinquëma' napopináchin yonquicamaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co pi'pian tëranta' nino'huíaramahuë'. Noya nini'toma', ya'huarama'. ⁴ Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. A'naíchin Ispirito Santo ya'huërinso' ya'coancantërinpoa'. Imarëhuasopita nicha'ësarinpoa' ya'huërinquë chachin quëpanta'inpoaso marë'. Inasáchin ninarëhua'. ⁵ Quisocristoíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nanaménáchin natërëhua'. "Quisocristo imarahuë'," ta'tëhua', aporihuanëhua'. Co nisha nisha imacaso marë' aporintërinënpohuë'. ⁶ Tata Yosëfchin chinotërëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Inaso' chini chiníquën nanantaton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipinpoa' catahuarinpoa' ina marë' sacatacaso'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'.

⁷ Quisocristo catahuarinpoa' ma'sona tëranta' noya nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' noya nitotacaso marë'. ⁸⁻⁹ Iráca inápaquë nóya ya'huëpirinhuë', isoro'paquë chachin o'marin. Na'con parisitaton, chiminin. Pa'pitopirinahuë', nantiantaton, inápaquë panantarin. Iráca quiricanënnquë naporin:

"Ya'ipi minsërahuaton, inápaquë panantarin huachi.

Naporahuaton, ma'sha topinan nicanarëso pochin piyapinënpita
catahuarin nóya nicacaso'.

Nisha nisha nicacaso' catahuarin," ténin.

¹⁰ Quisocristo chachin isoro'paquë o'marahuatón, inápaquë panantarin. Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, hua'yanën chachin a'patimarinpoa' ya'coancantínpoaso marë'. Ya'ipi parti ya'huaton, ya'ipi hua'anëntarin. ¹¹ Naporahuaton, nisha nisha acorinpoa' nicatahuacaso marë'. A'naquënta' Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin sha'huirín. A'naquënta' nisha nisha parti paaton, Yosë nanamën a'china'piarin. A'naquënta' ina nohuanton, ya'huëpiquë ya'huëhuano'sa' nani tahuëri catahuapi noya imacaiso marë'. A'naquënta' ya'ipi Yosë nanamën a'chintapi. ¹² Nisha nisha acorinpoa' noya nicatahuacaso marë'.

Inaora nonën pochin ni'ninpoa' ni'ton, ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa' noya ina marë' sacatacaso'. ¹³Inapohuatëhua', ya'ipinpoa' imarëhuasopita napopináchin yonquiarihua'. Yosë hui'nin chachin nóya nohuitarihua'. Ina quëran noya noya cantararihua'. So'sorëso pochin oshaquëran Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin. ¹⁴Ina quëran no'tëquën yonquiarihua'. Co huachi hua'huaro'sa pochin cantararihuahuë'. Hua'huaro'saso' co yonquiyatërapihuë' ni'ton, nisha nisha natëtopi. Canpoaso nipirinhue' chinotënpoa pochin no'tëquën yonquia'ahua'. Ni'co'. Panca ihuan huë'pachina, poti niquëran niquëran ohuërerin. Co no'tëquën yanponinhue'. Inapochachin a'naquën nisha nisha nanan natanpachinara, nisha nisha yonquipi. Co Quisocristo nanamënáchin yonquipihuë'. A'naquën nisha nisha a'chinapi. Noyá nitotopi nonpinacaiso'. Nonpin nanan imatona', yanonpintopirinëinquëmahue', ama pi'pian tëranta' natëcosohue'. ¹⁵Quisocristo nanamënso nipirinhue' no'tën nanan. Noya ninosoroatëhua', inasáchin nia'chintahua'. Inapohuatëhua', oshaquëran Quisocristo pochin cantararihua'. Inaso' na'con nosoroatonpoa', hua'anëntarinpoa'. Inaora nonën pochachin ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁶Ina natëhuatëhua', noya nini'tëhua', ya'huarihua'. Ya'ipinpoa' nicatahuacaso' ya'huërin. Nisha nisha nicatahuarihua' noya noya imacaso marë'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya nicatahuarihua'. Ina quëran ninosoroatëhua', ya'ipinpoa' noya noya cantararihua'.

Nasha cancan quëtërinpoaso'

¹⁷⁻¹⁸Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënërananquëma'. Na'a piyapi'sa' co imatonaraihuë', topinan quëran ya'huërapí. Somaraya pochin cancantatona', nisha nisha a yonquipi. Co natantochináchinhue' cantantopi ni'ton, co Yosë nanamën nitotopihuë'. Co Yosë yonquiatonaraihuë', co manta' Yosë nohuitopihuë'. Ama inapita pochin nicosohue'. ¹⁹Inapitaso' nitotaponaraihuë', co nohuantopi huë' noya nicacaiso'. Co noyahuë' nisáponaraihuë', co nitotapanpihuë'. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. Co noyahuë' yonquiatona', a'naratipita nipi. ²⁰Co ina pochin Quisocristo a'chintërinpoahuë'. ²¹Inaso' no'tëquën anitotërinpoa'. Nanamën nani natanama'. ²²Iraca pa'pi co noyahuë' ninama'. No'pirama', monshihuanama', nisha nisha yonquirama'. Inapohuata-mara, "noya cancantarëhua'," topiramahuë', ninonpintërama'. Co tëhuëenchachin noya canca ntë ramahuë'. Iraca naporamaso' chanatërinso pochin Yosë ni'ninquëma'. Iporaso' ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco huachi. ²³Ina naniantatoma', nóya cancantoco' noya noya yonquiamaso marë'. ²⁴Nasha cancan Yosë quëtërinpoa' ina pochin cancantacaso marë'. Napoaton nasha a'morëso pochin nasha cancantoco'. No'tëquën yonquiatoma', noyasáchin nico'.

²⁵Ya'ipi imarëhuasopita Yosë huëntonënnquë chachin ya'conëhua'. Iyanpoa pochin ninëhua'. Napoaton ama ninonpintahuasohue'. No'tëquënáchin ninontahua'.

²⁶A'na piyapi no'huihuatama', ni'cona oshahuantama'. Co'huara pi'i ya'coyantërasohue', nanan anoyatoco'. ²⁷Hua'qui' no'huihuatama', a'naroáchin sopai minsëarinquëma'.

²⁸A'naquëma' iraca ihuatërama'. Ama huachi ihuatocosohue'. Ama chirotomarahuë', noya sacatoco'. Ina quëran nanitërama' pahuantërinsoyopita quëtacamaso'.

²⁹ Ama taparo' noncosohuë'. Ama ma'toma ma'toma noncosohuë'. Sano yonquiatoma', noya nonco' a'napita natanatênquëma', Yosë yonqui'ina'. Noya noya imacaso marë' catahuaco'. ³⁰ Co noyahuë' nipatama', Ispirito Santo sëtarin. Quisocristo imapatamara, sichoquë marca acotërëso pochin Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' a'paiarinquëma'. Naporo' noyá nicha'ësarinquëma'. Napoaton ama Ispirito Santo asëtocosohuë'.

³¹ Ama a'napita no'huitoma', yonquirácosohuë'. A'naroáchin nanan anoyatoco'. A ma no'huitacamaso' nohuantocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama iquianan quëran ninontocosohuë'. Nipinocasonta' co noyahuë'. Ama pi'pian tëranta' co noyahuë' nicosohuë'. ³² Ya'ipi piyapi noya nontoco'. Nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha onpotohuachinênquëma', ama ina yonquicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë oshanëma' inquitërinquëma'. Canpita marë' chiminin ni'ton, nanan anoyatërinquëma'. Inapochachin canpitanta' a'napita ma'sha onpotohuachinênquëma', nanan anoyatatoma', noya nontoco'.

Yosë imatëhua', noyasáchin niahua'

5 ¹ Yosë nosoroatonpoa', hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Tatanpoa' ni'ton, ina nonahuan'. ² Quisocristo nosoroatonpoa', canpoa marë' chiminin. Oshanënpoa marë' chiminpachina, Yosëri noya ni'nin. Napoaton canpoanta' nani tahuëriya inapochachin ninosoroa'ahua' Yosë noya ni'inpoa'.

³ Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, ama iyaro'sa' monshihuanacosohuë'. Ama a'na quëmapi sa'in noyapacosohuë'. Ama ma'sharáchin cancantatoma', apiracosohuë'. Ama a'napita tëranta ina pochin nipiso sha'huitocosohuë'. ⁴ Ama taparo' ninontocosohuë'. Ama narinacasoachin yonquicosohuë'. Co topinan quëran ninontacaso' ya'huërinhuë'. Yosë catahuarinpoaso' na'con na'con nisha'huitatëhua': "Yosparinquën Sinioro," itahua'. ⁵ Monshihuanpatama', co Quisocristo huëntonênquë ya'conamahuë'. Taparo' nininso' nipatama', co imaramahuë'. Ma'sharáchin yonquihuatama', co tēhuëenchachin Yosë yonquiamahuë'. Nani ma'sha nohuantohuatama', mamanshi moshapiso pochin niconama'. Ina nitotatoma' iyaro'sa' yonquico'. ⁶ A'naquën yanonpintatênênquëma', napopi: "Quisocristo imapomarahuë', ma'sona nohuantëramaso' nico', co ana'intarinquëmahuë', itopirinênquëmahuë', ama pi'pian tëranta' natëcosohuë'. Co Yosë natëpisopitahuë' chiníquën ana'intarin. ⁷ Napoaton ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë'.

⁸ Iráca tashi pochin cancantopiramahuë', iporaso' Yosë imarama' ni'ton, anoyacantërinquëma' tahuëri pochin nicacamaso marë'. Napoaton tahuëri pochin nico'. ⁹ Tahuëri pochin cancantohuatama', nóya nisarama'. No'tëquë-náchin yonquiatoma', noyápiachin cancantarama'. ¹⁰ Noya yonquiatoma', Yosë nohuantërinso' nitotoco'. Ina nitotohuatama', ya'ipiya natëco'. ¹¹ A'naquën tashi pochin cancantatona', co noyahuë' nipi. Topinan quëran ya'huërapí ni'ton, ama inapita pochin cancantocosohuë'. No'tëquën sha'huitoco' co noyahuë' nipisopita naniantacaiso marë'. ¹² Pa'pi co noyahuë' nipi. Po'oana quëran a'naratípita nipi. Napopiso a'ninquëchin sha'huirahuë' naporini, pa'pi tapaintërihuahuë'. ¹³ Noyasáchin nipatëhua', oshahuano'sa' oshaquëran yonquiapi. "Tēhuëenchachin co noyahuë' ninëhua'," tosapí. ¹⁴ Tahuëri nipa-china, ya'ipi quënanë'. Ninshitatona napopiso chachin ninin.

“Co noyahuë' nipatama', huë'ërëso pochin cancantarama'.

Ama ina pochin cancantatomarahuë', Yosë yonquico'.

Chimipi pochin cancantohuatama', Yosë nontoco' nasha cancan

quëchinquëma'. Ina quëran nanopiantarëso pochin cancantarama'.

Quisocristo chachin a'pintarinquëma' noya nicacamaso marë'," topi.

¹⁵ Napoaton iyaro'sa' noya yonquiatoma' ya'huëco'. A'naquën co manta' yonquipihuë'. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. No'tëquën yonquico'.

¹⁶ Ama tahuëri chiniacosohuë'. Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancan-topi. Napoaton apira apira a'napita catahuaco' Yosë yonquicaïso marë'.

Onpopionta' nanamën anitotoco'. ¹⁷ Ama topinan quëran ya'huëcosohuë'. Yosë nohuantërinso' nitotatoma', natëco'.

¹⁸ A'naquën no'picasoáchin cancantopi. “Huëco' no'piahua'. Capa cancantahua',” nitopirinahuë'. Ama canpitaso' no'picosohuë', nishacancantotama'. Yosë nontoco' Ispirito Santo

noyá ya'coancanchinquëma'. Nani tahuëri ya'coancantomiachinquëma'. Ina quëran co no'pipomarahuë', tëhuëenchachin capa cancantomiatarama'.

¹⁹ Yosë quiricanëinquë cantapiso' yonquiatoma', nisha'huitoco'. Yosë cantanën cantaco'. Nisha nisha cantanën cantatoma', ya'ipi cancanëma quëran Yosë chinotoco'.

²⁰ Nani tahuëri Tata Yosë nontatoma': “Yosparinquën,” itoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', noya cancantoco'. “Sinioro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, nontaranquën,” ta'toma' Yosë nontoco'.

Quëmapi'sa' sa'inarë chachin pënëninso'

²¹ Quisocristoso' hua'anëma' ni'ton, ina yonquiatoma', imaramasopita capini nicatahuaco'. Ya'ipinquëma' nipënënatoma', ninatanco'. ²² Sanapi'sa'

Sinioro natëtona', so'inanta' natëina'. ²³ Imarëhuasopitaso' Quisocristo nonën pochin ninëhua'. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, camairinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita

nicha'ësarinpoa'. Napoaton inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inapochachin quëmapi'sa' sa'ina quëran chini chiníquën nanantërin. Napoaton sanapi'sa'

so'ina' natëina'. ²⁴ Imarëhuasopita Quisocristo natërehuaso pochachin sanapi'santa' so'ina' natëina'.

²⁵ Quëmapi'santa' sa'ina' nosoro'ina'. Quisocristoso' imarëhuasopita na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina nosororinpoo

pochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'. ²⁶ Quisocristo chiminin anoyacancantinpoo

marë'. Nanamën natëhuatëhuara, noyápiachin cancan quëtërinpoa'. I'quë amarëso pochin oshanënpoa' inquitërinpoa'. ²⁷ Ya'ipi

imarëhuasopita noya noya acoinpoo marë' naporin. Co pi'pian tëranta' në'huëtërinso' pochin cancantacasos' nohuantërinhuë'. Napoaton ya'ipi co

noyahuë' yonquirëhuasopita inquitërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa' ni'ton, noya ni'sarinpoa'. ²⁸ Inapochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'.

Inahuara nonëna pochin nicatona', nosoro'ina'. Insosona sa'in nosorohuachin, inaora ninosoroarin. ²⁹ Co insonta' inaora nino'huirinhue'. Tanahuachina, coshatërin. Canotohuachina, chinotërin. Noya ina pochin ninosororin. Quisocristo

imarëhuasopita nosororinpoo pochin ninin. ³⁰ Imarëhuasopitaso' inaora nonën pochin ni'ninpoo' ni'ton, a'naya a'nayanpoa' nosororinpoo'. ³¹ “Napoaton

quëmapi sa'apachina, co huachi pa'pin, a'shin, inapita na'con na'con yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sa'in na'con na'con yonquiaton, chinpitacasos' ya'huërin. Cato' piyapi nipiri nhue', a'na'chin pochin Yosëri ni'nin,” tënin quiricanëinquë.

³² Inaso' sacai' nitotacaso'. Caso nipirinhüè' Quisocristo noya yonquirinpoaso' sha'huitaranquëma'. Ya'ipi imarëhuasopita inarë'quënpoa' nichinpitërëhua' ni'ton, a'naíchin pochin Yosë ni'ninpoa'. ³³ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' na'con nosoroco'. Canpitaora ninosororamaso pochachin sa'ama' nosoroco'. Sanapi'sanquëmanta' so'yama' noya ni'co'. Noya nicatoma', natëco'.

Hua'huaro'santa' pënëninso'

6 ¹ Canpitanta' apia'huaro'sa', pënënanquëma'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco'. Quisocristo imarama' ni'ton, inapita natëcamaso' ya'huërin. ²⁻³ Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. "Tatama' noya nicatoma', natëco'. Mamamanta' natëco'. Natëhuatama', Yosë na'con catahuarinquëma'. Hua'qui' noya ya'huarama'," tënin quiricanënnquë. Ina pochin nicacaso' Yosë na'con na'con nohuantërin.

⁴ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' noya pënëncó'. Ama apira apira no'huicosohuë'. Apira apira no'huihuatama', co natantochináchinhuë' cancantapona'. Co noyahuë' nipachina', sanoanan quëran pënëncó' noya nica-caiso marë'. Yosë nanamën noya a'chintoco' Quisocristo imaina'.

Sacatoro'sa' pënëninso'

⁵ Patron marë' sacatohuatama', noya nicatoma', natëco'. Ama nonpintocosohuë'. Quisocristo marë' sacatarëso pochin cancantatoma', noya sacatoco'.

⁶ A'naquënso' patroni ni'pachina', chiníquën sacatërin. Co ni'pachinahuë', chiroton co sacatërinhuë'. Canpitaso nipirinhüè' patron co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco' Quisocristo noya ni'inquëma'. Yosë natëtoma', ya'ipi cancanëma quëran noya nico'. ⁷ Co piyapi marëáchin sacataramahuë'. Sinioro imarama' ni'ton, ina marë' sacatarama'. Napoaton ya'ipi cancanëma quëran sacatoco'. ⁸ Noya nipatëhua', Yosë'pa' acanaarinpoa'. Ma'huano'sahuë' nipon, piyapinënpitahuë' nipon, ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Insosona noya nipachin, acanararin. Ina yonquiatoma', noya nico'.

⁹ Patrono'saquëmanta', piyapinëmapita noya nontoco'. Ama no'huiana quëran camaitocosohuë'. Yosë ni'sarinquëma' canpitanta'. Inaso' inápaquë ya'huaton, hua'anëntërinpoa'. Napopianáchin ni'ninpoa'. Co ma'huano'sa' noya noya ni'ninhüè'.

Yosë catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'

¹⁰ Nani iyaro'sa' pënënanquëma'. Yosë imatoma', nani tahuëri ina nontoco' achinicancainquëma'. Inaso' chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin ni'ton, catahuarinquëma'. ¹¹ Sopai hua'an noyá nitotërin nonpinacaso'. Nani tahuëri yanonpintërinpoa'. Yosëso nipirinhüè' chini chiníquën nanantaton, yacatahuarinpoa'. Ina nontohuatëhua', catahuarinpoa' sopai minsëcaso'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinpoa' ama sopai minsëinpoaso marëhuë'. ¹² Inimiconënpoa' co piyapi pochin quënanëhuahuë'. Sopai hua'anso' yaminsërinpoa'. Na'a sopairo'santa' inápaquë ya'huatona', yacamairinënpoa'. Co quënanpirëhuahuë', yonquinënpoa quëran yacamairinënpoa' co noyahuë' nica-caso marë'. Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' tashi pochin cancantatona', sopai natëpi. Inari camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquipi. ¹³ Sopai chiníquën sacatarin

minsëinpoaso marë'. Napoaton Yosë nontoco' catahuainquëma'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinquëma'. Ina masahuatoma', a'moco' sopai minsëcaso marë'. Noya nitaparëso pochin nico'. Inapoatoma', chinitoco'.

¹⁴ Napoaton chiníquën cancantatoma', panca sintoronquë nitonpotopiso pochin no'tën nanan na'con nohuantoco'. Ina imatoma', no'tëquën nonco'. Co pi'pisha tëranta' nonpinacaso' ya'huërinhuë'. Hua'na coton a'mopiso pochin noyasáchin nico' Yosë catahuainquëmaso marë'. ¹⁵ Sho'shorahuan sapatë' pochin nininso' po'mohuachinara, co to'coitopihuë', noya noya iratopi. Inapochachin canpitanta' Yosë nanamën sha'huitoco' a'napitanta' nitochina'. Noya nanan yonquihuatëhua', sano cancantarihua'. ¹⁶ Sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Inimicoro'sa' panca shinërë masahuatona', yaqui' noya orotërinso' niniñquë pashitahuatona', i'chinpitopi. I'chinpitahuatona', pë'chinanquë aquë të'yatopi. Napoaton sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintaca iso marë'. Ina quëran inimicori të'yanantohuachina, shinërë inaquë tacopiquirin. Panca shinërë orotërarinso pochachin sopai apira apira yanonpintërinpoa' Yosë naniantacaso marë'. Napoaton na'con Yosë yonquico'. "Yosë ni'sárinco. Co onporonta' naniantarincóhuë'," topatama', achinicancanarinquëma'. Co pi'pian tëranta' sopai natëaramahuë'. Iscoto quëpapiso pochin Yosëso' noya ya'copiarinpoa'. ¹⁷ Sontaro'sa' co casco hua'na quëran nininso' yancopihuë' naporini, a'naroáchin inimiconënpitari motën acochitonahuë'. Inapochachin canpoanta' co Yosë anoyacancantërinpoahuë' naporini, co cha'ëitërihuahuë'. Yosë quiricanënta' ya'huëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ninshitërinënpoa' sopai minsëcaso marë'. Napoaton nani tahuëri ina nontatoma', yonquico'. Sontaro'sari sahuëninëna quëran inimico minsëpi. Inapochachin canpoanta' Yosë quiricanën quëran sopai minsëarihua'.

¹⁸ Apira apira Yosë nontoco'. Ma'sha onpohuatamanta', ina nontoco' catahuainquëma'. Noya yonquiatoma', chiníquën nontoco'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' noya nontacaso'. Ama amiatomahuë', ni'sáco' ama a'nanaya sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Ya'ipi imarëhuasopita marë' Yosë nontoco'. ¹⁹ Ca marënta' Yosë nontoco' catahuainco nanamën noya a'chinchí. Chiníquën cancantato, a'chinchí. Yosëso' yanicha'ëpirinpoahuë', na'a piyapi'saso' co nitochátërapihuë'. ²⁰ Quisocristo chachin a'parinco a'chinta'huaso marë'. Ina marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Po'mopirinacóhuë', Yosë nontoco' ama të'huaisóhuë'. Chiníquën cancantato, a'ninquëchin a'chinta'huaso' ya'huërin.

Piquëran huarë' sha'huirinso'

²¹ Iya Tiquico ya'ipi naporahuëso' sha'huitarinquëma' nitotamaso marë'. Inaso' na'con nosoroato, iyahuë pochin ni'nahuë. Siniro nanamën noya a'chinarin. ²² Canpitataquë a'paarahué onpohuinsona ya'huëraisó' sha'huitinquëmaso marë'. Ina natanpatama', chiníquën cancantarama'.

²³ Quisocristo imarama' ni'ton, iyaro'sa', Tata Yosë asanocancainquëma'. Nosoro'inquëma'. Catahuainquëma' sha'huitërinpoaso' noya natëcamaso marë'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. ²⁴ Quisocristo hua'anëntarínpoa'. Ina nosoromiatohuatama', inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma', ténahuë. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Piriposëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitëranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huërahuë. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. Quisocristo hua'anëntërincoi. Inasáchin natërai. Ya'ipi Quisocristo imaramasopita Piriposëquë ya'huëramaso', ninshitëranquëma'. Ansiano'sanquëma' na'con yonquiranquëma'. Tiacono'sanquëmanta' yonquiranquëma'. ²Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

³Co naniantëranquëmahüë'. Canpita yonquiatënnquëma', Yosë nontárahüë. “Piriposëquë ya'huëpisopita noya imarinënnquëni' ton, ‘Yospa-rinquëni, Sinioro,’ ” itërahüë, Yosë nontato. ⁴Noya cancantato, canpita marë' Yosë nontërahüë. ⁵Iráca Yosë nanamën a'chintohuatënnquëmara, a'naroáchin imarama'. Naporo quëran huarë' catahuaramaco a'napitanta' a'chinta'huaso marë'. Iporahuenta' a'napita a'chintarama' Yosë imacaiso marë'. Ina yonquiato, noya cancantërahüë. ⁶“Quisocristo imasarahüë huachi,” topatama', naporo tahuëri chachin Yosë anoyacancantërinquëma'. Co naniantarinnquëmahüë', tënahüë. Ipora huenta' catahuarinquëma' noya noya nicacamaso marë'. Quisocristo o'mantaquë huarë' catahuarinquëma'. Naporo! Quisocristo pochachin cancantarama'. ⁷Na'con nosororannquëma' ni' ton, ina pochin noya yonquiranquëma'. Iráca Quisocristo nanamën a'chinpatëra, catahuaramaco. Tashinan pëiquë po'mohuachinacoranta', co naniantëramacohüë'. Inaquënta' catahuaramaco. Imarahüëso marë' sha'huirapirinaco. Coisëquë quëpapirinacohüë', co tapanatohüë', Yosë nanamën no'tëquëni sha'huitërahüë. Canpitanta' “Yosë catahuarinpoa,” ta'toma', co tapanaramahüë'. Napoaton canpita yonquiatënnquëma', noya cancantërahüë. Iyahuëpita pochachin ni'nanquëma'. ⁸Quisocristo nosororinnpoaso pochachin carinnquëmanta' nosororannquëma'. Pa'pi yani'nanquëma'. Yosë ni'sárinco no'tëquëni nontaranquëma'. ⁹Canpita marë' ina nontërahüë. “Catahuaquë', Sinioro, noya noya ninosoro'ina'. Quëma nohuanton, nanamën nóya nitochina'. Catahuaquë', Sinioro, no'tëquëni yonqui'ina’,” itërahüë Yosë nontato. ¹⁰Yosë nanamën na'con yonquihuatama', noya noya nitotatoma', noya nisarama'. No'tëquëni yonquihuatama', noyápiachin cancantarama'.

Noyasáchin nipatama', Quisocristo o'mantahuachina, nóya ni'sarinquëma'. Co ana'intarinquëmahuë'. ¹¹ Quisocristo catahuahuachinquëma', noyasáchin nisarama'. Ina quëran a'napitanta' nicatënuëma', Yosë yonquiapi. "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi. Ma noyacha Yosëso paya," tosapì.

Parisitërin quëran Yosë nanamën nahuinso'

¹² Ma'sha onpotopirinacohuë', inanta' noya, ténahuë. Ina sha'huichinquëma'. Tashinan pëiquë po'mopirinacohuë', ina marë' na'con na'con piyapi'sa' Yosë nanamën natanapi. ¹³ Ya'ipi sontaro'sa' isëquë ya'huë-pisopita natanapi. "Paono co manta' onpopirinhüë', Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi," topi. Ya'ipi piyapi'sa' ina nitotopi. ¹⁴ Tashinan pëiquë po'mopirinacohuë', chiniquën cancantërahuë. Ina natanatona', na'a imapisopita co huachi aquëtë' të'huapihuë'. "Quisocristo catahuarincoi quiyanta'," ta'tona', chiniquën cancantapi. Chiniquën cancantatona', Yosë nanamën na'con na'con a'chinapi.

¹⁵⁻¹⁷ A'naquën noya nosororinaco ni'ton, noya cancantatona', a'chinapi. "Paono tashinan pëiquë ya'huëpirinhüë', Yosë nohuanton, inaquë po'mopi Quisocristo nanamën no'tëquën sha'huicaso marë'," ta'tona', noya a'chinapi. A'naquënso nipirinhüë', co nosororinacohuë'. Apiratatë pochin nitërinaco. "Quiyaso' noya noya a'chinarai," toconatona', co noyahuë' ni'ninaco. "Paono tashinan pëiquë ya'huaso', quiyaso' a'chinpatëira, na'con na'con piyapi'sa' pa'yatatona', nataninacoi. Ina quëran Paonori apiratë pochin nicaton, aquë aquëtë' sëtarin," topi natantërahuë. ¹⁸ Ina niponahuë', co no'huirahuë'. Co apiratatë pochin ninahuë'. A'naquën noya cancantatona', Quisocristo nanamën a'chinapi. A'naquënso' co noya cancantaponaraihuë', a'chinapi anta'. Na'con na'con piyapi'sari natanapi ni'ton, noya cancantërahuë.

¹⁹ Nani tahuëri ca marë' Yosë nontërama'. Naporahuaton, Ispirito Santo nani tahuëri catahuarinco. Napoaton co pa'yanahuë'. Ocoiarinaco nimara. Co caso' nitotërahuë'. Yosëfchin nitotërinso'. Ma'sona tëranta' onpotohuachinaco, inanta' noya, ténahuë. Noyasáchin Yosë yonquirinpoa'. Ina marë' noya cancantarahuë. ²⁰ Co nohuantërahuë' pi'pian tëranta' Yosë nanianta'huaso'. Inaso' noyasáchin yonquirinpoa' ni'ton, co atapanarincohuë', ténahuë. Coisë ocoiaponco nimara. Tëpaponco nimara. Co ina nitotërahuë'. Co ina yonquirahuë'. Ocoihuachinco, chiniquën cancantato, a'chiantarahüë a'napitanta' imacaiso marë'. Tëpahuachinaco, piyapi'sa' nicatonaco, na'con na'con Quisocristo yonquiapona', ténahuë. Quisocristo natëca'huasoráchin yonquirahuë. ²¹ Co tëpahuachinacohüë', Quisocristo natëto noya cancantarahuë. Tëpahuachinacoso' nipirinhüë', canamiatarahuë. ²² Co chiminpatohüë', Yosë nanamën a'chiantarahüë. Ina quëran na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi. Napoaton co nitotërahuë'. ²³ ¿Ma'cha noya noya nicaya? ténahuë yonquiato. Co caso' nitotërahuë'. A'na cancan nohuantërin chimina'huaso'. Chiminpató, Quisocristoro'co ya'huëcontarahüë. Inaso' noya noya. ²⁴ Nipirinhüë', chiminpató, ¿incha a'chintëre'ponquëmaya? ténahuë yonquiato. Canpita a'chinta'huanquëmaso' nohuantërahuë. ²⁵ Napoaton co tëparinacohüë', ténahuë. Yosë nohuanton nanopihuatoso', a'chiantarahüë. Noya noya Quisocristo imacaso marë' a'chinchinquëma'. Nóya natëtohuatama', noya noya cancantarama'. ²⁶ Ocoihuachinaco, nicaponquëma'

pa'sarahuë. Pa'pato, capa cancantarama huachi. “Ma noyacha Quisocristoso' ni'ton, Paono a'pairin paya,” tosarama'.

²⁷Iporaso' iyaro'sa' nóya nico'. Quisocristo nanamën yonquiatoma', ina pochachin cancantoco'. Yosë huëntonëñquë ya'conama' ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huërin. Nicaponquëma' pa'samarahuë. Co a'na' nanitapohuë' nimara. Ina niponahuë', nani tahuëri noya nico' noya nanan natanchi. Ya'ipinquëma', iyaro'sa', imamiatoco'. Ama a'nayanquëma tëranta' nisha yonquicosohuë'. Napopináchin yonquiatoma', Quisocristo nanamën a'chináco'. Inapohuatama', natantohuato, nóya cancantarahuë huachi. ²⁸A'naquën co Quisocristo imatonahuë', no'huïarinëñquëma', aparisitarinëñquëma'. No'huïpirinëñquëmaonta', ama tē'huatocosohuë'. Chiníquën cancantohuatama', yonquiapi. “Ma inacha Yosë imapisopitaso paya. Yosëri catahuarin ni'ton, cha'ësapi. Co imarëhuasopitasohuë' nipirinhüë', co nicha'ësarinpoahuë',” tosapi. Yosëichin catahuarinpoa' chiníquën cancantacaso'. ²⁹Yosë nosoroatonpoa', noyasáchin yonquirinpoa'. Ina nohuanton, Quisocristo imarëhua'. Ina quëran imarëhuaso marë' parisitarëhua'. “Ca marë' chiníquën parisitërin ni'ton, canta' imarahuëso marë' parisichi,” ta'tëhua', noya cancantahua'. Inanta' Yosë nohuantërin. ³⁰Iraca canpitataquë ya'huapo, imarahuëso marë' aparisitërinaco, ni'nama'. Ipora huanta' ina marë' parisitarahuë. Canpitanta' imaramaso marë' aparisitarinëñquëma'. Niponahuë', chiníquën cancantatoma', imamiatoco'.

Quisocristo nonanacaso' ya'huërinso'

2 ¹Quisocristo achinicancaninquëma'. Na'con nosororinquëma' ni'ton, noya cancantarama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', catahuarinquëma'. Catahuahuachinquëma', noya ninosoroarama'. ²Napoaton ya'ipinquëma' nóya nini'toma', ya'huëco'. Noya noya ninosoroco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohuë'. Napopináchin cancantoco'. Ina pochin cancantohuatama', noya noya cancantarahuë. ³A'naquën chiníquën nanan nohuantopi. Inasáchin yonquiatona', a'napita nocanpi. “Caso' noya noyaco,” topi yonquinëna quëran. Canpitaso nipirinhüë' ama ina pochin cancantocosohuë'. A'napita noya noya ni'co'. ⁴Ama canpitaora nohuantëramasoráchin yonquicosohuë'. A'napita nohuantërinsona' yonquiatoma', catahuaco'.

⁵Noya ninicatoma', Quisocristo pochachin cancantoco'.

⁶Inaso' iraca quëran huarë' Yosë'pa' ya'huërin. Yosë chachin niponahuë',

co inaora nipa'yatacaso' yonquirinhüë'. Nosoroatonpoa', yonquirinpoa'. Inápaquë chini chiníquën nanantaponahuë', co ina na'con na'con nohuantërinhuë'.

⁷Noya noya ya'huërinso' huëshimarahuaton, isoro'paquë o'marin.

Piyapi chachin nasitimarin. Nani mashotohuachina, co hua'an pochin chiníquën nanantacaso' nohuantërinhuë'.

Topinan piyapi pochin cancantaton, a'napita catahuacasoráchin yonquirin.

Canpoa pochachin ninin.

⁸Isoro'paquë ya'huëhuachina, Yosëichin natërin.

Ina nohuanton, canpoa marë' chiminin.

Yosë hui'nin niponahuë', corosëquë patanantohuachinara, chiminin.

⁹ Yosëfchin natërin ni'ton, inari ananpitaantarahuaton, inápaquë quëpantarin.

Inaquë chini chiníquën nanan quëtërin. Yosë nohuanton, ya'ipiya hua'anëntarin. "Sinioro" itarëhua'.

¹⁰ Napoaton Quisocristo yonquiatona', ya'ipi piyapi'sari isonahuatona' chinochina'.

Inápaquë ya'huërsinopita, isoro'paquë ya'huërsinopita, no'paanaquë ya'huëpisopita, inapitarinta' chinochina'.

¹¹ "Quisocristo" Yosë hui'nin ni'ton, ya'ipiya hua'anëntarin," tēcaponal. Ina quëran Tata Yosë na'con na'con yonquiarëhua huachi.

Tashi' a'pininso pochin ninëhuaso'

¹² Iráca canpitataquë ya'huapo, noya natanamaco. Noya natanatamaco, Yosë natërama'. Iporanta' iyaro'sa' nosororranquëma' ni'ton, co inatohua' ya'huaporahuë', noya noya natëco'. Ya'nan imapoma', Yosë anoyacancantërinquëma'. Napoaton noya cancantatoma', imamiatoco'. "Catahuaco Sinioro noya imainquën. Co caora nanitërahue'," ta'toma' imamiatoco'. Ni'cona Yosë naniantotama'. ¹³ Co noyahuë' cancantatoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë natëcamaso'. Nipirinhue', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma' nohuantacaso'. Ina quëran Yosë yanatëhuatama', inari chachin catahuarinquëma' no'tëquën natëcamaso'. Inaso' noya noya ayonquiarinquëma'.

¹⁴ Noya ninicatoma' iyaro'sa' ya'huëco'. Ama nino'huicosohue'. Ma'sona tëranta' nipatama', noya cancantatoma', nico'. ¹⁵ Noyasáchin nico' a'napita nicatëinquëma', Yosë yonqui'ina'. Ina hui'ninpita pochin nicatoma', noyápiachin cancantoco'. Co imapisopitasohue' nipirinhue' co Yosë nohuitatonahuë', co noyahuë' cancantopi. Nino'huipi, monshihuanacaisoráchin yonquipi, nonpinápi. Co noyahuë' yonquiatona', tashi pochin cancantopi. Canpitaso nipirinhue', tayloraro'sa' tashi' a'pintërinso pochin piyapi'sa' catahuaco' no'tëquën yonquicaíso marë'. ¹⁶ Quisocristo nanamën chachin a'chintoco'. Ina imapatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, co atapanaramacohue'. "Parisitaporahuë', co topinan quëran Yosë nanamën a'chintërahue', noya imamiatopi," ta'to, nóya cancantarahuë huachi. ¹⁷ Iráca ma'sha Yosë marë' tēpahuachina', huinonta' opotopi. Inapochachin canta' canpita noya noya imacamaso marë' tēpahuachinaconta', noya nisarin, co sētarahuë'. A'chintëranquëma' ni'ton, noya imarama'. Napoaton noya cancantërahue'. ¹⁸ Tēpahuachinaco, ama sētocosohue'. Ca pochachin noya cancantoco'.

Timotio, Ipapirotito inapita yaa'parinso'

¹⁹ Hua'qui' iyaro'sa' canpitata quëran co nanan natantërahue' ni'ton, yonquiáranquëma'. Napoaton Timotio yaa'parahuë natantacaso marë'. Quisocristo nohuantohuachin, co hua'qui quëranhuë' a'paarahue'. Ina quëran sha'huitintahuachinco, noya cancantarahuë. ²⁰ Inaso' na'con nosororinquëma'. Cancanën quëran huarë' yacatahuarinquëma'. Ca pochachin nosororinquëma'.

Inasáchin ina pochin cancantërin. ²¹A'napitaso' inahuara nohuantopisoráchin yonquipi. Co Quisocristo na'con yonquipihuè'. ²²Timotioso nipirinhüè' nohuitërama'. "Inaso' noya quëmapi," topi ya'ipi piyapi'sa'. Hui'nahuè pochin ni'ton, catahuarinco Yosë nanamën a'china'huaso marè'. Inanta' nitotërama'. ²³Ma'sona coisè onpotaponco nimara, co caso' nitotërahuè'. Nitotohuato, Timotio a'parahuè sha'huitinquëmaso marè'. ²⁴Yosë nohuanton, tashinan pëi quëran ocoiarinaco, topirahuè'. Ocoihuachinco, canta' nicaponquëma' pa'sarahuè. Co hua'qui quëranhuè' pa'sarahuè, tënhahuè.

²⁵Iporaso nipirinhüè' Iya Ipapirotito a'patantaranquëma'. I'hua chachin a'patiramaco catahuaincoso marè'. Canquihuachina, nóya catahuarinco. Achinicananinco. Naporahuaton, inanta' Quisocristo nanamën a'chinin. Ina marè' parisitaponahuè', noya ahuantërin. Iporaso nipirinhüè' canpitataquë pananta'in, tënhahuè. ²⁶I'huamiáchin chiniquën caniorin, natantërama'. Nani noyatahuaton, ya'huërin'pa' yapanantarin. Yani'ninquëma'. "Caniorahuëso' natantatona', pa'yamarai," ta'ton, manorarin. Napoaton "Noyahua'. Panantaquë' nipachin," itërahuè. ²⁷Tëhuënhachin chiniquën caniorin. Pi'pi-shachin shichiminin. Nipirinhüè', Yosëri nosoroaton, anoyatërin. Canta' nosoroatonco, iyahuè anoyatërinco. Ama aquëtè' sëtaca'huaso marëhuè' Yosë nohuanton, co chimininhuè'. ²⁸Napoaton manoton a'parahuè. Ina quënanpatama', nóya cancantarama huachi. Noya cancantohuatama', canta' noya cancantarahuè. Co huachi aquëtè' sëtarahuè'. ²⁹⁻³⁰Canconpachin, noya cancantatoma', nontoco!. "Ma noyacha Siniro catahuarinquën ni'ton, noya huënantaran paya," itatoma', noya nontoco!. Co canpitaso' nanitëramahuè' isëquë huëcacamaso'. Napoaton ina a'patiramaco. Isëquë huëcaton, shichiminin. Chiniquën parisitërin catahuaincoso marè'. Ina pochin cancantopisopita nóya ni'co'.

Yosëri noya ni'ninsopita

3 ¹Iporaso' iyaro'sa' Quisocristo yonquiatoma', nóya cancantoco'. Iráca quëran huarè' inachachin inachachin pënénápiranquëmahué', co amirahuè'. Naquëranachachin natantahuatama', yonquiantarama'. Ina quëran noya noya imasarama', tënhahuè. ²A'naquënso' nonpin nanan a'chinapi. "Co marca niacotohuatamahué', co Yosë piyapinënuëma' nisaramahuè'," topi nonpinatona'. Ni'nira pochin pa'pi co noyahuè' cancantatona', napopi. Ni'cona, nonpintochinënuëma'. Inapitaso' co noyahuè' nisapi. ³Yosë marcanën co nonënpoaquë niacotërëhuahuè'. Cancanënpoa' Yosë anoyacancantërinpoa'. Cancanënpoa quëran ina chinotarëhua'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya chinotacaso marè'. Co canpoara nanitërëhuahuè' noya cancantacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantohuachinpoa', nicha'ësarínpoa', tënëhua'. Napoaton canpoaso' Yosë piyapinënpita ninëhua'. ⁴"Moisësë pënëntërinso' no'tëquën natërahuè ni'ton, Yosë noya ni'sarinco," topi a'naquën. Caso nipirinhüè' na'con na'con natërahuè. Ina marè' Yosë nicha'ërinpoa' naporini, ca noya noya cha'ëitohué'. ⁵Caso' Israiro piyapico. Mincamin huënton quëmapico. Posa tahuëritahuaso', marca acotërinaco. Tatahuè, mamahuè Israiro piyapiráchin. Co nishahuè'. Israiro hua'an ya'conahuè, parisioro'sa' itopiso'. Ya'conato, ya'ipi Moisësë pënëntërinso' imarahué. ⁶Inasáchin imato, Quisocristo imapisopita chiniquën aparisitërahuè. "Iráca pënëntërinso' no'tëquën

natërahuë," ta'to, noya piyapico, topirahuë'. ⁷Ina marë' Yosë noya ni'sa-rinco, ténahuë iráca. Iporaso nipirinhüë' iráca yonquirahuëso' a'porahuë Quisocristo imaca'huaso marë'. ⁸Ina na'con na'con nohuantato, inasáchin yonquirahuë. Iráca cotioro'sa' noya ni'ninaco. Hua'ano'saquë huarë' noya ni'pirinacohüë', Quisocristo imapatëra, a'porinaco. No'huipirinacohüë', co ina yonquirahuë'. Iráca yonquirahuëso' amoru pochin nicato, co pi'pisha tëranta' nohuantërahuë'. Quisocristo nohuita'huasoráchin nohuantërahuë. Ina nohuitacaso' noya noya, ténahuë. Inasáchin hua'anëntërinco. ⁹Quisocristoíchin imasarahüë huachi. Co caora noya nicato cha'ërahuë'. Co pënëntërinso' natëto, cha'ërahuë'. Quisocristoíchin anoyacancantërinco, ta'to, ina imarahüë. Imapatora, oshanëhuë inquitatonco, anoyacancantërinco. Ina quëran Yosë catahuarinco noya nica'huaso'. Ina marë' noya ni'ninco. ¹⁰Aquë aquëtë' Quisocristo yanohuitërahuë. Iráca nantiantarahuatón, chini chiníquën nanantërin. Ya'ipi nanitaparin ni'ton, catahuaincoso' nohuantërahuë. Noya noya nica'huaso marë' catahuainco, ténahuë. Iráca Yosë natëton, parisitërin. Canpoa marë' chiminin. Iporaso' canta' aparisitopirinacohüë', Quisocristo pochin Yosë natëi. Chimininso pochin ya'ipi co noyahuë' yonquirahuëso' naniantato, noyápiachin cancanchi, ténahuë. ¹¹Ina pochin cantantato, imamiachi a'na tahuërinta' ananpitaantaincoso marë'.

Chini chiníquën imacaiso' ya'huërinso'

¹²Co ya'ipi cancanëhuë quëran noya noya cancanchatërarahuë'. Ipora huanta' pi'pian pi'pian co noyahuë' yonquirahuë. Co Yosë pochachin cancantopirahuë', Quisocristo nani acorinco ina pochin cancanta'huaso marë'. Napoaton nani tahuëri yonquíarahuë noya noya nica'huaso marë'. ¹³Co iyaro'sa' Yosë pochachin cancanchatërarahuë'. Nipirinhüë', inasáchin nohuantërahuë. I'hua naporahuësopita naniantërahuë. Iporaso' chiníquën Yosë imasarahüë noya noya cancanta'huaso marë'. ¹⁴Co nisha nisha yonquirahuë'. Quëmapi'sa' nicanatona' ta'apiso pochin cantantato, Quisocristoíchin yonquíarahuë ina pochin cancanta'huaso marë'. Nani tahuëri nani tahuëri napoarahüë. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' cancon-tahuato, noya ni'sarinco. Quisocristo anoyacancantërinco ni'ton, inápaquë quëpantarinco.

¹⁵Ya'ipi Yosë imarëhuasopita chinoton pochin cancantohuatëhua', ina pochin yonquiarëhua'. Nisha yonquihuatëhua', Yosë anitotarinpoo'. "Catahuaco no'tëquën yonquíi," itohuatëhua', anitotarinpoo'. ¹⁶Anitotohuachinpoo', ama topinan quëran natahuansohüë'. Na'con yonquia'ahua' natëcaso marë'. Ya'ipi cancanënpoo quëran huarë' imahua'.

¹⁷Ya'ipinquëma' iyaro'sa' nonanco. Nicatahuaco' ca pochachin imacamaso marë'. A'naquën nani quiya pochin cantantapi. Inapitanta' nicatora', nonanco'. ¹⁸A'naquënso nipirinhüë' "Yosë imarahüë," taponaraihuë', co noyahuë' cantantopi. Quisocristo oshanënpoo' inquitinpoaso marë' corosëquë chiminin. Nipirinhüë', co inapitaso' ina yonquipihuë'. Ina nanan a'chinpatora, no'huítopi. Iporanta' inapita yonquiato, chiníquën sëtato, na'nërahuë. Co inapita nonanacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁹Inapitaso' co Quisocristo nanamën imapihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Ina marë' tapanacaso' ya'huëpirinhüë', co tapanpihuë'. "Nohuantato, napoarahüë,"

toconpi. Isoro'paquë ya'huërsinopitaráchin yonquipi. A'na tahuëri pënquë parisitomiatapi. ²⁰ Canpoaso nipirinhüë', inápaquë ya'huërinso' na'con na'con yonquia'ahua'. Inatohua' ya'huëmiatarihuaso'. Siniro Quisocristo nicha'ërinpoa' ni'ton, ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápa quëran o'mantararin. ²¹ Iporaso' nonënpoa' co chinirinhüë'. Yacaniorehua'. Chiminacaso' ya'huërin. Nipirinhüë', Quisocristo o'mantahuachin, nonënpoa' anishatarin. Ina pochachin ya'noarihua'. Nanitaparín ni'ton, ya'ipi minsërahuatón, ananpitiomatárinpoa', noya noya acoarinpoa'.

Quisocristo yonquiatëhua', noya cancantërehuaso'

4 ¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo imamiatoco'. Na'con nosororanguëma'. Ya'nipishahuë' yani'nanquëma'. Canpita yonquiatënguëma', nóya cancantërahüë. Noya imarama' ni'ton, co topinan quëran a'chintëranquëmahüë', ténahuë.

² Imo Ipotia, imo Sintiquia, inapitaso' co noya ninontopihuë', natantërahüë. Ama huachi imoyaro'sa' nino'huicosohüë'. Catonquëma chachin Quisocristo imarama' ni'ton, noya nini'toma', ya'huëco'. ³ Quëmanta' iyasha na'con catahuanco ni'ton, inapita catahuaquë' noya ninonchina'. Cato chachin nóya sanapi'sa'. Na'con catahuaninaco Quisoso nanamën a'china'huaso marë'. Iya Crimintinta' noya catahuaninco. A'napitanta' catahuaninaco a'china'huaso marë'. Co nininënpita isëquë ninshitopirahuë', Yosëri nohuitërin. Nanpirin quiricaquë nininënpita nani ninshitërin. Inaquë ninshitohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

⁴ Nani tahuëri Quisocristo yonquiatoma', noya cancantoco'. Naquëranchin inachachin sha'huichinquëma'. Ma'sha onpoapomarahüë', noya cancantoco', ténahuë. ⁵ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noyasha nontoco'. Quisocristo ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quëranhuë' o'mantararin. Ina yonquiatoma', ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'.

⁶ Ma'sha onpohuatama', ama pa'yangcosohüë'. Ama nisha nisha yonquicosohüë'. Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ma'sha pahuantohuachinquëma', nitoco'. “Ma noya catahuancoi ni'ton, ‘Yosparinquën, Siniro,’ ” itoco'. ⁷ Apira apira Yosë nontohuatama', asanocancanarinquëma'. Co imapisopitasohüë' nipirinhüë' co sano cancantopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin pa'yanpi. Canpoaso nipirinhüë' Quisocristo imarëhua' ni'ton, ina yonquiatëhua', sano cancantarihua'.

Yonquirëhuasopita

⁸ Isoíchin iyaro'sa' pënënananguëma'. No'tën nanansáchin yonquico'. Noya imatona', noya nipisopita yonquico'. Ama nonpin nanano'sa' natëtocosohüë'. Noyápiachin cancantoco'. A'napita noyasáchin yonquirapico'. Noya nahuininsoráchin yonquico'. A'napita noya nipiso' yonquiatoma': “Ma noyacha Yosëri catahuanin paya,” itoco'. Ina pochin yonquihuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

⁹ Na'con Yosë nanamën sha'huitëranquëma', natanama'. Ya'ipi a'chintëranquëmaso' noya natëco'. Canpitataquë ya'huapo, noya ninahuë, ni'namaco. Ca pochachin noya nico'. Noya nipatama', Yosë noya

catahuarinquëma'. Ina nohuanton, noya nini'toma', ya'huarama'. Inasáchin asanocancaninpoa'.

Paono catahuapiso'

¹⁰Canpitaso' yonquiramaco ni'ton, noya cancantërahuë. I'huamiáchin ma'sha a'patiramaco ama pahuantincoso marëhuë'. Ina marë' "Yospa-rinquën," it ëra huë Yosë. Iráca ma'sha a'patëramaco. Ina quëran yacatahuantap ira macohuë', co insonta' huë'ninhuë' ni'ton, co nanitëramahuë'. Iporaso nipirinhüë' catahuantaramaco. ¹¹Co ma'sha pahuantërinco marë' napotëranquëmahuë'. Yosë nohuanton, nani nitotërahuë ya'ipi ahuant'a'huaso'. Ma'sha pahuantopirincuhuënta', noya cancantërahuë. ¹²Ma'sha ya'huëtohuachinco, noya ya'huërahuë. Capanta' nipachina, co ina marë' sëtërahuë'. Sacai' ahuantacaso nipirinhüë', Quisocristo catahuarincó ni'ton, noya ahuantërahuë. A'na tahuëri cosharo' ya'huërin, noya ca'nahuë. A'na tahuëriso nipirinhüë' capa ni'ton, tana natanahuë. Ma'sha ya'huëhuachina, noya cancantërahuë. Capanta' nipachina, ahuantato, noya cancantërahuë. ¹³Co caora nanitapapirahuë', Quisocristo achinicancaninco ni'ton, ya'ipiya nanitaparahuë. Ma'sha onpoaporahuënta', noya ahuantërahuë. ¹⁴Inaso nipirinhüë', ma noyanquëma' canpitaso' ni'ton, catahuaramaco. Isëquë ya'huato parisitopirahuë', noya catahuaramaco.

¹⁵Ir áca Masitonia parti pacapo, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Ina marë' a'na parti yapa'patëra, canpita catahuaramaco. "Ma noya quëmaso' catahuarancoi Quisocristo ima'huaiso'," itatomaco, coriqui a'patëramaco. Canpitasáchin inapotëramaco. ¹⁶Ina quëran Tisaronicaquë ya'huasoco, ma'sha pahuantohuachincora, naquëranchin coriqui a'patantaramaco. Catoro' a'patëramaco. ¹⁷Ina marë' noya cancantërahuë. Co coriqui quëtëramacoso marëáchin noya cancantërahuë'. Catahuaramacoso marë' Yosë'pa' canaarama' ni'ton, noya noya cancantërahuë. ¹⁸Iporaso' nóya i'huëretëramaco huachi. Napoaton noya ya'huarahuë. Co manta' pahuantërincohuë'. I'hua Ipapërotito huë'pachina, coriqui a'patëramaco ni'ton, ma'sha ya'huëtërinco. Ina marë' "Yosparinquëma'," itëranquëma'. Yosë nosoroatoma', a'patiramaco. Yosë chinotacaiso marë' pimóchin nininso' a'pëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Inapochachin canpitanta' coriqui a'patëramaco ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. ¹⁹Canpitanta' ma'sona pahuantohuach inquëma', Yosë chachin quëtëraninquëma'. Ya'ipi hua'anëntaton, nanitaparin. Quisocristo imarama' ni'ton, catahuarinquëma'. Co huachi pahuantarinquëmahuë'. ²⁰Ma noyacha Tata Yosë chinotërehuasoso paya. Ipora quëran huarë' ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Amen.

Amiconënpita yonquirinso'

²¹Ya'ipi Quisocristo imaramasopita noya yonquiatënnquëma', saludos a'pataranquëma'. Ca'taninacosopitanta' yonquiatënnquëma', saludos a'patarinënnquëma'. ²²Ya'ipi Yosë imapisopita isëquë ya'huëpiso' saludos a'patarinënnquëma'. Copirno inpriatonënpitanta' na'con yonquiatënnquëma', saludos a'patarinënnquëma'.

²³Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corosasëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitëranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'patërainquëma'. ²Ya'ipi imaramasopita Corosasëquë ya'huaramaso', ninshitëranquëma'. Canpitanta' Quisocristo imamiatarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ina imarama' ni'ton, iyahuëi pochin ni'nainquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Imapisopita marë' Yosë nontërinso'

³⁻⁴Canpita yonquihuatëinquëmara, na'con Yosë nontarai. Inaso' Sinioro Quisocristo pa'pin. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanta' nosororama', natantërai. Ina natantatoi, noya cancantërai. “Noya imarinëinquën ni'ton, ‘Yosparinquën Sinioro,’ ” itërai. ⁵Iráca noya nanan natanama'. “Oshanënpoa' inquitatonpoa', Quisocristo anoyacancantërinpoa',” itohuachinëinquëma', no'tëquën a'chintërinëinquëma'. A'chintohuachinëinquëma', natërama'. “A'na tahuëri Yosë'pa' noya ananpitaantarinpaa',” ta'toma', Quisocristo imarama'. Ina imatoma', ina tahuëri ninarama'. ⁶Noya nanan chachin ya'ipi parti a'chinapi. A'na parti a'na parti piyapi'sa' natëtatona', noya imasapi. Canpitanta' noya imasarama'. Ya'nan natantapoma', natërama'. “Yosë nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ësarinpoa',” itërinëinquëma'. Napotohuachinëinquëmara, “No'tëquën sha'huitërinpoa',” ta'toma', natërama'. ⁷Ipapërasë a'chintërinquëma', inaro'coi nóa ninosororaiso'. Quiya pochachin natëton, Quisocristo nanamën a'chinarin. Co quiyaso' nanitërai huë' canpitataquë paca'huaiso' ni'ton, ina a'parahuë a'chintinquëmaso marë'. Co chirorinhuë' a'chinacaso'. ⁸Ina sha'huitiirincoi. “Ispirito Santori catahuarin ni'ton, noya ninosoroapi,” itiirincoi.

⁹Naporo quëran huarë' canpita yonquiatëinquëma', Yosë nontërai. Nani tahuëriya nontatoi, itërai: “Quëmaso' Sinioro tēhuēnchachin anitotërancoi no'tëquën natëca'huainquënso marë'. Corosasëquë imarinënsopita na'con catahuaquë'. Ya'ipi nohuantëranso' anitotëquë'. Ispirito Santori catahuain no'tëquën yonqui'ina'. ¹⁰Catahuaquë' Sinioro quëma nohuantëranso chachin niina'. Inapohuachina', noya noya ni'saran. Catahuaquë' noyasáchin niina'.

Na'con na'con nohuichinēnquēn. ¹¹ Quēmaso', Siniro, chini chiníquēn nanantēran ni'ton, catahuaquē' chiníquēn cancanchina'. Ma'sha onpohuachina', catahuaquē' noya cancantatona', ahuanchina'. A'napitari aparisitohuachina', catahuaquē' ama no'huinasohuē', itērai, Yosē nontatoi. ¹² Nani anoyacancantohuachinpoara, huēntonēnquē chachin aya'coninpoa'. Hui'ninpoa pochin ni'sarinpoa'. Iporaso' ina catahuahuachinpoa', tahuēri pochin cancantarihua'. Naporahuatēhua', ya'huērinquē chachin ya'huēcontarihua'. Ina marē' noya cancantatēhua' "Yosparinquēn Siniro," itarihua'. ¹³ Iráca sopai camairinpoa'. Ina natētēhua', tashi pochin cancantopirēhuahuē', nani Yosē nicha'ērinpoa'. Co huachi sopai natēcaso' ya'huērinhuē'. Yosē nohuanton, hui'nin hua'anētērinpoa'. Hui'nin na'con nosoropirinhue', isoro'paquē a'paimarin. ¹⁴ Ina chiminin ni'ton, nicha'ērinpoa'. Oshanēnpoa' inquitērinpoa huachi.

Quisocristo chiminatón, nanan anoyatērinpoaso'

¹⁵ Tata Yosēso' co quēnanēhuē'. Nipirinhue', hui'nin isoro'paquē o'maton, pa'pin anohuitērinpoa'. Inanta' Yosē chachin ni'ton, nóya anohuitērinpoa'. Co'huara isoro'pa' ya'huēyátērasohuē', hui'nionta' inápaquē ya'huērin. ¹⁶ Yosē nohuanton, inarē chachin ya'ipi ma'sha ninin. Inápaquē ya'huērinsopita, isoro'paquē ya'huērinsopita, inapita acorin. A'naquēn quēnanē'. A'naquēnso co quēnanēhuē'. Anquēniro'sa', inápaquē chiníquēn nanantērinsopita, nisha nisha nininsopita, inapitanta' ninin. Quisocristoíchin chinotacaiso marē' ya'ipiya ya'huērin. Ina marē' acorin. ¹⁷ Co'huara ma'sha ya'huēyátērasohuē', Quisocristo ya'huērin. Ina nohuanton, piyapi'sa', ma'sharo'sa', ya'ipiya ya'huēraipi. Ipora huanta' co yonquirinpoahuē' naporini, ya'ipinpoa' ta'huanchitērihuahuē'. Ya'ipi ma'sharē'quēnpoa chachin ta'huanchitērihuahuē'. ¹⁸ Ya'ipi imarēhuasopita a'na huēnton pochin ninēhua'. Inaora nonēn pochachin Quisocristo ni'ninpoa'. Inaso' motēnpoa pochin nicaton, hua'anētērinpoa'. Ina'ton chiminaponahuē', nanopiantarin. Napoaton ya'ipinpoa' inasáchin natēcaso' ya'huērin huachi. ¹⁹ Quisocristosos' Yosē hui'nin ni'ton, Yosē chachin anta'. Co pi'pisha tēranta' pahuantērinhuē' pa'pin pochin nicacaso'. Tata Yosē nohuanton, naporin. ²⁰ Iráca oshahuanēhua' ni'ton, ya'ipinpoa' Yosē inimicotopirēhuahuē'. Yosē nohuanton, Quisocristo chiminin nanan anoyatinpoaso marē'. Isoro'paquē ya'huērinsopita, inápaquē ya'huērinsopita, ya'ipiya nohuantērin anoyatacaso'. Canpoa marē' huēnainēn pa'nin. Corosēquē chiminin ni'ton, co huachi Yosē inimicotacaso' ya'huērinhuē'.

²¹ Iráca canpitaso' co Yosē yonquiramahuē'. Co noyahuē' cancantatoma', Yosē inimicotērama'. Co noyahuē' ninama'. ²² Iporaso nipirinhue' nanan anoyatērinquēma'. Quisocristo isoro'paquē o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Corosēquē chiminin nanan anoyatinpoaso marē'. Nanan anoyatatonpoa', anoyacancantērinpoa'. Noyápiachin cancan quētērinpoa'. O'mantahuachin, co ana'intarinpoahuē'. Noya cancantacaso marē' nanan anoyatērinpoa'. ²³ Imamiatohuatama', Yosē noya ni'sarinquēma huachi. Noya nanan natanama'. "Nicha'ēsarinpoa'," ta'toma', natērama huachi. Natēmiatoco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohuē'. Ama pi'pian tēranta' a'pocosohuē'. Ya'ipi parti noya nanan chachin a'chinapi. Inachachin canta' a'chinarahuē'.

Imapisopita catahuacaso marë' Yosëri acorinso'

²⁴Imarëhuasopita marë' Quisocristo chiniquéen parisitërin. Parisitaton, huëntonënuë aya'coninpoa'. Ina quëran imarëhuasopitanta' parisitacaso' ya'huërin a'napitanta' imacaiso marë'. Napoaton ipora canta' parisitarahuë canpitanta' imacamaso marë'. Parisitaporahuë', noya cancantërahuë. ²⁵Yosë acorinco imapisopita catahua'huaso marë'. Canpitanta' a'chintaranquëma'. Ya'ipi nanamën a'china'huaso marë' acorinco. ²⁶Iraca iso nanan co nitotopihuë'. Iporaso nipirinhüë' imarëhuasopita anitotërinpoa'. Yonquirinso chachin anitotërinpoa'. ²⁷“Quisocristo chachin aya'coancantaranquëma’,” itërinpoa'. Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipiramahuë', ya'coancantërinquëma'. Ya'ipinpoa' ya'coancantërinpoa' ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Iraca co manta' ina nitotopirinhüë', nani anitotërinpoa huachi. Quisocristo nohuitatëhua', ina ninarëhua'. Ma noyacha Tata Yosëso' yonquirinpoa paya, tënëhua'.

²⁸Napoaton Quisocristo nanamën a'chinárai. Ya'ipi piyapi pënënárai. Noya yonquiatoi, a'chintarai Quisocristo imacaiso marë'. Ina imapatama', noya noya cancantarama'. ²⁹Ina marë' pa'sápato, a'chinárahüë. Quisocristo chachin catahuarinco. Achinicancaninco ni'ton, chiniquéen cancantato a'chinárahüë.

2 ¹Na'con iyaro'sa' yonquiranquëma'. Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' yonquirahuë. Na'aquëma' inatohua' ya'huëramasopita co nohuitaponquëmarahuë', na'con yonquiranquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantërahuë' nisha cancantacamaso'. Napoaton ninshitaranquëma'. ²Ya'ipinquëma' yonquiatënuëma', Yosë nontárahüë. “Catahuaquë' Sinioro chiniquéen cancanchina'. Noya ninosoro'ina'. Ina quëran a'na huëntoínchin pochin nisapi. Ma noyacha quëmaso' yonquirancoi paya. Catahuaquë' quëma nanamën noya yonqui'ina'. Quisocristo chachin nohuichina'. Iracaso' co piyapi'sari nohuitopirinhüë'. Iporaso nipirinhüë' anohuitërancoi. Ina nohuitatoi, tēhuēnchachin noya cancantarái,” itërahuë, Yosë nontato. ³Quisocristo ya'ipi nitotërin. No'tëquëen yonquirin. Inasáchin catahuarinpoa' no'tëquëen yonquicaso'. Ina na'con yonquihuatëhua', noya noya nitotarihua'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinhüë', Yosë anitotërinpoa' Quisocristo pochin yonquicaso marë'. ⁴A'naquëenso nipirinhüë' nisha a'chinpi. Ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhuë' noyásha nontarinënuëma'. Ni'cona nonpintochinënuëma'. ⁵Co canpitataquë ya'huaporahuë', nosoroatënuëma', nani tahuëri yonquiranquëma'. Noya nini'toma', ya'huarama'. Co nisha nisha yonquiramahuë'. Ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natërama'. Ina marë' noya cancantërahuë'.

Quisocristo nisha'ërinpoaso'

⁶Ya'nan imapoma', Quisocristo anoyacancantërinquëma'. Inasáchin hua'anëntërinquëma'. Iporahuanta' inasáchin natëtoma', imamiatoco'. ⁷Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, itën acopo' no'paquë pa'pachina, noya huanirin. Inapochachin canpitanta' Quisocristo noya chinpitoco'. Inasáchin yonquico' achinicancainquëma'. Nani iyasha no'tëquëen a'chintërinquëma' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natëco'. “Yosë na'con nosororinpoa’,” ta'toma', nani tahuëri “Yosparinquëen Sinioro,” itoco'.

⁸ A'naqu ënso nipirinhüë' nisha a'chinpi. Ni'cona oshaquëran anishacancantochinquëma'. Nonpin nanan inahuara yonquipiso' a'chinapi. Piyapi'sa' yonquipisoráchin imasapi. Quisocristo a'chininso' co imapihuë'. Nisha nisha isoro'paquë chiníquën nanantopisopita yonquiatona', nisha pënëntapi. Yaocoirinënguëma'. Canpitaso nipirinhüë' ama inapita natëcosohüë'.

⁹ Quisocristoíchin natëcaso' ya'huërin. Piyapi chachin niponahuë', Yosë chachin ninin anta'. Co manta' pahuantërinhuë' Yosë pochin nicacaso'. ¹⁰ Canpoanta' ina imapatëhua', co manta' pahuantarinpoahuë' noya noya cancantacaso marë'. Yosë chachin nohuitarëhua'. Hua'ano'sa', anquëniro'sa', sopairo'sa', inapita chiníquën nanantopirinhüë', Quisocristoso' chini chiníquën nanantërin. Co ina nohuantohuachinhüë', co manta' nanitapihuë' nicacaiso'. ¹¹ Iráca Yosë chinotopisopita marca niacotopi. Iporaso nipirinhüë' Quisocristo imapatëhua', nisha acotërinpoa'. Co nonënpoaquë acotërinpoahuë'. Cancanënpoa' anoyatërinpoa'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa' ni'ton, nóya cantarinhua'. ¹² Ap orihuanpatëhua', Quisocristo pochin ninëhua'. Chiminpachina, pa'pitopirinhüë'. Yosë nohuanton, nantiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantarihua'. Ina quëran Quisocristo nantiantarinso pochin ninëhua'. “Yosë ya'ipiya nanitaparin,” topatëhua', catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. ¹³ Iráca canpitaso' oshahuanatoma', chimipi pochin ninama'. Co noyahuë' nicacasoráchin yonquirama'. Co Yosë piyapinënpita ninamahuë'. Iporaso nipirinhüë' Quisocristo imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma'. Oshanëma' inquitatënguëma', nantiantarinso pochin ni'ninquëma'. ¹⁴ Iráca Moisésë pënëntërin nani ma'sha natëcaso marë'. Co inquënpoa tëranta' nanitaparëhuahuë' ya'ipi natëcaso' ni'ton, oshahuanëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso nipirinhüë', Quisocristo corosëquë chiminaton, nisha'ërinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. ¹⁵ Quisocristoso' chini chiníquën nanantërin. Corosëquë chiminaton, ya'ipi sopai hua'ano'sa', sopairo'sa', inapita a'ninquëchin minsërahuatón, atapanin. Co huachi inapita nanitapihuë' sha'huirapiinpoaso'.

Inápaquë ya'huërinso'pita yonquicaso' ya'huërin

¹⁶ Napoaton nisha pënënpachinënguëma', ama natëcosohüë'. “Nani ma'sha ca'patëhua', o'opatëhua', oshahuanarëhua’,” topi a'naquën. Nani sahuato tahuëri chinotopi. Nani yoquia'huaraiquë chinotopi. Nisha nisha niyontopiso tahuëri'sa' na'huëpi. “Co quiya pochin nipatamahuë', co no'tëquën imaramahuë',” itarinënguëma'. Nipirinhüë', ama inapitaso' natëcosohüë'. ¹⁷ Iráca Yosë ina pochin pënënin. Quisocristo o'maquë huarë' napopirinhüë'. Iporaso' nani o'marin ni'ton, co huachi inapita nohuantërehuahuë'. Quisocristoíchin natëcaso' ya'huërin. ¹⁸ Nisha a'china'piro'saso nipirinhüë' taponá: “Quiyaso' anquëniro'sa' chinotërai. Hua'narëso pochin quënanai. Co canpitaso' quiya pochin nipatamahuë', co noya cancantaramahuë',” itohuachinënguëma', ama pi'pisha tëranta' natëtosohüë'. Inapitaso' nonpinatona', “Nani ma'sha Yosë anitotërincoi ni'ton, noya noyacoí,” topirinhüë', inahuara yonquinëna quëran napopi. ¹⁹ Inapitaso' co tēhuënchachin Quisocristo imapihuë'. Inasáchin motënpoa' pochin nicaton,

hua'anëntarinpoa'. Ni'co'. Nonënpoa' nisha nisha ya'huëtërin. Motënpoari ya'ipi camairin noya sacatacaiso marë'. Inapochachin imarëhuasopitanta' Quisocristoíchin noya camairinpoa'. Achinirinpaa' so'sorëso pochin nicacaso marë'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuanterin.

²⁰⁻²¹ Iráca Quisocristo chiminin. Canpitanta' ina imapatama', inarë'quëma' chiminamaso pochin ninama' ni'ton, co huachi a'napita pochin nisha nisha chiniquën nanantopisopita imaramahuë'. Inapitaso' inahuara yonquinenä quëran nisha a'chinpi. "Nani ma'sha natëhuatoí, cha'ësarai," ta'tona', "Ama ina ca'cosohuë. Ama pi'nicosohuë'. Ama së'huayâtëracosohuë'," itarinëinquëma'. ¿Ma'marëta' ipora huanta' ina natëcamaso' yonquirama'? ténahuë yonquiat o. ²² Co ina pochin Yosë pënëninpoahuë'. Cosharo', ma'sha, inapitaso' co ya'huëmiatërinhuë'. A'na tahuëri ta'huantarín ni'ton, co inapitaso' aquëtë' Yosë yonquirinhuë'. Piyapi'sa' inahuara yonquinenä quëran ina pochin nipënenpi. ²³ Ina pochin nipënenpachina', yonquínahuan pochin ya'nopirínahuë'. "Ma'sha a'porahuatoí, parisitërai. Parisitopiraihuë', ahuantërai. Ina marë' Yosë noya noya ni'nincoi," topirínahuë', co no'tëquën yonquipihuë'. Ina pochin nipirínahuënta', co pi'pian tëranta' nanitopihuë' co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso'.

3 ¹ Quisocristo chiminpachina, Yosëri ananpitaantarín. Canpitanta' imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma' noya noya yonquicamaso marë'. Napoaton Quisocristo yonquirinso chachin nohuantoco'. Nani tahuëri yonquiráco' ina pochin cancantacamaso marë'. Inaso' inápaquë ya'huërarín. Yosë inchinan quëran huënsëaton, ina pochachin chini chiniquën nanantarín. ² Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Yosë'pa' ya'huë-rinsopita yonquiráco'. ³ Ni'co'. Chimipiso' co huachi isoro'pa' yonquirinhuë'. Inapochachin canpitanta' Quisocristorë'quëma' chiminamaso pochin cancantatoma', co ma'sharáchin yonquiararamahuë'. A'na tahuëri huachi Quisocristorë'quënpoa' Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. ⁴ Quisocristo chachin ya'coancantërinpoa' Yosë yonquicaso marë'. A'na tahuëri o'mantahuachín, noya noya ya'noarin. Naporo' inarë'quënpoa' ya'huëraríhua' ni'ton, canpoanta' noya noya acoarinpoa'.

Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', noyápiachin cancantahua'

⁵ Napoaton pi'pian tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Ama monshihuancosohuë'. Ama taparo' yonquicosohuë'. Ama a'na sanapi së'huacamaso' yonquicosohuë'. Ama a'na quëmapí sa'in noyapacosohuë'. Ama nani ma'sha nohuantapatocosohuë'. A'naquënso' ma'sha na'con nohuantatona', mamanshi moshapiso pochin niconpi. ⁶ Ina pochin nipisopita co natëpihuë'. Ina marë' Yosëri chiniquën ana'ntarín. ⁷ Iráca canpitanta' co noyahuë' cancantatoma', co noyahuë' ninama'. ⁸ Iporaso nipirínahuë' isopitanta' co noyahuë' cancantatoma' naporamasopita a'poco'. Ama no'huitocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama piyapi naponín yonquirapicosohuë'. Ama yanpitocosohuë'. Ama taparo' noncosohuë'. ⁹ Ama ninonpintocosohuë'. Co noyahuë' yonquiramasopita nani a'porama' ni'ton, co ina yonquicaso' ya'huërinhuë'. Mocarínso' të'yatërëso pochin iráca naporamasopita a'poatoma', naniantomiatoco'. ¹⁰ Nasha a'morëso pochin nasha cancan manama'. Yosë nininpoa' ni'ton, nani tahuëriya

catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Ina quëran noya noya ina nohuitarama'. Ina marë' nasha cancan quëtërinquëma'. ¹¹ Quisocristo imapatëhua', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. A'naquën cotioro'sa', a'naquënso nipirinhüë' cricoro'sa'. A'naquën marca niacotopiso', a'naquënso nipirinhüë' co niacotopihüë'. A'naquën nisha piyapi'sa', a'naquënta' quëmaro'sa'. A'naquën patron piyapinënpita, a'naquënso nipirinhüë' inahuara marë' sacatopi. Nisha nisha nicarihuarahuë', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. Ina imapatëhua', ya'ipinpoa' ya'coancantërinpoa'. Co manta' pahuantarinpoahuë' noya cancantacaso marë'.

¹² Yosë nosoroatonpoa', huayoninpoa' noya nicacaso marë'. Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noya nontoco'. Nasha a'morëso pochin noyápiachin cancantoco'. Ama nocantocosohüë'. Nani tahuëriya yonquico' a'napita catahuacaso marë'. Sano nicatoma', noya nontoco'. Ma'sha onpoapomarahüë', ahuantoco'. ¹³ Ama yai'huërëtocosohüë'. A'napita no'huihuachinquëma', nanan anoyatoco'. Ma'sha onpotopirinquëmaonta', naniantoco'. Sinioro oshanëma' nani inquitërinquëma'. Ina nonanatoma', canpitanta' nanan anoyatoco'. ¹⁴ Nóya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Noya ninosorohuatëhua', noya noya nisarëhua'. Inapohuatëhua', tēhuënchachin nóya cancantarihua'. ¹⁵ Quisocristoíchin asanocancaninpoa'. Ina yonquihuatëhua', noya ninicatëhua', ya'huarëhua'. Ina marë' a'na huënton pochin Yosë acorinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi pa'yanarihuahuë'. Napoaton inasáchin yonquico' asanocancainquëma'. Nani tahuëri: "Yosparinquën Sinioro," itoco'.

¹⁶ Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquiráco'. Na'con ina yonquico'. Noya nitotatoma', nia'chintoco', nipënëncó'. Yosë cantanën nisha nisha nininsopita cantaco'. Sarma quirica nontatoma', inanta' cantaco'. Canpitaora yonquënëma quëraonta' ocoirahuatoma', cantaco': "Ma noyanquëncha Tata ni'ton, catahuancoi paya," itatoma', cancanëma quëran huarë' cantaco'. ¹⁷ Ma'sona tēranta' yanipatama', Sinioro Quisoso yonquiatoma', nico'. Ina yonquiatoma', noya nonco'. Quisoso catahuarinquëma' ni'ton, "Yosparinquën," Tata Yosë itoco'.

Sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa', inapita pënëninso'

¹⁸ Canpitaso' imoyaro'sa', so'yama' natëco'. Sinioro Quisocristo imarama' ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁹ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroco'. Ama no'huicosohüë'. Sanoanan quëran nontoco'. ²⁰ Hua'huaro'santa' pa'pina' natëina'. A'shinanta' natëina'. Ya'ipi pënënpiso' natëina'. Inapohuachina, Siniorori noya ni'sarin. ²¹ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' sanoanan quëran pënëncó'. Apira apira no'huihuatama', co huachi nohuantapihuë' natëcaiso'. "Natëpirahuë', no'huíárinco," ta'tona', co huachi natërapihuë'.

²² Patron marë' sacatohuatama', noya natëco'. Ama nonpintocosohüë'. Co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco'. Co patronachin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sinioronta' ni'sarinquëma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi cancanëma quëran natëco'. ²³ Ma'sona tēranta' nipatama', noya nico'. Co piyapi marëächin sacatëramahuë'. Yosë imarama' ni'ton, ina marë' sacataramaso pochin cancantatoma', nóya sacatoco'. ²⁴ Inaso' no'tëquën acanaarinpoa'. Inápaquë noya noya acoarinpoa'. Quisocristo tēhuënchinso' hua'anëntërinpoa'.

Napoaton noya natêco'. ²⁵Yosêso' ya'ipinpoa' napopináchin ni'ninpoa'. Noya nipatêhua', acanaarinpoa'. Co'so' noya nipatêhuahuê', ana'intarinpoa'.

4 ¹A'naquêma' patronquêma' ninamaso'. Piyapinêmapita nosoroatoma', no'têquên pahuêrêco'. Ama topinan quêran ana'intocosohuê'. Canpitanta' hua'anêma' ya'huêtêrinquêma'. Yosê inápaquê ya'huaponahuê', ya'ipinpoa' hua'anêntêrinpoa'.

Piquêran huarê' pênêntêrinso'

²Nani tahuêri Yosê nontoco'. Ama amiatomahuê', nontáco'. Ama topinan nontocosohuê'. Ya'ipi cancanêma quêran huarê' noya yonquiatoma', nontoco'. “Yosparinquên Siniro,” itoco'. ³Quiya marênta' Yosê nontoco'. Pa'sápató, Quisocristo nanamên a'chinpírahuê'. Ina marê' tashinan pêiquê po'morinaco. Na'a piyapi'sa' co nanamên nitochátêrapihuê'. Inahuanta' nitochina'. Napoaton Yosê nontohuatama', quiya marênta' nontoco' catahuaincoi a'chintohuatoira, Yosê nanamên nohuanchina'. ⁴Yosê nontoco' noya a'chinchino'têquên nitotacaiso marê'. Ina pochin a'china'huaso' ya'huêrin.

⁵Co imarinsopitasohuê' huê'pachina', noya nontoco'. Ama tapanatomahuê', noya a'chintoco'. Onpopionta' noya nanan sha'huitoco'. ⁶Noya yonquiatoma', sanoanan quêran pênêntoco' noya natainênquêma'. Yashin yashin nontoco'. A'naya a'naya natanpachinquêma', noyasha a'panico'. Ina pochin nontacaso marê' na'con yonquico'.

Nipayarinsopita napopiso'

⁷Iya Tiquico a'pataranquêma'. Inaso' nóya ni'nahuê. Iyahuê pochachin nosororahuê. Noya catahuarinco. Inanta' Siniro natêton, noya nanan a'chinarin. Onpopinsona ya'huêrahuêso' sha'huitarinquêma'. ⁸Canpitanta' onporaisona nitotacamaso marê' a'pataranquêma'. Achincancainquêmaso marênta' a'pataranquêma'. ⁹Iya Onisimonta' pa'sarin, canpitataquê ya'huêrinso'. Inanta' iyahuê pochin nosororahuê. Yosê natêton, noya imarin. Inapita canconpachina', ya'ipi isêquê ya'huêraisopita ma'sona onporaiso' sha'huitarinquêma'.

¹⁰Aristarconta' isêquê ya'huêrarin. Quisocristo imarinso marê' tashinan pêiquê po'mopi anta'. Inanta' yonquiarinquêma', saludos a'patarinquêma'. Marconta' saludos a'patarinquêma'. Inaso' Pirnapi quêmopinên. Canpitataquê pa'pachin, noya nontatoma', catahuaco' ténahuê. Nani ina sha'huitêranquêma'. ¹¹Quisoso Costo itopisona' yonquiatênquêma', saludos a'patarinquêma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa' niponaraihuê', Quisocristo imasapi. Ca pochin a'chinapi a'napitanta' Yosê hua'anêntêrinquê ya'conacaiso marê'. Ina marê' nóya cancantêrahuê. Inapitaso' achincancaninaco. A'napita cotioro'saso nipirinhue' co catahuarinacohuê'. ¹²Ipapêrasênta' canpitataquê ya'huêrinso' saludos a'patarinquêma'. Inanta' Quisocristo natêton, noya nanan a'chinarin. Nani tahuêri canpita marê' Yosê nontárin. “Catahuaquê' Siniro ya'ipi nohuanteranso' nitochina'. Noya nitotatona' imamiachinên,” itárin. ¹³Na'con yonquirinquêma'. Co chirorinhue' Yosê nontacaso'. Naotisiaquê, Iraporisêquê inaquêpita ya'huêpisopitanta' yonquiaton, Yosê nontárin. Noya Yosê marê' sacatarin. Cari ni'nahuê. ¹⁴Nocasênta' saludos a'patarinquêma'. Inaso' notoro. Inanta' iyahuê pochin nosororahuê. Timasênta' inapochachin yonquirinquêma'.

¹⁵Im apisopita Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahuë. Ninpanta' yonquirahuë. Ina pëinënuë Quisocristo imapisopita niyontonpi. Inapitanta' saludos a'patarahuë. ¹⁶Iso quirica nontoco' ya'ipi imapisopita nataina'. Nani nontohuatama', Naotisiaquë a'patoco' imapisopita nonchina'. Inapitanta' nisha ninshitato, a'patërahuë. Ina quiricanta' canpitari nontoco'. ¹⁷Arquipo sha'huitoco': "Ama chirotonhuë, ya'ipi Siniro camairinquënso' natëquë," itoco'.

¹⁸Ca Paonoco na'con yonquiatënuëma', saludos a'pataranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitaranquëma'. Tashinan pëiquë ya'huarahuë. Ama naniantocosohuë'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaranquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Tata Yosë chinotatoma', Siniro Quisocristo imarama'. Inaora nohuanon, Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma', tënahué.

Cancanëna quëran huarë' imapiso'

²⁻³Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai. Tata Yosë natëtoma', noya ninama'. Ninosoroatoma', na'con nicatahuarama'. “Siniro Quisocristo co onporonta' naniantarinpoahuë'. Inasáchin ninarëhua',” ta'toma', chiní-quën cancantërama'. Napoaton yonquiatëinquëma', Tata Yosë nontërai: “Ma noya Tata catahuaran ni'ton, cancanëna quëran huarë' imasarinëinquën. Ina marë' ‘Yosparinquën,’ itërainquën,” itërai Yosë nontatoi. ⁴Tata Yosë na'con nosororinquëma', iyaro'sa'. Nani huayoninquëma' huëntonëinquë ya'conacaso marë'. Nani ina nitotërai. ⁵Quisocristo nanamën a'chintohuatëinquëmara, co topinan quëran a'chintërainquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarincoi a'china'huaiso'. Canpitanta' catahuarinquëma' noya natanacamaso marë'. “No'tëquën nontërinpoa',” ta'toma', ya'ipi cancanëna quëran natërama'. Ina nicatoi: “Tëhuëenchachin Yosëri huëntonëinquë aya'conin,” tënai. Canpitataquë ya'huapoi, noya imarai canpitanta' noya imacamaso marë'.

⁶Ina marë' aparisitopirinacoihuë', noya cancantërai. Canpitanta' Yosë nanamën noya natanama'. Imaramaso marë' aparisitopirinëinquëmahuë', Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, nóya cancantërama'. Quiya pochin cancantatoma', chiníquën cancantërama'. Nonanpatamacoi, Quisocristo chachin nonanarama'. ⁷Parisitapomarahué', co a'poramahuë'. Nóya imarama' ni'ton, a'napita imapisopitanta' natantopi. “¡Ma noyacha inapitaso' imapi paya! Ina pochin Quisocristo imacaso' ya'huërin,” topi. Ya'ipi Masitonia parti, Acaya parti, inaquëpita napopi. ⁸Noya imarama' ni'ton, ya'ipi inaquë ya'huëpisopita nicatënnëinquëma', yonquipi. Naporahuaton, ya'ipi ina parti nahuinin. Co quiyari sha'huitopiraihuë', ya'ipiya nitotopi. ⁹Inapita chachin canpita naporamaso' sha'huiantapi: “Paono ni'quihuachincoira, noya a'chintërincoi.

Noya natanatoi, a'naroáchin natërai. Mamanshi a'porahuatoi, Tata Yosëchín chinotërai. Ina imarai huachi. Yosëso' nanpirárin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. ¹⁰Ina chinotatoi, hui'nin chachin ninarai. Canpoa marë' Quisocristo chiminin. Ina quëran Yosëri ananpitaantarín. A'na tahuëri inápa quëran o'mantahuachin, nicha'ësarinpoa'. Co imapisopitasohuë' nipirínhuë', Tata Yosëri no'huiton ana'ntarin huachi, tënama'," topi, natantërai.

Paonori noya a'chintërinso'

2 ¹Canpitataquë ya'huapoi iyaro'sa', co topinan quëran a'chintërainquëmahuë', nitotërama'. ²Piriposëquë a'chinapiraihuë', no'huitonacoi, chiníquën aparisitërinacoi. Inapotopirinacoihuë', canpitataquë canconpatëira, co të'huaraihuë'. "Yosë catahuarincoi," ta'toi, Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. A'napita no'huipirinacoihuë', chiníquën cancantatoi, pënërainquëma'. ³Co nonpin nanan a'chintërainquëmahuë'. Co nisha nisha nicacaso marë' a'chintërainquëmahuë'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahuë'. ⁴Yosë chachin acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. "No'tëquën a'chinapona'," ta'ton, a'parincoi. Napoaton co piyapi'sa' noya nicainacoiso marë' a'chinaihuë'. Yosë noya nicainacoiso marë' a'chinárai. Ya'ipi yonquirëhuasopita nitotërin. Ma'marësona sacatërehuasonta' nitotërin. ⁵Co noyasha nonatoi, yanonpintërainquëmahuë'. Co canaca'huaiso marë' napotërainquëmahuë'. Yosë ni'sárincoi, no'tëquën nontërainquëma'. ⁶Co piyapi'sa' noya nicainacoiso' yonquiatoi a'chinaihuë'. ⁷Quisocristo a'parincoi ni'ton, chiníquën nanan quëtërincoi. Napoaponahuë', co chiníquën nontërainquëmahuë'. Co inso tëranta' hua'an pochin camairaihuë' natëinacoiso marë'. Sanoanan quëran nontërainquëma'. Sanapi hua'huinpita nosoroaton, noya nocomarinso pochin quiyarimanta' ni'nainquëma'. ⁸Na'con nosoroatëinquëma', Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Ina marë' parisitopiraihuë', co ina yonquiraihuë'. Ya'ipi cancanëhuëi quëran nosororainquëma' ni'ton, na'con catahuarainquëma'. ⁹Canpitataquë ya'huasocoi, chiníquën sacatatoi, a'chintërainquëma'. Tahuërirë chachin tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'sha ma'paca'huainquëmaso marëhuë'. Quiyaora sacatonëhuëi quëran coshatërai. Naporahuatoi, Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Co ina naniantëramahuë', tënahué.

¹⁰No'tëquën Yosë natëtoi, noyasáchin ninai. Co manta' onpotërainquëmahuë'. Ya'ipi imaramasopita ni'namacoi. Yosënta' ni'nincoi. ¹¹Ya'ipinquëma' pënërainquëma', nitotërama'. A'naya a'nayanquëma' nontërainquëma' noya imacamaso marë'. Quëmapi hui'ninpita a'chintërinso pochin a'chintërainquëma'. ¹²Achinicancanainquëma'. "Yosë imarama' ni'ton, noyasáchin nico' Yosë noya ni'inquëma'," itërainquëma'. Ina acorinquëma' hua'anëntërinquë ya'conacamaso'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantahuachinquëma', noya noya ya'huëcontarama'.

¹³Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, noya natanama'. "Co piyapi yonquirinso' a'chintërinpoahuë'. Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa'," tënama'. Tëhuëenchachin Yosë nanamën ni'ton, ina natëhuatama', nanamën quëran anoyacancantarinquëma'. Ina marë' nani tahuëri "Yosparinquën," itërai Yosë. ¹⁴Íraca Cotia parti na'a piyapi'sa' Quisocristo imatona', natëpi. A'napita cotioro'sariso nipirínhuë', no'huitona' chiníquën aparisitopi. Iporaso' iyaro'sa'

canpitanta' parisitërama'. Ya'huëhuano'sa' inapochachin aparisitarinënquëma'.¹⁵ Iráca cotioro' sar i pënëntona'piro'sa' no'huitona', tēpapi. Ina quëran Sinioro Quisocriso chachin o'mahuachina, inanta' tēpaantapi. Quiyanta' aparisitonacoi, a'parinacoi. Napopiso marë' Yosëri co noyahuë' ni'nin. Tēhuëenchachin co ya'ipi piyapi'sa' nosoropihuë'.¹⁶ Nisha piyapi'sa' cha'ë-caiso marë' yaa'chintopiraihuë', cotioro'saso' co nohuantopihuë'. “Ama a'chintocosohuë',” ta'tona', no'huirinacoi. Ina marë' aquë aquëtë' oshahuanpi. Napoaton Yosëri chiniquën no'huirín. No'tëquën ana'intarin huachi.

Paonori nicapon yapaantarínso'

¹⁷ Hua'quimiáchin iy aro'sa' co ni'pirainquëmahuë', co naniantërainquëmahuë'. Yo nqu iatëinquëma', na'con nohuantërai nica'huainquëmaso'.¹⁸ Canpitataquë yapa'piraihuë', ipora huanta' co nanitërai huë'. Ca Paonoco cararo' yapa'pirahuë', Satanasë ya'copirínco ni'ton, co nanitërahuë' paca'huaso'.¹⁹ Na'con yonquiatëinquëma', nóya cancantërai. ¿Ma'marë chachinta' ina pochin cancantërai? Imarama' ni'ton, Yosë ya'huërin'pa' canpitanta' pa'sarama', tēnai. A'na tahuëri Sinioro Quisocriso o'mantararin. Naporo': “Quiyari a'chintërai ni'ton, imapi,” ta'toi, noya cancantarai.²⁰ Tēhuëenchachin noya imarama': “¡Ma noyacha Yosë catahuarínquëma paya!” ta'toi, capa cancantërai.

3 ¹ Hua'qui' co ni'nainquëmahuë'. Co nanan tēranta' natantërai huë'. Napoaton co huachi ahuantatohuë', “Quiyaora Atinasëquë quëparichii,” ta'toi, ² Timotio a'patërainquëma' nitotacaso marë'. Inanta' noya imarin. Yosëri acorin Quisocriso nanamën a'chinacaso marë'. Achinican-cainquëmaso marë' a'patërainquëma'. ³ Canpitanta' parisitapiramahuë', co nohuantërai huë' nisha nisha yonquicamaso'. Co ina marë' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Quisocriso imapatëhuara, aparisitërinënpoa'. Yosë nohuanton, ina marë' parisitarëhua', nani nitotërama'. ⁴ Canpitataquë ya'huasocoi, sha'huitërainquëma'. “Imarëhuaso marë' aparisitarinënpoa',” itërainquëma'. Napotërainquëmaso pochachin iporaso' aparisitarinënquëma'. ⁵ Napoaton caso' co huachi ahuantatohuë', Timotio a'patëranquëma' onpopinsona imaramaso' nitota'huaso marë'. Sopai yanonpintërinpoa' Yosë a'pocaso marë'. Minsërinquëma' naporini, topinan quëran a'chinchitëinquëmahuë'. “Co huachi noya imamaraihuë’,” ta'toi, Timotio a'patërainquëma'.

⁶ Iporaso' nani huënantaton, nanan sha'huitiiríncoi. “Ipora huanta' noya imasapi. Inahua capini noya ninosoroapi,” itiiríncoi. Na'con yonquimaracoi. Quiya pochin cancantatoma', canpitanta' yani'namacoi. ⁷ Inanta' sha'huitiiríncoi. Ina natantatoi, nóya cancantërai. Ipora huanta' ma'sha onpotërinacoi. Parisitapiraihuë', noya imarama' ni'ton, noya cancantarai. ⁸ Quisocriso imamiatarama' ni'ton, co huachi sëtërai huë'. Chiniquën cancantarai. ⁹ Capa cancantërai ni'ton, ¿onporahuatëicha noya noya: “Yosparinquën Tata Yosë,” ichii? ¡Co'chi nanitërai huë paya! ¹⁰ Nani tahuëri tashirë chachin Yosë nontarai canpitataquë paca'huaiso marë'. Co ya'ipi Yosë nanamën nitochátëramahuë'. Pahuantarinquëma' ni'ton, ina a'chinchinquëma' noya noya imacamaso marë', tēnahuë'.

¹¹ Tata Yosë chachin catahuaincoi onpopionta' pa'ii. Sinioro Quisosonta' catahuahuachincoi, pa'sarai nicapoinquëma'. ¹² Na'con nosororainquëma'.

Inapochachin canpita capininta' ninosorocamaso' ya'huërin. "Catahuaquë' Siniro noya noya ninosoro'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoro'ina'," itërahuë, Yosë nontato. ¹³Noya ninosorohuatama', Quisocristo achinicanancanarinquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Catahuahuachinquëma', noyápiachin cancantarama'. Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, Yosë noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri ya'ipi piyapinënpitarë chachin o'mantararin.

Yosëri noya ni'ninsopita

4 ¹Iporaso' iyaro'sa' Siniro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, pënëantarainquëma'. Iráca pënënainquëma' noya nicacamaso marë'. "Noya nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'," itërainquëma', natëramacoi. Iporaso' aquë aquëtë' natëtátoma', noyasáchin nico', ténahuë.

²Siniro Quisoso a'chintërincoiso chachin sha'huitërainquëma', natanama'. ³Yosë nohuantërin noyasáchin nicacaso'. Ama pi'pian tëranta' monshihuancosohuë'. ⁴Sanapi nohuantohuatama', ama monshitocosohuë'. Nitatoma', noya sa'aco'. Yosë yonquiatoma', noya ichiya'huëco'. Nani sa'apatama', inasáchin yonquicaso' ya'huërin. ⁵A'naquën co Yosë nohuitatonahuë', ichihuë'ëcaisoachin yonquiatona', a'naroáchin mapi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Tëhuënhachin nosoroatoma', maco'. ⁶A'na quëmapi sa'in ama së'huacosohuë'. Ama ina pochin ni'toma', so'in nonpintocosohuë'. Së'huahuatama', Yosë no'tëquën ana'intarinquëma'. Iráca inachachin chiniquën pënënainquëma'. ⁷Co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacaso'. Acorinpoa' noyasáchin nicacaso marë'. ⁸Co quiyaora yonquinhüëi quëran pënënainquëmahüë'. Co natëhuatamahüë', Yosë chachin co natëaramahuë'. Ina nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' noya nicacaso marë'. Inaso' noyasáchin ninin.

⁹Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Nani nitotërama' ni'ton, co aquëtë' sha'huita'huanquëmaso' ya'huërinhuë'. Yosë chachin cancanëmaquë anitotërinquëma' ninosorocamaso'. ¹⁰Nani huachi imapisopita nosoroarama'. Ya'ipi Masitonia parti ya'huëpisopita aquë ya'huëpirinahuë', Quisocristo imapachinara, nosororama'. Iporaso', iyaro'sa', na'con na'con ninosoroco', ténai. ¹¹Nani tahuëri yonquico' sano piyapi nicacamaso marë'. Ama topinan ya'huëcosohuë'. Ya'ipinquëma' noya sacatoco' ama pahuanchinquëmasohuë'. Iráca inachachin pënënainquëma'. ¹²Inapohuatama', noya ya'huarama'. Co imapisopitahuënta' noya ni'sarinëinquëma'. Napohuatama', co manta' pahuantarinquëmahüë'. Co topinan ma'patacaso' ya'huëaponhuë'.

Chiminpisopita nantiantarinso'

¹³Chiminpisopita ma'sona onpocaiso' a'chinchinquëma', nitotoco'. Quisoso imarëhuasopita chiminpatëhua', nantiantarihua'. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë', quëmopinënpita chiminpachinara, sëtopi. "Co onporonta' quënantarihuahuë'," ta'tona' sëtápi. Ama inapita pochin sëtacaso marëhuë' canpitaso' a'chinchinquëma'. ¹⁴Quisososos' chiminaponahuë', nantiantarinso' nitotërëhua'. Inapochachin imapisopita chiminpachina', Yosëri ananpitaantararin. Quisoso isoro'paquë o'mantahuachin, ananpitaantararin.

¹⁵O'mantahuachin, co nantirëhuasopitaráchin pantarihuahuë'. Chiminpisopita'ton nantiantarapi. Siniro Quisoso sha'huitërinpoaso chachin

sha'huichinquëma'. ¹⁶ Chiníquën nanantaton, o'mantararin. Anquëni hua'aonta' chiníquën sha'huirarin. Yosë nohuanton, tronpita pihuirarin. Naporo' Quisocristo imatona' chiminpisopita'ton nanpiantarapi. ¹⁷ Ina quëran a'naroáchin nanpirëhuasopitarë'quënpoa' chitoro' ya'huërinquë quëpantarinpoa'. Inaquë Sinioro nacapiarihua'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ¹⁸ Inapita yonquiatoma', nisha'huitoco' noya cancantacaso marë'. Ama sëtacaso marëhuë' ina pochin niachinincanco'.

5 ¹ Onporosona o'mantacaso' tahuëri nanicaso', co ina iyaro'sa' a'chintaranquëmahuë'. ² Iráca sha'huitërinpoaso' nani nitotërama'. Co nitotasoihuë', o'mantararin. Ni'co' iyaro'sa'. Yono tashi' co nitotasëhuahuë', ihuatona'pi pëinënpoaquë ya'conin. Inapochachin a'nanaya Quisocristo o'mantararin. ³ Co imapisopitasohuë' o'mantacaso' tahuëri co yonquipihuë'. "Noya ya'huarëhua', co manta' onpoarihuahuë'," topirinahuë'. A'nanaya chiníquën ana'ntacaso' naniarin, co cha'ësapihuë'. Sanapi yahuaihuachina, onporosona iquitacaso' co nitotërinhuë'. A'nanaya iquitërin. Inapochachin a'nanaya Yosëri ana'ntarin. ⁴ Canpitaso nipirinhüë', co tashi pochin cancantëramahuë'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, co pa'yanaramahuë'. Ihuatona'pi a'nanaya huë'pachina, apa'yaninpo'. Inapochachin Quisocristos o' a'nanaya o'mahuachin, na'a piyapi'sa' pa'yanapona'. Canpitaso nipirinhüë' ina tahuëri ninaarama'. Nanihuachin, co pa'yanaramahuë'. ⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, tahuëri pochin cancantatoma', nitotarama'. Ya'lipinpoa' imarëhuasopita co tashi pochin cancantërehuahuë'. ⁶ Napoaton o'mantacaso' tahuëri yonquiatëhua', noya ninahua'. A'naquënso' huë'ërëso pochin cancantatona', co ina tahuëri yonquipihuë'. Canpoaso nipirinhüë' no'tëquën yonquiatëhua', sano cancantahua'. ⁷ Yahuë'ëpachinara, tashi' huë'ëpi. Yano'pihuachinaranta', tashi' no'pipi. ⁸ Canpoaso nipirinhüë' tahuëri pochin cancantacaso' ya'huërin. Napoaton noya yonquiatëhua', Yosë imamiatahua'. Ni'co' iyaro'sa'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' co topinan pa'pihuë'. Coton hua'na quëran nininso' a'mopi. Casconta' hua'na quëran nininso' yancopi ama inimicori ohuanacaso marëhuë'. Noya nitapahuachinara, co inimicori minsërinhuë'. Hua'na a'mopiso pochin canpoanta' Yosë natëahua' catahuainpoa'. Ina natëtëhua', noya ninosoroa'ahua'. "Yosë a'pa'iarinpoa'. O'mahuachin, noyá nicha'ësarinpaoa'," ta'tëhua' noya ninahua'. ⁹ Co ana'ntinpoaso marë' Yosë acorinpoahuë'. Sinioro Quisocristo imarëhua' ni'ton, nicha'ësarinpaoa'. Ina nohuanton cha'ësarëhua'. ¹⁰ Canpoa marë' inaso' chiminin. A'naquënpoa' nanpiarëhua', a'naquënpoa' chiminarihuarahuë', o'mantahuachin, ya'ipi imarëhuasopita quëpantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ¹¹ Napoaton nani tahuëri nicatahuaco' chiníquën cancantacamaso marë'. O'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', na'con ninontoco' noya noya imacamaso marë'. Nani noya nicatahuarama'. Aquëtë chachin niachinincanco'.

Piquëran huarë' pënëninso'

¹² Ansiano'sa' iyaro'sa' noya ni'co', ténahuë. Sinioro nohuanton, ansiano ya'conpi pënëninquëmaso marë'. Co chirotonahuë', a'chintarinënuëma'. Pëshonpatama', otërarinënuëma' ni'ton, noya ni'co'. ¹³ Na'con catahuarinënuëma' noya noya Yosë imacamaso marë'. Napoaton nosoroatoma', noya yonquirapico'. Ya'ipinquëma' noya nini'toma', ya'huëco'.

¹⁴Canpita capini iyaro'sa' nipënenco'. A'naquën co yasacatopihuë'. Inapita pënenco' ama chiroinasohuë'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, Yosë yananiantopi. Inapitanta' noya nontoco' chiníquën cancanchina'. A'naquëonta' cancanëna quëran co chinipihuë'. Catahuaco' ama Yosë nanianchinasohuë'. Inapohuatama', ama insonta' no'huicosohuë'. Sanoanan quëran pënenco'.

¹⁵A'napita ma'sha onpotohuachinënquëma', ama yai'huërëtosohuë'. Nani tahuëri noya nontoco'. No'huipirinënquëmaonta', nosoroatoma', catahuaco'. Canpita capini ninosoroatoma', a'napita piyapi'santa' catahuaco'.

¹⁶Ama sëtocosohuë'. Yosë yonquiatoma', nani tahuëri noya cancantoco'.

¹⁷Apira apira Yosë nontoco'. Ama a'na tahuëri tëranta' pahuancosohuë'.

¹⁸Ma'sha onpotopirinënquëmahuë', ama sëtocosohuë'. Nani tahuëri "Yospa-rinquën Sinioro," itoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', noya cancantoco'. "Inanta' Sinioro noya," itoco'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, ina pochin cantantacaso' Yosë nohuantërin.

¹⁹Ispirit o Santo ya'coancantërinquëma'. Cancanëmaquë nontohuachinquëma', a'naroáchin natëco'. Ni'co'. Pën noya orotohuachina, noya napëntërë'. Inapochachin Ispirito Santo yacatahuarinpoa' noya cantantacaso marë'. Ama pën atacopitërëso pochin nitocosohuë'. ²⁰"Yosë anitotërinco sha'huichinquëma," itohuachinënquëma', noya natanco'.

²¹Napoaponahuë', ni'cona nonpintochinënquëma'. A'naquën "No'tëquën a'chintaranquëma'," itohuachinënquëma', ama a'naroáchin natëtocosohuë'. Ya'ipi napopiso' Yosë quiricanën quëran tantiaco'. "Inaora yonquinën quëran a'chinamara," ta'toma', tantiaco'. Yosë nanamënsáchin natëcaso' ya'huërin.

²²Ya'ipi aoshahuaninquëmasopita a'poco'.

²³Yosëíchin asanocancaninpoa'. Canpita marë' ina nontarahuë noyásha anoyacancanchinquëma'. "Catahuaquë' Sinioro, ya'ipi cancanëna quëran noyápiachin yonqui'ina'. Naporahuaton, ya'ipi yonquinëna quëran noya nininsopitaráchin nohuanchina'. Quëma nohuanton, ya'ipi nonëna quëran huarë noyasáchin niina'," itërahuë. Ina quëran Sinioro Quisocristo o'mantahuachin, nóya ni'sarinquëma'. ²⁴Yosë nani nontërinpoa' imacaso marë'. Huëntonënquë chachin aya'coninpoa'. No'tëquën sha'huitërinpoa'. Co onporonta' nonpintarinpoahuë' ni'ton, noya catahuarinpoa'.

²⁵Quiya marënta' iyaro'sa' Yosë nontoco'.

²⁶Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²⁷Niyontonpatama', iso quirica nontoco' imapisopita nataina'. Sinioro nanan quëtërinco ni'ton, nontoco' ya'ipiya nataina', tëna huë'.

²⁸Inaora n ohu anton, Sinioro Quisocristo nosoroatënquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitaantarinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'pataantarinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaantarinquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Tata Yosë natëtoma', Siniro Quisocristo imarama'. Huëntonëinquë chachin aya'coninpoa' ni'ton, "Tata" itërëhua'. ²Inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma', tënahuë.

Oshahuano'sa' ana'intarinso'

³Iporaso' iyaro'sa' noya noya imasarama'. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Na'con na'con ninosororama' ni'ton, nani tahuëri "Yosparinquën," itërai Yosë. Ina na'con catahuarinquëma' ni'ton, ina pochin nontacaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuantërin. ⁴Ya'ipi parti Yosë imapisopita sha'huitërai. "Tisaronicaquë ya'huëpisopita noya imasapi. Imapiso marë' na'con aparisitopirinahuë': 'Yosë co naniantarinpoahuë',' ta'tona', ahuantapi. Co yaa'popihuë'. Ma'sha onpoaponaraihuënta', chiniquën cancantapi," itërai. Noya natërama' ni'ton, noya cancantërai. ⁵Imaramaso marë' parisitapomarahuë', noya ahuantërama' ni'ton: "Tëhuëenchachin Yosë catahuarinquëma'," tënai. Inaso' no'tëquën yonquirin. Yosë nohuanton, ipora parisitarama' noya noya cancantacaso marë'. Ina quëran noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma'.

⁶Iporaso' a'napita no'huirinëinquëma'. Aparisitapirinëinquëmahuë', a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin. Co naniantarinhuë'. "Oshahuano'sa' ana'intacaso' ya'huërin," tënin. ⁷Quisocristo o'mantahuachin, co huachi parisitaramahuë'. Noya ya'huarama'. Quiyanta' ipora aparisitapirinacoihuë', naporo' ya'ipi imarëhuasopita nóya cancantarihua'. Siniro Quisocristo chachin inápa quëran o'mantararin. Pën huënaratërinso huáncana ya'noarin. Anquëniro'santa' chiniquën nanantatona', o'mantararin. Inapitarë chachin o'mantararin. ⁸O'mantarahuaton, co Yosë nohuitopisopitahuë' ana'intarin. Co Siniro Quisoso nanamën natëpihuë' ni'ton, chiniquën ana'intarin. ⁹No'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. Aquë a'pahuachin,

chiníquën parisitomiatapi, co cha'ësapihuë'. Inatohua' paatona', co onporonta' Quisocristo nohuitapihuë'. Inaso' chini chiníquën nanantaton, noyasáchin niponahuë', inapitaso' co onporonta' nirayarapihuë'. ¹⁰ O'mantahuachin, imarëhuasopitaso' quënanarihua'. "Ma noyacha Quisocristoso paya. Anoyacancantërinpoa'. Inasáchin ya'ipiya chinochina'," tosarëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita napoarëhua'. A'chintohuatëinquëmara, canpitanta' natërama' ni'ton, noya ni'sarama'.

¹¹ Napoaton nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai: "Quëma nohuanton Sinioro imarinëinquë. Napoaton, catahuaquë' noyasáchin niina'. Noya noya yaimarinëinquë ni'ton, catahuaquë' noyápiachin cancanchina'. Quiyaora co nanitërai huë'. Quëmasáchin Sinioro ananitaparancoi. Catahuaquë' ya'ipi cancanëna quëran natëinëinquë," itërahuë, Yosë nontato. Noya nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ¹² Ina quëran a'napitanta' nica'tënëinquëma': "Ma noyacha Sinioro Quisoso ni'ton, ina imatona', noya nisapi paya," tosapí. Canpitanta' ina nohuitërama' ni'ton, noya noya cancantarama'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatëinquëma', catahuarinquëma' ina pochin cancantacamasa marë'. Sinioro Quisocristonta' catahuarinquëma'.

Yosë inimiconën ya'nocaso' ya'huërinso'

2 ¹ Apira iyaro'sa' o'mantacaso' tahuëri pi'pian a'chinchinquëma'. Sinioro Quisocristo o'mantahuachin, nacapirahuatëhua', pantarihua'. ² A'naquënso nipirinhüë' co no'tëquën nitotopihuë'. "O'mantacaso' tahuëri nani nanirin," itohuachinquëma', ama pa'yancosohüë'. Ama nisha nisha yonquicosohüë'. A'naquën tapon: "Cari ninorahuë. O'mantacaso' tahuëri nani nanirin," itohuachinquëma', ama natëcosohüë'. A'nanta' tapon: "Nanirin mini. Paono chachin naponinshitërincoi," itopirinëinquëmahüë', ama ina natëcosohüë'. ³ Ni'cona nonpintochinëinquëma'. Co'huara Quisocristo o'mayátërasohüë', notohuaro' piyapi'sa' Yosë a'poapi. Co pi'pian tëranta' yanatërapihuë'. Naporo' a'na quëmapi ya'huapon. Ya'ipi piyapi'sa' nonpintarin ama Yosë imacaiso marëhuë'. Pa'pi co noyahuë' nizarin. Sopairi noyá ya'coancantërin ni'ton, chiníquën ana'intacaso' ya'huërin. Ayaro' tahuëri Yosëri ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. ⁴ Inaso' Yosë inimicotërin. "Ama Yosë chinotocosohüë'. Ama manta' moshacosohüë'. Casáchin natëco. Yosë ya'huëretarahüë," tosarín. Yosë chinotopiso pëiquë chachin huënsëapon piyapi'sari chinotacaiso marë'. Pa'pi co noyahuë' nizarin. Chiníquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' yacamaiaapon.

⁵ Canpitataquë ya'huapo, nani sha'huitëranquëma'. ¿Ina naniantarama' ti? ⁶ Tahuëri nanihuachin, ina quëmapi huë'sarin. Yosë inimiconën inaso'. Yosë nohuanton, macarisona ya'copiarin ni'ton, co iporaso' huë'shatërarinhüë'. Ina nitotërama'. ⁷ Co Yosë inimiconën ya'noyatëraponahuë', ipora chachin co incari tëranta' nitotopirinhüë', nani sacatapi Yosë inimiconën hua'a-nëntacaso marë'. A'na tahuëriso nipirinhüë', Yosë nohuanton, ya'copirinsó capa nipachin, Yosë inimiconën ya'norarin. ⁸ Ya'nohuachin, piyapi'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Inari camaihuachin, notohuaro' piyapi'sari natëapi. Ayaro' tahuëriso nipirinhüë', Sinioro Quisosori ana'intarin. Huënaráchin huënaráchin o'mantahuachin, minsëarin. Topinan noncharapirinhüë', ata'huantarín. Co huachi nanitarinhüë' piyapi'sa' nonpintacaso'. ⁹ Nipirinhüë',

co'huara ina o'mayatërasohuë', notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Satana-sëri catahuarin ni'ton, nani ma'sha nanitapaarin nicacaso'. Piyapi inaora co nanitërinhuë' ina pochin nicacaso'. Nonpintaton, nani ma'sha sacai' nininso' a'notohuachina, natërapí. Ni'pachina', pa'yanapi. ¹⁰Co noyahuë' nicaton, na'a piyapi'sa' nonpintarin. Co no'tën nanan nohuantopihuë' ni'ton, Yosë inimiconën natëapi, parisitopiquë pa'sapi huachi. Yosë nanamën nohuantopi naporini, cha'ëitonahuë'. ¹¹Napoaton, Yosëri tananpitarin nonpin nanan natë-caiso marë'. Sopai nohuanton, natëapi. ¹²Co no'tëquën yonquiatonahuë', co noyahuë' nicacaiso' pa'yatapi. Ina pochin cancantopi ni'ton, Yosëri ana'intarin.

Yosëri huayonin nicha'ëcaso marë'

¹³Canpitaso nipirinhüë' iyaro'sa', imarama'. Sinioro nosororinquëma'. Iráca quëran huarë' Yosë huayoninquëma' huëntonënuquë ya'conacamaso marë'. No'tën nanan natëhuatama', Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' Yosë nohuantërinso chachin nicacamaso marë'. Ina yonquiatoi, Yosë nontërai: "Ma noya Sinioro inapitaso' nicha'ëran ni'ton, 'Yosparinquën,' " itërai, Yosë nontatoi. ¹⁴Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, canpitanta' imarama'. Yosë acorinquëma' Sinioro Quisocriso pochin nicacamaso'. A'na tahuëri o'mantahuachin, ina pochin ya'noarama'.

¹⁵Napoaton iyaro'sa', chiníquën cancantatoma', ya'lipi cancanëma quëran imaco'. Canpitataquë ya'huasocoi, no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina quëran quirica a'patëranquëma' na'con na'con nitotacamaso marë'. No'tën nanan-sáchin imamiatoco'. ¹⁶Sinioro Quisocriso catahuainquëma' chiníquën cancantacamaso marë'. Inaora nohuanton, Tata Yosënta' nosoroatonpoa', achinicanamiatërinpoa'. A'na tahuëri ya'huërinquë chachin quëpantarinpoa'. Sha'huitërinpoa' ni'ton, ina ninarëhua'. ¹⁷Ina yonquiatoi, canpita marë' Yosë nontarai. "Nani tahuëriya Sinioro catahuaquë', chiníquën cancanchina'. Achinicancanquë' noyasáchin niina'. Catahuaquë' noyásha noina'," itërai.

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

3 ¹Iporaso' iyaro'sa', quiya marënta' Yosë nontoco' nanamën noya a'china'huaiso marë'. Ya'lipi parti nahuinacaso ya'huërin. Canpitaso' natanatomacoi, noya imarama'. A'napitanta' a'chintohuatoi, noya nohuanchina'. Canpita pochachin noya imaina'. Ina marë' Yosë nontoco'. ²A'naquënso nipirinhüë' co yaimapihuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopi. No'huitonacoi, yaahuërinacoi ama a'china'huaiso marëhuë'. Yosë nontoco' inapita quëran nicha'ëincoi. ³Tata Yosëso nipirinhüë' co onporonta' naniantërinpoahuë'. Achinicananinpoa'. Sopai yaminsëpirinpoahuë', ina ni'sarinpoa'. Catahuarinpoa' sopai minsëcaso'. ⁴Pënënpatëinquëmara, noya natëramacoi. Co a'poatomahuë', imamiatarama'. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, noya imasarama', ténahuë'. ⁵Yosë catahuainquëma' ina nosororinpoaso' na'con yonquicamaso marë'. Parisitopiramahuë', achinicanainquëma' Quisocriso pochin ahuantacamaso marë'.

Sacatacasonta' ya'huërinso'

⁶Sinioro Quisocriso nanan quëtërincoi ni'ton, no'tëquën iyaro'sa' pënëninquëma'. A'naquëmaso' imapomarahuë', co sacatatomahuë', nisha

nisha yonquirama'. Yosë nanamën no'tëquën a'chintopirainquëmahuë', co natëramacoihuë'. In sosona inapohuachin, ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë'. ⁷Nani nitotërama' noya nicacamaso'. “Nonancoi,” itërainquëma'. Canpitataquë ya'huasocoi, co quiyaso' topinan ya'huëraihuë'. Co chiroraihuë'. ⁸Co a'na piyapi cosharonën topinan ma'paraihuë'. Nani tahuëri chiníquën sacatërai. Tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'pata'huaiso marëhuë'. ⁹Hua'qui' a'chintërainquëma' ni'ton, noya topinan ma'patacaso nipirinhüë', co topinan ma'parainquëmahuë'. Sacatatoi, ma'sha pa'anai. Noya sacatërai nonanamacoiso marë'. ¹⁰Canpitataquë ya'huasocoi, pënërainquëma'. “Insosona co yasacatohuachinhüë', ama coshachinsosohüë',” itërainquëma'. ¹¹Nanan nani natantërahuë. A'naquëma' co yasacatomahuë', topinan pa'sárama'. Naporahuaton, ma'toma ma'toma nonatoma', piyapi'sa' chinotërama', natantërahuë. ¹²Sinioro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënarainquëma': Ama huachi iyaro'sa' ina pochin cancantocosohüë', ténahuë. Sano yonquiatoma', noya sacatoco' pahuanterinquëmaso' pa'ana-caso marë'.

¹³Na'auquëma' iyaro'sa' noya nisarama'. Ama amiatoma', nisha cancantocosohüë'. Nani tahuëri noya nico'. ¹⁴Nani ninshitatoí, pënërainquëma'. Inso tëranta' co yanatëhuachincoihuë', pënëncó'. Co natëtohuachinhüë', ama inapitarë'quëma' nipayacosohüë' oshanëna marë' tapaina'. ¹⁵Napoaponahuë', ama inimico pochin nicatoma', no'huicosohüë'. Iyaparima pochin nicatoma', sanoanan quëran pënëncó'.

Asanocancaninpoaso'

¹⁶Sinioroíchin asanocancaninpoa'. Ina catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. Ma'sona onpopiramahuënta', nani tahuëri catahuainquëma' ama pa'yanacamaso marëhuë'. Nani tahuëri noya a'painquëma'.

¹⁷Ca Paonoco caora imirahuë quëran pi'pian ninshitërainquëma' saludos a'pata'huanquëmaso marë'. Nani quirica ninshitërahuëquë iso pochin ninshitërahuë. Ina nicatoma', nitotarama': “Paono mini ninshitërinpoa',” tosarama'. ¹⁸Sinioro Quisocristo inaora nohuanton, nosoroatëinquëma', ya'ipinquëma' catahuainquëma'. Nani ninshitërainquëma huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitërinso'

Timotio yonquiaton, nanan a'patërinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya, ya'huaran? Noya canta' ya'huarahué. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë chachin anoyacancantërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nicha'ërinpoa'. Quisocristo imatëhua', ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. ²Timotionquën ninshitaranquën. A'chintëranquën ni'ton, Quisocristo natëton, ina imaran. Napoaton hui'nahuë pochachin ni'nanquën. Na'con nosororanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Noya nosoroinquën. Nani tahuëri asanocancainquën. Quisocristonta' inapochachin catahuainquën. Inasáchin natërehua'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³I'hua Masitoniaquë yapa'patëra, sha'huitëranquën. "Ípisoquë ya'huëtaquë' pënëntamaso marë'," itëranquën. Iporanta' inachachin sha'huitaranquën. Inaquëranchin ya'huaton, pënëntáquë'. A'naquën nisha nisha nanan a'chinapi. Inapita sha'huitëquë' ama ina pochin a'chi'inasohué'. ⁴Shimashonënpita iráca napopiso' yonquíapi. Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha'huitopiso' yonquirápi. Ama huachi inapita yonquicaíso marëhuë' sha'huitëquë'. Ina pochin a'chinpachina', topinan quëran a'chinapi. Piyapi'sa' nisha nisha nonsapi. Co catahuapihuë' Yosë nohuitacaiso'. Yosëíchin natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya noya imacaso marë'.

⁵No'tën nanansáchin imapatëhua', catahuarinpoa' noya ninosorocaso'. Noyápiachin cancantohuatëhua', co nisha nisha yonquiarihuahuë'. Ina quëran cancanënpoa quëran huarë' natëarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', noya nosoroarihua'. Ina Yosëso' nohuantërin. ⁶Nisha a'china'piro'saso nipirinhué', co ina pochin yonquipihuë'. Yosë nohuantërinso' naniantatona', topinan quëran nonsapi. ⁷"Quiyaso' maistrocoi. Ya'ipi pënëntërinso' nitotërai," topirinhué', co no'tëquën nitotopihuë'. Chiniquën nonpirinhué', co nitotopihuë'.

⁸Moisësë pënëntërinso' noya niponahuë', ma'marë chachinsona pënëntërinso' nitotatëhua', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huërin. ⁹Noya nipi-sopita co pënënacaso' ya'huërinhuë'. A'napitaso nipirinhué' pënënacaso' ya'huërin. Co Yosë natëtonahuë', co insonta' yanatëpihuë'. Co natantonhuë' niconpi. Pa'pi co noyahuë' nipi, oshahuanpi. Yosënta' tēhuapi. Co ina chinotopihuë'. A'naquënso' pa'pina', a'shina' inapita co quë'ya-tonahuë', yatëpapi. A'naquëonta' tēpatopi. ¹⁰Nisha nisha nicacaiso' yonquipi. Sa'ina',

so'ina' inapita ya'huëtaponaraihuë', monshihuanpi. Quëmapi capini, sanapi capini nisë'huapi. Piyapi'sa chachin ihuatopi pa'anacaiso marë'. Nonpintopi. "Tëhuëenchachin no'tëquën nonahuë," taponaraihuë', nonpinpi. Yosëso' noya nicacaso' a'chintopiripoahuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'. Ina pochin nipi-sopita tëhuëenchinso' pënënacaso' ya'huërin. ¹¹Yosë nanamënso' noya nóya. Ina quëran nicha'ërinpoa'. "Ma noyacha Yosëso paya," itërëhua'. Ina chachin acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'.

Quisocristori catahuarinso'

¹²Ina marë' Siniro Quisocristo achinicananinco. "No'tëquën natëarinco," ta'ton, acorinco a'china'huaso marë'. Napoaton: "Yosparinquën Siniro," itërahuë'. ¹³Iraca caso' nisha cancantërahuë'. Quisocristo pinorahuë'. Imarin-sopita no'huito, aparisitërahuë'. Quisocristo nipirinhue' nosororinco. Co nohuitatohuë', co natëyatërarahe' ni'ton, nosororinco. ¹⁴Siniro chachin inaora nohuanton, nosoroatonco, na'con catahuarinco. Catahuahuachincora, "Quisocristoichin anoyacancantarinco," ta'to, ina natërahuë'. Ina imato, nosororahuë' canta'. ¹⁵No'tëquën sha'huitaranquëma'. Ya'ipi piyapi'sa' natëina'. Quisocristo isoro'paquë o'marin oshahuano'sa' anoyacancantacaso marë'. Caso' na'con na'con oshahuanpirahuë', anoyacancantërinco. ¹⁶Yosë nosororinco. Hua'qui co noyahuë' nipirahuë', nosororinco. A'napitanta' natëcaiso marë' napotërinco. "Paono pa'pi co noyahuë' nipirinhue', hua'qui ahuantaton, Quisocristori nosororin. Nosoroarinco canta'," ta'tona', natëta'pi. Natëtohuachina', Yosë nohuitatona', noya nanpiapi. A'na tahuërinta' inäpaquë nanpimiatapi. ¹⁷Napoaton Yosëichin natëahua'. Nani tahuë-riya: "¡Ma noyacha Yosëso paya!" itahua'. Inaso' co onporonta' ta'huantaponhuë'. Co quënanpirëhuahuë', hua'anëntomiatërinpoa'. Inaichin chinotacaso' ya'huërin. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

¹⁸Hui'nahuë pochin api, ni'nanquën. I'hua chachin ansiano'sa' Yosë nontatona', acorinënquën Yosë nanamën a'chinamaso marë'. Naporo' Yosëri anitotërinso' sha'huitatënën, pënëninënquën. "Yosë nohuanton, api, nanamën noya a'chinaran. Ina marë' acorinquën. Parisitaponahuë', catahuarinquën. Napoaton Quisoso a'chininso chachin a'chinquë'," itërinënquën. Iporanta' inachachin pënënanquën. Quisoso nanamën chachin a'chinquë' sopai minsëcaso marë'. Tëhuëenchachin sopai yacanapiripoahuë', Quisocristo catahuarinpoa' minsëcaso marë'. ¹⁹Inasáchin natëton, pënëntëquë'. Quisocristo nohuantërinso'achin yonquiaton, noya niquë'. Noyápiachin cancantaton, piyapi'sa' a'chintëquë'. A'naquënso nipirinhue' cancanëna quëran noya nicacaiso' nitotopirinhue', co yanatëpihuë'. Nani Yosë naniantatona', co huachi yonquipihuë'. Quisocristo a'poatona', co huachi imapihuë'. ²⁰A'naso' Iminio itopi. A'nanta' Aricantëro itopi. I'hua niyontonpatëira, inapita chiniquën pënënahue'. "Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'pailinquëmasohue'. Satanasë natërama' ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itërahuë'. Ama huachi Yosë pinocaiso' marëhuë' chiniquën pënënahue'. "Oshaquëran co noyahuë' yonquipi-sopita naniantatona', Yosë pochin cancantantapona' nimara," ta'to napotërahuë'.

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

2 ¹Ya'ipi piyapi marë' Yosë nontacaso' ya'huërin. Niyontonpatama', na'con nontoco' Yosëri catahuain. "A'paniarinpoa' mini," ta'toma':

“Yosparinquën Siniro,” itoco!. Ina'ton pënënaranguëma'. ²Copirnoros'a marë' Yosë nontoco' noya hua'anëntacaiso marë'. Ya'ipi hua'ano'sa marë' Yosë nontoco' noya nicacaiso marë'. Noya hua'an nipachin, co aquëtë' piyapi'sa' nino'huiapihuë'. Sano yonquiatëhua', noya ya'huarihua'. Ina quëran Yosë yonquiatëhua', noya nisarihua'. ³Ina pochin Yosë nontacaso' nóya. Inaso' nicha'ërinpoa'. Nontohuatëhua', noya nataninpoa'. ⁴Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ëcaso' nohuanterin. Nanamën no'tëquën nitochina'. ⁵Yosëf-chin chinotacaso' ya'huërin. Oshahuanëhua' ni'ton, inimicotopirëhuahuë', Quisocristo nanan anoyatërinpoa'. Inasáchin Yosë anohuitërinpoa'. Inaso' Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitimarín. ⁶Quisocristo inaora nohuanon, nicha'ëinpoaso marë' chiminín. Chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Tahuëri nanihuachina', Yosë yanicha'ërinpoaso' anitotërinpoa'. ⁷Ina nanan sha'huica'huaso marë' Yosë acorínco. A'parínco nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. “Yosë no'tëquën nontërinpoa'. Ina natëco,” itërahuë'. Tëhuëenchachin no'tëquën nonahuë', co nonpinahuë'.

⁸Napoaton nani parti niyontonpachina', quëmapi'sa' Yosë nonchina', ténahuë'. Ama no'huichinasohuë'. Ama nisha nisha ninonchinasohuë'. Noyápiachin cancantatona', Yosë nonchina'. ⁹Sanapi'santa' noya niina'. A'naquën sanapi'sa' nitapacaisoráchin yonquipi. Na'con na'con yanco nitonpomototopi, notohuaro' miyo pë'pëpi, nisha nisha a'sontanpapi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso' pa'yatopi. Ainën tapacaisoráchin yonquipi. Yosë imarinsopitaso nipirínhuë', ama inasáchin yonquiatonahuë', sano yonqui'ina'. Ama piyapi'sari pa'yatacaiso marëáchin nitapainasohuë'. ¹⁰A'mopiso' ama na'con na'con yonqui'inasohuë'. Noya nicacaiso' na'con na'con yonqui'ina'. Yosë imapi ni'ton, inaíchin chinochina'. ¹¹Yosë nanamën a'chinpachina', sanapi'sa' ta'tatona', noya nataina'. Natanahuatona', noya natëina'. ¹²Niyontonpatama', quëmapi'sa' pënëenchina'. Sanapi'saso nipirínhuë', co pënëntacaso' ya'huërinhuë'. Ama quëmapi'sa' camaiinasohuë', ténahuë' caso'. Ta'tatona' nataina'. ¹³Atan'ton Yosëri ninín. Ina quëran Ipa ninín Atan catahuacaso marë'. ¹⁴Naporahuaton, sanapi'ton co noyahuë' ninín. Sopairi nonpintohuachina, ina natëton oshahuanín. Co Atan nonpintërinhuë'. ¹⁵Sanapi'saso nipirínhuë' hua'huinpita noya aso'sohuachina', Yosëri noya ni'sarin. “Yosë catahuarínco,” ta'tona', imamiachina'. Piyapi'sa' noya nosoro'ina'. Noyasáchin ni'ina'. Sano yonqui'ina'. Inapohuachina', nicha'ësarin.

Ansiano'sa' acocaso' ya'huërinso'

3 ¹No'tëquën sha'huitaranquën. Ansiano yaya'conpachina', noya yonquiapi. Ansiano'sa' tëhuëenchachin catahuarínënpoa'. ²Napoaton yaya'conpachina', nóya nipisopitaráchin ya'coina'. Ama piyapi'sari pinocaiso marëhuë' noyasáchin niina'. A'na sa'ináchin ya'huëchina'. Co monshihuanacaiso' ya'huërinhuë'. Sano yonqui'ina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imaina'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. A'chinacaiso' noya nitochina'. ³Ama no'piinasohuë'. Ama yaahuëchinasohuë'. Sano yonqui'ina'. Ama yano'huichinasohuë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohuë'. ⁴Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita noya a'paiatona', a'chinchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso marë'. Sanoanan quëran pënënpachina', noya

natèrapi. Pa'pina' noya ni'sapi. ⁵Co hui'ninpita tēranta' pēnēnpachinhuē', a'napitarinta co yanatēponhuē'. Napoaton co nanitērinhuē' Yosē imapisopita noya catahuacaso'. ⁶Hua'qui imapisopitaráchin ansiano ya'coina'. Nasha imarinso' ya'compachin, co noyahuē' yonquiamara: “Caso' ansianoco ni'ton, noya noyaco,” tapon nimara yonquinēnquē. Iráca sopai hua'an ina pochin yonquihuachina, Yosēri ana'intērin. Ni'cona inapochachin ana'intochinquēma'. ⁷Noya nininsoráchin ya'coina'. Noya nipachina', co imapisopitarihuēnta' noya ni'sapi: “Inaso' noya quēmapi,” tosapi. Co noyahuē' nicaponahuē', ya'compachin, sopai hua'ani nonpintaton, minsēarin. Piyapi'sarinta' tēhuapi.

Tiacono'sa' acocaso' ya'huērinso'

⁸Ansian o'sa' catahuarinsopitaso' tiacono'sa' topi. Inapitanta' natētono'sa' niina'. No'tēquēnáchin noina'. Ama nisha nisha noinasohuē'. Ama no'piinasohuē'. Ama nonpinatona', coriqui canainasohuē'. ⁹Yosē anitotērinpo aso' nōya nitochina'. Nitotatona', cancanēna quēran huarē' natēina'. Inapohuachina', noyápiachin cancantapi. ¹⁰Ama a'na-roáchin aya'concosohuē'. Pi'pian tēnitoma', ni'co'. Noya nipachina', ya'coina'. ¹¹Tiaconaro'santa' natētono'sa' niina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohuē'. Ama pinochinasohuē'. Ama no'piinasohuē'. Noyasáchin niina'. ¹²Tiacono'saso', a'naíchin sa'ina' ya'huēchina'. Hui'ninpita noya pēnēina' no'tēquēn natēcaiso marē'. Ya'ipi pēnēnquē ya'huēpisopita noya a'paitona', a'chinchina'. Ina pochin cancantērinsoptarachin ya'coina'. ¹³Tiacono'sa' noya nipachina', imapisopitari noya ni'sapi. Noya Yosē marē' sacatohuachina', chini chiniquēn cancantapi. Quisocristo noya natētona', nanamēn a'chinapi.

Yosē huēntonēnquē ya'conpisopita

¹⁴⁻¹⁵Na'con yonquiatēnquēn api, nicaponquēn yapa'sarahuē. “Co hua'quiya quēranhuē' pa'sarahuē topirahuē'. Hua'qui quēran a'na' pa'samarahuē,” ta'to, iso quirica ninshitaranquēn pēnēna'huanquēnso marē'. Yosē huēntonēnquē ya'conpatēhua', onpopinsona nicacaso' sha'huitaranquēn. Yosēso' nanpiárin. Canpoarē chachin ya'huērarin. Nanamēn no'tēquēn anitotērinpoa'. Imarēhuasopita niyontonpatēhua', no'tēquēn a'chinarihua'. ¹⁶Iráca co Yosē nohuutopirēhuahuē', iporaso' Quisocristo anohuitērinpoa': “Ma noyacha inaso paya,” tēnēhua'.

Yosē hui'nin isoro'paquē o'maton, piyapi chachin nasitimarin.

Ispirito Santo chachin anitotērinpoa' Yosē hui'nin nininso'.

Nanpianthuahachina, anquēniro'sarinta' quēnanpi.

Imapisopitari ya'ipi parti paatona', nanamēn sha'hui'piapi.

Na'a piyapi'sa' natēpi.

Iporaso' Yosē'pa' noya ya'huērin. Inatohua' Yosēri quēpantarin.

Yosē nanamēn a'porapiso'

4 ¹Tēhuēnchachin Ispirito Santo ninoton, a'ninquēchin sha'huitērinpoa': “A'na tahuēri a'naquēn piyapi'sa' Yosē nanamēn a'porapi. Sopai natētona', nonpin nanan a'chinpachina', imasapi. Ayaro' tahuēri ya'caritohuachin, naporapi,” tēnin. ²Naporo' nonpina'piro'sa' ya'huapona' piyapi'sa' nonpintacaiso

marë'. "Quiyanta' Yosë imarai," topirinahuë', co no'tëquën nonsapihuë'. Nitotaponaraihuë', co cancanhuanhuë' pochin nica-tona', co natëtochináchinhuë' cancantapi. Hua'qui' sopai natëtona', co huachi nanitapihuë' Yosë natëcaiso'. Inapitaso' nisha a'chinapi. ³"Ama sanapi macosohuë'. Nisha nisha cosharo' a'poco huachi," tosapi. Napopirinahuë', Yosë ya'ipi cosharo' ninin capacaso marë'. Nanamën nitotatëhua', Yosë natëhuatëhua', co a'poarihuahuë'. "Yosparinquën, Siniro," itatëhua', caparihua'. ⁴Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Napoaton nóya. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. "Yosparinquën, Siniro," itatëhua', ya'ipiya noya caparihua'. ⁵Yosë quiricanën yonquiatëhua', Yosë nontohuatëhua', noya capacaso', ténin Yosë.

Quisocristo marë' noya sacatacaso' ya'huërin

⁶Nani pënënanquën. Ina nanan a'chinpatan, noya nisanan. Quisocristo noya ni'sarinquën. Cosharo' achinirinpoco pochin Yosë nanamën natëhuatan, achinicananarinquën. No'tëquën a'chintërainquën ni'ton, noya imasaran.

⁷Nonpin nanano'saso nipirinhuë' tananpitëquë'. Inahuara yonquinëna quëran naporapi ni'ton, tananpitëquë'. Inapitaso' topinan quëran a'chinapi. Quëmaso nipirinhuë' nani tahuëri yonquiquë' Yosë noya imacaso marë'. ⁸Nani tahuëriya sacatohuatëhuara, chinipirëhuahuë', noya noya Yosë imacaso' yonquihuatëhua', achinicananinpoa'. Achinicananpachinpoa', noya noya nisarëhua', ténahuë. Noya noya imapatëhua', isoro'paquë noya nanpiarëhua'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' nanpimiatarihua'. ⁹Caso' no'tëquën pënëntërahue, ya'ipi piyapi'sa' natëina'. ¹⁰Ina marë' paatëhua', Yosë nanamën sha'huirárëhua'. Parisitarihuarahue', a'chinárëhua'. Yosëíchin ninarëhua'. Inaso' nanpiarin ni'ton, ya'ipi piyapi nicha'écaso' nohuanterin. Natëhuatëhua', anoyacancantatonpoa', nicha'ésarinpoa'.

¹¹Nani a'chintëranquën ni'ton, inachachin api a'chinquë'. A'chinaton, pënëntëquë' natëina'. ¹²Co mashonquënhuë' niponahuë', noya pënëntëquë' mashoro'santa' natëinënquën. Ya'ipi piyapi'sa' noya nontëquë'. Nosoroaton, catahuahuë'. Cancanën quëran huarë' Yosë natëquë'. Sano yonquiaton, noyápiachin cancantëquë'. Noyasáchin niquë' imapisopita nonainënquënso marë'. ¹³Niyontonpachina', Yosë quiricanën nontëquë'. Ina nontaton, pënëntëquë'. Quisocristo nanamën a'chintëquë'. Ca cancona'huarë' inapoquë'. ¹⁴Íraca ansiano'sa' niyontonahuatona', acorinënquën Yosë nanamën a'chinamaso marë'. Së'huamotorahuatënëquën, nanan quëtërinënquën a'chinamaso marë'. Ina quëran Yosë catahuarinquën nóya a'chinamaso'. Ama ina naniantaton, topinan ya'huëquësohuë'.

¹⁵Yosë nanamën a'con yonquiaton, a'chináquë'. Ya'ipi cancanën quëran huarë' imaquë'. Ina quëran pënënpatan, a'napita noya ni'sarinënquën. "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya noya pënëntërin," tosapi. ¹⁶Nani tahuëri yonquiquë' nóya imacamaso marë'. Naporahuaton, no'tëquën a'chinquë'. Inapohuatan, Yosë catahuarinquën imamiataton cha'écaso marë'. A'napitanta' natanpachinquën, cha'ésapi.

A'naya a'naya pënënacaso ya'huërinso'

5 ¹Mashoro'sa' co noyahuë' nipachina', ama no'huíquësohuë'. Tata pochin nica-ton, sanoanan quëran pënënuquë'. Napopináchin pi'lipitëramaso',

iyaparin pochin ni'quë'. Inapitanta' nosoroaton, sanoanan quëran pënënuquë'.
² Sanapi'santa' pënënacaso' ya'huërin. Payaro'sa' nipachin, mama pochin nicanon, sanoanan quëran pënënuquë' noya cancanchina'. Imoyaro'santa' napopináchin pi'ipitëramaso' oshiparin miáchin pochin ni'quë'. Ama inapita pi'pian tëranta' narintëquësohuë'. Noyasáchin yonquiaton, nontëquë'.

Quëyorono'sa' napopiso'

³ Isonta' api, imapisopita sha'huitëquë' nitochina'. "Quëyorono'sa' noyá sa'ahuamia nipachina', nosoroatoma' catahuaco'," itëquë'. ⁴ Nipirinhue', hua'huinpit a y a'huëtohuachin, inapita pënënuquë' a'shina catahuaina'. Aminpitarinta' catahuaina'. Aso'sorin ni'ton, inahuarinta' i'huëretanta'ina'. Nosoroatona', nocomanta'ina'. Ina Yosë na'con nohuanterin. ⁵ A'naquën quëyorono'saso nipirinhue', co hua'huinpit a y a'huëtërinhue'. Yosëichin yonquiarin. "Ina catahuar inco," ta'ton, nani tahuëri Yosë nontarin. Tashirë chachin nontarin. Inapitaso' catahuahua'. ⁶ A'naquën quëyorono'saso nipirinhue', nipa'yatacasoáchin yonquipi. Nanpiaponahuë', chimipi pochin cancantopi. Co huachi Yosë yonquipihuë' ni'ton, co inapita catahuacaso' ya'huërinhue'. ⁷ Nani api sha'huitëranquën. Ya'ipi imapisopita pënënuquë' natëina'. Ama a'napitari pinocaiso marëhuë' noya niina'. ⁸ Quëmopinëna' tëhuëenchachin nosorocaso' ya'huërin. Pahuantohuachina', catahuaina'. A'shina', pa'pina', hui'ninpit a, inapita na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Catahuaina', nocomanta'ina'. Insoarisona co nocomahuachinahuë', co huachi Yosë natëapihuë'. Co quëmopinëna' nosorohuachinarahuë', na'con na'con oshahuanapi.

⁹ A'naya a'naya niyontonpiquë quëyorono'sa' nininënpita ninshichina' catahuacaiso marë'. Payaro'saráchin acoina', saota shonca pi'ipitërinso'. A'naíchin so'yatërinso'. ¹⁰ Noya nininsoráchin aco'ina'. Iso pochin nipisopita: Hua'huinpit a noya aso'sorinso'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, o'shitërinso'. Co manta' apirarinsohuë'. Piyapinën pochin cancantaton, imapisopita catahuarinso'. Parisitopisopita nosororinso'. Noyasáchin nininso'. Ina pochin nipisopita aco'ina'.

¹¹⁻¹² Nanon quëyorono'saso nipirinhue', ama acoinasohue'. "Quisocristo marëáchin sacatarahuë', co so'yantapohue'," taponahuë', oshaquëran ina naniantaton, naquëranchin so'yaantacaso' yonquiantapon nimara. So'yaantacaso' noya nipirinhue', ma'sona Quisocristo sha'huitërinso' co naniantacaso' ya'huërinhue'. Naniantohuachin, ina marë' oshahuanarin ni'ton, ama inapitaso' acoinasohue'. ¹³ A'na quëonta' topinan ni'tapona' pa'sápatona', chiropi. Naporahuaton, ma'tona ma'tona nonsapi, pinotapi, co napocasohue' nipirinhue'. ¹⁴ Napoaton nano'sa' so'inari ayananpihuachina', so'yanta'ina', tënahue'. So'yantatona', hua'huaanta'ina'. So'ina', hua'huinpit a, inapita nocomahuachina', noya nisapi. Napohuachina', co a'napitari pinosapihuë'. ¹⁵ Ni'quë' api. A'naquën quëyorono'sa' nani nisha cancantopi. Quisocristo a'porahuatona', sopai natëpi.

¹⁶ Quisocristo imapatëhua', noya niahua'. Quëyoron quëmopinënpoa' ya'huëhuachin, canpoari chachin catahuahua' noya nancicaso marë'. Ina quëran a'napita imapisopitarinta' sa'ahuamiaro'sarachin catahuaina'.

Ansiano'sa' nininso'

¹⁷ A'naquën ansiano'sa' noya noya Yosë marë' sacatopi. Paatona', nani tahuëri a'chinápi, pënëntápi. Inapita noya noya ni'co'. ¹⁸ Yosë quiricanën

quëran sha'huitërinpoa'. "Toro asacatohuatama', a'caco'. Trico i'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocosohuë'. Tananpítoco' pì'pian pì'pian coshachin," të nin. "Piyapí asacatohuatama', pahuërëco'," tënin anta'. Napoaton ansiano'sa' Yosë marë' sacatopi ni'ton, catahuaco'. Ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasohuë'.

¹⁹Nanan natantohuatan, ama a'naroáchin natëquësosohuë'. A'na piyapiria-chin ansiano sha'huirapihuachin, co natëcaso' ya'huërinhuë'. Catoya'pihuë nìpon, caraya'pihuë nìpon, inachachin sha'huirapihuachina', naporo huarë' natëquë'.

Nisha nisha pënëntërinso'

²⁰Ansiano tëhuënnachin co noyahuë' nìpachina, pënëncaso' ya'huërin. Ya'ipi imapisopita ayontonahuaton, chiníquën pënënnquë'. A'napitanta' të'huatatona', noya nicacaiso marë' pënënnquë'.

²¹Tata Yosë Quisocristorë chachin ni'sarinpoa'. Anquëniro'sa' acorinsopitanta' ni'sarinënpoa'. Napoaton api, ya'ipiya no'tëquën pënënnquë'. Ama a'naroáchin ana'intëquësosohuë'. Noya natantëquë' no'tëquën nitotacaso marë'. Ina quëran no'tëquën yonquiaton, pënënnquë'. Inso tëranta' co noyahuë' nìpachina, pënëncaso' ya'huërin. ²²Ansiano yaacohuatan, noya yonquiaton, oshaquëran acoquë'. A'naroáchin acohuatan, co noyahuë' nìpachina, quëmanta' na'ianan. Noyasáchin niquë'.

²³Apira apira yacanioran ni'ton, ama api i'sharáchin o'oquësosohuë'. Pi'pian huinonta' o'oquë', aquëtë' caniotan.

²⁴A'naquën co noyahuë' nìpachina, ya'ipi piyapi'sari nitotopi. "Inaso' oshahuanin. Ina marë' Yosëri ana'intarin," topi. A'naquënso nìpirinhuë' oshahuanaponahuë', co a'naroáchin nitotërëhuahuë'. Nìpirinhuë', co cancanën quëran imarinhuë' ni'ton, oshaquëran nitotarihua'. ²⁵Inapochachin a'naquën noya nìpachina, ya'ipi piyap'sa' nitotopi. A'naquënso' nóya nìponahuë', co a'naroáchin nitotërëhuahuë'. Oshaquëranchi inanta' nitotarihua'.

6 ¹Patron marë' sacatopisopita, pënënnquë' patronëna' noya nìcatona' natëina'. Co natëhuachinahuë', no'huitatona', Yosë pinopona' nimara. "Yosë nanamënso' napoonin ni'ton, ina imatona' co yanatërinacohuë'," tapona' nimara. Co ina Yosë nohuanterinhuë'. ²"Patronënta' Quisocristo imapachin, ama ina marë' chiroinasohuë'. Iyaparin pochin nìcatona', noya noya sacachina'. Imarinso' catahuarapi ni'ton, nóya sacachina'. Inanta' Yosëri nosororin ni'ton, noya catahuaina'," itëquë'. Ya'ipi carinquën pënënanquënso', a'chinquë'. Onpopionta' pënënnquë' natëina'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³Quisocristo no'tëquën a'chintërinpoa'. Natëhuatëhua', noya noya cancantarihua'. A'naquënso nìpirinhuë' Siniro nanamën co natëtonahuë', nisha a'chinpi. Nonpin nanano'sa' a'chinapi. ⁴"Ya'ipiya nitotërai," topirinahuë', co yonquihuë'. Topinan quëran nonsápi. Nisha nisha nanano'sa' yonquiatona', nonconpi. Pa'yatopi piyapi'sa' ano'huítacaiso'. Inapita natanpachinara, niapiratopi, nino'huipi, nìpinopi. "Nonpintërinco nimara," ta'tona', co huachi natërapihuë'. ⁵Nitapicancantatona', co niquë'yapihuë'. Iráca Yosë nanamën nitotopirinahuë', ina naniantatona', co

huachi no'tëquën yonquipihuë'. Ma'sha canacaiso marë' Yosë yaimaconpi. Co ina marë' imacasohuë' nipirinhüë', napopi. Ama inapitaso' natanquësohuë'.

Canamiatërëhuaso'

⁶No'tëquën Yosë imapatëhua', tëhuënhachin canamiatarihua'. Co na'a ma'sha ya'huëtöpirinpoahuë', sano cancantohuatëhua', nóya ya'huarihua huachi. ⁷Nasitohuatëhua', co manta' ya'huëtërinpoahuë'. Naporahuaton, chiminpatëhuanta', ya'ipi ma'shanënpoa' patarihua'. ⁸Napoaton capacaso', a'mocaso' inapita ya'huëtöhuachinpoa', sano cancantahua'. ⁹A'naquënso nipirinhüë' coriqui canacasoáchin yonquipi. Inasáchin cancantatona', sopai natëpi. Nani ma'sha nohuantatona' huënsonquë ma'sha manëso pochin nisapi. Inasáchin yonquiatona', aquë aquëtë' nohuantapona'. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'ntarin'. ¹⁰Coriquiráchin pa'yatohuatëra, nisha nisha yonquirë'. Co noyahuë' ninë'. Nonpinë', ihuatërë', no'huitërë', ina pochin yonquirë'. A'naquën coriquiráchin yonquiatona', Yosë a'popi. Ina quëran cancanëna quëran co huachi noya cancantopihuë'. Sëtatona', chiníquën parisitapi.

Imamiatacaso' ya'huërin

¹¹Q uëm aso nipirinhüë' api Yosë imaran ni'ton, ama coriquiráchin yonquiquësohuë'. Noya nicacasoáchin yonquiquë'. Cancanën quëran huarë' Yosë chinotëquë'. "Inaso' nosoroatonco, catahuarinco," ta'ton, noya natëquë'. Naporahuaton, ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ma'sha onpoaponahuë', chiníquën cancantëquë'. Sano piyapi niquë'. ¹²Iráca imapisopita niyontonpachinara, chiníquën cancantaton, "Caso' Quisocristo imarahuë'," itëran. Napoaton "Yosë catahuarinco," ta'ton, sopai minsëquë'. Yosë nani huëntonënnquë aya'coninquën ni'ton, imamiatëquë'. Ina quëran a'na tahuëri inápaquë nanpimiataran. ¹³Yosë chachin ananpirinpoa'. Inaso' ni'sarinpoa'. Quisocristonta' ni'sarinpoa'. Iráca inanta' chiníquën cancantaton, Ponsio Pirato no'tën nanan sha'huitërin. ¹⁴Ina yonquiaton, Quisocristo noninso chachin natëquë'. Ama a'napita pinocaiso marëhuë' no'tëquën a'chinquë'. Siniro Quisocristo o'mantaquë huarë' noya natëquë'. ¹⁵Tahuëri nanihuachin, Yosë nohuanton, o'mantararin. Yosëfchin hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi hua'ano'sa' ina natëina'. Copirnorosarinta' natëina'. "Ma noyacha Yosëso paya," ichina'. ¹⁶Inasáchin co ta'huantarinhuë'. Nanpirápon inaso'. Noya noya ni'ton, huënaráchin pochin ya'norin. Co ya'carichinachinhuë'. Iráca quëran hu arë' co insonta' Yosë quënaninhüë'. Ipora huanta' co quënanarihuarahuë', ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ya'ipiya nanitaparin. Amen.

¹⁷A'naquën na'con coriqui ya'huëtërin. Inapitanta' api pënënnquë': "Ama a'napita no cancosohuë'. Ama coriquinëmáchin pa'yatocosohuë'. Inaso' co ya'huëmiataponhuë'. Yosë na'con na'con pa'yatoco'. Inaso' co apiratërinpoahuë'. Nani ma'sha quëtërinpoa' nóya cancantatëhua, ya'huëcaso marë'. ¹⁸Na'a coriqui ya'huëtöhuachinquëma', a'napita nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha pahuantöhuachina, quëtoco'. Ama manta' apiracosohuë'. Noya nico'. ¹⁹Inapohuatama', Yosë'pa' canamiatarama'. Inaquë noya noya nanpimiatarama," itëquë'.

Tiquinamën pochin pënëninso'

²⁰N o't ëquën api Quisocristo nanamën a'chintëranquën. Ama naniantatonhuë', noya imaquë'. Nonpin nanano'saso nipirinhüë' ama

natanquësohuë'. Nisha nisha nonpi. “Ya'ipiya no'tëquën nitotërai,”
topirinahuë', co no'tëquën nitotopihuë'. ²¹ A'naquën nisha nanan imatona',
Yosë a'popi. Ama inapita natëquësohuë'.

Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquën. Nani ninshitëranquën huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitaantarinso'

Timotio yonquiaton, nanan a'patërinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitaranquën. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' isëquë ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. ²Timotionquën ninshitaranquën. Nosoroatënquën, hui'-nahuë pochin ni'nanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Noya nosoro'inquën. Nani tahuëri asanocancainquën. Quisocristonta' inachachin catahuainquën. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, inasáchin natërhua'.

Timotio noya imarinso'

³Íraca shimashonëhuëpita Yosë chinotopi. Inapochachin canta' chinotë-rahüë. Yosë nanamën no'tëquën natëto, chinotërahüë. Ina marë' noyápiachin cancantërahüë. Nani tahuëri tashirë chachin Yosë nontato, quëma yonquiranquën. Noya imaranso marë': "Yosparinquën Sinioro," itërahüë. ⁴Íraca yapatohuatënquëna, sëtatón na'nëran. Ina yonquiato, na'con yani'nanquën. Onpopionta' nicato noya cancanchi, ténahuë. ⁵Cancanën quëran huarë' Quisocristo natëran. Mamapaya'ton natërin. Noita inaso'. Ina quëran mama Ionisanta' natëton, a'chintërinquën. Ipora quëmanta' imaran, ténahuë. Ina yonquiarahuë.

⁶Íraca së'huamotorahuatënquën, acoranquën pënëntamaso marë'. Naporo' Yosë chachin ananitërinquën ni'ton, nóya pënëntëran. Imapisopita noya a'chintëran. Iporanta' api, ina yonquiaton chiníquën cancantëquë'. Ni'quë'. Pënsha yatacopihuachina, pishitohuatëra noya orotaantarín. Inapochachin chiníquën cancantaton, pënëntaantaquë', ténahuë. Napoaton ninshitaranquën achinancana'huanguënso marë'. ⁷Yosë co nohuanterínhuë' tē'huacaso'. Ispirito Santo chachin achinancaninpoa' sopai minsëcaso marë'. Inasáchin ananitërinpoa' piyapi'sa' nosorocaso'. Catahuarinpoa' cancanënpoa quëran no'tëquën yonquicaso'. ⁸Ama tapanatonhuë', Sinioro nanamën a'chináquë'. Ina a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Ama ina marënta' tapanquësohuë'. Quëmanta' a'chinanso marë' aparisitohuachinënquën, chiníquën cancantëquë'. Napohuatan, Yosë catahuarinquën noya ahuantamaso'. ⁹Yosë chachin anoyacancantërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', acorinpoa' nóya nicacaso marë'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Co noyahuë' nipirëhuahuë', nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Co'huara isoro'pa'

acoyátërasohuë', ninotonpoa', nosororinpoa'. Naporo' chinotërin Quisocristo a'paimacaso'. Ina imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. ¹⁰ Nosororinpoaso' nani anitotërinpoa'. Quisocristo o'marin ni'ton, nitotërehua'. Quisocristo chachin nicha'ërinpoa'. Nanpiantarahuaton, chimirin minsërin. Nanamën natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'. Chiminarihuarahué', nanpiantarihua'. Nanamën quëran anitotërinpoa'.

¹¹ Yosë acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'. Pënënta'huaso marë' a'parinco. Ina nohuanton, nisha piyapi'sa' a'chintarahuë. ¹² Ina marë' aparisitopirinacohuë', co tapanato yaa'porahuë'. Quisocristo imamiatarahuë. Ina nohuitato, inasáchin natërahuë. Ya'ipi nanitaparín. Nani sha'huitërinco nanamën a'china'huaso' ni'ton, noya a'paiarinco. O'mantaquë huarë' nanamën ya'huëmiatarin, ténahuë.

¹³ No'tëquën api a'chintëranquën. Inachachin quëmanta' a'chinquë'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," ta'ton inasáchin natëquë'. Ina nosoroaton, a'napitanta' nosoroquë'. ¹⁴ Yosë nohuanton, nanamën no'tëquën nitotëran. Ama manta' nisha a'chinquësohuë'. Ispirito Santo catahuarinquën no'tëquën yonquicamaso'. Nani ya'coancantërinpoa' catahuainpoaso marë'.

¹⁵ Tashinan pëiquë po'mohuachinaco, ya'ipi Asiaquë imapisopita patërinaco. Huiquiro, Imoquinisi, inapita quëran huarë' napotërinaco. Nani nitotëran, ténahuë. ¹⁶⁻¹⁷ Onisiporoso nipirihuë', co naniantërincohuë'. Nomaquë huë'sahuaton, yonisápatonco, quënaninco. Co tapanatonhuë', tashinan pëiquë ni'quirinco. Na'aro' achinicananinco. Ina marë' ya'ipi pëinënquë ya'huërinso-pita Siniorori na'con catahuain, ténahuë. ¹⁸ Ipisoquënta' na'con catahuarincoso' nani nitotëran. Ina marë' Yosë nontërahuë. "Na'con nosororinco ni'ton, Sinioro o'mantahuachin, inanta' nosoroquë'," itërahuë, Yosë nontato.

Sontaro pochin nininso'

2 ¹ Quëmanta' api: "Quisocristo catahuarinco," ta'ton chiníquën cancantëquë'. Ina imapatëhua', inaora nohuanton catahuarinpoa' chiníquën cancantacaso'. Hui'nahuë pochin nicatënquën, pënënananquën. ² Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë nanamën a'chintërahuë. Quëmanta' natanan. Inapochachin quëmanta' caraíchin quëmapi'sa' huayonahuaton, ina nanan chachin a'chintantaquë'. Noya natërinsopita a'chintëquë'. Inahuanta a'napita a'chintacaiso marë' inapotëquë'.

³ Noya sontaro pochin niquë'. Inaso' parisitohuachina, ahuantërin. Inapochachin quëmanta' Quisocristo marë' parisitohuatan, ahuantëquë'. ⁴ Sontaro ya'conpatëra, co huachi a'na sacato yonquirëhuë'. Capitanáchin natëre'. Ina nohuantërinsoáchin ninë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristoachin natëcaso' ya'huërin. ⁵ Isonta' yonquiquë'. Canatacaso marë' ya'nipihuatëra, ya'nipi hua'an sha'huitërinpo' ma'sona noya nicacaso'. Co natëhuatërahuë', co canatërehuë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo noninso' natëahua'. ⁶ Iminquë chiníquën sacatërinso pochin Yosë marë' chiníquën sacatacaso' ya'huërin. Sha'tona'pi noya sacatohuachina, cosharo' ya'huëtërin. Cayahuachina, inari'ton manin. ⁷ A'chintaranquënso' api yonquiráquë'. Quisocristo catahuaarinquën noya noya yonquicamaso marë'.

⁸ Quisocristo na'con yonquiquë'. Isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Tapi shiin inaso'. Chiminaponahuë', nanpiantarin. Ina nanan

chachin a'chináruhuë. Ina imapatêhua', nicha'ësarinpoa'. ⁹Ina a'chinahuëso marë' parisitêruhuë. No'huitonaco, tashinan pëiquë po'morinaco. Apina'pi pochin nicatonaco, catinatêrinaco. Inapotopirinacohuë', Yosë nanamënso' co nanitopihuë' inapotacaiso'. Nisha nisha parti a'chinapi ni'ton, nahuinin. ¹⁰“Yosë nohuanton, huayoninsopita oshaquëran imasapi,” ta'to, ya'ipiya ahuantêruhuë. Quisocristo imapachina', nicha'ësarin. Oshanëna' inquitahuaton, anoyacancantarín ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' nantpianitariapi. Inatohua' noya noya ya'huëcontapi. Co onporonta' pipiapihuë'.

¹¹No'tëquën itêranquën.

Yatëpapurinênpoahuënta', imamiatohuatêhua', inarë'quënpoa' nanpimiatarihuä'.

¹²Parisitapirêhuahuë', noya ahuantohuatêhua', a'na tahuëri inarë'quënpoa' hua'anëntarihuä'.

Nipirinhüë', ina a'pohuatêhua', inanta' a'poarinpoa'.

¹³Co no'tëquënáchin imapirêhuahuë', inaso' no'tëquën nontêrinpoa' ni'ton, noya a'pairinpoa'.

Nani sha'huitêrinpoa' ni'ton, co nanitêrinhuë' nonpintinpoaso'. Co onporonta' nisha cancantarinhuë'.

Yosë marë' sacatêrêhuaso'

¹⁴Ina nanan chachin api ya'ipi piyapi'sa' sha'huitaantaquë' yonqu'ilina': “Yosë ni'sarinpoa' ni'ton, ama nisha nisha ninontocosohuë',” itëquë'. Inahuara yonquinëna quëran nisha nisha ninontohuachinara, topinan quëran nonsapi. Insosona inapita natanpachina', co huachi noya Yosë imasapihuë'. Nisha cancantatona', yaa'poapi. ¹⁵Noyasáchin niquë' Yosë noya ni'inquën. Yosë nanamën ma'sona tapon naporinsopita noya nitotaton, no'tëquën a'chinquë'. Ina marë' noya sacatohuatan, co Yosë'pa' tapanaranhuë'. ¹⁶Nonpin nanano'saso nipirinhüë' tananpitëquë'. Ama natanquësohuë'. Topinan quëran ninontapi. Inapita imapatêhua', co huachi Yosë pochin yonquiarêhuahuë'. ¹⁷Ni'quë'. Panca yonitohuatêra, nohuarotêrê'. Inapochachin nonpin nanano'saso', yatapicancaninpoa'. Iminio, Huir ito inapitaso', nonpin nanan a'chinapi. ¹⁸Yosë no'tëquën a'chintopirinpoahuë', co huachi natëpihuë'. “Yosë nani piyapi'sa' ananpitatê pochin nitêrin. Co huachi a'na tahuëri ananpitaantarínpoahuë',” toconpi. Napopi ni'ton, co huachi a'naquën imapihuë'. ¹⁹Yosë nanamënso nipirinhüë' ya'huárin, Yosë chachin acorinso'. Natêricho pëi' achinirínso' pochin ni'ton, ya'huëmiatarin. Cato quëran chachin ninshitopi. “Ya'ipi imapisopita Yosëri nohuítêrin,” ténin. “Quisocristo imapisopita nóa cancanchina'. Ya'ipi co noyahuë' yonquipisopita nanianchina',” ténin anta'.

²⁰Panca pëiquë nisha nisha ma'sha ya'huërin inaquë o'shitacaso marë'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, nasha minë' ninshirayáchin masahuatê', o'shitêrê'. Minëtê', pa'chitê', inapitaso nipirinhüë' co ina marë' ya'huërinhuë'. Nê'huë' acocaso marë', hui'sécaso marë', inapita marë' ya'huërin. ²¹Inapochachin co noya huë' yonquiramaso' naniantohuatama', ninshiraya minë' pochin nisarama'. Noyasáchin cancantohuatama', Yosë nohuantarinquëma'. Acoarinquëma' noya nicacaso marë'.

²²A'naquën hui'napi'saso' nisha nisha yonquiatona', pa'sápi. Ama ina pochin yonquiquësohuë'. Noyasáchin nicacaso' yonquiquë'. Ya'ipi cancanën quëran

Quisocristo natëquë'. Ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ya'ipi imarëhuaso capininpoa' noya nini'tëhua', ya'hua'ahua'. Noyápiachin cancantatëhua', Sinioro nontërëhua' catahuainpoas o marë'. ²³ A'naquën co Yosë yonquiatonahuë', nisha nisha ninontapi. Topinan quëran ninontatona', nino'huiapi. Quëmaso nipirinhue' ama inapitarë' quën chiníquën ninontocosohue'. ²⁴ Sinioro piyapinënpoa' nipatëhua', co piyapi'sa' no'huicaso' ya'huërinhue'. Noya nontacaso' ya'huërin. Noya nitotatëhua', a'chintahua'. No'huipirinpoahuë', ama no'huiahuasohue', ahuantahua'. Sa noanan quëran nontahua'. ²⁵ Nisha nanan imapachina, oshaquëran pënëanhuan'. Ama no'huitatëhuahuë', a'chintahua'. Yosëri catahuahuachin, oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', no'tëquën yonquiapona' nimara. ²⁶ Yonquicaiso marë' sanoanan quëran pënëanhuan'. Huënsónquë ma'sha manëso pochachin sopairi nani manin. Camaihuachina, natëpi. Nipirinhue' pënënpatëhua', sopai quëran cha'ëpona' nimara.

Aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapisopita

3 ¹ Isonta' api pënëanta'inquën. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, co huachi noya ya'huapihuë'. ² Piyapi'sa' niapiratatona', co huachi a'napita yonquiapihuë'. Coriquiráchin cancantapi. A'napita nocanapi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita co noyahuë' ni'sapi. Nipinosapi; Yosënta' pino-sapi. A'shina', pa'pina', inapita co natërapihuë'. Nani ma'sha quëtöpirinahuë', ina marë' "Yosparinquën," co itopihuë'. Co Yosë chinotapihuë'. ³ Co pi'pisha tëranta' ninosoroapihuë'. Co niquë'yaapihuë'. Ninonpinapitona' nisha'huirapiapi. Nimonshitapi. Ni'ni pochin cancantatona' niahuëapi. Noya nininsopita co pi'pisha tëranta' nohuantapihuë'. ⁴ Iina niponaraihuë', nonpinapitona' sha'huirapiapi. Co huachi yonquiapihuë': "Quiyasá-chin nitotërai," tosapi. Nipa'yatacasoáchin yonquiatona', co huachi Yosë nohuantapihuë'. ⁵ "Quiyanta' Yosë imarai," topirinahuë', co tēhuēnchachin imapihuë'. Chinotöpirinahuë', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co Yosëri catahuarinhuë' ina pochin cancantacaiso'.

Ama inapita natanquësohue'. Tananpitëquë' pa'ina'. ⁶ Na'a piyapi'sa' anishacancantapi. A'naya a'naya pëiquë paatona', sanapi'sa' nonpintopi. Nonpintatona', a'chintapirinahuë', a'naquënso' noya natanpi. "Oshahuanco ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin," ta'tona', co chiníquën cancantopihuë'. Nani ma'sha nohuantatona', co sano yonquiapihuë' ni'ton, a'naroáchin natëtöpi. ⁷ Nisha nisha nanan yanatanapona'. Yosë no'tëquën noninsoso nipirinhue', co yanatëpihuë'. Napoaton co Yosë nohuítöpihuë'. ⁸ Iráca cato' pënotono'sari Moisésë chinitopi. Canisë, Canprisë inapita itöpi'so. Moisésë no'huítöna', copirno nonpintopi ama natëcaso marëhuë'. Inapochachin ipora nisha a'china'piro'sa' co noyahuë' yonquiatona', co Yosë nohuantopihuë'. No'tëquën noninso' co yanatanpihuë'. Nisha nanan imatona', co Yosë imasapihuë'. ⁹ A'chintohuachina, a'naquën natëpirinahuë', oshaquëran co huachi natërapihuë'. "Nonpinápi," ta'tona', co huachi imasapihuë'. Inapochachin iráca ina pënotono'sari nonpintöpirinahuë', piyapi'sari oshaquëran no'tëquën nitotahuatona', a'popi huachi.

Paonori Timotio pënëninso'

¹⁰ Quëmaso nipirinhue' noya cancantaton, hua'qui' ca'tananco. Yosë nanamën a'chinpatëra, noya natanan. Ya'ipi naporahuëso' ni'nán.

Yoséichin yonquiato, imamiatarahuë. Cancanëhuë quëran huarë' natërahuë. Co piyapi'sa' no'huirahuë', nosororahuë. Ma'sha onpoaporahuë', chiní-quën cancantërahuë. ¹¹Aparisitopirinacohuë', ahuantërahuë. Ya'ipi ni'nán ni'ton, nitotëran. Antioquiaquë, Iconioquë, Nistraqüë, inaquëpita chiníquën parisitaporahuë', Sinioro catahuarinco ni'ton, cha'ërahuë. ¹²Ya'ipi cancanënpoa quëran Quisocristo imapatëhua', aparisitarinënpoa'. ¹³Co noyahuë' nipisopita, nonpintëro'sa', inapitaso' aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Na'con piyapi'sa nonpintopi quëran, a'napitarinta' nonpintapi.

¹⁴Quëmaso nipirinhüë', Yosë nanamën imamiatëquë'. Nani iráca mama, mama paya, ca, a'napitanta' a'chintërainquën, cancanën quëran huarë' natëran. Noya nohuitërancoi ni'ton: "No'tëquën a'chintërinacoi," ta'ton, imamiatëquë'. ¹⁵Hua'huatapon quëra huarë' Yosë quiricanën nohuitëran. Ina quëran Yosë nontërinpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Ina nitotohuatëhua', Quisocristo natëh uatëhua', cancanënpoa' anoyacancantërinpoa'. ¹⁶Ya'ipi Yosë quiricanënso' nóya. Yonquirinso chachin Yosëri aninshitërin. Quiricanën quëran a'chintërinpoa'. Pënëninpoa' co noyahuë' ninëhuasopita naniantacaso marë', nóya ayonquirinpoa'. Anitotërinpoa' no'tëquën Yosë natëcaso'. ¹⁷Quisocristo imapatëhua', quiricanën quëran catahuarinpoa' noya nicacaso marë'. Nitotatëhua', natëhuatëhua', nóya nisarëhua'. Ina marë' quiricanën quëtërinpoa'.

4 ¹Yosë ni'sárinpoa ni'ton, pënënananquën. Quisocristonta' ni'sárinpoa ni'ton, "nanamën a'chináquë'," ténahuë. A'na tahuëri inaso' o'mantarin isoro'pa' hua'anëntacaso marë'. Naporo' chiminpisopita, nanpirëhuasopita, ya'ipinpoa' coisë pochin no'tëquën sha'huitarinpoa'. Oshahuano'sa' ana'intarin. Natërehuasopitaso' noya acoarinpoa'. Napoaton Yosë marë' noya sacatëquë'. ²Nanamën a'chináquë'. Piyapi'sa' yanatanpachina', a'chintëquë'. Sacai' a'chincacaso nipirinhüë', onpopionta' a'chináquë'. A'naquënso' co yaimapachinahüë', no'tëquën sha'huitëquë' natëina'. Co noyahuë' nipachina', pënënnquë'. Noya nontëquë' chiníquën cancantatona', imaina'. Ya'ipi piyapi'sa' a'chintëquë' noya nicacaiso marë'. Nipirinhüë', ama no'huiquësohuë'. Sanoanan quëran pënënnquë'. ³A'na tahuëri piyapi'sa' co nohuantapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. Nonpin nanano'sa' nisha nisha a'chinpachina', pa'yatapi. Inahuara costapisorachin yanatanapi. ⁴Yosë no'tëquën noninso' a'porahuatona', piyapi yonquirinso' natëapi. ⁵Quëmaso nipirinhüë', yonquínahuan niquë'. Aparisitohuachinënquën, ama no'huitatonahuë', ahuantëquë'. A'naya a'naya Yosë nanamën a'chintëra'piaquë'. Co imapisopitahuënta' nitochina'. Ya'ipi imapisopita catahuahuë' noya noya imaina'. ⁶Ma'sha Yosë marë' tēpapiso pochin co hua'quiya quëranhuë' a'chinahuëso marë' tēpaarinaco. Nani tahuëri naniriarin chimina'huaso'. ⁷Iráca Yosë sha'huitërinco a'napita a'chinta'huaso'. Nani tiquirahuë'. Chiníquën sacatërahuë pochin Quisocristo nóya natërahuë. Co pi'pian tērant'a' a'porahuë'. ⁸Napoaton Yosë'pa' acanaarinco. Quisocristo o'mantahuachin, coisë pochin nicon, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Naporo' noya ninahuëso marë' acanaarinco. Co casáchin acanaarincohuë'. A'napitanta' Quisocristo nosoroatona', "Manóton o'manta'in," topisopitanta' Yosë'pa' canaapi.

Timotio huëcacaso' nohuantërinso'

⁹Manóton api huëquë' ni'quico. Ama hua'quiquësohuë'. ¹⁰Timasëso' isoro'paráchin yonquiaton, patërinco. Tisaronicaquë pa'nin. Crisinti

Carasiaquë pa'nin. Titonta' Tarëmasiaquë pa'nin. ¹¹Nocasëíchin isëquë ya'huërarin. Marc onta' macaton, quëquë'. Inaso' noya catahuarinco. ¹²Tiquicoso' ya'huëapirinhüë', Ipiquoë a'parahuë. ¹³Aipi a'morahuëso tanontën nininso' Troasëquë huëshirahuë. Carpio pëinënquë ya'huëarin. Huë'patan, quëshico. Quiricarosanta' quëshico. Quiricanëhuë so'nanpinan nininsopita na'con na'con nohuantërahuë.

¹⁴Aricantëro hua'naquë sacatërinso' chiniquën sha'huirapirincó. Ina marë' Siniorori ana'intarin. ¹⁵Yosë nanamën a'chinahuë ni'ton, chiniquën no'huirinco. "Nonpiánin," ténin. Napoaton ni'quëna quëmanta inapotochinquën.

¹⁶Ya'nan coisëquë sha'huirapiponaco, co insonta' catahuarincohuë'. Ya'ipiya tē'huatona', ta'ananpirinaco. Nipirinhüë', co no'huirahuë'. "Ama ina marë' Sinioro ana'intëquësóhuë'," itërahuë Yosë nontato. ¹⁷Ta'ananpipirinacóhuë', Quisocriso cata huarinco. Co patërincohuë'. Achinicancaninco ni'ton, inaquënta' ya'ipi Yosë nanamën sha'huirahuë. Nisha nisha piyapi'sa' nani natanpi. Pa'pini' yamaninposo pochin yatëpapirinacóhuë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë. ¹⁸Pa'pi co noyahuë' yonquirapihuachinaconta', onpopionta' nicha'ësarinco. Quisocriso anoyacancantërinco ni'ton, a'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinco. ¡Ma noyacha Quisocrisoso paya! Ipora quëra huarë' inasáchin chinotahua'. Amen.

Tiquiapon pochin sha'huirinso'

¹⁹Pirisica, Aquira, Onisiporo, sa'in, hui'ninpita, inapita saludos a'patërahuë. ²⁰Irasito Corintoquë quëparitërin. Tropimo caniorin ni'ton, Miritóquë huëshirahuë. ²¹Ama api hua'quiquësóhuë'. Co'huara o'napi naniyatërasóhuë', huëquë'. Ioporo, Potinti, Nino, Craotia, ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënëinquën, saludos a'patarinënëinquën.

²²Sinioro Quisocriso achinicancainquën. Ya'ipinquëma' imaramasopita inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Tito ninshitërinso'

Tito yonquiaton, ninshitërinso'

1 ¹Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya ya'huaran? Noya canta' ya'huarahüë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë huayoninpoa' ni'ton, huëntonënquë ya'conëhua'. Nóya natëcaiso marë' a'chinarahuë. No'tën nanan a'china'huaso marë' acorinco. Ina natëhuatëhua', no'të-quën imasarëhua'. ²Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. Ya'huërin'pa' ya'huëmiatarihua'. “Ananpitaantarinpoa’,” ta'tëhua', ina ninarëhua'. Yosë iráca co'huara isoro'pa' acoyátërasohuë', ninotonpoa' yonquirinpoa'. Inaso' co onporonta' nonpintërinpoahuë'. ³Iporaso huachi tahuëri nanihuachina, inaora nohuanton, nanamën anitotërinpoa'. Yosë sha'huitërinco ni'ton, ina nanan chachin pënënanquëma'. Inaso' nicha'ësarinpaa'. ⁴Titonquën ninshitaranquën. A'chintohuatënquëna natëton, imaran ni'ton, tēhuëchachin hui'nahuë pochin ni'nanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Asanocancainquën. Quisocristonta' inachachin catahuainquën. Inaso' nicha'ësarinpaa'.

Ma'sona Tito nicacaso' ya'huërinso'

⁵Crita parti ya'huarihua', a'naya a'naya ninanoquë a'chintopirëhuahuë', pahuanarin ya'ipi a'chinacaso' ni'ton, inaquë huëshiranquën: “Imapisopita ya'ipi a'chintacaso ya'huërinso a'chintëquë'. Naporahuaton, ya'ipi ninano-ro'saquë ansiano'sa' acora'piaquë',” itëranquën. ⁶Ansiano'sa' yaacohuatan, noya imapisopitaráchin acoquë'. A'naíchin sa'in ya'huëtërinso'. Hui'ninpitanta' Quisocristo imaina'. A'naquënso' ansiano yaya'conpirinahüë', hui'ninpita co noya cancantopihuë'. Co yonquínahuan nipihuë'. Co pa'pina' yanatëpihuë'. Co hui'ninpita tēranta' pënënpachinahüë', a'napitarinta' co yanatëponahuë'. Napoaton co inapita acocaso' ya'huërinhuë'. ⁷Yosë nohuanton, ansiano'sa' ya'huëpi imapisopita catahuacaiso marë'. Yosëri acorin ni'ton, noyasáchin niina'. Ama nocanchinasohuë'. “Casáchin no'tëquën nitotërahuë,” topachina', ama acoquësohuë'. Ama yano'huichinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Ama yaahuëchinasohuë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohuë'. Ama pi'pian tēranta' nonpinatona', canainasohuë'. Insosona ina pochin cancantohuachin, ama ansiano acoquësohuë'. ⁸Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. Pahuantërinso'pita nosoro'ina'. Noyasáchin ni'tona', a'napita catahuaina'. Sano yonqui'ina'. Yosë natëtona', ina pochin cancanchina'. Pi'pisha tēranta' co noyahuë' yonquihuachina', a'naroáchin nanianchina'.

Ina pochin cancantohuachina', noya ansiano ya'conacaso', tënahuë. ⁹Yosë nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina nanansáchin ansiano'sa' imaina'. Ina na'con yonquihuachina', noya pënëntapona', no'tëquën a'chinapona'. A'napitaso nisha nanan a'champirinahuë', ansiano'sariso' Yosë nanamënáchin a'chinchina'. Ama imapisopita nonpin nanan natëtacaiso marëhuë' inapochina'.

¹⁰Na'a quëmapi'sa' co natëtochináchinhuë' cancantopi. Inahuara yonquinëna quëran a'chinapi ni'ton, topinan quëran nonsápi. Cotioro'sa' pënëntërinso' imatona', napopi. Nisha nisha nonatona', yanonpinapi.

¹¹Yapënëntohuachina', sha'huitëquë' ama pënëncinasohuë'. Ma'sha canacaisoáchin yonquiatona', a'chinapi. Nisha a'chintohuachinara, a'naquën Yosë nanamën yaa'popi. Quëmopinënpitarë chachin nisha imasapi.

¹²Tëhuëncachin Crita parti na'a nonpina'piro'sa' ya'huëpi. A'na Crita quëmapi chachin iráca tapon: "Critaro'sa' yanonpinpi. Ni'ni pochin cancantopi. Chiro'tero'sa' nicatona', cosharoachin cancantopi," tënin pënëntona'pi.

¹³No'tëquën nonin. Na'a piyapi'sa' inatohua' ina pochin cancantopi. Napoaton chiníquën pënënuë' ama nonpin nanan a'chinacaiso marëhuë'. No'tëquën natëhuachina', noya cancantapi. ¹⁴Ama cotioro'sa' iráca napopiso' natëinasohuë'. A'naquën no'tën nanan a'porahuatona', inahuara yonquinëna quëran a'chinapi. Ama inapita natëinasohuë'.

¹⁵Noyápiachin cancantohuatëhua', ya'ipiya noya yonquiarëhua'. A'naquënso nipirinhüë' co yaimapihuë'. Taparosáchin yonquipi. Co noyahuë' cancantohuachinara, nisha nisha yonquipi. No'tën nanan nitotaponaraihuë', co yanatëpihuë'. Napoaton co huachi no'tëquën yonquipihuë'. Nitapicancanaton'a', co huachi nanitopihuë' noya yonquicaiso'. ¹⁶"Yosë nohuitërahüë'," topirinhüë', co noyahuë' nipi. Ina marë' co tëhuëncachin imapihuë', tënahuë. Co Yosëri noya ni'ninhüë'. "Napoongi," tënin. Co manta' yanatëpihuë'. Yosë a'poatona', co pi'pisha tëranta' nanitopihuë' noya nicacaiso'.

Quëmapi'sa', sanapi'sa' inapita pënëninso'

2 ¹Quëmaso nipirinhüë' Yosë nanamën no'tëquën a'chinquë'. Ina a'chinaton, pënënuë' noya nicacaiso marë'. ²Quëmapi'sa' quëmá quëran mashomiachin nipisopita pënënuë' natëtono'sa' niina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohuë'. Noya yonquiatona ya'huë'ina'. Yosë nanamën no'tëquën imaina'. Ya'ipi piyapi nosoro'ina'. Aparisitopirinhüënta', ama yai'huë'rëchinasohuë', ahuanchina'. ³Sanapi'sa' payamiachin nipisopitanta' a'chintëquë' sano yonquiatona' ya'huë'ina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohuë'. Ama no'picaiso' pa'yachinasohuë'. Noya niina' a'napita sanapi'sarinta' nicatona' nonanacaiso marë'. Naporahuatona', noya nicacaiso' a'chiina'. ⁴Ina quëran sanapi'saso' nanitopi nasha so'yahuano'sa' a'chintacaiso'. So'ina', hua'huinpita inapita nosorocaiso marë' pënëina'. ⁵Noya yonquicaiso marë' pënëina'. Ama manta' so'ina' tëhuananpitacaiso' yonqui'inasohuë'. So'ina' noya nocoma'ina'. Ya'ipi piyapi noya nonchina'. So'ina' noya natëina' ama a'napitari Yosë nanamën nonapicaiso marëhuë'.

⁶Hui'napi'santa' pënënuë' sano yonqui'ina'. ⁷Quëmanta' api, noyasáchin niquë' a'napita nonanainquënso marë'. Noya cancantaton, Yosë

nanamën no'tëquën a'chinquë'. Ya'ipi yonquinën quëran huarë' a'chinquë'.
⁸ Noyasáchin nonquë' ama a'napita nonapiinquënso marëhuë'. Ina quëran no'huipirinëquënhuënta', tapanapi. Co manta' pinoipoaso' ya'huaponhuë'.

⁹ Patron marë' sacatopisopitanta' pënënuë' patronëna' noya nicatona', natëina'. Natëtona', noya sacachina'. Camaihuachina', natëina'. Co a'panicaso' ya'huërinhuë'.
¹⁰ Ama ihuachinasohuë'. No'tëquën natëtona', ama pi'pian tëranta' nonpiinasohuë'. Noya nipachina', a'napitarinta' noya ni'sapi. "Tata Yosë imatona', noya nipi. Ma noyacha Yosë nanamënso paya," taponá'. Inaso' tēhuēnchachin nicha'ēsarinpoa'.

¹¹ Inaora nohuanton, Yosë nosororinpoa'. Ni'ton, hui'nin chachin a'paimarin nanamën anitotinpoaso marë'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' nicha'ëinpoaso' nohuantërin. ¹² Nosoroatonpoa', pënëninpoa' ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso marë'. Ama ma'sharáchin nohuantahuasohuë'. Co monshihuanacaso' ya'huërinhuë'. Sano ya'huatëhua', nóya yonquia'ahua'. Yosë yonquirinsoráchin imahua'. Nani tahuëri Yosë chinotatëhua', noyasáchin niahua'. Ina marë' pënëninpoa'.
¹³ Noya cancantatëhua', Quisocristo ninarëhua'. A'na tahuëri chiníquën nanantaton, o'mantararin. Inaso' Yosë chachin ni'ton, huënaráchin huënaráchin ya'noarin. Ina quënanpatëhua', nóya cancantarihua'. Chiníquën nanantaton, noyá nicha'ēsarinpoa'.
¹⁴ Iráca canpoa marë' chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Anoyacancantërinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Huëntonënuë' chachin ya'conpatëhua', noya nicacaso'ráchin nohuantarihua'.

¹⁵ Ina nanan a'chintáquë'. Noya nontaton, achinicancanquë'. Co noyahuë' nipachi na', chiníquën nanantaton, pënënuë'. Co mashonquënhuë' niponahuë', Quisocristo nanamën a'chintëran ni'ton, natëinënuënsó ya'huërin.

Imapisopita noya niina'

3 ¹ Imapisopita nani nitotopirinahuë', inachachin quëmarinta' pënëantaquë'. "Copirno natëco," itëquë'. Ya'ipi copirno acorinsopitanta' natëcaso' ya'huërin. Noya nicacaiso' yonqui'ina'.
² Ama pinochinasohuë'. Ama nino'huiinasohuë'. Noya ninicatona' ya'huë'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nicatona', sanoanan quëran nonchina'.

³ Iráca canpoanta' co noyahuë' cancantërehua'. Co'huara Yosë nanamën nitochatërarihuahuë', co yonquirëhuahuë'. Co yanatërehuahuë'. Sopai nonpintërinpoa' ni'ton, nisha nisha nicacaso' nohuantërehua'. Ma'pitasona pa'yatacasoáchin yonquirëhua'. A'na piyapi ma'shanënpita noyapatërehua'. Nino'huítëhua', co niquë'yarëhuahuë'. No'huípiro' ninëhua'. Inapoatëhua', topinan quëran ya'huërehua'.
⁴ Yosëso nipirinhue' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Inaso' noya ni'ton, hui'nin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'.
⁵ Co canpoara noya ninëhuaso marë' nicha'ërinpoahuë'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. Amatëresó pochin ya'ipi oshanënpoa' inquitërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anasitaantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ina pochin cancantërehua'.
⁶ Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantinpaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa'.
⁷ Napoaton iporasó'

Yosë noya ni'ninpoa'. Iráca oshahuanpirëhuahuë', inaora nohuanton, nosoroatonpoa', nanan anoyatërinpoa'. “Huëntonëñquë aya'coninpoa' ni'ton, a'na tahuëri ya'huërin'pa' ya'huëcontarihua',” ta'tëhua', ninarëhua'. Inatohua' nanpimiatarihua'.

⁸No'tëquën sha'huitëranquën. Quëmanta' inachachin a'chintëquë', tënhuë. Pënënáquë' ya'ipi imapisopita noya nicacaiso marë'. A'chintëranquënsoso' nóya imacaso'. Natëhuatëhua', noya noya ya'huarihua'. ⁹A'naquën co noyahuë' yonquiatona', nisha nisha nonpi. Cotio mashocoro'sa' yonquiatona', inahuara yonquinëna quëran nisha nisha a'chinpi. Cotioro'sa' iráca pënëntopiso' nisha nisha a'chinatona', nino'huipi. Ama inapita natancosohuë'. Ina pochin ninon-tohuachinara, topinan quëran ninontopi. Co manta' catahuarinpoahuë'. Yosë nanamënáchin imacaso' ya'huërin.

¹⁰A'na piyapi nisha nanan a'chinpachin, imapisopita nisha nisha ayonquirin. Inaso' pënëñquë' no'tëquën a'chinchin. Co yanatëhuachinquënhuë', naquëranchin pënëantaquë'. Ina quëran co yanatëantahuachinquënhuë', sha'huitëquë' ta'chin. Ama insoari tëranta' ina natëinasohuë'. Ama huachi imarinso pochin ni'cosohuë'. ¹¹Nisha nisha yonquiaton, nitapicancanarin. Co noyahuë' cancantaton, inaora nina'intarin.

Nisha nisha pa'pisopita

¹²Artimasë a'pataranquën. Co ina nanitohuachinhuë', Tiquico pa'sarin. Cantonpachinquën, manoton Nicoporisëquë huëcaton, ni'quico. Inaquë o'napi na'huëanatarahuë. ¹³Sinasë, Aporosë, inapita cantonpachinquën, noya nontëquë'. Sinasëso' coisë catahuana'pi. Yapa'pachina', catahuaquë' noya pa'ina'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtëquë' ama pahuanchinasohuë'. ¹⁴Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitëquë' noya niina'. Pahuantërinso'catahuaina'. Inapotohuachina', co topinan ya'huapihuë'.

Tiquiapon pochin sha'huirinsö'

¹⁵Ca'taninacosopita yonquiatëñquën, saludos a'patarinëñquën. Ya'ipi imaramasopita yonquiarainquëma'. Noya ya'huëco' canpitanta', tënai. Quisocrisö imarama' ni'ton, nosororamaco. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Pirimon ninshitërinso'

Tashinan pëi quëran ninshitaton a'patërinso'

¹Iya Pirimon, ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquën. Nosororainquën iyasha. Quëmanta' catahuarancoi a'china'huaiso marë'. ²Imoya Apianta' yonquiato, ninshitaranquëma'. Arquiponta' yonquirai. Yosë nanamën a'chinpatora, inanta' na'con catahuarincoi. Parisitaponahuë', noya ahuantërin. Ya'ipi imapisopita quëma pëinënquë niyontonpiso' na'con yonquirai. Iso quirica nontëquë' inapitanta' nataina'. ³Tata Yosë inaora nohuanon, na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Imarinso marë' noya cancantërinso'

⁴⁻⁵Nani tahuëri iyasha quëma marë': Yosë nontërahuë. Quisocristo noya natëran. Naporahuaton, ya'ipi imapisopita nosororan, natantërahuë. Ina marë' "Yosparinquën Sinioro," itërahuë. ⁶Quisocristo imaton, a'napitanta' catahuaran imacaiso marë'. Napoaton ina yonquiato, Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Sinioro Quisocristo imaton, noya noya yonqui'in. Ya'ipi ina yonquirincoiso' nitochin," itërahuë. ⁷Ya'ipi imapisopita nosoroaton, quëmari achinicananan. Noya noya cancantapi. Ina natantahuato iyasha, canta' noya cancantërahuë. Achinicanananco canta'.

Onisimo marë' nontërinso'

⁸Iporaso' pi'pian sha'huichinquën ma'sona noya nicamaso'. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Chiniquën nanan quëtërinco ni'ton, nohuantërahuë naporini, camai'tëinquënhuë'. Nipirinhüë' co nohuantërahuë'. ⁹⁻¹⁰Nani caso' mashotërahuë. Quisocristo imarahüëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Napoaton iyasha nosoroatanco, Onisimonta' nosoroquë', tënahüë. Tashinan pëiquë ya'huasoco, inaso' ni'quirinco. Co hui'nahuë chachinhüë' nipirinhüë', pënenpatëra, inanta' Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuë pochin ni'nahuë.

¹¹Iraca Onisimo pa'anan asacatacaso marë'. Hua'anëntopiranhuë', co noya catahuarinquënhuë'. Ta'ananpirinquën. Iporaso nipirinhüë' Quisocristo imaton, noya catahuarinco. Quëmanta' noya catahuaarinquën huachi, tënahüë. ¹²Noya catahuapirincuhuë', apira a'pataranquën. Na'con nosoropirahuë', quëma piyapinën ni'ton, nani sha'huitërahuë ya'huëranquë

panantacaso marë'. Ca pochachin cancantaton, noya ni'quë'. ¹³ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', a'pataranquën. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë ya'huarahuë. Quëmanta' isëquë ya'huaran naporini, catahuaitoncohuë', ténahuë. Onisimo quëma ya'huë-rënamën pochin catahuarinco ni'ton, co yaa'paporahuë', a'pataranquën. ¹⁴ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', co quëma nohuantomaranhuë' ta'to, a'pataranquën. ¹⁵ Yosë nohuanton, ta'ananpirinquën nimara Quisocristo nohuitacaso marë', ténahuë. Co hua'qui' patërinquënhuë'. Iporaso' paahuamantarinquën inaquë ya'huëmiatacaso marë'. ¹⁶ Quëma marë' sacatopirinhüë', ama huachi piyapinën pochin ni'quësohuë'. Piyapinën niponahuë', iporaso' noya noya ni'quë'. Quisocristo imarin ni'ton, iyanpo pochachin nosoroquë'. Cariso' na'con nosororahuë. Quëmaso' aquëtë huarë' na'con na'con nosoroquë', ténahuë.

¹⁷ Canposo' Quisocristo imatë', noya nipayarë'. Napoaton Onisimo canton-pachinquën, noya nontëquë'. Ca nosororancoso pochin inanta' nosoroquë'. ¹⁸ Tëhuëhuachinhüë nipon, nihuihuachinquënhuë nipon, sha'huitoco carinquën pahuërë'inquën. ¹⁹ Caora imirahuë quëran no'tëquën ninshitaranquën. Tëhuënhachin pahuërëaranquën. Isonta' iyasha yonquiquë'. Co a'chintëranquënhuë' naporini, co Yosë anoyacancanchitëinquënhuë'. Napoaton quëmanta' nihuirancoso pochin nipiranhuë', co manta' ma'paranquënhuë', ténahuë. ²⁰ Napoaton iyasha ninshitaranquën. Quisocristo imaran ni'ton, Onisimo nosoroquë'. Noya nontohuatan, canta' nóya cancantarahuë. Inapoaton, achinicananco topirahuë'.

²¹ “Yosë natëton, Onisimo noya nontarin,” ta'to, ninshitaranquën. Pi'pian sha'huitopiranquënhuë', quëmariso' na'con na'con catahuaaran, ténahuë. ²² Naporahuaton, quëma pëinënuë a'na patoana tapatoco. Ca marë' Yosë nontërama' ni'ton, ocoiarinaco nimara, ténahuë. Tashinan pëi quëran pipihuato, nicaponquën pa'sarahuë.

Tiquiapon pochin sha'huirinsó'

²³ Iya Ipapërasë saludos a'patarinquën. Inanta' Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pëiquë ya'huarin. ²⁴ Marco, Aristarco, Timasë, Nocasë, inapitanta' yonquiatënënuën, saludos a'patarinënuën. Inapitaso' catahuarinaco Yosë nanamën a'chinacaso'. ²⁵ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Paono

Cotioro'sa' Quisocristo imapisopita a'na piyapiri ninshitërinso'

Yosë nanamën anitotërinpoaso'

1 ¹ Iráca quëran huarë' Yosëso' nanamën anitotërinpoa'. Shimashonënpoa-pita, pënëntona'piro'sa quëran na'aro anitotërin. Naporahuaton nisha nisha quëran anitotërin. Co a'naromaráchin ya'ipi anitotërinhuë'. ² Iporaso nipirinhüë', hui'nin quëran nontërinpoa'. Iráca Yosëri sha'huitohuachina, Quisocristori isoro'pa', inápaquë ya'huërsinopita, ya'ipi ninin. A'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'ipi hua'anëntarin. ³ Inaso' pa'pin pochachin noya nóya ninin. Ina pochachin ni'ton, inasáchin Yosë no'tëquën anohuitërinpoa'. Chiníquën nanantërin ni'ton, ipora huanta' ina nohuanton, ma'sha ya'huë-rarin. Co yonquirinpoahuë' naporini, ya'ipiya ta'huanchitërihuahuë'. Iráca oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Chiminpirinhüë', nantantarahuatón, inápaquë panantarin. Inaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran huënsërin. Chiníquën nanantaton, hua'anëntarin.

Quisocristoso' noya noya ninin

⁴ Yosë hui'nin ni'ton, anquëniro'sa quëran chini chiníquën nanantërin inaso'. Yosëri acorin ni'ton, inaso' noya noya. ⁵ Iráca Yosëri sha'huitërin. Quiricanënuë naporin:

“Quëmaso' hui'nahuënuë. Ipora chachin noya nicanatënuë, acoaranquëni piyapi'sa' hua'anëntamaso marë',” itërin. Ina quëran taantarin:

“Ca hui'nahuë inaso'. Caso' ina pa'pinco,” ténin. Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhuë'.

⁶ Hui'nin chachin nipirinhüë' isoro'paquë a'paimahuachina, chini chiníquën nanan quëtaton, tapon:

“Ya'ipi anquëniro'sarinta' ina chinochina',” ténin.

⁷ Anquëniro'sa' yonquiaton, quiricanën quëran Yosë tapon:

“Anquëniro'saso' comisionëhuëpita. Cari camairahuë. Camaihuatëra, ihuan pochin a'naroáchin pa'pi.

A'naquën ca nohuanto, pën pochin nipi,” ténin.

⁸ Hui'ninso nipirinhüë', noya noya acorin. Ina nontaton, itapon:

“Quëmanta' Yosënuëni ni'quëhuarë', ya'ipi hua'anëntaran. Co onporonta' pipiaranhuë'.

Piyapiro'sa' no'tèquénáchin pënénaran ni'ton, noya nicaponën.

⁹ Noyasáchin yonquiaran. Co pi'pisha tēranta' oshahuanamaso' yonquiaranhuè'.

Napoaton noya ni'nanquën. Noya noya acoranquën ni'ton,
ya'ipi nipayaransopita quëran noya noya cancantaran,” itërin Yosëri.

Quiricanëinquë ninshitopi.

¹⁰ Ina quëran itantarin:

“Quëma Siniro iráca isoro'pa' acoran. Pi'iro'tè', tayora, yoqui,
inapitanta' acoran.

¹¹ A'na tahuëri ya'ipi inapitaso' ta'huantarin.

A'morëso mocarinsó pochín nisapi.

Quëmaso nipirinhue' ya'huëmiataran.

¹² A'morëso si'pirahuatè', t'ëyatërëso pochín ya'ipi ata'huantaran.

Nasha a'morëso pochín, ya'ipi nasha acoantaran.

Quëmaso nipirinhue' co onporonta' ta'huantaranhuè'.

Co nishataranhuè'. Inachachin ya'huérápon,” itërin.

¹³ Ina quëran hui'nin itantarin:

“Chiniquën nanantaton, inchinanëhuë quëran huënsëquë'

ya'ipi inimiconënpita carinquën minsëchinquën,” itërin Yosëri.

Co inso anquëni tēranta' ina pochín nontërinhuè'. ¹⁴ Inapitaso' inpiatonënpita pochín ni'ton, Yosëri camairin. A'paimarin imarëhuasopita catahuainpoaso marè'. Yosë chachin nicha'ësarinpóa'. Nani ina nitotëräma'.

Ama Quisocristo nanamën a'poahuasohuë'

2 ¹ Nani no'tën nanan natanëhua' ni'ton, nanamën na'con na'con yonquia'ahua', ama pëshonacaso marëhuè'. Ni'cona canpitanta' ina naniantotäma'. ² Iráca Yosëri anquëniro'sa' a'paimarin nanan sha'huitacaiso marè'. Natëcaso' ya'huërin ni'ton, co piyapi'sari natëhuachinahuè', Yosëri no'tëquën ana'intërin. ³ Iporaso nipirinhue', Quisocristo a'paimarin noya nanan sha'huitinpoaso marè'. Na'con nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'. Hui'nin chachin ni'ton, co ina natëhuatëhuahuè', na'con na'con ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristo chachin noya nanan sha'huirín. Ina quëran ca'tano'sanënpitari natanahuatona', inachachin sha'huitaantarínënpóa'. ⁴ Yosëri catahuarin ni'ton, ca'tano'sanënpita nani ma'sha nanitapapi. Ina nohuanton, Ispirito Santori catahuarin nisha nisha nitotacaiso marè'. A'naya a'naya catahuarin Yosë nohuantërinso' nicacaiso'. A'naquën catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. A'naquëonta' catahuarin Yosë yonquirinso chachin nitotacaiso marè'. Ina nicatëhua': “¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Ina nohuanton, no'tëquën Yosë nanamën sha'huitërinënpóa',” tënëhua'.

Quisocristo isoro'paquë o'marinso'

⁵ Iráca quëran huarè' Yosë yonquihuachinpoara, co nohuantërinhuè' anquëniro'sa' hua'anëntinpoaso'. A'na tahuëri nasharo'pa' nipachín, co inapita hua'anëntarinënpóahuè'. Ina sha'huitaranquëma'. ⁶ Iráca a'na piyapi naporinsó Yosë quiricanëinquë ninshitopi:

“Topinan piyapicoi Siniro nipiraihuè', na'con yonquirancoi.

¿Onpoatonso' nimara na'con nosororancoi? tənai yonquiatóí.

⁷Quëma nohuanton, co anquëniro'sa pochin chiníquën nanantopiraihuë',
co hua'quiya quëranhuë' chiníquën nanan quëtarancoi.

Noya noya acoarancoi.

⁸Ya'ipi ma'sha hua'anëntarai," itërin. "Ya'ipimiáchin hua'anëntarai,"
topirinhue', iporaso' co piyapinpoa' ya'ipi ma'sha hua'anëñchátërarëhuahuë'.

⁹Quisososo nipirinhue' yonquia'ahua'. Inaso' isoro'paquë o'maton, piyapi
chachin nasitimarín. Parisitaton, canpoa marë' chiminin. Napoaton Yosëri
chiníquën nanan quëtërin ya'ipi hua'anëntacaso marë'. Inaora nohuanton,
Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'patimarinpoa' ya'huëritinpoaso marë'. Ya'ipi
piyapinpoa marë' chiminin.

Quisocristo parisitërinso'

¹⁰Yosëri ya'ipiya ninin. Inasáchin yonquicaso marë' nininpoa'. Ina nohuanton,
hui'nin parisitërin huëntonëñquë aya'coinpoaso marë'. Na'aquënpoa' imarëhua'.
Imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. Quiso-
cristo parisitërin ni'ton nanitërin nicha'ëinpoaso'. Napoaton, "noya parisichin,"
tënin Yosë. Nosoroatonpoa', naporin. ¹¹Anoyacancantohuachinpoara, hui'nin-
pita pochin ni'ninpoa'. Canpoarinta' "Tata" itërëhua'. Napoaton Quisocristo co
tapanatonhuë', iinpita pochin ni'ninpoa'. ¹²Quiricanëñquë naporin:

"Piyapi'sa' iyahuëpita pochin ni'nahuë. Quëma nanamën, Sinioro,
a'chintarahuë. Niyontonpatëira, yonquiatëinquën, cantarai," tënin.

¹³Inanta' piyapi ni'ton, itaantarín:

"Canta' Tata Yosë natërahue. Co naniantarincohuë', tënahuë," tënin.

Ina quëran itaantarín:

"Yosë nohuanton, a'naquën piyapi'sa' imasarinaco. Inapitanta' Yosë
hui'ninpita pochin ni'nahuë," tënin.

¹⁴Piyapinpoa' ni'ton, nonënpoa' ya'huëtërinpoa'. Napoaton Quisocristonta'
o'mahuachina, piyapi chachin nasitimarín. Inanta' nonën ya'huëtërin. Piyapi
chachin niquimaton, chiminin. Canpoaso' sopai natëtëhua', oshahuanëhua' ni'ton,
chiminarihua'. Quisocristoso nipirinhue' oshanënpoa marë' chiminin. Canpoa
marë' chiminaton, sopai minsërin. ¹⁵Íraca quëran huarë' chimirin të'huatërëhua'.
"Chiminarihua' nimara," ta'tëhua', të'huarë'quënpoa chachin ya'huápirëhuahuë',
Quisocristo oso' nicha'ërinpoa'. Ina imapatëhua', co huachi të'huatacaso'
ya'huërinhuë'. ¹⁶Co anquëniro'sa' catahuacaso marë' o'marinhuë'. Piyapinpoa'
catahuarinpoa' cha'ëcaso marë'. Apraan pochin noya cancantohuatëhua',
catahuarinpoa'. ¹⁷Napoaton isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Co
piyapi pochin nasitërinhuë' naporini, co catahuainpoaso' nanichitonhuë'. Piyapi
pochachin inanta' ni'ton, noyá nohuitërinpoa'. Corto hua'an chini chiníquën
nanantërinso pochin nicaton, canpoa marë' Yosë nontarin nanan anoyatin-
poaso marë'. Nosoroatonpoa', chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaso'
co nonpintërinpoahuë'. ¹⁸Inanta' sopairi tënihuachina, parisitërin ni'ton,
yanonpintërinso' ninatanin anta'. Napoaton sopai yaminsëhuachinpoa', ina nani-
tërin catahuainpoaso'. Catahuarinpoa' ama sopai natëcaso marëhuë'.

Moisësë quëran noya noya nininso'

3 ¹Imarama' ni'ton, Yosë anoyacancantërinquëma'. Huëntonëñquë
aya'coninquëma'. Napoaton iyaro'sa' Quisocristo na'con yonquico'.

Yosëri a'paimarin nanamën a'chintinpoaso marë'. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin acorin. Ina nohuanton, imarëhua'. ²Yosëri acohuachina, no'tëquën natërin. Iráca Moisésënta' Yosë natëton, ya'ipi piyapinënpita catahuarin. ³⁻⁴Quisososo nipirinhue', Moisésë quëran chini chiniquën nanantërin. Ni'co'. Yapëihuachinara, co pëi' inaora ya'huërinhue'. Piyapiri nipachina, inari hua'anëntërin. Inapochachin Yosëri ya'ipiya ninin ni'ton, ya'ipi hua'anëntërin. Quisocristonta' Yosë hui'nin ni'ton, chiniquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntërinpoa'. ⁵Moisésëso' inpriatonën pochin ninin. Yosëri acorin cotioro'sa' pënënacaso marë'. Ma'sona tëranta' sha'huitohuachina, inachachin piyapi'sa' sha'huitantar. ⁶Quisocristoso nipirinhue' co inpriatohue'. Yosë hui'nin chachin ni'ton, chini chiniquën nanantërin. Pa'pin natëton, nóya hua'anëntarinpoa huachi. Napoaton chiniquën cancantatëhua', chiminaquë huarë' Quisocristo natëahua'. "Co naniantarinpoahuë'," ta'tëhua', noya cancantahua'. Imamiatohuatëhua', piyapinënpita chachin nisarihua'.

Asanocancaninpoaso'

⁷Napoaton iyaro'sa' yonquico'. Iráca Ispirito Santo nohuanton, Yosë noninso' quiricanënnquë ninshitopi:

"Ipóra tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

⁸Ama naniantocosohuë'. Iráca Moisésëri israiro'sa' quëpahuachina, shimashonënpoa' co natëtochináchinhue' cancantopi.

Inotëro parti ya'huasoi', na'con catahuapirahuë', co natërinacohuë'.

⁹Tënihuachinaconta', ahuantërahuë'.

Catapini shonca pi'ipi nani ma'sha sacai' nininso nipirahuë', co yanatërinacohuë'. 'Co Yosë catahuarinpoahuë',' ta'tona', a'naquën a'porinaco.

¹⁰Napoaton inapita no'huito, napotërahuë':

Isopita co onporonta' natërinacohuë'.

Co yanohuitërinacohuë'. Co iranëhuë pa'topihuë' ni'ton,

¹¹no'tëquën sha'huitërahuë'. Noyaro'paquë ya'huëcaiso marë' yaquëtopirahuë', co imarinacohuë' ni'ton, co huachi nohuantërahuë'.

Co onporonta' inaquë ya'huëcontapihuë'. Co inaquë sano cancantapihuë'," ténin Yosë.

¹²Canpitanta' iyaro'sa' a'nayanquëma tëranta' co cancanëma quëran huarë' natëhuatamahuë', co noya cancantaramahuë'. Ni'cona Yosë chachin a'potama'. Inaso', iporahuanta' nanpion ni'sárinpoa'. ¹³Napoaton nani tahuëri nipënenco'. Ipóra chachin co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohuë', nicatahuaco' ama oshahuanacaso marëhuë'. Ni'cona oshanëma' ano'quihuachinquëma'. Inapotohuachinquëma', oshaquëran Yosë naniantarama' ni'ton, co natëtochináchinhue' cancantarama'. ¹⁴Iráca Quisocristo natërhua'. Chiminaquë huarë' noya imahua'. Co a'pohuatëhuahuë', Quisocristorë'quënpoa' ya'huëcontarihua'.

¹⁵Quiricanënnquë naporin:

"Ipóra tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

Iráca shimashonëmapita co natëtochináchinhue' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'," ténin.

¹⁶ ¿Inpitata' natanaponaraihuè', co yanatèpihuè'? Co'ta cotioro'sa chachin napopi. Moisèsèri Iquipito quèran ocoirahuaton, quèpapirinhue', co yanatèpihuè'. ¹⁷ ¿Insopitata' catapini shonca pi'ipi Yosèri co noyahuè' ni'nin? Co'tana inapita chachin oshahuanpi ni'ton, no'huiton, ana'intèrin. Inotèro parti chachin ya'ipiya chiminpi. ¹⁸ Co'huara chimiyantèrasoihuè', Yosèri sha'huitèrin: “Noyaro'pa' yaquètopiranquémahuè', co natèramacohuè' ni'quèhuarè', co onporonta' inaquè ya'huècontaramahuè', Co inaquè sano cancantaramahuè'. Ca Yosèco ni'to, no'tèquèn sha'huitaranquèma',” tènin. ¹⁹ “Co Yosè nanitèrinhuè' nicha'èinpoaso’,” topiso marè' co Yosèri catahuarinhue'. Co ya'conpihuè' ni'ton, co sano cancantopihuè'.

4 ¹⁻² Yosè nani sha'huitèrinpoa'. “Ipóra huanta' yacatahuaranquèma' sano cancantacamaso marè’,” itèrinpoa'. Noya nanan nani natanèhua'. Iráca natanpirinhue', co natèpihuè'. “Yosè no'tèquèn nontèrinpoa’,” co topihuè'. Topinan quèran natanpi ni'ton, co Yosèri anoyacancantèrinhuè'. Ni'cona canpitanta' topinan quèran natantama'. Co natèhuatamahuè', co sano cancantaramahuè'. ³⁻⁴ Iráca Yosèri itèrin:

“Co cancanèma quèran huarè' yaimaramacohuè' ni'ton,
no'huiranhue'ma'. Co onporonta' sano cancantaramahuè', ténahuè. Ca
Yosèco ni'to, no'tèquèn sha'huitaranquèma’,” itèrin.

Canpoaso nipirinhue' cancanènpoa quèran huarè' imapatèhua', huèntonènquè chachin aya'coninpoa'. Ina quèran sano cancantarihua'. Sano cancantohuatèhua', co huachi nisha nisha yonquiarihuahuè'. Yosèsor' isoro'pa' ténirahuaton, chinotèrin. Quiricanènuquè sha'huitèrinpoa':

“Íráca Yosèri isoro'pa' ninin. Saota tahuèri quèran nani ya'ipi
tiquihuachina, tahuèrinhue' sano cancantaton, chinotèrin,” tènin.

⁵ Naquèranchin quiricanèn quèran tantarin:

“Co onporonta' ya'conatona', ca pochin sano cancantapihuè’,” tènin.

⁶ Cotioro'sa'ton noya nanan natanaponaraihuè', co natèpihuè' ni'ton, co ya'conpihuè'. Napoaton ipora huanta' Yosè yonquiarin piyapi'sa' asanocancantacaso'. Iráca quèran huarè' yonquirinhue' asanocancainpoaso'.

⁷⁻⁸ Moisèsè chiminpachina, Cosoiri isairio'sa' hua'anèntantarin. Noyaro'paquè quèpapirinhue'. “Ya'conpatoi, sano cancantarai huachi,” topirinhue', co sano cancantopihuè'. Iráca Yosèri sha'huitèrin. “Piyapi'sa' asanocancantarahuè’,” itopirinhue', co cotioro'sa' ina pochin cancantopihuè'. Ina quèran na'a pi'ipi na'huèrin piquèran Tapi tapon:

“Ipóra tahuèri Yosè nontarinquèma'. Natanpatama', noya natètoco'.

A'naquèn co natètchinínchinhuè' cancantopi. Ama inapita pochin
cancantocosohue’,” tènin.

Cosoiri asanocancantèrin naporini, co ina pochin Yosèri pènèintonhuè'.

⁹ Napoaton ipora huanta' Yosè nohuantèrin asanocancainpoaso'. Yosè anoyacancantohuachinpoa', sano cancantarihua'. ¹⁰ Iráca isoro'pa' tiquihuachina, Yosè chinotaton, sano cancantèrin. Canpoanta' cancanènpoa quèran imapatèhua', inapochachin sano cancantarihua'. Yosè noya nohuitarihua'.

¹¹ Napoaton na'con yonquia'ahua' Yosè huèntonènquè ya'conacaso marè'. Iráca co natètonahuè', co imamiatopihuè'. Ama inapita pochin cancantahuasohue'.

¹² Yosè nanamèn chiníquèn nanantèrin. Yosè nanpiárin ni'ton, ipora huanta' quiricanèn quèran nontarinpoa'. Noya natèhuatèhua', nanamèn

quëran chachin cata huarinpoa' noya noya imacaso marë'. Co'so' natëhuatëhuahuë', aquë aquëtë' co noyahuë' cancantarihua'. Sahuëni cato quëran chachin to'nahuatëra, inëshin ni'ton, niahuëpatëra, a'naroáchin nansë acopoquë huarë' nipë'sharë'. Inapochachin Yosë nanamënso' chini chiniquën ya'coancantërinpoa'. Ina yonquihuatëhua', no'tëquën nitotarihua'. Ya'ipi yonquirëhuaso chachin anitotërinpoa'. Yonquinënpoaquë ma'marësona naporëhuasopitanta' anitotarinoa'. ¹³ Ya'ipi ninëhuasopita Yosëso' nitotërin. Po'oana quëran nipirëhuahuë', ya'ipi ni'ninpoa'. Co pi'pisha tëranta' inaso' nonpintarihuahuë'. Ya'ipi yonquirëhuasopitanta' noyá nitotërin. Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' ninëhuasopita aipitarinoa'. Naporo' coisë pochin nontarinpoa'. Nontohuachinpoa', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin nininso'

¹⁴ Iporaso' Quisoso imarëhua'. Yosë hui'nin chachin inaso'. Nani inápaquë panantarahuaton, Yosë'pa' ya'huarin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin Yosëri acorin catahuainpoaso marë'. Napoaton ama ina naniantatëhuahuë', imamiatahua'. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' noyá nohuitërinpoa'. Sopai yaminsërinpoasonta' nitotërin. Co chiniquën cancantërehuahuë' ni'ton, sopai sha'huitarinpoa' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Quisosonta' isoro'paquë nipon, sopairi na'con yanonpintaton, nisha nisha sha'huitopirinhue' minsëcaso marë', co inaso' sopai natërinhuë'. ¹⁶ "Tëhuëenchachin nosoroatonpoa', catahuarinpoa'," ta'tëhua', apira apira Yosë nontahua'. Nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', ina nontohuatëhua', inaora nohuanton, catahuarinpoa' noya ahuantacaso marë'.

5 ¹ Iráca Yosëri a'naya a'naya corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' acorin ina marë' sacatacaso'. Inanta' piyapi niponahuë', a'napita piyapi'sa marë' Yosë nontërin. Co noyahuë' nipachinara, chinotopiso pëiquë ma'sha quëpapi. Inaquë corto hua'ani tëparin oshanëna marë'. Ama Yosëri ana'intacaso marëhuë' inaporin. ² A'naquën piyapi'sa' co aquëtë' nitotatonahuë', co noyahuë' nipi. Inapita huë'pachinara, corto hua'ani co chiniquën nontërinhuë'. Inanta' piyapi ni'ton, sopairi yaminsërin. Napoaton sanoanan quëran pënënin. ³ Inanta' oshahuanin ni'ton, inaora oshanën marë'ton ma'sha tëpacaso' ya'huërin. Ina quëran a'napita oshanëna marënta' ma'sha tëpaantarin.

⁴ Co inaora nohuanton, corto hua'an ya'coninhue'. Yosë nohuanton, ya'conin. Iráca Aaron'ton Yosëri acorin. ⁵ Quisocristonta' co inaora nohuanton, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'coninhue'. Yosëri noya nicaton, itapon:

"Quëmaso' hui'nahuë chachinquën.

Ipora chachin acoaranquën piyapi'sa' anohuitancoso marë'," itërin.

Quiricanënuë chachin naporin.

⁶ Ina quëran quiricanën quëran itaantarin:

"Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën. Ya'ipi piyapi'sa marë' nontaranco.

Miriquiso pochin nisaran. Co onporonta' pipiarinhuë'," itërin.

⁷ Quisocristo isoro'paquë o'marahuaton, piyapi chachin nasitimarin. Yatëpahuachinara, chiniquën Yosë nontërin. Na'nëton, itapon: "Quëma

nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama tēpa'inacosohuē'. Nipirinhue', co quēma nohuantohuatanhue', ma'sona yaonpotohuatanconta' noya," itērin. No'tēquēn yanatērin ni'ton, Yosēri natanaton, catahuarin noya natēcaso'. ⁸Yosē hui'nin chachin niponahuē', piyapi pochachin parisitērin. Co oshahuanaponahuē', piyapi ni'ton, parisitērin quēran noyá nitotērin Yosē natēcaso'. ⁹No'tēquēn natēton, canpoa marē' chiminin. Napoaton nanitērin anoyacancantinpooaso'. Ina natēhuatēhua', noya nicha'ēsarinpoa' nanpimiatacaso marē'. ¹⁰Yosē nohuanton, Quisocristo corto hua'an chini chinquēn nanantērinso pochin ya'conin. Miriquiso pochin ninin.

Ama Yosē a'pocaiso marēhuē' pēnēninso'

¹¹Ir áca ninopiso' na'con yaa'chintopiranquēmahuē'. Co natantochináchinhuē' cantantatoma', co yanatēramahuē' ni'ton, sacai' a'chinta'huanquēmaso'. ¹²Hua'qui Yosē nanamēn natanapomarahuē', co nanitēramahuē' Yosē no'tēquēn natēcamaso'. Noya yonquiatoma', a'napita a'chintacamaso nipirinhue', co no'tēquēn yonquiyátēramahuē'. Ya'nan a'chintēranquēmaso' naquēranchin a'chintanta'huanquēmaso' ya'huērin. Co inapita tēranta' cancanēma quēran huarē' yanatēramahuē'. Hua'hua-ro'sa pochin cantantatoma', co nanitēramahuē' ya'ipi Yosē nanamēn yonquicamaso'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'shoráchin yonquirin. Co nanitērinhuē' coshatacaso'. ¹³So'soquē huarē' coshatērin. Canpitaso' co noyahuē' yonquiatoma', canopia'huaya pochin yonquiconama'. Co nanitēramahuē' no'tēquēn yonquicamaso'. ¹⁴Chinotono'saso nipirinhue', cosharomia ca'pi. Inapochachin noya noya imapisopitaso' no'tēquēn yonquiapi. Noya nicacaso' no'quitona', co noyahuē' nininso' a'naroáchin a'porapi.

6 ¹Napoaton noya so'sorinso pochin noya noya imahua'. Ya'ipi Quisocristo nanamēn yonquia'ahua'. Ya'nan a'chintohuatēinquēmara, co sacaihuē' nininsopita'ton a'chintērainquēma'. "Co noyahuē' nipatama', parisitopiquē pacacaso' ya'huērin ni'ton, ya'ipi co noyahuē' yonquiramasopita naniantoco'. Naporahuaton, Yoséichin natēco'," itērainquēma'. ²Ina quēran aporihuanacasona' a'chintērainquēma'. Naporahuaton, "Nani imapachina', sē'huamotorahuatoma', Yosē nontoco' inari catahuacaso marē'," itērainquēma'. Ina quēran Yosē ananpitaaintainpoaso ya'huērinsonta' a'chintērainquēma'. "Ayaro' tahuēri ya'ipinpoa' no'tēquēn sha'huitarinpoa'. Co noyahuē' nipisopita ana'intomiatarin," itērainquēma'. Ya'nan imapoma', inapita'ton anitotērainquēma'. Inaso' noya nipirinhue', co inaíchin yonquicaso' ya'huērinhuē'. ³Ya'ipi Quisocristo nanamēn yonquia'ahua' noya noya imacaso marē'. Yosē nohuantohuachin, oshaquēran ina a'chintanta'inquēma'.

⁴Ama Quisocristo a'pocosohuē'. Ina a'pohuatama', co nanitērinhuē' anoyacancantinquēmaso'. A'naquēn Quisocristo nanamēn nani nitotopi. "Quisocristo nicha'ēsarinpoa'," ta'tona', imapi. Cosharo' pi'nirēso pochin pi'pian nohuitopi. Ispirito Santori chachin catahuarin. ⁵Yosē nanamēn noya natanpi. Yosē chiníquēn nanantaton catahuarinsonta' nicaponaraihuē', ⁶Quisocristo a'pohuachina', ¿incaricha anoyacancantēre'poiya? Co huachi nanitapihuē' cha'ëcaiso'. Yosē hui'nin chachin canpoa marē' chiminin. Co ina nohuantohuachinahuē', naquēranchin corosēquē patanantopiso pochin

cancantapi. Ina a'pohuachina', piyapisari Quisoso tēhuapona'. ⁷Ni'co'. Ya'pirin sha'patēra, o'nan ya'huēhuachina, papotērin. Hua'anēnsō' inaquē sacatarin. Noya nitohuachina, noya cancantērin. “Yosē nohuanon, noya papotērin,” tēnin. ⁸Nipirinhue', nahuan, shihuarin, inapitasáchin papotohuachina, co manta' nitērinhuē'. “No'pa' napoonin,” topatēra, tananpitēre huachi. Inapochachin Yosē na'con catahuarinpoa'. Noya imapatēhua', Yosē noya ni'sarinpoa'. A'naquēnsō nipirinhue' nahuan, shihuarin, inapita papotērinso pochin nicatona', topinan quēran ya'huēpi. Co Yosē yonquipihue'. Inapitaso' Yosēri tananpitērin. A'na tahuēri parisitopiquē a'parahuaton, pēn quēran ana'intarin.

Co Yosē naniantērinpoasohuē'

⁹Chiníquēn iyaro'sa' pēnēnpiranquēmahuē', nosororanquēma'. Co Yosē a'poaramahuē'. Noya imatoma', cha'ēsarama' tēnahuē. ¹⁰Yosē co topinan ana'intarinquēmahuē'. Iráca noya ninama'. Imapisopita nosoroatoma', catahuarama' noya imacaso marē'. Ipora huantā' noya ninosoroarama' ni'ton, co Yosē naniantarinquēmahuē'. ¹¹Chiníquēn cancantatoma', ya'ipinquēma' imamiatoco'. “Yosē co naniantarinpoahuē'. A'na tahuēri ya'huērin'pa' quēpantarinpoa',” ta'toma', chiminaquē huarē' nōya imaco'. ¹²Ama amitomarahue', na'con Yosē yonquico'. Noya natēpisopita nonanco'. Inapitaso' imamiatapi. “Yosē no'tēquēn nontērinpoa',” ta'tona', noya natēapi. Ma'sha onpoaponaraihuē', noya ahuantapi. Iráca Yosēri sha'huitērinso chachin ninapi.

¹³⁻¹⁴Apraan yonquico'. Iráca Yosēri itērin: “Caso' Yosēco ni'to, no'tēquēn nontēranquēn. Quēma na'con catahuaaranquēn. Ca nohuanto, a'na tahuēri hui'nan ya'huētaringuēn. Naporahuaton, oshaquēran notohuaro' shiparinpitanta' ya'huētaringuēn,” itērin. Yosēso' chini chiníquēn nanantērin. Co a'na' ya'huērinhuē' ina quēran chini chiníquēn nanantērinso'. Napoaton: “Caso' Yosēco ni'to, no'tēquēn nontēranquēn,” itērin. ¹⁵Itohuachina, Apraani Yosē natērin. Hua'qui' co hui'nin ya'huētopirinhue', noya cancantaton, ninarárin. “Co Yosē nonpintērincohuē',” ta'ton, natērin. Napoaton napoin quēran hui'nin nasitērin. ¹⁶Co piyapi yanatēhuachinpoarahue', “Yosē ni'sárinco, no'tēquēn nontaranquēn,” tēnhua'. Ina pochin nontohuatēhua', natērinēnpoa'. “No'tēquēn nontērinpoa',” topi. ¹⁷Yosē co onporonta' nonpintērinpoahuē'. Sha'huitērinpoaso' co onporonta' nishatērinhuē'. Napoaton noya nanan sha'huitohuachinpoa': “Caso' Yosēco ni'to, no'tēquēn nontēranquēma'. Nicha'ēsaranquēma',” itērinpoa'. ¹⁸Yosē chachin sha'huitērinpoa'. Naporahuaton “Caso' Yosēco ni'to, no'tēquēn nontēranquēma',” itomantarinpoa'. Napoaton co onporonta' nonpintarinpoahuē'. Co pi'pian tēranta' nishataponhuē', tēnhua'. Ina yonquiatēhua', chiníquēn cancantahua'. Iráca Yosēíchin imarēhua' catahuainpoaso marē'. “Nicha'ēsarinpoa',” ta'tēhua', ya'ipi cancanēnpoa quēran imahua'. ¹⁹Ni'co'. Nanchaquē pa'pachinara, a'na tahuēri panca ihuan nacapi. Chiníquēn co'sacaitērin. Naporo' hua'na quēquēn nininso' a'sonahuatona', tē'yaitopi. Acopoi' no'paquē ni'toromahuachina, sano yanponin. Co co'sacairi tēranta' chi'huincarinhuē'. Inapochachin canpoanta' a'na tahuēri ma'sha onporēhua', parisitērehua', sētērehua', naporēhua'. Inapohuatēhua', Yosē yonquia'ahua'. “Inaso'

no'tèquèn nontèrinpoa'. Nicha'èsarinpoa'. Co onporonta' naniantarinpoahuè', topatèhua', sano cancantarihua'. Yosèsò' co quènanarihuarahuè', inápaquè ya'huárin. Ina yonquiatèhua', ninarèhua'. ²⁰ Quisoso'ton nani inápaquè panantarin tapatinpoaso marè'. Inaquè ya'huèmiatarin. Corto hua'an chini chiníquèn nanantèrinso pochin ni'ton, canpoa marè' Yosè nontarin. Miriquiso pochin ninin. Co onporonta' pipiarinhuè'.

Quisocristo Miriquiso pochin nininso'

7 ¹ Miriquisoso' iráca ya'huèrin. Co cotio piyapihuè' niponahuè', noya Yosè imarin. Sarimoquè ya'huèpisopita hua'anèntèrin. Naporahuaton, Yosè nohuanton, corto hua'an ya'conin. Piyapi marè' Tata Yosè nontèrin. Iráca Apraani nohuitèrin. Inimico copirnoros'a' minsèrahuaton, o'manta-huachina, Miriquisori nacapirin. Nacapirahuaton, Apraan noya nontèrin. Ina quèran corto hua'an ni'ton, Yosè nontèrin Apraan noya noya ya'huècaso marè'. ² Nani nontohuachina, Apraani nani ma'sha canarin quèran diesmo Yosè marè' acorinso' quètèrin. Miriquisoso' nóya hua'an. Nininèn chachin “hua'an noya nicacaso' yonquirinso'” tapon naporin. Naporahuaton, Sarimo hua'an ni'ton, “hua'an sano cancantèrinso'” tapon naporin. ³ A'shin, pa'pin, shimashonènpita, inapita co nohuitèrèhuahuè'. Onporosona nasitèrinso', onpo pi'ipi quèransona chimininsò', inapita co nitotèrèhuahuè'. Co Yosè quiricanèn quèran sha'huitèrinpoahuè'. Piyapi marè' Yosè nontárin. Co Yosèri ocoirinhue' ni'ton, pi'pian Yosè hui'nin pochin ni'nin. Nanpiárin pochin cancantèrèhua'.

⁴ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'huèpirinahuè', cotioro'saráchin ya'conpi. Miriquisoso nipirinhue' nisha piyapi. Co cotio quèmapihuè' niponahuè', a'napita corto hua'ano'sa quèran chini chiníquèn nanantèrin. Apraani noya ni'nin. Apraan'ton Yosèri acorin piyapinènpita nicacaso marè'. Inaso' chiníquèn nanantèrin, tènèhua'. Napoaponahuè', inimiconènpita ma'shanèna' matèrin quèran, diesmo ocoirinsò' Miriquiso quètèrin. Inaso' corto hua'an ni'ton, ma'parin. ⁵ A'na cotio huènton Nihuiro'sa' itopiso'. Iráca Yosè nohuanton, Moisèsèri sha'huitèrin. “Nihuiro'saráchin corto hua'an ya'coina'. Inapita chinotopiso pèiquè pa'pachina', piyapi marè' Yosè nontapi,” itèrin. Ina quèran piyapi'sa' itantarin: “Yosè nohuanton, nani ma'sha ya'huètarinquèma'. Napoaton diesmo quètoco'. Corto hua'an ma'pahuachinquèma', quètoco',” itèrin Moisèsèri. Quèmopinènpita niponahuè', Yosè nohuanton, ma'parin. ⁶ Miriquisoso' co cotio quèmapihuè' niponahuè', diesmo Apraan ma'parin. Naporahuaton, ina marè' Yosè nontahuaton, “Yosè noya catahuainquèn,” itèrin. Yosèri chachin Apraan nani sha'huitèrin noya catahuacaso marè'. ⁷ “Chini chiníquèn nanantohuatèra, a'napita marè' Yosè nontèrè', ‘Yosè noya catahuainquèn,’ itèrè’,” tènèhua'. Napoaton Apraan quèran Miriquisoso' chini chiníquèn nanantèrin. ⁸ Isoro'paquè corto hua'ano'sari diesmo ma'patopirinahuè', inapitanta' piyapi'sa' ni'ton, chiminpi anta'. Miriquisoso nipirinhue' nanpiarin pochin cancantèrèhua'. Yosè quiricanèn nontèrèhua' quèran, naporèhua'. ⁹⁻¹⁰ Nihuiro'saso nipirinhue' Apraan shinpita. Corto hua'an ya'conpi ni'ton, diesmo ma'patopirinahuè', co Miriquiso pochin chiníquèn nanantopihuè'. Co'huara Nihui shinpita nasichátèraponahuè', Apraani Miriquiso quènanahuaton, diesmo quètèrin. Nihuiro'sa' ya'huèrènamèn quètèrin.

¹¹ Iráca Aaron'ton corto hua'an ya'conin. Ina quëran a'naya a'naya Nihuiro'sa' huën ton quëran niya'huërètëra'piapi. Naporo' Yosëri, pënëntërinso' nanan sha'huitërin ya'ipi israiro'sa' imacaiso marë'. Nihui corto hua'ano'sa' nanan anoyatërinënpoa' naporini, ¿ma'marëta' a'na corto hua'an Miriquiso pochin nininso' huëcacaso' ya'huëitonhuë'? ¹² Nisha corto hua'an ya'conpachina, nisha nanan pënëninpoa'. ¹³⁻¹⁴ Quisocristoso' co Nihui huën-tonquë nasitërinhuë'. Cota huëntonquë nasitërin. Inapitaso' co onporonta' corto hua'an ya'conpihuë'. Co ina pochin Moisësë pënëntërinhuë'. Napoaton Quisocristo co corto hua'an ya'coninhuë', tënahuë'.

¹⁵ Inaso' isoro'paquë o'marin ni'ton, nasha nanan sha'huitërinpoa'. Corto hua'an pochin canpoa marë' Yosë nontárin. Miriquiso pochin co onporonta' pipiarinhuë'. Ina yonquihuatëhua', naporinso' no'tëquën anitotërinpoa'. ¹⁶ Co Nihuiro'sa' huënton quëran ya'conpiso pochin nininhuë'. Inaso' chiminaponahuë', nanpiantarahuaton, ya'huëmiatarin. Napoaton chiníquën nanantaton, noya noya ya'conin. ¹⁷ Yosë quiricanën quëran naporin:

“Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën inapita ya'huërëtacaso marë'.

Ya'ipi piyapi'sa marë' nontaranco. Miriquiso pochin nisaran. Co onporonta' pipiarinhuë',” itërin Yosëri.

¹⁸ Iráca corto hua'ano'sa' pënëntërinso' nanan imapirinhue', co oshanëna' inquitërinhuë'. Co tēhuënychachin catahuarinhuë'. Napoaton co imacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁹ Moisësë pënëntërinso' nanan co manta' anoyatërinhuë'. Quisocristoso' nipirinhue' anoyacancantërinpoa'. Anoyacancantohuachinpoa', nanitërehua' Yosë nohuitacaso'. Huëntonënnquë chachin aya'coninpoa'. Inaso' noya noya, tënëhua'.

²⁰⁻²¹ Iráca na'a cotioro'sa' corto hua'an ya'conpi. Yosëri acopirinhue', co ya'huëmiatopihuë'. Nipirinhue', Quisocristo yaa'paimahuachina, itapon:

“Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontaranquën.

Ipora quëran huarë' corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin nicon, piyapi marë' nontaranco huachi.

Ya'huëmiataran. Co onporonta' nisha acoaranquënhue',” itërin Yosëri.

²² Napoaton Quisocristoso', nasha quëran canpoarë' anoyatërin. Co nonpintarinpoahu ë'. Co onporonta' nisha sha'huitarinpoahuë'. Ina anoyatërinpoaso' noya noya. Pënëntërinso' nanan iráca imapisoso', co onpopinchin noyahuë'. ²³ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', niya'huërètër a'piapi. A'na chiminpachina, a'na ya'coantarin. Ina chimiantahuachina, a'nanta' ya'coantarin. ²⁴ Quisocristoso' nipirinhue' nanpiantarahuaton, ya'huëmiatërin ni'ton, canpoa marë' Yosë nontárin. Co incari tëranta' ya'huërëtërinhuë'. ²⁵ Napoaton nanitërin noyá nicha'ëinpoaso'. “Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa',” ta'tëhua', Yosë imarëhua'. Iporahuanta' Quisocristo nanpiárin catahuainpoaso marë'. Nani tahuëri canpoa marë' Yosë nontárin.

²⁶ Quisocristoíchin nanan anoyatërinpoa'. Inaso' corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin nicon, nōya ninin. Co pi'pian tëranta' oshahuaninhuë'. Co nē'huëtërinso pochin nininhuë'. Co oshahuano'sa pochin cancantërinhuë'. Inápaquë panantahuachina, Yosëri chini chiníquën nanan quëtërin. ²⁷ Co inaso' a'napita corto hua'ano'sa pochinhuë'.

Inapitaso' oshahuanatona', inahuara oshanëna marë'ton ma'sha tëpapi. Ina quëran piyapi'sa' oshanëna marënta' ma'sha tëpaantapi. Nani tahuëri naporápi. Quisocristoso nipirinhue' co oshahuanatonhue', co ma'sha tëpacaso' ya'huërinhue'. Inaora nohuanton, canpoa' ya'huërenamënpoa' chiminin. A'naroíchin chiminaton, nanitërin ya'ipi oshanënpoa' inquitinpoaso'.²⁸ Iráca Moisésë pënëntërin quëran na'a quëmapi'sa' corto hua'an ya'co-na'piapi. Inahuanta' co noyahuë' cancantatona', oshahuanpi. Ina piquëran Yosëso' hui'nin chachin acorin. "Co onporonta' nisha acoaranquënhue'," itaton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' acorin. Inaso' noyasáchin ninin. Co onporonta' oshahuanaponhue'. Napoaton nóya catahuarinpoa'.

Quisocristo nasha quëran anoyatërinso'

8 ¹No'tëquën sha'huitaranquëma'. Quisocristo inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran chachin huësërin. Corto hua'an chini chiní-quën nanantërinso pochin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. ²Iráca cotioro'sa' chinotopiso pëi' nipi Yosë chinotacaiso marë'. Inápaquë ya'huërinso chachin nonanpi. Inaquë corto hua'ano'sari piyapi'sa marë' Yosë nontopi. Quisocristoso nipirinhue' inápaquë Yosëri acorinquë chachin canpoa marë' ina nontárin. Inaquëso' noya noya catahuarinpoa'.

³Iráca corto hua'ano'sa' ma'sha tëpapi piyapi'sa' oshanëna marë'. Quisocristoso nipirinhue' inaora nohuanton, chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. ⁴Ipora huanta' isoro'paquë ya'huërin naporini, co corto hua'an ya'cointonhue'. Cotioro'sa' iráca nanan imatona', corto hua'ano'sa' ya'huëtapi ma'sha tëpacaiso marë'. ⁵Corto hua'ano'saso chinotopiso pëiquë Yosë marë' sacatopi. Inaso', inápaquë ya'huërinso chachin nonanpiso'. Iráca chinotopiso pëi' yanipachinara, Yosëri Moisésë itërin: "Chinotamacoso marë' nëmëtë pëi' nico'. Motopiquë a'notëranquënso chachin niquë'," itërin. ⁶Quisocristoso nipirinhue', Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, nanan anoyatërinpoa'. Cotioro'saso' iráca anoyatërinso imapirinhue', Quisocristoso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa'. "Oshanëma' inquitatënquëma', anoyacancantaranquëma'," itërinpoa' ni'ton, inaso noya noya, tënahuë.

⁷Iráca anoyatërinso natërehua quëran noyápiachin cancantërehua' naporini, co nasha quëran anoyatacaso ya'huëitonhue'. ⁸Iráca anoyatërinso imaponaraihue', co noya cancantopihue' ni'ton, quiricanën quëran Yosëri sha'huitërin:

"A'na tahuëri ca nohuanto,

ya'ipi piyapinhue'pitarë'co nasha quëran anoyatarahuë.

⁹ Iráca inapitaso' Iquipito parti ya'huëpirinhue',
imirampo quëran së'quërëso pochin nosoroato, nicha'ërahue'.
Naporon' inapitarë'co anoyatopirahuë',
co natantochináchinhue' cancantopi ni'ton,
tananpitërahue'," ténin Yosë.

¹⁰ Ina quëran itantarin:

"Tahuëri nanihuachin, nasha quëran anoyataantarahuë.

Naporon' anoyacancantarahue' noya yonquicaiso marë'.

Nasha cancan quëtarahuë ca pochin cancantacaiso marë'.

Casáchin chinotarinaco ni'ton, noya a'paarahue'.

Ca pochin cancantatona', piyapinëhuëpita chachin nisapi.

¹¹ Iráca a'naya a'naya yanohuitohuachinacora, a'napitari a'chintopi.
'Yosë nohuitoco', itopirinhue', co ya'ipi nanamëhuë nitochâtërapihue'.

A'na tahuëriso nipirinhue' nitotapi. Nasha cancan ya'huëtohuachina',
cancanëna quëran chachin nohuitarinaco.

Insopita tëranta' nasha quëran anoyatërahuëso imapachina',
nohuitarinaco.

Hua'ano'sahuë nipon, topinan piyapi'sahuë nipon nohuantohuachina',
nohuitarinaco.

¹² Na'con nosoroato, ya'ipi co noyahue' yonquipisopita inquitarahue'.

Co huachi oshanëna' yonquiarahue', tënin Yosë.

¹³ Nasha quëran anoyatërinso quëtërinpoa. Inaso' iráca ya'huërinso' ya'huë-
rëtërin. Napoaton iráca anoyatërinso' naniantacaso' ya'huërin. Co huachi
ina imacaso' ya'huërinhuë'.

Iráca chinotopiso pëi' nininso'

9 ¹ Iráca anoyatërinso sha'huitohuachina, Moisësë nani ma'sha sha'hui-
tërin onporahuatonsona Yosë chinotacaiso marë'. Ina marë' chinotopiso
pëi' nipi. ² Nëmëtë', sha'huëtë', inapita quëran nipi. Cato' patoana ya'huërin.
Ya'natimarinsoso', noya patoana itopi. Inaquë panca nanparin pochin
nininso' ya'huërin. Misanta' ya'huërin. Inaquë pan acorin, Yosë marë'
acopiso'. ³ Nëmëtëquë patonpiso' aquëtë', a'na patoananta' ya'huërin, noya
noya patoana itopiso'. ⁴ Nëmëtë' ya'cariya a'na misa'huaya ya'huërin, oro
quëran nipiso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' a'pëpi tomonta-
caso marë'. Yosë caposonëonta' ya'huërin. Aipiran, acoporan, ya'ipi oro
quëran achinpitopi. Caposo acopoana yonsha oro quëran nipiso' ya'huërin.
Inaquë pi'pian cosharo' Yosëri inápa quëran a'paimarinso' po'morin, mana
itopiso'. Aaron pitananëonta' inaquë po'morin. Inaso' noyá yaniponahue',
Yosë nohuanton, a'naroáchin papotantarín piyapinënpita yonquicaiso
marë'. Naporahuaton, cato' na'pitëa'huayanta' inaquë acopi. Inaquë Yosë
pënëntërinso' nani ninshitopi. Iráca anoyatërinso' itopiso'. ⁵ Caposo a'tana-
mënquë cato' anquënia'huaya pochin nonanatona', acopi. Yosë huënaráchin
nininso' ayonquínpoaso marë' napopi. A'na inchinan quëran, a'na ahuënan
quëran ninotëëpi. Naporahuaton anpianhtëna quëran, caposo a'tanamën
imotatë pochin nipi. Nisha nisha nininsopita a'chintaca'huanquëmaso'
ya'huëpirinhue', co apira aquëtë' sha'huitaranquëmahue'.

⁶ Ina pochin ma'sha chinotopiso pëiquë acohuachinara, noya patoanaquëso'
ya'ipi corto hua'ano'sa' ya'conpi. Nani tahuëri ya'conpi Yosë chinotacaiso
marë'. ⁷ Noya noya patoanaquëso nipirinhue', co ya'ipi ya'conpihuë'. A'naí-
chin chini chiníquën nanantërinsoáchin ya'conin. Co ina tëranta' nani
tahuëri ya'coninhue'. Nani pi'ipiquë a'na tahuëriáchin ya'conahuaton,
ma'sha huënainën quëparin. Inaora oshanën marë' quëparin. Naporahuaton,
piyapi'sa' co yonquiatonahue' oshahuanpiso marënta' quëparin. ⁸ A'napita
piyapi'saso' co onporonta' inaquë ya'conpihuë'. Ina yonquihuatëhua', Ispi-
rito Santo anitotërinpoa'. Iráca anoyatërinso' imapachina', piyapi'sa' co
nanitopihue' Yosë nohuitacaiso', tënëhua'. ⁹ Iporahuanta' ina yonquihuatëhua',
nitotarihua'. Iráca pënëntërinso' co natëhuachinahuë', ma'sha tëpapi

ama Yosëri ana'intacaso marëhuë'. Nipirinhüë', co ina marë' oshanën inquitërinhuë'. ¹⁰ Iráca nisha nisha cosharo' a'popi. Nisha nisha o'ocasona' a'popi. Co noyahuë' nipachinara, "Oshanëhuë' inquit'i," ta'tona', nisha nisha pa'mopi. "Inapotohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinhüë', co ina marë' noya cancantopihuë'. Yosëri nasha nanan sha'huitaton, anoyataquë huarë' inapocaiso' ya'huërin.

¹¹⁻¹² Iporaso nipirinhüë', Quisocristo nani o'marin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin nicaton, nóya catahuarinpoa'. Co chinotopiso pëiquë ya'conaton, nanan anoyatërinpoahuë'. Co isoro'paquë nipiso pëiquë ya'coninhüë'. Co chipo, ohuaca'huaya, inapita tëparinhüë' huënainën macacaso marë'. Inaora huënainën chachin a'parin. Chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Ina quëran Yosë ya'huërinquë chachin panantarin a'naromaráchin nanan anoyatinpoaso marë'. Inaquë noya noya catahuarinpoa'. Canpoa marë' chiminin ni'ton, anoyacancantarinpoa'. Ina imapatëhua', nicha'ësarinpoa'. ¹³ Cotioro'sa' co ya'ipi Moisësë pënëntërinso' natëhuachinahuë', në'huëtërinso pochin ni'tona', co nanitopihuë' chinotopiso pëiquë ya'conacaiso'. Napohuachinara, ma'sharo'sa', chipo, toroa'huaya, inapita chinotopiso pëiquë quëpapi. Inaquë corto hua'ani tëparahuaton, huënainën manin. Huënainën masahuaton, ohuaca'huaya huiquitërinso' yanonën ayontërin. Ayontahuaton, oshahuana'pi ta'satërin. Inapotohuachina, në'huëtërinso' inquirinso pochin ninin ni'ton, naquëranchin nanitërin chinotopiso pëiquë ya'conacaso'. ¹⁴ Quisocristo huënainënso nipirinhüë' noya nóya. Inaso' Yosë hui'nin ni'ton, co pi'pisha tëranta' oshahuaninhüë'. Ispirito Santo ya'huëmiatërinso' catahuarin ni'ton, canpoa marë' chiminatón anoyacancantomiatërinpoa'. Inaso huënainën a'parin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inapoaton noyápiachin cancan quëtërinpoa'. Ina quëtohuachinpoa', Yosë noya chinotarihua'. Inaso' nanopiarin ni'ton, canpoanta' ina marë' noya sacatarihua'.

¹⁵ Napoaton nasha quëran anoyatërinso nani sha'huitërinpoa'. Ya'nan anoyatërinso na'a piyapi'sa' imapirinhüë', co noyahuë' cancantatona', oshahuanpi. Co ma'sharo'sa' huënainën quëran oshanëna' inquitiatopihuë'. Nipirinhüë', Quisocristo chiminin ya'ipi huayoninsopita oshanëna' inquitacaso marë'. Ya'nan anoyatërinso imapisopita oshanënanata' inquitërin. ¹⁶⁻¹⁷ Ni'co'. Quëmapi yachiminpachina, quiricatërin ma'shanënpita macacaiso marë'. Co'huara chimiyantërasohüë', co macacaiso' ya'huërinhuë'. Chiminpa china, naporo huarë' mapi. Inapochachin nani Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipi sha'huitërinpoaso' acotërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nóya catahuarinpoa'. ¹⁸ Napoaton ya'nan anoyatërinso' sha'huitohuachina, ma'sharo'sa' tëparahuatona', huënainëna' a'patopi. Inapotatona', iráca anoyatërinso' imapi. ¹⁹ Ya'ipi piyapi'sa' ayontonahuaton, Moisësëri pënënin. Nani ma'sha sha'huitërin natëcaiso marë'. Nani sha'huitohuachina, ohuaca'hua, chipo, inapita tëparahuaton, huënainëna manin. Ina quëran narasë'pa' isopo itopiso' masahuaton, quëhuan huaitaquë so'quëtahuaton, i'sharë chachin ta'satërin. Pënëntërinso' quirica, piyapi'sa', inapita ta'satërin. ²⁰ Inapotahuaton: "Nani anoyatërinso Yosë sha'huitërinpoa' natëcaso marë'. Iso huënai' pa'nin ni'ton, Yosë canpoarë anoyatërinso anitotërinpoa'," tënin Moisësë. ²¹ Ina quëran chinotopiso pëi', ma'sha inaquë

ya'huërsinopita, inapitanta' huënaiquë ta'satërin. ²² Iráca pënëntërinso imapa-chinara, nani ma'sha huënaiquë ta'satopi anoyatacaiso marë'. "Co huënai' ta'satohuatëhuahuë', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'," topi. Tëhuëenchachin co huënai' pa'pachinhuë', Yosë co onporonta' oshanënpoa' inquitërinpoahuë'.

Quisocristo oshanënpoa' inquitërinpoaso'

²³ Iráca ma'pitasona inápaquë ya'huërsinopita nonanpiso', huënai quëran ta'satopi anoyatacaso marë'. Ma'sha inápaquë ya'huërsinopitaso nipirinhue', noya noya huënai' nohuantërin. ²⁴ Iráca chinotopiso pëi', piyapi'sari ninin. Quisocristoso', co inaquë ya'coninhue'. Yosë ya'huërinquë chachin panta-rahua-ton, canpoa marë' Yosë nontárin. "Oshanëna' inquitahuasos marë' nani chiminahuë'," ta'ton, nontárin. ²⁵ Iráca corto hua'an ma'sha huënaïnën masa-hua-ton, noya noya patoanaquë ya'conin. Nani pi'ipi inaporin. Quisocristoso nipirinhue' co na'aro' inaporinhue'. ²⁶ A'naroíchin chiminaponahuë', ya'ipi piyapinënpita marë' chiminin. Co a'naromarëáchin nanitërinpoahuë' napo-rini, iráca quëran huarë' na'aro' chimianta'itonhuë'. Iporaso' nani ayaro tahuëri ya'cariapirinpoahuë', a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. ²⁷ Yosë nohuanton, ya'ipi piyapinpoa' a'naroíchin chiminëhua'. Ina quëran Yosë chachin coisë pochin nicaton, ma'sona onpotiinpoaso' no'tëquën sha'huipon. ²⁸ Quisocristonta' a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantarin. Nani oshanënpoa' inquitohuachinpoa', a'na tahuëri o'mantarin. "¡Ma noyacha Quisocristoso' ni'ton, nicha'ërinpoa paya!" ta'tëhua', ina ninarëhua'. O'mantahuachin, imarëhuasopita maquimarinpao huachi.

10 ¹ Iráca pënëntërinso' nanan imapachinara, ma'sharo'sa' tēpapi. Oshanëna' yonquiatona', napopi ama Yosëri ana'intacaso marëhuë'. Quisocristo chiminacaso' ninoton, Yosëri sha'huitërin ma'sharo'sa' huënaïnëna a'patacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'. Ina chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iráca nani pi'iquë ma'sha tēpapiirinahuë', co tëhuëenchachin piyapinënpita oshanëna' inquitërinhuë'. ² Oshanëna' iniqui naporini, co nani pi'iquë naquëranchin naquëranchin ma'sha tēpa'itonahuë'. Cancanëna' anoyatopi naporini, noyápiachin cancanchitonahuë'. ³ Nani pi'iquë ma'sharo'sa' tēpahuachinara, yonquiantapi. "Tëhuëenchachin oshahuanëhua'," topi. ⁴ Ma'sharo'sa' tēpapiirinahuë', ina huënaïnën quëran co onporonta' oshanëna' inquitërinhuë'.

⁵ Napoaton Quisocristo isoro'paquë yao'mahuachina, pa'pin itapon:

"Iporaso huachi ma'sharo'sa' tēpacaiso', ofrenda quēcacaiso', inapita co nohuantëranhuë'.

Quëma nohuanton, piyapi chachin nasitomarahue natëa'huanquënso marë'.

⁶ Na'a ma'sharo'sa' ahuiquitopi.

Nisha nisha ma'sha oshanëna marë' tēpapiirinahuë', co inapita marë' noya ni'nanhuë'.

⁷ Ina quëran itërahuë: 'Napoaton tata, nani o'marahue nohuantëranso' nica'huaso marë'.

Quiricanënnquë ninorancoso chachin nisarahue', itërahuë," tēnin.

⁸ Quisocristo pa'pin nontaton, naporin: "Iporaso huachi ma'sharo'sa' tēpacaiso' co nohuantëranhuë'. Nisha nisha ma'sha oshanëna marë'

tëpapurinahuë', co inapita marë' noya ni'nanhuë', itërin. Iráca pënëntë-rinso natëtona' inapopirinahuë', naporin. ⁹Ina quëran itantarin: "Ma'tana nani o'marahuë quëma nohuantëranso' nicaca'huaso marë'," itërin. Napoaton co huachi iráca Yosë chinotacaiso marë ma'sha tëpapiso pochin nicacaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo nasha pochin Yosë chinotacaso anitotërinpoa'. ¹⁰Quisocristo piyapi chachin nasitimarahuatón, oshanënpoa marë' chiminin. Yosë nohua nton, a'naroíchin chiminin. Canpoanta' ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa huachi.

¹¹Nani tahuëri corto hua'ano'sa' sacatápi. Naquëranchin naquëranchin ma'sharo'sa' tëpapurinahuë', co oshanëna' inquipihuë'. ¹²Quisocristoso nipurinhuë' a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran huën-sëarin. ¹³Inimiconënpita minsëaquë huarë' inaquë ninarin. ¹⁴A'naroíchin chiminaponahuë', anoyacancantërinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita oshanënpoa' inquitatónpoa', noyápiachin cancan quëtërinpoa'. ¹⁵Ispirito Santonta' inachachin anitotërinpoa'. Quiricanën quëran sha'huitërinpoa'.

¹⁶"A'na tahuëri piyapinëhuëpitare'co anoyatohuato, iso pochin nisarahuë: Nasha cancan quëtarahuë natëtochináchin cancantacaiso marë'.

Anoyacancantarahuë noya yonquicaiso marë'.

¹⁷Co huachi oshanëna' yonquiarahuë'.

Ya'ipi co noyahuë' nipisopita naniantarahuë', ténin.

¹⁸Quisocristo oshanënpoa' nani inquitohuachinpoa', co huachi ma'sha tëpacaso' ya'huërinhuë'. Inasáchin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo imatëhua', Yosë nohuitërehuaso'

¹⁹Napoaton iyaro'sa', iporaso' nanitërehua' Yosë chachin nohuitacaso'. Noya noya patoanaquë ya'conëso pochin nohuitërehua'. Piyapinpoa' niriuhuarahuë', chiníquën cancantatëhua', Yosë nontahua'. Quisoso huënainën pa'nin ni'ton, ²⁰nasha ira pochin nininso' acorin Yosë nohuitacaso marë'. Noya noya ananpirinpoa'. Iráca noya noya patoanaquë Yosë ya'nopirinhuë'. Nëmëtëri ya'copitërin ni'ton, co piyapi'sari nohuitopihuë'. Iporaso' Quisocristo o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Chiminin ni'ton, nanitërehua' Yosë nohuitacaso'. ²¹Chiníquën nanantaton, noya noya corto hua'an pochin canpoa marë' Yosë nontárin. Ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa'. ²²Napoaton Quisocristoíchin natëtëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran Yosë nontahua'. Nani oshanënpoa' inquitërinpoa' ni'ton, noya cancantarëhua'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya i'quë amarëso pochin noyápiachin cancantarihua'. ²³"Yosë no'tëquën sha'huitërinpoa'. Quisocristoíchin nicha'ësarinpoa'," ta'tëhua', imamiatahua'. Ama pi'pian tëranta' nisha yonquia'huasohuë. Nani sha'huitërinpoa' ni'ton, co nonpintarinpoahuë'. ²⁴A'napitanta' yonquia'ahua'. Na'con nosoroatëhua', catahuahua' inahuanta' noya ninosorocaiso marë'. Nipënëahuan' noya nicacaso marë'. ²⁵A'naquën co huachi niyontónpihuë' Yosë chinotacaiso marë'. Ama inapita pochin cancantahuasohuë'. Sinioro o'macaso' tahuëri naniriarin ni'ton, niyontónatëhua', na'con na'con nicatahuahua' chiníquën cancantacaso marë'.

²⁶Quisocristo nanamën nani nitotërehua'. Nitotariuhuarahuë', naquëranchin naquëranchin co noyahuë' nipatëhua', a'popisopita pochin cancantararihua'.

A'pohuatēhua', co insonta' nanitarinhuē' oshanēnpoa' inquitinpoaso'. ²⁷Ina quēran pa'pi tē'huatacaso' ya'huērin. Yosē chiniquēn ana'intarinpoa'. A'na tahuēri inimiconēnpita pēnquē a'pararin. ²⁸Irāca Moisésē pēnēntohuachina, a'naquēn co yaimapihuē'. A'popi. A'pohuachinara, ana'intopi. Coisēquē quēparahuatona', sha'huirapipi. Catoya'pihuē nipon, caraya'pihuē nipon inachachin sha'huirapihuachinara, co nosoropihuē'. “Tēpaquē,” itopi. ²⁹Yosē hui'nin chachin a'pohuatama', jaquē aquētē' ana'intinquēmaso' ya'huērin! Quisocristo canpoa marē' chiminin. Huēnainēn a'parin anoyacancan-tinpoaso marē'. Inapoaton, nasha quēran anoyatērinso sha'huitērinpoa' imacaso marē'. A'naquēnso nipirinhue' imapirinhue'. Ina quēran Quisocristo a'popi. Huēnainēn quēran anoyacancantopirinhue', nisha cancantatona', ina huēnainēn chachin noccanpi. Ispirito Santori nosoropirinhue', co pi'pian tēranta' yanatēpihuē'. Inapitaso' Yosēri chini chiniquēn ana'intarin. ³⁰Yosē nohuitērēhua'. Inaso' ya'ipiya nitotērin. “Co noyahuē' nipachina', cari ana'intarahue. No'tēquēn ana'intarahue huachi,” tēnin Yosē. “Piyapinēnpita tēranta' co yanatēhuachinhue', Siniorori ana'intarin,” tēnin anta'. Quiricanēnquē naporin. ³¹Yosēso' nanpiárin. Chiniquēn nanantērin. Co noyahuē' nipatēhua', pa'pi tē'huatacaso' ya'huērin. Ana'intarinpoa'.

³²Ya'an an imaramaso' tahuēri'sa' yonquico'. Quisocristo nanamēn a'chintohuach inēnquēmara, noya natanatoma', imarama'. Ina marē' parisitapomarahue', co yaa'poramahuē'. Noya ahuantērama'. ³³Imaramaso marē' a'ninquēchin tēhuarinēnquēma', no'huirinhēnquēma'. A'na tahuēri ahuēp iri nēnquēmahuēnta', noya cancantērama'. A'napita imapisopitanta' parisitohuachinara, nosoroatoma', catahuarama'. ³⁴Tashinan pēiquē po'mohuachinara, co tē'huatomarahue', nicapoma' pa'nama'. Paatoma', catahuarama'. Canpitanta' imaramaso marē' ma'shanēma' osērētopirinhēnquēmahuē', co sētēramahuē'. “Yosē chachin nohuitērēhua'. Nasha cancan quētērinpoa'. Co insonta' nanitērinhuē' inaso' osērētinpoaso’,” ta'toma', nōya cancantērama'. ³⁵Ya'nan imapoma', noya imarama'. Ama iporaso' yaa'pocosohue'. “Yosē naniantērinco,” ama tocosohue'. Chiniquēn cancantoco' Yosē nōya acanainquēma'. ³⁶Ma'sha onpopiramahuēnta', noya ahuantoc o'. Noya natēhuatama', na'con catahuarinquēma'. Nani sha'huit ēri nquēma' ni'ton, co nonpintarinquēmahuē'. Noya nicha'ēsarinquēma'.

³⁷Quiricanēnquē naporin:

“Tēhuēnchachin o'macaso' nininso' o'mapon.

Co hua'quiarinhue'.

³⁸Cancanēma quēran huarē' natēhuatamaco,
noya ni'saranquēma' ni'ton, noya nanpimiatarama'.

Nipirinhue' a'pohuatamaco,
pa'pi co noyahuē' ni'saranquēma’,” tēnin.

³⁹Insosona a'pohuachina', parisitopiquē pa'sapi. Canpoaso nipirinhue', co a'poarihuahuē'. Natērēhua' ni'ton, nicha'ēsarinpoa huachi.

Ya'ipi cancanēna quēran huarē' natēpisopita

11 ¹“Co Yosē quēnanpirēhuahuē', ya'huárin. Nosoroatonpoa' catahuarinpoa’,” topatēhua', tēhuēnchachin ina natērēhua'. Na'con

Yosë sha'huitërinpoa'. Co ipora naniyatërarinhuë'. "Oshaquëran naniarin huachi," ta'tëhua', noya ninarëhua'. ²Íraca quëran huarë' ina pochin cancantohuachinara, Yosëri noya ni'nin.

³"Yosë no'tëquën nontërinpoa'," ta'tëhua', natërëhua'. Inaora yonquinën quëran ya'ipi isoro'pa' acorin. Co manta' ya'huëpirinhuë', "Ya'huë'in," topachina, ma'sha ya'huërin. Ya'ipi ni'nëhuasopita co inaora ya'huërinhuë'. Yosëri nininso'. Quiricanën quëran anitotërinpoa'.

⁴Íraca Apiri Yosë natërin. "Yosë catahuarinco," ta'ton, ma'sha tëparahuaton, Yosë chinotërin. Inapotohuachina, noya ni'nin. "Noya natërinco," ténin. Cainoso nipirinhue' co ina pochin cancantërinhuë'. Napoaton Apiri nani chiminpirinhue', ipora huantá' "Ma noya Apiri natëtërin," tënëhua'.

⁵Íraca Inoco noya natërin ni'ton, Yosëri inápaquë quëpantarin. Napoaton co chimininhue'. Piyapi'sari yonisápirinahuë', co quënanpihuë'. Co'huara inápaquë quëpantayátërasohue', "Inoco nóya ni'nahuë'," ténin Yosë quiricanënuë'. ⁶Yosë yonquihuatëhua', natëtacaso' ya'huërin. "Yosë ya'huárin. No'tëquën nontërinpoa'. Ina nontohuatëhua', natanatonpoa' catahuarinpoa'," topatëhua', noya ni'sarinpoa'. Co ina pochin cancantohuatëhuahuë', co onporonta' noya ni'sarinpoahuë'.

⁷Íraca Nointa' ya'huëpirinhuë', a'na tahuëri Yosëri itapon: "Co hua'qui quëranhuë' ma'sha onpoarama'. Co ni'chinamasohue' ni'sarama'. Naporo' ya'ipi osha hua no'sa' ii' quëran ata'huantarahuë'," itërin. Co'huara o'nayantërasohue' napotopirinhue': "Yosë no'tëquën nontërinco," ta'ton, Noi natëtërin. Sha'huitohuachina, natëton, panca nancha ninin. Ina quëran sa'in, hui'ninpitare' chachin cha'ëpi. A'napitaso' natanaponaraihuë', co yanatëpihuë'. Napoaton na'inpi. Noiso nipirinhue', ya'ipi cancanën quëran natëtërin. "No'tëquën nontërinco," topachina, Yosëri noya ni'nin.

⁸Apraanta' Yosëri itërin: "Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. A'na parti a'nochinquën. Ina no'pa' quëchinquën ya'huëcamaso marë'," itërin. Co no'pa' nohuitapona huë', Yosë natërin. "Co nonpintarincohuë'," ta'ton, pa'nin. ⁹Aquë paaton, Canaan parti canconin. Inaquë ya'huaponahuë', në'mëtë' pëiquërachin ya'huërin. Pa'sápaton, co ya'huëmiatërinhuë'. Isaco, Cacopo, inapitanta' në'mëtë' pëiro'saquë ya'huëpi. Yosëri nani sha'huitërin. "Iso no'pa' chachin quëchinquëma'," itopirinhue', co hua'anëñchátërapihuë'. "Co Yosë nonpintarinpoahuë'. A'na tahuëri ina nohuanton, hua'anëntarihua'," ta'tona', Yosë natëpi. ¹⁰Apraan yonquiárin. "A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Inaquë noya ninano' ya'huëmiatarin. Yosëri chachin canpoa marë' acorinso'," ta'ton, ina ninararin.

¹¹In aso', chinquën Yosë natërin. "Nani máshoco. Saranta' co hua'huana'pihuë' nipirinhue', Yosë sha'huitërinco ni'ton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco," téninso marë', Yosë nohuanton, hui'nahuanin huachi. ¹²Apraan nani másho niponahuë', hui'nahuanin. Ina hui'nin quëran chachin na'api. Oshaquëran hua'huayátërahuë' shinpita ya'huëtërin. Tayora nápo' ya'huëpi. Marë yonsanquë notohuaro' inotëra'huaya ya'huërin. Inotëra'huaya nápo' shinpita ya'huëpi. Co pichicasohue'.

¹³Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chiminaquë huarë' Yosë natëpi. "Nani Yosë sha'huitërinpoa'. Co nonpintarinpoahuë'. Pahuanarin nipirinhue', a'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'huapon," ta'tona', nóya cancantopi. "Co

hua'qui isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Iséquëso' topinan yacapatërehuaso pochin ninëhua'," topi. ¹⁴ "Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë'pa' tëhuëchinsol' ya'huëmiatarihua'," ta'tona', napopi. ¹⁵ Ya'huëpi quëran nani pipimiatopi. Ina na'con yonquipi naporini, inaquë ayamanta'itonahuë'. ¹⁶ Nipirinhue', co isoro'pa' na'con yonquipihuë'. Yosë na'con na'con nohuan-topi. Ina ya'huërinquë chachin ya'huëcaiso' nohuantopi. Napoaton Yosë tapon: "Nóya yonquirinaco ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'sarahuë. A'na tahuëri inápaquë quëpantarahue. Nani tapatërahuë ya'huëcaiso'," tënin.

¹⁷⁻¹⁸ Apraan tëhuëchachin Yosë natërin. A'naíchin hui'nin ya'huëtërin. Nasitohuachina, Isaco itërin. Naporol' Yosëri sha'huitërin: "Isaco mashotohuachin, hui'nahuanarin anta'. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shinpita ya'huëtarin," itopirinhue'. Hui'nin hui'napitohuachina, Yosëri itantarin: "Hui'nán quëparahuaton, motopi'pa' paquë". Inaquë hui'nán tëpaquë' chinotancoso marë'," itërin. Tënicaso marë' napotërin. ¹⁹ "Yosë co nonpintërincohuë'. Ananpitaantacasonta' nanitërin," ta'ton, Apraan natëtërin. Paaton, Isaco yatëparahuachina, Yosëri itaantarin: "Tananpitëquë'. Ama tëpaquësokuë'," itërin. Napoaton hui'nin chiminin quëran, nantiantarinso pochin ni'nin.

²⁰ Ina quëran Isaconta' cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Cacopo, Isao inapita itopiso'. Mashotohuachina, Yosë natëton, nontërin hui'ninpita catahuacaso marë'. ²¹ Cacoponta' mashotahuaton, pitana paquëaponahuë', Yosë chinotarin. Yachiminpachina, ina natëton, Cosi hui'ninpita catahuacaso marë' Yosë nontërin.

²² Cosinta' chiminaquë huarë' Yosë natërin. Yachiminpachina, quëmopinëpita sha'huitërin: "Iquipito parti ipora ya'huërehua'. A'na tahuëriso nipirinhue' Yosë nohuanton, ya'ipi isairio'sa' iséquëran pipiapi. No'pa' Yosë quëtërinpoaquë chachin quëpantarin ya'huëcaiso marë'. Naporol' nansëhuëpita quëpa'ina' pa'pitinacoso marë'," itërin. "Yosë co nonpintarinpoahuë'," ta'ton, naporin.

²³ Ina quëran Iquipito copirnoril' piyapinëpita camairin: "Isairio sanapi'sa' huaihuachina', quëmapia'huaya nipachin, tëpaco'," itërin. Napopirinhue', Moisésëso' nasitohuachina, a'shini co nohuantërinhuë' hua'huin chiminacaso'. Yosë natëton, co copirno tëranta' të'huatërinhuë'. "Iso hua'huahuëso' noya," itërin so'in nontaton. Cara yoqui noya po'opi. ²⁴ Ina quëran copirno hui'nini masahuaton, aso'sorin. Napoaponahuë' hui'napitohuachina, Yosë natëton copirno pëinën quëran pipirin. ²⁵ Yosë piyapinëpita catahuacaso marë' pa'nin. Ina marë' parisitopirinhue', co ina yonquirinhue'. Yosë natëcaso' na'con na'con nohuantërin. "Co noyahuë' nicatëhua', capa cancantopirëhuahuë', co hua'quiya quëranhuë' ma'sha ta'huantarin," ta'ton, co ma'sharáchin yonquirinhue'. ²⁶ Copirno hui'nin pochin ni'ton, nohuantërin naporini, Iquipito parti na'con canaitonhuë', co ina nohuantërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquirin. "A'na tahuëri Cristo o'maton, nicha'ësarinpoo'. Iporaso' ina marë' aparisitopirinhue', Yosë'pa' noya noya acanarinco," ta'ton, noya ahuantërin.

²⁷ Yosë natëton, Moisésë Iquipito quëran pipirin. Copirnoril' no'huipirinhue', co të'huatërinhuë'. "Yosë co quënanaporahuë', ni'sárinco," ta'ton, chiníquën cancantërin. Chiníquën cancantaton, Yosë piyapinëpita catahuarin.

28 “Yosë nicha'ësarinpoa',” ta'ton, natëtërin. Napoaton piyapi'sa' camairin: “Ya'ipinquëma' carniroa'hua tēpaco'. Huënainën ya'coanaquë pashitoco' ama anquëniri paninan nininso' tēpacaso marëhuë',” itërin. Napotohuachina, a'naya a'naya inahuara pëinëna' ya'coanaquë huënaiquë pashitëra'piapi. Napoaton Yosëri catahuarin. Co paninano'sa' chiminpihuë'. Pascoa pitaquë napopi.

29 Ina quëran ya'ipi israiro'sa' Yosë natëtona', noya pipipi. “Yosë catahuarinpoa',” ta'tona', Quëhuai marë aquëtëran pa'pi. Pancai' niponahuë', Yosë nohuanton, a'naroáchin nipatomairin ni'ton, panca ira pochin yaniro ya'norin. Ina pa'tatona pëntonpi. Iquipito sontaro'saso nipirinhue' co nanitopihuë' pëntonacaiso'. Imatapirinahuë', iiri imotërin ni'ton, chimiitopi.

30 Ina quëran israiro'sa' Canaan parti canconpi huachi. Yosë natëtona', inimiconënpita minsëpi. Quiricoso' panca ninano'. Natëricho quëran pairatopiso' inápaquë huarë' pantarin. Yosëri sha'huitërin tautitacaiso'. “Catahuarinpoa mini,” ta'tona', natëpi. Canchisë tahuëri tautitopi. Inapotohuachinara, Yosë nohuanton, paira a'naroáchin nohuaatërin. 31 Ya'ipi ya'huëhuano'sa' co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, chiminpi. A'na sanapiáchin natëtön, cha'ërin. Oshahuana'pi inaso', Nacapa itopiso'. Inimico niponahuë', Israiro comisionënpita huë'pachinara, inari po'orin ama sontaro'sari tēpacaiso marëhuë'.

32 Co inapitaráchin Yosë natëpihuë'. Quitiono, Paraco, Sanson, Quihuiti, Tapi, Samoiro, pënëntona'piro'sa', inapitanta' nóya natëtöpi. ¡Notohuaro' ya'huëpi ni'ton, co'chi nanitërahuë' ya'ipiya sha'huita'huaso paya! 33 A'naquën Yosë natëtona', nisha nisha piyapiro'sa' minsëpi. A'naquëonta' hua'an ya'conatona', no'tëquën hua'anëntopi. “Yosë sha'huitërinpoa' ni'ton, catahuarinpoa',” ta'tona', a'naquën natëpi. Napoaton Yosëri catahuarin. A'naquënso' Yosë natëtona', pa'pini' quëran cha'ëpi. 34 A'naquën pën chiníquën nënë nënënapaquë tē'yatopirinahuë', co pi'pian tēranta' huëyapihuë'. Noya cha'ëpi. A'naquëonta' Yosë nohuanton, sahuëni quëran cha'ëpi. Yatëpapiirinahuë', co chiminpihuë'. A'naquëonta' co chinipirinahuë', Yosëri catahuarin chiníquën cancantacaiso marë'. Na'a inimicoro'sa' minsërahuatona', a'papi. 35 Sanapi'santa' hua'huinpita chiminpachina, Yosë natëpi ni'ton, ina nohuanton nantiantapi huachi.

A'naquënso nipirinhue' Yosë natëtona', chiníquën parisitopi. “Yosë a'poco' tēpachinënuëma',” itopirinahuë', co yaa'popihuë'. “Co onporonta' a'poaraihuë'. Yosë noya noya ananpitaantarincoi,” ta'tona', imapiso marë' chiminpi. 36 A'naquëonta' Yosë imapi ni'ton, tēhuapi, huihuipi, catinaquë tonpöpi, tashinan pëiquë po'möpi, napotopi. 37 A'naquëonta' na'piquë tē'yaratona', tēpapi. A'naquëonta' sërichoquë yatonatona', tēpapi. “Yosë a'poco', tēpachinënuëma',” itopirinahuë', co yaa'popihuë'. A'naquëonta' sahuëni quëran tēpapi. A'naquën co tēpapiirinahuë', imapiso marë' chiníquën aparisitopi. Yatëpahuachinara, ta'api. Co huachi ya'huëmia ya'huëpihuë'. Capa a'mocaiso' ni'ton, ohuica sha'huëtë', chipo sha'huëtë' inapita a'möpi. Co manta' ya'huëtöpihuë'. Chiníquën parisitopi. 38 Motopiro'sa' parti, inotëro partiro'sa', nisha nisha parti iratopi. Na'pi naninquë ya'conahuatona', huë'ëpi. Inpiro'sari noccanpi: “Inapitaso' napoonpi,” topirinahuë', Yosëriso' noya noya ni'nin.

³⁹Yosëfchin yonquiatona', nóya imapi. Napoaponahuë', co ya'ipi Yosëri sha'huitërinso' naniyatërasohuë', chiminpi. ⁴⁰Canpoanta' yonquiatonpoa', Yosë ninararinpoa'. Iporaso' Quisocristo nani chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' anoyacancantërinpoa'. Iráca imapisopita, ipora canpoanta', ya'ipinpoa' anoyacancantërinpoa'. A'na tahuërinta' inápaquë pa'patëhua', Yosë noyá nohuitarihua'.

Quisocristoíchin yonquia'ahua'

12 ¹Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' parisitaponaraihuë', imamia-topi. “Yosë catahuarinpoa',” ta'tona', natëpi. Napoaton inapita yonquiatëhua', canpoanta' nóya imahua'. Ni'co'. Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, chiníquën ta'api. Co manta' quëpapihuë'. Torosarëáchin ta'api. Naporopi a'mopiso' co ocoihuachinahuë', co nanitopihuë' chiníquën ta'acaiso'. Inapochachin canpoanta' naporopi a'mopiso' ocoipiso pochin ya'ipi oshanënpoa' naniantahua'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran Quisocristo imahua'. Sacai' nipirinhue', ahuantatëhua', noya imahua'. ²Quisocristo na'con yonquia'ahua'. Inasáchin catahuarinpoa' Yosë natëcaso'. Naporahuaton, inasáchin catahuarinpoa' noya noya natëcaso'. Isoro'paquë o'mahuachina, chiníquën parisitërin. Corosëquë parisitohuachina, na'con tēhuapirinhue', co ina yonquirinhue'. “Chiminpato, piyapi'sa' nicha'ësarahuë,” ta'ton, nóya cancantërin. Ina quëran inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran chachin huënsëarin.

³Isoro'paquë ya'huapon, oshahuano'sari chiníquën no'huipirinhue', ahuantërin. Ina yonquiatëhua', ama yaa'poa'huasohuë'. Chiníquën cancantoco'.

⁴Sopai yaminsërinquëma' Yosë a'pocaso marë'. Sacai' nipirinhue', Quisocristo imamiatoco'. Imaramaso marë' aparisitopirinëinquëmahuë', co tēparinëinquëmahuë'. ⁵Hui'ninpita pochin nica-tonpoa', Yosë pënëninpoa' chiníquën cancantacaso marë'. Nani nitotopiramahuë', ¿naniantërama' ti? Quiricanën quëran napotërinpoa':

“Yonquiquë' conpa. A'na tahuëri Yosë nohuanton, parisitaran noya noya imacamaso marë'.

A'na tahuëri pi'pian ana'intopirinquënhue', ama sëtëquësohuë'.

Ama yaa'poquësohuë'. Ahuantacaso' ya'huërin.

⁶Nosororinpoa' ni'ton, a'na tahuëri ina nohuanton, ma'sha onporëhua'.

Hui'ninpita pochin nica-tonpoa', ana'intërinpoa' noya noya yonquicaso marë',” tënin.

⁷Hui'ninpita pochin ni'ninpoa' ni'ton, ahuantacaso' ya'huërin. Ni'co'. Hui'nanpo' no'tëquën pënënë' noya noya yonquicaso marë'. ⁸Co Yosë pënëninpoahuë' naporini, co tēhuëenchachin hui'ninpita pochin ni'itonpoahuë'. Ya'ipi hui'ninpita yonquirin noya noya cancantacaiso marë'. Co pi'pian tēranta' ana'intohuachinquëmahuë', co Yosë hui'ninpitinquëmahuë'.

⁹Tatanpoa' pënënpachinpoara, natërehua'. Pi'pian ana'intopirinhue', co no'huirëhuahuë'. Noya nica-tëhua', natërehua'. Tata Yosëso nipirinhue' na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Inaso' nininpoa' ni'ton, natëhuatëhua', noya noya nanpiarihua'. ¹⁰Hua'huatarihua', co hua'qui isoro'paquë ya'huëcasohuë' nipirinhue', tatanpoa' pënëninpoa'. Inaora yonquiaton, pi'pian ana'intërinpoa' natëcaso marë'. Yosëso nipirinhue', noya noya yonquiatonpoa', no'tëquën

catahuarinpoa'. Na'con nosoropirinpoahuè', a'na tahuëri ina nohuanton parisitèrèhua' ina pochin cancantacaso marè'. ¹¹ A'na tahuëri Yosè nohuanton, ma'sha onporèhua'. Naporahuaton, a'napita ma'sha onpotèrinènpoa'. Naporo chachinso' sètèrèhua'. Parisitacaso' co nohuantopirèhuahuè', noya ahuantohuatèhua', Yosè na'con catahuarinpoa'. Nirótèatèhua', noya nisarèhua'. Inapogatèhua sano cancantarihua'.

Ama Yosè a'poa'huasohuè'

¹² Napoaton iyaro'sa', chiniquèn cancantahua'. Ama amiatèhuarahuè', chiniquèn Yosè imahua'. Ni'co'. Aquè pa'patèra, canotèrè', sacai' iratèrè'. A'naquèma' ina pochin cancantatoma', co huachi ya'ipi cananèma quèran Yosè imaramahuè'. Ama huachi canotèrèso pochin cancantocosohuè'. ¹³ Yosè iranèn no'tèquèn imapatama', co pèshonaramahuè'. Yosè catahuarinquèma' noya noya yonquicamaso marè'. A'napitanta' nicatènquèma', chiniquèn cancantapi. Co huachi sonpacha pochin cancantapihuè'.

¹⁴ Ama pi'pian tèranta' nino'huicosohuè'. Naporahuaton, noya nico'. Co noya nipatamahuè', co manta' Yosè nohuitaramahuè'. ¹⁵ Yosè inaora nohuanton nosoroatonpoa', yacatahuarinpoa'. A'naquèniso nipirinhue', co yatahuèrètopihuè'. Inahuara yonquipisoáchin imatona', co Yosè yonquicaíso' nohuantopihuè'. Ama inapita pochin cancantocosohuè'. Co Yoséichin yonquihuataamahuè', oshaquèran nitapicancanarama'. Ina quèran pènanin a'naroáchin sè'cotètèrinso pochachin a'napitanta' atapicancanarama'. ¹⁶ Ni'cona nisha nisha cancantotama'. Ama monshihuancosohuè'. Noyápiachin cancantoco'. Ama ma'sha yonquiatoma', Yosè naniantocosohuè'. Isao iráca naporinso' yonquico'. Ma'sharáchin yonquiaton, co onpopinchin Yosè yonquirinhue'. Tanaton, iin nontèrin: “¿Yosè na'con catahuainquènso' nohuantèran tí? Co caso' ina yonquirahuè'. Cosharo' na'con na'con nohuantèrahuè,” itèrin. ¹⁷ Ina piquèran yonquiantapirinhue'. “Yosè na'con catahuainco,” tantapirinhue', co huachi Yosèri nohuantèrinhuè'. Chiniquèn sètatón na'nèpirinhue', iráca a'porinso' co huachi nanitèrinhuè' anoyatacaso'. Ina yonquiatoma', ni'cona Yosè naniantotama'.

¹⁸ Iráca Sinai motopi nicotoanaquè huè'pachinara, cotioro'sa' pa'pi tè'hua-topi. Inaquè panca pèn nènèrin. Co ya'caritacaso' ya'huèrinhuè'. Tahuëri niponahuè', tashi pochin ninin. Yara yaráchin ninin. Panca ihuan pa'nin. ¹⁹⁻²⁰ Tronpita chiniquèn pihuirinso' natanpi. Naporo' Yosèri chiniquèn itèrin: “Iso motopiquè pènènaranguèma' ni'ton, ama ya'caricosohuè'. Ma'sharo'sa tèranta' inaquè pa'pachina', chimiina'. Na'piquè tè'yaratoma', tèpaco’,” itèrin. Ina natanahuatona: “Sacai' ina nanan natècaso’,” ta'tona', pa'yanpi. “Ama huachi chiniquèn nonchincoisohuè’,” itopi. ²¹ Ni'sahuaton, Moisésènta' pa'pi tè'huatèrin. “Canta' tè'huatato, ropa ropátarahuè,” tènin.

²² Canpoaso nipirinhue', co ina motopi ya'carirèhuahuè'. Quisocristo imapatèhua', nisha motopi ya'carirèhua', Sion itopiso'. Yosè chachin nohuitarihua'. Co ipora quènanpirèhuahuè', nanpiárin. A'na tahuëri ya'huè-rinquè chachin pantarihua'. Nasha Quirosarinquè ya'huècontarihua huachi. Notohuaro' anquèniro'sa' inaquè niyontonpi. Noya cancantatona', Yosè chinotapi. ²³ Huèntonènguè chachin Yosè nani aya'coninpoa'. Inápaquè nininènpoa' nani ninshitèrinpoa' hui'ninpita pochin nicainpoaso marè'.

Inatohua' niyontonarihua'. Yosë chachin imarëhua'. Inaso' ya'ipiya hua'a-nëntaton, co imapisopitahuë' no'tëquën ana'intarin. A'naquën imapisopita nani chiminpachinara, hua'yanënaso' Yosë'pa' ya'huapi huachi. Yosë pochachin cancantopi. Inapitarë'quënpoa chachin niyontonarihua' ²⁴ Quisocristo chachin nohuitarihua'. Inaso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. Huënainën quëran anoyacancantërinpoa'. Iráca Apiri huënainën pa'nin. Ilini tēpahuachina, huënainën pa'nin ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Quisocristo chimininsoso' nipirinhue', noya noya. Huënainën pa'nin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'.

²⁵ Napoaton Quisocristo nanamën noya natanco'. Ama pi'pian tēranta' a'pocosohuë'. Pënëntërinso nanan sha'huitohuachinara, a'naquën co yanatētopihuë' ni'ton, a'naroáchin ana'intërin. Quisocristo nanamënso' noya noya ni'ton, ina naniantohuatēhua', aquë aquëtë' ana'intinpoaso' ya'huërin. Inaso' inápa quëran pënëninpoa'. ²⁶ Yosëri pënëntërinso nanan sha'huitohuachina, ina nohuanton, panca ocohua pa'nin. Ina quëran quiricanën quëran sha'huitërinpoa': "A'na tahuëri naquëranchin nontaantahuato, co isoro'paráchin nacontarinhuë'. Inápaquë ya'huërinso pitanta' naco nacóntarin," ténin. ²⁷ A'na tahuëri mini ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso pita ta'huantarin. Ma'sha ya'huëmiatërinso' acohuachinaso', ya'huëmiatarin. ²⁸⁻²⁹ Hua'anëntërinquë chachin aya'coninpoa'. Inápaquë pa'patēhua', co onporonta' ta'huantarihuahuë'. Napoaton: "Yosparinquën Siniro," itahua'. Ya'ipi cancanënpoa quëran inasáchin chinotahua'. Noya cancantatēhua', natēahua' noya nicainpoaso marë'. Ipora huanta' Yosëso' no'tëquën ana'intarin ni'ton, tē'huatacaso' ya'huërin. Pënquë ma'sha ahuiquitërëso pochin ya'ipi co noyahuë' nininsopita ana'intarin.

Onporahuatonsona Yosë noya ni'ninpoaso'

13 ¹ Ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin ni'co'. ² Co nohuitapomarahuë', nosoroco'. Huë'pachina, noya nontatoma', o'shitoco', a'caco'. Iráca a'naquën napopiso' yonquico'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, "Huëco' ni'quicoi," itërin. Piyapita'ma' topirinhue', Yosë anquëninën chachin a'carin. Inapochachin canpoanta' ni'toro'sa' noya nontahua'.

³ Ama tashinan pëiquë po'mopisopita naniantocosohuë'. Catahuaco'. Canpitanta' tashinan pëiquë ya'huëaramaso pochachin yonquico'. A'naquëonta' imapiso marë' chiniquën aparisitohuachina', noya yonquico'. Canpitanta' inapita ninatanpiso pochin cancantatoma', nosoroco'.

⁴ Quëmapi'sa' sa'apachina', ama a'na sanapi yonqui'inasohuë'. Sanapi'santa' so'yahuachina', ama so'ina' tēhuananpichinasohuë'. Ama manta' monshihuaninasohuë'. Monshihuanpatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'.

⁵ Ama coriquiráchin pa'yatocosohuë'. Co na'con ma'sha ya'huëtopyrinquëmahue', sano cancantoco'. Ama na'con na'con nohuantocosohuë'. Yosë chachin nani sha'huitërinpoa'. "Co onporonta' pataranquëmahue'. Co naniantaranquëmahue'," itërinpoa'. ⁶ Napoaton chiniquën cancantatēhua' naporēhua':

"Yosë catahuarinpoa' ni'ton, co tē'huarēhuahuë'.

¡Piyapi'sa' ma'sha onpotopyrinpoahuënta', co tē'huatarihuahuë'!"
tēnhua'.

⁷Ya'n'an a'chintërinëinquëmasopita yonquico'. Yosë quiricanën noya a'chintërinëinquëma'. Chiminaquë huarë' noya nicatora', a'napita catahuapi. Napoaton inapita nonanatoma', noya natëco'.

⁸Quisocristo co onporonta' nishataponhuë'. Iráca nosororinpoa'. Ipora huantá' catahuarinpoa'. Co onporonta' naniantarinpoahuë'. Inasáchin imahua'. ⁹A'naquën nisha a'chintohuachinëinquëma', ama natancosohuë', nonpintochi nënquëma'. No'tëquën yonquico'. Nisha nisha nicacaso' pënënpirinënpohuë', co ina quëran noya cancantërehuahuë'. Na'a piyapi'sa' nisha nisha cosharo' a'poaponaraihuë', co noya cancantopihuë'. Quisocristoíchin nanitërin anoyacancantinpoaso'. Inaora nohuanon, nosoroatonpoa', catahuarinpoa' imamiatacaso'.

¹⁰⁻¹¹Quisocristo corosëquë chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iráca pënëntërinso imapisopitaso nipirinhüë', co ina natëpihuë' ni'ton, co oshanëna' inquitërinhuë'. Iráca corto hua'ano'sa' piyapi'sa' oshanëna marë' ma'sha tēpapi. Tēpahuachinara, corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari ma'sha tēpapiso' huénainën manin. Masahuaton, Yosë ya'norinso' patoanaquë quēparin oshanëna marë'. Noshinënso nipirinhüë' co ca'pihuë'. Ninano' intonquë quēpapi ahuiquitacaiso marë'. ¹²Quisocristonta' ninano' aquëcha quēparahuatona', aparisitopi. Inaquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaora huénainën quëran anoyacancantërinpoa'. ¹³Napoaton canpoanta' apa risitohuachinënpoa', ahuantahua'. Iráca pënëntërinso nanan naniantatēhua', Quisocristoíchin imahua'. Ina no'huipiso pochin no'huipirinënpoaonta', ahuantahua'. ¹⁴Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë ya'huërin'pa' pantacaso' ninarēhua'. Inatohua' ya'huëmiatarihua'. ¹⁵Napoaton iporaso co huachi ma'sha tēparihuahuë' Yosë chinotacaso marë'. Nani tahuëri ina chinotatēhua', "Ma noyanquëncha Tata Yosë quëmaso paya. Quisocristoíchin anoyacancantërincoi ni'ton, 'Yosparinquën Siniro,' itërainquën," itahua'. ¹⁶Noyasáchin niahua'. Nicatahuacaso' ama naniantahuasohuë'. A'napita ma'sha pahuantohuachina', ama apiratocosohuë'. Inapohuatēhua', Yosë noya chinotarēhua' ni'ton, noya ni'sarinpoa'.

¹⁷Ansiano'sa' pënënpachinëinquëma', noya natëco'. Noya noya imacamaso marë' Yosëri acorin. A'na tahuëri inapitanta' ya'ipi napopisopita Yosë sha'huítapi. Nani tahuëri pënënarinëinquëma'. Noya natēhuatama', noya cancantatona', a'chintarinëinquëma'. Co yanatēhuatamahüë', sētapí. Naporahuaton, canpitanta' co noya noya cancantapomahuë'.

¹⁸Quiya marë' Yosë nontoco'. Noya nisarai, ta'toi, noyápiachin cancantërai. Ya'ipi cancanēhuëi quëran Yosë yanatërai. ¹⁹Ca marë' chiníquën Yosë nontoco' catahuainco a'naroáchin canpitataquë pa'i.

Quisocristo a'pairinpoaso'

²⁰Yosë catahuainquëma' noya ninicatora' ya'huëcamaso'. Inasáchin asanocancaninpoa'. Inari chachin iráca Quisocristo ananpitaantarin. Iporaso' ohuicanënpita pochin nicatorpoa', Siniro Quisoso a'pairinpoa'. Huénainën pa'nin ni'ton, nasha quëran anoyatërinso sha'huítërinpoa' imacaso marë'. Ina anoyatërinso' ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishataponhuë'. ²¹Yosë na'con catahuainquëma' ina nohuantërinso' nicacamaso marë'. Pi'pian tēranta' co noyahuë' yonquihuatama', anoyacancanchinquëma'. Quisocristo

catahuahuachinpoa', nani tahuëri nóya nisarëhua'. Ina quëran noya ni'sa-rinpoa huachi. Ya'ipi piyapi'sa' inasáchin chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

²²Nani pi'pian ninshitëranquëma'. Noya cancantatoma' iyaro'sa' natanco', tënahuë. Achin icancainquëma', ta'to ninshitërahuë. ²³Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahuë. Iya Timotio nani tashinan pëi quëran ocoipi. Manóton huë'pachin, inaro'co pa'sarai.

²⁴Ansiano'sanquëma' saludos a'pataranquëma'. Ya'ipi imaramasopitanta' yonquiatënuëma' a', saludos a'pataranquëma'. Itariaro'santa' saludos a'patarinënuëma'.

²⁵Inaora nohuanton, Yosë nóya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Santiago ninshitërinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitërinso'

1 ¹Ca Santiacoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahuë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, Sinioro Quisocristoíchin natërahuë. Ya'ipi cotioro'sanquëma' Quisocristo imaramaso' ninshitaranquëma'. Canpitaso' yanquëerahuatoma', nisha nisha parti ya'huarama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanquëma' ninamaso' ninshitaranquëma'.

Ma'sha onporëhuaso'

²Nisha nisha ma'sha onpoapomarahuë' iyaro'sa', ama sëtocosohuë'. Noya cancantoco'. ³Yosë tëniarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' natëcaso marë'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin Yosë yaa'popi. Canpoaso nipirinhue' parisitohuatëhua', "Yosë co onporonta' naniantarinpoahuë'," topatëhua', catahuarinpoa' chini chiníquën cancantacaso marë'. ⁴Noya cancantatoma', ya'ipi ahuantoco' noya noya imacamaso marë'. Chiníquën cancantohuatama', nóya nisarama'. Oshaquëran noya noya cancantarama'.

⁵¿Ma'cha ipora niiya?" topatama', Yosë nontoco' noya anitochinquëma'. Onpopionta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Co nosororinpoaso' apiratërinpoahuë'. Inaora nohuanon, catahuarinpoa'. Nontërehuaso marë' co no'huirinhoahuë'. Catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. ⁶"Yosë noya catahuarinco. Natëmiatarahuë," ta'tëhua', Yosë nontahua'. Ama nisha nisha yonquia'ahuasohuë'. "Co catahuarincohuë' nimara," ama tahuasohuë'. Ni'co'. Co'sacai' co sanoirinhue'. Pancaiquë ihuaitohuachina, niquëran niquëran niohuërin. A'naquën piyapi'sa' ina pochin yonquionpi. Nisha nisha yonquipi. ⁷Nisha nisha yonquiatoma', nontohuatama', co Yosë a'paniarinquëmahuë', co catahuarinquëmahuë'. ⁸Co ya'ipi cancanëma quëran huarë' imapatamahuë', co no'tëquën yonquiamahuë'. Cato' cancan pochin ya'huëtohuachinquëma', nisha nisha yonquiarama'.

⁹Co na'con coriqui iyaro'sa' ya'huëtopirinquëmahuë', Yosë nóya ni'ninquëma'. Huëntonënnquë chachin aya'coninquëma'. Ina marë' nóya cancantoco'. ¹⁰A'naquëmaso nipirinhue' na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtërinquëma'. Ina niponahuë' Quisocristo imarama' ni'ton, co ma'sharáchin yonquicamaso' ya'huërinhuë'. A'na tahuëri chiminarihua'. Ya'ipi ma'sha papotërinso' ta'huantapona'. Quisocristo na'con yonquiatoma', noya cancantoco'. ¹¹Ni'co'. Pi'i chiníquën picatohuachina, papotërinso' a'naroáchin ahuirin. Yanconëonta' anotohuachina, co huachi noyápiachin nininhue'.

Ahuirín huachi. Inapochachin ma'huano'santa' a'na tahuëri chiminapi anta'. Sacatápirinahuë', chiminapona'. Nani ma'sha ya'huëtopirinahuë', patapi.

Anishacancaninpoaso'

¹²Ya'ipinpoa' ma'sha onporëhua'. Caniorëhua', parisitërehua', naporëhua'. Noya ahuantohuatëhua', nóya cantaríhua'. "Parisitaponaraihuë', nóya imasarinaco," ta'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë noya acanararinpoa'. Nanpimiataríhua'. "Tëhuëñchachin nosorohuata-maco, ananpitaantaranquëma'," itërinpoa'. Sha'huitërinpoa' ni'ton, co onporonta' nonpintarinpoahuë'. ¹³A'naquënsó nipirínhuë' ma'sha onpo-huachinara, a'naroáchin co noyahuë' yonquipi. "Yosë nohuanton, co noyahuë' ninahuë'. Napoaton co ana'intincoso' ya'huërinhuë'," toconpi. Ama ina pochín yonquicosohuë'. Yosëso' noyasáchin yonquirín. Co pi'pisha tëranta' oshahuanínhuë'. Co onporonta' aoshahuaninpoahuë'. ¹⁴Canpoara nohuanton, co noyahuë' cantantatëhua', co noyahuë' yonquirëhua'. Inachín inachín yonquihuatëhua', chinii' quëparinposo pochín co noyahuë' nicacaso' yonquirëhua'. ¹⁵Ipora huanta' pi'pian co noyahuë' yonquirëhua'. Co a'naroáchin naniantohuatëhuahuë', co noyahuë' nisarëhua'. Naporahuatëhua', oshahuanarëhua'. Oshahuanpatëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarëhua'. Ni'co'. Sanapi hua'huanpachina, oshaquëran oshaquëran hua'huin nanihuachina, huairín. Inapochachín co noyahuë' yonquihuatëhua', oshaquëran oshaquëran co noyahuë' nisarëhua'. Ina marë' oshahuanarëhua'.

¹⁶Nosororankuëma' iyaro'sa'. Ama canpitaora yonquinëma quëran ninonpintocosohuë'. No'tëquë yonquico'. ¹⁷Yosëso' noyasáchin yonquirínpoa'. Noya noya cantacaso marë' catahuarínpoa'. Inasáchin noya a'pintërinpoa' no'tëquë yonquicaso marë'. Pi'i, yoqui, tayora, inapita inari acopirínhuë', co ya'ipi tahuëri noya a'pinínhuë'. A'na tashinta' co manta' a'pinínhuë'. Yosëso nipirínhuë' co ina pochín ninínhuë'. Nani tahuë-riya nosoroatonpoa', catahuarínpoa'. ¹⁸Inaora nohuanton, anasitaantatonpoa pochín nasha cancan quëtërinpoa'. Inaso' no'tëquë nonín. Nanamën natëhuatëhua', huëntonëñquë aya'coanínpoa'. Hui'ninpita pochachín ni'ninpoa'. Canpoa'ton anoyacancantërinpoa'. Ina quëran oshaquëran na'a-ya'pi anoyacancantarin.

Cancanënpoa quëran huarë' natëcaso' ya'huërin

¹⁹Napoaton iyaro'sa', ama topinán nonacamasoáchin yonquicosohuë'. Yosë nanamën na'con na'con natanco'. Naporahuaton, ama yano'huitocosohuë'. ²⁰No'huitohuatëhua', co nanitarihuahuë' noya nicacaso'. Ina marë' co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. ²¹Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ama huachi oshahuanacosohuë'. Yosë nanamën nani a'chintërinëñquëma'. "Caora Sinioro co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco," ta'toma', nanamën yonquiráco'. Ina yonquihuatama', nicha'ësarinquëma'.

²²No'tëquë yonquico'. Yosë nanamën a'chintohuachinëñquëma', ama topinán quëran natancosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëco'. ²³⁻²⁴Ni'co'. A'na piyapi isihuicoquë ya'pirín ni'pirínhuë'. Në'huërayatërinso' nicaponahuë', a'naroáchin naniantërin. Co niamirayarínhuë'. Canpitanta'

Yosë nanamën topinan natanpatama', co natëhuatamahuë', ina piyapi naporinso pochin nicapoma'. ²⁵Nipirinhue', natëhuatama', noya nisarama'. Nasha nananso' nóya. Canpitaora nohuanton, ina natëhuatama', co sopai camaiarinquëmahue'. Nani tahuëri Yosë nanamën yonquico'. Natanpatama', ama naniantocosohue'. Noya natëhuatama', Yosë catahuarinquëma' noya nicacamasa marë'.

²⁶“Canta' noya Yosë imarahue,” topi a'naquën. Nipirinhue', nisha nisha nonin. Co noyahuë' nonpachina, topinan quëran nonsarin, inaora ninonpintarin. Co tëhuëenchachin imarinhue'. ²⁷Tëhuëenchachin Yosë chinotohuatëhua', piyapi'sa' nosoroarëhua'. Sa'ahuario'sa', quëyoro'no'sa', inapita catahuarëhua'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtacaso' ya'huërin. A'naquën piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', co Yosë imapihuë'. Ama inapita nonanhuansohue'. Noyápiachin cancantohuatëhua', noya imasarëhua'. Inapohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

Ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'

2 ¹Quisocristo hua'anëntërinpoa'. Inasáchin noya noya ninin. Ina imarama' ni'ton, ama iyaro'sa' a'napita nocancosohue'. Ya'ipi piyapi'sa' napopináchin nosoroco'. ²⁻³Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, ma'huanso' huë'pachina, pa'yatërama'. Noyápiachin a'morin. Na'a po'moi-tëra oro quëran nininso' po'morin. Ina nicatoma': “Huëquë' iyasha,” itatoma', noyaquë chachin ahuënsërama'. A'naquënso nipirinhue', co onpopinchin noyahuë' a'mosahuaton huë'pachina, co onpopinchin noya ni'namahuë': “Inaquë huaniquë'. Nohuantohuaton, no'paquë tëranta' huënsëquë’,” itërama'. ⁴¿Co'ta ina pochin nipatama', co napopianachin nosororamahuë'? Cancanënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoa' nipirinhue', co ina pochin yonquiramahuë'. Co noyahuë' yonquirama'.

⁵Ni'co' iyaro'sa'. Na'auquënpoa' co na'con coriqui ya'huëtopirinhua', Yosë huayoninpoa' imacaso marë'. Yosë nohuitohuatëhua', nóya cantarinhua'. Huëntonëquë chachin aya'coninpoa' ni'ton, Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Nani sha'huitërinpoa'. “Nosorohuatamaco, inápaquë quëpantaranquëma’,” itërinpoa'. ⁶Canpitaso nipirinhue', sa'ahua nininso-pita co onpopinchin nosororamahuë'. Ma'huano'saso' nonpintatënëquëma', ihuarinënquëma'. Aparisitërinënquëma'. Coisëquë sha'huirapirinënquëma'. ¿Ina nipirinhue' pa'yatarama' ti? ⁷Quisocristoso' nóya niponahuë', tëhuapi: “Co noyahuë' inaso’,” toconpi. Imarëhua' ni'ton, Quisocristo piyapinënpitanpoa' canpoaso'. Napoaton ama ma'huano'sa' na'con na'con pa'yatocosohue'.

⁸Yosë quiricanën quëran noya noya pënëninpoa'. “Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco’,” itërinpoa'. Ya'ipi piyapi'sa' nosorohuatama', noya nisarama'. ⁹Nipirinhue', a'naso' nocanpatama', co noyahuë' nisarama'. Co Yosë natëramahuë' ni'ton, oshahuanarama'. ¹⁰Yosë chachin pënëninpoa'. “Noya natërai,” topiramahuë', pi'pian tëranta' co natëhuatamahuë', oshahuanarama'. Ana'intinquëmaso' ya'huërin. ¹¹“Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi monshitocosohue’,” ténin Yosë. Naporahuaton, “Ama piyapi tëpacosohue’,” ténin anta'. Co monshihuanaponahuë', piyapi tëpahuatan, oshahuanaran. Co Yosë natëaranhue'. ¹²Quisocristo

impatèhua', nash a nanan sha'huitèrinpoa'. Nicha'èrinpoa' ni'ton, nanitèrèhua' nòya nicacaso'. Ina nanan chachin yonquiaton, a'na tahuèri Yosè coisè pochin nontarinpoa'. Ni'ton, piyapi nosoroatoma', noya nico', noya nontoco'. ¹³Co piyapi'sa' nosorohuatamahuè', ayaro' tahuèri Yosènta' co nosoroarinquémahuè'. Napoaton "Yosè na'con nosororinpoa'," ta'tèhua', a'na-pita nosoroa'hua'. Ina quèran ayaro' tahuèri co ana'intarinpoahuè'.

Noya nicacaso' ya'huèrin

¹⁴"Canta' Yosè imarahuè," tapomarahuè', co noyahuè' nipatama', topinan quèran nonsarama'. Ina pochin cancantohuatama', co cha'èsaramahuè'. ¹⁵Ni'co'. A'na quèmapihuè' nipon, sanapihuè' nipon Quisocristo imana'pi, capa capacaso', capa a'mocaso' nipachina, catahuacaso' ya'huèrin. ¹⁶Co catahuarihuarahuè': "Noya ya'huèquè'. Ama sèhuènnquèsosahuè'. Ama tana natanquèsosahuè'," itapomarahuè', co a'mocaiso', cosharo', inapita quètohuatèhuahuè', itopinan quèran napotarihuà! ¹⁷Inapochachin "Canta' Yosè natèrahuè," tapomarahuè', co piyapi'sa' catahuahuatamahuè', topinan quèran nonsarama'. Co tèhuènnchachin imaramahuè'.

¹⁸A'naquèma' tapoma' nimara: "Quèmaso' 'Yosè imarahuè,' ta'ton, chinotèran. Caso nipirinhue' noya ninahuè. Quèmaso' Yosè chinotaponahuè', co noya nipatanhuè', topinan quèran nonsaran. Caso nipirinhue', noya ninahuèso marè' natèrahuèso' ya'noarin," tapoma'. ¹⁹"A'naíchin Yosè ya'huèrin," çtènan ti? No'tèquèn nonan. "Yosè ya'huarin mini," topi sopairo'santa'. Ina nitotopi ni'ton, tè'huatatona', ropa ropatapi. Napoaponaraihuè', co Yosè imapihuè'. Co napopiso marè' Yosè'pa' pa'sapihuè'. ²⁰¿Co'chi no'tèquèn yonquiranhue' paya! Co noya nipatanhuè', "Canta' imarahuè," topiranhue', topinan quèran nonsaran. ²¹Tata Apraan yonquiquè'. Yosèri nontohuachina, "Ama hui'nán apiratocosohuè'," itohuachina, Isaco quèparin. Hui'nin niponahuè', co apiratèrinhuè'. Yosè chinotacaso marè' yatèpapurinhue', Yosèriso' nicha'èrin. ¡Natèrinso marè' Yosèri noya ni'nin! ²²"Yosè no'tèquèn nontèrinco," ta'ton, Apraani natèrin. Natèton, noya noya imarin. Co topinan quèran chinotèrinhuè'. Ya'ipi cancanèn quèran huarè' natèton, noya imarin. ²³Yosè quiricanènquè ninshitèrin: "Yosè no'tèquèn nontèrinco,' tèninso marè' Yosèri noya ni'nin," tènin. "Inaso' Yosèrè' nipayarin," tènin anta'. No'tèquèn naporin.

²⁴Co topinan quèran nonacaso' ya'huèrinhuè', ténahuè. Yosè natètèhua', noya nipatèhua', noya imarèhua'. Ina marè' Yosè noya ni'sarinpoa'. ²⁵Inapochachin Nacapanta' oshahuana'pi niponahuè', Yosè yonquiaton, noya ninin. Cosoi a'parinsopita huè'pachinara, noya a'pairin ama inimicoro'sari tèpacaíso marèhuè'. Ina quèran po'oana quèran catahuarin cha'ècaso'. Ina marè' Yosèri noya ni'nin. ²⁶Hua'yanènpo' capa nipachina, co nanpirèhuè'. Inapochachin topinan quèran nonpatèhua', co noya cancantohuatèhuahuè', co Yosè natèrèhuahuè'. Chimipi pochin cancantatèhua', co tèhuènnchachin imarèhuahuè'.

Nanamènpoa' nininso'

3 ¹Ama iyaro'sa' na'anquèma' cortoquè pènèntocosohuè'. Piyapi'sa' pènènpirèhuahuè' co canpoa tèranta' noya nipatèhuahuè', aquètè

chachin Yosë a na'intarinpoa'. ²Ya'ipinpoa' co noyahuë' nicatëhua', oshahuanëhua'. Noyasáchin nonacasoso' saca sacai'. Noyasáchin nonëhua' naporini, Yosë pochachin cancanchitërihuahuë'. Co huachi aquëtë' tëhuë'itërihuahuë'. ³Cahuario pa'patëra, pi'pian hua'nayon acatëntërë' no'të-quën pacacaso marë'. Ina quëran motën no'tëquën otëërarë'. ⁴Nanchanta' panca masho nipirinhue', quëmapiri otëërin. No'soratënën hua'huishin niponahuë', noya otëërarin. Panca ihuani mapirionta', noya otëërarin. Insë-quësona yaquëpahuachina, noya quëparin. ⁵Inapochachin nanamënpoa' pi'pira'huaya niponahuë', nonpatëhua', na'con noganëhua'. Noya nonpatëhua', piyapi'sa' achinicananarihua'. Nipirinhue', co noyahuë' nonpatëhuara, anishacancanta rihua'. Ni'co'. Pën pi'pira'huaya niponahuë', matohuachina, panca imin a'naroáchin huiquitërin. ⁶Nanamënpoa' pën pochin ninin. Pa'pi co noyahuë' ninin. Ina marë' oshahuanëhua'. Sopai chachin camairinpoa' co noyahuë' nonacasos'. Nanamënpoa quëran nipinorëhua', nino'huirëhua'. Ma'tëhua' ma'tëhua' nonëhua'. Co noyahuë' nonpatëhuara, nitapicancanarëhua'.

⁷Nisha nisha ma'sharo'sa' tananquë ya'huërin sopita pë'tahuarë'. Pë'tahuahuatëra, co huachi maninpohue'. Anpiantëhuano'sa', i'quë ya'huërin sopita, inapita pë'tahuarë'. Pëhuara, mayo, inapita pochin nininsonta' mapatëra, pë'tahuarë'. ⁸Nipirinhue', co insonta' inaora nanitërinhue' noya nonacasos'. A'naroáchin co noyahuë' nonëhua'. Co noyahuë' nonpatëhua', ya'huan tomainën pochin nonëhua'. A'naroáchin yanquëëtërinso pochin na'a piyapi'sa' atapicancanarihua'. ⁹Nanamënpoa quëran Yosë chinotërehua'. "Tata Yosë hua'anëntër inpoaso' nóya," tënëhua'. Ina nanamënpoa quëran chachin piyapi'sa' pinorëhua'. Ya'ipinpoa' Yosë chachin nininpoa'. Ina pochin cancantacaso marë' acopirinpoahuë', nipinorëhua'. ¹⁰Yosë noya nontapomarahue', piyapi pinopatama', co noyahuë' cancantarama'. Co iyaro'sa' nisha nisha nonacasos' ya'huërinhue'. ¹¹⁻¹²Ni'co'. Quëpa papotihuachina, quëpa nitërin. Co nisha nitërinhue'. Misëra papotihuachina, misëra nitërin. Co quëpa nitërinhue'. A'na huinan ya'huëhuachina, noyai', ca'cai', co cato chachin pipirinhue'. Noyápiachin nipachina, co onporonta' ca'caquën pipirinhue'. Inapochachin iyaro'sa', co nisha nisha nonacasos' ya'huërinhue'. Noyasáchin nonco'.

Yosë noya ayonquirinpoaso'

¹³¡Tëhuëenchachin noya yonquihuatama', noya nisarama'! Napoaton noya nico' a'napitanta' noya yonquiramaso' nitochina'. "Co canpoara noya nitotërehuahuë'. Yosëichin catahuarinpoa' noya yonquicasos'," ta'toma', noya nico'. ¹⁴A'naquënso nipirinhue' a'napita apiratatona', noccanpi. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiatona' no'huitápi. Ina pochin cancantohuatama': "Caso' noyaco," ama tocosohue'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Nonpiánama'. ¹⁵Co Yosë nohuanton ina pochin cancantërehuahuë'. Piyapi'sa' inahuara ina pochin yonquipi. Ninocanatona', niapiratopi. Inachin yonquipi. Sopai nohuanton, ina pochin yonquipi. ¹⁶Niapiratohuatëhuara, yanino'huirëhua'. Co a'napita nohuantopiso' yonquihuatëhuahuë', nisha nisha cancantarihua'. Inapohuatëhua', pa'pi co noyahuë' nisarëhua'. ¹⁷Yosëso nipirinhue', no'të-quën ayonquirinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', noyápiachin cancantarihua'.

Co manta' no'huitarihuahuë'. Sanoanan quëran nontarihua'. A'napita pënënpachinpoa', noya natanarihua'. Piyapi'sa' nosoroarihua'. Naporahuaton noyasáchin nisarëhua'. Co nisha nisha yonquiarihuahuë'. Co nonpintarihuahuë'. Yosëfchin catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. ¹⁸Yosë yonquihuathëhua', sano cancantatëhua', nanan anoyatarihua'. Napoaton, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Noya nipatëhua', a'napitanta' nicatonpoa', noya nisapi.

Ma'sharáchin yonquipisopita

4 ¹¿Onpoatomata' nino'huitoma', yaniahuërama'? ténahuë, yonquiato. Canpitaora cancanëma quëran nisha nisha ma'sha nohuantërama' ni'ton, co noyahuë' cancantërama'. Nipa'yatacasoáchin yonquirama'. Napoaton nino'huirama'. ²Nani ma'sha nohuantopiramahuë', co ya'huëtërinquëmahuë' ni'ton, yatëpatopiso pochin cancantërama'. A'na piyapi ma'shanënpitanta' nohuantaparama'. Co ya'huëtohuachinquëmarahuë', nino'huirama', yaniahuërama'. Co Yosë nontëramahuë' ni'ton, noya nininso-pita co ya'huëtërinquëmahuë'. ³A'naquëma' Yosë nontohuatamara, ma'sha nipiramahuë', co quëtërinquëmahuë'. Canpitaora nipa'yatacamaso marë' ma'sha nohuantërama' ni'ton, co quëtërinquëmahuë'. ⁴Canpitaso' co huachi Yosëfchin yonquiramahuë'. Yosë yonquipiramahuë', nani ma'sha na'con na'con nohuantatoma', yamonshihuaninso pochin cancantërama'. Capa cancantacasoáchin pa'yatërama'. Ma'sharáchin yonquiatoma', Yosë inimi-conën pochin cancantërama'. ⁵Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. “Ispirito Santo aya'coancantërinpoa'. Ya'coancantohuachinpoa', apirarinpoa' Yosëfchin pa'yatacaso marë’,” ténin. Co topinan quëran naporinhuë'. ⁶Sacai' Yosëfchin yonquicaso nipirinhuë', inari chachin inaora nohuanton catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. “Caora noya ninahuë,” topatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Nipirinhuë', “Co caora nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,” topatëhua', Yosë catahuarinpoa'. Nosoroatonpoa', catahuarinpoa', ténin Yosë quiricanënnquë.

⁷Napoaton Yosëfchin natëco'. Ama pi'pian tëranta' sopai nohuantocosohuë'. Chiniquën cancantoco'. Yosë nontatoma', sopai a'paco' pa'in. Co ina natëhuatamahuë', patarinquëma'. ⁸Nani tahuëri Yosë yonquihuatama', inanta' yonquiarinquëma', na'con catahuarinquëma'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama huachi nisha nisha yonquicosohuë'. Noyápiachin cancantoco'. ⁹Oshanëma' yonquiatoma', sëtoco'. Ina yonquiatoma', ama huachi capa cancantamasoachin yonquicosohuë'. Ama narinamasoachin yonquicosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran oshanëma marë' sëtatoma', na'nëco'. ¹⁰Ya'ipinquëma', a'naya a'nayanquëma', Yosë chachin ni'sárinquëma'. “Caora Sinioro co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco,” topatama', anoyacancantarinquëma'. Ina pochin cancantohuatëhua', noya noya acoarinpoa'.

Pinotona'piro'sa' ana'intacaso' ya'huërinso'

¹¹Ama iyaro'sa' nipinocosohuë'. Ama coisë pochin cancantatoma', a'napita no'huicosohuë'. Pi'pisha tëranta' nanan ya'huëhuachin, ama apancatahuatoma', nisha'huirapicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton,

iyaparin pochachin ninosorocaso' ya'huërin. Pinopatama', co nosoroaramahuë'. Yosë pënënpiripoahuë'. "Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'," itopiripoahuë', "Co nosorocaso' ya'huërinhuë'," ta'toma', pinorama'. Canpitaora yonquinëma quëran pinotatoma', co Yosë natëramahuë'. ¹²Yosëichin coisë pochin nica-ton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Inasáchin ana'intarinpoa'. Noya cancantohuatëhua', nisha'ësaripoa'. Co'so' natëhuatëhuahuë', parisitopiquë a'pararinpoa'. Canpoa capiniso nipirinhüë', co nisha'huirapicaso ya'huërinhuë'.

A'nanaya chiminacaso' ya'huërinso'

¹³Natanco iyaro'sa'. A'naquëma' co Yosë yonquiatomahuë', nisha nisha yonquiconama'. "Iporahuë nipon, tashirayahuë nipon, sacatapoi a'na nina-noquë pa'sarai. Inaquë a'na pi'ipi pochin sacatohuatoi, na'con canaarai," topiramahuë'. ¹⁴Co tashiraya tëranta' nanitaramahuë' ninocamaso'. Ma'sona onpocamaso' co nitotëramahuë'. Co canpitaora nohuanton nanpiramahuë'. Chitoro' a'naroáchin sacorinso pochachin a'nanaya a'naquën chiminin. ¹⁵"Yosë nohuantohuachin nanpihuatoi, ma'sha nisarai," ta'caso nipirinhüë'. ¹⁶"Qu iyaora nohuanton, nani ma'sha nisarai," toconama'. Co Yosë yonquihuata mahué', co noyahuë' cancantarama'. ¹⁷Yosë yonquicamaso' nitotapomar ahu ë', co yonquihuata mahué', oshahuanarama'. Ma'sona tëranta' noya nicasaso' nitotapomarahué', co ina nipatamahuë', ina marënta' oshahuanarama'.

Ma'huano'sa' pënëninso'

5 ¹Ma'huano'santa' co Yosë natëpisopitahuë' pënëin. A'na tahuëri canpitaso' chiníquën parisitarama'. Ina yonquiatoma', sëtoco', na'nëco'. ²Ya'ipi ma'sha canaramaso' chanatarin. A'moramasopitanta', no'soni pë'yararin. ³Coriquinëmanta' topinan quëran canarama'. Hua'na chi'chirotërinso pochin napoonin nizarin. Co canamiataramahuë'. Canpitaora marëáchin coriqui yontonama' ni'ton, Yosë chiníquën ana'intarinquëma'. Pënuë parisitarama'. Na'a coriqui canapomarahué', nani ayaro' tahuëri ya'caritëriarin. ⁴Piyapinëmapita nonpintërama'. Iminë-maquë asacatopiramahuë', co no'tëquën pahuërëtëramahuë'. Inapitaso' Yosëquë sha'huirapirinënuëma'. Shanëmapita nitërinso' mapirinhüë', co pahuërëtëramahuë'. Inapohuatama', Yosë nitotarin. Inaso' chini chiní-quën nanantërin ni'ton, no'tëquën i'huërëtarinquëma'. ⁵Isoro'paquë noya ya'huërama'. Nani ma'sha ya'huëtërinquëma'. Capa cancantacasoáchin yonquirama'. Nani ma'sha ya'huëtöpirinquëmahüë', Yosë ana'intarinquëma'. Ohuacaro'sa' tëpacaso pochin nipon. Yatëparinso' co nitotatonahuë', coshatápirinhüë', tahuëri nanihuachina, a'nanaya hua'anëni huëcapairahuaton, tëparin. Inapochachin canpitaso' noya ya'huápiramahuë', a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin. ⁶Pa'pi co noyahuë' cancantatoma', noya piyapi'sa' nonpinapirama'. Chiníquën aparisitopiramahuë', inapitaso' co nanitöpihuë' i'huërëtinënuëmaso'. Napoaton, Yosë chiníquën ana'intarinquëma'.

Quisocristo noya ninacaso' ya'huërinso'

⁷Napoaton iyaro'sa' aparisitohuachinënuëma', noya ahuantoco'. A'na tahuëri Sinioro o'mantarin. Naporo' ya'ipiya no'tëquën ana'intarin. Ni'co'.

Sha'tohuatëra, co a'naroáchin manëhuë'. O'nanpachina, oshaquëran papotarin. O'naantahuachina, cayarín. "Oshaquëran cayahuachin, mapatëhua' ca'sarëhua'," ta'ton hua'anëni ninararin. ⁸Inapochachin canpitanta' noya cancantatoma', Sinioro o'mantacaso' tahuëri ninaco'. Nani ya'caritëriarin. Napoaton ama sëtocosohuë'. Chiníquën cancantoco'. ⁹Ama pi'pian tëranta' iyaro'sa' nino'huicosohuë', Yosë ana'intoichinquëma'. Ni'sárinpoa'. Co hua'-quiya quëranhuë' o'mararin ana'intinpoaso marë'. ¹⁰Ni'co' iyaro'sa'. Iráca pënëntona'piro'sa' Sinioro nanamën a'chinpírinahuë'. Pënëntohuachinara, a'naquëni no'huítóna', aparísitopi. Parísitaponaraihuë', ahuantopi. Co no'huipihuë'. ¹¹Noya ahuantopi ni'ton, Yosëri nóya ni'nin, tënëhua'. Coponta' pa'pi parisitërin, nitotërama'. Na'con parisitaponahuë', chiníquën cancantaton, ahuantërin. Ma'sha onpoaponahuë', Yosëri catahuarin noya noya pipicaso'. Ina nohuanton, napoin quëran noya noya yonquirin. Yosë nosoroatonpoa' na'con catahuarinpoa', ténahuë'. Napoaton chiníquën cancantatoma', ahuantoco'.

¹²Na'con iyaro'sa' yonquico' no'tëquënáchin nonacamaso': "Pa'sa-rahue'," topatama', paco'. "Co pa'sarahue'," topatama', ama pacosohuë'. Nani tahuëri no'tëquënáchin nontohuatama', co "Yoscoarë'," ta'caso' ya'huërinhuë'. Co'ni ma'sha tëranta' isoro'paquë ya'huërinso' a'pitatëhua' nonpinacaso' ya'huërinhuë'. Napoaton nani tahuëri no'tëquënonco', Yosë ana'intoichinquëma'.

¹³A'naquëma' ma'sha onpohuatama', Yosë nontoco' catahuainquëma'. Noya cancantohuatama', Yosë cantanën cantatoma': "Yosparinquën Sinioro," itoco'. ¹⁴A'naquëma' caniohuatama', ansiano'sa' amatoco' Yosë nonchina'. "Quisocriso catahuainquën," ta'tona', pi'pian tomaquë pashichinquëma'. Ina quëran Yosë nonchina' anoyatacaso marë'. ¹⁵Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëcaso' ya'huërin. "Ya'ipi Sinioro nanitaparan," topachina', anoyatarin. Oshahuanpachina', inanta' inquitarin. ¹⁶Napoaton ma'sona tëranta' co noyahuë' nipatëhua', imarëhuasopita capini nisha'huítahua'. "Ina marë' caso' oshahuanahuë'," nitahua'. Itohuaran capini Yosë nontahua' anoyachinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', chiníquën ina nontohuatëhua', na'con catahuarinpoa'. ¹⁷Ni'co'. Iniasë canpoa pochachin niponahuë', chiníquën Yosë nontohuachina, natanin. "Na'a piyapi'sa' Sinioro co imarinënuëhuë'. Quëma nohuanton, ama o'nainsohuë'," itohuachina, cara pi'ipi na'con co pi'pisha tëranta' o'naninhuë'. ¹⁸Ina quëran Yosë nontantahuachina: "Quëma nohuanton o'naanta'in," itohuachina, o'naantarin. Sharo'sa' papotantarin. Napoaton canpoanta' noyápiachin cancantatëhua', chiníquën Yosë nontahua'.

¹⁹Noya iyaro'sa' nipënëncó'. A'naso' no'tën nanan nitotaponahuë', nisha cancantohuachina, a'naya a'nayanquëma' pënëncó' no'tëquën yonquianta'in. ²⁰Natëhuachinquëma', chiminpachina co parisitomiatapihuë'. Ya'ipi oshanëna' Yosëri inquitarin. Pënënama' ni'ton, noyápiachin cancantantapi huachi. Ina yonquiatoma', nipënëncó'. Nani huachi.

Santiago

Pitrori Yosë piyapinënpita ninshitërinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitërinso'

1 ¹Ca Pitroco ninshitëranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' isëquë ya'huarahué. Quisocristo a'parinco nanamën a'chi-na'huaso marë'. Canpitaso' aparisitënënpita', ayanquërinënpita' ni'ton, nisha nisha parti ya'huërama'. Pontoquë, Carasiaquë, Capatosiaquë, Asiaquë, Pitiniaquë, inaquëpita ya'huëramaso' nanan a'patëranquëma'. Tëhuënchachin co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë nohuanton, Quisocristo imarëhua' ni'ton, Yosë'pa' ya'huëmiatarihua'. Isëquëso' topinan yacapatëhua pochin ninëhua'. ²Íraca quëra huarë' Tata Yosë nohuitërinquëma'. Nosoroatënpita', huayoninquëma' huëntonënpita' ya'conacamaso marë'. Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' natëcamaso marë'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanëma' inquitiniquëmaso marë'. Yosë nontërama' ni'ton, oshanëma' inquitërinquëma'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Yosë'pa' ya'huëcaso' ninarëhuaso'

³Ma noyacha Tata Yosëso paya. Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosoroatonpoa', nasitantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Quisocristo hua'anëntërinpoa'. “Chiminaponahuë', nanopiantarin ni'ton, canpoanta' nanopiantarihua',” ta'tëhua', noya ninarëhua'. Natëtomiätërëhua'. ⁴Yosë'pa' nani tapatërinpoa' noya noya ya'huëcontacaso marë'. Inatohua' co manta' ta'huantarihuahuë'. Co manta' nitapiarinhuë'. Inaquëso' co yanco pochin ahuirinhuë'. Noya noya nisarín. Canpoa marë' Yosëri acorín. Inari chachin ni'sarín. ⁵Tata Yosë ya'lipiya nanitaparín. “Yosë co quënanpirëhuahuë', catahuarinpoa',” topatëhua', noya a'paiarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', catahuarinpoa' ahuantacaso'. Ayaro' tahuëri noya nicha'ësarinpoa'. Nani yonquirin o'mantacaso'. A'na tahuëri ni'sarëhua'. O'mantaquë huarë' a'paiarinpoa'.

⁶Ina yonquiatoma', capa cancantarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, pi'pian ma'sha onporama'. Ipóra chachin ma'sha onpotopirinënpitahuë', co hua'qui' parisitaramahuë'. Parisitapomarahué', o'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', noya cancantoco'. ⁷Ma'sha onpohuatëhua', Yosë catahuarinpoa' ya'lipi cancanënpita' quëran imacaso marë'. Oro tapacaiso marë' a'irotopiso pochin nitarinpoa'. Oro inapotohuachinara, noyápiachin

pipirin. Ya'ipi nè'huè huiquitahuaton, orosachin ninin. Inapochachin iporaso' Yosè nohuanton, pènuè ahuiquitèrèso pochin ma'sha onpotèrinpoa' noya noya acoinoaso marè'. Oro pa'ton niponahuè', co ya'huèmiatèrinhuè'. Canpoaso nipirinuè', Yosè natèhuatèhua', nanpimiatarihua'. Napoaton na'con yonquia'ahua' cancanènpoa quèran huarè' natècaso'. Ina Yosè nohuantèrinso'. Natèmiatohuatèhua', Yosè noya noya ni'sarinpoa'. Quisocristo o'mantahuachin, noya noya acorarinpoa'. Ina pochin ya'noarihua'.

⁸ Quisocristo co onporonta' quènanapomarahuè', nosororama'. Ipora huanta' co nicapomarahuè', "Co nonpintarincohuè'. Catahuarinco," ta'toma', ina natèrama'. Cancanèma quèran ina nohuitatoma', nòya cancantèrama'. Ina yonquiatoma', capa cancantèrama'. ⁹ Imarama' ni'ton, anoyacancantèrinquèma'. Nicha'èsarinquèma' huachi.

¹⁰ Iráca pènèntona'piro'sa' ninopi. "A'na tahuèri Yosè inaora nohuanton, nosoroatènuèma', nicha'èsarinquèma' canpitanta'," topi. Ninotona' ninshitaponaraihuè', co nitotopihuè' ma'sona tapon napopiso'. Napoaton cancantatona', Yosè quiricanèn nontopi no'tèquèn nitotacaiso marè'. Noya nitotatona no'tèquèn sha'huitèrinènpoa'. ¹¹ Ispirito Santo nohuanton, iráca Cristo ninopi. "Parisitapon. Ina quèran nanopiantarahuatón, noya noya ya'huapon," topi ninotona'. Napoatona', yonquiapi. "¿Ma quèmapita' o'maton, parisitapon? ¿Onporota' parisitaponso'?" topi. ¹² Ina quèran Yosèri anito-tèrin. "Pahuanarin nanicaso'. A'na tahuèri ya'huèpisopita nitotacaiso marè' ca nohuanton, ninorama'," itèrin Yosèri. Canpita iyaro'sa' nitotacamaso marè' ninopi. Iporaso' ina noya nanan chachin a'chintèrainquèma'. Inápa quèran o'maton, Ispirito Santo catahuarincoi noya a'china'huaiso marè'. Anquèni-ro'sa quèran huarè' yanitotopirinahuè', co ya'lipiya nitotopihuè'.

Noyasáchin nicacaso' ya'huèrinso'

¹³ Napoaton chiniquèn cancantatoma', yonquico' noya nicacamaso'. Sano yonquico'. Quisocristo o'mantahuachin, inaora nohuanton, nicha'èsarinpoa'. Ina ninatoma', noya cancantoco'. ¹⁴ Hua'huaro'sa' noya nipachinara, pa'pina' natèpi. Inapochachin canpitanta' Yosèfchin natèco'. Iráca co Yosè nanamèn nitotatomarahuè', co yonquiramahuè'. Yano'pihuatamara, no'pirama'. Co noyahuè' yonquihuatamara, co noyahuè' ninama'. Iporaso nipirinuè' ama inapocosohuè'. ¹⁵ Tata Yosè noyasáchin ninin. Huèntonènquè aya'coninquèma' ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantoco'. ¹⁶ Quiricanèn quèran Yosè pènèninpoa'. "Caso' noyasáchin ninahuè'. Napoaton canpitanta' noyasáchin nico'," itèrinpoa'.

¹⁷ Yosè nontohuatamara, "Tata," itèrama'. A'na tahuèri inaso' coisè pochin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'tèquèn sha'huitarin. Co noyahuè' nipi-sopita no'tèquèn ana'intarin. Ya'ipi oshahuaninsopita ana'intarin ni'ton, tè'huatacaso' ya'huèrin. Chiminaquè huarè' ina yonquiatoma', noya nico'. ¹⁸ Iráca shimashonènpopita topinan quèran ya'huèpi. Moshatopirinahuè', co Yosè nohuitopihuè'. Inapita nonanatoma', canpitanta' topinan quèran ya'huèpiramahuè', Yosè ocoirinquèma' ina nohuitacamaso marè'. Ocoiin-quèmaso marè' co coriqui pahuèrètèrinhuè'. Hui'nin chachin a'paimarin. Coriqui, oro, inapita a'na tahuèri ta'huantarin. ¹⁹ Hui'ninso nipirinuè' noya noya. Ina chiminpachina, huèninèn pa'nin. Iráca cotioro'sa' co noyahuè'

nipachinara, carniroa'hua noyápiachin nininso' masahuatona', tēpapi. Inapochachin Quisocristoso' nóya. Co manta' oshahuanaponahuè', corosèquē chiminin. Oshanēnpoa' inquitatonpoa', ocoirinpaa huachi. ²⁰ Iráca co'huara isoro'pa' ya'huèyátērasohuè', Yosè yonquirin hui'nin a'paimacaso marè'. Ipora huarè' ya'norin canpitanta' nicha'èinquēmaso marè'. Nani ayaro' tahuèri ya'caritapon chachin ya'norin. ²¹ Quisocristo anoyacancantērinquēma' ni'ton, Yosè nohuitatoma', natērama': "Tēhuēnchachin catahuarinpoa'," tēnama'. Quisocristo chiminaponahuè', Yosèri ananpitaantarin. Inápaquē quēpan-tarahuatōn, chiníquēn nanan quētērin. Napoaton Yoséichin imarama'. "Canpoanta' ananpitaantarinpaa'," ta'toma', ninarama'.

²² Yosè nanamēnso' no'tēn nanan. Ina natēhuatama', ya'ipi co noyahuè' yonquiramasopita naniantarama'. Noyápiachin cancantarama'. Yosè anoyacancantērinquēma' ninosorocamaso marè'. Napoaton imaramasopita capini noya ninosoroco'. Tēhuēnchachin cancanēma quēran huarè' ninosoroco'. ²³ Yosēso' co onporonta' chimininhuè'. Nanpimiatarin. Inaso' nasha cancan quētērinquēma' huēntonēnquē ya'conacaso marè'. Nasitanta-rēso pochin noya cancantērama'. Co piyapi quēran nasitatoma' huēntonēnquē ya'conamahué'. Nanamēn quēran anoyacancantērinquēma'. Nanamēnso' co onporonta' ta'huantarinhué'. Ina natēhuatēhua', canpoanta' nanpimiatarihua'.

²⁴ "Panpatēro' a'naroáchin ahuirin. Inapochachin canpoanta' chiminarihua'. Yancoro'santa' noyápiachin nipirinhué', a'naroáchin ahuihuachina, nohuatērin. Inapochachin nani ma'sha ni'nēhuasopita ta'huantarin anta'. ²⁵ Siniro nanamēnso nipirinhué', ya'huēmiatarin," tēnin Yosè quiricanēnquē.

Ina nanan chachin nani a'chintērainquēma'.

2 ¹ Ya'ipi co noyahuè' yonquiramasopita naniantoco'. Ama iyaro'sa' ninonpintocosohuè'. A'naquēn noyasha nonaponaraihuè', po'oana quēran co noyahuè' nipi. Ama ina pochin nicosohuè'. Ya'ipi cancanēma quēran no'tēquēn ninontoco'. A'napita noya ya'huēhuachina', ama noyapatocosohuè'. Ama pinotocosohuè'. ² Yosè huēntonēnquē ya'conpatēhua', hua'huasha nasha huaipiso pochin ninēhua'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'sho apira apira nayarín. Sho'shotaton, noya chinirarin. Inapochachin canpitanta' Yosè noninso chachin na'con na'con nohuantoco'. Ina yonquihuatama', osha-quēran noya noya nisarama'. Chiníquēn cancantatoma', noya cha'ēsarama'. Yosè nanamēnáchin achinicananinpaa'. ³ "Siniroso' noya," ta'toma', nani imarama'. Cosharo' pi'nirēso pochin pi'pian nohuitērama'. Na'con na'con ina nohuitoco'.

Quisocristo na'pi pochin nininso'

⁴ Na'pi quēran yapēihuatēra, a'na na'piso' na'con na'con nohuantērē' pēi' achinicaso marè'. Quisocristo ina na'pi pochin ninin. Piyapi'sari co nohuantopirinhué', Yosērísó' nóya nica-ton, na'con nohuantērin. Apira apira Quisocristo yonquico'. Inaso' nanpimiatarin. ⁵ Imarama' ni'ton, canpitanta' noya na'piro'sa pochin nisarama'. Nanpimiatarama'. Ya'ipi imarēhuasopita Yosè acorinpaa' pēinēn pochin nicacaso marè'. Cancanēnpaa quēran huarè' ina na'con chinotērēhua' ni'ton, corto hua'ano'sa pochin nisarēhua'. Nani tahuèri ina chinotatēhua', "Yosparinquēn Siniro," itahua'. Nicatahuacasonta'

ama naniantahuasohuë'. Quisocristo catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁶ Quiricanën quëran ina ninorin:

“Yapëihuachinara, noya noya na'pi nohuantopi pëi' achinicaso marë'. Cristo ina na'pi pochin nizarin. Sionquë acoarahuë. Ina natëhuatama', ‘Co naniantarinpoahuë’, ta'toma', co sëtërëso pochin cancantaramahuë’,” ténin Yosë quiricanënuë.

⁷ Quisocristo natëhuatëhua', ina na'con nohuantarihua'. A'naquënso nipirinuë' co natëtonaraihuë', co Quisocristo nohuantopihuë'. Quiricanën quëran naporin:

“Na'pi quënanpachinara, sacatoro'sa' co nohuantopihuë'. Tëlyatopi. Ina na'piso nipirinuë' noya noya ninin pëicaso marë’,” ténin.

Inapochachin Quisocristo noya nipirinuë' co nohuantopihuë'. ⁸ Quiricanën quëran itantarin:

“Iratohuatëra, na'pi i'patahuatë', anotërë’,” ténin. Inapochachin a'naquën co Quisocristo nanamën natëtonaraihuë', nisha cancantopi. Ina marë' Yosë nohuanton, na'inci huachi.

⁹ Imarëhuasopitaso nipirinuë' nohuantërinpoa'. Huayoninpoa' ina nohuিতcaso marë'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Nani acorinpoa' corto hua'ano'sa pochin nicatëhua', ina marë' sacatacaso'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa'. Yosë piyapinënpoa' ninëhua'. Iráca tashi pochin cancantopirëhuahuë', Yosë nicha'ërinpoa' tahuëri pochin cancantacaso marë'. Acorinpoa' Yosë noya nosororinpoaso' sha'huicaso marë'. ¹⁰ Iráca co Yosë piyapinënpita nipiramahuë', iporaso' nani huëntonënuë' aya'coninquëma'. Iráca co insonta' tēhuëinchachin nosororinquëmahuë'. Iporaso' Yosë nosororinquëma'.

Yosë noya imahua'

¹¹ Nosororinquëma' iyaro'sa' ni'ton, pënënanranquëma'. Quisocristo imatoma', co isoro'paquë ya'huëmiataramahuë'. Yosë'pa' ya'huëmiataramaso'. Napoaton ama ma'sha isoro'paquë ya'huërinsoptaráchin yonquicosohuë'. Isoro'paquë no'piápi, monshihuanapi, taparosáchin nonatona', capa cancantapi. Ama ina pochin cancantocosohuë'. Ina pochin cancantohuatama', sopai minsëarinquëma', co Yosë pochin cancantaramahuë'. ¹² Co imapisopitahuë' pinorinënuëma'. “Co noyahuë' nipi,” topi. Ina nipirinuë', noyasáchin nico' ni'inënuëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosëri catahuarin ni'ton, no'tëquën yonquihuachina', yonquiarinënuëma'. “Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi paya,” tosapi.

Hua'ano'sa' natëcaso' ya'huërinso'

¹³ Siniro imarama' ni'ton, hua'ano'sa' natëco'. Ya'ipi acorinsopitanta' natëco'. Copirnosó chini chiníquën nanantërin ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁴ Ninano hua'ano'sa', chirinchiro'sa', sontaro'sa', ponisiaro'sa', inapita acorin piyapi'sa' a'paicaíso marë'. Co noyahuë' nipachina', ana'intapi. Noya nipachina', noya ni'sapi. Inapitanta' natëco'. ¹⁵ Ina Yosë nohuantërin. A'naquën co Yosë nanamën nitotatonaraihuë', co yonquipihuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, a'na-roáchin yapinorinënuëma'. Noyasáchin nico' ama pinoinënuëmaso marëhuë'.

¹⁶ “Yosë nicha'ërinpoa’,” ta'toma', noya yonquico'. Iráca nanan co natëcaso' ya'huëpirinuë', ama ina yonquiatoma' tēhuëcosohuë'. Yosë

hua'anëntërinquëma' ni'ton, ina nohuantërinsoáchin natëco'. ¹⁷Ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'. Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Yosë të'huatatoma', no'tëquën natëco'. Copirnonta' noya nicatoma', natëco'.

Quisocristo nonanacaso' ya'huërinso'

¹⁸A'naquëma' patron marë' sacatërama'. Asacatohuachinquëma', natëco'. Yosë ni'sarinquëma' ni'ton, noya natëco'. A'naquën patron noya. Nosororinquëma'. A'naquënso nipirinhue' yáno'huitërin. Co noyahuë' nipirinhue', inapitanta' natëcaso' ya'huërin. ¹⁹Topinan quëran ana'intohuachinquëma', ama no'huicosohue'. Yosë yonquiatoma', ahuantoco'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. ²⁰Co noyahuë' nipatama', ana'intarinquëma'. Ahuantohuatama', co ina marë' noya ni'ninquëmahuë': "No'tëquën ana'intohuachinquëma', ahuantacaso' ya'huërin," topi ya'i-piya. A'na tahuëriso nipirinhue' noya nipiramahuë', aparisitarinëinquëma'. Co no'huitatomahuë', ahuantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ²¹Ina pochin ahuantacaso' Yosë nohuantërin. Quisocristo canpoa marë' parisitërin. Parisitaton, a'chintërinpoa' canpoanta' ina pochin ahuantacaso'. Ina iyaro'sa' nonanco'. ²²Inaso' nóa ninin. Co manta' onporinhue'. Co pi'pian tëranta' nonpininhue'. ²³Inimiconënpitari pinopachinara, co ya'huëretërinhuë'. Aparisitopirinhue', co no'huirinhue'. "A'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin," ta'ton, Yosëfchin natërin. ²⁴Quisocristo isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Oshanënpoa marë' corosëquë chiminin. Inaora ya'huëretërinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua' noya nicacaso marë' chiminin. Corosëquë parisitaton, anoyacancantërinpoa'. ²⁵Ohuica chihuërinso pochin nicatëhua', co Yosë nohuitopirëhuahuë', iporaso' Quisocristo imarëhua'. Inaso' ohuicaros'a' hua'anën pochin ni'ton, noya a'paiarinpoa'.

So'yahuano'sa' pënëninso'

3 ¹⁻²Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' natëina'. A'naquën quëmapi'sa' co Yosë nanamën natëyátërapihuë'. Inahuanta' imacaiso marë' so'ina' noya natëina'. Noya nocoma'ina'. Ama a'na quëmapi tēhuainasohue'. Yosë yonquiatona', noya niina'. Noyasáchin nipachin, ina nicaton, so'ionta' osha-quëran imapon nimara. Co sa'ini pënënpirinhue', noya nininso marë': "Noya nanan imasarin," tapon inanta'. ³Ama imoyaro'sa' nitapacasaráchin yonquicosohue'. A'naquën sanapi'sa' ainëna tapacasoachin yonquipi. Oro quëran nipiso' a'sontanpapi. Notohuaro' miyo pë'pëpi. Pa'ton nininsopita a'mocaso pa'yatopi. Noyápiachin nitapacasaráchin yonquipi. ⁴Quisocristo imapatama', ama aipi ya'norinsoráchin yonquicosohue'. Noyápiachin cancantacamaso' na'con na'con yonquico'. Yosë pochin yonquicaso' ya'huërin. Nitaparamaso' co ya'huëmiatarinhue'. Cancanënpoa quëran yonquirëhuasopitaso nipirinhue', ya'huëmiatarin. Napoaton imoyaro'sa' sano cancantoco'. Ama pi'pian tëranta' no'huitocosohue'. Nóa cancantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ⁵Iraca noya sanapi'sa' Yosë natërinsopita ina pochin nipi. "Yosë catahuarincó," ta'tona', inaíchin yonquipi. So'ina' noya natëtona', noyápiachin cancantopi. ⁶Apraan sa'in ina pochin ninin, Sara itopiso'. So'in noya natërin. "Camaihuachincora, natërahuë mini," ténin. Canpitanta' imoyaro'sa'

noya nipatama', ina pochin cancantarama'. Noyápiachin cancantohuatama', co të'huatochinachin cancantaramahuè'.

⁷Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroatoma' noya ichiya'huëco'. Co canpita pochin chinipihuè' ni'ton, noya nicatora', sanoanan quèran nontoco'. Inapitanta' Quisocristo imapi ni'ton, canpitarè'quëma chachin Yosë huënto-nënquë ya'conpi anta'. Inapitanta' nanpimiatapi. Ina yonquiatoma', sa'ama' noya nosoroco'. Inapotohuatama', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma'.

Aparisitérinënpoaso'

⁸Ya'ipinquëma' noya nini'toma', ya'huëco'. A'naquën sètohuachina', noya nontoco' ama aquëtè' sèchinasohuè'. Noya cancantohuachina', canpitanta' noya cancantoco'. Imaramaso capini ninosoroco'. Ninosoroatoma' iyaro'sa' nicatahuaco'. Am a n inocancosohuè'. Canpitanta' imoyaro'sa', noya ninontoco'. ⁹Piyapi'sa' ma'sha onpotohuachinënquëma', ama i'huërètacamaso' yonquicosohuè'. Pinopachinënquëma', ama canpitariso' pinocosohuè'. Noya nontoco'. Naporahuaton, Yosë nontoco' inapitanta' catahuain. Imapatèhua', ina sha'huitèrinpoa' a'napitanta' nosorocaso'. Napohuatèhua', Yosë noya catahuarinpaoa'. ¹⁰Íraca quiricanën quèran itèrinpoa':

“Noya ya'huëcamaso' nohuantohuatama', noyasáchin nonco'. Ama insonta' nonpintocosohuè'. Inapohuatama', noya cancantatoma', noya ya'huarama'.

¹¹Ya'ipi co noyahuè' yonquiramasopita naniantatoma', nóya nico'. Sano piyapi nicatora', ama insonta' no'huicosohuè'. A'napitanta' catahuaco' noya nini'tona' ya'huè'ina'.

¹²Noya nipatama', Sinioro a'paiarinquëma'. Ina nontohuatama', natanarinquëma'. Nipirinhue', co noyahuè' nipatama', co Sinioro tahuërëtarinquëmahuè',” tënin.

¹³¡Noyasáchin nipatama', co a'napita yai'huërëtarinquëmahuè'! ¹⁴A'na tahuërëso nipirinhue' imaramaso marè' aparisito huachinënquëma', ama të'huatocosohuè'. “Quisocristo marè' parisitarèhua',” ta'toma', noya cancantoco'. Yosë noya catahuarinquëma' ni'ton, ama pa'yancosohuè'.

¹⁵Ya'ipi cancanëma quèran Quisocristo yonquico'. Inaso' hua'anèntèrinpoa' ni'ton, chinotoco'. Nani tahuëriya chiníquën cancantatoma', yonquico' Quisocristo nanamën sha'huicamaso marè'. Ina quèran “¿Onpoatomata' imarama'?” itohuachinënquëma', a'naroáchin no'tèquën sha'huitarama'. ¹⁶Ama no'huítë pochin chiníquën sha'huitocosohuè'. Sanoanan quèran pënëncó'. Yosë yonquihuatama', noya sha'huitarama'. Quisocristo imarama' ni'ton, noyasáchin nicatora', noyápiachin cancantoco'. Ina quèran pinopirinhënquëmahuè', “Co'ta noya nisapi. Quëmariso' nonpinapiran,” itarin a'narinta'. Itohuachina, pinotona'piso' tapanarin.

¹⁷Co noyahuè' nipatëra, parisitacaso' ya'huërin. A'na tahuërëso nipirinhue' Yosë nohuanton, imarèhuasopitanta' parisitarèhua'. Noya nipirèhuahuënta', piyapi aparisitarinhënpoa'. Ina pochin parisitacaso' Yosë nohuantèrin.

¹⁸Quisocristonta' nóya niponahuè', oshahuanèhuaso marè' parisitérin. Oshanënpaoa' inquitinpoaso marè' chiminin. A'naromaréáchin chiminin. Noya niponahuè', oshahuano'sa marè' chiminin. Canpoanta' Yosë nohuitacaso marè' chiminin. Piyapi ni'ton tëhuënachin tëpapi. Chiminaponahuè',

nanpiantarin ni'ton, noya noya ya'huantarín. ¹⁹Ina pochin nanpiantaton, pa'nin chimípiro'sa' ya'huërinquë. Inaquë tashinan pëiquë ya'huapiso pochin nininsopita nanan sha'huítonin. ²⁰Inapitaso' iráca Noi nãpiso', pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, ina nohuanton, Noi pënëntárin. Pënëntopirínhuë', co yanatëpihuë'. Yosëso' co a'naroáchin ana'intërinhuë'. Noi panca nancha nicaso', ninarapirínhuë', co natëpihuë' ni'ton, ana'intërin. Ipora huantá' parisitapi. Noiso' nancha tinirahuatón, ya'conin. Naporo' posaya'píchin ii' quëran cha'ëpi. ²¹Inapochachin iporaso' Yosë nicha'ësarinpoa'. Anoyacancantohuachinpoa', aporintërinënpoa'. Co në'huë inquitinënpoaso marë' aporintërinënpoahuë'. Aporintohuachinënpoara, Yosë nontërehua' catahuainpoaso marë'. “Ya'ipi oshanëhuë inquitoco. Catahuaco noyasáchin nicato, noyápiachin cancanchi,” itërehua'. Ina marë' anoyacancantërinpoa'. Quisocristo nanpiantarin ni'ton, nicha'ësarinpoa'. ²²Nanpiantarahuatón, Yosë'pa' pantarin. Yosë inchinan quëran huënsëaton, chini chiníquën nanantarin. Ya'ipi anquëniro'sa', hua'ano'sa', chiníquën nanantërinsoopita inapitari natëpi huachi.

Iráca naporëhuaso' naniantahua'

4 ¹Quisocristo isoro'paquë o'maton, tëhuëinchachin parisitërin. Napoaton canpitanta' parisitohuatama', ahuantoco'. Quisocristo yonquiatëhua', noya ahuantohuatëhua', noya noya cancantarihua'. Co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'. ²Napoaton ama iráca naporamaso pochin yonquicosohuë'. Ipora quëra huarë' Yosë nohuantërinsoáchin natëco'. ³Hua'qui' co noyahuë' ninama'. Monshihuanama', nisha nisha sanapi noyarama', no'pirama'. Pita nicacasoáchin yonquirama'. Mamanshi mosharama', co inapita moshacasohuë' nipirínhuë'. Iráca co Yosë imatomahuë', inaporama'. Inapoatoma', tahuëri chiníarama'. ⁴Iporaso nipirínhuë' imarama'. A'napita yano'pihuachinara, amatopirínëinquëmahuë'. Co yano'pihuatamarahuë', no'huirínëinquëma'. “¿Onpoatomata' pita nipatëira, co yani'namacoihuë'?” itatënnëinquëma', pinorínëinquëma'. ⁵Iporaso' pinopirínëinquëmahuë', ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë sha'huítiinpoaso' ya'huërin. Nanpirëhuasopita, chiminpisopita, ya'ipinpoa' coisë pochin nontarinpoa'. Co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'intarin. ⁶A'naquën nohuitëramasopita nani chiminpi. Piyapi ni'ton, chiminpi. Chiminaponaraihuë', co'huara chimiyantërasoihuë', Quisocristo nanamën a'chintopi. Natëpi ni'ton, hua'yanëna quëran Yosë pochin nanpimiatapi.

Nisha nisha acorinpoaso'

⁷Ayaro' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. Noya yonquiatoma', Yosë nontáco'. ⁸Ya'ipi cancanëma quëran noya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Piyapi nosorohuatama', co noyahuë' nipirínahuënta', a'naroáchin nanan anoyatarama'. Co noyahuë' nipisopita naniantatoma', co huachi yonquiaramahüë'. ⁹Ama apiracosohuë'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nontoco'. Noya cancantatoma', a'caco', ahüë'tëto'. ¹⁰Yosë imarëhuasopita acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, a'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' nitotacaso'. Napoaton ama topinan quëran ya'huëcosohuë'. Ma'sona nitotohuatama', noya nico' a'napita catahuacaso marë'. Noya

noya imacamaso marë' nicatahuaco'. ¹¹ A'naquën Yosë nohuanton, nito-topi pënëntacaiso'. Nitotohuatama', Yosë noninso chachin pënëntoco'. A'naquëonta' Yosë nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuaro'sa', inapita catahuapi. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, ina yonquiatoma', a'napita noya catahuaco'. Ma'sona tēranta' nipatama', ya'ipi cancanëma quëran nico'. Piyapi'sa' nica'tënëinquëma' Yosë noya noya yonquicaiso marë' inapoco'. Yosëso' noya noya ninin. Chini chiníquën nanantërin. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Quisocristo catahuarinpoo' ina pochin cancantacaso'. Amen.

Nisha nisha parisitërëhuaso'

¹² Na'co n iyaro'sa', imoyaro'sa', nosororanguëma'. Iporaso' chiní-quën parisitohuatama', ama pa'yancosohuë'. Co topinan quëran ma'sha onporamahuë'. Imarama' ni'ton, ina pochin parisitacaso' ya'huërin. Yosë nohuanton, napoa ram a' noya noya imacamaso marë'. ¹³ Quisocristo parisitërinso pochin parisitohuatama', noya cancantoco'. Ina quëran chiní-quën nanantaton o'mantahuachin, noya noya cancantarama'. ¹⁴ Imaramaso marë' pinopachin ënquëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ispirito Santo ya'coancantatëinquëma' achinicananarinquëma' ni'ton, noya cancantoco'.

¹⁵ A'naquën piyapi'saso' co noyahuë' cancantopi. Tëpatopi, ihuatopi, nanan pa'yatopi inapitaso' ana'intacaso' ya'huërin. Ama inapita pochin yonquicosohuë'. Ina marë' parisitohuatëhua', tapanacaso' ya'huërin. ¹⁶ Nipir inh uë', imaramaso marë' aparisitohuachinëinquëma', ama tapancosohuë'. “Quisocristo imarai mini. Ma noyacha Tata Yosëso paya,” topatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

¹⁷ Nani ana'intinpoaso' naniriarin. Ipora chachin imarëhuasopita pi'pian pi'pian ana'intarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', tatanpoa pochin pi'pian ana'intarinpoa' noya noya yonquicaso marë'. ¡Ayaro! tahuëriso nipirinhüë' co nanamën natëpisopitahuë' chiníquën ana'intarin! Parisitopiquë a'pararin ni'ton, pa risitomiatapi. ¹⁸ Yosë quiricanënuë sha'huitërinpoa': “Noya piyapi'santa' parisi quëran cha'ësapi. ¡Oshahuano'saso nipirinhüë' co onporonta' cha'ësapihuë'! Ya'ipi co noyahuë' nipisopita chiníquën parisitomiatapi,” tënin. ¹⁹ Napoaton Yosë nohuanton parisitohuatama', noya nico'. “Catahuaco Sinioro chiníquën cancanchi,” itoco'. Yosë chachin nininpoa'. Inaso' co onporonta' naniantarinpoahuë'.

Ansiano'sa' pënëninso'

5 ¹ Ya'ipi ansiano'sanquëmant'a pënënanquëma'. Canta' ansianoco ni'to, achinicanainquëma', tënahüë. Quisocristo isoro'paquë nipon, nohuitërahuë. Corosëquë parisitohuachina, cari ni'nahuë ni'ton, sha'hui-rárahüë. O'mantahuachin, canpoanta' inarë'quënpoo' hua'anëntarihua'. Napoaton iporaso' pënënananquëma' noya nicacamaso marë'. ² Quisoso imapisopita iyaro'sa' noya ni'co'. Yosë acorinquëma' ya'huëramaquë a'chinacamaso marë'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'pairinso pochin noya a'paico' imamiachina'. A'naya tēranta' co noyahuë' nipachin, sanoanan quëran pënënco' noya yonquianta'in. Nani tahuëri catahuaco' noya imaina'. Ama chirotomahuë', a'chincó'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantërin. Ni'ton, canpitanta' noya nohuantatoma', a'chincó'. Ama canacaso marë'

a'chincosohuë'. Nóya cancantatoma', Yosë marë' sacatoco'. ³Pënëntohuatama', ama chiníquë n nontocosohuë'. Ama hua'an pochin cancantatoma', camaitocosohuë'. Yosë acorinquëma' a'chintëramasopita catahuacamaso'. Napoaton noya yonquiatoma', noya nico' inapitanta' inachachin nonainquëmaso marë'. ⁴Quisocristo imarëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri o'mantarin. Noya ansiano'sa' nipatama', naporos' noya canaarama'. Isoro'paquë canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtopirinhuhë', inaso' a'naroáchin ahuirin. Inapaquëso nipirinhuhë' canahuatama', ya'huëtomiatarinquëma'. Noya noya ya'huëcontarama'.

Yosë catahuarinpoaso'

⁵Hui' napi'sanquëmanta' ansiano'sa' natëco'. Ya'ipinquëma' noya yonquiatoma', nicatahuaco'. Quiricanën quëran itërinpoa':

“Caora noya nisarahuë, ta'toma', nocantohuatama', Yosë co noya ni'sarinquëmahuhë'.

Nipirinhuhë', ‘Caora co nanitërahuhë' noya nica'huaso'. Catahuaco,' topatama', inaora nohuanon, Yosë nóya catahuarinquëma',” ténin.

⁶Parisitapomarahuhë', ama Yosë no'huicosohuë'. Chiníquën nanantaton, ni'sárinquëma' ni'ton, natëco'. Ina noya yonquihuatama', tahuëri nanihuachin, noya noya acoarinquëma'. ⁷Ama ma'sha onpochináchin yonquicosohuë'. Ya'ipiya Yosë sha'huitoco' catahuainquëma'. Ina quëran: “Nosoroatonpoa', co naniantarinpoahuë',” ta'toma' sano cancantoco'.

Sopai yaminsërinpoaso'

⁸Sopaiso' inimiconënpoa'. Yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Pa'pini' yamaninposo pochachin sopai pa'sarin piyapi'sa' minsëcaso marë'. Napoaton noya yonquiatoma', ni'sáco'. ⁹Ama pi'pian tëranta' ina tahuërëtosohuë'. Chiníquën cancantatoma', sha'huitoco' pa'in. Yosëichin natëco'. Co canpitáichin parisitaramahuhë'. Ya'ipi parti Yosë imarëhuasopita parisitarëhua'. Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. ¹⁰Yosë pa'pi nosororinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, a'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. Iporaso' ma'sha onpopirëhuahuë', catahuarinpoa'. Co hua'qui' parisitarihuahuë'. Ina quëran nosoroatonpoa', anoyatarinpoa'. Achinicananarinpoa'. Noya noya acoarinpoa'. ¹¹Yosë chini chiníquën nanantërin. Ya'ipiya hua'anëntarin ni'ton, co onporonta' pipiarinhuhë'. Inasáchin chinochina'. Amen.

Tiquiapon pochin ninshitërinso'

¹²Iya Siripano catahuarinco ninshita'huanquëmaso'. Inaso' noya ni'nahuë. Noya imarin. Nani pi'pian ninshitëranquëma' pënëna'huanquëmaso marë'. Yosë yonquirinpoaso chachin nani sha'huitëranquëma'. Noya nosororinpoa', ténahuë. Ina yonquiatoma', ama a'pocosohuë'.

¹³Pa'pironiaquënta' Yosëri huayoninsopita ya'huëpi. Inapita saludos a'patarinënuëma'. Marconta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' hui'nahuë pochin ni'nahuë. ¹⁴Ya'ipinquëma' noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. Nani huachi.

Pitrori imapisopita ninshitaantarinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

1 ¹Ca Simon Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahüë. Quisocristoíchin hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Ina acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, canpitanta' Quisocristo natërama'. Quiya pochin imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Ma noyacha Quisocristo anoyacancantërinpoa paya, tënëhua'. Inaso' Yosë ni'ton, chinotërehua'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nóya ni'ninpoa'. Napopianachin nosororinpoa' ni'ton, catahuarinquëma' canpitanta' cancanëma quëran huarë' natëcamaso'. ²Yosë inaora nohuanton noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Noya noya nohuito huatama', noya noya cancantarama'. Siniro Quisocristo nohuito huatama', na'con catahuarinquëma' sano cancantacamaso marë'.

Noya noya imacaso' ya'huërin

³Quisocristoso' chiníquën nanantaton, ya'ipiya nanitaparin. Ina imapatëhua', catahuarinpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. Ina Yosë anohuitërinpoa'. Huëntonënuë nani aya'coninpoa'. Inaso' nóya ni'ton, nohuantërin canpoanta' inapochachin cancantacaso'. Ina nohuito huatëhua', catahuarinpoa' onporahuatësona noya noya chinotacaso'. ⁴“Caora nohuanto, catahuaranquëma' noyápiachin cancantacamaso marë',” itatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Sopai yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Sopai natëhuatëra, monshihuane', canacasoáchin yonquirë', co noyahuë' cantantëre'. Inapohuatëra, oshaquëran nitapicancanë'. Quisocristoso nipirinhuë' nicha'ërinpoa'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochin cancantarihua'. ⁵Napoaton Quisocristo imapatama', na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Noya nicatoma', Yosë yonquirinso chachin nitotoco'. ⁶Ina nitotatoma', co noyahuë' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Naporahuatoma', ma'sha onpoapomarahüë', chiníquën cantantoco'. Chiníquën cantantohuatama', ya'ipi cancanëma quëran ina chinotoco'. ⁷Noyasha chinotatoma', imarama-sopita capini noya ninosoroco'. Naporahuatoma', ya'ipi piyapi nosoroco'.

⁸Ina pochin Yosë pënëninpoa' noya noya imacaso marë'. Ina pochin cantantohuatama', co topinan quëran imasaramahuë'. Oshaquëran noya noya cantantohuatama', noya noya Quisocristo nohuitarama'. ⁹A'naquënso

nipirinhüè' co ya'ipi cancanëna quëran Yosë imapihuë'. Co noyahuë' nipi. Co a'napita nosoropihuë'. Ina pochin cancantohuachinara, pëtorayatë-rëso pochin cancantopi. Pëtorayatohuatëra, co aquë quënantërhüë'. Inapochachin inapitanta co ya'ipi cancanëna quëran imatonahuë', isoro'paquë ya'huërsopitaráchin yonquipi. Nóya cancantacaso marë' oshanënpoa' inquitopiripoahuë', ina naniantopi. Oshaquëran somaraya pochin cancantatona' co huachi nanitapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. ¹⁰Napoaton iyaro'sa', na'con yonquico' ya'ipi cancanëma quëran huarë' imacamaso marë'. Yosë huayonatëinquëma', nontërinquëma' ni'ton, noyá matëresso pochin imamiatoco'. Inapohuatama', co nisha cancantatoma', a'poaramahuë'. ¹¹Cancanëma quëran huarë' imapatama', a'na tahuëri hua'a-nëntërinquë quëpantarinquëma' noya ya'huëmiatacamaso marë'. Sinioro Quisocristo nóya cancantaton, nicha'ësarinpoa'. Inápaquë pa'patëhua', co onporonta' pipiarëhuahuë'.

¹²Ina yonquiato, co amirahuë' pënënta'huaso'. No'tën nanan nani nitotërama'. Noya nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' noya noya yonquicamaso marë'. ¹³Co'huara ca chimiyantërapohuë', ina nanan chachin sha'huichinquëma' ama naniantacamaso marëhuë', ténahuë'. ¹⁴Co hua'quiya quëranhuë' chiminarahuë. Sinioro Quisocristo nani anitotërinco. ¹⁵Napoaton ninshitëranquëma'. Naquëranchin a'chintantaranquëma'. Ina quëran chiminpirahuënta', iso quirica nontohuatama', yonquiantarama'.

Quisocristo ya'norinso'

¹⁶“Chiníquën nanantaton, Quisocristo o'mantarin,” itërainquëma'. Sinioro o'mantacaso' tahuëri no'tëquën a'chintërainquëma'. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahuë'. Co pi'pisha tëranta' nonpintërainquëmahuë'. Iráca isoro'paquë nipon, nisha pochin ya'notërincoi. Ya'pirahuëi quëran chachin ni'nai. ¹⁷⁻¹⁸Quisocristoro'coi a'na motopi'pa' pa'nai. Inaquë Yosë nohuanton, huënaráchin huënaráchin ya'norin, ni'nai. Naporo chachin inápa quëran Tata Yosë noninso natanai: “Isoso' hui'nahuë, nosororahuëso'. Nóya ni'nahuë,” ténin. Yosë nohuanton, inaquë quënanatoi, natanai. Inapotatoncoi, Quisocristo chiníquën nanantërinso' anitotërincoi.

¹⁹Ina yonquiatoi: “Ma no'tëquëncha Yosëri ninorin paya,” ténai. Iráca quëra huarë' pënëntona'piro'sa' ninshitërinënpoa'. Yosë nohuanton, co'huara nasichátëraponhuë', Quisocristo napocaso' ninopi. “No'tëquën ninshitopi,” ta'toi, quiricanën na'con natëri. Canpitanta' ina nontatoma', yonquico'. No'tëquën anitotërinpoa'. Tashi' nipachina, nanparin noya a'pintërinpoa'. Inapochachin Yosë quiricanën quëran a'pintërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Tahuërianpitaquë huarë' nanparin noya orotërin. Inapochachin ipora Quisocristo o'mantaquë huarë' quiricanën ya'huëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. O'mantahuachin, noyá nohuitarihua'. Huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintarinpoa'. ²⁰Iporaso' quiricanën quëran nontërinpoa'. Co campoara yonquinënpoa quëran ma'sona tapon naporinso' nitotërhëhuahuë'. ²¹Iráca co inahuara nohuanton, ninshitopihuë'. Yosëri acorin nanamën anitotinpoaso marë'. Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin ninshitopi.

Nisha a'china'piro'sa'

(Judas 4-13)

2 ¹Íráca Yosëri acorinsopita no'tëquën pënëntopi. A'naquënso nipirinhüè' nonpin nanan pënëntatona', israiro'sa' nonpintopi. Inapochachin iporanta' a'naquën nonpin nanan yaa'chintarinënguëma'. Noyasha nontapirinënguëmahüè', nonpintarinënguëma'. “Quiyanta' imarai,” taponaraihuè', nonpin nanan a'chinapi anishacancantacaiso marè'. Quisocristo nicha'ëinpoaso marè' chiminin. Inaíchin natëcaso nipirinhüè', nisha a'china'piro'saso' co yanatëpihuè'. Ina marè' a'na tahuëri Yosëri ana'intarin. A'nanaya ana'intarin. ²Co no'tëquën a'chintatonaraihuè', na'a piyapi'sa' nonpintapi. “Noya no'picaso', noya monshihuanacaso',” ta'tona', co noyahuè' nisapi. Na'a piyapi natanahuatona', inapita pochin cancantapi. “Imarai quiyanta',” taponaraihuè', co noyahuè' nisapi. Ina marè' a'napitari nicatona', Quisocristo pinosapi. “Quisocristo nanamën co imacaso' ya'huërinhuè'. Ina imapisopitaso' co noyahuè' nipi,” ta'tona', co no'tën nanan yaimasapihuè'. ³Nisha a'china'piro'saso' co nosororinënguëmahüè'. Canacaiso marè' nonpin nanano'sa' a'chintarinënguëma'. Inaso nipirinhüè', íráca quëra huarè' Yosëri yonquirin ana'intacaso'. A'na tahuëri no'tëquën ana'intarin. Co naniantarinhüè' ana'intacaso'.

⁴Ni'co'. Íráca a'naquën anquëniro'sa' co Yosë yanatëpihuè'. Co noyahuè' nipi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Co inapita tëranta' nicha'ërinhuè'. Parisitacaiso marè' a'parin. Tashinanquë oncorapipinan ya'huërapi. Inaquë ayaro' ninarapi. ⁵Íráca ya'huëpisopitanta' co nicha'ërinhuè'. Co noyahuè' nipachinara, Yosë nohuanton, panca pacon pa'nin. Ii' quëran ta'huantopi. Noiso' Yosë imaton, no'tëquën pënëntopirinhüè', co yanatëpihuè' ni'ton, ya'ipiya ta'huantopi. Noisáchin nicha'ërin. Ya'ipi quëran posaya'píchin cha'ëpi. ⁶Ina quëran Sotomaquë ya'huëpisopitanta' ana'intërin. Co noyahuè' cancantohuachinara, Sotoma, Comora, cato' ninano chachin noyá ahuiquitërin. Ya'ipiya chiminpi. Ayonquinpoaso marè' inapita aninshitërin. “Co noyahuè' nipatëhua', chiníquën ana'intarinpoa',” tënëhua'. ⁷⁻⁸Sotomaquë ya'huëpisopita pa'pi co noyahuè' cancantopi. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. A'naratipita co noyahuè' nipi. Inaquë a'na quëmapíchin noya ninin, Loto itopiso'. Nani tahuëri, nani tahuëri co noyahuè' nipiso nicacon, sëtërin. Taparo' nonpachinara, co noya nataninhüè'. Sëtacasoáchin cancelërin. Sacai' niponahuè', inaora Yosë yonquirin. Ina marè' Yosëri nicha'ërin. ⁹Inapochachin ipora Quisocristo imapatëhua', Yosë nanitërin catahuainpoaso'. Sopai yaminsëpirinpoahuënta', Yosë catahuarinpao' cha'ëcaso marè'. Oshahua-no'saso nipirinhüè' ana'intarin. Nani yonquirin chiníquën ana'intacaso'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, no'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin.

¹⁰A'naquën co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëpihuè'. Inapitaso' chini chiníquën ana'intarin. Co Yosë natëtonahuè', co noyahuè' nicacaisoráchin yonquipi. A'naratipita taparo' nisáponaraihuè', co ina marè' tapanpihuè'. “Caora noya nitotërahüè,” ta'tona', co inso tëranta' yanatëpihuè'. Chiníquën nanantopisopita Yosëri acorinsos' co quënanpirinahuè', pinopi. ¹¹Anquëniro'saso nipirinhüè' inapita quëran chini chiníquën nanantaponaraihuè', co nohuantopihuè' pinotacaiso'. “Yosëri ana'inchin,” ta'tona', tananpitopi.

¹² Nisha a'china'piro'saso' ma'sharo'sa pochin cancantopi. Co manta' yonquipihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Yosë yonquirinso' co nitotatonaraihuë' pinopi. Ni'co'. Ma'sharo'sa' tananquë quënanpatëra, tëparë', co nosororëhuë'. Ina marë' Yosëri acorin. Inapochachin nisha a'china'piro'saso' ta'huantapi. Oshanëna marë' Yosëri ana'intarin. ¹³ Piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, a'na tahuëri inahuantapi parisitapi. Isoro'paráchin yonquiatona', capa cancantacaisoáchin yonquipi. A'morëso mancharinso pochin nicatona', nitapicancanpi. Imaramasopita niyontonpatamara, "Quiyanta' imarai," ta'tona', ya'conpi. Nonpintatënëquëma', ichicoshatapirinënëquëmahuë', inahuaso' co noyahuë' nicatona taparo' nipi.

¹⁴ Sanapi quënanpachinara, monshitacaisoráchin yonquipi. Co nanitopihuë' nianiantacaiso'. Co chiníquën cancantopisopitahuë' nonpintatona', anishacancantapi. Huënsongquë ma'sha manëso pochin nonpintapi. Ma'sharáchin yonquiatona', noyapatopi. Napoaton Yosëri ana'intarin. ¹⁵ No'ttën nanan a'porahuatona', Yosë iranën quëran pëshonpi. Paramo pochin cancantopi. Pioro hui'nin inaso'. Iráca pënëntopirinhüë', coriqui na'con na'con nohuanterin. "Nonpinacaso' co noyahuë' nipirinhüë', inapoato, na'con canarahüë'," ta'ton, co noyahuë' ninin. ¹⁶ Co yanatërinhuë' ni'ton, Yosëri chiníquën no'huirín. Moranën co nitononaponahuë', Yosë nohuanton, piyapi pochin nonin. Ina nonin quëran Yosëri pënënin co noyahuë' yonquirinsopita nianiantacaso marë'.

¹⁷ Nisha a'china'piro'sa' co Quisocristo nanamën a'chinpihuë'. Poso yanirinso pochin nipi. Yanihuachina, co huachi o'ocaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nonpintarinënëquëma'. Isonta' yonquico'. Hua'quí' co o'nanpachinahuë', chitoro' yaráton quënanpatëra, pa'yatopirëhuë'. Panca ihuani quëpahuachina, co huachi o'naninhüë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nisapi. "Noya noya a'chintarainquëma'," itopirinënëquëmahuë', co tëhuëenchachin catahuarinënëquëmahuë'. Nani iráca Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Tashinanquë a'pararin. Inaquë parisitápona'. Co onporonta' pipiponahuë'. ¹⁸ Inahuara nipa'yatatona', topinan quëran nontarinënëquëma'. Nisha nisha yonquipi. Nasha ya'conpisopita a'naroáchin nonpintopi. Ipóra huarë' co noyahuë' yonquipisopita nianiantapirinhüë'. "Huëco' no'piahua'. Noya no'picaso'. Noya monshihuanacaso'," itopi nonpintatona'. ¹⁹ "Co insonta' natëcaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuanton ya'huëco'. Ma'sona tëranta' yanipatama', nico'. Inapohuatama', capa cancantarama'," itopirinënëquëmahuë', co inapita tëranta' inahuara nohuanton ya'huëpihuë'. Sopai nohuanton, no'pipi, monshihuanpi, co noyahuë' nipi. Insosona minsëhuachinpoa', hua'anëntërinpoa'. ²⁰ Quisocristo nanamën natanpachinara, natëpirinhüë'. "Cha'ësarahüë huachi," ta'tona', co noyahuë' yonquirinsopita pi'pian nianiantopi. Ina quëran nisha cancantatona', Yosë a'poantapi. Co noyahuë' niantahuachinara, sopairi minsërin. Ina marë' na'con na'con Yosëri ana'intarin huachi. ²¹ No'ttën nanan nitotaponaraihuë', co imamiatopihuë'. Nóya nicacaso' a'chintopirinhüë', ina nianiantopi. Co onporonta' natanpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. Nani Yosë a'popi. ²² Ma'pitacha nipi paya. Imaponaraihuë' a'pohuachinara, iráca ninshitatona napopiso chachin nipi: "Ni'nira imohuachina, co yonquirinhüë'. Imorinso

chachin caantarin. Coshinta' i'quë pa'mopirinahuë', naquëranchin shapiroquë quëhuëantaton, në'huëntarin," topi. Inapochachin inahuanta niconpi.

O'mantacaso' tahuëri

3 ¹Nosororanguëma' iyaro'sa'. I'hua quirica a'patëranquëma' nontacamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitantatënguëma', pënëntaranquëma' no'tëquën yonquicamaso marë'. ²Iráca noya pënëntona'piro'sa' ya'huëpi. Ninotona', Yosë quiricanënguë ninshitopi, nani nontërama'. Naporahuatón, quiyanta' Quisocristo pënënincoiso' a'chintërainquëma'. Inaso' nicha'ësarínpoa'. Ca'tano'sanënpitacoí chachin a'paríncoi. Ama naniantacamaso marëhuë' ninshitaranguëma'.

³Iso' na'con yonquico'. O'mantacaso' tahuëri ya'caritohuachin, co noyahuë' piyapi'sa' ya'huapona'. Co Yosë natëtonaraihuë', ma'sona yonquipiso' nisapi. Co noyahuë' cancantapi. Quisocristo sha'huitërinpoaso' tēhuaapi. ⁴“¡Ma'pítacha nonama paya! ‘O'mantararahuë,’ ¿itërinquëma' ti? Intohuasó' Quisocrístoso' nimara, capa. Co o'maarínhuë', tēnai. Tatanēnpoarinta ninarápirinahuë', nani chiminpi. Isoro'pa' ninin quëra huarë' inachachin inachachin nisárin. Co onporonta' nisha tahuëri nisarínhuë',” tosapi. ⁵Co yanatëtonaraihuë', co yonquiapihuë'. Iráca co manta' ya'huëpirínhuë'. Ina quëran Yosë nonaton, isoro'pa' acorin. Inápaquë ya'huërinso' acorin. Isoro'paso' iisáchin nipirínhuë', ina nohuantón, yaniro' ya'norin. ⁶Ina quëran piyapi'sa' co noyahuë' nipachinara, ii' quëran chachin ata'huantërin. ⁷Inapochachin ipora isoro'pa', pi'iro'të', inapita ya'huëpirinahuë', nani Yosëri chinotërin ana'intacaso': “A'na tahuëri pën quëran ata'huantarahuë,” tēnin ni'ton, tahuëri nanihuachin, pën quëran chachin ata'huantarin. Naporo' tahuëri ya'ipi oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin. Parisitopiquë a'pararin.

⁸Isonta' iyaro'sa' yonquico'. “A'na tahuëriso' a'naroáchin na'huërin. Huaranca pi'ipiso' hua'qui,” tēnhua'. Yosëso nipirínhuë' co canpoa pochin yonquirínhuë'. Huaranca pi'inta' nipirínhuë', Yosëriso' a'na tahuëriáchin pochin ni'nin. Huaranca pi'ipi, a'na tahuërirë' napopianachin pochin ni'nin. ⁹A'naquën napopi: “Yosë hua'quiarin. Naniantërinpoa',” topirínahuë', co hua'quirínhuë'. Co topinan quëran sha'huitërinpoahuë'. Nosoroatonpoa', ninarárin. Co nohuantërinhuë' a'na piyapi tēranta' parisitopiquë pacacaso'. Na'con na'con piyapi'sa' co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë' ninarárin.

¹⁰Napoaponahuë', tahuërinën nanihuachin, Siniro o'mantararin. Ni'co'. Tashi' co yonquiasëhuë', ihuatë' huë'nin. Inapochachin a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin huachi. Naporo' tahuëri pi'iro'të' huëntoncaarin. Chiníquën huëntoncahuachin, ta'huantarin. Pi'i, tayora, inapita huéya ni'ton, soquiarin huachi. Isoro'pa', ya'ipi ya'huërinso' inapita huiquitapi.

Noya yonquicaso' ya'huërinso'

¹¹Co manta' ya'huëmiatarínhuë'. Ya'ipi ta'huantarin ni'ton, ¡Yosë pochin cancantatēhua', noyasáchin niahua! ¹²O'mantacaso' tahuëri noya ninahua'. “Manoton o'manta'in,” ta'tēhua', noyápiachin cancantahua'. Ina tahuëri nanihuachin, ya'ipi inápaquë ya'huërinso' pën quëran ta'huantarin. Pi'i, yoqui, tayora, inapita soquiarin. ¹³Napoaponahuë', nasha ya'huaantapon. Nani Yosë

sha'huitërinpoa'. "A'na tahuëri nasharo'pa', nasha pi'iro'të' inapita acoan-tapo," itërinpoa'. Ina ninarëhua'. Inaquë noyasáchin nisarëhua'.

¹⁴Napoaton iyaro'sa', ina ninatoma' na'con yonquico' noyasáchin nicacamaso marë'. "Quisocristo nanan anoyatërinpoa'," ta'toma', noya nini'toma', ya'huëco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina quëran o'mantahuachin, noya ni'sarinquëma'. ¹⁵Nosoroatonpoa', hua'qui' Sinioro ninararin na'con na'con piyapi'sari natëcaiso marë'. Ina quëran inapitanta' nicha'ësarín. Ama ina naniantocosohuë'. Inachachin iya Paononta' ninshitërinquëma'. Inaso' iyanpoa pochín ni'nëhua'. Yosë nohuanton, no'tëquën nitotaton, ninshitërin. ¹⁶Na'a quirica ninshitaton, nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita a'patërin. Noya pënënpirínpoahuë', pi'pian sacai' yonquicaso'. A'naquën piyapi co Yosë nanamën nitotatonahuë', nisha nisha yonquipi. Paono ninshitërinso' nontopirínahuë', co noya yonquiatonaraihuë', ma'sona tapon naporinso' anishatopi. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' anishatopi. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin huachi.

¹⁷Napoaton iyaro'sa' nani pënënanquëma' ni'ton, ni'cona nonpintochinënuëma'. Iporaso' noya yonquipiramahuë'. Co noyahuë' nipi-sopita yanonpintarinënuëma' inapita pochín nisha nisha cancantacamaso marë'. ¹⁸Canpitaso nipirínhuë', Sinioro Quisocristoíchin yonquico'. Inaora nohuanton, nosororinquëma' ni'ton, nani tahuëri yacatahuarinquëma'. Inasáchin yonquihuatama', oshaquëran noya noya nohuitarama'. Inaso' nicha'ësarínpoa'. Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ayaro' tahuëriquë huarë' inasáchin yonquia'ahua'. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Pitro

Coanshari imapisopita ninshitërinso'

Quisocristo no'tëquën anitotërinpoaso'

1 ¹Iso quirica a'pataranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Quiyanta' isëquë noya ya'huarai. Quisocristo noya noya nohuitacamaso marë' ninshitaranquëma'. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', inápaquë ya'huërin. Ina quëran o'marahuatón, a'chintërincoi, natanai. Quiyaso' ni'nai. Nirayarai. Nonën chachin ya'huëtërin, së'huarai. Inasá-chin Yosë yonquirinso' anitotërinpoa'. Ina nohuitoquatëhua', nóya nanpimiatarihua'. ²Isoro'paquë o'mahuachina, quiyariso' ni'nai. Nohuitatoi, sha'huitarainquëma'. Inaso' nanpimiatarin. Iráca inápaquë ya'huërin. Tata Yosërë chachin ya'huërin. Napopináchin yonquipi. ³Inápaquë ya'huaponahuë', o'mahuachina, piyapicoi ni'nai, a'chininsonta' natanai. Pa'pionta' anohuitërincoi. Hui'nin nohuitatoi, nohuitërai. Nipayarëso pochin ninai. Napoaton ninshitaranquëma' canpitanta' Quisocristo nohuitacamaso marë'. Quiya pochachin Yosë nohuitoco' nipayarëso pochin nicacamaso marë'. ⁴Ina pochin cancantohuatama', nóya cancantarihua'. Ina marë' ninshitaranquëma'.

Tahuëri pochin nininso'

⁵Noya nanan Quisocristo anitotërincoi. Ina nanan chachin sha'huitaranquëma'. “Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Co pi'pisha tëranta' tashi pochin cancantërinhuë',” itërincoi. ⁶Tashi pochin cancantohuatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'. “Yosë nohuitërahuë,” tapomarahuë', co noyahuë' cancantohuatama', nonpinama'. Co no'tën nanan imaramahuë'. ⁷Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Canpoanta' tahuëri pochin yonquihuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Naporahuatón, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Hui'nin chachin chiminin ni'ton, ya'ipi oshanënpoa' inquitarinpoa'. Huënainën quëran anoyacancantarinpoa'.

⁸“Co oshahuancohuë',” topatëhua', canpoara ninonpintërehua'. Co no'të-quën yonquirëhuahuë', co tëhuëenchachin imarëhuahuë'. ⁹Onporosona co noyahuë' nipatëhua', Yosë nontahua'. “Tëhuëenchachin co noyahuë' nicato, oshahuanco,” topatëhua', Yosë oshanënpoa' inquitarinpoa'. Co nonpintërinpoahuë'. Quisocristo chiminin ni'ton, nanitërin ya'ipi oshanënpoa' inquitinpoaso'. Noyápiachin cancan quëtarinpoa'. ¹⁰“Ya'ipinquëma' co noyahuë' ninama',” itërinpoa' Yosë. Napotopirinpoahuë', “Noya ninahuë. Co

caso' oshahuancohuë', topatëhua', "Yosë nonpintërinpoa'," tënëhuaso pochin cancantërehua'. Nanamën no'tëquën sha'huitopirinpoahuë', co tēhuëenchachin natërehuahuë'.

Nanan anoyatërinpoaso'

2 ¹ Quisocristo imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Ninshitaranquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Nipirinhuë', co noyahuë' nipatëhua', Quisocristo catahuarinpoa'. Oshahuanëhua' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huëpirinhuë'. Canpoa marë' Yosë nontaton, nanan anoyatarinpoa'. Inaso' no'tëquënáchin yonquirin. ² Ya'huërenamënpoa' chiminin ni'ton, nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatërinpoa'. Ya'ipi piyapi marë' chiminin. Ya'ipinpoa' oshanënpoa' inquitinpoaso' nohuantopirinhuë'.

³ Yosë nohuitohuatëhua', pënëninpoaso' natëarëhua'. No'tëquën natëcaso' nohuantarihua'. Ina natëhuatëhua', tēhuëenchachin Yosë nohuitërehua'. ⁴ A'naquënso nipirinhuë' "Nani Yosë nohuitërahuë'," topirinahuë', pënëninpoaso' co natëtonahuë', nonpiánpi. Co no'tëquën yonquipihuë'. ⁵ Yosë nanamën natëhuatëhua', noya noya Yosë nosoroarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', tēhuëenchachin ina nohuitarihua'. ⁶ "Yosë imarahuë'," topatëhua', Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin.

Nasha pochin pënëninpoaso'

⁷ Co iyaro'sa' nasha camaitërinso' ninshitaranquëmahuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nanamën natanama'. "Ya'ipinquëma' noya ninosoroco'," itërinpoa'. Inachachin iporanta' pënënananquëma'. ⁸ Co nasha camaitërinsohuë' niponahuë', nasha pochin ninshitaranquëma' cancanëma quëran huarë' ninosorocamaso marë'. Quisocristo ya'ipi piyapi nosororin. Nosoroatonquëma', a'pintërëso pochin anoyacancantërinquëma' tahuëri pochin cancantacamaso marë'. Ninosorohuatama', co huachi tashi pochin cancantaramahuë'.

⁹ A'na piyapi no'huihuatama', co Yosë imaramahuë'. "Imarahuë'," tapomarahuë', co tahuëri pochin cancantëramahuë'. Ipóra huantá' tashi pochin cancantarama'. ¹⁰ Imaramasopita capini ninosorohuatama', tahuëri pochin cancantarama'. Ina pochin nipatama', no'tëquën imarama'. ¹¹ Nipirinhuë' nino'huihuatama', tashi pochin cancantarama'. Co noyahuë' cancantatoma', co manta' yonquiamahuë'. Co nanitaramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Sopai nohuanton, somaraya pochin cancantarama'. Napoaton iyaro'sa', cancanëma quëran huarë' ninosoroco'.

¹² Canpitaso' imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Hui'nahuëpita pochin nicatëinquëma', ninshitaranquëma'. Quisocristo canpoa marë' chiminin. Imapatama', oshanëma' inquitërinquëma'. ¹³ A'naquëma' nani hua'qui' imatoma' a'napita catahuarama' ni'ton, Quisocristo noya nohuitërama'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Noya imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Canpitanta' hui'napi'sanquëma', nani sopai minsërama'. Napoaton ninshitaranquëma'.

¹⁴ Ya'ipi imaramasopita hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Yosë nohuitërama' ni'ton, ninshitaranquëma' noya noya cancantacamaso marë'.

Quisocristo noya nohuitërama' ni'ton, iyaro'sa', ninshitaranquëma'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Nani tahuëri, apia'huaro'sa', Yosë nanamën yonquiarama'. Napoaton chiníquën cancantarama'. Chiníquën cancantatoma', sopai nani minsërama'.

Isoro'paráchin pa'yatopisopita

¹⁵ Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë' nisha nisha yonquipi. Isoro'paquë ya'huëinsopitaráchin yonquipi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Ama nani ma'sha nohuantapatocosohuë'. Ma'sha na'con yonquihuatama', co tēhuëenchachin Tata Yosë nosororamahuë'. ¹⁶ Isoro'paquë nisha nisha ya'huërin aoshahua inpoaso marë': Monshihuanacasoráchin cancantëre'. Ma'sha quënanpatëra, nohuantapatëre'. Ma'huanpatëra, yanocantëre', naporë'. Inapitaso' co Tata Yosë nohuanton ya'huërinhuë'. Sopai nohuanton, ya'huërin. ¹⁷ Isoro'pa' ta'huantarín. Ya'ipi ma'shanta' ta'huantarín. Inasá-chin pa'yatohuatēhua', topinan quëran nanpiarihua'. Nipirinhue', Yosë noya imapatēhua', co onporonta' ta'huantarihuahuë'. Ya'huëmiatarihua'.

Quisocristo inimiconën

¹⁸ Co hua'quiya quëranhuë', apia'huaro'sa', Quisocristo o'mantararin. "Cristo yao'mahuachin, inimiconën huë'sarin," itërinënpoa'. Nani natantërama' canpitanta'. Iporaso' na'a piyapi'sari Cristo yainimicotopi. Napoaton o'mantacaso' tahuëri naniriarin, tēnhua'. ¹⁹ "Quiyanta' imarai," topirinhue', nani pipipi. Co tēhuëenchachin Yosë huëntonënnquë ya'conpihuë'. Ya'conpi naporini, co pipiitonahuë'. Pipipi quëran nitotërehua'. "Co onporonta' cancanëna quëran huarë' imapihuë'," tēnhua'.

²⁰ Canp it aso nipirinhue' imarama'. Quisocristo nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Napoaton no'tëquën yonquirama'. ²¹ Nitotopiramahuë', naquëranchin pënëantaranquëma' yonquicamaso marë'. No'tën nanan imapatēhua', co nonpin nanan natëarihuahuë'. ²² Tēhuëenchachin nonpin nanan sha'huitarinënnquëma'. "Quisoso' co Cristohue'. Co Yosë hui'ninhue'," ta'tona', yanonpintërinënnquëma'. Inapoatona', Quisocristo inimicotapi. Tata Yosënta' a'popi. ²³ Yosë hui'nin a'pohuachina', co Tata Yosënta' nohuitapihuë'. "Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin," topachina', Tata Yosënta' imasapi.

²⁴ Ya'n an imapoma', no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina chachin imamiatoco'. Ina imapatama', cancanëma quëran Tata Yosë nohuitarama'. Hui'nionta' noya nohuitarama huachi. ²⁵ Quisocristo chachin sha'huitërinpoa': "Imamiatohuatamaco, Yosë nohuitatoma', nannimiatarama'," itërinpoa'.

²⁶ A'naquën yanonpintarinënnquëma' ni'ton, ninshitaranquëma'. ²⁷ Canpitaso nipirinhue' Ispirito Santo ya'huëtërinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, ina nohuanton, ya'coancantërinquëma'. Nani tahuëri a'chintarinquëma'. Cancanëmaquë Yosë nanamën a'chintarinquëma'. Co onporonta' nonpintërinquëmahue'. No'tëquën a'chintërinquëma' ni'ton, co a'napita a'chintinquëmaso' ya'huërinhuë'. Ina natēhuatama', no'tëquën yonquiarama'. Sha'huitërinquëmaso pochachin Quisocristo imamiatoco'.

²⁸ Ipor a quëran huarë', apia'huaro'sa', Quisocristo imamiatoco'. Inapohuatama', o'mantahuachin, co tapan ya'huëtarinquëmahue'. Co

pa'yanaramahuë'. ²⁹ Quisocristo noyasáchin ninin, nitotêrêhua'. Napoaton Yosê huëntonênquë ya'conpatêhua', noya nicarihua'. Inpitasona noya nipachina', nani Yosêri anoyacancantêrin ni'ton, hui'nin pochin ni'sarin, têngêhua'.

Yosê hui'ninpita

3 ¹ Ma noya Tata Yosê nosororinpoa' ni'ton, hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Huëntonênquë chachin aya'coninpoa'. Co imapisopitasohuë' nipirinhue' co nitotopihuë'. “¿Onpoatonta' Yosê pochin cancantacaso' nohuantopi?” toconpi. Co Yosê nohuitatonahuë', napopi. ² Na'con, iyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' Yosê hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. A'na tahuëri noya noya acoarinpoa'. Onpopinsona nicarihua' nimara. Co ya'ipi nitochatêrarêhuahuë'. Nipirinhue', Quisocristo o'mantahuachin, nirayarihua'. Ina ni'patêhua', ina pochachin nicarihua'. ³ “A'na tahuëri Quisocristo ni'sarêhua',” ta'têhua', co noyahuë' yonquirêhuasopita naniantarêhua'. Quisocristoso' noyápiachin cancantêrin ni'ton, canpoanta' noyápiachin cancantacaso' nohuantarihua'.

⁴ Yosê pênêninpoa'. Co ina natêhuatêhuahuë', oshahuanêhua'. Co noyahuë' nipatêhua', co Yosê natêrêhuahuë'. ⁵ Noya nanan nani nitotêrama'. Quisocristo o'marin oshanênpoa' inquitinpoaso marê'. Inaso' co pi'pisha têranta' oshahuaninhue'. ⁶ Têhuênchachin imapatêhua', nóya nisarêhua'. Co pa'yatarihuahuë' oshahuanacaso'. Nani tahuëri co noyahuë' nipatêhua', co Yosê nohuitêrêhuahuë'. Co ya'coancantêrinpoahuë'. ⁷ Ni'cona, apia'huaro'sa', nisha a'china'piro'sa' nonpintochinênquëma'. Noya nipatêhua', noya cancelantarêhua'. Quisocristo noya ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ⁸ Nani tahuëri co noyahuë' nipatama', sopai imarama'. Iráca quëran huarê' sopai co noyahuë' cancelataton, oshahuanin. Inaso' nonpintohuachinpoa', canpoanta' oshahuanarêhua'. Napoaton Yosê hui'nin o'marin sopai minsëaton nicha'ëinpoaso marê'. Ya'ipi oshanênpoa' inquitohuachinpoa', co huachi sopai natêcaso' ya'huërinhuë'.

⁹ Huëntonênquë chachin Yosê aya'coninpoa' ni'ton, co iporaso' pa'yatarêhuahuë' oshahuanacaso'. Hui'nin pochachin cancelatatonpoa', yonquinên chachin quëtêrinpoa'. Nasitantarêhuaso pochin nêngêhua'. Napoaton co huachi nohuantarihuahuë' oshahuanacaso'. ¹⁰ Co sacaihuë' Yosê hui'ninpita nohuitacaso'. Noyasáchin nipatêhua', Yosê hui'ninpita pochin nisarêhua'. Nipirinhue', co noyahuë' nipachina', co Yosê huëntonênquë ya'conpihuë'. Co imapisopita nosorohuachinahuë', co Yosê hui'ninpita pochin nisapihuë'. Sopai hui'ninpita pochin nisapi. Co noyahuë' canceltopi quëran sopai hui'ninpita nohuitarêhua'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

¹¹ Ya'nan imapoma quëran huarê' Yosê nanamên natanama'. “Noya ninosoroco',” itêrainquëma'. ¹² Iráca Cainoso' sopai natêton, iin têparin. ¿Ma'marêta' têparin? Iinso' noya ninin ni'ton, no'huiton, têparin. Ama ina pochin canceltocosohuë'.

¹³ Napoaton iyaro'sa' co natêpisopitahuë' no'huihuachinênquëma', ama pa'yancosohuë'. ¹⁴ Iráca canpoanta' ina pochin co noyahuë' canceltêrêhua'.

Co Yosë nohuita tëh uahuë', chimipi pochin nipirëhuahuë', Yosë anoyacancantërinpoa' ina nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. Napoaton iporaso' ninosororëhua'. Ina quëran Yosë huëntonënquë ya'conëhuaso' nitotërehua'. Co ninosorohuatamahue', co Yosë anoyacancantërinquëmahue'. Chimipi pochin cancantarama'. ¹⁵ A'na piyapi no'huihuatama', tëpatona'piro'sa pochin Yosë ni'sarinquëma'. Tëpatonapiro'saso', co Yosë pochin nanpimiatacaiso ya'huërinhuë'. ¹⁶ Quisocristoso nipirinhue' na'con nosoroatonpoa', nicha'ëinpoaso marë' chiminin. Chiminaton, nosororinpoaso' anitotërinpoa'. Inapochachin iyaro'sa', ya'ipi Quisocristo imapisopita nosorocaso' ya'huërin. Na'con ninosoroa'ahua'. Quisoso ya'huërenamënpoa' chimininso pochachin nosorocaso' ya'huërin. ¹⁷ Quisocristo imarëhuasopita capini noya ninosorocaso' ya'huërin. A'napita ma'sha pahuantohuachina', catahuahua'. Capa capacaiso' nipachin, capa a'mocaiso' nipachin quëtahua'. Co inapita catahuahuatëhuahuë', co tëhuëinchachin nosororëhuahuë'. Co canpoa capini ninosorohuatëhuahuë', co Yosënta' nosororëhuahuë'. ¹⁸ "Ya'ipi imapisopita nosororahuë," topatëhua', ama, apia'huaro'sa', topinan quëran napoa'huasohuë'. Cancanënpoa quëran huarë' nosoroatëhua', catahuahua'.

Co të'huatatëhuahuë' Yosë nontërehuaso'

¹⁹ Tëhuëinchachin a'napita nosorohuatëhua', no'tëquën Yosë nanamën imasarëhua'. Ina quëran co huachi të'huatacaso' ya'huëtarinpoahuë'. "Tatanpoa pochin ni'ton, noya ni'ninpoa'," ta'tëhua', noya cancantarihua'. ²⁰ Co noyahuë' nipatëhua', cancanënpoa quëran nitotatëhua', sëtërehua'. Co noyahuë' ninëhuaso' Yosënta' nitotërin. Napoaponahuë', cancanënpoa quëran huarë' yaimapatëhua', inanta' nitotërin. Ina nitotaton, nosororinpoa'. Ina yonquihuatëhua', noya cancantatëhua', Yosë nontarihua'. ²¹ Napoaton iyaro'sa', cancanënpoa quëran a'naya a'nayanpoa' yonquia'ahua'. "Yosë noya ni'sarincó," topatëhua', co Yosë të'huatarihuahuë'. Co të'huatatëhuahuë', nani tahuëri ina nontarihua'. ²² Yosë pënëninpoaso' natëhuatëhua', noya natanarinpoa'. Ina nohuantërinsoáchin yonquihuatëhua', catahuarinpoa'. Ina pochin cancantohuatëhua', ma'pitaso nipatëhua', quëtarinpoa'. ²³ Yosë nani pënëninpoa' hui'nin imacaso marë'. Naporahuaton, ninosorocasonta' sha'huitërinpoa'. "Quisocristonta' inachachin sha'huitërinpoa'," ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëahua'. ²⁴ Yosë natëhuatëhua', yonquirinsoráchin imasarihua'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'. Ispirito Santo quëtërinpoa' ya'coancantinpoaso marë'. Ina catahuahuachinpoa', noya nisarëhua'. Ina quëran Yosë nohuitërehuaso' nitotërehua'.

Nonpin nanan a'chinpiso'

4 ¹ Na'con iyaro'sa' nosororanquëma' ni'ton, pënënananquëma'. Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpin nanan a'chinapi. "Yosë nanamën a'chinahuë," topirinhue', co no'tëquën a'chinpihuë'. Napoaton a'chintohuachinënquëma', ama a'naroáchin natëtocosohuë'. "Nonpin nanan nimara," ta'toma', yonquico'. Ya'ipi Yosë quiricanën quëran a'chintërinpoaso' yonquiatoma', tantiaco'. Co ina pochin a'chintohuachinënquëmahue', ama natëtocosohuë'. ² Ispirito Santo no'tëquën anitotërinpoa'. "Quisocristo Yosë hui'nin niponahuë', isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Nonën

chachin ya'huëtërin,” itërinpoa'. Ina nanan a'chintohuachinënquëma', no'tëquën a'chinapi. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, noya nonsapi. ³ A'na-quënso nipirinhue' sopai nohuanton, nonpinapi. Co Quisocristo nanamën no'tëquën a'chinpihue'. “Yosë hui'ninso' co piyapi chachin nasitimarinhue',” toconpi. Inapitaso' Quisocristo inimicotopi. Co ina pochin Ispirito Santo anitotëri npo ahuë'. Iráca ninorinso chachin nani Cristo inimiconën natantërehua'.

⁴ Can pitaso' apia'huaro'sa', Yosë hui'ninpitanquëma' ninama'. No'të-quën yonquiatoma', nisha a'china'piro'sa' minsëarama'. Sopai nohuanton, nonpin na nan o'sa' a'chintopirinënquëmahue', Ispirito Santo nani ya'coancantërinquëma'. Inaso' sopai quëran chini chiniquën nanantarin ni'ton, catahuahuachinpoa', co nonpin nanano'sa' natëtarihuahuë'. ⁵ Inapitaso' nipirinhue', co Yosë nohuitatonahuë', co nanamën chachin a'chinpihue'. Isoro'paquë ya'huërsinopitaráchin yonquiatona', inahua yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton co imapisopitasohue' nonpin nanan natëpi. ⁶ Quiyaso nipirinhue' Yosë nohuitatoi, no'tëquën a'chinai. Yosë imapisopita noya natinacoi. Inaso' no'tën nanan, topi. Co imapisopitasohue' nipirinhue', co yanatërinacoihue'. Ispirito Santoso' no'tëquënáchin nonin. Napoaton nonpin nanan pa'yatopisopitaso' co Ispirito Santo yanatëpihue'. Ina quëran nonpin nanano'sa' nohuitërehua'.

Iráca quëran huarë' Yosë nosororinpoaso'

⁷ Yosë pa'pi nosororinpoa'. Napoaton iyaro'sa', canpoanta' noya ninosoroa'ahua'. Huëntonënuë aya'conpachinpoa', catahuarinpoa' a'napita nosorocaso'. Nosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. ⁸ Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Napoaton canpoanta' co a'napita nosorohuatëhuahuë', co pi'pisha tëranta' ina nohuitarihuahuë'. ⁹ Nosoroatonpoa', hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin anoyacancantinpooaso marë'. A'naíchin hui'nin ya'huëtopirinhue', a'paimarin. Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', Yosë nohuitatëhua', nannimiarihua'. ¹⁰ Co canpoariso' nosoropirëhuahuë', Yosëso' na'con nosororinpoa'. Ina nohuanton, hui'nin chachin o'marahuaton, chiminin. Ya'huërenamënpoa' chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatërinpoa'.

¹¹ Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoanta', iyaro'sa', inapochachin ninosoroa'ahua'. Ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ¹² Co inquënpoa tëranta' Yosë quën anpi'rëhuahuë', noya ninosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua', ya'coancantomiatërinpoa'. “Yosë na'con nosororinpoa',” ta'tëhua', canpoanta' noya noya ninosoroarihua'. ¹³ Yosë huëntonënuë ya'conpatëhua', Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantinpooaso marë'. Hua'yanën chachin ni'ton, cancanënpoaquë ayonquirinpoa'. “Tëhuëenchachin Yosë ya'coancantërinpoa',” tënëhua'. ¹⁴ Tata Yosëri hui'nin isoro'paquë a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Quiyariso' ni'nai. Nani tahuëri piyapi'sa' sha'huitárai. ¹⁵ “Quisocristoso' Yosë hui'nin. Ina natërahuë,” topatëhua', Yosë pochin cancantatëhua', imamiarihua'. Inanta' ya'coancantërinpoa'.

¹⁶ Yosë nohuitatëhua', natërehua. “Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya,” tënëhua'. Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Canpoanta' nosorohuatëhua', Yosë nohu ita rihua'. Yonquirinsoráchin imasarëhua'. Imapatëhua',

ya'coancantomiatërinpoa'. ¹⁷Yosë noya nohuitohuatëhua', na'con na'con nosoroarihua'. Ina quëran ayaro' tahuëri nanihuachin, co të'huatarihuahuë'. Quisocristo nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' ina pochachin nosoroarihua'. Napoaton ayaro' tahuëri co pa'yanarihuahuë'. ¹⁸Imarëhuasopita capini noya ninosorohuatëhua', co nisaitarihuahuë'. Inapochachin Yosë're'quënpoa' ninosorohuatëhua', co të'huatarihuahuë'. A'naquën piyapi'saso' na'con të'huapi. "Yosë ana'intarinco," ta'tona', të'huatochinachin cancantopi. Canpoaso nipirinhue' "Yosë na'con nosoroatonpoa', oshanënpoa' inquitërinpoa'," topatëhua', ya'ipi të'hua inquitarinpoa'.

¹⁹Yosë'ton na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' Yosë nosoroatëhua', a'napitanta' nosoroarihua'. ²⁰A'naquënso' "Yosë nosororahuë'," taponahuë', iin no'huirín. Co inaso' no'tëquën noninhue', nonpiánin. Piyapi quënanëhua'. Yosëso nipirinhue' co quënanëhuahuë'. Piyapi quënanarihuarahuë', co nosorohuatëhuahuë', aquëtë huarë' Yosëso' co nanitarëhuahuë' nosorocaso'. ²¹Quisocristo pënëninpoa'. "Nosorohuatamaco, piyapinta' nosoroco'," itërinpoa'.

Onporahuatësona Yosë imamiatacaso'

5 ¹Ya'ipi Quisocristo imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. "Quisocristo Yosë hui'nin chachin," tënëhua' ni'ton, huëntonënhquë ya'conëhua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Ni'co'. "Quëmapi tëhuënchachin nosorohuatëra, hui'ninpitanta' nosororë'," topi. ²Napoaton Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' noya natëhuatëhua', tëhuënchachin hui'ninpitanta' nosoroarihua', ténahuë. ³Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' no'tëquën natëarihua'. Catahuahuachinpoa', nanitaparëhua'. ⁴Canpoaso' Yosë hui'ninpitanta' ni'ton, nanitaparëhua' sopai minsëcaso'. "Quisocristo catahuarinpoa'," topatëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantarihua'. Isoro'paquë na'a ma'sha, piyapi, inapita ya'huërin anishacancantinpoaso marë'. Nipirinhue', Quisocristo yonquihuatëhua', catahuarinpoa' imamiatacaso'. ⁵"Quisocristo Yosë hui'nin chachin," topatëhua', achinicananinpoa' sopai minsëcaso marë'. A'napitariso' co nanitopihuë' sopai minsëcaiso'.

Yosë anitotërinpoaso'

⁶Quisocristo isoro'paquë chachin o'marin. O'mahuachina, Yosë nohuanton, i'quë aporihuanin. Nani ya'ipi sha'huitërinso' tiquiaton, corosëquë chiminpachina, huënnainë pa'nin. Co topinan aporihuaninhue'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminín. Naporahuaton, Ispirito Santonta' cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. Inaso' no'tëquën sha'huitërinpoa'. "Quisososo' Yosë hui'nin chachin," itërinpoa'. ⁷⁻⁸Tata Yosë noya anitotërinpoa' hui'nin natëcaso'. Ni'co'. "Caraya'pi inachachin sha'huihuachina, naporo huarë' natëtërë'," topi. Inapochachin cancanënpoaquë Ispirito Santo sha'huitërinpoa'. Quisocristonta' i'quë aporihuanpachina, ya'ipi ya' Yosë natërin. Naporahuaton, canpoa marë' chiminpachina, huënnainë pa'nin. Cara chachin napopináchin anitotërinpoa'. ⁹Piyapi'sa' inachachin sha'huihuachina', natëtërëhua'. Yosëso nipirinhue' noya noya ni'ton, no'tëquënnachin nontërinpoa'. Napoaton ina sha'huitohuachinpoa',

na'con na'con natëtacaso' ya'huërin. Nani Yosë sha'huitërinpoa' ni'ton, "Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin. Ina nicha'ërinpoa'," tënëhua'. ¹⁰Yosë nani sha'huitërinpoa' ni'ton, imarëhuasopita nitotërëhua'. Cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. A'napitaso nipirinhüë', co Yosë natëpihuë'. "Quisoso co Yosë hui'ninhüë'. Co nicha'ësarinpohuë'," ta'tona', Yosëri nonpintërinso pochin cancantopi. No'tëquën sha'huitopirinhüë', co natëpihuë'. ¹¹Yosëso' huëntonënnquë aya'coninpoa' ina pochin nanpicaso marë'. Hui'nin chachin anoyacancantërinpoa' nanpimiatacaso marë', tënëhua'. ¹²Yosë hui'nin ya'coancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'. Co'so' ina imapatëhuahuë', co nanpimiatarihuahuë'.

Chiniquën cancantatëhua', imamiatahua'

¹³Canpitaso' Quisocristo natërama'. "Inaso' Yosë hui'nin ni'ton, imasarahüë," topatama', huëntonënnquë nani aya'coninquëma'. Ina nohuitatoma', nanpimiatarama. Ina nitotacamaso marë' ninshitaranquëma'. ¹⁴Yosë nontohuatëhua', natanarinpoa'. Ina nohuanterinso chachin natanpatëhua', noya nataninpoa'. ¹⁵"Noya nataninpoa'," ta'tëhua', ina ninahua' nohuanterinso chachin quëchinpoa'. "Co onporonta' nonpintarinpoahuë', acotarinhua'," ta'tëhua', noya cancantarihua'.

¹⁶A'naquën Yosë imamiataponahuë', co noyahuë' ninin. Co Yosë a'poaponahuë', oshahuanin. Inapita marë' Yosë nontahua' anoyacancanchin. A'naquënso nipirinhüë' imapirinhüë', co noyahuë' yonquiaton, Quisocristo chachin a'pomiaterin. A'pomiatohuachina, chiminpi pochin cancantantapi. Co inapita marë' Yosë nontacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁷Co noyahuë' nipachina', oshahuanpi. Nipirinhüë', co Yosë a'pomiatohuachinahuë', cha'ësapi.

¹⁸Yosëri imarinsopita huëntonënnquë aya'conin. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë hui'nini chachin a'paiarin. Sopairi yanonpintopirinhüë', Quisocristori catahuarin ni'ton, co sopairi minsëarinhuë'.

¹⁹Imarëhuasopitaso' Yosë hui'ninpitanoa' ninëhua'. A'napitaso nipirinhüë' co imapihuë' ni'ton, sopairi hua'anëntërin. Camaihuachina, ina natëpi. Ina nitotërëhua'.

²⁰Yosë hui'nin chachin o'maton, no'tëquën Yosë anohuitërinpoa'. Inasáchin no'tëquën yonquirin. Yosë nohuitatëhua', yonquirinsoráchin imasarëhua'. Quisocristo nohuitërehua' ni'ton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Ináchin Yosëso' ni'ton, chinotacaso' ya'huërin. Ina nohuitohuatëhua', nanpimiatarihua'. ²¹Apia'huaro'sa'. Mamanshiro'saso', co moshacaso' ya'huërinhuë'. Yosëíchin chinotahua'. Nani huachi.

Coansha

Coanshari ninshitaantarinsò'

No'tèn nanan imarèhuaso'

¹Ca ansianoco iso quirica ninshitaranquëma' ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' noya isèquë ya'huarahüë. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonëquë nani ya'conama'. No'tèn nanan imarama' ni'ton, tëhuënchachin nosororanquëma'. Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nicatënëquëma', nosororinëquëma'. Ya'ipinquëma' yonquiatënquëma', ninshitaranquëma'. ²Quisocristo no'tëquën a'chintërinpoa'. No'tèn nanan imamiatatëhua', ninosoroarëhua'. ³Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Nani tahuëri nosoro'inquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Catahuahuachinpoa', no'tëquën yonquiarihua'. Ina quëran noya ninosoroarihua'.

⁴A'naquën ya'huëramaquë noya imasapi quënanconahuë. Tata Yosë pënëninpoaso' no'tëquën natëapi. Ina marë' nóya cancantërahuë. ⁵Iporaso' ya'ipinpoa' noya ninosoroa'ahua', ténahuë. Co nasha nanan ninshitaranquëmahuë. Iráca quëra huarë' Yosë sha'huitërinpoa' ninosorocaso'. ⁶Yosë nosorohuatëhua', natëarihua'. “Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco',” itërinpoa'. Ya'nana imarama quëra huarë' ina natanama'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

⁷A'naquënso nipirinhüë' piyapi'sa' yanonpintatona', nisha a'chinapi. Ya'ipi parti pa'sápi nonpin nanan sha'huicaíso marë'. “Quisocristoso' Yosë hui'nin niponahuë', co piyapi chachin nininhüë'. Co canpoa pochin nonën ya'huëtërinhuë',” topi. Co no'tëquën a'chinpihuë'. Insosona ina pochin a'chinpachina, nonpinarin. Inaso' Quisocristo inimiconën, ténahuë. ⁸Ni'cona nonpintochinëquëma'. Nani hua'qui Yosë imatoma', ina marë' sacatopiramahuë'. Inapita pochin cancantohuatama', topinan quëran imapoma'. Co Yosë'pa' acanaarinquëmahuë'. Nipirinhüë', ya'ipi cancanëma quëran imapatama', inatohua' Yosë noya noya nohuitatoma', ya'huëmiatarama'.

⁹A'naquën co Quisocristo nanamënáchin imapihuë'. “Quiyaso' na'con na'con nitotërai,” toconpi. Inapitaso' co Tata Yosë nohuitapihuë'. Quisocristo nanamën imapatëhua', Tata Yosë nohuitarihua'. Hui'nionta' nohuitarihua'. ¹⁰A'na piyapi huë'pachin: “Carinquëma' a'chinchinquëma',” itohuachinquëma', ama a'naroáchin natëcosohuë'. Co Quisocristo nanamën a'chintohuachinquëmahuë': “Inca. Co yanatanainquënhüë',” itoco'. Ama ya'huëramaquë aya'concosohuë'. “Yosë catahuainquën,”

ama itocosohuë'. ¹¹Co Quisocristo natëtonahuë', co noyahuë' nipi. Ama pi'pian tëranta' natanacamaso' nohuantocosohuë'. Canpitataquë nisha nanan a'chintohuachinquëma', a'naquën nonpin nanan imapona' nimara. Imapachina', ina marë' canpitanta' oshahuanarama'.

Nicapon yapa'ninso'

¹²Na'con na'con yasha'huitopiranquëmahuë', co aquëtë' yaninshitëranquëmahuë'. Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahuë topirahuë'. Canconpato, ninontohuatëhua', noya noya cancantarihua'. ¹³Isëquë Quisocristo imapisopita yonquiarinënuëma'. Yosë nohuanton, huëntonënuë ya'conpi anta'. Inapitanta' saludos a'patarinënuëma'. Nani huachi.

Isonta' Coanshari ninshitaantarinso'

Imapisopita nosoroaton, catahuarinso'

¹Ca ansianoco ninshitaranquën, iya Acayo. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Canta' noya isëquë ya'huarahüë. No'tën nanan imaran ni'ton, tëhuënychachin nosororanchin. ²Quëma marë' iyasha, Yosë nontërahüë: “Catahuaquë' Sinioro noya ya'huë'in, ama canioinsohuë'. Noya imarinquën ni'ton, catahuaquë' noya ya'huë'in,” itërahüë, Yosë nontato. ³I'huamiáchin a'napita iyaro'sa' canquirahuatona', sha'huitiirinaco: “Iya Acayo nóya cancantaton, no'tëquën imarin,” itiirinaco. Ina natanato, nóya cancantërahüë. ⁴Nani Quisocristo nanamën a'chintëranquëma'. Ina natëtoma', imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanguëma'. Na'con nosororanchin. No'tën nanan imapatama', nóya cancantarahuë. Ina na'con na'con nohuanterahuë.

⁵Ma noya iya imapisopita nosororan. Ni'toro'sa' ya'nohuachinara, Quisocristo imapi ni'ton, o'shitaton, a'caran. Co nohuitaponahuë', noya nontaton, catahuaran, natanterahuë. Yosë natëton iya inaporan. ⁶Inapitaso' huënantahuatona', niyontonaiquë sha'huitiirinaco: “Iya Acayo noya nosororincoi,” itiirinaco. Naquëranchin quëmataquë cancoantahuachina', catahuaquë' noya pa'ina', ténahuë. Yosë marë' sacatapi ni'ton, catahuaquë' ama pahuanchinasohüë'. ⁷Quisocristo noninso' a'chinápi. Ina marë' pa'sápi. Co Yosë imapisopitahuë' a'chintaponaraihuë', co manta' in marë' ma'patopihuë'. ⁸Napoaton canpoa' inapopisopita catahuahua' ama pahuanchinasohüë'. Inapitaso' no'tën nanan a'chinapi. Cosharo', ma'sha inapita pahuantopiso' quëtohuatëhua', canpoarinta' a'napita catahuarihua' Yosë nohuitacaiso marë'. Catahuahuatëhua', na'con na'con piyapi'sa' imasapi.

Tiotripisë co noyahuë' nininso'

⁹Ya'lipi ya'huëramaquë imaramasopita quirica nani ninshitaranquëma'. Tiotripisëso nipirinhüë', co yanatërincohuë'. Inaso' hua'an pochin yaninin. ¹⁰Napoaton ya'huëramaquë pa'pato, co noyahuë' nininsopita a'ninquëchin sha'huitarahüë. Inaso' na'con pinorincoi, nonpinapirincoi. Naporahuaton, iyaro'sa' a'chinacaiso marë' canconpachinara, co noya nontërinhuë'. Co pëinëquë aya'coninhüë'. A'napitari a'china'piro'sa' yacatahuapirinhüë', co ina tëranta' nohuanterinhüë'. “Ama pëinëmaquë aya'concosohüë’,” itopirinhüë'. Aya'conpachinara, no'huiton, inapitanta' niyontonpi quëran yaocoirin. “Ama huachi canpita tëranta' niyontonpiso pëiquë ya'concosohüë’,” toconin. Pa'pi co noyahuë' yonquirin inaso'.

¹¹ Ama iya co noyahuë' nipsisopita nonanquësohuë'. Noya nipsisopita nonanquë'. Noya nipatëhua', tēhuëñchachin Yosë imarihua'. Co noyahuë' nipatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'.

Imitirio noya nininso'

¹² Imitirioso nipirinhüë' noya imarin. Ya'ipiya quëran napotërinco. Ya'ipi cancanën quëran no'tëquën yonquirin. Quiyanta' nohuitërai. "Inaso' noya quëmapì," tēnai. No'tëquën nontërainquën.

¹³ Na'con iya yasha'huitopiranquënhüë', co aquëtë' yaninshitëranquënhüë'.

¹⁴ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquën pa'sarahüë, topirahuë'. Pa'pato, niquënanpatëhua' noanhua'.

¹⁵ Yosë asanocancainquën. Ina quëran noya cancantaton, noya ya'huaran. Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënëinquën saludos a'patarinëinquën. Ya'ipi nipayaraisopita inatohua' ya'huëpiso' yonquiarahuë. Saludos a'patarahüë sha'huitëquë'. Nani huachi.

A'na Cotasë ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹Ca Cotasëco ninshitaranquëma'. Santiago iinco caso'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Canta' noya ya'huarahuë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco pënënta'huaso marë'. Quisocristo imaramasopita ninshitaranquëma'. Tata Yosë nohuanton, imarama'. Inaso' na'con nosororinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, nóya a'paiainquëma', nicha'ësarinquëma'. ²Yosë na'con catahuainquëma'. Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, na'con asanocancainquëma'. Nani tahuëriya nosoro'inquëma' canpitarinta' noya noya nosorocamaso marë'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

(2 Pedro 2.1-17)

³Carinquëma' iyaro'sa' nosororranquëma'. I'huamiáchin yonquirahuë ninshita'huanquëmaso marë'. Yosë anoyacancantërinpoaso' noya noya yaa'chintopiranquëmahuë', apira nanan natantërahuë. A'naquënso' nonpin nanan a'chintarinëinquëma', natantërahuë. Napoaton pënëna'huanquëmaso' ya'huërin, ténahuë. Quisocristo nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Yosë nohuanton, no'tëquën ninshitërai ya'ipi imapisopita nitotacaiso marë'. Nani ya'ipiya nanamën anitotërinpoa'. Inasáchin natëtoma', a'napitanta' a'chintoco' no'tëquën yonquicaiso marë anta'. Ama pi'pian tëranta' nisha a'chintocosohuë', ténahuë. ⁴Tëhuëenchachin a'naquënso' nonpin nanan a'chintarinëinquëma'. Pa'pi co noyahuë' inapitaso'. “Quiyanta' imarai,” taponaraihuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. “Ma'sona nohuantërehuaso niahua'. Yosë nosororinpoa' ni'ton, co ana'intarinpoahuë’,” ta'tona', pa'pi co noyahuë' nipi. No'pipi, monshihuanpi, a'naratipita nipi. Naporahuatona', co tëhuëenchachin Quisocristo imapihuë', inasáchin natëcaso nipirinhüë'. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin. Iráca quëra huarë' nani yonquirin ana'intacaso'. Napoaton ni'cona canpitanta' nonpintochinëinquëma'. Chiníquën cancantatoma', no'tëquën a'chinco'.

⁵Nani nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' yonquicamaso marë'. Iráca Yosë piyapinënpita Iquipito parti parisitopirinhüë', Yosëri nicha'ërin. Ya'ipiya noya pipiponaraihuë', ina quëran a'naquën co yanatëhuachinhüë', Yosëri chiníquën ana'intaton, ata'huantërin. Inapochachin iporanta' imaponaraihuë' nisha cancantohuachina', chiníquën ana'intarin. ⁶Anquëniro'santa' ya'nan nipon, ya'ipiya noya yonquipirinhüë'. Ina quëran a'naquën nisha cancantatona', co huachi Yosë yanatëpihuë'.

“Quiyanta' náyacoí ni'toi, natéinacoiso' ya'huérin,” topiso maré', co huachi Yosé'pa' ya'huépihué'. Nani Yoséri yonquirin chiníquén ana'intacaso'. Tashinanqué tonpopinan ya'huapi. Ayaro' tahuéri parisitopiqué a'pararin. Co onporonta' cha'ésapihué'. ⁷Íráca Sotomaqué ya'huépisopitanta' pa'pi co noyahué' yonquipi. Monshihuanacaisoáchin cancantopi. A'naratipita taparo' nipi. Co ina pochin nicacasohué' nipirinhué', napopi. Ina maré' Yoséri chiníquén ana'intérin. Pén inápa quèran a'paimarin ahuiquitacaso maré'. Sotoma, Comora, inapita huiquitopi. Ya'cariya ninanoro'santa' huiquitopi. Ayonquipoaso maré' ninshitérinpoa'. Inapita yonquiatèhua', “A'na tahuéri oshahuano'sa' pènqué parisitomatapi huachi,” tènèhua'.

⁸Inapochachin iporanta' nisha a'china'piro'saso', hué'èiri ahua'yantérinso pochin cancantatona', inahuara yonquinèna quèran nonpin nanan imasapi. Na'con monshihuanatona', nitapicancanapi. Co inso tèranta' yanatèpihué'. “Co insonta' camaiinpoaso' ya'huérinhué’,” toconpi. Chiníquén nanantopisopita Yoséri acorinso' inapitanta' tèhuapi. ⁹Íráca Moisésé chiminpachina, Yoséri anquèni hua'an a'paimarin nonèn pa'pitacaso maré'. Miquiri itopiso'. Sopairi yaosèrètohuachina, nino'huipi. Naporo' anquèni chiníquén nanantaponahué', co nohuantérinhué' sopai pinocaso'. Co inaora ana'intacaso' yonquirinhué'. “Siniro ana'inchinquén,” itèrin. ¹⁰Nisha a'china'piro'saso' nipirinhué' Yosé yonquirinso' co nitotatonaraihué', tèhuapi. Ma'shara'sa pochin cancantatona', co yonquipihué'. Ma'sona tèranta' yanipachinara, nipi. Inapoatona', nitapicancanpi. Ana'intacaso' ya'huérin.

¹¹Ma'huantacha nisapi paya! Nonpina'piro'saso', Caino pochin cancantatona' co Yosé natèpihué'. Paramo pochin cancantopi. Íráca Paramoso' coriquiráchin cancantaton, piyapi'sa' anishacancantèrin. Corinta' íráca co noyahué' ninin. Co hua'ano'sa' yanatérinhué', no'huirin. Ina maré' Yosé nohuanton, chiminin. Inapita pochin cancantopisopita Yoséri chiníquén ana'intarin. ¹²Quisoso imaramasopita coshatacaso maré' niyontonpatamara, nisha a'china'piro'santa' hué'pi. Naporo' Yosé yonquicaso nipirinhué', na'con o'otona', capa cancantopi. Co Yosé tè'huatatonaraihué', napopi. A'napita catahuacaso' ya'huépirinhué', co nosoropihué'. Inahuara noya ya'huécasoráchin yonquipi. Ni'co' iyaro'sa'. Hua'qui' co o'nanpachinahué', no'pa' yaniromarin. Ina pochin nipachina, yararo'tè' quènanpatamara, pa'yatèrama'. “O'nan hué'sarin,” topiramahué', co o'naninhué'. Ihuana' pa'nin. Inapochachin inapitaso' pènènpirinenquémahué', nonpin nanan a'chintatènenquéma' co catahuarinenquémahué'. Nara nitèrinsonta' yonquico'. Pi'ipi tahuéri nanihuachina, nitacaso' ya'huérin. Co nitohuachinahué', “Nani chiminin huachi,” ta'ton, hua'anèni nishitètèrin. Itènè chachin ocoirin ni'ton, noyá chiminin huachi. Inapochachin nonpin nanan a'china'piro'sa' ina nara pochin niconpi. Quisocristo nanamèn nitotaponaraihué', chimipi pochin nicatona', a'popi. Ina maré' chiníquén ana'intacaso' ya'huérin huachi. ¹³Pamanta' yonquico'. Panca pamatohuachina, notohuaro' sa'po', amoro', inapita quènin. Nonpina'piro'saso', ina pochin co sano cancantopihué'. Co noyahué' nipi ni'ton tapanacaso nipirinhué', co nitotapanpihué'. Ina maré' Yoséri ana'intarin. Tayoranta' yonquico'. Anotohuachina, tacopirin. Co huachi a'pininhué'. Inapochachin nisha a'china'piro'santa', tashinanqué pa'miatapi. Quisocristo a'pohuachina', parisitopiqué pacacaso' ya'huérin huachi.

¹⁴Íraca Inocori chachin inapita ninorin. Atan shiin inaso'. Atan quëran saota shinpita ya'huërin piquëran Inoco ya'huërin. Ninoton, naporin: "Sinioro chachin o'mararin huachi. Hua'huayatërahuë' anquëniro'sarë chachin o'mararin. ¹⁵Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ana'intarin huachi. Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Yosë no'huipisopita no'tëquën ana'intarin huachi," tënin iraca. ¹⁶Yosëso' noya nosoropirinpoahuë', inapitaso' ma'sha onpohuachinara, ina no'huipi. Co sano cancantopihuë'. Ma'sona tëranta' yonquihuachinara, nipi. Co noyahuë' cancantatona', napopi. "Quiyaso' noya noya nitotërai," ta'tona', chiniquën nonconpi. Co piyapi nosoroaponaraihuë', noyasha nontopi. Inahuara canacaiso marë' napotopi.

Chiniquën cancantatëhua', Quisocristoíchin imamiatahua'

¹⁷Canpitaso nipirinhüë' iyaro'sa', noya yonquico'. Nosororanguëma' ni'ton, pënënaranguëma'. Quisocristo ca'tano'sanënpita sha'huitërinpoaso' ama naniantocosohüë'. ¹⁸"Ayaro' tahuëri nanirihuachin, co noyahuë' quëmapi'sa' ya'huërapí. Yosë nanamën tëhuaapi. Co noyahuë' cancantatona', a'narati-pita nisapi," itërinpoa'. ¹⁹Inahuara nohuantopiso' nisapi. Co Ispirito Santori ya'coancantërinhuë'. Nisha a'chinatona', piyapi'sa' anishacancantopi, a'na huënton a'na huënton co huachi noya nini'tona', ya'huapihuë'.

²⁰Canpitaso nipirinhüë' iyaro'sa', Yosë nanamën na'con yonquico' noya noya imacamaso marë'. Inasáchin no'tëquën anitotërinpoa' Yosë pochin cancantacaso'. Naporahuaton, Yosë nontáco'. Ispirito Santo catahuarinquëma' cancanëma quëran huarë' noya nontacaso'. ²¹Inapotatoma', nani tahuëri nóya cancantoco' Yosë nosoro'inquëma'. Ina na'con nohuantoco'. Quisocristo yonquiatoma', o'mantacaso' tahuëri ninaco'. O'mantahuachin, nosoroatonpoa', chimirin quëran nicha'ësarinpoa'. Yosë'pa' nannimiatarihuá'.

²²A'naquënso' co noya natëyátërapihuë'. Inapitaso' nosoroatoma', sanoanan quëran pënëncó' no'tëquën yonquicaiso marë'. ²³Ni'co' iyaro'sa'. Ma'sha pënquë anotohuachina, a'naroáchin manë' ama huiquitacaso marëhuë'. Inapochachin piyapi'sa' na'con pënëncó' ama parisitopiquë paacaiso marëhuë'. A'naquënso nipirinhüë' nonpin nanan pa'yatatona', co noyahuë' nipi. Inapitanta' nosoroatoma', pënëncó'. Nipirinhüë', ama pi'pian tëranta' inapita pochin cancantocosohüë'. Napopiso' ama yonquicosohüë'. Ni'cona sopai minsëchinquëma' canpitanta'.

Ma noyacha Yosëso paya itahua'

²⁴⁻²⁵Tata Yosëso' ya'ipi nanitaparin. Noya a'paiarinquëma' ama anotërëso pochin tëhuëcamaso marëhuë'. Catahuahuachinpoa', co sopai minsëarinpoahuë'. Noya noya tapararinpoa' imamiatacaso marë'. A'na tahuëri ya'huërinquë noya ni'sarinpoa'. Inatohuaso' noya noya. Capa cancantarihua'. Tata Yosëíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nohuanton, Quisocristo nicha'ësarinpoa'. Inasáchin catahuarinpóa' noya chinotacaso'. Ma noyacha Tata Yosëso paya. Iraca quëra huarë' chini chiniquën nanantërin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Inasáchin natëahua'. Ama onporonta' naniantahuasohüë'. Amen. Nani huachi.

A'na tahuëri ma'sha onpocaso' Coansha ninshitërinso'

Quisocristo anitotërinpoaso'

1 ¹Tata Yosë nohuantërin ya'ipinpoa' iso nanan nitotacaso'. Napoaton a'na tahuëri ma'sha onpocaso' nininso' Quisocristo sha'huitërin anitotinpoaso marë'. Inaso' anquëni a'paimarin ca Coanshaco sha'huitiincoso marë'. Quisocristoíchin caso' natërahuë. Anquëni o'marahuaton, nani ma'sha a'notërinco. ²A'notohuachincora, ni'nahuë. Ina nicato, no'tëquën ninshitaranquëma'. Quisocristo chachin Yosë nanamën anitotërinco.

³Iso quirica nontohuatama', noya cancantarama'. Ina natanpatamanta', noya cancantarama'. A'na tahuëri ma'sona onpocaso' sha'huitaranquëma'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ayaro' tahuëri nani ya'caririarinpoa huachi.

Canchisë ninanoro'saquë Yosë imapisopita ninshitërinso'

⁴Ca Coanshaco quirica a'pataranquëma'. Asia parti ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Imarama' ni'ton, a'naya a'naya ninanoro'saquë niyontonatoma', Yosë chinotërama'. Canchisë ninanoquë niyontonamaso' a'naya a'nayanquëma' yonquiatëinquëma', ninshitaranquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca quëran huarë' ya'huërin. Ipóra huanta' nanpiarin. Inaso' ya'huërápon. Co onporonta' chimianinhuë'. Hua'anëntacaso' shiranën notënanquë canchisë ispiritoro'sa' ya'huapi catahuainquëmaso marë'. ⁵Quisocristonta' inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca isoro'paquë o'marahuaton, no'tëquën a'chintërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nanpiantarin. Chimirin minsërahuaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Ya'ipi hua'ano'sa quëran chini chiníquën nanantarin. Naporahuaton, na'con nosororinpoa'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' huënainën a'parin. Chiminaton, nicha'ërinpoa'. ⁶Huëntonëinquë chachin aya'conatonpoa', hua'anëntërinpoa'. Yosëíchin yonquicaso marë' corto hua'ano'sa' pochin acorinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ipóra quëran huarë' inasáchin natëina'. Amen.

⁷Ni'cochi. Quisocristo o'mantarin. A'na tahuëri chitororë chachin o'mantarin. Naporo' ya'ipi piyapi'sari ni'sapi. Iráca ohuanpisopitarinta' ni'sapi. Nisha nisha piyapi'sa' sëtatona', na'nërapí. “¿Onpoatëhuacha co natërehuahuë paya?” tosapi. Tëhuëinchachin naporapi. Amen.

⁸Yosë chachin sha'huitërinpoa': "Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahuë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'shara'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Ipóra huanta' nanpiárahuë. Co onporonta' ta'huantapohuë', ya'huërápo. Chini chiniquën nanantërahuë," ténin.

Quisocristo ya'norinso'

⁹Ca Coanshaco ninshitaranquëma'. Canpitáro'co chachin imarahuë. Ina marë' parisitopirëhuahuë', hua'anëntërinquë aya'coninpoa'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya ahuantarëhua'. Yosë nanamën a'chinahuëso marë' aparisitërinaco. Quisocristo imarahuë ni'ton, a'na so'ton'pa' a'parinaco, Patomosë itopiquë. ¹⁰I'hua Tomio tahuëri Yosë chinotasoco, Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin quënanahuë. Co huë'ëpirahuë', pinëhuë quëran chiniquën nontërinco, natanahuë. Tronpita pihuirinso pochin natanahuë. ¹¹Nontatonco, sha'huitërinco:

—Apira nani ma'sha a'notaranquën, quiricaquë ninshitëquë'. Ina quëran canchisë ninanoro'saquë a'patëquë' imarinacosopita nonchina'. Ipišoquë, Ismirinaquë, Pircamoquë, Tiatiaraqüë, Sartisiquë, Piratiripiaquë, Naotisiaquë inaquëpita ya'huëpisopita a'patëquë' nitochina', itërinco.

¹²"¿Inta' nontarinco?" ta'to, tahuërëtopirahuë', canchisë së'parahuan nanparino'sa pochin nininsopita quënanahuë, oro quëran nipiso'. Inapamiáchin huanipi. ¹³Ina huancánachin quëmapi huaniarin, ni'nahuë. Piyapi pochachin niponahuë', noya noya ya'norin. Naporopi a'mosahuaton, oro pochin nininso quëran tëtëtëntaquëchin nitonporin. ¹⁴Huiríchin aintërin. Huirihuaita pochin huiritërinso'. Naporahuaton, ya'pirin chachin pën nënërinso pochin ya'norin. ¹⁵Nantëonta' sha'pi hua'na pënquë a'përëso pochin huënaráchin ya'norin. Naporahuaton, chiníquën nonin. Panca so'pora tënëntërinso pochin natanahuë. ¹⁶Inchian imirin quëran canchisë tayora pochin nininso' së'quërin. Naporahuaton, nanamën quëran sahuëni pochin nininso' pipirarin. Cato quëran chachin to'napinan. Ya'ipi ya'pirinso' pi'i pochin a'pinin. Huënaráchin huënaráchin ya'norin.

¹⁷Ina ni'sahuato, pa'yanahuë. Chimipi pochin anotërahuë. Nantën pirayan anotopirahuë', inchian quëran së'huarahuatonco, nontërinco.

—Ama të'huatocosohuë'. Caso' iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. ¹⁸Nanpiárahuë. Chiminaporahuë', nanniantarahuë. Caso' chini chiniquën nanantërahuë. Onporosona chiminacaiso' cari sha'huitarahuë. Ca nohuantohuato, nanpiapi. Ca nohuantohuato, chiminapona'. Co imarinacosopitahuë' chiminpachina', parisitopiquë a'pararahuë. ¹⁹Ni'nanso' ninshitëquë'. Apira Yosë nohuanton, naquë-ranchin nani ma'sha niantaran. Ipóra naporapiso', a'na tahuëri ma'sha onpocasonta', inapita a'nochinquën ninshitantaquë'. ²⁰Ni'nanso' co quëmaora nitotopiranhuë', a'chinchinquën nitotëquë'. Canchisë së'parahuan nanparino'saso' noya a'pinin. Inapochachin canchisë ninanoro'saquë imarinacosopita ya'huapi. Niyontonatona', chinotarinaco. Canchisë tayloraro'sa' së'quërahuëso pochin ansiano'sa' a'paiarahuë, itërinco.

Ipisoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

2 ¹Ina quëran sha'huitërinco:

—A'na quiricaquë ninshitaton, ansiano Ipisoquë ya'huërinso' a'patëquë' nontohuachin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Inchinanëhuë quëran canchisë tayoraro'sa' së'quërahuë. Canchisë së'parahuan nanparin pochin nininsopita huancánachin pa'sárahue. ²Nani nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopita nitotërahuë. Chiníquën ca marë' sacatërama'. Co amiatomacohuë', noya ninama'. A'naquën co noyahuë' nipachinara, co noya ni'namahuë'. Nonpin nanan a'china'piro'santa' co noya ni'namahuë'. ‘Yosë a'parincoi, a'chinarai,’ itopirinëinquëmahue', nonpinapi. Inapita natanpatama': ‘Co no'tëquën a'chinpihuë', ta'toma', co natëramahuë'. ³Imaramacoso marë' aparisitopirinëinquëmahue', ahuantërama'. Co yaa'poramacohuë'. Ina marë' noya ni'nanquëma'. ⁴Nipirinhue', co huachi noya nosororamacohuë'. Iráca ya'nan imapomaco, tëhuëenchachin nóya nosororamaco. Canpita capininta' noya ninosororاما'. Iporaso nipirinhue' co huachi iráca pochin noya ninosororamahuë'. Co huachi canta' noya nosororamacohuë'. Ina marë' sëtato, co noya ni'nanquëmahue'. ⁵Iráca naporamaso' yonquiantatoma', noya niantaco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', ya'ipi cancanëma quëran nosoroantaco. Naporahuaton canpita capininta' noya ninosoroantaco'. Co noya cancantantahuatamahuë', paaparahuatëinquëma', ana'intaranquëma'. Nanparin tacopirinsó pochin nisarama'. A'na tahuëri ya'huëramaquë co insonta' imasarinacohuë'. ⁶Napoaponahuë', nisha a'china'piro'sa' co pi'pian tëranta' nohuantëramahuë', Nicoraitaro'sa' itopiso'. Co noyahuë' nicacaso' a'chintopirinëinquëmahue', co nohuantëramahuë' natëcamaso'. Carinta' co costarahue'. ⁷Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', Yosë'pa' ya'huëmiatarama'. Inatohua' nanpirin nara nitërinso' ca'patama', noya noya nanpimiatarama'. Nani huachi,” itëquë', ninshitohuatan, itërinco Quisosó.

Ismirinaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁸Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Ismirinaquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Chiminaporahuë', nanpian-tarahue. ⁹Imaramacoso marë' na'con parisitëramaso' nitotërahuë. Co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahue', Yosë nohuitacamasoachin cancantatoma', sano cancantërama'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' pa'patama', co manta' pahuantarinquëmahue'. Iporaso nipirinhue' a'naquën chiníquën pinorinëinquëma'. ‘Yosë piyapinëncó quiyaso’, topirinahuë', Satanasë huëntonëinquë ya'conpi. ¹⁰Ipora tahuëri'sa' na'con parisitapiramahuë', ama të'huacosohue'. Sopai nohuanton, tashinan pëiquë po'moarinenquëma'. Yosë a'pocamaso marë' napotarinëinquëma'. Shonca tahuëri pochin

parisitarama'. Tëpapiirinëquëmaonta', ama a'pocosohuë'. Imamiatohuata-maco, inápaquë acanaranquëma'. Inatohua' nanpimiatarama'. ¹¹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', co parisitopiquë paatoma', parisitomiataramahüë'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Pircamoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹² Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Pircamoquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Chiníquën nanantato, sahuëni cato quëran chachin to'napinan pochin nininso' ya'huëtërinco ana'inta'huaso marë'. ¹³ Canpita ya'huëramaquë nohuitërahuë. Inaquë na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantopi. Satanasëri hua'anëntopirinhüë', canpitaso' noya imaramaco. Antipasë natëtonco, noya pënëntopirinhüë', ina marë' tëpapi, ni'nama'. Satanasë chachin inaquë ya'huërin, ténahuë. Parisitapomarahüë', co a'poramacohüë'. Ina marë' noya ni'piranquëmahüë', ¹⁴ co ya'ipinquëma' no'tëquën imaramacohüë'. A'naquëma' Paramo pochin cancantërama'. Iráca inaso' Yosë nanamën nitotopirinhüë', Yosë piyapinënpita nonpintërin. Inimiconënpita hua'anën sha'huitërin anishacancantacaiso marë', Paraco itopiso'. Inari sha'huitohuachina, anishacancantopi. Nisha cancantatona', mamanshi moshapi. Moshatona', nosha mamanshi marë' acopisona' ca'pi. Naporahuaton, monshihuanapi. ¹⁵ Inapochachin a'naquëma' nisha cancantërama'. Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinënuëmara, a'naquëma' natëtoma', Nicoraitoro'sa' a'chinpiso' imarama'. ¹⁶ Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Insosona co naniantohuachinhüë', chiníquën ana'intarahüë. Nanamëhuë quëran sahuëni inëshin nininso' ya'huëarin oshahuano'sa' ana'inta'huaso marë'. ¹⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', noya cancantarama huachi. Iráca israiro'sa' Yosëri cosharo' a'patimarin, mana itopiso'. Inachachin po'orahuëso' carimanta' quëchinquëma' sano cancantacamaso marë'. Imaramaco ni'ton, nasha nininëma' a'naya a'nayanquëma' aco'inquëma'. Canpitaora nitotarama'. Hui ri na'piquë ninshitahuato, quëchinquëma'. Cancanëma quëran noya noya nohuitaramaco huachi. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Tiatiraquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁸ Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Tiatiraquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Yosë hui'ninco quirica a'pataranquëma'. Ya'pirahuë pën nënërinso pochin ni'ton, ya'ipi yonquiramaso quëran huarë' nitotërahuë. Nantëhuënta' sha'pi hua'na pënquë a'përëso pochin ni'ton, huënaráchin ya'norin. ¹⁹ Canpitaso' noya ninama'. Noya natëtomaco, ninosororama'. A'naquëma' pahuantohuachinquëmara, nicatahuarama'. Ma'sha onpoapomarahüë',

noya ahuantërama'. Ya'nan imapomaco, noya ninama'. Iporaso' na'con na'con nicatahuarama'. Ina marë' noya ni'piranquëmahuë', ²⁰co ya'ipi cancanëma quëran imaramacohuë'. A'na sanapi corto pëiquë chachin nonpin nanan a'chintopirinquëmahuë', co a'paramahuë'. Iráca Quisapira pa'pi co noyahuë' sanapi niponahuë', chiníquën nanantaton, piyapinëhuë-pita anishacancantërin. Inapochachin iporaso' ina sanapi pënënarinquëma' co noyahuë' nicacamaso'. 'Noya monshihuanacaso'. Mamanshi moshacaso marë' nosha acohuachina, noya capacaso'. Ca'co', itohuachinquëmara, a'naquëma' natëtoma', monshihuanama'. Nosha mamanshi marë' acopiso' ca'nama'. Ina pochin ina sanapi nonpintërinquëma'. ²¹Co a'naroáchin ana'intërahuë'. Hua'qui' pënënpirahuë', co pi'pisha tëranta' nohuanterinhuë' natëincoso'. Oshahuanacaso' co yaa'porinhuë'. ²²Iporaso nipirinhuë' ana'intarahuë huachi. Chiníquën aparisitarahuë. A'napitanta' anishacancantërinso' co oshanëna' a'pohuachinahuë', chiníquën ana'intarahuë. ²³Sanapi imarinsopitaso' co natërinacohuë' ni'ton, ata'huantarahuë. Ina nicatona', ya'ipi imarincosopitanta' yonquiapi. 'Tëhuëenchachin Sinioro nohuitërinpoa'. Yonquirëhuasonta' nitotërin. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa', tosapí. ²⁴A'naquëmaso nipirinhuë' co nonpin nanan natëramahuë'. 'Noya noya nitotërai', itopirinëinquëmahuë', 'Sopai imatona', napopi', ta'toma', co ina natëramahuë'. Iporahuanta' noya imaramaco ni'ton, co aquëtë' pënëna'huinquëmaso' ya'huërinhuë'. ²⁵Chiníquën cancantatoma', o'manta'huaquë huarë' imamiatoco. ²⁶Sopai minsëhuatama', a'na tahuëri chiníquën nanan quëtaranquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' natëhuatamaco, catahuaramaco nisha nisha piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. ²⁷Tata Yosë nohuanton, chiníquën nanantërahuë. Canpitanta' catahuaramaco copirnoros'a' co natërinacosopitahuë' ana'inta'huaso'. No'pa huë'ëta hua'naquë pa'quirëso pochin oshahuano'sa' ana'intarihua'. ²⁸Naporahuaton, huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin quëchinquëma'. Noyápiachin a'pintaranquëma'. ²⁹Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Sartisiquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

3 ¹Ina quëran Quisoso sha'huitaantarinco:

—Ansiano Sartisiquë ya'huërinso' ni'nsshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

"Ca Quisosoco ninshitaranquëma'. Caso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso' canta' camairahuë, natërinaco. Naporahuaton, tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin, ansianoro'santa' acorahuë a'chinacaiso marë'. Canpitaso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita nitotërahuë. A'napitaso' nicanënëinquëma', 'noya imapi', topirinahuë', co tëhuëenchachin imaramacohuë'. Chimipi pochin cancantërama'. ²Ipora huanta' niyontonpiramahuë', topinan quëran naporama': 'Ya'ipi natëtoi, noya ninai,' topiramahuë', co huachi Yosë noya ni'ninquëmahuë'. Huë'ërëso pochin cancantërama' ni'ton, co yonquiramahuë'. Pënsha yatacopirinso pochin cancantërama'. Pën yatacopihuachina, pishitëre' noya orotacaso marë'. Inapochachin canpitanta' chiníquën Yosë

yonquiantaco'. ³ Ya'nan natanapoma', Yosë nanamën no'tëquën a'chintërinëquëma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran casáchin yonquico. Co noya cancantaantahuatamahüë', a'naroáchin ana'intaranquëma'. Ihuatona'pi huë'ninso pochachin a'nanaya ana'intaranquëma'. Co nitotasënquëmahüë', o'mantararahüë. ⁴ Napoaponahuë', caraichinquëma' noyápiachin cancantërama'. Canpitaráchin noya nicatoma', co në'huëtërinso pochin cancantaramahuë'. Ina marë' canpitaso' noya ni'saranquëma' ni'ton, Yosë'pa' ichiya'huëcontaranquëma'. Inatohua' nóya cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. ⁵ Inquëmaso' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' pa'sarama'. Noyápiachin cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. Inatohua' ya'huëmiat ara ma'. Nanpirin quiricaquë nininëma' nani ninshitëranquëma'. Co onporonta' tapiarahüë'. Tata Yosë sha'huítarahüë: 'Isopita imamiatërinaco,' itarahüë. Anquëniro'santa' natanapi. ⁶ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Piratiripiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁷Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Piratiripiaquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Caso' noya noyaco. Casáchin no'tëquën a'chinahuë. Iráca Yosëri Tapi sha'huítërin. 'A'na tahuëri quëma shiparinquën ya'ipi piyapinëhuëpita hua'anëntarin,' itërin. Iráca ninorincoso chachin nani o'marahüë Yosë huëntonënnquë aya'cona'huanquëmaso marë'. Niahuiquë ya'coana i'soarahuatë', aya'conë'. Inapochachin carinquëma' aya'conpatënnquëma', co insonta' nanitërinhuë' ocoiinquëmaso'. Oncotohuatëra, co a'napita nanitopihuë' ya'conacaiso'. ⁸ Cari nohuítëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotërahüë. Co na'aquëmahüë' nipomarahüë', noya ninama'. Co chiníquën nanantapomarahüë', nanamëhuë' noya imarama'. Co tapanatomahuë', 'Quisocristofíchin imarai,' tënama' ni'ton, ya'coana i'soatëresó pochin catahuanquëma' na'a piyapi'sa' a'chintacamaso'. Ca nohuanton, pënëntarama'. Co insonta' nanitarinhuë' ata'tëinquëmaso'. ⁹ A'naquën nonpintatënnquëma', 'Yosë piyapinënpitacoi quiyanta', itopirinënnquëmahüë', Satanasë huëntonënnquë ya'conpi. A'na tahuëri ca nohuanto, inapitanta' isonahuatona', noya nontarinënnquëma'. 'Tëhuënchachin no'tëquën imarama'. Quisocristo nosororinquëma', itarinënnquëma'. ¹⁰ Chiníquën cancantatoma', imamiatoco, itëranquëma'. Natëramaco ni'ton, carinquëmanta' na'con catahuanquëma'. A'na tahuëri ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita chiníquën aparisitarahuë tënica'huaso marë'. Co naporo' parisitaramahuë'. Nicha'ësaranquëma'. ¹¹ Co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahüë. Ama naniantatomacohüë', imamiatoco. Ni'cona sopai minsëchinquëma'. Ina minsëhuachinquëma', co inápaquë canaaramahuë'. ¹² Sopai minsëhuatama', Yosë ya'huërinquë chachin pantarama'. Piyon pëi' achinirinsó pochin na'con nohuantaranquëma'. Napoaton ya'huëmiatontarama'. Co pipiaramahuë'. Yosë co onporonta' a'poarinquëmahüë'. Nininën chachin acotaranquëma'. A'na tahuëri panca

ninano' ya'huapon. Inápa quëran o'mararin. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina nininëonta' acotaranquëma'. Canta' Quisosoco o'mantahuato, nasha nini-nëhuë acotaranquëma'. Co onporonta' a'poaranquëmahué'. ¹³ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Naotisiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁴—Ina quëran ansiano Naotisiaquë ya'huërinso' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. No'tëquën nonato, no'tën nanan a'chintëranquëma'. Co onporonta' nonpintëranquëmahué'. Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninahuë. Napoaton, ya'ipi piyapi'sa' natëinacoso' ya'huërin. ¹⁵ Caso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotato, co noya ni'nanquëmahué'. Ni'co'. Të'nai' noyápiachin o'orë'. Ahuaihüatërantá', yashin o'orë'. Co noya huairinsohué' nipirinhüë' o'opatëra, amirotërë', topi. Inapochachin ni'nanquëma'. A'naquën noya ahüairëso pochin noya imarinaco. Canpitanta' noya imaramaco naporini, noya ni'itënanquëmahué'. A'naquëonta' tē'nai pochin nipi. Co nitochátërapihüë' ni'ton, nosororahuë. ¹⁶ Canpitaso nipirinhüë' co noya ahüairëso pochinhüë' ninama'. ‘Noya imarai,’ topiramahuë', co ya'ipi cancanëma quëran imaramacohüë' ni'ton, yaa'poranquëma'. Ma'sha amirotatë' yaimorëso pochin ni'nanquëma'. ¹⁷ Canpitaso' naporama': ‘Na'a ma'sha ya'huëtërincoi ni'ton, noya ya'huarai. Quiyaso' noya piyapicoi. A'napita quëran noya noya nitotërai. Co manta' pahuantërincoihüë', topiramahuë', co no'tëquën yonquiramahuë'. Cancanëma quëran yonquiramasopita nitotërahüë. Sa'ahuaya pochin ni'nanquëma'. Coriqui pahuantërinso pochin canpitaso' na'con pahuantarinquëma' noya cancantacamaso'. Somaraya pochin cancantatoma', co tēhuëenchachin nohuitëramacohüë'. Sa'ahua capa a'mocaso' nininso pochin co noyápiachin cancantëramahuë'. Pa'pi nosorotërama'. ¹⁸ Napoaton pēnënanquëma'. Chiniquën nontoco catahuainquëma'. Ni'co'. Oro a'pëhuatëra, ya'ipi nē'huë inquirin. Orosachin quëparitërin, noyasáchin nininso'. Inapochachin canpitanta' nontoco catahuainquëma' noya yonquicamaso marë'. Na'con pahuantarinquëma' Yosë pochin nicacamaso'. Casáchin yonquico Yosë noya ni'inquëma'. Yonquihuatamaco, huiríchin a'morëso pochin noya nisarama'. Somaraya pochin cancantërama' ni'ton, co tēhuëenchachin nohuitëramacohüë'. Nimirioquë acorayatëresó pochin anoyacancanchinquëma' cancanëma quëran nohuitamacoso marë'. ¹⁹ Nosoroatënnquëma', chiniquën nontëranquëma'. Ana'intaranquëma' noya cancantacamaso marë'. Co noyahüë' yonquiramasopita a'porahuatoma', casáchin tahuërëtantaco huachi. ²⁰ Cancanëmaquë yaya'coancantëranquëma'. Ina marë' nontaranquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin ninaranquëma'. Natanahuatamaco: ‘Ya'coancantoco,’ itohuatamaco, ya'coancantaranquëma'. Niichicoshatërëso pochin nóya ninohuitarihua'. ²¹ Nani sopai minsërahuato, Tata Yosë'pa' ya'huarahuë. Ya'ipiya hua'anëntarai. Canpitanta' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' noya acoaranquëma'. Canpitaro'co hua'anëntarahuë. ²² Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi,” itëquë' ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

Inápaquë Yosë chinotopiso'

4 ¹Ina quëran inápaquë në'përahuato, quënanahuë. Yosë ya'huërinquë chachin ya'coana ni'soatërin, ni'nahuë. Naporahuaton, inápa quëran ya'nan nontërinco'so' nontaantarinco. Tronpita pihuipiso pochin natanahuë.

—Isëquë huëntaquë'. Nani ma'sha a'nochinquën. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoto, anitotaranquën, itërinco.

²A'nanaya Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin Yosë ya'huërinso' quënanahuë. Hua'anëntacaso' shiranëinquë a'nara' huënsëarin, ni'nahuë.

³Inaquë nisha pochin ya'norin. Na'pi noyápiachin nininso pochin huënaratari. Caspi, cornarina inapita pochin huënaratarin. Noyápiachin ya'norin. Yahua'tani tahuitërin, huënsëarin. Yahua'tan niponahuë', huëron pochin caninchin a'pinin. Ismirarita pochin huënaratarin, ni'nahuë. ⁴Inaquë cato shonca catapini ansiano'sa' hua'anëntacaso' shiraro'saquë tahuishin miáchin huënsëapi. Huirichinachin a'mopi. Yancotë' oro quëran nininso' yancopi. ⁵Yosë hua'anëntacaso' shiranën quëran o'cori pochin nininso' pipiarin. Huënsha huënsha'tarin. Huira tacarintërinso pochin nonpiso' natanahuë. Canchisë pën nënërinso' Yosë notënanquë chachin ni'nahuë. Inapitaso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso', tënahüë. ⁶Shira notënanquë panca sono pochin ya'huërin. Co i'sha pochinhuë'. Isihuico pochin niponahuë', acopoquë huarë' quënantërë'.

Yosë shiranën tahuirinquë catapini ma'sharo'sa pochin nininso' ya'huëpi, nanpirihuanpiso'. Na'a ya'pirahuanatona', itoparan itoparan quënantopi. ⁷Nisha nisha ni'topi. A'naso' pa'pini pochin ya'norin. A'nanta' toro pochin ya'norin. A'nanta' piyapi pochin ya'piratërin. Ya'natoninsoso', panca onian pochin ya'norin. ⁸Nisha nisha niponaraihuë', ya'ipiya anpiantëhuanpi. Saota saota ya'huëtopi. Ina aipi, ina acopo', cato quëran chachin ya'pirin ya'huëtopi. Inapitaso' tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotápi. Co ta'topihuë'.

Napopianachin naporapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! ¡Noyasáchin ninin! Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Iráca quëra huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiárin. Inaso' ya'huërárin. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi.

⁹Apira apira chinotapi. “¡Ma noyacha Yosëso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Na'con catahuarinpoa' ni'ton, ‘Yosparinquën Siniro,’ itahua'. Inaso' hua'anëntomiatarinpoa'. Co onporonta' ta'huantarinhüë',” topachinara, ¹⁰ansiano'santa' Yosë yonquiapi. “Tëhuëenchachin hua'anëntërinpoa'. Co onporonta' chimianinhüë',” ta'tona', cato shonca catapini chachin isonahuatona', chinotapi: “Quëmasáchin nóyanquën,” itatona', Yosëri ayancotërinso', shiranën notënanquë acoantapi. Chinotatona', itapona':

¹¹“Quëmasáchin Siniro imarainquën. Noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinëinquën. Nani tahuëri natëinëinquën. Ya'ipi nanitaparan. Ya'ipi ma'sha ninan. Quëma nohuanton, ipora huanta' ya'huarin,” itopi.

Carniroa'hua quirica ma'patërinso'

5 ¹Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahüë. Inápaquë ya'huërinso' quënanato, quirica ni'nahuë, so'nanpinan. Inchinan imirin quëran

Yosëri sè'quërarin. Cato quëran chachin nani ninshitërin. To'niquë noyá achinpitërin. Canchisëro' achinpitërin. ² A'na anquëninta' ni'nahuë. Chiní-quën nanantaton, chiníquën nonin.

—¿Inta' noya noya ni'ton, nanan ya'huëtërin to'niro'sa' i'shotahuaton iso quirica oporinacaso'? tënin.

³ Ya'ipiro'paquë yonisápirinahuë', co insonta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinacaso'. Inápaquë ya'huëpisopitanta' co nanitopihuë'. Acoporonta' yonípirinahuë', co inso tëranta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinatón nicacaso'. ⁴ Co insonta' nanitohuachinhuë', chiníquën sètato, na'nërahuë. Na'nëapirahuë', ⁵ a'na ansiano sha'huitërinco.

—Ama na'nëquësohuë'. Ni'quë'. Tapi shiin nani ya'ipi minsërin. Cota huëntonquë nasitaton, chini chiníquën nanantërin. Inari nanitërin to'ni i'shotahuaton quirica oporinacaso', itërinco.

⁶ Itohuachincora, Quisoso quënanahuë. Huancanachin Yosë huënsërinso ya'cariya huaniarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Quisoso chachin niponahuë', carniroa'hua nani tēpapiso pochin ya'norin. Canchisë pomohuan nisahuaton, canchisë ya'pirin ya'huëtërin. Chiníquën nanantaton, canchisë ispiritóro'sa' a'parin ya'ipiro'paquë nicaínpoaso marë'. ⁷ Ina quëran ya'cariconahuaton, Yosë inchinan quëran quirica ma'parin. ⁸ Nani ma'pahuachina, ma'sharo'sa pochin nininsopita isonahuatona', Carniroa'hua chinotapi. Ansiano'santa' isonahuatona', ina chinotapi. A'naya a'naya arparo'sa' sè'quëpi pi'niatona' chinotacaiso marë'. Sënaonta' a'naya a'naya quëpapi, oro quëran nininso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' ya'huërin tomontacaso marë'. Tomontërinso pochin imarëhuasopita Yosë nontërehua'. "Nontohuatëhua", noya nataninpoa'," ta'tona', Yosë chinotapi. ⁹ Chinotatona', inahuara yonquinëna quëran nasha cantanën cantarapi.

"Noya noyanquën, Siniro, ni'ton, nanan ya'huëtërinquën quirica ni'camaso'. To'ni i'shotahuaton, nani ma'sha anitotarancoi. Iráca tēparinënquën. Chiminaton, piyapi'sa' sopai quëran ocoiran Yosë imacaiso marë'. Napoaton quëmasáchin nanitëran ya'ipiya hua'anëntacaso'. Nisha nisha parti ya'huëpirinahuë', imarinënquën, Siniro. Nisha nisha nananquë nonpisopita imarinënquën. Nisha nisha copirnorí hua'anëntërinso'pita niponaraihuë', natërinënquën.

¹⁰ Hua'anëntëranquë aya'conan. Corto hua'ano'sa pochin acoran Yosëfchin yonquicaiso marë'. A'na tahuëri no'paquë chachin ichihua'anëntaran huachi. Ma noyanquëncha quëmaso paya," itopi, cantatona'.

¹¹ Ina quëran hua'huayátërahuë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë shiranën, ma'sharo'sa pochin nininsopita, ansiano'sa' inapita tancapitopi. Hua'huayátërahuë ya'huëpi, co pichinahuanhuë'. Inapitanta' chiníquën naporapi:

¹² "¡Ma noyacha Carniroa'huaso paya! Piyapi'sa' oshanëna' inquitacaso marë' chiminin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparín. Nani ma'sha ya'huëtërin, ya'ipi hua'anëntarin. Ya'ipi nitotërin. Napoaton ya'ipinpoa' natëahua'. 'Yosparinquën, Siniro,' itahua'," tosapi.

¹³ Ina quëran ya'ipi Yosëri nininsopita napopianachin chinotapi, natanahuë. Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, chiminpisopita, marëquë ya'huërinso'pita, ya'ipiya Yosë chinotapi.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Hua'anëntarinpöa' ni'ton,
 ‘Yospärinquën' itahua'. Inasáchin natëahua'. Noya noya ni'ton,
 chinotahua'. Ya'ipiya nanitaparin. Carniroa'huanta' inapochachin
 chinotahua'. Ipöa quëra huarë' ina natëahua’,” tosapí.

¹⁴—Naporinchi paya. Tëhuëñchachin inasáchin natëahua', topi catapini
 ma'sharo'sa pochin nininsopitanta'. Ansiano'santa' isonahuatona', chinotapi.

To'ni i'shorinso'

6 ¹Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahüë. Quirica so'nanpinan
 nininso' quënantarahüë, canchisë to'niquë achinpitërinso'. Naporo'
 Carniroa'huari ya'nan achinpitërinso' i'shotërin. I'shotohuachina, a'na ma'sha
 pochin nininso' chiniquën nonin, huira pochin natanahuë.

—¡Huëquë huachi! itërin.

²Itohuachina, cahuario ya'norin, ni'nahuë, huiríchin nininso'. Ina aipi
 quëmapi huënsëarin. Pë'chinan quëparin. Piyapi'sa' yaminsërin ni'ton, hua'an
 pochin yancotëtaton, pa'sarin minsëcaso marë'.

³Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina,
 a'na ma'sha pochin nininsoarinta' përantarin.

—¡Huëquë huachi! itërin. ⁴Itohuachina, nisha cahuario ya'norin, quëhua-
 shin nininso'. Ina aipi a'na quëmapinta' huënsëarin. Panca sahuëni së'quëarin.
 Chiniquën nanan ya'huëtërin quira nicacaso marë'. Ina nohuanton,
 isoro'paquë na'a piyapi'sa' niahuëatona', nitëparapi. Nisha nisha parti quira
 nisapi. Co huachi noya ya'huapihuë'.

⁵Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina,
 a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin.

—¡Huëquë huachi! itohuachina, yara cahuario ya'norin, ni'nahuë. Quëmapi
 ina aipi huënsërinso' paransa së'quërin cosharo' pë'tënacaso marë'. ⁶Naporo'
 catapini ma'sharo'sa' huancánachin, noninso' natanahuë:

—Ya'ipi cosharo' na'con pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë'
 sacatopirinahuë', a'na quiroichin trico pa'anapi. Inapochachin a'na
 cosharonta' pahuanarin. Sipataso' trico pochin niponahuë', co ina
 pochin pa'topirinhuë', inanta' pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë'
 sacatopirinahuë', cara quiroichin pa'anapi. Toma', huino, inapitanta' pahua-
 narin. Ni'cona chiniatama', tënin.

⁷Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. Nani catapini
 i'shotërin. Ina i'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin,
 ya'natomarinso'.

⁸—¡Huëquë huachi! itohuachina, a'na cahuarionta' ya'noantarin, sha'pí-
 chin nininso'. Quëmapi ina aipi huënsërinso', Chimirin itopi. Ina nohuanton,
 na'a piyapi'sa' chiminapi. Notohuaro' chiminatona', chimipiro'sa' ya'huëpique
 pa'sapi. A'naquën niahuëatona', nitëparapi. A'naquën tanari tëpaarin. Napo-
 rahuaton, chiniquën caniori masarin ni'ton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Tanan
 ni'nirö'sarinta' tëparapi. Inapoatona', patoma patoma pochin piyapi'sa' chimi-
 napi. Cacharonquë un cuarto itopi.

⁹Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahua-
 china, artaro Yosë chinotacaso marë' acorinso' inápaquë ni'nahuë. Inaanaquë
 na'a imapisopita chiminpisopita quënanahuë. Nanpipona', nóya imapi. Co

tè'huatonaraihuè', Yosè nanamèn a'chinpi. Ina marè' tèpapi. ¹⁰Tèpahuachinara, hua'yanèna' inápaquè ya'huècontarahuatona', Yosè nontápi.

—Quèma Siniro chini chiníquèn nanantèran. Noyasáchin nicaton, no'tè-quèn nonan. ¿Onporo huarèta' oshahuano'sa' ana'intaran? Tèparinacoiso marè' no'tèquèn ana'intacaso' ya'huèrin, tosapì.

¹¹Napotohuachinara, Yosèri itèrin:

—Ninataco'. Oshaquèran ana'intarahuè. Co tahuèri naniyatèrarinhuè'. A'napita imarinacosopita ipora huanta' pènèntapi. A'naquèn tèpaantahuachina', isèquè chachin huèantapi anta'. Naporo huarè' tèparinènquèmasopita no'tèquèn ana'intarahuè, itèrin. Itahuaton, huiríchin a'mocaiso' quètèrin. Noyápiachin cancantopi ni'ton, huiríchin a'motèrin.

¹²Ina quèran a'na to'niquè achinpitèrinso' i'shotaantarín. Inarè' nani saotaro' i'shorin. Inapotohuachina, panca ocóhua pa'sarin. Pi'i tashiaton yaráchin nísarin. Yoquinta' co huachi a'pianinhuè'. Nincoan huè'saponahuè', quèhuashin huènai pochin nísarin. ¹³Naporahuaton, tayloraro'santa' anotapi. Iquira nara nitèrinso' canora niponahuè', panca ihuan pa'pachina, notohuaro shitatèrinso pochin nisapi. ¹⁴Pi'iro'tènta' capa nísarin. Quirica so'nanèso pochin co huachi ya'noarinhuè'. Naporahuaton, motopiro'sa', so'tono'sa', inapitanta' nacon nacontatona', itopa itopa nichihuincapi. ¹⁵Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ta'arapi. Copiroro'sa', hua'ano'sa', sontaro hua'ano'sa', ma'huano'sa', chiníquèno'sa', inapita Yosè tè'huatatona', ta'arapi. Motopi'pa' ta'arahuatona', na'pi nanino'saquè ya'conapi na'picaíso marè'. Patrono'sa' piyapinènpitarè chachin panca na'pianaro'saquè na'pirapi. ¹⁶Ya'ipi piyapi'sa' tè'huatatona', motopi nontapirinahuè':

—Panca na'piro'sa' notarintatona', ya'copiinacoi ama Yosè quènanaincoiso marèhuè'. Inápaquè hua'anèntarin. Carniroa'huanta' chiníquèn no'huirincó. ¹⁷Nani ana'intacaso' tahuèri nanirin. Ana'intohuachincó, co insonta nanitarinhuè ina chinitacaso', tosapì.

Yosè marcanèn acotopiso'

7 ¹Ina quèran Yosè nohuanton, hua'narèso pochin niantarahuè. A'na tahuèri ma'sha onpocaso' a'notantarínco. Catapini anquèni ya'nopi, ni'nahuè. A'naso' pi'i pipirínso' parti huaniarin. A'nanta' pi'i ya'conínso' parti huaniarin. Huancanachionta' cato' ninotèrapi. Inaquèpita Yosèri acorin isoro'pa' ana'intacaiso marè'. Oshaquèran Yosè nohuanton, ana'intapi. Pi'pisha pahuanarin ni'ton, anquèniro'sari ihuan ya'copirapi ama marèquè, isoro'paquè inaquèpita ma'sha onpocaiso marèhuè'. Ama nararo'sa tèranta' oyanacaiso marèhuè' ya'copirapi. ²Ina quèran a'nanaya a'na anquèninta' ya'noantarín. Pi'i pipirínso' parti quèran huè'sahuaton, hua'na'huaya quèsarín Tata Yosè marcanèn acocaso marè'. Inaso' catapini anquèniro'sa' sha'huitèrin: ³—Ama apiramiáchin ana'intocoso'huè'. Ninataco Yosè piyapinènpita catahuai. Co Yosè marcanèn acochátèraraihuè'. Tè'yainaquè acotèra'piapoi. Nani acotohuato, ya'ipiro'pa', marè, nararo'sa', inapita ana'intoco', itiirin.

⁴Ina quèran tè'yainaquè Yosè marcanèn acotèra'piapi a'napitari nohuita-caiso marè'. Notohuaro' acotè'yatèra'piapi. Pichirahuaton:

—Pasa catapini shonca catapini huaranca acotèrai, ténin, natanahuè. Ya'ipi Israiro huèntono'saquè napotèrin. ⁵⁻⁸Shonca cato' huèntono'sa' ya'huèrin,

israiro'sa' itopiso'. Nisha nisha nininsopita ya'huëpi: Cota, Nopino, Caro, Asiri, Nipitari, Manasisi, Simion, Nihui, Isacaro, Saporono, Così, Mincamin, inanapo huëntono'sa' ya'huërin ni'ton, shonca cato huaranca, shonca cato huaranca acotë'yatëra'piapi.

Huiríchin a'mopiso'

⁹Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' Yosë'pa' quënanahuë. Co pichicasohuë'. Nisha nisha piyapi'sa' Yosë hua'anëntacaso' shiranën notënanquë huaniapi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Nisha nisha parti quëran huëcatona', Carniroa'hua yamotatona', notërapí. Inapitaso' huiríchin a'mopi. Mërëmë pochin nininso' sël'quërahuatona', Yosë chinotapi.

¹⁰ “Tata Yosëichin nicha'ërinpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'.

Carniroa'hua anoyacantërinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi chiníquën nonatona'.

¹¹Inaquë Yosë chachin hua'anëntacaso' shiranënquë huënsëarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Ina tahuirinquë notohuaro' anquëniro'sa' huaniapi. Chinotopiso' natanahuatona', inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi:

¹² “Tëhuëenchachin Sinioro, piyapi'sa' nicha'ëran. ¡Ma noyanquëncha

quëmaso paya! Ya'ipiya chinochinënquën. Ya'ipi nitotëran.

Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya nanitaparan ni'ton,

ya'ipi natëinënquën. ‘Yosparinquën,’ ichinënquën. Na'con

natëmiatarainquën. Co onporonta' a'poarainquënhuë'. Amen,” itapi.

¹³Ina quëran a'na ansiano nataninco.

—¿Ma piyapi'sata' isopita, huiríchin a'mopiso'? ¿Intohua quërantá huëntapi? ¿Nitotëran ti? itërinco.

¹⁴—Co caso' nitotërahuë'. Quëma nitotëranso'. Sha'huitoco canta' nitochi, itohuatëra, sha'huitërinco:

—Isopitaso' chiníquën parisitaponaraihuë', co Yosë a'popihuë'. Carniroa'huari huënaïnën quëran anoyacantërin ni'ton, huiríchin a'mopi.

¹⁵Napoaton Yosë ya'huërinquë huëntapi. Tahuërirë chachin tashirë chachin ina chinotapi. Yosëri ichiya'huëaton, ni'sarin. ¹⁶Co huachi tanaponahuë', co yamoroponahuë'. Co pi'iri picahuachin, parisitaponahuë'. Noya ya'huëintarapi. ¹⁷Ni'co'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'paiarin. Quëchitërahuaton, noya ii' a'notërin o'caiso marë'. Inapochachin Carniroa'huari imapisopita a'paiarin. Yosë'pa' noya noya nanpiapi. Yosëri chachin na'nëi' amitarin ni'ton, co huachi sëtaponahuë', itërinco.

Sënan oro quëran nininso'

8 ¹Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarinco, ni'nahuë. Ipora huantá Carniroa'hua quirica sël'quëarin. Nani saota to'niquë achinpitërinso' i'shotërin. A'naíchin pahuanarin i'shocaso'. Naporo' a'naíchin nininso' i'shotarin. I'shotohuachina, ya'ipiya copica topi. Miria ora pochin co manta' nonpihuë'. ²Ina quëran canchisë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë notënanquë huanirapi. Inaquë huanihuachinara, a'naya a'naya tronpita quëtopi pihuicaíso marë'.

3-4 Co'huara pihuiyatërasoihuë', a'na anquëninta' huëcaton, Yosë chinotopiqué artaroa'huaya notënanquë huaniconin. A'pëtinan oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë na'a yonarin pochin pimóchin nininso' acorin panca tomontacaso marë'. Yosë ya'huërinquë chachin tomontarin. Tomontërinso pochin Yosë imapisopitanta' ina nontápi. "Ma noyanquëncha quëmaso paya. Nani tahuëri catahuacoí, Sinioro," itohuachinara, noya natanin. 5 Ina quëran anquëni Yosë artaronëinquë ya'caritahuaton, na'a pënaya' manin. A'pëtinanquë acorahuaton, isoro'paquë tē'yatërin. Tē'yatohuachina, a'na-roáchin huira pochin natanahuë. Chiníquën tēnëntërin. O'corinta' huënsha huënsha'tarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nin. (Nani huachi Yosëri ana'intarin, tēnahuë.)

Tronpita pihuipiso'

6 Naporo' canchisë anquëniro'sa' tronpita yapihuirapi. Co napopianachin pihuiapihuë'. A'naya a'naya pihuirapi.

7 Ya'nan pihuirinso' irinpachina, Yosë nohuanton, ocai', pën, inapita inápa quëran anotarin. Huënairë chachin anotarin. Pancana huiquitarin. Patoma pochin huiquitarin. [Cacharonquë un tercero, topiso'.] Nararo'sa', panpatëro' inapitanta napochachin huiquitarin.

8 Ina quëran a'na anquëninta' tronpita pihuiantarin. Pihuiantahuachina, panca motopí pochin nininso' ni'nahuë. Pën pochin orotërimarin. Yosë nohuanton, marëquë anotërin. Inaquë anotohuachina, patoma pochin marë huënai taranin. 9 Patoma pochin ma'sharo'sa' inaquë ya'huërinso' chiminpi huachi. Panca nancharo'santa' patoma pochin ta'huantopí.

10 Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, panca tayora anotarin, panca orotërinso'. Anotohuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin iiro'sa' tapiarin. 11 Ina tayloraso' Main itopí. Tëquëin, i'shaa'huaro'sa', inapita patoma pochin main nizarin. Máin ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' ina o'otona', chiminapi.

12 Nani cara anquëni pihuirin. A'nanta' pihuiantahuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin pi'i tapiarin. Yoqui, tayloraro'sa', inapitanta' patoma pochin tapiapi. Napoaton tahuëri nipachina, co huachi pi'i noya a'pianinhuë'. Tashinta' yoqui, tayloraro'sa', inapita co huachi noya a'pianpihuë'.

13 Ina quëran panca onian quënanahuë. Inápaquë a'ninquëchin yanponarin. Piyapi pochin noninso' natanahuë.

—¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosë a'popi ni'ton, piyapi'sa' chiníquën parisitapona'. A'napita anquëniro'sa' pihuiantahuachina, isoro'paquë ya'huë-pisopita aquë aquëtë' parisitapona', tēnin.

9 1 Ina piquëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, tayora anotërinso pochin a'nanta' o'marin. Yosë nohuanton, chiníquën nanan ya'huëtërin sopairo'sa' oncorapirinso' parti i'soatacaso marë'. Nanin acoporo' pa'ninso' i'soatarin. 2 I'soatohuachina, acopo quëran conai' pipiari. Yaráchin tomontarin. Panca pën quëran tomontërinso pochin pipiton, pi'i ya'copiari. Ya'ipi parti tashiarin. 3 Naporahuaton, conai quëran notohuaro' sopairo'sa' pipiapi. Panca sëquërë pochin ya'norahuatona', pipiapi. Pa'pi tē'huatoro'. Sëquërë pochin niponaraihuë', yonpinca pochin huitapi. 4 "Ama panpatëro', nara mono', nitërinso' inapita pē'yacosohuë'. Piyapi'sa' co Yosë marcanën

tè'yainquë ya'huëtoh uac hinarahuë', inapita aparisitoco', itërin. ⁵Co tëpaponaraihuë', a'natërâpo yoqui pochîn aparisitâpi. Yonpincari huinînsô pochîn nîponahuë', co sanoaponhuë'. Pa'pî iquîn natanaponaraihuë', co chîminaponahuë'. ⁶Na'con parisitatonâ: "Chîmîîn nîpachîn," tosapîrinahuë', co chîminaponahuë'. Chîminacaiso' nohuantopîrinahuë', co nanîtapîhuë'.

⁷Panca sêquërë pochîn ya'notona', chînîquën pa'sâpi. Cahuarîoro'sa' quîra nîcacaiso marë' tapâpîso pochîn pa'sâpi. Yancotë pochîn oro quëran nînînsô' yancopî. Naporahuaton, pîyâpî pochîn nî'topî. ⁸Aîhuan nî'ton, sanâpî pochîn aîntâpî. Pa'pîni' pochîn natëtôpî. ⁹Sha'huëtëonta' tachîton. Hua'na pochîn nî'ton, co ohuanchînâchînhuë'. Pa'pachînara, anpîantëna quëran chînîquën tënëntërapî. Quîra toronano'sa' cahuarîoro'sarî ohuararînsô pochîn tënëntâpî. ¹⁰Naporahuaton, yonpîncâ pochîn huî'notopî. Iquîn huitatona', a'natërâpo yoqui pochîn aparisitâpî. ¹¹Hua'anën ya'huëtërin anta'. Inarî camâîrînsô', sopâîro'sa' oncorâpîrînsô' partî quëran huë'nîn. Cotîo nananquë Apatono îtopîso'. Cricô nananquë Aporîono îtopî. Tîquitona'pî tapon naporîn.

¹²Na'con parisitacaiso' nînoton, nânî a'notërinco. Ina nî'pîrahue', na'con na'con parisitacaso' ya'huapon. Catoro' aparisitacaso' pahuanarîn nîca'huaso'.

¹³Yosë nohuanton, nânî a'natërâpo anquëniro'sa' tronpîta pîhuîpî co noyahuë' nîpîsopîta ana'întacaiso marë'. Ina quëran a'na anquënînta' pîhuîan-tahuachîna, înapaquë nontërinso' natanahuë. Artaroa'huaya pomonënpîta huâncana quëran nontaton, pîhuîtona'pî îtapon: ¹⁴"Catâpîni anquëniro'sa' î'quîrîtëquë pa'îna' pîyâpî'sa' aparisitacaiso marë'. Panca î' yonsanquë nânî nînarâpîso', Îyopîratîsîî' îtopîquë," itërin.

¹⁵Îtohuachîna, anquëniro'sa' a'parîn pîyâpî'sa' ana'întacaiso marë'. Îracâ înaquë acopîrînhuë'. Nânî ora nanîrîn nî'ton, a'parîn huachî patoma pochîn pîyâpî'sa' tēpacaiso marë'. ¹⁶Ina quëran hua'huayâtërahue' sontaro'sa' huë'sâpi, nî'nahue'. Cahuarîoro'sa' aîpî huënsëriâpî. "Cato pasâ michon huë'sâpi," tënîn, natanahuë.

¹⁷Hua'narëso pochîn a'nînquëchîn quënanahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' quënantarahue'. Hua'na coton sontaro'sa' a'mopîso pochîn a'mopî. Pënsha pochîn huënarâchîn nîpî. A'naquën canînchîn. A'nanta' sha'pîchîn. Cahuarîoro'santa' nîsha ya'nopî. Pa'pîni' pochîn mototopî. Nanamën quëran pën, conâî', sha'pî mo'shî', înapîta pîpîâpî. ¹⁸Cahuarîoro'sa' nanamëna quëran înapîta pîpîrahuatona', patoma pochîn pîyâpî'sa' tēparâpî. Notohuaro' chîmînapî. ¹⁹Nanamëna quëran tēparâpî. Huînamëna quëraonta' ya'huan pochîn quëtëtatona', tēparâpî.

²⁰Na'a pîyâpî'sa' chîmînpîrînahue', co naporo tēranta' a'napîtasô' yonquîâpîhuë'. Nî'saponaraihuë', înachachîn co noyahuë' cancantâpî. Aquëtë chachîn sopâîro'sa' chînotâpî. Nîsha nîsha mamanshî moshâpî. Oro quëran, prata quëran, hua'na quëran, na'pî quëran, nara quëran, îna quëran-pîta nîpîso'. Co înapîtasô' quënantopîhuë', co natantopîhuë', co îratopîhuë'. Co nanpîpîrînahue', mosharâpî. ²¹Pa'pî co noyahuë' cancantatona', tēpatâpî, pënnotâpî, monshîhuanâpî, ma'sha îhuatâpî. Yosëri ana'întërinso' nî'sâponaraihuë', co naporo tēranta' nohuantâpîhuë' oshanëna' a'pocaisô'.

Quîrica'huaya oporînînsô'

10 ¹Ina quëran hua'narëso pochîn a'na anquënînta' nîantarahuë, chînîquën nanantërinso'. Chîtoro' huancana înapâ quëran o'mararîn.

Motën yahua'tani tahuitërin. Ya'pirin pi'i pochin a'pinin. Tonainta' pën pochin ya'noarin. ²Quirica'huaya sê'quërin. So'nanpinan nipirinhue', nani oporinso' sê'quërin. O'marahuatón, inchinan nantën quëran marëquë i'naitarin. Ahuënan nantën quëran isoro'paquë i'narin. Panca masho ni'ton, naporin. ³Chiniquënananantaton, chiniquënanonsarin. Pa'pini' përarinso pochin natanahuë. Përapachina, inápa quëran canchisë huira pochin ninin-sopitari a'panipi. ⁴Nonpachinara, natanato quiricaquë yaninshitolpirahuë', inápa quëran a'na sha'huitërinco: “Ama naporinso' ninshitëquësohuë'. Co a'napita sha'huitacasol' ya'huërinhuë',” itërinco.

⁵Naporo' panca anquëni marëquë, no'paquë inaquëpita i'narinso' inchinan tanpaquënanquiontarin. ⁶“Yosë ni'sárinco ni'ton, co nonpinahuë'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huaton, co onporonta' ayaponhuë'. Isoro'pa', marë, pi'iro'të', ya'ipi ya'huërinso'pita inari ninin. Tëhuëinchachin co huachi hua'qui quëranhuë' ana'intomiatarin. ⁷A'naíchin anquëni pahuanarin tronpita pihuicasol'. Ina pihuiantahuachina, oshahuano'sa' ana'intahuaton, ya'ipiya Yosëri hua'anëntarin. Piyapi'sa' inahuara co nitotopihuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, pënëntona'piro'sa' ninopirinhue', ipora huarë' nanirín. Inimiconënpita ana'intahuaton, hua'anëntarin,” ténin panca anquëni.

⁸Ipora huanta' a'na nantën quëran marëquë i'naitarin. A'na quëraonta' no'paquë i'narin. Ina quëran inápa quëran nontërinco'sol' itantarinco:

—Paaton, quirica'huaya sê'quërinso' ma'paquë', ⁹itohuachincora, pa'sahuato,

—Quirica'huaya quëtoco, itërahuë.

—Noyahua'. Macaton, ca'quë'. Ninoi pochin cashin ca'saran. Napoaponahuë', nani ni'ipatan, main nisarín, itërinco.

¹⁰Quirica'huaya masahuato, ca'nahuë. Ninoi pochin cashin ca'pirahuë'. Nani ni'ipatëra, main natanahuë. ¹¹Ina quëran sha'huitërinaco:

—Na'a piyapi'sa' pënëntaquë'. A'na tahuëri ma'sona onpocaiso' Yosë anitotarinquë. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, copirnoros'sa', inapita ma'sona onpocaiso' Yosë ninoton, anitotarinquëninshitamaso marë', itërinaco.

Catoya'pi Yosëri a'parinso'

11 ¹Ina quëran mitro pochin nininso' quëtërinaco a'nica'huaso marë'. —Yosë chinotopiso pëi' a'niconquë'. Artaronta' a'niquë'. Nani a'nihuatan, piyapi'santa' Yosë chinotopisopita onposona ya'huëpiso' nitotacaso marë' pichiquë'. ²I'iratëso nipirinhue', ama a'niquësohuë'. Inaquë nisha piyapi'sa' ya'conapi. Co Yosë imaponaraihuë', inaquë ya'conahuatona', tapirapi. Yosë ninanonëonta' tapirapi. Cara pi'ipi miria pochin napotapi. ³Naporo tahuëri'sa' cato' quëmapi a'pararahue' pënëntacaiso marë'. Yaa'pahuato, chiniquënanan quëtarahuë' no'tëquënan sha'huicaíso marë'. Piyapi'sa' na'con oshahuanpi ni'ton, cato' quëmapi sëtapi. Sëtatona' sa'catën nininso' a'mosapi piyapi'sa' oshanëna' ayonquicaíso marë'. Cara pi'ipi miria pënëntapi, itërinco Yosë.

⁴Catoya'piso' nóya pënëntapona', Yosëri chachin a'parinso'. Panca nanparinos'sa' orotërinso pochin nicatona', Yosë nanamën anitotapona'. Oripo nara pochin nipi anta', Yosë notënanquë ya'huërinso'. ⁵Yosë nohuanton, sacai'

nininsopita nanitapapi. A'napitari yatëpahuachina', nanamëna quëran pën pipiarin. Pipihuachina, yatëpapisopita huëyarapi. Huëyarahuatona', chiminapi. Ina pochin Yosëri catahuarin ni'ton, minsëapi. ⁶ Iráca pënëntona'piro'sa' nani ma'sha nipi piyapi'sa' ayonquicaiso marë'. Inapochachin catoya'pi Yosëri a'parinso', nani ma'sha nanitapaapi. Yosë nontahuachina', co o'nanaponhuë'. Inapotatona', pënëntápona'. Tëquëionta' nontahuachina', huënai' taranapon. Ina quëran Yosë nohuanton, nisha nisha canioro'sa' acorapi Yosë yonquicaiso marë'. ⁷ Nani ya'ipi noyá pënëntohuachina', co huachi aquëtë' pënëntacaso' ya'huaponhuë'. Naporo' ma'sha pa'pi të'huatoro nininso' ya'noarin. Acoporo' quëran huë'sarin. Huë'sahuaton, cato ya'pi ahüëquiarin. Ina quëran minsërahuaton, tëpararin. ⁸ Quirosarinquë chachin tëpararin. Inaquë iráca Quisomonta' tëpapi. Inaquë ya'huëpisopita pa'pi co noyahuë' cancantopi. Sotomaquë, Iquipitoquë inaquëpita ya'huëpisopita pochin cancantatona', oshahuanacaisoáchin yonquipi. Catoya'pi tëpahuachina', cachiquë të'ya-tapi. Co pa'pitapihuë'. ⁹ Cara tahuëri miria pochin nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita inapitari ni'sapi. Nicaponaraihuë', co nohuantapihuë' pa'pitacaiso'. ¹⁰ Tëpapi ni'ton, capa cancantatona', pita nisapi. Ma'shanënanta' topinan a'naya a'naya niquëtapi. "Hua'qui' pënënatonpoa', apininpoa' nipirinhüë', iporaso' nani chiminpi," ta'tona', capa cancantapi. ¹¹ Cara tahuëri miria napoápirinahuë', a'nanaya Yosë nohuanton, nanpiantarahuatona', huanintarapi. Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'pi të'huatapi. ¹² Naporo' inápa quëran nontërinso' natanapi.

—¡Isëquë huëntaco hua chi! itarin. Napotohuachina, inimiconënpi-tari nicasoi', catoya'piso' inápaquë paantapi. Chitororë chachin paantapi. ¹³ Naporo chachin panca ocohua pa'sarin. Pa'pachina, notohuaro' pëiro'sa' ohuatarin. Canchisë huaranca piyapi'sa' chiminapi huachi. A'napitaso' pa'pi të'huatapi. "Yosë nohuanton, naporin. ¡Ma'pitacha nanitaparin paya!" tosapi.

¹⁴ Nani catoro' parisitapiso' ni'nahuë. Shiarahuaton, a'nanta' a'notantarinco. Hua'narëso pochin ni'nahuëso' sha'huichinquëma'.

Ya'natontarinso' pihuirinso'

¹⁵ Ina quëran ya'natontarinso' anquëninta', pihuiantararin. Pihuihuachina, inápaquë chiníquën nonsapi, natanahuë.

"Íráca quëra huarë' na'a copirnoros'a' ya'huëpirinahuë', iporaso' Yosëri ya'ipiya hua'anëntarin. Quisocristorë chachin hua'anëntomiatarin.

Co onporonta' pipiapihuë'," tosapi.

¹⁶⁻¹⁷ Cato shonca catapini ansiano'santa' Yosë'pa' ya'huëpiso' isonahuatona', Yosë chinotapi:

"Yosparinquën, Sinioro. Quëmasáchin ya'ipi nanitaparan. Iráca quëran huarë' ya'huaton, ipora huanta' nanpiaran. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntaran.

¹⁸ Nisha nisha piyapi'sa' no'huirinënquënsopita ana'intaran. Ya'ipi chiminpisopitanta' no'tëquën ana'intaran. Imarinënquënsopitaso nipirinhüë', acanaaran. Inso tëranta' natëhuachinquën, inápaquë quëpaaran. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita imapachinënquën, acanaaran. A'napitaso nipirinhüë' piyapi'sa' aparisitatona tëpapi ni'ton, chiníquën ana'intaran," itapi.

¹⁹Ina quëran hua'narëso pochin nicasoco, Yosë pëinën inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin ni'nahuë. Iráca chinotopiso pëi acohuaana Yosë caposonën ya'huërin. Ina pochin nininso' inápaquë ni'nahuë. Nicasoco, o'co-ritërin, tënëntërin, huiratërin, ocohua pa'nin, ocai' anotërin, naporin. Yosë chiníquën nanantërin ni'ton, naporin.

Panca ya'huan pochin ya'norinso'

12 ¹Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahué ayon-quinpoaso marë'. A'na sanapi inápaquë quënanahuë. A'morinso' huënaráchin huënaráchin. Pi'i pochin a'pinin. Nantëanaquë yoqui ya'huërin. Shonca cato' tayloraro'sari yancotë pochin motën tahuitërin. ²Inaso' cayoron. Nani yahuaiarin ni'ton, chiníquën iquitaton, parisitárin. ³Ina quëran a'na ma'sha inápaquë ya'norin, niantarahué. Panca ya'huan pochin niponahuë', ina quëran panca panca ninin. Quëhuashin nisahuaton, canchisé motën ya'huëtërin, shonca pomohuanin. A'naya a'naya motënuquë hua'an pochin yancotë yancorin. ⁴Huinamën quëran inápaquë huihuicontahua-china, tayloraro'sa' a'tëntontarahuatón, isoro'paquë tē'yatimarin. Patoma pochin tē'yatimarin. Ina quëran hua'narëso pochin quënantarahué. Panca ya'huan pochin nininso' pa'nin. Sanapi notënanquë huaniarin. "Huaihua-chin, hua'huin matahuato, ca'sarahué," ta'ton, ninararin. ⁵Ninaso', huairin. Quëmapia'huaya huairin. Inaso' chini chiníquën nanantaton, a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntapon. No'tëquën ana'intapon ni'ton, ya'huani yatë-parin. Ina marë' ninarápirinhuë'. Nani nasitohuachina, Yosëri nicha'ërin. Ya'huërinquë chachin quëpantarin ichihua'anëntacaso marë'. ⁶A'shinso nipirinhue', co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'arin. Inaquë Yosëri nani tapatërin ya'huëcaso marë'. Cara pi'ipi miria pochin inaquë ya'huarin ni'ton, cosharo' quëtapi.

⁷Ina quëran hua'narëso pochin niantarahué. Inápaquë quira nisapi. Anquëni hua'an Miquiri itopiso' anquëninënpita camairin panca ya'huan pochin nininso' minsëcaiso marë'. Inanta' anquëniro'sa' camairinsopitarë chachin ahuëtopirinhue', ⁸co nanitopihuë' minsëcaiso'. Miquiri anquëninënpitari minsërahuatona', isoro'paquë a'paimapi. ⁹Inapotatona', panca ya'huan pochin nininso' inápa quëran tē'yatopi. Inaso' sopai chachin, Satanasë itopiso'. Ya'ipi piyapi'sa' yanonpintërin. Ina minsërahuatona', anquëninënpitarë chachin isoro'paquë tē'yatopi.

¹⁰Ina quëran inápaquë chiníquën noninso' natanahuë.

"Tëhuëchachin sopai yaminsëpirinpoahuë', Yosë nicha'ërinpoa'. Quisocristorë chachin hua'anëntarinpoo'. Sopairi Yosë nontaton, na'con sha'huirapirinpoo'. 'Oshahuanpi,' itëra'piarinpoa'. Tahuërirë chachin tashirë chachin sha'huirapiápirinpoahuë', nani Yosëri minsërin.

¹¹Carniroa'hua chiminaton, huënnainën quëran anoyacancantërinpoa' ni'ton, sopai minsërehua'. Nanamën sha'huitatëhua', minsërehua'. Yatëpapiirinënpohuënta', co a'porëhuahuë', tosapí.

¹²Napoaton inápaquë ya'huëpisopita noya cancanchina'. Ya'ipiro'paquë, marëquë, inaquëpita ya'huëpisopitaso nipirinhue', parisitapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Sopai pa'sárin minsëcaso marë'.

'Co hua'quiya quëranhuë' Yosë ana'intarinco,' ta'ton, chiniquën no'huitërin. No'huitaton, piyapi'sa' yaminsërin."

¹³Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Ya'huan pochin nininso' nani isoro'paquë të'yatopi. Të'yatohuachina, sanapi huairinso' aparisitapirinhuë', ¹⁴Yosëri catahuarin cha'ëcaso marë'. Panca onian pochin anpiantëhuanaton, ta'arin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sahuaton, cara pi'ipi miria pochin inaquë na'piarin. Yosë nohuanton, ma'sha ya'huërin capacaso'. ¹⁵Chiniquën no'huiton, ya'huani yamapirinhuë'. Nanamën quëran panca ii' pipirin. Tëquëin pochin pipirin sanapi quëpacaso marë'. ¹⁶Ii' të'yatopirinhuë', no'pa' huëncharohuachina, ya'ipiya yanquirin. Co chimiitërinhuë'. ¹⁷Napoaton sopairi chiniquën no 'hu irin. No'huiton, pa'nin a'napita hua'huinpita ahuëapon. Yosë natëpisopita tēpacaso marë' pa'nin. Quisoso imasapi ni'ton, aparisitarin. ¹⁸Ina yonquiaton, marë yonsanquë huaniarin.

Ma'sha marë quëran pipirinsö'

13 ¹Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' marë quëran pipiarin. Canchisë motohuan nisa-huaton, shonca pomonën ya'huëtërin. A'naya a'naya pomonënuë yancotë' ya'huëtërin. Hua'an pochin chiniquën nanantërin ni'ton, naporin. Motënaquë nininënpita nani ninshitërin, Yosë pinorinsö'. "Yosë quëran chini chiniquën nanantërahuë," ta'ton, ninshitërin. ²Yarani pochin niponahuë', tocani pochin nantëtërin. Nanamënsö' pa'pini pochin nanantërin. Panca ya'huani chachin chiniquën nanan quëtapon ni'ton, chiniquën nanantaton, copirno ya'conapon. ³A'na motën ahuëtöhuachina', chiminatë pochin niponahuë', noyatantarin. Noyatohuachin, ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapi. Pa'yatatonä', imasapi. ⁴Panca ya'huani chinotona', acorinsonta' chinotapi. Notohuaro' piyapi'sa' ina yonquiatona', natëapi: "Ma noyacha inaso paya. Chini chiniquën nanantarin. ¿Incarita' nanitërin ina minsëcaso'?" tosapi.

⁵Sopai nohuanton, ma'sha marë quëran pipirinsö' na'con Yosë pino-sarin. "Yosë quëran chini chiniquën nanantërahuë. Co ina chinotacaso' ya'huërinhuë'," tosarín. Sopairi catahuarin ni'ton, copirno ya'conarin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipi copirnorosä' camaiarin. Cara pi'ipi miria ya'ipiya hua'anëntarin. ⁶Na'con Yosë pinosarin. "Caso' Yosëco," toconapon. Yosë ya'huërinsonä' nocabarin. Inaquë ya'huërinsoipitanta' pino-sarin. ⁷Yosë imapisopita co quë'yarinhüë'. Sopai nohuanton, aparisitarin. Quira nisahuaton, canatarin. Notohuaro' piyapi'sa' nisha nisha parti ya'huë-pisopita hua'anëntarin. Nisha nisha nananquë nonpisopita hua'anëntarin. ⁸Hua'huayätërahuë' piyapi'sari natëapi. Carniroa'hua imapisopitaichin co ina chinotapihuë'. Inaso' a'na quirica ya'huëtërin. Nanpirin quirica itopiso'. Inaquë nininënpita nani ninshitërin. Isoro'pa' ninin quëran huarë' imapisopita ninoton, inaquë ninshitërin. "Canpoa marë' Carniroa'hua chiminin," ta'tona', ina imasapi. A'napitaso nipirinhüë' co nanpirin quiricaquë nininënpita ya'huërinhuë' ni'ton, ma'sha marë quëran pipirinsö' chinotapi.

⁹Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'.

¹⁰"Mapachinënuëma', parisitacaso' ya'huërin. Sahuëniquë yatëpahuachinënuëma', ahuantacaso' ya'huërin. Ina yonquiatoma', chiniquën cancantoco'. 'Yosë catahuarinpoa', ta'toma', imamiatoco'."

Ma'sha no'pa quëran pipirinsó'

¹¹Ina quëran hua'narëso pochin niantarahué. A'na ma'shanta' no'pa quëran pipiarinsó' ni'nahué. Carniroa'hua pochin cato' pomona'huaya ya'hué-tërin. Noya ya'noaponahué', panca ya'huan pochin chiníquën nonsarin. ¹²Inanta' chiníquën nanantapon. Chiníquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' camaiarin ma'sha maré quëran pipirinsó' chinotacaiso maré'. Inaso' motën ahuétohuachinara, chiminaté pochin niponahué', noyatantarinsó' ni'ton, piyapi'sari chinotapi. ¹³Ma'sha no'pa quëran pipirinsonta' nani ma'sha nani-taparin piyapi'sa' nonpintacaso maré'. Ina nohuanton, pën inápa quëran anotarín. Piyapi'sa' ni'tërantapaquë napoarin. ¹⁴Nisha nisha acoarin, sacai' nininsó'. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsó' ni'tonënnquë naporin. Piyapi'sari ni'pachina': "Tëhuëñchachin inaso' Yosë," tosapí. Notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Ina quëran itapon: "Panca mamanshi niahua'. Sahuëñiquë ahuëatona' shitëpapiirinahué', noyataantarinsó' nonanatëhua' chinotahua'," itohuachina', nisapi. ¹⁵Ina quëran aquëtë chachin piyapi'sa' nonpintarin. Ina nohuanton, mamanshi nanpirinsó pochin ya'noarin. Noninsó pochin natanapi. "Insosona co moshahuachincohué' tëpaco'," tosarín. ¹⁶Ina quëran camaiantarin. "Marca niacotacaso' ya'huërin. Të'yamaquëhué nipon, inchinan imiramaquëhué nipon niacotoco'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', patrono'sa' piyapínënpitaré chachin, ya'ipiya niacotacaso' ya'huërin. Co a'naya tëranta' pahuantacaso' ya'huërinhué'," tosarín. ¹⁷Co marca niacotohuachinahué', co huachi nanitapihué' ma'sha pa'anatona' canacaisó'. Co pa'anacaiso tëranta' nanitapihué'. Ma'sha maré quëran pipirinsó' marcanën niacotëra'piapona'. A'naquën nininën chachin niacotapi. A'n aquënsó nipirinhué' nomironën niacotapi. ¹⁸No'tëquën yonquiamaquë huaré' nomironën nitotarama'. "Piyapi niponahué', inasáchin natërëhua'," ta'tona', saota pasa saota shonca saota niacotapi.

Pasa catapini shonca catapini huaranca cantapiso'

14 ¹Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, Carniroa'hua quënan-tarahué. Sion motopiquë huaniarin. Inaré' pasa catapini shonca catapini huaranca piyapi'sa' ya'huapi, ni'nahué. Imapi ni'ton, ina nininën niacotë'yatopi. Tata Yosë nininëonta' niacotopi. ²Ina quëran inápaquë chiníquën tënëntërinso' natanahué. Panca so'pora pochin tënëntarin. Chiníquën huira pochin natanpirahué', arparo'sa' pi'niatona', naporapi. ³Nasha cantanën inápaquë cantarapi. Yosë notënanquë cantarapi. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitanta' natanapi. Pasa catapini shonca catapini huaranca imapisopita cantapiso'. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosori nicha'ërin. Oshanëna maré' chiminatón, anoyacancantërin ni'ton, inapitaráchin nanitopi ina cantacaisó'. ⁴Noyápiachin cancantapi. Co pi'pisha tëranta' monshihuana'pi pochin cancantopihué'. Yosëíchin yonquiapi. Insëquësona Carniroa'hua pa'pachin, imasapi. Isoro'paquë ya'huëpirinahué', nani Yosëri nicha'ërin. Ya'nan cayarinsó macatë' Yosë quëtërëso pochin nicatona', inasáchin chinotapi. Nani tahuëri Carniroa'huanta' chinotapi. ⁵Co pi'pisha tëranta' nonpinpihué'. Noyápiachin cancantapi.

Cara anquëniro'sa' pa'sapiso'

⁶Ina quëran a'na anquëninta' quënanahuë. Inápaquë yanponarin noya nanan sha'huicaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpi-sopita, ya'ipiya sha'huitarin.

⁷—Yosë të'huatatoma', natëco'. Ana'intacaso' tahuëri nani naniriarin ni'ton, inasáchin imaco'. Ya'ipi isoro'pa', inápaquë ya'huërinso', marë, iiro'sa', ya'i-piya ninin ni'ton, chinotoco', itarin anquëniri chiníquën nontaton.

⁸Ina quëran a'na anquëninta' paaton, sha'huirarin:

—Íráca na'a oshahuano 'sa' Papironiaquë ya'huëpi. Panca ninano' nipirinhue', Yosë nohuanton, ta'huantopi. Inapita pochin cancantopisopita ya'huantapirinhue', Yosëri ana'intarin. Pa'pi co noyahuë' yonquiatona', na'a piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, ta'huantapi. Noyá ta'huantapi, ténin.

⁹Ina piquëran a'na anquëninta' paaton, chiníquën nonsarin.

—Ama ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëcosohuë'. Ama maman-shinën moshacosohuë'. Të 'yamaquë marcanën yaacotarinquëma' hua'anëntinquëmaso marë'. Ama natëcosohuë'. Ina chinotohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. ¹⁰Chiníquën no'huitëinquëma', main huino o'shitëreso pochin ana'intarinquëma'. Parisitopiquë a'pahuachinquëma', pënuë parisitarama'. Carniroa'hua, anquëniro'sa' inapita ni'tërantapaquë no'tëquën ana'intarinquëma'. ¹¹Co onporonta' pën tacopiaponhuë'. Inaquë conainta' tomontápon. Parisitápona. Co sanoarinhuë'. Insopitasona ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëtona', mamanshinën moshahuachina', tahuërirë chachin, tashirë chachin chiníquën parisitápona'. Co marcanën niacotacaso' ya'huërinhuë', ténin. ¹²Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. Yosë nanamën natëtoma', Quisocristo imamiatoco'. Aparisitopirinhënuëmahuë', ama a'pocosohuë'.

¹³Ina quëran inápa quëran noninso' natanahuë:

—Apira sha'huichinquën ninshitëquë': Insosona Sinioro imarinso marë' chiminpachina, noya cancanchina', ténin. Ina quëran Ispirito Santo tapon:

—Tëhuëenchachin Yosë'pa' pa'pachina', chinotapi. Yosë marë' sacatopi ni'ton, inápaquë canapi huachi, ténin.

Piyapi'sa' mapiso'

¹⁴Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, chitoro' quënanahuë, huirichin nininso'. Inaquë a'naso' huënsëarin, piyapi pochin ya'norinso'. Chiníquën nanantaton, oro quëran nininso' yancorin. Imirin quëran nisha sahuëni së'quërin nitërinso' macacaso marë'. ¹⁵Naporo' anquëni Yosë pëinën quëran huë'nin. Huëcaton, sha'huitiarin:

—Nani ora nanirin, maquë huachi. Trico noya cayahuachina, a'naroáchin sahuëniquë manë'. Inapochachin iporaso' ora nanirin piyapi'sa' macacaso marë', itërin. ¹⁶Itahuachina, manin. Cayarinso' manëso pochachin manin huachi.

¹⁷Ina quëran a'na anquëni ya'huëre Yosë ya'huërin quëran pipiantarin. Inanta' nisha sahuëni ya'huëtërin, inëshin nininso'. ¹⁸A'na anquëninta' Yosë chinotopi quëran huë'nin. Inari pën ni'sarin ora nanihuachin, ana'intacaso marë'. Huëcaton, sha'huitërin:

—Nani ora nanirin isoro'pa' ana'intacaso marè'. Opa cayahuachina, manëso pochachin a'naroáchin maquë', itërin anquë'niri.

¹⁹Itohuachina, a'naroáchin co imapisopitahuë' manin ana'intacaso marè'. Yosëri chiniquën no'huiton, no'tëquën ana'intarin. ²⁰Ni'co'. Oparo'sa' mapachinara, ninano aipiran quëparapi. Inaquë panca nanpique to'poipi. Opai' pipihuachina, quëhuain ninin. Huënai pochin ya'norin. Inapochachin ana'intoahuachina, panca huënai' pa'sarin, ni'nahuë. Cara pasa quiromitro pochin pancaitërinso'. Cahuario motën ya'cari huarë' anpotarin huachi.

Canchisë anquëniro'sa' ana'intacaiso marè' acorinso'

15 ¹Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri oshahuano'sa' chiniquën ana'intarin. Ina anitotincoso marè' nani ma'sha a'notërinco. Pa'pi huëhuëpiro' ni'nahuë. Canchisë anquëni ya'huarin. A'naya a'naya Yosëri yaa'parin piyapi'sa' ana'intacaso marè'. Ina nohuanton, isoro'paquë nani ma'sha onpocaiso' ya'huapon. Inapoaton, ana'intërinso' naniarin.

²Co'huara anquëniro'sa' pa'shatërasoihuë', inápaquë panca sono' niantarahuë. Isihuico pochin niponahuë', huënaratarin. Pën pochin ya'norin. Sono yonsanquë na'a piyapi'sa' quënanahuë, ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' minsëpisopita. Isoro'paquë ya'huapona', co mamanshinën moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. Parisitaponaraihuë': "Yosëichin imarai," ta'tona', imamiatopi. Iporaso' Yosë'pa' ya'huatona', noya ya'huërapí. Arparo'sa' Yosëri quëtërin pi'niatona' cantacaiso marè'. ³Íráca Moisësë Yosëichin natëton, inimiconënpita minsërahuaton, cantarín. Inapochachin isopitanta' cantarapi. Carniroa'hua cantarinsonta' cantarapi.

"¡Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya! Ya'ipi nanitaparan.

Ma noyacha catahuanancoi paya. Chiniquën nanantaton, noya ninan. Noya hua'anëntaton, no'tëquën ana'intëran. Co onporonta' nonpinanhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' natëinënquën.

⁴Ya'ipiya Sinioro të'huachinënquën. Ya'ipiya yonqui'inënquën.

Quëmasáchin nóyanquën. A'na tahuëri no'tëquën oshahuano'sa' ana'intaran ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', chinotarinënquën," topi cantatona'.

⁵Ina quëran Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin, ni'nahuë. Acoana Yosë caposonën ya'huërinquë chachin quënanahuë.

⁶Canchisë anquëniro'sa' ina quëran pipiapi. Huiríchin huiríchin a'mopi. Të'të-tëquë oro pochin nininguë nitonpopi. Piyapi'sa' oshahuanpi ni'ton, Yosëri a'paarin nisha nisha aparisitacaiso marè'. ⁷Ina marè' canchisë minëro'sa pochin nininso' ya'huërin, oro quëran nipiso'. A'nara' ma'sha pochin nininso' minëro'sa' masahuaton, anquëniro'sa' quëtërin. "Paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. A'naya a'naya të'yanantohuatama', Yosëri chiniquën ana'intarin huachi," ta'ton, a'naya a'naya quëtërin. Yosëso' co onporonta' chimianinhuë', ni'sárinpoa'. ⁸Noya noya ni'ton, ya'ipi nanitaparin. Ina të'huatacaiso marè' conai pochin nininso' tomontarin. Ya'ipi Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' yanquëëtërin. Co insonta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Nani piyapi'sa' ana'intoahuachina, naporo huarë' noya ya'coantapi.

Minëro'saquë ya'huërinso' tē'yanantopiso'

16 ¹Naporo' chinotopiso pēi' inápaquë ya'huërinso quëran chiníquën noninso' natanahuë.

—Piyapi'sa' ya'huërinquë paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' tē'yanantoco'. Tē'yanantohuatama', parisitapi. Pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri chiníquën no'huiton, ana'intarin, itërin anquëniro'sa'.

²Ina natanahuaton, a'nara' pa'nin. Isoro'pa' nocorahuaton, minëquë ya'huërinso' tē'yanantërin. Tē'yanantohuachina, na'a piyapi'sa' panca ta'ta-rapi. Sëncopi pochin pipitëra'piapona'. Co noyatochináchinhuë' nisapi. Ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' imapisopita parisitapi. Marcanën niacotopi ni'ton, Yosë nohuanton, ta'taráchin nisapi. Mamanshinënta' moshapi ni'ton, parisitápona'. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoton, a'notërinco, ni'nahuë.

³Ina quëran a'na anquëninta' paaton, minëquë ya'huërinso' marëquë tē'yaitarin. Inaquë tē'yaitohuachina, huënai' taranarin. Chimipi huënnainën pochin anën nisarín. Napoaton ya'ipi marëquë ya'huërinso' paatapi.

⁴Ina piquëran a'na anquëninta' pa'nin. Minëquë ya'huërinso' iro'saquë tē'yaitohuachina, inapitanta' huënai' taranarin. Tëquëin, i'sharo'sa', inapita napoapi.

⁵Napohuachina, anquëni ii' a'pairinsoari Yosë nontaton tapon:

“No'tëquën Sinioro ana'intaran. Iráca quëra huarë' ya'huaton, ipora huanta' nanpiaran. Noyasáchin ninan.

⁶Na'a imarinënsopita tēpapi. Noya pënëntopirinahuë', tēpapi ni'ton, i'huërtëton, ana'intaran. Iiro'sa' huënai' atarantëran ni'ton, ina tēranta' o'ocaiso' ya'huërin. No'tëquën ana'intaran,” itërin.

⁷Artaro quëraonta' noninso' natanahuë: “Tëhuënhachin Sinioro quëmasáchin ya'ipi hua'anëntëran. Chini chiníquën nanantaton, no'tëquën nonan. No'tëquën ana'intaran,” ténin.

⁸Ina quëran a'na anquëninta' pa'nin ana'intacaso marë'. Minëquë ya'huërinso' pi'iquë tē'yanantohuachina, pi'i chini chiníquën pi'catarin. Pën pochin pi'cataton, piyapi'sa' chiníquën aparisitarin. ⁹Panca huëyaponaraihuë, co nirotapihuë'. Yosë no'huitona', pinosapi: “Sopai pochin cancantaton, aparisitarinpoa' ni'sora,” tosapi. Parisitaponaraihuë', co nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'. Co Yosë yayonquiapihuë'.

¹⁰Nani catapini anquëniro'sari ana'intapona' pa'pi. Ina quëran a'nanta' ma'sha marë pipirinsó' ya'huërinquë pa'nin. Hua'anëntacaso' shiranëquë chachin paaton, minëquë ya'huërinso' tē'yanantarin. Tē'yanantohuachina, ya'ipiya tashiarin. Piyapi'sa' chiníquën parisitona', tarëtapi. ¹¹Yosëso' chini chiníquën nanantopirinhuë', piyapi'sari ta'taráchin nicatona', no'huipi. “Pa'pi co noyahuë' ni'ton, aparisitarinpoa',” topi pinotona'. Co naporo tēranta' oshanëna' yaa'poapihuë'.

¹²Ina quëran a'na anquëninta' pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' panca i'quë tē'yaitërin, Iyopiratisii' itopiquë. Inaquë tē'yaitohuachina, pancai' niponahuë', huinquintomaton, yaniromarin. Copirnoros'a' noya pëntonacaiso marë' yaniromarin. Pi'i pipirín parti quëran huë'sapi quira nicacaiso marë'.

¹³Ina quëran panca ya'huan pochin nininso' niantarahuë. Ma'sha marë quëran pipirinsó', nonpin nanan pënëntona'pi, inapitanta' niantarahuë. Cara

chachin nanamëna quëran cara sopairo'sa' pipipi, inpo pochin ya'nopiso'.
¹⁴Sopairo'sa' ni'ton, nani ma'sha nanitapapi. Sacai' nininsopita nisapi piya-pi'sari natëcaiso marë'. Nonpintatona', napoapi. Nisha nisha copirnoros'a' camaira'piapona' quira nicacaiso marë'. Ana'intacaso' tahuëri nani ya'ca-ritëriarin ni'ton, niyontonapona'. “Canpoari Yosë minsëahua’,” ta'tona', napoapona'.
¹⁵Nani Quisoso sha'huitërinpoa': “Ni'co', iyaro'sa'. A'nanaya o'mantararahué. Ihuatë pochin nicato, co nitotasëinquëmahuë', o'mantara-rahue' ni'ton, nani tahuëri ninaco. Noya ninahuatamaco, noya cancantarama'. Yosë noya ni'sarinquëma'. Noyápiachin a'morëso pochin noyasáchin nico'. Ina quëran o'mantahuato, co tapanapomahuë'. Noya cancantarama', itërinpoa'.
¹⁶Ana'intacaso' tahuëri ya'caritohuachin, na'a copirnoros'a' ayontonapi quira nicacaiso marë'. Armaquitono itopiquë niyontonapi. Cotio nananquë naposapi'.

¹⁷A'naíchin anquëni pahuanarin pacacaso'. Ina pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantarin. Ihuanquë të'yanantohuachina, inápaquë Yosë chinotopiso pëi quëran chiníquën nonin. Hua'anëntërinso shiranën quëran “¡nani huachi!” tosarín.

¹⁸Napohuachina, o'coritarin. Huira pochin chiníquën tënëntarin. Naporo' panca ocohua pa'sarin. Iráca quëran huarë' co onporonta' ina pochin pa'chininhuë' niponahuë', napoarín.
¹⁹Co Yosë natëpisopitahuë' ya'huëpiquë nocharotarin. Panca ninano' niponahuë', huëncharoaton, cararo'të huarë' niacoarin. Nisha nisha ninanoros'aquë ta'huantapi. Co Yosëri naniantërinhuë' ana'intacaso'. Papironiaquë na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', co noyahuë' nicacaisoráchin yonquipi ni'ton, ana'itërin. Inapochachin a'na tahuëri chiní-quën no'huiton, ata'huantarin.
²⁰Naporo' motopiro'sa', so'tono'sa', inapita co huachi ya'huaponahuë'.
²¹Inápa quëran ocai' anotapon. Panca masho ni'ton, quëquën. Catapini shonca quíro pochin quë'ninso'. Na'a anotohua-chin, piyapi'sa' chiníquën parisitapi. Napoaton Yosë chiníquën no'huitona', pinosapi huachi.

Monshihuana'pi pochin nininso'

17 ¹Ina quëran a'na anquëni minë' së'quëna'pi nininso' huëcapairahuatonco, itërinco: “Huëquë' pa'a piyapi'sa' ana'intacaso' ya'huërinso' a'nochinquën. Pasëquë a'na sanapi panca iiro'sa' aipi huënsëárin. Inaso' pa'pi co noyahuë'. Monshihuana'pi pochin piyapi'sa' anishacancan-tërin.
²Ya'ipi copirnoros'a' ina natëtona', co noyahuë' nisapi. Monshihuaninso pochin cancantatona', Yosë naniantapi. Piyapinënpitanta' ina imatona', co noyahuë' nicacaisoáchin yonquiapi,” itërinco.

³Itihuachincora, hua'narëso pochin niantarahué. Ispirito Santo nohuanton, co piyapi ya'huërinquëhuë' quëparinco. Inaquë co noyahuë' sanapi ni'nahuë. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' quënanahuë. Iporaso' quëhuanën ya'norin. Canchisë mototahuaton, shonca pomon ya'huëtërin. Nisha nisha nininën ya'huëtërin, Yosë pinorinso'. Ya'ipi nonënuë ninshitëra'piarín. Ina aipi sanapi huënsëárin.
⁴Inaso' noyápiachin a'moponahuë', co noyahuë' cancantërin. A'morinso' pa'ton ninin. Quëhuashín, quëhuanën, inapita a'morin. Naporahuaton, oro, na'pia'huaya pa'ton nininsopita, inapita pë'tënin. Monshihuana'pi pochin nitaparín. Minë oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë

taparo' nininsoráchin ya'huérin. O'shitërinso pochin na'a piyapi'sa' anishacancantërin. Ano'pirin, amonshihuanin, napotërin ⁵Nininën pochin nininsotë'inquë ninshitopi. Ninshitopirinahuë', ma'ta' tapon naporinso' co piyapi'sa' nitotopihuë'.

ISO SANAPISO' PAPIRONIAQUË YA'HUËPISOPITA POCHIN CANCANTËRIN.

PA'PI MONSHIHUANTË' NÌ'TON, INA A'CHININ QUËRAN MONSHIHUANPI.

NISHA NISHA CO NOYAHUË' YONQUIPI

topi, ninshitatona'. ⁶Tëhuëenchachin ina sanapi pa'pi co noyahuë' cancantërin. Quisoso imapisopita co quë'yarinhue'. “Quisoso imarai,” topachinara, atëpatërin. Notohuaro' atëpatahuaton, no'pirinso pochin pa'yatërin. Ina nicato, panca pa'yanahuë'.

Ina quëran anquëni itërinco: ⁷“¿Onpoatonta' pa'yananso'? Carinquën anitochinquën. Sanapi, ma'sha ina aipi huënsërinso' inapita ma'sona tapon naporinso' a'chinchinquën nitotëquë'. Ina ma'shaso' canchisë mototahuaton, shonca pomonën ya'huëtërin. ⁸Iráca isoro'paquë ya'huérin. Iporaso' co ya'huërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ya'noantarin. Acoporo' quëran huëantarin. Ayaro' tahuëri nanihuachin, parisitopiquë pa'sarin. Nipirinhue', co'huara pa'shátërasohuë', a'nanaya ya'noantahuaton, piyapi'sa' a'payanarin. Co Quisoso imapihuë' nì'ton, pa'yanapi. Quisoso imapi naporini, iráca quëran huarë' nininënpita nanpirin quiricaquë ninshichitonhuë'.

⁹No'tëquën yonquiamaquë huarë' ma'sona tapon naporinso' nitotarama'. Ma'sha canchisë motohuaninso', canchisë motopi tapon naporin. Ina aipi sanapi huënsërinso'. Naporahuaton, canchisë copirnoros'a' ayonquirinpoa'. ¹⁰A'natërápo nani iráca hua'anëntëra'piapirinhue', chimina'piapi. Iporaso' a'nari hua'anëntantarin. A'naíchin pahuanarin ya'ipiro'pa' hua'anëntacaso'. A'na tahuëri ya'noarin. Nipirinhue', co hua'qui' hua'anëntaponhuë'. ¹¹Ina piquëran ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsoari hua'anëntapon. Nani canchisë copirnoros'a' ayaponahuë', inapita pochin nicaton, hua'anëntapirinhue', a'na tahuëri Yosëri ocoiarin. Ocoirahuaton, parisitopiquë a'pararin.

¹²Shonca pomontërinso pochin shonca copirnoros'a' ya'huapona'. Inapitaso' co hua'anëncatërapihuë'. Tahuëri nanihuachin, nisha nisha piyapi'sa' hua'anëntapona'. Naporo chachin ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' hua'anëntapon. Napoaponahuë', co hua'qui' hua'anëntapihuë'.

¹³Shonca copirnoros'aso' napopianachin yonquiatona', ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsotatëpona'. Piyapinënpitanta' camaiapona' ina natëcaiso marë'. ¹⁴Inapitaso' Carniroa'hua yaminsëatona', quira nisapirinhue', co nanitapihuë' minsëcaiso'. Inari minsëapon. Inaso' Quisocristo chachin. Chini chiniquën nanantarin nì'ton, ya'ípiya hua'anëntarin. Inasáchin natëcaso' ya'huérin. Piyapinënpitari imasapi. Yosëri huayonin nì'ton, natëmiatapi,” itërinco anquëni.

¹⁵Ina quëran a'chintaantarinco.

—Panca iro'santa' nì'nan, ina aipi sanapi huënsërinso'. Inanta' a'chinchinquën nitotëquë'. Inapochachin a'na tahuëri nisha nisha piyapi'sa' ya'huapona', nisha nisha nananquë nonpisopita. Hua'huayatërahuë' ya'huapona'. Nisha nisha copirnoros'a' hua'anëntërinso'pita. ¹⁶Oshaquëran shonca copirnoros'a', ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsotatëpona', inapita co huachi sanapi nohuantapihuë'. No'huirahuatona', masapi. Masahuatona', ai'nanpiratapi.

Chiniquén aparisitona', tēparapi. Ina quēran ahuiquitapi. ¹⁷Yosē nohuanton, copirnoros'a' yonquiapi ma'sha tē'huatoro' nininso' natēcaiso marē'. Napopianachin yonquiatona', co noya sanapihuē' nininso' ata'huantapi. Yosē nohuantērinsō chachin nisapi. ¹⁸Sanapi panca iiro'sa' aipi huēnsērinsō pochin panca ninano' ya'huapon. Ya'huēhuano'sa' pa'pi co noyahuē' cancantapi. Na'a piyapi'sa', copirnoros'a', inapita anishacancantapona' ma'sharáchin yonquicaíso marē'. Yosē a'pocaiso marē' yanonpintapi. Nonpintápirinahuē', Yosē nohuanton, ata'huantapi anta'.

Papironia ta'huantērinsō

18 ¹Ina quēran a'na anquēninta' inápa quēran o'mararin, ni'nahuē, chiniquén nanantērinsō'. Huēnaráchin ni'ton, isoro'pa' a'pintērinsō'. ²O'marahuatōn, chiniquén nonin.

“Nani huachi Papironia ta'huantarin. Panca ninano' niponahuē', ta'huantarin. Inaquē nisha nisha sopairo'sa' ya'huapona'. Nisha nisha chanaro' ca'tēro'santa' inaquē pa'sapi.

³Papironiaro'sari notohuaro' piyapi'sa' anishacancantopi. Ina pochin cancantatona', copirnoros'a', piyapinēnpita, inapita co noyahuē' nisapi. Monshihuaninsō pochin nicatona', Yosē naniantopi. Ma'huano'santa' inaquē pa'atona', nani ma'sha canapirinahuē',” tēnin anquēni.

⁴Ina topachina, inápa quēran a'nari itērinsō:

—Ya'ipi imaramasopita pēnēnaranquēma', natanco. Ni'cona papironiaro'sa' anishacancantochinēnquēma'. Ina quēran pipiramaso pochin nicatoma', ama inapita pochin cantantocosohuē'. Co noyahuē' nipatama', Yosē ana'intarinquēma' canpitanta'. ⁵Na'con oshahuanpi ni'ton, co Yosēri naniantarinhuē' ana'intacaso'. ⁶A'napita aparisitopi ni'ton, no'tēquén ana'intacaso' ya'huērinsō. Na'con na'con i'huērētacaso' ya'huērinsō. Pa'pi co noyahuē' nipi. ⁷Pita nicacaisoáchin cancantopi. Ma'sharáchin yonquiatona', a'napita nocanpi ni'ton, Yosēri aparisichin. Iporaso' cancaneña quēran yonquirapi. “Quiyaso' nóya ya'huērai. Hua'an pochin nicatoi, co manta' pahuantērinsōihuē'. Co quēyoron pochinsōihuē'. Co onporonta' sētaraihuē',” topirinahuē'. ⁸A'nanaya Yosēri ana'intarin huachi. Na'a piyapi'sa' caniopona', sētapona', tanarotapona', napoapona'. Yosēri chini chiniquén nanantaton, ana'intarin. Ahuiquitarinsō.

⁹Nisha nisha copirnoros'a' anishacancantērinsopita sētapona'. Huiquitērinsō nicatona', na'nēpona'. Yosēri ana'intohuachin, na'nēpona'.

¹⁰Aquē quēran quēnanpachina', pa'pi tē'huatapi.

“¡Ma'huantacha ninin paya! Papironia panca ninano' niponahuē', a'naroáchin ata'huantopi. Yosēri ana'intērinsō,” tosapi.

¹¹Ma'sha pa'ana'piro'santa' sētatona', na'nēpona'. Nani ma'sha pa'ana-caso marē' ya'huētopirinahuē', co huachi insoari tēranta' pa'antaponhuē'.

¹²Notohuaro' oro, prata, na'pira'huaya pa'ton nininsopita, morin, sita, caninē'mētē', quēhuanē'mētē', inapita ya'huētopirinahuē', co incari tēranta' pa'antarinhue huachi. Nisha nisha pimonontēro'sa', huiripomon quēran ma'sha nipisopita, nontēro'sa' pa'ton nininsopita quēran ma'sha nipiso', sha'pihua'na, hua'namia, huirina'pi, ina quēranpita ma'sha nipiso

ya'huërin. ¹³ Nisha nisha pimoanacaso marënta' ya'huërin. Canina, nisha nisha cosharo' apimotacaso' nininsopita, yonarin pochin pimóchin nininso', pimo yaqui', pimo hua'sai', huino, toma', arina, trico, inapita ya'huërin. Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', cahuarioro'sa', toronano'sa', inapitanta' ya'huërin. Piyapiro'santa' pa'anapi asacatacaiso marë'. Piyapi chachin nipirinhue', ma'sharo'sa pochin yapa'anpi. Notohuaro' ma'sha ya'huëpirinhue', co huachi pa'anapihue'. ¹⁴ Ya'huëhuano'sa' itapona':

“Huayoro'sa' nayaramaso' capa ninin. Na'a ma'sha ya'huëtopirinëquëmahue', capa nisarín. Co huachi noya ya'huapomahuë',” tosapí.

¹⁵ Ma'sha pa'an'apiro'sa' na'con canapirinhue', sëtapi huachi. Të'huatatoná', aquë quëran notërapí. Na'nëpona pochin ¹⁶ itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' niponahuë', ta'huantërin. Sanapi noyápiachin a'morinso pochin nipirinhue', co huachi ya'huërinhue'. Morin, caninë'mëtë', quëhuanë'mëtë', inapita a'mosahuaton, oro, na'pira'huaya pa'ton nininso', inapita pë'pëpirinhue',

¹⁷ a'naroáchin ma'shanënpitarë chachin ta'huantërin huachi,” tosapí.

Nanchahuano'santa' marë pa'tatona', na'a ma'sha aquë quëran quëpirinhue'. Inapoatona', na'con canapirinhue', co huachi pa'sapihue'. Piyapinënpitanta' inaquë sacatatona', canapirinhue', co huachi canapihue'. Inapitanta' aquë quëran ni'sapi. ¹⁸ Pëiro'sa' huiquitohuachina', panca conaitarinso' quënanapi. Quënanpachina', pa'yanapi. “Co onporonta' a'na ninano' iso pochin ni'chinëhuahuë'. Ma notohuaro' ma'shanënpita ya'huëtopirinhue', ta'huantopi,” tosapí.

¹⁹ Chiníquën sëtatona', mo'shiquë nipashimototapi. Iráca sëtohuachinara, inachintopiso'. Na'nëpona pochin itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' nipirinhue', ayarin. Marë nanchaquë pa'tohuatëira, na'a ma'sha pa'anatoi, quënai. Pa'anpatëira, na'con canapiraihue', a'naromaráchin ma'shanënpitarë chachin ta'huantërin huachi,” tosapí.

²⁰ Ya'ipi inápaquë ya'huëramasopitaso nipirinhue', ama ina marë' sëtocosohue'. Imarama' ni'ton, noya cancantoco'. Aparisitopirinëquëmahue', nani Yosëri ana'intërin huachi. Ina marë' Quisoso ca'taninsopita, pënëntona'piro'sa', inapitanta' noya cancanchina'.

²¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahue'. A'na anquëninta' ya'noan-tarin, chiníquën nanantërinso'. Pancara'pi masahuaton, marëquë të'yaitërin.

“Pancara'pi të'yaitërahuëso pochachin Papironia ta'huantarín. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarín. Yosëri chiníquën ana'intarin. Co huachi ya'huaponhue'.

²² Iráca na'a arparo'sa' pi'nipi. Pirinano'sa', tronpitaro'sa', inapitanta' pihuipirinhue', iporaso' co huachi mosica natanapihue'. Co huachi sacatoro'sa' inaquë sacatapihue'. Co huachi cosharo' nipiso' natanapihue'.

²³ Co huachi nanpara i'chinpiapihue'. Co huachi inaquë sa'asapihue'. Iráca notohuaro' ma'sha pa'ana'piro'sa' inaquë ya'huatona', na'con

canapirinhue', noyá ta'huantapi. Na'con pënotatona', nisha nisha piyapi'sa' isoro'paquë anishacancantopirinhue', Yosëri ana'intarin huachi," tënin.

²⁴ Iráca quëran huarë' inaquë Yosë imapisopita, pënëntona'piro'sa', inapita tēpapi. Ina marë anta' chiniquën ana'intarin huachi.

19 ¹ Ina quëran notohuaro' inápaquë ya'huëpisopita nonsapi natanahuë. Capa cancantatona', chiniquën nonsapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso piyapi'sa' nisha'ërin paya! Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'.

² Co topinan quëran ana'intërinhuë'. Ya'ipiya no'tëquën ana'intërin. Monshihuana'pi pochin nininso' nani ana'intërin. Inaso' notohuaro' piyapi'sa' anishacancantërin. Imapisopita tēpapi ni'ton, i'huërëterin,” topi.

³ Ina quëran itantapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Co noyahuë' nipisopita ana'intërin ni'ton, huiquitapi. Pën co onporonta' tacopiarinhue'. Conainta' tomontápon,” tosapi.

⁴ Napohuachinara, cato shonca catapini ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi: “¡Naporinchi paya! ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Shiranënuquë huënsëaton, ya'ipiya hua'anëntarin,” tosapi. ⁵ Ina quëran Yosë shiranën quëran noninso' natanahuë.

“Ya'ipi Yosë imaramasopita ina chinotoco'. Hua'ano'sanquëmahuë nipon, piyapinënpitanquëmahuë nipon, inasáchin yonquico'. Ina nóya nicasatoma' natërama' ni'ton, ‘Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya,’ itoco',” tënin.

Carniroa'hua sa'acaso' pita nisarinsó'

⁶ Ina quëran hua'huayátërahue' piyapi'sa' nonsapiso' natanahuë. Panca so'pora pochin tënëëntarin. Chiniquën huira ahuëtërinso pochin natanahuë.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Chini chiniquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin.

⁷ Huëco' capa cancantahua'. Noya cancantahua'. Inasáchin noya noya ni'ton, natëahua'. Nani ora nanirin Carniroa'hua sa'arinso pochin nicacaso'. Imapisopitarë' ya'huëmiatarin. Ni'co'. Sanapi yaso'yahuachina, noyápiachin nitaparin. Inapochachin imapisopita nitapacancanpi.

⁸ Huiríchin a'morëso pochin Yosëri noyápiachin cancan quëtërin. Tëhuëenchachin inari catahuarin noya nicacaiso marë',” tosapi.

⁹ Ina quëran anquëni sha'huitërinco ninshita'huaso marë': “Carniroa'hua sa'acaso' pita nininquë përapachinquëma', nóya cancantarama',” itërinco. Ina quëran itaantarinco: “Yosë chachin no'tëquën sha'huitërinquën ni'ton, ina ninshitëquë',” itërinco.

¹⁰ Naporó' isonahuato, yachinotopirahuë'. “Ama chinotocosohue'. Caso' anquënico. Co Yosëcohuë'. Canpita pochachin canta' Yosë natërahue'. Quisoso nanamën imarama' ni'ton, Yosëíchin yonquiquë',” itërinco.

Quisoso nanamënáchin a'chinpatëhua', no'tëquën pënëntarëhua'.

Quisoso canatérinso'

¹¹Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Pi'iro'tè' ni'soatohuachina, huiri cahuario quënantarahuë. Ina aipi quëmapi huën-sëarin. No'tëquën nona'pi itërëhuaso'. Ma'sona tëranta' sha'huitohuachinpoa', co onporonta' nonpintarinpoahuë'. No'tëquën hua'anëntarin. Quira nicaton, inimicoro'sa' minsëarin. ¹²Ya'pirin pën nënërinso pochin huënaratarin. Na'a yancotëro'sa' oro quëran nininso' yancorin. Inaquë a'na nininëonta' ninshi-tërin, inaora nitotërinso'. ¹³A'morinso' huënaiqué a'shitërin. Inaso' Yosë nanamën chachin ninin. ¹⁴Notohuaro' inápaquë ya'huërinso'pitarimasapi, huirichin a'mopiso'. Inapitanta' huiri cahuarioro'sa' aipi huënsëatona', sontaro'sa' pochin pa'sapi. ¹⁵Quëmapi quëchitërinso' nanamën quëran sahuëni pochin nininso' ya'huëtërin. Chiniquën nanantaton, nanamën quëran chachin inimiconënpita minsëarin. Noninso' sahuëni pochin nicaton, topinan noncharapirinuë', co noyahuë' nipisopita minsëarin. Piyapi'sa' no'tëquën ana'ntarin. Yosëri no'huirin ni'ton, oparo'sa' to'poirëso pochin oshahuano'sa' chiniquën ana'ntarin. ¹⁶Aipi a'morinsoquë nani ninshitërin:

ISO QUËMAPI CHINI CHINÍQUËN NANANTATON, YA'IPI COPIRNORO'SANTA',
HUA'ANËNTARIN. INASÁCHIN NATËCASO' YA'HUËRIN
tënin. Tonamënuënta' ina chachin ninshitërin.

¹⁷Ina quëran a'na anquëninta' quënantarahuë. Inápaquë pi'i a'pininquë huanirahuaton, soporo'sa' përasarin. Ya'ipi chanaro' ca'tëro'sa' chiniquën përasarin.

—Huëco' Yosëri ata'huantarinsopita ca'quico'. ¹⁸Na'a piyapi'sa' chiminapona'. Copirnoros'a', capitano'sa', chiniquën nanantopisopita, inapita chiminapona'. Cahuarionënpitarë chachin ta'huantapona'. Hua'ano'sa' piyapinënpitarë chachin co Yosë imapihuë' ni'ton, ta'huantapi. Ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', inapitanta co cha'ësapihuë', tënin anquëni.

¹⁹Ina quëran ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' quënantarahuë. Na'a copirnoros'a' sontaro'sanënpitarë chachin niyontonapi. Huiri cahuario aipi huënsërinso' minsëcaiso marë' quira nisapi. Piyapinënpitanta' yaminsëpirinahuë'. ²⁰Quira nipachinara, huiri cahuario aipi huënsërinsoari canarin. Canarahuatton, ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' masarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta', masarin. Inaso', sacai' nininso' nicaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintërin ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' imacaiso marë'. Marcanën niacotahuatona', mamanshinën moshapirinuë', minsëarin huachi. Minsërahuatton, cato chachin masahuaton, ana'intomiatarin. Nanpirapirinuë', parisitopiquë tē'yatarin huachi. Inaquë panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tēnëntápon. Co onporonta' pipiapihuë'. ²¹Inapita imapisopitanta' ata'huantarin. Inaora nanamën quëran ya'ipiya ata'huantarin. Chiminpachina', chanaro' ca'tëro'sari huëcatona', natëaquë huarë' noshinëna' ca'sapi.

Huaranca pi'ipi nininso'

20 ¹Ina quëran a'na anquëninta' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë. Panca catina, niahui, inapita sē'quërin. Niahuiso' sopairo'sa' oncorapirinso' parti i'soacaso marë' sē'quërin. ²O'marahuatton, panca

ya'huan pochin nininso' masarin. Sopai chachin inaso'. Iráca quëran huarë' piyapi nonpintërin, Satanasë itopiso'. Ina masahuaton, catinaquë tonporin. Huaranca pi'ipinta' nipirinhue' co ni'quiritarinhue'. ³Tonporahuaton, nanin acoporo' niniinquë të'yatarin. Nani të'yatahuaton, oncorapiarin. Oncorapi-ahuaton, noyá pa'pirapitarin ama pipicaso marëhuë'. Huaranca pi'ipi co nanitarinhue' piyapi'sa' nonpintacaso'. Ina quëran ocoiantapirinhue', co hua'qui quëranhue' Yosëri ana'intomiatarin.

⁴Ina quëran hua'narëso pochin niantarahue'. Na'a piyapi'sa' quëna-nahuë. Yosëri nani acorin coisë pochin nicacaiso marë'. A'napitanta' ni'nahuë. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosoíchin imapi. Yosë nanamën a'chinpi ni'ton, tëpapi. Co ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' chinotopihuë'. Co nonanpiso' moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. “Quisosoíchin imarai,” topachinara, nishitëconotëra'piapi. Inapotopirinhue', Quisosori ananpitaantarahuaton, ichihua'anëntarin. Huaranca pi'ipi hua'anëntapi. ⁵Inapita'ton ananpitaantarin. Ina quëran nani huaranca pi'ipi nanihuachin, a'napita chiminpisopita ananpitaantarin ana'intacaso marë'. ⁶Quisoso imarë-huasopita'ton ananpitaantarinpoa'. Noya nicatëhua', nóya cancantarihua'. Co onporonta' chiminarihuahuë'. Iráca corto hua'ano'sa' ya'huërin Yosë chinotacaiso marë'. A'na tahuëriso nipirinhue', Quisoso imarëhuasopita noya noya chinotarihua'. Huaranca pi'ipi inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'.

Sopai hua'an ana'intomiatërinso'

⁷Nani huaranca pi'ipi nanihuachin, sopai ocoiantarin. ⁸Ocoiantahuachin, isoro'paquë huënantarin nisha nisha piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ya'ipi parti paaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin, Coco, Macoco inapita itopiso'. Inotë pochin co pichicasohue'. Sopairi nonpintërin ni'ton, niyontonapi quira nicacaiso marë'. ⁹Nisha nisha parti quëran niyontonahuatona', Yosë piyapinënpita ya'huëpiquë huë'sapi. Huë'sahuatona', ninanonën tanca-pitapi. Imapisopita yatëpapirinhue', Yosëri nosoroaton, inápa quëran panca pën a'paimarin. Anotihuachin, no'huipisopita ahuiquitarin. Ya'ipimiáchin ta'huantapi. Yosë imapisopitaíchin cha'ësapi. ¹⁰Ina quëran sopai ana'intomiatarin. Hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin ni'ton, Yosëri ana'intarin. Panca sono sha'pimo'shirë chachin pën orotërinquë të'yatarin. Co onporonta' pipiarinhue'. Inaquë ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' parisitarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta' inaquë chachin parisitarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin chiniquën parisitapi. Co onporonta' sanoarinhue'. Co onporonta' pipiapihuë'.

Ayaro' tahuëri ana'intërinso'

¹¹Ina quëran panca hua'anëntacaso' shira quënanahuë, huiríchin nininso'. Inaquë Yosë huënsëaton, piyapi'sa' ana'intarin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantopi. Capa nisarin. ¹²Ayaro' tahuëri nani nanirin ni'ton, ya'ipi chiminpisopita inatohua' huaniápona'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita ya'ipiya inaquë pa'sapi. Yosëri ana'intacaso marë' ayontonarin. Naporo' quiricaros'a' inápaquë ninshitërinso' a'naya a'naya oniriarin. A'naso' nanpirin quirica itopiso'. Inaquë Yosë imapisopita nininënpita nani ninshitopi. A'na quiricanta' ya'huërin. Inaquë ya'ipi ninëhuasopita

ninshitërinpoa'. Noya ninëhuasopita, co noyahuë' ninëhuasopita, ya'ipiya nani ninshitërinpoa'. Ina nontaton, Yosëri ana'intarin. ¹³Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri nontarin. Pa'itatona', marëquë chimiitopi quëran huarë' ananpitaantarin no'tëquën ana'intacaso marë'. Insëquëso tëranta' chiminpisopita ya'ipiya ya'norapi. A'naya a'nayanpoa' nontarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa'. ¹⁴Chimirin, chiminpisopita ya'huëpique', inapita panca sono pën orotárinquë të'yatapi. Inaquë parisitomiátapona'. ¹⁵Co nanpirin quiri-caquë nininënpita ya'huëhuachinahuë' inaquë chachin a'pararin.

Nasharo'pa' nininso'

21 ¹Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Nasharo'pa', nasha pi'iro'të', inapita quënanahuë. Yosë nohuanton, isoro'pa' ta'huantapon. Pi'iro'tënta' ta'huantapon. Marënta' co huachi ya'huaponhuë'. Ya'ipiya nasha nisarín. ²Ina quëran noyápiachin ninano' inápa quëran o'mararin ni'nahuë. Yosë ya'huërin quëran o'mararin. Quirosarin pochin niponahuë', noya noya ninin. Noyápiachin ya'norin. Sanapi so'yacaso marë' nitaparínso pochin noyápiachin ninin. Nasha Quirosarin itopiso'. ³Inápa quëran chiní-quën noninso' natanahuë.

—Iporaso huachi, Yosë piyapínënpitarë chachin ya'huërarín. Co onporonta' patarinhuë'. Inapitarë' ya'huëmiatarín. ⁴Yosëri chachin na'nëi' amirayatarín. Co huachi chiminaponahuë'. Co huachi sëtaponahuë'. Co huachi na'nëponahuë'. Co pi'pisha tëranta' iquitaponahuë'. Iráca na'con parisitopirínahuë', co huachi ina pochin ya'huaponahuë'. Noya noya ya'huapona', ténin.

⁵Ina quëran Yosë hua'anëntacaso' shiranëinquë huënsëaton, itërinco:

—Ni'quë'. Ya'ipiya anoyatarahuë. Nashasáchin acoarahuë. No'tëquën nontëranquën ni'ton, ninshitëquë'. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin, itërinco.

⁶Ina quëran itantarínco:

—Nani ya'ipiya anoyatërahüë. Ca'ton ya'huërahüë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohüë', ya'huárahüë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirínahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahüë. Co onporonta' ta'huantarahüë'. Napoaton nontoco catahuainquëma'. Ni'quë'. Chiníquën yamorohuatëra, o'orë'. O'opatëra, chiníquën cancantëre'. Inapochachín canta' catahuanquëma'. Yamororëso pochin cancantohuatama', nanpirin ii' quëchinquëma' noya cancantacamaso marë'. Caora nohuanto, catahuanquëma'. Insonquëma tëranta' nohuantohuatamaco, huëco' anoyacancanchinquëma'. ⁷Sopai minsëhuatama', ya'ipi tapatëranquëmasopita quëchinquëma'. Hui'nahuëpita pochin ni'saranquëma'. Casáchin yonquiaramacó. ⁸A'napitaso nipirínhuë' parisitápona'. Ayaro' tahuëri na'a piyapi'sa' pënuë pa'sapi. Të'huatona' a'popisopita, co natëpisopitahuë', co natëtóchináchínhuë' cancantopisopita, tëpatona'piro'sa', monshihuanínso-pita, pënotono'sa', mamanshi chinotopisopita, nonpina'piro'sa', inapita panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápaquë pa'sapi. Inaquë parisitápona'. Huaranca huaranca pi'ipinta' nipirínhuë', co onporonta' pipiapihuë'.

Ninano' inápa quëran o'mararinso'

⁹Ina quëran a'nara' anquëni huëcapairínco, ana'intacaso marë' minë' quëtópisó. Huë'sahuaton, itërinco: “Huëquë', nasha ninano' a'nochinquën.

Inaquë Carniroa'huari huayoninsopita ya'huapona'. Sanapi so'yacaso marë nitaparinso pochin noyápiachin ninin," itërinco.

¹⁰ Ito huachincora, hua'narëso pochin niantarahuë. Ispirito Santo nohuanton, panca motopi'pa' quëparinco. Inaquë noya ninano' a'notërinco. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina ninanoso' Yosë ya'huërin quëran chachin o'mararin. ¹¹ Yosëso' noya noya ni'ton, ina pochin nicateon, huënaráchin huënaráchin a'pinin. Na'pia'huaya pa'ton nininso pochin huënaratarin. Caspi itopiso'. Isihuico pochin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'. ¹² Pairatopiso' inápa masho ninin. Shonca cato' ya'coana ya'huëtërin. A'naya a'naya ya'coanaquë a'na anquëniri ni'sarin. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huëpi. Nisha nisha ya'coanaquë nininën nani ninshitopi. A'naya a'naya isirairo'sa' huëntonën ninintërinso'. Shonca cato' ni'ton, ya'ipi ya'coana nani-topi. ¹³ Pi'i pipirinsó' parti quëran pairatopiso' cara ya'coana ya'huëtërin. Pi'i ya'coninsó' partinta' cara chachin ya'huëtërin. Huancana yonsanquëchin inapochachin cara cara ya'huërin. ¹⁴ Pairatopiso' shonca cato' na'piquë paquëërin, panca nininso'. A'naya a'naya na'piquë Quisoso ca'tano'sanënpita nininëna' ninshitopi. Shonca cato' ya'huërin ni'ton, ya'ipi nanitopi. ¹⁵ Ina ninanoso', pancana. Mitro pochin oro quëran nininso' anquëni ya'huëtërin a'nicaso marë'. Ina masahuaton, a'nirin. Ninano', pairatopiso', ya'coanaro'sa', inapita a'nirin. ¹⁶ Cato huaranca cato pasa quiromitro naporopitërinso'. Inapochachin pancanatërinso' ninin. Inaparinsonta' cato huaranca cato pasa quiromitro inaparin. ¹⁷ Pairatopisonta' a'nirin. Anquëni niponahuë', piyapi'sa' ma'sha a'nipiso pochin a'niton: "Saota shonca a'natërápo mitro ya'huëtërin," ténin.

¹⁸ Pairaso' na'pi pa'ton ninin quëran nipi. Caspi itopiso'. Ina ninanoso' oro quëransáchin ninin. Oro niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'. ¹⁹ Paira paquëëmarinquë noyápiachin nipi. Nisha nisha na'pi pa'ton nininsopita quëran nipi. Shonca cato' nisha nisha ya'huërin. Ya'natiirinsoso' caninton, caspi itopi. Ina quëran niantarinso' caninchin, sapiro itopi. Ina quëran caninton niponahuë', hui'tonchin hui'tonchin ninin, acata itopi. Ina piquëran canora niponahuë', caninton pochin ya'norin, ismirarita itopi. ²⁰ Ina quëran quëhuanën nisahuaton, pi'pian huiri huirítón hui'shatërin. Onisi itopi. Ina quëran niantarinsonta' quëhuashin, cornarina itopi. Ina piquëranso' sha'píchin, crisorito itopi. Ina quëran caninton, piri-ro itopi. Ina quëran niantarinso sha'píton, topasio itopi. Ina quëranso' crisoprasa itopi. Inanta' caninton chachin. Ina piquëranso' caninton niponahuë', pi'pisha pi'pisha quëhuanën ya'huëtërin. Casinto itopi. Ya'nantatarinsoso' caninchin, amatista itopi. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huërin. ²¹ Ya'coanaro'santa' noyápiachin. A'naya a'naya panca huiri na'pi quëran nipi. Cachinta' oro quëran chachin ninin. Orosachin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'.

Yosë chachin a'pintarinpoaso'

²² Inaquëso' co Yosë chinotacaso' pëi' ya'huërinhuë'. Yosë chini chiníquën nanantërinso chachin ya'ipi parti ya'huarin. Carniroa'huanta' ya'huarin ni'ton, noya noya chinotarihua'. ²³ Inatohua' pa'patëhua', co huachi pi'i, yoqui, inapita nohuantarihuahuë'. Tata Yosë chachin huënaráchin a'pintarinpoa'. Carniroa'huanta' a'pintarinpoa'. ²⁴ Inaquë nisha nisha

piyapinpoa' napopianachin yonquiarihua'. Noya a'pintarinpoa'. Nisha nisha copirnorosanta' isoro'paquë chinéquën nanantaponaraihuë', naporo' Yosëfchin yonquirapi. "Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya," tosapi. ²⁵Inatohua' co huachi tashiarinhuë'. Ya'coanaro'santa' co huachi oncotapihuë'. ²⁶Naporo' nisha nisha piyapinpoa' noya noya nicatëhua', inaquë ya'huarihua'. "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa paya," ta'tëhua', inasáchin yonquiarihua'. ²⁷Noyasáchin inaquë ya'huapona'. Co manta' osha ya'huërarinhuë'. Co noyahuë' nipsisopitaso', co ya'conaponahuë'. A'naquën nonpinatona': "Imarai quiyanta'," topirinahuë', co inapitaso' ya'conaponahuë'. Carniroa'hua imarëhuasopitaráchin inaquë ya'huëcontarihua'. Nanpirin quiri-caquë nininënpoapita nani ninshitërinpoa'.

Nanpirin ii'

22 ¹Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Nasha Quirosarin niantahuato, anquëni pancai' a'notërinco, noyápiachin nininso'. Inaso', Nanpirin ii' itopiso'. Yosë hua'anëntërin quëran pipirarin. Inaquë Carniroa'huanta' hua'anëntarin. ²Ninano huáncana ii' pa'sarin. Cato yonsan quëran chachin nara papotërin. Nanpirin nara itopiso'. Nani yoqui nitarin. Shonca catoro' nitaso', pi'ipi naniarin. Monoquëonta' ya'ipi piyapi'sa noya ya'huëcaiso marë' ya'huërin. Co huachi canioponahuë'. ³Inaquë co huachi ana'intinpoaso' ya'huaponhuë'. Tata Yosë Carniroa'huarë chachin hua'anëntarin huachi. Nani tahuëri piyapinënpoapita ina chinotáparihua'. ⁴Inaquë pa'patëhua', Yosë chachin nirayarihua'. Inasáchin natëarihua'. Ina piyapinënpita nisarihua' ni'ton, nininën tè'yaquënpoaquë acotarinpoa'. ⁵Co onporonta' tashiaponhuë'. Co huachi pi'i nohuantarihuahuë'. Co nanparin tëranta' nohuantarihuahuë'. Tata Yosëfchin a'pintarinpoa'. Ichihua'anëntarinpoa'. Co onporonta' pipiarihuahuë'.

Quisocristo o'mantacaso' tahuëri

⁶Ina quëran anquëni sha'huitërinco: "Íráca quëra huarë' Yosë nohuanton, a'naquën ninopi. Iporaso' anquëninëncó a'paimarinco ninoca'huaso marë'. A'notëranquën ni'ton, ninshitëran Yosë piyapinënpita nitotacaiso marë'. No'tën nanan nani sha'huitëranquën. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin. Co hua'qui quëranhuë' ma'sha onpoarin," itërinco.

⁷Quisoso chachinta' naporin: "¡Tëhuëenchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë! Nani ma'sha anitotëranquën ninshitacamaso marë'. Inso-quëma tëranta' natëhuatama', noya cancantarama'," itërinco.

⁸Caso' Coanshaco nani ma'sha ni'nahuë, natanahuë. Anquëni sha'huitohuachincora, isonahuë chinota'huaso marë'. ⁹Yachinotopirahuë', sha'huitërinco. "Ama chinotocosohuë'. Caso' anquënico. Canpita pochachin canta' Yosë natërahuë. Íráca quëran huarë' a'naquën Yosë nanamën pënëntërin. Quëmanta' pënëntëran. A'napita iso quirica natanahuatona', natëapi. Ya'ipinpoa' Yosë natërehua'. Napoaton inasáchin chinotëquë'," itërinco.

¹⁰Ina quëran itantarinco: "Ya'ipi Yosë anitotërinquënso' nani ninshitëran. Ama topinan ninshitëquësohuë'. Ninorinso' nani naniriarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' nanan a'patëquë' nitochina'. ¹¹A'naquën natanaponaraihuë', co natëapihuë'. Co noyahuë' nipsisopitaso', aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Co

nishinahuën cancantopisopitanta', aquë aquëtë' niina'. Noya nipisopitaso' nipirinhüë', noya noya nisapi. Yosëchin cancantopisopitanta', noya noya imaina', itërinco.

¹²Ina quëran Quisoso chachin itërinco: "Tëhuëenchachin co hua' quiya quëranhuë' o'mantarahüë. O'mantahuato, ya'ipiya no'tëquën i'huëretarahüë. Co noyahuë' nipisopita ana'intarahüë. Noya nipisopitaso' acanaarahüë. ¹³Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahüë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahüë. Co onporonta' ta'huantarahuë'," ténin.

¹⁴Huënainën quëran anoyacancantërinso'pita nóya cancantapona'. A'mopiso' pë'sarëso pochin noyápiachin cancantapi. Inapitasáchin nanan ya'huëtöpi nanpirin nara nitërinso' capatona', nanpimiatacaiso'. Naporahuatón, nasha Quirosarinquë noya ya'conapi. ¹⁵A'naquënso nipirinhüë', co onporonta' Yosë ya'huërinquë pa'sapihuë'. Ni'ni pochin cancantopisopita, pënotono'sa', monshihuana'piro'sa', tëpatoro'sa', mamanshi chinotopisopita, inapita aipiran ya'huëmiatapi. A'naquëonta' nonpinápi ni'ton, co nohuantapihuë' no'tën nanan imacaiso'. Inapitanta' co onporonta' Yosë'pa' pa'sapihuë'.

¹⁶Ca Quisoso anquëninëhuë a'patimaranquën. Nani nanan sha'huitërinquën ya'ipi imarinacosopita nitotacaiso marë'. A'naya a'naya niyontonpiquë a'patëquë' nonchina'. Iráca Tapi ya'huapon, Yosëri sha'huitërin: 'A'na tahuëri shiparin nóya nisarin. Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ësarín,' itërin. Ca inaco. Tapi shiinco chachin. Caso' huëño tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintaranquëma'," itërinco Quisoso.

¹⁷Ya'ipi Quisoso imarëhuasopita: "O'mantaquë' Sinioro," itërehua'. Ispirito Santonta', inachachin ténin. Natanamasopitanta', "O'mantaquë' Sinioro," itoco'. Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' nanpirin ii' quëchinquëma'. Achinirinpoaso pochin quëtarinquëma' noya cancantacamaso marë'. Co manta' pa'tërinhuë'.

¹⁸Nani no'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipi ninorinso' no'tëquën ninshitëranquëma'. Natanpatama', inachachin a'chinacaso' ya'huërin. Iso nanan apancatohuatama', iso quiricaquë sha'huirínso chachin nisha nisha quëran Yosë ana'intarinquëma'. Na'con na'con ana'intarinquëma'. ¹⁹Iso quirica quëran nani no'tëquën anitotëranquëma'. A'na nanayan tëranta' apahuantohuatama', co nanpirin nara nohuitaramahuë'. Co Yosë ninanonëquë pa'saramahuë'.

²⁰Quisoso chachin anitotërinco'so' ya'ipi ninshitëranquëma'. "Tëhuëenchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahüë," ténin. ¡Inapoquë' Sinioro! A'naroáchin o'mantaquë', itërahüë.

²¹Sinioro Quisoso noya catahuainquëma'. Ya'ipi imaramasopita nosoroatëinquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachí.

Coansha

Ya'ipi Yosë quiricanën nontahua'

(Lista de lectura)

Ninshitopiso chachin enero yoquiquë caniaritohuatëhua', diciembrequë tiquiarihua'.

	Enero	29	Génesis 50; Éxodo 1
		30	Éxodo 2–3
		31	Éxodo 4–5
1	Génesis 1–2		
2	Génesis 3–4		Febrero
3	Génesis 5–6		
4	Génesis 7–8	1	Éxodo 6–7
5	Génesis 9–10	2	Éxodo 8–9
6	Génesis 11–12	3	Éxodo 10–11
7	Génesis 13–14	4	Éxodo 12–14
8	Génesis 15–17	5	Éxodo 15–16
9	Génesis 18	6	Éxodo 17; 19
10	Génesis 19–20	7	Éxodo 20; 24; 31
11	Génesis 21–22	8	Éxodo 32–33
12	Génesis 23	9	Éxodo 34
13	Génesis 24	10	Éxodo 40
14	Génesis 25–26	11	Levítico 10; 16
15	Génesis 27	12	Levítico 19
16	Génesis 28–29	13	Levítico 23
17	Génesis 30	14	Números 6; 9–11
18	Génesis 31	15	Números 12–14
19	Génesis 32–33	16	Números 20–22
20	Génesis 34–35	17	Números 23
21	Génesis 36–37	18	Números 24; 27
22	Génesis 38–39	19	Deuteronomio 1; 4
23	Génesis 40–41	20	Deuteronomio 6–7
24	Génesis 42	21	Deuteronomio 8–9
25	Génesis 43–44	22	Deuteronomio 10; 12
26	Génesis 45–46	23	Deuteronomio 13; 18–19; 24
27	Génesis 47–48	24	Deuteronomio 25–26; 30
28	Génesis 49	25	Deuteronomio 31

- 26 Deuteronomio 32
 27 Deuteronomio 33-34
 28 Josué 1-2

Marzo

- 1 Josué 3-5
 2 Josué 6; 10
 3 Josué 24
 4 Jueces 2; 4
 5 Jueces 5
 6 Jueces 6
 7 Jueces 7-8
 8 Jueces 9; 13
 9 Jueces 14-15
 10 Jueces 16
 11 Rut 1-2
 12 Rut 3-4
 13 1 Samuel 1-2
 14 1 Samuel 3-4
 15 1 Samuel 5-6
 16 1 Samuel 7-9
 17 1 Samuel 10-11
 18 1 Samuel 12-13
 19 1 Samuel 14
 20 1 Samuel 15
 21 1 Samuel 16
 22 1 Samuel 17
 23 1 Samuel 18-19
 24 1 Samuel 20-21
 25 1 Samuel 24; 28; 31
 26 2 Samuel 1-2
 27 2 Samuel 5-6
 28 2 Samuel 7; 9
 29 2 Samuel 11-12
 30 2 Samuel 14-15
 31 2 Samuel 16-17

Abril

- 1 2 Samuel 18
 2 2 Samuel 19
 3 2 Samuel 22-23
 4 1 Reyes 1
 5 1 Reyes 2-3; 5
 6 1 Reyes 6
 7 1 Reyes 8

- 8 1 Reyes 9-11
 9 1 Reyes 12; 16
 10 1 Reyes 17-18
 11 1 Reyes 19; 21
 12 1 Reyes 22
 13 2 Reyes 2; 4
 14 2 Reyes 5-6
 15 2 Reyes 7; 13; 18
 16 2 Reyes 19
 17 2 Reyes 22-23
 18 2 Reyes 24-25
 19 Esdras 1; 3
 20 Esdras 6-7
 21 Nehemías 1-2; 4
 22 Nehemías 8-9
 23 Job 1-2
 24 Job 3-4
 25 Job 5; 14
 26 Job 19; 31
 27 Job 38
 28 Job 39-40
 29 Job 41-42
 30 Salmos 1-2; 8; 14

Mayo

- 1 Salmos 15-16; 19
 2 Salmos 22-24
 3 Salmos 27; 32-33
 4 Salmos 34-37
 5 Salmos 40; 42
 6 Salmos 43; 46-47; 51
 7 Salmos 63; 65-66
 8 Salmos 69; 72
 9 Salmos 73; 80; 84
 10 Salmos 87; 89
 11 Salmos 90-91; 93
 12 Salmos 95-96; 100; 103
 13 Salmos 104-105
 14 Salmos 107; 110
 15 Salmos 115-116; 118
 16 Salmos 119; 121-122
 17 Salmos 124; 126-127; 130; 137
 18 Salmos 139; 145
 19 Salmos 148; 150
 20 Proverbios 1; 3
 21 Proverbios 6-8

- 22 Proverbios 13; 15; 20; 22
- 23 Proverbios 23–25
- 24 Proverbios 27; 30–31
- 25 Eclesiastés 3; 9; 11–12
- 26 Isaías 1
- 27 Isaías 2; 5–6
- 28 Isaías 7–8
- 29 Isaías 9; 11; 28
- 30 Isaías 30
- 31 Isaías 31–32

Junio

- 1 Isaías 33
- 2 Isaías 35; 40
- 3 Isaías 41
- 4 Isaías 42
- 5 Isaías 43
- 6 Isaías 44
- 7 Isaías 45
- 8 Isaías 46; 49
- 9 Isaías 50; 52
- 10 Isaías 53–54
- 11 Isaías 55; 58
- 12 Isaías 60
- 13 Isaías 61; 63
- 14 Isaías 64–66
- 15 Jeremías 1
- 16 Jeremías 2
- 17 Jeremías 6–7
- 18 Jeremías 9
- 19 Jeremías 14
- 20 Jeremías 15
- 21 Jeremías 18–19
- 22 Jeremías 20; 23
- 23 Jeremías 26
- 24 Jeremías 31
- 25 Jeremías 36–37
- 26 Jeremías 38
- 27 Ezequiel 1–2
- 28 Ezequiel 3; 18
- 29 Ezequiel 33
- 30 Ezequiel 34; 36

Julio

- 1 Ezequiel 37; Daniel 1

- 2 Daniel 2
- 3 Daniel 3
- 4 Daniel 4
- 5 Daniel 5
- 6 Daniel 6
- 7 Daniel 7
- 8 Daniel 9
- 9 Oseas 1–2
- 10 Oseas 3–4
- 11 Oseas 5–6; 11
- 12 Oseas 13–14
- 13 Joel 1
- 14 Joel 2
- 15 Joel 3
- 16 Amós 1–2
- 17 Amós 3–4
- 18 Amós 5
- 19 Amós 6–7
- 20 Amós 8–9
- 21 Jonás 1–2
- 22 Jonás 3–4
- 23 Miqueas 1–2
- 24 Miqueas 3–4
- 25 Miqueas 5–7
- 26 Habacuc 1
- 27 Habacuc 2
- 28 Habacuc 3
- 29 Zacarías 9
- 30 Malaquías 1–2
- 31 Malaquías 3–4

Agosto

- 1 Mateo 1–2
- 2 Mateo 3–4
- 3 Mateo 5
- 4 Mateo 6
- 5 Mateo 7–8
- 6 Mateo 9
- 7 Mateo 10
- 8 Mateo 11
- 9 Mateo 12
- 10 Mateo 13
- 11 Mateo 14
- 12 Mateo 15
- 13 Mateo 16–17
- 14 Mateo 18

15 Mateo 19–20
 16 Mateo 21
 17 Mateo 22
 18 Mateo 23
 19 Mateo 24
 20 Mateo 25
 21 Mateo 26
 22 Mateo 27
 23 Mateo 28
 24 Marcos 1
 25 Marcos 2–3
 26 Marcos 4–5
 27 Marcos 6
 28 Marcos 7
 29 Marcos 8
 30 Marcos 9
 31 Marcos 10

Setiembre

1 Marcos 11–12
 2 Marcos 13
 3 Marcos 14
 4 Marcos 15–16
 5 Lucas 1
 6 Lucas 2
 7 Lucas 3
 8 Lucas 4
 9 Lucas 5
 10 Lucas 6
 11 Lucas 7
 12 Lucas 8
 13 Lucas 9
 14 Lucas 10
 15 Lucas 11
 16 Lucas 12
 17 Lucas 13
 18 Lucas 14
 19 Lucas 15–16
 20 Lucas 17
 21 Lucas 18
 22 Lucas 19
 23 Lucas 20
 24 Lucas 21
 25 Lucas 22
 26 Lucas 23
 27 Lucas 24

28 Juan 1
 29 Juan 2–3
 30 Juan 4

Octubre

1 Juan 5
 2 Juan 6
 3 Juan 7
 4 Juan 8
 5 Juan 9–10
 6 Juan 11
 7 Juan 12
 8 Juan 13–14
 9 Juan 15–16
 10 Juan 17–18
 11 Juan 19
 12 Juan 20–21
 13 Hechos 1–2
 14 Hechos 3–4
 15 Hechos 5
 16 Hechos 6–7
 17 Hechos 8–9
 18 Hechos 10
 19 Hechos 11–12
 20 Hechos 13
 21 Hechos 14–15
 22 Hechos 16
 23 Hechos 17–18
 24 Hechos 19
 25 Hechos 20–21
 26 Hechos 22–23
 27 Hechos 24–25
 28 Hechos 26–27
 29 Hechos 28
 30 Romanos 1
 31 Romanos 2–3

Noviembre

1 Romanos 4–5
 2 Romanos 6–7
 3 Romanos 8
 4 Romanos 9–10
 5 Romanos 11
 6 Romanos 12–14
 7 Romanos 15–16

8 1 Corintios 1-2
9 1 Corintios 3-4
10 1 Corintios 5-7
11 1 Corintios 8-9
12 1 Corintios 10-11
13 1 Corintios 12-13
14 1 Corintios 14
15 1 Corintios 15
16 1 Corintios 16
17 2 Corintios 1-2
18 2 Corintios 3-5
19 2 Corintios 6-7
20 2 Corintios 8-10
21 2 Corintios 11-13
22 Gálatas 1-2
23 Gálatas 3-4
24 Gálatas 5-6
25 Efesios 1-2
26 Efesios 3-4
27 Efesios 5-6
28 Filipenses 1-2
29 Filipenses 3-4
30 Colosenses 1-2

Diciembre

1 Colosenses 3-4
2 1 Tesalonicenses 1-3
3 1 Tesalonicenses 4-5

4 2 Tesalonicenses 1-3
5 1 Timoteo 1-2
6 1 Timoteo 3-5
7 1 Timoteo 6; 2 Timoteo 1
8 2 Timoteo 2-4
9 Tito 1-3; Filemón
10 Hebreos 1-3
11 Hebreos 4-6
12 Hebreos 7-8
13 Hebreos 9-10
14 Hebreos 11
15 Hebreos 12-13
16 Santiago 1-2
17 Santiago 3-5
18 1 Pedro 1-2
19 1 Pedro 3-5
20 2 Pedro 1-3
21 1 Juan 1-3
22 1 Juan 4-5
23 2 Juan; 3 Juan; Judas
24 Apocalipsis 1-2
25 Apocalipsis 3-5
26 Apocalipsis 6-9
27 Apocalipsis 10-13
28 Apocalipsis 14-17
29 Apocalipsis 18-19
30 Apocalipsis 20-21
31 Apocalipsis 22

Antiguo Testamentoquë sha'huirinsó', Nuevo Testamentoquënta sha'huiantarinso'

Génesis			
1.27	Mateo 19.4	25.23	Romanos 9.12
	Marcos 10.6	26.4	Hechos 3.25
2.2	Hebreos 4.4	47.31	Hebreos 11.21
2.7	1 Corintios 15.45	48.4	Hechos 7.5
2.24	Mateo 19.5		Éxodo
	Marcos 10.7-8	1.8	Hechos 7.18
	1 Corintios 6.16	2.14	Hechos 7.27-28, 35
	Efesios 5.31	3.2	Hechos 7.30
5.2	Mateo 19.4	3.5-10	Hechos 7.33-34
	Marcos 10.6	3.6	Mateo 22.32
5.24	Hebreos 11.5		Marcos 12.26
12.1	Hechos 7.3		Lucas 20.37
12.3	Gálatas 3.8		Hechos 3.13
12.7	Hechos 7.5		Hechos 7.32
	Gálatas 3.16	3.12	Hechos 7.7
13.15	Hechos 7.5	3.15	Mateo 22.32
	Gálatas 3.16		Marcos 12.26
14.17-20	Hebreos 7.1-2		Hechos 3.13
15.5	Romanos 4.18	9.16	Romanos 9.17
15.6	Romanos 4.3, 9, 22	12.46	Juan 19.36
	Gálatas 3.6	13.2	Lucas 2.23
	Santiago 2.23	13.12	Lucas 2.23
15.13-14	Hechos 7.6-7	13.15	Lucas 2.23
17.5	Romanos 4.17-18	16.18	2 Corintios 8.15
17.7	Gálatas 3.16	19.6	1 Pedro 2.9
17.8	Hechos 7.5	19.12-13	Hebreos 12.20
18.10	Romanos 9.9	20.12	Mateo 15.4
18.14	Romanos 9.9		Marcos 7.10
18.18	Gálatas 3.8		Efesios 6.2-3
21.10	Gálatas 4.30	20.12-16	Mateo 19.18-19
21.12	Romanos 9.7		Marcos 10.19
	Hebreos 11.18		Lucas 18.20
22.16-17	Hebreos 6.13-14	20.13	Mateo 5.21
22.18	Hechos 3.25		Santiago 2.11
24.7	Gálatas 3.16	20.13-17	Romanos 13.9

20.14 Mateo 5.27
Santiago 2.11
20.17 Romanos 7.7
21.17 Mateo 15.4
Marcos 7.10
21.24 Mateo 5.38
22.28 Hechos 23.5
24.8 Hebreos 9.20
25.40 Hebreos 8.5
32.1 Hechos 7.40
32.6 1 Corintios 10.7
32.23 Hechos 7.40
33.19 Romanos 9.15

Levítico

11.44-45 1 Pedro 1.16
12.8 Lucas 2.24
18.5 Romanos 10.5
Gálatas 3.12
19.2 1 Pedro 1.16
19.12 Mateo 5.33
19.18 Mateo 5.43
Mateo 19.19
Mateo 22.39
Marcos 12.31, 33
Lucas 10.27
Romanos 13.9
Gálatas 5.14
Santiago 2.8
20.7 1 Pedro 1.16
23.29 Hechos 3.23
24.20 Mateo 5.38
26.12 2 Corintios 6.16

Números

9.12 Juan 19.36
14.1-12 Hebreos 3.7-11
16.5 2 Timoteo 2.19
30.2 Mateo 5.33

Deuteronomio

4.35 Marcos 12.32

5.16 Mateo 15.4
Marcos 7.10
Efesios 6.2-3
5.16-20 Mateo 19.18-19
Marcos 10.19
Lucas 18.20
5.17 Mateo 5.21
Santiago 2.11
5.17-21 Romanos 13.9
5.18 Mateo 5.27
5.21 Romanos 7.7
6.4 Marcos 12.32
6.4-5 Marcos 12.29-30
6.5 Mateo 22.37
Marcos 12.33
Lucas 10.27
6.13 Mateo 4.10
Lucas 4.8
6.16 Mateo 4.7
Lucas 4.12
8.3 Mateo 4.4
Lucas 4.4
9.4 Romanos 10.6
9.19 Hebreos 12.21
17.7 1 Corintios 5.13
18.15 Hechos 7.37
18.15-16 Hechos 3.22
18.19 Hechos 3.23
19.15 Mateo 18.16
2 Corintios 13.1
19.19 1 Corintios 5.13
19.21 Mateo 5.38
21.23 Gálatas 3.13
22.21 1 Corintios 5.13
22.24 1 Corintios 5.13
24.1-4 Mateo 5.31
Mateo 19.7
24.1, 3 Marcos 10.4
24.7 1 Corintios 5.13
25.4 1 Corintios 9.9
1 Timoteo 5.18
25.5 Mateo 22.24
Marcos 12.19
Lucas 20.28
27.26 Gálatas 3.10

29.4	Romanos 11.8	18.49	Romanos 15.9
30.12-14	Romanos 10.6-8	19.4	Romanos 10.18
31.6-8	Hebreos 13.5	22.1	Mateo 27.46
32.21	Romanos 10.19		Marcos 15.34
32.35	Romanos 12.19	22.18	Juan 19.24
32.35-36	Hebreos 10.30	22.22	Hebreos 2.12
32.43	Romanos 15.10	24.1	1 Corintios 10.26
	Hebreos 1.6	31.5	Lucas 23.46
	1 Samuel	32.1-2	Romanos 4.7-8
		34.12-16	1 Pedro 3.10-12
13.14	Hechos 13.22	34.20	Juan 19.36
	2 Samuel	35.19	Juan 15.25
		36.1	Romanos 3.18
7.8	2 Corintios 6.18	40.6-8	Hebreos 10.5-7
7.14	2 Corintios 6.18	41.9	Juan 13.18
	Hebreos 1.5	44.22	Romanos 8.36
22.50	Romanos 15.9	45.6-7	Hebreos 1.8-9
	1 Reyes	51.4	Romanos 3.4
		53.1-3	Romanos 3.10-12
19.10, 14	Romanos 11.3	68.18	Efesios 4.8
19.18	Romanos 11.4	69.4	Juan 15.25
	Job	69.9	Juan 2.17
			Romanos 15.3
5.13	1 Corintios 3.19	69.22-23	Romanos 11.9-10
41.11	Romanos 11.35	69.25	Hechos 1.20
	Salmos	78.2	Mateo 13.35
		78.24	Juan 6.31
2.1-2	Hechos 4.25-26	82.6	Juan 10.34
2.7	Hechos 13.33	89.20	Hechos 13.22
	Hebreos 1.5	91.11-12	Mateo 4.6
	Hebreos 5.5		Lucas 4.10-11
4.4	Efesios 4.26	94.11	1 Corintios 3.20
5.9	Romanos 3.13	95.7-8	Hebreos 3.15
8.3	Mateo 21.16		Hebreos 4.7
8.4-6	Hebreos 2.6-8	95.7-11	Hebreos 3.7-11
8.6	1 Corintios 15.27	95.11	Hebreos 4.3, 5
10.7	Romanos 3.14	102.25-27	Hebreos 1.10-12
14.1-3	Romanos 3.10-12	104.4	Hebreos 1.7
16.8-11	Hechos 2.25-28	109.8	Hechos 1.20
16.10	Hechos 2.31	110.1	Mateo 22.44
	Hechos 13.35		Mateo 26.64
			Marcos 12.36
			Marcos 14.62
			Lucas 20.42-43
			Lucas 22.69
			Hechos 2.34-35
			Hebreos 1.13

110.4 Hebreos 5.6, 10
Hebreos 7.17, 21
112.9 2 Corintios 9.9
116.10 2 Corintios 4.13
117.1 Romanos 15.11
118.6 Hebreos 13.6
118.22 Lucas 20.17
Hechos 4.11
1 Pedro 2.7
118.22-23 Mateo 21.42
Marcos 12.10-11
118.25-26 Mateo 21.9
Marcos 11.9-10
Juan 12.13
118.26 Mateo 23.39
Lucas 13.35
Lucas 19.38
132.11 Hechos 2.30
140.3 Romanos 3.13

Proverbios

3.11-12 Hebreos 12.5-6
3.34 Santiago 4.6
1 Pedro 5.5
11.31 1 Pedro 4.18
25.21-22 Romanos 12.20
26.11 2 Pedro 2.22

Isaías

1.9 Romanos 9.29
6.9 Lucas 8.10
6.9-10 Mateo 13.14-15
Marcos 4.12
Hechos 28.26-27
6.10 Juan 12.40
7.14 Mateo 1.23
8.8, 10 Mateo 1.23
8.12-13 1 Pedro 3.14-15
8.14 Romanos 9.33
1 Pedro 2.8
8.17 Hebreos 2.13
8.18 Hebreos 2.13
9.1-2 Mateo 4.15-16
11.10 Romanos 15.12
22.13 1 Corintios 15.32

25.8 1 Corintios 15.54
26.20 Hebreos 10.37
28.11-12 1 Corintios 14.21
28.16 Romanos 9.33
Romanos 10.11
1 Pedro 2.6
29.10 Romanos 11.8
29.13 Mateo 15.8-9
Marcos 7.6-7
29.14 1 Corintios 1.19
40.3 Mateo 3.3
Marcos 1.3
Juan 1.23
40.6-8 1 Pedro 1.24-25
40.13 Romanos 11.34
1 Corintios 2.16
41.8 Santiago 2.23
42.1-4 Mateo 12.18-21
43.20 1 Pedro 2.9
43.21 1 Pedro 2.9
44.28 Hechos 13.22
45.21 Marcos 12.32
45.23 Romanos 14.11
49.6 Hechos 13.47
49.8 2 Corintios 6.2
49.18 Romanos 14.11
52.5 Romanos 2.24
52.7 Romanos 10.15
52.11 2 Corintios 6.17
52.15 Romanos 15.21
53.1 Juan 12.38
Romanos 10.16
53.4 Mateo 8.17
53.7-8 Hechos 8.32-33
53.9 1 Pedro 2.22
53.12 Lucas 22.37
54.1 Gálatas 4.27
54.13 Juan 6.45
55.3 Hechos 13.34
56.7 Mateo 21.13
Marcos 11.17
Lucas 19.46
59.7-8 Romanos 3.15-17
59.20-21 Romanos 11.26-27
61.1-2 Lucas 4.18-19
61.6 1 Pedro 2.9
62.11 Mateo 21.5

64.4 1 Corintios 2.9
 65.1 Romanos 10.20
 65.2 Romanos 10.21
 66.1-2 Hechos 7.49-50

Jeremías

7.11 Mateo 21.13
 9.24 1 Corintios 1.31
 2 Corintios 10.17
 31.15 Mateo 2.18
 31.31-34 Hebreos 8.8-12
 31.33-34 Hebreos 10.16-17

Ezequiel

20.34, 41 2 Corintios 6.17
 37.27 2 Corintios 6.16

Daniel

7.13 Mateo 24.30
 Mateo 26.64
 Marcos 13.26
 Marcos 14.62
 Lucas 21.27

Oseas

1.10 Romanos 9.26
 2.23 Romanos 9.25
 6.6 Mateo 9.13
 Mateo 12.7
 10.8 Lucas 23.30
 11.1 Mateo 2.15
 13.14 1 Corintios 15.55

Joel

2.28-32 Hechos 2.17-21
 2.32 Romanos 10.13

Amós

5.25-27 Hechos 7.42-43
 9.11-12 Hechos 15.16-17

Jonás

1.17 Mateo 12.40

Miqueas

5.2 Mateo 2.6
 7.6 Mateo 10.35-36

Habacuc

1.5 Hechos 13.41
 2.3-4 Hebreos 10.37-38
 2.4 Romanos 1.17
 Gálatas 3.11

Hageo

2.6 Hebreos 12.26

Zacarías

8.16 Efesios 4.25
 9.9 Mateo 21.5
 Juan 12.15
 11.12-13 Mateo 27.9-10
 12.10 Juan 19.37
 13.7 Mateo 26.31
 Marcos 14.27

Malaquías

1.2-3 Romanos 9.13
 3.1 Mateo 11.10
 Marcos 1.2
 Lucas 7.27

Nuevo Testamentoquë sha'huiantarinsopita, Antiguo Testamentoquënta sha'huirinso'

Mateo		19.18-19	Éxodo 20.12-16 Deuteronomio 5.16-20
1.23	Isaías 7.14	19.19	Levítico 19.18
	Isaías 8.8, 10	21.5	Isaías 62.11
2.6	Miqueas 5.2		Zacarías 9.9
2.15	Oseas 11.1	21.9	Salmos 118.25-26
2.18	Jeremías 13.11	21.13	Isaías 56.7
3.3	Isaías 40.3		Jeremías 7.11
4.4	Deuteronomio 8.3	21.16	Salmos 8.3
4.6	Salmos 91.11-12	21.42	Salmos 118.22-23
4.7	Deuteronomio 6.16	22.24	Deuteronomio 25.5
4.10	Deuteronomio 6.13	22.32	Éxodo 3.6, 15
4.15-16	Isaías 9.1-2	22.37	Deuteronomio 6.5
5.21	Éxodo 20.13	22.39	Levítico 19.18
	Deuteronomio 5.17	22.44	Salmos 110.1
5.27	Éxodo 20.14	23.39	Salmos 118.26
	Deuteronomio 5.18	24.30	Daniel 7.13
5.31	Deuteronomio 24.1-4	26.31	Zacarías 13.7
5.33	Levítico 19.12	26.64a	Salmos 110.1
	Números 30.2	26.64b	Daniel 7.13
5.38	Éxodo 21.24	27.9-10	Zacarías 11.12-13
	Levítico 24.20	27.46	Salmos 22.1
	Deuteronomio 19.21		
5.43	Levítico 19.18		Marcos
8.17	Isaías 53.4	1.2	Malaquías 3.1
9.13	Oseas 6.6	1.3	Isaías 40.3
10.35	Miqueas 7.6	4.12	Isaías 6.9-10
11.10	Malaquías 3.1	7.6-7	Isaías 29.13
12.7	Oseas 6.6	7.10a	Éxodo 20.12
12.18-21	Isaías 42.1-4		Deuteronomio 5.16
12.40	Jonás 1.17	7.10b	Éxodo 21.17
13.14-15	Isaías 6.9-10	10.4	Deuteronomio 24.1, 3
13.35	Salmos 78.2	10.6	Génesis 1.27
15.4a	Éxodo 20.12		Génesis 5.2
	Deuteronomio 5.16	10.7-8	Génesis 2.24
15.4b	Éxodo 21.17	10.19	Éxodo 20.12-16
15.8-9	Isaías 29.13		Deuteronomio 5.16-20
18.16	Deuteronomio 19.15	11.9-10	Salmos 118.25-26
19.4	Génesis 1.27	11.17	Isaías 56.7
	Génesis 5.2	12.10-11	Salmos 118.22-23
19.5	Génesis 2.24	12.19	Deuteronomio 25.5
19.7	Deuteronomio 24.1		

12.26 Éxodo 3.6, 15
 12.29-30 Deuteronomio 6.4-5
 12.31 Levítico 19.18
 12.32a Deuteronomio 6.4
 12.32b Deuteronomio 4.35
 Isaías 45.21
 12.33a Deuteronomio 6.5
 12.33b Levítico 19.18
 12.36 Salmos 110.1
 13.26 Daniel 7.13
 14.27 Zacarías 13.7
 14.62a Salmos 110.1
 14.62b Daniel 7.13
 15.34 Salmos 22.1

Lucas

2.23 Éxodo 13.2, 12, 15
 2.24 Levítico 12.8
 3.4-6 Isaías 40.3-5
 4.4 Deuteronomio 8.3
 4.8 Deuteronomio 6.13
 4.10-11 Salmos 91.11-12
 4.12 Deuteronomio 6.16
 4.18-19 Isaías 61.1-2
 7.27 Malaquías 3.1
 8.10 Isaías 6.9
 10.27a Deuteronomio 6.5
 10.27b Levítico 19.18
 13.35 Salmos 118.26
 18.20 Éxodo 20.12-16
 Deuteronomio 5.16-20
 19.38 Salmos 118.26
 19.46 Isaías 56.7
 20.17 Salmos 118.22
 20.28 Deuteronomio 25.5
 20.37 Éxodo 3.6
 20.42-43 Salmos 110.1
 21.27 Daniel 7.13
 22.37 Isaías 53.12
 22.69 Salmos 110.1
 23.30 Oseas 10.8
 23.46 Salmos 31.5

Juan

1.23 Isaías 40.3

2.17 Salmos 69.9
 6.31 Salmos 78.24
 6.45 Isaías 54.13
 10.34 Salmos 82.6
 12.13 Salmos 118.25-26
 12.15 Zacarías 9.9
 12.38 Isaías 53.1
 12.40 Isaías 6.10
 13.18 Salmos 41.9
 15.25 Salmos 35.19
 Salmos 69.4
 19.24 Salmos 22.18
 19.36 Éxodo 12.46
 Números 9.12
 Salmos 34.20
 19.37 Zacarías 12.10

Hechos

1.20a Salmos 69.25
 1.20b Salmos 109.8
 2.17-21 Joel 2.28-32
 2.25-28 Salmos 16.8-11
 2.30 Salmos 132.11
 2.31 Salmos 16.10
 2.34-35 Salmos 110.1
 3.13 Éxodo 3.6, 15
 3.22 Deuteronomio 18.15-16
 3.23a Deuteronomio 18.19
 3.23b Levítico 23.29
 3.25 Génesis 22.18
 Génesis 26.4
 4.11 Salmos 118.22
 4.25-26 Salmos 2.1-2
 7.3 Génesis 12.1
 7.5 Génesis 12.7
 Génesis 13.15
 Génesis 17.8
 Génesis 48.4
 7.6-7 Génesis 15.13-14
 7.7 Éxodo 3.12
 7.18 Éxodo 1.8
 7.27-28 Éxodo 2.14
 7.30 Éxodo 3.2
 7.32 Éxodo 3.6
 7.33 Éxodo 3.5
 7.34 Éxodo 3.7-8, 10

7.35 Éxodo 2.14
 7.37 Deuteronomio 18.15
 7.40 Éxodo 32.1, 23
 7.42-43 Amós 5.25-27
 7.49-50 Isaías 66.1-2
 8.32-33 Isaías 53.7-8
 13.22a Salmos 89.20
 13.22b 1 Samuel 13.14
 13.22c Isaías 44.28
 13.33 Salmos 2.7
 13.34 Isaías 55.3
 13.35 Salmos 16.10
 13.41 Habacuc 1.5
 13.47 Isaías 49.6
 15.16-17 Amós 9.11-12
 23.5 Éxodo 22.28
 28.26-27 Isaías 6.9-10

Romanos

1.17 Habacuc 2.4
 2.24 Isaías 52.5
 3.4 Salmos 51.4
 3.10-12 Salmos 14.1-3
 Salmos 53.1-3
 3.13a Salmos 5.9
 3.13b Salmos 140.3
 3.14 Salmos 10.7
 3.15-17 Isaías 59.7-8
 3.18 Salmos 36.1
 4.3 Génesis 15.6
 4.7-8 Salmos 32.1-2
 4.9 Génesis 15.6
 4.17 Génesis 17.5
 4.18a Génesis 17.5
 4.18b Génesis 15.5
 4.22 Génesis 15.6
 7.7 Éxodo 20.17
 Deuteronomio 5.21
 8.36 Salmos 44.22
 9.7 Génesis 21.12
 9.9 Génesis 18.10, 14
 9.12 Génesis 25.23
 9.13 Malaquías 1.2-3
 9.15 Éxodo 33.19
 9.17 Éxodo 9.16

9.25 Oseas 2.23
 9.26 Oseas 1.10
 9.27-28 Isaías 10.22-23
 9.29 Isaías 1.9
 9.33 Isaías 8.14
 Isaías 28.16
 10.5 Levítico 18.5
 10.6 Deuteronomio 9.4
 10.6-8 Deuteronomio 30.12-14
 10.11 Isaías 28.16
 10.13 Joel 2.32
 10.15 Isaías 52.7
 10.16 Isaías 53.1
 10.18 Salmos 19.4
 10.19 Deuteronomio 32.21
 10.20 Isaías 65.1
 10.21 Isaías 65.2
 11.3 1 Reyes 19.10, 14
 11.4 1 Reyes 19.18
 11.8 Deuteronomio 29.4
 Isaías 29.10
 11.9-10 Salmos 69.22-23
 11.26-27 Isaías 59.20-21
 11.34 Isaías 40.13
 11.35 Job 41.11
 12.19 Deuteronomio 32.35
 12.20 Proverbios 25.21-22
 13.9a Éxodo 20.13-17
 Deuteronomio 5.17-21
 13.9b Levítico 19.18
 14.11a Isaías 49.18
 14.11b Isaías 45.23
 15.3 Salmos 69.9
 15.9 Salmos 18.49
 2 Samuel 22.50
 15.10 Deuteronomio 32.43
 15.11 Salmos 117.1
 15.12 Isaías 11.10
 15.21 Isaías 52.15

1 Corintios

1.19 Isaías 29.14
 1.31 Jeremías 9.24
 2.9 Isaías 64.4
 2.16 Isaías 40.13

3.19	Job 5.13		Efesios
3.20	Salmos 94.11		
5.13	Deuteronomio 17.7	4.8	Salmos 68.18
	Deuteronomio 19.19	4.25	Zacarías 8.16
	Deuteronomio 22.21, 24	4.26	Salmos 4.4
	Deuteronomio 24.7	5.31	Génesis 2.24
6.16	Génesis 2.24	6.2-3	Éxodo 20.12
9.9	Deuteronomio 25.4		Deuteronomio 5.16
10.7	Éxodo 32.6		
10.26	Salmos 24.1		1 Timoteo
14.21	Isaías 28.11-12		
15.27	Salmos 8.6	5.18	Deuteronomio 25.4
15.32	Isaías 22.13		
15.45	Génesis 2.7		2 Timoteo
15.54	Isaías 25.8		
15.55	Oseas 13.14	2.19	Números 16.5
	2 Corintios		Hebreos
4.13	Salmos 116.10	1.5a	Salmos 2.7
6.2	Isaías 49.8	1.5b	2 Samuel 7.14
6.16	Levítico 26.12	1.6	Deuteronomio 32.43
	Ezequiel 37.27	1.7	Salmos 104.4
6.17a	Isaías 52.11	1.8-9	Salmos 45.6-7
6.17b	Ezequiel 20.34	1.10-12	Salmos 102.25-27
6.18	2 Samuel 7.8, 14	1.13	Salmos 110.1
8.15	Éxodo 16.18	2.6-8	Salmos 8.4-6
9.9	Salmos 112.9	2.12	Salmos 22.22
10.17	Jeremías 9.24	2.13a	Isaías 8.17
13.1	Deuteronomio 19.15	2.13b	Isaías 8.18
		3.7-11	Números 14.1-12
	Gálatas		Números 14.20-23
3.6	Génesis 15.6		Salmos 95.7-11
3.8	Génesis 12.3	3.15	Salmos 95.7-8
	Génesis 18.18	4.3	Salmos 95.11
3.10	Deuteronomio 27.26	4.4	Génesis 2.2
3.11	Habacuc 2.4	4.7	Salmos 95.7-8
3.12	Levítico 18.5	5.5	Salmos 2.7
3.13	Deuteronomio 21.23	5.6, 10	Salmos 110.4
3.16	Génesis 12.7	6.13-14	Génesis 22.16-17
	Génesis 13.15	7.1-2	Génesis 14.17-20
	Génesis 17.7	7.17, 21	Salmos 110.4
	Génesis 24.7	8.5	Éxodo 25.40
4.27	Isaías 54.1	8.8-12	Jeremías 31.31-34
4.30	Génesis 21.10	9.20	Éxodo 24.8
5.14	Levítico 19.18	10.5-7	Salmos 40.6-8
		10.16-17	Jeremías 31.33-34

10.30	Deuteronomio 32.35-36
10.37-38	Isaías 26.20
	Habacuc 2.3-4
11.5	Génesis 5.24
11.18	Génesis 21.12
11.21	Génesis 47.31
12.5-6	Proverbios 3.11-12
12.20	Éxodo 19.12-13
12.21	Deuteronomio 9.19
12.26	Hageo 2.6
13.5	Deuteronomio 31.6, 8
13.6	Salmos 118.6

Santiago

2.8	Levítico 19.18
2.11	Éxodo 20.13-14
	Deuteronomio 5.17-18
2.23	Génesis 15.6
	Isaías 41.8
4.6	Proverbios 3.34

1 Pedro

1.16	Levítico 11.44-45
	Levítico 19.2
	Levítico 20.7
1.24-25	Isaías 40.6-8
2.6	Isaías 28.16
2.7	Salmos 118.22
2.8	Isaías 8.14
2.9a	Isaías 43.20
2.9b	Éxodo 19.6
2.9c	Éxodo 19.2
2.22	Isaías 53.9
3.10-12	Salmos 34.12-16
3.14	Isaías 8.12-13
4.18	Proverbios 11.31
5.5	Proverbios 3.34

2 Pedro

2.22	Proverbios 26.11